Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Biblia

1481

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS

Universidad de Deusto
Biblioteca

Francisci Moneliensis de Genua in sacrosanctā bibliam epistola.

Inter omnes sūmos optimosq; Diogenes: illū Diogenem Cynicū sapientem oīes iudicant et appellant: qui in libro quem cōtra mathematicos cōposuit: voluit deum sic sublimem atq; immēsum: vt nemo sit qui illū excogitare possit: ex quo mathematicos carpebat: ꝙ solem lunam ⁊ sidera intuerent: que vero erāt ante pedes nō cognoscerent: sed nos orthodoxe fidei sectatores tam in veteri ꝙ̄ nouo testamento enucleatius legimus: ⁊ audiuim⁹. Scimus enim nec deū nec dei archana vllis oculis cōspici nec in cor hominis dilucide ascēdere posse. Itaq; deum timeas: cum cognoscere ipm non potes: quod ipm dei nomen indicat: quum a timore si eius nominis naturā cognosces: recte descendat: quod latius in alia mea epistola in calce opis posita perlegere poteris. Sed quo pacto deum timebis: si eius precepta nō seruaueris: quo pacto seruabis: nisi scias: sed nescies: nisi hunc librū legas: ⁊ habeas. Leges pmo libro Geneseos: qui generationem humani generis ostendit: quā philosophi tam greci ꝙ̄ exteri ignorarūt: qd diuus hieronymus tetigit: dum inquit: Hoc doctus Plato nesciuit: hoc Demosthenes eloquēs ignorauit. Habes ⁊ Exodū: in quo exitū egypti per diuersa ⁊ maxima miracula cognosces: quantaue sit in deo fides habenda ac tenenda: qui nunꝙ̄ in se sperantem ɔfundi voluit: legemq; datā videbis populo coadunato. Habes Leuiticū: in quo precipue dei sacrificia demonstrant: que p Leuiticos maxime fieri solebant. Habes ⁊ librum Numeri: vbi ordinant numeranturq; deo ministrātes: ⁊ armatos milites leges: quibus se tueantur. Habes ⁊ Deuteronomiū: in quo declaratiōem ⁊ replicatiōem legis dei poteris inuenire. hec in pentateucho. Sed quid memorem veteris aut noui testamēti sentētias ac verba: hoc scias: nihil homini melius: nihil optabilius: nihil dignius: ꝙ̄ huic operi dies noctesq; vacare: eiq; studere: atq; parere: nam hoc pacto te beatū felicemq; reddes: que oīa vt perfectius intelligas: habebis Nicolaū de lyra in margine dilucide singula exponētem. Sunt ⁊ aliorum doctorum additiones atq; replicatiōes: vt melius argumentis res ipa habeatur: ⁊ intelligat. Hoc quippe laudibus excolendū: cum vno in volumine tot ɔmoda reportabis: atq; acquires: ⁊ extemplo rei veritatē accipias: hoc mihi crede interprete cōtentus eris. Sed quāta sit laus ⁊ gloria summis optimisq; Iohāni de Colonia: Nicolao Ienson: sociisq;: qui sua solerti cura talem nobis fructum dedere ⁊ excogitarūt: profecto nulla oratione cōtingere possem. Quid: si nobilitatē: si dignitatem: si liberalitatē vellem annotare: hoc quippe meis est viribus impar. Quid de emendatiōe: Est opus adeo elimatū: adeo enucleatius castigatū: vt nihil sit qd magis excolas: ⁊ obserues. Adhibuere nanq; huic operi castigando optimū theologie virū magistrū Paulum Mercatellū: qui sua solerti cura atq; ingenio oīa edomuit: atq; castigauit: nihil mende: nihil incompti inuenies: qd si legeris: facillime diiudicabis. Sed quo est charactere cōfectus: Est adeo laudandus ⁊ amandus: vt hunc pre ceteris ames: ⁊ obserues. Si preterea diligentiā: si curam velim annotare: pfecto nec res tanta dici posset: nam nihil est omissum: qd ad rei vtilitatem gloriaq; pertineat. Sed qd: eorum oīa sunt adeo exquisita: adeo optima: vt nihil est: quod addas vel detrahas. Vos itaq; oīes hortor ⁊ moneo: vt hunc librū habeatis legatisq;: vtq; viam vite cum fido interpte intelligatis: sine quo nec deum nec dei pcepta poteritis cognoscere.

Accipe queso optime pater ac Reuerēdissime dñe frater Francisce Sanson sacre theologie pfessor celebrande: ac ordinis minorū generalis hoc opus tuo nomini dedicatū: per venerandū fratrem magistrū Paulum a Mercatello: opus quippe laude dignū: ac preconiis excolendū. Is vero se talem pbuit ad hoc opus castigandū elimādumq;: vt merito laudari et celebrari ab oībus dignus sit. Accipe inquā ⁊ letare: nam a doctissimo ⁊ optimo viro electus es in iudicem ⁊ patronū: cuius dignitatem famā ac gloriam vt augeas ⁊ obserues: obsecro: rogoq;. Bñ vale pater optime.

Prologus primus Venerabilis fratris Nicolai de lyra ordinis seraphyci Frācisci: in testamentū vet⁹ de cōmēdatione sacre scripture in generali incipit.

Hec omnia liber vite ⁊c. eccle. xxiiii. Scdm ꝙ dicit beat⁹ Grego. homel. xxxv. euāgeliorū: Tpal vita eterne vite cōpata: mors est poti⁹ dicēda ꝙ̄ vita. Scie vē a phis tradite ordinant ad finē cōsequēdū in pñti vita: q̄a scie practice ab eis tradite ordinant ad felicitatē politicā: loquēdo de politia pñtis vite. Silr scie speculatiue ordinant ad felicitatē ɔtemplatiuā: loquēdo de cōtemplatiōe que potest hri in vita pñti: ⁊ p viā nature q̄ depēdet ex fātasmate vñ di. iii. de aia. ꝙ intelligentib⁹ nobis nece ē fantasma sil speculari. ⁊ de tali speculatōe di ibidē: ꝙ intelligē corrūpit in nobis: quodā interi⁹ corrupto. Sacra autē scriptura ordinat ad felicitatē vite future: quam phi ne[sci]erūt: fm ꝙ dicit beat⁹ Hiero. i epla ad Paulinū de diuus sacre scripture libris: Hoc doct⁹ Plato nesciuit: hoc demosthenes eloquēs ignorauit. Ex qb⁹ ɔcludit ꝙ libri a phis descripti ɔtinētes scias ordinatas ad finem in hac tpali vita tantūmō nālr ɔsequendū: si cōpentur ad libros sacre scripture: q̄ ordinat ad finē eterne vite: magis sūt dicēdi libri mortis ꝙ̄ vite. Sz liber ɔtinens sacrā scripturā: q̄ lz in multis libris ptialib⁹ diuidatur sb vno tñ libro ɔtinet: q̄ noie gñali liber vite ppe noiatur: fm ꝙ di in vbo passumpto: Hec oia ⁊c. in q̄ sacra scriptura q̄druplicit describit fm q̄ttuor excellentias q̄bus oēm scripturā aliā excellit. Primo. n. describit ut singularis eminētie: qd notat pnomē singulare: cum di: hec. Scdo describit ut general ɔtinētie: qd oñdit signū vle: cū di: omnia. Tertio ut specularis intelligētie qd denotat ɔditio libri: cū di: liber. Quarto ut salutaris efficacie: qd oñdit ɔsecutio finis intēti: cū di: vite.

Circa pmū sciendū ꝙ vna scia eminētior est altera seu honorabilior duplici de cā: ut habet. j. de aia. Una est: qr est de nobiliori subiecto. Alia: qr pcedit certiori mō ⁊ ppter vtrāq; sacra scriptura q̄ ppie theologia dicit cū ipsa sola sit textus hui⁹ scie oēs scias alias antecellit. Primo qr hz deū p subiecto q̄ est in sūmo toti⁹ nobilitatis: ppter qd noiat theologia: quasi sermo de deo. Secundo: qr pcedit mō certiori. Alie eni scie humanitus repte pcedūt p inuestigationē rōis hamane: in q̄ quidē pcessu lz nō sit error q̄tum ad cognitionē pmorum pncipiorū que sunt p se nota: fm ꝙ di. ii. metaphy. In foribus q̄s delinquet: tñ in deductōe ɔclusionū ex pncipiis pōt esse error: maxime q̄tū ad ɔclones a pmis pncipiis longinq̄s. vñ ⁊ in tali pcessu oēs phi innitētes tm̄ hūane inuestigatōi inueniūt errasse. ⁊ iō de singulari eminētia hui⁹ scie di deut. iiii. Hec ē sapia v̄ra ⁊ intellect⁹ corā pplis. Sapia eni di ppie illa scia que ɔsiderat altissimas cās: ut habet. j. metaphy. Sacra vero scriptura hz deū p subiecto: ut dcm̄ est: q̄ est pma cā simplicit omnium: ⁊ iō ppie di sapia. sed ɔuenient addit v̄stra: ad distinguendū sapiam sanctorū seu catholicorū: q̄ est ipsa sacra scriptura a sapia phorū. ⁊ hoc potissime i duobus: videlz in ppietatib⁹ de deo cognitis: ⁊ i fine cognitionis. lz. n. phi habuerit cognitionē de deo: hoc tñ solū fuit q̄tū ad ppietates que de ipso pñt ɔcludi per inuestigationē rōnis pcedentē ex creaturis: sicut phus xii. metaph. pbat ei⁹ vnitatē: ⁊. viii. physi. v̄tutis infinitatē. ⁊ sic de similib⁹. Sz pphe ⁊ apli sancti q̄ hāc scripturā nobis tradiderūt: p reuelationē spūssancti habuerūt cognitionem de ppietatib⁹ diuinis transcēdentib⁹ inuestigationem rōnis: ut de plalitate psonarū ⁊ earū distinctione in vnitate essentie: ⁊ ɔsilib⁹. Item phi cognitionē de deo habitā non ordinauerūt ad aliū finē: sz ipsam q̄sierūt ppter ipm speculari tm̄ inq̄tū est pfectio ipsi⁹ cognoscentis. Cognitio autem dei q̄ in sacra scriptura tradit: ad hoc pncipalr querit ut p ipsam ipse speculās seu ɔtemplās ferat in amorē ipsi⁹ obiecti cogniti. s. dei: ipm sup se ⁊ super oia diligendo. ⁊ ppter hoc saluator math. xxii. dicit: ꝙ in duob⁹ pceptis charitatis tota lex pendet ⁊ pphe. Et aplus. j. thi. j. Finis pcepti ē charitas de corde puro: ⁊ ɔscia bona: ac fide nō ficta. Et qr phi suo sensui innitētes hūc finē nō attenderūt: iō errauert ppter qd eorū sapia insipia noiat: ad Ro. j. Qui cū deū cognouissent nō sicut deū glorificauerūt aut gratias egerunt sz euanuerūt in cogitationib⁹ suis: ⁊ obscuratū est insipiēs cor eorū. dicētes se. n. eē sapientes stulti facti sūt. Sz qm̄ sacra scriptura nō solū excellit alias inquantū est d subiecto nobiliori: sed etiā inquātū pcedit mō certiori: videlz p diuinā reuelationē cui nō pōt subeē falsū: iō subdit in auctoritate pmissa. Et intellect⁹ corā populis. Intellectus. n. pprie di habit⁹ pncipiorum: circa q̄ nō est error: ut iā dcm̄ est: ppter qd illud qd ɔcludit di[re]cte ex illis iudicat simplr esse verū et qd inuenit eis repugnans: iudicat simplr esse falsum. Ita silr q̄cquid ex sacra scriptura manifeste ɔcludit: verū iudicat. quod aūt ei repugnat: falsū simplr reputat. ⁊ iō sacra scriptura nō solū vocat sapia: sz etiam cū hoc intellect⁹: vnde di eccle. xv. Implebit eū spū sapie ⁊ intellect⁹. Et ad colo. j. Impleamini agnitōe voluntatis ei⁹ in oi sapia ⁊ intellectu ⁊c. ⁊ sic pz pmū. Circa scdm ɔsiderandū: ꝙ sub ɔsideratione ali[c]ui⁹ scie nō solum cadit subiectū: sz etiā ea que hñt attributionē ad ipm: ut habet. iiii. metaph. sic sub ɔsideratione medici nō solū cadit sanitas: vel corp⁹ sanabile: sz etiā vrina inquantū ē indicatiua sanitatis: ⁊ potio inquantum est factiua ei⁹: ⁊ dieta inq̄tū ē ipsius ɔseruatiua: ⁊ sic d aliis. Omnia aūt creata habent attributionē ad ipm deū qui ē hui⁹ scie subiectū: ppter qd ista scia est quodāmō ɔsideratiua omnium: in q̄ apparet eius ɔtinentia generalis q̄ notat in verbo pmitus passumpto: cum di: Omnia. de quo pōt exponi: qd di Sap. j. Hoc qd ɔtinet oīa sciam habet vocis: ut sit sensus: Hoc. s. volumē sacre scripture: que lz diuidat in plres libros ptiales: tñ redigunt in vno volumine qd biblia appellat. Continet oīa: qr hec scientia est quodam mō omnium ɔsideratiua. Scientiā habet vocis. de pprietate vocis est: ꝙ sit vbi significatiua. ⁊ ppriū est sacre scripture ꝙ sit diuini verbi expssiua: fm ꝙ manifeste habet ioh. j. In pncipio erat verbū ⁊c. Et qr p vbū omnia facta sūt: ut ibidē subdit: iō omnia sub ɔsideratiōe hui⁹ scie ɔtinent: nō tñ sub ppriis rōnibus singulorum: qr hoc ptinet ad scias pticulares ⁊ humanitus inuentas: Sed inquātū ex oibus creatis manu ducimur in cognitionē ⁊ dilectionē dei p veram fidem charitate formatā: ad quā ɔsideratio hui⁹ scie ordinat: ut pdictū est. Et hoc ē qd dicit Augustinus. xiiii. d trinitate. ca. j. Non vtiq; quicq̄d sciri pōt ab homine in reb⁹ humanis vbi plurimū supuacue vanitatis ⁊ noxie curiositatis est: huic scientie tribuens: sed illud tm̄modo q̄ fides saluberrima q̄ ad verā beatitudinē ducit: gignit: nutrit: defēdit: ⁊ roborat. Unde ⁊ Iohā. xvi. saluator loquēs de spiritu sancto cui⁹ reuelatiōe tradita est hec scriptura dicit: Docebit vos omnē veritatē. glosa. necessariā ad salutē: ⁊ sic pz scdm. Circa tertiū: qd est intelligētia specularis: qd notat cū di: liber: considerandū ꝙ liber habet silitudinē speculi: quia sicut in speculo apparent forme sensibiles: sic in libro relucent intelligibiles veritates. Unde ⁊ diuina pscientia i

Universidad de Deusto Biblioteca

qua relucēt oēs veritates liber vocat̄.in q̇ libro legerūt sci
apl'i ⁊ ꝓphe q̄ hāc sciam tradiderūt:⁊ hoc est qȯ dicit glo
sa super illud Jsai.xxxviij. Dispone domui tue ⁊c̄. Glosa.
Prophe in ipso libro pſcie dei in q̇ oia scripta sūt legē pn̄t
qȯ tn̄ non est sic intelligēdum:q ꝓphe viderit ipsā dei essē
tiā:q̄ idē est cū ei' pſcia:q ꝓphetica cognitio cuȝ hēat eni
gma:euacuat̄ in tali visiōe:ſm q dicit aposto.j.corin.xiij.
Sȝ p tāto dicunt ꝓphe in libro pſcie dei legisse: quia per
spēs diuinit' impssas mētib' ꝓphaꝝ ⁊ p lumē ꝓpheticuȝ
eis ꝓportionatū:videbāt suo mō veritatē a dei scia ad eos
deriuataȝ p reuelationē:sicut intellect' possibilis vtute lu
minis intellect' agent' inspicit i spēb' a fātasmatib' accept'
sibi ꝓportionabiles vitates. Nos aūt q̄ talē cognitionē nō
habem':q lumie ꝓphetico illustrati nō sum':nō possum'
legē in dc̄o libro:sȝ in libro scripture sacre nobis tradito a
ꝓphis. Habet tn̄ iste liber hoc spāle: q vna lr̄a ꝯtinet plēs
sensus. Cui' rō est:q pncipalis h' libri auctor ē ipse de' in
cui' ptāte est nō solū vti vocib' ad aliq̄d significand:qȯ eti
am hoies facē pn̄t ⁊ faciūt:sȝ etiā reb' significat' p voces vtit̄
ad significand alias res:⁊ iō cōe ē oib' libris:q voces aliq̄d
significēt. Sȝ spāle est huic libro:q res significate p voces
aliud significēt. Scd̄m igit̄ pmā significationē:q̄ ē p voces
accipit̄ sensus lr̄alis historic':Scd̄m vo aliā significationē
q̄ est p ipsas res:accipit̄ sensus mystic' seu spūalis:q̄ est tri
plex in gnāli:q si res significate p voces referant̄ ad signifi
candū ea q̄ sūt in noua lege credēda: sic accipit̄ sensus alle
goric': Si aūt referāt ad significand ea q̄ p nos sūt agēda:
sic ē sensus moralis vl' tropologic'. Si aūt referāt ad signi
ficand ea q̄ sūt sperāda in btitudine futura:sic ē sensus ana
gogic'. Et dr̄ ab ana qȯ ē sursū ⁊ goge qȯ ē ductio. vn̄ ver
sus: Littera gesta docet: q̄d credas allegoria. Moralis q̄d
agas:q̄ tendas anagogia. Et istoꝝ q̄ttuor sensuū pōt poni
exemplū in hac dictōe Hierusalē:q̄ ſm sensū lr̄alez signifi
cat quādā ciuitatē q̄ fuit quondā metropolis i regno iudee
q̄ p' fuit fundata a Melchisedech:postea p Salomonem
dilatata ⁊ fortificata. Scd̄m sensū vo moralem: significat
aiam fidelē:ſm quē sensū dr̄ Jsa.lij.ca. Cōsurge sede Hieru
salē ⁊c̄. Scd̄m vo sensū allegoricū significat ecclīaȝ militā
tē:ſm quē dr̄ Apoc.xxj. Uidi ciuitatē scām Hierusalē no
uā descēdentē d celo:sic sponsā ornatā viro suo. Scd̄m ve
ro sensū anagogicū significat ecclīam triūphantē:ſm q dr̄
Gala.iiij. Jlla q̄ sursū ē Hierusalē ē libera:q̄ est mr̄ nr̄a. Et
sic positū ē exemplū in vna dictōe ita possȝ poni i vna oro
ne:⁊ sicut in vna ita ⁊ in aliis. Jgit̄ de isto libro sub vna lr̄a
ꝯtinēte plēs sensus dr̄ Ezech.ij. Ecce man' missa ad me i q̄
erat inuolut' liber ⁊ expādit illū corā me q̄ erat script' int'
⁊ foris. Et Apo.v. Uidi in dextra sedent' sup thronū libruȝ
scriptū int' ⁊ for'. Scriptura exterior ē sensus lr̄alis:q̄ ē pa
tentior:q p voces imediate significat̄. Scriptura aūt inte
rior:ē sensus mystic' vel spūalis:q̄ ē latētior:q p res signi
ficatas vocib' designat̄ ut pdc̄m ē:⁊ sic pȝ tertiū. Circa q̄r
tū in q̇ notat̄ efficatia salutaris cū dr̄:vite: ꝯsiderand q sic
dc̄m est a pncipio:nulla alia scriptura nisi ista ducit imedi
ate ad vitā btāȝ:q̄ ē sola vita simplr̄:q mortē nescit. Jdeo
saluator Joh.v.loquēs de efficacia h' sacre scripture dice
bat iudeis in lege pitis. Scrutami scripturas in q̄b' putat'
vos vitā eternā hr̄e. Circa qȯ sciend:q hoc vbū putat': qȯ
iportat falsi opinionē:vel saltē veri dubitationeȝ:nō refert̄
ad ipsā sacrā scripturā q̄ nullū falsū ꝯtinet:ut pȝ ex supra
dict':nec ē etiā dubiū q̄n ad vitā pducat beatā: cū sit q̄ddā
instrumētū pueniēdi ad etnā felicitatē:ut pȝ ex vbis bti Au
gus.supius induct'. Sȝ refert̄ ad legisp̄itos scripturā sacrā
male exponētes:⁊ male viuētes pp q̄ merito puādi erant a
ꝯsecutōe btitudinis etne:q̄ ē finis h' scie quā sine dubio cō
sequunt̄:eā sane intelligētes:⁊ ſm sanū ipsi' intellcm̄ pie vi
uētes:ſm q dr̄ eccl'.xxiiij. Qui elucidāt me:vitā etnaȝ ha
bebūt. Elucidat̄ aūt sacra scriptura in vā ipsi' expōne
⁊ in scā opatōe:q hec scriptura tāq oib' eminētior cō
tinet pfectōes scie practice ⁊ speculatie. Et sic p veri co
gnitionē: ⁊ boni opationē:pducit ad vitā btām:quaȝ
nobis ꝯcedat q̄ sine fine viuit ⁊ regnat.

Explicit pm' ꝓlog' de ꝯmēdatione sacre scripture i
gnāli. Jncipit ꝓlog' 2' de intētōe auctor' ⁊ mō ꝓcedēdi.

Uidi i dextra sedēt' sup thronū libru scriptū
int' ⁊ for'. Apo.v. Sic dc̄m ē in ꝓlogo pce
dēti: liber iste ē sacra scriptura:q̄ dr̄ script'
exteri':q̄tū ad sensū lr̄alē:⁊ interi' q̄tuȝ ad
sensū mysticū ⁊ spūalē:q̄ lȝ trifariā diuidat̄ in gnāli:ut
pdictū ē:tn̄ sub q̄libȝ mēbro pōt fieri expōnuȝ mystica
rū multiplicatio i spāli. oēs tn̄ psupponūt sensū lr̄alez
tāq fūdamētū:ꝓpter qȯ sic edificiū declinās a fūdamē
to disponit̄ ad ruinā:sic expō mystica discrepās a sēsu
lr̄ali:reputāda ē indecēs ⁊ iepta:vel saltē min' decēs ce
ter' pib':⁊ min' apta:et iō volētib' pficē in studio sa
cre scripture:neciuȝ ē incipe ab itellectu sēsus lr̄al': ma
xime cū ex solo sensu lr̄ali:⁊ nō ex mystic' possit argu
mētū fieri ad ꝓbationē vl' declaratōeȝ alicui' dubij:ſm
q dicit Aug.in epl'a ꝯ vincētiū donatistā. Ulteri' ꝯsi
derandū q sensus lr̄al' a q̄ ē incipiēdū ut dc̄m ē:vr̄ mul
tū obfuscat' dieb' modernis:ptiȝ vicio scriptor: q̄ sciu
silitudinē lr̄aꝝ in mult' loc' aliē scripserūt:quā hēat ve
ritas text':ptim ipitia aliq̄ꝝ correctoꝝ q̄ in plib' loc' fe
cerūt pūcta:vbi nō debēt fieri:⁊ vsus inceperūt vel ter
minauerūt vbi nō debēt incipi ⁊ finiari. ⁊ p hoc snīa lr̄e
variat̄ vt patebit in suis locis infra ꝓsequēdo dn̄o cō
cedēte. ptim ex mō translatiōis nostre:q̄ i mult' loc' alr̄
hȝ q libri hebraici:ſm q declarauit Hiero.in libro de
hebraicis q̄stionib':⁊ in plib' aliis loc':⁊ alij exposito
res sacre scripture legēdo vel scribēdo idem dicūt:⁊ tn̄
ſm Hiero.i scd̄o ꝓlogo sup gen̄.⁊ in plib' aliis loc' p
vitate lr̄e hn̄da in scriptura ve.testa.recurrēdū ē ad co
dices hebreoꝝ. Jn hoc tn̄ valde cauend ē: q̄tū ad pas
sus scripture ve.testa.q̄ de deitate xp̄i ac de ꝯn̄tibus ad
hoc loquunt̄:q̄ꝝ aliq̄s iudei corrūperūt ad defensionē
sui erroris:put in pte declaraui in q̄dā q̄stiōe de diui
tate xp̄i:⁊ adhuc declarabo plen' q̄n passus tales oc
currēt dn̄o ꝯcedēte. Jn illis aūt in q̄b' nō est verisile q
aliq̄d imutauerit:cū nec cām hoc faciēdi habuerit:nul
lū videt̄ piculū:sȝ magis securꝝ:ſm dc̄m bti Hiero. in
dubiis recurrē ad textū habraicū tanq ad originale p
vitate text' declarāda. Sciend etiā q sēsus lr̄alis ē mul
tū obumbrat':pp modū exponēdi cōiter traditum ab
aliis:q̄ lȝ multa bona dixerit:tn̄ paꝝ tetigerūt lr̄alē sen
sū:⁊ sēsus mysticos intm̄ multiplicauerūt:q sēsus lr̄al'
int̄ tot expōnes mysticas intercept' ptiȝ suffocat̄. Jtem te
xtū in tot pticulas diuiserūt:⁊ tot ꝯcordātias ad suuȝ
ꝓpositū induxerūt:q intellectū ⁊ memoriā in pte ꝯfū
dūt ab intellectu lr̄al' sēsus aiuȝ distrahētes. Hec igit̄ et
silia vitare ꝓponēs:cū dei adiutorio intēdo circa lr̄alē
sensū insistē:⁊ paucas valde ⁊ breues expōnes mysticas
aliq̄n interponē:lȝ raro. Silr̄ intēdo nō solū dcā docto
rū catholicoꝝ:sȝ ēt hebraicoꝝ: maxie Rabi Salomō
q̄ int̄ doctores hebreos locut' ē rōnabili' ad declaratō
nē sēsus lr̄al' inducē. Aliq̄ etiā dcā hebreoꝝ valde ab
surda aliq̄n:lȝ valde raro interponā:nō ad tenēduȝ ea vl'
sequēd.sȝ ut p hec appeat q̄ta cecitas ꝯtigerit i isrl'. ſm
dc̄m Pauli apl'i ad roma.xj. ꝓpter qȯ etiā dict' hebre
orū nō ē inherēdū:nisi q̄tū rōni ꝯsonāt ⁊ lr̄e veritati.
Jtē omissis ꝓlogis a pncipio gene.incipiā:tū q residu
um vite mee nō credo ad expōneȝ tot' sacre scripture
sufficē:⁊ iō nolui i exponēdis dict' bti Hiero. vl' alteri'
cuiuscūq doctor' imorari:tū q dc̄i ꝓlogi paꝝ faciūt

ad intellectū libroꝝ sequentiū:ut mihi vr̄: tū q vnus
ali' frat̄ d ordie nostro ꝓlogos biblie valde sufficient ex
posuit:qȯ op' habet̄ cōiter:⁊ iō intēdē iteꝝ expōni di
ctoꝝ ꝓlogoꝝ nō mihi neciuȝ videbat̄. Aliq̄ꝝ tn̄ libro
rū ꝓlogos exposui:sup q̄s scripsi anq a libro gen̄.icho
arē. Postremo q nō sū ita pit' in ligua hebraica vl' la
tina q̄n in mult' possiȝ defice:iō ꝓtestor q nihil intēdo
dicē assertiue seu determinatiue: nisi q̄tū ad ea q̄ maīfeste
determiata sūt p sacrā scripturā vl' eccl'e auctoritatē. cetā
vo oia accipiat̄ tāq scholastice ⁊ p modū exercitij dcā
ꝓpter qȯ oia dcā ⁊ dicēda suppono correctōi scē matr'
eccl'ie:ac cuiuslibet sapiēt':piū lectorē ⁊ charitatiuū fla
gitās correctorē. Uerūtn̄ anq descēdā ad expōnem lr̄e
pmitto.vij.regulas exponēdi sacrā scripturā:q̄s tangit
Jsi.j.libro de sūmo bono.ca.xx.⁊ vocant̄ iste regl'e ab
aliq̄b' claues:q p eas intellect' scripture apit̄ in mult'
Prima ē de dn̄o Jhu christo ⁊ ei' corpe mystico:qȯ est
eccl'ia:q pp ꝯnexionē capit' ad corp' sacra scriptura sb
vno ꝯtextu q̄si sb eadē psona aliq̄n loquit̄ d vtroq: d
vno trāsiēs ad aliud:vbi gr̄a Jsai.lxj. Jnduit me vesti
ment' salut':⁊ indumēto iusticie circūdedit me: q̄si spō
sū decoratū corona:⁊ q̄si sponsaȝ ornatā monilib' suis
Qr.n.dr̄ h q̄si sponsū:itelligit̄ de christo. ⁊ qȯ sbdit̄ q̄si
spōsam ⁊c̄. intellr̄ de ipsa eccl'ia. Silr̄ can.j. Osculet̄ me
osculo oris sui:q meliora sūt vbera tua vino. cū.n.dr̄
osculet̄ me ⁊c̄. vbuȝ est spōse frui spōso desiderātis. ⁊ q
subdit̄:q meliora sūt vbera ⁊c̄. vbū est spōsi:spōsā cō
mēdant'. Unde in talib' sic ꝯnexis rōe pdicta dȝ lector
prudēs attēdē q̄d ꝯueniat capiti:⁊ q̄d corpi. Scd̄a re
gula ē de corpe domini vo ⁊ simulato. Eccl'ia.n.que ē
corp' dn̄i mysticū:ut pdictū ē:est q̄si sagena nōduȝ tra
cta ad litt':⁊ iō hȝ malos pmixtos cū bonis vsq ad in
diciū:in q̇ sepabunt̄ hi ab illis:⁊ iō in sacra scriptura
aliq̄n mali ꝯmēdant̄ cū bonis q̄b' sūt pmixti:sic Osee
xj. Puer isrl' ⁊ dilexi euȝ. Et ecōuerso aliq̄n boni vitu
pant̄ cū malis:sic Jsa.j. Cognouit bos possessorē suuȝ: et
asin' psepe dn̄i sui. isrl' aūt me nō cognouit: ⁊ ppl's meus
nō intellexit. Aliq̄n etiā in eod textu exprimit̄ q̄d ad bo
nos ptineat:⁊ q̄d ad malos:sic Cā.j.dr̄: Nigra sum sȝ
formosa filie Hierusalē sic tabernacula cedar:sic pelles
Salomonis. Uerba sūt sponse:q̄ rōe maloꝝ in ecclesia
ꝯtētoꝝ dicit: Nigra sū:sȝ rōne bonoꝝ subdit:sȝ formo
sa:⁊ qȯ subdit̄ q̄si ꝓ exēplo: Sic tabernacula cedar:ad
malos refert̄. cedar.n.fuit filius Jsmael:ut habet̄ gene.
xxv.a q̇ descēdert̄ saraceni. Qȯ aūt subdit̄:sicut pelles
Salomonis:refert̄ ad bonos. p Salomonē.n.h intelli
git̄ ipse deus scd̄m expositores catholicos ⁊ hebreos:⁊
iō pelles eius dicunt̄:q̄b' opiebat̄ tabernaculū in q̄ bo
ni colebāt deū. Tertia regula ē de spū ⁊ lr̄a:⁊ ſm q ac
cipit̄ sub eadē lr̄a sēsus historic' ⁊ mystic':q vitas ho
storie ē tenēda:⁊ tn̄ ad spūalē intellcm̄ est referēda. hoc
mō exponit̄ ista lr̄a cōiter. Potest etiā alr̄ exponi:ut re
ferat̄ ad sensū lr̄alez tn̄ sicut ⁊ alie. Circa qȯ ꝯsiderand
q eadē lr̄a aliq̄n hȝ duplicē sensū lr̄alē. vbi gr̄a.j.palip
po.xvij.dicit dn̄s de Salomone: Ego ero illi i prēm ⁊
ipse erit mihi i filiū. Et intelligit̄ de Salomone ad lrāȝ
inq̄tū fuit fili' dei p adoptōeȝ i iuuētute:pp qȯ Nathā
ꝓpha vocauit eū amabilē dn̄o:ut habet̄.ij.re.xij. Pre
dcā ēt auctoritas: Ego ero illi i prēȝ ⁊c̄. iducit̄ ab Apl'o
ad hebreos.j.tāq dcā de christo ad lrām:qȯ pȝ ex hoc
q Aposto.inducit eā ad ꝓband q xp̄s fuit maior an
gelis:talis aūt ꝓbatio nō pōt fieri p sensū mysticuȝ:ut
dicit Aug.ꝯ Uincētiū donatistā:ut supra allegatū est
pdicta.n.auctoritas impleta fuit ad lrām i Salomōe:
minus tn̄ pfecte:q fuit dei filius p grāȝ solū. Jn christo
aūt pfectius:q̄ ē dei filius p nāȝ. Lȝ aūt vtraq expō sit
lr̄alis simplr̄:scd̄a tn̄ q̄ ē de xp̄o:spūalis ⁊ mystica ē ſm q̄d
inq̄tū Salomō fuit figura xp̄i. Quarta regula ē de spē et
genē:siue de pte ac toto:cū de vno trāsit ad aliud ⁊ ecōuer
so:sicut Jsa.xiij.pmo loquit̄ ꝯ Babylonē spāliter cū dicit̄:
Onus Babylonis ⁊c̄. ⁊ trāsit ad intelligend vbuȝ de toto
mundo gnālit̄:p hoc qȯ subdit̄:a sūmitate celi dn̄s ⁊ vasa
furoris ei':ut dispdat oēm terrā. Postea reuertit̄ ad loquē
dū ꝯ Babylonē spālr̄ cuȝ dr̄: Ecce ego suscitabo super vos
medos:q̄ argentū nō q̄rant ⁊c̄. q Dari' medus cū Cyro ne
pote suo cepit Babyloniā:⁊ interfecit Balthasar regē Baby
lonis:ut habet̄ Danie.v. Quinta regula ē de tpib' q̄ ꝯtin
git quadruplr̄. Uno mō p synodochen:q̄n ponit̄ ps tpis p
toto:sicut in euāgelio dr̄ Christus trib' dieb' iacuisse in se
pulchro:⁊ tn̄ pma dies ⁊ tertia nō fuerūt integre. Alio mō
ꝓpter minutias tpis:q̄ aliq̄n in scriptura cōputant̄:⁊ aliq̄n
omittunt̄. Et ſm hoc scriptura sacra loquēs de aliq̄ nume
ro annorū in plib' locis:aliq̄n in vno loco ponit plēs ānos
minutias pdictas cōputādo: Jn alio vo loco ponit paucio
res:dcās minutias omittēdo. Tertio mō ꝯtingit:eo q com
putatio annoꝝ incipit in vno loco a pori termio:in alio a
posteriori:sicut Gen̄.xv.dictū fuit Abrae: Semen tuū fu
tuꝝ pegrinū q̄dringent' annis. Et Exo.xij.de ista pegrina
tione dr̄:q mās io filioꝝ isrl' in terra egypti fuit q̄dringēto
rū triginta annoꝝ: q cōputatio hui' maioris numeri inci
pit a tpe q̄ dc̄m fuit Abrae gene.xij. Egredere d t̄ra tua ⁊c̄.
Cōputatio aūt minor' incipit a natiuitate Jsaac:q̄ fuit tri
ginta annis p' egressū Abrae de Aran:ut plen' videbit̄ in
fra Exo.xij. Quarto mō ꝯtingit eo q scriptura sacra loq̄t
de futuro p modū pteriti:sicut Jsai.ix. Paruulus nat' est
nobis ⁊c̄. ⁊ hoc ē ad denotand certitudinē ꝓphie:cui' euē
tus de futuro ē ita cert' sicut iā pterijsset:⁊ hoc ē ꝓpter cer
titudinē diuine pscie ex q̄ fit reuelatio ipsi ꝓphe. Aduertē
dū tn̄ q talis modus loquēdi nō hȝ locuȝ nisi in ꝓphia p
destinatiōis q̄ est q̄n aliqȯ futuꝝ ꝯtingēs reuelat̄ ꝓphe: eo
mō quo ē in pscia dei:q̄ infallibilr̄ futura intuet̄ sicut psen
tia ⁊ pterita. Jn ꝓphia vo cōminatiōis nō hȝ locū:que est
q̄n aliq̄ pena reuelat̄ ꝓphe infligēda populo:vel alicui pso
ne:nō ſm q est in dei pscia:sed ſm ordinē causaꝝ scd̄arum
utpote ſm demerita hominuȝ:sicut ē illa ꝓphia Jone.iij.
Adhuc.xl.dies ⁊ Niniue subuertet̄. hāc eni subuersionem
meruerūt pctā illi' ciuitatis. Uerūtn̄ q talis cā mutabilis
est:iō effect' aliq̄n nō sequit̄ sic in ꝓposito: q niniuite ege
rūt pniam:⁊ sic dn̄s nō inflixit penā ꝯminatā. Sexta regu
la ē d recapitulatōe ⁊ anticipatōe. Jn sacra.n.scriptura nō
semp eodē ordine gesta ⁊ facta scribunt̄ q̄ fiūt:et iō q̄n ppo
nunt̄ posteriora dicit̄ anticipatio. q̄n aūt fit ecōuerso dicit̄
recapitulatio:sicut gene.x.de filijs Noe dicit̄: Ab his diui
se sūt insule gentiū in regionib' suis:vnusq̄sq ſm linguaȝ
suā ⁊c̄. Et infra eodē capi. Hi sunt filij Cham in cognatio
nib' ⁊ linguis ⁊ gnātionib' ⁊c̄. Et postea.xj.ca.dr̄: Erat au
tem t̄ra labij vni':⁊ sermonū eorūdē. Ex q̄ pȝ q illud qȯ p
dicit̄ de diuisione linguaꝝ dr̄ p anticipationē. Silr̄ Gen̄.ij
postq Moyses.j.ca.descripserat creationē celi ⁊ t̄re:⁊ disti
ctionē:⁊ ornatū ptiū mūdi dr̄: Jste sūt gnātiones celi ⁊ t̄re
in die q̄ create sūt. Ex quo pȝ q hoc dr̄ p recapitulationeȝ.
Septima regula ē de diabolo ⁊ ei' corpe. ſm.n. q dic bea
tus Gregori' homel'.x. Certe iniq̄ꝝ oiuȝ diabolus caput ē
⁊ h' capit' mēbra sūt oēs iniq̄: Et iō pp ꝯnexionē capit' ad
mēbra scriptura loquēs de vno i eod ꝯtextu trāsit ad loq̄n
dū d alio:sic Jsa.xiiij. loq̄ns d rege Babylōis q̄ erat diabo
li mēbrū:trāsit ad loq̄nd d pncipe demonū:cū sbdit̄ ibidē
Quō cecidisti lucifer de celo q̄ māe oriebar':⁊ Eze.xxviij.
loq̄ns d pncipe Tyri trāsit ad loq̄nd d diabl'o cū sbdit̄: Tu
signaclm̄ silitudis plen' sapia:pfect' decore:i delicijs padysi
dei fuisti. His igi pmiss d regul' l' clauib' exponēdi sacrā scri
pturā cū ꝯfidētia diui adiutorij dscēdam' ad lrāȝ exponēdā

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cuiusdam clarissimi viri ex ordine minoꝝ in ep̄las Hieronymi expositio feliciter incipit.

FRater Ambrosius ⁊c̄. Ad euidentiā h⁹ ep̄le quā scribit Hieronym⁹ ad Paulinū p̄sbyteꝝ: q̄ eleganti fuit igenij: sic pꝫ i scḋa ep̄la ad eunḋ: q̄ renūciare voleꝫ sc̄lo: cuiusdā sorori sue tenebat vinculo: ne gradu icederet expedito. hic p Ambrosiū monachū scripsit Hieronymo significās ei desideriū: qḋ hēbat itelligēdi sacras scripturas: ⁊ a sc̄li vinculꝭ exeūdi: ⁊ q̄siuit vtꝝ sīi doctore possēt hēc sacraꝝ intelligētiā scripturaꝝ. addidit etiā ꝙ ut eas posset addiscere: multū desiderabat cū beato Hieronymo ꝯuersari: Cui rescribit beat⁹ Hieronym⁹ dicēs: Frater Ambrosius ⁊c̄. Ista ep̄la diuidit in tres p̄tes. s. in p̄te exordialē: narratiōeꝫ: ⁊ ꝯc̄loneꝫ. In p̄te exordiali beniuolētiā captat. In narratione intentiōeꝫ explicat. In ꝯclusione ꝓpositum ipsi⁹ nō ꝓlongandḋ determiat. Prima ps incipit hic: Frater Ambrosius. scḋa ibi: Legimus. tertia ibi: Festina q̄so. Captat aūt beniuolētiā ꝯmendās eū de missione munerū: de fidelitate amicitiaꝝ: de timore dei: ⁊ diuinaꝝ studio l̄rarū. Partes p se patēt in l̄ra. Scḋa ps in q̄ intentionē explicat recipit p̄tium subdiuisionē. Primo. n. intēdit euꝫ inducere ut sibi sacre scripture doctorē querat. Et hoc facit dupliciter. Primo. n. monet ad alioꝝ imitatiōeꝫ. Scḋo oñdit ꝯñtem vtilitatē: ⁊ post ꝓponit gentiles ph̄os ad imitandḋ: ibi Legimus ⁊c̄. Scḋo ꝓponit Paulū catholicū: ibi: Quid loq̄r. Tertio vtilitatē que ꝯsequit ex audiendo doctore ostendit ibi: Hꝫ nescio quid ⁊c̄. et infra. iij. ca. Paulus ap̄ls ⁊c̄. vbi dicit ꝙ Paulus multū ꝓfecit ex doctrina Gamalielis. Secundo arrogantiā euitat: ibi: Nec hoc dico. vbi ⁊ Paulini ardorē ad studendḋ ⁊ humilitatē ad ꝓficiendum ꝯmendat: Quia vero sacerdos erat: cuius est legē intelligere: alijs p̄esse: ⁊ alios docere: iḋ tertio in triplici statu sciam sacre scripture esse necessariā ꝓbat: ⁊ defectū ipsi⁹ esse dānosuꝫ. Et p̄mo oñdit sciam esse necessariā in statu p̄lationis: ibi: Thimotheū ⁊c̄. q̄ fuit ep̄s. Scḋo in statu sacerdotalis dignitatis ibi: Malachias ꝓph̄a. Tertio in statu officij p̄dicationis ibi: Cui Paulus ap̄ls ⁊c̄. Econuerso aūt defectū h⁹ scie in q̄libet statu ꝓbat esse damnosū: ibi: Sancta quippe rusticitas. vbi doctā iusticiā ostēdit simplici potiorē. Quia vero Paulinus secularibus erat l̄ris erudit⁹: ne crederet ꝙ per se posset sacrā scripturā intelligere: iḋ quarto oñdit ꝙ nō posset nisi diuia gratia reuelāte. gratia. n. reuelat mysteria: ad quoꝝ cognitionē nō ꝑuenit scia secularis. Sic reuelata fuit christo f̄m humanitatē. vñ dī: Pharisei stupēt. Sic reuelata fuit discipulis. vñ dī: mirant in Petro ⁊ Johanne ⁊c̄. Sic ꝓph̄is ⁊ patriarchis: sicut pꝫ in l̄ra. Sed ad hoꝝ noticiaꝫ nō ꝑuenit scia secularis. vnde dī: Hoc doct⁹ Plato ⁊c̄. Et subdit quasi ꝯc̄lo huius p̄tis. cū dī: Lex. n. sp̄ūalis est. .i. sp̄ūaliter intelligenda: vnde reuelatōne opus ē. Quinto oñdit sacrā scripturā sine doctore nō posse intelligi: ꝓpter sui difficultatē: ibi: Liber in Apocalypsi. Et ꝯtendit ista ps vsq̄ versus finē septimi capituli: ibi: Oro te frater ⁊c̄. Et p̄mo oñdit difficultatē istam particulariter. Secundo generaliter in p̄ncipio septimi cap̄li: ibi: Uidelicꝫ ⁊c̄. Item p̄mo ostendit istam difficultatē absolute. cum dicit: Liber i Apocalypsi. Scḋo in ꝯpatione ad alias scias: ibi: Taceo de grāmaticis. vbi arguit p locū a maiori: ꝙ si aliaꝝ sciaꝝ q̄ minus difficiles sūt: sine doctore nō possit haberi noticia: multomagis nō potest intelligi sacra scriptura: que magis ē difficilis ⁊ quasi aliaꝝ oīum ꝯplexiua. Q̄ aūt alie scie nō possint sciri sine doctore ostendit. ⁊ p̄mo exemplificat ḋ liberalibus: ibi: Taceo de grāmaticis. scḋo de mechanicis: ibi: Ad minores artes ⁊c̄. In fine ꝯfutat multoꝝ p̄sūptōeꝫ q̄ volunt docere scripturā cui⁹ nunq̄ habuere noticiā ibi: Sola scripturaꝝ ars. Et hoꝝ doctrinā arguit m̄lti p̄lr: tuꝫ q̄ inepta est: ibi: Hāc garrula an⁹. tū quia sup̄ba: ibi: Alij abducto ⁊c̄. tuꝫ quia ꝓbrosa: ibi: Alij discunt ꝓh pudor a feminis. tum q̄ erronea: ibi: Taceo de meis similibus: tum q̄ ridiculosa: ibi: Puerilia sunt hec ⁊c̄. Scḋa pars in qua oñdit difficultatē sacre scripture: diuidit i tres p̄tes. In p̄ma oñdit veteris testamēti difficultatē p singulos libros discurrendo. In secunda ostendit affectū suū ad sacram scripturā: humil'r sui ignorantiā ꝯfitendo. In tertia innuit difficultatem libroꝝ noui testa. eos breuit' p̄stringēdo. Prima ps incipit ibi: Uidelicet manifestissima est genesis. Secūda ibi: cernis me ⁊c̄. Tertia ibi: tangā ⁊ nouum ⁊c̄. Ponit aūt quasi ꝯc̄lonem istius p̄tis: ibi: Oro te ⁊c̄. vbi dicit ꝙ lꝫ sit ita difficilis: tū meditanti ⁊ ꝯtemplāti est vtilis ⁊ suauis. vnde subdit: Nōne videt tibi ⁊c̄. Monet etiā ne ꝯtemnat sacrā scripturā ꝓpter verboꝝ ruditatem. Cuius assignat multiplicē rōnem. l̄ra plana est. Sexto humil'r se excusat: ꝙ quasi sciēs magisteriū nō affectat sed quasi socius collaboratur⁹ allicit ut veniat. Primū tangit: ibi: Nō sū taꝫ petulās ⁊c̄. Scḋm ibi: magisteriū renuēs ⁊c̄. Multa aūt ponit allicitiua. p̄mū est status equalitas: ibi: Comitē spondeo. Scḋm est ꝓficiendi facultas: ibi: Peteti dat ⁊c̄. Tertiū est sacre scripture dignitas: ibi: Discamus in terris. Quartū est receptiui cordis vrbanitas: ibi: O huijs te manibus ⁊c̄. Quintū est cooperandi volūtas: ibi: Et ne inepte ⁊c̄. Sextū est amicabilis societas: ibi: Habes hic amātissimū tui ⁊c̄. Tertia ps p̄ncipal'. s. ꝯc̄lo incipit: ibi: Festina queso ⁊c̄. In qua hortatur Paulinū ut cito exeat de seculo. Et inuitat ad duo. s. ad vitanda multa p̄icula: ⁊ ad abijcienda mundi retinacula. Primū notat sub metaphora nauicule: cui circūquaq̄ immineut p̄icula. vñ dicit: Et hereti in salo nauicule ⁊c̄. Scḋm notat ibi: Nemo renunciatur⁹ ⁊c̄. Est aūt duplex mundi retinaculū quod retardat seculo renunciatuꝝ. Primū est amor pecunie Scḋm timor penurie. Amor pecunie ꝯsiderat in trib⁹ In venditiōis reꝝ retardante sollicitudine. In ꝯtentiosa repetitione. In alienādi volūtate. Retardātē vendēdi sollicitudinē excludit cum dicit: Nemo pōt vēdere ⁊c̄. Et ne Paulinus obtēderet oportere se esse sollicitū ꝯtra venditionē reꝝ ꝓpter suā necessitatē: vel ꝓpter alioꝝ vtilitatē vtrūq̄ excludit. Q̄ nō ꝓpter necessitatem oportet hoc facere oñdit: ibi: Quicq̄d de tuo. Q̄ nō ꝓpter alioꝝ vtilitatē oñdit: ibi: Nisi tu semp̄ recrastinas ⁊c̄. Et q̄ deus magis querit nos q̄ nostra: subiungit: Totū dño dedit ⁊c̄. Item deus magis acceptat affectū q̄ datum: et ad hoc ꝓbandum inducit ap̄los: viduam ⁊ Cresuꝫ. vnde dicit: Ap̄li ⁊c̄. Contentiosaꝫ repetitiōeꝫ excludit ibi: Tollenti tunicā ⁊c̄. ⁊ est sumptū de Mathei. v. Alienādi volūtatē excludit ibi: Si hēs in p̄tāte rē tuā vēde. i. voluntarie dimitte vel aliena dato. Nec est ꝯtrariū qḋ prius dicitur: Nemo potest bene vendere quia ibi prohibetur venditio retardans et impediens hic vero cōceditur venditio indilata et expediens. Secundū retinaculuꝫ est timor penurie: sicut habetur hic de auaro ꝙ ei deest tam qḋ habet q̄ qḋ non habet. Timent aūt renunciare seculo tripliciter. timēt. n. penuriam opum: penuriam victualiū: penuriā vestimentorū Istam aūt triplicē penuriā excludit p triplicē voluntarie paupertatis sufficientiā. Primā excludit ibi: Credēti: supple diuis ꝯsilijs tot⁹ mūd⁹ diuitiaꝝ ē. ⁊ infra: Tā q̄ nihil hñtes ⁊ oīa possidētes. Itē ꝙ scḋa ⁊ tertia timeri nō debeant ostendit: cum dicit: Uictus atq̄ vestitus

Quia vero Pharao derelictus: surgit in scandalum: cōtra oēs tentationes dat salubre remedium dicens: Facile ꝯtemnit omnia ⁊c̄. Et sic patꝫ diuisio ⁊ ꝯtinētia ep̄le p̄ntis. nunc ad expositionē l̄re accedanmus.

Incipit ep̄la sancti Hieronymi ad Paulinū presbyteꝝ: de oib⁹ diuine historie libris. Caplm. I.

FRater Ambrosius tua mihi munuscula p̄ferēs detulit sil' ⁊ suauissimas l̄ras: q̄ a p̄ncipio amicitiaꝝ fidē: ꝓbate iā fidei: ⁊ veteris amicitie noua preferebant. Uera. n. illa necessitudo ē: et christi glutino copulata quā non vtilitas rei familiaris: non p̄ntia tm̄ corporꝝ nōn subdola et palpās adulatio: sꝫ dei timor: et diuinarū scripturaꝝ studia conciliāt. Legimus in vetrib⁹ historijs: quosdam lustrasse prouincias: nouos adijsse poplos: maria transisse: ut eos quos ex libris nouerāt corā quoque viderent. sic Pythagoras memphiticos vates: sic Plato egyptum ⁊ architā tarentinuꝫ

a Frater Ambrosius ⁊c̄. Istam l̄ram inueni in ep̄lis Hieronymi. Construe sic: Frater q̄dam nomīe Ambrosius: perferēs mihi munuscula tua. a te missa. detulit: et. i. simul. suauissimas l̄ras q̄ p̄ferebāt. i. p̄tendebāt. fideꝫ. i. certitudinē vel vitatem. fidei. i. fidelitatis. ꝓbate. p operū exhibitionem a p̄ncipio amiciciaꝝ inter nos cōtractaꝝ. ⁊ p̄ferebant fideꝫ. i. certitudinē siue veracitatē. veteris amicicie. q. d. bene apparebat in litteris tuis ꝙ fuisti tu mihi fidelis ex q̄ nos mutuo dileximus: ⁊ q̄ vere dilexisti me. In modernis biblijs scribit sic Que i p̄ncipio amiciciaruꝫ fidem iam ꝓbate fidei: ꝯstructio non mutatur. Et sequit: Et veteris amicicie noua p̄ferebāt .i. pretendebant noua amicicie veteris. i. ꝙ vetus amicicia renouata erat q̄tum ad feruorem dilectionis. Sꝫ melior esset l̄ra Ueteri i datiuo: ⁊ Nouā in accusatiuo Et tunc ꝯstrue sic: Que a p̄ncipio. i. exordio l̄raꝝ: Preferebant. i. p̄ponebāt siue p̄locabant fidem amiciciarū modernā. fidei. i. veracitati. iam ꝓbate p multos ānos Et: p idest. Nouā amiciciā veteri p̄ferebant. i. preponebant. quasi diceret: in litteris tuis p̄tendebatur: ꝙ veracius ⁊ fidelius me modo diligis q̄ vnquam feceris.

b Uera. n. illa necessitudo est. i. vera amicicia que dicitur necessitudo a nectendo quia nectit animos alias amicos in dilectione. c Et Christi glutino copulata. Charitas dicitur glutinum Christi: que ita vnit homines sicut glutinum asseres. d Quam non vtilitas rei familiaris. i. propria vtilitas. e Non subdola. i. ficta. f Et palpans. i. blandiens vel mulcens. g Adulatio. supple ꝯciliant. h Conciliant. i. ꝯiungunt. Conciliare enim dicit amicum ⁊ ꝯcordem facere ꝯiungere ⁊ sociare: ⁊ sicut ait Hugui. maioribus minores ꝯciliantur ⁊ non econuerso. i Legimus in veteribus historijs. i. in libris antiquarum historiarū. Historia est narratio rei geste per quam ea que in p̄terito facta sunt dinoscunt. Dicit autēꝫ ab historin grece: qḋ est videre vel agnoscere. Apud veteres enim nemo conscribebat historiaꝫ nisi is qui interfuisset: ⁊ ea que scribēda essent vidisset. ita dicit Isi. etymolo. j. Uide i opusculo de significationibus vocabulorum Biblie: et inuenies alia multa de historia que causa breuitatis hic pretermitto. k Lustrasse ꝓuincias. i. circuisse regiones multas. Lustrare multa significat: que habētur p hos versus: Lustro circundo designat: lustro sereno: Purgo: circumeo: lumino: siue pio. Et inde dī hoc lustrum. idest purgatio vel circuitus: vel luminatio: vel antrū vel prostibulum: vel spacium quinq̄ annorū. Hec omnia meli⁹ inuenies in p̄dicto opusculo. l Nouos. i. ignotos m Adijsse populos. resume supple legimus. n Coraꝫ quoq̄ viderent. idest ut presentialiter viderent eos quorū famaꝫ per scripta nouerant. n Coram idest presentialit'. aduerbium est.

o Sic Pythagoras memphiticos vates. scilicꝫ adijt vel pagrauit. Nota ꝙ Pythagoras philosoph⁹ fuit de Samos insula oriundus. vnde Isi. etymo. xiiij. Samos isula est i mari Egeo vbi nata est Juno: ex qua fuit Sibylla Samia: ⁊ Pythagoras Samius a quo ph̄ie nomen inuentum est Item Augus. de ciuitate dei libro. viij. capitu. ij. duo philosophorum genera traduntur. Unum italicum ex ea parte Italie que quondaꝫ magna grecia nuncupata est. Alteruꝫ ionicum in eis terris: vbi ⁊ nunc Grecia nominatur. Italicum genus auctoreꝫ habuit Pythagoram Samium ⁊c̄. ⁊ sequitur: Iste interrogatus quid profiteret philosophum se esse respondit. idest studiosum vel amatorem sapientie: quoniam sapientem ꝓfiteri arrogantissimū videbatur ⁊c̄. hic adijt. q Uates. idest philosophos. Uates dicuntur philosophi a vas vasis ⁊ theos quod est deus quasi vas dei. videtur enim ꝙ deum contineant propter profunditatē scientie quā docent. p Mephiticos est Egiptios a Memphi ciuitate Egypti quam edificauit Hypaphus: alias Ephasus filius Jouis sicut dicit Isidor⁹ etymo. xv. Istam historiam tangit Ualerius maximus li. viij. dicens: Pythagoras perfectissimuꝫ opus sapiētie a iuuenta peritus ⁊ omnis honestatis percipiende⁹ cupiditate ingressus: nihil enim quod ad vltimum sui ꝑuenturuꝫ est finem: non ⁊ mature ⁊ celeriter incepit. Egyptum pecijt: vbi litteris gentis illius assuefactus: preteriti eui sacerdotum commentarios scrutatus est: innumerabilium seculorum obseruationes cognouit ⁊c̄. Per predicta patet ꝙ falsi libri habēt Mēphiticus. r Sic Plato Egyptum ⁊ Architam tharentinum. supple adijt vel pagrauit. Plato philosophus quidā fuit: cuius iter in Egyptum tangit Ualerius maximus libro. viij. dicens: Plato patriā Athenas preceptorem Socratem sortitus: ⁊ locum ⁊ hominem doctrine fertilissimum ingenij quoq̄ diuina instructus abundantia: cum omnium mortaliuꝫ iam sapientissimus haberetur: eo quidem vsq̄ ut si ipse iupiter celo descendisset nec elegantiore nec beatiore facundia vsur⁹ videretur. Egyptū pagrauit: dum a sacerdotibus eius gentis geometrie multiplices numeros celestium obseruatione rationum percepit ⁊c̄. Et sequitur ibi: Quo minus miror in Italiam trāsgressuꝫ: ut ab Archita tarentino Pythagore precepta ⁊ instituta acciperet. Augus. viij. li. de ciui. dei ca. iiij. multū cōmendat illum: ⁊ dicit inter alia. In Egypto didicit: quecunq̄ illic magna habebantur atq̄ docebantur. Egyptus dicit ab

caqꝫ orā Italie que quodā magna grecia dicebat: la
boriosissime pagrauit: ut q
athenis magister erat ⁊ po
tēs. cui' qꝫ doctrinas acha
demie gymnasia persona
bant: fieret peregrinus atqꝫ
discipulus: malens aliena
verecunde discere: qꝫ sua i
pudēter ingerere. Deniqꝫ
cum litteras quasi toto or
be fugientes psequitur: ca

ptus a piratis et venunda
tus: tyranno crudelissimo
paruit: ductus captiuus vi
ctus ⁊ seruus: tamen quia
phus: maior emente se fuit
ad Titum liuiū lacteo elo
quētie fōte manātē: de vltis
Hispanie galliarūqꝫ finib'
quosdā veisse nobiles legi
mus: ⁊ quos ad ꝯteplatōeꝫ
sui Roma n traxeat vni' ho
mis fama pduxit. Habuit

egyzo qd̄ ē appropiquo ⁊ potamos qd̄ ē fluui' ꝓpter Nylū
flunium Egypti. Vel sm Isidoꝝ etymo. xiiij. Egypt' q̄ pri
us aerea dicebat: ab Egypto vel Egypo fratre Donai vel
Domai postea ibi regnāte nomē accepit. De archita dic ii
Valerius maxim' in. iiij. li. Tharētin' Architas dū se Py
tagore p̄ceptis penit'
metaponti immergit
magno labore longo
qꝫ tpe solidū op' do
ctrine ꝯplerus postq̄
i patriā reuertit ⁊ ru
ra sua reuisere cepit
animaduertit neglīgē
tia villici corrupta et
pdita: intuēsqꝫ male
meritū: sūpsisseꝫ iq̄t a
te suppliciuꝫ: nisi tibi
irat' eēm. maluit eni
impunituꝫ dimittere
q̄ ꝓpter irā visio gra
uius punire. Tharen
tin' autē dī q2 erat a
Tharēto ciuitate: de
qua dicit Isi. etymo.
xv. Tharas Neptuni fili' fuit: a q̊ Tharentū ciuitas ⁊ cō
dita ⁊ appellata est. Item Orati' in libro smonū: Pectini
bus patulis iactet se molle Tharentū. Pectines sūt quidā
pisces q̄ dicunt gallice plaiꝫ. Et nota ꝙ pecten ē instrumen
tū texendi ⁊ pectēdi. Itē piscis q̄daꝫ: ⁊ plectrū cythare: infe
rior pubes: rastrū: agmen vel chorea: vsus: Texit nat pectit
pecten modulamina ꝯdit: Agmen cū rastro sic pubē pecti
ne signo. r Eamqꝫ oram ⁊c̄. pagrauit. Peragrare mul
ta signat. dī. n. circuire: pambulare: inq̄rēdo puagari: per
rare: puadere ⁊c̄. Vn̄ ꝯstrue sic: pagrauit. i. pambulauit. eā
oram. i. eā regionē. vsus: Aspires horam tp̄s tibi significa
bit. Si nō aspires lymbū dabit ⁊ regioneꝫ. Dicit glo. Eam
oram italie: italicaꝫ regionē que quondā magna Grecia di
cebat. de hoc dicit Aug. viij. li. de ci. dei: Et inde in eas Ita
lie ptes veniēs vbi Pythagoreoꝝ fama celebrat: q̄cq̄d ita
lice phie tūc florebat: audit eminentiorib' in ea doctoribus
facillime ꝯphendit. Quare aūt dicebat magna grecia pꝫ p
Isidoꝝ q̄ dicit in. xiiij. etymo. Italia olim a greci pplis oc
cupata: magna grecia nuncupata est. De inde a regis nomi
ne Saturnia. mox ⁊ Latium dicta ē: eo ꝙ idē Saturnus a
Ioue: sedib' suis pulsus ibi latuerit. Postremo ab Italo sy
culoꝝ rege ibi regnāte: Italia appellata ē. s ¶ Ut q̄ Athe
nis magr̄ ⁊c̄. Construe sic: dico ꝙ pagrauit loca p̄dicta: ut
qui erat magister ⁊ potēs Athenis. i. apud Athenas. Ciui
tas ē in Grecia: q̄si littoral ab atha qd̄ ē litt' q2 in littore po
sita: Vel dicunt Athene q̄si imortales: q2 ibi oliꝫ viguit sa
piētia q̄ imortalis ē: ⁊ sic dicūt ab athanatos qd̄ ē immor
tale. Aug. in. xviij. li. de ciui. dei. ix. ca. dicit ꝙ Athene dicū
tur a Minerua q̄ grece Athena dī. Et sb̄dit m̄lta v̄ba: cāꝫ
assignās q̄re a noīe eius denoīata est ciuitas. dicit. n. ꝙ cuꝫ
repēte ibi apparuisset oliue arbor: ⁊ alio loco aq̄ erupisset
Cecrops rex territ' ꝯsuluit Apollinē Delphicū q̄d esset faci
endū. ille r̄ndit ꝙ olea Mineruā significaret: vnda Neptu
nuꝫ: et ꝙ esset in ptāte ciuiū ex cuius noīe duoꝝ deoꝝ quo
rū signa illa essent: ciuitas vocaret. Isto Cicrops oraclo ac
cepto oēs ciues vtriusqꝫ sex' ꝯuocauit. mos. n. erat tunc in
illis locis ut femine publicis ꝯsultatōib' interessent. Cōsul
ta igit multitudine: mares p Neptuno: femine p Minerua
tulere sententias: ⁊ q2 vna inuēta est plus feminaꝝ Miner
ua vicit. t Cuiusqꝫ doctrinas gymnasia Achademie p
sonabāt. Quia magna fama erat de doctria ipsius. Acha
demia fuit villa Platonis: vbi idē Plato docebat. Et sicut

quidā dicūt interptat luct': ꝓpter belluꝫ qd̄ ibi gestū ē
int Apollinē ⁊ Neptunū. Plato. n. cū diues eēt ut pos
set vacare phie elegit Achademiā villaꝫ pcul ab vrbe
nō solū desertā sꝫ ⁊ pestilētē: ut cura ⁊ assiduitate mor
boꝝ libidinis ipet' frāgerent: discipuliqꝫ nullā sentirēt
voluptatē nisi il
laꝝ reꝝ q̄s disce
rēt. Gymnasium
aūt dī gnālis ex
ercitioꝝ locus: a
pud Athenas lo
cus erat vbi disce
bat phia: ⁊ sapie
exercebat studiuꝫ
⁊ sic accipit hic.
Nā gymnasium
grece vocat qd̄ la
tine exercitiū dī:
hoc ē meditatio.
Gymnasia Acha
demie dicebātur
studia vel exerci
tia studioꝝ vl lo
ca studij. Et dicit
Isi. in. xviij. etymo. Gymnasiū dī vbi exercent athlete
⁊ cursoꝝ velocitas ꝓbat. Hinc accidit ut oiuꝫ ꝓpe
artiū exercitia gymnasia dicerēt. Et dī a gymnos. i. nu
dus: q2 iuuenes nudi exercent in cāpo vbi sola verēda
opiunt. Iteꝫ a gymnos dī hec gymnas. dis. s. pugna vl
lucta: ⁊ q2 magna lucta ē in studio: recte gymnasiū dī
vn̄ Ecc̄. lj. dī: Colluctata est aīa mea in illa. i. sapia acq̄
renda. cetera plana sūt. v ¶ Deniqꝫ cū lr̄as ⁊c̄. Istam
lr̄am inueni in eplis Hieronymi: cuꝫ quidā libri habe
ant: maior emēte se fuit: q2. s. phus erat: emptor nō. Cō
structio pꝫ. Sed nō ꝙ dicit: Lr̄as q̄si fugiētes. q2 nullus
pōt ad pfectōeꝫ scie puenire: cū semp occurrit ei qd̄ pos
sit addiscere. vn̄ eccl̄. viij. Dixi sapiēs efficiar: ⁊ illa lon
gius recessit a me multomagis q̄ erat. x Captus a
piratis. Pirata dī latro marinus. vn̄ Lucanus: Omne
fretū metuēsipelagi pirata reliquit. Et ꝯponit a pir qd̄
est ignis ⁊ ratis: q2 semp portat ignē in rate. y ¶ Cru
delissimo tyrāno paruit. i. obediuit q2 ad mandatum
Dionysij tyrāni exulauit. vn̄ ait Valeri' maxim' libro
iiij. loquēs de Platone: Patria pulsus a Dionysio ty
ranno Megarā petierat: vbi cū ad Theodoꝝ pncipeꝫ
eius vrbis domi ꝯuenire vellet neqꝫ admitteret multū
diuqꝫ añ fores retent': comiti suo ait: Patient hoc ferē
dū est: forsitan. n. ⁊ nos cū in gradu dignitatis nr̄e esse
mus: aliq̄d tale fecim': q2 tranq̄llitate ꝯsilij: ipse sibi cō
ditionē exilij placidiorē reddidit. vn̄ bene dī hic ō ipo
z Tamen quia philosophus. i. sapiens ⁊ discret' erat
⁊ ¶ Maiore mente fuit. i. maiorem mentis ꝯstantiā ha
buit: ⁊ aduersa equanimus tolerauit. Et de isto tyran
no habetur in sexto libro Valerij maximi: Dionysius
cum hereditatis nomine a patre syracusanoꝝ vel sy
culanoꝝ ac pene totius Sicilie tyrannidem accepisset
maximarum opum domin' exercituum dux ⁊ rector
classium equitantium potens: propter inopiā litteras
puerulos Corinthi docuit. a Ad titum liuium ⁊c̄.
Titus liuius scripsit historiam romanorum ab vrbe
condita. Cuius mentioneꝫ facit priscianus: qui dicitur
manans. idest diffluēs fonte lacteo eloquētie: quia dul
cem ⁊ placidam habebat doctrinam ⁊c̄. b ¶ Habu
it illa etas inauditum ⁊c̄. extra vrbē. Hic ponitur extra
pro preter. Et ē sensus: Mirum est ⁊ inauditum ꝙ ali
qui tam nobilem ciuitatē ingressi: aliud videre q̄rerēt

illa etas inauditum omni
bus seculis: celebrandūqꝫ
miraculū: ut vrbē tantaꝫ in
gressi: aliud extra vrbē q̄re
rent. Apolloni' siue ille mā
gus ut vulg' loquitur siue
philosophus ut pythāgo

rici tradunt intrauit persas
pertrāsiuit Caucasuꝫ: albā
nos: scythās: māssagetas:
opulētissima Indie regna
penetrauit: ⁊ ad extremū la
tissimo Physon amne trās
misso puēit ad bragmanas

ꝙ pulchritudinē ciuitati ⁊c̄. c ¶ Apolloni' siue ille ma
gus. In plinio de naturali historia: duo legunt Apol
lonij: quoꝝ vn' dicebat Apolloni' Pergam': a Perga
mo. i. Troia sic dict': quē numerat int auctores q̄s imi
tat in tractādo de naturis aialiū: ⁊ de natur arborum
Alter vō appella
batur Apolloni'
Tharētin' a Tha
rento ciuitate. Et
fuit vnus de illis
q̄s imitat Plini'
in tractādo ō na
turis herbarum.
Itē Hieronymus
in li. illustriuꝫ vi
roꝝ ponit duos
Apollonios: quo
rū vnus fuit sena
tor roman' q̄ a seruo pdit' ꝙ essꝫ christian': ⁊ p christo
capite trūcat' ē. hic fuit vir discretissimus q̄ scripsit ad
uersus Montanū: Priscā ⁊ Maximillā insigne ⁊ lon
gū volumē: in quo asserit Montanū ⁊ insanos vates
ei' perijsse suspēdio: ⁊ forte ō isto itelligit h. c Mag'
a magnitudie scie dī phs: Unde quē vulg' dicebat ma
gū. i. scie magnū: Pythagorei vel Pythagorici dicebāt
phm. vn̄ dic̄ Chryso. sup illud Math. ij. Magi ab ori
ente venerūt ⁊c̄. magi nō malefici: sꝫ sapiētes intelligū
tur. d Pythagorici. i. Pythagore discipuli: vel se
quētes doctrinā Pythagore: de quib' dicit Valeri' ma
ximus li. viij. ꝙ Pythagore tanta veneratio ab audi
torib' tributa est: ut q̄ ab eo acceperāt: in disputatōem
deducere nephas existimarēt: q̄netiaꝫ inīpellati ad red
dendū cām: hoc solū r̄ndebāt ipm dixisse. e ¶ Persi
ppli sūt a Perseo rege vocati: q̄ e Grecia Asiā transiēs
ibi barbaras gentes graui diuturnoqꝫ bello pdomuit
nouissime victor nomē subiecte gēti dedit. Ita dic̄ Isi.
etymolo. f Caucasus mons est Indie sic dict' a cā
dore: q2 niuib' densissimis ē candidat'. nam Caucasuꝫ
ligua orietali dī cādidū. Istud sumit ō Isidoro etymo
lo. xiiij. g ¶ Albani ppli sūt i ptib' asiatice Scythie
Et dicunt sic ab assiduis niuib': vel q2 cum albo crine
nascunt. hoꝝ glauca est ocul'. i. picta inest pupilla: adeo
ut nocte plus q̄ die cernāt. Ita dicit Isi. ety. ix.
h Scythe populi sunt de q̄b' dicit Isi. ety. ix. Limes ē
psius q̄ scythas ab Armenijs diuidit Scytha cogno
miat': a q̄ limite scythe ab aliquib' phibent vocati: gēs
antiquissima semp habita. Item in eodem. i ¶ Mas
sagethe de Scytharū origine sunt: et dicti massagethe
quasi graues. i. fortes gethe. nā sic Liuiu' argētū graue
dicit. i. massas. hi sūt q̄ int Scythas ⁊ Albanos septē
trionalib' iug inhitāt. De q̄b' Lucan' i. ij. Decurrāt me
dica susis agmia massagethē: scythic' nō alliget Hister
k India ab Indo fluie q̄ ex occīali claudit: hec a meri
diāo mari porrecta vsqꝫ ad ortū sol: ⁊ a septētriōe vsqꝫ
ad montē Caucasū puenit ⁊c̄. ita dic̄ Isi. li. xiiij. k ¶ O
pulētissia. i. opib' plenissia vl ditissia. Nā opes diuitie
Cētos plen' dī: Et in opulēt'. a. um. qd̄ ꝯpat: opulētior
opulentissim'. l Physon amne trāsmisso. i. ptransi
to. De isto fluie hī Geñ. ij. de quo dicit Isido. i. xiij. ety.
Ganges fluuius queꝫ Physon sacra scriptura ꝯmemo
rat: exiens de padyso pgit ad Indie regiōes. Dict' autē
physon. i. caterua: q2 ex decē fluminib' magnis sibi ad
iunctis implet ⁊ efficit vn'. Ganges aūt vocat' a Gan
garo rege Indie. m ¶ Peruenit ad Bragmanas. po
puli sūt Indie a Bragmano rege ut quidā dicūt sic vo
cati. Mores aūt illoꝝ sūt hi: Gens bragmanarū pura

⁊ simplici vita viuit: nullis reꝝ capit illecebris: nihil appe
tit ampli' q̄ nature ratio flagitat. sola viuit alimonia quā
tellus siue cultura pducit. Hinc ē ꝙ nulla morboꝝ genera
nullus apud illos vsus medicine: q2 parsimonia est illis me
dicina: sed longa sanitas vsqꝫ ad morteꝫ: quā meta senectu
tis portauerit. vn̄ ne
mo parēs filij comi
tat exequias: null' al
tero supior: nullus di
tior: nulla iudicia: q̄a
nulla corrigēda. Sed
illi gēti lex est: contra
ius nō ire nature: nul
li intendūt corporali
opi: q2 nō terra colūt
nec venant: nec aucu
pant: nec piscāt: nec la
uant sua corpa: quia
immundis cōtactib' nō sordescunt. sitim riuo sedant: edifi
cia nō ꝯstruunt: sed in fossis telluris: aut spelunc: aut cōca
uis montiū latebris habitāt. Idem loc' dū viuūt mansiōi
pficit: dū moriunt sepulture: nō hn̄t amictū p̄ciosū nec co
lore fucatū: sed papyri tegmie mēbra velant: nec i augēda
pulchritudīe plus affectāt ipsi vel coꝝ mulieres q̄ nati sūt
intelligētes ꝙ nullus possit opus nature corrigere: vn̄ orna
mentoꝝ cultū magis deputāt oneri q̄ honori. Nō sūt apō
eos fornicatio: incestus: adulteriū: nec aliquis ꝯcubitus: ni
si gignēde ꝓlis amore. Arma nō sumūt. bella non gerunt
sed pacem moribus non viribus ꝯfirmant. non sunt apud
eos ludicra spectacula: nec equina certamia: non ludi circē
ses: nec theatrales: sed solū mundi ornatum habēt delecta
bile vel detestabile spectaculū: nec exercēt mercandi vsum:
nec pegrinari cupiunt: ut species pegrinas ꝯtemplent. Sim
plex apud eos eloquentia: non falerata rhetoꝝ facūdia: sꝫ
ꝯmunis ⁊ omnibus solum p̄cipiens non mentiri. Varia ⁊
discordantia phorum dogmata nō sequunt: sed eorū phia
est: que iuuare nō nisi iuste nouit nec nocere iuste. Templa
nō ornāt: nec altaria: nec in honorem dn̄i pecudes mactāt:
ꝯfitētes ⁊ dicētes ꝙ deus verbo ꝓpitiatur orantibus: qd̄ so
lū ei cum homine est: suaqꝫ nimis similitudine delectatur.
Nam verbū ut aiunt: deus est: hic mundū creauit: h regit
atqꝫ alit omnia: hoc ipsi fatent se venerari: hoc ip̄m dilige
ex hoc spūm trahere. Siquidem aiunt: deus ipse spūs atqꝫ
mens est: atqꝫ iō non diuitijs terrenis ⁊ reꝝ largitate muni
fica: sed religionis opibus ⁊ gratiaꝝ actione placat. Hec ō
moribus Bragmanaꝝ ex epla Didimi ad Alexandrū exce
pta sūt: Sicut ait Hiero. in li. illustriū virorum Didimus
Alexandrinus captis a parua etate oculis: ob id quoqꝫ ele
mentoruꝫ ignar': tn̄ miraculū sui omnib' p̄buit: ut diale
cticam quoqꝫ ⁊ geometriā: que maxime visu indiget vsqꝫ
ad pfectū didicerit. Itē plura nobilia ꝯscripsit. Itē inuenit
hic Dindim' in singulari ꝓ quodā monte altissimo: ⁊ plā
liter dindima dindimoꝝ. Item greci scribūt de eis ꝙ lōge
ui sūt. viuunt. n. centūquiquaginta ānos ꝓpter mūdiciaꝫ
⁊ ꝯplexionē bonā aeris: apud q̄s non est aial: nec q̄drupes:
non ferrū: nō ignis: non vinū: hi venerant familiarit deum
⁊ indeficient orāt. Mulieres vero coꝝ seorsū manēt in flu
ente Gyon greco fluuio vbi decidit in oceanuꝫ. viri autem
trāsfretāt ad vxores suas mēse Julio ⁊ Augusto. Cōmanēt
aūt cū vxoribus suis per. xl. dies: ⁊ iteꝝ remeant. Cū auteꝫ
vxor genuerit duos pueros nō amplius accedit ad eaꝫ vir
eius: nec illa alio viro approximat ꝓpter coꝝ multā religi
ositatē. Si vero ꝯtingat sterilē int ipsas esse vsqꝫ ad quiqꝫ
annos transit ad eā vir eius ⁊ cog̃scēs ꝙ vsqꝫ ad q̄nquēniū
nō parit nō ampli' accedit ad eā: ꝓpter hoc nec multitudi
nē hoīm hꝫ regio coꝝ. Et nō sm q̄sdā ꝙ hic Bragmanis:

Universidad de D
Biblio

dicit̄ rex eoꝝ.et pl'aliter hi bragmanes.nū.nib⁹.accuſatio
bragmanes vel nas.ꝑ populo:et ita bragmanas ē accuſa/
tiuū grec⁹.Et ſm illos ꝓducit̄ hec ſyllaba ma.ſꝫ ſm Hiero
ny.declinat̄ hic ⁊ hec bragmana.h⁹ bragmane:ſic Scytha
Setha.Et ſm hoc credo ꝙ corripiat vbiqꝫ hāc ſyllabā ma
ſicut ſalmana cuma/
na ⁊ amana. Exēplū
Hieronymi inuenies
in ep'la ad Athletā ō
inſtitutōe filie ſue vl/
tra medium: vbi dic̄
Hiero.ꝙ iudaica ſup
ſtitio ex pte fac̄ in re/
iētōe q̄rūdā aialiū ⁊
eſcaꝝ ꝙ Indoꝝ Bra
gmane ⁊ Egyptioꝝ
gymnoſophiſte i po/
lēta ⁊ oriza ⁊ pomo/
rū ſolo obſuāt cibo
cur vgo Chriſti nō fa
cit in toto. Polēta di
cit̄ gen⁹ legumis ꝓut
ponit̄ hic. Oriza pul/
mentū de ordeo.
n Ut audiret Hyar
cā.illū phm. o Se
dentē i throno aureo
q: forte hēbat cathe/
dram deauratā:vel q: ſapia ibi docebat̄ q̄ auro i ſacra ſcri
ptura ꝯpat̄. p Et potantē.diſcipulos.De Tantali fon/
te.i.de ſclari ſapia:q̄ di fons Tantali a Tātalo pho ſm q̄ſ
dam.ſcōm alios Tātalus filius Iouis:ob culpā ſuā apud
inferos ſuſtiet talē penā ꝙ ſemp ſitit: ⁊ hꝫ aquā vſqꝫ ad la/
biū inferius:⁊ qñ vult bibere ſp aq̄ refugit.Item pulcherri
ma poma in arbore pendentia deſcendūt ei vſqꝫ ad labiū
ſupius:⁊ qñ ipſe vult ea appħendere ſil'r refugiūt. Uñ ait
Ouidius in.iiij.Methamor.vltra mediū: Tibi Tantale
mille depħendunt̄ aque:queqꝫ imminet effugit arbor.Fōs
Tantali di mundana ſapia:quā ſp ſitiūt curioſi:q̄ ſp refu/
git:q: nunq̄ eos ad plenū reficit:q: ſicut di Eccl.j.Non ſa/
turat̄ oculus viſu:nec auris implet̄ auditu.Itē de Narcyſ/
ſo di in.iij.Methamor. Dū ſitim ſedare cupit: ſit altera
creſcit ⁊c̄. q Inde p Elamitas ⁊c̄.Elamite q̄ p ſe dicun
tur ab Elam pmogenito Sem.Hier.xlix.dicit glo.Elā ē
regio Perſidis vel rex Perſaꝝ.vñ Elamite. r Babylo
nij.a Babylonia. s Caldei popl'i ſūt de quib⁹ dicit Iſi.
etymo.ix.Caſdei.q̄ nunc caldei vocant̄:a Caſeth filio Na/
chor fratris Abrae cognoīati ſunt. t Medus rex fuit
athenienſiū q̄ poſt mortē Iaſonis orient plagā pdomuit
ibiqꝫ mediā vrbē ꝯdidit:gētēqꝫ medoꝝ ſuo nomie appella
uit.Sed inueniem⁹ in geneſi: ꝙ Madai auctor gentis me/
dorū fuit. v Aſſyrij ab Aſur filio Sem vocati:gēs po/
tentiſſima q̄ ab Eufrate vſqꝫ ad Indoꝝ fines:omnē in me
dio tenuit regionē. x Parthi a ſcythis originē trahūt.
fuerūt.n.eoꝝ exules ꝙ etiā eoꝝ vocabulo manifeſtat̄.nam
ſcythico ſermōe exules parthi dicunt̄. y Syri.ſm Iſiō.
ab Arā q̄ fuit q̄nt⁹ Sem dci ſūt:q̄ꝝ metropol' fuit Dama/
ſc⁹.Uel dicūt ſyri a ſuri.q̄ fuit nepos Abrae ex cethura:q̄s
aūt veteres aſſyrios nūc nos vocam⁹ ſyros a pte totū ap/
pellātes. z Fenix.Chatini frat̄ de Thebis egyptioꝝ in
Syriā ꝓfect⁹ apud Sidonē regnauit:eoſqꝫ populos ex ſuo
noie fenices:eaqꝫ ꝓuiciā Feniciā nūcupauit. a Arabeſ
ſūt ſabei a Saba filio Ch⁹ ſic dci.Oēs ſupioreſ pploꝝ iſto
rū expōnes inuēies in.ix.li.Iſi.ety.In.xiiij.aūt dic̄ ipſe:A/
rabia idē ē ꝙ ſacra.hoc.n.ſignificare interꝑtat̄:eo ꝙ regio
thurifera ſit odores creās ⁊c̄. b Paleſtini ſūt philiſtei:q:

ūt Hiarchā i throno ſedē/
tē aureo ⁊ de Tātali fōte pō
tantē:int̄ paucos diſciplos
de nā:ō morib⁹:ac de curſu
dieꝝ ⁊ ſideꝝ audiret docē/
tē. Inde p'elamitas:babylo
nios:chaldeos:medos:aſſy
rios:parthos:ſyros:pheni
ces:arabes:paleſtinos reuſ⁹
ad Alexandriā: perexit ad
Ethiopiā:ut gymnoſophi/
ſtas et famoſiſſimā ſolis men
ſā uidēt i ſabulo. Inuēit ille
vir vbiqꝫ qd diſcēt: ⁊ ſemp
ꝓficiēs:ſemp ſe melior fiet.

Scripſit ſup hoc pleiſſime
octo volumib⁹ Philoſtra
tus. Ca.II.

Quid loquar de ſcli ho
minib⁹ cū apl's Paul⁹ vas
electōis ⁊ magr̄ gentiū:q ō
ꝯſcia tāti in ſe hoſpitis loq̄/
bat̄ dicēs:ān expimētū q̄ri/
tis e⁹ q i me loqt̄ Chriſt⁹:p⁹
Damaſcū Arabiāqꝫ:luſtra
tas aſcēdit hieroſolymā ut
vidēt Petꝝ:et māſit apud
eū dieb⁹ qndeci:hoc.n.my
ſterio hebdoadiſ ⁊ ogdoa
dis futur⁹ gētiū p̄dicator i/

p.l'ram ſmo hebre⁹ nō hꝫ:ſꝫ p eo phi greco vtūt̄: inde
philiſtei ꝓ paleſtinis dicūt̄ a ciuitate vtiqꝫ ſua. Idem ⁊
Alleophili.i.alienigene:ob hoc q: ſp fuerūt īimici Iſr'l
⁊ longe ab eoꝝ genē.i.ſocietate ſepati.ita dic̄ Iſi.ety.ix
c Alexādriā aūt dicit Plini⁹ i littore Egypti maris a
mag̃ Alexandro
ꝯditā i Aphrice p
te ab hoſtio cano
pico duodeci paſ
ſuū iuxta mare
othim lacū. Int̄/
iacet aūt int̄ Egy
ptum ⁊ mare.
d Ethiopia ſic
dicit Iſi.ety.xiiij
di a colore pploꝝ
q̄s ſolis vicinitaſ
torret:deniqꝫ viꝫ
ſideꝝ ꝓdit hoiū
color.ē.n.ibi iug
eſt⁹.nā q̄cq̄d eius
eſt ſb meridiano
cardine ē: multa
alia ponunt̄ ibi.
In fine di ibi ꝙ
due Ethiopie ſūt
vna ꝯ ortū ſolis:
altera ꝯ occaſum
in Mauritania. e Gymnoſophiſte. nudi p opacas
Indie ſolitudines ꝓhibēt philoſophari adhibētes tñ
genitalib⁹ tegmia:hi ⁊ a generādo ſe abſtinēt. ita dic̄ Iſi
do.ety.vij.vbi agit de phis ⁊ dicunt̄ a gymnoſ qd ē nu
dus:⁊ ſophos qd ē ſapia vel ſapiēs:q̄ſi nudi ſapientes
vel phi. f Et famoſiſſimā ſol' menſā.ſ.Delphico A
pollini ꝯſecratā. g Uideret i ſabulo.i.i littore ſabu
loſo in q̄ erat tēplū Delphici Apollinis. Iſtā menſā di
cūt q̄dā eē ō q̄ legit̄ in Ualerio maxio li.iiij. Qa piſca
torib⁹ in Mileſia regione verriculū trahētib⁹:q̄daꝫ ia/
ctū emerat:extracta iñ magni pōder aurea mēſa delphi
ca:orta ꝯtrouerſia ē ill' piſciū ſe capturā vēdidiſſe affir
mātib⁹:hoc fortune duct⁹ emiſſe dicēte:Qua ꝯditōe ꝓ
pter nouitatē rei:⁊ magnitudinē pecūie:ad vniuerſū ci
uitat ei⁹ ppl'm delata:placuit Apollinē Delphicū ꝯſuli
cuinā menſa adiudicare ōbēt:De⁹ rñdit:illi eē dandā q̄
ſapia ceteros p̄ſtaret:tūc Mileſio Thaleti mēſaꝫ dede
rūt:ille ceſſit eā Biāti:Bias Pyttaco:is ꝓtin⁹ alij:dein/
cepſqꝫ p oim ſeptē ſapiētiū orbē ad ultimū ad Solonē
puenit:q̄ ⁊ titulū āpliſſime prudētie ⁊ p̄miū ad ipꝫ A/
pollinē trāſtulit. Hoꝝ ſeptē ſapiētiū mētōeꝫ fac̄ Aug.
xviij.de ci.dei ca.xxiiij.Sꝫ q: tāti phi nulla eēt ꝯmēda
tio:tātā viā feciſſe ut vidēt mēſā illā: iō alij dicūt eū in
Mileſiā iuiſſe:ut videt ibi phos:q̄ tradebant Aſtrolo
giā:⁊ nūeros ſibi nec̄ios:⁊ figuras i ſabuloſo littore ꝓ
trahētes.vñ ⁊ loc⁹ i q̄ docebāt ⁊ ꝓtrahebāt dicebat̄ mē
ſa Sol:q̄ ē de⁹ ſapie:q: ibi ſapiaꝫ docētib⁹ apponebat̄.
famoſiſſima aūt erat:q: vtilitas doctrie ill⁹ i mult pti
bus diuulgabat̄:Et forte opio iſtoꝝ q̄ ſic dicūt: fūdat̄
ſup hoc qd dic̄ Aug.viij.ō ci.dei ca.ij.vbi ſic di:Tha
les mileſi⁹ ut ſucceſſores etiā ꝓpagaret:rex nām ſcruta
tus:ſuaſqꝫ diſputatōes l'ris mādās eminuit: maxie q̄a
admirabil' extitit:ꝙ aſtrologie nūer ꝯphēſi:defect⁹ ſol'
⁊ lune etiā p̄dicē potuit ⁊c̄. Qa aūt q̄dā dicūt ꝙ ſabulo
p ꝙ dicebat̄ loc⁹ i q̄ erat mēſa ſol:nō iueni ab aliq̄ aucto
re. h Inuenit ille vir ⁊c̄.l'ra plana ē. i Scripſit ſup
hoc pleniſſime octo volumib⁹ Philoſtrat⁹. ille phs q̄
fecit octo libros de ſequētib⁹ l'ras p orbē terrarum.

ſtruēd⁹ erat. Rurſūqꝫ p⁹ an
nos q̄tuordeci aſſūpto bar
naba ⁊ Tito: expoſuit cū
aplis euāgeliū:ne forte i va
cuū currreret aut cucurriſſꝫ
Habꝫ neſcio qd latēt ener
gie viue vod act⁹: ⁊ i aures
diſcipli ō auctoris ore trāſ/
fuſa forti⁹ ſonat. vnde ⁊ E/
ſchines cū Rhodi exularꝫ
⁊ legeret illa Demoſthenis
orō quā aduerſus eū habu
erat mirātib⁹ cūctis atqꝫ lau
dātib⁹ ſuſpirās ait:Quid ſi
ipſā audiſſet beſtiā ſua ver
ba reſonantē: Ca.III.

Hec hoc dico ꝙ ſit aliqd
i me tale qd vel poſſis a
me audire vl' veliſ diſcē:ſed
quo ardor tu⁹ ⁊ diſcēdi ſtu/
diū etiā abſqꝫ nobis p ſe ꝓ
bari debeat. Ingeniū doci
le ⁊ ſñ doctore laudabile ē.
nōn qd iuēias:ſed qd q̄ras
ꝯſideram⁹. Mollis cera ⁊
ad formandū facil:et ſi arti
fic ⁊ plaſte ceſſet man⁹ tñ vir
tute totū ē qcqd eē pōt. pau
l⁹ apl's ad pedeſ gamaliel le
gē moyſi ⁊ pphas didiciſ/
ſe ſe gloriat̄:vt armat⁹ ſpūa/
lib⁹ telis poſtea docēt ꝯfidēt

k Quid loq̄r ō ſcli hoib⁹.i.ō ſclarib⁹ phiſ a ſclo poſſeſ
ſis. l Cū apl's Paul⁹ vas electōis.i.a deo electuſ
ut portaret nomē ſuū corā gētib⁹ vel potētib⁹ ⁊ regibus
act.ix.Uaſ electōis mihi ē iſte ⁊ mgr̄ gētiū.j.Thi.j.i q̄
poſit⁹ ſū ego p̄dicator ⁊ apl's ⁊ mgr̄ gētiū:i fide ⁊ vitate
m Hoſpit.i.xpi
n Loq̄bat̄ dicēs
ij.cor.xiij. o An
expimētū q̄rit ei⁹
q̄ i me loqt̄ xpſ.i.
vult expiri vtrū
xpſ poſſit i me lo
q̄.p Luſtrataſ.i
pagrataſ. q A/
ſcēdit Hieroſoly/
mā vidē Petrū
ad Galath.j. vbi
dic̄ glo.Nō diſcē
aliq̄d ab eo:ſꝫ vi/
dē eū pp affectū
aplat⁹.Et ut Pe/
tr⁹ ſciret me fore ſi
bi coapl'm. Da/
maſc⁹ vrbs ē Sy/
rie:cōdita a Da/
maſco diſpēſator
abrae filio ſic dic̄
Iſi.ety.xiiij.Ara
bia appl'lata.i.ſac
hoc.n.ſignificare iterꝑtat̄: eo ꝙ ſit regio thurifera o/
doreſ creās:in c⁹ ſaltib⁹ ⁊ myrrha ⁊ cinamomū ꝓuenit
ipſa ē ⁊ Saba appellata a filio Ch⁹ q̄ nūcupat⁹ ē Saba
Ita dic̄ Iſi.xiiij.ety.Hieroſolyma expōit̄ i opuſcl'o vo
cabl'oꝝ Biblie. r Et māſit apō eū dieb⁹.xv.Gal.j.
s Hoc.n.myſterio hebdomadis ⁊ ogdoadis ⁊c̄.Heb/
domaſ ſūptū ē a greco:qd ipſi dicūt hebdomos.Et de
riuat̄ ab hepta qd ē ſeptē q̄ſi heptomos: ꝯuerſa p in b
⁊ t i o fit hebdomos.Sil'r ogdoas ab ogdo qd ē nomē
grecū deriuat̄.nā hoc nomē octo ſūpſim⁹ a grec.Ul' di
hebdomas ab hepta.i.ſeptē ⁊ doas qd ē dies:Et ogdo
as ab ogdo.i.octo ⁊ doas dies.Per hebdomadē ſigni/
ficat̄ vet⁹ teſta.cui fuit ſeptenari⁹ q: iudei celebrāt ſepti
mū diē.ſ.ſabbatū.Itē ſeptimū mēſē:ſeptimū ānū:⁊ in
vltio ſeptie decadis faciebāt iubileū.Ogdoaſ ſiue octo
nari⁹ ſeruit nouo teſtō:in q̄ celebrat̄ dieſ octaua reſurre
ctōis:Cōſtrue ſic:Futur⁹ gentiū p̄dicator inſtruēd⁹ erat
hoc myſterio hebdomadis vel hebdoadis.i.ſeptenarij
p quē deſignat̄ ve.teſ.Et ogdoadis.i.octonarij:p queꝫ
deſignat̄ nouū:ut.ſ.intelligēt p māſionē ſeptē ⁊ octo di
eꝝ apud Petꝝ ſe eē ꝯſtitutū doctorē noui ac ve.teſta.
Aliꝭ.n.ꝯriū eēt illud qd legit̄ ad Gala.j.Ueni vidē Pe
trū.glo.nō diſcē ⁊c̄. t Rurſū ⁊c̄.expoſuit.i.retulit.
v Curreret aut cucurriſſet.i.ne putaret̄ inutil'r p̄dicaſ
ſe:Gala.ij. x Hꝫ ⁊c̄.viua vox.Hec ē l'ra antiq̄.Mo
derni hñt viue voc act⁹ ⁊ i idē redit.Conſtrue ſic:Uiua
vox vel act⁹ viue voc hꝫ neſcio q̄d latēt energie.q.d.ñ
poſſum expmere q̄tū interi⁹ opet̄:et hoc ē qd ſequitur
Et in aures ⁊c̄.trāſfuſa.ſ.vox.Forti⁹ ſonat:q: forti⁹ im
pmit̄ vel ſonat ⁊ tūc trāſfuſa erit noīatiu⁹ pl'alis.Ener
gia.di interior opatio vl' labor interior:Et di ab en qd
ē in:⁊ erge qd ē opatio.Ul' deriuat̄ ab hoc vbo energo
qd ē int⁹ operor.ꝓ interiori opatōe ponit̄ hic. Sequit̄
teſtioniū Eſchyni p qd p̄miſſa ꝓbat. y Un ⁊ Eſchy
nes cū Rhodi exularet ⁊c̄. Eſchynes ⁊ Demoſthenes
duo fuerūt oratores:et Eſchyneſ ipugnauit cām The/
ſiphōt.Demoſthenes ōfendit ⁊ Eſchyno p̄ualuit.Uñ

Eſchynes q̄ erat athenienſis Rhodū in exiliū miſſus fuit
Et hoc ē qd ſcribit̄ in viij.libro Ualerij maximi.Eſchyneſ
cū ꝓpt iudicialē ignominiā relictis Athenis Rhodū petijſ
ſet:atqꝫ ibi rogatu ciuitat ſuā ꝑus in Theſiphontē:deinde
Demoſthenis ꝓ eodē orōnē:clariſſima ⁊ ſuauiſſima voce
recitaſſet:āmirantib⁹
cūct vtriuſqꝫ culmi/
niſ eloquētia:ſꝫ aliq̄/
to magis Demoſthe/
niſ.q̄d inq̄t ſi ipm au
diſſetis.q.d.ml'to ma
gis miraremi.De iſto
Eſchyne loq̄t Gual.i
j.li.alexādreidos:In
terea ſenib⁹ i palladis
arce recept:Eſchyneſ
loquit̄: ceptaqꝫ Dēo/
ſthena litis arguit: et
pace oñdit nil tutius
eē.ſꝫ q̄re vocabat eū
beſtiā: audi q̄d dicit
Ualeri⁹ maxim⁹ Tāt⁹
oratoꝝ ⁊ mō tā iſeſt⁹
aduerſari⁹: ſic īimici
vi:ardorēqꝫ dicēdi ſu
ſpexit: ut ſe ſcriptoꝝ
ei⁹ paꝝ idoneū lcōreꝫ
eē p̄dicaret:expt⁹ acer
rimū vigorē oculoꝝ
t̄ribile vult⁹ pōdus accomodatū ſigul' vbis ꝓ ſono voc effi
caciſſimū corpis mot⁹ z Rhod⁹.nomē ē ciuitat:quam
Cecropſ ꝯdidit:⁊ etiā iſule.vñ Iſi.xiiij.ety.vbi agit ō iſul'
ſic ait:Rhodos cycladū p̄ma ab oriēte i q̄ Roſe capitoliū
di eē iuētū dū ciuitas ꝯderet̄:ex q̄ ⁊ vrbs ⁊ iſula Rhodos ē
appellata.
a Hec hoc dico.h vitat arrogātiā ꝯtinē/
tia vt pꝫ i diuiſiōe ſuppoſita:⁊ iō ptrāſeo breuitat cā.
l'ra plana ē.Nec hoc dico ꝙ ſit aliq̄d tale i me ⁊c̄.Hec ē l'ra
Hiero.q.d.nō ꝓpoſui tibi exēpla p̄dcā q̄ſi ſentiēs de me ꝙ
pp ſciaꝫ meā deas venire ad me:vel ꝙ poſſis aliq̄ vtilia au
dire de me vel diſcē imo dico ꝙ b Ardor tu⁹.i.feruor
addiſcēdi. c Et ſtudiū diſcēdi.i.vehemēs applicatio ai
ad diſcēdū. d Abſqꝫ nobis p ſe ꝓbari dēat.q.d.etiā ſine
me laudabil'r ſtudes.Uñ ꝯmēdari dēs: et hoc ē qd ſbdit p
gnālē ſniam dicēs: e Ingeniū docile ⁊ ſine ⁊c̄.et.ꝓ etiam
f Nō q̄d inuēias ⁊c̄.Hic ꝯmēdat eū de bona itētōe cū dic̄
nō ꝯſideram⁹ q̄d inuēias.i.q̄tū ſtudēdo ꝓficias. g Sed
q̄d q̄ras.i.q̄d q̄rere intēdaſ.ſ.noticiā ſacre ſcripture.Dic̄.n.
Ambro.Intētio tua opi tuo nomē ipōit. h Moll' cera
⁊c̄.h innuit ꝙ ſit habil' ad ꝓficienō exēplo moll' cere:q̄ ō fa/
cili recipit impſſiōeꝫ q̄rūlibet figuraꝝ.dic̄ g: h Moll' ce/
ra ⁊c̄.Cōſtrue ſic:Moll' cera ⁊ facil' ad formanō etiāſi.i.q̄/
uis Man⁹ artific q̄ hꝫ artē opandi de cera.Et plaſte.i. for/
mator q̄ formas ipmit. Ceſſet.i.q̄uis nll's i ea opet̄. Tñ v/
tute.i.potētia.Eſt q̄cq̄d pōt eē actu.q: illa potētia de facili
redigēt ad actū:Sil'r dic̄ de Paulo ꝙ lꝫ doctore careat:tñ
pp nobilitatē igenij habil' ē ut i ſtudio ꝓficiat. i Plaſtes
di formator vl' figul⁹ a plaſmo.maſ.qd ē formare:qd deri
uat̄ a plaſmos grece qd ē formare. Quidā dicūt ꝙ plaſtes
di ab hoc vbo greco plaſte qd ē māib⁹ ꝯpono.Et ſumit̄ hoc
nomē plaſtes a ſcda pſōa p̄triti pfecti paſſiui qd ē peplaſte.
k Paul⁹ apl's ⁊c̄.Ne paulin⁹ pp ꝯmēdatōeꝫ ſupi⁹ fcāꝫ nimis
ſuo ſēſui innitēt:h iduc̄ eū ut doctorē ſacre ſcripte q̄rat pp
vtilitatē quā iñ ꝯſeq̄t:Et ꝓpōit exēplū Pauli q̄ ml'tū ꝓfec
audiēdo Gamalielem.vñ dic̄:Paulus aplus ad pedes Ga/
maliel ⁊c̄.gloriat̄.act.xxij. l Ut armat⁹ ſpūalib⁹ tel.Spū
alia tela ſūt vtutes ⁊ miracl'a qb⁹ ſpūales hoſtes ipugnant

Universidad de Navarra Biblioteca

ꝛ eoꝝ tentationib⁹ ꝓtraił: qui his armat⁹ est ꝓfideꝫ docet. vnde dic cū Aplo. ij. Lo. in. x. m Arma eni milicie no stre i. vtutes ꝛ miracula p que in ꝑdicatione militamus.

n Non carnalia sūt. debilitate. o Sed potētia dei. i. p deū. p Ad destructionē munitionū. i. ut destruant ꝓlia hoim seu dmonū diuersis callidit⁹ munita. Cōsilia hominū vl demonū destruentes. s. sum⁹: vel hoc q dico: Arma militie nostre ꝛc. vsq; huc inꝓpositio ē. Supi⁹. n. dixerat sic ꝓz i textu eple: Nō fm carnē militam⁹ ꝛc. Et est suspēsiua cōstructio. vñ repetēdū ē: Militamus nos dico: destruētes cōsilia hoim vel demonū. q Et oēm altitudinē. ꝛ p fūditatē intellect⁹ taz legispitoꝝ q̄ phoꝝ Altitudinem dico.

r Extollēte se aduersus sciam dei. i. que ꝺ deo ē: ut dū ipugnāt ptū vginis ꝛ h⁹mōi.

s Et captiuātes. i. in captiuitatē redigētes

t Oēm intellectū. i. captiuos ducim⁹ oēs supbe intelligētes: dū xp̄o ꝺicētes ducim⁹ vsq; i obsequiū xp̄i. i. ut fidei xp̄i cui prius repugnauerāt: hūiliter obediāt. ꝛ hoc est qꝺ h ꝺ: Ad obediendū deo. Text⁹ aplī ē: In obsequiū xp̄i: ꝛ pati sum⁹ subiugare oēm inobedientiā. v Timotheū ꝛc. Hic ostēdit sciaz sacre scripture eē ei neciam i q̄libz statu. Et ꝓmo i statu platōis exemplo Timothei ep̄i: q̄ lz ab infātia lr̄as sacras didicerat: tñ monet eū Paulus: ut eaꝝ studium nō negligat: hoc ē qꝺ h ꝺ: Timotheū scribit ꝛc. ꝓma Timoth. j. Hoc ꝓceptū ꝓmēdo tibi fili Timothee fm ꝓcedētes in te ꝓphias. Glo. fm sciam ꝓphaꝝ q̄ erat in te añq̄ esset⁹ eps ordinat⁹. Ecce q̄lr fuit ab infantia sacris lr̄is eruditꝰ. Ad studiū vo hortat⁹ dicēs. j. Timo. iij. Attēde lectiōi exhortatōi ꝛ doctrine. ꝛ sequit ibi: Noli negligē gr̄az q̄ data ē tibi p ꝓphiam cū ipositōe manuū ꝑsbyterii. Et exꝑit glo. sic: Noli negligē gr̄az ep̄atus q̄ ē in te: q̄ tibi data ē p ꝓphiam. i. scōz electioez. in q̄ ex ꝓteritis vī dicē q̄lis futur⁹ sit. vel ꝓphiam h vocat inspiratiōnē spūssancti: q̄ reuelāte cōgnit Aplꝰ Timotheū eē dignū epāli honore. p Presbyterii. p ꝑsbyteroꝝ. Singulare p plali posuit: qz min⁹ trib⁹ esse nō pnt in ꝓsecratōe ep̄i: vel iō singularit dic ꝑsbyteri: qz vn⁹ iponit manū ceteris assētiētib⁹. Alia lr̄a ē ꝑsbyteriū: qz ꝑsbyteriū ē cā cur man⁹ iponat: vel qz i positio manuū dat ꝑsbyteriū ordinato. Postea ꝓpōit aliꝺ exemplū ad idē cū ꝺ: y Tito ꝛc. Depinxit. i. descripsit: ad Titū. j. Oze ꝓm sine crie esse ꝛc. a Sciaz q̄s i eo eligat. i. eligēdā oñdat. b Obtinētē. in textu ē aple ctēz. Cōstrue sic: oz inqt aplꝰ ep̄z cē obtinētē eū fmonē q̄ ē fm doctrinā. i. vitatē. ut potēs sit vita ꝛ scia. Exhortari scientes i doctrina sana. Et reuincē. i. redarguere. ꝺicētes. i. eos q̄ ꝺicūt vitati.

Armā. n. nr̄e milit̄ie nō cār nalia sūt: sed potētia dei: ad destructoz munitionuz et cogitatōes ostruētes ēt oēz altitudinē extollētē se aduersus sciam dei: et captiuātes oēm intellectū ad obedientiā dū xp̄o: ꝛ paratī subiugare oēm inobedientiā. Timotheū scribit ab infātia sacr lr̄is eruditum: ꝛ hortat ad studiū lectōnis ne negligat gr̄az q̄ data sit ei p ipositionē manꝰ ꝑsbyterī. Titō ꝑcipit: ut int̄ ceteras vtutes ep̄i quas breui sermōe ꝺepinxit: sciā quoq; i eo eligat scriptura ꝝ obtinētem ingt eū q fm doctrinā ē: fidelez fmonē ut potens sit exhortari i doctrina sana: ꝛ ꝺicētes reuincere. IIII.

Sancta qppe rusticitas solū sibi ꝓdest: ꝛ q̄stuz edificat ex vite merito eccl̄az christi: tantū nocet si destruētibus nō resistat.

Malachias ꝓpha ímo p malachiaz dñs introgauit sacerdotes legē. Intantuz sacerdoū officiū ē: introgatuz rndē de lege. Et in deu-

tronomio legimus: Interroga patrem tuū ꝛ annunciabit tibi seniores tuos: et dicēt tibi. In psalmo quoq; centesimo decimooctauo: Cantabiles mihi erant iustificatōes tue: in loco peregrinatōis mee. Et in descriptione iusti viri: cum eū arbori vite Dauid que est in paradyso compararet: iter ceteras virtutes hoc etiam intulit. In lege domini voluntas eius: et in lege eius meditabitur die ac nocte. Daniel in fine sacratissime visionis ait iustos fulgere quasi stellas: ꝛ intelligētes id ē doctos quasi firmamētum. Videꝫ quantuz inter se distant iusta rusticitas et docta iusticia: Alij stell: alij celo ꝓpant. Quaq; iuxta breuicā vitatē vtrūq; de eruditi possit intelligi. Ita enim apud eos legim⁹: Qui aūt docti fuerit fulgebūt quasi splēdoz firmamenti: et q ad iusticiam eruditi multos quasi stelle in perpetuas eternitates. Cur ꝺicit Paulus apostolus vas electōis

per Paulum: qui ꝓpter scripturarum sciam quam habebat assumpt⁹ fuit ad ꝑdicatiōis officiuz: et hoc ē qꝺ ꝺicit: Cur Paulus aplꝰ fact⁹ ē vas electōis. i. q̄re electꝰ ꝛ assumptꝰ ē: vt q̄si vas dñi ꝓciosū p mundū portaret ꝑdicatōis verbū: actū. ix. Vas electōis est mihi iste. Et rndet. p Nempe quia vas legis ꝛ scīaꝝ scripturarū erat armariū. q. d. Iō ad hoc elegit Paulū qz vidit idoneū. Sz q̄ Nōne gratuita ē electio dei: Solo h agit de electiōe ꝑdicatōis ꝛ nō ꝺ electōe ꝑdestinationis. q Phariseī stupēt ꝛc. qa Paulin⁹ crudit⁹ erat in secularib⁹ scientijs: ne forte putaret q̄ sacre scripture intelligētias posset capere p se: h ostendit q hoc facē non pōt sine gr̄a reuelāte: qz gīa dei reuelat archana ad q̄ nō pōt puenire secular⁹ scia: sicut pz i xp̄o hoie ꝛ i scis hominib⁹: sicut fuerunt aplī ꝛ ꝓphe ꝛ pīarche. vñ dicit:

Nempe quia vas legis: et scripturarum sanctaꝝ erat armariuz. Phariseī stupēt in domini doctrina: et mirāntur in Petro ꝛ Joāne quō legē sciant: cū lr̄as nō didicerint. Quicqd. n. aliꝰ exercitatio ꝛ quotidiana i lege meditatio tribuere solet: illis hoc spūs sanct⁹ fūg gerebat. Et erant iuxta qō scriptum est docibiles deo: Duodecim ānos saluator impleuerat: et in templo sedēs de questionib⁹ legis introgās: magis docet dūz prudent introgat. Nisi forte ru

ueni figuras has. Et sicut ꝑdictū est sonāt apud nos: theu ydaschoi. i. dei docibiles. i. docti a deo: vel q̄s deꝰ docuerat vel docebat. v Duodecim annos ꝛc. Dictū ē supra q̄ phariseī mirabant i doctrina saluatoꝛ: mirabāt in doctria Petri ꝛ Joānis. Duo aūt sūt q̄ faciūt excellētiā doctrine mirabilem. Primū: cū ille q̄ docet erat ē tenē. Scōm ē illō: q̄n illi q̄ docēt sūt simplices ꝛ idiote Primū videbāt pharisei in saluatore. vñ dī hic: Duodeciz annos. Ecce etas tenera x Et in templo ꝛc. Dū prudenē introgat. Ecce doctrine excellentia Lu. ij. iuēies q̄ tāgit h Scōm videbāt i Petro ꝛ Joāne: ꝛ iō mirabāt i eis elegātiā doctrie. vñ dī h. y Illi forte ꝛc. Cōstrue sic Presumendo esset Petrū ꝛ Joānē aliq̄d scire: nisi nos dicamus. i. si nos nō ꝺicerem⁹ rusticū Petrū ꝛ rusticū Joannē eē: sz in vitate nos dicim⁹ q̄ fuerūt simplices ꝛ idiote sic legit actū. iiij. tñ habuerāt elegātiā doctrie: vñ seqt: Quoꝝ vtrq; dicē posīt illud qō sumit de. ij. Lozi. xj. Etsi. i. q̄uis Impiti simus fmone. i. lingua maina. Nō tñ ipiti sum⁹ scia. s. ipirata. Johannes rusticꝰ fuit genē: piscatoꝛ officio. Indoctꝰ sine lr̄is ab hoie traditꝰ: qz piscatoꝛ indoctꝰ erat añq̄ vocaret a domio

Hoc doctꝰ Plato nesciuit: hoc Demosthenes eloquens ignorauit.

z Et vñ illa vox obsecro. illa dī admiratiue ꝛ discretie. q. d. illa vox admirabilis excellētioꝛ ceteri vñ venit: vñ Aug. Si alt⁹ intonuisset tot⁹ mūd⁹ cape nō potuisset. vñ signat⁹ i aḍla: q̄ ceteri auib⁹ alt⁹ volat. vñ vēit eis nisi a solo deo: In la vox. s. i ꝓncipio erat vbū: ꝛ vbū erat apud deū: ꝛ deꝰ erat vbū. Ecce elegātiā doctrie quā hūit a deo: ꝛ nō ab hoie. qz vo mētoez fecerat de vbo: qō grece dī logos: qō multa significat apud grecos: dicit q̄ scom oēs suas significatōes pcunit xp̄o. Dicit ergo. a Logos grece qō talib⁹ figuri scribit apud grecos. b Multa significat. Nā ꝛ verbū ē ꝛc. Christ⁹ dī vbū inq̄tū patrē dicentē manifestat.

c Ratio dī inq̄tum creaturas ad finē ordinat. d Supputatio. inq̄tū distinguit. e Cā. inq̄tū res in eē ꝓducit. Vel melī⁹ ꝛ magis ordinate. Verbū dī q̄tū ad ꝓis dicentis mānifestatōez. Cā dī q̄tuz ad rez creatoz. Rō dī q̄tū ad creatoꝝ ordiatōez ad finē. Supputatio vo dī q̄tuz ad ordiatoꝝ distinctōez. Et nō q̄ logos dī ab hoc vbo logo qō ē dico

Universidad de D
Bibliot

erat v̄buꝫ: ⁊ cetera que sequuntur adusqꝫ. Et tenebre eā nō comprehenderūt. Et q̄ ois amnia q̄uis testimonium p̄hiberat de lumine: nō est ipsa lumen: sed verbuꝫ dei deus. Est enim lumē verum quod illuminat omnem hominē venientē in hūc mūdum: ⁊ in mūdo erat: ⁊ mundus per euꝫ factus est: ⁊ mund' euꝫ non cognouit. Itē dicit se ibideꝫ legisse: q̄ verbum: deus: nō ex carne: non ex sanguine: non ex voluntate viri: neqꝫ ex volūtate carnis: sed ex deo natus est. Ex his itaqꝫ videtur q̄ doct' Plato sciuit: q̄ in p̄ncipio erat verbuꝫ: ⁊ verbū erat apud deuꝫ: ⁊ deus erat verbum. Uerūtamen hoc nesciuit a puro spiritu puro aspectu intelligentie sicut sciuit Johannes: sed quodam rationis discursu ⁊ enigmate. Tollatur eni impius ne puro aspectu intelligentie contempletur gloriā dei Isa. xxvi. fm septuaginta.

b Perdam inquit sapientiam ⁊c. vsqꝫ ad locum illū Abraam vidit dies eius.

Perdā inquit sapientiam sapientium: ⁊ prudentiam prudentiū reprobabo. Uera sapientia p̄det falsam sapientiā: et quāqꝫ stulticia p̄dicatiōis in cruce sit: tamē Paulus sapiam loquit inter p̄fectos. Sapiam autem non seculi isti': que destruit nec p̄ncipū h' seculi: sꝫ loqt dei sapiam in mysterio absconditā: quāꝫ p̄destinauit de' añ secula. Dei sapia x̄ps est. Christ'. n. dei vi' ⁊ dei sapia. Hec sapia i mysterio abscondita ē: de qua ⁊ noni psalmi titulus p̄notatur p̄ occultis filij: in quo sunt oēs thesauri sapie et sciētie dei absc̄oditi. Et qui i mysterio absc̄oditus erat p̄de

Hic ostendit defectū ⁊ insufficientiam secularis sapientie: ⁊ effectū ⁊ superabundantiam gratie. lr̄a plana est. Auctoritates manifestant seipsas. p̄ma sumitur de .j. corin. j. Perdam sapientiam sapientium: ⁊ prudentiam prudentiuꝫ reprobabo. glo. i. mundanam sapientiam ⁊ prudentiaꝫ eliminabo a p̄dicatoribus euāgelij. Et hoc sumit de Abdia ca. j. vbi dicit: Perdam sapientes de Idumea: ⁊ prudentiam de monte Esau. Item Isa. xxix. p̄ibit sapientia a sapientib' eius: ⁊ intellectus prudentium eius abscondet. i Uera sapientia perdat falsam sapientiam. i. eliminabit a p̄dicatoribus euangelij: sicut patet in Paulo de quo subiungit.

k Et. pro quia. l Quanq̄ stulticia p̄dicationis in cruce sit. i. q̄uis p̄dicatio cruci' stulta reputet. j. corin. j. Uerbū crucis peuntib' quidem stulticia est. m Tamē Paulus sapiaꝫ loquit inter p̄fectos. j. corin. ij. Et vocat hic p̄fectos non p̄fecto' cognitores ⁊ doctores quib' op' non est doceri sed auditores iā capaces: Sed quā sapiam seq̄r? n Sapientiā aūt non scli h' ⁊c. i. malignoꝝ spūum vel phorum q̄ p̄ncipes mundi videbant. Qui destruunt. i. quoꝝ sapia destruit. o Dei sapiam. i. christū in quo ostensa ē dei sapiētia de redēptiōe hoim loq̄mur: dico. p In mysterio. i. exponēdo mysteria in quibus christus signat absc̄odita vt nesciant pseudo: q̄r nō in verbis sꝫ i virtute ē: nō hūana rōe ꝯp̄hensibilis: sꝫ spūs efficacia credibilis. q Quā. s. sapiaꝫ. r Deus p̄destinauit. i. preordinauit. s Ante secula. i. anq̄ mundus eēt. t Dei sapia Christus ē. Christus. n. dei virt' ⁊ dei sapia. j. corin. j. Predicamus x̄pm dei virtuteꝫ: ⁊ dei sapiam. v Hec sapia in mysterio abscondita est. sub diuersis figuris in veteri testamento. x De q̄ et noni psalmi titulus prenotat pro occultis filij ⁊c. Colo. ij. y Et q̄ in mysterio ⁊c. ad Roma. i. z Predesti

nat' aūt ⁊ p̄figurat' ⁊c. Prefigurat' fuit in Abel: gen. cap. iiij. quem Caym interfecit. In Isaac quā p̄r imolare voluit Gen. xxij. In Joseph: q̄ a frib' venditus fuerat Gen. xxxvij. In agno. Exo. xij. In Hiermia: Hieremie. xviij. In lapide anglari. Isa. xxviij. In lapide p̄mario Zachari. iiij. In mult' alijs figur'.

stinat' est añ secl'a: p̄destinatus aūt ⁊ p̄figurat' in lege ⁊ p̄phis. Unde ⁊ p̄phe appellabant vidētes: q̄r videbāt eū queꝫ ceteri nō videbāt. Abraam vidit dieꝫ ei' ⁊ letat' ē. Aperiebant celi Ezechieli: q̄ui pp'lo peccatori clausi erant. Reuela inquit Dauid oculos meos ⁊ c̄onsiderabo mirabilia d lege tua. Lex. n. spiritualis est: ⁊ reuelatione opus est ut intelligat: ac reuelata facie dei gloriam c̄ontemplemur. Liber i Apocalypsi septē sigillis signat' ondit: quē si dederi hoi scienti lr̄as ut legat r̄ndebit tibi: Non possū. signat' ē. n. Quāti hodie putant se nosse litteras

a Un̄ p̄phe ⁊c. Supra dictū ē q̄ sacre scripte mysteria reuelate sūt a deo x̄po hoi et aplis ad q̄ nō pōt p̄tingere scia scl'aris. hic ostēdit q̄ reuelata sūt prophis ⁊ p̄riarchis Lr̄a plana ē. Continua sic: dico q̄ p̄figurat' fuit. vn̄ p̄phe appellabāt vidētes ⁊c. i. itelligebāt figurarum mysteria reuelante gr̄a diuia. Qō aūt h dr̄: sumit d .j. Reg. ix. vbi dr̄ q̄ p̄pha dr̄ hodie vocabat olim vidēs. Sic ostēsa est in genē reuelatio fuisse scā p̄phis. Postmoō sbdūt spālia exēpla i patriarchis et pro

phetis: ⁊ p̄mo de Abraaꝫ p̄riarcha: cuꝫ dr̄: b Abraam vidit diē eius ⁊ letat' ē. Joh. viij. Abraam p̄r vr̄ exultauit ut videret diē meū: vidit ⁊ gauisus ē. Uidit visione intellectuali spū scō mysteria reuelāte. P' modū exēplificat in spāli de reuelatōe scā p̄phis: cum dicit. c Apiebant celi Ezechieli. Ezech. j. d Qui pop'lo petōri ⁊c. i. iudeis icredul' Isa. j. Ueh: gēti peccatrici populo graui iniq̄tatē ⁊c. e Reuela ⁊c. meos. i. intellcm̄ meū. f Et ꝯsiderabo mirabilia de lege tua. Sꝫ q̄re petebat hoc? Certe q̄r. Lex spūal' ē. i. spūalr intelligēda ij. Cor. iij. lr̄a occidit: spūs aūt viuificat. g Et reuelatōe op' ē ut itelligat. Ro. vij. h Ac ⁊c. ꝯtēplemur ij. Cor. iij. lr̄a ē. Nos aūt reuelata facie dn̄i gl'iaꝫ speculātes ⁊c. Et exponit glo. nos aūt reuelata facie. i. expedita rōe in q̄ iudeis ē velamē. Speculātes. i. p speculū rōnis vidētes. Gloriā dei. i. gloriosū dn̄m ⁊c. vide totam glo. i Liber in Apocal. Hic icipit q̄nta ps isti' ep'le fm diuisiōeꝫ p̄habitā: et ondit h Hieronym' sacre scripture difficultatē dupl'r. Prio ondit p̄ticularit aliq̄ruꝫ libroꝝ difficultatē tāgēdo. Scdo gnālr p libros singulos discurrēdo: ibi: Uideliꝫ manifestissima est gen̄. Item ista ps in q̄ p̄ticulr p̄cedit hꝫ duas p̄tes. In p̄ma ondit difficultateꝫ sacre scripture absolute: in scda c̄opatiue: ibi: Taceo d grāmatic'. Lr̄a plana ē. i Liber i Apocalypsi. i. liber Apocalyps: Apocalyps id ē q̄ reuelatō q̄r ibi multa reuelāt. k Septē sigillis signat' ondit. i. septē sacris q̄ sūt in hūanitate x̄pi p̄p redēptōem humāi gener' q̄ sūt ꝯceptio: natiuitas: passio: descēsus ad iferos: resurrectio: ascēsio: aduēt' ad iudiciū. l Quē si dederis ⁊c. Totū istud sumit de Isa. xix. m Quāti hodie ⁊c. Supra ondit difficl'tatē: h ꝯfundit scioloꝝ

presumptioneꝫ. Et in fine ꝯcludit q̄ nō p̄nt intelligere nisi p reuelationē. dic g̃: Quanti hodie putāt ⁊c. Ecce p̄sūptio. n Tenēt signatū libꝝ nec aperire p̄nt nisi ille reserauerit qui hꝫ claueꝫ Dauid ⁊c. Ecce q̄ necessaria ē reuelatio. Et sumit hoc d Apocalypsi. iij. vbi scribit: Hec dicit sanctus ⁊ ver' q̄ hēt clauē Dauid: qui apit: ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nēo apit. o In actibus aplo'ꝝ ⁊c. Postq̄ ꝯfudit sciolo'ꝝ p̄sumptōeꝫ subiungit studiosoꝝ ebetationē: ⁊ cognitiōis imp̄fectiōeꝫ. Et ponit exemplū de eunucho studioso: qō scribit actuū. viij

o In actib' aplorū scū' eunuchu' immo vir. scribit in antiq̄s: sed pl' placet mihi littera modernorum scribentium imo sāctus vir. qō antiqui implicite dicunt: moderni dicunt explicite.

p Cognoiat. i. sit' noiat: q̄a virum etiā eunuchū appellat: actuum.

tenēt signatū librum: nec aperire p̄nt nisi ille reserauerit qui habet clauē Dauid qui aperit ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo apit. In actib' aplorū: scūs eunuch' immo scūs vir: sic eni eū sācta scriptura c̄ognoiat: cūꝫ legeret Isaiā p̄phetā: ntrogat' a Philippo: putasne intelligis que legis? respondit. Quō possim nisi aliq̄s me docuerit? Ego vt de me loquar interiꝫ: nec sanctior sū hoc eunucho: nec studiosior q̄ui de Ethiopia. i. de extremis finibus mūdi: venit ad templū: reliquit aulā regiā: et tant' amator legis fuit diuie atqꝫ scie: ut etiam in vehiculo lr̄as legeret sacras. Et tn̄ cū librū teneret

viij. vbi dicitur: Uir ethiops eunuchus ⁊ cetera

q Cum legeret ⁊c. a Philippo. vn' de septem: nec apostolus ille Philippus dicitur huicqꝫ minus imposuisse manus. r Putasne ⁊c. Post ostensam scripture difficultatem: post confusam sciolorum presumptionē post expressam studiosorum imperfectionem: hic subiungit doctrine necessitatem dicens: s Quomodo possum nisi aliquis me docuerit. q. d. non possum intelligere sine doctore. In opusculo vocabulorum inuenies tria genera eunuchorum. Quidam enim nascuntur: qui dicunt castrati. i. casti nati. Alij facti sunt ab hominibus: qui p̄prie dicunt spadones a spata. Spata dicit gladius: a spacio: q̄r sit spaciosa ⁊ lata: vel a patin quod est passio: Et forte cum huiusmodi instrumēto antiquitus castrabant. Alij se castrant p̄pter regnū dei: qui proprie dicunt eunuchi. i. bene vincētes: ab eu quod est bonum: ⁊ niche quod est victoria: quia bene vincunt carnis tētationes: ⁊ isti vltimi merentur. Uel dicit eunuchus ab eucie quod est mulier vel lectus: et echo quod ē custodio: quasi lecti vel mulieris custos.

t Ego ut de me ⁊c. Hic eunuchi studiositatem cōmēdat qui tamen per se scripturam intelligere nō poterat Littera plana est. t Ego ut de me interim loq̄r. id est ut sermonem de me ⁊ non de alijs interponam.

v Nec sanctior sum hoc enucho. quantum ad bonitatem vite. x Nec studiosior. quantum ad appetituꝫ scientie. y Qui de Ethiopia. i. de extremis mūdi finibu' venit ad templū. Sicut dicit Isidorus. i. xiiij. ethymolo. Ethiopia dicta est a colore populoruꝫ quos sol' vicinitas torret: deniqꝫ vim sideris p̄dit hominum co

lor. est enim ibi iugis estus: nam quicq̄d eius est: sub meridiano cardine est ⁊c. Iste ethiops venerat adorare in Hierusalem per quem dn̄a sua multa dona miserat templo.

a Reliquit aulam regiam. Candacis regine ethiopuꝫ. Et vide quia oē' regine ethiopum dicebant Cādaces sicut romani Impatores Cesares dicebāt: nec habebat regimen regio hec nisi ē feminis. ita scribitur in historijs

b Et tantu' amator ⁊c. cogitatione p̄ciperet. Uel fm aliā lr̄aꝫ: in cogitatiōe conciperet: quia bene eaꝫ meditabat. c Ligua volueret. frequent repetēdo. d Labijs personaret. apte legēdo. e Ignorabat eum ⁊c. s. dn̄m Ihesū de quo legit Isa. liij. Sicut ouis ad occisionē ducetur ⁊c.

f Uenit Philippus ⁊c. De isto Philippo dicit in historijs: Cōstat hunc Philippū fuisse diaconuꝫ non apostolū. si eniꝫ apostolus esset: statiꝫ baptizatis manus iponeret: nec ad hoc alios expectaret. In ista impositione manuū ostendebat spirit' sanctus sub aliq̄ signo visibili: quem baptizati inuisibilr receperant i baptismo.

et verba dn̄i in c̄ogitatione c̄ociperet: lingūa volueret lābijs p̄sonaret: ignōrabat eū quē in libro nesciens venerabat. Uenit Philipp' ondit ei Ihesū qui clausus latebat i lr̄a. O mirā doctoris virtus. Eādeꝫ hora credidit eunuch': baptisat fidelis ⁊ scūs: māgr efficitur d discipulo: plus i deserto fōte ecclesie q̄ꝫ i aurato synagoge tēplo repperit.

Caplm VI.

Hec a me perstricta sunt breuit. neqꝫ eni epistolari' angustia euagari longius patiebat: ut itelligeres te i scripturis sacris sine preuio ⁊ mōstrāte semitam non posse igredi. Taceo de grammatici'

g O mira doctoris virt' ⁊c. Hic cōmendat magistri doctrinā p effectū subsequenteꝫ: q̄ multiplex ē: sicut pꝫ in lr̄a. Dicit itaqꝫ: O mira doctoris vtus. i. efficacia: ⁊ quare? h Eadem hora ⁊c. ⁊ scūs. Uide vbi exponit sanct' in opuscl'o de vocabulis Biblie. i Mgr̄ efficit de discipulo: plus in deserto ⁊c. repperit. Istud exponitur sic: Eunuchus reuertebat a templo quod erat in Hierusalē pulchrum ⁊ deauratū: ad qō multi ꝯueniebant. vn̄ dicit in lr̄a synagoge. i. ꝯgregatōis fons ecclie dr̄ sacra scriptura spūalr intellecta. Sed desertus dr̄: q̄r a plibus intelligentia spūalis deserit. Plus ergo inuenit in hoc fonte q̄ i templo: q̄r ibi inuenit figuras ⁊ enigmata: hic aūt ē veritas explanata. vnde dicit bonū verbū p̄uer. xvj. Fons vite eruditio possidenti: in doctrina stultoruꝫ fatuitas. i. apta doctoribus ecclie ⁊ synagoge.

k Hec a me ⁊c. Ista est ꝯclo istius p̄tis in q̄ absolute ondit difficultas sacre scripture ⁊ dicit Hieronymus q̄ supradcā breuit tetigit: ut Paulin' intelligeret se nō posse intelligere sacrā scripturā sine p̄monstrante. vn̄ dic: Hec a me p̄stricta sūt breuit. i. leuit tacta vel sūmatim dcā. l Neqꝫ. n. ⁊c. Istud est inꝑpositio: vel respicit qō dr̄: breuit p̄stricta inquā sūt: ut intelligeres te in scriptur' sacr' sine p̄uio ⁊ mōstrāte semitā nō posse ingredi.

m Taceo de grāmatic' ⁊c. Hic ondit difficultatē sacre scripture in ꝯpatōe ad alias scia': Et p̄mo in ꝯpatōe ad liberales: cū dicit: Taceo de grāmatic' ⁊c. Resume diuisiōeꝫ isti' p̄t' q̄ suprapposita ē i p̄ncipio q̄ p̄missa ē. cā breuitat' i isto lr̄e. m Taceo d grāmatic' ⁊c. Grāmatic' dr̄ a grāma qō est lr̄a: q̄r sumit initiū a lr̄a: vn̄ grāmatica quasi lr̄ali' scia:

Universidad de Deusto Biblioteca

non a pma pte sui: quia pmo tractet de lris: sed p effectum qz efficit lratū. vnd describit sic: Gramatica ē scia recte scribēdi: recte pnūciādi: ⁊ recte cstruēdi. n Rhetor vl' rhetoricus dī orator: a rhesis qd est locutio: pter copiā locutiōis. Isidorꝰ in .ij. etymo. describit rhetoricā dicēs: Rhetorica ē benedicēdi scia in ciuilibꝰ q̄stionibus ad psuadend iusta et bona.

o ¶ Philosophi greca appellatione vocātur qui latine amatores sapie interpretantur. Est. n. phus q̄ diuinaꝝ ⁊ hūanarū reꝝ sciam hz: ⁊ omnē bñ uiuēdi tramitē tenet. Ita dicit Isi. etymo. viij. p Geometri Hic ⁊ hec geometra ⁊ h geometer. tri. dicitur ille q̄ tractat vel docet mēsuras terre. Et cponit a ge qd est terra: ⁊ metros mensura. Unde hec geometria dī ars q̄ docet mensuras terre. q ¶ Dialectici sūt q̄ docēt dialecticā3 vl' studēt i ea. Dialectica aūt est disciplina ad differēdas rerū cās inuēta. ipsa est phie spēs q̄ logica dī. i. rōnalis. Et fm Isi. etymolo. ij. dī a dia qd est de ⁊ lecton qd ē dictio: qz de dictis in ea disputatur. Et ut scias orthographiā nois nota hos vsus: Scribe y grecū dya: tūc duo significabit. Scribe p i nostrū: sic dia deq3 dabit. r Musici sūt doctores vel auditores musice. Musica aūt est pitia modulatōis sono cātuq3 csistens. Et dicit a musis qz p eas vis carminis ⁊ vocis modulatio ātiquitꝰ querebat: ⁊ sicut dicit Isidorus etymo. iij. Musice ptes sunt tres. Armonica: rithmica: ⁊ metrica. Armonica est que discernit in sonis acutū ⁊ grauē. Rithmica q̄ reqrit in sonis incursionē verboꝝ vtꝝ bene sonꝰ an male cohereat. Metrica est q̄ mensurā diuersoꝝ metroꝝ pbabili rōne cognoscit. Idē in eodem. Prima armonica est q̄ ex vocum cātibꝰ cstat. Scda organica q̄ ex flatu csistit. Tertia rithmica q̄ ipulsu digitoꝝ nūeros recipit sic i cythara. s ¶ Astronomi sūt q̄ docēt legē vel regulas de astris: ⁊ q̄ astra noiant Et cōponit ab astrū: ⁊ nomos lex: vel norma qd est regula Unde astronomia lex astroꝝ q̄ cursus sydeꝝ: ⁊ figuras et habitudines stellaꝝ: circa se: ⁊ circa terrā indagabili rōne p currit. t Astrologus cponit ab astrū: ⁊ logos qd est sermo: vnde astrologia dī ps astronomie ut vitemꝰ obiectionē: que posset fieri de lra que dicit: Quoꝝ scia vtilissima ē ⁊c. Nota q dicit Isi. etymo. iij. Inter astronomiā3 ⁊ astrologiā aliqd differt. nā astronomia celi cuersionē: ortꝰ: obitꝰ motusq3 sydeꝝ ptinet: vel q̄ ex cā ita vocēt. Astrologia vero ptim nālis: ptim supsticiosa ē. Naturalis dū exequit solis ⁊ lune cursus: vel stellarū: certasq3 ipsoꝝ statiōes. Supsticiosa vero ē illa quā mathematici sequunt: q̄ in stellis augurant: q̄ etiā. xij. celi signa p singla aie vl' corpis mēbra disponūt: syderūq3 cursu natiuitates hoiu3: moresq3 pdicare conāt. Per hoc p3 q q̄ ad qd est vtil: ⁊ q̄ ad qd est dānabil' tamē generaliter ibi sumit scientia: sicut pat3 p hoc qd seqt v ¶ Et in tres ptes scindit. In doctrinā: rōnem: ⁊ vsum. i. in rationalē philosophiam: naturalem: ⁊ moralem. In octauo libro de ciuitate dei inuenies satis de his tribꝰ. c. iiij. Et in Isi. etymo. li. viij. ca. vj. Hieronymꝰ posuit tria greca vocabula his tribꝰ equipollētia q̄ in q̄busdā antiqs epistolis sic inueni. Endiatc. i. doctrinā. dislogon. idest rationē. Tetherian. i. vsum. grecas litteras ptermitto x Ad minores artes veniam ⁊c. Hic ostendit difficultatē sacre scripture i cpatōne ad artes mechanicas. y ¶ Logo id est sermone. Aliqui pro logo habent lingua. id est officio lingue. Et forte istud mouet eos ad scribendum lingua pro logo quia greci nō habent ablatiuum. Unde dicit Prisci. quia ablatiuꝰ pprius est romanorum: quia nouiter videt a latinis inuentus: lic3 antiquissimi grecorū grammatici sextum casu3 posuisse videant ⁊c. 3 Manu. i. officio manus scilic3 operādo. Postea exemplificat dicēs a ¶ Agricole ⁊c. quod cupiunt. esse scilicet periti in istis artibus: ergo multo fortius sacra scriptura q̄ difficilior ē: sine doctore non potest intelligi. Cemētarij. sunt qui cum cemento operantur. Fabri metallorū ad differentiam aliorum fabrorum. Fabri. n. q̄libet artifices communiter appellantur: sed per additiones communiter specificantur: ut cum dicitur: Faber ferrarius Faber lignariꝰ ⁊c. Lanarij sūt qui operant d lana. Fullones qui pannos parant ⁊ excandidant. Et dicuntur a fulgeo fulges: quia faciunt pannos fulgere. Uel dicūtur fullones quasi fullando lauantes: vel quasi fortiter lauantes. Suppellex dicitur omne instrumentum et ornamentum domus. Et dicitur a suppleo supples: quia supplet defectu3 domus. b Quod medicorum est: promittunt medici ⁊c. Ita scribitur in epistolis Oracij vbi dicitur nauem agere ignarus nauis timet. Abrotanum egro non audet nisi qui didicit dare. Quod medicorum est promittunt medici ⁊c. c ¶ Sola scripturarum ars est quam sibi omnes. tam viri q mulieres: tam docti q insipientes. Uendicant. idest appropriant ⁊ vsurpant. d Passim id est communiter: indifferenter: vbiq3. Et hoc probat per versum Oracij dicentis in epistolis: Scribimus indocti: doctiq3 ⁊c. Et p ponuntur ibi optimi versus de ista materia: Mutauit mentem populus leuis: ⁊ calent vno: Scribēdi studio pueri: patresq3 seueri. Fronde comes viridi cenant: et carmina dictant. Et subiungit Hieronymus multa inconuenientia que sequuntur ex talium doctrina. Et pmo ostendit doctrinam talium esse ineptam cum dicit e ¶ Hanc garrula anus ⁊c. omnes isti inepti sunt ad docendum. f Delyrus senex. idest desipiens. lyrinia enim grece desipientia est. vnde dicuntur origenis lyriniata errores eius in quibus desipuit. Secundum Isidorum etymolo. x. delyrus dicitur mente defectus per etatem: quia a recto ordine et quasi a lyra aberret lyra enim est orationis genus cum quo agricole facta semente dirigunt sulcos in quos omnes seges decurrit versus: Pollice tango lyram. facio cum vomore lyra3 Item grecismus. Delyro discordo: delyro deuio dico. Est lyra fons primi caput: est quoque lyra secundi. Oratius in secunda epistola: Quicquid delyrant reges plectuntur achiui. f ¶ Senex. quasi se nesciens

rhētoric: philōsophis: geōmetri: dialecticis: mūsicis: astrōnomic: astrōlogis: medic: quorum scientia mortalibus satis vl' vtilissima ē: ēt in tres partes scinditur. in doctrinam rationem et vsū. Ad minōres artes vēiā3. ⁊ q̄ nō tā lingua q̄3 manu admistrant. Agricōle: cemētarij: fabri metalloꝝ: lignorūq3 cesores: lanarij quoq3 ⁊ fullones: ceteri qui variā suppellectile3 ⁊ vilia opuscula fabricāt absq3 doctore eē nō pñt qd cupiūt. Quod medicorum est promittūt medici: tractant fabrilia fabri. Sōla scripturarum ars est qua3 sibi pās sim oēs uēdicāt. Scribimꝰ indocti doctiq3 poemata passim. Hanc garrula anꝰ: hāc delyrꝰ senex: hāc sophista verbosus: hāc vniūsi psumūt lacerāt: docēt añq3 discant

Scdo ondit doctrinā taliū supbā: ibi g ¶ Alij abducto supercilio. vt etiā sapiētes videant: quoꝝ superbia manifestat in supcilij abductiōe: in grandiū trutinatione: in phie ostatione. Supciliū dicit q̄si cilio suppositū. Ciliū est tegumen oculoꝝ: sic dictū qz celet oculum vl' a cilleo. les. qd est mouere: qz frequenti mouet. In supcilij abductione signū est superbie. i Trutinantes. i. cū magno pondere pferētes. h ¶ Grandia verba. i. inflata ⁊ inintelligibilia: l3 paꝝ sciant. vnde optime cōpetit eis illud qd dicit Oratius in poetria. Telaphꝰ ⁊ Pelēꝰ cu3 paup ⁊ exul vterq3: Proijcit āpullas: ⁊ sexq̄pedalia verba Ampulle vel ambulle dicunt vba inflata: q̄si plena bullis in circuitu Sexq̄ dī totū. vñ sexq̄pedalia dicūt mēsurā totꝰ pedis ptinētia. Cera plana sūt. Tertio ondit doctrinā taliū eē ineptā ⁊ pbrosā ibi: k Alij discūt ⁊c. nā magnū opprobriū ē q feciaꝝ doctric se sbijciūt. Itē pbrosū ē q q̄ docēt nō itelligūt l ¶ Prohpudor dī cfessio fm Papiā. Et dī a ppudeo es. qd est pcul pudē: vl' p aliq̄ pudē. dī ergo phpudor. i. cfusio est. s. ita dicere. m Edisserūt. i. apperiūt: ondūt: valde disserūt: eminent vl' euident disserūt. Cōponit eni ab ex ⁊ dissero. ris: qd ē tractare: dicē: sapient loqui: cōfirmare ⁊c. Quarto ondit doctrinā taliu3 eē erronea: ibi n ¶ Taceo de meis silibꝰ ⁊c. Ecce magnꝰ error. Et subiungit cām pter quam errāt cum dicit. o Nec scire dignant qd pphe ⁊c. q. d. viciosissimū est auctoritates q̄ ad ppositū nō faciūt assumere: ⁊ violēter p sua volūtate eas exponere: sicut faciūt illi q̄ versus Uirgilij ⁊ homeri exponūt de christo: cū auctoru3 longe aliena fuerit intētio: ⁊ maxime corā intelligentibus nō deberēt hoc facē. Cōtinua sic: Dixit q icōgrua aptāt testimonia: p ¶ Quasi nō legerimus homerocentonas ⁊ virgiliocētonas. i. opuscula de versibꝰ homeri ⁊ virgilij cōposita. excerptōes quedā sūt de libris Homeri ⁊ virgilij: ⁊ in duos libellos redacte: in quibꝰ multi versus prei pdictoꝝ auctoꝝ intentōem adaptātur christo. Excerptores aūt libros Homeri ⁊ Uirgilij trāscurrētes vbicūq3 inueniāt aliqd quod sue materie possent adaptare: pūcto signauerunt: vt qñ cōpilarent pmptius inuenirēt: ⁊ ab hꝰ mōi pūctiōe centones dicūtur scripta cōpilata ex vsibꝰ hicinde collectl ⁊ scdm numeꝝ ctinuatis. cento. n. verbū grecū idē q pungo. vnde dī h cento. onis. idem. s. q punctꝰ vel punctatio. Isidorus. j. etymo. vbi agit de metris ibi dicit: q cētones sunt q̄ de carminibꝰ Homeri ⁊ Uirgilij ppria opa more cētenario ex multis hinciñ cōpositis vnu3 sartiunt corpꝰ. vñ fm ipm cētones dicunt a centu3. Et nō q declinat hic Uirgiliocēto: ⁊ hic homerocēto. vñ homerocētonas accusatiuꝰ grecꝰ est: ⁊ silīter virgiliocētonas.

Cōposuit autē homerocētonas de christo Eudochia vxor Theodosij mioris. vgiliocētonas scripsit pba vxor Adelphi: in quibus posuit p magna pte ctinentiā noui ⁊ veteri testamēti. Et credo q opꝰ illud ctinet septingētos ⁊ quiq3 vsus. Isidorꝰ dicit de ea in pmo etymo. q de fabrica mundi ⁊ euāgelijs plenissime expressit. Modo exponamꝰ litterā. Dictū q incōgrua aptāt testimonia ⁊ male intellecta q̄si nō legerimus homerocētonas ⁊ vgiliocētonas sicut ⁊ ipsi: q Ac nō sic etiā et Marone3 ⁊c. Ista lra est hiernymi Cōstrue sic. Ac p et. Et resume q̄si ita loquat: q̄si nō legerimꝰ homerocētōas ⁊ virgiliocētonas: q̄si non possimꝰ sic. s. sicut ipi dicere. i. dicēdo affirmare. Maronē. i. virgiliū. Sine christo. i. nō intelligēdo d christo vel nō habito respectu ad christū. fuisse xpianū. i. auctoritates quas ipsi assumūt scripsisse de xpo. q. d. possemꝰ dicē si vellemꝰ: q vgiliꝰ librū scribēs intelligēt de xpo: cū tñ in vitate nō hoc dicēt d ipso: s3 hoc dicē nolumꝰ ne incōgrua testionia vsurpemꝰ sic illi q̄ dicūt eū itellexisse d xpo: r ¶ Quia scripsit: Ia3 redit ⁊c. vt p ordinē ondat q dcē auctoritates vsurpate sit nec de christo loq̄nt: nō: q Pollio dux germanici exercitꝰ capta Salona ciuitate Dalmacie eodē anno csul romanus fieri pmeruit. Uñ virgilꝰ in Bucco. iij. eglo. Qui te Pollio amat veniat q̄ te q3 gaudet. s. te venisse ad csulatū. Eodē anno habuit filiū quē Salona deuicta Saloninu3 vocauit: q̄ natꝰ parētibꝰ risisse dī: qd erat malum omen: qm i ipsis pmordijs iterijt. Uirgilꝰ vo volēs omen illd in bonū cuertere: dicit q ipso regnāte erit iusticia in terra. Et multiplicit cōmendat eū dicens: Iam. s. nato Solonino. et. id est etia3. virgo. i. iusticia redit. Iusticia dī fm fabulas filia fuisse Astracei gigantl. vgo qz incorrupta dī esse. Ouidius. j. metamor. Uicta sedet pietas: ⁊ vgo a cede madētes. Ultima celestiū terras astrea reliq̄t. s Redeūt Saturnia regna. s. pma etas q̄ fuit aurea. Unde ouidiꝰ: Aurea pma sata est etas. t ¶ Iam noua progenies. s. Saloninus. celo demittit alto. qz natione celestis reputabit pter pbitates suas. Omnia illa inuenies in bucco. in quarta egloga. Item alia auctoritas: Nate mee vires ⁊c. non est dicta de christo: immo sicut patet i fine pmi eneidos verba sūt Ueneris ad Cupidinē filiū suū supplicantis: vt assumpta forma Iuli Ascanij nepotis sui. s. filij Enee: quē diligebat Dido Carthaginēsis regina inflāmaret eam ad amore3 Enee Itē illa auctoritas: v Talia pstabat ⁊c. nō de christo s3 de Anchyse dicit in. ij. eneidos. Cum eni eneas patrē suu3 de troiano incēdio in humeris exportasset: ⁊ cū eo fugam inire voluisset: ille nullo mō cū eo voluit exulare nec Troiam ia3 succensā deserere. Unde dicit d eo ibidē: Abnegat abscisa vitā pducere Troia: Exiliūq3 pati ⁊c. Et cu3 esset veteranus volebat mori in tra natiuitatis sue. In fine dicit Uirgilius de eo: Talia pstabat memorās: fixusq3 manebat id est firmus scilicet in proposito non recedendi a Troia.

Alij ābducto supcilio grāndia verba trūtinātes: inter mulierculas de sacris lris philosophāt. Alij discūnt phpudor a femis qd viros doceāt. ⁊ ne paꝝ hoc sit: q̄dā3 facilitate verboꝝ: imo audacia ēdisserūt alijs: qd ipsi nō intelligūt. Tāceo d meis silibꝰ: q si forte ad scripturas scās pꝰ seclares lras venerit: ⁊ smone cōposito aures ppli mulserit: qcqd dixerit: hoc legē dei putāt. Nēc scire dignāt qd pphe qd apli senserit: s3 ad sensū suū incōgrua aptāt testimonia: q̄si grāde sit ⁊ nō viciosissimū dicēdi genꝰ dprauare snias: ⁊ ad volūtate3 suā sacrā scripturā trahē repugnāte3: quasi ñ legerimꝰ homerocētonas ⁊ virgiliocētonas: ac nō sic etiā ⁊ Maronē sine christo possimꝰ dicē christianu3: qz scripserit: Iā redit ⁊ virgo: rēdeūt saturnia regna. Iā3 noua pgenies celo demittit alto. Et prē3 loq̄ntē ad filiū Nate mee vires: mea magna potētia sola. Et post verba saluatori i cruce: Tālia pstabat mēorās: fixꝰ q3 mācbat

Universidad de Deusto Biblioteca

x Puerilia sunt hec. Hic oñdit doctrinā taliū ridiculosā: q2 ea docēt q̊ꝝ nō hñt sciam ad modū pueri balbutientis ⁊ necdū plena verba formare scientis. vñ dicit: puerilia sūt hec ⁊ circulatoꝝ ludo silia docere qḋ ignores. q.d. pueri nesciūt discretionē boni ⁊ mali: siliter nec isti. Item pueris sedentibus in circulo vnus currit in circuitu tenēs aliquid i manu sua: qḋ deponit si potest retro iuxta aliquē illoꝝ: q̄ si fuerit dephensus ab illo iuxta quē res deponit: resumit rē depositā et pcedit in circuitu suo. Si vō statim nō fuerit dephensus: ille iuxta quē deposita ē circuit p illo: et ille sedet cū aliis. Et iste ludus appellat circulatori⁹. Et sic iste ludus laboriosus ē ⁊ infructuosus: ⁊ iō ridiculosus: sic siliter doctrina talium ridiculosa est. Aliqui tamen exponunt illud de ludo circensi: de quo dicit Isidorus etymolo. xviij. Circēses ludi ideo dicti vel a circumeundo: vel q vbi nunc mete sunt olim gladij ponebant: q̄s quadrige circuibant: ⁊ iñ dicti circenses: ab ensibus circa quos currebāt. Siquidem etiā in littore circa ripas fluminū cursus agitātes gladios in ordine in littore ripe ponebāt. Et erat artis: equū circa pericula torquē. Unde ⁊ circenses dicti q̄si circū enses. Isti ludi piculosi ⁊ infructuosi erāt: sic silit doctrina taliū: ergo dicit: puerilia sūt hec ⁊ circulatoꝝ ludo similia docē quod ignores. y Immo vt stomacho. i. indignatione loquar.

z Nec hoc quidē scire qḋ nescias. i. ignorare te hr̄e defcm̄ scie. Stomachus grece os vocat: eo q ostium ventris sit: et ipm cibū excipiat atq ad intestina trāsmittat. Ita dic Isidorus etymo. x. Et iñ dr̄ stomachus. a. um. i. iracūdus: furibūd⁹: indignabūd⁹. Et stōachor. ari. irasci: furere: idignari.

Videlicet manifestissima est genesis. Sicut dictum est supra: hec est quinta ps pncipalis isti⁹ eple: in q̄ ostēdit difficultas sacre scripture: ⁊ iō nō pōt intelligi sine doctore Et diuidit i duas ptes: in quaꝝ pma oñdit ista difficultas sacre scripture pticularit libros aliq̄s pstringēdo. Secūdo generalit p libros singulos discurrendo. Prima ps incipit ibi: Liber in Apocalypsi. Scḋa h: Videlz manifestissima ⁊c. Itē ista ps hz tres. in pma oñdit ve. tes. difficultatez. In scḋa oñdit affectū suū ad sacrā scripturā: ⁊ humilit pfitet igrantiā suā: ibi: Cernis me ⁊c. In ttia inuit noui tes. obscuritatē: ibi: Tangā ⁊ nouū. His visis littere insistam⁹. Pri⁹ dixerat q ridiculosum est tibi docē qḋ ignoras ⁊ ignorare quod nescias. a Videlz. i. videre licet dixerim h. q. d. verbi grā fm opinionē istoꝝ manifestissima. i. facillima est genesis: sz in vitate difficillia est. Et hoc oñdit dicens: in q̄. s. agit ⁊ scribit de creatura mūdi: geñ. j. De exordio generis humani: geñ. ij. De diuisione tre: geñ. xj. De descensione hebreoꝝ vsq ad egyptū scribit a duodecimo ca. vsq ad. xlvij. Assignādo istaꝝ ptiū diuisionē oñdit Hieronymus ptinentie genesis difficultatē: ⁊ mysterioꝝ innuit obscuritatē: ut excludat eoꝝ stultā opinionē: ⁊ similit facit i aliis libris. Liber genesis hebraice dr̄ bresith: grece genesis: latine generatio. Et fm Isido. etymo. vj. sic appellat eo q exordiū mūdi ⁊ gnātio seculi in eo ptineat. b Patet exodus. fm eorum opinionē: sz difficillim⁹ liber ē fm veritatem: ⁊ hoc

Puerilia sūt hec: et circulatoꝝ ludo silia docere qḋ ignores: imō ut stomacho loq̄r: nec hoc q̄dez scire qḋ nescias. Ca. vij.

Videlz manifestissima est genesis: in q̄ de creatura mūdi: de exordio generis hūani: de diuisiōe tre de pfusiōe liguaꝝ: de descēsiōe vsq ad egyptū scribit hebreoꝝ. Pātet exod⁹ cū decē plagis: cū decalogo: cū mysticis: diuinisq pceptis. In prōmptu ē leuitic⁹ liber i quo singla sacrificia: imo singlē pene syllabe ⁊ vestes Aaron ⁊ tot⁹ ordo leuitic⁹ spirāt celestia sacra. Numeri vō nōne toti⁹ arithmetice ⁊ prophetie balaam: ⁊ quadragintaduarum mansionum per eremū mysteria continent. Deūtronomium vero secunda lex ⁊ euāgelice legis prefiguratio:

pbat tangēdo ipsi⁹ ptinētie difficultatē dicēs c [decē] plagis decē. s. ca. viij. ix. x. xj. xij. d Cū decalogo. ca. xx Decalog⁹ dr̄ a decē ⁊ logos qḋ ē fmo: q̄si decē pceptoꝝ locutio: vel ipsa decē pcepta. e Cū mysticis diuinisq pceptis. xxj. xxij. xxiij. ibi. n. ḋ iudicialib⁹ agitur: ⁊ mlta mysteria tangūt. Iste liber hebraice dicit elesmoth grece exodus: latine exit⁹ eo q egressum popli Israel de Egypto discerit. Et nota q sic nos nominamus psalmos a pncipiis: ita hebrei a pncipiis iponunt noia libris. vñ elesmoth sonat hec noia. Scḋm Remigiū scribit helesmoth. Scḋm Isidoꝝ elesmoth Exodus cōponit ab ex ⁊ odus via Item odos laus vel cantus. Q2 autem quidam dicunt q pro via scribitur per omicron. i. o breuem. pro cantu vero p omega. i. o longū. nō semp seruat in compositis. vnde Iuuenalis in pmo: Siquando theatro: maiestas tandēq redit ad pulpita votum. Exodium. i. cātilena. f In pmptu. i. in apto g Est leuiticus liber. supple fm opinionē eoꝝ: sicut dcm̄ ē supra. Unde ptra tales Hiero. notat ipsi⁹ difficultatem cum dicit. h In quo singula sacrificia: imo singule pene syllabe ⁊ vestes ⁊c. De vestib⁹ Aaron pncipalit agit. exo. xxviij. Per recapitulatōnē leuitici. viij. Iste liber hebraice dr̄ vagethra: grece leuitic⁹: q2 de electione ⁊ misterio leuitaꝝ agit: latine offertori⁹: vel sacrificatori⁹: q2 de sacrificiis ⁊ de his q̄ offerebant ex lege tractat. Et nō q hebraice. va. sonat. ⁊. gethra vocauit more hebreoꝝ qui a pncipiis denomināt libros suos: tñ nos ponim⁹ aūt p et. Et dicim⁹ vocauit aūt. i Numeri vō nonne toti⁹ Arithmetice ⁊c. Ita inueni scriptū in antiq̄s: tangendo libri ptinentiam ipsi⁹ innuit difficultatē. Nōne totius Arithmetice. hoc dicit pter numeꝝ in capitulo pphetie Balaam. xxij. ⁊. xxiiij. Quadragintaduarū mansionū. xxxiij. Arithmetica ē disciplia numerorū: ⁊ dr̄ ab ares. i. virt⁹: ⁊ rithmos qḋ est numerus: q̄a tractat de vtute numeri. Uel dr̄ a rithmon qḋ est numerus: q2 tractat de vtute numeri: cui⁹ auctor pm⁹ pythagoras fuit. hic eremus dr̄ desertū sicut dic magister in historiis. Ille liber hebraice dr̄ vagetaber: qḋ apud nos sonat: Et locut⁹ est: tñ nos nō habem⁹ et. Nomen grecū nō habem⁹ i scripturis nr̄is. nā grece arithmoth dr̄ latine liber numeri vel nūeroꝝ. Uel dr̄ q̄nq numeri plalit: sicut solet dici: h legit in nūeris. Merito autez hoc nomie censet: q2 q̄ttuor hic pncipalit numerant. s. de omni populo viri apti ad arma ferenda: pmogeniti leuite q̄ etiā bis numerant ⁊ māsiones p q̄s pfecti sūt k Deutronomiū vō ⁊c. Iste liber hebraice dr̄ elleadabarim qḋ sonat: hec vba. Nā a pncipio dr̄ more hebreorū. Scḋm Remigiū adabari hebraice: deutronomiū grece: scḋa legislatō latie. Greci appellāt deutronomiū scḋam legē a deutros. i. scḋm: ⁊ nomos vl̄ noma qḋ ē lex. vñ dr̄ hoc deutronomiū. i. secūda lex. Et ex hoc q̄ dā errantes dixerūt duas eē leges: vnā datā a deo que

in libris pcedētib⁹ ptinet. Aliā a Moyse in hoc libro Et dicūt q de illa lege dcm̄ est supra. j. Numeroꝝ: Locutus ē deus ad Moysen. de illa dr̄ hic: Locut⁹ ē Moyses ad oēz Isrl̄. Ad hoc sciēd q pēthatheuc⁹ ñ ē nisi vna lex q̄ ab Aplo ⁊ aliis sepe vocat lex Moysi: quam lex dei hebre⁹ vocat etiā hos quinq libros: thorath. i. legē. nec ob aliud dr̄ iste liber scḋa lex: nisi q2 pdicta in pcedētib⁹ libris hic iterant q̄si lex iterata. Iterantur aūt h tria ⁊ trib⁹ de cāis. Precepta ⁊ cerimoīe: ad cōmēdatōez memorie: ⁊ ipsoꝝ cōfirmatōem. Beneficia dei ad roborādā in illis dei dilectōem. Flagella que murmurātes sustinuerūt ad incutiēdū timorem l Et euangelice legis prefiguratio. Sicut. n. Moyses veterē legē q̄ dr̄ lex timoris iterauit: explanauit ⁊ cōsūmauit: addēs pceptū amoris: sic saluator nr̄ eādē legē iterauit: mysteria reserauit: ⁊ pletiorē fecit in lege euāgelica: que ē tota amoris: et in hoc Moyses typū gerit Christi. Secūda lex figura fuit euāgelij. Lex ptinebat figuras q̄ruz in euāgelio manifestat veritas. vñ Johā. j. Lex p Moysen data est: grā ⁊ vitas p Jesuz Christum fcā est.

m Nōne ⁊c. pora sūt. i. in pcedētibus libris dicta.

n Ut tñ oia de veterib⁹ sint. i. appareāt o Noua q2 nouus ē dicēdi stilus: ⁊ elegātior modus. Isi. in viij ety. sic exponit. Scḋa lex id ē repetitio ⁊ euāgelice legis pfiguratō q̄ sic ea hz q̄ pora sūt: vt tñ noua sint omnia q̄ in ea replicant. Uel de veterib⁹ pstruat cū sequētibus ⁊ meli⁹ ut credo sic: De veterib⁹ hucusq Moyses. q. d. hucusq Moyses egit de ve. testa. ⁊ hoc ē qḋ sequitur

p Hucusq penthatheuc⁹. i. q̄nq volumina Moysi. a pentha qḋ ē q̄nq ⁊ theucos qḋ ē volumē. Moyses a moys qḋ in lingua Egyptiaca dr̄ aqua: ⁊ ses qḋ ē assūptio: q2 assūpt⁹ ē de aq̄ a filia Pharaonis. q Quibus q̄nq verbis. i. libris r Loq̄ se ⁊c. gloriat. id sumit de. j. Cori. xiiij. s Job exēplar ⁊c. pplectit. q. d. pauca vel nulla sunt que nō ptineat. t Prosa incipit. a pmo. ca. vsq ad tertiū. v Uersu labit. a ttio vsq ad pncipiū quadragesimiscḋi. x Pedestri fmone finit. a pncipio. xlij. vsq ad finē. Respice plogū sup illō Job. s. cogor p singlos. Et ut oia ista plani⁹ intellas prosa sicut dicit Isi. in. j. ety. est pducta oīo a lege metri soluta. Et dr̄ a pson qḋ ē solutū: pductū vel plixū q2 nō artat numero pedū vel syllabaꝝ: sz in lōgū p volūtate pducit. Uersus ē q̄ pedib⁹ in suo ordine dispositis certo fine moderat. et dr̄ a vertēdo: q2 tādiu dz verti quousq recte pstituat. Sermo pedestris dr̄ humilis fmo. vñ Orati⁹ in poetria: Et tragicis plurimū dolet sermone pedestri. y Omnesq leges dialectice ⁊c. Ad

nōnne sic ea hēt que pora sūt üt tñ nōua sint oia ḋ veterib⁹. Hucusq Moyses hucusq pātatheuc⁹: quib⁹ q̄nq vbis lōq se velle apls in ecclia gloriat. Jōb exemplar patie q̄ non mysteria suo sermōe pplectit: Prōsa incipit: uersu labit: pedestri sermone finit: ōesq leges: dialectice: ppositōe: assumptiōe: pfirmatiōe: pclōne detmiat. Singula in eo vba plena sūt sensib⁹: ⁊ ut ḋ ceteris sileā: resurrectōnem corpoꝝ sic pphetat: ut nlls de ea manifesti⁹ vel ⁊ cāuti⁹ scripserit. Sciō inqt q redēptor me⁹ viuit: ⁊ in nouissimo die de terra resurrectur⁹ sū: ⁊ rursū circundabor pelle mea: ⁊ i carne mea ūidebo deū: quē visur⁹ sū ego ipse ⁊ ocli me pspecturi sūt ⁊ nōn ali⁹. Rēposita ē hec spes mea i sinu meo. Uēniam ad Jesum naue: qūi typū dñi nō solū i gestis: verū etiā i noie pfert. trānsit Jordanē. hōstiū reḡ subuertit diūidit trā victori pplo: ēt p singlas vrbes: viclos: mōtes: fiumia: torrētes atq cōfinia eccle celestisq hierlm spūalia reḡ dscripsit. In iūdicū libro quot principes ppli: tōt figure sunt. Rūth moabitis Isāie explet vati

euidentiā istoꝝ fiat talis syllogism⁹ in pmo mō pme figure Omnis hō est aial: ecce maior ppositio: oē risibile ē hō: ecce minor ppositio siue assumptio: ergo oē risibile ē anial: ecce pclo que elicit ex pmissis. Cōfirmatio aūt isti⁹ pclonis siue illatōis est regula q̄ dicit: De q̄cūq pdicat spēs ⁊ gen⁹. vñ dicit Tulli⁹ in. j. Rheto. Confirmatio ē p quā arguendo nostre cāe fidem ⁊ auctoritatē ⁊ firmamentū adiungit oīo. sicut pz i textu maior ps libri Job p moduz disputationis tradita est.

z Singula in eo ⁊c. cauti⁹ scripserit. Cautius. i. fidelius. xix. c. vbi dic. a Scio ⁊c. videbo deū. Q2 q̄daz addūt saluatorē meū Gregorius nō hz nec Philipp⁹ nec antique biblie correcte.

b Quē visur⁹ ⁊c. et nō ali⁹. lz alteratus.

c Reposita ē hec spes mea in sinu meo. i. in mēte mea. Nota q q̄dā dicūt q Moyses pposuit librū Job: et iō fm ipsos ponit in ista epla post penthatheucū a Hieronymo sed hoc nō est veꝝ: nec credit a magis q alius cū pposuerit nisi ipse Job expertus realiter afflictōnes suas: nec fuit hec parabola conficta sicut dixit Rabi Moyses: q impossibile est hominē posse sustinere talia. Ordinatur autem hic a Hieronymo statim post penthatheucum ante Josue: quia ante editus fuit. Job eni ante Josue fuit: et ut quidā dicūt alio nomine appellabatur Jobab: sicut legitur Geñ. xxxvj Et hoc attendit Hieronymus: ideoq ipsū immediate post penthatheucū Moysi posuit. Et nota q ille Joab fuit rex ⁊ regnauit post Balach filium Lyon: ⁊ nomen patris eius fuit Zare de Bosim: ⁊ hūc dicunt fuisse Job ut dictum est.

d Ueniam ad Jesum Naue. idest ad librum Josue: qui fuit filius Naue. vnde dicit bennum: idest filius Naue vel num: qḋ idem est. Cognominatur autē sic ad differentiam Jesu filij Syrac pronepotis Jesu magni sacerdotis: qui scripsit ecclesiasticū. Item Jesus Naue trinomius fuit. dicebatur enim Jesus Josue ⁊ Osee. e Qui typum domini ⁊c. prefert. idest pretendit. f Transiit Jordonem. iij. ca. g Hostiū regna subuertit. a vij. ca. vsq ad xiij

h Diuidit terram victori populo. a xiiij. vsq ad xxiij.

i Et per singulas vrbes: viculos ⁊c. describit. quasi diceret spiritualiter de militanti ⁊ triumphanti ecclesia exponunt

k In iudicū libro ⁊c. tot figurē. In figuraꝝ multiplicatōe oñdit difficultas spiritualis intelligentie. Iste liber dicit sophim hebraice: quod interpretatur speculās eos: vel speculator eorum: quia Heli sacerdotem describit: ⁊ iudices qui fuerunt populi speculatores: ⁊ ideo appellabatur liber iudicū tanq a mā. videt tñ q̄busdā auctorib⁹ sic noiat⁹: ut cronice scribēde q̄sq iudicū suū tps in act redegerit. q̄s aūt in vnū pegerit dubiū ē. q̄dā dicūt q Samuel: alij q Esdras Uerisilius videt q Ezechias q̄ pabolas Salomōis: ⁊ libꝝ regū in vnū collegit: ita scribit in historiis. l Ruth moabit. i. ō moabitidi regiōe exñs. l Isaie explet vaticiniū. i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ciniū dicentis:emitte agnū dñe dñatorē terre:de petra deserti ad montē filie syon Samuel in heli mortuo ēt in occasione saul veterē lēgē abolitā mōstrat.porro i Sadoch atq3 Dauid noui sacerdotij nouiq3 imperij sacra testat Malachi.i.tertius ⁊ quart' regum liber ā Salomōe vsq3 ad Jechoniā:⁊ ā Jeroboam filio nabath vsq3 ad Osee q duct' ē in assyrios:regnū Juda et regnū describit Jsrl'.Si historiā respicias v̄ba simplicia sunt:si in lr̄is sensū latētē inspexer' ecclie paucitas ⁊ hereticoꝝ ɔ̄ eccliā bella narrant.Duodecim pphe i

ūnius volumis angustias coartati:multo aliud q̄ sonāt i lr̄a ꝑfigurāt.Osee crebro noiat Ephraym:Samariam:iosephi:iezrael:⁊ vxōrē fornicariā: ⁊ fornicatōis filios:et adulterā cubiculo clausā mariti: multo tpe sedere viduā:⁊ sb veste lugubri mariti ad se reditū ꝑstolari.Joel filius fatuel describit terrā duodeci tribuum eruca:bruco:locusta: rūbigine vastāte ɔsumptā: et p' euersionē p̄oris ppli effūsū iri spm̄ scm̄ sup seruos dei ⁊ ancillas.i.sup centū viginti credentiū noia:⁊ effusū iri i cenaclo syon.qui cētū vigiti ab vno vsq3 ad qndeci

pphiam. m Dicent'.xvj.ca. n Emitte agnū ⁊c.glo. Ruth moabitis nupsit Booz: ex quo Obeth genuit: ex q Jesse patre Dauid:d cui' semie vgo Maria pcessit:q Christū ɔcepit ⁊ pepit.dicit ergo: o De petra deserti.idest de Ruth gētili.gentes.n.lapides p deo colebāt: ⁊ iō a deo deserti erant. p Ad montem filie syon.i. Hierusalē. Uel poti' ad ecclīam q̄ ē in ɔtēplatiōe tanq̄ speculatōis filia. q Samuel ⁊c. Liber regū apud nos distinguit i q̄ttuor volumia: s̄m hebreos in duobus libris ɔsistit.q̄rū pmus di a Samuel nomie auctoris. ita scribit i histoꝛijs. Alij dicunt q̄ pmā ptem scripsit Samuel: sequentia vo eius vsq3 ad calcē scripsit Dauid. Scōs liber di malachim.i. regū a materia: quē quidam vocāt malachot qd sonat regnorū:s3 viciose. agit eni in eo d vno regno iudeoꝝ tm̄: ⁊ de regib' ei':s3 in duo diuisum fuit. Scriptus aūt est chronice liber iste sb singulis regib':q ɔpact' est in vnū a Hieremia :qd exinde p3:q idē est finis h' libri ⁊ Hieremie:ita scribit i histoꝛijs.dic itaq3: b Samuel .i.pm' liber regū apud hebreos:q pm' ⁊ scōs di apud nos.
r Jn Heli mortuo.pmo regū q̄rto. s Et in occisione Saul.j.regū.xxxj. t Legē abolitā.i.deletā in morte Heli sacerdotis:⁊ Saul regis trāslatio regni ⁊ sacerdotij:prefigurat:iō sequit: v Porro in Sadoch atq3 Dauid noui ⁊c. Jn Sadoch.ij.reg.viij. Jn Dauid.ij.reg.ij. x Malachim ⁊c. a Salomone vsq3 ad Jechoniā ⁊c. A Salomone.iij.reg.j.vel.iij.vsq3 ad Jechoniā.iiij.reg.xxiiij.vel. xxiiij Caue ne decipiaris in noie:q2 alio noie dicebat Eliachi3 filius Josie.int istos duos describit regnū Juda. y A Jeroboā.iij.regū.xij.vsq3 ad Osee.iiij.reg.xvij.int istos duos describit regnū Jsrael. z Per regnū Juda designat paucitas fideliū.p regnū Jsrael multitudo hereticoꝝ. a Duodecim pphe.s.minores. b Jn vni' voluminis angustia ⁊c. Jn plogo sup Osee dicit expssius:vbi ait: Hoc tm̄ volo o Paula ⁊ Eustochiū amonitas scire vnū librū esse duodecim pphaꝝ.s3 q̄re in vno volumie coartant in plogo libri regū ponit rō:ut.s.tot essent libri q̄t sūt lr̄e alphabeti apud hebreos. c Osee crebro noiat Ephraym ⁊c. Per Ephraym sicut dicit Hiero.sup Josue.v. Jeroboam signat. Nomie Jezrael decē trib'. Jste Jeroboā q fuit de stirpe Ephraym filij Joseph regnauit sup decē tribus:⁊ fecit pplm idolatrare:sicut scribit.iij.regū.xij. e Samaria ciuitas est metropolis decē tribuū a qua ois regio i circuitu nomē accepit:quā Sennacharib rex Assyrioꝝ ɔstruxit:vocauit q3 Samariā.i.custodiam q2 qn isrl' trāstulit in medos:ibi custodes ɔstituit.ita dicit Jsi.ex.xv. Jte3 Hiero.sup.viij. Osee:Nō in vrbe Samaria positi erāt vituli:s3 in Dan:⁊ Bethel. Per Samariā g oēs vrbes decē tribuū signantur.
f Joseph.nō recolo me legisse in Osee:forte vitio scriptoꝛ

ponit:vel itelligit i filio suo Ephraym:qd videt hri ex glosa Hiero. Osee.j.vbi di: Jezrael ē metropol' in reg Samarie iuxta quam sūt cāpi latissimi:⁊ vallis vast. plusq̄ decē milibus passuū.iiij.re.xvij. Jn hac ɔmissio plio ab Assyrijs cesus ē Jezrael.i.decē trib' q dcē sunt Ephraym pp Jeroboā d Ephraym genitū q pm' fecit scisma in populo Dicunt ⁊ Joseph q2 Joseph erat pr Ephraym.
g Jezrael.interptat semē dei: qui Christus ē i q vere implet qd p sāguinem Naboth Jezraelit' pfiguratur. h De vxore fornicaria Osee.j. i De adultera maritū ex peccāte. Osee.iij vbi dicit glo. Hac sicut p fornicariā decē trib':ita per hāc adulterā Judeā spūalr intelligim' ⁊c. Jn sūma tene qd dicit Jsi. ex.vij. Osee saluator aut saluās dn̄.n. ira3 dei ad pplm Jsrl' ob crimen idolatrie pphasset:domui Jude salutē pnūciauit pp qd Ezechias rex Juda sublat' idol':q pcedentes reges ɔsecrauerāt:teplū dn̄i purgasse aut purificasse mōstrat. k Joel filius ⁊c. Aliq libri hn̄t terrā duodeci tribuū:sed Hiero.in plogo sup Joel q incipit :sanctus Joel ⁊c. q in hūc pphā.i.s̄m hūc pphā oē qd di pncipalit ad tribū Judā ⁊ Hierusalē ptinere credendū est:et nullam oio israelis.i.decem tribuū in hoc fieri mentōez. Aliq tm̄ glosāt hoc qd dicit:nullā: supple ad corrigendū:qm̄ d eis facit mentōem reducēdo mala ipsoꝝ in exemplū:ut caueāt due trib'.de hoc nolo ɔtendere:sed credo Hierony.q dicit nullā omnino ⁊c.
l Eruca vocat vermis q in caulib' inuenit. m Brucus vocat fetus locuste anteq̄ habeat alas:deinde dicitur attelab':cū vero plenit volat dicit locusta. n Rubigo est qn̄ tenere fruges noxio rore pcutiunt:⁊ vertūt tam culmi q̄ spice in ruborē minij coloris vel synopidis.s3 glosa:p erucā Assyrij ⁊ Caldei signant:p locustā Perse ⁊ Medi:p brucū Macedones ⁊ oēs successores Alexandri:p rubiginē Romani. Scōm Greg.p erucā notat libidinē:p locustā inanem glām:p brucū ventris ingluuiē:p rubiginē iram. Scōum Hiero.moralr per hec q̄ttuor signant quattuor ai passiones:q si vltra modū dn̄ant:auferūt salutē aie. Tristicia de pn̄ti aduersitate. Gaudiū de pn̄ti psperitate. Timor de futuro malo. Spes de futuro bono. o Effusū iri.i.effūdendū eē: Joelis.ij. Post hoc effundā spm̄ meū sup oēs carnē ⁊c.sup centūuigiti:act'.j. Erat aūt turba hoim fere centūuigiti. Jte3 act'.ij.di de effusiōe spūsancti sup eos:q .s.repleuit totā domū vbi erāt sedentes. p Qui cētūuiginti ⁊c. Ad euidentiā isti' lr̄e depinge trigonū eqlateꝝ:in cuius pma linea pone vnū:in scda duo:in ttia

paulati ⁊ per icremēta surgētes: qndeci gduū nūmerū efficiūt:q i psalterio mystice continent. Amōs pastor ⁊ rustic' ⁊ ruboꝝ mora distrigēs] pāuc v̄bis explicari nō pōt]. Quis eni3 digne expmāt tria ⁊ quat

tuor scelēa damasci ⁊ gaze tyri ⁊ idūee ⁊ filioꝝ āmon ⁊ moab:⁊ in septio ⁊ octauo gradu iude ⁊ isrl'. Hic loqt ad vaccas pingues q sunt i samarie mōte:ēt ruiturā domū maiorē miorēq3 testat. Ipse cernit victorem

tria. Et ita paulati ⁊ p incremēta multiplicādo pcede vsq3 ad dcimaq̄ntā lineā i q pōe qndeci3:⁊ p'ea totā sūmā numera:⁊ inuēies cētūuigiti:⁊ in q̄libet latē trigoni inuēies qndeci3.pp hoc.n.di eq̄later' sic p3 in sbscripta figura:⁊ hoc est qd di:q cētūuiginti surgētes paulatim.i.de linea i lineā. q Et p incremēta.i.p additōes vni' in q̄libet linea. r Efficiūt numeꝝ q̄ndeci graduum.i.q̄ndeci psalmoꝛum gradualium.
s Qui in psalterio ɔtinent mystice.ad lr̄a3 in templo Salomonis Jn Hierl'm erant q̄ndeci gradus p q̄s ascēdebat ad tēplū:⁊ qn̄ cātores solennit pcedebant incipiebāt ab inferiori ⁊ ascēdebāt pcessionalr vsq3 ad sūmū:⁊ stādo in singul' cātabāt vnū de illis psalmis graduali'. Un̄ di sūt psalmi graduales a gradu vl' a gradior:q2 gradati cātabant ibi. Mysterū aūt in ill' multiplr ē. Sūt.n.ibi tres q̄narij. pm' ptinet ad incipiētes.scōs ad pficiētes.terti' ad pfectos. Prim'.n.ɔsistit in declinatōe a malo.et pm' gradus pmi q̄narij est clamor liberatōis a miseria h' scli q determinat in hoc psalmo: Ad dn̄m cū tribularer clamaui Scōs gradus ē fidutia liberatōnis:q tāgit in scōo psalmo: Leuaui oclos meos ⁊c. Terti' grad' ē leticia ex cōsideratōe finis tribulatōis ibi: Letat' sū ⁊c. Quart' est ɔtinuatio supplicatiōis p liberatiōe q subiūgit quarto psal. Ad te leuaui. Quint' ē graꝝ actio p liberatōe ibi Nisi q2 dn̄s. Scōs q̄nari' incipit ibi: Qui ɔfidūt. Et ptinet ad pficiētes.eteni ad pficienō in bono:pm' grad' est ɔfidētia Christiāi q tāgit ibi: Qui ɔfidūt. scōus gradus ē ɔsolatio semināt' misericordie opa ibi: Jn cōuertendo. Terti' grad' est oim̄ bonoꝝ deo attributio ibi: Nisi dn̄s. Quart' ē beatitudo timor' ibi: Beati oēs ⁊c. Quint' ē firmitas patie ibi: Sepe expugnauerūt. Tertius q̄nari' incipit ibi: De pfūdis. Jn q notat ɔsūmatō in bono:⁊ iō ptinet ad pfectos. Prim' grad' ē ɔfidētia supplicatōis ibi: De pfundis. Scōs hūilitas ɔfidentis ibi: Dn̄e nō ē exaltatū. Terti' ē desideriū edificatōis domus dei ibi: Memēto dn̄e. Quart' est charitas pximi ibi: Ecce q̄ bonū. Quit' ē charitas dei ibi: Ecce nūc benedicite. Uel ad decimūq̄ntū gradū ascēdit.s.ad charitatē dei q ponit in vltio gradu.qui charitatē iplet quideci affcūs h3.j.Cor'.xiij. Charitas patiēs ē ⁊c. Unde hec figura dalmatica h3 altrisec' q̄ndeci3 ordies fimbriaꝝ. Jtē ad q̄ndecimū gradū ascēdit:q mādata veter' testa.ac noui custodit:iuxta illud eccl'.xj. Da ptes septē necnō ⁊ octo:tal' ascēdit p q̄ndeci3 gradus q erāt i templo: Mich.v. Suscitabit dn̄s sup eū septē pastores et octo pmates. Qui igit p v̄tutes ad q̄ndeci grad' ascendit ut di sup illos psalmos hēbit spm̄scm̄ q in cētūuiginti discipulos missus ē:⁊ hoc ē qd dicit Hiero.q mystice ɔtinent. Et hoc ipm̄ repn̄tat ecclīa tpe q̄dragesimali recitādo eos in matutino. t Amos pastor ⁊ rusticus ⁊c].i.leuit tangens vel leuit decerpēs sicut pastores solēt facē. Alij hn̄t distinguēs q2 meliora eligebat: tm̄ i antiq̄s ⁊ correctis biblijs inueni distringēs. v Paucis v̄bis ⁊c]. Jn q notat ipsi' difficultas. x Quis.n. digne expmat ⁊c]. Amos pastor.j.c. y Tria ⁊ q̄tu scelera ⁊c] . j.ca .⁊.ij. Juxta tropologiā exponit Hiero

nymus in originali dicēs:pmū petm̄ ē cogitasse q mala sūt scōm:cogitatōib' acq̄euisse pueris.tertium:q mēte decreueris ope ɔplere.quartū:post petm̄ nō agere pniam:⁊ i suo sibi cōplacere delicto Damascus s̄m Hierony.metropol' est in Syria quā ɔdidit seru' Eliezer in cāpo vbi occisus ē Abel. Galaad ciuitas ⁊ regio ē trās Jordānem in sorte dimidie tribus Manasse.tpe vo quo Amos cepit pphare Azael rex damasci illā regionē intm̄ vastauit:ut supato Achaz rege Jsrael illā regionē ad instar tribuloꝝ frumēta in areis triturantiū ɔterēt:iō pmo adūsus damascū inuehit ppha ita dicit Hiero. Jtē s̄m ipm̄ Gaza ē metropol' ciuitas philistinoꝝ q nunc palestini vocant:q q̄scunq3 de duodeci tribubus poterāt ɔphendē:vendebāt idumeis in suos ⁊ ancillas:iō minat eis ppha ignē captiuitat' q oia deuoret. Tertio inuehit ɔ̄ Tyrū.et s̄m Hiero. Tyr' ē ciuitas Phenicū ⁊ pxima Sydonijs cui' ciues negociatores erāt:⁊ q̄scunq3 depdari poterāt ex Jsrl' vēdebāt idumeis ⁊ alijs gentibus. Quarto inuehit ɔ̄ Idumeā:de q dic Hiero. Edom ipse ē q ⁊ Esau ⁊ Seyr.vn̄ ⁊ mōtes Seyr noiant iñ:⁊ regio Jdumea:iste psecut' ē Jacob ut timore eius fugēt in Mesopotamiā:⁊ nō suauit in eo viscera misericordie ut vinclo fraternitat' colligatū sibi intelligēt. et odiū qd fuit in patre seruauerūt iduemi nati ab eo ɔ̄ filios Jacob:ut egrediētib' de Egypto:nec trāsitū q̄de3 in terrā scām ɔcederēt:in hoc violātes misericordiā ac si frēs eos eē nescirēt. Quito inuehit ɔ̄ filios ammon:de q̄b' ait Hiero.filij āmon geniti d stirpe Loth:hitāt in Arabia.hoꝝ vo pnceps Naaçamoites tpib' Saul pugnauit ɔ̄ Galaad q est ciuitas duaꝝ tribuū ⁊ Manasse:⁊ intm̄ oppssit eā vt etiā pgnātes secaret mlr'es Sexto inuehit ɔ̄ Moab. Fuit aūt Moab filius maioris filie Loth Gen̄.xix. Sed ut videam' pp quid inducat h:nota q dicit h Hiero.in glo. Tradūt hebrei q idumei fuerūt sbiecti Josaphat regi Juda:et Moabite Jora3 regi Jsrl':sed p' modicū cū recessisset rex Moabitaꝝ a Jorā petiuit ille auxiliū a Josaphat rege Juda:q veniēs ɔduxit secū rege3 idumeoꝝ ad oppugnanō ciuitatē vbi rex Moab erat ɔclusus et cū rex Moab vellet ɔfugere de ciuitate p eā ptē quā obsidebat rex Jdumeoꝝ nō ē pmissus ab eo: tūc ascēdēs sup muꝝ immolauit filiū suū deo:et pp imunitatē h' sceleris recesserūt filij Jsrl' a ciuitate:postea mortuo rege idumeoꝝ ⁊ sepulto:recordati Moabite q̄d egerit ɔ̄ eos in obsidione extractū de sepulchro ɔbusserūt igni ⁊ in cinerē redegerunt ut qd nō potuert i viuo:vlciscerent i mortuo. Septio gradu.i.septio loco inuehit ɔ̄ Juda.i.ɔ̄ duas trib' relicto deo idol' dditas. Et octauo gradu.i.octauo loco ɔ̄ Jsrl'.i.ɔ̄ decē trib':q̄ꝝ multa petā enūcrat.in glo. Hiero.dicit sic: Hēbat ɔsuetudinē pnceps iudeoꝝ:ut si paup in viā se illis iungēt:flagellatū sup puluerē terre pijcerēt indignātes cū simplicib' ire. Cōtigit etiā crebro ut pr vxorē filij polluēt:illos etiā q nolebāt ire ad adorādos vitulos inficiebāt ⁊c.
a Hic loquit ad vaccas pigues.iiij.c.i.hēticos gule ⁊ vētri suiētes:vel optimates decē tribuū. Nō boues aratores:sed irrisorie vaccas pigues vocat:q2 domi resistētes vētri ⁊ gule suiebāt. b Que sūt i mōte Samarie.i.eminētia ptātis ut hūiles oppmāt. c Et ruiturā domū maiorē miorēq3 testat.vj.ca. Glo.exponit de decē ⁊ duab' tribub'. d Jpse cernit fictorē locuste.vij.c. Fictor locuste di dn̄s cuius iussu

Universidad de ... Biblioteca

mltitudo locustaꝝ coopuit terrã ꝓmissiõis in pncipio ger
minãtiũ serotini hymbris.i.in pmo vere qñ oĩa virere inci
piũt.Scđm intlinearē dr̃ fictor.i.creator assyrioꝝ q̃ p lo-
custã signant.vel ẜm ꝙ plenius dr̃ in glosa marginali:sicut
locuste:si in pncipio serotini hymbris veniũt qñ cuncta vi
rẽt: ꝛ oĩs ager partu-
rit cũcta fere ꝯsumũt
sic Senacherib adue
niẽs dñi floreꝫ regnũ
decẽ tribuũ cũcta va
stauit ꝛ captiuauit.
e Et stantẽ dñm sup
muꝝ litũ. Hec est lr̃a
Hiero. f Uel ada
mãtinũ. Hec ẽ lr̃a se-
ptuaginta. Mur' lit'
.i.supinduct': Et dici
tur a lino is leni linẽ
litũ litu.qđ ẽ supidu
cẽ.p muꝝ figurat di-
uina ꝓtectio.p linitõ
nẽ q̃ pulchriorẽ ꝛ for
tiorẽ reddit muꝝ ꝓfi
gurat vtutũ pulchri
tudo.Per adamantẽ
q̃ nõ dissoluit nisi sã-
guine hyrcino.notat
ꝑseuerantia in bono
vel inseparabilitas a

locuste:et stanteꝫ dñm sup
muꝝ litũ vel adamãtinum
ꝛ vncinũ pomoꝝ attrahen
teꝫ supplicia pctõrib':et fa-
mẽ in t̃ra:non famẽ panis
nec siti aq̃:ſꝫ audiendi vbũ
dei. Abdias q interp̃tat ser
uus dñi ꝓtonat ꝯ edom:et
sanguineũ t̃renũq3 fratreꝫ:
fratris quoq3 Jacob semp
emulũ hasta ꝑcutit spirita-
li.] Jonas pulcherria colũ
ba naufragio suo passionẽ
dñi ꝓfigurãs:mũdũ ad pe-
nitẽtiã reuocat: et sub noĩe
niniue gentib' salutẽ nũci

deo.Ro.viij.Quis nos sepabit ꝛc.Et oĩa ista cõminatur
dñs inferre iudeis ꝓpter pctã sua. Et vncinum pomoꝝ at
trahentẽ supplicia pctõribus.per vncinũ intelligit vicinuꝫ
tp̃s captiuitatis.Sicut.n.vncino trahunt rami arborũ ad
carpẽda poma:ita ꝓximare facit tp̃s captiuitatis. g Et
famẽ in terra ꝛc. Istud intelligit de subtractõne vbi diuini
q̃ post resurrectõeꝫ dñi missa ẽ in iudeos:sicut innuit in in
terlineari. b Abdias q̃ iterp̃tat seru' dñi ꝛc.] Uide plo-
gũ in Abdia:qm incipit:Jacob pr̃iarcha ꝛc.ꝛ hẽbis euidẽ
tiã eoꝝ q̃ hic dicunt:sicut dicit Isi.ety.vij. Abdias seruus
dñi dr̃:sicut.n.Moyses famlus dñi:ꝛ Aplus seru' xp̃i:ita
iste ad dentes missus videt ꝛ ꝑdicat q̃ ꝓphali digna sũt mi
nisterio ꝛ seruitute:inde dr̃ seru' dñi.ꝑdicat aũt destructio
nẽ idumee.vñ dr̃ ꝙ ꝓtonat ꝯ Edom.i.terribiliẽ eũ icrepat.
Q aũt subdit sanguineũ terrenũq3 interp̃tatio ẽ nois.Sã
guine' erat qr fraternũ sanguinẽ sitiebat. Terren':qr circa
terrena erat occupat'.vñ Gen.xxv.Fact' ẽ Esau vir ignar'
venãdi ꝛ hõ agricola. i Fratris q3 iacob sp emulũ.i.in-
uidũ.Gen.xxvij.Ueniẽt dies luctus pr̃is mei: ꝛ occidã Ja-
cob fratrẽ meũ.Hastã spiritalẽ:appellat ꝓpheticã increpa-
tõem:ẜm Hiero.iste Abdias spãliter dr̃ seru':qr abscondit
ꝛ pauit centũ ꝓphas:q̃nq̃genos:ꝛ q̃nq̃genos in spelũcis cũ
interficeret iezabel ꝓphas domini.iij.reg.xviij. k Jonas
colũba pulcherrima ꝛc.] Isi.dicit in.vij.ety.Jonas interp̃
tat columba siue dolẽs.Colũba:p gemitu qñ in ventre ce
ti triduo fuit.dolẽs aũt ꝓpter tristiciã quã habuit de salu
te niniuitaꝝ:vel ꝓpter hederam subito arescẽtẽ:cuius vm
braculo tegebat ꝯ solis ardorẽ.Scđm Remigium Jona ꝛ
Jonas varias hñt interp̃tatões.De naufragio Jone hr̃ i.i.
ca.Qualr̃ mũdũ ad pniam reuocat hr̃.iij.ca. l Miche
as de moꝛaschi ꝛc.] moꝛaschi sicut ait Hiero.nõ grãdis vi
cũs est iuxta Eleutheopolim vrbẽ Palestine.Et interp̃tat
heres.Micheas interp̃tat humilitas.pulchre aũt humili-
tas que int̃ vtutes ꝑcipua est de spe hereditatis dei nascitur.
m Coheres Christi.Ro.viij.Heredes autẽ dei:cohẽdes q̃-
dem xp̃i.Alludit intp̃retatõi ꝑdicte ẜm Remi.Micheas i
terp̃tat q̃s est iste:vel q̃s est in loco hoc.Est autẽ ꝓphia ei'

ꝯ Samariã ꝛ hierl'm:sicut pꝫ in pncipio:sicut ait Isi.
ety.xiiij.Samaria regio Palestie:q̃ a q̃daꝫ oppido no
mẽ accepit qđ vocabat Samaria ciuitas quondam re
galis in Israel. n Uastatõeꝫ annũciat filie latronis
.i.hierusalem filie diaboli ad ꝑdandũ:supple accincti
vñ vocat latrõis
filiã nõ suã.v.ca.
o Et obsidionẽ
põit ꝯ eã. eo ꝙ p
cusserit maxillaꝫ
iudicis Isrl'.v.ca.
vbi dicit glo.Cõ
tumelia fuit trini
tatis quãdo fauẽ
tibus iudeis Ro-
mani ꝑcusserunt
caput iudicis Isrl':
dicẽdo ꝓphetiza
nobis xp̃e:q̃s ẽ q̃
te ꝑcussit: Mat-
the.xxvj.vel quã
do vnus de mini
stris ꝑcussit eũ in
maxilla dicens:
Sic rñdes põtifi
ci Johis.xviij.
a Nauꝫ ꝛc.] Na
um interp̃tat ꝯso
lator.Dr̃ aũt ꝯso

at.] Micheas d moꝛaschi
coheres xp̃i vastãtionem
anũciat filie latronis: et ob
sidionẽ ponit ꝯtra eã:quia
maxillã percusserit iudicis
isrl'.] Naum cõsolator orb
icrepat ciuitatẽ sanguinuꝫ
ꝛ post euersionẽ illi' loqt:
ecce sup mõtes pedes euã
gelizãtis ꝛ auũciãtis pacẽ]
Abacuc luctator fort' et
rigid' stãt sup custodiã suã
et figit g̃dũ sup munitionẽ
vt xp̃m i cruce ꝯtẽplet: ꝛ di
cat:operuit celos glĩa ei':ꝛ
laudis ei' plẽa ẽ t̃ra:splẽdor

lator orbis:qr decem tribubus iam captiuatis: ꝛ dua-
bus iam ab Assyrio grauiter afflictis:destructõem ip-
soꝝ Assyriorum per Caldeos futuram nunciauit.
b Increpat ciuitatẽ sanguinũ ꝛc.s.Niniuen.iij.ca.Ue
ciuitas sanguinũ ꝛc. c Ecce super montes ꝛc.glosa
legatur.ij.Paralipo.xxxij. ꝙ Sennacherib obsidente
Hierusalem primo mense nõ potuit pascha fieri: sed ce
so exercitu et annunciata morte Sennacherib secun-
do mẽse pascha celebratum est.Inde ait:o Juda ne sis
solicitus:occiso hoste tuo in templo dei sui:ecce venit
tibi nuncius transcurrens montes ꝛ colles:ꝛ quasi de
spelunca vel specula annuncians tibi mortem Senna-
cherib liberatam vrbem.Celebra ergo festiuitates tuas
ꝛc.Cetera plana sunt.scđm Isidorum dicitur consola-
tor vrbis:ut ait in vij.etymolo.Naum germen siue cõ
solator.increpat enim ciuitatem sanguinũ:ꝛ post euer
sionem illius consolatur Syon dicens:Ecce super mõ
tes ꝛc. d Abachuc luctator fortis ꝛc.] Quare dica-
tur luctator fortis patet per verba Hieronymi: qui di-
cit super Abdiam:Abachuc interpretatur amplexans
q̃ vl' ex eo ꝙ amabilis fuerit domini vocatur amplexa
tio:vel quia in certamen cum deo ingreditur:amplexã
tis:idest luctantis sortitur vocabulum ꝛc.
e Stat super custodiam suam.Hoc sumitur de Aba-
chuc.ij.vbi scribitur:Sup custodiam meaꝫ stabo.glo.
idest omni diligentia custodiam cor meum.
f Et figit gradum super munitionem. idest stabilitat
animum super Christum.Totuꝫ sumitur de secundo
ca.que autem sequuntur sumuntur de.iij.caplo.
g Operuit celos gloria eius ꝛ laudis eius plena ẽ ter-
ra.Glosa.in aduentu christi repleta sunt omnia gloria
Unde Luce.ij.Gloria in altissimis deo:ꝛ in terra pax
hominibus bone voluntatis.Et colo.j. Pacificans q̃
in celo ꝛ in terra. h Splendor eius ut lux erit.quia
quasi sol iustis radiauit.Cornua:idest trophea crucis
In manibus eius.Uel manus eius fixe in cornibus cru
cis:ut fiat hypalage.idest conuersio casuũ ꝛ ꝯstructõis

l Ibi in abscondita est fortitudo eius. Exinaniuit eniꝫ
se vsq3 ad mortẽ.phil.ij. m Sophonias speclator
ꝛc.] Sophonias ẜm Hiero.interp̃tat specula vl' archa
nũ dñi.et vtrunq3 ꝓphe ꝯuenit.Dr̃.n.Ezec.iij.fili ho-
minis speculatorẽ dedi te domui Isrl': ꝛ audies de ore
meo vbũ:ꝛ annũ
ciabis eis: ex me
ꝓpha de euersio-
ne Hierusalẽ:ꝛ đ
captiuitate Jude
ꝛ beniamin p na-
buchodonosor:q̃
captiuitas interfe
cto Josia rege vi-
sa est in cespite.
n Audit clamo-
rẽ ꝛc.Que sequũ
tur sumpta sũt đ
.j.ca.Sophonie.
Porta aũt pisciũ
appellat:q̃ duc di
ospoli ꝛ Joppen
ꝛ vicinior est ma
ri. o A scđa.
significat portaꝫ
scđi muri in eođ
climate. p A
collibus de mõte
syon ꝛ excelsiore

ei' vt lux erit cornua in ma
nibus eius:ibi abscõdita ẽ
fortitudo ei':] Sophonias
speculator ꝛ archanorum
dei cognitor: audit clamo-
reꝫ a porta pisciuꝫ: ꝛ eiula
tum a secũda: ꝛ cõtritionẽ
a collibus. Indicit quoq3
vlulatũ habitorib' pile:qa
conticuit oĩs pplus chãna
an:dispersi sũt vniuersi q in
uoluti erant argẽto.] Ag-
geus festin' ꝛ letus: q semi-
nauit i lachrymis vt i gau-
dio meteret:destructũ tem-
plũ edificat:deũq3 p̃rem in

pte vrbis q̃ ab hostib' occupata facilior descensus erit
ad ꝑna.Ualleꝫ aũt Syloe ꝯpat pile.i.vasi in q̃ tũdũt
frumẽta:qr de porta pisciũ:ꝛ de scđa ꝛ de collib' ꝓruẽs
exercit' ꝯtẽdet inferiora loca. q Chanaã.vocat po-
pulũ iudeoꝝ.vñ Dañ.xiij.Semen Chanaan ꝛ nõ Ju-
da. r Dispsi sũt ꝛc.] qr pibũt:qr tãtas hñt diuitias
vt eis putãt se indutos ꝛ septos.Mystice p portã pisci
um designat curiositas hũana.p scđam:carnis ꝯcupi-
scẽtia.p colles:supbia.p pilam:hierusalẽ:q̃ erat euertẽ
da ꝓpter oĩa ista. s Aggeus festiu' ꝛc.] Ad euiden
tiam istoꝝ nota:ꝙ sicut scribit in.ij.pali.vl.Nabucho
donosor rex Caldeoꝝ ꝓpt̃ piuriũ Sedechie regis Jude
q̃ ab ipso recesserat ipm Sedechiã cũ pplo suo in Ba-
byloniã duxit captiuũ incẽso tẽplo ꝛ destructa hierl'm
Mortuo aũt nabuchodonosor ꝛ Balthasar filio eius
interfecto:sicut scribit Dañ.v.Darius med' successit i re
gnũ caldeoꝝ:q̃ mortuo successit Cyr' rex psaꝝ:q̃ in p̃-
mo ãno regni sui remisit in hierl'm circiter q̃nquagita
milia iudeoꝝ quib' ꝑfecit Zorobabel:ꝛ Jesũ filiũ Jose
dech:ꝛ ꝑcepit ut edificarẽt templũ dñi. Illi aũt extru-
cto altari fundamẽta tẽpli iecerũt.j.esdre.iij.Sed inte-
rea mortuo Cyro artaxerses q̃ dict' ẽ Cãbises illi succe
dẽs mãdauit gẽtib' q̃ erãt i hierusalẽ ne templũ reedifi
cari pmitterẽt.j.esdre.iiij.ꝛ.v.remãsit itaq3 opus ipse-
ctũ vsq3 ad annũ scđm Darij filij Jcaspis.Hoc ãno ag
ge' ꝛ zacharias ꝓphe nõ timẽtes regis edictũ nec inimi
cicias cicũadiacentiũ pploꝝ hortati sũt Zorobabel et
pplm suũ q̃ cũ eo erat ut edificarẽt templũ:qr iã temp'
erat:q̃ hieremias ꝓphauerat templũ cẽ reedificanđ:sed
p' septuaginta annos captiuitatis:hiere.xxix.Prophe
tat aũt Agge' ppli reuersionẽ:templi reedificationẽ:ci-
uitatis renouatiõem:obseruantiã sacerdotalẽ: ꝛ exteri
oꝝ regnoꝝ sbuersionẽ:et pp ista dr̃ festiu' ꝛ letus iuxta
nois interp̃tatõeꝫ. t Qui semiauit in lachrymis ut
in gaudio meteret.sumptũ est de ps̃.Destructũ templũ
edificat.j.ca. v Deũq3 p̃rem inducit loquẽteꝫ.ij.ca.
vbi ait: x Adhuc aũt vnũ modicũq3 ꝛc.] Jndinea

ris:tp̃e passionis sol obscurat' ẽ.Item glo.marginal':qñ de
di pmũ testm̃ in Syna moui celũ ꝛ terrã ꝛ mare rubrũ et
desertũ vt vobiscũ ponerẽ testm̃.Nunc aũt polliceor ꝙ ad-
huc sel' mouebo celũ ꝛ terrã:ut illis cõmotis moueant oẽs
gẽtes.s.ꝯtrie ptãtes splendorẽ dñi sustinẽ nõ valẽtes. y Et
veniet desiderat' cun-
ctis gẽtib'.i.saluator
z Zacharias memor
dñi sui ꝛc.] Sicut ait
Hiero. Aggeus:ꝛ Za
charias in scđo anno
Darij regis medoꝝ ꝓ-
phauerũt. Agge' aũt
Zacharie ꝑponit: q̃a
duob' mensib' ꝑcessit
sicut pꝫ in textu vtri-
usq3. Aggeus.n.ince-
pit ꝓphare in.vj.mẽ-
se.Zacharias autẽ in
viij.quia aũt zachari
as dr̃ memor dñi:ex-
ponit Isi.dicẽs i.vij.
ety.Zacharias interp̃
tat memoria dñi.Se
ptuagesimo.n. anno
desolatõis tẽpli ꝯple
to: Zacharia ꝑdicãte
memorat' est dñs po
puli sui:iubẽteq3 dño

ducit loquẽtẽ:adhuc vnuꝫ
modicũq3:ꝛ ego cõmoue-
bo celũ ꝛ t̃rã ꝛ mare ꝛ ari-
dã:ꝛ mouebo oẽs gẽtes:]et
vẽiet desiderat' cũcti gẽtib']
zacharias mẽor dñi sui ml'
tiplex in ꝓphia:hierl'm ve-
stib' sordidis indutaꝫ:et la
pidẽ oculoꝝ septẽ cãndela
bruq3 aureũ cum totidẽ lu
cernis quot ocul':duas quo
q3 oliuas a sinistris lampa
dis cernit:ꝛ a dextris:ut p'
equos:rufos:nigros:vari-
os ꝛ albos:et dissipatas q̃-
drigas ex ephraym ꝛ equũ

reuersus ẽ ppl's ꝛ reedificata est vrbs ꝛ templũ. Itẽ.j.esdre
v.legit qualr̃ ꝓphauerũt Agge' ꝛ zacharias adiuuãtes po-
pulũ ad reedificanđ templũ. a Multiplex in ꝓphia.qr
ꝓphat de reditu populi:ꝛ reedificatõe templi:sicut pꝫ in p̃
mo ꝛ scđo ꝛ de multis alijs. b Cernit hierl'm ꝛc.] pp
squalorẽ captiuitatis.et sicut legit de Jesu filio Josedech:vl'
legit de Jesu xp̃o carne silĩ peccatrici induto:Philip.ij.In
silitudinẽ hoim fact' est:ꝛ hitu inuẽt' ut hõ:Ro.viij.Deus
filiũ suũ mittẽs in silitudinẽ carnis pcti ꝛc.Ista vestis sordi-
da appuit in passione sic ipse testat:Isa.lxiij. Aspersus est
sanguis eoꝝ sup vestimẽta mea:ꝛ oĩa indumenta mea inq̃
naui. c Et lapidẽ oculoꝝ septẽ.i.Jesũ q̃ dr̃ lapis đ mon
te abscisus:Dañ.ij.Pro robore q̃ oĩa ꝯterit.Itẽ Math.xxj
dr̃ lapis ꝯterẽs inimicos.Itẽ dr̃ lapis angularis ꝯiungẽs du-
os pietes in vnũ:Ephe.ij. Sup quẽ lapidẽ septeꝫ vel octo
sũt oculi:de quib' dr̃ Isa.xj.req̃escet sup euꝫ spũs dñi:spũs
sapie ꝛ intellect':spũs ꝯsilij ꝛ fortitudinis:spũs scie ꝛ pieta
tis:ꝛ repleuit eũ spũs timoris dñi. d Candelabrũq3 ꝛc.
Candelabrũ eccl'a aurea ꝓpter spiritalẽ intelligentiã scriptu
raꝝ.Lãpas xp̃s.Isa.lxij.Saluator eius ut lãpas accendat
q̃ in eccl'a fulget.Septẽ lucerne ꝛ septẽ infusoria eaꝝ:gratie
spũssancti:p quas oleũ misericordie dei suscipit eccl'a.Due
oliue Moyses ꝛ helias.i.lex ꝛ ꝓphe q̃ de xp̃i passione ꝑdi
cabãt:vel oliue euãgeliũ qđ a dextris:ꝛ lex q̃ a sinistris.
e Ut post equos ꝛc.Juxta glo.Per eq̃s rufos đsignantur
Babylonij crudelitate t̃ribiles.p nigros:qr sic ordinat text'
per se mortẽ iudeoꝝ xp̃o nuncio ꝑferẽtes.p albos:macedo
nes sub q̃ꝝ rege antiocho machabeoꝝ victoriã legimus.p
varios:romanoꝝ reges:q̃ꝝ alij fuerũt clemẽtes in iudeos:
ut.C.Cesar.alij ꝑsecutores ut Uespesianus.Quidã dicunt
quattuor q̃drigas:q̃ttuor euãgelia:equos:aplos:q̃ꝝ alij ru
fi martyrio:alij obscuri ꝛ nigri ꝓfũditate ꝛ cognitõne my
sterij:alij albi gr̃a vginali:alij varij ꝛ fortes gr̃am curatio-
nũ ꝛ diuersarũ virtutũ hñtes. f Et dissipatas q̃drigas
ex ephraym. Nostra littera est dispergam quadrigam ex e-
phraym.quod exponit Hierony. in originali dicens: Non
erunt ꝑlia omnib' xp̃i aduentu ꝛ natiuitatis pacatis. Porro

fm altioze intelligẽtiã ad hereſũ multitudinẽ refertur: qui interptaf carpophoria.i. vbertas z frugũ abũdantia: pſ. filij ephraim intendẽtes z mittentes ar. cõ. ſ. in. o. b. Et alibi hi in curribꝫ: z hi in eqs: ſed equ' eoz oiſperdit de hierlm de quo pſ. Fallax equ' ad ſalutẽ. g Pauperẽ regem zc. Hãc ꝓphiaz euangeliſte dicũt eſſe ꝓpletam qñ dñs ingreſſus eſt hierlm ſedẽs ſup aſinũ z pullũ aſine: mat the. xxi. Mar. xi. Luce. xix. Johan. xij. De iſta aſina dr in hiſtoriis q cõis erat pauperibꝫ q ꝓpria iumenta non hẽbãt. Cuncz aliquis ea opat' fuerat pabulũ dabit ei: z pullo: q pii ad opa cõia nutriebaf. et ob eius ita cõe obſequiũ quidã eã dictã putãt ſubiugalẽ: quaſi oñi iugo z dñio expoſitã ſz grecũ nomẽ eſt. aſina. n. latine: grece ſubiugalis dicit.

b Malachias aperte zc. totuz iſtud ſcribit in ꝑmo ca. Iſi do. in. vij. ety. dicit: q Malachias interptaf angelus oñi. i. nunci': quicqd eniz loqbaf: qſi a dño eſſent mãdata credebaf: et inde ei' nomẽ ſeptuaginta inipzetes trãſtulerũt dicẽtes: Aſſumptio vbi oñi ſup iſrl in manu angeli eius.

i Nõ eſt mihi voluntas. in vobis: qui immundi offertis.

k Et munus nõ ſuſcipiam. ſanguinẽ hircoꝝ aut thauroꝝ: ſz thymiama oꝛonum. l Ab oztu. n. ſol' zc. Nõ in vna iudea vl hieruſalẽ: vñ Joh. xvij. dicit ſaluator: Pater manifeſtaui nomẽ tuũ oib': qſ dediſti mihi. m Offert. in cerimoñjs xpianoꝝ. n Oblatio munda. p hoc icrepat ſacerdotes iudeoꝝ: q offerũt nõ idonea ad imolandu vt ſciãt carnalibus victimis ſpuales victimas ſucceſſuras

a Iſaiam hieremiã zc.] Hieronym' exponit ſcipm dicẽs in ꝓlogo ſup Iſa. Ita. n. vniuerſa xpi eccleiz myſteria ad aliquid pfecut' eſt: ut nõ putes eũ de futuro vaticinari: ſed de pterit hiſtoziã texere. Texo is texui texere textũ tu dr telã facẽ: coopire: ordinare: ꝓſtruere. vñ hic text' tus tui: liber ꝓtinẽs tractatũ ſine lr̃e expõne. b Secũdus vo vgã nuceã zc.] Nota q. j. hieremie nr̃a lr̃a eſt vgã virgilantem ego video. Et hãc hñt Aquila Symach' z Hieronymus. Septuaginta aũt dicũt baculũ nuceũ. Theodoſius vo virgam amigdalinã. Et oia iſta ꝓpetũt xpõ: q dr vga in correctõe maloꝝ: numeri. xxiij. Conſurget vga in iſrl z pcutiet duces Moab. Baculus dr in ſuſtentatõe bonoꝝ actiuozũ pſ. Virga tua z baculs tu' ipſa me ꝓſolata ſũt. Virga dr i cuſtoditõne ꝓtemplatiuoꝝ: pſ. Ecce nõ dormitabit neq; dormiet. Amigdalus dr in ſanatõe ſpualiũ ifirmitatũ: pſ. Miſit vbũ z ſanauit eos. Nux q: paſcit dr in refectõe pfectoꝝ. Matth. xj. Uenite ad me oẽs q laboratis z onerati eſtis et ego reficiã vos. c Et ollã ſuccenſã. zc.] Per ollã ſuccenſam intelligit Rex Babylonie: q bñ dr olla ſuccenſa ꝑpter ambitõez ſicut ꝑz in ꝓncipio iudic. vel q: ex toto iudeos in nihilũ coxit. vñ Hiere. j. ca. Prim' comedit eũ rex Aſſur: ſed iſte nouiſſim' Nabuchodonoſoz exoſſauit eũ. Adlo dr ãſi ags ligãs: vẽt' gelio' z ſicc': p quẽ ſignaf diabolus: a cui' facie olla ſnccẽdit: cũ puerſe ſuggeſtiões inſufflant: Iſa. liij ego creaui fabrũ ſufflantẽ in igne ꝓtunas zc. d Et pardũ ſpoliatũ zc. Hiere. xij. ẽ nr̃a lr̃a. Si mutare põt ethiops pellẽ ſuã: aut pardus varietates ſuas z vos poteriti bñfacẽ cũ didiceriti malũ. q. d. ſicut ab ethiope ñ põt ſeparari nigredo:nec coloꝝ varietas a ꝓdo: ita vos eſti inſepabilr ob ſtinati in malo: vñ ſap. xij. Nequã ẽ natio eoꝝ z nãlis malitia eoꝝ. ſ. ſtudio nõ nã. Pardus beſtia ẽ velociſſima z ꝑceps ad ſanguinẽ z ẽ varioꝝ coloꝝ: ꝑ qõ notaf i iudeis diuerſitas vicioꝝ. e Et qdruplex zc. In tres qdruplici plãgit. ſ. alphabeto ꝓ deſtructiõem Hierlm quã futura ꝓdicauit: pñtẽ vidit: ꝓteritaz deplorauit. Siguli aũt vſus lamẽtatiõum ſm ordinẽ hebraicaz lr̃arũ i ideomate ſumunt initiũ. Uerbi gr̃a: ꝑm' vſus incipit ab aleph. ſcõus a beth: z ſic de alijs vſq; ad finẽ alphabeti. Ad poſtea repetit alphabetũ z quarti in ꝓncipijs vſuũ ordinat. In tertia aũt repetitõe ſingla elemẽta triplr repetunt. Necto ctis. nexi vel nexui. nectẽ pla ſignat q hñt ꝑ hũc verſũ: Necto dat inſerẽ: ꝓiũgere: ſiue ligare. Añ to c veniẽs in xi to mutat z in xũ. Datoꝝ xui pecto pxter xi ſic ãs necto. f Diuerſis metris. Uñ Hiero. in q̃dã epla ad Marcellã: q incipit: nuntiauit terti zc. ſic ait: Dẽs in lamẽtatõnib' Hiere. q̃ttuoz alphabeta: ex qb' duo ꝑma qſi ſaphico metro ſcripta ſũt: q: tres vſiculos q ſibi nexi ſũt z ab vna tm̃ lr̃a incipiũt heroicũ coma ꝓcludit. Tertiũ alphabetuz trimetrũ ſcriptũ eſt trinis lr̃is: ſz eiſdẽ trini vſus incipiũt. q̃rtũ alphabetũ ſile ẽ ꝑmo z ſcõo: ita dicit Iſi. in. vj. ety. ſz aliꝫtulũ lucidi' dicẽs: q duo ꝑma alphabeta: qſi ſaphico metro ſcripta ſũt: q: vſiculi q ſibi nexi ſũt z ab vna tm̃ lr̃a incipiũt heroicũ coma ꝓcludit. Tertiũ alphabetuz trimetrũ ſcriptũ eſt trinis lr̃is: ſz eiſdẽ trini vſus incipiũt. q̃rtũ alphabetũ ſile ẽ ꝑmo z ſcõo: ita dicit Iſi. in. vj. ety. ſz aliꝫtulũ lucidi' dicẽs: q duo ꝑma alphabeta: qſi ſaphico metro ſcripta ſũt: q: tres vſiculos

hebreos metrico carmine sūt ꝓpositi. Nam more Romani Flacci: & greci pindari: nūc alij iambo currunt: nūc alchaico ꝓsonant: nūc saphico nitent trimetro vel tetrametro pedicentes: forte ꝓpter hoc Hieronym⁹ posuit hic flaccū Pindarū: & Alchеū. b Salomon pacificus ꝛc.]Sic dicit Jsi. in glo. Jn ꝓncipio ecclastes trib⁹ nominib⁹ vocat⁹ est salomon. Primo pacific⁹ q⁹ sicut dī. iij. reg. iiij pacē habuit in regno suo ex oi pte i circuitu. Jdida. i. dilectus dñi q⁹ sicut. ij. reg. xij Nathan vocauit nomē eius amabil⁹ dño eo q⁹ dñs diligēt eum Jtē coeleth hebraice ecclesiastes grece: cōcionator latine: q⁹ eius sermo nō est ad vnuz sz ad vniuersos: iuxta illa tria noia tria cōposuit volūina: Prouerbia in quib⁹ docet incipiētes vel puulos Ecclīasten: in q̄ docet ꝓficiētes et maturos Cātica coz: q̄ ptinēt ad pfectos. de his plenius dicet: cū eoz ꝓpria ales, plogi pstringēt Jn ꝓuerbijs mores corrigit puulorz. vnde crebro loquit ibi q̄ si ad filium. Jn ecclaste naturā docet. i. natiuitatē q̄ est ꝛminus creatorz: oia docēs breuia & caduca. vñ dicit: Uanitas vanitatū ꝛc. Jn canticis canticorz: ecclam iūgit & christum q⁹ ibi docet ecclam vtutib⁹ ꝓsūmatā: & veri ꝓsonsi amplexibus copulatā diligere solū deum. c Epithalamiū. dī cāticū q̄ cantaf sup thalamū. i. sup ꝓsonse & ꝓsonsi cubiculū Et dī ab epi q̄ est supza & thalamus: vñ Jsi. ety. j. Epithalamia sūt carmina nubentiū q̄ decantant a scholastici honore ꝓsonsi & ꝓsonse. hoc p⁹ Salomon edidit in laudē christi & eccle. dicit itaq⁹: Dulce canit epithalamiū nuptiaz sācta. z. i. ꝓiunctōis xpi & ecclesie. d Hester in ecclesie typo ꝛc.]De more Aman legit Hester vij. Littera q̄ sequunt recitantur in. ix. e Paralypomenon liber ꝛc.]Sicut dicit Jsi. in vj. ety. paralypomenon grece dī: q̄ nos ptermissoz vel relictoz dicere possumus: q⁹ ea q̄ in lege vel in regu⁹ libris vel omissa vel non plene relata sūt: in ista sūmatim ac breuiē explicant. Et nota q⁹ paralypomenon vbū grecū: est idē q̄ ptermitto vl relinquo: & ꝓponit a para q̄ ē seoꝛsuz & lypo q̄ est reliquē. Et in palypomenos ptic̄ipiū passiuū ꝓteriti tpis: cui⁹ genitiu⁹ plis est palypomenon. i. ptermissorū vel relictoz: sicut exponit magr Matthē vindocinens in tractatu de ꝓpositōib⁹ grecis. Scōm hug. dī a para q̄ ē ꝓter & erypos sub & mene q̄ est defect⁹ q̄si ptermissoz sup plens defectū: q⁹ breuiē & sūmatim ptermissa ꝓphēdit. vnōctiā dī: f Epitomē. i. abbreuiatio veteris instrī. i. veteris testi: q̄ dī instrm: q⁹ instruit in doctrina fidei & moꝛuz. Nota q⁹ hec epitome epitomes: vel hoc epitoma atis. id ē abbreuiatio sermonis: ab epi q̄ ē supza & tomos q̄ est sectio vel incisio: q̄si ꝑsectio vel ꝑcisio sermonis. hic aūt ponit absolute ꝓ abbreuiatōe: q⁹ breuiē colligit ptermissa.

g Tant⁹. in sniaz capacitate. Ac taliꝰ ē. in scripturarum dilucidatōe. h Ut absq⁹ illo ꝛc.]. i. arroganē sibi atribuere. i Scīpm irrideat. i. deludat & decipiat. Hic nota ꝓpositōes h⁹ vbi rogo p hos vsus: Si rogat addideris con ꝓgregat: e dat: in infert: De minuit: sub substituit: ꝓ ꝓtrahit: inter q̄rit: p̄ supat: ab destruit: ar q⁹ supbit. l Explicāt. i. apiunt. q. extra plicā ponunt k Innūerabiles questiōes. ſ. de diuersitate genealogie: ut in ꝓncipio matth. Leia plana sūt. m Esdras & Neemias ꝛc.]Quia ꝑm⁹ liber Esdre cū verbis neemie vnic⁹ liber appellatur. n Instaurāt tē plū ꝛc.] Nota q⁹ dic Jsi. in vñ. ety. Esdras adiutor: Neemias cōsolator a dño. Quodā. n. pſagio futuri noia ista sortiti sūt. fuerūt. n. in adiutoziū & cōsolatōez oi pplo redeunti ad patriā Nā & templū oñi reedificauerūt: et murorz ac turziū op⁹ restauraverūt

n Jnstaurāt. i. reparāt templum. j. Esdre. iiij. & v. ꝺa intermissum fuit opus. Omnisq⁹ illa turba ꝛc. j. Esdre. j. Muros extruunt. iij. capitlo. verborum Neemie vsq⁹ ad vij. & ibi similiter ponitur de turribus. Jn cortice. littere. Jn medulla. spiritualis intelligentie.

p Cernis me ꝛc. Sicut dictum est supza. illa est pars ꝓncipalis in qua ostendit Hieronymus difficultatez sacre scripture. Et diuidit in duas. Jn quarū ꝑma ostenditur eius difficultas ptic̄ularīt. in scōa generaliter. ꝑma pars incipit: ibi liber in Apocalypsi. secūda: ibi Ut delicet manifestissima est gene. Jsta diuiditur in tres ptes. Jn ꝑma que vltimo expedita est: ostendit veteri testamenti difficultatem p libros singulos discurrendo. Jn scōa que hic incipit: ostendit affectum suū ad sacrā scripturam humiliter suaz ignorantiā ꝓfitendo. Jn tertia innuit difficultatē librorū noui testamenti eos breuiter perstringendo. et illa pars incipit: ibi Tangam et nouū testm ꝛc. Jsta ps quā p manib⁹ habem⁹ subdiuidit in tres ptes: in quaz ꝑma ostendit cur tantaz i epla fecerat digressionē cum dicit: p Cernis me scripturarum amore raptū ꝛc.]q. d. licet tantā digressionez fecerim: nondum meo desiderio satisfeci. Jn scōa ostēdit digressionis huius vtilitatem cum dicit: q Audiui mus tm̄ quid nosse. quantū ad intellectum. r Quid cupere debeamus. quantum ad effectum. et introducit auctoritatē psalmi q̄tum ad affect⁹ excitatōez cuz dicit s Ut & nos quoq⁹ possum⁹ dicē ꝛc.]Multū. n. excitat affect⁹ in sacre scripture meditatōib⁹. Jn tertia parte ne videat quasi iactare se d̄ sua scientia: humiliꝛ se accusat de sua ignorātia cū dic & Cetez illō ꝛc]. i. me nihil scire. Sz quō potuit hoc dicē socrates vl Hiero-

cum esset falsum. Solutio: nihil scit homo plene duz ē in via. vñ cum dī: hoc tm̄ scio quod nescio: idem est ac si dicat: scio q⁹ nihil pfecte scio. v Tangam ꝛc.]. i. uisio istius partis p sepz. x Mattheus ꝛc.]isti q̄tuor. y Quadriga dñi. quia p quattuor ptes mundi po: tauerūt nomē dñi. z Et vez cherubi. q̄d interptat scie plenitudo. hic ꝓmendant de pleitudie scietie. Et nota q⁹ cherubin hic imꝓprie accipit singularit⁹ cū sit tantuz plis numeri: posset tm̄ dici cherubim p m q̄d inuenit indeclinabile in numero singulari & forte scriptoꝛz vicio: aliter hic scribitur.

a Per totū coꝛpus oculati sunt. q⁹ declarāt ꝓterita ꝓsentia & futura. b Scintille emicāt. q⁹ alios exemplis inflammant: & illūinant

c Discurrunt fulgura. i. cōmiatōes quibus a malo reuocant.

d Pedes hñt ꝛc.] Pedes sunt amoꝛ dei & ꝓximi. Recti sūt p intentōez directam in deū: in ſblime tēdūt p desideriū

e Terga pēnata ꝛc. Jp terga q̄ sūt ptes posteriozes coꝛpis designant exēpla: q̄ p⁹se posteri reliq̄rūt. vl p terga q̄ onera sustentāt intelligunt laboziosa opa q̄ ꝓpter deū fecerūt. f Pennata. vtutibus. g Ubiq⁹ volantia. absq⁹ ꝓsonaz differētia. h Tenēt se ꝛc.] Quia idē senserūt & idē dixerūt. vnde vnus p alium exponit. i Et quasi rota ꝛc.]q⁹ si reqris quid Matthe⁹ de incarnatōe dñi sentiat: hoc nimirū q̄d Marc⁹ Lucas: & Johānes. si queras q̄d Johānes sentiat: & hoc nimiz q̄d Lucas Marcus & Matthe⁹. Si q̄ras quid Marcus: hoc q̄d Matthe⁹: Lucas: & Johānes. Si q̄ras quid Lucas: hoc q̄d Matthe⁹: Marcus: & Johannes: ecce rota in rota: ecce reuolutio gloziosa. k Et ꝓgunt ꝛc.]fere omnia ista sumpta sūt de. j. ca. Ezech.

l Paulus aplus ꝛc.]Noz opinio cuellit in glosa in ꝓncipio epl̄az que dicit: Quozundā insania ꝓcuit dicentiū eplam q̄ ad hebreos scribit: nō fuisse Pauli: sed Barnabe vel clementi vel Tertuliani vel lucę: q̄s i huc errorē occasio duxit h⁹: q⁹ nec salutatō eius noie intitulata ꝑscribit: & longe facundioze & splendidioze stilo q̄ cetere est edita. quibus sufficienter rndet hoc mō: quia si iō nō est dicēda pauli q⁹ nomē eius in titulo nō hz: g nec Barnabe: nec alicui⁹ ꝓdictoꝛz: cū nullius eoꝛ noie ptitulata sit. Nec ob id q̄s pauli nō eē putāda ē: q⁹ dili

uerimus scriptorē eoꝛuz lucā eē medicū: cui⁹ laus est i euāgelio: aiaduertim⁹ pariter oia verba illi⁹ aie lāguētis esse medicinam.]Jacobus: Petri⁹: Johes: Judas septē epl̄as ediderūt tā mysticas q̄s succinctas: & breues in ꝑbis: lōgas in sētētijs: ut ratus sit q⁹ nō in eaz cecutiat lectōe.]Apocalypsis iohis tot habet sacra quot ꝑba. Parū dixi: & ꝓ merito volumis laus ois inferioꝛ est Jn ꝑbis singul: multiplices latēt intelligētie.]Ro te fr charissime int hec viuere: ista meditari: nihil aliō nosse: nihilq⁹ aliō querē:]nonne vī tibi iā hic in tris regni celestis bitaculū:]Nolo ut offendaris in scripturi scis: simplicitate & q̄si vilitate ꝑ boz: q̄ vl vicio inꝑtuz vel ꝑ industria sic ꝓplate sūt: ut rusticā ꝓtionē faciū⁹ instruat. Sup q̄ ꝛc.]q. d. ñ sufficerē pauli epl̄as ad plenū ꝓmēdare. q Actz aploz ꝛc.]. i. tractare ō exordio. i. sipli citate incipientis ecclie. r Sed si nouimus ꝛc.]Littera plana ē. Postea agit de catholicis & canonicis eplis: q̄ dicunt catholice fm Jsi. in vj. ety. q⁹ nō vni tm̄ populo vl ciuitati sed vniuersis gētib⁹ gnālr scripte sūt: fm glosas dicūtur catholice. i. vles a fide vlis eccle nō discordātes. Dicunt aūt catholice: a catha vl catholicon grece q̄d interptat vle vel cōe. Uel dicunt canonice. i. regulares: a canon. i. regula. Et nōt sic ad differentiā eaz q̄s fecerūt pseudo sub nomibus aplorz. Uel dicunt canonicē. i. regulares. i. in fide & toleratia passionū plurimisq⁹ vtutib⁹ ecclam regētes. text⁹ plan⁹ ē s Jacobus ꝛc]. i. ignorātie cecitatem sentiat. Lecutio tis q̄rte ꝓiugatōis vbū est: & significat esse vel fieri cecū: & ꝑit ꝓ insanire. sequit de apocalypsi. t Apocalypsis Johis ꝛc.]Apocalypſ grece reuelatio latīe: q⁹ multa occulta ibi reuelāt: et ꝓpit ab apo q̄d ē re & calypſ q̄d ē velamētū q̄si reuelamētū vel reuelatio. cetꝛa plana sūt. v Ozo te ꝛc. vide diuisionē ꝑcedētē. v Ozo te frat ꝛc]Un̄ eccl. j. Beat⁹ q̄ i ist vsat bōis q̄ ponit illa i coꝛde suo sapiēs erit sp. x Nōne vī ꝛc.]q. d. ꝓ scripturaz meditatōnez mauducer⁹ ad ꝓtē plād celeste hitatōez: Eccl. xiij. Bts vir q̄ in sapia morabit & in iusticia meditabit & i sēsu cogitabit circūscriptōem dei y Nolo ut offendaris in scriptur ꝛc.]Littera plana est.

Universidad de ... Biblioteca

¶ Non sũ tã petulãs ⁊c̃. Hic humilr̃ se excusat ꝙ q̃si scio lus magr̃m non affectet: cũ dicit: z Nõ suz tã ⁊c̃.] Per hoc pz: ꝙ nõ est p̃sumptuosus de scia. Nota ꝙ petulor aris dicitur luxuriari vel importune petere ⁊ ꝓprie coitum. et inde dr̃ petulãs luxuriosus ⁊ importune petẽs. Hic ponit ꝓ importunus vel quasi petẽs laudẽ põt etymologiçari. Ul' q2 petulca.i.luxuriosa aia lia irrõnabilr̃ mouet ad coituz põt dici petulãs: q̃ irrõnabiliter mouet ad aliq̃d agendũ vel dicendũ. vnde dicit: Nõ suz tã petulans.i.tã importun⁹ vl' brutus vel petens laudẽ. a ¶ Et hebes.i. tã ineptus vel intellectu carẽs ⁊ tã stultus vel obtusus. b Ut h⁹ me ⁊c̃.] Cõsequent ostẽdit se nõ p̃sumẽ de vite eminẽtia: cũ dic c ¶ Et corruct⁹ ⁊c̃. Resume nõ sũ taz petulãs ⁊ hebes ut pollicear me posse caper in terra. Fruct⁹.i.vtutes. Eorum.s.scõrũ virorũ. Galat.v. fructus spũs est: charitas: gaudiũ: pax: paciẽtia: lõganimitas: bonitas: benignitas: mansuetudo: fides: modestia: ꝯtinentia: castitas.

d Quorũ radices.i.affectões. e ¶ In celo fixe sũt.p intentõem. f Sed velle me fateor. hic noticiã scripturarũ ⁊ imitari vitã sãctor: ⁊ nõ tm̃ volo: imo etiã ad hoc laboro. Uñ sequit: Sed eniti me ꝓfiteor. Eniti.i.extra vel vltra alios niti: ꝯ pigros q̃ rep̃hendunt ꝓuer. xxj. Desideria occidunt pigrũ: noluerũt quicq̃ man⁹ eius opari ⁊c̃. g ¶ Sedenti.i.ocioso. vel sedẽti ad audiendũ. h Me p̃fero.i.p̃ oculis illius fero paratus ad ꝯferenduz nõ ad magisteriuz vsurpandũ: et hoc est qd̃ sequit: i ¶ Magistrũ renuens .i.refutãs. k Comitẽ spondeo.i.ꝓmitto.q.d.nõ quero magisteriũ: sz exhibeo me tibi ut sociũ. Ponit autẽ Hiero. multa allicitiua: ut possit monẽ paulinũ ad veniendum ad ipm̃. P̃mũ est stat⁹ equalitas qd̃ notat cũ dr̃: Comitẽ spõdeo Scd̃m est ꝓficiendi facultas: qd̃ notat cũ dic: l ¶ Petenti dat ⁊c̃.] Matth.vij. Luce.xj. Et.j.iacobi scribit. Siq̃s vestrũ indiget sapia postulet a deo q̃ dat oib⁹ affluent ⁊c̃. vñ petẽti a domino donũ scie dat: Pulsanti p meditatões exercitiũ apit intelligentia scripturarũ. m Querens. hũiliter. n ¶ Inuenit. affluent. vel inuenit in vsũ venit eoruz que humilr̃ q̃rit. Tertiũ allicitiuum ẽ sacre scripture dignitas: vñ dicit: o Discam⁹ in t̃ris ⁊c̃.] nec est ꝯtrariũ illud qd̃ dr̃.j.Corin.xiij. Scia destruet q2 hoc erit s̃m modũ ⁊ impfectõem: sz pmanebit s̃m s̃bam: sap.iij. Bonor laborũ gloriosus ẽ fructus. et q̃ nõ ꝯcidat radix sapie ꝯ illos q̃ amittũt tp̃s in vanis sciẽtijs.s.discẽtes ⁊ nunq̃ ad sciaz veritatꝭ puenientes: sicut scribit.ij.thimo.iiij. Itẽ eccl'. viij. Est hõ q̃ dieb⁹ ⁊ noctib⁹ somnũ oculis nõ capit: ⁊ intellexi ꝙ omniũ oper dei nullã possit hõ inuenire rõem eor q̃ fiũt s̃b sole. Et q̃to plus laborauerit ad q̃rendũ tãto min⁹ inueniet. horũ scia nõ pmanebit. vñ.j.Corin.j. Perdã sapiaz sapientiuz ⁊ prudẽtiã prudẽtiũ reprobabo. Quartũ allicitiuũ ẽ recep: ⁊ ri hospitis vrbanitas: vñ sequit: p ¶ Obuiũ ⁊c̃.] Quĩtũ ẽ coopandi volũtas: vñ subdit: q Et ut inepte aliq̃d ⁊c̃.] Ordina ꝯstructõem sic: Et ut ego effundã.i.dicã: aliq̃d inepte.i.nõ apte: ac de tumiditate hermagore q.d. ut cũ q̃dã p̃sumptõe loquar. r ¶ Conabor scire tecũ.i.q̃si sciens respondere q̃cq̃d q̃sierĩ. Hermagoras q̃dã fuit rhetor multũ p̃sũptuosus q̃ multuz rep̃hendit in p̃n⁹ p̃me rhetorice: q2 turpit errauit in assignãdis ptib⁹ ꝯtrouersie gñalis. Sextũ allicitiuũ ẽ amicabilis societas: qd̃ tãgit in p̃n⁹ octaui capl'i cũ dicit: VIII.

erẽt: ⁊ in vna eadẽq3 sentẽtia alit doctus: alit sentiret indoctus.] Nõ sum tã petulans ẽt hebes: ut hoc me nosse pollicear:] et eorũ fructus cape in t̃ra: quorũ radices in celo fixe sũt: sz velle fateor: sedẽnti mẽ p̃fero: magr̃m renuẽs: cõmitẽ spõdeo. Petẽti dat: pulsanti apit: q̃rẽns iuẽnit. Discãm⁹ i t̃ris quorũ scia nobis pseueret i celo.] Obuiũ te mãib⁹ excipiã: et ut iepte aliq̃d ac de hermagore tũiditate effũdã q̃cq̃d q̃sierĩs tecũ scire cõnabor.]

¶ Ca. VIII.

Habẽs hic amatissimũ tui frẽm eusebiũ:] q lr̃arũ tuarũ mihi gr̃am duplicauit: referẽs hõestatez morũ tuor: ꝯtemptũ sc̃li: fidez amicitie: amorẽ xp̃i. Nam prudẽtiã ⁊ eloquij venustatẽ:] et ab̃sq3 illo: ipã epl'a p̃ferebat. Festia q̃so te: et berẽti in salo nauicl'e funẽ magis p̃cide q̃3 solue.] Nemo renũciatur⁹ sc̃lo bñ põt vẽdẽ:] q̃ue ꝯtempsit ut vẽdet. Quicq̃d i sũpt⁹ d tuo tulerꝭ ꝓ lucro cõputa. Antiquũz

Habes hic ⁊c̃.] qui erat religisus ⁊ multuz diligebat Paulinuz. t ¶ Qui lraz tuar mihi graz duplicauit.i.lr̃as a te missas te ꝯmendãdo gratiores fecit. duplicauit in q̃: Referẽs hõestatẽ ⁊c̃.] v Absq3 illo.i. absq3 illius ꝯmẽdatõne. x ¶ Ipsa epl'a p̃ferebat.i.ptendebat ⁊ manifestabat. y Festina q̃so ⁊c̃. Sicut dcm̃ ẽ supra. Ista total epl'a diuidit in tres ptes.s.in ptẽ exordialẽ: narratõez et ꝯclõnẽ. Expeditis duab⁹ p̃mis ptib⁹: hic s̃bdit t̃tia ꝯcl'o in q̃ hortat paulinũ ut festinet exire de sec'lo: et inuitat ad duo.s.ad vitãda more pericl'a: et ad abijciẽda mũdi retinacula. p̃mũ notat s̃b metaphora nauicule cui iminẽt picula circũq̃q3. vñ dic: y ¶ Festina q̃so.s.exire de sc'lo: in q̃ te ml'ta circũdãt picula. z Et herẽti ⁊c̃. Funis cito p̃scidit: in soluẽdo mora ꝯhit. vñ p hoc exẽplũ ei innuit ꝙ absq3 mora hoc faciendũ sit: hoc salũ dr̃ mare: et deriuat a sale q2 salsũ ⁊ amar ẽ. vñ v̄sus dr̃ales i opusculo de vocabul' biblie q̃s inuẽies vbi exponit mare. a ¶ Nemo renunciatur⁹. Hic hortat ad abijciẽda mũdi retinacl'a. Est aũt duplex retinaculũ qd̃ retardat sc'lo renũciatur.s.amor pecũie: ⁊ timor penurie. amor pecunie ꝯsiderat in trib⁹: in venditõis rer retardãte solicitudine: in ꝯtentiosa repetitõne: in alienãdi volũtate Retardãtez vendẽdi solicitudinẽ excludit cum dicit: a Nemo renũciatur⁹ ⁊c̃.] bene.i.honeste vel sine cupiditatis admixtõe: Eccl'.xxvij. Sicut in medio ꝯpaginis lapidũ palus figit sic ⁊ int mediũ emptõis ⁊ venditõis angustiabit peccatꝭ. nemo g̃ põt bene vendẽ ea. b ¶ Que ꝯtempsit. ut ꝓ his ꝓcessu tp̃is vendẽdis i seculo remanẽ nolit. si.n.remanẽt ꝯcupiscẽtie signũ esset Ne aũt paulin⁹ allegaret necessariũ sibi ẽẽ solicitudinẽ circa rer venditõem.s.ꝓpter suã necessitatẽ: vel ꝓpter alior vtilitatẽ vtrũq3 excludit. Q2 nõ ꝓpter suã necessitatẽ oporteat eũ hoc facere ostẽdit dicẽs: c Quicq̃d in sumpt⁹ de tuo tulerꝭ ꝓ lucro ꝯputa.q.d. quicq̃d siue multũ siue par: de tuo tulerꝭ in sumpt⁹.i.ꝓpter sumptus faciẽdos in via: ꝯputa ꝓ lucro.i.ꝓ magna acq̃sitione: q2 sic vitabis more piculũ si iter fecerꝭ idilatũ. Q2 ppter alior vtilitatẽ ñ oporteat eũ hoc facẽ: ostẽdit infra vbi dr̃: Nisi tu sp recrastinãs ⁊c̃. qd̃ exponit in loco suo Quẽ residuũ diuisiõis supra vbi currit i ordie suo: q̃pp breuitate ptrãsies lraz p ordinẽ exponẽ ꝓpono. d ¶ Antiquũ dcm̃ ẽ ⁊c̃.] Tam ⁊ q̃ ponunt hic ꝓ et.q.d. nihil ei sufficit cũ sp vellet plus hr̃e: Eccl'.v. Auar⁹ nõ iplebit pecunia: et ꝓuer.xj. Alij diuidũt ꝓpria ⁊ ditiora fiũt: alij rapiũt nõ sua ⁊ sp in egestate sũt: tales retinet timor penurie: sed non esset eis timendum quia: e Credenti. diuinis consilijs de relinquendis terrenis:

f Tot⁹ mũdus diuitiar est. cõtẽptiu⁹.s.vel administratiu⁹. vñ Lu.xxij. quãdo misi vos sine sacculo ⁊ pera et calciamentꝭ nunq̃d aliq̃d defuit vobis? at illi dixerũt nihil. Nõ ẽ g̃ metuda penuria expẽsarũ: quia vbiq3 habebunt necessaria q̃ relinquũt oia propter christum. g ¶ Infidelis ⁊c̃.] infidelis.s.q̃ non credit dei consilijs.

b Etiam obolo indiget. idest nummis. Econtrario dr̃ de credẽtibus.ij.cori.vj. Sicut egẽtes: ml'tos autem locupletãtes. et ibidez subdit hic: Sic viuam⁹ q̃si nihil hñtes ⁊ oia possidẽtes. sic pz ꝙ nõ timẽda ẽ penuria expensar. et silr̃ ostendit nõ esse timenda penuria victualium vel vestium: quia modica sufficiunt his qui modeste viuere volunt. vnde dicitur hic: i ¶ Uict⁹ atq3 ⁊c̃.].i. christum sequentium: non dicit cibus ⁊ vestimẽtum: que sonant ex abundantia: sed victus ⁊ vestitus q̃ sonant ad sufficientiam.j.ad Timo.vj. Habẽtes alimẽta ⁊ quibus tegamur: his cõtenti sumus. Et meli⁹ matthei.vj. Nolite soliciti esse dicẽtes: quid manducabim⁹? aut quid bibemus? aut quo operiemur? et sequit: Querite primum regnuz dei: ⁊ iusticiã eius: ⁊ omnia hec adijcientur vobis. Consequent excludit alienandi voluntatem dicens: k Si habes ⁊c̃.].i. aliena a te ⁊ ex propria te. l ¶ Si non ⁊c̃.] idest quasi vilem contemne nec est contrarium quod hic dicitur: quia quod supra dictuz est: nemo potest bene vendere ⁊c̃. quia ibi prohibetur venditio retardans ⁊ impediens: hic vero cõceditur venditio indilata ⁊ expediens: de q̃ dicitur Matth. xix. Si vis pfectus esse vade ⁊ vende omnia que habes ⁊ da pauperibus: ⁊ habebis thesaurum in celis: ⁊ veni ⁊ sequere me. Contentiosam suorum repetitionẽ excludit cum dicit: m Tollenti tunicam. ⁊ insuper. n ¶ Et pallium ⁊c̃.] scilicet potius q̃ cum contentione repetatur. Istud sumitur de Matth.v. vbi dicitur: Si quis vult tecum iudicio contendere ⁊ tunicã tuam tollere: dimitte ei ⁊ palliuz. Quib⁹ ⁊ qualiter liceat sua repetere nota per hos versus: Expedit ifirmis licet absq3 dolo sine lite. Prelatis licet: hoc nõ expedit anachorite Non licet ut res per eum sint res in lite petite. Isti versus videntur sumpti de glo.j.Corin.v. Anachorita dicitur eremita: per quem viri perfecti designantur. et dicitur ab ana quod est sursum: ⁊ chore quod est aula vl' cor: ⁊ teneo nes: q2 scilicet debet tenere cor suum ad superna. vel ab ana quod est re: ⁊ chorus quasi remotus a choro.i.a multitudine. quia vero ut supradictum est Paulinus potest dupliciter retardari circa venditõem rerum: scilicet ꝓpter suam necessitatem: aut ꝓpter aliorũ vtilitatem. Primum excludit Hierony. supra dicẽs Quicquid de tuo ⁊c̃. Secundum excludit hic cum dicit: o Silicet nisi tu semper recrastinans: ⁊ diem de die trahens caute ⁊ pedetentim tuas possessiunculas vendiderꝭ ñ habet christus vñ alat pauperes suos.q.d. Credis tu ꝙ christus nõ habeat vnde alat: idest nutriat pauperes suos q̃ sũt eius ꝓuisioni specialiter derelicti: sicut dicitur i psalmo: Tibi delictus est pauper: non habet inq̃. Nisi tu.s. recrastinãs.i.d crastino in crastinum ꝓtelans ꝓpositum tuuz Et die de die trahens .i. de die in diem protrahens. Uendideris caute.i. discrete ne decipiaris in precio. Et pedetentim.i.paulatĩ vel ꝓgressiue ne decipiaris temporis interuallo. Possessiunculas tuas.q.d. stultuz esset hoc credere. Caute p deriuationem descendit a caueo caues. Pedetentim a pede ⁊ tento tas. ⁊ tractum ẽ a ceco: vel ab illo qui in tenebris ambulat: qui paulatim viam pertentans cauet sibi ne pedibus offendat. Ne autẽ diceret Paulinus illud quod scribit Eccl'.vij. In multitudine munerum meorum respiciet deus. ostendit ꝙ deus non querit nostra sed nos. vnde dicit: p ¶ Totum se deo dedit ⁊c̃.] Et propterea deus magis acceptat affectuz q̃ datum. et hoc ostendit per apostolos viduam ⁊ cresum.

q Apostoli nouem tantum ⁊c̃.] Hoc dicit de Jacobo et Johanne: Matth.iiij. ⁊ Luce.v. r ¶ Uidua duo era ⁊c̃.] Luce.xxj. Marci.xij. s Gaçophylaciuz. cõmuniter appellatur arca vel locus vbi ponitur pecunia ad seruanduz. In Ezechiele gaçophylacia ponunt pro exedris vel camerꝭ prout hic accipitur gaçophylaciũ dicitur arca desuper foramen habens posita ad dextram ingredientibus circa altare in quam mittebatur pecunia offerentium ad sartatecta tẽpli reparanda: ⁊ ibi seruabatur. Et nota ꝙ gaça lingua persarum dicitur pecunia: diuitie vel thesaurus. Philaxe verbum grecum est idem qd̃ custos. vnde a gaça ⁊ philaxe qd̃ est seruare dicitur gaçophilacium: quasi gaçam custodiens viij. Johannis ponitur pro porticu in qua gaçophilacium seruabatur. vnde dicitur ibi: Hec verba locutus est Jesus i gaçophylacio ⁊c̃. Cresus lydorũ fuit ditissimus: per quem designantur diuites qui mittebant munera in gaçophylaciuz: quibus hec vidua a domio est prelata. Quia vero seculum relinquentibus frequenter occurrunt insultus tẽtationum: ideo contra insultationes quaslibet dat salubre remedium dicens: t ¶ Facile contemnit omnia qui se semp cogitat esse moriturum. Sic patet expositio epistole ad Paulinum.

dictum est: Auaro deest tã quod habet: q̃3 qd̃ nõ hz.] Credẽti tot⁹ mũdus diuitiarũ est. Infidẽlis aũt etiãm obolo idiget.] Sic viuam⁹ q̃si nil hñtes: ⁊ oia possidẽtes. Uict⁹ atq3 vestit⁹ diuitie xp̃ianor sũt.] Si hãbes in ptãte rẽ tuã vẽde:] si nõn hẽs ꝓiice.] Tollẽti tũnicã: ⁊ pãlliũ reliquẽdũ ẽ:] Scilicẽt nisi tu sp recrastinãs ⁊ diem d die trahẽs caute ⁊ pedetẽtim tuas possessiũcl'as vendideris: non hz xp̃s vnde alat paupes suos.] Tõtũ deo dedit: q se obtulit.] Apl'i tm̃ nãuez ⁊ retia reliq̃rũt:] vidũa duo era misit] i gaçophylaciũ: ⁊ p̃fert cresi diuitijs.] Facile ꝯtẽnit oia q se sp cogitat ẽẽ moritur.

¶ Explicit epistola sãcti Hieronymi presbyteri ad paulinum presbyterum.

¶ Sancti Hieronymi p̃sbyteri prologus in bibliã finit.

Universidad de Deusto Biblioteca

Desiderij mei. Istā ep̄laȝ scripsit hiero. Deside
rio ep̄o familiari suo q̄ eū rogauerat ut pēta
teuchū Moysi de hebreo trāsferret i latinuȝ
nōdū.n.trāslat' erat nisi de hebreo i grecum
ꝛ de greco i latinū.ꝛ qꝛ trāslatiōes ille m̄ltas
habebāt corruptiōes
tū ꝑpter falsitatē exē
plariū:tū ꝑpt ipitiaȝ
trāslatoꝝ: Hiero. De
siderij p̄cib' obtēpans
de hebreo in latinum
trāstulit pētateuchuȝ
cui p̄posuit illuȝ ꝓlo
gū:nā ab eo in scd̄o li
bro ꝯ Rufinū ꝓlog'
appellat. Ep̄laȝ auteȝ
ad paulinū q̄ lȝ i mo
dernis biblijs p̄scriba
tur:nec pētateucho p̄
posuit:nec int p̄fatio
nes ve.te.q̄rū oi ex p
te exēpla scribit: sȝ in
scd̄o libro ꝯ Rufinuȝ
noiat ep̄la ad Pauli
nū. Et nota q ꝓlog'
ꝓemiuȝ:p̄fatio: ꝛ ar
gumētū idē significāt
.s.ꝓlocutionem in se
quēs op' itroductiuā
Est ēt tm̄ ꝓlog' in libꝝ:q̄.s.itroductori' ē in ip̄ȝ:vt ē ille aī
apocalypsim.s. Oēs q̄ pie volūt viuē ꝛc̄. ꝛ talis ꝓlog' nō ē
de libro. Itē est ꝓlog' in libro q̄ ē ps libri:vt ē p̄ncipiū apo
calyps.s. Apocalyps Jesu christi: quā dedit illi de'.ꝛ dr ꝓ
gus a ꝓtos qd̄ est p̄muȝ:ꝛ logos s̄mo:q̄si p̄m' s̄mo.s.p̄fa
tio vel p̄locutio. Uel dr ꝓlogus q̄si ꝓlog' q̄si s̄mo p̄cedens.
Proemiū dr a ꝓtos qd̄ est p̄mū:ꝛ emon vel emū qd̄ ē ser
mo vel p̄ma modulatio. Q aūt dr ꝓemiū q̄si ꝓ emul s̄m
vel q̄si ꝓuiū:qꝛ p̄ma via vl' p̄cedēs ē ad libꝝ. Etymologia
est:p̄fatio.i.p̄locutio a p̄for p̄faris dr. Argumentū dr q̄si ar
gute.i.callide inuentū. Uñ apis argumētosa.i.callida dicit
Uersus: Est breuis argut':ē callidus atq̄ sonor'. Argumē
tū hȝ alias significatōes d qb' nihil ad p̄ns. a Desiderij
mei ꝛc̄. Prolog' iste in q̄nq̄ ptes diuidit p̄ncipales. in q̄rū
p̄ma ondit p̄ncipale motiuū ad trāsferenduȝ pētateuchū.s.
Desiderij obsecratōȝ cū dic: Desiderij mei ꝛc̄. vsq̄ Obsecrā
tis. In scd̄a duplex assignat retractiuū. p̄mū opis grauitatē
cū dicit: Periculosuȝ op' ꝛc̄. Scd̄m detractoꝝ malignita
tē:ibi Et obtrectatorū meoꝝ ꝛc̄. In tertia scd̄ariū pōit sue
trāslatōis motiuū.s.origenis studiū vel imitatōeȝ:ibi Qd̄
ut auderē. In quarta pte se excusat q nō intēdit dānare ve
teres p suā trāslatōeȝ:ibi Quid igit ꝛc̄. In q̄nta petit Desi
derij oratiōnū s̄buentōem:ibi Nūc te depcor ꝛc̄. Subdiui
siones patebūt in lr̄e ꝓsecutōe. In p̄ma pte ondit affectum
suū ad p̄mā obsecratōem:quā describit tripl'r. Prio ex no
mie cū ꝓnoie affcm̄ designāte. scd̄o ex nois p̄figuratōne. ter
tio ex cōis vtilitat amore. p̄mum notat cū dr: a Deside
rij mei.i.mei vl' mihi dilecti vel mei amici. Desideratas ac
cepi lr̄as. Secundū notat cū dr: b Qui q̄daȝ ꝛc̄.q.d.
mysticū est q cū Daniele cōicat in noie: Dan.ix. Daniel ab
angelo vocat' vir desideriorꝝ:sicut iste Desideri' appellatus
qd̄ vocabulū fuit p̄sagiū.i.diuiatio siue p̄scia vel p̄nuncia
tio futuroꝝ:ut p hoc q vocat' est Desideri' signaret deside
rabil futur' vl' desiderabil postulatur'. Tertiū notat cū dr
c Ut trāslatū ꝛc̄. Pētateuch' supra exponit in ep̄la ad
Paulinū vij.ca. In scd̄a pte notant duo retrahētia a trans
latiōe faciēda. Primū est opis grauitas:qd̄ notat cū dicit:

Incipit prefatio sancti Hieronymi p̄sbyteri in pētateuchum.

Desiderij mei desideratas accepi ep̄las: q quodā p̄sagio futuroꝝ cū daniele sortit' ē nomē: obsecrantis ut trāslatū i latinā linguā d hebreo s̄mone pētateuchū nr̄oꝝ aurib' traderē. Periculosū op' certe ēt obtrectatoꝝ meoꝝ latratib' patēs: qui me asserūt in septuagita iterpretū suggillatōem noua ꝓ veteribꝰ cudē: ꝛ ita ingeniū q̄si vinū ꝓbātes: cū ego sepissime testat' sim me pro virili portōe in tabernaclō dei offerre q̄ possim: nēc opes alteri' alioꝝ pauptate fedari. Qd̄ ut auderē origenis me studiū ꝓuocauit: q editōi antiq trāslatiōem theodotiōis miscuit asterico et obelo.i.stella et veru oīe op' distinguēs: duȝ aut illucescē facit q̄ min' aī fuerāt aut supflua queq̄ iugulat ꝛ ꝯfodit: ꝛ maxime q̄ euangelistarū ꝛ ap̄loꝝ auctas ꝓmulgauit. In q̄ꝰ multa de veteri testō legimꝰ q̄ i nr̄is codicibꝰ nō hn̄t: ut ē illud: ex egypto vocaui filium meū: et qm̄ naçareꝰ vocabit: et videbūt in quē cōpūxerūt: et flūina de vētre eiꝰ fluēt aq̄ viue: et q̄ nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit q̄ p̄parauit deꝰ diligētibus se: et m̄lta alia que ꝓpriuȝ syntagma desiderāt. Introgemꝰ ergo eos vbi hec scripta sūt: ꝛ cuȝ dicē nō potuerit de libris hebraicis ꝓferamꝰ. Primū testimoniū ē in osee: scd̄m in Esaia: t'tiuȝ in çacharia: q̄rtū in ꝓuerbiis: q̄ntū eq̄ i Esaia: qd̄ m̄ulti ignorātes: apocryphoꝝ delyramēta sectāt: ꝛ hyberas nenias libris auctēticis p̄ferūt. Cās erroris nō est meū exponē. Judei prudēti s̄cm̄ dicunt esse ꝯsilio: net ptolemeꝰ vniꝰ dei cultor ē, apd̄ hebreos duplicē diuinitatē dep̄hēdēt. Qd̄ maxime iccirco faciebāt: qꝛ in

o Periculosū op' ē certe.s.qꝛ difficile ē ꝛ arduū vnde
posset ibi hō deficē vl' errare:ꝛ id dic: ꝑiculosū. Scd̄m
retrahēs ē detractoꝝ malignitas: qd̄ notat cuȝ dr:
e Et obtrectatoꝝ ꝛc̄. Canib' ꝯpat detractores cum
dic Latratib':q̄ ꝯ quēlibet ignotū q̄tūcūq̄ bonū obla
trāt ꝛ dētib' lace
rāt. Silr d'tracto
res irrōnabilr bn̄
dcā deprauāt ꝛ d
trahēdo lacerant
que igrāt. Et nōt
hic triplex eoruȝ
malignitas: quia
aut bn̄ dcīs obla
trāt sicut iā dictū
est: Aut auctoris
puersā intētiōem
affirmāt: qd̄ nōt
cū dr: f Qui
me asserunt ꝛc̄.
Suggillatō pōit
hic ꝓ ꝯdēnatione
Et dr a suggillo
las qd̄ ē ꝯdēnare
strāgulare: sugge
rere: sb' gula cape
Cudere.i.facē: cu
do is cudē dr fa
bricare: ferire: po
lire: ꝛ sculpere. Tertio notat eoꝝ malignitas: q veteres
modernis magis ingeniosos estimāt ꝛ p̄ponēdos iudi
cāt. vñ ꝛ veteres trāslatōes plus q̄ modernas approbāt
qd̄ notat cū dr: g Ita ingeniū ꝛc̄. Sicut.n.vet' vi
nū melius ē nouo: sic dicūt ipsi veteres s̄btilioribꝰ inge
nijs floruisse q̄ modernos. et veteres trāslatōes moder
nis esse meliores cū tn̄ dicat p̄scian' in p̄nci' maiori vo
lumis: Cuius auctores q̄to iuniores sūt: tāto p̄spicatio
res ꝛ ingenijs floruisse ꝛ valuisse diligētia oi iudicio cō
firmant eruditissimoꝝ: vel ꝓbātes ingeniū modernoꝝ
plenū spuma supbie: sicut nouū vinum spumat ꝛ eijcit
qd̄ hȝ imūdicie.q.d. dicūt me ꝛ alios modernos super
bos eē: ꝛ q̄cq̄d facim' ex p̄sumptōe ꝓcedē: ꝛ dicūt id eē
p̄sumptuosū ꝛ loq̄citate plenū. sicut nouū vinuȝ inflat
ꝛ magnū facit tumultū: ꝯ q̄s ondit humilitatē suā ꝛ in
tentōis puritatē dicēs: h Cū ego sepissime testat' sim
me ꝓ virili portōe i tabernaclō dei ꝛc̄. In tabernaculo.
idest in eccl'a. Pro virili portiōe.i.q̄uis mea reputatio
ne sit exiguū: tn̄ in sacra scriptura ad vtilitatē eccl'e offe
ro qd̄ possum. Uel s̄m aliā lr̄am: ꝓ virili portōe.i.pro
debita pte. Scd̄m leges virilis portio dr: qn̄ hereditas
filijs eq̄l'r diuidit.q.d. virilē portōeȝ hereditati expecto
ꝓ q̄ sicut possū in vinea p̄risfamilias laborare volo. vñ
Ouidi' de pō. in p̄nci' scd̄i libri dic sic: Gaudia cesaree
mentis ꝓ pte virili: Sūt mea ꝓuati nil hȝ illa dom'.i.
ꝓ magna pte. vel sicut vn' de romanis vir sū. nā in ea
oēs romani p'ticipāt. i Nec op' alteri' ꝛc̄.s. testat'
sū.q.d. Sicut oblatio diuitū nō fedat ꝓ oblatōem pau
peꝝ: sic nec p meā inꝑtatōem fedat trāslatō septuagin
ta interptū. In tertia pte ponit scd̄m trāsferēdi motiuū
qd̄ est origenis imitatio vel studiū. vñ dicit: k Qd̄
ut auderē ꝛc̄. ad trāsferend p sui imitatōeȝ: l Qui
editōi antiq ꝛc̄. ꝓmulgauit.i. manifestauit. Nā ꝓmul
gare dr q̄si ꝓmptū.i.manifestū multis agē. Antiquam
editōem appellat trāslatōem septuaginta: q̄ ceteri antiq
or fuit q̄ trāstulerūt de hebreo in grecū sicut dicit Isi.i
vj.ety. In opusculo ēt de vocabulis biblie: vbi exponit

Prologus in pentateuchū

interpres: inuenies q̄t fuerunt interp̄tes: ꝛ quibꝰ tp̄ibus
interptati sūt. Et qꝛ trāslatō septuaginta alicubi erat di
minuta: alicubi hēbat supflua: Origenes miscuit ei trā
slatōem Theodotōis adijciēs ea q̄ deerant: et ibi pone
bat astericū.i.formā astri: ꝑ qd̄ innuebat q p additōeȝ
istā illucescebant
q̄ ꝑus deerāt. Et
dr asteric' ab astꝝ
qd̄ est stella: ꝛ hy
con qd̄ est imago
vel signū. Et vbi
erāt supflua pōe
bat obelū: idest si
gnū sagitte: q̄si iu
gulant ꝛ ꝯfodien
tis falsitatē illam
Belos grece dr sa
gitta: ꝛ ꝑ aīposi
tōem h' lr̄e o dici
tur obelos: qd̄ a
pud latinos obe
lus dr. Et ut vta
mur vbis Isi.i.j.
ety. Asteric' appo
nitur in his que
omissa sunt: ut il
lucescant ꝑ eā no
tā q̄ deesse viden
tur. Stella.n. aster dr greco noie vel sermone a q̄ asteri
cus est deriuatus. Obelus ē v'gula iacēs q̄ apponit ver
bis vel sentētijs supflue iterat: siue in his loci vbi lectō
aliq̄ falsitate notat: ut q̄si sagitta iuguls supuacua atq̄
falsa ꝯfodiat. Sagitta.n.grece obelus dr. Sic igitur iste
due note distinguebāt totū op': aut tollēdo supflua cū
obelo: aut supplēdo diminuta cū asterico: ꝛ maxie que
ap̄loꝝ ꝛ euāgelistaꝝ auctatib' p̄termissa patebūt. litte
ra plana est. Ista ps diuidit in q̄ttuor: in q̄ruȝ p̄ma que
iā expedita est ondit correctio ab Origene facta. In se
cūda ondit necessaria: qꝛ translatio illa erat diminuta:
ibi m In quib'.s.ap̄lis ꝛ euāgelistis. n Multa
de veteri ꝛc̄..i.in trāslatōe septuaginta. o Ut est il
lud ꝛc̄. Osee.xj.ꝛ Matth.ij. Hierony. in ep̄la ad Pā
machiū de optimo genere interp̄tādi dicit: q hec ē lr̄a
ꝑȝ hebraicā v'itatē: Puer isrl' ꝛ dilexi eū. Ex egypto vo
caui filiū meū. pro q̄ septuaginta trāstulerūt: qꝛ puulus
est isrl' ꝛ dilexi eū. Et ex egypto vocaui filiū eius.
p Et qm̄ ꝛc̄. Osee.xj.ꝛ Matth.ij. Hierony. in eadē
ep̄la: id qd̄ in euāgelista scribit: Et veniēs habitauit in
ciuitate que dr Naçareth: ut impleret qd̄ dcm̄ est per ꝓ
phām: qꝛ naçareꝰ vocabit. Respōdeāt rogo dedali et fa
stidiosi ꝛ estimatores oium tractatoꝝ: ꝛ vbi legerint di
cāt. Nā in eo loco vbi nos legim' atq̄ trāstulim': Exi
et v'ga de radice Jesse: ꝛ flos de radice eius ascendet. In
hebreo iuxta lingue illi' ideoma ita scriptū est: Exiet v'
ga de radice Jesse: ꝛ naçareꝰ de radice eius crescet.
q Et videbūt ꝛc̄. Zach.xij.ꝛ Johā.xix. Apoc.j. In
modernis biblijs lr̄a çacharie ē: Aspiciēt i me q̄ȝ ꝯfixerūt
lr̄a euāgelij: Uiderūt in quē trāsfixerunt. lr̄a Apoc. Ui
debit eū ois ppl's ꝛ q̄ eū pupugerūt. Sȝ Hierony. in su
pradicta ep̄la sic ait: Ueniamꝰ ad çacharie testionū qd̄
Johes euangelista sumit iuxta hebraicā veritatē: Uide
būt in quē ꝯpunxerūt. pro q̄ trāslatio septuaginta in la
tinū versa sic habet: Et aspiciēt ad me ꝓ his q̄ illuserūt
siue insultauerūt. r Et flumina ꝛc̄. Johā.vij. Qui
dā dicūt q ꝓuerbio.v. vbi nos hēmꝰ: Deriuent fontes
tui foras. hebrei habent: Flumia d vētre eius ꝛc̄. Et hoc
bn̄ vr: qꝛ hec auctas est ibi interlinearis. s Et q̄ nec ꝛc̄.
Esa.lxiiij.ꝛ.j.Corin.ij. Scd̄m Hiero. in supradicta ep̄la lr̄a
ap̄li est: Quod oculus nō vidit nec auri audiuit nec in cor
hois ascēderūt q̄ p̄pauit dn̄s diligētibꝰ se. in Esaia aūt iu
xta hebraicā veritatē legit: A sclō nō audierūt neq̄ auribus
pceperūt: oclus nō vi
dit de' absq̄ te q̄ p̄pa
rasti expectātibus te.
hic septuaginta mul
to alit trāstulerūt: A
sclō n̄ audiuim' neq̄
oculi nr̄i viderūt de'
absq̄ te opa vera et
facies expectantib' te
misericordiā. Intelli
gim' vñ sumptū sit te
stimoniū: ꝛ Ap̄lus n̄
vbū expssit e verbo:
sȝ ꝑiphrasticos eūdeȝ
sensū alijs sermonib'
idicauit. t Et mul
ta alia.s.nō hn̄t i nr̄is
codicib': sȝ septuagin
ta. v Que ꝓpriū
syntagma d'siderant.
Syntagma grecū est
ꝛ s̄m Hug. idē est qd̄
dogma. Alij dicūt q
tasso vbū grecū: ē idē qd̄ ordio: ꝛ iñ tassus vel hic tax' ꝛ h'
tagma: idē est qd̄ ordo vl' ordiatio. vnde ex syn p̄pōne ꝛ ta
gma ꝯponit syntagma: ꝛ idē ē qd̄ ordiatio. Et certe in p̄di
cta ep̄la ad Pāmachiū multa talia inuenies coordiata. In
t'tia pte t'tie pti p̄ncipal' ondit: vñ ea q̄ Origenes addidit sit
assūpta: ꝛ q̄d mali accidit ex hoꝝ igrantia: ibi x Intro
gemꝰ ergo eos vbi hec scripta sint: ꝛ cū dicē nō potuerit: d libri
hebraici ꝓferamꝰ. Primū testimoniū ē i Osee.xij. Scd̄m i
Esaia.xj. Tertiū in çacharia.xij. Quartū i ꝓuerbijs.v.vl'
x. Quītū eq̄ in Esaia.lxiiij. a Qd̄ multi ꝛc̄. Apocry
phus a um dr secret' ꝛ occult'. Et dr ab apos qd̄ ē de: ꝛ cry
sis qd̄ ē secretū.q.de nūero secretoꝝ. vel dr ab apo qd̄ ē lō
ge: ꝛ crysis qd̄ est iudiciuȝ: q̄si longe a iudicio: qꝛ nō pōt de
eo hri certū iudiciū. Apocryphū ꝓprie dr scriptū cuius au
ctor ꝛ vitas igrat: et lȝ m̄lta v'a ꝯtineat: vitat tn̄ pp falsa q̄ i
tmiscent. Delyramētū dr fatuitas: demētia: discordia: vl' de
uiatio a rectitudine: ꝛ ita accipit hic. Uide vbi exponit de
lyramentū in opusculo de vocabulis biblie. Hyberi fluui'
est a q̄ hispania hyberia noiat. Et iñ hyber' ra rū gētile no
mē. Uñ hyberas nenias dicit fabulas ab hispanis inuētas
vel apud hispanos vulgatas. Hec nenia: h' nenie dr cātile
na q̄ fit sup mortuū vel sup cunas pueroꝝ: et ē nomē ano
mathopeyon.i.fictitiū a sono: qꝛ iponit a sono.s. ne ne. Itē
nenie dicunt fabule viles: ꝛ sic accipit h. Et sic ondit q per
igrantiā sequunt fabl'as ꝛ errores. In q̄rta p'ticula h' t'tie pti
p̄ncipal' dicit q nō intēdit ponē erroꝝ rōem: sȝ sufficit ei iu
deoꝝ recitare opinionē. vñ dic: b Cās erroris nō ē ꝛc̄.
Sic excusāt iudei septuagita: q vbicūq̄ v'itas hebraica fac
mentōem de patre ꝛ filio ꝛ sp̄uscō: aut de industria tacuerūt
aut al'r oia interp̄tati sūt.s. pp Ptolomeū cognoiamento
Phyladelphū regē Egypti vni' dei cultorē: q̄ nōdū potuit
cape mysteriū trinitatis: ꝛ p̄cipue ne hoc magis platonicū q̄
theologicū videret. Plato.n. locut' ē de noy ꝛ thugathon
ꝛ aia mūdi: et ut quidā dicūt noy appellauit p̄rem: thuga
thon vo p̄muȝ intellcm̄.i. filiū: aiam mūdi sp̄m scm̄: qui re
plet orbē terraꝝ: sed meli' est ut dicat aia mūdi: q̄dā vis re
generatiua ēt int cūta alias in creatura: sȝ nō sp̄uscūs. in h'
tertio sig' defecerūt phi ꝑ rōes nāles: etsi cōcedat eē sp̄uscūs

Universidad de Deusto Biblioteca

tñ intelligenð est q̃ nõ intellexit ibi Plato vnitatẽ eẽntie:et sic q̃si tres deos in diuersitate essentie ponẽ videbat.et quia Ptolome⁹ erat vni⁹ dei cultor:ideo timebat hoc septuagi- ta ne q̃ sic cadere videbat in dogma Platonis ponẽtis tres deos:hoc etiã ita eẽ crederet apud hebreos:sicut p3 ex vbis Hiero.h:⁊ ex verbis Augu.sup eplam ad Colo.Nũq̃ p illa verba itellexit plato distictõem psonaꝝ in trinitate. Ut tñ in epl'a ad Paulinũ sẽtire ꝯriũ:s3 ibi soluit ꝯtrarietas.Iste Ptolomeus de q̃ h fit mentio fuit ille vir studiosus ⁊ libroꝝ cupidus: q̃ ad petitiõem Aristei de q̃ h fit mẽtio libertati restituit plusq̃ cẽtũ milia iudeoꝝ q̃ seruierãt in reg̃ suo:dãs dñis eoꝝ p vnoq̃3 capite.cxx.dragmas argenti.Et significauit Eleaçaro sũmo põtifici:q̃ gẽtẽ suã3 sic restituerat libertati: rogãs eu3:q̃ mitteret ei viros seniores:q̃ bibli

platõis dogma cadẽ videbat.Deniq3 vbicũq3 sacratũ aliqd scripta testat̃ d p̃re ⁊ filio ⁊ spũscõ: aut alr int̃pretati sũt:aut oĩo tacuerũt vt ⁊ regi satisfacerent: et archanũ fidei nõ vulgarẽt.] Et nẽscio qs p̃m⁹ auctor septuaginta cellulas alexandrie mẽdacio suo extruxerit:qb⁹ diuisi eadẽ scriptitarint.]cũ aristeus eiusdẽ ptolemei hyperaspistes : ⁊ nõ multo p⁹ tp̃e iosephꝰ nihil tale retulerint:s3 in vna basilica ꝯgregatos contulisse scribãt:ñ pphasse.] Aliud

othecã ð hebreo in grecũ ei sciret interp̃tari:tunc Eleaçar⁹ de vnaq̃q3 tribu elegit sex seniores legẽ sciẽtes ⁊ misit ei.Hi sũt septuaginta interp̃tes:q̃ l3 septuagintaduo fuerint:tamẽ more sacre scriꝑture septuaginta dicunt:q̃ modicũ numeꝝ si supra aliquã sũmã superexcrescit sepe subticet.De hiſ inuenies diffusius in Josepho libro xij.ca.ij.a q̃ accepit magr̃ i historijs.et de his stdit h: c Deniq3 vbicũq3 ⁊c.] Istud iã supra est expositũ:q: võ de h⁹ fecerat mentõe3 incidenter oñdit q̃ lxx.nõ sigillatim i singul' cellul' interp̃tati sũt:s3 ni vna basylica piter ꝯtulerũt.Et in oñsiõe h⁹ sati imorat.vñ dicit: d ¶Et nescio q̃s ⁊c.] vl' scriptitarẽt.melior littera. e Cũ Ariste⁹ ⁊c.]Aug.in scðo libro de doct. christiana Nõ vi mẽdaciu3 q̃ Hiero.reputat pmẽdacio:s3 forte opio Hiero.p̃ualet.nõ est.n.in suo testiõio singular.Dicit eni3 Josepus in libro.xij.loquẽs de istis septuaginta: O Demetrius ꝯsiliũ fecit in domo ppe litt⁹ stãte ⁊ apta a secret ad cogitatõem negocioꝝ:vbi eos pducẽs petebat oia quibus op⁹ habebãt ad leg interp̃tatiõem.Cunq3 laboriose tanta3 interp̃tatõem facerẽt vsq3 ad horã nonã in hoc sedenteſ ad curã corpis vertebant.Mane aũt ad eundẽ locũ redibant ⁊ ita legis interp̃tatõi vacabant:ita trãscripta lege ⁊ ope interp̃tatõis ad effectũ p⁹ septuagintaduos dies trãsactos:cõgregãs Demetri⁹ iudeos oẽs ad locũ in q̃ leges trãslate fuerant p̃ñtib⁹ interp̃tib⁹ legit eas ⁊c.Uñ ⁊ Hiero.dicit eos in vna basilica cõtulisse.Basilica.n.dom⁹ regia dĩ a basilios qð est rex vel impator.Aristeus aũt de q̃ fit hic mẽtio sicut dĩ in.xij.li.Josephi:amic⁹ regis necessarius fuit.Uñ dĩ hypaspistes grece qð est ptector latine.et ꝯponit ab hyp p̃põne greca:⁊ aspistes.Spiço.n.verbũ grecũ est idẽ qð extẽdo inde aspiço:qð ẽ in circularẽ formã voluo.Uñ dĩ aspis serpẽs q̃ i modũ circular scuti se gyrat.Et silr aspis significat scutũ circulare.vñ aspiço idẽ est qð scuto ptego.et in cõponit hypaspiço ⁊ hypaspistes.Et iste ariste⁹ erat vn⁹ de custodib⁹ corpis regis:de q̃ Ptolome⁹ loquens Eleaçaro p̃ncipi sacerdotũ:dicit in.xij.Josephi:Trãsmisi qui deberẽt ð his vobiscũ disputare:Andreã p̃matẽ:mei corpiſ custodẽ:Ari

steũ mihi dilectissimos.dicit g̃ Hiero.q̃ Ariste⁹ Ptolomei hypaspistes.i.ptector:q̃ eiusdẽ ptolomei fcã fidelr exposuit:et Josephꝰ q̃ multo p⁹tp̃e gesta illi⁹ scripsit:ñ tacuissent si diuisi per cellulas sine mutua collatiõe eadẽ scripsissent.Si.n.hoc mõ in dũa dixissẽt:Uates poti⁹ ⁊ pphe:q̃ interp̃tes dicẽdi essent quod nõ cõuenit f ¶Aliud ẽ.n.eẽ vatẽ.i.pphetam g Aliud ẽ eẽ in rp̃tete3. quod p3. h ¶Ibi.n.spirit⁹ ventũ p̃dicit.s.q̃do q̃s vaticinat vl' pphat. i Hic .s.in interp̃tatõe. k ¶Eruditio ⁊c.] q.d.aliud ẽ ppheta:⁊ aliud interpreſ nisi forte aliqs insipiẽs velit astruere idẽ eẽ vate3 ⁊ interp̃tẽ: qð si cõcessu3 fuerit h⁹ ridiculu3: sequit̃ q̃ Tullius q̃ q̃sda3 rhetoricos libros ð greco in latinũ trãstulit:rhetori

est.n.eẽ vatẽ: aliud ẽ eẽ int̃p̃te.Ibi spiritus ventura p̃dicit:hic eruditio ⁊ vboꝝ copia ea q̃ itelligit trãsfert.] Nisi forte putãdus ẽ tulli⁹ iconomicu3 xenofontis et platonis pythagora3 ⁊ demosthenis p cthesifonte:afflat⁹ rhetorico spũ trãstulisse.] Aũt alit̃ de eisdẽ libris p septuaginta interp̃tes:aliter p aplos spũscũs testionia texuit:] ũt qð illi tacuerũt hi scriptũ eẽ mẽtiti sũt.] Quid igit̃: Dãmnam⁹ veteres: Minime:s3 p⁹ prioru3 studia in domo dñi qð pos

co afflat⁹ spũ eos trãstulisse dicat̃:et hoc ẽ qð dicit: l Nisi forte ⁊c.]Hos libros trãstulit Tullius de greco in latinũ.s.economicũ xenofõt.i.dispẽsatoriũ.Econom⁹.n.ið est qð dispẽsator.fm grecã scripturã nõ scribit̃ econom⁹ p e:s3 oyconomic⁹ p oy diphthongon.Et deriuat̃ ab oycos.i.dom⁹:q: dispẽsat.i.ordinat domũ .i.ppriã familiã.vel dĩ ab echo qð est redditiu⁹ sonus aeris:vel valliũ:vel rupiũ:vel mõtiu3: q: ad sonũ ⁊ ad vocẽ eius tota familia d3 ordinari.Dicit̃ g̃ economicũ xenofont liber:quẽ Xenofon ꝯposuit de officio dispẽsatoris.Iste Xenofon discipulus fuit Socrat:vir magne facũdie:sicut p3 in.v.libro Ualerij maximi.Et platonis pythagorã.i.librũ quẽ plato cõposuit Pythagore noie intitulatũ:sicut dĩ thime⁹ platonis.Plato.n.solebat libros suos intitulare a noib⁹ discipuloꝝ suorum vel eoꝝ q̃s introducebat loquẽtes.Et Demosthenis p cthesiphõte.i.libꝝ quẽ demosthenes q̃dã rhetor ꝯposuit:de defensiõe cthesiphont ꝯ Eschinẽ.Istã historia3 q̃re supra in epl'a ad Paulinu3.ij.c.Quidã dicũt p cthesiphonte eẽ vnã dictõe3 s3 errãt:sicut p3 inspicientibus historiã.Dicat̃ g̃ verius pro cthesiphõte ut sint due dictiões:sicut cũ dĩ Cicero p dei orato.p deiorato diuise sũt dictões.Dicam⁹ g̃:Demosthenis p cthesiphõte:subintelligẽtes libꝝ p cãis cthesiphõtis:sicut dĩ Tullius p deiorato.i.p cã deiorati regis .cetera plana sunt. Sic igit̃ si septuaginta interp̃tes:vates vel pphas dicimus q̃ interp̃tes fuerũt:necesse ẽ ut tulliũ q̃3 vatẽ ⁊ ppham dicam⁹:q: interp̃s fuit.Aut etiã aliud incõueniẽs seq̃t si eos spũscõ locutos asserim⁹.s.eundẽ spm̃scm̃ aliter p istos:alr p aplos fuisse locutũ:sibiq3 ꝯriũ:p quẽ videl3 alr scriptũ esse falso testati sũt:qð illi oĩo tacuerũt.hoc ẽ illud incõueniẽs qð tangit cũ dĩ: m ¶Aut alit̃ ⁊c.] .i.ordinauit spũscũs. n Ut q̃ illi ⁊c.]Lr̃a plana est Sic oñdit septuaginta interp̃tes nõ diuino sed hũano spũ fuisse locutos.sequit̃: o ¶Quid igit̃.Hic incipit q̃rta ps p̃ncipal in q̃ ponit suã excusatõem q̃ nõ ad asp

natõem veteꝝ nouã faciat trãslatõem.Et facit hic tria Primo suã innocẽtiã indicat cũ dicit: o Quid igit̃ .s.intẽdo nouã trãslatõem faciẽdo. p ¶Damnam⁹ veteres ⁊c.]Arrogantiã deuitat.vel signant̃ dicit qð possum⁹.q.d.plen⁹ nobis liquet veritas:⁊ ið licentior dat̃ trãsferẽdi facltas ⁊ hoc est qð seq̃t q Illi interp̃tati ⁊c.]Non scribimus pphetia3:q̃ est futuroꝝ p̃fatio s3 historia3 q̃ est rei geste narratio.vnð dĩ ab historin qð est vidẽ q: apud veteres nullus scribebat historia3 nisi is q̃ scribẽdis interfuiss3 ⁊ ea vidiss3:⁊ huic expõni historie alludit lr̃a sequẽs r ¶Aliũ.n.⁊c.] .i.magis certitudinalr ⁊ magis fm ordinem historie narrãt visa q̃ audita:⁊ certe s Quod meli⁹ ⁊c.]et meli⁹ transferre possumus. Secũdo aplis auctorib⁹ obtrectatores confutat ibi

sum⁹ laboram⁹.] Illi interp̃tati sũt añ aduentũ christi ⁊ qð nesciebãt:dubijs ptulere sentẽtijs:nos p⁹ passionẽ ⁊ resurrectõem ei⁹ nõ tã pphiam q̃3 historiã scribimus.] Aliter.n.audita:alit̃ visa narrant̃.] Qð meli⁹ itelligim⁹:meli⁹ ⁊ pferim⁹.] Audi igit̃ emule: obtrectator ausculta.] Nõn dãno:ñ rep̃hẽdo septuagita:] sẽd cõfident̃ cunctis ill' aplos p̃fero:] Per istorum os mihi christ⁹ sonat quos añ pphetas int̃ spiritalia charismata positos lego:]in quibus vltimũ pene gradũ int̃ptes tenẽt.] Quid liuore torq̃ris: Quid ipitorum aios ꝯ me

t ¶Audi ⁊c.]Auscultare dĩ q̃si aures sono culcare:vl' q̃si aurib⁹ sonos celare:⁊ ẽ ꝯpositio vel etymologia.nec est diphthong⁹ in p̃ma syllaba sicut quidã ponũt h̃ñtes respectũ ad ꝯponẽtia:nõ attendẽtes q̃ obedio l3 ꝯponatur ab ob ⁊ audio:cã Euphonie mutat au in e:⁊ silr cã Euphonie dicim⁹ asculatare nõ auscultare.Audi itaq3 qð sequit̃: v Nõ dãno ⁊c.].s.ex toto: s3 in quib⁹ testib⁹ aplis duminutos ꝯuinco. x ¶S3 ꝯfident̃ ⁊c.]L3 .n.apli sint paucioreſ numero:eoꝝ tñ testimonia p̃ferẽda dcerno:nec miꝝ q: y Per istoꝝ ⁊c.]Hoc charisma at dĩ g̃ra vl' donũ g̃re.Et dĩ a char grece qð ẽ g̃ra latine.vñ spũalia charismata appellat Hiero.diuisiões siue dona g̃re:de qb⁹ agit Apls.j.Coř.xiij. z ¶In qb⁹ vltimũ pene ⁊c.]Pene.i.penit⁹.vltimũ.n.locũ tenent: sicut p3 inspicienti textũ.j.Corin.xiij.Dicit tñ pene qð ẽ ꝯpatiuũ ad innuendũ q̃ non ex toto put posset accusat trãslatõem septuaginta interp̃tũ.Tertio infallibilẽ sue trãslatõis veritatẽ pbat:ibi a Quid liuore torq̃ris.Liuor dĩ inuidia vel nigredo q̃ remanet ex pcussione.Et dicitur a liueo es quod est inuidere:vel liuidu3 .i.nigrum ex percussione fieri.Torqueo es torsum vel tortum:dicitur cruciare:flectere:mittere: iaculari.in p̃ma significatione ponit̃ hic.dicit ergo: O emule q̃d liuore torqueris:idest cur inuides mee translatõni cuius non poteſ ꝯtradicere veritati. b ¶Quid imperitoru3 animos ⁊c.]cu3 scilicet sit irrefragabilis veritas.quod ostendit cum dicit: c Sicubi.idest si alicubi aduerbium loci. d ¶In translatione videor ⁊c.]Si est ita ut dico:⁊ non solum in vna ciuitate. e Diuersarũ vrbium ⁊c.].i.peritos in lege:⁊ quid lucraberis ex hoc quia tunc senties mecum:quia: f ¶Quod illi.scilicet hebrei habent de christo. g Tui codices.scilicet se

ptuaginta nõ habent.et sic patet q̃ nostra translatõ est veracior ⁊ completior.sed forte te aliter excusabis dicens:q̃ illa testimonia nõ fuerunt ab initio in hebraica veritate:sed sunt ab hebreis supaddita:postq̃ falsa ab apostolis sunt assumpta.et sic latina exemplaria veraciora sũt q̃ greca:greca q̃ hebrea:⁊ hoc est quod dicitur hic: h ¶Aliud.excusatõnis genus est:scilic3 si dixeris q̃ hebrei probauerint testimonia predicta: k Ab apostolis cõtra ⁊c.]idest falso cõtra hebreos assũpta ⁊ contra vsu3 veritatis rapta. i ¶Postea.scilicet p⁹ q̃ septuaginta editionem suam fecerunt:⁊ tamen ea libris suis postmodum addiderunt. l Et emendatiora sunt exemplaria latina ⁊c.]Sed ista excusatio nihil habet probabilitatiſ.Apostolorum enim cura fuit falsa destruere.Unð falsa testimonia nullatenus assumpserũt ppterea non verisile est q̃ hebrei libriſ suiſ

ꝯcitas:] Sicubi i trãslãtõe tibi videor errare: interroga hebreos:]diuersaꝝ vrbiu3 magros ꝯsule.] Quod illi hñt de christo: tui codices nõ hñt.] Aliud ẽ si ꝯ se pðstea ab aplis vsurpata testimonia pbauerũt:]⁊ emendatora sũt exẽplaria latina q̃3 greca: greca q̃3 hebraica.] Ueꝝ hec ꝯtra iuidos. Nũc te dp̃cor desideri charissime:ut quia me tãtũ op⁹ subire fecisti: ⁊ a genesi exordiũ capere orationib⁹ iuues:]quo possim eodẽ spũ quo scripti sũt libri:i latinũ eos trãsferre sermonẽ.

¶Explicit p̃fatio.

superaddiderint que sibi cõtraria cognouerunt:quin poti⁹ negarent si possent:demum quicquid veritatis ⁊ latina:et greca exemplaria habent de fonte hebraice veritatiſ exhauserunt. m Ueꝝ hec ꝯtra inuidos.scilicet diximus:quibus per omnia contraria sentimus:qui meã translatõnem volunt rep̃hendere:quia immediate sumpta est ab hebraica vitate tanq̃ a puro fonte. n ¶Nũc te deprecor.Hec est vltima ps p̃ncipalis istius plogi in qua facit tria.Primo enim oratonum suffragia implorat cum dicit: n Nunc te dep̃cor Desideri charissime:vt me orationib⁹ iuues. Secũdo assignat rõnem cur orare debeat cu3 dicit: Quia me tantũ opus subire fecisti:⁊ a genesi exordiu3 capere.Tertio finem orationis insinuat.s.ut pentateuchu3 fideliter transferat.vnde dicit:Quo possim code3 spũ quo scripti sũt libri in latinum eos transferre sermonẽ.

¶Expositio in plogũ pentateuchi ꝯfratris cuiusdã de ordine postillatoris finit:ad quẽ in p̃ncipio opis sua in p̃fatõne sup quorundã plogorum elucidatõe tanq̃ per eundem sufficienter expositis postillator ut patuit sese exonerando remisit.

Sequit̃ plogus in additiones.

¶Additiones ad postillam magistri Nicolai de lyra sup biblia:edite a reuerẽdo patre dño Paulo ð sancta Maria magistro in theologia:epo Burgeñ.Archicancellario serenissimi p̃ncipis dñi Johis regis castelle ⁊ legionis incipiũt q̃s venerabili viro Alfonso legũ doctori:decano ꝯpostellano filio suo ex legitimo matrimonio genito direxit: p̃mittens ei plogum sub forma sequẽti.Finiuit autem eas: ãno domini M°.cccc.xxix.

Universidad de Deusto Biblioteca

Quid tibi vis ut viuens donec dilectissime fili:
aut successionis titulo p⁹ vitā relinquā:nisi qḋ
ad sacrarꝫ scripturarꝫ noticiā ꝯferat:⁊ gressos
tuos in catholice veritatis solidissimo feruore
ꝯfirmet. Hec est.n.quā corde gesto:ac ore ꝓfiteor:⁊ de qua
puto scriptū fuisse: Pater filijs notā faciet veritatē suā:quā
cū ab ineunte etate non recepissem:sȝ sb iudaice cecitatꝭ ꝑfi
dia nat⁹:sacras lr̄as nō a sacris doctorib⁹ didicissē:ab erro
neis magr̄is erroreos sensus trahebā:lr̄am rectā nō rectis
cauillatōib⁹ ut ceteri illi⁹ ꝑfidie duces temerarie inuoluere
satagens. Cū vō placuit illi cui⁹ misericordia mēsuram nō
hȝ:me a tenebris ad lucē:a caliginosa turbine ad serenū ae
rē euocare:ceciderūt q̄dā nō squame de oculis mentis mee
⁊ cepi scripturā sacrā aliq̄to studiosius relegere:⁊ iā nō ꝑfi
de sȝ humilr̄ veritatē inq̄rē:⁊ ingenij mei virib⁹ nō ꝯfidens
toto corde a dn̄o postulare:ut qḋ salubri⁹ aīe mee esset cor
di meo infigē dignaret:nocte dieq̄ꝫ eius auxiliū ꝑstolabar:
sicq̄ꝫ fcm̄ ē ut catholice fidei desideriū in mēte mea de die i
diē fortius incādescēt:quo ad ipsam fidē quā corde gerebaȝ
publice ꝓfiterer:⁊ ea fere etate q̄ tu nunc es baptismi sacr̄m
in h⁹ eccl'e sacro fonte suscepi:pauli nomē assumēs te tūc in
fantie innocētia gaudēte:q̄ post me i etate illa tenera sacro
lauacro ab originali culpa mundat⁹ es:anq̄ȝ actuali inq̄na
ri valuisses nomē Alfonsi suscipiēs:ꝑusq̄ȝ lr̄as noiare nouis
ses. ꝓcedēte vō tpe sacrarꝫ lr̄arꝫ studio insistens vtriusq̄ꝫ te
stamēti lectōi operā dedi:⁊ interdū a magr̄is viuētib⁹ audi
endo:sepe etiā sanctorꝫ doctorꝫ aliorūq̄ꝫ insigniū virorꝫ:q̄
ab hac vita trāsierūt opa relegēdo:diuina donante clemen
tia:q̄ ꝑus fuerā magr̄ erroris:fact⁹ sū discipulus veritatꝭ:q̄
usq̄ꝫ ad hāc quā vides senectutē accessi:⁊ ut verꝫ tibi fatear
inter ꝑssuras seculi:⁊ curie nostre curas:quib⁹ q̄nq̄ꝫ venti
latus sū:hec fuit ꝑcipue delectatio mea:hoc singulare sola
tiū meū:eternum ⁊ imutabilē deū:eiusq̄ꝫ mirabilia opa in
sancte ⁊ imaculate legis sue lectōe ꝯtemplari:nec tm̄ hi q̄s ꝓ
speros vulgus appellat successus defuerūt. Nā me lȝ ꝓrius
imeritum nō ad paruū eccl'e gaudiū diuina gr̄a sbleuauit.
Primo.n.ad carthaginensē:deinde ad hāc Burgen̄.sedem
ꝓmotus:amplissimis ecclesie dei fauorib⁹ sū nutrit⁹: eccle
siasticis etiā secularia adiecta sūt:cuȝ tm̄ in domo gloriose
memorie iustissimi regis Currici:q̄ȝ eius illustris plāte icly
ti regis nr̄i Sigismūdi officio suscepto satꝭ familiarit̄ sum
versat⁹. Fratrē vō tuū ꝑmogenitū ac te q̄ȝ clement̄ q̄ȝ pie oi
potentis clementia tractauit:ego nō referaȝ:vosipsi cogno
scite. Unū est qḋ silentio ꝯmittere nō possū:nobis ex leuiti
co sanguine descendētib⁹ aliq̄tulum demōstratū fuisse:qḋ
sn̄ tot secula scriptū est:tribui Leui nō fuisse datā possessio
nem:q: dn̄s est possessio eius:de⁹.n.est possessio nr̄a: Chri
stus hereditas nr̄a:q̄ purgatur⁹ filios leui vt sacrificia dn̄o
in iusticia offerrēt:voce ꝓphetica antiquit⁹ ꝑdicatus: his
iā diebus manib⁹ pr̄is se sacrificium verꝫ tractari ꝑmittit:
vtinā sic acceptās sicut ⁊ tolerās. Nec volo ista me putes
supuacue iactanterve inseruisse:vitāq̄ꝫ meam frustra ānū
ciasse tibi:cū nō supuacuū q̄nimo necessariū reor oipoten
tis bn̄ficia cognoscē:⁊ arrogātie attribuenḋ nō est: infirmi
tatis ꝓprie apta ⁊ inficta ꝯfessio:ꝑsertim cū tibi loquar a
memoria hec excidere nullo vnq̄ȝ tpe vellē. nec.n.me satis
gratū puto tātorꝫ bn̄ficiorꝫ receptorē agere:si cū vita mea
illorꝫ recognitio q̄escat:tibi āt nō ab re:inī ceteros hec libē
ter enarro:ut q̄ bn̄ficio etatꝭ nō vidisti:saltē a patre audiēs
memorie tradas:iunioribusq̄ꝫ q̄ forsan nō audierūt:cū ho
rū occurrerit sermo:frequent̄ enarres:ut ⁊ illi enarrēt filijs
suis ne obliuiscant operꝫ dn̄i:sȝ legē ei⁹ exq̄rant. Cui⁹ clario
ri exq̄sitōi fili charissime:cū nō modicū ꝯferāt studiū ⁊ di
sciplina:ad q̄ te lȝ iuriū doctrinis a pueritia occupatū inī
dū anhelare ꝯspicio:⁊ inī studia iuris ⁊ disceptatōnū forē
siū occupatōes vtriusq̄ꝫ testi spicas q̄si furtim rumiare tē
tantē aliq̄ munusculo excitare sepe ꝓposui:desideriūq̄ꝫ
tuum pino fauore iuuare:⁊ q̄m innūerabilia pene opa
q̄rꝫ varietate diuia scriptura circūdata refulget:postil
la Nicolai de lyra tā sui recētia q̄ȝ digna celebritate cla
rescit:q̄ vtrūq̄ꝫ testm̄ studiose discernēs:lr̄alem sensuȝ q̄
inī ceteros ꝑcipuus ē copiosa luculētia tradidit: hāc ti
bi donare ꝓposui. Et cū infirmitatꝭ humane piculo de
tēt⁹:dierꝫ meorꝫ finē ignorē: merito tm̄ ex etate accelera
re suspicor. Memor sū illā tibi ex bibliotheca mea ele
ctam iā bis plegisse:cū vō sūmi pr̄is clemētia vitā meā
misericordiꝫ ꝓlongauit:visū ē mihi:ut qḋ legare ꝯcepe
ram inī viuos:nō nude donarē:sȝ pr̄na additamēta pa
terno munusculo cumularē:⁊ in gazophilacio eius qui
vite dies addidit:etiā si modicū aliq̄d supadderēȝ. Nec
.n.q: multa donare nō possum⁹:manū ex toto retrahē
lȝ.vnusq̄sq̄ꝫ.n.tanti debitor est q̄tū ingenij sui vires ex
oluere valēt:nec q̄sq̄ȝ apud deū ꝓ soluēdo debito ꝯpos
nō est:cū vltra facultatē nō petit:nec opulētior debito
est:cū nihil habeat qḋ nō recepit:sed misericordia eius
bis q̄ possum⁹ ꝯtentat. iusticia.n.oia queq̄ꝫ valem⁹ trā
scendit. Cū ḡ postillā hanc discurrissē:⁊ si solennissima
⁊ miranda copiositate scriptā cōspicio:q: tm̄ nullū op⁹
humanū adeo ꝑfectū est:q̄n ei supaddi aliq̄d possit. Et
de sola scriptura diuina scriptū est:ne addas q̄cq̄ȝ vbis
illius:expedire putaui aliquibus in locis aliq̄ additare
in illis ꝓmaxime:vbi sanctorꝫ doctrinas aliq̄ten⁹ preter
missas ꝯspexi. Nec fuit ꝓpositi mei curiose inquirē q̄d
supplerē sed libenī sine supplementꝭ trāsiui:nisi vbi ipsa
me supplemēta vocarūt. Quare nec volumen ꝓposui
scribere:nec libri noie gloriari:sȝ postillā ipsā cū paucis
admodū additōib⁹ in margine trāscriptꝭ tibi donare:
ut ⁊ ipsi nouicij studētes facere solent:q̄ cū librū aliquē
affectuose plegūt:aliq̄b⁹ glosulis sepe manu ꝓpria ꝯscri
ptis margines occupāt:vt firmi⁹ memorie qḋ legerit tra
dant:nōdū tm̄ ut ꝓposui totā postillā discurrere valui:
tū etatis pondē ⁊ passionū illi adherentiū grauitate:tū
tarditate ingenij:tū etiā occupatōuȝ multitudine ⁊ hu
manorꝫ casuum varietatib⁹ obsistētib⁹:q̄ his in ꝑtibus
nōnūq̄ȝ abundāt. Sȝ lȝ aliq̄ ex pte nondū ꝑfecerim: qḋ
trāscursū est ꝯfestiȝ dono:reliquū si de⁹ ꝯpleri ꝑmiserit
donatur⁹. Nec.n.ipfecti occasione qḋ scriptū erat retic
re volui:imo in q̄sdaȝ arras ꝯmercij nr̄i illico tradere.
Hoc est ḡ fili mi testm̄ meū:hi sūt codicilli mei: hoc ex
illis plegatū agnosce:ut in lege dn̄i sit volūtas tua:⁊ in
lege eius mediterꝭ die ac nocte. Meditatōem vō tuam
hec ⁊ silia relegendo puriorē ꝓfecto:⁊ suauiorē afficies
gratanī. Igit donū hoc tui parētꝭ accepta paterna affe
ctōe:⁊ leta manu donatū. Sȝ omittam⁹ hec:⁊ oipoten
tis dei cui⁹ op⁹ aggredimur:⁊ a q̄ ⁊ cum q̄ ois sapia fuit
sp:⁊ ē an̄ euū auxilio humillimis ꝑcib⁹ inuocato:q̄cq̄d
huic postille addidim⁹:stilo plano ⁊ oium vborū flore
deposito exꝑmentes:manū aratro iā imponamus.

Supra ꝓlogū ꝑmū postille in ꝑncipio habite q̄ inci
pit: Hec oia liber vite. Silr̄ supra scḋm ꝓloguȝ eiusdeȝ
postille q̄ incipit: Uidi in dextra sedentꝭ sup thronū ⁊c̄.

Seq̄t additio sup vtrūq̄ꝫ ꝓlogū.

Quoniaȝ intentio postillatoris ꝑcipue vsat cir
ca sensuȝ lr̄alem:iō an̄ oia q̄rendū vī:vtrꝫ sen
sus lr̄alis ceterꝭ sensib⁹ sacre scripture sit digni
or:⁊ vī q̄ȝ n̄.nā fm̄ Aplm̄.ij. Cori.iij. Lr̄a occidit:spūs
āt viuificat.sȝ sēsus lr̄al' ꝓprie fūdat in lr̄a:sēsus vō spū
alis fūdat ꝓpe supra significatōeȝ spūalē:q̄ res significa
te ꝑ lr̄aȝ vlteri⁹ alias res significāt.ḡ sēsus lr̄al' sacre scri
pt̄e nō viuificat sȝ occidit:⁊ ꝑ ꝯn̄s n̄ ē dignior ceterꝭ sēsi
b⁹. Preterea:dignior ē doctrina q̄ hī ꝑ sensus spirituales

q̄ȝ illa que habetur ꝑ sensū lr̄alem : ergo spūales sensus
sunt digniores:tȝ ꝯn̄a q: quecūq̄ꝫ scripta sūt:ad nostrā
doctrinā scripta sūt:ad Ro.xv. Assumptū ꝓbat:nam
ꝑ sensū allegoricū habent que sunt credenda:qḋ ꝑtinet
ad fidē.ꝑ sensū anagogicū que sūt speranda: qḋ ꝑtinet
ad speȝ.ꝑ sensū vō tropologicū que sunt agenda:qḋ ꝑ
net ad charitatem. In quib⁹.s.tribus virtutib⁹ ꝓprie de
us colit: fm̄ Aug. Per sensuȝ vero lr̄alem habet histo
ria tm̄. Q: aūt ꝑ dictos q̄ttuor sensus intelligant quat
tuor ꝑdcā pȝ ꝑ versum allegatum i ꝓlogo postille .et ē
cōis sn̄ia expositorꝫ in quo versu dicit: Lr̄a gesta docet
quid credas allegoria. Tropologia q̄d agas: quid spes
anagogia. Preterea fm̄ phm̄.j.poste. Propī qḋ vnūq̄ḋ
q̄ꝫ ⁊ illud magis.sed sensus lr̄alis est ꝓpter sensū spūalē
igit sensus spūalis est dignior:ꝯn̄a tȝ:⁊ an̄cedēs ꝓ scḋa
pte ꝓbat.nā sensus lr̄alis se hȝ ad spūales sicut funda
mentū ad edificiū:ꝓut ponit postillator in scḋo ꝓlogo
Constat aūt q̄ȝ fundamentū est ꝓpter edificiū ⁊ nō ecō
tra. Preterea sensus lr̄alis accipit fm̄ ꝑmā significatōeȝ
lr̄e qua voces significāt res:ꝓut cōiter tenet:⁊ postilla
tor ponit in ꝑmo ꝓlogo:sȝ fm̄ ꝑmā significatōem qua
voces significāt res multa falsa repiunt in sacra scriptu
ra:spāliter attribuendo deo quod minime deo cōpetit
sicut motus localis:ut Gen̄.xj.ca. Descendit deus ut vi
deret ciuitatē ⁊ turri ⁊c̄.⁊ sic de multis alijs que tm̄ i sē
su spūali nō repiunt:ergo sensus lr̄alis non est dignior.
Preterea illa q̄ sūt interiora tā in tpalib⁹ q̄ȝ in spūalib⁹
exteriorib⁹ sūt digniora. In corꝑalib⁹.n.illa in quibus
ꝑncipalit ꝯsistit vita aialis sunt in interiorib⁹ eius ꝑtib⁹
sicut cor. Idem etiam pȝ in spūalibus.s.q̄ȝ illa q̄ sūt in
teriora fortiora sunt ⁊ in dignitate potiora: sic pȝ in ta
bernaculo federis:in quo arca testi ponebat in loco in
teriori:qui dī scā scorꝫ. Cetera vero in locis magis exte
rioribus fm̄ gradū scitatis eorum:ut pȝ exo. xl. silr̄.iij.
regū.viij. Idem pȝ in sacris eccl'e in quib⁹ inuisibilꝭ gra
tia que interius dat:dignior est q̄ȝ visibilis forma q̄ ap
paret exterius. Cū aūt sensus lr̄alis dī script⁹ esse i libro
foris:sensus vō mysticus intus:ut pȝ apoca.v. in aucto
ritate allegata ꝑ postillatorē vbi dī: Uidi in dextra se
dentis sup thronū librū scriptū intus ⁊ foris. Cōsequēs
est q̄ȝ sensus lr̄alis sit minoris dignitatis respectu sēsus
spūalis. Preterea noticia humana cōiter ꝓcedit a min⁹
ꝑfectis ad magis ꝑfecta: ꝓut pȝ nō solū in humanis sci
entijs q̄ ꝓcedūt a sensibilib⁹ ⁊ ꝑticlarib⁹ ⁊ termināt i sū
mis rerꝫ causis:sed etiam in his q̄ ad noticiā diuinorū
ꝑtinēt. vn̄ Roma.j. Inuisibilia dei a creatura mūdi ꝑ
ea que fcā sunt intellecta ꝯspiciunt. Sed in studio sacre
scripture incipienḋ est ab intellectu sensus lr̄alis:ut po
stillator dicit in sūma:ergo sensus lr̄alis nō est dignior.
Preterea ille sensus scripture dȝ dici dignior q̄ alterius
defectū supplet:sed sensus spūalis q̄nq̄ꝫ supplet defectū
lr̄alis sensus. Dicit eni Grego.in mora. Cuȝ ordo histo
rie deficit:sese nobis intellectus mysticus q̄si aptis iam
foribus on̄dit:ac si patenter clamet:q: rōem lr̄e deficis
se cognoscitis:restat ut ad spūalem sensum sine dubita
tōe redeatis:ergo lr̄alis sensus nō est dignior q̄ȝ spūalis.
Sȝ ꝯ: Sēsus ille ad quē tm̄ ꝑtinet honor sacre scriptu
re ꝓprie debitus:est ceteris sensib⁹ v̄tuosior seu dignior
cū honor sit ꝑcipuuȝ signū v̄tutis:ut in.j.ethico. Sȝ sē
sus lr̄alis sacre scripture est h⁹modi:ergo sensus lr̄alis
inter ceteros est dignior. minor pȝ:nā fm̄ Aug.in ep̄la
ad Hiero. Solū.n.scripturarꝫ libris q̄ canonici appel
lant hunc honorē didici deferre:ut nullū auctorē eorū
scribēdo aliquid errasse firmissime credā. Constat autē
q̄ȝ hūc honorē nō hȝ sacra scriptura fm̄ sensū spūalem
q: si sic ex tali sensu spūali posset sūmi efficax argumen

tū:qḋ esset ꝯ Aug.in ep̄la ad Uincentiū donatistā dicētem
q̄ȝ ex solo sensu lr̄ali efficax argumentū sumit. In hac q̄stio
ne sex vident ꝯsiderāda. Primū:q̄s dicēdus sit sensus sacre
scripture lr̄alis:⁊ q̄s spūalis. Scḋum:an q̄libet passus seu
textus exponat q̄druplici sensu supratacto. Tertiū:an cui⁹
libet passus seu text⁹ sacre scripture sit tm̄ vn⁹ sēsus lr̄alis vl
q̄nq̄ꝫ plēs. Quartū posito q̄ȝ aliq̄n vn⁹ text⁹ seu vna aucto
ritas sacre scripture habeat plēs sensus lr̄ales:q̄s eorꝫ est al
teri ꝑferendus. Quintū:an ex q̄libet sensu lr̄ali possit sum
mi efficax argumentū. Sexto:rn̄dendū est ad questionē ⁊c̄.
Circa ꝑmuȝ.s.q̄s dicēdus sit sensus sacre scripture lr̄alis:et
q̄s spūalis. Dicenḋ q̄ȝ sensus lr̄alis q̄nq̄ꝫ dicit ille: fm̄ quem
aliq̄ historia narrat ad lr̄am.et h⁹ videt sonare vba Greg.i
iij.mora.q̄ de sensu lr̄ali loquēs dicit: Dū narrat gestum ꝓ
dit mysteriū. Silr̄ in vsu ꝑallegato dī: Lr̄a gesta docet. Sȝ
fm̄ hoc sola historialia sacre scripture dicerent hr̄e sensum
historialem vel lr̄alem:nō aūt doctrinalia seu ꝓphetica et
h⁹modi:cū in talib⁹ nō vī narrari aliq̄ historia. sed hoc est
ꝯ cōem sn̄iam expositorꝫ q̄ cōiter auctatib⁹ sacre scripture
sensū lr̄alē attribuūt. Un̄ alit ⁊ magis ꝓprie dī sēsus lr̄alis
.s.ille q̄ hī ꝑ significatōem lr̄e q̄ voces significāt res. Ille āt
dī sensus spūalis:q̄ hī ꝑ significatōes rerꝫ significatarꝫ per
voces: ꝓut pȝ in ꝑma pte.q.j.arti.vlt. Et est sn̄ia cōis quā
sequit postillator in ꝓlogo. Sed attēdenḋ est q̄ȝ ꝑ ꝑdcā nō
hī diffinitio seu descriptio adeq̄ta sensus lr̄alis:de q̄ h agit
Sunt.n.quedā in sacra scriptura tradita:q̄ si accipiant fm̄
significatōem q̄ voces cōiter significāt res:essent false:ut pȝ
in locutionib⁹ ꝑabolicis ⁊ h⁹modi:ut infra patebit. Unde
addendum est predictis:q̄ȝ sensus sacre scripture ad hoc q̄ȝ
lr̄alis dicat requirit q̄ȝ sit intent⁹ ab auctore sacre scripture
q̄ est de⁹. Cuius rō est:nā sensus lr̄alis cuiuscūq̄ꝫ scripture
est ille quē auctor intendit cū voces sint earꝫ que sūt in aīa
passionū note:ut in.j.ꝑihermēias. Sȝ ꝯstat q̄ȝ auctor sacre
scripture est de⁹.et sic pȝ q̄ȝ sensus lr̄alis de quo agit: est ille
qui a deo intendit:⁊ ꝑ voces in lr̄a ꝯtentas signat. Ex q̄b⁹
sequit q̄ȝ sensus lr̄alis sacre scripture nō dȝ dici ille sensus q̄
in aliq̄ repugnat eccl'e auctati seu determinatōi:q̄ȝtūcūq̄ꝫ sen
sus talis sit ꝯformis significatōi lr̄e.talis.n.sensus nō solū
nō intendit ab auctore:sed potius est hereticus. vn̄ Hiero.
Quicunq̄ꝫ scripturaȝ aliter intelligit q̄ȝ sensus spūsci efflā
gitat:a q̄ scripta est:hic heretic⁹ appellari pōt: qḋ intelligit
de illo qui ad hoc expositōem sacre scripture retorquet:qḋ
ꝯriat ei quod ꝑ spm̄scm̄ reuelatū est:ut scḋa pte.q.xj. Seq̄
tur etiam q̄ȝ nec habendus est ꝓ sensu litterali:ille qui rato
ni recte repugnat.talis.n.sensus nō intendit ab auctore: sȝ
deo qui est prima veritas:a quo omnis veritas deriuatur
et ideo Augustinus super Gen̄.ad litteram:cum scriptura
diuina multipliciter exponi possit:nulli expositioni ita pre
cise aliquis inhereat:q̄ȝ si certa ratōe costiterit hoc esse fal
sum:q̄ȝ aliquis sensum scripture hūc asserere presumat. Ex
hoc enim scriptura ab infidelibus derideret:⁊ eis preclude
retur via credendi:hec ille. Idem etiā est dicenduȝ de sensu
spūali sacre scripture:qui per significatōnem rerum per vo
ces in littera contentas significatarum habetur.s.q̄ȝ tal' sen
sus non debet repugnare auctoritati ecclesie:nec recte ratio
ni:quia si sic:talis sensus spiritualis non esset attribuēdus
sacre scripture a deo qui est veritas sūma reuelate. Circa
secūdū.s.an quilibet passus seu textus sacre scripture expo
natur quadruplici sensu supra tacto . Dicenduȝ q̄ȝ non. Di
cit.n. Aug.ij.sup Gen̄. In quibusdā solus sensus lr̄alis que
rendus est.qḋ pȝ manifeste. Sūt.n.multa in libris canonicꝭ
tā ve.testa.q̄ȝ noui:que nō habent nisi sensuȝ lr̄alem:quod
pȝ in multis:⁊ specialiter in duobus ꝑceptis charitatis: in
q̄b⁹ tota lex pēdet ⁊ ꝓphe:ut hī matth.xxij. Lȝ.n.i his ꝑce
ptꝭ.s. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo:⁊ diliges ꝓxi
mū tuū sic teipm̄:multa ꝯtineāt exponēda seu exponibilia

Universidad de Deusto Biblioteca

tam ad obiectū charitatis:ꝙ ad eius actū interiorē seu exte
riorē:ꝙ etiā ad eiꝰ ordinē ⁊ alia hꝰmodi ptinētia:oia tamē
illa ptinēt ad sensū lrālē tm̄.nō.n.in hoc loco res significa
te p hanc vocē deus:seu p hāc vocē pximus:⁊ hāc vocem
diliges:itez res alias significāt a quibꝰ rebꝰ sic signatis sēsus
spūalis vltimꝰ accipiat.vñ totū qd in expōne hoꝝ pcepto
rū tradit:ad sensū lrālem eorum tm̄modo ptinet:⁊ sic cōit
de alijs pceptis moralibus ve.testa.ex multis alijs passibꝰ
quos cā breuitatis omitto. In euāgelijs etiam multa tradū
tur quibꝰ nō oꝫ assignare sensū mysticū sed tm̄ lrālem: sic i
his que traduntur ut pcepta:ut cū Joh.xiiij.ca.dr̄:Credite
in deum:⁊ in me credite:⁊ silibus. Silr in his q̄ dant ut cō
silia:sicut cū dr̄ Math.xix. Si vis pfectus esse:vade ⁊ ven
de oia que hēs ⁊ da paupibꝰ.in quibꝰ ⁊ silibus nō est que
rendus sēsus spūalis:qui ex rebꝰ signatis p voces accipiat:
sed tm̄ sensus lrālis qui ex significatōe vocū accipit ut ē ma
nifestū. Silr cū Luce.viij.ca. Christus interptat pabolā su
am dicens:Semen est verbū dei ⁊c.manifestū est ꝙ illa vꝰ
ba interpretatiua nō oꝫ ꝙ habeant alios sensus spūales:cū
ipsamet interptatio sit expositiua pabole pcedentis. Simi
lit eple Pauli q̄ vna de pcipuis ptibus no.testa. censeri de
bent:p totum fere sensum lrālem tm̄mō habēt. Loquit .n.
ibiꝰ tanꝙ doctor vlis eccle:exponēs ⁊ ꝯcordās vtrūq; testm̄
lꝫ eni in ipsis eplis ꝓfunda ⁊ difficilia ad fidē ptinētia:⁊ ad
vtriusq; testi declaratōem tradant:nō tm̄ allegorice vel ana
gogice tradunt:sed tm̄ lrāliter.ipse.n. historialit loquendo
seu lrālr ondit de quibusdam scripturis quō sint intelligē
de in sēsu spūali:ut cū Galat.iiij.ca.dic ō duobꝰ filijs abrae
que sunt p allegoriā dicta. Nō ergo vba aplī sūt allegoriçā
da seu moraliçanda ⁊ hꝰmodi:lꝫ potꝰ enucleanda: ut ex ip
sis veri sensus lrāles extrahant:ex quibus discursiue proce
dēdo multa magna ⁊ ꝓfunda inferunt argumentatiue:sic i
alijs scientijs humanis ex certis ⁊ veris pncipijs multa di
scursiue inferunt: ꝓut pꝫ in pma pte.q.j.arti .viij. que q̄dē
oia ad lrālem sensū ptinent:a quo recte deducunt. et sic pa
tet ꝙ nō quilibet passus sacre scripture quadruplici sensu
sit exponēdus. Sꝫ ꝓut sāctus Tho.notabiliter tradit.x.q̄
libeto.q.xiiij. Sacra scriptura qn̄q; exponēda est istis q̄ttu
or sensibus:qn̄q; tribus:qn̄q; duobꝰ:qn̄q; vno tantuꝫ. vñ
ea que fm̄ lrālem sensum ad facta ve.testa.spectāt: pn̄t q̄t
tuor sensibus exponi.silr ea que ad lrām ō christo capite di
cunt:pn̄t exponi lrāliter de christi gestis:⁊ allegorice referē
do ea ad corpus eius mysticū:⁊ moraliter ea referendo ad
actus nostros q̄ fm̄ ipm̄ debēt regulari:et anagogice iquā
tum in ipso christo ē nobis iter glē demonstratū .illa autez
que fm̄ sensū lrālem dicunt de eccla pn̄t exponi moraliter
⁊ anagogice.ea vero que fm̄ lrām moraliter dicunt: nō cō
sueuerūt exponi nisi anagogice. Illa vō que fm̄ sensum lrā
lem ptinēt ad statum glē:nullo alio sensu ꝯsueta sūt expōi
eo ꝙ ipa nō est figura alioꝝ:sed ab omnibꝰ alijs figurata:q̄
quidē oia ⁊ alia ad hoc ptinētia plenꝰ in pdicta q̄stione de
clarant. Circa tertiū.s. An cuiuslibet passus seu textus sa
cre scripture sit tm̄ vnus sensus lrālis:⁊ vr̄ ꝙ non. Nā fm̄
Aug.in libro de vti.cre.ad sensū lrālem ptinēt tria.quorū
pmū est:cū lrā simplr exponit.et hunc dicunt sensū histori
cum. Scōm est ꝙ cā hꝰ qd in lrā ꝯtinet assignat seu exponi
tur:quē sensū vocat etymologicū. Tertiū est:cū veritas il
lius lrē ostendit veritati alterꝰ scripture nō repugnare:quē
vocat anagogicū.vbi grā:cū legit Gen.ij.ca. Edificauit do
minus deꝰ costā quā tulerat de Adā in mulierē ⁊c. Sensus
historicus illius dci est cū simplr exponit qd in lrā ꝯtinet.
Sensus vō etymologicꝰ est qn̄ reddit cā quare de latere vi
ri formata sit mulier ⁊ nō de alia pte corpis.silr q̄re dormi
enti ⁊ nō vigilanti subtracta sit costa: ꝓut tractat in secūdo
distinctōe.xviij. Sensus vō anagogicus est: cū ondit ꝙ ve
ritas huius dicti nō repugnat veritati alterꝰ scripture:vbi
dr̄ Gen.j.ca.de creatōe hois:masculū ⁊ feminam crea
uit eos. Ex qua lrā apparet ꝙ simul in eodē tpe fuerūt
masculus ⁊ femina humane spēi creati: ⁊ nō successiue
sic ut femia esset post creatōem masculi de latere eiꝰ sb
tracta. Sꝫ bñ attendēti ex hac ꝯsideratōe aug.nō hr̄ ꝙ
sb sensu lrāli ꝯtinent tria genera expōnum:sic ꝙ q̄libet
illaꝝ sit sensus lrālis ꝓprie:lꝫ pma expositio est tm̄ sen
sus lrālis. scōa est redditiua cause ipsius lrālis sensus.
tertia vō est solutiua ꝯrietatis illius.vñ scōa ⁊ tertia ex
positio lꝫ ptineāt ad sensū lrālem:eo ꝙ p eas magis pfi
cit seu elucidat:nō tm̄ sūt sensus lrāles ꝓprie dicēdi. De
quibꝰ tribꝰ generibꝰ expōnū ad sensū lrālem ptinentiuꝫ
pōt intelligi illud.ij. Esdre.viij.vbi dr̄:Et legerūt in li
bro legis dei apte ⁊ distincte:⁊ apposuerūt ad intelligē
dum. In hoc eni ꝙ dr̄ legerūt in libro apte:pōt intelligi
ipsa expositio lrē:que est q̄si ianua oium expōnū seq̄ē
tiū:sine cuꝰ aptōe nō pōt quis recte intrare ad alias ex
pōnes. Cū aūt dr̄:Et distincte:intelligit sensus anagogi
cus ab Aug.noiatus:qꝛ p ꝓprias ⁊ veras distinctōnes
soluunt ꝯrietates que qn̄q; apparēt. In hoc aūt ꝙ seq̄t
Et apposuerūt ad intlligendū.pōt intelligi noticia cau
se legis seu historie:vel alicuius dci sacre scripture.cum
eni intelligere sit intus legere:ille qui p cognitiōem affe
ctus deuenit ad noticiā cause ꝓprie dicit intelligere:qui
quidē sensus vocat ab Aug.etymologicꝰ. Sꝫ vlteriꝰ at
tendendū:ꝙ sub q̄libet genē pdictaꝝ triuꝫ expōnum ad
lrālem sensum ut dcm̄ est ptinentiū:pn̄t esse multe spēs
pōt.n.nō solū vna causa:sed ples cause vnius dicti assi
gnari.silr ⁊ nō solū vno modo soluere ꝯrietates lꝫ plu
ribus:ut est manifestū. Itē q̄tū ad simplicē expōnē scri
pture q̄ ex pmaria vocis significatōe ꝯsurgit:manifestū
est ꝙ ples sensus lrāles tradunt nō solū ab expositoribꝰ
seu scriptoribꝰ cōiter:lꝫ etiā a doctoribꝰ sanctis:vt patꝫ
Gen.j.in q̄ loco:vt magr̄ dicit in scōo.di.xiij. Quidaꝫ
sanctoꝝ patrū q̄ vba dei atq; archana scrutati sūt : q̄si
diuersa vident scripsisse.et sic patet ꝙ non cuiuslibet te
xtus sacre scripture sit tantū vnus sensus lrālis. Si au
tem dicat ꝯtra hoc:ꝙ licet diuersi diuersos sensus attri
buāt alicui lrē sacre:non tm̄ ex hoc sequit ꝙ sint plures
sensus lrāles talis lrē:sed tm̄ ille est lrālis queꝫ intendit
auctor. Ad hoc dicendū:ꝙ fm̄ sanctū Tho.pma pte q̄
stione pma:qꝛ auctor sacre scripture deus est:qui simul
omnia suo simplici intellectu cōphendit:nō est incon
ueniens ut Augus.dicit in.xij.ꝯfessi.si etiam fm̄ lrālez
sensum sacre scripture ples sint sensus:quod intelligen
dum est dū tales sensus sint lrē ꝯformes:⁊ ꝙ determia
tioni eccle seu recte rōni nō repugnēt : ut dcm̄ est:silr et
ꝙ sint inuicē ꝯpossibiles. Cū aūt ꝯtingat duos sēsus lit
terales secū incōpossibiles alicui sacre auctoritati attri
bui:necesse est dicere ꝙ tm̄ alter eoꝝ est lrālis.sicut cum
Dan.x.de principe regni psaꝝ tradit a beato Grego.in
mora.ꝙ esset angelus bonꝰ q̄ regꝰ persaꝝ psidebat. Alij
vō dicūt oppositū:⁊ sic ꝯtingit in multis alijs. Itē attē
dendū est:ꝙ sensus lrālis sacre scripture tante capacita
tis est seu vtutis:ꝙ in eo ꝯtinent vtualr oia ad fidē seu
bonos mores ⁊ vtutes ptinētia. Vñ mgr̄ q̄ patrū snias
breui volumie ꝯpilauit:i cuꝰ volumis expōne doctores
postremi seu scriptores oia q̄dāmō theologica intꝰduxe
rūt:in hꝰ sēsus lrāl testionijs totū suū opꝰ fūdauit.dicit
.n.i suo ꝓlogo sic: Volumē deo pstāte ꝯpegimꝰ ex testi
monijs vitatis in eternū fundatꝭ. Cōstat aūt ꝙ testimo
nia veritatꝭ in etnū fūdata sūt testionia sacre scripte fm̄
lrālē sēsū sūpta:ex q̄ sensu solo testioniū pōt accipi seu
argumētū fm̄ aug.vbi supra. Sꝫ circa hoc ꝯsiderandū
ꝙ nō oia q̄ fm̄ sensū lrālem ex sacra scriptura hn̄t sūt i
mediata:sic ꝙ ex pmaria lraꝝ significatōne intelligant

sed reqrit qn̄q; additio alicuius veri:ex q̄ vō adiuncto
sensui lrāli aliud veꝝ deducat:sicut cū christus Lu.xx.
ca.ex testimonio lrē dicentꝭ:Deꝰ abraam:deꝰ isaac:deus
iacob.ꝯcludit ꝯ saduceos aliā vitā esse negātes hoium
pꝰ pn̄teꝫ:sic arguēs:Est deꝰ mortuoꝝ vel viuoꝝ.q.d.cū
ex sensu lrāli habemꝰ de deo ꝙ sit deꝰ abraam ⁊c. Et rō
dictat:ꝙ deꝰ dr̄ esse deꝰ respectu alicuius existētꝭ in rerū
nā:ergo sequit ꝙ abraaꝫ ⁊ isaac essent in reꝝ nā: qd ne
gabāt saducei. Cōstat aūt ꝙ hec ꝯclo nō deducit ex sen
su illius lrē:deus abraam:deꝰ isaac ⁊c.nisi addat alia ꝓ
positio vera supradicta.et sic pꝫ intentū. Et pōt etiā cō
tingere:ꝙ talis ꝯclo ex vna deductōne vel plibꝰ successi
uis ex sacra lrā ꝯcludat:sicut ꝯtingit in scientijs seu arti
bus hūanis liberalibꝰ:ꝙ alique ꝯclones statim a pmis
pncipijs nālr notis deducunt. Alie vō ex multꝭ medijs i
uicē ordinatꝭ:ut ē manifestuꝫ. Sensus q̄ lrālis verꝰ q̄ ex
pmaria significatōe lrē ꝯsurgit:dicenꝰ ē pmꝰ sensus lrā
lis. Alij vō subsequētes sūt sensus scdarij:q̄ꝝ certitudo
a certitudine pmi sensus dependet:q̄ sensibꝰ scdarijs est
certior:sicut pma pncipia nālr nota ceterꝭ ab eis deductꝭ
certiora sūt:que quidē ꝯsideratio attendēda ē in multis
passibꝰ sacre scripture. Circa quartū.s.cū ples sensus ō
vna auctoritate sacre scripture lrāles tradunt q̄s illorū
alijs sit pferēdus:dicendū ꝙ in hoc nō vr̄ ꝙ possit dari
vnica regula generalꝭ:sed sūt quedā certa hic ꝯsiderāda
psuppositꝭ his que supra in articulo pmo de sensu lrā
li dicunt. Primū est ꝙ ille sēsus videtur pferenꝰ cuius
snia magis innitit ratōni. Unde in decretis di.xx.ca.de
cretales.q̄ eniꝫ quisꝙ magis rōni innitit:eo maioris au
ctoritatis eius vba esse vident. Itē sensus ille vr̄ alijs p
ferendus eē:q̄ magis ꝯsonat lrē.vñ fm̄ aug.in.iij.ō do
ctrina christiana:Dubia sūt determināda fm̄ sniam q̄
de scripturaꝝ planioribus locis accipit. Constat aūt ꝙ
planiora loca sūt illa que planꝰ lrē ꝯsonāt. Iteꝫ pferēdꝰ
est ceterꝭ paribꝰ sensus lrālis q̄ a scis doctoribꝰ tradit ce
teris sensibꝰ ab alijs expositoribꝰ traditis. vñ in decretꝭ
ca.allegato.in sacraꝝ lraꝝ expōnibꝰ sancti doctores sū
mis pontificibꝰ pponunt:⁊ a fortiori alijs scriptoribus
Itē vbi duo sensus lrē habentur :quorum neuter repu
gnat ecclesie auctoritati nec recte rationi : vnus tamen
traditur a catholicis:⁊ alius ab infidelibꝰ:tunc pferen
dus est sensus catholicoꝝ: tū qꝛ magis psumenō est:ꝙ
illi q̄ in gremio ecclesie sūt:cui christus ꝓmisit spm̄ veri
tatis:veꝝ intellectū sacre scripture habeant q̄ꝫ infideles
qui veritati fidei cōiter aduersant:tū ne ad hoc detur i
fidelibꝰ occasio credēdi:ꝙ ipsi meliꝰ sacrā scripturaꝫ ex
ponāt q̄ꝫ catholici. Vñ leo papa in quadā epl'a ad epm̄
alexandrinū dicit:ꝙ inimici crucis christi factis ⁊ vbis
nostris insidiant:ideo nullā eis vel tenuem occasionem
demus:qua rōe vr̄:ꝙ cū aliq̄ lrā sacre scripture eodem
mō exponit a catholicis ⁊ ab infidelibꝰ:tūc auctoritas
talis expōnis attribuēda est catholicis ⁊ nō infidelibus
rōne pdicta:psertim si talis expositio pus emanauit a
catholicis:cuius ꝯtrariū repit aliquo mō in postilla:si
cut pꝫ infra Gen.j.vbi querit:quare in scōa die nō dici
tur:⁊ vidit deus ꝙ esset bonuꝫ sicut in alijs diebus:q̄a
tū vbi plītas sensuū lrāliū occurrit raro ꝯtingit ꝙ vnꝰ
pdictorum sensuū ceteris pcellat fm̄ oia dicta:sed poti
us vnus illorum sensuū pcellit vno modo:⁊ alius alio
Jccirco in talibus videt habere locum illud ad Ro.xiiij
Unusquisq; in suo sensu abundet:salua semp scōrū re
uerentia ⁊ auctoritate. Circa q̄ntū.s.an ex q̄libet sen
su lrāli sacre scripture possit sumi efficax argumentuꝫ:
dicendū ꝙ lꝫ a solo sensu lrāli sacre scripture possit su
mi efficax argumentū:ut pꝫ p aug.vbi supra:nō tamen
ex q̄libet sēsu lrāli sacre scripture sumit efficax argumē
tum.nā cū sint multi textus in sacra scriptura:q̄ diuersimo
de etiā a sanctis doctoribus exponunt:ut supra articulo ter
tio:sequitur ꝙ ex nullo taliū sensuuꝫ posset sumi efficax ar
gumentū:qꝛ sic argueret quasi a disiunctiua ad alterā pteꝫ
Unde tm̄ si hꝰmodi sensus diuersi in aliquo cōcordant:pōt
sumi inde efficax argumentū:saltē in hoc in q̄ ꝯcordant:sic
Dan.ix.in ꝯputatōe.lxx.hebdomadaꝝ:vbi lꝫ expositores
tam hebrei q̄ꝫ latini diuersimode se habeāt:nō solū in tmi
no i quo hebdomade habent initiū:sed etiā in ꝓgressu cō
putationis:qꝛ tamē fm̄ oēs terminus vltimus eaꝝ iā lōge
transiuit in pteritū:idō ex ipsa auctoritate argumentuꝫ effi
cax sumit ad ꝯcludendū christū iā venisse:ut ibidē patebit
Ex quibus sequit:ꝙ cū sensus lrālis sacre scripture in q̄bus
dam locis nō sit idē apud omnes:ideo pōt ꝯtingere ꝙ ex ali
quo sensu lrāli posset sumi argumentū validum ꝯ quosdā
puta ꝯ tenentes eundem sensū lrālem:ex q̄ tamen sensu nō
potest sumi argumentū validū contra alios.s.tenentes ali
am expositionem seu sensum lrālem:que quidē diuersitas
sepius contingit inī nos ⁊ infideles. Sunt eni aliqui textus
sacre scripture quorū sensus q̄ est lrālis et verꝰ apud catho
licos:non sufficit ut ex eo sumat efficax argumentum ꝯtra
infideles seu hereticos:sed ex hoc non tollit q̄n talis sensus
catholicoꝝ sit verus ⁊ lrālis apud catholicos censendus:
verbi gratia:cū psalmista dicit:Verbo domini celi firmati
sunt ⁊c. Sensus verus ⁊ lrālis apud catholicos est: ꝙ vbo
dn̄i.i.filio patris celi sunt firmati:que quidem expositō a
pud catholicos est quasi necessaria:etiaꝫ ꝯsona huic qd di
citur Johannis.j. Et verbum erat apud deuꝫ:⁊ omnia per
ipsum.i.per verbum facta sunt. Sed ex hoc sensu nō sumi
tur argumentū efficax ꝯtra infideles non recipiētes euange
liū.illi enim nō ꝯcedūt aliquā esse distinctōeꝫ realē in diui
nis sic ut sit aliqua diuina psona eīnalit ꝓcedēs ab alia per
modū vbi mentalꝭ.vnde cuꝫ dr̄:Verbo dn̄i celi firmati sūt
Ipsi dicūt ꝙ hic loquit psalmista more humano: sicut cuꝫ
de mandato alicuius dn̄i aliqua fiūt:dr̄ ꝙ sūt vbo eius fcā
Sumit tm̄ ex hac auctoritate argumentū validū apud fide
les circa distinctōem psonaꝝ in diuinis ꝓut in pmo sniaꝝ
di.ij. Ex quo sequit ꝙ catholicꝰ exponēs hanc auctoritateꝫ
psalmiste dꝫ eam catholice exponere:nō curās an ex ea pos
set sumi efficax argumentū ꝯ infideles trinitatē negātes an
non:qꝛ nō oꝫ ꝙ ex quolibet sensu lrāli argumentuꝫ sumat
apud oēs:ut iā dcm̄ est:qd tm̄ postillator in hoc loco ⁊ alijs
nōnullis locis videt obseruare:ut in suis locis patebit. Ui
det eni estimare ꝙ nō sit sensus lrālis:nisi ille a q̄ sumit ar
gumentū validū etiā ꝯ aduersarios:qd tm̄ nō est sic intelli
gendū ut dcm̄ ē. Circa sextū.s.rn̄dendo ad pncipale q̄sitū
vr̄ dicenō:ꝙ sensus lrālis posset cōpari ad alios sensus du
plr. Uno mō vlīter vel respectu totiꝰ sacre scripture in cōi.
Alio mō pticularit.s.fm̄ quedaꝫ pticularia loca sacre scri
pture.si pmo mō ꝯpet ⁊ accipiat sacra scriptura ꝓut est pn
cipalr speculatiua:tūc sensus lrālis fm̄ vnā ꝯsideratōeꝫ est
eiusdō dignitatꝭ cū alijs sēsibꝰ.fm̄ vō aliā ꝯsideratōeꝫ ē ceterꝭ
dignior. Ad qd sciendō ꝙ scientia speculatiua dr̄ alia digni
or ex duobꝰ. Uno mō ex dignitate mãe.nā ut dicit phus in
xj.de aialibus:Minimū qd pōt hr̄i de cognitōe reꝝ altissi
maꝝ:desiderabilius est q̄ꝫ certissima cognitō q̄ habet ō mi
nimis rebus.et fm̄ istam ꝯsideratōem sensus lrālis:⁊ sēsus
spūalis sacre scripture cōiter accepti eiusdem sūt dignitatꝭ
de eodem.n.tractat fm̄ vtrunq; sensū.s.de deo ⁊ creaturis
ꝓut in deū referant:pma pte questione.j. Alio vō mō vna
scia dicit dignior alia ex certitudine fm̄ quaꝫ illa scia dicit
dignior que certior est.et fm̄ hanc ꝯsideratōeꝫ manifestum
est ꝙ sensus lrālis sit dignior cū sit ceteris certior. Tota eni
certitudo alioꝝ sensuū sacre scripture a certitudine sensus
lrālis depēdet.vñ aug.ō doct.christiana: Nihil ē qd occlte
in aliq̄ loco sacre scripture tradit:quod nō alibi manifeste

Universidad de D… Biblio…

exponat. Cuius rõ est. naʒ spũalis expositio sp ꝺʒ hr̃e fulci-
mentũ ab aliqua lr̃ali expositõe sacre scripture: put in qͦ-
libeto ⁊ q̃stione supra allegata plene tradit. si aũt cõpet sen
sus lr̃alis ad alios sensus s̃m quedam pticularia loca sacre
scripture: sic manifestũ est ꝙ in plr̃ibus locis sensus spũalis ē
dignior: ex eo ꝙ de altiori mã tractat: sicut cũ legit de abra
am Gen. xxj. ꝙ duos filios habuit ⁊c. qͦ exponit ab apos.
Galath. iiij. ca. allegorice de duob' testis: vbi pʒ ꝙ sensus al
legoricus ille dignior est q̃ sensus historialis illius lr̃e. ⁊ iͦ
pʒ de multis alijs. Si aũt accipiat sacra doctrina put ꝯphē
dit sub se sciam practicã: tũc etiã sensus lr̃alis ⁊ spũalis du
plici mõ ꝯparari pñt. s. vl̃iter ⁊ pticularit ut dcm̃ est. si prio
modo: tũc sensus lr̃alis ⁊ spũalis eiusdẽ sunt dignitatis. Il-
la. n. scia practica seu ars dignior est que ad ulteriorẽ finem
ordinat: ut ciuilis militari: ut in. j. ethico. Constat aũt ꝙ fi-
nis vltim' totius sacre doctrine inq̃tuʒ est practica siue s̃m
sensũ lr̃alem siue s̃m sensũ spũalem est vnus ⁊ ideʒ. s. beati-
tudo eterna. Si autẽ ꝯpent scdo mõ. s. s̃m pticularia loca:
tũc manifestũ est ꝙ in quibusdã locis sensus spũalis est di-
gnior: tanq̃ ppinquior vltimo fini: ut pʒ in multis p̃ceptis
cerimonialibus: sicut cũ dr̃ deut. xxv. Nõ ligabis os bouis
terentis in area fruges tuas. qͦ exponit ab Apos. j. cori. ix.
spũaliter ostendẽs ꝙ sensus p̃cepti illius lr̃alis modice vtili
tatis est: de q̃ dicit: Nunqd de bobus cura est deo: an ppter
nos vtiq3 dicit: ⁊ sic de multis alijs Sunt etiã alie ꝯsidera
tões quib' sensus lr̃alis p̃eminet sensibus spũalibus: quarũ
vna est ex pte extensionis. sensus. n. lr̃alis extendit se ad quã
libet ptculã sacre scripture: quilibet. n. passus sacre scriptu
re hʒ aliquẽ sensũ lr̃alem. Sensus vͦ spũales nõ se extẽdũt
ad totã sacram scripturã: put pʒ ex dictis in scdo articulo.
alia vͦ ꝯsideratio est ex parte vtilitatis. Sensus. n. lr̃al' cõior
est seu vtilior: q2 etiã rudes q̃ ad intelligibilia capiẽda nõ sũt
idonei: p sensũ lr̃alem capiũt spũalia: saltẽ sub silitudinib'
corpalibus: put in p̃ma pte. q. j. ar. ix. Constat aũt put in
j. ethi. dr̃: ꝙ bonũ quanto vl̃ius tanto diuinius. Ex hac igi
tur triplici ꝯsideratõe: qua sensus lr̃alis ceter sensibus sim
pl'r ꝯparatus est dignior: põt quodãmodo accipi triplex ratõ
ad ꝯmendatõem h' postille. s. mgr̃i Nicolai. Prima est ex
parte sensus lr̃alis q̃ ceter modo p̃dicto est dignior. hec eni
postilla inter alias que in cõem vsum veniunt magis intẽ-
dit lr̃alem sensum ceteris sensibus p̃termissis seu valde mo
dicũ tact: ut ipse dicit in plogo. Secunda rõ ex parte sue
extensionis. fuerũt. n. alique postille solennes de ceteris sin-
gularib' vel pticularibus libris diuine scripture: que se nõ
extenderũt ad oẽs libros: hec vͦ se extendit ad vtruq3 testa
mentũ nihil inde p̃termittẽs. Tertia vͦ rõ ex parte sue vt̃i
tatis seu cõitatis. hec. n. postilla saltẽ in his ptib' hispãie. ⁊
ut credo Gallie cõior est ceteris citra glosã ordinariam. ad
istam. n. recurrũt nõ solũ theologi: sed etiã iuriste: ⁊ alij in-
tellectũ sacre scripture planũ hr̃e desiderantes: sʒ lʒ ex p̃dci
trib' hec postilla simpl'r sit ꝯmendanda: sunt tñ alia tria q̃
bus videt saltẽ in aliquibus loci minus sufficere. Primum
quia expositões sanctoꝝ in pluribus loci irrõnabil'r videt
postponere pprie expositõi: ⁊ qñq3 etiã expositiõib' hebreo
rũ: qͦ est incõueniẽs: ut dcm̃ fuit in quarto articulo supra-
dicto: inter quos scõs doctores pluries vr̃ impugnare irrõ-
nabilit scm̃ Tho. qñq3 exp̃sse qñq3 tacite: cui' sancti docto
ris eloquia firmiter credo esse igne charitati examinata: ⁊
naturalis rõni dictamie multipliciter purgata: a q̃ etiã scõ
doctore ipse postillator multa frequent accipit: lʒ eum non
alleget nisi solũ rep̃hẽdendo. Scõm q2 in lr̃a hebraica ad
quã pluries recurrit nõ vr̃ fuisse sufficient eruditus: q̃si illã
in puericia didicisset: sed de illa videt habuisse notitiã qua
si ab alijs in etate adulta mẽdicatiuo suffragio acq̃sitaʒ: qͦ
multũ refert in plurib' sacre scripture passib': ut in suis lo-
cis patebit. Tertiũ q2 ut ipse dicit in scdo plogo int docto
res hebraicos maxime inducit Ra. Sa. q̃ inter eos rõ
nabilius ad declaratiõem sensus litteralis ut asserit fu
it locut' cui': oppositũ est mãifestũ apud hebreos: q̃ licʒ
ipm Ra. Sa. reputẽt solennẽ doctorẽ in thalmudicis:
nõ tñ in his q̃ ptinẽt ad fidei ⁊ sacre scripture expõneʒ:
sed potius inter eos reputant maiores seu solẽniores i
h' modi expõnibus q̃dam alij ut Rabi Moyses Egy
ptius Gerundinensis: et Rabi abenhagra: ⁊ alij put is
videbit: ut igit p̃dicta ⁊ quedã alia elucescãt: qͦ valde
vtile putat: ꝯsiderãs vtilitatem h' postille ad quã etiam
infideles qñq3 recurrũt ⁊ multotiẽs nõ ut discãt: sʒ po-
ti' ut rep̃hendant. Nã ut dicit magr̃ in plogo dissentiẽ-
tib' voluntatũ motib': dissentiẽs q̃ʒ fit aioꝝ sensus: co
gitaui ex ʒelo diuine veritat illã trãscurrẽ: ⁊ vbi iuxta
modũ imbecillitatis nostre aliquid visũ fuerit additõe
egere: i marginib' superaddẽ: postillãq3 ipsam cuʒ addi
tõib' tibi ut in p̃fatõe dicebã donare: nõ tñ me putes ut
corrigent seu temerarie asserentẽ: qͦ absit: sʒ simpl'r tibi
alijsq3 q̃ hoc legerit pponentẽ: diffinitõem tñ eoꝝ que
p me dñt: ⁊ ad pbatõnem seu reprobatõem humil'r ac
euident relinquo detmĩnationi sacrosancte matr eccl'e
⁊ cuiuscũq3 melius sentient. Ñũ aũt aliquã additiõem
h' modi legẽ voluer oʒ ut p̃us videas sniam postille i
eo passu ad plenũ. nam quelibet additio sniam postilla
tori in eodẽ loco supponit p̃intelligendã. nec ignoro ꝙ
nõ oĩbus. s. q̃ forsan legerint hoc placebit opusculũ: sed
formido ut iuxta bernardũ loq̃r me ob hanc rẽ multo
rũ fore indignatõi obnoxiũ: ⁊ qͦ aliq̃n superfluus: aliq̃n
iudicabor p̃sumptor. Sʒ cũ nõ ut nou' expositor ausus
fuerim mittere manũ: nec q̃cq̃ p' p̃ies qͦ sit ꝯ p̃ies: q̃n
imo p patrib' ut arbitror scripsi: sʒ potius modicũ hoc
qͦ videbis plano mõ tradidi: pfundoꝝ mysteria p̃itio
rib' relinquẽdo: cessat ut estimo p̃sumptiõis reatus: sup
fluitat etiã viciũ incurrere me nõ credo: cũ nõ tã inten
dissem sacrã exponere lr̃am: qͦ iam mlti maioꝝ nr̃oꝝ
fecerũt: ꝙ de eadẽ loquẽdo sumẽ occasionẽ: tuʒ ut sene-
scent etat mee deuotõem excitarẽ: tum ut te ad studia
nr̃a mouẽdo in aliq̃ adiuuarẽ: tũ etiã q2 tecũ loq̃ dele-
ctabar: hãc mãm latius vtiliusq3 int colloquenduʒ ho
nestã vtilẽq3 putaui. Siq̃d tñ superfluitati p̃sumptioni
sue: etsi ego nõ sentio: tu forsan reper. solẽt. n. nõnunq̃
aliq̃ vicia p̃sertim spũalia a suis possessorib' ignorari:
que infinita clemẽtia saluator dignet ignoscẽ: tu vͦ to-
lera patient: ʒelũ potius q̃ effectũ ꝯsiderãs. Nũc auteʒ
ad questionẽ ppositã veniam' rñdendo ad argumenta
Ad p̃mũ dicenͦ: ꝙ Apl's cũ dicit: Lr̃a occidit: spũs aũt
viuificat. nõ intendit distinguẽ int sensũ lr̃alem ⁊ spũa
lem de quib' hic agitur: sed int legẽ veterẽ q̃ fuerat da-
ta in lr̃is scriptis. s. in tabulis decalogi ⁊ in libris Mo
sayce legi: ⁊ int legẽ nouã q̃ data fuit in spũsancto i cor
dib' put fuit pp̃batũ Hiere. xxxj. ca. Vñ lex vet' dr̃ lex
lr̃e: ⁊ lex noua lex spũs. ⁊ q2 testm̃ vet' cognitõem pecca
ti dabat: ex q̃ augebat ꝯcupiscẽtia occasionalit ex mali
cia humana: q̃ sp nitit in vetitũ: nõ aũt dabat gratiaʒ
q̃ hõ adiuuaret ad iplẽda diuia p̃cepta: iccirco dr̃: Lr̃a
occidit. s. lex lr̃e q̃ occasional'r occidit mõ p̃dcõ. sed lex
noua q̃ lex spũs dr̃ viuificat: inq̃tuʒ est lex gr̃e q̃ hõ ad-
iuuat ad implẽda diuia p̃cepta. Ad scdm dicenͦ ꝙ per
sensũ lr̃alem nõ solũ hr̃ historia tm̃. s. reꝝ gestaꝝ: sʒ eti-
am q̃ sũt agenda: ut pʒ ex p̃cept charitat: in q̃b' s̃m do
ctrinã christi tota lex pẽdet. Sil'r p sensũ lr̃alem hñtur
q̃ sunt credẽda: ut de vnitate dei: deut. vj. ca. Audi Is-
rael de' tu' vnus ẽ. Et de trinitate p̃sonarũ: ut Matth.
xxviij. Baptiʒãtes eos in noie patr ⁊ filij ⁊ spũsci: ⁊ sic
de alijs ad fidẽ ⁊ spẽ ptinẽtib'. vñ s̃m Tho. pria pte. q.
j. ar. vlt. i rñsiõe ad p̃mũ ar. Nihil sb' spũali sẽsu ꝯtinet

fidei necessariũ: qͦ scriptura p lr̃aleʒ sensũ alicui mani
feste nõ tradat. Et est snia Aug. de doct. xp̃iana. hec il
le. Vñ ex hoc ꝙ in q̃busdã loci sacre scripture sensus lr̃a
lis solũ gesta docet: nõ sequit simpl'r ꝙ p sensũ lr̃alẽ nõ
habeant ea q̃ sũt de necessitate salut: credẽda: agenda:
⁊ sperãda. Ad tertiũ dicenͦ ꝙ fundamentũ in spũalib'
sepe dr̃ esse nobilius seu digni' q̃ edificiũ. Christus. n. q̃
ceter supposit eccl'ie incõpabil'r dignior existit fũdamẽ
tũ dr̃. vñ. j. cori. iij. Fundamẽtũ aliͦ nẽo põt ponẽ p̃ter
id qͦ positũ est: qͦ ẽ Christus Jesus: qͦ dr̃ s̃m similitu
dinẽ. nã sicut fũdamentũ in corpalib' sustinet edificiuʒ
⁊ est p̃us eo: ⁊ ipso deficiẽte edificiũ tẽdit in ruinã: sic in
edificio spũali christus sustinet totũ corp' eccl'ie: ⁊ ẽ p̃or
eo dignitate ⁊ causalitate sine q̃ edificiũ ecclasticũ eua-
caret. Sil'r suo mõ dicenͦ est de sensu lr̃ali. s. ꝙ ẽ fun-
damentũ. s. respectu alioꝝ sensuũ s̃m q̃dam silitudinẽ
nã sicut in edificio corpali fundamẽto sb'lato edificiuʒ
tendit in ruinã: sic totus sensus spũalis sacre scripture
rueret sensu lr̃ali total'r sublato: cũ sensus spũal' de his
q̃ ad salutẽ ptinẽt fũdari hẽat in sensu lr̃ali: ut dcm̃ est
Ad quartũ dicendũ: ꝙ in sacra scriptura multa tradũ
tur pabolice seu metaphorice. s. sb' silitudine reꝝ corpa
liũ. Et hoc ppter duo. primo ppter necessitatẽ. scdo p
pter vtilitatẽ. q2. n. debilitas cognitõis nr̃e q̃ a sensu hʒ
initiũ: diuina intelligere nõ põt: nisi varietate sacroꝝ
velaminũ circũuelata s̃m dio. in. j. õ ce. hierar. Jcc irco
necesse est ꝙ sub talib' silitudinib' diuina nobis tradan
tur: in q̃ etiã est quedã vtilitas vt. s. rudes q̃ ad capien-
da intelligibilia nõ sunt idonei saltẽ sub silitudinibus
corpalib' spũalia pponant. vñ saluator Matth. xiij. c.
postq̃ pposuit silitudinẽ dicẽs: Exijt q̃ seminat ⁊c. po-
stea discipulis ait: Vobis datũ est nosse mysterium re-
gni: ceter aũt in pabolis ⁊c. Vñ s̃m tho. in p̃ma parte
q. p̃ma ar. vlti. in rñsione ad tertiũ ar. Jn talibus para
bolicis locutõib' seu metaph. sensus pabolic' sub lr̃ali
ꝯtinet. Cuius rõ est: nã p voces significat aliq̃d pprie:
aliq̃d figuratiue: nec in talib' est sẽsus lr̃alis ipsa figura
sʒ illud qͦ est figuratũ. non ergo cũ scriptura noiat dei
brachiũ est lr̃alis sensus: q̃si in deo sit mẽbꝝ h' mõi cor
pale: sed illud qͦ p mẽbꝝ significat. s. virt' opatiua. Et
idẽ dicenͦ est cũ dr̃ deũ descendẽ ⁊ h' modi: scias ꝙ nõ
est sensus lr̃alis: ꝙ de' moueat: sʒ ꝙ ad modũ descendẽ-
tis opet puidentiã suã reb' inferiorib' applicãdo: et sic
pʒ ꝙ sensui lr̃ali sacre scripture ex talib' locutõib' nũq̃
põt sb'esse falsũ. Ad q̃ntum scienͦ: ꝙ si liber sacre scri
pture de q̃ Ezech. ij. ⁊ Apoca. v. dicat script' foris rõne
sensus lr̃alis q̃ dr̃ potentior: eoꝙ p voces immediate si
gnificat: ⁊ dicat script' int' ppter sensũ mysticũ seu spũ
alem q̃ est latẽtior: nõ tñ ex hoc sequit ꝙ sensus lr̃al' sit
minoris dignitatis vl̃iter: sʒ solũ pticularit. s. ut illis lo
cis seu passib' sacre scripture in quibus ꝯcurrũt duo sẽ
sus: vnus. s. spũalis: q̃ de altiori mã tractat seu vtilio-
ri: et alius lr̃alis q̃ tractat de rebus gestis: que sũt mi-
noris dignitati: ut dcm̃ fuit supra. Sed ex hac ꝯsidera
tõe habet ꝙ sensus lr̃alis simpl'r loquẽdo sit dignior: eo
ꝙ eius noticia se extendit nõ solũ ad sapientes q̃ mysti
ca intelligunt: sed etiã ad rudes: iuxta illud ad ro. j. Sa
pientibus ⁊ insipientibus debitor sũ. Ex quo manifeste
sensus sacre scripture dicit intus ⁊ foris script': etiã s̃m
sensũ lr̃alem tm̃. Nam ut deductũ fuit in tertio articl'o
h' questiõis õ his que ptinẽt ad sensum lr̃alem quedaʒ
sunt intimiora q̃ alia. Ad sextũ dicenͦ ꝙ sicut studi-
um humanaꝝ scientiarum incipit a p̃ncipijs naturalit
notis: sic studiũ sacre scripture recte ordinatum incipit
ab articulis fidei diuinitus in sacra scriptura reuelatis
q̃ fundant in sensu lr̃ali sacre scripture. Ex quibus arti
culis vna cum alijs in sacra scriptura traditis seu p veram
⁊ rectã rõnem inuentis pcedit ad aliqua alia pbanda: sic
Apos. j. Corin. xv. ex resurrectõe christi arguit resurrectio-
nem ꝯmunem: ⁊ p istum pcessum deuenit ad omnia que i
sacra theologia veraciter tradunt: que oĩa reducunt ad sen
suʒ lr̃alẽ ipsius sacre scripture ut dictũ est. Ex quo pʒ ꝙ stu
dium sacre scripture incipit ab intellectu sensus lr̃alis ipsi'
p̃marie sumpto: ⁊ terminat in his que in eadem sacra scri-
ptura tradunt vel deducunt ex eis mõ p̃dicto. Cetera autẽ
que ad sensum spũalem ptinent fundari habent in p̃dictis
ut dictũ est. Ex quibus pʒ excellentia sensus lr̃alis inquan-
tum in ea includunt circa cognitõem diuinam que est p fi-
dem: tam illa que se habent in alijs scientijs ut intellect'. s.
p̃ma p̃ncipia: q̃ illa que se habent ut scientia. s. que deducũ
tur a p̃ncipijs: q̃ etiã illa que sũt de sũmis causis reruʒ que
ptinẽt ad sapiam: ut in. iij. ethic. Illud aũt qͦ dicit Apos.
Ro. j Inuisibilia dei a creatura mundi p ea que facta sũt in
tellecta ꝯspiciunt. pprie intelligit de his que cognoscunt de
deo p creaturas: ut phi cognouerũt. vñ ibidẽ dicit: Quod
notũ est dei manifestum est illis ⁊c. Ad septimũ dicenduʒ
ꝙ ex illa auctoritate Grego. nõ est intelligendũ ꝙ sensus lit
teralis sacre scripture. s. q̃ ab auctore intendit deficiat in ali
quo loco: sic ut vel falsũ includat: vel quid penitus inutile.
p̃mũ. n. esset infirmare totam auctoritatẽ sacre scripture: ut
Aug. dicit. scdm ꝯtra apos. sic dicentẽ: Quecunq3 scripta
sũt ad nostrã doctrinã scripta sunt: sed q2 sensus lr̃alis acce
ptus a significatõe q̃ voces significãt res qñq3 deficit: in ta-
li casu dicit Greg. ꝙ redeũdum est ad significatõem q̃ res p
voces significate aliud vlterius significat: qͦ ptinet ad my-
sticã expositõeʒ: Et in talibus sensus lr̃alis p̃ncipal'r intelle-
ctus ab auctore: nõ ẽ ille q̃ p significatõem vocũ p̃marie in
telligit: sʒ potius ille qui vlteri' p significatõeʒ reꝝ p voces
significataꝝ habet. Cõtingit aũt hoc in sacra scriptura ml'-
tipl'r. Primo in locutõib' pabolicis: ut dcm̃ fuit in rñsione
ad quartuʒ argumentũ. Iteꝝ cum scriptura loquẽs õ vno
ad lr̃aʒ transit ad aliud cuius est figura: ut pʒ in p̃ma regu-
la ⁊ vltima beati Isi. q̃ ponunt in scdo plogo hui' postille.
Item cũ aliqua historia s̃m significatõem vocũ tantũ itel-
lecta nõ inducit aliquã instructõem in fide seu in moribus
vtilitatẽ: neq3 etiã inducit ad aliquã honestatẽ in ꝯuersatio
ne humana: sʒ potius videt aliquã spẽm mali inducere seu
approbare: et iͦ in tali historia req̃rendus est necessario sẽ-
sus s̃m mysticã significatõeʒ: ac cõmodus ⁊ vtilis ad aliq̃d
p̃dictoꝝ: iuxta illud Isa. xlviij. Ego domin' docens te vti-
lia. Et hoc insinuãt vba Greg. in p̃dicta auctoritate cũ dic
Cũ ordo historie deficit. historia. n. sacra ordinat ad nr̃am
doctrinã. cũ aũt in hoc s̃m significatõem vocũ deficiat: cõ-
stat ꝙ ordo historie deficit: ⁊ sic sine dubitatõe redeundum
est ad spũalem sensũ mõ p̃dicto: q̃ in talib' hñdus est p lr̃a
li: cuius exemplũ habet. iij. Re. j. c. in historia de Abisac ad
ducta ad dauid in senectute sua: put Hiero. ibidẽ notabil'r
exponit. vide ibi in additõe scda: qui quidẽ defect' in sensu
accepto s̃m significatõeʒ vocũ tm̃ sepe ꝯtingit in sacra scri
ptura mõ p̃dicto. Vñ in talib' locis recurrenͦ est ad aucto
tatẽ beati Grego. supradictam: que valde attendẽda est.

Copia cuiusdã lr̃e q̃ ꝯ detminatõeʒ p̃dcẽ q̃stiõis a q̃dã
mgr̃o i sacr̃ pagie õ ordie mioꝝ auctori additõuʒ fuit missa

Lme p̃sul: q̃ ⁊ alt Symeon ãnosus: famosus stu-
dio diuie legis: tuã emeritã senectutẽ obtulisti q̃si
sacrificiũ vesptinũ: in q̃ forsan rñsũ accepisti a spũ
scõ: nõ te vidẽ mortẽ: nisi p̃us additõib' declaratiuis decla-
ratões lr̃ales vtriusq3 testi elucidares: q̃si in te eẽt vena vite
⁊ in lumie tuo lumẽ illi' videt: icc irco t laus ⁊ honor in ec
clesia scõꝝ: ut ceter sacrã scripturã elucidãtib' ẽ ꝯcessus. Et
q̃m alme p̃sul: apex ⁊ pastor: speclm ⁊ agalma luciforme pẽ
nal' itroductõ tui opi additões noiati: ad man' mei paupi

Universidad de … Biblioteca

fratris minor̄ suspirantı fama pmo:secūdo scriptura pue'nit:in q̄ cernens menti tue rectitudinē ꝯplantatā ramusculo bone nature legis:quā interserit paulus ad thesauriçanduꝫ patrib' filijs:nec min' terminū questiōis q̄ q̄rit tua ingeniosa solertia dignitatē lr̄alis intelligētie abundare alijs sacre scripture sensib': p cui' pte ꝯ octo rōib' Achilleis fūdamentū vitatı agitasti:nō modicū firmitatē eiusdē solidando:in eo honorı vtuti debiti decisionē assignādo sub numero senario:in q̄b' oib' etsi magna exuberat vtilitas:attn̄ nō ingeniosa subtilitas mentē reficit eleuatā:non satiat tue q̄stiōis determiatio affirmatiua:cū sua determiatio oppositū concludat:qm̄ sic adoratio imaginis nō pp imaginē:sꝫ imagiatuꝫ fit:sic reuerētia ꝛ honor lr̄e pp spm̄:ꝛ pp qd vnūq̄dq̄ ꝛ illud potius. Honor eni ꝛ reuerētia transit in ꝓtotypum nō vrna aurea māna plena:vga ꝛ tabule pp arcā federı:sed arca pp talia reuerēda erat. Quid interiora nisi spūalis intelligētia. Quid arca nisi lr̄a ꝓspectat. Quid ad hoc distincti' eçechielitica visio manifestat:cū pulchri' ista depigit sb metaphora rote in medio rote:rota ni medio rote: lr̄a gr̄e in lr̄a legis:q̄b' nō ꝓcedit vitā sꝫ spūalez intelligētiā:cū subiūgit:Et spūs vite erat in rotı. hec eni est vera vita:quā verbū vite cecitati iudaice p̄dicauit:cū dixit:Scrutamini scripturas ꝛc̄. nō satiat etiā pmū decisionis:nec scdm:nec rtiuꝫ nec quartū:nec q̄ntū:ponit sextū vbi agit de ꝯpatōe sensus lr̄alis ad mysticū sensū:inter q̄s ꝯpatio nō est possibil' ꝓpt gradus diuersaꝝ spēꝝ:extra qd nō ꝯtingit ꝯpatio ꝓpter intensionē gradualē specifice nāe. Quare ex his depēdent fallit motiuū triplic ꝯsideratōis:q̄ sensus lr̄alis alijs sensibus simplr ꝯpat' ē dignior. s. ex pte extensiōis. fallit istud cū cūcta sacra eloquia plena sint diuinı sacris. hāc longiorē extēsionē spūs supra lr̄am cognouit Paulus cū dixit: Oia in figura illis ꝯtingebāt:nō solū scripta:sꝫ etiā q̄cunq̄ mō alio tradita. et pp hoc etiā fallit scdm. s. ex pte vtilitatis:qm̄ quāto aliq̄d vniuersali' tāto cōicabili':sēsus aūt lr̄alis ꝓpter suā limitatōem p doctores famosos:ꝛ signant p doctoreꝫ irrefragabilē est incōicabil':nō. n. diuidit:sꝫ bene mystic' multiplicat. Et ponā multiplicatōeꝫ doctoris qm̄ inq̄t:aut refert mores:aut fidē. pmo mō tropologic'. scdo duplr:qm̄ vl' fidē deitatı:vl' humanitatı. Si deitatı:anagogic'. Si hūanitatis:allegoric'. Tertiū aūt etiā fallit:qm̄ dignitas istoꝝ sēsuū attēdit penes maiorē vtilitatē:q̄ ꝯsequit maiorē certitudinē:inq̄tum ē ex se. nō. n. certitudo spūal' intelligētie ē speculatōis:sicut lr̄alis itelligētie:sꝫ ē certitudo expientie ꝛ fm affectū:ꝛ p modū gustus:p spiratōeꝫ ꝛ testimoniū spūssancti:ex quib' nō ꝯsurgit rō ꝯmēdatōis postille doctoris Nicolai:sed ꝯfidēdo de tui benigna ꝯditōe:cui me deuote cōmēdo: estimo rōneꝫ sue ꝯmendatōis ꝯsurgē ex oppositı adiectiuis:q̄b' Nicolaū tā immerite rep̄hendē niterı. Cōmendat. n. q̄s ex ꝓprio ope:quare snias doctoꝝ postposuit quasi impertinētes:ut auctoriçaret op' suū eccl'e doctorib' a q̄ nō deuiauit. Nec ꝓbas:ꝙ dicis vba sci Tho. esse igne charitatis examinata:cū in plibus suis determinatiōib' sint ipugnata p plēs ingeniosos theologos viros admirabiles: q̄ si in corpe scripserint nescio:de' scit. Cōmendat scdo:ꝛ si nō a ꝓprietate fmonis hebraici:quē nō in lacte suxit:sꝫ a vitate sētētie:circa quā nō errauit imiscēdo illā habitui theologico q̄ illū lactauit. Cōmēdat tertio in eo:ꝙ int̄ oēs doctores hebraicos. Ra. Sa. elegit:qm̄ int̄ oēs illū meliorē theologum inuēit. Ista sic indigesta tue digeste prudētie alme ꝓsul scribo calamo breuissimo:cōmēdās tue ingeniose scie defectus calami ignari:attn̄ deo teste tibi nūc plusq̄ viuēti in seculo afficior:cū int̄ mortales sis nūc vtuosior:ꝛ tui reuerētia eēt mihi op' tuum assidua diligentia si occurrisset mihi sua p̄sentia:viue cū gr̄a:ut viuas semp in gloria.

¶ Copia r̄nsionis ad p̄dictam epl'am.

Venerāde religiōis vir frat ꝛ amice charissiē lr̄as tuas me recepisse recogn̄sco: in q̄ꝝ exordio me alteꝝ Symeonē vocas:cui in nullo me credo assilari:nisi in senecta: vtinā vberi. Sꝫ illaꝝ ꝓcessu aliqualr ꝯspecto:te poti' vocare possem alteꝝ samaritanū:oleū. n. laudis cū vino rep̄hēsionis artificiose satı attulisti. De vtraq̄ aūt mā plusq̄ casus requirēt credo te attulisse. Nō. n. talē ac tātū me sētio:qualē me scripsisti:nec dcā mea de q̄b' agit:inq̄tuꝫ ingeniū mei modulus intelligē valet rep̄hensiōe tua cōdigna repio. Si tn̄ sūt libent correctōem recipiā. Non eni vanū nomē acq̄rē:sꝫ vitatē inq̄rē ꝓpositi mei ē. Sꝫ p hoc lati' discurrēdo:q̄tū ad pmū tuū beniuolū erga ꝓsonā meā affectū a q̄ h' modi oleū emanasse cōcerno: gratū habeo:ꝛ gr̄aꝝ retributōe estimo eē ꝯdignuꝫ. De scdo vo amplector libent̄ effcm̄. Ferrū. n. ferro acuit: et ꝯrioꝝ solutōib' vitas magis elucescit. Decreui aūt per singula argumēta tua discurrē:ꝛ oi rhetoꝝ flore deposito vbis planis q̄b' in sciaꝝ iuestigatōib' vti solemus: singul' put mihi videbit r̄ndē:obiectiua vba tua repetēdo in locı suis:ut oi ꝯfusiōe semota: singloꝝ vitas aptius inotescat. Dicı. n. pmo de q̄stione mea in gnāli sic: In q̄b' oib' etsi magna exuberat vtilitas: nō ingeniosa sbtilitas mentē reficit eleuatā. Circa qd nō modicū de tua discretōe admiror. vba. n. q̄ in sacre scripture expositōib' magnā exuberāt vtilitatē:q̄d si nō reficiāt mētē eleuatā: Quidā. n. ꝓphaꝝ scripsit:Ego dn̄s docens te vtilia. Un̄ nō dixit sbtilia seu ingeniosa:talia. n. q̄ ut dicis mentē eleuatā reficiūt:si ꝯ vtilia distinguant: poti' ptinere vident ad alta sapere q̄ ad sobrietatem. Consequent dicis ꝙ nō satiat te questiōis determinatio affirmatiua ꝛc̄. Ex quo videtur ꝙ nō vidisti:vel forte non attente ꝯsiderasti determinatōem meam spāliter in sexto articulo r̄nsali:vbi māifeste habet ꝙ decisio seu determinatio mea nō fuit affirmatiua simpliciter sed distinctiua. Sunt. n. ibi tres distinctōes:fm quaꝝ vnā sēsus lr̄alis preeminet:fm aliaꝫ vero est equalis dignitatis:ꝛ fm aliā etiā minoris dignitatis q̄ sensus spūalis Consequent dicis ꝙ reuerētia ꝛ honor lr̄e est ꝓpter spiritū:q ꝓpter quod vnūq̄dq̄:ꝛ illud magis. j. posteriorū. Ex q̄ conaris ꝯcludere:ꝙ sensus lr̄alis honoratur ꝓpter spūalem:ad quod deducis exemplū de arca federı cui honor debebat ꝓpter ꝯtenta in ea: ꝛ non econtra. Frat mi charissime mihi videt te hic inuoluisse snias. Si. n. p hoc ꝙ dicı littera intelligis characteres in tabulis expressos:ꝛ p spūm intelligis sensū p eos signatum vtiq̄ ꝯcedit tibi:sꝫ nihil facı ꝯ me argumētando. Nam sensus lr̄alis ē q̄ pmo p lr̄am intelligit: ꝛ iō scdo ei debet honor:ꝛ potius q̄ lr̄e mali. Si aūt p hoc ꝙ dicı lr̄a intelligis sensū lr̄alem:ꝛ p spm̄ sensū mysticū seu spūalem:sic distinguendū est. Nā in q̄busdā locis sacre scripture:ut in historialib' ve. testa. seu cerimonialib' ꝛ h' modi:dignior est sensus mystic' q̄ lr̄al':ut in sexto articulo r̄nsali q̄stionis p̄dicte fuit dn̄sū:ꝛ in talib' pōt habere locū exemplū p̄dictum de arca federis. In alijs vero locı vbi sensus lr̄alis solus fm Aug. inq̄rit:exēpluꝫ p̄dcm̄ nullū vı hēre locū:ut pꝫ in mā ꝓpria de q̄ loquerı in tabulis. n. testi q̄ in arca federı ꝯcludebant:nihil aliō ꝯtinebat nisi p̄cepta decalogi:q̄ q̄dē p̄cepta nō exponūtur pncipalr seu cōit:nisi fm sensū lr̄alē:ad quē oēs expōnes coꝝ q̄tūcūq̄ m̄ltiplices reducunt. Cōsequent d ducı visiōeꝫ eçechiel de rota in medio rote ad tuū ꝓpositū ondendō:qd manifeste vı nō valē. Si. n. hāc visiōeꝫ allegas fm lr̄alē sensū introga mgr̄m Nico. q̄ lr̄alez sensū maxie seq̄t:ꝛ dicet t:ꝙ p q̄ternū nūeꝝ aialiuꝫ ꝛ rotarū in visiōe eçechie. intelligit q̄ternari' regꝝ succedenti

um. s. Caldeoꝝ:Persaꝝ:grecoꝝ:ꝛ romanorum: et sic auctoritas tua fm lr̄alē sensū nihil facit ꝯ me. Si autē eā allegas fm sensū spūalē:vide Greg. q̄ hāc visionē in homel. suis sup Eçech. elegāt exposuit:q̄ rotā in medio rote nouū testm̄ in medio veterı exposuit. Constat aūt ꝙ in vtroq̄ testō:ꝛ p ꝯn̄s in vtraq̄ rota inuenit sensus lr̄alis ꝛ spūalis. Sed dicı:lꝫ in vtroq̄ testō inuenit sensus lr̄alis ꝛ spūalis:vita tn̄ non ꝓcedit nisi spūali intelligentie cū subdit:Et spūs vite erat in rotis. Audi rogo si p spūalē intelligentiā solū intelligeres spūalez sensum seu mysticū excluso sensu lr̄ali manifeste deuiares a veritate sacre scripture. Constat. n. ꝙ oia q̄ de necessitate salutis tradunt credēda seu agēda in sacra scriptura:sub sensu lr̄ali repiunt. Mysteriū. n. sūme trinitatis ꝛ vnitatı:qd inter credēda sūmū tꝫ locum:in auctoritatib' sacre scripture fm sensū lr̄alē intellectis fūdat. Un̄ augustin' tractās de ordine seruādo cū de trinitate agit in quarto libro d trinitate sic dicit. pmo ꝯ auctoritates sacraꝝ scripturaꝝ:vtrū fides ita se habeat demōstrandū est:dein aduersus garrulos ꝛc̄. Cōstat aūt ꝙ auctoritates sacraꝝ scripturaꝝ:que nos obligāt ad credendō in mysteriū scē trinitatı sunt ille:q̄ fm sensū lr̄alem hoc dicūt:tm̄mō. n. a talib' sumit efficax argumentū fm eūdē aug. de doct. xp̄iana. Un̄ oia testimonia q̄ a mgr̄o in. j. di. ij. ad hoc mysteriū fundandō deducunt:intelligūtur fm sensū lr̄alem:ut ibidē pꝫ. De mysterio aūt icarnatōis vbi:in cuius agnitōe vita eīna ꝯsistit. Un̄ hec ē vita eterna ut cogn̄scāt te deum:ꝛ quē misisti filiū tuum ꝛc̄. manifestū est ꝙ oia circa hoc de necītate salutı credēda:in sensu lr̄ali pncipalit tradunt:ut cū de incarnatōe dı:Uerbū caro fcm̄ est:qd fm sensū lr̄alem incarnationē verā significat. Et cū de morte dı:Clamās voce magna expirauit:ꝛ sic de alijs circa humanitatē xp̄i credēdis q̄ oia in sensu lr̄ali inueniunt. Idē de creatōe mūdi ꝛ alijs articulis fidei:q̄ nobis ꝓponunt credēdi:qui oēs sub sensu lr̄ali inueniunt:ꝛ iō hꝫ vim inclocutoriaꝫ: ut dcm̄ est. De his vo q̄ agenda sūt de necessitate salutı solū accipio illa duo manifesta:in quib' tota lex pendet ꝛ ꝓphe:fm testimoniū saluatoris. s. Diliges dn̄m deū tuum ex toto corde ꝛc̄. Et diliges ꝓximū tuū sicut teipm̄ ista. n. mādata nō hn̄t nisi sensū lr̄alez. Nō. n. hoc loco res significate p vocē deus:seu p hāc vocē ꝓximus:ꝛ p hāc vocē diliges:vlterius alias res significat:a quibus reb' significatı sensus ali' accipiat:ut est manifestum. Et attende ꝙ non solū p̄dicta q̄ de necessitate salutis sunt agenda:sed etiā illa q̄ ad statū pfectōis ptinēt:ꝛ que ut ꝯsilia dant:habent p sensū lr̄alem:ut cū dı:Si vis pfectus esse:vade ꝛ vende oia que habes ꝛ da paupib'. In quib' vbis fm sensū lr̄alem intellectı: intelligunt oīa illa que ad statū pfectōis ptinent:ut est manifestū. Iteꝫ doctrina sacroꝝ eccl'ie quib' gr̄a iustificās dat seu auget:quero p quē sensū dat nobis in scripturis:p lr̄alez seu mysticū:nō est dubitabile ꝙ p lr̄alē. Cū. n. dı:Qui crediderit ꝛ baptiçat' fuerit ꝛc̄. fm sensū lr̄alem institutio sacramēti baptismi intelligit. Silr cū dı:Caro mea vere est cibus:ꝛ q̄ māducat meā carnē ꝛc̄. fm sensū litteralē dictorū h' modi hı virtus seu efficacia sacramēti Eucharistie. Silr p sensū lr̄alem h' modi dicti:Confitemini alterutrū pctā vestra:sacramētū pnie intelligimus. Quis ergo sane mentı audeat dicē:ꝙ in sensu lr̄ali nō est spūs vite:cū in eo oia credēda ꝛ agenda ad vitam spūalez ptinentia tradant: Sꝫ forte diceres:ꝙ oia p̄dicta etiā habent in sensu mystico. naꝫ p sensū allegoricū habent ea q̄ sunt credēda:ꝛ p tropologicuꝫ q̄ sunt agēda ꝛc̄. Ad qd dicendū ꝙ nihil sub sensu spūali cōtinet fidei vl' morib' necessariū:qd scriptura alicui p litteralem sensum nō manifeste tradat. vnde Aug. ad vincentium donatistaꝫ. Quis aūt nō imprudētissime nitat aliquid in allegoria positū ꝓ se adducere:nisi habeat etiaꝫ manifesta testimonia q̄ꝝ lumie illustrent obscura: Sꝫ vlterius de sensu mystico viderı dicere sic: Hec. n. est va vita:quā vbuꝫ vite cecitati iudaice p̄dicauit:cū dixit:Scrutamini scripturas. in quib' putatı vos vitā eternā hēre:p hec tua vba sentio te estimare: ꝙ p scrutiniū scripturaꝝ a christo p̄ceptuꝫ iudeis:intelligit eis mādare ut de sacris lr̄is educerent seu extraherēt sensū spūalem seu mysticū:qd salua pace dixerim nullā ꝯtinet veritatē. Audeo. n. tibi dicere frater:Scrutare oia sacra euāgelia dei:ꝛ nō repies xp̄m allegasse auctoritatē aliquā sacre scripture vel discipulis erudiēdis:aut iudeis ꝯdicentib':seu etiam diabolo tentāti nisi sub sensu lr̄ali intellectā. Un̄ ꝛ magister Nicolaus hec recte ꝯsiderās i tota postilla sua ve. test. vbi occurrit aliq̄s textus allegat' in nouo a christo vel a discipulis sp exponit eū fm sensuꝫ lr̄alem:intm̄ ꝙ etiā illud ps. Lapidē quē reprobauerūt edificātes:hic fact' est in caput anguli. exponit intelligenduꝫ eē fm sensum lr̄alē de christo:eo ꝙ christus iudeis illū textū de se ipso allegauit. Silr oēs auctoritates ve. tes. quas Apos. allegat ad hebre. j. ad ꝓbandā diuinitatē christi ꝛ alia ei' mysteria conat eos reducere ad sensū lr̄alem q̄tumcunq̄ pma facie habeāt aliā apparentiam:qd est necessariū: ad hoc ꝙ sint efficaces ad ꝯcludendū intentū:ꝛ sic in locis alijs q̄buscunq̄ totius postille. Ex quo cōcludit ꝯ te:ipsos. n. sensus mandabat christus scrutari:de quib' ipse quotidie dicebat p̄dicabat:seu disputabat:q̄ sunt tm̄mō lr̄ales:ut dcm̄ est:et iō illud vbum christi:Scrutamini scripturas:qd ꝓ te allegas:fm magr̄m p̄dictū exponit de mysterijs xp̄i que i sacrı scripturis intellectis repiunt. Dixit. n. super p̄dcō verbo:scꝫ scrutamini scripturas:Jo. v. sic scriptura ve. testa. designat tp̄s aduent' eius:Geñ. penl'. Nō auferet sceptrū de Juda ꝛc̄ ꝛ Dañ. ix. vbi determinat aduent' sancti scōꝝ sub numero certo hebdomadaꝝ. Determiat etiā locum natiuitatı. Miche. v. Et tu Bethlehē. Determinat etiā modū nascēdi:Isa. vij. Ecce vgo ꝯcipiet. Et modū ꝯuersandi çach. ix. Ecce rex tuus venit tibi. Et modū moriēdi:Isa. liij. Sicut ouis ad occisionem ducet ꝛc̄. Et breuit oia xp̄i mysteria in ve. test. inueniunt exp̄ssa:ꝛ in xp̄o ꝯpleta. hec ille. Cōstat aūt ꝙ oēs auctoritates p̄dcē allegate p postillatorē fm sensū lr̄alē p̄dicta mysteria significāt. Et sic pꝫ ꝙ cū dı:Scrutami scripturas:referenō ē ad sensū lr̄alē qd est intentuꝫ. sed forte dices ꝙ sēsus lr̄al' nō indiget scrutinio:cū ex significatı p vocē accipit:ꝛ sic statim offert se intellectui cum modico scrutinio seu rōnis indagine. vnde de hoc supfluū videret cecitati iudaice christū p̄dicasse:Scrutami scripturas:cū ipsi de hoc sēsu satı edocti fuissent. Nō sic frat mi:nō sic:Sēsus. n. lr̄al' sacre scripture lꝫ ex significatı p vocē accipiat:ut dicis:m̄lti tn̄ in eius intentōe vel acq̄sitōe errauerūt:tā in veteri q̄ in nouo testō. Cuius rō est. nā sicut de vijs dn̄i q̄ sūt eius p̄cepta seu ꝯsilia legit p ꝓphaꝫ:Recte sūt vie dn̄i:ꝛ iusti ābulabūt in eis:p̄uaricatores aūt corruerūt in eis. sic in sēsu lr̄ali ꝯtingit. s. ꝙ lꝫ sit rect'. i. planior:ꝛ iusti. i. hn̄tes lumē fidei: ābulabūt in eis. s. intētı ꝛ significatı p sensū lr̄alē fide adhedo:p̄uaricatores tn̄. s. carētes h' mōi lumie. s. fidei:corruert in eis. In ve. tes. iudei xp̄o ꝯtpanei circa h' mōi sensū lr̄alez multiplr errabāt:sicut ꝛ moderni poꝝ suoꝝ errorē seq̄ntes ut in m̄ltı locı euāgelij pꝫ. Un̄ in p̄ceptı decalogi q̄ sūt pncipalia int̄ leg p̄cepta intm̄ errabāt:ꝙ p p̄cepta de obseruatōne sabbati itelligebāt ꝓhiberi ad lr̄am:neq̄s i sabbato ꝓximū suū curaret:qd ē inhumanū:de q̄ ꝯfutabat eos xp̄s ondēs ꝙ lꝫ i sabbatı bn̄facē dicēs. Quis ex vobis q̄ hꝫ vnā ouē:ꝛ si ceciderit i sabbatis ꝛc̄. Similiter in homicidio nō intelligebāt ꝓhiberi nisi occisionem corpis humani:quibus aperuit dominus sensū asserēs oēꝫ iniquū motū ad nocenō

Universidad de De[usto]
Bibliote[ca]

fratri in homicidij genere debē ꝯputari. Hoc idē declarat
Aug. ꝯ faustū de oib' illis de quib' dr in euāgelio: Audistis
q̄ dcm̄ ē antiquis. Errabāt etiā circa ꝑncipium de honora
tōe parentū irritū facientes dei mādatū ꝓpter traditōez suā
ut testificat Matth. xv. ꝛ Mar. vij. Qua rōne oñdit ꝺ eis
dcm̄ fuisse p Jsa. Populus h labijs me honorat ꝛc. Sup q̄
ꝛ alijs erroꝛib' quib' adherebāt in sensu lrāli sacre scripture
deficiētes: de eis ibidē ꝯcludit: Ceci sūt duces cecoꝝ. Unde
cecitas iudaica quā xp̄s reprobat: circa falsū intellcm̄ sēsus
lrāl ꝯsistit. pz etiā hoc p p̄dcās auctoritates ve. tes. q̄s postil
lator allegauit sup illud verbū: Scrutami scripturas. que
quid auctoritates ꝺm verā sensum lrālē mysteria xp̄i signifi
cāt: ut supra dcm̄ est: quē quidē sensū lrālem iudei multifa
rie puertentes vitatē fidei p eas exp̄ssam nō verētur negare
Uñ recte eis dr: Scrutamini scripturas. i. diligent attēdite
verū sensū lrālez in eis ꝯtentuz. Jtē attendendū q̄ qr int p̄di
ctos errores piculosior erat error circa cognitōez xp̄i circa
quā ptinacissime se habebāt. Testat. n. Lucas: q̄ cū eis sel
in synagoga illud Jsa. Spūs dñi sup me: ꝓpter qd vnxit
me euāgeliçare paupib'. ꝛc. exponeret de seipso fuisse dcm̄
finaliter: eiecerūt illū extra ciuitatē ut p̄cipitarēt eū: merito
igit talibus xp̄us dicebat: Scrutami scripturas: qr si taliū
scripturaꝝ sensū lrālem verū habuissent: testimoniū verū
inuenissent de xp̄o: et iō subiungit: Jlle sunt q̄ testimoniuz
phibent de me. testimoniū aūt a sacra scriptura nō habet
certū nisi ex sensu lrāli: ut Aug in multis locis testat. Jdem
pz in nouo tes. Nam si arrius verā lrāruz sensum habuisset
huius dci: Ego ꝛ pater vnū sumus: hanc aūt vnitatē intel
ligendo in diuina nā. Silr illius dci: Pater maior me ē: ve
rū intellectū habuisset intelligēdo maioritatez respectu nāe
assumpte: nō corruisset in heresim suā dānatam: sed qr pre
dicta aliter intellexit ad lrām q̄ catholici spūscō illumina
ti intellexerūt: lapsus ē in laqueū. Et sic pz: q̄ circa verū in
tellectū lrālē euangelij p̄dcūs error ꝯsistit: et sic intelligendū
est de alijs: ex quo pz intentū. Ulterius dicit q̄ non satiat
te p̄mū decisionis mee: nec scdm: nec tertiū: nec quartū: nec
quintū. Circa qd si oñdisses rōem tue insatietatis forte sa
tisfieret tibi: sed qr p̄termisisti assignare rōez: nullā tibi do
rn̄sionem: nisi q̄ cauendū est ab insatiabilitate cordis que in
sacris scripturis reprobat. Circa sextū: qr ibi declarasti men
tem tuam: merito respondendū est tibi. Dicis p̄mo q̄ int sen
sū lrālem ꝛ mysticū nō est possibilis ꝯpatio: qd valde irrō
nabiliter dcm̄ reputo: Tū qr tu ipse p̄dictos sensus cōpas
ad inuicem: asseris enī: q̄ sensus mysticus est dignior: ꝛ per
ꝯñs sunt ꝯpabiles per te: Tum qr nullus rōnabiliter nega
re posset creatorem esse digniorem creatura. Distantia aūt
inter creatorem ꝛ creaturam excedit quācunq; distantiam
inter res creatas: ut est manifestū: Tū etiā quia isti duo sen
sus de quibus agim' sunt species sub genere expositōnis sa
cre scripture ꝯtente: ut pz p oēs doctores de hoc loquentes
ut Bedā: Aug. ꝛ alios. Nihil. n. prohibet: q̄ sicut dicimus
speciem humanam esse digniorem brutali seu irrationabi
li: sic q̄ vnus sensus sacram scripturā exponendi sit altero
dignior. Consequenter quia dixerā in conclusione q̄ sēsus
lrālis esset dignior ex parte extensionis: eo q̄ quelibet ꝓpo
sitio sacre scripture habet sensum lrālem verū. Sensus ve
ro mystici non se extendūt ad totā sacrā scripturā: ꝯ q̄s di
cis sic: Fallit istud cū cuncta sacra eloq̄a plena sint dñicis sa
cramētis: h videris inuoluere sñias per acceptōnem h' dci sa
cramentū. si. n. acciperes sacrm̄ ꝓprie ut significet sacra no
ue legis: ꝛ etiā veteris: sic falsū assumeres. multa. n. sunt elo
quia diuina in q̄bus nulla fit mentio de sacris: in q̄cunq;
sensu talia eloquia sumant. Si aūt p sacrm̄ intelligis sacrū
secretū ut p hoc intelligat sensus mysticus: sic etiā assumēs
falsū. Ostensū est enī in secūdo articulo questiōis de q̄ agit
q̄ sunt multa in sacra scriptura in quib' solus sensus lrālis
est querēdus: et est snia Aug. sup Geñ. ad lrām. si autez
p sacrm̄ intelligis quācūq; sacrā doctriā: sic verū dicis sz
nihil fac ꝯ me: qr in illis passib' in q̄b' solus sensus lrāl
q̄rend' est: sūt multa sacra documēta ꝺ fide seu morib'
ꝓut deductū fuit supra: et sic pz q̄ extensio sensus lrāl
stat in suo vigore. sed ad ꝓbatōez tui assumpti. s. q̄ sen
sus mystici extēdant ad totā sacrā scripturā sic allegas
hanc extensionē spūs supra lrām coḡuit Paulus duz
dixit: Omnia in figuris ꝯtingebāt illis: nō solū scripta
sed etiā q̄cūq; alio mō tradita. Hec auctoritas pauli si
bene attendas nihil facit ꝯ me: loquit. n. ibi de gestis po
puli tm̄ sub antiquo testō degentis q̄ꝝ vita erat ꝓpheti
ca. Uñ narratis in eodē caplō: q̄buidā coꝝ gestis: tam
in trāsitu maris q̄ sub nube ꝛ h' modi: ꝯcludit: Hec āt
oia ꝯtingebāt illis in figura. Nō. n. dixit: solū oia ꝯtin
gebant: sed cū hac additōe: Hec aūt oia: ut oñderet se ꝺ
illis ꝛ silib' tm̄mō loq̄. Silr nō dr q̄ oia dicebant illis
in figura: sed ꝯtingebāt: in q̄ manifeste ostendit q̄ loq̄t
de gestis ꝯtingētib': nō aūt reuelatis seu p̄ceptis eisdem
Nunq̄d qd dr in veteri lege: Audi Jsrael de' tu' vnus
est. ꝯtingebat eis in figura. vel q̄ dr: Diliges dñm deuz
tuū ex toto corde tuo ꝛ h' mōi: ꝛ sic de silib'. Absit. ibi
. n. solus lrāl sensus ē q̄rend' ꝺm sniam Aug. Et ex hac
ꝯsideratōe clar' pz p̄eminētia sensus lrāl ꝺm extēsionē
extendit. n. se ad auctoritates notabiliores ꝛ excellentio
res sacre scripture: de q̄b' dcm̄ est supra: in q̄b' auctati
b' mystic' sensus nō hz locū. Cōsequent dicis q̄ sensus
lrāl nō est vilior: qr q̄to aliq̄d ē vilius tanto cōicabili'
sz sensus lrāl ꝓpter suā limitatōez ꝛ signant p doctorē
irrefragabilē est icōicabil: eo q̄ nō diuidit: sz bñ mysti
cus multiplicat. Attēde fr rogo: si ꝯpas sēsus sacre scri
pture ad iuicē ꝺm eoꝝ limitatōez ad mās de q̄b' agunt
manifestū ē: q̄ q̄libet sēsus mystic' limitat ad certā māz
Tropologic'. n. sēsus solū agit de agēdis ꝺm mores. Al
legoric' vō de credēdis. Anagogic' de sꝑerādis. Sēsus
aūt lrāl de singul' p̄dictis: et ēt de iā gestis māifeste tractat
Nec credo q̄ doctor irrefragabil h' oppositū asserat: ꝛ
sic ꝯpatio tua poti' facit p me. Jtē si attēdisti vlitatem
quā attribuo sensui lrāli satis manifesta ē. ꝯsistit aūt in
hoc q̄ nō solū lrāti seu sapiētes: sz ēt rudes: q̄ ad intelli
gibilia capiēda nō sūt idonei: tm̄ p sensū lrālem capiūt
spūalia: saltē sub silitudib' corpalib': iuxta illud Aplī:
Sapiētib' ꝛ insipiētib' debitor sū. vñ ex pte h' vlitatis
sēsus lrāl manifestā hz p̄eminētiā. Jn hoc aūt qd obijcis
de incōicabilitate: si sic opinaris a veritate deuias ma
nifeste. Cōicat. n. sēsus lrālis cuilibet ꝓpositōi sacre scri
pture ut dcm̄ est: ꝛ iterū in multis locis vn' passus hēt
multiplicē expositōez lrālē: ꝓut fuit oñsū in tio articu
lo questiōis. Est etiā sensus lrālis abyssus multa ꝓpt
magnas difficultates in eo ꝯtentas: circa ea q̄ ad fidem
ꝛ mores ptinent. Nec mirandū. nā sciaꝝ humanaruz li
bris in quib' solus sensus lrālis est inq̄rendus: q̄pluria
cōmenta sūt: ꝛ plures expōnes seu scripta. Silr ꝛ mul
tiplices questiōes ad mentē auctoꝝ itelligendā seu eluci
dādā: ut pz in physica: metaphysica: ꝛ ethica. Silr in fa
cultatib' vtriusq; iuris ꝛ h' modi: in q̄b' nec i textu nec i
glo. ē sensus nisi lrālis. Si igit in illis in q̄b' solū illa tra
ctant: q̄ in lumie nāli rōnis coḡsci pñt: tot multiplicita
tes cōmentoꝝ: varietatesq; q̄stionū ꝛ expōnuz ꝛ h' mo
di circa sensū lrālē inueniunt: q̄tomagis i scriptura diuia
vbi agit de his q̄ supnāli lumie tm̄mō coḡscunt inuēiri
pñt multiplices sensus lrāles seu expōnes q̄stiōes ꝛ h'
modi. Nec credo te latē: q̄ sensus lrālis diuidit in tres
spēs ꝺm Aug. in libro ꝺ vti. cre. s. in historiacā: etymo
logicā: ꝛ anagogicā: ut i tio articlō exposui. Silr ꝛ vij
claues seu regule q̄s Jsi. tradit i li. de sū. bo. q̄ in ꝓlogo

a postillatore ponūt nō sūt nisi quedā spēs sensus lrālis
vt pz intelligenti. Ex quib' māifeste pz: q̄ sensus lrāl est
cōicabil' ꝛ multiplicabil'. Dicis. n. ꝯñter q̄ dignitas isto
rū sensuū attēdit penes maiorē vtilitatē q̄ ꝯsequit ma
iorē certitudinē: qd tibi ꝯcedo ꝓut in q̄stiōe p̄dicta lar
gius est deductū: sed q̄ subiūgis: q̄ certitudo spūal intel
ligētie nō est speculatōis sicut lrāl intelligētia: sz ē certi
tudo expientie ꝛ ꝺm affectū ꝛ p modū gust': p inspira
tōez ꝛ testimoniū spūsscī: hic manifeste inuoluis snias
Attribuis. n. sensui spūali seu mystico qd in hoie spūa
li hz locū. nō. n. de rōne sensus spūalis seu mystici ē: ut
det grām eū intelligēti seu inueniēti. nec etiā ē necēium:
q̄ habēs verū sensū mysticū seu spūalē sacre scripture
sit in grā gratificāte. sufficit. n. ad sensū spūalē seu mysti
cū recte inueniēdū seu habendū: hre seu pticipare donuz
ꝓphie: seu donū interp̄tatōis sermonū: q̄ lz sint grē: tm̄
sunt gratis date tm̄: et sic certitudo illa quā dicis p modū
gustus ptinet ad donuz sapie: ꝺm q̄ spūalis ho iudicat
oia etiā ꝓfunda dei. Ex hoc dicto tuo etiā seq̄ret q̄ nul
lus hret certitudinē alicuius sensus mystici seu spūalis
sacre scripture nisi exñs in grā. Et cuz nemo sciat de le
ge cōi: vtrū sit dign' amore vel odio: sequit q̄ nlls scirꝫ
se hre talē certitudinē p̄dci sensus mystici de lege ꝯmūi
qd esset valde incōsonū rōi. Consequent dicis q̄ nō ꝓbo
vba scī Tho. eē igne charitatis exaiata: si bñ attēdisti v
ba mea: sic dixi: Credo vba scī Tho. esse igne charitatis
exaiata. vñ de credulitate mea nō req̄rit aliud testimo
niū: nisi q̄ in dictis ꝛ in scriptis meis sp seq̄r istum sanctū
doctorē: vtinā digne ꝛ sufficient. nec ignoro q̄ dcā sua
in plib' sūt impugnata p ples ingeniosos theologos vi
ros admirabiles: ut dicis. nec ex hoc impedit mea credu
litas seu ꝓsecutio. Tū qr sepe ꝯtingit doctrias vās im
pugnari: tā in theologicis q̄ꝝ p̄ncipiū positū ē in signuz
cui ꝯdicet: q̄ in perypathecis. Tū qr illa in q̄b' ꝯdicit
nō referūt ut firmit credo ad expositōez alicui' passus
sacre scripture an sic vel aliter teneat: ꝛ iōo talia apud
me q̄ de solo vō intellectu sacre scripture ꝛ diuine curo
magis sunt curiosa q̄ fructuosa. vñ ꝛ Apl's de silib' di
cit: q̄ questionē magis p̄stāt q̄ edificatōez ꝛc. Ultimo
cōmēdas mgrm̄ Nicolaum: eo q̄ snias scōꝝ doctoruz
ꝓprie snie postposuit: ut auctoriçaret opus suū. etsi sim
plr illū cōmendares recte vtiq; faceres. Cōmendādus
. n. ē q̄ tanto studio ꝛ labore sacrā scripturam exposuit
sb plano ꝛ suaui stilo: sz miror te ex hoc illū cōmēdas
se q̄ snias suas dicts scōꝝ p̄posuit: ut ais ad auctoriçan
dū opus suū: cū huic ꝯmēdatōi nō solū sacra scriptura
repugnet. Legit. n. Nō q̄ seipm̄ commendat ille ꝓbat' ē
ij. Corin. x. et alibi: Laudet te os alienū non tuū: puer
bioꝝ. xxvij. hoc etiaz phica doctrina suadet. ait. n. phi
lo. Laudam' seipsos vituperātes. Scdo p oppositū se
ipm̄ laudare seu alijs p̄ponere: nō ē cōmēdabile: p̄sertiz
cū postillator de q̄ loq̄mur vt ordinis minoꝝ dignus
ꝓfessor humilitatē nō p̄sumptōez seq̄ estimandus est.
magna enī de se sentire hi q̄ mollibus vestiunt in domi
bus regum esse cōsueuerūt. Nec. n. adduci possum: vt
credam q̄ postponere sniam sancti Hiero. vel alicuius
sancti doctoris dcō Ra. Sa. p̄sertim vbi rō non suadz
cōmendatiōe reputes dignū. Lauda ḡ eum in quo lau
dādus est: in recta videlz intentiōe: quā credo eum ha
buisse: ꝛ ꝓpter laborē magnū quē sustinuisse dubium
nō est: ut sacrā scripturaz exponeret: ꝛ p maiori pte re
cte: nō aūt ex eo q̄ a scōrum doctoꝝ interdū expositio
nibus indebite deuiauit. Scdo vero ꝯmendas postilla
torē ex hoc: q̄ p habitū theologicuz veritatē sententie
habuit: lz in lacte nō suxisset ꝓprietatē hebraici ꝺmōis
qd salua pace vr min' rōnabilr dcm̄. notū est. n. q̄ hit'
theologicus non se extendit ad donum linguarum haben
dum: ꝛ ideo cum theologus dicit: sic est in hebraica verita
te: ꝛ ibi non sic inuenitur: non est ex hoc commendandus.
Commendas euz tertio ex hoc: q̄ inter doctores hebraicos
non inuenit meliorem theologum q̄ Rabi Sa. Circa qd
notum est q̄ si in rei veritate ille fuit min' pitus q̄ alij: nō
debet commendari ex eo q̄ sequit eum: p̄sertim in deuijs
ꝛ inconsonis auctoritatibus sanctoꝝ. Cōmenda ergo illuz
in his ut ex his quib' ꝯmendādus est: ꝛ libēt amplectar cō
mēdatōes tuas. Cōcludēdo ergo charissime frater n̄ credas
me rep̄hendere voluisse postillatorē ut dicis: absit a me: sz
potius postillā suam eē simplr ꝯmendandā exp̄sse asserui
in questiōe p̄dicta: lz in aliq̄bus locis sentiam eā minus suf
ficē: qd nō reputat viciū simplr. Nemo nāq; mortaliū pfe
cte oia examinare pōt: sepe enim dormitauit homer'. San
ctum aūt est in oibus scientijs: p̄sertim in scriptura diuina
sp p̄honorare veritatē: vtinā frater dilectissime esses i meo
ꝯsortio saltem aliq̄tulo tpe: ut sil discurrere valeremus ad
ditiunculas has ꝛ sic expimento coḡsceres: q̄ in illis locis in q̄
bus ab eius dcis deuiare videor: çelo vitatis nō rep̄hendē
di studio ꝓcessi: ꝛ etiā in his nō iudicio ꝓprio deuiā: sed se
quēdo maioꝝ sententiam. Uale frater in domino ꝛ melio
ra carismata sp emulare ꝛc.

Incipit ꝓlogus in replicas defensiuas postille fris Ni
colai de lyra ab impugnatiōibus dñi Burgeñ. editas a ve
nerabili ꝛ religioso patre fratre Matthia doring sacri or
dinis minoꝝ: ꝓuicie Saxonie mistro: ad plurimoꝝ roga
tum: p̄fatam postillā ut veritate lucentē amplexantium.

MOdestiam antiquā tenere hoies iustos atq;
scōs decebat: ꝛ ordinata regularit iniurijs n̄
grauare molestis. Naz sicut minus bñ gesta
correctiōis limam: sic optime facta laudez et
glāz req̄rūt: sz qr oimoda p̄fectio: solis diuis
rebus competit: in cunctis humanis opibus repiri poterit
qd rep̄hensiōe dignū est: cū modestia tm̄ ut ait beat' Aug.
in princi. retract. que modestia nō mō in agibilibus: sz ꝛ sci
bilibus locū hz. Nā ꝺm verū intellectū sacre scripture: circa
diuinū scibile errare nō ꝯtingit: ideo ipsa sola hūc honorē
sibi vendicat: ut recte intellecta sine reprehensiōe ꝯsistat: ut
vult beatus Dionysius de diui. no. ca. ij. Nihilq; ei ꝯrium
nisi sit oio falsū. in ea quoq; nihil repit absurdū: ꝺm Aug.
xj. sup Geñ. ca. j. Diuersitas igit ꝛ ꝯtrarietas i eius expōne
nō hz ortū ex illa doctrina irrefragabili: sz ex eo q̄ eius ex
positores intellectū plenū nō sūt assecuti: ut vult btūs Hi
lari'. ij. de trini. Que tm̄ expositoꝝ diuersitas nō oio inuti
lis ē: q̄nimo p ea pigricia studētiū excutit: ut vitas inquira
tur: sicq; ecclie ꝓficiūt in surgētes hēses: ut inq̄t btūs Aug.
. j. sup Geñ. ꝯ manicheos. Oēs igit scī ꝛ catholici sacre scri
pture tractatores antiq̄ nedū ꝯsentiēdo: verū etiā salua fide
dissentiēdo a successorib' grās meruerūt imortales. naz p'
ꝛ p eoꝝ venerādos scōsq; labores excitati p p̄ib' nati filij:
doctores in eoꝝ ꝯpatōe moderni nō paꝝ laude digni surre
xerūt: q̄ in sacre scripture expōne desudātes ut vitā hērent
eternā talib' ꝓmissā: ipsā elucidauerūt: sensū ipsi' lrālē tan
q̄ magis auctēticū inq̄rentes: int q̄s mgr Ni. ꝺ lyra in ligua
hebraica silr ꝛ latina pit': vniuersalior ꝛ p̄clarior repit: cui'
spm̄ tanq̄ pueri iunioris de minoꝝ fratꝝ ordine de' illustrā
do misericorditer suscitauit. Jpse q̄; sic suscitatus qd sine fi
ctōe didicit: sine inuidia cōicauit: et tanq̄ sapiētib' ꝛ insipi
entib' magnis ꝛ puulis debitor effect' satisfacē cupiēs opus
egregiū ꝯposuit: ꝛ in eccl'e scē gaçophilaciū paup ꝓfessione
cū vidua paupcula studē volētib' ꝓfuturū obtulit: ꝛ hoc
ipm̄ op' suū postillā nuncupari decreuit. hoc inq̄ op' postil
le: ꝛ si tāte sufficiētie fuerit q̄ ipm̄ nō solū puuli: sz ꝛ magni
nec solū fideles: sz ꝛ ifideles i dubijs circa sacre scripte lrālē

Universidad de Deusto
Biblioteca

intelligentiā reqrūt:ipſe tñ magr̄ Nicola⁹:ut vᷓ humilr̄ im-
pſecꝫ ſe recogſcēs:⁊ ut pi⁹culpā agſcēs vbi foꝛtaſſis culpa ñ
eſt:in ꝑemio ſui opis:ſe ⁊ p eū ſcripta deīmiatōi ſcē matris
eccl'ie ſubmittēs:lcōꝛē beniuolū ⁊ coꝛrectoꝛē efflagitat cha-
tatiuū:ſciēs ꝙ nemo ex oī pte beat⁹. Ubi aūt charitatiuū
coꝛrectoꝛē expoſtulat:inſidioſū coꝛruptoꝛē inueīſſe ꝓbatur
Nā qdā iude⁹ut dī in Hyſpania ad fidē ꝯuerſus Paulus i
baptiſmo noiat⁹:tādē ad eccl'iam Burgēſeꝫ ꝓmot⁹:oī mo-
deſtia p⁹poſita:pfatā poſtillā eccl'e ſcē necīam:⁊ cūctꝭ ſtudi
dioſis venerandā hoſtilr̄ inuaſit:imoderatōne p beatū Hi-
lariū.x.ō trini.rephēſiue ōſcripta vbi dī:Cōtra vitatē aut
nō intellectā:aut offendētē:vel ſtulte:vel vicioſe voluntatis
erroꝛ obnitit. Immoderata ē.n .oīs ſuſceptaꝝ volūtatum
ptinacia:vbi nō rōni volūtas ſbȳcit:ſꝫ his q volum⁹ rōem
inqrim⁹:⁊ placidis doctrinā coaptam⁹. Janqꝫ nois poti⁹
ꝙ rei erit doctrina q fingit. Hos inqꝫ imodeſtie modos: ut
ita dicā:dict⁹ Paulus Burgeñ.māifeſte tenuit:qꝛ in multis
oñdit ſe poſtillā odiſſe ⁊ nō intellexiſſe vel itelligē noluiſſe
ſicqꝫ eā taqꝫ irrōnabilē:falſā:erroneā:in mltꝭ iꝓbauit: ut
op⁹ tā inſigne tanqꝫ laudabile apud min⁹ ſapiētes puipen-
ſū reddat:et ut imoderātiā pfatꝭ modis aſſūptaꝫ coloꝛare
videat:iuaſiōes qs ſcripſit:additōes:qͥuis vᷓ ſint coꝛruptō
nes:noiauit:poſtillāqꝫ ut pꝫ in effcū ficte ꝯmēdauit.nā in p
emio ſui coꝛruptoꝛū de hac poſtilla ſcribēs filio ſuo Alfōſo
ſic ait:Qm̄ int innūerabilia pene opa qꝫ vitate diuia ſcri-
ptura circūdata refulget:poſtilla Nicolai de lyra:tā ſui re-
cētia ꝙ ſui digna celebritate clareſcit:q vtrūqꝫ teſtm̄ diſcur
rēs ſtudioſe ſenſū lr̄alē:q int ceteros pcipu⁹ē copioſa luculē
tia tradidit:hāc tibi donare ꝓpoſui:⁊ qō legare ꝯcepam i-
ter viuos:nō nude ꝯdonarē:ſꝫ pina additamēta pino mu-
nuſculo cumlare viſū ē:hec Burgeñ. Uñ ſi opi ſic ꝯmenda
to nō detrahētia addidiſſet:⁊ vbi emēdādū foꝛet cū mode
ſtia emēdaſſet:nō eſſꝫ loc⁹redargutoꝛi:ſed qꝛ ſb titulo addi
tionū calūnias coꝛruptoꝛias miſcuit qtū p eū ſtetit:minus
cautꝭ op⁹ vile reddē ſtuduit:⁊ ad modū ſcoꝛpiōis facie blā-
diēs cauda pupugit:⁊ coꝛrupit:qten⁹ ope ſic vilificato:ſēſus
ſacre ſcripture lr̄al ⁊ pcipu⁹ alibi ita plane:plene:⁊ ꝯpēdio-
ſe non repibil:nō min⁹negligent ꝙ picl'oſe trāſiret in abuſū
Ego fr̄ Matthias oꝛdīs fratrū mioꝝ int ſacre theologie ꝓ
feſſoꝛes minim⁹:ꝓuicie Saxonie miſter indign⁹:ad multo
rū pfatā poſtillā caripēdētiū rogatū:certamē ꝯ Burgeñ.ꝓ
mgr̄o Nicolao ſuſcepi:nō ut poſtille q ſeipſaꝫ ſufficient de
fendit ꝯferā adminiculū:ſꝫ ut oñdaꝫ mgr̄m Nicolaū: ⁊ ei⁹
opus ſine modeſtia ſtimulo iuidie:vane gl'e:vel vtriuſqꝫ: a
Burgēſe vilit ipugnatū:et ſic op⁹ Burgeñ.vᷓ ē poſtille coꝛ-
ruptoꝛiū:ita ut op⁹illud cū deo fauēte ꝯſūmatū fuerit:coꝛ
rectoꝛiū coꝛruptoꝛū venit merito nūcupanō.in q coꝛrupto
rio qcqd dictꝭ mgr̄i Nico.nō obuiat: etſi rephenſiōe dignū
ut additamētū relinquā intactū :nec vim faciā:vbi Burgꝭ.
aliquē paſſū alit ꝙ poſtillatoꝛ exponit. Sciem⁹etiā apō ſā-
ctos doctoꝛes eiuſdē paſſus eē varias expoſitōes:niſi foꝛtaſ
ſe a veritate vel a cōi ſnia doctoꝝ notabiliter deuiaret. In
hoc aūt ope ⁊ qcunqꝫ alio p me fcō vel in poſteꝝ fiēdo me
totū dignis ⁊ legitimis coꝛrectoꝛib⁹ſbmitto:et ſi i hoc ope
repiat ꝙ dixeri Burgeñ.delyrare:non recipiat ut blaſphe-
mia:ſed ad lr̄am ꝙ delyrat:qꝛ cū lyra nō cōcoꝛdat. In hoc
igit coꝛrectoꝛio hūc oꝛdinē cōiter ſuabo. Primo.n.pūctū
coꝛruptoꝛꝭ fidelr̄ referā:debic qd ⁊ qtū ꝯ poſtillā mgr̄i Ni
colai facit oñdā. Hoc pſuppoſito circa ſenſū lr̄alē: qō ⁊ po
ſtillatoꝛ ⁊ Burgēſis pncipalr̄ qrūt:ꝙ adeqta rō ſenſus lr̄al
ſit:⁊ ꝙ ſenſus lr̄al ſit ille:q ē ver⁹rōnal p ſpūm ſcm̄ intent⁹
⁊ p voces aut res ſine abſurditate ſignificat⁹. Iſta rō adeq-
ta ſenſus lr̄al hr̄ét a beato Aug.ſup Geñ.ad lr̄am: ⁊ a bea-
to Greg.in moꝛa.ꝓut etiā Burgeñ.eoſdē ad id allegat i di
ſputatōe queſtionis pambule.

Replica ꝯ quedā dicta Burgeñ.in qſtione pambula.

In cui⁹ qſtiōis articulo qrto Burgeñ.notat po
ſtillatoꝛē in duob⁹. Primo ꝙ ꝓpōderat expōnē
ifideliū. Scōo ꝙ diſſimlauerit reuerētias ⁊ au
ctoꝛitates ſcōꝝ doctoꝝ. Quid vitatꝭ ſit i pmo dicet i lo
co p Burgeñ.allegato:videlꝫ Geñ.j. Circa ſcōm notād
ꝙ ſcōꝝ auctoꝛitas ⁊ reuerētia:vbi ⁊ ſci locuti ſūt:ſp dꝫ
a fidelib⁹ venerari:ut pꝫ.xv.di.decreti p totū. Ubi aūt
ut hoies:⁊ ex opione locuti ſūt:nec ſci in h⁹mōi ſibi vo
lūt honoꝛeꝫ deferri:ut pꝫ.iiij.ſup Geñ.ad lr̄aꝫ.ca.xxij.
Sciuerūt.n.ſci ꝙ ex opione ſapiēs ꝯdic ſine vicio ſapi
enti:imo expedire vꝫ in mā opiabili dubia moueri.nā
ſicut beat⁹ Aug.i.ſup Geñ.ꝯ Manich.eccl'ie ꝓficiūt in
ſurgētes hēſes ad excutienō pigriciā:ita expedit i eccl'a
ꝯrias eē opiones eadā rōe:et ꝙ ꝯrie ſci doctoꝛes opinēt
in plib⁹ſacre ſcripture paſſib⁹:nō niſi dcā ſcōꝝ igrās ig
rat.nec puto incōueniēs dcā infideliū aſſumi i expōnē
ſacraꝝ ſcripturaꝝ ⁊ ꝯfirmatōeꝫ dubioꝝ occurrētium
nā beat⁹ Aug.facit ſic.iij.ꝯfeſ.i pncipio ⁊ mltꝭ alijs locꝭ
vbi aſſumit ⁊ laudat dcā Cicerōis ⁊ Platonis ⁊ alioꝝ
Dia.n.q ꝯ fidē nō ſūt lꝫ aſſumē i adiutoꝛiū. Dē.n.ve-
ruꝫ vō ꝯſonat ex.j.ethi. Et foꝛtaſſis vitas fidei poſita
ab ifideli:ea q ſūt fidei ꝯfirmat: ut dic.xj.ō ciui.dei.c.
xxj.⁊.ij.de doct.xp̄iana beat⁹Aug.ad ꝓpoſitū dic:Si
q foꝛte fidei nr̄e accōmoda dixerit:nō ſoluꝫ foꝛmidāda
nō ſint:ſꝫ ab eis taqꝫ iiuſtꝭ poſſeſſoꝛib⁹in vſū nr̄m vēdi
cāda. Et poſito exēplo de iudeis ſpoliātib⁹egyptios ſb
dit:ſic fecerat Cypꝛian⁹doctoꝛ ſuauiſſim⁹:⁊ martyr be
atiſſim⁹:Lactāci⁹:Uictoꝛian⁹:Optan⁹:⁊ Hilari⁹. Fru-
ſtra g Burgeñ.poſtillatoꝛē i eo redarguit:cū ⁊ ipſemet
Ariſto.dcā aliqtiēs adducit. In ſexto articl'o ei⁹qſtiōis
p⁹verā:qͥuis apud Burgeñ.fictā ꝯmēdatōeꝫ poſtillato
rē ipſe Burgꝭ.vitupat in trib⁹. Prio dic i poſtilla irrō-
nabilr̄ p⁹poni dcā ſcōꝝ:⁊ ſpālit ſancti Thome:cui⁹di-
cta dic igne charitatꝭ exaiata:⁊ nālis rōis dictamie mul
tiplr̄ purgata. Ad hoc dico ꝙ Burg.i poſtillatoꝛe egre
ferre nō debuit:qō ipſemet ſepe facē ꝯſueuit. In plerꝭqꝫ
.n.locꝭ ut patebit in ꝓceſſu ⁊ btm̄ Aug. Hiero. Grego.
iſi.⁊ ſcm̄ tho.quē ceterꝭ grādi ꝯpēdit p⁹pōit ſine rōe:qō
i poſtulatoꝛe nō repit:q nulli⁹ſci dcm̄ reꝓbat: niſi ex
maioꝛi rōe ⁊ auctē declinādū oñdat. Et ſpālr̄ huic Bur
geñ.vꝫ crimē leſe maieſtatꝭ ipugnare dcā ſci Tho.q p-
ferre vꝫ dcis Aug. Greg. Hiero.⁊ alioꝝ:qſi illa ñ ſicut
iſta ſit igne charitatꝭ exaiata:⁊ qſi illa ſic iſta nō egeāt
rtractatōe. Bis.n.aug.i exoꝛdio ſue retractatōis dic ꝙ
i mltiloqo pctm̄ nō deerit:q ñ hꝫ pmas ptes ſapic.ſ.re
cte docēdo:hēat ſaltē ſcōas.ſ.modeſtie i reuocādo erra
ta. Cōcludit:q iſta ſciturī ſūt ñ imitēt me errātē:ſꝫ i me
li⁹ ꝓficiētē. Modeſtū fuiſſet Burgeñ.ſcm̄ Tho. beato
Aug.ñ pferre qſi oia dcā ſci Tho.ſint pma va:qm̄ mlt
ta dcā bti Aug.ſūt hodie opiabilia:q et libꝛos ſuos ſu
per Geñ.ad lr̄aꝫ reputat mag eē inqſitios ꝙ diffinitios
⁊ qdā dcā ei⁹etiā ñ retractata a moderna ſchola cōit ñ
recipiunt:ut de rōe intelligēdi opa ſex dieꝝ ⁊c. Nō igit
egre ferat Bur.ſi dcā bti Tho.ñ vſqꝫqꝫ recipiāt. Se
cūdo aūt Burg.nōt poſtillatoꝛeꝫ qſi nō fuerit pfect⁹ in
ideomate hebꝛaico:eo ꝙ a puericia ñ didic:ſꝫ illa rō ñ
vꝫ:qꝛ ſtat ſenē addiſcē ideoma qōcūqꝫ pfcē. Nec Burg.
debuit ex eo nōre poſtillatoꝛē:ſꝫ ei grās agē:qꝛ ad exal-
tatōeꝫ catho.fidei:⁊ ſacre ſcripture dilectiōe tm̄ ipēdit
ſtudiū ut intellcm̄ ligue hebꝛaice et adult⁹ aſſeq merēt
Qō ſi rephēſibile ē:vēit bis Hiero.ſilr̄ clpand⁹:qō ab
ſit. 3⁹Bur.clpat poſtillatoꝛē:qꝛ ſecut⁹ē rabi Salo.po
ti⁹ ꝙ alios hebꝛeos eo potioꝛes. Rñō ꝙ poſtillatoꝛ ñ ſe
qt nec illū nec alios:niſi qtū rō ⁊ fides admittūt: imo
hi qs Bur.pfert rabi Salo.ñ repiūt fidei pl⁹ fauiſſe et
rōi:nec ſcripturā clari⁹ expoſuiſſe ꝙ ra.Sa.ut patebit
in locꝭ ſuis.

Incipit liber Geneſis. Capitulū pꝛimū.

In pꝛincipio.

Omiſſis diuiſionib⁹ curio
ſis: accipio illā que magis
conſueta ē dici. Tota enim
ſacra ſcriptura diuiditur i
duas ptes: videlꝫ i vetus ⁊
nouū teſtamētū:ita ꝙ lꝫ to
ta ſacra ſcriptura ſit ō deo
tanqꝫ de ſubiecto:tñ pꝛima
ps pncipalr̄ ē de deo tanqꝫ
creatoꝛe ⁊ gubernatōe. Se
cūda vō de deo tanqꝫ redē-
ptoꝛe ⁊ gloꝛificatoꝛe. Pꝛia
ps videlꝫ veteris teſtamēti
diuiditur i qtuoꝛ ptes:videlicet in libꝛos Legales:Hi
ſtoꝛiales:Sapiētiales:⁊ Pꝛophales. Et qꝛ vet⁹ teſtm̄
⁊ nouū ſe hñt ſicut rota in medio rote:vt hꝫ Ezech.i.
ca. Ideo nouū teſtamētū cōſilr̄ diuidit: qꝛ legi i nouo
teſtō coꝛreſpōdet euangeliū. Libꝛis ſapientialib⁹:coꝛ-
reſpōdent epiſtole Pauli:⁊ alioꝝ aplo'ꝝ. Libꝛis hiſto
rialib⁹:coꝛreſpondent actus aploꝝ. Libꝛis ꝓphetaꝝ:
coꝛreſpondet Apocalypſis. Circa pꝛimā ptē veteris
teſtamēti que continet libꝛos legales: videlꝫ quinqꝫ li
bꝛos Moyſi : conſiderandū ꝙ lex nō datur vni pſōe
ſed cōitati populi adunati: ideo pꝛimo deſcribit adu-
natio fidelis populi ſub cultu vni⁹ dei: quod fit in li-
bꝛo Geñ. Secūdo deſcribit legiſlatio populo adunato
⁊ hoc fit in Exo.⁊ duob⁹ libꝛis ſequētib⁹. Tertio po
nitur pꝛedicte legis repetitio: ⁊ explicatio:⁊ hoc fit in
Deutro. Pꝛima in duas:qꝛ pꝛimo Moyſes oſtendit
nature humane pꝛoductionē. ſecundo ipſius ꝓpaga
tionē.iiij.ca.vt ſic pꝛocedat ad electionē fidelis populi
⁊ diſtinctionē eius ab infideli populo per ſucceſſiōes
generationū:vt patebit infra. Circa pꝛimū conſiderā
dū ꝙ tota coꝛpalis creatura facta ē ꝓpter hoiem. nā
elemēta ſunt ꝓpter mixta:⁊ mixta inaiata ꝓpter mi-
xta aiata:⁊ iperfecta ꝓpter pfecta: vt plāte ꝓpter aia
lia:aialia vō ꝓpter hoiem qtum ad eius nutritionē:
⁊ iuuamentū. Coꝛpa etiā celeſtia facta ſunt quodāmō
ꝓpter hominē ſm quod dꝫ deutrono.iiij.ca. Ne foꝛte
oculis eleuatis ad celū videas ſolē ⁊ lunā:⁊ oia aſtra
celi:⁊ erroꝛe deceptus adoꝛes ea:⁊ colas q creauit dñs
deus tuus in miniſteriū cūctis gentib⁹. Et ideo pꝛimo
deſcribit coꝛpalis creature ꝓductionē generalit:Se
cūdo hoīs foꝛmationē ſpēaliter ibi: Et ait faciam⁹ ho
mineꝫ.⁊c. Circa pꝛimū tria facit ſcriptura: qꝛ pꝛio ex
ponit opus creationis: ſecundo opus diſtinctionis ſeu
foꝛmationis ibi: Dixitqꝫ deus fiat lux. Tertio op⁹ oꝛ-
natus ſeu diſpoſitōis ibi: Dixit aūt deus fiant luiaria
Opus creationis deſcribit ante oēm dic. Opus diſtin
ctionis pꝛimis trib⁹ dieb⁹. Opus aūt oꝛnatus alijs tri
bus dieb⁹ ſequentib⁹.⁊ ſeptimo die requieuit de⁹ a no
uis creaturis condendis. ſm vō ſententiā Hiero.i epi
ſtola ad Paulinū pꝛeſbꝛm de oib⁹ ſacre ſcripture libꝛꝭ
pꝛincipiū Geñ.ē tantis obſcuritatib⁹ iuolutū: vt ante
xxx.ānos apō hebꝛeos nō legatur.⁊ h⁹mōi obſcurita
tes ſatis apparent ex varijs ⁊ multiplicib⁹ expoſitōib⁹
tam doctoꝝ hebꝛeoꝝ:ꝙ catholicoꝝ circa ipſuꝫ. Et qꝛ
confuſio ē tā itelligentie ꝙ memoꝛie inimica: intendo
vitare talē multitudinē expoſitionū: illaꝝ maxime q
a ſenſu lr̄ali remote videntur:cui ſenſui itendo inſiſtē
ſm grām a dño mihi datam. Igitur circa pꝛincipium
Geñ.ſunt tres expōnes ſolēnes ad quas alie vident re-
duci. Pꝛia ē ipſi⁹ Aug⁹.qui illos ſex dies exponit:nō ꝓut
ipoꝛtāt ſucceſſionē tpis:ſed ꝓut dicūt cognitionē angeli-
cam relatam ad ſex genera rerū cōditarū. Iſta aūt cogni
tio angelica duplex ē:vna ē rerū in genere ꝓpꝛio: ⁊ hec dꝫ
veſptina:qꝛ ois creatura ad deū cōpata qui ē lux p eſſen
tiam: tenebꝛa ē. Alia ē cognitio in verbo:⁊ hec dꝫ matuti
na. Et ſic exponit factū ē veſpe ⁊ mane dies vn⁹. inqtum
angeli cognouerūt lucē pꝛoductā ⁊ a tenebꝛis diuiſam in
genere ꝓpꝛio:⁊ hec dꝫ veſpe. Et rerū i verbo ⁊ hec dꝫ ma
ne:⁊ eodem mō de alijs dieb⁹ ſequentib⁹. Sed iſta expoſi
tio videt nimis lōginqua a lr̄ali ſenſu: maxime qꝛ ſm ali-
os ſanctos ⁊ doctoꝛes Moyſes rudi populo loquebatur:
qui nō poterat capere ſpūalia:ſed tm̄ coꝛpalia ⁊ groſſa.⁊
ideo de ꝓductione angeloꝝ nō fecit expꝛeſſam mētionem
Et iterū qꝛ populus ille ꝓnus erat ad idolatriā: ſi feciſſet
mētionem de creaturis ſpūalib⁹ ⁊ iuiſibilib⁹ coluiſſet eas
tanqꝫ deos.⁊ ideo iſta expoſitio que lōginqua videt a lr̄a
dimittatur. Alie aūt due expoſitōes videntur ꝓpique lr̄e
⁊ ideo intendo eas ꝓſequi.⁊ pꝛocedūt ſm varias opiones
de natura materie poſitas a phis. Et ideo pꝛimo viden-
dū ē de hoc: nec mirū ſi circa hoc diutius imoꝛemur: qꝛ
ex hoc dependet itellect⁹ opatiōis ſex dieꝝ:que hic deſcri
būtur multū obſcure. Igit circa naturā materie coꝛpali
um tres ſunt opiones ſolēnes. Dicit eni cōmētatoꝛ libꝛo ō
ſubſtantia oꝛbis:ꝙ in coꝛpib⁹ celeſtib⁹ nō ē materia ꝓpꝛie
dicta que ē ps ſubſtātie cōpoſite:cuius rō ē:qꝛ materia ꝓ
pꝛie dicta que ē i genere ſubſtantie ē potentia cōtradictōis
ad eſſe ⁊ ad nō eſſe ſimpliciter.talis aūt potentia nō eſt in
coꝛpib⁹ celeſtib⁹ que ſunt icoꝛruptibilia:vt ab oib⁹ ſuppo
nitur tanqꝫ veꝝ.g ⁊c.⁊ ideo ſi aliqñ in coꝛpib⁹ celeſtib⁹ a
phis dicatur eſſe materia:hoc ē large accipiendo iqtū ſub
iectū accipitur pꝛo materia:qꝛ ē ibi ſubiectū mot⁹ localis
⁊ potentia ad vbi. Alij aūt dicūt ꝙ in coꝛpib⁹ celeſtib⁹ eſt
materia que ē ps ſubſtātie cōpoſite: alioqñ coꝛpa celeſtia
eſſent foꝛme actu itelligibiles:qꝛ eēnt a materia ſepate. Itē
qꝛ ibi ē qtitas:que ſequit materiā:ſicut qualitas foꝛmam
ſed ē alteri⁹ rōnis ꝙ materia coꝛpoꝝ elemētoꝝ ⁊ mixtoꝝ
qꝛ in ipſa ē tm̄ potentia ad foꝛmā quā hꝫ ⁊ ad nullā aliaꝫ:
ſicut materia ſolis ē ſolū in potentia reſpectu foꝛme quā
hꝫ ⁊ nō alterius.⁊ ſic ē de alijs coꝛpib⁹ celeſtib⁹: ꝓpter qō
coꝛpa celeſtia ſunt icoꝛruptibilia. Materia vō elemētoꝝ
⁊ coꝛpoꝝ mixtoꝝ ē in potentia ad plures foꝛmas:que nō
pñt ſimul eē in materia : et ideo qñ ē ſub vna foꝛma ē in
potentia ad aliā qua caret:⁊ ſic hꝫ pꝛiuationē annexā. ꝓ-
pter quod pꝛedicta coꝛpa ſunt coꝛruptibilia: qꝛ pꝛiuatio
ſemp machinat ad maleficiū: vt dꝫ.j.phyſ. Alij vō dicūt
ꝙ in coꝛpib⁹ celeſtib⁹ ē materia:⁊ ꝙ ē eiuſdē rōnis cū ma-
teria generabiliū ⁊ coꝛruptibiliū.cui⁹ rō ē qꝛ materia ſub
ſtantiat p ſuū poſſe ſm ꝯmētatoꝛē ⁊ phm:⁊ ideo circūſcri
pta omni foꝛma:materia que ē in genere ſubſtantie ⁊ ē ps
cōpoſiti:nō pōt intelligi niſi pura potentia. Cū igit actus
ſit qui diſtinguit ⁊ p merā potentiā nulla poſſit eſſe diſtin
ctio videtur ꝙ circūſcripta p itellectū omni foꝛma coꝛpm
coꝛruptibiliū ⁊ icoꝛruptibiliū nō remaneat aliquid vnde
hec materia poſſit diſtingui ab illa:ſed remanet vni⁹ ſim
pliciter rōnis in coꝛpib⁹ celeſtib⁹ ⁊ coꝛruptibilib⁹. Item ſꝫ
Aug⁹.li.cōfeſ. Materia ē ꝓpe nihil:ita ꝙ nihil pōt exco-
gitari itermediū. Si aūt in coꝛpib⁹ celeſtib⁹ ē materia al
terius rōnis ꝙ i elemētis.opoꝛtet ꝙ iſta rō ſit nobilioꝛ: qꝛ
ignobilioꝛ nō pōt eſſe:ergo magis recedit a nihilo: ⁊ p cō
ſequēs pdit rōnē materie:⁊ accipit rōnē foꝛme. verūtamē
lꝫ in ipſis ſit materia eiuſdem rōnis:tñ coꝛpa celeſtia ſunt
incoꝛruptibilia:inferioꝛa aūt coꝛruptibilia. Cui⁹ rō eſt qꝛ
ſm phm li.de ſenſu ⁊ ſenſato: Ignis ⁊ terra non agūt ⁊ pa
tiūt ad inuicē inqtū h⁹modi : ſed ſolū inqtū cōtarietatē
hñtia:ideo coꝛpa elemētaria ⁊ mixta quoꝝ foꝛme ſbales

hñt annexas ɔtrarias qualitates actiuas ꝛ passiuas:agũt ꝛ patiũtur ad inicē passione ꝑprie dicta:que ē cũ abiectõe cõtrarij:ideo transmutant:generãtur ꝛ corrũpunt. Forme aũt substãtiales corpoꝝ celestiũ nõ hñt annexas tales qualitates actiuas ꝛ passiuas:ꝛ p ɔñs nõ ē in eis passio q̃ magis facta ɔtraria abijcit ab ipsa sbã: ꝛ per ɔñs remanēt incorruptibilia. lꝫ eni hēant materiã eiusdē rõnis cũ corpib' corruptibilib':accipiẽdo mã3 p̃cise ꝑut ē ps cõpositi in genere sbe:que distinguit a priuatõe ꝑut hẽ.j.phyſ. Et ſm istos mã corpoꝝ celestiũ nõ ē puationi adiũcta:qꝛ mã nõ hꝫ priuationē adiũctã ꝑprie loquẽdo:nisi ꝑut ē informata forma sbali hñte annexas q̃litates hñtes ɔtrarietatē ad qualitates annexas alteri forme sbali icõpossibili in eadē mã:sicut forma sbalis ignis hꝫ annexas caliditatē ꝛ siccitatē. Forma sbalis aque hꝫ annexas frigiditatē ꝛ humiditatē:q̃ sũt generatõis ꝛ corruptionis cã:vt superi' expressũ ē. Que aũt istarũ triũ opionũ sit verior nõ ē p̃ntis speculatõis iquirere:nec p ɔñs multitudinē rõnũ ad hoc iducere:cũ sicut p̃dictũ ē itendã insistē expositõi lrali:ꝑpter qõ itendo lrã3 q̃ ē i principio Gen̄. ſꝫ p̃dictas opiones varie exponere ꝛ rõnes ad vtrãq3 ptē inductas soluere:quib' solutis alie q̃ possent induci de facili poterũt solui sicut credo. Et sic lector eligat expositionem quã tenere voluerit:vel vtrãq3 si voluerit ꝑsequat. Prima expositio ē ꝙ oẽs ptes mũdi principales videlꝫ corpa celestia oĩa:ꝛ q̃tuor elemẽta:p opus creatõis a p̃ncipio fuerũt ꝑducta i formis suis sbalib' distinctis: et totũ opus distinctõis seu formatõis in trib' dieb' sequentib': ꝛ etia3 opus ornat' corpoꝝ celestiũ qõ factũ ē i q̃rta die:intelligit q̃tũ ad q̃litates ꝛ ꝑprietates accidentales supadditas:vt patebit magis in pticulari ꝑsequendo istã expositionē. Et procedit ista expositio ſm duas p̃mas opiones de nã mãe suprapositas. Illi eni q̃ dicũt ꝙ i corpib' celestib' nõ ē mã nõ p̃nt dicere ꝙ mã omniũ corpalium sit ꝑducta sub vna forma cõi:ꝛ postea ſm diuersas sui ptes p formas sbales specificas distincta:cũ ſm eos in corpib' celestib' nõ sit mã ꝛ ideo ɔñter hñt dicere ꝙ oĩa corpa celestia a p̃ncipio sũt ꝑducta in formis sbalib' distinctis. ꝛ cõsilĩter dicũt de elemẽtis que sũt ptes itegrales mũdi p̃ncipales ꝙ in suis formis sbalib' simul sũt producta:lꝫ nõ ita necessario seq̃tur de elemẽtis ad dictũ coꝝ de nã mãe sicut sequit de corpibus celestib' in q̃b' nõ ponũt mã3. Eodẽ mõ dicendũ est illis q̃ tenēt opionē secũdã de mã supra positã:qꝛ si mã c' libet corpis celestis ē solũ i potentia ad formã sbalē qua3 hꝫ nõ põt dici ꝙ mã corpoꝝ celestiũ ꝛ elementoꝝ sit ꝑducta sub vna forma cõi:ꝛ postea p formas sbales distincta nec etiã ꝙ mã corpoꝝ celestiũ p se sit ꝑducta sub vna forma cõi:ꝛ postea distincta per formas sbales solis ꝛ lune ꝛ alioꝝ corpoꝝ celestiũ:qꝛ ad vtrũq3 istoꝝ sequit oppositũ dicti sui:videlꝫ ꝙ mã corpis celestis nõ solũ sit in potẽtia ad vnã formã:sed ad plures. Secũda aũt expositio lralis quã tenēt Strab' ꝛ Beda ꝛ aliq̃ alij doctores ē:ꝙ mã oĩm corpaliũ ꝛ elemẽtariũ p opus creationis ꝑducta ē sb vna forma cõi in genere sbe:vtpote coporeitatis:ꝛ dieb' sequẽtib' sit distincta ſm diuersas sui ptes p formas specificas tã celestes q̃ elemẽtares. Cõsiderandũ võ ꝙ si i qualibet pticula lrã exponeret ſꝫ vtrãq3 opionē p̃dictã successiue tal' freq̃ẽs mutatio ꝛ transit' de vna expositõe ad aliã cõfunderet intellectũ:ꝑpter qõ itendo exponere totã lrãm a p̃ncipio capituli vsq3 ad opus q̃rte diei inclusiue. Primo ſm

Incipit liber Geneſi q̃ dr̃ hebraice Bresith. ❡Cap. I.

In principio creauit deus celu3 ꝛ terrã. Terra aũt erat iãnis ꝛ vacua: ꝛ tenebre erant sup faciē abyssi:ēt spũs dñi ferebat super aquas. Dixitq3 deus:fiat lux:ꝛ facta ē

primã expositionē:ꝛ secũdo q̃tũ ad secũdã. Lrã aũt q̃ sequit opus q̃rte diei ſm vtrãq3 vniformiter põt exponi. Primo igit exponit opus creatõis cũ dr̃ a In p̃ncipio. Et describit factũ ante oēm diē:sed illud ante ſm istã expositionē nõ accipitur duratõe sed nã tm̃:sicut sonus p̃cedit vocē. dicit igit In principio.i.tẽpis vel ꝑductiõis rerũ b ❡Creauit deus.i.de nihilo ꝑduxit qõ ē ꝑpũ ipsi' dei. c Celũ.i.corpa celestia oĩa i suis formis sbalib' distincta:lꝫ adhuc in aliq̃b' ꝑprietatib' accidētalib' cēnt informia:vt patebit infra. d ❡Et terrã in sua forma sbali distinctã:ꝛ aliquib' ꝑprietatib' formã sbalē necessario cõcomitantib'. qꝛ tñ adhuc q̃tu3 ad aliqua erat informis:ideo sequit e Inanis.i.inuisibilis:qꝛ erat vndiq3 aquis coopta. f ❡Et vacua qꝛ nõ erat adhuc plãtis ꝛ herbis ornata. Sequit g Et tenebre ꝛc̄. abyssi.i.sup faciē elemẽtoꝝ. Abyssus ei dr̃ ab a qõ ē sine:ꝛ byssus qõ ē genus lini cãdidissimi. vñ abyssus dr̃ q̃si sine cãdore vel splẽdore: qꝛ color cãdidus hꝫ plurimũ de luce. ꝛ ideo cõgeries elemẽtoꝝ p̃dicta vocat abyssus:qꝛ lux non erat adhuc producta. Dicit etiã abyssus alio mõ illud qõ iportat q̃dã cõfusionē ꝛ cõmixtionē. totũ aũt qõ est infra circulũ lune erat cõfusum:qꝛ lꝫ elemẽta cēnt ꝑducta in suis formis sbalib':nõ tñ adhuc hēbant oẽs ꝑprietates accidentales debitas vsq3 ad tertiã diē in qua sunt distincta elemẽta. ꝛ ideo vsq3 tũc aqua ipsa nõ habuit debitã densitatē:sed q̃si vaporaliter eleuabatur p totũ spaciũ aeris ꝛ ignis:coopiebat eni terrã:ꝛ sic q̃dã confusio ꝛ cõmixtio erat in elementis:ꝛ ideo hoc vocabat abyssus
h Et spũs ꝛc̄. aquas.i.sup illã cõgeriē ꝛ cõmixtionē elemẽtoꝝ p̃dictã:ꝛ vocat noĩe aquarũ:qꝛ sicut dictu3 ē ipsa aqua coopiebat terrã:ꝛ alijs duob' elemẽtis cõmixta erat mõ p̃dicto:ꝛ accipitur hic spũs dei.i.volũtas q̃ ferebat sup illã congeriē elemẽtoꝝ:sicut volũtas artificis sup mã3 quã formare ꝛ ornare itendit. i
Dixitq3 de'. Hic icipit opus distinctõnis:ꝛ p̃mo ponit distinctio diei ꝛ noctis. Secũdo distinctio corpoꝝ celestiũ ibi:Dixit quoq3 de'. Tertio distinctõ elemẽtoꝝ ibi:Dixit võ de' ꝛc̄. Circa p̃mũ considerandũ ꝙ dies ꝛ nox distinguũt p lucē que ē quoddã positiuũ ꝛ p tenebras q̃ iportãt p̃uationē lucis:ꝛ ideo opus distinctõnis icipit a luce:ꝛ hoc ɔueniēter. Prio qꝛ ē q̃litas cõis in q̃ corpa celestia cõicãt cũ inferiorib':vtpote cũ igne ꝛ cũ aliquib' corpib' mixtis q̃ lucida sunt. ꝛ qꝛ ſꝫ istã expositionē distinctio rerũ accipit ſm q̃litates ꝛ ꝑprietates accidentales: ideo cõueniēter inchoat a luce: q̃ ē q̃litas cõis sicut in generatõe naturali inchoatio fit a coiorib' formis:qꝛ ſm p̃hm embryo p' viuit vita plãte:postea aĩalis:postea hoĩs vel leonis:ꝛ h'modi. Et p̃mo phyſ. dicit p̃hs ꝙ a coiorib' ē icipiendũ via doctrine:sicut pueri i p̃ncipio vocãt oẽs viros p̃res ꝛ oẽs feĩas matres:postea distinguũt. Scdõ qꝛ distinctio nõ apparet nisi p manifestationē. oĩa aũt p luce3 manifestãt:ꝛ ideo distictio icipit a luce. Tertio qꝛ dies nõ põt esse sine luce:ideo lucē optuit fieri p̃ma die. dicit igit
i ❡Dixitq3 de'. Istud dicere dei nõ iportat aliquã vocē sensibilē:sed itelligẽ dei practicũ qõ icludit ipsũ velle: qꝛ ſm formã sue dispositõis ꝛ volũtatis seq̃t effectus.
k Fiat lux. Ista lux ē lux solis q̃ ē q̃litas accidentalis:a

qua luce alia celi luminaria illustrant: ꝑpter qõ.ij. de aĩa dr̃ ꝙ sol ē p̃r viroꝝ deoꝝq3:qꝛ celi luminaria q̃ ab antiq̃s vocabãtur dij:recipiũt lumē a sole. l ❡Et vidit de' lucē ꝙ eēt bona. quia vtilis ē ad multa:vt patebit infra in ope q̃rte diei. Aduertendũ tñ ꝙ ista lux solaris q̃ facta dr̃ prima die adhuc fuit iformis q̃tũ ad aliq̃ vsq3 ad quartum diē:ſm qõ dicit Diony. iiij. ca. de diuinis nõib'. qualit aũt fuerit formata q̃rta die patebit infra. m Et diuisit lucē a tenebris Ista diuisio est p motũ solis:qꝛ q̃n mouet sup vnu3 hemisperiũ fiunt tenebre in opposito hemisperio ꝑpter opacitatē terre q̃ ē in medio.
n ❡Appellauitq3 lucē diē. qꝛ dies ē latio solis sup terram. o Et tenebras noctē. qꝛ sicut p p̃ntia3 solis efficitur dies:ita p suã occultationē efficitur nox. Notandũ eni ꝙ cũ dr̃ appellauitq3 lucē diē: loquit de die artificiali:cũ aũt subditur: p ❡Factũq3 ē vespe ꝛ mane dies vnus. loquit de naturali:q̃ est.xxiiij. horarũ. ꝛ cõplectitur diem ꝛ noctē:ꝛ ideo dicit p Factũq3 ē vespere ꝛ mane dies vn'. In vespe eni cõpletur dies artificialis:qui ē p̃ma ps diei naturalis: ꝛ in mane diei sequentis cõpletur nox:q̃ ē secũda ps diei nãlis. ꝛ ideo p̃ponit vespe ipsi mane:vt oñdat cõpletionē diei nãl' exprimẽdo terminos diei artificialis ꝛ noctis q̃ sunt ptes itegrãtes diē naturalē. q ❡Dixit quoq3 de'. Hic describitur opus secũde diei:in q̃ facta ē distinctio corporũ celestiũ ab elemẽtis. Ad cui' intelligentiã cõsiderandũ ꝙ preter celũ empyreũ de quo dubitauerũt doctores vtrũ sit aliq̃s loc' corpalis an nõ: ꝑpter qõ de ipso hic nõ fit mẽtio ſm istã expositionē quã nũc ꝑsequor: ē celũ crystallinũ:qõ etiã dr̃ aqueũ ꝑpter siĩlitudinē quã hꝫ cũ aqua i diafanitate ꝛ sub ipso celo crystallino ē firmamẽtũ:sub quo noĩe itelligitur octaua spera:que magis ꝑp̃e dr̃ firmamẽtũ:ꝛ spere septẽ planetarũ que cõtinẽtur sub octaua spera:videlꝫ Saturni:Iouis:Martis:Solis:Ueneris:Mercurij: Lune: ita ꝙ spera saturni ē supior exñs imediate sub octaua spera Spera aũt lune inferior cui imediate cõiũgũtur elemẽta. Ex quib' patet ꝙ firmamẽtũ ꝑut icludit speras septem planetarũ mediũ ē iter celũ crystallinũ ꝛ elementa:que noĩe aquarũ designãtur vt predictũ ē:ꝛ hoc est qõ dr̃: r Fiat ꝛc̄. aquas ab aquis.i.celũ crystallinũ ab elemẽtis. s ❡Et fecit deus firmamẽtũ. istud fieri nõ intelligitur q̃tũ ad formã sbalē:qꝛ sic factũ ē p op' creationis ſm istã expositionē vt predictum ē: sed itelligitur ſm aliquã qualitatem ipsius firmamẽti. q̃ aũt sit illa qualitas in textu nõ exprimitur. sed dicit Ra. Sa. hebreus ꝙ ē soliditas de qua dr̃ Job. xxxvij. Tu forsitan cum eo fabricatus es celos:qui solidissimi q̃si ere fundati sunt:ꝛ ꝑpter hoc ipsum celũ tũc vocatũ ē firmamẽtũ:a firmitate dictũ. Alij aũt dicũt ꝙ ista q̃litas ē quedam virtus ad influendũ sup elemẽta ad ipsorum cõseruationē ꝛ gubernationē: ꝑpter qõ dr̃ j. metheoroꝝ ꝙ mũdus qui ē circa terrã.i. elemẽta ɔtiguus est supiorib' lationib' vt oĩs ipsius virtus gubernetur

lux:ꝛ vidit de' lucē ꝙ esset bona:ēt diuisit luce3 a tenebris: appellauitq3 lucē diē ꝛ tenebras noctē. factũq3 ē vespe ꝛ mane dies vn'. Dixit quoq3 de':fiat firmamētũ i medio aquarũ: ꝛ diuidat aquas ab aqs. Et fecit de' firmamētum: diuisitq3 aquas q̃ erãt sub firmamēto ab his q̃ erãt sup firmamētũ. Et factũ ē ita. Vocauitq3 de' firmamētũ celu3 ꝛ factũ ē vespe ꝛ mane dies scd'us. Dixit vero de':congregēt aque q̃ sub celo sũt i locũ vnũ:ꝛ appareat arida:ꝛ factũ ē ita: ꝛ vocauit de' aridã trã:ɔgregatõesq3 aquaꝝ appellauit maria.

inde. Qr aũt in scriptura sacra res aliqua fieri dicatur ſm acquisitionē alic' dispositionis accidentalis ꝑbat idē Ra. Sa. p illud quod hr̃ Deutro.xxj. de muliere gētili captiua apud hebreũ virũ de qua dr̃ ibidem:ꝙ si voluerit hẽc ca3 vxorem radet cesariē suam ꝛ circũcidet vngues suos ſm translationē nostra3 sed textus hebraicus habet: ꝛ faciet vngues suos. Ex q̃ pat3 manifeste ꝙ fieri vnguiu3 ibi accipit pro dispositione accidentali ipsoꝝ. Possum' etiã ad hoc ponē exemplũ ſm translatõnem nr̃am Dan̄. iiij. vbi dixit Nabuchodonosor rex Babylonis:nõne hec ē Babylõ citas magna quã edificaui:ꝛ tñ certũ ē ꝙ nõ fecit p̃mo illa3 ciuitatem:qꝛ multi reges fuerũt ante eũ in Babylone:imo etiã illa ciuitas videtur fundata ꝛ edificata satis cito post diluuiũ:vt hr̃ Gen̄.xj. Sed qꝛ nabuchodonosor eã ampliauit ꝛ fortificauit:ideo dr̃ eã edificasse seu fecisse: ꝛ eodem modo dr̃ hic:Et fecit deus firmamentũ. qꝛ secũda die dedit sibi qualitatē accidentalē vt predictũ ē. t Diuisitq3 aquas ꝛc̄. hic aque dicũtur equoce vt pat3 ex predictis:qꝛ ille q̃ sunt sup firmamẽtũ sunt de natura celesti: ille aũt q̃ sub firmamẽto de natura elemẽtari. v ❡Et factum ē vespere ꝛ mane dies secũdus. exponatur sicut prius ꝛ code3 mõ in sequentib' dieb'. Hic queritur q̃re in secũda die nõ dr̃:Et vidit deus ꝙ eēt bonũ sicut in alijs dieb'. Ad quod rñdent aliqui ꝙ hoc ē qꝛ numerus binari' ē infamis eo ꝙ p̃m' recedit ab vnitate. sed ista rñsio videtur truphatica: maxime qꝛ i sacro euangelio numerus binarius laudabil' ꝛ mysticus designatur. vnde sup illud Luce.x. Misit illos binos ꝛ binos ante faciem suã. Dicit Grego. ꝙ p binariu3 designauit charitatē q̃ ē excellẽtissima virtus ꝛ forma virtutũ. Alij aũt dicũt ꝙ hoc ideo ē:qꝛ angeli peccãtes ceciderũt secũda die:sed hoc de scripturis auctoritatē nõ habet ideo eadem facilitate cõtẽnitur q̃ probatur:maxime quia doctores dicũt cõiter ꝙ iter creationē angeloꝝ ꝛ coꝝ lapsum fuit modica morula tp̃is. ſm aũt istã rñsionē itersuisset ad min' spatiũ vnius diei nãlis:qꝛ ſm oẽs angeli fuerũt creati a p̃ncipio. Ideo aliter rñdet Rabi Sa. ꝛ magis ſm intentionē lr̃e vt vr̃ dicẽs ꝛ verũ ē ꝙ hoc verbũ:ꝛ vidit de' ꝙ eēt bonũ ꝛc̄. In alijs dieb' dr̃ ad approbationē opis illarũ dierũ:approbatio aũt ꝑp̃e respicit opus cõpletum. In secũda aũt die lꝫ p̃ncipaliter fiat distinctio corpm celestiũ:tñ cũ hoc etiam fit mẽtio de distinctõe aquarũ elemẽtariũ:ꝛ qꝛ ista distinctio nõ fuit cõpleta vsq3 ad tertiã diē q̃n cõgregate sunt aque i locũ vnũ vt videbitur infra:ideo subticuit verbũ predictũ die secũda. ꝛ tertia die illud bis dixit vt patet in lrã semel pro ope secũde diei:ꝛ semel pro ope tertie diei. x Dixit võ deus. Hic ɔñter describit opus tertie diei quo distincta sunt elemẽta: que distinctio facta ē p hoc ꝙ aqua prius ꝑducta in forma sbali vt p̃dictum ē:accepit tunc a deo debitã densitatem: ꝛ sic occupauit minorem locũ aeris spatiũ dimittendo: ꝛ p hoc ꝙ virtute diuina facte sunt cõcauitates in terra vbi recepta ē ps aq̃rũ:ꝛ sic apparuit ps terre discoopta aq̃s ad habitatõe3 hoĩm ꝛ aĩaliũ:ꝛ sic fuerũt elemẽta distincta i locis sibi debitis:ꝛ hoc ē qõ dr̃ y ❡Cogregent aq̃ ꝛc̄. ꝛ patet lrã ex p̃dictis. Seq̃t: z Cogregatõesq3 ꝛc̄. maria. Loquit scriptura

Universidad de Deusto Biblioteca

more hebraici sermonis quo vocatur mare nō solū occanus: sed q̄libet congregatio magna aquarū: fm q̄ in euangelio frequenter noīatur mare tyberiadis: ⁊ mare galilee: ⁊ tn̄ nō ē nisi quidā lacus. vn̄ ⁊ in euangelio vocat̄ stagnū Genasaret. ⁊ ¶ Et vidit de⁹ q̄ eēt bonū. hoc dī ꝓ ope secunde diei: cōpleta distinctōe aquarum

et vidit deus q̄ esset bonū et ait: Germinet t̄ra herbā virentē ⁊ faciētē semē: et lignū pomiferū faciēs fructū iuxta gen⁹ suū: cui⁹ semē in semetipso sit sup terrā. Et factū ē ita. et ꝓtulit t̄ra herbā virentē ⁊ afferētē semen iuxta gen⁹ suū: lignūq̄ faciēs fructū. ⁊ hn̄s vnūqd̄q̄ sementē scd̄m spēm suā Et vidit de⁹ q̄ esset bonū ⁊ factū ē vespe ⁊ mane dies tertius. Dixit aūt deus: Fiāt luminaria i firmāmēto celi. et diuidant diem ac noctē. ⁊ sint i signa ⁊ tēpora ⁊ dies ⁊ ānos: vt luceāt i firmamēto celi: ⁊ illuminēt terrā. ⁊ factū ē ita. Fecitq̄ de⁹ duo luminaria magna lūminare maius vt preesset diei. et lūiare min⁹: vt p̄eēt nocti. ⁊ stellas: ⁊ posuit eas

sed q̄ terra supius dicta ē inanis. i. inuisibilis eo q̄ esset coopta aquis: q̄ inuisibilitas remota ē p congregationē aq̄rū: q̄ tūc apparuit arida. Item dicta ē vacua: eo q̄ n̄ erat ornata plātis ⁊ herbis: ideo remouēdo hanc vacuitatem ꝯñter subdit: a ¶ Et ait ⁊c̄. i. virtutē germinandi accipiat. b Et lignū pomiferū. p hoc lignū intelligitur omne lignum faciēs fructū. c ¶ Cui⁹ semē in semetipso sit. sicut grana sunt in pomis q̄ sunt semina: ⁊ eodem mō i aliis fructib⁹.

d Et protulit terra. Hoc itelligitur passiue: q̄ virtute diuina actiue protulit. videtur forsitan alicui q̄ ista ꝓductō plātarū ⁊ herbarū ptineat ad sextā diem in q̄ ornata ē terra: vt dicetur infra. Ad qd̄ dicendū q̄ ornatus hic accipit ex silitudine ornatus in hoīb⁹: in q̄b⁹ nō ptinēt ad ornatū ꝓp̄e ea q̄ insepabiliter adherēt corpib⁹ humanis: sed ea q̄ pn̄t apponi ⁊ auferri: sicut vestes seu serta monilia ⁊c̄. huiusmodi aūt plāte ⁊ herbe imobiliter adherēt terre: ⁊ ideo ptinēt ad opus tertie diei qn̄ apparuit arida ¶ Item notandū q̄ ex eo q̄ dī Germinet terra herbā virentē. dicūt aliq̄ hebrei videlʒ Ra. Josue: ⁊ sui seq̄ces q̄ mūdus factus ē in mēse Martio qn̄ terra icipit germinare herbas ⁊c̄. Un̄ ⁊ Exo. xii. Martius vocatur p̄m⁹ mēsis. Ex hoc aūt q̄ subditur: Et protulit terra herbā virentē ⁊ facientē semē. Dicūt aliq̄ videlʒ Ra. Eliezer: ⁊ sui sequaces q̄ factus ē i mense septembri qn̄ fructus sunt in arborib⁹ maturi ⁊ hn̄tes semina in seipsis: ⁊ hec opio cōīs tenetur ab hebreis tanq̄ rōnabilior: q̄ scriptū ē deutero. xxxii. Dei pfecta sunt opa vn̄ fm oēs homo p̄m⁹ factus ē in statu pfecto potēs generare. tūc eni vnūquodq̄ pfectū ē qn̄ pōt generare sibi silē. ⁊ eodem mō vr̄ dicendū de terrenascentib⁹: qd̄ ē qn̄ hn̄t i seipsis semina. e Et vidit deus q̄ eēt bonū. Istud replicatur pro approbatōe opis h⁹ tertie diei. f ¶ Dixit aūt de⁹ ⁊c̄. Hic ꝯñter describitur op⁹ ornat⁹: ⁊ p̄mo describitur ornatus corpoꝝ celestiū. secūdo ornatus elementoꝝ medioꝝ. s. q̄nta die. tertio ornatus elemēti inferioris. s. terre sexta die. ⁊ sic patet q̄ ornatus corrn̄det distinctioni. Circa p̄mū describit p̄mo ꝓductio luminariū in generali secūdo magis in spēali: ibi Fecitq̄ de⁹ duo luminaria.

¶ Circa p̄mū considerandū q̄ ad ornatū hoīs ptinēt illa q̄ sunt sepabilia vt dictū ē: ⁊ ad silitudinē h⁹ in firmamento celi dicūtur ptinere ad ornatū illa q̄ hn̄t ꝓp̄ū motū fm rē vel saltem fm apparentiā sensus. Septē vo planete habēt ꝓp̄os motus distictos a motu firmamēti. Stelle aūt fixe lʒ nō hēant motū ꝓp̄ū sed moueant̄ tm̄ motu firmamēti verūtamē q̄tū ad apparentiā sensus dep̄hēdūtur manifeste moueri: nō sic aūt motus corpis firmamēti: sed solū rōne arguitur ex motu stellaꝝ: ⁊ q̄ Moyses rudi populo loq̄batur: vt supra dictū est: q̄ capiebat tm̄ sensibilia: ideo nō solū planete sed etiā stelle fixe describunt̄ ptinere ad ornatū firmamēti: ⁊ hoc ē qd̄ dī: f Fiāt lūiaria. Istud fieri fm istā expositionē nō itelligitur q̄tū ad sb̄am luminariū: nec q̄tū ad lucē q̄ facta est p̄mo die: q̄ tūc facta fuit lux solis vt predictum: ⁊ p ꝯñs alioꝝ lumiariū q̄ illuminātur a sole: sed itelligitur q̄tum ad q̄dā informationē h⁹ luminis: quod fit informe aliq̄ mō vsq̄ ad q̄rtā diē i qua fuit formatum: q̄ tunc accepit a deo virtutē influendi ad varios effectus in inferiorib⁹. sensibilit̄ eni pcipitur q̄ radii diuersoꝝ luminariū celi hn̄t varios effectus ⁊ distinctos circa i feriora. sequitur g ¶ In firmamēto celi. Aliter dicūt in firmamēto celi esse stelle fixe: q̄ sunt ibi imobiliter: ⁊ planete q̄ hn̄t ꝓp̄os motus ⁊ ꝓp̄os orbes: ⁊ ideo non sunt in firmamēto celi: nisi large loquēdo de firmamēto ꝓut continet sub se orbes planetarū: vt supra dictū ē. Cōsiderādū aūt q̄ lʒ luminaria celi sint facta principaliter ꝓp̄ glām dei: tamē facta sunt ꝯñter ad vtilitatem hoīum. verūtamē q̄ populus iudaic⁹ erat ꝓnus ad idolatriā ideo Moyses vt reuocaret ipsum a cultu luminariū tetigit tm̄ secūdam causam. vn̄ ⁊ deute. iiii. dī: Ne forte oculis eleuatis ad celū videas solē ⁊ lunā: ⁊ omnia astra celi: ⁊ errore decept⁹ adores ea: ⁊ colas q̄ creauit dn̄s deus tuus in ministeriū cūctis gentib⁹: hoc autē misteriū explicat Moyses hic cū dī: h Et diuidant diem. Ad c⁹ intellectū considerandū q̄ luminaria celi deseruiūt hoī iq̄tum faciūt vicissitudinē tpis apti ad opandū: ⁊ tpis apti ad quiescendū: q̄ hō non pōt cōtinue laborare: sed oportet eū somnū capere ad recreationē sensuū ⁊ quietem corpis: ⁊ q̄tum ad hoc dī: Et diuidant diem ac noctem. ¶ Secūdo deseruiunt inq̄tū ex celi luminarib⁹ accipitur significatio pluuiosi tpis vel sereni: ⁊ h⁹modi. q̄ sunt apta diuersis opib⁹ hūanis ⁊ negociis: ⁊ q̄tum ad hoc dī: Et sint in signa Tertio deseruiūt inq̄tū distinguūt diuersas ptes tpis scilicet veris: estatis: autūni: ⁊ hyemis: in q̄b⁹ varia ordinātur ⁊ disponūtur vsui humano necessaria: ⁊ q̄tū ad hoc dī: Et tpa ⁊ dies ⁊ annos. q̄ p replicationē q̄tuor tēpoꝝ ⁊ dierū multiplicātur anni. ¶ Quarto deseruiūt hoī q̄tum ad visum qui ē directiu⁹ in opibus hūanis: ⁊ maxime vtilis ē ad cognitionē rerū vt dī. i. metaph. ⁊ q̄tū ad hoc dī: Ut luceant ⁊c̄. i Fecitq̄ deus ⁊c̄. Cōsequēt̄ describit ꝓductionē luminariū in spēali: cū dicit Fecitq̄ de⁹ duo luminaria magna: videlicet solē ⁊ lunā. k ¶ Luminare maius. i. solē. l Ut p̄eēt diei. q̄ dies ē latio solis sup terrā. m ¶ Et luminare min⁹. s. lunā: n Ut p̄esset nocti. q̄ de die nō apparet lux eius. Sequēs lr̄a patet ex p̄dictis. Doctores aūt hebrei ex hoc q̄ dī hic Fecitq̄ de⁹ duo luminaria magna. dicūt q̄ sol ⁊ luna a p̄ncipio fuerūt eq̄les i claritate: sed luna suggessit ipsi deo vt diminueretur lux solis: volēs hr̄e singularē glāʒ lumis: ꝓpter qd̄ de⁹ puniuit ipsam diminuendo de ei⁹ luie: sed istud dictū destruit seipsum: q̄ fm ipsos lux solis ⁊ alioꝝ luiarium

facta ē p̄ma die. Luna etiā fuit facta in opposito solis: vt sic p̄eēt nocti: ⁊ ideo si fuissent eq̄lis claritatis vsq̄ ad q̄rtū diē nō fuissʒ nox nec p ꝯñs successio diei ⁊ noctis: sʒ fuisset ꝯtinua dies: c⁹ ꝯriū expsse dicit scriptura Itē corpa celestia sunt iaiata ⁊ insensibilia fʒ Damas.

in firmamento celi ut lucerent super tererā: ⁊ preessēt diei ac nocti: ⁊ diuiderent lucē ac tenebras. Et vidit de⁹ q̄ esset bonū: ⁊ factū est vespere ⁊ mane dies quartus. Dixit etiā de⁹: Producāt aque rēptile anime viuentis ⁊ volatile super terram: sub firmamento celi.

⁊ ideo friuolū est q̄ luna loq̄retur ipsi deo. motiuū aūt ipsoꝝ nullū ē: q̄ magnū ⁊ p̄uū relatiue dicūt ⁊ ideo sol ⁊ luna luiaria dicuntur magna respectu aliarū stellarū: lʒ sol sit maioris q̄titatis ⁊ claritatis q̄ sit luna. Exposita igit̄ lr̄a fm duas p̄mas opi. de mā corpaliū soluēde sunt rōnes tertie opi. q̄ ponit māʒ in corpib⁹ celestib⁹: ⁊ eē eiusdē rōnis cū mā corpoꝝ elemētariū ⁊ mixtoꝝ. Ad p̄mū cū dī: Actus est q̄ distinguit. dicendū q̄ oīs distinctio ē p actū: nō tn̄ optet q̄ sit semp p actū actualiter informantē. mā igit̄ celi ⁊ mā corruptibiliū differūt inq̄tū sunt i potentia ad actus diuersarū rōnū: q̄ forma celi ē act⁹ insepabiliter informās: nō aūt forma elemēti vel mixti. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ mā corpis celestis nobilior ē mā mixti vel elemēti: nō p aliquā formā vel actū actu informātem si cōsiderat̄ oī forma sb̄tracta: sed p relationē seu aptitudinem ad nobiliorem actū. s. formā. His visis exponēda ē iterū lr̄a a p̄ncipio fm tertiā opi. Ubi aduertendū q̄ diuisio ē eadem in vtraq̄ expositione: ꝓpter qd̄ nō itendo eā repetere. Itē in expōne p̄dicta plurima sunt q̄ nō variant̄ ꝓp̄ tertiā opi. de mā p̄dicta: ꝓpter qd̄ silr̄ nō itendo ea repetere sed ad p̄dicta remittere. Igitur fm opi. illā q̄ ponit māʒ eiusdē rōnis in corpib⁹ celestib⁹ ⁊ elemētarib⁹ quā sequūt̄ Beda ⁊ Strab⁹ exponēda ē sic lr̄a: In p̄ncipio creauit de⁹ celū. s. empyreū: qd̄ statim factū angelis ē repletū. ⁊ dī empyreū a pyr. qd̄ ē ignis: nō q̄ sit de nā elemētari: sed q̄ cōuenit cū igne i splēdore: sicut ⁊ celū crystallinū dī aqueū: q̄ cōuenit cū aq̄ in dyafaneitate: vt p̄dictū ē. Et ē celū empyreū fm istā expositionem loc⁹ splēdid⁹: imobilis ⁊ quiet⁹ cōtemplationi glīe aptus. Et terrā. i. mām omniū corpoꝝ q̄ sunt sb̄ empyreo: q̄ ꝓducta ē sub vna forma cōi in genere sb̄e: vtpote corporeitatis: ⁊ ꝓpter talē cōitatē noiat̄ diuersis noib⁹: vtpote noie abyssi ⁊ aque ¶ Terra aūt erat inanis ⁊ vacua. q̄ illa mā nō erat adhuc p formas spēales distincta. Sequit̄ Fiat lux. fm istā expositionē ista lux fuit q̄dā nubes lucida de supiori pte māe cōis p̄dicte facta a deo: q̄ motu suo faciebat diē ⁊ noctem vsq̄ ad q̄rtā diē: in q̄ factus ē sol. verūtamē impfectiori mō q̄ ipse sol: q̄ sicut in generatione nāli ē ꝓcessus ex ipfecto ad pfectū. ita in p̄ma rerū ꝓductione: nō ꝓpter ipfectionē agentis: sed ad oñdendū ordinē sue sapientie. Cōsiderandū tn̄ q̄ illa nubes lucida nō pōt cōuenient̄ dici eiusdē rōnis cū nubib⁹ q̄ fiūt in aere: q̄ illa erat d̄ nā celesti: ista aūt sunt de nā elemētari. Fiat firmamētū in medio aquarū. Istud fieri hic accipit̄ q̄tū ad formā sb̄alē: q̄ de vna pte māe p̄⁹ ꝓducte sub forma cōi factū ē firmamētū fm formā specificā celi siderei: in q̄ productōe itelligūt̄ etiā ꝓducti orbes septē planetarū q̄ sub noie firmamēti cōp̄hēdūt̄. De pte aūt supiori illius māe cōis factū ē celū crystallinū q̄tū ad formam sb̄alē secūda die: sicut de firmamēto dictū ē. Et significatur p aq̄s q̄ sunt sup firmamētū ꝓpter cōuenientiā cū aqua: vt p̄dictū ē. Sub firmamēto aūt ꝓut cōprehendit orbes septē planetarū remansit mā cōis: ex q̄ facta sunt elemēta tertia die: q̄ mā designat̄ noie aq̄: vt p̄dictū ē ⁊ sic patet q̄uo secūda die factū ē firmamētū in medio aq̄rū. i. iter celū crystallinū ⁊ mām elemētoꝝ. ⁊ sic patet lr̄a. Dixit vo de⁹: cōgregent̄ aq̄. Hic ponit̄ opus tertie diei: i q̄ distincta sūt elemēta p hoc q̄ ex illa parte māe q̄ remāserat adhuc sb̄ forma cōi: vt p̄dictū ē: facta sūt elemēta in suis formis sb̄alib⁹ ⁊ ꝓp̄etatib⁹ cōsequētib⁹. In terra etiā facte sūt aliq̄ cōcauitates diuia vtute in q̄b⁹ receptis aq̄s apparuit ps terre discoopta: ⁊ sic apparuerūt elemēta i suis locis distincta. Dixit aūt de⁹. fiāt luminaria. Hic describit̄ op⁹ q̄rte diei. ⁊ itelligit̄ hic fieri luminariū q̄tū ad suas formas sb̄ales specificas. ⁊ fm istā expōnē sol fact⁹ ē de illa nube lucida p̄dicta: q̄ trib⁹ dieb⁹ p̄cedentib⁹ fecit diē ⁊ noctē motu diurno. Nec valet qd̄ ꝯ hoc obiicit fr̄ tho. p̄ma pte sūme sue dicēs: q̄ nō pōt cōueniēter dici q̄ i p̄ma rerū ꝓductōe aliq̄d sit ꝓductū satis cito corrūpendū: ex q̄ cōcludit icōueniēter dici solē factū ex illa nubecula: q̄ sic fuisset corrupta. nō eni corrūpunt̄ ꝓp̄e loquēdo de corruptōe fm pfectā ei⁹ rōnē qd̄ transmutat̄ i meli⁹: vt dī. i. li. de genera. sicut nō dicūt̄ elemēta ꝓp̄e corrūpi: qn̄ ex eis fit corp⁹ mixtū: q̄ corruptio ꝓp̄o mō dicta ē via ad defectū: hic vo ad pfectū. illa āt nubecula erat q̄d ipfectū respectu solis. Ipse etiā tho. icidit i id qd̄ reprobat q̄ i ope q̄nte diei dixit q̄ aues ⁊ pisces facte sunt ex q̄tuor elemētis: lʒ i textu solū noiet̄ aq̄: qd̄ nō potuit fieri nisi per corruptionē formarū elemētariū mō p̄dicto. Alia aūt luminaria celi luna: ⁊ stelle: dicūt̄ facta q̄rta die q̄tū ad suas formas specificas ex aliq̄ pte suoꝝ orbiū. ⁊ sic patet lr̄a fʒ istā expōnē. ¶ Cetera aūt q̄ i hac expōne nō sūt tacta exponāt̄ sicut dictū ē i alia expōne. His dictis soluende sunt rōnes q̄ sunt ꝯ istā expōnē. Ad rōnē cōmētatoris cū dī: mā sb̄atur p suū posse. Dicēdū q̄ verū ē si accipiat̄ posse ei⁹ vl̄ potentia ꝓut ē i genere sb̄e: ⁊ sic talis potētia nō ē aliud q̄ ipsa eēntia māe circūscripta oī forma: ⁊ hoc mō accepta ē i potentia ad eē sub forma q̄cūq̄ q̄tū ē de se: ⁊ sic mā celi ē i potentia ad formā elemēti: ⁊ ad nō eē forme celi: sed ista potentia nō ē reducibil̄ ad actū nisi p agēs qd̄ imediate attingit māʒ fm suā eēntiā: qd̄ ē agēs diuinū. sed si accipiat̄ potētia ꝓpiq̄. s. reducibilis p agēs nāle vel creatū sic nō ē i potentia vt trāsmutet̄ de forma ad formā: nisi ꝓut subest q̄litatib⁹ actiuis ⁊ passiuis ꝯriis: ⁊ iō mā q̄ ē sub forma corpis celestis nō ē sic i potentia ad nō eē sue forme: ⁊ ad esse alteri⁹: q̄ nō subest talib⁹ q̄litatib⁹ vt supra dictū ē. Rōnes aūt illi⁹ opi. q̄ ponit māʒ i corpib⁹ celestib⁹ tn̄ alteri⁹ rōis: ꝯcedēde sunt fm istā expōnē iq̄tū ponit māʒ i corpib⁹ celestib⁹: sed iq̄tū. d. eā alteri⁹ rōis: qd̄ nō ꝓbat negāda ē: ⁊ rō negatōis patet ex p̄dictis. o ¶ Dixit etiā de⁹. Hic dscribit̄ op⁹ q̄nte diei: i q̄ ornata sunt elemēta media. s. aer: ⁊ aq̄: ad q̄rū ornatū ptinēt illa q̄ mouēt̄ i eis. s. aues ⁊ pisces: ⁊ hoc ē qd̄ dī: p Producāt aq̄. Nō q̄ aues ⁊ pisces de sola aq̄ sint formati: sʒ de q̄tuor elemētis: tn̄ aq̄ sola exp̄mit̄ ꝓpter q̄dā cōueniētiā cū istis. hʒ eni aq̄ hūorē ⁊ vaporē: p hūorē cōuenit cū piscib⁹: p vaporē q̄ sursū eleuat̄ i aere ꝯuenit cū auib⁹. Cōsiderādū etiā q̄ aues ⁊ pisces nō sūt ꝓducti ex aq̄ actiue sʒ a deo: passiue aūt ex elemētis vt dictū ē. q ¶ Reptile ⁊c̄] Reptilia dicūt̄ illa q̄ nō hn̄t pedes: vel si hn̄t breues tn̄: nec i altū eleuāt̄: ⁊ talia sūt q̄ cōit hitāt i aq̄s. dī etl h q Reptile aīe viuētis. ita q̄ vita aīal̄ ponit̄ i obliq̄ ad designādū q̄ vita ē ipfecto mō i piscib⁹ respectu hominū

Creauitq̄ʒ deꝰ cete grādia: τ oēʒ aīaʒ viuētē: atq̄ʒ motabilē q̄uā ꝓduxerāt aq̄ ī spēs suas:] τ o volatile sʒ genꝰ suū. Et vidit deꝰ φ esset bonū: benedixitq̄ʒ eis dicēs: Crescite τ multiplicamini: τ replete aq̄s maris: auesq̄ʒ multiplicēt̄ sup t̄rā. Et factū ē vespe τ mane dies qntꝰ. Dixit quoq̄ʒ deus Producāt t̄ra aīaʒ viuente] ī genē suo: iūmēta τ rēptilia: et bestias t̄re sʒ spēs suas: Factūq̄ʒ ē ita. et fecit deꝰ bestias t̄re iux̄ spēs suas iūmēta τ oē reptile t̄re ī genere suo. Et uidit deꝰ φ eēt bonū τ ait:] Faciāꝰ hoīeʒ ad imaginē τ similitudinē n̄raʒ. et p̄sit piscibꝰ maris τ volatilibꝰ celi τ bestijs vniuerseq̄ʒ t̄re: oīq̄ʒ reptili qđ mouet̄ ī t̄ra. Et creauit deus hoīem ad imaginē τ similitudineʒ suaʒ: ad imaginem dei creauit illū: māsculum τ feminā creauit eos.

τ aīaliū. τ seq̄t s ¶ Creauitq̄ʒ deꝰ cete grādia. Dicūt h̄ hebrei φ istō genꝰ piscīū ē icredibilis magnitudis ꝓpter qđ si coꝝ muliplicata fuissent idiuidūa destructū fuisset seculū qꝛ mare nō eēt nauigibile: nec aliꝗ pisces possent stare ī mari: ideo postφ̄ deꝰ creauerat hāc spēm in sexu masculino τ feīo occidit femellā: ne multiplicarēt indiuidua: τ reseruat eaʒ iustis ad comedēdū ī futuro seculo. Ex q̄ patet iudeos cecidisse in errorē saracenoꝝ: q̄ btitudinē future vite ponūt ī delectationibꝰ corpalibꝰ ciboꝝ τ venereoꝝ: qđ nō solū apud catholicos absurdū reputat̄ sed etiā apđ gētiles phoſ q̄ btitudinē hoīs ponūt ī opibꝰ itellectiue ptis: asserētes vitaʒ voluptuosā eē vitaʒ pecudum: vt patet. j. eth. ꝓpt̄ qđ btitudo ibi nō ē ponēda: cum felicitas nullo mō ptineat ad bruta aīalia: sed solū ad itellectualē τ rōnalē creaturā: ꝓpt̄ qđ catholici bn̄ ponūt btitudinē in visione τ fruitione ipsiꝰ dei: τ ab hac btitudine aīe post resurrectionē fiet redūdantia ad corpus p quā fiet gloriosū p dotes corpis: iter q̄s ponit̄ ipassibilitas: τ p ꝯn̄s resurrectio erit ad vitā imortalē: opibꝰ nutritiue τ generatiue nō idigentē. Ad hoc sūt auctes clarissime no. testa. sʒ qꝛ nō recipiūt̄ a iudeis ad hoc pōt adduci auctas ꝓphete dauid dicētis: Satiabor cū apparuerit glīa tua: qꝛ ex beatitudine aīe fiet talis redūdantia ad corpus φ satiabit̄ ois hoīs appetitꝰ. ad hoc etiā facit exemplū Moysi: q̄ exn̄s in mōte cū dn̄o. xl. diebꝰ. τ. xl. noctibꝰ nō comedit neq̄ʒ bibit cōsortio τ colloq̄o dn̄i satiatꝰ: τ multomīꝰ ī statu future btitudinis vsus ciboꝝ ē ponēdꝰ. sequit̄ t Quā ꝓduxerāt τc̄.] In piscibꝰ eni τ auibꝰ τ brutis aīalibꝰ sunt multe spēs subalterne ac etiā spēalissime: τ ideo in ꝓductōe eoꝝ fit mētio de generibꝰ τ spēbꝰ. nā aūt hūana ꝓducta ē pmo ī vno solo idiuiduo: vt patebit infra: τ ideo nō fit ibi mentio de genere vel spē. v ¶ Benedixitq̄ʒ. Ista bn̄dictio ē ordinatio ad multiplicationē idiuiduoꝝ p cōmixtionē maris τ feīe: ideo stati seq̄t: x Crescite τ multiplicami τc̄. Quia multiplicatio p talē modū nō ē in plātis τ herbis: ideo ī ꝓductōe earū nō fit mētio de tali bn̄dictione earū. y ¶ Dixit quoq̄ʒ deꝰ. Hic describit̄ opus sexte diei ī q̄ ornata ē terra aīalibꝰ: τ hoc ē qđ dr̄: ʒ Producat terra τc̄.] .i. aīalia viuentia: q̄ significāt̄ p aīaʒ: qꝛ res denoiatur a forma. τ ꝯn̄t magis specificat dicēs: τ Iumēta. q̄tū ad aīalia q̄ veniūt ad vsū hoīs: q̄ generali noīe dicūt̄ iumēta: q̄si iuuamēta. a ¶ Et reptilia. q̄tū ad aīalia pedibꝰ carētia: τ q̄tū ad hn̄tia pedes breues vt lacerte τ cōsilia: ꝓpter qđ se vidēt̄ trahere sup terrā. b Et bestias terre. q̄tū ad aīalia siluestria: ideo dicūtur bestie q̄si vastie. c ¶ Et vidit deꝰ φ esset bonū τc̄.] Postφ̄ moyses descripsit creatōneʒ eoꝝ q̄ facta sunt q̄dāmō ꝓpter hoīeʒ: vt p̄dictū ē: hic ꝯn̄t describit hoīs formationē. τ diuidit̄ in duas ptes: qꝛ pmo describit hoīs formationē. secūdo eiꝰ lapsū τ trāsgressionē tertio capitulo. sed serpēs. Pria in duas: qꝛ pmo describit hoīs formationē. secūdo eiꝰ statū τ cōditionē. ij. ca. igit̄ τc̄. Pria adhuc in duas: qꝛ pmo descrinit hoīs formationē. secūdo eius cōseruationē: ibi Bn̄dixitq̄ʒ deꝰ. ¶ Circa pmū cōsiderandū φ aīa itellectiua q̄ ē forma hoīs nō ē ex semine p generationē sed a deo p creationē: τ iō ī formatione hoīs nō dr̄ ꝓducat terra vel aliq̄d hoꝝ sīle: sed faciamꝰ hoīem. τ dicūt hebrei φ ē vbū dei ad angelos sed hoc vr̄ falsū: qꝛ angeli nō coopant̄ deo in creatōne aīe: in q̄ consistit imago ipsiꝰ dei: τ ideo dicēdū φ dicit Faciamꝰ in plurali: ad denotādū plītatē psonarū in diuinis. verūtamē qꝛ ista plitas stat cū vnitate simplici eēntie: iō postea subditur ī singulari et creauit deꝰ homieʒ ad imaginē τ sīlitudinē suaʒ. Imago autē dei ꝯsistit in aīa q̄tū ad ꝓpetates nāles. s. memoriā: itelligētiā: τ volūtatē: sīlitudo aūt in gratuitis: τ iō sīlitudo ē q̄dā pfectio imagis: qꝛ grā pficit nām. Iudei aūt in glo. sup p̄s. ponūt imaginē in aīa q̄tū ad q̄sdā alias ꝓpetates. Prio qꝛ sicut aīa replet totū corpus: ita deꝰ totū mūdū. Hiere. xxiij. Celū τ terrā ipleo dicit dn̄s. Itē qꝛ sicut deꝰ vnicꝰ est in suo seculo: sic aīa vnica in suo corpe. Itē sicut deꝰ nō iq̄natur sordibꝰ orbis: sic nec aīa sordibꝰ corpis. Item sicut deꝰ videt oīa τ nō videt̄: Exo. xxxiij. Non videbit me hō τc̄. sic aīa videt exteriora τ nō vr̄. Iteʒ sicut deꝰ nō dormit: iuxta p̄s. Ecce nō dormitabit neq̄ʒ dormiet q̄ custodit israel τc̄. sic aīa nō dormit in corpe. sed ista assignatio imaginis vr̄ multū accidentalis: p̄dicta aūt ē magis ꝓpa: qꝛ ponit̄ in illis potentijs aīe p q̄s efficitur capax ipsiꝰ dei p cognitionē τ amorē. d Et p̄sit piscibꝰ maris. s. φdiu stabit subditꝰ deo: qꝛ talis fuit hō in statu nāe cōdite vt φdiu staret ī obedientia ipsiꝰ dei inferiora obedirēt ei: τ istud dominiū ē hoī nāle. Primo qꝛ ipfecta sunt ꝓpter pfectiora: vt plāte ꝓpt̄ aīalia τ animalia ꝓpter hoīeʒ: τ ideo sicut plāte vtūtur aq̄ τ terra ad sui nutrimētū: τ aīalia plātis: ita hoīes aīalibꝰ τ ideo iuste p̄est eis. Secūdo: qꝛ pfectiora gubernāt inpfectiora vt angeli hoīes. regimē v̄o est p prudentiā q̄ ꝓpe ē ī hoīe: in q̄ ē prudentia generał. in aīalibꝰ v̄o sūt q̄dā prudentie pticulares tm̄: vt in aranea ad faciēdū telā: τ sic de alijs: τ iō aīalia sunt hoī subiecta. Tertio qꝛ hō factus ē ad imaginē dei: ideo iuste obediūt ei inferiora s̄m nāʒ institutā. sed in penā peccati ista obedientia ē ei subtracta: sicut τ obedientia viriū inferioꝝ respectu rōnis τ corpis respectu aīe. seq̄t e ¶ Masculū τc̄. Ex ista lr̄a dixerūt aliq̄ hebrei φ a pma formatione nā hūana formata ē in vtroq̄ʒ sexu: verūtn̄ corpa viri τ mulieris ita erant cōiūcta in lateribꝰ φ faciebāt vnū continuū: sed postea sepata sunt v̄tute diuina: sed qꝛ cōtra hoc vr̄ illud qđ infra dr̄: Tulit vnā de costis eiꝰ τ edificauit eā ī mulierē. Itē qđ ibidē dr̄: Repleuit carnē pro ea. talis aūt repletio nō eēt necessaria si fuissent tm̄ corpa sepata: iō ad hoc rn̄dent dicētes φ istud vocabulū qđ hic accipit̄ pro costa hic: in hebreo ē eq̄uocū qꝛ significat costā τ latꝰ: τ de hoc hn̄t plura exēpla in biblia hebraice scripta q̄ ptranseo: τ simile ē in

Benedixitq̄ʒ illis deꝰ: τ ait Crescite τ multiplicami et replete t̄rā: τ subijcite eā: τ dn̄amini piscibꝰ maris τ volatilibꝰ celi: τ vniuersis aīantibꝰ q̄ mouēt̄ sup t̄rā. Dixit q̄ʒ deꝰ: Ecce dedi vob oēm herbā afferētē semē sup terrā: τ vniuersa ligna] q̄ hn̄t ī semetipsis semētē generis sui vt sint vob ī escā τ cūctꝭ aīantibꝰ t̄re: oīq̄ʒ volucri celi τ uniūsis q̄ mouēt̄ in t̄ra: τ ī q̄bꝰ est aīa viuēs vt hēant ad vescēdū. Et fcm̄ est ita. Viditq̄ʒ deꝰ cūcta q̄ fecēat τ erāt valde bōa]. Et fcm̄ ē vespe τ māe dies sextꝰ. ¶ .II.

gallico vbi costa τ latus eisdē lr̄is scribūtur: τ modicū differūt in ꝓlatōe: vbi ergo translatio n̄ra habʒ Tulit vnā de costis eiꝰ. dicūt φ debuit dicere: Tulit vnū de lateribꝰ eiꝰ. qꝛ illiꝰ totiꝰ corpis cōtinui vnū latus erat corpus mulieris: τ aliud latus erat corpus viri: vt p̄dictū ē. sepādo aūt corpus mulieris a corpe viri tulit vnū de lateribus Ad secūdā dicūt τ verū est: φ vbi translatō n̄ra hʒ Et repleuit carnē p ea. lr̄a hebraica hʒ τ clausit carnē in loco suo. s. extendendo cutē sup carnē in loco sepatōis: sed non obstantibus illis adhuc vr̄ dicta expositio irrōnabilis: qꝛ talis cōiūctio duoꝝ corpoꝝ ptinet ad mōstra: sicut legitur ī cronica Guil. φ tpe Philippi regis francie: q̄ fuit nonꝰ an̄ istū Carolū q̄ mō regnat: Anno dn̄i. M. ccc. xxij. ī ꝯfinio Normanie τ Britānie nate fuerūt due mulieres ī vno corpe: ita tn̄ φ oīa supiora vsq̄ʒ ad vmbilicū erāt duplicia: inferiora aūt erant simplicia: τ φ eēnt vere due mulieres apparuit p hoc φ aliq̄n vna tristabat̄ τ alia gaudebat: τ aliq̄n vna dormiēte alia vigilabat: τ vna fuit mortua piꝰ φ p annū ante aliā: secūda tn̄ ex pōdē τ fetore cadaueris mortua ē. Mōstra aūt p accidens cōtingūt in nā: τ ideo nō ē rōnabile φ in pma rerū istitutione artifex oīm iciperet ab illis q̄ sūt p accidēs: qꝛ talia nō cadūt sub arte τ maxīe in nā hūana q̄ nobilior ē. Item vr̄ cōtra veritatē lr̄e: qꝛ infra dr̄ φ formatis cūctis aīantibꝰ dn̄s adduxit ea ad Adam: τ φ in illis nō iueniebat̄ adiutor sīlis illi: ꝓpter qđ ꝓcessit ad formationē mulieris de costa viri. Item ibidē dr̄: Et edificauit costā quā tulerat de adā in mulierē. si aūt n̄ eēt ibi costa sed latꝰ: qđ sepasset dn̄s ab alio latere mō supradicto: p talē sepationē non magis edificata fuisset mulier φ̄ vir: ꝓpter qđ Rabi Sa. hanc expōnē nō tenet: sed illā q̄ seq̄t. s. φ nā humana pmo sit formata in sexu masculino tm̄: τ postea mulier sit formata de costa viri. Qđ aūt hic dr̄ Masculū τ femiaʒ creauit eos. hoc ē p antipationē: qꝛ stati volebat facere mētionē de multiplicatione hūane nāe q̄ fit p cōmixtionē maris τ feīe: cū subdit: Crescite τ multiplicami. sed postea. ij. ca. seriose explicat modū formatōis mulieris de costa viri: τ ideo tenēdū ē φ nā hūana pmo fuit ꝓducta in vno idiuiduo τ in sexu virili tm̄: vt sic eēt pmꝰ hō pncipiū oīm idiuiduoꝝ nāe hūane: τ p ꝯn̄s totiꝰ spēi suo mō: sicut deꝰ ē pncipiū totiꝰ vniuersi: vt ī hoc eēt q̄dā sīlitudo hoīs ad deū ꝓpter dignitatem hūane nāe. vn̄ dr̄ act. xvij. Deꝰ fecit ex vno oē genꝰ hoīm. Secūdo vt vir magis vxorē diligeret τ ei insepabilꝰ inhereret dū ꝯgnoscēt eaʒ ex seipso ꝓductā eē: vn̄ dr̄ infra: De viro sumpta ē. q̄obrē relinquet hō patrē τ matrē τ adherebit vxori sue. τ hoc fuit maxīe necessariū in specie humana: in qua mas τ feīa s̄m dictamē rōnis recte hn̄t simul manere p totā vitā: qđ nō cōtingit ī alijs aīalibꝰ Tertio qꝛ mas τ feīa cōiūgunt̄ in hoībꝰ nō solū ꝓpter generationē vt ī alijs aīalibꝰ: sed etiā ꝓpt̄ domesticā vitā ī q̄ sūt aliq̄ ꝓpa opa viri: τ aliq̄ feīe: in q̄ vir ē caput mulieris: ꝓpter qđ cōueniēter ex viro formata ē: sicut ex suo pncipio. Quarto ē ad hoc rō sacramētalis. figurat̄ eni p hoc φ ecclesia sumpsit pncipiū a Christo. vn̄ dicit Apl's ad eph. v. Sacramētū hoc magnū ē in christo τ ecclesia. f Benedixitq̄ʒ illis. Hic ꝯn̄ter describit hūane nāe iā formate cōseruatio. τ pmo q̄tū ad spēm. secūdo q̄tū ad idiuiduū ibi: Dixitq̄ʒ deꝰ. Circa pmū cōsiderandū φ spēs hūana cōseruat̄ p generationem maxīe post lapsū per quē icurrit necessitatem moriēdi: τ hoc ē qđ dr̄: f ¶ Bn̄dixitq̄ʒ ill'. Ista bn̄dictio est dei ordinatō ad multiplicationē idiuiduorū in nā hūana per generationē: iō sbdit̄ g Crescite et multiplicamini τc̄. Cetera patent ex predictis. h ¶ Dixitq̄ʒ deꝰ. Hic describit̄ conseruatio q̄tū ad idiuiduū: q̄ fit p nutritionē: τ hoc est qđ dr̄: i Ecce dedi vobis τc̄.] Nō ē sic itelligendū φ herbe τ fructus arboꝝ darent̄ ī escā hoībꝰ: bestijs τ auibꝰ cōit̄: sed singula singulis s̄m ꝯditionē nāe sue: vt ꝓte fructus arboꝝ hoībus: vt dr̄ infra: Ex oī ligno paradisi comede. herbe aūt τ semia herbarū aīalibꝰ τ auibꝰ: diuerse tn̄ diuersis aīalibꝰ s̄m cōuenientiā nāe sue: aliq̄ tn̄ aīalia τ aliq̄ aues fructibꝰ arboꝝ vescebantur: esus aūt carniū τ pisciū nō ē laxatus siue pmissus hoībꝰ: nisi post diluuiū: vt hr̄ infra. ix. cap. vbi dr̄ sic: Omne qđ mouet̄ τ viuit erit vobis in cibū. k ¶ Viditq̄ʒ deꝰ τc̄.] Hec ē cōclusio p̄cedētiū. lʒ eni q̄libet spēs entis bona sit in se: ex vniuersis tamē ptibꝰ vniuersi ordinatis ad se iuicē τ vlterius ad deū sicut ad ducē admirabilis pulchritudo τ bonitas cōsurgit.

Genesis. j. postilla. In pncipio creauit deꝰ celū τ terram. Omissis diuisionibꝰ curiosis accipio illā q̄ magis ꝯlucta est dici.

¶ Additio.

Circa expōnē lr̄alē hꝰ pmi ca. Geñ. q̄ valde difficilis est: τ varie a doctoribꝰ traditur: tā grecis φ̄ latinis τ etiā hebreis: q̄dā videntur p̄supponēda ad hoc: vt ex multiplicitate sensuum aliqđ planū saltem simplicit̄ capientibꝰ extrahat̄. Primū p̄supponit̄ φ in hac expōne dictū Aug. maxīe ē attendendū: q̄ supra Genesim ad lr̄aʒ de hac mā tractans sic dicit: In hꝰmodi q̄ōnibꝰ duo sunt obseruanda. Primū φ veritas scripture icōcusse teneatur secūdū φ cū scriptura diuia multiplr̄ exponi possit φ nulli expōni aliq̄s ita p̄cise inhereat: φ si certa rōne cōstiterit hoc eē falsuʒ φ aliq̄s s̄m sensū scripture hoc asserere p̄sumat. ex hoc eni scriptura ab infidelibꝰ derideret̄: τ eis p̄cluderet̄ via credendi. hec ille. Ex quo seq̄t̄ φ veritas q̄ ē ī scriptura plane tradit̄: icōcusse tenēda ē: nō obstāte φ phi aliter sentiant tenēdo circa hoc varias seu ꝯrias opi. lʒ eni ea q̄ p rōnē demr̄atiuā hn̄tur esse falsa nō sint attribuēda alicui auctoritati sacre scripture: eo φ talia certa rōne ꝯstat eē falsa: tn̄ illa q̄ nō demōstratiue sed opinatiue τ ꝓbabilit̄ hn̄tur nō cōstant tāta certitudine: vt veritas plana scripture ꝓpter talē debilē certitudinē formidolosam τ opiatiuā omittat̄: nec ob hoc eiꝰ plana expositio varieť seu dissoluatur: τ hoc sonat plane auctas Aug. p̄dicta. Et inde ē φ lʒ phi pagani cōiter opinēt mūdū fuisse ab eterno: nō tn̄ catholici variant ex hoc expōnē hꝰ dicti: In pncipio creauit deꝰ celū τ terrā. sic vt ex ipso non itelligant mūdū a deo p creationē icepisse. nō eni de ppetuitate mūdi a pte ante demonstratiuā rōnē phi hn̄t: vt in pma pte sci Tho. q. xlvj. arti. ij. sed solū opinatiuas τ ꝓbabiles. Ex q̄ p̄supposito īfertur φ postillator minꝰ cōueniēter se hʒ circa processum

Universidad de Deusto Biblioteca

introductoriū expōnis lr̄alis hꝰ capi. Dicit eni ꝙ ex varie
tate opionū de nā mā̄e a phis positarū dependet itellectꝰ
opationis sex dierū: qd vꝫ icōueniēter dictū. Cōstat eni ꝙ
phi in hoc nō demōstratiue ꝓcedūt: alr̄ nō cōtingeret eos
diuersimode vel cōtraria opiari: sicut nec i geometricis ⁊
hꝰmodi: sed solū procedūt opinatiue: vn̄ nō debet sensus
scripture ꝓpter hoc variari: ⁊ idō sancti doctores modicū
curauerūt de hꝰmodi opionibꝰ varijs in hac mā: sicut nec
etiā refert ad articulū creatōis credende vtrū celi sint ima
teriales vel hēant māꝫ eiusdē rōnis cū his inferioribꝰ vel
alterius rōnis. Secūdo ꝓsupponit ꝙ nō ē incōueniēs mul
tiplicare expōnes in hoc loco: dū tamē a veritate scripture
plano mō intellecta nō deuient: ⁊ cū hec nō asserendo sed
quasi ꝓponēdo dicant: hoc patet ꝑ auctem Aug. supius
inductā. magister etiā in .ij. di. xij. de hac mā tractās dicit
sic: Quidā sanctorꝝ patrū q̄ verba dei atqꝫ archana excel
lēter scrutati sunt sup hoc q̄si diuersa scripsisse videt: hec
ille. Ubi notanda sunt verba magistri ꝙ nō dixit diuersa
asseruisse videtur. hoc eni eēt periculosū: sed scripsisse tm̄
scꝫ sine assertione: taliter eni expōnes multiplicare nō ē pe
riculosum etiā sanctis ⁊ ꝑfectis viris quorꝝ doctrina locū
auctēs hꝫ: ⁊ multo fortius pōt cōuenire simplicibꝰ scripto
ribꝰ: quorꝝ dicta nullā hn̄t auctem nisi q̄tū veritas lr̄e sa
cre vel rō efficax eis tribuit. nihil igitur temerarie asseren
do: nec aliquā veritatem a sanctis patribꝰ traditam exclu
dendo: nec in aliq̄ diminuendo ad expōnem lr̄alē eorꝝ q̄ in
hoc capitulo cōtinētur spēaliter vsqꝫ ad opus q̄rte diei in
clusiue ꝓcedam: ⁊ p̄ncipaliter s̄m p̄mū sensum lr̄alē: de q̄
p̄us in additōne sup ꝓlogū dictū ē. Et qn̄qꝫ de secūdario
sensu etiā lr̄ali quedā tangent: ⁊ hoc omissa recitatōne va
riarū seu diuersarū expōnū: silr̄ ⁊ curiositate distinctio
nū s̄m ordinē lr̄e plane prosequēdo. ¶ In p̄mo igit de p̄mo
quoddā summariū totiꝰ diuine opationis seu creationis i
toto spacio sex dierū cōtētū Moyses vꝫ ꝓponere cū dicit
In p̄ncipio creauit deꝰ celū ⁊ terram. In his eni v̄bis s̄m
Chry. p̄mittit sūmarie ⁊ cōpendiose totū opus diuinū cir
ca creationē: distinctionē: ⁊ ornatū mūdi: in oibꝰ sex diebꝰ
p̄mis successiue factū. sicut siquis dicat talis artifex edifi
cauit hanc domū: ⁊ postea subdat p̄mo fecit fundamēta:
secūdo erexit parietes: ⁊ tertio supraposuit tectū ⁊ hꝰmōi
s̄m quā expōnē cū dꝫ deū creasse celū ⁊ terrā: itelliguntur
oia celestia ⁊ terrena eē a deo creata: que in ꝓcessu sex die
rū fuerūt creata seu ꝓducta: ⁊ hoc vꝫ sentire Basyl. i Exa.
qui sup hoc v̄bū Creauit celū ⁊ terrā. sic dicit: Ex duobꝰ
aūt q̄ extrema sūt: totiꝰ exn̄tiā enygmatice significat: ⁊ sic
nō oportet ꝑ celū in hoc loco intelligi empyreū tm̄: vel si
dereū seu firmamentū ⁊ hꝰmodi: sed simul oia celestia in
hoc intelligenda sunt. silr̄ ꝑ terram in hoc loco nō solū
intelligenda ē arida seu elemētū terre sed tota s̄ba genera
biliū ⁊ corruptibiliū tam elemētorꝝ q̄ mixtorꝝ in p̄dictis
sex diebꝰ a deo productorꝝ. Ueritas huiꝰ expōnis patet ex
mō loquendi sacre scripture cōiori ⁊ frequētiori. silr̄ ex
doctrina sanctorꝝ aplorꝝ. ¶ Primū patet: nā infra Geñ. ij.
sup illud v̄bū: In die q̄ fecit dn̄s celū ⁊ terrā. glo. his igit
paucis v̄bis insinuata ē ois creatura. Legit etiā Exo. xxxi
circa obseruationē sabbati sex diebꝰ fecit deꝰ celū ⁊ terraꝫ
⁊ in die septimo requieuit. in quo loco manifestū ē ꝙ celū
accipitur ꝓ q̄cūqꝫ celesti creatura. ⁊ terra silr̄ pro q̄cūqꝫ
terrestri mō supradicto. Si eni hic accipitur celū pro aliq̄
celorꝝ tm̄: ⁊ terra ꝓ aliqua terrarū tm̄: cetera terrena ⁊ ce
lestia viderent excludi ab opibꝰ sex dierū: qd est manifeste
falsum. silr̄ ⁊ deutero. iiij. c. Scias hodie ꝙ dn̄s ipse ē deꝰ
in celo sursū: ⁊ in terra deorsū: ⁊ nō ē alius. Intelligendū ē
vniuersaliter. s. ꝙ in celestibꝰ ⁊ in terrenis nullus aliꝰ deꝰ ē
silr̄ Hiere. xxiij. c. vbi ꝓpha itendens asserere deū eē vbiqꝫ
dicit: Nūq̄d nō celū ⁊ terrā ego ipleo dicit dn̄s: quod hꝫ
itelligi de totiꝰ mūdi itegritate. Eodē mō ps. dicit In
tio tu dn̄e terrā fundasti: ⁊ opa manuū tuarū sūt celi.
Idē patet de alijs inumerabilibꝰ locis sacre scripture.
lꝫ eni i nōnullis locis sacre scripture qn̄qꝫ cū p̄dictis. s.
cū celo ⁊ terra mare vel aqua exp̄mat: hoc tn̄ ē i pauci
ꝑter modū ⁊ stilū cōem supradictū. Secūdo hoc idē
patet ex doctrina seu mō loquendi aplorꝝ qbꝰ sensus
sacre scripture ꝑfectius fuit aptus. iuxta illud Luce xx
iiij. ca. Aperuit eis sensum vt intelligerent scripturas.
Hi eni circa articulū creationis mūdi nil amplius ex
presserūt fuisse a deo creatū nisi celū ⁊ terrā dicētes in
symbolo: Credo in vnū deū creatorem celi ⁊ terre. vbi
manifeste tanq̄ doctissimi in scripturarū intelligentia
nos docēt ꝙ i hoc ꝙ ꝓfitemur deū creasse celū ⁊ terrā
cūcta celestia ⁊ terrēa a deo fuisse creata testamur. nul
lus eni sani itellectus diceret ꝙ apl̄i articulū creatōnis
mūdi ip̄fecte tradidissent. In symbolo aūt patrū here
sibꝰ insurgētibꝰ spēaliter Manicheorꝝ: q̄ dicebāt vnū
deū eē bonorꝝ: ⁊ aliū malorꝝ: ⁊ alijs silibꝰ fuit additū
in hoc articulo de creatiōe mūdi q̄si exponēdo: visibi
liū oiūꝫ ⁊ iuisibiliū. ad denōndū ꝙ i hoc ꝙ dꝫ in p̄mo
symbolo: Creatorē celi ⁊ terre. intelligūt celestia ⁊ ter
restria: nō solū visibilia: sed etiā iuisibilia. s̄m igit hāc
expōnē consonā veritati tanq̄ fundatam in planiori ⁊
cōiori mō loquendi aplorꝝ ⁊ ꝓpharū nō restat locꝰ iq̄
rendi de quo celo scriptura hic loq̄t: cū nō solū de cel
q̄buslibet sed etiā de q̄buscūqꝫ rebꝰ celestibꝰ creatis: sic
de angelis itelligi debeat. silr̄ nō ē iquirendū de aere
elemētari vel igne: in q̄ pticula sacre scripture in hoc
loco spēaliter itelligant: cū nō solū de terra elemētari
sed de tota natura generabiliū ⁊ corruptibiliū i p̄mis
sex diebꝰ creatorꝝ seu ꝓductorꝝ itelligit cū dꝫ: Creauit
deꝰ terrā. ¶ Circa sensum v̄o secūdariū seu vlteriorē ad
sensuꝫ lr̄alē ptinētē hꝰ v̄bi: In p̄ncipio creauit deꝰ celū
⁊ terrā. multa tradūtur a sanctis doctoribꝰ ⁊ alijs q̄dā
mō ienarrabilia: iter q̄ vꝫ expō sancti Tho. in. j. par. q
xlvj. arti. iij. i cor. q. cōpendiosa ⁊ recta lr̄e ⁊ rōni cōso
nans: dicit eni sic ꝙ hoc dictū In p̄ncipio crea. deꝰ ⁊c̄.
triplr̄ exponitur ad excludendū tres errores. quidam
eni posuerūt mūdū semp fuisse ⁊ tempus nō hr̄e iitiū
⁊ ad hoc excludēdū exponit in p̄ncipio. s. tpis. Quidā
v̄o posuerūt duo esse creaturarū p̄ncipia: vnū bonorꝝ
⁊ aliud malorꝝ. Et ad hoc excludendū exponit: in p̄nci
pio. i. in filio. sicut eni p̄ncipiū effectiuū appropat ꝓpt
potentiā patri: ita p̄ncipiū exemplare appropatur filio
ꝓpter sapientiā: vt sicut dꝫ: Oia in sapientia fecisti ita
itelligatur deū oia fecisse: in p̄ncipio. i. in filio. s̄m illō
Apl̄i ad Colo. j. in p̄ncipio. i. i filio cōdita sunt vniuer
sa. ¶ Alij v̄o dixerūt corpalia eē creata a deo mediātibꝰ
creaturis spūalibꝰ. ⁊ ad hoc excludendū: i p̄ncipio cre
auit deꝰ celū ⁊ terrā. i. an̄ oia: hec ille. Que q̄dem tres
expōnes itelligende sunt nō disiūctiue sed copulatiue
sic. s. ꝙ scriptura i hoc loco itendit quēlibet istorꝝ triū
errorꝝ excludere ⁊ nō vnū eorꝝ tm̄. si eni disiūctiue itel
ligerētur iste expōnes tūc nō excluderetur plusq̄ vnus
error: ⁊ forte nullus: q̄r ex vna ꝓpositione tres cās ve
ritatis hn̄te ex q̄libet earum nō posset cōcludi veritas
vniꝰ cause earū determinate: sed videndū ē qūo q̄libet
illarū triū expositionū ex lr̄a sane itellecta consurgat:
vt sic q̄libet illarū dicenda sit lr̄alis. Ad qd sciendū ꝙ
cū hec dictio p̄ncipiū cōiter itelligat relatiue respectu
p̄ncipiati: iccirco in sacra scriptura cōiter vbi p̄ncipiū
seu initiū legit in eodē cōtextu adiūgit aliud significās
illud respectu cꝰ dꝫ tale p̄ncipiū seu initiū: sicut dꝫ ifra
Geñ. x. fuit p̄ncipiū regni eius Babylonia: vbi i hoc ꝙ
adiūgit regni eiꝰ exp̄mit respectu cꝰ dꝫ principiū: ⁊ sic

cōiter in alijs locis: cuꝰ rō ē: nā si sic exprimeret rema
neret q̄si ignotū quid significaret ꝑ illud p̄ncipiū: nisi
subitelligeretur ex p̄cedentibꝰ seu subsequentibꝰ imedi
ate adiunctis: ⁊ q̄r in hoc loco nō exprimitur determia
te i lr̄a ad quid referatur hoc qd dꝫ In p̄ncipio. sed q̄si
absolute noiatur oportet ꝙ referat ad illud qd sibi ad
iungitur. Unde p̄mo occurrit referendum ad hoc qd
dicit statim Creauit. i. in p̄ncipio creationis seu i p̄nci
pio illius qd creauit. ⁊ sic itelligunt multi doctores he
breorꝝ: sicut Rabi Abēhaçara: ⁊ Rabi Sal. ⁊ alij. Et
iste modus loquendi cōcordat cū tertia expōne predi
cta s̄m quā itelligitur: in p̄ncipio. i. ante oia: vt p̄dictū
ē. secūdo referri posset ad hoc qd subditur Deus. sic ꝙ
itelligatur hoc p̄ncipiū eē aliquid cū quo seu ꝑ quē de
us fecit oia: qd cōuenit filio: sicut cū dꝫ: Oia in sapien
tia fecisti. ⁊ sic itelligit Ra. Moy. gerūdeñ. ꝙ ꝑ hoc qd
dꝫ In p̄ncipio. significatur aliqd ptinēs ad nāꝫ diuinā
lꝫ hoc q̄si balbuciendo exprimat. ⁊ hoc cōcordat cū se
cūda expōne predicta. Tertio posset referri hoc qd dꝫ
In p̄ncipio. ad hoc qd dꝫ: celū ⁊ terrā. q̄ sunt res succes
sioni subiecte. ⁊ sic itelligit p̄ma expō. s. in p̄ncipio tpis
hoc ē in p̄mo nūc: qd precedit oēm successionē tēporꝝ:
vel oim rerū celestiū ⁊ terrestriū successionē. ¶ Quarto
posset referri ad hoc qd dꝫ In p̄ncipio. ad totū ꝓcessū
p̄meue creationis seu ꝓductionis rerū: q̄ in hoc capit.
Geñ. j. cōtinetur: vt sic itelligat In p̄ncipio creauit deꝰ
. i. in p̄mis sex diebꝰ de quibꝰ agitur i toto processu hꝰ
capi. Creauit deꝰ celū ⁊ terrā. ⁊ sic itelligit Chry. vt p̄
dictū ē. ⁊ q̄r absolute ⁊ sine aliqua expressa determina
tione dꝫ hic in principio. iccirco referendū ē ad lr̄aꝫ ad
oia signata ꝑ q̄tuor modos p̄dictos: inq̄tū q̄libet eorꝝ
ex adiacentia seu cōtinuatione lr̄e itelligit vt dictū est.
Item attendendū ꝙ s̄m vlteriorē sensū lr̄alē ex hoc qd
dꝫ In p̄nci. crea. deꝰ celū ⁊ terrā. itelligitur ad lr̄am s̄m
hebraicā veritatē pluralitas i diuinis ꝓut magister al
legat i p̄ma par. di. ij. qd pꝫ ex hoc: nā vbi nos dicimꝰ
deꝰ. hebraica veritas hꝫ heloym. qd ē plurale hꝰ nois
singularis hel. ⁊ sic exponit in hoc loco expresse Rabi
Abēhaçara: lꝫ ex hoc nō verā cōclusionē eliciat: sed ex
tortā. vult aūt itelligi ꝙ hoc nō significat pluralitatem
in diuinis sed pluralitatē virtutū seu potentiarū ab eo
procedentiū: in cꝰ signū allegat ipse ⁊ sui sequaces ꝙ i
scriptura qn̄qꝫ etiā iudices dicūt heloym: ꝓpter corꝝ
v̄tuosam potentiā i iudicando: vt Exo. xxij. ca. vbi dꝫ
Dijs nō detrahes ⁊ p̄ncipi populi tui nō maledices. sꝫ
hec cauillatio ē valde irrōnabilis: qd pꝫ ex duobꝰ. Pri
mo eni hebrei nobiscū cōueniūt in articulo creationis
mūdi: preserti in hoc ꝙ solꝰ deꝰ mūdū creauit: ⁊ cū im
mediate ꝓduxit intantū ꝙ ipsi tradūt angelos fuisse
creatos in feria secūda: ne si in p̄ma fuissent creati cre
deretur de angelis ꝙ fuissent coopatores dei in mūdi
creatione. si igitur hoc qd dꝫ heloym intelligatur de v̄
tutibꝰ procedentibꝰ a deo: aut tales virtutes sūt aliq̄d
creatū: aut q̄d icreatū. si p̄mo mō sequit ꝙ aliud qd n̄
ē deꝰ creauit mūdū: vel saltē coopatū ē in creatiōe mū
di. si secūdo mō sequit ꝙ in diuinis ē aliud icreatum a
deo ꝓcedens qd ē intentū. nā cū deꝰ etiā ab illis conce
datur eē sūme simplex quicq̄d ē in deo deꝰ ē. ¶ Secūdo
hec cauillatio vꝫ irrōnabilis ex eo ꝙ Moyses p̄cipue
itendebat informare populū de vnitate dei ⁊ exclusiōe
pluralitatis deorꝝ: vt cū dꝫ deutero. vj. ca. Audi israel
deꝰ tuꝰ vnꝰ ē. ⁊ deutero. xxxij. ca. Uidete nūc ꝙ ego suꝫ
⁊ nō est alius deꝰ mecū. ⁊ sic de multis alijs. Cū igitur
Moyses dixisset: Creauit heloym manifeste dedisset
occasionē credendi populo pluralitatē quā itendebat
excludere: s̄m eos etiā potius debuisset dicere hel: qd
nullā pluralitatē significat ⁊ ex quo nullū incōueniēs seq̄
retur. Item qd allegat pro pte sua ꝙ qn̄qꝫ iudices vocant
heloym: hoc manifeste facit cōtra eos. nā vbi heloym acci
pit pro iudicibꝰ seu dijs opiatiuis vel falsis semp cōstruit
cū verbo vel adiectiuo pluralis numeri: vn̄ Exo. xxij. vbi
dꝫ. Ad deos vtriusqꝫ causa pueniat: ponit ibi heloym: ⁊
stati seq̄t ibi v̄bū plurale sic. s. ⁊ si illi iudicauerint. ⁊ i p̄s.
Oēs dij gentiū demonia. vbi dꝫ heloym: ⁊ tn̄ ibi nō dꝫ de
mon: sed demonia. Silr̄ i p̄s. vbi dꝫ: Ego dixi heloym
estis. i. dij nō dicit: Ego dixi heloyꝫ es: ⁊ sic de multis alijs
sed in hoc loco ⁊ in alijs vbi heloym ponit pro vero deo
semp adiūgitur v̄bū singularis numeri. nō eni dꝫ hic In
p̄ncipio creauerūt dij: sed creauit: qd quidē v̄bū includit v̄
bū substantiuū. s. fuit creans: ad denotandā vnitatē eētie
Ex quibꝰ patet manifeste ꝙ Moyses itendit instruere po
pulū spēaliter q̄tū ad doctos ꝙ in deo q̄ celū ⁊ terrā crea
uit ē pluralitas ꝑsonarū inq̄tū dixit heloym. silr̄ ⁊ vni
tas s̄m eēntiam inq̄tū dixit creauit. ⁊ hoc notāter insinu
at moyses in p̄ma ꝓpositione totiꝰ sacre scripture: in qua
cōtinetur articulꝰ creationis vt inueret hoc mysteriū in p̄
mo exordio fidei eē attendendū. Qr aūt hec pluralitas at
tribuenda sit ꝑsonis seu suppositis hꝫ etiā s̄m sensuꝫ lr̄alē
vlteriorem in hoc loco vbi inuitur aliqua instructio de di
uinis ꝑsonis. nā cū dꝫ in p̄ncipio. intelligitur in filio cui at
tribuitur causalitas creationis ꝑ modū cause exēplaris vt
dictū ē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s cū dꝫ deus. intelligitur pꝫ cui attribuitur
causalitas creationis ꝑ modū efficientis. Cū aūt dꝫ Spūs
dn̄i ferebatur. itelligitur ꝑsona spūssancti: ꝓut plenius de
clarabitur infra. Nō tn̄ ē itelligendū ꝙ creare sit ꝓp̄ū alicꝰ
ꝑsone diuine ⁊ nō cōe toti trinitati. hoc eni eēt erroneū cū
oia opa trinitatis ad extra sint idiuisa: sed q̄r deꝰ ē cā rerꝝ
ꝑ suū itellectū ⁊ volūtatem sicut artifex rerū artificiatarꝝ
artifex aūt ꝑ verbū i itellectu cōceptū ⁊ ꝑ amorē sue volū
tatis ad aliud relatū opatur. vn̄ silr̄ deꝰ pꝫ opatus ē oēm
creaturā ꝑ verbū suū qd ē filius: ⁊ ꝑ suū amorē qui ē spūs
sanctus: ⁊ s̄m hoc ꝓcessiones ꝑsonarū sunt rōnes ꝓductō
nis creaturarū inq̄tū includūt eētialia attributa q̄ sunt
scientia ⁊ volūtas: vt pꝫ in p̄ma par. q. xlv. arti. vi. Seq̄t
lr̄a Terra aūt erat inanis ⁊c̄. vbi Moyses postq̄ sūmarie
tradidit totū opus diuinū circa creationē mūdi in p̄mis
sex diebꝰ successiue productū: hic explicat illud ꝑ pticula
ria. Circa qd p̄mo on̄dit statū seu conditionē quarūdā re
rū creatarū in p̄ma sui creatione seu productione. secūdo
procedit ad alia q̄ creata seu producta sunt in p̄dictis sex
diebꝰ successiue. secūda ibi: Dixit deꝰ fiat lux. ¶ Circa p̄mū
sciendū ꝙ cū moyses rudi populo loquebat vt oēs docto
res tenēt q̄ nō solū spūalia veraciter nō capiebāt sed etiaꝫ
de corpalibꝰ illa cōiter tm̄ apprehendebāt q̄ visui corpali
subiacēt: vt in p̄ma par. q. lxvij. arti. iiij. Iccirco lꝫ in gene
rali visibilia ⁊ iuisibilia celestiū ⁊ terrestriū creaturarꝝ s̄b
quodā summario vt dictū ē cōprehendat attribuēs ea di
uine creationi: ita vt nihil in rerū natura excluderetur a
creatione dei: loquens tamē postea in pticulari vt imbecil
litati rudiū seu simpliciū audiētiū ꝯdescēderet: p̄termissis
iuisibilibꝰ tam celestiū q̄ terrestriū: de visibilibꝰ tm̄ mētō
nē facit. vn̄ de celestibꝰ p̄termisit celū empyreū ⁊ angelicā
naturā. ⁊ de terrestribꝰ pretermisit duo elemēta. s. aerem ⁊
ignē: eo ꝙ nō ab oibꝰ pcipiūtur. multi eni etiā phorꝝ elemē
tū ignis nō cognouerūt vsqꝫ ad tempus Aristotelis. ¶ Silr̄
⁊ aerem nihil dicebant: adeo vt loca plena aere vacua exi
stimarent: vt. iiij. physi. vn̄ in p̄ma rerū productione de tri
bus visibilibꝰ p̄ncipaliter facit mētionē. s. de infimo funda
mēto vniuersi sensibilis: ⁊ de summo tecto eius: ⁊ de q̄dā
medio iṫ vtrūqꝫ: q̄ sunt p̄ncipales ptes itegrales cuiuscūqꝫ
edificij: q̄rū duo se hn̄t ad totū vniuersuꝫ visibile: sicut cē
trū ⁊ circūferentia ad corpus spericū q̄ cōplēt totam eius

Universidad de Deusto Biblioteca

rōnē plasmaticā:in q̄ quidem.s.corpe sperico centrū se hʒ
vt fundamentum ꝛ circūferentia sicut summū tectū ꝛ alia
iter vtrūqꝫ cōtenta se hūt vt mediū iter vtrūqꝫ.s.iter cen
trū ꝛ circūferētiā. Primū ondit:cū dicit Terra aūt.terra
eni fm phos ꝛ astronomos se hʒ ad vniuersuʒ corpale vt
cētr.secūdū aūt ꝛ tertiū ostēdit:cū dicit Sup facie abyssi
Abyssus eni fm grāmaticos multitudinē aquarū ipene-
trabilē significat.q̄ qdem ipenetrabilitas ideo pōt intelligi
non solū ex magna eius profunditate sed etiā ex hoc q ex
eius cōfusione nō pōt abyssus penetrari:p qd intelligit aq̄
elemētaris q̄ ante eius cōgregationē in vna pmixtione cō
fusa erat cū alijs duob' elemētis.s.aere ꝛ igne: put magr
ponit i.ij.li.di.xiij.qd totū vocatur abyssus fm estimatio
nē simpliciū seu rudium quib' loquebat: qui aerē ꝛ igneʒ
elemētarem ppter eoꝝ inuisibilitatē vt dictū ē nō pcipiūt
q̄ qdem abyssus totam terrā vndiqꝫ coopiebat: ꝛ vsqꝫ in
altum porrigebat quousqꝫ nūc summitas corporee nature
ptingit:sicut qbusdā vr put magister ponit di.supradicta
itelligatur tamē hec summitas nature corporee circa celū
crystallinū qd p supficiem abyssi itelligēdū ē.ꝛ hoc ē pmū
corpus mobile:qd se hʒ ad oīa corpa naturalia sicut supfi
cies ad corpus spericū q̄ totam eius soliditatem continet.
Unde notandū ē q nō dicit scriptura tenebre erant i terra
nec i abysso neqꝫ supra abyssum:sed supra faciem abyssi.
Cui' rō ē:nā illa multitudo aquarū ipenetrabilis ꝛ pfun
dissima i pma sui pductione erat turbida ꝛ quasi opaca
ex eius cōfusa pmixtione seu cōpositione intantum q nō
erat capax lucis sicut nec terra:ꝛ sic nō erant in terra nec i
abysso tenebre ppe loquēdo:sicut nec in ligno dr esse ceci
tas lʒ nō videat:supficies tamē abyssi qd ē primū mobile
vt dictum ē ex sua pura ꝛ ipmixtibili natura est diapha
nū:ꝛ fuit semp capax lucis:sed quia nōdum lux facta erat
ideo ppe loquendo tenebre erant protunc supra faciem
abyssi.i.in primo celo mobili. Conuenienter igitur i pmor
diali rerū visibiliū pductione fit expressa mētio de terra:
qd ē centrū ꝛ quasi fundamētū vniuersi sensibilis:ꝛ de cir
cūferentia qd ē summū tectū.s.primū mobile eo mō quo
dr Esa.xlviij. Man' eni mea fundauit terram: ꝛ dextera
mea mēsa ē:alias tetendit celos.ꝛ loquitur ad modū for
mātis circulū cū circino:qui primo ponit vnū pedem in
cētro qd ē fundamētum:ꝛ aliū tendit circūducēdo circū-
ferentiā. Seqtur in lrā: Spūs dñi ferebatur sup aquas. q̄
qdem verba ppe ꝛ notabiliter exponūtur a Hiero. de he
braicis qōnib' vbi sic dicit: pro eo q nrīs in codicib' scri
ptum ē spūs dñi ferebatur.in hebreo hr Merahephet.qd
nos appellare possum' icubare:in silitudinē volucris oua
calore aiantis.ex quo intelligim' non de spū mūdi dici:vt
nōnulli arbitrantur:sed de spūsancto qui ꝛ ipse viuifica
tor oim a principio dr:de quo in ps. Emitte spūm tuū ꝛ
creabūtur:hec ille. Que quidem viuificatio pōt recte itel
ligi fm motū primi mobilis.nā motus fm phm.viij.phy
sicoꝝ ē vita rerū naturaliū:ꝛ cūliter oēs motus rerū nāli
um motus primi mobilis sit prim' ꝛ precipuus: ꝛ a quo
oēs motus corpales regulātur ꝛ mēsurantur tanq a pma
oim motuū mēsura:ꝛ a deo tanq a pmo mouente pncipa
liter causatus:iccirco in pmordio creationis rerū nālium
de hoc primo motu tanq de vita rerū naturaliū fit mētio
attribuendo ipsum motū deo in psona spūsancti: cui ap
ppriatū est viuificare. Et ex hoc tollitur quedā incōuenie
tia q̄ quodāmō animū pulsat.s.q iter primo creata fit mē
tio de tpe cū dic: Dies vn':dies secūd':ꝛ h'mōi. Sʒ d mo
tu nulla vr fieri mētio:cū tn mot' sit por ipso tpe nālr.vn
fʒ pdcāʒ expōnē pdca tollit icōuenietia: qr d motu fit mē
tio ańq de tpe vt pʒ ex predictis. Sed ꝫ predicta quedā
dubia breuiter pnt moueri inqsitiue ex quoꝝ solutōne ve
ritas magis elucidat. Primū: posset rōnabiliter qri put

Aug.querit sup Gen.ad lrām: cur nō scriptū ē Dixit
deus:fiat terra ꝛ facta ē.Fiat aqua seu abyssus ꝛ factū
ē.sicut dixit de luce ꝛ de firmamēto ꝛ h'modi:Scdo
pōt queri si abyssus hic accipitur vt dictum ē p aqrū
multitudine ipenetrabili terrā vndiqꝫ circūdante: cur
nō ppe hoc declarauit deus dicēs: multitudo aquaꝝ
erat sup terram:cū aqua ab omnib' qtūcūqꝫ rudibus
sit pceptibilis:ꝛ de aqua in hoc capitulo frequēter fiat
mētio:nō aūt de abysso in hoc loco. Tertiū:si faciem
abyssi accipitur i hoc loco pro primo mobili vt dictū
ē:cur statim ipsum noiat aquas cū dicit Ferebatur su
per aquas. fm istaʒ expōnē: Quartū:cū spūs dñi seu
spūs dei pluries in sacra scriptura accipiatur pro aere
seu vento:vt in ps. Flauit spūs eius ꝛ fluent aque.ꝛ in
alijs:vn ergo cogimur vt in hoc loco accipiat pro spū
sancto vt dictū ē: Quintū:si spūs dei in hoc loco acci
pitur pro spūsancto vt dictū ē:cū spūsanctus sit deus
incōuenienter dr q ferebatur sup aquas: cū deo nō cō
petat localiter ferri nec situm hr̄e. Ad primū igit di-
cendū q ex verbis Aug.vbi supra apparet q in hoc q
dr Terra erat ianis ꝛ vacua ꝛ tenebre sup faciē abyssi
intelligitur materia ois informis:dicit eni in.xij.cōfes.
Quid eni in omnib' mūdi ptib' reperiri pōt ppinquis
informitati oimode q terra ꝛ abyssus: ꝛ infra subdit:
Illud aūt totū ppe nihil erat qm adhuc oino informe
erat:hec Aug. Ex quo patet q fm ipsum ideo preter-
missum ē dicere:fiat terra seu abyssus. Siliter ꝛ factū
ē ita.ꝛ vidit deus q eēt bonū.sicut dr in alijs ppter in
formitatem oimodā materie que in pdictis vbis signa
tur.ꝛ ē rō:quia cū dr Dei pfecta sunt opa:vt deutero.
xxxij.ca.ideo incōueniēter de natura oino informi di
ceretur:Dixit deus fiat hoc. Siliter ꝛ vidit deus q eēt
bonū. Ambrosius aūt ꝛ alij sancti doctores nō cōcor
dant cū Augustino in hoc.s.q cum dr Terra aūt erat
ianis ꝛ vacua.intelligatur mā informis sed ipsum ele
mētū terre.fm quos.s.sanctos doctores aliter ab Au
gustino opinātes dicendū ē q alie tres informitates at
tribuūtur creature corpali i primordio producto: ppē
quas nō decebat vt de creatura sic informi diceretur:
Fiat ꝛc.vel vidit deus q eēt bonū ꝛ h'mōi. deerat eni
corpi diaphano.s. pmo mobili pulchritudo lucis.vn
dr q tenebre erant sup faciē abyssi.deerat etiā terre du
plex pulchritudo. vna quā hʒ ex hoc q ē aquis coop
ta:ꝛ qtū ad hoc dr q terra erat inanis.s.inuisibilis.alia
vo quam habuit cū nō eēt ornata herbis ꝛ plātis:ꝛ iō
dr q terra erat vacua.vn in hoc loco moyses intendit
exprimere informitates creature corpalis tā celestis q
terrestris in pmordio producte:ꝛ ideo nō oportebat in
hoc loco dicere: Dixit de' fiat terra ꝛ h'modi: sicut in
alijs creaturis:q̄ in prima sui productione tales infor-
mitates mīme hūerūt.si aūt cōtra hoc dicatur q lux i
prima die facta etiā vr ipfecta seu informis respectu lu
cis luiariū:qd patet ex excellētia ppetatum luiariū q̄ i
ope quarte diei exprimūtur:q̄ nō ptinēt ad lucē i pma
die factā vt ifra patebit:ꝛ tn de ipsa luce dr fiat lux ꝛc
ꝛ vidit de' lucē q eēt bona.ꝛ sic siliter potuisset dici de
terra nō obstantib' informitatib' pdictis. Ad hoc di
cendū q lux in prima die facta lʒ nō eēt ita pfecta sicut
lux solis: hēbat tn pfectionē sibi ptinētē qtū ad illud
pro quo facta fuit.s.diuisionē noctis ꝛ diei vt pʒ i lrā.
sed terra fuit facta a deo ad hoc vt habitaret ab aian
tib': iuxta illud Esa. Nō in vacuū creauit eam.s.terrā
sed vt habitaretur ꝛc. Et qr hec pfectio ad quā ordia
ta ē terra sibi deerat in primordio sue creationis: iccir
co nō erat cōueniens vt de ea dicerētur verba pdicta q̄
de alijs creaturis:q̄ in prima sui productione pfectōes

ad quas producte sunt attigerūt. Idem de abysso dicē
dū q̄ ppter eius cōmixtionē cōfusam supradictā nōdū
habebat pfectionē sufficientē ad producendū generabi
lia.supficies aūt abyssi in hoc loco nō itelligit p se nisi
respectu ipsius abyssi c' dr eē supficies:ꝛ ideo nō opor
tebat vt de ipsa supficie fieret mētio seorsum i h'modi
creatione.vtrū aūt ex auctib' sanctoꝝ ꝛ spēaliter Ba-
sylij:Ambro.Chryso.itelligatur q oimoda iformitas
materie tpe precessit formationē ei' omitto cā breuita
tis:vide tn in pri.par.q.lxvj.arti.j.veritatem h' qsiti a
sancto doctore determinatā. Ad secūdū facilit rndet
ex dictis.abyssus eni hoc loco nō noiat aquā solā: sed
aquam cū alioꝝ elementoꝝ pmixtione cōfusam vt di
ctum ē:pretermisit tn expressaʒ mētionē de alijs elemē
tis cū aqua pmixtis ppter ruditatem eoꝝ qb' loqbat
qui pro maiori pte ea q̄ nō subiacēt visui nō cognosce
bāt:vt iam dictū ē. Ad tertiū dicēdū q primū mobi
le in hoc loco noiatur diuersimode ppter diuersitatē
eoꝝ q̄ sibi cōpetūt de quib' in pposito agitur. cōpetit
eni primo mobili oia corpa nālia ꝛ mobilia cōtinere:
sicut supficies corpus cōtinet c' ē supficies:et ex hoc no
minatur facies abyssi.i.supficies abyssi:de q̄ cōtinētia
hic ē agendū tanq de loco vniuersali oim corpoꝝ na
turaliū.cōpetit etiā ei diaphaneitatis fʒ sue nature pu
ritatem.siliter ꝛ prima mobilitas corpalis:de qua dia
phaneitate in hoc loco ē agendū tanq de prima capa
citate lucis:que quidē lux in corpib' primū locū tenet
fm Aug.de li.arbi Siliter ꝛ de prima mobilitate eius
hic ē agendū tanq de prima vita vel de primo effectu
vite corpoꝝ nāliū que duo nulli earū creaturarū de q̄
bus scriptura mētionē facit inter primo creata sic cōpe
petūt sicut aquis. Aqua eni inter visibilia corpa maxi
me ē obediens motori ꝛ ē pspicua.ꝛ hec ē rō quare pri
mū mobile in hoc loco his diuersis noib' appellatur.
hec expō de primo mobili ꝛ de primo motu vr rōnabi
lis cōsiderādo q in prima rerū productione fieri debʒ
mētio de summo bono vniuersali corpoꝝ nālium:silr
ꝛ de primo motu ꝛ de primo mobili:ꝛ etiā de tpe que
sunt mensure oim rerū naturaliū. Ad quartū:dicere
q spūs dñi in hoc loco itelligatur pro aere elemētari ē
valde irrōnabiliter dictū ppter tria.primū:qr si i hoc
loco spūs dñi accipitur pro aere elementari put Rabi
Moyses ꝛ quidā alij volūt dicere q scriptura in hoc
loco noiat quatuor elemēta:trā.s.cū dicit Terra aūt
Aquā vo:cū dicit Sup aquas: Aerē cū dr Spūs dñi
Ignē vo cū dicit: Et tenebre erāt.ꝛ hoc qr ignis vt di
cūt in loco pprio non lucet.fm hanc positionē nulla
eēt rō ppter quā aer qui dr spūs magis approparetur
deo sic vt noiaretur spūs dñi q elemētū aque seu terre
vel ignis quoꝝ nullū in hoc loco tali mō noiatur: vt
dicat aqua dñi:terra dñi Secūdū qr vt ex serie lre pa
tet:spūs dñi de quo hic agitur:ferebatur sup aqs ante
earū diuisionē q̄ facta fuit secūda die p firmamētū di
uidens aqs ab aqs:ꝛ sic ferebat indistincte sup aqs nō
solū inferiores sed etiā supiores.nulla eni distinctio aq̄
rū legitur in pma die. Ex quo seqtur q h'modi spūs
adhuc facta diuisione ferret sup aqs supiores:cū i scri
ptura nulla fiat mētio de hoc q h'modi spūs dñi con
gregaretur seu attraheret ad hoc vt post aqrū diuisio
nē ferretur sup aqs inferiores tm: qd tn eēt valde incō
ueniēs ꝛ cōtra mētē Ra. Moy.ꝛ alioꝝ sequentiū qui
spūm in hoc loco dictū accipiūt pro aere elemētari tm
cui nullo mō cōpetit esse sup aqs: q̄ supiores sunt celo
sidereo. Tertiū qr vt ex predictis patet moyses in toto
processu sex dierū nūq noiauit aerē etiā in loco vbi fu
isset congruū aerē noiari:sicut cū dicit Producāt aque

volatile sup terrā.vbi cōgruū fuisset dicere: pducant aq̄ ꝛ
aer.silr ꝛ dicere vt volitēt i aere ꝛ nō solū sub firmamēto:
cū volucres p maiori pte pticipāt nāʒ aereā pl' q aqueam
vn i aere viuūt ꝛ nidificāt p maiori sui pte. vn earū vola
tus pnciplr ad ornatū aeris ptinet:vt dicit mgr i se.di.xv.
ꝛ tn in hoc loco nullā mētionē facit de aere ppr ei' inuisibi
litatē ꝛ ppr ibecillitatē vt supra dictū ē.nō eni dicit de aui
bus vt volēt i aere seu spū:sed sup terrā sub firmamēto ce
li ptermittēs totaliter noiationē aeris. vn eadē rōne cū dr
Spūs dñi:nō ē itelligendū de aere de q̄ nūq fecit mētionē
i pcessu sex dieꝝ vt dictū ē. Si aūt ꝫ hoc dicat q sit spūs
dñi:nō pōt h itelligi de aere ppter ei' inuisibilitatē:eo q illi
inuisibilia nō pcipiebāt:sequeret a fortiori q nō debeat itel
ligi d spūsancto q̄ icorpaliter ē magis inuisibilis oculis cor
poralib' q aer:cū sit penit' icorpore' ꝛ imālis. Ad hoc di
cēdū q qtūcūqꝫ popul' ille rudis fuisset ꝛ icapax spūaliū
nihilomin' necesse erat vt eis pponeret pmo ꝛ supponerē
tur qdā penit' inuisibilia:sicut deū eē:qr sine hoc iuanū in-
struerent de fide:fm quā accedentē ad deū optʒ credere:qr
ē:vt ad hebre.xj.ca. Silr lʒ aia hūana sit inuisibil' de sui nā
tn pponedū erat eis de ea inqtū fm illā pnciplr hō est ca
pax remunerationis dine:qd ē pncipiū in his q̄ credibilia
tradūt.vn Apo.cū dixisset: Accedentē ad deū optet credē
qr ē.stati subiūxit: Et inqrentib' se remunerator ē. ꝛ iō de
aia hūana circa formationē hois expressaʒ scriptura fecit
mētionē dicēs: Spirauit i faciē ei' spiraculū vite: Gen.ij.
ca. De inuisibilib' ergo nulla mētio fit i pcessu sex dieꝝ nisi
tn de deo ꝛ de aia hūana:qrū cognitio saltē enygmatica
necessaria ē cuicūqꝫ fideli.vn spūs dñi nō icōueniēt in hoc
loco accipit p ipso deo:lʒ inuisibilis sit. De alijs vo inuisibili
bus qrū cognitio nō ē explicite necessariaoib' fidelib':sic ē
nā angelica vel aer elemētaris ꝛ h'modi ptermittit mētio
expssa i hoc loco iā dicta. Si aūt abijciat de pmo mobili
qd ē inuisibile ꝛ tn fm pdictā expōnē de eo fit mētio cū dic
sup faciē abyssi.vt dictū ē. Dicēdū q pmū mobile satis ē
visibile p suū effectū:q̄ ē mot' diurn' solis ꝛ alioꝝ corpm
celestiū. Notandū etiā q antiq expositores hebreoꝝ nota
bilissime ꝛ cōpēdiose exposuerūt pdictū vbū:spūs dñi:i il
lo libro q̄ dr beresich rabbaa.i.gen' magnū:vbi sic hr iter
rogatorie qd ē qd dr spūs dñi ferebat sup aqs: Ad qd rn
det:nil aliud ē nisi spūs messie de q̄ legit: Requiescet sup euʒ
spūs dñi.s.Esa.xj. Ex q̄ dicto manifeste dat itelligi q spūs
dñi hic itelligit spūscus q̄ ē spūs messie:iqtū fm catholi
cā veritatē pcedit a pre ꝛ filio:q̄ qdē fili' ē ver' ꝛ bndictus
messias. Ad qntū dicēdū q p h' q i hoc loco dr: Ferebat
nō dʒ itelligi aliqd passionis i spū dñi.nec hec dictio mera
hephet:qd i hebraico i hoc loco ponit est vbū passiuū sed
mere actiuū:significans q spūs dñi fouebat ꝛ viuificabat
aqs ad silitudinē galline cubāt:ꝛ vitalē vtutē his q̄ fouet
tribuētis:q̄ qdē viuificatio i hoc loco itelligit p pmū mo
tū q̄ ē pcipue viuificatiu' corpoꝝ nāliū:vt dictū ē. vn sile
vbū oino hr Deu.xxxij.ca.vbi dr:Sicut aqla puocās ad
volādū pullos suos ꝛc.q̄ ē ppa silitudo ad ppositū. nā si
cut auis mouet pullos suos ad volādū ꝛ sic eos fouet ꝛ vi
uificat:sic de' pmū mobile mouet ad viuificandas creatu
ras corpales.lʒ eni sit aliq itelligentia imediate mouēs pri
mū mobile de q̄ hic agit:tn pma cā ꝛ pncipalis h' motus
de' ē:in q̄ oēs creature viuūt mouētur ꝛ sunt:vt act.xvij.
ca. Allegorice etiā sequendo cōcordantiā antiqꝝ hebreoꝝ
pdictā:q̄ spūm dñi q̄ hic sup aqs ferebat exponūt eē spūʒ
Messie:de quo dr Requiescet sup eū spūs dñi:vt dictū ē:
notabiliter dici pōt q sicut spūs dñi viuificabat aquas.s.
corpa naturalia vt dictum ē:sic idem spūs dat vitam spi
ritualē p aquam baptismi:de qua Johan.iij. Nisi quis re
nat' fuerit ex aq̄ ꝛ spūsancto ꝛc. Seqtur in lrā Dixit deus
Fiat lux.qliter intelligatur qd dr de' dixit. Ambro.in exa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

declarat dicēs: Non p organa vocis: nec ꝙ aerē istū q̄dā
verboꝝ strepitus verberaret: sed vt volūtatis sue eternā
cogitationē proderet in opationis effectu. cōtinuatur aūt
productio lucis ad predicta sic: nā cū premissa fuerat circa
creationē corpalē multiplex informitas. vna. s. cū dr̄: Ter
ra aūt erat ianis ꝛ vacua. Alia cū dr̄: Tenebre erāt sup fa
ciem abyssi. Cōueniēs ergo fuit vt informitas tenebrarū p̄
mo remoueretur p lucis productionē. Tū q: lux ē q̄litas
p̄mi corpis. Tū q: iter ceteras q̄litates corporeas lux ē spi
ritualior: vñ Aug. in li. de li. arbi. dicit ꝙ lux in corpib᷑ p̄
mū tenet locū. Tū ꝑpter cōitatē lucis: in qua inferiora cū
supiorib᷑ cōicant. Sed q̄ sit ista lux varie tradit a doctori
bus. quidā eni dicūt illā lucē fuisse q̄ndam nubē lucidā q̄
postmodū facto sole in māz p̄iacētem redijt: vel adhuc re
manet soli cōiūcta ipceptibiliter: vel ex illa nube formatū
ē corpus solis. que quidē tres positiones nō solū sunt ipro
bāde p rōnē vt in p̄ma par. q. lxvij. arti. iiij. in rñsione ad
secūdū argu. sed etiā ex serie sententie lr̄e nō vidētur stare
Tū q: lux significat q̄litatem tm̄: nubes aūt lucida nō est
lux lꝫ sit corpus luminosuz vel lūiare ꝛ h᷑modi: sicut albū
nō ē albedo. vñ in tali lucide nubis productione debuisset
exp̄mi s̄ba cū sua q̄litate dicēdo: Fiat nubes lucida: vel q̄d
luminosuz ꝛ h᷑modi. fieri eni sicut ꝛ esse p̄ncipalit̄ ꝑtinet
ad subiectū seu s̄bam. Accidentiū eni ꝑut in metaphysica
traditur nō ē esse sed inesse. nec etiā vr̄ lr̄e cōsonū nec rōni
ꝙ illa lux fuerit lux sol: sꝫ adhuc informis, ꝑut postillator
dic. Tū q: si sic debuisset dicere: producat seu ꝑcedat lux
vel producat sol seu celū lucē: sicut dr̄ in hoc capi. in his q̄
ab alijs procedūt. Tū q: fm̄ hoc diuisio lucis a tenebris p̄
ma die facta fuit p circularē motū solis: vt etiā postillator
dicit sicut in q̄rta die: ꝛ tñ scriptura in hoc loco attribuit
hanc diuisionē deo dicēs: Et diuisit de᷑ lucē a tenebris. In
q̄rta aūt die attribuit hanc diuisionē lūiarib᷑ dicēs: vt di
uidant lucē a tenebris. Tū q: maxie incōueniens vr̄ dicere
ꝙ accidens seu motus alic᷑ rei singularis sit in rerū nā an
teq̄ suū subiectū in esse ꝑducatur. Ex q̄b᷑ patet ꝙ lux i p̄
ma die facta differt a luce solis de q̄ fit mētio in q̄rta die:
nō solū ad pticulares effectus: sed etiā q̄tū ad eēntiam. vñ
positio Basy. in hoc loco vr̄ lr̄e cōcordare ꝛ rōni nō disse
tire. dicit eni in Examerō sic: post solis creationē dies ē cū
a sole illuminat᷑ ē aer: in eo ꝙ sup terrā ē hemisperio relu
cēs: ꝛ nox vmbra terre occultato sole: tūc aūt. s. i p̄mis tri
bus dieb᷑ nō fm̄ motū solarē: sed refuso principali lumie
illo ꝛ rursus cōtracto fm̄ determinatā a deo mēsurā dies
generabatur ꝛ nox reinducebatur: hec Basylius. Unde fꝫ
cum hec lux non fuit corpus seu substantia corporea sed
quedam qualitas formaliter illuminatiua nō procedens
ab aliq̄ corpe luminoso sed solū a volūtate diuina p crea
tionē ꝑut ipsa lr̄a plano mō significat cū dicit Fiat lux. q̄
quidem lux nō hēbat p se motū: ꝛ ideo non poterat de se
diuidere lucē a tenebris: sed hoc faciebat p emissionē ꝛ cō
tractionē lumis virtute diuina determinatā: ꝛ ideo dr̄ hic
diuisit deus lucē a tenebris. Sed i quarta die vbi de lumi
narib᷑ agitur expresse dicit: vt diuidant lucē a tenebris. q:
luminaria p motū ꝑp̄u sibi cōnaturalē hanc faciūt diui
sionē: fm̄ quam positionē Basy. que valde vr̄ ꝯsonare lr̄e
nō ē inquirendū q̄d factū fuit de illa luce prima post crea
tionē solis: nā adueniente prouisione naturali rōnabiliter
cessat ꝑuisio miraculosa: sicut ꝛ legitur Iosue. v. Defecit
māna postq̄ comederūt de frugib᷑ terre. Obijcitur autē
cōtra positionē Basy. primo ꝙ ex hoc ꝙ ꝑtunc cū nec aīa
lia nec hoies essent: ideo ista vicissitudo lucis ꝛ tenebre nō
habebat aliquā necessitatem seu vtilitatē. Secūdo ex hoc
ꝙ hec cōtractio ꝛ emissio nō essent nāles sed miraculose:
quod vt dicūt nō hꝫ locū vbi agitur de institutōne nature
Sed rñdetur ad primū ꝙ hec obiectio est cōis etiam ꝯtra
ponētes ꝙ hec lux fuisset lux solis. sed dicendū ꝙ hec
vicissitudo deseruiebat distinctionib᷑ sex dierū ad hoc
. s. ꝙ in sex dieb᷑ ꝑficeretur opus creationis ꝑut i ꝑpo
sito diuino ab eterno fuerat dispositum: ꝛ etiam vt p
hos sex dies prefigurarētur etates mūdi: ꝛ traderētur
alia mysteria fm̄ doctores. Ad secūdū dicendum ꝙ in
hoc capitulo nōnulla miraculose facta tradūtur: sicut
productio herbarū ꝛ plātarū anteq̄ luminaria ꝛ stelle
essent: quod est manifeste miraculosuz: quia excedit fa
cultatem naturalē creaturarum: ꝛ etiā ē penitus insoli
tum: que duo ꝑficiūt rōnē miraculi. Idem dicendū ē
de cōgregatione aquarū facta in secūda die: ꝛ ideo ni
mirū si productio h᷑ p̄me lucis ꝛ eius ꝯtractio ꝛ emis
sio sit miraculosa. Cetera aūt exponātur ꝑut in postil
la vsq; ibi: Factum ē vespere ꝛ mane dies vnus. s. natu
ralis. Circa quod attendendū ꝙ hebrei per vespere itel
ligunt noctem: que icipit a vespera ꝛ terminatur i ma
ne sequenti. ꝛ p mane itelligūt diem artificialē: que inci
pit ab ipso mane ꝛ terminatur in vespere sequēti: ꝛ sic
dicūt ꝙ dies naturalis icipit a principio prime noctis
ꝛ terminatur in principio noctis sequētis: qd̄ itendūt
probare p hoc ꝙ in primordio rerū tenebre que a deo
nox vocātur: vt patet in lr̄a precesserūt lucē in ordine
tpis: nā postq̄ dixit: Tenebre erant. cōsequenter dixit
Fiat lux. Ex quo vr̄ ꝙ nox naturaliter debet precedere
diem in cōputatione dierū. hoc etiam cōfirmāt ex eo
qd̄ legitur in Exo. A vespera vsq; ad vesperā celebra
bitis sabbata vr̄a: sed lꝫ hoc hēat locū ex hac auc̄te in
festiuitatib᷑ antiqui testamēti eo ꝙ festiuitates coꝝ ha
buerūt initiū a festo paschali in q̄ agn᷑ ad vesperā imo
labatur: tñ i ordine cōputationis dierū nāliū tenēdū ē
cū doctorib᷑ nr̄is. s. vt cōputētur dies a mane vsq; ad
mane: ꝑut magr̄ ponit in. ij. dist. xiij. reddens ad hoc
rōnē mysticā. s. eo ꝙ hō a luce p peccatū corruit in te
nebras ignorantie ꝛ peccatoꝝ. Sed pōt hic sumi alia
rō nālis ex hoc ꝙ res denoiant a termino ad quē nō
a termino a q̄: vt in p̄mo phys. ꝛ ideo dies artificialis
debet denoiari a vespa in quā terminat: ꝛ nox denoia
ri a mane in q̄ terminat. ꝛ sic p hoc ꝙ dr̄ Factū ē vespe
itelligend᷑ ē dies artificialis: c᷑ termin᷑ ad quē ē vespe
siue nox. Et cōsequēter cū dr̄ Et mane. itelligēda ē nox
cui᷑ termin᷑ ad quē ē mane: ꝛ sic prima ps diei nālis ē
dies artificialis ꝛ secūda nox sequens. nec valet qd̄ dr̄
ꝙ i p̄mordio tenebre p̄cesserūt lucē: nā ille tenebre nō
erant dicēde ꝑp̄e nox: nā sicut dies ꝑp̄e loquendo ē la
tio lucis seu solis sup terram: sic ꝛ nox occultatio talis
lucis seu solis sub terra: qd̄ non cōpetit tenebris q̄ fue
rūt in p̄mordio anteq̄ aliq̄ lux corpalis produceretur.
Circa opus secūde diei duo sunt principlr̄ cōsiderāda
Primū ꝙ celū sit illud qd̄ dr̄ firmamētū. secūdū quali
ter hoc itelligatur qd̄ dr̄: Ut diuidat aquas ab aquis.
Circa primū omissa varietate opionū ꝛ sequēdo posi
tionē Chry. q̄ magis vr̄ planiori sensui lr̄e cōcordare:
vt iam dictū ē vr̄ dicendū ꝙ hoc firmamētū de q̄ hic
agitur ē celū sidereū quod diuiditur in octauaz sperā
que ē stellarū fixarū ꝛ in septem planetarū orbes: de
quib᷑ etiam stellis ꝛ planetis legitur plane infra in ope
quarte diei: Posuit eas deus. s. luminaria ꝛ stellas in
firmamēto celi. nec obstat quod dicitur in prima die:
In principio creauit deus celū. quia ibi summarie in
cluditur totum opus sex dierum: vt dictum est. Et q:
in p̄ma die mētionē fecerat de p̄mo mobili ꝛ eius mo
tu vt ibi fuit expositū: nūc aūt in secūda die de firma
mēto in q̄ sidera fuerūt posita mētionē facit: ostēdens
ꝙ hoc firmamētū fuit ꝑductū de nihilo i sua ꝑp̄a spē
p creationē: qd̄ cōsonat huic qd̄ dr̄: Fiat firmamētum

nō exprimēdo aliquid de quo tale firmamētū fieret.
Si eni de abysso vel aliq̄ pte ei᷑ firmamētū fuisset for
matū vt q̄dā dicūt dixisset vtiq;: Fiat abyssus. vel fiat
de abysso firmamētū: sicut dixit de herbis ꝛ plātis q̄
de terra fuerūt ꝑducta: exprimēdo Germinet terra her
bā ꝛc̄. Et p̄ñi dicit: Protulit terra herbā. Silr̄ i q̄nta
die dicit: Producant aq̄ reptile. ꝛ in sexta: Producat
terra aiam viuentē. Ex quo seq̄t ꝙ illa vbi nō exp̄mit
mā sed solū dr̄ Fiat. nō debēt itelligi fieri ex mā p̄iacē
te: sed in sua ꝑp̄a specie totaliter ex nihilo p creationē
ꝑduci. ꝛ sic itelligendū ē cū dr̄: Fiat lux. fiat firmamen
tū. fiant lūiaria. Si aūt ꝯtra hoc dicat ꝙ si sic: scriptu
ra debuisset vti i illis v̄bo creatōnis vt itelligerētur ta
lia de nihilo fieri seu ꝑduci. Dicēdū ꝙ hoc nō requiri
tur fm̄ opi. Chryso. supradictā quā hic seq̄mur: nā in
hoc ꝙ dixit Creauit de᷑ celū ꝛ terrā. itelligunt oia cele
stia ꝛ terrestria in ꝑcessu sex dierū a deo imediate crea
ri: p̄terq̄ illa de q̄b᷑ in lr̄a assignat ipsoꝝ mā: vt iam
dictū ē. Si aūt q̄ratur de hoc qd̄ seq̄tur: Et fecit deus
firmamētū. q̄uo hēat intelligi: cū eni dr̄ de deo in ps.
Ipse dixit ꝛ facta sunt. cū dixisset: Fiat firmamētū. sta
tim debuisset dicere: ꝛ factū ē ita. sicut in luce p̄ma. Di
cendū ꝙ q: fieri q̄nq; iportat acq̄sitionē alic᷑ disposi
tionis accn̄talis in re facta: ꝑut i postilla deducit: iccir
co vt denotaret scriptura firmamētū in sua p̄ma pro
ductione fuisse a deo fm̄ oēs suas q̄litates accn̄tales p
fectū: iō subdit: Fecit de᷑ firmamētū. Idem ē dicendū
de luiarib᷑ cū dicit: Fecitq; de᷑ duo luiaria magna. de
luce aūt nō sic: nā lꝫ lux i p̄ma die eēt facta pfecta q̄tū
ad hoc ꝙ de᷑ p eā diuideret diē a nocte: non simplr̄ tñ
fuit pfecta sicut lux luiariū: vt infra patebit: ꝛ iō de ea
nō dr̄: Et fecit de᷑ lucē. sicut dixit fecit de᷑ luiaria.
Circa secūdū p̄ncipale attendendū ē ꝙ lꝫ de aq̄s supio
ribus multe sint opiones sanctoꝝ doctoꝝ semp salua
auc̄te ꝑsequēdo in hoc loco q̄ supradicta sunt: dicenō
ē ꝙ corpa diaphana sub noie aq̄rū itelligūtur ꝑpter
cōformitatem ꝑspicuitatis. vñ ꝛ p̄mū mobile eadē sili
tudine aqueū dr̄ seu crystallinū. vñ magister in lr̄a de
aq̄s supiorib᷑ dicit ꝙ nō vaporali tenuitate: sed glacia
li soliditate suspendūtur ne labātur: sed q: primū mo
bile ꝛ cetera corpa celestia maxie obediūt motori: sicut
aq̄ iter oia corpa visibilia mixta hoc hꝫ: iccirco potius
noiatur noie aq̄ in scriptura q̄ noie crystalli: iuxta illd̄
ps. ciij. Qui tegis aq̄s supiora ei᷑. nō ergo mere eq̄uo
ce supiores ꝛ inferiores aq̄ dicūtur: sed q̄dāmō q̄si ana
logice. Et notādū ꝙ h᷑modi firmamētū. s. celū sidereū
diuisit aq̄s supiores ab aq̄s inferiorib᷑: nō solū fm̄ lo
cū: sed etiā fm̄ q̄sdā ꝑp̄etates eēntialiter cōsequentes
motū earū ꝑut magister Bonauentura sup. ij. di. xiij.
hoc vr̄ dicere: Aque ei supiores. s. celū crystallinū seu
aqueū ē primū mobile: qd̄ vniformiter ꝛ cōtinue vni
co motu mouet: fm̄ quē reuoluit totū celū motu diur
no maxie vniformi. Aque v̄o inferiores. s. elemētares
mouent multiplr̄ ꝛ difformiter fm̄ qd̄libet gen᷑ mot᷑
sicut mutationis ꝛ alterationis ꝛ h᷑modi. firmamētū
v̄o. s. celū sidereū pticipat ꝑp̄etatē primi mobilis iq̄tū
ē imune ab alia mutatione q̄cūq;: p̄terq̄ fm̄ sitū: imp
fecte tñ attingit vniformitatē mot᷑ p̄mi mobilis: eo ꝙ
celū sidereū fm̄ diuersos orbes q̄s cōtinet motū varia
bilē hꝫ. pticipat etiā hoc firmamētū q̄dāmō ꝑp̄etatē
inferioꝝ aquarū nō formaliter sed effectiue: inq̄tū hꝫ
virtutē causandi diuersitatē generatōis ꝛ corruptōnis
ꝛ cuiuscūq; alteratōis seu mutationis p accessum ꝛ re
cessum p diuersas stellarū seu cōstellationū influētias
vñ hoc firmamētū sic itellectū q̄si mediū iter predictas
aq̄s ꝛ q̄dāmō pticipans vtriusq; silitudinē extremoꝝ
distinguit aquas ab aquis. Alij v̄o dicūt. s. ꝙ firmamētū
die secūda factū itelligatur illa ps aeris q̄ cōdensatur i nu
bes: ꝛ dr̄ firmamētū ꝑpter spissitudinē aeris i pte illa. sed
q: hec expō lꝫ ab Aug. sup Gen̄. cōmēdetur inq̄tum nihil
dicit cōtra fidē: ꝛ qd̄ ꝑponit ꝑmpto documēto credi pōt
q: tñ remota vr̄ a planiori sensu lr̄ali fm̄ quē tradit plane
ꝙ in q̄rta die posuit de᷑ luiaria ꝛ stellas in firmamēto celi
iccirco p̄ma expō vr̄ verior. Q aūt seq̄tur Uocauit de᷑ fir
mamētū celū. itelligendū ē fm̄ Ra. Moy. ꝙ vbi ista voca
tio dici hr̄ itelligendū ē esse aliq̄d aliud: qd̄ hoc noie p̄nci
palius vocatur sed approp̄at ad min᷑ p̄ncipale ꝑpter vsū
cōem hoim: sicut dies p̄ncipaliter dr̄ spaciū. xxiiij. horarū
ꝑut ibi: Factū ē vespere ꝛ mane dies vn᷑. sed cōi᷑ in vsu la
tio lucis seu solis sup terram dies dr̄: vñ de᷑ vocauit lucē
diē. Siliter in hoc loco celū p̄ncipali᷑ significat oēs orbes
. s. nouē speras ꝛ etiā empyreum ꝛ celos inferiores ꝑut ibi
In p̄ncipio creauit de᷑ celū. vt supra expositū ē. sed coiori
mō celū dr̄ sidereū tm̄: ꝛ iō vocauit firmamētū celū. Silr̄
nō solū arida sed totū terre elemētū p̄ncipaliter dr̄ terra:
ꝑut ibi: Terra aūt erat inanis ꝛ vacua. sed coiori mō lo
quendi arida dr̄ terra: ꝛ ideo vocauit de᷑ aridā terram.
De ope tertie diei q̄liter itelligatur hoc: Cōgregatio aq̄rū
in vno loco nō modicā vr̄ hr̄e difficultatē. cū eni terra fm̄
sue nature grauitatē absolutam vndiq; debeat eē aq̄s coo
pta: nō vr̄ aliquis loc᷑ sup terrā ad quē seu in q̄ aq̄ nāliter
sint cōgregate: sic vt terra discoopiet: ad quā difficultatē
tollēdā diuersi varie scripserūt. Quidā eni dicūt ꝙ terra
p̄buit aliq̄s ptes cōcauas in q̄b᷑ aq̄ cōfluentes ad ptes ter
re q̄ nūc ē discoopta reciperent: sed hoc non vr̄ posse stare
nā elemētum aq̄ ē multo rarius q̄ terra: sicut ꝛ aer multo
rarior ē aq̄ vt patet ad sensuz: nā modica q̄titas aq̄ in va
porē aereū p opationē ignis resoluta multo maiorē q̄tita
tem aereā facit. vñ q̄dā p̄hi dicūt elemētū aq̄ i decupla q̄ti
tate ē maius terra. silr̄ ꝛ elemētū aeris in multo maiori ꝑ
portione excedere q̄titatem elemēti aq̄: ꝑut satis patet cō
sideranti loca ꝑp̄a elemētoꝝ: q̄ q̄tomagis recedūt a cētro
v̄sus circūferentiā: tāto sūt multo maioris capacitatis. nō
ergo terra hꝫ capacitatem recipiendi in cōcauitatib᷑ suis
tantam q̄titatem aque q̄ta erat sup totā terrā habitabi
lē: que ē quarta ps fere totius orbis fm̄ astronomos. Uñ
alij dixerunt ꝙ aqua ante eius cōgregationē erat valde ne
bulosa: que post cōgregationē densata ē: iccirco minorem
occupat locū: quod etiā nō videtur valere: Tum quia lr̄a
nō dicit: Condensentur aque: sed cōgregētur. Tū quia sen
sibiliter videmus ꝙ aque recepte in cōcauitatib᷑ terre nō
sunt magis cōdensate q̄ alie. Tū quia q̄titas elemēti aque
semp excedit q̄titatem elemēti terre: ꝑpter aque raritatē i
magna ꝑportione: vt dictum ē. ꝛ sic idem incōueniens se
quitur sicut prius. s. ꝙ capacitas terre nō sufficit ad tantā
aque q̄titatem in cōcauitatib᷑ suis recipiendā. vnde aliter
dicitur ab alijs. s. ꝙ aque in loco vbi nūc sunt cōgregate in
maiorem sunt eleuate altitudinē: nā vt dicit Basylius ex
perimēto cōpertum ē in mari rubro: mare esse alti᷑ terra:
que quidē rñsio ad hoc nō totaliter videtur sufficere. Tū
quia pluries in scriptura eūtes ad mare descendere dicūt:
sicut in psalmo. cvj. Qui descendūt ad mare in nauibus.
ꝛ Ione. j. capit. de iona eūte in mare dicitur: Et descēdens
Ioppen iuenit nauem ꝛc̄. Tum quia aqua de sui natura
cū sit fluida nō pōt habere in se ptes montuosas. s. ceteris
altiores: sicut in terra ꝑpter sui soliditatem hoc cōtingit.
Tum quia rotūditas aque potest demōstrari physice: si
cut ꝛ terre rotūditas: quod patet: nam quelibet pars aque
habet equalē inclinationē naturaliter ad cētrum. eleuatio
etiā poli in diuersis ptib᷑ maris. Silr̄ ꝛ diuersitas i ortu
ꝛ occasu solis ꝛ stellarū vniformit̄ se hꝫ sicut i terra: ꝛ vbi
cūq; sunt nauigātes in mari oceano seu mediterraneo tpe

Universidad de Deusto Biblioteca

tranquillitatis semp vident hemisperia plana absq mon
tuositate seu altitudine i aliq sui pte: sicut fit i planissima
terra in q nulli mōtes seu colles reperiūt: ⁊ ideo saluo sem
per meliori iudicio vlterius vi de hoc aliqd dicendū. Pro
quo attendendū ē q sicut terra fm astronomos ⁊ phos ē
in medio vniuersi tanq eius cētrū: ⁊ ē rotūda seu sperica
c' cētrū ē idem cētro vniuersi: put demōstratiue pbat in
vtraq scia pdicta: sic elemētū aq rōne pari de sui nā ē ro
tūdū seu spericū c' cētrū ē idem in sua pma pductione cū
cētro terre seu vniuersi: sed oportuit terram eē discoopta
ab aquis fm aliqs ptes sui ppter necessitatem finis. s. ppt
habitationē aialiū ⁊ h'modi. Sapientia aūt diuina que
disponit oia suauiter sic disposuit: vt elemētū aque seruā
do suā rotūditatē nālē hēret cētrū sepatū a centro terre ⁊
vniuersi: sicut fm astronomos q motus siderū diligenter
inuestigarūt cētrū qrūdā orbiū planetarū ē sepatū a cētro
vniuersi. vñ apud eos tales orbes dicūt ecētrici seu egresse
cuspidis: vt in qrto Almagesti: ⁊ in alijs locis illi' libri p
tractatur. Que qdem diuersitas seu distantia vtriusq cē
tri. s. terre ⁊ aque ab inuicē sic a deo sunt disposita: vt inde
sequerēt qnq ad ppositū ptinētia: quor pmū ē q lz sint
multe cōgregationes aqrū in diuersis locis: tn oēs aque q
sub celo sunt: sūt ad vnū locū cōgregate put de' disposuit
nā qlibet aq hz eqlē inclinationē ad cētrū elemēti aq: sicut
qlibet ps terre ad centrū terre: ⁊ sic hr verus intellect' illi'
qd dr: Cōgregent aque ad locū vnū. hoc ē dicere iclinētur
aque oēs q sub celo sunt ad vnū locū. s. ad vnū cētrū seor
sum a cētro terre: ad qd cētrū cōgregentur aque sicut ptes
terre ad cētrū terre: que qdem cōgregatio veritatē etiā hz i
omnib' cōgregationib' aqrū: siue in flumib': siue i stagnis
siue in cisternis: ⁊ h'modi. nā oēs aque vbicūq sint hūt i
clinationē ad cētrū aque ad qd fluūt cessante ipedimēto:
sicut ptes terre etiā si sint i aere ⁊ extra terrā suspēse semp
hūt inclinationē ad suū cētrū. Secūdū qd seqt ex pdicta
distantia ē q aqua nō totā coopiat terrā sed aliquā ptem
dimittat discooptam put reqrit talis distātia cētror ab
inuicē: ⁊ de hoc dicit in lra: Et appareat arida. Sequitur
tertiū ex h'modi distantia cētror q hec cōgregatio fuit a
deo facta p certā legē seu dispōnē in gyro vallātē abyssos
. s. multitudinē aquarū: put lra sonat puer. viij. cap. Qñ
certa lege ⁊ gyro vallabat abyssos. Quartū seqtur ex p
dicta distantia: q lz in ripa maris cōiter terra ⁊ aqua sint
equalis altitudinis: tn pcedendo in mari p elongationē a
terra mare sēp ē alti' terra. vñ i ps. lxviij. Ueni i altitudi
nē maris. ⁊ intantū qnq pceditur q mare ē altius q mō
tes in terra: ⁊ sic intelligitur illud ps. ciij. Sup montes sta
būt aque. qr altiores sunt aque oceani: psertim pcedēdo
versus mediū q mōtes terre. Seqt qntū ex pdicta distan
tia q incedentes p terrā ad mare descendentes debēt dici
sicut in aucte pallegata: ⁊ i alijs qplurimis hr. Siliter q
mare dr esse seu fundari sup terrā: put legitur in ps. xxiij.
Ipse sup maria fundauit eū. Et vt pdicta clari' itelligant
ponitur hec figura q repñtat hec elemēta. s. terrā ⁊ aquā:
tā pma eor productione q post aque cōgregationē. In q
figura lz corpus mathematice cōsideratū nō possit in sup
ficie plene repñtari tn sat sufficiēter imagināti. Seqt figura

In hac figura sit. a. cētrū terre qd ē etiā cētrū
vniuersi: ⁊ sit spera terre. b. d. g. e. sup centrū. a
⁊ sit spera aque añ eius cōgregationē m. n. o.
sup cētrū. a. supradictū qd est cētrū vniuersi. nā aq ex
sui pmeua nā eqliter hēbat circūdare terrā: cū qlibz ps
aque eqliter hēret inclinationē ad cētrū terre: qd ē cen
trū vniuersi. Disposuit aūt de' q hec spera aque cgre
garet ad vnū locū sic vt arida appareret. Sit ergo spe
ra aque secūda. s. post h'modi iussionē cōgregate vbi
nūc ē: scz. c. d. e. que qdē spera ē eqlis pme spere aq: scz
m. n. o. Sit etiā cētrū spere aque post ei' cōgregationē
f. qd ē ecentricū vt dictū ē: eo q distat seu egredit a cē
tro. a. qd ē cētrū vniuersi. Intersecet ergo hec spera aq
sperā terre in duob' pūctis seu locis: scz. d. e. Patet igi
tur in hac figura pmū intentū. s. q oēs aq vbicūq fue
rit sub celo ad sperā aq sūt vtualiter cgregate: ⁊ p cñs
ad vnū locū. nā qlibet aq hz eqlē inclinationē nālē ad
sperā seu cētrū sui elemēti. s. aq: qd ē. f. etiā si sint sepa
te i locis alijs vbi ipediūt ne possint fluere ad locū suū
sicut etiā ptes terre vbicūq suspēdant seu detineāt: ad
sperā terre seu ad cētrū terre hūt iclinatōes nālē: ⁊ hoc
ē qd dr: Cōgregent aque ad vnū locū. vbi notanter dr:
Que sub celo sunt. ad excludendū aqs supiores: q nō
itelligūt sub hac ordinatōe. Patet etiā i hac figura fz
itentū. s. q aqua nō totā coopiat terrā: sed aliquā eius
ptē dimittat discooptā. nā arc'. d. e. g. q ē i spera terre
ē discoopt' ab aqs: vt patet i hac figura: qd fz cosmo
graphos ē fere qrta ps terre ceteris ptib' ipsi' terre re
manētib' sub aq cooptis: vñ notāter dr: Uocauit de'
aridā terrā. ad driaz terre coopte aqs q non dr arida.
Patet etiā in hac figura tertiū itentū. s. q hec cōgrega
tio fuit a deo facta p certā legē seu istitutōnē q de' val
lauit. i. circūmuniuit i gyro: hoc ē in circuitu abyssos
scz aqrū multitudinē. nā p gyrū seu p circuitū spericū
scz. c. d. e. vallauit totā multitudinē aqrū vtualiter: sic
q quelibet aq q sub celo ē ad hūc gyrū ex certa lege di
uina hēat iclinationē cōnālē: ⁊ sic hr ver' sensus h' di
cti: Certa lege ⁊ gyro vallabat abyssos. Siliter ⁊ h' qd
dr: Circūdedi mari terminū suū ⁊ siliuz. Patet etiam
qrtū itentū in hac figura. s. q lz in ripa maris terra ⁊
aq i eodē loco cōcurrūt: vtputa in. d. pcedendo tn in
mari p elōgationē a terra mare semp ē alti' terra: qd
sic patet: nā si pcedatur a loco. d. in q cōcurrunt aq ⁊
mare vt dictū ē p elōgationē a terra vsq ad aliquē lo
cū: vtputa locū. c. q ē i supficie maris: tūc. c. ē loc' alti
or q. d. nā si ptrahat linea ab. a. qd ē cētrum terre seu
vniuersi vsq ad. c. talis linea itersecabit supficiē terre
i aliq loco. ⁊ sit vbi grā i. b. ⁊ cū. a. d. ⁊. a. b. sint eqles:
qr pcedūt a cētro ad circūferētiā seqt q linea. a. c. ē ma
ior q linea. a. d. ⁊ p cñs. c. loc' ē altior. d. qr magis ac
cedit ad circūferentiā vniuersi q. d. Et qr diametrum
elemēti aq est i magna qtitate mai' q diametrū terre:
vtputa i decuplū: vt dictū ē: seqt q tn posset pcedi p
elōgationē a terra q sit mare ibi alti' q mōtes i terra:
nā mōtes qtūcūq alti nullā pportōnē pceptibilē hūt
p cōpatione ad orbē terre: vt pz i ecclypsib' lunarib' in
qb' ex qtitate vmbre a terra causate cōmēsurat certi
tudinalit qtitas ecclypsis nlla mētōe facta de vmbra
mōtiū rōne pdicta. Idē etiā patet i cōmēsuratōe dier
⁊ noctiū i q nō fit aliq mētio de altitudine mōtiū: ac
si cēt tra sperica penit': ⁊ sic itelligit illd ps. Sup mon
tes stabūt aq. s. q altiores sūt aq oceani pcedēdo vsus
mediū q mōtes tre. Seqt qntū itētū. s. q icedētes p trā
ad mare dscēdē dicūt: sic pz i aucte pal. ⁊ i alijs: qd sic
pz. nā assignet aliqs loc' i supficie terre discoopte citra
ripā: ⁊ sit. g. ⁊ sic ptrahat linea a cētro aq qd ē. f. vsq

ad punctū. g. tūc talis linea itercecabit supficiē aq i ali
quo loco. ⁊ sit vbi grā in pūcto h. ⁊ tūc cōstat q linea
f. g. ē maior q linea. f. h. ⁊ p cñs loc'. g. respectu. f. qd ē
cētrū aq ē altior q loc'. d. vbi ē ripa. vt patet manife
ste. ⁊ sic patet rō qre aq vbicūq ponāt in terra nāliter
descēdēdo fluūt ad mare: nisi ipediant: iuxta illud Ec
cle. j. Oia flumia itrant in mare. Et ex hoc seqt q ice
dentes p terrā ad mare descēdentes debēt dici vt supra
allegatū ē. nā cōi mō loquēdi loca terre a qb' aq fluūt
dicūt supiora respectu locor ad q fluūt. Pz etiā i hac
figura q terra dr fundari sup mare: vt i ps. xxiij. Qr
ipse sup maria fundauit eā. Terra eni habitabilis. s. d.
g. e. sup elemētū aq fundat: altior eni ē respectu. f. qd ē
cētrū aq q tota spera aq post ei' cōgregationē. ⁊ eadē
rōne dr esse terra sup flumina: nā flumia a terra descē
dūt i mari: vt dictū ē tanq a supiori loco ad inferiora
Ex qb' bñ cōsideratis pōt hri verus itellect' scriptura
rū q de cōpatione aq ad terrā q ad sitū tractāt: que di
uersimode ab aliqb' expositorib' exponūt. Patet etiā
ex supradictis q terrā eē discooptā fm aliquā ptē ab
aqs mō pdicto nulli pōt attribui nisi potestati ⁊ ordi
nationi diuine: vt scriptura i multis locis testat. Unde
Hiere. v. capit. Me ergo non timebitis ait dñs: ⁊ a fa
cie mea nō delebitis: q posui arenā terminū mari. Ex
quo patet hoc ptinere ad oipotentiā diuinā solū. Sili
ter ⁊ ad ei' ieffabilē prouidentiā q dispones oia suauit
locū dedit aqs miro mō cōnālē: ne vlteri' terrā coopi
rēt: iuxta illd ps. ciij. Terminū posuisti quē nō trāsgre
dient: nec cōuertēt opire terrā. ⁊ hoc ē satis manifestū
nam lz exsiccatio supficiei terre aliq mō possit causari
ex actione solis desiccātis ⁊ h'modi: mutatio tn seu se
paratio cētri aque a loco sibi in pma pductione debi
to ad aliū locū distantē nō pōt causari nisi a deo qui so
lus ē istitutor nāe. In hoc eni q de' dixit: Cōgregentur
aq ⁊c. mō pdicto: dedit de' aliā nālē iclinationē ab il
la quā i pmordio hūerāt vt supra expositū ē. ⁊ ideo ra
tionabiliter h'modi cōgregatio aqrū fuit facta anteq
sol fieret: vt inueret terrā esse discooptā nō p exsiccati
onē solis vt qdā erronee putāt: sed iussione diuia. Idē
patet ex mō loquendi scripture i hoc loco. Nō eni di
xit: desiccēt aq q sunt sup terrā: vt appareat arida: sed
dixit Cōgregent aq. Quāta aūt sit distantia vni' cētri
ab altero valde difficile eēt humani' iuestigare: sz suf
ficit q tanta ē distantia qta requirit ad hoc vt pdicta
inde sequāt: pōt etiā pbabiliter opiari nō tn certitudi
naliter q cētrū aq elemēti sit idē cū ecētrico lune: eo q
elementū aq put expimur seqt motū lune fm fluxū ⁊
refluxum.

De opere quarte diei.

Circa pductionē luminariū ⁊ stellarū varie sunt opi.
sicut ⁊ circa multa alia in hoc capitulo cōtenta. fm tn
expositionē quā sequar luminaria ⁊ stelle fuerūt qrta
die pducta a deo p creationē i suis ppis ⁊ pfectis for
mis: qs formas sequūtur ppetates ⁊ vtutes q expmūt
in lra: ⁊ alie q ibi nō sunt expsse: cū sacra lra in hoc lo
co nō tradat nisi illa q visui seu sensui hoim cōiter sb
iacēt: vt dictū ē. huic eni sententie lra valde csonat: cū
dicit: Fiant luminaria: eo mō q dixerat: Fiat lux. non
eni dixit: Producāt celi luminaria: vel nubes lucida
producat solē: vel aliqd h'modi: i q denotaret ipsa fu
isse ex aliq facta. nec etiā dicit in eis eē aliqd informe
qd pficeret: sed simplr i pmo eor fieri explicat eor p
prietates: vt lra plane testat. Circa ppetates aūt eor
attendendū q nō oēs ppetates luiariū ⁊ stellarū etiaz
sensibiliū hic exprimūt: sed illa q hūane vtilitati ma
nifeste deseruiūt: i qb' etiā dria iter lucē pma die factā

⁊ lucē luminariū inuit. vñ de pma ppetate dicit: Diuidāt
diē a nocte. in q ondit qdā dria iter hanc diuisionē diei ⁊
noctis: ⁊ illā de q fit mētio i pma die. nā ibi nō dr q lux di
uideret iter diē ⁊ noctē: seu lucē a tenebris: sz q de' diuidit
eo q illa lux nō hēbat ppū motū de se: sed p diffusionē ⁊
ctractōnē a deo factā dies diuidebat a nocte: vt dictū fuit
fm Basyl: sed luiaria q hūt motum a se fm nāz a deo sibi
collatā ppe diuidūt iter diē ⁊ noctē: vñ dixit Fiāt luiaria
⁊c. vt diuidāt diē ac noctē. Et notandū q lz dies sit ppe
latio solis sup terrā: tn qlibet planeta ⁊ stella hz suū ppū
diē. s. cū ipsa sup terrā fert: ⁊ noctē ecōuerso. ⁊ ideo nō sim
pliciter dicit de sole vt diuidat diē ac noctē: sed etiā de oi
bus' dicit vt diuidāt. Scda ppetas ē cū dicit: sint i signa
qd cōiter exponit inqtū ex luiarib' celi accipit significatio
pluuiosi tpis vel sereni: q sunt apta diuersis negocijs: qd n
sic itelligendū ē: vt p luiaria ⁊ stellas cōiter accipiāt signa
serenitatis vel pluuie cuiuslibz tpis sequētis: qr hoc ptinet
ad astrologos: q de his pnosticationib' itendūt: nō aūt ad
populū rudē cui moyses loqbat: ⁊ etiā ipsi astrologi sepe
fallūtur i pnosticando. sed hoc itelligi debet fm qdā gene
ralitatē significādi: vt cū cognoscit q sole exñte i pte septē
trionali: seu i signis seu mēsib' h'modi calor viget vt i plu
rib': ⁊ pluuie diminuūt: ⁊ ecōtra de meridionalib'. ⁊ hoc
cōiter itelligit a popularib' q cōiter dicūt talē mēsē eē cali
dū ⁊ talē tpatū eē ⁊ h'modi: qd veritatē hz i plib': q qdē
noticia ē magne vtilitatis i cultura terre: vt ē manifestum
Si aūt itelligat p hoc q dr signa: q de h'modi luiarib' ⁊
stellis pñt accipi signa alior euentuū: talis itellect' ⁊si for
te aliqd cōtineat veritatis: nō tn fz pmā significationē lra
le: q de pmaria significatōe lre fm cōem modū itelligendi
accipit. ⁊ de talib' signis itelligit illud Hiere. x. A signis ce
li nolite metuere q gētes timēt. Et patet q hec ppetas nō
ptinebat ad lucē pma die factā. Alia ppetas lumiariū ad
vtilitatē hoim expmit cū dicit: vt sint i tpa. Pro q attēden
dū q nō dicit vt sint i tēpus: vt sic itelligeret de tpe simplr
sumpto: qd factū ē cū pmo motu i pma die vt dictū ē: sed
dicit i tpa: vt itelligat de vicissitudine tēpor ex q fastidiū
tollit. vñ in hymno. Et tēpor das tpa vt alleues fastidiū:
⁊ valitudo etiā cōseruat: ⁊ necessaria victui oriūt: vt patz
p expientiā: qd etiā lune vr ptinere q fm qtuor aspect' qs
hz ad solē diuersas influētias etiā sensibiles causat. vñ ps.
ciij. Fecit lunā i tpe. Alia ppetas ad vtilitatē hoim ē mēsu
ratio duratōis rer tpaliū ⁊ negocior de q dicit: Et i dies
⁊ annos. p hoc eni qlibet duratio tpal mēsurabil' ē tā pte
rita q futura fm certitudinē: vel saltē estimationē: qd nō
ptinet ad lucē pma die factā: pserti cū nō durauit nisi per
tres dies. Alia vō ppetas maxie vtilitatis ē: vt illuminēt
sup terrā: qd ē necessariū qtū ad visū: q ē directiu' i opib'
⁊ maxie vtilis ē ad cgnoscēdas rerū drias: vt i. j. metaph.
qd nō ptinebat ad lucē pma die factā: q nō legit illumiasse
terrā: qr ex sui tenuitate nō poterat ad hoc attingere. Et ex
hoc etiā seqt illā lucē nō habuisse alias vtilitates pdictas
q oēs pueniūt mediante illuiatōe luiariū ⁊ stellarū super
terrā. Et vt sūmarie icluderet alias ppetates luiariū ⁊ stel
larū q eēnt qdāmō ienarrabilia dicit: vt peēnt diei ⁊ nocti
. s. p ptātē influendi suas ppas ipssiones. vñ ⁊ i ps. cxxxv.
de hac mā dicit: Solē in ptātē diei: lunā ⁊ stellas in ptātē
noctis: qr mediantib' radijs influūt: ⁊ iō ptās diei pcipue
attribuit soli: c' radij in die ceteros obūbrant: ptās vō no
ctis lune ⁊ stellis attribuit: q de nocte clari' irradiant. Et
notandū q Moyses in hoc loco causā pductiōis luiariū
assignat solū fm q sūt facta ad vtilitatē hoim. vñ Deut.
iiij. de eis dr: Que creauit dñs de' tu' i misteriū cūctis gē
tib'. sed ex hoc nō tollit ipsa fuisse facta ppter totū vniuer
sum ⁊ finalit ppi glam dei: ad quā oia pducta seu creata
ordināt: vñ in puer. Oia opatus ē de' ppter semetipsum

Universidad de Deusto Biblioteca

In eodem cap.j.Geñ.vbi dr̃ in postilla:Maxime qꝛ fm alios sanctos doctores Moyses ⁊c̃. Additio ij.

Licet verũ sit q̧ expositio beati Aug. i hoc loco sit valde lõgingua a plano lr̃ali sensu: non tñ ex hoc q̧ moyses rudi populo loquebať qui spũalia cape nõ poterat sed tm̃ corpalia posset sumi rõ cõtra expositio nẽ Aug.sed potiꝰ vr̃ facere pro eo qꝛ ꝓpter ruditatem po puli ⁊ ꝓnitatem ad idolatriã oportebat q̧ moyses de an gelica nã ⁊ eiꝰ cognitione q̃si parabolice loquereť p silitu dinẽ Vespe ⁊ mane ⁊c̃. Vñ sensus lr̃e i hoc loco fm Aug. si ꝓpe itelligatur ẽ parabolicꝰ q̃ sub sensu lr̃ali cõtineť:qui quidẽ modꝰ exponẽdi necessarius ẽ ⁊ vtilis in multis locis sacre scripture:ꝓut supra in q̃õne sup prologũ in rñsione ad q̃rtũ argumẽtũ plenius cõtinetur.

In codẽ ca.j.vbi dr̃ in postilla: Hic q̃riť q̃re i secũda die nõ dr̃:Et vidit deꝰ q̧ eẽt bonũ ⁊c̃. Additio iij.

In hoc loco vr̃ postillator a rectitudine in tribus deuiare:qꝛ ꝑmo auctoritates doctorũ non medio crẽ auctoritatẽ iter catholicos hñtiũ irreuerenter tractat. secũdo qꝛ irrõnabiliť dicta eorũ iprobat. tertio qꝛ expositionis lr̃alis auctoritatẽ:quã nr̃i doctores ꝑmo iue nerũt Rabi Sa.hebreo attribuit. Primũ patet: nã rñsio quã ipse vocat truphaticã ẽ illiꝰ magni doctoris Rabani qui in hoc loco ad hanc q̃õnẽ sic rñdet:nisi forte sicut q̃dã patrũ exposuit nõ eẽ bonũ duplicẽ numerũ:qui ab vnita te diuidit ⁊ ꝑfigurat federa nuptiarum.vñ ⁊ in archa noe oĩa aĩalia q̃ bina ingrediũtur imũda sunt:⁊ ipar numerus mũdus eẽ oñditur.hec ille.Magister etiã in.ij.di.xiiij.rñ dens ad hãc q̃õnẽ sic dicit:Sacramẽtũ aliq̃d hic cõmẽdať ideo eni fortasse nõ ẽ hic dictũ q̃d tñ sicut in aliis factũ ẽ: qꝛ binarius ꝑncipiũ ẽ alteritatis ⁊ signũ diuisiõis ab vni tate.hec ille. Nõ igitur modica irreuerentia ẽ tantorũ do ctorũ seu patrũ expositionẽ truphaticã vocare. Secũdum patet:nã motiuũ postillatoris ad reprobandũ hꝰmodi ex positionẽ doctorũ :q̃d sumiť ex hoc q̧ i sacro euangelio bi narius numerus ẽ laudabilis:ad q̃d allegat Grego.sup lu cã.x.ca. modici valoris ẽ apud sane intelligentes. Cuiꝰ rõ est:nam in expositionibꝰ mysticis p vnã ⁊ eãdem rem fm diuersas sui qualitates sepe opposita designãtur: sic ⁊ ce lũ empyreũ rõne splendoris p ignẽ posset designari: vñ ⁊ igneũ dr̃.infernus aũt qꝛ deuoratiuus ẽ ⁊ maxie obfusca tus ⁊ de eo legitur Job.xx.c. Deuorabit eũ ignis qui non succẽditur.Siliter ⁊ de binario numero est dicendũ qꝛ si consideretur ꝓut in eo rõ charitatis ꝑmo saluať sic ẽ lau dabilis ⁊ in bonũ sonat.⁊ ideo binariũ intelligit isto mõ Grego.sup Lucã.Inq̃tũ aũt binarius numerus ab vnita te ꝑmo descẽdit ꝑncipiũ seu signũ diuisionis ẽ:⁊ p ꝯñs nõ bonã hꝫ significationẽ.⁊ isto mõ accipiť a doctoribꝰ i hoc loco.vñ predictorũ doctorũ expositio: ⁊si non sit lr̃alis tñ nõ ẽ truphatica:sed vere expositio mystica. ⁊ ideo iterpo suerũt aduerbiũ dubitatiuũ.s. forte seu fortasse: ad desi gnãdũ q̧ ex ea nõ põt sumi efficax argumẽtũ: sicut nec ex aliis mysticis expositionibꝰ. Tertiũ patet: nã rñsio lr̃alis quã attribuit ipsi Rabi Sa.inuenitur ꝑus in gl. nr̃a vbi sic dr̃:vel iõ nõ addiť qꝛ in hoc ope distinctio aquarũ nõ ẽ pfecta q̃ in ꝓximo fit:vbi dicit Cõgregentur aq̃ in locũ vnũ.⁊ ideo ibi addendũ reseruatur.hec in glo.potius igiť erat attribuenda auctoritas hꝰ expositionis gl.nr̃e q̃ Ra. Sa.prout ostensum ẽ in q̃rto arti.q.supaddite in ꝓlogo.

In codẽ ca.j.vbi dr̃ in postilla:q̃ distinctio facta ẽ p hoc q̧ aqua ꝑꝰ ꝓducta in forma sĩbali ⁊c̃. Additio iiij.

Congregatio aquarũ de q̃ hic agitur nõ ẽ itelligen da p densitatem aquarũ nec p earũ receptionẽ in cõcauitatibꝰ terre:prout aliqui voluerũt: sed per aliũ modũ rõnabiliorem ꝓut lr̃a sonat: sicut pleniꝰ in ad ditione supradicta in ope tertie diei declarať:vide ibi.

In eodem capi.j.vbi dr̃ in postilla :Et ꝓtulit terra. intelligiť passiue:qꝛ virtute diuina actiua protulit ⁊c̃.

Additio.v.

Ex hoc q̧ diuina virtute terra ꝓtulit herbam non tollitur quin terra actiue ꝓtulit predicta Vñ Aug. in hoc loco causaliter dictũ ẽ ꝓdu xisse terrã herbã ⁊ lignũ.i. producẽdi accepisse vtutẽ

In eodem Geñ.cap.j.vbi dicitur:Stelle aũt fixe ⁊c̃.

Additio vj.

Octaua spera vbi sũt.xij. signa ⁊ stelle fixe mo tum hꝫ ꝓpriũ distinctum a motu firmamẽti: qui quidem motus dr̃ apud astronomos mo tus accessus ⁊ recessus.

In eodem ca.j.vbi dr̃ in postilla: Nec valet q̃d ꝯtra hoc obiicit frater Thomas ⁊c̃. Additio vij.

Si verba sancti Thome tranctantis de luce in ꝑma die producta in ꝑma par.q.lxvij.ar.vlt. in rñsione ad secũdũ argumẽtũ recte itelligan tur:iprobatio postillatoris nullũ habet locum:verba eni sua in hac materia loco allegato hec sunt i forma Quidam dicũt lucẽ illã fuisse nubẽ q̃dam lucidam q̃ postmodũ facto sole in materiã ꝑiacentem rediit. sed istud non ẽ cõueniens:quia scriptura in ꝑncipio Geñ. cõmemorat institutionẽ nature que postmodũ ꝑseue rat:vñ nõ debet dici q̧ aliquid tunc factum fuerit q̃d post modicũ esse desierit.⁊ ideo alii dicũt q̧ illa nubes lucida adhuc remanet:⁊ ẽ cõiũcta soli vt ab eo discer ni nõ possit:sed fm hoc illa nubes supflua remaneret: nihil aũt ẽ vacuũ in opibꝰ dei.⁊ ideo alii dicũt q̧ ex il la nube formatũ ẽ corpus solis.sed hoc etiam dici nõ põt si ponatur corpus solis no esse de natura quatuor elemẽtorũ:sed esse icorruptibile p naturã: q̃m fm hoc materia eius nõ põt esse sub alia forma. ⁊ ideo dicen dũ ⁊c̃.hec ille. Ex q̃bꝰ vbis manifeste patet q̧ sanctus Thomas nõ iprobat tertiam positionẽ:que dicit solẽ esse factum de illa nube lucida: p hoc q̧ in ꝑma reruꝫ ꝓductione nõ ẽ dicendũ q̧ aliquid sit ꝓductũ satis ci to corrũpendũ ꝓut postillator eidem iponit: sed scũs doctor iprobat hanc positionẽ p aliud mediũ ⁊ cõdi tionaliter.s.si ponatur corpus solis esse icorruptibile p naturã:quia fm hoc materia eius nõ potuit esse sub forma nubis lucide seu alia forma quecũq̧ distincta a forma solis que nũc ẽ. Primã aũt positionẽ q̃ dicebat illã nubẽ lucidam postmodũ facto sole in materiã ꝑ iacẽtem redisse iprobat sanctus Thomas p hoc q̧ nõ est dicẽdum q̧ aliquid in ꝑma rerum productione sit productum satis cito corrũpendũ:que quidem impro batio est manifesta quo ad istam positionẽ ꝑmã:nam si nubes illa lucida in materiã preiacẽtem rediisset:cer tum est ipsam corruptam fuisse fm perfectam rõnem corruptionis :nõ eni transmutabatur in melius:vnde in hoc loco videtur q̧ postillator aut non legit verba sancti Thome predicta:aut voluit iuoluere sentẽtias eis vt eũ irrõnabiliter reprehenderet. Qd aũt subiũgit postillator de sancto Thoma q̧ incidit in illud quod iprobat:eo q̧ i opere quinte diei dicit:q̧ aues ⁊ pisces facti sunt ex quatuor elemẽtis ⁊c̃.nihil rationis videť continere:nam sanctus Thomas nõ iprobat q̧ ex ali qua natura in principio Genesis cõmemorata fm ali quid sui produceretur aliqua alia natura :sicut herbe vel plãte ex terra:⁊ aues ⁊ pisces ex aqua seu ex q̃tuor elemẽtis:sed dicit esse icõueniens q̧ aliq̃d tũc factũ fu erit:⁊ postmodũ esse desierit.s.fm totũ: vtputa q̧ to tũ elemẽtũ aq̃ vel hꝰmõi nũc ꝑseueraret:sꝫ pꝰ modicũ desinẽt eẽ:q̃d eẽt ꝯ institutionẽ nãe q̃ ꝑseuerãs ẽ.

In codẽ cap.j.vbi dr̃ in postilla: Considerandũ etiã q̧ aues ⁊ pisces ⁊c̃. Additio viij

Dicendũ ẽ hic sicut supra sup illud vbũ:Et ꝓtu lit terra.s.q̧ ex hoc q̧ pisces ⁊ aues fuerunt ꝓ ducti a deo actiue:nõ seq̃tur q̧ nõ fuerint pro ducti ex elemẽtis actiue. Causa eni ꝑma nõ semp exclu dit actionẽ causarũ secũdarũ vt dictũ ẽ.

In eodem ca.j.vbi dr̃ i postilla: ex quo patet iudeos cecidisse in errorẽ saracenorũ. Additio.ix.

Sicut iter christianos fuerũt aliq̃ hẽtici:vt Ar riani:Nestoriani.⁊ hꝰmodi:q̃rũ errores nõ sũt iponẽdi veris christianis:sic iter iudeos fueřt aliq̃ hñtes erroneas opiones q̃ nõ approbãtur a iude is cõiter.vñ lꝫ in aliq̃bꝰ opusculis eorũ appareat q̧ in alia vita sint corpales delectatões cõitas tñ eorũ hoc oĩno respuit:est eni cõtra illud Isa.lxiiij. A seculo nõ audierũt:nec auribꝰ ꝑceperũt:oculus non vidit: deus absq̧ te q̃ ꝑparasti expectantibꝰ te. Ex q̃bꝰ vbis mani feste hr̃ q̧ remuneratio ꝑparata iustis supat oẽm sẽsũ. vñ determinatio cõis ẽ apud eos: ꝓut Rabi Moyses dicit q̧ in alia vita nõ ẽ cibꝰ:nec potus:nec actus vene reorũ:sed iusti delectanť ex splẽdore diuine gr̃e. Qua ꝓpter attribuere istũ errorẽ iudeis in cõi nõ ẽ vtile ad eorũ reductionẽ.credũt eni q̧ nos fingimꝰ mẽdacia cõ tra eos:q̃d nõ modicũ ipedimẽtũ ꝑstat ad hoc vt red damur eis credibiles.

In eodem Geñ.capi.j.vbi dr̃ in postilla: imago aũt dei cõsistit in aĩa ⁊c̃. Additio.x.

Hec expositio postillaris de imagine ⁊ silitudi ne satis congrua ẽ:⁊ ponitur a magistro in.ij. di.xvj.Sũt tñ alii modi exponẽdi vt ibidem hr̃:quorũ rõ dr̃e ꝓut in ꝑma pte.q.xciij.arti.viij.põt sic sumi:nã similitudo aut cõsideratur vt ꝑambulum ad imaginẽ:inq̃tũ ẽ coior q̃ imago: oĩs eni imago est similitudo ⁊ nõ ecõtra.vel põt ꝯsiderari vt subseq̃ns ad imaginẽ inq̃tũ significat q̃dã imaginis ꝑfectionẽ. Dicimꝰ eni imaginẽ aliꝰ esse similẽ ei cuiꝰ ẽ imago: in q̃tũ pfecte repñtat ipsum. vñ similitudo si distinguať ab imagine ꝑmo mõ ꝓut ẽ ꝑambula ad ipsam sic sili tudo attenditur fm ea q̃ sunt coiora ꝓprietatibꝰ intel lectualis nature.⁊ fm hoc ad imaginẽ dei mẽs ptinet fm Aug.in li.lxxxiij.q̃õnũ.Cetera aũt hois.s. q̃ perti nẽt ad ptes inferiores aĩe:vel etiã ad ipsum corpus ad similitudinẽ facta eẽ dicũtur.si aũt distinguatur scdo mõ.s.prout similitudo significat imaginis ꝑfectionẽ sic hꝫ locũ expositio postillatoris.

Incipit tractatus magistri Matthie ordinis minorũ prouincie Saxonie ministri sacre theologie ꝓfessoris clarissimi quẽ ititulauit Correctoriũ corruptorii Bur gensis:in quo dicta postillatoris tutatur rñdẽdo rõni bus Burgensis ⁊ eius dicta optimis rõnibꝰ anihilãdo vt patet diligenter inspicienti.

Post ꝓlogũ suũ Burgensis ad lr̃am accedens dicit se velle aliqua supponere ex quibꝰ trahi debeat aliquid planũ pro simpliciter capiẽtibꝰ Et hoc faciens iuoluendo sñias circa primũ capitulũ replet totũ vnũ sexternũ:⁊ suis iuolutionibꝰ ꝓ optime pensatis videri poterit q̧ primũ capitulũ remanet plꝰ dubiũ in multis q̃ ex plana postillatoris expositione in qua digressione reprehendit aliq̃n postillatorẽ: pri mo dicẽs q̧ minꝰ sufficienter se habuit circa ꝓcessum itroductoriũ ꝑmi capi.in eo q̧ dicit intellectũ opatio nis sex dierũ depẽdere ex varietate opionũ de natura materie a phis positarũ. Vbi dico q̧ Burgensis non bñ reprehendit postillatorẽ: nã postillator dicit duas solẽnes expositões lr̃ales doctorũ esse q̃ ꝓcedũt varie fm opiones varias de natura materie a phis positas ⁊ excludit admirationẽ eorũ q̃ egre ferre possent eũ dicta phorũ opinabilia tractare in expõne lr̃ali dicẽs:ex illarũ p tractatione dependet intellectus opis sex dierũ:nõ directe ⁊ p se:sed inq̃tum exponitur varie a diuersis. Non igitur vult q̧ sensus lr̃alis sit sumẽdus ex opionibꝰ phorũ: sed q̧ videri possit:q̃ doctorũ expositio inixa ⁊ fundata sup hu iusmodi sit rõnabilior ⁊ sensui lr̃ali ꝓpinquior. nõ igitur icõueniẽter dictũ vt putat Bur. Rões igitur sue reprehẽ sionis nõ valẽt.nõ ꝑma qꝛ ex diuersitate opionũ nõ sumit sensum scripture:sed solũ iquirit ex eis q̃ sentẽtia doctorũ sit aptior.nec secũda:qꝛ articulũ creationis nõ iquirit ex ꝑ fatis opionibꝰ:sed cõuenientiã expositionũ adductarũ:in tendit eni solũ expositionũ varietateꝫ ⁊ obscuritatẽ decla rare a quo etiã ipse Bur.nõ abstinet si reprehensibile ẽ:nã diuersitatem iter beatũ Aug.⁊ Ambro. sumi de informi tate materie ꝑtractat i solutõe ꝑme q̃õnis quã mouet q̃re scꝫ scriptũ nõ sit:fiat terra:sicut fiat lux ⁊c̃. Nec puto sine itellectu opionũ de nã mãe expositionẽ Bede:Strabi:Li conienisis:⁊ ceterorũ de ꝑma forma corpali q̃cq̃ posse itel ligere:q̃uis ad verũ sensuꝫ lr̃alẽ hꝰ passus etiã sine eorũ ex positione q̃s possit ꝑuenire. Item eadem digressione ipro bat Bur.rões p postillatorẽ adductas:ad oñdendum ag gressiones aquarũ i locũ vnũ vt appareret arida:videlicet cõdensationẽ elemẽti aq̃ ⁊ receptionẽ multarũ ptiũ eiꝰ i cõ cauitatibꝰ terre:q̃s rões iprobãdo Bur.iprobat non mõ postillatorẽ sed ⁊ beatũ Aug.q̃ asserit has rões sup Geñ ca.xij.Sicq̧ Bur.ad reuerentiã sanctorũ nõ respicit quod supra in postillatore valde reprehẽdit:sed frustra vt patet in correctorio vj.arti.q.ꝑambule. Rões nãq̧ ipsiꝰ Bur. ꝯtra beatũ Aug.⁊ postillatorẽ modice sunt apparẽtie. nã ꝑma fundatur sup falsa imaginatiõe quasi tota ratõ sicci tatis terre sit receptio aque in concauitatibus terre: quod falsum est:sed ex cõdensatõne eius facta est:cum in prima creatõe aqua fuisset rara ad modũ nebule:⁊ ex multis pu gillis nebule factus ẽ vnꝰ pugillus aq̃:sicut patet ad sensũ Sicq̧ cõdensatõe facta ps recepta ẽ i cõcauitatibꝰ terre: ⁊ ille sunt due cause partiales siccitatis terre:vt vult beatus Aug.vbi supra.Nec secũda rõ Bur. valet cũ dicit in lr̃a dici:Cõgregenť aque:nõ cõdenseť:nã cõgregatio simul ⁊ cõdensatio ẽ ptiũ ꝓpinquior positio:⁊ ita illa difficultas potiꝰ ẽ vocalis q̃ realis. Siliter q̃d tertio adducit fundať sup falsa imaginatõe.imaginatur eni q̧ aque in terra rece pte sint densiores :q̃d verũ nõ ẽ q̃tum ẽ de rõne aque: qꝛ toto elemẽto cõdensato ps eius vna recepta ẽ i terre visce ribꝰ.Et p ea q̃ dicta sunt patet q̧ nõ valꝫ illud q̃d q̃rto ad ducit:qꝛ cõdensatio ⁊ receptio sunt ambe cause ptiales ad vnũ effectũ ariditatis terre. Preter has potior rõ aridita tis hꝰ põt addi diuina volũtas:que legẽ posuit aq̃s ne trã sirent fines suos.Item in eadẽ digressione reiectis modis dicendi beati Aug.⁊ aliorũ Burg. imaginatur aquã q̃ in ꝑncipio creationis fuit cõcentrica terre ⁊ vniuerso factam ecẽtricã terre ⁊ cõcentricã lune: vt apparere posset arida. sed q̃q̃ sua imaginatio sit valde iuoluta:ad sensum tamẽ lr̃alẽ modicũ ꝯferre videtur: nec fundat eã sup aliqua au ctoritate sacri canonis sanctorũ doctorũ vel aliciuꝰ phi. Et multa huic imaginationi cõtingũt incõuenientia. Primũ quia fm illam ⁊ aer ⁊ ignis ponerentur necessario elemen ta ecentrica:per egressioneꝫ eni aque necesse est aerem egre di:cũ non habeat in sua spera soliditatem resistendi.⁊ idẽ arguitur de spera ignis. Secundum:quia sic ordo elemen torum a prima creatione institutus ⁊ iclinatio naturalis ad centrum vniuersi omnibꝰ elemẽtis indita fm beatum Augustinũ ⁊ ipsummet Burgensem cito cessassent: quod est contra Burgensem:⁊ suũ magistrũ precipuũ sanctum Thomã:qui ideo reputat incõueniens lucẽ prima die fa ctam sole facto quarto die rediisse in ꝑiacẽtem mãꝫ:quasi

Universidad de Deusto Biblioteca

in prima rerū productione aliquid fuerit ꝑductū satis ci
to corrūpendū: vt patet j.par.q.lxvij.ar.vlt.in rñsione ad
secūdū argumētū. Nec videat modicū icōueniens ordinē
illū quo ad naturā elemētarē spēaliter aque fore corruptū
cū multi pōderis sit ordo ille: in quo etiā feda i se videret
pulchra ⁊ valde bona: vt inqt beat⁹ Aug⁹.iij.sup Genes.
circa finē. Tertiū qr sic videret natura aque corrupta. p
prijs eni passionib⁹ ⁊ nālib⁹ inclinationib⁹ imutatis: neces
se ē naturā imutari. cessante eni inclinatōe mot⁹ sui ad cen
trū vniuersi iam cessaret esse grauis: cessante grauitate ces
saret esse frigida ⁊ humida: ⁊ p ɔ̄ñs cessaret esse aqua. nec
valet instantia de aqua q̄ ē supra firmamētū q̄ nō ē mobi
lis ad centrū: qr ſm Burgeñ. in eadē digressione: illa dr̄ q̄si
equiuoce aqua p q̄dā analogiā rōne diafaneitatis: nō ra
tione grauitatis. Est eni appetitus nālis grauis motus ad
cētrū intrinsec⁹ ⁊ nālis: vt docet beatus Aug.iij.sup Geñ.
ca.ix. ppter hec ⁊ alia multa imaginatio sua non vr̄ posse
stare: sed ⁊ mirū ē q̄ nullus phoꝝ q̄ de naturis rerū ⁊ ea
rū cōnexione multa scripserūt h⁹modi ecētricitatē videre
nō potuerit qr de h⁹modi nulla scripta reliquerūt: ⁊ ma
nifestū signū q̄ spera aque nō sit ecētrica sed poti⁹ terre ⁊
vniuerso cōcētrica vr̄ esse tale: qr cessante lege quā de⁹ po
suit aquis ⁊ gyro vallāte abyssos: aq̄ nāliter aridā absor
beret: vt patet in diluuio: de quo cap.viij.infra vbi etiam
Burgeñ sibiipsi ɔtradictionē dicit: cū aqua sit nāliter flui
da oportet q̄ tpe diluuij orbiculariter se habuerit circa cē
trū.i.terrā. Cōgregatōis igit aquarū vt appareret arida ꝑ
ut supra dictū ē principalis cā ē diuina volūtas: q̄ termi
nū posuit aquis: ne transirēt fines suos: nec aqua p positō
nē talis legis detinet violēter: qr q̄uis illa detentio sit ɔtra
inclinationē nālē grauis ad cētrū: nō tñ obedientialē: ſm
quā de⁹ pōt facere quodlibet ex quolibet. Itē i eodē capi.
Burgeñ. querens occasionē ɔtra postillatorē: dicit eū rece
dere a beato Aug. in hoc q̄ dicit ad lrāꝫ p celū nō itelligi
angelicā nāꝫ: vbi dico q̄ nec beat⁹ Aug. ad lrāꝫ sic vr̄ expo
nere: sed q̄ Burgeñ. dicit talē acceptionē esse pabolicā nō
vr̄ verū: nā ſm Britonē parabola differt a metaphora:
⁊ paradygma: qr ſm donatū vt eū allegat Brito: parabo
la ē rerū genere differentiū cōpatio: ⁊ sic ponitur semē pro
vbo dei: leo pro Christo ⁊c. In proposito beat⁹ Aug. qr ta
lē copationē exponēdo nō facit vt vr̄ nō ē expositio ei⁹ cō
parabolica que solū hꝫ locū in his vbi res significāt non
voces ad auctoris intentū. ⁊ in illo casu parabolic⁹ sensus
nō cōtinet sub lrāli: sed ē vere lrālis: qr a spūsancto intēt⁹
imo sensus parabolaꝝ ſm significationē vocū sepe falsus
ē: vt patet iudi.ix. de lignis in consiliū ɔuenientib⁹: ⁊ de ele
ctione regis loquētib⁹: ⁊ sic de alijs passib⁹ sacre scripture
Ex quo bñ infert q̄ Burgeñ. in pmo articulo sue qōnis p̄
ambule nō ponit sufficienter adequatā rōnē sensus lrālis:
cū dicit q̄ adequate sit ille qui a deo intenditur: ⁊ p voces
in lrā cōtentas significat. Debuit eni addere ppter pmissa
aut p res vocib⁹ expressas significat: ⁊ hic ē vere paraboli
cus: qualis nō apparet sensus beati Aug. de q̄ sermo pñs.
Postillator igit verꝫ dixit expositionē beati Aug. nō eē lrā
lē: nec p hoc recedit a beato Aug. cui⁹ expositio potius vr̄
allegorica q̄ pabolica: qr ex alio aliud itelligit. Ex celo ad
lrāꝫ angelus p allegoriā: vt patet in glo.ordi.in pn.§.q̄tu
or sunt regule: cū etiā nā angelica ⁊ eius cognitio matutia
aut vesptina sint a sensu nr̄o valde remote: ideo cadere vi
dent sub fide: iuxta vulgatū vt dr̄ Fides ē credere qd non
vides. Sicq̄ ad allegoriā eius expositio ptinet iuxta cōe
dictū: Lrā gesta docet: quid credas allegoria ⁊c. Huic igit
expositioni postillator nō cōtradicit sed eā q̄si nō lrālē di
mittit: sicut ⁊ ipsemet Burgeñ. Itē in eodē ca. vbi postilla
tor mota qōne q̄re secūda die facta nō dicitur bona sicut
alijs dieb⁹: tres rñsiones adducit. q̄rū pmā dicit truphati
cam. secūdā abijcit tanq̄ ñ fundatā. tertiā approbat a
Rabi Sa. acceptam. in quo passu Burgeñ. dicit eū in
trib⁹ deuiare a rectitudine: qr rōnē sanctoꝝ irreueren
ter dicit truphaticā. secūdo qr cōtra eos non adducit
validā rōnē. tertio qr verā rñsionē attribuit infideli q̄
tñ in nostra glo. cōtinetur cui potius debuit honorem
exhibē. Quo ad pmū rñdeo q̄ postillator nō trūpha
tur de sanctis doctorib⁹ sed iperitis lectorib⁹: qui id ꝑ
sensu lrāli eligūt: qd sancti mystice p q̄sdā pticulares
cōgruentias adducūt: vt patet in multis lecturis super
Geñ. Quo ad secūdū dico q̄ rō postillatoris valida ē
ad probādū q̄ binarius nō ē generaliter infamis: quia
etiā laudabilis i scriptura repitur. Est igitur illa ratio
sanctoꝝ fundata sup quibusdā icongruentijs binarij:
nō sup rōne eius cēntiali: qr al's ois binarius esset infa
mis: qd efficaciter iprobat rō postillatoris. Quo ad
tertiū rō lrālis quā postillator sumit a Ra.sa. nō ē in
glo. nr̄a vt Burgen. dicit: sed glo. vr̄ sentire oppositū
illius rōnis lrālis: dr̄ eni in glo. allegante Beda sup illo
vbo: ⁊ vidit de⁹ ⁊c. Nōdū terra germinabat: nec aqua
aiantia viua produxerat: ⁊ tñ dr̄ deus videre q̄ eēt bo
nū cedentib⁹ aquis apparuisse aridam: qr vniuersitatē
estimator preuidens q̄ sunt futura: q̄si iam pfecta lau
dat: que adhuc in pmo opis exordio sunt: qr apud eū
rerū pfectio nō in cōsummatione ē opis: sed i pdestina
tione volūtatis. Hec glo. si Burgeñ. ⁊ nobis cōis ē gl.
ordinaria mirū ē qd obijcit eū ipsa gl. ponat ad qōnē
predictā hanc pmā rōnē nō tertiā: put Burgeñ. fingit
Item i eodē ca. cū dr̄: Protulit terra herbā ⁊c. postil
lator dicit itelligendū esse passiue: qr actiue a solo deo
hec virtus germinādi fuit. Cōtra qd Burgeñ. adducit
beatū Aug. dicentē Causaliter dictū ē pduxisse terrā
herbā lignū ⁊c. i. ad producendū accepisse virtutem.
Ex quo dicto arguit Burgē. terrā etiā actiue ptulisse
ibi in lrā enumerata. sed non vr̄ Burgeñ. bñ inferre ex
dicto beati Aug. qr illa enumerata in lrā sunt subito
pducta i esse pfecto: qr herbe hñtes semē ⁊ lignū hñs
fructū in quib⁹ modis pducendi creatura nō pōt acti
ue cōcurrere: qr deus res sic cōdidit vt eas ppos mot⁹
hic sinat. ppus aūt motus creaturarū nō ē subit⁹ nec
ad terminū pmo pfectum: sed via generatōis ē ab ipfe
cto ad pfectū: ideo ēbryo pmo viuit vita plāte: dehic
aialis: post hois: vt dicit Ari. de aialib⁹. imo generale
ē q̄ pmū pfectione ē vltimū in via generatōis: ⁊ econ
uerso. nec vr̄ cōcurrere in generatiōe plātarū ⁊ reliq̄ꝝ
nisi māliter: nec pōt hodie actiue cōcurrere qr ministrat
solū materiā generatōis. ⁊ qr materia ē vna de q̄tuor
causis causaliter dici potuit protulit terra. ⁊ sic dictuꝫ
beati Augustini per Burgeñ. adductum accipienduꝫ
videtur: actiue aūt a solo deo primo: ⁊ tunc per virtu
tem seminalē inditam ab eodem vt sonat lrā. Ad idē
glosa interlinearis. ⁊ factum est: glosa casualiter. ⁊ p
tulit: glosa actualiter. Item in eodem capitulo vbi po
stillator notauit sanctū Thomā dicentem q̄ ex luce
pma die facta corp⁹ sol fieri ñ potuit: Burg. i defensio
nē sci Tho. exardescēs passionib⁹ pmouet: ⁊ dicit po
stillatorem dicta sancti thome nō vidisse in hoc loco
q̄ tñ vt apparet clarius ⁊ magis itime vidit q̄ ipse Bur
geñ. Qui eī ad illa dicta sine passione respicit clare co
gnoscit: q̄ iprobatio tertie opi. initit eidē medio sicut i
pbatio pme opi. illi videlꝫ q̄ qr nihil fuit i pncipio cō
ditū cito post corrūpendū: iō lux pme diei sole facto ñ
redijt i piacētē māꝫ. Qua aūt pbatio tertie opi. initatur
eidē medio patet sic: nā tertia opi. p eū adducta ē illa
q̄ corp⁹ solis q̄rta die factū sit ex luce pma die pducta
hāc iprobās idē scūs tho. dicit eē icōueniēs si ponatur

corpus solis nō eē de natura q̄tuor elemētoꝝ: sed eē p
naturā icorruptibilē: qm̄ ſm hoc materia eius nō pōt
eē sub alia forma. hec ille. Ex qua obiectione duo seq̄
vident. Primū q̄ ex illa luce sine sui corruptōne corp⁹
solis fieri nō potuit: qr materia solis non potuit fuisse
sub alia forma si
ne corruptiōe po
ris c⁹ forme cor
ruptio non erat
cōueniēs ppi me
diuꝫ p qd prima
opio fuit iproba
ta: videlꝫ q̄ nihil
fuit i pricipio cō
ditū cito post cor
rūpendū: hoc itrinsec⁹ postillator vidēs rōnabiliter di
xit solē factū ex illa luce: nō obstāte obiectōe sci Tho.
i.par.sum.q.lxvij.arti.vlti.i rñsione ad secūdū argu.
Secūdū qd sequi vr̄ ex illis dictis ē q̄ nulla mā exñs
sub forma priori pōt eē sub forma posteriori nisi priori
corrupta: ideo reprobat opionē tertiā: qr forma solis
specifica formā lucis generificā ñ cōpatit: ideo ex luce
nō potuit fieri sol nisi forma lucis corrūpet: qd ē icon
ueniens ppter mediū: p qd pma opio ſm eū fuit ipro
bata. ⁊ q̄q̄ illud dictū incidit in errores cōdemnatos
Oxonie: inter quos hr̄ sic: dicere tm̄ vnā formā sbalē
in quolibet cōposito error: tñ cū eodē dicto scūs Th.
icidit i id qd iprobat: qm̄ ponit aues ⁊ pisces factos ex
natura elemētoꝝ: qr ex hoc forme elemētoꝝ positōne
formarū pisciū ⁊ auiū fuissent corrupte ſm eū: p ɔ̄ñs
aliquid i principio pductū cito post corruptōi fuisset
obnoxiū. Nec valet euasio Burgñ. de pte ⁊ toto: qr ſꝫ
hoc de aliqua portōe lucis corpus solis pductū fuissꝫ
sine totius lucis corruptōe. Itē i eodē ca. vbi de pdu
ctione pisciū ex aqua postillator dixit hanc pductōeꝫ
actiue eē a solo deo: passiue ab elemētis: Burgñ. dicit
q̄ cā pma nō semp excludit actionē cārū secūdarū: vo
lēs ɔtra postillatorē: q̄ elemēta etiā actiue ad pductio
nē pisciū cōcurrerint sicut supra correctorio q̄nto de
pductōe herbarū ⁊ arboꝝ a terra. dr̄ aūt hic sicut ibi
In spēali tñ dico q̄ si i rerū pductōne pma cā secūda
rū cārū actionē nō excludit: excludit tñ certū modum
agendi vel coagendi. s. subito: in quo mō creata vtus
coagere nō pōt: multo min⁹ tūc. bñ igit dictū ē q̄ acti
ue a solo deo pisces ⁊ cetera a pncipio creata sūt. Iteꝫ
in eodē ca. vbi dr̄ Creauit de⁹ cete grandia: postillator
reprehendit iudeos in Thalmudicis cōiter studētes:
⁊ simplices ex eis docētes ⁊ errantes: ⁊ errare faciētes
quā reprehensionē Burgeñ. egreferēs: q̄si adhuc affe
ctione sanguis iudaiȝās dicit nō eē vtilē talē repreben
sionē: cū nō oēs iudei sic errent: ⁊ sic credūt nos fingē
mēdacia ɔtra eos: ⁊ p ɔ̄ñs min⁹ p nos poterūt ad fidē
reduci. Rñdeo ego q̄ nō pñt estimare p nos cōfictum
mēdaciū qd clare sciūt i suis Thalmudicis cōtentum
⁊ fortasse talis reprehēsio coopat ad eoꝝ reductionē:
qm̄ ex ea vident suos mḡros ⁊ apud iudeoꝝ cōitatem
auctēticos ita male de btitudine ⁊ futura vita sētire.

Igitur pfecti sūt celi ⁊ terra ⁊ ois ornat⁹ eoꝝ. Compleuitq̄ de⁹ die septio op⁹ suū qd fecerat: ⁊ requieuit die septio ab vniuerso ope qd patrarat. Et benedixit diei septimo: ⁊ scificauit illum: q̄ in ipo cessauerat ab oi ope suo qd creauit de⁹ vt faceret.

a Igitur pfecti sunt. ⁊c. Postq̄ de⁹ Cap.ij.
scripsit Moyses hois formationē ppī quē
alia fuerūt pducta. Hic ɔñter describit ho
minis formati statū siue cōditionē. Et qr
ex fine sumit rō eoꝝ q̄ sunt ad finē: ideo pmo describi
tur ipsi⁹ hois vltim⁹ finis. Secūdo explicat magis mo
dus sue formatōis: ibi Iste sunt generatōes. Tertio de
scribit loc⁹ sue habitatōis: ibi Plātauerat aūt. Quar
to act⁹ multiplicatōis: ibi Dixit q̄ꝫ ⁊c. Circa pmū sic
procedit qr pmo ɔtinuāt dicta dicēdis. Secūdo descri
bitur ipsi⁹ hois finis: ibi Et bñdixit de⁹. Circa pmū cōti
nuat de opib⁹ sex dieꝝ ad diē septimū i q̄ q̄euit. d. Igit
pfecti sunt celi ⁊ terra. sex pdictis dieb⁹ p opus distinctio
nis ⁊ ornat⁹: vt pdictū ē. b Cōpleuitq̄ de⁹ die septio.
Alia translatio hꝫ
sexto die. ⁊ vtraq̄ ve
ra ē: vario tñ modo.
Est eni duplex cōple
tio vel perfectio alic⁹
rei. Pria ē qñ assequit
formā debitam sicut
ignis qñ p generatio
nē assequit formā ignei
tatis ⁊ qualitatū cō
comitantiū. Alia ē pfectio seu cōpletio: qñ exit in opatōeꝫ
sibi debitā: sicut qñ ignis calefacit vel generat ignē. Et pri
ma pfectio ordinat ad secūdā: qr forma ē ppter opationē
igit qr sex dieb⁹ pfecte sunt creature i suis formis ⁊ pprie
tatib⁹: ideo sexto die cōpleuit de⁹ opus suū q̄tū ad pmam
pfectionē. sed qr a septio die dr̄ icepisse tēpus admistratōis
⁊ gubernatōnis rerū: sicut sex dies pcedentes dicūt tēpus
productōis: ita dies septim⁹ ⁊ deinceps dr̄ tēpus guberna
tionis p gubernationē eni res applicātur ad suas opatōes
ideo dr̄ de⁹ die septio cōpleuisse opus suū q̄tū ad secūdaꝫ
pfectionē. ⁊ de isto ope admistratōis ⁊ gubernatōis reruꝫ
saluator dicit Ioh.v. Pater me⁹ vsq̄ mō opat ⁊ ego ope
ror. Aliter etiā pōt dici qr de⁹ potuisset plures spēs addi
disse spēb⁹ iam pductis: de agente aūt potente noua opa
addere suo opi: nō dr̄ q̄ ipleuerit opus suū: donec videat
requiescere ⁊ cessare a nouis cōdendis: hoc aūt apparuit
septio die ⁊ nō ante. c Et reqeuit septio die. s. a nouis
creaturis pducēdis: qr nihil ē factū postea: qd tūc nō fue
rit factū i opib⁹ sex dierū: vel in suo simili: vel in suis causis.
Aliter exponit put requies ponit p cōpletōne desiderij: ⁊
sic de⁹ requieuit in seipso: qr in seipso btūs ē: creaturis nō
idigens. ⁊ ad hoc designādū nō dr̄ q̄ quieuit in ope suo sꝫ
ab ope. s. cessans: ⁊ in seipso btifice requiescēs. d Et
bñdixit. Hic describit ipsi⁹ hois finis. Ad c⁹ itellectū cōsi
derandū q̄ experientia docet appetitū hois nō quiescere to
taliter in adeptōe cuiuslibet boni finiti: sed adepto illo vl
terius tendit p desideriū adepto aūt fine vltimo totaliter
quiescit: sicut lapis i cētro. ⁊ p hoc arguit q̄ finis vltimus
ipsius hois nō consistit in adeptione cuiuslibet boni finiti
sed solū in adeptione boni infiniti: quod ē sol⁹ deus. Vñ
dicit Augustin⁹ in li. cōfes. Inquietū ē dñe cor meū donec
requiescat in te. s. p cognitionē ⁊ amorem. Item experimur
q̄ q̄tūcūq̄ cognoscatur deus ab hoie p effectum: non ter
minatur hois desiderium donec cognoscat per seipsum.
Ex quo concluditur vlterius q̄ vltimus finis hominis
consistit in visione dei per essentiā: prout tamē icludit frui
tionē. vnde Io.xvij. Hec ē vita eterna: vt cognoscāt te de
um ⁊c. Ista aūt beatitudo in presenti vita quodāmodo i
choatur per hoc q̄ mēs humana a terrenis eleuatur ⁊ oc
cupatur in cōtemplatione sui creatoris: in enygmate tamē
pficitur aūt per hoc q̄ homo perducitur finaliter ad eter
nam visionē: ⁊ ad hoc deputatur dies septima: vt homo
vacet a terrenis: ⁊ circa diuina occupetur: ⁊ hoc ē quod dr̄
d Et benedixit ⁊c. ⁊ sanctificauit illū. id est ad diuina ob
sequia applicauit. Sanctificatio enim in vna significatio
ne idem est quod applicatio ad diuina obsequia: Unde
etiam res inanimate que per benedictionem vel consecra
tionem applicate sunt diuino cultui: scilicet ecclesie mate
riales ⁊ vestes dicuntur sancte vel sanctificate.
e Quia in ipso cessauerat. requiescendo in se ipso: vt pre
dictum est: Et per hoc designatur q̄ homo die septimo

Universidad de Deusto Biblioteca

debet cessare ab opib⁹ terrenis:⁊ requiescere in deo p ꝯtē
plationē ⁊ amorē. f Iste sūt generatōes. Hic ꝯñter expli
cat formationē hois. Et q2 sic dictū ē oia creata sūt q̄dā
mō ꝓpter hoiem: ideo primo recapitulat creationē alioꝝ
aliquid supaddendo:⁊ secūdo explicat formationē hois
ibi Formauit igit. ⁊c.

Dicit ergo. Iste sunt
generationes. ⁊c.s. q̄
predicte sunt i opib⁹
sex dieꝝ. g ¶ In
die.i.in dieb⁹ fm mo
dū hebraici fmonis
in quo frequēter sin
gulare accipit p plu
rali. vñ Exo. viij. Ue
nit musca grauissia.
id est multitudo mu
scarū. h Et oē
virgultū agri. ⁊c. qȯ
factū est tertia die. ⁊
hoc virtute diuina ⁊
ñ vtute nāe: qȯ decla

**Istē sunt generatōnes celi
⁊ terre qñ create sunt i diē
quo fecit de⁹ celū ⁊ terrā: ēt
oē virgultuȝ agri añq̄ȝ ori
ret i tra: oēȝq̄ȝ herbā rgio
nis pusq̄ȝ germiaret. Non
eni pluerat dñs de⁹ sup ter
rā: ēt hō nō erat q oparet
terram. Sed fons ascendit
e terra: irrigans vniuersaȝ.**

rat cū sbdit i ¶ Nō ei pluerat. Herbe ei ⁊ arbusta q̄ vtute
nāe ꝓducūt oriūt cōit ex hūore terre q̄ fit p pluuiā:⁊ ex la
bore hoim p agriculturā: q2 ars adiuuat nāȝ:⁊ vtrūq̄ȝ re
mouet a terrenascētib⁹ ꝓductis tertia die. d. i Nō ei plu
erat. ⁊c. q̄tū ad primū. k ¶ Et homo non erat qui opa
retur terram: q̄tū ad secūdū: q2 adhuc non erat formatus
hō. ⁊c. l Sed fons ascendebat. Ostendit modū quō fcā
ē illa productio ex pte materie.s. p hoc ꝙ aque latentes sb
terra discoopta aquis diuina volūtate ascenderunt vsq̄ȝ
ad supficiē terre p modū fontis in qualibet pte terre vbi
erant plāte ⁊ herbe producende:⁊ sic ex aqua ⁊ terra siml
cōmixtis producte sunt diuina virtute herbe ⁊ plāte per
fecte fm spēs suas ⁊ fructus:⁊ talē cōmixtionē aque cum
terra vocat hic irrigationē: cū dī m ¶ Irrigans vniuersā
supficiem terre. hebrei aūt dicūt ꝙ nō debet dici fons sed
nubes:⁊ dicūt ꝙ hec ē veritas lrē: Et nubes ascēdet de ter
ra:⁊ tūc ista lrā non ē referenda ad terrenascentia ꝓducta
tertia die: sed ad ea que postea producta sunt virtute natu
re: ac si diceret scriptura: lȝ herbe ⁊ plāte tertie diei ñ sint
producte p pluuie humorem: ille tñ que postea ꝓdūcent
virtute nature sic producentur: ꝙ ascendet nubes p vapo
res de terra:⁊ conuertetur in pluuiā irrigantem terraȝ ad
plātarum ⁊ herbarū germinationē. n Formauit igit
Hic explicat formationē hois magl quā supra fecerat. fece
rat eni mētionē de fine hois supnaturali: ideo debuit ostē
dere cōsequēter ꝙ in hoie ē forma non educta de semine p
generationē: sed magis a deo p creationē p quā transcēdit
naturam corpaliū:⁊ sic capax ē dei p cognitionē ⁊ amo
rem:⁊ q2 nobilior forma exigit materiaȝ nobiliori modo
dispositam: ideo vtrūq̄ȝ ostendit dicens. n ¶ Formauit
igitur. ⁊c. In productione eni alioꝝ aialiū dicitur supra:
Et ꝓtulit terra vel aqua. ⁊c. q2 corpa aialiū: pisciū:⁊ auiū
non sunt ita nobiliter disposita vel cōplexionata sicut in
hoie: dicit igitur formauit: ac si diceret diligenti⁹ ac nobi
lius disposuit. o De limo terre. ad ostendedū ꝙ hō
in hoc cōuenit cū alijs aialib⁹ q̄tū ad rōnē materie longi
que. Hebraica littera hȝ De puluere terre. fm illud quod
dicitur infra. iij. ca. Puluis es ⁊ in puluerē reuerteris.
p ¶ Et inspirauit. ad ostendendū ꝙ aia hois est ab extrinse
co per diuinā creationē et infusionē. quia simul a deo crea
tur et corpi infundit. q In faciem eius. ⁊c. q2 sensus
magis apparent in facie q̄ i alijs ptib⁹: sicut apparet in vi
su: auditu: olfatu:⁊ gustu. tactus aūt p totū corpus diffu
sus ē: lȝ magis vigeat in corde. r ¶ Et factus ē homo

in aiam viuentem.i. dantem vitam fm q̄tuor gradus
vite quos enumerat phs. ij. de aia.s. sensitiuū: vegetati
uum: motiuū fm locū:⁊ intellectiuū. s Plātaue
rat aūt. Hic consequēter describitur locus habitatōis
ipsius hois pro statu inocētie. ⁊ primo describit h⁹ lo

**superficiē terre. Formauit
igitur dñs deus hoiem dē
limo terre. ēt inspirauit i fa
ciē eius spiraculū vite: ēt fa
ctus ē hō in aiam viuentē
Plantauerat autē dñs de⁹
paradysū voluptatis a pn
cipio: in quo posuit hoiem
quē formauerat. Produ
xitq̄ȝ dñs deus de humo**

ci ꝓductō. Secū
do eius ꝓprietas
siue conditio ibi
Produxitq̄ȝ dñs
Tertio hois iha
bitatio ibi Tulit
igitur. Circa pri
mū considerādū
ꝙ homo factus ē
imortalis nō per
naturā: quasi nō
potēs mori sicut
angelus: sed per
gratiā. id ē potēs
nō mori: q2 pote
rat seruare inno
centiā: quā si ser

uassȝ necessitatē moriēdi ñ icurrissȝ. ⁊ iō talis imortali
tas ñ erat p q̄litates corpis itrisecas: q̄ redderēt cū ipas
sibilē ⁊ icorruptibilē: sic p⁹ resurrectionē qñ aia suā cōi
cabit corpi ꝓpetatē.s. incorruptibilitatē q̄ ad oēs: sȝ ⁊
ipassiblitatē tñ hoc q̄tū ad electos: sȝ erat magis p re
motōeȝ corꝝ q̄ poterant eū corrūpē: q̄ q̄dē remotio pti
erat ex diuina prouidentia sibi assistente ⁊ precauente
corrūpentia ab extrinseco.s. vulnerationes: lesiones: in
toxicationes:⁊ h⁹modi. partim aūt virtute aie diuini
tus sibi collate p quā poterat preseruare corpus a di
stempantia humorꝝ ⁊ ab infirmitatib⁹ insurgentib⁹.
nūc aūt ita ē ꝙ inter corrūpentia ab extrinseco que di
uina prouidentia precauebātur cōtinēs ē vnū.s. locus
prauus aut corruptus: ꝓpter quod deus ꝓuidit hōi
de loco cōuenienti q̄tū ad aeris tēperiē ⁊ loci amenita
tem. Et hoc ē quod dī. t ¶ Paradysum voluptatis
id est deliciositatis ⁊ amenitatis. v A pricipio.s.
tertia die: qñ primo ꝓducte sunt plante. Hebrei hic di
cūt. In oriente. dictio eni hebraica que hic ponit vno
mō significat antecessionē. loco cui⁹ translatio nrā hȝ
a principio. Alio mō significat ptem orientalē. ⁊ sic di
cūt hebrei ꝙ hec ē lrā. ⁊ plantauit deus virgultū in de
licijs orientis. ⁊ in ista expositione cōueniūt aliqui do
ctores catholici exponētes a principio.s. loci non tpis
q2 ps orientalis terre illa ē nobilior sic vt ⁊ dextera ps
in hoie ⁊ pars orientalis dextera vocatur a phis. Oēs
aūt qui loquūtur de situ paradysi terrestris ponūt eū
esse in partib⁹ orientis: verūtñ in quo oriente varie lo
quūt. Phs eni. ij. methaurorꝝ dicit ꝙ iter duos tropi
cos nō pōt eē regio habitabilis ꝓpter nimiā calidita
tem: q2 ibi transit sol bis in anno:⁊ illi qui sequūt hoc
dictū Aristotelis necesse hñt dicere ꝙ paradysus terre
stris sit extra tropicos vsus orientem estiualē vel hye
malē. Alij vō dicūt ꝙ iter duos tropicos sub equino
ctiali circulo regio ē tpatissima: qȯ etiā asserit frater
Johānes de pecham i tractatu suo de spera pluribus
rōnib⁹: q̄s ꝓpter plixitatē hic omitto:⁊ fm istos pa
radysus terrestris ē i oriente equinoctiali. x ¶ In q̄
posuit. ⁊c. p hoc oñdit ꝙ Adā fuit format⁹ extra para
dysū: ad oñdēdū ꝙ ille loc⁹ nō debebat sibi ex natura
sed ex grā: sicut ⁊ imortalitas pdicta. y Produx
itq̄ȝ dñs de⁹ de humo. Hic ꝯñter describit loci ꝓducti
cōditio cū dī ꝓduxitq̄ȝ dñs de⁹. ⁊c. hoc factū ē tertia
die. ⁊ hoc repetit ad explicādū paradysi conditionem

a ¶ Omne lignū pulchrū visu ⁊c. vt eēt hōi ad escam
q2 hēbat vitā aialē cibis idigentē: lignū etiā vite ad ipe
diendū senectutē. Ad cui⁹ itellectū sciendū ꝙ ad vitam
aialē cōtinuandā reqrit cib⁹ p quē restaurat humidū
deperditū p actionē calidi nālis: verūtamē ista restaura

tio non fit fm eq
ualentiā vt dicit
phus pmo de ge
nerat. q2 caro ge
nerata ex alimen
to ipurior ē q̄ p
ma. sicut ⁊ vinū
generatū p aque
appositionē ⁊ cō
uersionē: quia si
cōtinuaretur tal
appositio vinuȝ
fieret aquosum ⁊
tandem deficeret
species vini. Et
eodem mō q2 ca
ro generata p ali
mētum ipurior ē
⁊ p talē cōtinua
tionē iducitur se
nectus: i q̄ carnes
sunt ipuriores ⁊

**ōmne lignū pulchrū visu:
⁊ ad vescēdū suaue: lignū
etiā vite i medio paradisi:
lignūmq̄ȝ scie boni ⁊ mali
Et fluui⁹ egrediebat de lo
co voluptatis]ad irrigādū
paradisuȝ: qūi ide diuidit i
q̄tuor capita.] Nomē vni
Phisō: ipsē ē q circuit oēȝ
terram Euilath]ubi nascit
aurū:⁊ aurū terre illi⁹ opti
mū ē:] ibiq̄ȝ iuenit bdelliū
ēt lapis onychin⁹. ēt nomē
fluuij secūdi Gyon:]ipsē ē
q circuit oēm terrā Ethio**

tandem deficit vita. igitur q2 sicut dictū ē hō factus ē
in vita aiali in qua calidū cōsumit humidū: indigebat
esu lignoꝝ de quib⁹ hic dī: Omne lignū pulchrum ⁊
ad vescendū suaue. sed ad hoc ꝙ predicta restauratio
fieret fm equiualētiā:⁊ p ꝯñs ipediretur senectus: indi
gebat esu ligni vite: qȯ ꝓpter hoc sic noiatur. ⁊ hoc ē
qȯ dicit Aug. xiiij. de ciui. dei: ꝙ cib⁹ aderat hōi ne esu
riret: potus ne sitiret: lignū vite ne illū senectus dissol
ueret. sequit: b Lignūq̄ȝ scientie boni ⁊ mali. dicit
Josephus pmo libro antiquitatū ꝙ fruct⁹ illius arbo
ris hēbat virtutem accelerandi ⁊ acuendi vsum rōnis
sed hoc ē falsuȝ: q2 ad hoc nō se extendit virtus corpal
⁊ hoc etiam infra magis reprobatur. ⁊ ideo dicūt do
ctores catholici ꝙ dictum ē lignū scientie boni ⁊ mali
ex euentu cōsequēti: q2 p esuȝ illius ligni hō experimē
taliter cognouit q̄ta eēt distantia inter bonū obedien
tie ⁊ malū iobedientie. c ¶ Et fluuius egrediebat ⁊c.]
Hic describitur amenitas paradisi q̄tū ad irrigationē
cū dī Et fluui⁹ egrediebatur. quia ibidem de fonte vel
fontib⁹ oriebatur ad irrigandū totū paradisum: q2 p
illū transibat ad amenitatem loci ⁊ fructificationem.
d Qui ide ⁊c.].i. flūina pncipalia: q̄ deriuāt extra pa
radisum: ideo sequit e ¶ Nomē vni Phison. a fertili
tate pisciū. vel q2 terrā p quam transit fertilē facit. phi
son eni in hebreo abūdantiam significat vel fertilitatē
⁊ iste fluuius aliter noiatur gāges. f Ipse est q̄ ⁊c.]
Euilath quedā regio ē Indie sic noiata ab Euila filio
Jectan: de q̄ hī infra. x. ca. g ¶ Ubi nascitur aurū. di
cit eni Plini⁹ ꝙ terra indie pre ceteris abūdat in venis
aureis. h Et aurū ⁊c.] q2 regio Euilath hȝ melius
aurū q̄ cetere regiones indie. i ¶ Ibiq̄ȝ iuenitur bdel
liū arbor est aromatica fm ꝙ in libro de ꝓpetatib⁹ re
rū hī. Hebrei dicūt hic crystall⁹:⁊ hȝ apparentiā: quia
numeratur cū alio lapide. vñ sequit k Et lapis ony
chinus. sic noiatus ꝓpter silitudinē quā hȝ i colore cū
vngue humano. Onyx ei grece idem ē ꝙ vnguis latie
l ¶ Et nomē ⁊c.] gyon ipse ē Nilus: m Ipse ē ⁊c.]
⁊ inde descendit i egyptum. n ¶ Nomē vō tertij ⁊c.]
sic noiatus a velocitate cursus. Tigris eni ē aial velo

cissimū hñs cursum. o Fluui⁹ aūt ⁊c.] De cursu istius
scriptura nō facit mentionē: quia erat vnus termin⁹ terre
israel:⁊ ideo cursus eius erat satis notus filijs israel: quib⁹
Moyses scribebat. Sȝ cōtra pdicta vī quia origines isto
rum fluuiorꝝ iueniūtur ab hoib⁹ extra paradisum:⁊ ideo

**pie]. Nomē vō flumīs ter
tij Tigris:]ipse vadit ꝯtra
assyrios. Fluui⁹ āt q̄rt⁹ ipe
ē euphrates.]Tulit ergo
dñs de⁹ hoieȝ:⁊ posuit eū i
paradisum voluptatis] ūt
oparet ⁊ custodiret illū:]p
cēpitq̄ȝ ei dicens: De oī li
gno paradisi comede. dē li
gno aūt scie bōi ⁊ mali ne
comedas.]In q̄cūq̄ȝ eni
die comederis ex eo morte
morieri.]Dixit quoq̄ȝ dñs
de⁹ nōn ē bonū hoieȝ eē so
lū] faciā⁹ ei adiutoriū silē**

nō videtur ꝙ inde de
riuentur. Ad qȯ dicē
dū ꝙ frequēter visuȝ
ē aliqua magna flu
mina absorberi i ter
ra: que currentia sub
terra p magnū spaci
um postea egrediunt
alibi:⁊ sic vident ibi
oriri: cū tamē prima
origo ipsoꝝ sit alibi
⁊ sic pōt dici de pdi
ctis fluuijs paradisi.
p ¶ Tulit ergo dñs
⁊c. Postq̄ descripsit
paradisi conditionē
hic describit eius ha
bitationē dicens Tu
lit ergo ⁊c. de loco in
quo formauit eum
extra paradisum: vt
predictum est. Et di

cūt aliqui ꝙ formatus fuit in agro damasceno. q Et
posuit eū ⁊c.] tanq̄ in loco cōuenienti statui innocētie.
r ¶ Ut operaretur ⁊c.] Hoc dupliciter exponit. Uno mō
vt opari ⁊ custodire referatur ad deū actiue: vt sit sensus:
Deus posuit hominē i paradiso vt oparetur ipsuȝ homi
nem beneficijs sue gratie ipsum pficiēdo:⁊ custodiret illū
in paradiso terrestri ad tempus donec eēt ad celestem glo
riam transferēdus. Alio modo exponitur vt referatur ad
hominē sic intelligendo ꝙ deus posuit hominē in paradi
so vt homo oparetur ibi non opere laborioso sed magis
delectabili ad experientiā ⁊ exercitium sue volūtatis.
s Et custodiret illū. non ab iuasorib⁹ sed seruando iusti
ciam originalē: ne ꝓpter peccatum suū inde abijceretur.
t ¶ Precepitq̄ȝ ei dicens. de omni ligno ⁊c. tenebatur eni
ad cōseruationē sui comedere de alijs lignis ⁊ de ligno vi
te vt predictum est: sed quia lignū scientie boni ⁊ mali exci
piebatur: ideo subditur: v De ligno aūt ⁊c.] Et istud p
ceptuȝ fuit negatiuū:⁊ q̄tum est ex se valebat ad exercitiū
virtutis obedientie:⁊ quia inobedientia meretur penam:
ideo sequitur: x ¶ In quacūq̄ȝ ei die ⁊c.] idest necessitatē
moriendi incurres. ⁊ ideo in hebreo habetur moriens mo
rieris: quia gustato ligno non statim mortuus est: sed ince
pit ad mortem tendere: y Dixit quoq̄ȝ deus nō est bo
num. Hic consequēter describitur humane nature multi
plicatio:⁊ quia ista multiplicatio fit per generationem ad
quam requiritur cōiunctio maris ⁊ femine: ideo primo ex
plicat mulieris formationē. secūdo eius cōiunctionem ma
trimonialem: ibi Dixitq̄ȝ Adam hoc nunc os. Adhuc pri
mo ponitur formationis ratio. secūdo subiūgitur ipsa for
matio: ibi Misit ergo dominus deus soporem. Ratio au
tem formationis mulieris fuit multiplicatio generis hu
meni: que non poterat esse per solum masculū:⁊ hoc est
quod dicitur: z ¶ Non est bonū hominem esse solum.
quia tolleretur multiplicatōnis bonum. a Faciamus
ei adiutorium. quia in generatōne requiritur appropiqua
tio actiui ad passiuū. virtus aūt actiua generādi cōsistit i
mari: virtus aūt passiua in feia. b ¶ Simile sibi.i. eiusdē
speciei: lȝ alterius sexus:⁊ q2 tale adiutorium respectu ho
minis nō iueniebatur in aialib⁹ iam formatis: ideo seqtur

Universidad de Deusto Biblioteca

sibi. Formatis igit dn̄s de⁹ de humo cūctis aīantibus terre ꝛ vniuersis volatilib⁹ celi: adduxit ea ad adā: ut videret qd vocaret ea. Oē eni qd vocauit adā aīe viuētis: ipsū ē nomē ei⁹. Appellauitqꝫ Adā noīb⁹ suis cuncta aīantia: ꝛ vniuersa volatilia celi: ꝛ oēs bestias terre. Ade vo nō iuēiebat adiutor silis ei⁹: Immisit ꝗ̄ dn̄s de⁹ soporē ī adā: Cunqꝫ obdormisset: tulit vnā de costis ei⁹: ꝛ repleuit carnē pro ea. Et edificauit dn̄s de⁹ cōstā: quā tulerat ð adā ī mulierē: ꝛ adduxit eā ad adā: Dixitqꝫ adam: hoc nūc os ex ossib⁹ meis ꝛ caro de carne mea: Hec vocabit virago: qm̄ de viro sumpta ē. Quāobrē relinq̄t hō prēꝫ suū ꝛ matrē ꝛ adhēbit vxori sue: ꝛ erūt duo ī carne vna. Erāt aūt vterqꝫ nudus adā. s. ꝛ vxor ei⁹: ꝛ nō erubescebant.

c Formatis igi tur rc. Adduxit ea ad Adaz. ministerio angelico vel suo iperio: d Ut videret. diligenter considerando naturas eoꝝ: quarū prim⁹ homo habuit pfectā noticiā: cui⁹ rō ē: qꝛ pfectum naturaliter precedit ipfectum sicut principiū eius: quia reducit ipsum ad perfectionem. res aūt instituēde sūt nō solū in seipsis sed vt principia sequētiū homo aūt nō solū ē principiū alioꝝ hoīnū p generationē sed etiam ꝗ̄tum ad istructionem: inꝗ̄tum discipulus ad pfectōez scientie deducitur p doctorem. ꝛ ideo sicut in prima productiōe rerū deus produxit alias spēs pfectas: sic potentes silia producere ex suis seminib⁹ vt supra dictū ē: ita formauit hominē pfectum: nō solū ꝗ̄tū ad corpus vt potētē statim generare: sed etiam ꝗ̄tum ad animā in scientia ad quā pōt naturaliter attingere vt statim posset docere. illa aūt ad q̄rū cognitionē pōt attingere virtute naturali sunt oīa illa q̄ nāliter cōtinētur in p̄mis p̄ncipijs p se notis: de quib⁹ pōt itellectus possibilis in actū reduci virtute itellectus agentis: ꝛ qꝛ hō in statu inocētie ordinabat ad finē supnaturalē: iō etiā tūc de supnālib⁹ cognitionē habuit ꝗ̄tū ptinebat ad statū illū. e Omne qd rc.] s. fm veritatem. Ex quo patet ꝙ habuit noticiam de ꝓpetatib⁹ nālib⁹ viuentiū: quia noīa bn̄ iposita a ꝓpetatib⁹ rerū iponūtur. f Ade vo nō iueniebatur rc. Repetit hic causam formationis mulieris: de q̄ in principio h⁹ ptis mētionē fecerat: ꝛ occasione cui⁹ noiationem aīantium interposuerat. g Immisitqꝫ dn̄s deus rc. Hic describit formatio mulieris de latere hoīs dormientis in figura ꝙ ecclesia esset formāda in futuro de latere christi dormientis in cruce. dicit igit: g Immisitqꝫ rc. Ex quo patet ꝙ iste sopor nō fuit naturaliter causatus sed a deo imissus: ne Adam videret amotionē coste sue. h Tulit vnā de costis. Hoc vī incōueniens: quia illa costa aut erat de integritate ipsius ade: aut supflua. Si p̄mo mō tunc remāsit corpus ade diminutum ꝛ iperfectum: qd nō decet cōditionē primi hoīs: qui erat simpliciter pfectus ꝗ̄tum ad aīam ꝛ corpus. Si secūdo mō tunc illa costa in Adam fuit mōstruosa sicut sextus digitus fuisset in manu qd etiam ē incōueniens in primo hoīe: vt predictum est. Dicendū ad hoc ꝙ aliquid ē supfluum ī natura humana rōne indiuidui: qd tamē ē necessariū rōne speciei sicut supfluū alimēti de quo fit semē est supfluū indiuiduo: quod alitur inꝗ̄tum h⁹modi. est tamē necessariū inꝗ̄tum ē p̄ncipium producēdi sibi simile ad cōseruationē speciei: quia semē mediante quo fit generatio est de supfluo alimēti: vt dī secūdo de aīa. et tale supfluū nō ē monstruosum: imo naturale ꝛ per se intentum: quia vt ibidem dī: generare est opus naturalissimū: ꝛ natura magis intendit cōseruationem speciei ꝙ̄ indiuidui. Eodem modo dicendū de illa costa ꝙ fuit supflua rōne indiuidui: ꝛ ideo illa sublata remāsit corpus Ade integrū ꝛ pfectum: fuit tamē necessaria in ꝗ̄tum mulier de ipsa erat formāda: vt sic adam eēt principium totius humane speciei vt predictū est: ꝓpter qd non fuit monstruosa. i Et edificauit. Formationē mulieris exprimit p modū edificationis vt dicit Rabi Sa. ꝛ verū ē: eo ꝙ sicut edificiū latius ē ꝛ grossius inferi⁹: ꝛ magis subtile supi⁹: ita corpus mulieris grossi⁹ ē in ptib⁹ inferiorib⁹ de cōi cursu ꝛ subtili⁹ ꝛ gracili⁹ ī supiorib⁹ ꝛ hoc ē ꝓpter debilitatem calidi naturalis ī muliere q̄ nāliter ē frigida: ꝛ ideo maior ps alimēti ð qua fit nutritō ꝛ augmētum remanet ī inferiorib⁹ ptib⁹: ꝛ minor ps superi⁹ eleuatur. Contrariū aūt ē ī masculo ꝓpter fortitudinē calidi nālis: ꝛ iō cōiter hꝫ pectus latius scapulas ꝛ caput. k Costaz quā rc.] Nō eni formauit eam de pede: qꝛ nō erat serua: nec de capite: qꝛ non erat viri dn̄a: sed de costa: qꝛ erat viri socia. Dicūt vo aliqui ꝙ hec formatio de costa fuit p additionē alterius materie: alioq̄n corpus mulieris fuisset nimis rarū si eadem materia accepisset maiores diuisiones: ꝛ dicūt ꝙ fuit sile in multiplicatione q̄nqꝫ panū Joh. vj. de qua vī dicere Aug. manifeste ꝙ fuit p additionē materie dicēs: Ille in manib⁹ suis multiplicauit q̄nqꝫ panes qui de paucis granis creat segetes. ꝛ certum ē ꝙ segetes multiplicātur de granis p additōez materie. Alij vo dicūt ꝙ formatio mulieris de costa fuit sine additione materie. deus eni qui de nihilo produxit materiā: multofortius potuit facere de modica materia magnā nō p additionē materie aliūde sumpte: sicut ē in segetib⁹: sed p multiplicationē eiusdem materie in seipsa. nec ex hoc sequitur corpus mulieris carere debita densitate: qꝛ formatione facta tm̄ fuit ibi de māꝫ ac si fuisset aliūde addita: ꝛ ista expō vī magis ꝓpinq̄ lr̄e. l Dixitqꝫ adā rc. Hic p̄nter describitur viri ꝛ mulieris cōiunctio matrimonialis: vn̄ dixit: Dixitqꝫ adam: hoc nūc os. Ex quo patet adam cognouisse supnāliter formationē mulieris de costa sua: quia nō viderat hāc formationē: m Et caro de carne mea. quia illa costa de q̄ formata ē mulier nō fuit sublata de adā nuda: sed cū aliqua carne: n Hec vocabitur virago qꝛ de viro sumpta ē. ista ē locutio iproꝑa: qꝛ virago n̄ significat mulierē de viro sumptā vel deriuatā: sed magis mulierē viriliter agentē: ꝛ ideo magis ꝓꝑe diceret vira: si sermo latinus pateret. ista aūt deriuatio magis apparet in hebreo vbi dī issa. i. mulier: qd nomē deriuatur ab is: qd significat virū. o Quāobrē relinq̄t hō rc.] Nō ꝗ̄tū ad dilectionē: qꝛ fili⁹ nō pōt denegare parentes: sed ꝗ̄tū ad cohabitationē: qꝛ filius cū ē vxoratus stati ē emācipatus: ꝛ hꝫ prouidere sibi ꝛ vxori ꝛ familie: p Et erūt rc.] qꝛ mascul⁹ ꝛ feīa cōiūgūtur ad vnā carnē ꝓlis ꝓcreandā. Aliter exponit Quāob rē rc. excludendo p hoc patrē ꝛ matrē a copula matrimoniali: qꝛ istud nūꝙ̄ fuit licitū sed ē cōtra dictamē rōnis: qꝛ ē cōtra reuerentiā parentalē. alie aūt psone ꝗ̄tucūqꝫ ꝓpinque ꝯsanguinitate fuerūt licite copulari matrimonialit̄ ī p̄ncipio vt frater ꝛ soror de pueris Ade. q Erat aūt rc.] fm Josephū hoc erat ex simplicitate

vel carentia scientie in primis parentib⁹: sicut cōtingit in pueris carentib⁹ vsu rōnis: qui nō erubescūt ex sua nuditate: sed hoc ē supra iprobatū: qꝛ hō a sua formatione fuit pfectus in scientia: ꝛ ideo dicendū ꝙ istud cōtingebat ex cōditione status inocentie: quia nullus motus inordinatus poterat ꝯtingere in mēbris genitalib⁹ nec inhonestas in alijs ptib⁹ durante illo statu: ꝛ ideo nuditas quarūcūqꝫ ptiū corpis nō erat cā erubescētie.

Genesis ca. ij. vbi dī in postilla: Aliter exponit ꝓut requies ponit p ꝯpletiōe desiderij rc. Additio p̄ma.

Circa hanc expōnē vlterius querendū ē: cum deus ab eterno in seipso requiescit: eo ꝙ ipse sibi sufficit ꝛ iplet desideriū suum: qūo ergo scriptura dicit: Requieuit ī die septima: talis eni requies ab eterno cōpetit deo. Ad qd dicendū fm Tho. i pri. par. q. lxxiij. arti. ij. in cor. q. ꝙ ꝗ̄uis ab eterno requieuerit in seipso deus: tamē ꝙ post opa cōdita in seipso requieuerit hoc ptinet ad septimā diez: ꝛ hoc ē ab operib⁹ requiescere: ad qd allegat Aug. sup Gen̄. ad lr̄am.

In eo. ca. ij. vbi dī in postilla: Et bn̄dixit deus diei septimo ꝛ sanctificauit illū rc. Additio ij.

Quod bn̄dictio ꝛ sanctificatio diei septime intelligatur fm applicationē ad diuina obseq̄a hoc nō ptinet ad lr̄alē sensum: sed mysticam expōnē: vn̄ magister in ij. di. xv. Illū aūt diem sanctificasse ꝛ bn̄dixisse dī: qꝛ mystica pre ceteris bn̄dictione ꝛ sanctificatione dotauit eū: vn̄ in lege dī: Memēto sanctificare diem sabbati. hec ille: Si eni ex sensu lr̄ali h⁹modi sanctificationis ꝛ bn̄dictionis hī ꝙ homo die septimo deberet cessare ab opib⁹ terrenis rc. sequeretur ꝙ sancti p̄triarche fuissent obligati ad cōseruationē sabbati: qd mīme repitur ante legez. vn̄ lr̄aliter itelligitur bn̄dictio sabbati p hoc ꝙ bn̄dictio ad multiplicatōem ptinet: vn̄ creaturis quas deus bn̄dixit dictū ē: Crescite ꝛ multiplicamini. multiplicatio aūt rerū fit p administrationē creature fm quā ex similib⁹ similia generātur: que quidem administratio incipit a septimo die. sanctificatio etiā cōpetit septime diei inꝗ̄tum res conditē ꝛ multiplicate in deo requiescūt: vn̄ ꝛ res deo dicate sancte dicūtur: vt in postilla.

In eodem capit. ij. vbi dī in postilla: Phus etiā. ij. methau. dicit rc. Additio. iij.

Sequentes opinionē Aristotelis pn̄t cōcedere ꝙ inter duos tropicos sit regio habitabilis ꝛ tpatissima: p hoc ꝙ in illa regione sit aliqua ps alta ꝛ mōtuosa intm̄ ꝙ reflexiones radioꝝ solis nō attingūt ad illū locū cū excessu caloris: sed tempate eo mō quo cōtingit in aliquib⁹ ptib⁹ clymatum calidoꝝ vbi aliqui mōtes alti tantam attingūt frigiditatem ꝙ ibidem niues generātur: ꝛ etiā durant p magnū temp⁹ anni: vt patet p expientiam. vn̄ etiā fm opinionē phi cōcedi pōt ꝙ paradisus terrestris sit in orientali plaga sub equinoctio mō predicto.

In eodem ca. ij. vbi dī in postilla: Ut opari ꝛ custodiri referatur ad deū. Additio. iiij.

Iste modus expōnis nō hꝫ locū fꝫ hebraicā veritatem. i hebreo eni in hoc loco hī vt operetur ꝛ custodiret illā in feminino genere: nō illū i masculino: vn̄ oportet vt referatur ad paradisuꝫ qui sub noīe horꝫ dī. Hortus aūt ī hebreo ē cōis generis qꝛ q̄nqꝫ in masculino q̄nqꝫ in feīo noīatur.

In eodem capit. ij. vbi dī in postilla: Formationem mulieris rc. Additio. v.

Hec ratio Rabi Sa. ꝛ si cōtineat aliquid veritatis est tamē iproꝑa seu iptinens ad ꝓpositum. non eni ptinet ad sacrā scripturā dicere an feīa sit grossior in ptib⁹ inferiorib⁹ an nō: nec ex hoc sequitur aliquid ptinēs ad mores: sed in hoc posset aliter dici ꝛ forte melius ꝛ magis ad ꝓpositum. Ad qd sciendū ꝙ in rerū primordijs scriptura triplici mō denoiat ꝓductionē hoīs. vno. s. mō p hoc verbū formauit: sicut cū dicitur Gen̄. ij. ca. Formauit deus hoīem de limo terre. Alio mō p hoc verbū genuit: sicut cū dī Gen̄. iij. ca. ꝙ adam genuit seth. Alio mō p hoc verbū edificauit: sicut cū dī hic: Edificauit dn̄s costam quā tulerat de adam in mulierē. Prio aūt mō productō hoīs spēaliter ꝗ̄tum ad corpus facta est p quandā transmutationē quasi naturalē fm quā res producta nō hꝫ idētitatem specificā cū re ex qua producitur: imo ē ibi oppositio cū ex nō tali fiat tale: vt in. j. physico. ꝛ ideo talis productio ꝓꝑe noiatur formatio: eo ꝙ pficit p nouā formā de nouo aduenietem. ꝛ ideo de tali productōne dī: Formauit deus hoīez de limo terre. Secūdo vo mō productio hoīs facta ē p generationē naturalē fm quā res aliqua generat sibi similē fm spēꝫ: vt cū ignis generat ignē ꝛ in tali productione cōiter iter generantē ꝛ generatum est idētitas specifica: fm quā dī ꝙ adam genuit Seth ad imaginē ꝛ similitudinē suam. Tertio vo mō productio hoīs facta ē quodāmodo p modū edificationis fm quā manet aliqualis idētitas quasi idiuidualis iter edificatū ꝛ id de quo edificatur: cū eni dom⁹ fit ex ligno vel lapidib⁹ nō solū remanēt in domo ligna seu lapides eiusdē speciei cū lignis ꝛ lapidib⁹ ex quib⁹ dom⁹ fuit edificata sed etiā ligna vel lapides remanēt in domo edificata eadem que prius idiuidualiter erant: fm quē modū quodāmō facta fuit mulier de costa ade. non eni fuit facta primo mō: ita vt nō remaneret idētitas specifica inter ipsaꝫ ꝛ adam: vt ē manifestum: nec etiā secūdo mō sic. s. vt remaneret inter eos idētitas specifica tm̄: sed tertio mō. s. vt iter eos etiā remanēt quodāmō quasi idētitas idiuidualis: sicut iter ligna ex q̄bus dom⁹ edificatur ꝛ ligna que sunt ī domo iam edificata remanet idētitas idiuidualis: ꝛ hoc clare inuit lr̄a cū dicit: Dixitqꝫ adam: hoc nūc os ex ossib⁹ meis ꝛ caro de carne mea. qꝛ sine omni extrinseco additamēto p diuinā potētiā costa in se metipsa multiplicata mulieris corpus factū fuisse dī: vt magis vī velle magister in. ij. dī. xviij. siue per additionē factam ad materiā p̄existētem coste: ꝓut vī velle supra in p̄ma pte. ꝛ costa de adam subtracta remāsit eadem idiuidualiter in productione corpis mulieris. siliter ꝛ caro que etiā cū costa fuit de corpe ade sublata: vt magr̄ ponit in historijs scholasticis: ꝛ ideo fm istū modū productionis dī edificare nō formare seu generare: qꝛ hꝫ silitudinē cū edificio rōne iam dicta: fm qd denotatur maiorem idētitatem esse iter virū ꝛ vxorem: ꝙ̄ iter patrē seu matrē cū filio: sic maior ē idētitas idiuidualis ꝙ̄ specifica de quo pōt etiā itelligi illud: Reliquet hō patrē ꝛ matrē ꝛ adherebit vxori sue: ꝛ erūt duo i carne vna. q̄si dicat: Rōnabile ē vt hō reliquat patrē ꝛ matrē ꝗ̄tum ad domesticā cōuersationē ꝛ alia h⁹modi: ꝛ adhereat vxori in eisdem: eo ꝙ iter virū ꝛ vxorem est quodāmō idētitas idiuidualis: qꝛ sunt duo in carne vna: nō aūt iter filiū ꝛ patrē seu matrē. hoc etiā sonāt verba apl̄i ad Eph. v. dicentis: Jam nō sūt duo sed vna caro. ista tn̄ itelligantur nō excludendo alias sanctoꝝ expōnes. Consonat etiā expō mysterio Christi ꝛ ecclesie qd in hoc sacramēto. s. matrimonij figurat: iuxta illud ad Eph. v. ca. Sacramētū magnū iter Christū ꝛ ecclesiā. Nā corp⁹ Christi mysticū lꝫ multa ꝯtineat supposita vnū tn̄ ē q̄dāmō idiuidualit̄ c⁹ ꝯpositio etiā edificatio dī: iuxta illud Mat. xvj. Et sup hanc petrā edificabo ecclesiā meā.

Correctoriū magr̄i Matthie cōtra Burgen̄.

In secūdo capitulo vbi postillator exponit benedictionē septime diei p applicationē ad diuia rc. Burgensis dicit illā applicationē ad sensū lr̄alē

Universidad de Deusto Biblioteca

nō ptinere:sed ad mysticā expōnē:ad qḋ probādū adducit magīm li.ij.di.xv.dicētem:Illū diē de⁹ sanctificasse ⁊ bn̄dixisse di:q2 mystica pre ceteris bn̄dictione ⁊ sanctificatōe dotauit illū. vn̄ in lege di: Memēto sanctificare diem sabbati.sed cōsideranti dictū magr̄i clarū fit ꝙ Bur.nō ꝓbat ꝓ ipsum qḋ itendit:nā magr̄ nō dicit mysticā esse septime diei expōnē:sed esse mysticā eius bn̄dictionē.i.diuinā. mysticū eni ſm Britonē vno mō di diuinū:⁊ sic nihil ad propositū Bur.Extra ꝓpositū etiā ē qḋ addit Bur. arguēdo sic:Si ex sensu lr̄ali h⁹ sanctificationis hꝫ ꝙ hō die septio deberet cessare ab opib⁹ terrenis: sequit̄ ꝙ sancti p̄triarche fuissent ad obseruationē sabbati obligati: qḋ nō repit̄ an̄ legem. Hic dico ꝙ Bur.noluit postillatorē intelligere qn̄o bn̄dictionē septime diei ad lr̄aꝫ nō exponit de sabbato iudaico ⁊ cerimoniali:sed morali q̄liter ptinet ad decalogū: ⁊ ita iplicite obligabat an̄ legē ⁊ post.s.in cōsideratōe creature nō requiescere sed regrediendo i opificē ⁊ ibi sistere cōtemplationem:vt sic sex dies ptineāt ad vsum:septima ad fruitionē cui cōpetit bn̄dictio mystica.i.diuina. nec vī valere lr̄alis expō quā Bur.ꝑtendit. Ait eni ꝙ lr̄alir̄ bn̄dictō sabbati ad multiplicationē ptinet:vn̄ creaturis quas de⁹ bn̄dixit dictū ē: Crescite ⁊ multiplicamini. Si eni hec congruentia Bur. valeret:tūc oīa cōtenta sub creaturarū bn̄dictione ad sabbatū viderētur ptinere:qḋ ē falsum:q2 oīa ad vsum creatarum rerū extendūtur. dicit eni de⁹ bn̄dicēdo hōi pmo h⁹:Crescite ⁊ multiplicami:⁊ replete terram: subijcite eā:dn̄amini piscib⁹ maris ⁊c̄.que oīa ad vsum rerū ptinēt:⁊ a bn̄dictione sabbati distrahere vidētur. Nec video si Bur.voluerit ad lr̄aꝫ itelligi sabbatū qn̄o nō cogꝫ christianos in sabbati obseruantia iudaiçare cū ad decalogi teneantur obseruationē. Post h⁹modi igitur deuiam Bur.intentionē postillator concludit dicēs:Scificatio cōpetit septime diei iq̄tū res cōdite ⁊ multiplicate i deo req̄escūt. Item in eo.ca.vbi postillator dicit de situ paradisi in oriente allegat Ar̄l.ij.methau.qui dicit iter tropicos nō eē regionē habitabilē:igitur ibi nō ē paradisus sequendo Aristotelē.Bur.aūt somniando nescio q̄d dicit sequēdo Ar̄l.poni pōt paradisus iter tropicos.sequitur eni iter tropicos nō ē regio habitabilis ſm Ar̄l.ergo paradisus n̄ erit habitabilis:si iter tropicos positus fuerit.Et sic ex opposito cōsequentis cōtradicit̄ Aristoteli ⁊ incōueniēter dī sequēdo eū:q2 seq̄tur:Si paradisus ē habitabilis ⁊ paradisus ē iter tropicos:ergo iter tropicos ē loc⁹ seu regio habitabilis:qḋ ē oppositū dicti aristotelis. Item i eo.ca. vbi postillator exponit formationē mulieris p q̄dā cōgruentiā sūptam a Rabi Sa.Bur.significās Rabi Sa. bene dixisse dicit se melius dicere velle q̄re videlꝫ formatio illa exp̄mit̄ p edificationē:distinguēs tres mōs circa rerū ꝓductiones i p̄ncipio trib⁹ termis exp̄ssos.s.p formare: p generare:⁊ p edificare. Formare dicit ꝓp̄e in his in quib⁹ res ꝓducta nō hꝫ idētitatem specificā cū re ex q̄ ꝓducit̄:imo est iter eas q̄dā oppositio:q2 ex nō tali fit tale:⁊ sic vbi forma apponitur materie:formatio dī.sed vī Bur. frustra laborare:q2 ſm eū edificatio coste i mulierē nō differt a formatione:eo ꝙ mulier producta nō hꝫ idētitatem specificā cū costa ex q̄ producit̄:patet:q2 nō cōtinentur sub eodē genere imediato:est eni mulier aīal:qḋ de costa dicere nō ē verū: nisi in obliq̄.inter mulierē etiā productā ⁊ costā ex qua ē: est oppositio sicut in formatione:q2 ex nō muliere fit mulier. Coste etiā in formatione mulieris forma apponit̄ q̄si materie:ex quo vere igitur formatio dī:nec ſm ei⁹ rōnes a Bur.positas differt ab edificatione mulieris. sed cū addit Bur.ꝙ productio hois dī edificatio: sicut qn̄ iter ꝓductū ⁊ illud ex quo ꝓducitur remanet idētitas q̄si idiuidualis: ⁊ exēplificat de lignis ⁊ lapidib⁹ in edificio:illud nō vī verū q2 dom⁹ edificata ⁊ ligna ⁊ lapides non hn̄t idētitatem indiuidualē:eo ꝙ nō hn̄t aliquā spēm eis cōeꝫ. ligni ei idiuiduū nō ē idiuiduū dom⁹ nec ecōuerso:sed sunt nō solū idiuidualiter sed etiā specifice ⁊ eēntialiter disticta qḋ patet p possibilitatē sepationis ptiū singulariū.nec seq̄t lignū an̄ edificiū ⁊ i edificio ē vnū ⁊ idē idiuidualiter:igit̄ ē idē idiuidualiter cū edificio:sed seq̄t bn̄: igit̄ ē vnū ⁊ idē idiuidualiter i edificio: sed tūc imaginatio Bur.nihil ē ad ꝓpositū:nā costa vn̄ mulier facta ē nō māsit in Eua idiuiduū coste:vt pꝫ siue ponat̄ in se multiplicata siue aliūde aucta: vn̄ ⁊si verū sit dicere ꝙ costa fuit mā ex q̄ mulier fuit ꝓducta: nō tn̄ verū ē ꝙ tota mā mulieris facte sit idiuiduū costa:nec verū ē ꝙ costa illa ⁊ caro in adā suppleta sit idiuidualiter vna in Adā ⁊ Eua vt ex idētitate tali magis ꝓp̄e ⁊ lr̄aliter ꝓductio mulieris dicat̄ edificatio q̄ formatio. certū eni ē deū coste sicut ⁊ limo terre nouā formā attribuisse.⁊ sic edificatio a formatōe nō vī differre:iō doctores tractantes hāc māꝫ sepe v̄bo formatōis vtūt pro v̄bo edificationis dicētes:sicut mulier formata ē de latere viri dormiētis:ita ecclesia de latere christi morientis: ⁊ puto ad figurā illius dictū:Edificauit costā i mulierē.sic ⁊ ecclesia ex latere christi v̄tute passionis p sacramētorū vsū cōstruit̄ ⁊ edificat̄. ois eni productio diuia māꝫ assumēs sicut limū in ꝓductione viri:costā i ꝓductōe mulieris ⁊c̄.nō ideo ē vt egeat q2 potuit sicut ⁊ celū ⁊ terrā ex nihilo ꝓducere vtraq3:sed ad aliq̄d significandū.productio eni viri ex limo significatiua est vt sicut puluis ē ex origine ita i puluerē reuertat̄ i fine.vt.ꝭ.iij. ca.dī.Edificatio v̄o coste q̄d significet: vide Ap̄lm ad Eph.v. cui⁹ allegatū ad lr̄aꝫ oportet accipere vt inde possit sumi efficax argumētū:sicut idē Bur. dicit i qōne p̄ambula nō oportet igit̄ Bur.tantā disgressionē facere de illo termino edificare:nec sua distinctio valꝫ ō ꝓp̄etate sermōis:nō eni de⁹ ꝓp̄e generauit celū ⁊ terrā cū nō sint generabilia:⁊ tn̄ in hoc.ij.ca.dī: He sunt generationes celi ⁊ terre.vtitur eni scriptura trāssumptiue vno ꝓ alio:aliqn̄ exp̄mēs creationē p ꝓducē:aliqn̄ p facere:aliqn̄ p plātare:edificare:⁊ generare ⁊c̄.sed q2 ſm Ar̄l. Oēs trāsserētes ſm aliquā silitudinē trāsferūt pōt tn̄ rōne Rabi Sa.talis ꝯgruētia assignari vt lim⁹ in virū dicat̄ formari rōne p̄dicta:sed costa in mulierē edificari ad instar dom⁹:q̄ ſm Aristo. fit vt nos defendat ab icōmodis imbrib⁹ caumatib⁹ ⁊c̄.ita mulier constructa ē vt sit dom⁹ ⁊ receptaculū nālissimi effect⁹ nāe .s.generatōis:in q̄ p̄seruet̄ ab icōmodis foueatur nutrimētis ⁊c̄.hec cōgruentia vī fundari circa finē ca.xxvj. ecclesiastici:vbi mulierē dicit ornamētū dom⁹:colūnas aureas,sup bases argenteas:fundamēta eterna sup petrā solidā.Ex quib⁹ patet institutionē mulieris merito exprimi p edificationē q2 ē dom⁹ nature. Capit.iij.

a Sed ⁊ serpēs ⁊c̄. Postq̄ descripsit hois formationē ⁊ statū:hic ꝯn̄ter describit ei⁹ transgressionē siue casū. ⁊ p̄mo describit̄ transgressio culpe:secūdo inflictio pene:ibi Et apti sūt oculi.tertio transfusio miserie:ibi Et vocauit. Circa p̄mū p̄mo describit̄ cōditio tētatoris.secūdo ꝓcessus tētatōis ibi Qui dixit.tertio act⁹ transgressiōis: ibi Uidit igitur. Circa p̄mū cōsiderandū ꝙ forsitā alicui nō videret̄ eē cōueniēs ꝙ de⁹ hoiēꝫ tētari pmisissꝫ:maxie cū sciret eū casurū eē. Ad qḋ dicēdū ꝙ sicut dicit Aug. De⁹ sic res q̄s cōdidit admīstrat vt eas ꝓpos mot⁹ agere sinat:⁊ iō iustū ⁊ rōnabile fuit vt hoiēꝫ dimitteret vti libertate arbitrij sui:ſm qḋ dī ecc̄.xv. De⁹ a p̄ncipio cōstituit hoiēꝫ ⁊ reliq̄t eū i manu cōsilij sui:⁊ sicut voluit ipsū p bonos angelos ad bonū icitari:ita pmittet eū a malis angelis tētari:maxie cū ꝓ statu illo posset de facili

tentationē superare.vn̄ dicit Aug.xj.sup Gen̄. ad lr̄am nō mihi vī magne laudis futurū fuisse hoiēꝫ si ꝓptēa posset bn̄ viuere:q2 null⁹ male viuere suaderet. Cōsiderandū etiā ꝙ tpe inocētie diabol⁹ nō hēbat ptātem tētandi hoiem iterius mouēdo:vtpote appetitū sēsibilē motu illicito excitādo:nec p motū fantasie itellectui aliqḋ illicitū proponēdo: q2 i virib⁹ inferiorib⁹ nihil iordinatū cōtingē poterat nisi p⁹ deordinata rōne:⁊ iō hoiem tētare non poterat nisi exteri⁹ ꝓponēdo sensui: ⁊ iō i specie sēsibili apparuit ad tētādū. Q2 āt ad hoc serpētē itrauit nō fuit ex demonis electione:sed magis ex diuina dispēsatone:q̄ nō pmisit hoiēꝫ tētari p diabolū i specie gratiosa ⁊ nobili p quā posset facilius decipi:sed magis in specie horribili in q̄ fallacia demonis citi⁹ poterat deprehendi. Aliq̄ tn̄ dicūt ꝙ ille serpēs hēbat faciē gratiosā ⁊ v̄gineā: sed hoc de scriptura nullā hꝫ auctem: ⁊ ideo p̄mū melius vī dicit igit̄: a Sed ⁊ serpens erat callidior ⁊c̄. Ista calliditas p̄ncipaliter referēda ē ad demonē:q̄ i serpēte apparebat.ad serpentē aūt nō refert̄ nisi inq̄tū calliditate demonis agebat̄:sicut lingua hois alic⁹ dī erudita : q2 prudenter mouet̄ ab itellectu. b Qui dixit ad mulierē. Hic ponit̄ ꝯn̄ter ꝓcessus tētatōis in q̄ p̄mo accessit ad mulierē tanq̄ facili⁹ deceptibilē:vt p eā ꝯn̄ter hoiēꝫ decipet:⁊ hoc ē qḋ dī: b Qui dixit ad mulierē. Illa v̄ba erant demonis vt p̄ncipaliter agētis: q2 formabāt v̄tute ipsi⁹ demonis mouētis linguā serpētis ad hoc:sicut de locutōe asine Balaā:nisi ꝙ ibi ligua asine mouebat̄ ad loquendū p bonū angelū:lingua aūt serpētis p malū:neuter tn̄ itelligebat v̄ba formata: sed solū āgeli mouentes liguas eoꝝ ad formationē v̄boꝝ. c Cur precepit vobis ⁊c̄.sicut dictū ē supra stante statu inocētie nō poterat esse deordinatio i virib⁹ inferiorib⁹: nisi p⁹ eēt i rōne:iō nō tentauit p̄mo de comestiōe ligni:sed de restrictōe precepti dicēs: Cur precepit.q.d.istud p̄ceptū nō fuit cōueniēs cū sitis libere cōditōis ⁊ supiores oib⁹ lignis:⁊ p hoc mulier mota q̄dā elatōe iclinata fuit ad precepti displicentiā:⁊ vlteri⁹ ad dubitationē. de pena mortis cōminata:⁊ hoc patet ex ei⁹ rn̄sione:cum subdit̄: d De fructu ⁊c̄. Istud vltimū addit mulier de suo.nō eni de⁹ ꝓhibuerat ligni tactū sed tn̄ gustū ⁊ ideo istud addidit mulier ex displicētia precepti:q2 ille cui displicet preceptū ipositū in referendo illud libēt aggrauat. Aliq̄ v̄o dicūt ꝙ etiā tactus ligni erat eis ꝓhibitus:vt magis elōgarētur a gustu: sed q2 hoc nō hꝫ ex lr̄a vel eius circūstantia:prima expō melior vī:⁊ q2 ad displicētiā precepti q2 reputat̄ idebitū: seq̄tur dubitatio ad penā ipositā pro trāsgressiōe:⁊ iō addidit mulier: e Ne forte moriamur. apponēs de suo Forte. qḋ ē aduerbiū dubitandi:cū tn̄ deus assertiue p̄cepissꝫ vt supra patet. f Dixit aūt ⁊c̄. Uidens mulierē de morte sequēda dubitantem stati asseruit ipsam non futurā dicēs: g Nequaq̄ moriemi.s.ex esu ligni.⁊ subdit causam falsam predicte inhibitōnis dicēs: h Scit eni deus ⁊c̄. Per plenitudinē scientie. i Et eritis sicut dij. nō restricti aliqua inhibitōne nec alicui subiecti. k Scientes bonū ⁊ malū.i.scientes p vosmetipsos q̄d expediat vobis agere: ⁊ nō ex aliqua instructione. Et nota ꝙ non dixit eritis dij absolute: sꝫ sicut dij:q2 non ꝓmisit eis equalitatē diuinā qḋ erat manifeste ipossibile: ⁊ p ꝯn̄s incredibile: sed ꝓmisit eis q̄dam similitudinē dei:q̄ ꝯsistit in nō subijci obedientie alterius:⁊ hēc q̄dā excellētiā scientie i oib⁹ sibi expediētib⁹:sicut deus nulli penit⁹ subest ⁊ oia dirigit p suā sapiētiā. Sꝫ aduertēdū ꝙ ſm p̄dicta mulier peccauit elatione ⁊ dubitatione anteq̄ fructū comederet ꝓhibitū qḋ vī aliq̄b⁹ falsū. Sed dicēdū ꝙ oportet cōcedere ipsam peccasse an̄ esū. man⁹ eni nō mouetur ad opus exteri⁹ nisi p iperiū volūtatis:⁊ iō āteq̄ manū ad lignū accipiendū tenderet iā deliberauerat ⁊ cōsenserat māducare:⁊ p ꝯn̄s transgredi preceptū: i q̄ cōsensu p̄ficitur peccatū:⁊ iō nullū icōueniēs seq̄t ad p̄dicta sed magl veritas declarat̄. Un̄ dicit Aug.sup Gen̄. Uerbis serpētis mulier nō crederet a bona atq3 vtili re diuinit⁹ se fuisse ꝓhibitos:nisi iā iesset ei⁹ mēti amor ꝓp̄e ptātis: ⁊ q̄dā de se supba p̄sūptio:qḋ dictū Aug.nō ē sic itelligēdū ꝙ supbia p̄cesserit suasionē serpētis:sed q2 stati ad dictā suasionē inuasit mētē mulieris elatio ex q̄ secuta est dubitatio ⁊ deceptio vt crederet esse verū qḋ serpēs dicebat:vt predictū est. Sed contra dicta occurrit dubiū:q2 si post p̄mū ⁊ secūdū peccatū i muliere remāsit donū originalis iusticie:q2 nuditatē suā nō erubuit vsq3 post comestionē ligni. Dicēdū ꝙ originalis iusticia erat q̄dā gr̄a gratis data.vn̄ lꝫ oēs teneant primū hoiēꝫ formatū fuisse i iusticia originali:tn̄ aliq̄ dicūt ꝙ tūc nō habuit gr̄aꝫ gratū facientē:sed eā meruit:⁊ ideo subtracta gr̄a gratū faciente p peccatū mulieris potuit stare origialis iusticia:vsq3q̄ de⁹ auferre voluit i penā comestiōis ligni:sicut cominat⁹ fuerat:imo oportet dicere ꝙ tā Adam q̄ Eua peccauerūt actu iteriori anq̄ tolleret̄ illa originalis iusticia:imo etiā Eua actu exteriori:q2 p⁹ comedit q̄ daret viro suo: ⁊ tn̄ neuī erubuit nisi post comestionē viri.gr̄a aūt grat̄ data pōt remanē cū peccato etiā mortali:lꝫ gr̄a gratū faciēs tollat̄:c⁹ subtractio ab hoie nō pcipit:q2 nescit hō vtrū amore vl̄ odio dign⁹ sit: Eccl̄iastes.ix. l Uidit igit̄ mulier. Hic describit̄ act⁹ trāsgressiōis.s.q̄tū ad actū exteriorē ipsi⁹ mulieris ⁊ actū exteriorē ⁊ iteriorē viri:cū dī Uidit igit̄ mulier ꝙ bonū eēt lignū ⁊c̄. Ex q̄ pꝫ ꝙ lꝫ mulier ex v̄bis serpētis fuisset p̄ncipalit̄ decepta:tn̄ ad p̄ficiēdū opus exteri⁹ fuit allecta ex pulchritudie ⁊ sapore fruct⁹. m Deniq3 viro suo.iducēdo eū ad comedendū sicut fuerat a serpente ibuta. n Qui comedit.suasioni mulieris assentiēs:nō q2 credēt v̄ba serpētis eē vera: q2 in hoc n̄ fuit seduct⁹:sꝫ sola mulier ſꝫ ꝙ dicit Aposto. Thi. ij.sed assensit ne cōtristaret delicias suas.i. vxorē suā. fuit eni decept⁹ i alio:q2 credidit p⁹ trāsgressionē cōseq̄ veniā:⁊ sic i statu suo remanē. o Et apti sūt oculi aboꝝ. P⁹q̄

Sed ēt serpens .III. erat callidior cūctis animantib⁹ terre:que fecerat domin⁹ deus. Qui dixit ad mulierē: Cur p̄cepit vobis de⁹ vt nō comederetis ex omi ligno paradisi? Cui rn̄dit mulier: De fructu lignorū q̄ sunt in paradiso vescimur:d fructu v̄o ligni qḋ est in medio paradisi p̄cepit nobis de⁹ ne comederem⁹: ⁊ ne tāgerem⁹ illud: Ne forte moriamur. Dixit aūtē serpens ad mulierē: Nequaq̄ morte moriemini. Scit ēni de⁹ ꝙ in quocūq3 die comederitis ex eo apient̄ oculi v̄ri: Et eritis sicut dij scientes bonū ⁊ malum. Uidit igitur mulier ꝙ bonū eēt lignuꝫ ad vescēdū:⁊ pulchrū oculis:aspc̄u delectabile: ⁊ tulit de fructu illi⁹ ⁊ comedit dēditq3 viro suo. Qui comedit ēt apti sūt oculi amboꝝ. Cūq3 cognouissent

descripsit transgressionē culpe: hic ꝯñter describit inflictio
nē pene: ⁊ pmo q̄tū ad sbtractionē boni habiti: secūdo q̄
tū ad ipositionē mali nociui: ibi Et ait dñs deus ad serpē
tem. Adhuc circa primū pmo describitur dicta subtractō
secūdo subtractionis iproperatio: ibi Uocauitqꝫ dñs de’
adā. Circa pmū cōsi
derandū q originalis
iusticia p quā corp’
erat subditū aie ⁊ vi
res iferiores rōni mō
supradicto ñ erat nāl’
ipsi hōi: sed ex gratui
to bñficio dei: ei’ tñ
subtractio ppter pec
catū fuit penalis: sic
si ex gr̄a regis aliqs
sublimet ad graduꝫ
honoris sꝫ postea p
pter peccatū suū deij
ciat: talis deiectio pe
na ē: ⁊ hec subtractō
ōndit cū dī: Et apti
sūt oculi eoꝝ. loqt̄ d
oculis mētis: nō sic i
telligendo sicut dicit
Josephꝰ q ante viue
bant tm̄ vita bestiali
nō hñtes vsū rōnis: q2 adā i scia pfectus erat. Item p esū
illi’ ligni magnū bonū eis euenisset. s. cognitio itellectualis
nec vt dicit Ra. Sa. q apti sūt oculi eoꝝ ad cognoscendū
malū: q2 p’ cognoscebāt bonū tm̄: sed hoc pꝫ falsū: q2 eadē
ē noticia ꝯrioꝝ: ⁊ iō p’ hēbant noticiā speculatiuā boni ⁊
mali sibi oppositi: sed non hēbāt noticiā expimētalē mali
sue trāsgressiōis ⁊ punitōnis quā tūc expimētaliter cogno
uerūt: ⁊ iō tūc apti sūt oculi eoꝝ ad cognoscēdū suā nudi
tatē eē cōfusibilē q̄ p’ erat honesta: q2 sbtracta iusticia ori
ginali stati senserūt rebellionē carnis ad spūm: ⁊ motū ior
dinatū mēbroꝝ: iō stati studuerūt coopire suā turpitudinē
vñ seqt̄: p Cōsuerūt folia fic’. Ex hoc dicūt hebrei q
fic’ erat arbor de c’ frcū comederūt. q Et fecerūt ⁊c̄.
.i. succictoria circa lūbos. ⁊ dicūt a peri qd̄ ē circū: ⁊ zoma
qd̄ ē corp’. ptes eni iferiores corpis sūt magis erubescibiles
⁊ maxie genitalia: q2 magis mouēt ꝯ iperiū rōnis: ppt̄ qd̄
noiant pudenda: ppter qd̄ etiā adā ⁊ eua abscōderūt se a
pñtia dñi: vñ seqt̄: r Et cū audissent ⁊c̄. Ista locutio
⁊ ambulatio dñi dei nō ē itelligenda i forma deitatis: sed i
aliq̄ silitudine creata i q̄ apparuit: sicut. j. legit̄ apparuisse
Abrae ⁊ Moysi: ⁊ multis alijs ⁊ locutū fuisse eis. s Ad
aurā post meridiē. Hoc triplr̄ exponit̄: Uno mō vt sit de
terminatio loci: ⁊ sic aura post meridiē accipit̄ pro vēto in
termedio iter austrū ⁊ occidentē: q2 fꝫ istā expōnē vox dñi
deambulātis videbat̄ pcedere ex illa pte ex q̄ flat vēt’ pdi
ctus. Alio mō vt ē determiatio tpis: q2 dicūt hebrei q ho
ra decia diei accidit hoc: ⁊ tūc aura ē hic accipienda p vē
to pcedente diuinā apparitionē: sicut act. ij. Apparitionē
spūssancti i liguis dī son’ vehemēs pcessisse. ⁊ in sacra scri
ptura cōsilr̄ legit̄ i plurib’ locis i apparitionib’ diuinis. q
sūt dī p’ meridiē. ē determinatio tpis h’ soni ⁊ apparitōis
t Abscōdit se adā. Pre verecūdia sui peccati ⁊ nuditat’.
v Uocauitqꝫ dñs. Hic ꝯñt seqt̄ ipsi’ ade icrepatio cū dī
x Adā vbi es: Nō ex ignorātia ē qd̄: sꝫ vt ex rñsiōe ade
cōuenienti’ fiat increpatio. y Qui ait vocē tuā ⁊c̄. Ex
dictis pꝫ lr̄a. seqt̄: z Quis idicauit ⁊c̄. i. q nuditas tua
sit erubescibilis: a Nisi q ex ligno. i. nisi q2 ppt̄ trāsgres
sionē pcepti mei ablata ē a te originalis iusticia: p cu’ sub
tractionē facta ē cōfusibil’ nuditas tua: sicut ei dr̄. ij. phys.

se esse nudos: cōsuerunt
folia ficus: et fecerūt sibi pe
rizomata. Et cū audissent
vocē dñi dei deambulātis
in paradiso: ad aurā post
meridiē: abscōdit se adā ⁊
vxor eius a facie dñi dei in
medio ligni paradisi. Uo
cauitqꝫ dñs deus adam: ⁊
dixit ei: Ubi es? Qui ait.
Vocē tuā dñe audiui i pa
radiso: ⁊ timui eo q nud’
eēm: ⁊ abscōdi me. Cui di
xit dñs. Quis eni idicauit
tibi q nud’ eēs: nisi q ex

Idē p sui pñtiā ⁊ abñtiā ē cā ꝯrioꝝ. Sicut nauta p sui
pñtiā ē cā cōseruatōis nauis: ⁊ p sui abñtiā ē cā piclita
tionis. ⁊ eodē mō donū origialis iusticie p sui pñtiā in
hoie faciebat nuditatē honestā: vt pdictū ē: q̄ p sui sb
tractionē facta ē cōfusibilis. b Dixitqꝫ adā ⁊c̄. Re
currit ad peccati
sui excusationē:
q̄ facit ad eius ag
grauationē. vole
bat ei q̄dāmō pec
catū suū retorq̄re
i deū q̄ sibi dede
rat vxorē: ⁊ eodē
mō mulier excu
sando se p serpen
tē q̄ fuerat creat’
a deo: ⁊ patꝫ lr̄a.
Sed ē hic cōside
randū q añ cōdē
nationē iterroga
uit virū ⁊ mulie
rē: vt pꝫ in lr̄a: q2
null’ ē cōdēnād’
añ iq̄sitōeꝫ: serpē
tē aūt nō interro
gauit: q2 diabol’
q̄ i serpēte loq̄bat̄
iā p peccato suo fuerat cōdēnat’ ⁊ de celo empyreo de
iect’. c Et ait dñs ⁊c̄. Hic describit̄ iflictio pene q̄
tū ad ipositionē mali nociui: ⁊ pmo q̄tū ad serpētē: se
cūdo q̄tū ad mlierē: ibi Mulieri qꝫ dixit. tertio q̄tū
ad hoiēꝫ: ibi Ade vō dixit. Circa pmū cōsiderādū q
sicut p salutē hoim auget̄ glia scōꝝ āgeloꝝ p q̄s icitāt̄
hoies ad bonū: ita ecōtrario p dānationē hoim malo
rū auget̄ pena demonū eos tētātiū: verūtñ ppt̄ nimiā
iuidiā q̄ demones torquēt̄ eo q vidēt hoies posse pue
nire ad btitudinē q̄ simplr̄ puati sūt: nō dimittūt hoies
tentare: lꝫ sciāt ex dānatōe hoim suā penā i futuro cre
scere: sicut de iuido narrat̄ q̄ petijt sibi vnū oculū erui:
vt pximo suo cui iuidebat duo oculi eruerēt̄. Erāt eni i
vna ciuitate duo hoies q̄rū vn’ erat nimis notat’ de
cupiditate: ali’ de iuidia: ppter qd̄ dñs ciuitatis q̄ erat
valde prudēs ipsis vocatis dixit q peterēt ab eo quid
vellēt: adiūgēs q ille q̄ pmo peteret suā petitionē hēret
ali’ vō duplū: tūc cupidus nolebat pmo petere motus
cupiditate dupli boni hñdi: silr̄ nec iuidus ne soci’ su’
pl’ hēret q̄ ipse: tādē cū dñs vrgeret eos ad petēdū: iui
dus petijt vt sibi vn’ ocul’ eruēt̄ vt soci’ su’ duos amit
teret: qd̄ factū ē: ⁊ sic punita sūt eoꝝ vicia. sic demones
tētāt ex iuidia hoies: lꝫ nō ignorēt eoꝝ penam i futuro
crescere ex hoim dānatōe. hoc igit̄ malū denūciat deus
ipsi diabolo cui i serpēte loq̄bat̄: d Quia fecisti h’.
inducēdo hoies ad peccatū. e Maledict’ eris. q2 ex
hoc crescet pena tua. f Int̄ oia aiantia ⁊c̄. pponit̄
ei bruta aialia: nō q̄tū ad cōditionē nāe: sed q2 seruaue
rūt statū suū: qd̄ nō fecit diabol’: ⁊ hoc ē magna pena
supbo q inferiora ⁊ vilia ei pponāt̄. g Sup pectus
tuū gradieris. fm Aug. p pect’ hic intelligit̄ supbia: q2
diabol’ icedēs ad suasionē hoim a supbia icipit q̄ i oi
peccato icludit̄. vñ ⁊ ecc̄. x. dī: Initiū oīs peccati supbia
h Et terrā comedes. i. hoies terrena diligētes icorpa
bis tibi eos decipiēdo. i Inimicitias ponā iter te ⁊
mulierē ⁊c̄. fm Aug. p mulierē itelligit̄ hic rō inferior:
⁊ p semē ei’ opatio bona. Per semē aūt demonis itelli
git̄ suggestio ei’ praua. Per hoc ergo qd̄ dī: Inimiciti
as ponā ⁊c̄: ōndit dñs q diabol’ mediante suggestiōe

ligno de quo pceperā tibi
ne comederes comedisti?
Dixitque Adā: Mulier
quā dedisti mihi sociā de
dit mihi de ligno ⁊ come
di. Et dixit dñs de’ ad mu
lierē: Quare hoc fecisti? q
rñdit: Serpēs decepit me
⁊ comedi. et ait dñs ad ser
pētē: Quia fecisti hoc: mā
ledictus es itēr oia aiantia
⁊ bestias terre: Sup pect’
tuū gradieris: et terrā co
medes cūctis dieb’ vite tue
Inimicitiās ponā inter te

praua oppugnat rōnē inferiorē q̄ mulier dī: vt si cōsen
tiat delectatōnib’: ⁊ p eā deijciat rōnē supiorē q̄ p virꝫ
designat̄: ⁊ sic diabol’ insidiat̄ calcaneo ei’: q2 nō oppu
gnat ā nisi a pte inferiori: sēsualitati delectabilia ppo
nēdo. k Ipsa cōteret ⁊c̄. In pncipio tētatōis resistē
do. Alij āt sci ex
ponūt de btā vgi
ne ab illo loco:
Inimicitias ponā
iter te ⁊ mulierē
ñ istā Euā sꝫ aliā
ab ea descēdentē
.s. vginē Mariā
q̄ ē infesta demo
nib’. vñ i cāti. dī
Terribilis ē vt ca
stroꝝ acies ordia
ta. Et semē tuū.
.i. alios angelos
malos dic̄ ūt se
mē ei’: ppt̄ silitu
dinē nāe ⁊ mali
cie. Et semē illius
.s. Christus: q̄ est
Marie nāl’ filius
Ipsa conteret ca
put tuū. quia per
ipsam mediāte fi
lio suo ptās de
monis ē contrita
l Et tu insidia
beris ⁊c̄. Quia
diabol’ tentauit
Christū exterius
tm̄mō suggeren
do: q̄ q̄dē tentatio nō fuit viciū i tētato: sꝫ vtutis exer
citiū: ⁊ eodē mō credendū est de vgie. Alij vō exponūt
lr̄aꝫ de serpēte māli: nō de demone ab illo loco: Et ait
dñs ad serpētē q2 fecisti hoc. i. q2 fuisti instrm̄ h’ male
ficij: sicut Leui. xx. Iumētū cū q̄ aliqs coierit pcipit̄ oc
cidi cū eo. Maledict’ eris iter oia aiantia. q2 fm ipsos
ille serpēs p’ hēbat formā ⁊ faciē grosam sup oēs besti
as ⁊ factus ē horribil’ oi oib’. Sup pect’ tuū gradieri’.
q2 fm istos p’ habuit pedes ⁊ staturā erectā: sed pedes
sunt ei amoti: ⁊ sic reptando icedit. Et terrā comedes.
p’ aūt lignoꝝ fructib’ vescebat̄. Inimicitias ponā iter
te ⁊ mulierē ⁊c̄. q2 odiosus es humane nāe: ⁊ ecōuerso
Ipsa cōteret caput tuū. q2 exq̄ reptando icedit: mulier
pōt caput ei’ calcare. Et tu insidiaberis calcaneo ei’. q2
nō pōt se eleuare ad mordēdū i supiori pte: sꝫ ista expō
q̄tū ad multa vī irrōnabilis: pmo q2 de’ dirigeret ser
monē suū ad aial brutū nō itelligēs: secūdo q2 i nullo
peccauerat sed solū demō mouēdo linguā ei’: tertio q2
statura recta nō cōpetit alicui aiali sed tm̄ hōi: vt dicit
poeta Ouidi’ in pmo Meta. Pronaqꝫ cū spectēt aia
lia cetera terrā: Os hōi sublime dedit: celūqꝫ videre.
Iussit ⁊ erectos ad sidera tollere vult’. ⁊ iō pma expō
q̄ ē Aug. melior vī. m Mulieri qꝫ dixit. Hic ponit̄
punitio mulieris i spēali: ⁊ hoc q̄tū ad duo ppt̄ q̄ mu
lier ꝯiūcta ē viro. pmū ē ad pcreationē plis: ⁊ q̄tū ad
hoc. d. n Multiplicabo ⁊c̄. Lꝫ aūt act’ generādi
sit delectabilis: tñ hꝫ turpitudinē ānexā p’ peccatū. In
hebreo p cōcept’ hī ipregnatōnes: q̄ sūt laboriose. Et
erūnas tuas. q2 portādo fetū cōceptū mulier patit̄ plu
res labores ⁊ miserias. o In dolore paries. q2 i ptu
sūt vehemētes angustie. talia aūt nō fuissent i statu ino

⁊ mulierē: ⁊ semen tuū ⁊ se
mē illi’. Ipsā cōteret caput
tuū: ⁊ tu isidiaberis calca
neo eius. Mulieri quoqꝫ
dixit: Multiplicabo erū
nas tuas ⁊ cōceptus tuos
In dolore paries filios: et
sub viri ptāte eris: ⁊ ipse
dñabit̄ tui. Adē vō dixit:
Quia audisti vocē vxoris
tue: ⁊ comedisti de ligno
ex quo pceperā tibi ne co
mederes: maledicta terra
in ope tuo. In laboribus
comedes ex ea cūctis die
bus vite tue. Spinās ⁊ tri
bulos germinabit tibi: et
comedes herbas terre. In
sudore vultus tui vesceris
pane tuo: donec reuertaris
in terrā de q̄ sumptus es:

cētie: sed cōcepissent absqꝫ turpitudine: ⁊ fetū cōceptū por
tassēt absqꝫ erūna ⁊ labore: ⁊ pepissent sine dolore. Scdō
cōiūgit̄ mulier viro ppt̄ domesticā vitā: ⁊ q̄tū ad hoc pu
nit eā viro subijciēdo dicēs: p Et sub viri ptāte eris ⁊c̄.
⁊ seqt̄: q Ade vō dixit. Hic pōit̄ punitio viri. Circa qd̄
sciendū q sicut in do
mestica vita mulier
sbijcit̄ viro: ita ad vi
rū ptinet pcurare ne
cessaria vite p se fa
milia ⁊ vxore: ⁊ iō q̄
tū ad hoc punit̄ cuꝫ
subdit: r Male
dicta terra ⁊c̄. In q̄
notat̄ terre sterilitas:
q̄ p’ peccatū nō pdu
xit fructū cōuenientē
hōi nisi cū cultura ⁊
labore: q̄ añ spōte p
ducebat fruct’ ꝯueni
entes i abūdātia: ⁊ p
duxisset si hō i statu
inocētie pstitisset. In
hebreo hī: maledicta
terra ppt̄ te. i. ppter
peccatū tuū ppt̄ qd̄
icurrit sterilitatē: vt
dcm̄ ē. In sudōe vul
tus tui ⁊c̄. p hoc nōt̄
anxietas hoīs i labo
re agriculture q̄ ante
peccatū non opabat̄
nisi ad recreationē ⁊
vtutis exercitiū: vt p
dictū ē. s Spinas
⁊ tribulos. in hoc nōnt̄ ipedimēta q̄ pueniūt hoīs labori
ex terra. t Et comedes herbas ⁊c̄. q̄ p’ comedebas fru
ct’ padisi: ⁊ q2 iste pene iflicte sūt hōi ad totā vitā vsqꝫ ad
mortē: ⁊ iō seqt̄: v In sudore ⁊c̄. Pꝫ lr̄a. x Et voca
uit adā. Hic ꝯñter describit̄ miserie iflicte trāsfusio: q2 q̄les
facti sūt pmi pentes p peccatū tales filios genuerūt: ⁊ ideo
dicit: x Et vocauit ⁊c̄. Eua. qd̄ nomē sonat vitā i he
breo penalitatib’ tm̄ subiectā. y Eo q eēt ⁊c̄. i. oium
hoiū i hac vita mortali degētiū: iō seqt̄: z Fecit q̄qꝫ ⁊c̄.
.i. de pellib’ aialiū mortuoꝝ: i signū sue mortalitat’: ⁊ q2 i
digebāt tegumēto ꝯ itēperiē aeris loci ad quē erāt eijciēdi
verūtñ añ eiectionē de’ iproperat ade suā trāsgressionē di
cēs: ⁊ Ecce adā ⁊c̄. Ironia ē: ac si dicēt: nō es assecut’
qd̄ serpēs pmisit: sꝫ ꝯriū. a Nūc ḡ videte. Li videte nō
ē de textu hebraico: sꝫ subiūgit̄: ⁊ ē mod’ loquēdi satis fre
quēs i hebraico q̄ omittit̄ vna dictio. trāslatō vō nr̄a exps
sit qd̄ i hebreo omittit̄ vel sbitelligit̄. Nōndū etiā q hoc ē
vbū dei ad āgelos p q̄rū misteriū hō pm’ eiect’ ē extra pa
disū. seqt̄: b Et sumat ⁊c̄. Cū hō icurrisset iā necessita
tē moriēdi: vt pdictū ē: lignū vite iā nō poterat vitā ei’ p
petuare: poterat tñ ex sua bonitate ipsā plōgare: ⁊ ista plō
gatio noie eēni significat̄: sic i ps̄. Mōtes eterni noiant̄ ppt̄
lōgitudinē duratōis: vñ ⁊ i hebreo dī: ⁊ viuat i seculū. qd̄
signat tēp’ lōgū. c Eiecitqꝫ adā ⁊c̄. Istud duplr̄ expo
nit̄ fm duplicē opi. supra positā de situ paradisi terrestris
fm eni illos q̄ dicūt q ē sub eqnoctiali circulo: gladius flā
me’ itelligit̄ zona torrida iter hbitationē nr̄aꝫ ⁊ padisū. ⁊ dī
vsatilis: q2 sol p quē causat̄ ibi caliditas iptransibil’ appro
pinq̄t ad nos i estate: ⁊ hyeme elōgat̄. p cherubin aūt itelli
git̄ angelica custodia: p quā tota nā corporea administrat̄: ⁊
maxie mot’ orbiū. d Ad custodiendā ⁊c̄. Ne hō inde

q2 puluis es: ⁊ i puluerē re
uerteris. Et vocauit Adā
nomē vxoris sue Eua: eō
q mr̄ eēt cūctoꝝ viuētiū.
Fecit quoqꝫ dñs deus ade
⁊ vxori eius tunicas pelli
ceas: ⁊ induit eos: ⁊ ait: Ec
ce adā q̄si vn’ ex nobis fa
ctus ē sciēs bonū ⁊ malū.
Nūnc ergo ne forte mit
tat manū suā: et sumat etiā
de ligno vite: ⁊ comedat: ⁊
viuat in eternū. Emisit eū
dñs de paradiso volupta
tis vt operet̄ terrā de qua
sumptus ē. Eiecitqꝫ adam
⁊ collocauit ante paradisū
uoluptatis cherubin ⁊ flā
meum gladiū atqꝫ uersati
lem ad custodiendā uiam
ligni uite.

Universidad de D... Biblioteca

eiectus posset illuc redire:nec aliqs ali⁹ adire. Scdo3 vo illā opionē q ponit paradisū terrestrē circa tropicū cācri. Per gladiū flameū.itelligitur aliqs ignis ımālis ibi fact⁹ a deo ꝛ oriēs de terra:sicut dr in mōte Ethne qui cōtinue ardet: ꝛ significatur noie gladij qꝛ ignis ascendēs sursū i supiori pte acuitur ad modū gladij. Per cherubin aūt itelligit nā āgelica:vt predictū ē. Ad custodiēdā viā.qꝛ ille ignis ē an itroitū paradisi prohibēs accessū hois ad ipsū.

In capit. Gen. iij. vbi dr in postilla:Sed cōtra dicta occurrit dubiū. ¶ Additio prima.

Licet grā gratis data possit remanere cū peccato mortali: ipossibile tamē vr q iusticia originalis simul maneat cū peccato mortali:put vr postillator velle:qd sic patet.nā put doctores cōiter loquūtur i statu innocētie in quo hō institut⁹ fuit in originali iusticia nulla erat rebellio carnis ad spūm nec spūs ad deū: ꝛ per ɔñs ipossibile erat stante illo statu peccatū mortale icurri peccatū eni fm Ambro.ē iobedientia diuine legis ꝛ transgressio celestiū mādatorū:qd de directo opponit statui innocentie. Ad dubiū aūt motū p postillatorē ipsū.s. quo i muliere remāsit donū originalis iusticie post pmū ꝛ scdm peccatū ꝛ vsq post comestionē ligni:aliter posset rnderi. Pro quo aduertendū ē q preceptū de inhibitōe comestionis ligni fuit datum ade anteq eua fuisset in rerū nā pducta:vt lrā testatur. ꝛ lz tamē fm Aug. sup Gen. ca. viij. ex hoc nō sequitur q eua nō fuisset obligata ad preceptū obseruandū. transgressio aūt h⁹ precepti non fuit cōsūmata donec Adā comederit:lz fuisset quodāmō inchoata p comestionē mulieris:qd patet p magrum in. ij. di. xxiij. vbi ōndit q talis ē ordo peccandi i nobis qlis fuit in pmis parentib⁹ sic. d. Ut eni tūc serpēs mulieri malū suasit:ipsaq cōsensit:deinde viro suo dedit:sic cōsūmatū ē peccatū: ita ꝛ nūc in nobis pro serpēte ē sensualis mot⁹ aie: p muliere inferior portio rōnis:pro viro supior portio rōnis:hec ille Ex quo patet q transgressio pcepti ipsi ade dati nō fuit totaliter cōsūmata vsq ad comestionē viri.nec ē etiā necessariū dicere q adam fuerit transgressor illi⁹ pcepti sibi dati an comestionē ligni p actū interiorē in hoc cōsentientē.nā put ex serie lrē patet sola comestio fuit prohibita: nō aūt deliberatio seu cōsensus precedēs comestionē. Dicit eni in die quo comederis ex eo ꝛc.nō aūt in die q cōsenseris seu deliberaueris comedere ꝛ h⁹modi. vñ sicut de qbusdā pceptis ve.te.dr a doctorib⁹ q lex prohibet manū:nō aūt animū.codē mō in pposito dici posset put lrā sonat. Ex qb⁹ vlterius seqtur q lz tam eua q adā ante comestionē ligni peccassent p actus iteriores peccato supbie qd ē initiū ois peccati: vt pz ecc. x. nō tamē trāsgressio pcepti sibi dati fuit facta vsq ad hoc q adā comedisset:ꝛ tūc ꝛ non ante nuditatem suā erubuisse debuerint: qd videntur sonare vba Aug. in. iiij. de ci. dei:q postq transgressio precepti facta ē grā dei deserente de corporū suorū nuditate cōfusi sunt.nō eni dixit postq peccauerūt.qd posset intelligi de quocūq genere peccati:sz postq trāsgressio pcepti facta est: vt itelligat d trāsgressiōe pcepti de q agit:q nūq fuit ɔsūmata donec vir comedēt:ꝛ sic de nuditate sua tpe ɔgruo erubuert.

In codē ca. iij. vbi dr in postilla:Serpentē aūt nō interrogauit. ¶ Additio. ij.

Alia etiā rō assignatur ad hoc q serpēs nō fuit interrogatus. vñ Aug. cōtra Manicheos li. ij. nā serpens nō iterrogatur sed por excipit penā:quia nec cōfiteri peccatū pōt:nec hz oino vñ se excuset.

In codē ca. iij. vbi dr in postilla:Sed ista expō qtū ad multa ꝛc. ¶ Additio. iij.

Ista expō vltima nō ē tanq irrōnabilis excludēda.cōsonat eni lrē pl⁹q alia:ꝛ ē snia Hiero. de hebraicis qōnib⁹.nec obstat qd postillator obijcit. Prio de hoc q deus dirigeret sermonē suū ad animal brutū:nā alibi legitur:Et ait dñs ad piscē: Jone. ij. ca. qd significat expressionē diuine volūtatis p effect⁹ exteriores. Qz aūt obijcit secūdo q serpēs in nullo peccauerat sed solū demō nō obstat: nā in signū detestationis peccati etiā bruta qñq puniūtur:vt patet de iumento cū quo aliqs coierit:Leui. xx. prout allegat postillator ꝛ nō solū hoc sed etiā res inaiate q oino carent sensu ꝛ motu volūtario pcipiūtur cōburi ꝛ destrui ppter horrorē alic⁹ magni peccati:vt Deu. xiij. de ciuitate auersa a cultu dei ad idolorū seruitutem: vbi pcipitur q non solū pecora occidantur sed etiā cōburāt supellectilia. ꝛ habem⁹. j. Re. xv. de Amalechitis vbi ppter peccatū a suis predecessorib⁹ longe an ppetratū de⁹ pcepit occidi nō solū viros ꝛ mulieres: sed etiā paruulos ꝛ lactātes boues ꝛ oues ꝛc. Qz aūt postillator tertio obijcit de statura recta q nō cōpetit nisi tm hōi nō obstat:nā ad saluandā veritatem lrē fm hanc expōnē sufficit q serpēs antea cū pedib⁹ altis icedebat sicut ꝛ alia aialia ꝛ post h⁹modi sententiā pedes sunt ei amoti: sic vt nō posset incedere nisi reptando:vñ hec expō vr tenēda tanq lrālis:alie vo expōnes Aug. ꝛ sanctorū tenende sunt tanq vere ꝛ spūales seu mystice.

In codē. iij. ca. vbi dr in postilla:Et vocauit adā ꝛc.

Eua in hebraico vitā sonat ¶ Additio. iiij. simplr nō cōnotādo q sit penalitati subiecta vel nō. sicut eni cū dr mater omniū viuentiū nō denotatur q sint in hac vita mortali vel nō:vñ hec vocatio aliter vr cōtinuari ad predicta. Ad qd sciēdū q lz adam fm q tradūt doctores sciuerit nās omniū aialiū ꝛ omniū sciarū de quib⁹ hō natus ē instrui:put pz in pma par. q. xciiij. arti. iij. i cor. q. nō tm habuit noticiā futurorū cōtingentiū:nisi prout ex diuina reuelatione habuit vel experimētaliter poterat acqrere: ꝛ iō cū mulier statim postq fuit producta sibi adducta fuerit nesciēs an deus disponeret eos sic remanere ꝛ alios de nouo pcreare an ex ea eēt proles p ppagationē procreāda:vocata ē ab eo virago: qsi de viro sūpta: ad denotandū q erat sibi data in cōsortiū domestice cōuersationis:nō declarās an eēt sibi data etiā ad plis ppagationē:qd etiā cōuenit vbis dei dicētis ante mulieris productionē supra Gen. ij. ca. Dixitq de⁹ nō est bonū hominē eē solū faciam⁹ ei adiutoriū silē sibi. sed p⁹ peccatū ex diuina snia ɔtra ipsū ꝛ vxorē suā lata duo collegit:vnū. s. q ipsi eēnt mortales :ꝛ hoc cū sibi fuit dictū:puluis es ꝛ in puluerē reuerteris. Secūdū qꝛ debebant hre filios p ppagationē sicut cetera aialia. ꝛ hoc cū dictū fuit mulieri: Multiplicabo erūnas tuas ꝛ cōcept⁹:ꝛ i dolore paries filios. Ex qb⁹ cōclusit q illa debēt eē mr oiuz succedētiū:cū iā cessauisset de⁹ a nouis creaturis ɔdēdis:ꝛ iō audita diuia snia vocauit eā euā: qd nomē irptat⁹ ē ipse adā. d. eo q eēt mr oim viuētiū

Replica Correctorij cōtra Bur.

In ca. iij. vbi postillator mouet dubiū cū eua peccauerit actu iteriori supbie ꝛ diffidētie: ꝛ actu exteriori comestionis vetiti:ꝛ tm nō pcepit suā nuditatē vsq post esū viri:quo iusticia originalis potuit stare cū pfatis peccatis eue: Et rñdet dicēs iusticiā originalē fuisse grām gratis datā q stare pōt ne dū cū peccatis venialib⁹ sed etiā mortalib⁹. Hanc rñsionē Bur. ipugnat rōne min⁹ efficaci vt dicetur. ꝛ pōit ad motū dubiū aliā rñsionē dicens q ade datū ē preceptū non Eue:iō transgressio nō fuit cōsūmata qusq adā comederet ꝛ adusq māsit iusticia origīalis: Et multa circa hoc dicit iepta. suppositū eni Bur. ex lrā apparet falsū dr ei i lrā q mulier rñdit diabolo:nobis pcepit de⁹ ꝛc.

igitur mulier recepit pceptū siue p se siue p virū: sicut qbusdā placet. si igit fuit mulieri preceptū ad seruādū erat obligata: transgrediendo igit nō solū venialiter sz ꝛ mortalit peccauit. stat igit rñsio postillatoris. Qz aūt Burgensis de magro sententiarum adducit allegoria ē:nō sensus lrālis:vt pz p eūdē i co. ca. Illud quoq nec verū vr qd addit Bur. dicēs solā exteriorē comestionē fuisse prohibitā nō actū interiorē:qꝛ fm oēs illa phibitio fuit ad probādū obedientiā:iō dr cōiter q fruct⁹ nō erat mal⁹ nec eius esus nisi qꝛ prohibit⁹. nūc aūt inobedientia sicut ꝛ obedientia respiciūt actū interiorē pncipaliter: ɔñter exteriorē:nec exterior aliqd malicie intensiue addit sup interiorē vt vult magr sniarū p eū inductus li. ij. di. xlij. Et eni iqt vna inobedientia vnusq cōtēptus siue qñ vult siue qñ agit lz fm expōnē doctorū distinctio sit in malo extensiue:nec valet silitudo p eū s. Bur. inducta de lege cohibēte manū ꝛ nō animū:qꝛ hoc dr rōne tpalis pene p legem taxate:sed nō quo ad deū:apud quē vbicūq man⁹ cohibetur anim⁹ nō manet sine obligatione:imo dato sed non cōcesso q solus actus eius exterioris prohibit⁹ fuisset adhuc staret dubiū motū qūo iusticia originalis mansisset in eua manducāte ante virū:māsit qdē fm postillatorē ꝛ nō māsit fm Bur. Pro vtriusq ptis cōcordantia notandū put scripsi circa snias li. ij. dist. xxxj. xxxij. ꝛ. xxxiij. q iusticia originalis multos habuit effectus vnū principalē: alios secūdarios. principalis fuit ordinatio volūtatis in deū. sed secūdarij effect⁹ nō fuerūt simplr ꝛ directe a iusticia originali. sed a cōcurrentib⁹ q enumerat Scot⁹ circa secūdū. di. xix. q sūt imortalitas:preseruatō a siti ꝛ alijs passionib⁹:ꝛ trāqlitas viriū sensitiuarū. Oppositū effectus principalis ē culpabile. oppositum aūt effectuū secūdariorū nō ē culpabile:sed poti⁹ penale. p peccatū igitur actuū iteriorū ceciderūt a iusticia originali qtū ad effectū principalē:qꝛ volūtas eorū fuit quo ad deū inordinata:dū adā se ad amorē vxoris cōuerteret diuino pcepto dissimulato:sicut colligitur a btō Aug. xj. sup Gen. ca. ix. vbi dr adā peccasse quadā societatis necessitudine. sed his sic se hñtib⁹ effectus secūdarij nō sūt secuti:qꝛ penale reseruatū ē vsq post peccatū opis manifeste p mulierē inchoatū ꝛ p virū cōsūmatū. māsit igitur iusticia originalis cū peccato quo ad effectus secūdarios pro positione postillatoris ꝛ nō māsit quo ad effectū principalē p positione Bur. Signū h⁹ dicti sumi pōt ex eo qꝛ restitui pōt grā equiualēs iusticie originali q ad effectū pncipalē restōne nō facta q ad effect⁹ secūdarios:nec p h⁹modi cōcertationē fit variatio in sensu lrāli. Ad argumētū igit principale Bur. dr q per actū interiorē supbie ꝛ diffidentie q venit ex rebelliōe spūs ad deū ceciderūt a statu inocentie ꝛ iusticie originalis q ad effectū pncipalē: sed nō q ad effect⁹ secūdarios qusq peccatū actu exteriori foret cōsūmatum.

¶ Itē i eo. ca. vbi postillator ponit de locutiōe dei ad serpentē expōnē btī Aug. quā ponit ex itētione fore lrālē subdit postillator ponēs expōnē aliā quā btūs Hiero. in li. qō. hebra. vr recitare. sed hāc reprobat postillator trib⁹ rōnib⁹. sed Bur. opponit se postillatori dicens expōnē btī Aug. fore mysticā:sz eā quā recitat btūs Hie. fore lrālē:ꝛ nititur soluere rōnes p postillatorē in ɔriū adductas. Et cū pmo postillator arguit q irrōnabile ē q de⁹ dirigeret sermonē vocalē ad aial brutū nō intelligens. Rñdet Bur. q nō obstat q alibi legit:Et ait dñs ad piscē:Jone. ij. Sed illa rñsio nō valet:qꝛ locutio dei hic fuit vocalis:ibi aūt qdā iterior inspiratio:vt Bur. met testatur dicēs: Locutio ad piscē significat expssionē diuine volūtatis p effect⁹ interiores:sed q hic fuerit vocalis patet p beatū Aug. xj. sup Gen. ca. j. vbi ppter illā locutionē dei ad serpentē dicit:vbi i sacra scriptura aliqd dr qd nō nisi absurde ad lrām pōt intelligi proculdubio figuratiue dictū eē:ꝛ ad aliā significationē accipi debere. ꝛ ob id idem beat⁹ Aug. eo. li. ca. ix. ponit diaz iter locutionē dei ad virū ꝛ mulierē ꝛ serpētē dicēs:Locutionē ad primos esse ad lrāz:sed ad serpentē figuratiuā: qꝛ absurde sonaret vt arguit postillator ex illo loco beati Aug. sed non sonaret absurde si p inspirationē locutus fuisset serpenti sicut pisci:de q supra. Cōstat ergo q fuit vocalis:sed ad diabolū sub noie serpētis. cōfirmatur totū ex itentione beati Grego. in mora. put Bur. eū allegat i solutione vlti. ar. q. sue pambule:vbi dr:Cū ordo historie deficit sese nobis intellect⁹ mystic⁹ qsi aptis iam forib⁹ ōndit:ꝛ tunc mystic⁹ p lrāli hñdus ē:vt Bur. met vbi supra testatur. ꝛ sic ē i pposito de locutione dei ad serpentē:sicut de locutione lignorū Judic. ix. Certū ē eni vtrobiq historiam fm vocū significationē deficere. Est igitur ad mysticū sensū tanq ad vere lrālē recurrendū fm doctrinā beati Grego. ꝛ Aug. ꝛ oiuz cōiter scribentiū: Frustra igit laborauit Bur. cū solutione pmi argumēti. Nec rñsio ad secūdū valet:nā instantia de iumēto est cōtra Bur. pro eo q serpens potissime venit destruendus plusq iumētū si instantia valeret. nec alie instantie valēt de interēptione pecorū ꝛ etiā inaiatorū:nam cū iumēto pecorib⁹ vasis ꝛ supellectilib⁹ iaiatis cōmissa sūt peccata idolatrie ꝛ alia tanq cū subiectis pollutis. diabolus aūt serpente nō vtebatur vt subiecto qd polluit: sed soluz vt instrumēto qd de⁹ pmisit vt cito dicetur infra:ideo illa in detestationē peccati destructa sūt. serpens aūt qꝛ solum fuit pmissuz instrumētū puniri non debuit. exemplū familiare:occidat qs clericū gladio in detestationē peccati loc⁹ execrat:iterdicit:ꝛ tota terra supponit iterdicto:qꝛ vident subiecta in qb⁹ sanguis clerici effusus ē. Contra gladiū vo q solū instrumētū fuit occisoris nihil fit ipso iure: Nec valet rñsio ad tertiā rōnē postillatoris: nā expō quā iprobat dic pptē erectā staturā hūisse nō more pecudis pedes:nec tamē serpentē habuisse pedes ē in scriptura fundatum: nā ante tētationē serpens fuit dict⁹ a serpēdo: vt dicit Isido. ꝛ iter reptilia cōputatus. nec lrā quā putat Bur. saluare ē eius ppositū:nā cū in serpētis maledictōe dixit dñs:Sup pectus tuū gradieris. nō itelligi debet ad lrāz fm itentionē beati Aug. qsi p⁹ sup pect⁹ repere nō cōsueuerit:sed ad diabolū dictū itelligitur nō ad serpentē qūis sub noie serpētis fm q postillator ad beati Aug. intentionē exponit:ꝛ dato qūis nō cōcesso q serpēs tpe tētatōis erect⁹ vel sup pedes icesserit:diabolus eni ad hoc potuit eū erigere aut pedes formare:q ad loquendū ei⁹ liguā poterat mouere:ꝛ tūc sēsus lrē ē:Sup pectus tuū gradieris. i. q decetero nō pmittetur diabol⁹ sic transformare serpentē:ꝛ ad istū sensū conferre vr qd postillator fm itētionē beati Aug. xj. sup Gen. ca. ix. vbi supra exponēdo qre poti⁹ p serpentē tētat⁹ ē hō q p aliā effigiē ait:q. s. hoc nō fuit ex demonis electione: sed magis ex diuia dispensatione q nō pmisit hoiez tētari p diabolū in specie affabili ꝛ nobili p quā posset facili⁹ decipi sed magis in specie horribili:in q fallacia demonis poterat facili⁹ deprehendi:ꝛ mirū q Bur. in hac pte postillatorem nō redarguit q pueriles frequēter cōtra eū occasiones ɔsuuit cū tm hic mod⁹ dicēdi vel loquēdi sit antecedē ad oia que Bur. in hoc loco reprobare nitebatur.

Itē in eo. ca. vbi postillator dicit euā significare vitā penalitati subiectā:sicut ꝛ beat⁹ Hiero. dicit q significat veh vitā ꝛ calamitatē. Bur. fingere vr oppositū innix⁹ fūdamēto falso:q. s. adā a pncipio formatōnis mulieris nesciuerit eā matrē cūctorū hominū futurā: sed hoc falsū vr. sciuit eni hoc stati spū pphetico q formata muliere dixit: Hoc nūc os ex ossib⁹ meis: ppter hoc reliquet hō patrē ꝛ matrem

Universidad de Deusto Biblioteca

⁊ adhebit vxori. Ecce sciuit eā sibi datā i vxorē. Sciuit q̄q̄ȝ se futurū patrē ⁊ euā futurā matrē. sciuit nihilomin⁹ plus eā sibi cōiūctā q̄ ob cōuersationē domesticā quā hūt pr ⁊ fili⁹: q̄ꝛ tñ cōiūctione maiorē dixit cōiunctionē vxoris ad virū ⁊ ecōuerso. sciuit q̄q̄ȝ hoc ipsuȝ ex dei būdictiōe ante lapsū de q̄ di. j. capit.

Nō latuit eū nuptias añ lapsū institutas ⁊ p deū benedictas: vt vult beat⁹ Aug. xiiij. de ci. dei ca. xxij. ⁊ vi ij. sup Gen. ca. iij. Cū igit añ lapsū fuerant nuptie celebrate q̄uis nō cōsūmate: tñ pceptū de cōsūmando p būdictionē receperūt cū dixit dñs: Crescite ⁊ multiplicami ⁊c.

Capit. IIII.

Adam vo cognouit ⁊c. Postq̄ descripsit Moyses hōinis ɔditionē ⁊ lapsū:

Adam vo co ¶ .IIII. gnouit vxorē suam Euā q̄ cōcepit ⁊ pepit Cayn dicēs: Possedi hoiem p deū. Rursūq̄ȝ pepit frēȝ eius Abel.] Fuit aūt abel pastor ouiū:] ⁊ Cayn agricola. Factū ē aūt post multos dies: vt offerret cayn] de fructibus terre munera dño. Abel quoq̄ȝ obtulit de pmogenitis gregis sui: ⁊ de adipib⁹ eoꝝ. et respe

hic ɔñter describit multiplicationis actū discernēdo fideles ab infidelib⁹: ⁊ hoc facit p tres stipites: pmo p adā: secūdo p noe vj. ca. ibi Noe vo. tertio p abraaȝ. xij. ca. ibi Dixit aūt dñs ad abraā. Circa pmū pmo describit ade generatio secūdo generatōis recapitulatio. v. ca. ibi Hic ē liber. Adhuc pmo describit generatio filioꝝ adā delēda: secūdo pmanēda ⁊ eligenda: ibi Cognouit q̄q̄ȝ adhuc adā. Adhuc pmo describit delēda generatio. s. cayn ⁊ abel: q̄ꝛ cayn generatio deleta fuit in diluuio: abel vo fuit iterfectus a fratre añq̄ generasset. secūdo describit generatoꝝ distinctio: ibi Fuit aūt abel. ¶ Circa pmū dicit: a Adā vo cognouit vxorē suā. Dicūt hebrei q̄ ista dicūt p modū recapitulatōnis: ⁊ q̄ adā genuit istos pueros antea cū adhuc eēt i paradiso voluptatis: qd cōfirmāt p illud qd supradictū ē hoi: Crescite ⁊ multiplicami. qd itelligit de actu generationis. ⁊ ideo dicūt q̄ formata muliere ⁊ adducta ad adā stati cognouit eā carnaliter cū dixisset: Et adhebit vxori sue. alioq̄n eēt trāsgressor pdicti pcepti. Doctores aūt catholici dicūt ɔ̄riū videlȝ q̄ pmi parētes de paradiso egressi sūt virgines. vñ dicit Aug. ix. sup Gen. ad lrām q̄ pmi parentes in paradiso nō coierūt: q̄ꝛ formata muliere post modicū ppt peccatū eiecti sunt de paradiso: ⁊ ideo Hiero. dicit: Nuptie replēt mūdū: virginitas aūt padisū. Argumētū aūt iudeorū ad oppositū nō valȝ. Cū ppterea qd dictū ē q̄ formata muliere modicū steterūt in paradiso. Cū q̄ꝛ lȝ datū eēt pceptū de multiplicatione in generali: expectabāt tñ determinationē dei in spēali: q̄ꝛ preceptū affirmatiuū itelligēdū ē fm determinationē debiti tpis ⁊ circūstantiaꝝ: ⁊ iō dicēdū cū doctorib⁹ catholicis q̄ ista generatio filioꝝ ade: de q̄b⁹ hic agit fuit post eiectionē de paradiso: q̄ꝛ eiecti de delicijs ill⁹ paradisi: recurrerūt ad delicias carnis. b ¶ Concepit ⁊ pepit cayn. sic eiȝ vbiq̄ȝ debȝ scribi p. n. i fine vt hȝ in hebreo. c Possedi hoieȝ p deū. q. d. in pma formatōe hois nihil coopta ē mulier sed i generatōe isti⁹ coopta fuit d ¶ Rursūq̄ȝ pepit ⁊c.] Dicūt aliq̄ q̄ sic noiat⁹ ē ab euētu: q̄ꝛ ppter ei⁹ occisionē parētes diu fuerūt i luctu. vnde abel vno mō luct⁹ iterptat. Alij aūt dicūt q̄ hoc fuit q̄ꝛ nā humana vanitati mortalitatis iā erat subiecta. Abel aūt alio mō iterpretat vanitas. e Fuit aūt abel. Hic ponit natorū distinctio: secūdo ipsi⁹ cayn monitio: ibi Dixit aūt dñs ad cayn. tertio ei⁹ obstiatio: ibi Dixitq̄ȝ cayn ad abel. q̄rto

ei⁹ punitio: ibi Et ait dñs ad cayn. quito ei⁹ generatio ibi Cognouit aūt cayn. ¶ Circa pmū pmo ponit distinctio q̄tū ad officia cū di: e Fuit aūt abel ⁊c.] Uiuēs in simplicitate: vñ ⁊ ista fuit occupatio patriarcharū fm q̄ di. j. xlvij. c. Uiri pastores ouiū sum⁹. f ¶ Et cayn

xit dñs ad abel ⁊ ad mūera ei⁹: ād cayn āt ⁊ ad munera illi⁹ nō respexit. Irātusq̄ȝ ē cayn vehemēter: ēt cōcidit vult⁹ ei⁹. Dixitq̄ȝ dñs ad eū: Quare irat⁹ es ēt cur concidit facies tua: Nōnne si bñ egeris recipies: Sinaūt male: stāti i forib⁹ peccatū tuū adeīt:] sed sub te erit appetit⁹ ei⁹:] ⁊ tu dñaberis illi⁹. Dixitq̄ȝ cayn ad abel frēȝ suū:] Egre

agricola. ex cultura tre q̄rens lucra Secūdo ponit distinctio natoꝝ q̄tū ad mores. ⁊ pmo i vtute latrie cū di: g Factū ē aūt ⁊c.] Adam eni docuerat filios colere deū p oblatōnes de fructib⁹ terre. s. de pecorib⁹ ⁊ corrosis. h ¶ Abel q̄q̄ȝ ⁊c.] .i. de melioribus aialib⁹: ⁊ q̄ꝛ tales oblatōnes ñ erāt accepte ex seipsis sed ex bōitate offerentiū: iō seq̄t:

i Et respexit dñs ad abel. i. ad bonitatē eius: ⁊ p ɔñs ad eius munera. k ¶ Ad cayn aūt nō respexit. ppter ei⁹ maliciā: ⁊ p ɔñs nec ad eius munera. Secūdo pōit distinctio natoꝝ in frña cōuersatione cū subdit: l Iratusq̄ȝ ē cayn vehemēt. iuidēs grē fris inocētis. m Et cōcidit vultus eius. q̄ꝛ tristicia mētis apparet ex deiectione vult⁹. Si aūt q̄ratur q̄uo pcepit cayn fris sui munera deo accepta ⁊ nō sua. Dicendū q̄ hoc pcepit p ignē imissum a deo cōsumētē oblationē abel: vnde hȝ translatio Theodosionis: Et inflāmanit de⁹ sup abel. talis eni inflāmatio signū ē manifestū diuine acceptatōnis: sicut in oblatōe Gedeonis: Judi. vj. ⁊ in oblatione Helie. iij. Re. xviij. ⁊ in oblatōe Salomonis. ij. Paral. iiij. n ¶ Dixitq̄ȝ dñs ad eū. Hic ponitur ipsi⁹ cayn benigna admonitio ab ipso deo vt daretur sibi pnie occasio: cū di: o Quare irat⁹ es. q. d. nō hēs causam. p ¶ Et cur ɔcidit facies tua: cū deberes eē hilaris ppt bona fris: ⁊ subdit causa: q Nōne si bñ egeris. frēȝ diligēdo. r ¶ Recipies. mercedē a dño. s Sinaūt male. fratrē odiendo ⁊ psequēdo. t ¶ Stati in forib⁹ ⁊c.] .i. ita patēs erit mihi sicut ea q̄ ponūt in ostio. vñ ⁊ ij. Metaph. phs loquēs de noticia primoꝝ pncipiorū q̄ oib⁹ sūt nota dicit: In forib⁹ q̄s deliquet: v Sed sub te ⁊c.] .i. tu poteris deuicere peccatū: q̄ꝛ null⁹ peccat nisi volēs. x ¶ Dixitq̄ȝ cayn. Hic ɔñter describitur ipsius cayn obstinatio: q̄ꝛ ex admonitione dñi ñ fuit motus ad cōtritionē: sed magis icepit machinari ad fratris innocētis occisionē. vñ subdit: y Dixitq̄ȝ cayn ad abel frēm suū. q̄d aūt sibi dixerit nō exprimit in hebraico textu. illud eni qd subdit in trāslatōne nostra: Egrediamur foras. nō est de textu. ⁊ ideo dicūt hebrei q̄ Cayn dixit abel fratri suo verba iiuriosa q̄rens occasiones occidendi eū: lȝ nō sint expressa in textu illa vba: ⁊ sile hȝ. ij. Re. v. ca. vbi trāslatio nra hȝ. pposuerat eni Dauid in die illa pmiū ei q̄ pcussisset Hiebuseū Ueritas hebraica sic hȝ: Et dixit dauid in illa die quicūq̄ȝ pcusserit hiebuseū ⁊ nō exprimitur ibi aliquid de premio nec in pticulari nec in generali: ita hic i hebraico textu q̄ nō exprimit quid dixerit cayn ipsi abel: sed fm istā translationē subitelligitur: Egrediamur foras. ⁊ ideo illud expressit. fm aūt Hiero. in li. de hebrai. q.

subintelligitur q̄ cayn dixit abel ea q̄ dñs sibi dixerat eū increpando. fm hebreos subintelligitur vbū iiuriosum: vt predictū ē. y ¶ Cūq̄ȝ eēnt in agro. Ad instinctum ipsius cayn fm Hiero. vt predictū ē. fm hebreos aūt postq̄ cayn dixerat verba iiuriosa fratri suo insi

diatus ē ei q̄uo reperiret eū solū in agro vbi iterfecit eū sicut cogitauerat. z Et ait dñs. Hic ɔñter dscribitur ipsi⁹ cayn punitio: ⁊ q̄ꝛ pena nō debet inferri nisi cōuicto de crimine: ideo pmo dñs cōuicit eum de occisione fratris: secūdo penam iponit: ibi Nūc igitur maledictus. ¶ Circa pmū dic sic: a Ubi est abel ⁊c.] Nō querit ex igrantia sed vt ex rñsione eius conuincat eū rōnabili⁹. b Qui

diamur foras: Cūq̄ȝ eēnt i agro: cōsurrexit cayn aduersus frēȝ abel: ⁊ iterfecit eū. Et ait dñs ad cayn: vbi ēst abel fr tu⁹:] Qui rñdit Nescio. Nūnquid custos fris mei sū ego:] dixitq̄ȝ ad eū. Quid fecisti: Uox sanguinis fris tui clamat ad me de terra.] Nūnc igitur māledict⁹ eris sup terrā: q̄ apuit os suū: ⁊ suscepit sanguinē fris tui de manu tua Cūȝ opat⁹ fueris eā: nō dabit tibi fruct⁹ suos] Uag⁹ ⁊ pfug⁹ eris sup terrā oibus

rñdit: nescio. addens mēdaciū fratricidio: ⁊ excusatōeȝ falsam dicēs: c ¶ Nūquid custos ⁊c.] q. d. nō: q̄ꝛ cū tñ ex lege nature ad hoc obligaretur. d Dixitq̄ȝ ad eū .s. dñs ad cayn. e ¶ Quid fecisti. credēs occultare maleficiū tuū. f Uox sanguinis ⁊c.] Ac si diceret, occisio eius ē ita patens, corā me: ac si sanguis ei⁹ hoc clamaret. Notandū q̄ in hebreo hȝ: vox sanguinū fratris tui. ⁊ dicūt hebrei q̄ di sanguinū in plurali eo q̄ cayn interficiendo frēm suū fuit reus sanguinis nō solū ipsius abel sed etiā omniū quos genuisset si vixisset. g ¶ Nūc igitur maledictus eris. Hic ɔñter determinat punitionē ipsius cayn iā cōuicti: ⁊ pmo determinat penā secūdo pene diuturnitatem: ibi Omnis igitur qui inuenerit. Adhuc primo describit punitio: secūdo cayn desperatio: ibi Dixitq̄ȝ cayn. Primo igitur determinatur punitio cū di: h Maledictus eris. quia omnes maledicent tibi ppter horrorem maleficij tui. i ¶ Cū operatus fueris eam ⁊c.] Licȝ maledicta sit supra ppter peccatum patris tui amplius erit maledicta ppt te: quia paucos fructus dabit tibi: ⁊ cū magno labore k Uagus ⁊ profugus ⁊c.] quia omnib⁹ odiosus eris ⁊ ideo in nullo loco securus eris. l ¶ Dixitq̄ȝ cayn ad dñm. Hic ɔñter ponitur ipsius cayn desperatio dicētis m Maior ē iniquitas mea ⁊c.] Qd exponūt catholici doctores depressiue ⁊ affirmatiue dicentes q̄ cayn despatus dixit: q̄ tantū erat peccatū suū q̄ nō cadebat sub dei misericordia. vñ dicit Aug. Mētiris cayn maior ē dei misericordia q̄ omniū peccatoꝝ miseria. Doctores aūt hebrei exponūt predictū verbū iterrogatiue ⁊ negatiue: ac si diceret cayn: Est ne peccatū meū tantū q̄ non possim mereri veniā: ac si diceret nō: p hoc indicans q̄ deus puniebat eū vltra cōdignū. n ¶ Ecce eijciēs ⁊c. Hic describitur pene inflicte diuturnitas: ⁊ ponitur ista lrā dupliciter. videns eni cayn se proiectuȝ a facie dñi ⁊ vagū ⁊ profugum sup terram: timuit ne interficeretur a quocūq̄ȝ hoie vel bestia occurrēte: ⁊ dixit o Omnis igitur ⁊c.] quasi refugiens hoc ⁊ timēs ⁊

petens a deo cōseruari. Aliter exponitur ad cōtrariū. s. q̄ videns se derelictū a deo ⁊ in tanta miseria constitutū: desiderauit cito mori vt sua miseria terminaretur: ⁊ iō quasi mortē desperans dixit dño: o ¶ Omnis igitur ⁊c.] petens a dño vt istud fieret. ⁊ lrā sequens vȝ ad hoc cōcorda

dieb⁹ vite tue. Dixitq̄ȝ cayn ad dñm. Maior ē iniqtas mea: q̄ȝ vt veniā merear.] Ecce eiicis me hodie a facie terre: ⁊ a facie tua abscōdar: ⁊ ero vag⁹ ⁊ pfugus i terra. Ois igitur q iuenerit me occidȝ me.] Dixitq̄ȝ ei dñs: Neq̄q̄ȝ ita fiet:] sed ōis q occiderit cayn: septuplū puniet.] Posuitq̄ȝ dñs in cayn signū:] ūt nō iterficeret eū oīs q inuenisset eū. Egressusq̄ȝ cayn a facie dñi habitauit pfugus in terra: ad orietalē

re cū subditur: p Dixitq̄ȝ ei dñs ⁊c.] vt tu petis: q ¶ Sȝ omnis ⁊c.] ⁊ sic ppt timorē pene nullus audebit te occidere. Aduertendū tamē q̄ ista lrā: Sed oīs qui occiderit cayn ⁊c. exponitur cōiter sic itelligēdo q̄ occisor ipsi⁹ cayn debeat septuplū puniri q̄ ipse cayn: sicut vȝ sonare translatio nrā. sed q̄uo istud sit rōnabile ⁊ q̄uo fuerit adimpletū nō vȝ quia ille q occidit cayn multo min⁹ peccauit q̄ ipse cayn: ⁊ iō nō vȝ rōnabile q̄ debeat septuplū puniri respectu illius. mod⁹ etiā adimpletiōis p

ut cōiter assignatur nō vȝ rōnabilis. dicitur eni cōiter q̄ lamech interfecit eū ⁊ punitio eius septula fuit: quia in diluuio fuit submersus cū multis qui de eo descenderant: sed hec punitio non plus videtur ptinere ad lamech q̄ ad alios homines illius tempis qui omnes fuerūt submersi excepto Noe ⁊ filijs suis. Itē lamech descēdit de cayn ⁊ ideo filij lamech erant filij cayn: ⁊ ideo in tali punitione fuisset punitus cayn: sicut ⁊ lamech. ppter qd aliter exponūt hebrei dicentes: q̄ ista punitio septupla refertur ad mortem cayn: sic exponendo lrām: Omnis qui occiderit cayn. ibi est punctus ⁊ finis sententie. ⁊ subintelligitur grauiter punietur: sed modus punitionis nō exprimitur. ⁊ talis mod⁹ loquendi in pluribus locis est in sacra scriptura fm lrām hebraicam: vt patet per exempla supradicta de verbis cayn ad abel. Qd aūt subditur fm nostram translationem: Septuplū punietur. fm pprietatem hebraici sermonis dicitur: Septenis punietur. quia in fine septem generationū cayn post multas miserias interfectus est a lamech i vltionem sanguinis fratris sui. q̄ aūt tunc eēnt complete septeȝ generationes patet: quia ab adam vsq̄ȝ ad lamech sūt sex generationes: ⁊ lamech anteq̄ interfecit cayn iam erat cecutiens ex senectute: ⁊ ante genuerat filios: ⁊ sic currebat septima generatio. r Posuitq̄ȝ dominus in cayn signū. scilicet tremorem horribilē omniū mēbrorum: vt cōmuniter dicit: ⁊ q̄ in faciē cayn signū impressit quo cognoscebatur ab omnibus fratrem suum innocentem occidisse: ⁊ sic abominabilis omnibus reddebatur. s ¶ Ut non cum interficeret ⁊c. Hoc factum est non solum ad cayn diuturnā punitionem: sed etiam propter aliorum correctionem. Sequitur: t Egressusq̄ȝ cayn a facie domini. A diuinitate que vbiq̄ȝ est nullus potest egredi: sed egressus est a facie similitudinis vel creature in qua deus loquebatur. ¶ v Habitauit profugus ad orientalem plagam Eden. Per edē intelligitur paradisus terrestris. in penam enim cayn factum est: vt expelleretur versus illam regionem delectabilem ⁊ felicē: quam per peccatum patris amiserat vt ide haberet materiā doloris: quia illuc accedere nō valebat.

Universidad de Deusto Biblioteca

r Cognouit aũt cayn ẽ.] Hic describit ipsi' cayn generatio. si qrat vñ habuit vxorẽ: Rñdet q adã habuit aliã prolẽ q in scriptura nõ ẽ expressa: vñ dicũt hebrei q in qlibet ptu eua peperit gemios. s. masculũ ⁊ feiaz. ⁊ sic dr cõit q cayn accepit sororẽ suã. hoc eni oportuit fieri, p illo tpe ad multiplicandũ genẽ hũanũ. y Et edificauit ciuitatem. ad sui defensionẽ: qz sẽp erat in tioze ⁊ tremore posit': vt pdictũ ẽ. z Porro enoch ẽ.] Ista genealogia describit vt pueniat ad lamech q cayn occidit: de q sequtur: ⁊

plagã eden. Cognouit aũt cayn vxorẽ suã] q cõcepit ⁊ pepit enoch: ⁊ edificauit ciuitatẽ: ⁊ vocauit nomen ei' ex noie filij sui enoch.] Porro enoch gẽuit irad] ⁊ irad gẽuit mauiael: ⁊ mauiael genuit mathusael: ⁊ mathusael genuit lamech Qui accepit duas vxores] Nomẽ vni ada: ⁊ nomẽ alteri sella. Genũitqz ada iabel q fuit pater habitatiũ i tẽtoziis] atqz pastoz: ẽt nomẽ fris ei' tubal. Ipse fuit pater canẽtiũ citbara ⁊ oz-

gano.] Sella quoqz genuit tubalcayn q fuit malleator] ⁊ faber: in cũcta opa eris ⁊ ferri. Soror vo tubalcayn noẽma.] Dixitqz lamech vxoribus suis] ade ⁊ selle. Audite vocẽ meaz vxores lamech: auscultate sermonẽ meũ. Qm occidi virũ in vulnus meũ: ẽt adolescentulũ in liuoꝛẽ meum Septuplum vltio dabitur de cayn:] oẽ lamech xo sẽptuagiessepties. Cognouit quoqz adhuc adã vxorem suam ⁊ peperit filium]

fuisset sibi ppicia. Itẽ lamech iam genuerat plures filios: vt predictũ ẽ: de qb' nõ ẽ verisile q pmisissent pẽz suũ ita tractari: maxie illo tpe in q erat maxia reuerentia ad pẽs. Item supza iprobatũ est q lamech occisoz ipsi' cayn septuplũ deberet' puniri. Itẽ friuolũ vr q alios puniret septuagies septies si occiderit lamech. ⁊ ideo alit exponũt aliq hebrei. o. q vxores lamech qñ audiuerãt diluuium debere iunda dare, ppr luxuriã illi' tpis: sic dr. j. vj. ca. Ois qppe caro corzupat viã suã. de q vicio lamech erat notatus: io subtrahebãt se a cõcubina tu lamech dicẽtes ad qd cõcipiem' ⁊ pariem' filios? qz vna die supueniet diluuiũ ⁊ interficiet eos: ⁊ io lamech volẽs eas iducere ad coitũ

vocauitqz nomẽ ei' seth dicẽs: Posuit mihi de' semẽ aliud, p Abel] quẽ occidit

eni oicit q cayn obtulit de fructib' terre munera dño: sed ex prouidentia abel seu eius diligentia itelligitur iprouidentia cayn: similiter ⁊ eius negligentia. ait eni: Abel qqz obtulit de pmogenitis gregis sui: ⁊ de adipib' eoz. Ex quo pz q elegit de pecozib' potioza: ⁊ de ptub' pecoꝛ melioza: qo

cayn mũne fecit. Un Aug. de qo. no. ⁊ vc. test. Abel de placidis potioza elegit q deo offerret: Cayn vo vel ut rustic' negligens ⁊ iprouid' nulla fecit

cayn. Seth ⁊ seth natus ẽ filiꝰ quẽ vocauit enos. Iste cepit iuocare nomen dñi.]

electionẽ: vt p hoc itelligatur mín' deuotus.

¶ In eo. ca. iiij. vbi dr in postilla: Quid aũt dixerit nõ exprimitur in hebraico textu ẽ. Additio. iiij.

Otanda ẽ hec glosa seu translatio chaldaica ipsi' Jonathe: q apud hebreos qsi tãte auctoritatis ẽ sicut text' i q i hoc loco sic hr: Dixit cayn ad abel fratrẽ suũ: nõ ẽ iusticia: neqz iudex: neqz alius qui reddat mercedem bonis: neqz punitio impijs ⁊ cũ abel hec oia rem nouisset cõsurrexit cayn ẽ. Ex quib' patet q abel pm' martyr fuit: sicut ⁊ pm' sacerdos: ⁊ pm' virgo. vñ Aug. de mirabilib' sacre scripture: triplex iusticia fuit in abel. Prima fuit q: etiã munera deo placita vt sacerdos obtulit pro sapientia generis in seculo nõ dereliquit: ⁊ martyrij coronã sanguis effusione, pmeruit: merito igit huic dñs Jesus primatũ iusticie hoi cõmisit: ita iquies: A sanguine abel iusti vsqz ad sanguinẽ Zacharie. hec Aug'.

¶ In eo. ca. iiij. vbi dr in postilla: Propter qd aliter exponũt hebrei. Additio. v.

Hec expo vltima que vr approbari a postillatore est ipsius Rabi Sa. ⁊ ẽ valde inconsona lre. Tũ q: dicere q cũ dr: Omnis qui occidit cayn. ẽ ibi finis sententie ⁊ q subintelligitur grauiter puniendus ⁊ subticetur modus punitionis totũ hoc inuanum fundatur: ⁊ cõtra lrã z que stati exprimit grauitatẽ punitionis illius q cayn occiderit: sequtur eni imediate: Septuplũ punietur. Tu quia veritas hebraica i hoc loco nihil significat nisi septuplũ: prout translatio nra hz. idem eni vocabulũ ponit hic ⁊ in ps. vbi dr: Probatũ terre purgatũ septuplũ. Et Esa. xxx. ca. cũ dicitur: Et lux solis erit septempliciter: ⁊ sic in alijs cõsimilib'. vñ ab alijs expositoꝛib' hebreoꝛ ⁊ magis auctenticis alio mõ exponitur hec lra ab hoc loco vbi dr: Maior est iniquitas mea ẽ. Ad quod sciendũ q sententia diuina cõtra cayn a deo lata fuit grauior q sententia lata cõtra adam in trib'. Primo quia deus nõ maledixit adaz sed terram: vñ dixit: Maledicta terra in ope tuo. in sententia vo cõtra cayn lata cayn fuit a deo expresse maledictus vñ ibidem dr: Nũc ergo maledictus eris sup terrã. Secõdo qz in sententia ade nõ cõtinetur q terra nõ daret ei fructũ sed q fructus haberet in laboze ⁊ sudoze vultus. dicit eni in laboꝛib' comedes: ⁊ in sudoze vultus tui vesceris pane ẽ sed circa cayn grauiter dr. s. q terra nullos fructus daret sibi. vñ cũ dicit: Cũ opatus fueris terrã nõ dabit frcũs suos. Tertio qz ade fuit assignat' loc' sibi cõnaturalis ad habitandũ. s. in loco in quo fuit creat' seu formal': dicit eni ibi Misit eũ dñs de' de paradiso: vt oparetur terrã de q sumptus ẽ. Ad cayn vo dr: Vag' ⁊ pfug' eris in terra qua qdẽ dei sentẽtia a cayn audita desperãs de venia dixit: Maioꝛ ẽ iniqtas mea q vt veniã merear. petiuit tñ q nõ puniret vltra hoc qo i snia ptinebat. s. pena occisionis: q nõ ptinet in snia predicta: vt pz ex lra. ad qõ dicebat: Ecce ejcis me a facie terre: ⁊ a facie tua absc̃dar ẽ. hoc ẽ dicere: tu non cõdenasti me morti occisiõis: ⁊ tñ ex tua snia hoc seqr: qz ex hoc q ejcis me vt sim vag' ⁊ pfug' sup terrã nõ potero hre refugiũ in aliquo loco munito: ⁊ sic nõ possum facere

cayn q erat a dño maledict': hebrei aliter exponũt pti nuando hãc lraz ad precedẽtẽ dicentes q lamech fecit cõuenire vxores suas cozã Adã q erat pr ⁊ iudex eoz: eo q nolebãt sibi reddere debitũ: ⁊ cũ adam eas increpasset ⁊ cogere vellet ad redditionẽ debiti: dixerũt ei:

Castiga p' temet ipsũ: qz tã a mulieris annis segregasti re ab eua vxore tua q̃tum ad thoꝛ: ⁊ tunc cognouit euã vxorẽ suã ne exemplo sui ipediret multiplicatio generis hũani. Si aũt cõtra hãc exponẽ obijciatur nõ ẽ verisile q in centũ. xxx. annis qb' tm vixit adã añ generationẽ seth fm hebreos generatio descẽdens p cayn, pcessisset vsqz ad septimã generationẽ: cũ hoies tũc cẽtũ annoꝛ ⁊ ali qñ pl' icipiebãt generare: vt dicet se. ca. filij aũt lamech erant tã in septima generatõe ab adã: vt supza dictũ ẽ: ⁊ i eo nõ vr lamech ⁊ eius vxores adhuc ẽ tpe generationis seth. Dicendũ q filij seth erant cõtinẽtes ⁊ religiosi: ideo tarde icipiebãt generare: sz filij cayn mali erãt ⁊ luxuriosi: ideo festinabãt accipere vxores, ppter qo i tanto tpe vel minoꝛi potuit cẽ ibi, pcessum vsqz ad septimã generationẽ tpe lamech ⁊ vxorũ eius. p Vocauitqz nomẽ ei' seth. qui iterpretat positio: ,ppter qo seqr: q Posuit mihi ẽ.] Qui fuit iustus: ⁊ vt sic ex isto iusto nascat Christus. r Seth ⁊ seth ẽ.] Ipse eni instructus a pre iusto tantũ, pfecit i cultu diuino q adinuenit qdã verba deuota ad deprecadũ. Ira hebraica sic hz: Tũc icepit iuocari nomẽ dñi vacat. qo exponũt hebrei de idolatria: qz vt dicũt tũc iceperũt hoies attribuere nomẽ dñi creaturis: vt soli ⁊ lune ⁊ idolis: ñ tñ ab isto enos q iustus fuit ⁊ deuot' : sed a filijs cayn sibi cõpanciis: sicut supza dictũ ẽ de iabel ⁊ tubal.

¶ In capi. iij. vbi dr in postilla: Dicũt aliqui q sic sit noiatus ab euentu ẽ. Additio prima.

Abel cũ scribitur in hebraico cũ lra. a. significat luctũ, ppr: sed qñ scribitur cũ. h. s. q dica habel nõ significat luctũ sed vanitatem tm: prout in pncl. ecclesiastes dr: Uanitas vanitatũ. est ibi habel sicut hic. Et rõ h' noiationis põt sumi ex hoc: qz de habel nõ remãsit aliqua posteritas. ⁊ sic quo ad mũdũ sensibilẽ videbatur cẽ iuanũ conditus, put iose phus declarat: sz quo ad deũ remãserit qsi i vita imoꝛ tali cũ Christus docet eũ iustũ: Matth. xxiij. A sanguine abel iusti. Cayn aũt fm Diero. ⁊ hebraicã veritatẽ acquisitio seu possessio iterpretat eo q ipsi cayn posteritas successit in hoc mũdo sensibiliter: sz vaga ⁊ pfuga: vñ he due denoiationes nõ vere seu ,ppe sed mũdane sunt. vñ Aug. in xv. de ciui. dei: Prioꝛ. s. cayn nat' ẽ filius h' seculi: posterioꝛ aũt peregrinus in seculo ⁊ ptinẽs ad ciuitatẽ dei. ¶ In eo. ca. iiij. vbi dr in postilla Fuit aũt abel pastoꝛ ouiũ. Additio. ij.

Distinctio officioꝛ h' modi fratrũ fm bonitatem ⁊ malicia põt cõsiderari. ex hoc eni q sciebat abel iuste deũ maledixisse terrã, ppr peccatũ ade. vñ supza Heñ. iij. ca. Maledicta terra in opere tuo ẽ. Iccirco sepauit se a terre cultura tanq a re maledicta a deo: ⁊ qz in illa snia ade nõ fuerũt pecora maledicta: io elegit sibi officiũ pastoꝛis: cayn vo elegit sibi agriculturã qsi nõ curãs de snia diuia pdicta: qo ad cõceptũ recurat. ¶ In eo. ca. iiij. vbi dr in postilla De fructib' terre. s. de peioꝛib' ẽ. Additio. iij.

On hr ex lra q cayn obtulisset de peioꝛib' ⁊ corrosis fructib': vt postillatoꝛ ait. simpliciter

Universidad de Deusto Biblioteca

aliquid ad meā tuitionē:nec etiā ero in protectōe tua:eo ꝙ me maledixisti. ⁊ de hoc dicit: Et a facie tua abscōdar. illi eni q̄ a deo proteguntur dicūtur abscōdi a facie dei:iuxta illud ps. Abscondes eos a facie tua a cōturbatioue hominū ⁊c. Ex quib' infert ꝙ isto mō icedendo vagus ⁊ ꝓfugus i terra:ois q̄ iuenerit me occidet me. ⁊ p ꝯñs cayn pateretur iiusticiā:qꝛ vltra sniaꝫ a deo taxatam vt dictū ē:ad qd̄ de' cōdescēdens sue petitioni tanq̄ iuste: qꝛ scribit: Non iudicabit de' bis i id ipsum. Rñdit nequaq̄ ita fiet: hoc ē dicē: Nolo ꝙ tu patiaris vltra penas a me taxatas. Vñ ad tuitionē ipsi' cayn de' duo fecit. Prio cōminat' ē magnā penā cuicūqꝫ occisori ipsi' cayn.s.ꝙ puniret in septuplū:ꝓut plane lr̄a sonat tā hebraica q̄ latina:vt dictū est. Secūdū etiā de' fecit ad securitatē ipsi' cayn ab occisione qd̄ seqt̄.s. Posuit de' in cayn signū:vt eū nō interficeret ois q̄ eū iuenisset. Qd̄ aūt fuisset istud signū nō exp̄mit in lr̄a: ⁊ iō diuersi diuersa dicūt:sufficit tñ ꝙ erat signū sufficiēs vt cayn esset ab occisione securus:q̄ qdē expō satis vi cōsona lr̄e ⁊ rōni nō obstantib' obiectionib' postillatoris:nā ꝙ obijcit dicēs:ꝙ occidens cayn multo min' peccasset q̄ ipse cayn:⁊ ideo nō debet septuplū puniri respectu illi' non vi valere: nā occisioni cayn debebat maior pena inq̄tū erat ꝯ spēalē securitatē diuinā:q̄ de' eū securauerat cū appositione signi securitatis:vt dictū ē:c' fractōnis de' taxauit maiorē penā q̄ in alijs homicidijs rōne securitatis supradicte. Et etiam qꝛ maiores pene taxant qñqꝫ maiorib' crimib' i qb' hoies sūt ꝓniores ad deliquendū sicut erat in ꝓposito. nā ꝓniores eēnt hoies ad occidendū cayn ex grauitate sue malicie preterite q̄ aliū hoiem. Qd̄ aūt obijcit postillator secūdo ꝯ modū adipletionis h'modi cōminatōis dicēs ꝙ cayn fuit interfectus a lamech ⁊c. nō vi etiā valere:nā ex lr̄a non hr̄ ꝙ cayn fuisset iterfectus a lamech nisi ab aliq̄ alio hoc sumeretur:cui cōcordat Hiero. de qō.no.⁊ ve.testa.dicens: Frustra putāt q̄ arbitrant ꝙ lamech dixerit ad cayn: Occidi virū in furore meo:⁊ iuuenē in vulnere meo. hoc etiaꝫ sonat plan' sēsus lr̄e.cū ei cayn deo dixissꝫ: Ois q̄ iuenerit me occidet me. de' stati rñdit:nequaq̄ ita fiet. Vñ nō vi rōnabiliter dictū ꝙ assertio diuina frustraret:⁊ ideo ſm istā expōnē tenetur ꝙ cayn nūq̄ fuerit iterfectus: sed solū fuit punit' iuxta diuinā sniaꝫ cōtra eū latā:vt dictū ē vsqꝫ ad diluuiū:in q̄ qdē diluuio ſm q̄sdā de antiq̄s hebreoꝝ submersus fuit cayn ⁊ tota posteritas ei':ideo dicūt ꝙ scriptura nō dicit q̄to tpe vixerit cayn: nec etiā aliq̄s de suis successorib':sicut in alijs ponit: eo ꝙ oēs vno ⁊ eodē tpe vitā finierūt. Et ꝓbabiliter pōt dici ꝙ ideo de' voluit tueri cayn ab occisione vt pena sui facinoris diuturni' ab hoib' pciperetur:q̄ si modicū tēpus durasset sub ea: sicut etiā voluit eū p mūdū discurrere vagū ⁊ profugū:vt non solū in vno loco seu regione sed i multis ⁊ varijs iusticia dei erga ipsū onderetur:iuxta illud ps. Ne occides eos ne forte obliuiscātur populi mei:sed amoue eos in virtute tua ⁊ dispge eos ⁊c. vt ibidē forte ampli' declarabitur.

In eodē ca. iiij. vbi dr̄ in postilla: Et edificauit ciuitatē ad sui defensionē. Additio. vj.

Dicitur a quibusdā hebreoꝝ expositorib' ꝙ cū ex sentētia diuina terra nō dabat fructus suos cayn vt dictū ē:iccirco habuit dimittere agriculturaꝫ quā sibi p̄mo elegerat in officiū:vt supra in lr̄a cōtinetur. Et qꝛ ſm Aug. de' adeo ē bon' vt etiā ex malis qñqꝫ eliciat bona:ex hoc fuit secutū ꝙ cayn ⁊ sua posteritas i artib' mechanicis studuerūt q̄ qdē artes ad couictū hominū sūt vtiles. vñ ipse cayn p̄mo iuenit artē seu prudētiā pollliticā de q̄ dicit: Edificauit ciuitatem. lamech aūt q̄ penultimā generationē post cayn obtinuit iuenit tres artes pro trib' filijs suis.s. artem faciendi tentoria:vt facilius de loco malo seu pestifero in locū couenientē mouerētur: ⁊ artē faciendi musica instrumēta:vt iocūdius tristicia mundi portarent:⁊ artē ferrariā ad arma bellica fabricāda: vt tutius ab inimicis ⁊ bestijs viuere possent. In q̄ qdē pollicia ⁊ artib':nimirū si cayn a deo eiectus ⁊ posteritas sua ceteros hoies precessissꝫ:qꝛ vt Luce. xvj. ca. dr̄: Filij h' seculi prudentiores sūt filijs lucis in generatōne sua qd̄ itelligitur de prudentia humana.

In eodem capit. iiij. vbi dr̄ in postilla: Aliter exponitur ꝙ iste mulieres ⁊c. Additio. vij.

Prout dictū fuit in additōe p̄cedenti nō hr̄ ex lr̄a ꝙ lameh iterfecisset cayn nec etiā fuisset iterfect' ab aliq̄:sed poti' ex lr̄a pōt oppositū cōprobari:vt dictū ē. ⁊ qꝛ de facto lamech cū vxorib' suis scriptura nō facit expressaꝫ mētionē sed solū de v̄bis q̄ eis dixerat: Occidi virū ⁊c. ideo diuersi diuersimode hoc exponūt. Sed attendendū ē ꝙ i hoc loco ⁊ silib' vbi scriptura p̄termittit totalē narrationē facti: illa expō vi eē magis lr̄alis:q̄ min' p̄supponit de facto i lr̄a nō expresso:eo ꝙ iuxta sniaꝫ Hiero. q̄ in auctē scripture nō hñt eadē facilitate cōdēnātur q̄ approbāt. vñ i ꝓposito expō vltima quā vi postillator approbare in q̄ p̄supponit ꝙ cayn fuit iterfect' a lamech:⁊ etiā tubulcayn fili' ei':eo ꝙ erat director suus ⁊c. q̄ i lr̄a nullū hꝫ fundamētū nō vi tenēda:sed magis vi ꝓpinq̄ lr̄e ⁊ rōni expō Rabi Moysi gerūdeñ. q̄ retractans expōnē Rabi Sa. quā postillator tenet alit' hūc passū exponit cōtinuando hec v̄ba lamech cū p̄cedētib' sic.s. ꝙ quia vxores lamech videbāt ꝙ lamech istrueret filios suos i artib' mechanicis iter q̄s Tubalcayn iunior erat malleator ⁊ faber i cūcta opa ferri:timebāt ergo mulieres ne forte ex hac arte itroducerēt arma bellica qb' hoies disponerent ad vulneratōes ⁊ hōicidia, ⁊ h'modi:⁊ iō lamech retrahebat eas ab isto tiore dicēs: Occidi virū i vuln' meū ⁊c. q.d. possem occidere virū i vulnere vel liuore sine armis sicut fecit cayn: qꝛ nōdū erāt iuēta arma bellica:⁊ iō ꝓ iuētione h' artis nō ē pena rōnabilit̄ timēda. ⁊ etiā si forte aliq̄s euēt' occurrisset ꝯtrius.s. cū cōtigeret ꝙ aliq̄s hō fuisset occisus vel vulnerat' occasione h' artis ferree nouiter iuēte nō debetis timere ꝙ de' me puniret:eo ꝙ dedissem opam tali arti: qꝛ septuplū vltio dabit d cayn q̄ isidiose ⁊ ex p̄uia itētōe iterfecit:de lamech v̄o q̄ nō occidit nec intendit occidere:sed potius artem iuenire ad multa alia vtilē:multo amplius vltio a deo daretur.s. septuagies septies:quod significat numerū ampliantem sine terminatione:prout postillator dicit.

In eodē ca. iiij. vbi dr̄ in postilla: Cognouit q̄qꝫ ⁊c. Descripta generatione delēda ⁊c. Additio. viij.

Iste hebraice fabulatiōes nō req̄rūtur ad lr̄e expōnē. nō eni ex hoc ꝙ nō legitur adā genuisse nisi cū eēt centū. xxx. annoꝝ hr̄ ꝙ adam ꝓposuisset cōtinere decetero ꝓpter mortem Abel. manifestū est eni ꝙ preter p̄sonas genitas in lr̄a expressas: Adā genuit alios filios ⁊ filias:vt lr̄a testat. ⁊ silr̄ dicēdū de Seth ⁊ Enos ⁊ alijs: scriptura tñ fecit mētionē de istis ꝓpter honorē descēdentiū ab eis p̄triarcharū ⁊ ꝓpharū:⁊ p̄cipue ꝓpt reuerētiā Christi q̄ est sup oēs. nec ē visile ꝙ cū adā eēt i. cxxx. sue etatis āno:lamech q̄ erat i septia generatōe ab adē eēt iā i etate apta ad ꝯhēdū ꝓut seqt̄ ex ista fabulatōe hebreoꝝ:preserti illo tpe in q̄ nullus citra etatem. lx. annoꝝ legitūr genuisse.

In eodē ca. iiij. vbi dr̄ in postilla: Iste icepit iuocare nomē dn̄i ⁊c. Additio. ix.

Expositio hebreoꝝ i hoc loco ē icōsona lr̄e ⁊ rōni. p̄mū pꝫ:nā iuocare nomē dn̄i semp sonat i bonū:nec accipit i mala significatōe: vñ. j. xij. ca.

de Abraam dr̄: Et iuocauit nomē dn̄i. qd̄ nō itelligit nisi de iuocatione ad lr̄am ꝑtinēte:⁊ sic de similib'. vñ ꝙ in hoc loco iuocare nomē dn̄i itelligat de idolatria nullū hꝫ fundamētū i lr̄a. Secūdū patet:nā ſm sanctū Tho. secūda secūde. q. xciiij. in p̄ma etate nō fuit idolatria ꝓpter recētem memoriā creatiōis mūdi:ex quo adhuc vigebat cognitio vnius dei in mēte hoium. dicere eni ꝙ a filijs Cayn cōtemp̄aneis ipsi Enos incepit idolatria est oino irrōnabile:qꝛ si sic hec iceptio fuisset eis appropriata sicut Tubal qui fuit pr̄ canentium:⁊ Tubalcayn qui fuit malleator ⁊ faber:vt supra eodē capi. nō aūt ipsi Enos hoc erat appropriandū:quia erat adhuc imunis. Replica correctorij cōtra Bur.

In capitlo. iiij. vbi postillator ponit Cayn obtulisse de corrosis ⁊ peiorib' ⁊ cetera: Burgē. accipit vel assumit ꝯtra eū: ꝙ hoc nō habeat ex lr̄a:sed dicit cayn fuisse rusticū ⁊ iprouidū: ⁊ ex eo fuisse min' deuotū. sed nec hoc dictū Burgē. hr̄ ex lr̄a: nec aliqua auctoritate cōfulcitur:vñ ⁊si dictū postillatoris ex translatione beati Hiero. nō habeat: sumpsit tamē magr̄ historiarū ex alia translatione in qua hr̄: Nūc si recte offeras nō recte diuidis:qd̄ dictū expōnēs dupliciter: in secūda expōne ponit de frugib' attritis ⁊ corrosis:⁊ sic postillator secutus ē eū ⁊ alios: imo ex lr̄a nr̄a rōnabiliter trahi pōt ꝙ cayn de meliorib' non obtulerit:qꝛ cū abel cōmendetur ex his que obtulit:iō a cōtrario sensu vi accipienda reprehensio oblationis cayn. Item in eodē capi. vbi postillator postq̄ posuit expōnē illi' passus: Omnis qui occiderit cayn septuplū punietur. quasi occisor debeat septies pl' puniri q̄ cayn:⁊ probat illā expōnē nō esse apparenrem quo ad rōnē ⁊ etiā executionē:⁊ aliā adducit expōnē illius lr̄e quā sumpsit a Josepho ⁊ magrō historiarū:qb' Bur. se opponit multa quasi ficta supponēs: etiā rōnib' postillatoris nō satisfaciēs. Suppōit p̄mo ꝙ cayn petiuit a dn̄o ꝙ vltra sententiā latā cōtra se nō puniretur. Et qꝛ in sententia dei nō cōtinebatur cayn interfectio petiuit ꝙ nō interficeretur:qd̄ tñ dixit sequi ex dei sentētia qꝛ maledictus:qꝛ vagus ⁊ profugus: ideo non habuit protectionē dei:sed nec ipse potuit ad aliquā munitionē hr̄e refugiū. sequitur igitur: Quicūqꝫ iuenerit me iterficiet me. ⁊ sic pateretur iiusticiā cōtra latam sententiam. Supponit secūdo Bur. ꝙ huic requisitioni tāq̄ iuste deus cōdescēdens dixit:nequaq̄ ita fiet. ⁊ sic de' pro tuitione cayn duo fecit:primo qꝛ cōminatus ē occisori penā septuplā: secūdo qꝛ posuit signū i cayn ꝙ eū nō iterficeret qui eū iuenisset. Sꝫ Bur. qui semp initit̄ lr̄e in his suppositionib' valde vi a lr̄a recedere: cū h'modi petitio cayn ⁊ requisitio nullibi videatur hr̄e fūdamētū:⁊ spēaliter fictum ē:ꝙ allegauerit se nullū hr̄e posse refugiū:cū statim nato filio eius p̄mogenito quē vocauit enos:edificauit ciuitatem:vt dr̄ in lr̄a: in quo ſm iosephū recollegit de rapina viuentes: ⁊ p̄m' terre terminos posuit:⁊ muros fecit timidus: qꝛ ꝓpter dei sententiā pro sui securitate se recepit in eis. Idem dicit magr̄ historiaꝝ nec verbū cayn.s. quicūqꝫ iuenerit me occidet me. vi sonare in petitionē vel requisitionē: sed potius in desperationē:nec verū est deū cōdescendisse illi petitioni tāq̄ iuste:nā si petitio fuisset nō erat iusta sed potius iniqua:qꝛ p̄posuit salutē corpalis vite saluti eterne ⁊ aie de q̄ desperauit dicēs: Maior ē iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear. Ex qb' figmētis Bur. cōcludit ꝙ cayn nō fuit interfect' sed diluuio reseruat':qd̄ qꝛ ex scripturis nullū hꝫ fundamētū:ea facilitate contēnit̄:q̄ ꝓbat̄ ſm regulā bt̄i Hiero. nec satisfacit Burg. rōnib' postillatoris. cū eni arguit ꝙ nō vi rōnabile iterfectiōꝫ cayn grau' debere puniri q̄ fricidium. Rñdet Bur. ꝙ ista grauitas pene debeat attēdi penes securitatē ei datā: ꝯtra quā occisor cayn faciēs septuplā penā mereret. sꝫ illa rñsio nō vi valē:qꝛ illa securitas cayn data nō fuit publica alijs potentib' eū occidere:⁊ sic siq̄s eū occidisset ignorāt illi securitati ꝯuenisset: ⁊ sic maneret rō ficta: qꝛ nō est rōnabile peccatū ex ignorātia ꝓcedēs pl' puniri q̄ fricidiū:nec signū ipositū i cayn potuit eē significatiuū illi' securitatis nisi p modū cuiusdā cōpassionis:vt q̄ vidisset eū capite ⁊ manib' tremulū:vel aliud signū sue miserie exp̄ssiuū poti' moueret ad miserendū q̄ occidendū. nec satisfacit secūde rōni postillatoris facte:q̄ arguit de executōe pene cōminate. Rñdet Bur. ꝙ oportet dicē nec lamech:nec quēcūqꝫ cayn occidisse ꝓpt sniaꝫ dei q̄ dixit: neq̄q̄ hoc fiet: al's videret snia dei frustrata si occisus fuisset. Sed nec ista rñsio valet: de' eni assecurauit cayn ꝙ rōnib' p eū allegatis: videlꝫ qꝛ maledict': qꝛ a facie dei eiect':qꝛ vag' ⁊ ꝓfug':⁊ i detestatōeꝫ fricidij neq̄q̄ deberet a q̄q̄ occidi:⁊ hoc vtiqꝫ seruatū ē: ⁊ nō frustratū:qꝛ occisio eius ſm historiā vulgatā ñ ꝓuenit ex causis illis:sed fuit mere casualis ⁊ iuolūtaria:nec ꝯuentū fuit p hoc diuine assecuratōi p̄fatis rōnib' facte. Rōnes aūt Bur. qb' p̄suadere nitit suū ꝓpositū nō valēt:qꝛ non seqt̄ scriptura nō facit mētionē q̄to tpe cayn vixit:sꝫ i alijs facit:igit diluuio submersus ē. nā scriptura cōiter nō ꝓseq̄tur generatōes ⁊ etates:nisi eoꝝ q̄ sub cultu vni' dei p̄stiterūt. si eni aliqñ alias genealogias tāgit:breuiter ⁊ occasiōaliter facit:nec dignū fuit multā ipsi' fricide ⁊ sue posteritatis facere memoriā:qꝛ cōiter vsqꝫ ad diluuiū ad vicia defluxerunt. fit igit de eis memoria sicut de esau ⁊ ismael ⁊c. Argumētū igit nō valet:nō fit de cayn multa mēoria: igit seruat' ē vsqꝫ ad diluuiū ⁊ nō occisus:sed poti' posset iferri oppositū ꝙ igit fuisset occisus saltē casualiter:vt dictū ē Nec secūda ei' rō valet ꝙ videlꝫ debuit seruari diluuio:vt pena facinoris ab hoib' diuturni' p̄ciperet:nā p hoc argumētū hodie deberet seruari vt cohiberēt hoies a fricidijs: qꝛ hodie pugna fratꝝ satis cōis ē:nec potuit occisio illa diluuiū multū p̄cedere:qꝛ ipse lamech senio cecutiēs eū occidit q̄ diluuio perijt:vt pꝫ i lr̄a. Sufficit igit eius peccatū ⁊ penā scripto cōmēdare ad futuroꝝ instructionē ⁊ cautelā. Rō igit hec Bur. reducit ad ꝯtriū:nā si cayn durasset vsqꝫ ad diluuiū:ei' etas sup oium i scriptura enumeratoꝝ etates excessisset:merito igit remēorabil'. Itē i eo. ca. Bur. pro cōfirmatōe sue assertōis p̄fate vert' ꝯ postillatorē ponit pro regula:ꝙ videlꝫ illa expō sit magis lr̄alis q̄ pauciora extra lr̄aꝫ p̄supponit:ſm quā regulā nitit exponere illū passū:occidi virū i vuln' meū ⁊c. sic ꝙ qꝛ vxores lamech attēdebāt filios suos ꝓficē in artib' mechanicis spēaliter qm̄ lamech docuit tubalcayn cūcta opa eris ⁊ ferri: timebāt g̃ mulieres ne forte ex illa arte itroducerēt arma bellica qb' hoies disponerēt ad homicidia ⁊ vulneratōes:iō lamech volēs eas ab isto timore retrahē dixit: Occidi virū i vuln' meū ⁊c. q.d. possū occidere virū i vulnē siue liuore sine armis:sicut fecit cayn qñ nōdū erāt inuēta arma bellica:iō ꝓ iuētōe h' artis nō ē pena rōnabilit timēda: etiā si occasiōe h'modi artis q̄s occidēt:nō eēt ita penale sic fricidiū cayn:q̄ malo ꝓposito occidit:cū ars illa ad multa vtil' p̄ncipl'r occidē nō itēdat. Sed vi Bur. ꝓpe regule ꝯuenire multipl'r ſm ꝙ multa imo oia extra lr̄aꝫ:imo ꝯ lr̄aꝫ p̄supponit. Cōtra lr̄aꝫ p̄mo ē ꝙ lamech docuit artes filios suos cū i lr̄a expresse hēat filios suos fuisse artiū p̄res ⁊ iuentores ſm magr̄m historiaꝝ. Scd̄o p̄supponit illas insolētes mulieres fuisse solicitas de p̄iculis armoꝝ: qd̄ ex lr̄a fundamētū nō hꝫ:sed poti' oppositū:cū iā mulieres magis ex pte h'modi timorib' nō occupant: sed verisile ē siq̄s respeci' mulierū fuit ad illas artes ꝙ poti' attribuebāt vtilitati defēsiōis ꝯ bestias ⁊ alias hostilitates q̄ p̄icul' vulneratōis

Universidad de Deusto Biblioteca

sunt eni arma d directo plus in defensionē q̄ i offensionē
Tertio supponit ꝙ verbū lamech: Occidi virū ⁊c̄. exponi
tur .i. possum occidere virum. que expositio ē valde extor
ta: nec tali expositione timor mulierū fuisset minoratus sꝫ
auctus. qn̄ ei mulieres vt dicit Bur. solū timuerūt mortē
ex armis si fm illam
expōnem Burgen. la
mech declarasset: nō
solū armis occasiōes
⁊ vulnera prouenire
⁊ sic multiplicare in
cōueniens non est sol
uere: nec ex omnibus
illis adhuc habet cla
rus intellectus illius
quod sequit: Septu
plum vltio dabitur
de Cayn: de Lamech
septuagesies ⁊c̄. septu
pla eni vltio nō est ip
cata Cayn ꝓpter fra
tricidium a ꝓposito
factū vt Bur. preten
dit: sed est cōminata
occisori cayn: vt patꝫ
in lr̄a. extra lr̄aꝫ igit
imo cōtra lr̄am sunt
oēs iste suppositiōes
Bur. per cōsequens
min⁹ auctentice.
¶ Item in eodem capi.
vbi postillator dicit
de cōtinentia Ade p⁹
mortē Abel vsqꝫ ad
generationem Seth
Bur. dicit illā cōtinē
tiaꝫ hr̄e vim ex fabu
lis hebreoꝝ: sed hoc
nō videtur: nā Stra
bus vt eū allegat magister historiarū dicit Adam vouisse
cōtinētiaꝫ sempiternā: sed p angelū deo iubēte admonitus
votū soluit: vt dei fili⁹ ex eo nasceretur: potius eni rō addu
cta p Bur. de Lamech iudaica fabula vr̄. Item in codē
ca. vbi postillator ꝓpter lr̄am hebraicā que hꝫ: Cepit iuo
cari nomē dn̄i vacat. dicit hebreos expone de idolatria: sꝫ
Bur. hebreoꝝ expōnē iprobans: nec tamē quod p li vacat
intelligi debeat exponens: dicit duo: Primū ꝙ iuocare no
mē dn̄i semp sonat in bonū. secūdū ꝙ in p̄ma etate nō fu
it idolatria. allegat eni ad hoc sanctū Tho. secūda secūde
q. xciiij. sed primū dictū nō vr̄ verū: quia in ꝓphis ⁊ euan
gelio sepe iteratur: Populus hic labijs me honorat ⁊c̄. Et
cū oratione multiplicaueritis nō exaudiā. q̄ cū ad inuoca
tionē dei ptineant nō tamē sonāt in bonū vt patet. esto tn̄
ꝙ simpliciter dictū semp sonaret in bonū: non tamē cū ad
dito distrahente: cuiusmodi vr̄ significari p li vacat: nec se
cūdū dictū ē ita certum qn̄ sententia magnoꝝ patiatur in
stantiam: nec rō sancti Tho. ad id cogit: quia si memoria
recēs creationis exclusit idolatriā p mille ⁊ plures annos:
memoria seuere punitionis p diluuiū debuit excludere ad
huc p plures annos. certū tamē est ꝙ cito post diluuiū de
fluxerūt ad idola hoīes: imo beatus Aug. xvj. de ciui. dei
dicit ꝙ a bn̄dictione filioꝝ noe vsqꝫ ad abraā de cōmemo
ratione iustoꝝ qui deū pie colerēt p ānos pl⁹ q̄ mille silet
aliqs tn̄ nō defuisse credendū ē: hec Aug.

SIc est liber generationis Adam. ¶ Capit. V.
Hic cōsequenter ponit recapitulatio generatōis

SIc est ¶ Capit. V. liber generationis Adam: in die qua creauit deus hominem: ad similitudinē dei fecit illū: masculū ⁊ feminā creauit eos: ⁊ bn̄dixit illis: ⁊ vocauit nomē eoꝝ adā in die qua creati sunt. Uixit autē adam cētū triginta annis: ⁊ genuit filiū ad imaginē ⁊ similitudinē suā: ⁊ vocauitqꝫ nomē eius Seth. Et facti sūt dies Adaꝫ postq̄ genuit seth octingenti anni: genuitqꝫ filios ⁊ filias. et factū ē omne tēpus qđ vixit adā anni nongenti triginta: ⁊ mortu⁹ ē. vixit quoqꝫ seth cētū qnqꝫ annis: ⁊ genuit Enos. Uixit quoqꝫ Seth postq̄ genuit enos octingētis septē annis: genuitqꝫ filios ⁊ filias. Et facti sunt oēs dies Seth nōgentoꝝ duodeci ānoꝝ: ⁊ mortu⁹ ē. Uixit vō enos nonaginta annis: ⁊ genuit caynā. P⁹ cu⁹ ortū vixit octingentis qndeci annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Factiqꝫ sūt oēs dies enos nōgēti qnqꝫ anni: ⁊ mortu⁹ ē. vixit quoqꝫ Caynan septuaginta ānis ⁊ genuit malalehel. ⁊ vixit Caynaꝫ postq̄ genuit malalehel octingētis q̄dragita annis: genuitqꝫ filios ⁊ filias. Et facti sūt oēs dies caynan nōgenti decē anni ⁊ mortu⁹ ē. Uixit aūt Malalehel sexagintaqnqꝫ annis: ⁊ genuit Jared. Et vixit Malalehel postq̄ genuit Jared octingentis triginta annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et fci sūt oēs dies malalehel octigēti nonagi

Ade: vt in illa deducatur de qua Christus erat nascitu
rus: ⁊ primo ponitur in generali recapitulatio: secūdo
generationis electe deductio: ibi Uixit aūt Adā. Dicit
ergo: a Hic ē liber .i. recapitulatio breuis. b ¶ Ge
nerationis Ade. prout predictū ē capitulo precedenti.
c In die q̄ cre
auit ⁊c̄. Ex hoc
dicunt hebrei ꝙ
Adam i ipsa die
creationis sue ge
nuit filios cū ad
huc eēt in paradi
so: vt supra dictū
est: sed qr docto
res catholici te
nent cōtrariū: iō
dicenduꝫ ꝙ dies
hic nō accipitur
pro die naturali
vel artificiali tm̄
sed accipitur hic
singulare p plu
rali: sic supra di
ctum ē. ij. ca. Iste
sunt generationes
celi ⁊ terre: qn̄ cre
ate sunt in die q̄
fecit dn̄s celum ⁊
terrā ⁊ omne vir
gultum agri: ⁊ tn̄
certū ē ꝙ oia ista
nō sūt facta vna
die sed pluribus
⁊ eodem mō acci
pitur hic: In die
.i. in dieb⁹: quia
alia die fuit hoīs
creatio: ⁊ alia ei⁹
generatio .s. post
electionē de paradiso. alia patent ex dictis vsqꝫ hic:
d ¶ Masculū ⁊ feiaꝫ ⁊c̄. Hic accipit creatō large p for
matōe. e Et vocauit nomē eoꝝ adā. Nōndū ꝙ hoc
nomē adā ē cōe seu appellatiuū i hebreo: sic hoc nomē
hō i latio: ⁊ iō sic hoc nomē hō ē cōis generi ⁊ accipit
p viro ⁊ mulie: ita ⁊ hoc nomē adā i hoc loco accipit.
Qr aūt approp̄atū ē p̄mo hoī: hoc ē ꝓpt eminētiā ipsi⁹
ad alios hoīes: sicut hoc nomē phs appropriat Aristo
teli ad denotandū ei⁹ excellētiā sup alios phos. f
¶ Uixit aūt adā. Dimissa generatōe Cayn reprobata ice
pit deducere generationē electā ipsi⁹ Seth: i q̄ deductō
ne p̄mittit trūcū .s. adā. secūdo ramos .i. filios ab eo de
scēdentes p ipsū Seth: ibi Uixit q̄qꝫ seth ⁊c̄. tertio po
nit fructū .s. ipsū Noe: q̄ fuit stipes secūdus i generatōe
electoꝝ: ibi Uixit q̄qꝫ Lamech. Circa primū dicit sic
f ¶ Uixit aūt adā ⁊c̄. fm Methodiū ⁊ aliqs alios do
ctores hic tacēt cētū āni vite ade: q̄b⁹ luxit Abel: fm he
breos āt nihil omittit. g Et genuit filiū ⁊c̄. .i. desti
tutū origiali iusticia: ⁊ p ꝯn̄s peccatorē ⁊ mortalē q̄lꝭ iā
erat adā. Alr̄ expōit: Ad imaginē ⁊c̄. .i. pfectū i ꝯgnitōe
dei ⁊ tiore: sic eū decuit adā p h⁹ eū distiguēdo a cayn:
⁊ ei⁹ posteritate: ⁊ h⁹ vr̄ meli⁹ dictū: qr si itelligēt de de
stitutōe ab origiali iusticia mag debuissꝫ hoc dici i ge
neratōne Cayn: vt vr̄: h ¶ Genuitqꝫ filios ⁊ filias. s.
post ipsum Seth: quoꝝ nomia non exprimūtur: quia
eoꝝ genealogia nō deducitur. i Et factū ē ⁊c̄. p̄t
cētū annos q̄ hic sbticēt sꝫ aliqs doctores: vt p̄dictū ē

legat lr̄a sicut iacet vsqꝫ ibi: k ¶ Et ābulauit Enoch
cum deo. iuste viuendo: sicut sequenti capit. dicitur de
Noe: l Et nō apparuit ⁊c̄. Dicūt iudei ꝙ lꝫ esset iu
stus ⁊ bon⁹: tamē habebat pronitates magnas ad ma
lū: quib⁹ cū difficultate summa resistebat: ⁊ ideo ex di
uina prouidētia
mortuus ē an̄ ter
minū vite sue na
turalis ne laberet
in peccatum: fm
ꝙ dicit: Sap. ii
ij. Justus si mor
te p̄occupat⁹ fue
rit refrigerio erit
⁊c̄. ⁊ seqtur: Ra
ptus ē ne malicia
mutaret animuꝫ
eius. Doctores āt
catholici dicūt ꝙ
ꝓpter excellētiaꝫ
sue virtutis assū
ptus fuit a deo: ⁊
positus i paradi
so terrestri: vbi ⁊
Helias postea ra
ptus ē: vt hr̄. iiij.
Re. ij. cap. ⁊ inde
exituri sunt ad p̄
dicādū cōtra pfi
diaꝫ Antichristi:
⁊ hoc magis vr̄
sonare lr̄a: quia
de ipso non dicit
hic ꝙ sit mortu⁹
sicut de alijs: sed
ꝙ nō apparuit .s. inter hoīes peccatores. m Quia
tulit eū deus. de medio eoꝝ ad locū predictum. seqtur
n ¶ Et facti sūt ⁊c̄. Eodem .s. anno quo iundauit di
luuiū parum anteq̄ inūdaret: fm ꝙ dicit Hiero. li. de
hebra. q̄ōni. Et hoc pōt videri p lr̄am: quia si accipiāt
sexcenti anni quib⁹ vixit Noe ante diluuium: fm ꝙ
dicitur infra. vij. ca. Eratqꝫ sexcētoꝝ ānoꝝ qn̄ diluuij
aque iundauerūt sup terraꝫ: ⁊ iterū cētum. lxxxij. anni
quib⁹ vixit lamech anteq̄ noe eēt genitus: ⁊ cētū. lxxx
vij. quib⁹ vixit mathusalē ante natiuitatem lamech fi
lij sui: ⁊ aggregetur totū simul ieniūtur nōgenti sexa
gintanouē anni: ⁊ sic patet ꝓpositum. Si aūt querat
qūo hoīes illius tpis ita diu viuebant. Ad hoc pōt rō
multiplex assignari. Prima est ex bonitate cōplexio
nis primoꝝ parentū: fuerant eni a deo imediate forma
ti ⁊ per cōsequēs optime cōplexionati: ⁊ sic ad lōgiorē
vitam dispositi: ⁊ illa bonitas ꝯplexionis magis venit
ad hoīes ꝓpinquos illius tpis q̄ ad remotos tpis mo
derni. secūda ē ex mō viuendi: qr tpate viuebāt. tertia
ē ex bonitate nutrimēti: quia ante diluuiū terrenascen
tia fuerūt meliora q̄ post: quia iundatio diluuij fuit p
maiori parte ex aquis oceani: fm ꝙ dicitur infra. vij.
ca. Rupti sunt oēs fontes abyssi magne: aque aūt salse
iducūt sterilitatem terre: ⁊ p ꝯn̄s reddūt terrenascētia
peiora ex q̄b⁹ abbreuiatur hoīs vita. Quarta ex scia
Ade quia formatus fuit in pfectione scientie: vt supra
dictū ē. ij. ca. ⁊ ideo cognouit virtutes fructuū herbaꝝ
⁊ lapidū que faciūt ad conseruandā sanitatem ⁊ vitaꝫ
prolōgandā: ⁊ de hoc docuit hoīes ad vitam prolōgā
dam. Quinta ex bono aspectu siderū sup regionē illā
in qua manebāt: qui aspectus multū facit ad lōgitudi

taqnqꝫ anni ⁊ mortuus est. Uixitqꝫ iared cētūsexagintaduobus annis ⁊ genuit Enoch: ⁊ vixit Jared postq̄ genuit enoch octingentis ānis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti sunt oēs dies iared nōgēti sexagitaduo anni: ⁊ mortu⁹ est. Porro Enoch vixit sexagitaqnqꝫ annis: ⁊ genuit Mathusalē. ⁊ ābulauit enoch cuꝫ deo. Et vixit Enoch postq̄ genuit mathusalē trecētis annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti sūt oēs dies Enoch trecenti sexagintaqnqꝫ anni: ābulauitqꝫ cū deo: et non apparuit: qā tulit eū de⁹. Uixit quoqꝫ mathusalē cētū octagitaseptē annis: ⁊ genuit Lamech. Et vixit mathusalē postq̄ genuit Lamech septingētis octogintaduob⁹ annis ⁊ genuit filios ⁊ filias. et facti sunt oēs dies mathusalē nōngēti sexagintanouē āni: ⁊ mortu⁹ ē. Uixit aūt Lamech centū octogintaduob⁹ annis: ⁊ genuit filiū Uocauitqꝫ nomē ei⁹ noe dicens: Iste cōsolabit nos ab opibus ⁊ laborib⁹ manuū nr̄arū in terra: cui maledixit dn̄s. Uixitqꝫ Lamech postq̄ genuit Noe qngentis nonagintaqnqꝫ annis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti sunt oēs dies lamech septigēti septuagintaseptē āni: ⁊ mortuus est.

nē vite: sed p motum celi ꝯtinuū mutatus est tpe ꝓcedēte
Sexta ex diuina dispōne hoc ordināte vt per lōgam vitā
hominū cito multiplicaretur gen⁹ hūanū. Item vt hoīes
illius tpis p lōgā vitā possent hr̄e expientias de cursu celi
⁊ effectib⁹ siderū ⁊ aliarū rerū: que expientie sunt p̄ncipia
artis ⁊ scie: vt hr̄. j.
metaph. Item vide
mus magnā latitudi
nē in q̄titate molis i
natura humana: qr
aliqui sūt valde pui
sicut Pygmei: q̄ dicū
tur hoīes lōgitudine
vnius cubiti tm̄. alij
aūt sūt valde magni
sicut Gigantes. vnde
Deu. iij. ca. dr̄ de Og
rege Basā. Mōstrat
lectus eius ferre⁹ qui
ē in Raboth filioꝝ
Ammon hn̄s nouē
cubitos longitudinis
⁊ q̄tuor latitudis ⁊c̄.
vn̄ ⁊ Aug⁹. d. xv. de
ci. dei. c. viij. ꝙ vidit
dentē gigantis qui si
diuideret minutatiꝫ
faceret cētū dētes ho
minū cōis stature: si
igitur ē tāta latitudo
⁊ excessus vni⁹ ad al
terū in q̄titate molis
non vr̄ irrōnabile ꝙ
fuerit tantus excessus
in q̄titate duratōnis
hoīm p̄moꝝ ad illos q̄ nē sūt: sic scriptura determinat. Itē
i q̄titate duratōis vr̄ etiā magna latitudo: qr eti dr̄ Pygme
is dr̄ ꝙ .v. āno generāt: ⁊ .viij. āno senescūt: ⁊ iō si hoīes alij
tātū excedūt eos i q̄titate duratōis qr viuūt cōiter. lxx. vel
lxxx. ānis: nō ē mirādū si hoīes p̄me etatis tātū excedebāt
modernos in q̄titate durationis. Ego aūt tot rōnes iduxi
ad ꝓpositū ostendendū: qr si vna p se nō sufficit plures si
mul sumpte videntur ꝓpositum p̄suadere. sequitur: o
¶ Uixit aūt Lamech. ⁊ patet lr̄a vsqꝫ hic: p Iste consola
bitur nos. Hoc exponitur cōiter de noe eo ꝙ repatur⁹ erat
seculū: qđ erat ad cōsolationē illoꝝ qui timebāt ipsum to
taliter deficere p diluuiū. In hebreo aūt hr̄: Iste quietabit
nos ⁊c̄. ⁊ huic lr̄e cōsonat iterpretatio h⁹ nois Noe: qđ iter
pretatur requies: ⁊ rō h⁹ iterpretationis exprimitur cū dr̄
Uocauitqꝫ nomē eius noe dicēs: Iste quietabit nos. Et di
cūt hebrei ꝙ hoc nō dr̄ ꝓpe ꝓpter repatione seculi post di
luuiū: sed qr an̄ tēpus noe hoīes multū laborabāt in agri
cultura: qr ꝓprijs manib⁹ tm̄ colebāt eā. ipse aūt adiuenit
artē arādi i q̄ pl⁹ satis laborāt aialia q̄ hoīes: iō dr̄ dedisse
reqem hoīb⁹: ⁊ hoc vr̄ p lr̄aꝫ sequētē. q ¶ Ab opib⁹ ⁊c̄.
quia p artem arādi impositi sūt labores isti sup aialia.
r In terra ⁊c̄. Et ꝓpter hāc maledictionē fructificare
nō poterat nisi mult̄ laborib⁹ colēt. ⁊ ista expō vr̄ mag cō
sona lr̄e: pōt tn̄ ad ipsā aptari trāslatio nr̄a cū dr̄: Iste ꝯso
labit nos. qr magna ꝯsolatō fuit hoīb⁹ cū p artē arandi la
bor eoꝝ fuit posit⁹ sup aialia: ⁊ ꝓpt talē artem quā iuenit
noe vocat vir agricola. j. ix. ca. ¶ In ca. v. vbi dr̄ in
postilla: Qūo hoīes illi⁹ tpis viuebāt. Additio.
ISte rōnes q̄ assignātur ad diuturnitateꝫ vite ho
minū illi⁹ tpis ⁊ si valerēt ad aliqualē longitudi
nē vite: n̄ tn̄ videt ad tātā diaꝫ duratōis sufficē

Universidad de Deusto Biblioteca

bonitas eni cōplexionis ꝛ etiā modus viuēdi tpatus lʒ nō
in multis: in quibusdam tn̄ iuenitur. ponit eni Galien⁹ in
suo tegni: possibile ēē cōplexionē tpatissimā prout huma
ne nature ptinet iueniri quam vocāt euchraton: ꝛ multo
magis possibile ē hominē boni regiminis reperiri: nūq̄ tn̄ a
tertia etate ꝛ citra repitur aliquis qui.cc.annos fere attin
gat. Christus eni qui p spūmsanctū cōceptus ē optime cō
plexionatus fuit: ꝛ nō nisi tpate ꝛ virtuose i hac vita vixit
ꝛ tn̄ in iuuenili etate passus ē prout cōiter tenet ne i eo ap
pareret nature hūane diminutio: vt patet in.iij.pte.q.xlvj
arti.ix.in rn̄sione ad vltimū argumentū. Ex quo patet q̄
etas.xxxiij.annoꝝ in Christo erat iuuenilis: qd nō esset si
Christus fm naturā humanā habuisset viuere sicut adaʒ
ꝛ alij antiqui: quia si sic illa etas in qua fuit passus non es
set iuuenilis sed infantie seu pueritie. rō aūt sumpta ex bo
nitate nutrimēti ante diluuiū nō vr̄ valere: nā iundatio di
luuij plus debuit terrenascētia reddere peiora in tpe ppin
quiori ipsi diluuio q̄ in magis remoto: ꝛ tamē post dilu
uiū.s.in secūda etate legūtur hoies vixisse.cc. annos fere:
ꝛ cū magis a tpe diluuij fuerūt remoti plus fuit diminu
ta diuturnitas vite: illa etiā que adam cognouit de virtu
tib⁹ fructuū ꝛ herbaꝝ ꝛc. que faciūt ad prolōgandā vitaʒ
de quib⁹ dr̄ docuisse hoies: verisile est vt ꝛ addisceret Noe
ab antiquis suis: cū vita ipsius noe fuerit prolōgata sicut
vita eoꝝ qui fuerūt in prima etate: qui quidē noe cū iustus
ꝛ pfectus fuisset: verisile ē vt doceret ea posteritati sue: qd
tamē nō apparet p effectū. bon⁹ etiā aspectus siderū ꝛsi fa
ciat ad lōgitudinē vite nō tamē tantā dissimilitudinē face
ret: nec etiā astronomi hoc vidētur tradere. Sexta aūt rō
quā ponit.s. q̄ fuit ex diuina dispōne hoc ordināte: cōcedē
da ē. sapientia eni diuina oia disposuit suauiter: Sap. viij
ca. sed rōnes quas assignat ad h⁹modi dispōnē diuinā sūt
min⁹ sufficientes: nā nihilo min⁹ multiplicaretur gen⁹ hu
manū p vitam breuem sicut mō q̄ p longaʒ vitā sicut tūc
ꝛ forte citius sicut mō: nā tūc icipiebāt generare post cētuʒ
annos ꝛ mō ante.xx. ꝛ sic in primo cētenario vnius primi
generantis possent generari multi filij ꝛ nepotes ꝛ pnepo
tes: q̄rū q̄libet vel maior ps infra illū cētenariū generasset
ꝛ sic magis multiplicaret gen⁹ humanū: qd manifeste pōt
hr̄i in multiplicatione filioꝝ israel in Egypto: de quib⁹ in
Deute.x.ca. In.lxx. aiab⁹ descēderūt pres vr̄i in Egyptum
ꝛ nūc posuit te deus sicut stellas celi in multitudine. mani
festū ē eni q̄ popul⁹ israelitic⁹ nō fecit morā in egypto tā
to tpe q̄to Adā ꝛ Seth filius ei⁹ abstinuerūt a generatōe
nā adam abstinuit p cētū.xxx.annos. ꝛ Seth cētū.v.ānis
q̄ faciūt.cc.xxxv.annos: ꝛ popul⁹ israelitic⁹ in egypto fuit
cc.x.ānis. put infra patebit. Alia etiā rō quā assignat ad
diuinā dispōnē.s. vt hoies illius tpis possent hr̄e expienti
as de cursu celi ꝛ effectib⁹ siderū ꝛc. nō vr̄ valere. cursus ei
celi ꝛ siderū q̄ magna ꝛ difficili iuestigatione idiguit fuit p
fecte declaratus tpe grecoꝝ qn̄ Ptholome⁹ pfecit libꝝ Al
magesti: in quo oēs cursus celi ꝛ siderū plene tradūtur: ꝛ
tamē iuestigatio sua icepit a tpe cuiusdam predecessoris q̄
eū precessit p.ccc.annos fere ꝛ nō plus: vt i eodem libro hr̄
vn̄ illud tempus sufficit ad illā iuestigatōnē. Similiter ad
cognoscendos effectus siderū de quib⁹ ipse Ptholomeus
large ait in libro q̄dripartito ꝛ in centiloquio suo: cui⁹ sen
tentias sequūt astronomi qui ei successerūt: vn̄ ppter hec
ꝛ similia nō fuit necessaria diuturnitas vite in antiquis. ꝛ
ideo potius tenēdum est cū Augustino: qui i libro de ciui.
dei. de hac materia tractans sic ait: Annoꝝ ista numerosi
tas cuiusq̄ hois qui tempib⁹ illis fuit nullis nunc talibus
documētis venire pōt in expimētū. nec tamē ideo fides h⁹
sacre historie deroganda ē: cui⁹ tanto iprudentius narrata
nō credim⁹ q̄to ipleri citius prenūciata cōspicim⁹: hec ille
ꝛ nimirū si Augustin⁹ qui tant⁹ ecclesie doctor fidelissim⁹
fuit: hoc asserit esse oino supnaturale: qd patet ex hoc
qd in predicta auctoritate cōtinetur. s. q̄ ista numerosi
tas nullis documētis in expimentum venire posset: cū
ipse Rabi Moy. hebreus in suo libro de directione p
plexoꝝ istā diuturnitatem vite attribuit miraculo di
uino. dicit etiaʒ ꝛ forte nō icōuenienter q̄ diuturnitas
fuit solū in illis que in sacra scriptura noiant. s. Adā:
Seth: ꝛ Enoch ꝛc. nō aūt in alijs cōtpancis. qui vt dic
nō tam diuturne viuebāt: sed sicut post diluuiū: cuius
rō ē fm eū: nā vt dicit: ideo deus disposuit illos tā diu
turne viuere vt fides de creatione mūdi quā pagani p
maiori pte negabāt in cordib⁹ fideliū magis radicaret
qd sic factū ē. nā Lamech pr̄ ipsius Noe cōcurrit in vi
ta cū ipso adā. Abraam etiā qui principalis fuit i fidei
predicatione erat.lxiij.annoꝝ qn̄ mortuus ē noe: ꝛ sic
testimoniū creationis mūdi venit satis de ppiquo ad
tempus abrae: q̄ de adā ad lamech: de lamech ad noe
ꝛ deinde ad abraam.

In eodē ca. vbi dr̄ i postilla: Et dicūt hebrei q̄ hoc
nō dr̄ ppter repationē seculi ꝛc. Additio.ij.

Hec expō hebreoꝝ nō vr̄ hr̄e fundamētū i lr̄a
si eni noe fuisset prim⁹ iuētor artis arādi hoc
expressisset scriptura sicut supra q̄rto capit.
de iuentione musice artis ꝛ ferrarie ꝛ h⁹modi. Qr aūt
allegat postillator de hoc q̄ noe vocatur vir agricola
infra.ix.ca. magis facit cōtra hanc expōnē: nā ibi legit
Cepit aūt noe vir agricola exercere terram. Ex quo in
telligitur q̄ tūc in plātatione vinee cepit esse agricola:
ꝛ nō ante. veritas etiā hebraica nō dicit: iste quietabit
nos: sed iste cōsolabit nos. qd cōsonat pme expōni.

Replica correctorij cōtra Burgen. cauillātem.

In capit.v. vbi postillator multas adduxit p
suasiones ad hoc q̄ hoies pme etatis tādiu
viuere potuerūt vltra vitā aliarū etatū: ꝛ in
fine pclusit: Adduxi multas rōnes vt si vna nō sufficit
p se plures simul sumpte vel oēs videāt ppositū psua
dere: iter quas etiā sexta ē beati Aug.xv. de ci. dei ca.
ix. ꝛ cū postillator nō velit eas ēē demōstratiuas sed p
suasiuas: Bur. tn̄ occasiōes cōiter querēs lōgā facit dis
gressionē ptractās quasdā rōnes q̄si singulas q̄s tn̄ po
stillator nec reputat singulas singulariter sed oēs siml
psuasiuas. Item in eodem capitulo vbi postillator
prefert expōnē hebreoꝝ sup illo verbo: Noe cōsolabit
nos ab opib⁹ ꝛ laborib⁹ manuū nr̄arū in terra cui ma
ledixit deus dicens q̄ noe iuenit artem arandi cū aiali
bus cū ante hoies cōsueuerant manib⁹ terram operari
ꝛ hec fuit hoib⁹ magna consolatio. ꝛ igitur.ix.capit.
Noe vocatus ē vir agricola. Sʒ Burgē. se opponit di
cens q̄ noe fuisse iuentorem agriculture non hʒ funda
mētum ex lr̄a: quia supra dr̄ expresse de iuentore musi
ce ꝛ ceterarū artiū: quod hic de noe nō dicitur. Ad qd
videtur dicendū q̄ scriptura iter electoꝝ opa nō facit
curā recensendi de iuentorib⁹ artiū: sicut iter opa repro
batoꝝ supra fit mētio. a pncipaliorib⁹ eni cōsueuit fieri
denoiatio. Sicut igitur pncipalis occupatō reprobato
rum ē circa mūdana: ita electoꝝ pncipaliter circa diui
na. argumētū igitur Bur. non est a simili: ꝛ q̄ Burgē.
dicit allegatū postillatoris videlicʒ q̄ noe dictus ē vir
agricola facere cōtra mētionē postillatoris: quia dicit i
lr̄a allegata: Cepit aūt noe vir agricola exercere terrā.
qd Bur. dicit itelligi debere q̄ post diluuiū i plātatōe
vinee cepit ēē vir agricola ꝛ nō ante. sed hic itellectus
Bur. nō hʒ fundamētū ex lr̄a: q̄ non dr̄ Cepit noe vir
agricola ēē: sed agricola exn̄s cepit terrā exercere p⁹ di
luuiū: an̄ diluuiū eni artē iuenit p quā post diluuiū ce
pit exercere terrā i vincarū cōditōe: plātatōe: ꝛ ceteris.

Noe vo. Descripta multiplicatōe Cap.VI.
hominū p primū stipitem. s. Adam. hic con
sequenter describitur p secūdū. s. Noe. Et pri
mo describitur ipsius noe generatio. Secūdo sue gene
rationis multiplicatio.x.ca. ibi Hec sunt generationes.

Noē vero cū .VI.
qngentoꝝ eēt anno
rum: genuit sem: ꝛ cham
ꝛ iaphet. Cūq̄ cepissent
hoies multiplicari sup ter
rā: ꝛ filias pcreassent: vidē
tēs filij dei filias hoium q̄
eēnt pulchre: acceperūt si
bi vxores ex oibus q̄s ele
gerant: dixitq̄ deus: Non
pmanebit spiritus meus i
hoie in eternū: q̄ā caro est:
Erūtq̄ dies illius cētū vi
ginti ānoꝝ. Gigātēs aūt
erant sup terrā in dieb⁹ ill.
Postq̄ eni igressi sūt filij
dei ad filias hoium: illeq̄
genuerūt: isti sūnt potētes
a sclō viri famosi. Uidēns
āt de⁹ q̄ mlta malicia hoi
nū eēt i terra: ꝛ cūcta cogi
tatio cordis intenta eēt ad
malū omni tēpe: penituit
eū q̄ hoiem fecisset i terra

Circa primū ad
huc primo descri
bitur dicta gene
ratio: secūdo ipsi
us Noe stat⁹ siue
cōditio: ibi Cūq̄
cepissent. Circa
pmū dr̄ sic: a
Noe vo cū q̄ngē
toꝝ eēt ānoꝝ ꝛc.
Hic pōt queri: q̄
re tantū tardauit
ad generandū: q̄
alij pcedentes cir
ca cētesimū annū
generauerunt: vt
patet ex pdictis:
Rn̄dent hebrei
q̄ hoc fuit: quia
dn̄s disposuerat eū saluare in diluuio cum sua poste
ritate tota. si aūt in cētesimo anno generasset infra q̄n
gentos annos sequentes ante diluuiū: q̄ sexcētoꝝ an
noꝝ erat Noe qn̄ inūdauit diluuiū fuissent tot ex eo
ꝛ filijs eius multiplicati q̄ fuissent iter eos multi mali
de quib⁹ nō eēt dignū q̄ saluarētur. Item tot psone cū
necessarijs ad vitam p annū integrū quo durauit dilu
uiū nō potuissent cōpetenter in arca collocari. b
Genuit Sē: ꝛ Cham: ꝛ Japhet. Dicūt hebrei q̄ sem n̄
fuit primogenit⁹ noe: qd probāt: q̄ hic dr̄ q̄ q̄ngentesi
mo anno vite sue cepit generare: ꝛ sic primogenit⁹ eius
erat cētum annoꝝ tpe diluuij: q̄ tūc fuit noe sexcētoꝝ
annoꝝ. Sem vo nō habuit cētū annos vsq̄ post dilu
uiū p duos annos: vt dr̄ infra.xj.ca. Dicūt tamē q̄ pre
ponitur alijs ppter dignitatem circūcisionis: q̄ natus
fuit circūcisus: sed hoc vr̄ ficticiū q̄ Abraā dr̄ pr̄ circū
cisionis: ꝛ q̄ hoc signū primo accepit a deo. ideo aliter
dicendū fm predictam opionē de pmogenitura: q̄ hic
pmo noiat ppter reuerentiā patriarcharū ꝛ Christi ma
xime q̄ ab ipso descēderūt: vn̄ ꝛ infra.xlviij.ca. Jacob
patriarcha bn̄dicēs filijs Joseph pposuit Ephraim iuni
orē ipsi Manasse: qm̄ futurus erat in prolē maiorē: vt
ibidem dr̄. Nō q̄ sem vbiq̄ debet scribi p m. in fine.
c Cūq̄ cepissent ꝛc. Hic pn̄ter describitur stat⁹ noe
ꝛ cōditio: ꝛ primo an̄ diluuiū: secūdo i diluuio.vij.ca.
tertio post diluuiū.viij.ca. Circa primū sic pceditur
q̄ pmo cā diluuij generaliter decernit. secūdo ipse noe
excipitur: ibi Noe vo iuenit graz. tertio arce cōstructio
pcipitur: ibi Fac tibi arcā. Circa primū sciendū q̄ cā
diluuij fuit multiplicatio peccati: ex q̄ secuta ē puoca
tio ire dei. ꝛ ista duo pluries hic replicātur vt magni
tudo peccatoꝝ ꝛ offense dei ostendatur. dicit igitur:
c Cūq̄ cepissent hoies multiplicari. ad ostendendū
q̄ multiplicatio peccatoꝝ nō icepit tpe noe sed ante.
d Uidentes filij dei. hoc exponitur multiplr. Uno
mō p hoc itelligūtur demones icubi: q̄ dicūtur filij dei
ppter naturā spūalē: vn̄ ꝛ Job.j.ca. dr̄ Sathan fuisse
iter filios dei: ꝛ isti i specie humana cōmiscuerūt se mu
lierib⁹: ꝛ inde nati sunt gigantes: vt dr̄ infra: Gigantes
aūt erant in terra. Sed hec expō nō vr̄ rōnabilis: quia
hic exprimitur cā diluuij q̄ inūdauit in penā peccato
rū. diluuiū aūt nūq̄ fuit i penā demonū: sed tn̄ hoim
ideo aliter exponit Rabi Sa. dicens q̄ hec est lr̄a: Filij iu
dicū vel potentum: quia nomē hebraicū quod ibi ponit
scilicet eloym aliq̄n accipitur pro deo: ꝛ aliq̄n pro dijs in
plurali: aliq̄n pro iudicib⁹. vn̄ Exo.xxij. vbi translatō nr̄a
habʒ: dn̄s dom⁹ applicabitur ad deos. i. ad iudices: in he
breo dicit: applicabi
tur ad eloym. Dicit
iste igitur q̄ filij iudi
cum ꝛ potentum qn̄
videbant filias sub
ditorum pulchre or
nari: ꝛ qn̄ dabant ad
nuptias q̄ accedebāt
ad ipsas cognoscēdo
eas carnaliter anteq̄
mariti eas cognosce
rent: sed hec expō nō
vr̄ adhuc rōnabilis:
quia ista causa dilu
uij fuisset pticularis
.s. q̄tū ad potētes so
lū. sʒ.j.eo.ca. dr̄ pn̄
Ois q̄ppe caro corru
pat viā suā. nec gene
rale diluuiū iduci dbuissʒ ppr̄ cāʒ pticularē. ꝛ iō alit expo
nit ꝛ meli⁹: q̄ filij dei h itelligūt illi q̄ descēderūt de Seth
q̄ a pre suo fuerāt instructi i cultu diuio: vn̄ ꝛ i plib⁹ locis
ve.ac no.te. fideles vocāt filij dei. Per filias hoiʒ itelligūt
mulieres descēdētes de Cayn: q̄ erāt curiose dissolute ꝛ lu
brice: ꝛ de illis pcepat seth filijs suis de volūtate dn̄i q̄ n̄
pherēt mr̄imonia cū eis: sicut dn̄s pcepit filijs israel vt nō
pherēt mr̄imōia cū mulierib⁹ chananeis: sʒ filij Seth pce
dēte tempe trāsgressi sunt hoc pceptū: ꝛ hoc est qd subdit:
Acceperūt sibi vxores ꝛc. ꝛ seq̄t: e Dixitq̄ de⁹. pdictis
puocat⁹: f Nō pmanebit ꝛc. Hoc expōit vno mō sic:
g Spūs me⁹. i. idignatio. h In hoie. i. p̄ hoieʒ. i
In etnū. ac si dicat q̄ n̄ irascar p̄ eū irrōnabilr: sic p̄ āgelū
malū c⁹ peccatū ē irremediabile. k Qr caro ē. i. hn̄s pni
tatē ad peccādū ex carne aiaʒ aggrauāte: ppi qd ē mag si
bi pcēdū puniēdo eū pēa tpali ꝛ n̄ etna. Alr expōit Ra. sa.
dicēs q̄ hec ē vitas lr̄e: Nō disceptabit spūs me⁹ i etnū. ac si
dicēt de⁹ vsq̄ nc tenui sniaʒ de deletōe generi hūani p dilu
uiū i suspēso p modū c⁹dā disceptatōis: sʒ ex nc pferā sniaʒ
Qr caro ē. i. nimis iplicat⁹ peccatis carnalib⁹: verūtn̄ ad de
claratōeʒ iusticie mee differā executōeʒ snie mee: vt hēat lo
cū pn̄ie: ꝛ hoc ē qd sbdit: l Erūtq̄ dies ꝛc. Nō ei pōt
dici q̄ hic detmiet tēp⁹ vite hūane p⁹ diluuiū: q̄ multi di
uti⁹ satis vixerūt p⁹ diluuiū: vt pʒ.j.xj.ca. sed determinat
tēp⁹ a platōe snie diuie vsq̄ ad executionē: i q̄ poterāt peni
tere: ꝛ hoc idē dicit Hiero. li. de hebra. q̄oni. Itē pʒ q̄ hec
snia fuit data.xx. ānis an̄q̄ noe generaret: q̄ iter pmā eius
generatōeʒ ꝛ inūdationē diluuij fuerūt tn̄ cētū ani: q̄ q̄n
gētoꝝ ānoꝝ erat qn̄ cepit generare: vt dictū ē. ꝛ sexcētoꝝ
ānoꝝ tn̄ qn̄ diluuiū inūdauit vt hr̄ vij.c. m Gigātes āt
erāt. i. pceri excedētes hoies i statura: ꝛ robusti virib⁹ ꝛ icō
positi morib⁹: nec valʒ qd supra dictū ē tales fuisse genitos
a demonib⁹: q̄ etiā p⁹ diluuiū i q̄ deleti sūt oēs isti legūtur
fuisse gigātes: Deut.ij. ꝛ.iij.c. ꝛ.ij.re.xxj. q̄ tn̄ fuerūt ab hoi
b⁹ geniti. n Isti sr̄ ꝛc. i. ab ātiq̄. o Uiri famosi. s. male
fame: q̄ raptores ꝛ luxuriosi: vn̄ seq̄t. p Uidēs ꝛc. q̄tū
ad multitudinē vicioꝝ. q Et cūcta ꝛc. Ex q̄ pʒ q̄ pecca
bāt nō ex passiōe tn̄: sʒ ex certa malicia. r Oi tpe. q̄tū
ad ptinuationē peccatoꝝ suoꝝ. s Penituit ꝛc. Pnia
aūt ꝛ dolor ꝛ cetere passiones nullo mō sunt i deo fm rē:
sed fm silitudinē: ꝛ ideo dicitur penituisse: q̄ ad modum
penitentis se habuit volēs dissipare quod prius fecerat.

Universidad de Deusto Biblioteca

v ¶Et pcauens in futurū. ne multiplicarētur talia mala
x Et tactus dolore cordis ⁊c. q2 ad modū dolētis se habuit delēdo hoiem quē formauerat ad imaginē suā.
y ¶Ab hoie vsq3 ad aiantia ⁊c. q2 peccata hoim facta fuerant in terra: ideo ad detestationē criminis deleta sūt aialia que habitant i terra.
z Ad volucres celi quia accipiūt ibi pastū. pisces aūt habitantes in aquis non sunt mortui p diluuiū: quia peccata hominū nō fuerūt facta in aquis. a ¶Noe vō. Hic cōsequēter a generali sententia diluuij noe cū filijs excipitur: cū dicit: Noe vero ⁊c.] Et caua subditur: b Noe vir iustus ⁊c.] ⁊ ideo cū alijs nō perijt.
c ¶In generationib9 suis. Hoc dupliciter exponitur. Uno mō ad diminutionē laudis sue: ac si diceret lȝ noe fuerit iustus ⁊ pfectus in cōpatione ad hoies illius tpis: q̄ mali erant: tamē si fuisset tpe Abrae paruȝ fuisset respectu eius. Alio mō ad augmētū laudis iustus ⁊ pfectus fuit etiaȝ iter malos homines qui ipsum nitebātur verbis ⁊ exemplis trahere ad malū multo maioris pfectionis fuisset si vixisset inter bonos. ⁊ hoc mō beatus Gregori9 dicit q ad laudem ipsius Loth dr̄ infra. xiij. ca. q habitauit in Sodomis: q2 inter hoies illos pessimos mūdiciam seruauit. d Corrupta est ⁊c.] q̄tum ad carnalia peccata. e ¶Et repleta est iniq̄tate. q̄tum ad fraudes ⁊ rapinas. f Omnis q̄ppe caro ⁊c.] .i. ois hō: q2 nō solū peccauerāt peccatis fornicatōnis ⁊ adulterij: sed etiam peccatis ꝯ nāȝ. Alio mō itelligit: ois caro quia etiā aues ⁊ aialia inordinate ꝯmiscuerant se cū illis que nō erāt sui generis vel spēi. sequitur: g Et ego dispdam ⁊c.] q2 p salsedinē aquarū diluuij ipsa terra peiorata ē. Hebrei aūt dicūt q tres palmi de supficie terre p aquas fuerūt tabefacti ⁊ in aquam cōuersi: ⁊ ideo addit h Cū terra. h ¶Fac tibi arcā. hic ꝯñter cōstructio arce precipitur cū dicitur: Fac tibi. i. ad saluteȝ tuā ⁊ aliorum qui tecū sunt saluandi. Arcā. q2 nō fuit facta p modū nauis: sed p modū arce quadrata latera hñtis: tñ erant inequalia vt dicetur infra: i De lignis leuigatis. i. dolatis ⁊ complanatis. k ¶Mansiūculas in arca facies. i. distinctōnes vt diuersa possint collocari distincte. l Et bitumine ⁊c.] Lr̄a hebraica hȝ pice. Qr̄ aūt fuit linita intrinsec9 ⁊ extrinsecus hoc fuit ppter magnū ipetum aquarū: ⁊ q2 diu stetit in aqua. Uasculū aūt in quo fuit positus Moyses fuit tm̄ linitum exterius: q2 nō diu stetit in aqua: nec etiā aqua in quā positus fuerat nō erat ita petrosa. Hebrei dicūt q hoc fuit ne mal9 odor picis noceret infanti interi9 posito.
m ¶Trecentorum cubitorum ⁊c.] Aliqui dicūt q isti cubiti qui describūtur hic in fabricatione arce fuerūt geometrici quorum vn9 cōtinet nouem vsuales. Sed tūc occurrit dubium quō edificiū tante lōgitudinis ⁊ latitudinis poterat simul cōtiguari ⁊ solidari? Hebrei aūt dicūt q fuerūt vsuales. Sed tūc occurrit dubiū: quō tot aialia ⁊ cibaria pote

ēt pcauēs i futurū: ēt tactus dolore cordis itrinsec9: delebo iqt hoiēȝ quē creaui a facie terre: ab hoie vsq3 ad aiantia: a rptili vsq3 ad volucres celi. Penitet eni me fecisse eos. Noe vō iuenit grāȝ corā dño. He sūt generatiōes noe: Noe vir iustus atq3 pfect9 fuit i generatōib9 suis: cū deo ambulauit ⁊ genuit tres filios: sem cham: ⁊ iaphet. Corrupta ē aūt terra corā dño: ⁊ repleta ē iiqtate. Cūq3 vidisset de9 terrā eē corruptam: ōis qppe caro corruperat viā suā sup terrā: dixit ad noe: Finis vniuerse carnis venit corā me: repleta ē terra iniquitate a facie eorum: ⁊ ego dispdā eos cū terra. Fac tibi arcā de lignis leuigatis: mansiunculas i arca facies: ⁊ bitumie linies itrīsec9 ⁊ exterinsec9: ⁊ sic facies eā: trecētorum cubitorū erit lōgitudo arce: qnq̄ginta cubitorū latitudo: ⁊ triginta cubitorū altitudo il lius. Fenestrā i arca facies ēt i cubito consūmabis summitatē ei9. Ostiuȝ aūt arce pones i latere deorsū cenacula ⁊ tristega facies i ea: Ecce ego adducaȝ aquas

rant ibi collocari? Istud tamē dubiū mihi vr̄ min9 q̄ primū: quia cubitus vsualis tenet pedem ⁊ dimidiū. i. in tantam lōgitudinē q̄ta est a cubito brachij vsq3 ad manū ſm aliquos. ſm alios vō tenet duos pedes. i. tantum spaciū q̄tum ē a cubito brachij vsq3 ad summitatem digitorum: qd est magis verisile iudicio meo. pedes etiā tpis illi9 erant multo maiores q̄ nūc: sicut ⁊ hoies erant maioris q̄titatis in mole ⁊ duratōne. Hebrei aūt loco cubitorum dicūt vlnarum. ex hoc tñ loco ⁊ pluribus alijs scripture vr̄ q vlna eorum esset cubitalis longitudinis tñ. n ¶Et triginta ⁊c.] Dicunt aliqui q corpus arce erat tante altitudinis preter tectū. Alij aūt dicūt q altitudo tecti hic includitur. o Fenestram in arca facies. Hebrei aūt hñt lucernā. ⁊ dicūt aliqui q ista lucerna erat lapis preciosus suo lumine illustrans arcā sicut carbūcul9. Alij aūt dicūt q fuit fenestra crystallina vt lumē reciperet ⁊ aquas prohiberet. Sed quia vr̄ difficile q vna fenestra sufficienter illuminaret tantuȝ edificiū: ⁊ maxime tot mansionib9 distinctum: ideo dicūt alij q erant ibi plures alie fenestre: sed vna erat maior ⁊ pncipalior: ⁊ ideo de illa sola fit hic mētio. p ¶Et in cubito ⁊c.] ab angulis arce supiorib9 tectum pcedebat sese cōstringendo: ita q in summitate latera nō distabant nisi p cubitū: ⁊ hoc erat vt pluuia descēdēs sup tectum extra arcā deflueret facilius: ⁊ vt arca iter ipetus vndarū staret firmi9. q Ostiū aūt arce ⁊c.] hic ē pūctus ſm hebraicā lr̄aȝ. Ostiū eni arce nō poterat couenieter poni in inferiori pte: quia arca fuit profunda inter aquas p duodeci cubitos ⁊ pl9 vt videbit inferius. Itē ſm expositores catholicos istud ostium fuit in cōfinio habitationis aialium ⁊ apothece: ita q ostiū erat supra duas māsiones. r ¶Deorsum cenacula ⁊c.] Hebraic9 textus hȝ infima: secūda: ⁊ tertia: vl' terna. Ex hoc pȝ q li deorsum cōiūgitur cū lr̄a sequēti ſm eni istā lr̄aȝ vr̄ q in arca erant tres māsiones ascendendo vna sup alteram: ita q infima vocabat sentina vel stercoraria q2 ibi feces defluebāt: ⁊ ista dr̄ fuisse simplex absq3 aliqua interclusione. media aūt vocabatur apotheca: q2 ibi reposita erant victualia: ⁊ dr̄ fuisse bicamerata: q2 aliqua aialia viuūt herbis: alia fructib9: ⁊ ideo in vna distinctione erant fructus: ⁊ i alia herbe. Superior aūt māsio q2 maior erat: erat distincta duabus iterclusionib9: ⁊ sic erant ibi tria spacia. medium erat pro hoib9 ⁊ auib9: duo aūt lateralia p aialib9 mitib9 ⁊ imitib9: vt pȝ i figura prima. Aliqui dicūt q iste q̄nq3 māsiones erant absq3 distinctione media vna super aliā ſm lōgitudinē ⁊ latitudinē arce: vt pȝ i figura secūda. Sciendū tñ q quadratū hui9 arce non pōt bñ

figurari in plano: sed figuratur vnū latus ſm lōgitudinē: ⁊ alia tria latera supponenda sunt p imaginationē suspicientis: sed pma expō magis cōsonat lr̄e in hebraico ⁊ latino. s Ponāq3 fedus ⁊c.] Nō loq̄tur hic de federe qd pepegit cū noe p apparitōnē iridis: vt hr̄. j. c. ix. sed magis de federe ad cōseruādū ipsū noe ⁊ societateȝ suā a malis hoib9 illi9 tpis dicebant eni q si viderent eū velle itrare arcā ipsuȝ iterficerēt: ne ipsi morientib9 i diluuio ipse remanēt ⁊ hoc ē qd vr̄ sonare lr̄a sequens t ¶Et ingredieris arcā tu ⁊ filij tui. .i. salui. cetera patent vsq3 ibi: v Ut possint viuē. Ex quo patet q pisces nō erāt ibi positi: q2 saluati sunt i aq̄s. peccata eni ppt̄ q̄ dñs adduxit diluuiū sup terram facta fuerūt in terra ⁊ non in aq̄: ⁊ ideo pisces nō sūt mortui sicut alia aialia ⁊ aues. x
¶Tolles igitur ⁊c.] Ad munitionē arce vsq3 ad annū integrū: q2 ad tantū tpis fuerūt in arca: vt patebit infra. y Et erūt ⁊c.] Nō tñ idifferēter ⁊ cōiter: sed singula singulis ſm cōditionē nāe sue: verūtamē tpe necessitatis bñ viuūt hoies ⁊ aialia de cibis: q̄s als nō comederēt.
¶Sequitur prima ⁊ secūda figura de arca Noe.

diluuij sup t̄rā vt interficiā oēm carnē i q̄ spūs vite est subter celū ⁊ vniuersa q̄ in terra sūt cōsumēt. Ponāq3 fedus meū tecū: ⁊ igredieris arcam tu ⁊ filij tui: uxor tua: ⁊ uxores filiorum tuorum tecū: ⁊ ex cūctis aiantib9 vniuerse carnis bina i duces i arcā ut uiuāt tecū masculini sexus ⁊ feminini. De uolucrib9 iuxta genus suū: ⁊ de iumētis in genere suo: ⁊ ex oi reptili terre ſm gen9 suū bina de oib9 igredient tecū ut possint uiuere. Tolles igit tecū ex oibus escis q̄ mādi pnt: ⁊ cōportabis apd te: ⁊ erūt tā tibi q̄ illis i escā. Fecit igitur noe oia q̄ pceperat illi de9.

¶In ca. vj. vbi dr̄ in postilla: Hoc exponit multiplr̄. vno mō p hoc q itelligūtur demones icubi ⁊c. Additio.
Hec expō quā refutat postillator est cōsonās lr̄e: ⁊ etiā cōformis sententie Aug. nec rō cōtra eā p postillatorē facta vr̄ valere. pmū pȝ: nā vbi nr̄a lr̄a hȝ: Gigātes aūt erāt sup terrā. hebraica veritas hȝ Nephilim: qd nihil significat nisi cadentes put etiā in glo. nr̄a interlineali hr̄: p qd ppe significant demones q̄ de celo ceciderūt: de q̄b9 Esa. xiiij. ca. Q̄uo cecidisti de celo lucifer ⁊c. ⁊ Christus Luce. x. ca. Uidebā sathanā sicut fulgur cadentē de celo ⁊c. Isti eni cadentes dicūt esse sup terrā i dieb9 illis .s. ante diluuiū: q2 ptūc cognoscentes magnā dispōnē seu pronitatē hominū ad malū frequentabāt magis cōuersationē suā cū eis: intantū q in corpib9 assumptis mulierib9 cōmiscebāt. Secūdū patet: nā ſm Aug. xv. de ciui. dei. ca. xxiij. h9modi demones tales cōcubitus exercētes vulg9 vocat icubos: nā dicit Et qm̄ creberrima fama ē: multiq3 se expertos vel ab eis q̄ experti eēnt de quorum fide dubitandū nō ē audisse cōfirmāt: Ex q̄ q̄dē talē cōmixtionē concubitūq3 negare put ipse Aug. ibidem dicit: iprudentia vr̄ eē eo q a multis exptis cōfirmatur: hoies iterdū nascūtur nō p semē ab ipsis demonib9 decisū: sed p semē alic9 hois ad hoc acceptū: vtpote q idē demō q̄ ē succub9 ad virū: sit icubus ad mulierē: ⁊ sic ille q̄ nascitur nō ē fili9 demonis sed fili9 hois. s. illius c9 ē semē acceptū: put etiā patet i pma par. q. lij. arti. vl. i rñsione ad vlti. ar. Tertiū patet: nā diluuiū nō erat in pena demonū hoc exercētiū: sed i pena hominū ad hoc se disponētiū: ⁊ potius i pena hominū q̄ ex tali ꝯcubitu nascebātur q̄ erant potentissimi ⁊ pessimi sicut infra declaratur i postilla: q̄ nō solū p se exercebāt mala: sed etiaȝ alios p suā potentiā ⁊ maliciā ad hoc iducebāt: eo mō q̄ legitur. j. x. ca. de nēroth. ⁊ hanc expōnē tenēt antiq̄ hebreorum. s. q cadentes i hoc loco itelligūtur demones q̄ de celo ceciderūt ¶Si aūt q̄rat quō tales. s. sic nati p demonū administrationē erāt tā pcere nāe: ita q alij hoies q̄si locuste videbāt i cōpatione eorum: vt hr̄ Nu. xiij. cū tales nō erāt filij demonū sed potius filij hominū: vt dictū ē: ⁊ p ꝯñs deberēt eē i cōi hominū statura. Dicendū q hoc fiebat deo pmittēte virtute demonū: q̄ ſm Aug. xiij. de trini. pñt adhibere semia corpalia ad aliq̄s effectus mirabiles pducendos. vñ cū nō ois virtus nāe create ē nobis nota: possibile ē q demones illi cū semie virili ⁊ femineo adhibeāt q̄dam alia seminales rōnes hñtia: p q̄ cōmixtio cōplexionalis taliū predicto mō generatorum eēt apta ad hoc vt tales ceteros hoies multū excederent in statura ⁊ in alijs virib9 corpalibus vt possent eos cōpellere ad libitū suū. Et hoc mō magi p demones miracula dicūtur facere: lȝ nō simplr̄: sed q̄ ad nos put in pma par. q. cx. arti. vlti. i rñsione ad secūdū argu. que q̄dem res sic p administrationē demonū pducte q̄nq3 sunt vere res: q̄nq3 ſm apparentiā tm̄: vt i pma par. q. cxiiij. arti. vlti. Et circa hoc vr̄ notandū q sicut añ diluuiū q̄dā fuerūt excedentes ceteros hoies i duratione vite: ⁊ hoc dispositione diuina vt diuinorum cognitio ppinq̄us ⁊ certius deueniret ad posteros: vt dictū fuit supra i additione in ca. supra pxio. sic q̄dāmō ecōtra p administratōeȝ demoniacā pmissione diuina fuerūt illo tpe q̄dā alij ceteros excedentes in corpulētia ⁊ corpalib9 virib9 vt alios inducerēt ad corpalia ⁊ distraherēt a diuinorum cognitiōe. vñ prim9 excessus laudabilis a deo causatus ⁊ itentus fuit in lōgitudine vite: q̄ q̄dem vita ppe ptinet ad aiam q̄ corpus viuificat. Secūdus vō excessus execrabilis fuit in q̄titate mole corpali potentias aie supiores aggrauante ⁊c.
¶In eo. ca. vj. vbi dr̄ in postilla: Aliter exponit Ra. Sa.
Alij expositores hebreorum hūc passū Additio. ij. aliter exponūt ⁊ forte melius: Dicūt eni q cū hic dr̄: Spūs meus itelligitur aia humana q̄ ē a deo

in ipſo hoīe īſpirata:vt ſupra Gen.ij.ca.Inſpirauit in faciem hoīs ſpiraculū vite.⁊ vbi nos habem⁹: Nō pmāebit ſpūs me⁹ ī hoīe.veritas lr̄e hebraice hꝫ qōdā vbū qō vno mō deriuatur a vagina:⁊ ē ſenſus dixit de⁹: Nō vaginabitur ſpūs me⁹ in hoīe.i.nō itrabit aīa a me inſpirata ī hoīe .i.in corpe humano in q̄ aīa cōſideratur ſeu imaginat̄ intrare ſeu cōtineri ſicut gladius in vagina. In eternū.i.de cetero.Et p hāc ſentētiā vı̄ ꝙ de⁹ iudicabat decetero hoīes nō eē procreandos.ſ.poſt.cxx.annos. hoc etiā vidētur ſonare vba q̄ infra in hoc ca.circa hoc dicūtur.ſ. Delebo inquit hoīeꝫ quē creaui ⁊c̄. Et penitet me feciſſe eos. Ex q̄ vı̄ ꝙ ſententia lata erat cōtra totū gen⁹ humanū decetero nō procreandū ſcꝫ p ſucceſſionē cōtinuandū.fuit tamē ꝯ hāc ſententiā poſtea diſpenſatū cū noe:⁊ ideo ſubdit̄ imediate Noe vo īuenit grām coram dn̄o.ſ.ꝙ fuit a predicta ſententia exceptus cū ſua poſteritate: vt ſtati ſequitur. Cui⁹ ſnīe diuine rō ſubditur cū dicit: Quia caro ē. Pro q̄ notandū ꝙ cū aīa mouet corpus ad opa ſpūalia bona tūc ē in hoīe ſicut ſpiraculū vite:put fuit in pma hoīs cōditione:ſed cū nō pōt corpus mouere iſto mō:ſed potius ab eo aggrauat̄ ſeu detinetur tūc vı̄ eſſe in hoīe ſicut gladius i vagina q̄ nō mouet eā ſed potius occultat̄ ⁊ detinet̄ in ea:⁊ hoc ē ꝙ dı̄: Quia caro ē.nō dixit quia carnalis ē.ſed Quia caro ē.qſi diceret:totaliter vı̄ eſſe ſepatus ab aīa in ſuo eſſe: ſicut gladius a vagina.ac ſi eēt caro formata ſine ſpū ſpūaliter viuificante.vel pōt dici: Quia caro ē.i.nō inclinatur ad opa ſpūs mei:ſed ad opa carnis:⁊ ſic iuanū vı̄ ꝙ ſpūs me⁹ iuaginetur i corpe humano. Erūtq3 dies illius ⁊c̄. exponatur ſicut in alia expōne ⁊c̄.

In eo.vj.ca.vbi dı̄ in poſtilla: Gigantes aūt erāt.i.homines procere ⁊c̄. Additio.iij.

Gigantes aūt in hoc loco prout dictū fuit ſupra ī alia additione cadentes dicūtur in hebreo:quod ppe ſignificat demones:vt ibidem dictū fuit:ſed exinde deriuatū ē hoc nomē ad hoīes procere ſtature ⁊ robuſtiſſimos corpe q̄ generabātur p illā cōmixtionē ſeu cōcubitū icuboꝝ ⁊ ſuccuboꝝ vel ex eis dſcēdebāt:lꝫ tales ſic geniti eēnt veri hoīes nō cadentes de celo:ſed de terra nati ⁊ de talib⁹ dı̄ Nu.xiij. Uidim⁹ filios enos de genere giganteo.ſ.ꝙ nō erant gigantes pmo nati:ſed ex giganteo genere mō predicto.nec ex hoc ꝙ tales fuerīt poſt diluuiū ſeqtur tales nō fuiſſe genitos a demonib⁹:vt poſtillator vı̄ velle: quia eodē mō potuerūt generari poſt diluuiū ſicut ⁊ ātea qō veritas hebraica etiā teſtatur q̄ in hoc loco ſic dicit: Gigantes.ſ.cadentes erant ſup terrā in dieb⁹ illis ⁊ etiā poſtea cū ingreſſi ſunt filij dei ad filias hoīnū:illeq3 genuerūt ⁊c̄. vn̄ i hoc ꝙ dicit: Gigātes erant ſup terrā in dieb⁹ ⁊c̄.intelligitur plane ante diluuiū. Qꝫ aūt imediate ſequit̄: Et etiaꝫ poſtea itelligi debet poſt diluuiū.ſ.ꝙ etiam nati fuerūt p⁹ gigantes ſicut prius.ſ.ex cōcubitu demonū:lꝫ nō ex coꝝ ſemine ſed humano:put fuit ſupra dictū:⁊ inde p ſucceſſionem hūanā lꝫ forte nō ita frequēter poſt diluuiū ſicut ān: vel quia hoīes nō ſunt ad hoc ita diſpoſiti:vel etiam quia nō cōcurrebāt ita frequenter aſpectus ſiderū ad hoc ptinētiū qui in hoc loco multū pōt opari.

In eo.ca.vj.vbi dı̄ in poſtilla: Penitentia aūt ⁊ dolor ⁊ cetere paſſiones ⁊c̄. Additio.iiij.

Penitentia ⁊ cetere paſſiones iq̄tum defectū iportant nō dicūtur eē in deo nec ſm rem: nec ſm ſimilitudinē.malū eni lꝫ cognoſcatur a deo:nō tn̄ hꝫ ideam in deo:nec ſm ꝙ ē exemplar:nec ſm ꝙ ē rō:prout patet in prima par.q.xv.ar.iij.in rn̄ſione ad pmū arg. Un̄ verius ⁊ tutius dı̄ ꝙ h⁹modi paſſiōes dicūtur de deo ſm ſimilitudinē effectuū.ſ.ꝙ a deo producūtur effect⁹ ſiles effectib⁹ a penitente productis.magna eni dr̄ia ē inter hui⁹ modi locutiones.nā prima ponit ſilitudinē inter deū ⁊ penitem ingrtū eſt penitens: qō ē incōueniens. ſecūdo vo mō ponit ſimilitudinē niſi iter effectus a deo pductos ⁊ effectus productos a penitente.

In eo.ca.vj.vbi dı̄ in poſtilla: Nō loquitur hic de federe qō pepegit cū noe. Additio.v.

Dicere ꝙ mali hoīes illius tpis volebāt interficere noe ſi viderēt ipſum intrare in arcā videtur ficticiū:cū nullū habeat in ſcriptura fundamētū:nec etiam hoc requirit̄ ad planū ſenſū lr̄e habendū.indigebat eni noe maxima cōſeruatione diuina ne periclitaretur cū ſuis in tot fluctib⁹ ⁊ maxie inundationib⁹ ſiliter in riparū ꝯcuſſionib⁹:in qb⁹ ſepe piclitāt̄ tur etiā expti in arte nauigatoria:vn̄ requirebat̄ fedus diuinū:ſeu eius ſecuratio ad hoc vt ab h⁹modi piculiſ eēt tutus ad humani generis repationē.vn̄ glo.interlinearis in hoc loco vbi dı̄: Ponāq3 fedus meū.dicit de te ⁊ familia tua cōſeruanda ad repationē hūani generis:ad qō lr̄a ſequēs ſatis cōcordat cū dı̄: Ingredieris arcā tu ⁊ filij tui.hoc ē ingredi potes ſecurus a periculis occurrentib⁹.

Replica correctorij cōtra Bur.fictorem.

In capitulo ſexto vbi poſtillator refutat eoꝝ expōnē qui p filios dei dicūt intelligi debere demones icubos ⁊c̄. Bur.opponēs ſe dicit illā expōnē eē conformē lr̄e ⁊ dictis beati Aug. Primū declarat: quia vbi lr̄a nr̄a hꝫ Gigātes.lr̄a hebraica hꝫ Nephilim.qō nihil ſignificat niſi cadentes:qō ppe cōuenit demonib⁹. Ad ſecūdū probādū adducit beatum Aug.xv.ca.xxiij.de ciui.dei dicentem: ꝙ iprudentie ē negare qō a multis exptis cōfirmatur ſicut de incubis Sed his nō obſtantib⁹ nō vı̄ de icubis lr̄a pn̄s exponē da:nec glo.nr̄a ordinaria ſic exponit. Argumentū aūt Bur.de dictione hebraica.ſ.nephilim: quā dicit ſignificare cadentes:nō multū cogit:qr nō ſolū demones ſꝫ ⁊ quicūq3 peccatores dicūtur in ſcriptura cadentes:iuxta illud pſ.ibi Ceciderūt qui opantur iniquitatē.⁊ in Apoca. Prauoꝝ caſus ſub noīe babylonis geminatur cū dı̄: Cecidit:cecidit babylon ⁊c̄. Cū eni iuſtoꝝ cōuerſatio ſit in celis ⁊ quidā aſcenſus: quid igit̄ peccatores ſunt niſi de celis:ideſt celeſti cōuerſatione cadētes. Secūdū dictū Bur.ꝙ expō de incubis ſit cōformis dicti bti Aug.nō vı̄ verū.nā beat⁹ Aug.iij.de ci.dei.ca.iiij. mouet qōnē de hac mā:ſed eā ibi nō determiat. Quitodecio aūt li.ca.xxiij.dicit ꝙ nō audet diffinire de icubis:ſed iprudentie ē negare qō tā multoꝝ ſententijs approbat̄.vbi nō negat btūs Aug. icubos eē vel fuiſſe: ſꝫ hoc nihil ē ad ppoſitū h⁹ lr̄e ſm ſuā itentionē:nā i eo.ca.allegato ptractās hāc lr̄aꝫ dicit qn̄ ſcriptura ponit ꝙ filij dei igreſſi ſūt ad filias hominū:p filios dei itelligūt de genere ſeth.⁊ p filias hominū ille ō genere cayn vn̄ pꝫ pmo ꝙ poſtillator ſecut⁹ ē beatū Aug.pꝫ ſecūdo ꝙ Bur.trūcati vidit textū beati Aug.pꝫ tertio ꝙ ſicut hic ita ſepe Bur.ꝯ poſtillatorē fingit occaſiones. pꝫ qrto ꝙ Bur.prefert expōnē iudeoꝝ infideliū ſanctis doctorib⁹ ⁊ glo.ordi.qō tn̄ apud Bur.ē valde rephēſibile vt pꝫ in qōne ſua pambula. Itē i eo.ca.vbi poſtillator expōit hūc paſſū: Nō pmanebit ſpūs me⁹ i hoīe ⁊c̄ De ſpū dei nō de aīa hoīs ad modū beati Hiero. glo.ordi.⁊ magri hiſtoriaꝝ Burgē.qſi iſmael:cui⁹ man⁹ ꝯ oēs ppōderat figmēta hebreoꝝ oīb⁹ adducēs modū loquēdi ruſticalē ꝙ aīa ſit in corpe qſi gladius i vagina: cū tn̄ omniū vna vox ſit ꝙ ſit tota in toto: ⁊ tota in q̄libet eius pte:qliter gladius nō ē i vagina: nec gladius cū vagina ꝯſtituit totū eēntiale ſed vnū p accidēs:ſicut cōtinēs cū contento:qliter nō aīa cū corpe. nec ex hoc mō loquendi ſeqtur cōueniens expō lr̄e cum dicitur:

Nō pmanebit ſpūs meus ī hoīe. vbi ipſe loco pmanebit:dicit in hebreo poni iuaginabit:quia hec vaginatō aie quā deſcribit nō ē in hoīe ſed in corpe:cū lr̄a dicat Nō pmanebit ſpūs meus i hoīe. qr caro ē.i. carnalis. Illud etiā qō ad declarandū ſuū ppoſitū ponit nō vı̄ valere:videlicꝫ ꝙ anima moue/ ad opa bona ē i corpore vt ſpiraculū vite: ſed cū n̄ pōt corpus inclinare ad bn̄ opandum ſeqtur ex cōſequēti tūc peccatū nō cōmitti. laudabile eni ⁊ vitupabile nō niſi ex volūtate oritur ſiue eliciente ſiue ipante.⁊ ſm doctrinā beati Aug.j.retracta. ca.xij. Uſq3 adeo peccatū volūtariū eſt vt nullo mō ſit peccatū ſi nō fuerit volūtariū:vn̄ ſi aīa foret i corpe cōtenta actione carēs in actu peccādi ſicut gladi⁹ i vagina vtiq3 aie peccatū iputari nō poſſet. Hic etiā Bur.cōtra duas ſuas regulas ſupra poſitaſ vēit:pmo ſupponēdo extra lr̄aꝫ multa que i nulla ſunt auctoritate fūdata:ſecūdo pponēdo ſententiā extortā hebreoꝝ expōni cōi ſanctoꝝ:⁊ puto ꝙ nō niſi in odiū poſtillatoris.

Item in eo.ca.vbi poſtillator dicit ex itentione Aug. gigantes genitos ex filijs dei.i. de genere ſeth : igreſſis ad filias hominū de genere cayn:Bur.inſtat dicens ꝙ ex demonib⁹:ex eo ꝙ gigantes i hebreo dicūt̄ nephilim .i.cadentes:qō ſupra iprobatū eſt ⁊ ſolutū: ⁊ ſpēaliter videndū ē ꝙ nō plus dı̄ in lr̄a de gigantib⁹ niſi ꝙ fuerit illis dieb⁹ ſup terrā:⁊ ſic credendo Bur.cōtentionē nihil plus ſignificaretur iuxta ſuaꝫ iterpretationē niſi ꝙ demones illis dieb⁹ fuiſſent ſup terrā. Nō dı̄ aūt i lr̄a ꝙ gigantes.i.demones ſm eū genuerint gigantes: qr p hoc ſignificaretur ꝙ demones genuiſſent demones:ſed dı̄ in lr̄a filios dei genuiſſe ⁊ ad filias hominū igreſſoſ q̄s ⁊ q̄s irrōnabiliter Bur. demones vel giganteſ appellat. Per ea q̄ hic ⁊ ſupra dicta ſūt nō negatur poſitio icuboꝝ ⁊ ſuccuboꝝ:nec negatur ꝙ illis vijs poterāt generari gigantes:ſed ſolū negatur hr̄i ex iſta lr̄a: put negat beat⁹ Aug. Et Bur.digrediens ⁊ volēs oñdere q̄re nūc nō naſcātur gigantes ſicut tūc dicit:qr nō ꝯcurrūt ita frequenter aſpect⁹ ſiderū ad h⁹modi ptinentiū q̄ in hoc multū pn̄t opari:qō dictū nihil facit ad ſenſū lr̄ale:ſed vı̄ fauere errori mathematicoꝝ ⁊ fatoꝝ quo dı̄ hoīes diſponi varie ex cōſtellationū varietate: quē reprobat beat⁹ Aug.beat⁹ Grego.⁊ alij ſancti doctores.

Item in eo.ca.vbi poſtillator dicit paſſiōes humanas ſm ſilitudinē cadere in deū nullo mō ſm rē: ſilitudine tamē attenta non penes deū ⁊ penitentē ſed penes effectus vtriuſq3.⁊ hoc exemplū poſtillatoris cū dicit ꝙ deus ſe habuit ſicut volēs diſſipare qō fecerat:circa quē modū dicendi Bur.laborat ſed redit in idem.

Item in eo.ca.vbi poſtillator dicit fedus dei cū noe ptinere ad defenſionē ei⁹ a malis hoīb⁹ ⁊c̄. nō excludit qn̄ ptinebat ad q̄uis alia picula quoꝝ aliqua Bur.tāgit:ſed ꝙ Bur.dicit prefatū modū dicēdi poſtillatoris eē ficticiū:⁊ ad ſenſū lr̄alē nō ptinere fruſtra ⁊ calūniose loqtur.nā ad hn̄dū lr̄e veritatem ſm Aug. in pnci. iij.li.de doctri.chriſtiana: nō ē abijciendū quicq̄ in expoſitione ſacre ſcripture niſi qō fidē ipedit. dictū autē poſtillatoris fundatur ſup manifeſta veriſilitudine nō ipediente ſed promouente fidem. eſt eni veriſile ſi abel iuſtus cū vnico iniq̄ cayn nō potuit eē ſecur⁹ ꝙ noe iuſtus ex iſta lr̄a min⁹ iter tot reprobos ſecurus fuiſſet niſi iuxta fedus dei fuiſſet protectus a deo.

Capi.VII.

Dixitq̄ue dn̄s ad eū: Ingredere tu ⁊ oīs dom⁹ tua i arcā. Te eni vidi iuſtū corā me i generatōne hac. Ex oīb⁹ aiantibus mūdis tolles ſeptena ⁊ ſeptena:maſculū ⁊ feiam:de aiantib⁹ vo imūdis duo ⁊ duo:maſculū ⁊ feiaꝫ: ſed ⁊ de volatilib⁹ celi ſeptena ⁊ ſeptena:maſculū ⁊ feiaꝫ:ut ſaluetis ſemē ſup faciē vniuerſe terre. Adhūc eiꝫ ⁊ p⁹ dies ſeptē ego pluā ſuper

a Dixitq3 dn̄s ad eū. Hic ꝯn̄ter deſcribitur ſtat⁹ noe ⁊ pmo i diluuio exn̄te ſup terrā:ſecūdo i illo recedente.viij.ca. Circa pmū deſcribit̄ noe ingreſſus ad arcā:ſcdo diluuij acceſſus ſup terrā:ibi Anno ſexcēteſimo vite noe:tertō diluuij exceſſus : ibi Factū ē diluuiū:q̄rto creature viuentis deceſſus:ibi Cōſūptaq3 ē oīs caro. Circa primū ſic dicit: b In gredere tu ⁊c̄.i.ppara te ad igreſſū qr p⁹ ſeptē dies igreſſus ē:vt dı̄.j. c Ex oīb⁹ aiantib⁹ mūdis. Dicūt hic aliq̄ ꝙ mūda ⁊ imūda dicūtur hic pro futuro.i.q̄ diſtinguēda ſūt mūda ab imūdiſ p legē dandā tpe moyſi. hebrei aūt dicūt ꝙ an̄ legē fuit diſtinctio mūdoꝝ ⁊ imūdoꝝ:maxie q̄tū ad oblationē ⁊ ſacrificiū:vt pꝫ p illud qō dı̄ ca.ſe.vbi dı̄ ꝙ noe obtulit ſacrificiū de aialib⁹ mūdis tm̄.vn̄ ⁊ aliq̄ legalia ſeruata ſūt an̄ legē ſicut de obſeruatōne ſabbati:vt pꝫ ſupra.ij.ca.⁊ de phibitōne eſus ſanguinis: vt patꝫ.j.ix.capit. ⁊ de circūciſione:vt patet infra.xvij.capitulo. d Septena ⁊ ſeptena. Ex hoc loco dixit Andreas ꝙ de animalib⁹ mūdis fuerūt.xiiij.vij.maſculi:⁊.vij.femelle. ex imūdis vo duo: maſculus ⁊ femella.⁊ arguit hic ex textu:qr ibi dı̄.j. Ex oi qō mouet̄ ſup terrā duo ⁊ duo igreſſa ſūt ad noe i arcam. Et poſtea:⁊ q̄ igreſſa ſūt maſcul⁹ ⁊ feia ex oi carne itroierūt:⁊ iō ex hoc reprobat dictū eoꝝ q̄ dicūt ꝙ de aialib⁹ mūdis ⁊ auib⁹ fuerūt ſeptē tm̄ idiuidua ſex ad multiplicādū p generationē videlꝫ tres maſculi ⁊ tres femelle:ſeptimū aūt etiā fuit maſcul⁹ vt hrēt noe qō offerret i exitu de arca:qr vt arguit iſte Andreas ſic itroiſſet ſeptimū idiuiduū nō cōbinatū ⁊ maſculus ſine femella qō vı̄ ꝯ lr̄aꝫ pall̄. Nec vt dicit optuit addi ſeptimū ppi oblationē fiedā:qr ſciebat noe ꝙ tādiu ſtarēt i arca aialia ⁊ aueſ ꝙ ibi poterāt plificare ⁊ ſic de fetib⁹ ⁊ pullis poterat ſacrificare. Sed dictū iſti⁹ And. vı̄ min⁹ rōnabile q̄ alioꝝ:qr ſi de oīb⁹ mūdis fuiſſent ibi xiiij.arca fuiſſet nimis occupata de tot aialib⁹ ⁊ auib⁹ ⁊ cibis eoꝝ. Itē nō fuerūt ſeruata idiuidua niſi ppi multiplicationē ⁊ oblationē.ad multiplicationē āt ſufficiebāt tres maſculi ⁊ tres femelle de q̄libet ſpē mūdoꝝ : qō etiā pꝫ ex ſpē hūana:cui⁹ multiplicatō erat pnciplr a deo itēta:⁊ tn̄ nō fuerīt ſuata niſi octo idiuidua: q̄tuor maſculi:⁊.iiij.femelle:ppi qō vı̄ icōueniēs dicē ꝙ de aliq̄ alia ſpē aial̄ vel auis xiiij.ſint ſuata. Itē qō aſſumit de plificatōe aialiū ⁊ auiū in arca falſū ē:qr i arca nō fuit coit⁹ hominū neq3 beſtiaꝝ ſeu auiū:ſicut dicit Rabi Sa. ⁊ alij hebrei ⁊ hoc ppi vniuerſalē tribulationē mūdi.vn̄.Ione.iij. in tribulatōe niniue dı̄: Hoīes ⁊ iumēta ⁊ boues ⁊ pecora nō guſtent q̄cq̄:⁊ nō paſcātur:⁊ aquā nō bibāt.⁊ de hoīb⁹ hic ſatis patebit p lr̄am.j.ca.ſe.⁊ de aialib⁹ ⁊ de auib⁹ idē pbabile vı̄ rōne predicta. Item qō arguit de cōbinatione nō valet:qr lꝫ fuerūt ſeptē de mūdis:fuit tn̄ cōbinatio ſufficiēs in q̄libet ſpē ⁊ maſculus ⁊ feia ad multiplicationē: nec aliud hꝫ p lr̄am precedentē. Item p hoc ꝙ h ic dr̄: Septena ⁊ ſeptena.nō arguitur ꝙ fuerit.xiiij.de mūdis:qr eadē rōne ſequeret̄ ꝙ fuiſſent.iiij.idiuidua de imūdis: qr de oīb⁹ generaliter dicit̄: Bina ⁊ bina.⁊ ideo dicendū cū alijs ꝙ fuerūt ſeptē tm̄ de mūdis:ſex pro multiplicatione:⁊ ſeptimū pro oblatione. ſequitur: e Adhuc eni poſt dies ſeptem.⁊c̄. Iſti ſeptē

Universidad de Deusto Biblioteca

dies fuerūt dies luctus mathusalē vt dicūt hebrei: de quo supra dictū ē: q mortu⁹ fuit anno diluuij. voluit eni dñs eū honorare ꝓpter iusticiā suā: ⁊ ideo noluit q iundaret diluuiū donec transissent dies luctus ei⁹. dicunt etiā q isti septē dies ꝓpter hanc causaʒ fuerūt additi ad terminū supra taxatū .cxx. annorū i ca. vj. ibi Eruntqʒ dies illius .cxx. annoꝝ. f Eratqʒ sexcētoꝝ annoꝝ. nō q noe tūc cōplesset annū sexcētesimū: sed q2 ichoauerat. patet etiam ex hoc loco q edificatō arce durauit p centū annos fere. tantū eni tēpus appositū ē ad ondendū patientiam dei expectantis peccatoꝝ penitentiā: ⁊ admonētis eos de pnia p edificationē predictam ⁊ ipsi⁹ noe pdicationē. g Et ingressus ē noe ⁊c. Separati noiantur viri a mulierib⁹ igrediendo arcā ⁊ ex diuino precepto ad ondēdū q q̄diu fuerūt i arca fuerūt sepati q̄tū ad thoꝝ: sic patebit magis infra. h Anno sexcentesimo. Hic describit diluuij accessus sup terrā: ⁊ pmo q̄tū ad tēpus cū dr̄: h Anno sexcētesimo ⁊c. apō hebreos due sūt opi. circa hoc q̄a Rabi eliezer ⁊ sui sequaces dicūt q iste ē mensis octobris: q hebraice nominatur Marescban. dicūt eni q prim⁹ mēsis anni ē september i q arbores sūt pfecte in suis fructib⁹: q2 sic producte sūt a pncipio: vt patuit supra ca. j. Et ideo q2 mūdus vr̄ fuisse creatus in isto mēse: ideo dicūt eū esse primū simplr̄ i anno: q2 in eo a principio inceperūt anni ⁊ mēses. Rabi Josue ⁊ sequaces eius dicūt q ipse est aprilis: quia martius q hebraice noiatur nisan vocatur prim⁹ fm festa. vñ Exo. xij. precipitur imolare phase. xiiij. luna ad vesperam primi mēsis. Sciēdū tñ q marti⁹ hebreoꝝ aliqñ cōcurrit cū aprili nr̄o ⁊ ideo aliqui doctores nr̄i dicūt q aprilis est prim⁹ mensis apud hebreos: ⁊ plenius de hoc dicetur Exo. xij. pma aūt opio cōius tenetur apud hebreos ⁊ rōnabiliter vt vr̄: q2 in aliquo genere aliquid bñ noiatur primū: nō q2 sit primū simplr̄ sed ꝓpter aliquē notabilē euentū: sicut .j. Macha. j. ca. prim⁹ ann⁹ alexandri magni vocatur pm⁹ ann⁹ regni grecoꝝ ꝓpter facta notabilia alexandri: ⁊ tñ ante eū fuerāt plures reges in grecia: ita etiam vr̄ dici de martio q tūc sit noiatus pm⁹ mēsis apud hebreos ꝓpi exitū eoꝝ de terra egypti i illo die: ⁊ hoc vr̄ lr̄a sonare Exo. xij. Dixit quoqʒ dñs ad moysen mēsis iste vobis pncipiū mēsiū pm⁹ erit i mēsib⁹ anni: ac si diceret lʒ de preterito nō fuerit pm⁹ noiatus decetero tamē erit ex causa dicta. i Rupti sunt oēs fontes. nomie ruptionis vtitur ad ondendum q istud diluuiū non processit ex causa naturali sed supernaturali: ⁊ ideo deridendi sunt illi qui hui⁹ diluuij volunt causam naturalem assignare dicentes: q causa fuit cōiunctio planetarū humidorū in signis pluuialibus: ex qua cōiunctione factum fuit istud diluuium: ⁊ eodē modo volūt assignare causaʒ icendij futuri ante iudicium per cōiunctōnem planetarum calidorum in signis calidis: lʒ eniʒ diluuiuʒ particulare i aliqua parte terre causaʒ habeat naturalem: generale tamen diluuium maxime in tanto excessu q quindeci cubitis transcendat cacumina montium: non potest naturaliter euenire. vnde ⁊ phus .ij. Methaur. dicit q cum vna pars terre que pri⁹ erat arida operiretur mari: alia pars i alia regione vbi erat mare discooperitur ⁊ fit arida. sed q tota terra simul cooperiatur aquis fm eū impossibile videtur: nec vtute aliqua naturali potest tantū de aliis couerti elemētis in aquam q excedat capita montium maxime in tanta altitudine. k Et cataracte celi. id est fenestre. Loquitur hic metaphorice: nec loquitur de celo stellato: sed de celo aereo vbi generantur nubes ⁊ pluuia. l In articulo dici illius. Articulus importat rem distinctam ⁊ manifestam. deus eni fecit ingredi noe de die clara ⁊ manifesta: ad ostendendum q poterat eum tueri a malis hominibus illius temporis qui cogitauerunt eum occidere. Cetera patent vsqʒ ibi m Et inclusit eum dominus deforis. Noe eni intra arcam existens non potuit ostium extra bituminare: ⁊ ideo dominus suppleuit quod homo nō potuit. vnde ⁊ hebraica littera habet: Et clausit dominus pro eo. n Factumqʒ est diluuium. Hic ponitur diluuij excessus: quia ascendit vltra cacumina montium. Et patet littera vsqʒ ibi: o Porro arca ferebatur super aquas. Non est intelligendum q tota arca esset super aquas: sed q̄tum ad maiorem partem. duodecim eniʒ cubitis profundata fuit intra aquas: vt videbitur in sequenti capitulo. p Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes. eodem modo accipiendi sunt cubiti sicut supra. q Consumptaqʒ est omnis caro.

terrā q̄dragita dieb⁹ ⁊ quadraginta noctibus: ⁊ delebo oēm subaʒ quā feci de supficie tre. Fecit ergo noe oia q̄ mandauerat ei dñs. Erātqʒ sexcētoꝝ ānoꝝ: qñ diluuij aq̄ iundauerūt sup terrā. Et igressus ē noe ⁊ filij ei⁹: vxor ei⁹ ⁊ vxores filioꝝ ei⁹ cū eo in arcā ꝓpter aq̄s diluuij. De aiantibus quoqʒ mūdis ⁊ imūdis ⁊ d volucrib⁹ ⁊ ex oi qd mouet sup terrā duo ⁊ duo ingressa sūt ad noe i arcā masculus ⁊ feia: sicut pceperat dñs noe. Cūqʒ trāsissent septē dies: aq̄ diluuij iundauerūt sup terrā. Anno sexcētesimo vite noe mense secūdo septiodecio die mēsis: rūpti sūt oēs fōtes abyssi magne: ⁊ cātaracte celi apte sūt: ⁊ facta ē pluuia sup terrā q̄dragita dieb⁹ ⁊ q̄draginta noctib⁹. In articulo diei illi⁹ igressus ē noe ⁊ sem: ⁊ cham: ⁊ iapbet filij ei⁹: vxor illi⁹ ⁊ vxores filioꝝ ei⁹ cū eis in arcā: ipsi ⁊ oē aial ſʒ gen⁹ suū: vniuersaqʒ iumēta i genere suo: ⁊ oē qd mouet sup terrā i genere suo: cūctūqʒ volatile fm gen⁹ suū. Uniuerse aues oēsqʒ volucres igresse sūt ad noe i arcā: bina ⁊ bina ex oi carne i q̄ erat spūs vite. Et q̄ igressa sūt masculus ⁊ feia ex oi carne itroierūt sicut pcepat ei de⁹: ēt inclusit eū dñs deforis. Factūqʒ ē diluuiū q̄draginta dieb⁹ ⁊ q̄draginta noctib⁹ sup terrā: ⁊ multiplicate sūt aq̄ ⁊ eleuauerūt arcā i sublime a terra. Uehemēt eni iundauerūt: ⁊ oia repleuerūt i supficie terre. Porro arca ferebatur sup aq̄s: ⁊ aq̄ pualuerūt nimis super terrā: optiqʒ sūt oēs mōtes excelsi sub vniuerso celo: Quindeci cubitis altior fuit aqua sup mōtes quos operuerat. Cōsūptaqʒ ē ois

Hic ꝯsequēter describitur creature viuētis decessus: ⁊ patet. s Et deleuit oēm sbaʒ. s. viuentem: ideo seq̄t Ab homine vsqʒ ad pecus. sequitur: t Remansit aūt solus noe. Ex hoc patet falsitas aliquoꝝ iudeoꝝ dicentiū q og qui postea legitur rex basan ꝓpter suā magnitudinem ⁊ fortitudinē euasit diluuiū. h⁹ eni dictū māifeste ꝯdicit huic lr̄e ac etiā pcedenti cū dr̄: Cōsūpta ē ois caro. ⁊ sequit: Uniuersi hoies ⁊c. v Obtinuerūtqʒ aque ⁊c. s. cōputando a pncipio iundatōis diluuij vsqʒ ad diē qua aque cepert minui. s. post .cl. dies: iō dr̄ in tex. se. Et ceperūt minui p⁹ .cl. dies. rabi Sa. dicit q isti cl. dies cōputādi sunt a fine descensus pluuiarū: ita q dies .xl. pcedūt quib⁹ facta ē pluuia. ⁊ sic exponit obtinuerūt. s. in magnitudine ⁊ fortitudine sua: ⁊ sic fm eū a pncipio iundationis vsqʒ ad inchoationē decremēti aquarū fluxerūt centū .lxxxx. dies. ⁊ qd dr̄: Et ceperūt minui post c. l. dies. exponit a fine descēsus pluuiarū. s. postq̄ aque obtinuerāt in fortitudine sua terrā ⁊c. Ca. VIII.

Recordatus aūt est dñs noe. Hic ꝯsequenter describitur status noe in diluuio recedente: ⁊ primo describitur aquarū recessus. secūdo hominū de arca egressus: ibi Locut⁹ ē aūt dñs ad noe dicens: Egredere. Circa primū sic procedit: quia pmo supficies mōtiū denudat: secūdo terre planicies desiccatur: ibi Cūqʒ transissent .xl. dies. Circa pmū sic dicit a Recordat⁹ aūt dñs noe. Nec ē sic intelligendū q aliqua obliuio cadat in deo: sed scriptura loq̄tur fm modū nostrū loquendi. dicitur eni aliq̄s alic⁹ obliuisci qñ eū ñ liberat cū possit a pressuris pñtib⁹: ⁊ dr̄ ipsi⁹ recordari qñ icipit eū liberare. b Adduxit spūʒ sup trā. i. ventū siccū aq̄s diminuentē. vñ seq̄t: c Et iminute sūt aq̄. verūtamē q2 ista diminutio nō sufficēt nisi ocean⁹ ad suū locū rediret: iō seq̄t: d Reuerseqʒ sūt aq̄ de terra. sicut eni p pceptū dñi egresse fuerāt de oceano sup terrā: ita de terra regresse sūt illuc. e Eūtes ⁊ redeūtes. p hoc designat fluctuatio aq̄rū ⁊ q tpe aq̄ iceperūt minui ondit: f Et ceperūt ⁊c. in q̄b⁹ obtinuerūt terras vt supra dictū ē. ⁊ cōputat iste numer⁹ a pncipio iundationis vsqʒ ad diē i q ceperūt aq̄ decrescere fʒ cōeʒ opionē. g Requieuitqʒ arca mēse septio. s. anni illi⁹. h Xxvij. die ⁊c. Hebre⁹ hʒ: Ararat. Et dicūt q nō significat armeniā: sed aliā terrā c⁹ montes ptēdūt vsqʒ ꝓpe armeniā: ⁊ iō ideo illi montes vocāt mōtes armenie. Aduertendū ē hic q in hebreo hr̄ .xvij. die mēsis: ⁊ fm hoc nō pōt accipi mēsis septim⁹ ille q ē septim⁹ i anno: q2 a .xvij. die mēsis secūdi q icepit diluuiū vsqʒ .xvij. mēsis septimi eiusdē anni nō fluxerūt .c. l. dies. sed deficiūt tres vel duo ad min⁹: ⁊ tñ opoꝛtʒ dicere q aq̄ ceperūt decrescere anteq̄ arca reqesceret. q2 aquis exñtib⁹ in fortitudine sua arca sup aquas deferebat fluitando: ⁊ p diminutionē aquarū accepit fundū ⁊ q̄euit ⁊ fm hoc septim⁹ mēsis hic cēt accipiendus a secūdo mēse in quo incepit diluuiū ⁊ iste ē octau⁹ mēsis anni. Ad q̄rū itellectū sciendū q iudei faciūt mēses p lunationes: due āt lunationes faciūt .lix. dies. ⁊ ideo primum mensem faciūt iudei .xxx. dieꝝ. secūdū aūt .xxix. dierū. ⁊ sic ꝯñt de aliis decē eodem mō cōbinando. ⁊ q2 moyses scribebat iudeis: mēses sūt hic accipiendi isto mō. Si aūt a .xvij. die mēsis secūdi cōputent dies cētū .l. q fluxerūt antecq̄ aq̄ iceperūt decrescere nō iueniet cōpleti .xvij. dies mēsis septimi: accipiendo septimū mēsē illi⁹ anni sed deficiūt tres vel q̄tuor dies: vt pʒ cōsiderando q̄titatē mēsiū dictā. i At vo aque ⁊c. nō ē intelligendū q ibi finierit decremētū aquarū simplr̄ sed tm̄ aquarū q̄ excedebāt capita mōtiū. ideo subdit: k Decimo eni mēse. s. anni: non eni pōt hic accipi decim⁹ a secūdo mēse: q2 cēt vndecimus mēsis anni: q2 in lr̄a dr̄ q ab illa die q̄ apparuerūt cacumina mōtiū. s. pma die decimi mēsis expectauit noe .xl. dieb⁹ ⁊ postea ter septē dieb⁹: q̄ sil̄ iūcti faciūt .lxj. mensis aūt .xj. ⁊ .xij. illi⁹ anni non faciūt nisi .lix. dies. ⁊ sic nō cēt verum qd dr̄ in lr̄a q post illos .lxj. dies pma die pmi mēsis anni seq̄ntis noe apuit tectū arce ⁊c. l Prima die mēsis ⁊c. Et tūc pmo arca fuit tota extra aquā. Ex hoc dicto ⁊ aliis p dictis pōt colligi quot cubitis arca itrabat aquā qñ aque fuerūt in fortitudine sua: patet eni q nō itrabat .xv. cubitis q2 aq̄ i fortitudine sua excedebāt mōtes q̄ndeci cubitis tm̄ ⁊ tūc arca ferebat. i. fluctuabat sup aquas. Si aūt tūc itrasset aquā q̄ndeci cubitis: nō fluctuasset q2 fūdus arce capita mōtiū tetigisset: ⁊ ex hoc patet cōsequēter q tantū pcise arca itrabat aquā q̄tū aqua excedebat mōtes qñ arca pmo requieuit sup mōtes. Ad hoc videndū accipiendū ē tēpus a pmo die quo ceperūt aq̄ decrescere vsqʒ ad diē q̄ apparuerūt primo capita mōtiū. quia tūc diminute sūt aque .xv. cubitis q̄b⁹ excedebāt mōtes. Dicitur aūt in lr̄a q aque ceperūt minui post .cl. dies: qui accipiendi sunt a prima die iundationis aquaꝝ ⁊ cōplete fuerūt septimo mēse .xix. die iclusiue ⁊ sic i vicesima die septimi mēsis ceperūt aque decrescere. Dicitur etiā in lr̄a q decimo mēse prima die mēsis apparuerūt capita mōtiū. Ex quo pʒ q tūc cōpletū est decremētū .xv. cubitoꝝ quib⁹ aque mōtiū cacumina excedebant. a vicesima autem die inclusiue mensis septimi vsqʒ ad primam diem decimi mensis fluxerunt septuagita dies q̄ si diuidāt p .xv. qui ē numer⁹ cubitoꝝ pdcōꝝ assignant decremēto cuiuslibet cubiti q̄tuor dies ⁊ dimidia ⁊ sexta ps vni⁹ diei. Itē dicitur in lr̄a: Q2 mense septimo .xxvij. die mensis requieuit arca super montes. Ex quo patet q a pncipio decrementi aquarum vsqʒ ad requiem arce fluxerūt tm̄ octo dies: in quib⁹ aque decreuerant duob⁹ cubitis fere fm predicta. Ex quo cōcluditur fm predicta q arca intrabat aquam .xiij. cubitis ⁊ parum plus. Et ista probatio p

caro q̄ mouebat sup terrā: volucrū aiantiū bestiarū: omniūqʒ reptiliū q̄ reptāt sup terrā. Uniuersi hoies ⁊ cūcta in qb⁹ spiraculū vite ē i terra: mortua sunt. Et deleuit de⁹ oēm subaʒ que erat sup terrā ab hoie vsqʒ ad pecus: tā reptile q̄ʒ volucres celi ⁊ deleta sunt de terra. Remāsit aūt sol⁹ noe ⁊ q cū eo erāt in arca. Obtinuerūtqʒ aq̄ terrā cētū qnquaginta dieb⁹. .VIII.

Recordat⁹ aūt dñs noe cūctoꝝūqʒ aiantium: ⁊ omniū iumētoꝝ q̄ erāt cū eo i arca: adduxit spūm sup terrā: et iminute sunt aq̄: ⁊ clausi sunt fōtes abyssi ⁊ cataracte celi ⁊ ꝓhibite sūt pluuie de celo. Reuerseqʒ sunt aq̄ de terra euntes ⁊ redeuntes: et ceperunt minui: post cētū qnq̄ginta dies. Requeuitqʒ arca mense septio: vicesimoseptimo die mēsis sup mōtes armenie. At vō aq̄ ibāt ⁊ decrescebāt vsqʒ ad decimū mēsem. Decimo eni mēse prima die mēsis apparuerūt

Universidad de Deusto
Biblioteca

cedit fm textũ nr̃e translationis: vt pȝ ex predictis Si aũt fm lr̃am hebraicã que habet: Septimo mẽse. xvij. die mẽsis requieuit arca: procedatur: oportet accipere mẽseȝ septimũ nõ solũ qui ẽ septim⁹ in anno: sed qui ẽ septim⁹ a secũdo mense anni: in quo incepit diluuiũ: vt dictũ est supra. ⁊ iste est mẽsis octauus anni: ⁊ tunc a principio decremẽti aquarum vsqȝ ad requiẽ arce fluxerunt dies xxvij. in quib⁹ fm p dicta aque decreuerẽt sex cubitis: imꝑfecte tamẽ: ⁊ fm hoc arca intrabat aquã nouẽ cubitis ⁊ parũ plus. i toto aũt isto ꝓcessu accipiũtur mẽses fm acceptionem iudeoꝝ ⁊ sic debent accipi: sȝ qũo accipiantur iam dictum est. supponit etiam ꝙ aque qualibet die decrescebant⁹ equaliter: quod est satis probabile.

m Cũqȝ transissẽt quadraginta dies. Hic consequenter describit qũo terre planicies fuit desiccata per vlterius decremẽtum aquarũ: m Cũqȝ transissent quadraginta dies. ab apparitione capitũ mõtium. n Aperiẽs noe fenestraȝ arce. nõ fuit ostiũ p qd̃ igressi sũt hoies ⁊ animalia: sed fenestram de qua supra dictum ẽ

o Dimisit coruũ. ⁊ hoc fuit vndecimo mense anni.

p Qui egrediebatur ⁊c.] Scdm cõem expositionẽ nõ ẽ intelligendũ ꝙ reuersus sit ad noe aquis desiccatis: sed remansit apud cadauera vt cõiter dicitur: ⁊ est similis mod⁹ loquendi: Matth. j. de Joseph ⁊ Maria: vbi dicit̃: Et nõ cognoscebat eam donec peperit filiũ suũ primogenitũ: nõ ꝙ postea cognouerit: In hebreo dicitur: Qui egrediebat̃ exiens ⁊ reuertens. ⁊ hoc idem dicit Hiero. in libro de hebraicis questio. quod exponũt hebrei dicẽtes ꝙ coru⁹ emissus de arca non fecit legationẽ suam prout noe intendebat sed magis extra arcam volitabat querens reingredi arcaȝ. causam aũt hui⁹ assignant aliqui hebrei. s. ꝙ coruus habebat noe suspectum de femella sua. Ex quo patet in eis cecitas magna qui tam absurda dicũt ⁊ credunt: imo etiam i hoc sibi ꝯtradicũt. dicũt eni ⁊ satis apparet ex textu ꝙ coitus fuit simpliciter interdictus a deo intra arcaȝ: sed quia translatio quam habem⁹ de emissione corui videtur cõtraria hebraice lr̃e: ideo potest sic concordari: Qui egrediebatur ⁊ non reuertebatur. vt p hoc exprimatur intentio noe ad hoc eni eũ mittebat vt per suũ reditum haberet aliqd̃ signum de siccatione aquarum. sed quia non iuit fm intẽtionem noe sed magis reuersus est statim nullo signo apportato: ideo lr̃a hebraica factum corui exprimit cũ dicit Qui egrediebatur exiens ⁊ reuertens. sed fm hoc dictum non remansit apud cadauera sed quia aque adhuc erant super totam terram planã: vt dicitur infra: Regressus est

cacumina montiũ: Cũqȝ transissent quadraginta dies: aperiens noe fenestram arche quã fecerat: dimisit coruũ: qui egrediebatur: ⁊ non reuertebat donec siccarẽt] aque super terram. Emisit quoqȝ columbã p⁹ euȝ: vt videret si iam cessassent aque sup faciem terre: Que cũ non inuenissȝ vbi requiesceret pes ei⁹: reuersa ẽ ad eũ in arcam. Aque eni erant sup vniuersaȝ terram:] Extenditqȝ manum suam: ⁊ apprehensam intulit in arcam. Expectatis ãt vltra septem diebus alijs] rursum dimisit colũbã ex arca: At illa venit ad eum ad vesperã: portans ramũ oliue virentib⁹ folijs i ore suo. Intellexit ergo noe ꝙ cessassent aque sup terram Expectauitqȝ nihilomin⁹ septem alios dies: ⁊ emisit colũbam: que nõ est reuersa vltra ad eum. Igit̃ sexcẽtesimo ꝑmo anno vite noe ꝑmo mense ꝑma die mensis iminute sunt aque sup terram.] Et apiens noe tectuȝ arce aspexit viditque ꝙ exsiccata esset suꝑficies terre.] Mẽnse secũdo septimo ⁊ vicesimo die mensis arefacta ẽ terra.] Locutus est aũt dñs ad noe dicens: Egrẽdẽ de arca tu ⁊ vxor tua: filij tui ⁊ vxores filioꝝ tuoꝝ tecũ: cũcta aiantia q̃ sũt apud te: ex omni carne tam in volatilibus q̃ȝ i bestijs ⁊ vniuersis reptilibus que reptãt sup terrã: educ tecũ: ⁊ egredimini sup t̃rã. Crẽscite ⁊ multiplicamini super eaȝ. Egrẽssus ẽ ergo

ad arcam vt haberet pastum. q Emisit quoqȝ colũbã. quia coruus non fecerat legationẽ suam.

r Que cũ non inuenisset vbi requiesceret pes eius. hoc videtur falsũ: quia iam ante apparuerant cacumina motuũ: sed dicendũ ꝙ ex diutina mora aquarũ sup terram: terra nõ erat desiccata adhuc sed erat quasi lutum in q̊ nõ libenter quiescit columba.

s Aque enim erant sup vniuersam terraȝ. s. planaȝ: quia iam aũ cacumina mõtiũ discooperta erãt

t Expectatis aũt vltra septem dieb⁹ alijs. Ex q̃ patet ꝙ quatuordecim dies transierũt ab emissiõe corui.

v Portans ramũ oliue. in signũ desiccationis terre. sequit

x Sexcentesimo primo anno vite noe ⁊c.] qr iam non apparebant in superficie terre: ideo sequit

y Viditqȝ ꝙ desiccata esset superficies terre. s. ab inundatione aque: verũtamen terra non erat adhuc ita sicca ⁊ solidata: vt esset apta ad ingressum animalium ⁊ hominum: ideo sequitur: z Mense secũdo septima ⁊ vicesima die mensis arefacta est terra. id est perfecte desiccata ⁊ aptata ad ingressum animaliũ ⁊ hominum.

a Locutus est autem domin⁹ ad noe Postq̃ descripsit diluuij recessum: hic cõsequenter describit ipsius noe egressum: vbi sic proceditur: quia primo describitur obedientia egredientis: secũdo deuotõ offerentis: ibi Edificauit aũt noe. Circa primũ dicitur sic: b Egredere ⁊c. sicut eni ingressus fuerat arcam de mandato domini: ita ad egrediendũ expectauit ei⁹ mãdatum: Egressus est autem noe anno reuoluto eadem die qua ingressus fuerat: quod probatur sic. quia sexcentesimo anno vite sue mẽse secũdo: decimaseptia die mẽsis ingressus est arcam: ⁊ ãno reuoluto illa dies fuit. xxvij. mẽsis secũdi: i qua dicitur exisse: quia ann⁹ solaris excedit annũ lũarem in. xj. dieb⁹. Judei autem faciũt mẽses per lunatiooes: ⁊ sic accipiũtur hic vt dictum est. c Tu ⁊ vxor tua. In ingressu arce dixit Tu ⁊ filij tui. separãdo viros a mulierib⁹: in exitu cõiungit vxorem cũ viro vt ex modo loquendi ostendat ꝙ sicut in ingressu arce cõcubitus fuit prohibitus: ita in exitu fuit laxatus ⁊ ipositus. vnde sequitur:

d Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c. Nec istud refert ad homines tm̃ sed etiam ad aialia ⁊ aues quoꝝ egressuȝ preceperat: ⁊ sic patet ꝙ etiam brutis tunc relaxatus ẽ coitus: qui ante fuerat ꝓhibit⁹. e Egressus ẽ ḡ noe.

obediens mãdato dei. f Edificauit aũt noe. Hic cõseqũter describitur ipsius noe deuotio: p hoc ꝙ obtulit sacrificiũ deo gr̃as agẽs de sua liberatoe. g Odoratusqȝ ẽ dñs. In hoc oñdit acceptatio diuina: ⁊ p ꝯñs noe bonitas ⁊ deuotio declaratur: qr tales oblationes nõ erant accepte deo nisi ex fide ⁊ deuotione offerẽtiũ: ⁊ quia ꝓpter gratitudinẽ in aliquo bñficio hõ meretur aliud beneficiũ: ideo post bñficiũ liberationis datur beneficiũ assecuratõnis cũ di:: h Neq̃quã vltra ⁊c.] eam generaliter dissipando p diluuiũ. i Propter hoies. i. ꝓpter peccata hominum: ⁊ causa subditur: Sensus enim ⁊ cogitatio ⁊c. sequitur: k Cũctis dieb⁹ semẽtis ⁊ messis. fm hebreos hic diuiditur sex tpa ⁊ cuilibet tempi duo mẽses attribuũtur. tpi semẽtis attribuitur medietas septembris ⁊ totus october ⁊ medietas nouẽbris: Tempori frigoris assignatur medietas nouẽbris ⁊ totus decẽber ⁊ medietas ianuarij. Tempori vo hyemis medietas ianuarij ⁊ totus februarius ⁊ medietas martij: ⁊ fm eos grauius ẽ tempus frigoris q̃ hyemis. Tẽpori messis attribuitur medietas martij ⁊ tot⁹ aprilis ⁊ medietas mai. In terris eni calidis aliqua tẽpestiua icipiũt colligi circa finẽ martij ⁊ maxie fm mẽses iudeorũ: qr prim⁹ mẽsis hebreoꝝ cui corrñdet martius sep cõcurrit cũ aliqua parte aprilis ⁊ aliqñ fere totus icluditur. Tẽpori estatis attribuitur medietas mai ⁊ tot⁹ iunius: ⁊ medietas iulij. Tempori estus attribuitur medietas iulij ⁊ totus augustus: ⁊ prima medietas septẽbris ⁊ ẽ tempus estus grau⁹ in calore q̃ tempus estatis ⁊ ideo sic noiatur sicut ⁊ de frigore ⁊ hyeme dictũ ẽ in cõtraria qualitate. l Nox ⁊ dies. ista circueũt oia tpa. m Nõ requiescẽt. i. predicta nõ cessabũt decetero ꝓpter diluuiũ sed deducẽtur fm ordinẽ suũ.

In ca. viij. vbi di in postilla: Ex hoc dicto ⁊ alijs p̃dictis põt colligi ⁊c. Additio.

Inquirere quot cubitis arca intrasset aquaȝ tpe diluuij vĩ magis curiosũ q̃ vtile: cũ non solũ hr̃e noticiã certã de hoc nullã prestat cognitionẽ vtilẽ in credendis nec in agendis: sed nec etiã requiritur ad planã lr̃e expõnẽ. q̃tũcũqȝ eni arca aquã intrasset siue plus siue min⁹ nõ variatur ex hoc aliqd in expõne lr̃e: vt patet intuenti: ⁊ ideo glosa nr̃a mẽtionẽ de hoc nõ facit: nec vt credo aliquis sãctoꝝ: nec etiã doctoꝝ hebreoꝝ: nisi solũ Ra. Sa. qui in h⁹modi vanis questitis p modũ qõnis facit lõgam altercationem dato etiã ꝙ hec inquisitio requireretur vel eẽt aliq̃liter vtilis: rõnes tamẽ a postillatore ad hoc probãdũ inducte nullã vidẽtur hr̃e efficaciã: nã presupponit ad hoc probãdũ quedã manifeste nõ vera. Dicit eni ꝑmo ꝙ si arca intrasset aquã. xv. cubitis ꝙ nõ fluctuasset: eo ꝙ fundus arce capita mõtiũ tetigisset: qd̃ nõ ẽ verũ: nam potuisset arca fluctuare in locis nõ mõtuosis que sunt maior ps ⁊ precipua vniuerse terre. nõ eni necesse erat ꝙ semp arca transisset sup capita mõtiũ: vt manifestũ est. Uult etiã deducere ꝙ decremẽtum cuiuslibet cubiti durauit per quatuor dies ⁊ dimidiũ ⁊ sextam parteȝ vni⁹ diei: ⁊ hoc diuidendo. lxx. dies quod fuit tempus decremẽti per quindeci ptes qui est numerus cubitoꝝ quib⁹ aqua excedebat mõtes: vt largius hoc videtur deduci i postilla: que quidem deductio manifeste est iualida: quod sic patet nã cũ aqua de sui natura sit fluida: oportet ꝙ orbiculariter se habeat circa centruȝ Ex quo seq̃t ꝙ multo maior q̃titas aq̃ cõtinebatur in sũmo cubito primo exsiccato qui est remotior a centro q̃ in cubito imediate sequenti q̃ ẽ ꝓpinquior cẽtro: ⁊ p ꝯñs minoris capacitatis: ⁊ sic de sequentib⁹ intantũ ꝙ cubit⁹ vltim⁹ qui terrã imediate circũdabat cõtinebat minorem q̃titatem aque respectu cuiuscũqȝ cubiti supioris: vt satis patet cuilibet aduertenti. Presupponitur etiam in dictis suis lȝ nõ exprimat: ꝙ sup mõtes armenie i qb⁹ requieuit arca creuerũt aque. xv. cubitis: ⁊ hoc ẽ ignotum seu icertũ: nã si mõtes armenie non sunt de altissimis mõtiũ: tũc aqua creuit sup eos plusq̃. xv. cubitis. excessus eni cubitoꝝ. xv. intelligend⁹ ẽ respectu sũmoꝝ montiũ: vt patet p lr̃am dicẽtẽ: Optiq̃ sunt mõtes excelsi sub vniuerso celo. xv. cubitis. Presupponit etiã ꝙ aque qualibet die decrescebãt equaliter: qd̃ dicit eẽ probabile: quod quidem presuppositũ nõ facit ad ꝓpositũ suũ ꝯcludendũ: nã dato ꝙ tanta q̃titas aque decresceret in vna die sicut in alia: ex hoc tamẽ nõ seq̃tur ꝙ tanta q̃titas cubiti seu altitudinis aque decrescat in vna die sicut i alia: rõne iã dicta: nã vnũ cubitũ in altitudine positum ẽ multo maioris capacitatis q̃ aliud cubitũ nõ in tanta positũ altitudine vt dictũ ẽ. si aũt q̃s dicat cũ predicta qd̃ vt dixi sit poti⁹ curiosa q̃ vtil cur circa eã tantã fecerim altercationẽ: Dicendũ ꝙ hoc introduxi ad oñdendũ ieptitudinẽ ipsi⁹ Ra. Sa. in expõne sacre scripture: lȝ eũ frequẽter allegat postillator.

Replica correctoꝝ cõtra Bur. vanũ.

In ca. viij. vbi postillator attendit varias sanctorũ opiones de arce q̃titate quibusdã sentientib⁹ ꝙ eius q̃titas attẽdenda eẽt fm cubitos geometricos alijs fm cubitos visuales: sic ꝙ beat⁹ Aug. Orige. cõmẽdãs. xv. de ciui. dei. ca. xxvij. stat cũ prima mẽsura cõcludens ꝙ q̃ talẽ magnitudinẽ nimiã reputant cogitent cẽtũ annos qb⁹ fabricata ẽ arca. vñ ⁊ glo. ordi. allegans eũdẽ beatũ Aug. dicit ꝙ si p noe ⁊ tres filios eius i cẽtũ annis arca tãte magnitudinis fabricari nõ potuit ñ mirũ alios artifices assũptos ⁊c. vide i glosa. xviij. Jccirco videbat̃ idẽ postillatori rõnabiliter disputãdũ de arce igressu i aquã: sciẽs ꝙ optet naues magnas pl⁹ igredi q̃ minores: ꝯcludẽs ꝙ nõ potuit secure igredi. xv. cubitis sed min⁹: qr al's piculũ fuisset naufragij ad cacumina mõtiũ: qr tm̃. xv. cubitis fuerũt coopta: quã disputationẽ Bur. valde egre ferẽs postillatorẽ pro curiositate repħẽdit pl⁹ exñs curiosus ne dixeri van⁹: qr vana assumit ad reprobationẽ postillatoris. Prio nãqȝ dicit postillatorẽ assumere q̃dã manifeste nõ vera: i hoc ꝙ dixit arcã latã sup mõtiũ cacumia nõ fluctuasse si. xv. cubitis igressa fuisset aq̃s: hoc dicit eẽ falsũ ex medio qd̃ i vico straminũ nõ valuisset: videlȝ ꝙ arca posset in locis nõ mõtuosis fluitare. nõ erat iq̃t necesse ꝙ arca semp transiret sup capita mõtiũ. Ecce q̃tũ Bur. cõcludit. ꝯcessis eni illis adhuc

noe ⁊ filij eius ⁊ vxor illi⁹ ⁊ vxores filioꝝ eius cũ eo sed ⁊ oia aiantia: iumẽta ⁊ reptilia q̃ reptant sup terrã fm gen⁹ suũ: egressa sũt de arca. Edificauit aũt noe altare dño: ⁊ tollẽs de cũctis pecorib⁹ ⁊ volucrib⁹ mundis: obtulit holocausta sup altare. Odõratusqȝ ẽ domin⁹ odorẽ suauitatis ⁊ ait ad eũ: Nequaq̃ȝ vltra maledicã terre] ꝓpter hoies. Sensus eni ⁊ cogitatõ humani cordis in malũ ꝓna sũt ab adolescẽtia sua. Nõ igitur vltra pcutiam oẽm animã viuentem sicut feci. Cũnctis dieb⁹ terre semẽtis ⁊ messis: frigus ⁊ estus estas ⁊ hyems: nox ⁊ dies nõ requiescent.

Universidad de Deusto Biblioteca

Benedixitqꝫ deus .IX. noe ⁊ filijs eiꝰ: ⁊ dixit ad eos: Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terrā: ⁊ terror vr̄ ac tremor ſit ſup cūcta aialia] terre ⁊ ſup oēs volucres celi cū vniuerſis q̄ mouēt ſup terrā. Omēs piſces maris manui veſtre traditi ſunt: ⁊ oē qd mouet ⁊ viuit: erit vobis in cibū. Quaſi olera virentia tradidi vob oia] excepto ꝙ carnē cū ſanguie nō comedetis.] Sanguinē eni aiaruꝫ veſtraꝝ reqrā de manu cūctarū beſtiarū: ⁊ de manu hois. De manu viri ⁊ de manu fr̄is eius reqrā aiam homis. Quicūqꝫ effuderit humanū ſanguinē:] fundetur ſanguis illiꝰ. Ad imaginē dei qppe factus ē hō.] Uos āt creſcite ⁊ multipli

ſtat dictū poſtillatoris. Q: ſi aliqñ ipetu aquarū ⁊ vētoꝝ arca fuiſſet lata ſup cacumia mōtiū vtiqꝫ naufragiū tactu arce ad mōtes affuiſſet in illo caſu.ſ.ſi.xv.cubitis aquā intraſſet. Q: aūt aliqñ ⁊ſi nō ſemp arca ferret ſup cacumia optet Bur. cōcedere niſi velit fingere miraculū ⁊ ſic nihil valet ipſius argumētum. Q: aūt ſecundo Bur. dicit ꝯtra decremēti equalitatē non valet: imo ſue ꝓprie aſſertioni cōtradicit. dixit ei ſupra de ope tertie diei ꝙ elemētū aque ſit ecentricū ⁊c. nūc autē dicit ꝙ de ſui natura fluidū oꝫ ꝙ orbicularit̄ ſe habeat circa centrū. Eadē eni rōne q: fluidū nō oportet ꝙ nūc ſit ecētricū: vbi ſatis fuiſſet dicē ꝙ ſicut arida i ꝑncipio apparēſ pro hoim generatiōe tpe diluuij cooperta fuit: ita ex alia parte nūc coopta tpe diluuij fuiſſet denudata: ⁊ redeūdo diuia iuſſione ad locū ſuū diluuiū ceſſaſſet: ⁊ ſic ꝓbabilia.cēnt q̄ dixit poſtillator: ⁊ Bur. i ꝓbauit. Sētētia iſta trahi ꝑt a btō Aug. xvj. de ciui. dei ca. ix. vbi dicit ꝙ nulla diſcretiōis rō aſſignari valeat q̄re terra apō nos debeat diſcoopiri ⁊ nō infra nos: ⁊ ſic cōiecturari poſſent antipedes. q.d. ꝙ q: ſola dei volūtas pōt aſſignari ꝓ cauſa ꝙ aqua relicta ſue nature: q: fluida: q̄re tpe diluuij a pte infra nos denudata fluxiſſet ad ptes nr̄as ⁊ refluxiſſet iuxta arbitriū diuie volūtatis ⁊ ceſſaſſet diluuiū: vel dicatur ſi placet ſicut dictū ē ſupra ca. j. correct. iij. .IX.

a B Enedixitqꝫ deꝰ noe. Hic ꝯñter deſcribit ſtatꝰ noe poſt diluuiū: ⁊ ꝑmo q̄tū ad dei bñficiū: ſecūdo q̄tū ad ipſius exercitiū: ibi Cepitqꝫ noe vir agricola. Circa primū primo deſcribit dei bñficiū q̄tū ad collationē boni: ſecūdo q̄tū ad amotionē mali: ibi Hoc q̄qꝫ dixit deꝰ ad noe. Circa ꝑmū deſcribit ꝑmo bñficiū ipſius dei erga noe ⁊ filios eius i ſpūalibꝰ cū dr̄: a Bñdixitqꝫ deꝰ noe ⁊ filijs eiꝰ. grām ſuā in eis augmētādo. Secūdo tāgūtur dei bñficia i tpalibꝰ: ⁊ ꝑmo q̄tū ad ꝯſeruationē ſpēi q̄ eſt ꝑ generationē cū dicitur: Creſcite ⁊ multiplicami ⁊c. Secūdo q̄tū ad ꝑſidentiā dominij ſup bruta: cū ſubditur b Et terror vr̄ ⁊c.] nō tamē ſic ē intelligendū ꝙ ipi ⁊ filiis eius ſit datū tātū dominiū ſup aialia: ſicut hēbat adā in ſtatu inocentie: ſed q: ſūt domeſticabilia ꝑ hoiem ⁊ nāliter timēt faciē hois. Tertio tangit bñficiū dei q̄tū ad cōſeruationē idiuidui ꝑ nutritionē: cuꝫ dr̄: c Oēs piſces maris ⁊c. tunc eni cōceſſit eis deꝰ ꝙ poſſent veſci piſcibꝰ ⁊ carnibꝰ duplici rōne. Una q: terra ꝑ diluuiū fuit peiorata vt dictū ē ſupra: ⁊ ideo terrenaſcētia nō ſūt ita nutritiua ſicut ante. Secūda q: natura humana facta ē fragilior: ⁊ iō cōceſſus ē victus latior. vn̄ ſeqtur: d Quaſi olera ⁊c.]

camini: ⁊ igredimini ſuper terrā: ⁊ iplete eā. Hec quoqꝫ dixit deꝰ ad noe ⁊ ad filios eius cū eo. Ecce ego ſtatuā pactū meū vobiſcū ⁊ cū ſemine vr̄o poſt vos: ⁊ ad oēm aiaꝫ viuentē: q̄ ē vobiſcū tā in volucribꝰ q̄ꝫ in iumētis ⁊ pecudibꝰ tre: cūctiſqꝫ q̄ egreſſa ſunt de arca ⁊ vniuerſis beſtijs terre: Statuaꝫ pactū meū vobiſcū: ⁊ nequaq̄ꝫ vltra iterficiet ois caro aqs diluuij neqꝫ erit deiceps diluuiuꝫ diſſipās oēm trā. Dixitqꝫ deus: Hoc ē ſignū federis qd do it me ⁊ voſ ⁊ ad oēꝫ aiam viuētē q̄ ē vobiſcū in generatiōes ſempiternas. Arcū meū ponā i nubibꝰ celi ⁊ erit ſignū federis iter me ⁊ inter terrā: Cūqꝫ obduxero nubibꝰ celū: appa

ideſt ſicut homini primo cōceſſi veſci omnibꝰ terrenaſcentibꝰ: ita vobis concedo veſci piſcibꝰ ⁊ carnibꝰ. e Excepto ꝙ carnē cū ſanguine nō comedetis. Ab illa generalitate iſtud excipitur: ⁊ exponit a iudeis vno modo ſic: Carnē cū ſanguine. i. mēbrum abſciſum de animali viuo: q: iſtud videtur crudele ⁊ ihumanū. Alio modo vt ꝑ hoc intelligatur prohibitum ſtrāgulatum ſubmerſuꝫ: ⁊ ꝑ ſe mortuum: ⁊ huiuſmōi qd morit abſqꝫ ſanguinis effuſione. Tertio modo itelligitur vt per hoc itelligatur ꝓhibitus eſus ſanguinis ſepatim a carne: ac ſi dicēt carnē cū ſanguie ⁊c. i. lꝫ eſus carnium ſit vobis cōceſſus: nō tñ eſus ſanguinis. Quarto mō ſic exponitur Leuit. xvij. ꝙ ſi aliqd acciperet venatione vel aucupio pꝰ deberet effundi ſāguis q̄ comederetur: Et rō hꝰ exceptionis ſubdit: f Sāguinē eni aiaruꝫ vr̄arū. i. corpoꝝ aiatoꝝ. g Requirā de manu cūctarū beſtiarū ⁊c.] qd exponitur dupliciter: vno mō q: deꝰ requirit vltionē de homicidio: nō ſolū ſi fiat manu hois imediate ſed etiā ſi fiat mediantibꝰ beſtijs ſicut tyrāni tradebāt martyres beſtijs deuorādos. Alio mō vt hō nō ſolū puniat ꝓpi hōicidiū ſed etiā beſtia ſi iterficiat hoieꝫ ꝓpi facti horrorē: q̄uiſ aial brutū peccare nō poſſit. vn̄ ⁊ Leui. xx. dr̄: Qui cū iumēto ⁊ pecore coierit morte moriat: pecꝰ q̄qꝫ occidite. h De manu viri ⁊ de manu fratris eiꝰ ⁊c. Hoc ſiliter dupliciter exponitur: vno modo ſic: De manu viri. i. fortis ⁊ audacis. Et de manu fratris. i. q̄tūcūqꝫ ꝓpinq̄ vt ꝑ hoc oſtendatur ꝙ homicida nō euadet diuinā vltionē nec ꝓpter fortitudinē ſuā: nec ꝓpter ꝓpinq̄tateꝫ. Alio modo vt ꝑ hoc itelligat pena homicidij volūtarij: cū dr̄: De manu viri. ⁊ caſualis ſeu fortuiti cū dicit Et de manu fratris eiꝰ. i. de manu illiꝰ q̄ diligebat occiſum tanq̄ fratrē ꝓpriū: q: etiā talis homicida lege punitur. deberet eni fugere ad vnā ciuitatem refugij: ⁊ ſic manere q̄ſi exul a ciuitate ſua vſqꝫ ad mortē ſummi ſacerdotis: vt hr̄. j. Nu. xxxv. ca. i Quicūqꝫ effuderit ⁊c.] ſciēter ⁊ a ꝓpoſito. k Effundet ſanguis illiꝰ. Et rō ſumit ꝓpter dignitatē nāe hūane: cū ſubditur: l Ad imaginē ⁊c.] ⁊ patet. m Hec q̄qꝫ dixit deꝰ ad noe. Hic ꝯñter deſcribit dei bñficiū erga noe ⁊ poſteros eiꝰ q̄tū ad amotionē mali. lꝫ eni iā aſſecuraſſet eos de diluuio amplꝰ nō futuro ꝑ vbū: hoc amplꝰ aſſecurat ꝑ ſenſibile ſignū: videlꝫ ꝑ apparitionem iridis

rebit arcus meꝰ in nubibꝰ et recordabor federis mei qd pepegi vobiſcū: et cum oī aia viuēte q̄ carnē vegetat: et nō erūt vltra aque diluuij ad delendā vniuerſā carnē. Eritqꝫ arcus meꝰ in nubibꝰ et videbo illū et recordabor federis ſempiterni: qd pactū ē inter deū et oēm aiam viuentē vniuerſe carnis q̄ ē ſuper terram. Dixitqꝫ dn̄s ad noe: Hoc ē ſignū federis qd cōſtitui iter me et oēm carnē ſuper terrā. Erant ergo filij noe: qui egreſſi ſūt de arca ſem chā ⁊ iaphet. Porro chā ipſe ē pater chanaā. Tres iſti filij ſūt noe ⁊ ab his diſ

tēpibus pluuioſis: ⁊ patet lr̄a vſqꝫ ibi: p Et recordabor federis ⁊c. nō q: obliuio cadat in deo: vt ſupra dictū ē: ſed dr̄ recordari aliꝗ qñ ſubuenit ei: q: ſic ſubueniendo ſe hꝫ ad modū recordantis ipſius. q Hoc eſt ſignū federis. tūc eni dn̄s fecit apparere iridē: ⁊ oſtēdit ipſi noe: vt de cetero cognoſcēt iſtud ſignū cum ſua poſteritate. Circa hoc aūt q̄ritur qūo iris ſit ſignū federis cuꝫ procedat ex cā naturali: ⁊ dicūt aliqui ꝙ vſqꝫ ad diluuiū non fuerat pluuia nec iriſ apparuerat: ſed hoc non vr̄ rōnabilit̄ dictū cuꝫ pluuia fiat ex diſpōne aeris ⁊ motu ſtellarum: ⁊ iſte cauſe multo tpe ꝑceſſerant: ꝓpter quod nō ē veriſilē q̄n ⁊ effectus cōſecutꝰ fuiſſet multis vicibꝰ: ⁊ ideo alij dicūt ꝙ lꝫ preceſſiſſent nubes ⁊ pluuie: nō tamē fuerant nubes in tali diſpōne ꝙ ibi generaretur iris: q: ad generationē iridis reqritur nubes depreſſa: ⁊ ante nubē depreſſaꝫ nubes rorida: vt hr̄. iij. methau. q: iris generatur in nube ꝑ modū ſpeculi: vbi reqritur receptio in roratione ⁊ terminatio i denſitate nubis: ſicut in ſpeculo reqritur ꝑſpicuitas vitri: ⁊ denſitas plūbi terminās. Dicūt igitur ꝙ ꝑmo facta ē talis diſpoſitio qñ deꝰ oñditꝰ ipſi noe iridem: ſed hoc nō vr̄ verū: quia ſm Aug. deus res q̄s ꝯdidit ſic adminiſtrat vt eas ꝓpos motus agere ſinat: ⁊ ideo cū talis apparitio fiat ex cauſa naturali nō ē veriſilē cū multotiens ꝑfuit eius cauſa q̄n ⁊ ꝑ ꝯñs effectus cōcomitabatur. vn̄ idem incōueniens ē negare ꝙ pluuia añ diluuiū fuerit ⁊ ꝙ iris apparuerit vt vr̄. Suppoſito igitur ꝙ apparuerit ante diluuiū. Dicūt tamē aliqui ꝙ nihilominꝰ pꝰ diluuiū ē datū in ſignū diluuij nō futuri: nec eſt ſignū ad placitū vt noia ſignificāt res: ſed ē ſignū naturale ſicut digeſtio vrine ē ſignū future ſanitatis: vel mortis nō future ex illa egritudine. Ad cꝰ intellectū premittūt modū generationis iridis: quia nō generat tpe multū ſicco nec multū pluuioſo: eo ꝙ generat in nube rorida oppoſita ipſi ſoli: ⁊ hoc qñ ſūt vapores in aere ſufficiētes ad generationē talis nubis: nō tamē ſunt i tāta abūdantia: q̄n calor ſolis poſſit eas deuincere ſic ꝙ nō ſeq̄tur ex eis magna pluuia: ⁊ ideo ē ſignū naturalit̄ ſignificās diluuiū nō futurū de ꝓpiquo: q: ſignificat remotionē diluuij de ꝓpinquo futuri. ſ. remotionē vapoꝝ in tanta multitudine ꝙ inde poſſent generari pluuie in tanta abūdantia ꝙ ſeq̄tur diluuij iundatio: verūtamē quia talis diſpoſitio aeris non ſemp durat: ideo vna apparitio nō ē ſignū diluuij decetero nō futuri: ſed apparitio cōtinuata ꝑ frequētē apparitionē: ⁊ ideo dicūt ꝙ ante diluuiū nō fuit ſignū diluuij nō futuri: quia ta

ſeminatū ē omne genꝰ hominū ſup vniuerſam terrā. Cepitqꝫ noe vir agricola exercere terrā: et plantauit vineā. Bibēſqꝫ vinū inebriatꝰ ē:] et nudatꝰ iacuit i tabernaculo ſuo.] Qd cū vidiſſet cham pater chanaan: verenda ſcꝫ patris ſui eſſe nudata: nūciauit duobuſ fratribꝰ ſuis foras. At vo ſem et iaphet palliū impoſuerūt humeris ſuis: et incedentes retrorſū: operuerūt verenda patris ſui. Facieſqꝫ eoꝝ auerſe erant et patriſ virilia nō viderūt. Euigilās aūt noe ex vino cū didiciſſꝫ q̄ fecerat ei filiꝰ ſuꝰ mior ait: Maledictus

lis apparitio fuit iterrupta magno tpe ante diluuiū. Sed hoc dictū vr̄ eē cōtra veritatē ⁊ cōtra textū. accipit eni cauſam diluuij ꝑtialē pro totali. ſ. ꝙ pluuie fuerint ⁊ poſſint eſſe tota cauſa: qd ē falſū: q: diluuiū generale de q̄ ē qd nō pōt cauſari nāliter vt dictū ē ſupra. vij. ca. Jteꝫ cōtra textū q̄ cām diluuij actiuā attribuit virtuti diuine ex influentia ſpeciali: ⁊ materialē ꝑncipalē aqs oceani virtute diuia eductis ſuꝑ terrā ⁊ multiplicatiſ vltra cacumia mōtiū. xv. cubitis. vn̄ ſupra. vj. ca. dixit dn̄s: Ecce adducā aqs diluuij ſup terrā. q̄tuꝫ ad cauſā efficientē: ⁊ vij. ca. q̄tuꝫ ad mālē dr̄: Rupti ſūt oēs fōtes abyſſi magne: ⁊ cataracte celi aperte ſūt. Ex q̄ pꝫ ꝙ cā mālis ⁊ ꝑncipaliſ fuerūt aq̄ oceani. Patet igit̄ ꝙ apparitio iridis ñ pōt eſſe ſignū nāle diluuij generalis nō futuri: cū ñ ſit ſignū remotōnis cāe niſi mālis tm̄: nec adhuc [illegible]āe ꝑncipalis: ſed ſecūdarie: vt patꝫ ex textu: ⁊ iō dicēdū ꝙ eſt ſignū magis ad placitū. ſ. ex ordinatōe diuina iq̄tū deꝰ ordiauit ꝙ apparitio iridis decetero eēt ſignū remēorationū pacti vel federis ipſiꝰ dei fci ad noe ꝙ diluuiū decetero ñ iducēt generalit̄ terrā diſꝑdēs ſic dr̄ i textu: Eritqꝫ arcꝰ meꝰ i nubibꝰ ⁊ videbo illū ⁊ recordabor federis ⁊c. Ex q̄ pꝫ ꝙ añ diluuiū ñ fuit i ſignū hꝰ lꝫ appuerit: q: tale pactū vel fedꝰ ñ erat adhuc iſtitutū: ſꝫ pacto fcō deꝰ iſtituit appitōꝫ iridis ſiue ipſā iridē de nouo i ſignū hꝰ pacti vel federis: lꝫ iris ſit res nāl ⁊ añ diluuiū fuerit: ſicut aliqñ cōtigit i hūanis ꝙ lapiſ magnus q̄ diu ſtetit i aliq̄ loco imobil de nouo ſtatuit i ſignū aliꝰ diſtinctōis vtpote hēditatū vel regnoꝝ. r Erat igit̄ filij noe. iſtud poit ꝑ q̄dā recapitulationē ⁊ vt exꝑmat qd ſeqt̄: s Porro chā ipſe ē pr̄ chanaā. iſtud ſpēalit̄ exꝑmit eo ꝙ dn̄s daturꝰ erat filijs iſrael terrā chananeoꝝ. t Cepitqꝫ noe vir agricola. Hic deſcribit ſtatꝰ noe pꝰ diluuiū q̄tū ad exercitiū: erat eni terra ꝑ diluuiū peiorata: vt ſupra dictū ē: ⁊ iō idigebat diligētiori cultura. v Et plātauit vineā. lꝫ eni eēt ꝓducta a terra erat tñ q̄ſi ſilueſtris dimiſſa ⁊ ipſe diligētiꝰ coluit. x Bibēſqꝫ ⁊c.] ignorabat eni fortitudinē vini q̄ pꝰ erat iexꝑta. y Et nudatꝰ ⁊c.]. i. diſcoopꝰ i ptibꝰ inferioribꝰ: qd cū vidiſſet chā pr̄ chanaan: hic noiat chanaā: q: ſm aliq̄s ipſe ꝑmo vidit ⁊ pr̄i ſuo chā idicauit. ſm alios qm̄ hic agit de malicia ipſiꝰ chā q̄ irreuerēt ſe habuitꝰ ad prēꝫ: iō fit mētio hic de filio eiꝰ chanaā: q̄ ſecutus ē malos mores pr̄is: ⁊ tātū creuit malicia i poſteris ꝙ poſtea iterfecti ſūt de mādato dn̄i ⁊ terra eoꝝ data ē filijs iſrael. z Uerēda ⁊c.] Ex hoc pꝫ ꝙ hoies adhuc nō vtebāt femoralibꝰ: ſꝫ poſtea iuēta ſūt ꝑmo a q̄dā muliē q̄ vocata fuit Semiramis: vt hr̄ i hiſtoria ſcholaſtica. a Nūciauit ⁊c.] vt icitaret eoſ ad deriſionē pr̄is ſꝫ ipſi ecōtrario voluerūt eū honorare eiꝰ turpitudinē tegendo. iō ſeqt̄: At vo ſem ⁊ iaphet ⁊c. Et pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi: b Maledictus

Universidad de Deusto Biblioteca

chanaan. maledixit pr̄i in filio: qꝛ fil⁹ istud flagitiū icepat vt dictū ē fm aliq̄s. vel aliter vt p hoc oñdatur ꝙ ipse chā nō solū eēt maledict⁹ i psona sua: sed ꝙ etiā ista maledictio ad suos posteros deriuaret: ⁊ qꝛ sicut irreuerētia pr̄na meretur maledictionē ita reuerentia bn̄dictionē: ideo subdit c Benedict⁹ dn̄s deus sem. vidit eni i spiritu ꝙ cult⁹ vni⁹ dei remāsur⁹ erat in filijs sem: alijs ad idolatriam declinātib⁹: qđ n̄ pōt fieri sine gr̄a dei spēali: iō in bn̄dictōe ipsi⁹ sem bn̄dixit domino. p hoc eni ꝙ p̄ponit in hac bn̄dictōne ipsum sem ipsi iaphet oñdit ꝙ sem fuit p̄ncipal' i reuerētia pr̄is: ⁊ iduxit ipsū iaphet ad hoc.

chanaā fu⁹: fuoꝝ erit frīb⁹ suis: dixitqꝫ. Bn̄dic̄t⁹ dn̄s de⁹ se: sit chanaā fu⁹ ei⁹. Dilātet de⁹ iaphet ⁊ hītēt i tabernaculis se: sitqꝫ chanaā seru⁹ ei⁹. Uixit aūt noe p⁹ diluuiū trecētis qn̄q̄ginta ānis: ⁊ ipleti sunt oēs dies ei⁹ nōgētoꝝ qn̄q̄ginta ānorū: ⁊ mortuus est.

d ¶ Dilatet de⁹ iaphet. p hoc oñdens ꝙ eēt dilatād⁹ i multitudine prolis. e Et habitet in tabernaculis sem. Istō exponitur dupl'r: vno mō vt referatur ad ipsū deū: vt sit sensus: q̄uis iaphet sit dilatandus i multitudine gētiū ab eo descendentiū: tamē nō habitabit de⁹ in eo p verū ⁊ spēalē cultū: sed in ipso sem: qꝛ a filijs ab eo descēdentib⁹ factū ē tabernaculū federis tpe Moysi: ⁊ tēplū tpe Salomonis in qb⁹ dr̄ de⁹ habitasse. Alio mō vt referat ad ipsū iaphet vt sit sensus ꝙ aliq̄ descendentes de iaphet habitēt i tabernaculis sem. i. in tabernaculo ⁊ tēplo: qꝛ in festiuitatib⁹ solēnib⁹ aliq̄ gentiles q̄ descenderāt de iaphet ascensuri erāt cā orōnis in tabernaculū ⁊ tēplū: vt hr̄ Ioh. xij. Uel qꝛ in aduentu Christi ⁊ predicatione euangelij cecitas cōtigit in israel q̄ descendit de sem: ⁊ plenitudo gentiū q̄ descendit de iaphet intrauit ecclesiā p fidei susceptionē: vt dicit apl's ad roma. xj. ⁊ sic habitauit in tabernaculis sem. Cetera patēt

¶ In ca. ix. vbi dr̄ in postilla: Et rō h⁹ exceptōis subdit ⁊c̄. Additio prima.

EX hoc ꝙ de⁹ phibuit homicidiū nō hr̄ rō ad hoc ꝙ nō comedatur caro aial' cū sanguie: q̄litercūqꝫ exponat. homo eni nō cōceditur in esū hois nec alic⁹ aialis: sicut aialia sūt cōcessa ad esū hois. vn̄ in hoc loco vbi nr̄a lr̄a dicit: Sanguinē eni aiarū v̄rarū requirā. lr̄a hebraica hꝫ: Uerūtamē sanguinē aiarū v̄rarū req̄rā. exponit sic: lꝫ eni vobis ↄcesseri occisionē aialiū: nō tamē hominū: Et exponāt cetera sic i postilla

¶ In eo. ca. ix. vbi dr̄ in postilla: Supposito igit ꝙ apparuerit ante diluuiū ⁊c̄. Additio. ij.

QUod aūt iris apparuerit ante diluuium satis patet ex veritate lr̄e: nā vbi translatio nr̄a hꝫ: Arcū meū ponā in nubib⁹ ⁊c̄. Ex q̄ vr̄ ꝙ an̄ diluuiū fuerat positū lꝫ tunc nō in signū. expositio aūt quā hic refutat postillator vr̄ satis sustinēda. Pro q̄ sciēdū ꝙ iter signa q̄ sunt ad placitū sicut noia ⁊ res p ea significatas sepe aliq̄ īuenitur cōgruentia. vn̄ ex hoc ꝙ adā iposuit noia cūctis aialib⁹: vt dr̄ Gen̄. ij. arguūt doctores ꝙ adam sciuit oīum aialiū nās: qđ nō sequeret ex hoc nisi noia naturis rerū cōgruerent: ⁊ ideo in pposito lꝫ apparitio iridis ad placitū. s. ex ordinatione diuina sit signū ꝙ decetero nō iducatur generale diluuiū: vt lr̄a sonat: nō tollitur ex hoc ꝙ iter signū ⁊ rē signatā sit aliqua cōgruentia nālis: q̄ q̄dem cōgruētia ē. nā ad generationē iridis requirit ꝙ in aere non sit multa siccitas: nec multa humiditas: sꝫ ꝙ iste due q̄litates sint certo modo pportionate: vt tactū ē i supradictis opionib⁹. ⁊ inde ē ꝙ Ptoleme⁹ in quadriptito dicit ꝙ cū iris apparet statim post tēpus pluuiosū est signū serenitatis future

vn̄ ex illa expōne quā reprobat postillator: sequitur ꝙ causa actiua diluuij nō fuisset virtus diuia: nec etiā ꝙ causa mālis ipsius lꝫ ptialis eēnt aque oceani: sed dicit ꝙ apparitio iridis ē signū ꝙ humiditas nō ē in tanta abūdantia ꝙ seq̄tur magna pluuia: ⁊ ideo ē signū nāle cōueniens ad significandū diluuiū nō futurū de ppinquo: nō tamē p hoc itelligitur ꝙ sit signū oīno necessariū: sicut nec digestio vrine: de q̄ postillator exēplificat est signū oīno necessariū future sanitatis. vn̄ p̄dicta expositio nō vr̄ repugnare textui: nec rōni: nec etiā ē oīno icōpossibilis cū expōne postillatoris que ē Ra. Moy. gerundeñ. stant eni simul ꝙ iris sit quedā res nālis ⁊ ꝙ fuit an̄ diluuiū ⁊ ꝙ postea ex bn̄placito diuino fuit datum in signū: ⁊ ꝙ hoc signū sit cōgruens rei p ipsum signate: vt dictū ē.

¶ In eo. ix. ca. vbi dr̄ in postilla: Et habitet i tabernaculis Sem. Additio. iij.

NOn videt pretermittenda in hac p̄ma expōne fm quā itelligitur ꝙ de⁹ inhabitet in tabernacul' Sem: illa sūma ⁊ ineffabilis habitatio diuina qua v̄bū dei habitauit in nobis Ioh. j. que quidē habitatō fuit p̄mo ⁊ pp̄e in tabernaculo virginis glīose descendentis de sem in c⁹ officio legit ecclesia illud Eccl. xxiiij ca. Et q̄ creauit me req̄euit i tabernaculo meo. vn̄ i his bn̄dictionib⁹ status vtriusqꝫ legis diuine pphetiçat. in prima eni bn̄dictione dixit: Bn̄dictus dn̄s de⁹ sem. qđ itelligitur de cultu vnius dei remāsuro in filijs sem. vt in postilla dr̄: quod ptinet ad statū veteris legis. In secūda v̄o bn̄dictōe vbi dicit: Et inhabitet. s. de⁹ in tabernaculis sem. itelligitur status noue legis: in quo de⁹ habitauit in tabernaculis sem p carnis assumptionē mō predicto: ⁊ in quib⁹ etiā habitat sacramētaliter in sacrificio altaris: ⁊ etiā p amplioris gr̄e infusionē. exponendo aūt li Et inhabitet in tabernaculis sem. secūdo mō scilꝫ ꝙ referatur ad iaphet nō debet itelligi sic ꝙ iaphet habitante in tabernaculis sem eēt sem exclusus ab illa habitatione: sed ꝙ iaphet simul habitasset cū sem i tabernaculis suis: quadā tamē primitate remanente ipsi sem: iuxta illud ad Ro. j. ca. Iudeo primū ⁊ greco. vn̄ ⁊ tabernacula dei ō qb⁹ hic agit ipsi sē p̄ncipl'r ititulāt

¶ Replica correctorij cōtra Bur. iudaiçantem.

IN ca. ix. vbi postillator multipl'r exponit illū passū: Carnē cū sanguie nō comedetis. Bur. nitit diuioꝝ p̄ceptoꝝ curiosi⁹ iq̄rere rōnē: q̄ tn̄ sepe ad diuinā resoluūt volūtatē: c⁹ rō q̄rēda n̄ ē: ⁊ vr̄ hic assumere psonā serpētis q̄ dixit: Cur p̄cepit vobis de⁹ ⁊c̄. supra. iij. ca. sed vt verū fatear ⁊si illi⁹ p̄cepti possent ⁊ phyce ⁊ morales rōnes assignari: certū tn̄ ē ꝙ phibitō hoicidij non assignat pro ei⁹ rōne vt putat Bur. cū dr̄: Sāguinē aiarū v̄rarū req̄rā ⁊c̄. sꝫ p hoc dictū r̄ndet tacite qōni: Qꝛ eni generalit dictū ē: Oē qđ mouet ⁊ viuit sit vobis i cibū: q̄ri posset cū hō moueat ⁊ viuit an etiā hō hōi cib⁹ fieri debeat aut possit: R̄ndet huic tacite qōni ꝙ qꝛ ex lr̄a sanguis hūan⁹ ipune nō dꝫ effundi igr̄ excipit hō ab illa ↄcessiōe generali: q̄ dr̄: Oē qđ mouet ⁊ viuit sit vobis i cibū: ⁊ format rō sic: Carnē cū sāguine nō comdetis: igit caro hūana nō erit vobis in cibū seu cib⁹: tenet ↄn̄tia p mediū i lr̄a positū: qꝛ hois sāguis nō debet effundi: ⁊ seq̄t ꝙ cū nō posset sine sanguine māducari: iōqꝫ addit pena effundētis sanguinē hūanū cū dr̄: Sanguinē aiarū v̄rarū req̄rā. In eo. ca. cū postillator reprobasset opionē de iride dicētē ꝙ ē signū nāle nō ad placitū institutū diluuij nō futuri: Bur. vt habeat cōtra postillatorē dicit: volēs ꝙ hēat q̄dā congruētiā nālē: vt dr̄ i postilla: iō ē signū nāle. Sꝫ ↄcesso an̄cedēte ↄn̄a n̄ valꝫ. maīfestū ei ē ꝙ illā ↄgruētiā nālē

hūit an̄ diluuiū sic p⁹: qꝛ eodē mō generab at sic post. Ex h⁹mōi igit ↄgruētia nāli n̄ pōt argui ꝙ sit signū nāle in cōpatione diluuij: imo sic arguendo seq̄tur ꝙ hō nō eēt signū ad placitū institutū: sed poti⁹ nāle: qꝛ hꝫ cōgruentiā talē nālē ad significatū. dr̄ ei hō qꝛ ab humo.

HE sūnt generatōes ¶ X. filioꝝ noe: sem: cham: ⁊ iaphet. Natiqꝫ sunt eis filij p⁹ diluuiū. Filij iaphet gōmer: ēt magog: ēt madai: ēt iauan: ēt thubal: ēt mosoch: ēt thyras. Porro filij gomer assenez ⁊ riphat ⁊ thogorma. Filij aūt iauan helisa ēt tharsis cethim ⁊ dodanim. Ab his diuise sunt insule gētiū i regionib⁹ suis vnusq̄sqꝫ fm liguā suā ⁊ familias suas i natōib⁹ suis. Filij aūt chā chus ēt mesraim et phūth ēt chanaan. Filij aūt chus saba: ēuila ⁊ sabatha ⁊ regma ⁊ sabatacha. Filij regma saba ⁊ dadā. Porro chus genuit nēroth. Ipsē cepit esse potens in terra: ēt erat robustus venator cōram dn̄o. Ab hōc exiuit prouerbium: Quasi nēroth robustus venator coram domino. Fūit principiū regni ei⁹ babylon: ēt arach ⁊ achat ēt chalanne i terra sennaar. De terra illa egressus est assur: ⁊ ēdificauit niniuen: ⁊ plateas ciuitatis ⁊ chale. Resen quoqꝫ inter niniuen ⁊ chale.

si eni Bur. fideliter referret opionem postillatoris non diceret ꝙ opio reprobata staret cū postilla. nō enim stāt siml' ꝙ q̄uis sit ibi aliqua congruētia ꝙ iris sit signū nāle ⁊ non vt li hō ad placitū: ⁊ ꝙ sit signuꝫ ad placitū remēoratiuū pacti diuini: illa etiā opponūtur vt patet.

¶ Item i eo. ca. vbi postillator expōit illū passū quo iaphet habitaret in tabernaculis sem: qn̄ cecitate israel se indignā faciente itrauit plenitudo gētiū ⁊c̄. Bur. pro sua gente dimicās iudaiçando dicit ꝙ hoc intelligendū ē ꝙ sem p hoc n̄ sit exclusus de tabernaculis sed ꝙ iaphet ibi habitāte remāsit ipsi sem q̄dā primitas: iuxta illud ad Ro. j. Iudeo primū: ⁊ greco. sꝫ hoc allegatū modicū facit pro primatu iudeoꝝ nisi p primatu tpis: qꝛ virt⁹ dei: ⁊si sit in salutē omni credēti primū tn̄ ipse illuxit iudeo ⁊ greco: secūdū aūt p̄matū dignitatis de q̄ Bur. loq̄tur vr̄ dici ad Ro. x. nō ē distictio iudei ⁊ greci: nā idem dn̄s oīm i salutē apud queꝫ idem liber ⁊ seru⁹: qūo eni iudeis assignabit p̄matū in ecclesia: q̄ tabernaculū sem dr̄ etiā a Bur. qb⁹ paul⁹ ⁊ barnabas dixerūt: Uobis q̄dem oportebat primū loq̄ verbū dei: sed qm̄ repellitis illud ⁊ idignos vos iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes: sic eni precepit nobis dn̄s: ita hr̄ act. xiij. Quō igꝛ primitiā assignat eis in ecclesia q̄ noie reliquiarū q̄ salue fiūt itelligūtur Esa. x. ⁊ ita p aplm auctoritas illa exponit ad Ro. ix. nisi forte Bur. p iudeos velit itelligere Christū ⁊ aplos q̄s primatū hēre in ecclesia dei fateor cū eo: nō tn̄ vt iudeos sed vt Christū ⁊ christianos. passus eni hic itelligit de repulsa iudeoꝝ ⁊ gentiū electione. Ca. X.

HE sūt generatōes filioꝝ noe. Postq̄ descripta ē ipsi⁹ noe generatio: hic describitur sue generationis multiplicatio: ⁊ p̄mo describit multiplicatio sue generatōis: secūdo electio vni⁹ ptis. xj. ca. Adhuc p̄mo describit multiplicatō generatōis iaphet secūdo ipsi⁹ cham: ibi Filij aūt chā: tertio ipsi⁹ sem: ibi Sem quoqꝫ nati sūt. ¶ Circa primū ponit multiplicationē filioꝝ noe in generali: ⁊ patet vt descendat ad filios iaphet in spēali dicēs: b Filij iaphet ⁊c̄. Et prio agit de multiplicatiōe filioruꝫ iaphet vt ↄtinuet dicta dicendis: quia in fine p̄ce. ca. loquendo de filijs noe sermonē terminauerat in ipso iaphet. Cōsiderandū ꝙ sic dicit beat⁹ Hiero. li. de hebrai. qōni. Filij iaphet possederūt in Asia terram ab amano ⁊ tauro montib⁹ vsqꝫ ad tanai fluuiū. in Europa v̄o vsqꝫ ad gadiram noia

locis ⁊ gentib⁹ reliquentes ex quib⁹ postea mutata sūt plurima: cetera p̄manēt in se vel aliquo simili vel ppinquo. c ¶ Gomer. a quo noiati sunt galate: ⁊ postea gallici vt dicūt aliq̄. d Et magog. a quo descēderūt schyte fm Hiero. e Et madai. a q̄ dicti sūt medi. f ¶ Et iauā. a quo greci. vnde in hebreo Gretia adhuc noiat ianan: ⁊ greci iones. ide quarta ligua grecoꝝ dicta est ionica. inde etiā ⁊ mare ionicū. g Et tubal. a quo descenderunt hispani. h ¶ Et mosoch a q̄ Capadoces descenderunt. vnde ⁊ apud eos adhuc maçecab ciuitas noiatur i Et tyras. a quo noiati sunt thraces. Porro filij gomer asseneth vel aschenes ⁊ riphat ⁊c̄. sequitur: k ¶ Filij aūt iauā. a q̄ dicti sunt eliçei p̄mo: ⁊ post colides. vnde ⁊ ligua q̄nta grecoꝝ colis grece noiatur. l Et tharsis. a quo descenderūt Cilices. vn̄ ⁊ ciuitas metropolis eorum vocata est tharsis: vn̄ natus fuit Paulus apostolus vt habetur in actib⁹ apostolorum. xxj. Sequitur: m ¶ Ab his diuise sunt insule gentium ⁊c̄.] Hoc dicitur hic p anticipationē: quia factum fuit postea tpe diuisionis linguarū: de qua habet capi. sequēti. n Filij aūt cham. Hic ↄn̄ter agitur de multiplicatiōe generationis ipsius cham cū subditur: n ¶ Filij aūt cham chus. a quo dicti sunt ethiopes. vnde ⁊ in hebreo ethiopia chus noiatur. o Et mesraim. a quo Egyptij: vn̄ ⁊ in hebreo egyptus mesrhaim dicitur. p ¶ Phuth. a quo libies: qui tamē primo vocati sunt phutei. vn̄ ibidem. s. in mauritania est fluui⁹ qui vsqꝫ nūc phut dicitur. q Et chanaan. a quo dicti sunt chananei: quoꝝ terra postea filijs israel data ē. r ¶ Filij aūt chus saba. a quo dicti sunt sabei: hi ⁊ arabes sunt. s Euila. a quo dicti sūt getuli: ⁊ sabatha: a quo sabateni. sequitur: t ¶ Porro chus genuit nemroth. iste fuit qui iduxit posteritatem noe ad faciendū ciuitatē ⁊ turri ↄ dn̄m: de q̄ dr̄ se. ca. iō dr̄: v Ipse cepit eē potēs i terra. qꝛ p potētiā alios sibi submittebat: ⁊ nolētes ad opus p̄dictū cōpellebat: iō seq̄t: x ¶ Et erat robustus venator. i. oppressor hoim. y Corā dn̄o. qꝛ nihil latet ei⁹ aspectū. z ¶ Ab hoc exiuit puerbiū. i. v̄bū cōe vulgatū: a Quasi nēroth ⁊c̄. qn̄ eni p⁹ea videbat aliq̄s oppressor hoim vocabat al' nēroth: vel filis ipsi nēroth. b ¶ Fuit aūt p̄ncipiū regni ei⁹ babylō. hoc nomē hic dr̄ p anticipationē: qꝛ iposituū ē ppi diuisionē liguarū ibi factā postea. c Et arach. hec p⁹ea vocata ē edissa. d ¶ Et calāne. q̄ postea v̄so noie a seleuco rege dicta ē seleucia. e De terra illa egressus ē assur. Istud iterponit hic occasionalit rōne babylonis de q̄ imediate fact⁹ ē sermo. iste eni assur n̄ fuit de filijs chā: sꝫ fil⁹ sem: vt dr̄. j. ⁊ qꝛ nolebat rebellare ↄ deū cū nēroth i edificatōe babylōis: iō fugit ō t̄ra sennaar ad aliā lōgiquā regionē p⁹ ibitatā: q̄ ex noie ei⁹ vocata ē assyria. f ¶ Et edificauit niniuē. edificauit eni citatē q̄ postea p lōgū tēp⁹ vocata ē niniue a nino p̄mo rege assyrioꝝ fm Euse. ⁊ durauit illud regnū p mille. ccxl. ānos. seq̄t

Universidad de Deusto Biblioteca

e Hec ē ciuitas magna. De cuius magnitudine dr̄ Jone.iij. Erat aūt niniue ciuitas magna itinere dierū triū. f ¶ At vō mesraim genuit ⁊c̄.] Isti populi sunt ignoti: vt dicit Hiero.exceptis Laabin:qui dicti sūt libies: q̄ primo vocabātur phutei a phut. g ¶ De q̄b' egressi sunt philistijm. isti habitauerūt cum filijs israel in terra ꝓmissionis. dicūt aūt hebrei ꝙ phetrusim ⁊ celluim ꝯmutabāt adinuicē cōcubitum vxoꝝ suarum: ⁊ sic egressi sūt philistijm.

h Chanaan autē. Hic describūt generationes chanaan.

i ¶ Genuit sidonem primogenitū suū.a q̄ noīata ē ciuitas sidō que ē in ꝓuincia phenicis. k Et archeum.q̄ cōdidit archas oppidū cōtra tripoli i radicib' libani sitū.

l ¶ Cyneum.qui ciuitatem predicte ꝓpinquā noīe cyn edificauit. m Aradium a q̄ dicti sūt aradij q̄ aradiaꝫ insulā possederūt angusto freto a phenicis littore separatam. n ¶ Amatheū.a quo noīata ē ciuitas emath.

o Factiqꝫ sunt termini ⁊c̄.] He ciuitates sat' note sūt ⁊ descripte inferius i scriptura. p ¶ De sem

Hec ē ciuitas magna. At vō mesraim genuit ludim ⁊ anamim:⁊ laabim:⁊ neptuim:⁊ phetrusim:⁊ celluim:]de q̄b' egressi sūt philistiim ⁊ capturim:Chanaā aūt genuit sidonē p̄mogenitū suū:etheū: ⁊ iebuseū: ⁊ amorreū: ⁊ gergeseum ⁊ eueum:⁊ aracheū: cyneuꝫ ⁊ aradium: samarithen:⁊ amatheū. Et p hos disseminati sunt populi chananeoꝝ. Factiqꝫ sūt termini chanaan venietib' a sidōe ierarā:]vsqꝫ gaçā donec ingrediaris sodomā ⁊ gomorrā ⁊ adamā ⁊ seboim vsqꝫ iesa. Hi sunt filij chaꝫ in cognationib' ⁊ linguis ⁊ generationib' terrisqꝫ ⁊ gētib' suis. De sem quoqꝫ nati sunt patres oium filiorum heber:] frātre iaphet maiore. Filij sem elā et assur:et arphaxat:et lud:et aram. Filij araꝫ hus et hul ⁊ gether:et mes. At vō arphaxat genuit sale:de quo ortus ē heber. Natiqꝫ sūt heber filii duo. Nomē vni phaleg: eo ꝙ in dieb' eius diuisa sit terra:⁊ nomē fris eius iectan. Qui iectan genuit elmodad ⁊ saleph et asarmoth iare et aduram et iaçal et deda et hebal et abimabel saba et iophir et euila et iobab. Oēs isti filii iectan. Et facta ē habitatō eoꝝ de messa pgētib' vsqꝫ sephar mōtē orietalē. Isti sūt filii sem fm cognatiōes et linguas et regiōes in gentib' suis. He familie noe iuxta pp̄los et natōes suas. Ab his diuise sūt gētes i terra p' diluuiū. ¶ .XI.

Erāt autem terra labii vni' ⁊ sermonē eorūdē

quoqꝫ. Hic describit generationes ipsius sem:⁊ ponūt vltimo:vt cōtinuētur dicta dicēdis:quia inferi' prosequtur scriptura de eis:dicit ergo: p De sem quoqꝫ ⁊c̄.] istū p̄mo noīat in spēali:qꝛ ab ipso denoīati sūt hebrei quib' scribebat moyses.vbi aūt nr̄a translatio hꝫ heber: hebrei dicūt transitus. Heber eni ē nomē ꝓpꝛiū ⁊ cōe: qꝛ significat vnuꝫ hoiem singularē de q̄ iā dictū ē:⁊ significat transitū. dicūt eni hebrei ꝙ iter istos populos ⁊ alios erat q̄dā fluui' quē trāsierūt ad possidendū terrā q̄ erat vltra: ideo vocati sūt filij transit'. q ¶ Fratre iaphet maiore. dicit aūt iaphet frater ipsius sem:qꝛ sociatus fuit ei in reuerētia patris.

r Maiore. hoc refert ad sem:qꝛ maior fuit alijs frib' dignitate:vt predictū ē. hebrei aūt dicūt Maioris:⁊ tunc refert ad iaphet:q̄ fm eos fuit p̄mogenit' noe. s ¶ Filij sem elā.a q̄ dicti sūt elamite. t Et assur.a q̄ assyrij:vt dictū est. v ¶ Arphaxat.a q̄ chaldei descenderūt. x ¶ Et lud a quo lydij. y Et aram.a q̄ dicti sūt syri.vn̄ ⁊ i hebreo syria noiata ē harā:c' metropolis ē damasc'. z ¶ Filij arā hus.qui trachonitidis ⁊ damasci principatū tenuit:⁊ ide dicūt aliqui iob fuisse natū.s.de terra hus: vt hꝫ iob.j.ca.

a Et hul.a quo guari qui ⁊ armeni. b ¶ Gether.a q̄ ethari:qui ⁊ armeni. c Et mes.a q̄ meones. d ¶ At vō arphaxat genuit sale:de q̄ ortus est heber.de quo iā supra dictū ē. e Natiqꝫ sūt heber duo filij:nomē vni phalech.eo ꝙ in dieb' suis diuisa sit terra. ex hoc dicūt hebrei ꝙ heber habuit spūm ꝓphetie:quia imposuit nomē filio suo ex diuisione terre que futura erat. f ¶ Jectan genuit elmodad. Istoꝝ populoꝝ plurimi sūt nobis ignoti:vt dicit Hiero. vel ꝓpter longinquitatem terrarum vel ꝓpter mutatōnes populoꝝ ⁊ nominū ex guerris ⁊ subuersionib':vel alijs causis simib'. ⁊ patet lr̄a sequēs ex predictis.

In capi.x. vbi dicitur in postilla:Istū primo nomiat i spēali ⁊c̄. ¶ Additio. Licet hebrei descēdant ab heber filio sem: nō tamē ab eo dicūtur hebrei:prout largius i additione sup Mat. capi.xxj.hꝫ: vide ibi ⁊c̄.

Replica correctorij cōtra Burgensem.

In capitulo decio vbi postillator dicit ꝙ ab heber dicāt hebrei: Burgens se opponit dicēs: Ergo oēs descendentes ab heber dicerentur hebrei quod falsum est. ideo nō ab heber sed ab abraam dicūtur hebrei: sed tunc argumētuꝫ Bur. est cōtra se quia ismaelite descendentes ab abraaꝫ: ⁊ in cultu vni' dei remanētes dicti sunt hebrei:alij non. Ita rn̄deo ꝙ ⁊ taliter valere pōt de filijs heber sicut abrae. Nec ista ratio sua cū rn̄sione valet:quia constat decem trib' hebreos fuisse ⁊ esse:⁊ tamē cultū vnius dei defuisse:⁊ ad idola defluxisse:vt patet in libris Prophetarū: Regū: ⁊ Paralip. Uerius est igitur dictū postillatoris sequētis dictū beati Aug. quod Bur. ex debili motiuo sepe relinquit contra suam doctrinā ꝓpriā in qōne preambula:vbi docet sanctoꝝ reuerentiam semper esse saluādam. Dicit nāqꝫ beatus Augustin'.xvj. de ciuita. dei. capitu.xj. ꝙ hebrei dicti sunt ab heber: lꝫ posset esse ꝙ ab abraam dicantur quasi abraei. Et quia beatus Augustin' fuit illius opionis i libro de cōsensu euāgelista. retractat tamē in secūdo libro retrac. ca.xv. vbi ex itentione ponit ꝓpositū. simr ⁊ Joseph' dicit ab heber dictos hebreos in p̄mo libro antiquitatū. ¶ Capi.XI.

Erat aūt terra labij vni'. Postꝙ descripta est generatōis noe multiplicatio:hic describitur vni' ptis electio: ⁊ p̄mo premittit q̄ ad aliq̄s sententia reprobatōis:secūdo addit q̄tū ad alios etiaꝫ gr̄a electionis:ibi He sūt generatōnes Sem. reprobati sunt aūt aliqui:quia rebellauerūt cōtra dn̄m volentes facere turrim vbi possent seruari cōtra diluuiū: ⁊ hoc ē quod describitur sic: a Erat aūt terra labij vni'.i. ideomatis.s. hebrei:qd vsqꝫ tūc solum fuit inter hoīes.

b ¶ Cūqꝫ proficerent de oriēte. Ab illa eni pte recesserūt querentes sibi locū vbi possent simul manere quia nēroth volebat eos sub suo dominio tenere. c Inuenerūt campū.i. terrā planā ⁊ magnā ad hoc aptam d ¶ In terra sennaar. que nūc dr̄ terra chaldeoꝝ.

e Dixitqꝫ alter ad proximū suū. Inducente enim ipso nēroth consenserūt in hoc facto. f ¶ Uenite faciamus lateres. quia illa terra campestris ē non hn̄s lapidicinas.

g Uenite faciamus nobis ⁊c̄.] vtrūqꝫ eni facere inceperūt vt turris esset in medio ciuitatis tanꝙ ei' fortalicium.

h ¶ Cui' culmē ptigat ad celū.i. sit ita altū ꝙ non possit illuc attingere diluuium.

i Et celebrem' nomē nr̄um. ⁊ sic vi ꝙ nō solū moti sunt ad edificādum timore diluuij: sed etiā ex superbia. k ¶ Anteꝙ diuidamur ⁊c̄.] In hebreo dr̄:Ut ñ dispgamur sup faciē vniuerse ire .i. ne diluuiū superueniēs dispgat cadauera nr̄a super faciem terre:sicut fecit de pdecessorib' nr̄is. l Descendit aūt dn̄s. hoc aūt dr̄ nō ꝙ indigeat descensu ad videndū ea q̄ fiunt in terra: cū oia pateant ocul' eius:sed vt p hoc instruant iudices hominū ne pcedant ad sententiādū donec causam examinauerit diligēt

Cūqꝫ ꝓficisceret̄ d oriēte iūenert̄ cāpū i terra sennaar:⁊ hitauert̄ i eo. Dixitqꝫ alter ad ꝓximū suū: Uenite faciam' lateres:⁊ coquamus eos igni:habuerūtqꝫ lateres ꝓ saxis:⁊ bitumen ꝓ cemēto:⁊ dixerūt:Uenite faciam' nobis ciuitateꝫ: ⁊ turrē] cui' culmē ptingat vsqꝫ ad celū:et celebremus nomē nr̄m anteqꝫ diuidamur i vniuersas tras.] Descēdit aūt dn̄s vt videret ciuitatē ⁊ turrē quā edificabant filij adā ⁊ dixit. Ecce vn' ē pplus ⁊ vnū ē labiū oib': Ceperūtqꝫ hoc facē: nec desistēt a cogitationib' suis donec eas ope cōpleant. Uenite igit descēdam' ⁊ cōfundam' ibi linguā eorū ut non audiat vnusq̄sqꝫ vocē ꝓximi sui: atqꝫ ita diuisit eos dn̄s ex illo loco i vniuersas terras: et cessauerūt edificare ciuitatē: Et iccirco vocatū ē nomē loci illi' babel:qa ibi ꝯfusū ē labiū vniuerse terre: Et inde dispsit eos dn̄s sup faciem cūctaꝝ regionū. He sūt generatōes sē: Sēꝫ erat cētū ānoꝝ qn̄ genuit arphaxat biēnio p' diluuiū. Uixitqꝫ sem postꝙ genuit arphaxat q̄ngētis ānis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Porro arphaxat vixit trigintaq̄nqꝫ ānis ⁊ gēuit sale. Uixitqꝫ arphaxat postꝙ genuit sale trecētistrib' ānis:⁊ genuit filios ⁊ filias. Sale quoqꝫ vixit triginta ānis: ⁊ genuit heber. Uixitqꝫ sale p'ꝙ genuit heber q̄dringentistrib' ānis ⁊ genuit filios ⁊ filias. Uixit āt heber trigintaq̄tuor annis ⁊ genuit phalech. Et vixit heber postꝙ genuit phalech q̄drigētis.xxxiiij. ānis ⁊ genuit filios ⁊ filias: Uixit quoqꝫ phalech triginta ānis ⁊ gēuit reu: vixitqꝫ phalech postꝙ genuit reu ducētis nouē annis:⁊ genuit filios ⁊ filias. Uixit aūt reu trigitaq̄nqꝫ annis ⁊ genuit saruch. Uixit quoqꝫ reu postꝙ genuit saruch ducētis septē annis ⁊ genuit filios ⁊ filias. Uixit aūt saruch triginta annis:⁊ genuit nachor: Uixitqꝫ saruch postꝙ genuit nachor ducētis annis:⁊ genuit filios ⁊ filias. Uixit āt nachor.xxix. ānis ⁊ genuit thare:vixitqꝫ nachor postꝙ gēuit thare cētū.x.⁊.ix. ānis: ⁊ genuit filios ⁊ filias. Uixitqꝫ thare.lxx.ānis ⁊ genuit abraꝫ ⁊ nachor ⁊ arā: He sūt aūt generatōes thare: Thare genuit abrā nachor ⁊ araꝫ

m ¶ Filij adam.i. imitatores eius: qꝛ sicut ille rebellauerat deo in transgressione pcepti:sic ⁊ isti i edificatōe turris. n Ceperūtqꝫ hoc facere nec desistent. nisi ꝓhibeant virtute supiori. o ¶ Uenite igitur ⁊c̄. Uerba ista in plurali posita sūt verba dei ad angelos q̄ sunt executores diuie iusticie. p Ut nō audiat vnusq̄sqꝫ vocē ꝓximi sui.i. nō itelligat. bn̄ eni audiebāt sonos vboꝝ sed nō intelligebāt significata eoꝝ. q ¶ Atqꝫ ita diuisit eos dn̄s ⁊c̄.] illos qui erāt vnius idiomatis ad vnā terram :alios vnius ideomatis ad aliam.

r Et cessauerūt edificare. quia qn̄ vnus petebat lapides alter portabat sibi cemētum:vel aliquid simile: ⁊ sic credebat vnus se derideri ab alio: ꝓpter quod mota est iter eos rixa ⁊ cōtentio:⁊ sic oportuit ꝙ cessarent ab edificando:⁊ iccirco vocatum ē nomē eius babel.i. confusio:vel fm proprietatem hebraici sermonis mixtio: quia hoies adinuicē mixti nō itelligebāt se mutuo ꝓpter multitudinē idiomatum.

s ¶ Sem erat cētuꝫ annoꝝ ⁊c̄. Hic consequēter ponitur vni' ptis electio.s. generationis ipsius Sem ⁊ nō oīs:sed vnius: de qua i fine prosequtur: ⁊ legat lr̄a sicut iacet hoc excepto ꝙ duo sūt hic notāda. vnū ē ꝙ in descriptōne h' generationis dicūtur aliqui vixisse q̄ngētis vel q̄dringentis ānis post diluuiū. Ex q̄ pꝫ ꝙ illud qd supra dictū ē.vj.ca. Eruntqꝫ dies illi' cētū viginti annoꝝ:nō fuit terminus vite humane p' diluuiū vt credūt aliqui: sed fuit termin' vsqꝫ ad inundationē diluuij: infra quē poterant penitere. Secūdū hic notandū ē ꝙ descripta vita cuiuslibet istius generationis nō dicitur hic in fine: ⁊ mortuus ē: sicut supra dictum ē describendo generationem ipsius Seth ante diluuium:cuius ratio est: quia in illa generatione vnus scilicet Enoch fuit sublatus de medio hominum: nō per mortem:sed quia translatus est in paradisum vt supra dictū ē. hic aūt nullus ē excipiendus a morte p talem modū: ⁊ ideo nō dr̄ i fine alic':⁊ mortuus ē. quia hec est lex cōis ⁊ certa de oib'.

t ¶ Uixitqꝫ thare septuagita annis ⁊c̄.] Ex hoc dicūt aliqui doctores catholici ⁊ hebrei ꝙ abram fuit primogenit' Thare:⁊ aram vltim'. Sed contra hoc arguitur quia fm ipsos ⁊ omnes alios expositores sarai vxor abram fuit filia aram. de ipsa vō scribitur ifra.xvij. capitulo. Putasne centenario nascetur filius: ⁊ Sara nonagenaria pariet? Ex quo patet ꝙ Sara erat iunior abram decem annis tātum: Si igitur Aram fuit iunior ipso Abram:sequitur ꝙ nō habebat decem annos quādo genuit Saram: imo nec

Universidad de Deusto Biblioteca

Porro aram genuit loth Mortuusq̄ ē arā āte thare patrē suū in terra natiuitatis sue i hur chaldeoꝝ.] Duxerūt aūt abram ⁊ nachor vxores. Nomen vxoris abrā sarai:⁊ nomē vxoris nachor melcha filia aram p̄atris melche ⁊ p̄ris iesche. Erat aūt sarai sterilis:nec hēbat filios. Tulit itaq̄ thare abrā filiū suū ⁊ loth filiū aram:filiū filij sui ⁊ sarai nurū suaꝫ: vxorem abraꝫ filij sui:⁊ eduxit eos de hur chaldeoꝝ ūt intrēt in terram chanaan. Uenerūtq̄ vsq̄ aran:⁊ habitauerūt ibi. Et facti sūt dies thare ducentoꝝ qnq̄ ānorū:⁊ mortu' ē in arā. ¶XII.

Dixit aūt dn̄s ad abraꝫ

octo quia iter natiuitatem abrae ⁊ arā fuerūt plusq̄ duo anni qđ vr̄ icōueniens:maxime illo tpe in quo icipiebāt generare:qn̄ erant.lx.annoꝝ:vel.lxx. ⁊ ideo melius videt̄ dicendū q̄ abrā fuit vltimo natus de trib' filijs thare: tn̄ noīatur primo ꝓpter eius dignitatē: ⁊ q: ponēdus erat caput ⁊ stipes generationis sequētis: ⁊ q: p̄mo facta est ei repromissio exp̄ssa de christo sicut supra dictū ē de sem filio noe.vj.ca.q̄ preponitur alijs ꝓpter dignitatem nō ꝓpter p̄mogeniturā. Item lz abrā nō fuerit in textu vocatus abraā vsq̄ ad.xvij.ca.in quo describit̄ immutatio noīs ipsius tn̄ i hoc ope frequēt̄ noiat̄ abraā ante illū locū quia ē nomē magis vsitatū ⁊ scribenti vel dictanti citius occurit: nec ē vis de illo cū p hoc sententia nō mutetur. a Mortuusq̄ ē arā añ patrē suū ⁊c.] Hoc duplr̄ exponitur:vno mō sic Ante patrē suū.i.ipso viuente ⁊ ꝓcurāte. dicūt eni hebrei q̄ thare idolatra ex̄ns accusauit abram filiū suū ipsi nemroth:eo q̄ nolebat ignē colere sicut faciebāt chaldei de precepto nēroth:ꝓpter qđ abrā de precepto nēroth proiectus ē in ignē.aram aūt frater ei' assistens dicebat in corde suo: si vicerit abrā illesus ab igne sequar ei' fidem : sinaūt colā ignē sicut alij.cū igitur abrā virtute diuia liberaret̄ illesus ab igne:⁊ q̄reretur arā de eius cultu:rn̄dit velle seq̄ abram tūc proiectus ē in ignē ⁊ ibi mortu' ē:qm̄ non fuit tante fidei sicut abrā:vt patet ex predictis. nec tanta bona futura erant p ipsum:⁊ sic ꝯn̄ter exponit̄ qđ seq̄tur: b ¶In hur chaldeoꝝ.i.in igne vel incēdio chaldeoꝝ. sed ista expō nō vr̄ rōnabilis:q: postea subdit̄:Tulit itaq̄ thare abrā filiū suū ⁊ loth filiū arā. c Et eduxit eos de hur chaldeoꝝ nō aūt eduxit eos de incēdio maxie cū fz istā expōnē dictū sit q̄ p eius accusationē filij ei' proiecti sunt itra ignē: ⁊ iō meli' vr̄ dicēdū q̄ hur sit hic nomē terre vel ville in q̄ manebāt:ita q̄ hur nomē cōe ē ⁊ ꝓpū ꝓut significat villā determinatā vel ignē:⁊ hoc idē dicit q̄dā doctor hebreus auctentic' noie Manathen:⁊ ideo alio mō exponit̄:Ante patrē suū.i.ipso adhuc viuente:q: alij filij thare post patrem mortui sunt. d ¶Patris melchie ⁊ p̄ris iesche. Arā enī de c' morte dictū ē genuit istas duas filias:⁊ ipsa iescha fuit binomia:q: vocata fuit alio noie sarai.seq̄tur: e Ut itrent i terrā chanaā.hec fuit itentio eoꝝ i recessu de chaldea:sed occasione habita remāserūt i loco itermedio.s.in harā vbi mortu' ē thare.In actib' vō aploꝝ vocat̄ charā ⁊ hoc ē:q: p̄ma lr̄a ē heth:ꝓ q̄ i greco ponit̄ chi lr̄a: ⁊ i latino due lr̄e.s.ch . Lucas aūt scripsit act' aploꝝ in greco. Notandū etiā q̄ abrā accepit vxorē filiā fratris sui:q: tūc tpis talis gradus nō erat prohibitus.

¶In ca.xj.vbi dr̄ in postilla:Hoc duplr̄ exponitur:Uno mō sic:Ante patrē suū ⁊c. Additio p̄ma.

Quāuis ea q̄ dicūt ab hebreis de morte arā fabulosa videant̄:cū nō habeāt fundamētū in lr̄a: tn̄ q̄ abraā fuisset diuina virtute liberat' ab igne vel ab aliq̄ magno piculo i chaldea seu in hur chaldeoꝝ aliqđ vr̄ hic fundamētū in lr̄a:dr̄ eni.j.xv.ca.Ego sū dn̄s q̄ eduxi te de hur chaldeoꝝ: q̄ q̄dē vba sonāt aliq' liberationē diuinit' factā:eo mō q̄ dr̄ Exo.xx.ca.Ego sū dn̄s q̄ eduxi te de tra egypti.nec obstat qđ hic legitur:Tulitq̄ thare filiū suum abrā ⁊ loth filiū arā:⁊ eduxit eos de hur chaldeoꝝ.q: vbi nos hēm' :⁊ eduxit eos.veritas hebraica hz:Et egressi sūt cuꝫ eo de hur chaldeoꝝ.ꝯcordat cū hoc glo. q̄ hr̄.j.xij.ca.sup illud vbū.lxxv.annoꝝ erat abrā cū egrederet̄ de harā sic dicēs: Uera ē igit̄ hebreoꝝ traditio q̄ egressus sit thare cū filijs suis de igne chaldeoꝝ ⁊ q̄ abrā vallatus babylonio icēdio : q: illoꝝ idolū.s. ignē siue incēdiū illud adorare nolebat liberatus sit auxilio dei: hec i glo. ⁊ ē Hiero . Narrat etiā Ra. Moy.i li. de directōne p plexoꝝ p̄te tertia q̄ in q̄dā libro de agricultura egyptiaca.s.idoloꝝ cōtinet̄ q̄ q̄dā vir noie abrā disceptabat publice cū idoloꝝ cultorib':asserēs q̄ nō erat ignis colēdus vt de':⁊ q̄ rex timens ne populū auerteret ab illa cultura icarcerauit eū ⁊ spoliatū de terra sua eiecit q̄ q̄dē historialia ⁊si ab infidelib' tradant̄:q: tn̄ i fauorē fidei sonāt nō sūt repellēda: hr̄ eni ex hoc q̄ abrā fuit tam ardēs in cōfessione fidei q̄ etiā publice ⁊ corā tyranno rege idolatras cōfutabat:⁊ cū hoc q̄ deus ipsū de manu tyranni liberauit.

In eo.ca.xj.vbi dr̄ in postilla:Notādū etiā q̄ abrā. ¶Additio.ij.

In lege veteri nūq̄ fuit ꝓhibitū q̄ hō accipet i vxorē filiā fr̄is sui: seu filiā sororis sue:ꝓut pz Leui.xviij.vbi oēs i mr̄imonio ꝓhibiti exp̄mūt̄ iter q̄s p̄dict' grad' nō cōtinerat̄.

Nulla te admiratio teneat lector dignissime si excellētissim' doctor magr̄ Matthias corrector Bur. istis duab' additionib' nō rn̄det nec replicat ad illas :sicut nec ad multas alias inferius adductas : qm̄ p̄dict' doctor nō itendit replicare nisi ad illas q̄ sūt cōtra postillatorē q̄ vidētur facere difficultatē contra dicta postillatoris:alias aūt aut tāq̄ additōes:aut tāq̄ idignas rn̄sione dimittit:vt pōt colligi ex dictis eiusdē inferius in correctorio corruptoꝝ ca.xj.Exo. ¶XII.

Dixit aūt dn̄s ⁊c. Postq̄ Moyses descripsit multiplicationē hūani generis ⁊ distinctōem fideliū ab infidelib' p duos stipites p̄mos.s.adā ⁊ noe hic ꝯn̄ter facit hoc idē p tertiū stipitē.s.p abrā:⁊ currit ista descriptio p tres p̄tes: p̄mo p abrā: secūdo p isaac ca.xxv.tertio p iacob ca.xxviij. Circa p̄mū describit̄ qūo abrā ꝓcessit de ip̄fecto ad p̄fectū:⁊ ideo p̄mo ostēditur qūo se habuit vt incipiēs:secūdo qūo vt ꝓficiēs ca.xvij.tertio qūo vt p̄fectus ca.xxij. Circa primū sic procedit̄ q: p̄mo ōn̄ditur q̄liter se habuit circa deū: secūdo q̄liter circa proximū.xiij.ca. tertio q̄liter circa seipsū ca.xv. ¶Circa primū tria ōn̄dūtur:p̄mū est ipsius abre obedientia ad deū siue subiectio:secūdū ipsius deuotio:ibi Apparuitq̄ dn̄s abrā. tertio sue fidei probatio:ibi Facta ē aūt fames.primū aūt describit̄ p hoc q̄ abrā obediuit deo ꝓmpte dimittēdo terrā ⁊ cognationē cū dr̄: a Dixit aūt dn̄s ad abrā.fm q̄ dicit Ra. Salo.istud fuit ei dictum per sexaginta annos añ mortem patris sui : quia pater suus ⁊ frater eius Nachor declinauerunt ad idolatriam in terra Haram : ⁊ ideo dominus dixit abrae q̄ recederet a patre ⁊ a cognatōe.

Egrēdere de terra tua:⁊ d̄ cognatōe tua: ēt de domo patris tui:ēt vēi i terrā quā mōstrauero tibi.] Faciāq̄ te in genteꝫ magnam ēt benedicam tibi : ēt magnificabo nomen tuum: ērisq̄ benedictus . Benedicam benedicentib' tibi: ⁊ maledicā maledicētib' tibi:ātq̄ i te bn̄dicētur vniuerse cognatōes terre.] Egrēssus ē itaq̄ abraꝫ sicut p̄cepat ei dn̄s:ēt iuit cū eo loth. Sēptuagintaqnq̄ ānoꝝ erat abrā]cū egrederet̄ de arā. Tulitq̄ sarai vxorē suā ⁊ loth filiū fr̄is sui: vniūsāq̄ subam quā possederāt: ēt anias q̄s fecerant in arā:⁊ egeressi sunt vt irēt in terrā chanaā. Cūq̄ venissent in eā:ptrāsiuit abrā terrā ūsq̄ ad locū sycheꝫ: ēt vsq̄ ad cōuallē illustrē. Chānane' aūt tūc erat in terra. Appāruit aūt dn̄s abrā ⁊ dixit ei Semini tuo dabo trā hāc Qūi edificauit ibi altare dn̄o q apparuerat ei:] ⁊ inuocauit ibi nomē ei': ⁊ ide trāsgrediēs ad mōtē q erat cōtra oriētē bethel: tetēdit ibi tabernaculū suū ab occidente habens bethel :⁊ ab oriente hay. Edificauit quoq̄ ibi altare domino ⁊ inuocauit nomen eius : prexitq̄ abrā vadēs ⁊ vltra prōgrediens ad meridiem

Q: aūt i fine precedentis capituli facta ē mētio de morte ipsius thare:hoc ē p anticipationē fm ipsum : quia moyses volebat ponere tertiū stipitem.s.abrā: vt predictū ē.sed dictū Rabi Sa.procedit ex suppositiōe: q̄ abrā cēt p̄mogenitus ipsi' thare:qđ iprobatū ē ca.p̄ce. ideo dicēdū q̄ p' mortem thare dictū ē ei: b ¶Egredere de terra tua .i.chaldea i q̄ natus fuit. Sed q̄ritur qūo hoc sibi dr̄ cū iam diu añ egressus fuisset inde cū p̄re suo: vt predictū ē. Et rn̄dent aliq̄ q̄ licet egressus fuerit corpore nō tn̄ mente quia itendebat illuc redire : ⁊ ad hoc excludendū dr̄ ei: Egredē ⁊c. sed hoc nō vr̄ ꝓbabile q̄ vellet redire sub tyranni de nemroth qui adhuc regnabat sicut hr̄.xiiij. ca. Amraphel rex sennaar:de q̄ dicunt oēs hebrei q̄ iste erat nemroth : q̄ ⁊ erat binomin' ⁊ ideo melius dr̄: b ¶Egredere de terra tua.i.lōgius recede ab ea:⁊ hoc vr̄ p lr̄aꝫ hebraicā que sic hz: Uade tibi de terra tua. ac si diceretur ꝓ vtilitate tua vade lōgius a terra tua. c Et de domo patris tui.nō quia viueret adhuc vt predictū ē:q: bn̄ denoiatur dom' ab aliquo etiā postq̄ mortu' ē:vt pz in scriptura in pluribus locis. d ¶Et veni ⁊c.] Adhuc ei determinatōeꝫ terre nō ei reuelauerat vt ōn̄datur obediētia abrae exeuntis ad dn̄i mādatū etiā ad locū indeterminatum. e Faciamq̄ te i gentē magnā.q̄tum ad multitudinē prolis:lz sara sit sterilis. f ¶Et bn̄dicā tibi.multiplicando in bonis sp̄ualib' ⁊ corꝑalib'. g Et magnificabo nomē tuū.augendo famā tuā. h ¶Erisq̄ benedictus. Anthonomatice ⁊ excellēter pre ceteris p̄ribus tuis:⁊ ad hoc designandū i hebreo dr̄:Erisq̄ bn̄dictio sicut de aliq̄ excellēter largo vel liberali nō solū dr̄ q̄ sit liberalis in cōcreto:sed etiā liberalitas in abstracto Aliter exponūt hebrei dicentes q̄ ꝓpter hoc dictū est Et eris bn̄dictio.quia futurū erat vt bn̄dictio sacerdotū fieret fm hūc modū:deus abraā:deus isaac:⁊ deus iacob bn̄dicat tibi.⁊ iterū repetebatur nomē abraā dicendo:Et de' abraā bn̄dicat tibi.ita q̄ forma bn̄dictionis qua sacerdotes vtebāt̄ sup populū icipiebat a noie abrae:⁊ in nomē eius terminabat̄. i Atq̄ in te bn̄dicētur oēs cognationes terre: Hebrei exponūt sic: qn̄ aliquis iprecabit̄ bona alteri dicet: Bn̄faciet tibi deus sicut fecit abrae. Christiani exponūt de Christo ⁊ meli' vt vr̄:In te bn̄dicēt̄ ⁊c.i. in semine de te nascituro: qđ ē Christus.In omni eni gente sunt aliq̄ christiani:⁊ iō benedictio Christi fit sup oēꝫ natiōeꝫ terre. hoc aūt nō pōt dici de p̄sona abrae. k ¶Egressus ē itaq̄ abram sicut verus obediēs. l Et iuit cū eo loth.volūtarie magis volēs esse cū auūculo suo fideli ⁊ iusto q̄ cū alijs remanere. m ¶Septuagintaqnq̄ annoꝝ erat abrā. Istud patet ex predictis si ponat̄ exisse añ mortē thare p sexaginta annos:vt dicit Ra.Sa.q: thare.lxx.ānoꝝ genuit abrā fm ipsū:q: dicit eū fuisse p̄mogenitū: ⁊ abrā.lxxv.annoꝝ egressus ē de haram: quib' si adiūgant̄.lx. quib' pr̄ supuixit:vt ipse dicit: sꝫ nō ꝓbat habētur anni.cc.v.q̄bus vixit ipse thare: sicut hr̄ i fine p̄ce.ca. sed quia hoc dictū ꝓcedit ex suppositione q̄ abrā fuerit p̄mogenitus thare : qđ iprobatū ē: ideo dicendū q̄ abrā exiuit de haram post mortē p̄ris sui thare:⁊ q̄ nō fuit p̄mogenitus eius sed vltim':ita q̄ inter natiuitatem p̄mogeniti thare ⁊ natiuitatem abrae fluxerūt.lx.anni:⁊ sic in morte p̄ris sui thare fuit .lxxv. annoꝝ: q: thare cuꝫ cēt.lxx. annoꝝ cepit generare:⁊ inde vsq̄ ad natiuitatē abrae fluxerūt.lx.āni.⁊ abrā lxxv. annoꝝ erat qn̄ exiuit de haram imediate post mortem patris:qui anni si simul iungantur faciunt ducētūquinq̄ annos:⁊ tot annis vixit thare: vt habetur i lr̄a.sequitur: n ¶Et animas quas fecerant i harā .i.in seruos ⁊ ancillas quos emerant. Uel fm alios viros ⁊ mulieres quos de idolatria cōuerterāt ad cultū vni' dei o Usq̄ ad locū sichem. de hoc fit mentio sp̄ēalis: quia dominus ostendit ibi sibi mōtem garizim: ⁊ mōtem ebal: vbi filij israel suscepturi erant iuramenta legis seruande p bn̄dictiones sup seruantes legem:⁊ maledictiones sup trāsgressores:vt hr̄ Deu.xxvij. p ¶Et vsq̄ ad conuallē illustrem. Hec est regio pentapolis vbi erant quinq̄ ciuitates quas subuertit dn̄s:que erant valde delectabiles ante subuersionē: vt hr̄ ca.sequēti. q Chanane' aūt tūc erat in terra.i.occupans iiuste terrā datam sem ⁊ filijs eius:quia vt dicūt hebrei Noe post diluuiū ordinauit q̄ Sem filius suus haberet terram illā. vnde infra.xiiij.ca.dr̄ q̄ melchisedech erat rex salem:que ciuitas postea dicta ē hierusalē: ⁊ ē metropolis in regione illa. Scōm aūt oēs hebreos ipse Sem noiatus est melchisedech:ꝓpter bonitatem sui regiminis:quia melchisedech interpretatur rex iusticie. si enim cōputentur anni ipsius Sem inuenitur vixisse vltra illud tempus. r ¶Apparuit autem. Hic cōsequenter describitur ipsius abrae deuotio:⁊ hoc ex duob'.s. ex diuina apparitione facta sibi:⁊ ex ipsius abrae gratiarū actione deo reddita:⁊ patet lr̄a.sciendū tamē q̄ cū dicitur: s Qui edificauit ibi altare dn̄o qui apparuerat ei. illud quod sequitur:Et iuocauit ibi nomen eius.nō est de textu sed subintelligitur:⁊ ꝓpter hoc aliqui doctores posuerūt illud in glosa interlineari:sed postea aliqui nescientes discernere inter glosam ⁊ textum inseruerūt illud in textu: ⁊ simile habetur in multis locis i biblijs nostris.sequitur: t ¶Progrediens ad meridiē.i.ad illā partem iudee: que est versus

Universidad de Deusto Biblioteca

egyptū: q2 terra egypti est ad meridiem respectu terre promissionis. v Facta ē aūt fames. Hic describit fidei abrae probatio. ad hoc eni pmisit dñs famē fieri in terra chanaan: ꝛ maxime in illa parte vbi erat abraam: vt oñderetur fides eius: quia dñs dixerat ei parū añ ꝙ in terra illa multiplicatet eū: ꝛ nihilominus ppter famē iminentē oportebat eum exire: ꝛ tamē non est diffisus de diuina pmissione. x Descēdit abrā in egyptum quia i illa terra erat fertilitas: ꝛ erat ppīq loco terre chanaā: in quo erat abraā. ꝛ bñ dr̄: Descēdit. q2 terra egypti inferior est respectu iudee.
y Cūq3 ppe eēt ꝛc.] ante igressuz hoc sibi dixit: vt pcaueret periculo de castitate vxoris sue q̄tū fieri poterat via humana.
z Cū viderint egyptij ꝛc.] Sciebat eni abrā nephas esse apd egyptios adulteriuz: ꝛ morte plectendū: ꝛ min⁹ reputabant homicidiū viri q̄ accedere ad vxorem alic⁹ ipo viuēte: ꝛ ideo ad hoc periculū euitandū dixit vxori sue.

Facta ē aūt fames in terra Descēditq3 abrā i egyptū vt pegrinaret ibi. Preualuerat eni fames in terra. Cūq3 ppe eēt ut igredēt egyptuz: dixit sarai vxori sue: Noui ꝙ pulchra sis mulier: et ꝙ cū viderint te egyptij dicturi sūt: vxor illius ē: ꝛ inficiēt me: et te reseruabunt. Dic ergo obsecro te: ꝙ soror mea sis: vt bñ sit mihi ppt te: ꝛ viuat aīa mea ob gratiā tui. Cūq3 ita ingressus eēt abram egyptum: viderūt egyptij mulierē ꝙ eēt pulchra nimis. Et nūciauerūt pncipes pharaoni: et laudauerūt eā apud illū. Et sublata ē mulier i domū pharaonis: abrā vo bñ vsi sunt ppt illā. Fuerūtq3 ei oues ꝛ boues ꝛ asini ꝛ serui ꝛ famulie ꝛ asine ꝛ cameli. Flagellauit aūt dñs pharaōez plagis maximis ꝛ domuz ei⁹ ppter sarai vxorē abrā. Vocauitq3 pharao abrā. ꝛ dixit ei: Quidnā est hoc qd fecisti mihi: Quare nō idicasti mihi ꝙ vxor tua esset: Quā ob causaz dixisti eē sororē tuā: ut tollerē eaz mihi i vxorē: Nunc igitur ecce coiūx tua: accipe eā et vade. Precepitq3 pharao super abrā viris: ꝛ duxerūt eum et vxorē ei⁹: et oia que habebat.

ad seruandū castitatē vxoris sue iclusserat eā infra vnā arcā ne videret ab egyptijs q̄s sciebat esse luxuriosos: sed cū peruenissent ad quoddā passagiū vbi scrutabant ea q̄ ferebant custodes passagij apperuerūt arcā illā ꝛ viderūt ꝙ illa mulier eēt apta coiugio regis ppter suā pulchritudinē: ꝛ ideo subditur: c Et nūciauerūt pncipes .i. pdicti custodes passagij pharaoni .i. regi egypti. tunc eni oēs reges egypti vocabāt pharaoēs: sicut ꝛ alī quo tpe oēs iperatores romani vocabāt cesares. e Et laudauerūt eā. dicētes ꝙ eēt valde coueniens sibi: ꝛ hoc dixerūt ad captandū regis grām. f Et sublata ē mulier. vt fieret vxor regis: vt pz infra. g Abrā vo bñ vsi sūt ppt illā. ipsū honorādo ꝛ munera exhibēdo credentes ꝙ eēt frater ei⁹ ꝛ nō maritus: ꝛ q2 docuit tūc egyptios astronomiā quā ignorabāt: vt dic Joseph⁹.

a Dic ergo obsecro ꝙ soror mea sis ꝛc. Sed queritur hic quō abrā hō tante pfectionis p tale mēdaciū exposuit vxorem suā periculo adulterij: q2 vt vr̄ magis debuisset eligere mori. Ad hoc dicendū ꝙ hō in periculo positus semp debet agē ad sui liberationē id quod pōt fm viā humanā: vt nō tentet deū omittendo illud p quod pōt euitare periculū q̄tū pōt ꝛ qñ nihil pōt vltra tūc absq3 tētatione dei pōt residuū cōmittere dispositioni diuine. abrā aūt in terra chanaā habebat familiā magnā nec habebat bona tpalia vt panē ꝛ vinū ꝛ silia vñ posset eam sustentare cū eēt ibi peregrin⁹ nec habebat magnā pecuniā vñ posset victualia emere: ꝛ si haberet incole illi⁹ terre nō venderēt sibi: cū eēnt i tanta fame positi ꝙ vix haberēt victualia pro seipsis ꝛ familia ppria ꝛ ideo si māsisset abrā in terra illa statim iminebat sibi ꝛ familie sue periculū mortis ppter famē: ꝛ ideo illi piculo pmo debuit occurrere qd ꝛ fecit descēdēdo i egyptū q̄ erat terra fertilis. periculū aūt castitatis sue vxoris nō erat ita ppinquū: q2 pbabiliter estimabat ꝙ vxor sua reseruaretur regi ppter sui pulchritudinē sicut ꝛ factū ē. sciebat eni ꝙ tpe illo reges nō accedebāt ad vxores suas de nouo acceptas nisi p⁹ āni circulū: q2 sicut hr̄ in li. Hest. ij. ca. sex mēsibus vngebāt oleo myrthino: ꝛ postea sex alijs mēsib⁹ quibusdā vnguentis ꝛ varijs pigmētis vtebāt: ꝛ postea ad regis cubiculū transibāt: ꝛ infra tantū tēp⁹ sperabat de dei adiutorio sibi vxori ꝛ familie affuturo. a Dic ergo obsecro ꝙ soror mea sis. nō docuit eā mētiri s3 veritatē occultare caute. mulieres eni ꝛ viri de eadē cognatōe ppīq frēs ꝛ sorores noiabāt. vñ ꝛ i ca. se. abrā vocauit loth nepotem suū frēm. d. Ne q̄so sit iurgiū iter me ꝛ te ꝛ iter pastores tuos ꝛ pastores meos: frēs ei sum⁹. b Viderūt egyptij ꝛc.] Dicūt hic hebrei ꝙ abrā vt nihil omittēt de his q̄ poterat

h Flagellauit aūt dñs pharaonē. q2 abrā fecerat fidelit q̄tū poterat fm viā hūanā ꝛ residuū. s. castitatē vxoris cōmiserat diuie ptectōni: vt supra dictū ē. iō dñs q̄ ē ptector oim sperātiū i se castitatē vxoris sibi cōmissā cōseruauit flagellādo pharaonē plagis maxis: q̄ āt sint ille plage nō ē exp̄ssū i tex. s3 hebrei dicūt ꝙ fuit flux⁹ semis ita ꝙ cōcubit⁹ eēt grauis vel impossibil pharaoni ꝛ seruis ei⁹. Expositores nr̄i dicūt ꝙ fuit cōclusio vulue vxorū pharaonis ꝛ seruorū ei⁹: ita ꝙ parere nō possēt. i Propt sarai. in hebreo hr̄: Propt vbū sarai. dicūt eni hebrei ꝙ sarai hēbat āgelū custodē corpis sui: sic de btā agnete legit: ꝛ qñ sara dicebat āgelo: vt pcutēt pharaonē plaga pdicta tūc pcutiebat ꝛ sic cognoscē eā nō poterat. k Vocauitq3 pharao abrā ꝛc. p reuelationē eni sciuit ꝙ sarai eēt vxor ei⁹ ꝛ ꝙ flagellabat ppt ei⁹ detētionē. seq̄t: l Accipe eā ꝛ vade. ñ dixit ei: terra corā te ē vbicūq3 tibi placuerit habita sic dixit abimelech rex Gerare: vt hr̄. j. xx. ca. sciebat eni pharao egyptios eē luxuriosos: ppt qd abrā nō posset hitare secur⁹ i terra egypti cū vxore sua. m Precepitq3 ꝛc.] ad ɔducēdū eū secure donec eēt extra trā suā ne aliq̄ molestia sibi vel vxori sue vel familie inferretur

In ca. xij. vbi dr̄ i postilla: Egredere de terra tua. i. de chaldea. Additio pma.

Non vr̄ rōnabilit dictū vt cū dñs dixit abrae Egredere de terra tua itelligat de chaldea: sic nec dicendū ē ꝙ abraam fuerit in chaldea nat⁹. constat eni ꝙ Babylonia cū tota terra sennaar que ē Chaldea pertinebat ad Cham filium Noe ꝛ posteritatem eius vbi Nemroth regnauit: vt supra capitulo. x. Abraam autem descendebat de Sem: cuius sem posteritas habitatio erat in alijs regionib⁹: vt in eo. ca. hr̄. nec huic obstat qd dr̄ supra. xj. ca. de aram fratre abrae ꝙ mortuus ē in terra natiuitatis sue i vr chaldeorū: nam put in hoc loco dicit Ra. Moy. gerūdeñ. ꝛ bñ vt videtur cū ibidē dr̄ In terra natiuitatis sue. referendū ē ad arā solū qui natus fuit in chaldea: nō aūt ad abraā: nā. j. xxiiij. c. Abraā mittens seruū suū in mesopotamiā dicebat ei: Ad terrā cognationēq3 meā proficiscaris. in q̄ loco vbi nos habem⁹: Ad terrā cognationēq3 meā. hebraica veritas hz: Ad terrā natiuitatis mee. eadem eni dictio ponit ibi ꝛ supra. xj. c. vbi dr̄: In terra natiuitatis sue. ꝛ sic patet ꝙ loc⁹ natiuitatis abrae erat in mesopotamia. Legitur etiā Josue. xxiiij. ꝙ iosue alloquens filios israel dicebat: Trans fluuiū habitauerūt patres vr̄i ab initio thare pr̄ abraā ꝛ nachor. ɔstat aūt ꝙ trās fluuiū ē mesopotamia: vt in eo. ca. declarat. cū aūt dic ab initio satis patet ꝙ inde erāt oriūdi. ꝛ notanter ibi dicit: Thare pr̄ abraā ꝛ pr̄ nachor pretermittēs arā: eo ꝙ arā vt dictū ē: fuit natus in chaldea nō in mesopotamia. Ex quib⁹ hr̄ ꝙ cū dr̄ Abrae egredere de terra tua. intelligit de quodā loco q̄ dr̄ haram: q̄ erat i mesopotamia a qua terra nūq̄ legitur abraā fuisse egressus nisi nūc de precepto dñi: ꝛ sic qd postillatoris ꝛ eius solutiōnes nō videtur hic hr̄e locū. si aūt querat quō arā frr abrae dr̄ natus in chaldea: thare aūt abraā ꝛ nachor i mesopotamia. Ad hoc dicendum ꝙ lr̄a nos cogit ad vtrūq3 cōcedendū: vt tactū ē: cui⁹ rō pōt esse fm Rabi Moy. predictū: ꝙ thare habuit ire de terra sua i chaldeam post natiuitatē abrae ꝛ nachor: ꝛ anteq̄ nasceret aram: ꝛ ibi in chaldea fuit natus aram. Rō aūt quare thare iuit in chaldeā nō exprimit in lr̄a. pōt tñ pbabiliter dici ꝙ cū nēroth fuisset vir oppressor hominū vt supra dictū ē. ꝛ volebat attrahē gētes ad culturā ignis ꝙ ideo vocasset thare ꝛ familiā suā q̄ erant notabiles de genere sem: vt ex diuturna habitatiōe eorū i chaldea cōicarent cū alijs in h⁹modi cultura: ꝛ sic ampliaretur iste cultus execrabilis: qui fuerunt ibidē diu cōmorati intantū ꝙ ibi natus fuit aram ꝛ mortu⁹: ꝛ thare ꝛ nachor ignē coluerūt: ꝛ q2 cōmixti sūt iter gētes didicerūt opa eorū: abraā aūt a deo illuminatus ꝛ ptectus diuinitus fuit eductus idē: vt lr̄a dicit in auctoritate all. j. xv. ca. s. Ego sū3 dñs qui te eduxi de vr chaldeorū. Si forte q̄ratur q̄re scriptura pmittit ista pticulariter narranda: dicendū fm Rabi Moy. predictū ꝙ scriptura vr̄ abreuiate ꝛ obscure loq̄ in his q̄ ad idolatriam ptinēt in primo statu. s. añ legē reseruans ea ad tēpus legis in quo pncipaliter fuit idolatria phibita plene declarāda. vñ supra. x. ca. dr̄ de ipso nēroth: q̄ deceptor aiaruz fuit cogēs hoies ignē adorare: vt in glo. nihil tñ tradit in scriptura de eo nisi ꝙ fuit robustus venator coram dño: q̄ sunt vba breuissima ꝛ diuersimode iterpretabilia: ꝛ eadē rōne predicta hic omittūtur. Et attendendū ꝙ in hoc ca. ꝛ in alijs aram ē dictio equoca fm linguā latinā: q2 vno mō significat araz p̄rem loth: ꝛ alio mō significat quendā locū in mesopotamia: vt cū dr̄. j. eo. ca. Cū egrederet de harā. sed i hebraica lingua nō est in hoc loco equocatio: q2 aram put significat hoiem scribitur cū heth q̄ ē q̄nta lr̄a alphabeti hebraici: put aūt significat locū scribitur cū alia lr̄a iexpressibili in ligua nr̄a q̄ ē vera lr̄a in alphabeto hebraico.

In eo. ca. xij. vbi dr̄ i postilla: Hebrei exponūt sic. Additio. ij.

Licet qd i hac expōne cōtinet sit verū. s. ꝙ bñdictō christi sit sup oēz natōez ire nō tñ i hoc loco hoc fuit abrae pmissū put patebit. j. ca. xxij.

In eo. ca. xij. vbi dr̄ in postilla Si q̄rit hic quō abraā hō tante pfectōis. Additio. iij.

Ex rñsio postillatoris vera ē ꝛ cōsona dictis sanctorū ꝛ glose cōi. pōt tamē preter hoc vlterius dici ꝙ abraā cū eēt ppha: vt. j. xx. ca. In spū pphetie cognoscebat ꝙ ex hoc ꝙ vxor sua eēt sublata nō seq̄ret aliq̄d ɔ vxoris puducitiā: sed potius laus dei ꝛ ei⁹ cognitō apud ipsos infideles reluceret. cognouerūt eni pharo ꝛ sui ꝙ dñs eos flagellabat maxis plagis ppt sarai vxorē abrae vt pz in lr̄a. ꝛ sic diuinā prouidentiā ꝛ ei⁹ iusticiā aliq̄liter fatebātur pmptius ꝛ humili⁹ q̄ philistijm: q̄ vidētes idola sua corruentia ꝛ ipsos multiplr a deo plagatos ppt detentionē arce dñi ad hoc nitebatur pteruire dicētes: neq̄q̄ man⁹ sua tetegit nos sed casu cōtingit. j. Re. vj. ca. Et p amplius pharao populū israeliticū tyrānice detinēs vidēs se ꝛ suos multiplr flagellatos a deo cū alijs signis ꝛ pdigijs: adhuc nō cessabat diuino mādato resistere: vt pz in Exo. i multis locis. aliter aūt fuit i pposito cū stati pharao deo obtēpauerit dimittēdo illicita. ex q̄ etiā fama gloriosa ipsius abrae pro q̄ de⁹ tāta opabat apud ipsos ifideles claruit iuxta promissionē sibi supra a deo factā: cū dixit: Magnificabo nomē tuū. Ex q̄b⁹ satis patz q̄rūdā hebreorū error spēaliter Ra. Moy. gerūdeñ. q̄ i hoc loco asserit ꝙ abraaz multiplr peccauit nō solū i mēdacō ꝛ h⁹modi: s3 etiā iq̄tū terrā pmissionis exiuit sine mādato dñi: ad quā terrā de ei⁹ mādato spēali venerat: ppt q̄ q̄dē peccata abrae asserit ꝙ filij israel fuerūt i captiuitate egyptiaca p multos ānos: q̄ q̄dē assertō vana ē: nā l3 de multis sanctis legat ꝙ aliq̄ñ peccassent: vt de moyse in aq̄ ɔdictionis: ꝛ dauid in facto vrie: ꝛ h⁹modi: tñ scriptura palā eos reprehēdit eis certas penas iniungēdo: vt de moyse Nu. xx. ca. ꝛ de dauid. ij. Re. xij. ca. ne eorū gesta i talib⁹ ad exēplū trahāt. sed i pposito ē p oppositū: nā h⁹modi factū abrae nō reprehēdit in scriptura: sed poti⁹ ad laudē dei ꝛ sui facti honorē refertur. de hoc eni fcō abrae ꝛ q̄busdā legit i ps. ad lr̄az Pertrāsierūt de gente i gentē ꝛc. Nō reliq̄t hoiez nocere eis: ꝛ corripuit pro eis reges. Nolite tangere christos meos. Ex q̄ pz ꝙ ista ad laudē dei: ꝛ etiā sanctorū suorū referūtur.

Replica correctorij cotra Bur. fabulosum.

In ca. xij. postillator exponens illū passū: Egredē de terra tua. dicit ꝙ itelligendū ē de chaldea. qd egreferēs Bur. iutili vt apparet digressione se fatigat dicēs abraā natū in mesopotamia nō chaldea. ꝛ quia sua digressio ē itricata ad clari⁹ vidēdū ieptias ei⁹ reduco ad certa pūcta: Primū abraā nō ē nat⁹ in chaldea: secūdū chaldea nō est terra de q̄ i pposito iubet egredi: tertium ꝙ abraā fuit natus añ arā quē genuit thare in chaldea: quartum ꝙ abraā fuit nat⁹ i harā loco mesopotamie sic dicto. Alia q̄ addit Bur. fabulosa vidētur: sed primū ei⁹ dictū ē ɔ beatū Hiero. put allegat in glo. ordi. pōt etiā pbari auctoritate btati Aug. etiā all. in glo. eadē. vbi dr̄ ꝙ arā fuit pmogenit⁹ thare: ꝛ is fuit nat⁹ i chaldea s3 ipsū Bur. ꝛ oēs Thare aūt sēp māsit i chaldea vsq3 ad mortē arā fm oēs ꝛ iter natiuitatē arā ꝛ mortē eiusdē nat⁹ ē abraā fm beatū Hiero. ꝛ Aug. supra all. q̄s seq̄t mgr̄ historiarū dicēs: abraam pmo noiari q̄uis sit vltimo genit⁹ ppt pnosticū dignitatis: silr ꝛ glo. ordi. ꝛ Joseph⁹ ɔcordāt: q̄b⁹ oib⁹ pl⁹ credē optz q̄ Bur. sine rōne dicta scorū postponēti. Est igit terra natiuitatis abrae ipsa chaldea. nec obstat ꝙ Bur. dicit posteritatē sem i chaldea ñ habuisse hitationē: qd q̄uis verū sit p maiori pte: sol⁹ tñ thare cū familia sua dr̄ i lr̄a ibi habitasse: vt etiā idē Bur. p⁹ i eadē digressiōe. nec obligat⁹ qd Bur. dic de hebraicis lr̄is: nā credēdū ē magl nr̄e trāslatōi per scōs doctores ɔcorditer exposite: nec puto oēs vsq3 ad Burgen. hebraicum ignorasse. nec valet quod adducit de Josue. xxiiij. capitu. trans fluuium asserens illam terram esse mesopotamiā cū chaldea etiam sita sit iuxta eūdē fluuiū euphratē: ꝛ ita bñ dr̄ trāsfluuialis sicut mesopotamia

Genesis

Universidad de Deusto
Biblioteca

vñ dicit Isido. li. xiiij. q babylonica asie ē ꝓuincia in chal
dea: cui' caput ē vrbs babylonia: a qua regio est nūcupata
tā nobilis: vt Chaldea: Assyria: ⁊ Mesopotamia i ei' no
mē aliqñ trāsierūt: quā ꝑterfluūt Tigris ⁊ Euphrates. In
epte igitur Bur. exponit trās fluuiū eē mesopotamiā: cum
fm Isido. vbi supra ⁊ magistrū ꝓpetatū li. xv. sit sita inter ꝑ dicta duo flumina. vñ patet ꝑmū dictuꝫ Bur. fore falsum: nā ⁊ ipse Burg. fortasse de pñti errore penitē tia ductus hoc dictū retractat: verius eni cōtradicit. j. circa ca. xxviij. Deu. circa me diū dicēs: Abraā pri mus pater fidei non ignorauit chaldeā: sꝫ in ea fuit natus ⁊ ide eductus: ⁊ nisi accipi atur pro retractatiōe sustineat a suis ama torib' pro cōtradictō ne. patet ergo primū dictū esse falsū: silr ⁊ secūdū: qꝛ cū chalde a sit terra natiuitatis abrae vt pꝫ ex dictis iubet hic exire chal deam. hec ē intentio beati Aug. xvj. de ci. dei: ⁊ allegatur in gl. ordi. ⁊ Joseph' .j. li. antiquitatū dicit de hoc egressu: Abraaꝫ

A Scēndit ergo .XIII. abrā de egypto] ipse ⁊ vxor eius: ⁊ oia q̄ hēbat: ⁊ loth cū eo ad australē pla gā. Erāt aūt diues valde i possessione auri ⁊ argenti. Reuersusq ē p iter quo ve nerat] a meridie in bethel: vsq ad locū vbi p' fixerat tabernaculū iter bethel ⁊ bay: i loco altaris qd̄ fece rat ꝑus: et iuocauit ibi no mē dñi] Sed ⁊ loth q erat cū abrā fuerāt greges ouiū] ⁊ armenta ⁊ tabernacula: nec poterat eos capē terra vt habitarēt simł. Erat qp pe suba eoꝝ mlta: ⁊ nequi bāt habitare cōiter. Unde facta est rixa iter pastores gregū abrā ⁊ loth.] Eo āt tpe chānane' ⁊ phereseus habitabant in terra illa.]

cū .lxxv. annoꝝ eēt dimisit chaldeā vt dño iubente migra
ret in chananeā. ⁊ ita hūc egressum sanctus Stephan' ex
ponit actuū. vij. dicēs: Exiuit de terra chaldeoꝝ ⁊ habita
uit i charā ⁊c. Nec tertiū dictū Bur. pōt eē verū qꝛ saray
fuit filia aram que fuit nonagenaria cū abraā eēt cētenari
us: vt. j. xvij. ca. Si igitur aram fuit iunior q̄ abraā. viij.
vel. ix. annoꝝ genuisset sarai qd̄ falsū ē ⁊ fictū. Ideoq ⁊
quartū eius dictū nullū ē: nā terra transfluuialis dr̄ i textu
cōfiniū mesopotamie: vt patet Josue. xxiiij. nec pōt conue
niēter itelligi ipsa mesopatamia: nā ibi patres nō seruierūt
dijs alienis q̄s noiat textus ibidē: sed in chaldea ad requisi
tionē ⁊ fortasse cōpulsionē nēroth: prout dicit idē Bur. in
ista disgressione. chaldea aūt cōfinis ē mesopotamie: quia
circa ⁊ itra eadē flumia: ꝓut supra dictū ē sita. nec ptracta
tione dignū ē: in q̄ Bur. circa ca. xiij. ⁊. xiiij. notat postilla
torē: nā pucrilit̄ occasiones scribēdi accepit. Capi. XIII.

A Scendit ergo abrā de egypto. Hic pñter describit
qūo abrā bñ se habuit ad proximū: ⁊ ꝑmo qūo
se habuit ad proximū tpe ꝓsperitatis. s. ei' pacē
cōseruando: secūdo qūo tpe aduersitatis. s. ipsuꝫ velociter
adiuuando. xiiij. ca. Circa primū tria declarant: qꝛ ꝑmo
describitur iter familias abrae ⁊ loth cotentionis occasio
secūdo occasiōis ꝑcisio: ibi Dixit ergo abrā ad loth: tertio
precisionis approbatio: ibi Dixitq dñs ad abrā. Occasio
aūt cōtētionis fuit: qꝛ vterq erat diues valde ⁊ hēbat ma
gnā familiā: ⁊ ex tali cohabitatōe solet sepe cōtentio surgē
dicit igit: a Ascendit ergo ⁊c.] seqt: b Ad australē
plagā. nō ē itelligendū q terra ꝓmissionis ad quā ascēdit
abrā rediens de Egypto sit in pte australi respectu egypti:
sed ē in aquilonari: sed australis plaga hic accipitur re
spectu hierusalē: quia illa ps terre promissionis q̄ ē vi
cinior egypto ē ps australis iudee. c Erat aūt diues
valde. in hebreo hr̄: Grauis vel ponderosus multū: qꝛ
hēbat multa pōdera auri ⁊ argenti ⁊ aliarū rerū: ⁊ in
idem rediit.
d Reuersusq ē ⁊c.] In hebreo aūt hr̄: Per man siones qb' vene rat: ⁊ hoc duplici de causa: vna qꝛ hoies reuertentes ad terram suam vñ exierant ꝯsue uerāt accipere ho spitiū redeundo vbi fuerūt prius hospitati eundo. alia qꝛ qñ abram iuit in egyptū nō habebat pecuniā pro expensis suffi cientib' ⁊ cōtraxe rat i hospitijs ali qua debita sed in redeundo erat di ues valde: vt pre dictū ē: ⁊ ideo re dijt p eadē hospi tia ad soluenduꝫ illa debita. e A meridie in bethel. quia sicut dictū ē itrauit ter ram ꝓmissiōis a pte australi. seqt

Dixit ergo abrā ad loth:] Ne q̄so sit iurgiū iter me ⁊ te: ⁊ iter pastores meos: ⁊ pastores tuos: frēs eni su mus. Ecce vniuersa terra corā te ē:] recede a me ob secro. Si ad sinistrā ieris: ego dexteram tenebo: si tu dexterā elegeris: ego ad si nistrā pgā. Eleuatis itaq loth oculis vidit oēꝫ circa regionē iordanis:] q̄ vniu sa irrigebat anteq subuer tēt dñs sodomā ⁊ gomor rā sicut paradisus dñi: et si cut egypt' veniētib' i segor] Elegitq sibi loth regionē circa iordanē ⁊ recessit ab oriēte. Diuisiq sūt alterut a frē suo. Abrā hitauit in terra chanaā: loth vō mo rat' ē i oppidis q̄ erāt circa iordanē: et hitauit i sodōis

f Et iuocauit ⁊c.] grās deo agēs de h' q ipsū vxorē ⁊
familiā cōseruauerat ⁊ i bōis multiplicauerat. g Sꝫ
⁊ loth ⁊c.] hoc exꝑmit ad oñdēdū occasionē discordie
diuitie ei vt frequēt sūt cā discordie iter hoies etiā ꝓpi
q̄s ⁊ amicos: vñ seqt: h Uñ facta ⁊c.] qꝛ tā isti q̄ illi
volebāt sibi ꝑoccupare meliora pascua ⁊ meliores aq̄s
hebrei dicūt q cā ꝯtētōis fuit eo q pastores loth pasce
bāt aialia sua i bladis alieis: pastores āt abrā icrepabāt
eos: qꝛ erāt edocti i iusticia sua a magro suo: nō sic aūt
pastōes loth: sꝫ ꝑma expō melior vr̄. i Chanane' ⁊c.]
ac si dicēt lꝫ terra illa ꝓmissa eēt a deo ipsi abrae: nō tñ
erat sibi tradita: ⁊ iō magł voluit abrā recedē a nepote
suo: ne forte ex ꝯtētōe ꝑdictoꝝ famuloꝝ mouēt lis corā
iudicib' infidelib': k Dixit g ⁊c.] Hic pñt describit
cōtētōis ꝑcisio: lꝫ eni delectabile eēt ipsi abrae manē cū
nepote suo: magis tñ voluit ab eo separi q̄ q occasiōe
seruoꝝ cōtendētiū moueret briga iter ipsū ⁊ nepotem
suū: ⁊ q̄uis eēt senior dedit tñ electionē ipsi loth. d.
l Ecce vniuersa ⁊c.] ad eligendū quā ptē voluerit
m Si ad sinistrā ieris. ac si diceret lꝫ sepemur ab iui
cē nō tñ ita elōgabor a te qn succurrā tibi i necessitate:
qd̄ pꝫ p effectū i ca. se. n Eleuatis itaq loth ⁊c.] ista
ē regio pentapolis i q̄ erāt q̄nq ciuitates q̄s subuertit
dñs: vt hr̄. j. xix. ca. que ante subuersionē erat pulcher
rima. o Sicut paradisus dñi. nō p equalitatē: sed
p q̄dā similitudinē. p Et sicut egyptus ⁊c.] Terra
eni egypti in illa pte qua de egypto veniūt homines in
segor ē pulcherrima. q Elegitq sibi loth. ꝓpter cō
ditiones predictas. sequit: r Et hitauit i sodomis.

Hebrei exponūt hoc in vituperiū ipsius loth: lꝫ eni sci
ret hoies illius terre esse pessimos: voluit tamē habita
re cū eis ⁊ exinde peioratus est. Catholici aūt exponūt
hoc in laudē eius: ac si dicatur: q̄uis eni habitauerit in
ter hoies pessimos: tñ inter eos seruauit inocētiā ⁊ mū
diciā: ⁊ hoc mō exponit btūs Gre go. j. mora. s Hoies āt ⁊c.] de q̄rum malicia hr̄. j. xviij. ⁊. xix. ⁊ Ezech. xvj. hec fuit iniq̄tas sodo me sororis tue ⁊c. t Dixitq dñs ad abrā. Hic pñt describitur sepa tiōis abrā ⁊ loth approbatio: p h' q dñs locutus ē ipsi abrā p' istaꝫ sepatione ꝓmit tens ei terrā ⁊ pł multiplicationē: ⁊ hoc fuit cōueni enter factū. diuie eni reuelatōes so lēt fieri mētibus quietatis ⁊ a per turbationib' pas sionū sedatis. so cietas aūt ipsius loth ꝓpter rixaꝫ famuloꝝ erat cā pturbationis: vt predictū ē: ⁊ ideo reuelatio diuina facta ē abrae post

Hoies aūt sodomite pessi mi erāt:] ⁊ peccatores corā dño nimis. Dixitq dñs ad abrā postq diuisus est ab eo loth. Leua oculos tuos i directuꝫ: ⁊ uide a lo co i quo nunc es: ad aqlo nem ⁊ meridiē: ad oriētē ⁊ occidētē. Omē trā quā cō spicis tibi dabo ⁊ semi tuo usq in sepiternū. Faciāq semē tuū sicut puluerē ter re. Siqs pōt hoīnū nume rare puluerē tre: semē quo q tuū nūerare poterit. Sur ge ergo ⁊ pambula terrā i lōgitudine ⁊ i latitudie sua qa tibi datur' suꝫ eā. Mo uēs igit tabernaculū suum abrā uenit ⁊ habitauit iu xta cōuallē mābre:] q̄ ē in hebrō: edificauitq ibi alta re dño.] .XIIII.

F Actū est aūt i illo tpe ut amraphel rex sennaar ⁊ arioch rex ponti ⁊ cho dorlaomor rex elamitarū: et thadal rex gētiū: inirent bellū cōtra basa regē sodo moꝝ: ⁊ ꝯtra bersa regē go morre: ⁊ ꝯtra sennaar regē adame: ⁊ ꝯtra semebet rgē seboym: ꝯtraq regē bale: ipsa ē segor. Omnes hi cō uenerūt i uallē siluestrē:] q̄ nūnc ē mare salis. Duode ci ei ānis seruierāt chodor laomor: ⁊ tertiodecio āno recesserūt ab eo. Igit q̄rto decio āno uenit chodorla omor ⁊ reges q erāt cū eo et pcusserūt raphaym i asta roth: et carnaym ⁊ zuzim cū eis: ⁊ emim] in sabe cā riathaiꝫ: ⁊ chorreos i mōn tib' seyr: usq ad cāpestria pharā: q̄ ē i solitudie. Reū siq sūt et uenerūt usq ad fō

ipsius loth sepatione: ⁊ patet lr̄a vsq ibi: v Et ha
bitauit ⁊c.] Mābre nomē ē hois potentis illius terre:
a quo denoiata ē vallis illa. ⁊ iste fuit federat' cū abrā
vt patet ca. se. x Edificauitq ⁊c.] ad sacrificandū
⁊ grās agendū ipsi deo.

In ca. xiij. vbi dr̄ in postilla: Chanane' ⁊ pherese'.

R Ationabilr' presumit q timebat Additio.
abraā ne habitatores terre qui erant sine tio
re dñi. s. chananeus ⁊ phereseus videntes tātā
eē abūdantiam abrae ⁊ nepotis ei' q nō poterat capē
eos terra expoliarēt eos vel saltē de terra eijcerēt: sicut
eiecerūt philistijm isac ꝓpter similē causaꝫ: vt. j. xxvj.
ca. ⁊ ideo iterposuit scriptura in narratōne h' recessus
Chanane' ⁊ pherese' hitabāt i tra. q. d. tales erāt bita
tores terre q nō tolerarēt tantā abūdātiā i extraneis.

F Actū ē aūt in illo tpe. Capitulū. XIIII.
Hic pñter oñditur qūo abram bñ se habuit
ad proximū in aduersis: ⁊ primo describitur
ipsius loth captio: secūdo eiusdē liberatio: ibi Et ecce
vn' qui euaserat. Circa primū sic proceditur: qꝛ ꝑmo
describitur bellū i generali: secūdo causa belli: ibi Duo
deci eni annis. tertio describitur captio loth in spēali:
ibi Et egressi sunt. Circa primū dicit sic: a Factū ē
aūt in illo tpe. i. post sepationē loth ab abrā: b Ut
amraphel rex sennaar. fm hebreos iste est nēroth de q̄
supra dictū ē q regnauit in babylon: q̄ ē terra sennaar
c Et thadal rex gentiū. sic eni noiatus est: qꝛ i regno
suo erant hoies cōgregati de diuersis nationib'.

d Sennaar regem adame. in hebreo hr̄: Sineab regem
bale. nomē est ciuitatis: que alio noie vocata est segor.
e Omnes hi ⁊c.] In hebreo hr̄: In valle campestri. ⁊ po
tuit eē q illa vallis ex vno latere habebat nemora ⁊ i alio
cāpos arabiles: ⁊ sic ab vtroq noie poterat noiari. s. silue
uestris ⁊ campestris. f Que nūc ē mare salis. quia postq̄ sub uerse sūt q̄nq ciuita tes que erāt in illa re gione loc' ille fact' ē lac' magn' salsissim' ⁊ valde spissus: ita q vestimēta ibi ꝓiecta magis sordidātur q̄ lauētur: ⁊ ideo null' piscis pōt ibi viuere: fm q dicit phus. ij. Methau. Et ideo in alio vocat mare mor tuū: Apud hebreos eni mare vocat cōgre gatio aq̄rū in magna q̄titate. g Duo deci eni annis. hic ex ꝑmitur causa belli q̄ fuit qꝛ rex sodomoꝝ ⁊ alij quatuor reges cū eo ꝑnoiati. xij. an nis seruierūt chordo laomor regi elemita rum reddentes ei tri butum ⁊ tertiodecio anno rebellauerunt: ꝓpter quod anno q̄r todecio adduxit tres reges secū supra noia tos ad debellādū eos
verūtamē qꝛ rex sennaar erat maior inter illos ꝓpter qd̄
supra ꝑnoiatus ē: ideo probabile ē lꝫ nō exprimat in lr̄a: q̄
facit mētionē de istis solū ꝓpter captionē loth q ille am
raphel ⁊ forsitan alij duo reges habebāt etiā aduersarios
rebellātes: in quoꝝ debellatiōe chordolaomor ꝑmo adiu
uit eos: ⁊ postea venerūt cū eo ad debellādū regē sodomo
rū ⁊ alios q̄tuor reges prenoiatos cū eo: ⁊ hoc ē qd̄ subdit
h Et pcusserūt raphi. i. gigātes. i In astaroth. nomē
est ville vł terre vbi habitabāt. k Et carnaim ⁊c.] No
mina sunt gentiū a predictis debellataꝝ. l In sabe ca
riathaiꝫ. i. in planicie illius terre. Sabe eni in hebreo ē no
mē cōe: ⁊ significat planiciē. tñ. b. sonat ibi sicut. v. sic sabe.
m Et chorreos. isti sunt horrei: qꝛ hoc nomē horrei i he
breo scribitur p heth lr̄aꝫ cui in latino corrñdent due: sciłꝫ
c. h. prout supra dictū ē ca. xj. de haram q̄ in actib' apłoꝝ
vocatur charā. n In mōtib' seyr. sic nomiati sunt ab
esau qui nōdū erat natus: ⁊ ideo istud nomē ponitur hic
p anticipationē: vr̄ tñ meli' q vocat' sit mōs seyr ab alio
ꝑcedente esau: vt hr̄. j. xxxvj. ca. a q̄ descēderūt duces i mō
te seyr anteq̄ filij esau haberēt ibi principatū. o Usq
ad cāpestria pharan. vsq illuc ꝑsecuti sūt eos. p Reuer
siq sunt. ab illo loco vbi ꝑsecuti sunt eos. q Uenerūt
vsq ⁊c.] qd̄ significat iudiciū i hebreo. vocat eni fons ille
fons iudicij: qꝛ ibi cōgregabāt iudices terre illi' ad determi
nādū iudicia. fm aūt hebreos dict' ē loc' ille fōs iudicij in
significatōe futuri iudicij: qꝛ futurū erat q moyses ⁊ aarō
ibi iudicarētur pro aq̄s ꝯdictionis: ꝓpter q̄s dñs protulit
sententiā cōtra eos q morirēt añ ingressū terre ꝓmissiōis

Universidad de Deusto Biblioteca

vt hꝫ Numeri.xx. q ¶Ipſa ē cades. Sic eni alio nomie vocata ē. Cades eni ſanctū ſignificat in hebꝛeo: qꝛ dn̄s ibi ſanctificauit nomē ſuū educendo aquas de petra: vt ibidē hꝫ. r ¶Et pcuſſerūt ⁊c.] Hoc dꝫ p anticipationē: qꝛ nōdū erat natus amalech. s ¶Et amorreū ⁊c.] et ipſa eſt Engaddi. vt hꝫ ex pſſe. ij Paral. xx. ca. ipſa eſt regio abūdans plurimū i balſamo ⁊ palmis. t ¶Egreſſi ſūt hic ꝯñter deſcribit captio loth i ſpeāli. debellatis eni aduerſariis triū regū q̄ erant cū chodoꝛlaomoꝛ: venerūt tres dicti reges cum chodoꝛlaomoꝛ ad belladū regē ſodomoꝝ ⁊ alios q̄tuoꝛ q̄ ei rebellauerāt qb' debellatis capt' ē ipſe loth q̄ hītabat i ſodomis. ex ſocietate eni maloꝝ iuſti aliqn̄ icurrūt penā tpalē: lꝫ nō ſint pticipes criminis ipſoꝝ. ⁊ patet lr̄a vſqꝫ ibi: v ¶In valle ſilueſtri. expōat ſicut p'. x Uallis aūt ⁊c.] Dicunt aliq̄ ꝙ ibi erāt putei euomētes bitumē: qd eſt gen' cemēti foꝛtiſſimi ita ꝙ nō diſſoluatur niſi ſanguie mēſtruo hebꝛei aūt dicūt ꝙ i illa valle accipiebāt terra ad faciendū cemētū: q̄ ſublata remanebāt ibi foſſe q̄ dicebāt foſſe cemēti. vn̄ ⁊ in hebꝛeo hꝫ puteos cemēti. illud aūt iterponit hic ꝓpter qd ſeq̄t: y ¶Ceciderūtqꝫ ibi. qꝛ fugientes de plio timoꝛe turbati nō ꝯſiderāt loca piculoſa q̄b' ſe igerūt: ⁊ ſic ceciderūt i foſſas illas hebꝛei aūt dicūt ꝙ factū ē illud ꝓpter abraā de q̄ nō credebāt hoies illius terre: ꝙ exiſſet illeſus de icēdio chaldeoꝝ: ſed qn̄ viderūt ꝙ rex ſodomoꝝ ceciderat i puteos illos armatus ⁊ exiuerat inde ſan' miraculoſe tunc crediderūt de abrā ꝙ ſilr exiſſet de icēdio chaldeoꝝ. z Tulerūt āt ⁊c.] q̄tū ad diuitias artificiales. a ¶Et vniuerſa ⁊c.] q̄tū ad diuitias nāles ex q̄b' vita ſuſtētatur. b Necnō ⁊ loth. Oia pdicta de bellis iſtis iterpoſita ſūt ꝓpt captionē ipſi' loth. ſeq̄t: c ¶Et ecce ⁊c.] hic ꝯñter deſcribit ipſi' loth liberatio: vbi pmo deſcribit abꝛae fidelitas: ſcdo ipſi' bn̄dictio: ibi At vō melchiſedech: tertō ei' liberalitas: ibi Dixit aūt rex ſodomoꝝ. Fidelitas aūt ei' appet qꝛ nō timuit ire ad pugnādū ꝯ q̄tuoꝛ reges foꝛtiſſimos vt liberaret nepotē ſuū audita captōe ei'. ⁊ hoc ē qd dꝫ: Et ecce vn' q̄ euaſerat Dicūt aliq̄ hebꝛei ꝙ iſte fuit og rex baſan: q̄ euaſerat de diluuio. ſꝫ hoc ſupꝛa iꝓbatū ē. vij. ca. ¶Alij āt dicūt ꝙ fuit idē og q̄ euaſerat alijs gigātib' iterfectis i aſtaroth: vt pdictū ē i iſto ca. de q̄ etiā ſcribit Deu. iij. Sol' q̄ppe og rex baſan reſtiterat de ſtirpe gigantū. ſꝫ hoc nō ē viſile ꝙ euadēs de plio oib' ſocijs ſuis iterfectis: ſecut' fuit aduerſarios ſuos: ſꝫ magis fugiſſet ad ptē oppoſitā. ⁊ id pdicte expōnes vidēt extoꝛte a lr̄a: ꝓpter qd ſm planū ſenſū lr̄e dicendū ē ꝙ fuit vn' de exercitu regis ſodomoꝝ q̄ fugiens tranſiuit vſqꝫ ad locū vbi manebat abraā q̄ nō erat multū remotus a loco belli: ⁊ qꝛ cognoſcebat loth ⁊ abraꝫ patruū ſuū: ideo nūciauit abꝛae nepotis ſui infoꝛtuniū. o ¶Abrā hebꝛeo. Ex hoc patet ꝙ hebꝛei nō ſūt dicti ab Abraā ſed ab Heber: a q̄ etiam ipſe abrā hic dꝫ hebꝛe'. Itē idem patet p lr̄as i hebreo: qꝛ abraā incipit ab aleph: heber vō p aym. ⁊ ideo ſi hebꝛe' diceret ab abraā iciperet p aleph: qd nō ē verū: ſed icipit ab aym. e ¶Hi eni. ſ. tres frēs q̄ erant de genere amoꝛreoꝝ. f Pepigerāt fedus ⁊c.] ⁊ ideo adiuenerūt eū: vt hꝫ in fine h' ca. g ¶Numerauit expeditos. i. paratos ad pugnā. h Uernaculos ſuos. i. ſeruos ſuos natos i domo ſua. i Et diuiſiſ ſocijs. ſ. ¶Abner: Eſchol: ⁊ Mambꝛe: q̄ faciebāt diuerſas turmas: vt i plurib' ptib' iuadens aduerſarios icuteret eis maioꝛē timoꝛem

tē mephat:] ipſa ē cades. ⁊ pcuſſerūt oēm regionē amalechitarū] et amoꝛreorū q habitabāt i aſaſōthamar.] Et egreſſi ſūt rex ſodomoꝝ: ⁊ rex gomoꝛre: rexqꝫ adame ⁊ rex ſeboyꝫ: necnō ⁊ rex bale q̄ ē ſegoꝛ ⁊ direxerūt aciē cōtra eos i ualle ſilueſtris. ſ. aduerſuſ chodoꝛlaomoꝛ regē elamitarū: ⁊ thadal regē gētiū ⁊ amraphel regē ſennaar ⁊ arioth regē pōti: q̄tuoꝛ reges aduerſus qnqꝫ. Uallis āt ſilueſtris hēbat puteos multos bituminis.] Itaqꝫ rex ſodomoꝝ ⁊ rx gomoꝛre terga vterūt: ceciderunt qꝫ ibi: ⁊ q remanſerāt fugerūt ad montē. Tulerūt āt oēm ſubſtātiā ſodomoꝝ:] ⁊ gomoꝛreoꝝ: et vniuerſa q̄ ad cibū ptinēt:] ⁊ abierūt. Necnō ⁊ loth ⁊ ſubāꝫ ei': filiū fr̄is abrā q habitabat i ſodomis. Et ecce un' qui euaſerat:] nūciauit abrā hebreo q habitabat i ꝯualle mābꝛe āmoꝛrei: fr̄is eſchol ⁊ fr̄is aner. Hi eni pepigerant fedus cū abrā. Qd cū audiſſet abrā captū uidelꝫ loth frēm ſuū: nūmerauit expeditos vnaculos ſuos trecētoſdecē ⁊ octo: ⁊ pſecutus ē eos uſqꝫ dan. et diuiſis ſocijs irruit ſup eos nocte. percuſſitqꝫ eos ⁊ pſecutus ē uſqꝫ ſoba ⁊ phenicē: q̄ ē ad leuā damaſci. Reduxitqꝫ oēm ſubām: ⁊ loth frēm ſuū] cū ſuba illi' mulieres quoqꝫ ⁊ pplm. Egreſſus ē āt rex ſodomorū i occurſū ei'] poſtqꝫ reūſus eſt a cede chodoꝛlaomoꝛ ⁊ regū q cū eo erāt in ualle ſabe: q̄ ē uall' reg. At vō melchiſedech] rex ſalē:

Alii exponūt hebꝛei: Diuiſis ſocijs. qꝛ illos ſibi federatos ſepauit ⁊ diuiſit ad ſarcias cuſtodiēdas: ⁊ pati erāt ei ſuccurrē ſi idigeret: ipſe tn̄ cū ſeruis ſuiſ itrauit bellū k Irruit ſup eos nocte. qn̄ doꝛmiebāt ſopoꝛe graui ꝓpt laboꝛē pcedētiſ diei: ⁊ qꝛ doꝛmiebāt ſecuri ſup eoſ irruit anq̄ poſſent armari. l ¶Reduxitqꝫ ⁊c.] Qm̄ illi q̄ euaſerūt man' eius ita fuerūt pꝛoccupati ꝙ nihil poterāt ſecū poꝛtare. m Egreſſus ē ⁊c.] Ad faciendū ei reuerētiā: ⁊ reddēdū ei grās de occiſiōe aduerſarioꝝ ſuoꝝ. n ¶In valle ſabe. i. i valle plana ⁊ eq̄li. o Que ē vallis reg. hēbat ei ibi rex maneriū: a q̄ denoiabat vallis illa. p ¶At vō ⁊c.] Hic ꝯñter ponit ipſius abꝛae bn̄dictio. Circa qd ſciēdū ꝙ iudei aduerſarij ſidei chꝛiſtiane ſcripturas q̄ loquūt de Chꝛiſto nitūt deprauare: it q̄s ē pſ. c. ix. i q̄ fit mētio d ſacerdotō melchiſedech: ⁊ occōne illi' pſ. q̄ d xpo loq̄t paſſū iſtū puerſe exponē nitūt. d. ꝙ iſte melchiſedech ꝓtulit panē ⁊ vinū nō i ſacrificiū ſꝫ mag ad reficiēdū abraā ⁊ poplm ei' q̄ veniebat de plio: ſꝫ hoc pꝫ falſū p lr̄aꝫ pcedētē ⁊ ſeq̄ntē dictū ē ei ſupꝛa ꝙ illi q̄tuoꝛ reges q̄s debellauerat abraaꝫ aſpoꝛtauerāt de ſodomis vniuerſa q̄ ad cibū ptinēt nec potuerāt adhuc oia ꝯſūpſiſſe: nec fugiēdo poterāt ſecū poꝛtaſſe: ⁊ id abraā ibi iuenit ſatis de victualib' p ſe ⁊ ꝓ populo ſuo. ⁊ hoc etiā patꝫ p lr̄aꝫ ſequētem: vbi abraā de pꝛeda nihil voluit retinere: Exceptis his que comederūt iuuenes. i. bellatoꝛes qui ſecum fuerant.

Item poſt illa verba. Pꝛoferēs panē ⁊ vinū. imediate ſbdit ꝓ qua cā: b Erat. n. ſacerdos dei altiſſimi. Ex quo pꝫ ꝙ cā ꝓ qua ꝓtulit panē ⁊ vinū fuit ad offerēdū ſacrificiū: qd ptinet ad ſacerdotis officiū. ꝓ refectōe. n. bellatoꝝ mag ptinet ad hoieꝫ laicū ꝓferre victualia q̄ ad ſacerdotē: ⁊ id alij alr̄ ꝯuertētes exponūt dicentes ꝙ Melchiſedech ꝓtulit panē ⁊ vinum: p ſacrificio offerēdo: non per ipm: q̄a ſm iſtos ſacerdos nō erat ſed p ipm Abraā q̄ tanq̄ ſacerdos legit pluries conſtruxiſſe altare: ⁊ ſacrificiū deo obtuliſſe: ut hꝫ infra xxij. ca. ⁊ id illud quod ſeq̄t: Erat . n. ſacerdos dei altiſſimi. non refert ad ipm Melchiſedech: ſꝫ ad ipm Abraaꝫ. ⁊ ſilr illud qd ſequit: Et dedit ei decimas ex omnibus. ſ. Mechiſedech dedit decimas de omnib' ipſi abꝛae tanq̄ ſacerdoti: ſed falſitas huius expōnis apparet p hoc: ꝙ Melchiſedech bn̄dixit ipſi Abꝛae dicēs: Benedict' Abraā deo excelſo ⁊c. Bn̄dicē aūt ad ſacerdotē ptinet: qꝛ qd min' ē ſine ꝯdictōe a maioꝛi bn̄dicit: ut dꝫ ad Hebꝛe. vij. ca. Itē ꝙ melchiſedech daret decimas de omnib' repoꝛtatis ipſi abꝛae pꝫ falſū p lr̄am ſequentē: qꝛ abraam iurauit ꝙ de oibus illiſ nō accipet a filo ſbtegminis vſqꝫ ad coꝛrigiā calige. i. nll'aꝫ rē quantūcunqꝫ minimā accipet: et ideo vera expō eſt iſta: ꝙ Melchiſedech erat Sem pmogenit' filius Noe q̄ adhuc viuebat: quod pꝫ ſi computēt anni eius ſupꝛa poſiti: imo vixit p' vltra natiuitatē Jacob ⁊ Eſau: ut pbat infra. xxix. ca. Sed cōtra hoc arguit: qꝛ ad Hebꝛe. vij. ca. dꝫ d melchiſedech: Sine pr̄e: ſine mr̄e: ſine genealogia: neqꝫ initiū dierū: neqꝫ finē vite habēs: qd nō pōt dici de ipſo Sem: ergo non eſt idem homo. Sed ad h' reſpondet a doctoꝛib' noſtris: ꝙ hoc dicit Apl'us non ꝙ Melchiſedech nō habuerit patrē ⁊ matrē ⁊c. ſed q̄a ſcriptura nō facit mentōem de patre eius ⁊c. ſed adhuc vꝫ argumentū remanere: qꝛ ſcriptura facit mentionem de patre Sem: ⁊ matre eius: ⁊ genealogia: ⁊ de pncipio vite eiuſ ⁊ fine. Dicenō ꝙ veꝝ eſt: ſed hoc non eſt ſb nomine Melchiſedech: ſed ſolum ſub nomine Sem: ⁊ ſic intelligit Apl'us ⁊ doctoꝛes ſancti: ꝙ ſub noie Melchiſedech non fit mentio in ſcriptura de patre ⁊ matre ei' nec determinat etiam de genealogia: nec de pncipio ⁊ fine vite ſue. b ¶Erat. n. ſacerdos dei altiſſimi. quia pater erat omniū illoꝝ qui remāſerāt in cultu dei: ⁊ quia erat pmogenit' rōne natiuitatis: ut dicūt aliq̄: vel ſalteꝫ ex oꝛdinatōe patris: ſi nō fuit pmo natus: ut dicūt alij. Ius. n. pmogeniture bene transferebat ad filiū poſt natum ex oꝛdinatione patris: maxime de voluntate dei: ſicut Jacob ius pmogeniture trāſtulit a Ruben pmo nato ad Joſeph quantū ad duplicē poꝛtōem hereditatis accipiendā: ⁊ ad Judā quantū ad dignitatē regiam: ut hꝫ infra. xlviij. ca. ⁊. xlix. Sacerdotiū aūt fuit annexuꝫ pmogeniture vſqꝫ ad legē datā p Moyſē: et id audita victoꝛia Abꝛae diuina vtute fcā: ꝓtulit panē ⁊ vinum . i. ſacrificiū. reddendo grās deo: et ideo bn̄dicēdo abraam dixit: Bn̄dictus Abraā deo excelſo ⁊c. c Et dedit ei decimas. ſ. Abraā ipſi melchiſedech: cui debebantur tanq̄ ſacerdoti. Et ſic exponit Apl'us ad Hebꝛe. vij. oñdens ꝙ leui fuit decimat' in Abraam. d ¶Dixit autē rex ſodomoꝝ. Hic deſcribit lr̄alitas Abꝛae: qꝛ q̄uis totā pdaꝫ poſſet retinere: noluit tn̄ aliquid recipe. e Da mihi animas. i. viros: mulieres: ⁊ paruulos. f ¶Leuo manū meā. modus eſt iurandi. g Ne dicas: ego ditaui Abꝛam. Hoc dixit non ad iactantiaꝫ ſed ad dei gloꝛiam: q̄ ei pꝛomiſerat multiplicatōnem bonoꝛuꝫ tempoꝛaliū: ut ſupꝛa dictum eſt: et ideo nolebat ꝙ eius ditatio aliquo modo alij attribueretur. h ¶Except his que comederunt iuueneſ. i. bellatoꝛes qui fuerunt mecuꝫ in pꝛelio i Et ptibuſ viroꝝ qui venerūt mecū. iſti. n. nō erant de familia Abꝛae: ⁊ ideo nō erat ſuū dare ptes ipſoꝝ de pda illa. Qꝛ auteꝫ dꝫ hic de ipſis: Qui venerūt mecū. vno modo exponit: ꝙ cum ipſo itrauerūt bellū: ut pdictum eſt. Et ſm hoc certū eſt: ꝙ habuerunt ius: ⁊ partē pꝛede. Alio modo ꝙ nō intrauerūt bellū ſꝫ remanſerūt ad cuſtodiēnd ſarcinas: ⁊ ſm hoc etiaꝫ declarauit Abraam ꝙ haberēt ius in pte pde. Ex iſto loco accepit Dauid illud quod dterminauit. j. Regū. xxx. ca. d. Equa ps erit deſcendenti in pliuꝫ: ⁊ remanētis ad ſarcinas. vn̄ qd ibidem ſequit: Et ſcm̄ eſt hoc ex die illa ⁊ deinceps ꝯſtitutū ⁊. q. lex in iſrael: In hebꝛeo hꝫ: Et ſcm̄ eſt hoc ex die illa: et deſup vel de ante: qꝛ obſeruatū fuerat tpe abraam: ut pꝫ ex dictis: verūtn̄ ꝙ abraā hoc ſeruādū decreuerit: Dauid poſtea mag declarauit: ⁊ firmi' ſtatuit tanq̄ ex regia ptāte ⁊c.

pferens panem ⁊ vinum: erat enim ſacerdos dei altiſſimi: bn̄dixit ei: ⁊ ait: Benedictus abrā deo excelſo q creauit celū ⁊ terrā: ⁊ bn̄dictus de' excelſuſ: quo ptegēte: hoſtes in manib' tuis ſūt.] Et dedit ei decimaſ ex omnibuſ.] Dixit auteꝫ rex ſodomoꝛum ad abrā:] Da mihi aīas: cetera tolle tibi. Qui r n̄dit ei: Leuo manū meā ad dn̄m deū excelſuꝫ poſſeſſoꝛeꝫ celi ⁊ tr̄e: ꝙ a filo ſubtegmis vſqꝫ ad coꝛrigiā calige nō accipiā ex oibus q̄ tua ſūt: ne dicas ego ditaui abrā: exceptis his q̄ comederūt iuuenes: et ptibus viroꝝ q venerunt mecū aner: eſchol ⁊ mambꝛe. Iſti accipient partes ſuas.

¶In ca. xiiij. vbi dicit in po. Qꝛ factū eſt iſtō pp Abraam

¶Additio pꝛima.

Hec expō hebꝛeoꝝ eſt friuola: qꝛ ex hoc ꝙ rex ſodomoꝝ miraculoſe exiuiſſet de puteo: nō attribuerūt gētes exitū Abꝛae d incēdio chaldeoꝝ teſtionio veritati diuine fidei: in deteſtatōem idolatrie: p q̄ Abraaꝫ expoſuit ſe piculo incēdij: cū etiā rex ſodomoꝝ q̄ peſſimus ⁊ idolatra erat: ſic exiuerat armat' de puteo ⁊ illeſus: ſꝫ poti' iſta attribuebāt magic artib' vel h' modi. Et ſic iſtud miraclm ſcm̄ regi ſodomoꝝ nō redūdaret in gl'iam dei: qd eſſet valde inconueniens ⁊c.

In codeꝫ. xiiij. ca. vbi dꝫ in poſtilla. Ex hoc pꝫ ꝙ hebꝛei non ſūt dicti ab Abꝛaam.

¶Additio. ij.

Unde dicat Abraā hebꝛe' plen' hꝫ in additōe ſuper Matth. xxj. ca. Uide ibi.

Coꝛrectoꝛiū coꝛruptoꝛij his additōib' nō r n̄det: qm̄ dicit illas nō eſſe dignas ptractiōe: cū ſint nullius vtilitatis: ſic pꝫ ſupꝛa reſpondēdo additōib' tertijdecimi capituli.

In eodē ca. xiiij. vbi dꝫ i poſtilla: Numerauit expeditos vernaculos.

¶Additio. iij.

In hoc loco vbi lr̄a nr̄a dicit: Et numerauit expeditos. lr̄a hebꝛaica hꝫ: Muniuit exptos. et eſt ſenſus ꝙ muniuit ſuos armis bellicis. ſ. illos ſeruoſ q̄ erāt expti. ex q̄ pꝫ pꝛudētia abꝛae in re militari: qꝛ nō inermeſ accepit q̄ ad fugā ſūt pni: ut dicit Uegeti': ſꝫ munitos ſeu armatos. Silr nō accepit tyrones: ſꝫ iā exptos. Pōt eſſe ꝙ ex vicio ſcriptoꝝ hec varietas ꝯtigat: ſic ꝙ vbi dꝫ: Muniuit: poſuerūt Numerauit. ⁊ vbi hꝫ exptoſ: poſuerūt expeditoſ

pp silitudinē haꝝ dictōnū ad iuicē:et ēt pp hoc ꝙ stati addunt termi numerales.s.cccxviij. Sꝫ hoc nō obstat:nā ex hoc nō seqt:nisi ꝙ tantꝰ fuerat munitoꝝ ꝛ exptoꝝ nūerus. ¶ In eodē caplo.xiiij.vbi dicit in postilla: Et ideo audita victoria abrae diua vtute ꝛc. Additio.iiij.

Hoc sacrificiū qō obtulit melchisedech nō ē intelligendō ēē idē realit cū nro sacrificio:sed esse figuratiuū illiꝰ.vnde glo.interlinearis sup illud verbū: Proferēs panē ꝛ vinū.dic: Hec sacra nroꝝ sacroꝝ figura fuerāt. ¶ Ca.XV.

His itaqꝫ trāsactis. Postq̄ ꝺscripsit moyses qlit abrā bn̄ se habuit ut incipiens ꝛ hꝰ ꝗtū ad deū ꝛ primū hic ꝯnter ostēdit qlit se habuit ad seipm:ꝛ qꝛ ples reputat vna psona cū patre:fm illud Eccle.xxx. Mortuus ē pr eiꝰ:ꝛ.q.nō est mortuꝰ.reliqt.n.filiū silēm sibi:ꝛ similit vir ꝛ vxor q̄si vna psona ꝯputant:fm dcm̄ saluatoris Matth.xix. Itaqꝫ iā nō sunt duo sꝫ vna caro:iō pmo ostēdit qlit abrā se habuit in petēda ple:secūdo qlit in regenda vxore.xvj.ca. ¶ Circa pmū pmo ponit Abrae petitio: scdo petitiōis exauditio:ibi Statiqꝫ sermo dn̄i ꝛc.tertio exauditōis ꝯfirmatio:ibi At ille ait:dn̄e deꝰ. Circa pmū describit occasio petitōis. Abrā.n.ex victoria tā solēni quā dn̄s dederat ei:timuit ne in hoc accepisset totā mercedē iusticie sue a dn̄o:et iō deꝰ assecurauit eū ꝺ ꝯtrario dicēs: b Noli timere.de eo qō cogitasti.sequit: c ¶ Merces tua nimis magna.i.victoria quā dedi tibi nō est merces tua:sꝫ maiorē satis ego reseruo tibi. Et ex isto vbo dn̄i habuit occasiōeꝫ petēdi ple:qꝛ qlibet nālr desiderat in bonis suis hēre heredē siue successorē:ꝓpter qō sequit: d Dixitqꝫ abrā.ondendo suū desideriū. e ¶ Dn̄e deus qd dabis mihi:ac si dicat paꝝ valebūt ista mihi:exq̄ filiū nō habeo. f Ego vadā absqꝫ liberis.qꝛ sara erat sterilis. g ¶ Et filiꝰ pcuratoris domꝰ mee. Hoc exp̄mit duplr. Unoꝰ sic ut sit sensus: Procurator domꝰ mee hꝫ filiū:cui pōt bona sua relinqre:nō aūt ego ꝛ sic melioris ꝯdictōis me est ꝗtuꝫ ad hoc. Alioꝰ ut cum dī g filius pcuratoris domꝰ mee.sbintelligit:erit heres meus qꝛ cogitabat eū adoptare in filiū:eo ꝙ vxor sua erat sterilis Et ista expō magis ꝯsonat lrē:qꝛ sequit postea: h ¶ Et ecce vnaculus meꝰ.i.seruꝰ natꝰ in domo mea. i Heres meꝰ erit iste damascus eliezer. Eliezer.n.erat pcurator domus abrae:ꝛ damascꝰ filiꝰ eius fuit:a q̄ etiā denoiata est ciuitas damasci. k ¶ Statiqꝫ sermo dn̄i. Hic ponit sue petitiōis exauditio. Petitio.n.ē desiderij ostēsio:ꝛ iō qꝛ abrā ostēderat desideriū suū de ple habenda:dn̄s rn̄det illi dicens: l Non erit hic heres tuꝰ.s.filius pcuratoris tui. m ¶ Sꝫ q egrediet ꝛc.i.quē generabis in vxore tua:et qꝛ nō soluꝫ pmisit sibi ple:sed etiā plis magnam multiplicatōnem:iō sequit: n Suspice celū ꝛc. ꝛ accipit h̄ si p nō. o ¶ Sic erit semē tuū.s.in tāta multitudie ꝙ vix aut nūq̄ possit numerari ab hoīe.pꝫ etiā ex dictis:ꝙ ista visio ostēsa est abrae de nocte qn̄ stelle pn̄t videri. Cōsiderandū etiā:ꝙ lꝫ deꝰ p hꝰ intēderet significare multiplicatōeꝫ semis abrae ꝯpando ipsum stellis celi: tn̄ pncipalr intēdebat pmittere ei ꝛ semi eiꝰ

His itaqꝫ trāsactis (XV.) factꝰ est sermo dn̄i ad abram per visionē dicens: Noli timere abrā: Ego ptector tuꝰ:et merces tua magna nimis. Dixitqꝫ abram Dn̄e deus qd dabis mihi: Ego uadā absqꝫ liberis et filiꝰ pcuratoris domꝰ mee: iste damascꝰ elyeçer. Addiditqꝫ abraꝫ: Mihi āt dedisti n̄ semē:ēt ecce vnaculus meus:hēres meꝰ erit. Statimqꝫ smo dn̄i scūs est ad eū dicēs: Nōn erit hic hēs tuus:sed q egrediet de utero tuo:ipm hēbis heredē. Eduxitqꝫ eum foras et ait illi: Suspice celū:ꝛ nūera stellas si potes. Et dixit ei: Sic ērit semē tuū. Crēdidit abrā deo:ēt reputatū est illi ad iusticiaꝫ. Dixitqꝫ ad eū: Egō dn̄s q eduxi te de hur chaldeorū:ut darem tibi terram istam ēt possideres eam. At illē ait: Dōmine deꝰ vn̄ scire possū ꝙ possessurꝰ siꝫ eā: Et rēspondit dn̄s: Sūme inqt mihi vaccā triennē ꝛ caprā trimam ꝛ arietē annoꝝ triū: turturē quoqꝫ ꝛ columbā. Qui tollēs vniuersa hec diuisit ea p mediū:ꝛ vtrasqꝫ ptes ꝯ se altrinsecꝰ posuit. Aues āt nō diuisit. Descēderūtqꝫ volucres sup cadauera:ēt abigebat eas abrā. Cūqꝫ sol occūbēt sopor irruit sup abrā:ēt horror magnus ꝛ tenebrosus inuasit eū. Dixitqꝫ est ad eū. Scitō pnoscēs ꝙ peregrinum futurū sit semē tuū in terra nō sua ꝛ subijcient eos seruituti:et

vitam beatā:q̄ erit in resurrectione mortuoꝝ.vn̄ dicit Apls.j.Corin.xv. Stella differt a stella in claritate:sic ꝛ resurrectio mortuoꝝ. Multiplicatio.n.plis ꝛ bona q̄cunqꝫ tpalia nō pn̄t esse merces:vel finis pncipal operum iusticie vel vtutis: qꝛ finis principal melior ē semp his q̄ sunt ad finē:ꝛ pmiū a deo pncipalit pmissū sp ē melius q̄ opꝰ meritoriū: ꝓpter qō pmittit:bona aūt q̄cunqꝫ tēpalia sūt minora q̄ iusticie opa: ꝛ iō h et in alijs locis sacre scripte: vbi p opibꝰ vtutis vere ꝛ ꝓprie dictis pmittunt aliq̄ bōa tēpalia:nō intelligunt pncipalit pmissa: sꝫ q̄si māuductiua ad bona spūalia et etna:q̄ pncipalr itelligūt pmissa. ꝛ hꝰ ꝯueniebat maxie tpe legis moysaice ꝛ nāe:i q̄ hoies ipfci erāt respcū tpis grē:sꝫ ꝙ dic apls ad Hebr.vij. Nihil.n.ad pfcm̄ adduxit lex. modꝰ āt ipfectoꝝ ē:ut ad amorē bonoꝝ spūaliū ꝛ celestiū inducanē p amorē tpaliū ꝛ terrestriū:ut fm Greg. Animꝰ ex his q̄ nouit surgat ad incognita q̄ n̄ nouit:ꝛ p hꝰ qō scit notū dilligē:discat ꝛ icognita amare. Quāt abraā in hꝰ loco intellexerit sibi ꝛ semi suo:nō solū esse pmissa trena:sꝫ etiā celestia q̄ p christū sūt adipleta pꝫ Joh.viij.vbi dī: Abraaꝫ pr̄ vester exultauit ut videret diē meū:vidit ꝛ gauisus ē. Dies āt christi vel tps intelligit tps passionis ꝛ resurrectōnis eius:fm ꝙ ipse dixit iminēte passiōe Matth.xxvj. Tps meuꝫ ꝓpe est ꝛc. Et tūc apta est ianua celestis:ꝛ educti sūt sancti pres de inferno:et ꝓpter pdicta bn̄ dī in officio de mortuis: Sꝫ signifer scūs michael repn̄tet eas in lucē scām:quā olim abrae pmisisti ꝛ semi eiꝰ.et accipit ex hoc loco. Considerandō ꝙ in hꝰ passu ꝛ ꝯsilibꝰ est vnoꝰ duplex sēsus lrālis. Unꝰ de bonis trenis:q̄ minꝰ pncipalr ꝛ māuductiue pmittunt. Aliꝰ de spūalibꝰ seu etnis q̄ pncipalr intēdūtur qꝛ sēsus pncipalr intētꝰ lrālis dī:tn̄ aliq̄ mō pōt dici vnꝰ qꝛ fm phm vbi vnū ꝓpter alteꝝ vtrobiqꝫ tm̄ vnū. Minꝰ pncipale vō sp est ꝓpē magis pncipale.illud āt qō dcm̄ ē pbet viā ad intelligenō multa q̄ ꝯtinent i ve.te.pp qō diutiꝰ h̄ moratꝰ sū. p Credidit abrā deo.in nullo hesitās de diuio pmisso. q ¶ Et reputatuꝫ ꝛc.qꝛ fides formata p dilectōeꝫ illa sola ē q̄ vere iustificat mētē formalit. r Ego dn̄s ꝛc.i.igne chaldeoꝝ fm vnā opinionē.vel de tali loco q̄ ē in chaldea:sic dcm̄ ē supra. ca. s ¶ Ut darē tibi trā istā.p quā pncipalr intelligit tra viuētiū pmissa. t Et possideres eā.in hēditateꝫ ppetuā. v ¶ At ille ait ꝛc. Hic ꝯnter ponit pdicte promissiōis ꝯfirmatio p signū abrae diuiitꝰ onsuꝫ. Ad cuius intellcm̄ ꝯsideranō ꝙ abraā nō dubitauit qn hēret plem sibi pmissā:ꝛ silr hereditatē in psona ꝓpria vel filioꝝ. Aliter nō eēt veꝝ qō dcm̄ ē: Credidit abrā deo ꝛc Sciebat tn̄ abrā:ꝙ sic bona ꝯferūt a deo pp opa meritoria:ita pp opposita auferūt:ꝛ iō ad ꝯfuatōꝫ bōi diuiniꝰ collati:reqrit ꝙ hoies sint soliciti ꝯfuādo p exercitiū opis deo placiti: ꝛ ꝓpterea ꝺ hꝰ q̄siuit abrā.d. x Dn̄e

deꝰ vn̄ ꝛc. Jac si dicēt:q̄d est illud p qō ꝯseruabit bonū qō pmisisti:iō non dixit vn̄ scire possē ꝙ accepturꝰ sim eā:sꝫ possessurꝰ. y ¶ Et rn̄dit dn̄s. Ad intellcm̄ hꝰ ꝯsiderādum: ꝙ sic pꝫ ex discursu totiꝰ ve.te.q̄diu filij isrl steterūt in cultu vnius veri dei possederunt pacifice terrā pmissiōis sibi collatā:ꝛ qn̄ declinauerūt ad idola triā fuerūt ab alijs ipugnati ꝛ deiecti:sicut pꝫ i libris iudicū ꝛ reguꝫ et alijs locis: ꝛ aliqn̄ qn̄ eoꝝ malicia nimis abūdauit fuerūt eiecti ꝛ captiuati de tra illa pmo p nabuchodonosor regeꝫ babylonis:et 2o p romāos:eo ꝙ auctorē fidei iesū xp̄m negauert ꝛ occiderūt Uerꝰ igit cultꝰ vniꝰ dei ē illud:p qō possideri potat tra illa abrae pmissa.iste āt cultꝰ pncipalr ē in actibꝰ interioribꝰ mentis:fm ꝙ dic beatꝰ Aug.in Enchiridiō: Fide: spe:ꝛ charitate colit deꝰ.verūtn̄ cū cultu intriori reqrit cultꝰ exterior:q̄ ē q̄si quedā ptestatio interioris cultꝰ.talis aūt cultꝰ in ve.le.fuit p sacrificia deo oblata:et iō de talibꝰ sacrificijs in lege fiēdis dn̄s instruit abraā dicens: z Sume tibi vaccā ꝛc. qꝛ de istis tribꝰ spēbꝰ aialiū solū erāt sacrificia fiēda i lege:ut patebit in leui. ꝛ ideo de q̄libet spē noiat vnū indiuiduū. Cōsideranō etiā:ꝙ ꝺ q̄libet spē pdicta fiebat in lege triplex sacrificiū. Unū vocabat hostia p petō:qō fiebat p expiatōe aliciꝰ peti cōmissa. Aliō vocabat hostia pacifica:qō offerebat deo p aliq̄ bono obtēto vel obtinēdo. Tertiū erat hostia i holocaustū:q̄ tota incēdebat ad honorē diuinū:ꝛ ideo ad hoc triplex sacrificiū designanō dī hic:ꝙ q̄dlibet in diuiduum pdcm̄ sit triū annoꝝ. a ¶ Turturē qꝫ ꝛ colūbā.qꝛ futurū erat in lege danda p moysen ut fieret sacrificiū de istis spēbꝰ auiū tm̄:nisi in emūdatiōe leprosi vbi fiebat oblatio de passeribꝰ: ꝓpter qō ꝺ ista spē auis nō fit hic mentio:qꝛ nō erat cōis oblatio vel sacrificiū sꝫ aūt assignare rōnes pleniꝰ ꝛ in pticulari:q̄re de pdcis fiebāt sacrificia magis q̄ de alijs:ptineat ad librū leuiticū:tn̄ pōt hic breuit aliq̄d pmitti. Dcm̄ est aūt ꝙ sacrificia legis erāt q̄dā ptestatōes fidei:iō rōnes sacrificioꝝ sūt accipiēde ex ista ptestatōe.fm vō Aug.in li.de lege ꝛ grā:nullus vnq̄ hoium fuit saluatꝰ nisi in fide mediatoris.in q̄ est duplex nā:diuia.s.ꝛ hūana.deitatē aūt ipius ptestabant sacrificia:inq̄tū hoies p illa sacrificia ondebāt se hēre vitā a deo:ꝛ p ꝯns alia bona:hoc autē fiebat in sacrificijs pdcōꝝ aialiū.s.bouis:ouis:ꝛ capre:qꝛ ista aialia tanq̄ domestica sunt cū hoibꝰ:et cedūt i vsū eoꝝ ad sustentatōem vite. Alia vō aialia cōiter sunt siluestria:vel si sūt domestica sūt imunda:ut porcꝰ ꝛ similia. Itē pdicta aialia repn̄tabāt humanitatē christi inq̄tū fuit instrm̄ nr̄e redēptōis:qꝛ ouis repn̄tabat eiꝰ innocentiam:capra silitudinē carnis peti: bos fortitudinem christi ad sustinenō labores maxie in passione:turtures aūt ꝛ colūbe abundāt in tra illa:ꝛ iō ex illis faciebāt sacrificia pauperū:qꝛ de facili poterāt hēi. Turtur etiam castitatē xp̄i significat:colūba vō q̄ sine felle ē eiꝰ mititateꝫ fm illud Matth.xj. Discite a me qꝛ mitis sum ꝛc. Et sic patet quare de pdictis fiebāt sacrificia ut cōmuniter. b Qui tollēs vniuersa hec diuisit ꝛc. Cā huiꝰ diuisiōis ꝛ ptitōis est:qꝛ tūc tpis qn̄ hoies ad inuicē faciebāt pactū vel fedus imolabile:ad hoc designanō:inficiebāt vnū aial:ꝛ diuidebāt i duas ptes:ꝛ trāsibāt inter illas ptes:ad designanō ꝙ digni eēnt morte pactū illud si transgrederent. Dn̄s aūt hic pepigit fedus ꝛ pactū cum abram ut dī infra eodē ca. ꝛ iō aialia ista fuerūt diuisa in duas partes:ꝛ ptes sic posite ꝙ posset esset transitꝰ inter illas ptes. c ¶ Aues aūt non diuisit.qꝛ in ꝯfirmatōe talis pacti:vel federis auis nō occidebatur: nec diuidebat etiā cū alias imolabat i holocaustū:ut hī Leui.j.ca. Alia est cā mystica:qꝛ p aialia ꝺsignat vita actiua:q̄ diuidit hoiem circa multa: fm illud Lu.x.caplo Martha martha solicita es ꝛ turbaris erga plurima. Per aues vō ꝓpter volatuꝫ designat vita ꝯtēplatiua q̄ vnit hominē ad deū:iō sbdit Lu.x. Porro vnū est necessariū: Maria optimā ptē elegit ꝛc. d Descēderūtqꝫ volucres sup cadauera.i.sup sacrificia:ad designandū ꝙ demones q̄ per aues designant Matth.xiij.et maxime qꝛ iste erant aues ꝺ nocte volātes:ut pꝫ p sequētia:nitunt destruere vel fedare bona opa. e ¶ Et abigebat eas abraꝫ.qꝛ si in opibꝰ bonis demones nos volūt impedire:debemꝰ eos feruore charitatis repellere. f Cunqꝫ sol occūberet. In hebreo dī occubuisset:ex q̄ pꝫ ꝙ iā erat nox. g ¶ Sopor irruit sup abrā In hebreo hī: Extasis irruit ꝛc. Extasis vō nō significat ꝓprie somnū:sꝫ magis raptū a sensibꝰ exterioribus. h Et horror magnꝰ ꝛc. p hoc.n.designabant afflictōes ꝛ anxietates q̄s passuri erāt filij eius anq̄ obtinerēt trā pmissiōis ꝛ q̄s oportet sustinere fideles anq̄ veniāt ad terrā viuentium:fm illud Act.xiiij.p multas tribulatōes oportet transire ad regnū: ꝓpter qō subdit: i ¶ Scito pnoscēs ꝙ ꝛc. isti quadringēti anni nō pn̄t referri ad seruitutē ꝛ afflictionē quā passi sūt filij isrl in egypto:qō pbat manifeste:quia Caath descēdit in egyptū cū Leui pre suo:ꝛ iacob auo suo ut hī Gen̄.xlvj. Itē iste caath vixit.cxxxiij.annis.ꝛ amram filꝰ eius.cxxxvij.ut hī Exo.vj. Et moyses filius amrā erat octoginta ānoꝝ in exitu de egypto:ut hī Exo.vij.q̄ āni cōiuncti faciūt.cccl.annos tm̄.ꝛ adhuc si volumꝰ hēre pcise numeꝝ annoꝝ a pncipio descēsus in egyptū vsqꝫ ad exitū:oꝫ subtrahē a pdictis.cccl.ānis oēs ānos quibꝰ vixit caath anq̄ descēderet in egyptū:ꝛ ānos quibꝰ vixit amrā postq̄ genuit moysen:ex q̄ pꝫ ꝙ nō fuerūt in egypto.cccc.ānis:sꝫ fuerūt ibi.ccx.annis tm̄:ut dicūt hebrei ex alijs suis chronicis quibꝰ credenō est in talibꝰ:qn̄ ex textu biblie nō pōt veritas hēri:sicut in ꝓposito:et eodē mō hiero.ꝛ alij doctores catholici in casu sili recurrūt ad historiā iosephi ꝛ ānales iudeoꝝ et iō isti āni q̄dringēti pdicti ducēdi sūt ad illud qō pdicit Scito pnoscēs ꝙ peregriuū futurū sit semē tuū ꝛc.qꝛ a natiuitate isaac in q̄ vocatū est semē abrae:ut hī infra.xxj.caº vsqꝫ ꝙ genuit iacob fluxerunt anni.lx.ut hī infra.xxv.caº. Jacob aūt erat annoꝝ.cxxx.qn̄ descēdit in egyptū:ut hī infra.xlvij.ca. Et sic a natiuitate isaac vsqꝫ ad descensū i egyptū fluxerūt anni.clxxxx.quibꝰ si ꝯiūgant anni.cc.ꝛ.x.q̄bꝰ filij isrl fuerūt in egypto hn̄t anni.cccc.pcise:in quibꝰ semen abrae fuit pegrinū in tra nō sua.s.ptim in tra chanaan:i q̄ isaac cū pre suo fuit pegrinꝰ:pmo:qꝛ lꝫ deꝰ pmisissꝫ sibi terrā chanaā:nō tn̄ dedit sibi in actu passuꝫ pedis in ea:ut hī Act.vij.postea pegrinatꝰ ē isaac in gerare:ꝛ postea iacob cū filijs suis in egypto:et pp hꝰ nō dixit dn̄s abrae: Peregrinū

erit semē tuū in tra egypti.cccc.ānis .sed dixit: In tra non
sua: ⁊ sbijcient eos seruituti ⁊ affligēt.ista fuit seruit9 ⁊ affli
ctio egypti:q̄ terminata est in illis.cccc.annis:sed nō ince-
pit a pncipio illius tpis:ut visū ē. k Uerūtn̄ gente3 cui
seruituri sunt.i.gentē egyptiop. l ¶Ego iudicabo.peuti-
endo decē3 plagis :ut
hr in exod. m Et
post hec ⁊c.]q2 filij is-
rael i exitu de egypto
acceperunt mutuo a
vicinis suis vasa au-
rea ⁊ argētea ⁊ vestes
ut hr Exo.xij. Et sic
egressi sūt cū magna
sba. n ¶Tu āt ibis
⁊c.].i.anq̄ pdicta ser
uit9 ⁊ afflictio supue-
niāt semini tuo.
o Sepult9 in sene-
ctute bona.i.decedēs
in grā:q2 nō dr h9 ni-
si de iustis. p ¶Ge-
neratōne aūt q̄rta re-
uertent huc.i.ad trā3
chanaan abrae pmissam. In illa.n.erat abraā actu qn̄ dn̄s sic loq̄bat cū eo. Aduertendū tn̄ q̄ iste q̄ttuor gnātōes nō sūt accipiēde ab abraā:s3 a iacob q̄ descēdit in egyptū:⁊ si ɔputent gnātōes ab eo p lineā regiā ueniunt q̄ttuor vsq3 ad reditū in trā pmissiōis:q2 iacob genuit iudā:iudas aūt genuit phares:phares aūt genuit esrom:ut hr Matth.j. Esro3 aūt genuit caleb:ut hr.i.Paralip.ij.ca.Et iste caleb in quo ɔpleta est q̄rta gnātio:fuit de intrātib9 terrā pmissionis:ut hr Nu.xiiij.⁊ Josue.xiiij.Trāslatio vo.lxx.h3:Quita generatōe reuertent huc.⁊ hoc ē vep si ɔputent gnātōes p lineā sacerdotalē:q2 iacob genuit leui:Leui aūt genuit caath Caath aūt genuit āra3:āra3 aūt genuit aaron:ut hr Exo.vj.Aaron aūt eleaçarū sacerdotē:⁊ iste eleaçar9 in q̄ ɔpleta est q̄nta gnātio fuit de intrātib9 trā pmissiōis:q2 ipse ⁊ Josue filius Num diuiserūt terram illā filijs isrl:ut hr Josue xiiij. q Necdū ɔplete ⁊c.]istud inponit p cā dilatiōis implēde pmissiōis facte abrae de trā illa:q2 iniq̄tates ppli q̄ habitabat trā illā actu:adhuc nō tn̄ increuerāt q̄ debēt inde expelli:de9.n.expectat in talibus mēsurā sui iudicij.
r ¶Cū g̃ occubuisset sol.repetit qd supra pdicit:ut reuertatur ad ɔsumatiōe3 sacrificij abrae. s Appuit clybanus ⁊c.]Sicut.n.supra dictū est:iniens pactū vel fedus firmu3 cū aliquo trāsibat int ptes aīalis occisi.deus āt faciebat pactū firmū cum abrā:ut stati sbdit: t ¶In illo die pepigit dn̄s fedus cū abrā.deitas vo oculis sensibilib9 videri no pōt et iō apparuit ignis repn̄tans pn̄tiā dei:sicut moysi i rubo Exo.iij.Et transiēs int diuisiōes pdictas.ad9 oñdend firmitatē pacti cū abrā.sequit: v A fluuio egypti .q̄ diuidit terrā chanaan ab egypto:⁊ vocat riuocorula:⁊ iste est tminus terre pmissiōis a pte australi. x ¶Usq3 ad fluuium magnū eufraten.q̄ ē alius termin9 ex pte opposita.
y Cineos ⁊ ceneçeos ⁊c.enumerat h decē gētes q̄p terras dedit hic dominus filijs abrae:⁊ iacob:filij enim esau aliquam partem obtinuerunt.

¶In ca.xv.vbi dr in postilla:Circa pmum describit occasio petitionis. Additio prima.

DIcere q̄ abraā timuit ne in victoria quā habuerat accepisset totā mercedē iusticie sue a dn̄o vr irrōnabiliter dictū:tū q2 pmū pmissū abrae factū fuerat:faciāq3 te i gentem magnā.supra.xij.ca.sed hoc nō erat isto tpe q̄ abraam timuit:ptūc .n.nullā plē hēbat:et sic nōdū hēbat totā mercedē a deo sibi pmissā:tū q2 etiā veri phi l3 felicitatem

affligent q̄dringētis ānis.] Uerūtn̄ gentē cui seruituri sūt:ēgo iudicabo:ēt p9 hec egredient cū magna suba] Tu aūt ibis ad pr̄es tuos in pace:]sepult9 in senectute bona.Generatōe aūt q̄rta reuertent huc. Necdū eni cōplete sūt iniq̄tates āmorreop]vsq3 ad pn̄s tps.Cū ērgo occubuisset sol: facta ē caligo tenebrosa: ⁊ āppa ruit clyban9 fumās:⁊ lāpas ignis trāsiēs int diuisiōes illas.]In illō die pepigit domin9 fedus cū abrā dicens Semi tuo dabo trā hāc:ā fluuio egypti vsq3 ad fluuiu3 magnū eupbratē :Cineos ⁊ ceneçeos:cethmōeos ⁊ etheos ⁊ phēçeos:raphaim quoq3 ⁊ āmorreos:eueos ⁊ chananeos ⁊ gergeseos ⁊ iebuseos.

einā nō cognouerūt:nō tn̄ ponūt totā mercedē bonop opep in victoria vl h9 modi:ut p3.j.ethi.Et multo minus psumend est de abraā:q̄ totā mercedē a deo sibi pmissā estimaret ɔsumi in q̄dam tpali victoria. S3 iste passus aliter posset exponi:⁊ ut credo meli9.s.q̄ abraā
ex pdcā victoria
timuisset pp duo
Primu3 ne forte
illi reges ab eo vi
cti irruerēt super
eū sicut pluries cō
tingit int bellato
res:eo modo q̄ ti
muit Jacob a si-
chimitis ⁊ ɔuici
nis eop:infra.xxx-
iiij.ca9. Secūdu3
timebat ne forte
excessisset in pse-
cutōe illop regu3
⁊ de vastatiōe eo
rū.Nō.n.legit q̄
hoc fecisset ex ius
su diuino:⁊ ideo
timuit ne forte in illo actu peccasset:iuxta illud Job.ix ca.Uerebar opa mea.psertim cū in lr̄a nō appareat:q̄ abraā fuisset certificat9:q̄ illi q̄ttuor reges iniuste se habuisset ɔ q̄nq3 aduersarios suos.vn̄ de9 assecurauit ipm de vtroq3 timore:de pmo.s.cū dicit:Ego ptector tuus sū.et ne treas a facie eop:q2 ego ptegā te.de scdo vero assecurauit eū dū dicit:En merces tua magna nimis: q.d.nō solū nō deliq̄sti aliq̄d in pdicta psecutōne ⁊ victoria pdictop regū:sed etiā p eā vlteri9 meruisti mercedē magnā:inq̄tū ex çelo charitatis fraīne ⁊ ad honore3 diuinum hoc fuit factū.

¶In codē ca.xv.vbi dr in postilla:Quāt abraā in h9 loco intellexerit sibi ⁊ semi suo. Additio.ij.

HEc verba christi a iohāne narata.s.Abraā exultauit ut videret diē meū ⁊c.nō sūt referēda ad visione3 abrae de q̄ in hoc loco agit:q2 hic nō fit mentio de passione christi:nec de ei9 resurrectiōe:nec in re:nec i figura:ut satis p3 aduertēti.sed hec vba euāgelij potius sūt referēda ad tps imolatōis isaac:de q̄ iā.xxij.ca. amplius videbit:sed q̄ abraā intellexiss3 in hoc loco sibi ⁊ semini suo esse pmissa:nō solū bona trena:sed etiā celestia:ex trib9 pōt ɔprobari in hac visiōe ɔtent . Prio ex hoc q̄ pmissio de multiplicatōne plis fcā abrae alr fcā fuit supra.xiij.ca.⁊ aliter hic.ibi.n.assimilat multitudinē plis multitudini arene in hoc:q2 arena est q̄si innūerabilis.dicit.n.Siq̄s pōt numerare puluere3 tre ⁊c. in hoc aūt loco ɔcludit sīitudinē simplicit int semē suu3 ⁊ stellas celi.dicit.n.Sic erit semē tuū.s.celeste lucidu3 ⁊ incorruptibile:iuxta illud Dan̄.xij.ca. Qui aūt ad iusticiā erudiunt plurimos:q̄si stelle in ppetuas eīnitates Scdo etiā hoc designat p illō qd pdicit imediate:Eduxitq3 eū foras.nō vr ppie intelligend:p motū corpalē nam hoc vr supfluū eē:q2 abraā nō posset suspicē celu3 exn̄s infra domū vel tētoriu3:et sic sufficisset dixisse ei: suspice celū.Et ait:Suspice celū ⁊ numera stellas.cum .n.dicit:Eduxitq3 eū foras.ipse.n.obediēdo mandato exiuisset ad locū:vbi posset suspicē.S3 hec eductio aliē intelligēda ē.s.q̄ ad hoc q̄ abraā hiet cognitōem salte3 enigmaticā p fidē de felicitate eīna:oportebat eū supra se seu extra se educi:iuxta illud Ecc.iij.Pluria.n.supra sensū hoīs ostēsa sūt tibi.Et sic exponūt istud vbū antiq̄ hebreop:l3 nō ad eūdē fine3.dicūt.n.Quid ē q̄ eduxit

Universidad de Deusto Biblioteca

eū foras:hoc est dicere:eduxit eū d crudelitate seu opiniōe sua.Et notādū q̄ non dixit:Exi foras:sed eduxit eū foras:ad dnotādū q̄ fides dei donū est :vt Sap.iij. caplo.Tertio cōprobat q̄ abraa3 in hoc loco credidit bona spūalia sibi ⁊ semini suo pmitti ex hoc qd sequit
Abraa3 credidit
deo:⁊ reputatū ē
ei ad iusticiā.Ad
qd sciēdū q̄ licet
abraa3 a pricipio
exit9 d sua domo
⁊ d cognatōe sua
sepauēit se ab ifiō
lib9 taq̄ fidel.fiōs
tn̄ abrae i hoc lo
co fuit approba-
ta a deo taq̄ fides
iustificans:⁊ d h9
dr:et reputatū est
ei ad iusticiā.Cui9 rō ē fm Aplm ad Ro.iiij.eo q̄ ɔ spē i spē credidit:sc3 ɔ spē nature i spē gratie:qd itelligit nō solū in hoc q̄ credidit ipm futurū eē patrē multarum gēciū scdm carnē qd ē cōtra spē nature:cū ipe eēt senex ⁊ vxor sua sterilis:sed poti9 i hoc q̄ credidit se ⁊ semen suū ɔsecuturos esse vitā beatā sc3 celestē:qd est maxiē ɔ spe3 nature :iuxta illud.j.Cori.ij.Ocul9 nō vidit q̄ preparauit de9 diligētib9 se.illa ei que fuerūt ātea dicta seu pmissa Abrae nō excedebāt totā facultatem nature :sicut cū dicit:Faciā te i gētē magnā ⁊c.Et ideo i hoc loco pcipue fides sua reputata fuit ad iusticiā ppter pdicta.

In eodem capitulo.xv.vbi dicit in postilla:Sopor irruit super Abraam. ¶Additō.iij.

IN hebreo in hoc loco ppie dr:Sopor irruit sup abraā.sicut in trāslatōe nr̄a eadē tn̄ dictō ponit hic:⁊ supra.ij.ca.cū dr:Jmmisit dominus de9 soporē in adā. Replica correctorij ɔ Burgē.

IN ca.xv.vbi postillator introducit abraam timuisse:ne forte pmissio sibi fcā ca.xij.supra p datā tā solennē victoriā esset ipleta:Burg. dicit hoc fore irrōnabilr dictū ex motiuis modicū valentib9:ut patebit.postillator.n.ɔformat se dictis scdrū3 ⁊ glose ordi.q̄ hūc passū mystice introducētes dicūt:triumphata mltitudine viciop ɔfortat spes cuiusq3 fidel a dn̄o ne titubet:s3 mercedē expectet.Ad cui9 instar hic facit postillator oñdēs ex lr̄a hāc victoriā nō esse mercedē:s3 aliā multo maiorē expectandā.nec valet obiectio pma Burgē.q2 etsi p istā victoriā nō creuit i plē:creuit tn̄ in gētē:iuxta vba pmissiōis supra fcē ca.xij.vbi dicebat:Faciā te crescere i gētē magnā.ex illa.n.victoria creuit in gentē magnā:q2 nō solū corā oib9 illis regibus p quib9 dimicauit reputat9 est:s3 ⁊ magna gēs ei adhesit ut putaret abraā pmissionē illā ipletā esse:q2 non dicebat de ple s3 de gēte.Rōnabilit igit dcm̄ ē abraā timuisse.Nec scda obiectio Burgē.valet.nā etsi abraā ɔcedatur fuisse phs ⁊ theolog9 nōdū tn̄ pfect9:q2 vr de pmissis ca.xij.⁊ hic:tēpalit sapuisse:ut p3 ex textu.nā de pmissione hic facta dixit:Dn̄e deus q̄d dabis mihi:et cetera q̄ sequunt:nō grādipēdēs pmisū nō habito herede tpalit succedēte.si enī eam pmissionē de eīna mercede intellexisset plene:frustra heredē carnalē petiss3:cū in ea nemo alteri succedit ut heres eius:cu3 oēs sint ibi coheredes xp̄i:nec sine culpa vnaculo inuidisset:cu3 in eīna mercede liber ⁊ seru9 appēdunt eq̄ lance.Nō valēt igit obiectōes Burgēn.stat enī timor p postillatore3 inductus cum duobus timoribus positis per Burgensē.
¶Item in eodem capitulo vbi postillator facit vtilem

¶Caplm.XVI.

IGit sarai vxor abrā nō genuerat sibi libos:sēd hn̄s ācillam egyptiā noie agar:dixit marito suo :Ecce cōclusit me dn̄s ne parerē:igrēdē ad ācillā meam si forte saltē ex illa suscipiā filios.]Cūq3 ille acq̄esceret dpcāti:tulit agar egyptiam ācillā suā post ānos decē] q̄3 habitare ceperāt i terra chanaan: et dedit ea3 viro suo vxorē.Qui igressus est ad eā.At illā cōcepisse se vidēs :despēxit dn̄am suām.

digressionē ad intelligend mltos passus ve.te.int cetā oñdit Abraā p deū i h9 loco istructū: ut decetō intelligēt sibi ⁊ semini suo pmissa n̄ solū de tpalib9 s3 pncipalit de eīnis bōis fore intlligēda:q̄ nō nisi p christū potuerīt sortiri effcm̄:⁊ sic diē xp̄i ei spūalr h insinuatū ⁊ iplicite:de q̄ exponit illō Jo
hā.viij.Abraā pr vr
exultauit ⁊c. Burgē.
obijcit h q̄ d xp̄o hic
nulla fiat mētio:nec i
re:nec i figūa.Ad qd
dici pōt:q̄ i eo q̄ bur
gen̄.hic trib9 rōnibus
oñdit abraā intllexis
se pmissiōes sibi fcās
pncipalr d eīnis ad q̄s
tn̄ puēire nō posse sci
uit nisi p xp̄m.Jccir
co o3 eū dicē q̄ h ipli
cite fiat mētio d die ⁊
tpe xp̄i ut d cā sine q̄ nō.nā illi9 mercedis eīne sibi pmisse effect9 fuit ipossibil sine merito xp̄i qd ɔsurgit ex die natiuitatis et passiōis ⁊c.Et ad id videt ptinē tres rōes burg.in hac digressiōe posite:ut p3 intuēti.Et ad plene satisfaciēd obiectiōi burg.vr q̄ i h9 ca.fiat mētio d xp̄o p figurā vacce triēnis:capre:arietis:⁊ colūbap:put declarat late postillator auc̄te bti Aug.in li.leg ⁊ prē. In eod ca.fac burgē.difficltatē in h9 tmio sopor:cū tn̄ mlti text9 loco ei9 habeāt pauō Et huic alludit qd seq̄t:Et horror iuasit abraā.et ita beat9 Aug.vr exponē ut p3 in glo.ordi.vbi aūt hr sopor n̄ o3 accipi p sōno: sed extasi:sic supra.ij.ca.ibi.n.adā p soporē extaticū illustrat9 pphauit:h abraā doct9 futa puidit. ¶Ca. XVI.

IGit sarai. Oñso q̄lit abraā se hūit i desiderio plis: hic ɔnter oñdit qualr bene se habuit respectu vxoris ei ɔsentiēdo:pmo in ācille despōsatiōe:scdo in eius humiliatōe:ibi At illa ⁊c.¶Circa pmum dr sic: a Igit sarai vxor abrā nō genuerat sibi liberos. li sibi qd inponit nō est de textu. b ¶S3 hn̄s ancillā egyptiā noie agar.Jsta agar ut dicūt hebrei fuit filia regis egypti.vna.n.de vxorib9 pharaonis vidēs scitatē sare:cū esset in domo regis:⁊ quō pharao ⁊ dom9 eius fuerat flagellat9 a dn̄o ppter ipsā:ut supra dcm̄ est.xij.ca.dixit in corde suo q̄ meli9 esset filie sue agar si seruiret sarai tanq̄ ancilla q̄ si remaneret in mag̃ honore in domo pria:et iō tradidit ea3 sarai tanq̄ ancillā eius.nec istud ē absonū rōni:q2 in libro hester dr:q̄ multi gētiles vidētes q̄d dn̄s fecerat p iudeis liberādo eos a psecutōe aman iungebant ceremonijs eop.
c Ingredere ad ancillā ⁊c.]ut q2 nō possū hēe filios naturales:saltē habeā p adoptionem.Uidebat.n.sarai:q̄ nō esset bonū q̄ tā scūs hō sic abraa3 careret ple de corpe suo:⁊ q2 ipsa ɔcipe nō poterat:ancillā suā vxore3 sibi tradē volebat:q̄ etiā ancilla sibi ex deuotōe tradita fuerat:ut pdictu3 ē:et iō in hoc volebat eā honorare p alijs mulieribus.
d ¶Cūq3 ille acq̄esceret depcāti.ppi qd abraā n̄ vitupat de bigamia sicut lamech:q2 nō accepit scdam vxore3 mot9 libidine:sed plis amore:nec absq3 ɔsensu pme vxoris:imo ipsa supplicāte:qd nō fecit lamech:sed libidine mot9 ⁊ sine ɔsensu alteri9 vxoris. e Tulit agar ⁊c.]iste erat tminus ut dicunt hebrei:infra quē debebat vir expiri:vtp de vxore sua posset hēe plē:anq̄ rōe sterilitatis accipet aliā. f ¶At illa ɔcepisse ⁊c.Hic ɔnter oñdit quō ɔsensit vxori de ancille hūiliatōe.et pmo ponit pp h9 ācille recessus:et scdo eius regressus:ibi Cūq3 inuenisset eā.Circa pmū sciend:q̄ l3 agar esset pus bona ⁊ deuota puella:q2 tn̄ nō erat in bono cōfirmata postq̄ fuit ɔiūcta abrae in mrioniū ⁊ vidit se ɔcepisse ab eo:estiauit q̄ oia bona pmissa semi abrae ɔplerent in sua ple:⁊ ex h9 prupit in q̄dā elatōe3. g Despexit dn̄am

Universidad de Deusto Biblioteca

suam.tanꝙ a diuino ꝓmisso repudiatã:iõ sequit: h Dixitq̃ sarai ⁊c.] qꝛ nimis dissimulabat iniuriã sibi fcãm:⁊ ille statim acq̃escẽs rõe dixit: i ¶ Ancilla tua in manu tua est.i.ꝑtãte tua ad castigandũ ⁊ humiliandũ eã:sicut tibi vĩdet k Affligẽte igit eã sarai.nõ est verisĩle:ꝙ mulier tã scã affligerẽ eã iniuste:sꝫ castigabat eã ⁊ hũiliabat rõnabilr:que humiliatõ erat ipi agar afflictio:eo ꝙ ex elatione volebat Sarai se pferre:iõ sequitur: l ¶ Fugã inijt.versus terrã egypti vñ erat. m Cumq̃ inuenisset eã angelus.hic describit ipsi' regressus per monitõem angeli dicentis sibi: n ¶ Agar ãcilla Sarai.ac si dicat aduertẽ debes: ꝙ tu es seruilis ꝯditõis respectu sarai:⁊ ideo nõ debes ei pferri. o Unde venis ⁊c. Nõ q̃rit ex ignorãtia sꝫ ut ex rñsiõe agar efficaci' corrigat eam. p ¶ Que rñdit ⁊c.] ex hoc .n.ꝙ recognouit eã dñam:ꝯuenienter ãgelus dixit ei: q Reuertere ⁊c.] qꝛ h' est iustũ: ⁊ q̃a angelus vidit eã monitis suis acq̃escentẽ nũciauit ei ex parte dei bonos rumores de futuro dicens: r ¶ Multiplicabo semẽ tuũ. Et hoc pꝫ ĩpletũ in saracenis q̃ agareni deberent noiari tanꝙ descẽdẽtes ab agar p ismaelẽ filiũ eius:sꝫ vsurpauerũt sibi falsũ nomẽ a sara tanꝙ a libera ⁊ digniori:q̃ saraceni sũt valde multiplicati. s Ac deinceps:ecce ait ꝯcepisti. In hebreo hꝫ:ecce ꝯcipies. Et ꝓbat p illud qd hẽt Judicũ.xiij.de vxore manue:cui ãgelus apparẽs dixit:ecce ꝯcipies.et est ibi idẽ vbũ hebraicũ sicut h:ꝓpter qd dicunt hebrei:ꝙ agar passa fuerat aborsũ:qd potuit eẽ in penã cõtẽptus dñe sue:⁊ supbi recessus sui ab ea:⁊ ex labore itineris fugiẽdo:sꝫ cũ acq̃euit angelo monẽte de regressu ⁊ humiliatõe:dñs q̃ respicit hũiles viuificauit fetũ i vtero extinctũ ⁊ ista viuificatio vocat h ab angelo ꝯceptõ de nouo.et quia ista expõ est fm lrãm hebraicã:⁊ satis ꝯsona lrẽ sequenti:iõ fm hoc põt exponi translatio nrã:cũ dr: Ecce ꝯcepisti.ac si diceret:pus ꝯcepisti ad ꝯcubitũ abrae:nũc iterũ ꝯcepisti diuina vtute fetũ extinctũ viuificãte:⁊ ꝓpter rõnẽ h' põt ꝯuenient dici:ꝙ pnoiat' est ab angelo añꝙ nat' eẽt: fm miraculi sci ꝓprietatẽ:iõ sequit: t ¶ Uocabisq̃ nomẽ eius ismael. qd interptat exauditio dei:iõ seq̃t: v Eo ꝙ exaudierit dñs afflictõẽ tuã.in hoc ꝙ passa fueris aborsũ:⁊ de' viuificauit abortiuũ.vel afflictõem suã vocat humiliatiõem q̃a voluit reuerti ad dñam. Nõ eni põt hoc itelligi de afflictõne quã fecerat sibi sarai:qꝛ illa fuit rõnabilis ⁊ iusta:ut pdictũ est. Nota ꝙ duo alij legunt pnoiati añꝙ nati in ve.te.s. isaac ca.sequẽti.⁊ Josias.iij.Reg.xiij. In pmo fuit duplex miraculũ.s.ꝓpter pñs ⁊ matris senectutẽ:⁊ etiã sterilitatem matris. In scdo.s.scissio altaris Bethel ⁊ effusio cinerũ:⁊ arefactio brachij regis. In nouo testamẽto duo legunt pnoiati.s. Johes baptista ⁊ iesus:⁊ de miraculis in vtroq̃ pꝫ:et iõ ꝓbabile est:ꝙ in ismaele simile fuerit miraculũ quantũ ad viuificatõem fetus pdcãm. x ¶ Hic erit fer' hõ. In hebreo hꝫ:Siluester hõ:diligens nemora ⁊ venatores.qꝛ fact'

Dixitq̃ sarai ad abram Inique agis contra me.] Ego dedi ancillã meã in sinũ tuũ:q̃ vidẽs ꝙ ꝯceperit despectui me hẽt. Judicet dñs inter me ⁊ te. Cui rñdit abrã: Ecce ait ãcilla tua in mãu tua ẽ: utere ea ut libet. Affligẽte igit eã sarai: fugã inijt. Cũq̃ inuẽisset eã ãgelus dñi iuxta fontẽ aq̃ in solitudine q̃ est in via sur in deserto:dixit ad illã: Agar ancilla sarai:uñ uẽis ⁊ quo uadis? Que rñdit: A facie sarai dñe mee ego fugio.] Dixitq̃ ei ãgelus domini: Reuertẽ ad dñam tu

fuit iuuenis sagittari' vt hꝫ infra.xxj.ca. y Manus ei' ꝯ oẽs ⁊c.qꝛ illi q̃ exiuerũt de eo:habitãtes in deserto:frequent faciebãt insultũ his q̃ hitabant in circuitu deserti:⁊ ecõuerso illi resistebãt eis:⁊ adhuc videm':ꝙ saraceni sũt infesti multis gẽtib'. z ¶ Et e regiõe vniuersorũ ⁊c.].i.tentoria:sicut in bellis solet fieri. a Uocauit aũt nomẽ dñi ⁊c.]qꝛ ille angelus in ꝑsona dñi loq̃bat: iõ vocauit eũ dominũ ⁊ deũ.sicut vbũ pconis:dr vbũ regis:et eodẽ mõ dic btũs Gre. de ãgelo q̃ loq̃batur moysi in mõte synai:ꝙ aliq̃ñ de' ⁊ dñs nominat qꝛ i ꝑsona dei loq̃bat. b ¶ Tu de' q̃ vidisti me. ꝯsolãdo ⁊ viuificãdo fetũ. c Dixit eni. reddendo rõem q̃re eum sic nominabat. d ¶ Profecto h vidi ⁊c.] Dicunt expositores nostri:ꝙ ille angelus q̃ apparuit sibi:sic apparebat in silitudine assũpta:q̃si hñs faciẽ ab ea auersã qd aũt sic dr.s.a dorso nõ manifeste ⁊ deĩminate cog̃scitur:⁊ p hoc designat ꝙ de angel' nõ habem' cognitiõẽ nisi valde lõginquã ⁊ remotã:nõ ꝓpriã ⁊ determinatã Et silẽ hꝫ de moyse: Exo.xxxiij.qñ dixit ei dñs: Uidebis posteriora mea:faciẽ aũt meã videre non poteris. tales eni apparitiões frequent fiũt exterius ad designandũ dispõnem hois interius cui fit apparitio:fm ꝙ dicit btũs Grego.de discipulis quibus post resurrectionẽ christ' apparuit in peregrini effigie:⁊ finxit se longi' ire:ut habetur Luce.xxiiij.hoc ergo simplex veritas non per duplicitatem fecit:sed talem se exhibuit in corpe:qualis apud illos erat in mente:hec Grego. Hebrei autem aliq̃ dicunt:ꝙ hic est verus textus: Hic vidi post videntẽ me et est sensus: Angelus vidit me h.vocãdo ⁊ monendo ⁊ postea vidi eum. Alij autẽ dicunt:ꝙ veritas textus ẽ Hic vidi post visum meũ:⁊ est sensus: Hic vidi angelũ domini in hoc deserto:postꝙ viderã eum añ in domo Abrae:cuius ille angelus erat custos ⁊ visitator:⁊ propterea nõ fuit territa ad visionẽ angeli: sicut Manue qui dixit: Morte moriemur:quia vidimus angelũ domini Judic.xiij.quia fuerat assueta videre angelos domini in domo Abrae. Nec mirandũ si in hoc loco ⁊ alijs pluribus locis veteris testa.littera pluribus modis ⁊ sensibus accipiatur:etiã fm hebreos doctores:q̃a hebrei nõ habent grãmaticam ita distinctã ⁊ dearticulatam per declinatõnes nominũ ⁊ verborum sicut latini ⁊ greci habent. Item apud eos sũt multe dictiões equiuoce:⁊ ꝓpter hoc eadem littera aliquãdo varijs significatõnibus ⁊ sensibus accipitur. e Propterea appellauit puteum illum.quẽ prius vocauerat scriptura fontẽ:quia omnis puteus fons nõ omnis fons puteus: fm ꝙ dic btũs Aug.sup Joh. f ¶ Puteũ viuẽtis ⁊ vidẽtis me. Dr aũt Uidẽtis. qꝛ angel' ibi viderat ipsã agar

am:⁊ hũiliare sub manu illius. Et rursũ: Multiplicãs inqt multiplicabo semẽ tuum:⁊ nõ numerabit p multitudine. Ac deinceps ecce ait ꝯcepisti ⁊ paries filium uocabisq̃ nomẽ eius ismael:eõ ꝙ audierit dñs afflictionẽ tuã. Hic ẽrit ferus hõ. Man' eius ꝯ oẽs:⁊ man' oĩum ꝯ eũ:ẽt e regione vniuersorũ fratrũ suorũ figet tabernacla.] Uocauit autẽ agar nomẽ dñi:q loq̃bat ad eã tu de' q vidisti me.] Dixit eni: Profecto hic vidi posteriora videntis me.] Propterea appellauit puteũ illũ:

ut pdictũ est. Et viuent.qꝛ ibi fetus extinctus fuit viuificat'.vel qꝛ angelus pdict' sp viuit cũ sit imortalis. g ¶ Peperitq̃ ⁊c.] postꝙ reuersa fuerat ad ei' domum h Qui vocauit nomẽ eius ismael.coguit.n.p reuelatõem illud qd dñi fuerat agar de noiatõe pueri: ⁊ ideo sic noiauit. ¶ In ca.xvj.vbi dr i postilla: Nec istud est absonũ rõni. Additio.j. Ex illa historia hebreorũ nõ ducit sufficiẽs silitudo ad h' ꝙ filia regis egypti volũtarie fieret ancilla sarai:tũ q̃a ibi gẽtiles nõ fiebãt serui iudeorũ ꝯuis iungebãt eis i suis ceremonijs:qd longe minus est:ꝙ ꝙ filia regis fieret ãcilla sarai volũtarie hebree:tũ qꝛ scriptura ibi fac de hoc expssã mentõem ad laudẽ dei:h aũt nihil exprimit:nec etiã innuit hoc:vñ reputandũ est ficticiũ poti' ꝙ verũ. ¶ In eodẽ ca.xvj.vbi dr in postilla: Ecce ait cõcepisti. In hebreo hꝫ: Ecce ꝯcipies. Additio.ij. Bene ꝯcordat in hoc trãslatio nrã cũ hebraica veritate.ñ.n.h ponit dictio deĩmiate significãs futurã exceptõem:sic Judic.xiij.ca.vbi scdm hebraicã veritatẽ ponit verbũ futuri tpis ꝯceptõnis significatiuũ:sed in h' loco ponit dictio dio sillis dictioni q̃ ponit infra Geñ.xxxviij.vbi ponit: De viro cui' hec sunt ꝯcepi.vnde ꝓprie etiã ꝯcordit ad hebraicã veritatẽ trãslatio nrã posuit: Ecce ꝯcepisti. Et sic nõ oꝫ fingẽ aborsũ:nec reuiuificatõem de q̃b' nulla fit mentio in lrã. nec rõnabile vr:ꝙ h fieret miraculũ sicut in alijs q̃ fuerũt pnoiati añ natiuitatẽ:tũ qꝛ nõ fuerũt silẽs in vita: imo valde dissilẽs:tũ qꝛ illa miracula fuerũt publice facta ad laudẽ dei ⁊ honorẽ natorũ:hoc aũt dato ꝙ esset miraculũ esset occultũ:⁊ sic nõ inducẽt vtilitatem.

¶ Replica correctorij contra Burgensem.

In ca.xvj.vbi postillator nõ reputat absurdã historiã hebreorũ dicentiũ: Agar ancillã sarai fuisse filiã regis egypti ex deuotõe oblatã ⁊ cetera q̃ narrant in postilla. Burg.aũt obijcit eã tanꝙ fictã ⁊ falsã. pmo ex eo qꝛ etsi in libro hester dicat gentiles ꝯiũctos ex deuotõne iudeorũ ceremonijs:nõ tñ ut essent serui iudeorũ. Sꝫ q̃d mirũ hic ⁊ ibi:ꝙ iunct' ex deuotõe pstarẽ obsequia ⁊ seruitia:vñ cõi noĩe diceretur seru' vel ancilla:nõ ex obligatõne:nec ex hoc vilis orit ꝯditio:nec verisĩle est sarai abrae ꝑsonã vilis ꝯditionis voluisse ꝯiungi:ut inde fructũ adoptaret.nec scdã obiectio Burgẽ.valet.qꝛ ꝓcedit ex auctẽ negatiue:qd hussitis ⁊ miclefistis est multũ familiare.nec poterit esse formale.nã nõ sequit:in biblia nõ hꝫ:igit nõ est verũ: nam multe sũt catholice veritates in canone nõ repte. Itẽ in eodẽ ca.vbi postillator seq̃ẽs narratõem hebreorũ saltẽ nõ reprobãs:dicit de aborsu agar ⁊ viuificatiõe fetus in fuga ⁊c.dicit ꝙ hebrei exponũt ꝯcipies ꝓ ꝯcepisti.vbi Burgẽ:dicit in hebraica veritate nõ cõtineri seu hñi ꝯcipies:sed ꝯcepisti:de hoc nõ iudico nec est magni ponderis:qꝛ postillator exponit in vno sensu fm vtrunꝙ tps. Sꝫ cũ burg.dicit illũ aborsũ fictũ p hebreos et irrõnabile esse ꝙ dicũt factũ miraculũ in reuiuificatõe fet':rõnib' tñ hebreorũ q̃s tangit postillator:nõ satisfa

puteũ viuẽtis ⁊ vidẽtis me. Ipse ẽ int cades ⁊ barad. Peperitq̃ agar abrẽ filiũ: q̃ui vocauit nomẽ ei' Ismael. Octogita ⁊ sex annorũ erat abrã qñ pepit ei agar Ismaelem.

Capitulum.XVII.

Postꝙ vo nõnaginta ⁊ noue annorũ eẽ cepat:

cit Burg.nã nõ poterit dicere:ꝙ pena agar p sarai iuste inflictã:⁊ p agar superbe declinatã de' respexerit:⁊ ꝯsolatõẽ dederit cũ ei dederit rephensionẽ nõ ꝯsolatõem dicẽs: Uade hũiliare sb manu dñe tue. Oportet igit cũ hebreis sentire:ꝙ alia grandis tribulatio occurrerit ipsi agar circa afflictõem iustã sarai:ꝓp quã visitandã misẽrit dñs angelũ ꝓmittentẽ multiplicatiõẽ seminis significantẽ ꝯceptõem ꝓlis:⁊ publicatõem nois nõdũ nati:nois inq̃ gratiosi:qꝛ ismael interptat exauditio dei: q̃ omnia nõ pñt dici rõnabilit fcã ꝓpter supbiam agar:qñ dñã suam spreuit:nec ꝓpter fugã:qua disciplinã ꝯtẽnendo declinauit. Uidet igit ꝙ ꝓpter angustias aborsus:ut dicũt hebrei dño hũiliata orauerit ⁊ meruerit ꝯsolatiõem a deo qui respicit humilitatẽ:ut dicit glo.interlinearis:in cuius signũ dicit angelus: Ecce ꝯcepisti.s.p viuificatõem fetus:de q̃ dicunt hebrei:frustra enĩ dixisset ei angelus:ꝯcepisti. designãdo naturalẽ ꝯceptõem ab abraã:qꝛ hic antea nouit:⁊ ill' occasione dñam ꝯtempsit. Cõsentiat igit Burg.hebreis magro historiarũ:postillatori ⁊ alijs:nec moueat in ꝯtrariũ debilis obiectio:quã facit de facto miraculo:nõ enĩ est incõueniẽs ꝯcedere miracula fieri p malos:multo minus incõueniens est fieri ꝓ malis. Cedũt.n.talia ad dei laudẽ ⁊ hominũ vtilitatẽ. Erigit enĩ p ea spes hominũ:cũ tanta vidẽt ⁊ audiunt:malis pstita bñficia:nõ desperãt maiora sibi si voluerint posse pstari. Et mirũ ꝙ burg.putat ꝓpter purã rẽ hanc apparitionẽ fuisse fcãm:quã grãdipẽdit btũs Hilari' de trini.libro q̃rto circa mediũ dicẽs:ꝙ is qui apparuit agar magni ꝯsilij ãgelus fuit noĩe ⁊ natura de'.hec ille. ¶ Ca.XVII.

a Postꝙ vero nonaginta ⁊c. Postꝙ Moyses descripsit statũ abrae:inq̃tũ fuit incipiẽs:hic ꝯñr describit eiusdẽ statũ:inq̃tũ fuit ꝓficiẽs:⁊ pmo q̃tũ ad deũ:scdo q̃tũ ad ꝓximũ.xix.ca.tertio q̃tũ ad seipm.xx.ca° ¶ Circa pmũ ondit ꝓfect' fidei eius inq̃tũ accepit mãdatũ circũcisiõis:q̃ fuit signũ distinctiuũ fideliũ ab infidelib':et obediẽtia ad deũ sustinẽdo dolorẽ circũcisiõis volũtarie et ꝓmpte:in se ⁊ in filio suo ⁊ familia. sic g̃ in hoc ca.ꝓcedit qꝛ pmo ponit ipsi' abrae dispõ ad circũcisiõem:scdo exprimit circũcisiõis forma ⁊ ordo:ibi Hoc ẽ pactũ meũ: tertio subiungit mãdati executio:ibi Tulit ãt abraã. Circa pmũ ꝯsiderandũ:ꝙ dispõ abrae fuit p dei monitõem ad opa pfectõis:⁊ p ei' ꝓmissiõem in bõis ꝯferẽdis:⁊ p mutatõẽ nois et hoc ẽ qd subdit: b ¶ Ego dñs oipotẽs. Et iõ pl' possũ tibi tribuere ꝙ tu possis cogitare. c Ambula corã me.i. ac si me pñtialit sp vidẽs. d ¶ Et esto pfect'.tendẽs ad pfectõem:qꝛ scriptura nõ loq̃t h de statu abrae:ut iã pfecti: sed ut ꝓficiẽtis:ut dcm ẽ.et est silis modus loquẽdi Mat. xix. Si vis pfect' eẽ vade ⁊ vẽde oia q̃ hẽs ⁊c. nõ qꝛ ille iuuenis hoc faciẽs stati eẽt pfect':sꝫ p h' tendẽs ad pfectõem. e Ponãq̃ ⁊c.] p spãlẽ amicitiã. f ¶ Et mltiplicabo ⁊c.] Exaggeratõ ẽ vborũ:ad designandũ mltitudinẽ ⁊ magnitudinẽ bonorũ q̃ dñs intẽdebat sibi facẽ. g Cecidit ⁊c.] ad reddẽdũ grãs deo de tãto ꝓmisso. Aduertendũ tñ ẽ ꝙ iste ꝓmissiões frequent fcẽ sũt abrae:tñ ꝓcedẽdo sp in exp̃ssiorẽ ⁊ maiorẽ ꝓmissiõẽ.sic eni nã ⁊ ars i opib' suis ꝓcedũt de ipfecto ad pfectũ:ita ẽ i ꝓcessu diuinarũ reuelatõnũ ⁊ ꝓmissionũ. h ¶ Dixitq̃ ei de' ⁊c.] ac si dicẽt:sic sũ imutabil':ita

apparuit ei deus. Dixitq̃ ad eũ: Ego dñs oipotens. Ambũla corã me:ẽt esto pfect'. Ponãq̃ fed' meũ int me ⁊ te:] ẽt multiplicabo te vehemẽt nimis.] Cecidit abrã ꝓn' in faciẽ.] Dixitq̃ ei de': Ego sũ:et ponã pactum meum tecum:] erisq̃ pater multarum gentium.

[illegible]

Universidad de Deusto – Biblioteca

pactū meū erit firmū ⁊ stabile tecū. i Nec vltra vocabitur ⁊c.] qđ interp̄tat̄ pr̄ excelsus: que interp̄tatō ꝯuenit magno hoī: si etiā hēat modicā plē vel familiā. k Sed appellaberis abraā. cuius rō ſbdit cū dr̄: l Quia prē ⁊c.] Abraā eni interp̄tat̄ pr̄ multitudinis vel multoꝝ .q.n. addit gentiū: non ē de significato noīs: ſʒ ſbintelligit: m Et ponā te in gentib⁹. q: saraceni descēderūt de eo p ismaelem: ⁊ idumei p esau: ⁊ iudei p isaac. n Reges ex te egredient. q: in q̄libet gente pdicta fuerūt plēs reges. o Ut sim de⁹ tu⁹ ⁊c.] lʒ eniʒ ipse sit de⁹ oium gnālit p creatōnem: spālit tn̄ mō est de⁹ fideliuʒ: p spālē ⁊ veꝝ cultuʒ. cetera patēt ex dictis p Hoc est pactum meū. Hic ꝯn̄ter exprimit forma circūcisionis: ⁊ p̄mo dcā fōrma describit: ⁊ scdo mutatio nois sarai inducit: ibi Dixit q̄ꝫ deus ad abraā sarai vxorē. Ad circūcisioneʒ vo tria necessaria reqrūtur. Primū ē sex⁹ masculin⁹: ⁊ q̄tū ad hoc dr̄: Circūcidet ex vobis oē masculinū. Secundū ē corpis ps determinata: iō sequit: Et cūcidet carnē pputij vr̄i. Tertiū ē tps determiatū: et q̄tū ad hoc dr̄: Infās octo dieruʒ circūcidet i vobis. rō aūt istoꝝ ē: q: circūcisio signuʒ fuit distinguēs isrl a gētib⁹ i q̄ntū habebāt verā fidē ⁊ cultū vni⁹ dei: ⁊ datū fuit istud signū tēpore leg nāe: ⁊ iō debuit dari in sexu p se intēto a nā: q ē sex⁹ masculin⁹: ſm eni phm: femina ē mas occasionat⁹. Itē fides illa ⁊ cult⁹ deriuabāt tūc tpis ad alios p gnātōeʒ carnalē: inq̄tū pr̄es dicebāt filios de talib⁹: in masculo vo ē pncipiū gnātōnis actiuū: et iō solis masculis datū ē pdictū signū: ⁊ eadē rōne fcm̄ ē in mēbro gnātiōis. Itē ad debilitatē ꝯcupie q̄ magis viget i illa pte. Itē in detestatōem idolatrie: q: gētiles in sacris papi ptē illā honorabāt: ⁊ p mođ cui⁹dā augmēti aliq̄ addebāt q: papus ppter magnitudinē mēbri viril' int deos fuit reputat⁹ a gētilib⁹: ppter qđ etiā dicebat de⁹ hortoꝝ: ppter fecūditatē q designat in mēbro gnātōis: ppter qđ in sig distinctiuo fideliū ab infidelib⁹ fiebat recisio. Tps aūt octo dieꝝ ñ poterat āticipari: sic nec aialia añ octauū diē poterāt deo offerri: q: añ sūt qđ ipfectū: pfecta āt sūt deo attribuēda. Itē piculū eēt pucro de vita si statī egressus de vtō matr circūcideret: nec poterat vltra octo dies differri: alioqn pr̄ pueri vl

Nec vltra vocabitur nomen tuū abrā: ſʒ appellaberi abraā: q: pātrē mltarū gētiū ꝯstitui te. Faciāq̄ te crescē vehemētissime et ponā te i gētib⁹: rēgesq̄ ex te egredient: ⁊ statuā pactū meū int me ⁊ te ⁊ int semē tuū p⁹ te i generationib⁹ suis sedē sēpitno: ut sim de⁹ tu⁹: ⁊ seminis tui p⁹ te. Daboq̄ tibi ⁊ semini tuo terrā pegrinatiōis tue: omnē trā chanaan i possessionē eternā: eroq̄ de⁹ eoꝝ. Dixit iterū de⁹ ad abraā. Et tu ergo custodies pactū meū et semē tuuʒ p⁹ te i generatiōib⁹ suis. Hoc est pactū meū qđ obseruabitis int me et vos et semen tuū p⁹ te. Circūcidet ex vob oē masculinū: ⁊ circūcidetis carnē pputij vr̄i: vt sit i signū federis int me ⁊ vos. Infās octo dieꝝ circūcidet i vob. Omne masculinū i gn̄atiōib⁹ vr̄is tām v̄nacul⁹ q̄ñ emptici⁹ circūcidet: et q̄cūq̄ nō fuerit d stirpe uestra. Eritq̄ pactum meū i carne vr̄a i sed⁹ eternū. Mascul⁹ cui⁹ pputij caro circūcisa non fuerit: delebit aīa illa d pplo suo: q̄ pactū meū irritū fecit. Dixit quoq̄ de⁹ ad abraā: Sarai vxorē tuā nō vocabis sarai: ſʒ sāraʒ. Et bēnedicā ei ⁊ ex illa dabo tibi filiū cui bn̄dictur⁹ sū. Eritq̄ i natiōes: ⁊ reges pplōꝝ oriēt ex eo. Cecidit abraā i faciē suam: et risit i corde suo dicēs: Putasne cētenario nascet filius: et sara nonagenaria pariet? Dixitq̄ ad dn̄m: Utinaʒ ismāel viuat corā te. Et āit dn̄s ad abraam. Sara vxor tua pariet tibi filiū vocabisq̄ nomē ei⁹ isaac. Et cōnstituā pactū meum illi in sed⁹ sempitnū: ⁊ semi ei⁹ post eū. Sup ismael quoq̄ exaudiui te. Ecce bnedicaʒ ei: ⁊ augebo ⁊ multiplicabo eum valde. Duodecim duces generabit: ⁊ faciā illū crescere i gētē magnā. Pactū vo meū statuā ad isaac: quē pariet tibi sara tpe isto: in āno altero. Cūq̄ finit⁹ eēt sermo loquētis cū eo: āscēdit deus ad abraā. Tulit autē abraaʒ ismael filiū suū: ⁊ oēs v̄naculos dom⁹ sue: vniuer

eius tutor si pr̄ esset mortu⁹: morte debebat puniri: ipse etiā puer veniēs ad etatē adultā si negligeret circūcisionē accipe puniēdus erat morte. vñ pdcā cadūt sub pcepto circūcisiōis. cetera āt q̄ de circūcisiōe pn̄t dici: pertinēt magis ad q̄rtū sniaꝝ. q Tā vnaculus. i. seruus natus i domo. r Quā emptici⁹. i. acq̄sit⁹ p emptōem circūcidet s Et q̄cunq̄ ñ fuerit de stirpe vestra. si dēat recipi in ꝯsortiū ⁊ ritū vr̄m. t Erit q̄ pactuʒ ⁊c.] ad hoc. n. circūcisio in carne fcā ē: ut firmi⁹ eoꝝ memorie impmēt. cetera patēt vsq̄ ibi: v Sarai vxorē tuā. vbi ponitur mutatio nois sarai. vir. n. ⁊ vxor sūt q̄si vna psona et iō q: mutauit nomē abrae: ꝯn̄r mutat h nomen vxoris sue dicēs: v Sarai vxorē tuā ⁊c.] q: interp̄tat̄ pncipissa mea: q: p hoc designaret q̄ esset pncipissa vni⁹ dom⁹ tm̄. x Sed saraʒ. i. pncipissā absolute q̄si p excellētiā y Et bn̄dicā ei ⁊c.] q: isaac ñ fuit ex ea nat⁹ virtute nāe tm̄: ſʒ cū h⁹ affuit adiutoriuʒ grē q: trāsierat tē p⁹ ꝯcipiēdi ſm naturaʒ. z Cecidit abraā in faciē regratiādo deo d tanto beneficio. a Et risit. non ex derisiōe: alioqn fuisset icrepat⁹ a deo sic fuit sara: ut hr̄ ca. sequēti: ſʒ risit p cordis exultatōe. b Putasne cētenario ⁊c.] Hoc ñ dixit dubitādo: ſʒ diuinū officiū admirādo. c Utinā ismael ⁊c.]. i. faciēs volūtatem ⁊ bn̄placitū tuū. d Et ait de⁹. repetēdo pmissū bn̄ficiū: ⁊ explicādo magis pdicēs nomē pueri nascituri dicēs: e Uocabisq̄ nomē ei⁹ isaac. qđ interp̄tat̄ risus: eo q̄ pr̄ p exultatōe risit: ut pdictū ē. f Et ꝯstituam ⁊c.] de circūcisiōe ⁊ hereditate pmissa. g Sup ismael ⁊c.] ⁊ ex hoc dicunt hebrei: ⁊ verum videt q̄ Ismael finiuit vitā in bono: quia de hoc abraā rogauerat ipm deū: ut pdictū est. cetera patent vsq̄ ibi: h Ascendit deus ab abraā. i. disparuit apparitio ⁊ visio illa. i Tulit aūt abraā ⁊c.] Hic ꝯsequenter ponitur executio mādati de circūcisione: ⁊ patet obedientia abrae: q: eadē die absq̄ retardatiōe adimpleuit illud mandatuʒ

in se lʒ esset senex ⁊ in alijs. ex quo pʒ obedientia ismael filij sui: q cū essʒ. xiij. annoꝝ nō recalcitrauit: ⁊ silr totius familie ipsius masculine. Notanđ tn̄ q̄ saraceni exēplo ismaelis a q̄ pcesserūt circūcidūt filios. xiij. annoꝝ trāsgrediētes formā pcepti: qđ diē octauā includit: ut p dictum est.

sosq̄ quos emerat: ⁊ cunctos mares ex oib⁹ viris dom⁹ sue: ⁊ circūcidit carnem pputij eoꝝ: stati in ipsa die sicut pceperat ei de⁹. Abraam nonaginta ⁊ nouē erat ānoꝝ q̄ñ circūcidit carneʒ pputij sui: et ismael fili⁹ su⁹ tredeci ānos ipleuerat tempore circūcisiōis sue. Eadē die circūcisus est abraā: et ismael fili⁹ ei⁹ et oēs viri domus illi⁹: tam vernaculi q̄ēpticij ⁊ alienigene piter

In cap. xvij. vbi dr̄ in postilla Ambula coram me. i. ac si me sēp pn̄tialit videres.

Additio. j.

Ille qui corā alio ambulat: non sp eū videt: ſʒ potius ille q sequit hoiem cōiter videt eū: saltē eius posteriora. vñ cū dicit: Ambula corā me: nō pprie exponit dicēdo: ac si me p̄sentialit sp videres: ut in postilla: ⁊ iō alit vr̄ hic dicenđ. Pro q̄ attēdenđ est: q̄ de iustis seu pfectis q fuerūt āte aduētū chrīsti sepe dr̄ i scriptura: q̄ ambulāt corā deo ut in hoc loco. ⁊ in. iiij. Re. xx. vbi Ezechias dixit: Memēto obsecro quō ambulauerim corā te. silr de eodem Esa. xxxviij. ⁊ sic in q̄busdā alijs. De iustis aūt q fuerūt post aduentū chrīsti nō dr̄: q̄ ābulauerūt corā deo: sed potius q̄ sequunt deū. vñ Johā. xij. ca. Qui mihi ministrat ⁊c. et Joh. viij. ca. Qui sequit me ⁊c. ⁊ sic de q̄plurimis alijs. Cuius rō est: nā ſm doctores: exemplar pfectōis humane est ipse chrīstus in cui⁹ imitatōne tota ꝯsistit humana pfectio: et iō q: pmi iusti exēplar pfectionis. s. chrīstū in hac vita existentē habebāt p se: iō pfectio eoꝝ ꝯsistebat in hoc q̄ ambulauerunt corā deo. s. ambulauerūt p viā p quā chrīstus erat ambulatur⁹. postremo vero q: exemplar pfectōis. s. chrīstū habebāt añ se seu corā se: pficiebant in hoc q̄ chrīstū seq̄rent. vnde Matth. xix. Si vis pfect⁹ esse ⁊c. Uñ in pposito notandū ē: q̄ de⁹ datur⁹ abrae mādatū circūcisionis: in q̄ pcepto abraā fuit puius ceteri fidelib⁹: ꝯuenient dr̄ ei: Ambula corā me ⁊c. nā in ipletōe h⁹ pcepti abraā fuit imitator pfectōis chrīsti: spālit in duob⁹. pmo in placēdo deo p obedientiā: cui p puaricatōem adā displicuerat: ut in. iiij. di. j. scđo in hoc: q̄ obedia ipsi⁹ abrae fuit q̄dāmō exemplaris ad eius posteritatē. vñ sic de chrīsto dr̄: Qz sic p inobediētiā vni⁹ ⁊c. sic suo modo abrae obediētiā secuti sūt fideles. Et hec pōt eē rō: quare iusti q ante aduentū chrīsti seu eius passionē decesserūt: dicunt esse in sinu abrae: ut pʒ Lu. xvj. ca. Quāuis multi iusti decesserit añq̄ abraā fieret: ut adaʒ: abel: ⁊ multi alij: ⁊ iō in hoc loco pprie dr̄ abrae: Ambula corā me ⁊c. hoc ē dicere: ambula p viaʒ obedie: p quā ego sū ambulaturus ⁊ esto pfect⁹: sic q̄ eam tradas posteri tuis imitandā: eo modo quo ego tradā viā meam imitandā cuncti. de h⁹ eni cōmendat abraā a deo infra xviij. ca. vbi sic dicitur Scio eni q̄ pceptur⁹ sit filijs suis ⁊ domui sue post se: ut custodiāt viā dn̄i ⁊c. que quidē expō etiā ꝯcordat rōni nāli. Natura eni ſm Boe. initiū sumit a pfectis: ⁊ iō q: de⁹ disposuerat q̄ abraā esset pr̄ multaꝝ gentiū: ⁊ accepisset signaculū fidei iustificāti: quē postea q̄plurimi alij sequerent: iō eidē dicit in hoc loco: Esto pfect⁹. q. d. accipiat a te q̄dāmodo initiū pfectōis modo pdicto. Et notanđ q̄ de q̄busdā iustis qui fuerūt añ abraā legitur q̄ ambulauerunt cū deo. vnde de enoch supra Gen̄. v. ca. et de Noe Gen̄. vj. qđ concordat pdictis. Nā de istis nō potest dici pprie q̄ ambulassent corā deo: sic d abraam: cum nō eis conueniant ita expresse pdicte rationes. Nec de eis posset dici q̄ fuissent secuti deū: cum fuerint añ aduentū chrīsti: sed bene eis cōuenit ambulare cum deo. s. in via iusticie ⁊ innocētie: que sanctis ꝯuenit cōmuniter.

In eodē ca. xvij. vbi dr̄ in postilla: Alioqn pr̄ pueri vel eius tutor ⁊c.

Additio. ij.

Mittēs circūcisionem ñ erat morte corpali puniendus etiā ſm hebreos. non eni dr̄ hic: morte moriat: sicut in alijs criminibus in quib⁹ lex vetus mandabat puniri morte corporali: sed dicitur hic: delebitur anima ipsius ⁊c. idest non computabit inter sanctos ſm glo. Cuius ratio est quia talis anima remanebat obligata originali peccato: in cuius remedium circuncisio fuit data: ut in. iiij. di. j.

Replica correctorij ꝯtra Burg. delyrū.

In capitulo. xvij. vbi postillator exponēs illū passum: Ambula coram me. dicens ac si me presentialiter semper videres: Burgensis dicit illā expositōnem nō esse propriam: quia ut inquit: qui ambulat corā aliquo non semper eū videt: sed solum qui sequitur aliquē semper videt posteriora eius: sed hoc videtur quoddā senectutis delyramentū: loquēdo de dei aspectu sicut de hominibus sese aspiciētibus. Nam qui deū videt: vel quasi videt presentialiter: videt eum ante: post: sursum: deorsum ⁊c. sine eni errore non potest dici assignādo deo sic vnaʒ differētiaʒ positōnis quasi nō aliam: quia sic diceret deū diffinitiue in loco: quod est erroneū: quia deus vbiq̄ totus est ſm essentiam: presentiā: ⁊ potentiā: ppriissime igitur dixit postillator: Ambula coraʒ me: ac si presentialr semper videres quia me presente malefacere timebis: ⁊ filialiter timēdo pficies: ideo sequit: ⁊ esto pfectus. sic ⁊ beatus Greg. xxxiij. mora. sup illo passu Job: In oculis eius quasi hamo capiēt eū dicit: In oculis quippe hr̄e dicimur: qđ corā nobis posituʒ videmus. Nō igit magni ponderis est distinctō quā burg. ponit: int ambulare coram deo: cū deo: ⁊ post deū: deus. n. cunctis iustis ab initio nō solū corā: sed puius ⁊ obuius ondit viā pfectōnis ⁊ iusticie: his quidē clarius: his vero obscurius: ut nō solū sancti noui testamēti possint dici imitatores dei: sed etiā veteri. nunq̄d Josue cū populo veteri imitator fuit q̄ñ dixit: Absit a nobis hoc scelus ut recedamus a dn̄o: ⁊ relinquam⁹ vestigia eius: Josue. xxij. Nunq̄d ⁊ ezechias de q̄ dr̄. iiij. Reg. xviij. Adhesit dn̄o: ⁊ nō recessit a vestigijs eius. Nūq̄d Job q̄ñ dixit: Uestigia eius secut⁹ est pes meus. Job. xxiij. Nūq̄d Josias quando pcussit fedus corā dn̄o: ut ambularet post dn̄m: ut dr̄. iiij. Reg. xxiij. ⁊. ij. Para. xxxiiij. ⁊ sepe sancti ve. testa. dicunt posteriora dei vidisse: ⁊ iccirco nō solū corā: sed p⁹ dn̄m ambulasse: ⁊ veruʒ est ſm rē omnē iustū diuini exemplaris imitatorē vocari: nō obstante vocali diuersitate quā Bur. fabricat: q̄ tn̄ ad sēsuʒ lrālē nihil facit: nisi habēdo respectū ad chrīsti hūanitatem Nā si p hypothesim: chrīst⁹ nō fuissʒ incarnat⁹: nihilomin⁹ non defecissēt iusti: qui in via dei ambulassēt. nec vr̄ valē q̄ Bur. dicit: Primos iustos exēplar pfectōis. s. chrīstū soluʒ habuisse post se: nō añ se: coincidit. n. cū Eluidio: qui dixit chrīstū añ Mariā nō fuisse: Aplō tn̄ dicēte ad Hebreos vlti. Jesus chrīst⁹ heri ⁊ hodie ipse ⁊ in scl'a. Sapia. n. dei pr̄is q̄ chrīstus ē: ab initio viā pfectōis: etsi nō hūana ꝯuersatione: tn̄ doctrine ⁊ legis deriuatōe multiplr exēplificauit. vñ ⁊ Bur. sibiipsi in hac digressione ꝯdicēdo: dicit abraā fuisse imitatorē pfectōis chrīsti in duobus. nec mirꝝ: q: omnes

Universidad de Deusto Biblioteca

patres ve. te. spūalit legē intelligēdo: dicēdi sūt viri euāgelici: fm Bonauē. ⁊ alios: inter q̄s potissimus abraā fuit: quē admodū Burgen. ipse fatetur. Jn eodē ca. vbi mgr̄ Nico. dicit: Negligentē circūcisionē siue patrē siue tutorē morte plectendo ⁊c̄. Burg. credidit q̄ de morte corꝑali dcm̄ esset ⁊ ita vadit sua inuectio. Sz videt postillator nō de morte corporis: sed aīe dixisse fm glo. ordi. ⁊ spūalit de morte cōminata ꝑmis parentib᷑: q2 oēs nati ꝑeunt q̄ de regeneratōe nō sanantur: ut dicit Jsi. ⁊ est glo. ordinaria.

Ca. XVIII.

Apparuit āt ei dn̄s. Hic ondit quomō abraā ut pficiēs se habuit ad ꝓximuz Et pmo in opib᷑ charitatis tpalib᷑ hospitalitatē pbēdo: scd̄o i spūalib᷑ p liberatōne loth ⁊ alioꝝ orādo i medio capli: ibi Dixitq3 dn̄s celare n̄ potero.

venibat ad nūciandū sare ꝯceptū: ali᷑ ad sbuertendū sodomā ⁊ alias q̄ttuor ciuitates: et terti᷑ ad sanandū abraam q̄ de nouo erat circūcisus: ⁊ liberandū loth de sbuersiōe sodomoꝝ. Dicūt etiā q̄ apparitio fuit tr̄ia die postq̄ fuerat abraā circūcisus: ⁊ ista apparitio angeloꝝ est scda.

circūcisi sūt. Ca. XVIII.

Apparuit aūt ei dn̄s in cōualle mābre sedenti in ostio tabnaculi sui i ipso feruore diei. Cūq3 eleuasset oculos: apparuerūt ei tres viri stātes ꝓpe euz. Quos cuz vidisset: cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi sui: ⁊ adorauit i terra: et dixit. Dn̄e si iueni grām in oculis tuis ne trāseas seruū tuū: sed afferam pauxillū aq̄: ⁊ lauet pedes vr̄i: ⁊ reqescite sub arbore. Ponāq3 buccellā panis: ⁊ ꝯfortet cor vr̄m: postea trāsibitis. Jccirco eni declinastis ad seruū vestrum. Qui dixerūt: Fac vt locutus es Festināuit abraā i tabnaculū ad sarā: dixitq3 ei. Accelera: tria sata simile ꝯmisce: ⁊ fac subcinericios panes. Jpse vō ad armētū cucurrit: et tulit inde vitulū tenerrimum et optimū: deditq3 puero. Qui festinauit: ⁊ coxit illū. Tulit quoq3 butyrū ⁊ lac ⁊ vitlm quē coxeat et posuit corā eis. Jpse vō stabat iux eos sub arbore.

Expositores autē catholici dicūt q̄ a pnci᷑ capli vsq3 huc: ⁊ in toto ca᷑ sequenti fuit vna apparitio tm̄: ita q̄ dn̄s nō apparuit in se: vel in aliq̄ silitudine ipsuz imediate rep̄ntate sz tm̄ in angel᷑ q̄s fecit apparē: q̄ruz vn᷑ postea locut᷑ ē in ꝑsona ipsius dei. sic igit exponūt lr̄am a pnci᷑ capli. e Apparuit aūt ei dn̄s. in hoc pmo dscribit apparitio ista in generali: et i seqntib᷑ describit modus apparitōis i spāli: et pmo quā

Circa pmū sciendo: q̄ aliter exponit a doctorib᷑ catholicis: aliter ab hebreis: vtraq3 tn̄ expō ꝯsona est fidei nostre: ⁊ ideo vtrāq3 intēdo ponē: et pmo expōnē hebraicā: recisis tn̄ q̄busdā friuolis: q̄ ab ipsis interserunt. Dicūt igit q̄ describit hic duplex apparitio: pma est ipsi᷑ dei cū dr: Apparuit aūt ei. i. Abrae. Dn̄s in ꝯualle mābre. nomē est hoīs a quo denoiat illa vallis in q̄ manebat abraā. Sedēti h dicit quedā glo. hebraica: q̄ abraā voluit surgere ex reuerētia diuine apparitiōis: sed dn̄s dixit ei: Sede: tu es. n. in signuz filijs tuis: futuꝝ est. n. ut filij tui sedeāt tanq̄ iudices in ꝯcilio: ⁊ ego stez: q̄ glo. fidei nr̄e est ꝯsona: q2 hoc fuit adimpletū qn̄ saluator noster ver᷑ de᷑ ⁊ ver᷑ hō stetit corā pncipib᷑ sacerdotū: sedētib᷑ in ꝯcilio ad iudicandū ipm: ut describūt q̄ttuor euāgeliste: qd̄ sustinuit ꝓ salute electoꝝ q̄ sūt veri filij abrae. Cōtingit. n. aliqn̄: q̄ pter intētōem loquētis diuia vtute hoc faciēte: aliqd̄ vbū sic pferat: ut ē ꝯsonū fidei catholice: lz ꝓnunciās illud vbū hoc nō intelligat: sz aliud: sicut cayphas dixit de christo: Expedit vobis ⁊ vnus moriat hō ꝓ pplo ⁊c̄. ut hr̄ Joh. xj. ⁊ euangelista sbdit: Hoc āt a semetipso nō dixit ⁊c̄. Jntēdebat eni cayphas solūmō dicere q̄ melius erat christū mori lz nō haberet cā sufficiēs ꝯ eum q̄ q̄ occasione ppl̄i credenti in eū venirēt romani: ⁊ destruerēt locū ⁊ gentē: sed a deo factū est: ut hāc sniam p talē modum loquēdi proferret cayphas: ut illa locutio significaret mortē christi futurā ꝓ redēptiōe generi hūani: qd̄ cayphas nō intelligebat: sicut plenī᷑ dixi exponens hoc vbū cayphe scribēdo sup Joh. sic dico in ꝓposito. qd̄ eni intellexerit iste glosator nescio: sed manifeste pz: q̄ sic glosā pdcām ꝓtulit vel scripsit: q̄ vba glose pdcē ꝯsonant fidei nostre. Jn ostio tabernaculi: ad videnduz si transirēt viatores: q̄s posset ad mēsā recipe: q2 hospitalitatē diligebat. Jn ipso feruore diei cū eni incipit dies feruescere: tūc est hora qua viatores solēt ad domū aliquā cā refectōis dclinare. Cumq3 eleuasset oculos apparuerūt ei tres viri ⁊c̄. Cū eni de᷑ videret affcm̄ eius ad op᷑ hospitalitati: ⁊ nō venirēt aliq̄ hoies: fecit tres angelos apparē in spē viroꝝ: ut eis exhibēt hospitalitati bn̄ficiū Dicūt etiā hebrei: q̄ cū hoc alia de cā apparuerūt: q2 vnus

tū ad locū cuz dicitur: Jn ꝯualle mābre. Scdo q̄tū ad dispōnez abrae cui fiebat apparitio cū dicitur. Sedēti in ostio tabernaculi sui. Tertio q̄tū ad tps cū sbdit: Jn ipso feruore dei. Quarto q̄tuz ad personas apparētes aucte dei cū dicitur: Apparuerūt ei tres viri. idest angeli in spē viroꝝ. Lr̄a aūt exponat sicut in expōne pdicta: excepto pn᷑ cū dr: e Appuit āt dn̄s ei sedēti. s. angelos q̄s fecit apparē. f Quos cū vidisset ⁊c̄. in q̄ ondit eius ꝓmptitudo ad hospitaliti bn̄ficiū. et in h᷑ dat diuitib᷑ exemplū. g Et adorauit. adoratōne dulie: ut illos ꝯueniēti᷑ posset inuitare. h Et dixit: Dn̄e si inueni grām ⁊c̄. lz essent tres: tn̄ sic apparebāt q̄si vn᷑ esset pncipalis: ⁊ dn̄s int illos: ⁊ iō illū alloquit credens q̄ si ipm inducat ad hospitiū: alij duo sequant. Dicunt aūt hebrei q̄ isti tres āgeli fuerūt: michael: gabriel: ⁊ raphael: ita q̄ michael erat in medio: alij aūt duo ad dextraz ⁊ sinistrā: ⁊ h erat modus ābulādi tūc: qn̄ aliq̄s superior erat duob᷑ alijs: q̄ ille ābulabat in medio: ⁊ in hoc cognouit Abraā q̄s erat superior: et dicūt q̄ michael h erat in medio: ⁊ hic venerat ad denūciandū sare ꝯceptū: quia hoc erat pncipale negociū: eo q̄ messias. i. Christ᷑: erat inde nascitur᷑: ⁊ interptatio nois ꝯsonat. Michael eni interptat q̄s ut de᷑. Gabriel aūt venerat ad sbuertendū sodomaz: ⁊ interptatio ꝯsonat: interptat eni fortitudo dei. Raphael aūt venerat ad sanandū abraā: ⁊ ad saluandū loth: et interptatio ꝯsonat: q2 interptat medicia dei i Sed afferā paxillū aque ⁊c̄. hoies. n. tūc nō ita ibāt eq̄tando ⁊ calciati sicut mō. k Et requiescite sub arbore. in vmbra ⁊ ad aurā: ꝓpter estū imminētem.
l Ponāq3 buccellā panis ⁊c̄. ex h᷑ manifeste pz q̄ tūc credebat eos esse hoies: sciebat eni q̄ angeli n̄ indigebāt talibus. m Qui dixerūt ⁊c̄. i quo apparet gratia hospitalitatis. n Festinauit abraā. ne attediarent in nimia expectatōe. o Et tulit ⁊c̄. i. coco. Hebrei autem dicūt: q̄ iste puer fuit ismael fili᷑ su᷑ cui tradidit cibū parandū: ut cū assuefaceret hospitalitatis opib᷑. sed
p Jpse vō stabat iuxta eos. ad vidēdū ne aliqd̄ dficēt. se

q̄: q Ubi ē sara vxor tua. h᷑ petiuit n̄ ex ignorātia sed ut ꝯuenienti᷑ nūciet eius ꝯcept᷑ de ꝓpinq̄ futurus. r Ecce in tabernaculo est. erat. n. simplex ⁊ verecūda et iō se nō exponebat aspectib᷑ hominū. s Cui dixit . s. ille angelus de trib᷑ q̄ venerat ad nūciandū eius ꝯceptū. t Reuertēs veniā ad te. in quo ondit q̄ āgeli sūt soliciti d visitatōe iustorum. v Uita comite. loquit more hūano: q2 hō estimabat ab his q̄b᷑ loq̄bat. x Et hēbit sara filiū. non adoptiuū sz nālē y Quo audito sara risit. reputās illud dcm̄ friuolū. et cā subditur z Erāt aūt ambo senes. ⁊ sic erat vnū ipedimentū gn̄atiōis cōe abobus. et vnū spāle in sara: qd̄ notat cū sbditur: a Et desierant Sare fieri muliebria. i. menstrua: p᷑ q̄ꝝ cessatiōem nō est apta mulier ad ꝯceptōez. seq̄t: b Postq̄ cōsenui ⁊c̄. q. d. nō decet: ⁊ ex hoc vr q̄ sara ꝯtinuit ab actu cōiugali: ex quo trāsijt tps

Cūq3 comedissēt dixerunt ad eum: Ubi est sarā vxor tua: Jlle rn̄dit: Ecce i tabernaculo ē: Cui dixit. Reuertēs veniā ad te tpe isto vitā comite. ⁊ hābebit filiū sara vxō tua. Quo audito: sara risit post ostiū tabernaculi. Erāt āūt ambo senes prouecteq3 etatis: ⁊ desierāt sare fieri muliebria: Que risit occulte dicēs: Postq̄ consenui ⁊ dn̄s me᷑ vetu᷑ ē voluptati operā dabo: Dixit āūt dn̄s ad abraā: Quare risit sara vxor tua dicens: Num vē paritura sū anus: Nūqd deo q̄cq̄ ē difficile: Jux cōdictū reuertar ad te hoc eodē tpe vita comite: et habebit sara filium. Negauit sara dicēs: non risi: timore pterrita. Dn̄s aūt: nō est inqt ita: sed risisti: Cū ērgo surrexissēt inde viri: direxerūt oculos ꝯ sodomā: ⁊ abraā sil᷑ gradiebat: deducēs eos. dixitq3 dn̄s: Nūz celare potero abraaz q̄ gesturus sū: cuz futur᷑ sit i gentē magnā ac robustissimā. et bn̄dicēde sint i eo oēs nationes tre: Sciō. n. q̄ pcepturus sit filijs suis ⁊ domui sue p᷑ se: vt custodiāt viam dn̄i: ⁊ faciāt iudiciū et iusticiam: vt adducat dn̄s ꝓpt abraā oia q̄ locut᷑ ē ad eū. Dixit itaq3 dn̄s: Clamor sodomorū et gomorreorum mūltiplicat᷑ ē: et pctm̄ eoꝝ aggrauatū ē nimis. Descēdā: ⁊ videbo: vtrum clamorez q̄ venit ad me ope conpleuerit: an nō ē ita: ut sciaz Cōuerterūtq3 se ide: ⁊ abierūt sodomā. Abraā vō adbuc stabat corā dn̄o: ⁊ āppropiquās ait: Nūqd pdes iustū cū ipio: Si fuerit qn-

suū ꝯcipiendi fm nām: q̄usq3 fuit certificata de cōceptu futuro diuina vtute. c Dixit aūt dn̄s ad abraā. i. ille āgelus q̄ int tres apparebat ut supior: ⁊ q̄ venerat ad nunciandū sare ꝯceptū. d Nūqd deo ē q̄cq̄ difficile. ac si dicat: lz ipossibile sit nāe dare tibi ꝯceptū: n̄ tn̄ deo est difficile. cetera patēt vsq3 ibi: e Cū ḡ surrexissent inde viri. i. angeli in silitudine viroꝝ. f Direxerunt oculos ⁊c̄. incipiētes ire vsus ptē illā. g Et abraaz sil᷑ gradiebat. sicut solet fieri ex curialitate hūana: q̄ hospites p aliqd̄ spaciū ꝯducūt: Abraā. n. adhuc credebat eos eē hoies itinerātes. h Dixitq3 dn̄s. Hic ostēdit pietas abrae orādo ꝓ ꝓximo: et pmo eius orō describitur: ⁊ scd̄o exauditio ondit ca. xix. Circa pmū sic ꝓcedit: q2 pmo ponit reuelatio abrae facta de sodomoꝝ sbuersiōe: scd̄o ponit orō eius ꝓ popl̄i liberatōe: ibi Abraam vō. Primū exponit dupl̄r: fm enim expōnē hebraicā in pncipio h᷑ capl̄i positā: dn̄s q̄ loquebat nō ē aliq̄s de tribus angelis pdict: sz ipse dn̄s: q̄ fm illā expōnem dr apparuisse abrae in pncipio capl̄i. Scdm̄ aūt aliā expositionē: iste qui vocatur hic dn̄s: est ille angelus q̄ denunciauit ꝯceptū sare: ut pdictū est. et fm hoc dicendū q̄ lz abraā vsq3 tūc crediderit illos angelos eē hoies: tn̄ tunc reuelauerunt ei q̄ esset angeli: ⁊ extūc ille pncipalis angelus loquebat in ꝑsona dei. Lr̄a aūt sequēs in alijs vniformit exponit fm istā ⁊ aliā expōnem. i Nū celare potero abraā ⁊c̄. ac si diceret: cū Abraā sit mihi fa

miliaris amicus nō est decēs q̄ ego celē ei vindictā quaz facturus sū in ciuitatib᷑ sodomoꝝ: ⁊ maxime cū illā terram ꝓmiserim abrae. et cā amicicie dei cū abraā subditur: k Scio enim ⁊c̄. et sequit: l Clamor sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ. pctā. n. eoꝝ erāt patētia ⁊ maīfesta: fm q̄ dr Esa. iij. Pctm̄ suū q̄ sodoma pdicauerūt nec absconderūt. et ꝓpter h᷑ dicunt h clamare. Et ē h ꝯsiderandū: q̄ tria gnā pctōꝝ legunt clamare ad deū. Primū ē occisio innocēt: fm q̄ dicit dn̄s ad caym Gen. iiij. Uox sāguis fratri tui abel clamat ad me de tra. Scdm̄ est pctm̄ ꝯ naturā: sic hic dicit. Tertiuz defraudatio paupeꝝ laborantiū: de q̄ hr̄ Jacobi. v. Merces oparioꝝ viroꝝ q̄ messuerūt regiōes vr̄as: que fraudata est a vobis clamat: ⁊ clamor eorum in aures domini sabaoth introiuit.
m Multiplicatus est. addendo peccata peccatis.
n Et peccatum eoruz aggrauatū nimis Hebrei dicunt q̄ ista aggrauatio fuit: eo q̄ quādā puellā occiderūt morte isolita: eo q̄ dederat alimentuz paupi. ⁊ hoc cōsonat dicto Ezech. xvj. Hec fuit iniq̄tas sodome sororis tue supbia: sanitas panis: ⁊ ocium: ⁊ manū egeno paupi nō porrigebāt. o Descendā ⁊ videbo ⁊c̄. Hoc dr nō quia deus indigeat tali inuestigatiōe sed ut doceant per hoc iudices nō sententiare donec diligēt inquisierint veritatez. p Conuerterūtq3 ⁊c̄. scilicz duo angeli qui apparebant in specie viroꝝ: ut habet in pncipio sequentis capituli. tertius autē qui annunciauerat sare conceptū: ⁊ q̄ loqbatur i persona domini: ut dcm̄ est adhuc remansit ibi cum abraā: fm istam expōnem. Scdm̄ vero expositionē hebraicā ptactam: ille angelus qui annunciauerat sare ꝯceptum: quia pfecerat legationē suā: disparuit ⁊ recessit: quia duo tm̄ angeli mittebant a deo sodomam: vn᷑ ad sbuertendum patriā: al᷑ ad liberandū loth. et ille qui vocatur hic cōmuniter dn̄s cum quo abraā loquebat: eit ipse deus qui sibi apparuit ꝓut dcm̄ est in pncipio capl̄i. Jn alijs aūt lr̄a vniformiter exponit. Abraā aūt adhuc stabat corā dn̄o. Abraā. n. audita populi ꝯdēnatiōe pietate mot᷑ cepit rogare dominuz pro eius liberatione: et ideo dicit: Stabat coram domino. paratus ad populi adiutorium. et accipit hic domino pro ipso deo fm expositionem hebraicam. fm aliam vero pro angelo loquente in persona dei.
r Et appropinquans ait. ut ꝯuenientius orationem suaz proponeret. s Nunquid pdes iustum cū impio. q. d. nō Et q2 sciebat loth esse iustū: liberationem eius habuit pro obtenta: ⁊ iō ꝯuertit se ad liberationē alioꝝ dicēs. t Si fuerint quiquaginta iusti in ciuitate. i. in ciuitatib᷑: q2 erāt

Universidad de Deusto
Biblioteca

quinqꝫ ciuitates. Jn hebreo aūt aliqñ accipit singulare pro plurali: sicut Exo. viij. Uenit musca grauissima. i. multitudo muscarum. vel Jn ciuitate. in sigulari pro sodoma: qr illa ciuitas pncipalis erat: ⁊ sub illa intelligunt alie qttuor: que erāt ei sbdite: ppter qd reges illarum iuerūt cū rege sodomorum ad pliū tanqꝫ vasalli sui: ut hēt supra xiiij. pꝫ ergo: qꝫ p qlibꝫ ciuitate accipiebat x. iustos petēs a dño liberatōem cuiuslibꝫ ciuitatis p decē iustis in ea reptis: fm qꝫ exponūt hebrei. sequit: v ⁋ Quid si min' qnqginta iustis qnqꝫ fuerit. ita qꝫ cuilibet ciuitati assignent nouē iusti: petit abraā qꝫ p illis nouem pcat cuilibet ciuitati. nō .n. ausus fuit ad minorem numerū descendē: qa ꝯsiderabat qꝫ octo psone iuste fuerāt i arca tpe diluuij: ⁊ tamē nlls alius fuit saluat' ppter eorum iusticiam ⁊ iō qñ abraā querit vltra: si pceret ppter qdraginta intlligit d liberatōe qttuor ciuitatū tm: ⁊ qñ ppt tri

qginta iusti i ciuitate pibūt sil: ⁊ non pces loco illi ppt qnqginta iustos si fuerint i eo? Absit a te ut rem hāc facias: ⁊ occidas iustū cū impio: fiatqꝫ iust' sicut ipius. Nō ē hoc tuū qui iudicas oēm trām. Neqꝫ facies iudiciū hoc. Dixitqꝫ dñs ad eū: Si inuenero sodōis qnquaginta iustos in medio ciuitatis: Dimittā oīi loco ppter eos. Respōdit abraā: ⁊ ait: Quia sel' cepi loquar ad dñm meū cū sim puluis ⁊ cinis. Quid si minus qnquaginta iustis qnqꝫ fuerit: delebis ppter qnquagintaqnqꝫ vniuersā vrbē? Et ait: Nō delebo si in

ginta intelligitur de liberatōne trium: ⁊ quando pro viginti de liberatōne duarum: ⁊ quando p decem de liberatōne vni': ⁊ iō ibi stetit: qr nō erat vltra descēsus. Expositores aūt catholici dicūt: qꝫ a pncipio petitōnis abrae vsqꝫ ad finē: intelligit fcā p liberatōe totius populi qnqꝫ ciuitatū: sed pcedit sic descēdēdo vsqꝫ ad decē iustos tētando obtēta vna grā: si possit maiorē ipetrare: vltra vero decē non descēdit. decē eni hoies ⁊ non pauciores faciūt populū. Qr autem pro iusticia minoris populi petat liberatio populi maioris iniusti nō vī irrōnabile petere. sed qꝫ p iusticia tam paucorum q nō pñt dici ppls peteret liberatio populorum. v. ciuitatū vī magis extraneū: et iō abraā ñ fuit ausus vltra descendere. Jn ca. xviij. vbi dī in postilla: Expositores aūt catholici dicūt qꝫ a pncipio capli. ⁋ Additio. j.

DJscussio seu exaiatio harum duarum expoūm circa apparitōem abrae fcām in hoc loco nō est sic supficialit trāscunda sicut in postilla. Cōiter. n. tenet ecclesia in hoc loco abrae fuisse fcām reuelatōem de trinitate diuinarum psonarum: ⁊ vnitate diuine essētie. vñ ecclesia cōiter cantat: qꝫ abraā tres vidit ⁊ vnum adorauit: sed diligent aduertēti satis ꝯprobat vitas ex lrā catholice expōnis ex multis. Primo qr si hic essent due apparitōes: pma esset oio supflua. Cū. n. dī: Apparuit ei dñs ⁊c. nō exprimit qꝫ aliquid dixisset dñs abrae: nec ecōtra: qr statim sbdit: Cū eleuasset oculos. Ex quo pꝫ qꝫ pcessus seu forma illius visiōis ꝯsistebat in apparitōe illorum triū virorum. et sic exponit Ra. moy. in suo libro de deductōe pplexorum. s. qꝫ apparitio dñi in h° loco facta abrae exprimit p hoc qd sequit: Cūqꝫ eleuasset ⁊c. Jtē qr angelo loquēte cū abraā de annūciatōe sare: ⁊ ipsa ridēte deus locutus est abrae ꝯtinuādo locutōem angelicam sine aliqua interruptōe qsi esset idē angelus. s. q loqbat ⁊ deus. vñ dicit: Dixit aūt dñs ⁊c. qd nō est intelligend de identitate essētiali: sed de identitate repñtatiua. s. qꝫ ille angelus

tūc loqbat in psona diuina quā in illa apparitiōe repñtabat. Jtē dcm angeli. s. Reuertēs veniā ad te ⁊c. nō legit impletū nisi in hoc qd dī infra. xxj. ca. Dñs aūt ⁊c. in q apparet qꝫ ille angelus q dicit se reuersurum: ⁊ dñs visitās: accipiunt in hoc loco p eodē mō pdcō. Jtem hoc pꝫ de adoratione abrae: q postqꝫ vidit tres: vnū adorauit. qd intelligēdū est de adoratōne latrie. dicit. n. Et adorauit i terra: qd vnū ab ipso adoratum adonai vocauit: ut pꝫ in lrā hebraica. Jtē hoc pꝫ ex obsequio abrae pdictis vir' seu angelis ipēso: tū in locutōe cū se vocat seruū: ut cū dixit Ne trāseas seruū ⁊c. tum in hoc qꝫ ea q ad ꝯuiuium parauerat per se ipm cum magna diligētia seu festinatōe faciebat: ut cū dī: Festiauit abraā i tabernacl' ⁊c. Jpse vo ad armētū cucurrit ⁊c

uenero ibi qdragintaqnqꝫ Rursūqꝫ locut' ē ad eū: Si aūt qdragita ibi inuēti fuerint qd facies? Ait: Non pcutiā ppter qdraginta. Ne qso inqt idigneris dñe si loqr. Quid si ibi inuēti fuerit trigita? Rñdit: Nō faciam si iuenero ibi trigita. Quia semel ait cepi: loqr ad dñm meū. Quid si ibi inuēti fuerit viginti? Ait: Nō interficiā ppter viginti. Obsecro inquit ne irascaris dñe: si loqr adhuc seml. Quid si inuēti fuerit ibi decem? Dixit: Nō delebo ppter decem. Abijt dñs postqꝫ cessauit loq ad abraā: ⁊ ille reūsus est in locū suum.

q festiauit ⁊c. Tulit qꝫ butyrum ⁊c. ⁊ posuit corā eis. vñ Orige. Cōsidera ptin' senē abraā ipigrū ⁊ alacrē i officiis. Jtē qr ipf recūbētib' dī: Jpe vo stabat iuxta eos: qi ñ audēs ꝯsedē cū eis: nec etiā illi ipm ad h° iuitabāt q oia attēta dignitate abrae ⁊ eius senectute irrōnabilr fierēt nisi hec apparitio eēt sibi repñtatiua diuiorum: ⁊ abraam h° spū pphetico cognouisset. vñ Ambro. in li. de abraam. Uide p° fidei mysteriū: de' illi appuit: ⁊ tres aspexit: cui de' refulsit trinitate: non sine filio prem suscipit: nec sine spūscō filiū ꝯfitet. hec ille. Ex qb' ⁊ alijs ad h° corrñdētib' in lrā ꝯtentl: si attēte ꝯsiderēt manifeste pꝫ: qꝫ hec fuit vna appitio incedēs ab h° qd dī: Appuit aūt ei dñs: in pnci° h' capituli. xviij. vsqꝫ ad principium sequentis capituli scꝫ. xix. vbi dī: Abijt dñs postqꝫ cessauerat loq abraā: ⁊ iō cū angeli recessissēt abeūdo sodomā: inrpōit Abraā vo adhuc stabat corā dño: ꝯtinuādo pdicta dicēdis sb eadē apparitōe in q abrae postqꝫ a deo audiuit Ambala corā me ⁊ esto pfect' ⁊c. put supra fuit dcm i additōe i ca. imediate pcedēti: et recepit pactū dñi i carne sua in fedus etnū ⁊c. s. ad etnitatē ducēs: ut in glo. stati fuit sibi fcā appitio triū diuinarum psonarum cū vnitate diuie essētie repñtatiua: ut ille q pī multarum gētiū ꝯstituebat a deo in vera fide: vltimū iminū in quē fides tēdit saltē enygmatice seu repñtatiue vidēt: et ꝯñr oñderet eē intcessorē p delinquētib' etiā alienigenis tāqꝫ pī multarū gentiū: ut pꝫ in fcō sodomorum q ē scda ps p' pncipalē h' appitōis. vñ recte ꝯsiderāti hec expō ē va apd catholicos ⁊ lrē magl ꝯsona: lꝫ forte apud ifideles distictōem psonarum in diuis ñ recipiētes posset irrōnabilr decliari: d q catholic' expones curare ñ dꝫ: put dclaratū fuit in qōne sup plogū ar. v. Et notād qꝫ lꝫ in exordio creatōis mūdi: ⁊ deinceps sepe plitas psōarum diuiarum cū essētie vnitate inuat: ñ tñ nūer' dimiat' diuiarum psōarum explicite dñ

dit vsqꝫ ad tps abrae in hac apparitōe: ex q dignitas abrae demōstrat: pserti in his q ad fidē ptinēt.

Jn eodē ca. xviij. vbi dī in postilla: Et adorauit adoratōe dulie. ⁋ Additio. ij.

HEc adoratio vī esse latrie: qr vbi dī: Dñe si inueni grām ⁊c. ibi ponit adonai: ut dcm ē. adorabat eni abraā deū repñtatum p istos tres viros. vñ Aug. xvj. de ciui. dei: Abraā in trib' viris deum cognoscebat: cui p singularē numerum loqbat: etiā cū eos hoies esse arbitraret. hec ille. Nec valet qd hebrei dicūt qꝫ vn' apparebat quasi dñs int alios quē abraā alloqbatur. nā abraā ibi se expsse vocat seruū illorum: nō tm vnius. dicit eni: Jccirco declinastis ad seruū vrm. De noib' aūt horum triū angelorum nō vī temere aliqd asserend: sed verisilr vī esse dicendū: qꝫ ille q venerat ad denunciādū sare ꝯceptū: a q christus fm carnē nascitur' erat: eēt gabriel. ipse eni denūciauit danieli tps aduent' christi: Daniel. ix. silr ⁊ Zach. cōceptū pcursoris ipsi' christi: Lu. j. et finaliter beate vgini christi conceptionē: Lu. j.

Jn eodē ca. xviij. vbi dicit in postilla: Scdm āt aliā expositionem. ⁋ Additio. iij.

SEcūdū vero expōnem. s. catholicā supradcām iste q vocat hic dñs ē ver' de' sb rōne deitatis ab abraā apphēsus: nō habito respectu ad distinctōem psonarum: sic in qplurimis locis sacre scripture repit. Jn eod ca. xviij. vbi dī in postilla: Ultra vero decē nō descēdit. ⁋ Additio. iiij.

HJeremie. v. ca. legit: Circuite vias hierusalem ⁊ qrite in plateis eius: an inueniatis virum facientē iudiciū ⁊ qrentē fidē: ⁊ ppicius ero ei. s. hierusalē: ex q vī: qꝫ p iusticia vni' tm: nō esset irrōnabile qꝫ liberaret vn' ppls: vñ nō vī extraneū qꝫ abraā ausus fuisset petere: qd Hiere. in psona dñi ꝯcedebat. Ad qd dicend qꝫ in hoc loco de' loquit more humano: ut doceret abraā: q put de' in hoc loco testat: pceptur' erat filiis suis: ac domui sue post se custodire viā dñi: ⁊ facē iudiciū: ⁊ iusticiā addisceret: qm pcedend esset p viā iusticie in puniendis magnis flagitijs: q publicā euidentiam hñt: de quib' itelligit clamor. vñ fm Ambro. Pctm cū clamore: culpa cū libertate est: et iō iste collatōes int deum ⁊ abraā referēde sūt ad informatōem ipsi' abrae mō humano: ut cū dicit: Descendā ⁊ videbo pcipitatōnem iudicij. ꝯpesceret psertim q ad maiora crimina: que qꝫto acrius sūt puniēda: tāto vident tardi' credēda: ut in glo. Abraā aūt nō petiuit in hoc loco misericordiā simplr: sꝫ admixtā cū iusticia. vnde dicit: Absit a te ut occidas iustū cū impio ⁊c. et iō postqꝫ accessit ad numerum decē cessauit vltra petere: estimans qꝫ modicū qsi nihil reputat: ut dīc phs. ij. phy. Hiere. vero i psona dei more diuino loquit: cuius misericordia ē infinita: ut sic ēt ppter vnū tm pcend dicit esse qnqꝫ ceteris.

Replica correctoris ꝯ Burgen. fictorem.

IN ca. xviij. exponit postillator apparitōem factā abrae fm intētōem hebreorum ⁊ etiam doctorū catholicorum ad lrām multū sufficient et intelligibiliter: sed qr mysticā expōnem hic non tāgit: sed in ope suo morali Burgē. dicit eū supficialit facē: et facit longā digressionē: q tñ ad sensū lralem nō vī ptinē nam illū passū: Tres vidit ⁊ vnū adorauit. ēt exponit d trinitate psonarum ⁊ vnitate essentie p allegoriā. silr beat' Aug. ij. d trini. ca. v. ⁊ glo. ordi. vñ etsi i hac apparitione de' repñtabat ad lrām: ⁊ in eius psona fiebat locutio ministerio angelico in corpib' assumptis: abraā tñ pmo putabat eos eē hoies: quib' humanitatis impēdebat obsequia: sꝫ ex colloquio aliqd supra hoies excellentie habere eos ꝯcepit: utputa scire occultū: scire risū: ⁊ cera q ex littera trahi pñt: vñ nō dubitauit deū adeē. Hec ē snia beati Augu. xvj. de ciui. dei. ca. xviij. ⁊ magri histo. Pꝫ etiā in spāli ex gestis abrae ipm pmo nō intellexisse deū vel āgelos fuisse in hac apparitōe: queadmodū sentit Bur. h ꝯ postillatorē. nā stultum fuisset deo vel angel pedū corpalē exhibere loturā: nec min' stultū intelligētijs infatigabilib' deputare locū qetis post laborē: multūqꝫ irrōnabile imortalibus ppone cibū: q. n. cibo egēt imortales eē nō pñt: qd vidit Aristoteles in lumine nāli: ⁊ abraā nō dubitauit nec dubitare dbuit ex lumie fidei. Ex quib' manifestū est qꝫ pmū putabat eos hoies esse: ⁊ ptūc eis cultū dulie tñmō exhibuisse: sꝫ p colloquia mores ⁊ eorum ꝯdōnes: ⁊ deimiationes ꝯtinuo: didicit abraā angelos eos eē: ipmqꝫ deū repñtare: ido aliqñ loqbat eis plalr dicēs: Jccirco declinastis ad seruū vestrum: aliqñ singularit dicēs: Nūqd pdes iustū cū ipio: sicqꝫ exhibuit eis cultū hypdulie. sed si latrie recepit signatū p signo: repñtatū deū p repñtātib' āgel: quib' bñ pesatis soluūtur facilr ea q p Burgē. sūt adducta in ꝯriū. ⁋ Jn eodē ca. vbi postillator expones adoratōem abrae: dicit eā fuisse latriā: allegās ad hoc qꝫ i hebreo hī adonai: vbi nos habem' dñe: hoc vī Burgē. fingē qꝫ in hebreo. s. habeat adonai. nam Exo. vj. dī: Ego sū dñs q apparui abraam: isaac: ⁊ iacob: et nomē meū adonai nō indicaui eis. quō igit abraā vocasset dñm adonai: cū nomē illud nō fuit ei notū nec indicatū: et puto eū sepe sic fingē: qñ loquit d hebraica veritate: hoc tñ nō vrget: qr fm beatū Hiero. adonai nō est ppriū nomē: qr interptat dñs vel dñator q pñt ꝯuenire alijs qꝫ ei cui latria est adhibēda. Nec vꝫ instātia ad illud qd dicūt hebrei: vnū ex illis tribus apparuisse quasi alijs prestantiorē: quia dicit Burgl. qꝫ abraā dixit se seruū omniū trium. stat eni apparere regē cū quattuor vel qnqꝫ pncipib': inter quos rex apparet soléniorr: et tñ qs dicat se seruū omniū. sed in pncipali vī Burgē. implicare: allegat eni beatū Augl. qꝫ abraā arbitrabat eos hoies esse: sicut ⁊ verū est: ut pꝫ ex dictl in pcedenti. §. Et ibidē Burgē. dicit abraā deo latriā exhibuisse i pposito: qui singulariter de eis loquebat. Vñ arguit ꝯtra Bur. quia Abraam in eodem littere cōtextu loquebatur de eis pluraliter: igit nō exhibuit eis latriam a cōtrario sensu: igitur si exhibuit latriam: nō exhibuit latriā: que est implicatio. nec fortasse valet fugere ad mysteriū trinitatis personarum: quia hoc in veteri lege fuit valde velatū: quāuis multipliciter fuit sub velaminibus expressum. nec Abraam adhuc in hoc loco in eo mysterio forte plene fuit instructus. Quib' sic stantibus p Burgen. respondetur: qꝫ cū Abraam eos quos estimabat esse homines ex certis signis cognouit angelos esse: ⁊ ipos deum representare locutus est eis singulariter habendo respectum ad angelos representantes: ⁊ ita estimatione prima exhibuit illis duliam: ut vult postillator: sed posthac melius instructus ppter representatum: latriam exhibuit: ut vult Burgen. Et hunc intellectum videtur aperire idem Burgeñ. in additōne sequēti: vbi dicit qꝫ Abraam apprehendit in hoc loco deū verū sub ratōe deitatis: nō habito respectū ad distinctōem personarum. Sꝫ quid veritatis habeat hoc dcm Burgē. quo ad aliqua: aliū requirit tractatum. ⁋ Jn eodem caplo vbi postillator dic abraā vltra decem ñ descēdisse ⁊c. Bur. instat p illud Hiere. v. ca. Circuite vias hierusalē ⁊c. vbi fm qꝫ Bur. exponit: p vni' iusticia tm ꝯcedit venia toti cōitati: non ergo fuisset extraneū abraā petere p paucioribz qꝫ decē. hic dico qꝫ illum passū Hiere. alit postillator exponit ⁊ melius dicēs: qꝫ virū nō accipiat h p vnico tm: sed accipit singulare p plali: sicut Exo. viij. Uenit musca grauissima. i. multitudo muscarum Probat aūt suam expositionē ex eo: quia ibi erat Hieremias: baruth: ⁊ abdemelech ethiops: q iusti cōmemorantur de duobus primis dubiū non est. de tertio dī Hiere. xxxix. Aia tua erit tibi i salutē: qr in me habuisti fiduciā: ait dñs

Universidad de Deusto Biblioteca

At hūc locū dimittit burgeñ. intactū: nec valere vr̄ distictō burg. de modis loquēdi h̄ ⁊ ibi: diuino. s. ⁊ humano: quia vtrobiq̧ sūt q̄stiões nō decisiões. de⁹. n. pcit aliq̄n multi p pter paucos: aliq̄n aūt nō pcit ppter multos. na. iiij. Regū xviij. hr̄ quō nō pepcit samarie: sz totā afflixit fame ppter idolatriā: cū tñ saluati fuerant septē milia viroꝝ: q̄ nō curuauerāt genua sua añ Baal: ut pz. xix. ca. ibidē Sic ⁊ aliq̄do punit multos ppter vnum sic ppter pctm̄ dauid ut pz. ij. Re. vlti. q̄rū oium cās q̄rē nō ē pn̄tis ppositi. ¶ Ca. XIX.

Ueneruntq̧ duo angeli. Hic ɔñr describit Abrae exauditio q̄tū ad liberatōez ipsi⁹ loth: in q̄ sic pcedit: q2 pmo ponit destructōis sodome occasio: scd̄o ipsi⁹ Loth liberatio: ibi Jāq̧ ppe erāt ut effringerēt fores: tertio destructōis executio: ibi Igit dn̄s pluit sup sodomam: q̄rto incest⁹ ppetratio ibi Ascēditq̧ loth ō segor. Circa pmum sciendū: ꝙ lz pctā p̄terita demeruissēt sbuersionē sodomorū: tñ vltima occasio fuit ex nephario crimie: qd̄ volebant cū angelis in specie iuuenū apparētib⁹ exercere: qd̄ describit cū dr̄: a ¶ Ueuerūtq̧ duo āgeli sodomā ⁊c̄. vn⁹ ad sbuertendā patriā: alius ad liberand̄ loth ⁊ familiā. b Uespe. tñ. n. tardauerūt: ut viderēt si dn̄s pceret ire: ppter preces abrae: q2 erāt āgeli boni. c ¶ Sedēte loth ⁊c̄. Dicūt h̄ hebrei: ꝙ illa die sederat tanꝙ pncipalis int̄ iudices q̄ tūc tpis sedebāt ad iudicand̄ in porta ciuitatis: sed istud nō ɔsonat lr̄e sequēti infra eodē ca. vbi dr̄ ipsi loth: Ingressus es ut aduena: nunq̄d ut iudices? q̄si dicat nō: ⁊ iō meli⁹ dr̄: ꝙ in domo abraā didicerat hospitalitatē: ⁊ iō circa vesperā venēat ad portā ciuitatis: ut videret si venirēt pegrini ⁊ eos ducēt ad domū suā: ⁊ iō sbdit: d Qui cū vidisset eos. s. i spē viroꝝ. e ¶ Surrexit ⁊ iuit obuiā eis. credēs eos esse hoīnes peregrinos. f Adorauitq̧. adoratōe dulie: ut facili⁹ inclinaret eos ad declinand̄ i domū suā. sequit: g ¶ Qui dixerūt minime. videt ꝙ mētiti sint angeli: q2 intēdebāt ad domū eius declinare. dicend̄ ꝙ nō: q2 lz intenderēt finalit̄ illuc ire: tñ nō intendebāt imediate ire: ad petitōem pmā ipsius loth: ut p hoc declararet magis pietas ipsi⁹: ⁊ daret aliis exemplū hospitalitatis: iō sequit: h Compulit illos oppido. i. valde: ⁊ tūc acq̄euerūt. sil'r hr̄ Luce vlti. de duobus discipulis euntibus in emaus: cū quib⁹ dn̄s erat in spē pegrini: ⁊ finxit se longi⁹ ire. Et cū sbdit: ꝙ coegerūt eū ⁊ remāsit cū illis. ex q̄ pz: ꝙ ad simplicē inuitatōem nō remāsit cū eis Et ex istis locis ⁊ silibus hr̄ ꝙ peregrini nō solū sunt inuitādi ad hospitiū supficialit̄ ⁊ leuit̄: sed cū instātia magna. i ¶ Coxit açima ⁊c̄. Ex hoc loco dicūt hebrei: ꝙ tps erat paschale: in q̄ pcipit in lege: ꝙ iudei comedāt açimos panes septē dieb⁹: ⁊ ꝙ loth istā obseruatōnem didicerat in domo abrae: sic. n. aliq̄ alia ceremonialia añ datōez legis obseruabant: ut de circūcisione dcm̄ est ca. xvij. Et de obseruatōne

Ueneruntq̧ duo āge- XIX li sodomā uespē sedēte loth in forib⁹ ciuitatis. Qui cuz vidisset eos surrexit et iuit obuiā eis: adorauitq̧ pn⁹ i t'rā: ⁊ dixit: Obsecro dn̄i: declinate in domū pueri vr̄i: ⁊ manete ibi. Lauate pedes vr̄os: ⁊ mane pficiscemini in viā urā. Qui dixerunt: Minime: sed i platea manebim⁹. Compulit illos oppido ut diuerterent ad eū. Ingressisq̧ domū eius fecit cōuiuiū: coxit açima: ⁊ comederūt. Prius aūt q̄z irent cubitum: viri ciuitatis vallauerūt domū illi⁹ a puero vsq̧ ad senem. ōis ppl's sil'. Uocaueruntq̧ loth: ⁊ dixerunt ei: Ubi sūt viri q̄ itroierunt ad te nocte? Educ illos huc ut cognoscam⁹ eos. Egress⁹ ad eos loth post tergū accludēs ostiuz ait: Nolite q̄so frēs mei nolite malū hoc facere: Habeo duas filias q̄ necdū cognouerūt viꝝ. educā eas ad vos: et abutimini eis sicut vob placuerit: dūmō viris istis nihil mali faciatis: q2 igressi sūt sub vmbra culmis mei. At illi dixerūt: Recede illuc. Et rursus. Ingressus es inquiūt vt aduena nūq̄d ut iudices? Te ergo ipsum magis q̄m hos affligem⁹. Uimq̧ faciebāt loth vehementissime

sabbati ca. ij. ita dicūt h̄ de obseruatōe paschali: sz h⁹ vr̄ falsū: q2 Exo. xij. vbi agit de exitu filioꝝ isr'l de egypto dr̄ ꝙ exierūt nocte paschali. Et cā q̄re tūc comederūt panes açimos assignat: q2 nō poterāt tūc aliq̄d fermētare eo ꝙ egyptij cogebāt eos exire: ex q̄ manifeste pz: ꝙ non habebant açima comedē ex aliqua obseruatōe pus istituta: sed ex hoc ꝙ in illo exitu fuerūt coacti vti açimis: institutū ē ut decetero i solēnitate paschali açimis vterent in memoriā sui exitus de egypto. h⁹ etiā vr̄ ex noie pasche: qd̄ trāsit⁹ interptat: eo ꝙ illa nocte angelus dn̄i trāsijt p Egyptū: egyptios pcutiēs: ⁊ filios israel saluās: ⁊ q2 ead̄ nocte filij isr'l icepērūt exire ō egypto se disponēdo ad exeūdū i māe ut vid̄bit exo. xiij ut trāsirēt ad t'rā pmissiōis: ppter qd̄ nō vr̄ ꝙ antea esset aliq̄ obseruātia paschal: ⁊ iō q̄n dr̄: Coxit açima. hoc est: q2 tales panes cito pñt fieri hospitib⁹ aduenientibus. sequit: k Omnis ppl's sil'. Synecdoche ē locutio: sic dr̄: tota ciuitas currit ad tale spectaculū: lz aliq̄n maior ps remaneat. nō. n. est verisile ꝙ tot⁹ ppl's vnius ciuitatis esset circa domū loth. l ¶ Educ eos ⁊c̄. concubitu nephario. m Egressus ad eos loth post ⁊c̄. ne intrarent domum eius: ⁊ impeterent hospites quos adhuc credebat esse homines. n ¶ Habeo duas filias ⁊c̄. Hoc dixit ut euitaretur maius malum: scilicet viciū cōtra naturā: ⁊ violentia hospitū suorum: de iure eniz naturali est cōseruare hospites: et patet littera. Hic querendū est: vtrum Loth peccauit offerendo filias illis luxoriosis: et videtur ꝙ nō: quia de duobus malis minus malum est eligendū: sed maius malū est viciū contra naturam ꝙ defloratio virginum per stuprum: ergo ⁊c̄. Item Moyses permisit dare libelluz repudij: quod erat illicitū: s'm ꝙ dicit saluator Matth. xix. Ad duriciā cordis vestri ⁊c̄. Et hoc ad euitand̄ maius malū: scz vxoricidiū. vnde dicit glo. ibidē: Permissū ē eis ut vxores dimitterēt: ne eas occiderēt: ⁊ tñ Moyses scūs fuit: nec i hoc peccauit: ergo ⁊ ipse loth potuit ɔcedere filias suas ad euitand̄ viciū ɔtra naturā ⁊ violentiā hospitū suorum. Item licite pmittunt meretrices in ciuitatibus ne omnia turbent libidinib⁹: s'm Aug. Cōtrariū videt p dictum Augustini: ꝙ loth turbat⁹ dixit hoc: q2 tales cōmutatiões nō sunt faciende. Dicend̄ ꝙ illicitū fuit sibi ɔcedē abusū filiaꝝ suaꝝ: charitas. n. ē ordinata: ⁊ iō nll's dz ɔmittē aliq̄d inordinatū q̄ ad se: ut pcaueat maiori pctō alteri⁹. vn̄ s'm Aug. libro ɔ mendaciū: etiā ad pcauend̄ homicidiū: nō est mentiend̄. loth aūt nō potuit offerre filias suas mō pdcō: q2n ɔsētiret in re qd̄ erat pctm̄ de genere: nō solū vēiale sic mēdaciuz officiosum

sed etiā mortale: tñ exonerat⁹ fuit a tāto: ⁊ si non a toto: tū rōne pturbatōis menti in q̄ erat: tū q2 vicio pessimo in suis ɔciuib⁹: ⁊ violētie in suis hospitib⁹ occurrere intendebat. Ad pmū in ɔriū dicend̄: ꝙ veꝝ est in corpalibus: sz ꝙ hō faciat pctm̄ q̄dcunq̧ minimū ad euitand̄ maius in alio: nō est licitū: nō. n. facienda sunt mala ut veniāt bōa: sz ꝙ dic Apl's. Ad scdm̄ dicūt aliq̄: ꝙ moyses nō cōcessit ex se: q2 peccasset: sz ex aucte dn̄i: q̄ pōt mrionium ɔiungē ⁊ dissoluere: put sibi placet. Nec illi q̄ sic vxores dimittebāt peccabant: q̄tuz erat ex ipsa dimissiōe: sic nec filij isr'l peccauerūt spoliando egyptios aucte dn̄i: q̄ potest put vult vni auferre ⁊ alri dare. poterat tñ esse pctm̄ in dimittētib⁹ ex alia cā: scz si iniuste odiebāt vxores vel h⁹modi. sed hoc dictuz nō vr̄ ɔsonū vbo saluatoris Matthei. xix. ⁊ Mar. x. ꝙ si q̄s dimiserit vxorez nisi ob fornicatiōez ⁊ aliaz duxerit mechat ⁊ q̄ dimissam duxerit mechat: qd̄ nō esset verum si pmū mrioniū esset dissolutū: ⁊ iō alr̄ pōt dici: ꝙ repudiū vxoris fuit pmissū: q2 nō puniebat in lege: nō p hoc ꝙ foret licitum sic dare ad vsurā extraneo: ut hr̄ Deut. xxiij. vbi de h⁹ pleni⁹ dicet. Ad tertiū dicend̄ ꝙ lex hūana pmittit meretrices inq̄tū nō punit talē fornicatōem: q2 nō pōt oia punire: sed aliq̄ rōnabilr̄ dimittit dei iudicio punienda nō tñ licitū est legislatori ad meretriciū vel fornicatiōez inducere etiā p maiori malo vitādo. Qd̄ autē iducit ꝙ de iure nāli est ɔseruare hospites suos ⁊c̄. Dicend̄ ꝙ q̄libet tenet hospites tueri inq̄tū pōt p modū licitū: nō tñ dz peccare ad eoꝝ tuitōem ppter ordinē charitatis: ut dcm̄ est. o ¶ Jāq̧ ppe ⁊c̄. Hic inponit ipsi⁹ loth liberatio: q2 violētia sup ipm increscebat. p Et ecce miserūt ⁊c̄. i. angeli: q2 tps erat ut ōnderet ptātē āgelicā. q ¶ Et introduxerūt ad se loth. mal' gratib⁹ omniū q̄ erāt circa domū. r Et eos ⁊c̄. In talr̄ ꝙ nihil viderēt: sz q2 nō videbāt ea q̄ q̄rebāt ⁊ volebant vidē: ⁊ vocat tal' cecitas acrisia: ab a qd̄ est sine: ⁊ crisis qd̄ ē iudiciū: ⁊ talit̄ pcussi fuerūt illi q̄ q̄rebāt helisēū: ut hr̄. iiij. Re. vj. ca. s ¶ Dixerūt aūt ad loth. reuelātes ei ꝙ essēt āgeli missi ad destruend̄ ciuitatē: ppter ppl'i iniq̄tatez. t Habes hic ⁊c̄. Ex hoc dicūt hebrei: ꝙ Loth hēbat

Jāq̧ prope erat vt effringerēt fores: et ecce miserūt manū viri: ⁊ introduxerūt ad se loth: clauserūtq̧ ostiuz: et eos q̄ foris erant pcusserūt cecitate: a minimo vsq̧ ad maximū: ita vt ostiū iuenire nō possent. Dixerunt autem ad loth: Habes hic quēpiā tuoꝝ generꝝ aut filios aut filias. Oēs q̄ tui sūt educ de urbe hac. Delebimus. n. locū istū: eo ꝙ icreuerit clamor eoꝝ corā domino: q̄ misit nos ut pdam⁹ illos. Egress⁹ itaq̧ loth: locutus est ad generos suos q̄ accepturi erāt filias ei⁹: ⁊ dixit: Surgite ⁊ egredimini ō loco isto: q2 delebit dn̄s ciuitatē hāc. Et visus ē eis q̄i ludēs loq. Cūq̧ esset mane cogebāt eū āgeli dicētes: Surge tolle vxorem tuā ⁊ duas filias q̄s habes ne ⁊ tu pit peas i scelē ciuitatis. Dissimulāte illo app̄henderunt manum eius ⁊ manum vxoris ac duarūz filiaruz eius: eo ꝙ parceret dn̄s illi: eduxerūtq̧ eum ⁊ posuerūt ex̄ ciuitatē: ibiq̧ locuti sūt ad eū dicētes: Salua aiaz tuā. Noli respicē p⁹ tergū: nec stes i oī circa regiōe: sed i mōte saluum te fac ne ⁊ tu sil' peas. Dixitq̧ loth ad eos: Queso domine mi: q2 iuenit seru⁹ tu⁹ grāz corā te: et magnificasti glīaz tuā ⁊ misericordiā fecisti mecum ut saluares aīam meam: nec possū i mōte saluari: ne forte apphendat me malum ⁊ moriar. Est ciuitas hic iuxto ad quam possum fugere parua: ⁊ saluabor in ea. Nunquid non modica est ⁊ viuet aīa mea? Dixitq̧ ad eū: Ecce etiā in hoc suscepi preces tuas: ut non subuertam vrbē p qua locut⁹ es. Festina ⁊ saluare ibi: q2 nō potero facē q̄cq̄z donec igrediar illuc. Iccirco vocatū

duas filias maritatas in ciuitate: q̄ꝝ filij h̄ filij loth vocāt. Sz hoc nō vr̄ veꝝ: q2 infra dr̄ ꝙ loth iuit ad generos suos q̄ accepturi erāt filias suas: ut saluaret eos: ⁊ mlto forti⁹ si habuisset i ciuitate filias maritates ⁊ nepotes citius iuisset ad saluand̄ eos. cetera patēt vsq̧ ibi: v ¶ Et visus ⁊c̄. i. irrisorie. volebat eniz dn̄s ꝙ pirēt cū alijs: p istos designant peruersi ⁊ in pctis obstinati: q̄ q̄n audiūt ɔminatōes de districtiōe iudicij futuri reputant q̄si truphā. x Cūq̧ essz mane. tota. n. nocte fuerūt depcat⁹ in orone p ppl'i liberatōe. y ¶ Cogebāt eū āgeli. volētes diuinū mādatū exequi. z Dissimulāte aūt illo. q2 sp retardabat q̄rēs misericordiā dei sup ppl'm. sequitur: a ¶ Salua aiam tuā ac si dicerēt: sufficiat tibi saluare vitā tuaz ⁊ illoꝝ q̄ tecum sunt b Noli respicē ⁊c̄. p inordinatū affectū ad ea q̄ remanēt in ciuitate: q2 hoc eēt ɔ diuinā iusticiā quā tibi annūciauimus. c ¶ Nec stes ⁊c̄. q2 a venerāt ad sbuertendū cū sodoma q̄tuor alias ciuitates: ⁊ etiā spaciū intmedium. d Sz in mōte ⁊c̄. hebrei dicūt: In mōte. idest ppe abraam eo ꝙ eius pcib⁹ loth saluabat. Alij expositores dicūt: In mōte ppinq̄ ciuitati sodome: q2 dn̄s volebat destruere vallē in q̄ erāt pdicte ciuitates. f ¶ Dixitq̧ loth ⁊c̄. lz eni loquerēt duob⁹ angelis: tñ direxit sermonē suū ad illū q̄ venerat ad saluand̄ ipm. g Nec possū in mōte saluari. s'm expōnē hebreoꝝ. h ¶ In mōte. i. ppe abraā q̄ tūc manebat i mōte: magis tñ remoto a sodoma ꝙ mons ille de q̄ loquunt alij expositores. timebat. n. loth s'm expōnem hebreoꝝ ne si veniret iuxta abraā q̄ erat scūs: eius ipfectio magis appareret ⁊ a deo puniret: q̄ tñ de sodomis saluabat: in q̄ꝝ ɔpatōne iustus erat. sil'r hr̄. iij. Reg. xvij. de muliere sareptana: q̄ dixit ad Heliā: Ingressus es ad me ut recordarent iniq̄tates mee: ⁊ interficēs filiū meū. Alij expositores dicūt: ꝙ Loth dixit hoc: eo ꝙ mons ille ppinqu⁹ erat sodome: ⁊ timebat ne sbuersa ciuitate mōs rueret. vel q2 erat senex: timebat ne frig⁹ ipm app̄hēderet ibi ⁊ infirmaret: ⁊ iō petit p alio loco i Est ciuitas h̄ ⁊c̄. ac si dicat modic⁹ est ibi ppl's: ⁊ p ɔñs iniq̄tates eius nō sunt tāte sicut aliaꝝ q̄ttuor: ppter quod facili⁹ pōt pci illi ciuitati. k ¶ Et saluabor in ea. qd̄ et cōcessū ē ei: et pz. seq̄t: l Festina ⁊c̄. sic petisti. m ¶ Quia nō ⁊c̄. H⁹ āt dixit āgel⁹ q̄ erat missus ad sbuertēd̄: sciebat. n. volūtatē dn̄i ō liberatiōe loth ɔ quā vēire nō poterat nec volebat. n Iccirco ⁊c̄. i. pua: pp vbū loth q̄ dixerat: Nū

Universidad de Deusto Biblioteca

quid nõ modica est ⁊c̃. sequit̃. o Igit̃ dñs pluit. Hic põi
tur ſubuerſiõis executio: ⁊ q2 pena dꝫ ꝯrñdẽ pctõ: iõ ſbdit:
p ¶ Ignẽ ⁊ ſulphur. Ignis. n. ſulphure⁹ hꝫ ardorẽ ⁊ fetorẽ
ad ſignificandũ viciũ ſodomoꝝ: cuiuſmodi eſt viciũ ꝯ nãm
qõ fetet vilitate: ⁊ ardet ꝯcupie feruore. q Et ſubuertit
ciuitates has ⁊c̃.]ꝑ mi
niſteriũ angeli. Dicũt
eni hebrei: ꝙ ille q̃ttu
or ciuitates erãt ſitua
te ſup rupẽ vnã: ⁊ an
gelus ſbuertit rupẽ il
laꝫ: ⁊ ꝑ ꝯñs ciuitates
deſup ſituatas. Alij
expoſitores dicunt:
Subuertit. i. deſtru
xit igne ſulphureo p̃
dcõ. r ¶ Reſpiciẽſq3
⁊c̃.]inordiato affectu
ꝯ p̃ceptum ãgeli.
s Uerſa eſt ⁊c̃.]Di
cũt aũt hebrei: ꝙ hoc
fuit q̃a nocte p̃cedẽti
peccauerat in ſale: ut
ſic pena corrñdẽt pec
cato: petẽti eniꝫ loth
ſal ꝓ cõdimento cibi
angeloꝝ q̃s hoĩes cre
debat ipſa renuit ap
portare: q2 ẽm modũ
ſodomoꝝ int̃ q̃s hita
bat: affcꝫ ad hoſpites
nõ hẽbat. Nr̃i aũt ex
poſitores dicũt: ꝙ fa
ctũ ſit i figura. ſal eni
ꝯdimentũ ẽ ciborum
et iõ vxor loth reſpi
ciẽs retro verſa eſt in
ſtatuã ſalis: q2 punitõ
eius dat ꝯdimentum
ſapiẽ penitẽtib⁹: ne ad
p̃ſtina pctã reuertant̃
ꝓpter qõ ⁊ ipſe dñs
dixit Luce. xvij. Me
mores eſtote vxoris
loth. et iſta expõ licet
myſtica videat̃: põt tñ dici lr̃alis: pphe. n. ſci q̃ pphabãt ſpi
ritu dñi: aliq̃n pphabãt vbis: ſic Hiere. deſtructiõeꝫ p̃dixit
ciuitati hieruſalẽ: Hiere. xxxv. Aliq̃n aũt pphabãt fcis: ſic
idẽ Hiere. poſuit catenas ligneas in collo ſuo: Hiere. xxvij
ad deſignandũ: ꝙ ſic ducerent̃ catenati in babylonẽ. et eõd
mõ dicendõ: ꝙ ipſe dñs cu⁹ ſpũ locuti ſũt pphe: aliq̃n inſinu
at futura vbis: ut pꝫ q̃ſi inumerabilib⁹ exẽplis in ſcriptura
aliq̃n factl: ſic in h⁹ loco de vxore loth: ⁊ in plrib⁹ alijs.
t ¶ Abraã ãt ⁊c̃.]mot⁹ pietate ut videt̃ q̃d fcm̃ eſſꝫ circa re
gionẽ illã: ꝓ q̃ die p̃cedẽti dñꝫ rogauerat. v Uiditq3 a
ſcẽdẽtẽ ⁊c̃.]. i. q̃ſi fornacl in q̃ coquunt̃ lapides ꝓ calce faciẽ
da. ſequit̃: x ¶ Recordat⁹ eſt ⁊c̃.]Ex q̃ pꝫ ꝙ loth nõ ſoluꝫ
fuit liberat⁹ ꝑ iuſticia ſua: ſꝫ p̃ncipalr̃ ꝑ p̃cib⁹ abrae. y A
ſcẽditq3 ⁊c̃.]Hic ꝯñter deſcribit̃ inceſtus ipſi⁹ loth. Uidens
eni ciuitates q̃ttuor que erãt in valle ſbuerſas: vidẽs etiam
montẽ de cu⁹ ſbuerſiõe timuerat: timuit ne ſegor que erat
in valle ſbuerteret̃: iõ aſcẽdit in montẽ cũ duab⁹ filiab⁹ ſuis
ciuitas etiã ſegor p⁹ eius receſſũ ſbuerſa eſt: ſic ꝓpter eũ fue
rat ſaluata ad tp̃s. z ¶ Dixitq3 maior ⁊c̃.]ac ſi diceret ci
to i eo deficiet vt⁹ generãdi: vel forſitã moriet̃. a Et nul
lus viroꝝ ⁊c̃.]credebãt eni ꝙ ſicut ꝑ diluuiũ oẽs mortui
fuerãt excepto Noe: ⁊ q̃ cũ eo erant in arca: ita mortui
eſſent oẽs gnãlr̃ ꝑ p̃dcm̃ incẽdiũ: maxime q2 audierant
a p̃re mũdũ perituꝝ incẽdio in futuro: ſic perierat ꝑ diluui
um de p̃terito: ⁊ iõ habuerũt piã intẽtõem. ſ. ꝯſeruatio
nẽ generl hũani: lꝫ malo mõ ad h⁹ vellẽt venire. ſ. ꝑ ince
ſtũ cũ p̃re: qõ fuit
illicitũ ⁊ deteſta
bile. b ¶ Ueni
inebriem⁹ ⁊c̃.]Di
cũt hebrei: ꝙ iſtõ
fcm̃ eſt a deo i ſpe
lũca miraculoſe,
ut ꝑ hoc fieret ꝓ
creatio duoꝝ po
puloꝝ. ſ. moabi
taꝝ et ãmonitaꝝ.
Sꝫ hoc pꝫ falſuꝫ
ꝙ de⁹ faceret mi
raculũ ad ꝓcurã
dũ inceſtũ: ⁊ ideo
alit̃ dĩ: ꝙ in prin
cipio noctis ãgeli
dixerunt loth et
familie ſue ꝙ de
ſtruenda erat ci
uitas ⁊ ꝙ exirent
qõ patet ex predi
ctis: ⁊ tamen non
exiuerunt iñ vſq3
mane: ⁊ ſic per to
tã nocteꝫ ſe potu
erunt ad exitũ p̃
parare: propt̃ qõ
ꝓbabile eſt ꝙ põ
tauerũt ſecum vi
ctualia: que pote
rãt habere in ꝓm
ptu: inter q̃ magl
reputantur panis
⁊ vinum. Dicunt
enim aliqui ꝙ fi
lie loth in illo vi
no miſcuerũt ali
qua alia: que ha
bebant virtutem
inebriandi ⁊ prouocandi ad coitum ignorante patre. ſe
quitur: c At ille nõ ſenſit ⁊c̃. Dicunt hebrei ⁊ vide
tur verum: ꝙ impoſſibile eſt ipſuꝫ loth cognouiſſe car
naliter mulierem: ⁊ maxime virginẽ: quales erant filie
ſue: ut ſupra dictum eſt in hoc capitulo: ⁊ nõ aduertere
de concubitu cum muliere: et ideo dicunt: ꝙ loth euigi
lãs de nocte bene aduertit mulierꝫ iuxta ſe: ⁊ ꝙ cogno
uit eã carnaliter: ſed ꝙ eſſet filia ſua forſitan ignorauit
quia calefactus vino non recoluit ꝙ vxor ſua eſſet mor
tua: et ideo credebat ſe eſſe cum ea: ſed per hoc loth to
taliter non excuſatur: quia in craſtino non cauet ſibi de
ſimili: et ꝓpter predicta ſcriptura nõ dicit: ꝙ loth non
ſenſit quando cognouit mulierem vel filiam: ſed ꝙ nõ
ſenſit: d ¶ Quando accubuit filia. i. quando lectũ in
trauit cum eo. e Nec q̃n ſurrexit. i. q̃n exiuit lectum
iuxta eũ: q2 ipſo dormiẽte itrauit: ⁊ p⁹ impgnatiõeꝫ p̃re
iteꝝ dormiẽte exiuit: ⁊ eõd mõ dicẽdũ ẽ d alia filia: ⁊ ſic
pꝫ lr̃a vſq3 ibi: f ¶ Pepitq3 ⁊c̃.]. i. ex p̃re. Ex q̃ pꝫ ꝙ ipa
iuerecũda fuit: q2 p̃pitudinẽ quã opata fuerat cũ p̃re ex
poſuit ⁊ reuelauit in noie filij: oñdens ꝙ ex p̃re ſuo con
cepat. g Minor quoq3 pepit ⁊c̃.]iſta fuit hõeſtior

ẽ nomẽ vrbis illius ſegor.]
Sol egreſſ⁹ ẽ ſup t̃rã: ⁊ loth
igreſſus ẽ ſegor. Igitur dñs
pluit ſup ſodomã ⁊ gomor
rã ſulphur et ignẽꝫ a dño
d celo: ⁊ ſubuertit ciuitates
has: ⁊ oẽm circa regionẽ:]
vniuerſos habitatores vr
biũ: ⁊ cũcta t̃re virẽtia. Re
ſpiciẽſq3 vxor ei⁹ p⁹ ſe]vei ſã
eſt in ſtatuã ſalis.] Abraaꝫ
aũt ꝯſurgẽs mane]vbi ſtete
rat p̃us cũ dño: intuit⁹ ẽ ſo
domã ⁊ gomorrã ⁊ vniũſã
terrã regiõis illi⁹. Uiditq3
aſcẽdẽtẽ fauillã de terra q̃ſi
fornacis fumũ.]Cũ eni ſb
uerteret dñs ciuitates regi
onis illi⁹: recordat⁹ ẽ abrae]
⁊ liberauit loth de ſubuer
ſiõe vrbiũ in qb⁹ habitaue
rat. Aſcenditq3 loth de ſe
gor] ⁊ mãſit in monte: due
quoq3 filie ei⁹ cũ eo. Timu
erat eniꝫ manere in ſegor.
Et mãſit in ſpelũca ipſe et
due filie ei⁹ cũ eo. Dixitq3
maior ad minorẽ: Pat nr̃
ſenex eſt:]et nllus viroꝝ re
mãſit in t̃ra q poſſit igredi
ad nos]iuxta morẽ vniuer
ſe t̃re. Ueni inebriem⁹ eum
vino:]dormiamuſq3 cũ eo
ut ſeruare poſſim⁹ ex patre
nr̃o ſemẽ. Dederũt itaq3 pa
tri ſuo bibere vinũ nocte il
la. Et ingreſſa ẽ maior: dor
miuitq3 cũ p̃re. At illẽ non
ſenſit: nec q̃n accubuit filia
nec q̃n ſurrexit. Altã quo
q3 die dixit maior ad mio
rẽ: Ecce dormiui heri cum
patre meo. Demus ei bibẽ
vinũ et hac nocte ⁊ dormi
es cũ eo: ut ſaluem⁹ ſemẽ d
patre nr̃o. Dederũtq3 etiã
⁊ illa nocte patri ſuo bibe
re vinũ. Ingreſſaq3 minor
filia dormiuit cũ eo. Et nec
quidẽ tũc ſenſit q̃n ꝯcubue
rit: vel q̃n illa ſurrexit. Cõ
perũt ergo due filie loth d
patre ſuo. Pepitq3 ma
ior filium: ⁊ vocauit nomẽ
eius moab.]Ipſe eſt pater
moabitarum vſq3 in p̃ñteꝫ
diẽ. Minor quoq3 pepit fi
liũ: ⁊ vocauit nom ei⁹ ãmõ]

quia in noie filij ſui: nõ exp̃miẽ inceſt⁹ eius: de pplo eniꝫ
ſuo poterat mulier ꝯcipere licite: ſicut pꝫ de ſara: q̃ ꝯce
pit de abraã q̃ erat auũculus eius.
In ca. xix. vbi dĩ in poſtilla: Ex quo patꝫ ꝙ ad ſim
plicem ⁊c̃.

¶ Additio prima.

Notandum
ꝙ angeli in
uitati ab abraaꝫ
ad p̃mã inuitatõ
nem acq̃euerunt
ut pꝫ ſupra. xviij
ca. vbi ad p̃mam
petitõeꝫ abrae an
geli dixerũt: fac ut
locut⁹ es: inuitati
tñ a loth nõ acq̃e
uerũt: niſi ad ma
gnã inſtãtiã ⁊ q̃ſi
cõpulſũ: vñ dicit
ibi: Cõpulit eos
⁊c̃. Ex quo dicũt
quidã hebreoꝝ expoſitores ⁊ vĩ rõnabile: ꝙ ex hoc dat̃
doctrina hoĩbus: ut cũ inuitant̃ a viris magne auctori
tatis nõ debent ſe retrahẽ: ſꝫ acq̃eſcẽ ſtatim ꝓpter eoꝝ
reuerentiã: ſicut angeli fecerũt abrae: cũ aũt inuitantur
ab hoĩb⁹ mediocris ſeu modice auctis: non debent ſta
tim acceptare inuitatõem ſeu ꝯuiuiũ: ſed aliq̃lr ſe retra
here ne leues videant̃: ſicut angeli fecerũt cũ loth.
In eodẽ ca. xix. vbi dĩ in poſtilla: Oĩs ppl's ſil'. hyper
bolica eſt locutio ⁊c̃.

¶ Additio. ij.

Iſte paſſus nõ vĩ exponẽdus hypbolice: nõ eniꝫ
dĩ hic ſolũ: ꝙ tota ciuitas ſeu viri ciuitatis valla
uerũt domos loth: ſꝫ ſup hoc addit a puero vſq3 ad ſe
nẽ. et adhuc vltra dicit: Oĩs ppl's ſil'. vnde dat̃ intelligi
ꝙ oẽs fuerãt ibi ꝓprie loquẽdo. nec dꝫ ꝑ nõ veriſimili
reputari: ꝙ ppl's valde numeroſus ſit circa vnũ domũ
vel caſtrũ: q2 dato ꝙ nõ oẽs ſint ꝓpe: ſꝫ aliqui ꝓpe ſint
⁊ aliqui remote: oẽs tñ ſunt circa caſtrũ qui longe vel
ꝓpe circũdãt: ⁊ intẽdũt eũ vallare: que q̃dẽ ꝯſideratio
in hoc loco nõ eſt ſine myſterio. dixerat. n. dñs abrae ſu
pra. xviij. ca. Deſcendã ⁊ videbo vtꝝ clamor ⁊c̃. vbi de
us loquẽs more hũano: ut dictũ eſt: oñdit ꝙ volebat ſe
hẽre in hoc facto ſodomoꝝ ad modũ volentl aliq̃d ex
piri vel tẽtare: ſupra qõ fuit ꝯceſſũ a deo: ꝙ ſi inuẽti fu
iſſent decẽ iuſti ꝙ nõ delerent̃: ut ibidẽ. Nũc aũt in ꝓſe
cutiõe facti ſcriptura nos docet ꝙ nõ ſolũ nõ erant ibi
decẽ iuſti: ſed nec vnus p̃ter loth: et iõ exp̃mit̃ in lr̃a: ꝙ
a puero vſq3 ad ſenem: oĩs ppl's fuit in illo facinore. q.
d. de⁹ fidelr̃ ſe habuit cũ abraã: q2 nõ exercuit vltioneꝫ
ſuã in ſodomitis donec ꝑ angelos ſuos repertũ fuit: ꝙ
oẽs ſil' a puero vſq3 ad ſenẽ nullis iuſtis ꝯueniebant in
crimine. vñ Ambro. in li. de abraã: Audi ſcripturaꝫ te
ſtificantẽ: circũdederũt domũ ab infãte vſq3 ad ſenẽ to
tus ppl's: penit⁹ nulla etas erat culpe imunis ⁊c̃.
In eodẽ ca. xix. vbi dĩ in poſtilla: Sꝫ hoc dcm̃ non
vĩ ꝯſonũ vbo ſaluatoris: Matth. xix. dicentis: Qui ſicq̃s
dimiſerit vxorẽ: ⁊ aliã duxerit mechat̃ ⁊c̃.

¶ Additio. iij.

In additiõe ſup Matth. xix. d hac mã tractat̃ ſati
plene: ⁊ ẽt infra i Deu. xxiiij. dño ꝯcedẽte tractabit̃
ibi. n. ꝓpri⁹ eſt loc⁹ de hoc inquirendus: ⁊ ideo ad p̃ſens
relinquo.

¶ Replica correctorij ꝯ burgenſem.

In ca. xix. vbi poſtillator dicit eẽ hypbole cuꝫ dĩ
Oĩs populus circuibat domũ loth ⁊c̃. Burgeñ. ſe
opponit dicens: ꝓprie debere intelligi: q2 oẽs ꝓpe erãt
ibi ſicut p̃ticipes in crimine: ⁊ ſolus loth iuſtus ibi rep
tus eſt. ſed h⁹ Burgeñ. expoſitio ſimplr̃ eſt falſa: pueris eni
p̃cepti nõ capacibus ẽm beatũ Aug. xxi. de ciui. dei ca. xvi
illud facinus imputari non põt. Si. n. ꝓprie intelligi debet
ſicut vult Burgeñ. mulieres ſunt de populo: ⁊ ſic oportuit
omnes vtriuſq3 ſexus adeẽ: imo ⁊ vagiẽtes in cunabul: q̃a
ſequit̃ in lr̃a: eos q̃ fo
ris erãt ꝑcuſſerunt ce
citate a minimo vſq3
ad maximuꝫ. Eſt igit̃
hypbole: ⁊ qõ dicit̃ a
puero vſq3 ad ſenem
oportet accipi excluſi
ue nõ incluſiue ꝓpter
predicta. nec valet ar
gumẽtũ burgẽ. q2 ſo
lus loth fuit iuſt⁹: igr̃
oẽs alij fuiſſent ibi in
obſidione ⁊ ſic filie
loth ⁊ vxor e⁹ cũ alijs
fuiſſẽt p̃ticipes in cri
mie ⁊ ſocietate in ob
ſidione: qõ falſũ eſt ⁊ ꝯ lr̃aꝫ. ſtat eni ibi neminẽ preter loth
iuſtũ fuiſſe: ⁊ tñ i illo crimie nõ p̃ticipaſſe. et illud bti Am
bro. ꝑ Burg. allegatũ: ꝙ ibi nulla etas erat culpe immunis
itelligi dꝫ de etate p̃cepti capace ẽm btm̃ aug. vbi ſupra. vl
dicat̃ ꝙ loquit̃ de peccato originali q̃ etiaꝫ oẽs pueri vnius
diei obnoxij fuerunt.

idest fili⁹ ppli mei. Ipſe eſt
pater ãmonitaruꝫ vſq3 ho
die.

Caplm. XX.

Profect⁹ inde abraã in
t̃ra auſtralẽ: habitauit
int̃ cades ⁊ ſur: ⁊ pegrinat⁹
ẽ i geraris. Dixitq3 dẽ ſara
vxore ſua: ſoror mea eſt.]
Miſit ẽrgo abimelech rex
gerare: ⁊ tulit eã.]Uenit ãt
de⁹ ad abimelech ꝑ ſõniuꝫ
nocte: ⁊ ait illi: En morierl
ꝓp mulierẽ quã tuliſti. Hꝫ
. n. virũ. Abimelech vo nõ
tetigerat eã. Et ait: Dñe nũ
gentẽ ignorãtẽ ⁊ iuſtã intẽ
cies: None ipſe dixit mihi
ſoror mea eſt: ⁊ ipſa ait: fra
ter meus eſt: In ſimplicita
te cordis mei]et mundicia

¶ Capitulum. XX.

Profect⁹ inde abraam. Hic oñdit̃ qualr̃ abraam ut ꝑ
ficiens ſe habuit ad ꝓpriã domũ: et p̃mo reſpcũ vxo
ris: ſcdõ reſpcũ ꝓlis. xxi. ca. Circa p̃mũ ſic ꝓcedit: q2 circa
vxorẽ abrae deſcribit̃ culpa ſblatõis: ſcdõ pena correptiõis
ibi Uenit aũt deus ad abimelech. tertio ſatiſfactio trãſgreſ
ſionis: ibi Statimq3 d nocte ꝯſurgẽs: et q̃rto relaxatio pu
nitõis: ibi Orãte aũt abraã. Circa p̃mũ ſic dĩ: a Pro
fect⁹ inde abraã. ſ. de loco vbi manebat: nõ multuꝫ longe a
ſodoma. Et cã fuit ut dicũt hebrei: q2 diligebat multũ ho
ſpitalitatẽ: ſubuerſis aũt q̃nq3 ciuitatib⁹ ⁊ oi pplo mortuo
nullus de illis ciuitatib⁹ remãſerat: q̃ tranſiret vltra ad do
mũ abrae: nec ex alijs locis veniebãt ad p̃dictas ciuitates: ꝑ
domũ abrae trãſeũtes: et iõ q2 nõ poterat exercẽ hoſpitali
tatẽ: iõ trãſtulit ſe ad aliũ locũ vbi vie eſſẽt frequẽtate: ⁊ ſic
poſſet hoſpites recipe. b ¶ Dixitq3 de ſara ⁊c̃.]Cã h⁹ in
fra exponit̃. c Miſitq̃ ⁊c̃.]ut accipet eã ſibi vxorẽ: ſed
hoc vĩ abſurdũ: q2 reges nõ accipiũt vxorẽ alienigenã: niſi
ꝓpter magnã pulchritudinẽ vel aptitudinẽ ad ꝓlem: vel ꝓ
pter vtrunq3. Sara aũt iam erat nonagenaria ⁊ vetula: et
deſierant in ea fieri muliebria: ut p̃dcm̃ eſt. ca. xviij. et ideo
nõ videbat̃ pulchra: nec ꝯceptui apta. Dicũt igit̃ hebrei: ꝙ
vſq3 ad finẽ vite ſue remãſit in ea teneritudo carnis ⁊ viua
citas coloris: et ſile habet̃ de moyſe Deut. vltimo ca. cuꝫ eſ
ſet centuꝫ. xx. annoꝝ non caligauit oculus eius. In hebreo
hẽ: Nõ eſt obſcurat⁹ color ei⁹: vl ñ emarcuit recẽtia ei⁹. ſ. car
nis ⁊ colorl ei⁹: ⁊ de chaleb dĩ Joſue. xiiij. ca. ꝙ cũ eſſet. lxxx
⁊. v. annoꝝ erat ita fortl ad bellandũ ⁊ gradiendũ: ſic cũ fuẽat
xlv. annoꝝ. Et eodẽ mõ põt h dici de pulchritudie ſare et
teneritudine carnis: ꝙ ꝯſeruate ſũt a deo ꝓpter ei⁹ ſcitatem
Et lꝫ h̃ ſẽſus nõ ſit h expſſus in lr̃a: tñ ꝓbabilr põt trahi ex
circũſtãtia lr̃e. ſ. ex ꝯcupiſcẽtia regali ſup eã in tanta etate.
d ¶ Uenit aũt deus. Hic ꝯñter ponit̃ pena diuine correctõ
nis ſup abimelech: q2 poſt ſublatõem ſare ſtatim infirmat⁹
eſt: ut dicit Joſephus: et deſperantib⁹ medicis dñs apparu
it ſibi in viſione: dicens ꝙ nõ erat niſi ꝓpter ſarã: ⁊ ꝙ etiaꝫ
moreret̃ niſi eã redderet viro ſuo. et pꝫ lr̃a vſq3 ibi: e In
ſiplicitate ⁊c̃.]. i. igrãs ꝙ eſſet alligata viro. f ¶ Et mũdi
cia manuũ meaꝝ. q2 ñ intẽdebã eã tãgẽ niſi affcũ maritali

Universidad de Deusto Biblioteca

sequit: g Nō dimisi ⁊c.]affligendo te infirmitate: sic ut nō posses eā tangere. b Nuc igit redde vxorē ⁊c.]ac si dicat: nō formides eam reddere timēs ꝙ ipse nō recipiat eā vel ꝙ eā odio habeat: eo ꝙ fuerit in domo tua: q2 p spm p phetie scit eā esse mundā ⁊ ꝙ eā nō tetigisti. i Et orabit p te. q2 sanct' ē ⁊ deo acceptus. k Et vi ues.i. curaberis ab in firmitate. l Stati q3 ⁊c.]Hic ponit sati sfactio culpe in hoc ꝙ abimelech deo obedi uit sarā ipi abrae red dēdo: ⁊ cū hoc ei mu nera offerendo: eo ꝙ sarā sibi accepat. nō .n. sufficient inq̄siuit si eēt alligata viro vl nō: iō peccauit eā ac cipiendo. et pz lrā vsq3 ibi: m Quid vi disti ut hoc faceres.i. qd mouit te ad dicen dū de vxore tua: ꝙ es set tibi soror? n Rñdit abraā ⁊c.] Et iōo celauit ꝙ esset vxor sua: q̊usq3 sciret pditiōem illi' populi timebat.n. ne esset ta les sicut Egyptij: ⁊ iō ex eadē cā q̄ dcā ē ibi .s. xij. ca. celauit sarā eē vxorē suā: nec ex posuit piculo ipsi' ca stitatē: q2 iā expertus fuerat i egypto: ꝙ ip sa habebat āgelū sue castitatis custodē: et iterꝝ hic de nouo per spm ppheticū sciuit eā nō esse tangendā. sicut dictuz est abimelech: Redde vxo rē viro suo q2 ppha est. et pñter excusat se de mendacio di cens: o Alias aūt ⁊ vere soror mea est filia patris mei: ⁊ nō matris mee. erat.n. filia arā fratri sui: ⁊ p pñs dicebat filia thare patris abrae: q2 filij filioꝝ dicunt etiā filij auoꝝ. Veruntñ: q2 abraaz ⁊ aram nō erāt de eadē matre: q2 tha re habuit plures vxores: iō dī ꝙ nō erat filia matris abrae attinebat.n. ex parte pris sui: ⁊ nō attinebat sibi ex pte ma tris. Unde ⁊ loth q̄ in eodē gradu attinebat ipsi abraā: vo cat frat eius: supra. xiij. ca. sequit: p In oi loco ad quē in grediemur. qui mihi erit suspect' ppter tuā pulchritudinez ⁊ ppli maliciā. q Dices ꝙ frater tuus ⁊c.]vt honorarꝫ eū ⁊ puocaret ad orandū p se. Sare aūt dixit: r Ecce mille ⁊c.].i. abrae quē vocasti fratrē tuū. s Hoc erit ti bi in velamē oculoꝝ ad oēs q̄ tecum sunt.i. iste modus lo quēdi quo vocasti virū tuum fratrē tuū: qui est q̊ddā vela men veritatis: debet tibi esse int illos qui tecū sūt: qui cog scunt ꝙ ipse est vir tuus: quia p talem modū loquendi non decipient credentes te solutā esse a viro. t Et quocunq3 perrexeris. inter extraneos. v Memēto te esse dephen sam.i. acceptā a me in vxorē: ppter talem modū loquendi velatuz: ⁊ ideo inter hoīes extraneos nō debes vti tali mo do loquēdi. Alr tñ exponit fm hebreos qui habēt talez lit terā: Hoc tibi i velamen oculoꝝ omnibus qui tecū sunt: ⁊ omnibus argumentū vel pbatio. et est sensus: Illud quod dedi Abrae erit in velamentū oculorum omnibus qui tecū sunt ut nō possint dicere: ꝙ ego fedaui te: ⁊ postea reddidi te vacuam: sicut solet fieri de leuib' mulieribus sed p dona predicta ostendi: ꝙ ego cōpulsus sum a deo reddere te mūdam viro tuo: ⁊ istud etiā erit tibi argu mentū vl pbatio ad oēs alios qui male vellent loq de te: eo ꝙ fueris in domo mea.

manuū meaꝝ feci hoc. Dixitq3 ad eum deus: Et ego scio ꝙ simplici corde feceri ⁊ iō custodiui te ne peccares in me: ēt nō dimisi ut tāgeres eā.]Nūnc ergo rdde viro suo vxorē: ⁊ orabit p te: q2 ppha est:]⁊ viues. Si aūt nolueris reddē: scito ꝙ morte morieris: tu et oia q̄ tua sūt. Statimq3 de nocte ꝯsurgēs] abimelech: uocauit oēs huos suos: ⁊ locut' est vniuersa vba hec in aurib' eoꝝ. Timuerūtq3 oēs viri ualde. Vocauit autem abimelech etiā abraā ⁊ dixit ei: Quid fecisti nobis? Quid peccauim' in te: q2 induxisti sup me et sup regnū meū pctm grāde? Que nō debuisti facē fecisti nobis. Rursūq3 expostulans ait: Q̄uid vidisti ut hoc facēs? Rñdit ābraam: Cogitaui mecū dicēs: Forsitā nō est timor dei in loco isto]⁊ interficiēt me ppter vxorē meaz. Aliās aūt ⁊ vere soror mea est: filia pris mei: ⁊ nō filia matris mee: ⁊ duxi eam in vxorē. Postq3 aūt eduxit me de' de domo pris mei: dixi ad eā: Hāc misericordiā facies mecū. In oi loco ad quē ingrediemur: dicēs ꝙ frat tu' sis. Tulit igit abimeleb oues ⁊ boues ⁊ seruos ⁊ ācillas ⁊ dedit abraā. Redditq3 illi saraz vxorē suā: ⁊ ait: Terra corā uobis est: ubicūq3 tibi placuerit habita. Sara autē dixit: Eccē mille argenteos dedi fratri tuo: hōc erit tibi i velamen oculoꝝ ad oēs q̄ tecū sī: ⁊ quocūq3 prexeris mēmēto te dephēsā. Orātē āt abraam sanauit de' abimelech ⁊ vxorē: ācillasq3 ei': ⁊ peperūt. Cōcluserat.n. dñs oēm vluā dom' abimelech

x Orante autē Hic ponit relaxatio pene quia orāte Abraaz p abimelech sanat' est ab infirmitate: et vxor eius ⁊ ancille ab impossibilitate pariendi.

In capitlo. xx vbi dicitur in postilla: Nūc redde vxorem viro suo quia propheta ē. Additio pma.

Ec expositio postillatoris confirmat illud quod dictuz fuerat supra cap. xij. in additione tertia. nam si per spiritum pphetie abraaz cognoscebat saram eē mūdam ab Abimelech: licet fuisset i domo sua: eodez spiritu potuisset cognoscere saraz nō fore contaminatā in domo Pharaonis: quod sufficit ad euacuādā questionem ibi motam: ut ibidem dictum fuit.

In eodē capitulo. xx. vbi dicitur in postilla: Aliter autē exponitur fm hebreos. Additio. ij.

Multis alijs modis exponitur ille passus ab alijs doctoribus hebreorum: eo ꝙ verba littere sunt curtata seu truncata: quos causa breuitatis omitto: q̄a non videt hic eē magna vis. Sed notandū ꝙ in hoc loco non est dictō que sonet memēto: sicut in translatōne nostra dicit: nec est ibi dictō sonās illud quod ē argumentū seu pbatō: sed potius est ibi quedam dictō que significat redargutōnem seu reprehēsionem verbaliter vel nomialiter: quod concordat cum prima expositōne. Et est sensus: ꝙ quocūq3 perrexeris. scilicet inter extraneos eris redarguta seu reprehēsa. propter talē mod loquendi.s. vocando virꝝ tuū frēz. Alia āt expō.s. scōa q̄ ponit h fm hebreos non vī rōnabilis: q2 lz p dona p dicta q̄ abimelech dedit abrae: ondat ipm abimelech fuisse a deo ꝓpulsū: nō tñ ex h' ondit ꝙ vxor redderet mūda viro: sz potuissēt dicē obloquētes: ꝙ tāta dona fuissent data abrae ad satisfaciend ō iniuria adulterij. Pōt etiā alr exponi.s. ꝙ cuz dī in h' loco: hoc ē erit in velamē oculoꝝ ⁊c. li hoc refert ad abraā: de q̄ dixerat imediate: dedi fri tuo. ut sit sēsus: h'.s. fr tu' abraā erit tibi i velamētum: nō q̄buscūq3 hoib': sz oib' q̄ tecuz sī: q2 cuz

ipse sit ppha: ⁊ talis reputet apud suos.s. eos q̄ tecū sūt illi nō pñt dicē ꝙ ego fedaui te: vidētes ꝙ ipse ppha te acceptat tanq̄ mundā: sz q̄cunq3 prexeris.s. int extraneos eris rephensa seu redarguta: eo ꝙ nō oēs habebant abraā tanq̄ pphām. ex q̄ hortari intēdebat sarā: ne vltra hoc mō loqndi vteret: sic ēt increpauerat abraā de h' supra eodez caplo. Ca.XXI. a Visitauit āt dñs saram Hic pñter ondit quō abraā se habuit respcū plis. Et pmo describit libere pturitio: et scōo acille ⁊ filij ei' eiectio: ibi Cūq3 vidisset Sara et tertio eijcientis abrae stabilitio: ibi Eodē tēpe dixit Abimelech. Circa pmū dscribit natiuitas isaac de sara. et patz lra ex pdictl. xvij cap. ⁊. xviij. vsq3 ibi b Dixitq3 sara ⁊c.].i. mām exultatōis in ptu plis ꝯcepte supra vtutē nature. c Quicūq3 audierit ⁊c.].i. gaudebit de dei bonitate. Et maxime h' dī: q2 de Isaac nata ē beata vgo q̄ p filium suum gaudium attulit vniuerso mundo d Quis auditurus ⁊c.]in etate sit puecta: quasi dicēt nllus: qa h' fcm est diuina vtute supra nāz. In hebreo hī sic: Quis auditur' crederet abraā: ꝙ sara lactaret filios. Ex h' dicūt hebrei: ꝙ vicine mulieres dicebāt isaac nō esse filiuz sare: eo ꝙ diu vixisset cū marito absq3 ple: sed accepat eū sara occulte ab alia muliere p pcio: ⁊ finxerat se euz genuisse. et ad hāc opinionē tollendā fecit ꝯuiuiū grande in die ablactatōis pueri: ut statim sbdit in lra. et vicine mulieres vocate ad ꝯuiuiū: apportauerunt pueros suos adhuc lactātes: ⁊ sara lactauit eos: ad pbandū ꝙ habuerat puerū. Scōm vō trāslatōem nrām q̄ hz: filium. pōt dici ꝙ in hebreo vbi dī: Filios. accipit plurale p singlari: sic aliqñ ecōuerso: singulare pōit p plali: ut dcm est supra. xviij. ca. e Cūq3 vidisset sara. Hic describit ipsius agar cū filio suo eiectio. Et primo dcā eiectio describit. scōo eiectoꝝ ꝯsolatio subdit: ibi Exaudiuit aūt dñs. Circa pmū pmo ponit causa eiectiōis cuz subdit: e Cunq3 vidisset sara ⁊c.]Dicūt enim aliq̄ ꝙ ismael qui erat antiquior ⁊ fortior luctando cuz isaac ⁊ alias ludēdo ipsum ledebat: quod sare displicuit: ppter qd voluit ismaelē eijci. Sz istud dcm pcedit ex mō trāslatōis nostre.s. ꝙ de textu sit illud totū qd pmissuz est Ludentē cuz isaac filio suo. Sed in hebreo nō hī nisi: ludētē tm: ⁊ qd sequit nō est de textu: ideo alr exponunt hebrei vbi.n. nos habem' Ludentē: hebrei hñt Messahet. ⁊ ē dictō equoca in hebreo q2 significat ludentez idolatrantē: occidētē ⁊ coeuntē siue lasciuientez. vñ Exo. xxxij. vbi nos hēm': Sedit pplus māducare ⁊ bibere ⁊ surrexerunt ludē: hebrei dicūt: Idolatrare. et scōo Regū vbi habem': Surgāt pueri ⁊ ludāt. hebre' dicit: Et occidāt. ⁊ infra. xxvj. cap. vbi habemus: Uidit abimelech isaac iocantē cuz rebecca vxōe sua: Hebre' dicit: Coeuntē. et in oib' passib' istis allegatl ē sile hebraicuz pdicte dictōi: Messahet. ⁊ sic pz equocatō pdicti nois fm hebreos. Et snia istoꝝ passuū pdictoꝝ ostendit varietatē pdictorum sensuuz saltē apparēt quā equocatiōem videt ignorasse translator noster: vel eaz nō reputasse: quia vbiq3 transtulit i vna significatōne: scilicet put importat ludum. Dicunt igitur hebrei: ꝙ dictō predicta messahet accipitur hic i triplici significatōne: q̄a sara vidit Ismaelem facientem aliqua que pertinebant ad idolatriam. Item percepit ꝙ querebat caute isaac occidere ut haberet hereditatez: vnde ⁊ Apostolus Gala. iiij. dicit: Qui is qui erat scōm carnez idest Ismael persequebat eum qui tūc erat fm spiritū: scilicet Isaac. Item pcepit ꝙ esset pronus ad luxuriam: ⁊ timēs ne ad similia iduceret filiuz suū Isaac: nunciauit ista abrae petens ut Ismaelem eijceret dicens: f Eijce ancillā hāc ⁊c.]quia nō poterat filius cōuenienter emitti sine matre. sequitur: g Dure accepit hoc abraam ⁊c.]quia nō soluz sibi displicuit eiectio: sed etiā eius indoles mala. h Cui dixit deus: nō tibi ⁊c.]Et causa sbdit: i Quia in Isaac vocabitur ⁊c.]in quo complebūtur promissa que tibi feci. et patet littera. k Exaudiuit autem deus. Hic pñter ponit eiectoꝝ cōsolatio. Ismael aūt iā erat xx. annorū vl pl': q2 iā. xiiij. annoꝝ erat qñ isaac fuit nat': ⁊ iō vidēs se in piculo mort de mal suis pteriti doluit: ⁊ dñz rogauit p vita sua plongāda: ⁊ fuit exaudit'. vñ sequit vbū angeli l Exaudiuit.n. ⁊c.]ac si diceret: attēdit de' pniam quam nūc hz i loco in q̄ iacet: ñ āt maliciā quā exercuit i alijs loc m Aperuitq3 ⁊c.]Nō q2 ñ vidēt añ: sz ad vidēd illō ō q̄

ppter saram vxorē abrae. Ca.XXI.

Visitauit autē domin' saram sicut pmiserat ⁊ ipleuit q̄ locut' ē. Cōcepitq3 ⁊ peperit filiū i senectute sua tpe quo pdixerat ei de'. Vocauitq3 abraā nomē filij sui quē genuit ei sara Isaac: ⁊ circūcidit eū octauo die: sicut pceperat ei de' cū eēt cētū ānorū. Hac quippe etate pris nat' ē Isaac. Dixitq3 sāra. Risuz fecit mihi de':]⁊ qūicunq3 audierit corridebit mihi.]Rursūq3 ait: Q̄uis auditur' credēt abraā ꝙ sara lactaret filiū:]quē pepit ei iā seni? Creuit igit puer: ⁊ ablactat' ē. Fecitq3 abrā grande cōuiuium i die ablactatiōis eius. Cunq3 vidisset sara filium agar egyptie ludentē cuz isaac filio suo:]dixitq3 abraaz: Eijcē ancillā hāc ⁊ filiū ei'.]Nū eni erit heres fili' ācille cō filio meo isaac. Dūre accepit hoc abraā pfilio suo.] Cūi dixit de'. Non tibi videat asperū sup puero ⁊ super ancilla tua. Oia q̄ dixerit tibi sara: audi vocē ei'. quia i isaac vocabit tibi semē.]Sed ⁊ filiū ācille faciam i gētē magnā: qa semē tuū ē. Surrexit itaq3 abraam mane ⁊ tollens panē ⁊ vtrē aq̄ iposuit scapule ei': tradiditq3 puerū: ⁊ dimisit eā. Que cū abisset: errabat i solitudie bersabee. Cūq3 ꝯsūpta eēt aq̄ i vtre abiecit puerum subt vnā arborē q̄ ibi erat: ⁊ abijt.]Seditq3 e regione pcul: quātum pōt arc' iacē. Dixit eni: Nō uidebo moriētem pueꝝ. Et sedēs ꝯ leuauit vocez suā ⁊ fleuit. Exaūdiuit aūt de' uocē pueri. Vocauitq3 āgel' domini agar de celo dicēs: Quid ag agar? Noli timē. Exāudiuit.n. deus vocem pueri: d loco i quo ē.]Surge ⁊ tolle puerū: ⁊ tene manum illi': q2 in gētē magnā faciā euz. Apūitq3 oclos eius deus.]Que vidēs puteum aque: abijt ⁊ impleuit vtrē: deditq3 puero bibere et fuit cum eo. Qui creuit

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ moratus est in solitudine
factusq̄z ē iuuenis sagittari
us. Habitauit i deserto pha
ran. Et accepit illi mat' sua
vxorē de t'ra egypti. Eod
tpe dixit abimelech et phi
col pnceps exercit' eius ad
Abraam. Deus tecū est in
vniūsis q̄ agis. Iura ergo
per dn̄m ne noceas mihi τ
posteris meis stirpiq̄z mee
s3 iux̄ misericordiā quaz fe
ci tibi: facies mihi τ t're in
q̄ versatus es aduena. Di
xitq̄z Abraā: Ego iurabo
Et icrepauit abimelech p
pter puteū aq̄: quē vi abstu
lerant sui ei'. Rn̄ditq̄z abi
melech: Nesciui qs fecerit
hāc rē. S3 τ tu non indica
sti mihi: τ ego nō audiui p
ter hodie. Tulit itaq̄z abra
am oues τ boues: τ dedit
abimelech. Percusserūtq̄z
ābo fedus. Et statuit abra

non aduertebat.s.puteum cuius aqua erat necessaria p su
stentatōne pueri et sua. et patet littera vsq̄z ibi: n Fact'
q̄z est iuuenis sagittarius.i.excedens artem venādi. Hebrei
dicūt: exercens latrocinia: τ predas a transeuntibus: pter
hoc dictum est supra xvj. Manus eius contra omnes: licet
eni penituerit in infir
mitate: ut dcm̄ est: ta
men postea rediit ad
vomitū ut dicunt he
brei. o Et accepit
illi mat' sua vxorē de
terra Egypti.i.de ter
ra in qua nata erat τ
nutrita. p Eodē
tpe. Hic ꝯn̄ter pōitur
abrae stabilitio: quia
eni obedierat dn̄o in
eiectōe filij τ matris:
ꝯueniēs erat φ de' dn̄
deret ei aliqd̄ specia-
le beneficiū: qd̄ fcm̄ ē
cū rex t're venit ad eū
querēs eius amicitiā
τ fed' dicēs: q De
us tecuz est. audierat
.n. φ q̄ttuor reges for
tissimos cū dei adiu-
torio debellauerat: et
viderat φ dn̄s i sene-
ctute supra virtutem
nāe filiū ei dederat: τ
φ pter eius vxorem
dn̄s euz flagellauerat
iō q̄siuit amicitiā ei'
et p3 littera vsq̄z ibi:
r Iccirco vocat' ē
τc. i.pute' septem p
pter septez agnas q̄s
abraā ibi statuit. Uel
puteus iuramēti: Cu
ius cā fodit: s Quia vterq̄z ibi iurauit.s. Abraā τ Abi
melech. Bersabee.n. vtroq̄z mō interp̄tat.s. pute' septem: τ
puteus iuramēti. sequit: t Abraā aūt τc. hebrei dicūt
hortū: in quo plātauit diuersas arbores ad fruct' ferendos
et hoc pter hospites transeūtes recipiendos: ut amenita-
te loci recrearent: τ fructib' reficerent. v Et inuocauit
τc. q2 post recreatōem acceptā inuitabat hospites ad red-
dendū grās deo de beneficijs suis. x Et fuit colon' τc.
quia plus ibi mansit φ in Ebron: vbi manserat. xxij. ānis
hic aūt mansit. xxv. annis.

In ca. xxj. vbi dī in postilla: Iō al'r exponūt hebrei: vbi
.n. habemus ludentem τc.

Additio.

Hec dictio messahet q̄si equoca est in hebreo. signi
ficat.n. ut plurimū ridentē: sicut in h° ca. Dixitq̄z
Sara: risū fecit mihi dn̄s. vbi hec dictio ponitur
Qn̄q̄z vo significat irridentē seu deridētē: ut in ps.ij. Qui
habitat i celis irridebit eos. vbi etiā hec dictio ponit. Qn̄-
q̄z vo gaudentē: sicut in ps. cxxv. cū dī: Tūc repletū est gau
dio os nostrū τc. vbi ponit hec dictio. Qn̄q̄z significat lu-
dentē: sicut Exo. xxxij. Surrexerūt ludere. et in alijs φ plu
rimis. Nunq̄ tn̄ in hebreo hec dictio significat idolatrantē
nec occidentē: nec coeuntē seu lasciuientē: nec auctates ad h°
inducte p postillatorē hoc pbāt: sicut dn̄o ꝯcedente in suis
locis patebit. Un̄ translator nr̄ pprie se habuit transferēdo
hāc dictōem qn̄q̄z p ludū: qn̄q̄z p risū seu gaudiū: qn̄q̄z per

am septē agnas gregis seor
sum. Cui dixit abimelech:
Quid sibi uolunt septem a
gne iste q̄s stare fecisti seor
sū? At ille: Septez inquit a
gnas accipies d̄ manu mea
ut sint mihi in testimoniuz
qm̄ ego fodi puteuz istum
Iccircō vocat' ē locus ille
bersabee: q̄ā ibi vterq̄z iu
rauit: τ inierunt fedus pro
puteo iuramenti. Surrexit
autez abimelech τ phicol
pnceps exercitus eius: reū
siq̄z sūt in terrā palestinoz.
Abraāz vero plantauit ne
mus in bersabee: et inuo
cauit ibi nomē dei etni: et
fuit colonus terre palestio
rū diebus mltis. Ca. XXII.

Que postq̄z gesta sunt
tentauit deus Abra
am: et dixit ad eum:
Abraam abraam. At ille
respondit: Adsuz. Ait illi

irrisionē: nunq̄ tn̄ p alia p̄dicta significata. Iste autem
passus meli' exponit ab aliquib' expositorib' hebreorū
magis auctētic̄ φ Ra. Sa. Dicūt.n. φ ismael videns φ
tā magnū festū celebrasset abraā in die ablactatōis fra
triu sui isaac iunioris: illudebat seu irridebat: dās intel
ligē φ ex hoc nō
sequeret: qui ipse
Ismael esset heres
ex quo erat maior
natu τ legitimus
q̄a ex vxore τ eti
am a deo bn̄dcūs
Un̄ supra ca. xvij
de Ismaele dixit
deus: Ecce bn̄di-
caz ei. et hoc ē qd̄
dī: Cunq̄z vidisset
Sara filiū Agar
ludentē.i. illuden
tē seu deridentē.
Et qd̄ sequit i l'ra
nr̄a: cū Isaac. nō
ē de textu: put di
cit postillator: ex
hoc aūt Sara ti-
muit ne forte Is-
mael in pcessu tē
poris ingereret se
hereditati: et hoc
ē qd̄ sequit: Eijce
ancillā τ filiū ei'
Nō.n. erit heres
filius ācille cuz fi
lio libē siue filio
meo. q.d. nō erit
heres sicut ipse se
iactat deridendo
Sil'r τ de' confir
mās in h° Sare i
tentionem dixit
abrae: Oia q̄ dixerit tibi sara: audi vocē eius. Et reddēs
rōnem sequit: q2 in isaac vocabit tibi semē. q.d. l3 isma
el sit fili' tu': nō tn̄ heres put putat: τ hec expō vi satis
ꝯgruēs l're τ rōni.

Replica. Correctorij ꝯtra Burgensem.

In caplo. xxj. vbi postillator exponit ludum
ismaelis p idolatria: Burgē. dic dictōnem he
braicā h positā nō significare idolatriā s3 irri
sionē. Rn̄deat h beato Hiero. glose ordiarie magro hi-
storiaz: τ auctatib' auctētic̄ hebreoz: q̄s postillator h
sequit: q̄b' oib' rōnabile vi maiorē adhibere fidē φ soli
Burgēsi: q̄ etiā rōnib' postillatoris in pposito nō satis-
facit. Expō q̄z quā ponit Burg. nō vi rōnabilis: φ vid̄
l3 p sola irrisione: sic finalit' etiā p diuinā snīam τ ma-
ter τ fili' eijcerent: s3 pter idolatriā vel ludū ad idola
triā disponentē: ut dicit beat' Greg. Et ponit in glo. or
di. sup illo vbo Exo. xxxij. Sedit ppl's māducare et bi
bere: τ surrexert ludere: τ iō eiecti sūt. Nō.n. legit isma
elē nec aliquē de eius posteritate in cultu dei veri p'seue
rasse. Iustū igit fuit domū abrae ea rōe ab h' mōi pur-
gari.

Caplm. XXII.

a Ue postq̄ gesta sunt. Hic ꝯn̄ter describit quō
abraā se habuit ut psect': et pmo q̄ ad deū: se-
cūdo q̄ ad pximū. ca. xxiij. tertio q̄ ad seipsuz
ca. xxiiij. Circa pmū ondit obediētia abrae ad deum
i hoc φ ad pceptū ei' parat' fuit absq̄z dilatiōe imolare

Genesis

Tolle filiū tuuz vnigenitū
quem diligis isaac: et vade
i terrā visiōis: atq̄z ibi offe-
res eū i holocaustū: super
vnū mōtiū quē monstraue
ro tibi. Igitur abraā de no
cte ꝯsurgēs: strāuit asinū su
um: ducēs secū duos iuue-
nes et isaac filiū suū. Cūq̄z
ꝯcidisset ligna in holocau-
stū abijt ad locū quē pcepe
rat ei de'. Die āt tītio eleua
tis oculis vidit locū pcul.
dixitq̄z ad pueros suos: Ex-
pectate hic cū asino: ego et
puer illuc vsq̄z pperantes:
pōstq̄z adorauerim' reuer-

filiū suū: τ iō sic pcedit: q2 pmo ondit pceptū dn̄i: scdo
obedia serui: ibi Igit abraā de nocte ꝯsurgens: tertio re
uocatō pcepti: ibi Et ecce angel' dn̄i: quarto ꝯfirmatio
pmissi: ibi Uocauit āt āgelus dn̄i abraā scdo. Circa p
mū sciendō: φ tentare est accipe expimentū de igrantia:
de' aūt cū sciat lu
cide oia: nō tētat
aliquez: ut accipi
at expimentū de
his q̄ ignorat: sed
ut alijs q̄ ignorāt
det expientia d̄ a-
liquo: τ sic tenta-
uit abraā: pcipiē-
do ut Isaac filiū
suuz imolaret: ut
alijs q̄ ignorabāt
onderet ei' obedi
entia: τ eis daret
exēplū: b Tol
le filiū tuū. Dicūt
hic hebrei: φ h fu
erūt pl'es reuelati
ones τ pcepta suc
cessiue fcā ipsi a-
brae: q̄a pmo di-
xit ei dn̄s: Tolle
filiū tuū. τ ipo re
spondēte pat' suz
obedire: sed duos
filios habeo: de q̄ pceptū intelligit? dn̄s scdo dixit: Uni
genitū. τ ipso rn̄dēte: q̄libet est vnigenit' matri sue. dn̄s
tertio dixit: Quē diligis. τ ipso rn̄dēte: vtrūq̄z diligo.
dn̄s dixit quarto isaac: Et fcm̄ ē hoc ut dicūt hebrei: ut
ex plib' rn̄sionib' ad obediendō hr̄et maiorē mercedem
Doctores aūt nostri dicūt: φ fuit vnicū pceptū sil' fcm̄
ut sil' τ subito oia pponerent q̄ posset ipm̄ retrahē ab i
pletōe pcepti: ut p hoc magis appareret obedia abrae:
et iō totū dcm̄ est sibi in eodē ꝯtextu. b Tolle filiuz
tuū. q2 l3 ismael esset filius ei': tn̄ dcm̄ erat ei a dn̄o: In
Isaac vocabit tibi semē ca° pcedēti. c Unigenitū.i.
miraculose ꝯceptū a sara. d Quē diligis spāli dile
ctōe τ sup oēs creaturas. e Isaac q̄ interp̄tat risus:
ex gaudio qd̄ habuisti in eius annūciatōe τ natiuitate.
f Et vade in terrā visiōis.i. in montē iuxta hierusa-
lē: q2 erat alt' respcū aliaz ptiū t're pmissiōis: et iō inde
poterat videri t'ra in circuitu: τ ille mons p'ea addit' ē
ciuitati: τ in loco illo postea edificatū est tēplū tpe salo
monis: ut hr̄. ij. Paralip. iij. ca. et h° pceptuz ē abrae: ut
longe eūdo posset deliberare de fcō: τ sic dimittē: nisi fu
isset valde ꝯstans in obedia ad deū. g Atq̄z offeres
τc. holocaustū erat sacrificiū qd̄ totū incēdebat ad ho
norē diuinū: ita φ de filio suo nō remanerēt nisi cineres
q̄ statim p flatū venti dispgerent. h Igit abraā τc.
Hic ꝯn̄r ondit obedia serui.s. abrae: q2 pceptū fuit sibi
fcm̄ de nocte: tūc eni cōius τ ꝯuenienti' fiūt reuelatiōes
diuie sedatis exteriorib' motib': τ nō expectauit ortum
solis ad exequendō mādatū qd̄ erat valde difficile: ut p3
ex dictis. i Strauit asinū suū. ad portandū ligna: q̄
erāt necessaria in sacrificio holocausti: ut dcm̄ ē. Et no
tandō: φ ipsemet strauit: nō eni expectauit φ seru' suus
surgeret ad hoc faciendō: ex desiderio feruenti qd̄ hēbat
ad implendō dei mandatū. k Ducēs secū duos iuue
nes isti fuerūt ismael τ eliezer: ut dicūt hebrei: tn̄ nec ip
sis nec vxori reuelauit pceptū dei sibi fcm̄: ne aliq̄ mō i
pediret ab executiōe. l Die aūt tertio. Loc' aūt vnd̄

temur ad vos. Tulit quo
q̄z ligna holocausti. et im
posuit sup isaac filiū suum.
Ipse vo portabat in mani-
bus ignē τ gladiū. Cunq̄z
duo pgerent sil': dixit Isaac
patri suo: Pater mi. At il-
le rn̄dit: Quid vis fili? Ecce
inq̄t ignis τ ligna: ubi est
victima holocausti? Dixit
aūt abraā: Deus puidebit
sibi victimā holocausti fili
mi. Pergebant ergo parit'
τ uenerūt ad locū quē ostē
derat ei de': in quo edifica-
uit altare: τ desup ligna cō-
posuit. Cūnq̄z alligasset isa

recessit.s. Bersabee: nō erat ita longe a mōte moria: vbi de
buit imolare filiū: q̄n posset illuc venire i breuiori tpe: q̄a n̄
distat nisi. xx. leucis vel circit': s3 a dn̄o ista dilatio fcā est: ut
appareret oib': φ abraā in hoc fcō nō fuit subito mot': sed
ex longa deliberatōe ut clari' apparēt obedia ei'. m Ex
pectate hic cuz asino.
q2 timebat ne impedi
rēt ei' obediam: si es-
sent p̄ntes. n Ego
τ puer.s. Isaac.
o Postq̄ adoraue
rim' τc. hoc pphetice
dixit: nō tn̄ aduertēs
qd̄ diceret: nō eni itē-
debat φ Isaac reuer-
teret cū eo: et iō nō fu
it pphetia pprie τ p
fecte dcā: ad quaz req̄
rit intelligētia: fm φ
dī Dan. x. Intelligen
tia op' est in visione.
sed large dcā: q̄a spū
fcō mouēte sic ptulit
ut significarēt id qd̄ fu
turū erat. p Tulit
q̄z τc. de dorso asini
q Et iposuit super
isaac. in figura domi
nī iesu christi q̄ baiu
lās si crucē: exijt in
eū qui dī caluarie locus: ubi τ crucifixus est: ut dī Ioh. xix.
r Ipse vero τc. Gladiū: ad imolandō isaac: Ignē ad incē-
dendō τ incinerandō ipm̄ imolatū. s Dixit isaac τc. hoc
fcm̄ ē a deo: vt vba pietat' ꝯmouētia viscera pn̄a dicerent
a filio: τ magis declararet obedia abrae q̄ ex h° nō fuit ab
obedia retardat'. t De' puidebit sibi. hoc ēt pphetice
dixit. v Cunq̄z alligasset isaac. nō est intelligendō φ inui
tū eū ligauerit: isaac.n. iā erat. xxxv. ānoz: ut dicit ioseph'
τ p ꝯn̄s abraā iā erat. cxxxv. annoz: q2. c. annoz erat quā-
do isaac nat' est: ut dcm̄ est ca. pcedēti: τ sic erat fortior p'e
q̄ erat valde senex: hoc etiā p3 q2 portauit ligna holocausti
ascēdēdo montē: et tn̄ erat ibi on' vnius asini: ut p3 ex p̄di-
ctis. Oportebat.n. φ tm̄ eēt ibi de lignis: q̄t sufficerēt ad incē
dendō τ incinerandō corp' vnius hois: et iō sup hūc locū dic
Iosephus: φ edificato altari: τ oib' patis Abraā dixit filio
suo quō magnis pcib' ipetrat' erat a deo: τ quō ꝯcept' erat
miraculose: τ quomō natus gaudiose: τ quō sibi dn̄s prece
pit eū imolari: sibi adiūgens: φ credebat deū eū nolle mori
egritudine: vel peste: vl' gladio in bello: sed φ cū pcib' deuo
tis deo offerret: τ sic de' accipet secū aiaz eius ppetuo: τ ex
hac obedia de' regeret senectutē abrae loco filij: quib' audi
tis isaac volūtarie accessit: ut imolaret ad iplendō volūtatē
dei τ patris sui. Licet aūt dcm̄ iosephi sit vez q̄tū ad hoc
φ isaac voluit imolari: nō tn̄ vi vez q̄tū ad hoc φ abraaz
imolaret eū credēs φ aia eius de celo eēt cū deo: τ āpl' inī
hoies nō viueret: q2 supra. xvij. ca. dixit deus abrae de isaac
Reges orient ex eo. et ca. xxj. In isaac vocabit tibi semen: et
firmiter credebat verbū dei eē vez: et iō melius dī abraaz
imolare volēs isaac credidit φ ipm̄ a mortuis suscitaret de
us: ut ꝯpleret in eo suū pmissū. et hoc est qd̄ dicit Apl's ad
hebre. xj. Fide obtulit abraā isaac cū tentaret: τ vnigenituz
offerebat in q̄ susceperat pmissiōes: ad quē dcm̄ ē: Q2 i isaac
vocabit tibi semē arbitrās: q2 a mortuis suscitare eū potēs
ē de'. et hoc signauit abraā filio suo isaac: τ tūc voluntarie
accessit ad obediendō: in h° significās christū de q̄ scriptū est
Esa. liij. Oblat' ē q2 ipse voluit. Aduertendō ēt: φ Abraam

Universidad de Deusto Biblioteca

ac filiū suū: posuit eū in altare sup struē lignoꝝ. Extēditqꝫ manū ⁊ arripuit gladiū ut imolaret filiū suum. Et ecce āgelꝰ dñi ꝺ celo clamauit dicēs: Abraā abraā. Qui rñdit adsum. Dixitqꝫ ei: Nō extendas manū tuam sup pueꝝ: neqꝫ facias illi qcq̄. Nūc cognoui ꝙ timeas dñm: ⁊ nō pepcisti vnigenito filio tuo propter me. Leuauit abraā oculos suos viditqꝫ pꝰ tergū arietē int vepres herentē cornibus. Quē assumēs: obtulit holocaustū ꝓ filio. Appellauitqꝫ nomē loci illius dñs videt. Vñ vsqꝫ hodie dicit: i mōte dñs videbit. Vocauit autē āgelus dñi abraā secūdo ꝺ celo dicēs Per memetipsū iuraui dicit dñs qa fecisti hāc reꝫ: ⁊ nō pepcisti filio tuo vnigenito ꝓpt: me bñdicā tibi et multiplicabo semē tuum sicut stellas celi: et velut harenā q est in litore maris. Possidebit semē tuū portas inimicoꝝ suoꝝ: et bñdicēt in semie tuo oēs gentes terre: qa obedisti voci mee. Reuersus est abraam ad pueros suos: abierūtqꝫ bersabee sil: ⁊ habitauit ibi. His itāqꝫ gestis nūciatū ē abraā ꝙ melcha quoqꝫ genuisset filios nachor fratri suo: hus ꝑmogenitū: ⁊ buz frem eiꝰ: ⁊ chamuel prē syroꝝ: et caseth et azau: pheldas quoqꝫ ⁊ iedlaf ⁊ batuel: ꝺ quo nata est rebecca. Octo istos genuit melcha nachor fri abraā. Cōcubina vō illiꝰ nomine roma pepit thabee ⁊ gaon et thaas et

ligauit filiū: nō ꝓpter hoc ꝙ timeret eū fugere vel rebellare ut pꝫ ex ꝑdictis: sed ut imolaret eū sicut ⁊ aialia que offerebant in holocaustū: que ligata offerebant: et ut p hoc christi ligatio significaret añ imolatōem ipsius in cruce. Si aūt querat: quō abraā voluit filiū suū imolare cū occisio innocentis sit horribilis ⁊ illicita? Sciebat etiā ꝙ hō nō est aial immolaticiū. Dicenō ꝙ reuelatio illa fuit scā talis ꝙ dubitare nō poterat qñ esset sibi ꝑceptū a deo: ut plenius declaraui in qdā questione de qlibet. ipse eni sciebat ꝙ qlibet q̄tūcūqꝫ iustus ē debitor mortis ipsi deo p peccō ꝑmi parētis: ⁊ iō ipse deꝰ pōt illud debitū repetere qñ vult: ⁊ quō vult: ⁊ iō bñ obedire voluit: secꝰ autē esset de ꝑcepto alteriꝰ q nō sic esset dñs vite ⁊ mortis: ⁊ p hoc patet ad obiecta.

x Et ecce angelꝰ domini. Hic ꝯñr ponit ꝑcepti reuocatio: q̄a scm̄ erat ad declarationē obedie abrae: et iō ipsa ꝺclarata reuocat: iō subditur:

y ¶ Nō extendas ⁊c̄.] lꝫ. n. iā esset. xxxv. annoꝝ: tñ vocat puer: qꝛ adhuc erat sub cura pris. In sacra eniꝫ scriptura sbditi ⁊ famli lꝫ sint etatis ꝑuecte: tñ frequent vocant pueri.

a Nūc cognoui. i. alios cognoscē feci.

b ¶ Viditqꝫ pꝰ tgū arietē. dicūt hebrei: ꝙ ibi fuit patꝰ a pñº creatōis mūdi. s. sexta die: in q formauit deꝰ aialia. sed hoc nec rōe nec scriptura hꝫ apparentiā: ⁊ iō reputanō ē ficticium: ꝓpter qō dicenō: ꝙ fuit ibi adductꝰ misterio angelico.

c Quē assumēs ⁊c̄.] orabat. n. abraā in imolatōe arietis ꝙ dñs acceptaret ita: ac si filꝰ eiꝰ ꝓpter deū fuisset imolatꝰ. Ex liberatōe vō isaac ⁊ imolatōe arietꝭ ꝓ eo faciūt iudei festū turbaꝝ in ꝑncipio mēsis septimi. s. septēbris: ꝓpter qō tūc clangūt in cornibꝰ pecoꝝ in memoriā arietꝭ imolati ꝓ isaac.

d ¶ Appellauitqꝫ ⁊c̄.] eo ꝙ dñs vidit Abrae ⁊ filij eius obediam: ⁊ isaac liberauit a morte.

e Vñ vsqꝫ hodie dr. hoc est in ꝓuerbiū deductū est.

f ¶ In mōte dñs videbit. qñ eni iudei sūt in angustia ꝯstituti dicūt: In monte dñs videbit. i. sicut in mōte vidit afflictōem isaac eū liberādo: sic nos liberet.

g Vocauit aūt ⁊c̄.] hic ꝯñr repetitur ꝓmissio ꝑus fcā abrae: ⁊ magis explicat: ⁊ iuramēto diuio ꝯfirmat dicēs:

h ¶ Per memetipm ⁊c̄.] Oēs. n. p maiores suos iurāt: ut dr ad Hebr. vj. Nō pōt aūt aliqd eē maius deo: ⁊ iō p semetipm iurauit.

i Multiplicabo ⁊c̄.] hoc dic q̄tū ad bonos ⁊ religiosos.

k ¶ Et velut harenā ⁊c̄.] hoc dicit q̄tū ad cupidos ⁊ terrenos: et maxie quantū ad filios esau. vnde ⁊ Esau dictus ē edom. i. terrenus.

l Possidebit ⁊c̄.] hoc ipletū fuit tēpe Josue: q debellauit xxx. ⁊ vnū reges: ⁊ ciuitates ⁊ terras eoꝝ diuisit possidendas isrl.

m ¶ Et bñdicent ⁊c̄.] hoc exponūt iudei dicētes ꝙ qñ qs bona imꝑcat alicui dicit: bñfaciat tibi deꝰ: sic fecit isaac filio abrae. Catholici aūt melius exponūt ꝺ christo: q de semie abrae descēdit fm carnē. ⁊ in christo bñdicent oēs gētes tre. i. aliq de oibus gētibꝰ: qꝛ nlls cōsequit salutē nisi p christi bndictōnem.

n His itaqꝫ gestis. i. pꝰ liberatiōem isaac: qꝛ abraā cogitabat sibi ꝓuidē ꝺ vxore eo ꝙ iā esset sufficientꝭ etatis: ⁊ nolebat ꝙ acciperet mulierē de chananeis int qs habitabat: ideo

o ¶ Nūciatū est ⁊c̄.] Soror Sare vxoris sue genuisset filios.

p Hus ꝑmogenitū. a q descēdit iob: ut dicit Hiero. li. de hebraicis qōnibꝰ. vñ ⁊ i ꝑncipio libri iob dr: Vir erat in terra hus nomie Job.

q ¶ Et buz frēm eius ab isto descēdit eliud buzites.

r Et Bathuel ⁊c̄.] ꝓpter istā q ꝯiungēda erat ipi isaac descripta est ista genealogia.

¶ In ca. xxij. vbi dr in postilla: Et vade in trā visionis. i. in montem ⁊c̄. Additio. j.

I Bi h dr: in terrā visionis. in hebreo hr in terrā moria. voluit. n. trāslatio interꝑtari hoc nomē moria: p hoc nomē visionis: qō nō de ꝓpinq sꝫ valde longe hoc sonat. in. ij. vo Paralip. iij. ca. vbi de hoc mōte agit nō fuit interꝑtatꝰ hāc dictōem: sed dimisit eā in ꝓpria forma dicēs: Et cepit salomon edificare domū dñi i hierlm in mōte moria ⁊c̄. ⁊ meliꝰ se hꝫ ibi q̄ h. nā hec dictō moria: hꝫ alias interꝑtatōes lre ꝓpinqores: ⁊ magis ꝯsonas ꝓposito: qs quidē interꝑtatōes hebrei antiq tradūt. nā quidā eoꝝ dicūt: ꝙ moria interꝑtat doctrina seu doctrix: ⁊ est propinqssima iterꝑtatio seu expō. Nā more in hebraico iō significat qō doctor: ⁊ sic moria ē ab illo noie more abstractū: vel est nomē femi generꝭ eiusdē significatiōis: et sic mons morie idē est qō mōs doctrine seu doctorꝭ. Secūdo mō interꝑtat ab eis ⁊ ꝓprie ab hoc qō dr moris: qō significat myrrhā. Unde dicūt ꝙ idē est dicē: mons moria: qō mōs myrrhe: ꝺ q Canti. iiij. Vadā ad mōtē myrrhe. Tertio i trāslatōe chaldaica dr: ad terrā latrie eo ꝙ more ꝓprie significat timorē: vñ in illo loco reddebat deo cultꝰ latrie: q ꝑcipue fūdat i timore dei scō q ꝑmanet in seculū scli. Et notanō ꝙ qlibet illaꝝ triū interꝑtationū ꝯueniebat illi mōti cōiter seu large rōne tēpli ibi edificādi. Primo qꝛ ab illo loco doctria legal egrediebat ad totū pplm: iuxta dictū Deut. v. ca. Scdo qꝛ ibi offerebat deo thymiama: ⁊ incēsū in q myrrha inpōebat iuxta scdam iterꝑtatōem. Tertio qꝛ ibi colebat deꝰ cū hostijs ⁊ sacrificijs legalibus: ꝓut in ꝓcessu leui. pluries ꝯtinet: q qdē tria pamplius ⁊ pfectius cōueniūt illi monti p passionē christi ⁊ alia q ibidē postea occurrerūt. Primo qꝛ exinde exiuit doctria gnālis ⁊ salutifera toti vniuerso: iuxta illud Esa. ij. In nouissimis diebꝰ patꝰ ē mōs dñi in sūmo montiū ⁊c̄. ⁊ sbdit Qꝛ de syon exibit lex ⁊ verbū dñi de hierusalē ⁊c̄. Scdo qꝛ ibi fuit passio celebrata: q p myrrhā designat. Myrrha enim oblata christo p magos: Matth. ij. dnicā āñūciauit sepulturā. Tertio qꝛ cultꝰ latrie q in vera charitate pficit: solū fuit pfectissime ꝯpletꝰ cū christus in sua passione p ineffabilē charitatē seipm obtulit deo pri in odorē suauitatꝭ. q quidē expōnes nō sūt reputāde mystice: sꝫ lrales. fundant. n. in significatōe ꝓpria hꝰ dictōnis moria: ꝓut ab hebreis tradūt: ut dcm̄ ē. Itē nota ꝙ in hebreo nō scribit moria: in hoc loco cū vocali o: sed scribit talit ꝙ ꝓpe pōt legi Maria: vñ nō incōuenient dicēt ꝙ ille mōs scissimus ititularet a beatissima vgine: q ibidē. s. in templo filiū suū obtulit deo: et deinde iuxta illū locū ꝓpꝛijs oculis aspexit filiū suū imolari: stās iuxta arā crucis: ut Joh. xix. Et notanō ꝙ interꝑtatio nre trāslatiōis n vꝫ ꝯgrua rōni: tum qꝛ mōs morie in q fuit edificatū tēplū nō erat sic dispositꝰ: ut iñ posset videri tra in circuitu ꝓut postillator dicit. nā talis visio ipedita erat p montes q erāt in circuitu eius: vñ ps. Mōtes in circuitu eiꝰ. tuꝫ qꝛ cū dr: Vade in terrā visiōis seu in trā morie. nō ē intelligenō in mōte iuxta hierusalē: ꝓut postillator dicit qꝛ deꝰ in ꝑmis nō oñdit abrae montē in q erat imolaturus isaac: sꝫ terrā in q erat mōs ille quē deꝰ ipe sibi erat demōstraturꝰ: vñ dicit: Vade in terrā morie ⁊c̄. in montē quē mōstrauero tibi.

¶ In eodē ca. xxij. vbi dr in postilla: Nō est itelligenō ꝙ inuitū eū ligauerit ⁊c̄. Additio. ij.

S I aūt isaac fuisset. xxxv. annoꝝ tpe imolationis: ut dicit Josephꝰ: et sic fuisset fortior pre: ⁊ tñ volūtarie accessit: ⁊ ligari se ꝯsēsit ut imolaret ad iplenō volūtatē dei ⁊ pris sui: vñ maxie admirādū: quō in lra nō attribuit ipsi isaac meritū imolatiōis sicut ipsi abrae: nō eni minꝰ merebat q̄ pr sꝫ forte āpliꝰ amicabilia eni q sūt ad se ꝑponūt amicabilibꝰ q sūt ad alteꝝ: ut in Ethicis dr. Nō. n. minꝰ rōnabilit diceretur ipsi isaac: qꝛ fecisti rē hāc ⁊ te obtulisti spōte ꝓpter me ⁊c̄. q̄ ipsi abrae. vñ dicūt qdā hebreoꝝ ꝙ isaac erat. xv annoꝝ ⁊ ꝙ qsi iuitꝰ accessit ad imolatōeꝫ: nec etiā ex hꝰ ꝙ portauit ligna holocausti: sequit ꝙ esset tāte etatꝭ: nā pōt esse: ꝙ illa ligna nō erāt onꝰ vnius asini: qꝛ nō erāt tāta ꝙ sufficerēt ad totū holocaustū: sꝫ erāt quedā pauca ligna sicca: ⁊ forte odifera: quibꝰ erāt addenda ligna alia de his q erāt in mōte ut citiꝰ incēderent ⁊ suauiꝰ redolerēt: nec ex hoc isaac erat culpādus: nā adhuc erat i puerili etate: ꝓut pꝫ in lra cū dicit in hoc loco: Ne extēdas manū tuā super paupeꝝ ⁊c̄. nō. n. hr i sacra scriptura: ꝙ hō. xxx. annoꝝ ⁊ vltra puer dicat: ⁊ iō dicūt ꝙ ipsi isaac nō legit in scriptura attribui merces: sꝫ solum abrae: qꝛ adhuc isaac nō hēbat pfecte vsū liberi arbitrij: ex defectu etatꝭ: nec etiā hēbat vires ad resistenō patri.

¶ In eodē ca. xxij. vbi dr in postilla: Nūc cognoui. i. alios cognoscere feci ⁊c̄. Additio. iij.

Q Um ex hoc ꝙ dr h i ꝑsona dei: Nūc cognoui. intelligat alios cognoscē feci: sic cōiter tenetur Sꝫ hāc expōnē quidā hebreoꝝ refutāt dicentes: ꝙ nlls erat ibi tpe imolatōis cū abraā nisi solus isaac: ꝓpter quē solū n dicerēt alios cogscē feci. Sꝫ hec rō nō vꝫ valē: nā obedia abrae p hūc actū cognita fuit angelis: q forte ꝑus nō cogscebāt abraā eā habuisse i tāto gradu: silr ⁊ ceteris fidelibꝰ: q gesta abrae credūt aucte sacre scripture. Sꝫ adhuc hec expō nō vꝫ ꝓpria: nā iste actus imolatōis attribuit abrae tanq̄ actori: vñ ei dr ifra: Quia fecisti rē hāc ⁊ nō pepcisti filio tuo ⁊c̄. ⁊ sic in isto actu abraam fecit alios cognoscē: ꝙ essꝫ timēs deū: ⁊ p ꝯñs scriptura ꝓpriꝰ dixisset ⁊ rōnabilius: Nūc fecisti alios cogscē ꝙ timuisses deū. vñ vꝫ hoc verbū. s. Nūc cogui: ꝓpriꝰ posse expōi metaphorice: sicut alia q de deo dicunt fm silitudinē: quia cū dr: Iratꝰ est deꝰ: ⁊ hꝰ modi: intelligit q ad moduꝫ irati se habuit in affectu. silr etiā in ꝓpria mā cū dr: Tentauit deus abraā. intelligenō est ꝙ deꝰ se habuit erga abraā p modū tētantꝭ: q vult accipe expimentū ꝺ aliq igto: nō tñ ꝙ deo qui oia nouit hoc esset igtū. ⁊ silr cū dr: Nunc cogui. metaphorice posset exponi: ut p hoc intelligat ꝙ deꝰ se habuit i hoc actu: sic ille q nouit cogscit aliqd: qō pꝫ in hoc ꝙ deꝰ pꝰ illō fcm̄ ꝓmisit abrae maiora q̄ ꝑus sibi ꝓmiserat: ⁊ etiā iuramento ea ꝯfirmauit: ut pꝰ pauca declarat.

¶ In eodē ca. xxij. vbi dr in postilla: Appellauitqꝫ nomen loci illiꝰ: deꝰ videbit ⁊c̄. Additio. iiij.

I N hebreo in hoc loco dr: dñs irec. ⁊ ē verbum significās vidē diuinū in futuro duplr: vnoꝰ p futurū indicatiui: alio vero mō p modū optatiui: ita ꝙ pōt ꝓprie intelligi: dñs videat: ⁊ dñs videbit: cuiꝰ sensus est: qꝛ appellatio abrae in hoc loco fuit quedā orō ꝓphetica: sic pluries ꝯtingit in ps. ⁊ in alijs dictꝭ ꝓpharū. vñ in hꝰ sensu ꝙ dicit: dñs videat: orabat abraā deū: ut videret oculꝭ iustissime misericordie sue rectitudinē mentꝭ eiꝰ: ⁊ ꝓmptitudinē sue obedie in imolatōe filij. In hoc aūt sensu q significat: dñs videbit: ꝓphabat ꝙ hoc erat deꝰ visurꝰ ⁊ redditurꝰ mercedē plenā ipsi abrae: sicut stati fuit ꝯcessū sibi: cū seqt: p memetipm iuraui: hꝰ autē qō sequit: vñ vsqꝫ hodie dicit In mōte dñs videbit ⁊c̄. vꝫ eē sēsus: ꝙ posteritas abrae: scꝫ veri fideles spectātes remuneratōem hꝰ facti dicebāt cōiter qsi in ꝓuerbiū illud verbū qō abraꝫ ꝓphice dixerat. s. dñs videbit. Et addebāt sup hoc ꝙ dr in mōte: qꝛ credebāt prophetiā illā eē ad effectū ꝑducēdā in illo mōte vbi abraā hꝰ fcm̄ tā meritoriū exercuit. quam qdē orōnē ꝓphicā ipsius abrae silr ⁊ ꝓuerbiū inde sbsecutū hebrei credunt fuisse ipletā in edificatōe tēpli: ⁊ apparitōe glorie dñi in nube illō tēplū acceptantꝭ: ut in. iij. Reg. viij. ca. Sꝫ potiꝰ credenō ē fuisse ipleta cū christus in eodē loco imolatꝰ fuit in forma visibili. vñ vbi trāslatō nra dicit: In mōte dñs videbit. hebraica veritas hꝫ: dñs videbit. ⁊ sic hr in glo. nra: p qō ꝓprie intelligit: ꝙ verꝰ filius dei ibi visibilr fuit imolatꝰ: qō imolatio isaac ꝑcipue figurabat. Circa qō attēdēduꝫ ē vlteriꝰ: ꝙ lꝫ meritū abrae in hoc loco fuerit ꝑncipalr expletū p imolatōem filij: quā ꝓ deo ꝓmptissime facē intēdebat: qō fuit singulare in ipso abraā: nō aūt in imolatōe arietꝭ: in q mlti cōuenerūt sacrificātes deo aialia bruta: tñ abraā n ꝓtulit orōnē ꝓphicā supradcām: nisi pꝰ imolatōem arietꝭ: nec etiā fuit sibi fcm̄ iuramentū diuinū ꝓmissionū vsqꝫ tūc. s. pꝰ arietis imolatiōeꝫ: qō nō dꝫ intelligi vacare a mysterio. nā imolatio isaac deficiebat a figuratōe imolatōis christi in duobꝰ primo. s. qꝛ isaac nō fuit actualit imolatꝰ: sꝫ solū intentionaliter: christus vō actualit. scdo qꝛ imolatio Isaac non fuit oblata in redēptōem alicuꝰ: imolatio vō christi fuit i redēptōem humanā: ⁊ iō hec duo fuerūt repñtata p imolatōeꝫ arietis ad pficienō imolatōem isaac q̄tū ad ꝑfiguratōem imolatōis christi. Aries. n. fuit occisus: ⁊ eiꝰ sanguis effusus silr ⁊ fuit in redēptōem ipsius isaac. vñ dicit: Quē assumēs obtulit in holocaustū ꝓ filio: ⁊ iō postq̄ abraā expleuit ꝑfigurare imolatōem christi p vtranqꝫ imolatōem ꝑdictam tūc ⁊ nō añ ꝓtulit suā ꝓphetica orōnē ut dcm̄ ē. Cōsequēt aūt vocatꝰ scdo ab āgelo in ꝑsona dñi fuit sibi fcā ꝓmissio cū iuramēto: ⁊ nō antea ꝓut in lra pꝫ: vñ Isi. ⁊ hr in glosa peracto sacrificio dr abrae: In semie tuo ⁊c̄. qō fcm̄ ē cū aries dicit: Foderūt manus meas ⁊ pedes meos. peracto enim

sacrificio dictuz est: Conuertent ad dñm vniuersi fines ire imolato ergo ariete vocauit abraaz nomẽ loci illi⁹: dñs videt: hec ille. Lra etiã hoc insinuat: in pma eni vocatõe angeli dcm fuit abrae: Nũc cognoui q timeas dñm: ⁊ nõ pepcisti filio tuo vnigenito ⁊c. vñ solũ cõmendat de oblatõe filij ppter deũ: ⁊ tũc nõ fuit sibi fcã aliq pmissio: sʒ sola approbatio diuina erga ipm abraã. In scda vo vocatiõe dĩ ei: qa fecisti hãc rẽ. s. oblatõem scdam: hoc ẽ arietꝭ: ⁊ nõ pepcisti filio tuo. s. p oblatõem pmã filij: ⁊ tũc fuit sibi dcm: Bñdicã tibi ⁊c. ex q pʒ q lʒ meritũ abrae pncipali⁹ ⁊ clarius ↄsistit in oblatõe filij: tñ qꝛ pfectius figurat passio christi: i vtraqʒ oblatõe sil': ⁊ etiã ptestatio fidei abrae de christo clarius relucebat: iccirco tũc ⁊ ñ ãtea fuit sibi fcã pmissio q ↄsonat pdictis. Origenes etiã in hoc loco dicit: patit ergo christ⁹. s. in carne: cuius hic aries forma est: verbũ vo incorruptũ permansit: qd est fm spm cuius imago est isaac.

In eodẽ ca. xxij. vbi dĩ in postilla: Hic ↄñter repetit promissio facta pus abrae ⁊c. Additio. v.

IN hac pmissiõe fcã abrae nõ solũ repetũt ea que alias fuerũt sibi pmissa: seu magis explicant: ⁊ ẽt diuio iuramẽto ↄfirmant: sʒ etiã de nouo maiora sibi pmittunt. vñ Ambro. in li. de abraã: hec bñdictio pstitit supiorib⁹. In illa eni ppagatõem semis futuraz pmittit in hac aũt ait: Et bñdicent in semie tuo ⁊c. Ad cuius declaratõem sciend: q lʒ ea q in pmo loco ↄtinent in hac pmissione vltimo fcã abrae: sũt qsi quedã repetitiões pcedentiũ pmissionũ: qd aũt vltimo ↄtinet: Et bñdicent ⁊c. qd pprie itelligit de christo: q descẽdit de semie abrae fm carnẽ: sine q nll's ↄsequit salutẽ: pmissio noua est: q nõ ↄtinet in pcedentib⁹: qd sic pʒ: nã nũq abrae fuit fcã pmissio q huic qdam mõ assilaret: nisi supra. xij. ca. vbi dĩ: Atqʒ in te bñdicẽtur oẽs cognatões terre ⁊c. que qdẽ bñdictio in illa pmissione ↄtenta nõ põt intelligi de bñdictõe spũali: q ptinet ad grãm cuius christus ẽ actor ⁊ cã efficiẽs: nõ. n. dicit ibi: bñdicẽtur in semie tuo: sʒ bñdicent in te. Cõstat aũt q abraã nõ fuit actor h⁹ mõi grẽ. In hac aũt vltima pmissiõe nõ dĩ: Et bñdicent in te: sʒ bñdicent in semie tuo. s. in christo. vñ ⁊ Aplus ad Gala. iij. istã vltimã auctem allegat ad pbanđ q i christo bñdicent oẽs gẽtes: nõ aũt allegauit pmã auctem: eo q est ad suũ ppositũ iptinẽs: ut pʒ in aucte Ambro. supra allegata: qd etiã ipsa lra testat apud eos q in lingua hebraica sũt piti: nã lʒ translatio nra hic ⁊ ibi dicat indistincte: Et bñdicent. nõ tñ modica dĩa est int verbũ hebraicũ ibi positũ ⁊ verbũ qd hic ponit. verbũ. n. qd hic ponit nõ aliud significat nisi q impcãtes bñdictiões alicui dicãt: Talẽ te faciat deus sicut fecit talez: eo mõ q infra. xlviij. dĩ: In te bñdicet israel. atqʒ dicet: Faciat tibi de⁹ sic fecit ephraim ⁊c. vbi manifeste pʒ: q illa bñdictio nõ fundat in ipso ephraim tanq in actore pncipali seu cã efficienti ipsi⁹ bñdictiõis. Et simile verbum oio ponit supra. xij. ca. vbi dĩ: Atqʒ bñdicent in te vniuerse cognatões terre ⁊c. sʒ in hoc loco in hebraico põitur qddã verbũ significans: q ille in q alij bñdicunt sit causa pncipaliter effectiua illius bñdictõis: qd nulli pure creature põt ↄuenire: vñ in ps. Deus iudiciũ ⁊c. loquẽs de christo ad lraz: vbi dĩ: Et bñdicent in ipso oẽs trib⁹ terre ⁊c. ponit verbũ bñdictõis oio simile huic qd hic ponit: nõ autez ponitur sicut in ca. xij. supra dicto. Silr Esa. lxv. tractãs de christo ad lram dicit: In q q benedictus est sup terrã bñdicet in dño amen. vbi verbũ oio simile ponit: sicut hic cum dĩ: Et bñdicent in semie tuo ⁊c. nõ aũt sicut bñdicent: quod ponit supra in ca. xij. Cõcordat ẽt pdictꝭ: q de⁹ in alijs pmissiõib⁹ abrae factꝭ nũq inposuit iuramentũ aliqd: sʒ solũ in hoc loco tñ dicit: Per memetipm iuraui dicit dñs ⁊c. qd nõ solum denotat ut simplex iuramentũ: ut si dixisset: Iuraui dicit dñs simplr: sed ad maiorẽ solẽnitatem addidit: p memetipm: sicut ille qui iurat tangendo sacra: ut crucẽ vel euangelia ⁊ potius corpus christi solennius iurat q ille q simplr iuramentũ pstat sine tactu taliũ: in quo oñdit q inter alia pmissa hoc esset maximũ: qd etiã ↄsueuit facere scriptura in quibusdã alijs locis: sed pstare diuinũ iuramentũ solenne super his q ad mysteria christi vẽturi ptinebãt: sicut cum agit de sacerdotio christi eino psalmista. ps. cix. dicit: Iurauit dñs ⁊ nõ penitebit eũ: tu es sacerdos in eternũ: ut intelligat solennis firmitas h⁹ iuramenti nõ solũ dixit: Iurauit dñs. sed addidit ⁊ nõ penitebit eũ. hoc idẽ pʒ in ps. Memẽto dñe dauid ⁊c. vbi cũ de regno christi agit ex semie dauid venturi ps. dicit: Iurauit dñs dauid veritatẽ ⁊c. iuxta illud euãgelij: Dabit illi dñs de⁹ ⁊c. vbi nõ interposuit iuramẽtũ simplr: sed ad solenniorẽ firmitatem addidit: Et nõ frustrabit eũ. qd satis ↄsonat pdictis: ut patet intelligẽti vñ hec auctas bene intellecta multũ facit ad cõcludenđ hebreos in hoc q in christo ab abraã descensuro oñes gẽtes habebãt recipe benedictõnem.

Replica correctorij ↄtra Burgensem.

IN ca. xxij. vbi exponit illud: Uade in terram visionis. i. in montem ⁊c. Burgeñ. fac magnã vi đ noie moria: in q rephẽdit btm Hiero. sed quia eius digressio est in fauorẽ fidei trãseat: potissimũ qꝛ nõ est ↄ postillatorẽ: sed q addit se legisse i hebraico maria p moria: qꝛ ex aucte sacri canonis aut scõꝝ non hʒ euidẽtiã: ea facilitate ↄtẽnitur qua pbat: maxie quia cõiter oium interptatões immo ⁊ ipsius burgen. sonãt in ↄtrariũ. In eodẽ ca. vbi postillator ad intentõem iosephi ⁊ alioꝝ dicit isaac non iuitũ ligatũ fuisse in oblatõe sed spontaneũ: qꝛ cũ posset nõ restitit patri existẽs xxxv. annoꝝ. Burgẽ. obijcit dicẽs: q tũc meritũ potius debuit ascribi isaac q abrae: dicit q Isaac tm fuisse. xv. annoꝝ: ⁊ inuitũ a patre ligatũ: iccirco vocatus est puer: quod in scriptura de viris. xxxv. annoꝝ dici nõ consueuit. Sed ad obiectionẽ Burg. respondetur pmo: qa abraam accepit mandatũ a deo ⁊ obediuit nõ isaac: iõ fit memoria de merito illius non istius. scdo põt dici: q abraã obediuit deo: isaac aũt hoi. s. patri. tertio põt dici: quia isaac obedia cũ agonia fuit pcedens ex volũtario mixto nõ sine terrore ⁊ timore: obediẽtia autem abrae ex fide absoluta: ut dĩ ad Hebre. xj. quarto quia agens prestantius est passo: in hac autẽ obedientia abraam se habuit respectu oblatõis ut agẽs: isaac ut patiẽs ideo de abraã dĩ: qꝛ fecisti rẽ hãc ⁊c. Sʒ si respicẽ voluerimus lram bñdictio ⁊ meritũ huic obediẽtie corrñdẽs respicit isaac sicut ⁊ abraã. Dĩ. n. qꝛ fecisti rẽ hãc ⁊ non pepcisti filio tuo vnigenito pter me bñdicã tibi: ⁊ mltiplicabo semen tuũ sicut stellas celi ⁊c. hoc scdm refert ad isaac: fm illud supra. xxj. In isaac vocabit tibi semẽ ⁊ sequit: hic bñdictõ isaac: possidebit semen tuũ portas inimicoꝝ suoꝝ: et bñdicent in semie tuo oẽs gẽtes. vnđ qũis abraã ea oia sibi meruerit nõ tñ p se solũ: quia in sua psona nõ vidit effectũ: sʒ p suo semie: Quicqd aũt sit de his nõ valet qd Burg. addit p ↄfirmatõe sui propositi q isaac noiat⁹ est puer: qsi in scriptura viros fortes pueros vocari nõ sit ↄsuetũ: cũ tñ de pueris Dauid fortissimis multa dicant. ij. Regũ. j. ⁊. ij. ca. Et đ Iosue duce belli dictũ est puer: Exo. xxxiij. Rex asuer⁹ q fecit cõuiuiũ pueris fortissimis psaꝝ. Hester. j. Et christ⁹ dixit discipulis post resurrectõem pueri nũq pulmentarium habetꝭ: Iohis. xxj. ⁊ act. iiij. apli dixerũt pncipes cõuenisse aduersus puerũ iesũ. Et burgeñ. meli⁹ recollect⁹ idẽ dicit circa. xj. ca. iij. li. Regũ. In eodẽ ca. vbi exponit nũc cognoui. i. cogscẽ feci: Burg. dicit q magꝭ pprie exponit de deo sicut alie metaphore: q de⁹ in h⁹ se hñs qsi nouit aliquid cogscẽs dixit: Nũc cogui. sed vt Burgen.

implicare dicendo metaphoras esse proprias: cum metaphora dissonat improprietatem. Quicquid tñ sit nõ debuit ppter debile motiuũ suã expõnem btõ Augus. xvj. de ciui. dei ca. xxvij. glo. ordinarie. ⁊ ↄmuni schole preferre.

Ca. XXIII.

Vixit aũt sara. hic ↄñter đ scribit quõ abraã ut pfect⁹ se habuit ad pximuz: sic. n. habitauit int extraneos: q vocabãt eũ dei pncipẽ: ⁊ locũ sepulture p vxore sua ei gratis obtulerũt et iõ pmo describit sare obitus: secundo offert ei sepulture locus ibi Cunqʒ surrexissʒ Circa pmũ dĩ sic a Vixit aũt sara. cxxvij. annis. Hebrei q nũeros mlti modis exponũt mystice: dicũt q isti tres numeri pdicti ita ponũt distincte ad designanđ ↄditões sare: ac si diceret ita mũda ⁊ innocens fuit. xx. annoꝝ: sicut cũ fuerat. vij. annorũ tñ: et ita pulchra. c. ãnorũ sicut. xx. et istđ cõcordat pdictꝭ ca⁹. xx. b Et mortua ẽ i ciuitate arbee. vocata est. n. ciuitas arbee. i. qttuor: ut dicũt aliq ppter qttuor gigãtes ibi sepultos. s. Archiman: sisai: Talmai: ⁊ pi eorum. Alij dicunt ⁊ melius ut videt: q vocata est arbee: propter quattuor patriarchas ibi sepultos cũ ↄiugib⁹ suis. s. adã ⁊ eua: abraã ⁊ sara: Isaac ⁊ Rebecca: Iacob ⁊ lya. de pmo hĩ Iosue. xiiij. de alijs trib⁹ infra. xlix. ca. c Cunqʒ surrexisset. hic ↄñter agit de sepultura sare. vbi pmo ponit petitio abrae. scđo ↄcessio sepulture: ibi Rñderũtqʒ filij heth. pmo q dicit d Aduena ego sũ ⁊c.] ppter qd nõ hẽo ius sepulchri e Date mihi ius ⁊c.]ex quo pʒ q nõ intẽdebat illud emere: qd est illicitũ vẽdi. s. ius sepulture seu locũ: qꝛ locus sepulture semp fuit int sacra reputat⁹. Meli⁹ põt dici q loc⁹ sepulchri nõ est res spũalis: sʒ ius sepeliẽdi: iđo abraã ius petijt p dono dicẽs: Date mihi ⁊c. ⁊ locũ petijt p precio. f Ut sepeliã mortuũ meuz. hic accipit masculinũ p femio: sic ⁊ Mar. v. Dñs dixit: qs me tetigit de muliere emorroissa: g Responderũtqʒ. hic ↄñter de sepultura sare agit. et pmo ponit curialis ppli rñsio: cum dĩ: h Audi nos dñe ⁊c.]In dubijs. n. recurrebãt ad abraã: ⁊ ipse dirigebat illos: ac si ↄsulerent dñm. i In electis sepulchris nris. i. meliorib⁹ ⁊ honorabilioribus. k Sepeli mortuũ tuũ. i. sarã: sed qꝛ nolebat eam sepelire cũ infidelib⁹: pmo regratiat⁹ est pplo: iõ sbdit: l Et adorauit ⁊c.]a q dicti sũt hethei: fecit eni eis reuerẽtiã: ut ipetraret locũ sepulture: vbi erat sepult⁹ adam iõ sequit: m Ingredite p me apud ephron filiuz seor ut det ⁊c.]nõ dixit vendat: qꝛ locũ sepulture adã nõ intendebat emere: sʒ funduz i quo erat dcã sepltura: qd erat licitũ: iõ sequit: n Quã hʒ in vltia parte agri sui ⁊c.]. i. agꝛ in q ẽ. o Habitabat. n. ephron i medio filioꝝ heth. h⁹ ãt interponit ad oñdendũ q ille ager erat carior ceteris in extremitatibus positis: ⁊ per cõsequens melior ⁊ securior. p Responditqʒ ephron ad abraam cunctis audiẽtib⁹ ⁊c.] Omnes eni de ciuitate ab opibus suis cessauerãt: ut sepulture sare debituz honorẽ impenderent. q Nequaq ⁊c.]. i. nolo tibi vendere: sed gratis ↄcedere: sed qa abraã nolebat q ipse vel alij ifideles posset ibi ius sepulture reclamare: ⁊ p ↄñs cum sara infideles sepelire: noluit gratis accipere sʒ p pecunia postulauit. et pʒ lra vsqʒ ibi: r Terra quã postulas ⁊c.]Dicũt aliqui q si ↄsiderent dcã Isido. ⁊ Papie de põderibus metalloꝝ: obulus put in scriptura sacra accipit hʒ tñ de argẽto: sic habʒ vn⁹ paru⁹ turonensis: siclus aũt vsualis de q h agit: fm eos valet. xlviij. obulos. Et sic qdringẽti sicli valẽt octoginta libras turoneñ. ⁊ fm hoc pʒ preciũ agri. Si aũt ↄ hoc arguatur p hoc qd dĩ Exo. xxx. Siclus. xx. obulos hʒ. Dicunt q nõ obstat: qꝛ in Exo. loquit scriptura de siclo ⁊ obulo fm põdus sanctuarij: ut pʒ ibidẽ: qd quidẽ pondus est aliud a pondẽ vsuali. Credo tñ q meli⁹ ẽ dicẽ: q nõ habet cert⁹ valor pdictoꝝ qdringẽtoꝝ argẽti sicloꝝ: qꝛ põdera ⁊ monete apud varias gẽtes multipliciꝭ variant: ⁊ etiã apud eandem gẽtẽ fm diuersa tpa. s Sed qtũ est hoc. q. d. Nõ ẽ res tãta de qua int me ⁊ te fiat long⁹ tractatus. t Qđ cum audisset abraã. s. determinatõem pcij: appẽdit pecuniã quã ephron postulauerat audiẽtib⁹ filijs heth: qꝛ in talib⁹ oportet habere testes. v Quadringẽtos siclos argẽti pbati. in q oñdit bonitas materie. x Monete publice. in quo ostendit bonitas forme: quia habebat impressionẽ debitaz monete publice currentis. ʒ Confirmatusqʒ est ager quõdã ephronis ⁊c.]ex quo patet: q nõ emit speluncaz in qua erat sepulchrũ ade: sed agrũ siue fundum in quo erat: ⁊ istđ est licitũ: sicut fundus potest emi licite in quo est sita ecclia

maacha. Ca. XXIII.

VIxit aũt sara centuz vigintiseptẽ annis ẽt mortua est in cinitate arbee q ẽ hebron in terra chanaan. Uenitqʒ abraã ut plangẽt ⁊ fleret eã. Cũqʒ surrexisset ab officio funeris: locutus ẽ ad filios heth dicens Aduẽna sũ ⁊ pegrin⁹ apud vos:]date mihi ius sepulchri vobiscũ:] ut sepẽliam mortuũ meũ. Rñderũt filij heth dicẽtes: Audi nos dñe Princeps dei es apđ nos] i electis sepulchris nris sẽpeli mortuũ tuũ: nllusqʒ te phibere poterit: qn in monumẽto eius sepelias mortuũ tuũ. Surrexit abraam ẽt adorauit pplm terre: filios videlicʒ heth.]Dixitqʒ ad eos: Si placet aie vre ut sepeliã mortuũ meũ: audite me: ẽt intcedite p me apud ephron filiũ seor ut det mihi spelũcã duplicẽ]quã hʒ i extrema pte agri sui. Pecunia digna tradet eam mihi]corã vobis in possessionẽ sepulchri. Habitabat ãt ephrõ i medio filioꝝ heth Rñditqʒ ephron ad abraã cũctis audiẽtib⁹ q ingrediebant portã ciuitatis illi⁹]dicẽs: Nequaq fiat dñe mi:] sʒ tu magis ausculta qđ loquor. Agrum trado tibi et speluncã q in eo ẽ pñtibus filijs ppli mei. Sepeli mortuũ tuũ. Adorauit abraaʒ corã dño ⁊ pplo terre: ⁊ locut⁹ est ad ephron: circũstãte plebe ei⁹: Queso ut audias me. Dabo pecuniam p agro: suscipe eã ⁊ sic sepeliam mortuũ meũ in eo. Rñditqʒ ephron: Dñe mi audi me: Terra quã postulas qdringẽtos siclos argenti valʒ.]Istud est pciũ int me ⁊ te. Sed qtũ est hoc. Sepeli mortuũ tuũ. Qđ cũm audisset abraã appẽdit pecuniã quã ephron postulauerat: audientib⁹ filijs heth qdringẽtos siclos argẽti: pbate monete publice. Con

Universidad de D[...] Biblioteca

Ephron aūt vendēs peccauit:qꝛ ꝓpter dc̄am sepulturā carius vēdidit. dicūt hebrei ꝙ ipse ephron ostēdit in ṗncipio se multa agere ꝓ abraā:⁊ tñ in fine nihil fecit:sed terrā suā carius iusto ṗcio vēdidit:iō postea remota ē lr̄a vau de ei⁹ noie:ad designandū eius imṗfectōem.et sic diminute scribit̄ dinceps:ut hr̄.xxv.c.

sed nō apparꝫ in ṗnūciatōe. Dicit̄ autē ista spelūca fuisse duplex qꝛ scd̄m aliq̄s ibi erat dupl'x edificatio:vna inferior:⁊ altera superior:sic in capella regl' parisius. Fm aliquos dr̄ duplex:qꝛ lꝫ essent in eadē equalitate:tñ i vna ponebant viri et in alia vxores.

a Atqꝫ sepeliuit ita abraā. hic ꝯñter dscribit sepultura Sare.⁊ patet littera.

¶In ca.xxiij.vbi dr̄ i postilla: Ex quo patet ꝙ nō intendebat emere illud qđ ē illicitū ⁊c. Additio.

In hac emptōe nō pōt abrae aliqđ pctm̄ impōi:tū quia nō peccaret hodie q̄ emeret agrū:ut in eo facēt cimiteriū:ꝓut dicit magr̄ in historiis:tum q̄a ut dic̄ Ambro.in li.de Abraam Hec aūt abraā fec̄:q̄a nōdū erāt h⁹ dei templa:in quib⁹ fideliū in dn̄o reliquie adorarentur.

¶Replica correctorij ꝯ Burgen̄.

firmat⁹ est ager quondam ephronis i quo erat spelūca duplex respicieñ mābre: tā ipse q̄ꝫ spelūca: ⁊ oēs arbores ei⁹ i cūctis t̄minis ei⁹ ꝑ circuitū abrae i possessionem vidētib⁹ filijs heth: et cūctis q itrabāt portā ciuitatis illi⁹. Atqꝫ ita sepeliuit abraā sarā vxorē suā in spelūca agri duplici q̄ respiciebat mābre hec ē ebron in t̄ra chanaan. Et ꝯfirmat⁹ ē ager et antrū qđ erat in eo abrae i possessionē monumēti a filijs heth ¶XXIIII.

Erāt aūt abraam senex dierūqꝫ multorū:⁊ domin⁹ i cūctis bn̄dixerat ei. Dixitqꝫ ad seruū seniorē domus sue |qui ṗerat oib⁹ q̄ habebat. Pone manū tuā subt̄ femur meū| ut adiurē te ꝑ deū celi ⁊ t̄re vt nō accipias vxorē filio meo d̄ filiab⁹ chananeoꝝ int̄ quos habito:sed ad t̄rā ⁊ cognatōeꝫ meā ꝓficiscar|:⁊ inde accipias vxorē filio meo isaac. Rn̄dit seruus: Si noluerit mulier venire mecū i t̄rā hāc: nūqd reducē debeo filiū tuū ad locū d̄ quo tu egressus es: Dixitqꝫ abraā. Caue neq̄n reducas filiū meū illuc. Dn̄s celi et terre qui tulit me de domo pr̄is mei:| et de terra natiuitatis mee q locut⁹ est mihi: et iurauit dicēs: semini tuo dabo t̄raꝫ hāc: ipse mittet āgelū suū corā te:| ⁊ accipies i de vxorem filio meo. Sin aūt mulier noluerit seq te: nō teneberis iuramento: filiū tm̄ meū ne reducas illuc.| Posuit ergo seru⁹ manū sub femore abraam dn̄i sui:⁊ iurauit illi sup femore hoc Tulitqꝫ decē camelos de grege domini sui:|⁊ abiit ex omnib⁹ bonis eis portans secū: ꝓfectusqꝫ perexit in mesopotamiā ad vrbem nachor. Cūqꝫ camelos fecisset accumbere| ex

seruū ⁊c. | iste fuit eliezer de q̄ supra dc̄m ē.xv.c. ꝙ erat ꝓcurator dom⁹ sue. c ¶Pone manū ⁊c.| Hebrei dicūt ꝙ hoc dixit rōne circūcisiōis q̄ ē circa illas ꝑtes: quā dn̄s dederat sibi in signū fidelitat': ut supra dc̄m ē.xvij. ca. Catholici aūt dicūt ⁊ meli⁹: ꝙ hoc fuit ꝓpter christū q̄ fm carnē nascitur⁹ erat de abraam femore. et tali mō loquēdi vtit̄ scriptura Exo.j.ca.vbi dr̄: Oēs aīe eoꝝ qui egressi sunt de femore iacob ⁊c. et pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi:

d Sed ad t̄raꝫ ⁊c.| scilꝫ in haraꝫ vbi manserat nachor frater suus cum vxore sua. et patet littera vsqꝫ ibi: e ¶Dominus celi qui ⁊c.| idest de Haram: ut patet ex predictis.xij.ca.

f Et de t̄ra natiuitatis mee. id ē de hur chaldeoꝝ ut patet ex ṗdict̄ capitulo.xj.

g ¶Ipse mittet angelū ⁊c. |ad dirigendum istō negocium.

h Filiū tm̄ meum ⁊c. |dixit tm̄ ad deducendum isaac soluꝫ:qꝛ Jacob illuc iuit ad querendum sibi vxorē de mandato patris sui Isaac:ut habet̄ infra xxviij.ca.

i ¶Tulitqꝫ decē camelos ⁊c.| isti eni cameli erāt ab alijs distincti: quia erāt inrostrati: ut non possent blada alioꝝ comedere quādo ꝑ viam ducebantur

k Ex omnibus bonis ⁊c. |quia portauit de auro ei⁹: ⁊ argento: ⁊ pecunia: ⁊ iocalibus dandis puelle: ⁊ ei⁹ amicis: ut habet̄ infra eodē ca. In hebreo habet̄: Omnia bona eius portans secum. dicūt eniꝫ hebrei ꝙ portabat chartā de donatōe quā fecerat isaac filio suo: donās ei omnia bona sua mobilia ⁊ imobilia: qꝛ alijs filijs suis dedit munera ⁊ sepauit eos ab isaac: ut habet̄ sequenti ca. ⁊ illā chartaꝫ portabat ad inclinandū parētes puelle ⁊ ipsam puellam quā querebat in matrimoniū ipsi⁹ isaac. l ¶Profectusqꝫ perexit mesopotamiā. istud nomē tractū est de greco. meso idē ē qđ mediū: potamos fluuius: quia ciuitas illa sita est inter duo flumina: vñ in hebreo habet̄: In haram fluuioꝝ. Harā eni erat nomē ciuitatis in qua remāserat nachor: ⁊ vnde abraam exierat de mandato domini: ut dictum est supra.xij.c.

m Cūqꝫ camelos ⁊c. |hic consequēter describit̄ coniugis petitio. et ṗmo querit Eliezer super hoc a deo signum: secundo a parētibus puelle cōsensū: ibi Qui ait nō comedam. ¶Circa ṗmū sciendū ꝙ eliezer non q̄siuit

In ca.xxiij.vbi postillator dicit abraaꝫ cauisse:qđ illicitū est: in ꝯtu facto cū Ephron ꝓ eo: qꝛ emit fundū nō speluncā siue sepulchrū. Burgē. obijcit ꝙ Abrae nō pōt imponi pctm̄: qꝛ hodie posset sine pctō q̄s emere agrū in q̄ facēt ecclesiā vl' cimiterium. sed manifestū ē hāc obiectōem nō valere: qꝛ emit agꝝ in q̄ sepultura erat nō ut in eo sepulchrū facēt. rōe.n. sepulture ipsi⁹ Ade ⁊ eue in illo agro locus ipe religiosus int̄ sacra ꝯputabat̄: iō non emit sepulchrū: sed ius in agro in q̄ sepulchrū erat: iō dixit Date mihi ius sepulchri: nō dixit: vendite: qꝛ hoc illicitū fuisset. et sequit̄: Intercedite pro me apud ephron ut det mihi speluncā duplicē in q̄ sepult⁹ fuit adā, ut innuit Josue.xiiij. nō dixit: ut vendat: qꝛ illicitū fuisset. Nō.n. abraā intendebat emere sepulchꝝ ade: sꝫ fūdū: ⁊ ius in fundo in q̄ dc̄a sepultura fuit. Ca.XXIIII.

Erat aūt abraā. Hic ꝯñter ondit̄ q̄lit̄ abraā ut ꝑfectus se habuit, respcū sui: seu ꝓprie familie: qꝛ fili⁹ reputat̄ vna ꝑsona cū pr̄e: et iō sic ꝓcedit̄: qꝛ ṗmo ꝓ maritatōe isaac describit̄ serui missio: scđo ꝯiugis requisitio: ibi Cūqꝫ camelos fecisset accūbere. tertio petitiōis concessio: ibi Rn̄derūt laban ⁊ bathuel. q̄rto ꝯiugis adductio: ibi Surgēs aūt mane. ¶Circa ṗmū sic dr̄: b Dixitqꝫ ad

signū ꝑ modū augurij vel diuinatōis: qđ est illicitū: sꝫ ṗmissa orōne petiuit a dn̄o signū in q̄ ṗciperet: ꝙ angelus dn̄i direxisset eius viā: sicut ṗdixerat ei Abraā: ⁊ iō nō peccauit petendo signū hoc mō. dicit aūt iosephus ꝙ istud signuꝫ quod petijt fuit: vt si puellis venientib⁹ ad hauriendū aquā ⁊ negātibus sibi potū: vna ex illis liberalit̄ sibi offerret: ⁊ non soluꝫ ꝓ eius potu: sed etiā pro camelis potādis: in hoc sciꝛꝫ ꝙ illa esset quaꝫ deus preuiderat fore coniugem ipsius isaac. sed dictū iosephi non cōsonat littere sequenti: ut videbit̄ statim. Ideo dicendū ꝙ signum petituꝫ fuit: ut si puella a qua ṗmo peteret potum pro se: et ipsa concederet nō solum pro persona sua: sed etiam pro camelis: ipsa eēt copulāda Isaac i matrimonio et patet littera exceptis aliquib⁹ v̄bis: que transcurrendo exponent̄.

n ¶Igitur puella cui dixero. vltimo eniꝫ dixit ipi Rebecce postq̄ alie negauerāt sibi ut dicit iosephus sed hoc videt̄ falsum: quia statim subditur:

o Necdum.n. intra se verba cōpleuerat ⁊ ⁊c. |ex quo videtur ꝙ nō petiuerat ante ab alia sed ab ipa sola petiuit.

p ¶Effundensqꝫ hydriam ⁊c. | erant enim ibi lapides magni cauati vbi bibebāt animalia: ⁊ vocabantur canalia.

q Postq̄ autē biberūt cameli ꝓtulit ⁊c. | In hebreo habet̄: Protulit inaurem aureaꝫ cuius pondus erat medietas sicli: et ꝓbatur ꝑ hoc qđ habet̄ Exo.xxxix. vbi eadē dictio hebraica ponit̄ ꝓ dimidio siclo. potest tñ dici: ꝙ in exodo loq̄tur de siclo ad pōdus sanctuarij. et potuit esse fm ꝙ dicūt: ꝙ erat maius pondē vsuali intm̄ ꝙ medietas sicli sanctuarij valebat vnū siclū vsualem: tñ sicut dc̄m est alias in talibus ponderib⁹ nihil est certū: q̄a valde mutant̄ fm diuersas gentes: ⁊ fm candē gentē diuersis locis ⁊ temporibus. Per hoc vero ꝙ in hebreo dr̄: Inaurem in singulari: intelligit̄ etiam sibi correspondens: quia nō ornabatur vna auris sine alia: ⁊ quelibet inauris erat equalis ponder| et sic soluit dissonantia que videtur eē int̄ trāslationeꝫ nostram ⁊ hebraicam litteraꝫ

oppidū: iuxta puteū aque: vespe: eo tp̄e quo solēt mulieres egredi ad hauriēdaꝫ aquam: oraui dn̄m dicēs: Dn̄e de⁹ dn̄i mei abraā: occurre obsecro mihi hodie: ⁊ fac misericordiaꝫ cū dn̄o meo abraā. Ecce ego sto ꝓpe fōtē aq̄: et filie habitatorū hui⁹ ciuitatis egredient̄ ad hauriēdā aquā. Igitur puella cui dixero: iclia hydriā tuā ut bibā: ⁊ illa rn̄derit bibe: q̄n et camelis tuis dabo potū: ipsa ē quā ṗparasti seruo tuo Isaac: et per hoc itelligā ꝙ feceris misericordiā cū dn̄o meo abraam. Necdū intra se v̄ba cōpleuerat: et ecce rebecca egrediebat̄:| filia bathuel' filij melche vxor| nachor fratris abraā: hn̄s hydriaꝫ in scapula sua: puella decora nimis virgoqꝫ pulcherrima: ⁊ icognita viro. Descenderat aūt ad fōtē et ipleuerat hydriaꝫ aq̄: ac reuertebat̄. Occurritqꝫ ei seruus et ait: Pauxillū aq̄ mihi ad bibēdū ṗbe de hydria tua. Que rn̄dit: Bibe dn̄e mi. Celeritqꝫ dposuit hydriaꝫ sup vlnā suaꝫ: ⁊ dedit ei potū. Cūqꝫ ille bibisset: adiecit. Qui et camel' tuis hauriā aq̄ꝫ: donec cūcti bibāt. Effūdēnsqꝫ hydriā i canalibus: |recurrit ad puteū ut hauriret aq̄ꝫ: ⁊ haustā oib⁹ camelis dedit. Ipse aūt ꝯtēplabat̄ eā tacit⁹: scire volēs vtꝝ ꝓsperū iter suū fecisset de⁹ an non. Postq̄ꝫ aūt biberunt cameli ꝓtulit vir inaures aureas: appendētes siclos duos: |ēt armillas totidē pōndo sicloruꝫ decē.| Dixitqꝫ ad eā: Cui⁹ es filia| Indica mihi. Est in domo patris tui loc⁹ ad manēdū: Que rn̄dit: filia sū bathuel' filij nachor: quem pepit ei melcha: et addidit dicens: Paleaꝝ quoqꝫ ⁊ feni plurimū ē apud nos: et locus spaciosus ē ad manēdum. Inclinauit se hō: et adorauit dn̄m dicēs: Bn̄dictus dn̄s de⁹ dn̄i mei abraam: q nō abstulit misericordiā et v̄itatē suaꝫ a dn̄o meo: et recto itinere me ꝑduxit i domū fr̄is dn̄i mei. Cucurrit itaqꝫ puella: ⁊ nunciauit in domū matris sue| oīa q̄ audierat. Habebat aūt rebecca fratreꝫ noīe laban. Qui festin⁹ egressus ē ad hominē ubi erat fōs. Cūqꝫ vidisset iaures ⁊ armillas i māib⁹ sororis sue: ⁊ audisset cūcta v̄ba referēt|: hec locutus ē mihi hō: vēnit ad virum q stabat iux̄ camelos: et ꝓpe fōtē aq̄: dixitqꝫ ad euꝫ: Ingredē bn̄dicte dn̄i. Cur foris stas: preparaui domum et locum camelis tuis. Et introduxit eū in hospitiū: ac

r ¶Et armillas. ornamenta sunt brachiorum: et dicuntur ab armo.

s Pondo.i.pondere: ⁊ est indeclinabile.

t ¶Dixitqꝫ ad eam ⁊c. | istud dixit Eliezer anteq̄ daret sibi ṗdicta iocalia: quia cognito per eius verba ꝙ esset de cognatione Abrae dn̄i sui: tunc dedit sibi. frequenter enim in sacra scriptura aliqua posteri⁹ narrantur: licꝫ sint prius facta.

v Cucurrit itaqꝫ puella ⁊c. | non dixit in domo patris sui: q̄a sicut dicit Josephus bathuel pater su⁹ iaꝫ erat defunctus: sed h⁰ videtur esse contra textum sequentem eod̄ ca. vbi dicitur: Rn̄derunt laban ⁊ bathuel sed si teneatur dictuꝫ Josephi potest ad h⁰ dici: ꝙ Bathuel qui hic nominatur nō fuit pater rebecce: sꝫ frater: ⁊ iđo nominatur post laban tanq̄ eius frater iunior ipo. Hebrei communi⁹ dicūt ꝙ adhuc viuebat pater eius Bathuel: et ideo aliter soluit Ra. Sa. dicens ꝙ puelle prius nunciant aliq̄d matribus suis q̄ alijs Item tunc temporis mulieres habitatiōeꝫ habebant cum puell' separati in domibus viroꝝ: vbi faciebāt opera que competūt mulieribus: et tal' dicebatur domus matris sue ad quam cucurrit rebecca nunciare omnia que audierat: inter que ꝯtinebat̄: ꝙ ille homo qui dederat sibi iocalia erat de domo abrae auūculi sui. aliter nō est verisimile ꝙ accepisset ab eo: cū esset puella honesta ⁊ verecunda. x ¶Ubi erat fons. aliqui libri habēt foris: sed hoc est ex vicio scriptoris. y Uenit ad virū. ut introducēt eū intra domū: qꝛ iam ꝑ signa ⁊ verba sciebat eū

esse de domo auunculi sui. a Destrauit camelos. i. sellas & onera desup posita amouit. b Et appositus est &c.] nomine panis in scriptura intelligit omnis cibus: vnde. iiij Reg. vj. ca. dr: Appone cis panē & aquam. e: ibidem sbdit: Apposita est eis cibox magna apparitio. c Qui ait: nō comedam. hic consequenter eliezer querit a parentib' psensum de rebecca copulāda ipsi isaac. et ut facilī eos inclinet: p' refert diuitias domini sui ipsi Isaac collatas. et iuramentū quo astrīxit cum abraam: et si gnuz a deo sibi datū: q' voluntas dei erat q' isaac cum rebecca copularetur: per hoc in sinuans q' si renuerēt otrariarent diuīe voluntati. Et ps littera exceptis aliqb' verbis exponēdis: c Qui ait nō comedā. i hoc ostendit se hīc negocium sibi impositū cordi. d Et dñs bndixit &c.] i. in spūalib' & tpalib' bonis multiplicauit. e Nō accipies filio &c.] quia erant idolatre & expellēdi de ira p filios isrl. f Venit g̃ hodie ad fontē. ex hoc q' dr hodie: dicunt hebrei q' vna die venit miraculose de bersabee vsq ad illū locuz. Sz hoc nullā hz apparentiaz maxime cuz Joseph' dicat: q' Eliezer fec vias illā cū mag tractu tpis & labore. Si. n. fuisset ibi factū tātuz miraculū: nō est verisile q' scripta tacuisset cū satis plixe narret signuz datū i rebecca dicēte ipsi eliezer:

Bibe. quod modicum aut nihil ē respectu illius miraculi: & ideo nllo mō vī verum: & ideo dicendū q' p li hodie non designatur nisi terminus ad quem venerat illa die: nō aūt terminus a quo recesserat ab abraaz. Interrogauitq eam & dixit: cuius es filia: que rndit: filia bathuelis sū &c.] & sbdit destrāuit camelos dedítq paleas & fenū: & aquā ad lauandos pedes camelorū et viroz q venerāt cū eo. Et appositus ē in pspectu ei' panis.] Qui ait: Nō comedā: donec loqr sermones meos Rndit ei: Loquere. At ille: Seruus ingt abraz sū. Et dñs' bndixit dño meo valde.] & magnificat' est: et dedit ei oues et boues: argētū & aurū seruos & ancillas: camelos et asinos. Et pepit sara vxor dñi mei filiū dño meo in senectute sua: deditq illi oia que habuerat. Et adiurauit me dñs me' dicēs: Nō accipies vxorē filio meo de filiab' chananeox.] i quoruz habito: sed ad domū pris mei pges: et de cognatiōe mea accipies vxorem filio meo Ego vo rndi domino meo. Quid si noluerit venire mecū mulier: Dñs ait in cui' pspectu ambulo: mittet angelū suū tecuz: et diriget viā tuā: accipiesqz vxorē filio meo de cognatiōe mea: et de domo pris mei. Innocēs eris a maledictione mea: cū veneris ad pximos meos: & nō dederit tibi. Ueni ergo hodie ad fontē aq: & dixi: Dñe deus dñi mei abraā: si direxisti viam meā i q nūc ābulo: ecce sto iux fontē aq: & virgo q egredíet ad hauriēdā aquā: audierit a me da mihi pauxillū aq ad bibēdū de hidria tua: & dixerit mihi: et tu bibe: et camelis tuis hauriā: ipsa est mulier quā pparauit dñs filio dñi mei. Ltqz hec tacit': mecum voluerē: apparuit rebecca veniens cū hidria quā portabat in scapula: descēditqz ad fontē: & hausit aquaz. Et aio ad eā: Da mihi paululū bibē Que festinās deposuit hydriam de humero: et dixit mihi. Et tu bibe: & camelis tuis tribuā potū. Bibi: et adaquit camelos. Interrogauiq eā: & dixi: Lui' es filia: Que respōdit: Filia bathuelis sū: filij nachor: quē pepit ei melcha. Suspēdi itaqz iaures ad ornādā faciē ei': et armillas posui in mānib' ei'. Pronusqz adorauí dñm bndicēs dño deo dñi mei abraā: qui pduxit me recto itinē: vt sumerē filiam fris dñi mei filio eius. Quāobrē si facit misericordiā: & vitatē cū dño meo.] idicatē mihi: sināutē aliud placet: et hoc dicite mihi: ut vadā ad dexterā siue ad sinistrā. Rndēr̄ut laban et bathuel. A dño egressus ē sermo. Nō possumus extra placitū ei' quicqz aliud loqui tecū. En rebecca coram te est tolle eā: et pficiscē: et sit vxor filij dñi tui: sicut locut' ē dñs. Qd cuz audisset puer abraā: pcidēs adorauit in terra dñm: Prolatisqz vasis argēteis & aureis:] ac vestibus: dedit ea Rebecce p munere. Fratribus quoqz eius & matri dona obtulit. Inito conuiuio: vescentes pariter & bibētes māserī ibi

g Suspendi itaqz inaures &c. ex hoc pz vitas illa' qō suit in hebreo bī vasa: & i alijs mls lod ē silis locus'. t De dit ea rebecce p munere. qō solet dari sponsis de nouo ptessis. v Surgēs aūt mane. hic pnter describit cōiugis adductio: vbi pmo accipit eliezer licentiā dicens: x Dimitte me: vt vadā &c.] Sermonē dirigit ad illos q' erāt pncipales: & isti erāt laban frater rebecce: & mater eius: & iō sbditur

y Respōderūt frat eius & mater. Si aūt aliq libri hūt hic frēs. falsa est lra: & iō ō isto fratre dicenō est: q' erat laban qui erat pmogenitus Bathuel. Sz si q rat qre nō respondit ipse Bathuel pater rebecce: qui pfenserat matrimonio: ut pdcm ē fz opinionē Ra. sa. Rndet q' interim penituerat de dcā pcessione: & volebat ipedire: & iō statim angel' dñi pcussit euz & mortu' est. z Maneat puella &c.] In hebreo habet Maneat puella dies vel decem: et exponunt hebrei dies in pl'ali: idest p annū: vel decez .i. p decē menses.

a Solite &c.] ac si. d. qui viam meā retardaret & trairet diuine voluntati. b Dixerūt &c.] qz in matrimonio requrit pfensus expssus. c Dimisērūt ergo &c.] alīq libri hūt delboza: fz nō ē de textu sed tñ sbintlligit. Dr aūt nutrix illius: qz custodierat eā in statu puellari: & docuerat in moribus: et pter hoc associata est ei: & forsitan cū hoc lactauerat eā a cunabul' et cū ista bñ fuerūt alie puelle & ancille ei associate: ut infra dicet: lz hoc nō expmat. d Seruūqz abraā & comites eius. q' erāt de domo abrae. e Impcātes, pstera sorori sue. & nōne ista dicunt de matre laban & fratre ei' q' loqbant eliezer ut supra dcm est: quō g̃ vocat sororem matris sue: Dicendo q' in recessu rebecce puenerūt multi de sua cognatōe sicut solet fieri in talib': maxie qz ibat ad terrā longinquā: nūc aūt ita est q' noia frīs & sororis cōia sūt oib': q' sūt eiusdē cognatōis: ut supra dcm ē plures: et qz oēs q' illic puenerat, pter eius recessū impcabant ei bonū: iō scriptura hic vtit noie cōi. s. sororis: qz hoc mō poterat dici sororium illoz. f Igit rebecca & puelle ei' &c. ex q' pz qō supra dcm est. s. q' habebat alias mulieres in comitiua sua cū delboza nutrice sua.

g Eo at tpe &c.] cā recreatōis. et cā sbdit: h Habitabat eni i ira australi. i. in bersabee: q' est i pte australi terre, pmissiois. et est, ppe puteū illū q' vocat viuentis et videntis: pter qō de facili poterat ibi illuc ambulare.

i Et egressus fuerat &c.] hebrei dicūt ad ozandō: quia circa tps vespaz psuetudo est iudeis orare. vel forsitan egressus fuerat ad videndō dispōnem celi & aliquaz stellaz q' incipiebāt apparere: qz edoct' erat in astronomia uertebat ad dñm suuz: Eō aūt tpe deābulabat isaac p viā q ducit ad puteū cuius nomē est viuentis & videntis habitabat eni in terra australi: et egressus fuerat ad meditandū in agro inclinata iaz die.] Cūqz eleuasset oculos: vidit camelos] venientes, pcul. Rebecca quoqz pspecto isaac: descēdit ō camelo: & ait ad puerz: Quis est ille hō q venit p agrum in occursū nobis: Dixitqz ei: Ipse ē dñs meus. At illa tollēs cito palliū suū] opuit se. Seruus aūt cūcta que gesserat] narrauit dño suo Isaac. Qui introduxit eaz in tabernaculū sare mris sue: et accepit eaz vxorē: et intātū dilexit eam ut dolorez q ex mōte mris' acciderat tparet] sare ut dcm est supra ca. xxiij. & sic pz ppositum. Tēpus nō totaliter auferret. Ex quo patet magna affectō ipsius isaac ad matrem suam: que iam obierat tribus annis ante.

In ca. xxiiij. vbi dr in postilla: Sed ad terrā & cognationem meā &c. Additio prima.

Ubi translato nostra habet: Sed ad terrā & cognationē meam, pficiscaris: lra hebraica dicit: Sz ad terrā natiuitatis mee. terra eni natiuitatis Abrae vbi erat domus patris eius fuit mesopotamia: nō aūt bur chaldeoz: ut ostensū fuit supra in prima additōne ca. xij.

In eodē ca. xxiij. vbi dr in postilla: Dixitqz ad eā: cuius es filia: &c. Additio. ij.

Non videt necessariū in hoc loco mutare ordinez narratōis. satis eni rōnabile est q' eliezer daret iocalia anteq' certitudinaliter sciret: q' puella eet de cognatōe abrae: ut suā ostēderet curialitatē: sicut etiaz ipsa puella curialē & humilē se ostēdit erga ipm. Qz aūt postea in narratōe eliezer pposuit inrogatōnem datōi: pōt intelligi p anticipatōem: vel forte hoc dixit ut nō estimaret leuis

In eodē ca. xxiiij. vbi dicitur in postilla: Ubi erat fons &c. Additio. iij.

Hebraica veritas habet: Qui festinās egressus est ad hominem foris ad fontem. vnde qui scripsert fons tm: non recte se habuerunt in hoc loco.

In eodem ca. xxiiij. vbi dr in postilla: Inrogauitqz eaz &c. Additio. iij.

Non habet ex hac narratōne intentum postil. pōt eni intelligi, put dcm fuit supra suo loco eod ca.

Universidad de Deusto Biblioteca

In eodē ca. xxiiij. vbi dr̄ in postilla: Sed si querat̃ ⁊c̄.

Additio. v.

Non oꝫ fingere penitudinē bathuelis: nec eius morte in hoc loco ꝑut Ra. Sa. dicit: de quib' nulla fit mētio in scriptura: sed ꝓbabili' vr̄ dicenð ꝙ Bathuel ātiquioꝛ ⁊ magis sesat': nolebat differre missionē rebecce credēs ꝙ ista erant a deo ordinata: ꝑut dixerāt prius: A dn̄o egressus est sermo. Sꝫ laban q̄ erat iunioꝛ ⁊ mater rebecce ex q̄dā carnali fragilitate volebāt differre negociū ꝑut sequit̃: Maneat puella nobiscum.

Ca. XXV.

Abraam vero aliaꝫ duxit vxorē noīe cethurā q̄ pepit ei çamrā ⁊ iecsan: ⁊ madan: ⁊ madiā: ⁊ iesboch ⁊ sue. Iecsan quoqꝫ genuit saban ⁊ dadan. Filij dadā fuerūt assuri ⁊ lathusiꝫ ⁊ laomi. At vo ex madiā ort' est epha et epher et enoch et abida: beldaa. Omnes hi filii cethure. Deditqꝫ abraam cūcta q̄ possederat isaac: filiis aūt ꝯcubinaꝝ largit' ē munera: ⁊ sepauit eos ab isaac filio suo dū adhuc ipse viueret ad plagā orietalē. Fuerūt aūt dies vite abrae cētū septuagita qnqꝫ āni.] Et deficiēs mortu' ē i senectute bona ꝓuecteqꝫ etatis ⁊ plen' dierꝫ: ꝯgregatusqꝫ ē ad pplm suū: et sepelierunt eū isaac ⁊ ismael]filii sui in spelūca duplici q̄ sita est in agro ephrō: filii seoꝛ ethei: e regiōe mābre: quē emerat a filiis heth. Ibi sepult' est ipse ⁊ sara vxoꝛ ei'. Et pōst obitum illius benedixit deus isaac] filio eius: qui habitabat iuxta puteum nomine viuentis et videntis. Hē sūt gnātōes ismael filij Abrae quē pepit ei agar egyptia famula Sare: ⁊ hec noia filioꝝ ei' in vocabulis ⁊ gnātōib' suis. Primogenit' ismaelis nabaioth: deiñ cedar: ⁊ abdael: ⁊ mabsan masma quoqꝫ ⁊ duma et massa: adad ⁊ thema et iachur ⁊ naphis ⁊ Cedma. isti sūt filij ismael: ⁊ hec noia p castella ⁊ oppida eoꝝ duodeci pncipes tribuū suaꝝ. Et fci sūt āni vite ismael cētūtrigitaseptē: dficiēsqꝫ mortuus ē: ⁊ apposit' ad pplm suū. Habitauit autē ab euila vsqꝫ sur: q̄ respicit egyptuꝫ introeūtib' assyrios. Corā cunctis frib' suis obijt. Hē quoqꝫ sūt gnātiōes isaac filij abraā. Abraā genuit isaac. Qui cū q̄draginta esset annoꝝ: duxit vxorē rebeccā filiā bathuelis syri de mesopotāia sororē laban. Deprecat'qꝫ ē isaac dn̄ꝫ ꝓ vxore sua eo ꝙ esset steril'. Qui exaudiuit eū ⁊ dedit ꝯceptuꝫ rebecce: sꝫ collidebāt i vtero ei' puuli. Que ait: Si sic mihi futurū erat qd nece fuit ꝯcipe:] Perrexitqꝫ r̄becca

In eodē ca. xxiiij. vbi dr̄ in postilla: Uel forsitan egressus fuerat ad videnduꝫ dispositionem celi ⁊c̄.

Additio. vj.

Dicere ꝙ abraā fuit edoct' in astronomia: ⁊ ꝙ pm' eā docuit in egypto: nullū fundamētū hꝫ in sacra scriptura: nec etiā rōni vr̄ ꝯsonū. Primum pꝫ: nō eni in historia ꝓpria ipsi' abrae q̄ hr̄ in hoc libro Gen̄. Nec etiā in ps. seu ꝓphetis: vbi qn̄qꝫ fit mentio de abraā hoc inuenit: ut est manifestū discurrēti. Scd̄m patꝫ: tū q: etiā apli qui fuerunt a deo maxime illuminati: intm̄ ꝙ eis dicitur: Ioh. xvj. Docebit vos om̄eꝫ vitatē. nō exponit cōiter ꝙ fuerūt illuminati de vitatib' mathematicis seu astronomicis: sed de his que sūt ad salutē necessaria: multo min' hoc dicendū ē de Abraā: quē scriptura ꝯmēdat de fide: ⁊ timore dei: et de opib' virtuosis: nūꝙ tn̄ de aliq̄ sciētia: vel arte: que humanit' potest īueniri: tum q: sciētia egyptioꝝ i scriptura reprobat̃ tāꝙ diuinatio supstitiosa: vn̄ Esa. xix. ca. dr̄ egyptijs q̄si increpādo: vbi nūc sūt sapiētes tui: anūciēt tibi ⁊ indicēt ⁊c̄. tum q: ex hoc daret̃ occasio infidelib' seu hereticis q̄: ea q̄ deus opat̃ miraculose ꝑ sanctos suis seu p eos: attribuūt maliciose influentijs celestib' seu demonijs mō q̄ christo dicebat̃ Matth. xij. ca. In beelzebub pncipe demonioꝝ eijcit demonia. ⁊ multo forti' de abraā tales puersi dicerēt: ꝙ ea q̄ de' ꝑ eo fecit circa pharaonē ⁊ abimelech ⁊ h'modi effēt ꝑpetrata p vtutes seu influētias astroꝝ: cuius oppositū etiā fatebant̃ pagani: vn̄ supra ca. xxj. Abimelech ⁊ pncipes exercit' sui dicebāt abrae: deus est tecū in oib' q̄ oparis ⁊c̄. vn̄ nec etiā vr̄ dicenð de isaac: ꝙ erat edoct' in astronomia a patre rōnib' iam dictis. Sꝫ poti' cū de eo dr̄: ꝙ egressus fuerat ad meditanð in agro: intelligenð est de meditatōe ꝯtemplatōis ⁊ h'modi: ꝑut ptinet sanctis viris: q̄ in lege dn̄i meditantur die ac nocte: ꝓsertim aūt isaac q̄ fuit deo oblat' in sua puericia hoc ptinebat. In alijs vo libris dr̄: Et egressus fuerat ad exercenð in agro. qð p lr̄am hebraicā in hoc loco positā: etiā sic pōt intelligi: ⁊ ē sensus: ꝙ egressus fuisset ad exercenð se corpalit̃ in agro tpe vesptino: cū iam inclinata est dies: ⁊ est feruoꝛ mitigat̃. Replica correctorij ꝯ Burgensem hussitam.

In ca. xxiiij. vbi postillatoꝛ illð qð dr̄: Sꝫ ad terraꝫ ⁊ cognatōem meā ꝓficiscaris. exponit de haram Burgen̄. exponit de Mesopotamia: cui' correctoriū reqre supra ca. xij. in pncipio. Itē ca. eodē vbi expōit illud dcm̄ eliezer: cui' es filia: p anticipatōem Bur. redarguit vsqꝫ ad sui ipsius inuolutōem. Negās. n. anticipatōeꝫ ex rōnabili cā positā ꝯcedit eandē sb eodē ꝯtextu ex cā minus rōnabili: ut pꝫ ex eius ꝓcessu quē vide. Itē in eodē cap. vbi eliezer refert ordinē facti. s. ꝙ pus interrogauit cuius esset filia: ⁊ cognito suspēdit inaures ⁊ dedit iocalia. postillatoꝛ dicit: ꝙ sunt p anticipatōeꝫ dcā: vbi pmo dr̄ dedisse iocalia ⁊ post interrogasse: sed Burg. dicit p hoc nō hr̄e ꝓpositū: sꝫ rōem nō assignat. Itē ca. eodē qn̄ dr̄: Maneat puella. Ra. sa. exponentē illud: Burg. reprobat: eo q: ut dicit: nō hꝫ fundamentū in scriptura. Eadē rōe ⁊ expō burgen̄. in scriptura nō vr̄ fundari. Itē ca. eodē circa illuꝫ passū: Quō isaac fuit egressus ad meditandū in agro. Postillatoꝛ dicit: ꝙ forte etiā ad vidēð dispōnē celi: q: didic a pre sciam astroꝝ: ꝑ ut dicit Josephus Abraā etiā docuisse egyptios. hec Burg. valde egre ferēs: dicit nullū fundameneū hr̄e in sacra scriptura: nec etiā rōni ꝯsonū ex multis q̄ infert. Sꝫ burgē. quo ad pmū se facit familiarē argumento hussitaꝝ refutato in magno ꝯcilio cōstantie: videlꝫ nō hr̄ expresse in sac scriptura: igit credi nō opoꝛtet: vel falsū est: locus. n. ab auctoritate negatiue nō tenet. Sꝫ quo ad scd̄m vident̃ imptinētia q̄ infert Burg. nā nō vr̄ verꝝ: ꝙ astronomia distrahat a virtute: fide: ⁊ timore dei. Sꝫ dicit in singularē ꝯmendatōem ꝙ abraā fuit astronom'. nec est detestādū in abraā ꝙ egyptios artē bonā docuerit: quē p abusū verterūt in supstitionē: ⁊ astronomiā in astrologiaꝫ Sepe. n. bonaꝝ sciarū fit abusus: qn̄imo heretici euangelio ⁊ sacra scriptura abutunt̃. et si sancti h'modi sciētias bōas ⁊ demonstratiuas sciuerūt: ex eo nō dat̃ occasio infidelib' male sentiēdi de sanctis: sed si inde occasiones sumpserit sinēdi sūt ut ceci ⁊ duces cecoꝝ. vn̄ Iosephus dicēs abraā docuisse in egypto astronomiā: nō intēdebat hoc viciū imponē ꝑiarche: ꝙ vsus fuisset i doctrina vel ope mathematicoꝝ ⁊ astrologoꝝ supstitiōe sm ipm: sed ꝙ docuit ea q̄ artis sūt. et q̄d mirꝝ si filiū suum docuisset idipm: ut i factura dei delectari potuissꝫ

Caplm. XXV.

Abraam vero. Postꝙ moyses descripsit electōnē fidelis ppli deducēdo p abraā: hic ꝯnter h' idē facit p isaac filiū suū: ⁊ q: vbi iminat vn' stipes: ibi incipit aliu' seques: iō pmo dscribit ipsi' abrae finis ⁊ ꝯsūmatio: scd̄o ipsi' isaac gnātio: ibi He qꝫ sunt gnātōes isaac. pma diuidit in duas. s. in ptē pncipaleꝫ ⁊ incidentalē: ibi He sūt gnātōes ismael. Finis aūt ⁊ cōsūmatio ipsi' abrae describit in hoc: ꝙ ordinatōe fcā de filijs suis ⁊ de bonis sepult' est honorifice: occasiōe tn̄ filioꝝ de quib' hēbat ordiare pmo fit mētio de filijs abrae p' mortē sare genitis cū dr̄: b Aliā duxit vxorē noīe cethurā. dicūt hebrei ꝙ ista fuit agar: que noiata est cethura: q̄ in hebreo sonat turificata. Cui' rō est: q: sicut dicūt ita mūde se custodiuit postꝙ cū filio de domo abrae recessit: ac si esset deo oblata vl ꝯsecrata: ꝓpter qð mortua sara abraā misit filiū suū isaac ad reducenð eā sibi. Sꝫ ꝯ hoc vr̄ qð infra dr̄ eodē ca. Filijs aūt ꝯcubinarū largit' est munera ⁊c̄. Ex q̄ vr̄ ꝙ cuꝫ agar fuit alia sibi ꝯiūcta pter sarā. Sꝫ posset hic dici: ꝙ h accipit plale ꝓ singulari: ⁊ ecōuerso aliqn̄ in scriptura accipit singulare ꝓ plali: ut dcm̄ est supra. xix. ca. ponit etiā Agar in plali: q: bis fuit ipsi abrae ꝯiūcta: ita ꝙ tenet q̄si vicē duarū. vn̄ ⁊ in biblijs hebraicis correctis hoc nomē ꝯcubiaꝝ in hoc loco scribit diminute: ad designanð ꝙ nō fuit nisi vna. Expositores aūt catholici cōius dicūt: ꝙ ista cethura fuit alia ab agar iunioꝛ illa: ꝓpter qð de sene potuit facili' ꝯcipe: nec accepit eā abraā libidine duct': sed

amore ꝓlis: et ē figura futuroꝝ: q: sicut agar ⁊ Ismael figurauerūt carnales ve. te. sic cethura ⁊ filij ei' hereticos q̄ se dicūt ad no. te. ptinē. sed eccl'a q̄ p sarā designat̃ vna remanet tanꝙ vxoꝛ ⁊ spōsa: ⁊ alie noiant̃ ꝯcubine. c Que pepit ei çāram ⁊ iecsan. noia sūt capitū diuersaꝝ gentiū descēdētiū ab abraam p cethurā. et patꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: d Filijs aūt cōcubinaꝝ. vxores ei' fuerūt: ut patꝫ ex pdictis. Sꝫ nominat̃ cōcubine: q: sara fuit eius vxoꝛ pncipal': alibi etiā in scriptura vxoꝛ ꝯcubina noiat̃: Iudic. xix. Dēo filiā vgineꝫ: ⁊ h hō hꝫ ꝯcubinā: ⁊ certuꝫ est ꝙ erat eius vxoꝛ: ut pꝫ ibidē. e Fuerūt āt ⁊c̄.] In hebreo ponunt̃ isti nūeri distincte sic centū āni: septuagita āni: ⁊ quiqꝫ āni: ⁊ h' ut dicūt hebrei ad dsignādū ꝙ abraaꝫ fuit ita mūdus a pctō qn̄ fuit. c. annoꝝ ⁊. lxx. sicut qn̄ fuit solūmō. v. ānorū sic supra dictū ē de sara. xxiij. ca. f Et deficiens mortu' est. morte nāli. g In senectute bona. i. i diuia gr̄a. h Cōgregatusqꝫ ē ad pplm suū. q: aīa ei' recepta est ad limbū scoꝝ patrū. i Et sepelierūt ⁊c̄.] deferētes ei honorē paꝛnū. et lꝫ fuerit ibi alij mlti ad honoranð sepulturā abrae: isti tn̄ q̄ erāt pncipales solū exꝓmunt̃. k In agro ephron. scribit h ephron diminute ex cā pdcā ca. xxiij. l Et post obitū ⁊c̄.]. i. augmētauit eū in spūalib' bonis ⁊ tpalib'. m He sūt gnātōnes ismael. q: scriptura fecerat mētōem de honore quē detulit ismael pr̄i suo in ei' sepultura: iō breuit h ei' describit gnātio: ⁊ pꝫ vsqꝫ ibi: n Deficiēsqꝫ mortu' est. ex q̄ vr̄ eē mortu' morte nāli. In hebreo āt nō dr̄: Mortu' est: sꝫ trāsijt: ꝙ nō dr̄ in scriptura de aliq̄ moriēte nisi iusto: ut dicūt hebrei: et iō dicunt ꝙ decessit in gr̄a: et etiā ex h' qð sbdit: Et appositus est ad pplm suum. o Coraꝫ cūctis frib' suis obijt. hebrei dicūt posuit: nec accipit h i significato gnāli: sꝫ spāli: ꝑut iportat positionē vl fixionē tētorioꝝ: ⁊ h' rn̄det ei qð supra dcm̄ ē. xvj c. E regiōe vniuersoꝝ fratꝝ suoꝝ figet tētoria: tn̄ de malis suis finalit̃ penituit: ut dcm̄ ē. Scienð etiā ꝙ vbi nos hēm' obijt: in hebreo dr̄ nephal: ⁊ ē verbū equocū: q: significat idē qð cecidit: p q̄ trāslatoꝛ nr̄ posuit obijt: ⁊ significat idē qð tētoriçauit: vel tētoriū fixit: et hāc significatōeꝫ sequunt̃ hebbrei. Scd̄m āt trāslatōeꝫ nr̄am exponit̃ sic: o Corā cūctis frib' suis obijt. i. añ fres suos ita ꝙ li corā nō iportat pn̄tiā loci: sed añcessionē tpis. Iteꝫ alit̃ ut iportat pn̄tiā loci: q: filij sui ꝯgregati fuerūt in ei' morte ꝓpter ei' honorē: q̄ vocant̃ h fr̄es eo mō loquēdi q̄ iacob dixit laban: Pōe h corā me ⁊ frib' tuis: ut hr̄ ifra. xxxj. ca. et certū est ꝙ erāt ibi filij iacob ⁊ filij laban. p He qꝫ sūt gnātōes isaac. Hic ꝯn̄ter scriptura dscribit electōem ⁊ ꝯfirmationē fidelis ppli p isaac vbi pmo describitur multiplicatio ꝓlis: secūdo ꝓbatio parentis xxvj. ca. tertio ordinatio posteritatis ca. xxvij. Circa pmū pmo dscribit filioꝝ gnātō scd̄o natoꝝ ꝯuersatō ibi Quib' adultis. tertio pmogeniture trāslatio: ibi Coxit autē iacob. Circa pmū dr̄ sic: He qꝫ sūt gnātōes isaac. q̄ sequunt̃. et pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: q Deprecatusqꝫ est isaac dominum ꝓ vxore sua. In hebreo hr̄: contra vxorē suā: quia sicut hebrei dicunt ⁊ est verisimile: ipsa rebecca orabat dn̄m ex vna pte: ⁊ isaac ex altera ut dn̄s daret eis liberos. sꝫ quia isaac erat pfectioꝛ: iō eius oratō fuit efficatioꝛ: iō seqt r Qui exaudiuit eum. s. Isaac. s Sed collidebant in vtero ei' puuli. ipellebant eni se mutuo: et hoc fuit signū ꝯtētionis future int̃ eos: ⁊ int̃ pplos ab eis deriuādos idumeos. s. ⁊ iudeos. De'. n. futura ondit aliqn̄ vbis: ⁊ aliqn̄ factis: ut i ista collisiōe: sicut ⁊ supra dcm̄ de ꝯuersiōe vxoris loth in statuā salis. xix. ca. t Si sic ⁊c̄.] timebat eni de aborsu pueroꝝ: ⁊ p ꝯn̄s de ꝓpa morte. v Perrexitqꝫ rebecca vt ꝯsu. do. dicūt hebrei ꝙ iuit ad melchisedech: q̄ erāt sacerdos dei excelsi: ⁊ ad heber q̄ hēbat spm̄ ꝓphetie: vtqꝫ enim adhuc viuebat: qð pꝫ si ꝯputent̃ āni eoꝝ. De melchisedech eni supra dcm̄ est ꝙ erat sem fili' noe: de q̄ scribit supra. xj. c. ꝙ biēnio p' diluuiū genuit arphaxat: ⁊ p'ꝙ genuit Arphaxat: vixit q̄ngentis ānis. Si aūt ꝯputent̃ āni a diluuio vsqꝫ ad natiuitatē iacob ⁊ esau: nō inueniuut tot āni: a diluuio eni vsqꝫ ad natiuitatē arphaxat fluxerūt duo anni: ut iā dictū ē. Arphaxat āt cū eēt. xxxv. ānoꝝ genuit sale: Sale vo cū essꝫ. xxx. ānoꝝ genuit heber: et heber. xxxiiij. ānoꝝ genuit phalech: et Phalech. xxx. annoꝝ genuit reu: ⁊ Reu. xxxij ānoꝝ genuit saruch: et saruch. xxx. ānoꝝ genuit nachoꝛ: ⁊ nachoꝛ. xxix. ānoꝝ genuit thare: ⁊ thare. lxx. ānoꝝ genuit abraā. Et ista hn̄t supra. xj. ca. Abraā āt cū esset. c. ānoꝝ genuit isaac: ut hr̄ supra. c. xxj. Isaac aūt erat. lx. ānoꝝ qn̄ nati sūt esau ⁊ iacob: ut hr̄ infra eod ca. Si āt pdci āni a diluuio vsqꝫ ad natiuitatē iacob sil' ꝯiūgant̃ faciūt ānos. ccccliij Ex q̄ pꝫ ꝙ melchisedech vixit vltra. l. ānos. Q. autē heber silr̄ viueret: pōt silr̄ ꝓbari: accipiēdo ex vna pte oēs annos vite eius: ⁊ ex altera computādo ānos a natiuitate heber

Universidad de Deusto Biblioteca

vsqꝫ ad natiuitatē iacob ⁊ esau. x Due aūt gētes ⁊c.] i. capita duaꝝ gentiū iudeoꝝ ⁊ idumeoꝝ. y Et maior ser uiet minori. hoc impletū est tpe dauid: q fecit idumeos sibi tributarios: ut hꝫ. ij. Reg. viij. ca. Et pfect' impletū ē in xpo cui colla gentiū ⁊ pncipū terre sbdita sūt: ⁊ maxime imperiuꝫ romanū: qd iudei di/cūt significari p esau.
z Qui pmus egres sus est rufus erat. iõo vocat' est edom.
a Et tot' in moreꝫ pellis hispidus. i. pilo sus: iõ dict' est seyr. i. pilosus. b Proti/nus alt egrediēs ⁊c.] in signū q foret cum supplantaturus.
c Iccirco appella/uit eū iacob. i. supplā tatorē. d Sexage nari' erat Isaac. ex q pꝫ q fuit cū Rebecca vxore sua. xx. ānis an q pareret: q erat. xl. annoꝝ qn accepit eā ut pdcm est: et iõ qrit hic qre nō accepit ali am: sic pr eius abraaꝫ accepit agar postquā decē annis pbauerat Sare sterilitatē: quia hoc erat tps deimia/tū ut dcm ē. xvj. c. Di cunt hebrei: q Isaac exquo volūtarie accessit ut imolaret: ut pdcm est. xxij. ca. extūc fuit ɔsecrat' dño: ⁊ n fuit ei licitū hre nisi vnicā vxo rē. ⁊ hoc ɔsonat dicto Apli Timoth. dicētis: de epo qui est deo ɔsecrat': q dꝫ esse vxoris vnius vir. e Quib' adulti Hic describit natoꝝ ɔuersatio cū dr: f Fact' ē ⁊c.] Ex q pꝫ q sua occupatio erat circa terrena. g Jacob autē vir simplex. i. sine plica dolositatis. nō aūt dr simplex pter de fectū industrie. h Habitabat in tabernaculis. dicūt he brei: q ista tabernacula fuerūt abernacula Melchisedech vbi vigebat cult' dei cū eēt sacerdos dei excelsi: ⁊ tabernacu lū heber: q fuit ppha: ⁊ docebat vēiētes ad se de diuis. Ex quo pꝫ q occupatio iacob erat pncipalit circa diuina. vnō dicūt hebrei: q ipse hītauit in tabernacło heber. xiiij. annis i Et rebecca diligebat iacob. Cā aūt erat: q p reuelatōeꝫ diuinā habuerat: q ipse debebat fri suo pferri: ut dcm est.
k Coxit aūt iacob pulmentū. Hic ɔñter describit pmoge niture trāslatio: cuius occasio fuit ɔcupia pulmēti qd coxe rat iacob. l Da mihi ⁊c.] q erat de lētibus rufis.
m Quia oppido ⁊c.] i. valde. n Quā ob cām ⁊c.] ista nō fuit tota cā: sꝫ ps cause: q cū hac fuit alia cā q pdcā est. o Vēde mihi pmogenita tua. Ad intellcm lrē sequē tis h pmo qrit quō iacob q erat scē vite ut pdcm est: petijt sibi vēdi pmogeniturā: q tpe legis nāe que tūc currebat: p mogeniti erāt sacerdotes: ⁊ sacerdotiū sp fuit reputatū qd sacrū: et iõ vr simoniā comisisse. Itē de iure pmogeniture erat q haberet duplicē ptē in bonis pñis respectu alioꝝ: pter qd ioseph cui iacob dedit pmogeniturā: int alios fra tres habuit duas sortes: ⁊ duas trib' int alios filios isrł. s. tribū ephraim: ⁊ tribū manasse. Cū igit isaac pr eoꝝ hēet multa bona: sequit etiā q pmogenitura in bonis tpalibus multū valebat: ⁊ sic vr iacob fecisse magnā fraudeꝫ ⁊ dece ptōem in hoc: q p re tā modica. s. esu pulmenti acquisierit

ut consuleret dominum. Qui rñdens ait: Due gen tes sūt in vtero tuo: ⁊ duo ppli ex vētre tuo diuidenť: ppliusqꝫ pplm superabit: et maior seruiet minori. Jam tps pariēdi aduenerat: ⁊ ec ce gemini in vtero ei' repti sūt. Qui pmus egressus est rufus erat: et tot' in moreꝫ pellis hispidus vocatūqꝫ ē nomē eius esau. Protinus alter egrediēs plātā fris te nebat manu: et iccirco ap pellauit eū iacob. Sexage nari' erat isaac qn nati sunt paruuli. Quib' adultis fā ctus ē esau vir gnar' venā di ⁊ hō agricola: iācob āt vir simplex hitābat i taber naclis. Jsaac amabat esau eo q de venatōib' illius ve sceret: et rebecca diligebat iacob. Coxit aūt iacob pul mentū. Ad quē cū venisset esau de agro lassus ait: Dā mihi de coctiōe hac rufa: q oppido lassus sū. Quā ob cām vocatū est nomen ei' edom. Cui dixit iacob Vēde mihi priogenita tua Ille respondit: En morior Quid mihi pderūt pmo genita: Ait iacob: Jura er go mihi. Jurauit ei esau: ⁊ vendidit pmogenita: et sic accepto pane ⁊ lentis edu lio comedit ⁊ bibit ⁊ abi it paruipendens q primo genita vendidisset.

ab esau ius pmogeiture. Ad pmū dicenō q ius pmoge niture erat ipsi' iacob de iure: q ex deiminatiōe diuina ut pdcm est: q minor fuit pposit' maiori: pter quod Malach. j. dixit dñs: Jacob dilexi: Esau autē odio ha bui. ⁊ Apls ad Roma. ix. dicit q hoc dcm est de ipis an q nati fuissent ex diuina electōe. et sic pꝫ q ex diuia sentētia debebat ipsi iacob ius pri mogeiture: ⁊ istō fuit sibi reuelatuꝫ a matre. Esau ve ro de facto pmo/ geniturā posside/ bat: ⁊ iõ licitum erat iacob pdcm ius ad se retrahē caute: qd fecit qn vidit ipm Esau ita lassū venientē de agro: q tiebat mori: ppt qd tūc min' appreciabat ius pmogeniture sic dixit: En mo/ rior: qd mihi p/ derūt pmogenita Vidit etiā ɔcupi/ scentē ⁊ petentem pulmentū qd pre parauerat: ⁊ p cō sequēs tūc vidit tps ɔueniēs: in q ius pmogeniture sibi debitū p modū emptōis retrahē ad se poterat: qd ⁊ fecit: nec in hoc peccauit: q nō intē debat emere rē sacrā: sed redimere vexatōem suā. Esau aūt peccauit: nō solū peccato gule inordiate cibuꝫ appe tēdo: sꝫ etiā peccato simonie rē sacrā vendē intendēdo ⁊ sic pꝫ ad pmū. Ad scdm pꝫ ex dictis: q exquo suum erat de iure: poterat p nihilo accipere: ⁊ iõo in modico pcio nulla fuit deceptio a pte eius: verūtn q nō est veri sile: q rē tanti valoris p tā modico pcio vendere petēt: nec alius vellet vendē: ideo dicūt h hebrei: q cibus iste de quo hic agit nō fuit pciū emptōis pmogeniture: sed vltra pciū datum fuit a iacob per modū curialis con suetudinis: qua in trāslatōe rei notabilis recipiēs vltra precium soluit vinum: per quod intelligitur prandium vnum. Et hoc videtur ex littera cum dicitur:
p Jurauit esau ⁊ vendidit primogenita. sed quantuꝫ fuit precium scriptura nō determinat: sicut nec in mul tis alijs. q Et sic accepto pane ⁊c.] pro auantagio vltra pciū sm consuetudinē vendentium. Si auteꝫ cō tra hoc arguatur p illud qd dicit Aposto. ad Hebre. xij Nequis fornicator aut pphanus qui pter vnā escaꝫ vendidit pmogenita. Potest dici sm istā opioneꝫ q li p pter nō notat pcij quātitatē: sꝫ solū cām motiuā: q illa esca fuit cā motiua ad tractanō de vēditiōe ut dcm est.
r Paruipēdēs q pmogenita vēdidisset. erat. n. fortiō virib' ipso iacob: ⁊ intent' cautel mūdāis p q cogitabat retinē iuſ pmogeniture: nō obstāte vēditōe ⁊ iuramēto

In ca. xxv. vbi dr in postilla: Unde in biblijs hebrai cis correctis ⁊c. Additio pma.

P Er hoc autem q hoc nomen ɔcubinaꝝ in h' loco scribatur diminute: nō designat q nō fu it nisi vna ɔcubina: vocabulū enim qd hic in

hebraico ponit semp significat ɔcubinas in plī: siue scri bat diminute siue integre: ut pꝫ scienti linguam.

In eodē ca. xxv. vbi dr in postilla: Cōgregatusqꝫ est ad pplm suum. Additio. ij.

N On modicū attendenō esse vr: q de nōnullis sancti antiqui testamēti cū de hac vita migra uerūt: scriptura dicit ipsos ɔgregari ad popu lū suū: ut hic de abraā. et infra. xxxv. ca. de isaac. et Ge ne. penulti. de iacob. silr de moyse ⁊ aaron in suis locis nunq tn de aliquo eoꝝ dr q obdormiuit in dño. sic de qbusdā no. test. ut Act. vij. ca. de Stephano dr: Et cuꝫ hoc dixisset: obdormiuit in dño: ⁊ sic de quibusdā alijs qd catholice veritati valde ɔsonat: sm quaꝫ antiq iusti an passionē christi decedētes in hoc discernebant ab in iustis: q iusti ɔgregabant ad pplm suum. s. ad lymbuꝫ sanctoꝝ: nō tn dormiebāt in dño: cui' facie nōdū frue bant: de iniustis vō dr: Peribit aia ei' ⁊c. ut supra dcm est: ⁊ iā in mult locis: q tali ɔgregatōe carebāt. de iusti vō post passionē christi decedētib' pprie dr: Dormierūt in dño ⁊c. q post hāc vitā in dño p btām fruitōem re quiescūt. In eodē ca. xxv. vbi dr in postilla: In hebreo aūt nō dr mortuus ē sꝫ trāsijt ⁊c. Additio. iij.

I N hebreo in hoc loco nō dr trāsijt: sꝫ deficiēs mortuus est: ⁊ ex hac scda pticula dat intelli gi q in gratia decessit: put dictum fuit in ad ditōne immediate precedenti.

In eodeꝫ cap. xxv. vbi dr in postilla: Perrexitqꝫ ut ɔsuleret dñm ⁊c. Additio. iiij.

Q Uidā expositores hebreoꝝ dicūt ⁊ est magis ɔsonū lre: q non iuit ad aliquē pphām: sꝫ ad aliquē locū deuotū ⁊ secretū: in quo qeti' ora ret deū: cui ɔsonat glo. nra. ⁊ etiā verbū qd hic ponit i hebreo vbi dr: Ut ɔsuleret dñm ⁊c. idē eni verbū ponit hic ⁊ in ps. vbi dr: Exqsiui dñm ⁊c. qd nō significat cō sultatōem tm: sed etiā orōnē: vñ sequit: Qui respōdens ait: due gētes ⁊c. ipse eni de' quē exqsiuerat p orōnē rñ dit ei p angelū vel occultā inspiratōem: nec miruꝫ cum agar egyptia ⁊ ancilla sare pphēticas reuelatōes habu it p angelos: ut supra ca. xvj. ⁊ xxj.

In eodē ca. xxv. vbi dr in postilla: Duo gētes in vte ro tuo sunt ⁊c. Additio. v.

R Omanū imperiū iudei asserūt esse vnū ⁊ idē cū reg christi seu eccle: qd tn manifeste ē falsuꝫ ⁊ ab eis miraclose fictū: ut ex hoc credat: q qr ta bestia in reuelatōe danielis ɔtēta accipiat p reg chri sti: ⁊ sic expectet destructio eius fiēda p messiā suū: quē inanit expectāt. Falsitas aūt h' fictiōis pꝫ in additōe su per dan. ca. supradicto. Scdm tn catholicā veritateꝫ tē pore legi an aduētū christi p esau intelligit gēs quā pro pagauit esau: put glo. in hoc loco testat: sicut p iacob i telligit gens ab ipso iacob sm carnē descēdēs: sꝫ p' chri sti passionē ppls eccle p iacob intelligit: ⁊ plebs iudeoꝝ p esau: vñ maior tpe. s. plebs synagoge seruit minori. s. pplo christianoꝝ: put in alia glo. in hoc loco hr. Q āt plebs christianoꝝ nūcupet noie iacob vel isrł: satl ē cō sonū rōni: cū ipi iacob seu israel succedat in fide: que ea dē est antiqꝝ ⁊ modernoꝝ. Sꝫ q sit rō quare plebs iu deoꝝ intelligat p esau cū ab ipso nō descendāt sm car nē: nec ei succedāt in fide: in libro Abdie pphe q de idu meis pncipalit tractat dño ɔcedēte ondet.

In eodē ca. xxv. vbi dr in postilla: Ad intellectū lre sequentis. Additio. vj.

D Ubia hic mota a postillatore aliter pñt solui ⁊ forte magis ad ppositū. Ad qd scienō q cū historie ve. testa. figuratiue fuerit: oia. n. in figu ra ɔtingebant ill: ut. j. Corin. x. fiebat tn hoc duob' mo dis. Primo. s. q cū illud qd sm historiā ɔtingebat tradeba tur in scriptura iuxta lrām ad aliquā doctrinā exēplarē in sumendā: sꝫ vlteri' aliqd aliud pfigurarēt in meli': sic patꝫ de imolatōe isaac supra. xxij. ca. que qdē imolatio sm lraꝫ fuit vtuosa ⁊ valde exēplaris: cū p eaꝫ ad lrām insinuatur excellētia obedie ⁊ timoris dei in ipo abraā q cedit in exem plū salutiferꝝ alioꝝ: sꝫ passio christi p eam figurata eēt lō ge melior: ⁊ in talib' historijs pter rōnem figuralē requirē da est ratio lralis. Scdo vō mō illa que sm historiaꝫ ɔtige bant tradunť in scriptura solū ad figuranō futura: sic cum Esa. xx. ca. legit de Esaia q incedebat trib' ānis nudus ⁊ di scalciatus ut pfiguraret ruinā egyptioꝝ ⁊ ethiopū futuraꝫ Silr Osee. j. legit: q ppha accepit vxorē fornicariā: ⁊ fecit filios fornicationū: ut pfiguraret q tra fornicatura eēt a do mio. Et in talibus historijs tota rō historie accipit a re figu rata: nec oꝫ querē aliā rōem lralē. Finis. n. total taliū histo riaꝝ est nō id qd sūt: sꝫ id qd figurāt. Rō aūt eoꝝ q sūt ad finē sm phm assumēda est ab ipso fine: nō. n. qrendū est an honeste se habuerit Esa. nudis pedib' longis tpib' incedē do: aut si licite se habuerit Oseas filios fornicatōum facien do: q illa iussu diuino fuerūt fcā solū ad figuranō. vñ i p posito si gesta iacob cū esau in suis pmordijs attēdant: mai festū est q fuerūt instinctu diuio fcā solū ad figuranō: q. n. collidebant in vtero matris paruuli: nō fuit sm nām inten tū: nec in scriptura narratū ad hoc: ut in aliq doctria exem plaris sumeret: sꝫ solū diuio instinctu fcm fuit: ⁊ in scriptu ra traditū ad figuranō q due gētes seu duo ppli diuiderēt ut pꝫ p diuinā declaratōem ibi fcām. Silr q mior frat egre diens ex vtero plātā fratr maior tenēt in manu: soluꝫ fuit fcm ⁊ in scriptura narratū: ut figuraꝫ q iacob supplātatu rus erat fris pmatū. vñ gesta istoꝝ fratꝝ ad inuicē sic cum essent in vtero: ⁊ cū ex vtero egrederent fuerūt fcā ⁊ in scri pturis tradita ut figuratiua tm: nō aūt ut exēplaria ut iam dcm est. Silr tenenō ē de qbusdā q ɔtigerūt in eoꝝ ɔuersa tōe ad inuicē: tā in emptōe pmogeniture: q in receptōne bñ dictōis. s. q ad figuranō tm dño disponēte ɔtigerūt ⁊ scri pta fuerāt: et iõ nō est in istis qrenda alia rō lralis utputa q mō iacob petebat sibi vēdi pmogeiturā: cū reputaret qd sa crū ⁊ h' mōi q in postilla qrunt: nā iste historie hñt rōes fi gurales solū n aūt lrales: ut dcm est de pdict historijs esaie ⁊ osee. vñ ex hocipso q fcā iacob sm se ɔsiderata in hoc lo co vident esse dolosa ⁊ iniusta: sumit rō q fuerūt fcā nō pp se: sꝫ ad figuranō. et hoc ē qd dicit glo. in hoc ca. sup illud v bū: Erat iacob vir simplex ⁊c. Erat iacob sine dolo hitās in domo ut magna sit qstio: quomō p dolū accepit bñdicti onē q erat sine dolo: sed ad figuranō aliqd magnū hec scri ptura pmisit. hec i glo. Que aūt iste historie figurassēt: tra dūt doctores spāliter Isi. in li. ety. vbi dr: q esau pmogeni ta sua pter escā fri suo minori vēdidit: ac postmodū pat na bñdictōe sibi pmissa puat' est: signat eundē pplm israeli ticuꝫ: q a deo ut liber Exodus narrat pmogenit' fili' nūcu pat' ē: q etiā pter pñtis scli lucra nō solū pmat' sui bono rē amisit: verumetiā ⁊ regni celestis pmiū ppatū adipisci n meruerit: dño qdāmō exprobrāte cū dicit: Auferet a vobis regnū dei ⁊ dabit genti faciēti voluntatē ei' ⁊c. hec Isi. Si aūt ɔ hoc dicat: q hec expō Isi. ⁊ alie siles q in hoc loco tra dunt a doctorib' sūt allegorice n aūt lrales: ⁊ iõ n faciūt ad ppositū: nā in hac postilla pncipalr agit de sensu lrali. Di cendū q verꝫ est q sēsus lralis pñtis historie ē: cū lra simplr exponit: q pprie dr sensus historic': expō aūt Isi. supra dcā est redditia cāe ipsi' sēsus lral: ⁊ sic ptinet māifeste ad sensuꝫ lralē: q p cā elucidat sm Aug in li. de vti. cre. put largi' fu it dñsū supra in additōe sup plogū ar. iij. ⁊ q ea q h tradūt i historia solū fuerūt fcā ad figurāō ut dcm ē. iccirco n ē ibi alia rō pter figuralē qrēda. vñ sm scm Tho. i pri. scde. q. c. ij. ar. ij. i rñsiōe ad. ij. ar. d. q si cerionialia pcepta ve. le. eēnt

Universidad de Deusto Biblioteca

data ad figurandū futura: nō hñt aliā cām seu rōnem ꝑter
figuralē. Sed forte dicēt q̄s p̄dcā esse ꝯtra sniam apl'i q̄ ꝓ-
phanū esau vacat ex h': ꝙ ꝓpt vnā escā vēdidit pmogenita
ad Hebre.xij. Ex quo pȝ ꝙ esau vituperādus fuit ꝓpter illā
venditōem: qd nō vr̄ rōnabile ſm hāc expōnē: nā sicut Ja-
cob excusat a dolo ⁊ h'modi: ex hoc ꝙ ista faciebat instin-
ctu diuino ad figurandū: eo mō vr̄ excusādus esau ɔ̄ vēditō-
ne stulta seu ꝓphana quā fecit: eo ꝙ vēditio sua etiā erat fi-
guratia. Ad hoc dicendū ꝙ vēditio esau etiā si fuerit figura-
tiua: ꝓcessit tñ ex praua intētōe. s. ex ꝯtemptu doni spūalis
diuini. s. pmogeniture: qd donū habuit a deo in sua natiui-
tate: ⁊ hoc insinuat cū sequit: Abijt ꝑuipēdēs. i. ꝯtēnens ꝙ p-
mogenita vēdidisset: ex q̄ actus eius reddit viciosus ⁊ vitu-
perādus. Emptōem aūt pmogeniture ab ipso iacob: presu-
mendū est nō esse fcām ex praua intentōe: ſȝ poti' instinctu di-
uino: de'. n. ipm p̄elegerat adhuc in vtero existentē: ut patȝ
ex hoc qd supra dr̄: Maior seruiet minori. silr̄ ex hoc qd dr̄
Malach. j. Jacob dilexi: Esau vo odio habui: vñ in emēdo
pmogeniturā etiā excusabat: eo ꝙ vexatōeȝ suā redimebat.
In eodē ca. xxv. vbi dicitur in postilla: Si autē contra
hoc ⁊c.

Additio. vij.

SI illa esca nō fuit in p̄cij quātitatē: ſȝ soluȝ cā mo-
tiua ad tractandū de venditōne: ⁊ fuit int' illos alia
quātitas ꝯueniēs in p̄ciū: ut postillator vr̄ dicere:
tūc nō est dicēdus ꝓphan' esau ꝓpter illā escā quā accepit
cū sepe ꝯtingit etiā int' viros prudētes: ꝙ ex aliq̄ modica cā
introductiua incipiūt tractare magnos tractat': vñ verba
apl'i intelligēda sūt ꝓut sonāt: ⁊ dictis sanctoꝝ in hoc loco
ꝯsonāt. Replica correctoꝝ contra Burgen.

IN ca. xxv. Burgeñ. multa tāgit quedā ꝯsona: que-
dā dissona: nō tñ ꝑ oia pōderosa nec ꝑtractatōne
digna vsqꝫ ad locū illū vbi postillator disputat ɔ̄
emptōe ⁊ ꝯctibus int' iacob ⁊ esau: vbi Burgē. rep̄hēdit po-
stillatorē volēs meli' soluē dubia mota dicēs finalr̄: ꝙ in ꝓ-
posito nō est querēda rō lr̄alis: q: rōes oium dubioꝝ h' mo-
toꝝ tm̄ figurales sūt: et ponit exemplū de Esaia ⁊ Osee: vi-
de q: digressio est longa: sed pensati his q̄ burgē. ponit in rñ-
siōe ad septimū argumentū sui ꝓlogi: apparebit cū frustra
laborasse in ꝓposito. ibi. n. expōnēs dcm̄ beati Greg. i mor.
videlȝ Cū ordo historie deficit: sese nobis intllect' mysticus
quasi aptis iā forib' oñdit. Dicit burgeñ. ꝙ historiā deficere
ſm significatōem vocū ꝯtingit multiplr̄ in ꝑabolicis locuti-
onib': sicut cū dr̄ de dei digito: brachio: ⁊ ceteris q̄ in deo ñ
sūt: ꝓut termini cōiter significat. Jtem qñ significatio vocū
nō inducit in fide ⁊ morib' aliquā vtilitatē neqꝫ honestatē
ꝯuersatōis humane: sed spēm mali: sic inq̄t: Deficiēte histo-
ria recurrendū est ad sensū spūalē: qui tūc ꝑ lr̄ali accipi debȝ
Ad idē est beat' Aug. xj. sup Geñ. in p̄ncipio dicēs: Si in v̄-
bis dei vel cuiuscūqꝫ ꝑsone i officiū ꝓpheticū assumpte dr̄
aliquid qd nō nisi absurde ad lr̄am pōt itelligi: ꝓculdubio
figuratiue esse dcm̄ ob aliā significatōem accipi dȝ: hec Au-
gus. dans intelligere ꝙ vbi nō est irrōnabile: nec absurdū: p̄-
mū oium innitendū est lr̄e ante recursū ad allegoriaȝ: ut dic̄
idē beat' Aug. supra super Geñ. in p̄ncipio: Nūc aūt in scō
iacob de quo sermo: nihil est absurdū nec irrōnabile: imo
si alicui posset videri q̄d illiciti ꝯmissū i sancto: postillator
ꝑ dubioꝝ motoꝝ solutōem ad intentōem sanctoꝝ docto-
rū elucidat ⁊ absoluit. Nō igit h' passus est solū figural': ut
vult Burgen. sed etiā doctrinal': docemur eni donū dei di-
spōne collatū nobis vel ꝓmissum: negligē nō deberi: ſȝ omi
conatu ad ipm tendē: ⁊ habito bñ vti: sicut iacob pmogeni-
turā: ad quā ꝑ deū p̄destiat' ⁊ elect' añꝙ nat' est: ut pȝ Ma-
lach. j. ⁊ ad Ro. ix. Silr̄ ⁊ de bñdictōne patris eadē rōe sibi
debita dicendū est. et mirū ꝙ Burgē. dicit ea figuralia tm̄: cū
etiā in eadē sua digressione dicat supplantatōem qua iacob
esau supplātauit esse figuratā: in eo ꝙ in vtero egrediēs plā-
tam esau manu tenebat: nō igit hec facta iacob sunt tm̄
ut dicit figuralia sed etiā figurata: ut ipse sb'dit sibiipsi
ꝯdicēs: qd etiā ex suis exemplis patē pōt. Adducit eniȝ
fcm̄ abrae in imolatōe isaac: dicēs illud lr̄alr̄ esse intelli-
gendū de ꝯmendatōe eius obedie: ⁊ doctrinalr̄ de imita-
tōe eiusdē. Adducit deinde fcm̄ Esaie: quō nudus inces-
sit: qd dicit tm̄ esse figurale: cū tñ sit fcm̄ obedie: ut dicit
beat' Hiero. ⁊ ponit in glo. ordi. mira inquit obedia ꝓ-
phe solo cilicio iduebat vir nobilissim': cu' filiā ut tra-
dūt hebrei: Manasses rex accepit vxorē: nō tñ erubuit
nudus incedē: nil honesti' iudicans ꝙ p̄ceptis diuis obe-
dire. ex quib' pȝ ꝙ vbi facta ꝓcedūt ex diuinis p̄ceptis
⁊ instinctio' nō esse solū figuralia: sed etiā cōmēdabilia
⁊ doctrinalia. et sicut ex medio Burg. oñdit fcm̄ abrae
nō solū figurale: ſȝ etiā doctrinale: ita ex aucte bti Hie-
ro. idē mediū ponenti in fcō Esaie: rō deducit ꝯ Burg.
Silr̄ pōt dici de scdo exēplo ꝑ bur. adducto ɔ̄ osee faci-
ente filios fornicatōum: ꝙ q: p̄ceptū dei fuit obedie de-
bite bonū excusat siq̄d absurde sonare vr̄: sic ⁊ in facto
abrae. Quid eni absurdi' ⁊ magis horrendū ꝙ occidere
ꝓpriū filiū: sed sicut ei' obedia fcm̄ reddit laudabile et
doctrinale: ita ⁊ alioꝝ ꝑ Burgē. adductoꝝ. pȝ igit quō
se declarādo snias inuoluit. Reuera sic Burgē. dicit fcā
iacob de quib' ē sermo ſm se ꝯsiderata videri dolosa et
iniusta: ita debuit dicē de fcō abrae ſm se ꝯsiderata: vid'
ſȝ occisiōe filij. sed vbi accessit dei mādatū horrendū ſm
se ⁊ nālr̄ fcm̄ est nedū licitū ſȝ ꝯmēdabile: ita in facti Ja-
cob vbi accessit diuin' instict' fact' ⁊ iacob ⁊ rebecce ma-
tri sue ſm doctoꝝ scōꝝ sniam: imo ⁊ isaac sensit instin-
ctū eundē: ut dic beat' Aug. xvj. de ciui dei. cap. xxxvij.
cū inq̄t: Jsaac vnū ꝓ alio bñdixisse: nō se fore deceptuȝ
ꝯquest' est: sed ꝯfestim reuelato sibi mag̃ mysterio i cor-
de deuitat indignatōem ⁊ bñdictōem ꝯfirmat: hec Au-
gus. Quib' instinctib' ⁊ reuelatōnib' diuis id qd ſm se
vr̄ dolosū: efficit laudabile: nec Burg. ꝓbat suū ꝓposi-
tū ꝑ glo. Jlla. n. mouēdo questiōem soluit ꝑ figuratōeȝ
sed nō addit tm̄: quasi excludē velit sensū veꝝ lr̄aleȝ: ꝑ
ut burgen. facit. sed qd adducit Jsido. est veꝝ ꝙ est alle-
goria: sed nō excludēs lr̄alem sensū pmū. Q: aūt addit
expōnem Jsi. esse cāe redditiuā: nō vr̄ veꝝ: nam si recte
pensent verba Jsido. nō exponit ut reddat cām: ſȝ ꝑ al-
legoriā oñdit pñtem lr̄am allegorie sue fore figuram: et
sic eius expositio est potius declaratiua effect' ꝙ redditi-
ua cause: per consequens nō pertinet ad sensum littera-
leȝ: sed allegoricū. Nec potest Burgen. probare intentū
per sanctū Tho. ꝑ se allegatum: quia ꝓcedit per hypo-
thesim que nō ꝯcedit: ex hypothesi eni falsa non est in-
cōueniens multa sequi incōuenientia: ut si celū caderet
vel asinus haberet pennas: ita supponit sanctus Tho.
ut pȝ. vnde post totam digressionē Burgen. veritate cō-
pellēte arguit ꝯ se ⁊ bene: ſȝ nō soluit sufficient argumē-
tum suū: q: sicut in his ꝑ iacob ⁊ Esau gestis: Esau ad
lr̄am ꝓpter ꝯtemptū est rep̄hensibil': ut arguit burg. ita
iacob ꝓpter obediam ad diuios instinct' laudabilis est
ꝓut etiā Burg. rōne ⁊ vitate ꝯpulsus fatet: qñ in fine di-
gressiōis etiā verbis vtit postillatoris q̄ ꝓus iprobauit:
et btūs Aug. iij. de doctri. christiana dicit ad ꝓposituȝ
in p̄cepti dei q̄ bonū iubēt: ⁊ malū vetāt: nll'a figuratia
locutio ē: sed vbi p̄cipit qd malū vr̄ figura neccia ē: cum
igit occisio filij abrae mādata mala videat: imo sit ſm
se ꝯsiderata: igit figuratia locutō ē: itellige h' sic alibi: ꝙ
sit figuratia ꝑ allegoriā: lr̄ali tñ sensu de p̄ceptoꝝ mā ⁊
obedia sp saluo: ut ꝯmēdabili ⁊ imitabili incedente di-
uio p̄cepto ⁊ excusante: ⁊ nō alias: ut vult beat' Augu.
vbi supra. Jteȝ in eodē ca. vbi postillator dicit esau
iuxta dcm̄ apl'i ꝓphanū ꝑꝑ vnā escā: ut li ꝑꝑ nō notat

p̄ciuȝ vel p̄cij quātitatē: sed solū cām motiuam. Cuius
ꝯtrariū dicit Burgeñ. asserēs ꝙ ex causa motiua nō de-
buit dici ꝓphanus: excludēs ꝙ dictū Apl'i intelligi de-
beat ꝓut sonat ex dictis scōꝝ. Rñdeo g̊ ꝙ magr̄ in glo.
sup illo v̄bo apl'i sanctoꝝ dicta recolligēs dicit: Q: esau
ꝓphan' dicit a ꝓ-
cul ⁊ phano: q: ꝓ-
pter escā vilē se fe-
cit ꝓcul a dei cul-
tu: q̄ p̄ncipaliter
ad sacerdotiuȝ ꝑ-
tinet: qd vsqꝫ ad
tēpa Aaron fuit
ānexū pmogēitu-
re: quā ipse Esau
ꝑuipēdebat: ven-
dens pmogenita
sua: nō ꝓ vna e-
sca tanꝙ ꝑ p̄cio:
sed ꝓpter vnam
escā q̄ cā motiua
fuit ad ꝯtractū fa-
ciendum: et sic vr̄
postillator iuxta
verba Apl'i ⁊ dcā
scōꝝ multū ꝓpe
loq̄: q: ꝑ li ꝓpter
nō exp̄mit ꝓp̄ie
p̄ciū rei venalis:
ſȝ ꝑ li ꝓ: inter cō-
trahētes eni ꝓpe
dr̄: ꝓ quanto da-
bis: ⁊ rñdet ꝓ tā-
to p̄cio. Sȝ cū dr̄
ꝓpter q̄d vis eme-
re vel vēdē: rñdet
ꝓp̄ie ꝓpter vtili-
tatē vel necessita-
tē q̄ est ꝓp̄ie cau-
sa motiua: ⁊ non
p̄cij vel eius q̄ti-
tatis exp̄ssiua.

Ca. XXVI.

O Rta autē fame. De scripta ge-
neratōe ꝓlis: hic ꝯñter describitur
ꝓbatio pñis: et p̄-
mo respectu genti alienę: scdo respcū familie ꝓp̄ie in fi-
ne h' ca. Esau vo. Adhuc pmo ꝓbat in aduersis: secun-
do in ꝓsperis: ibi Seruit aūt isaac. Adhuc pmo ꝓbat
in euentu famis: scdo ex metu ꝓp̄ie vxori: ibi Qui cū
introgaret. Circa pmū ꝯsiderandū ꝙ isaac habebat ma-
gnā familiam ⁊ pecora: ⁊ idō ex fame orta iminebat sibi
ꝑiculū: nisi trāsferret se ad regionē abundantē: cui' mōi
tūc erat terra egypti: ⁊ idō voluit se transferre: ibi verun-
tñ q: deus sibi inhibuit cōfidēs de eo ⁊ volēs sibi obe-
dire in terra intmedia remāsit. ⁊ pȝ littera vsqꝫ ibi:
b Benedicent in semie ⁊c.] qd exponūt hebrei sic: ꝙ
do aliqs imp̄cabit bonū alicui dicet: Faciat tibi deus si-
cut fecit isaac. Catholici aūt meli' exponūt de christo q̄
descendit de isaac ſm carnē in quo oēs gētes cōsequunt
bñdictiōem sicut supra expositū est. c Eo ꝙ obedie-
rit ⁊c.] hoc addit ne crederet isaac simplr̄ p̄fectior ipso
abraā: ideo in ꝓmissione sibi facta fit memoria de iusti-
cia ipsius abrae. d Et custodierit ⁊c.] ista sūt q̄ sunt ɔ̄ di-
ctamine rōnis recte: ⁊ seruāda etiā si nulla lex eēt de hoc po-
sita: sicut reddē depositū ipsi deponēti: ⁊ silia. e Et ceri-
monias. ista sūt q̄ ꝑtinēt ad modū colēdi deū. f Legesqꝫ
seruauerit. ista sūt q̄ nō obligāt: nisi q: sūt a deo vel homie
instituta vel p̄cepta.
et ex istis pȝ ꝙ ante le-
gē moysi data pl'a fue-
rūt obseruata: de illis
que tpe moysi fuerūt
scripta. g Mansit
itaqꝫ ⁊c.] ex p̄cepto di-
uino: noluit. n. ꝙ de-
scēderet in egyptum.
Causā aūt h' dicunt
hebrei: q: isaac ut su-
pra dcm̄ est. xxij. cap̄.
fuerat dño ꝯsecratus
qñ fuerat oblat' i mō-
te: ⁊ idō nō erat decens
ꝙ exiret trā ꝓmissio-
nis: ⁊ idō remāsit in ge-
raris: q: tota palestia
ꝯtinet infra terminos
terre ꝓmissionis.
h Qui cū interro-
garet. hic ꝯñter poni-
tur ꝓbatio isaac i me-
tu rōne vxoris: celans
prudent vitatē: absqꝫ
tñ falsitate dicēs eam
sororē suā esse. et eodē
mō exponat sic dictū
pris sui de sara: ut su-
pra dcm̄ est. xx. ca.
i Cunqꝫ ptrāsisset
dies ⁊c.] ex hoc videt
ꝙ se habuit ad vxorē
sicut ad sororē ꝯtinē-
do ab ea: q̊usqꝫ expt'
fuit ꝙ ꝓpter eius pul-
chritudinē non mole-
stabāt eā: ⁊ tūc redijt
ad exercendū actū ꝯiu-
galē: idō seq̄t: k Pro-
spiciēs rex ⁊c.] . i. red-
dētē debitū vxori. di-
ctio. n. hebraica q̄ hic
ponit equoca ē: ad lu-
dū: ⁊ ad coitū: ut supra dcm̄ est. xxj. ca. Et ꝙ hic dbeat capi
in scdo sensu: vr̄ ꝑ illud qd subdit: l Perspicuum est ꝙ
vxor tua sit. Alij vero dicūt ꝙ vidit eū amplexātē vel oscu-
lantē rebeccā: qd nō faciebāt viri nisi cū vxorib' ꝓp̄ijs.
m Cur mentit' ⁊c.] nō ē mentit': q: de cognatōe sua erat
ut pȝ ex p̄dictis de p̄re suo. n Quare iposuisti nobis: i-
ponē in vna significatōe idē ē qd decipe: ⁊ tūc ꝯstruit cū da-
tiuo: ⁊ sic accipit hic: ⁊ eius supinū est impositū: ſȝ aliqñ syn-
copat: ⁊ dr̄ ipostū: ⁊ iñ dr̄ ipostor. i. deceptor. cetera patent.
o Seuit autē isaac. h' ꝓbat tpe ꝓsperitati: q: ex h' iuidiā
insurgētē ꝯ eū ⁊ iniuriā patiēt tolerauit. ⁊ pȝ lr̄a except' pau-
cis v̄bis. p Et inueīt ⁊c.] ad oñdendū ꝙ fuit ex spāli dono
dei: q: ille ann' nō fuit fertil': ad qd denotandū signāt dr̄ i ipo
āno: recede a nobis: qm̄ potētior nr̄i fact' es: ac si. d. si tu re-
bellares tu posses a nobis auferre ciuitatē. vl' si vēirēt adū-
sarij posses te ill' ꝯiungē: ⁊ tradē eis ciuitatē ⁊ terrā: h' tñ di-
cebat mot' spū inuidie: quo nō poterat eius ꝓsperitatē tam

Ca. XXVI.

ORtā autē fame super terram p' eā sterilitatē
q̄ acciderat in dieb' abraā: abijt isaac ad abimelech re-
gē palestioꝝ i gerara. Apparuitqꝫ ei dñs: ⁊ ait: Ne de-
scēdas i egyptū: sed q̄esce i tra quā dixero tibi et pegri-
nare in ea: eroqꝫ tecū ⁊ bñdicaȝ tibi. Tibi. n. et semini
tuo dabo vniuersas regiones has: complēs iuramē-
tū qd spopōdi abraam p̄ri tuo: ⁊ multiplicabo semen
tuū sicut stellas celi. Dabo qꝫ posteris tuis vniuersas
regiōes has: et bñdicēt i sēmine tuo oēs gentes terre.]
eō ꝙ obedierit abraā voci mee:] et cūstodierit p̄cepta
⁊ mandata mea:] ⁊ cerimonias legesqꝫ seruauerit. Mā-
sit itaqꝫ Jsaac in geraris.] Qui cū introgaret a viris
loci illius sup vxore sua: rñdit: Soror mea est. Timue-
rat. n. ꝯfiteri ꝙ sibi esset sociata cōiugio: reputans ne
forte inficerēt eū ꝓpt illius pulchritudinē. Cūqꝫ ptrā-
sissēt dies plimi ⁊ ibidē moraret.] ꝓspiciēs abimelech
rex palestinoꝝ ꝑ fenestraȝ: vidit eū iocātē cū rebecca.]
vxore sua: ⁊ accersito eo ait Perspicuū est ꝙ vxor tua
sit. Cur mētit' es eā sororeȝ tuaȝ eē:] Rñdit: Timui ne
morerer ꝓpt eam. Dixitqꝫ abimelech. Quare iposui-
sti nob: Potuit coire q̄spiam ɔ̄ pplo cū vxore tua: et
iduxeras sup nos grande pctm̄. Precepitqꝫ oi pplo
dicens: Qui tetigerit hois hui' vxorē: morte morieē.
Seuit aūt isaac i terra illa: et inuenit in ipso anno cen-
tuplū.] Bñdixitqꝫ ei de' et locupletat' ē hō: et ibat ꝓfi-
ciscēs atqꝫ succrescēs: donec magn' vehemēter effect' ē
habuitqꝫ possessiones ouium et armentorum et fami-
lie plurimum. Ob hoc iuidentes ei palestini: oēs pu-
teos quos foderāt serui patris illi' abraā: illo tpe ob-
struxerunt implētes humo intantū ut ipse abimelech
diceret ad Jsaac: Recede a nobis: quoniam potenti-
or nobis factus es valde:

Universidad de Deusto Biblioteca

celerē videre. a Et ille discedēs.nolēs cōtendē: b ¶Ut veniret rc.] elongās se a ciuitate.sequit: c Foderūtq3 in torrēte. Torrēs eni est aq̄ currens ex descēsu pluuiaꝝ:vel resolutōe niuiū q̄ nō ꝯtinuat:τ iō foderūt ibi:ut aquā ex pluuijs descēdentē ibi retinerēt ad ꝯseruanō tpe siccitatis.

d ¶Repperūt aquā viuā.i.q̄d meli⁹ ꝙ intenderēt a ꝑnci⁰ fossionis. e Ascendit aūt rc.] vbi manserat pater su⁹:ut hr supra xxj.cap. f ¶Ubi apparuit ei dn̄s.ad confortanō eū de iniurijs sibi illatis.

g Noli timē rc.] ad ꝑtegenō te. h ¶Benedicā tibi.in tpalib⁹ bonis τ spūalib⁹ multiplicādo. i Itaq3 edificauit ibi altare. ad reddenō gr̄as dn̄o de sua ꝯsolatōe τ promissione. k ¶Ad quē locū rc.] h ꝑbat de māsuetudine τ fidlitate:q2 ꝑpter iniurias sibi illatas n̄ dimisit cū iniuriātib⁹ sibi amicicie fedus inire.

l Abimelech rc.] p3 ꝙ fm trāslatiōem nr̄am Ochoçat est h ꝑpriū nomē vni⁹ hominis. Hebrei aūt dicūt ꝙ ē nomē cōe:τ significat ꝯgregatiōem Un̄ lr̄a eoꝝ est hec: Abimelech τ ꝯgregatio amicorū eius:q̄a adduxerat secū aliq̄s de amicis suis.

m ¶Quid veīsti ad me? rc.l3 isaac nō intenderet fedus renuere:tn̄ voluit iniuria3 sibi fcām eis ondere.

n Qui rn̄derūt rc.] p hoc ꝙ tā cito te mltiplicauit in bonis.

o ¶Ineamus fedus rc.] Nec p teipm inferēdo:nec nr̄os aduersarios adiuuādo p Sicut τ nos rc.] In hoc rn̄dēt ad hoc qȯ dixerat isaac Quid venistis ad me hoiem quē odistis τ expulistis:ac si diceret:l3 emiserim⁹ te de ciuitate:tn̄ nihil abstulim⁹ a te: nec aliud nocumentū intulim⁹ tibi. q ¶Fecit ḡ eis ꝯuiuiū.curialit recipiendo eos. r Surgētes mane iurauerūt.s.saliua ieiuna ꝑpter reuerētiā iuramēti. s ¶Ecce aūt rc.] p̄ceperat.n.eis an̄ iuramentū fodē puteū:sed anunciauerunt ei p⁹ iuramētū fcm̄ de aq̄ inuēta. t Et nomē rc.] ꝑus erat ei ipositū:s3 tūc fuit iteꝝ de nouo ꝯfirmatū. Ad cuius intellectū ꝯsideranō:ꝙ beer in hebreo idē est ꝙ puteus:sebee aūt significat septē:τ iuramentū:τ societatē:et ex istis tribus significatōib⁹ loc⁹ ille vbi erat pute⁹ vocat⁹ est bersabee. ꝑmo ꝑpter septē agnas q̄s ibi statuit abraā:ut hr supra.xxj.cap. Item ꝑpter iuramentū qȯ fcm̄ est ibi int ipm τ abimelech

Et illē discedēs ut ueniret ad torrentē gerare] habitaretq3 ibi:rursū fodit alios puteos:quos foderāt serui pr̄is sui abraā:et quos illo mortuo olim obstruxerāt philistijm. Appellauitq3 eos eisdē noib⁹ quib⁹ an̄ pr̄ vocauerat. Foderūtq3 in torrēte et rēpperērūt aquā viuā. S3 et ibi iurgiū fuit pastorū gerare: aduersus pastores isaac dicētiū: Nr̄a ē aq̄. Quāobrē nomē putei ex eo quod acciderat vocauit calūniā. Foderūt aūt τ aliu3 et p illo quoq3 rixati sūt: appellauitq3 eū iimicitias. Profectus inde fodit aliū puteū:p quo nō ꝯtenderūt. Itaq3 vocauit nomē ei⁹ latitudo dicēs: Nūc dilatauit nos dn̄s:et fecit crescē sup terra3. Ascēndit aūt Isaac ex illo loco in bersabee:] ubi apparuit ei dn̄s i ipa nocte dicēs: Ego sū deus abraā pr̄is tui. Noli timere:qa ego tecū sū.] Bn̄dicā3 tibi τ mltiplicabo semē tuū:ꝑpt seruū meū abraa3. Itāq3 edificauit ibi altare dño:τ iuocato noie domini extēdit tabernaculū:

p̄cepitq3 seruis suis ut foderēt puteū. Ad quē lȯcū cū venisset d geraris: abimelech:τ ochoçath amici illius:] τ phicol dux militū locu⁹ ē isaac. Quid venistis ad me hoiem quē odistis:et expulistis a vobis? Qui rn̄derūt: Uidim⁹ tecū esse dn̄m:] τ iccirco nos dixim⁹: Sit iuramētū int nos: et icām⁹ fed⁹:ut nō facias nobis q̄cq̄3 mali:] sicut et nos nihil tuoꝝ attigim⁹:] nec fecim⁹ qȯ te lederet:s3 cū pace dimisimus auctū bn̄dictiōe dn̄i. Fecit ergo eis ꝯuiuiu3. Et p⁹ cibū τ potū surgētes mane:iurauerūt sibi mutuo:dimisitq3 eos isaac pacifice in locū suū. Ecce aūt venerūt in ipso die serui isaac:] anūciātes ei de puteo quē foderāt atq3 dicētes: Inuenim⁹ aquā. Un̄ appellauit eum abundantiam:et nomē vrbi impositu3 est bersabee] vsq3 in presentē die3. Esau vero quadragenarius duxit vxores duas:iudith filia3 beeri ethei:τ basemath filiam elon eiusdem loci:q̄ ambe offenderant animu3 isaac τ rebecce.

Item ꝑpter hoc ꝙ isaac vocauit illū puteū abūdantiā ut hic hr:qȯ sonat idē qȯ satietas. Et si ꝯ hoc arguat:ꝙ nō vr esse idē pute⁹ h de nouo fact⁹:τ qui fuerat tempe abrae. Dicenō ꝙ imo q2 sicut hr in hoc ca.palestini obstruxerāt puteos q̄s foderat abraā:iplētes eos ira:et isaac iteꝝ fodit eos τ iste fuit vnus ex eis. v ¶Esau vero.hic ꝑbat patientia isaac respcū ꝑprie familie in hoc ꝙ esau absq3 ꝯsilio patris τ matris accepit duas vxores de genere etheoꝝ:q̄ offēderūt aios Isaac τ rebecce.

In cap.xxvj. vbi dr in postilla Bn̄dicent in semine tuo oēs gentes tre. ¶Additio.j.

In hoc loco vbi dr Bn̄dicentur in semie tuo. ponit i hebraico verbū bn̄dictiōis oio sile illi qȯ ponit supra ca.xxij. qȯ quidē verbu3 fm hebraicā veritatē intellectu3 significat:ꝙ ille in quo alij bn̄dicent sit cā ꝑncipaliter effectiua illius bn̄dictōnis:qȯ nulli pure creature cōuenit:ꝑut ibi fuit expositū:τ iȯ nullo mō pōt itelligi de christo. Et ꝙ hec ꝑmissio sit oio ꝯformis ꝑmissioni facte Abrae in imolatōe isaac supra.xxij.ca⁰.τ i ea fūdet insinuat in trib⁹. Prio cū ꝑmittit intētōem ꝑmi iuramēti.s.fci tpe imolatōnis:τ hoc cū dic: Cōplēs iuramētū qȯ spopōdi abrae pr̄i tuo rc. Scdo q2 cū reddit rōem h⁹ magni ꝑmissi sbdit:eo ꝙ obedierit abraā voci mee:qȯ oio ꝯcordat rōni reddite tpe p̄dicti iuramēti. ibi.n. dcm̄ fuit abrae:eo ꝙ obedisti voci mee. Tertio q2 hic nō dr: Et bn̄dicent in te τ in semie tuo:sic supra dixerat ca.xij. s3 dixit: Bn̄dicent i semie tuo:sic in ca.xxij.τ in alijs auctib⁹ eidē corrn̄detib⁹ ꝑut dcm̄ fuit i additōe supra eoȯ.xxij.ca. vn̄ h nō h3 locū expō hebreoꝝ:ut largi⁹ fuit expositū in additōe p̄dcā

In eoȯ.c.xxvj.vbi dr i postilla: Uidit eū iocātē cū rebecca. ¶Additio.ij.

In h⁰ loco i hebraico pōit hec dictio messaheth oio silis illi q̄ posita fuit supra.c.xxj.cū d ismael agēt:q̄ q̄dē dictō l3 hēat pl̄a significata:significat.n.risū:gaudiu3: τ ludū:silit et

derisionē:nūq̄ tamen significat coeuntē:ut in additiōe supra p̄dicto caplo fuit dcm̄:vnde trāslatō nr̄a se bn̄ h3 que dicit: Uidit eū iocantē. τ d3 exponi ꝑut in postilla in scda expōne. ¶Ca.XXVII.

S Enuit aūt isaac. Hic ꝯsequenti describit ordinatio sue posteritatis ꝑponēdo vnū alteri:et q̄a hoc fiebat per benedictōnem iō dispositō ad benedictionē3 ꝑmo describitur: scdo forma benedictionis subiungit:ibi Statimq3 ut sensit. Dispositio aūt p ista tria declarat:ꝑmo p patris expssionē3 scdo p matris reuelatōe3: ibi Qȯ cū audisset rebecca:tertio p filij ꝑparatōe3:ibi Abijt τ attulit. Circa ꝑmum dicit: a ¶Senuit autē isaac.appropinq̄bat eni terminus vite sue:τ iō tēp⁹ erit ordinandi de sua posteritate. b Sume arma tua rc.q2 fili⁹ recipiēs benedictionem debebat ꝑus patri facere obsequiū:τ seruire in mēsa:τ p3 lr̄a. c ¶Quod cum audisset rebecca. Hic ꝯñter describit dispositio Jacob ad benedictōnē p reuelatione3 matris reuelantis ipsi iacob verba ba patris:ut benedictio illa ad Jacob transferret: q2 sciebat ꝙ ei debebat:ut supra dcm̄ est.xxv.ca. d Et pergēs ad gregē.quia erat satis ꝑpe:τ inde poterat habere cibū ante reditū esau. e ¶Nosti ꝙ frater rc.].i.p totū corp⁹ ad modū pellis hispidus:ut supra dcm̄ est.xxv.ca⁰. τ ideo p hoc timebat dep̄hendi a patre:τ sic maledici. f In me sit ista maledictio fili mi.i.nunq̄ accidat h⁰ ꝯfidebat.n.ꝙ deus aliter disponēt:ut verbū suū adimplerꝫ. g ¶Abijt τ attulit. Hic ꝯsequent describitur dispositio ad bn̄dictōem p ꝑparatōem filij:que q̄dē ꝑpatio fuit in cibi offerēdi decoctōe:cū dr: h Parauit illi cibos rc. scdo in filij ꝯpositōne cū dr: i ¶Et vestibus esau valde bonis rc. Sicut eni dcm̄ est supra cap. xxiij. vsq3 ad legē datam tpe Moysi ꝑmogeniti erāt sacerdotes:τ ideo habebāt vestes spāles p̄ciosas τ odoriferas:quibus induti in magnis solennitatib⁹ offerebant oblatōem dño. k Pelliculasq3 hedoꝝ circūdedit manib⁹. fecit enim quasi chirothecas:ut aptarentur figure manus. l ¶Ego sum esau primogenitus tu⁹. Ra.Sa.ut excuset iacob de mendacio:sic punctuat hanc lr̄am: Ego sum.s.q̄ apporto tibi cibum. S3 esau est ꝑmogenit⁹ tuus. sed iste manifeste corrūpit sensū:nec tn̄ p hoc habet intentū quia quacūq3 arte vbozum aliquis fallat aliū a mendacio non excusatur fm Augu. τ ideo aliter dicitur τ melius. Licet enim Jacob non ess3 Esau in persona erat tamē in officio τ dignitate quantum ad ius primogeniture:ut supra declaratum est. Et ex hoc debebat sibi bn̄dictio:τ iȯ quando dixit:Ego sum Esau primogenitus tuus. sc3 quantu3 ad dignitatē ꝑmogeniture verū dixit:quia sic questio isaac debebat itelligi:quia querebat de eo cui benedictio debebat:ꝑpter qȯ non decepit patrem:l3 pat non sic intellexerit:et tali mō loquēdi vsus est saluator Matth. xj.d.de Johe: Ipe est helias.et sic etiam expo..da sunt alia verba Jacob in quib⁹ loquit tanq̄ esset Esau τ facta eius. Sciendū tn̄ ꝙ nō vr mihi magna necessitas excusādi patres ve.tes.a mēdacio maxime officioso:sic h τ in plurib⁹ alijs locis:q̄a certu3 est ꝙ apli fuerūt multo pfectiores eis:τ tn̄ nō fuerūt imunes a pctō veniali. vnde dicit Joh. in ꝑma canonica: Si dixerimus q2 pctm̄ non habemus nosmetipsos seducimus. τ multo minus patres ve.test. fuerūt imunes a peccato veniali:maxie quia plures eorum legunt peccasse mortalit τ enormiter:sicut Dauid i adulterio bersabee:τ homicidio vrie:p̄triarche etiā ex odio τ inuidia vēdiderūt ioseph frēm suū in egyptū. m Uolūtas dei fuit rc.q2 ex ordinatōe diuia mat misit eū ad gregē:vn̄ cito poterat hr̄e cibum ꝑ p̄e. n ¶Accede huc ut tāgā te.q2 n̄ cogscebat eū p visū:voluit eū ꝑbare et cogscē p tactū. o Uox q̄dē rc.] l3.n. caligasset oculi ei⁹ τ vidē nō posset:tn̄ clare audiebat:τ ad vocē videbat iacob ad tactū esau:verūtn̄ q2 sēsus tact⁹ in hoib⁹ certior ē ꝙ sēsus audit⁹:q2 hō in tactu excellit oia aialia:ut dr.ij.de aia: in auditu autē excellit a multis aiabus:ideo iudicauit magis

Ca.XXVII.

SEnūit autem Isaac: et caligauerūt oculi eius: τ vidē nō poterat:uocauitq3 esau filiū suu3 maiorē:et dixit ei:fili mi: Qui rn̄dit: Ad sū. Cui pat: Uides inqt ꝙ senueri:τ ignorē diē mortis mee. Sūe arma tua:et pharetrā et arcū et egredere foras. Cūq3 venatu aliqd apprehenderis fac mihi inde pulmētū sicut velle me nosti:τ affer ut comedā:τ bn̄dicat tibi aīa mea antequā moriar. Qȯ cū3 audisset rebecca τ ille abisset i agꝝ ut iussionē pr̄is ipleret:dixit filio suo iacob: Audiui pr̄e3 tuū loquētē cū esau frē tuo: τ dicētē ei: Affer mihi d venatione tua:et fac cibos ut comedā:τ bn̄dicā tibi corā dño anq̄3 moriar. Nunc ergo fili mi aqesce ꝯsilijs meis:et pgens ad grege3 affer mihi duos hedos optios: ut faciā ex eis escas pr̄i tuo: qb⁹ libēt vescit:q̄s cū ituleris τ comederit:bn̄dicat tibi ꝑusq̄3 moriat. Cui ille respōdit: Nosti ꝙ esau frater me⁹ hō pilosus sit:] et ego lenis. Si attrectauerit me pr̄ meus et senserit:timeo ne putet sibi voluisse me illudē:τ inducat sup me maledictō3 p benedictione. Ad quē mr̄:in mē sit ait ista maledictio fili mi:tn̄ audi vocē meā:et pgēs affer q̄ dixi. Abijt ēt attulit:deditq3 matri. Parauit illa cibos sicut velle nouerat patre3 illi⁹: et vestib⁹ esau valde bōis: q̄s apud se habebat domi: induit eū pelliculasq3 hedorū circūdedit manibus: ēt colli nuda ꝑtexit. Deditq3 pulmētum: et panes quos coxerat tradidit. Quib⁹ illatis dixit: Pater mi. At ille rn̄dit: Audio. Quis es tu fili mi? Dixitq3 iacob: Egō sū ꝑmogenit⁹ tu⁹ esau. Feci tibi sicut precepisti mihi. Surge sede et comede de venatiōe mea:ut benedicat mihi aīa tua. Rursūq3 isaac ad filiū suū: Quō iqt ta3 cito inuēire potuisti fili mi: Qui rn̄dit. Uolūtas dei fuit:ut cito occurrēt mihi qȯ volebā. Dixitq3 isaac: Accēde huc ut tāgā te fili mi: et probē vtꝝ tu sis fili⁹ me⁹ esau:an nō. Accessit ille ad pr̄e3:et palpato eo dixit isaac: Uox q̄dē vox iacob ē:] sed man⁹:manus sunt esau.

ſm tactū ꝙ ſm auditū. p Et nō cognouit ⁊c.]in ꝓbatōne p ſenſū tactus. q ¶ Benedicēs ḡ illi. i. bñdicere volens. r Ait tu es fili⁹ me⁹ eſau: hoc nō interogabat q̄ſi ap̄li⁹ dubitās: ſed ut ꝑcipiat ſibi obſequiū: q̄ pacto ꝓcedat ad bñdictōem. ⁊ pꝫ lr̄a. s ¶ Staticꝫ ut ſēſit. hic ꝯñter deſcribitur forma bñdictōis: vbi ſic ꝓcedit: qꝛ ꝑmo deſcribit ipſi⁹ iacob bñdictō: ſcōo bñdictiōis ꝯfirmatō: ibi Uix iſaac ſermonē ipleuerat tertio Eſau q̄rulatō ibi Auditis Eſau ſermonib⁹. quarto contra iacob machinatō ibi Oderat ergo. quinto matris obuiatio: ibi Nūciata ſunt hec rebecce. Quātū ad ꝑmū. ſ. formā bñdictōnis: ꝑmo impcat filio bona tp̄alia: qꝛ ex ſēſibilib⁹ ⁊ tēnis intellect⁹ human⁹ ducitur ad ſpūalia ⁊ etn̄a: et q̄tū ad hoc dicitur: t Det tibi de⁹ ꝺ rore ⁊c.]ex influētia. n. corpis celeſtis tāꝙ ex cā efficiēte: ⁊ ex bona diſpōne terre tanꝙ ex cā mālī: ſequit multiplicatio tēnaſcentiū. Scōo impcat ei honorē ⁊ excellentiā cuꝫ dī: Seruiāt tibi ppl̄i ⁊ adorēt te tribus ⁊c. Tertio alioꝝ beniuolentiā cuꝫ dicit: Qui maledixerit tibi ⁊c. Cōſideranꝺ tñ ꝙ per iſta intelligunt bona ſpūalia ⁊ eterna tāꝙ ꝑncipaliter intēta: ſic ſupra dcm̄ eſt. xv. ca. Cōſideranꝺ etiam ꝙ iſta nō ſūt ipleta i ꝑſona Jacob: qꝛ q̄ꝺiu vixit fuit min⁹ potēs ipo eſau: ꝑpter qȯ ipſū valde timuit: ut hꝫ infra. xxxij. ca. impleta ſūt tñ in poſteri ſuiſ: qꝛ tp̄e dauid ⁊ Salomonis idumei fuerūt filijs iſrł: ſꝫ ꝑfectius ipleta ſūt in chriſto: cui poteſtates ñ ſolū terrene: ſꝫ etiā celeſtes ſūt ſbdite: ſm ꝙ ipſe dic̄ Matthei vlti. Data eſt mihi ois ptās in celo ⁊ in terra.

v ¶ Uix iſaac. Hic cōſequenter deſcribitur ꝑdicte benedictionis cōfirmatio: quia egreſſo iacob a patre ingrediēte eſau ꝓ benedictione cōſequenda: ⁊ veritate comperta: Jſaac benedictōem nō retractauit: ſed magis confirmauit. ⁊ patꝫ lr̄a vſqꝫ ibi: x Expauit iſaac ſtupore vehementi ⁊c. Dicūt hebrei ꝙ iſaac audit ꝑdict voluit retractare benedictōnem iacob: ſꝫ tūc ex volūtate dei vidit gehennā aptaꝫ ⁊ ſibi patā ſi retractaret: ꝑpter qȯ expauit: ⁊ ñ retractauit: ſꝫ magis confirmauit. Doctores aūt catholici dicūt: ꝙ iſaac raptus fuit in extaſi ⁊ cognouit: ꝙ illud qȯ ſcm̄ fuerat circa iacob erat de voluntate ⁊ ordinatōne dei: qȯ latu erat ipſum vſqꝫ tunc: propter quod admirans ⁊ ordinatōni diuine obtemperans conformauit benedictōem dicens: Benedixi eꝫ ei ⁊ erit benedictus. ſubditur: y ¶ Audit eſau. Hic cōſequenter deſcribitur ipſius eſau querulatio: eo ꝙ frater ſuus benedictioneꝫ habuerat: ⁊ aliaꝫ benedictionem petebat dicens: z Benedic etiā ⁊ mihi pater mi. ac ſi. d. ita potes ſicut ante benedictionem Jacob. a ¶ Qui ait. ſe excuſando qꝛ voluntatem dei cognouerat ꝺ iacob b Uēit germanus tuus fraudulenter. Hebrei dicunt prouidenter quia dictō hebraica que eſt ibi eſt equiuoca: et aliq̄do accipitur pro dolo: ⁊ aliquādo accipitur ꝓ prudentia ſeu bona cautela: ⁊ ſic ꝺbet hic accipi. Sciebat enim iam iſaac ꝙ de voluntate ⁊ ordinatione diuina receperat benedictioneꝫ: ut dictum eſt: ⁊ ideo eius factum non poterat imputari fraudi proprie dicte. c ¶ Primogenita mea ante tulit ⁊c. Falſum dicit: quia voluntarie vendidit ea: ut patet ex predictis: et per conſequens non ſurripuit benedictōnem alienam: ſibi debitam caute accepit. d Rurſumqꝫ ad patreꝫ ut extorqueret ab eo benedictionem. ſequitur: e ¶ Motus Jſaac pietate ꝑpter fletum Eſau dixit ad eum: Jn piguedine terre ⁊ rore celi deſuper erit ⁊c.]id eſt in abundantia terrenaſcentium que cauſantur ex iſti duobus: ut dictū ē. f Uiues in gladio: qꝛ fuit hō bellicoſus. g ¶ Et fratri tuo ſeruies: h⁹ ipletū fuit qñ Dauid fecit idumeā ſibi tributariam. ij. Reg. viij. ca. ut iā dictum eſt ſupra. xxv. ca. h Tempuſqꝫ veniet ⁊c.] hoc impletuꝫ eſt quando idumei rebellauerūt ne eſſent

Et nōn cognouit eū: qa piloſe man⁹ ſilitudinē maioꝛi expſſerāt.]Bñdicēſ ergo illi ait: Tu es fili⁹ meuſ eſau: Rñdit: Ego ſū. At ille: Affer inquit mihi cibos ꝺ venatione tua fili mi: vt benedicat tibi aia mea. Quos cū oblatos comediſſet: obtulit ei etiā vinū. Quo hauſto: dixit ad euꝫ: accede ad me: ⁊ da mihi oſculum fili mi. Acceſſit: ⁊ oſculat⁹ ē eū. Statimqꝫ ut ſenſit veſtimētoꝝ ei⁹ fragrantiā: bñdicēs illi ait: Ecce odoꝛ filij mei ſicut odoꝛ agri pleni: cui bñdixit dñs. Det tibi de⁹ ꝺ rore celi: ⁊ ꝺ piguedie tre abūdātiā frumēti:]vini ⁊ olei: ⁊ ſuiāt tibi ppl̄i: ⁊ adorent te trib⁹. Eſto dñs fratꝝ tuoꝝ: et icuruēt ante te filij mr̄is tue. Qui maledixerit tibi: ſit ille maledict⁹: ⁊ q bñdixerit tibi: bñdictōib⁹ repleat. Uix iſaāc ſermoneꝫ ipleuerat: et egreſſo iacob foras: venit eſau: coctoſqꝫ ꝺ venatiōe cibos intulit pr̄i dicēs: Surge pꝛ mi: ⁊ comede de venatōe filij tui: ut bñdicat mihi aīa tua. Dixitqꝫ illi iſaac: Quis. n. es tu: Qui reſpōdit: Ego ſū fili⁹ tu⁹ ꝑmogenit⁹ eſau. Expāuit iſaac ſtupore vehementi: ⁊ ultra q̄ꝫ credi poteſt admirāſ ait: Quis igit ille ē q dudū captā venationē attulit mihi: ⁊ comedi ex omnibus ꝑuſq̄ꝫ tu veires: Benedixiqꝫ ei: ⁊ erit bñdict⁹. Audit eſau ſermonibus pr̄is: irrugijt clamore magno: ⁊ ꝯſternatus ait: Bñdic ētiā et mihi pꝛ mi. Qui ait: Uēnit german⁹ tu⁹ fraudulent: ⁊ accepit bñdictionē tuā. At ille ſubiunxit: Juſte vocatū eſt nomē ei⁹ Jacob. Supplantauit. n. me en alt̄a vice. Primōgenita mea ante tulit: et nūc ſecundo ſurripuit bñdictionē meā. Rūrſūqꝫ ad pꝛem: nūquid nō reſeruaſti ait et mihi bñdictionē: Reſpōdit iſaac: dñm tuū illuꝫ ꝯſtitui: ⁊ oēs frēs ſuos ſeruituti eius ſubiugaui. Frumento ⁊ vino et oleo ſtabiliui eum: et tibi poſt hec fili mi vltra qd faciā: Cui eſau Nū vnam inquit tm̄ benedictōnē habes pat: Mihi quoqꝫ obſecro ut benedicas. Cumqꝫ eiulatu magno fleret: mōtus iſaac dixit ad euꝫ: Jn pinguedine terre et in rore celi deſup erit bñdictō tua.]Uiues i gladio: ēt frī tuo ſuies: tēpūſqꝫ veniet cū excutias et ſoluas iugū eius:] de ceruicibus tuis.

ſub iuda. iiij. Reg. viij. ca. i ¶ Oderat ergo. hic ꝯñter deſcribit machinatio eſau ꝯ frēm. k Dixitqꝫ in coꝛde ſuo. machinatōes ꝯ euꝫ ꝯcipiēdo. l ¶ Ueniēt ⁊c.] nolebat eniꝫ hoc facere viuēte pr̄e: ne incurreret odium eius: ⁊ malediceret ab eo. m Nūciata ſūt hec rebecce. Hic ꝯñt ponitur matris obuiatio cuꝫ dī: Nunciata ſunt hec. Ex q̄ pꝫ ꝙ eſau ꝑdictā machinatōem nō ſic celauit i cōde ſuo q̄n appareret exteri⁹ in ſignis ⁊ v̄bis. n ¶ Que timēs ⁊c:]ut induceret eū ad dāduꝫ locū ire ⁊ recedendū ad tp̄s. ſequit o Cur vtroqꝫ oꝛbaboꝛ filio in vna die. ac ſi diceret: ſi inuadāt te poterit eſſe: ꝙ ambo eritis infecti: vel ſi vn⁹ remaneat: opoꝛtebit ꝙ ſit fugitiuus a me. p ¶ Dixitqꝫ rebecca ad iſaac. qꝛ iacob nō poterat ꝯuenient recedere ſine ſcitu pr̄is: iō rebecca ꝯuertit ſe ad inducēꝺ iſaac: ut mitteret iacob filiū ſuū ad laban: ut ibi accipet vxorē. d. q Tedet me vite mee pp filias heth. i. ꝑpter vxores eſau: nō aūt dixit ipſi iſaac aliā cauſaꝫ. ſ. de machinatōne eſau in moꝛtē iacob: ne in ſenectute ſua nimis affligeret. r ¶ Si accepit iacob vxorē ꝺ ſtirpe huius tre: nolo viuere: ac ſi diceret: ſi diligis vitam meā mitte eū ad domū fratri mei: ut ibi accipiat vxorē.

Jn ca. xxvij. vbi dī in poſtilla: Senuit. ¶ Additio. j.

Hec hiſtoria ñ vꝛ intelligēda ſic: ꝙ iſaac appꝛopinquāte tmio vite ſue de ſua poſteritate oꝛdinaret: ſicut teſtatores ſolēt facē ſuas vltimas volūtates oñdendo. Nec etiā legit ꝙ filius receptur⁹ bñdictōem a pr̄e ꝑus ei faceret obſequiū in mēſa ⁊ h⁹mōi ꝓut poſtillatoꝛ ait nullā auctem ad hoc allegando: nec etiā ſufficientē rōem: ſꝫ iſta ſūt ꝓphetice intelligēda: eo mō quo iacob appropinquāte tp̄e moꝛtis ſue filijs ſuis ait: Cōgregami ut annūciē vobis q̄ vētura ſunt ⁊c. īfra xlix. ca. ſiliter ⁊ deut. xxxiij. de moyſe legit: ⁊ hec benedictio qua bñdixit moyſes hō dei filijs Jſrł ante moꝛteꝫ ſuā ⁊c. vñ iſaac eſtimās eſau eē ꝑmogenitū ſuū: ⁊ ſic ei dē ptinere benedictōem abꝛae ⁊ ſemi ſuo repromiſſam incitauit ipm eſau ad bñdictōnem recipiendā: ⁊ ut ipſe iſaac magis diſpoſitus eſſꝫ ad dādā bñdictōem voluit ab ipſo eſau recipere cibaria ſibi placita. animus. n. ꝓphaꝝ q̄nqꝫ reddit aptioꝛ: ad ſpm̄ ꝓpheticū exercenduꝫ ex ſēſibilib⁹ ſibi bene ꝓpoꝛtionat: ut in. iiij. Reg. iij. ca. de heliſeo legit. Nihilomin⁹ in hoc loco nō ſolū verba iſaac ſed etiā eius fcā: ſilr rebecce ⁊ filioꝝ ſūt ꝑncipalit figuratiua: ⁊ futuroꝝ ꝑnoſtica. vñ Aug. in li. qōnū noui ⁊ ve. te. dicit: Qm̄ tant⁹ pꝛiarcha iſaac añꝙ moꝛiat querit a filio venatōem ⁊ eſcā qualē amat ꝓ mag̃ bñficio: ⁊ ꝓmittit bñdictōem: nullo mō arbitremur vacare a ſignificatōe ꝓphetica: maxie qm̄ feſtinat vxoꝛ eius ut illā bñdictōem minoꝛ accipiat: quē ipſa diligebat ⁊c. i eadē narratōe multū mouerūt ad maioꝛa intelligenda vel reqrēda. Hec Aug. vnde in hac hiſtoria ſicut in precedēti de venditōe ꝑmogeniture: rō lr̄e ꝑncipalit ē figuralis: que aūt iſta ꝑfigurāt in glo. oꝛdi. plene tractat.

Jn eodē ca. xxvij. vbi dī i poſtilla: Jn me ſit iſta maledictio ⁊c. ¶ Additio. ij.

Hec verba rebecce alr̄ exponunt iuxta lr̄am: ut ſit ſenſus: ſi maledictio ꝯtingat: in me erit: eo ꝙ iduco te ad hoc: ⁊ hoc dicebat ꝯfidēs ꝺ deo ut poſtillatoꝛ dicit. Jn eodē ca. xxvij. vbi dī in poſtilla: Quātuꝫ ad ꝑmū. ſ. formā bñdictōis. ¶ Additio. iij.

Quidā exponūt hāc bñdictiōeꝫ ſic: ut tria ꝑmiſſa intelligant mere tēpalia: ſcꝫ abundātia victualiū ꝑ hoc ꝙ dicit: Det tibi de⁹ de roꝛe celi. Excellētia potētie: ꝑ hoc ꝙ dī: Seruiant tibi ppl̄i ⁊c. Preeminētia ꝑmogeniture: ꝑ h⁹ ꝙ dī: Eſto dñs fratruꝫ tuoꝝ. Scdm̄ vo itelligat de bonis ſpūalibus: et hoc cū dicitur Qui maledixeit tibi ſit ille maledict⁹. cuius rō ē: nā cū maledicere aliquē cōiter importat optare ei malū: optare aūt malū ſꝑ eſt pctm̄: niſi ꝓximus ſit pctōꝛ: ⁊ optet ei aliqȯ malū pene: ut ex hoc ſeq̄tur ſibi aliqȯ bonū: ꝓut i ſcōa ſcōe. q. lxxvj. Ex quo ſequit ꝙ boni ⁊ iuſti nunꝙ ſūt maledicēdi. vñ Nu. xxiij. Quomō maledicā ⁊c. ⁊ ſic tāto grauı⁹ peccat: q̄to pſona cui maledicit magis eſt amāda ſeu reuerēda: vñ Leui. xx. ca. Qui maledixerit pr̄i ſuo moꝛte moꝛiat ⁊c. ⁊ Exo. xxij. ca. Principi ppl̄i tui nō maledices: Ex hoc igit ꝙ iſaac ꝓphetice maledicebat maledicētib⁹ iacob: intelligit ꝙ poſteritas iacob ꝑſertim ſpūalis: cui hec bñdictō ꝑncipalr̄ dirigebat: futura erat iuſta ⁊ virtuoſa: ſic ut ei maledicētes eſſēt digni maledictione: ⁊ ſic in iſta ꝑticula includit: ꝙ poſteritas iacob debebat eſſe bñdicta in ſpūalibus: q̄ in v̄tutib⁹ ꝑncipalr̄ ꝯſiſtūt. Jnfra aūt ca. xxviij. vbi iteꝝ bñdixit iſaac ipm iacob: vlteri⁹ expſſit quedā ad bñdictōem gratie ptinētia: ⁊ hoc cū dicit: Et det tibi bñdictōeſ abꝛae ⁊ ſemi tuo p⁹te ⁊c. Et ꝑdcō mō intelligenda ſūt verba: que ſupra. xij. ca. fuerunt dicta a deo ipſi abꝛae. ſ. Maledicam ⁊c.

Jn eodem capitulo. xxvij. vbi dicitur in poſtilla: hebꝛei dicunt: Prouidenter ⁊c.

¶ Additio. iiij.

Dictō hebꝛaica in hoc loco poſita nō eſt equiuoca Nihil. n. ſignificat niſi dolū vel fraudē. vnde trāſlatio bñ ſe hꝫ: cuꝫ dicit: Fraudulent. ſed qꝛ dolus vel fraus lꝫ ꝓpꝛie accipiant in malo: abuſiue tñ q̄nqꝫ accipiunt in bono: iuxta illud. ij. Coꝛin. xij. Cū eſſem aſtutus dolo vos cepi: iō hec dictio fraudulent accipit hic hoc modo: ſcꝫ abuſiue. vel iſaac foꝛte volēſ ſe excuſare ab eſau: vocauit iacob fraudulētū q̄ſi in ꝓpꝛia ſignificatōne.

Replica correctoꝛij ꝯ Burgenſem.

In ca. xxvij. vbi poſtillatoꝛ: diſpōnē: bñdictōem: ⁊ oꝛdinatōem volūtati vltie ipſi⁹ iſaac exponit ad lr̄am: Burg. inſtat ſic̄ ſupra ca. xxv. volēs ꝙ totuꝫ ſit tm̄ figurale: ſꝫ h⁹ ſat iꝓbatū eſt ibidē. Cū. n. in lr̄a hac nihil narret de v̄tute ſermonis falſū: nec abſurdū: mirandū eſt ꝙ Burg. ꝯ btm̄ Aug. ⁊ alios ſanctos doctores h nitit ſe ſū lr̄alē abijcere: ſufficereꝫ dicere: ꝙ ſēſus allegoric⁹ h⁹ paſſuſ ſit potioꝛ ⁊ magis a ſpūſcō auctoꝛe ſcripture intent⁹: ex hoc tñ lr̄alis ſenſus ñ ē abijciēd⁹: niſi eēt in eo ꝺ v̄tute ſmōis abſurditas qȯ ñ eē oñſū ē ſupra. ¶ Jn eodē ca. diuerſitas ſurgit int poſtillatoꝛē ⁊ bur. ꝺ lr̄a hebꝛaica: vbi nr̄a trāſlatō hꝫ fraudulēt: poſtillatoꝛ. dic̄ dictōem hebꝛaicā foꝛe eq̄uocā ad fraudē ⁊ cautelā: ⁊ ita debē h ſūi ꝓ cautela: qꝛ iſaac iſtruct⁹

Oderat ergo ſꝑ eſau iacob ꝓ bñdictiōe q̄ bñdixerat ei pater. Dixitqꝫ i cōꝛde ſuo: Ueniēt dies luctus patris mei: et occidā Jacob] frēꝫ meum. Nūciāta ſūt hec rebecce. Quē timēs: ⁊ uocās iacob filiū ſuū:]dixit ad eū: Ecce eſau frat tu⁹ minat ut occidat te. Nunc ergo fili audi voceꝫ meā: et ꝯſurgēs fuge ad laban frēm meū in arā: hitabiſqꝫ cum eo dies paucos donec regeſcat furoꝛ frīs tui: et ceſſet idignatio ei⁹: obliuiſcatqꝫ eoruꝫ q̄ feciſti i euꝫ: poſtea mittaꝫ ⁊ adducam te inde huc. Cūr vtroqꝫ oꝛbaboꝛ filio i vno die: Dixitqꝫ rēbecca ad iſaac. Tēdet me vite mee ꝑpt filias heth. Si accēperit ia

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt etiā nollet eā retractare: ſ; potiꝰ ꝯfirmaret eandē: ut dicit beatꝰ Aug. de hac mā diuiꝰ: ꝙ ipſi iacob debat̃ bñdictio: a deo ſupra allegatꝰ: ⁊ glo. Nō potuit recte iponē ipſi Jacob fraudē ī ꝓpria ſignificatōe: ſed cautelā: ne videt̃ ꝯdicere deo inſpirāti. Burg. aūt dicit dictōem hebraicā h nō eē equocā ſed ſolum ſignificare fraudē: ꝯcordat tñ in ꝯclōne ⁊ re cu; poſtillatore: ꝙ fraus h non d; accipi ꝓprie ſ; abuſiue ꝓ cautela. de hebraicis lr̃is nō iudico ſed hoc ſcio ꝙ poſtillator dicit ſe in hꝰmodi paſſibꝰ vſu; fuiſſe ꝯſilio pitiſſimorū in hebraica ligua: ut p; in fine tractatꝰ ſui de dixa nr̃e tranſlatōnis ⁊ hebraice veritatis: an debeamꝰ credē ſoli Burgē. in hꝰmodi. hꝰ remitto ad ſapientes ſufficit eni in ꝓpoſito ꝙ vtrorūq; eadē ē cōcluſio in re.

Ca. XXVIII.

Vocauit itaq; iſaac. hic ꝯñr deſcribit̃ electio populi dei ꝑ aliū ſtipitē. ſ. iacob et ꝑmo deſcribit̃ ut incipiēs: ſcdo ut ꝓficiēs xxxi. ca. tertio ut ꝑfectus. xxxv. ca. Primꝰ aūt ſtatus ipſiꝰ in tbꝰ oñdit̃: ꝑmo in patris obauditōe: ſcdo in ꝓlꝰ multiplicatiōe. xxix. ca. tertio in poſſeſſionū acq̄ſitōne: ibi Nato aūt ioſeph: in medio. xxx. capl̃i. ¶Circa ꝑmū ꝯſiderandu;: ꝙ obedire pr̄i in boniſ ⁊ licitꝭ ē ꝑncipiū totius boni: iō ꝑmo oñdit̃ q̄liter adimpleuit pr̄is ꝑceptu;: ſcdo quō ex hoc recepit diuinū oraculū: ibi Igit̃ egreſſus Jacob ⁊c. tertio quō ex hoc reddidit gratū obſequium: ibi Surgēs ḡ mane. Prima ī duas: in ptē ꝑncipalē: ⁊ incidētalē: ibi Uidēs autē Eſau. Circa ꝑmū exꝑmit̃ ꝑceptū patrꝭ de itinere iacob ut patet: et vlteriꝰ ipſiꝰ iacob obedia cū ſbdit̃: b ¶Cunq; dimiſiſſet ⁊c.] nō ita cito: ſ; ꝑ magnos labores: ⁊ diuiſas cōſolatōes q̄s in via habuit: ut patebit infra. c Uidēs aute; Eſau. Hic incident̃ deſcribit̃ quō eſau cū duabꝰ vxoribꝰ q̄s hēbat: accepit aliā de genere iſmaelꝭ auūculi ſui: credēs ꝑ hꝰ ſatiſfacere pr̄i ⁊ matri: qđ nō fecit: q; malā ſup malaſ adduxit. et p; lr̄a. d ¶Igit̃ egreſſus iacob. hic oñdit̃ qualr̃ Jacob ex obedia pr̄is ꝑgens ad ſuū auūculū in via recepit diuinū oraculū cū ſbdit̃: e Cunq; veniſſet ⁊c.] Joſephꝰ dicit ꝙ in nocte hoſpitabat̃ in cāpis: hñs ſuſpectos habitatores ciuitatū ꝓpter eo; maliciā: iō remāſit extra ciuitatem. Alij hebrei dicūt: ꝙ l; nō ſit expreſſū nomē loci illiꝰ: dicunt tñ doctores hebrei ⁊ catholici: ꝙ iſte locꝰ fuit mons moria: ibi. n. abraā auus ſuus obtulerat Iſaac p̄rem ſuum et ꝓpter hoc reputabat locū illū ſacr;: ꝓp qđ ibi declinauit: ut ibi vigilaret in orōne ꝑ ptē noctis: ſperās ibi diuinā reuelatōe; hr̄e: qđ et fcm̄ eſt. f ¶Tulit de lapidibus ⁊c.] Dicunt hebrei: ꝙ accepit tres lapides: ⁊ ſatis vi; ex textu: ꝙ accepit plēs: ex eo ꝙ dr̄ De lapidibꝰ ⁊ qñ euigilauit inuenit ꝙ illi tres lapides fci erāt vnꝰ lapis: et hoc vi; ꝑ lr̄am ſequentē infra: Tulit lapidē quē ſuppoſuerat capiti ſuo. et dicūt ꝙ hoc fuit in ſignū ꝙ dñs vniret cū eo aſſociando eū. Nos autē meliꝰ poſſumꝰ exponere ꝙ hoc fuit in ſignū vnitatꝭ eēntie ī deo: ⁊ trinitatis perſona; de cuius apparitione h agit̃. vel in ſignū triū nāru; ī chriſto. ſ. corpis ⁊ aïe: ⁊ deitatiſ in vnitate pſone: q̄ de bñdicta incarnatōe fuit hec reuelatio fcā ipſi iacob. g Dormiuit in code; loco. pꝰ longā ⁊ duotā orōnē. h ¶Uiditq; i ſōniſ ſcalā ⁊c.] Iſta aūt ſcala q̄ ex multꝭ gradibus ꝯſtituit̃: ſignificabat gradꝰ gnātōnum: ꝑ q̄s chriſtus ſm carnē deſcēdit ab abraam vſq; ad virginē; mariā: que ipm pepit. Et gradus hꝰ ſcale nūerat Mathēꝰ ī ꝑncipio euāgelij ſui. Liber gnātōis ieſu chriſti ⁊c. Duo latera ſcale ſunt iuſti ⁊ pctōres: q; ex vtriſq; deſcēdit ſm carnē: ⁊ ꝓ vtriſq; natꝰ ē ⁊ paſſus. Qđ aūt dñs dicit̃ innixus ipſi ſcale: deſignat ꝙ ipſa deitas ē vnita carni a patribꝰ deſcēdēti in chriſto. Qđ aūt pes ſcale terra; tāgebat: ⁊ cacumē eius celū: deſignat̃ ꝑ hoc ꝙ ipſe chriſtus ſm humanitatē ꝯuenit cū hoibꝰ trenꝭ in nā abſq; pctō: ſed ꝑ deitatē ꝯuenit cū deo pr̄e: ut ſic verus mediator dei ⁊ hoium dicat̃. Per āgelos dei deſcēdētes: intelligenđ eſt ꝙ myſteriū incarnatōis de voluntate dei fuit hoibꝰ reuelatū: ꝑmo pr̄iarchis: ⁊ poſtea ꝓphis clariꝰ: et tertio miniſtris noui te. clariſſime: ꝑ angelos aſcēdentes intelligit̃ fides ⁊ deuotio ſcō; in q̄libet ſtatu ꝑdcō deo pñtata ꝑ āgelos: ſm ꝙ āgelus Raphael dixit Thobie. xij. ca. Qñ orabas cū lachrymis ⁊ ſepeliebas mortuos

cob vxorem de ſtirpe huius terre: nolo viuere.

¶Ca. XXVIII.

Vocauit itaq; iſaac Jacob ⁊ bñdixit eu; ꝑcepitq; dicēs: Noli accipere ꝯiugē de genere chanaan: ſ; uade ⁊ ꝓficiſcere in meſopotamiā ſyrie: ad domum bathuel pr̄is matris tue: et accipe tibi inde uxorē de filiabꝰ laban auūculi tui. Deus aūt oīpotēſ bñdicat tibi ⁊ creſcē te faciat atq; multiplicet ut ſis in turbas pplorū: ⁊ det tibi bñdictōnes abrae ⁊ ſemi tuo pꝰ te: ut poſſideas frā pegrinatōis tue quā; pollicitus ē auo tuo. Cūnq; dimiſiſſet eū Iſaac ꝓfectus puenit in meſopotamiā] ſyrie: ad laban filiū bathuel ſyri: fratrē rebecce mr̄is ſue. Uidēns aūt eſau ꝙ bñdixiſſet pr̄ ſuuſ iacob ⁊ miſiſſet eu; in meſopotamiā ſyrie: ut inde uxorē duceret: ⁊ ꝙ poſt bñdictōem ꝑcepiſſet ei dicēs: nō accipies uxorē de filiabꝰ chanaā quodq; obediēs iacob parētibꝰ ſuis iſſet in ſyriā: probās quoq; ꝙ nō libent̃ aſpiceret filias chanaan patſ ſuus: iuit ad iſmaele;: ⁊ duxit uxorē: abſq; hiſ q̄s ꝑus hēbat: melech filiā Iſmael filij abraā ſororē nabaioth. Igitūr egreſſꝰ iacob de berſabee: pgebat aran. Cūnq; ueniſſet ad quēdā locū.] et uellet iu eo reqeſcē poſt ſolis occubitū tulit de lapidibuſ q iacebāt:] ⁊ ſuppōneſ capiti ſuo: dormiuit i eodē loco. Uiditq; i ſōmnis ſcalam ſtantē ſup terrā: et cacumē illiꝰ tāgēs celū:] angeloſ quoq; dei aſcendētes et deſcendēteſ ꝑ eā: ⁊ dñm inixū ſcale dicētem ſibi: Ego ſu; dñs deꝰ abraā patris tui et deus iſaac. Terrā in q̄ dormis tibi dabo et ſemi tuo eritq; ſemen tuū q̄i puluis terre. Dilataberis ad oriētem et occidentem et ſeptētrionem et meridiem: ⁊ benedicentur in te et in ſemie tuo cuncte tribus terre. Et ero cuſtos tuus quocunq; perrexeris: et reducam te i terram hanc: nec dimitta; niſi compleuero vniuerſa que dixi. Cunq; euigilaſſet Jacob de ſomno ait:

ego obtuli memoriā orōnis tue corā dño. ⁊ iſta cognouit iacob futura: l; nō ſint hic expreſſa: q; myſteriū incarnationis nō erat adhuc ſic publicādū: exprimit̃ tñ hic q̄liter deꝰ ꝓmiſit ipſi iacob ꝓmiſſiões factas abrae ⁊ iſaac: in q̄bꝰ cōtinetur iplicite myſteriū Chriſti. ⁊ ꝙ iacob hūerit noticiā de predictis patet per hoc ꝙ dixit: i ¶Uere dñs ē in loco iſto quia beneficia ⁊ myſteria diuina erant ibi cōplēda k Et ego neſciebam. quia ꝑ iſtā reuelationem de myſterio Chriſti habuit pleniorē cognitionē ꝙ añ. l ¶Pauenſq;. i. admirans de dei benignitate.

m Quā trribilis ⁊c.] .i. venerabilis. n ¶Nō ē hic aliud niſi domꝰ dei. Uidit eni futurū eē ꝙ ibi fundaret̃ templū: vt hr̄. ij. Paral. iij. cap. vbi viguit diuinꝰ cultꝰ ⁊ ꝙ ibidem poſtea offerendus eēt dñs nr̄ ieſus chriſtꝰ: vt hr̄ Luce. ij. o Et porta celi. q; in quedam loco ꝓpiquo paſſus ē Chriſtus: cꝰ paſſio celū aperuit: ꝓpt̃ quod dr̄ porta celi. ſequitur: p ¶Surgens ergo mane. hic ꝯñter deſcribitur ipſius iacob deuotū obſequiū cū dicitur Tulit lapidem ⁊c. q Et erexit in titulū. .i. ſignū rei preterite. ſ. diuine reuelationis ſibi facte ibidem: ⁊ in ſignū rei future. ſ. fundationis templi ⁊ paſſionis Chriſti. r ¶Appellauitq; nomē vrbis bethel ⁊c. Locꝰ eni ille vbi dormierat iacob tūc erat extra vrbē ſed poſtea incluſus ē: ⁊ ſic vocauit vrbē bethel: quod interpretatur domꝰ dei: ex eo qđ dixerat: Nō ē hic aliud niſi domꝰ dei ⁊c. Ad pleniorem aūt intellectū huiꝰ paſſus cōſiderandū ꝙ iſta ciuitas de qua hic fit mētio ſ; omnes doctores cōiter exponentes paſſum iſtum ē hieruſalē: que legitur plura noia habuiſſe: ⁊ cōtinet̃ i his vſibꝰ ſbſcriptꝭ: Solyma luça bethel hieroſolyma hiebꝰ helia: Urbs ſacra hieruſalē dr̄ atq; ſalem. Melchiſedech eni primo fundauit eam ⁊ vocauit eā ſalē. i. pacificā: quia rex iuſticie ⁊ pacis fuit: vt ſupra dictū ē. xiiij. ca. poſtea hiebuçei habitauerūt ibi: ⁊ ſic vocata eſt hiebus: vt hr̄ Judi. xix. ca. ⁊ poſtea factū ē vnū nomen cōpoſitū ex duobꝰ ⁊ vocata eſt hieruſalē. b. mutata in. r. hebrei aūt aliam rōnē aſſignāt hꝰ nois: dicentes ꝙ primo appellata ē ſalē a melchiſedech: vt dictu; ē: poſtea dicta eſt hiere. i. videbit eo ꝙ abraam oblato ibi iſaac appellauit nomē illius loci: dñs videt. vt ſupra dictū ē xxij. ca. poſtea ſequitur ibidem: vñ vſq; nūc dr̄ in monte dñs videbit. ⁊ ex iſtis factum eſt vnū nomē. ſ. hieruſalē. e. mutata in. v. Dicta ē etiam Luça. i. amygdalus: eo ꝙ tales arbores abūdant ibi. poſtea vocata ē bethel ab ipſo iacob: vt dictū ē. poſtea tpe Salomonis q̄ eā mltū ampliauit ⁊ fortificauit dicta ē ſolyma: quaſi ſalomonia diminute: ⁊ rōne precedentis nois. ſ. hieruſalem per q̄dam cōpoſitōnē nominū dicta eſt hieroſolyma: ſed poſt paſſionē Chriſti cū deſtructa eēt funditꝰ per Titum ⁊ Ueſpaſianū: helius hadrianꝰ eam reedificauit: ⁊ in iſta reedificatōne factum ē vt loca vbi chriſtus paſſus ⁊ ſepultus fuit: que olim erant extra ciuitatem incluſa ſint intra ciuitatem ſm viſionē iacob predictam. ſ. ꝙ in vrbe bethel fundandū eēt templū ⁊ myſteriū paſſionis Chriſti iplēdum: ⁊ iſte helius vocauit eā Heliam ex noie ſuo. Uouit etiam votum dicens ⁊c.] ſubditur: s Erit mihi dñs in deū. ſed vi; iſtud ridiculū: q; votum nō ē de his que ſūt de neceſſitate ſalutis. ridiculu; eni eēt promittere alicui illud i quo ſibi tenetur de neceſſitate: ⁊ ideo votū ꝓpe ē ꝓmiſſio facta deo: de bonis que ſupererogationis ſūt ſine q̄bꝰ pōt eſſe ſalus. Qꝛ aūt iacob dñm recognoſceret eſſe deū erat de neceſſarijs ad ſalute; ⁊c. Dicēdū ꝙ nō vouit ꝙ dñs eēt ſibi deꝰ quia hoc nō cadit ſb voto: ſed vouit ꝙ recognoſceret eū deum exhibendo ei ſpēale; cultū ⁊ colēdi modū qđ erat ſuperogatōiſ ſicut religioſus aſtrigit ſe ſeruire deo in obedientia ſine ꝓpo: ⁊ in caſtitate ad que nō tenebatur de neceſſitate ſalutis. t ¶Et lapis iſte quem ⁊c.] .: Tum quia poſtea ibi fundatum ē templu;: vt predictū ē. quod vocatū ē domꝰ dei. Tū q; iacob in ſuo reditu intendebat ibi offerre ſacrificia ⁊ oblationes tanq̄ in loco diuino cultui deputato q̄ cōiter vocatur domus dei iō ſubdit̃: x Cūctorūq; q̄ dederis mihi decias offeram tibi. qđ ⁊ poſtea fecit: vt hr̄. ī. xxxv. capi.

¶In ca. xxviij. vbi dr̄ in poſtilla: Per angelos deſcēdētes

Additio

Scdm hāc ꝯſiderationē poſtillatoris pꝰ debuiſſent noiari angeli deſcēdentes q̄ aſcēdētes: cꝰ oppoſitū ē in lr̄a. vñ aliter exponit̃ a Greg in ꝑmo paſtorali vbi ſic dicit: Jacob aſcendentes ⁊ deſcēdētes angelos vidit: q;. ſ. ꝑdicatores recti nō ſolū ſurſū caput eccleſie: videl; Chriſtū cōtēplādo appetūt: ſed deorſu; q̄q; ad mēbrū illiꝰ miſerando deſcēdūt: hec ille. qđ vi; ptinere ad allegoriā. Sūt aūt alie expōnes ſancto; in hoc loco: vt in glo. q̄ cā breuitatis ſūt omittende: ⁊ etiā q; magiſ ptinēt ad ſenſū myſticū. ſm ſanctū Tho. ſecūda ſecūde. q. lxxxj. ꝑ hoc ꝙ iacob vidit angelos i ſcala aſcēdentes itelligūt̃ angeli beati cōtinue aſcēdētes ſm dei cōtēplationē: q̄ etiā ſūt deſcēdentes eo ꝙ q̄diu mūdꝰ durat admiſtratōi inferioris creature itendūt nūq̄ tñ deſerentes internā cōtēplationē.

¶Replica correctorij cōtra Bur.

In capi. xxviij postillator h; pulchrā cōſideratōnē de angelo; aſcēſu ⁊ deſcēſu: ſic ꝙ dicit deſcenſū ꝑcedere aſcēſū: ſed Bur. dicit ꝯtriū: ⁊ mouet̃ ꝑ ordinē lr̄e q̄ pꝰ narrat aſcenſū nō attendēs ſepe ꝑ anticipationē lr̄am ordinari: ſicut Joh. xij. dr̄ Maria vnxit pedes dñi: ⁊ extersit capillis ⁊ lauit lachrymis: qđ ꝑ oppoſitū factū ē. igitur ꝑ anticipatōnē dr̄: nec Bur. aliquā aliā ponit lr̄alē expōnē ſancto; aūt docto; ⁊ glo. ordi. expōnē dicit ad myſticu; ſenſū ptinere: finaliter adducit ſanctū tho. exponētē aſcenſū de cōtēplatione i deo: deſcenſū de admiſtratōe ad inferiora. ſed nec illa lr̄alꝭ eē pōt: ꝙ ſi eēt neceſſe ē deſcenſū precedere: ſicut actio ꝯtēplationē ſm ſcōs doctores exemplificātes: iacob ꝑus lye q̄ rachel nupſiſſe: nec oportuit iacob de his inſtrui: ſed ſolū de myſterio icarnationis ſignificate ꝑ imixtionē ſcale q̄ eidē deꝰ innitebat̃ exigebat hec reuelatio ꝑmū oim fidē: ad quā q̄rendā oportuit āgelos deſcēdere nūciando myſteria: ⁊ exigendo fidē a ſactis pr̄ibꝰ: ita deſcēdit miſſus Gabriel angelus ad Mariā vḡine ſalutando: nūciando exigendo: q; tūc exacta fide ⁊ hita regreſſus aſcendit hāc cōſiderationē cōfirmat beatꝰ Aug. i ſermone de nati.

Uere dñs ē in loco iſto: ⁊ ego neſciebā. Pauenſq;: q̄ terribilis ē ingt locꝰ iſte] Nōn ē hic aliud niſi domꝰ dei: et porta celi. Surgens ergo iacob mane: tulit lapidē quē ſuppoſuerat capiti ſuo: et erexit in titulū fūdēs oleū deſup. Appellauitq; nomē vrbis bethel: q̄ priuſ luça vocabat̃. Uouit etia; votū dicēs: Si fuerit dñs mecū] ⁊ cuſtodierit me in via ꝑ quā ego ābulo ⁊ dederit mihi panē ad veſcendū ⁊ veſtimētū ad induendū reuerſuſq; fuero ꝓſpere ad domū pr̄is mei: erit mihi dñs in deū: et lapis iſte quē erexi ī titulū vocabit̃ domꝰ dei:] cūctorūq; q̄ dederit mihi deciaſ offerā tibi

Universidad de Deusto Biblioteca

Profect⁹ ergo ¶.XXIX.
iacob venit in terram
orientalē:ꝛ vidit puteū in
agro : tres quoqꝫ greges
ouiū accubantes iuxta eū
Nā ex illo adequabantur
pecora:ꝛ os eius grādi la
pide claudebat. Mosqꝫ
erat vt cūctis ouib⁹ cōgre
gatis deuoluerent lapidē:
ꝛ refectis gregibus rursuꝫ
sup os putei ponerent. Di
xitqꝫ ad pastores:Frēs vñ
estis:Qui rñderūt de barā:
Quos interrogans:nūq̄d
ait nostis laban filium na
chor:Dixerūt:Nouimus
Sanus ne ē inq̄t:Ualet in
quiūt:ꝛ ecce rachel filia ei⁹
veit cū grege suo. Dixitqꝫ
iacob:Adhuc multū diei
supest: nec ē tēpus vt redu
cāt ad caulas greges:date
ante potū ouibus:ꝛ sic eas
ad pastū reducite. Qui rñ
derūt:Nō possum⁹ donec
oia pecora cōgregentur ꝛ
amoueam⁹ lapidē de ore
putei vt adaquem⁹ greges
Adhuc loquebant: ꝛ ecce
rachel veniebat cū ouib⁹
patris sui:nā gregē ipsa pa
scebat. Quam cū vidisset
iacob:ꝛ sciret cōsobrinam
suā:Iouesqꝫ laban auūculi
sui:amouit lapidē quo pu
teus claudebat:ꝛ adaqua
to grege osculatus ē eam.
Et eleuata voce fleuit:ꝛ in
dicauit ei q̄ frater eēt pr̄is
sui:]ꝛ filius rebecce:at illa
festinās nūciauit patri suo
Qui cū audisset venisse ia
cob filiū sororis sue:occur
rit obuiā ei:cōplexusqꝫ eū
ꝛ in oscula ruēs:duxit i do
mū suā. Auditis āt causis
itineris:rēspōdit:os meū es
ꝛ caro mea. Et postq̄ iple
ti sūt dies mēsis vni⁹ dixit
ei:Nū quia frater me⁹ es:
gratis seruies mihi? Dic
q̄d mercedis accipias:ha
bebat vo duas filias: No
mē maioris lya: minor vo
appellabat rachel: sed lya
lippis erat oculis : rachel
decora facie ꝛ venusto aspe
ctu:quā diligens iacob ait
Seruiā tibi ꝑ rachel filia
tua minore septē annis:rñ
dit laban: melius ē vt tibi
eā dem q̄ alteri viro : ma
ne apd me. Seruiuit ergo
iacob pro rachel septē an
nis: et videbātur illi pauci
dies p̄ amoris magnitudie
Dixitqꝫ ad laban:da mihi
vxorē meā:q̄uia iam tēpus
ipletū ē vt igrediar ad illā]
Qui uocatis multis ami
coꝝ turbis ad cōuiuiū fe
cit nuptias: ꝛ vespere lyā
filiā suā introduxit ad eū:
dans ancillā filie çelpham
noie. Ad quā cū ex more
iacob fuissꝫ igressus:facto
mane vidit lyā ꝛ dixit ad
socerū suū:Quid est q̄d fa
cere voluisti? nōne pro ra
chel seruiui tibi? Quare i
posuisti mihi? Rñdit labā
Nō ē in loco nr̄o cōsuetu
dinis vt minores ante tra
damus ad nuptias: implē
hebdomadā dieꝝ hui⁹ co
pule]ꝛ hāc quoqꝫ dabo ti
bi ꝑ ope quo seruitur⁹ es
mihi septē annis alijs. Ac
qeuit placito: ꝛ hebdoma
da transacta] rachel duxit
vxorē] Cui pater seruā ba
lam tradiderat. Tandēqꝫ
potitus optatis nuptijs a
morē sequētis priori ptulit:
seruiēs apud eū septē ānis
aliis. Uidens autē dñs q̄
despiceret lyā:apuit vuluā
eius:sorore sterili ꝑmanēte
Que cōceptū genuit filiū
vocauitqꝫ nomē ei⁹ rubē]
dicens:uidit dñs hūilitatē
meā:]nūc amabit me vir
meus. Rursūqꝫ cōcepit ꝛ
pepit filiū ꝛ ait : Q̄m audi
uit me dñs]habēri ꝯtēptui]
dedit etiā istū mihi]Uoca
uitqꝫ nomē eius symeon]
Concepitqꝫ tertio ꝛ genu
it aliū filiū:dixitq̄ue: Nūc
quoqꝫ copulabitur mihi
maritus me⁹:] eo q̄ pepe
rim ei tres filios:et iccirco
appellauit nomē ei⁹ leui.]
Quarto cōcepit ꝛ peperit
filiū:]ꝛ ait: modo ꝯfitebor
dño:]ꝛ ob hoc vocauit eū
iudā.] Cessauitqꝫ parere.

vgis:in q̄ p⁹ descēsū angeli ꝛ vgis datā fidē atqꝫ ꝯsensū dic
nec mora reuertit nūcī⁹:ꝛ vginalē thalamū igredit Christ⁹
Profectus ḡ iacob. Hic ꝯñter describit .XXIX.
iacob q̄tū ad multiplicationē prolis: ꝛ qꝛ prolē
cōsecutus ē p cōiugiū:ꝛ cōiugiū p obsequiū ꝛ iti
nerationē i terrā alie
nā:ideo scriptura pri
mo exprimit itineris
sui terminū:secūdo i
termino sui laboris
obsequiū:ibi Et po
stq̄.tertio pro labore
cōiugiū: ibi Dixitqꝫ
ad laban . quarto cō
iugij fructum:ibi Ui
dens aūt dñs. Circa
primū dicit sic:
b Uenit in terram
orietalē . Ciuitas eni
barā que erat termi
nus ad quē sui itineꝛ
erat i pte orientali re
spectu terre ꝑmissio
nis vñ recesserat ꝛ pꝫ
lr̄a. seq̄tur: c ¶No
stis labā filiū nachor
.i.nepotē ei⁹: qꝛ erat
fili⁹ filij sui.s.bathue
lis:noīauit tamen na
chor ꝛ nō bathueleꝫ
quia erat caput gene
ris in illo loco : sicut
abraā frater ei⁹ i alio
latere.ꝛ patꝫ lr̄a vsqꝫ
ibi: d Quā cū vi
disset ꝛc.] quia oia
diligenter inq̄sierat a
pastorib⁹. e ¶Amo
uit lapidē.cū pastori
bus:qꝛ iā greges erāt
ꝯgregati. f Oscu
latus est eā.ꝛc.].i.ne
pos. Cōsiderandū q̄
ista non fuerūt facta
eo ordine q̄ scripta sī
sed ꝑmo indicauit ei
q̄ eēt cognat⁹ suus:ꝛ
tūc osculat⁹ ē eā sm
morē cōsanguineoꝝ
q̄ erat apud antiq̄s:ꝛ
adhuc ē mō in plurib⁹ locis:ꝛ tūc fleuit ex pietate: qꝛ in ta
lib⁹ solēt viscera cōmoueri:sed cū mulieres sint magis pro
ne ad lachrymas q̄ viri vī q̄ debuisset plus dixisse de ra
chel q̄ fleuisset. Sed pōt dici q̄ forsitā sic fuit:lꝫ nō sit scri
ptū:qꝛ non oia scripta sūt:ꝛ maxie qꝛ expresso fletu iacob
satis datur itelligi flet⁹ rachaelis ꝑpter maiorē ꝑnitatē:vt
dictū ē. Aliā vo causā h⁹ flet⁹ assignāt hebrei: ꝛ satis ē ve
risile dicētes q̄ qñ iacob recessit a pr̄e recessit cū bōa comi
tiua:ꝛ cū copia argenti ꝛ auri:cū eni abraā misisset seruū
suū illuc ad q̄rēd vxorē filio suo isaac misit eū hōrifice cū
multis bonis: vt hr̄ supra.xxiiij.ca.c⁹ rei isaac nō erat im
memor:ꝛ ideo cū eēt valde potēs ꝛ diues vt dictū ē supra
xxvj.ca.nō ē verisimile q̄ min⁹ honorifice mitteret filium
ꝑpū q̄ abraā miserat seruū. Dicūt igitur q̄ Eliphat ꝑmo
genitus esau:quin iam erat adultus de precepto patris sui
insecutus ē iacob cū multitudine armatoꝝ ꝛ cōprehendit
eū:tamē non occidit:eo q̄ iacob esset auūculus eius: ꝛ
quia iacob tenuerat eū in sinu suo cū eēt paruul⁹: sed
dimisit eū solū ꝛ oib⁹ bonis spoliatū. Iacob aūt cum
eēt iam a longe noluit redire ne in via occideretur:ꝛ ne
pater ex euentu nimiū turbaretur : sed processit vltra
sol⁹ confidens de
dei adiutorio q̄
posset sibi maio
ra reddere. vñ ꝛ
infra.xxxij. capi.
dixit iacob : In
baculo meo tran
siui iordanē istū
.i.solus ꝛ paup:
ꝛ nūc cū duabus
turmis regredior
Cum igitur vidit
cōsobrinā suam:
ꝛ non habuit au
rum ꝛ argentum
seu iocalia ad dā
dum sibi sicut ser
uus abrae dede
rat rebecce: vt su
pra dictū ē.xxiiij
capi. Memor h⁹
rei cepit lachry
mari. sequitur:
g ¶Auditis igit
causis itineris .s.
ꝑpter odium fra
tris sui esau ꝯtra
ipsum: ꝛ quid ac
ciderat sibi i via.
h Respōdit os
meū ꝛ caro mea.
ac si diceret lꝫ ex
aduentu tuo non
videā magnā vti
litatem mihi pro
uenire:quia veni
sti vacuus :tamē
recipiam te:quia
es nepos me⁹. Et
ista expō ꝑcedit
sm ea que dicta
sunt de expoliati
one iacob. sm ali
os vo qui non te
nēt istā expolia
tionē aliter exponendū ē: g ¶Auditis causis ꝛc.s. q̄
venerat ad vitandū iram fratris sui:ꝛ accipiendū vxo
rem de filiab⁹ labā:vt supra dictū ē.xxvij.capi.
h Rñdit os meū ꝛ caro mea. ac si diceret:exquo tu
es de genere meo melius ē q̄ detur tibi filia mea vxor
q̄ alteri:quia tūc tpis nō contrahebāt libēter mr̄imo
nia cū extraneis:vt satis patet ex supra dictis. i ¶Et
postq̄ expleti sunt ꝛc. Hic ꝯñter describitur ipsi⁹ iacob
seruitiū pro rachele habēda vxore: quia non habebat
diuitias ad dandū pro dote.ꝛ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: k Et
videbātur illi pauci dies. vī eni q̄ deberet dici ꝯ̄triū: qꝛ
scribit Prouer.xiij. Spes q̄ differt affligit aiāꝫ.ꝛ qꝛ con
siderabat ꝛ sperabat hr̄e rachelē dies expectatōnis de
buissent sibi videri multi. Ad qd̄ rñdet Hiero. q̄ ibi ac
cipitur dies ꝑ labore dierū:q̄ alleuiabat ꝛ videbat pu⁹
ꝑpter amorē. Aliter etiā pōt dici q̄ videbātur ei dies
pauci i cōpatione ad rē tā amabilē:qꝛ plurib⁹ annis ser
uisset ꝑ ea si fuisset req̄sit⁹. Aduertēdū tñ q̄ iste amor
nō erat libidinosus nec excedens limites rōnis:ꝛ idō nō
erat inordinatus nec malus. l ¶Dixitqꝫ ad labā. Hic
ꝯñter describit ipsius iacob ꝯiugiū:qꝛ iam cōpleuerat
seruitiū septē an
noꝝ pro ea: ꝛ idō
iustū erat vt sibi
daret:ꝛ hoc ē qd̄
sbdit: m Qꝛ
tēpus ipletū ꝛc.]
affectu maritali.
Aliāꝫ etiā causā
dicti h⁹ assignāt
hebrei dicentes:ꝛ
verū ē q̄ iacob iā
erat octogintaq̄t
tuor annoꝝ:ꝛ vi
debat q̄ tempus
generandi curre
bat sup eū ꝑpter
etatē: sciebat etiā
p diuinā reuela
tionē q̄ promissi
ones facte abrae
ꝛ isaac de terra ꝑ
missionis ꝛ mul
tiplicatione ꝑlis
cōplēde erāt in fi
lijs suis a quib⁹
duodeci trib⁹ isra
el noiate sūt:ꝛ idō
merito dicebat :
Quia tēpus iple
tū ē ꝛc. Qꝛ aūt ia
cob eēt tūc.lxxxi
iij.annoꝝ pōt ꝑ
bari ex scriptura
colligendo tñ ex
plurib⁹ locis. Dī
eni ifra.xlvij.ca.
q̄ iacob cū descendit i egyptū requisit⁹ a pharaone de
sua etate:rñdit dies vite mee.cxxx.annoꝝ sūt. Qñ aūt
dixit laban:da mihi vxorem meā:iam seruierat septē
annis:ꝛ sic vsqꝫ ad natiuitatē ioseph remanebāt septē
anni alij sue seruitutis pro vxorib⁹:vt hr̄.j.xxxj.capi.
ꝛ in fine secundi septennij natus est ioseph:ꝛ tunc vo
luit iacob recedere cōpleto seruitio pro vxorib⁹ suis:vt
hr̄ infra eo.ca. vbi dī: Nato aūt ioseph dixit iacob so
cero suo: Dimitte me vt reuertar in patriā ꝛc. sed preci
bus laban deuictus adhuc remāsit cū eo sex annis q̄b⁹
seruiuit pro gregib⁹ suis:sicut dī infra.xxxj.capi.p.xx.
annos i domo tua seruiui tibi.xiiij pro filiab⁹:ꝛ sex ꝑ
gregib⁹ tuis:ꝛ sic patet q̄ a tpe in quo iacob dixit ad la
ban: Da mihi vxorē meā ꝛc. vsqꝫ ad natiuitatē ioseph
fluxerūt septem anni. Itē ioseph triginta annoꝝ erat
qñ factus fuit ꝑpositus terre egypti:vt hr̄.j.xlj.ca. Et
extūc vsqꝫ ad descensū iacob in egyptū fluxerūt.ix.āni
scilicet septē anni fertilitatis:ꝛ duo famis:sicut hr̄.xlv
ij.ca.qñ misit ioseph pro patre suo adducendo. ibi eni
dī: Bienniū ē q̄ incepit esse fames in terra. igit si ꝯiūgā
tur simul anni predicti a tpe quo iacob accepit vxoreꝫ
vsqꝫ q̄ iacob venit in egyptū:ꝛ rñdit pharaoni de eta
te sua iueniūtur anni.xlvj.quib⁹ subtractis de etate ia
cob qui tūc erat.cxxx.ānoꝝ:vt supra dictū ē remanēt
anni.lxxxiiij.quos hēbat qñ ꝑmo accepit vxorē. Ex q̄
pꝫ ei⁹ ꝯtinētia ꝛ q̄ nō accepit plures vxores libidine duct⁹
sꝫ ꝑlis amore.seq̄t: n ¶Facto mane vidit lyā. Sꝫ q̄rit h̄
q̄re nō cognouit eā de nocte:qꝛ ad vocē vel ad tactū potu
it eā cognoscē:cū iā p septē ānos māsisset i eadē domo: Di
cendū q̄ i hoc oñdit laus ipsi⁹ iacob:ꝑmo qꝛ nocte illa for
sitā nō tetigit: sꝫ cōti
nēs ab ea orōni vaca
uit:sic ꝛ de thobia lē
git. Secūdo qꝛ si teti
git eā carnalit oñdit
hic q̄ ñ q̄siuit i vxōe
sua blāditias mētri
cias i tactib⁹ ꝛ vbis:
sꝫ mag ea vsus ē i ca
stitate maritali . Si
aūt q̄rat p hoc an in
ter ipsū ꝛ lyā fuit ma
trimoniū: Dicēdū q̄
nō: qꝛ ad mr̄imoniū
necessario req̄rit cōse
sus:ipse aūt tñ cōsen
serat i rachelem: nec
peccauit si cognouit
tūc nō suā: qꝛ fuit p
ignorantiā facti:q̄ ex
cusat ex toto:adhibi
ta tñ diligētia suffici
ent: qd̄ ꝛ fecit iacob:
qꝛ in talib⁹ nō req̄rit
magna ꝑscrutatio:ꝛ
maxie qꝛ iacob ñ hē
bat cāꝫ dubitādi de
fraude. o Quare
iposuisti mihi lyā.i.
decepisti me vt supra
expositū ē c.xxvj. ali
q̄ libri hñt sic: Qua
re lyā supposuisti mi
hi:sed falsa ē lr̄a.
p ¶Im le ꝛc.].i.vij
dies ꝯuiuij nuptiaꝝ
lye:tot ei dieb⁹ durabat ꝯuiuiū nuptiaꝝ:vt hr̄ li. Iud.xiiij
.c.d sāsōe:ꝛ idō fꝫ h⁹ dic h̄ Hiero. Illi errāt q̄ i h⁹ p hebdō
dā dieꝝ itelligūt.vij.ānos alios fuitutꝭ iacob ꝑ rachele in
fine q̄ꝝ tradita ē ei rachel:qꝛ sic dem ē tradita fuit ei p⁹ lyā
vij.dieb⁹ ꝯuiuij trāsactꝭ.idō seq̄t: q Acq̄euit placito.ꝛ sic
ꝯsēsit i lyā tāq̄ i vxorē.ꝛ extūc fuit it eos verū mr̄imoniū.
r ¶Et hebdōada ꝛc.].i.vij.dieb⁹ ꝯuiuij ꝑdci. s Rachel
ꝛc.]ꝛ pꝫ lr̄a. t ¶Uidēs āt dñs. Hic ꝯñt dscribit ꝯiugij frc⁹
q̄ ē educatō ꝑl⁹ ad cultū dei:ꝛ p⁹ agit d frēu lye:2⁹ d frēu ra
chel.xxx.c. Circa ꝑmū ꝯsiderādū q̄ lya affligebat ex q̄tuor
.s.qꝛ videbat oib⁹ abiecta a rachele despecta viro extranea
ꝛ a deo neglecta:ꝛ idō dñs dedit sibi q̄druplicē ꝯsolatōeꝫ.s.
d.iiij.filijs.de p⁹ dī: v Uocauitqꝫ ꝛc.].i.visiōis fili⁹.ꝛ
cām h⁹ noiatōis sbdit.d. x ¶Uidit ꝛc.].i.vidit me dñs
vilē ꝛ abiectā reputatā:idō ꝯsolat⁹ ē me.de 2⁹ vo dixit: y
Q̄m ꝛc.] Alīq libri hñt:Uidit.ꝛ falsa ē lr̄a. z ¶Hūi ꝛc.]
.s.a rachele.erat eni rachel ꝑncipal⁹ vxor iacob:qꝛ in ipsaꝫ
p⁹ ꝯsēsat:ꝛ idō debebat hr̄e ꝑrogatiuā añ sororē sed i h⁹ ali
q̄tulū excedebat. a Dedit etiā ꝛc.]ad ꝯsolādū me de ꝑ
dicto ꝯtēptu. b ¶Uocauitqꝫ ꝛc.].i.audiēs:eo q̄ dixerat
Audiuit dñs ꝛc. c Cōcepitqꝫ tertio.ad ei⁹ ꝯsolatōeꝫ ꝯ ter
tiā afflictōeꝫ:idō seq̄t: d ¶Dixitqꝫ ꝛc.].i.nō reputabat me
extraneā:sꝫ mag associabit. e Iccirco ꝛc.].i.adiūct⁹ l ap
plicat⁹. f ¶Quarto ꝛc.] ꝯ q̄rtā afflictōeꝫ.s.qꝛ videbat a
deo delicta:idō sbdit: g Mō ꝛc.].s.q̄ nō derelīqt me sꝫ

visitauit. b Et ob hoc ⁊c.]qui iterpretat̃ cõfitens: ⁊ accipitur hic cõfessio diuine laudis vel grãrũ actionis.
¶ In ca. xxix. vbi dĩ i postilla: Quã cũ vidisset iacob ⁊c. Additio pma.
Expositores hebreoꝝ dicũt ꝙ solus iacob amouit lapidẽ in quo ostendebat diuinã vtutez fuisse i ipso iacob: eo ꝙ veniens fessus ab itinere poterat remouere lapidẽ tante magnitudinis q̃ alias nõ poterat amoueri nisi ab oib' pastorib' aggregatis: vt supra in eodẽ ca pi. qḋ ꝯsonat lr̃e: tum quia dicit de iacob in singulari: Amouit lapidẽ ⁊c. tum quia reddens rõnem q̃re hoc fecit iacob ꝑ dixit imediate: Quã cũ vidisset ⁊ sciret cõsobrinã suaz: ouesq3 labã auũculi sui ⁊c. q̃si diceret ꝑpter ista supposuit se tanto labori: qḋ dicunt figurasse ꝙ aliqs descendens ex iacob debebat amouere lapidẽ .s. duritiã cordis: ⁊ adaquare oẽs greges .i. gentes. s. ex aqua ⁊ spũsancto: qḋ satis cõsonat veritati.
¶ In eo. ca. xxix. vbi dĩ in postilla: Aliã vo causam h' fletus assignãt hebrei ⁊c. Additio. ij.
Quod aũt iacob recessisset a patre cũ bona comitiua ⁊ cũ copia aurĩ ⁊ argenti: prout hic dicit Ra. Sa. nõ solũ caret oĩno in lr̃a fundamẽto: sed poti' ex lr̃a oppositũ vĩ innui. cũ eni rebecca loqueretur ipsi iacob de recessu supra. xxvij. dixit: Audi vocẽ meã ⁊ cõsurgẽs fuge ad laban ⁊c. Ex quo p3 ꝙ iacob fugitiuus ibat ⁊ p ꝯñs nõ cũ apparatu: vñ expositores hebreoꝝ magis auctentici q̃ Ra. Sa. hoc tenẽt addentes ꝙ ex hac causa noluit itrare i luça seu bethel ne ab aliquo cognosceretur sed extra locuz sub dumo dormiuit supponẽs capiti suo lapides: vt supra ca. xxviij. Siliter vbi dĩ in p̃ncipio h' capi. Profectusq3 iacob venit in terram orientalẽ ⁊c. hebraica lr̃a h3: Leuauit iacob pedes suos ⁊ iuit in terram orientalẽ ⁊c. Ex quo p3 ꝙ pedester ibat: nõ in camelo sicut seru' abrae: nec mirũ si isaac sic misisset filiũ suũ: quia hoc fiebat vt via sua occultaretur a fratre: nec ẽ verisĩle ꝙ scriptura subticuisset istaz ꝑsecutionẽ quã habuisset iacob in eũdo i Mesopotamiã: sed eã expressisset sicut expressit alias ꝑsecutiones q̃s habuit' in redeũdo tam a labã q̃ a sychimitis q̃ etiã ab esau: vt p3. j. Qꝛ aũt. j. dĩ. xxxij. ca. In baculo meo transiui iordanẽ ⁊c. cõcordat satis cũ predictis. ¶ Ca. XXX.
Cernẽs aũt rachel. Hic ꝯñter agit̃ de fructu rachelis: ⁊ pmo q̃tũ ad filios adoptiuos: secũdo q̃tuz ad filiũ nãlẽ: ibi Recordatusq3 dñs. Adhuc p° agit̃ d filijs adoptiuis rachel: 2° d filijs adoptiuis lye: ibi Sciens lya. Circa pmũ dĩ sic: a Cernẽs aũt ⁊c.]qḋ sibi erat afflictõ maxima: eo ꝙ desiderabat hr̃e filios a iacob de quo Christus erat nascitur'. b ¶ Inuidit sorori sue. Inuidia ꝑp̃e dicta prout ẽ vitiũ ẽ tristicia de bono alieno: ⁊ hoc mõ nõ inuidit sorori dolẽs de hoc ꝙ haberet filios. Alio mõ accipitur iuidia large prout iportat tristiciã de ꝑprio defectu

¶ XXX. Cernẽns aũt rachel ꝙ infecũda eẽt:] inuidit sorori sue: ⁊ ait marito suo: Da mihi liberos alioqn moriar.] Cui iratus rñdit iacob: Nũ pro deo ego sum: q ꝑuauit te fructu vẽtris tui? At illa: Habeo iqt famulã balã: ingredere ad illã ut pariat sup genua mea:] ⁊ habeã ex illa filios. Deditq3 illi balaz in cõiugiũ. Que ingresso ad se viro: concepit ⁊ pepit filium Dixitq3 rachel: Indicauit mihi dñs:] ⁊ exaudiuit vocẽ meã dãs mihi filiũ: et iccircõ appellauit nomẽ ei' dã: Rursũq3 balã ꝯcipiẽs pepit alterũ: ꝓ quo ait rachel:] Cõpauit me dñs cum sorore mea ⁊ iualui: Uocauitq3 eũ neptalim. Sentiens lya ꝙ parere desisset: çelphã ancillã suam marito tradidit. Qua p' cõceptũ edente filiũ dixit: Feliciter: et iccirco vocauit nomẽ eius gad. Peperit quoq3 çelpha alterũ: dixit q3 lya: Hoc ꝓ beatitudĩe mea. Beatam qppe me dicẽt oẽs mulieres. Propterea appellauit eum aser. Egressus aũt rubẽ tẽpe messis triticee in agrũ reperit mãdragoras: q̃s mr̃i lye detulit. Dixitq3 rachel

in cõpatione ad alterũ nõ habẽtem talẽ defectũ: ⁊ hoc mõ iuidit rachel sorori sue. c Da mihi liberos ⁊c.] Ex quo p3 eius desideriũ ad prolẽ nõ ad libidinẽ. d ¶ Cui iratus. quia irrõnabiliter loquebat̃: ideo tpauit dictũ suũ. e Habeo inquit famulã balã. que nõ ẽ ita sterilis sicut ego. f ¶ Ingredere ad illã. affcũ maritali ad petitionẽ meam. g Ut pariat super genua mea. i. vt pariat filios: quos possi3 tenẽ sup genua mea: ita ꝙ l3 sint sui p natura tamẽ mei erũt p adoptionẽ. h ¶ Concepit ⁊c.] .i. indicauit me dignã habere ꝑlẽ ex adoptione. i Iccirco appellauit nomẽ eius dan. qḋ interpretatur indiciũ. k ¶ Rursũq3 ⁊c.] grãs agẽdo dño. l Cõpauit me dñs cum sorore mea. In hebreo hr̃: Additõne dei addita sum cũ sorore mea: ac si diceret: de' addidit aliũ filiũ mihi: ⁊ ideo addita sum cũ sorore mea: i hoc ꝙ habeo plures filios sicut ipsa: l3 nõ i equali numero m ¶ Uocauitq3 nomẽ eius neptalim. qḋ significat additionẽ. ⁊ in eodem sensu redit translatio nr̃a: cũ dicit Cõpauit me dñs ⁊c. i. posuit me in tali statu q̃tũ ad filios ꝙ possim cõpari sorori mee. n Sentiens lya. Hic ꝯñter agitur de filijs adoptiuis lye: ⁊ secũdo de pueris eius naturalib' occasione h': ibi Egressus aũt ruben. Circa primũ sciendũ ꝙ lya delectationẽ concubit' nõ querebat sed prolẽ: ideo videns ꝙ parere cessauerat dedit ancillã suam marito vxorez. o ¶ Qua post cõceptum edente filiũ dixit. ipsa lya cuius erat filius adoptiuus. p Feliciter. s. accidit mihi in hoc filio adoptiuo. q ¶ Et iccirco vocauit nomẽ eius gad. i. felix vel felicitas: ⁊ de secũdo dixit: r Hoc pro beatitudine mea. i. pro isto ⁊ alijs predictis dicar beata: ideo subditur: s ¶ Beatam quippe me dicẽt oẽs mulieres quia habui tot capita tribuũ israel. t Propterea appellauit eũ aser. i. beatus. v ¶ Egressus aũt ruben. Hic agitur iterũ de filijs lye naturalib': quia eni ex magno desiderio prolis adoptiue ad preces suas iacob accepit ancillã suã vxorẽ: ideo dñs eius desideriũ approbãs dedit ei iterũ filios naturales: cuius rei modus ⁊ ordo describitur cũ subditur: v Egressus aũt rubẽ primogenitus lye qui iam aliquãtulũ creuerat. x ¶ Tpe messis triticee. q̃ ẽ p' messez ordei. y Reperit mãdragoras. i. poma mãdragore q̃ sunt pulchra ⁊ odorifera. z ¶ Dixitq3 rachel da mihi ⁊c.] Dicũt aliq̃ ꝙ ista poma accepta in escã adiuuãt i mulierib' vĩtutẽ cõcipiendi. vñ ⁊ radix h3 siĩitudinẽ hũanã: ⁊ ẽ ibi arbor masculia c' radix h3 siĩitudiẽ3 hois: ⁊ feĩa que h3 femininã figurã. Aug. vo dicit ꝙ occasiõe h' passus q̃siuit diligẽter de nã h' pomi ⁊ non iuenit ꝙ hr̃et talẽ

virtutem: ⁊ iõ dicit se nõ vidisse causã q̃re rachel cõcupiuit nisi ꝑpter pomi raritatẽ ⁊ suauitatẽ. a ¶ Parũ ne tibi ⁊c.]sicut eni supra dictũ ẽ rachel respectu aliaꝝ hẽbat prerogatiuã: tamẽ in hoc excedebat. b Dormiat tecũ ⁊c.]illa eni nocte debebat esse cũ rachele s̃m circulũ reddendi debitũ suis vxorib': s3 rachel cõcessit sorori sue. seq̃t: c ¶ Et exaudiuit de' p̃ces ei'. Ex q̃ p3 ꝙ ad cõcubitũ iacob ñ mouebat̃ libidie s3 amore ꝑlis habẽde ad cultũ dei seq̃t: d Appellauitq3 nomẽ ei' isachar. i. merces c' rõ ꝑponitur in lr̃a. e ¶ Rursuz lya ꝯcipiẽs pepit sextũ filiũ. nãlẽ ꝑ i duos adoptios f Mecum erit marit' me'. libẽti' mecũ hitãdo. g ¶ Iccirco appellauit nomẽ ei' çabulõ. i. habitaculũ. h Recordat' q̃q3. Hic agitur de filio nãli rachelis: cui post multas preces ⁊ deuotas dñs dedit filiũ: pro quo dixit: i ¶ Abstulit de' opprobriũ meũ. s. sterilitatis qꝛ scriptũ ẽ Deu. vij. Nõ erit apud te sterilis. k Et vocauit nomẽ ei' ioseph. qḋ sonat additamẽtũ: ⁊ cã h' noiationis sbdit: l ¶ Addat mihi dñs filiũ alteꝝ. s. nãlem ⁊ ex desiderio hñdi secũdũ noiauit primũ. Si diligent̃ cõsiderẽt predicta nõ põt iacob notari de aliq̃ incõtinẽtia circa pluralitatẽ vxoꝝ: qꝛ nõ petiuit nisi vnã. s. rachelẽ Qꝛ aũt alia fuit sibi supposita: fuit ipo ignorante ⁊ nolente sed postea cõsensit deo hoc ordinãte: ⁊ labã cõpellẽte: ancillas aũt accepit ad preces vxoꝝ ⁊ amore prolĩ nõ ductu libidinis. Ex q̃b' p3 ꝙ duab' sororib' vsus ẽ ꝑpanter: ancillis obtpanter: nulla itpanter. De lya ⁊ rachele hoc p3 ex mõ itroducẽdi ancillas: ⁊ ex hoc ꝙ de' dĩ audisse preces earũ i cõceptu ꝙ nõ mouebãt aliq̃ libidine: sed ꝑl' amore ad dei cultũ. sciebãt eni iacob a deo electũ vt ex eis filijs noiarent capita tribuũ israel: ⁊ ꝙ Christus ex eius filijs erat nascitur': ⁊ iõ nõ ẽ mirũ si desiderabãt hr̃e prolẽ ab ipso nõ solũ nãlẽ sed etiã adoptiuã: qꝛ nesciebãt de q̃ Christus nascerec̃. m Nato aũt ioseph. Hic ꝯñter describit̃ ipsi' iacob stat' q̃tũ ad

Da mihi partẽ de mãdragoris filij tui. Illa respõdit Parũ ne tibi videt̃ ꝙ p̃ripueris maritũ mihi: nisi etiã mandragoras filij mei tuleris? Ait rachel: Dormiat tecũ hac nocte ꝓ mãdragoris filij tui: redeũtiq3 ad vesperã iacob de agro egressa ẽ i occursũ ei' lya: ⁊ ait: Ad me iqt itrabis: qa mercede ꝯduxi te ꝓ mãdragoris filij mei. Dormiuitq3 cũ ea nocte illa. ⁊ exaudiuit deus p̃ces ei'. Cõcepitq3 ⁊ pepit filiũ q̃ntũ ⁊ ait: Dedit deus mercedẽ mihi: qa dedi ãcillã meã viro meo. appellauitq3 nomẽ ei' isachar. rursũ lya ꝯcipiẽs pepit sextuz filiũ ⁊ ait: Dotauit me de' dote bona. Etiã hac vice mẽcũ erit marit' me': eo ꝙ genueri ei sex filios. Et iccircõ appellauit nomen ei' çabulõ] Post quẽ pepit filiã noĩe dinã. Recordat' q3 dñs rachelis. exaudiuit eã ⁊ apuit vuluã ei'. q̃ ꝯcepit ⁊ pepit filiũ dicens: Abstulit de' opprobriũ meũ. Et vocauit nomen illi' ioseph dicẽs: Addãt mihi dñs filiũ alterũ. Nato ãt ioseph dixit iacob socero suo: Dimitte me ut reũtar i patriã meã: et ad terrã meaz: Da mihi vxores ⁊ liberos meos ꝓ quibus seruiui tibi ut abeã. Tu vero nosti seruitutẽ q̃ seruiui tibi Ait illi laban: Inueniã grãz i ꝯspcũ tuo Experimẽto didici: quia bñdixerit mihi ds ꝑpt te: Cõstitue mercedẽ tuã quã dẽ tibi. at ille rñdit: Tu nosti q̃uo seruieri tibi: ⁊ q̃ta i mãib' meis fuit possessio tua. Modicũ habuisti añ q̃3 venirẽ ad te: ⁊ nũc diues effect' es: bñdixitq3 tibi de' ad itroitũ meũ. Iustũ ẽ igit̃ ut aliquãdo ꝓuideam domui mee. Dixitq3 laban: Quid tibi dabo? At ille ait Nihil volo sed si feceri qḋ postulo: iterũ pascã ⁊ custodiã pecora tua. Gyra omnes greges tuos: ⁊ sepa cũctas oues varias ⁊ sparso vellẽ: et qḋcũq3 ruffũ ⁊ maculosũ variũq3 fuerit: tã i ouib' q̃3 in capris] erit merces mea. Rñdebitq3 mihi cras iiusticia mea: qñ placiti tẽpus aduenerit corã te

ampliationẽ bonoꝝ tpaliũ: vbi pmo describit̃ ipsi' iacob petitio iusta: 2° pactio grata: ibi Dixitq3 labã. 3° ꝑuisio cauta: ibi Tollẽs g̃ iacob. ¶ Circa pmũ cõsiderãdũ sicut p' dictũ ẽ p' natiuitatẽ ioseph sati cito ꝯpleuit iacob s̃uitiũ suũ .xiiij. anoꝝ: ⁊ iõ petebat licẽtiã redeũdi ad t̃rã suã cũ vxorib' ⁊ liberis: qḋ iuste nõ poterat sibi denegari: sed labã videns morã ipsi' iacob sibi vtilẽ: eo ꝙ ꝑpter bonitatẽ iacob dñs multiplicauerat bõa ipsi' labã: iõ nitebatur adhuc eũ retinere. ⁊ p3 lr̃a. n Dixitq3 labã. Hic ponit̃ pactio grata. Ad c' itellectũ cõsiderãdũ ꝙ ista fuit petitio iacob ꝙ de gregib' ouiũ ⁊ caprarũ ipsi' labã q̃ erant sub cura iacob auferrẽt oĩa aĩalia rufa ⁊ maculã aliquã in vellere hñtia ⁊ traderẽt filijs labã custodiẽda illa aũt q̃ eẽnt totalĩ alba vel totalĩ nigra remanerẽt sub custodia iacob: ⁊ fet' q̃ nascerẽt ex eis totalĩ albi vel totalĩ nigri essent ipsi' labã cũ aĩalib' ex q̃b' nascebãt: q̃ siĩr erant totalĩ alba vel totalĩ nigra. fet' aũt q̃ eẽnt maculosi vel rufi eẽnt ipsi' iacob: ⁊ istud pactuz fuit gratũ ipsi labã: qꝛ ꝙ fet' nigri nascerẽt ex nigris: ⁊ albi ex albis erat s̃m ꝯsuetũ cursũ nãe: ⁊ iõ laban hũit gratã istã pactionẽ taq̃ sibi vtilẽ: tal' aũt fuit pactõ s3 oẽs expositõres catholicos ⁊ hebreos: ⁊ iõ s3 h' exponẽda ẽ sequens scriptura q̃ ẽ satis obscura duplici de cã: Una est qꝛ breuit̃ ⁊ succicte loq̃t̃ ⁊ plura itelligũt̃ q̃ nõ exprimũt̃. Alia cã est qꝛ trãslatio nr̃a hic multũ discrepat a lr̃a hebraica vt videbit̃. Accedam' g̃ ad lr̃az: n ¶ Dixitq3 labã. desiderãs ei' morã secũ. o Quid dabo tibi: q̃si vellet sibi grãm facẽ cũ tñ itenderet decipẽ. p ¶ At ille ait nihil volo. s. gratis sed si feceris qḋ postulo pro mercede laboris mei.
q Iterũ pascaz ⁊ custodiam ⁊c.] Gyra omnes greges. i. diligẽter cõsidera. r ¶ Et sepa oues ⁊c.] que nõ sũt totaliter albe: vel totalĩ nigre: illas amoue de manu mea: ⁊ põe in manu filioꝝ tuoꝝ. s Et quodcũq3 ⁊c.] q̃tũ ad fet' q̃ nascẽt̃ decetero de gregib' vnĩ' coloris q̃ remanebũt sub manu mea: t ¶ Erit merces mea. ⁊ qꝛ hoc vĩ ꝯ cursũ nãe ideo subdit̃: v Rñdebitq3 mihi cras. i. in futuro.
x ¶ Iusticia mea. si ꝯ cõsuetũ modũ nãe ex gregib' vnius coloris nascãt̃ varij ⁊ maculosi q̃ debẽt eẽ mei: argumẽtũ

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ē iusticie mee. y Et oia ⁊c. Jtā in ouib⁹ q̄ i capris si alia iueniātur iter illa q̄ cedēt i ptē meā. z Furti me argues. .i. habeas me pro cōuicto de furto. ⁊ Dixitq; labā gratū habeo. qr cursus nāe erat ꝑ eo. a Et sepauit ⁊c. Jad tradendū filijs suis. b Cūctū aūt gregē ⁊c. Jstud vr ꝯ dicere ei qd dictū ē.s. q varia tradita sūt i manib⁹ filioꝝ laban ⁊ vnicoloria remāserūt in manu iacob: ⁊ iō aliter exponūt doctores nr̄i h⁹. vno mō sic: Jn manu filioꝝ suoꝝ. i. in manu filiorū iacob: q̄ erant pastores sub eo. sed hec expō vr falsa: qr istō pactū fuit iter iacob ⁊ laban imediate p⁹ natiuitatē ioseph: vt pz ex predictis. Jtem probatū est q a tpe q̄ iacob accepit vxorē pmā vsq; ad natiuitatē ioseph fluxerūt tm̄ septē āni: ergo tpe h⁹ pacti pmogenitus iacob nō habebat septē annos: sed deficiebāt ad min⁹ tres mēses: ⁊ sic pz q nō poterant adhuc eē pastores: ita q in manib⁹ coꝝ traderent vnicoloria: iō alij exponūt hoc de filijs labā: sed dicūt q hoc dr̄ hic p anticipationē sic exponēdo: b Cūctū aūt gregē vnicolorē. q̄ supple natus ē post pactū ⁊ post positionē virgarū in canalib⁹. Tradidit ipse laban i manib⁹ filioꝝ suoꝝ. qr talia cedebāt in ptem suā: sed hec expositio vr multū extorta ⁊ discrepat cū hoc a lr̄a hebraica: qr vbi nos habem⁹ Cūctū aūt gregē vnicolorē. i. albi ⁊ nigri velleris Tradidit ⁊c. Jn hebreo sic hr̄: Omne qd habebat albū in seipso: ⁊ oē ruffū in arietib⁹ tradidit ⁊c. qd sic glosant hebrei: Omne qd habebat albū. i. maculā albā q̄tūcūq; mimā: ⁊ omne ruffuz q̄tūcūq; mimū: lz totū residuū velleris eēt vnius coloris tradidit in manu filioꝝ suoꝝ. ⁊ pz sententia fm predicta. Jtem discrepat translatio nr̄a ab hebreo in pūctuatōe: qr facit pncipiū vsus distincti a pcedenti: ibi Cūctū aūt gregē vnicolorē. Jn hebreo aūt totū in vno cōtextu dr̄ sub vno versu ab illo loco: Et sepauit in die illa. vsq; ibi: Et tradidit in manu filioꝝ suoꝝ. vbi termiat vsus ⁊ snia absq; aliqua extorsione. c Et posuit spatiū itineris. ne arietes ⁊ hirci varij ⁊ maculosi q̄ erāt sub manu labā ⁊ filioꝝ suorū transirent ad gregē vnicolorē: q̄ erat sub manu iacob ⁊ generarēt fetus varios. d Tollēs ḡ iacob. Hic ꝯn̄ter ponit prudēs cautela ipsi⁹ iacob: qr labā frauduleter agebat ꝯ eū ⁊ i plurib⁹ sibi tenebat: ideo posuit virgas varij coloris in canalib⁹ qn̄ erat cōceptus pmi tpis: qr illi fetus sunt meliores: ex fortitudine eni nāe ꝓuenit q aialia citi⁹ generent ⁊ cōcipiant. cū aūt femelle bibebāt ascēdebāt masculi ⁊ femelle videbāt vmbras masculoꝝ in aqua ⁊ imagines ipsoꝝ varij coloris ⁊ siles cōcipiebāt. hāc eni virtutē habz imaginatiua sup corpus ⁊ sup māz vn̄ fit cōceptus: q siles cōcipiūt illis q̄s aspiciūt attente in extremo coit⁹ ⁊ beatus Hiero. sup locū istū dicit q tali arte vtūtur i gregib⁹ equarū hispani: ponētes pulchros equos ante equas tpe cōcept⁹. Dicit etiā q Quitilian⁹ q̄dā matronam accusatā de crimine adulterij eo q pepisset ethiopē liberauit per hoc q fecit inq̄ri si in cubiculo ei⁹ eēt talis pictura: qua repta liberata est mulier. Ex hoc etiā pz q iacob erat hō sapiens in cognitione vtutū nāliū. Dicūt tn̄ aliq̄ q āgelus docuit eū artem istā: qn̄ ostēdit sibi in visiōe masculos ascēdētes sup feias varios ⁊ maculosos vt hr̄ ca. sequēti. Patet etiā q nō peccauit prudent trahēdo ad se qd sibi debebatur: ⁊ maxie qr hoc vr̄ fecisse ex reuelatōne angeli. ⁊ patet lr̄a ex pdictis. In capi. xxx. vbi dr̄ in postilla Additōne dei addita sunt ⁊c.

et oia q̄ non fuerit varia ⁊ maculosa ⁊ ruffa J tā in ouibus q̄z in capris: furti me argues. Dixitq; labā: gratū habeo qd petis. Et sepauit i die illa capras ⁊ oues ⁊ hircos ⁊ arietes varios ⁊ maculosos J. Cūctū āt gregē vnicolorē. i. albi ⁊ nigri velleris tradidit in manu filioꝝ suoꝝ: J et posui spatiū itineris triū dierum int se ⁊ generū: q pascebat reliquos greges ei⁹. Tollens ergo iacob virgas populeas virides ⁊ amygdalinas: ⁊ ex platanis ex pte decorticauit eas. Detractisq; corticib⁹ in his q̄ spoliata fuerāt: cādor aparuit: illa vo q̄ integra fuerāt: viridia pmāserūt atq; i hūc modū color effect⁹ ē vari⁹. Posuitq; eas i canalib⁹: vbi effūdebat aq̄: vt cū venisset greges ad bibēdū: ān oculos hērēt virgas: ⁊ in aspectu eaꝝ cōciperēt. Factūq; est vt in ipso calore coit⁹ oues ituerent virgas: ⁊ parerēt maculosa ⁊ varia ⁊ diuerso colore respsa. Diuisitq; gregē iacob: ⁊ posuit vgas i canalib⁹ ān oculos arietū Erāt aūt alba ⁊ nigra q̄q; labā: cetera vo iacob sepatis iter se gregib⁹. Jgit qn̄ pmo tpe ascendebāt oues pōebat iacob vgas i canalibus aquarū ante oculos arietū ⁊ ouiū: vt i earū cōteplatōe cōciperēt. Qn̄ vo serotina admissura erat: ⁊ cōceptus extrem⁹: nō pōebat eas. Factaq; sunt ea q̄ erāt serotina: labā: ⁊ q̄ pmi tpis iacob. Ditatusq; ē hō vltra modū: ⁊ habuit greges multos: ancillas ⁊ seruos: camelos: ⁊ asinos.

Additio pma.

In hebreo nō hr̄ hec dictio que sonat additōnē sed magis ꝯtrouersiā vel cōtentionē: ⁊ est lr̄a cōtētionis dicēdo: Cōtendi cū sorore mea ⁊ iualui. c⁹ sensus ē: cōtendi cū sorore mea sup habēdo filios ⁊ iualui: qr iam habeo. vn̄ cū dr̄ in glo. iterlineari q neptalim dr̄ a cōuersione: vr esse error scriptoris: ⁊ debuisset dicere a cōtrouersione seu cōtrouersia fm hebraicā veritatē. In eo. ca. xxx. vbi dr̄ in postilla Et ideo fm hoc exponēda ē sequēs scriptura ⁊c.

Additio. ij.

Licet pactū inter iacob ⁊ laban generaliter cōsideratū videat eē illud qd postillator exposuit ⁊ sic cōiter tenetur: lr̄a tn̄ in pticulari cōsiderata nō totaliter cōsonat: sed in multis discrepat. vn̄ Hiero. in hoc passu multū apud. lxx. cōfusus ē sensus: ⁊ vsq; hodie nullū potui iuenire nr̄oꝝ: q̄ hūc locū plane exponeret. hec Hiero. qd etiā iter hebreos expositores cōtingit.

Replica.

In ca. xxx. Bur. notans translationē nr̄az vbi hr̄: Cōpauit me dn̄s cū sorore mea. dicit hebraicū hr̄e: Cōtendi cū sorore mea. iprobans ex eo glosā iterlinearē que hz q neptalim dr̄ a cōpatōe vel cōuersiōe: dicit Bur. q sit error scriptoris: quia debuisset scribere a cōtrouersione seu a cōtrouersia. Sed intuenti capitulū istud manifestū ē noia pr̄iarcharum omniū cōiter ex verbis matrū iponi. Nec hr̄ ex lr̄a: nec ē verisimile q veneranda rachel contenderit cū sorore sup habēda prole: cū sciret nō esse culpā sororis q ipsa eēt sterilis. Credo igit Bur. fingē ⁊ frustra beatū Hiero. ⁊ glo. iterlinearē ipugnare: q̄ neptali ex vbo rachelis dicūt ipositū cū dixit: Cōpauit me dn̄s sorori mee. Nec igit glo. hoc ponit vicio scriptoris: qr ē positū auctoritate beati Hiero.

in ca. eodē de pacto inter iacob ⁊ laban. Bur. dicit apd Hiero. ⁊ oēs hebreoꝝ ⁊ latinorum expositores vsq; hodie fuisse magnā obscuritatez: ⁊ tn̄ hic nihil facit pro expōne Jn quo vr duplr peccare: pmo qr cū cōsueuit ex facili occasione cōtra postillatorem longas facere digressiones: hic ꝓ expōne obscuritatis apud oēs: vt dicit nullū ipedit laborē: secūdo qr cū vel noluit vel non potuit hunc passū exponere: non dedit grates postillatori clari⁹ exponenti.

Ca. XXXI.

a Postq̄ āt audiuit. Hic ꝯn̄t describitur iacob vt proficiens: qd maxie appet: qn̄ hō bn̄ se hz in aduersis: ⁊ ideo primo ondit qualit passus ē a laban secūdo ab esau. c. xxxij. tertio a sychem filio emor ca. xxxiiij. Circa pmū pmo describitur ipsi⁹ iacob recessus: 2⁰ ipsius labā post eū progressus: ibi Cūq; abijsset. Adhuc pmo describitur sui recessus motiuū: secūdo modus: ibi Misit ⁊ vocauit. Triplex eni motiuū habuit ad recedēdū: Primū fuit murmuratio filiorū labā: secūdū idignatio labā iiusta: cū tn̄ deberet eū diligere ⁊ cōmēdare: qr ꝓpter eū dn̄s multiplicauerat bona ipsoꝝ: vt predictū ē: tertiū motiuū fuit āgeli monitio. ⁊ pz lr̄a. b Misit et. Hic describit mod⁹ recedendi: ⁊ pmo iacob querit vxoꝝ suarū ꝯsensū sine qb⁹ nō poterat recedere. ⁊ pz lr̄a paucis vbis exceptis. c In agrū. vt secretius loq̄ret cū eis. d Nudiustertius. q̄si nūc ē dies terti⁹: accipit tn̄ hic pro tpe pterito. e Decē vicib⁹. quō pōt esse verū cū ꝓ gregib⁹ seruierit tm̄ sex annis: vt hr̄. j. eo. ca. Soluit Hiero. q oues illius terre pariūt bis in anno: ⁊ sic bis i anno poterat mutare pactū. f Et vidi in sōnis. per hoc ostensa fuit multiplicatio varioꝝ fetuū. g Ego sum de⁹ bethel. angel⁹ eni in psona dei loquebatur. h Rn̄derūt rachel ⁊ lya. cōsentientes ei in recessu. rachel eni lz eēt iunior tamē ꝑponitur: qr erat pncipal ei⁹ vxor: vt supra dictū ē capi. xxx. i Nūquid hēmus residui qcq̄. quasi diceret nō: totum dedit frib⁹ nr̄is. k Nōne quasi alienas: qr vendidit nos: tibi tradendo pro precio seruitutis tue: sicut ⁊ tradūtur ancille. l Comeditq; pciū nostrū. qr de seruitio tuo qd fuit precium nostrū cōsecut⁹ ē diuitias quib⁹ vixit. m Sz de⁹ tulit ⁊c. iuste transferendo in nos ꝑ magna parte. n Surrexit aūt iacob. Hic ꝯn̄ter iacob captat sui recessus tēpus opportunū qr laban recesserat ab eo ad tōdendas oues q̄s filij sui custodiebant que distabant ab eo itinere triū dierū vt predictū ē: qr ex pcedētib⁹ fraudib⁹ timebat ne auferret ei oia si sciret eū recedere. o Rachel furata ē idola patris sui. non ad colēdū sed ad subtrahendū patrē suū ab idolatria: ⁊ ideo nō fuit furtum ꝓpe loquendo. Considerandū q vbi translatio nostra hz idola. i hebreo hr̄ theraphin ⁊ dicūt aliqui q sint imagines facte parti per astronomiam: ⁊ partim per necromātiam: que dant rn̄sa. Hebrei dicūt q ē caput alicui⁹ pueri primogeniti interfecti ⁊ sacrificati demoni: ⁊ istud caput precisum salsatur ⁊ aromatib⁹ conditur vt possit diu stare: ⁊ sup linguam eius in lamina aurea ponitur nomen demonis: ⁊ sic dat ibi rn̄sa. Hoc aūt interposui: quia alibi in scriptura sacra fit mētio de theraphin. Certum ē tamē q talia non habent virtutē rn̄sa dandi: nisi iq̄tū deus pmittit: ⁊ frequenter ꝓpter peccata hominū credentiū talib⁹: ⁊ qr demerētur vt illis deceptionib⁹ capiantur de⁹ talia pmittit. p Cūq; abijsset. Hic ꝯn̄ter describitur ipsi⁹ labā insecutio: vbi pmo describitur ipsi⁹ iacob captio: secūdo mutua obiurgatio: ibi Et dixit ad iacob. tertio mutua cōfederatio: ibi Rn̄dit ei labā Circa primū pz lr̄a exceptis paucis verbis exponēdis.

Postq̄ aūt audiuit vba filioꝝ laban XXXI. dicētiū: tulit iacob oia q̄ fuerūt pr̄is nr̄i: ⁊ de illi⁹ facultate ditatus factus ē iclyt⁹ aiaduertit quoq; faciē laban q nō eēt erga se sicut heri ⁊ nudiusterti⁹: maxie dicēte sibi dn̄o: reuertere i terrā patrū tuoꝝ ⁊ ad generationē tuā: eroq; tecuz misit et vocauit rachel ⁊ lyam i agrum vbi pascebāt greges: dixitq; eis: Uideo faciē pr̄is vr̄i q nō sit erga me sicut heri ⁊ nūdiusterti⁹ Deus aūt pr̄is mei fuit mecū: ⁊ ipse nostis q totis viribus meis seruierīz patri vr̄o. Sed ⁊ pr̄ vr̄ circūuēit me: ⁊ mutauit mercedem meā decē vicib⁹: ⁊ tn̄ nō dimisit eū de⁹ vt nocēt mihi. Siqn̄ dixit: varie erūt mercedes tue: pariebant oēs oues varios fetus: qn̄ vo e cōtrario ait: alba q̄q; accipies ꝓ mercede: oēs greges alba peperūt. Tulitq; de⁹ subaz pr̄is vr̄i: ⁊ dedit mihi Postq̄ eni cōcept⁹ ouiū tēp⁹ aduenerat: leuaui oculos meos: et vidi i somnis ascēdētes mares sup feias varios ⁊ maculosos ⁊ diuersoꝝ coloꝝ. Dixitq; angelus dn̄i ad me i sōnis: iacob. Et ego rn̄di: Adsum. Qui ait: Leua oculos tuos: ⁊ vide vniūsos masculos ascēdētes sup feias varios maculosos atq; respsos. Uidi eni oia que fecit tibi labā. Egō sū deus bethel: vbi vnxisti lapidez: ⁊ votū vouisti mihi. Nūc ergo surge ⁊ egredere de tra hac: reuertēs i terrā natiuitatī tue. Rn̄derūtq; rachel ⁊ lya: Nūnqd hēmus residui qcq̄z i facultatib⁹ ⁊ hereditate domus pr̄is nr̄i: Nōnne q̄si alienas reputauit nos ⁊ vēdidit: cōmeditq; pciū nr̄m: Sēd de⁹ tulit opes pr̄is nr̄i: ⁊ eas tradidit nobis ac filiis nr̄is. vn̄ oia q̄ pcepit tibi dn̄s fac: Surrexit aūt iacob ⁊ iposītis liberis ac cōiugib⁹ suis sup camelos abijt: tulitq; oēm subaz suā ⁊ greges ⁊ qcq̄d i mesopotamia acq̄sierat: pgens ad isaac patrē suū i terra chanaā. Eo aūt tpe ierat labā ad tōdēdas oues: ⁊ rachel furata ē idola pr̄is sui. Noluitq; iacob ꝯfiteri socero suo q fugeret. Cūnq; abisset tam ipse q̄z oia q̄ iuris sui erāt: ⁊ amne transmisso pgeret

q Contra mōtem galaad.hoc dī p anticipationē: q2 hoc nomē postea ipositū est vt patebit.j.eo.capi. r Nūciatū ē laban die tertō.q2 distabat ab eo itinere dierum triū:vt predictū ē ca. .xxx. s Qui assūptis secū fratrib⁹ suis .i.illis de cognatione sua ꝓpiqua. t Et cōprehendit eū.s.die octaua. v Caue ne qcq̄ aspe loq̄ris. nō solū ꝓhibuit actionē durā ↄtra iacob sed etiam loquelam. y Quasi captiuas gladio.falsū dicit:q2 sue erāt iure mrīmonij. z Ut ꝓsequerer te cū gaudio. mētitur correptus tiore dei apparentis. a Sed deus ꝛc.] mali hoies cogūtur dei virtute aliqñ dicere veritatē cōtra se:sicut pꝫ de balaā:Nu. xxiiij. x Et dixit ad iacob. Hic ↄñter describit mutua obiurgatio:ꝛ pmo ipsi⁹ labā ↄtra iacob:secūdo ecōtra ipsi⁹ iacob labā ibi: b Cur furatus es deos meos. in hoc oñditur confiteri ꝙ nō erāt dij: cū furto possent amoueri. c Rñdit iacob Hic ↄñt describit obiurgatio rōnabilis ipsius iacob cōtra labā ꝛ pmo reddit rōnem quare nō significauit sibi recessum suū.Et pꝫ lrā. d Qd autē furti me arguis.quia ipso ignorante factū fuerat istud furtū qd tamē furtū nō debet dici:vt predictū est. e Hec dicēs ignorabat ꝛc. quia ꝓ furto simplici de rigore nō debebat mors infligi tamē sicut dictū ē nō erat furtū. f Subt stramenta cameli .i. subter sellā cameli. g Iuxta cōsuetudinem feiarū.s. fluxus menstruorum.

cōntra mōtē galaad: nūciatū ē laban die tertio] ꝙ fugeret iacob. Qui assumptis frib⁹ suis: ꝓsecut⁹ ē eū dieb⁹ septē:et cōprehendit eū i mōte galaad. Viditqꝫ i sōnis dicētē sibi dñm: Caue ne qcq̄ aspe loq̄ris cōtra iacob. Iāqꝫ iacob extēderat in mōte tabernaculū. Cūqꝫ ille cōsecutus fuisset eū cū frib⁹ suis: i eodē mōte galaad fixit tentoriū. et dixit ad iacob: Quare ita egisti:vt clā me abigēs filias meas q̄si captiuas gladio? Cur ignorāte me fugē voluisti:nec indicare mihi ūt ꝓsequerer cū gaudio ꝛ cāticis ꝛ tympanis ꝛ cithasis? Nō es passus vt oscularer filios meos ꝛ filias. Stulte opat⁹ es. Et nūc q dē valꝫ man⁹ mea reddere tibi malū: sꝫ deus pr̄is tui heri dixit mihi:] Caue ne loq̄ris ↄtra iacob qcq̄ duri⁹. Esto. Ad tuos ire cupiebas ꝛ desiderio erat tibi dom⁹ pr̄is tui. Cūr furat⁹ es deos meos? Rñdit iacob:ꝙ inscio te ꝓfect⁹ suꝫ: timui ne violēter auferres filias tuas. Qd aūt furti me arguis apud quēcūqꝫ iueneris deos tuos:necet corā frib⁹ nr̄is. Scrutare qcqd tuoꝝ apud me iueneris ꝛ aufer. Hec dicēs ignorabat ꝙ rachel furata esset idola: Ingressus itaqꝫ labā tabernaculū iacob ꝛ lye ꝛ vtriusqꝫ famule nō iuenit. Cūqꝫ intrasset tentoriū rachelis:illa festinās abscondit idola sūbter stramenta cameli ꝛ sedit desup:scrutātiqꝫ oē tentoriū ꝛ nihil iueniēti ait: Ne irascat dñs me⁹ ꝙ corā te assurgere nequeo:qa iuxta ↄsuetudinē feminarū nūc accidit mihi Sic delusa solicitudo q̄rētis ē. Tumēsqꝫ iacob cuꝫ iurgio ait: Quā ob culpaꝫ meā:ꝛ ob qd peccatū meū sic exarsisti post me: ꝛ scrutatus es oēm supellectileꝫ meā? Quid iuenisti de cūcta substantia domus tue? Pone hic corā frib⁹ meis ꝛ frib⁹ tuis:]ꝛ iudicēt inter me ꝛ te. Iccirco viginti annis fui tecū:oues tue ꝛ capre steriles non fuerūt arietes gregis tui: nō comedi nec captū a bestia oñdi tibi. Ego dānū oē reddebā Quicqd furti pibat a me exigebas:die noctuqꝫ estu vrgebat ꝛ gelu:fugiebatqꝫ somn⁹ ab oculis meis. Sicqꝫ p vigīti annos i domo tua seruiui tibi:q̄tuordeciꝫ ꝓ filiabus:ꝛ sex pro gregibus tuis. Immutasti quoqꝫ mercedē meā decē vicibus: nisi deus pr̄is mei abraā:et timor isaac affuissꝫ mihi: forsitā mō nudū me dimisisses. Afflictionē meam ꝛ laborē manuū mearū respexit dñs:ꝛ arguit te heri. Rñdit ei laban: Filie mee ꝛ filij ꝛ greges tui ꝛ omnia q̄ cernis: mea sunt. Quid possū facere filijs ꝛ nepotibus meis?] Veni ergo ꝛ ineam⁹ fedus:vt sit testimoniū inter me ꝛ te. Tulit itaqꝫ iacob lapidē ꝛ erexit illū in titulū: Dixitq̄ue frib⁹ suis: Afferte lapides: Qui cōgregantes fecerūt tumulū: comederūtqꝫ sup eū. Quem vocauit labā tumulū testis:ꝛ iacob aceruū testimonij:]vterqꝫ iuxta ꝓpetatē lingue sue. Dixitqꝫ labā: Tumulus iste testis erit iter me ꝛ te hodie: ꝛ iccirco appellatū ē nomē ei⁹ galaad .i. tumulus testis. Et adiecit laban: Intueatur ꝛ iudicet dñs inter nos qñ recesserimus a nobis si

h Pone hic coram frib⁹ ꝛc.].i. corā filijs tuis ꝛ meis:ꝛ illis qui sūt de cognatōne nr̄a. i Nec captum a bestia oñdi tibi. lꝫ possem facere de iure. k Et timor isaac.i.de⁹ quē timuit. l Oia que cernis mea sūt.i. a me descēderūt. m Quid possū ꝛc.].q.d. facerem ↄtra meipsū necessitatē a deo sibi ipositā excusat put pōt. n Veni ergo. Hic ↄñter describitur vtriusqꝫ cōfederatio:q2 labā vidēs ꝙ de⁹ erat pro iacob q̄siuit cōfederari cū eo. o Erexit lapidem in titulū.i. i signū cōfederationis. p Dixitqꝫ fratribus suis .i.illis de cognatione sua q̄ venerant cū laban. q Comederūtqꝫ sup eū.i signū amicitie reformate. r Quē vocauit laban ꝛc.] Nomē ipositum a iacob ꝛ nomen ipositum a labā idem significant .s.aceruū testimonij:sed laban qui erat syrus expressit in lingua syra ꝛ iacob i hebrea ꝛ si aliquis curiosus velit scire differentiaꝫ: hec est: habetur i hebreo vocatum est Galaad: Gal enim idem ē qd aceru⁹ aad testimoniuꝫ. In idiōate syro vocatū est igarsehadura:ꝛ sic est i textu quem vocauit labā igarsehadura:ꝛ idē significat. Qd āt addit Vterqꝫ iuxta ꝓprietatē ligue sue

nō est de textu:sed translator apposuit:ꝛ si dixisset:Et vocauerūt eū aceruū testimonij.sed vn⁹ in idiomate syro:alius in idiomate hebreo:clarior eēt trāslatio:sicut agyos ꝛ sanctus penit⁹ idē significāt:sed vnū nomē est grecū:aliud latinū. s Deus abraā ꝛc.].i.penā infligat illi q̄ transgrediet iuramētum. t Per timorē patris isaac.i. per illū deū quē timebat. v Osculatus ē filios.i.nepotes. x Et bñdixit illis.i. ipcatus ē illis bona. Cetera patent.

In capi.xxxj. vbi dī in postilla Cōsiderandū ꝙ vbi trāslatio nr̄a hꝫ: Idolatria. in hebreo dī theraphin ꝛc.

Additio pma.

Theraphin in hebreo imagines significat semp vl simulachra: put Hiero. dic sup Esa. ij.ca. Sed attēdēdū ꝙ nō semp significat simulachra facta ad querēdū rñsa demonū vel ad idolatrandū:q2.j.Re. xix. vbi dic ꝙ accepit Michol statuā.s.ad ponēdū in lecto loco dauid. in hebreo hꝫ Accepit michol theraphin.qd nō ē dicendū ꝙ in domo dauid ꝛ vxoris ei⁹ eēnt simulachra vel statua aliq̄ idolatrica seu facta ad q̄rēdas rñsiones demonū:sed erant ibi solū ad aliq̄s licitas repñtationes. Iudicū vo.xvij.ꝛ.xviij. repetit sepe hec dictio theraphi:vbi significat aliqd idolatrice factū: vt ibidē pꝫ. Silr vbi dī Osee.iij. Et sine ephot ꝛ theraphi. theraphin ibi ē eiusdē significatōis:ꝛ sic in multis alijs.

In eo.ca.xxxj.vbi dī in postilla: Et timor isaac.i. deus quē timuit ꝛc. Additio.ij.

Querendū vī q̄re nō fecit metionē de abraam ꝛ isaac eodē mō dicēdo:de⁹ pr̄is mei abrae:ꝛ de⁹ pr̄is mei isaac:vel timor pr̄is mei abraam: ꝛ timor pr̄is mei isaac:q2 nō min⁹ pōt dici ō abraā ꝙ timuerit deū q̄ de isaac. Ad hoc dī a q̄busdā hebreis ꝙ de⁹ nō noiatur de⁹ alicui⁹ singularis psone:nisi postq̄ ē extra fluxibilitatē h⁹ vite:eo ꝙ hoies dū in hac vita sūt pñt mutari de statu gratie in quo sūt filij dei ad lapsū in q̄ poti⁹ filij ire fm Aplm dicūtur:ꝛ q2 qñ hec verba dixit iacob: Abraā diu iā ante decesserat:sꝫ isaac adhuc viuebat:q2 durauit vsqꝫ ad decēniū post venditioneꝫ ioseph:vt hꝫ in postilla: iccirco de abraā qui iam erat in securo dixit:deus abraam.sed de isaac qui adhuc erat i vita dixit:Timor isaac.i.quem timet isaac:quod pōt dici de quolibet iusto timēte deū fm pñtem statū. Quidā vo dicūt ꝙ timor isaac hic dictus itelligitur de timore quem passus ē tpe imolationis:ad quod inducūt illud qd infra sequitur codē ca. Iurauit iacob p timorē patris sui isaac ꝛc. Solēt eni hoies iurare p aliqua terribilia sicut p horā mortis: ꝛ huiusmodi.

afflixeris filias meas: ꝛ si introduxeris alias vxores sup eas. Nullus sermonis nr̄i testis ē absqꝫ deo q presēs respicit. Dixitqꝫ rursus ad iacob: En tumulus hic ꝛ lapis quē erexi:iter me ꝛ te testis erit. Tumulus iqꝫ iste ꝛ lapis sint in testimonium: si aut ego trāsiero illū pgens ad te:aut tu pterieris malū mihi cogitās. Deus abraam ꝛ de⁹ nachor iudicet] inter nos:de⁹ pr̄is eoꝝ. Iurauit ergo iacob per timorē pr̄is sui isaac:imolatisqꝫ victimis in mōte vocauit frēs suos vt ederēt panem Qui cū comedissent mānserūt ibi. Labā vo de nocte cōsurgēs: osculat⁹ ē filios ꝛ filias suas:et bñdixit illis reuersusqꝫ ē in locū suum.

Iacob āt abijt XXXII. in itinere quo cepat:] fuerūtqꝫ ei obuiam angeli dei] Quos cū vidisset ait Castra dei sunt hec. Et appellauit nomē loci illi⁹ manaim.i.castra.] Misit aūtē ꝛ nūcios añ se ad esau frēꝫ suū in terra seyr: in regiōe edō:pcepitqꝫ eis dicēs: Sic loq̄mi dño meo esau: Hec dicit frater tu⁹ iacob: Apd labā pegriat⁹ sū: ꝛ fui vsqꝫ in pñtē diē. Habeo boues ꝛ asinos ꝛ oues ꝛ seruos ꝛ ancillas:mittoqꝫ nūc legationē ad dñm meū vt inueniā grām in cōspectu tuo. Reuersiqꝫ sūt nūcij ad iacob dicētes: Venimus ad esau frēm tuū: ꝛ ecce ꝓperat in occursū tuū cū q̄dringētis viris.] Timuit iacob valde ꝛ pterrit⁹ diuisit populū q secum erat: greges quoqꝫ ꝛ oues ꝛ boues ꝛ camelos in duas turmas dicēs: Si venerit esau ad vnā turmā ꝛ pcusserit eam alia turma q̄ reliq̄ ē saluabit. Dixitqꝫ iacob: Deus pr̄is mei] abraā:ꝛ de⁹ pr̄is mei isaac:dñe q dixisti mihi:reuertere i terrā tuā ꝛ i locū natiuitatis tue:ꝛ bene

Ca.XXXII.

Iacob q̄ꝫ abijt. Hic cōsequēter describit q̄liter passus ē ab esau: ꝛ pmo qualiter timuit eū ex auditu: secūdo ex aduētu ca.xxxiij. Circa pmū describitur pmo diuina cōsolatio preueniēs:secūdo humana trepidatio supueniens: ibi Misit aūt nūcios. tertio dei cōfortatio cōtra periculū iminēs:ibi Et ecce vir luctabatur. Circa pmū dī sic: a Iacob aūt abijt ꝛc.] expeditus a ꝓsecutione labā. b Fuerūtqꝫ ei obuiaꝫ angeli dei. Dicūt hebrei ꝙ angeli qui custodiebāt ꝓuinciā syrie conduxerūt illū vsqꝫ ad locū illū qui erat in fine ꝓuincie illius: ꝛ tūc alij angeli qui preerāt ꝓuincie alteri sibi coniūcte obuiauerūt sibi ad cōducendū eum. Doctores aūt catholici dicūt ꝙ fuerūt angeli ad cōfortandū eū cōtra timorem fr̄is sui:nec iste expositōnes dissonāt multū. c Et appellauit ꝛc.]ad protegēdū eū:ꝛ ↄsonat hoc vtriqꝫ expositioni. d Misit aūt nūcios. Hic ↄñter describitur humana trepidatio:lꝫ eni eēt cōfortatus ab angelo in recessu:vt predictū ē:ꝛ in ꝓcessu ab angelis sibi occurrentib⁹:tñ sicut hō timuit de frē suo p c⁹ terrā habebat transire:tū q2 sciebat eū offensū cōtra eū ꝓpter pmogenita ꝛ ꝓpter bñdictōnes:tū q2 habitauerat cū labā idolatra diu:ex c⁹ cohabitatione poterat aliquā offensā incurrisse: ꝛ ideo timebat q2 tales diuine ꝓmissiones cōiter itelligēde sūt sub cōditiōe.s.si ille cui fiūt faciat debitū suū erga deū de q̄ formidabat iacob:ꝛ ideo q2 nō poterat transire terrā sine scitu fr̄is sui misit nūcios ad placādū eū ꝛ captādū ei⁹ beniuolētiā:ꝛ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: e Properat i occursū ꝛc.] Tot eni secū ducebat vt frēꝫ suū captiuū duceret si sibi expedire videret: si aūt cōtrariū videret saltē oñderet potentiā suā. f Diuisit populū. duplici de cā. vna q2 si esau pcuteret turmā vnā:cū eēt spolijs illis itent⁹ altera fugeret vt saluaret. Alia cā q2 de occisione ꝛ spoliatōe pme satiat⁹ alteri forsitan pceret. g Dixitqꝫ iacob ꝛc.]Sciebat eni

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝙ q̄uis deꝰ aliq̄d ordiauerit facere tn̄ vult sup hoc rogari.
b In baculo ⁊c̄.] i. solus ⁊ paup apodiās me sup bacu
lū meū: ⁊ nō sup aliud tpale: vt supra dictū ē. xxix. c. Sed
qūo dicit iordanē istū cū adhuc eēt lōge a iordane? Dicūt
aliq̄ ꝙ torrens iabeth iuxta quē erat ē idē cū iordane: ⁊ de
bet dici: vadus iacob
sed hoc patz falsū: qꝛ
postea venit iacob in
phanuel ⁊ sochoth:
q̄ nō sūt in terra ultra
el citra iordanē sz vl
tra: vt pz p Hiero. de
distantijs locoꝝ: ⁊ p
descriptionē terre p
missionis: ⁊ ideo aliu
dicēdum ꝙ lz eēt ad
huc longe a iordane
tn̄ ide poterat videri
iordanis: ⁊ qꝛ torrēs
iabeth cadit in iorda
nē fluuiū. i ❡ Sepa
uit de his que hēbat
munera esau: vt euz
placaret: vt pz. j.
k Singulos seorsū
greges. vt magis ap
pareret. l ❡ Tradu
ctisqꝫ ⁊c̄.] duplici de
causa: vna vt videret
ne aliq̄d de rebꝰ suis
ex obliuione remāsis
set: secūda vt solitari
us meliꝰ orōni vaca
ret: vt eū dn̄s eripēt
d piculo qd timebat
m Et ecce vir. Hic
pn̄ter ponit diuia cō
fortatio ptra timorē
piculi iminētis: Ecce
vir luctabat cum eo
Dicunt hebrei ꝙ iste
fuit āgelus esau i spe
cie viri q̄ volebat eū
ipedire a transitu: ne
obtineret bn̄dictiōes
⁊ pmogenita ipsius
esau: sz dn̄s dedit tā
tam fortitudinē ipsi
iacob ꝙ angelꝰ nō po
tuit ei preualere: ppt
qd angelus vidēs ꝙ
nō poterat eū supare
n ❡ Tetigit neruū fe
moris eiꝰ. vt sic eua
deret de manu iacob
p talē lesionē: non tn̄
sic potuit euadere: id
subdit: o Dixitqꝫ
ad eū ⁊c̄.] q̄si diceret
tēpus ē vt cātem dei
laudes cū alijs angel
fm illd Job. xxxviij. Ubi eras cū me laudarēt astra matu
tina: ⁊ iubilarēt oēs filij dei: ⁊ ideo nō debes me amplꝰ te
nere ⁊ ipedire a laude dei. p ❡ Rn̄dit ⁊c̄.] i. nisi cōfitearis
ꝙ bn̄dictiones q̄s q̄rebas pro esau mee sūt de iure: ⁊ ē filis
modus loquendi: Esa. xxxvj. Facite mecū bn̄dictionem. i.

faciā tibi: minor sū cunctis
miserationibꝰ tuis: ⁊ verita
te tua quā explesti suo tuo
In baculo meo trāsiui ior
danē istū: l ⁊ nūc cū duabꝰ
turmis regredior. Erue me
de manu fris mei esau: qa
valde eū timeo: ne forte ve
niens pcutiat mr̄es cū filijs
Tu locutꝰ es ꝙ bn̄faceres
mihi: ⁊ dilatares semē me
um sicut harenā maris: q̄ p
multitudine numerari nō
pōt. Cūqꝫ dormissz ibi no
cte illa sepāuit de his q̄ ha
bebat munera esau l fri suo
capras. cc. hircos. xx. oues
cc. ⁊ arietes. xx. camelos fe
tas cū pullis suis. xxx. vac
cas q̄dragita: ⁊ thauros vi
ginti: asinas viginti: ⁊ pul
los eaꝝ decē. Et misit per
manꝰ seruoꝝ suoꝝ: singū
los seorsuz greges: dixitqꝫ
pueris suis: Antecedite me
⁊ sit spatiū iter gregē ⁊ gre
gem. Et pcepit priori dicēs
Si obuiū habueris frēm
meū esau: ⁊ iterrogauerit
te: cꝰ es aut quo vadis: aut
cuꝰ sunt ista q̄ seq̄ris? Rn̄
debis: Serui tui iacob: mūe
ra misit dn̄o suo esau: ipse
quoqꝫ post nos veīt. Sil'r
dedit mādata secūdo ⁊ ter
tio: ⁊ cunctis q̄ seq̄bāt gre
ges dicēs: Hisdē vbis loq
mini ad esau cū iueneritis
eū: ⁊ addetis: Ipse quoqꝫ
seruꝰ tuꝰ iacob: iter nostrū
inseq̄t. Dixit ei: Placabo
illū muneribꝰ q̄ pcedunt: ⁊
postea videbo illū. Forsi
tā ppitiabit mihi. Preces
serūt itaqꝫ munera ante eū
ipe vo māsit nocte illa i ca
stris. Cūqꝫ mature surrexis
sisset tulit duas vxores su
as ⁊ totidē famulas cū vn
deci filijs: ⁊ transiuit vadū
iaboch. Trānsductisqꝫ oi
bus q̄ ad se ptinebāt: māsit
solꝰ: l ⁊ ecce vir luctabat cū
eo vsqꝫ mane. Qui cū vi
deret ꝙ eū supare n̄ posset
tetigit neruū femoris eiꝰ ⁊
stati emarcuit. Dixitqꝫ ad
eū: Dimitte me. Iā eni a
scēdit aurora. l Rn̄dit: Nō
dimittam te nisi bn̄dixeris
mihi. l Ait ergo: Qd ē no
mē tibi? Rn̄dit: Iacob. At
ille: Necq̄q̄ iq̄t iacob appl
labit nomen tuū: l sed isra
el. Quoniā si cōtra deū for
tis fuisti: q̄tōmagis cōtra
hoies pualebis? l Interro
gauit eū iacob: Dic mihi
quo appellaris noie? Rn̄
dit: Cur q̄ris nomē meuz
qd ē mirabile? Et bn̄e
dixit ei i eodē loco. Uoca
uitqꝫ iacob nomē loci illiꝰ
phanuel: dicens: Uidi dn̄m
minum facie ad faciē: ēt sal
ua facta ē aīa mea. Ortusqꝫ
ē ei stati sol postq̄ trāsgres
sꝰ ē phanuel. Ipse vo clau
dicabat pede. Quā ob cāz
nō comedunt neruum filij
israel: qui emarcuit i femo
re iacob vsqꝫ i p̄ntē diē: eo
ꝙ tetigerit neruū femoris
eius ⁊ obstupuerit.

subijcite vos mihi. q Ait ergo. necessitate cōpulsus
r ❡ Nequaq̄ iq̄t ⁊c̄.] i. nō dicet ꝙ ex supplātatione ⁊
fraude obtineas bn̄dictiones. s Sed israel. qd iter
pretatur directus cū deo: vel pnceps cū deo: qꝛ iuste ⁊
ex dei sententia obtinebis. t ❡ Si cōtra deū fortis fu
isti. i. cōtra āgelū
hoc nomē deꝰ h
accipit pticipatie
vel repntatiue.
v Quātoma
gis ⁊c̄.] i. p esau
⁊ filios eiꝰ.
x ❡ Cur q̄ris no
mē meū: ac si di
ceret frustra q̄ris
qꝛ ego ⁊ alij āgeli
in misteriū missi
nō hēmꝰ noia fi
xa ⁊ stabilia: sz di
uersa sortimur
noia fm legatōes
ad q̄s mittimur:
exēplū de angelo
Esa. vj. qd magis
declarat. j. eo. ca.
y Qd ē mira
bile. nō ē de textu
z ❡ Et bn̄dixit ei
. i. cōfessus ē ei be
nedictiōes eē suas
a Uidi dn̄m fa
cie ad faciē. i. āge
lū in corpe assū
pto. b ❡ Et sal
ua fca ē aīa mea.
qꝛ non preualuit
mihi: sz ecōuerso
Hec ē igitur expō
hebreoꝝ: ⁊ sz hꝰ
exponit illud qd
scribit Osee. xij.
de iacob: Inualu
it ad angelū ⁊ cō
fortatus ē: fleuit
⁊ rogauit eū. ita
ꝙ li fleuit refert
ad angeluz: eo ꝙ
esau cꝰ erat āgelꝰ
pdebat bn̄dictio
nes: sz illud Esa.
xxxiij. Angeli pa
cis amare flebūt.
⁊ rogauit eū. s. vt
eū dimittēt. Ista
expō hebreorum
duo supponit.
Primū ē ꝙ deus
ad horā dedit tā
tam virtutē ipsi
iacob ꝙ posset re
sistere angelo ⁊ p
ualere: vel virtutē angeli ad horā debilitauit vel suspē
dit: sicut virtutē ignis suspendit in camino triū puero
rū. Secūdū ē ꝙ angelus esau fm hebreos lz bonꝰ fuerit
nesciuit tamē diuinā sententiā diffinitiuā ꝙ ius pmo
geniture ⁊ bn̄dictiones eēnt ipsius iacob de iure vsqꝫ

vidit p hoc. s. ꝙ deꝰ tantā virtutem cōtulit ipsi iacob ⁊
tamē ante fuerat hoc reuelatū ipsi rebecce ⁊ isaac posi
to in extasi: vt supra dictū est. xxvij. ca. Et sic tertiū qd
hic supponit ē ꝙ aliq̄ reuelatōes facte sint hoibꝰ etiam
aliq̄bꝰ angelis ignorantibꝰ: q̄ tria q̄si ex hypothesi vel
suppositione dicta sūt satis dubia. Catholici vo docto
res aliter exponūt hanc lr̄am de angelo ⁊ de iacob: sz
dicūt aliq̄ ꝙ fuit tm̄ spūalis lucta: qꝛ iacob p efficaciaz
sue orōnis retinebat eū ne elōgaret se ab eo: sed eū desē
deret in via: vt vr̄ sententia Hiero. sup Esa. xlix. vbi di
cit sic: Cū angelo iacob orōne nō manibꝰ luctabat. sed
ptrīū vr̄ ex textu vbi dr̄ ꝙ i illa lucta angelus tetigit ner
uū femoris iacob ⁊ ꝙ ex tactu emarcuit: ⁊ intm̄ ꝙ ia
cob postea claudicabat: ⁊ id dicūt alij ꝙ fuit lucta spi
ritualis ⁊ corpalis. Ad cꝰ intellectū considerandū ꝙ lz
iacob nō fuerit diffisus totalit de dei adiutorio: tn̄ pa
rū cōfidit ⁊ nimis timuit esau: maxime cū pus dixisset
sibi angelus ꝙ secure reuerteretur ad terrā suā: ⁊ ꝙ eēt
cū eo ad eū ptegendū: vt supra dictū ē ca. xxxj. In via
eni fuerūt ei obuiā angeli q̄si castra ipsū defendētia: vt
dictū ē in pn. hꝰ ca. ⁊ ideo orante iacob solo in ripa flu
minis ⁊ nimis timēte ppter predicta: ⁊ minꝰ debito de
deo cōfidente: apparuit ei angelus q̄ fuerat ei ptector i
via ⁊ finxit ꝙ vellet eū dimittere ppter puitatem sue
cōfidentie: sicut dn̄s post resurrectionē suā apparēs du
obꝰ discipulis in via finxit se lōgius ire: vt hr̄ Luce. xxi
iij. ppter puitatem ⁊ tarditatem fidei ipsoꝝ: tn̄ nec ibi
nec hic fuit mēdaciū vel falsitas: qꝛ tales apparitōnes
fiūt cōiter fm dispositionē mētis illoꝝ quibꝰ fiūt huiꝰ
modi apparitiones: vt supra dictū ē. xviij. ca. Jacob āt
instantia orōnis feruide rogabat eū ne ab eo recederet:
sed ad eius protectionē fm suū promissum maneret: ⁊
in hoc fuit lucta spūalis: ⁊ postea cū videret angelū q̄si
volētem recedere ex familiaritate recepit eū manibꝰ ad
retinēdū: qꝛ frequēter cū eo loq̄bat: sicut ⁊ maria ma
gdalena post resurrectionē Christū sibi apparentē vo
luit tāgere: Jo. xx. ⁊ sic fuit lucta corpalis: qꝛ iacob vo
lebat eū detinere in illa apparitōe: ita ꝙ nō disparereet
donec hr̄et bn̄dictionē eiꝰ quā ⁊ habuit. Et illa etiā lu
cta corpalis figurabat ei ꝙ nō debebat timere esau cū
iualuisset ad angelū: ⁊ fm istā expōnem illud qd supra
inductū ē de iacob Osee. xij. Inualuit ad angelū ⁊ con
fortatꝰ ē: fleuit ⁊ rogauit eū. aliter ē exponēdū q̄ supra
. s. referendo fleuit ⁊ rogauit ad iacob: q̄ fleuit qn̄ vidit
angelū q̄si volētem eū deserere: ⁊ rogauit eū ne recedēt
donec dedisset ei bn̄dictionē: ⁊ lz hic nō sit scriptum ꝙ
fleuerit sed tm̄ ꝙ rogauerit: tn̄ tenēdū ē de vtroqꝫ eo ꝙ
exprimit in osee qd ē hic omissuz. Huic aūt sensui pōt
de facili lr̄a applicari ab illo loco: Et ecce vir. i. angelꝰ
ipsiꝰ iacob apparēs i specie viri. Luctabat cū eo. spūal'r
⁊ corpaliter: vt iam expositū ē. Qui cū videret ꝙ eū su
pare nō posset. i. nollet: eo mō loquēdi q̄ dr̄ de Christo
Matth. xiij. Et nō poterat ibi virtutē aliquā facere. i.
nolebat ppter icredulitatē illoꝝ: ⁊ angelꝰ hic nolebat
superet iacob: qꝛ p illā luctā volebat ei ōndere ꝙ pua
leret ipsi esau: vt seq̄ns lr̄a ōndit. Qm̄ si fuisti fortis p
deū ⁊c̄. Tetigit neruū femoris eius. ad puniēdū eū de
sua diffidentia irrōnabili: ⁊ ppter hoc seq̄tur ꝙ iacob
claudicabat: vt p hoc ōnderet qūo claudicauerat i mē
te cōfidendo parū de deo. Jam ascēdit aurora. i. dies i
cipit clarescere: ⁊ ideo alij nō sunt digni vt me videāt i
ista effigie. Nequaq̄ inq̄t iacob vocabit ⁊c̄. tūc nō fuit
nomē eius mutatū sed angelus predixit sibi mutandū
a dn̄o. j. xxxv. ca. Cur queris nomē meū? ac si diceret
nomē meū ⁊ alioꝝ angeloꝝ q̄ mittūtur in ministeriū
mutant fm diuersas legationes ad q̄s missi sunt. vnde
Esa. vj. Ille angelꝰ q̄ missus fuit ad purgandū labia Esa. p
calculū ardentē: vocatus ē seraph p officio icēdendi: lz nō
eēt de ordine seraphico. Et bn̄dixit ei. Hic ppe accipiēda
ē bn̄dictio: put maior benedixit minori: vt hr̄ Hebre. vij.
Uocauit nomē illiꝰ loci phanuel. i. facies dei: cꝰ cā subdit
Uidi dn̄m facie ad faciē. i. angelū i specie corpali. Et salua
facta ē aīa mea. qꝛ ꝯsolatus ē me: ⁊ bn̄dixit mihi p timorē
de frē meo esau. Nō comedūt neruū. nō vitant oēm neruū
sed solū neruū femoris: ad qd designandū subditur: Qui
emarcuit. ❡ In capi. xxxij. vbi dr̄ i postilla: Tetigit
neruū.

Additio.

Q Uidam hebreoꝝ dicūt ꝙ hoc ꝙ angelus tetigit
neruū iacob: ex quo tactu ipse iacob claudicauit
nō fuit ad puniendū iacob de sua diffidentia: quia in hoc
actu non videtur ꝙ iacob aliquid demeruisset: sed potius
ecōtra: vn̄ in hoc loco iacob fuit bn̄dictꝰ ab angelo vt stati
seq̄tur: Et bn̄dixit ei. Sed dicūt ꝙ rō hꝰ tactus ⁊ claudica
tionis ē figuralis tm̄. in hoc eni figurabat ꝙ lz iacob hr̄et
pmogeniturā ⁊ dominiū sup esau ex ordinatōne diuia: vt
supra. xxvij. ca. tn̄ in posterū aliq̄n aliq̄ descendentes de ia
cob q̄ dicūtur egredi de femore eius eēnt lesi ab ipso esau:
vn̄ in predicto ca. dr̄: Tēpusqꝫ veniet cū excuties soluesqꝫ
iugū eiꝰ de ceruicibꝰ tuis ⁊c̄. qd ipletū ē qn̄ idumei rebella
uerūt cōtra iudā. iiij. Re. viij. ⁊ sic videbatur dominiū ia
cob sup esau ledi in femore iacob. s. i posteritate q̄ de femo
re eius egrederet: ⁊ ideo seq̄tur ꝙ ob hāc causā nō comede
rūt filij israel neruū q̄ emarcuit i femore iacob. Si eni hec
claudicatio ipsiꝰ iacob fuisset ppter punitionē eius i penā
diffidentie: put alij dicūt nō hūissent filij israel abstinere
a comestione hꝰ nerui: cū illa pena solū respiceret psonam
iacob que quidē pena iam transiuerat in preteritū.

❡ Replica correctorij cōtra Bur.

I N capi. xxxij. vbi postillator tactū nerui iacob ⁊
claudicationē exponit de pena p diffidentia: etiā
Bur. instat ꝙ nō sit factū in penā: qꝛ iacob in pposito nō
demeruit sed angelus ei bn̄dixit. Infert igitur ꝙ factū sicut
etiā supra dixit de alijs sit tm̄ figurale mysticā hn̄s signifi
cationē: sed vr̄ ꝙ sicut Bur. incōuenieter se hz: vt supra di
ctū ē i alijs passibꝰ: ita ⁊ hic: Primo qꝛ pdicit beato Aug.
supra allegato abijciens sensū lr̄alē nullā absurditatē cōti
nētem: ⁊ recurrit pro lr̄ali ad mysticū: qd fieri nō debet ni
si historia deficiat sz beatū Grego. Secūdo ꝙ cū bn̄dictio
iacob: Esto dn̄s fratrū tuoꝝ ⁊c̄. principalē effectū habeat
in regno Christi qd dr̄ domꝰ iacob: Luce. j. Iste Bur. artat
eū ad tpa regū: qn̄ edom seruiuit regibꝰ iuda solū pro tpe
septem regū: vt ex libris ipsoꝝ regū colligit ⁊ terminabat i
rebellione Edom: de qua. iiij. Re. viij. Et ppter illā rebel
lionē dicit iacob claudicasse in figurā ꝙ esau a se excuteret
onꝰ illius bn̄dictionis iacob de qua dr̄ supra. xxvij. ca. Ad
paruā positionē bn̄dictionis respiciēs pncipale puipendit
in q̄ iacob nō claudicauit: nō igit Bur. debuit hoc sic ap
plicare mysticādo sine aucte cū nō sit i fauore fidei: sz potꝰ
vt apl's ad Ro. xj. vbi dicit cecitatē cōtigisse i israel: q̄ figu
rata ē p claudicationē iacob. tūc eni claudicauit ⁊ cōtinuo
claudicat: q̄usqꝫ plenitudo gentiū itraret ⁊ reliq̄e israel sal
ue fiet. Tertio qꝛ rō Bur. q̄re filij israel neruū n̄ comedūt
ppt illā rebellionē figuratā p claudicationē nō ē sufficiēs
qꝛ a pr̄io sēsu tpe obedientie ⁊ tributi edō debuerūt neruū
comedē: tn̄ n̄ fecerūt. Quarto qꝛ rō quā facit p postillato
rē ⁊ eiꝰ expōnē nō valet. arguit ei sic: Si claudicatio iacob
fuit ppt punitionē ⁊ i penā diffidētie cū illa sit psonal' nō
hērēt filij israel a comestiōe nerui abstinē ppt ea q̄ solā p
sonā iacob respiciūt. Reducit hec rō sic p facientē: Tactꝰ
nerui q̄ emarcuit ⁊ claudicatio ad psonā iacob lr̄alit ptie
bāt: iccirco filij israel nō hn̄t a nerui comestione abstinere
cuiꝰ oppositū hodie faciūt. Restat igitur ꝙ illa abstinētia

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō ē tm̄ figuralis sed cerimonialis in illi' dimicationis ta
ctus ⁊ claudicatōis memoriā sicut multa alia festa iudeoꝝ.
Qđ aūt Bur. dicit iacob nō peccasse in ꝓposito hoc ē ꝯtra
glosā iterlineare que redarguit ipsū iacob dicēs: Si cōtra
deū fortis fuisti: ꝗ pseuerasti pulsans: mltomagis ꝯ hoīes
pualebis. i. esau quē
times ꝓmissoꝝ tibi
factoꝝ oblitus. si eni
iacob plenā habuissꝫ
cōfidentiā: ⁊ memor
fuisset: ꝓmissoꝝ dei
sibi factoꝝ: ꝓut pōi
tur supra cap. xxviij.
vtiq3 esau nō timuis
set nec quēcūq3 hoīez
Qđ aūt dicit ꝙ meru
it bn̄dictionē qua an
gelus eū bn̄dixit: nō
hr̄ de bn̄dictōe in lr̄a
nisi ꝙ iacob bn̄dictō
nē postulauit: ⁊ p bn̄
dictōne nomē ei' mu
tauit: vt dicit glosa i
terlinearis. Qđ aūt sb
ditur: Et bn̄dixit ei i
eodē loco. glosa porē
bn̄dictionē cōfirma
uit: post redarguitio
nē tamē ⁊ penā infli
ctam p tactū nerui q̄
emarcuit. hec aūt no
minis mutatio fuit
ab euentu: ꝗ deū vel
angelū recedere volē
tem vicit precib' ⁊c̄.
q̄ luctatō hic dr̄: ꝓut
postillator exponit.
⁊ glosa vocat illā lu
ctationē pseuerantez
pulsationez: q̄ victor
effectus est.

Capi. XXXIII.

Leuās autē iacob ocu-
los. Hic cō
sequenter describit q̄
liter iacob se habuit
in fris aduentu: ⁊ ꝗ
in agibilib' nō debet
homo omittere de
his q̄ agenda sūt fm
humanā ꝓuidētiam
ideo in iaduentu esau ōnditur prudentia iacob: ꝙuis dictū
eēt sibi ꝙ angelus custodiret eū: ⁊ pmo i diuisione ꝓpe fa
cultatis ante fris aduentū: ⁊ in recognitione fraternitatis
in aduentu: ibi Et ipse progrediēs. tertio in declinatōne so
cietatis post ei' aduētū: ibi Dixitq3 iacob nosti. ⁊ i recogni
tione diuine bonitatis: ibi Et iacob venit. Et pꝫ lr̄a pme
ptis paucis exceptis. b Uidit veniētē esau. adhuc lōge
erāt. c Diuisitq3 filios. vt nihil omitteret de ꝓuidētia
humana: ꝗ eēt quidē tentatio diuina: ⁊ vt honestius irēt
⁊ ordinatius appareret corā esau. d Rachel aūt ⁊ io
seph nouissimos. i. tanꝙ predilectos ⁊ pncipales: in ꝓcessi
one eni maiores sequūt. e Et ipse progrediēs. Hic ostē
ditur eius prudentia in recognitione frn̄itatis. f Ado
rauit ꝓn'. inclinādo caput: ⁊ hec est adoratō dulie: ꝗ erat

Leuās aūt .XXXIII.
iacob oculos: uidit vē
nientē esau: ⁊ cū eo q̄drin
gentos viros. Diuisitq3 fi
lios lye ⁊ rachel ābarūq3
famularū ⁊ posuit vtrāq3
ancillā ⁊ liberos eaꝝ i pn
cipio: lyā vo ⁊ filios eius i
secūdo loco: rachel aūt ⁊
ioseph nouissimos. et ipse
ꝓgrediēs adorauit ꝓn' in
terrā septies: donec appro
piq̄ret fr ei'. Currēs itaq3
esau obuiā fri suo: ample-
xatus ē eū: stringēsq3 collū
ei' ⁊ osculās eū fleuit: leua
tisq3 oculis vidit mulieres
⁊ puulos eaꝝ ⁊ ait: Quid
sibi volūt isti: ⁊ si ad te pti
neant? Rn̄dit: paruuli sūt
quos donauit mihi de' ser
uo tuo. Et appropiquātes
ancille ⁊ filij earū icuruati
sūt. Accessit quoq3 lya cū
pueris suis: ⁊ cū siliter ado
rassēt: extremi ioseph ⁊ ra
chel adorauerūt. Dixitq3
esau: Quenā sr̄ iste turme
q̄s obuiam habui? Rn̄dit
Ut iuenirē grāz corā dn̄o
meo. At ille ait: Hēo plu-
rima frater mi: sint tua tibi
Dixitq3 iacob: noli ita ob
secro: sꝫ si iueni grām i ocu
lis tuis: accipe munusculū
de manib' meis. Sic eniz
vidi faciē tuā: q̄si viderī
vultū dei. Esto mihi ꝓpi-
tius: ⁊ suscipe bn̄dictionē
quā attuli tibi: ⁊ quā dona
uit mihi deus tribuēs oīa
Uix frē cōpellēte suscipiēs
ait: Gradiamur siml' eroq3
soci' itineris tui. Dixitq3 ne
iacob: Nosti dn̄e mi ꝙ p-
uulos habeā teneros ⁊ o-
ues ⁊ boues fetas mecū:
quas si plus i ambulādo
fecero laborare: morient
vna die cūcti greges. Pre
cedat dn̄s meus an̄ seruū
suū: ⁊ ego sequar paulatiz
vestigia eius sicut videro p
uulos meos posse donec
veniā ad dn̄m meū in seyr
Rn̄dit Esau: Oro te vt de
pplo q mecū est: saltē socij
remaneāt vie tue. Nō ē iqt
necesse: hoc vno tm̄ idigeo
vt iueniā grām i cōspectu
tuo dn̄e mi. Reuersus ē ita
q3 illo die esau itinere quo
venerat i seyr. Et iacob ve
nit in socbot: vbi edificata
domo ⁊ fixis tētorijs: ap
pellauit nomē loci illius so
chot. i. tabernacula. Trāsi
uitq3 i salē vrbē sychimio
rū q̄ ē i tra chanaā: postq3
reūsus ē de mesopotamia

pmogenit' fr ei' etate lꝫ ex diuia ordinatōe pmogenitu
ra eēt trāslata. g Currēs itaq3 esau. ꝗ ex dei ordia
tōe ei' idignatio mutata ē i pietatē. i Suscipe bn̄
dictionē. i. enseniū volūtarie oblatū. h Quasi vide
rim vultū dei. quia ita pacificatuz ⁊ mitē eū vidit: sic
āgel' loquēs ex p
sona dei eū cōso
lādo signauerat.
Cetera patēt.
k Dixitq3 iacob
Hic ꝯn̄r ōnditur
ei' prudētia i de
clinatōe societat
esau: ꝙuis ei ami
cabilit eū recepis
set: poterat tm̄ ti-
mere ne ei' anim'
mutaret: vel ne a-
liq̄s d ei' familia
zelās iordinate p
eo noceret ipsi ia
cob ⁊ suis: ⁊ tm̄
qn̄ ꝓmisit ire p'
eū in seyr sicut fa
cē cogitabat: mu
tauit tm̄ ꝓpositū
ex cā certa: ⁊ iō n̄
ē mētit' sic ⁊ pau
lus cogitabat ire
Corinthū anteq̄
iret i Macedoni
am: vt hr̄. ij. Cor.
j. tm̄ ex cā muta-
uit ꝓpositū: tm̄ si-
cūt dixi supi' nō
vr̄ magna necessi
tas excusare prēs
ve. te. de oi mēda
cio officioso ma-
xie. l Et iacob
venit. Hic ōndit
iacob prudētia i
recognitōe diuie
bōitat grās agēs
deo de h' ꝙ eū i
pegriatōe augmē
tauēat: ⁊ i via cu
stodierat: pmittit
tm̄ mod' aduenie
di ad locum vbi
grās egit deo: cū
dr̄: Et iacob ⁊c̄.
Dicūt ei hebrei ꝙ ibi hitauit p ānū ⁊ didiū: ⁊ iō nō so
lū fixit ibi tētoria: sꝫ cū h' edificauit domū. m Trāsi
uitq3 ⁊c̄. fm expositores catholicos: ista ē citas q̄ vo
cat sali. Jo. iij. c. nō ei pōt dici ꝙ sit illa salē q̄ alio noie
dr̄ hirl'm: vt supra dictū ē. xxviij. c. ꝗ illa citas vocata
ē bethel: vt ibidē dr̄. Postq̄ āt iacob recessit d loco isto
ascēdit i bethel vbi appuerat sibi dn̄s qn̄ iuerat versus
mesopotamiā ꝓpt irā fris sui: vt hr̄ i pn. h' c. ⁊ certū ē
ꝙ illa bethel eadē ē cū salē: q̄ alio noie dr̄ hirl'm: ⁊ ideo
salē q̄ h noiat n̄ pōt eē illa salē q̄ ē hirl'm. sꝫ āt hebreos
doctores salē n̄ ē hic nomē citatis nec ē nomē ꝓpū: sꝫ ē
nomē cōe ⁊ significat itegritatē ⁊ pacē: ⁊ dicūt ꝙ hic ē
sensus ⁊ littera hebraica: m Transiuitq3. s. iacob.
Salē. i. iteger vel pacific'. Jn vrbem sychem. ꝗ in via

nihil pdidit de familia vel de reb' suis nec aliquid ad
uersū occurrit sibi: ⁊ istud vr̄ veri' ꝗ illa ciuitas. j. vo
catur sychē ca. se. p Et habitauit iuxta oppidū. i.
vrbē predictā. nō eni voluit intra habitare: ꝗ erāt ido
latre. q Emitq3 ptē agri cētū agnis. Hebrei dicūt
cētū oblis: ⁊ ideo
translatio nr̄a h
deficit. vel dictio
que in hebreo po
nitur ē equoca: ꝙ
tū aūt valet obl'
dictū ē supra. xxi
ij. ca. r Et ere
cto ibi altari. ad
imolādū deo sa
crificiū. s Jn
uocauit ⁊c̄. i. re
cognoscēs dei po
tentiā p quā con
seruauerat euz a
labā ipsū psequē
te: ⁊ ab esau sibi
occurrente.

Ca. XXXIIII.

Gressa
ē autē
dina.
Hic ꝯn̄ter descri
bit q̄d passus sit
iacob a sychimit
vbi pmo describi
tur scelus p dine
violatiōe: secūdo
dolus ex mutua
collocutione: ibi
Locutus itaq3 est
emor. tertio scel'
ex circūcisoꝝ iter
fectione: ibi Et ec
ce die tertio. q̄rto
met' ex vicinoꝝ
cōgregatōne: ibi
Quib' ppetratis
Circa primū de
scribit ipsi' dine
vaga curiositas:
cū dr̄: a Egres
sa ē aūt dina. s. d
domo pr̄na: vbi
tāq̄ verecūda iu-
uencula debēt sta
re clausa. b Ut
videret ⁊c̄. Dicit
eni ioseph' ꝙ i ci
uitate erat solēni
tas: iō videre vo
lebat illa die mu
lieres ornatas ⁊
emere silia orna-
mēta. c Quā
cū vidisset ⁊c̄. q̄
erat pnceps ciuitatis ⁊ erat pmogenit': ꝓpter qd debe
bat ei hereditarie pncipat'. d Rapuit eā. p potētiā
suā. e Et dormiuit cū ea. eā carnaliter cognoscēdo
f Ui opp̄mēs virginē. ꝓpter qd nō fuit ibi simplex
fornicatio: sed rapt' ⁊ stuprū. g Et cōglutinata ⁊c̄.

syrie: et habitauit iuxta op
pidū: emitq3 ptē agri in q̄
fixerat tabernacula: a filijs
emor pr̄is sychem cētum
agnis. Et erecto ibi altari:
inuocauit sup illud fortissi
mū deū israel. .XXXIIII.
Gressa ē aūt dina filia
lye ut videret mulieres
regionis illi'. Quā cū vi-
disset sychē fili' emor heui
pnceps terre illi': adama
uit eam: et rapuit ⁊ dormi
uit cū illa: ui opprimēs vir
ginē. Et cōglutiata ē aia
eius cū ea tristēmq3 delini
uit blāditijs: ⁊ pgens ad e-
mor patrē suū: accipe inqt
mihi puellā hāc cōiugem
Quod cuz audisset iacob
abn̄tib' filijs ⁊ in pastu pe
coꝝ occupatis siluit donec
redirēt. Egresso aūt emor
pr̄e sychem vt loqueret ad
iacob: ecce filij ei' veiebāt
de agro: auditoq3 qd acci
derat irati sūt valde: eo ꝙ
fedā rē opat' eēt in israel: ⁊
violata filia iacob rē illici
tā ppetrasset. Locut' ē ita-
q3 emor ad eos: Sychem
filij mei adhesit aia filie ve
stre. Date eā illi vxorē ⁊ iū
gam' vicissim cōnubia. Fi
lias vr̄as tradite nobis ⁊ fi
lias nr̄as accipite ⁊ hitate
nobiscū. Terra in ptāte ve
stra ē: exercete: negociami
⁊ possidete eā. sed ⁊ sychē
ad patrē ⁊ ad frēs eius ait
Jnueniā grāz corā vobis
⁊ q̄cūq3 statueritis dabo.
Augete dotē ⁊ mūera po
stulate: ⁊ libēter tribuā qd
petieritis: tm̄ date mihi pu
ellā hāc vxorē. Rn̄derūt fi
lij iacob: sychez ⁊ pr̄i ei' in
dolo: seuiētes ob stuprū so
roris. Nō possum' facē qd
petitis: nec dare sororē no
strā hoi icircūciso: qd illici
tū ⁊ nepharīū ē apud nos
Sꝫ i hoc valebim' federa
ri: Si volueritis eē siles nr̄i
⁊ circūcidat in vobis oīs
masculini sex': tūc dabim'
⁊ accipiemus mutuo filias
vr̄as ac nr̄as ⁊ hitabimus
vobiscū: erimusq3 vn' po
pulus. Si āt circūcidi no
lueritis: tollem' filiā nr̄az ⁊
recedem'. Placuit oblatō
coꝝ emor ⁊ sychē filio ei':
nec distulit adolescens qn
stati qd petebat expleret.
Amabat eni puellā valde
⁊ erat iclytus in oi domo
patris sui. Jngressiq3 por
tā vrbis locuti sūt ad pplꝫ
Uiri isti pacifici sunt: ⁊ vo
lūt habitare nobiscū. Ne-
gocient i terra ⁊ exerceant
eā: q̄ spaciosa ⁊ lata culto-
rib' idiget. Filias eoꝝ acci
piem' vxores: ⁊ nr̄as illis
dabim'. Unū ē quo differ
tur tantū bonū. Si circūci
damus masculos nr̄os ri
tū gētis imitātes: ⁊ subā eo
rū ⁊ pecora ⁊ cuncta que
possident nr̄a erunt. Tm̄
in hoc acquiescamus ⁊ ha
bitantes simul: vnū efficia
mus populum. Assensiq3

eam nimis ardēter ⁊ inordinate diligendo. h Tristēq3
deliniuit blāditijs. i. verbis ipsā pacificātib'. Que aūt fue
rint illa vba n̄ exprimit: sed hebrei dicūt ꝙ referebat ei ma
gnitudinē potentie sue ꝓmittens se eā accipere in vxorem
⁊ ꝙ sic faceret eā maiorē dn̄am q̄ pr̄ ei' ⁊ frēs facere potuis
sent. i Quod cū
audisset iacob. s. filiā
suā raptā ⁊ violatā.
k Siluit. dissimu
lādo prudēter: ꝙ nō
poterat emēdare. Ce
tera patent. l Lo
cutus ē itaq3. Hic de
scribitur dol' ex mu
tua collocutione: ꝗ
ipsis. s. emor ⁊ sychez
petentib' veraciter di
nā p mr̄imonio. Rn̄
derūt filij iacob do-
lose ꝙ cōsentirēt mr̄i
monio si oēs mascu
li ciuitatis circūcide-
rētur cogitantes tūc
inuadere ciuitatē qn̄
viri nō possent se de
fendere: ⁊ cōsenserūt
in hoc emor ⁊ sychē
filius eius cōfidentes
de veritate verboꝝ fi
lioꝝ iacob: ⁊ sic idu-
xerūt populū ciuita
tis ad circūcisionem
⁊ pꝫ lr̄a vsq3 ibi:
m Substantia eo
rum ⁊ pecora ⁊ cun-
cta q̄ possident ⁊c̄.
istud nō erat i pacto:
sed hoc dixerūt vt fa
cili' inclinarēt popu
lū ad circūcisionem.
Uel alr̄ pōt intelligi:
Nostra erūt. quia si
cut cōicabim' cū eis
mr̄imonijs cōiūgen
dis: ita ⁊ i bonis. bo-
na eni amicoꝝ nr̄oꝝ
dicūtur nr̄a: fꝫ phm
libro ethico. Hebrei
aūt aliter exponūt cō
muniter istam ptem
dicentes ꝙ filij iacob
nullā dolositatem fe
cerūt: ⁊ qd supra di-
ctum est: Rn̄derūt in
dolo. dicūt caute vel
prudenter: quia dictō
hebraica que ibi po-
nitur est equiuoca: ⁊
accipit aliqn̄ p dolo
⁊ aliqn̄ p cautela bo
na: volebāt eni popu
lū ciuitatis inducere ad ritum circūcisionis: non cogitātes
tunc eos interficere: sed societatē cū eis inire: sed emor ⁊ sy
chem dolū fecerāt: quia predixerūt populo ciuitatis ꝙ oīa
bona iacob ⁊ filioꝝ eius eēnt ipsoꝝ simpliciter: ⁊ sic expo
nūt: Cuncta que possident nostra erunt. non per amicitie

Universidad de Deusto
Biblioteca

cōicationē: sed p eoꝝ subiectionē i seruitutē: ⁊ p hoc vole
bant eos facere seruilis cōditōis: qd̄ itelligentes filij iacob
moti sūt ad tractandū de iterfectione eoꝝ: qꝛ nō seruanti
fidē nō ē fides obseruāda. Sꝫ ꝯ hoc vr̄ qꝛ iacob infra. xlix.
icrepat symeō ⁊ leui vocās eos vasa iniq̄tatis bellātia: qd̄
cōit exponit a docto
rib' nr̄is de iterfectōe
sychimoꝝ: ⁊ sic no-
tant in hoc facto de
dolositate ppi quā i
crepāt a pr̄e. Dicēdū
q aliq̄ hebrei ꝯdicen
tes cōit dicte expōni
isti' passus exponūt
illud de dolo eoꝝ ꝯ
ioseph: vt videbit qn̄
erimus in loco. Alij
aūt hebrei exponunt
illud pti de ioseph ⁊
pti de sychimitis: sed
dicūt q pr̄ nō icrepat
eos de dolositate er
ga sychimitas: sed de
nimia crudelitate. vn̄
dixit. j. xlix. Maledi
ctus furor eoꝝ ⁊c̄. ſꝫ
illa expō nō vr̄ cōso
nare fini h' ca. vbi cū
iacob icreparet filios
de iterfectōe sychimi
taꝝ non excusauerūt
se p hoc q emor ⁊ sy
chē mutassent pactū
⁊ vellēt eos redigere
in seruitutē: sed solū p violētiā factā sue sorori: ⁊ nō ē veri
sile q ipsi tacuissent si fuisset verū. n Et ecce. Hic ꝯn̄ter
describit scel' de iterfectione circūcisoꝝ: exq̄ eni cepant cir
cūcisionē nec fecerāt fraudē: vt supra dictū ē: fm expōnem
doctoꝝ catholicoꝝ pessime fecerūt iterficiendo illos. fm
aūt hebreos nō fecerūt malū: qꝛ excusant eos mō supradi
cto. Quātū tn̄ ad factū occisionis lr̄a vniformiter expōit
fm vtranq opionē cū dr̄: n Et ecce die tertio. circūci
si eni graui' affligūt ex circūcisione tertia die q pma die: ⁊
ideo vsq ad illā diē distulerūt eos iuadere. o Arreptis
duo ⁊c̄.] Lꝫ eni ipsa hrēt alios frēs nō solū ex pte pr̄is sed
etiā mr̄is: tn̄ isti vocātur hic frēs dine: qꝛ magis ōnderūt se
dolere de ei' violatione q alij. nec ē itelligendū q fuerit so
li in occisione sychimitarū: imo cū eis fuerūt famuli ⁊ alij
fratres eoꝝ eis assistentes: sic pꝫ ifra. p Quib' egressis
.s. de domo sychem. r Irruerūt sup occisos ⁊c̄.] ad ac
cipiendā predā. ⁊ pꝫ lr̄a. r Quib' ppetratis. Hic descri
bitur metus ex cōgregatione vicinoꝝ. timebat ei iacob ne
populi circūstantes q̄ erant amici sychimitarū cōgregarēt
⁊ ipsū cū filijs ⁊ familia psequerētur ⁊ delerēt: sed pteriti
a deo nō fecerūt: vt hr̄ ca. se. ⁊ pꝫ lr̄a. Sciendū tamē q hoc
.s. Quib' ppetratis audacter. nō ē i hebreo: sed ē additū a
translatore: sed icipit versus ⁊ dixit iacob.
In. capi. xxxiiij. vbi dr̄ i' postilla: Et qd̄ supra dictū est
rn̄derūt in dolo: dicūt caute vel prudenter. Additio.
Dictio hebraica que hic ponitur. s. myrina nullo
mō significat prudentiā vel cautelā: sed solū frau
dem vel dolū: vt pꝫ veritatem idiomatis scienti
⁊ ideo alia expositio ē magis lr̄e consona: pōt tamē sustine
ri opio dicentiū q filij iacob in hoc casu nullā dolositatē
fecerūt. nā dol' aliqn̄ iproprie accipitur pro bona cautela:
sicut cū Aplus. ij. Chor. xij. capi. ait. Cū eēm astutus dolo

sunt oēs circūcisis cūctis
marib'. Et ecce die tertio
qn̄ grauissimus vulneruꝫ
dolor ē: arreptis duo filij
iacob: symeō ⁊ leui frēs di
ne gladijs] igressi sūt vrbē
ꝯfidēter: iterfectisq oibus
mascul': emor et sychē pa
riter necauerūt: tollētes di
nā de domo sychez sororē
suā. Quib' egressis irrue-
runt sup occisos ceteri filij
iacob] ⁊ depopulati sūt vr
bē i vltionē stupri: oues eo
rū ⁊ armēta ⁊ asinos: cun-
ctaq vastātes q̄ i domib'
⁊ i agris erāt: puulos quo
q eoꝝ ⁊ vxores duxerunt
captiuas. Quib' ppetratis
audacter: iacob dixit ad sy

vos cepi. vt supra in additione. xxviij. ca. Et ideo qꝛ sy
chimite nullā petierūt veniā de tanta iniuria illata ia
cob ⁊ filijs suis: ideo nec ipsi pacē cōcesserūt: sed solum
pmiserūt q possent cū ei) federari si circūciderent: nō
aūt pmiserūt cōfederationē: sed Sychimite retulerūt
dicta filiorum ia
cob addēdo q iā
erāt pacificati cū
eis dicentes viri
isti pacificati sūt
nobiscuꝫ ⁊c̄. ⁊ iō
filij iacob ex hoc
q abscōderūt p
positū suū inimi
cis suis nō vidēt
peccasse: qꝛ licitū
ē vti insidijs ꝯ in
imicos: vt vult
sanct' tho. i secū
da secūde. preser
tim estimādo fa
ctum ex dictis ia
cob. nā nō redar
guit symeon ⁊ le
ui de dolositate
nec iniusticia: sed
solū ex hoc q po
suerant iacob cū
familia sua in pe
riculo: cum eēnt
pauci respectu hi
tatoꝝ terre. vnde
dic. j. Turbastis
me ⁊ odiosū me
fecistis chananeis nos pauci sum': illi ꝯgregati pcutiēt
me ⁊ delebor ego ⁊ tota dom' mea. Ex q̄ pꝫ q si fami
lia iacob eēt in tanto numero vt verisilr posset aduer
sarijs resistere q iacob approbasset facta filioꝝ: qd̄ nō
fecisset si dolū ppe loquēdo fecissent siue iiusticiam.
Interea locutus ē dn̄s ad iacob. Ca. XXXV.
Postq moyses descripsit statū iacob vt inci
pientis ⁊ pficiētis: hic ꝯn̄ter describit statuꝫ
ipsi' vt pfecti: ⁊ pmo describit statū pfectōis ei' i terra
chanaā: 2° in egyptū transeūdo. xxxvij. ca. Adhuc prio
stat' ei' pfectionis describit: 2° ab esau discernit. xxxvj.
ca. Circa primū sic pcedit: qꝛ ei' pfectio pmo ōndit ex
eminētia cōtēplationis: 2° ex patientia in aduersis: ibi
Egressus aūt inde. tertio ex reuerentia i obsequio pr̄is
ibi Uenit etiā. Primū describit ex trib': pmo ex diuia
allocutione cū dr̄: a Interea locut' ē dn̄s ad iacob.
ad cōsolādū eū cōtra timorē populoꝝ circūstantiū: sic
dictū ē in fine h' ca. precedētis. b Surge ⁊ ascende
bethel. i. ad mōtem moria q̄ loc' vocatus ē bethel ab
ipso iacob: vt supra dictū ē. xxviij. ca. c Facq ibi al
tare deo. i. reddas sibi grās de hoc q te ꝯseruauit i tua
pegrinatōe: ⁊ multiplicauit te i bonis spūalib' ⁊ tpali
bus. 2° ōnditur ei' pfectio in sue familie purgatione: cū
dr̄: d Iacob aūt ⁊c̄.] Hoc aūt dixit: qꝛ rachel vxor
sua secū apportauerat idola patris sui: vt supra dictū
est ca. xxxj. Alij eni q̄ erant in societate sua: qꝛ ꝯuersati
fuerūt iter idolatras plura secū habebāt ad idolatriaꝫ
ptinētia: ⁊ qꝛ i preda sychem idola accepāt: ideo iacob
ad statū pfectionis ascendens oia talia voluit abijcere
vt deo purus ⁊ mūdus posset gratias agere de pteritis
⁊ bn̄ficia ipetrare de futuris. e Ac mutate vestimē
ta vestra. per mutationem vestis exterioris intelligitur

meō ⁊ leui: Turbastis me
⁊ odiosuꝫ fecistis me cha
naneis ⁊ phereçeis habita
torib' terre h'. Nos pauci
sum' illi cōgregati pcutiēt
me: ⁊ delebor ego ⁊ dom'
mea. Rūderūt: Nūqd vt
scorto abuti debuere soro
re nr̄a? .XXXV.
Interea locut' ē deus
ad iacob: Surge ⁊ ascēde
bethel ⁊ habita ibi. Facq
altare dn̄o q apparuit tibi
qn̄ fugiebas esau frēm tuū
Iacob vo ꝯuocata oi do
mo sua ait: Abiicite deos
alienos] q i medio vr̄i sūt
⁊ mūdamini: āc mutate ve
stimēta vr̄a. Surgite ⁊ ascē
dam' i bethel: vt faciā' ibi

mutatio vite iterioris ad statū vite melioris. sequitur
f Dederūt g ⁊c̄.] vt eēnt mūdi ab idolatria. g Et
inaures. i. ornamēta idoloꝝ. h At ille infodit ea.
tanq res detestabiles: ⁊ iō noluit fundere illa: ⁊ aurū ⁊
argentū de idolis in vsus suos cōuertere. Tertio ōndit
ei' pfectio ex noīs
mutatōe cui tn̄ p
pōitur ei' oīo cū
dr̄: i Uenit i-
git iacob luçā. ea
dez ē q̄ supra vo
cata ē bethel: vt
predictū ē ca. xxv
iij. k Edifica
uitq ib altāe. ad
imolandū deo sa
crificiū. l Et
appellauit ⁊c̄.] iā
eni appellauerat
sic locū istū capi.
xxviij. qꝛ bethel i
hebreo idē est qd̄
dom' dei in latio
sed hic nomē pre
dictū cōfirmauit
secūdo iterponit
Delbore sepelitio
cū dr̄: m Eo
dem tpe mortua
ē delbora ⁊c̄. Sꝫ
q̄rit hic qūo ista
delbora erat cuꝫ
iacob: q̄ remāsat
cū mr̄e ipsi' ipso
pgente i mesopo
tamiā syrie. Ad
qd̄ dicēdū q mr̄
sua sibi pficiscēti
dixerat: q mittēt
nūcios ad reducē
dū eū d mesopo
tamia: vt supra
hr̄ in fi. xxvij. ca.
⁊ ipsa sic fecit licꝫ
nō sit scriptū: qꝛ
nō oia scribūtur
⁊ cū illis nūcijs misit delborā nutricē suā: q̄ erat de ter
ra syrie oriūda: ⁊ inde cū iacob reuertebat: ⁊ sic in eius
societate mortua ē ⁊ sepulta: vt hic describit cū dicitur
n Et sepulta ē ad radices bethel. i. ad pedem mōtis
moria. Cōsequēter describit nois mutatio i diuina ap
paritione: cum dr̄: Apparuit aūt iterum de' iacob. ⁊
seqt: p Nō vocaberis vltra iacob. qd̄ iterpretatur
luctator: qd̄ cōuenit pficiēti in via actiua: q Sed
israel erit nomē tuū. qd̄ iterpretat pticeps cum deo: vel
direct' ad deū: qd̄ cōpetit pfectioni vite cōtemplatine.
Sꝫ pōt q̄ri qūo dr̄ hic: Nō vocaberis vltra iacob. cū
postea in eodē capi. vocat' ē pluries iacob: Ad qd̄ dicē
dū q itelligendū ē q nō vocabit vltra iacob tanq noie
principali: nō tn̄ excludit qn̄ sic vocetur tanq secūdario
cui' rō ē: qꝛ sicut dictū ē illa mutatio nois facta est ad
designādū transitū ipsi' iacob de vita actiua ad cōtem
platiuā: q̄. s. actiua est ipfectior put precedit ⁊ disponit
ad cōtemplatiuā fm q dicit Grego. in moral. Qui cō
tēplationis arcē tenere desiderāt necesse ē vt p' in cāpo
actionis se probēt. s. pugnādo ꝯtra passiones rōnem p

altare dn̄o q exaudiuit me
in die tribulatōis mee: ⁊ so
ci' fuit itineris mei. Dede
runt ergo ei oēs deos alie
nos quos hēbāt ⁊ inaures
q̄ erāt in aurib' eoꝝ. At ille
infodit eas subter terebin-
thū: q̄ ē p' vrbē sichē. Cū-
q pfecti eēnt: terror dei in
uasit oēs p circuitū ciuita
tes: ⁊ nō sūt ausi pseq rece
dētes. Uenit igit iacob lu
çam: q̄ ē i terra chanaā co
gnomēto bethel: ipse ⁊ ois
ppls cū eo: ēdificauitq ibi
altare: ⁊ appellauit nomē
loci illi' dom' dei.] Ibi ei
apparuit ei de' cū fugeret
frēꝫ suū. Eōdē tpe mortua
ē delbora nutrix rebecce: ⁊
sepulta ē ad radices bethel
subter quercū: vocatūq ē
nomē loci illi' querc' flet'.
Apparuit aūt iterū de' ia
cob postq reuersus est de
mesopotamia syrie: ⁊ veit
i bethel: bn̄dixitq ei dicēs
Nō vocaberis vltra iacob
sed israel erit nomē tuū. Et
appellauit eū israel. Dixit

turbātes: ⁊ sic trāsit hō ad vitā cōtēplatiuā q̄ pfectior ē ta
li actōe: sicut finis respectu ei' qd̄ ē ad finē. hō āt qn̄ ex acti
ua vita transit predicto mō ad cōtēplatiuā nō deserit sim
plr ipsā vitā actiuā: sed necessariū ē ipsū p actiuā vitā exer
ceri: ne p cessationes ab actiua iterū insurgāt passiones rō
nē pturbātes: ⁊ ad h'
designādū postq vo
cat' ē israel: nihilōi'
cū h° vocat' ē iacob.
r Cresce ⁊ multipli
care. p filios tuos iaꝫ
natos: ⁊ etiā p benia
mi q̄ nōdū erat nat':
⁊ p manassē ⁊ ephra
im q̄ nōdū erāt nati
lꝫ eni fuerit filij iose-
ph: iacob tn̄ adopta
uit eos i filios: vt hr̄
xlviij. c. ⁊ facti sūt ca
pita tribuū sicut filij
iacob. Cetra patēt ex
dictis supi' vsq ibi
s Et recessit ab eo
nō qꝛ eū dimiserit: sꝫ
qꝛ disparuit. t Ille
vo ⁊c̄.] in mēoriā di
uine appitiōis ibideꝫ
sibi facte. v Libās
sup eū libamia. i. ob
lationes de liq̄dis: sic
de vino ⁊ ꝯsilib'.
x Egressus aūt ide
Hic ꝯn̄ describit ipi
us iacob i tolerantia
aduersoꝝ: ⁊ pmo de
morte rachel vxoris
sue pdilcē cū dr̄:
y Uēit vno tpe ⁊c̄.]
ipsa ē ciuitas bethleē
vt. j. dr̄: z In qua
cū pturiret rachel. i.
i dolore pariendi eēt
posita. pturire ei idē
ē qd̄ sētire dolorē pt'
a Periclitari cepit
pre nimia anxietate.
b Dixitq obstetrix. ad aliquā ei' cōsolationē. c Nō
li timere ⁊c̄.] qn̄ eni puer viu' nascit minus piculū iminet
mr̄i: tamē n̄ ppter hoc ista euasit: Uocauit nomē filij sui
bēnoni. c' causa subditur: d Idest filius doloris mei. tn̄
nō ē de textu in hebreo sed additū ē a translatore ad expri
mēdū causaꝫ dicte noīationis p iterpretationē nois. Pater
vo appellauit eū beniamin. Qd̄ aūt subdit: e Idest fili'
dextre. silr nō ē de textu in hebreo: sed appositū ē ad osten
dendū cōstantiā ipsi' iacob i tāta anxietate positi p interp
tationē nois ab eo ipositi. p dexterā eni fortitudo ⁊ cōstan
tia designātur: f Mortua ē ergo ⁊c̄.] Nō eni adhuc p
uenerant in ciuitatē: ⁊ qꝛ antiq̄' sepulchra extra ciuitates
erant. g Que ducit ephratā. hec ē bethleē. illa eni ciui
tas vocata est ephrata ab vxore chaleb sic noiata: vt hr̄. j.
pal. ij. c. Et ista fuit maria soror moysi: vt dicūt hebrei. sꝫ
hoc ē falsū: vt ōndet. j. pal. dn̄o ꝯcedēte: sꝫ postea vocata ē
bethleē. i. dom' panis: a fertilitate q̄ fuit ibi p' famē: q̄ ibi
acciderat tpe Elimelech: vt hr̄ i li. Ruth. h Erexitq ia
cob titulū. i. mēorale i futurū. i Sup sepulchꝝ ei'. Ex
q̄ pꝫ q ab ātiq̄ fuerūt sci prēs diligētes de sepultura nobili

q ei: Ego deus oipotens.
Cresce ⁊ multiplicare: gen
tes ⁊ populi nationum ex
te erūt. Reges de lumbis
tuis egredient: terrāq quā
dedi abraā ⁊ isaac: dabo ti
bi ⁊ semini tuo post te. Et
recessit ab eo. Ille vo erexit
titulū lapideū] i loco quo
locut' fuerat ei de': libāns
sup eū libamina: ⁊ effūdēs
oleū vocāsq nomē loci il
lius bethel. Egressus autē
ide venit verno tpe ad ter
rā q̄ ducit ephratā:] i qua
cū pturiret rachel ob diffi
cultatē ptus periclitari ce-
pit. Dixitq ei obstetrix:
Noli timere: qꝛ ⁊ hunc ha
bebis filiū.] Egrediente āt
aia p dolore ⁊ iminēte iaꝫ
morte vocauit nomen filij
sui bēnoni. i. filius doloris
mei. Pr̄ vo appellauit eū
beniamin. i. filius dextre.
Mortua ē ergo rachel: ⁊
sepulta est i via] q̄ ducit
ephratam: hec est bethleē
Erexitq iacob titulū sup
sepulchꝝ ei'. Hic ē titulus

vt sic mortui in memoria hominũ remanerẽt ad orandũ pro ipsis: ⁊ ad ostendẽdũ q̄ haberẽt fidẽ resurrectionis
k Egressus inde. Hic ondit ei' tolerãtia ex casu pmogeniti sui vbi pmittitur loc' cũ dr: Trans turrẽ gregis. Dicũt hebrei q̄ hic ẽ loc' vbi postea tẽplũ fundatũ ẽ: cõfirmãtes hoc auctoritate Mich.iiij. Et tu turris gregis nebulosa filia syon ⁊c. ⁊ vocata est turris gregis q2 tẽplũ ad modũ turris factũ ẽ. ⁊ ibi adducebãt greges ad imolãdũ. Hiero. aũt dicit q̄ meli' dr q̄ sit loc' ppe bethleẽ: vbi angel' nato Christo apparuit pastorib' vigilãtib' sup gregẽ suũ ⁊ mõ vocat angelus ad pastores: vbi fundata ẽ ecclesia: ⁊ dicit q̄ in veteri testõ q̃dã vaticinio futuroꝝ vocat' sit loc' ille turris gregis: secũdo subdit ipsi' rubẽ casus cũ dr: l Abijt rubẽ ⁊c.] qd exponũt doctores catholici de cõcubitu carnali. m Qd illũ minime latuit. ⁊ q2 illud factũ fuit valde enorme fuit ipsi iacob materia magne patientie. doctores aũt hebrei dicũt q̄ rubẽ nõ cognouit balã carnaliter: sed dicũt q̄ mortua rachele iacob transtulit lectũ bale de tabernaculo rachelis in q̊ iacebat: sicut ei' ancilla in tabernaculo lye mr̃is rubẽ: ⁊ sibi displicuit q̄ iaceret in eadẽ camera cũ mr̃e sua ⁊ abstulit inde lectũ ei': ⁊ q2 illud redũdabat in cõtẽptũ pr̃is: id moyses ita scripsit ac si fecisset ei cõtẽptum de cõcubitu. n Erant aũt filij iacob. occasiõe eni ipsi' rubẽ hic noiant alij filij iacob: ⁊ p3 lr̃a vsq3 ibi
o Qui nati sũt ⁊c.] istud vr̃ falsũ: q2 ibi noiat beniami q̃ nõ fuerat ibi nat': vt p3 ex predictis. Dicẽdũ q̄ l3 nõ fuerit ibi natus: tñ pncipiũ natiuitatis sue inde fuit: q2 mr̃ ei' inde fuit oriũda ⁊ pr̃i ei' in mr̃imonio iũcta. Est etiã pdcã lr̃a vera p synodochen: q2 filij iacob q̃tũ ad maiorẽ ptem fuerũt ibi nati: imo oẽs vno excepto. p Uenit etiã ad isaac. Hic ɔ̃ñt ondit pfectio iacob ex debita reuerentia ad prem: cũ dr: Uenit ad isaac. vt ei iã seni debitã reuerentiã ⁊ obsequiũ exhiberet. non fit hic mentio de rebecca mr̃e sua q̃ eũ tenerrime diligebat: vt predictũ ẽ.xxvij.ca. Ex q̊ dat intelligi q̄ ipsa iã erat defũcta. q In mãbre. nomẽ ẽ regionis i q̃ erat ciuitas arbee: q̃ alio noie vocata ẽ ebron vt supra expositũ ẽ.xxiij.ca. r Cõsũptusq3 ⁊c.].s. morte nãli. s Et apposit' ẽ ⁊c.].i. ad lymbũ sanctoꝝ patꝝ
t Et sepelierũt eũ esau ⁊ iacob. l3 ibi fuerũt alij multi ppter honorẽ sepulture: tñ isti duo exprimũt tãq̄ pncipales

In ca.xxxv. vbi dr in postilla: Sed querit quõ ista Delbora erat cũ iacob ⁊c. Additio prima.

SIc querũt hebrei: ⁊ vt vr̃ rõnabiliter cur tãta fit hic mẽtio de morte delbore nutricis rebecce: ⁊ d mõ seplr̃e ei': itm̃ q̄ vocatũ ẽ nomẽ loci sepultr̃e illi' q̃rc' flet': ex q̊ p3 q̄ fact' fuit flet' magn' ⁊ nõbil' p ea: cũ tñ iã eẽt valde senex ⁊ ãtiqor rbecce ⁊ tñ d mõte rebecce q̃ valde dignior eãt nutrice sua nulla fit mẽtõ h nec alibi. Ad qd dicũt q̄ rbecca mõtua fuit añq̄ vẽiret iacob ad prẽz d mesopotamia: qd p3 ex hoc qd dr.j.eo.ca. Uenit iacob ad isaac prẽz suũ in mãbre ⁊c. nõ faciens mẽtionẽ de mr̃e: qd absq3 dubio fecisset si protũc vixisset: presertĩ cũ rebecca multũ diligebat iacob: ⁊ ipsa pcurauerat sibi bñdictionẽ: ⁊ etiã hec

monumenti rachel vsq3 in pñtẽ diẽ. Egressus inde fixit tabernaculũ trãs turrẽ gregis. Cumq3 habitaret in illa regiõe: abijt rubẽ et dormiuit cũ bala ɔcubina pr̃is sui.] Qd illũ minime latuit. Erãt aũt filij iacob duodeci. Filij lye pmogenit' rubẽ. ⁊ symeõ. ⁊ leui. iudas ⁊ ysachar ⁊ çabulon. Filij rachel: ioseph ⁊ beniamin Filij bale ãcille rachel. dã ⁊ neptalim. Filij çelphe ãcille lye: gad ⁊ aser. Hi sũt filij iacob: q nati sũt ei i mesopotamia syrie. Uenit etiam ad isaac prẽm suũ in mãbre ciuitatẽ arbee: hec ẽ ebrõ: i q̃ pegriat' ẽ abraã ⁊ isaac. Et cõpleti sũt dies isaac cẽtũoctogita annoꝝ ɔsũpt'q3 etate mortu' ẽ] ⁊ apposit' est populo suo] senex ⁊ plen' dieꝝ: ⁊ sepelierũt eũ esau ⁊ iacob filij sui

pncipalis fuit in missione ipsi' in mesopotamiã ⁊ in cõtrahendo mr̃imoniũ cũ filiab' labã: vt p3 supra.xxvij nõ ergo verisile ẽ q̄ nõ fieret mẽtio de accessu iacob ad tantã ⁊ ad talẽ matrẽ: sed q2 ipsa nõ viuebat: id nõ fit de hac mẽtio. Cõsequẽter etiã dicũt q̄ sepultura rebecce fuit facta latẽt de nocte: eo q̄ isaac nõ poterat ire ad sepulturã suã cũ iam añ diu senuerat: ⁊ caligauerãt oculi eius vt supra Geñ.xxvij.ca. nec etiã iacob poterat interesse sepulture: q2 adhuc erat in mesopotamia. Esau aũt nõ honorasset eũ debito mõ ppter bñdictiões quã pdiderat ipius causa. Uñ ex hoc dicũt q̄ isaac senex ordinauit: vt sepeliretur de nocte latenter: ne palã deficeret sibi honor debitus. Et eadẽ rõne scriptura nõ facit mẽtionem explicitam de sepultura rebecce: eo q̄ fuerat sic latẽter facta: sed adhuc iplicite sacra scriptura fecit mẽtionem cũ de sepultura delbore nutricis ei' tantã fecit mẽtõez vt dictũ ẽ. vñ vocatũ ẽ nomẽ loci illi' q̃rc' flet': q2 ibidẽ iacob pncipaliter fleuit matrẽ suã: pro c' honore nutricẽ ei' honorifice sepeliuit: in quo satis õndebat q̄ cum valde maiori honore sepeliuisset matrẽ si in ei' morte iterfuisset. Eadem rõne dicũt q̄ nõ fit mẽtio de morte lye nec qñ: nec quõ fuisset sepulta.s. ppter honorem rebecce mr̃is iacob: ne videret q̄ maior honor ipendebat lye vxori iacob q̄ rebecce matri ei'.

In eo.capi.xxxv. vbi dr in postilla: Abijt ruben ⁊ dormiuit ⁊c. Additio.ij.

HNormitas facti ipsi' rubẽ potius vr̃ dedisse ipsi iacob materiam iusticie q̄ patientie: ppt hoc eni puauit ipsũ rubẽ primogenitura: vt.j.xlix.ca.

In eodem ca.xxxv. vbi dr in postilla: Erant autem filij iacob ⁊c. Additio.iij.

NOn videtur aliqua ratio sufficiens quare vtcũq3 rubẽ peccauerat noiarentur filij iacob ⁊ ipse rubẽ. vñ quidã dicũt q̄ peccatũ rubẽ dedit occasionẽ ipsi iacob q̄ decetero cessaret ab illo actu generationis eo q̄ viderat primogenitũ suũ incidisse in tantã enormitatẽ peccati: ⁊ ideo cũ dixisset q̄ illũ.s. iacob minime latuit.s. peccatũ predictũ: stati subdit: Erant filij iacob.xij. q̃si diceret ppter istã causã clausus ẽ numer' filioꝝ iacob in.xij. tm̃: q2 ampli' cessauerat a generatõne cã predicta. Replica correctorij cõtra Bur.

IN ca.xxxv. vbi postillator dicit Peccatũ rubẽ dedisse iacob mã3 patiẽtie: cõtradic Bur. asserẽs q̄ dedit ei mã3 iusticie quã exercuit puãdo eũ priogenitura: qd tñ nusq̄ legit: sed poti' ɔ̃riũ Infra ei.xlix.c. iacob bñdicẽs rubẽ dixit: Rubẽ pmogenit' me' ⁊c. s3 q̄ dixit eũ aquã effusã p qd dsignat rgnũ rõe pmogẽiture sibi debitũ trãslatũ i iudã: ⁊ sacdotiũ i leui. h' dixit vt ppha puidẽs ñ vt pr̃ puãs. nõ igit docuit ɔ̃ rubẽ iusticiã: vt vult Bur. s3 poti' cũ eo patientiam vt vult postillator.

Item in eo.capi. cũ postillator dixisset: q̄ filij iacob

enumerant in textu occasione ipsius rubẽ: qd Burgeñ. egreferẽs dicit dictũ absq3 rõne: cũ tamẽ inspiciẽdo suã rõnẽ incidit in idẽ. dicit eni ppter peccatũ enumeratos filios iacob: q̃si diceret ppter illud peccatũ clausus est numer' filioꝝ iacob in duodeci tm̃. Ex quo seqtur q̄ rubẽ fuit occasio illius dinumeratiõis: qd Bur. improbat: sed ratio quã Bur. adduc multipliciter peccat in eo q̄ dicit iacob ppter peccatũ ruben decetero nolle generare primo qui generatio patriarcharũ erat ad dei cultum ⁊ ad populũ dei multiplicãdũ: nõ igitur debuit iacob hunc cultũ ppter peccatũ ruben impedire. Secũdo q2 iacob sicut supra noe accepit mandatũ de generando: dictũ ẽ eni ei supra eo.ca. Cresce ⁊ multiplica re gentes ⁊ popli nationũ erunt ex te. nõ igit debuit iacob eẽ trãsgressor diuini pcepti ppter peccatum ruben. Tertio q2 in additione pcedẽte dixit Bur. q̄ iacob exercuit iusticiã cõtra peccatũ ruben: qd si verũ est nõ debuit ab actu generationis abstinere: dictũ igit Bur. figmẽtũ vr̃ sine rõne ne dicã ɔ̃.

Ca.XXXVI.

UE sunt generationes esau. Postq̄ descripta ẽ pfectio ipsi' iacob: hic ɔ̃ñter describitur eius ab esau sepatio: vbi generatio esau q̃tum ad filios pponitur: secũdo a iacob decernit ibi Tulit aũt esau. tertio generatio esau q̃tũ ad nepotem: ⁊ subiũgit ibi He aũt sunt generatiões esau. Ad intelligentiã eoꝝ que dicenda sũt in hoc ca. ⁊ in alijs silib' cõsiderandũ q̄ in veteri testamẽto ac nouo frequẽter repperit q̄ eadem psona p lurib' noib' noiatur: sicut hic idẽ hõ vocatur Esau: Edom: ⁊ Seyr. ⁊ i nouo testõ idem hõ vocatur Simõ petrus ⁊ cephas. Item sicut in latino idẽ nomẽ ppũ variatur in principio vel in fine vel medio sicut cholin': choletus: nicola': que vnũ nomẽ iportãt ita ẽ in hebreo: vt chonias: iechonias: iechoniã. Cõtingit aũt frequenter q̄ eadẽ psona numero vno noie expmitur in vno loco sacre scripture: ⁊ alio noie in alio loco: ⁊ siliter eadẽ psona noiatur i plurib' locis sub vno noie variato tamẽ mõ predicto hic ⁊ ibi. Et ex his cõtingit q̄ aliq suspicantur q̄ sint diuerse psone cũ tamẽ sit vna predictis modis varie noiata. his dictis applicemus ad textũ: b Esau accepit vxores ⁊c. Ada. ista noiata ẽ Judith: supra.xxvj.ca. c Oolibama. hec noiata ẽ basemath vt dr ibidẽ. d Filiã ane: filie sebeõ

HEc aũt sũt gene XXXVI. ratões esau: ipse ẽ edõ Esaũ accepit vxores de filiab' chanaan: ada filiam elomethei: ⁊ oolibama filiãm ane filij sebeõ euei. Basemath quoq3 filiã ismael sororẽ nabaioth. Peperit ãt ada eliphaç. basemath genuit rabuel. Oolibama genuit iebus: ẽt ibelon ⁊ chore. Hi filij esau: q nati sunt ei i terra chanaã. Tulit aũt esau vxores suas ⁊ filios ⁊ filias ⁊ omnem animan domus sue ⁊ substantiam ⁊ pecora ⁊ cũcta que habere poterat i terra chanaan: ⁊ abijt in alteram regionẽ: rcessitq3 a frẽ suo iacob. Diuites ei erãt valde ⁊ simul hitare nõ poterãt nec sustinebat eos terra pegrinatõis eoꝝ p multitudine gregũ. Hitauitq3 esau i monte seyr: ipse ẽ edõ. Hẽ aũt sunt generatõnes esau patris edom] in mõte seyr ⁊ hec noia filioꝝ eius: Eliphaç fili' ada vxoris esau: Rabuel quoq3 filius basemath vxoris eius. Fuerũt q3 eliphaç filij: thẽman: õmar: sephũa: ẽt gathã: ⁊ ceneç: ⁊ chore. Erat aũt thãna concubina eliphaç] filij esau: que pepit ei amalech Hi sũnt filij ada vxoris esau. Filij aũt rabuel: naath ⁊ çara: semma ⁊ meça. Hi filij basemath vxoris esau. Isti quoq3 erant filij oolibama filie ane filij sebeon vxoris esau: quos genuit ei ieb' ⁊ ibelõ ⁊ chõe. Hi dũces filioꝝ esau: filij eliphaç pmogẽiti esau: dux themã dux omar: dux sephua: dux ceneç: dux chore: dux gathan: dux amalech. Hi

.j.eo.ca.dr q̄ ana fuit filius sebeõ: quõ ergo dr oolibama filia duoꝝ.s. pr̃is ⁊ filij: Rñdent hebrei q̄ sebeon q̃ erat pagan' parũ reputabat legẽ mr̃imonij: ⁊ ideo libidine duct' cõcubuit cũ nuru sua.s. vxore filij sui ana ⁊ inde generata ẽ oolibama: ⁊ sic filia fuit sebeõ carnal: ⁊ filia ana putatiã sed q2 nõ ẽ verisile q̄ esau saltẽ pro reuerẽtia pr̃is sui isaac qui adhuc viuebat accepisset vxorẽ ita viliť natã: ideo aliter põt dici q̄ fuit filia aue nãlis: ⁊ filia pr̃is sui sebeon adoptiua: sic Manasses ⁊ Ephraim fuerũt filij nãles ioseph ⁊ filij adoptiui iacob pr̃is ioseph: vt hr̃.j.xlviij.ca. põt etiã dici q̄ pueri alic' noiantur etiã aliqñ filij aui ipsoꝝ: sicut labã filios filiarũ suarũ vocauit suos filios: vt hr̃ supra.xxxj.ca. e Basemath q3 filiã ismael. ista supra.xxviij.ca. noiata ẽ melech. f Pepit autẽ ada eliphaç. dic Hiero. q̄ iste eliphaç themanites: de q̊ fit mẽtio in li. Job.
g Oolibama gẽuit iebus. iste vocat iaus p' Paral.j.ca.
h Et ibelõ. iste vocat ialã ibidẽ.
i Tulit ãt esau. Hic ɔ̃ñter describit sepatio pdictoꝝ a iacob. Cõsiderandũ tñ q̄ ista sepatio fuit fcã añ mortẽ isaac: q2 ipso viuẽte esau cũ familia sua mãsit in mõte seyr: vt supra dictũ ẽ.xxxij.c. s3 appropiquãte morte isaac venit ad sepulturã ipsi' ⁊ ad tẽp' mãsit ibi: ⁊ postea redijt ad locũ pdictũ sepat' totaliter a iacob. ⁊ p3 lr̃a.
k He aũt sũt. Hic reuertit scriptura ad describẽdũ generationẽ esau q̃tũ ad nepotes ⁊ remotos. Ut tñ cõuenieti' describat repetũt aliq de filijs Esau: vt ad nepotes pcedat Prio q̊ pmittũt simplices psone: secũdo i dignitate cõstitute: ibi Hi duces. dicit igit: k He sũt generatões esau pr̃is edõ. Hic accipit edõ p noie rgiõis idumee q̃ dicta ẽ edõ ab esau: q̃ altero noie ei] vocat' ẽ edõ: vt pdictũ ẽ. ⁊ id dr pr̃ illi' ire: iq̃tũ tale nomẽ accepit ab eo. l Fuerũtq3 ⁊c.] pmogeniti esau. m Themã. ex c' noie pr̃ noiauit irã illã. n Omar. ille vocat omath.j.pal.j.c. o Sephua. iste vocat sephi ibidẽ. p Gathã. ⁊ iste gether. q Erat ⁊c.] Hic accipit cõcubia p vxore secũdaria: ⁊ admissa de volũtate vxoris pncipal' sic supra dictũ ẽ.xxv.c. d ɔcubia abrae q̃ pepit ei amalech: a q̊ denoiati sũt amalechite. r Hi sũt filij ada.s. pdci. s3 ɔ̃ h' dr q2 ir eos noiat amalech quẽ pepit thãna: vt dictũ ẽ. Dicẽdũ q̄ fuit fili' thãna nãl ⁊ fili' ada adoptiu': q2 thãna fuit ɔcubia admissa ad mr̃iõiũ ipsi' eliphaç sic filij bale noiãt filij rachel: supra.c.30. s Hi duces q2 aliq d pnoiat] ascẽdert ad ducatũ p' q̄ noiauit eos vt psoas sig'ares: h ɔ̃ñt noiat eos vlti' vt duces. Circa qd nõnõ q̄ d filijs esau exiuert p' duces: p' ea reges: q2 fecert sibi regẽ

Universidad de Deusto Biblioteca

Tertio iterū regnū reductū fuit ad ducatū: sicut filij israel primo habuerūt iudices: postea reges a Saule vsq; ad captiuitatē Babylonis: & tertio duces post captiuitatē babylonis. Primo ergo enumerant duces q̄ precesserūt regnū filijs esau: secūdo reges: ibi Reges aūt. tertio duces qui fuerūt post regnum: ibi hec ḡ noia ducum.

Dria adhuc in duas .s. in ptē principalē & occidentalē: secūda ibi Isti sūt filij seyr. ergo primo loq̄t de ducib⁹ q̄ descēderūt ab Eliphaz primogēito esau ibi Dux themā &c. secūdo de ducib⁹ q̄ descenderūt a rabuel secūdo filio esau. d. hi q̄q filij rabuel &c. sb dif: t Isti sūt filij seyr. hec ē ps iciden talis: q̄ supra dixerat q̄ thamna fuit cōcubina eliphaz primogeniti esau: q̄ fuit soror cuiusdā ducis illi⁹ terre noīe lotban: vt p3 i lra: ideo occasione h⁹ enumerauit duces illius terre q̄ nō fuerūt de genere esau. d.

t Isti sunt filij seyr horrei. Iste seyr non fuit esau: sed ali⁹ q̄ fuit añ eū: qđ p3 ex hoc qđ addit: v horrei. illi eni q̄ habitauerūt illā terrā ante esau & filios ei⁹ vocati sunt horrei: q̄ filij esau expulerūt eos de terra & oñati sūt ibi: vt hī Deu. ij. ca. & p3 lra ex dictis vsq; ibi:

x Filij lotban &c.] Iste hemā. j. Paral. vocat Aholimā.

y Filij sobal aluhā &c. hic primo Paral. vocat Alian. z Et hi filij sebeō &c.] hebrei dicūt: Mulas i solitudine. dictio ei hebraica q̄ ibi ponit lingua punica: q̄ affinis ē hebree significat calore aēris: & hanc significationē secuta ē translatio nra: & fm hoc exponit de aq̄s calidis orientib⁹ p modū fontis & exeūtib⁹ de terra. vbi sūt vene sulphuree ex qb⁹ aq̄ ẽbit calorem: cuius modi fontes i plurib⁹ terris iueniūt. hebrei aūt dicūt q̄ fcē ascēdere asinos sup eās: & sic adinuenit modū generatōnis mularū: q̄ generant ex asino & equa: & hoc vī cōcordare lre sequēti: cū dī: & Cū pascēt asinos sebeon p3is sui. Aliq̄ libri hñt asinas. sed falsa ē lra. a Abdaz. Iste vocatur Hamaran. j. Paral. b Et achan. iste vocat iacā ibidē.

c Reges aūt. hic reuertit scriptura ad enumerādū reges de stirpe esau in terra edom anteq̄ filij israel haberēt regē

d Balach fili⁹ beor. iste nō ē balach q̄ cōduxit balaā ad maledicendū filios israel: vt hī Nu. xxij. qđ p3 ex hoc q̄ iste dī filius Beor: ille aūt fil⁹ sephor. Itē q̄ iste dī rex edom: ille aūt fuit rex moab. e Et regnauit p3o eo iobab: Aug. sup hūc locū & Ambro. sup epl̄az ad Ro. dicūt q̄ iste iobab fuit ipse iob: fz hebrei dicūt cōtrariū dicētes q̄ descendit de nachor fratre abrae: vt supra dictū ē. xxj. capi.

f Filij badadi. primo Paral. vocat badad: & nomē vrbis ei⁹ phau & primo Paraly. dī phou: & appellatur vxor ei⁹ meheçabel. Ista meheçabel dī hic filia ouday. hoium q̄ fuit filia vn⁹ naturalis: & filia adoptiua alteri⁹: vt supra exposit̄ē de oolibama g hec ergo noia ducū. Dicūt hic alij q̄ reges p̄dēi nō numerāt nisi illi q̄ regnauerūt vsq; ad tempus moysi & tacentur illi q̄ regnauerūt vltra de stirpe Esau. Itē dicūt q̄ duces q̄ numerāt post illos reges fm veritatem hi stozie p̄cesserūt fz post reges enumerant ꝓpter regiā dignitatem. Sed falsitas vtriusq; dicti apparet per illud qđ hī primo Paral. j. cap. vbi sic dī: Adad aūt mortuo duces p regibus in edom esse ceperūt.

h Dux thamna &c. Ex quo patet q̄ iste Adad qui vltimo nominatur in regibus fuit vltim⁹ rex: quia ei successerūt duces qui post eum enumerātur. Ex quo patet q̄ isti duces nō precesserūt reges. h Dux thamna. dicūt aliqui q̄ ista fuit concubina eliphaz. Et oolibama. que post nomiatur fuit vxor esau: sed nominantur inter duces ꝓpter animositatē ipsarū: sicut Delbora noiatur iter iudices israel: vt habetur libro iudicū. Sed istud procedit ex suppositione falsitatis predicte: scilicet q̄ duces hic numerati precesserūt reges prenominatos: quia certū est q̄ Thamna & oolibama mulieres precesserūt predictos reges: & ideo dicendū q̄ Thamna & Oolibama nō sūt hic nomina mulierū sed virozū: quia in hebreo bñ inueniūt aliqua nomina ꝓpria que sūt equiuoca ad virū & mulierem: tamē fm veritatem hebraicā Thamna ꝓut hic describit p3o viro aliter pūctat in hebreo q̄ vbi supra ponit p3o muliere: sed ista dria nō est bñ peceptibilis in latino. k Dux aluba. primo Paral. notatur Alya.

l Dux mabdibel. hebrei dicūt q̄ ab isto descendit regnū romanoz. m Habitauit aūt iacob. illud subditur ad oñēdū sepationē ipsi⁹ iacob ab Esau ꝓpter qđ introductū ē illud capitulū.

In ca. xxxvj. vbi dī in postilla Dux mabdibel.

Additio.

Dicere q̄ regnum romanorū descēdit a duce mabdibele qui ab esau descendit ē manifeste falsū & a iudeis fictum falsitas eni h⁹ p3 ex hoc: nā romani qui certhim dicūtur in hebreo: fm translationē chaldaicā descendūt a Jauan: qui quidem iauan descendit a iaphet filio noe: vt hī Genē. x. capi. Mabdibel vo descendit ab esau: vt in hoc ca. qui quidem esau descēdit ab abraam: & p ꝓns a sem filio noe. & sic patet maxima distantia inter generationē mabdibel & generationē romanoz. Quāt hoc falsum sit & a iudeis fictū patet ex hoc: nā ipsi cōiter fingūt q̄ regnū romanoz quod ē quarta bestia i reuelatione Danielis cōtenta ē vnū & idem cū regno ecclesie qđ ē falsū vt hī in additione sup Danielē. vij. in rnsione ad ārtū argumētū. Silr fingūt q̄ regnū ecclesie & christiano rū descēdat ab esau. vñ in thalmudica doctrina nephā da ecclesiā Christi & romanū iperiū quod vnū & idem dicūt cōiter idumeā vocāt: & istū modū noiandi tenēt hebrei vbicūq; sunt: & sic mala q̄ de idumea dicūtur & prenosticātur in libro Abdie ꝓphete & in alijs itelligūt esse dicta de ecclesia: qđ ē falsū & nulli⁹ fundamēti: vt i predicta ꝓphetia abdie dño cōcedente declarabitur.

Replica.

In capitulo. xxxvj. vbi postillato: solum narrat opinionē hebreoz de ozigine & oztu romanoz: Bur. audacter iudeos inuadit faciens videri suo demōstrationē de re multū dubia: puta de ozigine romanoz que q̄dubia sit Jsido. xv. etymo. ostendit dicēs de auctozib⁹ vbiū plerūq; dissensio repitur: adeo vt nec vbis quidē romane ozigo possit diligēter agnosci: nam salustius a troianis: Virgil⁹ ab Eudro: Alij cōditam a romulo ꝓtendūt: & quo ad tempus: alij scribunt quarto millenario quadringentesimo. lxxxix. alij quarto millenario q̄dringentesimo q̄dragesimoseptio si ergo tante ciuitatis certa rō non apparet: nō mirum si i aliarum opinione dubitetur: vñ nec histozicos nec cōmētatozes varia dicētes imperite cōdēnare debem⁹ quia antiquitas ipsa creauit errozem: hec Jsido. sed qz Bur. in hebreoz errozib⁹ edoctus p hanc additionē ꝓ fide certare vī cōtra eoz pfidiam transeat: cū nō sit sūgul⁹ ꝛ postillatorē. Capi. XXXVII.

Joseph &c.] Hic ꝓñ describit ipsi⁹ iacob statq̄tū ad ōscēsū i egyptū. Ad hoc ei vēdit⁹ ē ioseph in egyptū: vt frīb⁹ & pīi loc⁹ ꝓparet: fm q̄ scribit in ps. ciij. Misit ante eos virū in seruū venūdat⁹ ē ioseph. & ideo primo agit de descensu i egyptū ad ipsū ioseph secūdo q̄tū ad frēs eius. xlij. ca. tertio q̄tū ad patrē & familiā. xlvj. ca. Adhuc primo agit de ipsi⁹ ioseph venditiōe: secūdo de ei⁹ promotiōe ca. xxxix. Primo adhuc i ptē principalē: & incidentalē xxxviij. ca. Circa primū describit venditio ipsius ioseph: vbi primo describit venditionis occasio: secūdo venditi conditio: ibi Cūq; frēs illi⁹. tertio venditionis forma & ordo: ibi Qui cū vidissent. q̄rto facti relatio: ibi Tulerūt aūt. Circa primū sciēdū q̄ occasio venditōis ioseph fuit triplex: prima fuit fratrū suoz accusatio: secūda patris dilectio: ibi Jsrael aūt. tertia futuroꝝ prenisio: ibi Accidit q̄q. Circa primū premittit tēpus cū dī: a Joseph cū esset sedeci annoz. In hebreo hī: Decē & septē annoz. nec ē cōtrarietas. Joseph enī tūc erat in. xvij. anno nōdū trī cōpleto: translatio aūt nra numerat trīa annos cōpletos: hebraica ligua cū hoc numerat annū incōpletū. b Et erat cū filijs &c.] Filij eni lye despiciebāt eos & reputabāt eos q̄si seruos: & ideo ioseph q̄ erat de principali vxore faciebat eis societatē ad eoz ꝓsolationē. c Accusauitq; frēs suos apud patrē. Videbat eni q̄ ei⁹ correctio frna nō valebat apud eos: maxie cū eēt eis iunior: ideo denūciauit pīi q̄ edoct⁹ de excessu efficaciusq; eos corrigere poterat & debebat: & ideo nō peccauit frēs accusando: & cōtrariū dicūt iudei & male: fz magis fecit actū virtutis iusticie. d Crimine pessimo. Dicūt aliq̄ q̄ accusauit solū rubē de hoc q̄ dormierat cū Bala: vt supra dictū ē. xxxv. ca. scriptura trī loq̄t ac si accusasset oēs: ideo mō loquēdi q̄ factū vni⁹ de cōitate aliq̄ iponit aliis de eadem cōitate: & tali modo loquēdi vtit scriptura Matth. xxvj. vbi de vnguēto effuso sup caput Christi dī: Indignati sūt discipuli dicētes: vt q̄d pditio hec: & tamē vn⁹ sol⁹ de hoc murmurauit. s. Iudas scarioth is: vt hī Jo. xij. sed istud nō ē verisile: quia. j. eo. ca. dī: q̄ cū alij fratres vellēt ioseph occidere solus ruben intendebat eū liberare de manib⁹ eoz: & reddere patri suo. Alij dicūt q̄ accusauit eos de coitu cū bestijs: sed hoc ē turpe dicere de patriarchis: maxime cum hebraica lra nō habeat Crimine pessimo. sed sic hz: Et retulit patri rixam eoz pessimā. & istud cōcordat cum eo qđ dictū ē supra: q̄ filij lye despiciebāt ancillarum filios: & ex hoc erat odiū & cōtentio inter eos: & istud i translatōe nra vocatur crimē pessimū: quia sicut fraterna charitas quid optimū dī: ita econtrario odiū fraternū crimē pessimū nominatur. e Jsrael aūt. Hic ponitur secūda occasio venditionis ioseph. s. quia plus ceteris fratrib⁹ a patre amabatur: cuius cā subditur cū dī: f Eo q̄ in senectute &c.] Virtus eni generatiua in senectute debilioz ē: & ideo tūc solet generari pueri magis defectuosi & iperfecti: & ioseph econtrario erat fratrib⁹ suis gratiosioz moribus & corpe: & ideo hoc videbatur ex spēali dono dei procedere: ꝓpter qđ erat pīi magis amabil⁹. g Fecitq; ei &c.] In hebreo hī tunicā sericā. Ille ci pān⁹ seric⁹ de q̄ erat tunica erat plib⁹ coloribus decorat⁹: & ideo dī illa tunica polimita: a polis qđ ē plus. & mitos qđ ē gutta. h Accidit q̄q. Hic ponit tertia

Universidad de Deusto Biblioteca

occasio venditōis ioseph. s. visio ostensa in sōnis p quā p̄figurabatur q̄ ioseph deberet i posterū dn̄ari fratrib⁹ suis ⁊ secūdā visionē vidit ad hoc ptinētē vt eēt certū indiciū future veritatis: ⁊ patet lr̄a vsq̄ ibi: i Nū ego ⁊ mater tua ⁊c. Ex hoc aūt dicūt aliq̄ q̄ venditio ioseph fuit facta mr̄e sua adhuc viuēte: c⁹ mors descripta ē supra. xxxv. ca. q: sicut frequēter dictū ē p⁹ facta aliqn̄ posterius scribūt ⁊ ecōuerso Ad probationē aūt dicti sui dicūt ⁊ verū ē q̄ ioseph vendit⁹ fuit. xiij. anis an̄ mortē isaac: q: isaac in vniuerso vixit. clxxx. annis vt supra dictū ē xxxv. ca. ❡ Item isaac lx. erat annoꝝ qn̄ natus fuit iacob: vt supra dictū ē. xxv. ca. q̄b⁹ subtractis de ānis isaac remanent. cxx. anni de vita isaac p⁹ natiuitatē iacob. Itē iacob erat. cxxx. ānorū qn̄ descendit i egyptum: vt hr̄. i. xlvij. ca. Ex q̄ pz q̄ iacob descēdit in egyptū p⁹ mortē isaac. x. annis tm̄: sz vēditio ioseph precessit descensū iacob in egyptū. xxiij. annis qd̄ patet sic: q: ioseph. xvj. erat ānorū qn̄ fuit venditus: vt hr̄ in pn̄. h⁹ capi. ⁊ xxx. erat ānoꝝ qn̄ fuit factus ppositus terre egypti: vt hr̄. i. xli. ca. a qb⁹ si subtrahāt anni. xvj. q̄ pcesserūt eius venditionē remanēt. xiiij. vsq̄ ad tēpus q̄ fact⁹ est ppositus: ⁊ inde vsq̄ ad descensū iacob in egyptū fuerūt. ix. anni: septem fertilitatis: ⁊ duo famis: vt hr̄. xlv. ca. ⁊ sic pz q̄ venditio ioseph precessit descensū iacob in egyptū. xxiij. annis: sed mors isaac precessit dictū descēsū. x. ānis tm̄. Ex q̄ cōcluditur q̄ ioseph fuit vēdit⁹ ante mortē isaac. xiij. annis. ex hoc volūt isti ꝯcludere q̄ vendit⁹ sit viuente adhuc mr̄e sua qn̄ iacob vēiebat de mesopotamia: ⁊ anq̄ venissz ad patrē suū isaac: sed istud vr̄ cōtradicere textui: q: i. ca. isto dr̄ q̄ ioseph missus fuit de hebron a pr̄e ad visitandū frēs suos. Ex quo pz q̄ ibidem manebat iacob qn̄ ioseph fuit vendit⁹: ⁊ certū ē q̄ ibidē manebat isaac qn̄ iacob venit ad eū rediens de mesopotamia: vt hr̄ supra. xxxv. cap. Ex quo patet q̄ ioseph fuit venditus postq̄ iacob venerat ad isaac patrē suū: ⁊ aliquo tpe manserat iuxta eū: sed mater ioseph mortua fuit anteq̄ iacob veniret ad patrē: vt hr̄ supra. xxxv. ca. Ex quo patet q̄ ioseph venditus ē p⁹ mortem matris sue. Item hic dr̄ q̄ ioseph vidit in somnis solē ⁊ lunā ⁊ stellas vndeci adorantes eū: ⁊ p vndeci stellas itelligebātur vndeci frēs eius. Ex quo patet q̄ bēniamin qui erat vndecim⁹ frater suus iam erat natus: ⁊ certū ē q̄ mat ioseph mortua erat in partu bēniamin: vt hr̄ supra. xxxv. ca. ⁊ sic patet q̄ venditio ioseph fuit post mortē mr̄is sue: nec valet pro dicto contrario q̄ venditus sit ante mortem

fratrib⁹ suis q̄ cā maioris odij seminariū fuit. Dixit q̄z ioseph fratrib⁹ suis: Audite somniū meū qd̄ vidi: Putabā nos ligare manipulos in agro: ⁊ q̄si cōsurgere māipulū meū ⁊ stare vr̄osq̄ manipulos circūstātes adorare manipulū meum. Rn̄derūt frēs ei⁹: Nūqd rex nr̄ eris: aut subijciemur ditioni tue: Hec ergo cā somnioꝝ atq̄ sermonū inuidie ⁊ odij fomitē ministrauit. Aliud quoq̄ vidit somnium: qd̄ narrās fratribus ait: Vidi p sōniū: q̄si solē ⁊ lunā ⁊ stellas vndeci adorare me. Qd̄ cū patri suo ⁊ fratrib⁹ retulisset: icrepauit eū pater suus: ⁊ dixit Quid sibi vult hoc sōniuz qd̄ vidisti: Num ego ⁊ mr̄ tua ⁊ frēs tui adorabimus te sup terram: Inuidebāt ei igit frēs sui: k pater vo rez

isaac. xiij. annis. quia per hoc nō cōcluditur q̄ rachel adhuc viueret: quia ex scriptura nō hr̄ quot annis iacob steterit cū patre postq̄ venit ad eū: nec ex alio loco scripture pōt cōcludi dictū eoꝝ. Aliter exponitur qd̄ predictū ē: Nūqd ego ⁊ mater tua ⁊c. Jacob eni vidēs inuidiam ⁊ odiū filioꝝ suoꝝ ꝯtra ioseph ppter sōnia predicta volēs eos pacificare dixit: Nūqd ego ⁊ mater tua ⁊c. Ac si diceret: mr̄ tua iam mortua ē: ⁊ p ꝯn̄s nō posset te adorare: ⁊ ideo vr̄ somniuz friuolū q̄tum ad istam partem: ⁊ eadem ratōne de adoratōne fratꝝ tuorum.

k ❡ Pater vo tacitus rē cōsiderabat. Licet eni loquendo coram filijs videret adnihilare somniū: tn̄ itra se cogitabat q̄ vere esset presagium dn̄ationis ipsius ioseph future: quia p solē bene pater figuratur cū sit principiū caloris ⁊ vite propter quod secundo de anima sol dicitur pater viroꝝ deorūq̄ ⁊ per lunam que habz dominium super humida itelligitur mater que est principium passiuū in generatione: ⁊ eadem ratiōe per stellas intelligūtur filij: quia recipiūt lumē a sole: Sed queritur quō verū sit q̄ mater eū adorauerit: cū fm expōnē istam iam mortua esset: Ad qd̄ dicendū q̄ ipsa in se nō adorauit sed in prole sua. s. in ipso bēniamin: nec fm illā expōnē quā iprobaui pōt dici q̄ ipsa adorauerat in persona ppria: quia certum est q̄ non descendit in egyptum cum iacob: sed mortua fuit diu ante. Hebrei autem dicūt q̄ mater ioseph vocatur hic ipsa Bala: que nutriuit eū in sinu suo: que etiam mortua rachele vocata est mater ipsius ioseph. l Cūq̄ fratres illius. Hic ꝯsequēter describitur vēditi cōditio ⁊ primo quātum ad eius promptam, obedientiam ad obsequendum patri cum dicitur: Presto sum. secūdo quātum ad magnam diligentiam fratres suos querendo: cum dicitur: Fratres meos quero: indica mihi vbi pascant greges. Cetera patent. m ❡ Qui cum vidissent eum procul anteq̄ accederet ad. Hic consequenter describitur venditionis ordo: vbi premittitur tractatus de ipsius morte: secundo de venditione ibi: Et sedentes. Circa primum sciendum q̄ ex odio quod fratres ioseph contra eum conceperant: statim cum viderunt eum alonge veniētem deliberauerūt eum interficere ne decetero posset habere dominiū super eos.

tacit⁹ cōsiderabat. Cūq̄ frēs illi⁹ in pascendis gregibus patris morarēt i sichē dixit ad eū israel: Frēs tui pascūt oues i sichimis: veni mittā te ad eos. Quo respōdēte: p̄sto sū ait: Uade ⁊ vide si cūcta pspa sint erga frēs tuos ⁊ pecora: ⁊ renūcia mihi qd agat. Missus de valle hebron venit i sichem inuenitq̄ eū vir errantē i agro: ⁊ iterrogauit qd q̄reret. At ille rn̄dit: fratres meos q̄ro: idica mihi vbi pascāt greges: dixitq̄ ei vir: Recesserunt de loco isto. Audiui aūt eos dicentes: eam⁹ i dothaim. Perrexit itaq̄ ioseph post frēs suos ⁊ iuenit eos i dothai Qui cū vidissent eū pcul āteq̄ accederet ad eos cogitauerunt illū occidere: ⁊ mutuo loq̄bātur: Ecce sōniator vēit: vēite occidam⁹

n ❡ Rubē vo ⁊c.] ondendo frib⁹ horrorē fricidij ⁊ offensā dei: ⁊ anxietatē pr̄is sui: vt dicit Joseph⁹: sz cū videret q̄ eos flectere nō posset cepit eos iducere vt in foueā deponeret ibidē fame moritur⁹: dicēs hoc eē min⁹ horrendū q̄ si pprijs manib⁹ iterficerēt ipsū: hoc tn̄ dicebat cogitās vt postea occulte eū de fouea extraheret: c⁹ dicto cōsensert: ⁊ pz lr̄a vsq̄ ibi: o Nudauert eū tunica talari. q: ptingebat vsq̄ ad talos: sz qd̄ dicit Hiero. In hebreo tn̄ nō hr̄ talari: sz sic hr̄ Et expoliauerūt euz tunica sua: ⁊ tunica serica: Ex q̄ vr̄ q̄ hēbat tūicā duplicē: vnā siplicē: ⁊ aliā sericā ⁊ vtrāq̄ sibi abstulerūt. hebrei āt p simplicē tunicā intelligūt camisiaz: p ❡ Et sedentes. Hic describit tractatus venditionis. cū eni ppe eos trāsirerat societas mercatoꝝ pgentiū i egyptū iudas q̄ erat pncipalior suasit frib⁹ vt ioseph mercatorib⁹ vēderēt: ⁊ sic absq̄ morte euaderēt dn̄ium ei⁹: ex q̄ eēt tātum ab eis elongat⁹: ⁊ cū hoc d̄ pcio vēditōis reportarēt emolumētū: ⁊ in hoc cōsenserūt alij vn̄ subdit:

q Extrahētes eū ⁊c.] Aliq̄ aūt libri hn̄t. xxx. sz falsa ē lr̄a. Scribit Prouer. xxj. Nō ē sapiētia: nō ē cōsiliū ꝯ dn̄m. qd̄ exponēs beat⁹ Grego. i mora. dicit q̄ hoīes p astutias suas volētes ipedire effectū ordinatōis diuie pter itentionē suā pmouēt eū: ⁊ ponit exēplū de ioseph de q̄ de⁹ pordinauerat q̄ a frib⁹ adoraret: volētes hoc ipedire frēs eius vēdiderūt eū: vt dictū ē: ⁊ p hoc factū ē vt cogerētur famis tpe venire ad ioseph ⁊ ipsū adorare. r ❡ Reuersusq̄ rubē ad puteū al's cisternā. nesciebat eni q̄ ioseph fuisset vēdit⁹: ⁊ iō cū eū nō iuenit credidit q̄ ipso abn̄te frēs ex malicia extraxissent eū de fouea ⁊ iterfecissent. Sed q̄ritur hic q̄ abierat rubē qn̄ venditus ē ioseph: Dicendū q̄ abierat ad q̄rēdū meliora pascua vt frēs suos faceret elōgare a fouea in q̄ erat ioseph vt sic eis abn̄tib⁹ meli⁹ posset extrahere ioseph ⁊ reddere pr̄i suo. s Tulerūt aūt. Hic describitur facti celatio p fictionē mēdacij q̄ eēt a bestia deuorat⁹ ⁊ pz lr̄a vsq̄ ibi: t ❡ Lugens filiū multo tpe. s. xxiij. annis: q̄ vt dictū ē fluxerūt a tpe vēditōis ioseph vsq̄

eū ⁊ mittam⁹ in cisternā veterē: dicem⁹q̄: fera pessima deuorauit eū: ⁊ tunc apparebit qd illi psint sōnia sua Audiēs aūt hec rūbē nitebat liberare eū de manib⁹ eoꝝ: ⁊ dicebat: Nō iterficiam⁹ aiaz ei⁹: nec effundam⁹ sāguinē: sz pijcite eū i cisternā hāc veterē q̄ ē i solitudine: manusq̄ vr̄as seruate inoxias. Hoc aūt dicebat volēs eripe eū de manib⁹ eoꝝ: ⁊ reddē pr̄i suo. Confesti igit vt pueit ad frēs suos: nudauerūt eū tunica talari ⁊ polymita: miserūtq̄ eū i cisternā veterē q̄ nō hēbat aquā. Et sedētēs vt comederēt panē viderūt ismahelitas viatores venire de galaad: ⁊ camelos eoꝝ portantes aromata ⁊ resinā ⁊ stacten in egyptū. Dixit ergo iudas frib⁹ suis: Quid nob pdest si occiderimus frēm nr̄m: ⁊ celauerim⁹ sāguinē ipsi⁹: Meli⁹ ē vt venūdet ismahelitis: ⁊ man⁹ nr̄e nō polluāt. Fr̄ eni ⁊ caro nr̄a ē. Acqeuerūt frēs e

ad descensū iacob i egyptū: q: cū audiuit q̄ ioseph adhuc viueret stati illuc descēdit: vt hr̄. i. xlv. c. v Descēdā ad filiū ⁊c.] Hebrei exponūt in foueā vel sepulchꝝ. Catholici aūt melius dicētes i infernū. i. ad lymbū sanctoꝝ patrū: q̄ ē supior ps inferni. x ❡ Et illo pseuerante i fletu. ⁊ sic iste fletus referr ad iacob In hebreo hr̄ sic: Et fleuit eū pr̄ su⁹. Et fz hebreos refert ad isaac q̄ adhuc viuebat vt predictū ē: ⁊ ideo qn̄ vidit filiū suū iacob i tanta anxietate fleuit cū eo. y Madianite vēdiderūt ioseph. Ex hoc dicunt iudei q̄ ioseph ter fuit venditus: q: pmo frēs sui vēdiderūt eū ismahelitis. xx. argēteis vt predictū ē: secūdo ismahelite vendiderūt eū madianitis q̄ erāt i eadē societate cū eis: ⁊ tertō vēdiderunt madianite phutiphari in egypto: preciū tn̄ secūde vēditiōis ⁊ tertie nō exprimit: tn̄ credēdū ē q̄ fuit maius q̄ prime: q: h⁹modi vēditiones facte sūt p lucro. Sed veri⁹ vr̄ q̄ nō fuit vēdit⁹ nisi bis semel a frib⁹ ismahelitis: vt dictū est: ⁊ secūdo ab ismahelitis puthiphari egyptio vn̄ infra. xxxix. ca. dr̄ q̄ puthiphar emit eū de manu ismahelitarū. Ex q̄ pz q̄ idē homies ismahelite ⁊ madianite vocantur ⁊ hoc cōcordat ei qd̄ supra dictū ē ca. xxv q̄ Cethura que fuit mr̄ madian a quo dicti sūt madianite ⁊ Agar mater Ismael a quo dicti sūt ismahelite: fuit eadē mulier numero. 3 ❡ Eunucho pharaonis. Eunuch⁹ aliqn̄ accipit pro castrato: aliqn̄ vo p ministro vel seruo alic⁹ principis: ⁊ vocatur talis eunuch⁹: eo q̄ debet esse castus ⁊ honestus: ⁊ hoc mō accipitur hic: vn̄. i. xl. ca. picerna regis ⁊ pistor vocātur eunuchi. ⁊ Magistro militū. Hebrei dicūt: Magr̄o carnificū. in hebreo eni scribit bathaabim: ⁊ significat ppe mactantiū vel laniantiū: ⁊ hoc pōt cōpetere militib⁹ q̄ hoīes iterficiūt in bello. ⁊ hūc sensum sequit nr̄a translatio. Cōpetit etiā carnificib⁹ qui mactant aīalia: ⁊ hunc sensū sequūt hebrei: ⁊ quasi i idē redit dictū Josephi qui in hoc loco dicit principi cocoꝝ.

❡ In ca. xxxvij. vbi dr̄ in postilla: Cū hebraica lingua nō habeat crimine pessimo. Additio prima.

IN hebraica lingua in hoc loco nō ē dictio significās crimē pessimū nec rixā: sed solū ē ibi dictio significās detractionē. eadem eni dictio ponitur hic ⁊. i. Nu. xiij. vbi dr̄: Detraxerūt terre q̄ eēt mala: que

monib⁹ illi⁹: ⁊ ptereūtibus madianitis negociatorib⁹ extrahētes eū d̄ cisterna vēdiderūt eū ismahelitis. xx. argēteis: q duxerūt eū i egyptū. Reuersusq̄ ruben ad cisternā nō iuenit puerꝝ ⁊ scissis vestib⁹ pgēs ad fratres suos ait: Puer nō cōparet: ⁊ ego quo ibo: Tulerūt āt tunicā ei⁹: ⁊ i sāguinē hedi quē occiderāt tixerūt: mittētes q ferrēt ad patrē: ⁊ dicerēt: Hāc iuenim⁹ vide vtrū tunica filij tui sit: an nō: Quā cuz cognouissz pr̄ ait: Tunica filij mei est. Fera pessima comedit eū: bestia deuorauit ioseph. Scissisq̄ vestib⁹ idut⁹ ē cilicio: lugēs filiū suuz multo tpe. Cōgregatis aūt cunctis liberis ei⁹ vt lenirēt dolorē pr̄is: noluit cōsolationē accipe sed ait: Descēdā ad filiuz meū lugēs in infernuz Et illo pseuerāte i fletu: madianite vēdiderunt ioseph in egypto: phutifari eunucho pharaonis magistro militum.

quidē detractio in hoc loco nō ē intelligenda sic q̄ ioseph ꝑponeret aliq̄d falsū frib⁹: nec etiā q̄ in hoc malo q̄d de fri bus p̄i denūciabat itenderet denigrare famā eoz: sed solū hoc faciebat ꝓpter bonū fratrū: vt. s. a pie corrigerēt: q̄d nō ē peccatū: nec etiā detractio ꝓpe dī: sed large: ꝑt in secūda secūde. q. lxxiij. vñ ex hac cā principaliter ia cob diligebat ioseph eo q̄ videbat eū ꝯcelatorem boni erga frēs ⁊ ideo seqūtur statim: Et israel diligebat ioseph nē. Ad intelligētiā aūt h⁹ q̄d seqūtur: Q̄m in senectute genuisset eū. Sciendū q̄ in hra hebraica in hoc loco nō dī: In senectute genuisset. sed dicit eo q̄ filius senectutis eēt sibi: q̄d exponēs trālatio chaldaica sic dicit: Israel aūt diligebat ioseph eo q̄ esset fil⁹ sapiēs sibi: vñ translator itē dixit senectutem i hoc significare sensū seniles: iuxta illud Sapi. iiij. ca. Senectus etas venerabilis est nē. q̄d vī rōnabiliter dictū: nā nō videtur esse cā sufficiēs ad hoc q̄ israel dilexisset ioseph plus ceteris eo q̄ genuisset eū i senectute: nā beniamin fuit genitus in maiori senectute: Issachar aūt ⁊ ꝯabulō nō excedebāt in etate ipsum ioseph nisi p annū vel modicū vltra vt pōt hīi ex hra: ⁊ ideo cā h⁹ dilectionis potius vī attribuenda sapientie seu moribus similibus: que iam quodāmō videbant vigere in ipso ioseph: ex hoc q̄ hz eēt iunior ceteris iam tñ itendebat circa correctionē fratrū maiorū. vñ dicit: Eo q̄ filius senectutis eēt. i. sapiens: vt dictū ē. Q̄ aūt subdit: sibi. itelligendū est ex hoc q̄ ista alijs nō publicabat: nisi solū p̄i ad quē correctio ptinebat: ⁊ iō solū p̄i ꝓncipr cōstabat de sapiētia ipsi⁹ ioseph.

In eo. capi. xxxvij. vbi dī in postilla: Nudauerūt eū tunica talari nē. ¶ Additio. ij.

In hebreo hī: Expoliauerūt eū sua tunica serica q̄d idem ē: ac si dicat tunica sua. s. tunica serica. vñ ex hoc nō hī q̄ hēret duplicē tunicā nec q̄ sibi abstraherēt tñ vnā tunicā. s. illā sericā quā iam fecerat ei pater i signū maioris dilectionis: ⁊ ideo de illa solū fit mētio: q̄ erat magis preciosa ⁊ magis nota. vñ ⁊. j. co. capi. dixit p̄i Tunica filij mei ē. Replica correctorij cōtra Bur. In capi. xxxvij. vbi dī: Accusauitq̄ frēs crimine pessimo. q̄d Bur. volens exponere dicit q̄ in hebreo nō hī crimine pessimo: sed loco eī hī dictio significās detractionē: ⁊ exponit de ioseph qui ꝓpe nō detraxit frib⁹: sz vī Bur. pte senecta delyrare cuz illud q̄d dicī poni loco illius vbi nos hēm⁹: Crimine pessimo. se teneat ex pte fratrū accusatorū p ioseph: nō ex pte ioseph accusantis. Si igitur ponitur dictio significās detractionē vt dicit Bur. tūc sensus ē: Accusauit ioseph detractione qua sibi i uicē detraxerūt: ⁊ cū detractio inter frēs procedat ex odio fraterno: q̄d ⁊ pessimū gen⁹ vitij ē. generaliter igitur loquēdo nō debuit Bur. translationē nr̄am notare: nec postillatorem qui exponit de rixa que fuit occasio detractiōis. vñ sententia hr̄e sm exponē Bur. ē q̄ ioseph accusauit eos detractione que ē nō itelligibilis: ⁊ hz modū delyramēti. Q̄ aūt subdit de dilectione qua iacob ioseph dilexit: quasi cā h⁹ dilectionis eēt: quia i senectute eū genuisset ⁊ hoc vī ponere postillator. qui tamē ita nō exponit: sed dicit senectutem iacob esse occasionē illi⁹ dilectōnis

ODem tpe .xxxviii. descēdens iudas a frat̄ib⁹ suis: diuertit ad viruz odollamiten noie hiram: ūiditq̄z ibi filiaz hois chananei vocabulo Sue. Et accepta vxore igressus est ad eā. Que ꝯcepit ⁊ pepit filiū: ⁊ vocauit nomē eius her. Rursūq̄z cōcepto fetu natū filium vocauit onan. Tertiū quoq̄z pepit quem appellauit sela. Quo nato parē vltra cessauit. Dedit aūt iudas vxorē p̄mogenito suo her: noīne thamar. Fuit quoq̄z her p̄mogenitus iude: nequā i cōspectu dñi: ⁊ ideo ab eo occisus ē. Dixit ergo iudas ad onan filiū suū. Ingredē ad vxorem fris tui ⁊ sociare illi vt suscites semen fri tuo. Ille sciens non nasci sibi filios introiens ad vxorē fris sui semē fundebat in terrā: ne liberi fris noie nascerentur. Et iccirco percussit eū dñs eo q̄ rē detestabilē faceret. Quāobrē dixit iudas thamar nurui sue: Esto vidua i domo p̄is tui: donec crescat sela filius me⁹. Timebat enī ne ⁊ ipse moreret sicut frēs eius. Que abiit ⁊ habitauit in domo patris sui

Universidad de Deusto Biblioteca

dī Bur. nō longe recedit: vt pz ītuenti sua digressione.

In eo. capi. vbi dī q̄ expoliauerūt ioseph tunica serica datur ītelligi sm postillatorē q̄ habuit plures tunicas. vbi obūcit Bur. nescio quid. clare enī pōt videri Joseph plures tunicas habuisse: vnā quā intincta in sanguine hedi miserūt ad patrē: aliā cū qua vēdiderūt eū. nō ē enī verisīle nudū eū venditū fuisse: sicq̄ patet Bur. sepe facere vī de lana caprina. ¶ La. xxxviii.

EOdem tpe. Jstud capi. ponit icidenter iuxta venditionē ioseph: q̄ vt dicūt hebrei filij iacob videntes p̄em icōsolabiliter afflictū: eo q̄ credebat ioseph esse mortuū ceperūt eē molesti iude eo q̄ dedisset cōsiliū de eī⁹ venditione: dicentes ei: Si cōsuluisses eū totaliter dimittēdū acq̄euissem⁹ tibi tanq̄ ꝓncipaliozi: maxime quia sedata passione ire i nobis fuissem⁹ ei cōpassi ⁊ sic reddit⁹ fuisset patri: ꝓpi q̄d iudas declinās a frib⁹ suis cōtraxit cū alijs amicitiam: ⁊ inde accepit vxorem: ⁊ ideo ꝑmo describitur sue vxoris acceptio: ⁊ secūdo sue nurus ipregnatio: ibi Euolutis aūt multis dieb⁹. Circa ꝑmū dicit sic: b Uiditq̄z ibi filiā hois chananei. Hebrei dicūt: Hois mercatoris. Dictio enī hebraica q̄ hic ponit eq̄uoca ē ad significandū aliquē descēdentē de stirpe cham: ⁊ hūc sensū seqūtur hebrei. vñ ⁊ Prouer. xxxj. ca. vbi translatio nr̄a hz: Lingulū tradidit chananeo. Hebrei dicūt: Mercatori. c Uocabulo Sue. Nō ē nomē vxoris iude vt aliqui credūt ⁊ male: sicut melius pz in hebreo: sed ē nomē p̄is illius vxoris: vt magis. j. patebit. ⁊ pz hra vsq̄z ibi: d Fuit quoq̄z her nē.] Que aūt fuerit eī⁹ nequitia i textu nō exprimitur: sed dicūt hebrei q̄ fuit similis cū nequitia sui fratris Onan: qui in coitu cum sua vxore studebat fundere semē in terram. i. extra vas muliebre: sed hoc faciebat alio motiuo: quia iste ꝑ libidinose afficiebatur ad suam vxorē thamar: ⁊ ideo

cauebat ne ipregnaretur: ne ex eius ipregnatione ei⁹ pulchritudo minueretur: ⁊ ne eius cōcubitu ad tempus p uaretur. s. cū eēt ꝓpinqua partui ⁊ in partu iacēs vsq̄ ad purificationē. Onan enī frater eī⁹ silr faciebat ꝓpter hoc q̄ sciebat q̄ primogenit⁹ filius ascriberet fratri defuncto: vt i hra dī ⁊ ideo vterq̄z iter fectus ē a dño: ⁊ identitas pene attestatur silitudini culpe. Ex isto etiā loco patz q̄d supra dictū est. s. plura legalia esse obseruata anteq̄ lex daretur moysi: quia inter illa vnū ē de suscitatione semis fris defūcti: vt hētur Deute. xxv. capi. e ¶ Euolutis aūt Dic ꝑter descri bitur sue nurus ipregnatō: ⁊ secūdo eiusdem cōdēnatio: ibi Ecce ātpost mēses tres.

Circa primū pz sententia exceptis aliquib⁹ vbis exponēdis.

f Mortua ꝑst sue vxor iude. In hebreo hī: Mortua ē filia sue. ex quo patet q̄d supra dictū est. s. q̄ sue est nomē p̄is vxoris iude.

g ¶ Ascenderet i thamnas. Judi. xiij. ca. dī de sansone: Descendit i thamnata. nō est cōtradictio: quia illa villa sita ē in pendulo mōtis: ⁊ ideo ex vna pte acceditur ad eaz: descēdendo sicut fuit de sansone: ex altera ascendēdo: ⁊ sic fuit ò iuda. h Ad tō dēdas oues. Nō manu ꝓpa sed vt preesset tōsoribus: quia tūc dñi oui um faciebāt magnū cōuiuiū suis pastoribus: vt hī. j. Re. xxv. c. de nabal

i ¶ Assumpsit teristrū. Uestis ē linea qua mulieres vtebant in estate: ⁊ dī a tero teris: q: ꝑ attritionē fiūt ibi ruge multe.

k Eo q̄ creuisset sela. Ex quo patet q̄ mouebatur amore prolis hūde.

l ¶ Si dederis mihi arrabonē. i. vadiū.

m Annulū tuū. Jn hebreo hī sigillū tuū. ⁊ i idē redit: quia antiq̄ anulo lr̄as signabāt: vt hī Hester. viij. ca. n ¶ Habeat sibi. certe mēdacij arguere nos nō poterit. Jn hebreo hī: Habeat sibi vt nō simus despectui. q̄d exponit hebrei sic: Sit suū q̄d hz de meo: ⁊ nō requiras amplius eā ne factū istud diuulget ad cōfusionē meam. o Ecce aūt. Hic describitur ipsius thamar condēnatio cū dī:

p ¶ Dixitq̄z iudas ꝓducite eā vt combu rat. Ex hoc dicūt hebrei q̄ fuit filia melchisedech sacerdotis q̄ filia sacerdotis soronicās debebat ꝓburi vt hī Leui. xxj. Sed istō vī falsū: q̄ supra dixit ei iudas: Esto vidua i domo patris tui. Melchisedech āt iam diu erat defunctus: q̄ post natiuitatē iacob nō vixit ad plus nūf. l. annis: vt supra dictū ē. xxv. c. Jacob aūt tpe venditionis ioseph erat. c. vij. annoz: vt pz ex predictis. ca. xxxvij. q̄ iacob q̄n descēdit in egyptū erat. cxxx. annoz: ⁊ vēditio ioseph precessit illū de scensū. xxij. annis. ⁊ iō dicēdū q̄ thamar nō cōmisit fornicatōnē simplicē: sed adulterium: q̄ erat ligata ipsi Sela: nec potēat alteri copulari: vt pz Deu. xxv. ca. Adulteriū aūt morte puniebat: ⁊ sic fuisset thamar punita nisi ꝓpter iustitiā sibi facta excusata fuisset a tanto ⁊ si nō a toto. vñ subdit: q Justior me ē. i. min⁹ punienda q̄ ego q̄ sibi iustitiā feci subtrahēdo sibi copulā filij mei tpe debito cōpleto. Judas āt cū thamar simplicē fornicationē cōmisit: eo q̄ meretricē eā credidit nulli alligatā: q̄d peccatū nō erat morte puniendū: nec

ꝓpter factū thamar. seq̄t: r ¶ Jn q̄ obstetrix ligauit coccinū. i. filū rubeū: vt p hoc distingueret ꝓmogenitū ab alio.

s Quare diuisa ē ꝓpter te macería. i. pellicula i q̄ iuoluit puer i vtero mr̄is quā rupat alt⁹ manū ꝓtendēdo.

t ¶ Et ob hāc cāz vocauit nomē eī⁹ phares. q̄d sonat diuisionem

v Quē ap. ça. q̄d rsonat fulgētia coccini i manu ei⁹ ligati

In capi.xxxviij. vbi dr in postilla: Dixit iudas pducite eam vt coburat. Additio.

Ex hoc at q dicit: Esto vidua. nō seqt q thamar nō fuisset filia melchisedech iam diu ante defuncti nā etiā postq hō morit preserti si est magn sicut melchisedech adhuc domus eius seu familia noiatur noie suo: sicut domus dauid pluries noiat p mortē ipsius dauid: sed reuera nō ē visile q si thamar fuisset filia tanti viri sicut melchisedech q de hoc nō fieret mentio: z tñ fuit facta mētio de noine pris vxoris iude.s. Suba: supra i hoc ca. sz qcqd sit de hoc n vr q thamar cōmisit adulterium ppe dictū ad h q morte debuissz puniri. mulieres eni que erant ligate frib seu cognatis cōiugis sui defūcti si alteri copularent licz illicite fecissent non tamē morte puniebāt fm legē: aliqn Noemi nō cōsuleret Ruth nurui sue vt remaneret in terra moab z ibidē cū alio cōtraheret: vt habet Ruth.iiij. capi. Erat eni ligata ipsi Booz: vel alteri de cognatōne: nec etiā fuisset excusata thamar ab occisione si adultera fuisset ppter hoc q nō fuerat data Sele. nō eni excusat mulier de adulterio ppter hoc q vir suus nō vult ei reddere debitū: dato etiā q eēt adultera adhuc nō mereret cōburi: sed alia morte leuiori puniri: sole eni filie sacerdotū fornicātes seu adulterantes igne debebant cōburi: vt pz Leui.xxj. vñ qdā hebreoz dicūt: z vr rōnabiliter q iudas erat in loco qsi pnceps: z ex ore suo fiebāt iudicia: z q i h nō sequebat aliqs leges iam factas: cū adhuc nō eēnt saltē diuine sed iudicabat vt pnceps fm iudiciū arbitrij sui: qd pz ex hoc: nā ipse qsi ppa aucte dicit: Producite eā vt cōburat z pñter liberauit eā suo ppo arbitrio iudiciali dicēs Justior me ē zc. q qdē excusatio nulla eēt fz legē diuinā postea datā.

Replica correctorij cōtra Bur.

In ca.xxxviij. vbi postillator iprobat opionē hebreoz dicentiū thamar fuisse filiā melchisedech Bur. cōcordat cū eo in cōclusione: sed rōnes non obligant ad id sentiēdū: sed sūt qdā psuasiones. cū aūt postillator dicit thamar adulteriū cōmisisse p qns morte plectendam: sed nō cōburendā. Bur. nititur eam excusare de adulterio: qz fuit iūcta alteri q ppinquiori pris mariti. qd qius fuit illicitū: n tñ fuit adulteriū. Totū qd Bur. hic dicit staret: si cōiūctio z cōmixtio fuisset i spē mrimoniali qd nō fuit sz i specie scorti: ideo fuit nota adulterij ppe dicti: sz fuit excusata de tanto nō de toto zc.

Igitur ioseph. Posito icidenti Ca.XXXIX. reuertit scriptura ad historiā ioseph describēdo ei pmotionē: z pmo i domo Phutifaris secūdo in domo regis.xlj.ca. Ad huc pmo describitur ioseph promotio digna: secūdo ei icarceratio iiusta: ibi Cū q vidissz mulier Circa pmū ondit ipsi ioseph fidelitas: z secūdo castitas: ibi Erat aūt ioseph: z hec duo faciebāt eū dignū. Circa pmū dr: b Fuitqz dñs cū eo. largiēdo sibi grām suā z erat accept deo z hoib: qd p effectū z exteriora signa cognouit dominus su: ppt qd oia q erant in domo sua dispēsanda simplr cōmisit gubernatōni ipi c Bndixitqz dominus zc.]in hoīs tēpalib notablr multiplicādo. o Nec qcq aliud nouerat.s. dominus ioseph de oib q hēbat dimittēs curā eoz ipsi ioseph. e Nisi panē q vescebat.i. cibuz suū q noie panis itelligitur. omni eni sero petebat ioseph a dño suo quid i crastino vellz comedere. z de hoc solo dñs ioseph disponebat.

Igitur ioseph XXXIX ductus est i egyptū: emitqz eum phutifar eunuchs pharaonis pnceps exercitus sui: vir egyptius de manu ismahelitarū: a qb perduct erat. Fuitqz dñs cū eo: z erat vir in cunctis pspere agēs. Habitauitqz in domo dñi sui: q optime nouerat dñm eē cum eo: z oia q gereret ab eo dirigi i manu illius: Inuenitqz ioseph grām corā dño suo: z ministrabat ei. A quo ppositus oib gubernabat credita sibi domū: z vniuersa q ei tradita fuerāt. Benedixitqz dñs domui egyptij ppt ioseph:] z multiplicauit tā in edib q i agris cūctam ei subaz. Nec qcqz aliud nouerat nisi panem quo vescebat. Erat aūt ioseph pulchra facie z decorus aspectu. Post multos itaqz dies: iniecit dña sua oculos suos i ioseph z ait Dormi mecū. Qui neqqz acqescēs opi nephario: dixit ad eā: Ecce dñs me oibus mihi traditis ignorat qd hēat in domo sua: nec qcqz ē qd nō in mea sit potestate: vel nō tradiderit mihi: pt te q vxor ei es. Quō ergo possū hoc malū facē z peccare i dñm meū? Huiuscemoi vbis p singulos dies loqbant: z mulier molesta erat adolescēti: z ille recusabat stupz. Accidit at qdā die vt intraret ioseph domū z opis qppiā absqz arbitris faceret: z illa apphēsa lacinia vestimēti eius dicēt: Dormi mecū: Qui relicto i manu ei pallio fugit: z egressus ē foras. Cūqz vidisset mulier vestem i manib suis: z se eē cōtēptā vocauit ad se hoies dom sue z ait ad eos: En introduxit virū hebreuz vt illuderet nobis. Ingressus est ad me vt coiret mecū: Cū qz ego succlamasse z audisset vocē meā reliqt palliuz qd tenebā z fugit foras. In argumētū ergo fidei rtētū

f Erat aūt ioseph. Hic describit ei castitas: qz cū eēt corpe grosus z a dña sua instant pulsaret z qsi cōtinue de fractōe castitatis: nullo tñ mō acqeuit: sz magis mulieri suasit vt suā passionē refrenaret: z pz lra vsqz ibi. g Accidit aūt qdā die. Dicit ioseph q illa dies erat valde solēnis egyptijs: z in ea cōgregabāt oēs ad phanū idoli pter ioseph q erat dei cultor: z iō pdicta mulier tunc finxit se infirmā vt remaneret domi: vt hēret maiorē opportunitatē iducēdi ioseph ad cōcubitū suū qd z fecit: Primo vbis depcatorijs: postea cōmiatorijs dicēs q illū accusaret: sicut z postea fecit: nisi sibi acqesceret: z tandē nimio libidis ardore ducta: accepit eū p vestimēta: vt cū iportunitate nimia eū iduceret ad op nephariū: sed ipse dei timore z castitatis amore pdicta cōtēpsit z relicto pallio suo in manib mulieris foras exiuit. b Cūqz vidisset. Hic pñter describit ei icarceratio iiusta vt pbaret ei patiētia: z qz fm apl'm dñs facit cū tētatiōe puētū: iō pmo describit e icarceratio

secūdo diuina cōsolatio: ibi Fuit aūt dñs cū ioseph. Circa pmū pmittit accusatio ei falsa: prio erga hoies d domo dñi sui: z patz lra: secūdo erga dñm cū sbdit: i Ingressus ē ad me seru hebre. ac si diceret licz sit seruilis cōditionis z aliene gētis: tñ igrat tuis bñficijs voluit tibi tantū vituperiū facere. k His auditis dñs zc.]qz absqz exaiatōne debita inocentem cōdēnauit ad carcerē. l Fuit aūt. Hic subdit diuina cōsolatio erga ioseph ne nimia tristicia absorberet: z pmo describit eius cōsolatio in pene mitigatione secūdo in mentis ipsi illuminatōe xl.ca. Circa pmū dr: l Fuit aūt dñs cū ioseph. ei firmādo patiētiā m Et misert illius. ad pene mitigationē. n Dedit ei gratiam in cōspectu pncipis carceris. quia amouit sibi ferramenta: z dedit sibi meliorez dietam: vt posset alios clausos in carcere visitare z custodire.

Capi.XL. His itaqz gestis. Hic pseqūter ponit diuina cōsolatio erga ioseph in illustratione mētis i cognitione occultoz: vbi pmo describit incarceratoz visio: secūdo visionis narratō z iterpretatio: ibi Ad quos cū itroisset ioseph. z tertio iterpretationis ipletio: ibi Et exinde dies terti. Circa primū dr: b Accidit vt peccarēt duo eunuchi.i. ministri regis. c Pincerna regis egypti z pistor. Quid aūt fecerint nō dr in lrā: sed hebrei dicūt q pincerna nō fuit diligens in custodia pot regis: qz iuenta ē ibi musca. Pistor aūt in hoc q in pane regis iuentus ē lapis pu: sed ista cā eēt insufficiens ad mortē hois: qz pistor suspēsus ē: vt dr.j. z ideo iste cause videntur eē ficticie: z ideo magis credibile ē q fuerūt regi accusati de infidelitate in officijs suis: qd freqūter accidit in regū curijs. d Misit eos i carcerē donec diligentius exaiarent accusatiōes eoz. e In q erat vict z ioseph. Jā erat sine vinculis: vt predictū ē: dr tñ vinct: qz ibi tenebat reclusus. f Viderātqz ābo somniū. hoc a deo factū ē vt p sonioz iterpretationē sapientia ioseph ōnderet z p hoc vlteri exaltaret. g Juxta iterptationē cōgruā sibi. qz sicut ioseph exposuit ita accidit: vt pz.j.

palliū ōndit marito reuertēti domū z ait: Ingressus ē ad me seru hebre quez adduxisti vt illuderet mihi Cūqz audissz me clamare reliqt palliuz qd tenebā z fugit foras. His audit dominus z nimiū credul vbis cōiugis] irat est valde: tradiditqz ioseph i carcerem vbi victi regis custodiebā tur z erat ibi clausus. Fuit aūt dñs cū ioseph et misertus ē illi: z dedit ei grāz in cōspectu pncipis carceris Qui tradidit i manu illius vniuersos victos q i custodia tenebātur: z qcqd fiebat sub ipso erat: nec nouerat aliqd cūcti ei credit. Dñs eni erat cuz illo: z oia opa ei dirigebat.

.XL.

His itaqz gestis: accidit vt peccarēt duo eunuchi: picerna regis egypti z pistor dño suo. Iratusqz cōtra eos pharao: nā alter pincernis perat: alter pistoribus: misit eos i carcerē pncipis militū: in quo erat vinct z ioseph. At custos carceris tradidit eos ioseph: q z ministrabat eis. Aliqtulū tpis fluxerat: z illi in custodia tenebāt. Viderāt qz ābo somniū nocte vna: iuxta iterptationē cōgruā sibi. Ad quos cū itroisset ioseph mane z vidisset eos tristes: sciscitatus est dicēs: Cur tristior ē hodie solito facies vra? Qui rñderunt: Sōniū vidim et nō ē q interptet nobis. Dixitqz ad eos ioseph: Nūqd ñ dei ē iterptatio? Referte mihi qd videritis. Narrauit prior ppositus picernaz sōniuz suū: Videbā corā me vitē i q erāt tres ppagines crescere paulati i gēmas: et p flores vuas maturescē: caliceqz pharaonis in manu mea. Tuli ergo vuas z expressi i calicē quē tenebā z tradidi poculū pharaoni. Rñdit ioseph: Hec ē iterptatio sōnij: Tres ppagies tres adhuc dies st p quos rcordabit pharao magisterij tui] z restituet te i gradū pristinū: dabisqz ei calicem iuxta officiū tuū sicut ante facere psueueras. Tm memēto mei cū tibi bñ fuerit z facies mecū misericordiā vt suggeras pharaoni vt educat me de isto carcere qa furti sublat sū d trā hebreoz z hic inocēs in lacū missus suz. Vidēns pistoz magr q prudēter somniū

b Ad qs cū itroissz ioseph. hic ponit visiōis narratio: pmittit tñ interrogatō ioseph cū dr: i Cur tristior ē hodie zc. qz tiebāt ne sōnia sua essent signa maioris mali eis futuri: qz icarcerati vt cōiter formidāt pei eis accidē. k Et ñ ē q iterptet. Egyptij eni augurijs z diuinatōib isistebāt: z erāt ibi augures z malefici q p artes magicas talia expōebāt ad qs nō poterāt recurrere qz erāt i carcē reclusi l Dixitqz ad eos ioseph. iprobādo talez supstitionē. m Nū qd ñ dei ē iterptatio q.d. sic: z nō dmonū n Referte mihi. talis eni noticia ptinet ad spūz pphetie: q ē grā gratis data: z iō cognita ē ipsi hñti: z iō ioseph sciebat se cōsecutū hoc donū a dño: sicut z de daniele dr: Dan.j.capi. o Narrauit prior. Hic pñt ponit narratio sōnioz cū interptatōe: z pmo qtū ad sōniū picerne: 2 qtū ad sōniū pistoris: ibi Vidēs pistoz magr. Primū pz exceptis qbusdā vocabul. p Tres ppagies.i. palmites. q Crescē paulati i gēmas.i. in botros. ē eni botrus illud qd pmo exit de palmite. r Et p flores vuas maturescē. Sensus ē: videbā i botris vuas formari z flores pduci: z p floritionē ad maturitatē pcedē. seqt: s Recordabit pharao magisterij zc.] In hebreo h: Numerabit pharao caput tuū. z eodē mō.j. de pistore vbi dr: Auferet pharao caput tuū. In hebreo h: Numerabit caput tuū. qz i solēnitate natal sui ordinauit de mistris z sic i numero picernarū fuit recordatū nomē magri coz i carcē detēti: z eodē mō de magro pistoz iter illos q fuiebāt de pane: sed pm restitut ē i officio: qz forsitā p exaiationē sue accusatōis iuēt ē dign liberatōe: vel qz rex voluit sibi grām facere. Alter aūt fuit cōdēnat ex causis pnijs: sicut vtriusqz sōniū pretendebat. t Vidēs pistoz magr.

Universidad de Deusto Biblioteca

Hic ponit narratio magri pistoꝝ cū sua iterpretatione. Et patz lra vsqꝫ ibi: v Tria canistra farine. Hebrei dicūt: Tria canistra fozaminib' plena. videbāt enī qsi facta de vgulis: ⁊ ideo iter cōplicationē virgarū videbāt qsi qdā fozamina. seqt: r Recozdat' ē iter epulas. fm lram hebraicā supza posita vbi dr: Numerabit caput tuum. nō ē itelligendū q pharao rūc eēt in epulis ipsis vtendo: sed magis ordinādo de eis ⁊ ministris.

y Ut piectoris veritas ꝓbaret. ad hoc eni īmissa sūt ꝑdicta somnia ex ordinatōe diuia vt p eoꝝ expositionē ꝑdictā sapia ioseph regi māifestaret: ⁊ sic exaltaret sic ⁊ factū ē: vt pz ca. se.

z Oblit' ē iterptis sui. dicūt hebrei q h' fuit qz nimis cōfusus fuerat ioseph ꝺ auxilio hūano. Ad maiorē itellectū eoꝝ q̄ dcā sūt in hoc ca. ⁊ eoꝝ q̄ dicēt in se. hic q̄rit vtrū iterpretatio somnioꝝ p ea iudicādo de futuris sit licita. ⁊ vi q non: qz dr Deu. xviij. Nō īueniat i te q obfuet sōnia. ⁊ siles auctes iueniūtur i plib' locis i sacra scriptura. Jn cōtrariū ē q ioseph hic iterpretat' ē sōnia mō ꝑdicto. ⁊ Daniel iterptat' ē sōnia Nabuchodonosoꝝ: vt hi Dañ. ij. ⁊ iiij. Dicendū ad hoc q cāe rerū sūt latētes: ⁊ effect' earū magi noti: ⁊ iō ducūt in cognitionē causarū: sicut signa nāliter eas repñtātia videm' eni q fum' exteri' ꝓuīpens ē effectus ignis itra caminū latentis: ⁊ ducit i cognitionē ei' sicut signū ipsū nāliter repñtans. cōtingit eni aliqñ q vna cā ꝓducit duos effect' ordinate tñ vnū post aliū: sicut i febricitāte vigoratio nāe ē cā digestionis vrine ꝑmo: ⁊ ꝑnter postea sanitatis: ⁊ tūc ꝑim' effect' nō solū ē signū ducēs in cognitionē cause sed etiā cū hoc in cognitionē secūdi effect': sicut digestio vrine ñ ē solū signū vigoratōis nāe sz etiā sanitatis future. Qñ igit vna ⁊ eadē ē cā sōnij ⁊ effect' alteri' ꝑntis: tūc illud sōniū ē signū nāliter repñtans effectū futurū: ⁊ ideo p talē sōniū licite pōt prenosticari de effectu futuro: sicut medic' licite prenosticat p cōditionē vrine de sanitate vel morte futura. Propter qd vlteri' videndū ē de cā sōnioꝝ: q̄rū duplex ē cā in generali. s. itrinseca ⁊ extrinseca. Intrinseca vo duplex ē: vna ē motus casualis fantasmatū in dormiendo ⁊ talis cā nō ē cā alic' effect' alteri' sequētis: ⁊ ideo p talia sōnia nihil pōt prenosticari de futuris: ⁊ qz sōnia vt i plurimū hoc mō cōtingūt: ideo dr Eccl'. v. Ubi plurima sunt sōnia ibi plurime vanitates. ⁊ Cato dicit: Sōnia ne cures. Alia cā sōnioꝝ intrinseca ē dispō coꝝpis: sicut hoies frigidi freqñt sōniāt q sunt i glacie vel niue: qz fantasmata fozmāt cōfozmia tali dispōni: ꝓpi qd dicit phs li. de sō. ⁊ vi. qd medicoꝝ grosi dicūt valde attendendū ad sōnia. ⁊ cōmētato' Alber. sup libꝝ illū dicit: q quidā sōniauit q pix nigra fundebat sup pect' suū ⁊ postea i vigilia sequēti euomuit colerā nigrā in magna q̄tate: ⁊ ideo ex talib' sōnijs pōt prenosticari de futura sanitate vel infirmitate ipsi' sōniantis. Causa aūt extrinseca sōnioꝝ duplex ē: vna coꝝpalis spūalis. Coꝝpalis ē coꝝpus celeste ⁊ aer cōtinēs: sicut ei p eoꝝ influētia ꝓducūt fozme diuerse in mā coꝝpali: vt plātarū ⁊ mineraliū ⁊ h'modi: ita vt p eoꝝ influentiā in vtute fantastica q̄ ē organica causāt fozme siue fātasmata cōfozmia dispōni celesti ad causandū effectū aliquē futurū: ⁊ p ꝑns p talia sōnia pōt de futuris ꝓnosticari Aduertendū etiā q iste cause sōnioꝝ. s. dispōnes coꝝpis sōniātis ⁊ influētie coꝝpis celestis ⁊ cōtinētis magi hūt effectū i vtute fantastica dormiētis q̄ vigilātis: qz in vigilia ꝓpi occupatione circa exteriora nō ꝓcipiūtur sz magi effect' eoꝝ impediūt: qz mor' maiores expellūt miores. Cū aūt spūal' extrinseca somnioꝝ duplex ē: vna bona. s. de' p se vel per misteriū āgeloꝝ immittens alicui imaginarias dispōnes ad signifi cādū aliq futura ⁊ hoc fit duplicit vno modo sic q vni soli fit imaginaria visio: alteri aūt oat itellect' tal' visiōis: qd fuit in ꝓposito: qz pharao ⁊ mīstri ei' hūerūt solā visionem imaginariā: sz ioseph de his hūit cognitionē itellectiuā ⁊ iō ipse hūit in hoc donū ꝓphetie: nō aūt illi: qz illa stratio itellect' reqrit ad ꝓphetiā: fm q dr Dañ. x. Jntelligentia op' ē i visione. Aliqñ aūt eidē fit imagiaria visio ⁊ ognitio itellectiua eiusdē visionis: sicut danieli factū ē: Dañ. x. ⁊ hoc etiā ptinet ad ꝓphetiā. Alia ē cā spūalis extrinseca sōnioꝝ mala. s. qñ a demonib' īmittūt visiones aliq imaginarie i dormiēdo: ⁊ talib' vtūt artes magice: sicut dr. iiij. phoꝝ de illis q dormiebāt i sardis: ⁊ in historia Britonū de sacrificātib' idol'. His dictis dicēdū ē ad qōnē q ꝓnosticare de futuri p sōnia q̄ sūt signa alic' futuri euēt' iqtū causāt ex dispone coꝝpoꝝis sōniantis vel ipessiōe coꝝpis celestis: nō ē illicitū cū istud possit fieri via nāli: nisi alicꝰ in talib' excedat limites vtutis nāe magis asserēdo q̄ nā rei patiat: qz tales effect' futuri designati p sōniū pñt ipediri: sicut sanitas egrotāti ꝓnosticata p vrinā aliqn ipedit. Per sōnia vo a deo ꝑdictis modis īmissa ad significatōnē alic' futuri pōt alicꝺ futuꝝ certitudinaliter ꝑdici: ab eo tñ q̄ illustraf a deo ad talia cognoscēdū: ⁊ ei licitū est talia exponere ⁊ ꝑdicē. Per sōnia vo a demōib' īmissa aliqd futurū ꝑdicē superstitiosū ē ⁊ illicitū: ⁊ sic pz qd dicēdū ē ꝺ qōne. Patēt etiā argumēta facta ad vtraq ptē: qz ꝓcedūt vūs suis.

Capitulum XLI.

a Post duos annos. Hic ꝑnter describit ꝓmotio ipsi' ioseph i domo regis q̄ facta ē p hoc q sapietia ei' fuit declarata: iō p' describit sapie ei' declaratio: 2° ipsi' ꝓmotio: ibi Placuit pha. 3° dcoꝝ suoꝝ ipletio: ibi Ueit fertilitas. Declāt aūt ei' sapia ex duob'. s. ex ognitōe occultoꝝ: ⁊ 2° ex puisiōe agēdoꝝ: ibi Nūc igit. Circa ꝑmū sic ꝓcedit: qz ꝑmo describit sōnij visio: 2° ꝓpositoris itroductio: ibi Tūc demū. 3° sōnij narratio: ibi Narrauit ġ. 4° ei' iīptatō: ibi Rñdit ios. Circa ꝑmū dr sic: a P' duos ānos nē. s. a restōne mgri piccrnaꝝ i officio suo. Dicūt ei hebrei q qz ioseph nimis cōfusus fuit i auxilio mgri piccrnarū iō ei' liberatio de carcere fuit dilatata p duos ānos. b Putabat se stare sup fluuiū. i. Nilū q̄ irrigat totā terrā egypti. c Septez boues. Bos ē cōis generis ⁊ accipit ꝓ masculo ⁊ femella illius spēi: sed hic accipit ꝓ genere scio. vñ i hebreo hi: Septē vacce. ⁊ pz lra vsqꝫ ibi: o In culmo vno. i. in calamo vno. e Percusse vredine. i. vēto vrēte pulchre ⁊ crasse nimis: ⁊ pascebātur i locis palustribus. Alie quoqꝫ septem e, mergebant de flumīe sede cōsecteqꝫ macie: ⁊ pascebātur in ipsa amnis ripa i locis virētib': deuozauerūtqꝫ eas quarū mira spēs ⁊ habitudo coꝝpoꝝ erat. Expgefactus pharao rursum dormiuit: ⁊ vidit alterum somniū. Septē spice pullulabant i cūlmo vno plene atqꝫ pulcherrime. Alie quoqꝫ septē tenues ⁊ pcusse vredine oriebant: deuozantes oēm ꝑē pulchritudinē. Euigilās pharao post quietē ⁊ facto mane paūore pterrit': misit ād oēs cōiectores egypti: cunctosqꝫ sapientes: ⁊ accersitis narrauit somniū: nec erat qui interpretaret. Tūc demū reminiscens magister pincernarū ait: Cōfiteoꝝ peccatū meū tū qz oblitus fuerat sicut ingratus hñficij ipi' ioseph tū qz nō poterat eū introducere nisi faciēdo mētionē de hoc q regem ꝑpius offenderat ꝓpter qd icarceratus fuit: vbi ioseph somniū suū exposuit.

l Eductum de carcere ioseph tonderūt. qz diu fuerat reclusus: ⁊ p ꝓns in capillis ⁊ barba incōpositus ⁊ idecēs erat vt sic cozā rege cōpareret. m Ac veste mutata. qz in ꝺordido ⁊ vili habitu nō erat licitū aulā regiā introire: vt hi Deu. iij. n Absqꝫ me de' rñdebit. q̄si diceret nō ē mirū si cōiectores egypti nō potuerūt iterpretari: qz hoc nō ē hūanū sz potius diuinū: nec p me possem hoc facere: nisi de' mihi onderet: ⁊ in hoc tribuit gliaz deo o Narrauit ergo pharao. Hic ꝓnter describit sōnij narratio. ⁊ pz lra excepto vno vocabulo. s. p Obelis carnib'. i. ad esū aptis.

q Rñdit ioseph. Hic ꝓnter describit sōnij iterpretatio.

r Sōniū regis vnū ē. q̄tū ad significatiōnē: lz sit duplex q̄tuz ad imaginariā visionē. s Que facturꝰ ē de' rē. Prouidētia eni diuia q̄dā spēalis mō respicit principes qz psunt cōitati: ⁊ iō aliq futura diuinit' eis pādūt p ceteris: sic pz ꝺ de pharaōe: ⁊ ꝺ nabuchodono. Dañ. ij. intellectus tū visionis reuelat' ē eis p ioseph ⁊ danielē: vt apud eos exaltarent ad dei laudē ⁊ gliam Aduertēdū tamen q pharao nō fuit oblitus sōniū suū sed iterū rtulit ipsi ioseph Nabuchodo. autem oblit' fuit: vt pz Daniel. ij. ca. Cui' rō est qz visio nabuchodonosoꝝ erat rspectu futuroꝝ de lōge: q̄ ipleta sūt post ei' mortē: ⁊ iō qz si nō vidisset h'modi ipletionē nō fuissz mot' ad exaltā dū danielē nisi retulisset sibi sōniū oblitū: visio aūt pharaonis erat de futuris in ꝓrio: q̄rū ipletio stati debebat icipe: ⁊ iō sufficiebat ꝓ ipsi' ioseph exaltatōe iterp̄tatio sōnij. t Septem boues pulchre ē.] Fertilitas eni cōtingit ⁊ ipedit ex duob'. s. ex bona cultura ipsi' terre: ⁊ defectu culture. Itē ex bona ⁊ cōueniēti messione segetū ⁊ iepta: ⁊ ideo ꝓueniēter boues crassas ⁊ macras q̄rū laboze terra colit designāt septē anni fertilitatis: ⁊ septē āni sterilitatis: iqtū sterilitas ⁊ fertilitas ꝓueniunt ex bona ⁊ mala

cultura terre: spice aũt colligũt tpe messis: ⁊ ideo p septem spicas plenas: ⁊ p septẽ tenues cõueniẽter designatur septẽ anni fertilitatis ⁊ septẽ sterilitatis: inq̃tũ fertilitas ⁊ sterilitas pueniũt ex bona ⁊ mala collectõe messiũ. v Nũc ergo. Hic oñdit sapia ioseph ex prouida dispõne agẽdo ⁊ pz lra vsq; ibi:

x Quintã ptem. Querit q̃re nõ dicit medietatem: cũ tẽp' sterilitatis equale fuerit tpi fertilitatis: ⁊ itpe sterilitatis nihil creuit: vt vĩ: q: dĩ. j. xlv. ca. Adhuc restãt ãni q̃nq; q̃b' nec arari poterit nec meti.

Ad qõ dici põt q' tẽpore sterilitatis fuit aliq̃ aratio ⁊ messio sed modica: ⁊ ideo q̃si nulla reputat. vñ ij. phys. dĩ: Qõmodo dicũ ẽ q̃si nihil reputatur. verũtamẽ cuz illa modica messione sufficiebat illa reseruatio q̃nte ptis de annis preteritis: maxie q: tẽpe famis hoines strictius viuũt: ⁊ q: aliq̃ diuites pro suis domib' de tpe fertilitatis sibi victũ reseruauerũt. y Et oẽ fruñtũ. qõ rseruabit z Sub pharaonis ptãte cõdatur. ita q' nõ possit vendi ⁊ deferri ad alias puincias non tñ accipiebat ab hoib' violẽt vel gratis sed p pcio: qõ tũc erat modicũ ppi magnã fertilitatẽ: aliter ioseph postea tpe famis nõ vendidisset licite egyptijs. a Placuit pharaoni Hic oñter describit ipsi' ioseph pmotio. ⁊ pz lra vsq; ibi b Nũquid sapientiorẽ ⁊c. J̃q̃si diceret nõ posset inueniri aliq̃s te sapientior: nec etiã equalis in sapientia. c Uno tñ. ⁊ quid sit illud vnum ostendit dicẽs: Regni solio. i. dignitate regia. d Tulitq; annulũ ⁊c. quo sigillabãt lre regis: vt dictũ ẽ supra. xxxviij. ca. ⁊ iõ tradidit illũ ioseph i signũ ptãtis sibi cõcesse. e Uestiuitq; eũ stola byssina Byssus ẽ gen' lini cãdidissimi ex quo fiebãt vestes nobiliũ f Fecitq; ⁊c.] Hẽbat eni rex duplicẽ currũ. vnũ sup quem ipse sol' ascẽdebat: aliũ quẽ ascẽdebat qñ placebat sibi: ad illũ tñ aliq̃n admittebat ille q̃ secũdus erat a rege.

g Clamãte precone ⁊c.] Jn hebreo hĩ: Et clamauerunt coram eo abrec. Abrec eni dictio est hebraica: ⁊ fm doctores hebreoz ⁊ beatũ Hiero. li. de he. qõni. significat idẽ q' pi tener. ⁊ ẽ sensus q' clamauerũt ad cõmẽdationẽ ioseph: q: ipse erat pi aliozũ rõne sapiẽtie: lz tener eẽt etate. h Ego sum pharao. qui possũ tibi dare auctoritatẽ. i Absq; tuo ipio ⁊c.] Hypbole ẽ. ⁊ p hoc designat q' nihil notabile fieret absq; eo dispõne. k Uertitq; nomẽ ei' ⁊c.] Loco h' lre in hebreo sic dĩ: Et vocauit pharao nomẽ ioseph sophenatpaane: qõ in hebraica ligua significat occultũ reuelãs: fm q' dicũt hebrei ⁊ Hiero. in li. de he. qõni. ⁊ ẽ cõueniẽs ipsi ioseph: qui reuelauit ea q̃ erãt alijs occulta: vt pz p predicta. Utrũ aũt idẽ nomẽ i lingua egyptiaca significet saluatorẽ mundi nescio: nisi q̃tũ dicit translatio nr̃a: q: linguã egyptiacã pẽt' ignoro: scio tñ q' contingit q' vna dictio in diuersis idiomatib' diuersa significat sicut hec dictõ is in hebreo significat mare: in latino ẽ aduerbiũ tpis.

l Deditq; illi vxorẽ ⁊c.] nomẽ ẽ tractũ de greco ⁊ dĩ ab helios) qõ ẽ sol: ⁊ polis qõ ẽ ciuitas: qi ciuitas solis: ỏ q̃ dĩ Esa. xix. Ciuitas solis vocabitur vna. Jn hebreo hẽtur Sacerdotis On Dicunt hebrei ⁊ etiã Hiero. q' iste phutiphar ẽ filius accepit ioseph erat ille ỏ quo dictũ ẽ supra. xxxix ca. q' emit ioseph ⁊ q: ppi pchaitudinẽ ei' itẽdebat illo abuti ad turpe viciũ: ideo dominus cũ infrigidauit: ppter qõ a pncipatu milicie postea trãslat' ẽ ad aliã dignitatem sibi cõpetentem. s. ad pontificatũ heliopoleos: ad quẽ nullus pmouebat nisi castrat' vel simplr infrigidat': tñ añ genuerat assenec. sed ỏ hoc vĩ q: i hebreo iste phutisar hz vnã lraz plus q̃ precedẽs in suo noie: q: hz lram ayn in fine quã nõ hz precedẽs ⁊ ideo vĩ eẽ alt' hõ a predicto. Sicꝫ tñ velit seq̃ dictã opionẽ põt dicẽ ad hoc q' idẽ nomẽ pũ bñ aliqñ variat in hebreo et latino: maxie in fine ex aliq̃ additiõe vel subtractõe: sicut supra dictũ ẽ ca. xxxvj. m Triginta erat annoz. Hoc dĩ ad videndũ q̃to tpe ioseph fuit in seruitute ⁊ carcere anteq̃ exaltaret. s. xiij. ãnis ⁊ parũ plus: vt pz ex supra dictis. xxxvij. ca. n Circuiuit oes regiones egypti. ad videndũ terrã cui erat ppositus ⁊ ad cõsiderandũ loca in qb' deberent seruari frumẽta. o Uenitq; fertilitas. Hic oñter describit iterpetationis ioseph adimpletio: ⁊ pmo q̃tũ ad fertilitatẽ secũdo q̃tũ ad sterilitatẽ: ibi Jgit translactis. Adhuc pmo describit dicta ipletio: secũdo subdit ipsius ioseph generatio: ibi Nati sũt aũt. Circa primũ dĩ: Uenitq; fertilitas. vt sapia ioseph p expientiã videret. p Et in manipulos redacte segetes ⁊c.] melꝰ eni cõseruatur granũ illo mõ q̃ postq̃ excussũ ẽ de palea: q: q̃libet res

cõseruatur melꝰ in loco ꝑpo: vt hĩ. iij. phyco.

q Ut barene mar' coeq̃ret. Hypabolica ẽ locutio ad exprimẽdũ magnã q̃titatẽ tritici. r Nati sũt. Hic i terponit generatio ipsi' ioseph añq̃ veniret fames: hoc dĩ q: apud hebreos tpe cõis tribulatõis cuiusmõi ẽ tẽpus famis hoies cõtinebãt ab vxorib' ꝑpijs: vt supra dictũ ẽ. vij. c.

s Uocauitq; nomẽ pmogeniti manasses. qõ iterpretat obliuio. sequitur: t Nomẽ quoq; secũdi appellauit ephraim qõ iterpretat crescens vel fructificãs: ⁊ rõ vtriusq; ipositionis ponit in lra ⁊ patet.

v Et malũ io pie tparent. Ex q̃ pz verũ qõ supra dictũ ẽ: q' tpe illius famis stricti' vixerũt hoies q̃ alꝰ. Ca. XLII.

a Udiens aũt. Postq̃ moyses descripsit de scelũ in egyptũ q̃ tũ ad ioseph qui añ alios dei ordinatione missus ẽ hic oñter describit eũdẽ descẽsuz q̃tũ ad frẽs suos ⁊ pmo q̃tũ ad de cẽ frẽs ioseph p: mogenitos: scõo q̃tũ ad iuniorem .s. beniamin. xliij ca. Adhuc pmo describit descẽsus in egyptũ: secũdo afflictio descẽdentiũ: ibi Cũq; adorassent. Et tertio regressus ad pzes suum: ibi At illi portantes. Circa pmũ dĩ sic

a Audiẽs autẽ iacob ⁊c. Jn hebreo hĩ: Uidit iacob ⁊c. ⁊ certũ est q' ñ vidit oculis corporeis: cũ nõ descẽderit tũc i Egyptum: ⁊ ideo dicit hebrei q' vidit hoc p reuelationẽ spũsci: Aliter tñ põt dici iuxta translationẽ nr̃az: q' ibi accipit videre pro audire: sicut Exo. xix. Cũctus aũt populus videbat voces ⁊c. seq̃t: b Descẽderũt ergo frẽs ⁊c.] Dicũt hebrei q' hic noiant frẽs ioseph signãter: q: penitebat de hoc q' ipsũ vẽdiderãt ⁊ descẽderũt i egyptũ eo aio vt ipsũ redimerẽt si possent inuenire ⁊ secũ ducere ad pzem. c Beniamin domi retẽto. ad cõsolationẽ pũs: ⁊ q: erat iuuenis nõ poterat ita sustinere labo rem itineris sicut alij. cetera patẽt. d Cũq; adorassent. Hic ñter describitur ipsoz tribulatio vbi pmo in ioseph erga ipsos describitur ifi simulatio austeritatis: secũdo veritas fraterne charitatis: ibi Auertit se parũp ⁊ fleuit. Adhuc pmo describit ipsi' ioseph simulata duritia: secũdo a frib' ei' recognoscit diuina iusticia: ibi Et locuti sũt ad inicẽ. Adhuc pmo describit austeritas ioseph in vbis: secũdo i scis: ibi Tradidit ergo ⁊c. Circa primũ cõsiderãdũ q' cũ ioseph vidisset decẽ frẽs suos: ⁊ q' beniamin frẽ su' vterinus nõ eẽt cũ eis: timuit ne machinati fuissẽt cõtra eũ i malũ sicut fecerũt cõtra eũ: ideo vt scire posset veritatẽ dure locutus ẽ cuz eis: imponẽdo eis crimẽ exploratõis terre ⁊ interrogãs de patre suo ⁊ frẽ ⁊ alijs circũstantijs: vt dĩ se. ca. Interrogauit nos hõ p ordinẽ ⁊c. ⁊ xliij. ca. Interrogasti pus seruos tuos hẽtis patrẽ aut frẽz ⁊c. ⁊ alia plura q̃ hic subticẽt.

e Et tñ frẽs ipse cognoscẽs. q: dimiserat eos in statu virili ⁊ barbatos ⁊ ideo non erãt notablr imutati f Non ẽ agnit' abeis. q: recessit ab eis puer ⁊ postea barba sibi creuerat: ppi qõ eius facies erat notabiliter imutata.

g Recordatusq; sõniozꝫ. q: iam videbat ea i pte adimpleta: q: frẽs sui eũ adorauerãt. h Explo ratores estis. Aliqui excusãt ioseph a mẽdacio. dicũt eni q' intelligebat q' in veniẽ do explorauerũt viã meliorẽ ⁊ securiorem p quã posset trãsire. sz ista expõ vĩ oino extorta: nec p hoc excusaret ioseph a mẽdacio: q: q̃cũq; arte vbozꝫ aliqs fallat aliũ mẽdaciũ icurrit fm Aug. nec ẽ aliq̃ necessitas excusandi ioseph hic ⁊ i se. a mẽdacio: maxie officioso: cũ p hoc itẽderet deuenire ad cognitionẽ veritatis de affectu fratrũ suozꝫ erga beniamin frẽm suũ vterinũ: ⁊ vtrũ peniterẽt de hoc q' vẽdiderãt ipsũ. tale aũt mẽdaciũ peccatũ veniale ẽ de q̃ nõ optet excusari ioseph: q: apli multo p'fectiores fuerũt q̃ ve. te. pẽs: ⁊ tñ nõ excusant oino a veniali peccato fm q' dicit Jobs pma canonica. j. ca. Si dixerim' q' peccatũ nõ hẽm': ipsi nos seducim' ⁊c. i Oẽs filij vni' ⁊c.]

Universidad de Deusto Biblioteca

Joseph eni vt dicūt hebrei iponēs illis culpā exploratōis iducebat p argumēto ꝙ videbant esse cōgregati de diuersis locis ad inuicē cōfederatis vt sic infirma terre denūciarent plurib' gentib': ⁊ sic cōtra egyptios cōueniret magn' exercit'. Inducebat etiā ad idē se itellexisse ꝙ duo de ipsis vnū castrū destruxerant in terra chanaā .s. sychem: vt supra dictū ē.xxxiiij.c. Ad qḋ rñderūt dicentes Filij vni' viri sum'. ⁊ sic nō sum' hic congregati ex diuersis locis: sicut iponit nobis Contra qḋ arguit ioseph dicēs: k Aliter ē: imunita ⁊c.] q2 illi qui veniūt pacifice ad emēdū bladum itendūt solū negocio pro quo veniūt: sed vos discurritis p vicos ⁊ plateas ciuitatꝭ portas ⁊ muros cōsiderando: ⁊ ꝑ3 veritatem p ciuitatē discurrent ad vidēdū si possēt iuēire ioseph frē3 suū vt eū redimerent ⁊ secū reducerent ad patrē: q2 ista intentōe descēderāt in egyptū vt supra dictū ē: ⁊ iō ad se excusandū de illo circuitu dixerūt.

Aliter ē. Immunita tre h' cōsiderare venistis.] Et illi Duodeci iqūt frēs serui tui sumus: filij viri vnius i terra chanaan.] Minimus cū pre nro ē: ali' ñ ē sup. Hoc ē ait qḋ locut' sū. Exploratores estis. Jam nūc expimētū vri capiā.] Per salutē pharaōis nō egrediemi hic:] donec veniat fr vr minim'. Mittite ex vob vnū ⁊ adducat eū: vos aūt eritꝭ i vīculis donec ꝓbēt q dixistis vtrū vera an falsa sint Alioqn p salutē pharaōis exploratores estis. Tradidit ergo illos custodie tribūs dieb'. Die aūt tertio eductis de carcere ait: Facite q dixi ⁊ viuetis. Deū

l Duodeci iqūt frēs serui tui sum' ⁊c.] ac si dicant: si velis illuc mittere iuenies hoc verū esse. m Minim' cū patre nro ē. ad ei' cōsolationē. n Et alius nō ē sup. i. nescim' si viuit: q2 pditus ē iam diu ⁊ nō ꝯparuit: ⁊ credim' ꝙ ductus fuit in egyptū: ⁊ ideo circuiuim' ciuitatē non ad explorandū: sed ad querēdū frēm nrm ⁊ redimēdū ipsum si iuenissem'. Cōtra qḋ ioseph dicit: o Hoc ē ait qḋ locutus sū exploratores estis. iposuit eni eis ꝙ ista eēnt ab eis cōficta vt occultarēt veritatē eis ipositā de exploratiōe ire ⁊ iō subdidit: p Ja nūc expimētū vri capiā. si vera vel ficta sint dicta vra. q Per salutē pharaonis nō egrediemini hic. Dicūt aliq ꝙ ioseph iurauit hic p creaturā: qsi p iuramētū friuolū eo ꝙ sciebat illud qḋ iurabat esse falsū. nō eni intendebat oēs frēs retinere. Dicūt alij ⁊ meli' vt vr ꝙ iurauit p deū qui erat salus pharaonis effectiue: nec illi iuramēto suberat falsū: q2 intendebat sic: Nō egrediemini hinc. s. oēs ita liberi sicut venistis: q2 finaliter tenuit vnū. r Donec veniat fr vr mim'. vt p hoc eēt certificatus ꝙ machinati non fuissent cōtra eū aliquid mali. s Alioqn p salutē pharaonis exploratores estis. ac si diceret si nō vultis recipere illud qḋ vobis offero manifeste p3 ꝙ excusationes vre predicte ficticie sūt ⁊ false: ⁊ p hoc cōcluditur ꝙ estis exploratores vere. Nō debet aliqs mirari si i predictis sint aliq iterposita qsi dicta a ioseph q nō sūt expressa in lra: q2 multa vba dixit frib' suis ⁊ ecōuerso q nō sūt scripta p singula vt p3 ex predictis: dant tamē aliqualiter itelligi p ea que sūt scripta vt visū ē. t Tradidit ergo. Hic ꝯnter ondītur austeritas ioseph in factis cū di: t Tradidit ergo illos custodie. i. carceri. v Trib' dieb'. cōtra tria q in eū cōmiserant. s. de morte ei' tractando: ⁊ i foueā ipsū deponēdo: ⁊ ipsū vēdendo: vt p3 ex p̄dictis. xxxvij. c.

seqt: x frater vr vn' liget ⁊c. in hoc tpauit penā p dictā. y Fecerūt vt dixerat. i. facere ꝓmiserūt. qrit hic qūo ioseph q erat tā dulcis ⁊ māsuet' vbis ⁊ factꝭ vt hic p3 ⁊ ex sequētib' afflixit frēs ita diu anteq se eis notificaret cū stati posset eis remittere iiuriā sibi factā

eni timeo: Si pacifici estis frater vr vn' liget i carcere vos aūt abite ⁊ ferte frumēta q emistis i domos vras ⁊ frēm vrum mimū ad me adducite: vt possi3 vros ꝓbare sermōes ⁊ nō moriamini. Fecerūt vt dixerat: ⁊ locuti sūt ad iuicē: Merito hec patimur: qa peccauimus i frē3 nrm vidētes angustias aie illi': dū depcarent nos ⁊ nō audiuim': iccirco venit sup nos ista tribulatio. Eqb' vn' rubē ait Nūqd nō dixi vobis: nolite peccare i puer ⁊ ñ audistis me: ēn sāguis ei' exqrit Nesciebāt ei ꝙ itelligēt ioseph ēo ꝙ p iterptē loquēt ad eos. Auertitq3 se parūp

Dicēdū ꝙ l3 p sona singularis posset hoc licite facē ille tn q ē supior ⁊ iudex cū sit custos iusticie nō debet hoc facē: maxime qn iiuria sibi facta redūdat in alterū: iniuria aūt facta ipsi ioseph redūdauit i patrē suū: q ex h' incōsolabiliter fuit afflictus: vt supra dictū ē. xxxvij. ca. Joseph aūt ex ordinatōne diuina fact' erat supior ⁊ iudex fru suo: vt p3 p visiones ei' supra positas. xxxvij. ca. ⁊ erāt ei iā subiecti actu q2 ipsū adorauerāt vt dnm: ⁊ ideo nō debuit eos dimittē sine punitiōe ne dede c' culpe oino trāsiret sine decore iusticie: tn i punitōe sua plus fuit de misericordia q de iusticia: vt p3. j. p benignū affectum ad frēs ⁊ multiplicē effectū bonū. z Et locuti sūt ad inuicē. qm afflictio dat intellectū: ideo hic ꝯnter post afflictionē frēs ioseph cōfitentur diuinā iusticiam dicētes: Merito hec patimur ⁊c. vnde ⁊ subdit: a En sanguis ei' exqrit. i. vindicta de sanguie ipsi': nā ꝓbabilit credebāt ꝙ eēt mortuus morte corpali. sciebāt eni certitudinaliter ipsū fuisse mortuū morte ciuili: q2 vendiderant eū in seruū. seruit' aūt mors ciuilis ē. P3 etiā per hoc penitentia eoꝝ de vēditōe ioseph quā ille itēdebat reqrere. b Eo ꝙ p iterpretē loqueret. dicūt hebrei ꝙ iste iterpres fuit manasses ꝓmogenit' ioseph: q2 a nutrice didicerat linguā egyptiacā: ⁊ a pre suo hebraicā. Sed hic occurrit difficultas: q2 manasses tūc vix cōpleuerat octauū annū: q2 a tpe q ioseph factus ē ꝓposit' egypti q tpe accepit vxorē vsq ad descēsum pris sui in egyptū fluxerūt tn nouē anni: vt supra declaratū ē ca. xxxvij. Joseph aūt cū vxore sua fuit p nouē mēses ad min' anteq manasses nasceret. Item ista interpretatio facta fuit iter ioseph ⁊ frēs suos anteq iacob descēdēt in egyptū p aliqḋ tēpus l3 nō magnū: ⁊ sic p3 ꝙ manasses vix cōpleuerat octauū ānū. Pōt tamē ad hoc dici ꝙ ex bonitate igenij pueri ⁊ ex solicitudie pris erga eū potuit in tanto tpe vtrāq liguā addiscere qtū sufficiebat ad intelligendū verba coia inter hoies. loquebatur aūt ioseph cū frib' suis p iterpretem ne cognosceretur ab eis si hebraice loqueretur: ⁊ sui cognitōnem adhuc ratōnabiliter differebat: vt patet ex predictis. c Auertitq se. Postq descripta est ipsius ioseph simulata austeritas: hic consequenter describitur ipsius

vera pietas cū di: a Et fleuit. ex cōpassione q2 videbat eos in anxietate. b Tollensq symeon. ipse eni fuit vt dicūt hebrei q de ioseph veniente ad eos dixit: Ecce sōniator ⁊c. ⁊ q cū in foueā ꝓiecit: ⁊ q2 graui' ceteris frib' deliqt pl' debuit puniri ⁊ diligēti' custodiri

c Et ligās illis pñtib'. sed i abñtia eoꝝ iussit eū a viculis absolui ⁊ de cibo cōuenienti sibi ꝓuideri in loco clauso: vt sic pietas frña seruaret: ⁊ tn adhibebat cautela ne fugeret: donec veniret beniamin: ꝓpter quē ista fiebāt: vt predictū ē d Jussit ministris ⁊c.] ad ꝓuidendū pri suo ⁊ ei' familie. e Et reponerēt pecunias singulorū. duplici de cā. .s. vt pri pecunia reportaret: ⁊ vt frēs anxiarent timētes ex hoc hri suspecti de furto sicut ⁊ postea accidit. f At illi portātes. Hic describit regressus fratrū ioseph ad prem suū. g Aptoq3 vni' sacco. Iste fuit leui vt dicunt hebrei: q2 decē filij iacob descēderāt in egyptū cōbiati Symeō aūt erat cōbinat' cū ipso leui: ⁊ quia ille remāserat i egypto leui redijt sine cōpari suo. Andreas dicit ꝙ sic iste

ēt fleuit ⁊ reūs' locut' ē ad eos. Tollēsq3 symeon ēt ligās illis pñtib': iūssit ministris vt iplerēt eoꝝ saccos tritico:] ēt reponerēt pecunias singuloꝝ i sacculis suis: dat supra cibarijs i via Qui fecerūt ita. At illi portantes frumēta i asinis suis ꝓfecti sūt. Aptōq3 vn' sacco vt daret iumento pabulū i diūersorio cōtēplatus pecuniā i ore sacculi: dixit frib' suis: Reddita ē mihi pecunia: En hr i sacco. Et obstupefacti turbatiq3 mutuo dixerūt: Quidnā ē hoc qḋ fecit nob de': Venerūt q3 ad iacob prem suū i tra chanaan: ⁊ narrauerunt ei oia q accidissent sibi dicentes: Locut' ē nob dñs tre dure: ⁊ putauit nos exploratores esse ꝓuicie. Cui rñdimus: Pacifici sum' nec vllas molimur isidias: duodecim frēs vno pre geniti sum': vn' nō ē sup: mim' cū pre vsat in terra chanaan. Qui ait nob: Sic ꝓbabo ꝙ pacifici sitis: Frēm vrm vnū dimittite apḋ me: ⁊ cibaria domib' vris necessaria sūite ⁊ abite. Frē3q3 vestꝝ mimū adducite ad me vt sciā ꝙ non sitis exploratores ⁊ istū q tenet i viculis recipe possitis: ac deiceps q vultis emēdi habeatis licētiā. His dictis cū3 frumēta effunderēt: singuli repperūt i ore saccoꝝ ligatas pecunias] exterritisq3 sil oib' dixit pr iacob: Absq3 liberis me esse fecistis: Joseph nō ē sup: symeon tenet i viculis: ⁊ beniamin auferetꝭ. In me hec oia mala reciderūt. Cui rñdit rubē: Duos filios meos iterfice: si ñ reduxero illū tibi. Trade illū i manu mea: ⁊ ego eū tibi restituā. At ille: Nō descēdet iqt fili' me' vobiscū Fr ei' mortuus ē: ⁊ ipse sol' remāsit. Siqd ei aduersitatis acciderit i trā ad quā pgitis deducetis canos meos cū dolore ad inferos.

Interim fames XLIII oēs trā vehemēt ꝓmebat:] ꝯsūptisq3 cibis quos ex egypto dtulerāt: dixit iacob filijs suis: Reūtimi ⁊ emite nobis pauxillū escaꝝ rñdit iudas: dnūciauit nob

aperuit saccū suū ⁊ inuenit pecuniā ita oēs alij extunc ei' occasione ita fecerūt: ⁊ hoc cōcordat cū eo qḋ di. j. se. ca. Cū venissem' ad diuersoriū apuim' sacculos nostros ⁊ iuenim' pecuniā in ore saccoꝝ ⁊c. h In diuersorio. i. hospitio vbi diuertūtur viatores ad comedendū vel hospitādū. vñ i hebreo hr: In hospitelario. i Et obstupefacti turbatiq3 ⁊c. q2 timuerūt ne posita fuisset pecunia ab egyptijs vt de furto notarēt. Cetera patēt vsq3 ibi: k Cū frumēta effunderēt ⁊c.] Ex hoc vr ꝙ alij filij iacob preter vnū nō iuenerūt pecunias suas donec venissent ad patrē suū: ⁊ ꝓm hoc dicendū eēt ꝙ illud qḋ ē allegatū ad contrariū de se. capi. di hic p anticipationē. Si aūt aliquis velit sequi sniam Andree predictā oportet dicere ꝙ illud qḋ hic di de inuentione pecunie in ore saccoꝝ postq venerāt ad prem suū iacob di p recapitulationē: q2 iam alias iuenerant in diuersorio. seqtur: l Duos filios meos interfice. Irrationabiliter locutus ē iste ruben hoc dicendo: quia filij sui etiā erant filij patris sui: quia sicut supra dictū ē frequeter nepotes noiantur filij: Q aūt iterficeret eos iacob erat incōueniens oblatio: ⁊ ideo non acquieuit sibi iacob.

m In terra ad quā ꝓgitis. i. pergere vultis seu disponitis:

In ca. xlij. vbi di in postilla: Oēs filij vni' viri sumus.

Additio.

Quidam hebreoꝝ expositores dicunt ꝙ filij iacob circuibāt per ciuitatem dispsi vt forte iuenirēt fratrē suū ioseph ⁊ postea fuerant congregati i domo ipsi' ioseph pro emptione panis: ⁊ ex hoc ipōebat eis ioseph crimē explorationis: quia exploratores solēt circuire per singula loca vt omnia videant ⁊ cōsequēter cōgregātur in vnū: vt sibi inuicem conferant de inuentis: quod concordat huic quod dicitur infra in postilla scilicet ꝙ reddebant rationē de hoc ꝙ circuiuerūt ciuitatē nō causa explorationis: sed vt frēm quererēt

Capi. XLIII.

a Interim fames. Hic describitur descensus in egyptu3 qtum ad ipsum beniamin cum fratribus suis vbi primo notatur descensus prosperitas: secundo occurrens aduersitas. xliiij. capitulo. tertio manifestata fraternitas capi. xlv. Circa primum describitur itineris ordinatio: secundo pauoris occasio. ibi Quos cum vidisset. tertio loquentis consolatio: ibi At ille respōdit ⁊c. Circa primum describitur de itinere disceptatio: secundo patris concessio: ibi Igitur israel. Disceptatio autem fuit de eorum itinere: quia iacob nolebat ꝙ beniamin cum eis iret ⁊ ipsi volebant: nec poterant ire sine eo ꝓpter pactum quod habuerant cum ioseph vt predictum est: ⁊ hoc est quod dicitur: a Interim fames omnem terrā vehemēter premebat ⁊c.] scilicet cum regressus eorum in egyptum retardaretur ꝓpter beniamin. b Reuertimini ⁊ emite nobis pauxillū escarum. i. modicū qtum sufficit ad necessitatem ⁊ non ad abūdantiam. sperabat enim iacob ꝙ dñs respiceret populū suum concedendo ꝙ terra daret fructum. c Rñdit iudas. quia pater repulerat pre

Universidad de Deusto Biblioteca

ces ipsi⁹ rubē primogeniti: iudas q̄ iter ceteros erat ꝑncipa
lior ⁊ audacior ⁊ rōnabilior in loquēdo accepit v̄bū vt be
niamin sibi i custodiā traderet. ⁊ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: d Ne
moriamur nos ⁊ puuli nr̄i. ac si diceret si nō vis nobiscuꝫ
mittē beniami ire nō possim⁹: ⁊ p ꝯn̄s moriemur fame: qr
aliūde alimenta hr̄e
nō possum⁹: ⁊ sic ipse
met beniamin nobi-
scū fame moriet̄: ꝓpt
qd meli⁹ ē ꝙ mittas
eū nobiscū: etiam cū
aliq̄ piculo infirmi-
tatis vel mortis q̄ ꝙ
hic fame moriat̄ no-
biscū. e ¶ Ego susci
pio puerū. i fide mea
seruādū. f De ma
nu mea require illū.
qr spōdeo p eo redu
cēdo. g ¶ Si nō in
tcessisset dilatō. in re
tinēdo beniamin.
h Igit̄ israel. Hic
describit̄ p̄ris ꝯcessio
vidit eni ꝙ iudas rō
nabiliter loquebatur
ideo assensit ordinās
de eoꝝ via. i ¶ Su
mite d optimis terre
fructib⁹. i. de illis q̄ ra
ro iueniūt̄ in egypto
qr talia magis acce-
ptant̄. k Et defer
te viro munera. Ad
placādū ipsū. sic eni
fecerat ipse iacob ad
placādum esau frēm
suū: vt supra hr̄. xxx
ij. ca. l ¶ Modicū
resine. fm̄ Isidoꝝ ⁊
Papiā resina genera
liter dr̄ gutta fluens
de arborib⁹ aromati
cis q̄ indurata valet
ad vnguenta ⁊ medi
cinas. m Et stora
cis ⁊ stactes ⁊c.] No
mina sūt arboꝝ aro
maticarū que iueniū
tur in terra chanaan
quarū lachryme fluē
tes ⁊ fructus sūt p̄cio
si: ⁊ noīe arboꝝ hic i
telligūt̄ lachryme dc̄e
vel fruct⁹ eaꝝ. Scien
dū tn̄ ꝙ loco h⁹ qd i
translatione nr̄a dr̄:
Modicū resine ⁊ sto
racis ⁊ stactes ⁊ te-
rebithi. hebrei dicūt
Modicū tiriace ⁊ ce
re ⁊ balsami ⁊ passi
carū. n ¶ Pecuniā
qꝫ duplicē. qr proba
biliter estimabat ꝙ

vir ille sub attestatione iu
risiurādi dicēs: nō videbit
faciē meā: nisi frēꝫ v̄rm mi
nimū adduxeritis vobiscū
Si ergo vis eū mittē nobi
scū ꝓgem⁹ p̄it: ⁊ emem⁹ tibi
necessaria: si āt nō vis n̄ ibi
m⁹. Vir eni vt sepe dixim⁹
denūciauit nob dicēs: Nō
videbitis faciē meā absqꝫ
frē v̄ro mimo. Dixit eis isrl'
In meā hoc fecistis miseri
am: vt idicaretis ei ⁊ aliū hr̄e
vos frēm. At illi r̄nderunt
Interrogauit nos hō p or
dinē nr̄am ꝓgeniē: si p̄r vi
uēt: si hr̄em⁹ frēꝫ. Et nos r̄n
dim⁹ ei ꝯn̄ter iuxta id qd su
erat sciscitat⁹. Nunqd scire
poteram⁹ ꝙ dictur⁹ eēt: ad
ducite frēm v̄rm vobiscū:
Iudas quoqꝫ dixit p̄ri suo
Mitte pueꝝ mecū vt ꝓfi
ciscamur ⁊ possim⁹ viuere
nē moriamur nos ⁊ puuli
nr̄i. Egō suscipio pueꝝ dē
manu mea reqre illū. Nisi
reduxero ⁊ reddidero euꝫ
tibi: ero pcti re⁹ i te oī tp̄e.
Si nōn itercessisset dilatio
iā vice alt̄a venissem⁹. Igit̄
isrāel p̄r eoꝝ dixit eis: Si
sic necesse ē: facite qd vultis
Sūmite de optis t̄re fructi
bus i vasis v̄ris: ēt deferte
viro munera: mōdicū resi
ne ⁊ mellis ēt storacis stactes
⁊ terebithi] ⁊ amygdalaꝝ
Pēcuniāqꝫ duplicē ferte
vobiscū: ⁊ illā quā iuenistis
i sacculis reportate: ne for
te errore factū sit. Sꝫ ⁊ frēꝫ
v̄rum tollite: ⁊ ite ad viruꝫ
De⁹ āt me⁹ oīpotēs faciat
vob eū placabilē: ⁊ remit
tat vobiscū frēm v̄rm quē
tenet i vicul' ⁊ hūc beniami

Egō āt q̄si orbat⁹ absqꝫ li
beris ero.] Tulerūt ergo vi
ri mūera ⁊ pecuniā dupli
cē ⁊ beniamin: descēderūt
qꝫ i egyptū ⁊ steterūt corā
ioseph. Quos cū ille vidis
set ⁊ beniamin sil': p̄cepit di
spēsatori dom⁹ su diceens
Introduc viros domū ⁊
occide victias ⁊ instrue cō
uiuiū: qm̄ hodie mēcū sūt
comesturi meridie. Fecit il
le qd sibi fuerat ipatū: ēt in
troduxit viros domū. Ibi
qꝫ exterriti dixerūt mutuo
Propt̄ pecuniā quā retu
lim⁹ p⁹ i saccis nr̄is: itrodu
cti sum⁹ vt deuoluat i nos
calūniā: ⁊ violēt subijciat
s̄uituti ⁊ nos ⁊ asinos nr̄os
Quāobrē i ipsis forib⁹ ac-
cedētes ad dispensatorē lo
cuti sunt: Oram⁹ dn̄e vt au
dias nos. Iā añ descēdim⁹
vt emerem⁹ escas: qb⁹ ēpt̄i
cū venissem⁹ ad diuersoriū
apuim⁹ saccos nr̄os: ⁊ iue
nim⁹ pecuniā i ore saccoꝝ
quā nūc eodē pōdē repor
tauim⁹. Sꝫ ⁊ aliō attulim⁹
argētū vt emam⁹ q̄ necessa
ria sūt. Nō ē in nr̄a cōsciā
qs posuerit eā i marsupijs
nr̄is. At illē r̄ndit: Pāx vo
biscū: nolite timere. De⁹ v̄r
⁊ de⁹ p̄ris v̄ri dedit vobis
thesauros i saccis v̄ris. Nā
pecuniā quā dedistis mihi
ꝓbatā ego hēo. Edūxitqꝫ
ad eos symeon. Et intro-
ductis domū attūlit aquā
⁊ lauerunt pedes suos: dē
ditqꝫ pabulū asinis eoꝝ.
Illi v̄o parabant munera
donec igrederetur ioseph
meridie. Audierant eni ꝙ
ibi comesturi eēnt panem.

procedente fame ⁊ icrescēte bladū carius vēderet̄ q̄ ꝓ
ma vice: vel vt pecūia reportata restitueret̄. o Ego
aūt q̄si orbat⁹ ⁊c.] Qd duplr̄ itelligit̄: vno mō ꝙ esset
q̄si orbatus vsqꝫ ad coꝝ reditū: qr null⁹ de filijs remā
serat cū eo: alio mō ꝙ reputaret se q̄si orbatū si benia
min moreret̄: qr
illū solum crede
bat hr̄e de vxore
ꝑncipali ⁊ ꝓdile
cta. s. rachel.
p ¶ Quos cū ille
vidisset. Hic de-
scribit̄ pauoris oc
casio ne furtū eis
iponet̄. q Me
cū sūt comesturi
meridie. illa eni
hora reuertebat̄
ioseph de nego-
cijs regalibus ad
prandendū.
r ¶ Et itroduxit
viros domū: ibi
qꝫ exterriti ⁊c.
Non enim erat
cōsuetudo ꝙ illi
qui veniebant ad
emēdū bladū in
troducerēt in do
mū: sed dimitte
bātur extra in cu
ria vl' porticu do
mus: ⁊ iō timue
rūt ne itroducerē
tur ꝓpt pecuniaꝫ
quā r̄portauerāt
Cetera patent.
s At ille r̄ndit
Hic ꝯn̄ter ponit
eoꝝ consolatō: ⁊
p̄mo ab ipso di-
spensatore dicēte
t ¶ Pax vobiscū.
qr nihil hēo ꝯtra
vos. v Deus
vester ⁊ de⁹ patri
vestri dedit vobis
ac si dicēt ex me
rito v̄ro ⁊ patris
v̄ri data ē vobis
illa pecunia quā
iuenistis in saccis
vestris. x ¶ Edu
xitqꝫ ad eos sy-
meon. ad maiorē
eoꝝ cōsolationē
y Attulit aquā.
cogitando de eo
rum corpib⁹.
z ¶ Deditqꝫ pa-
bulū asinis. curā
gerens similiter
de eorum anima
libus: vt perfectā
impēderet eis hu
manitatem.

a ¶ Igit̄. hic 2⁹ describit̄ eoꝝ ꝯsolatio ab ipso ioseph
eos dulcit̄ alloquēdo. ⁊ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: b Cōmota
fuerāt viscera ⁊c.] Tū qr ipe sol⁹ eāt sibi fr̄ vterin⁹. tū
qr n̄ fuerat cū alijs frib⁹ qn̄ vēdiderāt ioseph: ꝓpt qd
magis afficiebat̄ ad eū: secūdo consolat̄ eos ioseph in
amicabili recrea
tione: cū subdit̄:
c ¶ Et ait ponite
panes. Noīe pa
nis i sacra scriptu
ra itelligitur ois
cib⁹: vt̄. iiij. Re.
vj. ca. vbi dicitur
Appōe eis panē
⁊ aquā. subditur
Et apposita ē eis
ciboꝝ magna p̄-
paratio. d Se
orsūqꝫ ioseph ⁊c
c⁹ cā subdit̄ cū dr̄
e ¶ Illicitū ē egy
ptijs ⁊c.] cā h⁹ est
vt dicūt hebrei:
qr mactant ⁊ co
medunt aliq̄ aīa
lia q̄ ab egyptijs
colūt̄. f Sede
rūt coram eo. vt
honoraret eos su
a p̄ntia. g ¶ Pri
mogenitus ⁊c.]
Fecit eni eos sede
re ordinate f̄ꝫ eta
tes suas icipiens
a p̄mogenito.
h Et mirabāt̄
nimis. de hoc ꝙ
hō quē credebāt
extraneū ⁊ eos iḡ
rantē fecisset eos
ita sedere sicut se
debāt i domo pa
tris sui. Si aūt q̄
rat̄ quō nō habu
ērt p hoc aliquā
suspicionē ꝙ ipse
eēt ioseph q̄ pre-
dictū ordinē scie
bat: Dicūt hebrei
ꝙ hoc fuit qr io
seph fingebat se
hoc scire p artem
diuinādi. pcutie
bat eni coram eis cyphū suū argenteū: ⁊ post p̄mā per
cussionē dicebat: talis q̄ ē p̄mogenit⁹ p̄mo sedeat: ⁊ sic
ꝯn̄ter de alijs. ⁊ hoc vr̄ cōcordare cū eo qd dr̄ se. capi.
Cyphus quē furati estis ipse ē in q̄ bibit dn̄s me⁹: ⁊ i q̄
augurari solet: ac si diceret̄ sicut vidistis heri i mensa.
i ¶ Maiorqꝫ ps venit beniami. ita vt q̄nqꝫ ptib⁹ exce
deret. voluit eni eū honorare in hoc p̄ alijs vt videret
si p hoc alij frēs ipsi beniamiꝫ iuiderēt sicut ei iuiderāt
eo ꝙ a p̄re plus amaret̄: vt p̄dictū ē supra. xxxvij. capi.
k Biberuntqꝫ ⁊ iebriati sunt cum eo. Hic accipitur
ebrietas pro societate: eo modo loquendi quo dicitur
Canti. v. Comedite ⁊ bibite ⁊ inebriamini charissimi.
⁊ talis ebrietas nō ē viciosa.

Igitūr igressus est ioseph
domū suā: optulerūtqꝫ ei
munera tenētes in manib⁹
⁊ adorauerūt ꝓni in terrā
At ille clemēter resalutatis
eis: iterrogauit eos dicens
Sanus ne ē p̄r v̄r senex de
quo dixeratis mihi: Adhuc
viuit: Qui r̄ndeꝛt: Sospes
ē seru⁹ tu⁹ p̄r nr̄. Adhuc vi
uit. Et icuruati adorauerūt
eū. Attollēs aūt ioseph o-
culos: vidit beniamin frēꝫ
suū vterinū ⁊ ait: Iste est fr̄
v̄r puul⁹ de q° dixeratis mi
hi: Et rursū: De⁹ igt mise
reat̄ tui fili mi. Festiauitqꝫ
qa cōmōta fuerant viscera
ei⁹ sup f̄re suo:] ⁊ erūpebāt
lachrie ⁊ itroiēs cubiculū
fleuit. Rursūqꝫ lota facie
egressus cōtinuit se ēt ait:
Ponite panes: Quib⁹ ap
positis seorsuꝫ ioseph: ⁊ se
orsū frib⁹: egyptijs quoqꝫ
q viscebāt̄ sil' seorsū. Illici
tūꝫ ē eni egyptijs comedē
cū hebreis:] ⁊ ꝓphanū pu
tāt h⁹cemodi cōuiuiū: sedē
rūt corā eo: p̄mōgenit⁹ iu-
xta p̄mogēita sua] ⁊ mim⁹
iuxta etatē suā. Et mirābāt̄
nimis sūptis ptibus q̄s ab
eo accepant. Maiorqꝫ ps
venit beniami: ita vt qnqꝫ
ptib⁹ excedēt: Bibērūtqꝫ

⁊ iebriati sūt cū eo.]
Precepit aūt ¶ XLIIII.
ioseph dispēsatori do
mus sue dicēs: Imple sac
cos eoꝝ frumēto q̄ntū pn̄t
capere: ⁊ pone pecuniā sin
guloꝝ in summitate sacci.
Cyphūꝫ aūt meū argēteū
⁊ p̄ciū qd dedit tritici: pōe
i ore sacci iunioris.] Factū
qꝫ est ita. Et orto mane di
missi sūt cū asinis suis. Iā-
qꝫ vrbē exierāt ⁊ ꝓcesserāt
paululū: tūc ioseph accer
sito dispēsatōe dom⁹. Sur
ge igt ⁊ ꝓseq̄re viros ⁊ ap
p̄hēsis dicito: Quāre red
didistis malū ꝓ bono: Cy
phūs quē furati estis ipe ē
in quo bibit dn̄s me⁹:] ēt i
quo augurari solet. Pessi
mā rē fecistis: Fecit ille vt
iusserat: ⁊ app̄hensis p or
dinē locut⁹ ē: Qui r̄nderūt
Quare sic loqt̄ dn̄s nr̄: vt
serui tui tātū flagitij ꝯmise
rint: Pecūniā quā iueni-
mus in sūmitate saccoꝝ re
portauim⁹] ad te d t̄ra cha
naan: ⁊ quō cōsequēs ē: vt
furati simus de domo dn̄i
tui aurū vel argētū: Apud
quēcūqꝫ fuerit iuētū s̄uoꝝ
tuoꝝ qd q̄ri moriat̄: ⁊ nos
erim⁹ s̄ui dn̄i nr̄i: qui dixit
eis: Fiāt iuxta v̄ram sn̄iam

a Precepit aūt ioseph. Hic ꝯn̄ter circa ¶ Ca. XLIIII.
descensū secūdū filioꝝ iacob in egyptū describit̄
occasio aduersitatis: qr de furto apparēti fuerūt
cōuicti in beniamin: Circa qd cōsiderandū ꝙ ioseph qui
erat sagax ⁊ astutus postq̄ probauerat ꝙ frēs de ei⁹ vendi
tione penitebāt. Iteꝫ
ꝙ ꝯtra beniamin fra
trem suū vterinū ni
hil mali machinati
fuerant: ⁊ ꝙ ei p̄ ipis
honorato iuidiā nō
pretendebāt: vt patꝫ
ex p̄dictis: nihilomi
nus tentare voluit:
vtꝝ ipsi beniamin in
piculo cōstituto q̄tū
possent succurrerent
⁊ ideo sic ordinauit
vt in furto apparēti
deprehenderet̄ benia
min: vt videret q̄liter
frēs sui in hoc se ha-
berent: nec mirandū
si taliter eos ꝓbabat
quia maliciam eoꝝ
in seipso expertus fu-
erat: ⁊ ideo i hoc ca.
primo describitur eo
rum comprehensio:
secūdo cōfusibilis re
ductio: ibi At illi scis
sis vestib⁹. ¶ Circa pri
mū cyphus ioseph i
sacco beniami abscō
ditur: requiritur: de
negatur: ⁊ tandem in
uenitur: Et patet lr̄a
exceptis paucis voca
bulis que exponētur
b Cyphum autem
meū argenteū ⁊ preci
um quod dedit triti
ci pone i ore sacci mi
noris. Dicit i ore sac
ci: vt cito posset inue
niri. Dicit precium.
ne dispensator crede
ret ꝙ cyphus deberet
poni in sacco iunio-
ris loco precij: ⁊ ideo
de vtroqꝫ fecit men
tionem. c ¶ Perse
quere viros. cū mul
titudine armatorū ita ꝙ nō audeāt resistere. d Quare
reddidistis malū pro bono: cōmittendo furtum pro dulci
allocutione domini mei: ⁊ honore quē vobis exhibuit in
domo sua. e ¶ Cyphus quem furati estis ipse est in quo
dominus meus bibit. sicut vidistis heri in mensa sua.
f Et in quo augurari solet. sicut experti estis ordinan-
do vos in mensa. g ¶ Pessimam rem fecistis. quia ingra
titudo est pessimum vitium. h Pecuniam quam in
uenimus in ore saccorum reportauimus. Argumētum est
a maiori parte: quasi diceret non retinuim⁹ nec celauimus
illud quod erat extra egyptum: ⁊ in terra chanaan: de quo
magis videretur: ergo nec hoc commisimus.
i ¶ Fiat iuxta vestram sententiam. Confidentes enim de

Universidad de Deusto Biblioteca

sua inocētia nimis obtulerāt:q2 ꝓ furto simplici ꝑm leges scriptas nullus debet mori:ideo dispēsator tꝑauit negociū dicēs a Fiat iuxta v̄ram sententiā.i.aliq̄ mō ab ipsa declinādo. b ¶Apud quecūq3 fuerit iuēt⁹ ipse sit seru⁹ me⁹. loq̄t in ꝑsona dn̄i sui.q̄rebat eni solū beniamin: vt p hoc videret: q̄lit alij q̄ dimitterēt liberi ei succurrerēt i tali necessitate. c Quos scrutatus icipiēs a maiore.ne si scrutat⁹ stati fuisset saccū beniamin appareret ꝓbabl'r q ibi abscōdisset cyphū d ¶Inuenit cyphū i sacco beniamin.q̄re nō facit mētionē de pecunia ibi iuenta:q2 iā eis supra dixerat: q alia pecunia i sacci iuenta erat a deo eis data:⁊ q2 eadē rōne q̄ accusaret beniamin de pecunia accusasset oēs alios:cū pecunia cuiuslibet repta fuisset in ore sacci sui:ipse aūt volebat ꝑm ordinationē ioseph calūniari beniamin solū vt p hoc ꝓbaret aliorū affectio ad ipsum vt p̄dictū ē. e At illi. Hic ꝯñter describit eoꝝ cōfusibilis reductio tanq3 cōuictorū de apparēti furto ⁊ scdo misericordie iplora⁹ ibi Cui iudas. Circa ꝑmū di sic: ¶e At illi ⁊c.] i signū tristicie.h eni erat mod⁹ antiq̄ꝝ occurrēte casu magne aduersitatis f Primusq3 iudas q2 iter frēs erat ꝑncipalior ⁊ cōstantior:⁊ q2 apud p̄rem erat ꝓ beniamin fideiussor: vt predictū ē ca. ꝑce. ⁊ ideo cā erat magis sua q̄ alioꝝ. g ¶Necdū eni de loco abierat.s.ioseph:q̄ expectabat fratrū suoꝝ reditū:vt pfcē ꝓbaret eoꝝ animū h Oesq3 an̄ eū i terrā p̄it corruerūt.vt ei⁹ animū ad misericordiā ꝓuocarēt. i ¶Cur sic agere voluistis: ac si diceret illud qd̄ fecistis ē de se pessimum:⁊ ideo nullo mō debuissetis hoc velle facē. k An ignoratis ⁊c. ac si dicēt dato q habeatis pessimā volūtatē tn̄ debuistis retrahi a tali facto cū sciueritis me hr̄e augurandi scientiā p quā poterā vos deprehēdere. l ¶Cui iudas. Hic describit misericordie iploratio:vbi iudas vt facili⁹ ipetret illud qd̄ ē dulcoris ꝑmo cōfitetur illud qd̄ ē rigoris dicēs: m Quid rn̄debim⁹ ⁊c:q̄si dicēt nihil possum⁹:q2 iuentio cyphi erat notoria:nec fraudē audebant iponere familie ioseph: q2 si id facerēt negociū suū peiorarēt. n ¶De⁹ iuenit iniq̄tatē seruoꝝ tuoꝝ.i.peccata nr̄a alias occulta de⁹ fecit iueniri.i.

Apud quecūq3 fuerit inuētū:ipse sit seru⁹ me⁹: vos aūt eritis inoxij. Itaq3 festinato deponētes i trā saccos apuerūt singuli. Quos scrutat⁹:icipiēs a maiore vsq3 ad minimū:iuēnit cyphū in sacco beniamin. At illi scissis vestib⁹] oneratisq3 rursū asinis:reuersi sunt in oppidū. ꝑmusq3 iudas cū frib⁹ ingressus ē ad ioseph: nec dum eni de loco abierat. Oesq3 an̄ eū pariter in terrā corruerūt. Quibus ille ait Cur sic agē voluistis: An ignoratis q nō sit similis mei i augurādi sciā: Cui iudas Quid rn̄debim⁹ inqt dn̄o meo vel qd loq̄mur:aut iuste poterim⁹ obtēdere: Deus iuenit iniq̄tatē seruoꝝ tuoꝝ. En oēs serui sumus dn̄i mei:⁊ nos ⁊ apud quē iuētus ē cyphus. Rn̄dit ioseph: Absit a me vt sic agā Qui furat⁹ ē cyphū ipse sit seru⁹ me⁹: vos aūt abite liberi ad p̄rē v̄rm. Accedēs aūt ꝓpi⁹ iudas: cōfidēt ait Oro dn̄e mi: Loq̄t seruus tu⁹ v̄bū in aurib⁹ tuis:⁊ ne irascaris famulo tuo. Tu es ei p⁹ pharaonē dn̄s me⁹

ad punitionē deduci p illud infortuniū qd̄ nobis accidit. o En oēs sum⁹ serui dn̄i mei. de rigore eni iusticie nō solū pro furto punit ille apud quē res furata iuenit sed etiā illi q̄ sunt i eius societate:⁊ maxie qn̄ sūt frēs. p ¶Absit a me. q̄si diceret:nolo vobiscū agere cū tanto rigore.

Interrogasti p⁹ seruos tuos hētis p̄rem aut frēm:⁊ nos rn̄dim⁹ tibi dn̄o meo: Est nobis p̄r senex:⁊ puer paruulus q i senectute illi nat⁹ ē:cui⁹ vterin⁹ fr̄ ē mortu⁹:⁊ ipsū solū h3 mr̄ sua: p̄r v̄o tenere diligit eū. Dixistiq3 seruis tuis: Adducite eū ad me ⁊ ponā oculos meos sup illū. Suggessimus tibi dn̄o meo:nō pōt puer relinquere p̄rē suū. Si eni illū dimiserit morieẗ. Et dixisti seruis tuis: Nisi venerit fr̄ v̄r minimus vobiscū nō videbitis ampli⁹ faciē meā. Cū ergo ascēdissem⁹ ad famulū tuū p̄rem nr̄m:narrauim⁹ ei oia q̄ locut⁹ ē dn̄s meus Et dixit p̄r nr̄: Reuertimini ⁊ emite nobis parū tritici: Cui dixim⁹: Nō possimus ire. Si frater noster minimus descenderit nobiscū ꝓficiscemur simul: alioqn illo absente non audemus videre faciem viri. At ille rn̄dit: Uōs scitis q duos genuerit mihi vxor mea.] Egressus ē vn⁹: ⁊ dixistis bestia deuorauit eū: ⁊ huc usq3 nō cōparet. Si tuleritis ⁊ istum ⁊ aliqd ei in via

q Qui furat⁹ ē cyphū ⁊c.] Hoc aūt dicebat vt ꝓbaret si beniamin dimitterēt solum in seruitute. r ¶Accedēs aūt Hic secūdo iudas ꝓcedit ad ipetrādū qd̄ erat misericordie ⁊ dulcoris:⁊ ꝑmo captat ipsi⁹ ioseph beniuolētiam dicens: Oro domine mi ⁊c. Secūdo ad suum ꝓpositū obtinēdū iducit q̄druplicē rōnē dicens s Interrogasti prius seruos tuos ⁊c. Intēdebat eni ipetrare q ipse manēt in seruitute pro beniamin: ita q beniamin cū alijs frib⁹ rediret ad patrē: ⁊ ad h⁹ optinēdū ꝑmo inducit rōnē ex pte p̄ris sui q̄ d furto hui⁹ cyphi nullo mō debebat icul pari:cū ipse esset abn̄s: ⁊ etiā iust⁹ q2 pecuniā a filijs reportatā remiserat in egyptum:⁊ ideo nullo modo debebat hr̄i suspectus de furto illo qd̄ factū fuisset d suo mādato:⁊ tn̄ si beniamin remaneret in seruitute intantū diligebat eū q credebatur probaliter mori pre dolore qd̄ videbatur valde durū ⁊ rōni absonū. hanc aūt rōnē deducit iudas diffuse vt magis moueat animū ioseph ad cōpatiendū patri. ⁊ p3 lr̄a vsq3 ibi t ¶Uos scitis q duos genuerit mihi vxor mea. Ista ē rachel que fuit principalis ⁊ primo vxor ei⁹: ⁊ etiā sola q̄tū fuit ex petitione iacob:quia lya fuit sibi cōiūcta p deceptionē labā: ⁊ due ancille ad petitionē rachelis ⁊ lye:vt h̄r supra. xxix.ca.⁊.xxx. v Egressus ē vnus de societate mea. x ¶Et dixistis bestia deuorauit eū. Uidetur q ioseph hic poterat arguere iudā de cōtradictione ꝑm reprehēsionē supra positā.xlij.ca.vbi excusauerūt se de circuitu ciuitatis:dicētes q hoc fecerāt ad q̄rendū frēm suū pditum: ⁊ hic di q dixerāt p̄ri ipsum esse deuoratū a bestia. Ad qd̄ dicēdū q l3 nō oporteat

iudā ⁊ frēs suos excusari de mēdacio: tn̄ hic nō sequit dictoꝝ suoꝝ ꝯdictio:q2 stati posset iudas rn̄dere q dixerat p̄ri ipsum eē deuoratū a bestia postq̄ redierāt ad ipsū ex egypto:cōcludentes q ex q̄ nō iuenerāt eū reputabāt eū a bestia deuoratū: ⁊ eodē mō poterāt rn̄dere de hoc qd̄ dixerāt hic: Cui⁹ vterin⁹ fr̄ mortu⁹ ē.quia hoc dixerūt p⁹q̄ ipsū q̄sierant p ciuitatē ex q̄ nō iuenerant eū ꝓbabiliter estimabant eū eē mortuū. a ¶Ego ꝓpe. Hic iducit secūdā rōnē ex pte sui q2 fideiussor tenet ꝓ illo p q̄ spondet Judas āt fideiussor erat ꝓ beniamin vt predictū est: ex q̄ cōcludit q debebat remanere in seruitute ꝓ beniamin. ⁊ p3 lr̄a. b Manebo itaq3 seru⁹ tu⁹ Hic ponit tertiā rōnē ad idē ex aptitudine iude: erat eni hō pfectior ⁊ aptior ad seruiendū in oib⁹ opib⁹ laboriosis ⁊ bellicis q̄ beniamin: ꝓpt qd̄ non debebat refutari ista petitō. c ¶Nō eni possū. Hic iducit quarta rō ad idē q2 iste iudas nullo mō posset videre anxietatē p̄ris sui: si rediret sine beniamin: ⁊ iō sibi erat cōdescēdendū vt remaneret i seruitute pro ipso: maxie cū eēt aptior illo in oib⁹ opib⁹. Jn ca.xliiij.vbi di in postilla: An ignoratis ⁊c. ¶Additio.

IN hebraica lr̄a nō di: An ignoratis ⁊c. l3 ponūt quedā v̄ba q̄rū sententia ē: An ignoratis q hō similis mei posset p auguria talia scire:qd̄ v̄r magis cōsonū rōni. ipsi eni nō hēbāt vn̄ debuissent scire q ioseph eēt maximus augurator:sed bn̄ poterāt ꝓsumē q ioseph cū eēt tā potens posset hr̄e augures q̄scūq3 voluisset:presertim cū in egypto eēnt multi cōiectores ⁊ talib⁹ vtentes artib⁹ ꝓut ex multis locis sacre scripture pōt hoc hr̄i:vn̄ posset scire taliū veritatē:ꝑm Aug. v̄o ꝓut sanct⁹ Tho. in secūda secūde.q.xcv. Joseph v̄o hoc dicebat nō seriose sed refrenās se ad illud qd̄ vulg⁹ de eo opinabat:q2.s.credebāt ipsū ioseph eē eruditissimū in oib⁹:vn̄ supra.xlj. Pharao dicebat:nūq̄d sapientiorē ⁊ silē tui iuenire potero: Replica correctorij ꝯ Bur.

IN capi.xliiij.vbi Bur. mouet difficultatē de arte augurandi ipsi⁹ ioseph non multū recedit a postillatore:nec refert multū i sensu lr̄ali an p se vel p alios se diceret augurandi hr̄e peritiam cū sint v̄ba curialia:sicut multa alia in illa historia cōtenta:vel q illud dictū: An ignoratis.ꝑm beatū Aug. referat ad famā de ioseph presūptā ⁊c.

a NOn poterat vltra. Hic ꝯñter ¶Capi.XLV.

cōtigerit:deducetis canos meos cū merore ad iferos Igit̄ si intrauero ad seruū tuū patrē nostꝝ ⁊ puer defuerit: cū aia illi⁹ ex h⁹ aia depēdeat: videritq3 eū nō ēe nobiscū morieẗ: ⁊ deducēt famuli tui canos ei⁹ cū dolore ad inferos. Ego ꝓprie seru⁹ tu⁹ sim:q i meam hūc recepi fidē: ⁊ spopōdi dicēs: Nisi reduxero eum peccati re⁹ ero i p̄rē oi tpe Manebo itaq3 seru⁹ tuus ꝓ puero i ministerio dn̄i mei ⁊ puer ascēdat cū frib⁹ suis Nōn eni possū redire ad p̄rem absn̄te puero: ne calamitatis q̄ oppressura ē p̄rē meū testis assistam .XLV.

NOn se pōterat vltra cohibere ioseph multis corā astātib⁹: vn̄ ꝑcepit vt egrederētur cūcti foras ēt nullus interesset alienus agnitioni mutue.] Eleuauitq3 vocē cū fletu quā audierūt egyptij: ōmnisq3 domus pharaonis: ⁊ dixit frib⁹ suis: Ego sum ioseph Adhuc p̄r me⁹ viuit: Nōn poterāt rn̄dere frēs nimio terrore pterriti.] Ad quos ille clemēter: Accedite inqt ad me. Et cū accessissent ꝓpe: ego sū ait ioseph fr̄ v̄r quē vēdidistis in egyptū:] Nolite pauere:neq3 vobis durū eē videat] q vēdidistis me in his regionibus Pro salute ei v̄ra misit me deus] ante vos i egyptum Bieniū ē ei q cepit fames in terra esse: ⁊ adhuc qnq3 anni restāt q̄uib⁹ nec arari poterit nec meti.] Premisitq3 me deus vt reseruemi sup terrā: ⁊ escas ad viuen

describitur manifestatio fraternitatis:vbi primo describit h⁹ manifestatōis mod⁹: ⁊ secūdo fruct⁹:ibi Audituq3 ē ⁊c. Circa primū ōnditur vehemētia dilectionis: ⁊ secūdo clemētia remissiōis:ibi Ad q̄s ille. tertio gr̄a ꝓmissionis:ibi Festinate. quarto instantia cōsolatōis: ibi En oculi vestri. Circa primū dicitur: a Nō se poterat vltra ꝯtinere ioseph.s. qn̄ se manifestaret:tn̄ q2 rō eū iducebat ad hoc:eo q p preterita certificat⁹ erat de penitētia fratrū suoꝝ. d eo q vēdiderāt ipsū ⁊ de bona ⁊ fideli affectione eoꝝ ad beniamin fratrē suū vterinū.tn̄ q2 pietas fraterna non ꝑmittebat eū amplius cōtinere pietat' iterioris signa b ¶Et nullus iteresset ⁊c.] Nō q2 ioseph vellet celare q essent frēs sui:vt pat3.j.sed q2 in sui manifestatōne volebat aliq̄d dicere qd̄ latē volebat egyptios ne frēs sui corā eis cōfūderēt:vt patebit. c Eleuauitq3 vocē cū fletu. ex magno affectu pietatis: quā audierunt egyptij q̄ erāt de domo ioseph. l3 ei eēnt exclusi a loco non tn̄ ita lōge recesserāt qn illā vocē possent audire ⁊ bn̄ volebat ioseph q audirēt illud qd̄ tūc dixit.s. Ego sum ioseph. ⁊ subdit: d ¶Oisq3 domus pharaonis ⁊c. nō q audirent vocē ioseph imediate sed p relationē egyptioꝝ qui erāt ꝓpe ioseph. e Nō poterant rn̄dere ⁊c.] Erant eni memores de malo quod ei fecerant ⁊ eū dn̄m terre videbant: ⁊ ideo nō fuit mirum si fuerant valde territi. f ¶Ad quos ille. Hic describitur clemētia remissionis. vidit eni eos territos ꝓpter malū qd̄ ei fecerant:ideo voluit eos certificare de plena remissione dicēs: g Accedite ad me. cōfidenter ⁊ secure: ⁊ cū accessissent ꝓpe: h ¶Ego sum ait ioseph frater vester quē vēdidistis in egyptū. istud volebat eis dicere submisse: ⁊ ideo fecit eos ꝓpe venire ne egyptij audirent proditionē quā fecerāt: ⁊ sic eos despicerēt. i Nolite pauere ⁊c. ac si dicēt expresse totū remitto vobis ex corde:quia certitudinaliter probaui v̄ram penitentiā de me: ⁊ certā amicitiā v̄ram erga beniamin frēm meū. k ¶Neq3 vobis durū eē videat ⁊c. Hoc addit ad maiorē eoꝝ certificationē. l Pro salute eni v̄ra misit me de⁹. q2 ꝑm Aug. De⁹ adeo oipotēs ē ⁊ bonus q nō ꝑmitteret mala fieri nisi exinde maiora bona eliceret: ⁊ sic ꝑmisit ioseph vēdi ꝓpt salutē ppl'i tpe famis future. m ¶Quib⁹ nec arari ⁊c.] nisi modicū qd̄ q̄si nihil reputādū ē. Isti⁹ āt sterilitatis aliq̄ dicūt cā3 eē nimiā inundātiā Nili:q̄ coopiebat terrā egypti itātū q n̄ poterat ꝯuenieẗ coli. S3 istud nō v̄r veꝝ:q2 ista cā nō fecisset sterilitatē i terra chanaā ⁊ alijs regionib⁹ vbi nō fluit Nil⁹: ⁊ tn̄ i ill' fuit fames ⁊ sterilitas:vn̄ di supra.xlj.ca. Oesq3 ꝓuincie veniebāt in egyptum vt emerēt escas: ⁊ malū inopie tparent

Universidad de Deusto
Biblioteca

⁊ iō alij dicūt ⁊ veri⁹ vt vř ꝙ dicta sterilitas ꝓcessit ex nimia siccitate ꝓpť quā i Egypto nec alibi terra poterat bñ coli sufficiēter. n Nō vřo cōsilio.s. solū: q₂ inualidū eēt nisi de⁹ pmisisset ⁊ ad bonū ordinasset. o ¶ Fecit me ⁊c.] q₂ p sapiētiā quā de⁹ dedit mihi pharao credit mihi sicut pří. p Festinate.

Hic pñter describiť gřa pmissionis: quia pmisit eis puidere ô victualib⁹ cū pře suo p q̄ mandauit p eos dicēs: q ¶ Ascendite ad patrē meū ⁊c. q₂ terra pmissionis in q̄ erat iacob altior ē respectu tre egypti. r Habitabis i terra iessen. Nolebat eñ ioseph ꝙ př su⁹ ⁊ frēs venirent ad pñtiā regis donec informasset eos q̄liter deberēt se hře in cōspectu ei⁹: ⁊ ideo voluit ꝙ starēt in terra iessen vbi occurreret eis ad eos informandū: qđ ⁊ fecit vt hř ca.se. s ¶ En oculi vři. Hic describiť instantia cōsolationis: q₂ post pdicta iterū cōsolať eos ad maiorē certificatōnē dicens: En oculi vři ⁊c. ac si diceret: sicut certū est vobis ꝙ me videtis: ita certa sunt oia q̄ dixi vobis ad cōsolationē vřam. t Os meū loq̄tur ad vos. Loq̄bať eni hebraice: ⁊ nō p iterpretē sicut antea fecerat. v ¶ Post q̄ ausi sūt loq̄ ad eum. q₂ manifeste viderāt ꝙ vere ⁊ nō ficte loq̄batur. x Auditūq₃ ē. Hic pñter describitur dicte manifestatōnis fructus: vbi pmo describitur serenitas iperij i rege: secūdo sedulitas obsequij ioseph: ibi Quibus dedit ioseph. tertio suauitas gaudij in patre ibi Qui ascēdentes. Circa primū dī sic: x ¶ Auditūq₃ est ⁊c.

dū hře possitis. Nōn vřo cōsilio sȝ dei volūtate huc missus sū: q fecit me q̄si patrē pharaōis] ⁊ dñm vniūse dom⁹ ei⁹ ac pncipē in oī tra egypti. Festināte ⁊ ascēdite ad přem meū: ⁊ dicetis ei: Hec mādat fili⁹ tuus ioseph: De⁹ fecit me dñȝ vniuerse terre egypti. Descende ad me: ne moreris: ⁊ habitabis i tra iessen: Erisq₃ iuxta me tu ⁊ filij tui ⁊ filij filioꝝ tuoꝝ: oues tue ⁊ armēta tua ⁊ vniuersa q̄ possides: ibiq₃ te pascam. Adhuc eni q̄nq₃ āni residui st faīs: ne ⁊ tu peas ⁊ ois domus tua: ⁊ oia q̄ possides. En oculi vři ⁊ oculi fratris mei beniamin vidēt ꝙ ōs meū loq̄ť ad vos. Nūciate přī meo vniūsā gl'iaȝ meā: ⁊ cūcta q̄ vidistis i egypto Festinate ⁊ adducite eum ad me. Cūq₃ āplexat⁹ recidisset i collū bēniamin fris sui: fleuit: illo quoq₃ silr flēte sup collū ei⁹. Osculat⁹q₃ est ioseph oēs frēs suos: ⁊ plorauit sup singulos. Pōst que ausi sunt loq̄ ad eū.] Auditūq₃ ē ⁊ celebri smone vulgatū i aula regis: venerūt frēs ioseph: et gauis⁹ ē pharao atq₃ ois familia ei⁹.] Dixitq₃ ad ioseph vt iparet frib⁹ suis dicēs: Onerātes iumēta ite i terrā chanaā: ⁊ tollite ide přeȝ vřm ⁊ cognationē: ⁊ venite ad me: ⁊ ego dabo vobis oia bona egypti: vt comedatis medullā terre. Precipe etiā vt tollāt plaustra de tra egypti ad subuectionē puulorꝫ suoꝝ ac cōiugū. Et dicito: Tollite přeȝ vřm ⁊ pperate q̄ztoti⁹ veniētes: nec dimittatis q̄cq₃ de supellectili vřa: q̄a oēs opes egypti vře erūt. Fecerūtq₃ filij israel vt eis mādatū fuerat. Quib⁹ dedit ioseph plaustra sm pharaōis ipiū ⁊ cibaria i itinere. Sigul' quoq₃ pferri iussit bias stolas bēniamī vo dedit trecētos argēteos cū q̄nq₃ stol' optimis: tātūdē pecunie ⁊ vestiū mittēs přī suo: addens eis asinos decē q subueherēt ex oib⁹ diuitijs egypti ⁊ totidē asinas: triticū i itinere panesq₃ portātes. Dimisit ergo frēs suos ⁊ pficiscētib⁹ ait: Nē irascamini i via. Qui ascēdētes ex egypto venerūt i terrā chanaā ad přeȝ suū iacob: ⁊ nūciauerūt ei dicētes: Joseph fili⁹ tu⁹ viuit: ⁊ ipse dñať i oī terra egypti. Quo audito iacob q̄si de graui sōno euigilās: tñ non credebat eis. Illi ecōtra referebāt oēm ordinē rei. Cunq₃ vidisset plaustra ⁊ vniūsa q̄ miserat reuixit spūs ei⁹ ⁊ ait: Sufficit mihi si adhuc ioseph filius me⁹ uiuit: uadā ⁊ uidebo illū anteq₃ moriar.

rex vt př ⁊ frēs ⁊ alij ꝓpinq̄ venirēt in egyptū parat eos sustentare ⁊ honorare: vt pȝ in lra: vn̄ subditur ȝ ¶ Oēs opes egypti vře erūt.i. de oib⁹ opib⁹ hēbitis ad sufficiētiā: hebrei tñ dicūt ꝙ h⁹ dixit ꝓphetice q̄dā mō lȝ hoc nō itelligeret: q₂ p vbū ei⁹ significabať qđ futurū erat in filijs israel q̄ exeūtes ô egypto asportauerūt secū opes egypti: vt hř exo.xij. Sicut ⁊ caypbas loquēs de morte Christi dixit: Expedit vobis vt vnus moriať hō p populo. Jo.xj.c. Et p eius vbum significabatur ꝙ mors Christi eēt p redēptiōe generis hūani: vt exponit euangelista ibidē dicēs: Hoc aūt a semetipso nō dixit ⁊c. Uerū tamen neuter sic loquēdo nō pōt ꝓpheta ꝓpe dici q₂ ad hoc reqrit itelligentia: vt supra dictū ē.xlj.c. Sicut nec asina balaā potuit dici aial rōnale lȝ verba rōnabilia ptulerit: q₂ illa vba nō itellexit: qđ tñ reqrit ad rōnabilitatē sȝ fuerit formata illa vba p angelū mouētē linguā asine. sequitur ⁊ Quib⁹ dedit Hic oñdiť sedulitas obsequij i ioseph: q₂ solicite fecit edictū pharaonis: addēs etiā super hoc spēalia munera dādo cū fri suo bēniamin ⁊ pří. ⁊ patet lra. a ¶ Ne irascamini in via. Hoc dixit ioseph: q₂ timebat ꝙ cuȝ fratres ab eo recessissent litigarēt adinuicem imponendo sibimet vnus alteri

p relationē eoꝝ q̄ secū erāt i domo ioseph. y Et gauisus ē pharao ⁊c.] Lȝ diligerent ioseph ꝓpter bona q̄ eis fecerat tñ erat eis turpe ꝙ homo q̄ fuerat seruus empticius ⁊ eductus de carcere hēret tantū dominiū in regno: ⁊ iō q̄n sciuerant ꝙ hēret tot frēs ⁊ taliter formatos ꝙ bñ videbāť nobiles: ⁊ de bono loco fuerūt sup hoc ꝯsolati: ⁊ iō pcepit

maliciam factam cōtra ioseph. b Qui ascēdentes. Hic describitur suauitas gaudij in patre ex auditu rumoꝝ ꝙ ioseph adhuc viueret. c ¶ Referebant oēm ordinē.s. quare ⁊ q̄uo ioseph vendiderant: ⁊ qualiter fuit promot⁹ in egypto: extūc tot auditis ⁊ visis signis manifestis de vita ioseph iacob credidit.

Profectusq₃. Hic describiť descēsus i egyptū quātū ad iacob ⁊ familiā ei⁹: vbi pmo describiť descēdēdi modus: scđo descēdentiuȝ numer⁹: ibi Hec sūt aūt noia. tertio ipsius ioseph occursus: ibi Misit autē iudā. Circa primū dī: b Uenit ad puteū iuramēti.i. in Bersabee: qui loc⁹ interpťať pute⁹ iuramēti. et fuit vocat⁹ ille locus sic ab illo puteo: qui ē ibi vbi iurauerūt fedus inter se abraā ⁊ abimelech: ut dcm̄ ē supra.xxj.ca. p locū aūt illū voluit transire iacob duplici ô cā. vna fuit q₂ erat i via eūdi i egyptū. Bersabee.n. ē vltia villa tře chanaan eūdi vsus egyptuȝ. Scđa cā fuit: q̄a abraā auus suus ibi inuocauit dñȝ vt hř supra.xxj. ca. Silr isaac pať su⁹ supra.xxvj.c. et iō voluit illuc ire ad depcandū dñm p suo itinē sicut ⁊ fec q̄n iuit ad laban. trāsiuit eni p montē moria: ut ibi oraret dñm: ut ipm dirigeret in via: ut dī cuȝ est supra.xxviij.cap. c ¶ Jacob Jacob. duplicatio nomis signū est diuie dilectiōis. d Qui respōdit ecce adsū. parat⁹ ad ipeiū tuū. e ¶ Noli timē. lȝ eni desideraret videre ioseph: formidabat tñ descēdē in egyptū q₂ erat senex ⁊ debilis: ⁊ q̄a timebat in aliena tra sepeliri extra sepulchra patrū suorū: ⁊ iō dñs assecurauit eū de vtroq₃ dicēs: f Ego descēdā tecū. quātū ad pmū. g ¶ Et ego inđ adducā te. quātū ad scđm: q̄a fecit reportari cōp⁹ suū ad sepeliēđ in spelūca duplici: ut hř infra. l. cap. Pōt āt h⁹ ⁊ aliť intelligi de filijs isrl' q̄s eduxit ô egypto in brachio extēto: ⁊ manu potēti: ut hř in Exo. h Joseph q̄₃ ⁊c.] Mos erat ātiquoꝝ ꝙ psona pdilecta claudebat oclos defūcti: p hoc āt certificat⁹ fuit iacob: ꝙ ioseph nō moreret ań ipm: qđ sūme ôsiderabat. i ¶ Surrexit iacob. cōfortat⁹ de diuina cōsolatiōe. seqť: k Ne

¶ .XLVI.

Profectusq₃ isrl' XLVI cuȝ oib⁹ q̄ hēbat vēnit ad puteū iuramenti: ⁊ mactatis ibi victimis deo pris sui isaac: audiuit eū p visionē nocte vocātē se: et dicētē sibi: Jacob iacob. Cūi rñdit: Ecce adsū. Ait illi deus Ego sū fortissim⁹ de⁹ patris tui. Nōli timē: sed descēde i egiptū: q̄a i gētē magnā faciā te ibi. Ego descēdā tecū illuc: ⁊ ēgo inde adducā te reuertentē. Jōseph quoq₃ ponet manus suas sup oculos tuos.] Sūrrexit iacob mane a puteo iuramēti: tuleruntq₃ eū filij cū puul' ⁊ vxorib⁹ suis i plaustris q̄ miserat pharao ad portāduȝ senē: et oia q̄ possederat in terra chanaan. Uenitq₃ in egyptū cū oī semine suo: filij eius ⁊ nēpotes filie ⁊ cūcta sil' ꝓgenies. Hēc sūt aūt noia filioꝝ isrl' q igressi sūt i egiptū ipse cuȝ liberi suis. Primōgenit⁹ ruben. Filij ruben: enoch ⁊ phallu ⁊ esrom et charmi. Filij symeon: iāmuel et iamin et iamier abod ⁊ iachin ⁊ sāber et saul fili⁹ chananitidis. Filij leui: gerson ⁊ caath ⁊ merari. Filij iuda: her et onan et sela ⁊ phares ⁊ çara. Mortui sūt aūt her et ōnan i terra chanaan. Natiq₃ sūt filij phares: esrom ⁊ amul. Filij isachar: thola et phua et iobab ⁊ senron. Filij çabulon: sareth ⁊ chelon ⁊ iahelel. Hi filij lyē quos genuit i mesopotamia syrie cū dina filia sua. Oēs aīe filiorū ei⁹ ⁊ filiaꝝ triginta tres. Filij gad: sephon ⁊ aggi ⁊ esebon ⁊ suni ⁊ beri ⁊ arodi ⁊ areli. Filij aser iemna et iesua ⁊ iesui ⁊ beria sara quoq₃ soror eoruȝ Filia beria: heber et melchiel. Hi filij çelphe quā dedit labā lye filie sue: ⁊ hos genuit iacob sedeci aīas. Filij rāchel vxoris iacob: ioseph ⁊ beniamī Natiq₃ sūt ioseph filij i tra egypti quos genuit ei asseneç: filia phutifaris sacerdotis eliopoleos: manasses ⁊ ephraiȝ. Filij bēiamī: bela ⁊ bechor ⁊ āsbel ⁊ gēra et nāamā ⁊ iēchri ⁊ iēthros ⁊ rese: mophi ⁊ osim ⁊ ared Hi filij rachel quos genuit iacob: oēs aīe q̄ttuordecī Filij dān: vsān. Filij neptali: iasiel ⁊ guni et ieser ⁊ sālē Hi filij bale: quaȝ dedit laban racheli filie sue: ⁊ hos genuit iacob: oēs aie septē Cūctēq₃ aīe q̄ ingresse sunt cū iacob in egyptū: ⁊ egresse sūt de femore illi⁹ absq₃ vxorib⁹ filiorū ei⁹: sexagita sex. Filij aūt ioseph q nati

potes filie. lȝ hřet vnicā filiā.s. Dinam: dī tñ in pľali: q̄a filie filioꝝ suoꝝ ei⁹ filie dicebanť: ⁊ cū Dina h intelliguntur. l ¶ Hec sūt aūt noia. Hic pñter describiť numer⁹ descēdentiū: vbi cōsiderādū ꝙ aliq̄ psone h noiate alibi in scriptura aliť noianť eisdē modis ⁊ rōnib⁹: q̄ supra tacte sūt de filijs Esau.xxxvj. caplo. m Primogenit⁹ ruben. ex occasiōe ei⁹ enumeraťp⁹ eū oms filij lye naturales et adoptiui āte alios filios Et patet littera exceptis pauc̄ vocabulis n ¶ Jamuel. Numeri.xxvj. vocatur Namuel. o Saber. h in palip. nō noiať: q₂ nulla ꝓgenies pcessit de eo. p ¶ Onan. p n debet scribi in fine Job. primo palip. vij ca. vocať Jasub. q Hi filij lye ⁊c.] hoc vř falsuȝ: q₂ filij iude supra noiati nō fuerūt ibi geniti: ut pȝ supra.xxxviij.ca. Dicendo ꝙ hoc dī eo ꝙ př coꝝ fuit genit⁹ in mesopotmia.s. iudas. r ¶ Oēs aie filioꝝ ⁊ filiaꝝ ei⁹.xxxiij. in h⁹ tñ nūero nō includiť dina: ut pȝ si ꝯputenť mares. s Filij gad Hic enumerāť filij çelphe: q̄ erāt filij lye adoptatiui. ⁊ pȝ littera. t ¶ Filij rachel. h enumeranť filij eius. v Asbel.j. Paral'. vij. cap. vocať iadiel. x ¶ Hera.j. Paralip. viij. ca. vocať abara. y Naamā. h vocatur Nohaba ibidem ȝ ¶ Jechri. hic vocať rapha ibidē. a Jethros mophim. duo noia sūt ⁊ in aliq̄b⁹ libris sil' iūgunť p vno ⁊ male. et codē mō ôfecit remigi⁹ libro de iterptatōib⁹ ponēs ambo p vno noie. Remigi⁹ eni q̄ fecit illuȝ librū vř paꝝ sciuisse de hebraico: q₂ in pl'ib⁹ iterptatōib⁹ defecit: ꝓpter qđ beat⁹ hierony. frequenť eū redarguit in li⁹. de hebraicis q̄stionib⁹: ⁊ in alijs locī. b ¶ Filij dan. h enumeranť filij bale. c Usan. lȝ iste fuerit vnigenit⁹ ipsi Dan: tñ h dī filij: q₂ aliq̄n in sacra scriptura poniť pľale p singl'ari: sicut ecōuerso: ut hř Exo.viij. Uenit musca grauissia.i. mľtitudo muscaꝝ. d ¶ Salē: al's syllā. h vocať selboam .j. Paral'. vij. ca. Si aūt ꝯiūganť sil' filij Lye.xxxiij. ⁊ pueri çelphe.xvj. ⁊ rachel.xiiij. ⁊ bale septē. faciūt.lxx. e Cunteq₃ aie ⁊c. Circa istos nūeros sequētes varij doctores va

Universidad de Deusto Biblioteca

ric dicũt ⁊ multiplr: accipiã ãt duos modos dicẽdi q̃ videt mihi, pbabiliores. e Lxvj. iste nũer⁹ est ꝓnaꝝ q̃ egresse sũt de iacob: ⁊ cũ hoc ingresse sũt egyptũ cũ eo: ut ꝑ in lra Et ab hoc numero excludũt her erbonan: q̃ nõ intrauerũt egyptũ: ſz mortui sũt in ira chanaan: ut ꝑdicm̃ est i isto cap. ⁊ supra. xxxviij. cap.

Silr excludũt ioseph ⁊ sũ ei⁹ q̃ erãt in egypto añq̃ iacob egrediẽrẽt: ⁊ sic ō nũero. 70. ꝑdicõ remanent .lxv. cũ quib⁹ si ponat Dina: que fuit exclusa a nũero. xxxiij. puerozlye: ut supra dicm̃ est: ⁊ q̃ igressa ẽ cũ iacob egyptũ: sic hẽm⁹. lxvj ꝓnas ꝟ numeratas cũ qb⁹ sl addant Joseph ⁊ duo filij ei⁹: et Jocabeth filia leui q̃ ꝓcepta erat añ ingressũ iacob i egyptũ: nõ dũ tñ nata: ut dicunt hebrei: ⁊ sic intrauit i egyptũ lz in vio mẽis ⁊ sic habem⁹ vltimuz numez cũ dr: Oẽes aie dom⁹ iacob: q̃ ingresse sũt egyptũ fuerũt. lxx. ſz da scripta nõ exꝑmit q⁹ leui aliq̃ filiã habuerit q̃ vocata sit Jocabeth: q: illa de q̃ fit mentio i Exo. nõ fuit ei⁹ filia ut ibi dicẽt: ideo pot ꝟ dimitti ⁊ loco ei⁹ põi ipse iacob: q̃ cũ p:ole sua ingressu⁹ ẽ: ⁊ sic ſ septuagita. vnde ⁊ i hoc nũero ultio nõ dr: Oẽs aie q̃ egresse sũt de femore iacob: q: ipse nõ fuit egressus a ſcipo: ſz dr: Oẽs aie dom⁹ iacob q̃ ingresse sũt egyptũ fuere. lxx. Et hic modus dicẽdi vr ꝓuenientior: tñ ingressus ipsi⁹ ioseph fuit añ ingressũ pris. et silr ingressus filiorz ioseph: q̃ dicunt ꝟ ingressi rõne pris sui: ⁊ sic in eo q̃dãmõ ingressi sũt. Vñ ⁊ de ꝑsõis ꝟ ultio noiatis nõ dr: Que ingresse sũt cũ iacob i egyptum ſz q̃ ingresse sũt absolute. Trãslatio vo. lxx. ꝟ hz. lxxv. Sz ſm Hiero. ꝟ cũ ꝑdicta nũerauerũt q̃nq; filos filiorz ioseph q̃ tñ nõdũ erãt nati: ⁊ hoc fcm̃ est ꝑ anticipatiõez ꝓpter honorẽ ioseph: ꝓpter quẽ alij fuerũt recepti honorifice in egypto. et hãc trãslatiõez secut⁹ ẽ lucas Act. vij. Q: aũt aliq̃ dicũt nullã mulierẽ ꝟ ꝓputari ꝑ falsũ: q̃a sara ꝓputat iter filios ꝯelphe: alit nõ esset. xvj. ſz. xv. tm̃: qõ est ō textũ vbi dr Sedeci aias rẽ. Cõsiderãdũ etiã: q̃ cũ dr ꝟ: Alie egresse de femore iacob. nõ est ꝑ ꝟ intelligẽdũ: q⁹ aia intellectiua sit pgnãtõem: ſz accipit ꝟ aia ꝑ hoiẽ: eo mõ q̃ totũ ōnoiat a parte ꝓncipaliozi: lz aũt hõ generet: aia tñ intellectiua nõ gnãt ſz creãdo infudit. f Misit aũt iacob iudã. ꝟ describit ipsi⁹ ioseph occursus: ⁊ fm q⁹ mãdauerat pater stetit i ira ipsen: q̃lsq; ioseph ei ibidẽ occurrẽt significãs ei suũ aduẽtuz ⁊ hoc ẽ qõ dr: f Misit aũt iacob rẽ. Jq: iudas int alios filios q̃ erãt cũ iacob erat honorabilior ⁊ rõabilior. g Ascẽdit obuiã. tũ ut debitã reuerentiã pris exhibẽt: tũ ut ꝓcz ⁊ fres instrueret quõ cũ rege loq̃rẽt: iõ secq̃t: h Lũq; vocauẽrit vos. ſ. rex. Et dixerit qõ ẽ op⁹ vr̃m: rñdebit⁹: Viri pastores sum⁹ rẽ. Cui cã ꝟbũ dr: i que fertilis est ⁊ apta ad alib⁹ alẽdis. k Quia detestatur rẽ. Jt sic volũt q⁹ habitẽt seoꝛsũ ab eis. Cã aũt q̃re detestant est: q: pcutiũt aialia aliq̃ q̃ tanq̃ dij ab egyptiis coluntur.

La. XLVII.

Ingressus ig̃ ioseph Postquã moyses descripsit descensũ iacob in egyptũ: hic ꝓnter describit ipsi⁹ morã ⁊ statũ ibidem Et ꝑmo q̃tuz ad ei⁹ inhitatiõez: secũdo q̃tũ ad finẽ ⁊ ꝓsumatiõez: ibi Factiq; sũt oẽs dies. Adhuc describit ipsi⁹ Jacob receptõ grõsa: scdo ei⁹ sustẽtatio larga: ibi Joseph vo Adhuc ꝑmo describit ipsi⁹ receptio benigna i ꝑle sua: scdo in ꝑsona ꝓpria: ibi P⁹ hoc introduxit. Circa ꝑmũ dicit: b Pater mẽ et fres rẽ. Hec nũciauit Joseph pharaoni añq̃ adduceret fres suos ad pntiã ipsi⁹: ad pbandũ si affectio bõa regi erga eos ꝑcueraret sicut a ꝓncipio. c Et ecce ꝓsistũt in ira iessen. hoc addidit ioseph: q: desiderabat q⁹ illa ira eis assignaret: ut ꝑ in ꝑcedẽti ca. ⁊ iõ hoc dixit: ac si ei insinuaret: exq̃ vroꝛes ⁊ familie ⁊ oia bõa eoꝝ mobilia sũt ibi bonũ esset q⁹ remanerẽt illic: q̃a labor esset eos trãsferre alibi. d Extremos q̃ fratruz suoꝝ. Extremitas alicuꝰ rei accipit duplr. ſ. a pte supiori: ⁊ a pte inferiori. et fm hoc ista lra duplicit exponit: vno mõ sic: Extremos fratrũ. i. minores ⁊ debiliores: ⁊ hãc exponem sequunt iudei dicẽtes: q⁹ hoc fecit ioseph ne si rex vidisset maiores ⁊ fortiores posuisset eos cum viris bellatoribus. Aliomõ sic: Extremos fratꝝ. i. maiores ⁊ valẽtiores: ut ex hoc rex ⁊ ꝓsiliarij sui magis hẽrent acceptũ dñium ioseph: vidẽtes cognatiõem ei⁹ ẽ grõsa et istud magis ꝓcordat ꝑdicta ca. ꝓcedẽti. e Ad pegrinãdũ rẽ. ſ. i. ad morãdũ ad tps: cui⁹ causa subditur: f Qm̃ nõ est herba gregibus rẽ. sed si nõ erat in terra chanaan herba: quõ erat in egypto? vbi erat tãta, sterilitas sicut alibi. Et dicũt aliq̃ hic: q⁹ tpe siccitatis ex q̃ causabat illa sterilitas sũt bona pascua in egypto: quia magna iundatio nili ex aq̃ remanẽte sup terra plus ipedit nascẽtiũ herbarz q⁹ siccitas. Vl aliꝰ pot dici: q⁹ terra iessen quã petebat erat sic dispositа: q⁹ nõ erat tãta, siccitas: qn̄ esset sufficiẽti pascualis: exquo habebãt colozẽ petendi eam: quia bona eoꝝ consistebant ꝓncipalit in animalibus. g Terra egypti in conspectu tuo est. ac si diceret: ybicunq; placuerit tibi fac eos habitare.

b Post hec. Hic describit receptõ iacob in ꝑsona ꝓpria: quia postq̃ iacob exptus fuerat q⁹ rex fratres suos grose recepat: certificat⁹ est de bona receptiõe patris sui ⁊ sequit: i Et statuit euz cozã eo. tũ ut ꝑm suum honorare de accessu ad pntiaz regis: tũ ut ꝑ suus gratias redderet ipsi regi de bonis ab eo receptis ꝓ se et ꝓ familia sua.

k Qui benedicẽs illi. ſ. regi quẽ iacob salutauit: ⁊ cui impcat⁹ fuit bona. et istud vocat ꝟ bñdicere.

l Dies pegrinatiõis vite mee. dꝛa ꝓmo pegrinat⁹ fuerat in mesopotamia apud Laban ut supra dcm̃ est. Itẽ pegrinat⁹ erat in terra egypti. in terra etiã chanaã hitauerat ut pegrinus, ꝓ maiori pte dꝛa nõ erat assecutus dñium in illa nisi in pua portiõne. Aliter expõit q: tota vita bona in pnti vita nõ est nisi quedã pegrinatio respectu celestis patrie: sm q⁹ dicit Aplꝰ hebreo. xiij. Nõ habem⁹ ꝟ manentez ciuitatẽ: ſz futurã inquirimus.

m Sunt parui ⁊ mali. Dicuntur aũt pui ei⁹ dies respectiue. vnde dr: n Et nõ puenerũt rẽ. Jq: abrahã auus su⁹ vixit. c. lxxv. annis: ut hr supra. xxv. ca⁹. et Isaac ꝑ suus. clx. annis: ut habet supra. xxxv. ca. ⁊ alij ꝑes ei⁹ ꝓres ad huc diuti⁹ vixerũt: ut hr supra. xj. ca. Dicunt aũt dies eius mali: ꝓpter malũ penalitatis q̃d sustinuit in vita sua: ꝑmo ex ꝑsecutiõe fratris sui esau: scdo ex lõga seruitute apud laban: tertio ex violatiõe dine filie sue: qrto ex trãsgressiõe ruben ꝓmogeniti sui: q̃ fudauit stratum ei⁹: qnto ex vẽditiõe ioseph: de q̃ fuit incõsolabiliꝛ afflict⁹ sexto ex sterilitate ire chanaã: ut ꝑ ex ꝑdicta. o Joseph vo. Hic describit ipsi⁹ Jacob sustẽtatio ꝑ ipm Joseph: vbi ꝑmo describit, quidẽtia ipsi⁹ ioseph respcũ patris: ⁊ scdo respcũ regis: ibi E q̃b⁹. Circa ꝑmum dicitur ꝑ Dedit possessiõnẽ in egypto. puidens patri ⁊ fratribus de loco habitatiõis. q In optimo ire loco Rameses. est eni rameses in tritorio Jessen q̃ supra petiuerat. r Et alebat eos. puidẽs eis de victu. s E q̃b⁹. ꝟ ostendit, puidẽtia ioseph respcũ regis augẽdo fidelit thesauꝛ: ⁊ scdo clemẽt se habẽs erga populũ: ibi Dixit q̃ ioseph. Circa ꝑmũ dr sic: s E quib⁹. i. egypto et chanaan ⁊ alijs iris circũadiacẽtib⁹. t Omnẽ pecuniaz ꝓgregauit. nõ p exactiões: ſz p venditiõem bladi iustã: q̃a tanti valet res quantũ pot, vẽdi: ⁊ iõ illud q̃d Joseph emerat ꝓ paruo prcio tempoze fertilitatis: poterat reuendere eisdem ꝓsonis: ⁊ multo fortius alijs ꝓ maiori prcio: maxime quia nullũ cõpulerat ad vendendũ sibi bladuz nomine reg⁹. v Adducite pecora vestra. lz eni esset in fame posit: nõ tamen tenebat rex eis dare bladum grat⁹ quãdiu haberẽt bona vñ possẽt emẽ.

x Venerunt q̃nq; ãno secundo. dicũt hebrei q⁹ iste fuit secũdus annus famis: ⁊ q⁹ in aduentu iacob qui vẽit in ꝓncipio tertij anni famis: statim Nilus irrigauit terram egypti ꝓpter merita eius ⁊ facta est fertilitas: q̃ subtracta fuerat ꝓ sic citatẽ: ut ꝑdictum est fm vnã opinionem. Sed hoc videt cõtra textum. ꝑmo quia ioseph ꝓ spiritum prophetie ꝑdixerat famẽ durare per septez annos. scdo q: fm istud dictum sequeret q⁹ ioseph sustentasset egyptios prio ãno famis ꝓ pecoribus: ⁊ per cõsequens durante adhuc fertilitate: sustentasset eos ꝓ pecuniis qõ videt manifeste falsuz: quia tũc emebat Joseph bladum ab egyptijs ⁊ nõ ecõuerso Et ideo dicendũ est: q⁹ secũdus annus hic intelligit ab illo tempoze quo defecit eis pecunia ad emendũ: ⁊ ille fuit circa finem sterilitatis terre: maxime quia ioseph ꝑdixerat publice: ita q⁹ erat notum per totã terrã Egypti de septẽ annis famis future post fertilitatẽ: ⁊ ideo verisimile est q⁹ multi de terra egypti reseruauerũt sibi bladũ vnde potuerant sustẽtari per aliquod temp⁹: ita q⁹ nõ fuerũt compulsi vẽdere prio blado pecora sua ⁊ possessiões suas ita cito: sed magis i vltimis annis famis. sequit: y Subiecitq; eam pharaoni rẽ. Jn hebreo dicit sic: Et fuit terra ipsius pharaõis: ⁊ populũ transtulit ad ciuitates de fine terre Egypti vsq; ad finem eius. Dicũt enim hebrei: q⁹ ad ostendendũ q⁹ terra erat ipsius regis immediate: Joseph fecit transferre populuz de vna pte terre egypti ad aliam ⁊ ecõuerso: ut per talez translatiõem quilibet ostenderet ꝙ ꝑ sit ere q⁹ nihil iuris haberet in hereditate sua ꝑstina. Cã aũt hr⁹ diuersitatis int trãslatiõez

Universidad de Deusto Biblioteca

nostrā ꝛ lrām hebraicā in hoc loco potuit eē ex hoc: ꝙ iste due dictões hebraice. s. vaiaenir ꝛ vaiaenid: quarū pma significat: ꝛ fecit trāsire. ꝛ scda significat: ꝛ subiecit seruituti: nō differūt in hebreo nisi in vltia lra que in pma dictōe est lra rhes: in scda lra dalet. Iste aūt due lre hebraice: lz i sono habeāt magnā diuersitatē: tñ in figura habēt ꝯueniētiā: ꝛ iō ppter silitudinē hanc trāslator noster accepit vltimā dictōem p pria vl ecōuerso. Scriptores hebreoꝝ q̄ fuerūt p⁹ tps trāslatoris scripserūt pmā p secūda tamen vtraqꝫ lra vadit ad candē intentionem: hebraica tamen magis exprimit: ut pꝫ ex pdictis. z Preter terrā sacerdotū. erant eni deputati ad cultū deoꝝ illius ppli: ꝛ etiam ad studiū sciaruꝫ speculatiuaꝝ: fm ꝙ dicit phs. j. meta. ꝙ gēs sacerdotū egypti ibi pmo studere ꝯcessa ē Et iosephus in libro antiquitatū dic: ꝙ abraam qñ descendit i egyptū: ut habitū est supra. xij. cap. docuit sacerdotes Egypti astronomiā: ꝛ extunc i talibus sciētijs studē ceperūt: ꝛ iō a rege habebāt victū. vñ sbdit

eius pter terrā sacerdotū q̄ a rege tradita fuerat eis: quib⁹ ēt statuta cibaria ex horreis publicis pbebant: ꝛ ic circo nō sūt cōpulsi vēdere possessiões suas. Dixit ergo ioseph ad pplos: En ut cernitis ꝛ vos ꝛ terrā vrāz pharao possidet. Accipite semia ꝛ serite agros ut fruges habē possitis. Quitaz ptē regi dabitis: q̄ttuor reliq̄s pmitto vobis in sementē: ꝛ in cibum familijs ꝛ liberis vris. Qui rñderunt: Salus nra in manu tua ē. Respiciat nos tm̄ dñs noster: ꝛ leti seruiem⁹ regi. Ex eo tpe vsqꝫ in pñtez diez in vniuersa tra egypti regib⁹ qnta ps soluit: ꝛ fcm̄ ē quasi in legē: absqꝫ terra sacerdotali: que libēa ab hac cō

a Et statuta cibaria ꝛc. Et ex hoc loco hr̄ ꝙ illis q̄ sūt deputati diuino cultui ꝛ studio: debet de victu ab his q̄ hñt curam regende cōitatis puideri. b Dixit ergo Joseph. Hic ꝯñter ondit clementia ioseph erga pplm in hoc ꝙ traz egypti quā iusto titulo p rege acq̄sierat: reddidit his q̄ vendiderāt p q̄nta pte fructuū. ex quo pꝫ ꝙ fecit eis magnam grāz: qꝛ alibi vbi terra nō est notabilr fertilis: bene traditur colēda ꝛ semināda p media pte fructuū. terra aūt egypti ñ solū est bene fertilis: ut referūt illi q̄ eā viderūt: sed etiā cuz paruo labore ppter irrigatiōem nili: q̄ fecūdat terrā illam Et pꝫ lra ex dictis. c Habitauit ergo. Hic describit stat⁹ iacob in egypto quantū ad finē: ꝛ ꝯsūmatōem: et pmo describit sue sepulture ordinatō: ꝛ dicte ordinatōis executio: ca. l. Adhuc pmo describit dcā ordinatio: scdo sbdit filioꝝ bñdictio. xlviij. ca. In pma pte dicit sic: d Auct⁹ ē ꝛ multiplicatus. in bonis spūalib⁹ ꝛ tpalib⁹: ꝛ ple filioꝝ suorum e Cumqꝫ appropinq̄re ꝛc.] ex quo pꝫ ꝙ habuit spm̄ pphetie. f Vocauit filiū suū ioseph. p nunciū: qꝛ distabat ab eo negocijs regni occupatus. g Pone manū tuā sub femore meo. s. ad iuranō p christū nascituꝝ de iacob sicut supra expositū est. xxiiij. ca. h Condasqꝫ me in sepulchro maioꝝ. s. in terra pmissiōis: in qua erāt sepulti abraam et isaac: et nō solū ppter illos desiderabat ibi sepeliri: sꝫ pncipalir ppter redēptōem generis hūani ibi fiendā p christum q̄ in illa tra christ⁹ nat⁹ est: ꝛ ꝯuersat⁹ est: mortu⁹ ꝛ sepultus ꝛ ibidē resurrexit: ꝛ inde ad celū ascēdit: de quib⁹ iacob habuit fidē ꝛ noticiā: ꝛ forsitan videbat in spū: ꝙ cum christo resurgēte resurgerēt multi sancti iā defuncti: ut hr̄ Matth. xxvij. ca. ꝛ sperabat cū eo resurgere. i Adorauit isrl deū. p beneficio sibi ꝯcesso. k Cōuersus ad lectuli caput. caput eni lectuli erat versus terrā pmissionis. et ad illā ptem adorabāt iudei deuoti: qñ erāt extra terrā illā: sicut hr̄. iij. Reg. viij. ca. ꝛ Dañ. vj. ca.

ditōe fuit. Habitauit ergo isrl in egypto. i. i terra iessē ꝛ possedit eā: aūctusqꝫ est ꝛ multiplicat⁹ nimis: ꝛ vixit i ea decē ꝛ septē ānis. Fciqꝫ sūt oēs dies vite illius cētū q̄dragitaseptē ānoꝝ. Cūqꝫ appropinq̄re cernēt diē mortis eius: vocauit filiuz suū ioseph: ꝛ dixit ad eum Si inueī grām in cōspectu tuo: pōne manū tuā sub femore meo: ꝛ facies mihi misericordiā ꝛ veritatē: ut nō sepelias me in egypto: sed dormiā cū patrib⁹ meis: et auferas me de tra hac: cōndasqꝫ in sepulchro maiorū meorū. Cui rñdit Joseph: Ego faciā qd iussisti. Et ille Jura ergo inqt mihi. Quo iurāte adorauit isrl dñm cōuersus ad lectuli caput.

In cap. xlvij. vbi dr̄ in postilla Oēm pecuniā cōgregauit ꝛc. Additio. Quia i emptōe ꝛ vēditiōe eqlitas iusticie obseruāda est: ut in secūda scdē. q. lxxvij. ar. j. in corp. Jccirco nō videt dicendo: ꝙ tm̄ valꝫ res quantū posset vēdi. pōt eni quādoqꝫ res vēdi in multo maiori pcio q̄ valeat fm verū suū valorez ꝛ hoc ppter magnā indigentiam emētis quā habꝫ de illa re: ꝛ in tali casu nō est estimādus valor rei fm q̄titatē q̄ ipsa res pōt vendi: q̄a sic siq̄s rē suā super uēdit in notabili quantitate: vltra iustū pciū ppter magnā necessitatē emētis: tūc vēditor videt q̄si vendere qd nō est suum qꝛ id qd accrescit sup iustū pciū nō ē ex ꝯditōe rei vēdite: sꝫ ex ꝯditōe emētis: ut in pdicta q̄stione. Ad excusatiōnē aūt ioseph q̄ vēdit blada p maiori pcio q̄ emerat suffic diuersitas tpis: que sicut ꝛ diuersitas loci magnā faciūt differentiā in vero valore rerū: ut in pdcā q̄stiōe

Replica correctoꝝ ꝯtra Burgeñ.

In ca. xlvij. vbi postillator dicit de ꝯtractibus ioseph quō fuerūt iusti: instat Burgeñ. auctē sancti Tho. scda scdē. q. lxxvij. ar. j. in cor. q. ꝛ rñsiōe etiā ad vltimū arg. asserēs: ꝙ in cōmutatōnib⁹ eq̄litas iusticie seruāda sit. Sꝫ ego cū postillatore verius puto: ꝙ in cōmutatiua iusticia equalitas fm nām fuari nō possit: quicq̄d dicat scūs Tho. p burgē. allegat⁹: q̄a totū auꝝ mundi fm nām nō valet vnū equū: cuz tñ ordine ad hūanos vsus modicū auꝝ valet magnū equuz Equalitas igit in cōmutatiua iusticia q̄ est in ꝯtractib⁹ nō seruat: sed p rōem iusticie mēsurat ut dicit scūs Dionysius de diui. noi. cap. viij. Rō aūt iusticie mēsurantis hāc equalitatē: ꝛ terminātis ineq̄litatē describit a beato Aug. in libro. lxxxiij. q̄stionū. q. xliiij. dicēte: Justicia ē habit⁹ animi cōi vtilitati seruata: suā cuiqꝫ tribuēs dignitatē. Nūc aūt tempore fertilitatis modicū auruz valet multū bladū: ideo fm mensurā iusticie tempore sterilitatis modicū bladū valet multū aurū: ideo videt dicendū: ꝙ tantū valet res fm illā equalitatis mensurā quantū vēdi pōt: seruata vtilitate nō puata: maxie cessantib⁹ dolo: metu: ꝛ violēta ꝯpulsione: sic ꝛ in his factis

Joseph: put postillator dicit: Fateor quidē ꝙ respiciēs ad solā necessitatē emētis: ꝛ sic carius vendēs: qꝛ nō respicit ad oē ꝯferēs: sꝫ puatū iusticie cultor nō est. sed h⁹ non est in factis Joseph: nec apparet ex dictis postillatoris. Caplm. XLVIII.

His itaqꝫ trāsactis. b Hic cōsequent ponit filiorū Jacob benedictio: ꝛ pmo ipsi⁹ ioseph i filijs suis ꝛ⁹ ipsi⁹ ioseph i psona ppa cū alijs filijs Jacob. xlix. ca⁹. Adhuc pmo describit filioruꝫ ioseph adoptatō scdo eoꝝ benedictio: ibi Uidēs āt tertio ipsius Joseph spālis pmiatio: ibi Et ait ad ioseph. Adhuc pmo describit dcā adoptatio: secundo subdit ipsius ioseph excusatio ibi Mihi enim. Circa pmū dicit: b Nūciatū est ioseph ꝛc. qꝛ nuncij frequent currebāt de ipso ad patrē ꝛ ecōuerso: ad sciend statuꝫ mutuuꝫ. c Irepexit. hoc nō ē in hebreo. sensus tñ est. i. ad cunduꝫ se disposuit. d Qui ꝯfortatus. de aduentu filij sui pdilecti. e Deus oipotēs apparuit mihi in luça. ista ciuitas vocat bethel ꝛ hierusalē ꝛ alijs noib⁹ ut supra expositū est ca. xxviij. f Daboqꝫ tibi terraz hāc. hoc dixit iacob ut ostenderet ꝙ poterat dare ptez in terra illa pmissiōis filijs Joseph: sicut ꝛ pprijs filijs iō subdit: g Duo ergo filij tui. s. manasses ꝛ ephraī. h Mei erūt. p adoptōem. i Sicut ruben ꝛ symeon reputabunt mihi. i. quilibet eoꝝ ita accipiet portionē suā in terra pmissiōis qñ diuidet: sicut filij mei nāles ꝛ ponit exemplū de ruben ꝛ symeon plus q̄ de alijs: q̄a erāt pmogeniti: ꝛ iō eq̄pauit filios Joseph ipsis: p ꝯñs ꝛ alijs minorib⁹. k Reliquos aūt q̄s genueris ꝛc.] i. non adopto eos tali mō. l Et noie fratrū suoꝝ ꝛc.] .i. ab eis nō denoiabit aliq̄ trib⁹: sꝫ noiabunt sub tribubus manasse ꝛ ephraim: ꝛ cū eis accipiēt hereditatem. m Mihi eni. Hic subdit ipsi⁹ iacob excusatio: ppenderat eni p aliqua signa: ꝙ ioseph mirabat de hoc ꝙ iacob cū tātis sumptibus volebat portari corp⁹ suū ad sepltura duplicē in hebron: ꝛ maxime qꝛ rachel mat sua q̄ fuerat vxor iacob pdilecta: nō erat ibi sepulta: ꝛ iō iacob volēs sup hoc pacificare ioseph dixit: n Mortua est rachel ꝛc.] q. d. necessitas me ꝯpulit ipsā sepelire extra speluncā duplicē: qꝛ eram in itinē cū magna familia: quā nō poterā deserere: ꝛ adhuc nimis distabā a loco sepulture pdicte. o Eratqꝫ vernuꝫ tps. in q̄ pecora hñt fetus in vtero: ppter qd nō poterā iter accelerare ne morerentur p Et sepeliui ibi eam iuxta viā. vbi trāseūt hoies cōiter et edificaui sepulchꝝ ita ꝙ transeūtes poterāt videre sepulturā ei⁹: ꝛ memoriaz ei⁹ ad alios deferre. ac si dicēt ipi ioseph debes me excusatū hre d h⁹ ꝙ nō portaui eam ad sepulchrū maiorum: qꝛ habui legitimuꝫ impedimentū: sꝫ nihilomin⁹ ꝯstruxi ei nobile sepulchruꝫ. Sic exponunt doctores nri Hebrei aūt alir exponūt lꝫ ad eundē fineꝫ: videlꝫ ad excusatōem Jacob de hoc ꝙ Rachel erat sepulta in ebron: ꝛ scdm eos Jacob se nō excusat propter difficultatez portandi corpus Rachel ad locū pdcm: imo p⁹ excludit istaꝫ cām dicēs: n Mortua ē rachel in terra chanaan. in q̄ tra est ebron: et iō longitudo itineris nō me impediuit ꝛ maxime qꝛ fm descriptiōeꝫ terre sancte hebron ñ distat a bethleem iuxta quaꝫ sepulta est Rachel: nisi p sex leucas vel circit o Eratqꝫ vernum tps. qd est aptū ad itinerandū: ꝛ ido malicia tpis simili me nō impediuit. Quid igit? volūtas dei ꝛ eius ordinatio. Dicūt hebrei: ꝙ iacob sciuit ex diuia reuelatōe ꝙ tpe nabucho. destruenda erat hierusalē: ut hr̄. iiij. Reg. xxv. ca. et ꝙ Nabuçardā duceret populū eius captiuū in babylonē: ꝛ ꝙ transirēt iuxta sepulchꝝ Rachel qd est sup viā illā: ꝛ tūc in trāsitu illoꝝ ipsa rachel de sepulchro miraculose clamaret ad deū querēs misericordiam eius sup populū captiuatuꝫ: ut scribit Hiere. xxxj. Uox in excelsis audita est lamētatiōis: ꝛ fletus ꝛ luctus rachelis plorātis filios suos: ideo subditur: p Et sepeliui eam iuxta viā. fm diuinā ordinatōem pdictā. q Uidēs aūt. Hic subdit ipsius ioseph bñdictō spālis in filijs suis. r Qui sūt isti? hoc quesiuit iacob: quia caligauerāt oculi eius: ꝛ postea subdit: ꝛ iō lꝫ viderꝫ eos astantes obscure: nō tamen clare ꝛ distincte. s Adduc inquit eos ad me. quia añ benedictōem volebat eos āplexari ꝛ deosculari: ꝛ subdit: t Applicitosqꝫ ad se deosculat⁹ ꝛc. Et cum tulisset eos ioseph de gremio patris sui vbi amplexatus ꝛ deosculatus fuerat eos. v Adorauit pronus in terram. disponēs se ad benedictōnem. x Et posuit ephraim ꝛc.] vult⁹ eni puerorum ꝛ ipsius ioseph erāt cōtra vultum ipsius iacob: ꝛ ideoille q̄ erat ad sinistram Joseph

Ca. XLVIII.

His itā trāsactis nūciātuz est ioseph ꝙ egrotaret pr su⁹. Qui assūpti duob⁹ filijs manasse ꝛ ephraiz irē p rexit. Dictūqꝫ ē seni: Ecce fili⁹ tu⁹ ioseph venit ad te. Qui ꝯfortat⁹ sedit in lectulo. Et ingresso ad se ioseph ait: Deus oipotēs apparuit mihi i luça: q̄ ē i tra chanaan benedixitqꝫ mihi: ꝛ ait: Ego te augebo et multiplicabo: et faciaz te in turbas pploꝝ. Dāboqꝫ tibi terrā hāc: ꝛ semi tuo p⁹ te: i possessionē sepitnā. Duo ergo filij tui q nati sūt tibi in terra egypti. añq̄z huc venirē ad te: mēi erūt ephraim et manasses: sicut ruben ꝛ symeō reputabūt mihi. Reliquos autē quos genueris p⁹ eos tui erūt: ꝛ nōie fratꝝ suoꝝ vocabūt in possessiōib⁹ suis. Mihi ēni qñ veniebaz dē mesopotamia: mortua est rachel i tra chanaan i ipso itinē. Erātqꝫ vernū tēp⁹. Et igrediebar ephratā: ꝛ sepeliui eā iux viā ephrate q̄ alio nomie appllat bethleem. Uidens aūt filios eius dixit ad eum: Qui sūt isti? Respondit: Filij mei sunt: quos donauit mihi dominus in hoc loco: Adduc inquit eos ad me: ut benedicam illis. Oculi enim israel caligabant pre nimia senectute: ꝛ clare videre non poteāt. Applicitōsqꝫ ad se deosculatus et circumplex⁹ eos: dixit ad filium suum: Non sum fraudat⁹ aspectu tuo: insup ostēdit mihi de⁹ semen tuuꝫ. Cumqꝫ tulisset eos Joseph de gremio patris: adorauit pnus in terram: et posuit ephraim ad dexterā suaꝫ. i. ad sinistram isrl: manassen vo i sinistra sua: ad dexterā. s. patris: applicuitqꝫ ambos ad euꝫ. Qui extēdēs manū dexterā posuit sup caput ephraiꝫ iunioris fris: sinistrā aūt sup caput manasse q maior natu

Universidad de Deusto Biblioteca

erat ad dexterā ipsi' iacob:sic eni posuerat eos Joseph:volens q manasses q̄ erat pmogenit' esset sub manu dextera iacob:tanq pncipal' in illa bñdictōe:s3 pr̄ fecit ɔtrariū ex cā q̄ exprimit infra. y Bñdixitq3 ioseph filio suo.qz ppter eū bñdicebat pueri eius.sequit: 3 ¶Et inuocet sup eos nomē meū.qz vocati sūt filij adoptiui Jacob: ⁊ facti sūt capita duarū tribuū:sicut alij filij iacob.sequitur:

a Nō ita ɔuēit pr̄. hoc dixit ioseph qz euent' puerorū ñ erat sibi reuelat':sic et pri' l3 eni ioseph hēet spiritū pphetie:ut hitū est supra.xl.ca.⁊.xli. tñ bñ reuelat aliquādo aliqd vni pphete qd celat alrī:sic p3 in multis locis ve.⁊ notes. b ¶Scio fili mi scio.s.q est pmogēit'. c Sed ⁊ fr̄ eius iunior:als minor maiō erit illo. in numerositate ⁊ dignitate:qz iosue q̄ fuit dux populi post moysen ⁊ fec tot mirabilia:⁊ hieroboam q̄ fuit pmus rex israel:postq diuisum fuit regnum isrl a reg iuda fuerūt de tribu ephraim. d ¶Constituitq3 ephraim āte manassen.in oblatōe pmitiarū ⁊ in situatione tabernaculorū:et motōne eorū:⁊ dignitatibus alijs.

erat:cōmutās manus.Benedixitq3 Jacob filios Joseph:⁊ ait:De' in cuius cōspectu ambulauerūt pr̄es mei abraā ⁊ isaac:deus qui pascit me ab adolescentia mea vsq3 in presentē diē:angelus q eruit me de cunctis malis:bñdicat pueris istis ⁊ inuocet sup eos nomen meum noīa quoq3 patrū meorū abraā ⁊ isaac:⁊ crescāt in multitudinē sup terram.Uidēs autē ioseph q posuisset pr̄ su' dexterā manum sup caput ephrai:grauit accepit.Et apprehēsā3 manum pr̄is leuare conat' ē de capite ephraim:⁊ trāsferre super caput manasse. Dixitq3 ad patrē:Nōn ita ɔuenit pr̄:qz hic est pmogenit'.Pone dexterā tuā3 super caput ei'.Qui renuens ait:Sciō fili mi scio.Et iste quoqz erit in pplos ⁊ multiplicabit:sed frat ei' iunior maior erit illo:⁊ semen illi' crescet in gētes.Bñdixitq3 eis in tpe illo dicens:Jn te benedicet isrl:atq3 dicetur Faciat tibi de' sicut ephrai ⁊ sicut manasse.Constituitq3 ephraim añ manassen.Et āit ad ioseph filiū3 suū:En ego morior ⁊ erit de' vobiscum:reducetq3 vos ad terrā patrū vrorū.Dō tibi ptē vnā extra frēs tuos:quā3 tuli de manu āmorrei i glādio ⁊ arcu meo. ¶XLIX.

Uocāuit autē iacob filios suos:⁊ ait eis:Cōngregami ut ānunciē q̄ vētura sunt vobis i dieb' nouissimis. Cōgregami ⁊ audite filij iacob audite isrl patrē vrm.Rūben pmogenitus meus.Tū fortitudo mea: et principiūm doloris mei

re:et est sensus:q mortua esset rachel in itinere in loco a q̄ restabat modicū spaciū itineris vsq3 ad bethleē:sed tñ sepeliuit eā in via rōne q̄ declarat in postilla.

Jn codē ca.xlviij.vbi dr̄ in postilla:Dicūt enim hebrei ⁊c. ¶Additio.ij.

Hec expō hebreorū est falsa: nō enim hoc qd legitur Hiere.xxxi. Uox i excelsis audita est.referēdū est ad tps captiuitatis filiorū Jsrl tpe nabuchodo. sed poti' ille clamor seu vlulatus rachel referēdus est ad occisionem innocētū factam p herodē:ut euāgelista declarat Matth.ij.put i ca.allegato hieremie dño ɔcedēte plene ostendet.

Replica correctorij ɔ Burgen.

In ca.xlviij Burgē.dic in hebreo nō hr̄ dictio significās vernū3 neq3 tempus ⁊c.ita et postillator in tractatu suo de differētia translationis nostre ⁊ hebraice veritatis ibi expōit ut h burg. in pposito aūt se nostre translationi coaptat:ut satisfaciat vie vtriq3.

e Et ait. Hic describit pmiatio ioseph spālis cum dr̄: f ¶Do tibi partē vnā ⁊c. Ac si diceret:tu me ⁊ frēs tuos tpe famis satiasti:⁊ me deferenō ad sepulchrum patrū meorū pmisisti:⁊ iō terra sychē3 speciali munere do tibi. g Quā tuli de manu āmorrei.i.ipsi' emor q̄ fuit d genere amorreorū. h ¶Jn gladio ⁊ arcu meo.i.iure belli. Dicūt hebrei:q depopulata vrbe sychē p filios iacob:ppli q̄ erāt in circuitu ɔgregauerūt se ut irruerēt sup iacob ⁊ filios eius:sed ipse armauit se ⁊ familiā suā ad resistendū3 eis ɔfidēs de diuino adiutorio:sicut sibi pmissū fuerat a dño vñ ⁊ timor dei.i.a deo immissus cecidit sup illos:⁊ nō sūt ausi inuadere eū:ut habitū est supra.xxxv.ca.⁊ iō locū istū obtinuit iure belli:tū qz dñs ōderat sibi illā terrā:tū qz pp violatiōe3 dine digni erāt eā pdē sychimite:⁊ iō qñ iacob fuit in possessione:vr̄ q licite potuit eā ut suā retinere:vnā3 etiā ptē emerat:ut hr̄.xxxiij.ca.s3 de illa qz modica erat nō facit hic mentōem:ex tūc aūt loc' ille fuit ipsi' iacob:ppter qd dcm̄ est supra.xxxvij.ca.q filij iacob oēs pter ioseph et beniamin pascebāt oues in sychimis:⁊ q iacob misit ipsū3 ioseph illuc ad sciendū statum eorum.Ex quo patet q ibi morabant ad tempus:⁊ iō verisimile est q haberēt ibi domos ad habitādū:⁊ caulas p pecorib' tanq in loco qd erat patris ipsorū. Jn ca.xlviij.vbi dr̄ in postilla:Eratq3 vnū3 tempus. ¶Additio

In hebreo aūt nō hr̄ hic aliq dictio significās vnū nec tps:s3 est ibi dictio significās mensurā pua ter

¶Ca.XLIX.

Uocauit aūt iacob ⁊c. Hic ɔñter describit benedictio filiorū iacob generaliter:⁊ pmo instruit eos de statu vite mortalis: scdo eos erigit ad spem vite immortalis:ibi Et benedixit eis.Circa pmū pmittit pfatio in qua reddit eos attētos dicēs: b Cōgregami ut ⁊c. quilibet eni attent' ē ad audienō futura maxime circa se ⁊ posteros suos. c ¶Jn diebus nouissimis.i.postq filij vri reuersi fuerit ad terrā pmissionis:dixit etiā:Jn nouissimis.qz aliq dixit eis tūc de aduētu christi:cui' tpa dicunt nouissima:fm q dicit Job. pma canonica.ij.c.Nouissima hora est qz tpi ipsi' xpi nō est aliud tps successurū:fm q dr̄ Apoc.x.Jurauit p viuentē in scla sclorū:qz tps amplius nō erit:sicut tpus noue legis successit tpi veteris:scdo reddit eos dociles dicēs: d Audite filij iacob.qz filij debēt esse subiecti discipline.Tertio reddit eos beniuolos dicēs: e ¶Audite isrl patrē vestrū.i.eum q̄ tota mēte desiderat bonum vestrū. f Ruben.Hic ɔñter ponit psecutio bñdictionis p singulos filios:incipiēdo a filijs lye:⁊ patent ptes fm numerū filiorū:et pmo incipit a ruben q̄ erat pmogenit' dicēs: g ¶Tu fortitudo mea.ac si dicat:qz tu es pmogenit':fortitudo mea:quātū ad bonū vtutis ⁊ gratie deberet relucere in te:s3 ecōtrario fcm̄ ē:quia tu es h Principiū doloris mei.q.d.l3 multos dolores et

labores senserim aliūde:tñ pui fuerint respectiue:⁊ q̄si p nihilo eos reputaui in ɔpatiōe ad illū dolorē quē cōcepi de enormitate sceleris tui:qd exponit postea. i ¶Prior in donis.s.deberes esse rōe pmogeniture:rōe cuius debebat tibi duplex portio in hereditate:ac bōis pr̄nis respcū fratrū tuorū.Maior ipio.q̄a debebat tibi regnū3 mihi pmissū: ut hitū3 est supra.xxxv.c. et sacerdotiū3:qd añ legē datū erat pmogeniture ānexū:ut supra dcm̄ est.xxvij.ca. k Effusus es sicut aq̄.aqua eni3 de vase pfectū' effundit q alij liqres:qz de oleo effuso remanet in vase pinguedo ⁊ hūor: ⁊ de vino effuso sapor:sed effusa aqua de vase cito vas desiccat:⁊ nō remanet aliqd aque vestigiū:⁊ p hoc dat intelligere:q ruben pdcā bona totalit pdiderat:qz priogenitura quātū ad duplicē portōem trāslata erat ad ioseph:ut dcm̄ est supra ca.pcedēti.⁊ regia dignitas ad iudam:ut expsse hr̄.j.Paral.v.ca.Et sacerdotiū ad leui. l ¶Non crescas.Jn hebreo hr̄:nō excedes:ac si diceret sufficiat tibi q tu sis sicut vn' de alijs fratrib' minorib' absq3 dignitatib' ⁊ puilegijs pdictis:cui' cā sbdit cum dr̄: m Quia ascēdisti ad cubile pr̄is tui ⁊c.qd fuit qñ dormiuit cū bala vxore pr̄is sui:ut dcm̄ est supra.xxv.ca.Ex his q̄ dicunt hic vr̄ esse falsū dcm̄ hebreorū q̄ dicūt sup locū pdcm̄:put fuit ibi allegatū:q Ruben nō ɔcubuit cū bala:s3 solū amouit lectū eius de camera lye matris sue:qz hoc nō esset tanq malū:ut pma facie vr̄ q ppter hoc debuisset puari tot bonis ⁊ dignitatib' pdictis. n ¶Symeon ⁊ leui fratres.l3 eni essent eis alij fratres ex pte pr̄is ⁊ matris:tñ hic vocat eos frēs spālit: qz fuerūt ɔiūcti mēte ⁊ ope in sequētib' malis. o Uasa iniquitatis bellātia.hoc exponunt cōiter doctores nr̄i de intfectōe ppli sychē in dolo cū sychimite recepissent circūcisionē in signū federis ⁊ amicitie cū Jacob ⁊ filijs eius:ut supra dcm̄ est.xxxiiij.ca. p ¶Jn ɔsiliū eorū3. qd tractauerūt occulte de pdicta occisiōe. q Nō veniat aia mea.i.nō approbo:s3 detestor. r ¶Et in cetu eorū.qz aggregauerūt sibi aliud ɔsortiū:ut pficerēt cōsiliū suū. s Nō sit glā mea.i.de hoc nō glorior:s3 magis ɔfundor.S3 ɔ hoc vr̄ q iacob dixit in fine pcedētis capli gloriādo de acqsitōe sychem:Do tibi ptē vnā3 extra frēs tuos:quā tuli de manu āmorrei in gladio ⁊ arcu meo.Ad qd dicenō:q iacob hoc dicendo nō gloriabat de occisiōe sychimitarū p symeon ⁊ leui:s3 magis de hoc q hoies illi' terre ɔgregati ad inuicē voluerūt irruere sup iacob ⁊ filios ei' ⁊ iacob ɔfidēs d dei adiutorio pa[illegible] se ad resistenō:⁊ terruit de' eius aduersarios ⁊ retrocesserūt:ut dcm̄ est ca.pcedēti. t ¶Quia in furore suo occiderūt virū.i.viros sychē.et exponit ibi singlare p plāli:sicut Exo.viij.ca.Uēit musca grauissima.i.multitudo muscarū. v Et in volūtate ⁊c.qz libent subuertissent muros ciuitatis sychem:s3 nō poterāt:qz ad hoc reqrebat tractus tpis:⁊ maior multitudo plebis q̄ habuerūt. x ¶Diuidā eos in iacob ⁊c.hoc denunciat futurū in penā pdictorū.vnde ⁊ trib' leui nō accepit ptē in diuisiōe terre sicut alij fratres:s3 solū loca ad habitādū:⁊ trib' symeon quantū ad vnā ptem recepta ē i sor

Prior in donis maior in imperio.Effusus es sic aqua Nōn crescas:quia ascendisti cubile pr̄is tui:⁊ maculasti stratū eius.Symeon et leui frēs vasa iniqtatis bellātia.Jn cōnsiliū eorū nōn veniat aia mea:et in cetu illorū nōn sit glā mea qā in furore suo occiderūt virū:et i volūtate sua suffoderūt murū.Maledict' furor eorū qz ptinax:⁊ indignatio eorū qz dura.Diuidā eos in iacob:⁊ dispgā eos in Jsrl Juda:te laudabūt frēs tui. Man' tue in ceruicib' inimicorū tuorū:adorabūt te

te iude. Hebrei aūt alit exponūt ptem istā:s3 in hoc diuidūtur:quia aliqui exponūt totā lrām pcedentē de malicia symeon ⁊ leui ɔ Joseph.Dicūt eni q isti duo pmo machinati sūt in mortē Joseph:qd sic declarāt:qz ruben nō videbat ad hoc machinat' fuisse:qz nitebat eū liberare de manibus aliorū:⁊ reddere pr̄i suo:ut hr̄.xxxvij.ca. Silr nec iudas:quia ne ioseph moreret in fouea: suasit fratrib' ut eū venderēt.dr̄.Caro eni nr̄a ⁊ frater noster est.silr nec q̄ttuor filij ancillarū.s.Dan: Neptalim:Gad:⁊ Aser:qz cum isti despicerent ab alijs:⁊ rputarent quasi serui.Joseph erat cū eis ad corū ɔsolatiōem:fm q dr̄ ibidē:Et erat cum filijs bale ⁊ zelphe.Silr nec isachar ⁊ zabulon:q̄ erāt filij lye ceteris iuniores:⁊ iō nō est verisimile:q ipsi assumpsissēt pncipalit tale negociū:sed fuerūt inducti p fratres suos vterinos.s.symeon ⁊ leui q̄ erant seniores eis:⁊ ɔñter alij fratres ɔsenserūt.His suppositis exponunt lrām sic:Symeon ⁊ leui fratres.i.in malo ɔcordes p ceteris Uasa iniqtatis bellātia.quia frēm innocentē occidere voluerūt.Jn ɔsilium eorū.quod inr̄ se tractauerāt pmo occulte Et in cetu illorū.qz alios ad hoc induxerūt ⁊ ɔgregauerunt Quia in furore suo occiderūt virū.i.Joseph q̄ l3 esset iuuenis etate:erat tñ vir morib' ⁊ sapia:occiderūt aūt eū3 q̄tū in ipsis fuit.Et in volūtate sua subneruauerūt thaurū.Hec est lrā hebraica:⁊ vocat hic thaur' ipse ioseph:sicut etiā de eo dr̄ Deut.xxxiij.c.Quasi pmogēiti thauri plchritudo ei' libent eni neruos ioseph pcidissent.Maledictus furor eorū qz ptinax.qz ad monitōem ruben noluerūt resilire a mala volūtate sua:ut supra dcm̄ est.xxxvij.ca.ppter qd sbditur pena cū dr̄:Diuidam eos ⁊c.exponat sicut supra.S3 addūt hebrei de dispsione symeon dicētes:Nō ē paup scriptor nec pedagogus nisi de symeon.hoc ē dcm̄:q illi de tribu symeon discurrebāt p sortes aliorū ad querenō victū scribendo vel pueros docēdo:sicut clerici paupes faciūt apud christianos.Alit etiā exponūt aliq hebrei passū istū:ptim de viris sychem ⁊ ptim de ioseph dicentes sic:Symeon ⁊ leui frēs. exponēdo sic dcm̄ est in alia expōne hebreorū vsq3 ibi:Qz in furore suo occiderūt virū.i.viros sychē:accipiēdo singulare p plāli.Et i volūtate sua sbneruauerūt thaurū.i.ioseph rōne pdcā.Maledict' furor eorū ⁊c.hoc dicit ppter occisionē virorū sychē:qz l3 nō fecerit dolū vel iiusticiā fm opionē hebreorū:ut dcm̄ est supra.xxxiiij.ca.tñ nimis rigide pcesserāt:⁊ iō nō dr̄ hic:Maledicta iniqtas eorū vel iniusticia:sed furor:ppter violatōem sororis sue dine.Et indignatio eorū qz dura.hoc dicit qz indignati fuerunt nimis dure ɔ ioseph ppter visiones suas pcedētes eius:dñium sup fratres:⁊ quia a patre plus amabat:ut dcm̄ est supra.xxxvij. ca.cetera ut pus. y Juda te laudabūt fratres tui.Judas interptat ɔfitens siue laudans:⁊ ideo volēs bona dicere de eo incipit ab interptatōne sui nois dicens:Juda.quasi diceret:bene noiatus es:quia Te laudabūt frēs tui.tum qz tribus iuda in exitu isrl de egypto pma post moysen intrauit mare rubrū miraculose diuisū:alijs timētib' ibi seq̄ Moysen:ut dr̄ in Exo.tum quia post mortē iosue pncipalis fuit ad expugnanō inimicos filiorū isrl q̄ remanserūt in terra pmissiōis:fm q dr̄ in pncipio libri iudicum:Judas ascendit .s.pm' ɔ aduersarios:⁊ ex his meruit trib' iuda laudē p ceteris ⁊ regiā dignitatē. 3 ¶Man' ⁊c. Hoc impletum est

Universidad de Deusto Biblioteca

In dauid pmo rege trib' iuda: q̄ inimicos israel ꝑ magna pte infecit: ꝛ alios tributo sbiecit: cui' pcessū describit dicēs a Catulus leonis iuda. et dicit catulus leonis: qꝛ cum dauid esset minimus int fratres suos: tn̄ ꝯstanť iuit ad pugnādū ꝯ Goliā gigantē: ꝛ extūc fuit posit' sup viros belli p saulē regē: ut hꝛ. j. Reg. xviij. ca. et ide mortuo saule ꝯstitutus ē rex: ut hꝛ. ij. Reg. v. c. vbi dꝛ: Cū esset rex Saul sup nos: tu eras educēs ꝛ reducēs isrl'. Et sequiť ibidē: Unxert qꝫ dauid in regē: ꝛ extūc debellauit potenť aduersarios isrl': ppť qđ sbdiť: b ¶ Ad pdā fili mi ascēdisti. et intm̄ pualuit aduersarijs: qꝫ circa finē regni sui nullus audebat insurgere cōtra eū: nec eius regnū pturbare: ut pꝫ libro Re. ij. et in pncipio tertij: iō subdiť: c Requiescēs accubuisti ut leo. quē alie bestie nō audēt inuadere: ꝛ qꝛ de' pmisit ei regnū ꝛ filijs ei' in sempitnū: ut hꝛ. ij. Reg. vij. ca. iō subdiť: d ¶ Quis suscitabit eū: auferēdo sibi dignitatē regiā. q. d. nullus: vñ sbdiť: e Nō auferet sceptrū de iuda. i. dignitas regia.

f ¶ Et dux de femore eius. qꝛ dficiēte regno infecto rege sedechia in captiuitate babylonica: extunc gubernat' fuit populus iudeoꝝ p illos q̄ erāt de tribu iuda: qꝛ in reditu dcē captiuitatis ȝorobabel fuit dux eoꝝ: ut hꝛ ȝach. iiij. c. ꝛ Agg ij. c. Et p' ea sacdotes gubernauerť pplꝫ: ut pꝫ tpe machabeoꝝ q̄ etiā erāt de tribu iuda: qꝛ trib' sacerdotalis: ꝛ tribus regia erāt ꝯmixte: ut pꝫ. iiij. Reg. xj. ca. vbi dꝛ qꝫ iosabeth soror ochoȝie regis iuda tulit ioas: ꝛ erat cū ea sex annis i domo dn̄i: qꝛ ipsa erat vxor ioiade pōtificis. Et istoꝝ regimē durauit vsqꝫ ad tp̄s Herodis q̄ fuit alienigena. s. de genere idumeoꝝ: et ipso regnāte nat' est christ': ut hꝛ Matth. ij. cuius regnū durabit in scl'a scloꝝ amen: ꝛ iō sbdiť: g Donec veniat q̄ mittēdus est. i. christ' q̄ missus ē a deo pře ꝑ salute generis humani. h ¶ Et ipse erit expectatō gentium. fm qꝫ dꝛ Aggei. ij. ca. Ecce veniet desiderat' cunctis gētib' ꝛc. Jn hebreo aūt hꝛ sic: Et erit ei aggregatio gentiū. ꝛ hoc impletū est in regno christi: qꝛ post resurrectōem ꝛ ascēsionem christi ad celos aplis pdicantib' fidē christi iudei ꝑ maiori pte remāserūt obstinati in infidelitate sua: et gentes cū magna deuotōe fidē christi receperūt: ꝛ sic christo aggregate sť gētes: ꝑpter qđ apli dixerūt iudeis: ut hꝛ Act. xiij. c. Uobis oportebat pmū loq̄ verbū dei: sꝫ qm̄ repulistis illud: ꝛ indignos vos iudicastis eťne vite: ecce ꝯuertimur ad gētes: sic. n. pcepit nobis de'. Sed hāc ꝓphetiā q̄ satis clare exposita ē de christo: iudei multiplr nitunť subuertere. Ad cuius intellectū ꝯsiderand: qꝫ in hebreo hꝛ: donec veniat silo. hec autē dictio hebraica silo: est ꝓpriū nomē loci. significat etiam in alio sēsu missionē: ꝛ sic est nomē cōe. ꝑut igiť est nomē loci accipiūt eā hic aliq̄ iudei dicētes: qꝫ hec ꝓphetia ipleta est: qñ saul q̄ erat de tribu beniamin: ut hꝛ. j. Reg. ix. ca. fuit electus in regē: ꝛ inunct' fuit in silo: vbi erat tabernaculū dn̄i ꝛ arca: ꝛ p ꝯn̄s vnctio vnde reges debebanť inungi: ꝛ sic sceptrū qđ accipiť ꝑ quodā dn̄io' ꝛ pmatu: qđ fuerat in tribu iuda vsqꝫ tūc: fuit trāslatū ad tribū beniamin. sed hoc dcm̄ manifeste ꝯtrariať textui: qꝛ añ electōem saulis arca dei iaꝫ erat amota de silo: ꝛ erat in chariathiarim: ut hꝛ. j. Re. vij. ca. Itē post saul imediate: imo ipso adhuc viuēte ꝛ regnāte fuit dauid inunct' p samuelē: q̄ dauid fuit pm' rex d tribu iuda: et extūc reges de illa tribu successerūt. Qꝛ aūt sceptrū dicať auferri d tribu iuda: iō qꝛ tūc incepit esse in ꝓpinqua dispōne ad gradū pfectū: non est verisile: iō alij dicūt qꝫ ista ꝓphetia impleta fuit in electōe hieroboaꝫ in regem q̄ erat de tribu ephraim: qꝛ decē trib' ablate sūt a regno iuda: ꝛ adhesērūt hieroboā: qñ roboā die cōstituto dedit populo durā respōsionē: ꝛ sic exponūt: Donec veniat silo. i. donec veniat hieroboā in tali loco coronādus q̄ dꝛ silo. Sꝫ ista expō ondiť falsa p textū: qꝛ cōgregatio illa nō fuit in silo sꝫ in sychē ut hꝛ. iij. Reg. xij. ca. Itē nō fuit ablatū regnū a domo Juda tūc: sed stetit vsqꝫ ad captiuitatē babylonicā p successionē hereditariā: ꝛ illi soli tūc dicebantur ꝓprie reges: qꝛ instituebanť p inunctōem: qꝛ tēpluꝫ ꝛ arca dn̄i ꝛ illa q̄ ad inunctōem reqrebanť in hierusalē remāserāt: q̄ erat metropolis in regno iuda: ꝑpter qđ alij iudei accipiētes hoc nomē silo ꝑut significat missioneꝫ dicūt qꝫ dicta ꝓphetia ipleta ē tpe nabuchodo. qñ veit ꝯ hierusalē ꝛ occidit sedechiā regē ꝛ sic defecit regnum iuda: ꝛ ideo exponūt lr̄am pdictā sic: Nō auferetur sceptrū de iuda: donec veniat q̄ mittēdus ē. i. nabuchodo. q̄ ꝑpter pctā ppl'i iudaici missus fuit a deo ad destruendū terrā: ꝛ ad auferenđ regē. Et erit ei aggregatio gētiū .s. ipsi nabuchodonosor: qꝛ ꝑpter dilatatōem sui iperij aggregate sūt gētes sub ei' dn̄io. Sꝫ ista expō ꝛ pcedētes ꝛ ꝯsiles si fiāt dstruūť p trāslatōeꝫ chaldaicā: quā iudei vocāt thargū: que ē ita auctētica apud iudeos: ut nll'us doctor eoꝝ ausus fuerit ei ꝯdicere: imo qñ vet' expō hebraica est obscura: recurrūt ad illā ꝑ explanatōe. Jn illa aūt sic hꝛ: Nō auferet sceptrū de iuda ꝛc. donec veniat messias. Nabuchodo. aūt nec aliqs pdictoꝝ vocat' est messias in scriptura: sꝫ solū christ' q̄ ꝓmissus erat in lege ꝛ in ꝓphetis: ꝛ ex hoc pꝫ clari' veritas nr̄e catholice expōnis pdcē. i Ligās ad vineā ꝛc. Aliq̄ doctores catholici istā lr̄am ꝯnter exponūt de ꝯiunctōe iudeorū q̄ designanť p asinā: ꝛ gentiū: q̄ designanť p pullū: in fide christi q̄ fecit vtraqꝫ vnū: ꝛ q̄ vocat se vitē Job. xv. Ego sū vitis vera. ꝛ subdiť: k ¶ Lauabit in vino stolā suā. exponūt de christi passione. sꝫ ista expō saluo meliori iudicio videť mihi magis mystica qꝫ lr̄alis: et ideo aliť pōt dici: qꝫ p' qꝫ iacob pdixerat dignitatē regiā futurā i tribu iuda: cepit pdicē ꝯditōem tre: quā in sorteꝫ debebat accipe: q̄ fuit valde fertilis in vino ꝛ lacte. et hoc est qđ dꝛ: Ligans ad vineam pullū suū ꝛ ad vitē asinaꝫ suā. p hoc designās qꝫ in vno stipite vitis posset d vuis onerari vna asina vel pullus: vnde in hebreo hꝛ: Et ad palmitē filiū asini sui. ꝛ idē significat qđ subdiť: Lauabit in vino stolā suā. ac si dicať tāta abūdātia vini erit ibi: qꝫ possent inde lauare pānos: ꝛ est locutio hyperbolica. sic ēt apud nos dꝛ ad designand magnā abundātiā vini tpe fertilitatis qđ satis est de vino ad lotōeꝫ peduꝫ Et ad idē facit qđ subdiť: l Pulchriores oculi ei' vino. Jn hebreo sic hꝛ: Rubicūdiores vino oculi ei'. quia portatio vini abundās: ꝛ maxime qñ vinū est bonū: apparet in oculis scintillātib' citi' qꝫ in alijs ptibus. m ¶ Et dētes eius lacte cādidiores. per hoc designatur abundantia lactis futura in sorte iude: qꝛ albedo lactis apparet in dētib' comedētiū ipm. n Zabulon. h pdicit iacob sitū sortis ipsi' zabulon cū dicit: o ¶ Jn littore maris. qꝛ sors sua in vna pte fuit sup mare mediterraneū. p ¶ Et in statōe nauiū. qꝛ in sorte illa fuerť aliqui port' maris in quib' naues stabāt. q Pertigēs vsqꝫ ad sidonē. nomē est ciuitatis in q̄ hitauerūt gētiles r Isachar asin' fortis. hic pdicit statū futuꝝ ipsi' Isachar. et exponūt aliq̄ catholici et hebrei: dicētes qꝫ trib' isachar p ceteris tribub' fuit intēta studio legis ꝛ hoc ē qđ dicit: s ¶ Uidit requiē .s. ꝯtēplatōnis et studij in lege. t Et supposuit humeruꝫ ad portandū. s. pondus ꝛ laborē studij. v ¶ Factusqꝫ est tributis seruiens. i. ꝓ tributis. dicūt eni qꝫ ad hoc ut liberi' possēt vacare studio: alie tribus faciebant eis recōpensatōnem: sicut ꝛ de sacerdotib' egypti supra dcm̄ est. xlvij. ca. Sed hec expō vꝛ mihi extranea: tū qꝛ qꝫ rōne studij vocet asin': qđ est aial valde stolidū ꝛ rude vꝛ extraneū: tū qꝛ nō repiť in scriptura qꝫ de isachar fuerint hoies excellētes in scia sup alios: sꝫ magis de tribu leui: vñ ꝛ Deuť. xvij. pcipiť: qꝫ si inť iudices cuiuscunqꝫ ciuitatis aliqđ difficile emerserit in q̄ dubitēt: veniāt ad sacerdotes leuitici generis: ꝛ eoꝝ teneāt sniam: tuꝫ q̄a dicta expō nō bn̄ ꝯtinuat lr̄am: ut vꝛ: et iō aliť pōt dici qꝫ iacob pdixit ꝯditōem trib' isachar qꝫtū ad populum ꝛ tre sitū dicēs: Isachar asin' fortis. qꝛ hoies illi' tribus erāt fortes ad sustinendū laborē corpis. vñ ꝛ in hebreo hꝛ: Asinus osse' accubās. i. habitās inť tmios. quia ex vna pte sors sua termiabať ad mare mediťraneuꝫ et ex alia ad iordanē fluuiū: vbi est mare galilee. i. lacus magnus p quē trāsit iordanis fluui'. Uidit requiē qꝫ eēt bona. Uisū eni fuit eis: qꝫ meli' erat stare in terra sua qꝫ discurrē ꝑ mercatōib' ad tras longinqs aut mare nauigare cui' cā subdiť: Et terrā qꝫ esset optia. tra eni sue sortis cū ꝓuo labore respectiue ad alias porťat multū fructum afferre: iō magis volebāt ibi qescē qꝫ ad loca distātia ꝑ mercimonijs discurrē p terrā vel p mare. Et supposuit humeꝝ suū ad portanđ. laborem in cultura tre sue. Factusqꝫ ē tributis seruiēs. i. illis q̄ qrebāt trenascētia ad soluend tributa regib': qꝛ in sorte illa crescebāt in abūdantia: ꝛ de leui poterāt inde ferri ad loca remota p mare: qđ est ꝯiunctū illi tre. Jn hebreo hꝛ: Et fact' ē censui seruiēs. qđ pōt sic exponi: qꝛ erāt agricole: ut visū est: ꝛ iō nō habebāt aliud facē cū alijs: nisi reddē censū debituꝫ ipsi regi: ꝛ decimas ipsis sacerdotib': q̄ ānuatim reddebanť eis p modū cēsus. x Dan iudicabit pplm suū. Jn hebreo hꝛ vidicabit. ꝛ exponiť de sāsone qui fuit de tribu dan: ut hꝛ iudicū. xiij. ca. ꝛ ipse iudicauit Isrl'. xx. ānis: ut hꝛ Judicū. xvj. ca. Ipse etiā vidicauit filios isrl' de philisteis: qꝝ multos infecit: ut hꝛ ibidē: vñ sbdiť: y ¶ Fiat dan coluber in via ꝛc. qꝛ in dieb' ei' philistei n̄ audebāt veire sup isrl' p vias ꝛ semitas qs custodiebat z Mordēs vngulas eq̄ ꝛc. sicut. n. mordēs eq̄ vngulā facit cadē eqtē absqꝫ eo qꝫ tāgat eū: sic sāsō āplexat' ē colūnas: ꝛ fecit cadē domū sup philisteos: ꝛ sic plures infecit moriēs: qꝫ añ viu' occiderat: sicut ibidē dꝛ: a ¶ Salutare tuū expectabo dn̄e. ac si dicat qꝫuis futur' sit talis ac tantus nō tn̄ erit messias: sꝫ erit adhuc expectādus. b Gad accinct' ꝛc. h' ipletū fuit: qñ filij gad accepta sorte citra iordaneꝫ trāsierūt armati ante filios isrl': q̄ adhuc terrā nō acceperāt: quousqꝫ esset eis hēditas acqsita: sicut hꝛ in li° iosue. c ¶ Et ipse accinget retrorsū. q̄a redierūt ad sortē suam in eodem numero: qꝛ nll's de eis cecidit i plio. d Aser piguis panis ei'. p hoc designať fertilitas sortis Aser in victualib': qꝛ noie panis ois cibus designať: ut supra dictum est. xlij. ca. e ¶ Et pbebit delicias regib'. qꝛ in sorte sua crescebant aliq̄ rara ꝛ pciosa: ꝛ iō ꝓ delitijs regib' pbebanť. f Neptaliꝫ ceruus emissus. per hoc designať qꝫ in sorte sua trenascentia pus crescebāt ꝛ maturescebāt qꝫ in alijs sortib': sicut ceru' velocior est ad currenđ alijs aialib'. g ¶ Dās eloqa pulchritudinis. ꝑpter hoc. n. qꝫ terrenascētia ibi pus maturescebāt iñ fiebāt oblatiōes pmitiorū. vnđ sacerdotes ꝛ leuite pulchras laudes deo reddebanť Aliť exponūt aliq̄ hebrei dicētes: qꝫ iacob h ꝓphetauit de bello ꝯ sisaram in q̄ barach accepit secū decē milia de filijs neptalim: q̄ iuerūt ꝓmpte ꝛ expedite qꝫsi ceru' emissus: et iñ hita victoria delbora ꝛ barach cecinerūt cāticuꝫ dn̄o: ut hꝛ Judicū. v. iō sbdiť: g Dās eloqa pulchritudinis. i. eloqa diuie laudis. h ¶ Fili' accrescēs ioseph. in pdicendo statū ioseph: incipit iacob ab interptatōe nois eius: Joseph eni interptať accrescēs: sicut supra fec de iuda. Et duplicať h accrescēs: qꝛ notabiliť p ceteris frib' creuit in spūalib' bonis ꝛ tpalib': ut satis pꝫ ex dictis de eo. i Filie discurrerť sup muꝝ. Jn hebreo hꝛ: Filie discurrerūt ꝑpter aspcm̄. ꝛ in eād redit sniam: qꝛ dn̄e egypti qñ audiebāt aduentū ioseph currebāt ad fenestras: ꝛ desup muros: vñ posset eū vidē trāseūtē ꝑpter ei' gratiositatē. k ¶ Sꝫ ꝛ exaspauerūt eū. Jn hebreo hꝛ: Amaricauerūt eū. s. fres sui: ac si dicēt: qꝫuis eēt ita gratiosus: et aliēis gētib': tn̄ fres sui dure tractauerūt eum. l Et iurgati sūt. qꝛ sic supra dcm̄ ē. xxxvij. ca. nō poterāt ei qcqꝫ pacifice loq̄. m ¶ Inuiderūtqꝫ isti. h'. n. pcessit ex inuidia fratꝝ ꝯ ipm: ut ibi dcm̄ ē. n Habētes iacla. i. vba pūgitiua dicētes: Ecce somniator veit ꝛc. vel ad lr̄am: n Hn̄tes iacla. qꝛ symeō ꝛ leui habuerť iacla ppata ad iugulanđ eū. vñ dicebāt: veite occidam' eū: ut hꝛ ibid: o ¶ Sedit i forti. i. in deo oipotēti. p Arc' ei'. i. defēsio sua: q̄a a deo ptect' ē ꝯ insidias fratꝝ suoꝝ. q ¶ Et dissoluta sť ꝛc. qñ educt' fuit de fouea: ꝛ iteꝝ qñ educt' fuit de carcere r Per man' ꝛc. i. p vtutē illi' q̄ ē potētia ꝛ vt' ipsi' Jacob .i. p deū nō p hoiem. Hebrei dicūt h: Et deaurata sunt brachia manuū ei'. qđ exponūt hebrei de ornamētis q̄ erant in brachijs ꝛ digitis ioseph. s. de armillis ꝛ anulis: q̄ hūit qñ ꝯstitut' fuit pposit' tre egypti: ꝛ ista ꝯsecut' ē p vtutē dei. s ¶ Jn pastor egressus ē. i. hieroboā q̄ ascēdit ad dignitatē regis q̄ p pastoris officiū designať: qm̄ hꝫ regē pplm sibi subditum. t Lapis isrl'. qꝛ fuit pm' rex in regno Isrl': ꝑut diuiditur

filij patris tui. Catulus leonis iuda. Ad predā fili mi ascendisti: requiescēs accubuisti ut leo: ꝛ quasi leena. Quis suscitabit eū? Nō auferet sceptrū de iuda: ꝛ dux de femore ei': donec veniat q mittendus est: et ipse erit expectatio gentiū. Ligans ad vineā pullū suū: ꝛ ad vitē o fili mi asinā suā. Lauabit in vino stolā suā: ꝛ i sanguine vue palliū suū. Pulchriores sunt oculi eius vino: et dētes eius lacte cādidiores. zabulon in littore maris habitabit: et in statōne nauiū pertingēs vsqꝫ ad sidonē. Isachar asin' fortis accubās int terminos. Uidit requiē qꝫ eēt bona: ꝛ terrā qꝫ optia: et supposuit humeꝝ suū ad portandū: factusqꝫ est tributis seruiens. Dan iudicabit pplm suuꝫ sicut ꝛ alia trib' in isrl'. Fiat dan coluber in via: cerastes in semita mordēs vngulas equi: ut cadat ascēsor eius retro. Salutare tuū expectabo dn̄e. Gad accinct' pliabť ante eū: et ipse accigetur retrorsū. Aser pinguis panis eius: et prebebit delitias regibus. Neptalim ceruus emissus: ꝛ dāns eloquia pulchritudinis. Filius accrescens ioseph: filius accrescens ꝛ decorus aspectu. Filie discurrerunt sup muꝝ: sed exasperauerunt eū: et iurgati sūt inuiderūtqꝫ illi hn̄tes iacula. Sedit i forti arcus eius: et dissoluta sť vincula brachioꝝ: et manum illius per manus potentis iacob. Inde pastor egressus est: lapis Israel.

ꝯtra regnū iuda:ut hꝫ.iij.Reg.xij.ca. v Deꝰ pr̄is ⁊c̄.].q. d.nō solū ꝓpter meritū tuū:ſ; etiā ꝓpter meritū meū:deꝰ adiuuit te de p̄terito:⁊ adiuuabit te de futuro. x ❡Et oīpotens bñdicet te ⁊c̄.hoc dupliciť exponiť:vno mō referendo ad ꝑsonā ioseph.solet aūt aliqua ꝑsona notabilis ꝓp̄t excellētiā sue bonitatis benedici ab hominib⁹ dicendo sic:p̄mo de eo:Bñdicta sit dies in qua natꝰ ē:sc̄do Benedicta sit terra ī q̄ natꝰ ē:tertio:Sint benedicta vbera que ip̄m lactauerūt:q̄rto Sit benedictus venť qui eū portauit.⁊ ſm hoc exponiť ista littera de ꝑsona ioseph. x Omnipotēs bñdicet tibi.i.ꝓpter bo

Deus patris tui erit adiutor tuus:] ⁊ ōmipotens bñdicet tibi benedictionibus celi desup:benedictōnibus abyssi iacētis deorsū:]benedictōib⁹ vberū ⁊ vulue.]Benedictōes patri tui:ꝯfortate sūt benedictōib⁹ patrum eiꝰ:donec veniret desideriū

nitatē quā dedit ⁊ dabit tibi:faciet tibi benedici ab hoib⁹ q̄ttuor modis p̄dict]:iō ſbdiť: y ❡Bñdictiōib⁹ celi desup. p qd intelligiť p̄mꝰ modus q̄ est ex bñdictōe diei:qꝛ dies ē latio solis sup terrā:⁊ hꝫ p̄ncipalitatē in lūiarib⁹ celi desup ꝫ Bñdictōib⁹ abyssi ⁊c̄.].i.terre q̄ est infimū elementum ⁊ in hoc ē sc̄s modus. a ❡Bñdictōib⁹ vberū.quantū ad tertiū modū. b Et vulue.quantū ad quartū.Alio mō exponiť quantū ad bona exteriora collata ip̄i ioseph a deo sic: Bñdicet ť oipotēs.ꝯferēdo tibi ꝑrenascētia in abūdātia et hoc designať cū dī:Bñdictōib⁹ celi desup ⁊ bñdictōibus abyssi iacētis deorsū.qꝛ ex bona influētia celi ⁊ bona dispōne terre talia multiplicanť.Silr̄ bñdicet tibi ꝯferēdo bona aīata in multiplicādo tibi filios ⁊ pecora:⁊ hoc designatur cū dī:Benedictionib⁹ vberū ⁊ vulue.qꝛ vulua deseruit tali um gnātōi ⁊ vbera nutritōi. c ❡Benedictiōes patris tui ⁊c̄.Ista lr̄a multiplr̄ exponiť:ponā tñ solū duos modos q̄ videnť mihi magis ꝯcordare lr̄e.Ad cuius intellcm̄ scienđ q vbi trāslatio nr̄a sic hꝫ:Donec veniret desideriū collium eternorū.in hebreo nō est veniret.Item vbi hꝫ desideriū:in hebreo hꝫ tanat:et est dictio hebraica hñs duplicē significatōem:vno eni mō significat desideriū:⁊ hāc significatiōem sequiť trāslatio nr̄a.significat etiā terminū vel finē.et hanc significatōem sequiť Ra.Sa.⁊ alij hebraici saltē moderni: dicētes q hec est lr̄a hebraica:vsq; ad terminū colliū seculi ita q vbi habemus donec:dicūt:vsq; ad.Et vbi habemus eīnorū dicunt:seculi:qꝛ dictio hebraica q̄ est ibi.s.oulam significat seculū:⁊ frequenť accipiť ꝓ eterno in scriptura.Itē notanđ q deꝰ apparēs ip̄si iacob iuxta luçam inť bona que ei ꝓmisit bñdicēs ei dixit:Dilataberis ad orientē ⁊ occidētē:septētrionē:⁊ meridiē ⁊c̄.ut hꝫ supra.xxviij.ca.Et i hoc ut dicūt hebrei ꝓmisit ei dñium totiꝰ mundi:qđ expectant implendū in messia:⁊ nos dicimꝰ q ipletū est i christo.hāc aūt ꝓmissionē nō fecit abrae nec isaac:ſ; solū de t̄ra chanaan.vñ supra.xiij.ca.dixit dñs abrae:Leua ocl̄os tuos ⁊ vide a loco in q̄ nunc es ad aq̄lonē ⁊ meridiē orientē ⁊ occidētē.statiꝫ ſbdidit restringēdo ⁊ deīminādo:Oēm terrā quā ꝯspic̄ tibi dabo.p hoc designās q solū sibi ꝓmittebat t̄raꝫ chanaan quā ꝯspiciebat ⁊ nō aliā.Silr̄ ca.xxvj. dixit isaac Dabo posteris tuis vniuersas regiones has.s.t̄re Chanaan His dictis exponūt lr̄am sic: c Bñdictōes pr̄is tui.s.Iacob. d ❡Confortate sūt bñdictōib⁹ patrū eius.i.meliores ⁊ ad se plus extēdētes q̄ bñdictōes patrū suorū.s.abraam ⁊ isaac.et ſbdiť cā:Usq; ad terminū colliū sc̄li.qꝛ bñdictio iacob siue ꝓmissio se extēdit vsq; ad fines terre hitabilis:ut p̄dcm̄ est:⁊ hoc designať p terminū colliū sc̄li.non sic aūt bñdictōes patrū suorū.Alii pōt exponi ⁊ meliꝰ ut vž sequendo

trāslatōem nr̄am.Ad cuiꝰ intellectū ꝯsideranđ:q sicut nā ꝓcedit de minus ꝑfecto ad magis ꝑfectū:ita reuelatōes facte p̄rib⁹ ve.tes.de mysterio christi et futura btitudine clariores facte sūt posteriorib⁹ q̄ p̄mis.vñ dicit ꝓpha dauid:Sup senes intellexi:⁊ iō iacob q̄ fuit posterior abraam et isaac clariorē noticiā habuit de p̄dictis q̄ ip̄si:qꝛ sibi reuelatū ē mysteriū xp̄i futurū quantū ad eiꝰ generatōem ⁊ passionē:p quā apta ē ianua celestis:vt plenꝰ supra dcm̄ est.xxviij.cap.Et ſm hoc exponiť lr̄a:Bñdictōes patris tui.i.Iacob.

colliū eternorū.Fiant in capite ioseph et in vertice naçarei iter fratres suos.]Beniamin lupus rapax:mane comedet predā:⁊ vespere diuidet spolia.Omēs hi in tribub⁹ isrl̄ duodeci.Hec locutꝰ ē eis pr̄ suꝰ:benedixitq; singulis bñdictōib⁹ ꝓprijs

Cōfortate sūt bñdictōib⁹ patruꝫ suorū.qm̄ fortiores et clariores reuelatōes de mysterio christi ⁊ futura btitudine ei facte sūt:iō ſbdiť: e Donec veniret desideriuꝫ colliū eīnorū.q.d.ad hoc deuenit reuelatio sibi fc̄a q dclarauit ei aptōem ianue celestis fiendā p christū:ad qđ deberet tendē oē desideriū nr̄m. f ❡Fiat in capite Ioseph.i.veniāt sup eū oēs bñdictōnes p̄dicte. g Et in vertice naçarei ⁊c̄.]replicatio est eiusdē ad maiorē ꝯfirmatōem.⁊ est sēsus:In vertice naçarei.i.ip̄siꝰ Ioseph q̄ est naçareꝰ.i.sc̄us inť fratres suos. h ❡Beniamin lupꝰ rapax.Hic p̄dixit iacob statū beniamin futurū. et exponiť vno mō sic ab aliquib⁹ hebreis:⁊ aliquib⁹ catholicis dicētibus:q qꝛ templū fuit in sorte beniamin:⁊ ibi erat altare holocausti i q̄ erat ignis ꝑpetuꝰ in q̄ quolibet mane ponebāt sacerdotes ligna ad ꝯtinuanđ ignē:⁊ postea desup hostias q̄ erāt ꝯcremande q̄s deuorabat ignis:postea vespere ptes hostiarū ⁊ oblatōnū remanētes ꝓ sacerdotibus diuidebanť:⁊ sic exponiť hec lr̄a: h Beniamin lupus rapax ⁊c̄.qꝛ i sorte sua fuit altare holocausti:qđ deuorabat hostias:ut p̄dictū est. i ❡Mane.Et vespere diuidet spolia.eo q remanentia diuidebanť sacerdotibus:ut dcm̄ est.sed ista expō videť multū extranea:maxime qꝛ rapacitas lupi vbiq; in scriptura alibi accipiť in malo:qđ nō pōt dici hic:quia hostie incendebanť in altari ad honorē diuinum:iō aliť exponitur de tribu beniamin:que fuit valde bellicosa.vnđ ⁊ accepit guerrā ꝯ vndecim trib⁹ alias:⁊ bis debellauit eas in campo:ut hꝫ Iudicū.xx.ca.⁊ multos ex eis occiderunt filij beniamin:q̄rū spolia rapiebāt:⁊ postea cū redissent de bello inť se diuidebāt:⁊ sic pꝫ quō beniamin dž lupꝰ rapax.Itē alio mō exponit Aug.de Paulo ap̄lo q̄ fuit đ tribu beniamin:ut hꝫ.j.Corin.xv.qui añ ꝯuersionē suam grauiť ꝑsecutꝰ est christianos tanq̄ lupꝰ rapax:ut hꝫ Act.ix.ca.sed pꝰ ꝯuersionē suam fidē christi publicauit verbo ⁊ scripto p orbē vniuersum:qđ notať cū dicitur Et vespere diuidet spolia.i.s̄nias legis ⁊ ꝓphetarum quas a iudeis acceperat: exponendo de christo ad instructionē fideliū. k Omnes hi in tribubus isrl̄.xij. ista est ꝯcl̄o respcū p̄cedentiū:vñ subdiť: l ❡Hec locutus est eis.q̄ p̄dicta sūt:p̄dicēdo spū ꝓphetico:que circa eos futura erāt. m Bñdixitq; singulis.Hic ꝯñter iacob erigit aīos filiorū suorū ad spem vite immortalis p̄mo imp̄cando eis bona sp̄ūalia ⁊ eterna:qđ notať cū dž:Bñdixitq; singulis ⁊c̄.Dicūt tñ ħ aliq̄:q illud refertur ad ea que dcā sunt:ita q iacob aliť non benedixit filios suos nisi predicendo eis futura:ut p̄dictum est:sed

hoc nō vž verū:qꝛ in p̄cedētib⁹ aliquib⁹ eorū nō bñdixit sed magis maledixit:sicut pꝫ de symeon:⁊ leui:⁊ ruben ⁊ tñ dž hic q benedixit singulis:⁊ ideo melius vž dicendū:q postq̄ p̄dixerat eis futura:imp̄catꝰ est eis bōa:et sic bñdixit eis:ſ; forma bñdictōis nō exp̄miť hic:qꝛ nō oīa scripta sūt: nō eni verisil̄e est q̄n iacob moriēs imp̄catꝰ sit bona sp̄ūalia ⁊ eīna singulis filiorū suorū ad que dꝫ dirigi finalis intētio oium actuū hūanorū.Sc̄do inducit eos ad fidē resurrectōis:cū subdiť a ❡Et p̄cepit eis. cuius p̄ceptū ſbdit cū dž:Sepelite me ⁊c̄.]sciebat eni q hoc nō poterat sine magnis sūptib⁹ ⁊ labore fieri:⁊ nihilominꝰ hec p̄cepit:ostendēs q corpus suū erat resurrecturū ad vitā immortalē p iesū christū ut supra dcm̄ est.xlvij.ca.Cetera patēt vsq; ibi: b Collegit pedes suos ⁊c̄.ex quo patꝫ q obijt pacifice ⁊ q̄ete. c ❡Appositusq; est ad poplm suū.i.ad lymbū sc̄orū patrū:sicut supra dcm̄ est đ abraam ⁊ isaac:tñ mgr̄ in schola.histo.exponit ad populū suū.i.ad angelos:allegās ꝓ rōne:qꝛ abraā ⁊ Isaac tam pauci erant:q nō possent dici ppl̄s:sed hoc nō vž bñ dictū:qꝛ angeli sc̄i sūt in btitudine:⁊ iō nullus pōt dici appositꝰ ad eos:nisi q̄n trāsferť ad gl̄iam:qđ nō fuit de iacob nec aliq̄ alio hoīe añ aptōem ianue celestis p passionē christi.Motiuū etiā suū nō valet:qꝛ in lymbo āte mortē iacob nō solū recepti erāt abraā ⁊ isaac:ſ; oēs iusti q̄ mortui fuerāt ab adā q̄ penituit:ut hꝫ Sapie.x.c. vsq; ad iacob:q̄ fuerūt multi.s.abel seth ⁊ multi alij de filijs eius:q̄ fuerūt religiosi ⁊ iusti:⁊ noe ⁊ melchisedech ⁊ multi de posteris eorū ⁊ mulieres sc̄e:ita q bñ poterāt dici ppl̄s:maxime cū ſm leges decē hoies faciāt pplm ꝓpter qđ nō valet dcm̄ suū:⁊ iō exponenđ est ut dcm̄ ē Ad pplm suū.i.ad iustos existentes in lymbo.

⁊ p̄cepit eis dicēs:Ego congregor ad pplm meuꝫ.Sepelite me cū patrib⁹ meis ī spelunca duplici]que est in agro ephron ethei:ꝯ mambre in terra chanaā:quā emit abraaꝫ cum agro ab ephron etheo in possessiōeꝫ sepulchri.Ibi sepelierūt euꝫ ⁊ sarā vxorē eiꝰ.Ibi sepultus ē isaac cū rebecca coniuge sua.Ibi ⁊ lya ꝯdita iacꝫ.Finitisq; mādatis qb⁹ filios instruebat collegit pedes suos sup lectulū ⁊ obijt:appositusq; est ad pplm suum.

In ca.xlix.vbi dž in postilla:Dicit eni in nouissimis diebus. ❡Additio.j.

Super illud verbū:In nouissimis dieb⁹.Rabi moy.gerūdeñ.in sua glo.dicit:Nouissimi dies sūt dies messie:qm̄ iacob significabat illa tēpora in v̄bis suis:cū dixit:Donec veniat silo ⁊ ip̄si ꝯgregabunť ppl̄i ⁊c̄.Scđm.n.cōem opionē nouissimi dies: dies messie sūt.hec ille.Et sūt v̄ba notāda:licet frequenter a iudeis maliciose negentur.

In eodē ca.xlix.vbi dž in postilla:Quia tu es principium doloris mei ⁊c̄. ❡Additio.ij.

In hebreo in hoc loco poniť:Tu es p̄ncipiuꝫ oni.⁊ est dictio q̄ q̄nq; significat dolorē:q̄nq; v̄o fortitudinē seu roborē:⁊ vtroq; mō pōt exponi ad cōmendatōem ip̄siꝰ ruben añq̄ peccasset.cū eniꝫ dž:p̄ncipium doloris mei.i.solicitudinis mee circa filios meos:⁊ sic exponit mgr̄ in histo.Si aūt dicať:p̄ncipiū fortitudinis mee.pōt intl̄ligi:qꝛ in eo p̄mo apparuit virilitas ip̄siꝰ iacob in actu generādi ⁊ redit in idē qđ p̄us Uel ſm Ra.moy.in hoc ꝯmendať castitas iacob:quia ut tradūt hebrei tūc nō emisit de se semē ante ꝯceptōeꝫ ruben:⁊ sic fuit p̄ncipiū fortitudinis sue q̄ ad hoc:⁊ ē sētētia planior.Dicit eni p̄mo:oīa q̄ faciebāt ad cōmendatōem ruben.s.tu es fortitudo mea.vsq; ibi:Maior imperio.Et postea ſbdit illa que faciunt ad eius decremētum:⁊ hoc cū dicit:Effusus es sicut aqua ⁊c̄.

In eodē ca.xlix.vbi dž in postilla:Nō auferet sceptrum de Iuda. ❡Additio.iij.

Hec aucťas p̄triarche.s.Nō auferet sceptrū de iuda donec veniat silo:est valde efficax ad vincendū iudeos de hoc q christꝰ ꝓmissus iā venit a tēpore q̄ ablatū est sceptrū de iuda ⁊c̄.et iō ꝯ hoc multipliciť cauillanť:q̄rū cauillatōnib⁹ ibi bene videtur rñderi in postilla.excepto vno.s.cū dicit q machabei q̄ sacerdotes fuerūt ⁊ gubernauerūt pplm:erant de tribu iuda:qđ ip̄si negāt:nec plane ꝯtra eos hoc ꝓbať:vnde inť alios q̄s de hac mā vidi loquentes seu scribētes sup Ray.Mar.in pugiōe sua sc̄da pte.ca.iiij. ⁊.v.de hoc eleganť tractat:p̄mo exponēs hec verba:Nō auferet sceptrū:nec dux de femore:de collegio seu ꝯsistorio iudeorū q̄ dicebanť canhedrin:ad q̄s oēs difficultates seu dubia legis ⁊ fidei pueniebāt:⁊ oia sūma iudicia ⁊ ꝯtrouersie q̄ quidē residebāt p̄ncipaliter sub regib⁹ ⁊ ducib⁹ iude i hierusalē:⁊ postea in babylonica captiuitate dū essent reges vł duces đ iuda:ꝯsequenter aūt in reditu captiuitatis apđ hierusalē durabat etiā potestas illorū:ꝓut ptās alicuꝰ capitl̄i vacāte sede durat:q̄rū aucťas ⁊ potestas durauit etiā tēpore machabeorū:⁊ vsq; ad certū tp̄s añ destructōem templi sc̄di:qđ quidē tp̄s ꝯcurrit cū tp̄e passionis christi: ⁊ tūc cessauit oio eorū ptās:q̄ oia sufficienť ꝓbat p̄dictus auctor:et deducit p aucťes sumptas a doctorib⁹ auctēticis hebreorū antiq̄s quibus nullo mō p̄ñt iudei rōnabiliter dissentire:q̄s quidē ad euitanđ ꝓlixitatē omitto: remittendo eas p̄dicto libro vbi plane tractanť. In eodē ca.xlix.vbi dž in postilla:Ligans ad vineam ⁊c̄. ❡Additio.iiij.

Expositio catholicorū in hoc loco nō dꝫ cēseri mystica sed potiꝰ lr̄alis:Jacob eni ꝓphetādo de filijs in hoc loco:sepe loquiť metaphorice:ſm quaꝫ locutōem accipienda est s̄nia lr̄alis:ex hoc q res significate p voces:vlteriꝰ aliud significāt:ꝓut ostensū fuit in ꝓlogo hꝰ libri.Qꝛ aūt hic circa iudā metaphorice loquiť:satis videť ex hoc qđ dixerat:Catulus leonis ⁊c̄.qđ exponiť de dauid ut in postilla:q̄ nō fuit catulus leonis nisi metaphorice.Et silr̄ i hoc loco cū dicit:Ligās ad vineā ⁊c̄.locutio metaphorica dꝫ cēseri:p̄sertim cū silitudines q̄s in hꝰ loco ponit:sint oio ꝯformes silitudinib⁹ in alijs locis sacre scripture ꝯtentis vbi de sili mā tractať.Pro q̄ attēdenđ q vinea in sacra scriptura accipiť ad lr̄am ꝓ ꝯgregatōe eorū q̄ sunt ſb fide:vnđ Esa.v.Uinea dñi ⁊c̄.silr̄ christꝰ se vocat vitē:Ioh.xv.Ego sū vitis vera ⁊c̄.silr̄ discipulos vocat palmites:ut ibidē.Per asinā v̄o significat christꝰ pplm iudeorū:⁊ p pullū pplm gētiliū:ut Matth.xxj.ca.⁊ Zach.ix.ca.ꝓphetice hoc idem significať.Per hꝰ aūt qđ dicit:Lauabit in vino stolā suā ⁊c̄.etiā metaphorice significať ad lr̄aꝫ passio christi:de q̄ Esa.lxiij. Cū a christo q̄riť:Quare ḡ rubrū ē indumētū tuū ⁊ vestimēta tua:⁊c̄.q̄ oia ad lr̄am itelligunť de xp̄o ⁊ eiꝰ passione.vñ tenēda ē expō nr̄orū doctorū in hoc loco tanq̄ lr̄alis:⁊ cōtinuať cū p̄cedētib⁹ ꝯuenienť:cū.n.dixerat:Donec veniat qui mittēdus ē.s.xp̄s:cui erit ꝯgregatio seu expectatio gentium ꝯñter declarat ꝯiūctōem harū gētiū dicēs:Ligās ad vineaꝫ ⁊c̄.silr̄ ⁊ passionē p quā spectabať redēptio oiūꝫ gētiū:⁊ hꝰ cū dž:Lauabit i vino ⁊c̄.⁊ exponāť ad lr̄am:ꝓut i glo.or. ⁊c̄. In eođ.c.xlix.vbi dž i pos.Sꝫ hec expō ⁊c̄. ❡Additō.v.

Universidad de Deusto
Biblioteca

H Ec expositõ nõ vĩ tanq̃ extranea repellẽda nõ ob
stantib' obiectõib' postillatoris ꝯ eã.ꝑma eni ob
iectõ nõ vĩ valere:nã ille q̃ nimis dat ad specula'
tõem sepe negligit curã tpaliũ negocioꝝ:intm̃ ꝙ iudicio cõ
muni hoĩum rudis seu fatu' reputat:sicut phs.vj.ethico.
dicit de anaxagora ꝛ silib' phis:ꝙ videbant ignorãtes con
ferẽtia sibiipsis.Scdãm vo obiectõem manifestũ est nõ va
lere:repit eni in sacra scriptura expressũ ꝙ de filijs Isachar
erãt hoies excellẽtes in scia sup alios:vñ.j.Paral.xij.cap.
de filijs quoqꝫ isachar viri eruditi q̃ nouerant singula tem
pora ad ꝑcipiendũ q̃d facẽ deberet isrl ꝛc.sup qd verbũ glo.
doctores legis in tribu isachar fuisse tradũt:qui singula tẽ
pa cerimoniaꝝ obseruãda docebãt.ꝛ quid facẽ deberꝫ isra
el ꝑscribebant.Hec in glo.quod etiaꝫ ipsemet postillator in
hoc loco testat:vbi d filijs isachar sic dicit:Erãt eni isti stu'
diosi in lege:ꝛ sciebãt optie cõsulere quid ꝛ quomodo esset
agendũ:ꝛ cetere trib' coꝝ ꝯsilijs acq̃escebãt.hec postillator.
Q: aũt de tribu leui etiã essent cõiter iudices ꝛ doctores po
puli:veꝝ est:ꝛ hꝫ Deut.penul.vbi de leui dr:Perfectio tua
ꝛ doctrĩa tua a viro scõ tuo ꝛc.Sed cũ hoc stat ꝙ isachar
etiã habebat excellentiã in scia:ut dcm̃ est respectu alioꝝ
preter leui.Cõtinuat etiã lr̃a fm hãc expõnem sic:nam cum
isachar esset auidus ad speculatõem scie:ꝛ hr̃et trã fructife'
raꝫ:erat accubãs int ẽmios:abhorrẽs.s.labores corpales:
vñ vidẽs requiẽ.s.speculatõem ꝙ eẽt bona:ꝛ trã ꝙ eẽt opti
ma.s.fructifera cũ modico labore:ꝑut in postilla:ex amo'
re studij excusabat se ut plurimũ ne iret in exercitiũ:q: dili
gebat quietẽ ꝛ dulcorẽ sapie:ꝛ iõ ꝑeligebat soluẽ tributum
regib' poti' q̃ dimittẽ requiẽ speculatõis:ꝛ hoc est qd seq̃t
et supposuit humeꝝ suũ ad portandũ.s.q: volebat mag' cẽ
tributari' q̃ bellicosus seu militaris rõne ꝑdicta.

In eodẽ ca.xlix.vbi dr in postilla:Dan iudicabit pplũꝫ
suum ꝛc. ¶Additio.vj.

O Jctio hebraica in hoc loco posita significat vno
modo iudicare:ꝛ alio mõ vĩdicare:ꝛ vtrũqꝫ pos'
set intelligi de sansone:ꝑut in postilla.

In eodẽ cap.vbi dr in postilla:Salutare tuũ expectabo
domine ¶Additio.vij.

L Jcet Sanson fuisset fortissim' in corpali robore:
nõ tñ ab aliq̃ posset dubitari an esset messias:fuit
eni sanson modice prudẽtie ꝛ discretõnis:nec fuit
etiã ꝑpha:nec de eo legunt tales vtutes quib' de hoc possꝫ
suspicari.vñ ꝙ patriarcha dixit in hoc loco:Salutare tuum
ꝛc.meli' vĩ referendũ ad tps antichristi:ꝑut Greg.iij.Mo.
dicit:qui quidẽ antichrist':ꝑut cõiter fert:descẽsur' ẽ de tri
bu dan:q̃ circa tabernaculũ ad aq̃lonẽ castrametat' ẽ:ꝛ q:
ipse Greg.ibidẽ ait:Judea erroris sui laqueis capta ꝑ xpo
antichristũ spectat.Unde iacob in electoꝝ voce in eodẽ lo'
co repẽte ꝯuersus est ad deũ dicẽs:Salutare tuũ expectabo
ꝛc.i.nõ sicut infideles antichristuꝫ:q̃.s.ventur' est de tribu
dan:sed eũ q̃ in redemptõem nr̃am ventur' ẽ fideliꝰ specto
veꝝ christũ:de christo eni vo supra dixerat:Donec veniat
q̃ mittẽdus est:ꝛ hãc sniam expsse tenet trãslatio chaldaica

In eodẽ ca.xlix.vbi dicitur in postilla:Sedit in forti ꝛc.
¶Additio.viij

N On vĩ rõi ꝯsonũ:ꝙ i h' loco int tot
bõa q̃ iacob d ipso ioseph ꝑphauit intpõat tãq̃ bo
nũ descensus hieroboaꝫ ex ipso ioseph:cuꝫ ipse hie
roboã fuerit pessim' idolatra:q̃ nõ solũ peccauit:sꝫ et pec'
care fecit isrl:ꝑpter qd diuina snia fuit abscisus a reg̃ cum
posteritate sua:excepto vno filio tm̃:ut in.iiij.Regũ.xiij.ꝛ
xv.ca.ꝛ etiã regnũ ei' lꝫ ꝑ tpe a deo fuerit pmissũ:nõ tamẽ
gratũ:de eo eni legit Osee.viij.ca.Ipsi regnauerũt sꝫ nõ ex
me.ꝛ silr.xiij.de eodẽ:Dabo eis regẽ in furore meo:nõ g̃ d
ipso recte diceret:Per manũ potẽtis iacob.vñ aliꝰ circa h'
vĩ dicendũ.Ad qd sciendũ est:ꝙ Joseph duas habuit ꝑncipa
les ꝑsecutiões.vnaꝫ.s.a frĩbus de q̃ intelligit illud:Exaspe
rauerũt eũ ꝛ iurgati sũt ꝛc.ꝑut dr in postilla.Aliã vo
ab vxore dñi sui.s.pharaonis:ut supra.xxxix.a q̃ quib
ꝑsecutõe fuit a deo ꝑtect' intm̃:ꝙ non fuit inclinat' ad
peccandũ:lꝫ vehement incitat' ad hoc fuisset:ut ibidẽ pꝫ
ꝛ de hoc exponũt quidã hebreoꝝ:qd sequit.s.Sedit in
forti arc' eius.s.appetit' eius carnal:q̃ sepe in hoib' mo
dice vtutis tẽdit ad extra ad suũ ꝯcupiscibile:tanq̃ arc'
ꝑijciẽs sagittã ad signũ:qd nõ sic fecit ioseph:sꝫ sedit i
forti.i.in fortitudine vtutꝰ ꝯtinẽtie.ꝛ q: q̃nqꝫ aliq̃ q̃ ex
ductu rõnis refrenãt suũ carnalẽ appetitũ:cũ hoc tamẽ
molestant a prauis ꝯcupiscẽtijs:ꝑut ꝯtingit ꝯtinẽtibus
Joseph aũt nõ sic:sꝫ tanq̃ vere tpat' vires ꝑprias car'
nales subiectas hẽbat rõi:sic ut nullũ motũ ad hoc sen
tiret molestie sẽsualitatꝰ:iõ dicit:Et dissoluta ꝛc.sic ꝙ
li eius referat ad hoc ꝙ dicit:Arcum suũ ꝛc.arc'.n.hꝫ
duo brachia q̃ cũ corda fortiꝰ sũt ligata:ad hoc ut pos'
sit sagittare:q̃rũ quidẽ brachioꝝ arc' si vincula dissol'
uant:tũc arcus penit' est indispositꝰ ad sagittandũ:ꝛ isto
mõ vires sensuales ioseph cũ quib' arc' appetit' carnal
solet sagittare:erãt dissolute a vinculꝰ carnalib':ideirco
in hoc ꝯmẽdabat nõ solũ ut ꝯtinẽs:sꝫ tanq̃ tpat':ꝛ q:
vitare pctm̃ ꝑferti hoc mõ in statu nãe corrupte nõ pos
sum' nisi gr̃a dei auxiliãte fm Aug.in li.de ꝑfectõne iu
sticie:iõ sbdit:Per manũ potẽtꝰ iacob.q: ꝑ vtutem gr̃e
dei illud pctm̃ sic vitauit.Põt etiã hoc qd dr:Et disso
luta sũt vincla ei':aliꝰ exponi.s.ut intelligat de dissolu'
tõe vinculoꝝ ioseph in carcẽ de mãdato reg':ꝛ ꝑuiden
tia diuia:vñ de eo legit in ps.ciiij.Hũiliauerũt in cõpe'
dib' pedes ei'.et sequit infra de eodẽ:Misit rex ꝛ soluit
eũ.qd aũt sequit:Inde pastor egressus ẽ lapis isrl:vĩ aliꝰ
exponendũ.Ad cui' intellcm̃ attẽdendũ ẽ:ꝙ q: posteritas io
seph ꝑ ephraim descẽdẽs recesserat a diuino cultu:a tẽ'
pore ipsi' pessimi hieroboã ut dcm̃ est:intm̃ ꝙ nõ repu
tabant iã de filijs isrl fm fidẽ:sꝫ q̃si gẽtiles ꝛ alienigene
vnde de eis legit Osee.v.In dñm ꝑditiose egerũt:quia
filios alienos genuerũt ꝛc.Jccirco iacob vidẽs in spũ:
ꝙ filij ioseph nunq̃ essẽt deo recõciliandi nisi ꝑ christũ
q̃ oẽs tã hebreos q̃ gentiles vocauit ad gr̃am:iõ dicit:
Inde egressus ẽ pastor ꝛc.q.d.ab ipso potẽte Jacob.s.a
deo:q̃ ꝑseruauit ioseph a pctõ:ut dcm̃ est:egrediẽdus ẽ
pastor.s.christ' q̃ tanq̃ pastor bonus dixit:Alias oues
hẽo q̃ nõ sũt ex hoc ouili:ꝛ illas oportet me adducere.
Silr ꝛ lapis isrl:supple iñ egrediẽdus ẽ:q̃ q̃dẽ lapis isrl
ẽ ille.s.quẽ reprobauerũt edificãtes q̃ fecit vtraqꝫ vnuꝫ.
Uñ ad ꝯsolatõem posteritatꝰ ioseph hoc introductũ ẽ:
ne ꝑ hoc ꝙ apostatauerũt a lege diuina:intelligerent ex
clusi a finali salute ꝑ christũ fiẽda:vñ ꝛ h notabiliꝰ no'
miat christũ ꝑ nomẽ pastoris ꝛ lapidis:q̃rũ vtrũqꝫ no
mẽ iplicat reductõem gentiliũ seu apostatãtiũ ad vnuꝫ
deũ ꝛ vnã fidẽ.nec obstat huic expõni qd dicit:egressus
est q̃si de ꝑterito:q: hoc ẽ ꝑpter certitudinẽ ꝑphie:ꝛ ẽt
fm expõnem postillatoris de futuro hꝫ intelligi:ut pꝫ i
postil.Quidã aũt exponũt hoc qd dr:Jñ egressus ẽ pa
stor lapis isrl ꝛc.de iosue filio Nun:q̃ fuit d tribu ephra
im:ꝛ ꝑ ꝯñs de ioseph:ꝛ lꝫ rõnabiliꝰ posset de illo expõi
q̃ fuit iust' rector isrl p' moysen:ꝑpri' tñ adaptant hec
vba xpo:ꝑferti cũ dr:lapis isrl.nã etiã Ra.moy.gerun'
deñ.in h' loco dicit expsse:ꝙ lapis h dicit' intelligit ille d
q̃ in ps.cxvij.Lapidẽ quẽ reprobauerũt ꝛc.in q̃ loq̃t q̃si
ꝑphetãdo nesciẽs:sic legit de caypha.

In eodẽ c.xlix
vbi dr in postilla:Bñdictões patrꝰ tui ꝛc ¶Additio.ix.

I Ste due expõnes videt insufficiẽtes:vtraqꝫ eni
caꝝ ꝑsuppõit falsũ vel icõueniẽs:nã ꝑma expõ
ꝑsupponit:ꝙ dñs ꝑmiserat ipsi iacob dominiũ
toti' mũdi:cũ ei apparuerat iuxta luçã:de q̃ supra.xx'
viij.cap.sed hoc videt falsum:nã in secunda appitione
in qua de' apparuit ipsi iacob in eodẽ loco.s.Luça:vbi
iteꝝ bñdixit eũ:ꝛ mutauit nomẽ ei' in israelꝫ ibi legit:
Terrã quã dedi abraã ꝛ Jsaac:dabo tibi ꝛ semi tuo p'
te ꝛc.Ex quo pꝫ manifeste ꝙ nõ ampliauit sibi termios
plus q̃ patrib' suis.Cõsequent etiã iacob supra.xlviij.
ca.repetẽs ꝑdcãm ꝑmissionẽ factã in luça sibi Joseph:
sic dicit:De' oipotens apparuit mihi in luça que est in
terra chanaan:bñdixitqꝫ mihi:ꝛ ait:Ego te augebo et
multiplicabo:ꝛ faciã te in turbas poploꝝ:daboqꝫ tibi
terrã hãc:ꝛ semini tuo p' te in possessionẽ sempitnã.ex
quo pꝫ manifeste:ꝙ ꝑmissio fcã iacob in luça nõ se extẽ
debat nisi ad trã chanaã.Q: aũt in ca.xxviij.supradcõ
dr:Dilataberis ad orientẽ ꝛ occidẽtẽ ꝛc.intelligit de ori
entali ꝛ occidẽtali plaga ipsi' terre sibi ꝑmisse.s.chana
an:q̃ etiã põt diuidi in q̃ttuor plagas:sicut tota trã ha'
bitabilis.Scda vo expõ ꝑsuppõit ꝙ iacob habuerit cla
riorẽ reuelatõem de mysterio christi ꝛ futura btitudine
q̃ ipse abraã:qd ẽ valde incõueniẽs:tũ q: abraã dr ẽe pr̃
fidei:in cui' sinu ꝑut hꝫ Lu.xvj.Justi ab angelꝰ portabã
tur.tũ q: de eo legit supra.xviij.ca.dixitqꝫ dñs:Nũ ce'
lare potero abrae q̃ gestur' sum:ꝛc.Et eadẽ rõne ꝛ forti
ori incõueniẽs vĩ:ꝙ de' celaret abraã de his q̃ ꝑtinent
ad salutẽ:maxime illa q̃ reuelatur' erat ipsi iacob:tum
q: futura beatitudo reuelata fuit ipsi abrae cũ lux facta
semi suo fuerit ꝑmissa:ut expositũ fuit ca.xv.que q̃deꝫ
beatitudo apertõnem ianue celestis ꝛ ceta q̃ ad hoc req̃
runt ꝑsupponit.Per illud aũt qd dicit ꝑpha:Sup se'
nes intellexi.nõ est intelligendũ ꝙ sp posteriores sci habe
bãt clariores reuelatões q̃ primi:alioq̃n sequit ꝙ sancti
modernoꝝ tpoꝝ essent mag' illũinati de his q̃ ꝑtinent
ad fidẽ q̃ apli:q̃ sũt antiq̃ores ꝛ seniores:qd eit falsum
Ultia etiã rõ ad hoc inducta ꝑ postilla.nõ sufficit:nam
lꝫ nã ut in plib' ꝑcedat de min' ꝑfecto ad magis ꝑfectũ:
nã tñ fm Boeciũ sp sumit initiũ a ꝑfectis:ꝛ iõ abrae fu
it dcm̃ supra.xvij.ca.Ambula corã me ꝛ esto ꝑfect' ꝛc.
ꝑut fuit declaratũ.Assumit etiã hec expõ bñdictõnem
ꝛ reuelatõem ꝑ eodẽ:q̃ tñ sũt diuersa:non.n.oẽs bñdi
ctões sũt reuelatões:nec ecõuerso:ut est manifestũ.vndũ
hec lr̃a vĩ aliꝰ exponẽda ꝛ plani'.Ad qd sciendũ:ꝙ cum
iacob bñdiceret a pr̃e suo:supra.xxvij.ca.eidẽ dixit sic:
Det de' tibi de rore celi ꝛ de pinguedĩe terre ꝛc.in q̃ fuit
bñdict' ad lr̃am de bona influẽtia celesti:ꝛ de bona di'
spõne trestri:ex quib' imediate multiplicant ꝛ renascen'
tia:nõ tñ legit ꝙ iacob fuisset bñdict' expsse a pr̃e suo d
multiplicatõe ꝑpagatõis hoiuꝫ ꝛ aialiũ:qd intelligit i
bñdictõib' vulue:nec etiã de bona gubernatõe seu nut'
tione taliũ:qd intelligit in bñdictõib' vberũ.ista aũt be
nedictio q̃ ꝑtinet ad ꝑpagatõem aialiũ ꝯsueuit in scri'
ptura ab alijs distingui:vñ Deut.vij.dr:Bñdict' eris i'
ter oẽs pplos ꝛ nõ erit apud te sterilis vtriusqꝫ sex' tam
in homib' q̃ in gregib' tuis ꝛc.Jacob ergo in hoc loco
ampli' bñdixit ipm ioseph q̃ ipse Jacob fuit bñdict' a
pr̃e suo q̃tũ ad ꝑdcã:et hoc est qd dicit Bñdictiões pa'
tris tui.s.quib' te bñdico Confortate sũt bñdictõib' pa'
trũ meoꝝ ꝛc.s.bñdictõib' quib' pr̃es mei me bñdixerũt
ut dcm̃ est.Et sequit i lr̃a fm hebraicã vitateꝫ:Usqꝫ ad
desideriũ colliũ eternoꝝ:seu colliũ seculi ꝛc.in quo intelli
git xps desiderat' a cũctis gentib':ut Aggei.ij.ca.de q̃
Lu.x.Multi reges ꝛ ꝑphete,voluerũt vidẽ q̃ vos vide
tis ꝛ nõ viderũt ꝛc.Et ꝯtinuant hec verba cũ ꝑcedenti'
bus ꝛ sequentib' sic:Bñdictões patris tui que confor'
tate sunt bñdictõibus patrũ meorũ ꝛc.Et sensus est:ꝙ
benedictões temporales quibus iacob ipm ioseph be'
nedixerat:que fortiores seu ampliores sũt q̃ benedictõ
nes patrũ meoꝝ.s.ipsius iacob ut dcm̃ est:vna cũ sum'
ma benedictõe spũali desiderata a collibus eternis.s.a
sanctis ꝛ iustis:omnia ista fiãt in capite Joseph ꝛc.

¶In eodẽ ca.xlix.vbi dr in postilla:Tñ mgr̃ i histo.scho
la.ꝛc. Additio vltia.

H Ec expõ mgr̃i historiaꝝ est in glo.interlineari:vbi
sup hoc verbũ:ad populũ suum:supraposuit fre
quentiã angeloꝝ.silr ꝛ expõ strabi q̃ in glo.ponit
in margine:ꝛ nõ ponit ibi q̃tũ ad hoc aliqua opinio oppo
sita:vnde nõ vĩ ꝙ sit hec expositio repellẽda:ꝑsertim cũ au
gus.sup Geñ.illã ponit:lꝫ nõ totaliꝰ assertiue.dicit eniꝫ sic:
Uidendũ quõ dicant scripture:q̃ assidue dicũt de mortuis
Et apposit' est ad pr̃es suos:vel apposit' est ad pplm suum
ꝛc.Ecce eni de iacob dr:Jaꝫ quidẽ mortuo sꝫ nõdũ sepulto
ꝛ ad quẽ pplm apponat:nõ in ꝑmptu hꝫ:ex illo eni ppls ꝑ'
or nascit:q̃ dict' est ppls isrl:q̃ vero eũ ꝑcesserũt tã pauci iu
sti noiant:ut eos pplm noiare certem'.nã si dcm̃ esset:Ap'
positus est ad pr̃es suos.nulla questio fieret:an forte est nõ
solũ hoim sanctoꝝ:sꝫ etiã angeloꝝ ppls ciuitatis illius:de
qua dr ad Hebre.xij.Accessistis ad mõtẽ ꝛ ad ciuitatẽ dei
hierusalẽ:ꝛ ad milia angeloꝝ exultantiũ:huic poplo appo
nunt:q̃ p' hanc vitã placẽtes deo fiũt:tũc eni dicunt appõi
q̃n iam nõ remanet solicitudo tentationũ ꝛ ꝑiculũ pctõꝝ
qd intuẽs scriptura ait:Añ mortẽ ne laudes hoiem queq̃.
hec Aug.ex qua auctẽ soluit obiectio facta ꝑ postilla.nam
ad hoc ꝙ dicit:ꝙ nullus põt dici apposit' ad angelos:nisi
q̃n trãsfert ad glãm.Rñdet fm Augus.ꝙ q̃ post hãc vitaꝫ
placẽtes deo fiũt:dicunt angelꝰ apponi:inquantũ iam in eis
cessat solicitudo tentatõum ꝛ ꝑiculũ peccatoꝝ:sꝫ sũt ipecca
biles sicut angeli:lꝫ adhuc statũ glorie nõ attingat.Nec etiã
vĩ incõueniẽs dicere:ꝙ cũ sancti in hac vita extñtes sepe ha
beãt angeloꝝ ꝯsortia:ꝙ tales cũ sint in lymbo ad coꝝ cõso
latõem ab angelꝰ frequent visitent:ꝛ hoc vĩ sonare glo.inli
nearis ꝑdicta cũ dicit:Frequentiã angeloꝝ.nõ eni dr.ad so
cietatẽ angeloꝝ:qd sonat ꝯtinuũ ꝯsortiũ:sꝫ dicit:frequenti
am angeloꝝ:qd magis sonat frequentiã visitatõis.Q: aũt
postillator arguit ꝯ motiuũ h' expõnis dicẽs:ꝙ ante mor
tẽ iacob fuerũt recepti in lymbo adã ꝛ abel.Dicendũ ꝙ de
nullo sancto q̃ añ abraã decessit legit:ꝙ fuisset apposit' ad
pplm suũ.Cui' rõ põt esse:q: illi lꝫ decessissent in gr̃a:tñ for
te habebãt aliq̃ venialia:ꝑ quib' oportebat eos ẽe in purga
torio ad tps:et sic ꝑpter tales nõ diceret iacob esse apposi'
tus ad pplm suũ:cũ nõ essent adhuc in lymbo.Et notandũ
ꝙ scriptura loquẽs de morte q̃rũdã iustoꝝ q̃ añ passioneꝫ
xpi decesserũt:frequent dr:Apposit' ẽ ad pr̃es suos:seu ad
pplm suũ.ut in supradictꝰ pꝫ ꝛ in alijs.vel obdormiuit cuꝫ
pr̃ib' suis.ut de dauid.iij.Reg.ij.ꝛ de alijs qd ideꝫ sonat:sꝫ
p' passionẽ christi aliꝰ dicit.s.obdormiuit in dño.ut Act.
vij.ca.de stephano:ꝛ in alijs sacrꝰ historijs ꝛ legẽdis scõꝝ
qd multũ ꝯsonat catholice vitati:nã ꝑmi q̃tũcunqꝫ sci nõ
obdormiebãt in dño:cũ nõdũ in deo req̃escerẽt ꝑ brãꝫ frui
tõem:sꝫ cũ pr̃ib' hec spectãtib' apponebant:sꝫ postremi sci
q̃ ianua celesti iam apta stati p' mortẽ deo ꝯiũgebant:dicũ
tur obdormire in dño:de q̃b' Apoc.xiiij.ca.Beati mortui
q̃ in dño moriunt:ad quã mortẽ:q̃ post' vita dicẽda ẽ nos
ꝑducat dñs nr̃ iesus christ' qui viuit ꝛ regnat in scl̃a scloꝝ.

¶Replica correctoris ꝯtra Burgeñ.

I N ca.xlix.vbi postilla.clare exposuisset testm̃ Ja
cob respcũ ruben:Burgeñ.nescio q̃d cõfusũ mur'
murãs dicit qd nihil valet ad ꝑpositũ.Nã supra
ca.iiij.in additõe ꝑma ponit regulã ꝙ ille sensus est lr̃e pro
pinquior:qui extra lr̃am pauciora supponit:quã regulam
hic nõ obseruat cũ suo gerũdensi:q̃ supponũt hic ꝑmo:ꝙ
dolor ꝛ fortitudo de Ruben dicant cõmendatorie:quod tñ
nõ ꝑbat ꝑ aliquẽ textum nec expositões sanctoꝝ:secũdo
ꝙ fortitudinis ꝯmendatio fundet sup turpitudinẽ:videlicꝫ
actũ generãdi:q̃ ꝛsi infra limites matrionij sit licit':habet
tñ turpitudinẽ annexaꝫ:ꝑ ꝯñs spũs scũs hunc sensum non

Universidad de Deusto
Biblioteca

effiagitat:igit̃ fm beatū hierony.errone᷒ est. Tertio suppo nūt:ꝙ act᷒ gnātōis sit act᷒ fortitudis vel roboris:qȯ ē ꝯtra oēm ꝓphiam nālē ꝛ moralē:nā ꝙuis sit act᷒nālissim᷒ viuē tiū ꝑ ꝯseruatōe spēi:ex.ij.de aia:nihil tñ ibi apparet fortitu dinis:qꝛ nō est ꝑ ꝯseruatōe spēi:sꝫ poti᷒ de ꝯstitutōe indiui dui. Etiā minuta ꝛ debilia aialia actū gnātōis diligent̃ exer cēt:imo ꝛ hoies egrotantes:nō est igit̃ act᷒ fortitudinis nāl multo min᷒moralis. Itē in eodē ca. vbi postillator expo nit illū passū: Nō auferet̃ sceptrū de iu. ꝛc. Burg. voluit a liqd addē:qȯ nisi distraheret a vītate lr̃e ꝛ fidei:merito dis silarē:fingit eni cū suo pugione qddā ꝯsistoriū hñs silez viꝫ sicut hꝫ ca. sede vacante. per qȯ ꝯsistoriū putat Burgeñ. cō cludere iudeis male hūc passū exponētib᷒ ꝑ tpe machabeo rū:qñ de tribu iuda nec erat sceptrū nec p̃ncipat᷒:sꝫ qꝛ illȯ ꝯsistoriū fictū māsit apud iudeos vsqꝫ ad destructōem ciui tatis ꝛ tēpli scōi ꝑ titū fcām āno octogesimotrio p᷒ natiui tatē xp̃i. Dñs eni iesus. xxxiij. ānis vixit: ꝛ qnqgesimo āno p᷒ passionē desolatio fcā ē:q sil᷒ iūcti. lxxxiij. ānos faciūt:et sic fm Bug. ꝛ suos sēsus illi᷒ passus: Nō auferet̃ sceptrū de iuda ꝛc. est ꝙ christ᷒nō venit añ ablatōem illi᷒ ꝯsistoriȷ:qȯ dicit hīc auctem regalē:sicut ca. pōtificalē sede vacāte. Mo dicū igit̃ ꝓbare pōt additio sua ꝯ iudeos:nec multū certare ꝓ fide videt̃:qꝛ eis admittit erroris plus ꝙ. lxxx. ānos. Tū etiā qꝛ nō ꝓbat illud ꝯsistoriū fuisse de tribu Juda sp:imo fm opionē cōem scribe ꝛ ceteri pharisei q hoc ꝯsistoriū cō stituebāt fuerūt de tribu symeon ꝛ leui:ut dic̃ h glo. interline aris:ut hꝫ Deut. xvij. Suppletōem qꝫ ꝛ ꝓbatōem suoȝ di ctoȝ Burg. remittit ad foȝ iulij:qꝛ ad libros iudeoȝ:q cōi ter apud nos nō habet̃. ¶ Itē in eodē ca. vbi postilla. addu cit expōnem glose mystica: ꝛ ad lr̃am alit̃ oñdit exponendū illū passū: Ligās ad vineā ꝛc. Burg. se oppōit:volēs illam mysticā expōnē fore lr̃alem:qȯ tñ nō vꝫ. nā fm beatū Aug. ꝛ Greg. supra sepe allegatos:ille ē sēsus lr̃alis p̃m᷒:q ꝑ vo ces vel t̃mios cōiter significātes accipit̃ sine absurditate:vbi aūt i eo mō exponēdi historia deficēt:ꝛ sine absurditate sic exponi nō posset:tūc p̃mū ad mysticū sēsū recurrenȯ ē:i ex pōne aūt postilla. nihil est absurdū:sꝫ totū lr̃e ꝛ rōni ꝯsonū igit̃ sēsus ꝑ eū posit᷒ ē p̃mo lr̃alis:sēsus aūt glo. ordinarie ꝛ alioȝ catholicoȝ nō solū h sꝫ sepe mystic᷒ ē:ꝛ ut talis recipi endus. nō valet igit̃ argumētū Burg. q dic̃:qꝛ leo h accipit̃ metaphorice:igit̃ ꝛ alia. s. vit ꝛ vinea metaphorice sūt acci piēda:qꝛ sepe in sacro elōqo fit mixtio trāsūptionū ꝛ ꝓpri etatū:sicut supra de ruben totū est lr̃ale:tñ in fine miscet̃ aq effuse:ita ꝛ infra de isachar ꝑ metaphorā dr̃ asin᷒ fort. cetā aūt sūt lr̃alia: ita h de Juda fit mixtio metaphorice ꝛ ꝓꝑe tatis. Et ꝙ Burg. dicit expōnem glo. hūi ex silitudinib᷒ ali bi posit:ꝑ hoc nō plus ꝓbat:nisi ꝙ allegoria catholicoruꝫ doctoȝ sit bñ fūdata:nā sēsus mystic᷒ nō ē multū auctētic᷒ nisi ex aliq passu sacre scripture possit ꝑsuaderi:ut vult be at᷒ Aug. de doc. chris. ut supra. Itēꝫ i eodē ca. vbi postil lator expōnem eoȝ dicit extraneā q dcā de Isachar expo nūt de studio sapiē: Burgeñ. capta occasiōe debili dicit ꝯri um:ꝑtēdēs soluē rōnes postillatoris:qȯ tñ sufficient nō fac̃ ut vꝫ. nā r̃nsionē ad p̃mā rōnē burg. fundat sup iudicio ho minū indiscreto:q sapiētes stulti: ꝛ stulti sapiētes ꝯsueuert iudicari:de q iudicio dr̃. j. Corin. j. ij. iij. ꝛ. iiij. ꝑ totuꝫ. Non igit̃ bene infert Burg. hoies mūdani sapiētes ꝛ studiosos iu dicāt rudes ꝛ asinos:igit̃ sūt tales. In hac aūt lr̃a vbi dicit̃ isachar asin᷒ fortis. nō dr̃ de iudicio hoium:sꝫ ȯ ꝓphia ipi iacob iudicio diuino reuelata:fm quā extraneū vꝫ dicē:ut arguit postillator:fm respcm̃ vel silitudinē studiosū fore a sinū. Sꝫ ꝙ Burg. allegat Aristo. vj. ethi. modicū fac̃ ꝑ eo qꝛ Aristo. ꝯsueuit antiqs detrahē:nō eni pepcit mgr̃o suo platoni:multo min᷒ alijs:ut pꝫ in mult loc libroȝ bti Au gus. Nec tñ Aris. dixit anaxagorā ꝛ alios phos fore asinos si aliqñ dixit eos ignaros vel min᷒ bene sētire:hoc tñ ipro perabat antiqs nō qꝛ studiosis:sed qꝛ ignorātibus:ꝛ sic illud allegatū est ꝯtra ꝓpositū Burgeñ. Pro solutōne secūde rōnis quaꝫ facit postillator:Burgeñ. assumit:ꝙ repit̃ in scriptura hoies de tribu Isachar fuisse alijs in sciētia excellētiores:in loco tñ p̃eū allegato nō dr̃ ꝙ erāt eruditi in sciētia:sed in tēpoȝ obseruatōe ꝑ cerimonijs ꝛ ita fortasse erāt famli sacerdotū ꝛ leuitaȝ ad dnūciā dū populo h᷒mōi tēpoȝ ꝛ cerimoniaȝ obseruātias ad modū p̃conū:qȯ est vilis cōditōnis officiū:sicut ꝛ cāpa nistaȝ:dicit̃ tñ qȯlibet officium suos habere suo modo magistros: vilitas qꝫ illi᷒ trib᷒ innuit̃ in litera allegata ꝑ burg. in qua cetere trib᷒ veniētes in adiutoriū Dauid numerāt̃ ꝑ milia valētiū:hec trib᷒ Isachar numerat̃ ꝑ ducētos p̃dicto modo valētes. Nā reliqs omēs de illa tribu dicit pedissequos qui ꝯsilia seqbāt̃:qi dicerꝫ:sicut asin᷒ stolid᷒ directōne egēs:istis ducētis dēptis qui erāt vt p̃dicit̃ eo modo studiosi. vnȯ ꝛ glo. ꝑ Burg. adducta nō loquit̃ assertiue sed scōm alioȝ opinionem. Iccirco dicit glo. tradūt doctores in illa tribu fuisse:sed eoȝ stu dia modificat: sic supra dictū est solū ad tpa cerimoni arū obseruāda: ꝛ populo itimāda verbo vl̃ scripto. Et ad eūdē effectū postilla. illū locū allegatū exponit:ma nēt igit̃ ratōes ei᷒ incōcusse. Burg. etiā hic ꝯdicit ꝓprie regule quā posuit in ꝓsecutōe sui ꝓlogi:videlicet ꝙ ex positōes sāctoȝ debeāt magꝭ reputari ꝙ infideliū. Nūc aūt expositō quā fouet est iudeoȝ: ꝛ illa quā iprobat ē beati Hiero. vt patet in glosa. ordi. ¶ Item capitlo eo dē vbi postillator ad intētōem magistri histori. illū pas sū: Inde pastor egressus est ꝛc. exponit de reg̃ hieroboā q fuit de tribu ioseph: Burg. dicit illā expōnē rōni incō sonaꝫ: allegās motiua:qꝛ hieroboā fuit pessim᷒ idola tra:regnū qꝫ suū etsi ad tp̃s a deo ꝑmissū:nūꝙ tñ fuit gratū. Cetā q ibi ponit Burg. ꝑ longā digressionē ꝯclu dēs ꝙ ergo ꝓphetia iacob de eo nō pōt exponi ꝯueniēt̃ Sed reuera motiua burg. sūt ꝯ rotundū textū. iij. Re gū. xj. xij. ꝛ. xiiij. vbi dr̃:propham ex pte dei regnuꝫ de cē tribuū ei ꝓmisisse: ꝛ signo oñdisse. dr̃ eni ore dei ad hieroboam: Te assumaꝫ ꝛ regnabis sup oia q desierat aīa tua:erisqꝫ rex sup isrl̃:si seruaueris p̃cepta mea sicut Dauid:ero tecū: ꝛ edificabo tibi domuꝫ fidelē:quō edi ficaui domū dauid. et regnū Juda pugnare volēs ꝯtra regnū isrl̃ ꝓhibitū est a dño dicēte. iij. Reg. xij. Nō ascē detis neqꝫ bellabitis ꝯ fratres vestros:a me eniꝫ fcm̃ est verbū hoc. q oia nō sonant in regnū ꝓmissū sꝫ ordina tū. nec ꝯsonat Hieroboā fuisse idolatraꝫ:etsi post susce ptū regnū fact᷒ sit pessim᷒. ante eni susceptū regnū cap. xj. Reg. iij. dr̃: Erat aūt hieroboā vir fortis ꝛ potēs:vi dēsqꝫ Salomon adolescentē bone indolis ꝛ industriuꝫ ꝯstituit eū p̃fectū sup oia tributa vniuerse dom᷒ ioseph Et cū egrederet̃ hierusalē occurrit ei ꝓpha Abyas vo lūtatē dei p̃nūcians:ut pꝫ in lr̃a:q nō sonāt eum fuisse idolatrā:sed bonum quāuis post auersiōem male egit. Burgeñ. dicit illud Osee. viij. caplo: Dabo ei regem in furore meo. de Hieroboaꝫ scriptū:sed neutrū de eo scri ptum est:ut pꝫ intuenti lr̃am: ꝛ glosam sanctorū vtro biqꝫ. ꝛ quia Jacob vidit tribū Joseph in ꝑsona Hiero boam per dominū sic exaltandū in regnū Israel:ut di cit̃. iij. Reg. xj. prophetauit dicēs: Inde pastor egressus est. preteritū ꝓ futuro expressit: ꝛ sicut p̃uidit circa hie roboam: ꝛ tribuꝫ Joseph dei beneficentiā:ita preuidit ipsius Hieroboam post susceptū regnū scandalū ꝛ ma liciam:ideo postꝙ de eo dixit: Per manus potentis ia cob egressus est pastor. continuo subiūxit: Lapis offēsi onis ꝛ petra scādali:ipse eni fecit isrl̃ peccare multiplicit̃ ut dr̃. iij. Reg. xiiij. Stat igit̃ expō postillatoris ut lr̃alis glo. aūt ꝛ expositōne sanctorum mystica remanente.

¶ Itēꝫ i eodē ca. postillator illū passū Bñdictōes p̃ris tui ꝯfortate sūt. duplr̃ exponit: p̃mā tñ expōnē nō multuꝫ ponderās:in scōa resedit:q vult:ꝙ ꝯfortatio bñdictōuꝫ iacob sup bñdictōib᷒ patȝ suoȝ ē quedā excrescētia no ticie de deo ex mysterijs fidei posterioȝ ad p̃ores:q̃a in ꝓcessu tp̃is ꝑ deū aucta ē claritas re uelatiōis:q more bñdictōis:vel cū bñdictōib᷒ facta ē Sꝫ burg. dicit il lud valde incōue niens dici:motus ad id rōnib᷒ mo dici valoris. Cuꝫ eni p̃mo dic̃ abra am cē p̃rem fidei: ex hoc tñ nō seq

Caplm. L.

Quōd cernens ioseph. ruit sup faciē p̃ris: flēs ꝛ dosculās eū: p̃cepitqꝫ ser uis suis medicis ut arōati b᷒ cōdirēt p̃rēꝫ. Quib᷒ iussa explētib᷒: trāsierūt qdra gita dies. Iste quippe mos erat cadaueȝ ꝯditoȝ. Fle uitqꝫ eū egypt᷒ lxx diebus. Et expleto plāct᷒ tpe: locu t᷒ ē ioseph ad familiā pha raonis. Si inuēi grām i cō spcū vr̃o: loqmi in auribus

tur eū habuisse clariorē de credēdis reuelatōeꝫ intēsiue ꝛ extēsiue ꝙ posteriores. s. iacob ꝛ ceteros ꝓphas:ꝙꝙ i mā obedie q ad fidē ptinet:fuerit heroic᷒ p̃ alijs qsi pat̃ alij tñ in alijs non min᷒ad fidē ptinētib᷒ eo fuerūt lōge clariores: ꝑut declarat beat᷒ grego. in p̃fatōe moraliuꝫ p᷒ mediū. In mā igit̃ obedie oēs vere obediētes sūt filij abrae:ut notat̃ ad Galath. iij. in textu ꝛ in glo. ita i mā patiētie:vere patiētes sūt filij Job: ꝛ sic de alijs. Nec ex eo qȯ allegat Burgeñ. ꝙ in sinū abrae iusti deportabāt sequit̃ igit̃ habuit credēdoȝ clariores reuelatōnes ꝙ po steri. Sin᷒ eni lymb᷒patrū dicebat̃ ꝓpter requiē fm cōi ter loquētes de hac mā. sed ꝙ dict᷒ ē sin᷒abrae ex euētu narratōis christi ē: Luce. xvj. et nusꝙ repit̃ in scriptura alias. Inde eccla assūpsit ut locū quiet aiaȝ sinū abrae nō ꝓpter abrae sinū de q xp̃s narrauit:qꝛ illa erat lym bus:quā requiē iā eccle minime petit:sꝫ ꝓpter requieꝫ eīnā quā metaphorice trāsumit. Ex metaphora igitur Burg. nihil ꝯcludit. nec valet qȯ t̃tio sumit id videlicet Nuꝫ celare poto abrae q gestur᷒ sū: hoc eni solū ē i mā destructōis sodome. ex q nō sequit̃ qȯ Bur. intēdit. nec qȯ q̃rto assumit valet:ꝙ abrae fcā fuit reuelatō de luce eīna ꝛ btitudine: ꝛ de his q ptinēt ad cā qꝛ nō seqt̃:igit̃ posteriorib᷒ intēsiue vel extēsiue fcā nō ē de illis maior reuelatio ꝛ p̃fectior. In ꝓposito eni oēm reuelatōem fa ctā abrae ꝯstat fuisse ꝑ sensibilia ꝛ corpalia: Jacob aūt spūali visiōe vidit dñm inixū scale ꝛc. Copanti reuela tōes fcās abrae ꝛ iacob in hoc loco scriptas:manifestū est iacob extēsiue ꝛ intēsiue supgressū in bñdictōib᷒. Sꝫ Burgeñ ptractās rōem postilla. fcām ex aucte dauid di cētis: Sup oēs docētes me intellexi:dicit id ñ debē itel ligi:sic ꝙ posteriores abundarēt in his q sūt necīa ad sa lutē sup p̃ores ꝛ antiqores:qꝛ als seqret̃:ꝙ moderni sci abundarēt sup cognitōe aploȝ:qȯ falsū esse dicit Bur. ipse tñ expōnes illū locū psal. dic̃: Sr̃ senes itellexi:itel ligenȯ est de ꝑsona fideliū:q ꝑ tempoȝ successionē pl̃a explicite cognoscūt de his q ad fidē ptinēt ꝙ antiq: licꝫ oia implicite ꝯtinebant̃ in fide ātiqȝ:vñ pꝫ ꝙ burg. sibi ipsi ꝯdicit:nec Burg. debuit dicē fore falsū:qȯ beat᷒au gus. dicit eē verū loquēs de ꝯsilijs gnālib᷒ li. j. de vnico baptismo. dic̃ eni p̃ora posteriorib᷒emēdari: ꝛ expimen to reȝ apiri qȯ clausū fuerat: ꝛ cogsci qȯ latebat. Ml taleni p᷒ aplos q fidei sūt:explicata sūt ꝑ gnālia cōsilia spālitẽ qttuor:q beat᷒greg. venerāda dic̃:ut qttuor euā gelia: ꝑut dr̃. xv. di. iij. ca. sicut sci ꝛ in ca. Canones. Cū burg. igit̃ sic sentiēs:necīo hꝫ dicē illūiatōes hierachicas imo ꝛ thearchicas cē simplr̃ exhaustas:qȯ catholicuꝫ dicē nō decet. Burg. etiā ptractās rōem vltimā postilla. inuoluit se in ꝯdictorijs:dicit eni ꝙ nā ut i plib᷒ ꝓcedit ex impfectis. Et idē dicit fm Bociū:ꝙ nā sp sumit ini tiū a p̃fecti: q est manifesta ꝯdictō:nisi tolleret̃ cū distractōe ut in p̃ncipio phycoȝ. s. de ꝓcessu q ad nos ꝛ q ad nām: et sic Burgeñ coincidit cū postillatore in rōne ꝑ eū fcā:quā tñ burg. dicit nō sufficē. Sꝫ qꝛ burg. putat crimē lese maiestat si qñqꝫ postillator ꝯdicit scō Tho. non debuit ꝯdicē beato Greg. ex debili rōne. dicit eni beat᷒ grego. sup ezechielē pte scōa Homel. iij. Per incre mēta tēpoȝ creuit sci entia spūaliū patruꝫ: plus nāqꝫ moyses: sꝫ plus apli ꝙ ꝓphe in diuia scia eruditi sūt vnde scriptū ē: ꝑtrāsi būt plimi: ꝛ erit mul tiplex scia. Dicit. n. de us ad moysen: Ego sū de᷒ abraā isaac ꝛ iacob: ꝛ nomē meū adonay ñ indicaui eis Ecce plus moysi ꝙ abrae inotuit. Itē Dauid dicit: Sup se nes intellexi. ꝑ qȯ testat̃ diuinā sciam: se plus ꝙ moyses ac cepisses: ꝛ plus apli. et cetā q vide ibi. Ecce manifesta sci gre gorij snia:cui ausus ē ꝯdicē burg. nec miȝ:qꝛ delyrādo ꝓꝑe snie ꝯdixit:ut supra patuit. Pro snia beati Gre. ꝛ postilla. ē beat᷒ aug. p̃mo retractationū ca. xij. vbi oñdit fidē antiqȝ ꝛ modernoȝ eē vnā: ꝛ nō differre nisi ꝑ min᷒ ꝛ plus explici tū. Explicatio igit̃ ad diuinā reuelatōem ptinet: q bñdictio superrogata de q h sermo merito dici pōt. ¶ Itē ca. eodeꝫ vbi postillator arguit ꝯ scholasticaꝫ historiaꝫ in eo ꝙ dicit appositū iacob ad pplm. i. ad angelos: qꝛ ut dicit nll᷒s alius pplus pōt assignari: ꝑ eo ꝙ in lymbo patrū nō erāt tot: qt ppl᷒s dici possēt: postillator arguit: ꝙ iacob ad angelos nō ē posit᷒ tanꝙ ad pplm suū: qꝛ āgeli erāt in btitudine: Jacob aūt māsit in lymbo vsqꝫ ad xp̃i resurrectōeꝫ vl̃ saltē mortē Etiā dicit motiuū ei᷒ nō valē: qꝛ añ iacob in lymbo fuerūt pl᷒ ꝙ decē q fm leges ppl᷒s dici pñt. Burgē. aūt nitit̃ saluare motiuū mgr̃i historiaȝ: volēs ꝙ si multi decesserūt in grā venerūt tñ purgādi: ꝛ sic in depositōe iacob ñ fuisset adhuc in lymbo tot: qt pplm facē posset. sed ista via crudelis ꝛ im pia vꝫ: qsi in bis mille ducētis ꝛ āpli᷒ ānis nll᷒s fuerit duct᷒ ad lymbū patrū nisi Abraā ꝛ isaac: qȯ est valde ipiū: cū ex scriptura posset fieri ꝯputatio scōȝ ꝛ scāȝ illi᷒ tp̃is: ut me rito ppl᷒s dici posset: ꝛ siq venerūt purgādi: crudele est dicē ꝙ mille vel certe centū ānis qs remāserit in purgatorio añ trāslatōem ad lymbū. nec sufficit id qȯ burg. de beato aug. opinatiue loquēte adducit ꝑ ꝯclōne: ꝙ ppl᷒s h dicant̃ āgeli Nā āgeloȝ hītatio nō fuit i lymbo: qꝭuis aliqñ ip̃m freque tabāt ꝑ p̃im ꝯsolatōe: ut dicit glo. interlinear: ꝛ sic angeli visi tātes poti᷒ apponūt̃ ad p̃res: ꝙ p̃res ad eos: qꝛ ad eos āgelos nēo appōit̃ nisi trāslat᷒ ad glaꝫ. Illi autē visitauert istos ob eoȝ ꝯsolatōem: ꝛ sic ꝓꝑe loquēdo āgeli q ad lymbū fuerūt aduene: ñ incole: trāslati igit̃ ad lymbū ad eos ñ pñt dici trās ferri qsi ad pplm incolētē: sꝫ aduenā. et si sufficēt ipeccabili tas: ut vult bur. cū demōes sint extra statū peccādi: ita dice ret̃ trāsferri ad pplm trāslati ad ꝯsortiū demonū. Melior igit̃ ꝛ clarior ē expō postil. q dicūt trāslati ad pplm trāsferri ad lymbū patȝ expectātiū trāslatōem ad eīnā btitudinē ad quā nos ꝑducat ihs xp̃s oīs ppli liberator ꝛ redēptor. ¶ L

Quod cernēs ioseph. Hic dscribit̃ execu᷒ sepulte ipsi᷒ ia cob: vbi p᷒ ioseph sepulturā p̃ris exeqt̃. 2᷒ in egyptuꝫ ruertit̃: ibi Reuersusqꝫ ē. Circa p̃mū dscribit̃ ꝯpassio ioseph ad p̃reꝫ defūctū cū dr̃: Ruit sr̃ ꝛc. 2᷒ honoris exhibitio i ꝯdimēto corporis dfūcti cū dr̃: Precepitqꝫ fuis ꝛc. et i fletu so lēni sr̃ mortuū suū: ibi b Fleuitqꝫ eū egypt᷒. lxx. dies. s. xl. dies ꝯdimēti. ꝛ. xxx. flet᷒. Itē i ipetratōe licētie deportādi cō p᷒ p̃ris sui ad locū sepulte valde reotū: ꝛ i honorabili dpor tatōe cū cōitia valȯ solēni. ꝛ pꝫ lr̃a except pauc vȯbul q si

Universidad de Deusto
Biblioteca

pharaonis: eo ꝙ pr̄ meus adiurauerit me dicens: En morior: i sepl'chro meo qd fodi mihi in t̄ra chanaā: sepelies me. Ascēdā igit ⁊ sepeliā prēm meū: ac reuertar. Dixitqz ei pharao: Ascēde ⁊ sepeli prēz tuū sicut adiurat⁹ es. Quo ascēdēte ierūt cū eo oēs senes dom⁹ pharaōis: cūctiqz maiores natu t̄re egypti: dom⁹ Joseph cū frib⁹ suis absqz paruulis ⁊ gregib⁹ atqz armētis: q̄ dereliq̄rūt i terra iessē. Habuit quoqz i comitatu curr⁹ ⁊ eqtes: ⁊ fcā est turba nō modica: vēnerūtqz ad areā achad: q̄ sita est trās iordanē: ubi celebrātes exeq̄as plāctu magno atqz vehemēti ipleuerūt septez dies. Qd cū vidissent hitatores t̄re chanaā: dixerūt: Planct⁹ magn⁹ est iste egyptijs. Et iccirco vocatuz ē nomē loci illi⁹ plāct⁹ egypti. Fecerūt ergo filij Jacob sic p̄ceperat eis: ⁊ portātes eū i terrā chanaā: sepelierūt eū in spelūca duplici: quā emēat abraā cū agro in possessionē sepulchri: ab ephron etheo: ꝯ faciē mābre. Reuersusqz ē ioseph i egyptū cū frib⁹ suis ⁊ oi comitatu sepulto patre. Quo mortuo timētes frēs eius ⁊ mutuo colloquētes: ne forte mēor sit iiurie quā passus ē: ⁊ reddat nobis oē malū qd fecimus: māndauerūt ei dicentes: Pater tu⁹ p̄cepit nobis anq̄z moreret ut hec tibi v̄bis illi⁹ dicerem⁹: Obsecro ut obliuiscaris sceleris fratrū tuoꝝ: ⁊ pcti atqz malicie quā exercuerūt i te. Nos quoqz oram⁹: ut seruo dei pr̄is tuo dimittas iniqtatez hāc. Quib⁹ auditis fleuit ioseph: venerūtqz ad eū frēs sui: ⁊ ꝓni adorātes in terrā dixerūt: Serui tui sumus. Quib⁹ ille rn̄dit: Nolite timē. Nū dei possum⁹ resistē volūtati? Vos cogitastis d me malū sed de⁹ vertit illd in bonū: ut exaltaret me sic impn̄tiaꝝ cernitis: ⁊ saluos facēt multos pplos. Nolite timē: Egō pascaz vos: et puulos vr̄os. Cōsolatusqz ē eos ⁊ blāde ⁊ lenit ē locutus: ⁊ hitauit in egypto cū oi domo pr̄is sui. Vixitqz cētūdecem annis: ⁊ vidit ephrai filios vsqz ad tertiaz gnātionē. Filij quoqz machir filij manasse: nati sūt i genib⁹ ioseph. Quib⁹ trāsactis locut⁹ ē frib⁹ suis. P⁹ mortē meā de⁹ visitabit eos ⁊ ascēdere vos faciet de t̄ra ista: ad terrā quaz iurauit abraā: isaac: ⁊ iacob. Cūqz adiurasset eos atqz dixisset de⁹ visitabit vos asportate ossa mea vobiscuz de loco isto: mortu⁹ est expletis centumdecem vite sue ānis: et conditus aromatib⁹: reposit⁹ est i loculo i egypto.

¶ Explicit lib Genes.

exponēda. c Jn sepulchro meo qd fodi. hoc vr̄ falsū: qr spelūca duplex in q̄ sepult⁹ ē: iā erat fcā a tpe abrae. Dicēdū ꝙ iacob ꝓ se ⁊ Lya coiuge sua fecerat ibi spāle habitaculū. Hebrei dicūt ꝙ emit: qa illa dictō hebraica q̄ ibi ponit equoca ē ad fodē et ad emē. et fm hoc dicēdū ē: ꝙ iacob emit locū sepulchri: nō i se sz in auo suo Abraaz qui emit locū illuz ꝓ se ⁊ sua posteitate: ut hr̄ supra. xxiij. caplo. d ¶ Ascende ⁊ sepeli ⁊c.] ac si diceret: nisi esset iuramētū nō dimitterē te ire: qa ei⁹ p̄sētia eēt valde necessaria ꝓ negocijs regni. e Habuit qz i comitatu ⁊c.] in hebreo habet: Curr⁹ ⁊ milites: f ¶ Venerūtqz ad aream achad. Hebrei dicūt ꝙ achad nō ē nomē ꝓpriū: sz cōmune ⁊ significat gen⁹ spinaruz: qd gallice vocat aiglētier: qa area illa clausa erat i modū sepis talib⁹ spinis. g Reuersusqz ē. Hic ꝯnter dscribit regressus ipsi⁹ Joseph i egyptū: et scdo ei⁹ obitus ibi Quib⁹ trāsactis. Circa pmū dscribit q̄ mō amicabilit se habuit erga frēs suos p⁹ mortē pr̄is cū dicit: h ¶ Quo mortuo timētes frēs ei⁹ ⁊c. timebāt eni ꝓpt magnitudinē sui crimis: ne Joseph dissimulasset vindicare dū pat adhuc viuēt: ad vitādū āxietatē pr̄is: ⁊ iō pr̄e mortuo ⁊ seplto timebāt ne vīdicaret: ꝓpt qd q̄sierūt veniā cū subdit: i Mādauerūt ei p filios Bale. vt dicūt hebrei: q̄s int ceteros frēs magis diligebat. k ¶ Pater tu⁹ p̄cepit nobis. hoc fixerūt: ut amore pr̄is ioseph citi⁹ ad misericōdiā flecteret: Jacob ēt hoc nō dixerat: qa n̄ diffidebat de benignitate ioseph: alit eni dixisset ei ore ꝓprio an̄ mortē suā. l Quib⁹ auditis fleuit Joseph ex pietate frna: ⁊ i h⁹ ōndit ꝙ ꝯ eos malū n̄ cogitabat: vn̄ subdit m Noli te timē. ⁊ ad eoꝝ ꝯsolatōez sbdit: n ¶ Nū dei possum⁹ resistē volūtati: q.d.n̄: ⁊ sic debet eē ꝯsolati qr de⁹ voluit illd fieri: vt in̄ mai⁹ bonū elicēt p me mlti pplis ꝓuidēdo o Ego pascā vos. ⁊ sic ꝓcedit eis pl⁹ ꝙ petebāt qr petebāt solū rmissionē: ⁊ ipse cū h⁹ ꝓmisit eis victualiuz ꝓuisionez. sequitur p ¶ Filij qz machir ⁊c. nati sūt ⁊c.] i. tāto tpe an̄ mortē ioseph ꝙ potuit eos tenē sr genua sua: ⁊ blādiri eis sic senes solēt facē pueris filioꝝ ac nepotū suoꝝ. q Quib⁹ trāsactis. h describit obit⁹ ⁊ ꝯsumatio ioseph: vbi ꝓuide ac deuote ordinauit d sepultā sua. r ¶ P⁹ mortē meā de⁹ visitabit eos. fm ꝙ ꝓmissū fuit Abrae supra xv. cap. s Et ascēdē ⁊c.] in mirabilib⁹ magnis: ut ꝯtinet in Exo. t ¶ Ad terrā quā iurauit abraaz. q̄ fluit lacte ⁊ melle v Cūqz adiurasset eos. ⁊ i ipsis posteros eoꝝ de sepultura sua in t̄ra ꝓmissiōis: vn̄ subdit: x ¶ Asportate vobiscū ossa mea. nō eniz adiurauit eos ꝙ stati p⁹ mortē ei⁹ portarēt illuc corp⁹ suū: sicut portauerāt corp⁹ pr̄is sui: et sic portata sūt corpa fratruz suorū: ut dic iosephus: ut p hoc ꝙ corp⁹ ioseph remanebat in egypto: mēoria bnficioꝝ ei⁹ diuti⁹ remaneret apd egyptios ⁊ sic suaui⁹ tractarēt filios isrl' inter ipos manētes. y Reposit⁹ ē in loculo in egypto. nō dic sepult⁹: sed ossa ei⁹ dicunt sepulta i siche iosue xxiiij. vbi elegāt sepeliri. ex q̄ patz ꝙ talis repositio funeris i aliq loco vsqz ad tps q̄ alibi trāsferat ad remanend: n̄ di nec est sepultura: ⁊ p ꝯns vt vr̄ de tali repositōe nō ē portio canonica psolueda. Rō aūt q̄re ioseph fuit ita solicit⁹ adiuuare filios isrl' d sepultā ossiū suoꝝ i t̄ra ꝓmissiōis vr̄ fuisse: qr hūit spm̄ ꝓpheticū vt patuit ex p̄dictis ⁊ iō pie cdit ꝙ p. s. s. ꝓuidit xp̄z moriturū ⁊ rsurrecturū i t̄ra illa: ⁊ p ꝯns mlta corpa scōꝝ cū eo surrectura vt hr̄ math. xxvij. ⁊ iō visile ē ꝙ spabat rsurgē cū xp̄o cui ē honor i scla scloꝝ amē. Postil. fris Ni. d lyra sr gen. finis

Jncipit liber bellesmoth quē nos Exodi dicimus.

¶ Caplm. I.

HEc sūt nomia filioꝝ isrl': q igressi sūt i egyptū cuz iacob. Singuli cū domib⁹ suis introierūt: Rubē symeon: leui: iudas: isachar çabulon: ⁊ beniamin: dan: ⁊ neptali: gad ⁊ aser. Erānt igit oēs aie eoꝝ q egressi sūt de femore iacob. lxxv. Joseph aūt in Egypto erat. Quo mortuo ⁊ vniūsis fratrib⁹ ei⁹ oiqz cognatōe sua filij isrāel creuerūt et q̄si germinātes multiplicati sunt: ac roborati nimis ipleuerūt terrā. Surrexit iterea rex nou⁹ sup egyptū: q ignorabat ioseph. Et ait ad ppl'm suū: Ecce ppls filioꝝ israel mult⁹: et fortior nobis ē. Venite sapient opp̄mam⁹ eū: nē forte multiplicet: ⁊ si ingruerit ꝯ nos bellū: addat inimicis nr̄is: expugnatisqz nobis: egrediat de terra. Preposuit itaqz eis magistros operū ut affligerēt eos oneribus. Edificauerūtqz vrbes tabernaculoꝝ pha-

Postilla sup exodū incipit. ¶ Ca. I.

Secūdū ꝙ dicit Jsidorus. v. libro Ety. Lex est nullo ꝓuato cōmodo: sz ꝓ cōi vtilitate oīum ꝯscripta. Ex quo pz ꝙ illud qd imponit aliquib⁹ ꝑsonis singularib⁹ nō hz ꝓprie rōem legis: sz illud qd imponit cōitati ⁊ ꝓ bono cōi. ex q̄ pz ꝙ datio legis p̄supponit adunationem plebis: ⁊ idō p⁹ ꝙ moyses descripsit in Gen̄. electiōem fidelis popli: fideles ab infidelib⁹ separādo: ut patuit i ꝓcessu illi⁹ libri: h ꝯnter dscribit datiōem legis diuine: isti pplo sub fide vni⁹ dei adunatō ⁊ qr ex illo pplo christus erat nascitur⁹ fm carnez q̄ est sanct⁹ scōruz ut di Dan̄. ix. iō ille pplus debuit speciali sanctitate pollere: ⁊ iō data est ei lex diuia ad christū dispositiua: fm ꝙ di ps. cxlvij. Nō fecit talit omni natiōi: ⁊ iudicia sua non manifestauit eis. et ad Ro. iij. ca. Quid ergo ampli⁹ iudeo: aut q̄d vtilitas circūcisionis: Multū p oēm modū. pmū q̄dez quia credita sūt eis eloquia dei. Data est aūt lex duplr pmo in quodā gnāli: quantū ad precepta ordinātia ad deū ⁊ ad ꝓximū: ⁊ sic data est in hoc libro: scdo magis explicādo in spāli: ⁊ sic data est in alijs duob⁹ libris seqūtib⁹. Jn hoc g̊ libro sic ꝓcedit: ꝙ pmo describit fidel' ppli liberatio de seruitute egypti: scdo legis datio i mōte synai. xix. ca. Circa pmū ꝯsiderand: ꝙ qr sicut dcm̄ ē in pma pte h⁹ libri determiat de exitu ppli de Egypto: iō iste liber noiat grece Exodus: qd ē exit⁹ latine: sic ⁊ liber p̄cedēs di Genesis grece: qd est gnātio latine: qr i pncipio tractat de gnātōe creature: accipiēdo large gnātionē ꝓ creatiōe ⁊ formatōe: vn̄ ibidē scdo ca. q̄si ꝓ recapitulatōe di: Jste sūt gnātōes celi ⁊ terre qn̄ create sūt ⁊c. Hic liber hebraice vocat hellesmoth. i. hec noia: qr quinqz libri moysi noiant apud hebreos p vocabula q̄ sunt in pncipio libroꝝ. Liber aūt iste sic incipit:
a Hec sūt noia filioꝝ isrl' ⁊c. Jn pma igit pte vbi agitur de exitu filioꝝ isrl' de egypto: Moyses pmo ꝯtinuat dcā in p̄cedēti libro dicēdis in isto: scdo exequit ꝓpositū: ibi Surrexit interea. ¶ Circa pmū sciēdū: ꝙ Genes. xlvj. ca. vbi agit de descēsu iacob in egyptū: nomia eoꝝ q̄ cū eo descēderūt ibi sūt expressa in pticulari: sed hic p modū cuiusdā recapitulatōis ꝓpter ꝯtinuatōem p̄dcam exp̄munt tm̄ in pticulari noia iacob ⁊ filioꝝ ei⁹ ⁊ alioꝝ tm̄ in gnāli: cū di: b Singuli cū domib⁹ suis. i. cū familijs suis Jntroierūt. c ¶ Erāt igit ⁊c.] Jn hebreo hr̄ septuaginta. Qualit aūt iste numer⁹ variat i plib⁹ scripture locis: ⁊ ꝯcordātia apparēt dissonātie dicta est sup ca. xlvj. Gen̄. d Joseph aūt ⁊c.] istud di qr q̄diu vixit bene fuit filijs isrl' in egypto: ⁊ post mortē eius q̄diu fuit memoria de bn̄ficijs ei⁹. e ¶ Filij israel creuerūt. dicunt hebrei ꝙ mulieres hebree in quolibet partu pariebāt plures pueros: ⁊ aliqn̄ vsqz ad q̄ttuor: aliquando vsqz ad sex: ideo dicit: f Et quasi germinātes ⁊c.] sicut p germinatōem vnius grani nascunt simul mlta grana g ¶ Ac roborati ⁊c.] hoc di hic ad ꝯtinuandū respectu sequentiū: qr talis multiplicatio fuit occasio affligēdi ppl'm: ut postea dicit: h Surrexit. Hic moyses exequit ꝓpositū de ppli liberatōne: et pmo describit afflictio israel scdo ꝓuisio ducis liberantis cap. ij. tertio afflictio regis cap. v. et q̄rto eductio plebis ca. xij. circa medium capi. Vocatisqz moyses ⁊ Aaron. Adhuc pmittit afflictōnis cā scdo afflictio ipsa: ibi Preposuit itaqz. causa aūt vna afflictiōis ppli isrl' fuit mutatio regni: qd fuit translatū ad aliam domum ut dicit ioseph⁹: ⁊ h⁹ notat cum di: Surrexit interea rex nouus sup egyptum. ⁊ in talib⁹ mutationib⁹ frequent cōtingit: ꝙ illi qui p⁹us erant dilecti in regno fiunt odiosi. i ¶ Qui ignorabat opa ioseph. ꝓpter dcām mutatōnem: vel temporis longitudinē. Causa alia afflictōis populi fuit inuidia egyptioꝝ ꝯtra filios isrl' eo ꝙ egyptij luxuriosi erāt ⁊ inordinate viuētes: ⁊ ex hoc fiebāt debiliores in corporib⁹ ⁊ minus apti ad ꝓductiōem ꝓlis: ⁊ pauperiores in tpalibus: filij aūt isrl' ꝯtrario mō viuētes: erant fortiores in corpib⁹: ⁊ plus in ꝓle multiplicabant ⁊ in diuitijs: qd notat cum dicit: k Ecce ppls filioꝝ isrl' mult⁹ est. i. in numero. l ¶ Et fortior nobis est. in robore ⁊ diuitijs. Jste ē modus inuidi: ꝙ bonū alioꝝ sibi maius videat ꝙ sit: licet eni filij israel fortiores ⁊ ditiores essēt vulgaribus egyptijs facta cōparatōne numeri ad numeruz: tn̄ rex: nobiles: ⁊ potētes fortiores erāt in diuitijs ⁊ potētia: et vulgares homines multo plures ꝙ filij israel. m Venite sapient ⁊c.] iste est modus superbi: ꝙ astutiā serpentinam suam putet sapientiā: cum tamē sapientia nō possit esse nisi respectu finis boni: ⁊ per mediū cōueniens. n ¶ Ne forte multiplicetur. ad hoc enim intēdebant eos affligere laboribus ut minus possent vacare amplexibus ⁊ generationi. o Expugnatisqz nobis ⁊c.] in damnuz nostrū: quia filij israel magnū censum reddebant regi annuatim: ⁊ faciebāt multa opera egyptijs: erāt eni subtiliores eis in artificialib⁹ p ¶ Preposuit. Hic describit ipsa afflictio populi: ⁊ pmo i occulto: secūdo in aperto: ibi Precepit aūt. Circa primū dicit: p Preposuit eis magistros operū. ⁊ isti erāt egyptij odientes eos. q ¶ Ut affligerent eos oneribus. i. corporalibus laboribus: que licet essent ad vtilitatē regis: tamē pncipaliter intendebāt debilitatē filiorum israel: ut min⁹ possent generare ⁊ prolē debiliorem facerent.
r Edificaueruntqz vrbes ⁊c.] Jn hebreo habetur: Thesaurorum. quia facte sunt ita fortes: ac si deberent ibi reponi thesauri: et ibi posuit rex egypti milites: ne aliquis filiorum Jsrael posset egredi regnuz absqz regis licentia: nec aliquis exteriorum ingredi. erant enim huiusmodi fortalicia

l

in extremitatib' regni. s Quantoqȝ opprimebāt.qr nō est ɔsiliū ɔ̄ deū. t Oderātqȝ filios isrl' egyptij.istud odium oriebat̄ ex inuidia p̄dicta. v Et affligebāt illudētes eis.verbis duris ꝛ pūgitiuis. x Atqȝ ad amaritudinem ꝛc. Jtū pp grauitatē opeꝝ:tū ꝑpter coꝝ vilitatē. Dicit eniȝ iosephus:ꝙ ɔpellebātur exportare feces et imūdicias de vicis extra ciuitatē. y Dixit aūt rex ꝛc. Vidēs eni rex Egypti ꝙ ꝑpt grauitatē opeꝝ:nō impediebant:sed magis multiplicabāt deo hoc faciēte:hebreoꝝ multiplicatōem voluit impedire per obstetrices eis p̄cipiendo:ut masculos inficerēt in pariendo ꝛ fingerēt esse aborsū. z Quaꝝ vna ꝛc. Dicunt hebrei ꝙ p̄ma istaꝝ fuit iochabeth filia Leui ꝛ secūda maria soror moysi:ꝛ fuerūt binomie ut dicūt:ꝛ f̄m hoc exponūt qd̄ sequit̄ infra:Et q̄a timuerunt obstetrices deū:edificauit illis domū .scȝ domū sacerdotaleȝ et regiā:quia p̄dicta Jochabeth fuit mater aaron:ut dicūt:cui ꝛ posteris eis datū ē sacerdotiū:ꝛ maria ɔiuncta est chaleph in mr̄ionio:q̄ alio noīe dicta est ephrata:ꝛ ab ea denoīata est ciuitas bethleeȝ ut supra dcm̄ est Geñ.xxxv.ca.ꝛ.xlviij.de qua ciuitate natus est dauid p̄mus rex de tribu iuda. Sed istud dcm̄ ɔ̄triat textui p̄cedēti ꝛ sequēti:qr dcm̄ ē p̄us.c.isto:ꝙ iā añ mōtu' erat ioseph ꝛ oēs fratres eius:ꝛ oīs cognatio eius.s.quātuȝ ad illos:qui ingressi fuerāt egyptū cū iacob:inter q̄s iochabeth filia leui ɔtinet̄:ut dcm̄ est Geñ.xxxvj.ꝛ sic iam ante erat mortua. Jtē in sequētibus caplo isto:obstetrices ad sui excusatōem dixerūt:Nō sūt hebree mulieres sic egyptie mulieres:ipse eni hñt obstetricādi sciam:ꝛ pusq̄ veniamus ad eas pariūt.q̄ excusatio nulla eēt nisi due obstetrices p̄dicte essent egyptie. Jtē nō est verisimile:ꝙ rex volēs occulte interficere masculos hebreoꝝ:hoc exequeret̄ p mulieres hebreas ꝛ iō dicendū:ꝙ nō fuerūt ille due p̄noiate de quib' certū est ꝙ fuerūt hebree:sed fuerūt egyptie mulieres q̄s rex p̄fecit dicto operi nephario:ut suū ꝑpositū assequeret̄. Tenenduȝ ē eni ꝙ sb istis duab' que nō sufficerēt ꝓ tāto pplo fuerunt plīes alie ad istud ministeriū:sed de duab' p̄ncipalib' fit hic mentio in quib' rex idē p̄ceptū dedit aliis sibi subiectis.

a Si femina reseruate.tū qr multiplicatio feminaꝝ non poterat rebellionē ɔ̄ regē facere:tū qr rex volebat eis vti ad luxuriā egyptioꝝ:ꝛ ad aliq̄ opa que mulieres egyptie facere nesciebāt. b Timuerūt aūt ꝛc. Jtū qr informate fuerūt de ɔ̄rio p hebreas mulieres ostendētes eis offensā dei:tum qr horruerūt mortē fraudulentā innocētiū. c Et quia timuerūt obstetrices deū.pcendo masculis dei timore ꝛ facti horrore. d Edificauit illis domos.beat' Greg.dicit domos.s.tpales multiplicādo eis bona tpalia. Beat' aūt Hierony.sup Esa.dicit:Domos.i.vtutes ꝑ quib' in celestibus requiescerēt:ꝑpter qd̄ dicenō ꝙ vtroqȝ mō dȝ intelligi:q̄a ꝑpter pietatē erga innocētes ꝛ timorē dei:dn̄s dedit eis graz

raoni:phiton ꝛ ramesses. Quātoqȝ opprimebāt eos tāto magis multiplicabant ꝛ crescebāt. Oderantqȝ filios isrl' egyptij:et affligebāt illudētes ꝛ inuidentes eis: atqȝ ad amaritudinē pducebāt vitā eoꝝ operib' duri luti ꝛ lateris:oiqȝ famulatu quo in terre opib' p̄mebant. Dixit aūt rex egypti obstetricib' hebreoꝝ:q̄rū vna vocabatur sephora: altera phua: p̄cipiēs eis:Qñ obstetricabitis hebreas:ꝛ pt' tps aduenerit:si masculus fuerit inficite eū:si femia reseruate. Timuerūt aūt obstetrices deū:ꝛ nō fecert iuxta p̄ceptum regis egypti. sed ɔseruabāt mares. Qui bus accersitis:ad se rex ait: Quidnā est hoc qd̄ facere voluistis:ut pueros seruaretis: Que rñdert: Nō sūt hebree sicut egyptie mulieres. Ipse eni obstetricandi hñt sciam:ꝛ p̄usq̄ veniamus ad eas pariūt. Bene ergo fecit de' obstetricibus ꝛ creuit pplus:ɔfortatusqȝ est nimis. Et q̄a timuerunt obstetrices deuȝ:edificauit eis domos. Precepit ergo pharao oi pplo suo dicēs: Quicqd masculini sex' natū fuerit:in flumen ꝓijcite: qcqd feminini:reseruate.

p quā ɔuerse fuerūt ad fidē vni' dei:ꝛ ritū hebreorum ꝛ sic de' edificauit eis domos spūales:nec hoc abstulit mendaciū ipsaꝝ:qr fuit officiosū ꝛ veniale pctm̄:qd̄ nō aufert grām:sicut nec mēdaciū iudith abstulit eius meritū exponēdo se piculo ꝓ liberatōe ppli sui:lȝ aliq̄ mō diminuerit. Fuerūt et ille obstetrices in pplo iudeorū int maiores ꝓmote:ꝛ sic edificauit eis domos tēpales:sic in libro Josue legit̄ fcm̄ d raab que susceperat exploratores: ꝙ ɔuersa ad fidē iūcta est i mr̄ionio salmon principi trib' iude.et in libro Judith de achior quō conuersus est ad fideȝ iudeoꝝ ꝛ in illo populo ꝓmotus. e Precepit ergo. Hic describit afflictio māifesta vidēs eni rex egypti: ꝙ p obstetrices masculi hebreoꝝ nō occidebantur occulte:ideo voluit hoc facere manifeste:vñ di: e Precepit ergo ꝛc. i.egyptijs int quos manebāt hebrei. f Quicqd masculini sex' natū fuerit.ipsis hebreis. g In flumē ꝓijcite. Nō enim dicit iugulate:qr ꝓiectio intra flumē erat minus horrida ad exequenō egyptijs:ꝛ cito poterat fieri:qr nilus fluuius diuidit̄ in multis locis p terrā egypti.

b Quicquid feminini reseruate.ex cā precedenti.

Exodi in ca.j.vbi di in postilla:Cā alia afflictōis populi fuit inuidia egyptioꝝ. Additio

Santa multiplicatio filioꝝ isrl' nō vi attribuēda nālibus cāis tm̄:utputa qr ordinate viuebāt ꝛ h'modi:put in postilla:sȝ p̄ncipali' attribuenda est volūtati diuine hoc miraculose agēti:ut pmissionē adipleret p̄rib' fcām.vñ Geñ.xxij.ca.di abrae Multiplicabo semē tuū.silr ꝛ alijs p̄ribus:ꝛ hoc pȝ ex modo loquēdi scripture cū dicit in hoc ca. Filij isrl' creuerūt q̄si germinātes. Ex quo vr̄ ꝙ multiplicatio eorū erat tāta ꝙ assilabat̄ germinatōi terrenascētiū:q̄ ex paucis granis multū fructū affert:ꝛ isto mō di Ezech.xvj. Multiplicatā quasi germen agri dedi te. Jdeȝ pȝ ex hoc qd̄ sequit̄ infra in eodē ca. Quāto opprimebāt eos tanto magis multiplicabant ꝛ crescebant:quod nō est f̄m cursum cōmunem naturalem:ut manifestū est:vñ Deutero.x.ca.legit̄:Jpse est deus tuus qui fecit tibi hec magnalia ꝛ terribilia:que viderūt oculi tui.et sequitur:In lxx.animalib' descenderūt patres tui in egyptuȝ:ꝛ ecce nunc multiplicauit te dominus deus tuus sicut astra celi.

Replica correctorij ɔ̄ Burgensem calumniatorem.

Circa p̄mum Exodi postillator volens assignare causas odij egyptioꝝ ad filios isrl' dic vnā fuisse:qr filij isrl' ordiate viuētes erāt fortiores corpe:ꝛ abundātiores in ꝑle ꝛc. Inde traxit Burgensis

imponēs postillatori ꝙ p hoc voluit multiplicatiōis israel cām assignare solū nālem:qd̄ tm̄ falsū est: qd̄ Bur. patere potuit si plene postillatorē vidisset:sed more tē tantiū eius dcā truncatim vidē voluit:ꝛ sic sepe occasionē ɔ̄dicēdi sumpsit:postillator eni infra eodē ca.reprobans maliciā egyptioꝝ ipedire volentiū multiplicatōem filioꝝ isrl': dicit:Nō est ɔsilium ɔ̄ dn̄m:vnde pȝ eum sentire ꝙ op' dn̄i fuit tāta multiplicatio. Et infra eodē ca.dic Uidēs rex egypti ꝙ ꝑpter grauitatē operū nō impediebant:sȝ magis multiplicabant:deo hoc faciēte:quo nihil manifesti' dici pōt ꝙ ꝙ illa multiplicatio fuit p deū naturā adiuuātem.

Caplm.II.

Egressus est p' hec vir d domo leui:ꝛ accepit vxorē stirpis sue:q̄ ɔcepit et pepit filiū:ꝛ videns eū elegantē:abscōdit trib' mensibus. Cūqȝ iā celare non posset:sumpsit fiscellaȝ scirpeā:et liniuit eā bitumie ac pice:posuitqȝ int' ifantulū ꝛ exposuit eū i carecto ripe fluminis:stānte ꝑcul sorore

Ca.II.

Egressus est. Hic ɔ̄nter ponit̄ ducis liberandi ꝓuisio:vbi p̄mo eius ɔditio describit̄:scdo ad liberanō pplm mittit̄.iij.ca. Adhuc p̄mo describit̄ ɔditio moysi tpe ꝓsperitatis:scdo tpe aduersitatis: ibi Audiuitqȝ pharao. Circa p̄mū describit natiuitas moysi:ꝛ scdo educatio nati:ibi Ecce aūt descēdebat.tertio inclinatio adulti:ibi In dieb' illis. Natiuitas Moysi p̄mo describit ex tribu cū di: a Egressus est post hec vir de tribu leui.ꝛ iste fuit amrā filius chaath:ꝛ accepit vxorē.ista acceptio nō pōt intelligi de acceptiōe in mr̄ionio:qr di hic:Post hec.i.p' p̄ceptū regis d masculis hebreoꝝ submergēdis:ꝛ iā ante vxor amrā pepat ei aarō:q̄ nat' fuit trib' ānis añ moysen:ut hr̄ infra.vij.ca. vbi dicit:erat aūt moyses.lxxx.annoꝝ:ꝛ aaron.lxxxiij qñ locuti sūt ad pharaonē:silr ꝛ Mariā filiā suā que i natiuitate moysi erat iā iuuēcula ita magna ꝙ poterat intelligere ꝛ alloq̄ hoies:ut ɔ̄nter di:ꝛ iō dicit iosephus ꝛ doctores cōiter:ꝙ ista acceptio intelligit̄ d copula carnali:qr ꝑpter edcm̄ regis sepauerat se ab vxore quantū ad carnalē copulā:mag eligēs nō generare:q̄ ꝙ filij sta tim submergerent in flumie ꝛ intēr' erat orōnib' erga deum:ut vellet respicē pplm suū tā crudelit̄ afflictū:ꝛ dominus in somnis eū admonuit:ꝙ secure ad vxorē suam accedēt:ꝛ ꝙ ex illa gnāret filiū:q̄ pplm liberarȝ:ꝛ sic eā accepit.i.mr̄ionialit̄ eā cognouit. b Stirpis sue. In hebreo hr̄:Filiā leui. Ex hoc dicūt hebrei:ꝙ ista fuit iochabeth quā leui genuit. Jtē hoc vr̄ p quandā glo.que dic:ꝙ amrā accepit amicā suā.s.sororē p̄ris sui chaad:ꝛ p ɔ̄ns filiā leui:sed hoc vr̄ falsū:qr dcm̄ est ca.p̄cedēti ꝙ ꝑlone q̄ ingresse sūt egyptū cū Jacob mortue erāt ante istā afflictōem ppli int quas ɔputat̄ iochabeth etiā f̄m opionē hebreoꝝ:ut dcm̄ fuit supra Geñ.xlvj.ca. Jtem dato ꝙ adhuc viueret oportet dicē f̄m dcā hebreoꝝ:ꝙ in natiuitate moysi ipsa esset.cxxx.annoꝝ:qd̄ ꝓbat̄ sic qr a natiuitate isaac vsqȝ ad exitū filioꝝ isrl' de egypto fluxerūt anni.cccc.ut dcm̄ est Geñ.xv.ca.sup illud vbū Et affligēt eos annis.cccc. Jtē a natiuitate isaac vsqȝ ad natiuitatē iacob fluxerūt.lx.anni:ut dcm̄ est Geñ.xxv. ca.vbi di:Sexagenari' erat isaac ꝛc. Jtē a natiuitate iacob vsqȝ ad descensū ei' in Egyptū:fluxerūt anni.cxxx. put ipse dicit Geñ.xlvij.ca. Dies vite mee.cxxx.annoꝝ sūt. Et sic pȝ ꝙ a natiuitate isaac vsqȝ ad descensū i egyptū fluxerūt.clxxxx.anni:ꝛ sic de.cccc.annis p̄dictis remanent.ccx.anni:a quibus si subtrahant̄.lxxx. āni:q̄s habebat moyses in exitu de egypto:ut p̄dcm̄ ē:remanēt cxxx.anni:q̄ fluxerūt a descēsu iacob in egyptū vsqȝ ad natiuitatē moysi. Ex quo sequit̄ ꝙ iochabeth filia leui que ɔputatur inter descendētes in egyptū cum iacob:in natiuitate moysi si viuebat erat.cxxx.annoꝝ:ꝛ sic transierat i ea tempus cōcipiendi:qd̄ ꝛ concedūt hebrei:sed dicūt ꝙ miraculose fcm̄ est ꝙ ɔciperet moysen:sicut ꝛ diuina reuelatōne ɔceptus est: sed h' nō valet:quia nō solum de moyse oportebat eos dicere miraculuȝ esse fcm̄:sed etiam de ɔceptu aaron ꝛ Marie:qr aaron trib' annis tm̄ nat' fuit ante moysen:ut p̄dcm̄ est: ꝛ sic Jochabeth mat eius erat .cxxvij.ānorū qñ peperit Aaron Maria etiā soror moysi in natiuitate eius erat iuuēcula:ut di in textu:ꝛ sic ad plus habebat.xv.annos vel circit̄:ꝛ sic iochabeth mater eius erat.cxv.annoꝝ quando eam peperit f̄m istos. Ex quo pȝ ꝙ in omnib' istis trāsierat tempus concipiendi:maxime qr Geñ.xviij.ca.dicit̄ de sara:ꝙ cum esset nonagenaria desierāt in ea fieri muliebria:nec poterat p naturam ɔcipere in tali etate:ꝛ multo forti' idē est dicendum de iochabeth filia leui:que fuit per magnū temp' postea:ꝛ ideo complexio mulierū debilitata erat:ꝛ etas breuiata erat. Propter p̄dicta dicendū est:ꝙ vxor Amram non erat iochabeth de qua predictū est:sed alia eiusdē nominis dicit̄ tamē filia leui in hebreo.i.de tribu ei'.sicut Elizabeth mater Johānis baptiste dicitur de filiab' Aaron:Luce.j.c. de qua tamē certū est:ꝙ eam Aaron nō genuit. De glo.aūt que inducta est ad ɔtrariū:non est curandū:quia cōtrariat̄ textui māifeste.di.n.infra.vj.ca.ꝙ amraȝ accepit vxorē Jochabeth patruelē suam. Patruelis aūt alicuius dicit̄ filius vel filia auunculi sui.patruelis eni est cōmunis generis:ꝛ sic patet ꝙ nō fuit filia leui:sed filia vni' filioꝝ suorū:ꝛ cognata ipsi' amram. Jtem matrimoniū cū amica erat illicitum f̄m ꝙ dicit̄ Leuitici.xx. Turpitudinē amice tue nō discooperies.et si dicat̄ ꝙ lex illa adhuc nō erat data. Dicenduȝ ꝙ ante legē multa que pertinent ad matrimoniū fuerūt obseruata:sicut Geñ.xxxviij.ca.di:ꝙ iudas cōiunxit Onaȝ vxori fratris sui defuncti:ut suscitaret ei semen:ꝛ magis verisimile est ꝙ tempore Amram vitabat̄ matrimoniū cuȝ amica:ꝛ per cōsequēs amrā qui sanctus homo erat:tale matrimoniū non cōtraxit. c Abscōdit tribus mēsibus. alique enim mulieres sunt quarū impregnatio nō multum apparet:nec partus earū per clamorē:maxime cū volunt celare sicut fuit in ꝓposito:ꝛ ideo potuit puerū in abscondito seruare. d Cūqȝ iam celare non posset. Contrariū videt̄: quia exquo seruauerat eū tribus mēsibus:videt̄ ꝙ eadeȝ ratōne posset eū vltra seruare. Dicenbū ꝙ rex fecerat statutuȝ ꝙ in tribus mēsibus semel scrutarent egyptij domos hebreorū:ne pueri essent abscōditi:ꝛ ideo nō poterat celare vltra Sȝ querit̄ vlterius quomō saluauit aaron:qui nat' fuerat ante trib' annis. Dicendū ꝙ adhuc nō erat factū edictuȝ regis:qñ nat' fuit aaron. e Sumpsit fiscellā.i.vasculū rotunduȝ ad modū fiscelle fcm̄. f Scirpeā.i.de iunco qui scirpus vocat̄:erat eni de mā leui ut supra aquā fluitaret. g Et liniuit eā bitumie.ne aqua ingredi posset. h Et exposuit eū in carecto.nomē est loci in q̄ carices crescunt:et sūt herbe facte ad modū gladij:ꝛ manū secant tangentis. i Stante ꝑcul sorore eius.i.maria. Sȝ vr̄ ꝙ hic fuerit tētatio diuina. Dicendū ꝙ non:quia homo in piculo ɔstitutus:si nō omittat ea que pōt facere f̄m humanā ꝓuidētiaȝ nō tētat deū:nec peccat residuū diuine ꝓuidentie cōmittendo:sicut dcm̄ fuit de abraā Geñ.xij.ca. Amram vo ꝛ vxor

Universidad de Deusto
Biblioteca

eius de ꝓseruatõe moysi fecerãt qõ poterãt via humana: ꝛ seruãdo vltra expositissent piculo mortis nõ solũ puerum sed etiã seipsos: ꝛ iõ eligẽtes min⁹ malũ ꝓuenienti exposuert eũ ꝑdicto mõ bñ ꝓfidẽtes de diuina ꝓuidẽtia circa pueruz quẽ de⁹ ꝑdixerat pplm isrl liberatuꝝ. i Ecce aũt descẽdebat. hic ꝓnter describit pueri nati educatio: ꝛ valde mirabilis a filia eius q̃ mortẽ illius ꝛ omniũ aliorũ masculoꝝ quere bat: cũ dr: Ecce autez descẽdebat. de domo regia q̃ erat in alto respectu fluminis.

k Et puelle ꝛc.].i. p ripã flumis. ꝛ dicit a crepo as: q: ꝓpter p cussiõem aque solent ibi fieri ꝓcauitates et fixure.

l Jn papyrione. nomẽ est loci vbi crescit quidã iunc⁹: q̃ vocat papyr⁹. m Uagiẽ tẽ. i. plorantem.

n De infantib⁹ hebreoꝝ est hic. q: scie bat patrl edcõn de ipsis submergendis.

o Uis inquit ut vadã ꝛc.] Ex ꝑdictis ꝑz q̃ puer erat elegantis forme: imo ut dicit Joseph⁹ erat ita gratiosus: q̃ omnis aspciens eũ afficiebat ad ipsuz et iõ filia regis voluit cũ nutrire ut sibi euz in filiuz adoptaret: ut ꝑz ꝑ sequẽtia: ꝛ iõ ꝑmo fecit sibi pozrigi mamillas plurimũ mulierꝝ egyptiarꝝ: sed ipse renuebat: ꝛ tũc sozor pueri q̃ astabat dixit: q̃ si mulier hebrea mamillã sibi pozrigerz fozsitã ipse accipet tanq̃ de muliere hebrea nat⁹: cui dicto tanq̃ rõnabili filia regis assensit: ꝛ tũc sozor pueri ad querendũ se obtulit: ꝛ vocauit matrẽ pueri tanq̃ extraneã. cera patẽt vsq̃ ibi: p Quem illa ꝛc.]q: naturalẽ filiũ nõ habebat.

q Uocauitq̃ nomẽ eius moysen. in lingua. n. egyptiaca mos: aquã significat: ys saluatuz: ideo sb̃dit rõ nois cũ dr:

r Quia de aqua tuli eũ. Jn hebreo hr̃: vocat mosse: et significat extractũ vel eductũ: ꝛ sb̃intelligit de aqua. s Jn dieb⁹ illis. hic describit inclinatio adulti: sicut. n. supra dcm̃ est: ex dei ꝓuidẽtia ordinat⁹ erat ad liberandũ pplm isrl: et iõ erat inclinat⁹ ad eos visitandũ: ꝛ ꝑ posse suo adiuuandũ ꝛ hoc est qõ dr: t Uidit afflictõez eoꝝ. nõ solũ oculo cozpozis: sed etiã mentl ꝑ ꝓpassionẽ: qõ ꝑz ꝑ effectũ: vñ subdit:

v Et virũ egyptiũ. iste erat vn⁹ de ꝓpositis egyptijs super filios isrl ad ꝓpellendũ eos ad afflictõem laboris. x Percutientẽ quendã de hebreis. Dicũt hebrei q̃ iste fuit marit⁹ salomith q̃ erat pulchra valde: de qua hr̃ inferi⁹: ꝛ ideo iste egyptius in aurora fecerat surgẽ maritũ eius occupãdo eũ in laboꝛe: ꝛ tũc redũt ad vxoꝛẽ eius: q̃ recepit eũ credẽs esse maritũ suũ: ꝛ cũ marit⁹ postea cognouisset rẽ gestaz arguebat inde egyptiũ: ꝓpter qõ egypti⁹ ꝓcurabat cũ ꝛ grauit⁹ affligebat. y Cumq̃ circũlperisset ꝛc. Jn q̃ appet ꝓuden tia moysi. z Percussũ egyptiũ. i. interfectũ. a Absconditq̃ arenis. Ex hoc ꝓbat⁹ q̃ ꝓpter ꝓpinquitatem sanguinis: et ꝓpter ꝓmissionem ꝓgenitoꝝ: et ꝓpter ꝓmissionem terre: ꝓpter hec oia ꝓmissa ꝓpter ꝓpinquitatem sanguinis

Universidad de Deusto Biblioteca

generāt cū sint.lx.annoꝝ ⁊ vltra:q̄uis nō remaneat nisi o/ctaua seu septia ps etatis fere. Ad illud aūt qȯ obijc̄ dicēs: ꝙ mr̄ioniū cū auia illicitū erat ſm legē:⁊ ꝙ multa que ptinēt ad mr̄ioniū fuerāt obseruata aū legē:qȯ itendit ꝓbare ꝑ hoc ꝙ iudas ꝯiunxit onā filiū suū vxori fratris sui defū/cti:ut Gen.xxxviij. Ad hoc dicenḋ:ꝙ aū legē si aliqua obſuabant de his que ptinēt ad matrimoniū:hoc erat casualiť nō aūt ex obligatōne. Obligatio.n.legis nō se extēdit ad ꝑterita:vn̄ manifestuz ē ꝙ iacob habuit duas sorores in vxores:qȯ tn̄ ꝓhibitū est in lege:Leui.xviij. Thamar etiā ſm legē incestuz cōmisit sciens cū socero suo iuda:⁊ tn̄ iudas eū iustificauit dicēs:Justior me est.supra Gen.xxxviij.cap.Ex quibus pz ꝙ mr̄ionia q̄ erāt illicita tpe legis nō erāt illicita āte legē. Si aūt ꝯ hoc dicat:ꝙ Jacob illas habuit ex iussu seu instinctu diuino:siľr ⁊ thamar ꝑpter fructū q̄ ex ꝑdictl mr̄onijs secu⁹ est:siľiter pōt de Amrā dici:notabilis enim fructus fuit secutus ex illo mr̄ionio.s. moyses legislator ⁊ redēptor populi:⁊ Aaron sanctus a q̄ linea sacerdotalis in illa lege incepit.

In codē cap.ij.vbi dr̄ in postilla:Percussū egyptium.i.infectū.

Additio.ij.

NOn est necessariū dicē ꝙ Moyses inficiendo egyptiū ꝓcesserit ut iudex:sz poti⁹ ut ps.Ex debito.n.charitatis quilibet tenet repellere iiuriā a ꝓximo si pōt.hec Ambro.Itē q̄ nō repellit iniuriā a socio si pōt tā ipe est in vicio:ꝙ ille q̄ facit:ut in secūda scōe.q.lx.arti.vlti.in rn̄sione ad scōm ar.et q2 hoc nō poterat facere moyses p aliquā ꝑcussionē nisi egyptius moreret: immiebat.n.sibi piculū si egypti⁹ de hoc ꝙ moyses ꝑcuteret cū reclamaret ad regē:iccirco oportuit ut moyses egyptiū occideret ad liberatōem ꝓximi:vn̄ nō oportet in hoc allegare adulteriū egyptij de quo nulla fit mentio in sacra scriptura.

In eodem capitulo.ij.vbi dicit in postilla:Jurauit ergo Moyses.

Additio.iij.

VErbū qȯ hic ponit in hebreo frequētat in sac̄ scriptura:⁊ qn̄qȝ in translatione nr̄a interptat incipe ut in libro Gen. Abraā alloquens deo dicebat:Ecce nūc incepi loq̄.et Deut.j.incepit moyses explanare legē. In alijs vȯ locis interptat qn̄qȝ iurare:ut in hoc loco.⁊.iiij Reg.v.vbi dr̄ de Giezi:Et iurauit.sz ſm hebraicā veritatez verbū istud vniuocū est:⁊ nihil aliud significat vbicūqȝ ponit nisi actū volendi:itaqȝ est cū dr̄:Incepitqȝ moyses explanare.siľiter.iiij.Re.v.Naaman dicebat giezi ꝙ vellz recipe duo talēta nulla mentōe facta de iuramēto:vn̄ in hoc loco nil aliȯ dr̄ nisi ꝙ moyses voluit habitare cū viro ⁊c̄.s.cum Jetro nullo interposito iuramento.

Replica correctorij ꝯ Burgeū.mendacem.

IN cap.ij.vbi postillator improbat opiōnē hebreoꝝ dicentiū matrē moysi fuisse iochabeth filiam leui ronib⁹ in hebreoꝝ opinionib⁹ fundatis:ad q̄s Burgeū.nō recte rn̄det:Burgeū.tn̄ volēs magnificare fimbriā certamē assumit ꝓ suis hebreis:sustinēs ꝯclonem quā postillator rōnabiliť iprobauit. Dicit nāqȝ burg.ꝙ vbi trāslatio nr̄a hz infra.vj.ca.Accepit Amrā vxorē Jochabeth patruelē suā.in hebreo hr̄ ut dicit:auiam suā.sed p hoc nō cōcludit ꝓpositum suū:q2 auia ſm canonistas ⁊ legistas dr̄ mater mr̄is:quā auiā nō duxit vxorē:tū q2 vetula:tū q2 in linea ascendēte ꝓpinqua:⁊si lex mr̄ionij nōdū esset posita: ut dicit burg.nature tn̄ honestas docuit quedā in mr̄ionio vitanda:vbi necessitas nō erat:imo vr̄ legi nature repugnare ꝓlem nubere parēti vel ecōuerso:⁊ sic qȯ allegat Burgē. ꝯtra ꝑmū argumentū postillatoris de etate:ꝙ videlicet p sexaginta ānos p⁹ ingressum iacob in egyptum leui genuit iochabeth:ex lr̄a hr̄i nō pōt:nec ꝓbat p aliquā auctem:ea igitur facilitate ꝯtemnit qua ꝓbat ſm Hiero.siľr ⁊ alia q̄ Burgeū.adducit ad suū ꝓpositū ꝑsuadenduz nō sunt fundata: etiaz dato sed nō ꝯcesso:ꝙ iochabeth fuisset auia amrā adhuc nō hr̄ qȯ Burg.intendit:ꝙ fuerit filia leui. Pro q̄ notandū ꝙ quidā libri habent amita:vbi Burge.dic hr̄i auia:quo dato:quia amita etsi ſm legistas sit soror patris est tn̄ cōe nomē significās nō solū ꝓpiquā ex cognatōe:sed etiam ex adoptōne:quib⁹ sic stantib⁹ non hr̄ ꝙ ista Jochabeth fuerit filia leui soror Chaath nec ex littēa trahi pōt:sufficit eni ꝙ iochabeth mater moysi fuerit filia leui.i.de tribu leui:put dicit i postilla. Itē ca.eodē vbi postillator nitit excusare moysen occidentē egyptiū a peccato quasi aucte instinct⁹ diuini fecisset:put sanct⁹ stephan⁹ exponere vr̄ Act.vij.vbi Bur.instat d.ꝙ debeat excusari q̄si fecerit ex debito charitatis ⁊ societatl ꝓut tenebat: allegās ad hoc beatū Ambro.sc̄m Tho.scōa scōe.q.lx.Sz huic snīe opponit ex eo:q2 idē sanctus Tho.dicit:Hoc debitū charitatl intelligi debē cū moderamine inculpate tutele.sz occidere ꝑ ꝑcussiōe ꝓut in ꝓposito non fuit moderamē inculpabile igit ⁊c̄. Q.ȯ excusare nitit Bur. dicēs:ꝙ moyses iȯ potuit excedē moderamen:q2 repcutiendo citra occisionē ipse ꝑcussus accusasset moysen: ⁊ incurrisset piculū. Sic psuasū esset furibus ut occiderent viz passos:ne p eos accusari valerēt: qȯ horrerent pie aures. Item in eodē ca.vbi postillator dixit moysen fecisse cautōem iuratoriā ꝑpter nr̄am trāslatiōem q dic:Jurauit moyses.Burg.redarguit nr̄am translatōez dicens:ꝙ in hebraica lr̄a nō ponit aliq̄d ptinēs ad iurādū:sz q̄cq̄d sit de lr̄a hebraica de quo nō iudico :nisi ꝙ puto soli burgē.ꝯ beatū Hiero.⁊ oēs alios non esse credenḋ:ꝑsertim vbi ratio videt militare in ꝯtrariū.rōnabiliť eni estimanḋ nō ē hoiez potentē sic ietro describit: ad solā ⁊ nudā expssiōnē voluntatis sine alia adhibita cautiōe homi aduene:cuiusmodi fuit moyses tradere filiā in mr̄ionio:⁊ eū facere diuitiaꝝ suarū pticipem:sed nulla legit hic apposita cautio nisi iuratoria:presumendū est igit ꝓ beato hiero.in translatōe nr̄a ⁊ alijs:ꝙ verbū ħ positū significet iuramentū allegatōe Burgē. non obstante.

Ca.III.

MOyses autez pascebat oues ietro soceri sui sacerdotis madian. Cūnqȝ minasset gregem ad interiora deserti:venit ad montē dei oreb. Appāruitqȝ ei dominus in flāmma ignis ď me

Ca. III.

MOyses aūt. Hic ꝯn̄ter describit missio Moysi ad liberatōem ppli:⁊ ꝑmo describit sibi facta ꝯmissio:scōo ꝯmissiōis extēsio:infra q̄rto ca. Abijt Moyses ⁊c̄. Adhuc ꝑmo describit apparitio diuina:scōo ꝯmissio fcā sibi:ibi Cui ait dn̄s.tertio instructio circa agēda:ibi Dixitqȝ moyses. Circa ꝑmuz notat apparitōis loc⁹ cum dr̄: b Cunqȝ minasset ⁊c̄. Ituz q2 ibi erāt meliora pascua:tuz ad elonganduz se a terra culta:ne greges pascerent aliena blada. c Uenit ad mōtē dei oreb.ille ē mōs synai q̄ ꝑdicit hic mōs dei rōe futuri:q2 de⁹ ibi datur⁹ erat legē.describtur etiā modus apparēdi cū dr̄: d Apparuitqȝ ei dn̄s. In hebreo hr̄ Apparuit ei angelus dn̄i. Angelus.n.ille apparebat ⁊ loq̄bat in psona dei:⁊ iȯ aliqn̄ angelus:aliqn̄ vocat dn̄s: ſm ꝙ dic beat⁹ Greg.sic Esa.vj.angelus q̄ purgauit labia Esaie cū calculo ardēti:vocat Seraph rōe inflāmatōis:lz nō essz de ordine seraphyco. e In flāma ignis de medio rubi.erat eni pplus isrl̄ ad idolatriā pn⁹:⁊ iȯ apparuit in flāma q̄ nō pōt imagine figurari: ⁊ i rubo

siue vepre:ut in hebreo dr̄:q2 in talib⁹ nō pōt imago fieri:ne ppl's isrl̄ qui venturus erat ad locū illū rōne dicte apparitōis aliquid faceret ad idolatriā ptinēs. f Et videbat ꝙ rubus arderet ⁊c̄. q2 flāma occupās rubum rubi viriditatē nō minuebat:lz esset mā ꝯbustibilis:per hoc aūt designabat:ꝙ labor affligēs q̄ p ignez designat:filios israel in quib⁹ erat hūana infirmitas nō ꝯsumeret nec deleret:sz magis mirifice liberarent: ad qȯ exequendū ꝑ moysen dn̄s apparebat moysi:et iȯ talis apparitō facta ē ſm ꝯueniētiaz negocij:sicut ⁊ alie apparitōes h⁹mōi cōiter fiūt.
g Moyses moyses. Ista duplicatō significat dilectionē ⁊ excitat vocati attentōem.
h Nō appropies inq̄t huc.ac si dicerz:hūana fragilitas n̄ ꝑsumat archana dei iquirere curiose:quia scriptū ē Prouerbiorū.xxv. Qui pscrutator ē maiestatis:opp̄met a gloria.
i Solue calciamentū.q2 modus erat antiquorum ⁊ spāliter hebreorū nō ingredi scā loca pedib⁹ calciatis:et ide est ꝙ saraceni nō audēt intrare locū orōnis nisi discalciati.

dio rubi:et videbat ꝙ rub⁹ arderet ⁊ nō ꝯbureret. Dixit ergo moyses: Uadaz ⁊ videbo visiōez hāc magnā quare nō ꝯburat rub⁹. Cernēs aūt dn̄s ꝙ pgeret ad videnḋ:vocauit eū de medio rubi:⁊ ait: Moyses moyses. Qui rn̄dit: Adsū. At ille: Nō appropies inq̄t huc. Solue calciamentū de pedib⁹ tuis. Loc⁹ eni in quo stas terra scā est. Et ait: Ego sū de⁹ patris tui:de⁹ abraā de⁹ isaac:⁊ de⁹ iacob. Abscōndit moyses faciē suaz. Nō eni audebat aspicere ꝯ deū. Cui ait dn̄s: Uidi afflictōem ppli mei in egypto: ⁊ clamorē ei⁹ audiui:ꝓpter duritiā eoꝝ q ꝑsūt opibus. Et sciēs dolorē ei⁹:descēdi ut liberē eū de manib⁹ egyptioꝝ:⁊ educaz ď terra illa in terrā bonā et spaciosaz:i trā q̄ fluit lacte ⁊ melle :ad loca chananei ⁊ ethei :⁊ amorrei ⁊ pherezei ⁊ euei et iebusei. Clamor ergo filiorū israel vēit ad me :vidiqȝ afflictiōez eoꝝ q̄ ab egyptiis opp̄munt. Sed veni et mittā te ad pharaonē:ut educas pplm meū filios isrl̄ de egypto. Dixitqȝ moyses ad deū: Quis sū ego ut vadā ad pharaonē:⁊ educam filios isrl̄ de egypto: Qui dixit ei: Ego ero tecū ⁊ hoc hebis signū ꝙ miserim te. Cūm eduxeris pplm meū de egypto : imolabis deo sup montez istum. Ait moyses ad deuz: Ecce ego vadā ad filios isrl̄:⁊ dicam eis: De⁹ patrū vrōrū misit me ad vos. Si dixerint mihi:qȯ est nomē ei⁹:qd dicā eis? Dixit dn̄s ad moysen: Ego sū q sū. Ait: Sic dices filijs isrl̄. Qui ē misit me ad vos. Dixitqȝ iterū deus ad moysen: Hec dices filijs israel: Dn̄s de⁹ patrū vrōrū deus abraam: ⁊ deus isaac: ⁊ deus iacob: misit me ad uos. Hoc nomen mihi est i eternū:⁊ hoc mēoriale

k Terra sancta est. ꝓpter diuinā apparitōem ibidez.
l Abscondit moyses faciē suam. ꝓpter diuinā reuerētiā. m Cui ait dn̄s. Hic ꝯn̄ter describit ꝯmissio fcā moysi ad liberatōem ppli cum dr̄: n Uidi afflictōez ppli mei.oculo cōpassiōis ad ipm liberanḋ:et in h⁹ dn̄s aperuit moysi ꝑdicte visionis mirabilis intellcm̄:q̄a lz diuina nō sint ꝑsumptuose inq̄rēda:tn̄ p diuinā reuelatōem sūt humiliť suscipiēda:⁊ iȯ qn̄ moyses curiose se nō ingessit:sed humiliť faciē suā abscōdit:tūc dn̄s ei reuelauit:q2 abscōdit talia a sapientib⁹ ⁊ prudētib⁹:⁊ reuelat ea puulis:ut hr̄ Matth.xj. o Descēdi.s.p effectū:q2 de⁹ in se descēdere nō pōt. p In terrā bonaz. qȯ ostendit cū sbdit: Que fluit lacte ⁊ melle.q.d.cuz puo labore facit magnū fructū. q Et spaciosā.qȯ patet ex hoc:q2 hitāt ibi multe gētes q̄ exp̄munt cū sbdit: r Ad loca chananei ⁊ ethei.tacent aūt ħ gergezei:⁊ in plib⁹ alijs locis vbi ceteri noiant:q2 ut dicūt hebrei nō restiterūt filijs isrl̄ p bellū sicut alij:sz de terra recesserūt aū ingressū filiorū isrl̄. s Clamor ḡ. ꝓpter occisiōez puuloꝝ innocentiū:⁊ ꝓpter iniustā afflictōem laborantiū:q2 occisio innocentiū dr̄ clamare ad deū:Gen.iiij. Ecce vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra.siľiter afflictio vel defraudatio laborantiū:Jacobi.v.Clamor eorū in aures dn̄i sabbaoth ⁊c̄. t Sed veni mittā te.lz eni esset ꝑn̄tialiter corā eo:tn̄ dixit veni:p hoc significās:ut deberet esse ꝓmptus ad suscipienḋ dei mādatū mente ⁊ volūtate: sicut erat pn̄s corpe. v Dixitqȝ moyses. Hic ꝯn̄ter describitur ipsi⁹ moysi instructō ⁊ ꝯfortatō:que reqrebant ad tantū officiū suscipienḋ:⁊ ꝑmo instruit ⁊ ꝯfortat vbis: scōo ex socijs adiūctl ibi Ingredieris tu et seniores.tertio ex mirabilibus signis:i ꝑncipio cap.q̄rti. Circa ꝑmū ponit moysi stupefactio dicētis: x Quis sū ego:ac si diceret:dio sū isufficiēs ad tātū negociū ⁊ iȯ dn̄s ꝯsolat eū dicēs: y Ego ero tecū.q̄ sū sufficiēs ⁊ potēs ad te ꝓtegenḋ ⁊ dirigendū. z Et hoc habebis signuz ꝙ miserim te.ſm hebreos hoc refert ad ꝑcedentia:ac si dicat: visio quā tibi ostendi i rubo:est tibi ꝓ signo:ꝙ ego mitto te.scōm catholicos refert ad sequentē lr̄am cum dr̄: a Cū edu.po.meū de egy.imo.deo sup montē istū.ac si dicatur:ego ꝑdico tibi:ꝙ p⁹ eductōem ppli mei imolabis deo sup montē istū:⁊ cū hoc tibi acciderit:erit tibi certū signū:ꝙ fui tecū in eductōe populi de egypto. Erit etiā tibi signū de futuro:q2 dn̄s dixerat moysi duo.s.eductiōem ppli de egypto:⁊ inductōez eius in terrā lacte ⁊ melle fluentē:⁊ ideo sicut imolatio ꝑdicta erat signuz respcū ꝑteriti:liberādo eos mirabiliť de ſuitute egypti:ita eēt signū respcū futuri.s.ꝙ oēs introducēt mirabiliť in trā ꝓmissam. b Si dixerit mihi:qȯ ē nomē ei⁹?⁊c̄ moyses eni in h⁹ exꝑsse q̄siuit de noie mittētl:⁊ tacite de ei⁹ ꝯditōe.et dn̄s rn̄dz ꝑmo de scōo.s.de ꝯditōe mittentl ipm dicēs: c Ego suz q̄ sū. In hebreo hr̄:Ero q̄ ero.p vtranqȝ tn̄ lr̄am idē significat.s.necessitas essēdi:⁊ eťnitas ⁊ imutabilitas p oēm moḋ q̄ est ꝯditio ꝓpria ⁊ singlarl ipsi⁹ dei. oia eni alia eoipso ꝙ sūt de nihilo hn̄t ꝑncipiū sui esse:⁊ sūt vtibilia in nihil :q̄a sbtracta manutenētia diuia caderēt in nō esse:⁊ iȯ nō eē cōuenit eis q̄tū est ex se:sz eē hn̄t a deo:ſm ꝙ dr̄ Esa.xlj.Ecce vos estis ex nihilo:⁊ op⁹ vestrū ex eo qȯ nō est. d Sic dices filijs isrl̄.ac si diceret:si q̄rat a te:quis misit te:rn̄debis: e Qui est misit me.i.ille q̄ hz ex se necessitatem essēdi:et plenitudinē absqȝ restrictōne ⁊ determinatōe aliq̄. f Dixitqȝ iterū de⁹ ad moysen ⁊c̄.ac si diceret:si q̄rant secūdo de

Universidad de Deusto
Biblioteca

noie mittentis te.rn̄debis:Dn̄s deꝰ patrū vrōꝝ deꝰ abraaꝫ ꝛc. hoc nomē est mihi ꝛc.ꝛ sequit: g Vade ꝯgrega seniores isrl̄.nō intelligit hoc de oibꝰ senibꝰ ppl̄i:q꞉ cū in poplo illo essent sexcēta milia peditū:ut hꝫ infra.xij.ca.Oēs senes ppl̄i nō possent de facili ꝯgregari:sed p seniores h intelliguntur iudices:q̄ hn̄t populū regē. h ¶Visitās visitaui vos.hoc modo loquēdi vsus ē q꞉ Joseph moriēs sic pdixerat:Post mortē meā deꝰ visitabit vos ꝛ ascēdere faciet de terra ista:ut hꝫ Gen̄.l.c. i Et audiēt vocem tuaꝫ.erāt eni homies prudētes ꝛ sciētes promissionē fcām abrae Gen̄.xv.ca.vbi dicit Quarta gnātione reuertent huc.ꝛ iō videbāt ꝙ tp̄s sue liberationis instabat:ꝛ ideo verbis moysi crediderūt an̄ꝙ faceret signa de qbꝰ dicet sequenti caplo. k ¶Jngredieris.hic ponit instructio ꝛ ꝯsolatio moysi ex societate sibi adiūcta ad loquendū regi egypti cum dī:Jngredieris tu ꝛ se.isrl̄ ꝛc. l Jbimus viā triū dieꝝ.nō dicit vnīꝰ diei aut duoꝝ:q꞉ nō essent sufficienter elongati ab egyptijs q̄ lapidarēt eos:si scirēt eos imolare aialia que colebāt tanꝙ deos.nec dicit sex vel octo:q꞉ videret ꝙ nō quererēt deo imolare:sed mag fugē:ꝛ iō dicit triū dieꝝ:nō plus exp̄mēdo:ut sic q̄to petitio esset magis rōnabilis:tāto rex egypti esset magis inexcusabilis de inobedientia ad deū:sciebat eni dn̄s ꝙ illā petitiōem nō exaudiret:et sic mereret a deo flagellari:intantū ꝙ inuitꝰ maiora ꝯcedēt s.totalē exitū:ꝛ nō solū ꝯcederet:imo ad exitū de tra ꝯpelleret:ut dī infra.xij.ca.vnde subdit: m ¶Sed ego scio ꝙ n̄ dimittet vos.ad mandatū meū simplici vbo fcm̄:iō sbdit: n Nisi p manū validā.i.p vtutē meā ip̄m cum pplo suo grauiter affligentē:sicut patebit in sequētibꝰ. o ¶Daboq꞉ gratiā.Dicūt hebrei ꝙ in exitu ppl̄i de egypto dn̄s dedit eis tantā grām ꝙ liberaliter offerebāt ꝛ dabāt eis iocalia p̄ciosa:sed hoc nō vī ꝯcordare lr̄e sequēti vbi dī: p Postulabit mulier a vicina sua.postea etiā sbdit: q ¶Et spoliabitis egyptū.qd nō videret verū si egyptij eis dedissent:ꝛ iō dicenō ꝙ ab egyptijs receperūt p modū mutui:ꝛ sic secum portauerūt:ꝛ egyptij q̄ erant intēti ad sepeliendū mortuos suos:q꞉ nulla erat domꝰ egyptioꝝ in q̄ nō iaceret mortuus ut hꝫ infra.xij.ca.Obliti sūt repetē.Nec tn̄ hebrei ꝯmisert furtū:q꞉ volūtate ꝛ auctē dn̄i hoc fecerūt:ut pꝫ hic:q̄ est dominꝰ simplr̄ oium reꝝ:ꝛ ideo sine iniuria aut iniusticia quacunq꞉ pōt vni auferre ꝛ alteri dare p sua voluntate.Cōsiderano etiā ꝙ ex ꝯsideratiōe psonaꝝ ista dei ordinatio fuit rōnabilis:q꞉ hebrei in multis valde ꝛ grauibꝰ seruierāt egyptiis:nec habuerāt recōpēsatōem laboris sui:nec violētie sibi facte:nec p sbmersione puuloꝝ suoꝝ habuerāt emendam vel recompēsatōem:ꝛ ideo egyptij eis in multis tenebantur His dictis patet littera.

meum in generatōe ꝛ generatōem. Vade ꝯgrega seniores israel:ꝛ dices ad eos. Dn̄s deꝰ patrū vestroꝝ apparuit mihi:deus abraam ꝛ deus isaac ꝛ deus iacob dicēs:Visitāns visitaui vos ꝛ vidi oia q̄ acciderāt vob in egypto:ꝛ dixi ut educaꝫ vos de afflictōne egypti in trā chananei ꝛ ethei ꝛ ammorrei ꝛ pherezei ꝛ euei et iebusei ad terrā fluenteꝫ lacte ꝛ melle:et audiēt vocē tuā. Jngrēdieris tu ꝛ seniores isrl̄ ad gregē egypti ꝛ dices ad eū:Dn̄s deꝰ hebreoꝝ vocauit nos. Jbimꝰ viā triū dierū in solitudinē ut imolemus dn̄o deo nr̄o. Sed ego scio ꝙ nō dimittet vos rex egypti ut eatis: nisi per manū validā. Extēdāq꞉ manū meā ꝛ pcutiaꝫ egyptū in cunctis mirabilibus meis q̄ facturꝰ sū i medio eoꝝ:post hoc dimittet vos:dāboq꞉ gratiā poplo huic corā egyptijs. Et cuꝫ egrediemini nō exibitis vacui sed postulabit mulier a vicina sua ꝛ ab hospita sua vasa argentea ꝛ aurea:ac vestes:ponetisq꞉ eas super filios ꝛ filias vestras et spoliabitis egyptum.

Jn ca.iij.vbi dī in postilla:Moyses aūt. ¶Additio

IN hoc ca.s.Exo.iij.ꝯtinet exordiū redēptiōis populi dei ab egyptiaca captiuitate:sicut in euāgelio missus est angelus gabriel:Luce.j.exordiū hūani generis ꝯtinet.vnde sicut ꝛ i illo nomē ꝓpriū christi redēptoris exp̄mit:ita ꝛ hic nomē ꝓpriū dei p̄ncipalit liberātis ondit.Et q꞉ postillator in hoc ca. nimis breuit se expedisse videt cū tn̄ magna in ca ꝯtineant rōne p̄dcā:iō certa quedā in hoc ca. ꝯtēta:vlteriꝰ aliq̄ attendēda seu declarāda videntur spālit:quoꝝ primū est ꝙ nō videtur necessariū dicere in hoc loco: ꝙ q̄a idē angelus q̄nq꞉ loquebat in psona dei:iō deus noiet.nā fm seriē lr̄e:put etiā vba plane sonant:pōt dici ꝙ ille q̄ apparet in forma ignis erat āgelus apparēs ad excitandū menteꝫ moysi:ut cernēs miraculū accederet ad audienduꝫ vocē ꝛ verba diuina. Sꝫ cū sequit: Cernēs aūt dn̄s ꝛc.hec vba ꝛ etiā vba sequētia immediate possunt intelligi ab ipso deo dcā put sonāt Scōo posset qs admirari quō moyses illā angelicā visionē vidēdo ꝛ vba dei audiendo non legitur adorasse: Mos eni scōꝝ erat in hꝰmodi visionibꝰ seu apparitionibꝰ adorare:vn̄ Gen̄.xviij.ca.legit de abraā ꝙ tres vidit ꝛ vnū adorauit.et de iosue legit:Josue.v.ca.ꝙ cum sibi dixisset angelus:Ego sū p̄nceps exercitꝰ dn̄i ꝛc.ꝙ cecidit pnus in terrā adorās:qd intelligit de adoratōe dulie respcū angeli:sꝫ hic nō vī fieri mētio de aliq̄ adoratōne.Ad qd vī dicenō:ꝙ hoc ꝛ quedā alia in hoc ca.ꝯtēta faciūt ad ꝯmēdatōem hūilitatis ipsiꝰ moysi:de q̄ legit infra Nume.xij.Vir aūt moyses erat humil valde. Cuius rō ē:q꞉ nō estimabat se dignū ad adoranō:sꝫ potius ad modū publicani cuiꝰ hūilitas a dn̄o ꝯmēdatur Lu.xviij.ca.Qui ex magna hūilitate nolebat oclos ad celū leuare seip̄m vilificādo:sic ꝛ moyses in hoc loco: legit eni:Abscōdit moyses faciē suā.nō audebat.n.aspicere ꝯ deū:qd maiorē ostendit hūilitatē ꝙ adoratio corpalis:nihilominꝰ tn̄ moyses corpaliter adorauit.in hꝰ eni ꝙ dicit:Abscōdit faciē suā.etiā adoratō corpalis intelligit.nā sup hoc verbo abscōdit:glo.dicit inclinādo tm̄ vultū hūilitatis vsus terrā:ut facies sua esset abscodita:ne aspiceret ꝯ deū:ꝛ sic pꝫ:ꝙ cū interiori hūilitate adorauit Tertio cū dī in lr̄a:Quis ego sū:ondit hūilitas ipsius moysi in vbo:q̄ pus ostensa fuerat in actu interiori mētali:ꝛ etiā exteriꝰ in corpali:ut dcm̄ est:p hec .n.vba hꝫ ꝙ ad neutrū coꝝ que sibi a dn̄o iniūgebātur estimabat se dignū.s.nec ad hoc ut iret ad pharaonem etiā p modica re:cū pharao esset magnꝰ rex:ꝛ de hꝰ dic Quis ego sū:ut vadā ad pharaonē.Pro scōo nec etiā estimabat se dignū ad educenō pplum isrl̄ de egypto:sꝫ nō essēt in ptāte pharaonis:cū ducatꝰ tāti populi reqrebat viꝝ magne prudētie ꝛ vtutis.Et nota ꝙ n̄ dixit:nō sū ego dignꝰ ad hoc ut vadā:sed qs sū ego:qd denotat maiorē hūilitatē:sentiebat.n.se n̄ ihabilē solū ad p̄dcā

sed etiā ꝯtēptibilē:qd sonāt vba:quis ego sū:q.d.vilis sū.Cōsequent q̄rto dī in lr̄a:q̄ dixit ei:Ego ero tecum. Circa hec vba sūt multe ꝛ varie expōnes:quaꝝ due cōiores ponunt in postilla:ꝛ tn̄ neutra coꝝ videt sufficere. Jlla eni q̄ dicit:ꝙ hoc qd dicit:Et habebis signū.refert ad visionē fcām moysi in rubo:q̄ quidē visio ut dicunt fuit data moysi p signo ꝙ deꝰ mittebat eū:est expō quorundā hebreoꝝ sꝫ nō oio videat ꝯtinē veritatē:tū quia moyses n̄ petiuit tale signū:ut pꝫ i lr̄a:sed solū ostendit deo fragilitatē suā:Quis sū ego:ut dcm̄ est:tū q꞉ ex hꝰ videret ꝙ moyses essꝫ modice fidei:qui etiā vidēs signū miraculosuꝫ manifeste:ꝛ audiēs diuina vba dubitasset vtrū illa vba essent sibi diuinitꝰ dcā:ꝙ si ita esset reputaret sibi ad culpā:sicut de zach.legit Lu.j.Eo ꝙ nō credidisti vbis meis.qd tn̄ nō legit in hoc loco nec aliqd simile Scōa vo expō que dicit ꝙ cū dī:Hoc hēbis signū refert ad imolatōem futuraꝫ:q̄ facta fuit a pplo dei sup montē synai:q̄ quidē imolatio debebat esse signū certificās moysen de duobꝰ:quoꝝ vnū erat p̄teritū.s.ꝙ deꝰ fuerat cū moyse in eductōne ppl̄i de egypto.Aliud erat futuꝝ.s.futura inductio ppl̄i in terrā ꝓmissā:q̄ quideꝫ expō vī incōueniēs q̄ ad vtranq꞉ ptē.de p̄mo pꝫ:nā qn̄ immolatio fcā fuit in monte:oio supfluum erat signuꝫ ad certificandū ꝙ deꝰ mirabilit liberasset pplm̄ de seruitute egypti:cū hoc esset cūctis manifestissimū p expientiā.de scōo vo pꝫ:nā ut ꝯstat ex lr̄a:nō fuerat moysi cōmissa introductio popl̄i de egypto ad terrā ꝓmissā:sed eductio popl̄i de egypto:dicit eni:Mittā te ad pharaonē.nō facies mentōem de introductōe ad aliā terrā:vnde saluo meliori iudicio:alit iste passus vī exponendus Ad qd sciendū ꝙ moyses in hoc loco nō fuit locutꝰ deo aliqua vba incredulitatē sonantia:ut ex hoc reqret aliqd signū certificās ip̄m moysen:sed solū exposuit deo humilitatē suā ad tantū officiū qd sibi cōmittebat dicēs:Quis ego sū ut vadam:in quo intelligebat tacite: ꝙ rōnabilius debuisset mitti alius aptꝰ ad hoc.vn̄ dn̄s rn̄det ad p̄mū:Ego ero tecū.q.d.etsi tu nō es sufficiens ex te:meo auxilio eris sufficiēs.Ad scōm dic:Et hꝰ habebis signū ꝙ miserim te cū eduxeris pplm̄ de egypto. Pro q̄ sciendū:ꝙ sicut deꝰ in noua lege p paupes ꝛ impotētes voluit inducere fidē suā p orbē:ut ex hoc magis luceret virtꝰ ꝛ potētia diuina:iuxta illud.j.Cor.j.ca.Jnfirma mūdi elegit deus:ut fortia queq꞉ ꝯfūdat.pari rōne voluit in antiq̄ lege p moysen:q̄ modice reputatiōis erat:intantū ꝙ in etate.lxxv.annoꝝ gregē pascebat:ut pꝫ in lr̄a:fieret liberatio populi ꝛ eius eductō de egypto ut sic tota virtꝰ ꝛ potētia hꝰ liberatōis soli deo attribueret:ꝛ ppl̄s induceret ad imolanō deo in recognitōnem sui bn̄ficij:ꝛ nulli alteri:ꝛ hoc sonat lr̄a cū dicit:Hꝰ habebis signū:ꝙ miserim te cū eduxeris pplm̄ de egypto. ut id qd dicit:hoc habebis signū.referat ad inhabilitatē ipsius Moysi ad tantū officiū:ꝛ est sēsus:ꝓpter hoc ego elegi te nō potentē nec fortē:q꞉ hoc erit signū ꝙ miserim te.s.ꝙ nō virtute ꝓpria hoc fecisses:sed mea vtute ꝛ potētia:qua rōne tu ꝛ ipse ppl̄s imolabitis deo sup montē istū:ꝛ sic inhabilitas seu debilitas moysi quam deo ostēdebat ad excusatōnem suā:erat intēta a deo:ut esset signū manifestū de hoc:ꝙ illa eductio fuisset a solo deo:ꝛ ꝙ sibi soli erat imolandū in recognitiōem sui bn̄ficij Quinto sequit in lr̄a:Ecce ego vadā:si dixerint mihi qd est nomē eius:qd dicā:Jn q̄ passu ad lr̄aꝫ fiūt quedā obiectōes Primo enim obijcit sic:aut nomē dei erat notū moysi an̄ reuelatōem hꝰmodi:aut nō erat ei notū antea.si sic:supflue q̄rebat hoc iterū scire.si auteꝫ nō:quare querebat hoc in psona filioꝝ isrl̄:ꝛ nō potius in sua psona dicēs:Notū fac mihi nomē tuū.si aūt dicatur:ꝙ hoc nomē erat ei notū an̄ huiusmodi reuelatiōem nō tn̄ erat notū filijs isrl̄:ꝛ ideo q̄rebat a deo:ut posset eis indicare nomē dei ut ipsi crederēt moysi in dicēdis.Cōtra hꝰ obijcit Ra.moy.in p̄ma pte de directōe ca.lxxij.vbi de hac mā ꝓlixe tractat dicēs:ꝙ aut filij isrl̄ hoc nomē sciebāt anteꝙ a moyse audirēt illud aut nō.si sic supflue eis istud nomē notificaret:cū iam ipsi scierēt sicut ꝛ ipse.si aūt ipsi non sciebāt antea:seqret ꝙ ex hoc ꝙ sibi notificaret a moyse:nō magis crederēt ei:cū ipsi nescirēt vtruꝫ hoc esset nomen dei vel nō.Jtē ꝯ hanc introgatōem moysi obijcit a quibusdaꝫ Nam filij isrl̄ in egypto exn̄tes anteꝙ eis mitteret Moyses aut erant fideles.s.hn̄tes fidē vniꝰ veri dei:aut nō habebāt fidē de deo vero.Nō est dicendū filios isrl̄ nō hr̄e fidem de deo vero:q꞉ tūc nō essēt ppl̄s dei:nec de eis dixisset deꝰ:Vidi afflictōem ppl̄i mei in egypto.Nullus eni reputat dei populus seu de populo dei si sit extra verā fidē.Si aūt erant fideles.s.verā fideꝫ habentes de vero deo:nō reqrebat alia noiatio dei:sufficiebat eni ꝙ moyses dixisset eis:Jlle.n.quē vos creditis esse deum:ille misit me ad vos.presertim cum eis insup declarasset:Deꝰ abraā ꝛc.sicut fuerat dcm̄ moysi in p̄ma allocutōe:oēs eni erāt de ritu circūcisionis q̄ fuerat data abrae in signaculuꝫ fidei:Gen̄.xvij.qd pꝫ infra.iiij.ca. vbi ꝓpter incircūcisionem filij moysi volebat deꝰ interficē eū Ad quoꝝ declaratōem vī vlteriꝰ aliqd dicenō.Circa quod attēdenō est:ꝙ ex his q̄ dixerat dn̄s moysi sup sua missiōe vident oriri duo:q̄ ab ipso moyse merito erāt inq̄rēda:q̄rū p̄mū est:ꝙ lꝫ dn̄s exp̄sse dixisset moysi ꝙ descēderat ut liberaret pplm̄ isrl̄ de manibꝰ egyptioꝝ:ad qd volebat mittere moysen ad pharaonē ut educeret pplm̄ ꝛc.nō tn̄ eidē declarauit:vtrū hoc volebat facere p aliq̄s vias occultas:utputa inclinādo cor pharaonis ꝛ suoꝝ ad dimittenō pplm̄:seu p aliq̄s plagas occultas:q̄ etiā fm cursū nālē fieri possunt:sic fec in facto sarai vxoris abrae:Gen̄.xx.ca.silr̄ de abimelech eodē ca.q̄ etiā ipsā sarā dimisit ꝓpter reuelatōem diuinaꝫ quā habuit in somnis.silr̄ ꝛ laban dimisit iacob cū gregibꝰ suis ꝓpter reuelatōem diuinā eidē in somnis fcām:qd indubie potuisset etiā in hoc casu fieri p volūtatē diuinā:cui nemo pōt resistere.Aut forte deꝰ voluit pplm̄ educē cū signis ꝛ ꝓdigijs supra nature cursū cōem publice factis:put in effectu fuit ostensū:hoc eni ptinebat ad moysen scire:q꞉ forte si deꝰ p̄mo mō voluisset educē pplum moyses reputasset se aptū ad hoc:q꞉ hꝰ fieret sine ꝯtentōe ꝛ ꝯtradictōe:put in p̄dictis gestis pꝫ.Secꝰ aūt si scōo mō:q꞉ tūc reqrebāt magne instātie ꝛ ꝯtrouersie:sicut ꝯtigit in casu ad qd nō reputabat se moyses dignuꝫ:ut iā dixerat.Silr̄ hec inq̄sitio ptinebat ad eū ex pte filioꝝ isrl̄:eo ꝙ forte facilꝰ ꝛ suauꝰ venirēt ad credenō diuinis ꝓnosticis ꝛ mādatis p internā inspiratōnem seu monitōeꝫ diuinā ꝙ p miracula vel suasiōem moysi.vn̄ ꝓpter hoc petebat moyses nomē dn̄i sb quo debebat filijs isrl̄ ista nūciare:nā noia diuina cōit iponunt deo fm opationes q̄ ab eo ꝓcedūt:sicut cū dī:Dn̄s vir pugnator oipotēs nomē eius:infra.xv.ca.ꝛ Esa.lv.Et erit dn̄s nominatꝰ in signū eternū.et sic ex hoc ꝙ sibi reuelaret nomē diuinū:sb q̄ ista liberatio debebat fieri:moyses haberet certificatōem de hoc q̄sito Jn q̄ q̄dem introgatōe vī moyses nō tenē modū q̄dāmō beate vginis introgantis:quomō fiet istud:nō.n.dubitabat de efficacia diuie volūtatis:sꝫ q̄rebat modū Scōm ꝙ ex dictis dn̄i oriebat inq̄renō ipsi moysi ē hoc:naꝫ dn̄s dixerat ei:ꝙ ipse ꝛ ppl̄s imolarēt deo sup monteꝫ p̄dcm̄:vn̄ volebat moyses scire nomē diuinū:sb q̄ talis imolatio debebat fieri.hoc.n.nomē deꝰ vere intellcm̄ lꝫ nō sit cōicabile alicui creature fm rē:est tn̄ cōicabile fm pticipatōem:ut dij dicāt q̄ pticipāt aliqd diuinū p silitudinē:iuxta illud psal.lxxxj. Ego dixi dij estis ꝛc.Silr̄ est cōicabile fm opionē:vnd sup illud ad Galat.iiij.His q̄ nā nō sūt dij seruiebatis.glo.nō si dij nā:sꝫ fm opionē hoim.Et q꞉ sacrificare seu imolare ē

Universidad de Deusto Biblioteca

act⁹ soli deo vero debit⁹: vñ infra. xxij. ca. Qui imolat dijs
occidet: nisi soli dño. iccirco moyses q̃rebat aliqd ꝓpriũ no
mẽ diuinũ: qd esset oib⁹ modis incõicabile: ut sic ppl's ille q̃
ꝓn⁹ erat ad idolatriã: ſm quã leuiter vocabãt creaturã no-
mie dei: ut infra. xxxij. ca. d vitulo dicebãt: Hi sũt dij tui is
rael. ut in hac imolatõe seu sacrificio non deuiaret a via re
cta. Qua quidẽ expõne sic posita cessãt obiectões p̃dcẽ: naꝫ
ad p̃mã obiectõem dicend: q hoc nomẽ diuinũ qd moyses
q̃rebat: nec erat notũ moysi nec etiã alijs filijs isrl': ꝑut ifra
dicet: q̃rebat aũt hoc moyses in ꝑsona filioꝝ isrl': ꝛ nõ i sua
ꝑsona ex quadã humilitate ꝛ reuerẽtia. vĩ eni q̃dãmõ teme
rariũ seu ꝑsũptuosũ: ꝑsertim viro tã hũili dicẽ deo: Qd ẽ
nomẽ tuũ: ñ. n. erat moyses ignar⁹: q iacob petẽti nomẽ ãge
li fuit rñsũ q̃si increpatiue: Cur petis nomẽ meũ. s. Gen. xx-
xij. ca. ꝛ iõ moyses petebat in ꝑsona ppl'i cui mittebat: de q̃
ꝑsũmebat: q saltẽ aliq̃ eoꝝ hoc peteret. Ad scdm dicendũ:
q moyses nõ petebat cognitõem h⁹ nois: ut p hoc filij isrl'
crederẽt ei: sꝫ hoc q̃rebat ꝑpter rõnes supradcãs. Ad tertiũ
dicendũ: q lꝫ filij isrl' ꝛ a fortiori moyses haberet fidẽ d deo
vero q̃ est de⁹ abraã ꝛc̃. nõ tñ hec noticia seu cognitio suffi-
ciebat ad certificand moysen de alijs supradictis. Cõsequẽt
sexto dĩ in lr̃a ſm trãslatõem nr̃am: Dixit dñs ad moysen:
Ego sũ q̃ sũ. Ait: Sic dices filijs isrl': q̃ est misit me ad vos
ꝛc̃. quã quidem trãslatõem nr̃am doctores nr̃i cõiter tenẽt
q hoc nomẽ q̃ est. maxime est nomẽ ꝓpriũ dei: ꝑut sanct⁹
Tho. in p̃ma pte. q. xiij. ar. xj. in cor. q. vbi ad hoc assignat
quasdã rõẽs: quarũ vna est hiero. ad marcellã de decem dei
noib⁹. et Aug. in. v. de trini. q̃ quidẽ rõ talis est: q: in h⁹ no-
mine signat imutabilitas ꝓpria diuini eẽ: qd nõ nouit p̃te-
ritũ nec futuꝝ. cetera. n. q̃ mutabilia sũt: q̃si nõ sũt: qd. n. dĩ
fuit: iã nõ est. ꝛ qd dĩ erit: nõdũ est. ꝛ iõ de deo maxime ꝓp̃e
dĩ q̃ est in p̃nti. Que quidẽ expõ lꝫ ſm trãslatiõem nostraꝫ
supradcãm ꝛ ex aucte scõꝝ locũ habeat: nõ tñ vĩ hĩc locuꝫ
ſm hebraice lr̃e veritatẽ: vbi sic hꝫ: Dixit dñs ad Moysen
Ero q̃ ero. Ait: Sic dices filijs isrl': qui erit misit me ad vos
ꝛc̃. Ponit eni in q̃libet loco vbi dĩ: ero: hec dictio ehie: que
ꝓprie est verbũ sbstantiuũ futuri tpis p̃me ꝑsone idicatiui
modi: que quidẽ dictio frequẽtissime ponit in sacra scriptu
ra: ꝛ nullã aliã significatõem nec equocatiõem hꝫ. vñ scdm
hãc lr̃am nõ est dicendũ: q dñs in hoc loco oñdit nomẽ ꝓ-
priũ suũ. nam p hoc q dĩ qui erit: nõ significat eñitas: in q̃
nulla ẽ successio: nec etiã imutabilitas: cũ tñ in hoc qd dĩ q̃
erit: significat a nõ esse in esse vel saltẽ ab eẽ p̃nti vel p̃terito
in futurũ: nec etiã necessitas essẽdi hic oñdit: cũ illa q̃ erunt
nõdũ sint: ut pꝫ p auctes scõꝝ allegatas. vñ valde mirand
vĩ de postillatore qui in hoc loco veritatẽ hebraicã allegat
mõ p̃dcõ: ꝛ tñ ex hoc q dicit: ero qui ero. intẽdit cõcludere
eñitatẽ ꝛ imutabilitatẽ dei ꝛ h⁹mõi: qd est manifeste ꝯ rõ-
nẽ: ꝛ etiã ꝯ mentẽ scõꝝ: q̃ ista nõ ꝯcluserũt: nisi ex vbo sbstã
tiuo p̃ntis tpis: nõ aũt futuri: ut dcm̃ est. vñ iste passus ſm
hebraice lr̃e veritatẽ aliť vĩ exponẽdus. Ad qd sciend: q in
vbis p̃dictis. s. cũ dñs dixit ad moysen: ero q̃ ero ꝛc̃. nõ ostẽ
dit dñs moysi aliqd nomẽ diuinũ de nouo: sꝫ potius osten
dit ei q nõ erat interogatio sua necĩa de hoc: cuius rõ ẽ: naꝫ
sufficiebat filijs isrl': ꝛ etiã ipsi moysi: q de⁹ patrũ suoꝝ. s.
abraã isaac ꝛ iacob: quẽ ipi p fidẽ cogñscebãt eẽ vnũ deũ: vo
lebat eẽ cũ eis ad educend eos de seruitute: siue hoc fieret p
miracula potẽtia siue nõ. i. aliter. ꝛ hoc est qd dicit: ero qui
ero. ꝛ est sensus: Ero cũ eis: q̃ ero tecũ. statim. n. supra dixe-
rat moysi: Ego ero tecũ ꝛc̃. ac si. d. Ego dixi tibi q ero tecũ
in hac liberatõe: siĩr dico q ero cũ eis. Et q: vtrũq; erat su-
p eod facto: iccirco tñ semel ꝯcludit: Qui erit misit me ad
vos. q. d. nõ debet vos curare quõ: sꝫ sufficiat vobis q ero
vobiscũ. s. cũ moyse ꝛ cũ ppl'o ad implend p̃dcã: in q̃ deus
satisfaciebat moysi etiã de scdo motiuo sue interogatõis: scꝫ
q ad imolanduꝫ deo sufficiebat ppl'o immolare vero deo:

quẽ p̃res coluerunt: q̃ etiã de⁹ redimeret eos a seruitute
egyptiaca: etiã si aliqd nomẽ diuinũ eis nõ innotesceret
q: hoc qd est eẽ deũ abraã isaac ꝛ iacob: q̃ educeret po-
pulũ isrl' de egypto: non est cõicabile alicui creature. Et
nota q antiq̃ hebreoꝝ nõ exponebãt hoc qd dĩ: Ero q̃
ero. de aliq̃ noie diuino: sꝫ dicũt q de⁹ in rñsione offere
bat se ppl'o seu ꝓmittebat eis q esset cũ eis in hac tribu
latõe egyptiaca: ꝛ in alia q̃n ꝯtigisset: Et notand q hec
dictio ehie: q̃ in hoc loco ponit: q̃ significat ero: ut dcm̃
est: nũq̃ in tota sac̃ scriptura ponit ꝓ noie diuino: vñ si
nomẽ diuinũ esset: rõnabile esset ut alicubi de⁹ hoc no-
mine noiaret. Sequit in lr̃a septimo: Dixitq; iteꝝ de⁹
ad moysen: hec dices filijs isrl' Dñs de⁹ patrũ vestroꝝ
misit me ad vos. Hoc nomẽ mihi est eñũ: ꝛ hoc memo
riale meũ in gñatõe ꝛ gñatõem ꝛc̃. hec in lr̃a. Sup qb⁹
vbis lꝫ nõ modice attẽtõnis sint nihil vĩ ꝑscripsisse po-
stillator: nisi q vbi dĩ: Dixitq; iteꝝ de⁹ ad moysen. li ite
rũ exponit: ut referat ad interogatões: ac si dicat: si q̃rat
scdo de noie mittentis te: rñdebis: De⁹ patrũ vroꝝ: deus
abraã ꝛc̃. que quidẽ expõ manifeste deuiat a vitate lr̃e ꝛ
historie. Primũ pꝫ q: cũ dicit: Dixitq; iteꝝ de⁹ ad moy
sen: manifeste hꝫ: q li iteꝝ determinat id qd dĩ: dixitq; de
us. ꝛ est sensus: q de⁹ nõ solũ semel dedit moysi rñsiõeꝫ
dicẽs: qui est. seu qui erit: misit me ad vos: sꝫ etiaꝫ dedit
iteꝝ aliã rñsionẽ. s. dñs de⁹ patrũ vroꝝ ꝛc̃. qd sonat pla
ne illud qd dicit: Dixitq; iteꝝ. Scdm pꝫ: q: ut historia
testat moyses nec filij isrl' scdo q̃sierũt de noie mittentis
ꝛ sic moyses nõ debuisset sibi nomẽ a deo reuelatũ pro
palasse ppl'o: cũ de⁹ ꝯditionaliť iussisset moysi: si querãt
scdo. s. de noie mittẽtis: rñdebis ſm expõnem postillato
ris. vnde aliť vĩ dicendũ. s. cũ de⁹ in p̃ma rñsione. s. cum
dixit: Ero q̃ ero. nõ reuelauisset moysi aliqd nomen di
uinuꝫ de nouo: sed poti⁹ ei oñderat q nõ erat sibi neces
sariũ hoc petẽ: ut dcm̃ est. mõ q̃si ex supabundãti volu
it sibi notificare nomẽ diuinũ: in q̃ moyses certificaret
de p̃dictis de quib⁹ certificari volebat: ꝛ de hoc dic̃: Di
xitq; iteꝝ deus ad moysen. q. d. lꝫ p̃ma rñsio sufficeisset
gratiose tñ volo tibi dare iteratã rñsionẽ: p quaꝫ nomẽ
nouũ ꝓpriũ mihi notifices filijs isrl'. vnd dicit: Dixitq;
iteꝝ dñs ad moysen. Circa qd nomẽ moysi in hoc loco
nouiť reuelatũ pl'a occurrũt ꝯsiderãda ad sensũ lr̃alem
ptinẽtia: spãliter. xij. Primũ. s. quõ nomen diuinũ h re
uelatũ moysi scribit in hebraica lr̃a: ꝛ qualiť ab hebreis
ꝓnunciat: ꝛ quõ in alijs linguis trãsferat. Scdm. s. an
p̃dcm̃ nomẽ. s. tetragrãmaton significet veꝝ deũ. Terti
um. s. an p̃dcm̃ nomẽ sit ꝓpriũ vel appellatiuũ. Quar
tũ an p̃dcm̃ nomẽ sit maxime ꝓpriũ nomẽ dei. Quin-
tũ. s. an hoc nomẽ significet naturaliter: vel ad placituꝫ
seu ex instõne. Sextũ an sit aliq̃ rõ q̃renda de h⁹modi i
stitutiõe. Septimũ an deo ſm significatõem h⁹ nomis
p̃ncipaliť ptineat miracula facẽ. Octanũ an deo ſm si-
gnificatõem h⁹ nois ꝓprie ptineat imolari seu sacrifica
ri. Nonũ an sb p̃dcõ noie ꝓprie ptineat ppl'm sub lege
a deo data cultui diuino applicari. Decimũ an hoc no
mẽ habeat spãlem efficaciã inť alia noia diuina. Unde-
cimũ. s. d solẽnitate h⁹ nois apud hebreos. Duodecimũ
. s. quõ sũt intelligẽda hec vba. s. hoc est mihi nomẽ in
eñũ: ꝛ hoc nomẽ memoriale meũ in generatõne ꝛ gene
ratõem. Circa p̃mũ dicend q vbi in trãslatõe nr̃a dĩ
in hoc loco: Dñs de⁹ patruꝫ vroꝝ ꝛc̃. in hebraica lr̃a ẽ
vnũ nomẽ ex quattuor lr̃is compositũ: qd cõiter dicũt
tetragrãmaton a tetra qd est quattuor: ꝛ gramma qd ẽ
lr̃a. i. nomẽ quattuor lr̃aruꝫ: que quidẽ lr̃e in hebraico
sũt iste: p̃ma. s. i. scda. h. tertia. b. quarta. h. ꝛ sic hoc no-
mẽ scribiť apud eos sic: scꝫ ihbh. Istud aũt nomẽ sic scri
ptũ cũ p̃dictis quattuor lr̃is nunq̃ ꝓnunciat ab hebreis

cõiter ꝑut in lr̃a iacet: sꝫ in loco illius vbicunq; in sacra
scriptura ponit: ꝓferunt legẽtes adonai: qd est aliud no
mẽ diuinũ ꝯpositũ ex quattuor lr̃is: quaꝝ p̃ma est. a. se
cũda. d. tertia. n. quarta. i. ꝛ sic hoc nomẽ scribit apud
eos sic. s. adni: que quidẽ quattuor lr̃e sic in hebreo sylla
bicant q ꝓpria nois ex eis ꝯpositi ꝓnunciatio est ado-
nai: qd quidẽ nomẽ adonai signat plane dñm cuꝫ addi
tõne mei vel nr̃i vel nr̃m. Primũ aũt nomẽ. s. tetragrã-
maton nõ est trãsferibile i aliud nomẽ: seu etiã plane ex
ponibile sicut adonai ꝛ alia noia diuina: ꝛ iõ translato-
res tã chaldei q̃ latini ꝛ etiã arabici posuerũt loco illius
dñm: que est trãslatio scdi nois p̃dicti. s. adonai nõ tñ ẽ
trãslatio p̃mi nois tetragrãmaton supradicti. Circa
scdm. s. an p̃dcm̃ nomẽ diuinũ. s. tetragrãmaton signifi
cet verũ deũ. dicend q sic: hoc. n. testat de⁹ dicẽs moysi
in hoc loco de hoc noie: Hoc nomẽ mihi est in eternum
et Esa. xlij. ca. Ego dñs hoc est nomẽ meuꝫ. in quo loco
vbi dĩ dñs: ponit in hebreo nomen p̃dcm̃: ꝛ sic in pluri
bus alijs locis. Circa tertiũ. s. an nomen p̃dcm̃ sit ꝓ
priũ vel appellatiuũ: dicend q est ꝓpriũ: qd pꝫ ex h⁹: nã
huic noi ꝯpetũt oẽs ꝓprietates ꝓprioꝝ nominũ: quaꝝ
vna que p̃ncipalis est ꝛ cõis in omnib⁹ linguis est: ñ hře
pluralẽ numeꝝ. cuius rõ est: nã nomẽ ꝓpriuꝫ significat
sbam nõ cũ qualitate cõi sed ꝓpria: ut grãmatici dicũt
vñ ex p̃dicti nois nã nõ inueniť pl'ale in lingua hebraica
sicut repiť in alijs diuinis noib⁹: ut de hoc noie de⁹: vel
dñs: et h⁹modi. ꝛ adhuc ampli⁹ q ſm formã isti⁹ nois
in hebraico scriptaꝫ: nõ posset ex eo fingi aliqd pl'ale: sic
verbi gratia de hoc noie simon possum⁹ fingẽ pl'ale ut
dicẽdo simones ꝓ multis: quoꝝ q̃libet appellet simon
talẽ eni fictõem pluralitati nullo mõ patiť p̃dcm̃ nomẽ
ſm formã in qua forma ponit in lingua hebraica: ut pꝫ
in ea eruditis. Sũt aũt alie ꝓprietates nominũ ꝓprioꝝ
in lingua hebraica: que nõ faciliť in lingua nr̃a expone-
rent: q̃ quidẽ ꝓprietates oẽs adaptant p̃dcõ noi. s. tetra
grãmaton ꝑut Ra. abenhagra: qui maxim⁹ fuit grama
tic⁹ inť hebreos in hoc loco plene exponit: vñ manifestũ
est hoc nomẽ eẽ ꝓpriũ. Circa q̃rtũ. s. an p̃dcm̃ nomẽ
sit maxime ꝓpriũ nomẽ dei: dicend q sic: naꝫ inť oia no
mina que in sacra scriptura de deo dicunt cõiter tenet:
q hoc nomẽ: qui est: est maxime ꝓpriũ nomen dei: ꝑut
scũs Tho. p̃ma pte. q. ꝛ arti. allegatis deducit. que q̃dẽ
opinio lꝫ ut deductũ fuit fundet in trãslatõe nr̃a q̃ hꝫ:
Qui est misit me ad vos. q̃ quidẽ trãslatio nr̃a delyrat
manifeste a veritate hebraica: ut supra ostẽsũ est: tñ sup-
posito ꝑpter reuerentiã scõꝝ q hoc nomen: q̃ est: sit no
mẽ ꝓpriũ dei: adhuc vlteri⁹ vĩ manifeste dicendũ: q hoc
nomẽ tetragrãmaton: est magis ꝓpriũ q̃ hoc nomen: q̃
est: lꝫ nõ sit in aliquo alio noie seu p aliud nomẽ trãsfe-
ribile seu ꝓprie exponibile ut dcm̃ est: ex lr̃is tñ ex q̃bus
ꝯponit pot intelligi tã esse q̃ essẽtia nihil aliud ꝯnotan
do nec limitãdo: qd maxime ꝯpetit essẽtie seu esse diui-
no. Forma etiã in qua ponit ſm grãmaticã hebraicam
ꝯsiderata nec est ꝓprie concreta nec abstracta: nec aliqd
tp̃s in sui significatõe includit: cũ sit ꝓprie ꝓpriũ nomẽ
vñ oẽs rõẽs ex quib⁹ sancti doctores dicũt: q h⁹ nomen
q̃ est: est ꝓpriũ nomẽ dei: ꝑut in. q. ꝛ arti. allegatis ha-
bet: pampliuſ competũt huic noi tetragrãmaton: quod
sic pꝫ: nã vna rõ sumit ex hoc q: q̃ est: ñ significat formã
aliquã: sꝫ ipm esse: ꝛ dĩ maxime esse ꝓpriũ nomen dei:
cuius soli⁹ esse est sua essẽtia: que q̃deꝫ rõ magis cõpetit
noi tetragrãmaton: qd significat tã esse q̃ essentiã nihil
aliud ꝯnotando seu limitãdo: ut dcm̃ est: q̃ huic nomi
q̃ est: qd solũ significat ipm esse nõ exp̃mẽs aliquã essen
tiã: q̃ sit eadẽ cũ sui esse. Manifestũ est eniꝫ: q de quoli-
bet ente etiã si nõ sit idẽ cũ sua essẽtia est verũ dicẽ: qd ẽ

vñ dicẽdo: q̃ est: vel qd est: de aliq̃ ente nõ intelligiť q sua es-
sentia sit suũ esse. Alia vo rõ que assignat ad hoc q hoc no
mẽ: q̃ est: est maxime ꝓpriũ dei: est talis. s. q q̃to aliqua no-
mina sũt minus determinata ꝛ magis cõia ꝛ absoluta: tanto
magis dicunt de deo: ex quo ꝯcludiť q hoc nomẽ: q̃ est: qd
se hꝫ indeterminate ad oẽs modos essendi noiat ipm pelag⁹
sbe infinitũ dcm̃ a damasceno: que quidẽ rõ ꝯcludit q hoc
nomẽ tetragrãmaton est magis ꝓpriũ. min⁹. n. determinate
ꝛ cõius ꝛ absoluti⁹ est nomẽ significãs essentiã seu rem sub
sistentẽ absolute ꝛ abstracte a q̃cunq; ꝯcretõe seu limitatõe
qd magis ptinet ad nomẽ tetragrãmaton: qd ut dcm̃ est si-
gnificat eẽ seu essẽtiã: nõ ꝯcretiue: nec abstractiue: nec cuꝫ tẽ
pore q hoc nomẽ: q̃ est: qd nõ solũ significat cũ tẽpe: quia ẽ
vbũ p̃ntis tpis: sed etiã ꝯcretiue: nã hoc vbũ est: in sui signi-
ficatõe includit: est ens: sicut alia vba in sui significatõe iclu
dũt pticipia sua. Cõstat aũt q ens significat ꝯcretiue: ꝛ p cõ
sequens intelligiť cũ ꝯpõne: qd nõ ꝯpetit deo. Alia autẽ rõ
sumiť ex significatõe sic: nã hoc nomẽ q̃ est: significat esse in
p̃nti: qd maxime ꝯpetit deo: cuius esse nõ nouit p̃teritũ nec
futuꝝ: que quidẽ rõ manifeste ꝯcludit: q nõ solũ nomen te
tragrãmaton: sed etiã hoc nomẽ de⁹: magis ꝓprie dĩ d deo
q̃ hoc nomẽ: q̃ est: nã sicut eñitati nõ ꝯpetit p̃teritũ nec fu-
tuꝝ: ita nec nunc tpis: qd est inť p̃teritũ ꝛ futuꝝ. Cõstat aũt
q p hoc vbũ est: cõiter intelligũt loquẽtes nunc tpis seu tẽ
pus ꝓpinquũ tpi p̃nti p̃teritũ distiguens a futuro: quoruꝫ
neutrũ ꝯpetit deo: ut est manifestũ. nomẽ aũt tetragrãmatõ
nõ significat cũ tpe: sed solũ esse seu essentiã abstracte a q̃cũ
q; tẽpis significatõe. Si ꝯsideret etiã hoc nomẽ p̃dcm̃ q̃tũ
ad illud a q̃ iponiť: manifestũ est q est magis ꝓpriũ nomen
dei q̃ h⁹ nomẽ: q̃ est. nã hoc nomẽ impositũ est ei ab ipso eẽ
nõ ꝑut eẽ i creatur' seu p creatas cogñscit: sꝫ ꝑut ẽ i mẽte diui
na: ꝑut declarabitur in articulo sequẽti. Similiť est magis
proprium quantũ ad modum significandi: nõ enim habet
modũ significandi ꝑut creaturis competit: talis enim mo-
dus significandi in nominib⁹ semper est concretiuus seu ab
stractiuus: quod nõ competit huic nomi: ut iam dictuꝫ est.
Significat eni hoc nomẽ: qui est: complexe ut patet: nomẽ
auteꝫ tetragrãmaton incomplexe omnino. Si aũt conside-
ret hoc nomẽ quantũ ad hoc quod imponiť ad significan-
dum: manifestũ est q nomẽ tetragrãmaton: est magis pro
prium q̃ nomẽ deus: vel nomẽ: q̃ est. impositũ enim est ad
significandum ipsam dei sbstantiã alteri icõicabilem: ꝛ ut
sic liceat loqui singularem: ut i p̃ma par. q. allegata arti. xj.
in rñsione ad p̃mũ argumentum. Ex q̃ pꝫ q hoc nomen est
omnib⁹ modis incõicabile alicui creature: q: significat qua
si ut sigulare seu indiuiduũ. Nullum autem nomen signifi
cans indiuidualiter est cõmunicabile multis: nisi metapho
rice tñ: licet autem in aliquibus locis scripture dicat h⁹ no
men aliquibus creaturis cõmunicari: ut infra. xvij. cap. de
altari edificato a moyse dicit: Uocauit nomen eius: Domi
nus exaltatio mea. vbi ponit hoc nomen: hoc tamẽ est aliť
intelligendum: ut in suis locis exponet. Circa quintum
. s. an hoc nomen significet ad placitũ seu ex institutione seu
naturaliter: dicendum q hoc nomẽ sicut et cetera nomina
vocalia ex instõne significat: non autẽ naturaliť. Differunt
tamẽ: quia cetera noia cõiter ꝛ ut in plurib⁹ ex instõne hũa
na significãt: hoc nomẽ vero ex instõne diuina tñ. Si eniꝫ
ex istõne humana significaret: notum eẽt hoc nomẽ saltem
ill' q̃ nouerãt liguã hebraicã: cuius oppositum pꝫ ex hoc: q
moysi querẽti de nomie dei tanq̃ ipm nomẽ ignorãti deus
dixit: Hic filijs isrl'. Et sequit: Hoc est nomẽ meum. Ex quo
pꝫ q nec moyses: nec filij isrl' hoc nomẽ nouerãt añ h⁹modi
reuelatõem. hoc etiã pꝫ infra. vj. ca. vbi dicit: Nomen meũ
adonai non indicaui eis. ut ibidẽ ostendet. Dico autẽ q ce-
tera noia ut cõiter ꝛ in plurib⁹ ex institutione hũana signi-
ficãt: ꝑpter hoc q pauca nomina leguntur a deo instituta

Universidad de Deusto Biblioteca

ad significanđ:sicut.s.Gen.j.Uocauit de⁹ lucē diē:⁊ ibidē
Uocauit de⁹ firmamētū celū.⁊ h⁹modi:⁊ sic de aliquibus
singularib⁹ paucis in pmordio reꝝ ɔtent⁹:q̄ quidē vocatio
nes seu instōnes ɔformes sūt ɔceptōib⁹ hūanis q̄ de reb⁹ha
bent:ut pʒ ɔsideranti. De hoc vero noīe diuino alr̄ ē sentiē
dū.s.ꝙ excedit oēm ɔceptū hūanū. Ad cui⁹ euidētiā atten
denđ est:ꝙ sicut apud nos voces significātes res:sunt signa
eaꝝ q̄ sūt in aīa passionū:ut in.j.Periher.q̄ quidē passiōes
aīe res significāt nālr̄:cū sint eedē apud oēs:voces tn̄ q̄ sūt
eaꝝ signa nō nālr̄ sʒ ad placitū significāt:vnde sūt diuersa
apud diuersos:sic suo mō ɔsiderare possum⁹ apud deū du
plex nomē ꝓpriū:vnū.s.mētale significās nālr̄ deū:⁊ hoc
mō fili⁹ dr̄ nomē patris:vn̄ sup illud Esa.xxx.Ecce nomen
dn̄i veniet de longinq̄.glo.nomē dn̄i.i.fili⁹ q̄ est nomē p̄ris
Cui⁹ rō est:nā ſm scm̄ tho.in scriptis supra pmū di.xxij.ar
ti.j.De⁹ q̄ seipm̄ ɔphendit:ipse solus seipm̄ noīat pfecte:ut
ita dicā:verbū coeq̄le sibi generando.hec ille.Aliud vō no
mē ꝓpriū diuinū significās ad placitū.s.ex instōne diuina
dei sb̄am incōicabilr̄ ⁊ adeq̄te:ē nomen p̄dcm̄ de q̄ agit:ꝙ
aūt hoc nomē significet dei sb̄am incōicabilr̄:pʒ ex p̄dictis
ꝙ aūt adeq̄te pʒ ex hoc:nā ſm scm̄ tho.vbi.s.cū voces sint
signa itellectuū:ſm phm̄:iō iudiciū ē d̄ cognitiōe rei:⁊ noīa
tōe ei⁹:vn̄ sic deū ipscē cogscim⁹:⁊ ita ipscē noīam⁹:⁊ q̄i hal
butiēdo:ut dic Greg.Ex q̄ sequit:ꝙ cū de⁹pfecte se cogscit:
ipse solus pfecte se noiet mētalr̄:ut dcm̄ est:sic ⁊ ipse solus
pfecte seipm̄ noiat p voces ab eo institutas:q̄ sūt signa sui i
tellect⁹ ad placitū instituta.vn̄ de hoc noīe tetragrāmaton
sic a deo instituto veri⁹ dr̄:ꝙ noiat pelag⁹ sb̄e infinitū a da
masceno dcm̄:nā cetera noīa diuina determināt seu signifi
cāt q̄dāmō modū essendi diuinū:ꝓut cognitō nr̄a:q̄ finita
est:⁊ a cognitōe creaturaꝝ accepta attingit: hoc tn̄ nomen
nullū modū essēdi diuinū determinat:nisi ꝓut est in mēte di
uia hoc nomē instituente:⁊ ad h⁹ tēdit illō Ra.mo.de dire
ctōe pplexoꝝ qō allegat a postilla.infra.vj.ca.Cōstat autē
ꝙ illud esse absolute ɔsideratū est infinitū simplr̄:⁊ sic pela
gus sb̄e infinite dicenđ.Nec miranđ si aliq̄ dictio vel nomē
finitū ꝓprie significet sb̄am infinitā:q₂ int̄ voces ad placitū
significātes ⁊ res p eas significatas nō est ꝓportio assignan
da scđm nām:sed solū ad placitū.hec eni dictio mūdus:q̄ ē
quedā breuis dictio:significat totū vniuersū:⁊ hoc nomen
lʒ sit finitū ſm vocē:significat tn̄ infinitū ſm rem. Circa
sextū.s.an aliq̄ rō sit q̄renda de h⁹modi instōne. Dicenđ ꝙ
cū hoc nomē sit ad placitū diuinū institutū:ut dcm̄ est:nō
est ad hoc q̄renda rō q̄si nāl vel necessaria:cū etiā multa no
mina ab hoīb⁹ ad significanđ instituta: utputa pmitiua:q̄
a nullo alio noīe deriuant:nō habeāt rōem sue instōnis:ni
si ſm bn̄placitū instituentiū:⁊ a fortiori d̄ bn̄placito diuio
qō est maxime liberꝝ:nō est cā q̄renda:nihilomin⁹ tn̄ q̄dam
rōnes possūt assignari ptinētes ad ɔgruentiā h⁹ significatō
nis:sicut ɔtingit in sacramētis:q̄ lʒ ex voluntate diuina ha
beāt efficaciā:nō ex nā reꝝ:tn̄ sūt alique rōes quib⁹ ɔsidera
tur aliq̄ ɔgruētia inter sacrā ⁊ res q̄s significāt seu efficiunt.
utputa cū p ablutōem exteriorē q̄ fit in baptismo:ɔgrue si
gnificat ablutio interior.s.quā significat seu efficit:q̄ quidē
rōnes in hoc noīe a diuersis diuerse assignant:⁊ spāliter int̄
expositores hebreoꝝ ē in hoc magna diuersitas. Quidam
eni eoꝝ assignāt rōnes ex nā lr̄aꝝ in hoc noīe ɔtentaꝝ:que
quidē lr̄e oēs sunt vocales:lr̄e aūt vocales sūt magis abstra
cte a mā q̄ cetere:⁊ iō aptiores ad significanđ diuinā sb̄am
que magis abstracta est a q̄cunq̄ ɔditōe mālī. Alij vō hui⁹
modi rōem assignāt ex pte numeroꝝ p has lr̄as significato
rū:vnicuiq̄ eni lr̄e assignat certus numer⁹ ſm hebreos:nu
meri aūt appropriati istis lr̄is hn̄t pfectōnes singulares int̄
alios. Sed h⁰ nō videt ɔueniens dcm̄:q₂ lr̄e non significant
numeros nisi ex institutōe humana:qō hic non hʒ locum.
Quidā vero eoꝝ dicunt ꝙ rō instōnis huius noīs est ineffa
bilis ⁊ penitus incōprehensibilis ab hoīb⁹:⁊ hoc videt
satis rōnabilr̄ dcm̄:q₂ ꝓut dcm̄ est:hoc nomen signifi
cat diuinā sb̄am ꝓut est in diuina mēte:qō est incōp
hensibile ab intellectu creato:nihilomin⁹ tn̄ rōnes assi
gnate supra in articulo q̄rto vident ɔgruere ꝓut fragili
tati nostri intellect⁹ videt ɔpetere. Circa septimuʒ.s.
an deo ſm significatōem h⁹ noīs ꝓprie ptineat miracu
la facere.dicendū ꝙ lʒ ad deū ꝓut est omnipotēs ptine
at miracula facere:ex hoc eni dr̄ omnipotēs:q₂ pōt pos
sibilia absolute:⁊ sic eius potētia extēdit se ad omne id
qō hʒ vel potest hr̄e rōnem entis:cui nihil opponit nisi
qō implicat in se esse ⁊ nō esse simul:q₂ tn̄ rō diuine oi
potētie fundat in esse diuinuʒ:ſm ꝙ est infinitū:non li
mitatū ad aliquē modū entis:sed p̄habens in se totius
esse pfectōnem:ꝓut.s.dic in pma pte.q.xxv.arti.iij.in
corp.q.constat aūt ex supradictis:ꝙ nomen tetragrāma
ton significat sb̄am diuinā ꝓut est pelagus sb̄e infinite
sequit ꝙ ad deū ptinet omnipotentia:⁊ p ɔn̄s facere mi
rabilia ꝓut ɔsiderat signari p dcm̄ nomē. Circa octa
uum.s.an deo ſm significatōem huius noīs ꝓprie perti
neat immolari seu sacrificari.dicenduʒ ꝙ sic:nam sacri
ficia seu imolatōes cōiter fiunt deo p expiatōne seu mū
datōe a peccatis:iuxta illud.j.Reg.iij.Non expiet iniq̄
tas domus eius victimis ⁊ muneribus cuʒ omnipoten
tia diuina pcendo maxime ⁊ miserando manifestet:per
hoc eni ostendit deū habere sūmaʒ potentiam ꝙ libere
peccata dimittit.eius enim qui superioris legi astringit:
nō est libere peccata ɔdonare:ꝓut in.q.⁊ ar.supradict
vnde eadē rōne dicendū est ꝙ sacrificari ⁊ immolari so
li deo ptinet:ꝓut ɔsiderat p̄dicti nominis significatio:
⁊ inde est ꝙ in leuitico vbi de oīb⁹ spēb⁹ sacrificioꝝ sin
gularit̄ agit:nunq̄ aliud nomē imponit nisi solū nomē
p̄dcm̄.silr̄ ⁊ in.iij.Reg.xviij.vbi agit de Helia ɔ ido
latras dicit:Si dominus ē deus sequimini eum:vbi ex
pte helie semp p̄dictum nomē nominat:⁊ sic de silibus
Circa nonū.s.an sub p̄dicto nomīe ꝓprie ptineat po
pulū sub lege a deo data cultui diuino applicari.dicen
dū ꝙ sic:cui⁹ talis rō assignat a quibusdaʒ expositorib⁹
hebreoꝝ:nā diuine ꝓmissiōes in lege ɔtente oēs sunt
miraclōse.s.supra facultatē nāe facte.s.ꝙ pluuie tempa
nec descendāt populo existēte iusto:⁊ detineant populo
peccāte:ut pʒ Deut.xj.⁊ in locis q̄plurimis ve.test.Con
stat eni ꝙ huiusmodi bona tempalia:⁊ mala ſm cursū
cōem nature silr̄ se hn̄t ad bonos ⁊ malos:ſm illud Ec
clesiastes.ix.Uniuersa eq̄ eueniūt iusto ⁊ ipio:immolāti
victimas:⁊ sacrificia ɔtēnenti.vn̄ ꝙ talia sequant boni
tatē vel maliciā populi:hoc nō est ex cursu cōi nāe:sed
supnaturali ptāte diuina. Ex q̄ sequit ꝙ lex diuia debu
it ꝓprie dari sb̄ illo noīe:ſm ꝙ ad deū ptinet mirabilia
facē:et inde est ꝙ in pncipio decalogi hoc nomē fuit ex
pressū cū additōe eductōis de egypto:in q̄ miracula di
uina fuerūt potissime manifestata:⁊ hoc cū dicit infra
Exo.xx.Ego dn̄s de⁹ tu⁹ q̄ eduxi te de t̄ra egypti ⁊c̄.vbi
eni dicit dn̄s:ponit p̄dcm̄ nomē.silr̄ p totū decalogum
in q̄ pncipalia legis tradunt:hoc noīe exp̄munt:nō autē
in creatōe mūdi:in opib⁹ eni sex dieꝝ nūq̄ hoc nomen
repit:sʒ solū de⁹:lʒ eni creatio a solo deo fuerit:tn̄ in cre
atōe ſm Aug.ordo nāe pncipalr̄ q̄rit. Circa decimū
.s.an hoc nomē habeat spālē efficaciā int̄ alia diuia no
mina.dicendū ꝙ lʒ diuina inuocatio efficax sit cuʒ suis
debitis circūstantijs q̄ in orone efficaci req̄runt:iuxta il
lud psal.cxliiij.Prope ē dn̄s oīb⁹ inuocātib⁹ eū in vita
te.de isto tn̄ noīe legit in spāli Nu.vj.ca.Ponēt nomē
meū sup filios isrl̄:ego aūt bn̄dicā eis.Ex q̄ pʒ ꝙ ad h⁹
ꝙ bn̄dictio sacerdotalis in ve.le.ɔtēta efficaciā haberet
req̄rebat impō p̄dicti noīs sup populuʒ qō ibidem ter

exp̄mit.vn̄ ſm hebreos ⁊ ē sat ɔsonū lr̄e:ad efficaciā bn̄
dictōis spūalis ibidē ɔtēte expssio p̄dicti noīs req̄rebat
dr̄ eni ibi:Dic aaron ⁊ filijs suis:Sic bn̄dicet filijs isrl̄
dicite eis:Bn̄dicat te dn̄s. Circa vndecimū.s.de solē
nitate h⁹ noīs apud hebreos.dicendū ꝙ hoc nomē.s.te
tragrāmaton nulli erat licitū ꝓnunciare:nisi solū sacer
dotib⁹ cū bn̄dicebāt solēniter ppl̄m in templo:ut infra
Nu.vj.sed loco illius vbicūq̄ ponit ꝓferebāt legētes h⁰
nomē adonai:ut dcm̄ est supra in pmo arti⁰:qō ē nomē
significās maiestatē seu sūmū dn̄ium ⁊ ptātem. Que q̄
dem mutatio videt fieri ꝓpter duo:pmuʒ ut p̄dcm̄ no
mē a deo institutū in maiori reuerētia haberet:scđm q₂
veritas p̄dicti noīs.s.tetragrāmaton:nō est cognoscibi
lis:nisi p summā potestatē diuinā in effectib⁹ suis relucē
tē:qō significat p hoc nomē adonai:ut dcm̄ est:⁊ iō val
de rōnabilr̄ se habuit beat⁹ hiero.in sua trāslatōe circa
hoc:nā vbicunq̄ inuenit p̄dcm̄ nomen loco illi⁹ posuit
hoc nomē dn̄s:qō est trāslatio h⁹ noīs adonai:nō autē
tetragrāmaton.addit aūt in hoc loco huic noi de⁹ abra
am:eo ꝙ reuelatio facta moysi ad impletōem ꝓmissoꝝ
p̄dictis patrib⁹ factoꝝ fuerat ordinata. Circa duode
cimū.s.quō intelligēda sunt hec verba.s.hoc nomē mi
hi est in eternū:⁊ hoc memoriale meū in gn̄atōe ⁊ gn̄āti
onē.Dicenđ ꝙ lʒ hec vb̄a p̄termittant in postilla:quasi
sint vni⁹ ⁊ eiusdē replicatiua:vlteri⁹ tn̄ vr̄ dicenđ:ꝙ re
ferant ad p̄dcā duo noīa:quoꝝ vnuʒ est qō scribit.s.te
tragrāmaton supra dcm̄:qō est ꝓpriū nomē dei ut dcm̄
est:⁊ de hoc noīe.s.tetragrāmaton dicit:hoc nomē est
mihi in eternū.q₂ anq̄ essent creature: hoc nomē ptine
bat deo ſm suā essentiā absq̄ aliqua relatōe ad creatu
ras ut expositū est. Scđm vero nomē est nō qō scribit:
sed legit.s.adonai:de quo intelligendū est qō dr̄:Et h⁰ ē
memoriale meū in generatōe ⁊ gn̄atōem.ad innuenduʒ
ꝙ pmū nomē nō erat cōiter memoriale cū labijs:sʒ no
mē scđm.s.adonai:noīa eni q̄ ꝓferunt dicunt memoria
lia:iuxta illud psal.xv.Nec memor ero nominū eorum
p labia mea.⁊ q₂ hoc nomē.s.scđm implicat habitudi
nē.s.ad effect⁹:iō nō dr̄ esse nomē dei in eternū:sed i ge
neratōe ⁊ gn̄atōem:qō denotat successionē creaturarū
quaꝝ respcū dr̄ adonai:ut dcm̄ est. Possūt etiā p̄dcā v̄
ba alr̄ exponi. Ad qō scienđ ꝙ p̄dcm̄ nomē tetragram
maton est ɔforme huic noi Jesus:in quo etiaʒ sūt quat
tuor lr̄e:quaꝝ pma ⁊ tertia sunt eedē cū pma ⁊ t̄tia al
terius noīs.s.i.⁊.v.scđa vō ⁊ quarta sūt etiā consiles in
scribēdo:q₂ vtrobiq̄ scribunt cū.h.sed in legēdo ē dif
ferētia:q₂ in pmo noīe cū aspiratōe legunt:in scđo vero
noīe loco aspiratōis vtriusq̄ legit.s.qō pōt esse duplici
cā.vna est ꝙ latini nō ita ꝓferunt aspiratōnes nec litte
ras gutturales sicut hebrei. Alia cā est:q₂ cum pmū no
mē ex lr̄is significātib⁹ esse seu essentiā ɔponit:ut dictū
est:que quidē lr̄e in latino nō significāt essentiā: iccirco
loco vtriusq̄ posite fuerūt due lr̄e.s.s.que quidē lr̄a.s.
dicit in ꝓferēdo esse:⁊ ut sic redit in eandē sn̄iam.vnde
de hoc noīe dato ipsi christo ꝓprie pōt intelligi illō ad
Philip.ij.Dedit illi nomē qō est sup oē nomē.nā istud
solū nomē diuinū inter cetera noīa diuina est incōicabi
le oīb⁹modis:ut dcm̄ est:⁊ iō ꝓprie dr̄ sup oē nomē.Fu
it aūt hoc nomē datū christo inquantū est ver⁹deus.fu
it etiam huic nomini iesus addita in hebreo hec littera
ayn:que est maxime gutturalis:⁊ iō nō ꝓfert a latinis:
quod quidē nomē ꝓpriū diuinū cum interp̄tatōe hui⁹
lr̄e supaddite significat saluatōem:ut sic nō solū de⁹ sed
etiam saluator nominet:vnde ⁊ Lu.j.Angelus dixit ad
ioseph:⁊ vocabis nomē eius iesum:ipse eni saluū faciet
ppl̄m suū ⁊c̄.Et q₂ illud nomē diuinū.s.pmū abscondi
tū erat:eo ꝙ n̄ legebat a pplo:ut dcm̄ ē:ꝓpter ppl̄i imp
fectōem.nomē vero scđm.s.iesus:qō est pmi noīs memoria
le ꝓpalandū erat oībus tempore christi:sicut ⁊ ipse de⁹ qui
in se inuisibilis est:p incarnatōem erat visibilr̄ cognoscēdus
ideo ille euangelic⁹ ꝓpha Esa.loquēs de aduentu christi.lij
ca.dicit:Propterea cognoscet ppl̄s meus nomē meū in die
illa:quia ego q̄ loquebar in die illa ecce ego adsum.cuius sē
sus est.s.ꝓpter hoc ppl̄s me⁹ cognoscet nomē diuinū antea
sibi absconditū:⁊ hoc in die illa.s.tempore christi:cuius rō
nem reddit dicēs:quia ipse deus qui loquebat p̄us in ꝓphe
tis:de quo dicit:q₂ ego q̄ loquebar:pncipalr̄:pn̄tialr̄:ac vi
sibilr̄ assisteret:de quo dic:ecce adsū.et q₂ noticia vtriusq̄
noīs p̄dicti erat maxime desiderabilis iustis aduētu christi
spectātib⁹:ideo in psona taliū Esa.xxvj.dicit:Dn̄e sustinui
mus te nomē tuū ⁊ memoriale tuū in desiderio aīe.q.d.de
sideram⁹ noticiā:nō solū noīs tui.s.pmi nobis aliqualr̄ ig
ti:sed etiā memorialis tui.s.memoriale pmi noīs:qō est no
mē iesus:ut dcm̄ est:qō quidē desideriū christus adimplēs
dicit Joh.xvij.Pater manifestaui nomē tuū.et q₂ ad p̄dci
noīs verā noticiā p̄sertim quo ad mysteria in eo inclusa po
pulus rudis nō erat capax:iccirco cū dixisset:Hoc nomē mi
hi est in eternū.statim sb̄dit:Uade ɔgrega seniores isrl̄:⁊ di
ces ad eos:Dn̄s de⁹ patrū vestroꝝ apparuit mihi ⁊c̄.hoc ē
dicere:lʒ toti populo hoc nomē sit intimandū:tn̄ in specia
li hoc habes annunciare seniorib⁹ qui de hoc meli⁹ possunt
erudiri:vnde ⁊ de istis seniorib⁹ dicit in eodē ɔtextu paucis
inter positis:Et audiēt vocē tuā.qō intelligenđ est nō soluʒ p
obedientiā:sʒ ēt intelligendo:iuxta illud Luce.viij.Qui ha
bet aures audiēdi audiat.Cōsequent̄ dicit:De⁹ apparuit mi
hi.ut in hoc ostenderet altitudo gradus ꝓphie ipsius moy
si:altior eni gradus ꝓphetic est:si ille q̄ loquit videat in spē
dei repsentatiua:ſm illud Esa.vj.Uidi dn̄m sedentem ⁊c̄.
q̄ si videat in spē angeli vel hoīs:ut in scđa scđe.q.clxxiiij.
articu.iij.in cor q.Cetera autem exponant sicut in postilla

Replica correctorij ɔ Burgen.delyrantem.

In ca.iij.Burgen. postillatorē redarguit de breui
lr̄e expeditōe ꝓmittēs multa addere:⁊ implet totū
vnū quinternū:sed q̄ vtilia ⁊ vera ⁊ ad expōnem
lr̄e necessaria patebit infra. Primo eni ɔ postilla.dicentem
angelū fuisse locutū in psona dei:ideo aliq̄n angelus:aliq̄n
dn̄s est noīatus:inuehit p̄ter rōnem dicēs deū in ꝓpria per
sona fuisse locutū nō p angelū:hoc aūt est ɔ beatū Greg.et
glo.interlineare sūptam a beato grego.dicentē:Angelus q̄
moysi describit apparuisse:mō dn̄s:mō angelus memorat
angelus q₂ exteri⁹ loquēdo seruit:dn̄s q₂ interi⁹ p̄sidens lo
quendi efficaciaʒ tribuit:cū eni loquēs ab interiori regit et
p obsequium angelus:⁊ p inspiratiōem dn̄s nuncupat:sed
⁊ datio legis fiebat p angelos in manu mediatoris:ut dicit
Apl̄s ad Galat.iij.vbi lr̄a videtur clarius loqui q̄ in ꝓposi
to:⁊ sn̄ia beati Aug.in diuersis loci est ꝙ nūq̄ locut⁹ sit sen
sibiliter creaturis:nisi in subiecta creatura.vn̄ pʒ q̄ vtile sit
burg.ista mouisse. Itē scđm qō mouet burg.in h⁰ ca⁰.est
ꝙ mirat quare moyses vidēs angelū ⁊ audiēs dn̄m nō legit
adorasse:Et rn̄det sue admiratōi:ꝙ moyses adeo humilis
fuit ꝙ estimauit se ad adoranđ indignū.et ponit exempluʒ
de publicano.sed vr̄ delyramentū dicere tātā humilitatem
alicui⁹ eē:ut se reputet indignū actiua adoratōne:nō eni vr̄
hūilitas sʒ fatuitas:ꝙ q̄s nō sit dignus bn̄facere:saltē optio
genē virtutis:q̄ est pietas ⁊ theosebia:cuiusmodi ē dei ado
ratō.humilitas eni ꝓmouet orōnem nō distrahit nec impe
dit:q₂ orō humiliant̄ se penetrat celos.Est eni dei adoratō
oīb⁹ cōis ⁊ necīa:iuxta illud:Dn̄m deū tuū adorabis ⁊ illi
soli seruies.cui hūilitas ipedimētū p̄stare nō pōt.phi.n.vtu
tū posuerūt ɔnexionē:⁊ hic burg.sepat hūilitatē a pietate:
que ad oia valet:ut dr̄.j.ad Timo.iiij.nec valet exemplū de
publicano:quē ⁊ euāgeliū Luce.xviij.⁊ beat⁹ aug.nō obstā
te hūilitate on̄dūt adorasse ⁊ dixisse:deus ꝓpitius esto ⁊c̄.

Universidad de Deusto Biblioteca

eius eni humilitas solū ad hoc tēdebat:q reputabat se indi
gnū leuare oculos in celū:cū hoc tñ stat adoratio pcutiēdo
pectus suū:ita ⁊ moyses in pposito etsi ex humilitate abscō
derit faciē suā:nō min⁹ adorauit ⁊ corpalit ⁊ mentaliter:ut
idē Burgen.dixit p⁹ pdcm̄ delyramentū meli⁹recollectus.
Itē tertiū qd mouet Burgen.in hoc cap.est de signo da
to moysi:qd cū postillator duplr exposuiss;:Bur.vtrāqz
expōnem reprobat ⁊ ppriā ponit.pmo igit rñdendū est su
is obiectōib⁹:scdo sua expositō ptractanda.Improbat aūt
pmā expōnē ex duob⁹:pmo qz moyses nō petebat signū:se
cūdo qz moyses fuisset modice fidei si signū petiuisset.Pro
solutōe vtriusqz notandum:q de⁹ signū dedit sepe nō petē
tibus:imo aliqñ petere nolenti:sicut pz de Achaz Esa.vij.
Et in hora natiuitatis christi pastorib⁹ signū nō petētib⁹:di
xit āgelus: Et hoc erit vobis signū.Luce.ij.Moysi igit nō
petenti nec dubitāti sed insufficientiā suā recognoscenti dat
signū p sui confortatōe.Improbat etiā scdam expōnez ex du
obus.Prio q imolatio sup montē illū nō potuit esse signū
eductiōis ppli q tpe illi⁹ imolatōis fuit pterita:qm frustra
poneret tale signū.Scdo qz nō potuit moysi eē signum fu
ture introductiōis in terrā pmissā:qz ipse eam nō intrauit
Rñdeo ad pmū q argumentū fundat sup falsa imaginatio
ne.s.q signū semp debeat pcedē signatū:qd falsū est:ut pa
tet sup illo Esa.vij.infra:Pete tibi signū ⁊c.Etiā pōt dici
put catholici expositores:q imolatō sup montē fuit dupli
cis effect⁹ duplex signū.Fuit eni signū rememoratiuū exit⁹
de egypto:⁊ pnosticū ingressus ad terrā pmissiōis:ut sit sē
sus:hoc habebis signū ⁊c.q sicut p imolatōem erūt remeō
rando grati de exitu:ita p fidē erūt certi pnostice de ingres
su.Huc sensū iuuat qd dī infra.xiij.ca.Erit qsi signuz i ma
nu tua ⁊ qsi quid appensū ante oculos tuos:eo q eduxit te
dñs in manu forti ⁊c.vbi māifeste pz signū rememoratiuū
etsi nō sit pnosticū.Sz qd 2° obijcit Burg.q nō fuit moysi
signuz:qz nō introduxit populū.Rñsio q illa imolatō fuit
moysi signū rememoratiuū solū:sz pplo vtroqz mō:etiam
fuit moysi signū pnosticū nō ad introducenō:sz ad dispo
nendū ⁊ regendū ppli ingressū:ut pz in Deut. Quo ad
articulū pncipalē scdm videri pōt quantū valeat expō bur
gen.qz ponit duo:pmū q moyses erat modice reputatōnis
eo q pascebat gregē:scdm q hoc fuit signū de q sermo:q p
cū q modic⁹ fuit de⁹ voluit magna facē:⁊ nō p potentes:ut
alteri nō iponeret:nisi soli deo nō hoi.Sz pmū dcm̄ vī fal
sum:qz moyses fuit tā elegās in exordio natiuitat:ut p fili
am pharaonis adoptaret:ut pz in pncipio Exodi.Fuit etiā
tā fortis ⁊ aiosus in pgressu:ut egyptiū occideret:⁊ tā excel
lēs ut ietro vn⁹ de potiorib⁹ sacerdotib⁹madian ei fugitiuo
filiā suā ꝯiugio traderet.nec pbatio Burgē.valet:q qz fuit
pastor gregis:iō fuit modice reputatōis:pascē eni gregez in
veteri lege nō fuit vile officiū:sz officiū ptriarchaz:iuxta il
lud Geñ.xlvj.⁊.xlvij.Pastores ouiū sum⁹ nos ⁊ patres nři
Nec scdm dcm̄ valet:qz cū opa sunt supra humanaz facul
tatē:cuiusmodi fuit eductio filioz isrł:nemo sic desipit qn
deo vero vel falso ascribant:nō igit oportuit fidelib⁹ ob id
dare signū:ut moyses vel ppls crederet deū illoz mirabili
um auctorē:qui facit mirabilia solus. Itez qrto mouet
Burg.ꝯ postilla.exponētē nřam trāslatōem q dicit:Suz q
suz.⁊ hebraicā lřam q sonat: Ero q ero.dicēs vtrāqz lřaz
idē iportare.s.dei necesse esse eternū ⁊ imutabile.et dic bur
gen illā expōnem esse ꝯ rōem ⁊ intentōem scōz.Sz i vtro
qz fallit burg.pēsando vba postillatoris.vult eni dicē q per
hoc modus essēdi ipsi⁹ dei est necessari⁹:etern⁹:⁊ imutabil:
qz sine distinctōne ⁊ dīa ex pte dei:de deo vere dī verbū p
teriti tpis:sicut futuri vel pntis:qz oēs dintie tēpis eternitati
imutabili ⁊ indiuisibili coexistūt:iō beat⁹ hiero.in sua trā
slatōe posuit pñs vere:et hebraica veritas futuri vere:⁊ di
uinissim⁹ iohēs expmere volēs eternā ⁊ necessariā vbi diui
ni gnatōem vtit vbo pterito dicēs:In pncipio erat vbū
Et in Apoc.vtit oib⁹ dintijs tēpoz dicēs:q est:q erat:
⁊ q ventur⁹ est.sec⁹ est in creaturis ⁊ mutabilib⁹:in qbus
nihil est nisi pñs.et de his pcedit rō burg.sumpta ex au
ctoritate beati hiero.⁊ aug.dicentiū:que erunt nōdum
sūt.q modus loquēdi in deo locū nō hz:imo fm veraz
⁊ ppriā rōem nec pñs tps de deo dī:ut p hoc possit dei
eternitas psuaderi.nam sic futuz nōdū est:ita pñs aliqñ
nō fuit:⁊ cito nō erit:q ad diuina nō ptinēt.Rō igit po
stillatoris bona ē:q modū essēdi dei dixit eternū ⁊ imu
tabilē:qz indrñter oē tps ō deo dī:est:fuit:⁊ erit:nō rōe
ppria:sed rōe q coexistūt eternitati:veri⁹ eternitas imuta
bilis fluxui tpis ⁊ oib⁹ ei⁹ dintijs coexistit.Ait eni btūs
Aug.p burg.allegat⁹:Esse verissime cōpetit deo:qz im
mutabilis est:⁊ illa q sūt mutabilia pfecte nō seruāt eē
Si igit futuz in deo distingueret a pnti vere mutabilis
esset:ex opposito eni pdicati infert oppositū sbiecti:qa
de⁹ est imutabilis:iō in deo nō differt pñs a futuro.Et
hec fuit intētio postillatoris ꝯiūgentis pñs nře translatō
nis futuro hebraice veritatis.eiusdē snie beat⁹ Aug⁹.est
xj.de ciui.dei ca.xxj.dicēs:De⁹ futura pterita ⁊ psentia
ꝯphendit:qūis pterita iā nō sint:futura nōduz sūt.Si
igit in dei scia ille dintie tēpoz nō distiguunt:igit nec i
eius essentia ⁊ modis essēdi cū dei scia sit ei⁹ essentia et
ecōuerso.Et nota q in hoc loco Burg.recedit a sancto
Tho.cui⁹ dcā oia in suo plogo visus est deificare.
Itē in qnto mouet Burg.ꝯ postilla.imponēs ei cuz
dī:Dixitqz iterū dñs.postillator exponit li iterz de qrē
tibus:sz ꝯsiderādo ea pmisit postillator manifestuz erit
q ei burg.falsū imponit:pdixerat eni q moyses h duo
fecit:quesiuit eni de noie mittentis expsse:scdo de cōditō
ne mittentis tacite:⁊ q dñs ad scdm pmo rñderit scdm
hebraicā translatōem dicēs:Ero q ero.fm nřam trāsla
tōnem:sū q sū.p que ad qstiōem expsse de noie qrentez
nō est rñsū:qz p illā rñsionē nullū nomē dei significat:
ut etiā ipse burg.fatet ꝯ scm̄ tho.significat tñ ꝯditio et
modus essēdi q est eternitas ⁊ imutabilitas:put in pcedē
ti pūcto exposita est.Sz ad expressā qstionē qrentez de
noie rñdet scdo cū dī:Dixitqz iterū dñs.ut li iterū refe
rat ad scdam rñsionē:q respicit qstionē expressā pus fa
ctaz nō repetitā:ut fingit bur.ꝯ postilla. Item sexto
mouetur burgeñ.cōtra postillatorē quasi diminute se
habuerit circa nomē diuinum:qd non est modice attē
tōnis.mouet igit de illo nomine duodecim questiones:
de quibus magnū facit tractatum ad expositōnem litte
re modicū facientē:ut pz in earū ptractatōe.postillator
aūt plane expositōi lře intendēs huiusmodi questiones
⁊ inquisitores eaz ad librū beati Diony.de di.no.⁊ ali
os remittit:est eni sui ppositi nō tractat⁹ scribere:sz bre
uiter littere immorari.

Prima igit qstio Bur.est:Supposito q nomē
de quo hic sermo sit tetragrāmaton qrit quō
hoc nomē scribat ⁊ pnunciet: Et rñdēdo dic
q scribit qttuor lřis:⁊ iō dī tetragrāmaton a tetra qd ē
qttuor:⁊ grāma lřa.Transeat hoc qz satis vulgatū:sed
ex hoc nō hz lřalis sensus:quia nō exponit illud nomē
significatiue:sed tantū materialiter ut scriptū:⁊ ita hoc
nomen deus scribit quattuor lřis:⁊ sic pōt dici eadē rō
ne tetragrāmaton.Et infra in cadē digressione dic hoc
nomen tetragrāmaton nō esse trāsferibile nec exponibi
le.Sz manifestū ē h⁹ falsū eē si vniformit accipit sic hic
.s.mālit:qz Burg.ipsemet exponit dicēs:Tetragrāma
ton dī a tetra qd est quattuor:⁊ grāma lřa.i.nomē scri
ptū quattuor lřis.et cum oēs lře hebraice sint significa
tiue ut dī cōiter:ipm nomē fm oēs ptes suas potest ex
poni:nisi dicat q quāuis componentia possint expon

nō tñ ꝯpositū:⁊ sic oportet eū ꝯcedere ꝯpositū dicet ter
tiaz entitatē distinctā a suis ptib⁹:qd qūis verū sit:ē tñ
ꝯ suuz magistrū .s.sanctum Thomā.

Secūda qstio est vtrū tetragrāmaton significz
verū deū:⁊ rñdet q sic:sz mix dictu vī fm ip
sū burgeñ.illud nomē scribit qttuor lřis:que
apud latinos sūt.i.h.b.h.que nullū sonū hūana lingua
formabilē faciūt:igit ab hoie pferri nō pōt:⁊si sic hō ñ
pōt hēe in animo vocis cōceptū:qz vox nō est formabil
qd igit potest apud burgē.significare:nisi māliter ut di
xit in pma qstione.Nec pbat ppositū suū p hoc q alle
gat ex lřa:hoc nomen est mihi in eternū:qz hoc dī de⁹
patrū nřoz:abraā:isaac:⁊ iacob:vbi loquit de hoc to
to ꝯplexo qd videt satis exponibile ⁊ transferibile.

Tertia questio est:an illud nomē sit ppriū vel
appellatiuū:⁊ rñdet q sit ppriū:⁊ pma rō sui
dicti ⁊ pncipalis:ut dicit:omib⁹linguis cōis ē
qz nō hz plurale numez:imo ut dicit:nō pōt fingi plu
ral numer⁹ h⁹ nois:sicut fingimus de noie simon simo
nes.Sz qcqd sit ō ꝯclone:rōnes modicū ꝯcludūt.Pria
eni rō reducit ꝯ facientē sic:nō habēs pluralē est nomē
ppriū nō appellatiuū:sed sol deus et cetera est h⁹modi
go nō hz plalē numez:igit ⁊c.ꝯñs est falsū:igit aliqua
pmissaz:nō minor:ergo maior q ē Burg.Et siqs dixe
rit p illud qd addit:q nō pōt fingi plale sicut de ceteris
cōibus ⁊ pprijs:hoc vī frustra dictū:qa possumus fin
gere tetragrāmatones sicut simones.Nec ille sunt potis
sime rōes quare aliqd est ppriū qs bur.adducit.Est.n.
potissima rō pprietatis ⁊ singularitatis fm grāmaticos:
vniuoce plā significare nō posse:equoce autē pñt equo
catione a casu vel ꝯsilio.nūc aūt de⁹ita est nomē ppriū
q vniuoce non significat plā:nec pōt vniuoce plura si
gnificare qūis equoce:sicut vnū significare p essentiam
plā p pticipatōez:vel ut magis pprie dicā:vnū sbaliter
plā nucupatiue:cū hoc tñ stat q de⁹ nō sit nomē signifi
cās ita pprie qn sit trib⁹ psonis cōe.Sz de tetragrāma
ton voce significāte nō debet esse altercatio:cū res signi
ficata sit nota:nūc aūt nulla res diuina significata siue
sit sbā siue fm sbam:ē ppria:qn sit cōicabilis trib⁹ ci
tra relatōes originis:nec aliqua vox significās sic erit p
pria:qn sit trib⁹cōis:nisi qs velit dicē:q tetragrāmaton
significet pprietatē originis incōicabilē:tūc q rōe signi
ficat vnā pprietatē eadē rōe quālibet aliā:⁊ sic signifi
cabit plā:⁊ p ꝯñs ñ ita ppriū ut fingit Burg.Ea q de re
rū diuinaz cōicabilitate ⁊ idētitate:vbi nō obuiat rela
tōis oppositio dicta sūt:habent ex dictis beati Diony.
de di.no.⁊ eius cōmētatoris vercellens.⁊ Aug.de trini.
Et siqs cultor ineptiaz Burgē.refugē voluerit ad vlti
matā abstractōez:⁊ dicē q tetragrāmaton significat di
uinā essentiā sine oium ꝯpatōe ⁊ respcū ad psonas ⁊c.
Et tūc fm scholā phoz ⁊ theologoz:res qcunqz nec ē
ppria nec cōis.Hic eni ē modus loquēdi Auicēne.v.sue
metaphy.eqnitas ⁊ eqnitas:nec est singularis nec vniuer
salis:sz est eqnitas tm̄.etiā hāc fugam tollit idē Burgē.in
fra dicēs:q significat essentiā diuinā put est fm moduz
loquēdi damasceni pelag⁹ sbe infinitū.sic eni nō signifi
cat cū tali abstractōne sed cū vnitiua ꝯtinentia omniuz
perfectionum simpliciter.

Quarta questio est an tetragrāmaton sit maxi
me ppriū nomē dei:⁊ dicit q sic:in cuius cō
clonis ōductiōe qz intricat⁹ est:reduco scm̄ ei⁹
ad septez dicta:quorū pmū est:q sanct⁹ Tho.pma pte
q.xiij.arti.xj.q ponit:q est:fore ppriū nomē dei:deuiat
ab hebraica veritate.Scdm dcm̄ q trāslatio nřa cui sā
ct⁹Tho.innitit silit deuiat ab hebraica vitate.Tertiuz
dcm̄ q significatō nois tetragrāmaton depēdet ex signi
ficatōe lřarū ex quib⁹ cōponit.Quartū dcm̄ nomen tetra
grāmaton magis indeterminate ⁊ cōius significat diuinaz
essētiā q:q est.Quintū dcm̄:qui est:est ppriū dei:sed signifi
cās cū tpe ⁊ ꝯcretiue.Sextum dcm̄:qz ꝯcretiue significat:er
go dicit ꝯpositōnem:iō nō ꝯuenit alicui dcō de deo.Septi
mū dcm̄:pñs tps cōuenit deo non pteritū nec futuz:qz nec
eternitati.hec septē dcā clare habent in determinatōe h⁹ sue
qrte qstiōis In quoz pmo improbat suū quē p cunctis ma
gnificat magistrū.In plogo eni sui corruptorij nitit dcā ei⁹
canonizare:asserēs ea igne charitatis examiata:⁊ naturalis
rōnis dictamie multiplr purgata.sepe eni pfert ipm beato
hierony.Aug.⁊ alijs:⁊ tñ eū hic audet iprobare:immo dic
euz delyrare.Sz ut vī in scdo dicto nitit illam rñsionē mo
derare:qsi sanctus Tho.deuiās sit a nostra trāslatiōe sedu
ctus:quā etiā dicit ab hebraica veritate delyrare qd nō vī:
qz translatio nřa ponit pñs:vbi hebraica lřa ponit futurū:
illa ponit:Sum q sū:ista:ero q ero:⁊ hoc nō est delyrare:sz
poti⁹ꝯcordit diuini eē eternitatē ostendē:⁊ imutabilitatē cū
ptendāt indifferenter dicē ō deo eo mō quo declaratū est in
qrto correctorio h⁹ tertij ca.Fundat hic modus dicēdi in sa
cra scriptura q de deo dicit Apoc.j.qui ē:q erat:⁊ q vētur⁹
est ⁊c.⁊ ita postillator exponit:nullū eni nomē expmit p:sū
q sum:nec per:ero q ero:sed solū modus essēdi:qd si beatus
tho.ut burg.intellexisset ex trāslatōe nřa nō recepisset occa
sionē deuiādi:put Burg.ei iponit:⁊ h⁹ pz supra in quinto
h⁹ capli correctorio.Per tertiū aūt dcm̄ vī Burg.ꝯdicē rñ
sioni h⁹ qrte qstiōis:qz dicit nomē tetragrāmaton significa
tiuū significatōe lřaz ex quib⁹ cōponit:⁊ ita videtur accipi
mālit:nullū aūt nomē mālit acceptū pōt esse maxime ppri
um nomē dei:sed nomē tetragramaton ē h⁹modi:ut dicit
burg.Sz ⁊ quartū dcm̄ repugnat rñsiōi tertie qstionis vbi
dī:q hoc nomē tetragrāmaton sit ppriū ⁊ nullo modo ap
pellatiuū:hic aūt dicit q indeterminati⁹ ⁊ cōius significat:hec
aūt est ꝯditio nois appellatiui nō pprij.In qnto aūt dicto
ptractās opionē sui magri dicit:qui est:esse nomē ppriū:sz
nō sicut tetragrāmaton:qz pmū significat cū tpe ⁊ ꝯcretia
ue:⁊ declarat hoc mō loquēdi prisciani:cui⁹ regule sac scri
ptura sbijci nō debet:ut dicit beat⁹ hiero.Etiā etsi verba p
prie significant tps ⁊ cū tpe applicata transitorijs:applica
ta aūt diuis nō significāt tps mensurās:sed eternitati coexi
stens:put declaratū est supra in qrto h⁹ capli correctorio.
Sextum aūt dcm̄ brocardicū est:qz ꝯcretiue dcm̄ significat
cū cōpositione:ideo nihil taliū ꝯpetit deo.Ens enim deuz i
quantū est ꝯcretiue significat:qz identice includit rōnē sui
formalem:⁊ formaliter dicitur de deo:tamen nullam dicit
compositionē:sicut nec vnitiua continētia omniuz pfectio
num simpliciter ꝯcretiue ⁊ abstractiue:p huiusmodi delyra
mentū huius senis cessaret disputatio scoti ⁊ alioruz de sub
iecto theologie:⁊ rōe formali sbiectiua:que se habent sicut
concretū ⁊ abstractum:⁊ ita dicit cōiter deum esse sbiectū
theologie sub formali ratōne deitatis:et ita nomen tetragrā
maton nō ptineret ad theologiam:quia nec pertinet ad sub
iectū nec rōnem formalē subiecti:p eo q Burgen.supra di
cit ipm nec ꝯcretum nec abstractū.Etsi dicat qs fautor bur
gen.q nō ptinet ad theologiā nřam:sz dei ⁊ beatoz.Quid
igit burg.laborat circa id qd ad nos non ptinet:imo apud
nos inintelligibile:ineffabile:⁊ insyllabicabile est:⁊ per ꝯñs
ad sensū lřalē imptinēs.Septimuz dcm̄ ei⁹:q.s.deo conue
nit pñs tps:nō pteritū nec futuruz sicut verum est de pteri
to ⁊ futuro q deo non ꝯueniāt:ita de pnti.tps eni pñs qtū
est rōne tpis aliqñ non fuit:ita cito nō erit:tale ēt deo nō cō
uenit:etsi ꝯuenit deo h⁹ ē iō qz pñs ē eternitati coexistēs:sic si
mili mō ꝯuenit deo pteritū ⁊ futurū:put supra qrto corre
ctorio dcm̄ est.

Quinta questio est vtrum tetragrammaton signi
ficet ad placitum ⁊ non naturaliter:respondet

dicēs pmo φ significat ad placitū ex institutōe diuina non humana: scdo dicit φ ex illa institutōe significat ſbam dei icōmunicabilit̄ et adeq̄te: pmo dicto stante scdm vr̄ falsū: qd sic pz pmo: nā si illud nomē significat essentiā diuinā adeq̄te tūc significat eā sicut est: sz nō est: nec eē pōt incōicabilis: nec incōicabilit̄: igit̄ illud nomē nō significat eā sic: nisi false significaret et alit̄ φ est: sicq3 nō adeq̄te. Nec valet dicē φ intelligit d incōicabilitate ad extra: qz mlta noia sic significāt diuinā essentiā: sicut indepēdēs: infinit⁹: cā pma etc. que pdicata nō sūt ad extra cōicabilia. Scdo pbat idez sic: id nomē significat essentiā diuinā put est in mēte diuina ut dicit Burgeñ. sed in mēte diuina citra relatōes originis nihil ē incōicabile nec incōicabilit̄: igit̄ etc. Itē tertio: illud nomen significat essentiā dei adeq̄te: ut dicit Burgeñ. igit̄ omib⁹ modis qb⁹ intelligibilis ē. pz ɔn̄tia ex rōne adequatōis int̄ significans et significabile et int̄ intelligēs et intelligibile: qz voces sūt note eaꝝ que sūt in aia passionū. j. Periher. Ex ɔn̄ti arguit̄ sic: significat eā oib⁹ modis quib⁹ significabilis et intelligibilis est: sed ē intelligibilis: cōicabil̄: et cōicabilit̄: igit̄ significat eā cōicabilit̄. Dicit aūt Burgen. φ incōicabilit̄: si sic igitur incōicabilit̄ et cōicabilit̄: q̄ est ɔdictio ɔsurgēs ex adequatōne: et sic pma ps illi⁹ ɔdicit scde eiusdē dicti: et nescio quō stant simul: tetragrāmaton significat essentiā diuinaz put solū est in mēte diuina: ut dicit Burgen. et φ idē Burgensis ipm sic vel sic dicit significare: cū latuerit euz quō fuerit et sit in mente diuina: cū excedat: ut dicit omnē humanū conceptū: nisi forte Burg. psumat se e celo lapsū: et magni ɔsilij angelū. Addit etiā in hoc loco: φ sicut deus seipm pfecte solū nomiat mentalit̄: sic et ipse solus seipm noiat p voces pfecte ab eo institutas: que sūt signa sui intellect⁹ ad placitum instituta. cetera aūt noia diuina significāt solū modū essendi diuinū put cognitio nr̄a que finita ē: et a cognitōe creaturaruz accepta attingit. vnde sequit̄ φ nulla creatura potest hoc nomē expmere: nec esse capax illi⁹ nois pfecte: cū tamē ipm nomē sit creatura a deo instituta: ois aūt creature creatura capax est: etiā si sūma sit: iō dicim⁹ aiam christi sūme grē fuisse capacē. Nec vr̄ valere differētia quā ponit int̄ illō nomē et cetera noia diuina: qz eternitatē: infinitatē: independentiā etc. nō possum⁹ attingē p cognitōem nr̄am acceptam a creaturis: nisi arguitiue: et sic possumus significatōem tetragrāmaton silr̄ accipe: arguēdo aliq̄d esse quale significat illud nomē: sicut et burgen. in hac digressione facit. Sequit̄ etiā fidei christiane nō bn̄ puisū: cū nō hēat sibi tale nomē reuelatū qd ita pfecte significet deū sicut thetragrāmaton.

In sexta q̄stiōe q̄rit: vtrū h⁹ instōnis sit aliq̄ rō q̄renda: Rn̄det φ nō: in eadē tn̄ digressione ut chartas more suo repleat: ab inq̄sitōe inutili nesciuit abstinere.

In septima questiōe dicit Burgen. φ factor miraculoꝝ ɔuenit deo sub rōne significatōis tetragrāmaton. sed hoc vr̄ manifeste falsū: nā facē miracula ē opatio dei ad extra: q̄ cōis ē trib⁹ psonis: ad quas significatio tetragrāmaton se non extendit: ut pz ex correctorio q̄nte q̄stiōis. Et φ addit φ de⁹ facit miracula sb rōe oipotētie fundate in significatōne nois tetragrāmaton: vr̄ frustra dcm̄: qz eadē rōne et fortiori sb significato eius gnāret et spiraret: qz rō et pncipiū generādi et spirādi fūdat̄ i essētia diuia significata p nomē tetragrāmaton: nec aliq̄d cogitari pōit q̄n sb noie tetragrāma. et eius significatōe fiet: et illa curiositate burg. fauē vr̄ errorib⁹ supstitiosis: ɔiuratōib⁹ exorcistarū: et diuioꝝ: q̄ cū crucib⁹ ac characterib⁹ sepe repetūt adonai: aglan: et tetragrāmaton que pculdubio latini et xp̄iani a pfidis iudeis didicerūt. Vn̄ sic dicēdo burg. vr̄ multū iudaiçare: nā sci multi no. tes. dei vtute miracula pl̄a fecerunt nomen tetragrāmaton: ei⁹ scripturā vocē et significatōez penit⁹ ignorātes. Petr⁹ in noie iesu christi naçareni claudū ambulare fecit: et reliq̄. Et in ve. tes. cū nomē illud nōdū fuisset ipositū et publicatū fcā sūt miracl̄a: et absurdissimuz vr̄ creaturā institutā a deo cuiusmōi ē hoc nomē assignare p rōne sb q̄ pprie fiāt miracula. Audiui quosdaz iudeos ɔuersos ɔfitētes: φ apud iudeos ē ille error: φ iesus virtute nois tetragrāmaton: qd ipse sciebat fecit sua miracula: et φ hodie q̄libet sciēs illud nomē faceret miracula: que apud christianū male sonāt.

Octaue q̄stiōis rn̄sio etiā error vr̄: dicit nāq3 φ deo sub significatōe illi⁹ nois pprie ptinet imolari et sacrificari: qz ut inq̄t sēp vbi in sac̄ scripturo fit mētio de sacrificijs et oblatōib⁹ fit inīptatō h⁹ nois: ex q̄ sequit̄ φ nos christiāi etiā verissimū sacrificium agni imaculati iesu christi offerētes nō pprie significamus: qz nusq̄ in christianoꝝ sacrificijs mentio fit de hoc nomine.

None ēt q̄stiōis rn̄sio vr̄ iepta: cuz dic̄ ppl̄m fiblē diuino cultui sb significatōe illi⁹ nois applicari et ascribi. Applicatio eni ppl̄i christiāi et ascriptio ad cultū diuinū fit in baptismo gnālit̄: in ɔfirmatōe et sacroꝝ ordinū collatōe spālit̄: in quib⁹ oib⁹ illius nomis tetragrāmaton nulla fit mentio. Si igit̄ solū sb illo noie ascribit̄ q̄s diuino cultui: sequit̄ christianuz ppl̄m nō legitime ascriptū: qd est destruere fidē nr̄am: imo nec iudaic⁹ ppl̄s sic fuit ascriptus: aū. n. instōnem et publicatōnem h⁹ nois multi sūt dei cultui applicati: sic Abel: Noe: Abraā: et ceteri quib⁹ hoc nomē nō fuit idicatū: ut dicit̄ infra vj. huius.

In decia q̄stiōe dicit de efficacia h⁹ nois: vtrū illa esset ex instōne vel ex deuotōe vtent̄. Nō pmū: qz eius significatio iuxta instōnem ē sine q̄cunq3 respcū extra vel intra sine ɔcretōe et absolutōne ut burg. dixit: nō ptinet g̃ eius significatio ad talē efficaciā ex instōne: q̄ etiā nō legit̄ in scriptura. Restat igit̄ φ ex vsu et deuotōne vel auc̄te sicut in nr̄a lege orones: et man⁹ impōnes: scoꝝ inuocatōes etc. q̄ efficacia plus respicit illo mō op⁹ opatū ex deuotōne q̄ ex instōne nois cuiuscūq3 vel orōnis.

In vndecia q̄stiōe dicit solēnitatē h⁹ nois fuisse tātā: φ nō licuit nisi solos sacerdotes pnūciare in bn̄dictōib⁹. Sz hoc vr̄ iplicare: qz ut supra dcm̄ est in q̄stiōe pma: hoc nomē scribit̄ q̄ttuor l̄ris q̄ nō pn̄t facē sonū lingua hūana explicabilē: sequit̄ g̃ φ nec sacerdotes poterāt pferre. Dic̄ igr̄ burgē. φ sacerdotes loco eius semp ptulerūt nomē adonai: qd etiā vulgus pferre potuit: illa igit̄ nō explicatio ad solennitatē nois tetragrāmaton ptinere non videtur. ceterū verba cōsecratoria diuinissime eucharistie sunt maioris solennitatis et efficacie q̄ li tetragrāmaton: non obstāte tamē ea solennitate: cuilibet christiano cōcedit̄ legere epistolā Pauli: vbi illa verba sūt expressa. Preterea ledit fidez nr̄am: φ in iudaismo fuerit nomē tāte solēnitatis quod apd xp̄ianos nulli⁹ ē reputatōis: psertim cū sit tale fm burg. sub cui⁹ rōe de⁹ rite colit̄: et fidelis ppl̄s diuino cultui applicat̄. demū mirādū d beato Hiero. φ de hoc nomine nullā in sua trāslatōe fecit mētiōem. fuisset eni auctoritatis maioris in ecclesia q̄ Burgen. ad scribendum talia siq̄d vitatis aut vtilitatis habuissēt: et apl̄s h⁹ nois p Burgeñ. pdicata magnalia dissimulās dixit. j. Corin. ij. nihil iudicaui me scire int̄ vos nisi iesū christū et hūc crucifixū. Ex quib⁹ oib⁹ recollectis pz quātū ista burg. digressio ad l̄ralē sensū ptineat: et merito pbat̄ iste bur. supflu⁹: vbi postillator sufficiēs ē: nō diminut⁹ ut Bur.

In duodecia igit̄ q̄stiōe ausus ē dicē bur. volēs ex oib⁹ dict̄ ɔcludere expositionem illius passus: hoc nomē mihi est in eternum: fingit sine auctoritate scripture: φ illud dicatur hic

de duob⁹ noib⁹ dei. s. thetragrāmaton: et adonai: pmuz dicit nomē dn̄i eīnum: qz an̄q̄ essent creature: hoc nomē ptinebat deo fm essentiā. Sz pensādo dcā sua priora nō vr̄ hoc dcm̄ verū: qz supra dixit circa q̄stionez suam q̄ntā: φ nō est nomē vocale in signuz diuine intellectōis ad placitū institutū: cōstat aūt nullaz vocez eē einam: nullūq3 institutū esse eternuz: nec aliqd pductū pter verbū et spiritūscm̄: nec illud nomē vocale prius fuit institutuz q̄ publicatuz: sed publicatio ei⁹ ē tepal: igr̄ et istō. Est igit̄ instō et publicatio et scripta q̄ttuor l̄ris tpale. n̄ pōt igit̄ sic dici ē nomē eternū: nisi fm ideaz in mente diuina: sic autē nō dr̄ institutum sed in essentia diuina relucēs: vel ab ea pullulans: que sūt alteri⁹ speculatōis. De scdo aūt noie videlicet adonai dicit: dici memoriale eius: qz expmit̄ vbi thetragrāmaton scribit̄ nō hz rōem ut sit ex impfectōe ppl̄i φ illud loco illius pfert̄: qd pferri nō pōt. Est igit̄ vnū et idē nomē qd apud nos dr̄ deus: qd est eternū: et memoriale nō rōne vocis nec scripti: sed significati hic dr̄: De⁹ abraā etc. ad maiorē declaratōen faciendū filijs isr̄l. Cetera q̄ Burg. addit de ɔpatōe nois iesu et thetragrāmaton trāseāt: qz q̄uis inuolutōes sniarum sint: nō sunt tn̄ contra fidem et postillatorem.

Capl̄m. IIII.

Respondens Moyses ait: Non credent mihi neq3 audient vocē meā: sed dicēt: nō apparuit tibi dn̄s. Dixit ergo ad eū: Quid ē qd tenes in manu tua: Respōdit: Virga. Dixitq3 domin⁹: Proijce eā in terraz. Proiecit: et vsa est in colubrū: ita ut fugeret moyses. Dixitq3 dn̄s: Extende manū tuā et apprehēde caudā ei⁹. Extēndit et tenuit: vsaq3 est in vgā. Ut credāt inquit φ apparuerit tibi dn̄s de⁹ patrū tuoꝝ: de⁹ abraā: et deus isaac: et de⁹ iacob. Dixitq3 dn̄s rursū: Mitte manū tuā in sinū tuū. Quā cū misisset in sinū: ptulit leprosā instar niuis. Retrahe ait manū tuā in sinū tuuz. Retraxit: et ptulit iteruz et erat similis carni relique. Si nō crediderit inquit tibi: neq3 audierint sermonem signi prioris crederēt verbo signi sequentis. Qd si nec duob⁹ quidem bis signis crediderint: neq3 audierint vocem tuam: sume aquam fluminis et effunde eam super aridā et quicquid hauseris de fluuio: vertetur in sanguinem. Ait moyses: Obsecro domine: nōn sū eloquēs ab heri et nudiustertius: et ex quo

Ca. IIII.

Respondēs Moyses. Hic ɔn̄ter describitur instructio et ɔfortatō moysi p signa diuine vtutis ostensiua: et pmo ponit̄ dcā instructio: secūdo moysi obsecratio: ibi Ait Moyses. Circa pmū pmittit̄ cā signoꝝ cū dr̄: a Rn̄dēs Moyses ait: nō credēt mihi. q̄uis. n. moyses esset certificat⁹ p verbū dn̄i φ seniores ppl̄i verbis ei⁹ crederēt: ut dcm̄ est: sciebat tn̄ φ i populo illo erāt multi rebelles et increduli: qui non aq̄escerēt verbis: nisi viderēt signa diuine virtutis: et de talib⁹ loquit̄ hic moyses dicēs: Nō credēt mihi. ppter qd dn̄s dedit sibi potestatē faciēdi signa in trib⁹. s. in vga: in manu: et in aqua fluminis. Ad cu⁹ intellcm̄ ɔsiderandū: φ ista signa erāt ordinata ad hoc: φ filij isr̄l crederēt moysi quantū ad exitū de terra egypti de mādato dn̄i: et iō ista signa fuerūt pportionata ad hoc designanō sicut in pcedēti ca. fuit dcm̄ de visiōe rubi. Status aūt filioꝝ isr̄l in egypto: pōt ɔsiderari quantū ad ingressū populi in egyptū: qd fuit p dn̄ium ipsi⁹ ioseph in egypto: et ad hoc pncipalit̄ referī signū virge p quā designat̄ pncipatus ipsius ioseph: vn̄ Gen̄. xlvij. ca. vbi trāslatio nostra hz: Adorauit isr̄l deū ɔuersus ad lectuli caput. Translatio. lxx. hz: Adorauit Isr̄l vastigiū virge eius. qd exponūt aliqui doctores nr̄i de vga vel sceptro ioseph: quod portabat in signū dominij: sup qd sceptrū iacob innix⁹ adorauit deū: ista aūt virga fuit in terra piecta: qn̄ p⁹ mortē ioseph filij eius cū ppl̄o isr̄l fuerūt ɔpulsi ad op⁹ terrenū in luto et latere: et tūc ɔuersa est in colubrū: qd est aial venenosū et homini insidiatiuū: vnde Gen̄. iij. ca. dixit dn̄s serpēti: Tu aūt insidiaberis calcaneo ei⁹. qz rex egypti filijs israel imposuit: φ venenuz malicie ɔcepisset contra ei⁹ regnū: et φ insidiabant qualit̄ se possent iungē aduersarijs egyptioꝝ: ut debellatis egyptijs egrederēt de egypto: ut dcm̄ est supra. j. ca. sed appbēsa cauda colubri versa est iterū in virgam p qd designat̄: φ finaliter filij isr̄l egrederēt de illa vilitate ad magnā libertatē et dignitatē: fm φ dr̄ Deute. iiij. ca. Nec est alia natio tā grandis etc. Secūdo ɔsiderat̄ status ppl̄i quantū ad egressū de Egypto sub cura ipsius moysi: et ad hoc refert̄ signuz manus: q̄ pmo posita intra sinū facta ē leprosa: et scdo ibi reposita sanata est: p quod designabat̄ φ filij israel qn̄ pmo repositi sūt cure moysi: que cura p sinū designat̄: vn̄ Nume. xj. dr̄: Porta eas in sinu tuo. p hoc fuerūt magis abominabiles egyptijs: et q̄si in ɔspectu eoꝝ fetidi: vnde dixerūt moysi: fetere fecistis odorē nr̄m corā pharaone et suis eius: ut hr̄ infra. v. ca. Sz p man⁹ sanatōem in sequēti repositōe designabat̄ ɔsolatio eis futura p curā moysi sicut patuit in trāsitu maris rubri et alijs bn̄ficijs p orōnem moysi a deo sibi collatis. Stat⁹ aūt ppl̄i intmedius fuit p⁹ mortez ioseph: et anteq̄ moyses curā ppl̄i susciperet: et in aliqua parte illius tpis intermedij fuit illud edictū crudele de pueris mascul̄ hebreoꝝ sbmergēdis in flumie: et ad hoc refert̄ tertiuz signū de aq̄ fluminis vsa in sanguinē: p qd designabat φ de⁹ req̄reret ab egyptijs in grauib⁹ plagis sanguinē pueroꝝ in flumie extinctoꝝ. His dictis pz l̄ra pauc̄ except̄ vocabulis b Quid est etc. Inō q̄rit ex ignorātia: sz ut ɔuenientius inferat qd sequit̄: c Extēdit et tenuit. in q̄ apparet obedientia moysi q̄ statim cū manu nuda accepit colubrū ad vbuz dn̄i. d Protulit leprosā instar niuis. cādor lucēs or⁹ in cute est signū lepre: ut hr̄ Leui. xiij. ca. albedo aūt niuis hēt quādā lucē: et q̄tū ad hoc tenet silitudo: nō aūt q̄tū ad oia e Effūde sup aridā. ex q̄ pz φ nō ɔuertebat̄ i sanguinē donec effusa eēt sup t̄rā. f Ait moyses. Hic ɔn̄ ponit̄ moysi depcatio: vidēs. n. moyses φ oportebat eū exeq̄ dei mādatū: et setiebat se min⁹ eloquentē ad tale officiū: et iō petiuit societatē alicu⁹ mag̃ eloquent̄: et intēdebat hoc de fratre suo aaron: tū qz erat eloquētior: ut infra dicet̄: tū qz erat senior trib⁹ annis: ut supra dcm̄ est ca. ij. Iam aūt sue insufficientie ad loquēd expmit moyses dicēs: g Nō sū etc. Iac si. d. lz a iuuētute n̄ siz multū eloquēs: qz sic dicūt hebrei hēbat vocē exilē: tn̄ p⁹q̄ apparuisti mihi et locut⁹ es mecū ipeditioris ligue fac⁹ sū ad loquenō: qz fragilitas hūana ex pn̄tia diuina vel āgelica aliq̄n stupefit: fm φ dr̄ Dan̄. x. Dn̄e in visiōe tua dissolute sūt ɔpages mee et nihil i me remāsit viriū: et p

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

allegatõem h' impedimēti insinuat moyses petitiõem suaȝ de societate eloquentis viri. a Dixit dñs ad eū. ostendēs q possit supplere eius defectū cū subdit: b Quis fec os hois: ac si diceret: Ego q feci os homis possū tibi dare eloquentiā. c Aut qs fabricat' est ꝛc. ac si dicēt: ego q omniū conditor suȝ possū de ceco facere vidētē: ꝛ de surdo ꝛ ō muto audientē ꝛ eloquētē: hoc inducit ad ondendū q posset supplere allegatū defcm moysi. Alii exponūt hebrei dicētes: q cum moyses fuisset accusatus pharaoni de interfectiōe egypti: ut dcm est supra. ij. ca. Moyses fuit capt' de precepto regis: ꝛ adductus corā eo: vbi Moyses valde ꝯstanter locutus est dicēs q iuste fecerat vn de eo dr Hebreorum ij. Nō veritus aiositatē regis: ꝛ tūc ꝺ precepto regis positus ē ad decapitanduȝ: sed spiculator fuit percussus acrisia: q̄ ē cecitas qua non vr illud qd homo vult videre: lȝ alia videat: sicut dcm fuit Gen. xix. de illis qui volebāt frangere ostiū Loth: ꝛ sic quādo debuit pcutē moysen euȝ nō vidit: et sic moyses effugit pharaone videte: sic scribit supra. ij. cap. Qui fugiens de ꝯspectu eius ꝛc. qui etiā a deo fact' fuit ita stupid' ac si esset simplr surdus ꝛ mut': ita q nō potuit vbo vel sig significare suis seruis q moyses caperet: ꝛ sic exponūt pdictā lrām: b Quis fecit os hois. i. te loq ita ꝯstanter coraȝ pharaone. c Aut qs fabricat' est ꝛc. i. pharaonem ita stupidū ut dcm est. d Uidentē ꝛ cecū. i. spiculatorē q factus fuit cec' te nō vidēdo: ꝛ vidēs cetera vidēdo. e Nōne ergo. ac si diceret: sicut talia mirabilia feci tibi: ita tanta ꝛ maiora possū facē. f Obsecro inqt ꝛc. lȝ moyses de vbo dñi nō dubitaret: tñ qr aaron frater su' erat senior ꝛ eloquētior desiderabat eū hr̄e sociū sibi a dño assignand: ideo hāc petitõem replicauit. g Irat' dñs in moysen. non q peccauerit mortalr: sȝ qr nimis pusillanimis videbat in suscipiendo dei ꝯmissionē. si enim mortalr peccasset: nō esset verisimile: q de' petitionē eius exaudiuisset: qd tñ fecit. vn sequit: h Aaron frater tu' ꝛc. ꝛ pȝ lrā vsq ibi: i Tu aūt eris ꝛc. i. accipies ordinatõem meā ꝛ leges a me imediate: ꝛ ipse eas p te sibi relatas denūciabit pplo. k Abijt Moyses. Hic ꝯñter describit ꝯmissionis moysi fcē executõ et pmo respcū termini a q Moyses recessit: scdo respcū spacij p qd incessit: ibi Cunq esset in itinē. tertio respcū termi ad quē accessit: ibi Uenerūtq siml. Circa pmū dr: k Abijt moyses. reuertēs de monte synai. l Ad ietro. nolebat. n. recedē absq licētia ei': tū qr iurauerat manē cū eo: tū qr nō poterat secū ducē vxorē ꝛ filios sine volūtate ei'. m Socer suū. i. affinitate ꝯiunctū: vn ꝛ in hebreo hr: Socer suū. n Cui ait ietro: vade in pace. erat eni hō rōnabilis: ꝛ iō noluit eū impedire: Jacob aūt recessit a labā licētia nō petita: qr sciebat eū esse hoiem fraudulentum sicut dcm fuit Gen. xxxi. ca. o Et iposuit eos super asinū. Dicunt hebrei: q iste ē asin' q portauit ligunȝ holocausti: quando Abraā voluit imolare isaac: de quo hr Gen. xxij. ca. ꝛ q eundeȝ asinū eqtatur' ē rex messias qn vēiet: de q hr Zach. ix. ca. Ecce rex tuus veniet tibi ꝛc. et iō poterat tantū onus portare: sed istud apparet oio ficticiū: ideo dicēduȝ: q ibi accipit singulare p plali. Super asinuȝ. i. asinos: qr vn' nō sufficeret ad portandū tot psonas. p Portās vgā dei. sic auteȝ noiabat: tū qr ex pcepto dei erat portāda: tū qr p eam erant miracla dei fienda. q Dixitq dñs reuertēti. i. ad reuertēdū se disponenti. r Uide ut omia ostēta. i. mirabilia ostēsiōe digna. s Ego indurabo cor eius. Hoc pdixit dñs futuȝ: ut nō admiret moyses: quando videbit effectum. Sciendū tñ: q dñs nō est cā obduratõis cordis inquantū est pctm: sȝ hoc mō est a libero arbitrio: dñs autē est causa induratõis inquantū ē qdā pēa: qr in penā pcti pperpetrati sbtrahit grām: cui' est cor mollificare: ꝛ iō ea sbtracta sequit induratio cordis humani in malo suo. t Fili' me' pmogenit' isrl. i. dignior in pplis: ꝛ cui maiora bona reseruant: ꝛ maxime qr vnigenit' dei fili': q ē pmogenit' ois creature: ut dr Col. ca. j. Erat de isrl fm carnem nasciturus. v Ecce ego ꝛc. ista fuit vltima pena egyptijs inflicta: ꝛ tñ denunciat hic pma: qr illa q sunt pora in intētione: sūt posteriora in executione. x Cunq esset in itinere. Hic ꝯñter describit recessus moysi q̄tum ad spaciū p qd incessit: cū dr: Cunq esset in itinere. reuertēdo in egyptū. y In diuersorio. i. in hospicio ad qd diuerterat p refectiõe vl qete nocturna. z Occurrit ei dñs ꝛ volebat occidē eū. illud eum fm aliqs refert ad moysen: quē volebat dñs occidē: eo q ducebat secū elieȝer filiū suū incircūcisū: Gerson aūt circūciderat in trā madian. Alij aūt dicūt q refert ad elieȝer quē volebat occidere: eo q erat icircūcisus: ꝛ tñ ducebat i egyptū ad morand int filios isrl q erant circūcisi. Sed istud nō vr ꝯueniens dcm: qr ille puer nōdū venerat ad etatē adultaȝ: ꝛ iō nō erat i culpa ex dilatõne nimia sue

locutus es ad seruum tuū: ipeditioris et tardioris linguē sū. Dixit dñs ad eum: Quis fecit os hois: Aut qs fabricat' ē mutū ꝛ surduȝ. uidētē et cecū: Nōne ego: Perge igit ꝛ ego ero i ore tuo: doceboq qd loq̄ris. At ille. Obsecro dñe inqt: mitte quē missur' es. Iratus dñs in moysen: ait: Aarō frat tuus leuites: scio q eloquēs sit: Ecce ipse egredieť in occursū tuū: vidēsq te: letabit corde. Loq̄re ad eū ꝛ pone verba mea i ore ei': ꝛ ego ero in ore tuo et i ore illi': ꝛ ostēdā vobis qd agere debeat. Et ipse loqt p te ad pplm ꝛ erit os tuū tū aūt eris ei in his q ad deum ptinēt. Uirgaȝ quoq hāc sume in māu tua in q factur' es signa. Abijt moyses ꝛ reuersus ē ad ietro socer suū. Dixitq ei: Uadā ꝛ reuertar ad frēs meos in egyptū: ut videaȝ si adhuc viuāt. Cui ait ietro: Uade i pace. Dixit ergo domin' ad moysen in madian: Uade ꝛ reuertere in egyptum. Mortui. n. sunt oēs q q̄rebant aiam tuā. Tulit ergo moyses vxorē suā ꝛ filios suos: ꝛ ipōsuit eos sup asinū: reuersusq est i egyptū portās virgā dei in manu sua. Dixitq ei dñs reuertēti in egyptuȝ: Uidē ut oia ostēta q posui in manu tua facias corā pharaōe. Ego indurabo cor ei': ꝛ nō dimittet pplm. Dicesq ad eum: Hec dic dñs: Filius me' pmogenit' isrl. Dixi tibi: Dimitte filiū meū ut fuiat mihi: ꝛ noluisti dimittere euȝ Ecce ego interficiā filiū tuuȝ pmogenitū. Cūq essȝ in itinē in diuersorio occurrit ei dñs: ꝛ volebat occidē eū

circūcisiõis nec puniēdus: sȝ pr q habebat ei' curā: sicut fuit declaratū Gen. xvij. ca. ꝛ iō pmū dcm meli' videt s. q refert ad Moysen. a Tulit illico ꝛc. Hebrei dicūt: Aciē vel nouaculā. b Et circūcidit pputium filij sui. qr p verbū moysi vel angeli volētis occidē moysen cognouit q illa inuasio angeli erat ppter hoc: q filius eius nō erat circuncisus. c Tetigitq pedes eius. i. filij sui circūcisi: ad cuius pedes manauit sāguis ex incisione. d Et ait spōsus ꝛc. i. fere ppter te sponsus meus moyses fuit occisus. Alii exponit ut li ei' referatur ad moysen: ad cuius pedes piecit preputiuȝ filij sui abscisum. d. Sponsus sanguinū tu mihi es. i. ppter te q es sponsus meus ne te angelus occidēt: sanguis filij mei effusus est. et ista expō scda magis ꝯcordat lre sequenti cum dicit: e Et dimisit eum. qr indignata recessit a moyse: ꝛ redijt ad prēm suū cū filijs suis: ut pȝ ex eo qd hr ifra. xviij. ca. s. q Jetro venit ad Moysen in deserto: adducens secū vxorem moysi ꝛ filios eius: placuit etiā Moysi q ipa rediret cū filijs: qr pcepit tūc q nō esset nisi oneri q̄tū ad negociū p q ibat. f Dixitq dñs ad aaron. ex hoc pȝ q aaron tanq ppha habuit reuelatõem dñi: h' etiā pȝ ex eo qd dr. j. Reg. ij. ca. ad heli hec dicit domin' Nunqd nō apte reuelatus sū domui pris tui cū esset in egypto ꝛc. Heli eni descēdit de aaron. g Qui prexit ꝛc. i. in montē synai q vocat mons dei rōne pdcā. iij. ca. h Uenerūtq siml. Hic ꝯñter describit accessus moysi ad terminū ad quē: vbi manifestauit cām aduentus sui: pmo seniorib' ppli cū dr: i Et ꝯgregauerūt cūctos seniores. i. ppli iudices: ut dcm est supra. iij. cap. Et postea aaron q erat eloquētior: ꝛ habebat vocē magis audibilem vba que dixerat dñs moysi pposuit corā pplo. et hoc ē qd dr: Locutusq ē aarō ꝛc. k Et fecit signa. pdicta in pncipio h' ca. nō tñ p se ipm: sed p moysen cuius erat facē signa pdicta corā pplo isrl: qd pȝ per signū man' sue facte leprose ꝛ iterū sanate: qd nō potest dici de aaron. l Et credidit ppls. visis signis. m Et pni adorauerūt. p gratiarū actione.

In cap. iiij. vbi dicitur in postilla: Dixit domin' ad eum ꝛc. Additio. j.

Non vr rōnabile: q moyses dubitasset q deus posset supplere defectū suum: verba. n. dñi ad moysen in hoc ca. vident meli' exponi ꝯformiter ad pdcā in pcedēti ca. Dixerat eni dñs ad moysen i fnia: q iō elegerat eū impotētē ꝛ insufficientē ut esset signū q liberatio ppli fiebat virtute diuia tñ: ut fuit expositū in additõe sup illud verbū: hoc hēbis signū ꝛc. Nūc aūt pari rōne rñdit ad defectū eloquētie: quē moyses allegabat ad excusand se ab officio sibi iniūcto. q. d. Tu scis q ego sū qui fecit os hois: vnde si vellē te facē eloquentē ꝛ disertū in locutõe possem: sed hoc nō expedit: ne liberatio ppli attribuat hūane psuasioni.

In eodē ca. iiij. vbi dr in postilla: Obsecro, inqt dñe mitte quē missurus es. Additio. ij.

Quidā hebreorum spāliter Ra. Sa. alii exponūt hūc passū. s. Mitte quē missurus es. dicūt eni q moyses nō erat itroductur' pplm i trā pmissiõis: put i pma ei' reuelatõe facta dcm fuit. silr ꝛ credebat q ali' erat a deo mittēdus in redēptionē finalē: ꝛ idō petebat q alter illorum mittendorum mitteret quorum vtrūq digniorē se estimabat: et qr i hoc videbat ꝯ pordinatiõem diuinā petē iccirco sequit: Iratus dñs in moysen. ꝛ fm hanc expōnem vr q Moyses peccauerit: vn nec dñs petitiõem suā in hoc exaudiuit fuit tñ eius peccatum dignū venia: qa magis pcedebat ex magna humilitate q ex icredulitate seu inobedientia.

Tulit illico sephora acutissimā petrā: ꝛ et circūcidit pputiū filij sui. Tetigitq pedes eius: ꝛ ait: Spōsus sanguinū tu mihi es. Et dimisit eū postq dixerat: spōsus sanguinū tu mihi es ob circūcisionē. Dixitque dñs ad aaron: Uade in occursum moysi in desertū. Qui prexit obuiā ei in monte dei: ꝛ osculat' est eū. Narrauitq moyses aaron oia vba dñi p quib' miserat euȝ: et signa q mandauerat. Ueneruntq siml: et ꝯgregauerūt cūctos seniores filiorum israel Locutusq ē ad aaron oia verba q dixerat domin' ad moysen: ꝛ fecit signa coraȝ pplo: et credidit ppls. Audierūtq q visitasset dñs filios isrl ꝛ q respexisset afflictõem illorum: et pni adorauerūt. V.

Post hec ingressi sūt moises ꝛ aarō

In eodē ca. iiij. vbi dr in postilla: Alr exponit: ut li ei' referat ad moysen ꝛc. Additio. iij.

Non vr bñ exponi illud verbū: Et dimisit eū de sephora: put i postilla. nā legit infra. xviij. ca. de ietro q tulit sephorā vxorē moysi quā rmiseat. Ex q pȝ q vxor moysi nō dimisit eū: sȝ ecōtra. s. moyses rmisit vxorē. Rō aūt h' remissionis hr in glo. ibidē. s. ut expeditior esset in ope dñi. vnde p hoc q dicit hic: Dimisit eū. intelligit q moyses dimisit filiū suū nouiter circūcisum ut expeditior esset in officio sibi cōmisso: ut dcm est: ꝛ ne piclitaret i via: ꝛ p consequens dimisit matrē: eo q ei cura nutritionis pncipaliter incūbebat.

Replica correctorij contra Burgensem

In ca. iiij. vbi postillator exponit illud: Dimisit eū de sephora vxore moysi indignata. hic loc' breuitate obscur' est: ut dicit beat' Augu. p magrm historiē allegat': iō multiplr a multis exponit. Sed cū postillator elegit expōnem glose interlinearis: Burgē. eū rephendit ex debili argumēto: qd fundat in eo q infra. xviij. ca. dicit Moyses sephorā remisisse: arguēs ex hoc q Sephora hic moysen nō dimiserit sȝ poti' ecōtra. Sȝ h' argumētū modicū vr ꝯcludere: qr pōt vtrunq stare: ꝛ q Sephora dimisit moysen: ꝛ q moyses remiserit sephorā. Moyses sentiēs irā vxoris ꝛ volūtatē dimittēdi cū non reliquit eā solā vagari cū filijs suis reuertēdo in terrā madiā: sȝ assignauit familiā reducentē: ꝛ sic remisit eā ne pateret eius iurgia: ꝛ ut esset in negocio ꝯmisso expeditior: ꝛ tāgit glo. loci allegati. Ca. V.

a Post hec. Postq descripta est puisio duci pplm israel de egypto educenti: h ꝯñter describit flagella regis pplm detinenti: ꝛ qr illa pūitio iudiciaria ē: iō pmittit noiatio ex vbis: scdo monitio cū signis addita in pncipio. vij. ca. ꝛ tertio sbdit pūitio in decē plagis circa mediū eiusdē ca. ibi Dixit aūt dñs ad moysen ingrauatū ē ꝛc. Circa pmū ponit monitio ꝛ reg dura rñsio: ꝛ scdo ppli aggrauatio: ibi Dixitq pharao. Circa pmū dr sic: a Post hec. i. postq isrl ppls crediderat moysi de ei' liberatõne: ut dcm ē in fine pcedēti ca. b Ingressi sūt ꝛc. Sȝ qrit h: vbi erāt senes ppli isrl de quib' dixerat dñs: q ingrederent cuȝ moyse ad regē egypti: ut dcm est. iij. ca. Dicunt hebrei q remāserūt ducti timore regis: ꝛ ppter h' ipediti sūt accedere ad dñm cū moyse: ut hr infra. xxiiij. ca. Sȝ hoc videt falsū

Universidad de Deusto
Biblioteca

quia aaron qui hic ingressus est cū moyse:eodē mō tūc impeditus fuit:quia solus moyses accedere iussus est:ut ibidē dicitur:ꝛ ideo melius dicit ab alijs:q̄ senes ingressi sūt ad regem sicut dixerat dñs:sed solū scriptura facit mentionez de moyse ꝛ aaron:q̄ erāt p̄ncipales:ꝛ quia eis erat cōmissū negociū. c Hec dicit dñs.i sua monitione auctoritatē dñi p̄mittūt:ut sit efficaciōr ad regez inclinandō sed rex econtrario respondit p̄ceptibiliter dicēs: d Quis est dñs.ac si diceret nō ē tāte auctozitatis q̄ debeā ei obedire. Rūdz etiā infideliter dicēs: e Nescio dñm.licz eni deū esse fm Anselmū sit p se notuz: ꝛ p p̄ns eius noticia i serta ē nālit mēti hūane:hoc tñ est ingruz mens hūana deū esse cogitat:id qō estimat maxime in entib':ſz sub ista determinatione q̄ sit deus populi ysrl p fidē ꝛ cultū specialez:put sonabant verba moysi:deuz eē nō est naturaliter notū:ꝛ sic rñdit rex: e Nescio dominū. q̄ egyptij infideles et idolatre exītes colebāt aialia tanq̄ deos Respōdit etiā inobedienī dicēs:Et israel nō dimittā.

f Dixerūtq̄ . exponētes cām p̄dicte monitiois. g De' bebreoz vocauit nos. cui tenemur obedire.

h Ut eam' viā trium dierū. Istud ē supra expositū itio ca°. addūt tñ aliq̄ q̄ per tres dies intelligūtur tres mēses:q̄ i tertio mēse ab exitu de egypto venerūt ad montē Synai:ut hī infra xix.ca.ꝛ ibi sacrificauerūt dño. In sacra eni scriptura aliqñ accipit dies p anno:ut Ezech.iiij.ꝛ eodē mō dicunt q̄ accipit hic p mēse. i Ne forte accidat nobis pestis. q̄ p̄uenit ex corruptōe aeris. k Aut gladi'.q̄ p̄uenit ex inuasiōe hostis. l Ait ad eos rex.sicut dure respōderat loquēdo ꝑ dñm:ita dure respondet ꝑ moysen ꝛ aaron dicens:

m Quare moyses rē. Iimponēs eis q̄ velint mouē seditōem:ꝛ sic agere ꝑ regiā maiestatē. n Ite ad onera vra. Ex q̄ p̄z q̄ erat eius intētio:ut affligerent oneribꝰ:sic et alij sed ppls eis ꝛ aliꝑ senib' parcebat de labore manuali:Nūquid.n. deterior' latere iponebat pplo p singulos dies:ut p̄z ex sequētib':ꝛ cōis ppls maiori labore se suppōebat ad reddendū numez p̄dictū:ut moyses ꝛ alij p̄dicti esset a labore liberi. o Dixitq̄ pharao. Hic describit aggrauatio regis:ꝛ p̄mo sup pplm in generali:ſcdo ex hoc cōsequent oñdit afflictio moysi:ubi Occurrerūtq̄. Circa p̄mū tangit cā aggrauatōis cū dī: p Multe est populus.s.filioz israel. q Videt q̄ turba sucreuerit.Sed q̄rit q̄ mō hoc potest eē cū dcta dcm fuit a rege de masculis ſs mergēdis:ut p̄dictū ē.j.ca. Dicēdo q̄ illud edictū tanq̄ nimis crudele fuerat reuocatuz r Quanto magis si rē. Iac si dicēt:ex hoc lucide p̄z q̄ sunt magis opib' affligēdi ut sic minus possint vacare gnatiōi. s Precepit ergo rē.] Dicit hic Andreas:q̄ exactores ꝛ p̄fecti erāt idē homines ꝛ idē officiū hītes sed hoc p̄z falsuz ex hoc q̄ sequit postea:Flagellati q̄ sūt q̄ p̄erant opib' filioz Isrl ab exactoribꝰ pharaonis.nō est verisile:q̄ flagellarē tur ab egyptijs si essēt egyptij:ꝛ ideo dicendū q̄ p̄fecti erāt de filijs Isrl ꝛ erāt p̄stituti ut pplm ad labores inducerēt:ut nūc rū latez exactoribꝰ redderent qui erāt egyptij.

t Nequaq̄ vltra dabitis paleas de sumptu regis: sicut pus ad p̄ficiendoꝫ latere). Palee eni dicunt ꝺd remanet de messe excusso grano:ꝛ talia p̄miscebant cū luto ut lateres fortiores essent:ex talib' aūt fiebāt edificia in egypto:q̄ rari lapides sūt ibi: v Nec minuetis ꝺq̄q̄.de magnitudine latez nec de multitudine pus imposita. x Flagellatiq̄ sūt.q̄ nō poterāt reddē numez p̄suetū exactoribꝰ. y Vocciferati sūt.cū clamore magno ꝛ miserabili:ut regem flecterēt ad pietatem. z Et iniuste agit rē. Inō dixerūt:iniuste agis:ne regez offenderēt ꝛ ut honoꝛi regio deferrēt:sed dicūt:Iniuste agit.ſ.ab exactoribꝰ tuis:ꝛ ꝑ intentōem tuā:sed p hꝰ nō inuenerūt aliquā grām.et p̄z lra. a Occurrerunt⁹ moysi. Hic p̄nter oñdit afflictio moysi ꝛ aaron in spali

ꝛ p̄mo ponit dicta afflictio: ſcdo diuina cōsolatio:i p̄n.vj.ca. Afflictio aūt moysi oñdit p̄nter ex afflictōne ppli:cū dī: a Occurrerūtq̄ moysi.ſ.p̄positi filioz isrl. b Qui stabāt rē.] Dicit aliq̄ q̄ postq̄ moyses ꝛ aaron fecerūt monitionē predictā egrediebāt a pharaone ꝛ p̄positi tunc ingrediebant ꝛ sic ex aduerso veniebāt isti obuiam illis:ꝛ sic li egredientes a pharaone refert ad moysen ꝛ aaron: sed hoc vī falsuz q̄z post monitōez factam a moyse pharao aggrauauit iugū populi: ꝛ flagellati fuerī p̄positi p̄dicti eo q̄ non reddebāt numerū iposituz ꝓpter qō iuerūt ad clamādū cōra pharaōe vbi durū rīsum hūerūt moysi ꝛ aaron q̄ui stabāt ex aduerso:egredientes a pharaone.] ꝛ dixerunt ad eos:Videat dñs ꝛ iudicet quōniā fetere fecistis odorē nostrū cora pharaone ꝛ seruis eī⁹: et p̄buistis ei gladiū vt occideret nos. Reuꝛsusq̄ ē moyses ad dñm ꝛ ait: Dñe cur afflixisti pōpulum istū? Quare misisti me? Ex eo eni quo ingress⁹ sū ad pharaonē vt loqrer ex noie tuo:afflixit pplm tuū ꝛ nō liberasti eos.

Dixitq̄ dñs ād VI. moysen: Nunc videb̄ q̄ factur' sū pharaōi. Per manū ei fortē dimittēt eos ꝛ i manu robusta eijciet illos de tra sua. Locutusq̄ ē dñs ad moysen dicens: Ego dñs q̄ apparui abraam isaac ꝛ iacob in deo oī potente ꝛ nomen meum adonai: non indicaui eis.

pharaonis cōceptibi liter dici ꝛ inobedienter qō magis p̄sonat lrē:nā post ſcūdā ꝓpositionē in q̄ nomē sibi q̄dāmō notū ꝓposuert magis ꝛ magis idurat' est aggrauans populo onera: vt j. cōtinetur.

Capi. VI.

Dixit dñs. Hic p̄nter describitur ipsi' moysi cōsolatio ꝛ p̄mo circa eū oñditur dei cōsolatio benigna: ſcūdo describitur ipsi' moysi genealogia:ibi. Isti sūt p̄ncipes domoz. Adhuc circa p̄mū p̄mittit diuia cōsolatio:ſcūdo eiusdē p̄solatōis relatio:ibi Narrauit ergo moyses. Circa p̄mū cōsiderandū q̄ dñs videns moysen afflictū:tū ex grauamine populi:tū ex eo q̄ imponebat sibi Cōsolat' eū dñs dicēs: b Nūc videbis.i.cito. c Que factur' sū pharaoni.ſ.mirabilia alīs laudita. d Per manū eni fortē.i.p̄tentiā meā eū fortiter flagellātem.

e Dimittet eos.ſ.filios israel quos nūc fortiter retinet ꝛ violēter ꝛ nō solū dimittet:sed etiā eijciet eos de terra sua: q̄ egyptij de morte p̄riogenitoz territi cogebāt filios isra el exire:vt hī.j.xij.ca. f Qui apparui abraā isaac ꝛ iacob in deo oipotente ꝛ nomē meū adonai nō indicaui eis. q̄ dñs volebat cōsolari moysen vt dictū ē: insinuat ei:q̄ sit ei datur' clarioꝛ sui cognitionē q̄ p̄ius' p̄teritis. Istō tñ varie exponit a doctoribꝰ catholicis ꝛ hebreis. Dicunt igit aliq̄ doctores catholici q̄ hoc nomē adonai significat generale dominiū:ſz aūt p̄ius' p̄cedentibꝰ moysen ostēderit se dñm totī' creature nō tñ ita pfecte sicut moysi p trāmutationē creaturarū vt virge i serpentē:ꝛ ecōuerso:ꝛ fluminis in sanguinē:ꝛ aliꝑ signis mirabilibꝰ in qbꝰ oñditur dominiū dei sup creaturas obedientes ei ad nutū cōtra nāe cursū.sed hoc nō vī sufficiēter dictū:q̄ tpe abrae ostendit silia cōuertendo vxoꝛ loth in statuā salis:ꝛ in destructione ignis cōtra nāz sup sodomā ꝛ gomorꝛa:vt hī Gen.xix.ca. ꝛ in multiplicatōe aquarū.xv.cubitis vltra cacumia montiū tpe diluuij:ꝛ in creatōne mūdi de nihilo q̄ oia notificata fuerūt abrae ab ipo deo. Itē hoc nomē adonai q̄ signi ficat generale dñiū nō ponit hic i hebreo cū dī:Nomen meū magnū rē.sed ibi est nomē dñi Tetragrāmaton. verūtamē q̄ istud nomē apud hebreos tāte sanctitatis reputat q̄ nō debeat notari nisi a sūmo sacerdote: ꝛ solū in bñ dictionibꝰ fiēdis i tēplo:iō loco illi' nois p̄nūciat adonai sicut ſi apud nos hoc nomē de' ꝓpter sui sanctitatē nō eēt licitū notare:ꝛ loco illi' vbicūq̄ inueniret scriptū p̄nūciaret hoc nomē dñs:ꝛ hoc mō translatio nra hic hz hoc nomē adonai loco nois dñi tetragrāmaton.nomē aūt dñi tetragrāmaton nō significat dñiū vt videbit:ꝛ iō p̄dict' modꝰ dicēdi ꝓcedit ex ignoꝛātia idiomatis hebrei: q̄ accipit nomē q̄ ꝓpriū loco illi' q̄ scribit. Sciēdū igit q̄ ad videndū ꝺd dicēdū sit de significatōe nois hebraicoꝛ vī recurrēdū ad doctores hebreos antiq̄s. Dicit eni Ra. Moyses

Universidad de Deusto Biblioteca

loquēs de diuinis noib' q̄ in ve.te.ptinētur ꝙ aliq̄ noīa de deo dicunt p respectū ad creaturas:vt creator:dñs:7 silia. Alia aūt dicūt de deo p modū q̄litatū circa diuinā eēntiā vt sapiēs:bon':oipotēs 7 silia.7 alia p modū q̄titatū:vt i mēsus:icircūscript': 7 p modū aliarū ,ppetatū lȝ transeāt in diuinā sbaȝ q̄tum ad rē significatā : sed nomē dñi tetragrammatō significat diuinā eēntiā purā 7 nudā ,put i se existit circunscripto oi alio: 7 iō ē nomē icōicabile approꝑatū soli deo: q2 significat veritatē diuine eēntie in se. Hoc igit supposito dicit Ra.Sa. hebre' ꝙ h' nomē significat veritatē diuine nāe: ad veritatē aūt ptiet ipletio dicti sui vel ,pmissi: iō dī hic : Nomē meū magnū.s.tetragrāmaton: qd veritatē iportat: Nō idicaui eis.q2 i dieb' eorū nō ipleui ,pmissū qd eis feci de tra chanaan ab eis possidendā:q2 nō hitauerūt i ea nisi tanꝙ pegrini: sed nūc ad hoc te misi:vt ipleā illud ,pmissū:7 sic ostēdā me eē veracē i ,pmissis iplēdis: 7 lr̄a sequēs huic expōni cōcordat q̄ facit mētionē de victo ,pmisso 7 d eductione ppl'i israel de egypto:7 itroductione ipsi' i terrā prib' ,pmissaȝ:vt pȝ lr̄aȝ ituēti. Sȝ ista expō adhuc nō vr̄ sufficiēs:q2 veritas ,put iportat ipletionē diuini ,pmissi nō significat diuinā nāȝ in se:sed magis fm respectū ad creaturā:vn̄ sic accipit ,p fidelitate ad aliū inq̄tū iplet ,pmissū ei factū:7 ista expō nō accipit significationē nois dei tetragrāmaton:,put Ra.Moy.eā exponit.Itē dictū ,pmissum prib' factū de terra chanaan possidēda a filijs israel nō fuit ipletū tpe moysi:q2 illā nō itrauit morte puent':vt patȝ Deu.vlti.7 ideo aliter dicūt alij ꝙ dñs apparēs prib' pcedētib' moysen n̄ noiauit se eis sub noie dñi tetragrāmatō sed hoc pȝ falsū Gen.xv.vbi dñs apparens abrae dixit ei: Ego sū dñs q̄ eduxi te d hur chaldeoꝝ.In hebreo loco h' nois dñs hr̄ nomē dñi tetragrāmatō:,ppter qd aliter dicēdū.Supposita ergo significatōe nois dñi tetragrāmaton predicta:dicendū ꝙ de' idicauit hoc nomē moysi nō solū q̄tū ad vocē sed etiā q̄tū ad significatū qd ē ,ppe indicare nomē aliqd:7 hoc pmo idicauit moysi qn̄ dixit ei:Ego sū q̄ sū.vt dictū ē supra.iij.ca q2 p hoc nomē significat necessitas 7 stabilitas eēndi 7 plenitudo ipsi' eē:q2 p hoc iportatur quoddā pelag' sbe infinitū:vt dicit Dama.7 hoc ē ,ppriū diuine eēntie 7 cōpetit ei circūscripto oi alio:nec significat p modū cuiusdā dispōnis diuine eēntie:sicut sapiētia 7 potentia 7 silia. Secūdo oñdit ei clari' qn̄ in raptu ei cōcessū ē vidē diuinā eēntiā nude 7 clare fȝ ꝙ dicit Aug.xij. sup Gen.7 ad Paulinā in li.de videndo deū.hoc etiā vr̄ p hoc ꝙ dr̄ Nu.xij.d moyse palā 7 nō p enigmata 7 figuras deū videt:neutro aūt predictoꝝ modoꝝ legit de' loquens prib' precedentib' moysen significatū nois dñi tetragrāmaton sic idicasse:sed vsus est noie vel potius significato nois

Pepegiq; fedus cū eis vt darē eis terrā chanaan:terrā pegrinatōis eoꝝ i q̄ fuerunt aduene. Ego audiui gemitū filioꝝ israel quo egyptij oppresserūt eos:|7 rcordat' sū pacti mei: ideo dic filijs israel. Ego dñs q educam vos de ergastulo egyptioꝝ 7 eruā d seruitute:ac redimā i brachio excelso 7 iudicijs magnis: et assumā vos mihi in ppl'm 7 ero vr̄ deus. Et scietis q2 ego sū dñs de' vr̄: q eduxerim vos de ergastulo egyptioꝝ:7 iduxeri vos in trā sup quā leuaui manū meā vt darē eā abraā isaac 7 iacob: daboq; illā possidendā vobis ego dñs. Narrāuit ergo moyses oia filijs israel: q nō acqeuerūt ei:,ppter angustiā spūs 7 opus durissimū. Locutusq; est dñs ad moysen dicēs: Ingredere 7 loq̄re ad pharaonē regem egypti vt dimittat filios israel de terra sua. Rn̄dit moyses corā dñ o Ecce filij israel nō audiunt me:|7 q̄uo audiet pharao ,pserti cū icircūcisus sim labijs:|Locutusq; ē dñs ad moysen 7 aarō|7 dedit mādatuȝ ad filios israel|7 ad pharaonē regē egypti vt educerēt filios israel de tra egypti. Isti sūnt principes domoꝝ per familias suas

iportante respectū ad creaturā:sicut Gen.xlvj.dixit iacob:Ego sum fortissim' de' patris tui. 7 Gen.xvij.dixit abrae:Ego de' oipotens ambula corā me 7c. vnde 7 Gen.xv.qn̄ loquēdo abrae vsus ē noie dñi tetragrāmaton:vt predictū ē:nō tn̄ significatū ,ppriū expressit sed magis per nomē iportās respectuȝ ad creaturā determinauit dicens: Ego dñs q̄ eduxi te de hur chaldeoꝝ. silr nulli eoꝝ ostēdit eēntiam suā clare sicut moysi: 7 iō bene dr̄ hic: Apparui eis in deo omnipotēte.i.indicaui me eis sub noie iportante respectum ad creaturā. Et nomen meum adonai.i. tetragrāmaton: Non indicaui eis sicut moysi modis predictis.
g Ego audiui gēitū filioꝝ 7c.| .i.consideraui afflictionē qua egyptij fecerūt eos gemere. h Et recordatus sū pacti mei.i.ad modū recordātis me habui:q2 obliuio nō cadit i deo nec recordatio:sȝ mod' obliuiscētis fuit in eo anꝙ iuuaret eos:7 mod' recordātis qn̄ icepit eos adiuuare. i Educā vos de ergastulo.Ergastulū loc' est vbi cogūt captiui opari 7 laborare:7 dr̄ ab erge qd est labor 7 stolos qd ē missio:7 ad silitudinē h' loc' vbi filij israel cogebāt laborare i luto 7 latē vocat ergastulū. k Ac redimā i brachio excelso.ac si dicēt nō i pecūia p redēptōne vīa danda sed p signa vtutis mee osiua. l Et iudicijs magnis.i.plagis iusto iudicio meo egyptijs infligēdis. m Et assumā vos mihi i ppl'm 7c. qd factū fuit qn̄ dedit eis legē 7 ipsi receperūt eā. n Et sciet|.p expientiā bnficioꝝ meoꝝ. o Qui edu.vos i terrā sup quā le.ma.meā.i.iuraui. p Ut darē eā abraā.d q̄ iuramēto hr̄ Gen.xxij.vbi dr̄ abrae Per memetipsū iuraui. dicit dñs 7c. q Narrauit. Hic ponit dicte cōsolatōnis diuie relatio cū dr̄: Narrauit ḡ moyses oia.pdicta dñi vba. r Filijs israel.ad eoꝝ cōsolationē. s Qui nō acq̄euerūt ei.hoc nō ē itelligēdū de senib' ppl'i:sȝ de ppl'o cōi q̄ magis attēdebat afflictionē laboris pn̄tis ꝙ vba moysi cōsolātis. t Ecce filij 7c.|Loc' ē a maiore negādo. v Presticū 7c.|incircūcisus labijs ,ppe dr̄ q̄ vbis supfluis vtit: qd n̄ ē credēdū de moyse:sȝ large accipiendo trahit ad designādū quēlibet defectū eloquētie:7 sic dr̄ de moyse ex vocis gracilitate:vt supra dictū ē.iiij.ca. x Locutusq; ē dñs 7c.|vt n̄ desisteret a negocio icepto ex h' ꝙ ppl's isrl' n̄ acq̄escebat eis. y Et dedit eis 7c.|de monēdo 7 cōsolādo eos:q2 bon' plat' nō dȝ talia omittē circa subditos si i pncipio nō audiūt eū.vn̄ dicit Pau. ij.ad Timo.iiij.ca.Predica vbū insta opportune iportune. z Et ad pharaonē regem egypti. cōminando

penas 7 infligēdo si staret i rebelliōe. a Isti sūt pncipes.Hic describit moysi 7 aaron genealogia vt sciret in posterū q̄ 7 q̄les fuerūt:7 ne p idētitatē nois facta sequentia alijs attribuerētur. b Filij rubē.Incepit āt genealogiā istā describere a rubē:tū q2 erat pmogenit' respectu leui : de cui' tribu fuerūt moyses 7 aaron: tū q2 iacob Gen. xlix.capi.dixerat mala de rubē symeō 7 leui: vt pȝ ibidē lr̄am ituēti ideo h describit genealogiaȝ eoꝝ breuiter repetēdo ne viderēt a deo reprobati : nec ,pcessit genealogiȝādo vltra tribū leui: tū q2 de alijs tribub' sequētib' mala nō dixerat saltē talia vel tāta sicut de istis: tū q2 ista genealogiȝatio fit hic ,ppter moysen 7 aaron q̄ erāt de tribu leui:7 ideo ibi stetit 7 nō diffusius genealogiȝauit eā ꝙ precedentes ex eadē causa. c Accepit aūt amrā vxorē io. patr.suā.i.filiam auūculi sui:vt.s. dictū ē.ij.capi. d Accepit aūt aaron vxorē 7c.| que erat de tribu regia:q2 ,ppter dignitatem sacerdotalē trib' regia 7 sacerdotalis fuerūt cōmixte. e At vō eleaçar 7c.|iste fuit ietro:vt dicūt hebrei. f Iste ē aaron 7 moyses.qn̄ ɔbinātur aliqn̄ aaron pponit vt hic:tū rōne pmogenture:tū q2 de' puiderat 7 elegerat eū in summū sacerdotē.Aliqn̄ moyses ecōuerso ppōit tū q2 sibi cōmissū ē pricipl'r educere filios isrl' de egypto:tū q2 vba dñi imediate recipiebat ab eo 7 p aaron tanꝙ p iterptē tradebat ppl'o. g Et ait moyses 7c.| Postꝙ genealogiā moysi 7 aaron iterposuerat: hic redit scripta ad id qd.s.dixerat añ dictā genealogiȝatōeȝ

Filij rūbē primogeniti israelis enoch 7 phallu: esrō 7 charmi. He cognatiōes rubē. Filij symeon:iamuel 7 iamin 7 abod 7 iachin 7 saber 7 saul fili' chananitidis. He ,pgenies symeon Et hec noia filioꝝ leui per cognationes suas: gerson 7 caath 7 merari. Anni āt vite leui fuerūt cētūtrigita septē. Filij gerson: lobni 7 semei p cognationes suas. Filij caath:amram 7 isuar 7 hebrō 7 oçiel. Anni quoq; vite caath cētūtriginta tres. Filij merari: mooli 7 musi. He cognatiōes leui p familias suas. Accēpit āt amram vxorē iochabeth patruelē suā:q̄ pepit ei aaron 7 moysen 7 mariā. Fuerūtq; anni vite amrā cētūtriginta septē. Filij quoq; isuar: chore 7 napheg 7 çechri. Filij quoq; oçiel misael 7 elisaphan 7 sechri. Accēpit aūt aaron vxorē helisabeth filiā amiadab| sororē naasō: q̄ pepit ei nadab 7 abiu 7 eleaçar 7 ithamar. Filij quoq; chore aser 7 helchana 7 abiasab He sunt cognatōes choritarū. At vō eleaçar fili' aaron accepit vxorē de filiabus phutiel|q̄ pepit ei phinees. Hi sūt pncipes familiarū leuiticarū p cognatōnes suas. Iste ē aarō 7 moyses qb' pcepit dñs vt educerēt filios israel de tra egypti p turmas suas. Hi sūt q loquūt ad pharaonē rgē egypti vt educāt filios israel d egypto. Iste ē moyses 7 aaron i die q̄ locut' ē dñs ad moysen i tra egypti. Et locut' ē dñs ad moysen dicēs: Ego dñs. Loquere ad pharaonē regeȝ egypti:omnia que loquor tibi. Et ait moyses coram domino:En incircūcisus| labijs sū: Quō audiet me pharao:

In capi.vj.vbi dr̄ in postilla: Apparui abraā isaac 7 iacob 7c. Additio.j.

Expō postillatoris de hoc qd dr̄: Nomē meū adonai nō idicaui eis.nō vr̄ cōsona rōni: nā ad suā rōnē cōfirmādā assignat duas rōnes min' sufficiētes:q̄rū prima ē ꝙ nomē tetragrāmatō fuit prib' oñsum q̄tū ad vocē tm̄:nō aūt q̄tū ad significatū:Moysi vō nō fuit solū ostēsū q̄tū ad vocē sȝ etiā q̄tū ad significatū:qd vr̄ icōueniēter dictū:nā idicare nomē fm vocē tm̄ 7 nō fm significatū modice seu null' vtilitatis ē:cū noia ad significādū ordināt:7 sic fm eos pres iutiliter cognouissent hoc nomē. Rō aūt secūda quam assignat ad hoc dicēs ꝙ hoc nomē tetragrāmaton fuit oñsū moysi 7 nō prib' ex hoc ꝙ fuit ei concessū videre diuinā eēntiā nude 7 clare nō aūt prib' vr̄ facere ad ,ppositū:tū q2 aliud ē cognoscere nomē ,ppriū dei:7 aliud videre diuinā eēntiā. pōt eni quodlibet illoꝝ sine alio hr̄i:vt pȝ:tū quia moyses qn̄ fuit sibi dictū: Apparui abraam 7c.nondū fuerat sibi cōcessa visio diuine eēntie:nā.j.xxxiij. ca.hoc petebat a deo dicēs: Ostende mihi glām tuā.vn̄ circa h' vr̄ aliter dicēdū. Ad c' declarationē sunt q̄dā premittenda:primū.s.ꝙ fm tho.iij.pte.q.xliij.arti.j.i cor. q.diuinitus concedit hōi miracula facere pncipl'r ad cōfirmandā veritatē quā aliq̄s docet:vt dū aliq̄s fac opa q̄ solus de' possȝ facere credat ei ꝙ ea q̄ facit vel docet sint a deo. vn̄ supra.iiij. ca.Si nō crediderint iq̄t tibi neq; audierit sermonē signi pōris credent vbo signi sequētis. 7 Joh.x. Si mihi nō vultis credē opib' credite. Secūdū q2 lȝ ante tēp' moysi de' fecerit aliqua supnālia.s. nō fȝ cursum cōem nāe: vt de cōuersiōe vxoris loth in statuā salis: 7 i sbuersione sodomoꝝ: 7 h' modi:nunꝙ fuit tamē concessū alicui antiq̄rū ꝙ posset miracula facere in noie diuino:vt crederet ei i dicendis sicut moyses cui hoc fuit cōcessū a deo:vt in hoc ca.7 in q̄plurimis sequētib':vn̄ lȝ sancti priarche cognouissent oipotētiā diuinā:eo ꝙ multa a deo facta supra cursū nāe viderāt visibiliter:vel saltē p fidē cognouerāt de q̄ dicit: Apparui abraā isaac 7 iacob i deo oipotēte.i.nota fuit sibi oipotentia mea:nō tn̄ de' eis notificauit hoc nomē adonai.s. cōcedēdo eis ptātē mirabilia facere i hoc noie sicut moysi. Rō aūt h' ordie talis ē:nā p moysen ex diuia ordinatōe lex dei erat dāda:vn̄ Joh.j. Lex p moysen data ē. Ad c' cōfirmationē oñdit miracula faciēda vt crederet legislatori. vn̄.j. Exo.xiiij. Uiso miraculo facto in mari rubro legit:Uidit israel manū magnā.7 seq̄t:Et crediderūt dño. Sed cōstat ꝙ deo fm significationē h' nois.s.tetragrāmaton pncipl'r ptinet miracula facē:vt pȝ ex dictis i additōe.s.ca.iij. i ar. vij. Silr sub eodē noie ptinet ppl'm sub lege a deo data applicari cultui diuio:vt pȝ i eadē addi.arti.ix.7 iō moysi fuit cōcessū facē miracula mō pdicto nō aūt prib': 7 sic itelligēdū ē qd dr̄: Nomē meū adonai nō idicaui eis.s. cōcedendo eis miracula facē qd ad deū ptinet fȝ significationē h' nois sicut 7 tibi cōcessi.nec etiā icōueniēter dicēt ꝙ nomen tetragrammaton etiam fm vocē nō fuit prib' reuelatum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Q: aūt obijcit a postillatore de hoc qd hr Geñ.xv.vbi dr: Ego sū dñs qui eduxi te de hur chaldeorū.vbi i hebreo loco h⁹ nois dñs:ponit tetragrāmaton:nō valet:nā illa sunt vba moysi scribētis ea q̄ transierūt iter deū ⁊ abraā quem deū moyses cognoscebat sub noie tetragrāmaton: ⁊ iō sic eū noiabat:nō aūt abraā sb noie dei q̄ eū eduxerat de hur chaldeorū. Cōtinuant aūt hec verba.s. Apparui abraā ⁊c. ⁊ nomē meū adonai nō idicaui eis. cū precedētib⁹ ⁊ sequētib⁹ sm hanc expōnē sic: Cōquerebat enī moyses deo de h⁹ ꝙ pharao peius se hēbat circa pplm p⁹ eius missionē q̄ antea:⁊ hoc cū dr in fine pcedētis ca. Ex eo enī q̄ igressus sum ad pharaonē vt loqrer in noie tuo afflixit pplm ⁊c. ad qd de⁹ rñdit: Nūc videbis q̄ facturus sū pharaoni:p manū ei forte dimittet eos. q̄si diceret: Obduratio pharaonis ⁊ ei⁹ rebellio de q̄ tu molestaris erit occasio ꝙ ego nō simplr p viā q̄si nālē sed poti⁹ p potētiā meā potentē miraculoseq; opantē eos educā:intātū ꝙ ipsemet eijciet eos de terra sua q̄propter idicaui tibi nomē meū sub q̄ ptinet ad me miracula facere:qd nō feci prib⁹: q̄ q̄dē eductio miraculose erat a deo intenta:vt sic pplm informaret de potētia ⁊ ꝓuidentia diuia:vt eēnt apti ad hoc vt assumerēt in populū dei: ⁊ hoc ē qd dicit paucis iterpositis in eodē cōtextu:ideo dic filijs israel: Ego dñs q̄ educā vos de ergastulo egyptiorū i brachio extento ⁊ iudicijs magnis:⁊ assumā vos mihi in populū ⁊ ero vr de⁹:scietisq; ꝙ ego sū dñs de⁹ vr. Ex qbus pz ꝙ de⁹ q̄ sm Aug. ē adeo bon⁹ ꝙ etiā ex malis eliciat bona. ex ꝓteruia enī ⁊ obstinatōe pharaonis hoc bonū elicuit.s.vt ex hoc eliceret ꝙ de⁹ magna miracula faciēs ondēt i liberatōe ppli ⁊ ex hoc ppls cognosceret deū: ⁊ assumeret in eius populū:⁊ p hūc modū de⁹ satisfecit qōnib⁹ ipsius moysi. Q: aūt obduratio pharaōis eēt rō vt magna signa diuina fierēt cōtra egyptios ita vt ex hoc seqretur ꝙ ppls israelitic⁹ amplius cognosceret deū pz i multis locis spēalr infra.x.ca.vbi dr: Ingredere ad pharaonē ego enī iduraui cor ei⁹ ⁊ seruorū illius vt faciā signa magna: hec narres in aurib⁹ filij tui ⁊ nepotū tuorū q̄tiēs cōtriueri egyptios ⁊ signa feceri in eis:⁊ sciatis q: ego dñs. ex qb⁹ vbis expsse hr intentū. Qualr aūt dicat de⁹ idurasse cor pharaonis pōt duplr itelligi: vel p subtractionē grē in penā peccatorū pcedentiū: vel sm glo. q: obstinatior fiebat mal⁹ anim⁹ ꝓ eo ꝙ de⁹ patiēter eū sustinebat. In eo.ca.iiij.vbi dr in postilla: Et recordat⁹ sū pacti mei ⁊c. Additio.ij.

Sicut obliuio ⁊ recordatio nō cadūt i deo sic eadē rōne nō vr dicendū ꝙ ista silitudo referat ad effectus a deo ꝓcedentes tm̄.s. ꝙ de⁹ ꝓduxit erga filios israel effect⁹ siles effectib⁹ recordātis ⁊ hoc qñ cepit eos adiuuare postq̄ lōgo tpe eos nō adiuuerat: ⁊ de hoc vide supra Geñ.vj.in addi.iiij. In eo.ca.iiij.vbi dr in postilla: Et icircūcisus sū labijs ⁊c. Additio.iij.

Incircūcisus labijs magis ꝓpe vr dicendus q̄ hz in labijs aliqd ipedimētū corpale:vtputa aliquā carnis supfluitatē ⁊ h⁹ modi:q: ꝓlatio vborū q̄ labijs ꝓferūtur ipedit. vñ sicut.s.ca.iiij. cōqrebat moyses de ipedimēto locutōis ex pte oris ⁊ lingue:nūc etiā addit ex pte labiorū:vt sic oñderet ꝙ organa corporea qb⁹ vba ꝓferūtur erant i eo iepta ad loquendū: ⁊ ex hoc nō erat vir eloquēs vt supra dixit. De vocis aūt gracilitate seu tenuitate nulla fit mētio in lrā:nec oportet fingere:presertī cū in vltia senectute sua legat ꝙ loquebat oib⁹ filijs israel sil⁹: vt pz Deu. j.⁊.xxxj. qd nō posset esse cū tenuitate vocis.

Replica correctorij cōtra Bur.rabulā.

In capi.vj. postillator exponēs illū passū: Et nomē meū magnū.i.tetragrāmaton nō idicaui eis. dicit inter cetera ꝙ illud nomē tetragrammaton idicauit abrae probās p illud Geñ.xv. Ego dñs q̄ eduxi te de hur chaldeorū. ⁊ p alios tex. sed vt ostēdat postillator veritatē pñtis passus dicit ꝙ q̄uis [illegible] indicauit prib⁹ ante moysen hoc nomē: nō tamē sm ei⁹ significatū ꝓpriū sic moysi Illud bene dictū egreferēs Bur. dicit irrōnabile volēs ꝙ abrae nomē tetragrāmatō nō sit reuelatū dicēs illud Geñ. allegatū esse vbū moysi scribētis:nō dei loquētis sed si Bur. fuisset memor dictorū suorū in additiōe penul. Geñ. vlti. ca. non iprobaret hic cōclusionem postillatoris. nitebat enī ibi oñdē ꝙ abrae facte sunt plures reuelatōnes q̄ prib⁹ posterioribus allegās ad hoc illud Geñ. xviij. Nū celare potero abrae q̄ gesturus sū:habuit enī ibi pro icōuenienti ꝙ iacob i illustrationib⁹ supra abraā abūdasset. Quid mirū igit si de⁹ nomē tetragrāmaton abrae reuelasset sm suā cōclusionē ibi intentā ⁊ hic pro icōuenienti reputatam. Sed ⁊ nota ꝙ Bur. postillatorē male reportauit q̄si voluisset talē rōnē dr̄e iter reuelationē abrae ⁊ moysi ꝙ abrae reuelatū eēt solū nomē nō significatū nois q: hoc postillator nō dicit vt pz intuēti scripta sua: nec postillator dicit qd pro secūda rōne eidē iponit: nec vr iutile queādmodū Bur. arguit primū aliquē instrui i noie ⁊ post in nois q̄dditate: imo ē ver⁹ ordo docendi nec absonū ꝙ vn⁹ doceat cognoscere herbas ⁊ lapides preciosos:⁊ alter cū tali cognitōe doceat cognoscere vires earūdē. nec bñ soluit Bur. motiuū postillatoris dicēs tetragrāmaton a moyse ibi scriptū: nō a deo dictū nā si moyses vere refert vbū ⁊ factū dñi hr ꝓpositum si aūt abrae nomē tetragrāmaton nō expressit false refert moyses ⁊ scribit: qd nō ē dicendū. vñ Bur. aliter exponēdo iuoluit se supra correctis.iij.ca.h⁹ qūo sub noie illo fiūt mirabilia ⁊c. que q̄ vera sint ⁊ vtilia pz ibidem. In eo.capi. cū postillator defectū eloquētie moysi exponeret vocis gracilitatē: Bur. extra lrām fingit fuisse aliquā carnis supfluitatē in labijs moysi excrescentē qd vr fictū: nec valet argumētū ei⁹ ꝯ postillatorē factū ex eo qd dr Deu.j.⁊.xxxj. Qūo moyses locutus ē corā oi multitudine: vnde dicit postillatorē gracilitatē vocis finxisse: nā reuera docentib⁹ sepe dat deus grāz ⁊ donū ligue qd nā negauit: iuxta illud: Aperi os tuū ⁊ iplebo illud. psal. lxxx. et iterū: Dñs dabit verbū euāgelicantib⁹. ⁊.s. dr: Loquentē ⁊ mutū q̄s fecit: nōne ego: Potuit igit moyses loq vniuerso pplo itelligibilit gracilitate vocis nō obstante: nec illa gracilitas ficta ē put dicit Bur. q: ponitur in glosa iterlineari sup vba ipeditionis lingue.s.iiij.ca.ponit etiā hoc disputatiue p beatū Aug. in glo. margi.

Capi. VII.

Dixitq; dominus ad moysen: Ecce constitui te deum pharaonis:

Dixitq; dñs. Postq̄ moyses ⁊ aaron monuerūt pharaonē vbis: hic ꝯñter describit eiusdē monitio in mirabilib⁹ signis:⁊ pmo describitur h⁹ monitionis ipositio:⁊ secūdo executio ibi: Ingressi itaq;. Circa primū dr sic: b Ecce constitui te deū pharaonis. non dicit deū absolute: sed pharaonis: quia deitas nō est cōicabilis creature: tamē aliqua similitudo ⁊ pticipatio ipsius bene cōicatur ei: sicut dr. lxxxj. ps. Ego dixi dij estis. quod exponens saluator Joh. x. dixit: Illos ad quos factus est sermo dei dixit deos. ⁊ eodē mō infra. xxij. ca. applicabitur ad deos.i. ad iudices. ⁊ hoc modo moyses dictus ē hic deus pharaonis.i. potens sup eū in plagis dei virtute ⁊ eius iudicio infligendis. Sciendū tamē ꝙ in hebreo hr: Cōstitui te eloym pharaonis. quod nomē sm ꝓpetatem hebrei sermonis est pluralis numeri: sicut patet in duabus auctoritatibus

pallegatis in quib⁹ ponitur hoc nomē eloym: sicut hic ⁊ transfertur in plurali numero: ⁊ ideo [illegible]anslatio nr̄a esset magis ꝓpria si hēret sic: Ego constitui te deos pharaonis.i. tantū timēdū ⁊ amplius q̄ illos q̄s colit tanq̄ deos: quia nō poterāt eū sic affligere sicut moyses. hoc aūt dixit dñs moysi vt eēt cōstans corā pharaone. c Et aaron fr̄ tu⁹ erit ꝓpha tu⁹ ꝓpheta aliqñ accipit ꝓpe ⁊ ad h⁹ reqrit ꝙ hēat reuelationē a deo: vñ dr pmo Re.ix.capi. Qui hodie dr ꝓpheta olim appellabat vidēs Aliqñ accipitur large pro eo qui verba dei denunciat vel exponit: lz ea nō habeat a deo imediate: ⁊ talis magis ꝓpe dr interpres vl̄ ꝓlocutor: ⁊ h⁹ mō dr hic aaron propheta: ad qd designandū dr: Propheta tuus. ⁊ nō dr ꝓpheta dñi. Hoc aūt dictū ē moysi q: dixerat se excusando: En incircūcisus labijs sum. Sciendū tamē ꝙ lz aaron nō dicat ꝓprie ꝓpheta ex isto loco: aliūde tamē pōt dici: quia habuit reuelationē a deo imediate: vt dictum est supra.iiij.capi. d Sed ego idurabo cor eius. qualiter aūt de⁹ sit causa idurationis dictū est supra.iiij.ca. e Et multiplicabo signa ⁊ ostenta.i. ostensiōe digna ꝓpter magnitudinē ⁊ multitudinē ipsorū. f Et sciēt egyptij. per expientiā plagarū q̄s infligā eis. g Erat aūt moyses. lxxx. ānorū: ⁊ aaron. lxxxiij. ⁊c. Hoc dr ad ostendendū ꝙ nō mouebātur ex passione iuuenili: sed ex magna maturitate. h Cūq; dixerit vobis pharao ostendite signa. diuine virtutis declaratiua: q: alir reputaret eos mēdaces nisi de sua legatione possent signa ostendere. i Dices ad aaron. hoc aūt factum ē q: moyses diu fuerat abñs de egypto: ideo credē poterant egyptij ꝙ tunc fuisset imbut⁹ magicis artib⁹: ⁊ iō si manu sua proiecisset virgā que versa ē in colubrum potuissent hoc iputasse magicis artib⁹: sed aaron in iuuentute mā̄serat in egypto vbi artes magicas addiscē nō potuisset nisi de volūtate ⁊ scitu egyptiorū: ⁊ iō non poterant eū ita suspectū hēe. k Tolle virgā tuam. ista virga aliqñ dr virga dei: quia de precepto dei fuit apportata in egypto: ⁊ q: i ea fiebāt signa virtutis dei ostensiua. Aliqñ dr virga moysi: tū q: eā tenebat moyses qñ dñs apparuit ei in rubo: tū q: moyses in ea fecit multa signa. Dicitur etiā aliqñ virga aaron: vt hic pz: quia in ea per manū aaron facta sunt signa aliqua. l Ingressi itaq;. Hic ponitur dicte monitionis executio: cū dicitur: Ingressi itaq;. cōstāter ad exequēdū dei mādatū. m Tulitq; aaron virgā corā pharaōe ⁊c vt viderēt manifeste ꝙ non erat factū moysi: cui artem magicā iponebant. n Que versa est in colubrū. nō sm apparentiā tm̄ sicut virge magorū vt dicetur infra: sed sm veritatem. cōuersio enī virge aaron que facta ē ad declarationē diuie vtutis debuit eē dissilis ꝯuersioni virgarū iporū magorū: nō solū q̄tum ad virtutem faciētem sed etiā q̄tū ad rei facte veritatē. o Uocauit aūt pharao sapientes.i. phōs quia qui mō dicūtur phi antiquit⁹ sapientes vocabāt. Pythagoras enī prim⁹ fecit hāc nois mutationē cū enī arrogātissimū sibi videret ꝙ se dicēt sapiētem inquisit⁹ de sua cōditione nō rñdit se esse sapientem: sed phm.i. sapientie amatorē. p Et maleficos.i. magicis artibus ibutos. q Et fecerūt etiā ipsi p icātationes egyptiacas. lz fecerūt virtute demonū vocātur tamē egyptiace: tū quia in egypto docebātur: tū quia egyptij talibus vtebātur. r Et archana quedā. tum quia tales icātatōes in silētio ꝓferūt: tum q: effectus earū ex vtute occulta ꝓcedūt.

Et aaron fr̄ tu⁹ erit ꝓpheta tu⁹. Tu loqris ei oia q̄ mādo tibi: ⁊ ille loqt̄ ad pharaonē: vt dimittat filios isr̄l de terra sua. Sed ego idurabo cor ei⁹: et multiplicabo signa ⁊ ostēta mea i tra egypti ⁊ ñ audiet vos. Immittāq; manū meā super egyptū: ⁊ educā exercitū ⁊ populū meū filios israel de tra egypti: p iudicia maxima. Et scient egyptij: q: ego sū dñs q extēderi manū meā sup egyptū: ⁊ eduxeri filios israel de medio eorū. Fecit itaq; moyses ⁊ aaron sicut pcepat dñs: ita egerunt. Erāt aūt moyses octogita annorū ⁊ aarō octagintatriū qñ locuti sunt ad pharaonē. Dixitq; dñs ad moysen ⁊ aaron. Cum dixerit vobis pharao: ostēdite signa: dicēs ad aaron Tolle virgā tuā ⁊ ꝓijce eā corā pharaone: ac vtat in colubrū. Ingressi itaq; moyses ⁊ aarō ad pharaonē: fecerūt sicut precepat dñs. Tulitq; aaron vgā coram pharaone ⁊ seruis ei⁹: que vsa ē i colubrū. Uocauit āt pharao sapiētes et maleficos: et fecerūt etiā ipsi p incātatōes egyptiacas: et archana q̄dam silr. Proiecerūtq; singuli vgas suas: q̄ vse sūt in dracones: Sz deuorauit vga aarō vgas eorū. Induratūq; ē cor pharaonis ⁊ non audiuit eos

isti aūt talia facientes fuerūt Jamnes ⁊ Mābres: vt dicit aplus.ij. ad Timo.iij.ca. Sicut iamnes ⁊ mambres restiterunt moysi ⁊c. s Proiecerūtq; singuli virgas suas. que verse fuerūt in dracones. nō sm veritatē sed sm apparentiā tm̄ vt videbit. t Sed deuorauit virga aaron vgas eorū. ⁊ illud fuit secundū signū: Dicūt aūt doctores catholici ꝙ ista deuoratio fuit anteq̄ vga aaron rediret ad nāz virge: q: virge nō cōpetit deuorare sed magis serpenti vocatur tñ virga lz tūc eēt serpens: q: prior ei⁹ nā erat vga ⁊ q: serpens ille erat reducēdus ad nāz virge. Hebrei autē magis initentes lr̄e dicūt ꝙ fuit postq̄ illa redierat ad nāz virge: q: dr sic in textu: Deuorauit virga aaron ⁊c. Certū ē aūt ꝙ vtroq; mō potuit fieri q: illud fuit factū diuia vtute que pōt indifferēter qdlibet corpus maxie corruptibile i aliud cōuertere: lz dubitent aliq̄ de corpe celesti dicentes ꝙ nō pōt etiā diuina vtute in corpus corruptibile conuerti: hoc tamē discutere nō ē pñtis negocij. Q: aūt dr ꝙ deuoratio virge nō cōpetit: verū ē ꝓpe loquendo: q: deuorare ptinet ad vim nutritiuā: tñ silitudinarie ⁊ large loquendo cōuenit rei inaiate: sicut dr ꝙ ignis deuorat ligna: ⁊ hoc mō potuit dici de virga aaron si aliqd fuit cōuersum in ipsaz postq̄ redierat ad nāz virge sm dictū hebreorū: primus tñ modus dicendi vr ꝓbabilior. v Induratūq; ē cor pharaonis. q: iputauit factū illud artib⁹ magicis. Ad maiorē itellectū predictorū querit vtrū vtute demonū q̄ magi vtūt potuit fieri cōuersio virgarū in dracones. ⁊ vr ꝙ nō: q: aut hoc eēt sm veritatē aut sm apparentiā tm̄: nō primo mō q: mā corpalis nō subest vtuti demonis q̄tū ad trāsmutationē ipsius ad formā: sm ꝙ dicit Aug.iij. de trini. dicens Nō ē putandū istis transgressorib⁹ angelis ad nutū seruire hanc visibiliū rerū māz: sed soli deo. Nec secūdo mō: quia

sensus nãliter ⁊ ordinẽ nature imutatur a sensibilib⁹: sed demon vel angelus nõ põt ꝓpa virtute nature ordinẽ immutare q: tũc posset facere vera miracula: qd ẽ falsum: ergo ⁊c. Rñdeo virtute demonũ nõ potuerũt cõuerti virge in dracones s̃m veritatem. Cui⁹ rõ ẽ q: in cõpositis ex mã ⁊ forma mã nõ fit p se nec forma s; totuz cõpositũ ⁊ ideo totũ transmutat̃ i totũ: vt ex toto aere fit totus ignis: qñ aer cõuertit̃ in ignẽ: vt dĩ in li. de generatõe. effect⁹ aũt assĩlat̃ agenti ⁊ i ipso p̃existit saltẽ v̾tualit̃ ⁊ iõ cõpositũ ex mã ⁊ forma nãli nõ põt ꝓduci nisi ab agente cõposito ex mã ⁊ forma: vel nisi hẽat totũ cõpositũ in v̾tute sua. angel⁹ aũt est forma simplex nõ hñs mãz p̃tẽ sui: nec etiaz hz eã in v̾tute sua: s; solus de⁹ põt eã ꝓducere: ⁊ ideo in virtute demonis nõ põt aliqd cõpositũ ex mã ⁊ forma ꝓduci lz in eo remãserint nãlia integra. cõuersio aũt v̾ge in serpentẽ icludit cõpositum ex mã ⁊ forma nãli ꝓductõne ĝ ⁊c. Potuit tñ cõuersio fieri s̃m apparẽtiã: q: lz mã corpal̃ nõ subijciat̃ virtuti angelice q̃tũ ad trãsmutationẽ p̃dictã subijcit̃ tñ ei q̃tũ ad motũ localẽ vt ab oib⁹ cõcedit̃: ⁊ ideo demones ꝓpa virtute dimissi potuerũt v̾gas a magis ꝓiectas p motũ localẽ ipceptibiliter sensui hũano tollere ⁊ loco earũ serpẽtes aliũde apportatos vel ibidẽ generatos nõ virtute demonis sed agẽtis nãlis: sicut dicet̃ infra supponẽ. Uidem⁹ eni ꝙ aliq̃ mimi p subtilitatẽ manuũ ⁊ localẽ motũ aliq̃ sic transmutant ꝙ hoies nõ pcipiũt: ⁊ multo forti⁹ demones q̃rũ subtilitas ⁊ celeritas in motu locali maior ẽ q̃si icõpabiliter hoc pñt ⁊ multa maiora. Itẽ q: abeũtib⁹ sensibilib⁹ remanẽt fantasie ⁊ imaginatões: vt dĩ. ij. de aia inde ẽ ꝙ ex motu locali formarũ sensibiliũ remanẽtiũ in v̾tute fantastica cũ hũorib⁹ in q̃b⁹ sũt vt i subiecto apparẽt aliq̃ q̃ nõ sũt. vñ dicit phs li. de som. ⁊ vigi. ꝙ descendente plurimo sanguie ad principiũ sensitiuũ sil̃ descẽdũt forme imaginate: ⁊ sic videtur aliq̃ q̃ nõ sũt: sicut accidit somniãtib⁹: ⁊ isto mõ pñt demones cõmouere hũores interioꝝ sẽsuũ ⁊ exterioꝝ: ⁊ sic pñt ad organa sensuũ aliq̃s formas reducere ac si venirẽt ab extra: nõ solũ in dormiẽtib⁹ s; etiã vigilãtib⁹: ⁊ sic vident̃ eis aliq̃ eẽ extra q̃ tñ nõ sunt: ⁊ hoc mõ poterant facere ꝙ viderẽt virge cõuerse in dracones: ⁊ tñ de hoc nihil eẽt extra s̃m veritatẽ. Tertiũ aũt modũ addũt aliq̃ dicẽtes ꝙ demones p motũ localẽ pñt applicare actiua nãlia passiuis ⁊ sic sequẽtur effect⁹ nãles sicut applicatis lignis ad ignẽ p manũ hois generatur ignis in mã lignoꝝ: illa tñ generatio est ab igne sicut ab agente ꝓpo: ab applicãte ligna misterialiter tñ: sed lz hoc sit verũ tamen hoc nõ hz locũ in ꝓposito: q: lz ex virgis possent generari serpẽtes p agẽs nãle hoc tamẽ esset p multas trãsmutatões ⁊ lõgo tpe ⁊ nõ ita subito: poterant tñ demones mãz exñtẽ in ꝓpinq̃ dispõne ad formã serpentis supponere ꝓpo actiuo ⁊ sic cito generaretur ⁊ in loco virgarũ p demones supponeret̃. ex predictis pz ad illud qd obijciebat̃: q: p modos predictos demones nõ transmutant mãz ad formã nãlẽ: nec mutant nature ordinẽ.

sicut p̃cepat dñs. Dixit aũtẽ dñs ad moysen: Ingrãuatũ ẽ cor pharaonis ⁊ nõ vult dimittẽ pplm̃. Uade ad eũ mane. Eccẽ egredietur ad aq̃s: ẽt stabis in occursũ ei⁹ supẽr ripã flumis ⁊ v̾ga q̃ cõuersa ẽ in draconẽ: tolles i manu tua: dicesqz ad eũ: Dñs de⁹ hebreorũ misit me ad te dicẽs: Dimitte pplm meũ vt sacrificet mihi in deserto: ⁊ vsqz ad presens audire noluisti. Hec igit̃ dicit dñs: In hõc scies ꝙ sim dñs. Eccẽ pcutiã v̾ga q̃ in manu mea ẽ aquã flumis ⁊ v̾tet̃ i sanguinẽ. Pisces quoqz q̃ sunt i fluuio morient̃: ⁊ cõputrescẽt aq̃: ⁊ affligẽt̃ egyptij bibẽtes aquã flumis. Dixit quoqz dñs ad moysen: dic ad aaron: Tolle v̾gã tuã ⁊ extende manũ tuã sup aq̃s egypti ⁊ sup fluuios eoꝝ ⁊ riuos ⁊ paludes ⁊ oẽs lac⁹ aq̃rũ vt v̾tãt̃ i sãguinẽ: ⁊ sit cruor i oi terra egypti: tã i ligneis vasis q̃z in saxeis. Fecerũtqz moyses ⁊ aarõ sicut p̃cepat dñs. Et eleuãs v̾gã pcussit aquã fluminis corã pharaõe ⁊ seruis ei⁹] q̃ue v̾sa ẽ i sãguinẽ: ẽt pisces q̃ erãt i flumie mortui sunt. Cõpũtruitqz fluui⁹ ⁊ non poterãt egyptij bibẽ aquã flumis: ⁊ fuit sanguis i tota t̃ra egypti. Fecerũtqz sil̃r malefici egyptioꝝ icãtatõnib⁹ suis: ⁊ iduratũ est cor

a Dixit aũt dñs ad moysen. Premissa regis monitione: h ꝯñter describitur iflictio pene: ⁊ diuidit̃ in decẽ ptes s̃m numerũ decẽ plagarũ egyptijs inflictaꝝ. ptes patebũt ꝓsequẽdo: Cõsiderãdũ etiaz ꝙ Sap. v. ca. dĩ: Armabit creaturã ad vltionẽ inimicoꝝ. ⁊ iõ iste plage iflicte sũt a deo misterio q̃si ois generis creaturarum. s. q̃tuor elemẽtoꝝ: corpm celestiũ: hominũ ⁊ angeloꝝ: vt patebit ꝓsequendo. Due aũt p̃me sce sunt in elemento aque: ⁊ q̃tũ ad p̃mã p̃mittit̃ cõminatio: ⁊ subditur iflictio: ibi Dixit q̃qz dñs. Circa p̃mũ dĩ sic: b Ingrauatũ ẽ cor pharaõis. ac si dicat̃ exq̃ cõtẽpsit monitionẽ procedẽdũ ẽ ad pene inflictões. c Uade ad eũ mane. q: illa hora hoies sũt magis dispositi ad accipiendũ ea q̃ rõnabiliter dicũtur vt sic minus sit excusabilis pharao mãdatũ meũ repellẽdo. d Ecce egrediet̃ ad aquas. In egressu aũt de domo regia poterat magis hñi accessus ad regẽ. e Et stabis i occursũ ei⁹. cõstant̃ ⁊ itrepide. f Sup ripã flumis. q: pena infligẽda erat p flumẽ. g In hoc scies ꝙ dñs sũ. p experientiã pene inflicte a me. h Ecce pcutiã virga ⁊c. Inõ dixit pcutiã manu mea. q: illa pcussio facta fuit p manũ aaron sicut pz infra cũ dĩ: Dic ad aaron tolle virgã tuã. Cã aũt q̃re factũ ẽ illud p manũ aarõ supra dicta ẽ: q: nõ poterat sic hñi suspect⁹ de arte magica ab egyptijs sicut moyses. Aliã causã assignant iudei dicẽtes ꝙ q: moyses fuit saluat⁹ ⁊ extract⁹ de flumine: ⁊ ideo nõ debuit manu ꝓpa pcutere flumẽ cõuertẽdo in sanguinẽ. i Percussit aquã flumis ⁊c.] vt viderẽt ꝙ pena eẽt a deo inflicta eo mõ q̃ fuerat predicta. k Que v̾sa ẽ in sanguinẽ. ⁊ sic pena corrñdet culpe q̃ pueros extinxerat i flumie. aĩa eni ois carnis in sanguie ẽ: vt dĩ Leui. xvij. l Et pisces q̃ erãt i flu. mor. sunt. q: nõ pñt viuere in sanguie. m Cõputruitqz fluui⁹ fetor eni intolerabilis exalabat ide ꝓpter mortẽ pisciũ. n Fecerũtqz sil̃r malefici. Sz q̃rit̃ vñ habuerũt aquã cõuertẽdo i sanguinẽ: dicũt hebrei ꝙ nõ oẽs aque egypti fuerũt cõuerse in sanguinẽ: sed sola aqua flumis ⁊ q̃ ide manabat ad riuos ⁊ paludes ⁊ q̃ ide hausta fuerat in vasis: p̃ter hãc aũt erant aliq̃ aque fontiũ in egypto q̃ nõ erant ꝯuerse in sanguinẽ: ⁊ ide fuit apportata magis: sed hoc vĩ ꝯriari textui precedẽti: vbi dĩ: Extende

manũ tuã sup aquas egypti ⁊c. Ex q̃ vĩ ꝙ ois aq̃ egypti cõuersa fuit in sanguinẽ. Itẽ infra dĩ: Foderũt egyptij p circuitũ flumis aquã vt biberẽt nõ iueniebant tñ nisi sanguinẽ: vt dicit Ioseph⁹. Si aũt hũissent fontes aquas potabiles nõ ẽ verisile ꝙ fodissent iuxta fluuiũ i sanguinẽ cõuersũ. Doctores aũt nři cõit̃ dicunt ꝙ fuerit apportata de terra Gessen: vbi habitabãt filij israel: ⁊ ꝙ p̃dicta plaga nõ fuit ibi: sed hoc est ꝯ hoc qd dicit hic ioseph⁹ ꝙ ille fluuius ita ibi cõuersus fuit i sãguinẽ sic alibi: ⁊ hoc vĩ veꝝ: q: aliter egyptij q̃ cũ hebreis manebãt i terra gessen nõ fuissent afflicti illa plaga: Q̃ aũt egyptij manerẽt cũ hebreis vĩ ex hoc qd dĩ. j. xij. c. Q̃ acceperũt vasa aurea ⁊ argẽtea mutuo a vicis. erat tñ potabil̃ filijs israel: q: stati cũ hauriebãt reuertebat̃ ad nãz ꝓpriã: ⁊ iõ meli⁹ vĩ dicẽdũ ꝙ misterio demonũ fuit apportata ipsis magis de terra q̃ ẽ extra terrã egypti qd pñt facere mira celeritate. o Impletiqz sunt septẽ dies. q̃b⁹ durauit plaga illa anteq̃ fluui⁹ ad nãm ꝓpriã reuerteret̃.

pharaõis: nec audiuit eos sicut p̃cepat dñs. Auertitqz se ⁊ igressus ẽ domũ suam nec apposuit cor etiã hac vice. Foderũt aũt oẽs egyptij p circuitũ flumis aquã vt biberẽt. Nõ eni poterãt bibere aquã fluminis. Implẽtiqz sũt septẽ dies p⁹ q̃z pcussit dñs fluuium.

In capi. vij. vbi dĩ in postilla Dices ad aaron. Additio. j.

Ratio quã assignat postillator ad hoc ꝙ in h⁹ signo. s. virge verse in colubrũ aaron ꝓiecit v̾gã ⁊ nõ moyses nõ vĩ sufficiẽs: tũ q: lz de moyse ꝓbabilius suspicaret̃ ꝙ eẽt artib⁹ magicis ibut⁹ q̃ de aaron: nihilomin⁹ poterãt suspicari ꝙ moyses istruxisset ipsũ aaron de ipsa eiectione p artẽ magicã quã sic diceretur nouisse: tũ q: i alijs plagis legit̃ ꝙ moyses extẽdit virgã ⁊ nõ aaron: vt pz in septia plaga. s. de grandine. j. ix. c. qd nõ debuisset facere moyses s; aaron si p̃dicta rõ postillatoris valeret. Sz circa hoc vĩ q̃dã p̃dictoꝝ series attendenda. Pro q̃ sciendũ ꝙ tãta huilitas erat moysi ꝙ nõ poterat sentire ꝙ ipse eẽt idone⁹ nũci⁹ ad istã liberationẽ. vñ de hoc nũq̃ p̃buit assensũ assignãs defectũ sue eloquẽtie donec de⁹ assignauit sibi aaron frẽm suũ in sociũ: sic vt aaron loq̃ret̃ pplõ nõ aũt moyses: vt pz s. iiij. c. cõsequẽter tñ de⁹ mãdauit ipsi moysi ꝙ loq̃ret̃ filijs israel certificãdo eos de redẽptione sua: qd nõ fecẽ sine iterpositõe ipsi⁹ aaron: c⁹ moysi dictis non crediderũt ex angustia spũs: vt. s. vj. capi. Cõsequẽter aũt i eodẽ de⁹ mãdauit moysi ꝙ loqueret̃ pharaoni ꝯ hac mã qui rñdit more solito se excusando: Ecce filij israel nõ audierũt me: ⁊ q̃uo audiet me pharao ⁊c. arguẽs a fortiori: ⁊ tũc de⁹ cõmisit illã liberationẽ moysi ⁊ aarõ sil̃ vt patebit ibidẽ. Circa qd itroduxit genealogiã v̾iusqz q̃si diceret ꝙ aaron eẽt eq̃lis ipsi moysi i hoc officio explẽdo: ⁊ hoc vt moyses nõ excusaret se: s; magis aiaret̃ ad acceptandũ: vñ genealogia expleta stati subdit: Iste ẽ aaron ⁊ moyses q̃b⁹ de⁹ p̃cepit vt educerẽt filios israel de terra egypti ⁊c. ⁊ q: ꝯñter in fine isti⁹ septimi dñs ad moysen singl̃r loquẽs ait: Loquẽ ad pharaonẽ regẽ egypti oia q̃ loq̃r tibi. nõ faciẽdo mẽtionẽ de aarõ: statim moyses allegat defectũ suũ sicut. s. vñ dicit moyses corã dño: En icircũcisus labijs sũ: q̃uo audiet me pharao: q. d. q̃uo mittis me sine socio predicto cũ si ihabil̃ ad qd de⁹ q̃ huilia respicit ⁊ huilib⁹ dat grãm cõtinue declarauit ꝙ illa huilitas moysi merebat̃ exaltari. vñ seq̃t̃ in p̃n. vij. c. Ecce cõstitui te deũ pharaonis: ⁊ aaron fr̃ tu⁹ erit ꝓpheta tu⁹. q. d. nõ p̃termitto aarõ eo ꝙ nollẽ cũ mittere tecũ: s; volo ꝙ in altiori gradu sis. vñ sicut ꝓphete annũciãt v̾ba dei hoib⁹ q̃ deũ nõ pñt vel nõ merẽt̃ audire: vt in glo. sicut cõstitui te deũ pharaonis. s. ꝙ pharao cõiter ñ audiat v̾ba tua s; ipsi⁹ aaron iterpretis seu ꝓphete tui: vñ seq̃t̃: Tu loquẽ oia q̃ mando tibi: ille. s. aaron loq̃t̃ ad pharaonẽ. ⁊ eadẽ rõne. j. eo. ca. dicit: Cũ dixerit vobis pharao oñdite nobis signa. dicẽs ad aarõ: Tolle virgã tuã ⁊c. hoc ẽ dicẽ: tu mãdabis aaron nõ solũ v̾ba q̃ dictur⁹ sũ s; signa q̃ etiã sũt fiẽda fiẽt p eũ sicut p ꝓphaz fiũt miracula a deo ordinata. Et nota ꝙ ex predicto ꝓcessu iter deũ ⁊ moysen hñtur duo: p̃mũ magna huilitas ipsi⁹ moysi q̃ maxie ptiet ad illũ q̃ dĩ eẽ rector ppl̃i: iuxta illõ Matth. xx. Quicũqz voluerit iter vos maior fieri sit vĩ mister. Secũdũ v̾o ẽ ꝓuidentia diuia q̃ cõiter exaltat humiles.

In eo. ca. vij. vbi dĩ i postilla: Ad maiorẽ itellectũ p̃dictoꝝ q̃rit̃ vtrũ v̾tute demonũ. Additio. ij.

Nullus illoꝝ modoꝝ q̃s postillator assignat cõsonat l̃re: nã si magi pharaonis serpẽtes aliũde v̾tute demonũ apportauerũt: vel ibidẽ generatos nõ ex v̾gis: sed ex alijs reb⁹ supposuerũt tũc virge eoꝝ nõ fuerũt v̾se i dracones qd tñ l̃ra ꝓtestat̃ dicẽs: Proiecerũtqz singuli virgas suas q̃ verse sũt i dracones. sil̃r si illi serpẽtes erant tñ s̃m apparentiã ⁊ nõ s̃m rẽ nõ ẽ verũ ꝙ virge fuerũt v̾se in serpẽtes. vñ meli⁹ vĩ dicẽdũ ꝙ demones deo pmittẽte subito talia seminalia rerũ adhibuerũt p q̃ v̾ge sine multis trãsmutationib⁹ ⁊ sine tpis mora pceptibili v̾terẽt̃ i dracones ⁊ hoc v̾tute nãli taliũ semialiũ rerũ a q̃b⁹ talis ꝯuersio sic ab agẽte ꝓpo creat̃: a demone tñ applicatiue ⁊ misterialit̃ tñ: ⁊ sic ẽ verũ qd l̃ra sõat. s. ꝙ ꝓiecte v̾ge sigl̃oꝝ. s. magoꝝ v̾se sũt i dracões. Si ãt dicat̃ ꝙ nõ repit̃ i creaturis aliq̃ v̾t⁹ nãl̃ q̃ virgã cõuertat i serpentẽ sine multis trãsmutatõib⁹ itermedijs q̃ req̃rũt magnã morã tpis. Ad hoc dicẽdũ s̃m sanctũ tho. i. j. pte. q. cx. arti. v. l. i rñsiõe ad. ij. arg. ꝙ nõ ois v̾t⁹ nature create ẽ nobis nota: ⁊ iõ cũ aliq̃d fit p̃ter ordinẽ nãe create nobis note sicut i hoc loco mõ p̃dicto miraculũ posset dici nõ simpl̃r cũ nõ sit cõtra ordinẽ toti⁹ nãe create nobis note: s; q̃ ad nos q̃ h⁹modi v̾tutes in elemẽtis mũdi latentes ignoram⁹: ⁊ hoc vĩ sentire Aug. q̃ i hoc loco i glo. sic dicit ꝙ demones dũ p icãtationes eoꝝ malefici aliq̃d efficere conãt̃ discurrũt p mũdũ ⁊ subito eoꝝ semia de q̃b⁹ hoc agit̃ afferũt: sicqz ex illis pmittẽte deo nouas rerũ spẽs ꝓducũt. hec ille. Si aũt ꝯ predicta dicat̃ ꝙ ex hoc tolleret̃ efficacia miraculoꝝ ad veritatẽ fidei cõfirmãdã: qd ẽ ꝯtra Marci vl. Dño coopãte ⁊ sermonẽ cõfirmãte sequẽtib⁹ signis: nã illa q̃ p demones fiũt p̃t nãz nobis notã sic sũt miracula q̃ ad nos sicut illa q̃ fiũt v̾tute diuia. Ad hoc dicendũ s̃m Aug. i li. lxxxiij. qõ. ꝙ cũ talia faciũt magi q̃lia sci: diuerso tñ fine ⁊ diuerso iure fiũt. isti eni faciũt q̃rẽtes gloriã suã: illi v̾o q̃rẽtes glãz dei. Sil̃r isti faciũt p q̃dã p̃uata cõmercia: illi aũt publica admĩstratõe ⁊ iussu dei cui cũcta creatura subiecta ẽ: ⁊ de hac mã vide in p̃ma. p. q. cxiiij.

In eo. ca. vij. vbi dĩ i postilla: Dic ad aarõ Additio. iij.

Hec rõ quã assignat postillator ad h⁹ ꝙ hec pcussio fuit fcã p manũ aarõ ⁊ ñ p manũ moysi fuit iprobata. s. i addi. j. h⁹ ca. vbi fuit alia rõ q̃ vior vĩ assignata: vide ibi. Alia v̾o rõ q̃ assignat̃ a iudeis. s. eo ꝙ moyses fuit saluat⁹ de fluie nulla ẽ: nã tertia plaga fuit etiã facta p aarõ ⁊ nõ p manũ moysi lz illa plaga nõ ptinebat ad fluuiũ vt pz de se. Replica correctorij ꝯ Bur. volẽtem apparentiã esse vera.

In capi. vij. vbi postillator reddit rõnẽ q̃re p̃ma signa facta sũt p aaron ⁊ nõ p moysen: q: videlz moyses potuit haberi suspect⁹ de magica arte non aaron

Bur. opponit ꝓmo q aaron silī mō potuit hīi suspect' q̄si tā a moyse vidicerit: secūdo qz moyses vltia signa fecit nō aaron qō nō debuerit si suspect' hīet: ⁊ sic rō postillatoris valeret. Rñdeo hic ad ꝓmū q moyses ⁊ aarō ñ fuerūt diu silī cōuersati: ꝓstitit eni egyptijs aarō semp in egypto educa tū: moysen aūt foris

OIxit qūoqz dñs .VIII. ad moysen: Ingredē ad pharaonem ⁊ dices ad eū: Hec dicit dñs: Dimitte pplm meū vt sacrificet mi hi. Si aūt nolueris dimittē ecce ego ꝓcutiā oēs termi nos tuos ranis: et ebulliet fluui' ranas q̄ ascēdēt ⁊ in gredient domū tuā ⁊ cubi culū lectuli tui: ⁊ sup stratū tuū ⁊ i domos seruoz tuo rū ⁊ i pplm tuū ⁊ i furnos tuos ⁊ i reliquas ciboz tuo rū: et ad te ⁊ ad pplm tuum ⁊ ad oēs seruos tuos ītra būt rane. Dixitqūe dñs ad moysen: Dic ad aarō: Ex tēde manū tuā sup fluuios ⁊ super riuos ⁊ paludes ⁊ educ ranas sup trā egypti Et extēdit aarō manū sup

aqs egypti ⁊ ascēderūt ra ne: opueruntqz trā egypti Fecerūt āt ⁊ malefici p icā tatōes suas silr: eduxerūtqz ranas sup trā egypti. Vō cauit āt pharao moysen ⁊ aarō: ⁊ dixit eis: Orate dñz vt auferat ranas a me ⁊ a pplo meo: ⁊ dimittā pplm vt sacrificet dño. Dixitqūe moyses ad pharaonē: Lō stitue mihi qñ depcer ꝓ te ⁊ ꝓ seruis tuis ⁊ ꝓ pplo: vt abigāt rane a te: ⁊ a domo tua: ⁊ a seruis tuis ⁊ a pplo tuo: ⁊ tm̄ i flumie rema

qz hoc mō interficiebāt vt cū minori tumultu ⁊ strepi tu extinguerent: vt dictū ē. ō. ca. j. ꝓpter qō iusto dei iu dicio inde exiuerūt rane in maxia multitudine egypti os infestantes sua ipoz tunitate loca oia egyptioz subi trantes ⁊ eos cruciando iqetantes.

f Sup stratum tuū ⁊c.] Jn hac pcussione primo noiat rex q̄ plus peccauit: ⁊ p' po pulus subdit' q̄ sibi cōsensit.

g Et ad te ⁊ ad pplm tuū. Dicit hebrei q nō solū itrabāt rane loca egyptioz sed etiā coꝛda eoz vt per os qñ dormiebāt ore apto ⁊ p alios meatus: ꝓ q̄s poterāt itroire.

h Dixitqz dñs. Hic describit h' plage inflictio: cū dr: i Dic ad aaron extēde ma nū ⁊c. Jsta plaga sicut ⁊ precedens facta fuit per ma nū aaron ⁊ nō p manū moysi ex eisdē causis q̄bus dictū ē de prima

k Vocauit āt. Hic describit pre dicte plage remo tio rege simulāte petitioni moysi ⁊ aaron se acquiescē cū dr: Vocauit aūt pharao moysen ⁊ aaron ⁊c. Sed q̄ritur quare nō vocauit eos ad amotionē prime plage Dicendū q hoc fuit qz magis fuit afflictus de secunda qz ipse ⁊ alij potentes habebāt vinū ⁊ alios liquores quos poterant bibere septem diēb' quib' durauit illa plaga: sed ab ipoz tunitate ⁊ fediate ranarum nō pote rat se defendere. Jtem ista secūda plaga plus durauit q̄ prima: ⁊ ideo coactus fuit vocare moysen ⁊ aaron q̄ ꝑ' nō ꝓmittebātur igredi ⁊ rogare eos: qō fuit magna pena sibi cum cēt supbissim'.

l Dixitqz moyses ad pharaonē cōstitue mihi. videtur q moyses hic tētauit dñm ponēdo tēpus determinatū fm q dr Judith. viij. Qui estis vos qui tentatis dñm ⁊ posuistis tēpus mīe rationis dñi ⁊c. Item promisit qō nō erat in potestate sua: qō vī fatuū ⁊ presumptuosuz. Dicendū q nō fuit ibi dei tētatio: qz moyses a principio p reuelationē dei fuit certificatus q talia fierent ad nutū ei': vñ dixit ei: Ego constitui te deū pharaonis. ō. vij. ca. ⁊ per hoc ꝑz q nō fuit promissio indiscreta vel presūptuosa.

Item queritur quare moyses posuit hoc in arbitrio pharao nis dicēs: Cōstitue ⁊c. Dicendū q hoc fuit ad excluden dū suspicionē q̄ posset hīi cōtra eū faciendi talia artib' magicis vel virtute alic' cōstellationis determinate.

m Qui rñdit cras. Querit quare pharao in crasti nū distulit cū maxima necessitate vrgeret? Dicendū q credebat q si arte magica cēnt adducte rane: maleficiū illud p se deficeret: ⁊ ideo hoc aliquātulū expiri voluit nō tm̄ multū distulit ꝓpter necessitatem vrgentem.

n Egressiqz sūt moyses ⁊ aaron a pharaone. nō eni

voluerūt ipso pīte orare: qz in domo sua erant idola: ⁊ hoies dediti idolatrie.

o Cōgregauerūtqz eas. p hoc vī q moyses nō ipleuerat ꝓmissum: qz dixerat: Et tm̄ in flumine remaneant. Dicendū q nō ꝓmiserat eas reducere ad fluuiū: sed q vltra de flumie nō exirent: ⁊ q ille q̄ exierant ampli' ipsū nō i festarēt.

p Et cōputruit terra. ex cadauerib' ra narū.

q Videns aūt pharao ⁊c. sic faciunt multi q̄ cū i afflictione positi sūt multa deo ꝓmittūt sed extra periculū po siti retractant.

r Dixitqz dñs hic describit ter tia plaga: ⁊ nō ꝓ mittit hic cōmi natio sicut in duab' p̄cedentib': qz hō sic idurat' dign' ē pcussione absq̄ p̄cedenti cōmi natione: ⁊ ideo stati ponit h' plage in flictio: cū dr:

s Extende vgā tuā ⁊ pcu. pulue. terre. fuit eni illa plaga ꝓducta ex elemento terre: ⁊ cozrñdz culpe egy ptioz q̄ afflixert filios israel i opi bus terreis. s. luti ⁊ lateriꝭ.

t Et sint cynifes. mu sce sūt subtiles ⁊ minute ⁊ tm̄ coꝛ pus cui insident acerbissimo terrebant stimulo. ⁊ dicit Origc. Hebrei aūt dicūt ⁊ Ioseph' pediculi: q̄ in tanta multitudine creuerūt sup hoies ⁊ bestias q nullo me dicamine eis poterat subueniri.

v Fecerūtqz silr maleficī. i. facere conati sūt.

x Et nō potuerūt. Qz h' assignāt aliq̄ hebrei dicentes q demones q̄rū vtute vtūtur magi nō hñt ptātem sup aliqd coꝛpus qō ē mi nus grano hordei: qō apparet irrōnabilr dictū. qō eni hz ptātem sup maius hz ptātem sup min': sed nō econ uerso: ⁊ ideo causa h' ē: qz demones nihil pñt nisi q̄tū ꝓmittit volūtas diuina. in hoc aūt a deo fuerūt ipedi ti vt magi qui moysi resistebāt eēnt magis cōfusi i hoc q rē mimā facere nō potuerūt: vñ ⁊ dixerūt:

y Digitus dei ē hic. i. virtus diuina nos ipediens. vñ coacti sunt recognoscere diuinā vtutē: ⁊ hec expō ē cōis apud catholicos ⁊ hebreos. Sed qz dicti magi nō cessauerūt ꝓpter hoc resistere moysi ⁊ astare pharaoni: vt hī se. c. fessi sunt virtutem diuinā dicētes: Digitus dei ē hic. sz vtutem alic' demonis supiozis ipedientis p artē magi cā opationē inferiozis: sicut pharasei iponebāt Christo expulsionē demonū p principē eoz dicentes: In beelze bub ꝓncipe demoniozum ejcit demonia Luce. xj. ca. ⁊ sic

manebūt. Egrēssiqz sī moyses ⁊ aarō a pharaone ⁊ clamauit moyses ad dñm ꝓ spōsiōe ranarū quā ꝓdi xerat pharaōi. Fecitqz do minus iuxta vbū moysi: ⁊ mortue sūt rane ō domib' ⁊ de villis ⁊ de agris. Lō grēgauerūtqz eas i īmēsos aggeres: et cōputruit terra

Videns aūt pharao q da ta eēt reges: igrauauit coꝛ suū ⁊ nō audiuit eos sicut ꝓcepat dñs. Dixitqūe dñs ad moysen: Loquē ad aa ron: Extēnde virgā tuā ⁊ p cute puluerē terre: ⁊ sint cy nifes i vniuersa trā egypti Fecerūtqz ita. Et extendit aarō manū: vgā tenēs: per cussitqz puluerē terre: ⁊ sa cti sūt cynifes i hoīb' ⁊ iu mētis. Vis puluis tre vsus ē i cynifes p totā terrā egy pti. Fecerūtqz silr maleficī icātatiōib' suis vt educerēt cynifes: et non potuerunt Erātqz cynifes tā i hoīb'

nō cōfitebāt Moysen dei seruū sz magū: ⁊ fm ꝓcessū tex. vī ad hoc tēdere itētio ipsoz ⁊ pharaōis q credēt moyses facē signa artib' magicā q̄ faciebat.

z Dixit qq̄s dñs. Hic ponit q̄rta plaga c' ꝓmittit cōmiatio ⁊ subdit afflictio: ibi Et venit musca. Circa ꝓmū dr moysi:

a Cōsurge diluculo. i q̄ nōt q hō oz eē solicit' de iplēdo dei mādatū.

b Et sta coꝛā pharaōe. cō stāi ⁊ itrepide.

c Egrediet eni ad aqs. ⁊ sic de facili po teris ad eū accedē. q̄ rit q̄re ita frequenter pharao egrediebatur ad aqs hora matutīa Dicūt aliq̄ q erat cā spaciādi: Hebrei aūt dicūt q erat cā idola trādi: qz nilus fluui' secūdabat sua irriga tione terrā egypti: ō ipsū colebat ei reuerē tiā exhibēdo. Alij āt dicunt q hoc erat cā idolatrie: sz hoc alr. s. qz apis qō apud egy ptios maximū numē reputat aliqn̄ ibi ap parebat in specie tau ri de flumie cōsurgen tis. Aliter aūt pōt dr ci q hoc erat cā pur gationis. credebat ei forte q sicut aq̄ pur gat feces coꝛpales ita ⁊ mētales. vñ ⁊ de fi lia pharaonis dictuz fuit. ij. ca. q descende bat vt lauaret i fluie c' cā potuit eē eadem ad hoc aūt ē argumē tū: qz saraceni q̄ mō terrā egypti inhabitāt talib' ablutionib' vtūt ad emūdari onē peccatoꝛ: ⁊ forte tenēt hoc ex ritu antiq̄rū egyptioz: sicut ⁊ alīq Christiani iclināt i oztu sol' se vsus illā ptē: reti nētes in hoc modū paganoz q eos in eadē terra ꝓcesserūt fm q dicit leo papa.

d Ecce ego mittā in te. pncipr q rebellas mihi.

e Et i seruos tuos. q assistūt tibi.

f Et in pplm tuū. tū qz tibi assentiūt: tū qz ꝓpt peccatū pncipis punit pplis.

g Oēs gen' muscarū. q̄rū aliq̄ hēbāt aculeos venenosos. Jn hebreo hī: Cōmixtionē. ⁊ dicūt hebrei ⁊ Ioseph' q ꝓ ista cōmixtionē nō itelligit multitudo muscarū sz multitudo aialiū diuersoz generū q̄ erāt terribilia aspe ctu ⁊ nociua morsu: ita q hoies ⁊ aialia domestica iterfici ebāt: ⁊ fz hoc ista plaga fuit ex elemēto īre: qz talia aialia de cauernis terre exibāt. fm aūt ꝓmā exponē fuit ex elemē to aeris ex c' corruptōe generāt musce diuersi generis: ⁊ rñ det ista plaga ex multitudie diuersarū muscarū: vel diuer soz aialiū culpe egyptioz q̄ afflixerāt hebreos i multi mo dis seruitioz viliū: qz nō solū afflixerūt eos in laterib' fa ciēdis sz etiā i īmūdicijs extra villas deporādis ⁊ i fossis fiēdis circa villas: ne fluui' iundās subitraret ⁊ vt cēnt foꝛ tiores ꝫ aduersarios iuadētes.

h Faciāqz mirabile ⁊c.] qz egiptij bitātes ibi cū hebreis fuerūt afflicti dicta plaga nō aūt hebrei: iō seqt: i Ponāqz diuisionē ⁊c.] Dicit

Universidad de Deusto
Biblioteca

hebrei ꝙ nō ſolū determiauit ei diē ſ; etiā horā diei ad oñ dendū certitudinē vbi dei. k Et venit muſca grauiſſia. Hic ponit plage inflictio eo mō q̄ predicta ē: In hebreo hr̄: Et venit comixtio grauiſſima. ⁊ exponit ſic p⁹ ſm hebreos l Corruptaq; ē terra. i. habitantes i ea. m Uocauitq; pharao. Hic ponitur dicte plage ablatō ad regis petitionē dicēt[.] n Ite ſacrificate deo vr̃o i terra hac. ſ; mo yſes oñdit hoc ipoſſi bile eſſe dicens. o Aboiatiões egy ptioꝝ imolabim⁹ de o nr̃o: hebrei vocant aboiationes illa que colūtur ab idolatris egyptij aūt colebant api i ſpecie tauri: ⁊ io uē i ſpecie arietis. vñ ⁊ pingitur cū capite arietino: talia vo aia lia erant ab hebreis i molāda qḋ non pmi ſiſſent egyptij i terra ſua: ⁊ ideo ſubditur: p Qz ſi mactaueri mus ea q̄ colebāt egy ptij. lapidib⁹ nos ob ruēt. q Uiam triū dieꝝ ⁊c̃. qḋ cōſenſit pharao l; ficte r Egreſſus a te orabo. qz pñtib⁹ idolatris nolebat orare s Et recedet muſca. Hebre⁹: Et recedet cōmixtio. Cetera patent ex predictis.

ei⁹ ⁊ i oēm terrā egypti cor ruptaq; ē tra ab h⁹ i muſciſ. Uocauitq; pharao moy ſen ⁊ aaron: ⁊ ait eis: Ite ⁊ ſacrificate deo vr̃o in terra hac. Et ait moyſes: Nō pt ita fieri. Aboiatiões eiꝫ egy ptioꝝ imolabim⁹ dño deo nr̃o: ꝙ ſi mactauerim⁹ ea q̄ colūt egyptij corā eis lapi dib⁹ nos obruēt. Uiā; triū dieꝝ pgem⁹ i ſolitudinē; ⁊ ſacrificabim⁹ dño deo nr̃o ſicut pcepit nobiſ. Dixitq; pharao: Ego dimittā vos vt ſacrificetis dño deo vr̃o i dſerto verūtñ lōgi⁹ ne abe atis. Rogate ꝓ me. Et ait moyſes: Egreſſus a te ora bo dñm: ēt recedꝫ muſca a pharaone ⁊ a ſuis ſuis ⁊ a pplo ei⁹ cras. Uerūtñ noli vltra fallē: vt ſi dimittas po pulū ſacrificare dño. Egreſ ſuſq; moyſes a pharaone orauit dñꝫ. Qui fecit iuxta vēbū illi⁹: ⁊ abſtulit muſcaſ a pharaoē ⁊ a ſuis ſuis ⁊ a pplo eius. Nō ſupfuit nec vna q̄dē. Et igrauatū ē cor pharaōis ita vt nec hac q̄ dē vice dimitteret ppluꝫ.

In capi. viij. vbi dī in poſtilla Fecerūt ſilr̄ malefici ⁊c̃. Additio. j.

Hebrei dicentes ꝙ demones nō hñt ptātē ſup ali qḋ corpus qḋ ē min⁹ grano hordei ſeu lenticule: hoc itelligūt de corpe aialis ſicut ſūt cyniſes de q̄b⁹ hic agit quoꝝ rō ē: qz cū i corpe aialis req̄rūt multa organa corpa liter diſtincta ad diuerſa ⁊ varia opa ſenſus ⁊ mot⁹ exercē da: vt p; p Galie. de lineamētis ſiue anothamia mēbroꝝ: iccirco ſm hanc cōſiderationē maior potētia req̄rit actiua ad formādū vnū aial i q̄titate modica ſeu mima q̄ in aliq̄ q̄titate ad hoc cōpetēti: ſicut maior ptās req̄rit ſcriptoris i ſcribēdo lr̃am tā tenuē vt cōtineat totū pſalteriū i vno fo lio q̄ ad ſcribēdū eū in multis folijs ad hoc ſufficiētib⁹. vñ rō poſtillatoris dicētis cōtra eos ꝙ potentia actiua q̄ pōt i maius pōt ⁊ i min⁹ nō ſufficeret niſi coaddat ꝙ demões ñ ꝓducūt aliquā formā niſi applicādo actiua paſſiuis. Ex q̄ ſeq̄tur ꝙ cū mouere poſſint magna actiua ad ꝓducēdum magna aialia ꝙ etiā poſſint mouē pua ſeu mima ad ꝓdu cēdū mima: ⁊ ſic rō eoꝝ nō vī hīc fūdamētū. Ulteri⁹ circa hoc qḋ magi dixerūt: Digit⁹ dei ē hic. cōſiderandū ē ꝙ in hoc cōfeſſi ſūt vtutē diuinā ꝓut doctores catholici expo nūt: nō tñ ſic itelligēdo ꝙ ipſi crederēt vt adonai quē ꝓfite bat moyſes eēt de⁹: nō eni dixerūt: Digit⁹ dñi ē. ſ. ſub noie tetragrāmaton: ſ; digit⁹ dei: l; eni oēs crederēt eſſe aliquā cām pmā ſeu ſupiorē ſup oēs ⁊ ꝙ illa eēt de⁹: nō tñ ex hoc ſeq̄t ꝙ ipſi crediſſent ꝙ ille adonai c⁹ nūciū ſe dicebat eē moyſes eēt illa ſupior cā. Itē notandū ꝙ illud qḋ dicit po ſtillator ꝙ dicti magi nō ceſſauerūt poſtea reſiſtere moyſi ē min⁹ verū: nā vt p; ex decurſu lr̃e nūq̄ i aliq̄ ſeptē plaga rū ſequētiū fit mētio de magis niſi tm̄ in ſeptia plaga. ſ. de vlcerib⁹ ⁊ veſicis: vbi dī: Nec poterāt malefici ſtare coraꝫ moyſe. ꝓpter vulnera q̄ i eis erant. vbi nō dī ꝙ fuerūt ma lefici conati facere ſilia: ſicut dī in trib⁹ pmis plagis: ſed ꝙ verecūdia vel horrore nō cōparuerūt. vñ dicēdū ꝙ i tertia plaga fuerūt magi oīno victi a deo: que q̄dē plaga fuit facta p manū aarō q̄ erat minor in gradu eo ꝙ reputa batur tanꝙ ꝓpheta ipſi⁹ moyſi: ꝓut dictū fuit. ś. Aarō fr̄ tu⁹ erit ꝓpheta tu⁹. ⁊ in hoc magis oñdebat diuina potētia iq̄tū p minorē ſeruū vicebat maleficos. Itē no tandū ꝙ ſi cōſide rētur effect⁹ harū plagarū i cōuicē do egyptios pōt i eis talis ordo at tendi. ſ. ꝙ plage i flicte p aaron. ſ. tres pme attinge rēt ad cōuicendū magos q̄ i tertia plaga dixerūt: Di git⁹ dei ē hic. nō tñ attigūt ad mol lificationē cordis pharaonis i toto nec i pte: dī ei ibi Induratūq; ē cor pharaonis ⁊ non audiuit eos. ſ. ma leficos ꝓfitentes diuinā vtutē eſſe vt dictū eſt: Sex vo plage ſubſe quentes facte per moyſen attigerūt ad hoc vt deuicerēt oēs ſeruos pha raōis q̄ i octaua plaga dixerūt ei: Uſq; q̄ patiemur hoc ſcādalum: dimitte eos vt ſacrificent deo ſuo. q̄rū cōſi lio nō acq̄euit pharao niſi in hoc tm̄ ꝙ dimittēt viros remanētib⁹ familia ⁊ pecorib⁹. In nona vo plaga per moyſen inflicta cōdeſcēdit pharao ad hoc vt irēt cū fa milia: nō tñ cū armētis ⁊ ouib⁹. Decia vo plaga a deo inflicta. ſ. pmogenitoꝝ attingit ad vltimū effectū. ſ. vt totalit̄ eos dimitteret ⁊ etiā cōpelleret exire: vt. j. Exo. xij. c. Adhuc vna plaga tāgā pharaonē ⁊ egyptū ⁊ p⁹ hoc dimittet eos ⁊ exire cōpellet. in q̄b⁹ ordo diuie ꝓ uidētie relucet q̄ p minores facit minora: ⁊ p maiores maiora: ⁊ p ſeipſū qḋ vltimū ⁊ pfectū ē: in c⁹ reſpectu p cedentia l; diſponāt tñ q̄dāmō q̄ſi nihil reputāt: iuxta illud. j. Coꝝ. iij. Nec q̄ plātat nec q̄ rigat ē aliq̄d: ſed q̄ i cremētū dat. ſm quā cōſiderationē plaga decia pmoge nitoꝝ egyptioꝝ fuit a deo imediate iflicta: ꝓut hebrei tenēt: qḋ plane ſonat lr̃a. j. xij. ca. vbi dī: Traſibo p trā egypti nocte illa pcutiāq; oē pmogenitū i tra egypti ⁊c̃ l; tñ ſm doctores nr̃os hec plaga p angelū fuerit facta qḋ etiā i eo. c. hr̄ vbi dī: Et nō ſinet pcuſſorē igredi do mos v̄ras. Ex q̄ p; ꝙ pcuſſor imediat⁹ nō erat ipſe de⁹ ſ; angelus deo ſubditus: qḋ pōt etiā itelligi de malo an gelo qz ſm glo. mali angeli tales peſtes facere ſolēt per miſſione dei. vñ de hac mā in pſ. dī: Miſit i eis irā idi gnationis ſue ⁊c̃. imiſſiones p āgelos malos nihilōin⁹ tñ approp̄at hec plaga decia imediat⁹ deo q̄ alie: qz i ea mediator erat iuiſibilis: nō aūt i alijs vbi moyſes ⁊ aaron erant miſtri q̄ rōe hec plaga approp̄at deo tāq̄ imediato actori: ⁊ etiā qz erat cōpletiua itenti. ſ. de libe ratione populi.

In eodē capi. viij. vbi dī in poſtilla Ad hoc aūt ē argumētū: qz ſaraceni ⁊c̃. Additio. ij.

Quod ſaraceni ablutionib⁹ vtant ex ritu anti q̄ egyptiorū non vī rōnablr̄ dictū: tū qz a tpe de q̄ hic agit vſq; ad mahometū q̄ ſectā ſara cenoꝝ icepit fluxerūt pl⁹ q̄ mille ⁊ ſeptigenti anni in q̄ bus i egypto multa ⁊ varia dominia iteruenerūt: ſicut

in alijs ptib⁹ mūdi: vtputa Chaldeoꝝ: Medoꝝ: Greco rū: Romanoꝝ: ⁊ h⁹modi: in q̄b⁹ veriſile ē ꝙ nō ſerua bat h⁹mōi rit⁹: ſicut nec i alijs nationib⁹: tū qz ſaraceni nō ſolū habitātes i terra egypti: ſ; etiā habitātes citra mare meridianū vſq; in ptes orietales mūdi ablutōni b⁹ h⁹modi vtūtur. fundamētū aūt coꝝ in h⁹modi ab lutionib⁹ l; falſū ⁊ erroneū aliud tñ eſt. Pro q̄ ſciendū ꝙ ipſi pcipiūtur a ſuo pſeudo ꝓpheta. ſ. mahometo cu ſtodire legē. ſ. moſaycā ⁊ euangelicā: vt in ſuo alchora no expreſſe cōtinetur: ipſi vo ſimulādo obſeruationem moſaice legis in q̄ precipit vt q̄libet maſcul⁹ circūcidat qḋ q̄dē preceptū ē initiū totius obſeruantie legalis cir cūcidūt ſe erronee tñ: qz nō i octaua die ſicut Gen. xvij ⁊ Leui. xij. ca. precipitur: ſ; poſt lapſū cuiuſcūq; tpis in diſter. Simulādo etiā obſeruatonē euangelij i q̄ pmū ſacramētū ē baptiſm⁹ ipſi ſe baptiꝫant ſeu abluūt: erro nee tñ in multis: ſpēaliter in hoc ꝙ ille falſus baptiſm⁹ iterat apud eos ⁊ frequentat multotiens ad libitū: in q̄ iteratione ſequūt multos alios errores ſuos ⁊ ſpēaliter duos. vn⁹ ē qz nō credūt mortē Chriſti: nos aūt credē tes ꝙ vna Chriſti mors vnū baptiſma cōſecrauit: vt i glo. ad Hebreos. vj. baptiſmū nō iteram⁹: ipſi vo hanc mortē negantes baptiſmū frequētant. Secūd⁹ error eo rū circa hoc ē: qz nō credūt originale peccatū eſſe ſ; pec cata actualia tm̄: ⁊ qz iſta. ſ. actualia peccata multotiēs iterant ideo ipſi ſua baptiſmata ſeu ablutiões frequen tant: nos vo credentes ꝙ p vnī⁹ delictū oēs hoies dam natione icurrerūt: vt p; ad Ro. v. contra qḋ delictū. ſ. originale pncipl'r fuit baptiſm⁹ ordinat⁹ tm̄ vnū bapti ſma ꝓfitemur: ⁊ l; iſta ad expōnē lr̃e nō requirant iter ponūt tñ hic ad inſtructionē fideliū: q̄ q̄nq; cū ſarace nis de ſilib⁹ diſputant ſeu rōcinat. vñ ſi eis iponeret ꝙ h⁹modi ablutiones hērent ex ritu pharaonis ⁊ alioꝝ egyptioꝝ tante antiq̄tatis verteret eis in deriſum.

Replica correctoꝝ ꝯ Bur.

In capi. viij. poſtillator reprehendit iudeos aſ ſerentes ꝙ demones nō hñt ptātem ſup aliqḋ corpus min⁹ grano milij arguēs q̄cq̄d pōt in mai⁹ pōt in min⁹ ⁊c̃. Bur. dicit illā rōnē nō ſufficere niſi ſuppoſi to ꝙ demones nō ꝓducāt aliquā formā ſed ſolū appli cēt actiua paſſiuis. Sed vī Bur. hic peccare in logica: phia: ⁊ theologia. In logica nāq; argumēta p locū a maiori cōſtructiue valet preſerti in mā motiua vel trā ſlatiua: de q̄ logici exēplificant ꝙ potēs portare mille li bras pōt etiā portare decē: ⁊ ita potēs applicare ad ma gnū effectū corpa pōt etiā ad minorē effectū. Item ſm phos dato addito Bur. rō non valeret: pōt eni q̄s ꝓdu cere formā maiorē q̄ nō minorem. pōt eni hō generare hoiē magnū ſed nō pōt generare muſcā puā: ⁊ iō ſtāte addito Bur. videl; ꝙ demones nō ꝓducerēt formas ſi cut nō faciūt tunc nō valet rō. quā cū ſuo medio putat valere. nō eni ſeq̄tur demones nō ꝓducētes formas fa ciūt effectus maiores igit minores: p; inſtantia de hoie in argumēto logico. ſ. q̄nimo ſuppoſito ⁊ cōceſſo ꝙ de mones nō producāt formaſ nouas: ſ; ſolū applicēt acti ua paſſiuis: adhuc argumētū ē formale: demones pñt i maius igit in min⁹ q̄tū ad ꝓpoſitū: qz ſm ſanctū tho. nō pñt niſi pmittant: pmittere igitur de⁹ poterit ꝙ faci ent maius nō potendo min⁹ ⁊ ecōuerſo. vñ p; ꝙ theo logice cōcedendū ē: ſi de⁹ pmiſerit ꝙ demones ſiue pro ducāt ſiue nō adhuc pñt in min⁹ ⁊ nō in maius ⁊ econ uerſo. Argumētū aūt poſtillatoris tenet p locū a ma iori cōſtructiue q̄ ad motū exteriorē ⁊ potētiā motiuā de cōi lege: videl; ſi demones pñt mouere ⁊ applicare actiua paſſiuis ad generationē vel productionē maio ris ſeq̄tur ⁊ minoris: nec req̄ritur ad valorē cōſequētie an producant formas vel nō: vt patet ex dictis.

Itē i eo. capi. hoc dicit poſtillator ꝙ magi p⁹ tertiā pla gā nō ceſſauerūt reſiſtere moyſi: Bur. dicit eē min⁹ verū: ſ; ad hoc nō adducit rōnē niſi ab aucte negatiue qḋ ñ val;: ſ; poſtillatoris ē bona rō fundata i lr̃a. in ſequēti eni ca. dī de magis ꝙ i ſeptia plaga vulnerū ⁊ veſicarū turgētiū nō po terant ſtare corā moyſe: ex q̄ lr̃a p; ꝙ vſq; ad illud tēp⁹ ſte terūt corā moyſe nō ad iuuandū ſ; reſiſtendū: qz al's iiuſte fuiſſent puniti illa ſeptia plaga: q̄uis eni poſt tertiā plagaꝫ ꝓpter cōfuſionē qz nō poterant facere ſilr̄ decetero nō attē tauerunt reſiſtere moyſi p facere aliq̄d ſilr̄: tñ aſtiterīt pha raoni prauis cōſilijs ꝓpt̄ q̄ puniti ſūt. ſi eni in tertia plaga cōfeſſi fuiſſent dei iſrael diuinitatē vt dicit Bur. deſtitiſſēt vtiq; a malo ⁊ regi bonū pſuaſiſſent: ⁊ ſic ſeptia plaga pu niti nō fuiſſent: exemplū h⁹ hr̄ i eo. ca. ix. j. de plaga grādis quā euaſerūt hi ſerui pharaonis q̄ timuerūt vbū dñi: ⁊ fe cerūt cōfugere ſeruos ſuos ⁊ iumēta i domos: q̄ aūt verbū dñi neglexerūt plaga grandis iterierūt: ita de⁹ ꝓnior ad mi ſerandū q̄ ad pdendū maleficis i ſeptia plaga pepciſſet: ſi i tertia cōfeſſi diuinitatē dei iſrael ab iniq̄s reſiſtentijs abſti nuiſſent. Falſū igit ē ꝙ Bur. dicit in pmis trib⁹ plagis ma gos cōuictos ad cōfitendū deitatē. nā pmo i ſeptia ſūt cōuī cti qñ p vulnerib⁹ corā moyſe ſtare nō potuerūt. Itē idem Bur. ꝓ cōfirmatione dictarū ſuarū ieptiarū ponit cōpatō nes plagarū factarū p aaron ⁊ moyſen ⁊ deū imediate di cēs: in eis relucere ordinē diuine ꝓuidentie cū p minores facit minora: p maiores maiora: ⁊ maxia p ſeipſū q̄ dicit in decia plaga cōſiſtere. Sꝫ hic ordo Bur. multiplr̄ deficit: p mo qz dicit decimā plagā factā a deo ſine aliq̄ medio: cui⁹ oppoſitū p; ex lr̃a dicēte eā factā a pcuſſore. dī eni. j. xij. c. de dño: Et nō ſinet pcuſſorē igredi dom⁹ v̄ras ⁊ ledere. vñ p; ꝙ illa decia plaga ſit facta a deo mediāte pcuſſore: ſicut alie mediante moyſe ⁊ aarō: ⁊ hec ē ſnīa ſanctoꝝ doctoꝝ ⁊ cōiter catholicoꝝ ſicut poſt idē Bur. dicit. Secūdo defic qz diſtinguit pmas plagas factas ab aarō tanꝙ minores ⁊ ſex ſequētes factas a moyſe tanꝙ maiores ⁊ decimā tanꝙ maximā factā imediate a deo. ſm hec dicta q̄rta nō diſtin gueret a decia: qz nō legit i ea aaron vel moyſen aliq̄d feciſ ſe: ſed dī in hoc. viij. ca. dñs fecit: Et venit muſca grauiſſia nec vī catholice dictū deū imediate talia ſigna nō feciſſe ef fectiue q̄ p moyſen ⁊ aaron ⁊ āgelos tāꝙ p inſtrumēta fec nā inſtrumēta creata ad tales effect⁹ ſupnāles ſe ñ extēdūt effectiue: qz nō oriūt ex potentia nāli ſed obedientiali q̄ qḋ libet pōt fieri ex quolibet q̄ ſolū dñm reſpicit ꝓ imediate efficiente: ſententia eni ē beati Aug. ix. ſup Gen. ⁊. iij. de tri ni. ca. vij. nā ⁊ ſi ſancti ſicut moyſes ⁊ alij dicāt ſigna facere hoc catholice itelligendū ē ꝙ de⁹ p eos q̄ p ſeipſū. Tertio deficit qz ſi minora p miores ⁊c̃. ſeq̄t ꝙ demones tanꝙ ma iores debēt moyſi ⁊ aaron preferri: nā a decia plaga quaꝫ reputat Bur. maximā fecit de⁹ miniſterio demonū vt etiā Bur. ponit auctoritate ſanctoꝝ doctoꝝ: ⁊ tales etiā plage in ſcriptura dicūtur imiſſiones p angelos malos: cū igitur illa maxia ſit p eos facta nō p moyſen nec aaron ſeq̄t eos eē potiores moyſe ⁊ aaron nō ſolū nā qḋ verū ē: ſed ⁊ pote ſtate ⁊ aucte qḋ falſū ē. Et ſi verū ē peſtes ⁊ mala pene infli gi miſterio maloꝝ angeloꝝ ꝓbabile ē dicere ꝙ oēs plagas egyptiacas de⁹ fecerit miniſterio coꝝ q̄uis ad nutū ⁊ exte riorē deſignationē moyſi ⁊ aaron eleuatio ⁊ proiectio vir ge facta eſſe dicātur. nō eni virga nec ei⁹ eleuatio ſe extende rēt ad eruptionē ranarū muſcarū ⁊ ceterorū tā ſubito niſi miniſterio angeloꝝ dictoꝝ p deū deputato ad deſignatio nē ⁊ prenūciationē moyſi ⁊ aaron cōcurrēte: fruſtra igitur Bur. hic ſe fatigauit. In hoc aūt i q̄ Bur. poſtillatorē notat vltio. ſ. an ablutionē pharaonis imitent adhuc ſara ceni: vel an hēant cā a mahometo nō ē magni poderiſ: nec ad lr̃aꝫ exponēdā vel ad ꝯferēdū cū ſaracēis multū iportat

Universidad de Deusto Biblioteca

a Qrit aũt dñs. Hic ꝓnter describit plagã quinta plaga: c' ꝑmo ꝑmittit cõminatio: ꝛ secũdo subdit inflictio: ibi Fecit g̃ dñs. ¶ Circa ꝑmũ dicit b hec dicit dñs de' hebreoꝝ. Iz eni sit de' ꝛ dñs oim: dicit hic de' ꝛ dñs hebreoꝝ i spẽali p verã fidẽ ꝛ spẽalẽ cultũ ꝛ vt videret pharao q̃tũ dñs diligebat populũ illũ. subditur: c ¶ Ecce manꝰ mea. nõ dicit manꝰ moysi qz ista plaga sic ꝑce dẽs fcã ẽ a deo absq; misterio moysi ꝛ aaron: in tribꝰ aũt ꝑmis dicit aarõ extẽdisse manũ. d Sup agros t. ꝛ su. eq̃s ꝛc pe. val. grauis. Ex q̃ pz q̃ illa pestis fuit solũ super aialia q̃ erãt i cãpis. Qualr aũt fuerit illa pestis i textu nõ exprimitur nec iosephꝰ de hac peste loq̃t: ꝛ ideo dicit Andr. q̃ fuit ex volũtate diuia nõ p corruptionem aeris. alij aũt dicũt q̃ fuit ex corruptõe aeris diuinit' causata cadẽte sup pascua: ꝛ iõ aiali a pascẽtia corrupta si ꝛ ꝑm hoc dicit pestis illa a pastu. e ¶ Et faciet dñs vbũ illud. dicit hebrei q̃ moyses fecit lineã i pariete dicẽs: Crastina die cuz sol attiget lineã istaz fiet plaga ista. ꝛ hoc ẽ factũ ad ondendum certitudinẽ diuine prouidẽtie. g ¶ Fecitq; dñs. hic ꝓnter describit predicte pene inflictio eo mõ q̃ ꝑdicta ẽ

h Et misit pharao ad videndũ. ¶ Querit q̃re nõ misit ad videndũ de aliꝭ ꝑdictis plagis sicut de ista: Dicendũ q̃ nõ poterat: qz in plaga precedenti imediate nũcij nõ poterant ire ꝓpter muscas q̃ erant i itinere: vel ꝓpter aialia q̃ erãt horribilia ꝑm aliã opi. Silr dicendũ de cynificib' ꝛ ranis. Et cognoscet plaga ista culpe egyptioꝝ q̃ afflixerũt hebreos ꝛ nõ solũ i ꝓꝓꝛis corpib' iz etiã in coꝝ aialib' supponendo eis onera grauia portãda. i ¶ Et dixit dñs. Hic describit sexta plaga q̃ fuit cõis hoib' ꝛ iumẽtis: cũ dr: k Tollite ple. ma. cine. de camino. Ex q̃ pz q̃ ista plaga facta ẽ ex eleméto ignis: qz cineres illi accepti fuit de camino ardenti: vt magis sonat in hebreo. ꝛ cognoscet plaga ista culpe egyptioꝝ q̃ afflixerãt hebreos i decoctione laterũ i igne fornacis. l ¶ Et spargat illũ. i. cinerẽ ardentẽ. m Moyses. ꝛ non aarõ. qz ista sparsio cineris facta ẽ visus celũ. aaron eni erat ordinatus i his q̃ ptinebãt ad populũ: moyses ãt i his q̃ ptinebãt ad deũ: ꝛ ideo manu ꝓpria iussus ẽ spargere cinerẽ q̃ sz̃gẽd' erat visus celũ. n ¶ Erũt eni i boie ꝛc. ꝑmo eni fuerũt i eis vesice turgentes. i. calefactionẽ pũ gentẽ ꝓtinẽtes: ꝛ postq̃ rupte sũt vesice fuerũt i eis vulnera. o Nec poterant malefici stare coꝝ moyse.

Ex q̃ pz q̃ ex predictis' signis ñ destiterũt moysi resistere: ꝓpt q̃ ista plaga forte' i eis defecit q̃ i aliis egyptijs.

p ¶ Dixitq; dñs. Hic describit septima plaga c' ꝑmo ꝑmittit cõmiatio secũdo subdit inflictio: ibi Et dixit dñs ad moysen. tertio eiusdẽ rẽotio: ibi Misitq; pharao. ¶ Circa ꝑmũ dicit: Hec dicit dñs deus hebreoꝝ: Dimitte populũ meũ vt sacrificẽ mihi: qz i hac vice mittã oẽs plagas meas Ex q̃ pz q̃ hoc nõ itelligit solum de ista plaga iz etiã de sequentib': qz dñs preuidebat pharaõis obstinationẽ ꝛ eꝝ flagellatões futurã: vñ subdit: r De ribisq; de ira. qõ factũ fuit qñ pse quẽs filios israel submersus fuit i mari rubro.

s Iccirco posui te vt ondã i te fortitudinẽ meã. flagellãdo te multipliciter: hoc tñ nõ ẽ sic itelligendum q̃ deꝰ idigeat malicia hoim ad declarationẽ sue fortitudinis eos flagellãdo: quia per multas vias põt suã fortitudinẽ hominib' ostendere: sed pro tanto hoc dicitur quia deus ẽ adeo potens ꝛ bon' q̃ ex malis hominum scit ꝛ potest bona elicere: ꝛ ideo talia permittit vt inde bona eliciat: ꝛ sic ex malicia pharaonis elicuit declarationẽ sue iusticie ꝛ virtutis: vnde li vt tenetur ibi consecutiue ꝛ nõ causaliter. t ¶ Et narretur nomen meũ in omni terra. quia per declarationẽ talis iusticie manifestatur aliꝭ diuina virt' ꝛ iusticia vt eum timeant ꝛ nõ obdurentur in peccatis suis sicut pharao.

v ¶ En pluam hac ipsa hora cras grandinẽ. Predeterminat tempus ꝛ horam ad ostendendũ sue prouidentie certitudinẽ ꝛ sue virtutis magnitudinẽ: que nec in modico potest ipediri. x Qualis nõ fuit i egypto. In illa eni regione que ẽ versus austrũ pauce pluuie ꝛ grandines fiũt ꝛ pue q̃titatis: sed tũc fuit grãdo ita magna in multitudine ꝛ q̃titate ꝛ maioꝛ: sicut fieri solet i ptib' boꝛealib'. y ¶ Mitte ergo iã nũc ꝛc. Jhoc dr ad ostẽdendũ q̃ cũ iusticia diuia semp currit misericordia

z Qui timuit vbũ dñi ꝛc. iste timoꝛ nõ fuit filialis procedẽs ex amore sed seruilis procedẽs ex formidine pene. a ¶ Qui autẽ neglexit. qz nec seruile timorem ex nimia obstinatione hũit.

b Extende manũ tuã in celũ. qz moyses erat i his q̃ ptinebãt ad dominũ: aaron aũt supra iussus ẽ extendere manũ vsus terrã: qz erat cõstitutus i his q̃ ptinẽt ad pplum c ¶ Et dñs dedit tonitrua. ad terrẽdũ egyptios.

d Et grandinẽ ad cõsumẽdũ terrenascentia ꝛ etiã boines ꝛ aialia q̃ erant in agris.

e ¶ Ac discurrẽtia fulgura. ad putiendũ ea que grãdinem cuadebãt. Patz etiã ex hoc q̃ ista plaga fuit ex trib' clemẽtis .s. aqua rõne grandinis: q̃ ẽ aq̃ cõgelata: aere ex cõmotione eꝝ vehemẽti rõne tonitrui: ꝛ igne ex fulgure discurrente Cognoscet etiã ista plaga p quã terre nascentia fuerũt cõtrita ꝛ i modũ palcarũ redacta

Mitte ergo iã nũc ꝛ congrega iumẽta tua ꝛ oia q̃ hẽs i agro. Boies eni ꝛ iumenta ꝛ vniuersa q̃ iuẽta fuerit foris: nec congregata de agris cecideritq; sup ea grando moriẽt. Qui timuit vbum dñi de seruis pharaonis: fecit cõfugere seruos suos ꝛ iumẽta i domos: qui aũt neglexit sermonẽ dñi: dimisit seruos suos ꝛ iumẽta in agris. Et dixit dñs ad moysen: Extẽde manũ tuã i celũ: vt fiat grãdo i vniuersa terra egypti sup boies ꝛ sup iumẽta ꝛ sup oẽm herbã agri i tra egypti. Extenditq; moyses virgã i celũ ꝛ dñs dedit tonitrua ꝛ grãdinẽ ac discurrẽtia fulgura sup trã. Pluitq; dñs grandinẽ sup trã egypti: ꝛ grando ꝛ ignis mixta piter fere bãt. Tãteq; fuit magnitudis q̃sta añ nũq; apparuit i vniuersa terra egypti ex quo gẽs illa cõdita ẽ. Et percussit grãdo i oi terra egypti cũcta q̃ fuerũt i agris ab boie vsq; ad iumẽtũ. Cuncta q̃q; herbam agri percussit grando: ꝛ oẽ lignũ regionis

cõfregit. Tñ i terra iessen vbi erãt filij israel grãdo nõ cecidit. Misitq; pharao ꝛ vocauit moysen ꝛ aarõ dicẽs ad eos: Peccaui etiaz nunc. Dñs iustus: ꝛ ego ꝛ ppls meꝰ ipi. Orate dñm vt desinãt tõitrua dei ꝛ grãdo: vt dimittã vos: ꝛ neq; q̃z hic vltra mãeatis. Ait moyses: Cũz egressꝰ fuero ꝺ vrbe extẽdã palmas meas ad dñm: ꝛ cessabũt tonitrua ꝛ grando nõ erit: vt scias qz dñi ẽ terra. Nondũ aũt q̃ ꝛ tu ꝛ serui tui necdũ timeatis dñm deũ. Linũz ego ꝛ hoꝛ deũ lesũ ẽ: eo q̃ hordeũ est virẽ: et linũ iã folliculos germinaret. Triticum aũt ꝛ far nõ sũt lesa: quia serotina erant. Egressusq; moyses a pharaõe ex vrbe tetẽdit manꝰ ad dñm: ꝛ cessauerũt tõitrua ꝛ grãdo: nec vltra stillauit pluuia sup terram Videns aũt pharao q̃ cessasset pluuia ꝛ grãdo ꝛ tonitrua: auxit peccatũ: ꝛ ingrauatũ ẽ coꝝ eꝝ ꝛ seruoꝝ illoꝝ ꝛ induratum nimis: nec dimisit israel: sicut ꝓcepat dñs ꝑ manũ moysi.

In capi. ix. vbi dr in postilla: Et misit pharao ad videndũ.

¶ Additio. j.

Est alia rõ consona lre quã q̃dã hebreoꝝ assignat ad hoc q̃ de ista plaga misit ad videndũ spẽaliter ꝛ nõ in precedenti: qz .s. mirabilius erat q̃ ex aialib' egyptioꝝ ꝛ hebreoꝝ q̃ in eisdem cãpis pascebãt morentur illa q̃ erãt egyptioꝝ: nõ aũt q̃ erãt hebreoꝝ q̃ q̃ terra gessen eẽt imunis ab alia qua plaga nõ ãt alia terra egypti: hoc etiã sonat lra q̃ i precedẽti plaga dicit: Faciã qz mirabilẽ i die illa terram gessen in qua populꝰ meꝰ ẽ vt non sint ibi muscę: in hac vo plaga. .s. pestis dr: Mortuaq; sũt aialia egyptioꝝ ꝛ ꝺ animalibus filioꝝ israel nihil oio periit. .s. vbi cũq; ẽnt etiam in terra egyptioꝝ qõ ẽ mirabilius: ꝛ p ꝓs discretionem: in primis vo duabus plagis quia magi fecerunt similia nõ curauit pharao iquirẽ distinctionẽ plagarũ in tertia vo non legit talis distinctio.

In eodẽ capi. ix. vbi dr in postilla: Iccirco posui te vt ostendã in te fortitudinẽ meã. ¶ Additio. ij.

Licet concedendũ sit q̃ deꝰ non indigeat malicia hominũ ad declarationẽ sue fortitudinis eos flagellãdo: quia p multas alias vias põt suam fortitudinem ondere ꝓut postillator dicit: nõ tamẽ ex hoc sequit q̃ cum dr: Ut ostendam in te fortitudinẽ meam. li vt: non tenetur ibi causaliter prout ipse vult inferre. Pro quo considerandũ est q̃ ex diuina prouidentia non solũ disponitur q̃ effectus fiant: sed etiã ex quib' causis ꝛ quo ordine pueniant: iter q̃s q̃dem causas sũt etiã quoꝛũdã effectuum causę act' hũani: vñ in talib' oportet homes agere aliqua: vt per suos act' ipleant q̃dã effectus ꝑm ordinẽ a deo dispositũ ꝓ ut i secũda scõe. q. lxxxiij. ꝛ ideo in talib' tales actus mediꝰ rõnẽ hñt causalitatis respectu effectus a deo dispositi. vñ in presenti materia quia deus ex ꝓposito sue voluntatis

Universidad de Deusto Biblioteca

diſpoſuerat ꝙ p maliciā pharaonis a deo toleratā ⁊ pmiſſam ſua potentia iuſticia ⁊ lōganimitas hoib⁹ declararet: iccirco h⁹modi malicia ſic a deo pmiſſa hʒ rōnē cauſalitatis reſpectu h⁹modi declaratōis a deo itente: nō tñ hec cauſalitas ē pncipalis ⁊ abſoluta ſed ē ſecūdaria ⁊ ex ſuppoſitione diuini ꝓpoſiti vt dictū ē. vñ pʒ ꝙ li vt cū dr: Ut oſtendā in te. tenet cauſaliter ꝓut ſonat ⁊ nō indiget aliqua reſolutiōe vñ ⁊ doctores ſancti hāc dictōnē vt i hoc loco i ſua ꝓpria ſignificatōne reliquūt: vt pʒ i gloſa bñ ītuenti. ſicut eni cū dr de deo i pſ. ꝙ ꝓducit herbā ſuituti hoīm vt educat panē de terra: nō excludit qn deus per mltas alias vias poſſet educere panem de terra ſine hoc ꝙ herbā pri⁹ ꝓduxiſſet ſed qr de⁹ voluit inſtituē iſtū modū determiatū ꝓducēdi: ⁊ ſic eductio pāis de terra hʒ cauſalitatē reſpectu ꝓductiōis herbe. vñ li vt: tenet cauſaliter ibi ſic ⁊ in hoc loco.

Replica correctorij ꝯ Bur. ſemi hereticum.

In capi. xj. Bur. notat poſtillatorē dicētē li vt: nō teneri cauſaliter ſʒ cōſecutiue cū dr: Jccirco poſui te vt oſtendā in te fortitudinē meā. obijciens ⁊ allegans mira putās ea eſſe cōtra poſtillatorē qȯ tamē nō ē: ſʒ poti⁹ pro eo vt pʒ diligenter ītuenti. nihil eni pōt eſſe deo cauſa motiua ad extra ⁊ in rōne finis nec efficiētis nec forme niſi cōſecutiue: ⁊ hoc ē qȯ itendit poſtillator: ſeqtur ei cōſequētia legali: Pharao fuit malicia iduratus ꝯ dñm: ergo de⁹ voluit in eo oſtendere fortitudinē ſuā: ⁊ ſic malicia nō fuit cauſa niſi occaſio cōſecutōis ex lege p deū ordinata vt de⁹ eū flagellaret ⁊ in eo ſuā potentiā oñderet: ⁊ ad hoc valet exēplū de ꝓductione panis de terra: qr ita ordinē nature iſtituit ꝙ p⁹ terra germinaret ⁊ gramē ꝓdiret in granū vt fieret panis ꝯñter ex ordine inſtituto. Sed ⁊ illud qȯ Bur. ex dictis ſancti Tho. ſcđa ſcđe. q. lxxxiij. applicat ꝓpoſito vr min⁹ catholice dictū: videlʒ ꝙ ex ordinatōe diuia optet hoīes agere vt effect⁹ a deo inſtituti ipleant: nā ex eo ſeqt̄ imā pñti ꝙ pharaoni peccatū obſtinationis iputari nō dʒ qr ſm hoc oportuit eū eſſe cauſā diuie glificationis ſi cauſaliter teneri debeat vt vult Bur. in his aūt q̄ oportet fieri ſicut in nālib⁹ ⁊ neceſſarijs non laudamur nec vitupamur teſtib⁹ phis ⁊ theologis: ſeqtur etiā illā obſtinationē fuiſſe nō ſolū ex diuia pmiſſione ſʒ etiā inſtitutōe ⁊ ordinatione qȯ nō ſonat theologice: cū doctores ſancti ⁊ mgr ſniaruʒ h⁹modi obſtinatōis ſicut nec alioꝝ maloꝝ culpe nō velit eē cauſam poſitiuā ſʒ defectiuā. doctrina eni Scoti ē ꝙ in reprobatione de⁹ nullū actū poſitiuū hʒ circa reprobatum ſed ſolū negatiuū: nō ordinādo ad gloriā ⁊ grām vñ ſi dictū ſancti thome veritatē hrē poſſet i poſitiuis ordinatis p deū in ꝓpoſito aūt ꝓut Bur. applicat nō vr conſonare.

Capi. X.

Et dixit dominꝰ ad .x. moyſen: Jngredē ad pharaonē. Ego eni idurabo cor eius ⁊ ſeruoꝝ illi⁹ vt faciā ſigna mea hec i eo: ⁊ narres i aurib⁹ filij tui ⁊ nepotū tuoꝝ: quotiēs contriueri egyptios ⁊ ſigna fecerim i eis: ⁊ ſciatis qr ego dñs. Jntroierūt ergo moyſes ⁊ aarō ad pharaonē: ⁊ dixerūt ei: Hec dicit dñs deus hebreoꝝ: Uſquequo non vis ſubijci mihi? Dimitte ppl'm meū vt ſacrificet mihi. Si aūt reſiſtis ⁊ nō vis dimittere eū: ecce ego inducā cras locuſtā i fines tuoſ que operiet ſupficiē terre: nec qcq̄ʒ ei⁹ appareat ſʒ comedat qȯ rſiduū fuit grādini. Corrodet eniʒ oīa ligna q̄ germināt i agrīſ: et iplebūt domos tuas ⁊ ſeruoꝝ tuorū ⁊ oīm egyptioꝝ: q̄tam nō viderunt prēs tui ⁊ aui ex quo orti ſūt ſup trā vſq̄ʒ in pñtē diē. Auertitq̄ʒ ſe ⁊ egreſſus eſt a pharaone. Dixerūt aūt ſerui pharaonis ad eū: Uſq̄uequo patiemur hoc ſcādalum? Dimitte hoīes vt ſacrificent dño deo ſuo. Nōne vides ꝙ perierit egyptus? Reuocaueruntq̄ʒ moyſen ⁊ aarō ad pharaonē. Qui dixit eis: Jte ſacrificate dño deo veſtro. Quinā ſūt q ituri ſūt? Ait moyſes: Cū puulis nr̄is ⁊ ſeniorib⁹ pgem⁹: cū filijs ⁊ filiab⁹: cū ouibus ⁊ armentis. Eſt eni ſolēnitas dñi dei nr̄i: ⁊ reſpōdit pharao: Sic dominus ſit vobiſcū. Quō ego dimittā vos ⁊ puuloſ vr̄os. Cui dubiū ē ꝙ peſſime cogitetis? Nō fiat ita: ſed ite tm̄ viri ⁊ ſacrificate domio. Hoc eniʒ ⁊ ipſi petiſtis. Statimq̄ʒ eiecti ſunt de cōſpectu pharaonis. Dixit autēʒ dominus ad moyſen. Extende

Et dixit dñs. Hic deſcribitur octaua plaga: ⁊ pmo premittit ei⁹ cōminatio: ſecūdo ſubditur eius inflictio: ibi Dixit aūt dñs. Circa primuʒ pʒ lr̄a vſq̄ʒ ibi: b Ecce ego inducā cras locuſtā. i. multitudinē locuſtarū. ſicut dictū ē. s. viij. c Uenit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcarū: p taleʒ modū loquendi dr: Syllogiſmus eſt orō. i. cōgeries orōnū. c Que operiet ſupficiem terre. nō ꝙ totaliter ſit opta ſed p magna pte. d Ne q̄cq̄ ei⁹ appeat. ſ. de his q̄ ptinēt ad ei⁹ ornatuʒ: ſicut ſunt herbe ⁊ cetera viridia: ⁊ iſte ſēſus pʒ p hoc qȯ ſubditur: Sed comedatur qȯ reſiduum fuit grandini

e Et iplebūt domos tuas. qr nō ſolū infeſte erāt terrenaſcētib⁹ ſed etiā hoib⁹. f Auertitq̄ʒ ſe ⁊c. qr pcepit p ſigna obſtinationē regis ⁊ idignationē eius ꝯtra ipſū: ⁊ ideo dedit ire locū. g Uſq̄ʒ q̄ patiemur hoc ſcādalū? Scādalū ē ipactio pedis q̄ facit hoīeʒ cadere: ⁊ ſic illud malū qȯ eis iminebat vocabāt ſcandalū. h Reuocaueruntq̄ʒ moyſen. de volūtate regis. i Cū puulis nr̄is ⁊c. Cui⁹ cā ſubdit: eſt eni ſolēnitas. ſ. generalis i q̄ oēs tā maſculi ꝙ feie debent eē: oportet etiā nos ſacrificare ⁊ neſcim⁹ q̄ vel q̊t: ideo oportet nos ducere aialia ad imolādū: ſilr iumēta ad portādū mulieres ⁊ puulos. k Sic dñs ſit vobiſcū. ironice dr h⁹ l Cui du. ē ꝙ peſ. cogitetis. ac ſi dicat pʒ ꝙ rebellare itēditis ſub ptextu ſacrificādi. m Jte tm̄ viri. q. d. ad viros ſacrificare ptiet: ⁊ nō ad alios. n Hoc eni ⁊ ipſi petiſtis. nō vēr mētiri qr h⁹ n̄ petiuerāt. o Dixit āt dñs. Hic dſcribit plage iflictio: ⁊ 2⁹ ei⁹ rēotio: ibi Quā obrē. Circa pmū dr: p Extēde ma. tu. ſup trā egy. lʒ moyſes eēt executor ordiat⁹ i his q̄ ptinēt ad deū ꝓpt qȯ i pcedētib⁹ iuſſus ē extendē manū ſ⁹us celū tñ h ïit bet extēdē manū ſuā ſup trā: ad oñdēdū ꝙ q̄ pōt i maius pōt ⁊ i min⁹ qñ ptātes ſūt ordinate ſicut i ꝓpoſito ſʒ nō ecōuerſo: ⁊ ideo aaron q̄ fuit cōſtitu⁹ in his q̄ ptinēt ad populū i p̄dictis extēdit manū ſ⁹us terrā ſʒ nō

ſ⁹us celū. a Ad locuſtā. i. ad multitudinē locuſtaꝝ. b Et dñs iduxit ventū vrentē. i. calidū ⁊ ſiccū qui facit ad generationē locuſtarū ⁊ fortificationē ipſarū vt poſſint volare. c Quales ante illud tēpuſ nō fuerūt in multitudine ⁊ magnitudine. d Nec poſtea future ſunt. Cōtrariū vr dicē Johel ꝓpheta. Dicēdū ꝙ non loqtur de locuſtis ad lr̄am ſic hic: ſed ſub multitudie locuſtaꝝ loqtur de gentib⁹ q̄ vaſtauerūt terram filioꝝ iſrael ſm aliq̄s. ſm vo alios dicentes ꝙ Johel loqt̄ de locuſtis ad lr̄am dicendū ꝙ iſte locuſte fuerūt grauiores intenſe ſʒ non extenſe: qr modico tpe durauerūt ſed ille diuti⁹: vt ibidē pleni⁹ dicet dño concedente. e Quāobrem. Hic deſcribit predicte plage remotio. f Feſtin⁹ pharao vocauit moyſen. quia neceſſitate vrgebat. g Peccaui in dñm ⁊c. ſimulat penitentiā vt euadat penā. h Ut auferat a me mortē iſtam. Uocat illā plagā mortē: qr ad eā diſponit ex corroſione terrenaſcentium: et corrñdet iſta plaga culpe egyptioruʒ q̄ ꝓduxerant vitā hebreoꝝ ad amaritudinē: vt dictū ē pmo ca. ⁊ iō vocat mors qua nihil amari⁹ dr. i Egreſſuſq̄ʒ ē moyſes. qr i cōſpectu idolatre noluit orare. k Qui flare fecit ventū ab occidente. ad debilitandū locuſtas: ſicut vent⁹ calid⁹ flans ex oppoſito eas generat ⁊ fortificat: vt dictū ē. l Uehementiſſimū. vt locuſta nō poſſet reſiſtē ipetui ei⁹. m Dixit aūt dñs. Hic deſcribit nona plaga cū dr: n Sit tenebre ⁊c. Dicūt eni aliq̄ ꝙ aer fuit ita igroſſatus vaporib⁹ humidis ⁊ groſſis ꝙ cū tactu poterant pcipi: qr tenebra ipſa cū ſit priuatio lucis nō ē tactu pceptibilis o Et facte ſūt tenebre horribiles. qr in illis tenebris fiebāt eis viſiones imaginarie horribiles. p Trib⁹ dieb⁹ nemo vidit fratrē ſuū. i. aliū hominē. q Nec mouit ſe. tiore duct⁹. r Ubicūq̄ʒ āt ha. fi. iſra. lux erat. Ex q̄ pʒ ꝙ iſta plaga facta ē mediātib⁹ celi luiarib⁹ deo ad nutū obediētib⁹ nō ifluēdo lumē egyptijs ⁊ cōicādo illō hebreis. ⁊ iſta plaga corrñdet cecitati mētis q̄ fuit i egyptijs q̄ p⁹ tot ſigna manebāt i obſtiatōe ſua.

manū tuā ſup terrā egypti ād locuſtā vt deſcēdat ſup terrā ⁊ deuoret oēʒ herbā q̄ reſidua fuit grandini. Et extēdet moyſes virgā ſup terrā egypti: ēt dñs iduxit ventū vrentē tota die illa ⁊ nocte. Et mane facto vēt⁹ vrēs leuauit locuſtaſ. Que aſcēderūt ſup vniuerſā trā egypti: ⁊ ſederūt i cūctis finib⁹ egyptioꝝ inumerabiles: q̊uales añ illud tēp⁹ nō fuerāt: nēc poſtea future ſīt. Operuērūtq̄ʒ vniuerſā ſupficiē terre vaſtantes oīa. Deuorata ē igit̄ herba terre: ⁊ q̄cqd pomoꝝ i arboribus fuit q̄ grādo dimiſerat. Nihil quoq̄ʒ oio virēſ relictū ē in lignis ⁊ i herbis terre: i cūcta egypto. Q̄uāobrē feſtinūs pharao vocauit moyſen ⁊ aarō ⁊ dixit eis Pēccaui i dñm deū vr̄uʒ: ⁊ i vos. Sʒ nūc dimittite peccatū mihi etiā hac vice ⁊ rogate dñm deū vr̄m ūt auferat a me mortē iſtam. Egrēſſuſq̄ʒ eſt moyſes de cōſpectu pharaonis ⁊ orauit dñm: Q̄ui flare fecit vētū ab occidente vēhemētiſſimū: ⁊ arreptā locuſtā ꝓiecit i mare rubꝝ. Nō remāſit nec vna q̄dē in cūctis finib⁹ egypti. Et idurauit dominꝰ cor pharaoniſ: nec dimiſit filios iſrael. Dixit aūt dñs ad moyſen: Extēde manū tuā i celū ⁊ ſint tēnebre ſup terrā egypti: tā deſe vt palpari queāt. Extenditq̄ʒ moyſes manū i celū ⁊ factē ſūt tenebre horribiles i vniuerſa terra egypti Tribūs dieb⁹ nemo vidit frēʒ ſuū: nēc mouit ſe de loco in quo erat. Ubicūnq̄ʒ aūt hitabāt filij iſrael lux erat. Uōcauitq̄ʒ pharao moyſen ⁊ aarō ⁊ dixit eis Jte ſacrificate dño: Oues tm̄ vr̄e ⁊ armēta remaneāt puuli vr̄i eant vobiſcū. Ait moyſes: Hōſtias quoq̄ʒ ⁊ holocauſta dabis nob: q̄ offeramus dño deo nr̄o. Cūncti greges pgēt nobiſcū. Non remanebit ex eis vngula q̄ neceſſaria ſunt i cultū dñi dei nr̄i: pſerti cuʒ ignorem⁹ qd debeat imolari: donec ad ipſū locū pueniam⁹. Jndurauit aūt dñs cor pharaōis: ⁊ noluit dimittere eos. Dixitq̄ʒ pharao ad moyſen: Recede a me: ⁊ caue ne vltra videas faciē meam. Quocūq̄ʒ die apparueris mihi morieriſ. Rñdit moyſes: Jta fiat vt locut⁹ es. Nō videbo vltra faciē tuā.

s Uocauitq̄ʒ pharao moyſē. nō q̄diu fuerūt tenebre: qr nullus egypti⁹ de loco ſuo ſe mouit: ſʒ poſtq̄ recederat lux: tiebat eni de alia pcuſſione maiori. dicūt aūt hebrei ꝙ p̄dicte tenebre triū dierū nō ſolū fuerūt ad pcutiēd egyptios ſʒ etiā ꝓpt filios iſrael iter q̄s erāt aliqui mali ⁊ increduli: nec volebāt de egypto recedere ⁊ illi mortui ſt i illis trib⁹ dieb⁹ ⁊ ſepulti: ita ꝙ egyptij n̄ viderūt: ſi ei vidiſſēt ſic dixiſſent iter ſe ita pcuſſi ſūt filij iſrael: ſicut ⁊ nos. t Hoſtias q̄q̄ʒ ⁊ ho. da. nobis. i. pmitteſ ꝙ ducam⁹ aialia ad ſacrificia v Cūcti greges pgēt nobiſcū. qr neſcim⁹ q̄ ⁊ q̄ta velit: ⁊ i h⁹ moyſes nō dix[illegible] falſum quia dixerat illi dñs Jmmolabis deo ſup mōtē iſtū: vt hr̄. s. iij ca. ſʒ nō determiauerat ſibi q̄ vel q̊t deberēt imolari: nec oportebat ꝙ moyſes dicēt expſſe ꝙ vellēt de precepto dei oino de egypto abſq̄ʒ reditu recedere: lʒ ei falſū nō debeat dici: veritas tñ ꝓ loco ⁊ tpe pōt taceri: ⁊ ideo de duob⁹ a deo ſibi dictis vnuʒ dixit: aliud tacuit.

In capi. x. vbi dr in poſtilla: Ubicūq̄ʒ aūt habitabant filij iſrael lux erat ⁊c.

Additio.

Non vr neceſſariū dicē ꝙ iſta plaga. ſ. tenebraꝝ fcā fuerit mediātib⁹ celi luiarib⁹: ſuffic ei ꝙ fuerit ſolū i aere ⁊ vbi egyptij hitabāt tm̄: vñ aer ille fuit ingroſſat⁹ ⁊ dēſat⁹ vtute diuia itātū ꝙ pdidit diafaneitatē ſic vt nō eēt capax lucis: qȯ pʒ māifeſte ex hoc qȯ dicit: Trib⁹ dieb⁹ nēo vidit frēʒ ſuū. nā ſi aer fuiſſʒ capax luis potuiſſent ſe vidē iuicē cū lucernis ſeu lapadib⁹ igneis q̄b⁹ hoīes cōit illuiant etiā i nocte q̄tūcūq̄ʒ obſcuriſſima. hoc etiā vidēt ſonare vba q̄ dicūt de his tenebris. ſ. vt palpari queant. ex q̄ q̄dem groſſitie tā palpabili ꝯtingebat qȯ dr: Nemo mouit ſe. qr tāta erat groſſities ꝙ ipediebat motū: in ſola eni obſcuritate q̄tūcūq̄ʒ careat luce hoīes mouēt ꝑti i locis ſibi notis

vn̄ etiā i nocte obscurissima nōnulli ꝓficiscūt: τ ideo optz ꝙ h' qd dī: Nemo mouit se. causa fuerit grossicies palpabilis aeris tenebrosi: vn̄ in hac plaga celi luminarib' suo more influentib' aer egyptioꝝ nō recipiebat lumē rōne ꝑ dicta: aer vo hebreoꝝ illuminabat vt solebat. Est eni hec expō magis consona rōni: quia fm phm frustra fit per plura qd pōt fieri p paucio ra: τ eadē rōne quod pōt fieri p miora nō requiriτ ꝙ fiat p maiora: τ ideo nō oportet dicere ꝙ de' i hac plaga influentiā celestiū luminariū mutauerit sic nec lr̄a hoc dicit: ſʒ solū fuit mutatio i nā aerea elemētari mō pdicto.

Et dixit dominus .XI. ad moysen: Adhuc vna plaga tāgā pharaonē τ egyptū] τ post hec dimittet vos τ exire ꝯpellet. Dices ergo oi plebi vt postulet vir ab amico suo: et mulier a vicia sua vasa argentea τ aurea. Dabit aūt dñs grāz pplo suo corā egyptiis. Fuitqz moyses vir magnus valde i terra egypti corā seruis pharaonis τ oi pplo. Et ait: Hec dicit dñs Media nocte ingrediar i egyptuz: τ morieτ oē pmo

Replica correctoriij ꝯ Bur. ruralē.

In capi. x. Bur. notat postillatorē dicentē plagaꝫ nonā q̄ erat tenebrarū fuisse mediantib' luminarib' celi in q̄b' de' suspendit actū secūdū. s. illuminare nulla mutatione facta in eoꝝ nā q̄ ad actū primū q̄ ē lucere: sicut etiā dicit supra Danielē de igne triū pueroꝝ i q̄ fuit suspēsus secūd' actus q̄ ē calefacere τ cōburē: primo actu. s. calere manēte. Quē modū dicendi rōnabilē τ itelligibilē Bur. hic nitiτ corrūpere dicēs ꝙ illa plaga. s. tenebrarū sit facta p cōdensationē aeris tantā: vt pderet diafaneitatē: τ hoc ꝓbare nitiτ ex eo qd dī i lr̄a ꝙ trib' dieb' nemo vidit frēm suū: asserens si aer fuisset diafan' τ capax lucis potuissent accendere lucernas: τ sic se mutuo videre. Item secūd[...]o ꝙ tenebre in lr̄a dicūtur palpabiles: qd cōtingebat ex h'modi igrossatione q̄ tanta fuit vt etiā motū ipediret: qz dī in lr̄a: ꝙ nemo mouebat se de loco: τ cōfirmat factū suū duplici rōne: pma qz frustra fiūt p plura q̄ pn̄t fieri p pauciora. secūda rō qz frustra fit p maiora qd p miora fieri potuit cuiusmōi ē aer respectu lucis: ſʒ hec vī grossa τ ruralis imaginatio militās cōtra rōnē τ nāz rerū: naz destruit nāz: rōnē: τ nomē plage. ipsa eni plaga dī in lr̄a tenebra: tenebra aūt ē priuatio lucis i subiecto apto nato: q̄ ꝑuatio imaginatione Bur. locū nō hʒ: qz nihil aptū ē illuiari nisi diafanū qualis nō erat aer egyptioꝝ ꝓtūc fm Bur. τ sic fm eū nō pōt dici plaga tenebrarū ſʒ cōdēsationū: qd ē cōtra lr̄am. Secūdo destruit nāz τ rōnē aeris: nā aer de sua nā ē corpus iterminatū termis ꝓpriis: τ ideo diafanū. cōdensatione igiτ Bur. posita ꝙ aer nō sit diafan' seq̄τ aerē nō eē corpus iterminatū: τ sic seq̄τ aerē nō eē aerē. Tertio destruit motū nālē qz posita tali dēsitate aeris vt ipedisset motū aialē etiā ipedisset motū nālē: τ iō in tali aere graue positū nō moueret deorsū: nec leue sursū: nec apd egyptios trib' dieb' fuisset i tali aere inspiratio τ respiratio: τ sic nouo miraculo sine spiraculo trib' diebus vixissent: τ multa alia icōueniētia ꝯtingūt sic grosse imaginātī: nec rōnes eū mouētes ad sic dicendū cogūt. Nā pma qz supponit cōtra lr̄am ꝙ potuissent accēdere lucernas: nā in lr̄a dī ꝙ nemo se mouebat de loco tpe illarū tenebrarū: iō nemo poterat accēdere lucernā. Et breuiτ pōt dici ꝙ eodē miraculo q̄ de' suspendit actū secūdū luīariū celi q̄ ad egyptios ita etiā luminariū q̄rūcūqz: τ sic nec ignis nec cādela illuminationis officiū hūissent: sed remāsissent in suis naturis τ actib' primis: nec oporteret ibi assignari secūdū miraculū. nec scōa ei' rō mouet cū dicit tenebras fuisse palpabiles: hoc eni dī hypabolice fm gl. iterlinearē: qz tenebre palpari nō pn̄t: ſʒ significat magnitudinem tenebrarum. fm enim virtutem sermonis si talis aer densat' p lr̄aꝫ ꝑtenderet poti' diceret tenebrosū palpabile ꝙ tenebra. fm aūt illā positionem aer tenebrosus poni nō pōt: qz cū n̄ eēt diafan' n̄ fuisset capax lucis igiτ nec ꝑuationis opposite: sicut lapis non pōt dici cec': qz nō ē capax visus τc. Cōfirmationes āt h' positōis sūt cōtra ponētē: qñ eni pmo dī: Frustra fieri p plura τc. manifestū ē ex dictis ꝙ oportet apud Burgē. plura assignare miracula apd postillatorē aūt vnicā suspensionē act' secūdi cuiuscūqz lucis: i nitiτ igiτ pauciorib'. Qd secūdo additτ: Frustra fieri p mai' τc. ꝯtra eū est qz p aerē τ ei' dispōnē tenebre fieri non pn̄t luce pn̄te fm oēm sui actū: densitas eni aeris sic facit nubilū n̄ tenebrā vt pʒ tpib' nebulosis. In exordio nāqz mūdi añ lucis creatōnē dī: Tenebre aūt erāt sup faciē abyssi. post creationē aūt lucis nūꝙ legim' tenebras nisi luce deficiēte ſʒ actū secūdū. s. illuminare. p actū aūt pmū nunꝙ defecit lux qn in seipsa luceret.

Ca. XI.

Et dixit dñs. Hic describiτ decia plaga: τ primū poniτ ipsa cōminatio: τ secūdo eius inflictio. xij. ca. ibi Factū ē aūt. Pria i duas: in ptē pncipalē τ incidentalē: secūda in pn. xij. ca. Circa primū pena infligenda dī moysi: τ secūdo pharaoni: ibi Fuit autē moyses. Circa primū dī: a Et dixit dñs ad moysē. s. anteꝙ recederet a pharaone: qz dixerat ei ꝙ post suū recessū ampli' nō videret faciē ei'. bn̄ eni fiūt reuelationes diuie ꝓphetis etiā corā homib' malis: sicut pʒ de Michea corā achab. iij. Re. xxij. ca. b Adhuc vna plaga τc.] regē pnciplr̄ qz principalis fuit i peccādo: τ populū secūdario: qz peccauit regi cōsentiēdo. c Dices ergo omi plebi vt postulet vir ab amico suo. viri eni q̄ p terrā discurrūt aliqñ amicitias cōtrahūt etiā i lōginq̄s ptib': ſʒ mulieres q̄ sic nō discurrūt ꝯhūt tm̄ a vicinis: ideo subdiτ: d Et mulier a vicia sua. nō tm̄ peccauerūt i hoc: vt dictū ē supra. iij. ca. e Uasa argentea τ aurea. nō dicit pecuniā: qz rōne solēnitatis imminētis honesti' petūτ talia ꝙ pecunia. f Dabit āt dñs grāz. q̄liter aūt hoc sit itelligendū. s. dando vel accōmodādo dictū fuit ibidē. g Fuit aūt moyses. Hic denūciaτ pdicta plaga pharaoni: pdiciτ tm̄ de moysē. h Uir magn' valde. i. reuerēd' τ timēd' ꝓpī qd corā pharaone loq̄baτ cōstāter τ absqz tiore. i Et ait hec dicit dñs. pronūciando diuinā sententiā sibi reuelatā anteꝙ recederet a pharaone. k Media nocte ingrediar in egyptū. dicūt aliqui ꝙ hoc fuit in medio noctis imediate sequentis: τ fm hoc oportet dicere ꝙ ea que dicūtur capitulo sequenti de imolatione agni paschal' τ de preparatione populi ad recessum que nō poterāt fieri in tam breui tempe fuissent dicta populo ab ipso Moyse ante pronūciationē istius sententie coram pharaone τ scripta eēnt post per modum recapitulationis. Aliij aūt dicūt τ probabilius vt videtur ꝙ post recessū moysi a pharaone dixit moyses populo ea que sequūτ in. xij. capi. τ tunc oportet dicere ꝙ mors pmogenitoꝝ non fuit in nocte imediate sequēti: sed ad minus inter recessum moysi a pharaone τ ꝑcussionē pmogenitoꝝ egypti fluxerūt. xiiij. dies in quib' populus se preparauit ad pascha celebrādū τ ad recedendum de egypto.

l A pmogenito pharaonis q̄ sedet i solio ei'. qz ipso adhuc viuente filiū suū coronauerat: vel dicēdū ꝙ accipiτ sessio in solio pro iure sedendi: qz sibi debebaτ post mortē pr̄is. m Eritqz clamor magn'. ex subita morte pmogenitoꝝ. n Qualis nec añ fuit. qz plage precedētes reputabātur modice respectu h': maxie qz oēs timebāt subito mori p' pmogenitos: vt hī se. ca. vn̄ dicebant: Oēs moriemur. o Apd oēs āt filios israel non mutiet cāis. Mutire ē i silētio loq̄ q̄tū ad hoīes: τ latrare q̄tū ad canes. τ ē sensus: tāta erit pax τ q̄es i hoib' τ aialibus ppl'i israel ꝙ etiā canis q̄ de facili fortiter latrat eī tūc basse n̄ latrabit. p Descendentqz oēs serui tui isti ad me. rex eni nō descendet: qz sicut predixit moyses nō erat eū amplius visurus. q Et orabūt me. de hoc qd tu rēnuis mō. r Et exiuit a pharaone irat' nimis. ista ira nō fuit peccatuꝫ qz procedebat ex ȝelo honoris diuini: τ ex detestatōe rebellionis regis egypti ꝯ deū. s Nō audiet vos pharao τc.] istud vt: nō accipiτ hic cāliter ſʒ cōsecutiue: qz ex obduratōne ei' consecuta ē multiplicatio signoꝝ. s. mors pmogenitoꝝ: diuisio maris rubri: τ submersio egyptioꝝ. t Et idurauit τc.] qualiter aūt de' sit cā obduratōis dictū fuit supra. iiij. ca.

genitū in terra egyptioꝝ: a pmogenito pharaōis: q sedet in solio ei' vsqz ad pmogenitū ancille que ē ad molā: τ oia pmogenita iumētoꝝ. Eritqz clamor magnus in vniuersa terra egypti: qualis nec añ fuit: nec postea futur' ē. Apud oēs aūt filios israel nō mutiet canis ab hoie vsqz ad pecus: vt sciatis q̄to miraculo diuidat dñs egyptios τ israel. Descēdētqz oēs serui tui isti ad me: et adorabūt me dicētes: Egredere tu τ ois ppl's q subiectus ē tibi Post hec egrediemur. Et exiuit a pharaone irat' nimis. Dixit aūt dñs ad moysen: Nōn audiet vos pharao vt multa signa fiāt] in terra egypti. Moyses aūt τ aaron fecerūt oia signa τ ostenta q̄ scripta sūt corā pharaone: et idurauit dñs cor pharaōis:] nec dimisit filios israel de terra sua.

Dixit quoqz dñs .XII. ad moysen] τ aaron i terra egypti. Mēsis iste vobis pncipium mēsium: primus erit in mēsib' anni. Loquimini ad vniuersuz

In ca. xj. vbi dī i postilla: Nō audiet vos vt multa signa fiant. Additio.

Istud vt: cū dī: Ut multa signa fiāt. pōt accipi causaliter eo mō q̄ accipiτ. s. ca. ix. vbi dī: Jccirco posui te vt ostendā in te fortitudinē meam. vt ibidem fuit declaratū in additōe vltima.

Replica correctoriij cōtra Bur.

In capi. xj. Bur. notat postillatorem de li vt: tēto ꝯsecutiue nō cāliter: sed. s. ca. ix. huic obiectioni r̄nsū ē: τ ab hoc loco vsqz ad ca. xiiij. multa ponit Bur. q̄ ꝓ additionib' dimitto: τ si aliq̄ videantur postil. notare: faciliter tn̄ euacuari pn̄t.

Capi. XII.

a Dixit quoqz dñs ad moysen. Hic iter cōminationē mortis pmogenitoꝝ τ ei' executionem iterponitur ꝑceptū de celebratōe paschali: qz illa celebratio instituta ē in memoriā ꝑcussionis pmogenitoꝝ egypti τ saluationis filioꝝ israel nocte seq̄nti diē q̄rtādecimā mēsis pmi τ i crastino exiuerūt filij israel de egypto. Ubi notandū ꝙ circa imolationē agni paschalis τ alia sacrificia duo sūt attendenda: Unū ē de pn̄ti. s. status ppl'i q̄ designabaτ p passionē Christi: q̄ in illis pfigurabaτ: qz fm ꝙ apl's dicit. j. Cor. x. Oia in figura cōtingebāt illis. Et Ra. Sa. dicit τ antiq̄ doctores hebreoꝝ: ꝙ oēs ꝓphete nō ꝓphetauerūt nisi ad dies messie: τ ideo cū moyses fuerit maxim' ꝓpha totuz q̄cq̄d scripsit ordinatur ad Christū: τ ideo in imolatōe agni paschalis duplex ē sensus: vn' ē status ppl'i exeūtis de egypto: τ ē lr̄al' τ pm': τ hūc itendo pmo ꝓseq̄. Ali' est pfiguratio Christi passuri ꝓtūc: τ hūc sensū in fine breuiτ tāgā: qz lʒ sit vltim' in ꝓsecutōe ē tn̄ pm' i itentōe: sicut finis respectu coꝝ q̄ sūt ad finē ordinata. Sciendū etiā ꝙ pma celebratio pasche τ alie seq̄ntes tpib' alijs nō sūt vniformis cōditionis i oib': vt patebit ꝓseq̄ndo. Nec etiā celebratōes sacramētoꝝ noue legi sūt vbiqz vniformes: nec etiā oib' opib' q̄tuꝫ ad ea q̄ sūt de solēnitate. vn̄ in pmitiua ecclesia baptiȝabant in noīe Christi: nō autē mō: τ in multis alijs variatōes facte sūt ex causis emergentib'. Circa pmū sic ꝓcedi tur: qz pmo ꝑceptuꝫ daτ moysi: τ secūdo ab eo diuulgaτ seniorib' ppl'i: ibi Uocauit aūt moyses. Adhuc pmo describiτ sacrificiū agni paschalis: 2° mod' comedēdi: ibi Sic aūt comedetis. 3° iponiτ respectu tpis futuri: ibi Habebitis aūt hāc diem. Circa pmū dī: a Dixit q̄qz dñs τc.] Hoc aūt dixit ei fm aliq̄s añꝙ moyses denūciaret pharaoni plagā decimā: fm alios qd veri' vī dixit ei post: vt expositū ē ca. ꝑcedēti. b Mēsis iste. s. marti' q̄ apud hebreos vocaτ nisan. c Uobis pncipiū mēsiū. τ dixit vobis qz apud latinos ianuari' ē pm': silr̄ τ apud grecos. Januari' ei apud grecos dī ꝓthos qd idē ē qd pm'. Silr̄ etiā apd hebreos fm cōiorē opiōnē septēber ē pm' simplr̄: qz in eo creat' fuit mūd': τ vsqz ad illud tēp' vocabaτ pm' apud hebreos. Sʒ ex isto notabili bn̄ficio. s. exitu de egypto tā mirabili quē de' eis pstitit in isto mēse vocat' ē decetero pm' mēsis anni: τ hoc notaτ cū dī: d Prim' erit i mēsibus anni. ac si dareτ p hoc itelligi ꝙ añ pm' nō fuerit: sicut plen' exposui. s. Gen. vij. ca. Qz aūt aliq̄ doctores catholici dicūt aplē eē pmū mēsē apud hebreos stare nō pōt: vt vī: qz fm oēs septēber ē septim' mēsis apud hebreos i q̄ fiebat festū expiatōis: vt hī Leui. xxiij. τ Nu. xxix. Septēber vo nō ē septim' ab aprili sed a martio: τ ideo martius prim' est apud eos τ vocaτ nisan. Sciendū tn̄ ꝙ frequēτ cōcurrit cū apli nr̄o: qz iudei faciūt mēses p lunationes. ann' aūt solaris q̄ cōtineτ in. xij. mēsib' nr̄is cōtinet. xij. lunationes τ vndeci dies: τ sic in tertio anno iudei faciūt. xiij. mēses: vt fiat adequatio anno solari: τ hoc mō fit in q̄libet anno embolismali: q̄ hʒ. xiij. lunationes. tūc eni mēsis adar qui est xij. apud eos duplicatur: τ sic secūdus qui apud hebreos vocatur neadar. i. τ adar quasi adiūctus precedenti cōcurrit cū martio nr̄o: τ p ꝯn̄s nisan qui ē prim' apud hebreos cōcurrit cum aprili nostro: τ forte sic erat quando filij israel exiuerunt de egypto. τ propter hoc dixerunt doctores nostri predicti ꝙ aprilis est primus mensis apud eos. Sciendū tamē ꝙ scire per certitudinē τ in particulari: quomō annis diuersis primus mensis hebreorum qui vocatur nisan plus τ minus concurrit cum martio τ aprili pertinet ad astrologos τ computistas: sufficit autem hoc grosse τ breuiter tangere: prout spectat ad expositionem littere.

Universidad de Deusto Biblioteca

tñ ē sciendū q hoc ē reglr verū q primꝰ mēsis hebreoꝝ sē p ĩcipit a pncipio lunationis ꝓpinq̃oris eq̃noctio vernali siue pncipiū dicte lunatōis sit ante eq̃noctiū siue post siue ibidē. dictū aūt eq̃noctiū ē ꝓpinq̃us pncipio martij q̃ fini q; ē. xij. die martij fm ver. tatē: lz aliter signet in calēdarijs nr̃is. Ex q̃ pz vez q̃ dictū ē. s. q fm mēsis hebreoꝝ magis conꝛndet martio q̃ aplī: z sicut dictū ē de cōcursu pmi mensis hebreoꝝ cū martio z aprili ita ē septimꝰ mēsis coꝛ. q̃ dī tyslcr cōcurrit cū septēbri z octobri vario mō in diuersis annis.

e Decima die ꝛc̄.] Ex ista lra z ex ea q̃ seq̃f. ĩ. Juxta quē ritū tolleꝫ z hedū z seruabitis eū vsq; ad xiiij. die mēsis hꝰ: imolabitq; eum vniuersa multitudo ꝛc̄. Dixerūt aliq̃ q; p ista ītelligit duplex imolatō: vna agni q̃ imolabat decia die i qualibet domo. Alia hedi: q; a decia die seruabat vsq; ad q̃rtādecimā die in q̃ ad vesperū imolabatur nō i singulis domib' sed a tota multitudine filioꝝ isra el: sed hoc pz falsū: q; de imolato q̃rtodecia die dī q; debebāt filij israel comedere carnes assas z in singulis domib' z de sanguie imolati ponere i suplimiari z sup vtrūq; postē: vt pz ex tex. se. Certū ē aūt q; carnes vnꝰ hedi z saguis nullo mō sufficerēt ad predicta. Itē vbi trāslatio nr̃a habz Juxta quē ritū tolletis z hedū. vñ. pcessit hec opio: Jn hebreo hꝫ sic: De arietib' vel de capris accipietis illū. z refert li illū ad id qđ imediate ꝓponit vbi dī: Erit aūt agn' sine macula masculꝰ annicul'. Jlla enī dictio hebraica q̃ ibi ponit pro agno. s. ghe. aliq̃n accipit pro hedo. Ex q̃ pz q; non erat alia imolatio agni z hedi sed vna: que debebat fieri de agno si poterat hꝫ bono mō: z si nō: poterat fieri de hedo z hoc etiā dicūt doctores hebrei. Agn' tñ vel hed' q̃rtade cima die imolād' in singulis domib' ꝓcipit hic accipi a decima die mēsis z seruari vsq; ad q̃rtādecimā die duplici ō cā: vna ē q; filij israel erāt occupati i pparādo se ad fcessū de egypto cū oīb' q̃ hēbāt in q̃ pparatione req̃rebat magna sollicitudo et distractio: z ideo ne ex hoc darēt oblitioni accipere agnū vel hedū in die imolatōis ꝓceptū fuit tūc q; acciperēt p q̃tuor dies ante. Secūda cā fuit vt i illis q̃tuor diebꝰ viderēt p expientiā si in agno vel hedo accepto esset aliq̃ macula. ī. defectus ꝓpter qđ nō deberet imolari: z sic de alio sibi ꝓuiderēt: z ideo dicūt hebrei q; talis ꝓacceptio p q̃tuor dies nō obligabat in futurū: nec fuit obseruata i annis sequētib': q; predicte cause cessauerāt: qđ manifeste pz de sollicitudine pro exitu. Silr etiā de cognitōe macule: q; p assuefactionē iugis sacrificij q̃ ꝗtidie imolabat vn' agn' sine macula mane z alꝰ vespe stati de facili poterāt cognoscere si i aiali accepto cēt macula vel ipedimētū p̄dicte imolationis. f Assumet vicinū suū. s. iudicū. gentilis enī vicin' iudei nō poterat ad hoc assumi: q; null' admittebat nisi circūcisus: vt. j. dī: g Juxta numerū aiarū ꝛc̄.] Ex cipiūt infirmi q̃ nō pñt comedere carnes sine piculo saltez ad q̃titatē oliue: vt dicit Ra. Sa. g Erit aūt agn' sine macula. macula q̃ ē i varietate pellis nō ītelligit hic: q; nō ipediebat imolationē: sed illa q̃ erat ex defectu alicuꝰ ptis corpis. i Masculus. q; femella imolari nō poterat in hoc sacrificio: sed requirebat ad hoc sexus masculinus qui ē pfectus: q; ea q̃ fūt pfecta debēt deo imolari a q̃ emanat ois humana pfectio: tñ in aliq̃b' hostijs pacifi cis z pro peccato bñ imolabant femelle. m Annicu lus. ī. infra annū pximū. ab octaua enī die natiuitatis z nō añ vsq; ad cōpletionē anni: z nō post poterat imolari. Rō aūt q̃re imolabatur agn' magis q̃ alius aial erat ad ō testationē idolatrie egyptioꝝ: q̃ iouem colebāt in specie arietis vel agni. Silr hircos venerabāt: q; alij qñ demones i tali effigie eis apparebāt: ideo deficiente agno imolabatur hedus.

i Et seruabitis eū vsq; ad q̃rtādecimā die. q; talis imolatio erat quedā disp̄o ad exitū de egypto q̃ fuit. xv. die i mane: vt patebit. j. z iō expectabat imolatio illa vsq; ad vesperū imediate pcedē tē die exitus. l Jmmolabitq; eū vniuersa multitudo. multitudo enī nō tenet hic collectiue sz magis diuisiue. ī. q̃libet dom' multitudinis vnꝰ: nisi qñ dom' eāt ita pua q; nō sufficeret p esu agniculi z tunc ꝓpone de duab' domib' sil' conīugebāt vt dictū ē. m Ad vesperā. fm doctores hebreos vespa ꝓput hic accipit incipit ab hora septia diei. q; extūc sol icipit tendere ad occasū z ab illa hora vsq; ad ꝓncipiū noctis pōt imolari phase fm eos: imolabat aūt ad vesperā q; illa hora iā ptinebat ad die sequentē solēnē in q̃ exiuerūt ō egypto. n Et sumēt de sanguie ei'. s. agni imolati. o Ac ponēt sup vtrūq; postē. ī. sup duo ligna itra q̃ claudit ostiū fm lōgitudinē suā. p Et in supliminaribus. Supliminare oī lignū transuersale qđ est sup postes ostij: z vocat limē supī'. q Domoꝝ i qb' comedēt illū. Jn domib' enī in qb' nō habitabāt hoies sicut ē grangia vbi ponit fenū z silia: z stabulū vbi habitāt aialia nō erat sanguis ponēdus. Causa aūt q̃re saguis i domib' ponebat infra exprimit. r Et edēt carnes. Ex hoc dicūt hebrei q; nō ē eis licitum comedere ossa vel cartilagies z neruos agni p̄dicti. s Assas agni. imolatio enī illa significabat dispōnē ppli ad fredēdū de egypto velociter: z iō illo mō p̄cipiūt carnes decoqui q̃ expedit' pōt fieri. t Et açimos panes. eadem rōne q; stati pñt fieri ex cōmixtōe aq̃ z farine. v Cū lactucis agrestib'. Jn hebreo hꝫ: Cū amaritudinib'. Et p hoc ītelligit herbe amare idrīter: nec pl' fuit ꝓceptū de lactucis q̃ de alijs herbis: vt dicūt hebrei: hoc autē fiebat ad designandū amaritudinē quā filij israel sustinuerūt i seruitute egypti. x Nō comedetis ex eo crudū qđ. Jn hebreo hꝫ: Bemicoctū. qđ gallice dī imacru z hꝰ ad detestationē idolatrie ꝓcipiebat. aliq̃ enī idolatre imolata idol' talia cocta comedebāt. y Nec coctū aq̃. rōe p̄dca. s. q; nō ita expedite fit sic assādo. z Caput cū pe. ei' z ite. vorabit.]. Jn hebreo nō ēvorabitis. z sic ista lra fm hebreos non refert ad comestionē sed ad assationē: de qua imediate predicit: Sed assuz tñ igni. z sequitur: Caput cū pedib' ꝛc̄.] z ē sensus q; caput de

cozpe abscisū vel pedes ñ debebāt p se assari sz caput iunctū cozpi z pedes silr. intestina aūt amouebāt vt la uarent z lota reponebantur assanda cum cozpe. Et os eius nō cōfringetis. Hoc nō ē in hebreo hic sed postea eo. ca. eius sententia ponit. a Nec remanebit q̃cq̃ ex eo vsq; mane. ad designandum q; i mane sine reditu ō egypto debāt recedere.

b Sic aūt comedetis illū. Hic describit modus comedendi cū dī c Renes vros accingetis ꝛc̄. ista tria q̃ hic exp̄mūtur ōsignāt q; debebant ee parati ad exeūdū de egypto. d Et comedetis festināter. Est enī phase. i. transitus dñi. Et transibo p terrā egypti nocte illa: pcutiāq; omne p̄mogenitū in terra egypti ab hoie vsq; ad pecus: et i cūctis diis egyptij faciā iudicia. Ego dñs. Erit aūtem sanguis vobis in signū in edib'] in qb' eritis: z uidebo sāguinē z trānsibo vos nec erit in vob plaga disp dēs: qñ pcussero terrā egypti. Habebitis aūt hūc diē i monimētū et celebrabitis eā solēnē dño. Jn generatōnib' vr̄is: cūltu sempiterno. Septē dieb' açima comedetis.] Jn die pmo nō erit fermētum in domib' vr̄is] Quicūq; comedēit fermētatū pibit aia] illa de israel a pmo die vsq; ad diem septimū. Dies pma erit sancta atq; solēnis: z dies septia eadē festiuitate venerabilis. Nihil opis facietis in eis] exceptis his que ad vescendū ptinēt: z obseruabitis açima: Jn eadē enim ipsa die educā exercitū vestrū de tra egypti: et custodietis diē istum in generationes vras] ritu ppetuo. Primo mēse quartadecia die mēsis ad vesperā comedetis açima: vsq; ad diem viceſimamp̄mā eiusdem

Multa enī fuerūt eis licita tpe illi' itineris q̃ alis non eēnt vt postea videbit. Itē magis. q Jn die pmo ꝛc̄.] prima dies hic accipit ab hora septia diei q̃rtadecie in q̃ debebat amoueri oē fermētū de domib' hebreoꝝ ante horā septimā eiusdez diei: q; extūc poterat imolari agn': vt supra dictū ē. vñ dī infra. xxiij. ca. Nō imolabis sup fermentū sanguinē victime tue. i. noli imolare agnū paschalē de q̃ sanguie debēt liniri postes ostij fermēto exīte i domo tua. Ex q̃ pz q; añ tēpus imolatōis agni paschal' debebat auferri fermētū. r Qui cūq; comederit ꝛc̄.] Dicit aia vt p hoc det itelligē q; ille q̃ erat carēs vsu rōnis si comederet fermētatū hāc penā nō i currēt. s A pmo die vsq; ad septimū. iclusiue z est iste dies septim' vicesim' pmi mēsis: z loq̃t de celebratōe pha se i ānis sequētib': vt dicit Ra. Sa. t Dies pma erit scā in cultu diuio z i amictu hōesto: z i cibo delicato sz possibilitatē cuiuslibet. vñ Nec. viij. dī: Comedite piguia z bibite mulsū: dies enī dñi sanct' ē. v Nihil opis ꝛc̄.] nō solū manib' ꝓpr̄is sz nec p man' gentiliū licebat eis opari: exceptis his q̃ ad vescēdū ptinēt. talia ei i solēnitate pascha li poterāt facē: z illa q̃ ad hec fūt necessaria: sic accēdē ignē haurire aquā z scidere ligna z silia: fm q; dicit Ra. Sa. exceptā tñ die sabbati: q; si festū cadebat i die sabbati nō licebat hoc fieri: z q̃tū ad hoc sabbatū stricte seruabat q; alia festa. x Et custodietis diē ꝛc̄.] Ex hoc dicit Ra. Sa. q; obligatio hꝰ ꝓcepti fuit suspēsa q̃diu filij israel fuerūt i deserto añ igressū terre ꝓmissiōis: nec fecerūt filij israel aliq̃d phase post exitū de egypto nisi semel. s. anno secūdo egressionis de egypto: z iō dī hic: Jn generationes vras q̃ intra būt terrā ꝓmissionis: q; oēs illi qui egressi sunt de egypto mortui sunt i deserto ꝓter chaleb z iosue: vt hꝫ Nu. xxvj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nec mirandū ē si obligatio h' pcepti fuit suspēsa q̄diu fu
erūt in itinere: qꝛ etiā preceptū de circūcisione fienda octa
ua die qd fuit eis ipositū sub pena mortis: vt hz Gen. xvij.
ca. toto illo tpe fuit suspēsum: qꝛ pueri illo tpe nati nō fue
rūt circūcisi donec fuerūt i terra pmissiōis: vt hz Josue. v.
a Septem diebus
fermētū nō iuenietur
qꝛ nō solū fuit ꝓhibi
tū comdē fermētatū
sed etiā in domo reti
nere. ⁊ istud fuit pce
ptū ad memoriā eius
ꝙ filij israel exeuntes
de egypto nō poterāt
fermētare ⁊ coacti sūt
azimis vti. b ¶ Qui
comede. fer. pibit aīa
ei' de cetu israel: tā d
aduenis ⁊c. Aduene
dicūt q̄ erant cōuersi
de gentilitate ad ritū
iudeoꝝ. c Voca
uit aūt moyses. Hic
ꝯnter mādatū dñi d
agno paschali diuul
gatur seniorib' popu
li vt deī executoī: vñ
dī: d ¶ Ite tollētes
aial. In hebreo hēt:
Emite: accipite. ⁊ est
sensus qui hz gregez
ide accipiat: ⁊ q̄ non
hz aial. i. agnū si pos
sit hēi: vel hedū si nō
possit: vt supra dictū
ē. ⁊ ad hoc denotādū
dī hic aial i generali.
e Fasciculūqz hy
sopi ⁊c.] qꝛ non dixe
rat supra cū q̄ instru
mēto deberent liniri
postes sanguine agni: ideo hic exprimit ꝙ debet fieri cū fa
sciculo hysopi: ⁊ ad hoc requirūt tres calami simul ligati.
f ¶ Qui ē in limine. In hebreo hz: In bacino. est eni vas
argenteū in quo recipitur sanguis agni imolati: ⁊ hoc exp
mitur hic: qꝛ supra nō fuerat expressū q̄ mō sanguis debe
bat recipi: qꝛ tñ iste bacin' erat ꝓpe limē ostij qñ debebat
fieri aspsio: ideo forsitan translatoꝛ posuit in limine.
g Nullus vrūm egrediat ⁊c.] istud fuit dictū eo ꝙ ange
lus dispdens illa nocte transiuit p egyptū ꝓpt qd illud nō
fuit obseruatū sequētib' alijs tpib': qꝛ tūc etiā cā cessauit.
h ¶ Et nō sinet pcussorē igredi. Ex quo pz ꝙ ista pcussio
nō fuit facta imediate a deo sed p angelū. Si aūt q̄rat vtꝝ
fuerit bon' vel malus angelus: Dicendū ꝙ nulli ē dubium
qn de' potuerit facere p bonū vel malū angelū indifferēter
Legūtur etiā tales pcussiones facte p bonos ⁊ malos ange
los: qꝛ de' vtrisqz vtit ad executionē sue iusticie. Subuer
sio ei sodomoꝝ facta fuit p bonū āgelū: vt dictū fuit Gen
xix. ca. qd pz ex hoc ꝙ ille angelus fuit associat' bono ange
lo qui saluauit loth. Fuit etiā vn' de āgelis sanctis q̄ appa
ruerūt abrae: Gen. xviij. vñ dicūt hebrei ꝙ fuit Gabriel: q̄
iterpretat fortitudo dei: vt ibidē dictū fuit. pcussio aūt aīa
liū ⁊ pastoꝝ ⁊ liberoꝝ ipsi' iob fuit p malū angelū: vt pz
Job. j. Verūtamē volūt aliq̄ dicere ꝙ pcussio egyptioꝝ fu
it p bonū angelū: qꝛ ex diuina iusticia angeli boni pcutiūt
malos sicut mali angeli ex pmissione dei flagellāt bonos:

mēsis ad vesperā. Septez
dieb' fermētatū nō iuenieī
in domib' vrīs. Qui come
derit fermētatum pibit aīa
ei' de cetu israel: tā de adue
nis q̄z de idigēis terre. Oē
fermētatū nō comedetis.
In cūctis habitaculis vrīs
edetis azima. Vocauit āt
moyses oēs seniores filio
rū israel ⁊ dixit ad eos: Itē
tollētes aial p familias ve
stras: ⁊ imolate phase. Fa
sciculūqz hysopi tingite in
sanguie] qui ē i limie ⁊ asp
gite ex eo supliminare ⁊ v
trūqz postē. Nullus vestrū
egrediat ostiū domus sue
vsqz mane.] Transibit eni
dñs pcutiēs egyptios. Cū
qz viderit sanguinē in supli
minari ⁊ i vtroqz poste: trā
scēdet ostiū dom': ⁊ nō si
net pcussorē igredi domos
vrās ⁊ ledere. Custodi vbū
istud legitimū tibi ⁊ filijs
tuis vsqz in eternū. Cūqz
itroieritis terrā quā dñs de
us datur' ē vobis vt polli
cit' ē: obseruabitis cerimo
nias istas.] Et cū dixerint
vobis filij vrī: q̄ est ista reli
gio: dicetis eis: Victia trā
situs dñi ē: qñ transiuit sup
domos filioꝝ israel in egy
pto: pcutiens egyptios: ⁊
domos nrās liberās. In
cūruatusqz ppl's adorauit
Et egressi filii israel fecerūt
sicut pceperat dñs moysi ⁊ a
aron. Factū ē aūt i noctis
medio: pcussit dñs oē pri
mogenitū in terra egypti:
a pmogenito pharaonis q
in solio ei' sedebat: vsqz ad
pmogenitū captiue q̄ erat
in carcere:] ⁊ oē pmogeni
tū iumentoꝝ. Surrexitqz
pharao nocte ⁊ oēs serui
ei' cūctaqz egyptus: ⁊ ort'
ē clamoꝛ magn' in egypto
Neqz eni erat dom' i q̄ nō

vt pz p exempla posita de subuersione sodomoꝝ p bo
nū ⁊ flagellatione sancti iob p malū. Ad qd dicēdū ꝙ
lz exēpla posita sint vera: tñ illud qd dicūt ñ semp cur
rit: sed aliqñ legūt boni ⁊ mali flagellati a malo āgelo
sicut pz de Saule. j. Re. xvj. ca. q̄ erat malus de quo dī
Spūs dñi reces
sit a saul ⁊ exagi
tabat eū spūs ne
q̄. Itē paul' apl's
qui fuit sanct' a
malo angelo fuit
flagellat': put dī
ij. Coꝛ. xij. Dat'
ē mihi stimulus
carni mee angel'
sathane: q̄ me co
laphizet. Siliter
legūt boni ⁊ ma
li a bono angelo
flagellati: de pmo
hz exēplū. ij. Re.
xxiiij. ca. de ange
lo pcutiēte popu
lū q̄ tñ erat inno
cens: fm ꝙ dī ibi
dē: Isti q̄ oues sūt
qd fecerūt: Q ꝙ at
angelus iste esset
bon' pz ex hoc ꝙ
dauid edificauit
altare in loco ap
paritiōis illi' an
geli: qd nō fecissz
si fuisset mal' āge
lus. De secūdo iā
supra positū ē ex
emplū de subuer
siōe sodomoꝝ p
bonū āgelū: ⁊ id
dictū eoꝝ nō hz
efficaciā. Dicēdū
igit sine pīudicio ꝙ pcussio egyptioꝝ facta fuit p ma
lū angelū: qꝛ hoc magis vī ꝯcordare scripture sacre. dī
eni ps. lxxvij. Misit in eos irā idignationis sue idigna
tionē ⁊ irā ⁊ tribulationē imissiōes p angelos malos:
⁊ certū ē ꝙ scriptura loq̄t ibi de pcussione egyptioꝝ: vt
pz p lrāz pcedentē ⁊ subsequētē. Hoc etiā vī p hoc qd
hic dī de dño: Et nō sinet pcussorē igredi domos vras
⁊ ledere. p qd vī lrā inuere ꝙ angelus pcussoꝛ libēter i
trasset ⁊ pcussisset hebreos si fuisset a deo pmissus: ⁊
sic vī ꝙ fuerit malus angel'. i Cūqz itroieritis ⁊c.]
Ex hoc vī verū qd predictū ē. s. ꝙ filij israel post exitū
de egypto nō fuerūt obligati obseruare cerimonias pa
schales quousqz venerant ad terrā pmissionis. sequtur
k ¶ Incuruatusqz popul' adorauit. reddēdo deo grās
de tanto bñficio. l Et egressi filij israel fecerūt ⁊c.
Ex quo pz obediētia eoꝝ ad deū ⁊ ad moysen.
m ¶ Factū ē aūt. Postq̄ descripta fuerat plage decime
cōminatio ⁊ iterposita fuerat paschalis obseruatio: hic
ꝯnter subiūgitur predicte plage inflictio cū dī: Factū ē
aūt in noctis medio. s. illius noctis in cuius vespa filij
israel imolauerāt agnū paschalē. n Percussit dñs
omne ⁊c.] supra. xj. ca. dictū fuit: Vsqz ad pmogenitū
ancille q̄ erat ad molā. ⁊ idē est: qꝛ captiui ⁊ captiue co
gebāt opari in carcerib'. o ¶ Nec ei erat dom' ⁊c.]
qꝛ deo ordināte sic acciderat ꝙ i q̄libet domo egyptioꝝ

erat aliq̄s primogenit'. a ¶ Vocatisqz. Hic ꝯnter de
scribit ppli israel eductio de terra egypti: ⁊ pmo descri
bit recessus ppli: ⁊ secūdo eiusdē pcessus. xiij. c. ibi Igi
tur cū emisisset. Adhuc circa pmū pmittit recessus ppli
secūdo subdūt q̄dā mādata dei: ibi Dixit dñs ad moy
sen. Circa pmum
dī sic: a Voca
tisqz pharao mo
yse ⁊ aarō nocte.
pre tioꝛe eni moꝛ
tis nō expectauit
diē. b ¶ Ait. p
nuncios missos
moysi ⁊ aarō: qꝛ
s. x. capi. dixerat
moyses ꝙ ei' faci
em ampli' nō vi
deret. c Sur
gite egredimini.
nō tñ egressi sunt
de nocte: qꝛ prece
ptū eis erat vt nō
egrederētur ostiū
dom' vsqz mane
vt predictū ē: tñ
ante diē pparaue
rūt se ad egressū.
d ¶ Et abeuntes
bñdicite mihi. i.
oꝛate p me vt ñ
moꝛiar in ista pe
ste. e Vrgebāt
qz egyptij. timoꝛe
moꝛtis ducti: qꝛ
ex moꝛte pmoge
nitoꝝ tīebāt sibi
f ¶ Tulit igitur
ppl's cōspsam fa
rinā. p aque cōmixtionē. vñ in hebreo hz: Pastam.
g Dñs aūt dedit ⁊c.] Ex q̄ pz ꝙ acceperūt ista ab egy
ptijs p accōmodatōnē ⁊ nō ex dono: vt. s. dictū ē. iij. c.
h ¶ Et spoliauerūt egyptios. nec in hoc peccauerūt vt
dictū fuit ibidē. sequtur: i Sed ⁊ vulg' pmiscuū. i.
vtriusqz sexus: qꝛ multi de egyptijs viri ⁊ mulieres vi
dentes ea q̄ dñs fecerat p hebreis iūxerūt se eis cōuersi
ad iudaismū ⁊ sic iuerūt cū eis. k ¶ Coxerūtqz farinā
In hebreo dī pastā. l Habitatio aūt filioꝝ ⁊c. non
fz totū tēpus qd subdit fz fm ptē magnā a q̄ frequent
denoiatur totū. m ¶ Fuit q̄dringentoꝝ. xxx. annoꝝ.
nō eni pōt eē verū ꝙ a descensu iacob i egyptū vsqz ad
exitū filioꝝ israel de egypto fluxerūt. ccccxxx. anni: qd
probatur sic: Chaath descēdit in egyptū cū Leui patre
suo: ⁊ Jacob auo suo: vt hz Gen. xlvj. ca. Item chaath
vixit cētū. xxxiij. annis. ⁊ amrhā fili' ei' centū. xxxvij.
vt hz Exo. vj. Item moyses fili' amrhaz erat. lxxx. an
noꝝ in exitu de egypto: vt hz Exo. vij. qui anni sil' con
iūcti faciūt. ccc. l. ānos tñ: ⁊ adhuc si volum' hēre pcise
numeꝝ annoꝝ a pncipio descēsus i egyptū vsqz ad exi
tū opoꝛtet subtrahere a pdictis. ccc. l. annis oēs annos
qb' vixit chaath anteq̄ descēderet i egyptū: ⁊ annos q̄
b' vixit postq̄ genuit amrhā: ⁊ ānos qb' vixit amrhā
postq̄ genuit moysen. Ex q̄ pz ꝙ nō māserūt in egypto
ccccxxx. annis. sed iste numer' icipiend' est fz doctores
catholicos a tpe q̄ abraā recessit de harā ad veniendū
i terrā chanaā in q̄ ipse ⁊ filij eius habitauerūt vt pere
grini vsqz ad descēsum in egyptū: ⁊ sic exponēdū ē qd

iacēt mōtu': vocatisqz pha
rao moyse ⁊ aaron nocte:
āit. Surgite egredimi a po
pulo meo vos filij isrl'. Ite ⁊
imolate dño sic dicitl. oues
vrās ⁊ armēta assumite vt
petieratis: ⁊ abeūtes bñdi
cite mihi. Vrgebātqz egy
ptij ppl'z isrl' de terra exire
velociter dicētes: Oēs mo
riemur. Tulit igr ppl's ꝯsp
sā farinā anq̄z fermētaretur
⁊ ligās i palijs posuit super
hūeros suos. Fecerūtqz filij
isrl' sic pceperat dñs moysi: ⁊
petierunt ab egyptijs vasa
argētea ⁊ aurea vestēqz plu
rimā. Dñs aūt dedit grāz
pplo corā egyptijs vt ꝯmo
darēt eis] ⁊ spoliauerūt egy
ptios. Profecti sūt filij isrl'
de ramasse i sochot sexcen
ta fere milia peditū viroꝝ
absqz puul' ⁊ mulieribus.
Sed ⁊ vulg' pmiscuū inu
meābil' ascēdit cū eis: oues
⁊ armēta: ⁊ aiantia diuersi
generis mlta nimis. Coxe
rūtqz farinā quā duduz de
egypto ꝯspsā tulerāt: ⁊ fece
rūt subcineritios panes azi
mos. Neqz ei potēat fermē
tari cogētib' exire egyptijs
⁊ nllā facere sinētib' moraz
nec pulmēti q̄cq̄z occurre
rat ppare. Habitatio autē
filioꝝ isrl' q̄ māserūt i egy
pto] fuit quadrigētoꝝ trigi
ta ānoꝝ. Quib' expletis:
eadē die egressus ē ois ex
ercit' dñi de terra egypti.
Nox ē ista obseruabil' dñi
qñ eduxit eos de terra egy
pti. Hanc obseruare debēt
omnes filij israel in gene
rationibus suis. Dixitqz
dñs ad moysen ⁊ aa
ron. Hec est religio phase.

dī: Habitatio aūt filioꝝ israel q̄ māserant i egypto. s. cum
illo tpe q̄ māserunt i terra chanaā ⁊ egypti ⁊ phylistinoꝝ
vt pegrini fuit. ccccxxx. annoꝝ. ⁊ ideo tota māsio denoiat
ab egypto: qꝛ fuit diuturnioꝛ ⁊ vltia ⁊ a fine denoiat res.
fz hebreos icipit ab illo tpe q̄ dñs apparuit abrae dicēs ei
Peregrinū erit semē
tuū i terra nō sua an
nis. cccc. vt hz Gen.
xv. sed vtrūqz dictuz
vī repugnare ei qd dī
ctū fuit Gen. xv. ca. s.
ꝙ a natiuitate isaac
vsqz ad exitū de egy
pto fluxerūt. cccc. āni
qꝛ isaac erat. lx. āno
rū qñ nat' fuit iacob
Gen. xxv. iacob autē
erat. cxxx. annoꝝ qñ
descendit in egyptuz
Gen. xlvj. ⁊ ide vsqz
ad exitum de egypto
fluxerūt. ccx. āni q̄ āni
sil' iūcti faciunt ānos
cccc. fz iter natiuitatē
isaac ⁊ exitū abrae d
harā fuerūt tñ. xxv
anni: qd pbatur sic:
qꝛ abraā. lxxv. ānoꝝ
erat qñ exiuit de ha
rā: vt hz Gen. xij. ⁊ cē
tū ānoꝝ qñ nat' est
isaac: Gen. xxj. ⁊ sic d
numero pdicto. s. ccc
cxxx. ānoꝝ deficiunt
āni. v. fz dictū docto
rū nroꝝ: ⁊ fm dictū
hebreoꝝ deficiūt ad
huc pl'es: qꝛ p' exituz
abrae de harā p plures ānos illa apparitio fuit facta sibi:
qꝛ tpe itermedio venit i terrā chanaā: ⁊ ide iuit i egyptū: ⁊
rediit i terra chanaā ⁊ sepauit se a loth ⁊ reges debellauit
vt pz inspiciēti tex. Dicēdū ꝙ iste numer'. s. ccccxxv. ānoꝝ
accipit p ptes: qꝛ colligit ex ānis pluriū hoim sil' aggregatī
vt pz ex dictis. in talib' aūt numeris ptialib' numerāt tñ
āni cōpleti ⁊ dimittūt icōpleti: vbi grā cū dī. lxxv. annoꝝ
erat abraā qñ egressus ē de harā. itelligendū. lxxv. annoꝝ
cōpletoꝝ ⁊ dimittit septuagesimussext': qꝛ erat icōplet': lz
forte tres ptes illi' āni trāsissent: ⁊ eodē mō i alijs numeri
ptialib' q̄ fuerūt pl'es forte q̄. s. sit expressū: ita ꝙ tal' omis
sio ānoꝝ icōpletoꝝ bñ ascēdit ad. v. ānos cōpletos q̄ sup
plēt i numero totali. ccccxxx. ānoꝝ: ⁊ sic verificat dictū do
ctoꝝ nroꝝ. de verificatōe aūt dicti hebreoꝝ ad pñs supse
deo. n Quib' expleti eadē die egressus ē. li eadem dies:
non refertur ad ingressum egypti: ita ꝙ eadem dies reuo
lutis tñ annis pdictis fuerit ingressus ⁊ exit': fz refertur ad
egrediētes: qꝛ oēs sil' egressi sūt eadē die qd fuit satis mira
bile i tanta multitudine: ⁊ iō tenēdū ꝙ fuerit spēali dei ad
iutoꝛio: qd factū ē: qꝛ illi q̄ remāsissent p' alios fuissent in
piculo. o ¶ Nox ista obseruabilis dñi. i. deputata diuio
cultui qñ eduxit eos de terra egypti. hoc dī nō qꝛ de nocte
exiuerit fz de die vt predictū ē: fz qꝛ i nocte illa pparauerīt
se ad exeūdū: vt pz ex predictis. p Dixitqz dñs ad moy
sen. Hic iterponūt aliq̄ dei precepta: ⁊ pmo q̄tū ad pasche
celebrationē: secūdo q̄tū ad pmogenitoꝝ sanctificationez
xiij. ca. Circa pmū dī: q ¶ Hec ē religio phase. religio dī
a religando: qꝛ p cultū diuinū hoies religant deo: ꝓpt qd

Universidad de Deusto Biblioteca

cult⁹ festiuitatis paschal' vocat̄ religio. repetit̄ aūt hic iste
cultus paschalis vt magis mētib⁹ filioꝝ israel iprimeret̄: ⁊
vt aliqua adderēt̄ q̄ nō sūt supi⁹ expressa. r Ois alieni
gena nō comedet ex eo. vocat̄ hic alienigena ois q̄ ē extra
ritū iudeoꝝ siue sit gētilis siue iude⁹ baptiçat⁹ vt dicit Ra.
Sa. sicut ad euchari
stiā null⁹ admittēd⁹ ē
nisi catholic⁹.
t Aduena ⁊ mer.
nō come. ex eo. adue
na dī q̄ ex aliena gēte
veniebat ad manen
dū iter iudeos. Mer
cenari⁹ dī gentilis ser
uiēs i domo iudei ꝑ
mercede: ⁊ ne credere
tur ꝙ ꝓpi talē coha
bitationē cuꝫ iudeis
possent recipi ad esū
agni paschalis: iō spe
cialit̄ excludūt: ⁊ hoc
itelligit̄ ꝙdiu extra fi
dē ⁊ ritū sūt iudeoꝝ
s Ois āt seru⁹ em
ptici⁹ circūcidet̄ ⁊ sic comedet. Hoc dupl'r itelligit̄ ab hebre
is. vno mō vt hoc referat̄ ad dn̄m serui sic itelligēdo ꝙ he
bre⁹ hn̄s seruū gentilē empticiū nō possit comedē de agno
paschali donec hu⁹ emptici⁹ fuerit circūcisus: q2 cū sit q̄dā
res dn̄i sui ei iputari debet defect⁹ circūcisiōis. Alio mō vt
referatur ad seruū sic itelligendo ꝙ ꝙꝙ sit res dn̄i hebrei:
tn̄ ex hoc nō ē admittend⁹ ad comestionē agni paschal' do
nec fuerit circūcisus: ⁊ vtrūq3 reqrebat̄. De secūdo p3 quia
nullus icircūcisus erat admittēd⁹. silr̄ de p̄mo ꝙ dn̄s nō de
bebat admitti donec oē masculinū ei⁹ esset circūcisū: vt po
stea subdit̄ de transeūte ad coloniā iudeoꝝ. v In vna
domo comedet̄ ⁊c̄. in memoriā h⁹ ꝙ qn̄ p̄mo comederunt
agnū paschalē filij israel erant in tāta solicitudine ꝑpandi
se ad exitū ꝙ nō vacabat eis discurrere de domo in domū
nec mittere enxenia ad iuicē. x Nec os illi⁹ cōfringetis.
eadē rōne: q2 nō vacabat eis frangere ossa ad accipienduꝫ
medullā. y Ois cet⁹ filioꝝ israel ⁊c̄. hoc nō dī collecti
ue sed diuisiue. i. q̄libet dom⁹ ꝑ se nisi qn̄ dom⁹ ita parua ē
i ꝑsonis ꝙ vna dom⁹ nō sufficit ad esū agni q2 tūc adiūgūt
ꝑsone de alia domo. z Q2 siq̄s pegrinoꝝ ⁊c̄. i. illoꝝ q̄
nō sūt de lege ⁊ ritu vr̄o. a In viā3 voluerit trāsire co
loniā. i. cultū ⁊ fidē. b Circūcidet̄ p⁹ oē masculinū eius
nō eni sufficit ꝙ in ꝑsona sua solū circūcidat̄ ad hoc ꝙ ad
mittat̄ ad esū agni sed oēs masculi ad eū ꝑtinētes debēt p⁹
circūcidi: ⁊ hoc mō preceptū circūcisionis datū fuit abrae:
vt hr̄ Gen̄. xvij. c. c Eritq3 sicut idigena terre. Indigēa
ē ille q̄ natus ē i terra illa: ⁊ ꝑ hoc itelligitur hic q̄cūq3 ē de
ppl'o israel. d Siq̄s aūt circūcisus nō fu. nō ve. ex eo.
ista lex nō ē ad excludendū gentiles icircuncisos q̄ iā supra
sūt exclusi: sed ad excludendū filios israel q̄ tiore infirmita
tis vel mortis nō erāt circūcisi: q2 aliq̄ iudei nimis iordia
te amātes pueros suos dimittebāt eos icircūcisos: timētes
ne ex circūcisione mors vel infirmitas eis accideret: ⁊ isti n̄
debebāt ascēdere ad esū agni ꝙuis i alijs eēnt iudei. Cetera
patent. In capi. xij. vbi dī in postilla: Mensis iste. s.
marti⁹ q̄ apud hebreos vocat̄ nisan ⁊c̄. Additio. j.

Mensis q̄ apud hebreos vocat̄ nisan: ꝓpe loquēdo
nō ē marti⁹ nr̄ nec aprilis: nā cū ipsi cōputāt mē
ses ꝑ lunatiōes raro cōtingit ꝙ p̄ma dies lune cō
currat cū p̄ma die martij: s3 frequēter ⁊ vt in plurib⁹ venit
in alijs dieb⁹ sequētib⁹ p̄mā diē martij: ex q̄ seq̄t̄ ꝙ mensis
nisan cōcurrit frequēter ⁊ vt plurimū cū aprili fm aliquā

Ois alienigena nō comedet ex eo. Ois aūtē seruus ēptici⁹ circuncidet̄: ⁊ sic comedet. Aduena ⁊ mercēarius nō edēt ex eo. In vnā domo comedet̄: nec efferetis de carnib⁹ ei⁹ foras: nec os illi⁹ cōfringetis. Ois cetus filioꝝ israel faciet illud ꝙ siq̄uis pegrinoꝝ i viam voluerit transire coloniā ⁊ facē phase dn̄i: circūcidet̄ p⁹ oē masculinū ei⁹: ⁊ tunc rite celebrabit: eritq3 sicut idigena terre. Siq̄uis aūt circūcisus nō fuerit: nō vescet̄ ex eo. Eadē lex erit idigene: ⁊ colono q pegrinat̄ apud vos. Feceruntq3 oēs filij israel sicut p̄ceperat dominus moysi ⁊ aarō: ⁊ eadem die eduxit dn̄s filios israel de terra egypti ꝑ turmas suas.

ꝑtem sui. vn̄ opio doctoꝝ catholicoꝝ dicētiū aprilē eē
primū mēsem apud hebreos vera ē s3 sanū itellectū. s.
vt frequēter ⁊ vt i plurib⁹ mēsis aprilis cōcurrit cū p⁹
mēse apd hebreos s3 aliquā ptē sui: ⁊ de hoc multū iq
rere magis vr̄ curiosū ꝙ vtile: cū ad expōnē lr̄e hoc nō
sit necessariū sci
re: sed qd̄ magis
vr̄ hic cōsideran
dū seu iquirēduꝫ
ē hoc qd̄ dī: Me
sis iste erit vobis
p̄ncipiū mēsium.
vr̄ eni ꝯdicere hu
ic qd̄ dī. j. Exo. x
xiij. vbi de trib⁹
solēnitatib⁹ agni
agitur: ibi eni hr̄
ꝙ solēnitas tertia
. s. tabernaculoꝝ
q̄ cōiter ē i mense
septēbri ē i exitu
anni. dicit eni sic
Solēnitateꝫ q̄q3.
supple custodies
in exitu anni qn̄ cōgregaueris oēs fruges tuas de agro
vn̄ q2 cū ann⁹ ē circularis ipsi⁹ exitus h3 attigere suum
p̄ncipiū seq̄t̄ ꝙ p̄ncipiū anni ē i mēse septembri qn̄ ꝯgre
gant̄ fruges de agro: nō aūt in mēse martio q̄ ē mensis
nouarū frugū: hoc idē p3. j. Exo. xxxiiij. vbi de solēni
tate tabernaculoꝝ dicit: Qn̄ redeūte anni tpe cūcta cō
dūt. ex q̄ p3 ꝙ tpe q̄ cūcta cōdūt qd̄ ē fere i mēse septem
bri: tūc ē reditus anni. s. ad suū p̄ncipiū. Ad c⁹ declara
tionē querendā sūt tria attendenda. primū. s. ꝙ l3 inter
hebreos sit disceptatio de mēse q̄ creat⁹ ē mūd⁹ an. s. est
ille i q̄ cōiter ē eq̄noctiū vernale q̄ ē martius apud nos
vel ille i q̄ ē eq̄noctiū autūnale qui apud nos ē septēber
nūq̄ tn̄ legit̄ in scripturis sacris ꝙ hebrei aliqn̄ cōputa
uerit a creatōe mūdi: vt p3 discurrēdo ꝑ totā bibliā: s3
poti⁹ iuenit̄ ꝙ cōputatō cōis ante legē erat sūpta ab eta
te hoim de q̄ꝝ gestis p̄ncipl'r agit̄. cōstat eni ꝙ diluuiū
fuit vnū de maxis euentib⁹ mūdi narratōe dignis: ⁊ tn̄
cū in scriptura sit mētio de initio ipsi⁹ diluuij Gen̄. vij
ca. nō cōputat eū a creatione mūdi: q2 nō dicit: In tali
anno post creationē mūdi cōtigit diluuiū ⁊c̄. sed dicit
In anno vite ipsi⁹ noe ⁊ mēse secūdo. cōputādo a vita
ipsi⁹ noe: nō aūt a mūdi creatione. Silr̄ i alijs gestis q̄
buscūq3 vbi de tēpoꝝ cōmutatōe agit̄ nūq̄ fit mētio d̄
creatione mūdi. Cui⁹ rō vr̄ eē: nā l3 mūdū fuisse creatū
a deo habeam⁹ certitudinaliter ꝑ fidē i sacra scriptura
cōtentā: pro c⁹ fidei ꝓtestatione septē dies hebdomade
nō hēbāt noia ꝓpa sicut apud gentes s3 denoiabātur ⁊
numerabāt̄ a sabbato in q̄ bn̄ficiū creatōis recolitur: ⁊
hoc dicēdo p̄ma sabbati: secūda sabbati: nō tn̄ ex tali fi
dei certitudine hēm⁹ mūdū fuisse creatū i tali mēse vel
i tali: ⁊ iō de hoc iueniūt̄ diuerse opiones sine fidei p̄iu
dicio. vn̄ i hoc qd̄ dī: Mēsis iste ē vobis p̄ncipiū. nō ē
arguendū ꝙ antea ppl's israel habuisset aliū mēsē ꝑ p̄
mo cū nullū talē hērent: s3 ex hoc dat̄ itelligi ꝙ mō da
bat̄ eis ordo cōputandi mēses ānoꝝ. s. vt sumerēt ītiū
ab illo mēse p̄mo vernali ꝓpt̄ bn̄ficiū redēptōnis. 2⁰ ne
eq̄uoce ꝓcedat̄ i noib⁹ mēsiū: attendendū ē ꝙ apud he
breos antiq̄s mēses noiabāt̄ s3 ordinē numeralē tm̄. s.
p̄m⁹ mēsis: secūd⁹ mensis ⁊c̄. sine aliq̄ noie ꝓpo: ⁊ hoc
durauit iter eos vsq3 ad captiuitatē babylonicā: vbi ꝑ
cōuersationē cū Chaldeis recepert̄ noia chaldaica mē
siū: fm quā cōputationē p̄m⁹ mēsis. s. nouaꝝ frugū in

quo pascha celebrat̄: q̄ etiā cōcurrit fm ptes cū martō
⁊ aprili: vt dictū ē vocat̄ nisan chaldaice. silr̄ mensis se
ptim⁹ in q̄ festū tabernaculoꝝ celebrat̄ q̄ etiā cōcurrit
cū mēse septembris ⁊ octobris fm ptes vocat̄ Tyseri:
chaldaice: ⁊ hoc ē manifeste veꝝ q2 i tota sacra scriptu
ra nō ieniūtur ista noia noua mēsiū ante predictā ca
ptiuitatē: s3 p⁹. s. in libris Esdre: Hester: ⁊ Mach. vn̄
doctores antiq̄ hebreoꝝ dicūt ꝙ noia mēsiū ascēderūt
cū eis de Babylonia: ad quā variationē noiatōnis mē
siū assignāt causā satis rōnabilē. Dicūt eni ꝙ sicut ob
memoriā redēptionis egyptiace receperunt mēses p̄nci
piū ⁊ noiationē a mēse in q̄ fuerūt redēpti: vt dictū est
⁊ ita i q̄libet noiatione cuiuscūq3 mēsis iplicabat̄ mēo
ria ipsi⁹ redēptionis dicēdo p̄m⁹: secūd⁹ ⁊c̄. pari rōne p⁹
redēptionē a babylonica captiuitate vt etiā facerēt mē
tionē de secūda redēptione acceperunt noia chaldaica
supaddita noib⁹ numeralib⁹ predictis: vt p3 Hester. ij.
vbi dī: In mēse decio ipse ē mensis Thebeth: ⁊ Hester
iij. dī: In mēse duodecio ipse ē mēsis Adar. Thebeth
aūt ⁊ Adar sūt noia chaldaica. vn̄ ꝑ istā cōputationē
sic cōpositā iplicabat̄ memoria vtriusq3 redēptionis. s.
egyptiace in hoc ꝙ fiebat cōputatio a p̄mo mēse i q̄ fu
erat redēptio p̄ma ⁊ p̄ncipalis eis facta. Silr̄ iplicabat̄
memoria redēptionis babylonice iq̄tū supaddebāt no
minib⁹ mēsiū numeralib⁹ p̄dictis noia chaldaica q̄ de
nouo recepant ꝑ conuersationē cū chaldeis. q. d. Sup
flumia babylonis sedim⁹: ⁊ inde dn̄s nos liberauit. Et
notandū ꝙ alia noia q̄rūdā mēsiū q̄ q̄nq3 legūt̄ in scri
pturis: vt cū dī. iij. Re. viij. de mēse septio qd̄ ē mensis
Ethanim: ⁊ sic de alijs paucis q̄ iueniūt̄ nō fuerīt noia
coia apud totū ppl'm. vn̄ nec remāserunt iter eos tales
noiationes sicut predicte chaldaice ⁊ numerales noia
tiones vt dictū ē. Tertio v̄o ad ꝓpositum sciendū ē ꝙ
duo p̄ncipia annoꝝ diuersa apud hebreos eē ex sacra
scriptura cōprobāt̄: q̄rū vnū ē p̄ncipiū mēsis p̄mi qui
erat mēsis prim⁹: vt in hoc ca. cōtinet̄ a q̄ p̄ncipio solē
nitates cōputabāt̄: q2 i mēse tertio. s. a p̄mo fiebat festū
hebdomadarū: ⁊ i mēse septio festū tubarū. Siliter ab
isto p̄ncipio cōputabāt̄ magna facta q̄ cōtigebāt vt edi
ficatio tēpli ꝑ salomonē: de q̄. iij. Re. vj. ca. dī: Factum
igit̄ ē. cccclxxx. anno egressionis filioꝝ israel de t̄ra egy
pti ⁊c̄. Edificauit salomō domū dn̄i. Secūdū v̄o p̄nci
piū ē i mēse septio qn̄ redeūte anni tpe cūcta ꝯdūt ꝓut
dī. j. Exo. xxxiiij. ab isto eni p̄ncipio cōputabāt āni q̄ ꝑ
tinebāt ad sabbatū terre: de q̄b⁹ Leui. xxv. Sex annis
seres agrū tuū ⁊c̄. septio aūt anno sabbatū erit terre re
q̄etionis dn̄i. a q̄. s. p̄ncipio etiā cōputabat̄ ann⁹ iubile⁹
q̄ post septē hebdomadas annoꝝ celebrabat̄. vn̄ ibidē
dī: Numerabis q̄q3 tibi octo hebdomadas annoꝝ ⁊c̄.
⁊ seq̄t̄: Sanctificabisq3 annū q̄nq̄gesimū ⁊ vocabis re
missionē cūctis hitatorib⁹ t̄re: ⁊ ipse. n. ē iubile⁹. Q2 aūt
hec cōputatio iubilei hēat p̄ncipiū nō i mēse p̄mo sed i
mēse septio: ibidē ostendit̄ cū dī: Clāges buccina i mēse
septio ⁊ decia die mēsis in die ꝓpiciatōnis ⁊c̄. Rō aūt
q̄re hec cōputatio sabbatoꝝ terre nō sumebat p̄ncipiū
a p̄mo mēse assignat̄ a doctorib⁹ hebreoꝝ talis: Nā in
septio āno cuiuslibet hebdomade nō licebat serē agros
neq3 colligere nisi ea q̄ spōte nascebāt̄: ⁊ ipsa erant coia
oib⁹ hoib⁹ pecorib⁹ ⁊ iumētis ⁊ h⁹modi: vt in ca. p̄dcō
Leui. hr̄. vn̄ si talis cōputatio icipet a mēse p̄mo: illa q̄
in eodē mēse nascerētur semiata i precedenti anno non
colligerēt a suo dn̄o tanq̄ ꝓpa s3 eēnt coia: silr̄ in autū
no ⁊ hyeme sequētib⁹ eiusdē anni nō licebat seminare
aliq̄d cū eēt i anno sabbati: ⁊ sic duo fruct⁹ eēnt ipediti
i q̄libet hebdomoda annoꝝ qd̄ valde difficulter poss3
supportari: s3 cū initiū h⁹modi cōputatōis sumebatur
in mēse septio fruct⁹ h⁹ anni tm̄ erat sub sabbato: qd̄ erat
magis tolerabile. In eo. capi. xij. vbi dī in postilla:
Ex ista lr̄a ⁊ ea q̄ seq̄t̄. j. Juxta quē ritū tolletis ⁊ hedū: ⁊
seruabitis eū vsq3 ad decimāq̄rtā diē ⁊c̄. Additio. ij.

Hec imolatio paschalis fm hebreos doctores p̄ci
puos de agno debebat fieri nō āt de hedo: qd̄ cō
gruit tā cāe lr̄ali h⁹ sacrificij ꝙ etiā figurali. p̄mū
p3: nā fm Ra. Mo. gerūdeñ. ⁊ alios precipiebat̄ agn⁹ occi
di i p̄mo mēse: q2 signū ariet̄ ē tūc i potissio suo statu: ⁊ tc̄
sol ē cōiter i eodē signo: ⁊ q2 egyptij arietē venerabātur in
hoc de⁹ volebat ostendere ꝙ nō solū egyptios s3 etiā deos
eoꝝ iudicabat. vn̄. j. eo. ca. Et i cūctis dijs egypti faciā iudi
cia: q̄ q̄dē rō nō hēret locū in hedo: hed⁹ eni h3 signū ꝓpū
nō i ariete: s3 i capcorno: qd̄ ē decimū signū i q̄ sol ē cōiter
in decio mēse cōputando a p̄mo. Secūdū p3. s. fm rōnē fi
guralē: nā Christus i sua passione ꝑ agnū significat̄ nō per
hedū tā apud ꝓphetas: vt Esa. liij. Tanq̄ agn⁹ corā tōdē
te ⁊c̄. ꝙ apud pl⁹ q̄ ꝓphaꝫ. s. iohānē baptistā q̄ Christū ostē
dens ⁊ suā passionē prenosticās dixit: Ecce agn⁹ dei ecce q̄
tollit peccata mūdi. Joh. j. ca. Christ⁹ etiā de extremo iudi
cio loquēs vbi iusti sepabūt̄ ab iiustis: ꝑ agnos iustos: per
hedos iiustos significauit: Matth. xxv. ca. Ualde igit̄ icō
sonū eēt rōne figurali h⁹ sacrificij ꝙ hed⁹ imolaret̄. Q2 aūt
in translatōe nr̄a hēat̄: Juxta quē ritū tolletis hedū. nō cō
sonat hebraice veritati. veritas ei hebraica h3: De arietib⁹
⁊ capꝛs accipietis eū. ꝓut postillator dicit: ⁊ ē sensus ꝙ agn⁹
ille imolād⁹ accipiend⁹ erat de aliq̄ grege i q̄ eēnt arietes ⁊
capre ꝓut cōiter solēt associari qd̄ cōgruebat rei figurate:
ille eni verus agn⁹ q̄ mundi peccata abstulit a iustis qui ꝑ
agnos: ⁊ a peccatorib⁹ q̄ ꝑ hedos denotant̄ descēdit: ꝓut
doctores tradūt Matth. j. ⁊ Lu. iij. vbi de genealogia chri
sti agit̄. vn̄ ⁊ glo. sup illud: Juxta quē ritū ⁊c̄. q2 de iustis ⁊
peccatorib⁹ Christ⁹ carnē assumpsit: vt nēo de venia despa
ret. nec obstat ꝙ aliqn̄ ꝑ hedū Christus itelligi possit: vt. j.
Leui. xvj. de illo hirco c⁹ sors exijt dn̄o. Silr̄ ibidē de alio
hirco q̄ portabat oēs iniq̄tates ppl'i i terrā solitariā: q2 de
his ⁊ silib⁹ itellexit Christus fm siūitudinē carnis peccati.
vn̄ ⁊ i illis nō addit̄ sine macula sicut hic in agno paschali
hic eni figurat̄ Christus sub rōne māsuetudinis ⁊ inocētie.
In eo. capi. xij. vbi dī i postilla: Hēbitis aūt. Hic ꝯnter
describit̄ q̄lr̄ phase sit celebrādū. Additio. iij.

Iste mod⁹ declarandi h⁹ qd̄ dī: Cultu sēpiterno.
quē ponit postillator: Aug. ponit sub disiunctōe
ꝓut ponit̄ in glo. vbi sic: Aut ergo sic appellauit eternū ꝙ
nō spōte audeat ꝑtermittē: aut nō signa reꝝ s3 res q̄ signi
ficātur. hec i glo. Uidendū ē ergo fm primū modū itelligē
dī q̄ planior ē qūo pōt saluari ꝙ hoc p̄ceptū de pasche ce
lebratione nō obliget sēpiternaliter ꝓut lr̄a sonat. Ad qd̄
sciendū ꝙ i hebraica lr̄a vbi nos hēm⁹: sempiterno. ponit̄
hec dictio halā: qd̄ idē significat ꝓpe qd̄ apud nos hec di
ctio seculū. vn̄ sensus ꝓp⁹ h⁹ lr̄e i hebraico ē: Celebrabitis
hāc diē solēnē i generationib⁹ vr̄is in seculū. Seculum aūt
apud hebreos sicut ⁊ apud nos latios ponit̄ pro q̄libet spa
cio tpis determinātis alic⁹ vite durationē: vt. j. dī: Et erit
ei seru⁹ vsq3 i seculū. vbi li seculū nō significat ꝑpetuitateꝫ
seu eternitatē duratōnis simpl'r: s3 significat totū spaciū vi
te illi⁹ serui q̄ ꝑ totā vitā suā debebat eē i seruitute. vn̄ ⁊ in
scripturis sacris duratio p̄ntis vite vocat̄ seculū: ⁊ duratō
future aliud seculū ꝑ se: ⁊ sic itelligit̄ illud ps. Bn̄dict⁹ dn̄s
a seculo ⁊ vsq3 i seculū. Silr̄ ⁊ i symbolo dicim⁹: Uitā vē
turi seculi. Qua rōne antiq̄ hebreoꝝ totū tēp⁹ duratōnis
mosaice legis vnū seculū vocāt: ⁊ tēp⁹ messie aliud seculū
ꝓpt̄ distinctionē eoꝝ q̄ ad vitā spūalē ꝑtinēt i vtroq3 sc'o
vn̄ cū i p̄ceptis h⁹modi ꝑserti ceremonialib⁹ obseruandis
addit̄ In seculū: itelligi debet ꝑ toto spacio duratōis legis
mosaice q̄ ē vsq3 ad aliud seculū. s. seculū Christi: ⁊ iste est

Universidad de Deusto
Biblioteca

modus rñdendi ꝓp' hebreis cū de euacuatione ceremon i aliū in q̄b' sepe dī ꝙ seruanda sūt in seculū nō arguūt.s.ꝙ itelligitur pro spatio durationis legis mosaice: qd ē q̄ddã seculū distinctū a seculo cōprehendente spatiū durationis legis mosaice:qui quidē mod' loquendi de duplici seculo coiter tenet etiã a talmudicis i variis locis.

Jn eo.ca.xij. vbi dī in postilla: Jte tollētes aial. Jn hebreo hꝫ:Emite accipite.

¶ Additio.iiij.

In hebreo i hoc loco ñ dicit: Accipite aial. sꝫ ē ibi q̄dã dictio q̄ q̄nq; significat ouē in singulari: q̄nq; oues i plurali: ꝛ q̄nq; significat gregē.vñ Gen.xxvij.ca. vbi dī: Uade ad gregē.ponit eadē dictio sicut hic:ꝛ ē sensus ꝙ moyses monebat populū hre gregem seu greges i q̄ solēt eē arietes ꝛ capre:vt ide acciperēt agnū paschalē q̄ accipiend' erat ď grege in q̄ eēnt arietes ꝛ capre:vt dictū fuit.s.in eo.capi.additione.ij.

Jn eo.capi.xij.vbi dī in postilla:Hec ē religio phase ꝛc̄.

¶ Additio.v.

Dictio q̄ ponit in hebreo in hoc loco vbi translatio nr̃a hꝫ:Hec religio. nō significat ꝓpe religionē nec cultū:sꝫ ceremoniū vel legitimū vt satis notū ē scientib' ꝓprietatē h' lingue:qd magis posset appropari ritui paschalis festiuitatis q̄ precipue fuit figuratiu' ꝛ cessauit veniēte re figurata:sicut ꝛ alia ceremonialia ꝛ legalia.

Capi.XIII.

Locutusq; ē dñs. Hic ꝯñter exprimit mādatū de sanctificatione pmogenitoꝝ:ꝛ pmo moysi iniūgit secūdo p moysen pplo dī: ibi Et ait moyses. ¶ Circa pmū cōsiderandū ꝙ sanctificatio ꝓpe accepta ē applicatio alic' ad diuina:ꝛ hoc mō trib' Leui fuit dño sanctificata. Alio mō accipitur sanctificatio magis large ꝑ redēptōe ei' qd ē dño obligatū:ꝛ sic accipitur hic:qꝛ pmogenita debebāt redemi p preciū datū sacerdoti:c' rō subdit: b Mea sūt eni oia. Ex hoc eni ꝙ de' ꝑcussit pmogenita egyptioꝝ saluans pmogenita hebreoꝝ:pmogenita hebreoꝝ fuerūt sibi obligata. c ¶ Et ait moyses ad pplm. Hic ꝯñter moyses denūciat pplo predictū mādatū:premittit tñ aliq̄ de solēnitate paschali.secūdo subdit de sanctificatōe pmogeniti:ibi Cūq; itroduxerit. Circa pmū dī: d Memētote diei h' .i.solēnitatis paschalis i q̄ egressi estis.s.xv.die mēsis pmi. e ¶ Ut nō comedatis fer.panē.septē dieb':vt predictū est. ꝛ dicit Rab.Sa.ꝙ preceptū nō obligat ad comedendū aȝima nisi pma die q̄n comedebat agn':sꝫ sufficit i aliis dieb' abstinere a fermēto ꝛ fermentato. f Hodie egredimini mēse nouarū frugū.qd ē tēpus valde aptū ad ambulādū. ꝛ dī Nouarū frugū.qꝛ in illo mēse fiebat oblatio de pmitiis nouoꝝ fructuū. g ¶ Cūq; itroduxerit te dñs in terrã chananei.lꝫ enumeret hic q̄nq; gentes tñ:alie tamē subintelligūtur noīe chananei:qꝛ oēs habitatores terre ꝓmissionis vocabant chananei generaliter lꝫ aliqui cū hoc hērent nomen spēale:vt amorrei ꝛ iebusei ꝛ ceteri. h Quam

Locutusq; ē dñs.XIII. ad moysen dicēs: Sãctifica mihi oē pmogenitū qd apit vuluã i filiis israel: tã de hoīb' q̄ȝ de iumētis Mea sunt eni oia. Et ait moyses ad pplm. Memētote diei h' i q̄ egressi estis de egypto ꝛ de domo s'uitutis:q̄m i manu forti eduxit vos dñs de loco isto:ūt nō comedatis fermētatū panē. Hodie egredimini mense nouaꝝ frugū. Cūq; introduxerit te dñs i trã chananei:ꝛ ethei: ꝛ amorrei:ꝛ euei:ꝛ iebusei: q̄ã iurauit pãtrib' tuis vt daret tibi trã fluētē lacte ꝛ melle:celebrabitis hūc morē sacroꝝ mēse isto. Septē dieb' vesceris aȝimis: ēt in die septio erit solēnitas dñi. Aȝia comedetis septē dieb'. Nō apparebit apud te aliqd fermētatū:nec i cūctis finib' tuis Narrabisq; filio tuo i die illo dicens:Hoc ē qd fecit mihi dñs q̄n egressus sum ď egypto. Et erit q̄si signū i manu tua:ꝛ q̄si monimētū añ oculos tuos:ꝛ vt lex dñi sēp sit i ore tuo. Jn manu eni forti eduxit te dñs de egypto. Custodies h'cemodi cultū statuto tpe a

iurauit patrib' tuis.s.abrae pro filiis suis:vt hꝫ Gen.xxij.ca. i ¶ Celebrabitis hūc morē sacroꝝ.sacra hic dicūtur obseruantie paschales ad honorē dñi. k Et i die septio erit solēnitas dñi. qꝛ dies septima erat eque celebris sicut ꝛ prima:vt dictū est ca.precedenti:ꝛ ideo erat celebrior aliis dieb' itermediis. l ¶ Nō apparebit apud te aliquid fermētatū. istud frequēter repetitur ad imprimendū memorie coꝝ. m Narrabisq; filio tuo ex quo pꝫ ꝙ pñts tenētur filios suos erudire per se vel p aliū de his que sunt necessaria ad salutem. n Et erit quasi signum in manu tua ꝛc̄. Judei occasiōe h' scribūt hoc i cedula ꝛ ligant i manu sinistra:ꝛ sīlr i capite sed pꝫ ꝙ illud qd precipit hic nō ē nisi ad fortiter imprimēdū memorie:q̄n eni quis vult alic' rei recordari p signo recordatōnis ligat in manu sua filū vel ponit añ oculos aliquid in signū recordationis: ꝛ hoc mō loqt̄ hic scriptura. o ¶ Custodies huiuscemodi cultū statuto tpe a dieb' i dies.i.ab anno i annū. Postq̄ dictū ē de agno paschali q̄tū ptinet ad pmū sensū qui historic' ē: hic aduertendū breuiter de eo inq̄tū fuit figura Christi passi ſm ꝙ dicit Apl's.j. Coꝝ.v.capi. Pascha nr̃m imolat' ē Christus. Sanguis vō agni linit' super vtrūq; postem ē memoria passionis Christi corde p fidem:ꝛ ore p confessionē:ſm ꝙ dicit ad Roma.x. Corde creditur ad iusticiam:ore aūt fit cōfessio ad salutem Et in supliminari:q̄tū ad spem celestiū:ꝛ hic sanguis sic posit' liberat ab exterminatore:qꝛ passio Christi p̄dicto mō credita liberat a demonis ptāte. Comestio āt carniū agni:significat sumptōnē eucharistie sacramēti Assatio in igne:significat ꝙ Christus passus ē maxia charitate. Nec ad esū h' sacramēti debet aliqs accedere cū cōscientia mortalis peccati qd excludit charitatem. Panes aȝimi:cū q̄b' comedebatur significāt purã conuersationē fidelium:ſm illud Coꝝ.v.Jtaq; epulemur nō in fermēto malicie ꝛ nequitie:sed in aȝimis sinceritatis ꝛ veritatis. Succ' herbarum agrestiū: significat penitentiam fideliū:que necessaria est sumētib' corpus Christi. Nec os frangebatur: in signū ꝙ crura Christi in cruce nō fuerunt fracta: sicut exponit Johānes euāgelista.xix.ca. Accinctio renū i comedentib': significat castitatem:ſm ꝙ dicit Grego. Lūbos precingim' cum carnis luxuriam per continētiam coartam'. Baculi in manib':significāt fidem crucis:que debet eē non tm̄ in ore sed etiã in ope:qd p man' significatur. Calciamēta in pedib' que sūt de pellib' mortuoꝝ aialiū: significāt exēpla scōꝝ patrū imitāda:q̄ in fide Christi passi mortui sūt. Debebat āt agn' i vna domo comedi: p qd designat vnitas ecclie i q̄ debet eucharistia assumi:ꝛ non

in cōuenticulis hereticoꝝ. p ¶ Cūq; introduxerit ꝛc̄. Hic explicat moyses mādatū de sanctificatōe pmogenitoꝝ. q Sepabis oē qd apit vuluã dño.i. qd pmo nascit sepabis ab aliis tanq̄ dño obligatū ad imolādū sibi. r ¶ Et qd pmitiuū ē i pecorib' tuis.hoc addit ad restringendū illō qd erat generalit dictū de pmogeītis:qꝛ nō est itelligendū nisi de aialib' mūdis:ꝛ que sīt masculini sex' ideo subditur: Quicqd hūeris masculini sex' ꝛc̄ s Primogenitū asini mutabis oue. De pmogenitis aialiū imūdorū q̄ lꝫ imolari ñ possent: tñ erant deo obligata iter q̄ etiã cōtinetur pmogenitū asini: dī Nu.xviij. ꝙ ď bēt redimi q̄nq; siclis argenti: q̄re igitur pre ceteris dī redimi oue imolāda loco ipsius? Ad hoc rñdꝫ Rab. Sa. ꝙ asini fuerūt in magno adiutorio filiis israel exeuntib' de egypto portando mulieres ꝛ pueros ꝛ alia onera: ꝛ iō q̄tum ad aliqd pmogenitum asini fuit positū cū aialib' mūdis nō ꝙ imolaret dño: sed ꝙ loco ipsi' offerret ouis imolāda. t ¶ De aūt pmoge.ho.de fi.tuis precio redimes.s.q̄nq; siclis:vt hꝫ Nu.iij.ca.sed q̄n numerabat ppl's q̄libet dabat dimidium siclū:vt hꝫ.j.xxx.ca.seq̄tur: v Jccirco imo.do. oē qd apit vul.maſ. sexus.] Ex q̄ vꝫ verū qd predictū est.s.ꝙ sanctificatio pmogenitoꝝ aialiū itelligit tm̄ de aialib' mūdis q̄ sūt imolaticia:hoc tñ ē intelligendū si accipiat sanctificatio ꝓpe:q̄ ē applicatio alic' rei ad cultū diuinū:si aūt accipiat large ꝓut se extēdit ad sustētatione ministroꝝ cult' diuini:sicut decie vel h' modi:sic etiã pmogenita aialiū imūdoꝝ scificabāt dño iq̄tū redimebātur:vt hꝫ Nu.xviij.ꝛ preciū erat sacerdotū:excepto pmogenito canis q̄ nō redimebat:vt dī cōiter sꝫ iterficiebat. x ¶ Jgitur cū emisisset. Postq̄ descript' ē egressus filioꝝ israel de egypto:hic ꝯñter describitur eoꝝ ꝓgressus. Circa qd pmo oñditur mod' ꝓcedendi secūdo remotio ipedimēti ca.xiiij. tertio cōtinuatio itineris icepti.xv.ca.ibi:Tulit aūt moyses. Mod' aūt ꝓcedendi describit q̄tū ad tria:primo q̄tū ad viã:cū dī: y Nō eos duxit dñs p viã ter.phili.q̄ vicina ē.s. ire egypti:ꝛ ideo facilis ad reuertendū:c' cã subditur. z ¶ Ne forte peniteret eū.i.pplm. a Si vidisset ad. se bella cōsurgere.a phylisteis q̄ erāt multi ꝛ fortes bellatores.vñ Josue ꝛ filii israel nō potuerūt eos debellare b ¶ Et reuertet in egyptū.timore duct' ꝛ ꝓpter facili

dieb' i dies. Cūq; itroduxerit te dñs in terrã chananei sicut iurauit tibi ꝛ pãtrib' tuis:ꝛ dederit tibi eã. sepabis oē qd apit vuluã dño: ēt qd pmitiuū ē i pecorib' tuis. Quicqd hūeris masculini sex':cōsecrabis dño Primogenitū asini mutabis oue: qd si nō redemeris interficies. Omnē āt pmogenitū hois de filiis tuis p̄cio redimes. Cūq; interrogauerit te fili' tu' cras dicēs qd est hoc:rñdebis ei. Jn manu forti eduxit nos dñs de terra egypti: de domo s'uitutis. Nã cū idurat' eēt pharao ꝛ nollet nos dimittere:occidit dñs oē pmogenitū i terra egypti: a pmogenito hois vsq; ad pmogenitū iumētoꝝ. Jccircō imolo dño oē qd apit vuluã masculini sex':ꝛ oia primogenita filioꝝ meoꝝ redimo. Erit igit q̄si signū in manu tua ꝛ q̄si appēsū qd ob recordationē ante oculos tuos:eo ꝙ i manu forti eduxerit nos dñs ď egypto. Jgit cūꝫ emisisset pharao pplm: nōn eos duxit dñs p viã trẽ philistiim q̄ vicia ē: reputãs nē forte penitēret eū si vidisset aduersū se bella ꝯsurgē ēt reuerterētur i egyptū:sꝫ circūduxit p viã dserti:q̄ ē iuxta mare rubꝝ:Et armati ascēderūt filii israel de terra egypti. Tulit quoq; moyses ossa ioseph secū: eo ꝙ adiurasset filios israel dicēs:Uisitabit vos de':efferte ossa mea hic vobiscū. Profectiq; de sochot: castrametati sūt i ethã:i extremis finib' solitudinis. Dñs aūtē precedebat eos: ad oñdendã viaꝫ

tatē reuertēdi. c Sed circūduxit p viã deserti. q̄ lōga ē ꝛ difficilis ad reuertendū ꝛ tñ nihilomin' filii israel territi vbis exploratoꝝ dixerūt:Cōstituam' nobis ducē ꝛ reuertamur in egyptū.vt hꝫ Nu.xiiij.ca. ꝛ multo forti' hoc fecissent territi a phylisteis.sꝫ ꝯ hoc vꝫ qꝛ dñs poterat eos solo nutu defendē ꝛ philisteos delē:sic factū ē egyptiis. Dicendū ꝙ philistei nōdū demeruerāt ita puniri: sic egyptii: nec ď trã sua expelli sic chananei: ꝛ iō noluit dñs ꝙ irēt p viã terre phylistiiꝫ qꝛ sic habuissent bellū ꝯ eos pmo q̄s dñs delē nolebat adhuc. d ¶ Juxta mare rubꝝ. non ꝙ aq̄ sint rubee de nã sua:sꝫ quia terra i ripa ē rubea ꝛ cōmiscet aq̄: ꝛ sic vꝫ aq̄ rubea maxie ꝓpe litt'. Dī aūt i hebreo Mare suph.i.iūceū vel cānosū: qꝛ abundat i littore mare iūci vel cāne.secūdo describit mod' ꝓcedēdi q̄tum ad filios israel cū dī. e Et armati ascēderūt. Sꝫ q̄ritur vñ hūerūt arma: qꝛ cū eēnt oppressi s'uitute ne multiplicarēt ꝛ rebellarēt egyptiis vt.s.dictū ē.j.ca. nō ē verisile ꝙ egyptii p mitterent eos arma hre. Dicēdū ꝙ habuerūt p accōmodationē ab egyptiis.sicut eni ꝓmpte ꝛ liberalr accōmodauerūt eis vasa aurea ꝛ argētea: ita accomodauerūt etiã arma ad defendendū pciosa q̄ eis accomodauerūt a pdonib' si occurrerēt. ¶ Tertio describit mod' ꝓcedēdi q̄tū ad id qd spēalr portabāt cū dī: f ¶ Tulit quoq; mo. ossa ioseph.q̄ i egypto remāserāt ex cāis.s.dictis Ge. vlti. g Eo ꝙ adiurasset fili.isr̃l. lꝫ eni moyses ꝛ alii sibi cōtpanei adhuc nōdū eēnt nati:tñ i iuramēto patrū suoꝝ fuerūt obligati. Dicūt āt h aliq̄ ꝙ Nil' pl' solito iundauerat:ꝛ sic locū vbi erāt ossa ioseph opuerat sꝫ moyses vt iuniret locū scripsit nomē dñi tetragrāmaton i lamia aurea: ꝛ illa ꝓcessit sup aq̄s q̄usq; stetit sup sepulchꝝ ioseph. Alii āt dicūt ꝙ ouis natādo ꝛ loquēdo miracl'ose oñdit ei locū ꝓpt qd vocata ē ouis ioseph:sꝫ ꝙ dī ps.lxxix. Qui deducis velut ouē ioseph. Sꝫ ista videt ficticia:tū qꝛ glo.hebraice nec Joseph' talia dicūt:lꝫ iponat eis ab illis q̄ libros eorū nō viderūt:tū qꝛ vna de cauſ q̄re ossa ioseph remāsert i egypto fuit vt p ei' sepulchꝝ mēoria bñficioꝝ eius apud egyptios diuti' remaneret: ꝛ sic ppl's isrl' miti' tractaretur vt.s.dictū fuit Gen.vlti.ꝛ iō nō ē visile ꝙ ossa ioseph eēnt reposita i pratis vel cāpis vbi aq̄ posset iundare: sed i loco valde solēni ꝛ celebri vbi aq̄ nō posset iundare: maxie cuꝫ tpe sue mortl eēt potētissim' ꝛ a rege egypti ꝛ pplo dilectissim'.nec id qd assumit de ps.lxxix.valet p eis qꝛ li ioseph nō ē genitiui casus vt determiet li ouē:sꝫ ē accusatiui casus b ¶ Castrametati sūt i ethã i extre.fini.soli. in cōfinio tre

Universidad de Deu
Biblioteca

habitabilis vel fructifere egypti ⁊ deserti. q̄rto describitur mod' ꝓcedendi q̄tū ad itineris directionē cū dr̄: i Dn̄s aūt p̄cedebat eos.s.p angelū q̄ p̄cedebat exercitū hebreoꝝ vt hr̄ sequēti ca. k Per die i colūna nubis.q̄ nō solum ondebat viā:sz etiā ꝓtegebat eos ab ardore solis c' calor ē multū itpat' i tra illa l Et p noctez in colūna ignis. Dicūt aliq̄ ꝙ eadē fuit colūna q̄ obūbrabat p diem ⁊ illumiabat p noctē vocat tn̄ duplici nomine ꝓpt duplex officiū. hebrei āt dicūt ꝙ fuit duplex: vna p diē q̄ in vespe recedebat peracto officio ⁊ tūc colūna ignis subintrabat:quid aūt verius sit nō bñ apparet de tex. certū ē tn̄ ꝙ vtroqz mō potuit eē q̄z totū illud fiebat diuino miraculo.

per die i colūna nubis: et p noctē i colūna ignis:vt dux eēt itineris vtroqz tpe. Nūq̄z defuit colūna nub p diē nec colūna ignis p noctez corā pplo. .XIIII.

Locut' est aūt dn̄s ad moysen dicēs: Loq̄re filijs israel. Reuersi castrametēt e regioue phiairoth q̄ ē inter magdalū ⁊ mare contra beelsephō. In ꝯspectu ei' castra ponetis sup mare. Dicturusqz ē pharao sup filijs israel. Coartati sūt i tra cōclusit eos desertū

S In ca.xiij.vbi dr̄ i postilla: Circa p̄mū cōsiderandū ꝙ sanctificatio ꝓpe accepta ⁊c. Additio.j.

Sanctificatio neqz ꝓpe neqz large vr̄ accipi p redēptōe alic' scificati seu deo obligati: put vr̄ velle postil. imo redēptio excludit scitatē a re scificata q̄ p̄cio redimit p qd̄ res deo als scificata r̄ddit ꝓphana: vt pz eo.c. de redēptōe p̄mogenitoꝝ hoīs:⁊ de mutatōe p̄mogeniti asini in ouem ⁊ forte in hoc loco vitiū scriptoris iteruenit in postilla: q̄z vbi dr̄: Alio mō accipit sanctificatio magis large pro redēptione ei' qd̄ ē dn̄o obligatū debuisset dicē:ꝙ alio mō accipit sanctificatio magis large ꝓ applicatōe seu obligatōe alic' ad diuina tali mō ꝙ posset redimi precio sicut hic.

In eo.capi.xiij.vbi dr̄ i postilla: Postq̄ dictū ē d agno paschali q̄tū ptinet ad primū sensū q̄ historic' ē ⁊c.

Circa sensū spūalē h' precepti.s. Additio.ij.

D agno paschali multa notabilia tradūt a doctorib' preter illa q̄ hic i postilla tradūt sed illa pro magna pte tradūt in glo.cōi:iō hic p̄termittūt. Unū tn̄ vr̄ notandū ꝙ iter cetera ve.le.sacrificia hoc sacrificiū vr̄ precipuū. Ad qd̄ sciēdū ꝙ put cōiter doctores tradūt triplex ē rō sacrificioꝝ ve.le. q̄rū vna ē ad detestationē idolatrie. secūda ē vt ille ppl's f'm ill' stat' cōgruentiā in dei cultū ordinaret. tertia ē vt mysteriū Christi figuraret: sicut ⁊ cetera eoꝝ gesta: f'm illud.j.Coꝝ.x. Oia in figura cōtigebāt illis f'm aūt qd̄libet predictoꝝ triū sacrificiū agni paschalis vr̄ eē precipuū. p̄mū pz: nā i hoc sacrificio p̄mo celebrato maxime fiebat detestatio idolatrie cū israelitici adhuc i captiuitate egyptioꝝ exn̄tes arietē quē egyptij colebant publice imolabāt qd̄ erat maxie abomiabile egyptijs: vn̄.s.viij.c. Abomiationes eni egyptioꝝ imolabim' deo nr̄o. Secūdū pz:nā f'z s.Tho.j.secūde.q.cij.ar.v.rn̄dēdo ad.q.sicut per circūcisionē instituebat ppl's ad colēdū deū sine q̄ null' admittebat ad aliqd̄ legaliū: sic p esū agni paschalis p̄mo populus hn̄it vsū eoꝝ q̄ ad diuinū cultū ptinebāt ad quem q̄dē esū nullus icircūcisus admittebat: vt.s.xij.ca. Tertiū pz:nā f'm sanctū tho.iij.pte.q.lxxiij.arti.vlti.i cor.q.in sacramēto eucharistie in q̄ Christus cōtinet ⁊ mēoria passionis ei' p̄cipue recolitur tria cōsiderare possum'.s.illud qd̄ ē sacramētū tm̄.s.panis ⁊ vinū:⁊ in hoc potissima figura fuit melchisedech oblatio q̄ obtulit panē ⁊ vinū. Secūdū illud qd̄ ē res ⁊ sacramētū: cui' figure fuerūt oia sacrificia ve.le.⁊ p̄cipue festū expiatōis qd̄ erat solēnissimū. Tertiū ē effectus h' sacramēti: c' precipua figura fuit māna iq̄tuz habebat in se ois saporis suauitatē: vt hr̄ Sap.xvj. Sicut ⁊ grā h' sacramēti q̄tū ad oia reficit mētem: agn' aūt paschalis q̄tū ad hec tria figurabat hoc sacramētū. q̄tū eni ad p̄mū: q̄z māducabat cū panib' azimis. vn̄ Exo.xij. Edent carnes ⁊ azimos panes. q̄tū vo ad secūdum q̄z imolabat ab oi multitudine filioꝝ israel.xiiij.luna qd̄ fuit figura passionis Christi in.xiiij. luna p̄mi mēs celebrate q̄ ꝓpter inocentiā dicitur agn'. q̄tū eni ad effectū q̄z per sanguinem agni paschal' ꝓtecti sunt filij israel a deuastāte āgelo ⁊ educti de egyptiaca seruitute: ⁊ sic ponitur figura h' sacramēti precipua agnus paschalis q̄z f'm oia eā repsentat. hec ille. Et notandū ꝙ luna.xiiij. hic prefigurat tā tēpus passionis Christi ꝙ tēpus institutōis h' sacramēti lz in effectu fuerint ab inuicē q̄si p vnā diē nālem distātia: vt plen' dn̄o cōcedente tractabit sup Matth' in q̄dā addi. vbi agit de cena dn̄i ⁊c. Item notandū ꝙ hoc preceptū sacrificij agni paschalis ē primū p̄ceptuz mosaice legis.s.in ordine preceptoꝝ pplo israelitico a deo p moysen iiūctoꝝ. Siliter ⁊ primū sacrificiū a toto pplo israelitico celebratū. vn̄ q̄z f'm phm.in.x. Meta: Primū in q̄libet genere ē mēsura oim q̄ sub illo genere cadūt. ideo illud sacrificiū vr̄ eē q̄si q̄dam mēsura alioꝝ spēaliter sub rōne figuratiua: nā sicut ad albū p accessū ⁊ recessū ceteri colores mēsurant: vt dicit phus vbi supra: sic cetera sacrificia p accessū ⁊ recessū ad istō q̄tū ad prefigurationē mysterij Christi mēsurāt: vt pz ex iā dictis. Itē notandū ꝙ sicut istud sacrificiū fuit p̄mū a pplo in illo statu celebratū ⁊ a deo acceptum: sic etiā fuit vltimū sacrificiū in illo statu celebratū ⁊ deo acceptū: ⁊ hoc.s.p Christū i cena: in qua q̄dē cena figurā ⁊ figuratū sil' Christus celebrabat dās terminū figuris ⁊ icipiēs vera mysteria: qd̄ erat q̄d desideratissimū ad humanā salutē: ⁊ ideo Luce.xxij.capi.dixit: Desiderio desideraui hoc pascha māducare vobiscū. Et notādū ꝙ q̄z primū ⁊ vltimū in qualibet re hz excellētiam singularē: principiū eni ē q̄si dimidiū toti': vt pz i p̄mo ethicoꝝ: vltimū aūt hz rōnē finis: ⁊ p ꝯn̄s optimi: iō f'm hanc cōsiderationē hoc sacrificiū iter cetera excellētiam obtinet singularē. Capi.XIIII.

L l Locut' ē dn̄s. Hic ꝯn̄ter describit remotio ipedimēti: vbi sic ꝓcedit: q̄z p̄mo describit pharaonis insecutio: secūdo ppl'i isr'l trepidatio: ibi Cūqz appropiq̄sset. tertio moysi assecuratio: ibi Et ait moyses. q̄rto ppl'i saluatō: ibi Tolleśqz se angelus. q̄nto egyptioꝝ submersio: ibi Iāqz aduenerat vigilia. Circa primū dr̄: b Reuersi castrametent. aliquātulū reuersi sūt versus egyptū de precepto dei: vt pharao ⁊ ei' exercitus crederēt eos errare i itinere: maxie q̄z posuerūt castra in loco valde piculoso eis: vt prima facie videbat: vt sic pharao eos fortius insequeret: ⁊ insequēs ipse cū exercitu suo submergeret. vn̄ subdit: c Dicturusqz ē pharao. miserat eni exploratores ad sciendū q̄liter ꝓcederēt ⁊ sic oi die sciebat statū eoꝝ: ⁊ iō cū audiuit ꝙ posuerāt castra i illo loco dixit: d Coartati sūt i tra Cui' cāz reddit ioseph' dicēs ꝙ ex vna pte hēbāt mare ⁊ ex alio latere montem magnū ⁊ asperrimū: ⁊ sic non patebat eis fuga nisi ex illa parte per quam venturus erat pharao cum exercitu contra eos.

e Et idurabo cor ei'. hoc expositū ē.s.iiij.c. f Et glorificabor in pharaone. Glia f'm Tulliū ē lōge lateqz patens preconiū. Ex submersione aūt pharaonis i mari rubro vtute diuina preconiū dei diffusū ē lōge quia vsqz ad ista tpa: ⁊ late: q̄z p orbē vniuersū vbi hr̄ noticia h' facti. g Et nūciatū ē regi egyptioꝝ. ab exploratorib' suis ꝙ fugisset ppl's q̄z cū viderūt exploratores ꝙ vltra triū dierū viam ꝓcedebāt cognouerūt ꝙ non ibāt solū ad sacrificādū sz ad totaliter recedendū. h Immutatū qz ē cor pha.⁊c. q̄z coegerant eos exire: vt dictū est s.xij.ca.⁊ mō volebant eos cogere ad redeūdum. i Iunxit ergo curꝝ. nō p seipsū sz p mistros. k Tulitqz sexcētos curr'. Sed q̄ritur vn̄ habuerūt eq̄s cū iumēta eoꝝ mōtua fuerūt: vt.s.dictū ē ix.ca. Dicēdū ꝙ illa mortalitas fuit tm̄ sup aialia: que erāt in cāpis vt ibidem dictū fuit: equi aūt fortiores ⁊ p̄ciosiores in domib' seruabāt: multi etiā de pplo pharaonis fecerūt cōfugere seruos suos ⁊ aialia i domos ad saluandū eos vt ibidē dr̄. l At illi.s. filij isr'l. m Egressi erant in manu excelsa.i.in ptāte diuina: vt pz ex p̄dictis. n Cūqz appropinquasset Hic ꝯn̄ter describitur ppl'i israel trepidatio: q̄z videbāt sup se vēire valde magnā multitudinē ⁊ bñ armatā ⁊ doctā ad preliū nec patebat eis fuga: vt pz ex predictis. o Et dixerūt ad moysen. timore turbati. p Forsitan nō erant sepulchra i egypto ⁊c. hoc dixerūt ironice desperantes se posse euadere. q Nōne iste ē sermo ⁊c. hoc eni dixerūt sibi aliq̄ de pplo: vt satis vr̄ ex v'bis p̄positoꝝ filiorū israel dicentiū moysi ⁊ aaron.s.v.ca. Fetere fecistis odorē nr̄m videat de' ⁊ iudicet ⁊c. r Et ait moyses Hic ꝯn̄ter ponit moysi assecuratio dicētis: s Nolite timere. q̄z auxiliū dei qd̄ ē fortius adest nobis. t State.securi. v Et videte magnalia dn̄i.i.facta ei' magna ⁊ iaudita. x Egyptios eni q̄s nūc videtis.i.q̄les nūc videtis.s.viuos. y Nequaq̄ vltra videbitis.sz bñ postea viderūt eos mortuos sup littus maris: vt hr̄.j.c.ca. z Dn̄s pugna. ꝓ vo. ⁊ vos ta. ita ꝙ nec pugnāe nec etiaz loq̄ necesse erit vobis a Dixitqz dn̄s ad moysen quid clamas ad me? Ex q̄ pz ꝙ lz moyses eēt assecuratus de dei adiutorio nō tn̄ cessabat ab oratione: q̄z deus adhuc vult rogari a sanctis ad eoꝝ meritum de his q̄ vult facere. Quod aūt dr̄ hic: Quid clamas ad me: nō ē ꝓpt hoc itelligendū ꝙ ei' orō deo displiceret: sed vt ondereē exaudita. vn̄ subdit: Loq̄re filijs israel vt proficiscātur. sequitur: b Et sciēt egyptij. p expientiā flagelli. c Tolleśqz se angelus. Hic ꝯn̄ter describitur ppl'i israel saluatio: ⁊ primo ab aggressu aduersarioꝝ cū dr̄: d Abijt p eos ⁊c. Iita ꝙ angelus posuit se iter exercitū egyptioꝝ ⁊ filios isr'l e Et erat nubes tenebrosa. ex parte egyptioꝝ. f Illuminās noctem. ex pte hebreorum: ⁊ hoc faciebat illa columna f'm diuersas sui ptes: f'm illos qui dicūt ꝙ fuit vna tm̄: sed f'z hebreos qui dicūt illam fuisse duplicem colūna nubis aduenīēte nocte non recessit sicut cōsueuerat: sed remāsit aduenīēte colūna ignis: ita ꝙ erat ex pte egyptioꝝ: ⁊ colūna ignis ex parte hebreoꝝ. g Abstulit illud dn̄s flāte vēto vehemēti. nō ē intelligendū ꝙ ventus ille diuiserit mare: sz dn̄s: ventus tn̄ ille fundū maris discooptum aquis desiccauit vt filij israel mundius ⁊ suauius icederent: ideo subdit: h Et vertit in siccū.s. maris funduz. i Diuisaqz ē aq̄ ⁊ igressi sunt filij israel. Dicūt aliqui doctores catholici ꝙ fuerūt ibi duodeci diuisiones: ita ꝙ quelibet trib' intrauit diuisionē suā: adducētes ad hoc illud ps.cxxxv. Qui diuisit mare rubꝝ i diuisiōes. Hebrei aūt dicūt ꝙ vna fuit tm̄

Et idūrabo cor ei': ac ꝑseq̄tur vos: et glificabor i pharaone: ⁊ in oi exercitu eius scietqz egyptij q̄a ego sum dn̄s. Feceruntqz ita. Et nūciatū ē regi egyptioꝝ ꝙ fugisset ppl's. Immutatūqz ē cor pharaōis ⁊ seruoꝝ ei' sup pplm ⁊ dixerūt: Quid volum' facē: vt dimittēm' israel ne seruiret nob. Iunxit ergo currū: ⁊ oēs pplm suū assūpsit secuz. Tulitqz sexcētos curr' electos: ⁊ q̄cq̄d in egypto curruū fuit: ⁊ duces toti' exercit'. Indurauitqz dn̄s cor pharaōis regis egypti: ⁊ ꝑsecu' ē filios israel. at illi ēgressi erāt i māu excelsa. Cūqz ꝑseq̄rēt egyptij vestigia p̄cedentiū: repperūt eos i castris sup mare. Omisqz eq̄tat' ⁊ curr' pharaōis ⁊ vniūsus exercitus erāt i phiairoth ꝯ beelsephon. Cūqz appropiq̄ssz pharao: leuantes filij israel oculos: viderūt egyptios p' se: ⁊ timuerūt valde. Clamaueruntqz ad dn̄m: ⁊ dixerūt ad moysen: Forsitā nō erāt sepulchra i egypto: iō tulisti nos vt moreremur i solitudine. Quid hoc facē voluisti vt educeres nos ex egypto? Nōnne iste ē s'mo quē loq̄bamur ad te i egypto dicētes: recede a nob vt seruiam' egyptijs. Multo eni meli' erat seruire eis q̄z mori i solitudine. Et ait moyses ad pplm: Nolite timere. State ēt videte magnalia dn̄i: q̄ factur' est hodie. Egyptios eī q uos nūc videtis: neq̄uaq̄z vltra videbitis vsqz i sēpiternū. Dn̄s pugnabit ꝓ vob: ⁊ vos tacebitis. Dixitq̄ue dn̄s ad moysen: Quid clamas ad me: Loq̄re filijs israel vt ꝓficiscāt. Tu aūt eleua v'gaz tuā ⁊ extēde manū tuā sup mare ⁊ diuide illud: vt gradiāt filij israel i medio mari p siccū. Ego āt idurabo cor egyptioꝝ vt ꝑsequātur vos ⁊ glorificabor in pharaone: ⁊ i oi exercitu ei': ⁊ i currib' ⁊ i eq̄tib' illi'. Et scient egyptij q̄a ego suz dn̄s cū glorificat' fuero i pharaone ⁊ i curribus atqz i eq̄tib' ei'. Tolleśqz se āgel' dn̄i q̄ p̄cedebat castra isr'l: ābijt post eos: ⁊ cū eo pit colūna nubis p̄ora dimittēs: post tergū stetit intra castra egyptioꝝ ⁊ castra isr'l. Et ērat nubes tenebrosa ēt illuminās noctē: ita vt ad se iuicē toto noctis tpe accedē nō valerēt. Cūqz extēdisset moyses manū sup mare: abstulit illud dn̄s flante vēto vehemēti ⁊ vrēte tota nocte: ⁊ v'ertit i siccū. Diuisaqz ē aqua: ⁊ igressi sūt filij israel

Universidad de Deusto Biblioteca

diuiſio qȯ vī ꝓbabile ſm illud qȯ dī cōiter ab hebreis ⁊ catholicis. ſ. ꝙ filij iſrl̄ formidabāt intrare mare poſt moyſen ⁊ tūc trib' iuda q̄ erat ꝯſtantior p̄ma intrauit poſt moyſen ⁊ alie ꝯñter ꝯſecute ſūt: ⁊ ꝙ trib' iuda ibi meruit regnū. Si aūt q̄libet tribus habuiſſet ſuā diuiſionē mag formidaſſet intrare: maxime ille que nō habuerīt moyſen in ſua diuiſiōe pntē. Probabile eſt etiā ꝙ moyſes intraſſ; cū tribu leuitica ⁊ nō cū tribu iuda. Ad illud aūt qȯ opponitur de pſ. pōt dici ꝙ ibi accipit plr̄ale ꝑ ſingulari .ſ. diuiſiōes ꝑ diuiſione: q2 in hebreo aliq̄do ſit hoc: ſic Geneſ. xlvj. ca. dī: Filij dan. ⁊ tñ habuit vnicū filiu; tm̄: ut ibidē habet. Potuit etiā illa diuiſio dici diuiſiōes: tu; ꝓpter ſui magnitudine: tū ſm diuerſas ſui ptes. k Erat eni; aq̄ quaſi mur'. i. ſtās ⁊ erecta in altū ad ſimilitudinē muri.

l ¶ Perſeq̄nteſq; egyptij. cū eni filij iſrl̄ ia; eſſent multū elongati a littore: colūne ignis ⁊ nubis q̄ ꝓhibebat egyptios accedē ad hebreos receſſit: ⁊ tūc egyptij vidētes ꝙ filij iſrl̄ receſſerūt ſecuti ſūt eos ꝑ eandē viā credētes tranſire ſicut ⁊ ipſi. Nec ē mirū ſi diuino iudicio intm̄ fuerunt excecati ſi ꝯſiderent fcā eorū p̄cedntia. m Iamq; aduenerat. Hic ꝯñter deſcribit egyptiorum ſubmerſio. n ¶ Reſpiciēs dñs ⁊c. rebellionē ⁊ induratōem eorum. o Per colūnā ignis ⁊ nubis. ex q̄ gnāta ſūt tonitrua ⁊ fulgura. p ¶ Interfecit exercitū eorum. i. magnā partē exercit': ⁊ tūc egyptij voluerunt fugē ⁊ reuerti: ⁊ patet lr̄a vſq; ibi: q Fugiētibuſq; egy. oc. aq̄. ex timore. n. erāt turbati ⁊ ſtupefacti ꝙ nō currebāt ad litt': ſ; magis ꝯ aquas ſup ſe veniētes. ſequit: r ¶ Et vi. egy. mor. ſu. lit. maris. et hoc dixerūt aliq̄ doctores: ꝙ filij iſrl̄ trāſeuntes ꝑ mare: nō venerūt ad litt' oppoſitū: ſ; ad littus ꝑ qȯ intrauerāt: ita ꝙ mare fuit eis diuiſū q̄uſq; trāſierūt montē aſperu;: de q̄ ſupra dcm̄ eſt: q2 ꝓ magna pte intrabat mare: ⁊ tunc diuiſio maris ꝑ modū ſemicirculi rediit ad litt': tñ vltra montē. cuius rōem aſſignāt: q2 nā maris eſt eijcere mortuos ad littus ꝓpinqui': egyptij aūt fuerūt ſbmerſi ꝓpe littus vnde intrauerāt: q2 nō fuerūt multū elongati a littore: ut dicūt iſti: et ex hoc ꝯcludūt ꝙ filij iſrl̄ redierūt in idē littus: q2 dī hic: ꝙ viderūt egyptios mortuos ſup littus maris. ad hoc aūt inducūt illud qȯ hī Nu. xxxiij. ca. ꝙ poſt trāſitū maris rubri filij iſrl̄ fuerūt in deſerto ethan: ⁊ illud deſertū erat ad litt' qȯ eſt ex pte egypti: ut dcm̄ eſt ca. p̄cedēti. Ioſephus aūt dic expſſe ꝯtrariū. ſ. ꝙ filij iſrl̄ trāſierūt ad terrā ꝯtrapoſita;: et hoc vī magis ꝓbabile: q2 nō eſt veriſimile ꝙ de' reduceret eos ad terrā aduerſariorum: qȯ aūt dī ȯ mortuis nō valet: q2 nō hī de textu ꝙ eſſent ꝓpinquores vni littori q̄ alteri. Item q2 ſicut dicit ioſephus dei ordinatōe factū eſt: ut eijcerētur ad litt' oppoſitū ad ꝯſolatōem filiorum iſrl̄: ita ꝙ decetero eos nō timerēt cū viderēt eos mortuos: ⁊ ut haberent arma corū ad defendendū ſe ꝯ hoſtes inſurgētes. Ad ſcdm̄ poteſt dici: ꝙ deſertū ethan: de q̄ fit ſermo Nu. xxxiij. nō eſt illud de q̄ dī ca. p̄cedēti qȯ eſt ex pte egypti: q2 poſt trāſitū maris nō legunt filij iſrl̄ appropinq̄ſſe egypto. vñ ca. ſequēti dī: Tulit aūt moyſes iſrl̄ de mari rubro: ⁊ igreſſi ſūt deſertū ſur. ⁊ nō dicit in dſertū ethan: ⁊ tamē ſi egreſſi fuiſſent ad ripam egypti: ingreſſi fuiſſēt deſertū ethan: ut p; ex dict; : ⁊ iō ethā de quo fit ſermo Nu. xxxiij. eſt aliud deſertū eiuſdē nois: ſicut i ve. te. frequent diuerſe ciuitates et loca eodē noie noiant. s Et magnam manu;. i. iuſticie ſue ptate;. cetera patent.

ꝑ mediū ſicci mari. Erāt. n. aqua q̄i mur' a dextra eorum ⁊ leua. Perſequēteſq; egyptij ingreſſi ſūt p' eos: ⁊ oēs eq̄tat' pharaonis: curr' eius ⁊ eq̄tes ꝑ mediū maris. Iāq̄; aduenerat vigilia matutina: ⁊ ecce reſpiciēs dñs ſup caſtra egyptiorum ꝑ collūnā ignis ⁊ nubis: interfecit exercitū eorum: ⁊ ſubuertit rotas curruū: ferebanturq; in ꝓfundu;. Dixerūt ergo egyptij: Fugiamꝰ iſraelē: dñs enim pugnat ꝓ eis ꝯtra nos. Et ait dñs ad moyſen: Extēde manū tuā ſuper mare ut reuertant aque ad egyptios ſup curr' ⁊ eq̄tes eorum. Cūq; extendiſſet moyſes manū ꝯ mare: reuerſū eſt p̄mo diluculo ad p̄orē locū. Fugiētibuſq; egyptijs occurrerunt aque: ⁊ inuoluit eos dñs in medijs fluctib'. Reuerſeq; ſūt aque: ⁊ operuerūt currus ⁊ eq̄tes cuncti exercit' pharaonis: q ſequētes ingreſſi fuerāt mare: nec vn' q̄dē ſupfuit ex eis. Filij aūt iſrl̄ perexerunt ꝑ mediū ſicci maris: ⁊ aque eis erāt q̄ſi ꝓ muro a dextris ⁊ a ſiniſtris. Liberauitq; dñs in die illo iſrl̄ de māu egyptōrū: ⁊ viderīt egyptios mōtuos ſr litt' mari. et manū magnam qua; exercuerat dominus contra eos. Timuitq; populus dominu; ⁊ crediderūt domino ⁊ moyſi ſeruo eius.

¶ In ca. xiiij. vbi dī in poſtil. Et viderīt egyptios mōtuos. Additio

OPinio ioſephi ib' loco non vī teneda: nā ſm eā ordicē ꝙ deſertū ethan ē duplex vnū citra mare: ⁊ aliud vltra: qȯ nō hī ex textu. Sed planius lr̄a ſonat: ꝙ idē eſt deſertū ethan: in q̄ fuerūt ſtatim poſtq̄ receſſerūt de ſochoth ⁊ deſertū ethan in quo fuerūt poſt tranſitū maris: ut p; lr̄am bene intuenti. Qȯ aūt poſtil. apꝓbādo p̄dcām opinionē dicit non eſſe veriſile ꝙ de' reduceret eos ad terrā aduerſariorum: ꝯcedenō eſt: ſ; ex hoc nō ꝯcludit ſuū intentu;: nā mare rubrū erat in ptibus ꝓpinq̄s terre egypti: ut p; ex hoc: ꝙ in trib' dieb' acceſſerūt ad eā filij iſrl̄ l; feſſi ⁊ oneroſi: ⁊ extēdebat vſq; ad terrā ꝓmiſſiōis terminādo eā ſm plagā orientalem: ut hī infra. xxiij. ca. in textu ⁊ in poſtilla: ⁊ ſic filij iſrl̄ tranſeuntes ꝑ littus maris ſm eius longitudinē ſep elongabant ab egypto: ⁊ appropinq̄bant terre ꝓmiſſiōis: ⁊ ſic verum eſt ꝙ poſt tranſitū maris filij iſrl̄ nō appropinquauerūt egypto: ſ; magis elongauerūt ſe. Unde deſertum ethan intelligenō eſt eſſe idē ut dcm̄ eſt: ⁊ totū exiſtēs citra ⁊ ꝓpe mare rubrū: ⁊ eſt magnū deſertu;: cuius vna ps eſt ꝓpe egyptū: in qua pte ingreſſi ſunt mare: et alia ps eſt remotior ab egypto: in qua pte ꝯtinet deſertū ſur tanq̄ quedā pticula in quodā toto: ⁊ iȯo dī in ſequenti ca. ꝙ egreſſi de mari rubro ingreſſi ſi deſertū ſur. ⁊ Numeri. xxxiij. ꝙ cu; tranſiſſēt ꝑ medium maris rubri iuerunt in deſertum Ethan.

¶ Replica correctorij contra Burgeñ.

IN cap. xiiij. poſtil. diſputat mām de ingreſſu ⁊ egreſſu mari rubri: q̄buſdā dicētib': ꝙ ex eadē pte q̄ ingreſſi ſūt egrediebant: alijs dicētib' ꝙ egrediētes ex vna pte a pte oppoſita egreſſi ſunt. Primā opinionē acceptat Burg. ſcdam poſtil. cū ioſepho: ⁊ poſtil. ſoluit rōnes fcās ꝓ opione ꝯria: ſed bur. nō ſoluit rōes ioſephi ⁊ poſtil. Opio burg. tēdit ad duo ſatis

dubia: vnū ꝙ mare rubrum nō diuidat iter egyptū ⁊ terram ꝓmiſſionis: ſed ſint ſite i vno ⁊ eodē littore: ⁊ puto ioſepho ibi nato ⁊ noto cōtrariū ſentiēti de hoc melius cōſtare q̄ Bur. q̄ nūq̄ fuit ibi. Secūdū dubiū ꝙ filij iſrael nūq̄ mare rubrum ptranſierūt i latū q̄uis in eo ꝑ aliqȯ ſpatiū lōgitudinis ambulaſſēt: q̄cq̄d tamē ſit moralitas gloſe ordinarie huic ſenſui cū Burgē. nō vī conuenire. Gloſa nāq; ordinaria mare rubrum baptiſmū dicit: Egyptios ſequēs vſq; ad mare peccatū dicit: Fugiētes igit ad mare rubrum relictos a tergo vidēt mortuos: q2 ꝑ baptiſmū p̄terita peccata delent p̄eūt egyptij vſq; ad mare: ⁊ peccata vſq; ad baptiſmū ⁊c. q̄ in glo. cōtinētur. ſi igit ingreſſi mare regreſſi ſūt ad eādē ptem littoris: ad lr̄am: accedentes ad baptiſmū reuerſi ſūt ad peccatū ꝑ mortalitatem: ⁊ ſic filij iſrael poſt tranſitū maris figurarēt ad vomitū redeūtes: qȯ tñ nō vī cōueniēs: q2 hi ⁊ illi dicūt tranſito mari cātaſſe hymnū deo glīoſe. Hec in glo. in effectu.

Capi. XV.

a t TUnc cecinit moyſes. Hic ꝯñter ponitur grāzzactio pro tanto bñficio: ⁊ p̄mo q̄tū ad viros ſecūdo q̄tū ad mulieres: ibi Sūpſit ergo maria. Circa primū premittit dei laudatio: ſecūdo ſubdit cā vel rō: ibi Dñs quaſi vir pugnator. Circa primū dī: b ¶ Catemus dño. ꝑ hoc deſignat ꝙ inuicē ſe iuitabāt ad dei laudē. c Glorioſe eni magnificatus ē. ex ſubmerſiōe eni egyptiorum lōge lateq; diffuſū eſt preconiū ſue magnitudinis. d ¶ Fortitudo mea. ſ. effectiue. e Et laus mea dñs. ſ. māliter: q2 ex eius facto habuerūt mā; laudis. f ¶ Iſte de' me'. dicūt hebrei ꝙ li iſte: facit demōſtrationē ad ſenſū: q2 filij iſrael videbāt deū ⁊ oñdebāt cū digito ſup mare rubrum: in aliqua tamē ſilitudine viſibili: q2 deitas nō pōt videri ſic: vñ dicūt ꝙ clarius tūc vidit deū ppl's q̄ ꝓphete poſtea: ſed iſtud de ſcriptura nō h; auctoritatē: ideo eadem facilitate cōtēnitur qua probatur: maxīe cū ppl's parū ante cōtra moyſen acrit ⁊ iiuſte murmuraſſet. nec ē veriſile ꝙ ſcriptura tantam dei cōdeſcēſionē tacuiſſet: ideo dicendū ꝙ ē ibi demonſtratio ad itellectum: accepta tamē ex effectu viſibili: ex hoc eni ꝙ videbant factū ſoli diuine vtuti poſſibile itelligebāt dei p̄ntiā adeſſe. g De' p̄ris mei. hoc addit ad oñdendū ꝙ ꝑ merita ſanctorum patrū deus fecit eis illud bñficiū. h ¶ Dñs q̄ſi vir pugnator. Hic ſubditur laudis rō: ⁊ primo ꝓpter bñficiū preteritū: ſecūdo ꝓpt futurū: ibi Et portaſti eū ⁊c. Circa p̄mū dī: Dñs quaſi vir pugnator. i. fortis pugnator: q2 tamē eius fortitudo incōpabiliter excedit oēm fortitudinē creatā: ideo ſubdit i Oipotens nomē ei'. qȯ p; ꝑ effectū multiplicē ſequētē cū dī: k ¶ Curr' pharaonis ⁊ exer. ei' ꝓiecit in mare. eos fulminib' feriendo ⁊ rotas curruū ſubuertēdo: vt dictū eſt p̄cedēti ca. l Abyſſi operuerūt eos. i. aque ꝓfunde ex dei precepto ſuper eos reuerſe: vt predictū eſt. m ¶ Dextera tua pcuſſit inimicū. i. pharaonē caput exercit'. n Depoſuiſti aduerſarios meos. i. egyptios eū ſequentes. In hebreo hī: Aduerſarios tuos. ⁊ ē eadem ſententia: erāt eni aduerſarij ipſi' dei ⁊ populi iſrael. o ¶ Miſiſti irā tuā q̄ deuorauit eos ſic ſtipulā. i. ita facilit ſicut ignis ſtipulā deuorat. p In ſpū furoris tui cōgregate ſūt aq̄. videt ꝙ deberet dicē: In ſpū dulcoris tui. quia ex dei grā aque cōgregate ſūt q̄ſi muri hinc ⁊ inde: vt filij iſrael poſſent trāſire dicendū ꝙ idem effectus ē dulcedinis hebreis ⁊ furoris egyptiis. cōgregatio eni aq̄rū p̄dicta grōſa fuit hebreis prebēs eis tranſitū: ſed dura fuit egyptijs: quia filij iſrael tranſitū habuerūt malis gratib' eorum: ⁊ q2 ꝓpī dictā cōgregationē ſecuti ſunt hebreos ⁊ ſubmerſi. q ¶ Stetit vnda fluēs. i. aq̄ de nā ſua fluida ſtetit ꝯ nām ſuā ſicut murus erecta. r Cōgregate ſūt abyſſi. ꝑ hoc eni ꝙ retraxerīt ſe aq̄ vt preberēt mediū iter eleuate ſūt aque i altū i medio mari: q2 ex tali cōgregatōe nō exierūt ripas maris. s ¶ Dixit inimic'. i. corde ſuo ⁊ ore. t Diuidā ſpolia. cū rediero victor. v ¶ Implebit aia mea. i. volūtas mea. x Interficiet eos man' mea. i. ptās exercit' mei: hec cogitabat pharao: ſ; vulgariter dī: Multū remanet de cogitatōe fatui: iō ſeq̄t: y ¶ Flauit ſpūs tu. ⁊ ope. eos mare. q2 ſicut ad flatū venti palee mouēt: ita ad nutū dei mare reuerſū ē ſup eos. z Submerſi ſūt q̄ſi plūbū ⁊c. ꝑ grauitatē plūbi intelligit ꝙ erant peccatis valde aggrauati ⁊ ſubmerſione digni. a ¶ Quis ſilis tui i fortib' dñe: q. d. null': q2 finiti ad infinitū nulla ē cōpatio. b Magnific' i ſanctitate. facta āt hoim aliq̄ñ l; ſint magna tñ ſūt mala: ſ; dei facta nō pñt eē niſi ſancta. c ¶ Terribilis. ſ. egyptijs. d Atq; laudabilis. ſ. hebreis. e ¶ Et faciēs mirabilia. in vtriſq;: ſ; i egyptijs in eorum deſtructionē: in hebreis ad eorum ſaluationē. f Extendiſti manū tuā. i. manū iuſticie tue ad vidicādū q̄ cū ceſſat a punitōe malorum vī eē ꝯtracta. g ¶ Et deuorauit eos terra. nō ꝙ itrauerit viſcera terre: ſ; q2 deſcēderīt ad terrā: q̄ erat i fūdo maris ita opti ac ſi fuiſſēt i tra abſorpti. h Dux fuiſti. ꝑ angelū p̄cedētē ⁊ ꝑ colūnā ignis ⁊ nubis viā die nocteq; oſtendentē: vt p; ex p̄dictis. i ¶ Populo quē redemiſti. nō auro vel argēto ſ; mirabilib' ſignis. k Et portaſti. Hic ꝯñter ſubdit rō laudis ex bñficijs futuris: ⁊ ē hic ꝓphetia cū laude: ⁊ p̄mo ponit bñficiū qȯ erat vltimū in executōe: ſ; primū i itentōne. ſ. itroductio filiorum

TUnc cecenit moyſes ⁊ filij iſrael carmen hoc dño ⁊ dixerīt: Cātēm' dño: glorioſe ei magnificatus ē: equū ⁊ aſcēſorē deiecit i mare. Fortitudo mea et laus mea dñs: ⁊ fact' eſt mihi in ſalutē. Iſte de' me' ⁊ glificabo eū: de's patris mei: ⁊ exaltabo eū. Dōminus q̄ſi vir pugnator oipotēns nomē ei': curr' pharaonis ⁊ exercitū ei' ꝓiecit in mare. Electi p̄ncipes eius ſubmerſi ſūt i mari rubro: abyſſi operuerūt eos: deſcenderunt i ꝓfundū q̄ſi lapis. Dextera tua dñe magnificata ē i fortitudine: dextera tua dñe pcuſſit inimicū: ⁊ i mltitudine glē tue depoſuiſti aduerſarios meos. Miſiſti irām tua; q̄ deuorauit eos ſicut ſtipulā: ⁊ i ſpiritū furoris tui cōgregate ſunt aq̄. Stetit vnda fluēs ꝯgrēgate ſūt abyſſi i medio mari. Dixit inimicus pſeq̄r ⁊ cōp̄hēdā: diuidā ſpolia: implēbit aia mea. Euaginabo gladiū meu;: itērficiet eos man' mea. Flauit ſpūs tu' ⁊ operuit eos mare: ſubmērſi ſunt q̄ſi plūbū i aq̄s vehemētib'. Quis ſilis tui i fortib' dñe: q̄s ſilis tui magnificus i ſcitate: terribilis atq; laudabil: et faciēs mirabilia: Extendiſti manum tuā ⁊ deuorauit eos tra: dux fuiſti i miſericordia tua pplō quē redemiſti. Et portaſti

israel in terrã ꝑmissionis ⁊ spẽaliter i hierusalẽ vbi edificã dũ erat tẽplũ ad diuinũ cultũ: qȯ vocat̃ hitaculũ sãctũ dei ⁊ hoc ẽ qȯ dr̃: k Et portasti eũ.i. portabis. loq̃t eni scriptura de futuro p modũ pteriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie pdestinatõis: q2 illud qȯ ẽ pordinatũ a deo fieri ẽ ita certũ ac si iã esset factũ.

l In fortitudie tua. q2 p signa diuine vtutis deduxit eos dñs ad terrã ꝑmissionis vt p3 in iordanis siccatione: ⁊ in regũ fortissimoꝝ debellatiõe ⁊ i subuersiõe ciuitatis hiericho ⁊ silib9. m Ad habitaculũ sanctũ tuũ.i. ad locũ vbi postea fundatũ ẽ tẽplũ. n Ascenderũt ppl̃i ⁊ irati sunt. q2 amalechite ⁊ ppl̃i q̃ erãt eis cõfederati audiẽtes ꝙ filij israel trãsierãt mare rubꝝ ⁊ eẽnt i deserto eis ꝑpinq̃ irati sũt timẽtes ne iuaderẽt terrã eoꝝ ⁊ iõ anteq̃ eẽnt magl fortificati voluerunt eos delere ⁊ ascẽdert ad pugnandũ cũ eis: vt hr̃.j.xvij.capi.

eu3 in fortitdine tua: ad habitaculũ sanctũ tuũ. Ascẽderũt ppl̃i ⁊ irati sũt: dolores obtinuert habitatores philistijm. Tũc ꝯturbati sũt pncipes edõ: robustos moab obtinuit tremor: obriguerũt oẽs habitatores chanaã. Irruat sup eos formido: et pauor: in magnitudine brachij tui. Fiãt imobiles q̃si lapis: donec ptrãseat ppl̃s tu9 dñe: donec ptranseat ppl̃s tu9 iste quem possedisti. Introduces eos ⁊ plãtabis i mõte hereditatis tue: firmissimo hitaculo tuo: qȯ opatus es dñe. Sãctuariũ tuũ dñe qȯ firmauerũt man9 tue: dñs regnabit i eternũ ⁊ vltra. Ingressus ẽ eni eq̃s pharao cũ currib9 ⁊ eqtib9 ei9 i mare: ⁊ reduxit sup eos dñs aq̃s maris. Filij ãt isrl̃ ãbulauerũt p siccũ: i medio ei9. Sũmpsit ergo maria prophetissa soror aarõ tympãnũ i manu sua: egressæq3 st oẽs mulieres p9 eã cũ tympanis ⁊ choris: qb9 pcinebat dicẽs: Cãtem9 dño: gloriose ei magnificat9 ẽ: equũ ⁊ ascẽsorem deiecit i mare. Tulit ãt moyses israel de mari rubro: ⁊ egressi sũt in dsertũ sur. Ambulauertq3 trib9 dieb9 p solitudinem: et

o Dolores obti.ha.philistijm. ex ꝑspitate filioꝝ israel tũ q2 antiq̃9 fuerant molesti pr̃i eoꝝ isaac: vt hr̃ Geñ.xxvj ca. tũ q2 hitabãt infra termios terre eis ꝑmisse. p Tũc cõtur. sũt pn. edõ: robu. moab obti. tremor. ne filij israel inuaderẽt eos: tñ frustra timuerũt: q2 dñs inhibuit filijs isrl̃ ne pugnarẽt ꝯ eos. q Obriguert oẽs hitatores chanaã. cũ eni audierũt ꝙ dñs siccasset aquas iordanis añ eos vt itrarẽt ad terram chanaã timor nimi9 irruit sup eos: sm ꝙ Raab meretrix dixit exploratorib9 filioꝝ israel Josue.ij.c. Pertimuit ⁊ elãguit cor nr̃m nec remãsit i nobis spũs ad itroitũ vr̃m: ⁊ hoc designat̃ cũ dr̃ hic: Obriguerunt. q2 tremor magn9 facit mẽbra exteriora rigescẽ. r Irruat sup eos formido. iteri9. s Et pauor. exteri9. t Fiãt imo. q̃si lapis. ita ꝙ nõ possint se defendẽ. v Donec ptrãseat ppl̃s tu9 dñe. ad locũ vbi fundandũ ẽ tẽplũ. x Introduces eos ⁊ plãtabis. i. radicare facies itantũ ꝙ nõ possint ide auelli vtute hũana. y In mõte he. tue. i. in terra ꝑmissionis q̃ est mõtuosa. z Firmissimo hitaculo tuo. i. tẽplo ibi fũdando. a Qȯ opat9 es dñe. sicut pncipalis actor sed Salomõ opat9 ẽ i hoc sicut mĩster dei: ⁊ loq̃t p modũ pteriti de futuro ex cã supradicta cũ dr̃: Qȯ opat9 es. quia nõdũ erat factũ tẽplũ. Cõsiderandũ aũt ꝙ sicut dictũ fuit Geñ.xv.ca. vbicũq3 in sacra scriptura ꝓ opib9 vtutũ ꝑmittũt bona tpalia illa nõ sũt pncipalr̃ itellecta: q2 finis sẽp d3 esse melior eis q̃ sũt ad finẽ: premiũ aũt finis ẽ opis qȯ ordinat̃ in illud: ⁊ ideo sub illis bonis tpalib9 ꝑmissis q̃ sũt minora bona q̃ opa vtutũ itelligũtur illa bona spũalia pncipaliter itenta. Sicut sub ꝑmissiõe terre ꝑmissiõis itelligit̃ terra viuentiũ. i. ciuitas celestis promissa: ⁊ ita hic sub promissione tẽpli mãlis itelligit̃ pncipl̃r ꝑmissa dom9 celestis vel tẽplũ vbi de9 colit̃ nõ p speculũ i enigmate s3 p iugẽ laudẽ ⁊ i apta visione: sm ꝙ dr̃ ps̃.lxxxiij. Beati q̃ hitant i domo tua dñe in secula seculoꝝ laudabũt te. ⁊ hoc dicit Ra. Sa. in loco isto: ⁊ ei9 dictũ cõsonat fidei nr̃e: ⁊ sic itelligitur qȯ dr̃ hic: Firmissimo hitaculo tuo qȯ opat9 es dñe ⁊c̃. q2 celũ empyreũ qȯ ẽ hic tẽplũ vel loc9 beatoꝝ ẽ factũ a pncipio creatõis mũdi ⁊ ei9 actor ⁊ artifex fuit de9 solus. Notandũ etiã q2 qȯ supra dixit p modũ preteriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie: hic replicat p modũ futuri cum dr̃: Introduces eos ⁊c̃. q2 futurũ erat ꝙ itro ducerẽtur.

b Dñs regnabit i eternũ ⁊ vltra. In hebreo hr̃: In seculũ ⁊ vltra. seculũ aũt ꝓpe significat tẽp9 q̃nq̃gìnta ãnoꝝ: s3 qñ additur ei: ⁊ vltra: significat eternitatem: ⁊ bñ dr̃ hic Regnabit: q2 nõ regnauit ab eterno sicut non fuit creator ab eterno nec dñs: q2 talia noĩa ⁊ v̓ba cõsignãt creaturã sbiectã q̃ nõ fuit ab eterno. c Ingressus est eq̃s pharao. istȯ qȯ fuit dictu3 in pncipio Cantici. hic repetitur i fine: sicut solet fieri i cãtilenis. d Sũpsit g̃ maria. Hic ꝯñter describit grãrũ actio q̃tum ad mulieres cũ dr̃: Sũpsit g̃ maria ꝓphetissa: Qꝫ eni habuerit spũm ꝓphetie p3 ex li. Nu.xij.ca. vbi ipsa ⁊ aaron dixerũt: Et nobis sicut ⁊ moysi locut9 ẽ de9. e Soror aarõ. Et q̃re nõ dr̃ soror moysi sicut ⁊ soror aaron: Hebrei assignãt duplicẽ causã. Una ẽ q2 añ natiuitatẽ moysi cũ adhuc nõ hẽret frẽm nisi aaron ꝓphetauit mr̃i sue ꝙ paritura erat filiũ q̃ liberaret isrl̃. Alia cã ẽ q2 aaron oñdit se multũ ꝫelare ꝓ ea qñ fuit pcussa lepra vt hr̃ Nu.xij.ca. f Tympanũ i manu sua. cognouerat eni p spũm ꝓphetie anteq̃ exiret de egypto ꝙ de9 eẽt collaudand9 ꝓ bñficijs exhibẽdis israel p9 exitũ de egypto: ideo secũ portauit tympanũ de egypto ad cãtandũ laudes diuias ⁊ fecit apportari p alias mulieres vñ seq̃t: g Egressæq3 sũt ⁊c̃. qb9 pcinebat. s. q̃ oportebat fieri ⁊ alie rñdebãt sicut solet fieri i tympaĩs ⁊ choris: ⁊ eodẽ mõ fecit moyses respectu viroꝝ. h Tulit aũt moyses. Postq̃ descripta ẽ remotio ipedimẽti: hic ꝯñter describitur ꝯtinuatio itineris icepti. Ad hoc tria req̃rũtur: primũ ẽ prouisio alimẽti: secũdũ ẽ repssio aduersarij: tertiũ ordinatio ppl̃i subiecti. Et sm hoc diuiditur i tres ptes: secũda icipit i medio.xvij.ca. ibi Ueit aũt amalech. tertia in pncipio.xviij.ca. Circa primũ describit̃ ꝓuisio alimẽti q̃tũ ad q̃litatẽ: secũdo q̃tũ ad sbstantiã ca.xvj. Alimẽtũ aũt cõsistit in cibo ⁊ potu: Habebãt aũt adhuc filij israel de cibo quẽ apportauerant de egypto: ⁊ iõ de hoc hic nõ fit mẽtio s3 de potu tantũ q̃tũ ad q̃litatẽm q2 aq̃ amare dulcoratẽ sũt: dicit igitur b Tulit aũt moy. is. de mari rubr. ⁊ dr̃: Tulit. q2 cũ q̃dã violẽtia ⁊ iportunitate fecit eos ide recedere. erant eni cupidi: ⁊ iõ erant nimis intenti ad spolia egyptioꝝ sbmersoꝝ colligenda: q2 sm ꝙ dicũt hebrei ista spolia fuerunt maiora ⁊ pciosiora q̃ illa que asportauerãt de

egypto p accõmodationẽ: de q̃ dictũ est.xij.ca. i Et egressi sũt i desertũ sur. de littore maris rubri. k Et nõ iueniebãt aquã. s. ad sufficientiã ꝓ se ⁊ aialib9 suis. l Et venerũt i marath. hoc dr̃ p anticipationẽ q2 locus ille adhuc nõ vocabat̃ marath: s3 sic postea vocat9 fuit a filijs israel ꝓpter amaritudinẽ aq̃: sm ꝙ subdit: m Uñ ⁊ cõgruũ nomẽ loco iposuit. s. ppl̃s israel. n Et murmurauit populꝰ. i. vulgares hoies: q̃ nõ considerãt nisi pñtia: sapientes vo qui cõsiderabant dei bñficia preterita patient portabãt sperãtes de diuio auxilio. o At ille clamauit ad dñm. ostẽdẽs ꝙ boni rectores nõ debẽt omittẽ bona subditoꝝ procurare ꝓpt eoꝝ murmurationẽ. p Qui ostẽdit ei lignũ. Dicũt aliq̃ ꝙ istud lignũ de nã sua erat amarũ ⁊ sic fuit ibi mai9 miraculũ q̃tũ p ei9 imissionẽ dulcorate sũt aq̃ ⁊ facte potabiles. Cõtrariũ aũt vr̃ mihi per illud Eccle.xxxviij. Nõne a ligno idulcata ẽ aqua ⁊c̃. nã ibi loquit̃ scriptura de nãlib9 ꝓpetatib9 terrenascẽtiũ ad vtilitatẽ hoim. q Ibi cõstituit ei pcepta atq3 iudicia. dicit hic Ra. Sa. ꝙ dñs videns filios israel ociosos ne p ociũ qȯ ẽ sentina oĩum vitioꝝ declinarẽt ad peiora dedit eis duo pcepta leg̃ vt studerẽt i eis ad sciẽdũ ⁊ ad opãdũ. s. pceptũ de obsuatõe sabbati qȯ ꝯtiet plures obseruãtias. Et preceptũ de vacca ruffa: de c9 cinerib9 cõmixtis aq̃ fiebat aqua lustratõis p quã purgabãtur imũdi: vt hr̃ Nu.xix.ca. Tradidit etiã eis aliq̃ capitula de ptinẽtib9 ad iudicialia vt scirẽt q̃liter deberẽt ad iuicẽ iuste ⁊ pacifice cõuersari. r Et ibi tentauit eũ. s. ppl̃m vt p expientiã seruãdi pcepta vel negligendi appareret obedientia ei9 ad deũ vel iobedientia: nõ tñ sic itelligendo ꝙ deo appareret aliq̃d de nouo: sed alijs ⁊ hoc mõ tẽtauit abraã vt ei9 obedientia alijs eẽt nota sicut dictũ fuit Geñ.xxij.ca. s Cũctũ lã. quẽ po. in egy. nõ idu. sup te. si obedieris mihi. vñ dr̃ ps̃.ciiij. Et nõ erat i tribub9 eoꝝ infirm9. qȯ ẽ itelligendũ de illis q̃ obediebãt deo: q2 rebelles fuert a deo pcussi pluries: vt p3 in multis locis. j. sicut pro adoratõe vituli: ⁊ ꝓ ꝯcupiscẽtia carniũ: ⁊ ꝓ rebellione ꝯ moysen ⁊ silib9. t Ego eni dñs sanator tu9. q. d. si ꝓpter peccatũ te pcussero: ꝓpter pniã verã te sanabo: sm ꝙ scribit̃ Job v.ca. Ipse vulnerat ⁊ medet̃ ⁊c̃. In capi.xv. vbi dr̃ in postilla: Fortitudo mea ⁊c̃. Additio.j.

Sicut fortitudo mea itelligit̃ effectiue: sic ⁊ laus mea effectiue: itelligi põt. vñ sup illud v̓bum Fortitudo mea ⁊ laus mea dñs. glo. iterlinearis q2 p eã fortis sũ ⁊ laudabilis. In eo.ca.xv. vbi dr̃ in postilla: Ascẽderunt ppl̃i ⁊ irati sunt ⁊c̃. Additio.ij.

Passio ire nõ cõsurgit ex timore s3 ex alijs passionib9. s. ex tristicia illata cũ desiderio ⁊ spe vlciscẽdi sm phm.ij.rhetorice. vñ nõ vr̃ dicendũ ꝙ amalechite irati sint ꝓpter timorẽ ne iuaderẽt terrã eoꝝ: ꝓut in postilla: s3 poti9 ira eoꝝ ex tristicia procedẽte ex ꝑspitate filioꝝ israel itelligenda ẽ vna cũ desiderio ⁊ spe vidicandi se qȯ ex odio antiq̃ qȯ hẽbat Esau erga Jacob pcessit: de q̃. s. Geñ.xxvij.ca. Amalech enim de ꝓsapia esau fuit: vt. s. Geñ.xxxvj.ca. de Philisteis aũt ⁊ alijs nõ dicit ꝙ fuerũt irati: sed dicit Dolores obtinuerũt hitatores philistijm: timẽtes ne iuaderent terram eoꝝ. In eo.ca.xv. vbi dr̃ in postilla: Ibi cõstitit. Additio.iij.

Antiq̃ hebreoꝝ cõiter tenẽt ꝙ preceptum de obseruatiõe sabbati ⁊ q̃dã iudicialia fuerunt data populo israelitico i hoc loco: nõ aũt preceptũ de vacca ruffa: vt dic̃ Rab. Sa. qȯ rõnabili9 dr̃: nã de precepto sabbati satis p3 cũ. j. xvj.ca. ante dationẽ legis hẽat̃: Uidete q2 dñs dedit vobis sabbatũ. De iudicialib9 aũt satis vr̃ necessariũ vt eis darẽt aliq̃ iudicialia precepta: nõ eni tant9 ppl̃s potuisset durare vsq3 ad dationẽ legis nisi hũisset aliq̃s cõstõnes q̃b9 regerẽt in iudicialib9. pceptũ aũt de vacca ruffa erat oĩno supfluũ ⁊ iutile ꝓtũc donec tale tabernaculũ fieret ⁊ alia sacra ad q̃ꝝ igressu3 seu tactũ req̃rebat̃ purgatio p aquã lustratõis ꝓut in ca. Nu. allegato p postillatorẽ ⁊c̃.

Replica correctorij ꝯ Bur.

In capi.xv. cũ postillator exponeret illud: Ascenderũt ppl̃i ⁊ irati sunt timẽtes ne iuaderẽt terra3 eoꝝ: Bur. notat eũ ꝙ velit dicere irã illã ex timore origiari qȯ nõ ẽ verũ: s3 postillator vult irã cũ timore cõcurrere: vt videl3 timẽtes futurũ eis malũ sub spe tñ euadendi ⁊ ipediendi illud ascẽderũt irati ad pugnãdũ ꝯ filios isrl̃.

Uenerũt aũt in helim. Hic describit̃ Ca.XVI. prouisio alimẽti q̃tũ ad sbaz: ⁊ pmo q̃tũ ad cibũ secũdo q̃tũ ad potũ.xvij.ca. Circa primũ premittitur defect9 cibi: secũdo subdit̃ ꝓuisio dei: ibi Dixit autem dñs ad moysen. Circa primũ dr̃: a Uenerũt aũt i helim vbi erant duodeci fontes. sm numeꝝ duodeci tribuũ: ⁊ sic q̃libet trib9 habuit fontẽ suũ p se: ne ex haustu cõi inter tribus dissentio orire̓t. b Et septuagita palme. in signũ ꝙ hituri erant septuagita iudices sub moyse. c Et castrametati sũt iuxta aq̃s. vt recrearẽtur potu ⁊ palmaꝝ fructu. d Profectiq3 sunt de helim. q2 ille fruct9 fuit cito ꝯsumptus. seq̃t: e Et mur. oĩs cõgregatio. q2.xv. die mẽsis secũdi defecerunt victualia q̃ apportauerant de egypto. Ex quo pat3 ꝙ.xxx. dieb9 de illis vixerunt nõ comedendo ad saturitatẽ s3 ad famẽ tpandã: s3 quõ dr̃ hic: ꝙ oĩs congregatio murmurauit: quia ibi erant Josue ⁊ Caleph ⁊ plures alij boni hoies de q̃b9 credendũ ẽ ꝙ patiẽter portabãt defectũ victualiũ sperantes diuinũ auxiliũ: Dicendũ ꝙ illi erãt valde pauci respectu multitudinis: qȯ aũt modicũ ẽ q̃si nihil reputat̃: vt dr̃.ij. phyco. ⁊ ꝓpt̃ hoc scriptura nõ dimisit loq̃ generaliter: q2 hic ẽ cõsuet9 mod9 loquẽdi in talib9.

nõ iueniebant aquã. Et venerũt in marath: nec poterãt bibere aq̃s de marath: eo ꝙ eẽnt amare. Uñ ⁊ cõgruũ loco nomẽ imposuit vocãs illũ marath. i. amaritudinem. Et mũrmurauit ppl̃s ꝯ moysen dicẽs: quid bibemus: At illẽ clamauit ad dñz: Qui oñdit ei lignũ qȯ cũ misisset i aq̃s i dulcedinẽ v̓se sũt. Ibi cõnstituit ei pcepta atq3 iudicia: ⁊ ibi tẽtauit eũ dicẽs: Si audieris vocẽ dñi dei tui: ⁊ qȯ rectũ ẽ corã eo feceris ⁊ obediris mãdatis ei9: custodierisq3 oĩa pcepta illi9: cũnctũ languorẽ quẽ posui in egypto nõ iducã sup te. Ego enim dñs sanator tu9.

XVI.

Uenerũt ãt i helim: vbi erãt duodeci fõtes aq̃rũ ⁊ septuaginta palme: ⁊ castrametati sũt iuxta aq̃s. Pfectiq3 de helim venit oĩs multitudo filioꝝ isrl̃ in desertũ syn: qȯ ẽ iter helim ⁊ synai: quintadecima die mensis secũdi postq̃ egressi sunt de terra egypti. Et mũrmurauit omnis cõgregatio filioꝝ isrl̃ ꝯtra moysen ⁊ aaron in solitudine.

Universidad de Deusto Biblioteca

f Utinā mortui essem⁹ p man⁹ dñi.i. p plagā a deo imis-
sam cū primogenitis egyptiorum: qr illa mors fuit breuis.
g ¶ Qñ sedebam⁹ sup ollas carniū.i.qñ nobis discedētib⁹
quiete ꝛ pacifice: olle plene erant carniū ad ignē pro nobis.
h Cur idux. nos i desertū istō: vbi nihil comestibile cre-
scit. i ¶ Ut occidētis
oēm multitudinē fa-
me: longo cruciatu q̄
peior ē breui morte.
k Dixit aūt dñs.
Hic ꝯñ describit dñi
puisio: vbi pmo po-
nit cibi promissio: se-
cūdo eiusdē exhibitō
ibi: Factū est g. tertio
cōseruatio: ibi Dixit
aūt moyses. Adhuc
pmissio cibi pmo di-
moysi a dño: secūdo
p moysē ipi pplo: ibi
Dixerūtqz. Circa pri-
mū di: l ¶ Ecce ego
pluā.i. ad modū plu-
uie abūdāter tribuā.
m Panes de celo.i.
cibos: qr noie panis
itelligit ois cib⁹: vt s.
dictū ē.ij.c. ¶ Ipse aūt
dedit eis māna ꝛ co-
turnices: ꝛ vtrūqz de
celo aereo: vñ ꝛ aues
celi noiant eo ꝙ p ae-
rē volitāt. n Egre-
diat po. ꝛ col. q̄ suffi-
ciunt. quilibet p se ꝛ
familia sua fm estia-
tionē suā. o ¶ Per
singlos dies. qr nihil
de māna debebat re-
seruari i crastinū: vt
di. j. p Ut tētē eū
vtrum ambulet in lege
mea. custodiendo mādata mea de manna: q̄ mādata infra
explicabūt. q ¶ An nō. s. trāsgrediēdo illa: qualr aūt de⁹
tētet hoies iā dictū ē: qr hoc nō ē vt accipiat experientiam de
aliq̄ qō ignoret: cū oia nuda ꝛ apta sint oculis ei⁹ etiā anq̄
fiant: sz vt obedientia vel iobedientia ppli ad deū eēt nota
alijs p euidentiā facti. r Die aūt sexto pa. qō inferāt. de
māna ꝛc. s ¶ Et sit duplū. nō p hoc itelligit ꝙ colligerēt
die sexta pl⁹ q̄ in alijs dieb⁹: sz illud collectū qñ mēsurabat
in domo iueniebat duplū: vt dicet. j. t Dixerūtqz. Hic
ꝯñter pmissio dicta diuulgat pplo cū di: v ¶ Uespe scie-
tis ꝛc. p hoc ꝙ dabit vobis mirabiliter abūdantiā carniū
x Et mane videbitis gliā dñi. in dscēsu māne vtute glo-
riosa ipsi⁹. Sciendū aūt ꝙ māna aliqñ ē neutri generis ꝛ i-
declinabile: aliqñ aūt iuenit femi generis ꝛ pme declinatōis
.s. māna ne: aliqñ tertie declinatōis: vt māna natis: ꝛ iō nō
ē vis si accipiat mō fm vnā declinationē: mō fm aliam.
y ¶ Audiui eni murmur vīm ꝯ dñm. ꝙ eduxit vos de egy-
pto in hāc solitudinē: qr de precepto ei⁹ factū ē. z Nos
vo q̄d sum⁹: q. d. sum⁹ tñ serui ei⁹ denūciātes vobis ei⁹ vo-
lūtatē: ꝛ ideo nō eduxim⁹ vos pnciplr sic iposuistis nobis
sed ipse de⁹. a ¶ Quia musitastis ꝯ nos. i. murmurastis:
murmur tñ vīm ē ꝯ dñm pnciplr. b Dabit dñs vobis
vespe carnes ꝛc. eo ꝙ audierit murmuratōnes vīas. aliqñ
eni murmurantib⁹ dat de⁹ suū desideriū: sz hoc ē ad malū

Dixerūtqz filij isrl' ad eos
Utinā mortui eēm⁹ p ma-
num dñi i terra egypti: qñ
sedēbam⁹ sup ollas carniū
ꝛ comedebam⁹ panē i satu-
ritate. Cur iduxistis nos i
desertū istud: ut occideretis
oēm multitudinē fame? Di-
xit aūtē dñs ad moysē: Ec-
ce ego pluā vob panes de
celo. Egrediat populus ꝛ
colligat q̄ sufficiunt per sin-
gulos dies: vt tētē eū vtrum
ambulet i lege mea: an nō.
Die āt sexto parēt ꝙ iferāt
et sit dupluz q̄z collige sole-
bāt p singulos dies. Dixe-
runtqz moyses ꝛ aarō ad
oēs filios israel: Uespe scie-
tis ꝙ dñs eduxerit vos de
terra egypti: et mane vide-
bitis gliaz dñi. Audiui eni
murmur vīm ꝯ dñm. Nos
vo qd sum⁹: q̄ musitastis
ꝯ nos? Et ait moyses: Da-
bit vob dñs vespe carnes
edere ꝛ mane panes i satu-
ritate: eo ꝙ audierit mur-
muratōes vīas qbus mur-
murati estis ꝯ euz. Nos ei
qd sum⁹? Nec ꝯ nos ē mur-
mur vīm: sz ꝯ dñm. Dixit
quoqz moyses ad aaron:
Dic vniuerse ꝯgregatōi fi-
liorum israel: Accēdite coraz
dño. Audiuit eni murmur
vīm. Cūqz loqret aarō ad
oēm cetū filiorum israel respe-
xerunt ad solitudinē. Et ec-
ce glia dñi apparuit i nube.
Locut⁹ ē āt dñs ad moysē
dicēs: Audiui murmurati-
ones filiorum isrl. Loqre ad
eos: Uespe comedetis car-
nes ꝛ mane saturabimi pa-
nib⁹: scietisqz ꝙ ego sū dñs
de⁹ vī. Factū ē ergo vespe
ꝛ ascēdēs coturnix coope-
ruit castra: māne quoqz
ros iacuit p circuitū castro-
ruz. Cūqz opuisset supficiē
tre: apparuit i solitudie mi-
nutum: ꝛ quasi pilo tusuz i
silitudinē pruine sup terrā.

ipsorum: sicut hī Nu. xj. ca. de pplo q̄ desiderauit carnes
q̄s iterfecit dñs cū adhuc carnes eis date eēnt i dentib⁹
eorum. c ¶ Accedite corā dño. i. corā colūna nubis. vel
fm alios corā tabernaculo puo vbi dñs loqbat moysi
anteq̄ factū eēt magnū tabernaculū: de q̄ hī. j. xxxiij. c.
ꝙ moyses tetēdit
illud extra castra
d Audiuit eni
mur. vīm. ne cre-
datis ꝙ facta via
abscōdita lateāt
ipsū. e ¶ Et ecce
glo. dñi appa. in
nube. i. quidā ful-
gor insolit⁹ repre-
sentatiu⁹ diuine
pñtie ad arguen-
dū ppli murmu-
rationē. vñ sbdit
Audiuit murmu-
rationes ꝛc.
f Factū ē ergo.
Hic ꝯñter descri-
bit cibi pmissi ex-
hibitio: ꝛ secūdo
subdit visus deter-
minatio: ibi Hic
ē sermo. Circa p-
mū di: Factū ē g
vespe ꝛ ascē. cot.
opuit castra. Co-
turnix aūt ē auis
pinguis ꝛ sapida
ꝛ accipit hic sin-
gulare p plurali
Coturnix. i. mul-
titudo coturnicū
sicut frequēter di-
ctū ē i sili. di aūt
hic ascendere co-
turnix: qr de terra
opposita deserto
in qua magna multitudo taliū auiū iuenit ascenderūt
in aerē volūtate diuina ꝛ volauerūt vsqz ad castra fili-
orum israel ꝛ ibi descēderunt ita ꝙ poterant eas capere p
sua volūtate. ¶ Queritur hic quare dedit eis carnes in
vespe ꝛ panes in mane sequēti: qr magis cōueniens eēt
fieri mō cōtrario. Ad hoc rñdet ꝙ filij israel conquesti
fuerunt primo de defectu carnium: ꝛ secūdo de defectu
panū dicentes: Utinā mortui essem⁹ quando sedebam⁹
super ollas carniū: ꝛ comedebam⁹ panes i saturitate. ꝛ
ideo eodem ordine quo petiuerūt datus ē eis cib⁹. Alia
ratio assignatur ex cōueniētia rei date: quia coturnices
ex volatu diurno erant fatigate: ꝛ ideo circa vesperam
erat cōueniens tempus vt descenderent ad terrā quasi
ad requiē. Panes aūt qui dati sunt mane sequenti fuit
manna que vocatur panis materialiter: quia decoque-
batur ꝛ inde formabantur panes. descendebat aūt per
modū roris: vt statim subditur: Hora aūt matutinalis
cōueniens est tali descēsui. vnde subditur: g Mane
quoqz ros iacuit. i. manna que erat ad modū roris cō-
gelati. vnde infra dicitur ꝙ habebat similitudinē prui-
ne que ē ros congelatus. h ¶ Apparuit in solitudine
minutū. sicut granula cōgelata que aliqñ descenderūt
in pruina. i Et quasi pilo tusum. i. sicut granū fru-
menti a quo cortex ex percussione pili est amotus: ꝛ sic

apparet albū. Ista est expō doc. catholicorum: fm quam
māna immediate cadebat sup terrā ꝛ p rorē vel pruinā
hic intelligit māna: ut pz ex dictis. Rab. sa. exponit locū
istū alr ꝛ subtili⁹ dicēs: ꝙ pmo cadebat pruina sup traz
ꝛ postea māna desup: ꝛ postea ros aliquātu. ū ꝯgelatus
desup: ita ꝙ man-
na erat intmediū
q̄si mūde custodi-
tū ꝛ repositū iter
duo stramenta. s.
pruine ꝛ roris: et
sic exponit textuz
q̄ aliq̄ mō ali⁹ est
in hebreo: vbi hī
sic: Māne q̄z fuit
opimentū roris i
circuitu: ꝛ ascēdit
opimentū roris:
ꝛ ecce in solitudie
minutū discoop-
tū. Premittit tñ
exponem hui⁹ te-
xtus illud qō de
descēsu māne di
Nu. xj. ca. vbi di
sic: Cūqz descen-
deret ros super ca-
stra: descendebat
pariter ꝛ manna
vbi in hebreo hī
Descendebat sup
eū māna. ex q̄ ac-
cipit ꝙ pmo cade-
bat ros ꝯgelatus
q̄ est idez qō prui-
na: ꝛ postea man-
na desup: q̄si sup
stramentū. Ex h⁹
āt qō di hic: Māne q̄z fuit opimentū roris. accipit ꝙ il-
lud qō erat desup erat ros ꝯgelat⁹ q̄ erat opimentū mā-
ne: ꝛ qñ subdit: Et ascēdit opimentū roris. sic exponit ꝙ
ros parū ꝯgelatus q̄ erat super manna: oriēte sole resol-
uebat ꝛ ascēdebat i vapores: ꝛ tūc apparebat māna dis-
coopta: iō subdit: Et ecce in solitudine minutuz discoo-
ptū. i. māna que hēbat silitudinē granorum rotundorum p-
uorum apparebat discoopta: ut a pplo colligeret. et scōm
istā expōnem māna differebat a rore ꝯgelato siue prui-
na q̄tū ad sitū: ut pz ex dictis. itez quantū ad figurā: qr
māna hēbat figurā rotundā: sicut granū coriādri: ut in-
fra di: ros aūt ꝯgelat⁹ retinebat figurā cōem. Itē q̄tum
ad saporē: qr hēbat saporē dulcē ꝛ delectabilē: ut infra
patebit: nō sic aūt ros ꝯgelat⁹ vel pruina. a ¶ Quod
cū vi. fi. is. di. ad inui. man hu: due sūt dictōes: ꝛ signifi-
cant q̄d hoc. ꝛ subintelligitur est: ꝛ sic exponit Joseph⁹
Ra. sa. ꝛ hebrei moderni dicūt ꝙ man nō significat q̄d
sz significat pparatōem vel magis pprie rē ppatā ad esuz
ꝛ fm hoc dixerūt filij isrl' Man hu. i. preparatū hoc. s. a
deo p nostra sustētatōe: qr tñ nesciebāt determinate nām
eius: nec p ꝯñs q̄liter deberet pprie noiari: iō subditur:
Ignorabant. n. q̄d esset. sequit: b Iste est panis. quia
tūc moyses eis declarauit ipsi⁹ naturā ꝛ efficaciam.
c ¶ Hic est sermo. Hic ꝯñter determinat qualr hoc cibo
debeāt vti colligēdo ꝛ seruādo: ꝛ pmo q̄tuz ad sex dies
hebdomade: scōo quantū ad sabbatū: ibi In die vo se-
xto. Circa pmū di: c Hic est sermo quē pcepit dñs.
ideo obligat trangressores ad mortale peccatum.

Quōd cum vidissēt filij isrl'
dixerūt ad iuicē: Man hu:
Qō significat: qd est hoc?
Ignorabant enim qd esset.
Quib⁹ ait moyses: Iste est
panis quē dñs dedit vobis
ad vescendū. Hic ē sermo
quē pcepit vobis domin⁹.
Colligat vnusquisqz ex eo
q̄ztū sufficit ad vescendum
gomor p singla capita. Iu-
xta numerū aiarū vīarū q̄
habitāt in taberculo: sic tol-
letis. Fecerūtqz ita filij isrl'
ꝛ collegerūt ali⁹ plus: alius
min⁹: ꝛ mēsi sūt ad mēsurā
gomor. Nec q plus collegē-
rat hūit āplius: nec q min⁹
parauerat repperit minus
sed singuli iuxta id qō edē-
re poterāt ꝯgregauerunt. Di-
xitqz moyses ad eos: Nul-
lus relinqt ex eo in mane.
Qui nō audierūt eū: sed di-
miserūt qdā ex eis vsqz ma-
ne: et scatē cepit vmib⁹ atqz
cōputruit. Et irāt⁹ est ꝯ eos
moyses. Colligebāt autez
mane singuli q̄ztū sufficere
poterat ad vescēduz. Cūqz
incaluisset sol: liqfiebat. In
die autē sexta collegerūt ci-
bos duplices. i. duo gomō
p singulos hoies. Uenerūt
aūt oēs pncipes multitudi-
nis ꝛ narrauerunt moysi.
Qui ait eis: Hoc est qō lo-
cutus est dominus. Reques
sabbati sanctificata est do-
mino. Crās quodcūqz ope-
rādū est facite: et q̄ coqnda
sūt coqte. Quicqd aūt reli-
quū fuerit: repōite vsqz i ma-
ne. Fecerūtqz ita ut pcepat
moyses: ꝛ ñ ꝯputruit: neqz
vmis iuēt⁹ ē i eo. Dixitqz

d ¶ Colligat ex eo vnus. quan. suf. p se ꝛ familia. ꝛ q̄ sit mē-
sura sufficiēs ondit dicēs: e Gomor p singla capita. sed
hoc vī falsū: qr nō est idē mediū omnib⁹: sicut di. ij. Ethi.
ꝙ nō est idē mediū miloni: de quo dicit cōmētator: ꝙ come-
debat in die boue integrū: ꝛ alijs hoib⁹: ꝛ iō illud qō ē cib⁹
ꝯueniēs vni: alri plus
indigēti est deficiens:
ꝛ min⁹ indigēti est su-
pabundās. Dicenduz
ꝙ sicut iste cib⁹ dabat
diuino miraculo: ita
eodē mō fiebat: ut plu-
rimū indigēti sufficēt
ꝛ a min⁹ indigēte con-
sumi absqz supfluita-
te valeret. Dicit autē
ioseph⁹ ꝙ ex diuia p-
uidētia factū est hoc:
ne ex cupiditate ꝛ gu-
lositate illi q̄ fortōres
essent plus debito vel-
lēt colligē: ꝛ sic debili-
ores debito alimento
puarent: ꝛ in populo
seditio oriretur.
f ¶ Nec q̄ plus colle.
ha. am. s. q̄ gomor p
singula capita dom⁹
sue. g Nec q̄ min⁹
pauerat. colligēdo.
h ¶ Repperit minus
q̄ gomor. p singla ca-
pita. i Sed singu-
li iuxta id qō ederē po-
terāt. ex q̄ pz verū qō
dcm̄ est. s. ꝙ mensura
gomor ita sufficiebat
multū comedēti sicut
ꝛ parum comedēti. k ¶ Nullus relinqt ex eo vsqz mane. qō
scm̄ ex cā pdicta ne gulosi ꝛ cupidi plus debito colligerent
ad reseruanō. l Sed dimiserūt ꝛc. Isti fuerūt dathan ꝛ
abiron: ut dicūt hebrei. m ¶ Et scatere cepit vmib⁹ ꝛ ꝯpu-
truit. hoc nō ꝯtigit ex nā manne: qr seruari poterat: sicut pz
de die sexta in q̄ colligebat p sequēti: ꝛ etiā fuit pceptū ꝙ i-
pleret vnū vas māna: ꝛ seruaret in futuras gnātōes: ut di i-
fra: sed ꝙ sic putrefiebat erat ex volūtate dei ne aliqui ex cu-
piditate ꝛ gulositate vellēt plus debito colligere ad reseruā-
dū: qō esset occasio malorum: ut pdcm̄ est. n Et irat⁹ est ꝯ
eos moyses. s. ira q̄ est p zelū ꝛ nō viciū. o ¶ Cūqz inca-
luisset sol liqfiebat. hora. n. colligēdi erat p⁹ ortū solis eleua-
to rore q̄ erat sup māna p vapores: ut pdcm̄ est: ꝛ durabat
vsqz ad horā sextā: ꝛ tūc incipiebat liqfieri ad mod pruine
ad ignē vo indurabat ꝛ formabant in pāes. p In die vo
sexta col. ci. du. fm ꝙ dicūt hebrei nō colligerūt plus in illa
die q̄ in alijs pcedētib⁹: sz cū venerūt ad domū iuenerūt mē-
surā duplicē p miraculū: ꝛ h⁹ vī ex lra seqnti cū di: q ¶ Ue-
nerūt āt oēs pn. mul. ꝛ nar. moy. ex miracl'o. n. scō de nouo
moti fuerūt ad veniēnō ꝛ narrād moysi: qō accideāt. r Qui
ait eis. reddēs rōem pdcē duplicatōis. s ¶ Reqes sab. san. ē
dño. i. ōdicata ē cltui diuio: ꝛ iō nihil ē agenō i eo. vñ sbdit
t Cras qō. ē op. fa. i. illō qō velletis cras facē facite hodie.
v ¶ Et q co. sr. s. p die crastia hodie x Coqte. fm hebreos
istas obsuātias de die sab. dixēat eis pus i marath: sz h re-
plicāt occasiōe duplicatōis māne. y ¶ Quicq̄d āt re. su. s. ō
māna collcā die vj. z Repōite vs. i ma. die sabbati. cui⁹ cā
sbdit: a ¶ Dixitqz moy. co. il. ho. ad hoc. n. fuerat reseruatuz

Universidad de Deusto Biblioteca

moyses. Comedite illud hodie: qa sabbatuȝ ē dn̄o nō iuenieť hodie in agro. Sex dieb⁹ colligite: i die āt septio sabbatū ē dn̄o: iccirco ñ iuenieť. Venitqȝ septima dies ꝛ egressi de pplo vt colligerēt nō iuenerunt. Dixit aūt dn̄s ad moysen Usqȝquo nō vultis custodire mādata mea ꝛ legem meā? Uidete q̄ dn̄s dederit vob sabbatū: ꝛ ꝓpť hoc die sexta tribuit vob cibos duplices. Maneat vn⁹qsq̄ apud semetipsuȝ ꝛ null⁹ egrediať de loco suo die septio. Et sabbatiçauit ppl's die septimo. Appellauitqȝ dom⁹ israel nomē ei⁹ man. Qd erat q̄si semē coriādri albū: gustusqȝ ei⁹ q̄si simile cū melle. Dixit autē moyses: Iste ē smo quē p̄cepit dn̄s. Imple gomoꝛ ex eo ꝛ custodiať i futuras retro generatiōes vt nouerit panē: quo alui vos i solitudie qñ educti estis de terra egypti. Dixitqȝ moyses ad aaron: Sume vas vnū: ꝛ mitte ibi man: q̄tū pōt capere gomoꝛ: ꝛ rēpone corā dn̄o ad seruādū i generatōnes vrās: sicut p̄cepit dn̄s moysi. Posuitqȝ illud aaron i tabernaculo reseruādū. Filij autē isrl comederūt man q̄dragita ānis: donec venirēt i terrā hītabilē. Hoc cibo aliti sūt vsqȝquo tangerēt fines terre chanaā. Gomoꝛ autē decia ps ē ephi.

XVII.

Igitur ꝓfcā ois multitudo filioꝝ isrl' de deserto syn p māsiōes suas

a Venitqȝ septia dies ꝛ egressi de pplo vt col. nō iuenert. exiuerūt eni gulositate ducti vt hērent nouū cibum sicut ꝛ alijs dieb⁹: ꝛ etiā cupiditate ꝛ curiositate ad vidēdū si vbū moysi foret verū. b Usqueq̄ nō vultis seruare mādata mea. s. de obseruatōe sabbati ꝛ de māna de qua fuerat octo mādata dei fm q̄ dicit Andre. primū vt mane colligerēt: secūdū q̄ ad sufficientiaȝ sȝ estimationē ꝓpaȝ tertiū vt comederēt mēsurā gomoꝛ ꝛ nō plus: q̄rtū vt nō reliquerēt i crastinū: q̄ntū vt die sexta hērēt duplū: sextū vt reseruarēt vnū gomoꝛ ꝑ sabbato: septimum vt illud comederent in die sabbati: octauum vt implerēt vas cōtinēs gomoꝛ ad reseruandū in futuras generatōnes: vt hī. j. c Maneat vnusq̄sq̄ apud semetipsuȝ. cogitans de diuinis bn̄ficijs ꝛ grās agens d Appellauitqȝ dom⁹ is. no. ei⁹ man. i. cibū p̄paratū a deo vt predictū ē. e Qd erat q̄si semē coriandri. q̄tū ad q̄titatē ꝛ figurā: nō tn̄ q̄tū ad colorē. vn̄ subditur: f Albū. semē āt coriādri nigrū ē. g Gustusqȝ ei⁹ q̄si simile cū melle. Simila farina tritici ē delicatissima: sapoꝛ igitur illi⁹ māne erat q̄si sapoꝛ panis facti de simila ꝛ cōmixtōne mellis. Sap. xvj. dī q̄ hēbat oēm saporis suauitatē: sȝ hoc ē itelligendū q̄ nō erat ex nā māne sed ex merito sanctoꝝ hoim q̄ eā comedebāt quib⁹ sapiebat sicut desiderabāt: vn̄ ibidē subdiť Qd eni quisqȝ volebat ad hoc cōuertebať. malis aūt hoib⁹ ex eoꝝ demerito desipiebat. vn̄ Nu. xj. ca. dī: Nihil vidēt oculi nr̄i nisi man: qm̄ nauseat aīa nr̄a sup cibo isto leuissimo. Hic aūt describitur sapoꝛ ipsi⁹ nālis: generabatur aūt i aere: ꝛ ꝓpter hoc vocať alicubi panis de celo: qꝛ in celo aereo ē generat⁹: ꝛ a deo dat⁹ ꝛ format⁹: nō vtute nature Dī aūt panis angeloꝝ qꝛ in descēsu māne coopabātur angeli: nō eni dī panis angeloꝝ qꝛ ipso vescerētur: qꝛ nō indigent cibo corꝑali. h Dixit aūt moyses. Hic ꝯ̄nter poniť ipsi⁹ māne reseruatio i futuras generatōes i memoriā tanti bn̄ficij. ꝛ pȝ lr̄a vsqȝ ibi: i Et repone corā dn̄o. i. in illo tabernaculo puo: de q̄ predictū ē. Hebrei aūt dicūt q̄ hoc dī de tabernaculo magno qd postea factū ē: ꝛ q̄ istud preceptū nō fuit datū ante cōpletionē tabernaculi sȝ post: ꝛ qd hic dī ē p anticipationē. k Filij aūt is. co. mā. xl. an. donec ve. in ter. habitabilē. i. i terrā chanaā: q̄ eis ꝓmissa erat ad habitandū: nec tn̄ defecit māna stati cū itrauerūt terrā illā: qꝛ transito iordane fecerūt circūcisionē i galgalis ꝛ postea celebrauerūt pascha: ꝛ in crastino pasche defecit māna vt hī Josue. v. sed satis cito post igressuȝ terre chanaā defecit: vt pȝ ex dictis. l Gomoꝛ aūt decia ps ē ephi. vtrūqȝ est nomē mēsure: q̄tū aūt tenet gomoꝛ non hī ex scriptura sed Ra. Sa. dicit q̄ cōtinet q̄titatē. xlij. ouoꝝ: ephi decies tantum. alij aūt dicūt q̄ ex dictis papie ꝛ isidori de mēsuris hī q̄ gomoꝛ cōtinet q̄tum quarta ꝛ dimidia parisiensis. i. tantū de blado vel alia re arida sic mensurabili q̄tum vnū vas factum ad mēsurandū talia qd eēt q̄titatis quarte ꝛ dimidie parisieñ cōtineret: credo tn̄ q̄ taliū q̄titas ē nobis incerta: qꝛ mensure codē nomine noiate variant in diuersis regionib⁹ ꝛ ciuitatib⁹ sicut modi⁹ parisieñ. alterius q̄titatis ē q̄ Rothomageñ. vel alteri⁹ loci. ꝛ siliter de mēsuris liquidoꝝ: vt vini ꝛ olei ꝛ consilium.

In capi. xvj. vbi dī in postilla Dicitur aūt alibi panis angeloꝝ.

Addtio.

Inter hebreos magne auctoritatis antiq̄s fuit disceptatō super māna in q̄dā libro Talmudico qui dī Joma. quidā eni eoꝝ q̄ dī Ra. Aquila. al's Rab. haqba. exposuit illud vbū. s. panis angeloꝝ: sicut sonat dicēs q̄ homo israelita māducauit panē quem angeli comedunt. alius vo q̄ dicebatur Rab. ismael: iꝓbauit eū dicens q̄ angeli nō comedūt cibuȝ corꝑalē. Moderni vo vt Rab. Moy. gerundeñ. ꝛ alij sustinēt opinionē Rab. haquiba. dicentes q̄ angeli reficiūtur in lumine diuino ꝛ q̄ māna erat de isto lumine qd quidē lumē fuit icorꝑatum ex volūtate diuina ꝛ factū māna: ꝛ sic angeli ꝛ israelite ex eadem re reficiebāt. s. angeli ex lumine diuino: ꝛ israelite ex illo lumine incorꝑato: ꝛ sic intelligunt isti qd dī: Panē angeloꝝ mādūcauit homo. vt hī in glo. predicti Rab. Moy. i hoc loco. Et lȝ hoc nō vere dicatur figuratum de illo manna est tamē valde applicabile ad nostrū veꝝ māna. s. sacramētum eucharistie in q̄ ē verum lumē diuinū ex volūtate diuina incorꝑatum: ex quo. s. lumine diuino angeli in celo reficiūtur ꝛ fideles in deserto hui⁹ vite ex eodem lumine incorꝑato pascūtur: qd si sic itellexissēt cessarent murmurationes eoꝝ contra predictum sacrꝫ sacramētum dicētes q̄ penitus ē ipossibile ꝛ iplicās cōtradictionē. vn̄ de silib⁹ intelligitur illud ps. Noluit intelligere vt bn̄ ageret. multa eni ꝛ similia de hoc māna ab eis dicūtur: que cā breuitatis omitto. Ca. XVII.

Igitur profecta. Postq̄ descripta est prouisio alimēti sicci qd ē cib⁹: hic ꝯ̄nter describiť ꝓuisio alimēti hūidi: qd ē poť⁹: ꝛ p̄mo ondiť aq̄ penuria: secūdo circa hoc dei ꝓuidētia: ibi Et ait dn̄s. Circa primū dī: a Igiť profecta ois mul. fi. israel de deser. syn p māsi. suas. Nōndū q̄ i itinere vsqȝ ad mōtē synai ꝛ etiā postea filij israel fecert aliquas mansiones

iuxta sermonē dn̄i: castrametati sūt i raphidim: ubi ñ erat aq̄ ad bibēdū pplo. Qui iurgat⁹ ꝯ̄tra moysen ait: Da nobis aquā vt bibam⁹: quib⁹ rn̄dit moyses Quid iurgami ꝯ̄tra me: et cur tentatis dn̄m? Sitiuit ergo ibi ppl's p̄ aq̄ penuria: ꝛ murmurauit ꝯ̄ moysen dicens: Cur fecisti nos exire de egypto: vt occideres nos ꝛ liberos nr̄os ac iumēta siti? Clāmauit autē moyses ad dn̄m dicens: Quid faciā pplo huic? ad huc paululuȝ ꝛ lapidabit me. Et ait dn̄s ad moysen Antecede pplm: ꝛ sume tecū de seniorib⁹ israel: et vgā q̄ pcussisti fluuiū tolle i manu tua ꝛ vade. En ego stabo ibi corā te supra petraȝ oreb: pcutiesqȝ petrā ꝛ exibit ex ea aq̄ vt bibat ppl's Fecit moyses ita corā seniorib⁹ israel. Et vocauit nomē loci illi⁹: tēptatio: ꝓpť iurgiū filioꝝ israel: ꝛ q̄a tētauerāt dn̄m dicētes: Est ne de⁹ i nob an nō? Uenit aūt amalech ꝛ pugnabat ꝯ̄ filios israel in raphidim Dixitqȝ moyses ad iosue Elige viros: et egressus pugna ꝯ̄ amalech cras. Ego stabo i vtice collis: hn̄s uirgā dei in manu mea. Fecit iosue vt locut⁹ erat moyses ꝛ pugnauit ꝯ̄tra amalech. Moyses āt ꝛ aarō ꝛ hur ascēderūt sup vticē collis.

que magis seriose exprimūť: Nu. xxxiij. hic aūt solum noiant ille i q̄b⁹ factū ē aliq̄d notabile. b Juxta sermonē dn̄i. nō ē itelligendū q̄ aliq̄ vox sensibilis a deo emissa onderet locū in q̄ deberēt manere sȝ colūna nubis precedēs hoc idicabat faciēs i hoc officiū vocis vel sermonis. c Ubi nō erat aqua ad bibendū Sed q̄riť hic q̄re dn̄s eduxit eos p talē viā vbi paterētur tot defect⁹ cibi ꝛ pot⁹? Dicēdū q̄ hoc fuit vt ex frequenti necessitate opteret eos recurrere ad dn̄ȝ ꝛ sic sub timoꝛe dn̄i retinerētur: ꝑ hoc etiā bonoꝝ patientia ꝛ maloꝝ ipatiētia declarabať. d Qui iurgat⁹ ꝯ̄ moysen ait. hoc itelligit d ipatientib⁹ tm̄. e Quid iurgamini ꝯ̄ me? que si obliti beneficioꝝ dei: q̄ vobis ꝓuidit i maiori necessitate. f Et cur tētatis dn̄ȝ? vī tn̄ q̄ nō fuerit ibi tētatio dei: qꝛ non hēbāt q̄d agerēt hūano cōsilio. Dicēdū q̄ tētabāt deū in hoc q̄ expiri volebāt vtrū de⁹ posset eos potare i deserto: vel qꝛ volebāt expiri vtrū ex suis meritis de⁹ deberet eis dare potū miraculose. vn̄ dicebāt: Est ne de⁹ i nobis an nō? vt postea subdiť. g Clamauit ḡ moyses ad dn̄m. in nullo retardat⁹ de bono procurādo eis ꝓpter iiuriā eoꝝ ꝯ̄ ipsum. h Adhuc paululū ꝛ lapidabit me. hoc nō dicebat moyses duct⁹ timoꝛe nāli sui q̄ bn̄ cadit i pfectū virū sȝ magis hoc dicebat timoꝛe ppli ne eo iterfecto a dn̄o recederet p idolatriā. i Et ait dn̄s ad moysen. Hic ꝯ̄nter describiť dei ꝓuidentia: cū dī: k Antecede paululū. ac si diceret dn̄s tu times ne populus lapidet te: egredere añ eos ꝛ videbis si potero te ꝓtegere. l Et sume tecū de seniorib⁹ israel. vt sint testes q̄ ibi antea nō fuert fontes vel aq̄: ꝛ p hoc appeat euidens miraculū. m Et virgā. Dicit Rab. Sa. q̄ aliq̄ de pplo israel erant ita maligni q̄ dicebāt q̄ ministeriū illi⁹ vge solūmō se extendebat ad mala infligēda sicut patuit i plagis egyptioꝝ: sȝ nō se extēdebat ad cōferendū bona: ꝛ ideo dn̄s precepit moysi vti vga illa in eductione aq̄ de petra vt manifeste videreť q̄ non solū erat instrumētū diuie iusticie i malis pene inferēdis: sȝ etiā diuine misericordie in bonis cōferēdis. n Qua pcussisti fluuiū. s. vij. ca. vī dici ꝯ̄riū. s. q̄ aarō pcussit ꝛ nō moyses. Dicendū q̄ aarō pcussit auctē ꝛ mādato moysi: vt dī ibi: ꝛ qꝛ ille dī rem facere cui⁹ auctē fit: iō dī hic q̄ ipse moyses pcussit. o En ego stabo corā te. parat⁹ ad iplēdū petitionē tuā. p Supra petraȝ oreb. nō ē itelligendū q̄ illa petra eēt in mōte oreb: q̄ ē idē q̄ mons synai: qꝛ adhuc distabāt ab illo loco: sȝ est ali⁹ loc⁹ eiusdē nois. seq̄t q Et vocauit nomē illi⁹ tētatio. c⁹ cā subdiť: r Quia tētauerūt dn̄m. qualr aūt tētauerunt deū iā dictū ē. s Uenit aūt amalech. Descripta prouisione alimēti: hic describiť repressio aduersarij: ꝛ p̄mo describiť pugna: secūdo grārū actio pro victoria: ibi Edificauitqȝ. Circa p̄mū dī: Venit aūt amalech ꝛ pugnauit ꝯ̄ israel. cā hui⁹ dicta ē. xv. ca. q̄tū ē ex pte ipi⁹ amalech. alia cā assignať ex pte populi israel. Ad hoc ei pmisit dn̄s bellū istd ꝯ̄ eū insurgere: vt ex victoria sequēti eēnt audaciores decetero ꝯ̄ aduersarios insurgentes ꝛ de spolijs amalech eēnt muniti armis ꝛ alijs necessarijs q̄ fugientes dimiserunt. t Dixitqȝ moyses ad iosue. vidit eni in spū ꝓpheti co ipsuȝ fore ducē israel: ꝛ ideo fecit eum capitaneū exercitus. v Elige viros. i. strēnuos bellatores. x Et egressus pugna contra amalech. nō eni voluit q̄ expectareť exercitus amalech: sȝ q̄ ireť sibi obuiā ne pueri ꝛ mulieres ꝛ timidi q̄ remāserunt i castris nimis terrerētur ꝛ fugerēt: ꝛ sic dareť maioꝛ audacia aduersarijs y Ego stabo in vertice collis. ad pugnādū precib⁹ ꝯ̄ aduersarios. z Habēs virgā dei i manu mea. vt victoria deo ascribať. ꝛ Moyses aūt ꝛ aaron ꝛ hur ascēdert ꝛc. Dicūt hebrei ꝛ aliqui doctores catholici q̄ iste hur fuit filius marie ꝛ chaleph: ꝯ̄firmātes p illud qd scribiť. j. pal. ij. ca. q̄ moꝛtua azuba vxore Chaleph ipse accepit vxorem q̄ vocabať ephrata: q̄ pepit ei hur. dicūt aūt q̄ ista ephrata fuit maria soroꝛ moysi q̄ erat binomia: sed istud vī falsuȝ qꝛ maria senioꝛ erat ipso moyse: qd pȝ ex hoc qd. s. dictū ē ij. ca. s. q̄ moyse exposito in flumie ipsa iuit ad videndum q̄d accideret de puero: ꝛ dixit filie pharaonis: Uis vt vocē tibi mulierē hebreā q̄ nutrire possit infantulū? Ex q̄ pȝ q̄ i natiuitate moysi iā erat puella. xij. annoꝝ vel āpli⁹: moyses añ exitū de egypto iā erat. lxxx. ānoꝝ: vt dictū ē. vij. c. ꝛ p ꝯ̄ns tūc erat maria. lxxxxij. annoꝝ vel circiter. De chaleph āt scribiť Josue. xiiij. ca. q̄ erat. xl. annoꝝ tm̄ qñ iuit ad explorandū terrā: qd fuit p⁹ exitū de egypto: si igiť maria fuit vxoꝛ ei⁹ secūda: nō vī q̄ accepit eā anteq̄ iret ad explorādū: tū qꝛ nō ita cito accipiebāt vxores illo tpe: sȝ expectabāt etatē pfectā ad generādū: tū qꝛ optet dicē q̄ p aliqd tēp⁹ fuerit cū p̄ma: maxie qꝛ ex ea hūit ꝓlē: vt hī. j. pal. ij. ca. Ex q̄ vī q̄ ñ potuit accipe mariā cū iā eēt. xl. annoꝝ: vel paꝝ min⁹: ꝛ tūc ipsa maria erat. lxxxxij. vel paꝝ min⁹ Ex q̄ seq̄t icōueniēs vt vī. s. q̄ dn̄a sic ātiq̄ ꝛ tāte scitať: qꝛ erat ꝓphetissa: vt. s. dictū ē: ꝯ̄xisset m̄rimoniū ꝛ maxime cū hoie tā iuuene. Itē dato q̄ ꝯ̄xisset i tali etate nō tn̄ potuisset cōcipe. Itē dato q̄ cōcepisset de chaleph: tn̄ ille puer in exitu de egypto nō posset eē ita magn⁹ q̄ ascēdisset cū moyse in mōtem ꝛ sustentasset man⁹ ei⁹: vt hic dī de illo hur. Ex quo manifeste patȝ q̄ non fuit filius Chaleph ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Marie. Item de ipso dī. j. xviij. ca. Habetis aaron ⁊ hur vobiscū: si qđ natū fuerit qōnis referetis ad eos. Ex q̄ patz q̄ in exitu filioz israel de egypto hur iā erat magne pu-dentie ⁊ magni cōsilij ⁊ reputat' iter seniores: ⁊ io ille hur de q̄ ē hic sermo nō potuit cē fili' chaleph q̄ adhuc erat sa-tis iuuenis: vt p̄dictū est. ⁊ io si dicat q̄ fuerit filius marie oportet dicere q̄ sit ō alio viro: nec illa ephrata ō q̄ dictū ē potuit cē ea dē cū maria vt satis pz ex dictis: ⁊ ille hur fili' caleph ē alius ab isto de q̄ hic loq̄t scri-ptura. Et io mihi vi-deri' dicere cū ātiq̄s doctoribꝫ q̄ iste hur fuit marit' marie: ⁊ idē dicit Joseph'. iij. li. antiq̄tatū: ⁊ io cuz moyse ascēdit i mōtē ⁊ sibi cū aaro cōmi-sū ē regimē ppli i ab-sentia moysi: q̄ erat vir antiqu' sapiens ⁊ exp't'. a Cūq̄ leua-ret moyses man' ⁊c. p hoc oñdit sue oīo-nis efficacia: ⁊ vt deo ascriberet victoria. Man' autem moysi erant graues: p qđ ō signat q̄ in pplo sibi subdito erant aliqui peccati aggrauati: q̄ sm q̄ dicit Hiego. fz q̄litatē subditoz dī-sponūt acta regētiū. b Fugauitq̄ iosue amalech. In hebreo hī: Debilitauitq̄. qđ exponūt hebrei dicētes q̄ oēs fortes de amelech fuerūt interfecti i bello illo ⁊ nō effugerūt nisi pmidi ⁊ parū valētes. c In oze gla dū̄. i. macie vel acumie gladū̄. d Scribe h' ob monimē-tū̄. i. ad mēoriā ppetuā. e Et trade aurib' iosue. p hoc designauit dñs q̄ eāt i ioruitroductur' filios israel i trā pro-missionis ⁊ ñ moyses. f Delebo. n. mēoriā amalech. hoc eni factū ē tpe saulis: vt hī. j. Re. xv. ca. Sciendū āt q̄ glo. q̄dā sup locū istū q̄ dī cē Strabi dicit q̄ amalech fuit fil' ismaelis: a q̄ dicti sūt amalechite ⁊ ppl's amalech. d Qui aūt j. Paral'. j. ca. dī q̄ eliphath p̄mogenit' esau genuit ama-lech: dicūt sequētes dictā glo. q̄ fuit ali': ⁊ sūt duo eiusdez nois. hoc dictū de sacra scriptura nō hz auctē sz magis ꝫ-rietatē: vt vī: qz Scñ. xxxvj. ca. ⁊. j. Paral'. j. ca. dī expresse q̄ amalech fuit fil' Eliphath p̄mogeniti esau: nec alius amalech legit. Itē Joseph'. ij. li. antiq̄. dicit q̄ ab amalech filio eliphath dicti sūt amalechite. hoc etiā hī ex. ij. Re. j. ca. vbi dī q̄ filius doech idumei vēit ad dauid nūcias illi mortē saulis: lz eni nō exprimat ibi q̄ fuerit filius doech: tn oēs expositores cōcorditer hoc dicūt: ⁊ cū iterrogaretur a dauid qs eēt: rñdit filius hois aduene amalechite ego sum Ex q̄ vī q̄ amalechite sūt idumei: ⁊ sic nō descēderūt ab is-mahele: sed ab esau. De glosa aūt Strabi vel alteri' nisi sit doctor auctentic': vt Aug. ⁊ Hiero. ⁊ h' modi: nō ē multū curandū: maxie qñ vī a tex. discrepare. g Edificauitq̄ moyses altare. Dic describit gratū actio p victoria cū dī

Edificauitq̄ moyses altare. ad offerendū deo hostias p gratz actōe. h Et voca. no. ei' dñs exal. mea. nō q̄ nomē dñi pueniat ipsi altari sz denoīat' ē ab effectu ipsi' dñi exaltātis populū israel ⁊ amalech deprimētis ppi qđ subdit: i Quia man' soli' dñi. i. ptās thro-ni ei'. k Et bel-lū ei' erit ꝫ ama-lech ⁊c.

La. XVIII.

Cūq̄ audisset ie-thro. Po-stq̄ descripta ē p uisio alimēti ⁊ re-pressio aduersa-rij: hic ponit de-scribit guberna-tio ppli: ⁊ primo describit aduent' cōsulētis: secūdo assensus p̄sidētis ibi Altera āt die. Prima i tres: qz pmo describit ad-uent' ietro amica-bilis: qz ex bonis q̄ dñs fecerat israeli mot' fuit ad-veniendū ⁊ pgau-dendū: ⁊ hoc est qđ dī: a Cūq̄ audisset ietro. iste habuit plura no-mina: vt dictū ē ē. ij. ca. b Sa-cerdos madiā. i. maior: vt dictum fuit ibidem. c Cognat' mo-ysi. i. affinis. vñ i hebreo hī: Socer moysi. ⁊ silr i sequētib' vbi noīat co-gnat'. d Oia q̄ fecerat de' ⁊c. s. in egyptioz flagella tōe: ⁊ i maris diuisiōe: ⁊ i amalech debellatōe ⁊ ceteris e Tulit zepho. vxo. moy. quā remiserat. Dictū fuit ē. iij. ca. q̄ ipsa dereliq̄t eū. Dicēdū q̄ fuit de volūtate moysi: qz aduertit q̄ vxor sua ⁊ filij ñ eēnt sibi nisi one-ri i negocio p q̄ ibat in egyptū: ⁊ io hic dī q̄ remisit eā f Uenit q̄ ietro. dicūt aliq̄ hebrei q̄ nō venit añ legē datā nec pmo āno egressionis de egypto: sz āno secūdo p' legē datā. ⁊ q̄ dī hic venisse hoc ē p anticipationem alij āt dicūt q̄ venit añ legē datā ⁊ pmo āno: ⁊ hoc vī ꝓbabile: qz terra sua nō loge erat a mōte synai: vt pz p illud qđ dictū ē. ē. iij. c. q̄ moyses pascēs oues ietro mi-nauit gregē ad interiora deserti: ⁊ venit ad mōtē dei oreb q̄ ē mōs synai: ⁊ ideo audita magnificētia moysi gene-ri sui nō ē visile q̄ tardasset p annū venire ad ipsum. g Et mādauit moysi. s. aduentū suū: nō eni voluit subito itrare castra israel: vt ipse ⁊ filia sua ⁊ nepotes honestr' reciperētur: maxime quia honor iste i moysen reuertebatur: secūdo describitur eius honorabilis rece-ptio: cū dī: h Qui egressus in occursum. ⁊ nō ē du-biū q̄ maiores de populo iuerūt cū eo ad honorandū socerū suū ⁊ vxorē. i Salutauerūtq̄ se mutuo ver-bis pacifid. i. amicabilib': qz iter eos ñ erat añ discordia k Cūq̄ itrasset tabernaculū narra. moyses ⁊c. hone-sti' eni ⁊ magis seriose dixit sibi i domo q̄ dixit sz i via

a Uniuersūq̄ labore. p̄o defectu victualiū ⁊ insultu amalech. Tertio describit ipsi' ietro deuotio laudabil' cū dī: b Letatusq̄ ē ietro. ex quo pz q̄ hēbat fidem vn' dei veri. vñ ait: c Bñdictus dñs qui liberauit vos ⁊c. Nūc cognoui qz magn' dñs sup oēs deos. per mirabilia eni au-dita tot' nāe cre-ate vtutem trāscē-dētia cognouit q̄ ipse ē solus deus verus: ⁊ nō soluz cōfessus ē fidem suā ore: sz etī ope vñ subditur: d Obtulit ḡ ie-tro holocausta. victime sūt ḡ to-taliter icēdūt ad honorē diuinū. e Et hostias. s. pacificas: q̄rum vna ps incēdeba-tur: altera āt erat sacerdotis: altera ab offerentib' co-medebat. vñ sub-ditur: f Uene-rūtq̄ aaro ⁊ oēs seniores ⁊c.] vt honorarent eum maxie qz erat de nouo ꝓuersus ad fidē ⁊ ritū hebre-orū: vt in fide ma-gis solidaret. per-panē aūt hic itel-ligitur oīs cibus: vt frequēt dictū ē g Coram dñō. i. coram illo puo ta-bernaculo: de q̄ dictū ē. ē. xvj. ca. vel coram altari vbi obtulēat ho-locausta. h Altera āt die Descripto aduen-tu consulētis: hic ꝓsequit descriptio assensus p̄sidentis: vbi p̄mittit cōsul-tationis occasio: cū dī: Altera aūt die. s. post oblatō-nē ietro. i Se-dit moyses vt iu-dicaret pplm. debet eni iudiciū fieri in trāquillitate rōnis nō in motu passionis: ⁊ hoc designat p sessionē. ꝓpter qđ iudices debēt dare sententiā sedendo. k Qui as-sistebat ei de mane vsq̄ ad vespaz. ꝓpr negotioz mul-titudinē. l Quid ē qđ facis: ac si diceret nō ē bon' procedendi mod'. vñ sequit: m Nō bonā rē iq̄t facis nō ē intelligendū q̄ res cēt mala de se imo bona: sed me-lius fieri poterat: vt oñdit. j. min' aūt bonū cōpatū ad mal' bonū hz rōnē defect': ⁊ p ꝓns mali aliqualiter: sic min' malū cōpatū ad mal' hz rōnē eligibilis: ⁊ p ꝓns bōi aliq̄ mō. 2° ponit ipsa cōsultatio cū dī: n Sz au-

Ultra vires tuas ē negoci-um. Solus illud ñ poteris sustinē: sed audi vba mea atq̄ ꝓsilia: ⁊ erit dñs tecū.] Esto tu pplo i bis q̄ ad deū ptinēt ut referas q̄ dicūtur ad eū: ostendas q̄ pplo ce-remōias et ritū colendi: viā q̄ p quā igredi debeāt: et op' qđ facē debeant. Pro-uide aūt dē omni plebe vi-ros potentes: et timentes de-um i quib' sit veritas: et q̄ oderit auaricia: et cōstitue ex eis tribunos et centurio-nes: et qnq̄genarios ⁊ de-canos: q̄ iudicent pplm oī tpe. Quicqd aūt mai' fue-rit referāt ad te: ⁊ ipi minora tātūmodo iudicēt leui-usq̄ sit tibi partito i alios onere. Si hoc feceris iple-bis ipiū dñi.] ⁊ ꝑcepta eius poteris sustētare: ⁊ omnis hic pplus reuertet ad loca sua cuz pace. Quib' audit moyses fecit oia q̄ ille sug-gesserat. Et electi viris stre-nuis de cūcto israel: consti-tuit eos ꝓncipes ppli: tribu-nos: ⁊ centuriones: ⁊ qnq̄ge-narios: ⁊ decanos: q̄ iudi-carēt plebē dñi oī tempe. Quicqd aūt grauī' erat re-ferebant ad eū: faciliora tā-tūmodo iudicātes. Dimi-sitq̄ cognatū suū: q̄ reuer-sus abiit in terrā suam.

dī vba mea ⁊c.] .i. mel' gubernabis pplz a deo tibi cōmis-sū. o Esto tu pplo i bis q̄ ad deū ptinēt. accedēdo. s. ad deū ꝓ pplo ⁊ volūtatē ipsi' audiendo ꝓ ppli directōne: io subdit: p Ut referas. s. pplo. q Oñdasq̄ pplo cēmo-nias. q̄tū ad celebratōez diez solēniū. r Et ritū colēdi q̄-tū ad actū offerēdi ⁊ sacrificādi. s Uiāq̄ ꝓ qua igredi debeāt. q̄tū ad credenda. t Et op' qđ facere. q̄tū ad mores ⁊ agē-da. v Prouide āt. cū magna diligētia ⁊ deliberatōe. x De oi plebe. absq̄ plona-rū acceptatione. y Uiros. qz mulie-res ñ debēt dñari nec regē ppr defectū dis-cretionis ⁊ cōstantie. z Potētes. s. iudica-re ꝓ suā sapiētiā ⁊ ex-pientiā. vñ ⁊ alia trā-slatio hz Sapientes vbi hēm' potentes. a Et timētes deū. magi q̄ hoies. b In qb' sit veritas. s. vite iusticie ⁊ doctrine. c Et q̄ oderūt ava-ricia. qz oēs cupidi p-pter munera de facili flectūt a iusticia. d Et ꝓstitue ex eis tribunos. tribun' ē q̄ ꝓest mille hoib'. e Et centuriones. cē-turio ꝓest centū. f Et qnq̄genarios ⁊ de-canos. qnq̄genari' ē q̄ ꝓest. l. ⁊ decan'. x. In pplo aūt israel erat sex cēta milia peditū. vt ē. dictū ē. xij. c. Ex q̄ colligit q̄ ibi fuerunt sexcenti tribuni: ⁊ centuri-ones sex milia: ⁊ qnq̄ge-narij. xij. milia: ⁊ de-cani septuagita milia. g Si hoc fecer'. ⁊c.] ordinate gubernādo pplm tibi cōmissū a deo. h Et oīs hic pplus reuertet. hora ō-bita negotijs expediti i Cū pace. p hoc eni q̄ honores a p̄sidēte cōicāt alijs ꝓ gradū suos ē maior pax i pplo. k Quib' audit. Dic tertio ponit ꝓsultatōis ad-ipletio: cū dī: l Fecit oia q̄ ille suggesserat. Ex q̄ pat exē-plū q̄ bonū cōsiliū inferioris nō ē cōtēnendū: Moyses eni q̄ erat dux ppli ⁊ ita deo ꝓpinq̄' q̄ loq̄bat ei sicut hō ad amicū suū: tn fecit ipsi' ietro cōsiliū. m Et electis viris Deu. j. c. dī: q̄ pplis elegit istos: dicēdo q̄ moyses hāc electōz pplo ꝓmisit: qz p expietiā cohiatōis ꝓgscebat meli' ꝓdōes vicioz suoz. illā eti electōez moyses approbauit: ⁊ io dī h elegisse: qz aūcte ei' electo illa fca fuit ⁊ approbata. ⁊ pz lra vsq̄ ibi: n Dimisitq̄ cog. suū. i. socer suū q̄ reuersus abiit i

terrā ſuam: illi qui dicūt ꝙ ietro venit ad moyſen primo anno egreſſionis de egypto qđ ē ꝓbabiliꝰ vt dictū ē: dicūt ꝙ nō rediit ad terrā ſuā vſqꝫ ad annū ſequentē: ita ꝙ fuit cū pplo iſrael p ānū: ⁊ ideo reditꝰ ponit hic p anticipatōez ⁊ hoc ē magis ꝓbabile: tū qꝛ erat nouiter ad fidē cōuerſus vt predictū ē: ⁊ iō debebat pleniꝰ inſtrui ⁊ maxie qꝛ illo āno eāt lex dāda a deo: tū qꝛ videns generū ſuū in tanta glīa: ⁊ p ꝯñs filiaꝫ ſuā ⁊ nepotes ſuos nō ē veriſile ꝙ ita cito recederet ab eis.

In capi. xviij. vbi dī in poſtilla: Tulit ſephorā vxorē moyſi. ¶ Additio.

Qualiter ſit itelligendū qđ dī hic: Tulit ſephorā vxorē moyſi quā remiſerat dictū fuit. ſ. iiij. ca. in addi. iij. Ca. XIX.

Menſe tertio .XIX. egreſſiōis iſrael de ťra in die hac venerūt i ſolitudinē ſynai. Nā ꝓfecti d̄ raphidim ⁊ ꝑuenietes vſqꝫ i deſertū ſynai caſtrametati ſūt in eodē loco: ibique iſrl' fixit tētoria ē regione mōtꝭ. Moyſes aūt aſcēdit i mōtē ad deū. Uocauitqꝫ eū dñs de mōte: ⁊ ait: Hec dices domui iacob ⁊ annūciabis filijs iſrl': Uos ipſi vidiſtiſ q̄ feceri egyptijſ: quō portaueri vos ſup alas aqlarū: ⁊ aſſūpſeriꝫ mihi. Si ergo audieritis vocē meā: ⁊ cuſtodieritis pactū meū eritis mihi i peculiū de cūctis pplis. Mea ē eni ois terra: ⁊ vos eritis mihi in regnū ſacerdotale: ⁊ gens ſacta. Hec ſūt vba q̄ loqrꝭ ad filioſ iſrael. Uenit moyſes: ⁊ cōuocatis maioribꝰ natu ppli expoſuit oēs ſermones quos mādauerat dñs. Rñditqꝫ ois ppls ſil': Cūcta q̄ locutꝰ ē dñs faciemus. Cūqꝫ retuliſſet moyſes vba ppli ad dñꝫ ait ei dñs: Iā nūnc veniā ad te i caligine nub' vt audiat me ppls loquētem ad te: ⁊ credat tibi in ꝑpetuū. Nūciauit ergo moyſes vba ppli ad dñm. Qui dixit ei: Uade ad pplum ⁊ ſcifica illos hodie ⁊ cras: lauētqꝫ veſtimēta ſua ⁊ ſint parati i diē tertiū. In die eni tertio deſcēdet dñs corā oi plebe ſuꝑ mōtē ſynai. Cōſtitueſqꝫ ťminos pplo p circuitū ⁊ dices ad eos: Cauete ne aſcēdatꝭ i mōtē: nec tāgatꝭ fineſ illiꝰ. Ois q tetigerit montē mōte morieť. manꝰ ñ tāgēt

Menſe tertio Poſtꝙ deſcripta eſt eductio ppli de egypto: hic ꝯñter deſcribit legis datio: vbi pmo pmittit preparatio plebis: ſecūdo ſubdit datio legis. xx. c. Adhuc pmo diſponit p paratio ppli p mundiciā: ſecūdo p reuerentiā: ibi Iā aduenerat. Adhuc pmo iducit ppls ad mūdiciā mētis: ſecūdo ad mūdiciā corpis: ibi Ait eni dñs iā nūc veniā ad te. Circa pmū dī: a ¶ Mēſe tertio egreſſionis i die hac. i. pma die mēſis tertij. b Uenerūt i ſolitudinē ſynai. vbi lex erat danda. c ¶ Caſtrametati ſūt. i. terrā mēſurauerūt i q̄ ponēda erant caſtra: qꝛ ſm ordinationē illoꝝ q̄ erant deputati ad hoc aſſignabať cuilibet capitaneo familie locꝰ maior vel minor ſm q̄titatē tētorij ſibi neceſſarij ⁊ familie ſue. d Ibiqꝫ iſrael fixit tentoria. ſm ꝙ erat diſpoſitū ab illis q̄ hēbāt ordinādi officiū. e ¶ E regione mōtis. ad ꝑtem orientalē: vt ſic adorarēt dñm deſcēdentē ſup mōtē ſynai: qꝛ iudei adorant vſus occidentē. vñ ⁊ tabernaculū ⁊ tēplū ſic fuerūt diſpoſita: vt igreſſus eēt a pte oriētali: vt ad ptē oppoſitā adorarēt ſacerdotes ſicꝰ ⁊ ſtelle celi ab oriente mouēť in occidentē q̄ſi adorantes ad ptē illā. vñ. ij. Eſdre dī: Exercitus celi te adorat. f Uocauitqꝫ eū dñs de mōte. nō eni audebat aſcēdere ad ſupiorē ptē mōtis niſi vocatꝰ a deo: qꝛ dictū fuit ſibi in rubo: Ne appropies huc ⁊c. vt dictū eſt. ſ. iij. ca. g ¶ Uos ipſi vidiſtis q̄d feceri egyptijs. flagellādo eos ⁊ ſubmergēdo ꝓ vobis. h Quō portaueri vos ſup alas aqlarū. i. cito ⁊ expedite educēdo vos de egypto ſicut aqla iter aues alias citiſſime volat: qꝛ oēs eadem die egreſſi ſūt: vt dictū ē. ſ. xij. ca. Dicit hic Ra. Sa. ꝙ modus aqle ē q̄ñ portat pullos de loco ad locū ꝙ portat eos ſup dorſū: ita ꝙ ſi ꝓiciať ſagitta ab inferꝰ ipſa recipiat ſagittā ⁊ nō pulli: ideo dñs cōpat ſe aqle: qꝛ cū voluit trāſferre filios iſrael p mare rubꝝ angelus q̄ ꝑcedebat caſtra iſrl' in hoc ꝑſonā dñi repñtans poſuit ſe cū colūna nubis iter egyptios ⁊ hebreos ne egyptij poſſent ipetere hebreos machinis vel ſagittis: vt hī. ſ. xiiij. ca. Predicta aūt bñficia debebāt mouere hebreos ad ſeruiēdū deo ꝓmpta volūtate ⁊ mūda mēte: ideo ſeqt: i ¶ Si ergo audie. vocē meā. nō tm̄ aure corpis ſꝫ ⁊ mētis. k Et cuſtodieritis pactū meum. i. legē vobis dandā ope adimplēdo. l ¶ Eritis mihi i peculiū de cūctis pplis. Peculiū vt hic accipit ē ꝑuus cenſus extra hereditatē: de q̄ pōt filiusfamilias facere qđ vult ſine licentia pñis: ⁊ iō ē q̄d ſibi ſpēaliſſimuꝫ: ⁊ p hoc itelligitur ꝙ iſrael iter oēs populoſ ſit magꝭ appropatꝰ ⁊ ſpēalis ipſi deo ſi legē obſeruet: ⁊ hoc magis pꝫ in hebreo: vbi hī ſic: Eritis mihi amicabilitas de cunctis populis. i. q̄d excellēter dilectū: qđ ſignificat p nomen abſtractū: ſic dī de aliq̄ excellēter liberali ⁊ nō ſolū ē ipſe liberalis ſꝫ ipſa liberalitas. m Et vos eritis mihi in regnū ſacerdotale. i. maximū: quia noie ſacerdotij aliqñ maioritas intelligitur: ſicut ſupra dictum eſt de ietro. ij. ca. ⁊. ij. Re. viij. ca. dicitur: Filij dauid ſacerdotes erant. i. maiores ⁊ primi poſt regem. n ¶ Et gens ſancta. i. ad dei cultum applicata: ſicut ⁊ veſtes ſacerdotales dicūtur ſancte: quia ad dei cultuꝫ applicate ex hoc eni ꝙ Chriſtus qui ē ſanctuſſanctoꝝ naſciturꝰ erat ſm carnē de populo iſrael ideo debebat ſpeciali ſanctitate pollere pre ceteris populis terre. o Et cōuocatis maioribꝰ natu. illis eni primo expoſuit verba domini: ⁊ illi populo ⁊ tunc omnis populus cōſenſit. p ¶ Cūqꝫ retuliſſet ⁊c. Hic cōſequēter diſponitur populus per mūdiciam exteriorē: tamē premittitur relatio rñſionis populi dño per moyſen cum dicitur: p Cunqꝫ rettuliſſet moyſeſ ⁊c. nō quia dominꝰ ignoraret cū ſcit omnia anteꝙ fiant: ſed vt bona voluntas populi preſentaretur dño tanꝙ ei placita: ſicut ⁊ angeli bona hominū opera offerūt coram domino: ꝓut raphael dixit Thobie. xij. Ego obtuli memoriam orationis tue coram domino ⁊c. q ¶ Iam nūc veniam ad te in caligine nubis. p hoc deſignatur ꝙ in preſenti nō habemꝰ niſi cognitionē enigmaticā de diuinis: ſm ꝙ dicť apls. j. Cor. xiij. Uidemꝰ nūc p ſpeculū i enigmate. ⁊. ij. Meta. dī. ꝙ itellecꝰ nr̄ ſe hꝫ ad diuina ſic oculꝰ noctue ad lucē ſol': ⁊ ꝓpt hoc appuit dñs in caligie: qꝛ tles appitōes fiūt cōīť ſꝫ diſpōꝫ illoꝝ q̄bꝰ fiūt. r Uade ad pplꝫ ⁊ ſcifica illos. Hic accipiť ſcificatio ꝓ mūdicia: qꝛ ſactū i vna ſignificatōe idē ē qđ mūdū. s ¶ Cōſtitueſqꝫ terminos populo per circuitum. ne irreuerēter ſeu curioſe ſe igerāt ad diuia. t ¶ Lapidibꝰ op. aut cōfodiet iaculis. In hebreo hī ſagittis. taliter eni iterficit hō a lōge: ⁊ p talē mortē deſignat ꝙ ñ debuerāt appropinqre: ſꝫ de lōge ſe tenere. v Cū ceperit clāgē buccina ⁊c.] qđ exponūt doctores nr̄i dicentes ꝙ p hoc ñ licētiant trāſcēdere terminos ꝑdictos: ſꝫ ꝙ ante clangorē hꝰmodi debebāt ſe tenere lōge etiā a termis ꝑfixis ⁊ i ipſo clāgore appropiqre eis ⁊ hꝰ vocatur aſcendē: qꝛ illi termini erāt aliquātulū i aſcēſu mōtis: In hebreo hī In ꝓtractu buccine aſcēdant. Et dicit Rab. Sa. ꝙ erat q̄dā modus clāgendi ꝓtenſus ⁊ erat ſignū receſſus deitatꝭ de mōte: ⁊ p hoc erāt licentiati tranſire terminos cōſtitutos ⁊ aſcēdere in montem. x ¶ Deſcenditqꝫ moyſ. ⁊c.] ad exequēdū dñi mādatū. y Et ſanctificauit eū. denunciando ꝙ mūdarentur. z Cūqꝫ lauiſſēt veſtimēta ſua. Si q̄ratur q̄re nō acceperūt noua: Dicēdū ꝙ nō fuit niſi ad cōmēdandū dei miraculū p quod ab exitu de egypto vſqꝫ ad igreſſum terre ꝓmiſſionis veſtimēta eoꝝ nō ſūt attrita nec vetuſtate cōſūpta: vt dī Deu. xxix. ca. a ¶ Eſtote parati in diē tertiū. Hic ē dies ſextꝰ mēſis tertij: q̄rto eni die eiuſdē menſis dixit eis moyſes iſta vt dicit Rab. Sa. ⁊ in ſexto die fuit lex data: ex quo cōcludit ꝙ fuit data q̄nquageſima die a die exitꝰ de egypto excluſiue: qꝛ mēſes apud hebreos accipiūt p lunatōes: ita ꝙ duo mēſes faciūt. lix. dies: q̄bꝰ ſi de tertio mēſe addāt ſex dies vſqꝫ ad dationē legis faciūt. lxv. a q̄bꝰ ſi ſubtrahant. xiiij. dies pmi mēſis qui preceſſerūt exitū de egypto q̄ fuit. xv. die: vt hī. ſ. xij. c. remanēt. lj. dies. b Nec appropinq̄tis vxoribꝰ vr̄is. Lꝫ eni actus mr̄imonialis ſit licitꝰ tñ hꝫ ānexā q̄dā turpitudinē quā optet excuſari p bona mr̄imonij. Hꝫ etiā annexā depreſſionē mētis ꝓpter vehemētiā delectationis carnis. vñ dicit Grego. Tanto mēs a ſupno amore diſiūgitur: q̄to inferꝰ delectať. ⁊ ideo ante ſuſceptionē legis p duos dies fuit prohibitꝰ: qꝛ ad ſuſceptionē legiſ req̄rebať magna mūdicia ⁊ eleuatio mētꝭ. c ¶ Iāqꝫ aduenerat. Hic ꝯñter diſponit ppls p reuerentiā ad deū q̄ ex timore cōſurgit: ⁊ ideo ante ꝓlationē legis ſigna terribilia apparuerūt. Alia etiā cā ē ad hoc: qꝛ lex vetus fuit lex timoris: ſicut lex noua dī lex amoris. vñ dicit

eū: ſed lapidibꝰ opprimeť: aut ꝯfodieť iaculis: ſiue iumētū fuerit ſiue hō: ñ viuet. Cūꝫ cepit clangere buccina tūc aſcēdāt i mōtē.] Deſcēditqꝫ moyſes de mōte ad pplꝫ] ⁊ ſcificauit eū. Cūqꝫ lauiſſēt veſtimēta ſua ait ad eoſ: Eſtōte parati i diē ťtiū ⁊ ne appropiq̄tis vxoribꝰ vr̄is. Iāqꝫ aduenerat tertiꝰ dies ⁊ mane inclaruerat: ⁊ ecce cēperāt audiri tonitrua: ac micare fulgura: ⁊ nubes dēſiſſima opire mōtē. Clāgorqꝫ buccine vehemētiꝰ ꝑſtrepabat: ⁊ timuit populꝰ q erat i caſtris. Cūqꝫ eduxiſſet eos moyſes i occurſū dei de loco caſtrorū ſteterūt ad radices mōtis. Totꝰ aūt mōs ſynai fumabat: eo ꝙ deſcēdiſſꝫ dñs ſuꝑ eū i igne: ⁊ aſcēdēt fumꝰ ex eo q̄ſi d̄ fornace. Eratqꝫ ois mōs tribil': ⁊ ſonitꝰ buccine paulati creſcebat i maiꝰ: ⁊ ꝓlixiꝰ tendebať. Moyſes loq̄batꝭ: ⁊ dñs rñdebat ei. Deſcēditqꝫ dñſ ſup mōtē ſynai i ipō mōtis vertice ⁊ vocauit moyſē i cacumē eius. Quo cum aſcēdiſſet dixit ad eum: Deſcende ⁊ conteſtare populum: ne forte velit trāſcēdē ťminos ad vidēdū dñm: ⁊ ꝑeat ex eis plīma mľtitudo. Sacerdotes quoqꝫ q accedūt ad dñꝫ ſcificēť ne ꝑcutiat eos. Dixitqꝫ moyſes ad dñm: Nō poterit vulgꝰ aſcēdē in mōtē ſynai: tu eñ teſtificatꝰ es: ⁊ iuſſiſti dicēſ: Pōe terminos circa mōtē: ⁊ ſcifica illū. Cui ait dñs: Uade deſcēde: aſcēdeſqꝫ tu ⁊ aaron tecū. Sacerdotes aūt ⁊ populꝰ ñ trāſeāt ťminos nec aſcēdāt ad dñꝫ ne forte iťficiat illoſ. Deſcēditqꝫ moyſeſ ad pplꝫ ⁊ oia narrauit eis.

Aug. Breuis dr̄ia legis ⁊ euangelij timor ⁊ amor. cꝰ rō eſt qꝛ illa lex dabať hoibꝰ ipfectis q̄ p terrorē iducēdi ſunt ad opa vtutū: lex aūt noua data ē pfectis q̄ magis iducūť ad talia p amorē. vñ dicit poeta Oratiꝰ: Oderūt peccare mali formidine pene: oderūt peccare boni vtutis amore. ⁊ ideo ſicut lex noua data ē in q̄ete ⁊ trāq̄llitate a Chriſto: ꝓut dicitur Matth. v. Cū ſediſſet acceſſerūt ad eum diſcipuli eiꝰ ⁊ apiens os ſuuꝫ docebat eos dicēs: Beati paupes ⁊c. ita lex vetꝰ data ē cū terroribꝰ: ⁊ hoc eſt qđ dī hic: d Ceperūt audiri tonitrua ac micare fulgura: ⁊ nu. ⁊c. clāgorqꝫ buccine ⁊c. audiebať enim cū ꝑdictis terribilis ſonus q̄ſi tube: ⁊ hoc fiebat miſterio angelico: fabulāť āt iudei ꝙ ille clāgor vel ſonꝰ fiebat i quodā cornu qđ fuit acceptum de ariete imolato ꝓ iſaac. e ¶ Et timuit ppls. ꝓpter predicta. f Cunqꝫ eduxiſſet eos moyſes. cū q̄daꝫ iportunitate eo ꝙ nō audebāt exire. g ¶ Mōs ſynai fumigabat ⁊c.] nubes eni denſiſſima vt ꝑdictū ē opuerat mōtē ſynai ⁊ ex pte ſupiori montis egrediebať fumꝰ ⁊ ignis de medio nubiſ facta ē aūt talis apparitio nubis ⁊ ignis q̄ nō hñt figuraꝫ ſtabilē ne populus ad idolatriā pronꝰ haberet occaſionē faciendi ſibi imagines: vt dicūt hebrei. Nec eſt itelligendū ꝙ dñs deſcenderit ibi ſm nām ſuā q̄ vbiqꝫ ē de neceſſitate: ⁊ p ꝯñs nō pōt aſcendere nec deſcendere: ſed in effectu ipſum repñtante. h Et vocauit moyſen. quia accedere ꝓpe nō preſūpſiſſet niſi vocatus. i ¶ Deſcende ⁊ cōteſtare pplm. Lꝫ hoc iam ante feciſſet tamē precipiť iterū fieri iminēte hora ad maiorem certitudinē ꝓpter periculū euitandū. k Sacerdotes quoqꝫ qui accedunt ad dñm ⁊c.] adhuc non erant inſtituti ſacerdotes: ⁊ ideo dicūt aliqui ꝙ hoc hꝭ dicitur per āticipationē: ⁊ eſt ſenſus: ſacerdotes futuri ſanctificētur quando accedent ad miniſtrandū coram domio. Rabbi Sa. dicit ꝙ hoc intelligitur de primogenitis principum duodeci tribuū qui obtulerūt ſacrificiū: vt habetur infra. xxiiij. primogeniti eni vſqꝫ ad inſtitutionē ſacerdotij aaron faciebāt ſacerdotale officium: vt dictum fuit Geneſ. x. ⁊. xxvij. ca. ⁊ iſti tempe oblationis debebāt pre alijs ſanctificari. Cetera patent. ¶ In capi. xix. vbi dī in poſtilla: E regione mōtis ⁊c. ad partē orientalē. Additio prima.

Non ē neceſſariū dicere ꝙ omnes filij iſrael caſtrametati eſſent ad partem orientalem mōtis ſynai tm̄ ſicut dicit Rabbi Sa. quē poſtillator i hoc ſeq̄t: nā ratio quā ad hoc aſſignat nō valet: iudei eni adorabāt vſus occidentē cū eēnt i tabernaculo vel i tēplo in q̄bꝰ

arca testamēti ⁊ ꝓpiciatoriū vbi rn̄sa diuina dabant erāt in pte occidentali tabernaculi vel tēpli:ita q̄ si eēnt extra tēplū in pte occidentali respectu ipsi⁹ templi adorabāt ad orientē.si eni sic exn̄tes adorassent v̄sus occidētē terga vterēt ad tēplū:qd̄ eēt eis magnū icōueniens:vn̄ hodie hebrei exn̄tes in ptib⁹ europe q̄ē in occidentali plaga respectu hierusalē nō orant ad occidentē sed ad orientē:iuxta illud.iij. Re.viij.vbi ꝑpe agitur de hac mā legitur: Et adorauerit te contra viā terre sue:quā dedisti prib⁹ eoꝝ ⁊ ciuitatē quā elegisti:⁊ tēplū qd̄ edificaui noi tuo exaudies ⁊c̄. Ex q̄ pꝫ q̄ cū sunt extra templū versus tēplū debēt orare.vn̄ i hoc loco melius vī dicendū fm alios expositores.s. castrametati sūt filij israel e regione mōtis synai circūquaq̃: vt sic vnusq̄sq̃ adoraret suo mō dn̄m descendentē sup montē synai.s.aliqui v̄sus orientē:⁊ aliq̄ v̄sus occidentē ꝫ ritū suū fm q̄ cōsonat huic qd̄ dr̄.j. Nu.ij. Singuli p turmas ⁊c̄. castrametabātur filij israel p gyrū tabernaculi federis.

In eo.capi.xix.vbi dr̄ in postilla: Eritis mihi i peculiū cūctis populis ⁊c̄. Additio.ij.

DIctio que hic ponit in hebraico vbi nos hēmus peculiū vel amicabilitas:significat ꝑpe rem q̄ sic diligit ab hn̄te q̄ nulli alteri eā daret: qd̄ bn̄ cōpetit pplō q̄ vere deo cōiūgitur p susceptionē sue legis p quā susceptionē de⁹ se hꝫ ad talē pplm̄ sicut spōsus ad sponsā: q̄ nullo mō daret eam alteri.vn̄ sup illud Osee.ij. Spōsabo te mihi in iusticia ⁊ iudicio.glo. Despōsauit eni de⁹ pplm̄ israel in mōte synai dans ei pro spōsalib⁹ legis iusticiā ⁊ iudiciū vn̄ predicta dictio ꝑpe approprat in hoc loco fm hūc intellectū ⁊c̄. In eo.capi.xix.vbi dr̄ in postilla: Jam nūc veniā ad te in caligine nubis ⁊c̄. Additio.iij.

LIcet verū sit q̄ in pn̄ti nō hēm⁹ clarā cognitionē de diuinis ꝫ enigmaticā:tn̄ si hoc tm̄ voluisset lr̄a hic inuere suffecisset dicere: Jam nūc veniā ad te in nube. nec erat addendū i caligine nubis. videntes eni in nube nō clare sed p speculū vident. vn̄ circa hoc vī vlteri⁹ dicendū .s.q̄ fm gradus hūane cognitōis enigmata clarius vel minus clare apponūtur:⁊ iō de moyse q̄ clariorē noticiā habebat de diuinis q̄ ppls cōiter dr̄: Descendit dn̄s i nube ⁊c̄ vt.j. Nu.xij.⁊ i alijs locis:sed pplō q̄ nō attingebat ad tā clarā noticiā sicut moyses:requirebatur q̄ de⁹ veniret nō in nube clara sed i caliginosa nube:⁊ hoc ē qd̄ dicit lr̄a: Jam nūc veniā ad te ⁊c̄.q.d. Si venirē vt tu solus audires me nō opteret me venire i caligine nubis:⁊ hec ē rō q̄re i datōne legis vbi tot⁹ ppls cōuenit fit mētio de caligine tā.j.xx. ca.q̄ etiā Deu.v. Replica correctorij ꝯ Bur.iudaiçantē.

IN capi.xix.Bur.egre tulit q̄ postillator dixit iudeos adorasse ad plagā occidentalē:⁊ q̄ iō oportuit figere tabernacula ⁊ castra e regione montis synai ad plagā orientalē vt v̄sus diuinā apparitōnē orarēt q̄ mōs respectu deserti in q̄ fuerūt iudei ꝓtūc fuit ad occidentē.ait eni Bur.q̄ adoratio ad occidentē erat iudeis necessaria qn̄ erant i tabernaculo vel tēplo ꝫ exn̄tes extra debebāt adorare v̄sus hierusalē ⁊ tēplū:iuxta illd.iij.Re.viij Adorabūt cōtra viā ciuitatis ⁊ tēpli ⁊c̄.sed i hoc vī Bur. iudaiçare q̄si id qd̄ allegat hodie sit obseruandū: cū tn̄ per Christū sit ablatū:vt pꝫ Jo.iiij.vbi dixit samaritane:vēit hora ⁊ nūc ē qn̄ veri adoratores neq̃ i mōte hoc neq̃ hierosolymis:ꝫ orabūt prē i spū ⁊ veritate.vn̄ illud ceremoniale abolitū ē sicut ⁊ sacramētale circūcisionis.ait ei apl̄s ad Gal.v. Si adhuc circūcidamini Christ⁹ vobis nō ꝓderit.illū aūt errorē suū q̄ iudei debēt adorare nō ad occidētem sed vnusq̄sq̃ fm sitū suū cōfirmare volēs Bur. dicit q̄ filij israel castrametati sunt e regione mōtis synai circūquaq̃ vt vnusq̄sq̃ adoraret v̄sus mōtem vbi dn̄s apparuit vn⁹ ad orientē al⁹ ad occidentē fm sitū vniuscuiusq̃:allegans ad hoc illud Nu.ij. Siguli p turmas castrametabāt filij israel p gyrū tabernaculi federis: sed hec sua cōfirmatio vī eē ꝯ rōnē ⁊ mōtis synai dispōnē:nā mons synai magnus ⁊ lōgus ē: c⁹ ps ē mōs oreb: vt dicit Joseph⁹.ij.⁊.iij.antiquitatū: imo fm q̄sdā lr̄aliter exponētes illud ad Gal.iiij. Syna mons ē i arabia q̄ cōiūctus ē ei q̄ nūc ē hierusalē ⁊c̄.mons ille se cōtinuo extendit fm longitudinē vsq̃ ad terrā sanctā: vn̄ pꝫ q̄ i circuitu illi⁹ mōtis nō poterāt castra locare: sed e regione mōtis in pte orietali ꝯtra mōtem in plaga occidentis sitū maxie q̄ ppl̄s accedere ad mōtem ꝓhibetur.j.ca.xix. Cōcordantia p Bur.de Nu.ij.adducta nulla ē:nō eni ibi dr̄: Castrametati sūt p gyrū mōtis ꝫ p gyꝝ tabernaculi qd̄ erat fixū i plano ad radicē mōt

LOcutusq̃ ē dn̄s .XX. cūctos sermones hos Ego sū dn̄s de⁹ tu⁹:q ēduxi te de tra egypti: de domo seruitutis. Non habebis deos alienos cōram me.

Capi.XX.

a LOcutusq̃ ē dn̄s. Descripta dispositione populi ad legis susceptionē: hic ꝯn̄ter describitur legis datio: ⁊ p̄mo q̄tum ad p̄cepta moralia:secūdo q̄tum ad iudicialia.xxj.ca. tertio q̄tum ad ceremonialia:c.xxv. Sciendū tn̄ q̄ ista diuisio nō est ita precisa q̄n inter moralia cōtineant aliqua ceremōialia:⁊ silr̄ iter iudicialia aliqua ceremonialia ⁊ moralia:sic ⁊ de tertio:sed hec diuisio accipitur fm maiorē ptem. Circa primū premittūtur precepta data pplō a deo imediate:secūdo data ab ipo mediate moyse:ibi Cūctus aūt pplus. Adhuc p̄mo ponūt precepta ordinātia ad deū:secūdo ad ꝓximū:ibi Honora prēm tuū. Circa primū sciendū q̄ doctores nr̄i ponūt tria p̄cepta tm̄ ordinantia ad deū:c⁹ rō sumitur q̄ hō debet fidelitatem deo reuerētiā ⁊ debitū famulatum ad recognitionē sui dominij. infidelitas aūt prohibetur p̄mo precepto cū dr̄: Nō habebis deos alienos. Irreuerētia secūdo cū dr̄: Nō assumes nomē dn̄i dei tui i vanū. Et p istas negationes itelligūt opposite affirmatiōes.s. colere vnū deū:⁊ ei reuerētiā exhibere. debit⁹ aūt famulatus p̄cipit tertio cū dr̄: Memēto vt diē sabbati sanctifices. ⁊ ꝫ hoc illud qd̄ premittit cū dr̄: Ego sū dn̄s de⁹ tuus. nō ē preceptū ꝫ ē q̄ddā pambulū ad precepta: ac si diceret: b Ego sū dn̄s.p generalē mūdi gubernationē: c Deus.p creationē. d Tu⁹.p spēalē appropiationē p̄ ceteris populis: vt dictū ē ca.precedenti. e Qui eduxi te de terra egypti. de seruitute hūana valde dura cōpata ad seruitutē diuinā que est suauis ⁊ gratiosa: ⁊ ideo ꝑpter ista debes recipere mandata mea non tm̄ aure corpis sed etiam mētis: ⁊ ad impletionē operis:⁊ tunc sequitur primū preceptum cū dr̄: f Non habebis deos alienos. dicit Rabbi Sa.q̄ dij alieni hic intelligūtur generaliter pro omni idolatria: que alienat a vero deo. doctores autē nostri dicunt q̄ hic primo prohibetur idolatria in spēali: sed diuidūt in hoc:quia aliqui dicunt q̄ prohibetur hic idolatria que fit sine quacūq̃ imagine. vnde dicit Varro q̄ antiqui romani diu coluerant deos absq̃ simulacris. Alij dicūt q̄ prohibetur per hoc idolatria rerum que sunt confictę:sicut si corpi humano inseratur caput arietis ⁊ ale ad volādū sicut pingebatur imago iouis:⁊ in tali figura credebāt iouem eē:⁊ ideo dicūtur dij alieni.s. a rerum natura. g Coram me. i. in nullo loco vel tpe habebis:quia pn̄s sum omni tpe ⁊ loco:ꝯn̄ter ꝓhibet idolatria in imaginib⁹ rerū q̄ sūt nō tm̄ sūt dij: cū dicit

h Nō facies tibi sculptile. qd̄ fit p dolaturā in ligno vl lapide vel alijs q̄ sculpi pn̄t:nec aliquā silitudinē p fusurā vel picturā:vel q̄cunq̃ alio mō. i Neq̃ oēz silitudinē ⁊c̄.].i.rei q̄ est in celo:q̄ aliq̄ impendebāt cultū latrie soli ⁊ lune ⁊ siderib⁹. k Et q̄ in tra deorsū. q̄ aliqui colebāt bestias ut.s.dcm̄ est d egyptijs.viij ca. l Nec eoꝝ q̄ sūt in aquis.q̄ idolū dagon qd̄ colebāt a philisteis habebat caput piscis :iō vocat dagon:q̄ dag piscē significat in hebreo. m Non adorabis ea.ita q̄ finalit structurā ⁊ culturā idoloꝝ generalit ꝓhibet: cuius cā s̄bdit cū dr̄: n Ego sū dn̄s de⁹ tu⁹.⁊ nō ali⁹. o Fortis zelotes.zelus ꝑpe significat amorē viri ad vxorē:in qua nō patit aliū cōicare:⁊ hoc mō dr̄ de⁹ zelotes:q̄ nō vult q̄ hō fornicet cū dijs alienis p idolatriā. p Uisitās iniq̄tatē patrū in filios.qd̄ intelligit duplr̄.Uno mō pena tpali q̄ iuste puniunt:⁊ maxime a deo filij p iniq̄tate patrū:q̄a in hoc puniunt prēs:iō s̄bdit: q In tertiā ⁊ in q̄rtā gnātōem.q̄ vsq̃ ad tot gnātōnes vidēt aliqn̄ mali homines pueros ex eis exeūtes. Alio mō de pena etna:que infligit filio ꝓ iniq̄tate prīs:inquantū ē imitator patni sceleris:iō s̄bdit: Usq̃ ad tertiā ⁊ q̄rtā gnātōnem.q̄ sic dcm̄ est aliqn̄ mali hoies vidēt filios suos vsq̃ ad tot gnātōes:⁊ sic informāt eos suis mal exēplis:vel illi imitant qd̄ viderūt in patrib⁹. r Et facies misericordiā ⁊c̄.q̄ magis ꝓlongat eius misericordia ⁊ bonitas dando bona filijs ꝓ bonitate patrū:q̄ eius insticia in puniēdo filios ꝓ malicia patrū. Hebrei dicūt q̄ in p̄dictis sūt duo p̄cepta:ita q̄ p̄mū incipit ibi: Ego sū dn̄s de⁹ tuus. p qd̄ p̄cipit affirmatiue:q̄ ille habeat ꝓ vero deo: qui eduxit filios isrl̄ d egypto in tot signis mirabilib⁹:sc̄om incipit ibi: Nō habebis deos alienos ⁊c̄.in q̄ ꝓhibet negatiue ne cult⁹ latrie alteri impēdat. s Nō assumes ⁊c̄.] hic ꝓhibet falsa iuratio:⁊ etiā q̄ est sine cā debita q̄ p vtranq̃ fit irreuerētia ipsi deo assumēdo nomen eius ad ꝯfirmatōem falsitatis vel frustra. Dicūt aūt aliqui hebrei q̄ etiā hic ꝓhibet platio nois dn̄i tetragrammatō indebita:solū eni erat licita sacerdotib⁹:nō vbiq̃ ꝫ solū in templo qn̄ bn̄dicebāt pplm̄:⁊ nō alias. Cā āt h⁹ ꝓhibitōis s̄bdit cū dr̄: t Nec.n.hēbit insontē dominus.i.innocentē vel sine pena euadentē. v Memēto ut diē sabbati sanctifices.. Postq̄ remouit ipedimenta cult⁹ diuini.s.idolatriā p p̄mū p̄ceptū:⁊ irreuerētiā diuini nois p sc̄om:hic ꝯn̄ter dat p̄ceptū de cultu debito ipsi deo exhibēdo:⁊ pꝫ ordo:q̄ p̄us sunt remouēda ipedimēta alicuius rei instituēde q̄ q̄ instituat:dic igit: v Memēto. Dicūt hebrei q̄ hoc ponit in p̄ncipio h⁹ p̄cepti:q̄ in oi re p̄ciosa debet hō hīe memoriā de sabbato:ut si hēat nouā vestē vel iocale pulchrū vel aliq̄d h⁹modi:dꝫ expectare diē sabbati:ut p̄mo tūc vtat ipso.

Nōn facies tibi sculptile: neq̃ oēm silitudinē que ē i celo desup:].ēt q̄ in terra deorsū:nec eoꝝ q̄ sūt in aquis sb terra. Non adorabis ea neq̃ coles. Ego.n.sū dn̄s de⁹ tu⁹ fortis zelotes:visitāns iniq̄tatē patꝝ in filios:i tertiā ⁊ q̄rtā generatōem eoꝝ q oderūt me:ēt faciēs misericordiā in milia:bis q̄ diligūt me] ⁊ custodiūt precepta mea. Nō assumes nomen dn̄i dei tui in vanū.] Nec.n.habebit insontē domin⁹ eū:q assūpserit nomē dn̄i dei sui frustra. Memēto ut diem sabbati scifices. Sex dieb⁹ opaberis:⁊ facies oia opa tua. Septio aūt die sabbatū dn̄i dei tui est. Nō facies oē opus in eo:] tū ⁊ fili⁹ tu⁹ ⁊ filia tua:seru⁹ tu⁹ ⁊ ancilla tua:iumentū tuū:ēt aduena:q̄ est itra portas tuas. Sex eni dieb⁹ fecit deus celū ⁊ terrā ⁊ mare et omnia que in eis sunt:⁊ requieuit in die septimo. Idcirco benedixit domin⁹ diei sabbati:et scificauit eum. Honora prēm tuū ⁊ mrē

x Ut diē sabbati sanctifices.i.diuino cultui totalit applices de diuinis bn̄ficijs meditādo ⁊ grās exhibēdo. y Sex dieb⁹ opaberis.illa q̄ sūt necessaria ꝓ vita hūana sustētanda. z Septimo aūt die ⁊c̄.] q̄ etiā illa q̄ erāt necessaria ꝓ victu nō erat licitū coquere vel parare:ut dcm̄ est supra xvj.cap.licitū tn̄ erat opari illa que nō poterāt bono mō differri nec anticipari die p̄cedēti:sicut aīalia adaquare:⁊ pabulū eis p̄bere:⁊ in casualib⁹ remediū adhibere:quādo non poterāt bono mō differri:sicut bouē in foueā lapsū ide leuare ⁊ silia. Et hoc mō Mach.pugnauerūt ꝯ inuadentē eos die sabbati:ut habet .j.Mach.ij.ca. a Tu ⁊ fili⁹ tu⁹ ⁊c̄. nō loquit de adult q̄ iā sciebāt legē sabbati q̄ ꝓhibiti sunt simul cū parentib⁹:sed h⁹ addit ꝓ pueris ignorantib⁹ legē:qui nō debebāt pmitti a parentibus aliq̄d opari in die sabbati:ut accendē ignē vel extiguē lāpades ⁊ h⁹modi:ut dicit Ra Sa. b Seru⁹ tu⁹ ⁊ ancilla. intelligit hoc de illis q̄ nō erāt iudei:q̄ p p̄cedētia seruus ⁊ ancilla de gēte iudeoꝝ erāt ꝓhibiti. c Et iumentū tuum.q̄ nō erat eis licitū ꝯducere vel accōmodare gentili ad opus suū faciendū:ꝫ dimittebat simplr̄ quiescē:⁊ refici pabulo ꝯuenienti. d Et aduena.iste est gentilis ꝯuersus ad ritū iudeoꝝ:q̄ silr̄ mō tenebat obsuare sabbatū. e Sex eni dieb⁹ ⁊c̄.hoc inducit tanq̄ cā ⁊ rō h⁹ p̄dicti mādati:⁊ pꝫ lr̄a. Circa istud p̄ceptū qd̄ ego exposui fm intentiōē hebreoꝝ quib⁹ fuit p̄mo datū ꝯsiderandō q̄ ptim est morale:⁊ pti ceremoniale. Morale est.n.q̄tuꝫ ad hoc q̄ hō tenet vacare diuinis. Ceremoniale est q̄tū ad determinatōem tpis:q̄ req̄es diei sabbati figurabat requiē dn̄i in sepulchro:in q̄ iacuit p totā diē naturalē sabbati.et q̄ ceremonie legis ve.cessant adueniēte veritate euāgelij:iō in noua lege non obseruat dies sabbati:q̄ est determinatio tpis:ꝫ loco eius obseruat dies dn̄ica:⁊ etiā ꝑpter memoriā dn̄ice resurrectōis die dn̄ica facte. Et q̄ opus peccati est maxie seruile.s.seruitute diaboli ⁊ maxime ipedit vacare diuinis:iō maxime intelligit esse ꝓhibitū p dictū p̄ceptū:ita q̄ q̄ adulterat illa die est trāsgressor duplicis p̄cepti.s.mechie:⁊ diei sabbati:qd̄ nō intelligebāt iudei:vnde dicit Aug.li.de decē chordis: Meli⁹ faceret iude⁹ in agro suo aliq̄d vtile q̄ in theatro sediciosus existeret:⁊ meli⁹ femine eoꝝ die sabbati lanā facerēt:q̄ tota die i neomenijs suis ipudice saltarēt. Sciendū tn̄ q̄ nō obseruat cū tāto rigore vacatio ab opib⁹ manualib⁹ sicut in ve.lege: q̄ pn̄t parari cibaria:⁊ aliq̄ alia fieri die dn̄ica:q̄ nō erāt licita in sabbato:q̄ illa vacatio ptim figuralis erat:sicut totus ille stat⁹.j.Cor.x. Oia in figura ꝯtingebāt illis. A figura.n.q̄tūcunq̃ modico subtracto mutat tota significatio: sicut vna lr̄a subtracta ab hoc noīe lapis:mutat tota significatō.circa vero totā rem ipsam lapidis possunt aliq̄ addi ⁊ subtrahi absq̃ mutatōe substantie. f Honora patrē tuū. Hic ꝯn̄ter ponunt p̄cepta ordinātia ad ꝓximū.et prio ponit p̄ceptū circa opatōem boni cū dicit: Honora patrem tuū:q̄ intelligit nō solū de honore qui ꝯsistit in reuerentia

exteriori:ſʒ etiā in ꝓuiſione q̄tū ad neceſſaria vite ſi indigeant. Et ſm doctores nr̄os noīe parentū intelligit oīs ꝓxim⁹ in neceſſitate poſit⁹:cui eſt ꝓuidenð. vnde dicit Augu. Paſce fame morientē:ſi nō pauiſti occidiſti. Uerūtn̄ exp̄mūtur hic parētes tn̄:qꝛ iſta decē p̄cepta ſunt q̄ſi q̄dā ɔclones imediate ſequētes ex p̄ncipijs iuris naturalis:q̄ ſtatiʒ capiunt etiā ab intelligētib⁹ paꝝ:ꝛ talia erāt ꝓponēda toti populo in cōi cui propoſita ſūt iſta decem p̄cepta:illa aūt q̄ ſub intelligūt q̄ſi ɔclones quedā magis remote explanate fuerūt i alijs p̄ceptis:q̄ ſūt quaſi q̄dā determinatiōes decē p̄ceptoꝝ:qꝛ oīa ceremonilia reducūtur ad p̄ceptū de obſeruatōne ſabbati:ꝛ oīa iudicialia ꝛ moralia ad alia p̄cepta. Ordinat aūt iſtud p̄ceptū de honore parentuʒ ɔuenient poſt p̄cepta ordinātia ad deū ꝛ imediate:qꝛ ſicꝫ deus p̄ncipiū eſt oīum:ita parētes hn̄t rōem p̄ncipij reſpcū filioꝝ. g Ut ſis longeu⁹ ſup terrā. cum.n.fili⁹ accipiat vitā a parētib⁹:ɔdecēs eſt ut ꝓlonget vita illi⁹ qui bn̄ ſe habʒ ad eos:ꝛ ecōuerſo:ꝙ breuiet vita illoꝝ q̄ male ſe hn̄t. verūtn̄ aliq̄n aliť ɔtingit:qꝛ bona tp̄alia int̄ q̄ ɔputat corpal' vita:ordinant ad ſp̄ualia bona ꝛ eťna:ꝛ iō aliq̄n ɔtingit ex diuina ordinatōe nobis occulta:ꝙ honorātes parētes paruʒ viuūt:ꝛ dehonorātes diu:tn̄ totū ordinat a deo ad augmētatōem p̄mij bonoꝝ:ꝛ pene maloꝝ. h Nō occides. Cōſequent ponunt p̄cepta iudicialia:q̄ ordināt ad ꝓximū quātū ad vitatōem mali:ꝛ qꝛ maximū nocumentū circa ɔſiſtētiaʒ pſone eſt occiſio:iō h ꝓhibet p⁹ cū dr̄:Non occides. Et ſm doctores catholicoſ p hoc intelligit ꝓhibitū oē nocumentū in pſona hoīs:ut mutilatio:verberatio:ꝛ ſilia:que ſūt ɔ̄ charitatē ꝓximi. Dicit Ra.ſa.ꝙ p hoc p̄ceptū ꝓhibetur homicidiū tn̄:ꝓpter qð imponit pena mortis. Cetē vero leſiōes corpis ꝓhibent alijs p̄ceptis iudicialib⁹. Scðo ꝓhibet nocumentū inferenð ꝓximo rōne pſone ſibi ɔiuncte cū dr̄: i Non mechaberis. Mechia.n.eſt copula carnal' cū vxore alteri⁹ viri:que reputat vna caro cū ipſo. Dicunt tn̄ doctores nr̄i:ꝙ p hoc ꝓhibet oīs ɔcubit⁹ qui eſt p̄ter legē matrimonij. Hebrei aūt dicūt ꝙ ꝓhibet ſola mechia. Alij ɔcubit⁹ inordinati alijs p̄ceptis ſūt ꝓhibiti. k Nō furtū facies. Hic ɔ̄ñter ꝓhibent alia nocumēta:ꝛ p̄mo illa q̄ inferunt facto cū dr̄:Nō furtū facies. p qð intelligit ꝓhibita oīs ɔ̄ctio rei aliene:vel retētio iniuſta:ſm ꝙ dicūt doctores nr̄i Ra.Sa.dicit ꝙ p hoc intelligit ꝓhibitū furtū hoīs tn̄:p quo imponit pena mortis:ꝓut hr̄ ca.ſequēti:p alijſ autem furtis nō imponit lex penā mortis:ſed reſtōnem in dupluʒ vel aliť ſm ꝙ determiant iudicialib⁹ p̄ceptis. Cōſequent ꝓhibet nocumentū:qð infert verbo cū dr̄: l Nō loquarꝭ ꝛc. Et ſm doctores nr̄os nō ſolū intelligit ꝓhibitū falſū teſtimoniū in iudicio ut dicūt hebrei:ſed etiā extra iudiciū:ꝛ omiſ detractio:ut mēdaciū ɔ̄ ꝓximū:ꝛ qðcunq̄ʒ nocumentū qð pōt inferri ꝓximo v̄bo:dū tn̄ ſit ɔ̄ charitatē. m Nō cōcupiſces. Ultimo ponūt p̄cepta ꝓhibētia cōcupiſcētiā inordinatā reſpcū aliene rei:ꝛ hec nocumēta ſūt in aīo:ꝛ ſm doctores nr̄os ſūt duo p̄cepta. Unū q̄ ꝓhibet ɔcupiſcētia vxoris alterius:in quo ſm eos ꝓhibet oīs ɔſenſus in carnalem actū extra legē matrimonij:ꝛ hoc ꝓhibet cuʒ dicitur:Nec deſiderabis eius vxorē. Aliud quo ꝓhibet ɔſenſus accipiēdi rē alteri⁹ quocūq̄ʒ mō indebito cū dr̄:Non ɔcupiſces domū ꝓximi tui ꝛc. ꝛ qð ſubdit: n Non ancillam. nō itelligit de ɔcupia ad carnalē actū: qꝛ iſta ē ꝓhibita p p̄cedēs p̄ceptuʒ:ſed itelligit ɔcupiſcētia ei⁹ ad ſeruitiū qð ē bonū vtile. Rō āt q̄re duo p̄cepta ponūt ad repſſione ɔcupiſcētie ē qꝛ bonuʒ diuidit p vtile ꝛ ðlectabile:ita ꝙ ē alia rō boni vtilis ꝛ delectabilis:ita ꝙ aliq̄n ɔtingit:ut aliquis hn̄s ꝓnitatē ad vnū:nō hēt ꝓnitatē ad alið:imo aliq̄n abominatōem:ſicut aliq̄s ɔcupiſcit vxorē alteri⁹:q̄ tn̄ nō ɔcupiſcit aliaſ res ipſi⁹:qꝛ abominatur furtū vl' rapinā:ꝛ iō ad repimēdam iſtam ɔcupiſcētiā duplicē debuit aſſignari duplex p̄ceptū. Hebrei aūt dicūt ꝙ eſt vnū p̄ceptū tn̄:qð necē hn̄t dicē ſm p̄dicta:qꝛ exp̄ſſe hr̄ infra ꝙ in tabulis fuerīt ſcripta decē verba:q̄ fuerūt decē p̄cepta data a deo imediate. Si aūt de rep̄ſſione ɔcupiſcētie eſſent duo p̄cepta ſequeret ſm eos ꝙ eſſent.xj.p̄cepta:videlʒ quattuor ordinātia ad deū:ꝓut ipſi dicūt:ut pʒ ex p̄dictiſ:ꝛ ſeptem ad ꝓximū:ꝓpter qð ſicut ipſi ponunt q̄ttuor p̄cepta ordinātia ad deū:vbi doctores nr̄i nō ponunt niſi tria:ut p̄dcm̄ eſt:ſic erga ꝓximū ponūt tn̄ ſex:vbi doctores noſtri ponūt ſeptē:ꝛ iō ɔiungunt duo vltima in vnū. Et ad h⁹ fac apparētia lr̄e:qꝛ ſb̄ eodē verſu vtraq̄ʒ ɔcupia ꝓhibet:nō tn̄ variat ſnīa ut ſit vnū ſiue duo p̄cepta q̄tū ad intellcm̄ nr̄ʒ:ſed variat multū in hoc ſiue ſit vnū ſiue duo p̄cepta intellect⁹ hebreoꝝ:qꝛ dicūt ꝙ p hoc nō ꝓhibet ɔcupia niſi aliq̄liť ꝓrūpat in act⁹ exteriores:ſic eſt cū ex ɔcupia vxoris aliene aliq̄s mouet ad tāgenduʒ eā impudice:vel ſolicitandū eā verbis vel munerib⁹. Et ſm hoc dixerūt aliq̄ doctores noſtri:ꝙ lex vet⁹ ꝓhibebat manū ꝛ nō animū:ꝛ hr̄ in glo.ſup epiſtolā ad Philip.iij.ca. Hoc etiā dicit Joſephus.xij.antiquitatū:improbās Polybiū hiſtoriographū pſaꝝ dicentē:ꝙ anthiochus illuſtris miſerabiliť mortu⁹ fuit:eo ꝙ voluit ſpoliare templū diane:ɔ̄ quē dicit Joſephus:Nā q̄ nullatenus egit pctm̄:ſʒ tn̄ cogitauit nullo reatu teneri.ꝛ iō cōcludit ibidē:ꝙ mortu⁹ fuit ꝓpter pctā q̄ fecerat in hieruſalē. Sʒ dicē ꝙ act⁹ interior voluntatꝭ nll's ſit reat⁹ niſi aliq̄ mō ꝓrumpat in actū:ē multū irrōnabile:cū ratio peccati magis accipiat a mala volūtate interiori q̄ ab actu exteriori:qꝛ ſi nullo mō eſt volūtariū:nll'o mō eſt pctm̄:ut pʒ in amētib⁹ ꝛ puerꝭ. o Cūct⁹ āt ppl's. Hic ɔ̄ñter ponūt p̄cepta data a deo mediāte moyſe:qꝛ ppl's nō poťat āpli⁹ v̄ba dn̄i loquētꝭ ſuſtinē:ꝛ hoc ē quod dr̄ Cūct⁹ āt ppl's videbat voces. h accipit vidē ꝓ audire. ſenſuſ.n.viſuſ certior ē auditu:ꝛ iō qꝛ v̄ba dn̄i penetrabāt aures ꝛ corda eoꝝ ita ſēſibiliť ꝙ ſuſtinē nō poterāt:ꝓp hoc vtiť tali mō loquēdi.ſ.viſu ꝓ auditu. p Et lapades.i.micātia fulgura:ut dcm̄ ē ca.p̄cedēti. q Et perterriti ac pauore ɔcuſſi.ꝓpter ſigna tribilia que videbant r Steterūt ꝓcul.retrocedētes ēt a iminis cōſtitutis. s Loquē tu nobis.ea q̄ dn̄s dicet t. t Et audiem⁹.i.obediem⁹ tāq̄ʒ dei v̄biſ. v Nō loq̄t nobis dn̄s.imediate. x Ne forte moriamur.qꝛ ex fragilitate humana dn̄m loquentē nō poterant ſuſtinē. y Nolite timere.q.d.nō moriemi ꝓpter hoc. a Ut.n.ꝓbaret vos venit de⁹.nō eſt ſic intelligendū:ꝙ ꝓbaret eos ad h⁹ ut ſibi manifeſtaret aliqð ignotū:ſed ut p hoc apparēt ipſis iudeis ꝛ alijs ꝙ timerēt eū. b Et nō peccaretiſ. qꝛ p timoreʒ dn̄i declinat oiſ a malo:ut dr̄ ꝓuer.xv ca. c Moyſeſ aūt acceſſit ad caliginē.i vťice mōtiſ ut audiret mādata ab eo: et referret pplo:qꝛ populus plus audiř nō poterat:ut dictum eſt. d Uos vidiſtiſ ꝙ ð celo ꝛc. Ji creatura tn̄ ipm̄ repſentāte.et accipiť hic celū ꝓ celo aereo:qꝛ in cacumine montis ſynai illa vox formabat. e Nō facietꝭ deos argenteos.lʒ ſupra ꝓhibuerit idolatriaʒ:tn̄ hic repetit ꝛ in plurib⁹ locis alijs:ut magis imp̄meret hec ꝓhibitio cordib⁹ eoꝝ:qꝛ ſciebat eos ꝓn⁹ ad idolatriam. f Altare de terra facietiſ mihi. Hoc p̄cepit ad deteſtatōem idolatrie:qꝛ idolatre faciebāt altaria valde ſolennia de marmorib⁹ ꝛ metallis:ꝛ intelligit hoc de altari holocauſti vbi cremabant hoſtie:qꝛ altare incēſi fuit ð lignis ſethim ꝛ optū auro:ut hr̄ infra.xxx.ca. iō ſequit g Et offe.ſu.eo.holocauſta.i.victimas q̄ totaliť icendebant ad honorē dei. h Et pacifica vr̄a.i. hoſtias q̄ offerebant ꝓ aliq̄ bn̄ficio dei obtēto vel obtinēdo:q̄ꝝ vna ps incēdebat:altera erat ſacerdotū:ꝛ alia offerētiū ut comederēt corā dn̄o. i Oues vr̄as ꝛ boues. ð iſtꝭ.n.aīalib⁹ ut plimū fiebāt ſacrificia. k In oī loco ꝛcꝭ iſte loc⁹ ſacrificij nō poterat eſſe niſi vn⁹ ad vitanð periculū idolatrie:ad quā ppl's iudeoꝝ erat ꝓn⁹:ad quā declinaſſent de facili ſi vbiq̄ʒ potuiſſēt ſacrificare. Si aūt aliq̄ ſancti ſacrificauerūt alibi:hoc fuit ex cā ſp̄ali ꝛ diuina reuelatōe:ſicut dauid ex iuſſu Gad ꝓphe in monte moria añq̄ templū ibi fūdaret ꝓpter apparitiōeʒ angeli ibi fcām:ut hr̄.ij.Reg.xxiiij. Et helias in mōte carmeli ad ɔuincenð ꝓphas baal:ut hr̄.iij.Reg.xviij. Loc⁹ aūt deputat⁹ diuino ſacrificio p⁹ ingreſſū filioꝝ iſrael i t̄rā ꝓmiſſiōis p̄mo fuit in ſylo:vbi fuit tabernaculū poſituʒ ꝛ altare holocauſtoꝝ:et deſtructa ſylo trāſlatum eſt in nobe:et deſtructa nobe p ſaulē tranſlatū eſt in Gabaon:poſtea in hieruſalē vbi fuit fūdatū tēplū:tn̄ i ſingulis vrbib⁹ erāt loca que dicebant ſynagoge:vbi ɔueniebāt ad laudandū deū:ꝛ ad audienð legē. l Qð ſi altare lapideū feceris.poterat.n.eſſe de t̄ra:ut dcm̄ eſt:vel de lapidib⁹ nō dolatis tn̄:qð fuit in deteſtatōem idolatrie:vbi fiebāt altaria ð marmore ſculpto ꝛ polito:ꝛ ne p talē ſculpturā inducerēt paulati ad ſculpenð imagies. Q aūt dcm̄ eſt hic:ꝙ altare holocauſtoꝝ debeat eē de terra vel lapidib⁹ nō ſectis:nō eſt ɔ̄ illud qð dr̄ infra.xxvi.ca.ꝙ altare holocauſtoꝝ p̄cipit fieri de lignis ſethiʒ opertꝭ ere:qꝛ illud altare fuit de t̄ra ut videbiť q̄n erim⁹ ibi: m Nō aſcēdeſ p graduſ ad altare meū. fiebat tn̄ ut dicit Ra.Sa.quidā aſcēſus abſq̄ʒ gradib⁹ paulatim aſcēdēdo q̄m altare erat ita altū ꝙ ſacerdoteſ ſine aſcenſu nō poterant ibi miſtrare. n Ne reueleť turpitudo tua. vſus eni femoraliū adhuc nō erat introduct⁹:ſʒ poſtea fuit iniunct⁹ ſacerdotib⁹ q̄n miniſtrarēt:ut hr̄ infra.xxviij.ca. Dicūt etiā aliq̄ ꝙ hoc fuit dcm̄ in deteſtatōnem idolatrie:qꝛ in ſacris p̄riapi ſacerdotes aſcēdebāt p gradus ad altare:ꝛ tūc in alto poſiti vnde poterāt a circūſtantib⁹ videri diſcoopiebāt verēda ſua. Priap⁹ eni fuit quidā iuuenis q̄ a gētib⁹ reputat⁹ fuit int̄ deoſ ꝓpter magnitudinē inſolitā viriliſ mēbri. Qð ē.n.qð erat inſolitū reputabāt gētileſ q̄d diuinū. Et dicebat iſte priapus de⁹ hortoꝝ ꝓpter fecūditatē q̄ ſignificatur in mēbro gnātōnis. Judei eni ꝓni erant ad idolatriā:ꝛ iō in hoc ꝛ in alijs q̄ ꝑtinēt ad cultū dei ꝛ obſeruantias ceremoniales elōgant a ritu idolatraꝝ ɔ̄rios modos p̄cipiēdo:ꝛ modoſ idolatrarū inhibendo:ut videbitur in ſequentibus.

tuam:ūt ſis longeu⁹ ſup terram quā dn̄s de⁹ tu⁹ dabit tibi. Nō occides. Nōn mechaberis. Nōn furtū facieſ Nō lōq̄ris ɔ̄ ꝓximū tuū falſū teſtimoniū. Nōn ɔcupiſces domū ꝓximi tui. Nec deſiderabis vxorē ei⁹:non ſeruū:nōn ancillā:nō bouē nō aſinū:nec oīa q̄ illi⁹ ſunt Cūnctuſ aūt ppl's videbat voces ēt lāpades ꝛ ſonituʒ buccine:monteq̄ʒ fumāteʒ ēt perterriti ac pauore ɔcuſſi:ſtetert ꝓcul:dicētes moyſi:Lōquē tu nobis:ēt audiemuſ. Nō lōquatur nobis dominus: nē forte moriamur. Et ait moyſes ad populum:Nōlite timere. Ut ēnim ꝓbaret vos venit de⁹ ꝛ ut terror illi⁹ eēt in vobis ēt nō peccaretis. Stetitq̄ʒ ppl's de longe:mōyſes āt acceſſit ad caliginē in qua erat de⁹. Dixitq̄ʒ p̄terea dominus ad moyſē:Hec dices filijs iſrl':Uōs vidiſtis ꝙ ð celo locut⁹ ſim vob. Nōn facietis deos argēteos:nec deos aureos facietiſ vobis Altāre de t̄ra facietis mibi ēt offeretiſ ſup eo holocauſta ēt pacifica veſtra: ōues veſtras ꝛ boues in ōi loco i quo memoria fuerit nōis mei Ueniā ad te:ꝛ bn̄dicā tibi. Qð ſi āltare lapideuʒ feceris mibi:nō edificabis illud de ſectis lapidib⁹. Si eni leuaueris cultrū tuū ſuper eo:polluet. Nōn aſcendes p g̈dus ad altare meū nē reuelet turpitudo tua.

In ca.xx.vbi dr̄ in poſtilla:Circa p̄mū ſciendū:ꝙ doctores noſtri ꝛc.

Additio

Circa expōneʒ decalogi poſtillator nimis breuiter vr̄ ſe expedire:doctores tn̄ nr̄i p̄ter myſticas expōnes:de quib⁹ plima in glo.cōi habent:plima notabilia ꝛ magne attentōis ad ſenſū lr̄alem ꝑtinētia in hac mā tradūt:ut pʒ in p̄ma ſcðe.q.c.in q̄ multi articuli de hac mā habent. ſiliter 2ª ſcðe.q.cxxij.p totū. vn̄ q̄ de hoc cap. vult pleni⁹ inſtrui videat ibidē. Ad p̄ns tn̄ circa ea q̄ de hac mā in poſtilla dicunt:occurrūt quedā q̄b⁹ vr̄ aliq̄d rōnabiliter addenð. Quoꝝ p̄mū eſt:ꝙ poſtillator recitat opinionē doctoꝝ noſtroꝝ:ꝙ nō habebis deos alienos eſt p̄mū p̄ceptuʒ decalogi. Silr̄ recitat opinionē hebreoꝝ dicentiū ꝙ p̄muʒ p̄ceptū eſt:Ego ſū dn̄s de⁹ tuus ꝛc. Scðm v̄o p̄ceptū apud eos eſt:Nō habebis deos alienos. Quas opiōnes ponit indiſtincte ac ſi vtraq̄ʒ illaꝝ poſſet rōnabiliť teneri:qð nō vr̄ ɔuenient dcm̄.ſ.ut in numeratōe decalogi in q̄ p̄cepta legiſ p̄ncipalia cū tāta ſolēnitate a deo tradunt:doctores noſtri a rōe deuiaſſent. Ad cui⁹ declaratōem attendēda ſunt duo primuʒ eſt ꝙ planus ſēſus lr̄e ɔcordat manifeſte opioni doctoꝝ nr̄oꝝ:ſcðum ꝙ motiua hebreoꝝ cōtrariū aſſerentiū nō valēt. Primū pʒ:nā in hoc qð dr̄:Ego ſū dn̄s de⁹ ꝛc. nullū verbū p̄ceptiuū ſeu impatiuū ponit:ſʒ ſolū ſūt q̄daʒ dcā denūciatiua:q̄b⁹ de⁹ denūciat pplo:ꝙ ipſe q̄ loquit eſt deuſ q̄ eos eduxit de captiuitate:nihil in hoc eis p̄cipiēdo: ut pʒ māifeſte intuēti. In ceteris v̄o ð decalogi p̄ceptis manifeſte ponūt v̄ba mādatiua:ut pʒ in negatiuis cū dr̄:Nō habebiſ deos alienos. Nō adorabis ea:neq̄ʒ coles. Nō occides. Nō mechaberis ꝛc. In affirmatiuis v̄o cū dicit:Memēto ut diem ſabbati ſcifices. Honora p̄rem tuū ꝛc. In hoc aūt ꝙ dr̄: Ego ſū dn̄s de⁹ tu⁹ nihil hoꝝ ponit. vn̄ illa v̄ba nō ſūt p̄ceptiua nec impatiua:ſʒ ſolū denūciatiua. vn̄ nō debent int̄ p̄cepta numerari. Scðm pʒ:nā motiua ſeu rōes eoꝝ q̄b⁹ nituntur mutare ſnīam p̄dcōꝝ v̄boꝝ q̄ ē plane denūciatiua in ſnīam p̄ceptiuā ſūt duo. Unū ē: ꝙ ad oīa p̄cepta diuia obſeruāda oportet p̄ſupponē:ut dicūt ꝛ rōnabiliť ut vr̄:ꝙ credat abſq̄ʒ dubietate:ꝙ ille q̄ loq̄bat ſeu p̄cipiebat erat deus ſu⁹ q̄ eos eduxerat ꝛc. q̄ q̄dē credulitas ſeu fides erat potiſſima rō obligādi eos ad obſeruāda ei⁹ p̄cepta. vn̄ cū dr̄:Ego ſū dn̄s de⁹ tu⁹ ꝛc. p̄cipit ſm eos affirmatiue:ut dicūt ꝙ hoc firmiť credat.ſ.ꝙ ille q̄ loq̄bat ſeu p̄cipiebat erat de⁹ q̄ eduxerat ꝛc. quā quidē rōem ponit abenhaʒra in ſua glo. ꝛ vr̄

Universidad de Deusto Biblioteca

hic fundamentū:iuxta illud aplī ad hebre.xj.ca. Accedētē ad deū oportet credē q2 ē 7c. Alij āt dicūt ꝙ in hoc ꝙ dicit: Ego sū dn̄s deꝰ tuꝰ.ꝑcipit affirmatiue:ꝙ ille deꝰ q̄ loq̄bat̄.s. q̄ eos eduxerat de seruitute egypti hēet ab eis in deū:ita ut mādata ciꝰ tenerent obseruare:qꝺ q̄dē ꝑceptū dicūt debē necessario ꝑcedē oia alia ꝑcepta. Ad qꝺ ponūt tale exēpluz ponat ꝙ aliq̄s rex de nouo veniat ad aliquā ꝓuinciā: indecēs esset ꝙ in ea facēt leges 7 ꝯstōnes anq̄ in regē reciperet. vnde dicūt ꝙ cū dī:Ego sū dn̄s deꝰ tuꝰ 7c.ꝑcipit ꝙ recipiat ab eis iugū regis celestis.s.obedia diuinoꝝ mandatoꝝ:qꝺ est ꝑceptū ꝑmū ad oia mādata diuia. Et hec est rō aliq̄ruz talmudistarū:ꝑut late Ra.moy.gerūdeñ.recolligit ex dcis eoꝝ in sua glo.sup exodū in hoc ca.que tm̄ rōnes lz q̄tū ad aliq̄d obtineāt veritatē:nō tm̄ intētū in ꝓposito ꝯcludunt. Nā filij isrl' anq̄ ad recipienꝺ legē deuenirēt:crediderūt i deum:ut lr̄a in multis locis testat̄.dī eni supra ca.iiij. Credidit ppl's 7c.silr supra.xiiij.post trāsitōem maris de ipsis legitur Crediderūt dn̄o 7 moysi seruo eiꝰ.ex q̄bꝰ pz ꝙ fidē habebāt anq̄ ad recipienꝺ legē accessisset. Nec de hoc ꝙ est credē deum seu deo:req̄rebat ut eis daret̄ aliud ꝑceptū expssū:ꝑserti hꝰ cū ꝑsupponat̄ ad ꝑcepta decalogi tanq̄ p se notuz eiꝰ q̄ hz fidē:7 iō nō indiget alia ꝓmulgatōe nisi infusiōe fidei:ut in ꝑma 2ᵉ.q.c.ar.iiij.in rn̄siōe ad ꝑmū ar.et ꝺ hoc intelligit illud aplī ad he.xj. Accedētē ad deū oportet credē.7 sic cessat ꝑma rō.silr dicenꝺ est ad scꝺam:nam iugū obedie diuie manifeste acceperūt filij isrl' supra.xix.ca.cū moysi ꝓponenti ex pte dei:Si audieritis vocē meā 7c.sequit̄:Rn̄ditq3 ppl's sil':cūcta q̄ locutꝰ est dn̄s faciemꝰ.nō ḡ req̄rebat alia recepto gnālis ad obediam ꝑceptoꝝ.vn̄ manifestū est ꝙ in hꝰ ꝙ dī Ego sū dn̄s deꝰ tuus.nihil eis ꝑcipit:nisi solū ꝙ intimat eis q̄s esset ille q̄ loq̄bat̄.s.ꝙ erat dn̄s deꝰ suus:q̄ eos eduxerat 7c.ꝑut vba plane sonāt:q̄ q̄dē denūciatio seu notificatō fuit valde necia seu oppōtuna tanq̄ ꝑmū ꝑambulū ad ꝑcepta ꝓpter q̄ttuor q̄ in lr̄a pn̄t fundari. Primū est ut moysi de cetero firmiꝰ 7 certiꝰ crederet:vn̄ supra.xix. Jā nunc venio ad te in caligine nubis:ut audiat me ppl's loquentē ad te:7 credat tibi in ꝑpetuū. Scꝺm ut magis timerēt ꝯtraire diuinis ꝑceptis q̄ a deo ipso dicēte:Ego sū dn̄s deꝰ tuꝰ.erāt sibi iniūcta.vn̄ infra eodē ca.de hac mā dī:Ut terror illiꝰ esset in vobis 7c. Tertiū ut eis ondēret ꝙ sub noie diuio.s.tetragrammatō qꝺ hic ponit̄:cū dī:Ego sū dn̄s deꝰ.ꝓprie deo ptinet ppl'm sub lege a deo data cultui diuino applicari.vn̄ i toto decalogo vbi dī:dn̄s:ponit̄ nomē ꝑdcm̄ 7 nō aliud:ꝑut fuit supra in additōe sup.iij.ca.in ar.ix.satis expositū. Quartū ut ipsi firmiter crederēt esse possibile ꝙ deꝰ loq̄ret hoi in hac vita:qꝺ antea nō erat sic eis notū:vn̄ infra Deut̄.v.in ꝑsona ppl'i tpe datōis legis dī:Ecce ondit nobis dn̄s deꝰ nr̄ maiestatē 7 magnitudinē suā 7c. Sed ꝯ hoc vī qꝺ apl's ad Galat.iij.dicit:ꝙ lex fuit data p angelos.idem pz Act.vij. Ad qꝺ dicenꝺ ꝙ verū est:nā ꝑut ad heb.j.i nouo testō locutꝰ est nobis deꝰ in filio:in veteri aūt factꝰ est sermo p āgelos.sed q2 ille angelus q̄ loq̄bat̄ ppl'o in datōe legis nō solū exterius loquēdo seruiebat:sed etiā interius ꝑsidēs loquendo efficaciā ministrabat:inde est ꝑm Greg.ꝙ modo angelus modo dn̄s memorat̄. Et q2 etiā ꝑm opiōnē ppl'i ꝑm quā sepe loquit̄ scriptura putabat moyses ore ad os loq̄ cuz deo: cū tamē p angelū loqueret:qꝺ satis insinuat p moꝺ loquendi scripture in ꝑceptis decalogi.nam in ꝑambulo 7 in ꝑmo ꝑcepto:ille q̄ loq̄bat̄ memorat̄ ut deꝰ in ꝓpria ꝑsona.dicit eni:Ego sū dn̄s deꝰ tuꝰ 7c.siliter:Nō habebis deos alienos corā me. Et ego sū dn̄s deꝰ tuus fortis 7 zelotes 7 hꝰmodi. Jn scꝺo vō ꝑcepto nō dicit:Nō assumes nomen meū in vanū.q̄si loquēs ut deꝰ in ꝑma ꝑsona:sz dixit:Nō assumes nomē dn̄i dei tui in vanū:q̄si ille q̄ loqueret nō esset deꝰ:7 sic i ceteris decalogi ꝑceptis in quibꝰ insinuator nō erat deus:sz loquebat ut deꝰ:ut dcm̄ est. Et ꝑm q̄sdā hebreoꝝ expositores antiq̄s ille angelus erat tāte eminētie citra essentiaz diuinā ꝙ posset noiari angelus faciei:de quo Esa.lxiij. Angelus faciei eius saluauit eos.7 iō de moyse cuz isto angelo loquente dī:Loquebat̄ dn̄s ad moysen facie ad faciē. Predictis igit̄ modis intelligendū est hoc ꝙ dicit: Ego sū dn̄s deꝰ tuꝰ 7c.esse ꝑmū ꝑambulū ad precepta.

Omissis aūt multis q̄ circa hec ꝑcepta q̄runt 7 soluūt ꝑm doctores nr̄os:vnū vī statim animū pulsare.s.cur inter ꝑcepta decalogi nō ponunt ꝑcepta charitatis:q̄ sūt ꝑma 7 maxima mādata:7 in q̄bꝰ tota lex pēdet 7 ꝓphe ut Matth.xxij.ca.hī. Ad hoc dicenꝺ ꝑm scm̄ Tho.in ꝑma scꝺe.q.c.ar.iij.in rn̄siōe ad ꝑmū ar.ꝙ illa duo precepta sūt ꝑma 7 cōia legis nāe:q̄ sūt p se nota rōni hūane p naturā vel p fidē:7 iꝺo oia ꝑcepta decalogi ad illa duo referūt:sicut ꝯclōnes ad ꝑncipia cōia.hec ille. Jdē etiā de eodē in scꝺa 2ᵉ.q.xliiij.ar.j.in rn̄siōe ad tertium ar.sic dicit:ꝙ oia ꝑcepta decalogi ordinant ad dilectionem dei 7 ꝓximi:7 iō ꝑcepta charitatis nō sūt cōnumerāda inter ꝑcepta decalogi:sz in oibꝰ includunt.hec ille quod nō vī ex toto satisfacere q̄stioni:nā p easdē rōnes ꝑcepta charitatis nō debuissēt poni int̄ cet̄a ꝑcepta legi diuine.nō enim minꝰ illa q̄ sūt p se nota debēt poni int̄ ꝑcepta decalogi q̄ int̄ alia ꝑcepta legis:qꝺ pz ex hꝰ:naz int̄ ꝑcepta decalogi ponunt ꝑcepta q̄ statim p se rō nāl' cuiuslibet hois diiudicat eē faciēda vel nō faciēda:sicut Honora pr̄em 7c. Non occides.7 hꝰmodi:ut in ꝑma 2ᵉ q.c.ar.j.in cor.q. Sz ꝑcepta charitatis ponunt int̄ alia ꝑcepta legis:ut pz Deut̄.vj.7 Leui.xix.ergo potiꝰ debuissent poni int̄ ꝑcepta decalogi q̄ sunt magis p se nota. Silr cū n̄ solū ꝑcepta decalogi:sed ēt oia ꝑcepta legi diuine ordinant ad dilectōem dei 7 ꝓximi:iuxta illꝺ apostoli.j.Timo.j.ca.Finis ꝑcepti est charitas.eadē rōe deberēt ꝑtermitti hec duo ꝑcepta ne ponerent int̄ ꝑcepta legis:sicut nec in decalogo:cū oia ꝑcepta diuine legi referant ad illa duo:sicut ꝯclōnes ad ꝑncipia:cuiꝰ oppositū est manifestū ex hoc:ꝙ int̄ cetera ꝑcepta diuie legi expresse ponunt hec duo ꝑcepta:ut dcm̄ est. Ad qꝺ vī saluo sp meliori iudicio aliquid vlteriꝰ addenꝺ. Ad cuius declaratōem ꝯsideranꝺ est:ꝙ sicut in sciētijs speculatis ex notioribꝰ 7 ꝯfusis ꝓcedit ad minꝰ nota 7 magis determinata:ut in.j.physi.ita etiā oportet eū q̄ velit inducē hoiem ad vtutē p obseruātiā ꝑceptoꝝ:ex illis eū monē incipiat q̄ sūt notiora 7 faciliora.vn̄ in decalogo faciliora 7 cōiora ꝑcepta ponunt:tā in his q̄ ordināt ad deuz q̄ in his q̄ ad ꝓximū.facilꝰ eni hō pōt abstinē ab idolatria q̄ ab alijs spēbꝰ supstitiosis q̄ intelligunt ꝓhiberi i hoc ꝙ dī:Nō habebis deos alienos.qꝺ pz ex hoc:naz idolatria penitꝰ est in vniuerso pꝰ aduentū christi 7 ꝑdicatōez aploꝝ saltē in publico eradicata:iuxta illꝺ Esa. ij.ca.Et idola penitꝰ ꝯterent.supstitio aūt diuinationū 7 hꝰmodi adhuc remanēt in multis locis intra ppl'um christianū:ꝑsertim apud eos q̄ nō cognoscūt hꝰmōi eē supstitiosa seu pctā.Ex q̄ pz ꝙ facilꝰ est ab idolatria abstinē:q̄ ab alijs supstitōibus sub ea inclusis.vn̄ de idolatria fuit datū ꝑceptū tanq̄ de faciliori 7 notiori. Silr hō facilꝰ cog̃scit homicidiū eē pctm̄ 7 facilꝰ pōt abstinere ab occidēdo ꝓximū q̄ ab alijs iniurijs seu lesionibꝰ i sua ꝑsona inferēdis:multo eni plures sunt iniuriatores seu lesores ꝓximoꝝ q̄ occisores.Jdē dicenꝺ de adulterio 7 furto respcū eoꝝ q̄ sub eis includunt.vn̄ pz ꝙ de facilioribꝰ 7 notioribꝰ dant ꝑcepta decalogi:nō aūt de difficilibꝰ.ꝑceptū aūt de dilectōe dei ꝑut in lege tradit ē difficillimū.s.ut deꝰ diligat ex toto corde ex tota aia 7 ex tota sꝺa:qꝺ importat interiorē motū animi cū magna ꝓmptitudine:qꝺ ē difficillimū:seu ipossibile nō habenti charitatē:vn̄ phs.v.ethico. Opari ea q̄ iustus opat facile est:sz eo mō quo iustus opat difficile est nō habēti iusticiā.vn̄ Aug.exponēs illud ꝑme ioh.v. Mādata eius grauia nō sūt.dicit nō sūt grauia amāti:sz nō amāti sūt grauia. Dilectio etiā ꝓximi ꝑut in lege tradit.s.ut diligat ꝓximꝰ sicut hō diligit seipm nō modice difficultatis ē:ꝑsertiz nō hn̄ti charitatē. Jmportat.n.ꝙ hō ponat vitā corpalē ꝓ salute spūali ꝓximi:iuxta illud ꝑme Joh.ca.iij. Debemꝰ p fr̄ibꝰ aiam ponē.silr:et diligē plꝰ vitā corpalē ꝓximi:ꝙ oia bona ꝓpria tpalia.qꝺ n̄ modice difficultatis est:ut satis pz quasi p expientiā:q̄ pauci eni sūt 7 rarissimi q̄ etiā oia bona sua exteriora ad redimenꝺ vnū captiuū de morte corpali 7 forte etiā a spirituali largirent. Et inde est ꝙ q̄ implet mādatū de dilectiōe ꝓximi totā legē iplet:iuxta illud ad Ro.xiij. Qui diligit ꝓximū legē impleuit.et infra:Plēitudo eni legis ē dilectio.7 glo.ibidē:Ubi eni charitas est:q̄d est quod possit deesse:vbi aūt nō est:q̄d est qꝺ possit ꝓdesse. Cōstat aūt ꝙ maior difficultas est in actu vtutis in q̄ tota lex implet:q̄ i alio q̄cunq3 in q̄ nō implēt nisi aliq̄ singularia ꝑcepta legis. Dilectio etiā dei q̄ in lege ꝑcipit tante ꝑfectōis est:ꝙ nō pōt ꝑfecte impleri in hac vita ꝑm aug. in li.de ꝑfectōne iusticie. Ex quibꝰ pz ꝙ q2 lex dabat populo rudi 7 impfecto:iō in ꝑmis ꝑceptis nō oportebat ut explicaret ꝑceptū charitatis:sz hoc fuit rōnabilit̄ reseruatū ad tp̄s vltimū totiꝰ doctrine moysaice.s.in q̄dragesimo āno pꝰ exitū de egypto in q̄ tpe legit: Cepit moyses explanare legē.Deut̄.j. Eodē eni tpe q̄ repetijt precepta decalogi in.v.ca.cōsequent in ca. sequēti.s.in.vj.ꝓposuit eis tanq̄ iā aliq̄lit ꝓuectis ꝑceptū de dilectōe dei p extensū ꝑmittēs eis aliud maximū ꝑceptū de credendis circa diuinitatē dicēs:Audi isrl' 7c.cū ꝑambulis ad ista ptinētibꝰ de quibꝰ ibidē amplꝰ est dicenꝺ. Notanꝺ tm̄ ꝙ lz i hoc loco.s.in datōe legis nō esset hoc ꝑceptum plene explicanꝺ ꝓpter rōes iā dcās:nihilominꝰ tm̄ in ꝑ ꝑcepto decalogi nō ꝑtermisit facē mentōem de dilectōe dei:7 hoc nō i forma ꝑcepti:sz q̄si imponēdo modū ꝑceptis. Dicit.n.in fine ꝑmi ꝑcepti ꝑmittēs ꝑmia obseruantibꝰ:Et faciēs misericordiā in milia his q̄ diligunt me. in q̄ ostēdit manifeste ꝙ ꝑmia q̄ a deo dant ꝓpter eiꝰ ꝑcepta obseruāda:dant ꝑncipalit ꝓpter dilectōnem dei: et sic satis ondit:ꝙ in dilectōe dei ꝑncipalit ꝯsistit meritū alioꝝ ꝑceptoꝝ.silī mō dicendū est de ꝑcepto dilectōnis ꝓximi.s.ꝙ fuit reseruata eius explicatio ad aliuz locū:vbi de difficilioribꝰ actibꝰ virtutū circa ꝓximos exercēdos ageret.s.Leui.xix.ut ibidē est dicenꝺ. Jtē circa hꝰ vlteriꝰ attēdenꝺ est:ꝙ lz ꝑmū ꝑceptū decalogi sit ꝑncipalit negatiuū cū dicit:Nō habebis deos alienos.tm̄ includit q̄dāmō affirmatiuū.in hoc eni qꝺ sequit:Corā me. scꝺm glo.interlineare intelligit ꝑter me.Jdē dīo hī in trāslatōe chaldaica.vn̄ in hoc qꝺ dī:Nō hēbis deos alieos ꝑter me.manifeste includit:me hēas in deū:7 nullū aliū Ex q̄ ut credo insurgit apud simplices cōis enumeratō ꝑceptoꝝ decalogi:in q̄ ꝑmū ponit:Deū cole.affirmatie Notāꝺ ē ꝙ cū dī:His q̄ diligūt me.stati sbiūgit:Et custodiūt ꝑcepta mea.ꝯformat ad euāgeliū Joh.xiiij.ca. Qui diligit me sermonē meū seruabit 7c.

¶ Jn eoꝺ ca.xx.vbi dī i pos. Jta ꝙ fieri sculpturā 7c.
Additio.ij.

Quod ꝑm hebreos facē imaginē seu silitudinez cuiuscunq3 creature specialiter animate:vel cuiuscūq3 celestis corpis:q̄ cōiter opinat eē aiata etiā nō intētōe colēdi eas:nec adorādi est ꝓhibitū:pz p hoc ꝙ dī:Nō facies tibi sculptile:nec oēz silitudinē 7c.qꝺ sati vī ꝯsonare lr̄e.sz ex hoc credūt nos esse trāsgressores hꝰ ꝑcepti:inquātū ꝑmittimꝰ fieri imagines 7 silitudines hoium 7 angeloꝝ. Sic etiaz silr nos credūt eē trāsgressores illiꝰ ꝑcepti:Nō adorabis ea neq3 coles.in hoc ꝙ imagines christi 7 scꝺꝝ adoramꝰ:sed bn̄ aduertēti ꝑmū est manifeste falsū.nō.n.ꝓhibent imagines creaturaꝝ fieri:nisi adhibeat eis cultꝰ deo debitꝰ:qꝺ ex hoc pz nā hoc ꝑceptū:Nō habebis deos alienos.apud oēs ē vnuz ꝑceptū tm̄:lz in eo diuersi actꝰ ꝓhibeant:eo ꝙ oēs illi actus ꝓhibent ad eundē finē.s.ad remotōem idolatrie. Si igitur sculptile facē eēt ꝓhibitū ēt sine intētōe colēdi seu adorādi talis ꝓhibitio nō ptineret ad istud ꝑceptū nisi forte ceremonealit.s.ad remouenꝺ occasionē idolatrādi:7 sic talis ꝓhibitio esset ceremonialis:7 nō obligaret tpe grē. Scꝺa etiā credulitas esset falsa 7 erronea:nā imagines scꝺꝝ nō adorētur a fidelibꝰ adoratōe latrie sz dulie:imago aūt christi adorat adoratōe latrie rōne rei significate:q̄ est ipse christꝰ verꝰ deꝰ. Eadē.n.adoratōe adorat imago repn̄tās inquantū talis:et res p eā repn̄tata. Et circa hoc est attendenꝺ vlteriꝰ:ꝙ in veteri lege lz imagines creaturaꝝ fieri ꝓhibēnt:tm̄ intra sactū scꝺꝝ duo cherubin q̄ erāt imagines iuuenū supra ꝓpiciatoriū ponebant:ut pz infra.xxv.ca. Ex q̄ pz ꝙ imagines fieri nō erat p se malū:sz ꝓpter ꝓnitatē ppl'i inducti ad idolatriā cuius signū manifestū est ꝙ intra scā scꝺꝝ:vbi soli sūmi sacerdotes ministrabāt de quibꝰ nō erat talis ꝓnitas ꝑsumēda nō solū ꝑmittebant:sed etiā ꝑcipiebant fieri tales imagines.s.cherubin:q̄ angelos repn̄tabāt:ut taliū intuitu in ꝯtēplatōe celestiū:mēs sūmi sacerdotis eleuaret. Cum aūt vēit plenitudo tp̄is.s.tpe grē:qn̄ ppl's cōiter idola respuit:nec ad ea hz ꝓnitatē:nō imerito fiūt imagines scꝺꝝ:quibꝰ repn̄tāt eoꝝ opa meritoria:7 etiā miracula p eos diuinitꝰ fcā:ut in eis simplices sicut in libro historias eoꝝ legāt:ex quibus discāt bonoꝝ operū imitatōez:q̄ p libros hoc facē nequeūt:q̄bus imaginibꝰ.s.scꝺꝝ honor debet ex rōe ꝑsone repn̄tate: cui hoc debet tanq̄ ꝑmiuz virtutis:ut hī.j.ethi.7 a fortiori vinculo imagines christi de vgine nati 7 in cruce pendentis 7 de sepulchro resurgētis:7 ascēdentis in celū:7 hꝰmodi: taz in ecclesijs q̄ in altaribꝰ merito depingūt seu sculpunt ut fideliū mentibꝰ gestoꝝ christi in q̄bꝰ nr̄a salus ꝯsistit mēoria tenaciꝰ infigat:q̄bꝰ.s.imaginibꝰ adoratio latrie debet rōe rei significate:ut dictum est.

¶ Jn eodē cap.xx.vbi dī in postilla:Causa aūt huius ꝓhibitionis 7c.
Additio.iij.

Quod cā hꝰ ꝓhibitōis.s.cū dī:Nō assumes nomē dn̄i dei tui in vanū.ꝓpter reuerētiā dei:ꝑut etiaz postillator dicit māifestū est.sed hoc qꝺ sequitur: Nec eni insontē habebit.iportat cōminatōnem pene hꝰ ꝑcepti trāsgressoribꝰ.coactio eni legis est p metuz pene:ut in.x. Ethi.vnde incōueniēt vī dici:ꝙ hec cā sit hꝰ ꝓhibitōis:sed potiꝰ pena trāsgressoribꝰ debita seu cōminata 7c.

¶ Jn eodē cap.xx.vbi dī in postilla:Dicit igit:Memento Dicūt hebrei 7c.
Additio.iiij.

Quod q2 ꝑceptū ꝺ sabbati obseruatōe fueāt datū eis ē.xvj.ca.in ꝑmo descēsu māne:idcirco ꝑponit nūc huic ꝑcepto:Memēto.q.d.hoc ꝑceptū nō dat tibi de nouo:q2 iā habuisti:sz habeto mēoriā de eo:vn̄ non debuit postillator recurrē ad expōnes hebreoꝝ in talibꝰ:ꝑsertim cū habeāt in hoc falsū fūdamentū:credūt eni ꝙ precipua scificatio sabbati ꝯsistat in corpalibꝰ delectatōibꝰ:7 iō introducūt in sabbati obseruatōe ista que nihil valēt. Silr etiā tradūt:ꝙ tenet quilibet in die sabbati ter māducare.s. vnū prādiū:7 duas cenas:asserētes ꝙ oēs hoc obseruātes sūt securi a iudicio gehēne:ut in libro de sabbato expsse hī quod est valde ridiculosū:artior eni via est q̄ ducit ad vitā seu paradisum ꝑm catholicā veritatē q̄ comedere ter in die festo 7c.

¶ Jn eodē ca.xx.vbi dī in postil.Et ꝑm doctores nr̄os noie parentū 7c.
Additio.v.

Hec auctoritas augustini ꝑm quā ille qui nō pauit esurientē dī eū occidere:verius 7 planius correspōdet q̄nto ꝑcepto vbi dī:Non occides.p quod ꝓhi

Universidad de Deusto Biblioteca

bet occisio cuiuscūq; ꝓximi: ⁊ ꝑ ɔ̄ns ille q̄ posset aliquē fame morientem pascē: ⁊ nō pascit: occidit: ⁊ sic est manifeste transgressor isti⁹ q̄nti ꝑcepti.

In eodē ca. xx. vbi dı̄ in postil. Dicit Ra. sa. q̄ ꝑ hoc ꝑceptū ꝓhibet ⁊c. ¶ Additio. vj.

Quod lȝ ex plano sensu lr̄e ꝑ hoc ꝑceptū: Non occides. tm̄ homicidiū vı̄ ꝓhiberi: tn̄ ex ɔ̄nti intelliguntur cetera nocumēta in ꝑsona hoīs fcā esse ꝓhibita pari rōne. nam rō q̄ hō peccat in occisione ꝓximi ē: q2 facit ɔ̄ charitatē vel etiā ɔ̄ iusticiā: ɔ̄ q̄s etiā facit q̄ alias lesiones infert: lȝ nō ita grauiť peccet: ⁊ lȝ pena mortis nō infligatur ꝓpter alias lesiōes: sicut ꝓpter homicidiū: tn̄ in aliis ꝑceptis iudicialib⁹ talia ꝓhibent: vbi pene eoꝝ taxant.

In eodē ca. xx. vbi dı̄ in postil. Sȝ variat multū in hoc siue sit vnum ꝑceptum siue duo intellectus hebreorum.

¶ Additio septima.

Quod multi hebreoꝝ expositores dicūt q̄ i hoc ꝑcepto ꝓhibet ɔcupia vxoris aliene ⁊ h⁹modi: etiā si nō ꝓrūpat in act⁹ exteriores: ut pȝ ꝑ ra. Abēbagra in sua glo. in hoc loco. Q2 aūt dı̄ a q̄busdā doctorib⁹ nostris q̄ lex vet⁹ ꝓhibebat manū ⁊ nō animū: nō est sic intelligendō: ut ꝑ legē veterē nunq̄ sint ꝓhibiti aliq̄ act⁹ interiores: q̄ in aīo ɔsistūt: hoc eni esset manifeste ɔ̄ textū. legit eni infra Leui. xix. Ne oderis fratrē tuū in corde tuo. in q̄ manifeste ꝓhibet odiū cordis: qd̄ est in aīo. silr̄ Deut. ix. Ne dicas in corde tuo cū deleuerit eos dn̄s deus tu⁹ in ɔspcū tuo ꝓpter iusticiā meā. in q̄ manifeste ꝓhibet supbia seu ꝑsumptio etiā in corde tm̄ exn̄s. vn̄ dcā doctoꝝ nroꝝ in hoc: seu glo. in postilla allegate aliī sūt intelligēda. s. q̄ in le. ve. cum aliq̄s act⁹ exterior expsse ꝓhibet: nō intelligiť ꝑ hoc ꝓhiberi ex vi illi⁹ ꝑcepti act⁹ interior huic exteriori corn̄dēs. vnō ex vi h⁹ ꝑcepti: Nō occides. nō iudicat re⁹ ille q̄ vult etiam ex ꝓposito deliberato occidē hoiem: lȝ forte sit re⁹ transgrediendo aliud ꝑceptū. s. Nō oderis fratrē tuū. Lex vō noua ꝓhibēdo pctā nō solū ꝓhibet manū: sȝ etiā animū. vn̄ saluator Matth. v. Audistis q2 dcm̄ est antiq̄s: nō mechaberis ego aūt dico vobis: q̄ oīs q̄ viderit mulierē ad ɔcupiscendū eā: iā mechat⁹ ē eā in corde suo.

Replica correctoꝝ contra Burgensem.

In ca. xx. Burg. notat postillatorē q̄si diminutū dicēs euȝ exponem decalogi breuiť transisse: cū tn̄ ꝓpositū postillatoris nō fuerit sūmas neq; tractatus scribē: sȝ plane lr̄alem sensū inq̄rē: qd̄ ⁊ facit: ut pȝ cuilibet intuēti: reliq̄ ꝑ Burgē. in hoc ca. mota modicū imo nihil faciūt ɔ̄ postil. Mlta aūt burg. ꝑ modū digressiōis posita bn̄ ptractatōe indigerēt: sȝ nō est p̄ntis ꝓpositi ɔ̄ Burg. facē: nisi vbi vı̄ postillatori irrōnabiliť obuiare. Notat tn̄ i hoc ca. incidentaliť postilla. d. cōminatōem pene fore causā obseruātie ꝑceptoꝝ ⁊c. volēs Bur. q̄ reuerētia dei sit causa sȝ ex hoc nō sequiť: ergo cōminatio nō est cā: stat eni eiusdē rei plēs esse cās in eodē genē cause: q̄uis nō totales. vn̄ quē amor ⁊ dei reuerētia nō mouet ad ꝑceptoꝝ obseruātiā: saltē mouet timor ⁊ met⁹ pene. est igiť sicut ꝓmissio: ita ē ⁊ cōminatio cā motiua obseruātie mādatoꝝ: ⁊ maxime in veteri lege q̄ fuit lex timoris: ut pȝ in epl̄a ad Gala. ꝑ totū. Ceterū postil. nō exponit, li memēto ut sabbatū ⁊c. approbando errores iudeoꝝ: sȝ magis reprobādo: ut pȝ ꝑ ea q̄ de expōne hebreoꝝ traxit cetera reiiciēdo: ita ⁊ Burg. sepe numero facit: ⁊ sic in q̄ postil. in hac pte iudicat seipm̄ ɔdēnat. Quomō accipi debeat: legē cohibē manū: nō aium. quod hic a Burgen. tractatur: vide supra Gen̄. iij. correctorio primo.

¶ Caplm. XXI.

Hec sūt iudicia. Hic ɔ̄nter ponunt iudicialia precepta: ⁊ ꝑmo lex q̄tū ad iudicialia poniť: scd̄o ppl̄s ad obseruātiā legis inducit in medio. xxiij. ca. ibi Ecce ego mittā. Circa ꝑmū sciendū: q̄ ꝑcepta moralia decē de quib⁹ dcm̄ est ca. ꝑcedēti sūt quedā ɔclōnes immediate, elicite a dictamie iuris natural siue ex eius ꝑncipiis: ⁊ iō manēt in noua lege: q2 ius nāle ē imutabile. Precepta vō iudicialia ⁊ ceremonialia euacuata sūt ꝑ nouā legē: aliť tn̄ ⁊ aliť: q2 ceremonialia sic euacuata sūt: q̄ ea obseruare post ꝓmulgatōem euāgelij est mortiferū vn̄ dicit Apl̄s ad Gal. v. ca. Si circūcidamī christ⁹ nihil vobis ꝓderit Et hoc est etiā intelligendō de aliis ceremonialibus. cuius rō est: q2 ceremonie erāt q̄dā figure ⁊ ꝓtestatōnes christi vēturi ⁊ no. tes. ⁊ iō eas obseruare p⁹ euāgelium ꝓmulgatū est dicē: q̄ tp̄s aduent⁹ christi ac no. tes. nondū est impletū: nec veritas figuraꝝ ipleta est ꝑ christū qd̄ ē hereticū. Thurificatio tn̄ q̄ erat de ceremonialib⁹ ve. tes. remāet in no. le. q̄a nō figurabat directe aliquid futurū sed deuotōem ppl̄i deū colenti q̄ maior est in nouo tes. q̄ veteri. Precepta vō iudicialia sic sūt euacuata q̄ nō obligāt in lege noua: ea tn̄ obseruare nō est mortiferū: utpote si aliq̄s ꝑnceps christian⁹ ea institueret i terra sua. Cui⁹ rō est: q2 iudicialia erāt instituta ad ɔseruādū statū illi⁹ ppl̄i in pace ꝑ opa iusticie: ita q̄ nō erāt de se vel ꝑ se figure alicui⁹ futuri in noua lege: sȝ tm̄ ꝑ accidēs inq̄antū status illi⁹ ppl̄i erat figuralis respcū status noui tes. ⁊ iō p̄nt obseruari tp̄e noui testi inquantū de nouo testō instituta: ut dcm̄ est: si tn̄ seruarent tanq̄ ex lege veteri obligatoria: esset mortiferū: q2 hoc esset asserē q̄ adhuc maneret status ppl̄i ve. tes. His ꝑmissis circa iudicialia ꝑcepta sic ꝓcediť: q2 ꝑmo ꝑ ea ordinat hō quantū ad ptē irascibilē: scd̄o quantū ad ptē ɔcupiscibilē. xxij. ca. tertō quantū ad rōnalē circa mediū eiusdē ca. ibi Qui imolat diis occidet. Irascibilis aūt tēdit in bonū sub rōne ardui: ⁊ in malū sub rōe vindicatiui: q̄a ira est appetit⁹ vindicte: ⁊ iō ꝑmo regulat irascibilis in ordinatōe: que ē q̄d arduū: scd̄o in alteri⁹ lesione: q̄ ē quid vindicatiuū: ibi Qui pcusserit hoiem. Circa ꝑmū dı̄ sic

a Hec sūt iudicia q̄ ꝓpones eis. nō dicit impones: q2 imposita sūt a deo: ⁊ aucte eius ꝑ Moysen ꝓposita populo. b ¶ Si emeris seruū hebreum. dicit andreas q̄ hoc intelligiť de hebreo q̄ iam erat seru⁹ hoīs gentilis a q̄ hebreus emit eū. Ra. sa. dicit ⁊ meli⁹ ut vı̄: q̄ intelligitur etiā de seruo empto ab hebreo: qd̄ pōt fieri tripliciť vno mō a iudicib⁹: q2 si hebre⁹ ɔuincať de furto: ⁊ non habeat vnde restituat: de mādato iudicū dȝ vēdi ad restitutōem faciendā: ut hı̄ ca. sequēti. Alio mō q2 paupertate ɔstrict⁹ hebre⁹ pōt vendē semetipm̄: ꝑm q̄ dı̄ Leui. xxv. Si pauptate ɔpulsus vendiderit se tibi frať tu⁹ ⁊c. Tertio mō si dn̄s hebre⁹ nō indigeat seruo illo quē emerat, ꝓpter mutatōem fortune potest vendē alteri hebreo seruū suum hebreū ꝑ annis q̄ restant vsq; ad septimū annum remissionis. c Sex annis seruiet tibi. i. vsq; ad septimum annū remissionis: quia si temp⁹ emptionis minus distet a septimo anno qui est annus remissionis nō seruiet sex annis: quia illo anno egredi liber debet. Rō aūt h⁹ fuit: quia deus redemit filios israel de seruitute egypti ut essent eius serui: ⁊ ideo noluit q̄ venderentur simpliciter: sed solū ad tempus: ⁊ ideo non erāt serui proprie: sed quasi mercenarij locati ad tempus.

d ¶ Cum quali veste intrauerit cum tali exeat. i. i eque bona vel meliori. in hebreo hı̄: In panno suo venit: in panno suo exeat. qd̄ exponūt hebrei. i. si venit solus: sȝ

Caplm. XXI.

Hec sūnt iudicia q̄ ꝓpones eis. Si ēmeris seruū hebreū: sex ānis seruiet tibi i. vij. egrediet liber g̃tis. Cūȝ quali veste intrauerit: cū tali exeat. Si hābēs vxorem ⁊ vxor egrediet sil'. Sin āūt dn̄s dēderit illi vxorē: ⁊ peperit filios ⁊ filias: mulier ⁊ liberi ei⁹ erūt dn̄i sui: ipē vō exibit cum vestitu suo. Qd̄ si dixerit seruus: diligo dn̄m meū ⁊ vxorē ac liberos: nōn egrediar liber: offerat eū dn̄s diis ēt applicabiť ad ostiū ⁊ postes: pforābitq; aūrē ei⁹ subula: ēt erit ei seru⁹ in seculū. Siq̄uis vēdiderit filiā suā in famulā nō ēgrediet sicut ancille exire ɔsueuerūt. Si displicuerit oculis dn̄i sui cui tradita fuerit dimittēt eā: ppl'ō autē alieno vēdēdi nō habebit ptātē: si spreuerit eā. Si aūt filio suo despōderit eā iuxta morē filiaꝝ faciet illi. Qd̄ si ālterā ei accepit: ꝓuidebit puelle nūptias ⁊ vestiméta: ⁊ ꝑciū pudicitie nō negabit. Si triā ista non fecerit: ēgrediet gratis absq; pecunia. Qui pcusserit hominē volens occidē: mōrte moriať. Qui aūt nō est insidiat⁹: sed de⁹ illū tradidit in

sine vxore solus exibit. et est filiis modus loquēdi: sicut hı̄ Gen̄. xxxij. ca. In baculo meo trāsiui iordanē istū. i. solus: sicut fuit ibi expositū: ⁊ hoc cōsonat lr̄e imediate sequēti: vbi accipit aliud mēbrū cū dı̄: e ¶ Si habens vxorē ⁊ vxor egrediet sil'. ⁊ eadē rōne liberi: q2 part⁹ sequiť ventrē. f Sin aūt dn̄s. s. suus.

g ¶ Dederit ei vxorē. s. vnam de ancillis suis alterius gentis: q̄ est sua simplr̄ nō ad tp̄s

h Mulier ⁊ liberi ⁊c. q2 part⁹ sequiť ventrē: et iō q2 vxor erat sua simplr̄: ipa cū filiis dȝ remanere apd̄ dn̄m. Si āt ipsa sit hebrea: cū habeat libertatē exeūdi septio anno: ⁊ liberi cū ea egredientur.

i ¶ Ipse vero exibit cū vestitu suo. s. seru⁹ exibit cū q̄li veste intrauit: ꝑm trāslatōē nostrā. Scd̄m hebreos sic intelligiť: In vestitu suo. i. solus ut pȝ ex ꝑdictl. k Qd̄ si dixerit seruus ⁊c. amore vxoris ⁊ liberoꝝ inductus ad remanendū. l ¶ Nō egrediar liber. renuncians iuri suo. m Offerat eū dn̄s diis. i. iudicib⁹. n ¶ Et applicabiť ad ostiū. de mādato iudicū. o Perforabitq;. s. dn̄s. p ¶ Aurē ei⁹ subl'a. hec pena ⁊ verecūdia fit ei: eo q̄ nō vult vti libertate a deo sibi data. et pforať auris magis q̄ alie ptes: q2 ꝑ illam pcē intellexit vel intelligē debuit legē de libertate. q Et erit ei su⁹ vsq; in seclm̄. i. vsq; ad annū iubileū siue parū distet siue multū. r ¶ Siq̄s vēdiderit filiā suā. Dicit Ra. sa. q̄ lex ista loquiť de filia hebrei parua: q̄ non attigit adhuc. xij. annos ⁊ dīē. s Nō egrediet sicut ancille. s. de gēte aliena: q̄ erāt serue simplr̄: nō sic aūt ancille hebree: q2 in hoc eadē libertate gaudebāt q̄ ⁊ viri: ⁊ adhuc maiori: ut videbiť. Ancille aūt q̄ erāt de aliena gente nō exibāt libere: nisi ꝑ fractōē dentis vel erutiōē oculi: ut hı̄ infra eodē ca. qd̄ nō habebat locū in ancilla hebrea: imo dn̄s in tali casu redderet oculū ꝑ oculo: dentē ꝑ dente. Ad hoc eni vēdebať ut dn̄s experiret eius mores: ⁊ sic accipet eā in vxorē: vel filio suo daret: nisi ɔ̄rios mores inueniret: ꝑm q̄ dicit Ra. sa. iō subdiť: t ¶ Si displicuerit oculis dn̄i sui. q2 nō vult eā hr̄e vxorem. v Dimittet eā ⁊c. an̄ annū septimū. In hebreo hı̄: Redimet eā. i. dabit ei locū ad redimendū se. Mod⁹ āt talis est ut dicit Ra. sa. q2 si emerat eā ꝑ sex annis sex libris: ⁊ vellet aliq̄s eā redimē: cōputabāt annos: vbi gr̄a si seruiuit trib⁹ annis: dabanť sibi tres libre tm̄: nec poterat renuere: ⁊ in hoc ponebat de suo: q2 seruitiū puelle triū annoꝝ ꝑmoꝝ nō tm̄ valebat quantū alioꝝ triū sequentiū: q2 tūc erat maior ⁊ fortior. x ¶ Populo āt alieno ⁊c. i. aliq̄s q̄ nō esset de gēte iudeoꝝ nō poterat facē talē emptōem ⁊ redēptōem. y Si spreuerit eā. nolēdo eam accipere vxorē. Aliq̄ expositores nr̄i sic exponūt: y ¶ Si spreuerit eā. s. nolendo eā hr̄e cōcubinā q2 ad hoc vēdebať: ut seruiret sibi in lecto ut dicūt: ⁊ sic ex ɔ̄nti de ɔcubina faceret vxorē: sed hoc iprobať infra.

z Si aūt fi. suo de. eā iu. mo. fi. fa. illi. s. dādō ei dotem ⁊ alia ptinentia ad nuptias: hoc excepto q̄ parentibus puelle nihil dabit ꝑ munere: sicut erat ɔsuetū apud hebreos: ut hı̄ Gen̄. xxiiij. de parētib⁹ rebecce: q2 pecūia quā dederat parētib⁹ eius ꝑ seruitio puelle: ɔputať hic ꝑ tali munē. a ¶ Qd̄ si alterā ei accepit. ista ꝑore abiecta.

b Prouidebit puelle. i. isti sic abiecte ꝓpter aliā ductā.

c ¶ Nuptias ⁊ ves. et ꝑ. pudici. ⁊c. ꝑm arbitriū iudicū dabit ei pecuniā de hoc q̄ humiliata est a filio suo. i. deflorata: ⁊ cū hoc ꝓuidebit de nuptiis cū alio ⁊ de estimentis. Ita exponunt doctores nr̄i ꝑm translatōem nr̄am: que multū discrepat h̄ ab hebraica lr̄a: quia in hebreo habetur sic: Qd̄ si alterā ei acceperit: expensas ⁊ coopturam suam ⁊ horā suam nō diminuet. qd̄ exponit Ra. Sa. sic: Si alterā ei acceperit. i. filio suo aliā accepit cū ancilla ꝑus accepta in vxorē. Expēsas. i. victū sufficiētē. Et coopturā suam. i. vestitum ɔuenientē. Et horam suam. i. tempus reddēdi debitū: Nō diminuet. subtrahēdo vel defalcādo ab ipsa ꝓpter aliā vxorē supinductam: poterant eni habere plures vxores sil'. d Si tria ista n̄ fecēit. qd̄ exponūt doc. nr̄i sic Si nullū ꝑdcōꝝ fecerit. i. nō accepit sibi vxorē: nec filio suo ⁊ spreuit eam: nolens eam retinere ꝑ ɔcubina. e ¶ Egredietur gratis. libera ab eo. Dicūt enim q̄ nō erat ei vēdita ut seruiret ut ancilla: sȝ sicut ɔcubina: ut sic postea de cōcubina faceret eam vxorē. et sic emere ad ɔcubitū ⁊ vendē fuit iudeis permissū ꝓpter eorum libidinē: sicut dare ad vsuras extraneis ꝓpter eoꝝ cupiditatē: sed q2 talis ꝑmissio nl'o loco in lege inueniť sic concessa: sed magis ꝓhibita: ꝑm q̄ dicitur Deut. xxiij. ca. Nō erit meretrix de filiab⁹ isrl'. iō aliť dicitur ꝑm Ra. sa. d Si tria ista nō fecēit. que predicta sunt: sȝ q̄ nō accepit eam vxorē nō de concubina: sed de ancilla: nec filio suo: nec iuuit ad eius redemptōnem modo predicto.

e ¶ Egrediet gratis. non solum anno septimo remissiōis: sȝ etiam ante si in ea appareant signa pubertatis: que sunt ortus piloꝝ ⁊ menstruoꝝ: quia tūc est apta ad concipiendū ⁊ sic patet quod predictū est: scilicet q̄ puelle habebant plures vias exeundi de seruitute q̄ masculi: qui solum exibant anno septio remissionis. f Qui pcusserit ⁊c. Hic ɔ̄nter regulatur irascibilis in lesionibus que habēt rōnem vindicatiui: ⁊ ꝑmo in ꝑsona sua: scd̄o in re ab eo possessa: ibi Si bos cornu pcusserit. Circa primum dicitur: f ¶ Qui percusserit hominē volens occidere. Hic accipitur pcussio pro occisione: quia si non occideret pcutiendo quantūcūq; vellet occidere: non ꝓpter hoc puniretur morte: sed alia pena. vnde in hebreo habetur: Percutiens hominē ⁊ moritur. s. percussus. g Morte moriatur. scilicet percutiens: sed licet volens in ꝓposito nostre translatōnis: determinat modū percutiendi: cum. s. fit a ꝓposito ⁊ non a casu: ꝓpter quod de casuali subdiť: h ¶ Qui aūt non est insidiatus. s. q̄re s mortē pcussi: q2 erat amic⁹ eius. i Sed de⁹ illū tradid in man⁹ ei⁹. i. ex cā nobis occulta de⁹ ꝑmisit eū interfici casua-

Universidad de Deusto Biblioteca

liter:est oio pter intentōem occidentis. i Cōstituaȝ tibi locū q̄ fugē debeat.ne inficiat ab amicꝫ occisi:⁊ ibi manere debebit vsq; ad mortē sūmi pōtificꝫ. Ad hoc aūt fuerūt ordinate ciuitates refugij:ut hꝫ Josue.xx. k Siqs p idustriā occiderit.p hoc excludunt a pena sequēte pueri ⁊ amētes:q̄ nō hn̄t industriam.

l Proximū suū.i. iudeū q̄ est ō lege sua ⁊ iō de iudeo occidente gentilē nō intelligit lex ista:ut dicit ra.sa. m Et p insidias.p hoc excludūt illi q̄ occidūt lȝ bonū intēdāt sicut magr̄ verberando discipulū:⁊ pr̄ filium ⁊ medic⁹ medicādo infirmū. n Auelles cuȝ ab altari meo ut moriat.etiaȝ si fuerit sacerdos:ut dicit ra.sa.nisi incepit officiū ministrādi in altari:i q̄ casu erat expectandū ɔplemētū misterij q̄ pacto trahebat ad mortē.ppter reuerentiā eni sacri loci erat ibi refugiū in aliqbus casib⁹:int q̄s erat homicidiū gentilis ut dictū est:sed non iudei: ppter qd Joab ibi cōfugiēs nō euasit mortē:q2 p industriā ⁊ insidias interfecerat duos iudeos.s.abner ⁊ amasam:ut hꝫ.iij.Reg.ij.ca.

manus eius cōstituā tibi locuȝ in quo fugē debeat. Siquis p idustriā occidērit prōximū suū ēt p insidias: ab altari meo āuelles eum ut moriat. Qui pcussērit patrē suum aut matrē: morte moriat. Qui maledixerit patri suo vel matri: morte moriat. Qui furat⁹ fuerit hoiem ⁊ vendiderit eū: cōuictus noxe morte moriat. Si rixāti fuerint viri ⁊ pcusserit alter pximū suuȝ lapide vel pugno ⁊ ille mortu⁹ nō fuerit sed iacuerit i lectulo: si surrexērit ⁊ ambulauerit foris sup baculū suū: innōcēs erit qui pcusserit: ita

o Qui pcus.pa.su.aut ma.⁊c̄.fm doc.nr̄os ⁊ hebraicos nō intelligit de pcussiōe leui:q2 ppter ipsā fili⁹ nō debebat mori:sȝ aliter puniri.vn̄ dicit Ra.sa.q nisi ex pcussiōe fiat effusio sanguinis:vel liuor nō incurrit pena mortis.intelligitur etiā de pcutiente a pposito:nō a casu:nec etiā ex ioco. q Qui fu.fue.ho.⁊ vē.eū.ita q ad incurrenō penā mortis vtrunq; reqrit.s.furtū:⁊ vēditō.fm expositores nostros q2 si inueniat anq vēdiderit:pena furis est ut reddat duos hoies ad seruienō:ut dicūt:et hoc nō accipiūt de loco isto sed de hoc qd hꝫ ca.sequenti:vbi dr̄ q p furto aliaꝝ reruȝ restituit duplū:⁊ sic ɔcludūt hic a sili. Ra.sa.dicit:q etiā p solo furto hois incurrit pena mortis:⁊ hoc trahit aliqualr̄ ex textu:q2 vbi trāslatio nostra dicit sic: Qui furat⁹ fuerit ⁊ vēdiderit eū ɔuict⁹ noxe morte moriat. Jn hebreo hꝫ sic: Fur hois ⁊ vendēs eū ⁊ inuent⁹ in manu ei⁹ morte moriat. dic.n.q li iuēt⁹ i māu ei⁹ ad vtrūq; refert.s.ad furē:et tūc ē sēsus:si ē inuēt⁹ p testes ɔ eū q furat⁹ fuerit ⁊ vēdiderit morte moriat.⁊ ad hoieȝ furto sblatuȝ. ⁊ tūc ē sēsus:⁊ hō furto sblat⁹ si iuēt⁹ fuērit i māu fur.i.apō eū:n̄ vēdit⁹ adhuc:morte moriat.s.fur ille. Rō h⁹ dci ē:q2 hō ē ad imaginē dei fact⁹ ⁊ ideo rōne tāte dignitatis p eius furto imponit pena mortis:⁊ hoc videt rōnabil⁹ fm intētōem legis. p Qui maledixerit ⁊c̄. ista pena nō incurrit p vno solo maledicto:q2 p pcussione leui patris vel matris nō incurrit pena mortis ut pdcm̄ est:⁊ tn̄ pcussio est qd grau⁹ q maledcm̄:sed assuefactio ad maledicendū meret penā pdcām. r Si rixati fue.vi.⁊ pcus.al.px.su.⁊ il.mor.nō fue.statim vel cito p⁹. s Sed iacuerit in lectulo.ex pcussiōe illa. t Si surrexerit ⁊ am.fo.sup ba.suū.ita q nō est adhuc ita pfecte curatus:q possit p se ambulare. v Innocēs erit.s.a pēa mortis. x Qui pcusserit.dato q postea moriat:etiā anteq

sit pfecte curat⁹.ita dicūt expositores nostri ⁊ assignant duplicē cām. Una est ex pte pcutientis:q2 dr̄ qui pcusserit lapide vel pugno:nō dicit gladio:ex q̄ vr̄ q nō habebat intentōem inficiendi eū:q2 nō attulit secū arma:et sic diminuet pena de grauitate facti. Alia est ex parte pcussi:quia ex quo tn̄ ɔualuit q potuit cum baculo ambulare: nō est certū q mortuus fuerit ex pcussiōe imo magis pbabile est q mortu⁹ fuerit ex negligentia custodiendi se vel alia occasiōe sȝ tn̄ impedimentū suoꝝ operū et expensas in medicos ipe soluet:nec ad plus tenet:etiā si moriat mō pdicto. Ra.sa.dic:q detinēdus est percussor a iudicib⁹ qusq; videat si pcussus moriat:q2 si morit anteq sit restitut⁹ pfecte sanitati pcussor dēt mori:⁊ qd vr̄ esse ɔ hoc:q2 dr̄:Si surrexerit ⁊ ambulauerit sup baculū suū innocēs erit.s.pcussor:ipse exponit dicēs:q est locutio metaphorica:ita q p baculū cui hō innitit plena sanitas ⁊ fortitudo intelligit:sicut dicit Eze.iiij.ca. Cōterā baculū panis ⁊c̄.i.fulcimentū vtutis. Et silis modus loquēdi.s.metaphoricus est in lege fm ipm in plib⁹ alijs locis:que ⁊ tūc exponent qn̄ crim⁹ ibi dn̄o ɔcedēte:⁊ tūc pcussor nō est ɔdēnādus:nisi ad opa pcussi ⁊ expēsas in medicos.

tū ut opas eius ⁊ impensas in medicos restituat. Qui pcusserit seruū suū vel ācillā virga: ⁊ mortui fuerint in manib⁹ ei⁹: criminis re⁹ erit. Si āūt vno die vl duobus supuixerit: nō subiacebit pene: qā pecunia illius est. Si rixāti fuerint viri et pcusserit qs mulierē pregnanteȝ: ēt abortiuū quidē fecerit: sȝ ipsā vixerit: subiacebit dāno quantū marit⁹ mulieris expetierit: ⁊ arbitri iudicauerint. Si āūt mors ei⁹ fuerit subsecuta: reddet aiaȝ p anima: ōculū p oculo: dentē p dēte: manū p manu: pedē p pede: adustiōem pro

y Qui pcusserit seruū suū vel ancillā.ista lex loquit de seruo vel ancilla gētilibus:⁊ multo forti⁹ in tali casu incurrit pena mortis p interfectōe serui hebrei vel ancille. z Sin aūt vno die vl du.sup.nō sbia.pene.ipse pcussor. a Quia pecunia illi⁹ est.s.ipse seru⁹. Ex q̄ pȝ q loquit tm̄ in hoc casu de seruo gētili:q2 cū sit seru⁹ simplr̄:⁊ empt⁹ ad seruiendū sp:est pecunia dn̄i sui hebrei:non sic aūt seru⁹ hebre⁹:q magis ē mercenari⁹ q seru⁹:ut pdcm̄ est:⁊ iō occisiōi serui hebrei debet pena mortis sic alioꝝ. b Si ri.fue.vi.⁊ p.qs mu.pgnantē.intēdēs pcutē maritum eius. c Et abortiuū fecerit. Abortiuū pprie dr̄ fm hebreos fet⁹ ɔcept⁹ an̄ aiatōem destruct⁹. d Sȝ ipsa vi.sbia.dā.qtū ma.mu.expe.hoc nō est intelligenō q hoc sit taxanō ad volūtatē eius:sȝ q eius rōes audiēde sūt a iudicib⁹ ⁊ fm allegata hinc ⁊ inde taxabūt. e Si autem mors fuerit ei subsecuta.s.mors mulieris vel pueri iam aiati:⁊ possit hoc pbari:cū iā sit in spē humana. f Reddet aiam p aia.i.moriet. Aliq vero doc.hebrei dicūt q nō p hoc intelligit pena mortis:eo q nō intendebat pcutē mulierē:vel fetū eius aiatū inficere:sȝ solum incurret penā pecunie fm taxatōem iudicū. Sȝ hoc vr̄ irrōnabilit dcm̄:cū vxor sit vna caro cū viro quē intendebat pcutere:⁊ ideo pma expō vr̄ melior q intelligitur pena mortis cū dr̄:Reddet aiam p aia. g Oculū p oculo. P⁹ q egit de pena occisiōis:h agit de pena muti

latōis ⁊ alteri⁹ lesiōis:q2 si aliqs eruat oculū pximi sui debet erui oculus eius:⁊ ita de alijs mutilatiōib⁹:⁊ nō solū de mutilatōib⁹:sȝ etiā lesiōib⁹ corpalib⁹:iō sbdit: h Vuln⁹ p vulnere.⁊ est vuln⁹ pcussio cū effusiōe sanguinis. Liuor aūt qn̄ sanguis nō effundit:sȝ intra cuteȝ denigrat.et idē intelligenō ē de alijs lesionib⁹ ɔsilibus pdictis:q actor ōbet silr̄ ledi:ita exponūt doc.nostri Ra.sa.dic:q eruenti oculū alteri⁹ nō ē eruēdus oculus:ut vident sonare vba legis:sȝ pciū fm taxatōeȝ iudicū est sibi imponenō:⁊ eodem mō de alijs lesiōibus. Josephus autē dicit medio mō: scȝ q eruēdus est oculus eius si exoculat⁹ ab ipso voluerit:sȝ si magis vult hic pecuniā recipiat fm taxatōem iudicum. i Si pcus.quis.ocu.serui sui aut an.⁊ lu.eos fece.i.ineptos ad videnduȝ. k Dimittet eos liberos.et intlligit ista lex ō

adustione: vūln⁹ p vulnere liuorē p liuore. Si pcussērit qspiā oclm serui sui aut ancille ⁊ luscos eos fecerit: dimittēt eos liberos p oculo quē eruit. Dētē quoq; si excusserit seruo vl ancille sue sil̄r dimittet eos liberos. Si bōs cornu pcusserit virum aut mulierē ⁊ mortui fuerit lapidib⁹ obruet ēt nō comedent carnes eius: dōminus quoq; bouis innocēs erit. Qd si bōs cornupeta fuērit ab heri ⁊ nudiusterti⁹: ēt cōtestati sūt dn̄m eius: nēc recluserit eū: ōccideritq; virū aut mulierē: ⁊ bos lapidib⁹ obruet: ēt dn̄m eius occidēt. Qūod si pciū fuerit ei ipositu: dabit p aia sua qcqd fuerit postulat⁹. Filiūȝ quoq; ⁊ filiā si cōrnu pcusserit sili snie subiacebit. Si sūuȝ ancillāq; inuaserit: triginta siclos argenti dn̄o dabit: bōs vō lapidib⁹ oppmet. Siquis aperuerit cisternā ēt foderit: ēt nō opuerit eā cecideritq; bos aut asinus in eā: reddet dn̄s cisterne pciū iumētoꝝ: qūod āt mortuū est: ipsi⁹ erit. Si bōs alienus bouē alteri⁹ vulnerauerit ⁊ ille mortu⁹ fuerit: vendēt bouē viuū ⁊ diuidēt pciū: cadauer aūt mortui inter se disptient. Si āutē sciebat q bos cornupeta esset ab heri ⁊ nudiustertius: et non custodiuit eum dominus suus: rēddet bouem p boue: ⁊ cādauer integrū accipiet.

seruo gentili ⁊ ancilla:quia si mutilaret seruū hebreuȝ vel ancillā:incurreret penā talionis pdcām. Dicit auteȝ hic ra.sa.q ista sūt mēbra ex quoꝝ mutilatōe seru⁹ gentilis debebat exire liber:deceȝ digiti manuū:⁊ decē pedū oculus:aures:nasus:virga virilis:⁊ dētes:sic intelligendo q p vno dente vel digito exibat liber. l Si bos ⁊c̄. Hic ɔn̄ter ponunt lesiōes puniēde p re possessa:cuȝ dr̄: l Si bos cor.p.vi.aut mu.⁊ mor.fu.la.obruet. nō q2 brutū aial peccare possit:sȝ ppter horrorē facti:⁊ q2 esset horribilis decetero ad videnō inter homines. m Et nō comedent carnes eius.n̄ solū a iudeis qui n̄ poterāt comedere aial infectū totaliter:sȝ nec a gētilib⁹ quib⁹ nō poterat vēdi: sed dimittebant putrefieri:tum ppter horrorē facti:tū q2 p hoc dānificabat dn̄s bouis ad cautelā sui ⁊ alioꝝ circa aialia sua piculosa. n Dn̄s qȝ bouis inocēs erit.s.ab alia pēa sibi iponēda o Q2 si bos cornupeta fuerit ab heri ⁊ nudiustertius. ita q nō solū semel sed bis ad min⁹ visus fuisset impetē cornib⁹:ut dicit ra.sa. p Et ɔtestati sūt dn̄m ei⁹.i.illi q viderūt dixerūt dn̄o bouis. q Nec recluserit.ad dcm̄ testiū. r Occideritq; vi.aut mu.⁊ bos la.obruetur.sicut iā dcm̄ est. s Et dn̄m illi⁹ occidēt.q2 fuit i culpa:eo q neglexit recludere bouē suum. t Q2 si pciū fuerit ei impositū.in hoc ei ɔdescendebat:q si amici mortui vellēt accipe pciū p morte amici sui:p hoc poterat euadē mortē:sȝ si fecisset manu ppria:nō poterat sic euadere mortē:q2 maior esset culpa ⁊ sibi plus imputanda. Dicit aūt hic ra.sa.q cū dr̄ hic: Si pciū ei fuerit impositū ⁊c̄.h tenet li si p q2:sic eni ōbebat fieri:nec poterat sibi denegari:qn̄ posset se redimē p pciū si haberet

vel p venditōeȝ sue psone si nō hēt. v Filiū quoq; ⁊ filiā.quantūcunq; sint puuli. x Si cornu p.fi.sen.sbiacebit.in casu pdicto. y Si seruū an.inua.⁊c̄. Intelligit āt ista lex de seruo gētili q̄ est pecunia domini sui ut pdcm̄ est q2 si inficeret seruū hebreū vl ancillā esset snia eadē sicut ō alijs hebreis.

z Bos vero lapidib⁹ opprimet.ppt horrorē homicidij:quod est horredū etiā in gētilibus. Dicit aūt hic ra.sa.q illud qd dcm̄ est de ipetitiōe bouis cū cornu intelligenō est ēt si p recalcitratōnem vel morsū ⁊ ɔsimilia interfecerit:sed scriptura soluȝ exprimit illud qd ɔmuni⁹ accidit.s.q interficiat cū cornib⁹. dicit etiaȝ q idē est intelligendū de alijs aialib⁹ domesticis si interficiant. a Siqs aperuerit cisternā.i.discoopuit cisternā pus factam. b Et foderit.ipsaȝ pfundādo vel aliam de nouo fodiendo. c Et nō opuerit eā.nō reponēdo opculū in cisterna quā discoperuerat:⁊ nō faciēdo opculū in ea quaȝ de nouo foderat.

d Cecideritq; bos aut asin⁹ in eā.reddet dn̄s cisterne pcium iumentoꝝ. Et dicit ra.sa.q ista lex est intelligēda de fouea facta in loco vbi cōiter vadūt homies vel aialia:nō autē de illa vbi nō solet esse talis accessus. e Quod autem mortuū est:ipsius erit.s.dn̄i cisterne.dicit tn̄ ra.sa.q si per aliū foderit iponenō est fossori.et qd dcm̄ est de boue ⁊ asino cadēte in foueā intelligenō est de alijs aialibus. f Si bos ali.bo.al.vul.⁊c̄. Dicit ra.sa.q lex ista intelligēda est ō bobus equalib⁹ in valore:alit eni dn̄s bouis inficientis aliū reportaret inde lucrū aliqn̄:qd esset ɔ rōem:vbi gr̄a:si corium ⁊ carnes bouis infecti valerēt sex libras:q2 lȝ iudeis eēt illicitū comedē carnes illas:poterāt tn̄ eas vendē gentilibus ad comedenō quib⁹ nō erāt phibite:⁊ bos inficiens valēt duas:si vtq; dn̄s hēt medietatē vtriusq; pcij:sequeret q ille cuius bos volebat solū duas libras reportaret quattuor sȝ qn̄ boues sūt eqles:medietas dāni qd accidit ex occisiōe bouis eo q min⁹ valet mortu⁹ q viu⁹:ponit sup vnū:⁊ alia medietas sup alium:vbi gr̄a: Si bos occidēs valebat sex libras:⁊ occisus sex dū viueret:sed mortu⁹ valet qttuor tm̄: diuiso vtroq; pcio qlibȝ reportabit qnq; libras:⁊ sic dānū duaꝝ libraꝝ qd accidit diuidit p eqlia sup vtrūq;. Ex hoc aūt hꝫ regula qd agenō sit qn̄ boues sūt ineqles:q2 respiciendū est ad damnū qd accidit ⁊ medietas damni dȝ poni sup vnū:⁊ alia medietas sup alteꝝ:ceteris nō mutatis.
g Si aūt sciebat.s.dn̄s bouis occidentis. Q2 cornupeta esset ⁊c̄.sequit: h Reddet bouē p boue.i.valorem bouis occisi dū adhuc erat viuus. i Et cadauer integrū accipiet.ad faciendū vtilitatem suam.
In cap.xxj.vbi dicit in postilla: Qui maledixerit patri suo. Additio.

Licet pcussio simplr ꝯsiderata sit grauior q̄ bñdictio: tñ fm hebreos maledicēti patrē debet maior pena pp̄ter duo. Primū q: facilius cōmittit: ⁊ iō durius pcedit: sicut ꝯtingit in aliqb' legalib' punitiōib' q illa q̄ frequenti' veniūt in vsū acrius puniunt. vñ dicunt legiste: q grassantib' multis opus est exemplo. Scdm est q in maledictōe assumit nomē dei. Maledicē eni cōmunit intelligit: ille q̄ malū imprecat alicui a deo: iuxta illō. 4. Regū. ij. cap. de heliseo Maledixit eis in nomine dñi. qd etiā gentiles obseruabāt: scilicȝ maledicē in noie deorū suorū: ut pȝ. j. Re. xvij. ca. de Golia maledicēte Dauid i noie dei sui: ⁊ iō aggrauat pctm̄ eius inquantuȝ nō soluȝ offendit priȝ vel matrē: sȝ etiā deū cuius nomē in hoc pctō assumit. vñ fm ipos acriori morte punit maledicēs patrē q̄ pcutiēs: put Ra. moy. gerundeñ. ista large tractat in sua expōne. illud aūt qd psupposuit postilla. q maledicēs nō intelligit nisi assuefaciēs maledictiōeȝ non video vbi habeat fundamentum.

Replica correctorij contra Burgeñ.

In ca. xxj. vbi postillator exponit illud q̄ maledixerit patri ⁊c. dicēs intelligi debē de assuefactione cū eni pcussio sit grauior q̄ maledictō: hoies tam q: sunt pniores ad maledicenō q̄ pcutienō parētes: iō pena tam grauis imponit. Sȝ burgeñ. volēs notare postil. dicit q h' dicti nō videt fundamentū: ⁊ tñ ipsemet ponit allegās ad id leges ciuiles dicēs: q illa q̄ frequent veniūt in vsuȝ artius puniunt ⁊c. Oportet eni restringi ea ad q̄ hoies magis sūt inclinati: ut pbat postil. infra. xxij. ca. de restōne quinqȝ boum p vno: ⁊ q̄ttuor ouiū p vna: ⁊ de nō nocēdo vidue ⁊ pupillo. Inde Burg. vidē potuit vnde postil. fundamētū sic dicēdi sūpsit. Sed rō aggrauatōis quā ponit h Burgen. modice apparētie est: nō. n. maledictōes sp fiunt in noie dñi exempla q̄ Burg. ponit illa sūt de aduersarijs nō int plēȝ et parentē. nā in glo. interlineari sup verbo: maledixerit: di blasphemādo ꝯdicendo verbo vl facto ⁊c. q̄ oia ut frequent nō fiūt cū inuocatōe nois dñi: sȝ poti' spūs maligni.

Ca. XXII.

Si quis furat' fuerit bouem aut ouem: ⁊ occiderit vel vēdiderit: quinqȝ boues p vno boue restituet: ⁊ q̄tuor oues p vna oue. Si effringēs fur domū siue suffodiēs fuerit inuēt': ⁊ accepto vulnere mortu' fuerit pcussor nō erit re' sanguis. Quod si orto sole hoc fecerit: homicidiū ppetrauit et ipse moriat. Si nōn habuerit qd p furto reddat ipse venūdabit. Si inuētū fuerit apud eū qd furat' est viuēs siue bos siue asin' siue ouis: duplū restituet. Si lēserit q̄spiā agrū vel vineaȝ et dimiserit iumentū suum ut depascat aliena: q̄cquid optimū hūerit in agro suo vl in vinea: p dāni estiatōe restituet. Si ēgressus ignis inuenerit spicas ⁊ ꝯphēderit aceruos frugū siue stantes segetes in agris: rēddet dānū q igne succēderit. Siquis ꝯmēdauerit amico pecuniā aut vas in custodiaȝ ⁊ ab eo q susceperat furto ablata fuerint: si inuenit fur duplū reddet. Si latet fur: dñs dom' applicabit ad deos: ⁊ iurabit q nō extēdēit manū in rē pximi sui ad ppetrādā fraudē tā in boue q̄ȝ in asino ⁊ oue ac vestimto: ⁊ q̄cqd dānū inferre potest. Ad deos vtriusqȝ causa pueniet: ⁊ si illi iudicauerint: duplū restituet pximo suo. Siqs ꝯmendauerit pximo suo bouē: asinū: ouē: ⁊ oē iumentū ad custodiā et mortuū fuerit: aut debilitatū vel captū ab hostibus nullusqȝ hoc viderit: iusiurandū erit in medio q nō extēderit manū ad reȝ pximi sui: suscipietqȝ dñs iuramentū ⁊ ille reddē non coget. Quod si furto ablatuȝ fuerit restituet dānum dño Si cōestūȝ a bestia: dferat ad eū quod occisū est: ⁊ nō restituet. Qui a pxio suo q̄cq̄ horȝ mutuo postulauerit: et debilitatū aut mortuū fuerit dñō nō pñte: reddere ꝯpellet. Quod si impsentiarȝ dñs fuerit: nōn rstituet: maxime si ꝯductuȝ venerat p mercede opis sui. Si sedūxerit qs vginē necduȝ desponsatā: dormierit qȝ cum ea: dōtabit eam: et habebit eam vxorem. Si pāter virginis dare noluerit: rēddet pecuniam iuxta modum dotis quam virgines accipere consueuerūt. Maleficos non patieris viuere. Qui coierit cum iumento: morte moriat. Qui imolat dijs occidetur prēt dño soli. Aduenā non ꝯtristabis: neqȝ affliges eum.

¶ Ca. XXII.

a Si quis furat' fuerit. Hic ꝯñter ordinat ꝯcupiscibil ⁊ pmo in ꝯcupiscētia rei vtilis: scdo rei delectabil ibi Si seduxerit q̄s virginē. Circa pmū repmitur pmo illicita ꝯtrectactio rei aliene sibi non ꝯmisse: scdo rei sibi ꝯmisse: ibi Siquis ꝯmēdauerit. Circa pmū di: a Si q̄s furat' fu. bo. aut ouē. ⁊ vē. vel occi. Istis duob' ꝯcurrētib' .s. furto cū vēditōe: vl furto cū occisiōe. b ¶ Quinqȝ boues p vno bo. restituet ⁊c. Querit h q̄re pcipit tanta restitutō: cū in alijs reb' sufficiat reddere duplū: Ad qd rñdet q̄dā glo. sup locū istū: q hoc est pp̄ter q̄nqȝ vtilitates bouis .s. q: imolat deo: arat terrā: pascit de carnib' suis: dat lac: ⁊ corium ad plures necitates valet: et pp̄ter q̄ttuor vtilitates ouis: q: imolat: vestit de lana sua: pascit de carnibus suis: ⁊ lac ministrat: sed hec rō non vi multū valere: q: idē posset dici de auro qd valet ad medicinas: ⁊ ad pecuniā inde fiendā: ⁊ ad vasa p misterio: ⁊ ad iocalia p ornatu: ⁊ sic ō multis alijs: ⁊ iō aliť dicenō. Puniunt. n. aliq̄ pctā grau' nō solū pp̄ter maiorē pcti grauitatē: sȝ pp̄ter pnitatē repmendāne hoies nimis ad talia se laxarēt. Res autē q̄ in domo custodiunt ut aurū ⁊ argentū ⁊ silia: nō ita de facili furto pñt subtrahi: sicut oues q̄ pascunt in cāpis: ⁊ q: facilitas accipiēdi rē alienā inducit ad cōmissionē furti: iō p furto ouis iponunt q̄ttuor restituēde: q: facili' pōt subtrahi furto q̄ alie res q̄ seruantur in domo: ⁊ quinqȝ boues p vno boue: q: adhuc difficili' custodiuntur q: nō ita gregatiȝ ⁊ sil se tenēt in pastu sicut oues. Dicit aūt iosephus: q idē ē iudicium de alijs aialib' domesticis q̄ pascūt in cāpis: sic capre ⁊ ꝯsimilia: q: fm maiorē ⁊ minorē difficultatē custodiēdi reducūt ad legē bouis ⁊ ouis sed illud scriptura solū exprimit qd cōius accidit. s. de bobus ⁊ ouib'. Si aūt apud furē fuisset inuētū aial anteq̄ vēdidisset vl occidisset: nō restituebat nisi duplū: sicut in alijs reb': q: psumebat q erat inclinat' ad reddenō ex q̄ nō vendiderat vel occiderat. Si effringēs fur do. siue suffo. ⁊c. sed c ¶ Percussor nō erit re' sanguis. q: psumptio est ꝯ furē q nō solū veniebat ad furanō sȝ etiā ad occidenō: si iueniret resistentiā: ⁊ iō erat debitor mortis. d Q si orto sole hoc fecerit. hic accipiunt doc. nri ortū solis ad lrām dicētes: q pena mortis pcussori imponit: q: de die clara poterat vidē q fur nō veniebat ad occidenō: sȝ tm̄ ad furanō: et sic dicūt q lex imediate pcedens intelligit tm̄ de fure nocturno. sed hoc nō vi sufficient dcm̄: q: nō solū de nocte: sed etiā de die veniunt insidiose hoies ad occidenō: sic pȝ de latronib' q̄ interfecerūt isboseth. ij. Regū. iiij. ca. Et ꝯsile frequent inuenit: et iō dicit Ra. sa. q lex illa nō solū intelligit ō fure nocturno sȝ etiā diurno dū tñ possit hēri suspicio q veniret ad occidenō: ⁊ iō qñ subditur: Si aūt orto sole hoc fecerit ⁊c. qd vi eē ad ꝯriū: dicit q hec locutio est metaphorica: ⁊ est sensus: Si clarū sit sic dies est clara: q ille veniebat nō ad occidēdū utpote si sit pat dñi dom': vel frat vl amic' eius qd luce clari' est: q nō venit ad occidenō eū: sed solū ad furanō p indigētia sua supplēda: in tali casu pcussor est re' homicidij: ⁊ dȝ mori. e Si nō ha. qd p fur. red. ipse venūdabit. Hoc refert ad legē suprapositā de eo q̄ furatus est ouē vel bouē ⁊ occidit cū hoc vel vēdidit: q: si non hȝ vñ restituat q̄nqȝ boues vel q̄ttuor oues dȝ vēdi: ut de pcio eius fiat dcā restō. f ¶ Si inuentū ⁊c. non tenet reddē nisi duplū: q: pōt hēri aliq̄ psumptio q vellet restituere: ex q̄ reseruabat apud se: ut di hic: g Siue bos: siue ouis: siue asin'. ex q̄ eni hic ponit asin' sil cū oue ⁊ boue: pȝ verū: qd supra dcm̄ est. s. q idȝ iudiciū est de furto alior aialiū pascentiū in cāpis sicut ō boue ⁊ oue quantū ad restōnem furti. h ¶ Si leserit q̄spiā agruȝ vel vineā. ꝯculcādo cū q̄driga vel pedib' aialiū suorum ibi trāseuntiū vel alio mō. i Et dimiserit iumentuȝ suū ⁊ depascat aliena. de optio fructu qui erat in agro suo restituet dānū fm estimatōem iustā: ⁊ di de optimo ut p hoc ipsi ⁊ alij corrigant a talib'. et qd dcm̄ ē hic de agro ⁊ vinea intelligenō est silr de oliueto ⁊ horto ⁊ sil

bus: si fiat ibi dānū. k ¶ Si egressus ignis. etiā pter intentiōem accēdētis ipsum: Inuenerit spicas ⁊c. sequitur l Reddet dā. q̄ ignē succen. q: nō custodiuit ignē suū sicut debuit: ⁊ iō si nō esset aliq̄ negligentia in eo de custodia ignis: videt q nō teneret restituere: si etiā aliquod aial ut catt' vl h' mōi portarȝ ignē nō tenet restituere dānū sequens: q: di h: Si egressus ignis. s. a seipso. m ¶ Siqs cōmēdauerit. Hic repmit ꝯtrectatio indebita rei aliene sibi cōmisse: hec aūt ꝯmissio fit q̄druplr. Uno mō p modū depositi ō q̄ di hic: q si fuerit ablatū furto: fur reddat duplū si inueniat: ⁊ si ñ inuenit custos depositi: erit liber p iuramentū suum q nō ꝯmisit fraudē in illo deposito: si tñ deponēs hēat testes q ipse peiorauit. cā: n Ad dos. i. iudices o Peruēiet. etsi testes iuēiāt veri: iudices eū ꝯdēnabūt ad restituenō duplū: ⁊ eadē rōe si testes inuēti sint falsi: cogēdi sunt ad restituenō dupluȝ ipsi depositario. Scdo cōmittit res aliena ad custodienō p mercede ut aial pastori: ⁊ de hoc loquit cū di: Siqs ꝯmēdauerit pri. suo bo. ⁊c. p ¶ Et mortuū fu. aut de. vel cap. ab hos. nullusqȝ hoc viderit. q̄ possit testificari p custode erit liber a restōne p iuramētū suū: q nō fecit ibi fraudē vel negligentiā. Cuius rō est: q: nō poterāt pcauere morti vel debilitatōi: q: ꝯtingūt ex cā nāli: ⁊ silr captiōi hostiū nō poterat resistē. q Q si fur. abla. fu. res. dam. dño. cui' rō est: q: p custodia hȝ mercedē: ⁊ iō dȝ restituere qd ablatū est furto: ⁊ nō est liber p suū iuramentuȝ: sicut depositari' qui gratis seruabat. r ¶ Si comes. a bes. dese. s. ipse custos. s Ad eū. s. ad dñm. t ¶ Qd occisū est. In hebreo hr: Adducet testimoniū. et hoc poterat eē duplr. vno mō q: afferebat cadauer aialis occisi: vel aliquā ptē eius. alio mō q adducet hoies q̄ vidisset in casu in q̄ nihil poterat eruere de aiali occiso ō ore bestie occident. Dicit tñ h ra. sa. q si esset occisū ab aiali puo: cui custos poterat resistē: ut a catto vel vulpe vl h' modi: tenebat restituere: nec valebat sibi testimoniuȝ Si aūt a leone vel serpēte vel h' mōi sibi valebat: etsi esset in loco deserto: vbi nō poterat hēre testimoniū hoim debat esse liber p iuramentū suū: nisi in discretōne sua posuisset gregē in tali loco piculoso sine ꝯsensu dñi. Tertio mō poterat fieri ꝯmissio p modū mutui: ⁊ hoc loq̄t cū di: v Qui a px. suo q̄cq̄ ho. mu. po. s. aial aliqd ad opus illi' q̄ accepit. x ¶ Et debilitatū aut mortuū fuerit. restituet dānū. Cuius rō est: q: tota vtilitas aialis i illo ope erat sua. y Dño nō pñte. hoc addit ad excip. [illegible] casū istū. s. si dñs aialis esset pñs in ope illo ad custodiā aialis sui Quarto mō fit ꝯmissio rei alteri tradite p locatōem: ⁊ tūc min' tenet ō custodia aialis ille cui locat: q: locans siue ꝯmittens reportat mercedē aialis: ⁊ iō nō tenet ad restōnem mortui vl debilitati: nisi fecisset illud aial nimis laborare: ⁊ hoc est qd dicit: a ¶ Q si impñtiarū dñs. s. aialis fuerit. b Nō restituet. q̄a dñs aialis poterat videre si aial nimis grauaret ⁊ poterat ipedire. c ¶ Si seduxerit q̄s. Hic ꝯñter repmit ꝯcupia inordiata circa delectabile carnis: ⁊ pmo q̄ est fm natura cū di: c Si seduxerit q̄s virginē. verbis vel donis induce' eā in ꝯsensu copl'e carnalis. a ¶ Dotabit eā. s. dote vxoris. vnō sbdit: b Et habebit eā vxorē. ⁊ hoc expmit: q: ali' ē modus dotādi: ut stati sbdit: c ¶ Si pr vginis dare noluerit. q: puella est nobilior et ditior: vel alia de causa. d Reddet pecuniā. s. ille q̄ decepit eam.

e ¶ Iuxta modū dotis ⁊c. ⁊ est. 50. sicloȝ argēti: ut habet Deut. xxij. ca. ō vgine corrupta ab aliq̄ anq̄ sit alicui affidata: ita q duplr est ibi dos: vna q̄ dat vxori: alia q̄ dat patri f Maleficos nō patieris viuē. In hebreo hr: Sortilegaȝ nō patieris viuē. ⁊ lȝ exprimat mulierē tm̄: tñ intelligit ō homine sortilego: sic exprimit trāslatio nrā: sȝ scriptura exprimit illud qd cōius accidit. s. q mulieres sint sortilege. Ex hoc et pȝ: q cū di: Maleficos ⁊c. intelligit spāliter de maleficio qd ꝯsistit in sortilegijs. ponit aūt ista lex int cas q̄ repmunt ꝯcupiscentiā carnalem: quia sortilegia frequent fiūt in his q̄ ptinēt ad actum carnis. g ¶ Qui coierit cum iumēto morte moriat. p hoc repmit ꝯcupia q̄ est ꝯ naturā: dȝ etiam iumētū interfici in detestatōeȝ facti: ut alibi di: ⁊ ne ali' exemplo pcedentis facti attentaret idē facē cū illo aiali. h Qui immolat dijs. Hic ꝯñ ordinat rōnal: ⁊ p' q̄tū ad psonas simplices: scdo q̄ ad iudices. xxiij. ca. terto q̄ ad sacerdotes circa mediū. xxiij. ca. ibi Sex ānis. Circa pmū ordinat rōnal circa deū cū di: h ¶ Qui imolat dijs. i. idolis: q̄ reputāt dij ab idolatris: ⁊ p imolatōem hic phibitā sub pēa mortis: intelligit phibita oblatō libatio ⁊ thurificatō: ⁊ talia q̄ fiebāt in tēplo ipsi deo directe: ut dicit ra. sa. et hoc notat cū sbdit i Preī dño soli. si aūt iude' scoparȝ tēplū idoli vl ornarȝ vel alia silia q̄ sūt pambula ad oblatōes ⁊ sacrificia facēt: ñ eēt puieno' morte fm eū sȝ alia pena: scdo ordinat rōnalis erga pximū cum di: k ¶ Aduenā nō contristabis. cuius

Universidad de Deusto Biblioteca

causa subdit cū dicit: a Aduene eni ⁊ ipi fuistis. ac si di cat: illud quod ibi sustinuistis dēbet vos inducere ad hoc q̄ dulciter eos tractetis. dī aūt aduena q̄ aliūde venit ad manendū in regiōe aliq. b ❡ Uidue ⁊ pupillo nō nocebitis. ista lex intelligenda etiā est de aliis qb' nō est nocendū: sʒ lex exp mit illud qđ frequentius accidit. s. afflictō taliū: eo q̄ nō possint resistere. Ex hoc tam̄ aggrauat pctm̄: ⁊ accelerat vindicta diuina: vnde sbdit: Uociferabunt ad me ⁊ ego exaudiā. c Si pecuniā mutuā dederis. Dicit ra. sa. q̄ istud si accipit p q2: dʒ enim mutuare pximo existēti in necessitate. d ❡ Pplo meo pauperi. p hoc q̄ dic populo meo: non excludit gentilē: ut dic ra. sa. sed dat ibi intelligere q̄ pus ⁊ in minori necessitate debet iude' mutuare iudeo q̄ gentili. p hoc etiaʒ q̄ dicit paupi: nō excludit diuitē cui etiā mutuandū est si indigeat: sʒ pus mutuandū est paupi. p hoc etiaʒ qđ sbdit: e Qui habitat tecū. nō excludit a mutuo ille q̄ habitat in alia ciuitate: cui est mutuandū etiā si est in necitate: sed pus succurrendū est necessitati vicini. vn̄ ista lex dicit generalit q̄ quāto aliqs est ppinqor: tāto magis succurrendū est eius necessitati. f ❡ Nō vrgebis eū q̄si exactor. repetēs debitū cū austeritate nimia q̄diu est impotēs ad soluendū. g Nec vsuris opprimes. Jn hebreo hʒ: Nec morsuʒ pones sup eū. ⁊ p morsū intelligit vsura. Cui' rō est ut dic ra. sa. q2 sicut serpēs mordēs in silētio paꝝ pcipit vel sentit in pncipio: sʒ postea inflat hō: ⁊ diffūdit effect' illi' morsus pui p totū corp': sic vsure malū nō sentit in pncipio: sed postea ascēdit ad magnā summā: ⁊ deuorat totā hois sbam. Patet etiā p pdcām expōnem Ra. sa. q̄ vsura non est licita iudeis: etiā cū illis q̄ nō sunt de lege sua: q2 de mutuo dixit in pncipio q̄ nō excludit gentilis: licet pus dandū sit iudeo: ⁊ sup illud psalmi: Qui pecūiam suā nō dedit ad vsurā. dicit glo. hebraica: etiā gentilis: ⁊ iō qđ ɔcedit iudeis dare ad vsuraʒ extraneis: Deut. xxiij. ca. est pmissio minoris mali ad mai' euitandū. s. ne hebreos grauarēt vsuris: sicut dicūt doctores nr̄i. h ❡ Si pign' a pximo tuo. i. iudeo. i Accepis ves. an̄ so. occa. red. ei. Jn hebreo hʒ: Usqʒ ad occasū sol' reddes ei. ⁊ vtrunqʒ est veꝝ: q2 si sit vestimentū sibi necessariū de die: dʒ reddi sibi in mãe: ⁊ p' resumi in vespe. si aūt sit vestimentū necessariū de nocte: dʒ sibi reddi vespere: ⁊ p' resumi in mane: ⁊ q̄tū ad hoc sbdit: k ❡ Nec hʒ aliud in quo dormiat ⁊c. Si aūt q̄rat q̄re accipiat pign' ita frequenter ⁊ restituebat: dicit Ra. sa. q̄ hoc erat ad impmendū cordibus hoim dei misericordiā: q̄ q̄ttidie peccātib' q̄ttidie relaxat cū clamant ad ipm. Joseph' dicit q̄ hoc erat: ne debitor daret obliuioni ⁊ fieret negligēs in solutōe debiti. l Diis nō detrahes. i. iudicib' te punientib' pter pctm̄ tuū: q2 in hoc tenēt locū dei. m ❡ Et pncipi ppli tui nō maledices. q2 malediceres tibiipsi cū sit caput ppli: cui' tu es ps. n Decimas tuas ⁊c. Jn hebreo hʒ: Plenitudinē tuā ⁊ lachrymaʒ tuā nō tardabis reddē. ⁊ fm q̄ dicit ra. sa. p plenitudinē intelligunt pmitie in aridis: sicut est triticū ⁊ ordeū: ⁊ p lachrymā in liqdis: sicut vinū ⁊ oleū ⁊ h' modi: q̄ debent reddi tpe statuto a lege ⁊ nō retardari. o ❡ Primogenitū filioꝝ ⁊c. q2 ɔsecrati erāt dño: eo q̄ pcutiēs dñs pmogenita egyptioꝝ saluauit pmogenita hebreoꝝ: ut. s̄ dcm̄ est. xiij. ca. p De bobus qʒ ⁊ ouib' siliter facies. s. offerendo dño: pmogenita tn̄ hoim redimebāt qnqʒ siclis argēti. Dicit autē h ra. sa. q̄ qlibet siclus valʒ qnqʒ solidos: tn̄. n̄ dic cuius monete: ⁊ ido vʒ dicēd q̄ valor determinat' est nobis incert': q2 sic frequent dcm̄ est monete ⁊ podera auri ⁊ argēti multū variant fm tēpora ⁊ varias regiōes. Qr aūt dicitur h de pmogēito ouis ⁊ bouis: intelligend est etiaʒ de pmogenitis alioꝝ aialiū q̄ poterāt imolari. de aialib' aūt aliis pmogenitū asini debebat redimi oue: ⁊ alia redimebant: ut. s̄. dcm̄ est. xiij. ca. q ❡ Septeʒ dieb' sit cū matre sua. qa an̄ octauū diē est res nimis tenera ⁊ ipfecta: ⁊ tales non dēbēt offerri deo. Ra. sa. alit expōit lr̄aʒ istā ab illo loco p De bobus qʒ ⁊ ouib' silr facies. dicēs q̄ li silr refert ad lr̄am pcedentē imediate q̄ loquit d pmogenito hois q̄ debebat redimi p'. xxx. dies: ⁊ ita dicit q̄ pmogenituʒ bouis dēbebat fuari apud dñm suū. xxx. dieb': ⁊ tūc dari sacerdoti: pmogenitū aūt ouis. 50. dieb'. qđ āt sbdit q ❡ Septē dieb' sit cū matre sua. dic q̄ hoc nō refert ad lr̄am pcedētē ut dirigat h' mādatū ad illos q̄ offerebāt pmogenita: sʒ ad sacerdotē q̄ nō dēbat aliqđ aial imolare an̄ octauū diē dño. qđ aūt sbdit: r Uiri sci eritis mihi. ad oēs gnālr dirigit: ut sint mūdi nō tm̄ mēte: sed etiā corpe: iō subdit: s ❡ Carnē que a bestiis ⁊c. Jn hebreo hʒ: Que a bestiis fuerit lacerata vel dissipata. q2 n̄ solū erat ipsis phibitū comedē carnes quarū vnā pteʒ comederēt bestie: sed etiā carnes aialis occisi a q̄cūqʒ bestia siluestri vel domestica: etiā si nihil de occiso comedissent: ut dcm̄ est supra de boue occiso a boue cornupeta. Sciendū etiā q̄ lex ista loquit de carnib': q̄ alias eis erāt licite. t Sed piicietis canib'. dicit aūt ra. sa. q̄ vendē poterāt gētilib' q̄s iudei reputāt sicut canes: ⁊ vocāt gētiles oēs q̄ nō sunt de lege iudeoꝝ.

Aduēne. n. ⁊ ipsi fuistis in terra egypti. Uiduē ⁊ pupillo nō nocebitis. Si leseritis eos: vociferabunt ad me: ⁊ ego audiā clamorē eorū et indignabit furor me': pcutiamqʒ vos gladio: ⁊ erūt vxores vestre vidue: ⁊ filij vestri pupilli. Si pecuniaʒ mutuā dederis pplo meo paupi q̄ui habitat tecū: nō urgebis euʒ quasi exactor: nec vsuris opprimes. Si pignus a pximo tuo acceperis vestimentū: an̄ solis occasū reddes ei. Ipsū eniʒ ē solū quo opit indumentuʒ carnis eius: nec hʒ aliud in quo dormiat. Si clamauerit ad me exaudiā eū: quia misericors sū. Diis nōn detrahes: et pncipi populi tui non maledices. Decias ⁊ pmitias tuas non tardabis offerre. Primogenituʒ filiorum tuorum dabis mihi. De bobus quoqʒ ⁊ ouibus similiter facies. Septem diebus sit cum matre sua: die octaua reddes euʒ mihi. Uiri sancti eritis mihi. Carnē q̄ a bestiis fuerit pgustata: nō cōedetis: sed piicietis canibus.

❡ Jn ca. xxij. vbi dī in postilla: Et ideo dicit Ra. Sa. Lex illa.

Additio

LOnge vī a sēsu lr̄ali dicē q̄ in h' q̄ dī: Si aūt orto sole h' fecerit. intelligit metaphora: q2 in iudicialib' q̄ tractāt de actib' hūanis int ptes iudicādis: nō ē op' metaphoicē locutōib': cū possit plano mō dici. vn̄ meli' vī dicend cū doc. nr̄is qb' ēt ɔcordāt q̄dā hebreoꝝ. Obiectō aūt postil. ɔ eos non vī valē: nā lʒ aliqn̄ ɔtingat q̄ aliq̄ insidiose inficiāt hoiem i domo ppria: hoc tn̄ est de raro ɔtigētib' de quib' lex non curat: nisi de his q̄ frequent ɔtingunt.

❡ Replica correctoꝝ ɔtra Burgen.

IN ca. xxij. vbi postillator sequēs Ra. sa. dicit metaphoice dcm̄: q̄ si orto sole fecerit: ut patet in postilla: Burg. instat. dicēs: q̄ in iudicialib' actib' dʒ fieri plana locutio nō metaphorica: cuius oppositū etiaʒ fit ⁊ fieri pōt quasi i terminis h' littere: dī eni ⁊ scribit luce clari' id pbari lr̄is: instrumentis ⁊c. hec Burg. sad facit arguēdo postilla. Nā nō ē rarū fures in die irruere in domos hoīum rape: occidere: ⁊ homies d domib' effugare: quos siquis occideret re' nō esset: essent. n. tales aliqd plus q̄ fures. Hec est snia beati Aug. posita in glo. ordi. vn̄ etsi fm beatū Augu. sint aliqd plus q̄ fures: sūt tn̄ vere fures: q2 vsurpatores rei aliene inuito dño. in casu igit postillatoris ⁊ Ra. sa. lr̄a plani' exponit.

Ca. XXIII.

NOn suscipies ⁊c. Hic ordinat rōnal' quātū ad iudices: ⁊ pmo erga ptes q̄ debēt in iudicio aliqd ppone: ut nō audiat vna ps sine alia: q2 qn̄ vna audit in absentia alteri' solēt multa mēdacia imiscē ad iustificatōeʒ sue cause: ⁊ hoc est qđ dī: Nō suscipies vocē mēdacii. scđo reglat circa testes cū dī: b ❡ Nec iunges manū tuā. i. non facies pactū vel pmissū: ⁊ vtit tali mō loquēdi: q2 in pactis ⁊ in pmissis iungit manus vni' cū manu alteri' ad ɔfirmatōem. in hebreo hʒ: Nō leuabis manū. ⁊ est eadē snia: q2 apud aliqs ille q̄ pmittit aliqd leuat digitū vel manū ad ɔfirmand pmissum c Ut p impio ⁊c. Jn hebreo hʒ: Cū impio ad essend testē falsū. et istud pōt referri ad eū q̄ pmittit ipio. s. ut p eo pmittat se falsū testificari: ⁊ sic accipit trāslatio nostra. Alio mō pōt referri ad ipm impiū: ut. s. sit testis in cā falsa: ⁊ hoc mō exponit ra. sa. ⁊ rōnabilit: q2 sic refertur ad iudices istud pceptū: q̄ qdē iudices hic informāt ut pdcm̄ est: ⁊ sic est sēsus pdicti mādati: Nō leuabis manū cū impio. assecurādo eū donis vel pmissis ut sit testis falsitatis: sicut fecerūt iudices samarie ad mādatuʒ iezabelis sbmittentis falsos testes ɔ naboch ut occidēt: ut hʒ. iij. Reg. xxj. Tertio informant quantū ad formā iudicij cū dī: d ❡ Nō seqris ⁊c. q2 iudex non dʒ dare sniam iniustā ad satisfaciend turbe vel multitudini: sic fecit pilatus ɔ christū volēs satisfacē pplo: ut hʒ Mar. xv. ⁊ Matth. xxvij. e Nec in iudicio plimoꝝ acqesces snie. ut si maior ps declinet ad sniam iniustā: nō pter hoc dʒ aliquis de iudicib' ɔformit ipsis de iudicio rn̄dere: sʒ veritatē tenē. Alit exponūt hebrei passū istuʒ q2 i hebreo hʒ: Non declinabis p' rabbim. i. multos ad malū: ⁊ nō rn̄debit i iudicio ad declinand post rabbim. i. magros vel magnos ad peccand. Hec hebraica dictō rabbim equoca ē: q2 significat idē q̄ mltos: ⁊ sic accipit in pma pte auctis: ⁊ ē sensus: q̄ pter maiorē ptē iudicantiū declinantē ad iudiciū iniustū: aliqs de iudicantibus nō dʒ seq̄ dcm̄ eoꝝ. Itē significat idē q̄ magnos vl magros: ⁊ sic accipit in scđa pte auctis cū dī: Et nō rn̄debis in iudicio pter magnos vel magros ad peccand et est sēsus: q2 sicut nō est declinand a veritate ppt maiorē ptē iudicātiū ibi declinantē: ita declinand nō est pter illos q̄ sūt maioris auctis in iudicādo: ⁊ pter hoc statuerūt sapiētes iudeoꝝ: q̄ qn̄ in iudicio reqrit snia: tunc dcm̄ iudicantiū dʒ incipi ab illis q̄ sūt minoris auctis: ⁊ vltimo a maiorib' ne minores formidēt declinare a snia maioroꝝ: qđ posset esse si maiores pmo dicerent. et hūc moduʒ tenēt in vniuersitate parisiensi theologi in deliberatōnibus. s. incipiēdo ab illis q̄ sūt iuniores in magisterio. Quarto informant iudices quātuʒ ad ɔditōem psonarū veniētiū ad iudicium cum dicitur: f ❡ Pauperis qʒ nō misereberis in iudicio. in cā falsa intuitu sue pauptatis eū sustinēdo: q2 scm̄ est phonorare veritatē: ut dī. j. ethi. g Si occurreris. Istud ponit hic ex incidenti: q2 ex litigiis de qb' immediate locut' est: solent hoies inimici fieri: ideo sbdit: g ❡ Si occurreris ⁊c. Isto pcipit duplici de causa. s. p aiali erranti: ne a feris deuoret. iudei eni erant crudeles: ⁊ ideo lex induxit eos ad pietatem etiam circa bruta aialia: ut per hoc ad maiorem pietatē circa homies inducerent. Itē p dño aialis: q2 p talē reductionem inducebat ad amicitiā reducentis: ⁊ quod est hic dcm̄ d boue ⁊ asino erranti intelligendū est de omni aiali domestico. h Si videris asinū ⁊c. istud etiā dī p aiali ⁊ etiā p domino: sicut dcm̄ est in lege immediate pcedenti: ⁊ qđ h dī de asino intelligendū est de omni animali onerato. i ❡ Non declinabis in iudiciū pauperis. reuertit ad informandū iudices: quia sicut supra informauit eos de nō sustinēdo pauperes in causa iniusta: ita econtrario docet eos q̄ non declinent a iusticia eorū sustentanda in fauorem diuitis vel potentis. k Mendacium fugies. licet enim sit fugiēdum ab omnibus: maxime tamē a iudicib' qui sunt in statu ⁊ officio cōseruande veritatis. l ❡ Insontem ⁊ iustū nō occides. dicit insontem. i. innocentē: quantū ad illum qui p falsos testes conuincit: quem iudex nō debet interficere si sciat eius innocentiam secrete: sed debet testes diligentius examinare: ut eorum falsitas deprehendatur: ⁊ si sic non potest deprehendere: debet iudiciū ad superiorem remittere: ⁊ si nō potest: quia non habet superiorē iudicem: dicit Tho. de aqno scđa scđe. q. lxiiij. ar. vj. in responsione ad tertiū argu. q̄ in hoc casu iudex nō peccat ferendo sententiā contra eū: q2 non interficit ipsum: sed illi qui accusant: saluo tamen meliori iudicio videtur contrariuʒ: quia dicit Augu. li. de li. ar. Quō apud diuinā puidentiā a peccato liberi sūt: qui pro his rebus quas cōtemni oportet humana cede polluti sunt q. d. nullo modo: ⁊ p res cōtēnendas intelligit Aug. omnia illa que hoies inuiti amittere possūt: inter quas est vita corporalis: ⁊ multo fortius dignitas tpalis quecūqʒ: ⁊ ptās iudicandi: fm q̄ dī Job. ij. ca. Cuncta que habet hō dabit p anima sua. i. p corporali vita tuenda: ⁊ ideo si iudex quantūcunqʒ supior nō possit inuenire viam liberādi innocenteʒ a morte: debet pus dignitatē ⁊ officiū iudicandi dimittere: q̄ sniam mortis contra innocentem ferre: aliter peccatū nō euaderet: ut videt. dicit aūt: m Iustū. pter illum q̄ iustus est iudicio hominū: q̄uis forte sit debitor mortis apud deum: ⁊ talē nō debet iudex occidere q̄uis secrete sciat ipm morte dignū: q2 non est licitum ei ut est psona singularis: fm q̄ dicit Aug. j. de ciui. dei: Qui sine aliqua publica administratōe maleficū interficit: velut homicida iudicabit: ⁊ tāto ampli' quantū sibi potestatē a deo nō ɔcessam vsurpare nō timuit. Nec etiā ut est psona publica: q2 ut sic nō habet viā

❡ Caplm. XXIII.

NOn suscipies vocem mendacii: nec iunges manū tuā ut p ipio dicas falsū testimoniū. Nōn seqris turbā ad faciend malū: nec in iudicio plurimoruʒ acqesces snie: ut a vero deuies. Paupis quoqʒ non misereberis in iudicio. Si occurreris boui inimici tui aut asino erranti: reduc ad eū. Si uideris asinū odientis te iacere sub onere: non pertrāsibis sed subleuabis cū eo. Nō decliab i iudiciū paupis. Mēdāciū fugies. Insōntē ⁊ iustū n̄ occides.

ad occidendū eū:nec est sīle de ɔdēnatōe innocentꝭ ad mortē
ꝛ ō dimissiōe illꝰ q̄ est morte dignꝰ: ꝑpter qđ nō valet si ar
guat̄ p te:iudex nō pōt ɔdēnare quē scit innocētē:ꝫ p oppo
situ nec pōt dimittē quē scit dignū morte:qꝛ ut ē psona pu
blica pōt resignare dignitati ꝛ officio iudicādi:ſꝫ ut ē psōa
singularis nō hꝫ viaꝫ
vel ptātem aliquā oc
cidēdi. Aliꝫ aūt expo
nit Ra.sa.passū istuꝫ
dicēs:ꝙ innocēs h ac
cipit ille q̄ exit de do
mo iudicij ɔdēnatus
ad mortē p crimie si
bi imposito:tn̄ ē ino
cēs fm veritatē:quia
si tūc appareat aliq̄s
q̄ velit eius innocētiā
declarare: dēt reduci
ad iudiciū ut audiat
ille q̄ vult eū innocē
tē ondē:ꝛ sic fcm̄ fuit
de susanna:ut pꝫ Da
niel.xiij.ca.ad cuiꝰ.s.
danielis dcm̄ fuit re
ducta ad iudiciū et a
mōte libēata. Per iu
stū hic intelligit ille q̄
exit de domo iudicij
tāꝙ innocēs a crimiie
sibi imposito lꝫ fm veritatē sit reꝰ:ꝛ tūc si appareat aliquis
q̄ velit eū pbare reū de dicto crimine:nō est audiēdus ɔ eū
qꝛ lꝫ euadat manū hoīs:remanet tn̄ in manu dei puniēdus
iō sbdit p cā hꝰ dicti: n Quia aduersor impiū.ac si di
cat deꝰ: ꝑpter hoc talē nō debes occidē:qꝛ lꝫ manū tuaꝫ ex
eat remanet tn̄ in manu mea ad puniēdō:ꝛ possū eū interfi
cē multis vijs:qꝛ nō dimitto impiū impunituꝫ. o ¶Nec
accipies munera.etiā p iudicio vero:nō eni debet vendē iu
dex iusticiā suā:qꝛ si sit iudex inferior dꝫ esse ɔtentꝰ de stipē
dijs sibi datis a supiori. Si aūt sit supior dꝫ esse ɔtentꝰ red
ditibꝰ suis:q̄ sūt stipēdia sibi ɔcessa a cōitate p obseruatōe
iusticie. p Que etiaꝫ excecāt prudentes.qꝛ si accipiat iu
dex munera p iusticia defendēda:ex tali assuefactōe inclina
bit̄ ad accipiēdō p iniusticia sustinēda:ꝛ sic excecabit̄:iō seq̄
tur: q ¶Et sbuertūt verba iustoꝝ.qꝛ q̄ pus loquebant̄ p
veritate iusticie:postea loquunt̄ ad ɔriū. r Peregrino n̄
molestus eris.pegrinꝰ h dr̄ trāsiēs p alienā terrā:quē iudex
nō dꝫ molestare retardādo sibi facē iudiciuꝫ de iniuria sibi
fcā:vt iter suū posset exequi. s ¶Sex annis. Hic ɔn̄ter in
formant̄ sacerdotes:qꝛ hic agit̄ de festis ꝛ solēnitatibꝰ:q̄ licꝫ
debeāt obseruari a toto pplō:tn̄ in hoc debēt dirigi p sacer
dotes:ꝛ pmo agit̄ de septio anno q̄ erat q̄si totꝰ solēnis:eo ꝙ
erat annꝰ remissiōis.et hoc ē qđ dr̄: s Sex ānis se.t̄rām
tuā ꝛc̄. p victu tuo ꝛ familie tue. t ¶Anno aūt septio di
mittes eā.dicit Aug.ꝙ septimo anno bn̄ erat seminandō: ſꝫ
nō colligendō a seminātibꝰ:ſꝫ erat dimittendō paupibꝰ ut sb
dit:Ut comedant pauperes ꝛc̄.iosephus aūt ꝛ hebrei dicūt
ꝙ septimo die nō erat seminandō nec colligendō a dn̄is terre:
sed debebāt dimittē illa que spōte nascebant̄ paupibꝰ ꝛ hoc
magꝭ ɔcordat lr̄e cū dr̄: t Anno āt se.di.eā ꝛ re.facies.ita
ꝙ li reqescē facies:refert̄ ad hoc ꝙ t̄ra nō exerceat̄ p culturā
ꝛ li dimittes:refert̄ ad hoc ꝙ dn̄s cāpi ea q̄ spōte nascebant̄
illo anno paupibꝰ dimitteret. v ¶Ita facies in vinea ꝛ in
oliueto tuo.qꝛ sicut nihil colligebat dn̄s in possessione sua
ita nec in illis q̄ erāt sup cāpū.scđo agit̄ de celebratōe sabba
ti cū dr̄: x Sex diebꝰ opaberis ꝛc̄.ꝛ est istud expositum
ca.xx.repetit̄ tn̄ hic istud pceptū ꝑpter hoc:ꝙ locutꝰ ē ime

quia aduersor impiū. Nec
accipies munera que etiaꝫ
excecāt prudētes:et subuer
tūt verba iustoꝝ. Peregri
no molestꝰ nō eris. Scitis
eni aduenaꝝ aīas:qꝛ ꝛ ipsi
pegrini fuistis in t̄ra egypti
Sex ānis semiabis t̄rā tuā
ꝛ cōgregabis fruges eius.
Annō aūt septio dimittes
eā:ꝛ reqescere facies:ut co
medāt paupes popl̄i tui:ꝛ
qcquid reliquū fuerit:edāt
bestie agri. Ita facies in vi
nea ꝛ i oliueto tuo. Sex di
ebꝰ operaberis: septia die
cessabis ut requiescat bos
ꝛ asinus tuꝰ:et refrigeretur
filius ancille tue ꝛ aduena.
Omniā que dixi vobis cu
stodite:et p nomē externo
rū deorum nōn iurabitis:
nēqꝫ audiet̄ ex ore vestro.
Tribūs vicibꝰ p singulos
ānos mihi festa celebrabitꝭ.|
Sōlēnitatē quoqꝫ açimo
rū custodies. Septē diebꝰ
comedetis açima sicut pce
pi tibi tpe mensis nouoruꝫ
qn̄ egressus es de egypto.
Nōn apparebis in cōspcū
meo vācuꝰ. Et sōlēnitatem

diate de septio anno:q̄ erat totꝰ reqei:ꝛ ideo ex hoc for
te crederet aliq̄s:ꝙ in illo anno septima dies nō essꝫ ob
seruāda:nisi sicut alie dies hebdomade: ꝑpter qđ ad hꝰ
modi errorē tollendō fit memoria de obseruatiōe sabba
ti:q̄ est eadē in septimo anno:sicut ꝛ in alijs:q̄ autē sit il
la obseruatio ex
positū ē supra.xx
cap. y ¶Dia q̄
dixi vobis custo
dite. hoc intelligi
tur spālīter ō pti
nētibꝰ ad obserua
tiōeꝫ sabbati:que
sūt plura. Ra.sa.
dicit:ꝙ hoc dicit̄
ad subintelligendō
vasa hebreorum
de quoꝝ reqe nō
fecerat mētiōeꝫ:q̄
tn̄ dēbet requiesce
etiaꝫ die sabbati:
nec licitū ē eis ea
locar̄ vel accōmo
dare gētilibus ad
faciendū opa sua
ut securim ad sci
dendō ligna ꝛ silia
ꝫ Et p nomen
externoꝝ deorū.
.i.idoloꝝ. a ¶Nō iurabitis. Juramentū eni introdu
ctū est ad ɔfirmatōem veritatis de re aliq̄:de q̄ poterat
dubitari inquantū p iuramētū inuocat̄ deꝰ testis illius
rei de q̄ iurat̄: ꝑpter qđ iurās ɔfitet̄ deū esse infallibilis
veritatis ad ɔfirmandō oīa dubia:ꝛ iō iurare est actꝰ la
trie: ꝑpter qđ p falsos deos nō est iurandō:eo ꝙ nō pn̄t
esse testes veritatꝭ:ꝛ qꝛ actꝰ latrie nullo mō est eis exhi
bēdus:ut dcm̄ est supra.ca.xx. b Neqꝫ audiet̄ ex ore
tuo.qđ exponit Ra.sa.dicēs:ꝙ nō est licitū iudeis dicē
vel facē aliq̄ cū gentilibꝰ: ꝑpter q̄ gētiles iurāt p nomen
idoloꝝ:et ē sēsus: b ¶Neqꝫ audiet̄ ex ore tuo.i.ex ore
tuo nō exibit vbū p qđ audiat̄ iuramentū p idola etiaꝫ
factū a gētilibꝰ. Beatꝰ vo Aug. scribēs ad publicolā di
cit:ꝙ lꝫ nō sit licitū gentilē inducē ad iurandō p idolū:si
tn̄ gentilꝭ habeat aliq̄ pacta cū christianis ꝛ offerat se ad
ɔfirmandō illa iurādo p idolū:licitū ē christianis tale iu
ramentū recipe. Ponit̄ aūt hic istud pceptū iuxta obs
uatōem sabbati:qꝛ vtrūqꝫ ptinet ad reuerentiaꝫ deo ex
hibēdā. Cōsequent̄ agit̄ de tribꝰ solēnitatibꝰ notabilibus
q̄ fiebāt p annū cū dr̄: c Tribꝰ vicibꝰ ꝛc̄.|int̄ que p
mū est festū pasche:ꝛ hoc notat̄ cū dr̄: d ¶Solennita
tē quoqꝫ açimoꝝ custodies.qꝛ septē diebꝰ debebāt vesci
açimis:sicut supra expositū est.xij.cap̄. e Sicut pce
pi tibi tpe mensis nouoꝝ. Mēsis eni pmꝰ in q̄ celebraba
tur pascha.xv.die hꝰ mēsis dr̄:mēsis nouoꝝ:qꝛ i crasti
no eiusdē diei fiebat oblatio de nouis fructibꝰ:q̄ matu
rescebāt an̄ alios:ut si hō intrās cāpū vel hortū suū vi
deret ibi aliq̄s spicas vel ficū in ficulnea appropinquan
tes ad maturatōem an̄ alias:debebat colligē ꝛ apporta
re ad tēplū in solēnitate paschali. f ¶Nō apparebis i
ɔspectu meo.i.loco sacrificij. g Uacuꝰ.i.sine oblatō
ne vel sacrificio. Scđm festū ē pētecostes:qđ celebrabat̄
50.die a die pasche in mēoriā bn̄ficij dei i datiōe legꝭ q̄
data ē i mōte synai. 50.die ab exitu filioꝝ isrl̄ ō egypto
q̄ egressi sūt die pasche.s.die.xv.pmi mēsis:ut dcm̄ ē.s.
xij.ca.ꝛ.xiij.ꝛ hec solēnitas tāgit̄ cū dr̄: h ¶Et so.mē.
pmitiuorum.quia in illa solennitate offerebant panes

de nouis frugibꝰ:sicut in solēnitate paschali offerebāt p
mitiua in spicis:spice tn̄ ille igni torrebant̄:ꝛ excutiebāt
grana:ꝛ sic fiebat sacrificiū:ut hꝫ Leui.ij.ꝛ.xxiij. Terti
um festū erat tabernaculoꝝ qđ celebrabat̄:eo ꝙ dn̄s ha
bitare fecit filios isrl̄ in tabernaculis in deserto:ꝛ de lo
co illo ōduxit eos
ad t̄rā deliciosaꝫ:
ꝛ iō in hoc festo
debēt hr̄e ramos
virides ꝛ fructus
arboris pulcherri
me. Celebrabat̄ āt
hoc festū mēse se
ptimo.s.septēbri:
ꝛ hoc notat̄ cum
dr̄: i ¶Solēni
tatē qꝫ i exitu an
ni.hoc ē imedia
te pꝰ exituꝫ anni:
qꝛ septēber est pri
mꝰ mēsis simplr̄ i
anno:lꝫ martius
sit pmꝰ quātū ad
festa: sicut dcm̄ ē
supra.xij.ca.ꝛ ge
nes.vij.
k Ter in anno
ꝛc̄.|.s.in pascha:
ꝛ in pentecoste:ꝛ
i festo tabernacu
loꝝ:tn̄ cū illis q̄
erāt remote a hie
rusalem aliq̄n di
spēsabat̄ de duo
bꝰ vicibꝰ.s.in pen
tecoste:ꝛ in festo tabernaculoꝝ. l ¶Non imo.su.fer.
san.vi.tue.ꝛ loquit̄ de victima agni paschalꝭ q̄ n̄ debat
imolari donec fermentū fuisset amotū de domibꝰ iude
oꝝ:ut dcm̄ ē.s.xij.ca.ꝛ hoc ē qđ dr̄ h: l Nō imo.su
p fer.i.fermēto exn̄te in domo tua. m ¶Nec re.adeps
so.mee vsqꝫ māe.s.diei sequētis:poterat tn̄ cremari sup
altare tota nocte. n Primitias frugū t̄re ꝛc̄.q̄uis hꝰ
pceptū supra positū sit:tn̄ h repetit̄ ad ondendō ꝙ obli
gat anno septio sicut in alijs.qꝛ eni supra mētōeꝫ faciēs
de pmitiuis addidit: Quecūqꝫ semiauerꝭ i agro tuo.iō
posset aliq̄s credē ꝙ nō obligaret anno septio:eo ꝙ illo
anno nō semiabat̄ t̄ra:nec colligebant̄ fructꝰ nascētes a
dn̄is t̄re:qđ nō est veꝝ:qꝛ etsi nō poterāt colligē ad vsus
suos:debebāt tn̄ fructꝰ p alijs maturātes accipe ꝛ defer
re ad domū dn̄i in solēnitate paschali. o ¶Nō co.he
dū in la.ma.sue.cuiꝰ rō ē:qꝛ lex intēdebat iducē iudeos
ad pietatē erga pximos:ꝛ sic inhibuit eis ea q̄ videbant̄
esse crudelia:etiā circa bruta aialia:int̄ q̄ hꝰ erat:ꝙ agnꝰ
coq̄ret̄ ꝛ paret̄ ad esuꝫ alioꝝ in lacte qđ erat vite sue su
stētamentū. Dicit aūt andreas:ꝙ hoc etiā intelligitur ō
carnibꝰ alioꝝ aialiū q̄ nutriunt̄ lacte:nō aūt de carnibꝰ
auiū:qꝛ nō nutriunt̄ lacte:ſꝫ de mā oui:ꝛ lꝫ h dicat̄ ō la
cte matrꝭ:tn̄ intelligit̄ de oī lacte. Alia etiā rō fuit ad hꝰ
.s.in detestatōem idolatrie:qꝛ aliq̄ idolatre sic coq̄bant
carnes idolꝭ imolatas. p Ecce ego mittaꝫ. Premissa
legꝭ pmulgatōe:hic ɔn̄ter inducit̄ pplꝭ ad eiꝰ obseruan
tiā:ꝛ pꝰ ponit̄ dcā inductio:scđo legis receptio ca.xxiiij.
Circa pmū inducit̄ pplꝭ ad legis obseruātiā ex bonorū
pmissiōe:et pmo q̄tū ad t̄re chanaan facilē acq̄sitōem
scđo q̄tū ad eiꝰ felicē habitatōem: ibi Nō adorabis de
os eoꝝ. Ad acq̄rendō aūt t̄rā tria erant necia:directio in

mensis primitiuorum ope
ris tui q̄cunqꝫ seminaueris
in agro:solēnitātē quoqꝫ i
exitu anni qn̄ congregaue
ris omnes fruges tuas de
agro. Ter in anno appare
bit omē masculinū tuū|co
rā dn̄o deo tuo. Nō imōla
bis sup fermēto sanguineꝫ
victime tue:nēc remanebit
adeps solēnitatis mee vsqꝫ
mane. Primitiās frugum
terre tue deferes i domum
dn̄i dei tui. Nō côques he
dum i lacte matris sue. Ec
cē ego mittam angelū me
um qui precedat te ēt custo
diat in via:ēt introducat in
locū quē pparaui. Obsēr
ua eum ꝛ audi vocē eiꝰ:nec
ɔtēnēdū putes. Quia non
dimittet cuꝫ peccaueris:ēt
est nomē meū i illo. Qđ si
audieris vocē eiꝰ:et feceris
oīa q̄ loquor:inimicus ero
inimicis tuis:ꝛ affligā affli
gētes te. Precedetqꝫ te an
gelꝰ meꝰ:ꝛ introducet te ad
āmorreū ꝛ etheū et phere
zeū chananeūqꝫ ꝛ eueū et
iebuseū:quos ego ɔteram
Nōn adorabis deos eoꝝ
nec côles eos. Nōn facies
opa eoꝝ:sēd destrues eos:
ēt confringes statuas eoꝝ.
Sēruietisqꝫ dn̄o deo vr̄o:
ūt bn̄dicā pāibꝰ tuis ꝛ aq̄s
ēt auferam infirmitateꝫ de
medio tui.| Nōn erit infe
cunda nec sterilis in terra
tua.| Nūmeꝝ dieꝝ tuoꝝ i
plebo. Terrorē meū mittā

via:ꝛ quantū ad hoc dicit: p ¶Mittā angelū meū q̄ pce
dat te.viā ondēdo. Et ptectio ab hostibꝰ:iō sbdit̄: q Et
custodiat te in via.ꝛ introductio ad locū pmissū:ꝛ hꝰ nota
tur cū dr̄: r ¶Et itroducat ad locū quē ppaui.sed qꝛ ista
pmittunt̄ ex suppōne obedie ad deuꝫ in legis ꝛ mādatoruꝫ
ipsiꝰ obseruatōe:ideo
sbdit̄: s Obserua
eū ꝛc̄.i.diligent̄ atten
de ut ei obedias.cꝰra
tio sbdit̄: v ¶Et no
mē meū in illo est.ac
si dicat̄ qui obedit ei:
obedit ꝛ mihi:ꝛ q̄ re
bellat ei:rbellat ꝛ mi
hi:fm ꝙ dicit salua
tor Luce.x. Qui vos
audit me audit:ꝛ qui
vos spnit me spernit
Notandō aūt ꝙ istud
exponit̄ duplr̄: vnoꝰ
de iosue q̄ vocat̄ hic
angelus.i.a deo mis
sus ꝛ ordinatꝰ ad du
cendō filios isrl̄ ad t̄rā
pmissiōis:ꝛ ad debel
landō aduersarios eoꝝ
ꝛ ad ponēdō eos i pos
sessiōe t̄re: ut hꝫ i libꝰ
iosue: cui pplus debe
bat obedirꝫ tāq̄ nūcio
dei ꝛ vices eiꝰ gerēti:
ꝛ qđ subdit̄: v Et
nomē meū in illo est.
hoc pꝫ ex noīs interp
tatōe:qꝛ iosue interp
tat̄ saluator: qđ est ppriū dei. Alio mō exponit̄ ō angelo q̄
pcedebat castra filioꝝ isrl̄ ondendo eis viā p colūnā ignis ꝛ
nubis:ut dcm̄ ē.s.13°.ca.et eos ptegebat ab aduersarijs. vn̄
posuit se int̄ castra egyptioꝝ ꝛ hebreoꝝ ad ptegendō hebre
os:ut dcm̄ est.s.xiiij.ca.et eodē mō pmittit̄ h de futo ꝙ de
beat eos ptegē:ꝛ qđ sbdit̄: v ¶Nomē meū i illo ē.hoc dr̄
qꝛ angelꝰ ille loq̄bat̄ in psona dei:ꝛ iō aliq̄n āgelus:aliquan
do dn̄s noiat̄:fm ꝙ dicit beatꝰ Greg. t Quia nō dimit
tet cū peccauerꝭ.qꝛ nō est in ptāte nūcij aliq̄d agē ppria au
ctoritate:ſꝫ fm volūtatē mittētꝭ:ꝛ hec expō est magꝭ ɔsona
lr̄e:loquit̄ etiā hic dn̄s moysi in psona totꝰ ppl̄i. x ¶Nō
adorabis. Hic cōsequenter pmittitur terre felix habitatō:
pmo tamen remouet̄ huius impedimentū quod est idola
tria cum dicit̄: x Non adorabis deos eorum. scilicet ex
hibendo eis reuerentiam exteriorem. y ¶Nec coles eos.
quantū ad interiorem. ꝫ Non facies opera eoruꝫ.i.actꝰ
qui fiūt in venatōne idolorū.per hoc eni ꝙ dixerat: Nō a
dorabis.phibuerat eis exhibere illos actus latrie:qui exhi
bētur deo:ꝛ ideo addidit: Nō facies opera eorum.ad exclu
dēdū etiā actꝰ qui exhibent̄ idolis. a ¶Sed destrues eos.
tēpla eoꝝ dissipādo. b Et ɔfriges statuas eoꝝ. ɔminuē
do frustratī: ne rēaneat aliq̄ mēoria eoꝝ. c ¶Seruietisqꝫ
dn̄o deo vr̄o.qꝛ p hoc felicit̄ hitabitꝭ in t̄ra vobis pmissa:iō
sbdit̄: o Ut bn̄dicā panibꝰ tuis ꝛ aq̄s.i.cibis tuis ꝛ po
tibꝰ:q̄ noīe panis ꝛ aq̄ designant̄:ut pluries dcm̄ ē.s. e ¶Et
auferā iniq̄tatē ꝛc̄.|ɔferēdo tibi bonā aīe dispōnem.
f Non erit infecūda ꝛc̄.|dicit̄ infecūda que puā pleꝫ hꝫ
ꝛ nullius aut modici valoris.sterilis que nullam habet: et
in hoc designatur multiplicatio populi ꝛ fortitudo.
g ¶Numerum dierum tuorum implebo.i.vita tua nō bre
uiabitur infirmitate peste ꝛ fame aut gladio. h Ter

roꝛẽ meum mittam ⁊c̃.quod fuit impletum Joſue.v. vbi dr̃:Diſſolutũ eſt coꝛ eoꝝ:nec remãſit in eis ſpũs.⁊ in hoc tã git pacifica poſſeſſio terre. i Emittẽs crabꝛones.i.anxie tates animi:eos pungẽtes ſicut aculei. Judei eñi crabꝛones dicũt ad lr̃am.i.muſcas de cadauerib⁹ exoꝛtas hñtes acule os venenatos.

in ꝑcurſũ tuũ:⁊ occidã oẽꝫ pplm ad quẽ ingredieris Cũctoꝛũqꝫ inimicoꝝ tuoꝛũ coꝛã te terga vertã:emittẽs crabꝛões ꝑus q̃ fugabũt eueũ ⁊ chananeũ ⁊ etheũ anteq̃ꝫ introeas. Nõ eijciã eos a facie tua ãno vno:ne terra in ſolitudinẽ redigat ⁊ creſcãt ꝯ te beſtie. Paulatim expellã eos de cõſpectu tuo:donec augearis et

k Qui fugabunt eueũ.q2 multi de habitatoꝛib⁹ ɫre chanaan fugierũt de ɫra illa ante ingreſſũ filioꝝ iſrl̃. l Nõ eijciam ⁊c̃.]cui⁹ rõ ſubditur: Ne terra redigat i ſolitudinẽ.in q̃ oſtendit ſpacioſitas ɫre:q̃ non poſſꝫ ſufficient popu lari a filijs iſrl̃:donec eſſent i maioꝛi numero:⁊ tñ iã erãt ſexcenta milia. m Et creſcãt ꝯ te beſtie.que te graui⁹ infeſtarẽt q̃ aduerſarij. n Ponã aũt ter.tu.a mar.rubꝛo.ex pte oꝛiẽtl. o Uſqꝫ ad mare paleſtinoꝝ.a pte occidentl:⁊ hoc eſt mare mediterraneum. p Et a deſerto.ſ.egypti:qð ꝯtiguat ɫre ꝓmiſſiõis a parte auſtrali. q Uſqꝫ ad fluuiũ.ſ.euphꝛatẽ: a pte aq̃lonis: tñ iſtã terrã totã habuerũt vſqꝫ ad tpa ſalomõis. r Non inibis cũ eis fedus.p amicicias vel ꝯnubia.cetera patent.

In ca.xxiij.vbi dr̃ in poſtil.Et ꝑmo erga ptes q̃ debẽt in iudicio aliq̃d ꝓponẽ. Additio

Inconueniẽs vr̃ dicẽ q̃ ſit ꝓhibitũ a lege diuina:q̃ iudex audiat vnã ptẽ in abſentia alteri⁹:lꝫ talis ps multa mẽdacia imiſceat ad iuſtificatõem ſue cauſe.Nã rect⁹ iudex p h⁹ ñ inclinabit ad aſſentiendũ ſibi donec audiat aliam partem:⁊ hoc cõiter fit in multis iudicijs.ſ. q̃ vna ps in abſẽtia alteri⁹ ꝓponit multa mendacia:ſꝫ p⁹q̃ audit ps aduerſa negocio diſcuſſo deuenit ad rectitudinẽ iuſticie.vñ vr̃ alii dicendũ. Ad qð ſciendũ q̃ vbi dr̃ in trãſlatõne nr̃a: Nõ ſuſcipies.hr̃ in hebꝛeo vnũ verbũ q̃ſi equocum ad multa.ſ.ad ſuſcipiendũ:leuandũ:ferendũ:⁊ multa alia:Et vbi i trãſlatõe nr̃a dr̃: Uocẽ mẽdacij.in hebꝛeo hr̃:Auditũ vanitatis.vñ in hoc q̃ dr̃:Nõ feras auditũ vanitatis.intelligit ꝓhiberi neq̃s ferat ſeu leuet infamiã falſã ꝯ ꝓximum qð eſt ꝓpꝛie audit⁹ vanitatis:⁊ ſic refert ad quãcunq̃ꝫ perſonã etſi legat: Nõ ſuſcipies.põt referri ad iudicẽ ꝓhibendo eũ ne p famã vanã moueat ad ꝯdemnandũ aliquẽ.

In codẽ ca.xxiij.vbi dr̃ in poſtil.Inſontẽ ⁊ iuſtũ nõ occides ⁊c̃. Additio.ij.

Auctoꝛitas aug.allegata p poſtillatoꝛẽ nõ ꝯtrariatur determinatõi ſci Tho.nã ferre ſniam moꝛtis ꝯ eũ q̃ ꝯuincit in iudicio:p teſtes diligent examinatos non eſt pctm̃:lꝫ ſciat a iudice innocent ꝯdẽnari:vñ ꝓpter h⁹ nõ eſt dimittẽda dignitas tpalis nec aliq̃d h⁹modi. Q2 aũt ſniam ferre ꝯ talẽ nõ ſit pctm̃:declarat ſufficient a ſcõ Thoma in pte allegata.q.lxvij.ar.ij.i coꝛ.q.vbi dr̃ ſic: Q2 q2 iudicare ꝑtinet ad iudicẽ ſm q̃ fungit publica ptãte:ið infoꝛmari dꝫ in iudicio:nõ ſm illud qð ipſe nouit tanq̃ ꝑuata pſona:ſꝫ ſm illud qð ſibi innoteſcit in cõi.ſ.p leges publicas diuinas vel humanas ꝯ q̃s nullas ꝓbatões admittẽ debet in pticulari vð p inſtrã ⁊ teſtes ⁊ alia legitima documẽta q̃ dꝫ ſequi iudicãdo magis q̃ illud qð ipſe nouit tanq̃ ꝑuata pſona:lꝫ ex hoc adiuuari poſſit:ut diſtricti⁹ diſcutiat ꝓbatões inductas:ut poſſet eaꝝ defect⁹ inueſtigare:q̃ ſi eas nõ poſſit de iure repellẽ dꝫ eas in iudicãdo ſequi.Sol⁹.n.dei

eſt q̃ ſm ꝓpꝛiã ptãtẽ iudicat infoꝛmari in iudicijs ſm vitatẽ quã ipſe cognoſcit:nõ ſm hoc qð ab alijs accipit: ⁊ ideo de chꝛiſto q̃ eſt ver⁹ de⁹ ⁊ hõ: ꝓphetice legit Eſa. xi.q̃ nõ ſm viſionẽ oculoꝝ iudicabit:nec ſm auditum auriũ arguet:qð non ꝑtinet alijs iudicib⁹.Si aũt dicat

poſſideas terrã. Ponã aũt ꝗminos tuos a mari rubꝛo uſq̃ꝫ ad mare paleſtinoꝝ ⁊ a deſerto uſq̃ꝫ ad fluuiũ. Tradã in manib⁹ vr̃is habitatoꝛes ɫre:⁊ eijciã eos ð ꝯſpcũ vr̃o. Nõn inibis cũ eis fed⁹:nec cũ dijs eoꝝ. Nõ hitẽt in terra tua:ne fõ te peccare te faciãt i me ſi ſeruieris dijs eoꝝ:qð tibi certe erit in ſcandalũ.

q̃ iudex in ꝑdcõ caſu facit ꝯ ꝯſciẽtiã:inquantũ facit ꝯ ꝯſciam veritati quã hꝫ:⁊ ſic peccat iuxta illud ad Ro.xiiij.ca. Qð nõ eſt ex fide:peccatũ eſt.ꝑut cõiter exponit: dicendũ ſm ipm vbi.ſ.q̃ hõ in his q̃ ad ꝓpꝛiã pſonã ꝑtinẽt dꝫ infoꝛmare ꝯſciam ſuã ex ꝓpꝛia ſcia:ſed i his q̃ ꝑtinẽt ad publicã ptãtẽ dꝫ infoꝛmare ꝯſciam ſuã ſm ea que in publico iudicio ſciri pñt.vñ Augu.ſuper pſ.Bon⁹ iudex nihil arbitrio ſuo facit:ſꝫ ſm leges ⁊ iura ꝓnunciat. Replica coꝛrectoꝝ ꝯ Burgẽ.

In ca.xxiij.poſtillatoꝛ exponit illud:Non ſuſcipies vocẽ mẽdacij:de iudice q̃ ñ dẽat audire vnã ptẽ ſine alia.Burg.dicit incõuenienter dcm̃:q̃ diuina lege ſit ꝓhibitũ audire vnã ptẽ in abſentia alteri⁹.Et ponit caſus in quibus licite iudex põt illi diuine legi ꝯuenire.Sꝫ vr̃ ſuis caſib⁹ burg.nõ ꝯcludẽ ꝓpoſitũ:q̃nimo ex illa lege q̃ vr̃ hr̃e oꝛtũ a nã:⁊ recte rõis dictamine:reptũ eſt:q̃ ad inſtantiã vni⁹ ptis in oi iudicio bñ recto dꝫ fieri citatio ptis aduerſe:niſi eſſet iudicium aliq̃d poteſtate publica ꝯſtitutũ nõ ad inq̃rendũ:ſꝫ ſolũ i notoꝛijs ꝓcedendũ:ut dr̃ de iudicio vueſtualie:qð vulgo dr̃ ſecretũ iudiciũ:nõ rõne cãe q̃ eſt notoꝛia:ſꝫ ꝓceſſus q̃ ſecret⁹ eſt ſine ſtrepitu inq̃ſitõis.In tali.n.iudicio lex iſta locũ nõ hꝫ:ſꝫ in oi alio.Judex iuxta hanc legẽ ad inſtantiã ptis tenet decernẽ citatiõeꝫ qua legitime inſinuata poterit ſine trãſgreſſione h⁹ legis vna ps audiri alteri⁹ ptis ꝯtumacia nõ obſtãte:poterit etiam iudex vnã ptẽ audire altera nõ citata :ſꝫ non iudicialit:q2 alias eſſet auditio vanitatis:ꝑut exponit Burg.iuxta hebꝛaicã lrãm:ut dicit:⁊ in his caſib⁹ vadũt inſtãtie burg.

In codẽ ca.vbi poſtillatoꝛ circa illũ textũ:Inſontẽ nõ occides.tenet ꝯ ſcm̃ Tho.dicẽs:q̃ iudex ſciẽs aliquẽ innocentẽ nõ peccat ferẽdo ſniam ſm allegata ⁊ ꝓbata ꝯ eundẽ.Sꝫ Burg.cõiter ꝓ ſcõ Tho.certamẽ aſſumẽs hic nõ plus dicit q̃ ſcũs Tho.in locis allegatis p ipm ⁊ poſtil.Sꝫ ad auctẽm bti Aug.p poſtillatoꝛẽ allegatam min⁹ ꝯuenient dicit:nã ſm declaratõem poſtillatoꝛis manifeſte ꝯcludit ꝯ poſitõem ſci tho.⁊ cõiter iuriſtaꝝ:quãuis.n.in cõiter accidentib⁹ iudicandũ ſit ſm allegata ⁊ ꝓbata:nllo tñ iure cautũ ẽ:imo diuio iure ꝓhibitũ iudicare ꝯ agnitã veritatẽ:nec vidẽ meo valet illa diſtinctio: q̃ iudex duplicẽ pſonã dicit.ſ.ꝑuatã:⁊ publicã.nã ſi ꝑuata ꝑeccat:publica nõ eximit niſi ſit manifeſta lex que eam excuſet:nõ eſt aũt lex puto hũana nec diuia que dicat iudicandũ ꝯ vitatẽ agnitã:nõ vr̃ igit aliq̃ lex excuſãs ſic iudicantẽ.tuti⁹ ẽ igit ꝯſiliũ poſtil.⁊ multoꝝ doctoꝝ dimittẽ pſõe publice reſpcm̃:q̃ dãnare pſonã ꝑuatã:ꝓut ſoat auctas bti aug.quã hr̃.trãſit ꝯniuẽtib⁹ ocul ad eã nihil rõnabilit dicẽdo:ſꝫ ad aliũ locũ differendo.

Caplm̃. XXIIII.

Moyſi quoq̃ꝫ dixit. Pꝛemiſſa legiſlatõe ⁊ inductõe ad eius obſeruantiã:h ꝯñter deſcribit eius receptõ:⁊ ꝑmo verbo:ſcðo facto:ibi Scripſit aũt moyſes. Circa ꝑmũ ꝑmittit inſtructio moyſi de deſceñſu ad pplm:ut legẽ ſcipet:⁊ i reaſceñſu ad deũ ꝓ facti ꝯfirmatõne:⁊ hoc eſt qð dicit: a Moyſi quoq̃ꝫ dixit.ſ.dñs. b Aſcende ad dñm tu ⁊ aaron. .ſ.p⁹q̃ deſcẽderis ⁊ ppl̃s legẽ receperit. c Soluſq̃ꝫ Moyſes aſcẽdet ad dñꝫ. i cacumẽ montis.alij autẽ aſcẽderũt ad aliq̃ ptẽ montis infe rioꝛẽ. d Ueit ergo moyſes. deſcẽdẽdo ad pplm e Et narrauit plebi oia vba domini. Hebꝛei dicũt q̃ iſtud qð hr̃ in ca.iſto vſq̃ꝫ ad illum locũ:Dixit dñs ad moyſen:aſcẽde ad me i mõtẽ ⁊c̃.fuit factum anteq̃ dñs loq̃ret pplo decẽ ꝑcepta decalogi:de quibus dcm̃ fuit.xx.ca.ita q̃ q̃rta die tertij menſis ab exitu filioꝝ iſrl̃ de egypto:dñs dixit ad moyſen q̃ deſcẽderet ad pplm ad denunciandũ eis ꝑcepta ei⁹ de ꝑpatõe ppl̃i ad recipiendũ legẽ oꝛe dei ꝓmulgandã.et ad hoc q̃ ponẽt ꝗminos circa montẽ de quib⁹ dcm̃ ẽ ſupꝛa.xix.ca.⁊ ad denunciandũ pplo ꝑcepta iudicialia ꝑdicta q̃ moyſes recepit a dño.Et q̃nta die ꝑdicti menſis moyſes edificauit altare:⁊ aſperſit ſanguinẽ victime ſuꝑ pplm in ſignũ ꝓfeſſiõis leg:⁊ moyſes cũ aaron ⁊ ſeniorib⁹ aſcẽdit ad dñm ad ſci ꝯfirmatõeꝫ.Et.vj.dieq̃ erat 50ᵃ.a die exit⁹ de egypto dñs audiẽte pplo locut⁹ ẽ.x.ꝑcepta:lꝫ ſcribãt ꝑus data:nã i ſac̃ ſcripta aliq̃ ꝑus ſcã frequẽt ſcribunt poſteri⁹.Doctoꝛes aũt nr̃i dicũt cõi q̃ illud qð ꝯtinet in ca.iſto:fuit ſcm̃ poſtq̃ dñs decẽ ꝑcepta dederat oꝛe ꝓpꝛio:q2 cũ ppl̃s dñm loquentẽ non poſſet ſuſtinẽ:rogauit moyſen ut accipet legẽ a dño ⁊ eis referret:ut dcm̃ ẽ ſupꝛa.xx.ca. et tũc pplo redeũte ad caſtra moyſes aſcendit ad dñm:⁊ accepit ab eo iudicialia ꝑcepta:⁊ tũc deſcẽdit ad pplm ad dnunciandũ:⁊ tũc ſcã ſũt iſta q̃ ſcribunt in iſto ca.⁊ hoc dcm̃ magis vr̃ ꝯcoꝛdare lr̃e. f Rñditq̃ꝫ ois ppl̃s.Poſtq̃ audierat relatõnem moyſi. g Oia vba dñi q̃ locut⁹ eſt.ſ.tibi. h Faciem⁹.ac ſi ipm loquentẽ audiſſem⁹. i Scripſit autẽꝫ. Hic ꝯñter ponit receptio legis facto:⁊ ſcðo receptõis cõfirmatio:ibi Aſcẽderũtq̃ꝫ moyſes. Circa ꝑmũ dicitur: i Scripſit ãt moyſes.ad memoꝛiã futurã. k Uniuerſos ſermones dñi.ſ.ꝑcepta iudicialia ꝑdcã q̃ rettulerat pplo.Ra.ſa.dicit:q̃ cũ hoc ſcripſit a ꝑncipio Gen. vſq̃ꝫ ad decẽ vba dñi:q̃ fuerũt ſcripta in tabulis:⁊ hoc eſt a ꝑncipio gen.vſq̃ꝫ ad.xx.ca.Exo.Sꝫ hoc vr̃ ficticiũ

Moyſi quoq̃ꝫ di XXIIII xit:Aſcẽnde ad dñꝫ :tu ⁊ aaron:nadab ⁊ abiu ⁊ ſeptuaginta ſenes ex iſrael:et adoꝛabitis ꝓcul. Soluſq̃ꝫ moyſes aſcẽdet ad dñm:et illi nõ appꝛopinq̃bũt: nec ppl̃s aſcẽdet cuꝫ eo. Uenit ergo Moyſes:et narrauit plebi oia vba dñi atq̃ꝫ iudicia. Reſpõditq̃ꝫ ois pplus vna voce. Omiã vba dñi q̃ locut⁹ ẽ:faciem⁹. Scripſit ãt moyſes vniũſõs ſmões dñi ⁊ mãne ꝯſurgẽs edificauit altare dño ad radices mõtl ⁊ duodeci titulos p duodeci trib⁹ iſrl̃. Miſit quoq̃ꝫ iuuenes de filijs iſrl̃:⁊ obtulerũt holocauſta:imolauerũt q̃ꝫ victimas pacificas dño vitulos duodeciꝫ: tulit itaq̃ꝫ moyſes dimidiam ptẽꝫ ſãguis ⁊ miſit i crateras:ptẽꝫ aũt reſiduaꝫ fudit ſup altare. Aſſumenſq̃ꝫ volumen federis:legit audiẽte populo. Qui dixerũt: Oia q̃ locut⁹ ẽ dñs faciem⁹: et erim⁹ obedientes. Ille vo ſũptuꝫ ſanguinẽ reſpſit in populũ Et ait:Hic ẽ ſanguis federis quod pepigit dominus vobiſcum ſuper cũctis ſermonibus his. Aſcẽnderũt q̃ꝫ moyſes et aarõ: nadab et abiu et ſeptuaginta de ſenioꝛibus iſrael: et viderũt deum iſrael. Sub pedibus eius quaſi opus lapidis ſaphyrini: et quaſi celum cũ ſerenum eſt. Nec ſuper eos qui pꝛocul receſſerant de filijs iſrael:miſit manuꝫ ſuã.

q2 ſm ipm oꝫ q̃ fuerit ſcm̃ infra vnã dĩe:q2 ſtati ſubditur: l Et mane ꝯſurgẽs ⁊c̃.qð ipſe expõit ꝓ mãe craſtine diei niſi q̃s velit dicẽ:q̃ ibi fuerit miraculũ:vel q̃ ſcripſit mltuꝫ velocit vltra hũanũ mð. m Edificauit altare dño ad radices mõtl.ſ.ſynai ad grãꝝ actõem ⁊ leg receptõem pſcãꝫ ut p⁹ca ſbdit: n Et xij.titulos.alij dicũt q̃ fuerũt.xij. altaria. Alij dicũt q̃ fuerunt xij.lapides ex q̃b⁹ cõſtruxit vnũ altare ad deſignandũ oblatõem xij.tribuũ.⁊ h⁹ vr̃ veri⁹:tũ q2 magis ꝯſõat lre cũ dicat h:Edificauit altare:⁊ ñ altaria tũ q2 ſicẽ hr̃.iij.Reg. xviij.ca.de altari edificato ab Helia: vbi dr̃ q̃ tulit.xij.lapides iuxta numeꝝ.xij.tribuum filioꝛum iacob. o Miſit q̃ꝫ iuuenes ⁊c̃.]Dicũt aliq̃ q̃ iſti fuerũt nadab ⁊ abiu filij aaron qui futuri erãt ſacerdotes. Alij aũt dicũt:q̃ fuerũt ꝑmogeniti xij. ꝑncipũ iſrl̃:⁊ hoc vr̃ veri⁹:q2 vſq̃ꝫ ad ſacerdotium aaron:qð nõdũ erat inſtitutũ ſacerdotiuꝫ ꝓtũc erat ãnexũ pꝛiogeniture:ut dcm̃ fuit Gen.xiiij.ca.⁊.xvij.

p Uitulos duodeci.li duodeci nõ eſt in hebꝛeo:⁊ iõ vr̃ q̃ fuerũt tñ duo:q2 pluralis numer⁹ abſq̃ꝫ determinatiõe alicuius nũeri in hebꝛeo ſignificat cõit biariũ. q Tulit itaq̃ꝫ moyſes di.p.ſan.⁊ miſit i crateras.i.cyphos magnos hñtes anſas. r Partẽ aũt reſiduã ⁊c̃.]Iſte ſanguis erat ſignũ receptõis legis a pplo:⁊ federis int ipm ⁊ deũ.de⁹ aũt ſpũs eſt ⁊ nõ põt aſꝑgi ſanguine:⁊ iõ loco eius aſpſit altare:ut dicit Ra.ſa.⁊ poſtea pplm:vnde ſbdit: s Ille vo ſũp.ſan. re.in pplm.Fuit etiã iſta aſpſio facta:in ſignũ q̃ trãſgreſſorũ legis ſanguis debẽt effũdi. t Aſcẽderũtq̃ꝫ Moyſes. Hic ponit ꝑdicte receptõis ꝯfirmatio:p hoc q̃ de⁹ immediate poſt ꝑdicta oſtẽdit ſe eis gratioſe:vñ ſubdit: v Et viderũt dñm deũ iſrl̃.nõ in eſſẽtia ſua:ſed in ſilitudine repñtãte ipm:et videt q̃ fuerit humana p hoc quod ſubditur: x Sub pedibus eius:et p hoc deſignabatur q̃ erat aſſũptur⁹ p nãm humanã. y Quaſi op⁹lapidis ſaphyrini. In hebꝛeo hr̃:q̃ſi op⁹ lateris ſaphyrini.ita q̃ figura lateris reducebat eos ad mẽoꝛiã ãxietatl quã ſuſtinuerãt faciendo lateres i egypto:⁊ coloꝛ ei⁹ q̃ erat q̃ſi celeſtis:deſignat eoꝝ libertatẽ quã ꝯſecuti erãt:⁊ iocũditatẽ diuine apparitõis:q2 oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcũt. z Nec ſup eos. aliq̃ libꝛi hñt hic nõ:intpoſituꝫ ſic:necnõ ſupꝛa eos ⁊c̃.ſed nõ eſt de textu:q2 nõ ẽ in hebꝛeo:nec i antiq̃s libꝛis:⁊ eſt ſenſus: z Nec ſup eos q̃ ꝓcul receſſerãt.i.pplm:de q̃ dcm̃ ẽ ſ.q̃ nõ debat aſcẽdẽ cũ moyſe ⁊ alijs ſenib⁹:ſꝫ lõge remanẽ ⁊ Miſit manũ ſuã.occultando ſe eis:ſic dr̃ infra.xxxiij. moyſi:Pꝛotegam te dextera mea donec tranſeam: tollãq̃ꝫ manũ meã ⁊ videbis poſterioꝛa mea.Ex q̃ pꝫ q̃ poſitio manus dei ſup aliquid deſignat hic occultationem ſui:⁊ ſubtractio manus reuelatõnem:ideo ſubditur:

Universidad de Deusto Biblioteca

a Uiderũtq; deũ:ꝛ come.ac bibe.ſ.in leticia magna poſt talẽ viſionẽ. Hebrei aũt dicunt q̃ hic eſt textꝰ verꝰ: Nec ſup domos filioꝝ iſrl̃ miſit manũ ſuã ꝛc̃.ꝛ ſm hoc pplus cõis nõ vidit deũ:ſed tm̃mõ illi q̃ erãt p̃ncipales in pplo.ſ.moyſes:ꝛ illi q̃ erãt cũ eo:ꝛ p̃ncipes tribuũ. b Dixit aũt dominꝰ.pꝰ datõez mozaliuz p̃ceptoꝝ ꝛ iudicialiũ:hic p̃ñter ponit datõ ceremonialium q̃tũ ad ſtructuraz tabernaculi ꝛ ordinatõnẽ miniſtroꝝ: vbi ſic p̃cedit:qz p̃mo deſcribit moyſi vocatio:ſecũdo ceremonialium traditio.xxv.ca. Circa p̃mũ dr: c Aſcẽde ad me in montẽ.ſ. ſolus. d Et eſto ibi.p hoc deſignauit q̃ moyſes deberet ibi diu remanẽ:tm̃ nõ determinauit q̃diu p̃ciſe. e Daboq; tibi tabulaſ lapideas.dicũt hebrei q̃ erãt ð ſaphiro. f Surrexerũt q; moyſes ꝛ Joſue.q̃ iuit cũ eo vſq; ad terminos monti:ꝛ ibi fixit tabernaculũ ſuuz ad manendõ q̃ſq; rediret moyſes de cacumine montiſ.p hoc.n. q̃ infra.xxxij.ca. dicit ioſue ad moyſen ð cãtantibus coꝛa vitulo pflatili vlulatꝰ pugne audiũt in caſtriſ:pz q̃ nõ bitauerũt in caſtris qm̃ fecerũt vitulũ ꝛ adoꝛauerũt. g Aſcẽdẽſq; moyſes.i.aſcendẽ volens h Senioꝝ dr: ait.ꝛ hoc fuit qm̃ ipſe ꝛ ioſue receſſerunt de caſtris:iõ ſbdit: i Expectate hic.intendẽtes ad regimen pplꝰ. k Donec reuertamur ad voſ.ſ.ego ꝛ ioſue. l Habetis aaron ꝛ hur vobiſcũ. iſte hur fuit mariꝰ marie ſoꝛoriſ moyſi:ut ocm̃ eſt ſupꝛa.xvij.ca. m Siq̃d natũ fuerit q̃ſtion:s.i.aliq̃d qõ videat vobis difficile ꝛ ambiguum. n Referetis ad eos.ad determinandõ:ſicut referetis ad me ſi eſſem p̃ſs. o Lunq; aſcẽdiſſet moyſes.dimiſſo ioſue in loco ſupꝛadicto. p Operuit nubes montẽ.q̃ erat ſignũ diuine p̃ntie. q Tegẽſ illũ ſex dieb'.nõ q̃ receſſerit ſeptimo die nubes:ſz p illos ſex dies accipit moza moyſi i mõte añq̃ dñs cũ eo loq̃reꝛ:iõ ſubdit:Septimo aũt die vocauit eũ ꝛc̃. r Erat aũt ſpes glie dñi q̃ſi ignis.de ſupioꝛi eni p te nubis q̃ montẽ opuerat videbat q̃ſi ignis aſcendẽ in altũ ita q̃ videbat de caſtris. s Et fuit ibi.xl.dieb' ꝛ.xl.noctibus abſq; cibo ꝛ potu.

In ca.xxiiij. vbi dr i poſtil. Fuit ẽt iſta aſpſio. Additio

QUm nõ ſolũ de ſẽſu lr̃ali ſed ẽt ð figuratino agat poſtillatoꝛ in hoc loco nõ videt eſſe p̃termittendõ illud qõ in glo. hr̃ ſup illõ vbũ: hic ẽ ſaguiſ federi dicẽſ:da morte xp̃i q̃ i hꝰ ſignificat ꝛ firmat teſtm̃. hec i glo. Qui q̃dẽ ſenſus figuralꝰ bñ p̃tinuat cũ ſequentib':cũ dr: Uidrũt deũ iſrl̃. nã tm̃ pplꝰ ille q̃ i ſanguie teſti chriſti ꝛfirmat deũ iſrl̃ videt nũc p fidẽ ꝛ ſacrm̃ ꝛ in futo p eſſentiã XXV.

LOcutꝰ q; ẽ dñs. Hic p̃ñter traditꝰ deſcriptio tabernaculi:ꝛ p̃tinentiũ ad ip̃m:ꝛ p̃mo circa hꝰ ponit dñi p̃ceptũ:ſcõ iniuenit ipedimentũ.xxxij.ca.tertio amoto ipedimẽto deſcribit opiſ executio.xxxv.ca.ꝛ q̃rto tabernaculi erectio.ca.xl. Circa p̃mũ oñdit mãe p̃paratio:ſecũdo deſcribit tabernaculi ꝛ p̃tinentiũ ad ip̃m forma ꝛ diſpõ:ibi Facientq; mihi ſanctuariũ. Circa p̃muz dicit:

Uiderũtq; deũ:ꝛ comederũt ac biberũt. Dixit aũtez dñs ad moyſen: Aſcẽnde ad me in montẽ ẽt eſto ibi: dãboq; tibi tabulas lapideas ꝛ legez ac mandata q̃ ſcripſi:ut doceas filios iſrl̃. Surrexerũt moyſes ꝛ Joſue miſit eꝰ:aſcẽdẽſq; moyſes in montẽ dei:ſenioꝛibus ait:Expectate hic donec reuertamur ad vos. Habetis aaron ꝛ hur vobiſcũ: ſiqd natũ fuerit q̃ſtionis:referetis ad eos. Lunq; aſcendiſſet moyſes:operuit nubes montez:ꝛ habitauit glia dñi ſup ſynai tẽgẽs illũ nube ſex diebꝰ. Septimo aũt die vocauit eũ dñs de medio caliginis. Erat aũt ſpes glie dñi q̃ſi ignis ardẽs ſup vticem montis:in ſpectu filioꝝ iſrael. Ingreſſuſq; moyſes mediũ nebule:aſcẽdit i mõtẽ:ẽt fuit ibi q̃draginta diebus ꝛ q̃draginta noctib'.

La.xxv.

LOcũ q; ẽ dñs ad moyſen dicẽs:Loq̃re filijs iſrl̃ ut tollãt mihi p̃mitias. Ab oi hoie q offert vltroneꝰ accipietis eas. Hec ſunt aũt q̃ accipe debet. Auꝛuz ꝛ argentũ ꝛ es ꝛ hyacithũ ꝛ purpurã:cocciq; bis tinctum ẽt byſſum ꝛ pilos caprarum:ẽt pelles arietũ rubricatas:pelleſq; hyacithi naſ ẽt ligna ſethim:oleũ ad luminaria cõcinnãda ar̃oꝛmata in vnguentum ꝛ thymiamata boni odoꝛis:lapides onychios ꝛ gemmas ad ornandũ ephot ꝛ rõnale Faciẽtq; mihi ſanctuariũ

Circa p̃mũ ponit p̃mo deſcriptõ eoꝝ q̃ erãt intra tabernaculũ:ſcõo ipſi⁹ tabernaculi in ſe.xxvj.cap̃.tertio agit ð his q̃ erant extra ca.xxvij. Circa p̃mũ loquit p̃mo generalit dicẽs: a Facientq; mihi ſanctuariuz.i.tabernaculũ qđ poſſit poꝛtari ð loco ad locũ. b Et habitabo in medio eoꝝ.ita q̃ nõ oporteat eos p̃ ſacrificiis redire ad mõtẽ iſtuz. c Juxta oẽm ſilitudinẽ ꝛc̃. Oſtẽdit.n. dñs Moyſi viſione imaginaria tabernaculũ cũ omnibus ad ip̃m p̃tinentib':ꝛ ſm hãc ſilitudinẽ moyſes explanauit et deſcripſit artificib' d Arcam de ligniſ ꝛc̃. Hic ðſcribit in ſpãli:et p̃mo ea q̃ erãt itra ſm̃ ſcõz:ſcõo q̃ erãt intra ſcã:ibi Facies ꝛ menſaz. Circa p̃mũ dicit: e Arcã.ſ.teſtimoniũ quod dabo tibi. f Lucerne. ba.ou. ſemicubitos.i.duos cubitos ꝛ dimidiũ. g Et deaurabis ꝛc̃.nõ p̃ modũ pictureſz laminis aureis opiendo.vñ infra.xxxj.ca.dr. Ueſtita auro.ꝛ idẽ tenendo de omnib' illis q̃ dicunt in operibus deaurata. h Facieſq; ſupꝛa coꝛonã aureã. iſta corona nõ erat rotũda ſed q̃drata.erat eni q̃ddã labiuz in p̃te ſupioꝛi arce in circuitu eleuatũ:q̃ſi ſpacio duoꝝ digitoꝝ vel quattuoꝛ ſup opeculũ arce:ſicut fit in marginib' ſcacieroꝝ. Dr tm̃ coꝛona:qz erat p totũ circuitũ arce. i Et q̃ttuoꝛ circlos aureos.ſm Joſephũ iſti circuli ſic erãt diſpoſiti in q̃ttuoꝛ angulis ita q̃ erãt vſus ſuperioꝛẽ p̃tẽ arce ſub coꝛona:ꝛ q̃ vectes intrãtes p circlos irẽ ſm longitudinẽ arce:ꝛ in hoc vi p̃coꝛdare textꝰ:qa ibi dr: k Duo circuli ſint in latẽ vno:ꝛ duo in alio. latus aũt arce cõiter dr ſm longitudinẽ:ꝛ ſm hoc ſpacium ini duos vectes erat tm̃ vni' cubiti ꝛ dimidij ſm latitudinẽ arce:q̃ erat ini duos vectes. Ra.ſa.dicit q̃ circli ſic erãt diſpoſiti i ãgul q̃ vectes trãſibãt ſm latitudinẽ arce:ꝛ ſic ini duos vectes erat ſpaciũ duoꝝ cubitoꝝ ꝛ dimidij ſm longitudinẽ arce q̃ p̃tinebat ini duos vectes:ꝛ hoc vi rõnabili': qz ad hoc ponebãt vectes:ut p illos arca poꝛtaret a ſacerdotib':qñ caſtra mouebant: qz oporebat q̃ ſacerdotes deporẽt eã p̃p̃ij hũeris ꝛ p̃pter pondus arce ꝛ p̃tẽtoꝝ in ea reqrebant ad min' q̃ttuoꝛ hoies:duo ante:ꝛ duo retro. Duo aũt hoies meli' p̃nt aptari ad ſuſtinendũ vectes:vn' iuxta aliũ i ſpacio duoꝝ cubitoꝝ ꝛ dimidij q̃ in ſpacio vni' cubiti ꝛ dimidij:qz vidẽt nimis breue ad hoc q̃ duo hoies lateraliter incedẽtes poꝛtarẽt illã arcã. Nec obſtat illud qõ dr i hſa: Duo circuli ſint in latẽ vno: qz in q̃drato qõ ẽ altera p̃te longi⁹:linee breuiores ita vocant latera q̃drati:ſicut ꝛ longiores:ꝛ eodẽ mõ dicunt de laterib' arce:qz erat quaſi q̃ddã q̃dratũ altera p̃te longi⁹. l Hec vnq; extrahent ab eis.qz vectes ſemel immiſſi nõ poterãt de circulis amoueri niſi p repatõe:ſi eſſet ibi aliq̃d diſſipatuz:in alijs autẽ poꝛtãdis cũ vectibus:vectes erãt in circul' tm̃ tpe deporẽtionis.

neſq; in arca teſtificatiõem quã dabo tibi.] Faciẽs ꝛ p̃piatoziũ de auro mũdiſſimo. Duos cubitos ꝛ dimidiũ tenebit longitudo eius ꝛ cubitũ ac ſemiſſem latitudo. Duos quoq; cherubin aureos ꝛ p̃ductiles facies ex vtraq; p̃te oraculi. Libe rub vn' ſit in latere vno:et alter in altero. Utrunq; latus p̃piatoꝛij tegãt expãdẽtes alas ꝛ opientes oraculũ:reſpiciantq; ſe mutuo uerſis vultibus in p̃piatorium:quo operienda ẽ arca:in qua pones teſtimonium quod dabo tibi. Indẽ p̃cipiã ꝛ loquar ad te ſupꝛa p̃piatoꝛiũ.s.ac ð medio duoꝝ cherubin q̃ erũt ſuper arcam teſtimonij cũcta q̃ mãdabo p te filijs iſrl̃

m Ponesq; in arcã teſtificatiõem ꝛc̃.] .i.tabulas ſcriptas dei gito dei:q̃ erãt teſtes inter deũ ꝛ pplm: q̃ recepiſſet a deo illa p̃cepta. n Facies et p̃piatoꝛiũ. Ra.Salo.ꝛ hebrei dicunt q̃ iſtud p̃propiatoꝛiuz erat opeculũ arce: tuz qz de alio opeculo eꝰ nõ fit mẽtio:tũ da deſcribit ciuſdẽ longitudinis ꝛ latitudinis ſicut ꝛ arca. Aliq; alij doctoꝛes dicũt q̃ non erat opeculuz arce:ſed erat tabula aurea ſupius eleuata:q̃ſi poꝛtaret ab ipſis cherubi q̃ erant in extremitatib' arce:ita q̃ eſſet q̃ſi ſedes ipſi⁹ dei:ꝛ arce opeculũ eſſet q̃ſi ſcabellũ illius ſedis: ſm illud pſal.lxxix. Qui ſedes ſup cherubin.i. ſup p̃piatoꝛiũ ab ip

ſis ſuſtẽratũ. dicebat aũt p̃piatoꝛiũ:qz de illo loco audiebant rñſa diuine pietatis. Scõm vo ocm̃ Ra.Sa.opeculuz arce erat quaſi ſedes dei:ꝛ pauimentũ tabernaculi:qđ erat añ arcã erat q̃ſi ſcabellũ ſedent. o Duos quoq; cherubin. Joſephus dicit q̃ habebãt ſilitudinẽ q̃rundã auiũ que nunq̃ viſe ſũt ab hoib':ſed moyſes viſiõe imaginaria vidit tales ſilitudines in ſede dei. Ra.Sa.ꝛ alij doctoꝛes dicunt q̃ habebãt ſilitudinẽ pueroꝝ vel iuuenũ hñtiuz alas p̃ductiles:qz nõ erãt facti ope fuſoꝛio:ſed cũ martello auruz deducebat ad talẽ figurã. p Ex vtraq; p̃te oraculi.i. p̃piatoꝛij qđ dicebat oraculũ:qz p oziones ipetrabat diuinũ rñſũ qđ inde audiebat. q Expandẽtes alas ſuas.in altum nõ directe:ſz obliq̃:ꝛ ſic operiebãt aliq̃ mõ p̃piatorium. r Reſpiciãtq; ſe mutuo.nõ directe ex aduerſo:ſz vertẽtes aliquantulũ vultus ſuos ad latus:vnus contra aliuz:ideo ſubdit: s Uerſis vul.in p̃pi.q̃ operi.ẽ arca.qz ſm Ra.Sa. p̃piatoꝛiũ erat opeculũ arce. Scõm vo aliã opinionez hoc nõ dr:q̃ opeculũ arce eſſet ſed eleuatũ altꝰ:ut p̃dcm̃ eſt ꝛ p tãto dr hic opire arcam. t Inde p̃cipiã ẽ.qz ſic dictũ ẽ erat q̃ſi ſedes dei loquenti cũ moyſe. v Ac ð medio duoꝝ cherubin.qui erant ſup arcam. Ex hoc dicit Ra.ſa. q̃ duo cherubin ſtabãt ſup opeculũ arce in extremitatibus eius Alij aũt doctoꝛes de quibus ſcã ẽ mẽtio dicũt:q̃ erãt poſiti ſuper pauimentũ tabernaculi in extremitatib' arce: dicunt tm̃ hic eẽ ſup arcã:qz eleuabant in altuz vltra altitudinẽ arce. Ut aũt p̃dcã facilꝰ capiant deſcripſi ea in figura: veruntm̃ quia nõ poſſunt pfecte figurari in plano :oporet q̃ imaginatio inſpicientis ſuppleat illud quod non põt figurari hoc modo.

Premissa descriptōe arce ꝓpiciatoꝛij τ duoꝝ cherubin ꝯñter ponit rō ꝑdictoꝝ:τ q̄tū ad ꝑciositatē mãe τ speciositatē forme eadē rō est in istis τ in futuris opib᷒.s.qꝛ deo cuius pulchꝛitudinis τ bonitatis nō est finis:deputanō est ad eius cultuȝ τ ministeriū illud qȯ in humanis inuenit̄ ꝑciosissimū τ pulcherrimū:vnde Leui.xxj.ꝑcipit̄:φ sacerdotes nullā maculā habeāt. Quantū aūt ad dispōnem ꝑdcōꝝ ꝯsiderandū φ totū tabernaculū:qȯ erat longitudinis.xxx. cubitoꝝ:τ.x.latitudinis diuidebat̄ in duas ptes inequales qꝛ ps occidētalis ꝯtinebat decē cubitos p quadrū:τ dicebatur scm̄scōꝝ vel taberculū interi᷒. Alia ps versus orienteȝ ꝯtinebat.xx.cubitos in longū τ decē in altū:τ dicebat̄ scm̄: vel scā siue tabernaculū exteri᷒:τ distinguebāt̄ iste ptes vno velo inmedio:ut diffusi᷒ postea videbit̄. Per tabernaculū exteri᷒ figurabat̄ inferioꝛ ps oꝛbis q̄ est visibilis.s. celū sidereū τ elemēta ut videbit̄ postea. Per tabernaculū interius repñtabat̄ supioꝛ ps oꝛbis q̄ ē nobis occl'ta vbi ē loc᷒ btōꝝ. Ibi āt sī tria q̄ figurabāt̄ p tria ꝑdcā q̄ erāt itra tabernacl'ȝ interi᷒posita. Per ꝓpiciatoꝛiū eni qȯ erat q̄si sedes dei:ut ꝑdcm̄ est:repñtabat̄ ipse de᷒ ꝑsidēs omnib᷒:q̄ lȝ sit vbiqȝ per essentiā ꝑsentiā τ potentiā:tñ spāli mō est in loco beatoꝝ p aptā visionē τ fruitōem.in illa aūt sede nō erat aliq̄ imago dñi ipm repñtans ad designanō φ ipsa deitas cui᷒ sedes erat ꝓpiciatoꝛiū:nullo mō est figuralis:fm φ est in loco beatitudinis.est aūt ibi nā angelica q̄ p cherubin repñtabat̄. erāt aūt duo ad designanō angeloꝝ mltitudinē:τ vsis vultib᷒se respiciētes:ad designandū coꝝ ꝯcoꝛdiā:fm φ dr̄ Job xxv.ca. Qui fac̄ ꝯcoꝛdiā in sublimib᷒ suis. Erāt stantes ex vtraqȝ pte ꝓpiciatoꝛij fm vnā descriptōem Scōm aliā vero ñ solū assistētes:sȝ etiā ꝓpiciatoꝛiū sustētātes ad designādū assistētiā angeloꝝ circa thꝛonū dei:fm φ dr̄ Apoc.vij. Et oēs angeli stabāt in circuitu thꝛoni tanq̄ ministri ad obsequiū pati Tertiū qȯ est in illo loco beatoꝝ sūt rōnes nobis occulte oīum effectuū visibiliū:qꝛ nihil fit in creaturis visibilibus:qȯ nō egrediat̄ de aula sūmi impatoꝛis:ut dic̄ Aug. Rōnes igit̄ h᷒modi sūt ibi clause:sicut τ rōes effectuū in causis efficientib᷒:τ hoc designabat̄ p arcā q̄ erat clausa intra quā tria ꝯtinebant̄.s.māna:v̄ga aaron:τ tabule:ad representanō tria q̄ in humanis celi᷒colat̄ sūt ꝑcipua.s.vita q̄ p mannā designabat̄:tū ꝓpter ei᷒ dulcedinē:qꝛ oib᷒appetibile est dulce est viuere: tum quia data fuit a deo ad sustetandā vitā filioꝝ isrl' existētiū in deserto Scōm est ptās regimis:qꝛ vbi nō est gubernatoꝛ ppl's coꝛruet:ut dr̄ ꝓuer.xj.et hoc figurabat̄ p virgā aaron Tertiū est sapia:p quaȝ vita τ ptās regiminis dirigunt̄:τ hoc figurabat̄ p tabulas in q̄b᷒ ꝑcepta decalogi erāt scripta. Hec.n.est sapientia nr̄a τ intellect᷒ corā pplis:ut dr̄ Deut.iiij.p quaȝ dirigimur in agēdis. a Facies τ mēsā. Hic ꝯñter agit̄ de his q̄ erāt in exterioꝛi tabernaculo.s.mēsa τ candelabꝛo.ȯ p̄mo dr̄:Facies τ mēsā.i.vnā tabulā:cui᷒ longitudo erat duoꝝ cubitoꝛum:latitudo vni᷒ cubiti:de spissitudine autē eius nō fit mentō. Sȝ dicūt aliq̄ φ est sat̄ ꝓbabile φ erat q̄ttuoꝛ digitoꝝ. Altitudo āt eius erat cubiti et dimidij:qȯ est sic intelligenō:φ per quattuoꝛ pedes positos in quattuoꝛ angulis ꝑdicte tabule eleuabāt̄ in altum p cubituȝ τ dimidium.

Facies τ mēsam de lignis setbim habentē duos cubitos lōgitudinis τ in latitudine cubitū τ in altitudine cubitū ac semissē:[b]et inaurabis eā auro purissimo. [c]Faciesqȝ illi labiū aureū p circuitū:[d]et ipsi labio coꝛonaȝ interrasilē altā q̄ttuoꝛ digitis:[e]et sup illā alterā coꝛonā aureolā. [f]Quattuoꝛ quoqȝ circulos aureos ꝑparabis τ pones eos in q̄ttuoꝛ angulis eiusdē mense p singulos pedes. Subter coꝛonā erūt circuli aurei ut mittantur vectes per eos:τ possit mēsa poꝛtari. Ipsos quoqȝ vectes facies de lignis setbi τ circūdabis auro ad subuehendā mensā. [g]Parabis τ acetabla [h]ac phialas:[i]thuribula τ cyathos i quibus offerēda sūt libamia ex auro purissio:τ pōes s̄ mēsaȝ pāes ꝓpōnis i ꝯspcū meo sp

b Et iaurabis eam.non pictura sed lamis aureis vndiqȝ circūtegēdo eam τ pedes eius:eodē mō accipienō est hic sic in aliis vbi dr̄ deaurabis. c Faciesqȝ illi labiū aureū p circuituȝ.istud labium erat quedam lamina aurea latitudinis.xij.digitoꝝ q̄ erat affixa spissitudini tabule mense p circuitum sicut fit in scacerijs que habent labium ex vtraqȝ parte qñ ex vna pte pingit̄ ludus scacoꝝ:ex alea pte ludus alearū. Latitudis aūt ꝑdicti labij q̄ erat.xij.digitoꝝ spissitudo tabule cui erat affixū occupabat quattuoꝛ digitos medios p circuitū:τ q̄ttuoꝛ digiti supioꝛes eleuabāt̄ super tabulā:τ alij q̄ttuoꝛ erāt sub tabula operiētes ptem supioꝛē pedū mense in circuitu:τ hoc est qȯ dr̄: d Et ipsi la.co.inter.al.di.quat.qꝛ altitudo q̄ttuoꝛ digitoꝝ inferioꝝ vocat̄ coꝛona:q̄ erat in circuitu lȝ nō esset in figura rotūda sȝ q̄drata. e Et sup illā alterā coꝛonaȝ aureolā.in hebꝛeo h̄r aureā.τ loquit̄ de latitudine q̄ttuoꝛ digitoꝝ supioꝝ q̄ eleuabat̄ sup tabulaȝ in circuitu. Dicit̄ aūt op᷒ interrasile:quod hȝ aliquas sculpturas τ spacia intermedia plana quasi rasa. f Quattuoꝛ q̄ circulos aureos τc̄.qui erant infixe in quattuoꝛ pedib᷒ mēse versus partē supioꝛē pedū immediate sub coꝛona inferioꝛi. g Parabis τ acetabula.i.vasa in quibus examinabat̄ incensū τ similia:de qua fiebant panes ad videndū si talia essent apta ad sacrificiū. h Ac phialas.in quibus examinabat̄ vinū τ alia liquida. i Thuribula.duo vasa erāt in quibus ponebat̄ incēsum examinatū sup panes ꝓpositōis:vnū super sex panes positos:vnum super alium in mensa:τ aliud super alios sex.Dicebat̄ autē mensa ꝓpositōnis:τ similr̄ panes

ꝓpōnis:eo φ sic disponebant̄ sup mensā. In hebꝛeo āt habet̄: Panes facieꝝ.qꝛ fm φ dicit Ra.sa. erant facti i figura q̄drata altera pte longioꝛi:τ illa pars longioꝛ in vtraqȝ extremitate replicabat̄ in altū:sicut fit aliquādo in simenellis:nisi φ in simenellis fit talis replicatio i circuitu p modū coꝛone:in panib᷒ ꝓpositōis fiebat tm̄ in duabus ptibus sibi oppositis:τ ille due replicatōes vocabant̄ due facies. Aliter dicitur τ ꝓbabilius:φ illi panes erāt rotundi:sed dicebant̄ panes facierum:quia ex vtraqȝ pte erant siles:nō enim coquebant̄ in furno:ita φ ex pauimento furni pars panis sibi iuncta ꝯtraheret aliquā dissimilitudineȝ ab alia:sed coquebant̄ sicut coquunt̄ hostie ad celebꝛādum:nisi φ vasa illa in quibus coquebant̄ panes ꝓpōnis erant aurea:et tante magnitudinis φ panis tenuis tātū i eo poterat decoq̄.et erant illa vasa sic facta:φ panem interclusū faciebant omnino similē ex vtraqȝ parte:τ ideo dicebant̄ panes facieꝝ:

a Facies τ cādelabꝛū ductile.i.cū martello τ nō ope fusoꝛio. b Hastile eius.i.stipes cādelabꝛi q̄ ꝓcedebat directe in altū inferi᷒ hñs tres pedes:τ sursū habebat sex calamos egredientes de hastili:tres ex vno latere:τ tres ex alio tendētes sursū obliq̄ q̄usqȝ ptingerēt ad altitudinē hastilis. vnde īfra.xxxvij.dr̄:Equū erat opus sex calamorū.i.equalit̄ tēdēs sursū. In hastili v̄o erāt quattuoꝛ cyphi:τ in q̄libet sex calamoꝛuȝ erant tres cyphi.idest xxij.simul.

Facies τ cādelabꝛū ductile de auro mundissimo:[b]hastile ei᷒ τ calamos cyphos τ sperulas ac lilia ex ipō ꝓcedentia. Sex calami egredient̄ de laterib᷒:tres ex vno latē:τ tres ex altero. Tres cyphi q̄si in nucis moduȝ p calamos singulos: sperulesqȝ siml' τ lilia:τ tres silr̄ cyphi [c]instar nucis in calamo altero:[d]sperulesqȝ simul et lilia. Hoc erit op᷒ sex calāoꝝ:qui ꝓducendi sūt de hastili. In ipsō autē [e]candelabꝛo erūt quattuoꝛ cyphi in nucis modū:sperulesqȝ per singulos [f]et lilia. Sperle sb̄ duobus calamis per tria loca:qui simul sex fiunt ꝓcedētes de hastili vno. Et sperule igit̄ τ calami ex ipso: erūt vniuersa ductilia ex auro purissimo. [h]Facies τ lu

c Instar nuc̄.ex h᷒ dicūt aliqui:φ isti cyphi erāt pomelli:ita φ duo cyphi positi vn᷒ ꝯ aliuȝ faciebant vnū pomellū p modō hic i margine figuratū.sed hoc nō est veꝝ qꝛ vbi translatio nr̄a hȝ:sperulas:i hebꝛeo h̄r:pomellos. ex q̄ pȝ φ cyphi nō erāt pōelli. Itē vbi trāslatō nostra hȝ:cyphi in nuc̄ modū.in hebꝛeo habetur:cyphi figurati gall'.necllés:qm̄ ñ erāt de ope plano:sed cuȝ aliquib᷒ figur̄ ad decoꝛē:τ iō motiuū p̄dcm̄ nō vȝ:τ iō dicit Ra.Sa.φ isti cyphi erāt oblongi hñtes pedes:τ erāt sic dispositi in candelabꝛo q̄i calamus transiret per mediū cyphi. d Sperulesqȝ sil' τ lilia. In hebꝛeo h̄r:Pomellos τ flos.sȝ cuiusmodi flos fuerit nō h̄r ex textu. Et ex hoc φ dr̄ in singulari pomellus τ flos q̄tū ad sex calamos laterales. Dicit ra.sa.φ in q̄libet illoꝝ nō erat nisi vnus pomellus τ vn᷒ flos. In hastali v̄o q̄nqȝ pomelli fm ipm:tres sb̄ sex calamis oꝛiētib᷒ de hastali hinc τ inde:sicut dr̄ in lr̄a Sperule.i.pomelli.Sub duob᷒ calamis p tria loca. Item duo alij vn᷒ sup calamos in supioꝛi pte candelabꝛi:τ alius sb̄ calamis in inferioꝛi pte cādelabꝛi.silr̄ erāt ibi duo floꝛes tm̄:τ hoc dicit:quia loquēdo de hastili habetur in hebꝛeo Pomelli eius τ floꝛes.τ pluralis numerus indetermiate acceptus binarium significat fm ipsuȝ:sed quia cyphi pomelli τ floꝛes non erant in cādelabꝛo nisi ad decoꝛem fm oēs doctoꝛes catholicos τ hebꝛeos. Ideo dicunt alij τ meli᷒ ut videtur:φ inter duos cyphos erat vnus pomellus:τ similiter vnus flos:τ sic opus cādelabꝛi est decentius. Et φ in hebꝛeo habetur in singulari:pomellus τ flos:refert̄ ad quemlibet cyphū:ꝓut expꝛimitur in translatōne nostra cum dicitur: e In ipō autem cādelabꝛo.idest hastili candelabꝛi qȯ vocatur hic candelabꝛū:quia est pꝛincipalioꝛ pars cādelabꝛi. f Quattuoꝛ cyphi in nucis modum sperulesqȝ in singulos.scilicet cyphos. g Et lilia.eodē modo intelligēdum est de cyphis exeuntibus in sex calamis lateralibus. h Facies τ lucernas septē τ pones eas super candelabꝛū. ita φ vltimus cyphus qui erat i sūmitate cuiuslibet calami eāt sedes lucerne. i Ut luceāt ex aduerso.sic.n.erat dispositū lychnū cuiuslibȝ lucerne: φ flāma eāt ex illa pte lucerne

Universidad de Deusto Biblioteca

que respiciebat lucernā mediā: ꝛ sic flāma triū lucernarum vnius lateris respiciebat ex aduerso flāmā triū lucernaruꝫ alterius ptis. k Emunctoria q̄s. instrumēta sunt cū quibus amouebat illud qđ erat ꝓbustū de licinio ꝛ residuū lychni aptabat ad incendendō. l Et vbi ea q̄ emūcta sūt extinguant: vasa erant plena aq̄ vbi ponebā tur illa q̄ erāt emūcta ne facerent fumum. m Ome pon. can. cū vni. va. su. ba. talē tū auri. In hebreo hī cētenariū auri. ꝛ silr in sequētib' ad tabernaculū ptinētib' vbi trāslatio nr̄a hz talētū. Hebrei dicūt: centenariū: quāti autem sit ponderis nescit de terminate: certū est tamen q̄ requirebatur magnum pondus auri ꝓ tanto ope. Rabi. dicit: q̄ erat pōdus. cxx. libraꝝ: sm pondus colonie. Melius tn̄ credo dicendū: q̄ non habet huius rei certitudo: q̄a pondera auri ꝛ argenti multum variant sm tpa diuersa ꝛ varias regiones. Visis aūt ꝑdictis ꝛ inspectis figuris mēse ꝛ candelabris: ꝑ ea possunt in plano figurari: potest textus sententie predicte de facili applicari. Sequitur figura ꝓ candelabris.

cernas septez: ꝛ pones eas sup cādelabrū: ut luceāt ex aduerso. Emunctoria quoq; ꝛ ubi ea q̄ emuncta sunt extinguant fiāt de auro purissimo. Oñē pōdus cādelabri cū vniuersis vasis suis hēbit talētū auri purissimi Inspice ꝛ fac sm exēplar: qđ tibi in monte monstratum est.

In ca. xxv. vbi dr̄ in postilla: Erant aūt duo ad dexterandū angelorum multitudinem. Additio

Licet in hoc qđ dicit de cherubin mutuo se respicientes intelligat angelorꝫ ꝓcordia: i b' tn̄ qđ dr̄: Uersis vultib'. designat q̄ angeli semp habēt intuitū ad deum: qui repñtabat ꝑsidens in ꝓpiciatorio qđ erat q̄si sedes dei: ut in postilla: ꝛ sic de ꝑpñtabat eē in medio cherubin ad quē āgeli semp vultus vertūt. vñ Mat. xviij. cap. Angeli eorꝫ sp videt faciem patris. xxvi

Tabernaculū ꝟo ita xxvi facies: Decē cortinas de bysso retorta ꝛ hyacintho ac purpura cocoq; bis tincto vārietas ōpe plūario facies. Longitudo cortine vnī habebit vigintiocto cubitos: latitudo q̄tuor cubitoꝝ erit. Uniūs mensure sient vniuersa tēctoria. Quinq; cortine sibi iungent mutuo ꝛ alie q̄nq; nexu simili cohezebūt. Ansulas hyacinthinas in laterib' ac sūmitatib' facies cortiaꝝ: ut possint inuicē copulari. Quiq; genas ansulas cortina habebit in vtraq; pte ita inseratas: ut ansa ꝯ ansā veniat et altera alteri possit aptari. Făcies ꝛ q̄nq̄ginta circlos aureos: quib' cortiaꝝ vela iungēda sūt: ut vnū tabernaculū fiat. Făcies ꝛ saga cilicina vndeci: ad opiendū tectū tabernacli. Logitudo sagi vnius hēbit. xxx. cubitos: ꝛ latitudo q̄tuoꝝ. Eq̄ erit mēsura sagoꝝ omniuz E quib' q̄nq; iūges seorsū et sex sibi mutuo copulab: ita ut sextū sagū in fronte tecti duplices. Făcies ꝛ q̄nq̄ginta ansas in ora sagi vni ut ꝓiūgi cū alio q̄ant: ꝛ q̄nq̄ginta ansas in ora sagi alteri: ut cū altero copuletur

Tabernaculū vero ita facies. Described his q̄ erāt in tra tabernadm: ibi describit ipm tabernaculū: ꝛ ꝓio quantū ad ei' opimentum vel tectum: scdo quantuz ad pietes: ibi Facies ꝛ tabulas stantes. tertio q̄tū ad vela: ibi Facies ꝛ velū. Opimētū aūt tabernacli q̄ druplex erat. Primū erat de cortis factis ex q̄tuor colorib': ꝛ quantuz ad hoc dicit: Cortinas de bysso ⁊c. sequitur: b Varietas. floribus et picturis ibi factis. c Opere plūario. q̄a ille picture erant fcē cū acu in cortinis sm Aug. In hebreo hī: Ope artis. ꝛ dicūt hebrei q̄ illa varietas erat facta ꝑ texturaz sicut ꝛ cortine. d Unius mensi. vni. tēto. i. cortine ꝑdicte: q̄a ex ill' opiebat tabernaculum ꝑ modū tentoriī. e Quinq; cortine sibi iungēt mutuo. ꝑ futuram ita q̄ ille q̄nq; cortine faciebāt vnaz cortinā magnam longitudinis. xxviij. cubitoꝝ: ꝛ latitudinis. xx. cubitoꝝ: ꝛ alie q̄nq; cortine siliter. f Ansulas hyacithinas in lacerib' cortinaꝝ. i. in vno latē vni' illarū cortinarū magnarū: ꝛ similiter in vno latere alterius: ita q̄ ille due magne cortine possent simul iungi ꝑ torques affixas in ansulis ꝑdictis: ꝛ sic ex ill' duab' cortinis magnis fieret vna maioꝝ in duplo habens. xl. cubitos in longitudine: ꝛ. xxviij. in latitudine scdum longitudinē cortinarū partialium. g Faciesꝫ ꝛ q̄nquaginta circulos aureos. isti circuli sunt torques predicte.

b Quibus cortinaꝝ vela iungēda sūt. Vela cortinarū dicūtur hic ille due magne cortine ꝑdicte que iungebant simul ꝑ torques ꝑdictas. i Ut vnum tabernaculū fiat. i. vnum operimentū totius tabernacli: quod sic patet: quia parietes tabernacli ab oriente in occidentem erant. xxx. cubitoꝝ: ꝛ paries ab aquilone in meridiem que faciebat latitudinē tabernacli erat decē cubitorum: ꝛ erat a parte occidentis. A parte aūt orientali n̄ erat paries: sed erat ibi velum loco parietis. Parietes aūt tabernaculi habebāt. x. cubitos in altitudine: ꝛ sic ꝑ q̄

linea ꝓtracta a pede pietis tabernaculi: ꝛ trāsiēs ꝑ sūmitatē cuiusdē pietis ad sūmitatē alteri' pietis oppositi: ꝛ i de descēdēs vsq; ad terrā erat. xxx. cubitoꝝ: q̄ quilibet pies hēbat. x. cubitos altitudis: ꝛ spaciū inī pietes erat x. cubitoꝝ latitudinis: ꝛ sic hñtur. xxx. cubiti. Oēs aūt cortine faciebant simul iuncte vnū tēctoriū vl cortinā xl. cubitoꝝ longitudinis: ut ꝑdm est: ꝛ ꝑ ꝓis sm lōgitudinē istā opiebat tectū tabernaculi sm lōgitudinē suā: qđ erat. x. xx. cubitoꝝ: ꝛ. x. cubiti pendebant retro pietē occidētalez ꝛ sm latitudinē suā: pēdebat retro parietes tēpli laterales. ix. cubitos ex vtraq; pte: ita q̄ nō ptigebat vsq; ad terrā spacio vni' cubiti

t Et cubit' ex vna pte pēdebit ⁊c. Ad intellectū h' lr̄e q̄ intricata est ꝓsideranda: q̄ sicut dcm̄ est saga ptis cularia erāt lōgioza cortinis varijs duob' cubitis. In opimēto aūt totali facto ex oib' cortinis variat lōgitudo illi' opimenti erat ex latitudinib' cortinaꝝ sil' iunctis: ꝛ eodez mō dicendo de totali opimēto fcō ex oibus sagis: ꝛ iō q̄n illa duo opimēta erāt extensa sup totū tabernaclm longitudo cortiaꝝ ptialiū trāsibat ex transuerso tabernaculi: et sic distabat a ira vno cubito i latere australi: ꝛ alio cubito i latē aq̄lonari: ꝛ ꝑ ꝓis longitudo sagoꝝ ptialiū q̄ erat maioꝝ duobus cubitis attigebat vsq; ad terrā pēdēs i vtro q; latere tabernaculi vno cubito vltra cortinas: ꝛ hoc est qđ dr̄ t Et cubit'. s. sagi. v Ex vna pte pēdebit. s. vltra cortinas.

Facies ꝛ q̄nq̄ginta fibulas eneas quib' iūgant anse: ut vnū ex oib' opimentū fiat Quod aūt supfuerit i sagis q̄ parant tecto. i. unū sagū qđ āpli' est: ex medietate ei' opiet tabernaculi posteriora: Et cubit' ex vna pte pendebit: et alt' ex altera q̄i pl' est in sagoꝝ longitudine: vtrūq; lat' tabernaculi ꝑtegēs. Făcies ꝛ opimentuz aliud tecto ꝺ pellib' arietū rubricatis: ꝛ sup hoc rursū

x Et ali. s. cubit' sagi. y Ex altera. s. pte tabernaculi pēdebit. z Qui plus ē in sagoꝝ longitudine. i. q̄ excedit longitudinē cortinarū ex vtraq; pte: ꝛ sic sūt duo cubiti sagoꝝ pēdentes ad terrā vltra cortinas: vn' ex vna pte tabernaculi: ꝛ alter ex altera: ꝛ hoc est qđ dr̄: a Utrunq; lat' tabernaculi ꝑtegēs. et ꝑdicta patēt in figura quantū ad cōiunctōem cortinarū ꝛ sagoꝝ. Modus aūt opiendi tabernaculū nō pōt in plano figurari: sed de facili pōt imaginari.

b Facies ꝛ ope. ali. te. de pellib' ⁊c. dicūt aliq̄ doc. q̄ ista duo opimēta de pellib' erant tm̄o sup tectū tabernaculi. Alij aūt dicūt ꝛ ꝓbabili' ut videt: q̄ descēdebāt ad terram nō solū in trib' ptib' tabernaculi sicut cortine ꝛ saga q̄ non opiebāt frontē tabernaculi: ut ꝑz in supradict': sz ista de pellib' pēdebāt añ velū: qđ erat in introitu tabernaculi ut dicit Iosephus: ad hoc eni erant: ut repellerēt vim hymbriū ꝛ ventoꝝ: ꝛ ideo erant nectia: ut videt: nō solū sup tectuz tabernaculi: sed etiā in laterib' circūquaq;. Sciendū etiā q̄ ista operimenta de sagis ꝛ pellibus erant fortiter affixa terre cuz funibus ꝛ paxillis ne a ventis ꝛ hymbribus moverentur.

Universidad de Deusto Biblioteca

c Facies ⁊ tabulas. Hic ꝓfiter describit tabernaculū quā tū ad eius pfectes: q̄ erāt de tabulis surſuz erect̄: ⁊ in latē ad lonari erāt. xx. tabule quarū q̄libet hēbat. x. cubitos lōgitudinis: ⁊ cubitū ⁊ dimidiū latitudinis: ⁊ ō erecte, surſū vna iuxta aliā faciebāt pietē. x. cubitoꝝ altitudinis ⁊. xxx. cubitoꝝ longitudinis. ſpiſſitudo autē hui⁹ pfectis erat eadez cū ſpiſſitudine tabularū q̄ nō ex ꝓmiſit in textu: ⁊ ideo varie h̄ dicūt doctores. Dicit ra. ſa. q̄ ſpiſſitudo tabularū erat vni⁹ cubiti: ſz hoc nō vī verū: q⁹ eſſet nimis ponderoſe ad portandū de loco ad locum ⁊ ad erigendū ſup baſes: ⁊ ad ſtandū ibi: ꝺa ꝓpter pōdus poſſent de facili a baſibus declinare. Itē ſi hoc eēt verū latitudo tecti eēt .12. cubitoꝝ: ⁊ cōtine in lateribus tabernacli diſtarēt a ſra duobus cubitis: cui⁹ ꝯriū ipſe dicit. ſ. q̄ vno cubito tm̄ diſtabāt: ⁊ ideo Joſe. dicit ꝓbabilius: q̄ ſpiſſitudo tabularuz erat tm̄ q̄ttuoꝝ digitorū: ⁊ ſic pes aq̄lonaris erat ſpiſſitudinis q̄ttuoꝝ digitorū: pes aūt auſtral⁹ ꝓſilis erat p oēm modū in lōgitudie latitudie ⁊ ſpiſſitudine: pes aūt occidētalis hēbat. x. cubitos in altitudine ſicut p̄cedentes: ⁊. iiij. digitos in ſpiſſitudine: in lōgitudine vō hēbat x. cubitos ſm latitudinē interioꝝ ē tēpli: ⁊ cū hoc habebat. iiij. digitos i lōgitudine ut cū pictib⁹ aq̄lonari ⁊ auſtrali iūgeret in angulo recto et ō in pete occidētali erāt tm̄ octo tabule. vj. hñtes q̄libet in latitudine cubitū ⁊ dimidiū: ⁊ ſic faciebāt pietē lōgitudiſ ix. cubitoꝝ. alie vō due tabule habebāt latitudinis dimidium cubitū ⁊ q̄ttuoꝝ digitos: ⁊ erāt iſte due table in piete occidētali hinc ⁊ inde: vbi iūgebant cū pictib⁹ tabernaculi lateralib⁹: ita q̄ q̄libet claudebat dimidiū cubitū: ⁊ reſiduuz latitudinis: qō erat q̄ttuoꝝ digitoꝝ iungebat cū piete laterali hic ⁊ inde ad angulū rectū p modū ꝓtractum in margine.

Sequiſ figura ꝓ tabulis ⁊ baſib⁹ terre infigendis.

aliud opimentū de hiacynthinis pellib⁹. Faciēs ⁊ tabulas ſtātes tabernaculi ō lignis ſethim: q̄ ſingule denos cubitos in longitudie hēant: ⁊ in latitudine ſingulos ac ſemiſſez. In laterib⁹ tabule due incaſtrature fiēt q̄b⁹ tabula alteri tabule cōnectat̄. Atq; in hūc modū cūcte tabule pabunt: Quarū. xx. erūt in latē meridiano qō vergit ad auſtr̄: q̄b⁹ q̄draginta baſes argēteas fūdes: ut bine baſes ſingulis tabulis p duos āgulos ſubiſciāt. In latē quoq; ſecūdo tabernaculi qō ꝯgit ad aq̄lonē vigiti table erūt q̄dragita hūtes baſes argēteas. Bine baſes ſingul⁹ tabulis ſupponent. Ad occidētalē vero plagā tabernaculi facies ſex tabl'as: ⁊ rurſū alias duas q̄ in angulis erigant⁹ p⁹ tergū tabernacli Erūtq; ſibi ꝓiuncte a deoꝝ ſum vſq; ad ſurſum: ⁊ vna omnes compago retinebit

Et de iſtis duab⁹ tabulis facit ſpālē mentōem p⁹ alias cū dicit: o Duab⁹ q̄ ta. q̄ in an. po. ſūt r̄c. q; nō erāt tāte latitudinis ſicut alie tabule: ſz erāt equal⁹ longitudinis ⁊ ſpiſſitudinis. ꝺdicte vō tabule in pte inferiori iungebant vna iuxta aliā p baſes: q̄ erāt q̄drate in parte ſupioꝝ ⁊ acute in ferī⁹ ⁊ oblōge: ut figerent intra ſra In pte aūt ſupiori q̄libet habebat vnū foramē quadratū vbi ītrabāt incaſtrature tabularuz: q̄s incaſtratura Joſeph⁹ vocat cardines: ⁊ due baſes erant ſb q̄libet tabl'a cozrādē teſ duab⁹ incaſtraturis cuiuslibz tabule eas ſuſcipiētes intra ſe ſicut i margine deſcribitur: ⁊ q; ꝺdcē baſes erāt fortit̄ fixe intra terrā ⁊ ordinate poſite vna p⁹ aliā: ⁊ p ꝓnās tabule eis infixe: ⁊ pte inferiori erāt fortit̄ ꝓiuncte: in ſupioꝝ vō pte iūgebant vncinis: q̄rū q̄libet iūgebat duas tabulas ſil' intrans ſūmitatē vtriuſq; tabule. vnū vbi tranſlatio nſra hz: Erūtq; ꝓiūcte a deoꝝ ſū vſq; ſurſū ⁊ oēs vna ꝓpago retinebit. in hebreo hī ſic: Erūt ꝓiūcte ſup caput vncino vno: ſicut ſcribit in margine: h̄ excepto q̄ capita tabulaꝝ erāt ꝓcauata ſm ſpiſſitudinez vncinoꝝ ita q̄ vncini nō excedebāt capita tabulaꝝ ſed implebāt illā ꝓcauatōem. e Facies ⁊ vectes. iſti aūt vectes erāt ad ꝓiūgendū tabulas inī ptē ſupioꝝ ⁊ inferioꝝ ipſaꝝ: ⁊ ō in tabulis erāt anuli affixi: p q̄s tranſibāt vectes. Erāt aūt q̄nq; vectes in latē aq̄lonari: ⁊ qui q; in latē auſtrali: ⁊ q̄nq; in occidētali: ut hī in textu: et hoc exponit duplr. Dicūt alīq̄ q⁹ p q̄nq; vectes intelligi tur q̄nq; ordines vectiū: ⁊ ſic in q̄libz tabula erāt anuli q̄nq; ordinate diſpoſiti: ut vectes poſſēt p illos recte tranſire. Ra. ſa. dic: q⁹ nō erāt ibi q̄nq; ordies vectiū: ſed tm̄ tres ordies: ⁊ ſic i q̄libet tabl'a erāt tm̄ tres anuli p q̄s vectes trāſibāt: erāt tm̄ tm̄ q̄nq; vectes i q̄libz latē tabernaculi: q; vectis ille q̄ trāſibat p anulos fixos ⁊ in medio tabularū erat vn⁹ ⁊ ꝓtinu⁹ a ꝓncipio pietis vſq; ad finez Per anulos vero q̄ erāt versus ptē ſupioꝝ ⁊ inferioꝝ trāſibāt duo vectes: vn⁹ q̄ mittebat p vnā ptē pietis: et ali⁹ p ptē oppoſitā: ⁊ ꝓiungebant in medio: ita q⁹ caput vni⁹ vectis intrabat caput alteri⁹ faciētes vnū vectē cōiugū ſicut fit in tabulis epiſcopoꝝ: qui ſūt in pluribus ptibus per talez modū ꝓiunctis: ⁊ ſic patet q⁹ in vno pariete erāt q̄nq; vectes: duo ſuperi⁹: ⁊ duo inferi⁹: ⁊ vnus in medio. Vectes tm̄ q̄ erāt in pte occidētali erant breui oreſ alīs: q; pies ille hēbat tm̄. x. cubitos ⁊. viij. digitos in lōgitudie: ⁊ ſic vect medi⁹ hēbat tm̄. x. cubitos ⁊. viij. digitos longitudinis: duo aūt ſupioꝝ q̄nq; cubitos et iiij. digitos: ⁊ inferioꝝ ſiliter. Sciendū autē q⁹ anuli p dicti ⁊ vectes erāt in exterioꝝ ptē tabernaculi ⁊ vectes vnius parietis cōiungebant cum vectibus alterius parietis in angulo cōmuni vtriq; parieti cuz fortib⁹ vncinis vt tabernaculi firmiter ſtaret ꝺ impulſum ventorum

Ad maiorē aūt intellectū deſcribit hic vn⁹ pies tabernaculi p quē poſſunt facilī imaginari alī duo: nō enī pōt totū tabernaculū ſimul ꝓut erat erectū in plano figurari. Sequit figura vnius lateris tabernaculi quātū ad tabulas ⁊ baſes quibus inſiguntur.

o Facies ⁊ velū. Hic deſcribit tabernaculū q̄tum ad vela q̄ erāt duo: vnū erat diuidēs ptē templi q̄ erat ſanctiſcoꝝ ab alia q̄ dicebat ſcm̄ vel ſcā: ⁊ de illo loquit̄ h Facies ⁊ ve. de hya. r̄c. erat eni de ꝓſilī ope cū cozriniſ ō quib⁹ ꝑdcm̄ eſt: ⁊ h exponat ſicut ibi. e Ad̄ appendes aī q̄t. co. iſte q̄ttuoꝝ colūne erāt intra tabernaculuz inter ſcm̄ ⁊ ſcm̄ſcoꝝ. Ex quib⁹ ꝑz q⁹ iſtud velū hēbat de cē cubitos in q̄drū: q; altitudo tabernaculi erat. x. cubitoꝝ: ⁊ latitudo. x. f Et baſes argēteas. iſte baſes erāt fixe in ſra: ⁊ in ſupioꝝ pte hūt vnū foramē: ita q⁹ pes colūne intrabat foramē illud: ut ſolide ſtaret erecta.

g Inſereē aūt velū p circulos. ut mediātib⁹ illis poſſet velū trahi ⁊ retrahi. h Intra qō r̄c. ſ. vltra velum intra ſcm̄ſcoꝝ: ⁊ ō ſubdit: i Quo ct. ſ. velo. k Scūariuz ⁊ ſan. ſan. diui. qō ſupra vocatū eſt ſcm̄: h dī ſcūariū: ita q⁹ iſta diuiſio intelligiē inī ſcm̄ ⁊ ſcm̄ſcoꝝ. l Pones ⁊ ꝓpiciatoriuz ſup arcam. modus ponēdi expoſit⁹ eſt ca. ꝓcedēti.

m Menſaq; extra velum. ſ. in pte illa tabernaculi que dī ſcm̄ Et ꝯ mē. can. in la. taber. me. r̄c. n Facies ⁊ tētoriū. Hic ꝓfiter deſcribit velū qō pendebat i itroitu tabernaculi loco pietis: et fuit ſil'e ēt ad mām ⁊ formā ⁊ quātitatez velo ꝓdcō qō diuidebat ſcm̄ ⁊ ſcm̄ſcoꝝ: hoc excepto q⁹ illō pē debat in q̄ttuoꝝ colūnis: iſtud aūt in q̄nq; ⁊ in hoc q⁹ baſes colūnaꝝ illius veli erant argēte: iſte aūt enee. ⁊ ꝑz lra. Rōnes autē ꝓdcoꝝ ſic accipiūtur ſicut in ca. ꝓcedēti dictū fuit. Per ptem tabernacli q̄ dicebatur ſcm̄ſcoꝝ figurabatur alia ps orbis nobis in viſibilis vbi eſt locus beatorū: ⁊ fm hoc fuerūt aſſignate rōes eorū q̄ erāt iuxta ſactū ſcoꝝ. ſ. arce ꝓpiciatorij: ⁊ ipſoꝝ cherubin p partem vō taberna culi q̄ dicebat ſanctū figurabat alia ps orbis nobis viſibilis: q̄ eſt a celo ſidereo ⁊ infra: ⁊ fm hoc aſſignāde ſūt rōnes eoꝝ q̄ erāt in illa pte tabernaculi. p cortinas. n. diuerſoꝝ colorꝝ ⁊ multiplr varietas q̄ immediate tāgebāt tabernaculū: figurabat celū ſidereum ſtellis varijs decorat̄. p ſeptē lucernas que erāt in cāde labro: figurabant ſeptē planete: ⁊ ō candelabrū intra tabernaculū poſitū erat in pte auſtrali: q; motus planetaruz ab oriente in occidētem in hemiſperio nſro declinat ab equinoctiali circulo vergens verſus auſtrū Operimentū vero de pellibus rubricatis figurabat elementū ignis: operimentuz de pellibus hyacinthinis elementum aeris: opimentū vero de ſagis elementū aque: tabule vero parietū ⁊ baſes q̄ erant de lignis ⁊ metallis: figurabāt elementū terre: q; ligna ſi⁹ terre affixa: ⁊ metalla generant̄ in terra: ⁊ ſic per tabernaculū quod figurabat orbem vniuerſuz: ut ꝓdictū eſt: deſignabat q⁹ erat ꝓputatū cultui veri dei: qui dominat toti orbi. Meſa aūt ⁊ ꝓpoſitōnis panes: qui erant intra tabernaculuz in pte aquilonari ex aduerſo cādelabri: deſignabāt q⁹ ſacerdotes ⁊ leuite qui erant deputati in miniſterium tabernaculi debebant viuere de ſacrificijs ⁊ oblatōnibus populi: fm q⁹ dicit Apoſtolus primo Corinth̄. ix. Qui altari deſeruiunt cum altari participant. Erāt autem duodeciz panes ſuper menſam ad deſignandum. xij. tribus iſrael.

Caplm. XXVII.

Universidad de Deusto Biblioteca

Facies ⁊ altare. Descripto tabernaclo ⁊ his q̄ erāt intra tabernaculū: hic ꝯñter describunt illa q̄ erāt extra tabernaculū: ad ip̄m tñ ꝑtinentia: ⁊ p̄mo describit altare holocaustoꝝ: scdo atriū tabernaculi in q̄ erat altare p̄dcm̄: ibi Facies ⁊ atriū. Circa p̄mū dr̄: a Facies ⁊ altare de lignis sethim. q̄ sicut sūt iputribilia: ut p̄dcm̄ est: ita sunt incremabilia qd̄ requirebat: eo ꝙ ignis erat semp in altari: ⁊ nihilominus illud altare interius et exterius erat opertuꝫ lamis eneis. Erat aūt istud altare q̄dratum s̄m longitudinē ⁊ latitudinē. s. q̄nqꝫ cubitoꝝ. Altitudo aūt altaris erat triū cubitorū: ⁊ erat s̄cm ad modū arce q̄drate carētis fūdo ⁊ opculo: ita ꝙ habebat supficieꝫ ere

Ca. XXVII.

Facies ⁊ altare ḋ lignis sethim: qd̄ habebit q̄nqꝫ cubitos in lōgitudine: ⁊ totidē in latitudine. i. q̄drū ⁊ tres cubitos in altitudine. Cornua aūt p q̄tuor angulos ex ip̄o erūt: ⁊ opies illud ere. Faciesqꝫ in vsus eius lebetes ad suscipiēdos cineres ēt forcipes ātqꝫ fuscinulas: ēt ignium receptacula.

ꝓ fundo: ⁊ interius ꝯcauū erat. b Cornua aūt p q̄t. an. in supiori pte altaris erāt ista cornua. c Faciesqꝫ in vsū ei᷒ le. ad sus. ci. qui amouebant de altari: ⁊ portabant extra d Et forcipes. i. tenaculas ad facienḋ ignem in altari. Hebrei dicūt: bacinos. s. ad recipienḋ sanguinē aīaliū q̄ imolabant. e Atqꝫ fuscinulas. s. ad extrahendū carnes ḋ chaldarijs ⁊ ad ponenḋ sup altare ea q̄ ibi cremabant. f Et ignium receptacula. i. vasa in q̄bus de altari holocausti accipiebant carbones viui: ut deferrent intra tabernaculū ad cremandū thymiama mane ⁊ vespere sup altare incēsi: ḋ q̄ hr̄ infra. xxx. ca. g Craticulā quoqꝫ ⁊c. istud expōit vno mō sic: ꝙ ista craticula erat ad modū retis facta ⁊ q̄drata: ⁊ in q̄ttuor angulis hēbat q̄ttuor cathenas: ⁊ in fine cathenarū q̄ttuor anulos: q̄ ponebant in q̄ttuor cornib᷒ altaris ad hoc aptatis p q̄ndā recuruatōem: ⁊ sic illa craticula ab illis cornibus depēdebat intra ꝯcauitatē altaris vsqꝫ ad altaris mediū. s. p cubitū ⁊ dimidiū: ⁊ inferi᷒ in arula visus terram fiebat ignis desubt᷒ p quandā fenestrā que in vno latē altaris ad hoc erat facta: ⁊ ignis ascēdēs de arula p foramina p̄dicte craticule trāsiēs: illa q̄ erāt ibi posita cremabāt. ⁊ patꝫ lr̄a s̄m hoc vsqꝫ ibi: h Quos pones subter arulā altaris. arula eni est vas vbi ponit ignis: ꝓut Hiere. xxxvj. dicitur: ⁊ sic ista lr̄a vr̄ māifeste ꝯdicē p̄dictis: q2 qd̄ dr̄ h: Quos pones subt arulā. loquit de q̄ttuor anulis p̄dictis: q2 in altari holocaustoꝝ: nō ponunt nisi q̄ttuor anuli tā in isto loco ꝙ infra. xxxviij. ca. Isti aūt anuli s̄m p̄dcā positi erāt in cornibus altaris q̄ erāt in sūmitate eius: arula aūt erat inferi᷒: et iō dicūt aliqui: ꝙ textus ē hic corrupt᷒ vicio scriptoꝝ: quia vbi dr̄: subt arulā. debet dici sup arulā. sed hoc nō est verū q2 in libris antiq̄s ⁊ in hebreo vbi recurrenḋ est ꝓ vitate textus hn̄da hr̄: subt. ⁊ nō sup. ⁊ iō siq̄s velit seq̄ dcām expōnem quā plr̄es expositores sequunt: oportet dicē ꝙ in altari erāt octo anuli: q̄ttuor in supiori pte cū q̄bus craticula depēdebat ex cornib᷒: ⁊ q̄ttuor in inferiori pte sub arula in q̄bus mittebant vectes ad portanḋ altare: sed hoc nō bn̄ consonat textui hic ⁊ ifra. xxxviij. ca. vbi dr̄: Fusis q̄ttuor anulis p totidē retiaculi sūmitates ad imittenḋ vectes ad portādū altāe. Ex q̄ pꝫ ꝙ anuli q̄ttuor q̄b᷒ imittebāt vectes ad portādū altare erāt in sūmitate retiaculi: ⁊ certū est ꝙ retiaculum h nō pōt dici s̄m trāslatiōeꝫ nr̄am: nisi craticula ad moduꝫ retis facta: iō alit exponit Ra. sa. Ad cui᷒ intellcm̄ p̄mo ponēda est lr̄a ꝓut hr̄ in hebreo q̄ talis est: Et cribrum in modū retis eneū. p cui᷒ q̄ttuor angulos erunt q̄ttuor anuli erei: q̄s pones subt ambitū altaris. Eritqꝫ cribruꝫ vsqꝫ ad altaris mediū. Cribrū h dr̄ q̄ddā opus ereuꝫ ad modū retis factū: ⁊ iō vocat cribrū: q2 sicut cribrū hꝫ multa foramia: sic ⁊ istud: q2 factū est ad moduꝫ retis: ⁊ circuibat altare exteri᷒ attingēs a parte inferiori vsqꝫ ad medietatē altitudinis altaris. Ambit᷒ aūt dicit h quedā eleuatio in circuitu altaris p modū ꝯone: et erat iste ambitus sup cribrū: ⁊ anuli erāt positi i angulis altaris sub isto ambitu: ⁊ super cribrū per q̄s anulos mittebantur vectes ad portanḋ altare. Cornua aūt q̄ erāt in

Omnia vasa ex ere fabricabis. Craticulāqꝫ in modū retis eneā: p cui᷒ q̄ttuor angulos erūt q̄tuor anuli enei: q̄s pones subt arulā altaris. Eritqꝫ craticula vsqꝫ ad altaris mediū. Facies ⁊ vectes altaris de lignis sethim duos quos opies laminis eneis ⁊ induces p circulū: erūtqꝫ ex vtroqꝫ latere altaris ad portandū. Non solidū

supiori pte altaris in angulis nō erāt recuruata: sed recte tēdētia in altū q̄si quidā pomelli ad decorē altaris. ꝯcauitas aūt altaris q̄n situabant castra ⁊ altare implebat terra vsqꝫ ad summū: ⁊ supra supficiē illi᷒ terre intra tabulas altaris incluse fiebat ignis ⁊ offerebāt ⁊ cremabant hostie: s̄m ꝙ dcm̄ fuit supra. xx. cap̄. Altare de terra facietis mihi. ⁊ q̄n mouebant castra: amouebatur altare p̄dcm̄ de tabulis factū: ⁊ remanebat terra: ⁊ ista expō ꝯcordat lr̄e q̄ ad hoc pōt de facili applicari.

Ad maiorē aūt intellcm̄ descripsi figurā s̄m vtrāqꝫ expōnem. Scienḋ tñ ꝙ vnū latus tm̄ altaris hic figuratur apparēs directe: tū quia alia tria nō pn̄t figurari in plano: tū quia p imaginatōem inspicientis latus vnum alia tria pn̄t de facili capi: cum sint p omnē modū illis hoc excepto ꝙ in figura p̄me expōnis describit illud latus in quo erat fenestra. alia autem tria nullaꝫ fenestrā habebant.

Rōnes aūt p̄dictoꝝ sic assignant. Altare eni istud vocabat altare holocausti: nō q2 hostie holocaustoꝝ ibi tm̄ offerrent: sꝫ ēt cū h᷒ hostie pacifice ⁊ ꝓ pctō: sꝫ quia hostia holocausti dignior erat: utpote q2 tota incēdebatur ad honorē diuinū: alie vo nō: iō denoiat altare holocaustoꝝ tanq̄ a digniori. Item isto altari n̄ erat intra tabernaculuꝫ sed extra in atrio tabernaculi: tum ꝓpter mundiciaꝫ tabernaculi seruādā: tū q2 non possent hostie ibi cremari: sꝫ inflāmarent cortie q̄ erāt sup tectū cū non distarent a pauimēto tabernaculi nisi p decem cubitos: tū ne fierēt similes idolatris q̄ imolabant ⁊ offerebāt victimas sup altaria q̄ erant in tēplis idoloruꝫ. b Facies ⁊ atrium. Hic ꝯñter describit atriuꝫ: qd̄ erat circa tabernaculū. erat autē h᷒modi atriuꝫ q̄dā platea magna sub diuo habens in longitudine cētū cubitos ab oriente in occidētem ⁊ in latitudie q̄nq̄ginta ab austro versus aquiloneꝫ ⁊ erat clausa colūnis q̄nqꝫ peduꝫ altitudinis in q̄bus pēdebant cortine

sed inane ⁊ cauū intrīsecus facies illud: sicut tibi in mōte mōstratū ē. Facies ⁊ atrium tabernaculi: in cui᷒ australi plaga ꝯtra meridiem erūt tētoria ḋ bysso retorta. Centū cubitos vnuꝫ lat᷒ tenebit in lōgitudine: ⁊ colūnas viginti cū basib᷒ totidē eneis: q̄ capita cū celaturis suis habebūt argētea. Similiter ⁊ in latē aq̄lonis p longū erūt tētoria centuꝫ cubitoꝝ colūne viginti: ⁊ bases enei eiusdē numeri: ⁊ capita eaꝝ cū celaturis suis argētea. In latitudie vero atrij qd̄ respicit ad occidentem erūt tētoria p q̄nq̄ginta cubitos: ⁊ colūne ḋcē: basesqꝫ totidē. In ea quoqꝫ atrij latitudine q̄ respicit ad orientē q̄nq̄ginta cubiti erūt: i q̄bus q̄ndeci cubitoꝝ tentoria lateri vno deputabūtur colūneqꝫ tres ⁊ bases totidē: ⁊ in latē altero erūt tētoria cubitos obtinētia q̄ndecim: colūne tres: ⁊ bases totidē.

vsqꝫ ad terrā: vbi cū paxillis ⁊ funib᷒ figebant ne a vētis mouerent. In latere vo aq̄lonari ipsi᷒ atrij erant. xx. colūne: ⁊ in latē australi. xx. ⁊ in occidētali. x. ⁊ in latē oriētali. x. ⁊ erāt oēs de ere s̄m ꝙ hr̄ infra. xxxviij. ca. ⁊ erāt infixe basib᷒ eneis: eo mō sicut dcm̄ est de alijs colūnis existētib᷒ in tabernaculo. cortine vo hēbat in latitudie v. cubitos s̄m longitudinē colūnarū: ⁊ erāt facte cū acu reticulato ope: ut dicit Ra. sa. ita ꝙ vulg᷒ q̄ erat extra atriū p foramia cortinaꝝ poterat vidē sacrificia ⁊ oblatiōes q̄ fiebāt in atrio p sacerdotes: ⁊ erāt oēs de eadem mā. s. de bysso retorta: ut fila essent bn̄ fortia: ⁊ p consequēs eiusdē coloris: hoc excepto ꝙ in introitu atrij qui erat in pte oriētali lōgitudinis q̄nq̄ginta cubitoꝝ: ut iā dcm̄ est. xx. cubiti medij claudebant p cortinas factas ḋ q̄ttuor colorib᷒. s. hyacitho ⁊ purpura coccoqꝫ bis tincto ⁊ bysso retorta. et illa cortina poterat trahi ⁊ retrahi ꝓ ingressu ⁊ egressu eoꝝ q̄ intrabāt atriū. decē autē cubiti q̄ erāt ex vtraqꝫ pte introit᷒ claudebant cortinis de bysso factis: sicut ⁊ alie q̄ erāt in circuitu. i Oēs colūne ⁊c. In hebreo hr̄ sic: Oium colūnaꝝ atrij p circuitū cincture eaꝝ ⁊ vncini de argēto. et vocant hic cincture quidā circuli argētei circūdātes colūnas: ut dicit Ra. sa. vtrū tñ essent in medio colūne p modū cuiusdā pomelli vel in supiori pte p modū capitelli nō determiat. Rōnabilius tñ vr̄ ꝙ essent p modū capitelloꝝ in supiori pte: q2 erāt ad decorē q̄ magis debēt poni in capite colūne. Uncini aūt dicunt vbi cortine pēdebāt a colūnis: ⁊ s̄m hoc colūne dicte non erāt vestite lamis argenteis: sꝫ tm̄ in capitibus eoꝝ erāt q̄dam circuli argentei. k Cūcta vasa tabernaculi. s. cauille martelli ⁊c. h᷒mōi q̄ erāt necessaria ad erigenḋ colūnas ⁊ cortinas. l Ex ere facietis. Instrumenta eni cui᷒cunqꝫ artis s̄m modū loquendi hebraicum vasa vocant. Dispositōem aūt atrij quātū ad colūnas ⁊ cortīas hic nō descripsi: tum q2 p ea q̄ dcā sūt a q̄libet de facili pōt capi: tū q2 in fine libri pōetur q̄n aget de erectione tabernaculi. Ratō aūt hui᷒ atrij circa tabernaculū accipitur: tū ꝓpter reuerentiaꝫ tabernaculi: ne populares ad ipsum nimis appropinquarēt: tuꝫ ut sacerdotes ⁊ leuite liberi᷒ facerent officia sua circa altare holocausti mltitudine populi exteri᷒ existente. m Precipe filijs israel. Hic ꝯñter agit ḋ illo qd̄ erat necessarium ad illūiatōeꝫ templi:

dē. In introitu vo atrij fiet tētorium cubitoꝝ vigīti ex hyacintho ⁊ purpura: coccoqꝫ bis tincto ⁊ bysso retorta ope plumario. Colūnas hēbit q̄ttuor cū basib᷒ totidē. Omēs colūne atrij p circuitū vestite erūt argēteis lamis: capitib᷒ argenteis ⁊ basib᷒ eneis. In longitudine occupabit atriū cubitos centū: in latitudie q̄nq̄ginta: altitudo q̄nqꝫ cubitoꝝ erit. Fietqꝫ de bysso retorta: ⁊ hēbit bases eneas. Cuncta vasa tabernaculi in oēs vsus ⁊ ceremonias tā paxillos ei᷒ q̄ꝫ atrij ex ere facietis. Precipe filijs israel ut afferāt tibi oleū de arborib᷒ oliuaꝝ purissimū: piloqꝫ ꝯtusū: ut ardeat lucerna semp in tabernaculo testionij extra velū qd̄ oppansū est testionio: ⁊ collocabunt eā aaron ⁊ filij eius: ⁊ vsqꝫ māe luceat corā dño. Perpetuus erit cultus p successiōes eoꝝ corā filijs israel.

tum ꝓpter decorē: tum ut ibi de nocte posset clare videri cū dr̄: m Precipe fi. is. ut af. ti. oleū de ar. oli. i. de fructu oliue exp̄ssum. istud eni ꝓprie oleū dr̄. oleū aūt nucum ⁊ alteri᷒ māe cuiuscūqꝫ dr̄ tm̄ oleū pticipatiue ⁊ diminutiue n Purissimū. i. sine amurca. o Piloqꝫ ꝯtusū. q2 istḋ est purius ꝙ̄ illud qd̄ terit int molas. p Ut ardeat lucerna. i. lucerne: accipiēdo singulare ꝓ plr̄ali: sicut supra. viij. ca plō. Uenit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. q Semp. i. q̄libet nocte. Josephus etiā dicit ꝙ etiā de die tres ardebāt: ⁊ oēs septē de nocte: nec licitū erat ibi ardē aliud oleū. r Et collocabāt eā aaron ⁊ filij eius. hoc enim nō erat licitū nisi sacerdotibus.

Ca. XXVIII.

Applica quoqꝫ ad te aaron. Descripto tabernaclo: hic ꝯñter agit de ministris ad cultū tabernacli deputādis: ⁊ p̄mo de ornatu eoꝝ seu ꝯpōne: scdo de ipsoꝝ ꝯsecratōe ca. xxix. tertio de officij executiōe: ibi Mūdabis. Ad euidentiā p̄mi p̄mo ponā sub quodā ꝯpēdio ornamēta seu vestimēta sacerdotū p ordinē: ⁊ intēdo in h᷒ seq̄ iosephū: q2 fuit de genere sacerdotali: ⁊ māsit in hierusaleꝫ tpe q̄ adhuc stabat templū ⁊ sacerdotū ministeriū: ⁊ iō pluries potuit videre ⁊ vidit vestes ⁊ ornamenta ipsoꝝ: ⁊ ideo

Universidad de Deusto Biblioteca

certius potuit scribere talia ꝙ Ra.sa. ⁊ alij q̄ fuerūt postea p magnū tp̄s:q̄r ſm hiero. in ep̄la ad Desideriū:Aliter visa aliter audita narrant:⁊ iō ille qui vidit certi⁹ scribere potuit. Scōm aūt ip̄m decē erāt ornamēta sūmi sacerdotis:q̄rū q̄ttuor inferiorib⁹ sacerdotib⁹ cōicabant:p̄mū est femoralia linea ad opiendū carnē turpitudinis sue. scōm est tūica de bysso facta ⁊ dupla p totū. est aūt byssus gen⁹ cādidissimi lini. tertium est balthe⁹. i. cingulū de diuersis coloribus factū:latitudinis q̄si q̄ttuor digitoꝝ:cuius extremitates pēdebāt in pte anteriori sacerdotis:hn̄s fimbrias d auro ⁊ aliis colorib⁹ cū pulchra varietate. Quartū ē tiara siue mitra de bysso in capite sacerdotis posita:tendēs supius in acutū ⁊ cū cinctura siue bēdello ligabat sub mētone:ita ꝙ nuditatē colli tegeret:⁊ mitrā fortiꝰ teneret ne cadēt de capite sacerdotis ministrantis. Alia sex erāt appropriata sūmo sacerdoti:quoꝝ p̄mū erat tunica hyacinthina: q̄ hēbat circa collū ⁊ in extremitatib⁹ manicarū oras ꝯtextas fortiꝰ ex diuersis colorib⁹ ⁊ lapidibus p̄ciosis. in margine inferiori hēbat malogranata facta de hyacintho:purpura ⁊ vmiclo ⁊ bysso retorta:⁊ tintinabula aurea intmixta:sic ꝙ int duo malogranata erat vnū tintinabulū:⁊ ecōuerso int duo tintinabula vnū malogranatū. Scōm erat sup humerale: qd ponebat sup dcām tunicā:⁊ quantū ad mām erat d pāno ꝯtexto q̄nq̄ generib⁹ filoꝝ. s. filis fact de auro:⁊ hyacintho:d purpura:coccoq̄ bis tincto:⁊ bysso retorta:cū pulchra varietate ita tn̄ ꝙ nō erāt ibi aliqua aīalia figurata:sed flores ⁊ ꝯsilia q̄ptū ad formā vo erat vestis q̄drata altera pte longior hn̄s in medio apturā p quā intrabat caput sūmi sacerdotis:⁊ latitudo illi⁹ vestis tāgebat humeros. lōgitudinis āt ipsi⁹ vna ps pēdebat retro opiens dorsū vsq̄ ad renes:⁊ altera pēdebat ante opiens pectus. Latera aūt vtriusq̄ ptis iūgebātur in laterib⁹ sacerdotis nodulis aureis. sup humeros autē hēbat hec vestis duos lapides onychinos magnos:in q̄b⁹ erāt sculpta noīa filioꝝ isrl̄:sex in vno lapide:⁊ sex in altero:et erāt noīa senioꝝ sup humeꝝ dextrū:alioꝝ vo sup sinistrū hēbat etiā in medio pectoris foramē q̄dratū magnitudinis vnius palmi in longū ⁊ latū:⁊ dimittebat ille locus vacu⁹ ad hoc ꝙ poneret ibi tertiū ornamentū qd vocat rōnale:cuius pān⁹ erat de eadē mā cū suphumerali:in q̄ erant duodecim lapides p̄ciosi ſm q̄ttuor ordines dispositi:in quib⁹ erāt sculpta noīa duodeci filioꝝ isrl̄:ita ꝙ noīa senioꝝ erāt sculpta in linea supiori ſm ordinē natiuitatis sue:⁊ sic ꝯnter d alijs. Habebat aūt magnitudinē vni⁹ palmi in q̄drū:ita ut ipleret p̄cise locū dimissū vacuū in suphumerali:⁊ in quattuor angulis hēbat q̄ttuor anulos aureos:quib⁹ correspōdebāt q̄ttuor alij anuli existētes in suphumerali:⁊ per anulos istos stringebant sil rōnale ⁊ suphumerale cū ligaminibus hyacinthis p anulos trāseūtib⁹:adhuc tn̄ ad maiorē firmitatē duo erāt aurei in supiori pte rōnalis in quib⁹ imittebātur cathene auree:⁊ p fistulas aureas in suphumerali existētes trahebant sursū ⁊ iūgebant cū suphumerali cū vncinis aureis circa scapulas ipsi⁹ sacerdotis. in inferiori vo pte rōnalis erāt alij duo anuli ꝯsiles in vtroq̄ latere eius:⁊ in pte posteriori suphumeralis erāt duo anuli aurei eis corrn̄dentes quib⁹ sil stringebant rōnale ⁊ suphumerale in vtroq̄ latē sacerdotis p ligaturā hyacinthinā trāseuntē p anulos p̄dictos. In rōnali vo erat doctrina ⁊ vitas:ſm trāslatōnem nostrā. In hebreo hr̄:Urim ⁊ tumim. ⁊ in idē redit:vriz.n. significat manifestatōnem qd ptinet ad doctrinā. tumim significat integritatē:quod ptinet ad veritatem. s. ꝙ integret verba sua. Secundum iosephum ista doctrina ⁊ veritas siue vrim ⁊ timim erat quidā fulgor ꝓcedēs de lapidib⁹ rōnalis:qui designabat deū placatū:⁊ rn̄sū ꝓsperuz:⁊ ꝙ sic ipleret in effectu:sicut a pōtifice petebat. Dicit etiā ioseph⁹ ꝙ iste splēdor cessauit p ducētos ānos anteq̄ scriberet librū antiq̄tatū:quē scripsit Titi ⁊ vespasiani tpe. Ra.sa. dicit ꝙ vrim ⁊ tumim:siue doctrina ⁊ veritas erat nomen dn̄i tetragrammaton positū in rōnali sub lapidib⁹: vtute cuius māifestabat veritas de introgatis ipsi sacerdoti:qn̄ cōsulebat dn̄m. Quartū ornamentū erat balthe⁹ siue cingulū factū de q̄nq̄ coloribus sicut suphumerale ⁊ rōnale pulchra varietate factū:cui⁹ extremitates sunt decēter fimbriate depēdebāt in anteriori pte sacerdotis stringens suphumerale cuz mitra hyacinthia posita in capite sūmi sacerdotis sup aliaꝫ mitrā byssinā ⁊ alijs inferiorib⁹ vestiment. Quitū ornamentū erat mitra hyacinthia posita i capite sūmi sacerdotis sup aliā mitrā byssinā hn̄s in inferiori pte semicirculū aureū pulchre fabrefactū ꝓcedētē ab occipite:vsq̄ ad vtranq̄ aurē. Sextū aūt erat lamina aurea pendēs in frōte sūmi sacerdotis ligata cū mitra filis hyacinthinis:in q̄ erat nomē dn̄i tetragrāmaton inscriptū. Hec erat facta ad modū lune corniculate:ut dicūt aliq̄ hn̄tis cornua supius:⁊ ꝯuexū inferius:sed erat facta ad modū corone. vnde ⁊ corona vocat in lr̄a:nō tn̄ erat corona pfecta:sed solū ꝓtēdebat ab aure in aurem trāsiēs sup frontē:ut dicūt iosephus ⁊ ra.sa. ita ꝙ ipsa cū semicirculo p̄dicto qd erat in pte posteriori capitis faciebat q̄si coronā pfectā. Et ut melius dicta capiat descripsi p̄dicta in figura:qua inspecta ⁊ ꝯsideratis p̄dictis patet littera paucis exceptis.

Ca. XXVIII.

Applicā quoq̄ ad te aaron fratrē tuū cū filijs suis de medio filioꝝ israel: ut sacerdotio fūgant mihi aaron:nadab:⁊ abiu: eleaçar ⁊ Ithamar:facieſq̄ vestē scām aarō frī tuo i glām et decorē. Et loq̄ris cunctis sapiētib⁹ corde quos repleui spū prudētie:ut faciāt vestes aaron frī tuo in gloriā ⁊ decorez:in q̄ib⁹ scificat⁹ ministrēt mihi. Hec aūt erūt vestimēta q̄ faciēt: Rōnale ⁊ suphumerale:tūnicā ⁊ lineā strictā:cidāri ⁊ balthēū Faciēt frī tuo aaron ⁊ filijs eius vestimēta scā:ut sacerdotio fungant mihi. Accipiētq̄ auꝝ ⁊ hyacinthum ⁊ purpurā:coccūq̄ bis tinctū ⁊ byssū. Faciēt aūt suphumerale de auro ⁊ hyacitho ⁊ purpura coccoq̄ bis ticto ⁊ bysso retorta:ōpere polymito. Duās oras iunctas hēbit in vtroq̄ latere sūmitatū:ut in vnū redeāt. Ipsa quoq̄ textura ⁊ cuncta opis varietas erit ex auro:⁊ hyacitho ⁊ purpura: coccoq̄ bis tincto ⁊ bysso retorta. Sumesq̄ duos lapides onychios:⁊ sculpes in eis noia filioꝝ isrl̄:sex nomina i lapide vno:⁊ sex reliqua in alio iuxta ordinez natiuitatis eoꝝ. Ope sculptoris ⁊ celatura gēmarij: sculpes eos noīb⁹ filioꝝ israel:inclusos auro atq̄ circūdatos:⁊ pones i vtroq̄ latē suphumeralis:memoriale filijs isrl̄. Portabitq̄ aaron noīa eoꝝ coraz dn̄o sup vtrunq̄ humeꝝ ob recordatiōem. Fācies ⁊ vncinos ex auro:⁊ duas cathenulas auri purissimi sibi inuicez coherētes:q̄s inseres vncinis. Rōnale quoq̄ iudicij facies ope polymito iuxta texturā suphumeral: ex auro hyacitho ⁊ purpura:coccoq̄ bis tincto ⁊ bysso retorta. Quādrāgulum erit ēt duplex. Mēsurā palmi hēbit:tā in lōgitudie q̄ in latitudie:ponesq̄ i eo q̄ttuor ordies lapidū. In p̄io v̄su erit lapis sardi⁹ ⁊ thopaçius ⁊ smaragdus. In scdo carbūculus ⁊ sapphyr⁹ ⁊ iaspis. In t̄tio liguri⁹ achates ⁊ amethist⁹. In q̄rto chrysolith⁹ onychin⁹ ⁊ berillus Inclusi auro erūt p ordies suos:hēbūt noīa filioꝝ isrl̄ Duodeci noīb⁹ celabūtur singuli lapides noīb⁹ singuloꝝ p duodeciz trib⁹. Facies in rōnali cathenas sibi inuicē coherētes ex auro purissimo:⁊ duos ānulos aureos quos pones in vtraq̄ rōnalis sūmitate: cathenasq̄ aureas iūges ānulis qui sūt in marginib⁹ ei⁹:⁊ ip̄arū cathenarū extrema duob⁹ copulabis vncinis in vtroq̄ latē suphumeralis qd ratōnale respicit. Faciēs ⁊ duos ānulos aureos quos pones in sūmitatib⁹ rōnalis:ēt in oris q̄ e regiōe sūt suphumeralis ⁊ posteriora eius aspiciūt:necnō ⁊ alios duos ānulos aureos q ponendi sūt in vtroq̄ latē suphumeralis deorsū:qd respicit cōtra faciē iūcture inferioris ut aptari possit cū suphūerali ⁊ stringat rōnale ānulis suis cū ānulis suphūeral: vitta hyacinthina ut maneat iūctura fabrefcā:⁊ a se inuicē rōnale ⁊ suphumerale neq̄ant separi. Portabitq̄ aaron noīa filioꝝ isrl̄ in rōali iudicij sup pect⁹ suū qn̄ ingrediet scūariū memoriale corā dn̄o i eternū. Pōnes aūt in rōnali iudicij doctri

a Applica quoq̄ ad te aaron. Hic agit de vestimentis sacerdotū:⁊ p̄mo in generali:scdo in spāli:ibi Hec autē sūt. Circa p̄mū di:Applica. s. ad diuinū cultū p ꝯsecratōem in sacerdotiū:de q̄ agit ca. sequēti. b Facieſq̄ vestē sanctā. i. ad ministeriū diui cult⁹ deputatū. scm̄. n. in vna significatōe idē est ꝙ diuino cultui deputatū:nā nō erat licitū sacerdotib⁹ talib⁹ vestib⁹ vti nisi in cultu tabernaculi. c In gloriā ⁊ decorē. q̄r hoc cedebat ad gloriā dei p̄ncipalr̄:⁊ scdario ad honorem aaron ⁊ filiorum eius:inq̄tū erāt mediatores int deū ⁊ populum.

d In quib⁹ scificatus. i. ꝯsecrat⁹. e Ministret mihi. qui ante ꝯsecratōem ipse nō ministrauit:sed moyses ut hr̄ ca. sequēti. f Hec aūt sūt. Hic agit de vestimentis sacerdotum in speciali:⁊ p̄mo de illis que erant specialia summo sacerdoti:scdo de his que erūt cōmunia sibi ⁊ alijs sacerdotib⁹ inferioribus ibi Facies ⁊ feminalia. Adhuc primo enumerat que sunt specialia sūmo sacerdoti: secūdo ꝓsequitur de singulis:ibi Facient autem. Circa primam partem patet littera vsq̄ ibi: g Tunicā ⁊ lineam strictaz. In hebreo habet Tunicaz fimbriatā. et loquitur de tunica hyacinthina q̄ erat pulchre fimbriata:ut predictum est. h Lineā strictā. que idē est qd tūica stricta: de qua supra dictum est: ꝙ erat vestimētū cōmune summo sacerdoti ⁊ alijs: ⁊ ideo eius enūeratio non habet hic locum sed inferius. i Cidarim. id ē mitram cuz lamina sancta sibi alligata. k Facient aūt. Hic ꝓsequitur in spāli de ornamentis specialibus sūmi sacerdotis: et diuiditur ſm numerum ornamentorum:⁊ patebūt ptes prosequendo Primo ergo prosequitur de superhumerali cum dicit:Facient autez ⁊c̄. l Ope polymito. i. plurib⁹ coloribus ⁊ figuris variato:⁊ dicitur a polys qd ē pluralitas:⁊ mitos qd est gutta. m Duas oras iunctas habebit. quia ore latitudinis iuncte erant i lateribus sacerdotis ut predictum est cum vncinis:⁊ sic anterior ⁊ posterior iungebantur simul. n Inclusos auro atq̄ circūdatos. i. situatos in auro per circuitum partis interioris iuxta pānū superhumeralis:vbi lapides erant situati sicut situantur in ānulis. o Facies ⁊ vncinos. qui erant positi in supiori parte superhumeral circa scapulas. p Ratōale quoq̄. Hic prosequitur d rationali:⁊ dicitur rationale iudicij: quia in ipso iudicabat sūm⁹ sacerdos consulēs dominum quid eēt agēdum. q Quadrāgulum. erit ratōne supradicta. r Et duplex. i. d pāno duplicato:duplici causa. vna est ut pondus lapidum ibidem situatorum melius sustineret. Alia est scōz ra.sa. ut iter illos duos pannos nomē domini tetragrāmaton includeretur. s In primo versu. i. ordine. t Facies etiā i ra.ca. sibi coherentes. idest opere plectili: iste sūt eedez cathene que supra dicuntur inserte vncinis superhumeralis ſm partem superiorem:sed pars inferior erat inserta ānul ipsius rationalis:⁊ iō de istis cathēis fit mētio in vtroq̄ ope:scꝫ superhumeralis ⁊ rationalis. v Facies ⁊ duos annulos aureos q̄s pones in sūmitatibus ratōnalis:idest in parte exteriori que est supior respectu illius que est magis propinqua corpori sacerdotis. x Et i oris que e regione sūt. idest ex opposito correspondentes. y Pones aūt in ratōnali iudicij doctrinam ⁊c̄. idest lapides per quoruz fulgorē manifestabitur sacerdoti diuinuz beneplacitum:⁊ hoc secūdum Josephum. ſm vero Rabbi salo. nomē domini tetragrāmaton fuit inclusum modo predicto.

Universidad de Deusto Biblioteca

nā ⁊ veritatē q̄ erūt i pectore aaron q̄ñ ingrediet̃ corā dño: ⁊ gestabit iudiciū filiorū isrl in pectore suo: in cōspectu dñi sp. Facies ⁊ tunicā suphumeralis totā hiacynthinā: in cui' medio supra erit capitiū: ⁊ ora ꝑ gyrū eius textilis sicut fieri solet i extremis vestiū ptibus ne facile rūpant̃. Deorsum vo ad pedes eiusdē tunice ꝑ circuitū q̄si malapunica facies ex hiacyntho ⁊ purpura ⁊ cocco bis tincto et bysso retorta: mixtis in medio titinnabul: ita ut tintinnabulū sit aureū ⁊ malum pūicū: rursūq; titinabuluʒ aliud aureū ⁊ malūpunicū ⁊ vestiet̃ ea aaron i officio misterij ut audiat̃ sonit' q̄ñ ingredit̃ ⁊ egredit̃ scūariū in ꝯspcū dñi ⁊ non moriat̃. Faciēs ⁊ lamiam de auro purissimo: in q̄ sculpes ope celatoris sānctū dño. Ligabisq; eā vitta hyacinthina ēt erit sup thyarā iminens frōti pōtificis. Portabitq; aaron iiqtates eoꝝ q̄ obtulerūt ⁊ scificauerūt filij isrl: in cūctis munerib' ⁊ donaris suis. Erit aūt lamia semꝑ in fronte eius ut placat' sit ei dñs. Stringesq; tunicā bysso ⁊ thyarā byssinā: facies ⁊ baltheū ope plumarij. Porro filijs aaron tunicas lineas parab ⁊ balthea ac thyaras i glīam ⁊ decorē: vestiesq; his oib' aarō fratrē tuū ⁊ filios ei' cū eo ⁊ cūctoꝝ ꝯsecrabis manus scificabisq; illos ut sacerdotio fūgant̃ mihi. Facies ⁊ femialia linea ut opiant carnē turpitudinis sue: a renibus vsq; ad femora: ⁊ vtentur eis aaron ⁊ filij ei' q̄ñ ingredient̃ tabernaculū testimonij: vel q̄ñ appropiquāt ad altare ut ministrent in sanctuario: nē iniquitatis rei moriantur. Legitimū sempiternum erit aaron ⁊ semini eius post eum.

z Facies ⁊ tunicā. Hic ꝓsequit̃ de tunica hyacinthina. a ¶ In cuius me. su. erit capitiū. i. aptura ꝑ quā intrabat caput sacerdotis. b Et ora ꝑ gyrū eius textilis. i. ope plectili. c ¶ Facies ⁊ lamiam. Hic ꝓsequit̃ ꝺ lamia sancta pēdēte in frōte. d Scm dño. i. nomen dñi tetragrāmaton e Et erit sup thyarā .i. mitrā. f ¶ Portabitq; aaron iniquitates. orādo ut dimittātur. g Stringesq; tunicā bysso. i. fcāʒ ꝺ bysso. vñ i hebreo hʒ Tunicā byssinā. ⁊ loquit̃ de tunica inferiori q̄ etiā erat cōmunis alijs sacerdotibus ⁊ cingebat̃ quodā baltheo q̄ erat etiāʒ cōis alijs sacerdotibus: ut supra dictū est. h ¶ Facies ⁊ baltheum. loquit̃ ꝺ baltheo supiori quo cingebat̃ suphumerale. i Porro filijs isrl. Hic ꝯnter agit de vestimentis cōib' sūmo sacerdoti ⁊ alijs. ⁊ patet lr̃a ex supradictis vsq; ibi: k ¶ Ne iniqtatis rei moriantur. q; aliter mō indebito accederēt ⁊ irreuerent l Legitimū sempiternū erit. i. lege firma ⁊ stabili firmatū. Ratōnes aūt p̄dcōꝝ sic accipiunt̃ in gnāli: Ad hoc. n. habebāt sacerdotes vestes p̄ciosas ⁊ spāles: ut haberent in maiori reuerentia a pplo: ⁊ q; istud cedebat ad honorē diuinū cū essent medij inter deū ⁊ pplm. In spāli vo rōnes accipiunt̃ sic fm sensū litteralem. ꝑ ornamēta eni sūmi sacerdotis figurabat̃ q̄si tot' orbis. Tunica eni linea figurabat terrā: q; linū nascit̃ de terra. Balthe' cingēs illā tunicā figurabat oceanū: q̄ circundat terrā. Tunica hyacinthina rōne coloris figurabat elemētū aeris: in qua inserebant̃ tintinnabula: q; in aere generantur tonitrua. Balthe' aūt cingēs illā tunicā figurabat elementū ignis q̄ ambit aerē. Suphumerale cū rōnali sibi ꝯiūcto figurabat celū sidereū: qꝺ ex multis colorib' ⁊ picturis erat adornatū ad designanꝺ pulchritudinē stellaꝝ. Duo aūt lapides onychini in suphumerali positi significabāt duo magna luminaria. s. solē ⁊ lunā. Duodeci gēme in rōnali posite figurabāt duodeciʒ signa ȥodiaci: ⁊ iō dicebat̃ rōnale: q; terrenoꝝ rōnes sūt in celestib': q; ab ipsis emanāt terrestria fm q̄ dr̄ Job. xxxviij. Nūq̄d nosti ordinē celi ⁊ ponēs rōem eius i terra? Per mitrā vo figurabat̃ celū empyreū. ⁊ per laminā aureā supra mitrā positā ipse de' p̄sidēs oib' creaturis ꝓpter qꝺ in illa lamina nomē dñi tetragrammaton erat insculptū qꝺ appropriat̃ ipsi creatori oim. Per hoc aūt q̄ nomina filioꝝ isrl erāt sculpta in duob' onychinis sup humeralia: ⁊ in duodeci gēmis exñtib' in rōnali oñdebat̃ q̄ summo sacerdoti erat ipositū on' ppli: ⁊ ipm debat hr̃e i pectore iugis meditatōis orādo ꝓ ipso dnm ⁊ ꝓpter p̄dca de ipso aaron scribit̃ Sap. xviij. In veste poderis quā hēbat erat tot' orbis terraꝝ: ⁊ parentū magnalia in q̄tuor ordinib' lapidū erāt sculpta: ⁊ in diademate capitis illi' magnificētia tua dñe scripta erat. ⁊ vocat̃ hic magnificētia nomen dñi tetragrāmaton: quod dr̄ nomē eius magnū: ut dcm̄ est. s. vj. ca. quia est soli creatori omniū appropriatuʒ. rōnes aūt mysticas p̄dcōꝝ cā breuitatis omitto. cetera patēt. ¶ In cap. xxviij. vbi dicit̃ i postil. Ad euidentiā p̄mi ⁊c̄.

¶ Ca. XXIX.

Additio p̄ma

POsephus nō ē tenēdus i hoc loco: etiāʒ si sit de genē sacerdotali: ꝯdicit eni manifeste lr̃e: nāʒ vestes pōtificales sūt tā tūmō. put ponit̃ i p̄a. 2ᵉ. q. cij. ar. 5 i rñsiōe ad. ix. ar. q̄ꝝ q̄dēʒ octo: p̄a vestis linea: scda tunica hyacinthina cū tintinabul: tertia suphumerale cuʒ duob' lapidibus onychinis q̄rta rōnale q̄dratum: in q̄ erāt. xij lapides cuʒ noib' filioꝝ isrl: in quo etiā mādabat̃ poni doctrina ⁊ veritas: q̄nta erat balthe' seu cigulus: sexta thyara seu mitra: septima lamina aurea in fronte in q̄ erat nomē dñi et de istis septē tm̄ fit mētio infra Leui. viij. ca. quando moyses p̄mo induit ipm aaron in pōtificalib': octaua aūt est femorale ad opienꝺ turpitudinē carnis: de q̄ veste octaua nō fit ibidē mētio: q; nō debat indui ꝑ moysen ex honestate: sed ꝑ ipmmet sacerdotē: fit tñ de ea veste expss̄a mētio cōiter Leui. xvj. ca.

In codē ca. xxviij. vbi dr̄ in postil. Dicit etiā iosephꝰ q̄ iste splēdor cessauit ⁊c̄. ¶ Additio. ij.

IN toto tpe tēpli scdi nō fuit illa vestis pontificalis q̄ dr̄ rōnale iudicij: sic nec arca testi: ⁊ quedā alia q̄ ibi defecerūt: put oēs historie hebraice testant̃: qꝺ etiā facit ꝓ fide nr̃a de q̄ tractandū est dño ꝯcedēte in ꝓphetia Aggei. ij. sup illud vbum: Magna erit glīa dom' isti' nouissime plus q̄ p̄me. vñ nō est dicendū: q̄ solū ꝑ. cc. annos añ tp̄s Titi cessauerūt cuʒ in toto tpe tēpli scdi defuerīt. Replica correctorij ꝯ Bur.

VN ca. xxviij. vbi postil. dicit̄ māin vestiū sacraꝝ ⁊ numerū debē accipi ⁊ distigui fm dcā iosephi: qui scripsit ex experientia: q; de genē sacerdotali: ⁊ q; vidit ⁊c̄. Burgeñ. dicit iosephū nō esse tenenꝺ: q; fm lr̃e veritatē ut dicit sūt tm̄ octo vestes: ⁊ allegat ad hoc scm̄ tho. Sed mirū vr̄ q̄ Burgen. ꝓferat dcā sci tho. in hac mā q̄ in facto ꝯsistit: qꝺ nec scūs tho. nec burgē. vidit sicut Josephus: nec est cōtra lr̃am: q; littera bñ inspecta numerat pl' q̄ octo vestiū noia: nec ē mirū q̄ Leui. viij nō fit mētio de femorali: q; nec fit mētio de ȥona linea qua cingebat̃ tunica linea inferior: q̄ cōis erat pōtifici ⁊ alijs sacerdotib': nec fit ibi mētio ꝺ cydari linea: que erat mitra pōtifici ⁊ alijs sacerdotibus de quib' māifesta fit mētio Leuiti. xvj. q̄b' adiunctis ad alias octo enumeratas ꝑ Bur. fiunt. x. put vult iosephus: quē hic burg. iprobare nitit̃. nec pōt dicē burgeñ. cū tho. q̄ mitra linea quā dicit lr̃a cydari sit eadē cū thyara: q; thyara q̄ solius pōtificis mitra est hyacinthina fuit. nec est verisilē eandē fuisse mitrā sacerdotuʒ ⁊ pōtificis: sed q̄ sacerdos hēbat mitrā byssinā tm̄ ad modū bireti: pōtifex aūt sup h'modi habuit thyaram hyacinthinā. nec pōt dicere eundē fuisse cingulū lineū ⁊ baltheū: q; cigulo lineo cingebat̃ tunica byssina qꝺ fuit cōe pōtifici ⁊ sacerdotib': balthea aūt cingebat̃ ⁊ stringebat̃ tunica hyacinthina cū suphumerali q̄ erāt pontifici spālia: nec ē verisilē tunicā lineā ⁊ hyacinthinā vnico cingulo stringi añq̄ hyacinthina pōtifex indueretur vñ pʒ q̄ iosepho in his reb' expto credi oportet.

In codē ca. vbi postillator allegat Josephū dicentē q̄ fulgor q̄ ꝓcedē ꝯsueuerat a rōnali cessauit: tpe templi scdi: Burg. dicit toto illo tpe rōnale nō fuisse. sed hoc nō vr̄: q; tpe alexādri magni visus ē sūmus sacerdos in eo ut pʒ in ipsi' historia. nā ille fuit p̄ncipalis decor in sūmo sacerdote. ¶ Ca. XXIX.

SEd ēt hoc facies ut mihi in sacerdotio ꝯsecrētur. Tolle vitulū de armento ēt arietes duos imāculatos: pānesq; açimos ēt crustulā absq; fermēto q̄ue cōspersa sit oleo: lāgana quoq; açima: oleō lita. De simila triticea cuncta facies: ēt posita in canistro offeres: vitulū aūt ⁊ duos arietes ⁊ aarō ac filios eius āpplicabis ad ostiū tabernaculi testimonij. Cūnq; lauerīs patrē cū filijs suis aqua indūes aaron vestimentīs suis. i. linea ⁊ tunica ⁊ suphumerali ⁊ rationali qꝺ ꝯstriges baltheo: ⁊ pones thyaram in capite eius ⁊ laminā sanctā sup thyarā: ēt oleuʒ vnctōis fūdes sup caput eius atq; hoc ritu cōsecrabitur. Filiōs quoq; illi' applicabis ⁊ indues Jtunicis lineis cingesq; baltheo: aaron. s. ⁊ liberos eius: ⁊ ipones eis mitras: eruntq; sacerdotes mihi religione perpetua. Pōstq; initiaueris manus eorum: āpplicabis ⁊ vitulū cōram tabernaculo testionij. Impōnētq; aarō ⁊ filij eius manus sup caput illi' J

SEd ⁊ hoc facies. Hic ꝯnter agit de ꝯsecratōne sacerdotū: vbi p̄mittunt̃ ea q̄ sunt necessaria scdo describit ꝯsecratio ipsa: ibi Cunq; lauerīs patrē. Illa aūt q̄ necio reqrebant̃ ad eoꝝ ꝯsecratōnem: erāt quedā aialia in eoꝝ ꝯsecratōe imolāda ⁊ diuersoꝝ panū genera offerēda: q̄ notant̃ cū dr̄: b ¶ Tolle vitulū de armēto. in memoriā expiatōis pcti aaron ꝑ fabricatōe vituli. c Et arietes duos. vnū in memoriam obedie abraā q̄ obtulit arietē ꝑ isaac: cui' obedie sacerdotes debebāt imitatores eē: ⁊ maxime sūm' sacerdos: ⁊ aliū in memoriā imolati in exitu ppli de egypto: ꝑ cuius imolatōem fuerūt liberati ab angelo exterminatore ⁊ egyptioꝝ seruitute. d ¶ Immaculatos. istud nō solū refert̃ ad arietes ut credūt aliq̄: sʒ etiā cū hoc ad vitulū: quia nullū aial habens maculā debebat imolari maxime in sacerdotū ꝯsecratōe. e Panesq; açimos. ad denotanꝺ q̄ sacerdotes debebāt eē absq; fermēto corruptōis malicie ⁊ nequitie: sed debāt deo seruire in açimis sinceritatis ⁊ veritatis: ut dicit Apl's. j. Corin. v. Item q; sacerdotes idoloꝝ offerebāt panes fermētatos: ⁊ iō in detestatione huius p̄cipiunt̃ hic offerre sacerdotes dei panes açimos. f Et crustulā. modicus ē panis ⁊ valde tenuis: ita q̄ quasi totū est crusta. vñ i hebreo hʒ: Simellaʒ. g ¶ Que ꝯspersa sint oleo. q; in pīstatōe farine nō solū ponebat̃ aq̄: sʒ cū hoc oleū. h Lagana q̄ꝫ. dicūt aliqui q̄ erant panes frixi i patella. Ra. sa. dicit sup Leui. q̄ erat pasta cocta in aqua calida: ⁊ talē moduʒ cibi vocāt lūbardi lagana. i ¶ Oleo lita. ista linitio fm expositionē p̄mā erat frixio in oleo. fm Ra. Sal. erat figura quedāʒ ꝑtracta sup lagana cuʒ digito in oleo tincto: ⁊ erat figura silis caf greco. k De simila triticea ⁊c̄. Jest aūt simila farina tritici ꝺlicatissima. l ¶ Et posita in canistro offeres. ad hoc aūt in hac oblatōne ponebant̃ tot genera panū: q; talia erāt accepturi postea sacerdotes a pplo. sequit̃: m Applicabis ad ostiuʒ tabernaculi. .s. in atrio vbi erat altare holocaustoꝝ. n ¶ Cunq; lauerīs Hic ꝯnter describit̃ ꝯsecratio ipsa q̄ ꝯsistit in ornatu sacerdotū: ⁊ vnctōe ⁊ imolatōe: ⁊ p̄mo agit̃ de ornatu eoꝝ ⁊ vnctōe sūmi sacerdotis: scdo de imolatōe: ibi Postq̄ initiaueris. Circa p̄mū dr̄: n Cunq; la. pa. cū fi. aq̄. In ꝯsecratione eni ipsoꝝ ista lotio aque erat p̄mū: ⁊ ut dicit ra. sa. nō intelligit̃ de lotōe manuū ⁊ pedū solū: de q̄ hʒ infra: sed intelligit̃ de lotōe toti' corpis. o ¶ Indues aaron. modus autē induēdi ⁊ ornādi ipm: plenius est expositus ca. p̄cedenti. p Et oleū vnctōis effūdes sup caput eius.. Alij aūt sacerdotes inferiores nō vngebant̃ in capite: sʒ solū summ' sacerdos: ad notandū q̄ potestas offerēdi ab ipso deriuabat̃ ad alios. Dicūt aliq̄ q̄ man' eoꝝ vngebāt: sʒ hoc nō hʒ ex textu ⁊ pʒ in sequētib'. nec ē visilē q̄ nō fuisset expss̄ū h: vel Leui. viij. vbi ponit̃ executio ꝯsecratōis sacerdotū q̄ h p̄dicit̃ fieri cū tal' vnctio eēt q̄d notabile: sʒ circa eos ꝺ vnctōe nō fit aliq̄ mētio h: vel Leui. viij. Nisi q̄ de oleo vnctōis ⁊ sanguine hostie fiebat q̄dā mixtio: q̄ ipsi ⁊ vestes eoꝝ aspgebant̃: etsi alicubi dicant̃ vncti pōt de hac aspsiōe exponi. Mā aūt h' vnctōis infra describit̃: sʒ figura vel forma non hʒ ex textu. Dicit aūt ra. sa. q̄ erat in figura caf greci: incipiens a capite ⁊ descēdens vsus palpebras: ⁊ fiebat cū digito ipsi' ꝯsecrantis in vnctōe tincto. q ¶ Filios q̄ꝫ ⁊c̄. Jmodus āt induendi ⁊ ornādi ipm: pleni' exposit' ē ca. p̄ce. r P'q̄ iitiauerīs. Hic ꝯnter agit de imolatōe q̄ reqrebat̃ in sacerdotū ꝯsecratōe: ⁊ p̄mo ponit̃ sacrificiū ꝑ pctō: scdo sacrificiū holocausti: ibi Unū q̄ꝫ arietē. tertio hostia pacifica: ibi Alteꝝ q̄ꝫ arietē: q̄rto oñdit̃ q̄ h'modi rit' in ꝯsecratōe sacerdotū septēʒ dieb' ꝯtinuis debat replicari: ibi Oia q̄ p̄cepi t. Circa p̄mū dr̄: P'q̄ iitiaueris ⁊c̄. In heb' hʒ: P'q̄ ipleuerīs. h'. n. p̄cedebat sacrificiū: ⁊ tal' iitiatio vl' ipletio erat applica' eoꝝ ad sacerdotale officiū. s ¶ Appli. ⁊ vi. ꝑ pctō imolanꝺ. t Corā ta. te. i aīo ut p̄dcē ē. v Imponētq; ⁊c̄ Jq. ꝯstitētes q̄ vitul'

inficiebat ꝑ pctō eoꝝ:⁊ ꝙ ex rigore iusticie erāt digni mor
te:sed ex diuina misericordia mors in aial trāsferabat. Itē
ꝑ talē impōnem man⁹ accipiebāt potestatē offerēdi deceto
hostias ꝑ pctō. x Et mactabis eū. mactare eni hostiā p
tiet ad sacerdotis officiū:qȝ qdē officiū faciebat moyses in
ↄsecratōe aaron ⁊ fi-
lioꝝ eius:⁊ iō sibi dī
Mactabis eum sum
ptūqȝ de sanguine vi
tuli pōes sup cornua
altaris. Dicit ra.sa.ꝙ
hec positio fiebat tm̄
in duob⁹ cornibus al
taris ↄdictorie se re-
spicientib⁹ ⁊ sanguis
ibi sic posit⁹ respicie-
bat ad q̄ttuor ptes al
taris:qꝛ quilibet āgu
lus cōis est duabus p
tibus in ipso cōcurrē
tib⁹. y Reliquum
aūt san.fū.iu.ba.ei⁹.
erat eni circa pedē al-
taris quedam canalis
vbi effūdebat sāguis
in q̄ erāt quedaȝ fora
mina p que sanguis i
trabat terrā.
z Sumes ⁊ adipeȝ
totū. voluit eni ipsuȝ
dñs sibi offerri ⁊ incē
di:ita ꝙ nō comedere
tur ex eo:ad excluden
dū modū idolatrarū
q̄ adipes victimarum
suaꝝ comedebāt:ſm
ꝙ dī Deut.xxxij. ca.
De quoꝝ victimis co
medebant adipes ⁊c̄.
Itē ad designandū ꝙ
pinguedo gratie ⁊ vir
tutis nobis collata so
li deo est attribuēda
a Et reticulū.i.quedā pinguedo facta ad modum retis.
b Iecoris.in hebreo hꝫ:Epatis. c Ac duos renes.i.re
nūculos:ut hꝫ Leui.viij.vbi ponit executio h⁹ oblatiōis q̄
hic ꝑcipit. d Carnes vō ⁊c̄.]ad denotandum ꝙ pctm̄ et
eius circūstantie ⁊ occasiōes debēt elongari a sacerdotibus
quoꝝ officiū est ꝑ remissiōe pctōꝝ ppl'i offerre ⁊ orare.
e Unū quoqȝ arietē. Hic agit de hostia holocausti.
f Sup cu.ca.po.aa.⁊ fi.ei⁹ man⁹. In hac eni oblatōne fa
ciebat moyses officiū sacerdotis:ut dcm̄ est:⁊ ideo aaron ⁊
filij eius erāt offerētes moysi vel potius deo p moysen:sicut
ppl's postea debebat offerre aaron ⁊ filijs eius. Populares
vero offerētes sacerdoti aial ad imolandū ponebāt manus
sup caput bestie imolande:ut hꝫ Leui.j.⁊.ij.ca.⁊ alijs plib⁹
locis ad denotanō ꝙ renūciabāt totalr̄ illi aiali ⁊ in domi
nū trāsferebāt:⁊ eadē rōne aaron ⁊ filij eius ponebāt h̄ ma-
nus sup caput bestie h⁹ ⁊ sequent'. Itē ut p taleȝ impōnem
acciperēt potestatē offerēdi hostias holocausti. g Et fū-
des circa altare.nō in pte supiori:sed magis circa baseȝ:nec
fiebat cū digito sicut de ꝑcedēti dcm̄ est:ſȝ magis cū bacino
argēteo:ut dicit ra.sa. h Et offeres totū arietē in incen-
sū.ꝑpter h⁹ eniȝ dī hostia holocausti:qꝛ tota cremebat ad
honorē diuinū ꝑter sanguinē:q̄ effūdebat mō ꝑdicto:⁊ pel
lē que erat sacerdotis. i Oblatio est dño odor suauissi-

et mactabis euȝ in ↄspectu
dñi:iuxta ostiū tabernacli
testimonij:sūptūqȝ de san-
guine vituli:pones sup cor
nua altaris digito tuo:reli
quū aūt sanguinē fūdes iu
xta basim eius. Sumes et
adipē totū q opit intestina
et reticulū iecoris āc duos
renes ⁊ adipē q sup eos est
⁊ offeres incensū sup altare
cārnes vō vituli ⁊ coriū et
fimū ↄbures foris extra ca
stra:eo ꝙ ꝑ pctō sit. Unūȝ
quoqȝ arietē sumes sup cu-
ius caput ponēt aaron ⁊ fi
lij eius man⁹:quē cū macta
ueris:tolles de sanguie ei⁹
et fūdes circa altare:ipsum
aūt arietē secabis in frusta:
lotaqȝ intestina ei⁹ ⁊ pedes
pones sup ↄcisas carnes ⁊
sup caput illi⁹:⁊ offeres to-
tū arietē i incēsū sup altare
Oblātio ē dño odor suauis
simus victime dñi. Tolles
quoqȝ arietē alterū sup cu
ius caput aaron ⁊ filij eius
ponēt man⁹. Quē cuȝ imo
laueris:sūmes de sanguine
ei⁹ et pones sup extremum
auricule dextre aarō ⁊ fili-
oruȝ ei⁹:et sup pollices ma
nus eoꝝ ac pedis dextri:
fundesqȝ sanguinē sup alta
re p circuitū. Cūqȝ tuleri
de sanguie q est sup altare
⁊ de oleo vnctōnis:aspges
aarō ⁊ vestes ei⁹:filios ⁊ ve
stimenta eoꝝ. Cōsecratisqȝ
ipsis ⁊ vestib⁹:tolles adipē
de ariete ⁊ caudā ⁊ aruinā
q̄ opit vitalia:ac reticlm ie-
cori ⁊ duos renes atqȝ adi
pē q sup eos ē:armūqȝ dex
trū eo ꝙ sit aries cōsecratō
nis:tortāqȝ panis vni⁹ cru
stulā ↄspsā oleo:laganū de
cāistro açimoꝝ qȝ posituȝ
ē in ↄspcū dñi:ponesqȝ oia
sup man⁹ aaron ⁊ filioꝝ ei⁹
et scificabis eos:eleuās co
rā dño. Suscipiesqȝ vniuē
sa d māib⁹ eoꝝ:et icēdes sr

mus.nō qꝛ deus delectaret in fumo carniū crematarū
sed in obedia ⁊ fide ⁊ deuotōe offerentiū:⁊ maxime q̄a
tales oblatōes ⁊ victime erāt quedā figure ⁊ ꝑtestatōes
christi imolādi ꝑ salute mūdi. k Tolles quoqȝ ari-
etē alterū. Hic agit de hostia pacifica q̄ offerebat ꝑ gra
tiaꝝ actiōe de bo
no ꝑterito vel ꝑ i
petratiōe boni fu
turi:⁊ vtraqȝ cā
hic ↄcurrebat:q̄a
aaron ⁊ filij eius
debebāt grās agē
deo:ꝙ hoc ꝙ per
ipm̄ ꝑmouebant
ad dignitatē sacer
dotaleȝ:⁊ suppli-
care ut deus darȝ
ipsis grām exercē
di illud officiū di
gne. l Super
cui⁹ caput ⁊c̄. ut
illā victimaȝ deo
totalr̄ darēt:⁊ ut
offerendi hostias
pacificas acciperēt
potestatem.
m Sumes de
sanguine ipsi⁹. in-
tingēdo digitum
n Et po.su.ex.
dex.auri.ad dño
tanduȝ ꝙ debant
hīe aures aptas
ad ꝑcepta dñi:et
etiā obediētes qȝ
designabat per ex
tremū auricle qȝ
est molle ⁊ tener
nō resistens.
o Et sup polli
ces ⁊c̄.] Dicit ra.
sa.ꝙ fiebat super
iūcturā mediam
pollicis:ad denotanō ꝙ debebāt eē ꝑmpti ⁊ expediti in
oblatōe sacrificioꝝ. p Fūdesqȝ ⁊c̄.] Dicit ra.sa.ꝙ fi
ebat tm̄ in duob⁹ locis ↄdictorijs:⁊ sic sanguis respicie
bat ad q̄ttuor ptes altaris:q̄ ꝑficiūt altaris circuitum.
q Cūqȝ tu.de san.q̄ ē su.al.⁊ de oleo vnc.ex q̄bus fie
bat quedā mixtio vñ aspsi sūt sacerdotes ⁊ eoꝝ vestes i
memoriā deuotōis iacob fūdent' oleū sup lapidē:ut hꝫ
Gen.xxviij. Et sanguis imolati in exitu d egypto p quē
fuerūt liberati. r Tolles adipē ⁊c̄.armūqȝ dextruȝ
⁊c̄.]hoc dī ꝑ tāto qꝛ nō legit alias armus dexter crema
t⁹ de hostijs pacificis:ſȝ cedit in ptē sacerdotis. ⁊ sequit
s Ponesqȝ oia su.ma.aa.⁊ fi.eius.qꝛ erāt quedā por
tōes d oblatōib⁹ eoꝝ. t Et sci.eos ele.co.do. In heb⁹
hꝫ:Et vētilabis corā dño. Dicit ra.sa.ꝙ vētilatio fiebat
p talē modū:ꝙ moyses supponebat man⁹ suas manib⁹
aaron ⁊ filioꝝ eius tenentiū ꝑdcā eleuās ꝑmo sursum:
p⁹ea detrahēs deorsū:⁊ deinde deducēs vsus orientē:et
vsus occidentē ad aq̄lonē ⁊ meridiē:ad designanō ꝙ il-
la offerebant deo q̄ dñat celo ⁊ terre:⁊ q̄ttuor ptib⁹ orbis
Pȝ etiā ꝙ ꝑdcā deductio seu vētilatio fiebat i modū cru
cis in q̄ figurabat ꝙ xps futur⁹ erat offerēdus i cruce ꝑ
mūdi salute. v Suscipiesqȝ ⁊c̄.]qꝛ faciebat sacerdo
tis officiū ut ꝑdcm̄ est. x Et incēdes sup altare.erat

eni hostia pacifica:⁊ iō vna ps incēdebat ad honorē di
uinū.alia aūt ps erat ipsius sacerdotis:iō subditur:
Sumes quoqȝ pectusculū.⁊ subdit: a Et cedet in p
tē suā.qꝛ agebat vices sacerdotis. Tertia aūt ps erat of
ferentiū quā comedebāt corā dño:⁊ ista fuit aaron ⁊ fi-
lioꝝ eius in hac
oblatiōe:qꝛ erant
offerentes de qua
pte dicet p⁹:ſȝ ini
ponunt quedam
alia:⁊ ꝑmo d his
q̄ debēt accipe sa-
cerdotes:cum dī:
Sanctificabis et
pectusculuȝ ⁊c̄.et
sequit: b Ce-
dētqȝ in ptē aarō
⁊ filioꝝ eius ⁊c̄.
nō est intelligenō
ꝙ pectusculū hu-
ius hostie ⁊ arm⁹
dexter fuerit Aa-
ron ⁊ filioꝝ eius
qꝛ pectusculuȝ ce-
debat in ptē moy
si:ut dcm̄ est:⁊ ar
mus dexter fuit
cremat⁹ sup alta-
re:ut sir dictū est
sed est intelligenō
ꝙ iste due partes
debebāt cedē in p
tē sacerdotū de sa
crificijs postea fiē
dis a ppl'o.scōo
inponit de succes
siōe ↄsecratōis cū
dī: c Ueste āt
san.q̄ vti.aa. ha.
fi.eius p⁹ eū.qui
.s.succedūt ei i of
ficio sūmi sacerdotis. vñ Nu.xx.dī ꝙ aaron fuit nuda-
tus vestibus suis:⁊ eleaçar filius eius ei succedēs in offi
cio illis fuit indutus. d Ut vngant in ea.i.ad sacer
dotiū ꝑmoueant ⁊ ↄsecrent ſm modū deťminatū hic.
e Arietē aūt ↄsecratōis. Hic inpositis ꝑdictis ponit
tertiā ptē hostie pacifice:q̄ erat offerentiū:⁊ in hoc casu
erat aaron ⁊ filioꝝ eius. f Et co.car.ei⁹ in lo.san.i.
in atrio. g Quibus vescet aaron ⁊ filij eius.qꝛ erāt
offerētes. h In vestibulo tabernaculi. In hebreo hꝫ
In ostio tabernaculi.⁊ in idē reuertit:qꝛ erat i atrio:qȝ
quidē atriū erat ante tabernaculi ostiū. i Comedent
ut sit placabile.sicut in humanis oñdit dñs placat⁹ ali-
cui:qñ admittit ad mensā eius. k Alienigena nō ve
scet ex eis.i.q̄ nō est de filijs aaron. l Oia q̄ precepi
tibi. Hic ostendit q̄lr ↄsecratio sacerdotū sit ↄsūmāda
dicens:Oia q̄ ꝑcepi tibi ⁊c̄. Dicit ra.sa.ꝙ hoc dī ad oñ
dendū ꝙ ꝑdicta erāt de necessitate sacramēti in ordina-
tōe sacerdotū:⁊ ideo si aliq̄d deesset:illa ↄsecratio esset
nulla:⁊ ministeriū illoꝝ esset pollutū. m Septē di.
ↄse.ma.eoꝝ. In hebreo hꝫ:Implebis man⁹ eoꝝ.q̄ qdeȝ
ipletio refert ad ea q̄ ponebant sup man⁹ aaron ⁊ filioꝝ
eius ut vētilarent corā dño:vt ꝑdcm̄ est. n Et vitu
lū ꝑ pctō suo offeres.⁊ sic patet ꝙ duo sacrificia reitera
bant septē diebus ↄtinuis.s.hostia pacifica:⁊ ꝑ peccato
Et idē intelligendū est de hostia holocausti:⁊ de ānexis

altare in holocaustū odo-
rē suauissimū i ↄspectu dñi
qꝛ oblatio eius ē. Sumes
quoqȝ pectusculū de ariete
quo initiat⁹ ē aaron scifica
bisqȝ illud eleuatū corā do
mino:⁊ cēdet i ptē suā. Sā-
ctificabisqȝ ⁊ pectusculum
ↄsecratū ⁊ armū quē d arie
te sepasti quo initiatus ē aa
ron ⁊ filij ei⁹:cēdētqȝ in ptē
aaron ⁊ filioꝝ eius iure p-
petuo a filijs isrl':qꝛ ꝑmitia
sūt ⁊ initia de victimis eoꝝ
pacificis q̄ offerūt domino
Ueste aūt scām q̄ vtet aarō
hēbūt filij eius p⁹ eū ut vn-
gant in ea:⁊ ↄsecrent man⁹
eoꝝ. Septeȝ dieb⁹ vtet illa
q pontifex ꝑ eo fuerit cōsti
tut⁹ de filijs ei⁹:⁊ qui igre
diet tabernaculuȝ testionij
ut ministret in scūario. Ari
etē aūt ↄsecratōis tolles:et
coques carnes ei⁹ in loco sā
cto:q̄b⁹ vescet aaron ⁊ fi
lij eius. Panes quoqȝ qui
sūt i canistro i vestibulo ta-
bernaculi testimonij cōme
dēt:ut sit placabile sacrifici
um:⁊ scificent offerentium
man⁹. Alienigena nō vesce
tur ex eis:qꝛ sci sunt. Qȝ si
remāserit de carnib⁹ ↄsecra
tis siue de panib⁹ vsqȝ ma-
ne:ↄbures reliq̄s igni. Nō
comedent:q̄a scificata sunt
Oia q̄ ꝑcepi tibi facies sup
aaron ⁊ filijs ei⁹. Septē di-
eb⁹ ↄsecrabis man⁹ eorum
et vitulū ꝑ pctō offeres per
singulos dies ad expiandū
Mūdābisqȝ altare cuȝ im
molaueri expiatōis hostia
⁊ vnges illud in scificatiōeȝ
Septem diebus expiab al
tare ⁊ scificabis:et erit san-
ctumsanctoꝝ. Omnis q̄i
tetigerit illud:sanctificabit.
Hōc ē qȝ facies i altari. A-
gnos ānicl'os duos p sigl'os
dies iugit:vnū agnū mane

eisdē. Dicit aūt iosephus:ꝙ oia ꝑdicta circa aaron et filios
eius ac eoꝝ vestes reiterabant septē diebus. o Mūda-
bisqȝ altare. Postq̄ egit de ↄsecratōe sacerdotū:hic ↄñter a
git de exercitio officij ipsoꝝ:⁊ ꝑmo ostendit dcm̄ exercitiuȝ
scōo qȝ ad hoc erat necessariū ante mediū capli sequentis.
Locutusqȝ est dñs ad
moysen. Adhuc ꝑmo
ostendit ꝑdictuȝ exer
citiū i altari holocau
sti:scōo in altari incē
si in ꝑncipio sequent'
ca. Adhuc ꝑmo dscri
bitur ↄsecratio altari
ꝑdicti:scōo q̄d dbeat
sup illud offerri: ibi
Hoc est qȝ facies i al
tari. tertio vtilitas h⁹
sacrificij:ibi Sta ad
hostiū tabernaculi te
stimonij. Circa ꝑmuȝ
dicit sic: o Mun
dabisqȝ altare.cū im-
molaueris expiatiōis
hostiā. Dicit ra.sa.ꝙ
hec hostia ñ erat alia
nisi illa q̄ offerebat ꝑ
pctō aaron ⁊ filioruȝ
eius septē diebus con
secratōis sue post cui⁹
oblationem super al-
tare mundabat ipsuȝ
altare:⁊ postea vnge-
batur vnguēto qȝ de
scribit ca.sequenti.
p Septē dieb⁹ expi
abis.qꝛ hec ↄsecratio
altaris septeȝ diebus
replicabat.
q Et erit scm̄scōꝝ.
equoce:put dī de pte
templi in q̄ erat arca
testamēti:quia de illa pte dicitur tanq̄ ꝑpꝛium nomen ei⁹
ut dcm̄ est supra ca.xxvj. de altari holocausti vero dicit de
noiatiue tm̄ respectu eorum que veniunt in cōmunē vsum
hominū. r Omnis qui tetigerit illud sanctificabit.i.sa
cerdotes ad ministrandū ibidem accedentes debent ꝑus mū
dari ⁊ sanctificari. Ra.sa.dicit ꝙ hic est textus verus: Omē
tangens illud sanctificabit. dictio.n.hebraica q̄ ibidē ponit
est omnis generis ⁊ indifferenter idem significat qȝ omnis
vel omne:⁊ ſm ipsum refert ad ea que offerunt super altare
quia si aliquid esset ineptum ad offerenduȝ super altare:ex
tactu altaris efficeretur aptum:nō tamē intelligit hoc de oī
inepto:sed solūmodo de eo qȝ poterat offerri ſm legem:ſȝ
postq̄ erat adductū vel apportatum ad exedram taberna-
culi:vbi reseruabant offerenda:fiebat ineptum ex tactu ali-
cuius rei immunde:vel aliquo huiusmodi:⁊ tale si poneret
super altare non erat auferendum sed offerendum:quia ex
tactu altaris erat emundatum. s Hoc est qȝ facies in al
tari. Hic ↄsequenter ostendit quid per singulos dies debeat
fieri sup altare.s.iuge sacrificium:cum dicit: t Agnos
āniculos duos.et per hoc intelligunt alie oblatōnes ⁊ sacri
ficia que fiebāt in altari:sed solum exprimit iuge sacrificiuȝ
qȝ erat ꝑncipalius:⁊ offerebat in holocaustum:ut habetur
Nu.xxviij.ca. Dicit aūt agnus anniculus ab octaua die na
tiuitatis sue:añ quam ñ dȝ offerri vsqȝ ad ↄpletōem anni.
v Unū agnū mane.i.añ ortū solis:ut dicit iosephus.

Universidad de Deusto Biblioteca

et alteꝝ vespere: decimā ptē sile ꝯsperse oleo tuso qd̓ habeat mēsurā q̄rtā ptem hin: et vinū ad libandū ei'dē mēsure in agno vno. Alterū vero agnū offeres ad vesperā iuxta ritū matutine oblatōis: iuxta ea q̄ dixim' in odorē suauitatis. Sacrificiū est dn̄o deo oblatōe ppetua in gn̄atiōes vrās: ad ostiū tabernaculi testimonij corā dn̄o: vbi ꝯstituā ut loq̄r ad te. Ibiq3 p̄cipiā filijs isrl': et scificabit altare i glā mea. Scificabo ⁊ tabernaculū testimonij cū altari ⁊ aaron cū filijs suis: ut sacerdotio fungant mihi. Et hitabō in medio filioꝝ isrl' ⁊ eroq3 eis de': et sciēt q̄ ego dn̄s deus eoꝝ q eduxi eos de t̄ra egypti: ut manerē inter illos: ego dn̄s de' ipsoꝝ.

¶ Caplm.XXX.

Faciēs quoq3 altare ad adolendū thymiama de lignis sethim: hn̄s cubitū lōgitudis ⁊ alterū latitudinis.i.quadrangulum: et duos cubitos in altitudine Cornua ex ipso procedent

a Et alterū vespere.i.ante occasū. b ¶ Decimā partem sile.cuius mēsure sit decima ps nō exp̄mit hic: sed est intelligendū q̄ sit decima ps ephi: ut hr̄ Nu.xviij. De quantitate isti' mēsure ⁊ decima eius pte dcm̄ est supra.xxvj.ca.
c Consperse oleo.quia in pistatiōe eius infundebat oleū
d ¶ Tuso.i.trito cū pilo.illud eni oleum erat puri' illo qd̓ terebat in molis: ⁊ ideo in hoc sacrificio qd̓ erat sancti' alijs: eo q̄ figurabat eternitatem agni immaculati iesu christi ſm q̄ dicit Apl'us ad Hebre.xiij. Jesus xp̄s heri ⁊ hodie ipse ⁊ in scl'a. reqrebat oleū tusum. in alijs aūt sacrificijs poterāt vti oleo trito in molis.
e Qd̓ hēat mē.qr.par.hin. ſm papiam est duplex hin: maius qd̓ cōtinet q̄si q̄ttuor q̄rtas parisienses cū dimidia: ⁊ minus qd̓ continet duas q̄rtas. Credo tn̄ melius q̄ q̄titas huius mēsure et aliarū: que ponunt in scriptura sacra est nobis incerta: quia mēsure liq̄doꝝ ⁊ aridoꝝ multū variant ſm loca ⁊ tēpa diuersa. f ¶ Et vinū ad libandū.i.effundendo sup altare. Et notando q̄ sacrificiū p̄prie dr̄ de reb' viuētibus. oblatio aūt de nō viuētib': aridis tn̄: vt de pane ⁊ simila ⁊ h'mōi. Libamē aūt seu libatio de liq̄dis: ut de vino ⁊ oleo. Cū agno vo iug̓ sacrificij offerebat simila ⁊ vinū: ut dcm̄ ē. g Sacrificiū est dn̄o deo ob.ppe. q2 nulla debebat dies intermitti qn istud sacrificiū offeret mane ⁊ vespere. alia aūt sacrificia nō sic ꝯtinuabant. Cōsequent ondit vtilitas sacrificij p̄dicti cū dr̄: h ¶ Ad ostiū tabernaculi ⁊c̄. Ex sacrificijs enī rite celebratis merebant audire diuina rn̄sa. i Ibiq3 p̄cipiā filijs israel. per sūmū sacerdotē eis p̄cepta mea referētes k ¶ Et sanc.al.in glo.mea. et loquit hic de altari holocaustoꝝ sup qd̓ descēdit ignis a deo missus: ut hr̄ Leui.ix.
l Sanctificabo ⁊ taber.tes. q2 inde audiebat diuinū rn̄suz quasi p̄cedēs de p̄piciatorio: qd̓ erat q̄si sedes loquētis dei: ut dcm̄ est supra.xxv.ca. m ¶ Et aaron cū filijs suis. per ꝯsecratōem q̄ lz iam esset descripta: tn̄ nō erat adhuc in execūtiōe posita. n Et habitabo in medio filioꝝ isrl'. p spāles illūinatōes ⁊ ꝯdescēsiōes ⁊ bn̄ficia: ut pz i mltis locis veteris test. o ¶ Eroq3 eis deus. p spālez cultū. p Et sciēt. p experientiā bn̄ficioꝝ. q ¶ Quia ego dn̄s de' eoꝝ. hn̄s spālem curam de regimine ⁊ ꝯseruatōe ipsoꝝ. Cetera patent.

In capitulo.xxix. vbi dicitur in postil. Tolle vitulū de armento ⁊c̄.

¶ Additio

Memoria nō est futuroꝝ sed p̄teritoꝝ. vn̄ cū pctm̄ aaron qn̄ hoc fuit dcm̄ moysi nondū esset ppetratū nec expiatū: incōuenient vr̄ dici: q̄ hic vitulus erat in memoriā expiatōis pcti aaron: p̄sertim ſm eos q̄ aaron excusant a peccato ut infra videbit. vn̄ in istis si figuralem rōem q̄rimus melius videt dicendo: q̄ p̄figurabant mysteria christi q̄ fuit finis totius legis: ⁊ de q̄ oēs p̄phe p̄phauerūt: put etiam hebrei fatent. Unde glo. in hoc loco: Quicunq3 pontifex vel sacerdos taurum dz offerre.i.passionē christi firmiter credere ⁊ imitari. Et duos arietes. ut credat eundē christū ex corpe ⁊ anima ꝯstare. Et panes azimos.i. mundiciā vite ⁊c̄. Item in alia glo. p duos arietes immaculatos christus imolādus p vtroq3 pp'lo designat.

Replica correctoꝝ ꝯ Burgeñ.

In ca.xxix. vbi postillator illū passū: Tolle vitulū de armēto. exposuisset de memoria expiatōis pcti Aaron Burgē. obijcit q2 memoria ē p̄teritorū nō futuroꝝ sed pctm̄ Aaron quando presens passus dicebatur non fuerat preteritū: igit non potuit couenient dici in memoriam expiationis ipsius Sed Burgen. videtur deficere: qa reprobat sensum litteralez postillatoris: ⁊ aliū nō assignat: qui tam p̄mo fundandus est nisi littera absurde sonaret: ut Judi.ix. Jerūt ligna ⁊c̄. quoniam ſm beatum Gre. et alios supra allegatos recurrendū est primo ad sensū aliū: nunc autem in hoc passu per postillatorem ad litteram exposito nihil apparet absurditatis: nisi q̄ Burgeñ. arguit de peccato Aaron nondū preterito. Dic respondeo Burg. ex littera p̄bare non potest peccatū aaron nōdum preteritum. poterat eni p̄tunc esse perpetratum: nam breui tempore fieri non potuit quādo aaron hur occiso metu mortis populo male petēti cessit inaures ⁊ p̄ciosa petijt: ⁊ populus tradidit furnū ⁊ folles ⁊c̄ in arte fusoria necessaria ordinauit ⁊ cetera ad formatōnem vituli ptinentia: ⁊ altaris constructiōem fecit: vide de hoc postil.xxxij.ca. pctm̄ igit aaron diu an adoratione vituli p̄petratū fuit: de quo tn̄ deus moysi non dixit sed eius expiatōem p̄nostice ordinauit dicens: Tolle vitulum de ⁊c̄. in memoriā peccati aaron sic expiandi.

¶ Caplm.XXX.

a Faciesq3 altare. Hic ꝯñter agitur de altari thymiamatis quod erat intra tabernaculum: ⁊ p̄mo agitur de ei' ꝯstructōe: secundo d̓ thymiamatis oblatōne: ibi Et adolebit incensum: p̄mo igitur ostendit materiam dicti altaris cū dicit de lignis sethim. scd̓o formam dicens: Habens cubitum longitudinis ⁊c̄. b ¶ Cornua ex ipso procedent. Dicunt expositores nostri cōmuniter: q̄ in angulis altaris superioribus erant quedam ligna prominentia ad modum cornuum recurua: in quibus pendebat craticula aurea in modum retis facta: in qua ponebantur carbones viui: in quibus succendebat thymiama. Hebrei autem dicunt: q̄ erant quasi quidā pomelli in angulis solummodo ad decorē: nec erat ibi aliqua craticula: sed in patella de altari holocaustorum apportabantur carbones viui vbi sup ponebat thymiama: ⁊ cremabat in eodem instrumēto sup altari posito. Et hoc videtur rationabilius: quia si esset ibi talis craticula ut alij dicunt: p eius foramina caderent cineres ⁊ huiusmodi super altare aureum: ⁊ sic oporteret eū emundari a cineribus de quibus nulla fit mentio in scriptura.

vestiesq3 illud auro purissimo tam craticulā ei' q̄3 parietes p circuitū ⁊ cornua. Faciesq3 ei coronā aureolā p gyrū: et duos anulos aureos sub corona p singula latera: ut mittant in eos vectes ⁊ altare portet. Ipsos quoq3 vectes facies de lignis sethim ⁊ inaurabis. Ponesq3 altare ꝯtra veluz qd̓ āñ arcā pendet testionij corā p̄piciatorio quo tegitur testimoniū: ubi loq̄r tibi: et adolebit incēsum sup eo Aaron: suaue fragrās. Mane qn̄ ꝯponit lucernas incēdet illd̓: et qn̄ collocat eas ad vespeꝝ uret thymiama sempitnū corā dn̄o in gn̄atōes vrās. Nōn offeretis sup eo thymiama ꝯpositōis alteri': nec oblationē et victimā: nec liba libabitis. Et dep̄cabit aaron sup cornua ei' scl' p annū in sanguine qd̓ oblatū est p peccato ⁊ placabit sup eo in gn̄atōnib' vrīs. Scmscoꝝ erit domino. Locutusq3 ē dn̄s ad moysen dicēs: Qn̄ tuleris summā filioꝝ isrl' iuxta nūerū: dabūt singuli p̄ciū p̄ aīab' suis dn̄o: et n̄ erit plaga in eis cū fuerint recēsiti. Hoc aūt dabit oīs qui trāsit ad nomen: dimidiū sicli iuxta mensurā tēpli. Siclus viginti obolos habet. Media pars sicli offeret domino. Qui habet in nūero a vigiti ānis ⁊ s̄ dabit p̄ciū.

c Vestiesq3 illud auro purissimo. opiendo lamis aureis. d ¶ Tam craticulā eius. in hebreo hr̄: Tectū ei'. idest ptē supiorē: ⁊ dr̄ hoc ad dīam altaris holocausti quod nō habebat tectū: q2 tota ꝯcauitas altaris erat impleta terra: ut supra dcm̄ est. e Facies q̄3 ei coronaz.i.labiū in circuitu aliquātulū supeminēs tectū altaris: sic supra dictū est de arca testamēti: ⁊ mēsa p̄positōis. f ¶ Et du.anu.au.sb̓ corona. p sin.latera.s. p duo latera opposita. Tertio agit de positōne altaris cū dicit: g ¶ Ponesq3 altare ꝯtra velum. dicit Aug. q̄ pōebat intra scmscōrū: ex hoc q̄ dicit apl's ad Hebre.ix vbi hr̄ sic: P' velamentū autē 2m tabernaculū qd̓ dr̄ scāscōꝝ aureū hn̄s thuribulum Dicit eni augu. q̄ altare incēsi vocabat ibi thuribulū aureū. Hiero. aūt ⁊ oēs doc. hebrei dicūt ꝯtrarium: ⁊ hoc rōnabilit: q2 hoc vr̄ expsse hri ex textu vltio ca. h' libri: sicut videbit. Qd̓ aūt inducit aug. nō videt valere: q2 thuribulū aureū nō vocat ibi altare incēsi: sz erat ibi q̄ddā thuribulū intra scmscoꝝ: vbi sūm' sacerdos cremebat incensū: qn̄ intrabat scmscoꝝ: ut nebula inde ꝯsurgēs operiret aspectū p̄piciatorij: ut hr̄ Le.xvj ca. et ideo dicendū cū alijs doc. q̄ altare incēsi erat i illa pte tabernaculi q̄ dr̄ scm̄ vel scā an̄ veluz qd̓ diuidebat scm̄ ⁊ scmscoꝝ: ⁊ hoc est qd̓ dr̄ hic: g ¶ Ponesq3 alta. ꝯ ve. qd̓.s.velū. h Ante arcā pēdet testimonij. ita q̄ velū erat mediū inter altare ⁊ arcā. i Corā p.q̄ te. testi. Testimoniū h̄ accipit p tabulis q̄ erant intra arcā qlit aūt p̄piciatoriū tegebat arcā illā: ſm duplicē expōnē dcm̄ est supra.xxv.ca. k Ubi loq̄r tibi. q2 sic dcm̄ est frequent p̄piciatoriū erat q̄si sedes dei loquētis cum moyse. l ¶ Et adolebit. Hic ꝯñt agit de oblatōne icēsi sup altare cū dr̄: l Et adolebit icēsuz ⁊c̄. vt hr̄ infra eodē ca. Illud eni altare erat appropriatū sacerdotibus m ¶ Suaue fragrās. q2 erat ꝯpositū ex q̄ttuor sp̄ebus valde aromaticis: ut dr̄ in fine h' ca. n Mane qn̄ cō. lu. incē. illud. Septē eni lucerne cādelabri ardebāt d̓ nocte. in mane vo extinguebant q̄ttuor: ⁊ tūc cremabat incēsū. o ¶ Et qn̄ collocat eas ad vesperū. q2 reaccendebant tūc q̄ttuor. p Uret thymiama. dicūt aliqui q̄ thymiama ⁊ incensū differūt: q2 thymiama est aliq̄d p̄ciosius incenso: ⁊ id̓ ꝯburebat vespe: sicut ⁊ agn' pinguior tūc offerebat: quē in mane nō licebat offerri: sed neutrū hr̄ ex scriptura: nec hebrei d̓ hoc aliq̄d dicunt: ⁊ vbi trāslatio nr̄a hz: incēsuz. ⁊ vbi hz thymiama: in hebreo hr̄ eadē dictio.s.quetoreth. ⁊ significat idē q̄ thurificabile: ⁊ id̓ dicendo q̄ thymiama ⁊ incensū in hoc loco p̄eitus idē significant: qd̓ pz ex eo qd̓ sbdit: q ¶ Nō offe. sup eo thymiama cō.al. ex quo pz q̄ vna sola ꝯpo q̄ infra dscribitur i altari incēsi offerebat. ⁊ dr̄ thymiama a thymo herba odorifera: q̄ in aliquib' locis vtunt loco incēsi. r Nec oblatōem. de aridis. s ¶ Et victimā. de aialibus vel de auib'. t Nec liba libabitis. offerendo oblatōnem de liquidis. ista eni fiebāt in altari holocaustorum. v ¶ Et deprecabitur Aaron super cornua eius.i.innitens cornibus eius: vel extendēdo manus super cornua. x Semel per annum. scilicet in die expiatōnis: que est dies decima septembris y ¶ In sanguie. quia tūc de sanguine hyrci ⁊ vituli oblati p peccato populi ponebat super cornua ipsius altaris: ⁊ q2 illa die sūm' sacerdos intrabat sanctasanctorum crediderūt aliq̄ q̄ altare incensi esset intra sanctasanctorum: in hoc sequentes augustinū sed hoc non valet: q̄a Leuitici.xvj. dicit: q̄ hec positio sanguinis fiebat a summo sacerdote in cornib' altaris incēsi p' q̄ exierat de sanctasanctorū
z Locutus. Hic consequenter agitur de his que erant necessaria ad predicta exercenda: quorum vnū erat pecunia pro expensis. secundū erat lauatorium pro sacerdotibus abluendis: tertium vnguentum sacre vnctōnis: quartum compositō thymiamatis: de quibus agitur per ordinem: ⁊ partes patebunt prosequēdo. Circa primum considerandū: q̄ sacrificia: que fiebant a singularibus personis fiebant de expensis eorum proprijs: sed illa que fiebant pro cōmunitate fiebant de expensis totius populi: ⁊ equaliter in hoc expendebant diuites ⁊ pauperes: ne diuites sanctiores se pauperibus reputarēt: vel magis participare de diuinis: per hoc etiam q̄ equaliter ponebant singuli scilicet medietatē sicli: sciebat numerus virorū per computationē dimidiorum siclorum: et hoc est quod dicitur:
a ¶ Quando tuleris. idest acceperis. b Sūmam filiorum israel ⁊c̄. idest quando volueris scire numerum eorū non numerabis per capita: sed per hoc q̄: c ¶ Dabūt singuli precium. idest dimidium siclum.
d Pro animabus suis. quia sacrificia de illis expensis facta proficient animalibus eorum.
e ¶ Et non erit plaga in eis cum fuerint recensiti. idest numerati modo predicto: si autem aliter: erit plaga: sicut factum est tempore dauid: ut habetur.ij.Regū.xxiiij.
f Juxta mensuram templi. h' dicitur: quia aliud erat pōdus quo vtebantur cōmuniter: ⁊ quo vtebantur in templo Siclus aūt q̄ vtebant in templo hēbat q̄ttuor dragmas ſm iosephū: ⁊ q̄libet dragma q̄nq3 obolos. g ¶ Qui hr̄ in numero.s.virorum p̄cedentium ad bellū. h A viginti annis ⁊c̄. ex quo pz q̄ illi q̄ erant minoris etatis nō computabantur inter viros: nec cogebantur ire ad prelium. Cetera

Universidad de Deusto Biblioteca

patet ex dictis. i Locutusq; est dñs. Hic cõnter agitur d lauatorio cũ dr: k Facies ⁊ labiũ eneuz. istud vas alibi vocat labrũ et luter: ut dicit Rab. sa. q̄ erat scdm ad moduz mamille magne: grossũ inferi⁹: ⁊ in supiori pte strictum: habẽs in lateribus duas canales: p quas effundebat aqua.

l Cum basi sua. in hebreo hr̄: Cum sede sua. i. q̄ erat ɔcauitas ad recipiendũ aquaz. m Ponesq; illd in tra ta. tes. ad al. s. holocaustoꝝ nõ directe int̄ illa duo sed aliq̃n tulũ ad latus. n Et missa aq̃ lauabunt in eo. i. p effusionẽ aque ex ipso: Aaron ⁊ filij eius man⁹ ⁊ pedes ⁊c̃. ex q̊ pz q̄ ingrediebat nudis pedib⁹ tabernaculum. o Quando ingressuri ⁊c̃. portãdo ibi de sãguine hostie immolate p pctõ totius ppl̃i: ut hr̄ Leui. iiij. p Et qñ accessuri sũt ad altare ⁊c̃. ⁊ h⁹ fiebat oi die: in h⁹ eni erat ɔsũmatio sacrificij: q: sicut p̄dictũ est sacrificia veteris legis nõ erant accepta nisi ex fide ⁊ deuotõe offerentiũ. deuotio autẽ p thurificatõem desi gnabat: ⁊ id in hoc sacrificiũ ɔsũmabat: s3 q̄ dr̄ ad hebreos. ix. ca. In p̄ori quidez tabernaculo. i. in anteriori parte tabernaculi vbi erat altare incẽsi:

Diues nõ addet ad mediũ sicli: ⁊ paup nihil minuet. Susceptãq; pecuniã q̄ collata est a filijs isrl̄ trades in vsus tabernacli testimonij ut sit monimẽtũ eoꝝ corã dño: ⁊ ppiciet aiabus eoꝝ. Locut⁹q; ẽ dñs ad moysẽ dicẽs: Facies ⁊ labiũ eneũ cũ3 basi sua ad lauand: põnesq; illud int̄ tabernaclm testimonij ⁊ altare. Et missã aq̃ lauabũt in eo aaron ⁊ filij eius manus suas ac pedes: q̃do ingressuri sunt tabernaclm testionij: et qñ do accessuri st ad altare: ut offerãt i eo thymiama do mino nẽ forte moriant. Legitimũ sempitnũ erit ipsi et semi eius p successiões. Locutusq; est dñs ad moysen dicẽs: Sũme tibi aromata p̄mẽ myrrhe ⁊ electe qngẽtos siclos: ⁊ cinãmomi mẽdiũ. i. ducẽtos qnq̃ginta siclos: calami sil̃r ducẽtos qnq̃ginta siclos: casie aũt qui

intrabãt q̄ttidie sacerdotes sacrificioꝝ officia ɔsũmantes. q Ne forte moriant. indebite incensũ offerẽdo: sicut mortui sũt nadab ⁊ abiu: ut hr̄ Leui. x. ca. r Locutusq; ẽ dominus. Hic agit de sacra vnctõe cũ dr̄: s Sume tibi aromata. i. spẽs redolẽtes q̄ dicunt aromata: q: implẽt aerẽ suo odore. t Prime myrrhe. Myrrha ẽ nomẽ arboris aromatice: ⁊ inde pcedit duplex gutta. vna p modũ sudatiõis ⁊ ista est p̄ma ⁊ melior: ⁊ vocat myrrha p̄ma. alia p incisionẽ corticis: ⁊ hec vocat myrrha scda: ⁊ est min⁹ efficax: ⁊ id ad driam h⁹ dr̄ hic myrrhe p̄me. v Et cinnamomi mediũ ⁊c̃. in hebreo hr̄: Et cinnamomi aromatici mediũ3 eius ccl. siclos: qd exponit Ra. sa. dicẽs: q̄ duplex est cinamomũ vnũ qd parũ aut nihil h3 de odore. aliud aromaticũ: ⁊ d illo dr̄ hic. Cinnamomi aromatici. ad differentiam alterius x Mediũ eius. ccl. siclos. huius eni cinnamomi cortex p̄ciosior est q̄ lignũ: ⁊ id vtrunq; p se põderabat: ⁊ ponebantur in hoc vnguẽto de vtroq;. ccl. sicli. y Calami. arbor est aromatica gracilis ⁊ nodosa ad modũ calami: q̄ ẽ stipes segetis: id sic noiat. z Casie vel. s̄m papiã est nomẽ arboris aromatice. s̄m isidorũ est nomẽ herbe odorifere: ⁊ deb3 scribi p simplex. s. ⁊ corripit media syllaba. a In pondẽ sanctuarij. ad driam põderis cõis. b Oleũ de oliuetis. ad driam alterius olei: videlicet nucũ ⁊ h⁹modi: qd non de

bebat in hoc vnguẽto poni. c Mensurã hin. d quãtitate huius mẽsure iam dcm̄ est p̄cedẽti ca. d Faciesq; vnctõis oleũ. p cõmixtiõem omniũ istorum. e Opere vnguẽtarij. i. artificis prudẽtis in ɔpositõne vnguentoꝝ. f Et vnges ex eo tabernaculũ ⁊c̃. ex q̊ p3 q̄ nõ erant vngenda ista per totum: quia quantitas p̄dicti vnguẽti non sufficẽt ad vicesimam partẽ sed in quolib3 cũ digito intincto i vnguento fiebat quedaz figura ad modum caf greci g Et erunt sanctasanctorum. sc̃ licet respectu eoꝝ que cõmunibus vsibus hominuz applicantur. h Qui tetigerit ea sanctificabitur. i. ministri tãgentes predicta dbent prius sanctificari. Ra. Salo. dicit: q̄ hic est textus: Omne tangens ea sanctificabitur. ⁊ s̄m eum expõitur sicut capitulo precedenti dcm̄ est de tactu altaris holocaustorum. i Aaron et filios eius vnges. aliter tamen ⁊ aliter quia aaron vngẽdus erat in capite ⁊ mãibus: filij autem eius in manibus tm̄: ut dicũt aliqui. Alij vero dicũt q̄ manus sacerdotum minorũ vngebantur: sed tm̄ quadam mixtione facta de oleo vnctionis: ⁊ sanguine arietis consecrationis ipsi ⁊ vestes eorum aspergebant ut habetur supra. xxix. ⁊ Leuitici. viij. ⁊ isti videntur p babilius dicere: ut dictũ fuit supra. xxix. capitulo. k Hoc oleum vnctõnis sanctũ erit mihi. i. deputatuz diuino cultui modo dicto. l Caro hominis nõ vngetur ex eo. exceptis regibus ⁊ sacerdotibus: qui quãtum ad officium sũt supra homines: quia medij sunt int̄ deum et populum. m Et iuxta compositõem eius nõ facietis aliud. i. ex eisdem rebus ⁊ in eadem proportiõe nõ sed ex alijs rebus: ⁊ etiã ex eisdẽ in altera pportione nõ erat phibitum. n Homo quicunq; tale composuerit. q: non solũ vtens sed etiam faciẽs vnguentũ predictum ad alios vsus: erit debitor pene. o Dixitq; dominus. Hic consequenter agitur de thymiamate: cũ dr̄: p Sume tibi aromata. idest species redolentes. q Stacten. s̄m isidorum ⁊ alios doctores idem ẽ qd myrrha prima: que indurata terebatur in puluerem in hac compositione. r Et onycham. s̄m aliqs ẽ pus ostreola valde redolẽs magnitudine vnguis hũani: id dicit onycha. Onyx enim grece vnguis dicitur latine.

gẽtos siclos in põndẽ scũarij: oleũ de oliuetis mẽsurã hin. Faciesq; vnctõis oleũ scm̄ vnguentũ ɔpositũ opẽ vnguẽtarij: et vnges ex eo tabernaculũ testionij et arcã testamẽti: mẽsãq; cũ vasis suis: cãdelabruz ⁊ vtensilia eius: altaria thymiamatis et holocausti: ⁊ vniuersã suppellectilẽ q̄ ad cultũ eoruz ptinz: scificabisq; oia: et erũt scãscõꝝ. Qui tetigerit ea sãctificabit. Aaron ⁊ filios eius vnges: scificabisq; eos ut sacerdotio fũgant mihi. Filijs quoq; isrl̄ dices: Hoc oleũ vnctõis scm̄ erit mihi in gnãtões vr̃as. Caro hominis nõ vnget ex eo: et iuxta ɔpõnem eius non facietis aliud: qa scificatũ est: ⁊ scm̄ erit vobis. Homo qcunq; tale ɔposuerit ⁊ dederit ex eo alieno: exterminabit d populo suo. Dixitq; dñs ad Moysen: Sũme tibi aromata: stacten: et onycham

s̄m papiam est herba aromatica. s Galbanuz boni odoris. ad differentiã illius galbani qd ex antiq̃tate vel alia cã amisit odorẽ suũ. Est aũt galbanũ succus herbe aromatice: alb⁹ ad modũ lact̃. ⁊ dr̄ a gala: qd significat lac vel albũ. Po⁹ q̄ eni indurat⁹ erat hic succus terebat i puluerẽ. t Et thus lucidissimũ. i. purissimuz: ad differentiã thuris cui admiscet resina p quaz obscurat ei⁹ color. v Equal' põderis erũt oia. hoc dr̄ ad driam vnguẽti p̄dicti: in q̊ nõ oia posita sũt eq̄lis ponderis. x Copositũ ope vnguẽtarij. nõ q: thymiama sit vnguentũ: s3 quedaz ɔmixtio puluerũ aromaticoꝝ: sed q: ad idẽ officiuz ptinet facẽ talem ɔmixtionez ⁊ vnguenta. y Coraz tabernaculo testionij. i. in altari incẽsi: qd est ɔ tabernaculũ interius in quo erat arca testimonij: ⁊ illa ps tẽpli vocat tabernaculuz testimonij. z In q̊ loco apparebo tibi. q: ibi audiebat diuinũ responsũ q̄si pcedẽs de ppiciatorio vsq; ad ad altare incẽsi. ⁊ Talẽ ɔpõnẽ nõ facietis. s. ex eisdẽ reb⁹ ⁊ in eadẽ pportõe: sicut p̄dcm̄ est de vnguento.

galbanen boni odoris: et th⁹ lucidissimũ: equal' ponderis erũt oia. Faciesq; thymiama ɔpõsitũ ope vnguentarij mixtũ diligent ⁊ puruz ⁊ scificatõe dignissimũ. Cũq; i tenuissimũ puluẽz vniuersa ɔtuderis: pones ex eo corã tabernaculo testionij: in quo loco apparebo tibi. Scm̄ scõꝝ erit vobis thymiama. Talẽ ɔpõnem nõ facietis i vsus vr̃os: qa scm̄ est dño. Homo qcũq; fecerit simile: ut odore illi⁹ pfruat: pibit de pplis suis. XXXI. Locũtusq; est dñs ad moysen dicens: Eccẽ vocaui ex noie bezeleel filiuz huri filij hur de tribu iuda et ipleui eũ spũ dei: sapia ⁊ itelligẽtia ⁊ scia in oi opere ad excogitand qcqd fabre fieri põt ex auro ⁊ argento ⁊ ere: marmore ⁊ gemmis ⁊ diuersitate lignoꝝ. Dedique ei sociũ ooliab filiũ achisamech de tribu dan. Et in corde bois eruditi posuit sapiam ut faciãt cũcta que p̄cepi tibi tabernaclm federis: ⁊ archam testimonij: et propiciatorium qd sup eaz est: ⁊ cũcta vasa tabernacli

In ca. xxx. vbi dr̄ in postilla: Dicit aũt aug. q̄ altare incẽsi ibi nõ vocat thuribulũ aureũ ⁊c̃. Additio

Licet veꝝ sit q̄ altare incensi erat in pte illa tabernaculi: q̄ dr̄ scm̄ vel scã: nõ autẽ in illa pte interiori q̄ dicebat scm̄scõꝝ: ut lr̃a testat: tñ ipm altare incẽsi scm̄scõꝝ reputabat: ut expsse hr̄ infra eodẽ ca. vbi dr̄ de hoc altari. s. incẽsi. et depcabit Aaron sup cornu altaris sel' p annũ. et ɔcludit ibidẽ de eodẽ altari Scm̄scõꝝ erit dño. ex q̊ p3 q̄ l3 altare incẽsi esset extra scãscõꝝ s̄m locuz: reputabat tñ scm̄scõꝝ s̄m dignitatis gradũ. cuius rõ põt eẽ: q: in hoc altari incẽsi bis in die incẽsũ cremabat: ut hr̄ in hoc ca. qd fiebat p simplices sacerdotes: l3 intra scm̄scõꝝ nõ esset licitũ intrare nisi semel in anno: ⁊ id oportebat q̄ hoc altare esset extra scã scõꝝ s̄m locũ. s3 q: ipsi⁹ altaris excellẽtia erat tãta: q̄ in ipso fiebat semel p annũ in sanguine distillatões p summũ sacerdotẽ: ut infra Leui. xvj. iccirco reputabat inter scãscõꝝ s̄m dignitatẽ: ⁊ sic vident intelligẽda eẽ vba augu. s. q̄ loquit de altari incẽsi s̄m sue dignitatis graduz nõ aũt s̄m dignitatẽ loci in q̊ erat: nõ eni p̄sumendũ est de scõ aug. q̄ lr̃e ɔtradiceret.

Replica correctorij ɔtra Burgeñ.

In ca. tricesimo: vbi postillator declinat dictũ beati Aug. de altari incensi: ⁊ hoc aucte beati Hiero. ⁊ alioꝝ: imo ⁊ rotũde lr̃e: Burgẽ. nitit saluare dcm̄ beati aug. sed potius inuoluit: naz Burgẽ. allegãdo textũ sequentẽ p̄ntis capituli dicit ipm altare incensi fore scm̄scõꝝ s̄m dignitatis gradũ: cum tamẽ beatus Augu. solum velit ipm altare fore intra sanctũ scõꝝ ad modũ aurei thuribuli. textus aũt allegatus per Burgensem non loquit de altari: sed de exercitio summi sacerdotis in ipso altari: videlicet de positõne manuum: et positõne sanguinis. hoc enim exercitium vocat littera sanctum sanctorũ: quia si quottidiana positõ thymiamatis p cõmunes sacerdotes dicitur sancta hec positio sanguinis semel in anno facta in hoc altari dicenda est sanctasanctorũ: ⁊ sic equiuocatio est d sanctosanctoꝝ quo ad locum ⁊ quo ad actũ in loco.

Caplm. XXXI.

Locutusq; ẽ dominus. Descripta forma tabernaculi et ɔsecratõne sacerdotũ hic consequenter agit de electõne artificum et quoniam agens et finis sibi corespõdẽt ideo primo agitur de causa efficiente ipsius tabernaculi: secundo d causa finali: ibi Locutus est. Prio igitur exprimit efficientẽ pncipalem dicens: b Ecce vocaui. ad opus tabernaculi. c Ex nomine bezeleel ⁊c̃. quoniã vno inconueniẽti dato alia sequuntur: ideo Rabbi Salo. q̄ dicit q̄ Hur au⁹ isti⁹ Bezeleel filius fuit marie ⁊ chaleph: ɔsequẽter habet dicere: q̄ iste bezeleel fuit pronepos ipsius chaleph et ideo cum dicit in glo. super primum Paralip. ij. capitlo q̄ chaleph cum esset octo annorum cepit ac̃ubam vxorem de qua habuit prolem: qua ⁊ anno sequẽti mortua accepit mariam sororem moysi: que altero nomine vocata ẽ ephrata: de qua anno decimo chaleph natus est hur: ⁊ vicesimo anno chaleph hur genuit huri: ⁊ tricesimo anno eius scilicz chalephi huri genuit bezeleel: ⁊ bezeleel decem annorũ erat quando incepit tabernaculũ: quia chaleph tũc nõ habebat nisi. xl. annos: ut habet Josue. xiiij. ca. et hec vident inconuenientia manifesta: scilicet q̄ chaleph octo annoꝝ generasset de ac̃uba: ⁊ q̄ decimo anno etatis sue generasset Hur de maria: que iam erat nonagenaria vel amplius: ut declaratum est supra. xvij. capitulo. Itez q̄ alij duo. s. q̄ hur ⁊ huri decimo etatis sue anno genuissent: ⁊ q̄ bezeleel decem annorũ esset artifex sapiens ad faciendum tabernaculũ: ⁊ ido dicendum: q̄ iste bezeleel fuit nepos marie ⁊ hur mariti ei⁹ sicut declaratum est supra. xvij. capitulo. et per consequens dicendum q̄ hur qui primo Paralip. dicit filius chaleph ⁊ hur nepos eius ⁊ bezeleel pnepos eius fuert alij ab istis h noiati: fuert tñ eorũdẽ nominũ ⁊ eiusdẽ tribus. in vna eniz tribu erant multe cognatões: ⁊ nullum est inconueniẽs q̄ in duabus cognatõibus inueniant pater ⁊ filius ⁊ nepos similium nominum. d Et impleui eum spiritu dei et sapientia ⁊c̃. quia omnis sapientia a domino deo est: siue sit acquisita: siue infusa: et iste vtranq; habuit. e Et ad excogitandum quicquid fabrefieri. i. artificialiter ⁊ artificiose. faber est enim nomen generale ⁊ specificatur per adiuncta: sicut dicitur faber ferrarius: faber lignarius ⁊c̃. et inde dicit fabre aduerbium: consequẽter nomiat artifices sibi adiunctos dicens: Dediq; sibi socium Ooliab ⁊c̃. Sequitur: f Ut faciant cuncta que precepi tibi tabernaculum federis ⁊c̃. Qualiter autem ista fieri debeant

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓz ex ꝓdictis cū ageret de singulis in spāli. g Et locutus est. Hic agit de cā finali: ad hoc eni fiebat tabernaculū: ut ꝺ putaret diuino cultui: q̄ ꝓ magna pte ꝓsistebat in obseruatõe sabbati: de q̄ supza dcm est. xx. ca. verūtn hic replicatur duplici de causa. Una est q: posset credē filij isrl q licitum esset facē opꝰ taberna culi etiā in die sabbati: eo q tabernaculus ordinabat ad cultum dei: ideo ad hoc excludendū repetit hic ꝑceptum de obseruatiõe sabbati. Scda cā est ad addēdū firmitatē ꝑcepti: ꝺa h exprimit pena trāsgressiois: q̄ prius nō erat expssa. dicē igit: h Videte ut sabbatū meū custodiatis. vacādo diuinis. i Quia signū est inter me z vos. videlicz q sitis mihi peculiaris pplus meo cultui spāliꝫ applicatus: z ego vester deꝰ. k Qui polluerit illud. faciēdo opa ꝑter illa q̄ supza determinata sūt. xx. caplo l Morte moriat. si fuerit testes cū ꝓuincētes. m Qui fecerit in eo opꝰ. de q̄ nō possit ꝓuinci. n Peribit aia illius. q: punit grauꝰ a deo i futuro: nisi pēituerit z satisfecerit in vita pñti cera patēt ex supzadictis vsq; ibi:

o Deditq; dcm. Ibi dicit Ra. Sa. q ꝑceptū dñi de fabricatõe tabernaculi z ceteri eis annexis fuit datū moysi pꝰ fabricatores vituli: lz scriptū sit ꝓus: q: nō oia scribunt eo ordine q̄ gesta sūt Dicit igit q ꝓ fabricatõem vituli moyses ascendit ad dñm ad deprecandū ꝓ remissiõe tāti peti: ut hī sequēti ca. et quando dñs fuit placatꝰ p eius ꝑces: tūc in signuz hꝰ dixit moysi q̄ faceret tabernaculū de oblatiõbꝰ ppli q̄s acceptabat quasi emendā sui delicti: z sm hoc illud qō hic dr: Completi hꝰ modi sermonibꝰ. nō refert ad ea q̄ dicta sunt de fabricatõe tabernaculi z aliꝭ annexis: sed solū ad illud qō dcm est vltio de obseruatõe sabbati. vñ z in hebreo nō hī: hꝰ modi sermonibꝰ. sed hoc solū: cū ꝓplesset loqui cū moyse. Scõm vo doctores nr̄os ꝑceptū de fabricatõe tabernaculi z aliꝭ ꝑdictis datū fuit moysi sicut scriptū est añ fabricatõem vituli: lz ꝓpter hꝰ modi pctñ impeditū fuit opꝰ: q̄uscz dñs fuit eis placatus: z sic li hꝰ modi sermonibꝰ. refert ad oia ꝑdicta a pncꝰ xxv. ca. vsq; ad locū istū. p Duas ta. te. scriptas. sm doctores nr̄os in vna tabula erāt scripta tria ꝑcepta: in alia sex ptē. Scõm hebreos vo in q̄libz tabula erāt q̄nq; scripta: ut patebit ca. sequēti. q Digito dei. i. opere eius: z non opere humano. La. XXXII.

AIdēs aūt pplus. Post ꝑceptū de ꝓstructõe tabernaculi: h ꝓnter describit supuenies impedimentū ex pcto pplī: z ꝓmo ponit pplī trāsgressio: scõo moysi ꝺepcatio: ibi Facto aūt die altero. Circa ꝑmū primo ponit peti ppetratio: scõo ppetrati cognitio: ibi Locutꝰ est aūt. tertio cogniti examiatio: ibi Arripiens cē. q̄rto examiati punitio: ibi Videsq; g moyses. Circa ꝑmū dicit sic: a Videns aūt populus. Dicit aūt Rab. sa. q istī fuerī egyptij ꝓuersi ad iudaismum q̄ ascenderūt cuz iudeis de egypto ut dcm est supza xij. ca. et isti quia erāt nutriti i idolatria: ad eam incitauerūt magnā partem de filijs israel.

b Quomodo faceret moyses cē. Dicit Ra. Sa. q moyses recedens de castris volens ascendere ad dominuz dixit se reditурū quadragesima die circa horam sextaz: populus autem intellexit q dies sui recessus esset de numero illo: sed nō erat: quia moysi intelligebat de diebus naturalibus integris: dies aūt illa non erat integra: q̄a tota nox iam praecesserat z aliqua pars diei artificialis. xxiv. autem die quā poplus credebat esse. pl. Satban turbauit aerem. z ostendit similitudinem feretri dicens: q̄ mortuus esset moyses: z tunc populus concitatus fuit ad fabricandū idolum: cuius nutu deducerentur loco ducatus moysi. Sz hoc dictum patet ex textu esse cōfictum: quia subditur: c Moysi enim huic viro qui cē. Si enim vidissent mortis eius signa predicta: magis dixissent q̄ fuisz mortuus: quia hec essz causa rationabilis z efficacior ad querendū alium ductorem. Aliter etiaz patebit falsitas huius dicti per sequentia. c Congregatus aduersus Aaron. quare non sit hic mentio de hur quē constituerat moyses ad regimen populi cum aaron: ut dictuz est supza vicesimoquarto capitulo. Dicit ra Sa. q̄ populus interfecerat eū: eo q ipm arguerat de tanto scelere.

e Dixitq; aaron. timore mortis assentiēs eis lz nō ex corde. f Tollite inaures aureas cē. credebat. n. aaron q̄ vxores filij z filie grauit ferrent: si acciperēt eoz ornamēta: z sic ex hoc z ex cupiditate iudeoruz credebat ipe dire conatū populi: vel saltē retardare vsq; ad aduentū moysi: qui populū reprimeret. g Fecit populus que iusserat. ex quo pz magna volūtas idolatrādi nō soluz in viris: lz etiā in vxoribꝰ z liberis: q̄ ita ꝓmpte ornamenta sua ꝑciosa tradiderūt. h Formauit ope fusorio. In hebreo hī: in stilo. quod exponit Ra. Sa. dicens: q̄ aaron ꝑ ingenium cū stilo i tabla formā vituli: et tradidit artificibꝰ ut facerent ad similitudinē illiꝰ: q̄ apis qō reputabat maximū numē egypti apparuerat eis i egypto in spē tauri: ut dcm est supza. viij. ca. a Dixeruntq; hi sūt dij tui. Ex q̄ pz magna insania ppli q̄ mirabilia inaudita a deo facta in exitu eoruz ꝺ egypto attribuebat idolo: z licet esset vnū idolum tñ: tñ dixerī: hi sūt dij. ad reuerētiā idoli: sicut magne psone de se loquunt in plurali ad magnificentiā ut nos ꝑcipimus nos volumꝰ: z hꝰ modi.

b Qō cū vidisset aaron. Dicit ra. Sa. q̄ vidit spiritū vite in vitulo: sicut dr ps. cvj. Et mutauerunt gloriā suā in similitudinē vituli comedētis fenū. Sz patet manifeste: q̄ hec est ficta z scriptura puerilis. si enim in vitulo fabricato spūs vite fuisset: scriptura non dixisz in similitudinē vituli: lz in vitulū. Et ꝺ aliter dicendū: q̄ Aaron vidit tantā volutatē imolandi victimas idolo in pplo: q̄ nō poterat resistere: ideo sequit: c Edificauit altare. ad retardandū imolatores: q: statim sine altari imolassent. vel dicitur Edificauit. s. ipse z nō pplus: ut tardꝰ fieret: ut dicit Ra. sa. q: si dixisset q̄ faceret: in momēto sic fuisset factum p manus multoꝝ. d Cras solēnitas dñi est. non hodie: qō dixit ad retardandō imolatiõem: si forte interiz veniret moyses: z impediret eā. e Surgētesq; ma. obtulerunt holocausta z hostias pacificas: z sedit pplus māducare z bibere: z surrexerūt ludē Locutꝰ est aūt dñs ad moysen dicens: Vade descende peccauit pplus tuꝰ quē eduxisti de tra egypti. Recesserūt cito ꝺ via quā ondisti eis fecerūtq; sibi vitulū ꝓflatilē z adorauerūt: atq; immolantes ei hostias dixerunt: Isti sūt dij tui isrl: q te eduxerūt de tra egypti. Rursū q̄z ait dñs ad moysen: Cernо q̄ populus iste dure cervicis sit. Dimitte me ut ira scat furoz meꝰ ꝑ eos z delebam eos: faciāq; te in gentē magnā. Moyses aūt orabat dñz deū suū dicēs: Cur dñe iracsci furoz tuꝰ ꝑ pplm tuū quē eduxisti de tra egypti: in fortitudine magna z in manu robusta: Ne quaeso dicant egyptij: callide eduxit eos ut interficeret i mõtibus: z deleret e terra: quiescat ira tua: z esto placabilis sup neqtia populi tui. Recordare abraā z isaac z isrl seruoz tuoz: q̄ibus iurasti per temetipm dicens: Multiplicabo semen vm sicut stellas celi: z vniuersā terrā hanc de q̄ locutꝰ sum dabo semi vio: z possidebitis eā sp. Placatusq; est dñs ne facet malū qō locutꝰ fuerat adūsus pplm suū. Et reuersus ē moyses ꝺ mõte pōrtās duas tablas testimonij peccati ppetrati cognitio: z ꝓmo ꝑ diuinā reuelatōem: scõo ꝑ sensus expientiā: ibi Et reuersus est moyses. Circa ꝑmum ꝑmittit peccati reuelatio: scõo pene cōminatio: ibi Rursusq; Circa ꝑmū dr: Locutꝰ est aūt dñs ad moysen. reuelās popli transgressionē dicēs: i Vade descēde. q: ad ꝑlatū ptinet pcta subditoz manifesta cozrigere. Aliter exponit ra. sa. dicens descēde. s. a tua dignitate z gloria: quia sic dignitas z gloria plati ꝓsistit in bōitate sbditoz: ꝛz q̄ dic Joh. iij. cano. Maiozē horū nō habeo gratiaz q̄ ut audiā filios meos in veritate ambulāres. ita delectio sui honozis est in eozum peruersitate.

k Peccauit pplus tuus). quasi dicet: iam non est meus: da me ꝑ idolatriam abnegauit. l Recesserunt de via cito. tanꝫ ista biles in bono z proni ad malum.

m Rursumq; hic cōsequenī ponit pene comminatio cum sbditur: n Cerno q̄ po. iste dure cer. sit. id est non recipiens cozrectiõnem.

o Dimitte me ut iracscatur furoz meus. loquit mō humano: cū filius offendit patrē: z pater tenēs gladium quasi ad iugulandū ipm dicit alicui existenti iuxta se: ne retineas me a percussione: ꝑ hoc magis insinuās ꝓtrarium. s. q̄ velit retineri: z ex hoc accepit moyses audaciam orandi ꝑ populo ad retinendū dei vindictaz dicens: p Cur dñe ira. fu. tuus ꝓtra po. tuum: quem reputas spalem filium: sicut dcm est supza. iij. ca. Filius meus ꝓmogenitus israel. q Ne quaeso dicāt egyptij cē. q. dicēt Istud reuertereī in blasphemiā ꝓtra te. Allegat etiā ad hoc dei pietatē dicens: r Quiescat ira tua cē. quasi dicet: tibi ꝓprium est parcere z misereri z nō iracsci. Allegat etiaz ꝓpter merita patrū dicēs: s Recordare abraaz cē. quasi diceret: si pplus iste meruit mori ꝑ incendium: ecce abraā pater eoz ꝓpter amoꝛē tuum ꝓiectus fuit in ignē chaldeoꝝ: um si ꝑ gladiū: ecce isaac fuit paratus ꝑ te imolari. si meruerūt exilium: ecce israel tanꝫ exul fugit in mesopotamiam obediens patri suo z tibi. t Quibus iurasti per temetipsū. qui es omnino immutabilis: z ideo iuramentū tuuz debet inuiolabiliter teneri de ira chananeoꝝ danda semini eorum: quod tamen frustraretur: si deleres populum tuuz de terra. v Placatusq; est dominus. non q̄ penaz omnino dimitteret: ut patet ex sequētibus: sed ne omnino deleret: sicut dixerat: Dimitte me ut deleaz eos. x Et reuersus est Hic consequēter ponitur peccati cognitio per experientiaz: scilicet sensus visus z audit: premittit tamen reuersio moysi ad castra cum dicit: Et reuersus est moyses. de mandato dñi: ut pz ꝑ ꝑdicta. y Duas tabulas. quas dñs sibi tradiderat: ut patet ex fine precedentis capituli.

Universidad de Deusto Biblioteca

a Scriptas ex vtraqȝ pte. dicit Ra. sa. ꝙ vnica scriptura erat ibi: q̄ tñ erat legibil' indifferēt ex vna pte sic ⁊ ex altera qḋ erat mirabile: qꝛ lr̄a ex vna pte figurata ordine recto: in parte opposita apparet eius figura modo opposito: vel potest dici absqȝ miraculo tali: ꝙ littere erant duplices: ita ꝙ p̄cepta erāt sculpta ex vna pte: ⁊ silr̄ ex altera. vnḋ subditur b Scriptura quoqȝ dei erat sculpta in tabulis. ſm Augusti. vo i vna tabula erāt tm̄ tria p̄cepta: iō dicunt p̄cepta prime tabule qꝛ ordināt hoiez ad deū. In alia āt tabl'a erāt alia vij. que ordinant ad ꝓximū: iō dicunt p̄cepta scḋe tabule. Secūdū ra. sa. ⁊ doctores hebraicos q̄nqȝ erant scripta in vna tabula: ⁊ q̄nqȝ in alia. Aliter tñ distinguunt p̄cepta ꝙ aug. ut dcm̄ est. supra. xx. ca. Ut autem ista meli' intelligant expressi ea hic in figura.

in manu sua: scriptās ex vtraqȝ parte: ⁊ factas opere domini. Scriptura quoqȝ dei erat sculpta in tabulis.

c Audiēs āt. Hic ꝯñter ponit cognitio pctī p sēsuz audit' cū dr̄: d Ululat' ⁊c̄.] ex hoc pȝ ꝙ iosue nō fuerat ibi: sȝ remāserat iuxta montē expectās moysen: ut dcm̄ est. s. xxiiij ca. e Uocē cātantiū ego audio. hoc aūt meli' cognouit ꝙ iosue: tū ꝓpter viuacitatē sensus: qꝛ cū esset. cxx. annorū ut dr̄ Deut. vltimo ca. nō caligauit oculus eius ⁊c̄. ⁊ idez intelligit de aliis sensib': tū qꝛ idolatria ppl'i erat sibi reuelata iō meli' potuit cognoscē clamorē idolatrantiū: Cōsequēter describit cognitio p visū cū dr̄: f Uidit vitulū ⁊c̄.] quia magis mouēt animū visa ꝙ audita: ⁊ iō lȝ fuisset iratus ex auditu pctī: magis tñ ex visu. g Proiecit de manu tabulas. reputans ꝙ ppl's esset indign' recipe legez dei digito scriptā. Hec aūt fractio tabulaꝝ signū fuit euacuatōis legaliū in aduētu christi. h Arripiensqȝ ⁊c̄. Hic ꝯñter describit peccati examiatio: qḋ debuit fieri ante punitōem: qꝛ nō oēs culpabiles erant: nec eq̄lr̄. fit ḡ p̄mo examiatō p signū cū dr̄ i Et dedit ex eo potū filiis isrl'. Dicit ra. sa. ꝙ iste aque potate erāt nociue culpabilibus: causādo in eis inflationem ⁊ languorē p quē poterāt ab eis discerni: aliis autem erāt dulces, ⁊ vtiles sicut aq̄ in sacrificio zelotipie ondebāt p effectū culpā mulieris vl' ei' innocētiā: ut hr̄ Nu. v. ca. Alii aūt doc. dicūt ꝙ color auri remāsit circa ora eoꝝ q̄ erat cl'pabiles: ita ꝙ barbe coruz videbāt auree: ⁊ sic ab aliis distiguebāt. 2° fit exaiatio pctī p hoiē rn̄sū cū dr̄: k Dixitqȝ moy. ad aaron: q̄d tibi fec̄ h ppl's: ⁊c̄. ac si diceret ꝑus debuisses sustinē mortem. l Cui ille rn̄dit. humilit: dicēs: m Ne indi. do. me'. qꝛ rn̄sio mollis frāgit irā. n Tu. n. nosti ⁊c̄. p multas expiētias malicia h' ppl'i. o Dixerūt mihi. sb' ꝯmiatōe mortis sic indixerāt hur. p Quis vestrū hȝ auꝝ: ac si. d. ꝓpter coꝝ auaritiā ex petitōe auri credidi eos a suo ipetu retardare. q Proieci il. in ig. ⁊ egres. est h vi. dicūt aliqui ꝙ aaron ꝓiec̄ aurū in ignez ut ibi periret: nō ut idolū fieret: sȝ ope dyaboli format' est iste vitlus. Alii āt dicūt ꝯriū: vñ. s. dcm̄ ē: ꝙ p̄mo depinxit imaginez i tabula: ⁊ vr̄ h' verī': qꝛ timore mortis petiuit ab eis auꝝ ad faciendū idolū: et si ꝓiecissȝ in ignē ut periret ex hoc fuisset magis ꝓuocati ad eū inficiendū: qꝛ ꝑus ti fuissent auro ⁊ idolo. Itē ex h' ꝙ stati edificauit altare: ⁊ solēnitatē i crastinū ꝓclamauit: iō vr̄ ꝙ dixit mēdaciū dicēs: Egressus ē h vitulus. isinuās ꝙ h' cēt p̄t intētōem suā: nec ꝓ ȝ eū excusari de mēdacio: cū incōpabilit peiora fecerit: ut pȝ p p̄dcā: nō tñ fuit punit' morte qꝛ nō fecit ex corde: sȝ duct' mortl' timore. r Uidēs ḡ. Hic ꝯñ describit pctī exaiati punitio cuȝ dr̄: Uidēs ḡ ⁊c̄.] a p̄ciosis iocalib'. cui' cā sb'dit: s Spoli. n. eum aaron ꝓ. ig. sordis i. fabricatōem vituli: qḋ noie sordis ⁊ ignominie appellat in scriptura ve. te. Aliq̄ exponunt istā denudatōem pp sceleri māifestatōem. vñ scḋm aptuȝ dr̄ denudatū. t Et stans in porta castrorū. qꝛ i porti ciuitatū antiq̄tus dabant snīe ⁊ iudicia. v Ait siqs

Audiēs aūt iosue tumultū popl'i vociferant' : dixit ad moysen: Ululat' pugne audit̄ i castr'. Qui rn̄dit: Nō est clamor adhortantiū ad pugnā: neqȝ vociferatio cōpellentiū ad fugā: sȝ vocem cantātiū ego audio. Cūqȝ appropinq̄sset ad castra: uidit vitulū ⁊ choros irat' qȝ valde: ꝓiecit de māu tabulas ⁊ ꝯfregit eas ad radicē mōtis. Arripiēnsqȝ vitulū quē fecerant: ꝯbussit ⁊ ꝯtriuit vsqȝ ad puluerē quem sparsit in aquaz: et dedit ex eo potū filiis isrl'. Dixitqȝ ad Aaron: Quid tibi fecit hic ppl's: ut induceres sup eū pctm̄ maximū: Cui ille rn̄dit: Ne indignet dn̄s meus. Tu eni nosti ppl'm istū ꝙ ꝓnus sit ad malū. Dixerūt mihi: Fac nobis deos qui nobis p̄cedant. Huic eni moysi q nos eduxit de tra egypti: nescim' qd acciderit. Quib' ego dixi: Quis vestrū hȝ aurū: Tulerūt et dederūt mihi: ⁊ ꝓieci illud in ignē: egressusqȝ est hic vitulus. Uidēns ergo moyses ppl'm ꝙ esset nudatus: spoliauerat eni eū aaron ꝓpter ignominiā sordis: ⁊ inter hostes nudū ꝯstituerat et stās in porta castroꝝ ait

est dn̄i. i. hn̄s zelū ad vindicādū ei' opprobriū. a Iūgat mihi. ad faciendū vindictā de peccatorib'. b Cōgregati sūt ad eū oēs filii leui. Ex hoc dicit Ra. Sa. ꝙ nullus de filiis leui erat culpabilis i fabricatōne vituli: sȝ hoc nō ꝯsonat lr̄e: tū qꝛ aaron q̄ erat p̄ncipal' in illa tribu post moysen: tñ nō fuit oino sine culpa vt visū ē. tū quia subdit: c Ite ⁊ redite de porta vsqȝ ad portam. Diligēter querendo trāsgressores per signa p̄dicta. Et occidat vnusquisqȝ fratrez suum ⁊c̄. Itez infra subdit: d Cōsecrastis ho. ma. vias. s. faciendo vindictā zelo dei. e Unusq̄sqȝ in filio ⁊ frē suo. ex qb' vr̄ ꝙ aliq̄ de leuitis fuerūt iterfecti tūc sicut transgressores i peccato vituli: ⁊ ideo aliter pōt dici ꝙ cū dr̄: Oēs filii leui. est vsitatus mod' loquendi q̄ accipit maior ps ꝓ toto: sic dr̄ totū collegiū facere qḋ maior ps facit. sacra eni scriptura frequēter vtit modis loquēdi iter hoies vsitatos vñ Judi. xx. dr̄: Cōgregati sūt oēs filii israel q̄si vir vn' ⁊ tñ nō fuerunt ibi viri Jabes Galaad: vt ibidē subdit ca. xxi. Qui tñ vult seq̄ dictū Ra. Sa. pōt soluere predicta sicut ipse soluit dicēs ꝙ fr̄ hic accipit ex pte mr̄is tm̄. mortuo eni leuita vxor sua potuit cōtrahere cū viro alteri' trib': ⁊ filius iude nat' nō erat leuita: qꝛ denominatio trib' accipitur ex pte pr̄is: ⁊ tamē erat frater leuite. s. filii prioris viri. silr̄ hic dr̄ filius nepos leuite q̄ erat filius filie sue cōiūcte viro alteri' trib' ⁊ sic nō erat leuita: Fecerunt filii leui. obedientiam moysi zelo dei. Ceciderūt i illa die quasi. xxiii. milia. In hebreo hr̄ tria milia. quā diuersitatem aliq̄ sic cōcordant dicētes: ꝙ i hebreo numerant tm̄ illi q̄ fuerūt p̄ncipales in trāsgressiōe: ⁊ ad trāsgrediēdū alios iducētes: sȝ cū istis de aliis tot fuerūt occisi ꝙ ascēdebat numer' ad vigintitria milia. Aliter etiā ꝯcordat ſm dicta Ra. Sa. vt videbit in fine h' ca. f Facto aūt die altero. Hic ꝯñter ponitur moysi deprecatio: ⁊ secūdo dn̄i rn̄sio: ibi Cui rn̄dit dn̄s Circa primū primo ondit ppl'o grauitatē peccati ppetrati dicēs: g Peccastis peccatū maximū. sicut eni i humanis ille qui honorē regiū attribuit alteri maxie peccat in dignitatē regiā: qꝛ q̄tū ē in se subuertit totū regnū: ita qui honorē latrie soli deo debitum attribuit idolo maxie peccat cōtra deū. Sed querit hic q̄modo moyses dixit ppl'o: Peccastis. cū peccatores iā essent exterminati: Dicēdū ꝙ lȝ illi qui fuerūt principales ⁊ idolatrantes ex corde ⁊ eis cōsentientes fuissent occisi: non tñ oēs cōsentientes timore: ac etiā q̄ potuissent ipsis resistere ⁊ non restiterūt quib' tamē peccatū iputat. Pōt etiā alr̄ dici ꝙ peccatū ppetratū a pte alic' cōitatis bñ iputatur toti cōitati q̄tum ad penā infligendā: vel q̄tū ad boni subtractionē: ⁊ hoc timebat moyses ne ꝓpter peccatū multitudinis aliqui inocētes punirētur ⁊ diuina bn̄ficia a toto ppl'o subtraherētur. h Ascendaz ad dn̄z. Ex quo pȝ ꝙ p̄dictā occisionē nō p̄cepit nisi ex zelo iusticie ⁊ honoris diuini. i Si quo modo q̄uearo eū depcari ꝓ scelere vr̄o. ne. s. pro ipso deleat vos vel sbtrahat sua bn̄ficia: lȝ eni prius dictū sit ꝙ placat' erat dn̄s i hoc ꝙ nō deleret totū ppl'm simul ⁊ subito nō tamē erat assecurat' moyses q̄n deleret p partes. k Obsecro peccauit ppl's iste. in orōne sua primo cōfitetur peccatū: qꝛ confiteri culpā via ē ad veniā. l Aut dimitte eis hāc noxā. nō solū remittendo culpā sed etiā cōferēdo bn̄ficia a te pri' inchoata. s. in deductione h' ppl'i ad terrā ꝓmissiōnis: ⁊ repatione leg' que facta erat i tabul' m Aut si nō facis dele me de libro tuo. Dicit Ra. Sa. ꝙ iste liber itelligitur lex q̄ denoiat a moyse: eo ꝙ fuit eius minister. vñ dr̄ Deu. xxxiii. ca. Legē precepit vobis moyses. ⁊ Joh. j. Lex ꝑ moysen data ē. Est igitur sensus ſm eū: Dele me de libro. s. vt lex nō denoietur noie meo nisi ppl's iste tibi recōcilietur: sed hec expositō nō cōsonat lr̄e sequenti: cū dr̄: Qui peccauerit mihi delebo eū de libro meo. ⁊ ps'. lxviii. Deleantur de libro viuentiū: ⁊ cū iustis nō scribātur. Ex quo pȝ ꝙ predicta deletio itelligitur de oib' peccatorib' ⁊ tamē ab eis nō ē lex denoiata: ⁊ ideo p librū illū nō itelligitur lex: sed liber vite de quo delēt peccatores ⁊ iniqui. Sed tunc occurrit duplex difficultas: prima ē qualiter aliqui delēt de libro vite: cū sit idem qḋ diuina predestinatio q̄ est imutabilis ⁊c̄. Ad qḋ dicendū ꝙ in libro vite dicūtur aliqui scribi duplr̄. Uno mō simplr̄ inq̄ntum p̄destinati sunt in noticia diuina vt ordinati ad vitaz eternā ex dei predestinatiōe: ⁊ sic scripti nūq̄ delētur. Alio mō dicūtur scripti ſm quid. s. nō ſm diuinā predestinatōez seu ordinationē: sed ſm dispōnē in eis actu exn̄tem. s. ſm p̄sentem iusticiā: qꝛ exn̄tes in gr̄a ex hoc sunt digni vita eterna: ⁊ ad eam ordinati ſm dispōnē q̄ actu ē i ipsis: sed quia aliq̄n cadūt a gr̄a sic dicūtur deleri: ita ꝙ ista deletio nō refertur ad diuinā noticiā: ita ꝙ aliq̄d ignoret qḋ pri' nouerat: sed ad mutationē de gr̄a ad culpam in hoib' exn̄tem.

Secūda dubitatio ē q̄uo moyses potuit petere deleri de libro dei nisi dn̄s remitteret peccatū ppl'i: quia si accipiat scribi simplr̄ in illo libro ipossibilis ē deletio: vt visum est. sup ipossibile aūt nō cadit appetit' nec ꝑ ꝯñs petitio: cum moyses sciret talē ipossibilitatem. Si aūt accipiatur scribi ſm quid deletio ē ei opposita per hoc ꝙ aliq̄s per peccatū mortale cadit a gr̄a: ⁊ sic moyses q̄ erat sanct' elegisset deū offendere p peccatū mortale: nisi peccatū mortale ppl'o remitteretur: qḋ ē incōueniens cū sit cōtra charitatē. Dicunt igitur aliqui ꝙ moyses hoc dixit ex ipetu passionis: nō ex deliberatione rōnis. Sȝ hoc nō videtur cōueniēter dictum quia sequeretur ꝙ moyses accessisset ad loquendū cū deo: vbi requiritur tranq̄llitas mētis qui ſȝ eos fuit passionib' ꝑturbatus. ideo alr̄ dicit Aug. ꝙ moyses hoc dixit ex cōfidentia ⁊ familiaritate diuina: vt sit sensus: sicut certus suȝ ꝙ nō delebis me de libro tuo: ita peto vt certifices me ꝙ remittas noxam istā populo. Hec aūt expositio videtur aliq̄ntulū extranea a lr̄a: ⁊ ideo aliter pōt dici ꝙ vbū moysi p̄dictum est ipsi' rōnis ꝓponētis dispōnē ptis inferioris aie lȝ nō eēt ita in volūtate rōnē supiorem sequēte: sicut saluator petiuit transferri calicem passionis ab eo: lȝ simpliciter

Siqs ē dn̄i iūngat mihi. Cōgregatiqȝ sūt ad eū oēs filii leui. Quib' ait: Hec dicit dn̄s de' isrl': Ponat vir gladiū sup femur suū. Ite ⁊ redite de porta vsqȝ ad portā p mediū castroꝝ: et occidat vnusq̄sqȝ frēm suū ⁊ amicū ⁊ ꝓximū suū. Feceruntqȝ filii leui iuxta sermonē moysi: cecideruntqȝ i die illo q̄si vigintitria milia hoiū. Et ait moyses: Cōnsecrastis manus vr̄as hodie dn̄o: vnusq̄sqȝ i filio ⁊ i frē suo: vt det vobis bn̄dictio. Facto āt altero die locut' ē moyses ad ppl'm: Peccastis peccatū maximū. Ascēdam ad dn̄m si quo modo quero eū depcari ꝓ scelere vr̄o. Reuersusqȝ ad dn̄m ait Obsecro: peccauit popul' iste peccatū maximū: fecerūtqȝ sibi deos aureos: aut dimitte eis hāc noxā: aut

Universidad de Deusto Biblioteca

vellet pati:ita moyses volēs ostendere magnū affectum ad remissionē peccati ppl'i:dixit: Aut dele me ⁊c̄. lȝ simpl'r nullo mō vellet deleri:⁊ hoc mō cōtingit in humanis ꝙ aliq̄s petens ab alio aliq̄d cū magno desiderio dicit: Aut facies hoc:vel auferas mihi vitam:licȝ magis vellet carere nō solū illo qȯ petit ſȝ etiā multis alijs ꝙ vita:⁊ tali mō loquēdi qui dr̄ hypabolic' vtitur frequēt sacra scriptura: nec est ibi falsitas qꝛ talib' locutionib' vtitur non ad significandū illud qȯ p oꝛonē ipoꝛtat q̄tū ad plenū significatū: sicut Judic.xx.dr̄ de filijs Beniami ꝙ fūdis ita ad certū iaciebant lo cū vt capillū possent pcutere:⁊ nequaq̄ in alterā ptē ictus deferretur lapidis:p qȯ itelligitur ꝙ erant boni fundibularij notabiliter ⁊ nō plus.

si nō facis:dele me de libro tuo quē scripsisti. Cui rn̄dit dn̄s: Qui peccauerit mihi delebo eū de libro meo. Tu aūt vade ⁊ duc pplm istuȝ quo locut' sū tibi. Angel' me' pcedet te. Ego aūtē in die vltōnis visitabo ⁊ hoc peccatū eoꝝ. Percussit āt dn̄s pplm p reatu vituli: quē fecerat aaron.

n Cui rn̄dit. Hic ponit dn̄i rn̄sio:⁊ pmo breuiter ⁊ i generali:secūdo magis explicite ⁊ i spēali i pncipio sequētis ca. Circa primū dn̄s in sua rn̄sione pmo remouet alterā ptem disiūctiue quā pposuerat moyses dicēs: o ¶ Qui peccauerit mihi delebo eū.q.d.non te delebo:quia nō peccasti.secūdo rn̄det ad petitionē dicens: Tu aūt vade ⁊c̄.sequitur: p Angelus me' precedet te.ducēdo ad terram pmissionis:ista tamen rn̄sio magis explicat sequenti ca. q ¶ Ego aūt in die vltōis visitabo ⁊ hoc peccatū eoꝝ.Ex quo pȝ ꝙ nolebat dimittere absq̄ punitione volebat tamē dimittere ⁊ differre ita ꝙ nō deleretur ppl's totaliter ⁊ simul.Ex hoc aūt dicit Rab.Sa. ꝙ in oi infoꝛtunio qȯ postea accidit iudeis solutū ē aliquid de pena debita pro peccato illo:⁊ in hoc etiā cōueniūt aliq̄ expositores nr̄i dicētes:ꝙ per diē vltionis itelligitur hic captiuitas Babylonica vel Romanoꝝ:sed hoc nō vr̄ cōsonare lr̄e ve.testa.ac noui:qꝛ sequēti ca.dr̄: Qui reddis iniquitatem patrū filijs ac nepotib' i tertiā ⁊ quartā generationē:⁊ in plurib' alijs locis ve.testa.idem hr̄:ita ꝙ vr̄ ad nō plus se extēdere vindicta dei nisi respectu alic' peccati determinati: captiuitas aūt Babylonica fuit lōge post quartā generatōnē quia a fabricatione vituli vsq̄ ad captiuitatē babylonicaȝ fluxerūt nōgenti anni vel circiter:⁊ vita humana iā erat reducta ad cētū annos vel cētū viginti in plus ⁊ i paucis hoibus ⁊ multo plures fuerūt anni vsq̄ ad captiuitatē factaȝ p romanos que fuit anno.xlij.post passionē Christi. Item Luce.xix.Saluatoꝛ loquens de ista captiuitate futura fm oēs expositores dicit:Uidens ciuitatem fleuit sup illā.⁊ sb'ditur:Uenient in te dies ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo: ⁊ coangustabūt te vndiq̄ ⁊ ad terrā psternēt te ⁊ filios tuos q̄ in te sūt.Cui' cā subditur:Eo ꝙ nō cognoueris tēpus visitationis tue.s.p Christū tibi predicātem:ita ꝙ captiuitatis facte p romanos cā fuit malicia iudeoꝝ Christū non recipiendo:sed ipsū crucifigendo. Et ideo dicere ꝙ cā h' captiuitatis fuit peccatū vituli:nō bn̄ cōsonat veritati euāgelij:ideo aliter dicendū ꝙ dies vltionis hic accipit p moꝛtalitate quā iduxit dn̄s sup pplm israel post occisionē factā p leuitas.vn̄ stati subdit: r Percussit aūt dn̄s pplm pro reatu vituli. vn̄ dicit Rab.Sa.ꝙ ppl's post adoꝛationē vituli fuit punit' triplici moꝛte: pma fuit in potu aque de q̄ facti fuerūt moꝛbidi ⁊ inflati: ⁊ etiam aliq̄ statim moꝛtui: secūda fuit gladio leuitaꝝ:tertia moꝛtalitate a deo imissa de qua dr̄: Percussit ergo dn̄s pplum.Et per hoc vno mō soluitur cōtrarietas predicta de trib' milib' ⁊ de viginti trib' vt dicatur ꝙ gladio leuitarū ceciderūt tria milia. Alijs aūt punitionib' tot ceciderūt ꝙ in vniuerso bene ascēderūt ad vigintitria milia. Pōt etiam dici aliter ꝙ dies vltionis hic accipitur iudiciū futurū:qȯ i plurib' locis scripture vocatur dies vltionis.nō eniȝ oia punit de' in pn̄ti sed multa reseruat extreme vltioni: ⁊ sic pɜ illius punitionis vsq̄ tunc reseruatur.

¶ In capi.xxxij.vbi dr̄ in postilla: Uidens aūt ppl's. Additio.j.

Non fit mētio in lr̄a de hoc qȯ dicit Rab.Sa.s.ꝙ egyptij qui ascēderunt cū iudeis de Egypto incitauerūt filios israel ad idolatriam:sed pplo hoc cōiter attribuit: cū tamen scriptura cōsueuit exprimere similes incitatōes cū contingūt.vn̄ Nu.xj.vbi agitur de peccato populi in loco q̄ vocat' ē:Sepulchra cōcupiscētie: quod quidē peccatū fuit incitatum p egyptios iter eos mixtos dr̄ in lr̄a: Uulgus q̄ppe promiscuū qȯ ascēderat cū eis flagrauit desiderio carniū ⁊c̄.qȯ etiā in pposito expressisset:⁊ iō dictū Rab.Sa.in hoc loco nullū hȝ fundamētū.

¶ In eo.ca.xxxij. vbi dr̄ in postilla: Quare nō fit hic mētio de Hur ⁊c̄. Additio.ij.

Ex hoc ꝙ hic nō fit mētio de Hur:non sequit ꝙ fuit iterfectus a populo eo ꝙ ipsū arguerat de scelere:possibile eni ē ꝙ preuent' fuisset moꝛte naturali vel aliter ipedit':sic ꝙ nō iteruenisset i illo actu:nō eni ē verisile ꝙ scriptura ptermisisset exprimere actum tā virtuosū ⁊ narratōe dignū ⁊ exemplarē: Aaron eti hoc retulisset moysi in suam excusationē:silr ⁊ moyses redarguisset populū de homicidio tā nephando:nullū tamē istoꝝ legitur: vn̄ dicta Ra.Sa.in hoc loco sunt ficticia:nec sequūtur eū i hoc alij expositores hebreoꝝ.

¶ In eo.capi.xxxij.vbi dr̄ in postilla: Qȯ cū audisset aaron. Additio.iij.

Licet insania ppl'i circa cultū istius idoli ⁊ eius venerationē maxima fuerit: nō tamē verisile est ꝙ q̄tūcūq̄ appetitus i eis coꝛrūpetur ꝙ iudiciū rōnis tantū in se extinctū fuisset ꝙ iudicasset rē penitus inaiatam fuisse deū:nisi in ea apparerent aliqua signa mōstruosa vel quasi miraculosa. vn̄ q̄dam dicūt ⁊ verisilr ꝙ ille vitulus videbatur exercere quedā opa silia opib' vite:sicut ē comestio ⁊ huiusmodi: qȯ potuit ēē opatione demonū qui i vitulo fabricato hoc faciebāt vt eos attraherēt ad idolatriā:sicut solēt facere dando rn̄sa i idolis vt hoies decipiant: put cōiter traditur in legendis sanctoꝝ:⁊ sic ille vitulus aure' nō erat verus vitulus: sed inq̄tuȝ videbatur comedere fenuȝ:dicitur in ps̄.cv.fuisse in silitudinē vituli comedentis fenum. ad hoc etiā facit illud qȯ aaron dixit moysi: Egressus est vitulus iste ⁊c̄:vt infra patebit.

¶ In eo.capi.xxxij.vbi dr̄ in postilla:fm Rab.Salo. ⁊ alios doctores hebreos. Additio.iiij.

Scdm doctores hebreoꝝ tm̄ q̄ttuoꝛ precepta erant in prima tabula: primū.s.Ego sū dn̄s. secūdū:Nō erūt tibi dij alieni.tertiū: Nō assumes nomē dei tui in vanū.q̄rtum: Memēto vt diem sabbati santifices.Cetera vō sex in secunda tabula: q̄rum pmū est: Honoꝛa patrem ⁊c̄.

¶ In eo.capi.xxxij.vbi dr̄ in postilla: Hec aūt fractio tabularum. Additio.v.

Fractio tabularū nō videtur esse ppria significatio euacuationis legaliū in aduentu Christi:pricipalia eni que in tabulis cōtinebātur erant moralia ⁊ valde ppinq̄ iuri naturali:que nō sūt euacuata in aduentu Christi.sed meli' videtur dicendū ꝙ fractio tabularū significat translationē legis: de q̄ ad He.vij.

Translato sacerdotio necesse ē vt translatio fiat legis. vnde prime tabule significabāt legē veterē ipfectā quā irritauerūt transgressores:secūde vō tabule q̄ facte sūt post recōciliationē significāt legē nouā p quā ppl's eius ē deo recōciliatus.

¶ In eo.capi.xxxij.vbi dr̄ in postilla:Ideo vr̄ ꝙ dixerit mēdaciū. Additio.vj.

Licet quidam eoꝝ expositores teneant ꝙ aarō nō peccauit in facto vituli:introducētes q̄sdā rōnes friuolas ad quoꝝ euacuationē sufficit auctoꝛitas scripture infra Deu.ix. vbi de hac materia tractans dicit:Aduersū quoq̄ aaron ⁊c̄.ex quo pȝ manifeste aaron in hoc casu grauiter peccasse: nō tamē vr̄ dicendū prout quidaȝ volūt ꝙ peccasset peccato idolatrie:qȯ quidem peccatū est maximū simpl'r inter peccata:vt hr̄ in glo.Leui.xv. Aaron eni nō legitur adoꝛasse nec coluisse vitulū:nec alios ad hoc induxisse: sed solū fecisse ⁊ fabricasse vitulū:⁊ quia in hoc min' recte occasionē dedit alijs idolatrandi:iccirco pprie cōmisit peccatum scādali actiue:inq̄tum ex tali facto inoꝛdinato alijs prebuit occasionē ruine. ¶ Circa quod attendendū ꝙ talis ruina populi nō fuit ab eo intenta:quod pȝ sic: nā ppl's ab aaron non petiuit vt faceret sibi deos quos colerent seu adoꝛarent sed dixerūt:Surge fac nobis deos qui nos precedant ⁊c̄.s.ad ducatum itineris:vt nubes vel angelus solebat eos precedere in via quib' non debebatur diuin' cultus:ex pronitate tamē populi ad malū facto vitulo ⁊ apparentib' in eo opatiōe diaboli aliquib' silitudinib' operū vite: vt.s̄.dictū ē: stati adorauerūt ⁊ dixerūt: Hi sunt dij tui israel. ⁊ sic idolatria populi fuit oino preter mētem aaron secuta: sicut nec i prima petitione ppl'i hoc includebatur:vt dictū est. Et huic sententie cōsonat plan' sensus lr̄e:nam cū moyses dixisset ad aaron: Quid tibi fecit hic populus vt induceres sup eum peccatum magnū: in quib' verbis videbatur moyses attribuere ipsi aaron ꝙ induxisset pplm ad idolatriā quod ē simpl'r peccatum magnū:vt dictū est. Ad hoc rn̄dit aaron excusans se ab hoc ꝙ populū ad idolatriam induxisset dicēs: Tu eni nosti pplm istū ꝙ pron' sit ad malū ⁊c̄.quib' verbis bene consideratis aaron nō excusauit se per timoꝛem dicēs: Timui pplȝ sicut saul.j.Re.xv. sed ex pronitate ppl'i ad malū.q.d. hoc peccatū tam magnū ex pronitate eoꝝ ad malū pcessit nō ex inductione nec intentōe mea:qȯ aaron pbauit ex hoc qȯ sequitur: Dixerūt mihi fac nobis deos q̄ nos precedant ⁊c̄.nō petierant a me deos ad colēdum vel adoꝛandū:absit eni a me ꝙ hoc facerem:⁊ sequitur Egressusq̄ ē vitulus iste.s.in tali silitudine vite ꝙ pplȝ inclinauit ad idolatriam:vt dictū fuit.s̄.eo.ca.in additione.iij.nec curauit aaron exprimere ꝙ ipse foꝛmasset ope fusoꝛio vitulū:qꝛ hoc nō fuit motiuū principale erroris ppl'i:sed silitudo vitalis que in eo erat: ⁊ sic cōpendiose narrauit ea que ipse fecerat vt in glo. ¶ Ex quibus pȝ ꝙ aaron excusauit se a peccato idolatrie qȯ ē maximū:nō tamē a peccato scādali actiui: qȯ q̄dē scandalū fuit p accn̄s nō p se:eo ꝙ fuit preter intentionē vt dictū est:nec etiam mēdaciū locut' ē moysi: eēt eni absurduȝ ꝙ p mēdacia excusaret se a moyse q̄ a deo nouerat veritatem facti.vn̄ Aug.in hoc loco put in glosa cōpēdiose locutus ē aaron:nō dicens ꝙ ipse foꝛmauit vt exiret an excusationis cā timēdo mētitus ē: tāq̄ i ignē piciens aurū proiecerit atq̄ ipso nō idem agente foꝛma vituli ideo exiuit:qȯ nō ē credendū:qꝛ nec latere moysen posset verū cū quo de' loquebat ⁊ frēm de mēdacio nō redarguit.hec ille. Patet ergo ex sententia Aug.ꝙ nō est dicendū ꝙ mēdaciter fuit locut' aaron: tū qꝛ loquebat cū illo q̄ sciebat veritatem a deo.s.moyse:tū qꝛ nō fuit redargutus a mendacio ⁊c̄. Si aūt q̄ratur quid itendebat aaron in fabricatione vituli cū ipse sciebat ꝙ vitul' ille nō posset deducere pplm:nec etiam itendebat vt adoꝛaret vel coleretur vt deus: Ad hoc pōt dici ꝙ foꝛte intendebat illudere pplm q̄ ipsum aaron incitabat ad faciendū illud qȯ manifeste excedebat potentiam suā.s.facere deos q̄ eos precederēt qȯ vr̄ ridiculū.⁊ isto mō legitur de Helia q̄ illudendo pphetas baal:vt pȝ.iij.Reg.xviij.dicebat eis: Clamate voce maioꝛi:de' eni vr̄ in diuersoꝛio est foꝛsitan loq̄tur:aut certe doꝛmit vt excitetur. Sciebat eni helias ꝙ ista q̄ dicebant de Baal nō erant vera:⁊ tamē vt estimationē pphetarū baal ostenderet ēē fatuā ⁊ inanē,sic illudebat eos. Silr in pposito cū aaron sciuisset ipsum nō posse facē qȯ petebāt finxit se tamen hoc attētare seu facē foꝛmādo vitulū quē sciebāt inutilē ad hoc quod petebāt ipsi vt estimatōnē eoꝝ vanā ēē ostenderet:quo quidem fabricato:qꝛ p opatōnē diaboli in eo apparuerūt aliqua opa silia opib' vite vt dictuȝ est:ppl's ex sui pronitate ad malū adoꝛauit.vnde lȝ intentio aaron in hoc nō fuerit puersa factū tamē eius fuit min' rectum tanq̄ hn̄s spēm mali a quo est abstinēdū: iuxta doctrinā Apl'i.j.Thessa.v. Ab omni spe mali abstinete vos ⁊c̄.preserti cū ipse nouisset pnitatem ppl'i ad malū ⁊ sic aaron peccauit peccato scādali:quia p suū factum minus rectū prebuit pplo occasionē ruine. nec ē sile de verbis helie ad pphetas baal:dicta eni Helie predicta nō prebuerūt occasionē ruine pphetis baal:qꝛ iam ipsi erant pessimi idolatre:sed hoc factū aaron lȝ nō prebuerit causā pfectaȝ idolatrandi:prebuit tamē occasionē:in quo manifestū ē ꝙ grauiter peccauit nō peccato idolatrie vel mēdacij sed peccato scādali actiui vt dictū ē:qȯ quidē peccatū aaron non celauit a moyse sed cōfessus ē cū rn̄dit: Ne indignetur dn̄s me'.q.d.lȝ merear indignationē ex facto inoꝛdinato tamē factū sic cōtigit: Tu eni nosti.exponat vt.s̄. vn̄ ⁊ moyses nō replicauit redarguendo eū de mendacio nec de peccato magno idolatrie:sed oꝛauit deū pro ipso seoꝛsū a pplo ⁊ n̄ cū tanta instantia oꝛonis:vt pȝ Deu.ca.allegato:eo ꝙ longe min' peccauerat q̄ ppl's:si eni a peccato a moyse sibi imposito se p mēdacia excusaret puersius se hēret q̄ ppl's q̄ vidi etiam diuinā a moyse illatā patienter sustinuit:de quo non legitur pplm restitisse nec murmurasse.ex qua q̄dem expōne lr̄e cōsona tollitur q̄dā obiectio maliciosa:q̄ q̄dem non bn̄ sentientes in hoc loco iducūt dicētes:q̄uo aaron idolatrare fecit totū pplm nec peccatū suū cōfessus ē sȝ potius p mēdacia se excusauit stati fuit assumpt' ad sūmū sacerdotiū nulla mētione facta de penitentia iterposita: q̄ q̄dē obiectio manifeste assumit falsū:vt pȝ ex dictis. Nec tamē peccatū aaron debet multū aggrauari ex magnitudine nocumēti qȯ in pplo fuit subsecutū:qꝛ euent' sequēs non addit ad maliciā seu bonitatem act' nisi sit preuisus ⁊ intent' ab agente:vt in pri.se.q.xx.arti.v.in coꝛ.q. qȯ nō fuit in proposito:vt dictū ē. Concoꝛdat etiā huic sententie qȯ imediate seq̄tur: Uidens ergo moyses pplm ꝙ nudat' eēt ⁊c̄.spoliauerat eni eū aaron ⁊c̄. ¶ Circa qȯ cōsiderandū ꝙ si ppl's ex iductione aaron peccasset vt cōtrariū opinātes dicūt ppl's fuisset excusabilis saltem a tanto:cū i abn̄tia moysi ipsi aaron debebāt obedire tanq̄ rectoꝛi: ⁊ sic pncipalitas h' peccati erat attribuenda ipsi aaron tanq̄ pncipali actoꝛi ⁊ inductoꝛi:pplo vō ex cōsequēti: sed qꝛ sic nō cōtigit in facto vt dictum est:ideo h' modi peccatū pncipl'r fuit in populo cui etiam pncipl'r pena debebatur:qua rōne moyses tanq̄ iudex rectus primo req̄siuit vtruȝ aaron induxisset pplm ad peccādū dicēs: Quid fecit tibi ppl's vt iduceres sup euȝ peccatū magnū:postq̄ vō certificat' ē de opposito p rn̄sione aaron mō supra exposito statim misit manū ad exercēdam vindictam in transgressoꝛib'.vn̄ sequitur: Stans in poꝛta castroꝝ.vn̄ verba pdicta:cū dr̄: Uidēs ergo moyses

Universidad de Deusto Biblioteca

populū ꝙ eēt nudatus ꝛc̄. intelligenda sūt de manifestatiōe sceleris prout in secūda expōne postillatoris: ⁊ est sensus ꝙ vidit moyses p inquisitionē supradictam ꝙ h' modi scelus manifeste seu apte erat in populo: vñ ꝙ dicit: Nudauerat eniȝ eū aaron. intelligitur ꝙ aaron aperuit moysi facti veritatem vt dictum est. Si aūt dicatur ꝙ moyses nō debuisset credere aaron in hoc facto quia loquebatur pro se. Dicēdū ꝙ moyses rōnabiliter cōfidebat aaron in hoc ꝙ si forte illud peccatum magnū ex fragilitate vel al's cōmisisset non illud celaret sed potius cōfiteretur ⁊ peteret veniā presertiȝ moysi quem sciebat esse verū pphetam dñi: vt dictum est lȝ eni qñqȝ contingit vt sancti viri incurrant magna peccata: tamē cū a deo vel eius nūcio requirūtur statim cōfitentur: vt legitur de Dauid. ij. Re. xij.

In eo. capi. xxxij. vbi dī in postilla: Ex hoc dicit Rab. Sa. ꝙ nullus de filijs leui. ¶ Additio. vij.

HEc opio Rab Sa. est cōis apud oēs expositores hebreoꝝ antiquos non sic intelligendo ꝙ nullus de leuitis fuit culpabilis in facto vituli: quia forte multi eorum non restiterūt colētib' seu adorantib' in quo erant culpabiles: nō tamē idolatrauerūt cōsensu mētis: nec facto exteriori prout clare ⁊ determinate Rab. Moy. egyptius tradit in suo Deu. dicens de idolatria ca. j. ꝙ lȝ ppl's israelitic' pluries idolatrasset seu ad idolatriam declinasset: leuite tñ nūꝙ idolatrauerūt. vnde non valet qȯ obijcitur de aaron: nā lȝ in fabricatione vituli nō fuerit sine culpa: nō tamē dicendū ē ꝙ idolatrauerit: vt in precedenti additōe ostensū ē Silr videtur tenendū circa peccatū occisionis Christi. s. ꝙ leuite prout a sacerdotib' distinguūtur nō fuerūt pticipes in illo crimine pessimo i quo ceteri status hebreoꝝ fuerūt rei: vt plenius deo duce ē tractandū in quadam additione sup Jo. xi. c. Ad hoc aūt qȯ obijcitur de hoc qȯ dicit: Occidat vnusquisqȝ frēm suū. satis rñdetur in postilla.

In eo. capi. vbi dī in postilla: Sed tūc occurrit duplex difficultas. ¶ Additio. viij.

SEcūdū sanctū Tho. in prima pte. q. xxiiij. in rñsione ad pmū arg. liber vite posset dici triplr sicut ⁊ liber militie. primo eni mō pōt dici liber vite scriptio eorum qui sunt electi ad vitam eternā: sicut liber militie pōt dici in quo scribūtur electi ad militiā. secūdo mō pōt dici liber vite in quo scribūtur ea que ducūt ad vitam eternaȝ sicut liber militie pōt dici in quo traditur ars militaris: ⁊ isto mō nouū ⁊ vetus testamētū dicitur liber vite: put in glo. sup illud Eccle. xxiiij. Hec oīa liber vite sunt. Tertio mō pōt dici liber vite: illa vis diuina qua fiet vt cuilibet in memoria reducātur facta sua: sicut ⁊ liber militie dici pōt in quo recitantur facta militū: ⁊ isto mō intelligitur illud Dañ. vij. ca. Libri apti sūt. Quarto etiā mō dī liber iustorum: vt in. ij. Re. j. ca. Jn quo libro facta exemplaria iustorum vel sanctoꝝ intelligūtur scribi ad memoriam futurā vñ in pposito lȝ a libro vite primo mō vel tertio mō intellecto moyses nō petiuisset deleri: petiuit tamē deleri a libro vite secūdo ⁊ quarto mō intellecto. petebat eniȝ moyses ꝙ lex nō denoiaretur noie suo: nec etiā ꝙ gesta sua in eductione populi de egypto ⁊ in alijs silib' in memoriam reducerentur: ex quo ppl's ppter queȝ laborauerat erat ppetuo condemnat'. Qȝ aūt dī in ps. lxviij. Deleantur de libro viuentiū ꝛc̄. intelligitur de libro vite primo mō intellecto: eo ꝙ i libro sic intellecto dicūtur scribi aliqui ſm quid: prout in postilla: ſm istam expōnē moyses nō petiuit aliquid ipossibile nec cōtra charitatē: vt patet cōsiderāti. ⁊ quia talis deletio a libro secūdo ⁊ quarto mō accepto videtur hēre rōnē pene: ideo rñdit dñs: Qui peccauerit mihi delebo eū de libro meo. q. d. tu qui nō peccasti nō debes deleri.

In eo. capi. xxxij. vbi dī in postilla: Ex hoc aūt ꝙ dicit Rab. Sa. ꝙ in omni infortunio. ¶ Additio vltima.

RAtionabiliter obijcit postillator cōtra asserētes ꝙ per diem vltionis nō intelligitur hic captiuitas Babylonica vel Romanoꝝ put in postilla. Pōt etiam vlterius cōfirmari prima rō postillatoris que sumitur ab auctoritate veteris testamenti sic: nā rō. quare deus reddit iniquitatem patrū filijs ac nepotib' in tertiā ⁊ quartā generationē cōiter sumitur ex hoc ꝙ filij ⁊ nepotes pluries iueniuntur imitatores paterni sceleris: qȯ nō hȝ locū in peccato vituli: quod peccatū oēs cōmittentes dimiserūt ⁊ pro eo sustinuerūt diuinā vltionē patienter: vt pȝ expresse in hoc ca. silr in sequēti ca. hī ꝙ ppl's luxit ⁊ in signū tristicie ⁊ cōtritionis deposuerūt ornamēta sua. Postremi etiā eoꝝ vsqȝ in pñtem diem hoc peccatum. s. vituli detestantur: vt ē manifestum. vñ dicēs ꝙ deus exercet in eis vindictam ppter hoc peccatū etiam hodiernis tpib' vī dicere cōtra diuinā misericordiam: que nūꝙ penitentib' ⁊ alijs dimittentib' peccata dimittere denegat. Jtem circa hoc attendendū est ꝙ hec expositio Rab. Sa. i hoc loco nō est solū falsa sed etiam maliciose fabricata: nitūtur eni celare ꝙ destructio ciuitatis hierusalē p Tytum ⁊ Vespesianū facta que fuit acerbissima. similiter ⁊ captiuitas eorū hodierna que excedit ceteras in duratione ⁊ ignominia ⁊ h' modi fuerunt sicut ⁊ sūt in vltionē occisionis Christi eis inducta: ⁊ ideo volūt ista attribuē peccato vituli: qȯ nullū hȝ fundamētum: put deo duce videbitur vbi pprie de hac mā erit tractandū.

Replica correctoꝝ ꝯ Bur. fingentem.

IN capi. xxxij. cū postillator exponeret illum passum: Qȯ cū vidisset aaron edificauit coram eo altare: per hūc modū ꝙ aaron videns populi maximā pronitatem ad vituli adorationē nitebat ipe dire per dilationes sperās reditū moysi ⁊ sic edificauit altare: edificato altari fecit proclamationē solēnitatis i crastinū ꝛc̄. Hic Bur. dicit ꝙ verisilr visus est populo vitulus ille exercere quedā opa similia opib' vite: sicut ē comedere ⁊ cetera h' modi: qȯ fieri potuit illusiōe demonū: ⁊ cetera que ibi ponit. Hec aūt Bur. cū fingentibus fingit vt excuset insaniam populi iudaici cū aliqñ iudeus fuerit: qsi iudiciū rōnis in eis nō fuerit sic absorptum vt crederēt rem penit' inaiatam esse deū. Sile argumētū pōt fieri si vitulū viuum crederet esse deum: ⁊ multo forti' si cōflatilē comedentem fenū crederet esse deū. nō eni oportet hic dubitare de oppressione iudicij rōnis p maliciā ppli abūdantem ⁊ fortissimā cōplacentiam ad idolatrandū. quid eni dubitabit iudiciū rōnis absorptum vbi tradūtur obliuioni ea etiam q i vacuis mētib' herent: de qb' dī: Obliti sūt deū q saluauit eos q fecit magnalia in egypto: mirabilia in terra chanaaȝ terribilia in mari rubro: vbi videatur glosa magnalis de extrema illi' ppli obcecatione: vñ ad eoꝝ insaniam palliandā nō oportet fingere vitulū illū comedisse: nā beat' Aug. pmo mirabiliū sacre scripture ca. xv. vult ꝙ filij israel in deserto cū adorare idolū vellēt nō aliā statuā ꝙ vitulū fecerūt: qȝ vitul' in egypto iuxta sepulchꝝ ioseph sculpt' adorabat ab egyptijs a qb' iudei didicerūt: vide ibi beatū Aug. Jdem dicit glo. interlinearis. j. sup vbo: Fecit eis vitulū ꝛc̄. ⁊ tñ in egypto illum vitulū comedere nō viderūt: nec predicta figmēta sūt ad ppositū lr̄e pñtis cū dī: Qȯ cū vidisset aaron edificauit corā eo altare ꝛc̄. nā hic nō dī ppl's in vitulo aliqd vidisse: ſȝ solus aaron quē cōstat circa vitulū deceptū nō fuisse: qsi p opationē diabolicā inclinat' fuisset ad vitulū colēdū: qȝ ⁊ ipse Bur. nullū malū iponit ipsi aaron nisi factū scādali actiuū: ⁊ cū sufficeret ad illā infamiā ppli malicia ⁊ pronitas ad idolatrandū non est

LOcutusqȝ est ¶ XXXIII. Dñs ad moysen dicēs Uade: ascēde de loco isto tū ⁊ ppl's tuus quē eduxisti de terra egypti: i terrā quā iuraui abraā isaac ⁊ iacob dicens: Semini tuo dabo eā: ēt mittam pcussoreȝ tui angelū vt eijciā chananeū ⁊ amorreuȝ ⁊ etheū ⁊ pherezeum ⁊ eueū ⁊ iebuseum ēt intres i terram fluentem lacte ⁊ melle. Non eni ascēdam tecum: qȝ ppl's dure

theologice dictū ꝙ diuina pmissio accesserit: permittēdo demones vt p huiusmodi excercitiū vite in vitulo populū sic peculiariter deductū seducerēt ⁊ aliqua ps excusationis illi populo remaneret: quasi seductus eēt deo ptermittente: ppterea silitudo de paganis recipientib' rñsa in idolis ⁊ istis pessimis iudeis quā Bur. adducit non valet: nec probat vitulū cōflatilē apparēter comedisse: per hoc qȯ adducit de psalmo: Jn silitudine vituli comedentis fenū qȝ nō vult littera psalmi ꝙ conflatile comestionē exercuerit: vel aliquod aliud opus sile operi vite: sed ꝙ verus vitul' comederit fenū: cui illud idolū fuit sile in figura ⁊ forma artificiali: non in actu comedendi: ideo dī eos mutasse glaȝ dei nō in vitulū: sed in silitudinē. i. idolū ⁊ imaginē veri vituli comedentis fenū. nec ideo dixit aaron: Egressus ē hic vitulus. qsi gressus ille vituli aliqd opis vite ostenderit: qȝ egressus ille fuit ope fusorio put pbat beatus Aug. ⁊ glosa. s. all. ¶ Jn eo. capi. vbi postillator dicit fractionē tabularū significare legis veteris euacuatioēȝ tpe euangelij: Bur. dicit significare trāslationē: vtrūqȝ pōt stare ſm diuersam applicationē allegorice: neutꝝ tamē ad lr̄alē sensū vī ptinere. Jn eo. capi. ponit Bur. digressionē modicū facientem ad lr̄e veritatē: qȝ multa extra lr̄am presupponit cōtra quandā sui ipsius regulā pretensā positā in qōne sua pambula: supponit eni ꝙ vitul' sit visus a pplo exercere opa vite: vt comedere ⁊ h' modi: qȯ ex lr̄a nō hī: vt. s. ostensū ē in correctorio pmo h' capi. Jtem supponit ꝙ ppl's nō petiuit deos vt coleret sed vt haberet eos ductores: qȯ etiā ex lr̄a nō sequitur: imo ex lr̄a iūcta glosa hī oppositū: qȝ dī in glosa iterlineari sup verbo: Fecit eis vitulū: bouē in egypto adorauerūt: ⁊ fortassis aliud idolū non suscepissent. vñ patȝ ꝙ ppl's petijt deos quos coleret: imo vt doctores eos nemo expeteret nisi eis cultū exhibere pposuisset. a quo eni qs petit in ea necessitate conductus bñficiū restat vt ei debitū exhibeat cultū ad deū verū: cū nō habuisset recursū ad deos postulatos habebant animū inclinatū vt vī: nec petierunt eos vt colūnā vel angelū: qȝ h' modi in scripturis deos vocari nō est consuetū. Supponit Bur. tertio ꝙ aaron corā moyse se nō excusauit pre timore qsi pplum pronū ad occidendū timuisset: qȝ pnitatē ppli ad malū ad solā idolatriam restringit: sed h' suppositionis oppositū pȝ ex lr̄a iuncta glosa iterlineari sup vbo: Tollite inaures ꝛc̄. ibi eni dī nō ē ausus resistere: qȝ sciebat pplm pnū ad occidēdū. Jtem Bur. nititur aaron excusare a mēdacio: qsi moysi q cū deo locutus fuit mētiri non posset: ⁊ qȝ moyses eū de mēdacio nō redarguit: sed ille rōnes nō sunt sufficientes. de' eni loquēdo pphetis nō loqtur semp de oibus imo qdam celat put dixit Helise'. iiij. Re. iiij. ca. Dñs celauit a me ⁊ nō idicauit mihi. Jn pposito enim pȝ ex lr̄a ꝙ de' moysi peccatū aaron nō specificauit: qȝ eū redarguit: qsi pplm ad idolatriā induxisset de quo se excusauit vt dicit Bur. in eadem digressione. pȝ igitur primā rōneȝ nō valere. nec secūda valet: qȝ nō sequitur moyses nō redarguit aaron de mēdacio: igitur mētit' nō fuit: fortasse mēdaciū eius non attendit sed deo supplicādo cōmisit. Cetera q in hac digressione ponit transeant vt addita cū ꝯ postillatorē militare nō videantur.

¶ Jtem in eo. capi. vbi postillator exponit qūo moyses se petijt deleri de libro vite ꝛc̄: Bur. addit quasdā inuolutiones dicēs libꝝ vite accipi quatuor modis. Primo mō pro inscriptione ad vitam eternā: ⁊ illo mō dicit moysen nō petisse se deleri: sed hoc dictum ē cōtra beatū Aug. ⁊ glo. dicentes: Securus qdem hoc dixit vt a consequentib' rōcinatio concludat. i. vt quia de' nō deleret moysen de libro suo pplo illō peccatum remitteret ꝛc̄. vñ patȝ libꝝ vite hic accipi pro inscriptōe ad vitam eternā: de alijs eni acceptionib' libri quas ponit Bur. nō eēt talis ꝯñtia ad ppositum. quid eni magnum si moyses nō scriberetur in biblia quā dicit Bur. libꝝ vite secūdo mō dictum? Ad ppositum ꝯñtie quā beat' Aug'. intendit ⁊ glo: est ꝙ vī diuina ad memoriā reducātur facta c' libet quam dicit libꝝ vite tertio modo dictū: qȝ hec diuina vis est liber aptus ⁊ erit tam bonis vel malis: vt dī in glo. Daniel. vij. silr de libro qrto mō dicto: quia ille nō dī simpliciter liber vite sanctoꝝ: in quo scripta sūt facta exemplaria iustoꝝ: nō eni magnū est in illo libro nō scribi: qȝ multorum sanctoꝝ gesta nō sūt: imo ⁊ multa gesta sanctisfactorum scripta nō sunt: vt dī Johan. vlti. Cū illa igitur distinctione Bur. modicū facit ad veritatem lr̄e: nec rñdit rōnib' postillatoris que faciūt cōtra qōnē pncipalem: sed nec conclusio Bur. pot eē vera qua dicit ꝙ moyses solū petiuit deleri de libro vite: secūdo ⁊ quarto mō dicto: quia ad petitionem moysi dñs rñdit: Qui peccauerit mihi delebo eum de libro meo. certū tamē est multos sanctos qui dño fuerūt grati in libro secūdo ⁊ quarto modo dicto nō scribi: quia nec in libro scripture nec in libro vite sanctoꝝ.

Capi. XXXIII.

LOcutusqȝ est domin' ad moysen. Hic cōsequēter ponitur domini rñsio in speciali ⁊ magis explicita: ⁊ primo qtuȝ ad aliquid quod videbatur durum: secūdo qtuȝ ad id quod est gratiosum: ibi Dixit aūt moyses. Adhuc primo ponitur dicta rñsio: secūdo populi increpatio: ibi Dixitqȝ domin'. Petitio autem moysi icludebat ꝙ domin' deduceret eos ad terram promissam: ⁊ dominus rñderat ꝙ daret eis angelū ducem: ideo hic explicatur qualiter intelligitur: cum dicitur: b ¶ Uade ascende de loco isto. hoc dicitur quia terra pmissionis altior est ꝙ desertum in quo erant. c Tu ⁊ populus. ⁊ nō additur hic tuus. quia domin' iam icipiebat illi populo recōciliari d ¶ Jn terram quam iuraui abraam ꝛc̄. vt hī Gen. xxij. e Et mittam precursorem tui angelū. supra. xxiij. dicit crabrones. Dicendū ꝙ omnia que fecerunt ad eiectionē populoꝝ de terra chanaam fuerūt facta ministerio angelico. f ¶ Et intres in terram fluentem lacte ⁊ melle. per hoc itelligitur abūdantia lactis ⁊ mellis in terra pmissionis: quia in plurib' locis est multum pascualis: apes etiam ibi mellificant absqȝ solicitudine humana. g Non eniȝ ascendā tecum. i. non ero ductor vel comes tui itineris per meipsū hoc superius in sua respōsione non expresserat: ideo hic explicat vt sic intelligatur ꝙ angelus ductor ⁊ non dominus cum eo ¶ Sciendum tamen cum deus sit vbiqȝ: non sic intelligendum est quin esset cum eis per essentiam: potentiā: ⁊ presentiam: sed ꝙ non adesset eis per miraculorum operationem sicut ante fuerat. h Quia populus dure ceruicis est. ⁊ ideo indignus talib' beneficijs diuinis.

Universidad de Deusto Biblioteca

l Ne forte dispdam te in via. nō ē p hoc intelligendū q angelus de quo dixerat q eēt eis ductor eēt misericordior ipsi deo: sed q si adesset dei pntia mō predicto ex hoc rebellio ppli eēt grauior: r p pnās grauī puniēda. k Audiēsqꝫ ppls hūc sermonē pessimū. s. q dē nō adesset eis in miraculis sicut antea.

l Luxit r null' ex more indut' est cultu suo. i. honestioribus vestimētis in signum tristicie. m Dixit qꝫ dns. Dic pnter ad aggrauationez ponit increpatio ppli: cū dicit Populū dure cervicis es. i. supioribus rebellis r cōtumax i malis. o Semel ascēdaz i medio tui. nō ad cōsolādū sz ad puniendū ppter tuaz duriciaz. p Et delebo te. ita q non remaneat memoria tui Ista cōminatio dei sicut r alie i sacra scriptura cōiter posite intelligit sub cōditione .s. nisi peniteas r corrigas te sicut dr ō Niniuitis Jonc. iij. Adhuc. xl. dies r niniue subuertetur. q tamen nō fuit subuersa eo q penitentiā egerunt: r sic fuit in ꝓposito.

q Jā nunc depone ornatū tuū. dicit aliqui ꝙ iste ornat' erat pūs tabernaculū i q cū moyse cōveniebāt senes ad tractandum negocia ppli r ibi offerebātur oblationes ante cōstructiōez magni tabernaculi: sed hoc nō vr verū q: post depositiōez ornamēti hic dicti statim subdit de amotōe ill' tabernaculi: vt pz in lra: r ideo dicit Ra. Sa. q per ornatū hic dictū nō intelligūtur pretiosa vestimēta q ia deposuerant: vt pdictū ē: sed intelligūtur corone quas sibi pncipales ppli iposuerant i die dationis legis qn dns locut' ē eis dicēs ꝙba vt dictū ē. ē. xx. ca. Tūc eni ppls fuit deo desponsat' p susceptōez legis: r ideo fuerūt coronati ad modū sponse: r has coronas nō deposuerant ad ostendēdū q volebat eē subiecti legi: sz qz peccauerūt p idolatriā r tabule legis erāt fracte: ideo ad eor' pfusionē r humiliationē pcepit dns eas depōi. r Ut sciā qd faciā tibi. i. pro te si videro te humiliatū: nec intelligendū ē p hoc q dē aliqd cognoscat de nouo: sz qz ex mutatōne ppli de supbia i humilitatē apparet qd illi pplo cōdecēs sit fieri a deo. s Deposuerūt g̃ fi. is. or. suū a mōte oreb. i. coronas eis ipositas iuxta mōtē oreb i datōe legis.

t Moyses qꝫ tol. taber. in q̄ cōveniebāt ad eū senes: vt dictū ē. v Tetēdit extra castra ꝓcul. s. duob' milib' cubitis lōge a castris: vt dicit Ra. Sa. r hoc etiā factū ē ad humiliationē ppli sicut de coronis dictū ē: qz sicut dē' reddebat se elōgatū a filiis israel dicēs q nō ascēderet cū eis ita r moyses q̄ erat med.' iter ppli r deū se elōgauit a castris.

x Uocauitqꝫ nomē ei' tab. federis. tū qz dns ibi cū eo faciebat federa: vt si quis haberet negocium cū deo: vel ipse moyses vellet cū deo loqui: exiret extra castra ad tabernaculū: sicut dictū ē. xxxiij. c. Et ideo dicit Ra. Sa. q hoc dicit ad differentiā tabernaculi q̄ fecerat Beseleel: q erat in castris: vt dictū ē. xxxvij. c. Et dicit Ra. Sa. q hoc tabernaculū fecerat moyses ante peccatū vituli: r ideo

Universidad de De Biblioteca

loquebaẗ cū moyſe facie ad faciē extra caſtra nō in caſtris: vt pꝫ in lr̄a: q̄ oīa denotant ꝙ reſidentia diuine pn̄tie i medio ppl̄i q̄ fuerat cōceſſa eis an̄ peccatū pͦ peccatū ſubtrahebaẗ ab eis: ⁊ hoc ē qđ dr̄: Nō aſcēdā tecū: ſeu i medio tui mō pͦ expoſito. vn̄ ex his itelligebaẗ ꝓhibitio fabricatōis tabernaculi ⁊ omniū ad hoc ptinentiū qđ ad magnū ppl̄i cedebat detrimētū: tū qꝛ ex hoc iudicabaẗ idigni grā dei ⁊ pn̄tia diuie cōſolatōis: put i glo. iterlineari: tū qꝛ ex tali cohabitatōe deꝰ opabaẗ tanꝙ ambulās in medio caſtroꝝ ad defenſionē eoꝝ ⁊ iuaſionē iimicoꝝ: ⁊ ſic eoꝝ caſtra fuerūt ſcificata. vn̄ ⁊ Deu. xxiij. Dn̄s eni deꝰ tuꝰ ambulat i medio caſtroꝝ tuoꝝ vt eruat te ⁊ tradat tibi iimicoſ tuos ⁊c̄. put ſeqꝫ i lr̄a. In eo. capi. xxxiij. vbi dr̄ in poſtilla: Semel aſcendā in medio tui ⁊c̄. ¶ Additio. ij.

Hoc ꝙ dr̄: Semel aſcendā i medio tui ⁊ delebo te. pōt itelligi nō ſolū cōminatorie ſꝫ ꝓphetice. ſ. referendo iſta v̄ba ad ea q̄ poſtea i aduētu Chriſti i carnē i medio eoꝝ cōtigerūt. ſemel eni aſcēdit deꝰ. ſ. filiꝰ dei icarnatꝰ i medio eoꝝ: ⁊ ꝓpter hoc ꝙ erat ppl̄s dure ceruicis deleuit eos: ita ꝙ decetero eoꝝ ſtatꝰ nō remāſit ſub p̄ma forma: ⁊ ex hoc deꝰ inuebat pplō ꝙ ꝓpter duritiē ceruicis eoꝝ nō expediebat eis hr̄e tantā adherentiā ſeu familiaritatē cū deo vt i medio eoꝝ ambularet: ne ex hoc peccata eoꝝ aggrauarent: iuxta illud Joh. xv. Si ego nō veniſſē ⁊ locutꝰ eis fuiſſē peccatū nō hērēt ⁊c̄. In eo. ca. xxxiij. vbi dr̄ i poſtill. Jō dicit Ra. Sa. ꝙ ꝑ ornatū h̄ dictū n̄ itel. ⁊c̄ ¶ Additio. iij.

Per hoc ꝙ dr̄: Jam nūc depone ornatū tuū. ſm̄ q̄ſdā hebreoꝝ expoſitores non itelligiẗ ꝙ deꝰ de nouo p̄ciperet eis vt deponerēt ornatū: qꝛ iam hoc fecerant: ſꝫ itelligiẗ ꝑ modū cuiuſdā approbatōis. q. d. ex q̄ eſtis ppl̄s dure ceruicis ⁊ icurriſtis tantū peccatū couenieſ ē vt deponatis ornamēta v̄ra in ſignū cōtritionis ⁊ pnie: nec oportet ꝙ hoc referaẗ ad coronas aureas q̄s receperant i datōe legis: vt dicit Ra. Sa. hoc ē eni manifeſte ficticiū: cū nulla mētio de hoc fiat in ſcriptura: ſꝫ plane ē itelligendū ſicut nr̄a tranſlatio dicit. ſ. ꝙ nullꝰ ex more idutꝰ ē cultu ſuo. vn̄ ſeqꝫ: Ut ſciā q̄d faciā tibi. ſ. cū videro te hūiliatū. ⁊ hoc ꝙ dr̄: Sciā. itelligendū ē put i poſtilla. In eo. ca. xxxiij. vbi dr̄ i poſtilla: Dixit aūt moyſes. Hic ꝯn̄t ponit r̄n̄ſio ⁊c̄.

Circa pluria de his q̄ cōtinēt in ¶ Additio. iiij. hoc ca. ab hoc loco: Dixit aūt moyſes vſq₃ i finē Silr ⁊ i ſequēti ca. multe varietates iter expoſitores iueniūt tā hebreos ꝙ latinos q̄rū repetitio eēt magis faſtidioſa ꝙ vtilis. vn̄ meliꝰ vr̄ vt illis varietatibꝰ p̄termiſſis q̄ſdā expoſitionē q̄ ſaluo meliori iudicio vr̄ magis cōſona lr̄e ⁊ rōni ꝓponā: q̄ lꝫ in aliqbꝰ cōcordat cū poſtill. in multis tn̄ ab ea deuiat: ⁊ ſic diſcretꝰ lector eligat ſibi meliorem In p̄mis aūt querēdū vr̄ cur moyſes petijt a deo hr̄e maiora ſeu pfectiora poſt peccatū vituli ꝙ antea? Nō eni legitur antea petiuiſſe quē angelū volebat deꝰ mittere cū pplō. ſ. xxiij. c. qn̄ ei dixit deꝰ: Ecce ego mitto angelū meū ⁊c̄. Silr nec legiẗ q̄ſiuiſſe ꝙ deꝰ oſtēderet ſibi vias ſuas nec glīa₃ ſuā: ⁊ hꝰmodi an̄ peccatū ſꝫ tm̄ poſt: vt i hoc loco qđ vr̄ dignū admiratōe: nā put. ſ. xxxij. c. dictū fuit i poſtilla: Ex puerſitate ſubditoꝝ ſeqꝫ deiectio honoris ſui plati magiſ ꝙ ſui ꝓfectus. Ad qđ dicēdū ꝙ lꝫ moyſes credendꝰ ſit fuiſſe i magna pfectōe poſtꝙ vocatꝰ ē a deo ⁊ ſpēaliter tpe datōe legis qn̄ fuit ſequeſter iter deū ⁊ ppl̄m: vt hr̄ Deu. v. nihilominꝰ tn̄ tenēdū ē eū poſtea ꝓfeciſſe tā i vita cōtēplatiua ꝙ actiua de cōtēplatiua pꝫ ſaltē ꝑ ieiuniū in q̄ pſeuerauit p. xl. dies: vt. ſ. Exo. xxiiij. ca. reſidens in cōſortio diuio ſemp. Legiẗ eni: Fuit ibi cū dn̄o. xl. diebꝰ ⁊. xl. noctibꝰ: panē nō comedit ⁊c̄. ꝑ ieiuniū aūt mēs liberꝰ eleuaẗ ad ſublimia cōtēplāda. vn̄ ſm̄ Aug. ieiuniū mētē eleuat. ⁊ iō de daniele legiẗ ꝙ pͦ ieiuniū triū hebdomadaꝝ reuelationē accepit a deo. Ex q̄ ſeqꝫ ꝙ in tanto ieiunio ⁊ cū tāta ſepatōne a mūdanis ⁊ corpalibꝰ ⁊ cū cōtinua adherētia ad deū mēs ipſiꝰ moyſi maxie eleuareẗ in diuina cōtēplatōe: in vita actiua etiā legiẗ maxie ꝓfeciſſe poſt lapſū ppl̄i i peccatū. p̄mo i vltiōe quā exercuit cōtra idolatras ex zelo iuſticie p̄cipiens ſuis. ſ. leuitis: Occidat vnuſq̄ſq₃ frēꝫ ⁊ amicū ſuū ⁊c̄ in q̄ maxie demōſtrauit nō ſolū ſe hr̄e iuſticiā q̄ maxie ptinet ad vitā actiuā: ſꝫ etiā eſuriē iuſticie: de q̄ ſaluator Matth. v. ca. Beati q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā ⁊c̄. vn̄ in ſcđa ſcđe. q. cxxxix. arti. ij. in cor. q̄onis. ꝙ aliq̄s nō ſolū vtuoſa opa faciat q̄ cōiter dicūẗ opa iuſticie: ſꝫ ꝙ faciat ea inſatiabili q̄dāmodo deſiderio qđ pōt ſignificari ꝑ famē ⁊ ſiti iuſticie. vn̄ ⁊ facta vltōe dixit leuitis oſtēdēs ſe viſceraliter approbare predictā vltionē diuini honoris: Cōſecraſtis hodie manꝰ v̄ras dn̄o ⁊c̄. Oſtēdit etiā ſe charitatē ꝓxioꝝ iternalē hr̄e cū ſtati facta vltiōe reuerſus ad dn̄m ait: Aut dimitte eis hāc noxā aut dele me de libro quē ſcripſiſti. Ex qbꝰ manifeſte pꝫ ꝙ lꝫ ppl̄s pͦ peccatū cōmiſſū meruerit amittē ornatū ſuū qđ ptinet ad detrimētū dignitatis ſeu pfectōis eoꝝ q̄litercūq₃ exponaẗ moyſes tn̄ meruit maiora ⁊ potiora ꝙ pͦ rōnibꝰ ſupra dictis: ⁊ iō pͦ predicta ⁊ nō an̄ de eo legiẗ ſtatim ſupra: Loq̄baẗ dn̄s ad moyſen facie ad faciē. ſ. māifeſta viſione put i glo. Sicut ſolet loq̄ hō ad amicū ſuū. qđ nō legiẗ de aliq̄ p̄iarcha ſeu ꝓpheta: ꝙ eni legiẗ de iacob Gen̄. xxij. ca. Uidi dn̄m facie ad faciē. itelligitur ad lr̄aꝫ de angelo loquēte cū iacob: vn̄ ibidē vbi dr̄ deꝰ: hr̄ in hebreo heloym: qđ ē nomē cōicabile angelis ⁊ iudicibꝰ: hic aūt vbi dr̄ dn̄s: poniẗ nomē tetragrāmaton incōicabile: qđ etiā legiẗ. ĩ. Deu. v. Facie ad faciē locutꝰ eſt vobis dn̄s ⁊c̄. hoc itelligiẗ ſm̄ Aug. ꝓpter rerū euidentiā: ⁊ q̄dāmodo diuie maieſtatis pn̄tiā de q̄ dubitare n̄ poſſit: nō tn̄ ibi dr̄: Sicut loq̄ ſolet hō ad amicū ſuū. ſicut hic ſꝫ potiꝰ ꝯtrariū. dicit eni: Timuiſtis ignē ⁊ nō aſcēdiſtis in mōtē. moyſi v̄o ſic familiarit deꝰ loq̄baẗ ꝙ q̄cūq₃ terrore ipediente ſublato cōceptꝰ ſuos deo exprimeret: ⁊ eiꝰ reuelatōes manifeſte hr̄et vt i ꝓpoſito ſatis apparet: quā tn̄ pfectionē nō legiẗ pͦ hūiſſe. Preſupponēdū ē etiā ad expoſitionē lr̄e ꝙ moyſi nō fuit cōmiſſum an̄ ieiuniū ⁊ alia predicta q̄ poſt ieiuniū ſunt ſecuta vt duceret ppl̄m: ſꝫ ꝙ duceret ipſe moyſes ⁊ ppl̄s ꝑ āgelū vn̄. ſ. xxiij. Ecce ego mittā angelū ⁊c̄. cui q̄dem angelo moyſes ⁊ ppl̄s tenebaẗ obedire: dr̄ eni ibi: Obſerua eū ⁊ audi vocē eiꝰ ⁊c̄. Nūc aūt poſtꝙ moyſes fuit ad maiorē pfectionē ſubleuatꝰ vt dictū ē cōmiſſus fuit ſibi q̄ſi ſinglr̄ ducatꝰ ppl̄i. vn̄. ſ. xxxij. Tu aūt vade ⁊ duc ppl̄ꝫ iſtū. cū hoc etiā fuit dictū ſibi ꝙ hr̄et angelū p̄cedentē ſe. vn̄ dicit: Angelus meꝰ p̄cedet te. qui q̄dē angelꝰ videbaẗ mitti vt p̄curſor ſpēalr̄ ad expellēdos aduerſarios vn̄. ſ. eo. c. Mittā p̄curſorē tuū angelū vt eijciat ⁊c̄. qꝛ tn̄ nō exprimebaẗ an iſte angelus de q̄ mō loq̄t p̄curſor eēt tm̄ an p̄curſor ⁊ preceptor ſicut de p̄mo āgelo dictū fuit in. xxiij. ca. ſ. dicto: iccirco rōnablr̄ petebat moyſes hꝰ dubij d̄claratōeꝫ dicēs: Dixit āt moyſes ⁊c̄. q. d. ex q̄ precipis mihi de nouo educere ppl̄m iſtū vellē vt indicares mihi quē miſſurꝰ ſis mecū. ſ. an angelū p̄ceptorē ⁊ p̄curſorē cui ego debeā obedire i regimie ppl̄i an āgelū p̄curſorē tm̄ ⁊ ad expellēdas gētes miſſū nō tn̄ ad regimē ppl̄i: ⁊ ſeqꝫ: Preſerti cū dixeris noui te ex noie ⁊ iueniſti grāꝫ corā me ⁊c̄. in qbꝰ v̄bis rōnē ſue dubitatiōnis fortificat. q. d. ex quo me tu approbaſti: qđ itelligiẗ ꝑ hoc qđ dr̄: Noui te ex noie. ⁊ ſilr̄ teſtariſ ꝙ iueni grāꝫ corā te: nō imerito eſtimare poſſuꝫ ꝙ nō mittas āgelū mecū vt mihi precipiat in regimie ppl̄i ſꝫ ꝙ a te ſolo ⁊ imediate p̄cedā i hꝰmodi regimie. vn̄ i p̄miſſis itelligitur moyſes implicite petiuiſſe ꝙ regimē ppl̄i eēt ſibi a deo cōmiſſū ſine aliꝰ angeli preſidentia. Si autē grāꝫ

qn̄ dixit dn̄s ad moyſen: Noui te ex noie? Dicēdū ꝙ lꝫ hoc nō legaẗ fuiſſe dictū antea moyſi tn̄ ſufficit auctas ſcripture ad hoc vt credaẗ ſibi fuiſſe dictū ſicut i multi alijs locis ſacre ſcripture hoc cōtigit. Uel dicendū ꝙ lꝫ p̄dicta v̄ba ſub eadē forma nō fuiſſent dicta moyſi: eq̄ualēter tn̄ ſeu iterpretatiue itelligūtur ſibi fuiſſe dicta. ⁊ hoc cū. ſ. xxxij. c. legiẗ deū dixiſſe moyſi: Dimitte me vt iraſcatur furor meꝰ. ſatis daẗ itelligi moyſen meruiſſe grāꝫ apđ dn̄ꝫ. vn̄ Gre. ſup his v̄bis q̄ſi i pſona dei loquēs moyſi ſic ait: Penſa q̄tū apđ me valeas: ⁊ ꝯgſce ꝙ obtinere poteris q̄cq̄d pro pplō exoras. hec ille. in hoc aūt qđ ſeqtur: Faciāq₃ te i gentē magnā. ſ. in generatōeꝫ ſanctoꝝ: put in gloſa ſatis oſtēdiẗ moyſen fuiſſe notum ſingulari mō apud deū: cū generatio ſcōꝝ q̄ ab abraaꝫ deſcēſura erat ab ipſo moyſe ſi voluiſſet deo diſponēte deſcēdiſſet. vlteriꝰ aūt ſeq̄tur in lr̄a: Si ergo iueni grāꝫ in cōſpectu tuo ⁊c̄. put veritas hebraica hꝫ ¶ Circa qđ attendendū ē q̄uo iſta v̄ba ꝯtinuātur i ſn̄ia precedētibꝰ Ad qđ ſciēdū ꝙ ad hoc ꝙ hꝰmodi officiū. ſ. regimē populi couenieēter moyſes exeq̄retur oportebat vt moyſes eēt a deo cōpeteni informatꝰ de dūs qbꝰ deꝰ regit rōnalē creaturā: ⁊ hoc ꝓpꝰ duo: primū vt regimē ipſiꝰ moyſi cōfirmareẗ q̄tū poſſibile eēt diuio regimini qđ ē optimū. ſecūdū vt cū aliq̄ occurrerēt i pplō ſup qbꝰ oporteret vt moyſes deū oraſſet fuiſſet ipſe inſtructꝰ de his q̄ erant deo bn̄placita vt orō ſua eēt efficax: iuxta illđ qđ eccleſia orat in q̄dā collecta. d. Ut petentibꝰ deſiderata cōcedas: fac nos q̄ tibi ſūt placita poſtulare. Jccirco dr̄ Si ergo iueni grām i cōſpectu tuo. ſ. vt hoc regimē mihi cōmittas mō predicto: oſtēde mihi vias tuas vt ſciaꝫ te. cꝰ ſenſus ē: nā vniuerſe vie dn̄i qbꝰ mūdū regit miſericordia ⁊ veritas. ſ. ⁊ iuſticia ſūt ſm̄ Pſal. que quidē vie lꝫ nobis ad plenū iueſtigabiles nō ſint. iuxta illđ ad Ro. xj. ca. Inueſtigabiles vie eiꝰ. tn̄ p̄ticipatiue ab hoibꝰ preſerti pfectis cognoſcūtur. vn̄ q̄ eas diuio munere cognoſcit deū dr̄ noſſe: iuxta illud Hiere. ix. ca. In hoc glietur q̄ gliaẗ ſcire ⁊ noſce me ⁊c̄. ⁊ hoc ē qđ dr̄: Oſtēde mihi vias tuas ⁊c̄. ſ. vt poſſim te imitari in hꝰmodi regimine: ⁊ in hoc inuit moyſes primā rōnē ſue petitōnis ſupra dictā: nec talis imitatio debet ipoſſibilis eſtimari nā Salua. dicit Luce. vj. ca. Eſtote miſericordes. ⁊ ſeqꝫ in lr̄a: Et iueniā grāꝫ ante oculos tuos. ſ. ipetratōe eoꝝ p̄ qbꝰ orabo: ⁊ in hoc inuit ſecūdā rōnē ſue petitiōis: ⁊ qꝛ iſta petebat moyſes ꝓpter bonū ppl̄i q̄ maxie idigebat bono regimie: ⁊ ꝙ orō moyſi ꝑ eis cū occurreret neceſſitas hr̄et efficaciā ipetrādi: iō ſeqꝫ: Reſpice ppl̄ꝫ tuū gentē hāc. q. d. nō peto q̄ mea ſūt ſed q̄ tua ſūt: nā gens iſta ppl̄s tuꝰ ē. Ad qđ r̄n̄dit deꝰ: Facies mea precedet te ⁊ requiē dabo tibi. cꝰ ſenſus ē ꝙ ipſemet deꝰ volebat deducere ipſū moyſen abſq₃ aliq̄ medio ſicut petebat vt ſic daret ſibi requiē. ſ. ſufficientiā eoꝝ q̄ deſiderabat: vn̄ in hoc ſolū vr̄ deꝰ r̄n̄dere ad primā petitionē iplicitam ipſiꝰ moyſi in q̄ volebat ꝙ nullꝰ angelꝰ iterponereẗ i regimine ppl̄i: nō aūt ꝑ hoc fuit r̄n̄ſum ad ſecūdā. ſ. illā i qua dixit: Oſtende mihi vias tuas ⁊c̄. q̄ q̄dē r̄n̄ſio fuit hic pretermiſſa eo ꝙ moyſes nō ſolū deſiderabat regeꝫ ſuā ꝓpam hn̄do diuinā gubernationē imediatā q̄ ad ſe ſꝫ etiā q̄ ad ppl̄m: ſic ꝙ deꝰ ambularet cū eis ꝑ cohabitationē in tabernaculo i medio ppl̄i: put fuit an̄ peccatū ꝑ deū ordinatū. ſ. Exo. xxx. ca. vn̄ ſeqtur: Ait moyſes: Si nō tuipſe precedas ⁊c̄. qualiter aūt ipſe petebat ꝙ deꝰ eos precederet ſtati declarat dicēs: In q̄ eni ſcire poterimꝰ ego ⁊ ppl̄s tuꝰ iueniſſe nos grām i cōſpcū tuo niſi ambulaueris nobiſcū ⁊c̄. In q̄ petebat vltra predicta in ſignū diuine placatōis ꝙ tabernaculū federis in q̄ deꝰ facie ad faciē loq̄baẗ moyſi qđ tūc erat ꝓpter peccatū ppl̄i elōgatū extra caſtra: vt. ſ. eo. ca. reduceretur itra caſtra i q̄ ſcireẗ ꝙ nō ſolū moyſes ſꝫ etiā ppl̄s iueniſſet grāꝫ in cōſpectu dn̄i: vt ſic glificaretur ab oībꝰ ppl̄is: put lr̄a immediate ſequēs declarat: ad qđ ſeq̄tur r̄n̄ſio dn̄i. ſ. Dixit āt dn̄s ad moyſē ⁊c̄. Ex qbꝰ v̄bis vr̄ deū cōceſſiſſe moyſi duo vnū eni iplicite: qđ etiā iplicite petierat. ſ. ꝙ regimē ppl̄i eēt ꝑ deū ⁊ nō ꝑ angelū. ſecūdū aūt ꝙ deꝰ ambularet cū pplō ꝑ cohabitationē i tabernaculo predictā: quoꝝ primū patꝫ in executione: tū qꝛ nō legitur in toto ꝓceſſu moſaice vite ꝙ fiat mētio de angelo loquente cū moyſe vel ei apparente poſt hoc ſicut antea: tū qꝛ de Joſue imediato ſucceſſore ipſius moyſi legitur Joſue. v. ca. ꝙ apparuit ei angelꝰ in pſona viri cū gladio euaginato. d. Ego ſū princeps exercitus dn̄i nūc veni. q. d. put exponiẗ ab antiquis: Ego fui ipeditꝰ tpe moyſi magr̄i tui ſicut nūc venio. cui ioſue iclinatꝰ i terram dixit: Quid dn̄s meꝰ loquiẗ cū ſeruo ſuo? Ex quo pꝫ ꝙ ſbiectio preſidentis ppl̄i iſraelitici ad angelū icepit a ioſue nō aūt a tpe moyſi: facit etiā ad hoc qđ legitur Deu. xxxij. ca. vbi agiẗ de deductione ppl̄i ꝑ deſertū dicit: Dn̄s ſolꝰ dux ē eoꝝ ⁊ nō fuit cū eo deꝰ alienꝰ ⁊c̄. vn̄ in hoc qđ dr̄: Dn̄s ſolꝰ. itelligūẗ excludi angeli a ducatu illius ppl̄i. in hoc aūt qđ ſeqꝫ: Et nō fuit cū eo deꝰ alienꝰ. itelligūẗ excludi demones. Executio aūt ſecūdi ꝯceſſi. ſ. de cohabitatōe diuia i medio ppl̄i pꝫ manifeſte cū pͦ predicta ſtati fuit mādata executiōi fabricatio tabernaculi ſicut pͦ ante peccatū fuerat ordiatū ⁊ ideo dn̄s durante hac collocutōe cū moyſe mādauit preſcidi duas tabulas vt ſup eis ſcriberētur v̄ba i p̄mis tabulis ſcripta: in q̄ manifeſte demōſtrauit ꝙ volebat tabernaculū fieri: in q̄ arca teſtamēti cū predictis tabulis erat principalr̄ ⁊ ꝑ ꝯn̄s recōciliatio ppl̄i ad deū fuit i hoc cōceſſa. Cōſequēter aūt: qꝛ predicta tā grōſa deꝰ conceſſerat pplō ex meritis ipſiꝰ moyſi dicit ei reddēs cāꝫ hꝰ cōceſſionis: Inueniſti eni grām corā me ⁊c̄. q. d. iſta nō cōcedo ituitu ppl̄i nec etiā ꝑ merita patrū ſꝫ qꝛ iueniſti ⁊c̄. Jdeo moyſes accepit q̄dāmō audiciā vlteriꝰ petendi ſūmū bonū qđ ab hoie ſupnaturaliter pōt attigi. ſ. clarā viſionē diuine glīe q̄ idē ē cū eēntia diuina. vn̄ ait: Oſtende mihi glāꝫ tuā. Circa quā petitōeꝫ q̄dā hebrei ſpēaliter Ra. Moy. egyptiꝰ in ſuo libro de directione pte. ij. magnā mouet difficultatē dicēs: Magnū icōueniēs eſſe ꝙ moyſes petiuiſſet ad deo illud qđ ē ipoſſibile in hac vita. infra eni dr̄: Nō videbit me hō ⁊ viuet. ſed hoc dubiū nō vr̄ eſſe difficilis ſolutōis: tū qꝛ volūtas ſm̄ phm̄ ē ipoſſibiliū. petitiones aūt ſunt eoꝝ q̄ hō vult. tū qꝛ lꝫ ſit hoc ipoſſibile ſm̄ nāꝫ nō tamē ē ipoſſibile apud deū q̄ ē. ſ. nāꝫ. vn̄ ⁊ hec viſio fuit cōceſſa moyſi ſm̄ Aug. de videndo deū. lꝫ nō in hoc loco: vt pꝫ ꝑ lr̄aꝫ dicentē: Non poteris videre faciē meā. ſeq̄tur: ait. ſ. deꝰ: Ego oſtendā nomē bonum tibi. vbi in hebreo hr̄ put in poſtilla: Ego tranſire faciā oē bonū meū an̄ te. ad cꝰ itellectū attēdēdū ē ꝙ moyſes de duabꝰ ſuis petitionibꝰ petebat r̄n̄deri a deo: vna. ſ. in qua petiuerat ſcire vias dn̄i: cū ſupra dixit: Oſtēde mihi vias tuas vt ſciā te ⁊c̄. Alia v̄o in qua petiuit videre gliam dei. ſ. diuinā eēntiā cū dixit: Oſtende mihi gloriā tuā. vt dictū ē. Ad quas duas petitōes deꝰ ſibi r̄n̄dit ab iſto loco vſq₃ ad finē ca. q̄ q̄dē r̄n̄ſio diuidiẗ in tres ptes ſm̄ tria diſtincta q̄ deꝰ moyſi ſucceſſiue r̄n̄dit: primū. ſ. cū dicit: Nā ego tranſire faciā oē bonū ⁊c̄. ſecūdū cū dicit: Rurſūq₃ ait: Nō poteris ⁊c̄. tertiū cū dicit: Et iterū: Ecce iquit locꝰ ē apud me ⁊c̄. Circa p̄mū ſciendū ꝙ bonū diuinū pōt duplr̄ itelligi: vno mō ꝑ ipſa bonitate diuina q̄ eēntialiter ē ipſe deꝰ q̄ ē ſūmū bonū increatū. alio mō pro bono vniuerſi qđ ad primū bonū ordinatur: ſicut bonū exercitꝰ ordinaẗ ad bonū ducis ſm̄ phꝫ in. xj. meta. vn̄ ꝑ hoc qđ dr̄ hic: Tranſire faciā ⁊c̄. intelligēdū ē vtrūq₃ bonū predictū. nō eni dixit: Tranſire faciā bonum meum coram te. ſed oē bonū. qđ vtrūq₃ cōprehendit Bonū aūt vniuerſi creatū maxime vr̄ cōſiſtere in bonitate

diuine puidentie q̄ mūd' gubernat put ordinat i ipsū deū
vt dictū ē. in q̄ q̄dē gubernatōe creature rōnales singulario
ri mō regūt a deo q̄ alie. vñ apl's p̄ma Cor. ix. Nunqd de
bob' cura ē deo: qđ nō ē sic itelligendū vt boues totaliter
subtrahātur a cura diuie gubernatōis q̄ ppe cōpetit rōna
li creature q̄ nō solū gubernāt a deo p hoc q̄ mouētur ab
ipso deo in eis iteri' opante: sz etiā p hoc q̄ a deo iducūtur
ad bonū ⁊ retrahūtur a malo p p̄cepta ⁊ phibitōes p̄mia
⁊ penas: put i p̄ma pte. q. ciij. arti. v. i rñsione ad. ij. arg. Et
iste sūt vie dñi q̄s moyses petebat sibi a deo ostēdi cū dixit
Ostende mihi vias tuas ⁊c. s. vt cognoscēt qūo de' p miaz
⁊ veritatē seu iusticiā q̄ sūt vie dñi: ⁊ q̄dāmō vident oppo
sita creaturā rōnalē regebat: ad quē aūt finē moyses ista pe
tebat dictū ē. s. in hoc igit q̄ dixit de': Ego transire faciam
oē bonū meū añ te: cōcessit moysi q̄ vtrūqz bonū p̄dictuz
faceret transire añ moysen. s. i specie gl'iosa ipsū deū repñtā
te ⁊ etiā diuinā gubernatione p̄dictā. Seqt in lr̃a: Et voca
bo i noīe dñi corā te. qđ vbū exponit i postilla de vocatiōe
electoꝝ in noticia diuia extñtiū qđ nō vi' cōuenieter dictuz
tū q2 nō ꝯuenit lr̃e: tū q2 nō legitur q̄ moyses hoc petiuissꝫ
nec etiā fuisset sibi ostensū: tū q2 hoc eēt ꝯ auctē ecclesie q̄ i
collecta dicit: De' cui sol' cognit' ē numer' electoꝝ. vñ dictū
vbū vi' eē exponēdū cōtinuando ipsū ad p̄cedentia sic: dixe
rat' eni de' moysi stati. s. Ego transire faciā oē bonū meuz
añ te ⁊c. qđ itelligit p spēm repñtantē: vt dictū ē. ⁊ q2 intelli
gentia op' ē i visione: vt hr̃ Dani. x. iccirco subdit: Et voca
bo ⁊c. vbi i hebreo ponit vbū qđ idrñter significat vocare:
clamare: seu legē: ⁊ ē sensus q̄ ea q̄ p illā spēm gl'iosam trās
eūtem repñtabātur declararēt ipsi moysi: p hoc q̄ de' corā
ipso moyse vocaret seu legeret nomē suū. s. diuinū ipsū sic
exprimēdo vt moyses itelligentiā haberet predictoꝝ: qđ to
tū fuit ipletū put i seq. ca. cōtinet vbi di: Quo transeūte co
rā eo ⁊c. put ibidē exponēt: ⁊ q2 vie dñi q̄ oñse fuerūt moy
si p maiori ⁊ notabiliori pte vident sonare miaz ⁊ pietatē
seu remissionē peccatoꝝ ⁊ h'modi. ⁊ cū di: Misericors ⁊
miserator ⁊c. ne forte ex hoc moyses putaret q̄ ista respcū
deliquētis itelligerētur: iccirco subdit: Miserebor cui volu
ero. hoc ē dicē put in gl. gratuita ⁊ spōtanea ē oib' dei mi
sericordia: cū ei miseret gr̃a est: cū vo idurari pmittit iustū
iudiciū ē q̄uis occultū. hec i glo. Seqtur secūda ps rñsiōis
cū di: Rursūqz ait: Non poteris videre faciē meā ⁊c. c' sen
sus cōtinuat ad predicta sic: Quia de' stati dixerat supra
moysi: Ego trāsire faciā ⁊c. qđ itelligit etiā de bono icreato
vt dictū ē: ne ex hoc forte moyses putaret sibi cōcessum eē
videre ipsā dei faciē seu eēntiā put petiuerat: iccirco expres
sit q̄ in hoc nō ꝯcedebat sibi talis visio: q2 nō ptinet extñti
b' in hac vita. vñ Greg. i homelia: Quādiu eni hic morta
liter viuit videri p q̄sdā imagines de' pōt: sz p ipsam natu
re sue spēz nō pōt videri. Seqtur tertia ps rñsionis vbi di
Ecce iquit loc' ē apud me ⁊c. in q̄ de' declarat moysi illud
qđ de suis petitionib' assecutur' eēt. ⁊ p̄mo assignando sibi
locū cū dicit: Ecce iquit loc' ē apud me ⁊c. exponat put in
postilla. secūdo ostendēdo sibi modū q̄ p̄dicta eēnt sibi oñ
denda: ⁊ hoc cū dicit: Cūqz transibit gl'ia mea. vsqz ibi Fa
ciē aūt meā videre nō poteris ⁊c. Ad c' itellectū sciendū q̄
fm sanctū Tho. in p̄ma pte. q. i. arti. ix. in cor. q. Et ē cōis
opio sanctoꝝ doctoꝝ: in sacra scriptura tradūt nobis spi
ritualia sub metaphoris corpalium. vñ in hoc loco meta
phorice sūt itelligenda duo: vnū est cū dicit: Protegā te de
xtera mea ⁊c. qđ itelligitur ad silitudinē hois q̄ non pōt vi
dere aliū transeūtē corā se ppter hoc q̄ ptegitur p manū
ei' ne ipsū videat ⁊ post transitū alio auferente manū suaz
videt posteriora illi' transeūtis: nō aūt faciē ei' q̄ iā transi
uerat ab ipsi' oculis. Aliud metaphoricū est q̄ p faciē dei
in hoc loco sicut in multis alijs itelligit metaphorice di
uina eēntia: p posteriora vo itelligūtur in hoc loco effectus
diuine prouidentie i creaturis. q2 effect' ē posterior sua
causa: vñ in hac tertia pte de' cōcessit moysi q̄ transeū
te gl'ia sua añ eū. s. p spēm gloriosam ipsū bonū increa
tum ⁊ bonū creatū ab ipso procedens repñtātem put
in p̄ma pte rñsionis dixerat: Ego transire faciam ⁊c. q̄
tūc videret posteriora ei'. s. effectus diuine gubernatio
nis q̄ sunt ppe vie dñi: q̄s moyses p̄mo scire petiuit: sz
cū hoc tamē faciē dñi nō videret rōne tacta in scđa pti
cula rñsionis. Sed circa hoc notandū q̄ nō solum fuit
cōcessū moysi scire vias dñi q̄ sunt ei' posteriora sz etiā
q̄liter ista emanāt a sua cā q̄ ē facies dei seu diuia eēntia
lz ipsa eēntia diuina a moyse nō videret qđ itelligitur
in hac metaphora: nā tā facies q̄ posteriora corā mo
yse transierūt mō predicto: sz noticiā posterioꝝ habuit
pfectam: put dicit: Et videbis posteriora mea. Ille eni
q̄ posteriora alic' videt scit illa eē posteriora illius lz fa
ciem ei' nō videat. Qualiter aūt ista itelligātur decla
rata fuisse moysi in se. ca. vbi iste pmissiōes fuerūt iple
te ampli' sūt declarāda i illo loco. s. vbi di: Quo trāse
unte ⁊c.

Replica cor. ꝯ Bur. delirantem.

In capi. xxxiij. vbi postillator exponit illud:
Non ascēdā tecū. qđ videlz intelligat de mi
raculoꝝ opatione: Bur. dicit illud icōueniēter dictuz:
q2 post in eiectionē gentiū miraculose de' opabat. vñ
dicit q̄ debeat expōi de cohabitatōe dei i medio ppli i
tabernaculo ⁊ ppiciatorio: sz tunc argumētū Bur. va
let ꝯ se sicut ꝯ postillatorē: q2 post p oēm modū coha
bitabat: rñsa dabat: ⁊ sacrificia acceptabat ⁊c. quēad
modū Bur. enumerat. Rñdeo igit ad argumētū p cō
cordia vtriusqz q̄ hoc dictū: Non ascendā tecū. ꝯditio
nē subitelligit. s. nisi penitueris: put etiā Bur. dicit sed
quia ppl's penituit de peccato vituli ⁊ hodie iudei hoc
peccatū detestant: iccirco ascēdit cū eis: ⁊ p miraculoꝝ
opationē q̄ ad expositionē postillatoris: ⁊ p cohabita
tōez q̄ ad expōnē Bur. Item in eo. capi. Bur. facit lō
gam digressionē in q̄ tangit aliq̄ q̄ apud multos pba
bilia nō sunt: transeo tñ ea nisi vbi notat postill. In p̄i
mis vt postillator seruet ordinē ecclesiastice hierarchie
ad angelicā hierarchiā exponit hoc capi. q̄ ducat' ppli
fuerit cōmissus moysi sub directiōe angelica potissime
p̄ncipis synagoge: Bur. autēz vult q̄ moyses petierit a
dño ppli ducatū imediate sine alic' angeli presidentia:
⁊ q̄ de' cōcesserit ei imediatū regimē ppli absoluendo
michaelē a p̄ncipatu vsqz ad tpa iosue: q̄ facta sūt ppi
moysi pfectionē quā habuit post peccatū vituli: prout
late declarare nitit Bur. i ipsa digressione: sed salua pa
ce grandipendentiū delirāmēta Bur. istud dictū nullū
hz fundamētū ex auctentica scriptura: nam q̄ michael
p̄nceps synagoge fuerit absolut' a suo p̄ncipatu ⁊ ipedi
tus vsqz ad tpa iosue: aut hoc fuit ex culpa p̄ncipis: aut
subiectoꝝ: aut pfectione moysi: p̄ma duo dici non pñt
q2 p̄nceps ille i btitudine cōfirmat' peccare nō posset: ⁊
culpa subiecti ppli fuit punita ⁊ p pniaz remissa vt dic
Bur. i addi. vlti. circa illud ca. Si igitur dicat tertium q̄
tante pfectionis fuerit moyses q̄ nullus fuerit ei custos
⁊ coopator vt vi sentire Bur. hoc vi fantasticū ⁊ mo
dicū fauere fidei christiane: nā nemo sane mētis dicere
audebat Christū nō precellere moysen in natura ⁊ gr̃a:
⁊ tñ de Christo hoie scriptum est: Angelis suis de' mā
dauit de te vt custodiant ⁊c. vsus ē eni Christus miste
rio angeloꝝ in multis nō q̄ indigeret sz ppter hierar
chicā institutionē: quā declarat sanct' Diony. capi. ix.
angelice hierarchie dicēs: Eadem diuini luminis distri
butio a deo indita est oib' hierarchijs angelicis ⁊ hūa
nis ordinatissime supueniēs ad cōicandū oib' psonis
hierarchicis. Bur. igitur p hanc fantasiā excludit solū
moysen ab ecclesiastica hierarchia: nec quis fidelis au
debit dicere ecclesiaz sanctā min' gr̃a preditā q̄ synago
gam cū suo moyse: tñ ecclesiā totā ⁊ singulas ei' ptes sz
actus hierarchicos angelico misterio dirigi: purgari: il
luminari: ⁊ pfici credim' vt sancta sancti Dionysij tra
dit auctas vbi. s. ponitur etiā a sanctis sanct' michael
fore princeps ecclesie trāslat' a p̄ncipatu synagoge: iōqz
sub noie eius oēs angelos ecclesia veneratur: nec puto
fauere fidei nr̃e dicere moysen ductorem synagoge poti
orem q̄ petrū pastorē ecclesie. Quot aūt ⁊ qb' modis
petr' i regimie eccl'e sit direct' adiut' ⁊ custodit' ab an
gelis nō nisi act' apl'oꝝ ignorans ignorat. Error igitur
vi' q̄ hic imaginat Bur. nec motiua eius ad id valēt: ex
torta ē eni expō illi' iosue. v. q̄ dicit angelū tpe moysi i
peditū fuisse: q2 transit' colūne ignis ⁊ nubis fuit mini
sterio angelico. si eni datio legis fuit facta p angelos in
manu mediatoris: vt di ad Gal. iij. multo rōnabilius
motio colūne ⁊ cetera oia q̄ noie dñi facta sunt p mini
steriū angeloꝝ facta intelligūtur: dño tñ imutabiliter
pñte ⁊ presidente. hec est sententia beati Grego. vt pz. s.
correctorio p̄mo. iij. ca. nec allegatū Bur. ex Deu. pbat
qđ itendit: cū eni di Dñs sol' dux ei' fuit. dictio exclusi
ua nō excludit eēntialiter ordinata ordine hierarchico:
in q̄ ordine angeli includūtur: vt pz p beatū Dionysiū
vbi. s. ⁊ ideo nō seqtur tñ hō currit: igitur aial nō cur
rit: ppter ordinē eēntialē inter hoiem ⁊ aial. Talis aūt
ordo ē inter hierarchiā supcelestē ⁊ terrenā ex instituto
ne nō ex reꝝ formali rōne: quia fm actus hierarchicos
se debito ordine presupponūt. vñ di. xij. metaph. Entia
nolūt male disponi fm quā optimā dispōnē influxus
a primo p media procedūt in inferiora: qđ aūt excludi
tur cū di: Dñs solus dux ei' fuit. cōtinuo subinfert ⁊ nō
erat cū eo de' alien': solus eni de' ductor ppli extñs ange
licā seruitutem sibi ordine eēntiali subordinataz neqq̄
excludit: sed poti' icludit fz doctrinā beati Diony. vbi
supra. Et siqs obiecerit dicēs: De' ad oia sufficit spēalr
in genere cause efficiētis: vt pz p Proculū de causis: igit
ministeria angeloꝝ in hoc ducatu nō erant necessaria.
Rñdeo hec obiectio valet de ministerio hominū sicut
⁊ angeloꝝ: igitur nec moysi ducat' fuit necessari': iuxta
allegatū Bur. Deu. Dñs solus dux ei' fuit. q̄ rōne eniz
dictio exclusiua excludit ministeriū angeli eadē rōne ⁊
hois. Ad assumptū igitur auctoris de causis dico q̄ de
us sol' sufficit ad oia sine medio sufficiētia thearchica
sz nō hierarchica: ⁊ tñ valet dicere de' imediate sufficit
ad oia potentia absoluta sz nō ordinata. ordinē eni hie
rarchicū de' a principio cōditionis nature instituit vt
vult beat' Diony. vbi. s. ⁊ sic eas cōdidit vt eos ordine
sacro suos mot' hr̃e sinat fz. b. Aug. Gubernat ei deus
ecclesiasticā hierarchiam p mediū hierarchie celestis: ⁊
inferiora p media: ⁊ media p supiora de' regi instituit
sua volūtate. c' causa q̄renda nō ē: ⁊ si q̄nqz h' modi or
dinē potentia sua absoluta suspēdit ⁊ imediate aliqua
facit h' ē magna cā quā tpe moysi Bur. fingendo rōna
biliter nō assignat nisi moysi pfectionē: c' tñ pfectio tan
ta eē nō potuit q̄ta p̄ncipis gl'iosissimi michaelis: c' p̄n
cipatum dicit tpe moysi ipeditum p ꝯñs eius meritum
q2 ministerio ecclesiastice hierarchie angeli merēt vsqz
in finē mūdi aliqđ premiū accidentale: vt hr̃. ij. sniaꝝ.
Item in eadem digressione Bur. notat postillatorē
exponētē hoc vbū dñi ad moysen: Uocabo nomē dñi
corā te. de vocatione electoꝝ in noticia diuia extñtium
quā expōnē dicit Bur. icōuenientē ex trib': q2 vt dicit
nō cōsonat lr̃e: ⁊ q2 nō legitur moysen id petiuisse: etiaz
q2 nō fuisset ei oñsum cōtra auctem ecclesie dicētis i col
lecta: De' cui soli cognit' ē numer' electoꝝ ⁊c. sed certe
iste obiectiōes Bur. nihil vidētur valere: nō prima: q2 expō
postillatoris ad itentionē etiā alioꝝ lr̃e bñ consonat: qđ sic
pz: nā cū moyses petisset signū miserationis diuine dicens:
In quo poterim' scire grām apud te iuenisse ⁊c. ⁊ cū iam fi
ducialiter subiūgeret: Ondē mihi gl'iaz tuā. q̄ nō solū cōsi

Hoc deinceps .XXXIIII.
Precide ait tibi duas ta
bulas lapideas instar prio
rū et scribā sup eas verba
q̄ habuerūt tabule q̄s fre
gisti. Esto parat' mane: vt
ascēdas stati i mōte synai:
stabisqz mecuz sup vticem
mōtis. Nullus ascendat te
cū: nec videatur q̄spiā per
totū mōtē: boues quoqz ⁊

stit in visione vbi sed
etiā relucentiū i vbo
ideo itelligit moyses
petisse cognitionē vo
cationis electoꝝ i no
ticia diuia extñtium.
Ad quā petitionē sic
intellectā rñdit de' q̄
ad visionē dei: Ostē
dam tibi oē bonū. q̄
āt ad relucētiā i deo
subdit: Et vocabo vl'
legā fm hebraicā ve
ritatē corā te. s. exara
tū in noie dñi: vt sup
ple videre ⁊ cognosce
re possis signum mi
seratōis qđ petis nō eē ex precedentib' meritis sz a sola mea
volūtate. Ideo seqt: Cui volo miserebor ⁊c. Hec igit expō
postillatoris optie cōsonat lr̃e cōtra p̄mā obiectionē Bur.
⁊ ipse Bur. vi cū ista expōne quā iprobat postea coincidere
cū dicit q̄ sensus illoꝝ vboꝝ: ⁊ legā corā te in noie dñi. ē q̄
moysi pmitteret de' dare itelligentiā eoꝝ q̄ in gl'iosa specie
transeūte repñtabantur: illa aūt relucētia sūt in eēntia diui
na q̄ ipsam repñtant: vñ pz moysen hec petisse ꝯ secūdā ob
iectionē Bur. Tertia etiā obiectio Bur. nihil valet: quia q̄
possibilis ē petitio vt ostendat visio dei: tā possibilis ē peti
tio visionis relucētiū in eo: ⁊ q̄ possibilis ē collatio p̄mi tā
possibilis ē ⁊ secūdi. Apud Bur. aūt ⁊ alios possibilis est
collatio p̄mi: igit ⁊ secūdi: sz ⁊ illud qđ adducit de collecta
ecclesie nō vrget: q2 ⁊ si oñdāt alicui relucētia i deo nō opor
tet q̄ oñdant oia: nec numer' omniū: iō stat aliquē videre
electionē diuinā eē ex grā ⁊ videre aliquā certā gentē: puta
israeliticā ex h' modi electōe iuenisse grām qui tñ nō vidēt
numerū electoꝝ omniū qđ soli' dei ē iuxta collectā allega
tam. ⁊ vi illa tertia obiectio tēdere ad vnū errorē Parisius
dānatū: videlicet q̄ ois verbū vidēs ⁊ relucētia i vbo videt
oia q̄ verbū error est.

Capi. XXXIIII.

Hoc deinceps. Hic ꝯñter ponit rñsio dñi de repara
tione legis: vbi primo ponit ad hoc prima dispo
sitio: secūdo legis repetitio: ibi Obserua. ⁊ tertio
eius conscriptio: ibi Dixit autem dñs ad moysen scribe.
Circa primū p̄mittitur dispositio materialis: secūdo spiri
tualis: ibi Cumqz descēdisset. Dispositō aūt materialis fuit
dolatio tabularū de qua datur dñi mādatum cum dicitur
b Precide ait tibi duas tabulas lapideas instar prioꝝ.
idest similes alijs prius fractis i materia ⁊ q̄titate: de quo
aūt lapide fuerūt nō habetur ex textu. Dicit aūt Rab. Sa.
q̄ fuerūt de lapide saphiri: ⁊ q̄ dñs ostendit moysi massaz
talis lapidis formatā de nouo vtute diuia de q̄ moyses do
lauit duas tabulas ⁊ dolature supflue fuerūt sue: ⁊ ide dita
tus fuit valde: ideo dictū ē: Precide tibi ⁊c. In hebreo hr̃:
Dola tibi. i. ad vtilitatē tuā. sz istud vi ficticiū: q2 tantū vel
plus fuisset ditat' de fragmētis tabularū p' fractaꝝ. Itē q2
ioseph' nō dicit de q̄ lapide fuerūt q̄ tñ lōge fuit añ Rabbi
Sa. ideo vi meli' dicēdū q̄ de hoc nō hr̃ certitudo. e Et
scribā sup eas. In p̄mis eni tabulis moyses nihil fecit: in se
cūdis vo ipse disposuit māz dolādo vt visuz ē: q2 sicut al's
fregerat iustū fuit q̄ istas dolaret: sz dñs scripsit ibi. x. vba.
d Esto pa. māe. q2 tal' hora ē ꝯuēiētior ad loquēdū cū do
e Null' ascē. tecū. q2 alij n̄ sit digni accedē ad me. f Nec

Universidad de Deusto
Biblioteca

vi. qspiā p to. mō. rē. ob reuerētiā ocitat ibi descēdētis i sig no visibili. g Excidit ḡ rē. exequēs mādatū oñi ꝓmpte. h Lūqz descendisset. hic ponit oisp̄ spualis q fuit oīo moysi cū dī: i Stetit moy. cū eo iuo. no. oñi q̄ transeū te. s. i nube gliosa cū repītante. k Ait oñator. hic expri mit forma oīonis cū dī: Oñator. s. in ppli gubernatōe. l Dñe i leg datōe. m Deus. in cult veri instituōe. n Miseri cors. miserijs hoim cōpatiendo. o Et clemēs. offēsas remit tendo. p Patiēs. emēdationē peccātiū expectando. q Et multe miserationis. effect tue pietatis ipē dēdo. r Ac verax. i. iust: qz misericors dia sine iustitia ē pusillanimitas: ꝛ iustitia sine mia ē crudelitas: ꝛ iō i oib opationib diuis sēp simul relucēt veritas mia ꝛ iustitia: fm illud ps. xxxiij. Uniuerse vie dñi mia ꝛ veritas. Uel al: Ac verax. iustis ꝓmia reddendo: iō subdit: s Qui custo. mi. i milia rē. reddendo bona non solū opantib sz etiā descendentib ex eis absqz numero.

t Qui aufers iniq tatē. i. peccata cōmissa in ꝓximum remittis vere penitentib.

v Et scelera. i. peccata ꝛ deū facta.

x Atqz peccata. q̄ facit hō in seipsum.

y Nullusqz apud te ꝓ se inocēs ē. qz homines cōtrahūt peccatū originale ꝛ cum hoc actuale saltē vēiale si pueniant ad etatē adultā. a Qui reddis iniquitatē rē. hoc expositū ē. s. xx. cap. b Festinusqz moy. icur. ē. exhibēs reuerentiā deo. c Et adorās. actu iteriori i corde ꝛ etiā ore: ideo subdit: d Ait si iueni grām rē. Jlz eni dñs iam moysi cōcessisset q ipse eēt ductor eor i itinere: timebat tñ ne supueniret ipedimētū ꝓpter peccatū ppli quē sciebat eē ꝓnū ad malū: iō orabat vt istud ipedimētū nō supueniret vñ subdit: e Pples eni dure ceruicis ē. ꝛ iō qz tu es misericors idigem pītia tua. f Ut aufe. iniq. nras. ꝓterita remittendo. g Nosqz possideas. a futuris preseruando h Rndit dñs ego ínibo pactū. i. fedus amicitie vobiscū. oues nō pascāt ecōtra. Excidit ergō duas tabulas lapideas q̄les antea fuerant: ꝛ de nocte cōsurgēs ascendit i mōtē synai sicut ꝓceperat ei dñs: portās secū tabulas. Lūqz descēdisset dñs ꝓ nubē: stetit moyses cū eo inuocās nomen dñi. Quo trāseunte coram eo ait: Dñator. domie deus misericors ꝛ clemēs patiēns ꝛ multe miserationis: ac verax: qui custodis misericordiā i milia qui aufers iniqtatē ꝛ scelera atqz peccata: nullusqz apud te ꝓ se inocēs ē: q rēdis iniqtatē patrū filijs ac nepotib i tertiā ꝛ qrtā generatiōe. Festinusqz moyses curuat ē ꝓn i terrā: ꝛ adorāt ait: Si iueni grāz i cōspectu tuo dñe: obsecro vt gradiaris nobiscū. Ipples eni dure ceruicis ē: ut auferas iniqtates nras atqz peccata nr̄a qz possideas. Rndit dñs: Ego ibo pactū vidēte tib cūctis: signa faciā q̄ nū qz visa sūt sup terrā: nec in vllis gētib: vt cernat pples iste in cui es medio: opus dñi terribile qd factur sum Obserua cūcta que hodie mādaui tibi. Ego ipse eijciam ante faciē tuā amorreū ꝛ chananeū ꝛ etheū: pherezeū quoqz ꝛ eueū ꝛ iebuseum. Caue ne vnqz cū habitatoribus terre illi] iūgas amicitias q̄ sint tibi i ruinā: sed ꝛ aras eor destrue: cōfringe statuas: lucōsqz succide. Noli adorare deū alienū. Dñs zelotes nomē eius deus emulator. Ne ieas pactū cū habitatoribus illius regionis ne cū fornicati fuerint cum dijs suis ꝛ adorauerit simulacra eor vocet te ꝙpiaz vt comedas de īmolatis. Nec vxorē de filiabus eor accipies filijs tuis: ne post qz ipse fuerit fornicate: fornicari faciāt ꝛ filios tuos i deos suos. Deos ꝓflatiles nō facies tibi. Solēnitatez azimor custodies. Septē diebus vesceris azimis: sicut ꝓcepi tibi i tpe mēsis nouorū. Mense eni verni tpis egressus est de egypto. Oē qd apit vuluā generis masculini meū erit. De cūctis animātib tā de bobus qz de ouib meū erit. Primogenitū asini redimes oue. Si aūt nec ꝓciū ꝓ eo dederis occidet. Primogenitū filii or tuor redimes: nec apparebis i cōspectu meo vacuus. Sex diebus opaberis die septīo cessabis arare ꝛ metere. Solēnitatē hebdomadarū facies tibi i ꝓmitiis frugū messis tue triticee: ꝛ solēnitatē qñ redeūte āni tpe cūcta ꝓdūt. Trib tpib bi fecerāt vitulū cōflatilē. Cōsequēter repetit aliq̄ q̄ ptinēt ad verū dei cultū: ꝛ ꝓmo de solēnitate paschali dicēs: Solēnitatē azimor rē. secūdo de redēptōe ꝓmogenitor cū dicit: Oē qd apit vuluā rē. tertio de obseruatōe sabbati cū dicit: Sex diebus opaberis rē. qrto de solēnitate pētecostes cū dī: Solēnitatē hebdomadarū. quinto de solēnitate tabernaculor cū dī: Et solēnitatem qñ redeūte āni tpe rē. s. i ꝓncipio septēbris. sexto iteruz addidit de solēnitate paschali cū dī: Nō imolabis sup

sermētō. Et exponāt oia ista sicut exposita sunt. s. xxiij. ca. ꝛ xiij. ꝛ Dixitqz dñs ad moysen. hic ponit iterate legis cōscriptio cū dī: q Scribe tibi vba hec. hoc vi esse ꝓtrariū ci qd dñs. s. dixit i ꝓncipio capli: Et scribā sup eas. Ad hoc dicūt aliqui q dñs scripsit auctoritatiue ꝛ dictādo: sic Aug dī scripsisse libz de citate dei vl hō mōi: sed moyses scripsit ministerialiter ꝛ figurando. sed hoc nō vī verū: qz cū ille tabule essent lapidee fuerūt ibi figurate ꝙ sculpturā: nō aūt ē vīsimile: q moyses ascendēs in montē ad orādum dñm ꝛ vacādum ꝓtemplario ni portaret secum instrumta ad sculpendū cuz sonitu ꝛ malleatōne. Et iō dicendū q dñs illas lras figurauit ut ꝓdictuz ē: ꝛ iō q hic dī: scribe intelligendū est q moyses scripsit illa vba nō in tabulis lapideis: sed postea in libro. Post eriā alit dicit: scz q moyses manū ad tabulas apposuit Sed dñs tūc lras miraculose fōmauit: sicut ad impositōem manuū apl̄or dabat spūssancus: nō q illa impositio in recipientibus spūscm aliqd faceret: ꝛ tūc redit in hoc qd predictū est. s. q deus illas lras figurauit. 3 Fuit ergo ibi cū dño moyses. xl. dies. alios a ꝓcedentib. a Et scripsit in tabulis. h refertur ad dñm: vt dictū est. Si aūt refert ad moysen ex ponendū est mō ꝓdicto immediate. Alii etiaz exponūt aliqui. o. Scripsit. i. scriptas a dño recepit. b Lūqz descēderet. hic ꝓnter describit legis iterate ꝓmulgatio vbi ꝓmittitur publicatis ꝓditio cū dī: c Ignorabat q coznuta esset facies sua. Erant. n. quidam radij miri splēdoris ꝓcedentes in altū ad modū cornuū: qs aplus vocat gloriā vult moysi: scda ad cor. iij. vñ in hebreo hī: Et nō cognouit q coznuta esset lux faciei sue. Sed ḡre nō habuit añ cū locutus fuisset cū dño diu in monte. Dicūt aliqui q nō habuit tūc ita limpidā cognitōez de deo sicut postea: ad qō denotādū apparuerūt tales radij. Alij dicūt q hoc factū est: vt ppls qui ꝓ idolatria peccauerat magis cū timeret ꝛ heret in reuerentia. Ra. sa. dicit q hoc fuit ex hoc: q dñs posuit manū suā sup faciem eius: vt hī in fine ꝓcedentis capli. Sequit: d Timuerūt ꝓpe accedere. ꝓpter dicti splendoris reuerentiā. e Uocatiqz ab eo reuersi sūt. Ex reuerētia. n. retrocesserāt: ꝛ ex obediētia redierūt. f Quib ꝓcepit. publicando ea que a dño audiēat. g Implesqz ser. velamē. qñ cognouit faciē suaz coznutā ꝓ alio rum insinuatōem. h Sed opiebat rursus ille faciē suā. rē] In hebreo hī: Et repōebat velamē sup faciē suā donec veniret ad loquendum cum eo. idest cum deo.

In capitulo xxxiiij. vbi dī in postil. Prescinde tibi rē.

Additio.

Onseqnter ait dñs moysi: Prescinde tibi duas tabulas rē. in quo deus se ondebat iā placatū ppło volēs vt fierent alie due tabule restañti: que ponende erāt sub ꝓpitiatorio: ꝛ ꝓ ꝓnis tabernaculū erat sic ꝓius fuerat dispositū edificandū: ꝛ sic de ambulare ini eos ꝓut moyses petierat. Et exponāt lra ꝓut in postill. vsqz ibi: Nec videat quispiā p totuz montē rē. Ubi attendendū est q ista ꝓhibitio nō fuit solū ꝓpter reuerentiā diuinitatis in montez descendentis: in signo visibili. ꝓut dicit postill: qz sepe de apparuit in signo visibili tā in mōte synai q̄ in alijs locis pñe ppło: ꝛ non fit similis ꝓhibitio nisi solū in datōne legis. s. xix. ca. vbi ppls fuit ꝓhibitus ne ascenderet in montē nec ipm tāgeret: sed ꝓhibitio h de hoc facta est maioris restrictōis q̄ ibi qz ibi solū vī ꝓhiberi neqs ascenderet in montē: nec tangēt eū hic āt ꝓhibet ne quispiā videat ꝓ totū montē: qō est manifestū ibi ꝓcipiebat aarō ascēdē cū moyse: vt dī i lra: h āt dī Nullus ascēdet tecū. Ex quib pz q̄ ista descrīo dei i signo vī sibili hoc tpe fcā erat maioris solēnitatis q̄ illa q̄ fuit i datōe legis. L rō ē: qz ibi ꝓponebāt ꝓcepta cōia toti ppło: h āt oñ debant moysi archana dei q̄ alij nō licebat vt sic oñderēt: ꝛ iñ est q p hāc reuelatōz i facie moysi apparuerūt radij miri splēdoris: vt pz. j. in fi. h ca. qs tñ n legit hūisse i datōe legis nec i alijs appitōib seu collocutōib cū deo añ h facti. Set qt in lra: Cū descēdisset. s. de mō ꝓdcō: stetit moyses cū eo s. deo: fuerat. n. sibi ꝓceptū exꝑsse: Stabis ꝙ mecū. ꝛ sequit in lra: Invocās nom dñi. s. moyses q̄ invocabat dñm. q. d. Assū dñe qz vocasti me. Et sequit i lra fm trāslatōz nr̄am Quo trāseunte coram eo ait dñator dñe de rē: q̄ quidē vba exponūt cōiter ꝓut i postil. sic. s. Cū trāsisset dñs añ moysen in nube gliosa: vt dictū ē: moyses ait. s. adorādo: Dñator dñe de rē. ꝛ sic cū dī: dñatō dñe rē: exꝑmit forma oīonis ipi moysi: sz bñ intuēri hebraicā vitatē ꝛ alia ꝓcedētia ꝛ sequntia q̄ ad itellectū h passus ptinēt: māifestē pz q̄ ꝓdca vba nō fuit moysi orāti sz potī vba dei docēti moysē vias suas: ꝓut ab eo ꝓcedēti ca petiēat. vñ hec ta nōia dina q̄ ꝓponit fuit inde cliabilia i hebr. ꝛ n fuit itelligēda i sensu vocati casus. q. moyses vocasset deū ꝑ illa ta nōia ipm orādo: sz itelligēda fuit i sēsu accusati cas: sicut itelligat deū clamasse seu legisse coram moyse oia dina nōia q̄ h ptinēt tā substātia q̄ adiectia i qb vie dñi. s. dicte declarāt. vñ hebraica vitas sic hz i h loco: ꝛ trāsluit dñs coram eo: ꝛ vocauit seu clamauit l legit: Dñs de vbū. n. qō h pōit qōlz istoz triū significat idistincte s. vocat le

Universidad de Deusto Biblioteca

gere vel clamare:sicut.s.cū dr̄ in p̄ce.ca. Et vocabo in noīe
dn̄i corā te.quodlibet illoꝝ triū itelligit:vnū eni ꝛ idē vbū
ponitur hic ꝛ ibi.vn̄ i hoc qd̄ dr̄: Et transiuit dn̄s. ipletur
illud qd̄ ꝓmiserat:Ego transire faciā ꝛc̄.i illa eni specie glo
riosa transeūte an̄ moysen repn̄tabat de᷒ q̄ ē sūmū bonū in
creatū qd̄ hic designat p faciē:ꝛ etiā bonū creatū a deo in
creaturis p diuinā ꝓuidentiā ꝓcedens: vtrūqꝫ eni bonū p̄
dictū icludebatur in hoc qd̄ dixit:Ego transire faciā ꝛc̄.vt
dictū ē.i hoc aūt qd̄ seqtur: Et vocauit seu clamauit vel le
git dn̄s de᷒ ꝛc̄.ipletur illud qd̄ de᷒ p̄dixerat i p̄ce.ca. Et vo
cabo seu clamabo vel legā nomē dn̄i ꝛc̄.eadem eni vba po
nūtur vtrobiqꝫ nisi ꝙ in p̄mo loco illud vbū qd̄ dr̄: Uoca
bo vel legā ē futuri tp̄is:qꝛ hoc ꝓmittebat eē fiendū: i hoc
aūt loco ponit idem vbū preteriti tp̄is:qꝛ hic adimplebat
ꝓmissionē p̄dictam i q̄ q̄dem clamatōe seu electōne diuini
noīs de᷒ ostēdit moysi vias suas: ꝓut ab ipso petierat. Cir
ca qd̄ lꝫ tenēdū sit ꝙ ista ꝓut sunt archana dei moysi tanq̄
fidelissimo i tota domo dn̄i fuerūt altiori mō declarata ꝙ
nr̄a fragilitas cape possit:qꝛ tn̄ sm̄ Aplm̄ Ro.xv. Que
cūqꝫ scripta sunt ad nr̄aꝫ doctrinā scripta sunt. insistendū
vr̄ circa singula in hac clamatōe seu lectōe nois diuini con
tenta ꝓut modul᷒ nr̄e fragilitatis attingere valet vt idē sen
sus lr̄alis saltem plan᷒ aliq̄liter elucidetur. vn̄ notandū ꝙ i
hac clamatōe seu lectōne p̄mo ponit nomē ꝓp̄ū diuinū: ꝛ
hoc cū dr̄:Dn̄s.in c᷒ loco ē in hebreo nomē tetragrāmaton
qd̄ ꝓp̄e significat infinitatē diuini esse quā Damascen᷒: pe
lagū substantie infinite noīat:in q̄ infinitate fundāt cetera
attributa diuia: ꝓut.s.i addi.sup Exo.iij.ca.ar.v. tractāt
secūdo vo loco repetitur idē nomē ad denotandū oipoten
tiā diuinā q̄ fūdat i eē diuinū sm̄ qd̄ ē ifinitū: ꝓut i p̄dicta
addi.ar.xij.hr̄. Per hoc aūt qd̄ sequit Deus itelligit ꝙ ille
dn̄s predict᷒ sua bonitate pfecta hꝫ ꝓuidentiā vniuersalē d
reb᷒.vn̄ Diony.xij.ca.de diuis noīb᷒: De᷒ ē q̄ videt oia ꝓ
uidentia ꝛ bonitate pfecta:q̄ q̄dem ꝓuidentia p̄cipue cōsi
stit i miserationib᷒ diuis erga creaturas. vn̄ in ps̄.Misera
tiones ei᷒ sup oia opa ei᷒. Oipotentia vo diuia ꝓut ecclia
in collecta cātat pcēdo maxie ꝛ miserando manifestat:ꝛ iō
illa q̄ sequūtur q̄ ptinēt ad vias dn̄i ostendendas maxie ꝛ
precipue tendūt ad misericordiā:i q̄b᷒ tn̄ semp saluat rō iu
sticie seu veritatis:qd̄ sic pꝫ. per hoc eni ꝙ dr̄: Misericors
itelligit de᷒: ꝓut regit vniuersū sꝫ suā misericordiā absolu
te sūptā q̄ creationē rerū icludit in q̄ rō diuie misericordie
relucet iq̄tū res de nō eē i eē ꝓducit qd̄ soli deo cōpetit:ꝛ ē
p̄m᷒ mod᷒ diuie misericordie erga creaturas i ordine nate:
in q̄ q̄dem miseratōe saluat etiā rō veritatis seu iusticie: in
q̄tū sic de᷒ res in esse ꝓducit.secūdū qd̄ cōuenit diuie sapiē
tie ꝛ bonitati: ꝓut i p̄ma pte.q.xxj.arti.iiij.i cor.q. Seqt i
lr̄a nr̄a ꝛ clemens.vbi in veritate hebraica hr̄:Gratuit᷒ seu
gratific᷒.nomē ei adiectiuū qd̄ i hoc loco pōit a nullo alio
deriuat nisi a noie gr̄a gratificāte:p qd̄ intelligit qd̄.s.nām
quā de᷒ creat:qn̄qꝫ infūdit seu dat grām supadditā nāe: ꝛ
hoc siue itelligat de grā p quā pticipatō diuie silitudinis ē
i creatura q̄ dr̄ gr̄a gratū faciēs:siue de aliis gratiis q̄ grati
dant a deo ipsis creaturis:p vtrāqꝫ eni deus mouet seu gu
bernat creaturā rōnalē sm̄ ꝓpositū sue volūtatis:in q̄ etiā
saluat rō misericordie ꝛ veritatis mō predicto.Per hoc āt
qd̄ seqtur: Patiēs. ꝛ i aliis locis lōganim᷒. vr̄ q̄dā effect᷒ in
telligend᷒ diuie miseratōis circa creaturas rōnales deliquē
tes a via salutis q̄rū defect᷒ qn̄qꝫ dissilat vt penitentie loc᷒
det.vn̄ Sapi.xj.ca. Dissilans peccata hoim ꝓpt pniam.c᷒
exemplū hr̄.s.Gen̄.vj.vbi in p̄ma etate diluuio cōdēnata
de᷒ cōcessit dilationē pene p.cxx.ānos vt spaciū possint ha
bere penitentie:i q̄ sicut miseratio diuia relucet penas diffe
rendo:sic ei᷒ iusticia manifestat penas i penitentib᷒ inferen
do.p hoc aūt qd̄ seqt: Et multe misericordie. intelligitur
ꝙ de᷒ multipharie multisqꝫ modis creaturis rationabili
b᷒ suā ipendit misericordiā. De᷒ enim qn̄qꝫ releuat miseri
as hominū nō ituitu meritorum vel demeritorū: sꝫ so
lū ituitu tribulatōis seu oppressionis q̄s patiūt: i q̄ vr̄
q̄dāmō hr̄e se erga hoies sicut ille q̄ miseriis alioꝝ cō
patit:vt cū dr̄ in ps̄. Uidit cū tribularēt ꝛc̄. ꝛ sic i mul
tis aliis i q̄b᷒ nulla exprimit rō q̄re de᷒ talib᷒ miseretur
nisi sola tribulatio ꝛ afflictio miseroꝝ. Qn̄qꝫ etiā rele
uat miserias seu defect᷒ hoim nō ituitu meritoꝝ seu de
meritoꝝ:nec etiā afflictionis seu tribulatōis:sꝫ tm̄ ex so
la gratuita diuia volūtate:c᷒ exemplū hr̄ in Pau. Act.
ix.ca.de q̄ nulla rō miseratōis diuie ex pte meritoꝝ er
ga eū assignari pōt:cū nulla merita i eo p̄cesserūt imo
demerita: sicut ipse testat p̄mo Timo.j.ca. Blasphem᷒
fui ꝛ psecutor ꝛc̄.nec etiā ex hoc affligebat seu tribula
bat sꝫ poti᷒ alios affligebat ꝛ opprimebat:vt Act.ca.p̄
allegato:ideo de seipso dicebat p̄mo ad Cor.xv. capi.
Gr̄a dei sū id qd̄ sū. Ex hoc ei qd̄ alibi dic: Quia igno
rans feci in icredulitate mea ideo misericordiā cōsecut᷒
sū.nō hr̄ ꝙ de᷒ ex suis meritis misertus eēt sui sꝫ qꝛ sua
demerita nō eēnt sic grauia vt si ex certa malicia peccas
set. Qn̄qꝫ aūt releuat miserias ꝛ defect᷒ hominū iq̄tū
sunt aliq̄b᷒ iustis viris cōiūcti ne forte eradicēt cū mal
vt pꝫ.s.Gen̄. xviij.de sodomitis vbi de᷒ cōcessit abrae
ꝙ si forte iueniret ibi decē iusti ꝙ pcēt seu toleraret pec
cata alioꝝ. Qn̄qꝫ vo miseret de᷒ fidelib᷒ peccatorib᷒ ne
det infidelib᷒ occasio blasphemādi seu detrahēdi de di
uina oipotentia:sicut.j.Nu.xiiij. Moyses depcās pro
pplo quē volebat de᷒ delere ꝓpter peccata eoꝝ dicebat
Et dicēt.s.gētes qꝛ nō potuit.s.dn̄s itroducē in terrā p
q̄ iurauerat:iccirco occidit eos i solitudine. vn̄ depcati
dn̄i moysi de᷒ rn̄dit:Dimisi.sm̄ vbū tuū. iccirco ps̄.in
plurib᷒ locis ad ipetrandā diuinā miaꝫ nullā aliā rōnē
allegat:Ne forte dicāt gentes vbi ē de᷒ eoꝝ.ꝛ h᷒modi.
Aliq̄n vo de᷒ ꝓpiciat multitudini deliquēti ꝓpt vnuꝫ
iustū q̄ ex zelo iusticie ꝛ honoris diuini feruēt isurgit i
vidictā maloꝝ:sicut.j.Nu.xxv.de phinees legit:Auer
tit irā meā a filiis isrl̄ ꝛc̄. Aliq̄n vo ꝛ frequēt de᷒ misēt
hoib᷒ aspiciēs eoꝝ fragilitatē ꝛ ꝓnitatē ad iclinationē
vomitis peccati sibi ꝯnālis.vn̄ ps̄.cū dixisset:Quō mi
seret pr̄ filioꝝ ꝛc̄.subiūgit reddēs rōnē:Q̄m ipse cogno
scit figmētū nr̄m.ꝛ qꝛ isti modi miserēdi sūt multi ꝛ q̄
si nobis inumerabiles:iō sūmarie ꝯcludit.d. Et multe
misericordie.vn̄ Dauid.ij.Re.xxiiij.c.dicebat: Incidā
i manu dn̄i:multe eni sūt miseratōes ei᷒.q.d.miseratio
nes ei᷒ sūt pl̄es q̄ nos possum᷒ cogitare: huic āt qd̄ dr̄:
Et multe mie.subiūgit:ꝛ verax.qꝛ i oib᷒ p̄dictis q̄ pti
nēt ad diuinā miaꝫ saluat rō diuie vitatis ꝛ iusticie iq̄
tū sic miseret sm̄ ꝙ cōuenit diuie sapie ꝛ bonitati:ꝓut
i.j.p.q.xxj.ar.iiij.i cor.q.seqt:Qui custodit miaꝫ i mi
lia.hoc ē qꝛ diuia mia tāte latitudis ē vt se extendat ad
descēdētes vsqꝫ ad lōgissimā successionē:qꝛ cū dr̄:mille
accipit numer᷒ determiat᷒ ꝓ indetermiato:ꝛ hoc pꝫ.j.
Leuiti.xxvj.vbi dr̄:Meor ero pacti mei iacob:ꝛ pacti
mei isaac ꝛc̄.ꝛ loqt ibi de tp̄ib᷒ nouissimis q̄ sūt valde
distātia a tp̄ib᷒ pr̄m:itelligit tn̄ talis mia erga illos q̄ n̄
ponūt obicē sꝫ cōfitēt peccata sua:vt ibidē hr̄: Si ei dl
cat ꝙ iste mod᷒ miserēdi pōt icludi sb illa cl̄a generali
q̄ hr̄ imediate an̄.s.Et multe mie.ꝛ iō nō oportebat vt
p se singl̄r ponēt. Ad hoc dicēdū ꝙ iste mod᷒ ē general
sic ꝙ cōphēdit totū statū ve.te.cui pl̄ies de᷒ miseri᷒ est
ꝓpt merita pr̄m:vt pꝫ i auc̄te Leui.pal. ꝛ adhuc apl᷒
cōphēdit statū no.te.i q̄ de᷒ miseri᷒ ē generi hūano mit
tēdo filiū suū saluatorē nr̄um ex recordatōne mie quā
pr̄ib᷒ ꝓmisat.vn̄ vgo gl̄iosa i cātic. d hac mā dicit: Re
cordatus misericordie sue sicut locut᷒ est ad patres ꝛc̄.
sequitur: Qui auferē iniq̄tatem scelera atqꝫ peccata. in
q̄ oñdit ꝙ mia diuia se extendit ad oēs modos peccādi
siue sit peccatū p infirmitatē qd̄ ꝓpe pōt dici iniq̄tas

qꝛ cōmittitur ex eo ꝙ appetit᷒ inferior supat supiorē:
qd̄ ē manifeste cōtra eq̄tatem ꝯditōis nālis hūane:siue
sit peccatū ex ꝓp̄a malicia qd̄ intelligit p hoc qd̄ dr̄:Et
scelera.dictio eni hic posita in hebraico sepe significat
peccatū ꝓditōis:extendit se etiā ad peccatū p ignorātiā
cū dr̄:Atqꝫ peccata.vn̄.j.Leui.iiij. Aia q̄ peccauit per
ignorantiā:lꝫ eni dicta tria vocabula qn̄qꝫ sumāt large
vnū pro reliq̄ ꝓpe tamē dicta hn̄t predictas significatō
nes iuxta hebraicā veritatē. Seqtur i lr̄a sm̄ translatio
nē verā: Nullūqꝫ inoxiū derelinquens. eadeꝫ eni vba po
nūtur hic ꝛ Nu.xiiij.vbi de hac mā tractat: ꝛ ē sensus
ꝙ lꝫ in predictis maxie appareat diuia misericordia nō
tamē totaliter diuia iusticia dimittit. qn̄qꝫ eni nō totā
penā relaxat sꝫ penā eternā i tp̄alē cōmutat:vt.ij.Re.ꝛ
sic ille cui dimittit culpā nō relinq̄tur totaliter inoxius.
qn̄qꝫ vo etiā culpā ꝛ penā relaxat:hoc facit ꝓpter dile
ctionē quā tn̄ ipse misericorditer infudit:vt pꝫ de Ma
gdalena Lu.vij.ca. Dimittūtur ei peccata multa.penas
etiā qn̄qꝫ relaxat nō totaliter eas remittendo sꝫ redden
do iniq̄tatē patrū filiis ac nepotib᷒:vt sic pene q̄rūdam
alleuient p penas alioꝝ ab eis descēdentiū i q̄b᷒ antecess
sores puniūtur vsqꝫ ad tot generatōes in q̄b᷒ alii hoies
vident succedentes suos.ꝛ iō subdit: Qui reddit iniq̄ta
tem prꝫ filiis ꝛ nepotib᷒ ꝛc̄.In tot eni generatōes cōti
git ꝓgenitores noticiā hr̄e descendentiū. Seqtur: Festi
nusqꝫ moyses curuat᷒ ē ꝛ adorans ait. Circa qd̄ nōndū
ꝙ cū dn̄s moysi vias suas ṙuelaret mō predicto nō cur
uat᷒ nec p᷒ sꝫ stās legitur fuisse:sicut dictū fuit p᷒: Ste
tit moyses corā eo.mos eni erat iter eos audire doctri
nā seu legē diuinā stantes.vn̄.s.xx.ca.in datōe legis dr̄
Stetitqꝫ ppl̄s.silr̄ ꝛ Esdre.viij.ca. hr̄ ꝙ cū apperuisset
Esdras libꝝ dn̄i ad legēdū pplo stetit ois ppl̄s:sꝫ lectōe
seu ꝓclamatōe diuia finita:p quā moyses vias dn̄i sibi
mō predicto reuelatas didicit seu ꝑcepit: merito festin᷒
ex ferventi deuotōe curuat᷒ ē in terrā reputans se pulue
rē:sicut abraā Gen̄.xviij.ca.respectu tāte misericordie
sibi reuelate i q̄ curuatōe nō imemor charitatis ꝓxioꝝ
q̄rū curā hēbat q̄ h᷒modi miserationib᷒ maxime idige
bāt adorans ait: Si iueni grām i cōspectu tuo ꝛc̄.ꝛ ē sē
sus ꝙ licꝫ ꝓpter duriciā ppl̄i dixisses.s. Exo.xxxiij.ca.
Nō ascēdā i medio tui:qꝛ ppl̄s dure ceruicis es ne forte
ꝛc̄.tanta tn̄ ē excellētia tue misericordie ꝙ te solo idige
m᷒ ductore vt auferas iniq̄tates nr̄as atqꝫ peccata: ad
q̄ sum᷒ maxie ꝓni:nō eni angel᷒ posset hoc facere: vt s̄
Exo.xxxiiij.ca. Nosqꝫ possideas.i.tanq̄ ꝓpam heredi
tatem imobiliter nos hēas. vn̄ lꝫ i precedēti ca.iā fuissꝫ
sibi cōcessū ꝙ de᷒ gradereẗ cū eis cū sibi fuit rn̄sum:Et
illud vbū qd̄ locut᷒ es faciā.iteꝝ tamē hoc ipsum petit
sub alia rōne.s.qꝛ dure ceruicis est ꝛ auferas ꝛc̄. Et no
tandū ꝙ moyses nō fecit mētionē nisi de duob᷒ modis
peccādi.s.de iniq̄tate ꝛ peccato:nō aūt de scelere: lꝫ de᷒
de trib᷒ fecerit mētionē.d. Auferā iniq̄tatē ꝛ scelera atqꝫ
peccata:qd̄ cōcordat predictis.nā cū scel᷒ ꝓpe sūptum
sit peccatū cōmissū ex certa malicia vt dictū ē: qd̄ ptiet
ad sūmū modū peccādi;moyses de eo nō fecit mētionē
tū qꝛ videretur magna audacia:tū ne pplm̄ videret tā
te dure ceruicis estimare vt eū ad peccatū sceleris ꝓnuꝫ
iudicasset. Huic aūt snie sm̄ quā tenet ꝙ illa vba diui
nas miseratōes exprimētia.s.cū dr̄: Dn̄s de᷒ misericors
ꝛ clemēs ꝛc̄.nō sūt vba moysi orantis:sꝫ dei notificātis
vias suas moysi:cōsonat qd̄ legit.j.Nu.xiiij. vbi moy
ses orans deū pro pplo dicebat: Magnificet ergo forti
tudo dn̄i sicut locut᷒ es.d.Dn̄s patiens ꝛ multe miseri
cordie:auferens iniq̄tatem ꝓut ibidē declarabit. ꝯsōat
etiā p̄dicte snie illud ps̄.vbi dr̄: Notas fecit moysi dn̄s
vias suas.in q̄ dat itelligi ꝙ sicut filiis isrl̄ de᷒ notifica
uit volūtates suas.i. voluntates p̄cepti ꝛ ꝓhibitiōis:ꝛ
hoc in lege data p moysen.precepta eni ꝛ ꝓhibitōes h᷒mōi
volūtates dei dicūt:vt i p̄mo sniaꝝ di.xlv.ca.vij. sic vias
suas notificauit moysi.q̄ aūt sūt ille vie statim subiūgit.d.
Miserator ꝛ misericors dn̄s: lōganimis ꝛ mltū misericors.
q̄ sūt vba satis ꝯformia p̄dictis. Cōcordat āt p̄dicte snie ꝙ
pr̄iarche seu sci q̄ fuerūt an̄ moysen nō dicūt ꝓclamasse mi
sericordias dn̄i etiā i casu i q̄ multū videbāt reqri:vt s.Ge.
xviij. Cū abraā intercessisset p sodomitis nō legit iplorasse
mias diuias sꝫ ei᷒ iusticiā.d. Absit a te vt rē hāc facias ꝛ oc
cidas iustū cū ipio:q̄ iudicas oēm terraꝫ ꝛc̄. in q̄ manifeste
ꝓclamabat iusticiā diuinā:nō aūt dei miaꝫ.c᷒ rō vr̄ esse:qꝛ
h᷒modi vie dn̄i ostendentes ipsi᷒ miseratōes p᷒ fuerūt noti
ficati ipsi moysi q̄ alicui alteri:ꝛ iō ps̄.d. Notas fecit vias
suas moysi:vt dictū ē.s.nō aūt prib᷒:sicut nec etiā nomen
dn̄i magnū nō prib᷒ sꝫ moysi fuit notificatū:vt.s.Exo.vj.
Nomē meū adonai nō idicaui eis.p᷒ moysen vo multi san
ctoꝝ ei᷒ doctrinā sequētes legūt iplorasse diuias miseratio
nes:vt pꝫ de Dauid:de Ezechia:ꝛ Daniele:ꝛ multis aliis.
Querē aūt rōnē isti᷒ dr̄ie forte eēt scrutari maiestatē:cū de᷒
distribuat dona ꝛ reuelationes suas ꝓut vult: sꝫ salua sēp
secretoꝝ reuerētia ꝓ modulo fragilitatis nr̄e posset rō assi
gnari: Pro q̄ sciendū ꝙ mia vr̄ iportare aliq̄d qd̄ deo non
cōpetit:p̄serti apud illos q̄ min᷒ bn̄ sūt exercitati de his q̄
de deo dicūt:mia ei vr̄ iportare relaxatiōnē iusticie:nō eni
dr̄ alq̄s misereri ei᷒ cui dat qd̄ sibi vr̄:relaxatio aūt iusticie
nullo mō vr̄ deo ptinere de q̄ legit:Iust᷒ dn̄s i oib᷒ viis su
is.silr̄ rect᷒ ꝛ absqꝫ vlla iniq̄tate:ꝛ iō i p̄mordiis prm̄ ista
nō fuerūt publicata ne ex hoc tior dei seruil᷒ diminueret p
ꝯfidentiā relaxatōis iusticie ꝛ h᷒modi.sꝫ tp̄e legis q̄n tā ma
gn᷒ ppl̄s fuit adunat᷒ i cultu vni᷒ dei oportebat ista publi
cari:tū vt regimē isti᷒ ppl̄i q̄dāmo pticiparet pfectōnē diui
ni regimis i q̄ mia nō ꝯ iusticiā exercet:sꝫ aliq̄d.s.iusticiam
opat:vt i.j.pte.q.xxj.ar.iij.i rn̄.ad.ij.ar.tū qꝛ duricia isti᷒
ppl̄i ꝛ ei᷒ magna ꝓnitas ad peccādū maxie idigebat multi
tudinē miserationū diuinaꝝ:ꝛ ꝙ moyses de hoc eēt instru
ctus a deo vt frequēt ꝓ eis posset mias dn̄i iplorare: silr̄ ꝛ
alii sci q̄ moysi in regimie ppl̄i successerūt: ꝓut pꝫ pluries i
gestis eoꝝ. Seqt i lr̄a: Rn̄dit dn̄s:Ego inibo pactū videnti
b᷒ cūctis signa faciā ꝛc̄. Circa qd̄ attendendū ꝙ dn̄s nō rn̄
dit ad petitionē factā p moysē dicētē: Obsecro vt gradiar
nobiscū.qꝛ iā hoc sibi fuerat cōcessuꝫ:vt dictū ē i p̄ce.ca.sꝫ
ad hoc qd̄ dixerat moyses i petitiōe seu orone sua: Et aufe
ras iniq̄tates nr̄as nosqꝫ possideas. ꝛ ē rō ꝙ de᷒ ꝯcessit mo
ysi ꝙ nō solū se hr̄et erga pplm̄ misericordē ꝛ piū ꝛc̄. ꝓut
vie dn̄i explicite reqrūt:sꝫ etiā cū hoc vidētib᷒ cūctis signa
facēt q̄ nūq̄ sūt visa sup terrā:p q̄ q̄dē signa terribilia ppl̄s
debēt retrahi a pctō:ꝛ sic dupl̄r de᷒ se obtulit ad iuuādū
pplm̄.vno mō auferēdo iniq̄tates ꝛc̄.ꝓ loco ꝛ tp̄e q̄s vie dn̄i
s.dicte reqrūt.alio mō ad faciendū terribilia in ꝯspcū ppl̄i
vt ab errore retraherēt:q̄ āt sint illa signa declarat i postill᷒
pr̄ vnū de q̄ ꝓpe agit i hoc loco.s.ꝙ ex facie moysi cū descē
disset de mōte ꝓcedebāt radii miri splēdoris i altū ad mo
dū cornuū:qd̄ nō legit de aliq̄ alio pr̄iarchaꝝ seu ꝓphaꝝ.
ꝛ de hoc vr̄ itelligēdū qd̄ seqt i lr̄a.s. Ut cernat ppl̄s i c᷒ me
dio es op᷒ dn̄i terribile qd̄ factur᷒ sū tecū.s.in psona tua.p
hoc aūt signū singularissimū qd̄ apl̄s vocat gl̄iaꝫ vult᷒ mo
ysi.ij.Cor.iij.significabat sm̄ glo.ibidē ꝙ moyses clare vi
debat id ad qd̄ illi n̄ possent accedē:nā Eccl̄.viij.ca. Sapia
hois lucet i vultu ei᷒.vn̄ ꝓbabile vr̄ ꝙ hoc singulare hūit
moyses p visionē diuie eēntie sm̄ quā ex luie aie i faciē vbi
maxie noticia viget hūana radii illi splēdidi redūdabāt: si
aūt teneat ꝙ ꝓtūc nō vidit deū: dicēdū tn̄ vr̄ ꝙ fuit ibideꝫ
ex cōsortio diuio itātū disposit᷒ ad hoc ꝙ p̄dictū signū mi
rissimū i eo apparuit:qd̄ ad vtilitatē ppl̄i spūalē cedebat.s.
ad retractionē eoꝝ a peccato: habebāt eniꝫ eū in maiori re
uerentia ꝛ obedientia. vn̄ sequit: Uidentes aūt aaron ꝛ filii
israel cornutā moysi faciē timuerūt ꝓpe accedere.

Replica correctorij ꝺ Burgensem.

Item Bur. cōtinuans suā digressionē circa capi. xxxiiij. igredit cōflictū ad modū ismaelis:nō mō cōtra postillatorē sz ⁊ cōtra oēs corrūpēs nr̄am translatōez ⁊ dicēs eē diuinā clamationē vel relationē i noiatiuo casu cū dr̄: Dñatoꝛ dñe deus misericoꝛs ⁊ clemēs ⁊c. cū tamē ⁊ lia nr̄a ⁊ oēs catholici expositoꝛes dicāt illā esse oꝛonē moysi i vocatiuo:qz post predicata diuina sequitur Qui custodis miseri cordiā in milia: q̄ aufers iniquitatē: nullꝰ apud te p se inocēs ē ⁊ cetera q̄ sequunt:q̄ oia sonāt in vocatio casu ⁊ secūda ꝓsona: nō i noiatiuo casu ⁊ tertia ꝓsona. Et mirandū bñ ē de hoc se ne q̄ hic nititur declinare nomē dñi tetragrāmaton ⁊ dicē ipz hic eē noiatiui casus cū.s. circa c.iij. dixit ipsū ineffabile nō humane sz diuine iposītionis: nec cōcretum nec abstractū: nec absolutū: nec rispectiuū q̄ ibidē satis late tracta nt ⁊ retractant:iō hic nō repeto dimittēs hic ꝑ Bur. dicta tanꝝ ficta ⁊ aliena:ꝑ serti qz predicata diuina substantialia sicut deꝰ ⁊c. dicit significare vias dñi quas deꝰ moysi ostendit:nā c vie dñi sint respectus ad extra ⁊ nō nisi q̄dā sue virtutis imitationē significāt ꝓdicata pfectionalia maxie sbalia:sicut Bur. dicit tetragrāmaton vias dñi significare nō pōt. deo eni nō sūt assignande vie per qs ipse incedat ſm deitatē q̄ vbiqꝫ ē nisi ꝑ extrinsecū respectū: vt ille dicant vie dei i qbꝰ nos oporteat ambulare ⁊ placere deo vt dei imitatoꝛes i dilectōe ambulāres vt si velim' ad deū puenire oporteat igredi ꝑ viā mādatoꝝ dei: ⁊ he sūt vie quas dñs ostendit moysi renouās tabulā ꝓceptoꝝ:nec alias vias moyses hic petit nisi illas pꝰ datas reformari q̄ tenꝰ ppls q̄ ꝑ peccatū vituli ab illis vijs ꝺclinauerat ad eas dem reduceref. vñ dicit: Ostende mihi viam tuā. ⁊ rñdit dñs: Facies mea precedat te. ſm beatū Hzego. ꝑ faciē vnus quisqꝫ cognoscit. ꝑ faciē igitur dei ipsi' cognitio denotatur q. ꝺ. dñs rñdendo moysi: Tu petis tibi ostendi viā: cognosce me: ⁊ cognoscēdo dilige. hec ē eni via i q̄ vniuerse lex pēdent ⁊ pphete. s. in cognitione ⁊ dilectōe dei q̄ ꝑ faciē ipsi' delignatur. Cōfirmatōes quas Bur. adducit ꝑ itentōe sua modicū valēt:nō ꝓxima ꝺe. xiiij. ca. Nu. qz lr̄am male ⁊ extorte exponit: vide ibi postil. ⁊ male adducit: qz ibi scribit Nō sicut dixisti sz sicut iurasti. In tota aūt sacra scriptura nō repitur deū iurasse illa que ibi sequūt. s. dñs deꝰ ⁊c. nec oportuit eū doctrinā viarū suarū iuramēto firmare si doctrina ē vt Bur. vult. Juramēta eni dei solū i cōicationibꝰ ⁊ ꝓmissionibꝰ interponi cōsueuerunt. nec secūda confirmatio est ad ꝓpositū: Vie eni dñi notificate moysi ⁊ volūtates eiꝰ sūt ꝓcepta data moysi ꝑ ppls directōne: nec magr̄ sniaꝝ quē hic allegat:ita exponit hos vsus psal. Quasi vie dñi sint dñatoꝛ dñs patiēs ⁊ misericoꝛs.sed potiꝰ distinguit vsum sequentē a versu ꝓcedente:nec illud huic sententie Bur. ꝓcꝛdat

Capi. XXXV.

Hītūr cōgregata oī turba filioꝛum isrl̄ dixit ad eos: Hec sūt q̄ iussit dñs fieri. Sex diebus facietis opꝰ: Septimꝰ dies erit vobis scūs: sabbatū ⁊ reqes dñi. Qui fecerit opꝰ in eo occideꝝ. Nō succēdetis ignē i oibꝰ habitaculis vr̄is ꝑ diē sabbati. Et ait moyses ad oēm cateruā filioꝝ israel. Iste ē sermo quē ꝓcepit dñs dicēs. Sepate apꝺ vos ꝓmitias dño. Dis volūtarius ⁊ ꝓno aio offerat eas dño. Aurū ⁊ argētū ⁊ es: biacynthū ⁊ purpurā: coccūqꝫ bis tinctū ⁊ byssū pilos caprarꝝ: pelles qꝫ arietū rubricatas ⁊ biacynthinas: ligna setbi: ⁊ oleū ad luminaria cōcinnāda: ⁊ vt cōficiat vnguētū ⁊ thymiama suauissimum: lapides onychios ⁊ gēmas ad ornatū suphūeralis ⁊ rōnalis Quisqs vr̄m sapiēs ē: veniat ⁊ faciat qꝺ dñs ipauit:tabernaculū. s. ⁊ tectū ei' ātqꝫ opimētū ānulos ⁊ tabulata cū vectibꝰ: paxillos ⁊ bases:arcā ⁊ vectes: ꝓpiciatoriū ⁊ velū qꝺ añ illꝺ oppā dit: mēsam cū vectibꝰ ⁊ vasis ⁊ ꝓpositōis panibꝰ cādelabꝝ ad luminaria sust ē tanda: vasa illꝰ ⁊ lucernas ⁊ oleū ad nutrimēta ignīū altare thymiamatū ⁊ vectes ⁊ oleū vnctōnis ⁊ thymiama ex aromatibꝰ: tētoriū ad ostiū tabernaculi: altare holocausti ⁊ craticulā eius eneā cū vectibꝰ ⁊ vasis suis labꝝ ⁊ bases eiꝰ: cortinas atrij cū colūnis ⁊ basibus tētoriū i fozibꝰ vestibuli: paxillos tabernaculi atrij cuꝝ funiculis suis: vestimēta quoꝝ vsus ē i ministerio scūa rij vestes aaron pontificis ac filioꝝ eiꝰ vt sacerdotio fungātur mihi. Egressaqꝫ omnis multitudo filioꝝ isrl̄ de cōspectu moysi obtulerūt mēte ꝓptissima atqꝫ deuota ꝓmitias dño: ad faciēdū opus tabernaculi testionij. Quicqd ad cultuꝝ ⁊ ad vestes scās necessariū erat: viri cū mulieribꝰ ꝑbuerūt armillas et in aures ānulos et dextralia. Oē vas aureū in donaria dñi sepatū est. Siqs hēbat aurū biacynthū ⁊ purpurā: coccūqꝫ bis tinctū: byssuꝝ ⁊ pilos caprarꝝ: pelles arietū rubricatas ⁊ biacynthinas: argēti ⁊ auri erisqꝫ metalla obtulerunt dño: lignaqꝫ setbim i varios vsus Sed et mlieres docte q̄ neuerāt dederūt biacynthuꝝ purpurā ac vermiculum: ac byssū ⁊ pilos caprarꝝ: spōte ꝓpria cūcta ꝛbuētes. Porrō cipes vo obtulerūt lapides onychinos: ⁊ gēmas ad supēllectile ⁊ rōnale: aromata qꝫ ⁊ oleū ad lumīaria cōcinnāda ⁊ ad ꝓparandū vnguētū ac thymiama odoꝛ suauissimi cōponēdū. Oēs viri ⁊ mulieres mēte deuota obtulerūt donaria vt fierēt opa q̄ iusserat dñs per manū moysi. Cūcti filij isrl̄ volūtaria dño dedicauerūt. Dixitqꝫ móyses ad filios israel. Ecce vocauit dñs ex noie beseleel filiū buri: filij hur ꝺ tribu iuda: ipleuitqꝫ eū spū dei: sapia: ⁊ intelligentia: ⁊ scia: ⁊ oī doctrina: ad excogitādū ⁊ faciēdū opꝰ i auro ⁊ argēto ⁊ ere ⁊ ferro sculpēdisqꝫ lapidibꝰ ⁊ opere carpētario. Quicqd fabre adinueniri pōt: dedit i corde eiꝰ. Goliab quoqꝫ filiū achisamech de tribu dan ābos erudiuit sapia: ut faciant opa abietarij pōlymitarij: ac plumarij ꝺ biacyntho ⁊ purpura: coccoqꝫ bis tincto ⁊ byssoꝫ et texāt oia ac noua q̄qꝫ repiant.

vsus ē in ministerio sactuarij. erāt eni q̄dā panni in qbꝰ iuoluebātur arca testamēti ⁊ ꝓpiciatoriuꝫ qñ mouebāt castra: vt hz Nu. iiij. ca. nō eni pōt hoc i telligi de vestibꝰ sacerdotū: alr eēt nugatio quia de ipsis subditur: Uestes aaro ⁊c.

a Armillas. i. torques fz Hug.

b Et inaures. ornamēta sūt aurea. c Annulos. digitoꝝ.

ꝺ Et ꝺextralia. brachioꝝ ꝓpe manū.

e Et mlieres docte de derūt q̄ neuerant .i. filauerāt: ⁊ dr̄ a neo nes qꝺ signi ficat filare.

f Dixitqꝫ moyses. Dic ꝓnter agitur de electōe artifici cū dr̄:

g Ut faciant opera abictarij. i. carpētarij. Abies eni ē genꝰ ligni: ⁊ inde dr̄ abietarꝰ artifex opans in tali ligno: ⁊ inde tractū est hoc nome ad alios artifices lignoꝝ: ⁊ sic accipitur hic: qz de ligno abieti' ñ fit mētio i cōstructione tabernaculi sz ꝺ lignis setbi

b Et polymitarij. nomē ē artificis q̄ ꝑ texturaz varias figuras operat: ⁊ dr̄ a polꝰ qꝺ ē pluralitas: ⁊ mitos qꝺ ē gutta i Ac plumarij. q̄ tales varietatē facit cū acu.

k Et texāt oia .s. q̄ ab alijs sunt inuenta. l Ac noua q̄qꝫ repiāt. sapientia a deo si bi collata. Letera patēt ex dictis. ꝛ xxj. capi.

Capi. XXXVI.

Fecit ergo beseleel. Hic cō sequēter agit de opis executōe: ista tñ executio nō ponit hic totaliter eodē oꝛ dine q̄. s. descriptum ē opus a moyse: pr̄imo ponitur executio opis q̄tū ad ipsū tabernaculū: secūdo q̄tum ad ea q̄ erant intra ipsū .xxxvij. ca. tertio q̄tū ad atriuꝫ ca. xxxviij. q̄rto q̄tū ad vestes sacerdotuꝫ xxxix. ca. Circa ꝓmū ꝓmo oñditur ppli of ferētis vltra necessitatem deuotio: secūdo opis executio: ibi Fecerūtqꝫ. ꝛ ꝓmo q̄tuꝫ ad opimēta tabernaculi de cortinis ⁊ sagis ⁊ pellibꝰ: secundo q̄tum ad parietes tabernaculi: ibi Fecit ⁊ tabulas tabernaculi. Sequit: Cōtra oc cidentem vo.

qō aūt sequitur
o Idest ad eam p̄tem tabernaculi que mare respicit. nō ē in hebreo.
c Fecit quoq; vectem aliū cē. de hoc vecte non fecit supra mētionē: iste enī erat in latere orientali tabernaculi: ita q̄ capita eī⁹ erant inserta capitib⁹ duarū tabularum que erant in extra introitū tabernaculi vna in latere aqlonari ipsi⁹ tabernaculi: t altera i australi: t qz transibat p spissitudinē ipsarū tabularum ideo dicit lra q̄ trāsibat p mediās tabulas ab āgulo vsq; ad angulū: scz ab angulo coniūgente parietem aquilonarem t orientalē tabernaculi vsq; ad angulū cōiūgentē parietem australē t orientalē eī⁹. Letera exponātur sicut sunt exposita. ō. ca. xxvj.

in ora sagi alteri⁹ vt sibi iui cē iūgerent t fibulas eneas quagita qb⁹ necteret tectū: vt vnū palliū ex oībus sagis fieret. Fecit t optoꝛium tabernaculi de pellib⁹ arietū rubricatis: aliudq; desup velamē de pellibus hiacynthinis. Fecit t tabulas tabernaculi de lignis sethim stantes. Decē cubitorum erat longitudo tabule vna⁹ t vnū ac semis cubitū latitudo retinebat. Bine i castratratura erant p singulas tabulas: vt altera alteri iūgeret. Sic fecit in oīb⁹ tabernaculi tabulis. Egbus vigiti ad plagā meridianā erant ꝯ austrū cū q̄draginta basib⁹ argēteis. Due bases sub vna tabula ponebant ex vtraq; pte angulo⁹: vbi ītrastratura laterū in angulis terminat. Ad plagam quoq; tabernaculi q̄ respicit ad aglonē fecit vigiti tabulas cū q̄draginta basib⁹ argēteis: duas bases p singulas tabulas. Cōtra occidentē vo. i. ad eā ptē tabernaculi q̄ mare respicit fecit sex tabulas: t duas alias p singulos angulos tabernaculi retro q̄ iūcte erāt a deoꝛsū vsq; sursū: t in vnā cōpagē pit ferebant. Ita fecit ex vtraq; pte p angulos vt octo eēnt simł tabule t haberēt bases argēteas sexdecem: binas. s. bases sub singulis tabuł. Fecit t vectes de lignis sethim quinq; ad cōtinēdas tabulas vna⁹ lateris tabernaculi: t qnq; alios ad alteri⁹ lateris coaptādas tabulas: t extra hos qnq; alios vectes ad occidentalē plagā tebernaculi ꝯ mare. Fecit quoq; vectē alium q p mediās tabulas ab angulo vsq; ad angulū pueniret. Ipsa aūt tabulata deaurauit: fusis basibus earū argenteis: t circulos eoꝝ fecit aureos: per quos vectes iduci possent quos t ipsos laminis aureis operuit. Fecit t velum de biacynthо t purpura: vermiculo ac byssо retoꝛta opere polymitario: variū atq; distinctū: t q̄tuoꝛ colūnas de lignis sethim ꝙs cū capitibus deaurauit: fusis basib⁹ earū argenteis. Fecit t tenturiū in introitu tabernaculi ex biacynthо purpura vermiculo byssoq; retoꝛta opere plumarij: t columnas qnq; cū capitib⁹ suis quas operuit auro: baseq; earū fudit eneas: quas t opuit auro.

.xxxvii.

Fecit aūt beseleel t arca de lignis sethim habētē duos t semis cubitos in longitudine t cubitū ac semissem in latitudine: altitudo quoq; vna⁹ cubiti fuit t dimidij: vestiuitq; eam auro purissimo int⁹ t foris Et fecit illi coꝛonā auream p gyrū cōflans q̄tuoꝛ ānulos aureos p q̄tuoꝛ angulos eis duos ānulos in latere vno: t duos in altero. Vectes quoq; fecit de lignis sethim quos vestiuit auro t quos misit in ānulos q̄ erāt i lateribus arce ad portandū eā. Fecit t propiciatoꝛiū. i. oꝛaculuz de auro mundissimo duoꝝ cubitoꝝ t dimidij in longitudine: t cubiti ac semis i latitudine Duos etiā cherubin ex auro ductili quos posuit ex vtraq; pte propiciatoꝛij: cherub vnū i sūmitate vna⁹ ptis t cherub alterū i sūmitate ptis alterius. Duos cherubin in singuł sūmitatib⁹ propiciatoꝛij excedētes alas t tegētes propiciatoꝛium: seqz mutuo t illud respicientes. Fecit t mēsā ō lignis sethi i lōgitudie duoꝝ cubitoꝝ

Capi. xxxvii.

Fecit aūt beseleel hic ponit executio opis q̄tum ad ea que erant extra tabernaculū: t primo illoꝝ q̄ erant intra sanctasanctoꝝ. s. arce: propiciatoꝛij: t ipsoꝝ cherubi.
b Cherub vnū in sūmitate vna⁹ ptis. sūmitas hic accipit p parte superiori fm opionē Rab. Sa. dicētis q̄ cherubin erāt posita sup operculum arce qō erat propiciatoꝛiū fm ipsum. fm aliam opionē sūmitas hic accipit p extremitate q̄ dicit q̄ cherubin sustinebāt extremitates propiciatoꝛij vt dictū ē. ō. xxv. ca. Secūdo ponitur executio q̄tū ad ea q̄ erāt extra sanctūsanctoꝝ ꝯ velū in illa parte tēpli q̄ sanctū vel sancta noiatur: cū dicit: Fecit t mensam. Sequitur

r Contra coꝛonā. i. imediate ībi coꝛona vt expositum ē. ō. xxv. ca. Cōsequenter agitur de cādelabro qō erat ibidē cū dī: Fecit t candelabꝝ. sequitur:
d Equuz erat opus sex calamorū. qō exponitur duplicit: vno mō q̄z alicq; calami ozirent de hastili inferius: alijs tñ i in pte supioꝛi eq̄liter ascendebant Aliter sic: Equū erat cē. i. vnifoꝛme in forma t figura. Letera exponūtur sicut supra exposita sunt ca. xxv. Cōsequēt agitur de altari thymiamatis: cū dī: e Fecit t altare cē. qō altare erat inter mensam t cādelabꝝ: t exponat qō hic dī sicut. ō. xxx. c.

Capi. xxxviii.

Fecit t altare holocausti.
Hic pīter ponit executio opis q̄tū ad ea que erāt extra tabernaculū: t primo q̄tum ad altare holocaustoꝝ: secūdo q̄tū ad labrum: cū dī:
b Fecit t labrum eneū cū basi sua. cē. Dicūt exposītores nr̄i cōiter q̄ iste erant mulieres deuote q̄ veniebāt frequēter ad ostiū tabernaculi rōne culꝰ diuini: t i signū q̄ nolebāt amplius

t in latitudine vna⁹ cubiti q̄ hēbat i altitudine cubituz ac semissem. Circūdeditq; eaz auro mundissimo: t fecit illi labium aureū p gyꝝ ipsiq; labio coꝛonā aureā interasilē q̄tuoꝛ digitoꝝ: t sup eādē alterā coꝛonā auream. Fudit t q̄tuoꝛ circulos aureos quos posuit in q̄tuoꝛ angelis p singłos pedes mēse cōtra cōronā: misitq; in eos vectes vt posset mēsa portari: ipsos quoq; vectes fecit de lignis sethim: t circūdedit eos auro. Et vasa ad diuersos vsus mēse: acetabula: phialas t cyathos t thuribula ex auro puro: i qb⁹ offerēda sunt libamina. Fecit t cādelabꝝ ductile ō auro mundissimo De c vecte: calami: cyphi sperulеq; ac lilia, pcedebāt sex i vtroq; latere. Tres calami ex pte vna: t tres ex altera. Tres cyphi in nucis modū p calamos singulos sperulеq; simł t lilia t tres cyphi instar nucis in calamo altero: sperulеq; simul t lilia. Equum erat op⁹ sex calamoꝝ q̄ pcedebant de stipite candelabri. In ipso aūt vecte erāt q̄tuoꝛ cyphi in nucis modū: sperulеq; p singulos t lilia: t sperule sub duob⁹ calamis p locatria: q̄ simul sex fiūt calami pcedētes de vecte vno. Et sperule igitur t calami ex ipo erāt: vniuersa ductilia ex auro purissimo. Fecit t lucernas septē cū emūctoꝛijs suis: t vasa vbi ea que emūcta sunt extinguāt de auro mundissimo. Talētuz auri appēdebat cādelabꝝ cū oīb⁹ vasis suis. Fecit t altare thymiamatis de lignis sethim p q̄drū singulos bīs cubitos: t i altitudine duos; e cui⁹ angul' p

cedebāt cornua: vestiuitq; illō auro purissimo cū craticula ac parietib⁹ t cornibus. Fecitq; ei coꝛonā aureolā p gyrū: t duos annulos aureos sub coꝛona p singula latera: vt mittātur in eos vectes: t possit altare portari. Ipsos autez vectes fecit de lignis sethim: t opuit laminis aureis. Lō posuit t oleū ad sanctificationis vnguētuz t thymiamata de aromatib⁹ mundissimis ope pigmētarij.

Fecit et altare .xxxviii. re holocausti de lignis sethim: qnq; cubitoꝝ p q̄drum t triū i altitudine: cuius cornua de angulis procedebāt: operuitq; illud laminis eneis. Et i vsus eius parauit ex ere vasa diuersa lebetes: forcipes: fuscinulas vncinos: t ignium receptacula. Cratitulāq; ei⁹ in modum retis fecit eneā: t subter eā i altaris medio arulā fusis q̄tuoꝛ annulis p totidez retiaculi sūmitates: ad īmittēdos vectes ad portandū Quos t ipos fecit ō lignis sethim t operuit laminis eneis: induxitq; in circulos q̄ i lateribus altaris eminebāt Ipsum aūt altare nō erat solidum sed cauuz ex tabulatis t iū vacuum. Fecit t labrum eneuz cu basi sua de speculis mulierū q̄ excubabāt i ostio tabernaculi. Fecit t atriuz i c⁹ australi plaga erāt tētoria de byssо retoꝛta cubitoꝝ centum: columne enee vigiti cuz basibus suis: cāpita columnaruz t tota opis celatura argētea. Eque ad septētrioālē plagā: tētoria colūne: baseq; t capita columnaruz eiusdē mēsure t opis ac metalli erāt. In ea vo plaga q̄ ad occidētē respicit: fuerūt

itendere ornatui exteriori obtulerūt speculа sua: quoꝝ capse erāt enee: t de illis factū est vas pdictum Rabbi Salo. dicit q̄ hic ē textus ver⁹.
De speculis mulierū exercituantiū vel circuntiū ad ostium tabernaculi: t fm primā significationez exponit dicēs: q̄ mulieres hebree qñ pharao voluit impedire multiplicationē ppli p generationē opp: timēdo viros laboribus ne vacarent amplexibus: vxores coꝝ cō ponebāt se ad speculа vt prouocarent viros suos ad actū matrimonij non libidie ducte sed prolis amore: t sic procreauerūt exercitū filioꝝ israel: quoꝝ principes tribuum in quib⁹ quodā mō cōtinebatur totū negociū ppli consistebāt ad ostium tabernaculi: vbi manebāt moyses t aaron ad tractandū cuz eis de negocijs ppli. fm vo aliam significationē exponit de mulierib⁹ deuotis que manebāt in castris circa latera t post tergum tabernaculi quas oportebat circuire veniēdo ad ostium tabernaculi causa oblationis faciende. Aliter aūt exponūt doctores aliq̄ q̄ circa labium eneū erant speculа affixa: vt sacerdotes viderēt maculas abluendas t illa speculа fuerunt oblata a mulieribus deuotis: t sic qō dicitur: b Fecit t labrum eneū cum basi sua de speculis mulierum. Hic accipitur facere pro aptare vel ornare: t sic aliquando accipit in hebreo vt dictum fuit Gen. pmo capi.
c Capit a columnarum t tota operis celatura argentea.

Universidad de Deusto Biblioteca

In hebreo hī: Uncini colūnarū ⁊ cincture earū de argento ⁊ eodem mō infra vbi ponūtur cōsilia verba. d Ipsas colūnas atriī vestiuit argento. In hebreo hī: Capita columnarū liniuit vel operuit argento: ⁊ exponātur ista sicut. ē. xxvij. e Hec aūt sunt instrumēta. In hebreo hī: hi sūt cōpositi vel numeri. ⁊ vī hᵒ meliᵒ dictū vt pz ex lra se. qz noiant ⁊ erī numerāt pōdera metalloꝝ de quibus facta sunt opa tabernaculi. f In cerimoniis leuitaꝝ. i. ob sequijs eoꝝ: quia ad eos ptinebat portare tabulas tabernaculi ⁊ bases ⁊ opimēta ⁊ plura alia: silr deponere tabernaculū in motōne castroꝝ ⁊ erigere ipsū in loco positionis castroꝝ.

g Per manū ithamar. i. ſm ordinatiōnē eiᵒ ⁊ preceptum.

b Omne aurum. hic ponit numerus auri. i Qō expēsū ē in opa. xxix. talētoꝝ fuit. In hebreo hī. xxix. cētenarioꝝ. Dicit aūt Rab. Sa. q cētenarius cōtinet lx. mnas. mna autez sanctuarij duplex erat respectu cōis: ⁊ sic cētenariᵒ ptinebat. cxx. mnas: ⁊ mna. xxv. siclos: ⁊ sic cētenarius sanctuarij cōtinebat tria milia siclos.

k Oblatū est aūt ab hijs rē.] In hebreo hī sic: Argentū autē numeratōnis pplī fuit cētum c ntenarij ⁊ mille septingenti ⁊ septuagintaqnqz sicli ad pōdus sanctuarij: di midiᵒ sicl' p singula capita omniū trāseūtiū ad numerū a. xx. annis ⁊ supra de sexcētis ⁊ trib' milib' ⁊ qngentis quadragita viris: ⁊ ꝑz hoc numeratio pplī nō ē referēda ad numeꝝ auri ꝓ dicti: sed magis ad numerū argenti: cᵘ rō ē q: in nullo loco inuenitur scriptū q ꝙ in numeratōe pplī numerati soluere debeant vel offerre aliquā ꝯtitatem auri ſz argēti. s. qlibet dimidiū siclū: vt dictū ē. ē. xxx. ca. Et si ꝙsideret numerus argenti hic expressus cozrñdet numero viroꝝ accipiendo ꝓ qlibet dimidiū siclū. vnᵘ enī cētenariᵒ valz tria milia siclos vt visū ē: ⁊ ꝓ ꝙñs cētū cētenarij valēt trecēta milia siclos integros ⁊ per ꝙñs valēt sexcēta milia dimidios. Item mille septingenti septuagintaqnqz integri valēt tria milia qngētos qnquaginta dimidios: ⁊ sic hī numerᵒ predictᵘ vī roꝝ. s. sexcētoꝝ triū miliū ⁊ qngentoꝝ qnqginta.

l Centū bases. xl. eni erant in latere aqlonari ⁊ tot in australi: ⁊ xx. in occidentali sub tabulis tabernaculi ⁊ quatuor sub colūnis in qb' appēdebat velū ꝙludens sanctū ⁊ sācta sāctōꝝ. m De talētis centū. In hebreo hī: De cētenarijs centum.

n De mille aūt septingētis. In hebreo hī: De mille septigentis septuagintaqnqz siclis fecit vncinos colūnarū ⁊ liniuit capita earū argēto: ⁊ hec videt verior lra: qz hic loqtur de colūnis atriī q erant sexaginta p circuitū. Argentū aūt hic enumeratuz non ascendit ad ꝯtitatez vnī cētenarij fere. de medietate. In qualiber aūt base fuit vnᵘ cētenarius integer vt dictum ē: ⁊ sic in vna sola baseꝑ fuissent fere in omplo de argento qⁿ in qib' columnis atriī: qō vī absurdū: ⁊ ideo non vī possibile q capita earꝝ fuerī argētea nec ipe vestitū argento: sed vncini tm fuerī argētei ⁊ capita earū linita vel opta argēto: sic. ē. expositū ē. xxvij. capi. Letera patent.

¶ In ca. xxxviij vbi dī i postilla: Fecit labiū eneuz cū basi rē.

Additio.

Ltima expō q ponit in postilla vī verior: qz magis cōsonat lre: textus eni verᵘ i hebreo nō dicit: De speculᵘ mulierū. vt sic illa specula itelligāt cē mā labij seu basis ſz dicit sic: Fecit labiū eneū cū basi sua cū speculᵘ mulierū vel i speculᵘ mulierū rē. ⁊ est sensus q fecit labiū eneū cū basi sua: vt. s. fuerat sibi ꝓceptū: ⁊ etiā cū speculᵘ mulieꝝ circūqqz positis ad ornatū: vel' fecit labiū eneū in speculis mulierū. s. cōtentū: ⁊ sic nō oporteret q li fecit: hic accipiatur nisi ſm cōem sui significationē rē.

Capi. xxxix.

Ode hiacyntho .xxxix. vo ⁊ purpura ⁊ micu lo ac byſſo fecit vestes qb' iduct aarō qñ ministrabat in sanctis sicut ꝓcepit dñs moysi. Fecit igit suphumerale de auro hiacyntho ⁊ purpura coccoqz bis tincto ⁊ byſſo retorta: ope polymitario. Inciditqz bractеas aureas: ⁊ extenuauit in fila vt possent torqueri cuz prioꝝ coloꝝ subtegmine: duasqz oras sibi inuicē copulatas in vtroqz latere sūmitatū: ⁊ baltheū ex eisdez coloꝛb': sicut ꝓceperat dominus moysi. Parauit ⁊ duos lapides onychinos astrictos ⁊ iclusos auro: ⁊ sculptos arte gēmaria nominibus filioꝝ israel. Sex noia i lapide vno: ⁊ sex in altero: iuxta ordinē natiuitatis eoꝝ. Posuitqz eos i lateribus suphumeralis in monimētum filiorum israel: sicut ꝓceperat dñs moysi. Fecit ⁊ rationale ope polymito iuxta opus suphumeral: ex auro: hiacyntho purpura: coccoqz bis tincto ⁊ byſſo retorta: q̄dragulum duplex: mēsure palmi: ⁊ posuit in eo gēmaruz ordines quatuor. In pmo versu erat sardius: thopaci⁹: smaragdus. In secūdo carbunculus: sapphyrus iaspis. In tertio ligurius achates: ametist'. In quarto chrysolithus: onychinᵘ ⁊ berillus: circūdati ⁊ iclusi auro per ordines suos. Ipsiqz lapides duodecim sculpti erant nominibᵘ duodecim tribuū israel singli per nomina singuloꝝ. Fecerunt in rōnali ⁊ cathenulas sibi inuicē coherentes de auro purissimo ⁊ duos vncinos: totidemqz anulos aureos. Posuerunt anulos rationalis ex quibus pendere due cathene auree: quas inseruerut vncinis q in suphumeralis angulis eminebāt. Hec ⁊ ante ⁊ retro ita cōueniebant sibi: vt suphumerale ⁊ rationale mutuo necterentur: stricta ad baltheum ⁊ anulis fortius copulata: quos iungebat vitta hiacynthia ne laxa flueret ⁊ a se inuicē mouerentur: sicut precepit dominus moysi. Fecerūt quoqz tunicam superhumeral' totam hiacynthinā ⁊ capitium in superiori parte cōtra mediuz oramqz per gyrum capitij textilem: deorsum aūt ad pedes malapunica ex hiacyntho: purpura: vermiculo ac byſſo retorta: ⁊ tintinnabula de auro purissimo: que posuerī inter malogranata in extrema parte tunice per gyruz tintinabulum autem aurеum ⁊ malūpunicum quibᵘ ornatᵘ incedebat pontifex qñ ministerio fungebatur: sicut ꝓcepit dñs moysi. Fecerunt ⁊ tunicas byſſinas ope textili aaron ⁊ filijs eiᵘ ⁊ mitras cū coronulis suis ex byſſo: feinalia quoqz li nea byſſina: cingulū vo de byſſo retorta: hiacyntho: purpura: ac vmiculo distinctū arte plumaria sicut ꝓcepat dñs moysi. Fecerūt ⁊ laminā sacre veneratōis o auro purissimo: scripseruntqz i ea ope gēmario scm dñi: ⁊ strixerī eā cū mitra vitta hiacynthina: sicut ꝓcepat dñs moysi. Perfectū ē igit oē op' tabnaculi ⁊ tecti testimonij. Fecerūtqz filij isrl cūcta q ꝓcepat dñs moysi ⁊ optulerūt tabernaculū ⁊ tectum ⁊ vniuersaz supellectilem: anulos: tabulas:

Universidad de Deusto
Biblioteca

vectes:columnas:ac baſes
opertoriū de pellibus arie
tuz rubricatis:⁊ aliud ope
rimētum de biacynthinis
pellibus:velum:arcam:ve
ctes:.ppiciatoriū: mēſaz
cum vaſis ſuis:⁊ ꝓpoſitio
nis panibus: candelabꝛuz
lucernas:⁊ vtenſilia earuz
cum oleo:altare aureum ⁊
vnguētum ⁊ thymiama ex
aromatibus:⁊ tentoriū i
introitu tabernaculi:altare
eneum:retiaculum: vectes
⁊ vaſa eius omnia: labꝛuz
cum baſi ſua:tentoria atrij
⁊ columnas cum baſibus
ſuis: tentoriū in introitu
atrij:funiculoſqꝫ illꝝ ⁊ pa
xillos. Nihil ex vaſis defu
it que i miniſterium taber
naculi ⁊ in tectum federis
iuſſa ſunt fieri. Veſtes quo
qꝫ quibus ſacerdotes viñ
tur in ſanctuario aaron.ſ.
⁊ filij eius: obtulerunt filij
iſrael ſicut preceperat dñs.
Que poſtꝙ moyſes cūcta
vidit completa benedixit
eis. Capi.XL.

Locutuſqꝫ eſt dñs.
Poſtꝙ de
ſcripta ē tabernaculi
cōſtructio: hic ꝓnter
deſcribitur ei⁹ erectō
vbi premittitur precep
tum dñi cū dī:
b Menſe primo.
ſcilicet ſecūdi āni ab
exitu de egypto: ſecū
do ponitur executio
moyſi cum dī: Fecit
qꝫ moyſes rē. ⁊ pmo
ꝙtum ad ipſuz taber
naculū cū dicit: Col
locatum ē tabernacu
lum rē. ſecūdo ꝙtuz
ad ea que erant intra
ſanctuzſanctoꝝ : ibi
c Poſuit ⁊ teſtimo
niū.i. tabulas q̄ erāt
in teſtimonium fede
ris inter deū ⁊ pplm
d Et oraculū deſu
per.i. ppiciatoriū.
tertio ꝙtum ad ea q̄
extra ſanctumſancto
rum in tabernaculo:
cū dicitur: Poſuit ⁊
menſam rē.
e Poſuit ⁊ al.au.
ſub tecto teſtimoñ.
.i.tabernaculi:qꝫ vo
catur tabernaculum
teſtionū. f Cōtra
velū.diuidēs ſācū ⁊
ſāctūſcōꝝ:⁊ p hoc q̄
dicit: Cōtra velū:⁊ ñ
itra. pz qō.ē. dictū ē
xxx.c.ſ.q̄ altare icēſi
qō ē idē qō altare au
reū nō erat itra ſāctū
ſanctoꝝ.ſ.extra in

eius:labꝛum cum baſi ſua.
Omnia vnctionis oleo cō
ſecrabis vt ſint ſancta ſanc
toꝝ. Applicabiſqꝫ aa
ron ⁊ filios eius ad foꝛes
tabernaculi teſtimonij: ⁊
lotos aqua indues ſanctis
veſtibus vt miniſtrēt mihi:
⁊ vnctio eoꝝ in ſacerdo
tium ſempiternum profici
at. Fecitqꝫ moyſes omnia
que preceperat dominus.
Igitur menſe pmo anni ſe
cundi:pma die mēſis col
locatum eſt tabernaculuz.
Erexitqꝫ moyſes illō ⁊ po
ſuit tabulas: ac baſes ⁊ ve
ctes: ſtatuitqꝫ columnas ⁊
expandit tectum ſuper ta
bernaculum: impoſito de
ſuper operimento:ſicut do
minus imperauerat. Pō
ſuit ⁊ teſtimonium in arca:
ſubdītis infra vectibus : ēt
oraculum deſup. Cūqꝫ itu
liſſet arcā i tabernaculū te
ſtimonij:appēdit añ eā ve
lū vt expleret dñi iuſſionē.
Poſuit ⁊ mēſā in taberna
culo teſtimonij ad plagā ſe
ptētrionalē extra veluz: oꝛ
dinatis coꝛam ꝓpoſitiōis
panibus: ſicut preceperat
dominus moyſi. Poſuit
⁊ candelabꝛum in taberna
culo teſtimonij e regione
menſe in parte auſtrali:lo
catis per ordinez lucernis
iuxta ꝑceptū domini. Pō
ſuit ⁊ altare aureum ſub te
cto teſtimonij cōtra vēlum
⁊ ād oleuit ſuper eo incēſū
aromatū: ſicut iuſſerat do
minus moyſi. Poſuit ⁊ tē
toriū in introitu taberna
culi:⁊ āltare holocauſti in
veſtibulo teſtimonij: ōffe
rens in eo holocauſtum ⁊
ſacrificia vt dñs imperaue
rat. Lābꝛum quoqꝫ ſtatuit
inter tabernaculū teſtimo
nij ⁊ altare iplēs illō aq̄: la
uēſqꝫ i eo moyſes ⁊ aarō

ter mēſam ꝓpoſi
tionis ⁊ candela
bꝛum. g Et
adoleuit ſuper eo
incenſum .ſ. ipſe
moyſes:quia fa
ciebat officiū ſa
cerdotale q̄ſqꝫ
aaron ⁊ filij eius
eēnt cōſecrati ſm
illos qui dicūt q̄
conſecratio ſacerdo
tū non erat cōple
ta die erectionis
tabernaculi. ſm
alios q̄ dicunt q̄
illa dies fuit dies
octaua cōſecratō
nis ſue nō ſolum
moyſeſ obtulit il
lo die:ſed etiā aa
ron ⁊ filij ei⁹: vt
hī Leui.ix.de hiſ
opionib⁹ dicetur
Nu.vij. Cōſequē
ter agit de erectō
ne coꝛ q̄ erāt ex
tra tabernaculuz
i atrio cū dī:
h Et altare bo
locauiſti i veſtibu
lo.i.i atrio.
i Offerens.ſ.
moyſes ⁊ etiā aa
ron ⁊ filij ei⁹ ſm
aliq̄s rōne dicta.
k Labꝛ q̄qꝫ ſta
tuit iter ta.teſti.⁊
altare.ſ.holocau
ſti nō tñ directe i
ter vtrūqꝫ ſz aliq̄
tulū a latere.
l Lauerūtqꝫ in
eo moy.⁊ aaron
rē.ſ.qñ fuerūt cō
ſecrati ⁊ poterāt
accedere ad taber
naculū teſtionū.
m Erexit ⁊ atri
um.i. colūnas ⁊
coꝛtinas clauden
tes atriū p gyruz
tabernacli nō tn
eēle erat ſpaciuz
atrij i circuitu ta
bernaculi: qꝛ añ
oſtiū tabernaculi
q̄ erat i pte oriē
tali ſpaciuz atrij
hēbat.l.cubitos i
q̄drū:in alijs aūt
trib⁹ ptib⁹ hēbat
xx. cubitos latitu
dinis excepta ſpiſ
ſitudine parietū
tabernaculi.

n Poſtꝙ oīa pfecta ſunt opuit nubes tabernaculuz.
in ſignū diuine acceptationis ⁊ pñtie ſue. o Et glo
ria dñi ipleuit illud.i.nubes gloriosa que erat ſignum
pñtie eius nō ſolū ſupꝛa tabernaculū ſed etiam intra.
p Nec poterat moyſes ingredi.ſ.ꝓpter reuerentiam
pñtie dñi: vt ha
betur ſimile .iij.
Re.viij.capi.vbi
dicitur q̄ nō po
terant ſacerdoteſ
ſtare ⁊ miniſtra
re ꝓpter nebulā:
nō quia obſcura
ret eoꝝ aſpectuz
ſed quia erat di
uine pñtie ſignū.
vñ ibi ſubditur:
Impleuerat ergo
gloria dñi domū
domini:⁊ ideo ñ
poterāt ibi ſtare
ꝓpter dei reuerē
tiaz: ſicut ⁊ moy
ſi volēti appꝛopi
quare ad rubum
dictuz eſt: Ne ap
ꝓpies ingſt huc
cū aūt nubes re
ceſſit de medio ta
bernaculi ſtās ſu
pra tabernaculū
ſignū fuit q̄ moy
ſes tunc nō pote
rat ingredi ad mi
niſtrandū:ſed qñ
nubes tabernacu
lū deſerebat: ita
q̄ non ſtabat ſu
pra tabernaculū
imediate erat ſi
gnū motionis ca
ſtroꝝ ⁊ ſequebāt
nubē:⁊ vbi ceſce
ſcebat nubes ibi
ponebant caſtra.
q Nubes quippe dñi incubabat p diem. ad refrige
rium eſtus ſolis. r Et ignis in nocte. ad preſtandū
beneficiū lucis. Ut aūt predicta melius intelligantur ex
preſſi in figura ſitū tabernaculi ⁊ atrij ⁊ coꝛ que erant
itra ipſa: ꝓut i plano figurari pñt: ſed optet multa ſup
plē p imaginationē. Circuli parui in circuitu h⁹ ſpacij
poſiti ſignificāt colūnas atrij: linee vo procedentes a cir
culo in circuitū ſignificāt coꝛtinas ad colūnas pēdētes
⁊ atriū claudentes: totum ſpaciū aūt intra cōtentū de
bet intelligi cētum cubitoꝝ lōgitudinis:⁊ quinquagita
latitudinis:⁊ medietas h⁹ ſpacij ab oriente vſqꝫ ad ta
bernaculū intelligenda ē quadrata equilatria.ſ. quinq̄
ginta cubitoꝝ lōgitudinis ab oriente in occidentem:⁊
quinquaginta latitudinis.ſ.ab aquilone vſus meridiē
⁊ i hoc ſpacio ante tabernaculū debet ſituari altare ho
locauſtoꝝ. In alia vo medietate totius ſpacij debet ſi
tuari tabernaculū hñs. xxx. cubitos lōgitudinis ⁊ decē
latitudinis a poſterioꝛi pte tabernaculi vſqꝫ ad coꝛtias
atrij vſus occidentem ſpaciū. xx. cubitoꝝ latitudinis:
⁊ a latere tabernaculi aquilonari vſqꝫ ad coꝛtinas ſpa
ciū. xx. cubitoꝝ:⁊ ſilr a latere ei⁹ meridionali vſqꝫ ad
coꝛtinas ſpaciū. xx. cubitoꝝ:⁊ ſic patet q̄ medietas ſecūda
intra coꝛtinas cōtenti totius ſpacij quiquagita cubitos h⁹
longitudinis:⁊ quinquagita latitudinis:⁊ defectum picto
ris in hoc intellectus ſuppleat inſpectoꝛis. In oꝛientali vo
pte tabernaculi ſituandū eſt candelabꝛ: mēſa ꝓpoſitionis
⁊ altare incenſi. In occidentali vo pte eius ſituāda eſt arca
duo cherubin:⁊ ppiciatoriū in locis infra deſcriptis.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup Exodum finit.

Sequitur figura.

Explicit liber Exodi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Leuitici. La.I. Incipit.

Locauit aũt moyses ꝛc̃. Sicut dñs fuit in ꝓncipio Exo. Lex diuina que danda est ꝓpl̃o adunato sub cultu vn̄ dei: ou plr dat. Uno mō generalit̄ ꝛ succincte ꝛ hoc mō eius data tio describitur in Exo. a. xx. ca. ꝛ citra: ꝛ hoc quãtuz ad ꝓcepta moza lia: iudicialia: ꝛce remōialia: ut ibi dē fuit declaratū Alio mō dat magis ꝓticularit̄ ꝛ explicite: ꝛ hoc mō dat in hoc libro ꝛ sequēti: q̄ sic ad inuicē distinguūt ḡa oia ꝓcepta legis diuie ordināt ad dilectiōem dei ꝛ ꝓximi: fm q̄ dicit Aplus. j. ad Ti. j. Finis precepti est charitas. ꝛ saluator Mat. xxij. ca. dicit q̄ in duobus p̄ceptis charitatis. s. dei ꝛ ꝓximi tota lex pendet et ꝓphe. et in hoc libro ponunt in spāli ꝓcepta ordinātia ad deū. In lib̄ vo numeroꝝ ponunt illa q̄ ordināt ad ꝓximū. ista tñ diuisio ñ ē ita pcisa: qn̄ i b'li. ponāt aliq̄ et ordinātia ad ꝓximū ꝛ illo aliq̄ ordinātia ad deū. Nec mirꝫ q̄ dilectō dei mouz ad dilectōez ꝓxi: ꝛ dilectō ꝓxi ad dilectōez dei finalr ordiat: ꝛ sic illa q̄ ordināt ad deū ꝛ ꝓximū: sup se inuicē reflectunt. q̄tū vo spectat ad pñtē libz̄ ꝓsideranō: q̄ hō ordinat ad deū p debitū latrie cultū: q̄ cult' ꝓncipaliꝫ ꝓsistit in actu interiori mētis: fm q̄ dicit Aug. i enchiridion fide: spe: charitate colit̄ de' scōario vo ꝓsistit in quibusdã actib' exteriorib': q̄ sunt quedã ꝓtestatões interiorꝭ cult': ꝛ de talib' tractat in hoc libro: videlicet de sacrificijs ꝛ oblatōib': q̄ dēbant deo fieri in recognitōem fidei ꝛ dilectōis ad ip̄m: ꝓpter qō vocat iste liber Leuiticus: q̄ talia offerre ad sacerdotes leuitici generis ptinebat. b' mōi vo sacrificia in vetle. fuerūt multa: ꝛ hoc triplici rōne. Prima ē q̄ fuerūt instituta ad reuocandō iudeos ab idolatria: ad quā ꝓni erāt: ꝛ iō rōnabilit̄ fuerūt multitudine sacrificioꝝ onerati: ut eis nō vacaret idolis imolare. Et ꝓpter eandem rōnē. s. ut ab idolatria clōgarent: fuert eis ipposita sacrificia alia a sacrificijs idoloꝝ ꝛ frequenti ꝓria: ut patebit i sequēti b'. Scōa est quia fuerūt instituta ut iudei in cultu vn̄ dei exercerent: ꝛ ꝓ tale frequēs exercitiū habit' in eis generaret: q̄ ad dei cultū delectabilit̄ adducerent. Tertia rō est: q̄ sacrificia vetle. fuerūt figura vn̄ veri sacrificij no. le. s. christi in ara crucis imolati. illud autē q̄ est pfectū p vnū vel pauca impfecta nō pōt sufficienter repr̄entari: ꝛ ideo sicut pfectio diuina vnica existēs in pfectōibus creaturarum varie ꝛ multipliciter repꝛesentatur: sic decens fuit ut sacrificiū nostrum pfectissimuz per multa ꝛ varia sacrificia in veteri lege figuraret: q̄a illa erāt impfecta: fm q̄ dicit aplꝰ ad Hebre. vij. Nihil ad pfectū adduxit lex. igit̄ liber iste qui est de oblatōib' ꝛ sacrificijs diuidit in quattuor ptes ꝓncipales: in ꝓma agit de sacrificijs ꝛ oblatōibus: in scōa de ipsis offerentibus. s. ca. viij. in certia de offerendi temporibus: videlz xvij. ca. in quarta de votorū solutiōibus ꝛ redemptiōibus: que sūt quedā oblatões speciales ca. xxvij. Circa

Incipit vaiecra. i. liber Leuiticus. La.I.

Locauit autez moysē: ꝛ locutus est ei dñs ō tabernaculo testimonij dicēs Loquere filijs israel: ꝛ dices ad eos: Homo q̄ obtulerit ex vobis hostiā dño de pecoꝛib', i. de bob' ꝛ ouibus

ꝓmū agit ꝓmo de sacrificioꝝ ꝛ oblationū actu: scōo de eorū vsu ca. vj. ibi Hec est lex sacrificij ꝛc̃. Circa ꝓmū sciendū q̄ aliq̄ offerebant inꝑpolate: de quib' ꝓmo agit. Aliq̄ vo ꝓtinue. i. omni die: cuiusmodi erat iuge sacrificiū: de q̄ agit in ꝓncipio. vj. ca. Circa ꝓmū sciendū q̄ aliqua offerebāt ex mera deuotiōe: de quib' agit. j. ca. ꝛ ij. Aliqua aũt ꝓ bñficij impetratōe: de quib' agit. iij. ca. Aliquando autez fiebat oblatio ꝓ pcti remissiōe: de q̄ agitur iiij. ca. Circa primum sciēdū q̄ aliq̄n fiebat oblatio de viuentib' ꝛ talis oblatio vocat ꝓprie sacrificiū: de q̄ ꝓmo agit. Aliquādo aũt fiebat de nō viuētibus: ut de pane: farina ꝛ ꝓsimilibus: ꝛ talis oblatio retinebat sibi nomē ꝓmune oblatōis: de qua agit. ij. ca. Circa ꝓmū adhuc notandū q̄ viuētia hic accipiunt animalia gressibilia: de q̄rū oblatiõe agit ꝓmo: et volatilia ō quib' agit scōo: ibi Si autez de auibus. Adhuc circa gressibilia ꝓmo agit de oblatōe maiorū: scōo minorꝫ: ibi Si de pecoꝛib'. Circa ꝓmū dicit: a Locauit aũt moysen ꝛc̃. ad ostendendū q̄ leges iste nō fuerūt a moyse inuēte: sed a deo date. b Hō q̄ obtulit. ex mera deuotōe. c Si holocaustū fuerit eius oblatio. dī holocaustū sacrificiū totalit̄ incensū ad honorē diuinū. et dī ab holon q̄ est totū: ꝛ cauma q̄ est incēdium: ꝛ ꝓ hoc designabat q̄ alia offerent debebat totalit̄ resolui seu referri ad honorē diuinū: fm q̄ dī Deut. vj. Diliges dominū ex toto corde tuo: ꝛ ex tota alia tua. d Ac de armento. armentū est ꝓgregatio boum: sicut grex est congregatio ouiū: ꝛ sic ꝓz q̄ hic loquit̄ de oblatōe boū: q̄ sūt maiora animalia immolaticia. e Masculinū. q̄ femina est mas occasionatus: ꝛ q̄d impfectū respectu masculi: ꝛ iō offerri nō poterat in holocaustū: q̄ est sacrificiū pfectissimum: poterat tñ offerri in hostijs pacificis: ut hī infra ca. iij. f Immaculatū. i. absq̄ defectu mēbroꝝ: ꝛ etiā carens alijs q̄ reddabāt aial maculatū ꝛ ineptū ad sacrificiū dñi: sicut est aial lāguidū: ꝛ debile: ꝛ ꝓtaminatū ex ꝓcubitu cū aiali alteri' spēi vel ex ꝓtractu rei imūde p' q̄ venerat ad vnā exedrā templi vbi reponebant aialia mūda quousq̄ esset tps ꝛ hora offerēdi. g Offeret ad ostiū tabernaculi. Dicūt expositores nostri cōiter: q̄ ꝓ hoc intelligit ostiū atrij sacerdotū: vbi ꝓbabant aialia: vtrū esset apta ad offerendō añ q̄ introducerētur in atriū. Debuit aũt dicūt q̄ non ꝓbabant ibi: sed extra atriū totalit̄ in vna exedra ad hoc pata: ꝛ iō q̄ dī hic: Ad ostiū tabernaculi. exponūt de loco q̄ erat extra atriū: ꝛ ille locus erat añ ostiū tabernaculi: in q̄ erat arca ꝛ ꝓpiciatorium ꝛc̃. et hoc magis ꝓcordat lre in q̄ additt: h Testimonij. q̄ arca testi in q̄ ꝓtinebant tabule vocat testimonium. i Ponetq̄ man' sup caput hostie. ad denotandū q̄ offerens aial renūciabat iuri q̄ hēbat i eo. k Immolabitq̄ vitulū. Ostēso q̄d dēbat facere laic' offerēs aial in holocaustū: hic ꝓnter oñdit q̄d ptinebat circa hoc ad sacerdot̄ officiū. s. imolare: sanguinē offerre: excoriare: ꝛ incēdere: ꝛ hoc notat cū dī: l Filij aaron sacerdotis ꝛc̃. ipsi eni erāt mīnozes sacerdotes sub patre mīnistrātes. vñ in hebreo habet Filij aaron sacerdotes. m Fundētes ꝓ altaris circuitu. Dicit ra. sa. q̄ ponebāt de sanguine in quob' angulis altar

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝯtraductorie opposit̃:quilibet aũt angulus respicit duo la
tera in eo ꝯiuncta:ꝛ sic talis positõ sanguis respiciebat totũ
circuitũ altaris. n Et subijciet in altari ignẽ.nõ est intel
ligendũ ꝙ apportaret ignẽ aliũde:qꝛ nadab ꝛ abiu offeren-
tes ignẽ alienũ statim interfecti fuerũt a dño:ut hꝫ infra.x.ca.
ꝛ iõ qḋ dꝛ hic: Et sb-
ijciet ignẽ.intelligit ḋ
lignis q̃ imponebant
ad nutritiõeꝫ ꝛ ꝯtinu
atõnem ignis de celo
dati:ut hꝫ ĩfra.ix.ca.
o ⁋ Intestinis ꝛ pedi
bus lotis aq̃.qꝛ intesti
na ꝯtinẽt sordes:ꝛ pe
des calcãt lutum.
p Adolebitq̃ ea sa
cerdos.i.ꝯburet i ho-
locaustum.
q ⁋ Et suauẽ odoreꝫ
dño.nõ est intelligen
dũ ꝙ odor inde ꝓgre
diẽs eẽt suauis seu ac
ceptus dño ex re ob-
lata:sꝫ ex ꝯobedia ꝛ fi-
de offerẽtiũ: inquãtũ
illa sacrificia figura-
bãt christuꝫ ꝓ salute
humani generis imo
landuꝫ. r Quod
si de pecorib᷒. Hic cõ
sequent̃ agit̃ de obla-
tõe holocausti in aia-
lib᷒ minorib᷒:qḋ no-
tat̃ cuꝫ subsequent̃ dꝛ
De ouib᷒ siue ḋ capri
ꝛc̃.sequit̃: s ⁋ Agnũ
anniculũ.ista lr̃a vicio scriptoris:vel alio mõ vꝫ falsificata:
tũ qꝛ hec lr̃a refert̃ ad spẽm ouis vel capre:fetus autẽ capre
nõ põt dici agnus:tũ qꝛ in holocaustũ offerebant̃ aliquãdo
arietes magni ꝛ nõ solũ vni᷒ anni:ut pꝫ in plib᷒ locis.vnde
in hebreo habet̃:Masculũ ꝛ absq̃ macula offeret.
t Immolabitq̃ ad latus altaris.s.holocausti qḋ erat in
atrio sub diuo:ut dcm̃ fuit Exo.xxvij.ca.cetera patẽt ex p̃di
ctis. v ⁋ Si aũt de auib᷒. Hic ꝯñter agit̃ de oblatõe holo
causti facta ex deuotõe in volatilib᷒.voluit eni lex imo dñs
in lege ꝓuidere deuotõi paupeꝝ:ut q̃ nõ haberẽt aialia ma
iora possent offerre minora: ꝛ qui non habebant minora
possent offerre auiculas:ꝛ hoc est quod dꝛ: x De turtu
ribus ꝛ pullis colũbe.ꝛ dicit de turturib᷒:qꝛ maiores turtu
res sũt meliores ꝛ pinguiores. Ecõuerso aũt est de colũbis:
qm̃ minores plus valent. y ⁋ Ac rupto vulneris loco.Di
cit ra.sa.ꝙ talis ruptio debebat fieri cũ vngue:nõ cũ ferro.
z Vesiculam vero gutturis.vbi ꝯgregat̃ cibus. ꝛ ⁋ Et
plumas ꝓijciet.dicit ra.sa.ꝙ hoc erat:qꝛ volauerant ad ca
piendũ cibũ de alieno:ꝛ p hoc designabat̃ ꝙ sacrificiũ ḋ ra
pina nõ placet deo.cetera patẽt ex dictis. ⁋ Circa hoc ca.q̃ri
tur:q̃re fiebat deo sacrificiũ de trib᷒ spẽbus aialiũ tm̃.s.bo
uis:ouis:ꝛ capre:ꝛ de duab᷒ spẽbus auiũ.s.turturis ꝛ colũ
be.Itẽ quare nõ fiebat de piscib᷒ sicut de alijs viuẽtib᷒:Ad
solutõem aũt istoꝝ ꝛ ꝯsilium ꝯsideranḋ ꝙ sicut p̃dcm̃ est:
sacrificia veteris legis fuerũt instituta ad tria.s.ad reuocan
dũ iudeos ab idolatria:ꝛ ad inducenḋ eos ad colenḋ deum
ꝛ ad figuranḋ christi veꝝ sacrificiũ:ꝛ ex hac triplici rõe cõ-
uentẽs fuit sacrificiũ fieri de trib᷒ spẽb᷒ aialiũ p̃dictis.ꝓpter
p̃mã qꝛ idolatre egyptij int̃ quos iudei fuerãt ꝯuersati p̃dcã
aialia colebãt ut deos:agnũ vel arietẽ:qꝛ talis forma q̃tuꝫ
ad aliq̃d ipsius iouis fingebat̃.vñ ꝛ cũ capite arietino pige-

culi. Detractaq̃ pelle ho-
stie:art᷒ in frustra ꝯcidẽt:ẽt
subijciẽt in altari ignẽ strue
lignoꝝ añ ꝯposita:ꝛ mem-
bra q̃ sũt cesa desup ordinã
tes:caput videlꝫ ꝛ cũcta q̃
adherẽt iecori:intestinis et
pedib᷒ lotis aq̃:adolebitq̃
ea sacerdos sup altare i ho
locaustũ ẽt suaueꝫ odorem
dño. Qḋ si dẽ pecorib᷒ ob
latio est:de ouib᷒ siue ḋ ca-
pris holocaustũ:agnũ ani-
culũ ꝛ absq̃ macula offerꝫ
imolabitq̃ ad latus altari
qḋ respicit ad aq̃lonẽ corã
dño. Sanguinẽ vo illius fũ
dẽt sup altare filij Aaron p
circuitũ:diuidentq̃ mẽbra
caput ꝛ oia q̃ adherẽt ieco
ri:ꝛ iponẽt sup ligna quib᷒
subijciendus est ignis. Inte
stina vero ꝛ pedes lauabũt
aqua:ꝛ oblata oia adole-
bit sacerdos sup altare i ho
locaustũ ꝛ odoreꝫ suauissi-
mũ dño. Si aũt de auibus
holocausti oblatio fuerit
dño:dẽ turturib᷒ ꝛ pullis co
lũbe offerꝫ eã sacerdos ad
altare:ꝛ retorto ad colluꝫ
capite:ac rupto vulneri lo
co:decurrẽ faciet sanguinẽ
sup crepidinẽ altaris:vesicu
lã vo gutturis ẽt plumas ꝓ
ijciet ꝓpe altare ad orienta
lem plagam:in loco i quo
cineres effundi solẽt. Con
fringetq̃ ascellas eius ꝛ nõ
secabit: neq̃ ferro diuidet
eam:ꝛ adolebit sup altare
lignis igne supposito. Ho
locaustũ ẽ ꝛ oblatio suauis
simi odoris domino.

bat̃. Bouẽ qꝛ api qḋ maximũ numẽ apud egyptios re-
putabat̃ in spẽ tauri apparebat. Hircuꝫ:qꝛ demon ali-
qñ apparebat eis in spẽ hirci:ꝛ iõ nephas reputabãt di
cta aialia imolare:ꝓpter qḋ moyses dixit Exo.viij. Si
mactauerim᷒ ea que colũt egyptij corã eis:lapidib᷒ nos
obruent.ꝛ iõ per
oppositũ dñs p̃ce
pit ista aialia sibi
imolari. Silr̃ pp
sc̃dam rõem: tũc
eni hõ debite deũ
colit:qñ hõa que
hꝫ ab eo se habere
cognoscit:ꝛ ḋ eis
oblatõem ei facit
sm̃ illud qḋ dicit
Dauid.j.Paral.
xxix. Tua sũt oia:
ꝛ q̃ manu tua ac
cepim᷒ dedimus
tibi.ꝛ iõ ꝯuenien
ter ordinauit dñs
sibi sacrificiũ fie-
ri de illis aialibus
q̃ cõius veniũt in
esũ hoĩs: que sũt
tres spẽs p̃dcẽ.ce-
tera aũt aialia vl
sũt siluestria: qui
bus hoĩes cõiter
nõ vtunt̃:vel si sũ
domestica:sũt im
mũda:ut porc᷒ et
silia:q̃ nõ debent
deo offerri. Silr̃
ꝓpter tertiã rõeꝫ
qꝛ bos significat christi fortitudinẽ:ouis eius innocenti
am:capra vel hircus silitudinẽ carnis pcti. De turturi-
bus vero ꝛ pull' colũbe fiebat sacrificiũ:tũ qꝛ sũt in ma
gna abundãtia in terra ꝓmissiõis:ꝛ cadũt frequenter i
esũ hoĩs:sũt etiã mũdi nutrimẽti. Cete vero aues vl sũt
magis siluestres:vel si sũt domestice vescunt̃ imũdo nu
trimẽto:ut galline ꝛ anates ꝛ ꝯsiles. Itẽ qꝛ turtur signi-
ficabat christi castitatẽ:colũba que felle caret:eius dulce
dinẽ seu mititatẽ.de passeribus vo fiebat oblatio tm̃ in
emũdatõe leprosi:de q̃ dicet̃ infra.xiiij.ca.de piscib᷒ aũt
nõ fiebat sacrificiũ:qꝛ nõ habitãt int̃ hoĩes:sꝫ latent in
aq̃s. Itẽ qꝛ extracti ḋ aqua cito moriunt̃:ꝛ iõ nõ possẽt
viui deferri ad tẽplũ:oblatio aũt nõ fiebat de mortuis.
Item qꝛ aliq̃ idolatre vtebant̃ piscib᷒ in suis sacrificijs.
Sequit̃ additio p̃ria pauli burg.in p̃mũ caplm̃.
Licet veꝝ sit ꝙ sacrificia ve.le.p̃ncipalit̃ figura
bãt sacrificiũ christi p̃fectissimũ:ꝛ iõ fuerunt
multa ut in postil.dꝛ:sc̃dario tñ tãta sacrifici
oꝝ multitudo:ꝛ sub tot modis significãdi põt intelligi
fuisse figuratiua multitudinis sacrificioꝝ martyꝝ qui
amore christi ꝛ in sue fidei testimoniũ multiplr̃ sangui-
nẽ suũ fuderũt:ita tñ ꝙ sacrificia illa:q̃ p totaꝫ multitu
dinẽ offerebãt̃:ut agn᷒ paschalis:ꝛ iuge sacrificiũ:vl h᷒
modi:ad ipm̃ sacrificiũ christi solũ referant̃:cuius meri
tũ ad totũ gen᷒ humanũ redimendũ fuit sufficiẽs:sacri-
ficia vo p̃ticularia q̃ ꝓ quibusdã singularibus ꝑsõis of
ferebant̃:nõ se extẽdẽtes ad totius ppli expiatõnem:refe
rant̃ ad figuranda sacrificia martyrũ:quoꝝ merita nõ
attingũt sufficientiã vniuersalis expiatõis.vnde in rõe
figurali m̃ltitudinis sacrificioꝝ ve.le.sicut christ᷒ caput

p̃ncipalit̃ figurat̃:sic etiã mẽbra:sicut stat᷒ p̃fcõꝝ figura
tur in holocaustis:ꝛ stat᷒ ꝓficientiũ in hostijs pacificis
ut in p̃ma sc̃de.q.ciij.ar.iij.in rñsiõe ad viij.ar.
In eodem.j.ca.vbi dꝛ in postilla:Ponetq̃ man᷒ su
p caput hostie. ⁋ Additio.ij.
Per hanc
manuuꝫ
positõem
poti᷒ vꝫ denotari
ꝙ hõ offerẽs illḋ
aial esset dignus
occisiõe pro suis
pctis:ꝛ ꝙ loco il-
lius illulldaial ob
latũ vel imolatũ
occideret̃:ut in p̃ª
sc̃de.q.ciij.ar.iij.i
rñsione ad.v.ar.
vñ supra Genes
xxij.ca.dꝛ ḋ abra
am ꝙ obtulit ari
etẽ loco filij:queꝫ
de᷒ p̃cepat immo
lari ꝛc̃.
In codẽ ca.j.
vbi dꝛ in postill a
Circa hoc caplm̃
querit̃ q̃re fiebat
deo sacrificiuꝫ de
trib᷒ spẽb᷒ aialiũ
⁋ Additio.iij.
Omnia q̃
in h᷒ cap.
ꝛ in seq̃n-
tibus a postillato
re ponunt̃ de his
q̃ p̃tinẽt ad p̃ticulares rõnes sacrificioꝝ ve.le.cum mul
tis alijs ad rõnem h᷒modi sacrificioꝝ tã lr̃aleꝫ q̃ mysti
cã p̃tinẽtibus tradunt̃ ad plenũ:in p̃ma sc̃de.q.ciij.vnḋ
qui de his plene vult instrui videat ibi.
Replica correctorij ꝯ bur.ad saluandũ postillatoreꝫ
in capitulo primo.
In primo ca.leui.cũ postillator exponeret ipõ
nẽ manuũ offerenti sup caput hostie p sponta
neã sui iuris resignatõem:Bur.allegãdo scm̃
tho.dicit illã impõnẽ potius debẽ intelligi:ꝙ hõ offerẽs
se p̃testet̃ ꝓ pctis suis dignũ morte:ꝛ ꝙ p occisionẽ aia
lis p ipm̃ oblati vita eius redimet̃.sed ista expõ est falsa
ꝛ ꝯ glo.ordinariã dicentẽ:ꝙ manus impõ significat ꝙ
sponte fiebat oblatio. Hec eniꝫ oblatio de q̃ hic dꝛ erat
ex mera deuotõe nõ ꝓ pctõ:ideo nõ est necessariũ:ut sic
offerẽs p̃testet̃ morte dignũ:qꝛ deuotio sic iudicari nõ
debet:sꝫ trãsgressio sic iudicat̃:qñ fit oblatio ꝓ pctis:de
qua infra ca.iiij.dicet̃.nec exẽplum qḋ Bur.adducit de
isaac est ad ꝓpositũ.qꝛ isaac etsi fuit imolandus ꝓpter
obediaꝫ nõ tñ pp pctm̃:neq̃ fuerit dign᷒ morte. ⁋ Ca.II.
Anima cum obtulerit. Hic ꝯñter agit̃ de obla
tõibus factis ex rebus nõ viuẽtib᷒.voluit eniꝫ
deus ꝓuidere deuotõni paupeꝝ:ut q̃ non hẽ
rẽt aialia vel aues possẽt offerre farinã crudã vel coctaꝫ
vel spicas:ꝛ ideo p̃mo agit̃ de oblatõe farine crude: se-
cũdo de oblatõe farine cocte:ibi Cum aũt obtuleri.ter
tio inponunt̃ aliqua in oĩ sacrificio offerenda:ibi Ois
oblatio.q̃rto de oblatõe spicaꝝ:ibi Si aũt obtuleri ꝛc̃.
In p̃ma p̃te dꝛ: a Anima cũ obtulerit ꝛc̃.Dicit hic
ra.sa.ꝙ hic vbi agit̃ de oblatõe pauperũ ꝯuenient̃ dicit

Caplm̃.II.

Anima cũ obtulerit ob
latõem sacrificij dño:si
milã erit eius oblatio. Fun
detq̃ sup eã oleuꝫ:ꝛ ponet
thus ac deferet ad filios aa
ron sacerdotis. Quorum
vn᷒ tollet pugillũ plenuꝫ si
mile ꝛ olei ac totuꝫ thus:ꝛ
ponet memoriale sup alta-
re i odorẽ suauissimũ dño.
Qḋ aũt reliquũ fuerit ḋ sa-
crificio:erit aaron ꝛ filioꝝ
eius sc̃tiscõꝝ de oblatõib᷒
dño. Cũm aũt obtuleris sa
crificiũ coctũ in clibano de
simila:panes.s.absq̃ fermẽ
to ꝯspersos oleo:ꝛ lagana
açima oleo lita: si oblatio
tua fuerit de sartagine sile
ꝯsperse oleo ꝛ absq̃ fermẽ-
to:diuides eaꝫ minutati ꝛ
fundes sup eã oleũ. Si aũt
de craticula fuerit sacrificiũ
eq̃ue simila oleo ꝯspgetur:
quã offeres dño:trades ma
nib᷒ sacerdoti. Qui cuꝫ ob
tulerit eã:tollet memoriale
de sacrificio:ꝛ adolebit sup
altare in odoreꝫ suauitatis
dño. Quicq̃d aũt reliquuꝫ
est:erit aaron ꝛ filioꝝ eius
sc̃tiscõꝝ de oblatõib᷒ dñi
Omnis oblatio q̃ offertur
dño absq̃ fermẽto fiet:nec
q̃cq̃ fermẽti ac mellis ado
lebit in sacrificio dñi. Pri-
mitias tñ eoꝝ offeretis ac
munera: sup altare vo non
iponent̃ in odorẽ suauitatis
Quicq̃d obtuleri sacrificij
sale condies:nec auferes sal
federis dei tui de sacrificio
tuo. In oĩ oblatõe offeres

Anima cũ obtulerit ꝛc̃.qꝛ oblatio paupis apud deuꝫ repu
tat̃ ac si obtulisset aiam suam.i.vitã.et silem sniam dic̃ sal-
uator Marci.xij.ca.De vidua paupe q̃ obtulit duo minu-
ta. b ⁋ Oblatõem sacrificij.sicut dcm̃ fuit ca.p̃cedenti:sa
crificiũ ꝓprie est de viuentib᷒:sed hic accipit̃ large ꝓ oblatõ
ne qualibet.
c Simila erit eius
oblatõ.simila est fari
na tritici purgata ꝛ ḋ
licata:qꝛ ḋ meliorib᷒
debꝫ fieri oblatõ deo
d ⁋ Memoriale.s.ꝙ
totũ qḋ hꝫ offerẽs hꝫ
a deo:ꝛ illud cedebat
in p̃tem dñi.
e Erit aarõ ꝛc̃.q̃a
cedebat in vsus eorũ
f ⁋ Cum autem ob-
tuleris. Hic agitur ḋ
oblatõne farine cocte
quod poterat fieri q̃-
druplicit̃. Vno mõ
in clibano: ꝛ sic erat
oblatio panuꝫ. Alio
modo i aqua calida
ꝛ talis oblatio notat̃
cum dicitur:Et laga-
na açima:ꝛ hoc mõ
italici vocant lagana
cibos factos de pasta
i aqua coctos. Tertõ
mõ coquebat̃ i patel-
la:ꝛ q̃tũ ad hoc dici
tur:Si oblatio tua
fuerit de sartagine.
Quarto mõ sup cra
ticulam:quod notat̃ cum dicitur:Si autem de craticula ꝛc̃
g Eque simila ꝯspergetur oleo.i.simila sic cocta cõspget̃
oleo:eodem modo sicut ꝛ alie simile p̃cedentes. h ⁋ Ois
oblatio. Hic inponunt̃ aliq̃ q̃ in omni sacrificio ꝛ oblatiõe
sũt obseruãda exclusiue siue inclusiue:intelligenḋ tñ ut dici
tur p̃mittunt̃ duo que ab omni oblatõe excluduntur.s.fer-
mentũ ꝛ mel:quia istis idolatre in suis sacrificijs vtebãtur
Itẽ quia fermentũ corruptõem significat:sm̃ illud Aposto
li Corin.v.ca. Modicum fermẽti totã massam corrumpit
Dulcedo vero mellis significat lasciuiã carnis:que non de
bent esse in sacrificijs diuinis. Dicit aũt ra.sa.ꝙ nomie mel
lis hic ĩtelligit̃ omnis fructus dulcı. i Primitias tm̃ eo
rum offeretis.vnde infra.xxiij.ca.Duo panes simile fermẽ
tate p̃cipiunt̃ offerri ꝓ p̃mitijs in festo pentecostes.Iteꝫ in
fra.vij.ca.dicitur:Panes quoq̃ fermentatos cũ hostia gra
tiarum que immolatur ꝓ pacificis:ex quibus vnus ꝓ pri-
mitijs offert̃ dño. k ⁋ Super altare vero non ipo.i odo.
sua.ut.s.aliquid de ipsis ibi cremetur.vnde infra.vj.ca.dꝛ
de simila:cuius vna ps erat cremata in altari:ꝙ totuꝫ resi-
duum cedens in vsum sacerdotis non poterat fermentari.
Cui᷒ rõ ibidẽ assignat̃ sic:iõ aũt nõ fermentabit̃:qꝛ ps ei᷒ in
incensũ dñi offert̃.ex dictis pꝫ ꝙ illud qḋ dꝛ hic:Omnis ob
latio q̃ of.do.absq̃ fer.fiet.intelligit̃ tm̃ de oĩ oblatõe q̃ sm̃
se totã vel sm̃ p̃tẽ sup altare cremat̃. Cõsequent̃ ponit̃ tertiuꝫ
quod in omni sacrificio includebat̃ cum dicitur:
l Quicq̃d obtuleris sacrificij sale condies.cuius ratõ est
quia sal a corruptõe p̃seruat:que debꝫ esse longe a dei sacri
ficijs. Itẽ quia sal discretõem signat:sm̃ illud Apl̃i Collo.
iiij.ca.Sermo vester in grã semp sit sale ꝯditus.ꝛ ideo põe
bat̃ i oĩ sacrificio ad designãḋ:ꝙ nullũ sacrificiũ deo placet

Universidad de Deusto
Biblioteca

nisi fuit cū discretōe fcā. m Si āt ⁊c]. Hic agit ō oblatōe q̄ fiebat ō spic nōdū ad matitatē ōduct q̄ debāt igne torreri ⁊ grana excuti ⁊ frāgi: ⁊ tūc sacrificiū fieri p mod q̄ i lr̄a exp mit: ⁊ pȝ intellectus ex p̄dictis. n Munꝰ p̄mitiaꝝ. Sciedū q̄ p̄mitie ter in anno reddebant: p̄mo in paschate de spicis viretibus: scdo in pētecoste de nouis panibus: ⁊ de his fiebat oblatio: tertō in festo tabernaculoꝝ collcis frugibꝰ: ⁊ ille cedebāt in vsū sacerdotuȝ sic decime in vsū leuitarū. Ex dictis autēȝ in isto ca. ⁊ dicēdis in sequētibꝰ pȝ: q̄ dnq̄ offerebant in sacrificiuȝ ō terrenascētibꝰ. s. panis sub q̄ ptinet oblatio farine: ⁊ spicaruȝ q̄ sūt mā panis: vinū de quo fiebat libatio in sacrificijs: ut patebit infra: oleum sal ⁊ thus: cuius rō pōt accipi ex p̄cedentibꝰ: q̄a supra dcm̄ est q̄ oblatio debebat fieri deo de his q̄ cōiter veniūt in vsū hois ad sustentatōem vite. de tenāscētibus vero aliqua cōmunius veniūt in sustentatōem homis per modū nutrimenti: ⁊ ista sunt panis et vinū. Aliqua p mod ꝯdimti cuiusmōi sūt sal ⁊ oleū. Aliq̄ p modū medicamēti: ⁊ q̄tum ad hoc ponebat

sal. Si āūt obtuleris munꝰ p̄mitiaꝝ frugū tuaruȝ dño de spicis adhuc virētibus: torrebis eas igni: ⁊ ꝯfriges in morē farris: ⁊ sic offeres p̄mitias tuas dño: fundens sup ea oleū ⁊ thus iponens q̄ oblatō dñi est: de q̄ adolebit sacerdos i memoriaȝ muneris: pteȝ farris fracti: et olei ac totum thus.

Caplm. III.

Quōd si hostia pacificorū fuerit eiꝰ oblatio: et de bobus voluerit offerre: mārē siue feminā: imaculata offeret coraȝ dño. Pōetq̄ manū sup caput victime sue: q̄ imolabit i introitu tabernaculi testimonij. Fundētq̄ filij aaron sacerdotis sanguinē p altaris circuitū ⁊ offerēt de hostia pacificorū in oblatōem dño adipē q̄ opit vitalia: ⁊ qcqd pinguedis est intrisecꝰ duōs re

thus: qd est aromaticū ⁊ solidatiuū. Rō etiā spālis ad hoc est: q̄ p thus significat deuotio: fm illud ps. cxxxix. Dirigatur oro mea sicut incensū in ꝯspcū tuo. ⁊ io ponebat in oblatōibꝰ: ad significanō q̄ nō erāt accepte deo fm se: sȝ tm̄ ex fide ⁊ deuotōe offerentiū: ppter qd in sacrificio zelotipie nō ponebat thus: ut hr̄ Nu. v. cap. quia nō pcedebat ex deuotōe: sȝ ex suspitōe ꝯ vxorem. Additio ca. scdi.

Frequētissime in sacra scriptura accipit aia p psona humana: in q̄ aia est ps p̄ncipalior: siue sit paup siue diues: siue offerat aial: siue oues: siue similia ut patebit infra ca. v. Aia si peccauerit ⁊ audierit vocē iurātis ⁊c. Aia q̄ tetigerit ⁊c. Aia q̄ iurauerit ⁊c. ⁊ sic de multis alijs. vnde expō ra. sa. in hoc loco non videt habere fundamentum.

Caplm tertiū.

a Quod si hostia. Hic agit de sacrificio: quod fiebat p būficij impetratōe: ⁊ si illud beneficiū iam erat obtentū: tale sacrificiū habebat rōnem gratiaꝝ actōnis: si aūt obtinenō: habebat rōem postulatōis: ⁊ io vocabat hostia pacifica: q̄ qñ deꝰ exhibet beneficiū hoi: videt ei pacificatus. Silr homo recipiēs būficium postulatuȝ pacificat in aio: quia ꝯplet suum desideriū. Dicit aūt hic Ra. sa. q̄ vocabat hostia pacifica: eo q̄ facit pacē reddēdo cuilibet qd suū est. s. deo: ⁊ homi cuius ē oblatio: ⁊ sacerdoti offerēti: q̄ hꝰ sacrificij vna ps incēdebat ad honorē diuinum ut hr̄ infra. Alia aūt cedebat in vsū sacerdotis. s. armus dexter ⁊ pectusculū: ⁊ etiā lingua cum genis: ⁊ ut dicit ra. sa. Cetere carnes erāt offerentiū. Ex hoc eni pȝ: q̄ tale sacrificium nō poterat fieri de auibus: sicut sacrificium holocausti fieri poterat: ut fuit dcm̄. j. ca. q̄ hoc sacrificiū diuidebat in tres ptes: aues vō in sacrificijs nō diuidebant: ut habet Gen. xv. cap. et iō hostia pacifica fiebat de bobus vl ouibus vel capris et fm hꝰ istud ca. diuidit in tres ptes: secūda ibi Si vero de ouibꝰ: tertia ibi: Si capra fuerit. ⁊ qrto ponit correlariū rōe dictoꝝ in hoc caꝰ ibi Omis adeps. Prima ps pȝ ex dictis in hoc ca. ⁊ supra: q̄ in diuersis sacrificijs eadē frequent repetuntur: ut pȝ in lr̄a. Aliqua tm̄ vocabula sūt exponenda. b Mareȝ siue feminā. istud sacrificiū nō erat ita pfectū sicut sacrificiuȝ holocausti: ideo in isto poterat non solum masculus sed etiā femina offerri.

f Adipem qui operit vitalia. adeps ē pinguedo existens in interioribus ptibus aial

nes cū adipe quō tegūtur ilia: et reticulū iecōris cūm renūculis: adolebuntq̄ ea sup altare in holocaustum lignis igne supposiio i oblatōnem suauissimi odoris dño. Si vō de ouibꝰ fuerit eius oblatio ⁊ pacificoruȝ hostia: siue masculuȝ obtulerit siue feminā: imaculata erūt oia. Si āgnū obtulerit corā dño: ponet manū suā sup caput victime sue: q̄ immolabit in vestibulo tabernaculi. Fundētq̄ filij aarō sanguinē eiꝰ p circuitū altaris: ⁊ offerēt de pacificoruȝ hostia sacrificiū dño: adipē ⁊ caudā totā cum renibus ēt pinguedinē q̄ opit vētrē atq̄ vniūsa vitalia: ⁊ vtrunq̄ renūculū cū adipe q̄ est iuxta ilia: reticulūq̄ iecoris cū renūculis: ⁊ adolebit ea sacerdos sup altare i pabulū ignis ⁊ oblatōis domini

Aruina vero est pinguedo que est exteriꝰ int cuteȝ ⁊ carnē: que in porco vocat lardus: vnū tm̄ vocabulū freque ter ponit p alio. d Duos renes. i. renūculos: ⁊ sic est in hebreo: ⁊ iō lr̄a videt hic corrupta vicio scriptoꝝ. et in sequentibꝰ vbi ponit renes p renūculos: q̄ renes nō cremabāt cū adipe: sȝ renūculi. Dicūt tm̄ aliqui q̄ hic p renes fm lr̄am nostrā intelligit quedā pinguedo existēs circa renes. e Quo tegūt ilia. quedā mēbra sunt adiacētia renibꝰ dcā ab ilion qd est intestinū: ⁊ inde dī iliaca passio. f Et reticulū. q̄ quidā adeps est factus ad modū retis. g Jecoris. in hebreo hr̄ epatis. ⁊ sic cōit exponūt doctores. h Cū renūculis. repetitio est eiusdē qd p̄dcm̄ est. Intellectꝰ igit hꝰ lr̄e est: q̄ pinguedo debat auferri de ptibꝰ interioribꝰ p̄dictis: ⁊ incendi sup altare cū renunculis. i Si vero de ouibus. Hic agit ō hostia pacifica de ouibus. k Si agnum obtulerit. licet autem hostia pacifica fieret de mare ⁊ femina: ⁊ non solūmodo de iuuenibus sed etiam de arietibus ⁊ ouibꝰ magnis: tamē ponitur hic exemplū de agno: quia talis hostia pacifica frequentius fiebat: ⁊ ideo quod dicitur hic de modo oblatōnis ⁊ immolatōnis agni intelligendum est etiam de alijs.

l Jmmolabit in vestibulo tabernaculi. i. in atrio qd erat ante tabernaculū. m Et ping. q̄ ope. ven. nō a pte exteriori: sȝ interiori. cetera patēt ex p̄dictis.

n Si capra. Hic ꝯñter ponit oblatio pacifica que fit de capra. o Jmmolabitq̄ eā in introitu tabernaculi. i. i atrio qd erat añ introitū tabernaculi. cetera patēt ex dictis. p Omnis adeps. Hic infert correlariū: q̄a i p̄cedētibꝰ dixit adipē esse incēdenō ad honorē diuinū iō ꝯcludit gnālit p Omis adeps dñi erit iure ppetuo. i. incendet ad honorē dñi: hꝰ tm̄ intelligenō est de sacrificijs.

q Nec sanguinē nec adipē omino comedetis. occasione hꝰ dci sūt varie opiones de comestiōe adipis Dicūt enīȝ aliqui q̄ hoc tm̄ intelligendū est de aialibus imolaticijs: scȝ adipe bouis: ouis: ⁊ capre. Adeps eni aial morticini ⁊ capti a bestia cedebat in varios vsus iudeoꝝ utpote ad lucernas vel vnctōnes

Si cāpra fuerit eius oblatō ⁊ obtulerit eaȝ dño: ponet manū suā sup caput eiꝰ: immōlabitq̄ eā in introitu tabernaculi testimonij. Et fūdēt filij aaron sanguinē eiꝰ p altaris circuitū: tollentq̄ ex ea in pastū ignis domici adipē qui opit ventreȝ ⁊ q tegit vniuersa vitalia: duos renūculos cū reticulo qd ē sup eos iuxta ilia: ⁊ aruinā iecoris cū renūculis: adolebitq̄ ea sup altar sacerdos in alimoniā ignis ⁊ suauissimi odoris. Ois ādeps dñi erit iure ppetuo in gnātiōi

⁊ hꝰmodi: ut hr̄ infra. vij. cap. Adeps vō aialis liciti ad comedenō: nō tm̄ ad offerenō poterat comedi: fm q̄ habet infra. xvij. ca. vbi dī: q̄ si aliq̄s venatōe vel aucupio ferā vel auē accepit: dū tm̄ esset fera licita ad comedenō ut ceruus poterat comedi: ita tm̄ q̄ p̄us sanguis effundētur: ⁊ sic de tali bestia vel aue videt esus sanguis tm̄ esse phibitus: ⁊ p ꝯñs adeps poterat comedi: ⁊ eodē modo sentiendū vī de aialibꝰ nō imolaticijs: tm̄ licitis ad esuȝ. Confirmat etiā hoc dcm̄: q̄ moderni iudei sic vtuntur Alij vō dicūt: q̄ esus adipis erat gnāliter iudeis phibitꝰ p illud qd dī hic: Nec sanguinē nec adipē oio comedetis ita q̄ vniformit phibeat hic esus sanguis ⁊ adipis. esus aūt sanguis gnālit erat phibitꝰ de oibꝰ aialibꝰ: etiā fm iudeos: ⁊ ideo idē videt dicendū de adipe. Qui āt vult tenē hāc viā que est ꝯsona textui in hoc loco: pōt dicere ad id qd obijcit de adipe aialis venatōe capti: q̄ hic nō arguit ppositū: sed magl oppositū: q̄ Deut. xij. ca. dicitur: q̄ in locis longinq̄s a hierusalē poterāt occidi ⁊ comedi etiā aialia imolaticia: de quibꝰ dī ibidē: Sicut comedit capra ⁊ ceruus ita vesceris eis: absq̄ esu dumtaxat sanguinis. ex q̄ ꝯcludit q̄ si argumentuȝ inductū p eis valet: q̄ etiam de adipe aialis imolaticij in casu isto poterat comedi: qd ipsi negāt: ⁊ pari rōe de adipe alioꝝ debēt negare. Qd āt obijcit ō esu iudeoꝝ moderni tpis nō valȝ: q̄ a tpe xp̄i doc. iudeoꝝ mlta illicita i lege relaxauērt ⁊ mlta licita restrixert male inp̄tātes scripturā ut hr̄ a saluatore Marci. vij. ca. Si aūt velit aliq̄s tenē p̄mā viā: hȝ ꝯñter dicere q̄ illud qd hic dī: Nec adipem oio comedetis. nō est intelligendū sic gnālit sicut de sanguine: sed est referendū ad adipē aialiū imolaticioꝝ: de quoꝝ imolatōe lr̄a p̄cedēs loquit. et huic dcō ꝯsonat illud qd hr̄ infra. vij. ca. Adipē ouis ⁊ bouis ⁊ capre non comedetis: ⁊ sic adipes alioꝝ aialiū vident ꝯcessi ad esū Sciendū tm̄ q̄ fm vtranq̄ opionē esus sanguinis ⁊ adipis phibet duplici rōne. vna est p vitatōe idolatrie: in q̄ adipes suaꝝ hostiaꝝ comedebāt: fm q̄ dī Deut. xxxij ca. de quoꝝ victimis comedebāt adipes ⁊c. de sanguine bibebāt ⁊c. Alia est q̄ sicut dcm̄ est supra: de illis potissime debebat fieri deo oblatio: quibꝰ vita hūana maxime sustentat: sāguis aūt est hꝰmodi in q̄ ꝯsistit vita aialiū: adeps etiā causat ex abundātia nutrimētri q̄ vita sustentat: ⁊ iō ut homines recognoscerent se hr̄e a deo vitā ⁊ sustentatōem: adeps ad honorē dñi cremabatur: ⁊ sanguis ad crepidinē altaris effūdebat. Jtē phibebatur esus sanguinis ne si sāguinē licite cōederent effusionē humani sāguinis nō abhorrerēt ad quaȝ iudei erāt pni. Silr esus adipis puocat ad luxuriaȝ ⁊ iō phibitus fuit iudeis qui erant pni ad ipsam. Ca. IIII.

Locutusq̄ ē. Hic ꝯñi agitur ō hostia que fiebat pro pcti remissiōe: ⁊ p̄mo de ea que fiebat p pctō scō p ignorantiā: scdo de ea q̄ fiebat p pctō scō

bus ⁊ cunctis hitaculis vestris: nec sanguinē: nec adipem oio comedetis. IIII.

Locūtusq̄ est dñs ad moysen dicēs. Loquere filijs israel: Aiā que peccauerit p ignorantiaȝ: et de vniuersis mādatis dñi que p̄cepit ut nō fierent: quippiaȝ fecerit: Si sacerdos q̄ vnctus est peccauerit delinq̄re faciēs pplm: offerēt p pctō suo vitulū imaculatū dño. Et addūcet illū ad ostium tabnaculi testiōnij corā domio: pōnetq̄ manū sup caput eiꝰ: ⁊ imolabit euȝ dño

ex passione vel negligentia in p̄ncipio. v. ca. tertio de ea que fiebat p pctō facto p maliciā: circa finē eiusdē ca. ibi. Locutusq̄ est dñs. Circa p̄mū p̄mo loquit in gnāli: b Anima cū peccauerit p ignorantiā. q̄cunq̄ sit illa: ⁊ accipit hic aia p hoie: q̄ est ps p̄ncipalis hois. c Et de vniuersis mandatis dñi ⁊c. Jex hꝰ qd dī hic: ut nō fierēt: dicunt aliq̄ iudei q̄ intelligit tm̄ de p̄ceptis negatiuis si trāsgrediant. Expositores aūt nostri dicūt cōiter ⁊ melius ut vī: q̄ intelligit etiā de trāsgressione p̄ceptoꝝ affirmatiuoꝝ: ut siq̄s p ignorantiaȝ omiserit qd p̄ceptū est fieri: q̄ in sacra scriptura maxime in trāsgressione p̄ceptoꝝ p cōmissionē itelligit omissio ⁊ ecōuerso: aliter nō esset institutū sacrificiū p pctō omissionis: qd vī incōueniēs: q̄ sic lex videret insufficient data. d Si sacerdos. Hic descēdit in pticulari: q̄ tale pctm̄ potest eē sacerdotis vel multitudinis: seu p̄ncipis vel psone singularis: ⁊ fm hoc istud ca. diuidit in q̄ttuor ptes: scda incipit ibi: Q si ois turba. tia ibi Si peccauērit p̄nceps. q̄rta ibi Q si peccauerit aia ⁊c. Circa p̄mū dī sic: d Si sacerdos q̄ vnctus est. Hic est sacerdos magnꝰ: q̄ inferiores sacerdotes nō vngebant: sȝ tm̄ ex quadā ꝯmixtione que fiebat ex sanguine victime imolate ⁊ vnctōis oleo: ipsi ⁊ vestes eorū aspgebant: ut hr̄ Exo. xxix. ⁊ infra. viij. vn̄ in ve. test. soli reges ⁊ pōtifices dicunt pprie vncti. e Peccauerit. s. p ignorātiā: q̄ hoc totū refert ad p̄ncipiū ca. f Delinquē faciens pplm. q̄ pctm̄ sacerdotis est pplo occasio peccādi. vñ dic beatus Greg. in pasto. Cū pastor p abrupta gradit ꝯñs est ut grex ad p̄cipitiū sequat. Aliī exponūt hebrei: Delinquere faciēs pplm. p ignorantiā: q̄ credit de aliquo q̄ sit licitū: ⁊ sic facit ⁊ docet pplm: qd tm̄ postea pcipit eē illicitū. g Offerret p pctō suo vitulū. in memoria vituli ꝯflatilis queȝ fecit aaron: Exo. xxxij. ca. h Et ad. il. ad os. ta. i. ad atriuȝ qd est ante ostiū tabernaculi. i Ponetq̄ manū sup caput eius. ad resignanō iuri qd hēbat in vitulo: ⁊ ad designādū q̄ sicut vitulus erat occidendus p pctō suo: ita ipse offerēs essȝ morte dignꝰ p trāsgressiōe p̄cepti dñi: nisi accepta esset eius oblatio ex misericordia dei. ⁊ idē intelligendū est in

Universidad de Deusto
Biblioteca

aliis sacrificijs ꝑ pec
cato. k Hauriet q̄
qꝫ ꝺ sanguine vituli.
in vase ad hoc apto.
l ¶ Inferēs illū in ta
bernacl'm testimonij.
de hostijs autē supra
dictis nō inferebat a
liquid de sāguine itra
tabernaculū.
m Aspget eū septi
es. ad denotandū per
fectam expiatōnem q̄
p septenariū significa
tur. n ¶ Contra ve
lū sanctuarij. corāꝫ al
tari thymiamat: q̄a
illud veluꝫ diuidebat
scm̄ τ sanctū scōꝝ.
Sāguis eni iste nō in
ferebat itra scm̄ scōꝝ
ideo dī hic ꝯ velum.
τ nō intra. vn̄ sequit:
o Ponetqꝫ de eod
san. su. cor. al. thy. qd
altare erat in illa pte
tabernaculi q̄ diceba
tur scā: τ nō in alia q̄
dicebat scā scōꝝ.
p ¶ Adipeꝫ vituli of
feret. s. sup altare ho
locausti quod erat in
atrio. q Pellē ve
ro τ oēs carnes τc̄. p
hoc designabat φ sa
cerdos debebat eē elō
gatus decetero nō so
lū a peccato sed etiāꝫ
ab occasionib' eius.
r ¶ Qꝫ si ois turba τc̄
hic agit de hostia pro
peccato mltitudis: cū
dī φ si ois turba. τc̄.
Dicit Rabbi salomō
φ itelligit per turbāꝫ
cōgregatio iudicū or
dinarioꝝ q̄ erāt. lxx.
senes ppli ad hoc per
ipositionē manuū or
dinati: τ in istis totus
pplus vtualiter cōtie
bat. Pōt ēt itelligi de
toto pplo inquātum
p ignorātiā senū po
pulus delinquebat.
s Offeret ꝑ pecco
suo vitulū. in mēoria
vitli ꝯflatil' i quo pec
cauit ppl's Exo. xxxij
t ¶ Et po. sen. τc̄]
protestantes pro se et
tota multitudie: illō
dictū ē s̄ de protestati
one sacerdot. v In
feret sacerdos qui vn
ct' est. i. sacerdos ma

Hauriet quoqꝫ de sanguie
vituli: inferēs illū in taber
naculū testimonij. Cūqꝫ i
tinxerit digitū in sanguinē
aspget eū septies corā dn̄o:
ꝯtrā veluꝫ scūarij. Ponet
qꝫ de eodē sanguine super
cornua altaris thymiama
tis gratissimi dn̄o: quod est
in tabernaculo testimonij.
Oēꝫ aūt reliquū sanguinē
fūdet in basim altar' holo
causti i introitu tabernacli.
Et adipē vituli offeret pro
pctō: tā eū q̄ vitalia opit: qꝫ
oīa q̄ intrisec' sūt: duos re
nūculos τ reticulū qd ē su
pra eos iuxta ilia τ adipeꝫ
iecoris cuꝫ renūculis: sic of
fert de vitulo hostie pacifi
corū: τ adolebit ea sup alta
re holocausti. Pellē vero
τ oēs carnes cū capite τ pe
dib' τ intestinis τ fimo τ re
liquo corpe efferet extra ca
stra in locū mūdū vbi cine
res effūdi solēt: incendetqꝫ
ea sup lignoꝝ struē: q̄ in lo
co effusoꝝ cineꝝ cremabū
tur. Qd si ōis turba filioꝝ
isrl' ignorauerit τ p impitiā
fecerit qd ꝯ mādatū dn̄i est
τ postea intellexerit pecca
tuꝫ suuꝫ: offeret ꝑ pctō suo
vitulū. Adducetqꝫ euꝫ ad
ostiū tabernaculi: ēt ponēt
seniores ppli man' sup ca
put eius] corā dn̄o. Immo
latoqꝫ vitulo i ꝯspcū dn̄i: i
ferēt sacerdos q̄ vnctus est
dē sanguine ei' in taberna
culū testimonij: tincto digi
to aspgēs septies ꝯ velum.
Ponetqꝫ de eodē sanguie
in cornib' altaris: qd est co
ram dn̄o in tabernaculo te
stimonij. Reliquū aūt san
guinē fūdet iuxta basim al
taris holocaustoꝝ: qd ē in
ostio tabernacli testimonij
Oēmqꝫ eius adipeꝫ tollet
τ adolebit sup altare sic fa
ciēs τ de hoc vitulo quō fe

cit τ p̄us: τ rogāte ꝑ eis sa
cerdote ꝑpici' erit eis dn̄s.
Ipsuꝫ aūt vitulū efferet ex
castra atqꝫ ꝯburet sicut τ p̄
orē vitulū: q2 est ꝑ peccato
multitudinis. Si peccaue
rit princeps τ fecerit vnū e
plurib' p ignorātiā qd dn̄i
lege ꝓhibet: τ postea intel
lexerit pctm̄ suū: offerꝫ ho
stiā dn̄o hircū de capris im
macl'atū: pōetqꝫ manū suā
sup caput ei'. Cūqꝫ imo
lauerit eū in loco vbi solet
mactari holocaustū corāꝫ
dn̄o: q2 ꝑ pctō est: tinget sa
cerdos digitū in sanguine
hostie ꝑ pctō tangens cor
nua altaris holocausti τ re
liquū fundēs ad basim ei':
adipē vo adolebit supra: si
cut in victimis pacificoꝝ
fieri solet. Rogabitqꝫ ꝑ eo
sacerdos τ ꝑ pctō ei' τ di
mittet ei.] Qd si peccauerit
aīa p ignorantiā ꝺ populo
terre ut faciat qcq̄ ex his q̄
dn̄i lege ꝓhibent atqꝫ deli
quat τ cognouerit pctm̄ su
um: offeret caprā imacula
tā: pōnetqꝫ man' sup caput
hostie q̄ ꝑ pctō est: τ imola
bit eam in loco holocausti
Tolletqꝫ sacerdos ꝺ sāgui
ne in digito suo: τ tangens
cornua altar' holocausti re
liquū fūdet ad basim eius.
Oēm aūt adipē auferēs: si
cut auferri solet de victimis
pacificoꝝ: adolebit sup al
tare in odorē suauitat' dn̄o
rogabitqꝫ ꝑ eo τ dimittet
ei. Si aūt de pecorib' obtu
lerit victimā ꝑ pctō: ou ē. s.
imaculatā: ponet manū su
p caput eius: τ imolabit eā
in loco vbi solēt cedi holo
caustoꝝ hostie. Sumetqꝫ
sacerdos de sanguie ei' di
gito suo: τ tāgēs cornua al
taris holocausti: reliquuꝫ
fūdet ad basiꝫ ei'. Oēꝫ quo
qꝫ adipē auferēs: sic auferri

gnus vt supra.
x De sanguine
hoc exponatur τ
totū quod sequi
tur quātū ad istā
ptē sicut expositū
ē supra in sacrifi
cio ꝑ peccato sa
cerdot. y ¶ Si
peccauēit pceps
Hic agitur de ho
stia ꝑ peccato p̄n
cipis. z Offe
ret hostiā coram
domino hircum
de capris. in q̄ de
signat ei' p̄ncipa
tus: q2 ē dux ppli
sicut hirc' capra
rū. Intelligit etiā
p h' grauitas sui
peccati: q2 hirc'
ē aial fetidum.
τ ¶ Tangēs cor
nua altaris holo
causti. Sanguis
.n. h' victime n̄ i
ferebat itra taber
naculū: sicut i du
obus p̄dicti sacri
ficijs. a ¶ Roga
bitqꝫ pro eo sacer
dos τc̄] scilicet p
deuotōe τ oratōe
sacerdot: τ ipius
offerent: que fie
bāt i fide xpi ven
turi: nō āt dimit
tebat vtute ipi' sa
crificij: sm̄ φ dic
Apl's ad hebr. x.
Impossibile ē san
guie hircoꝝ aut
vituloꝝ auferri
peccata. b ¶ Q
si peccauerit. Hic
agit ꝺ sacrificio p
peccato psone sin
gularis: qd nōtur
cū dī: de pplo ter
re. c ¶ Offeret
caprā. ad denotā
dū ignorātiā suā
d Pōetqꝫ ma
nus sup caput ho
stie rationibus p̄
dictis. e ¶ Om
nē autem adipeꝫ
auferens sicut au
ferri solet de vic
timis pacificoꝝ
prout supra dcm̄
est. iij. ca. Cetera
patent ex predic
tis.

¶ Capitulum. V.

Si peccauerit aīa. Hic ꝯn̄ter agit de oblatione
seu sacrificio ꝑ pcco ex passiōe vl' negligentia
facto. Et p'o i his q̄ ꝯtigūt i cōuictu hoīum.
Scd̄o i abusu sacroꝝ: ibi Aīa si preuaricās. Prima di
uidit in tres ptes
sꝫ tria genera pec
catoꝝ: scd̄a ibi
Aīa q̄ tetigerit.
Tertia ibi: Aīa
q̄ iurauerit. Pri
mū cōtigit ex ior
dinata affectio
ne amoris vl' odij
vel huiusmōi: ui
delicet qn̄ reqrit
ab aliq̄ iuramētū
de dicēda vitate i
cāu testimonij: τ
tacet vitatē ex ior
dinato amore ad
illū q̄ dānificaret
vel alia pēa puni
ret: si ipe deferret
testioniū veritati
vel ecōuerso: quā
do tacet vitatem
ex odio. s. i cāu in
q̄ aliqs liberaret
a calūnia si veri
tatē dicēt: τ hoc ē
quod dicitur: Si
peccauerit aīa. et
s̄bdit modus pec
cādi cū dicitur:
b ¶ Et audierit.
τ accipit τ pro id
est. c Uocē iu
rātie. i. adiurātis
eius. s. que reqrit
ab eo iuramētuꝫ.
Un̄ in hebreo ha
bet: Uocē iurām
ti. s. ab eo qd req
rit. vn̄ subditur:
d ¶ Testisqꝫ fue
rit τc̄. i. uocatus i
testē de eo qd ui
dit: aut p aliū modū sciuit. e Nisi indicauerit. iudi
ci requirēti ita φ p ei' taciturnitatē deficit declātio vita
tis. Ex q̄ pꝫ φ ista lex n̄ loqt de occultis oio q̄ n̄ pn̄t ꝓba
ri. f ¶ Portabit iniqtatē suā. q2 si talis taciturnitas ꝺ
dābit postea corā iudice dꝫ ab eo pūiri. si āt fuerit occl'
ta: dꝫ ꝑ pctō suo sacrificiū deo: τ cū hoc dānū restituē
ꝑrio: qd p suā tacitarnitatē intulit. g Aīa q̄ tetige
rit. Hic poit 2m gen' peccati τ accidit ex negligētia. s. qn̄
aliqs ex tactu rei imūde polluit: τ negligit ad purificati
onē recurrē: τ tūc oblitus sue imūdicie itrat atriū taber
nacli: uel comedit de scificatis q̄ n̄ sūt licita nisi hōibus
mūdis: τ hoc ē qd dī: h ¶ Et oblita fuerit immūdicie
sue. τ sic igeret se itra atriū: uel cōedet scificatū. i Rea
ē τ deliqt. dꝫ. n. purgari sacrificio si fuerit ignorāt factū
si āt sciēter dꝫ pūiri: ut dī ifra. vij. k ¶ Et si tetigēit qc
q̄ de imū. ho. i. hois mortui: uel semiflui: uel mēstrua
te: uel alioꝝ qb' polluit hō ex contactu. l Oblitaqꝫ
sue imūdicie. fecerit ea q̄ p̄dcā sūt. m ¶ Cog' uerit p' ea

solet adeps arietis qui im
molat ꝑ pacificl': cremabit
sup altare icēsū dn̄i. roga
bitqꝫ ꝑ eo τ ꝑ pctō eius τ
dimittetur ei. ¶ V.
Si peccauerit aīa ēt au
dierit uōcē iurātis: testi
qꝫ fuerit φ ipe uidit: aut cō
sci' ē: nisi indicauerit: portā
bit iniqtatē suaꝫ. Aīa q̄ teti
gerit aliqd imūdū: siue qd
occisum a bestia ē aut p se
mortuū aut qdlibet aliō re
ptile ēt oblita fuerit imūdi
tie sue: rēa ē τ deliqt. ēt si te
tigēit qcq̄ de imūditia ho
mis iuxta oēꝫ ipuritateꝫ q̄
pollui solet: oblitāqꝫ cog'
uērit postea: s̄biācebit deli
cto. Aiā q̄ iurauerit τ ꝓtu
lerit labijs suis: ūt uel male
qd facēt: uel bn̄ τ n̄ fecerit:
τ id ipꝫ iuramēto τ sermōe
firmauerit: oblitāqꝫ postea
itellexerit delictū suū: agat
pn̄iam ꝑ pctō: τ offerāt de
gregib' agnā siue capram:
orabitqꝫ ꝑ ea sacerdos τ ꝑ
pccis ei'. Sin āutē n̄ potue
rit offerre pec':] offerat du
os turtures vel duos pul

los colūbaꝝ dn̄o: unū pro
pctō: τ alteꝝ i holocaustū
dabitqꝫ eos sacerdoti: qui
primū offerēs ꝑ pctō: retō
qbit caput eius ad pēnl'as:
ita ut collo adhereat: τ nō
penitus abrumpatur: τ as
pergꝫ de sanguie eius pari
etem altaris. Quicqd au
tem reliquuꝫ fuēit faciet di
stillare ad fūdamētū ei' q2
ꝑ pctō ē. Alteꝝ vo i holo
caustū adolebit ut fieri so
let: rogabitqꝫ pro eo sacer
dos τ ꝑ pctō eius ēt dimit
tetur ei. Quōd si nō querit
man' eius duos offerr tur
tures aut duos pullos col
lūbaꝝ: offeret ꝑ pctō suo
simile pteꝫ ephi decimaꝫ.
Nōn mittet in eā oleū nec
thuris aliquid imponet: q2
pro peccato ē: tradetqꝫ eā
sacerdoti qui plenuꝫ ex ea
pugillum hauriens crema
bit super altare in monimē
tū eius qui obtulerit rogās
pro illo et expiās: reliquā
uero partem ipse habebit
in munere. Locutusqꝫ est
est dn̄s ad moysen dicēs

pctm̄ suū p recōdatōēꝫ sue imūdicie. n Subiacebit deli
cto. mō p̄dcō. Cōsiderādū φ i isti duob' generib' pctōꝝ p̄
dcis n̄ deimiat h aliqd sacrificiū: q̄ debeant expiari: et iō di
cūt aliq̄ φ tale dꝫ fieri sic i casu seqnti ubi pōit forma sacrifi
cij ꝑ illo cāu: τ duobus p̄cedētib'. Alij dicūt φ sacrificiuꝫ
h n̄ deimiat: q2 dꝫ fie
ri sꝫ arbitriū sacerdo
ti. o ¶ Aīa q̄ iuraue
rit. Hic pōit ītiū gen'
pcci qd silr accidit ex
negligentia: vꝫ qn̄ ali
qs iurat se facturꝫ ali
qd: τ negligit adiplē:
et ex tali negligentia
dat obliuiōi: τ postea
recordat: τ hoc est qd
dī: Aīa q̄ iurauerit
τc̄. Et seqt: p Ut
vel male qd facēt. Di
cūt h aliq̄ φ hoc itel
ligit de malo pene si
bi isligēde: utpote si
iurauerit φ se affligēt
ieiūio: vl' alio mō ad
carnis mortificatōēꝫ.
Dicūt aliq̄ φ hoc eti
am pōt itelligi ꝺ ma
lo culpe: ut siqs iura
uerit dānificare pxi
mū iiuste vl' aliquod
huiusmōi: nō q2 tale
iuramētū sit adiplen
dum: sꝫ q2 sic iurādo
peccauit. q ¶ Obli
taqꝫ postea itellexe. ꝺ
li. su. s. male iurando
uel iuramētū licitum
n̄ iplēdo. r Offe
rat de gregibus agnā
siue capraꝫ. si facl'tas
eius ad hoc se extēdit
s ¶ Sin āt τc̄] offerat
duos turtures τc̄. Ce
ra patēt ex p̄dictis vs
qꝫ ibi: t Et dimit
tet ei. Dicit h Ra. sa.
φ si esset iuramētū ꝺ
pecūia vel alia re que
pōt pecūia mēsurari: ut si iurasset se datuꝝ alri. c. solidos
vel h' mōi: nō eēt liber ꝑ h' mōi sacrificijs: sed tenet iplē iu
ramētū: nisi excusaret p ipotētiā supueniētē: uel alio mō.
v ¶ Qꝫ si nequerit manus eius. i. facl'tas ipius offerre aues
x Offeret ꝑ pctō simile ptē ephi dcimā. Quāta āt sit mē
sura ephi dictū fuit Exo. xvj. y ¶ Nō mittet oleū in eaꝫ
neqꝫ th'. dicit Ra. sa. φ oblatio est ꝑ pctō: iō n̄ dꝫ decorari:
oleū āt imissū decorat qtū ad colorē: q2 lucidū fac illō in q̄
imittit. Th' āt qd ē aromaticū: decorat qtū ad odorē. Do
ctores āt nr̄i alia cām assignāt: videlꝫ q2 p oleū designatur
dei misericordia: p th' vo qd ē odoriferꝝ: acceptatio diuia: τ
iō i oblatōe ꝑ pctō n̄ pōebat oleū nec th': q2 pctōr n̄ dꝫ seipꝫ
assecurare φ pctm̄ sit sibi dimissū vl' mun' suū deo acceptū
sꝫ dꝫ sēp timē. z Reli. āt ptē ipe ha. ꝑ mu. rōe labor' sui
i imolatōe sacrificij. a ¶ Locutusqꝫ ē dn̄s. Hic ꝯn̄t descri
bit oblatio ꝑ pctō φ ꝯsistit i abusu sacroꝝ. Circa qd scienō
φ aliq̄ fuert sacra qb' n̄ erat licitū uti: sic thymiamate ꝑ
delectatōe odōis: τ oleo vnctōis ꝑ medicamie ifirmitatis: et

de abusu taliū p errorē fcō loqt̄ h̄ scriptura: ut dicūt aliqui Alij āt dicūt q̄ loqt̄ hic de abusu p̄mitiarū q̄ erāt sacrifica te dn̄o: eo q̄ sacerdotes deo mīstrātes debebāt īde sustētari: ꝛ iō si aliq̄s p errorē aliquid de talib' suis vsib' applicaret debebat facere sacrificiū qd̄ h̄ determiat. ꝛ huic dcō ꝯsoāt litera seq̄ns cū dr̄: Ip̄z q̄z qd̄ itulit dāni resti tuet: Et q̄ntam partē pōet su. trad. sa. Ex q̄ .n. restitutio ista debe bat fieri sacerdoti: vr̄ q̄ illa qb' hō abusus fuēat ad usū sacerdo ti ptiebāt: b Duo bus siclis. s. argēteis. quātuz aūt valet sicl' dictuz fuit Exo. xxx. Alia vō erāt sacra q̄ n̄ poterant vēire i usū hoiuz mō p̄dcō sicut uasa sāctuarij: pecca bāt tn̄ illi q̄ ea tange bāt nisi eēnt ōputati ad illud offm̄: i quo erat necessari' usus il loꝝ uasoꝝ: ꝛ de tali abusu p ignorātiā fa cto loqt̄ h̄ scriptura cuz dr̄: c Aia que pec. p igno. ꝛc̄. ut di cūt aliq̄. Alij āt dicūt q̄ loqt̄ de abusu deci maꝝ q̄ leuitꝭ debebāt ꝛ iō si aliq̄s ꝯuerteret eas i usū suū debebat facē oblationē hic de scriptā: ꝛ cū hoc etiā restituē dānū: lꝫ n̄ ex p̄mat h̄: q sat sufficiēt itelligit p illō qd̄ p̄mittit de restitutiōe fiēda sacerdoti. Sciē dū tn̄ q̄ s̄m utrāq̄z opionē p̄dictaꝝ: abu sus p̄dict' circa sacra ꝓuēiebat ex negligen tia. s. p̄cauēdi sibi de abusu vel tactu sacro rū sibi illicito: ul' ex negligētia sepandi p̄mitias et decimas ab alijs reb' suis: ita q̄ p errorē n̄ accipet deo ōdicata i vsū ꝓpuz. Cōsiderādū ēt q̄ cū dr̄: Aia q̄ pec. ꝛc̄. Nō pōt ꝯueniē ter dici q̄ hoc itelligat generalir̄ de peccatꝭ ex simplici igno rātia factꝭ: q ō h' dat lex. s. iiij. ca. iō expōit mō dcō. C VI.

L Ocutusq̄z ē dn̄s. Hic ꝯn̄r agit de oblatōe ꝓ pctō ex certa malicia fcō qd̄ nōt cū dr̄: b Aia que pec. ꝛ ꝯtē. dn̄o ꝛc̄. ꝛ īfi. īsup peie. q requirebat a tali h' iuramētū ꝯuicto ōlicto: hoc n̄ h̄r i hebreo: ꝛ vr̄ male ad ditū i trāslatōe nr̄a ex ignorātia aliq̄ꝝ expositoꝝ q̄ hoc po suerūt i glosa iterlinari: ꝛ postea scriptores nesciētes disti guē int glosā ꝛ textū iseruerūt itra textū: et sic̄ fcm̄ ē i plib' locis: s̄m oēs q̄ textū biblie diligēt uiderūt ꝛ correxerūt: q̄a si aliq̄s eēt cōu ci' de tali fraude nō solū redderet defrauda to dānū: sꝫ ēt duplū: ut h̄r Exo. xxij. Et iō vr̄ q̄ lex h̄ loqui tur de eo q̄ n̄ ē ꝯuict': sꝫ penitēs de pctō volūtarie r̄ddit dā nū: ꝛ iō n̄ restituit nisi simplū: ꝛ q̄ntā īsup ptē dat dn̄o.

c C Locutusq̄z ē dn̄s. supi' ōscripta sūt sacrificia q̄ fiebāt

Aia si p̄uaricās ceremōias p errorē i his q̄ dn̄o sūt san ctificata peccauerit offerꝫ ꝓ delicto suo arietē imacu latū de gregibus q emi po test duob' siclis iuxta pon d' sāctuarij: ip̄mq̄z qd̄ itulit dāni restituet: et q̄ntā ptem pōet supra tradēs sacerdo ti: q rogabit ꝓ eo offerēs a rietē: ꝛ dimittet ei. Aiā que peccauerit p ignorātiā: fece ritq̄z vnū ex his q̄ dn̄i lege ꝓhibēt: ꝛ peccati rea itelle xerit iiq̄tatē suā: offeret ari etē imaculatū de gregibus sacerdoti iuxta mēsurā esti mationēq̄z pcc̄i: q orabit ꝓ eo: quia nesciēs fecerit: ꝛ dimittet ei: q p errorē deli qt in dominum. C VI.

L Ocūtusq̄z est dn̄s ad moysē dicēs: Aiā que peccauerit: ꝛ cōtēpto dn̄o negauerit ꝓximo suo deposi tū qd̄ fidei ei' creditū fuēat vl' vi aliq̄d extōserit: aut ca lūniā fecerit: siue rē p̄ditā i uenerit: ꝛ ificians īsup peie rauerit: ꝛ qd̄libet aliud ex plib' fecerit i qb' solēt pec care hoies: cōuicta delicti r̄ddet oia q̄ p fraudē volu it obtinē itegra: ꝛ q̄ntā īsup ptē dn̄o cui dānū itulerat. Pro pctō āt suo offeret a rietē imaculatū de grege ꝛ dabit eū sacerdoti iuxta estimationē mēsurāq̄z deli cti: q rogabit ꝓ eo corā do mio: ꝛ dimittet illi ꝓ singul' q̄ faciēdo peccauit. Locu tusq̄z ē dn̄s ad moysen di cēs: Precipe aarō et filijs eius. Hec ē lex holocausti Cremabit i altari tota no cte vsq̄z mane. Ignis ēx eo dē altari erit. Vestiet tūica sacerdos ꝛ feminalib' line is: tolletq̄z cinēs quos uo rans ignis exussit: ꝛ ponēs iuxta altare spoliabit p̄ori b' vestimētis: idutisq̄z alijs offerꝫ eos extra castra: ꝛ in lōco mūdissimo vsq̄z ad fa uillā cōsumi faciet. Ignis āt i altari sēp ardebit q̄uēꝫ nutriet sacerdos sbijciēs li gna māe p siglos dies: ēt i posito holocausto desup: adipes adolebit pacifico rū. Ignis ē iste perpetuus

inpolate: hic ꝯn̄r describit sacrificiū qd̄ fiebat oī die: iō uocabatur iuge sacrificiū: ꝛ q̄tum ad hoc dicitur: d Precipe Aaron et filijs ei'. q iuge sacrificiū fiebat p sacerdotes ministrando: ꝛ ip̄m aial sacrificis exhiben do ut dicūt aliqui. sꝫ hoc non vr̄ uerū: si itelligat q̄ sol uēt de suo: q sa crificia q̄ fiebāt ꝓ cōitate ppl̄i: inter q̄ maxie erat iuge sacrificiū: fiebant ō sūptib' cōibus: ut dcm̄ fuit Exo. xxx. uerūtn̄ pe cūia illa tradebat sacerdotibus: ut aialia ide emerēt q̄ ꝛ hoc mō sicut i lr̄a patet exhibe bāt: spāli ēt mō i hoc sacrificio mi nistrabāt. Iteꝫ io seph' dicit expres se i. iij. lib' ātiqui tatū q̄ iuge sacri ficium fiebat de sūpto publico. e Et cremabit i altāi tota nocte. Loqt̄ h̄ ō sacrifi cio vesptio p qd̄ itelligit ēt matuti nū: de q̄ habetur etiam Exo. xxix. f C Ignis ex eodē altari erit. datus a deo de celo: ut h̄r ifra. ix. ca. in fi ne. g Vestiet sacēdos tūica ꝛc̄. hēbāt. n. sacerdo tes ꝓprias uestes qb' utebāt i mini sterio tabernacli ꝛ n̄ alibi: de q̄bus uestibus dcm̄ fu it Exo. xxviij. h C In loco mū dissimo. iste loc' erat patus extra castra q̄diu filij Israel fuerūt i deserto ꝛ silr̄ extra hierusaleꝫ q̄diu stetit tēplū. i Quē nu. sa. subi. ligna. dicit Ioseph' q̄ appoēbāt ligna duo p̄us q̄tidie pp istō p̄ceptū: n̄ pp necessariū: q ignis ꝯtiuari poterat absq̄z tali lignoꝝ appositiōe. k C Et iposito ho locausto. hoc dr̄ ō iugi sacrificio matutio: qd̄ p̄cedebat oē aliō sacrificiū illi' diei: ꝛ iō adipes alioꝝ sacrificioꝝ p' ip̄m i altāi cremabāt: sic̄ ꝛ iuge sacrificiū vesptinum erat ultimū r̄spectu oiuꝫ sacrificioꝝ illi' diei. l Hec ē lex sacrificij. Postq̄ determiauit de sacrificioꝝ ritu hic ꝯn̄r agit ō eoꝝ usu. l. a qb': ꝛ q̄n: ubi ꝛ q̄lr ōbeāt cōedi: ꝛ iō ps ista diuidit s̄ꝫ uarietatē māe sacrificioꝝ: q̄ cede bat i esū mīstroꝝ. ꝛ p̄mo agit ō esu māe iaiate: 2° de esu aiate: ibi Locut' ē āt dn̄s. Ista tn̄ diuisio n̄ ē ita p̄cisa: q̄n ēt i pte seq̄nti iterponat aliq̄d de esu māe iaiate. Sꝫ ē ista diuisio a p̄ncipaliori ꝛ a maiori pte. Pria in duas q p̄mo on̄dit q̄ mā iaiata comedebatur: secundo que non: sed tota cremabitur: ibi Locut' ē dn̄s. Circa p̄mū

di sic: l Hec ē lex sacrificij ꝛ libamētoꝝ ei'. Sic su pra dictū ē: sacrificiū ꝓp̄e dr̄ de aialib': oblatio vō de de aridis: ut est simila pāis ꝛ silia: libamētū vō ē de li q̄dis vt de vino ꝛ oleo: vnū tn̄ accipit irequēter ꝓ alio Vn̄ h̄ sacrificiū accipit ꝓ oblatōe: qd̄ pꝫ ex hoc qd̄ sbdi tur: m C Tollꝫ sacerdos pugillū sile. que ꝯspsa est oleo: q i ei' pista statōe pōebat ole um: et ꝯn̄r on̄di tur q̄d de ea cedē debeat i esū sacer dotū: cū dicitur: n Reliquā aūt ptē simile ꝛc̄. hāc tn̄ ptē sile quam accipiebant sacer dotes n̄ poterant fermētare ut pāis eēt aptior ad cōe dēdū: cui' cā sbdi tur cum dicitur: o C Quia ps ei' i dn̄i offer. icē. sic .n. dcm̄ est ō tota simila oblata: sa cerdos p̄mo acci piebat pugillū: ꝛ cremabatur cum thure in altari. p Mares tātū stirpis Aarō co. illud. pp. n. sacti tatē sacrificij nō erat licitū cōedi a mlieribus: ꝛ ex ea dem cā sbditur: Omnis q̄ tetige rit illa sactifi. ꝛc̄. q C Locut' ē dn̄s Hic ꝯn̄r on̄dit de q̄ oblatōe n̄ erat licitū edē: videlꝫ de illa quā sacer dotes offerebāt ꝓ se: p̄mo tn̄ h' on̄ dit ō oblatōe fcā ꝓ eis tp̄e sue ꝯsecratōis cū dr̄: Hec ē ob latio Aarō. ꝛ seq̄t: r In die vnctōis sue. s. ip̄i' Aarō q̄ sol' dicebat unct': ut. s. dcm̄ ē. iiij. ca. Vn̄ i hebreo h̄r sic: In die q̄ vnxit eū. Sciendū āt q̄ dies vnctiōis h̄ uo cat dies octaua a p̄ncipio sue cōsecratōis: q tūc ꝛ n̄ āte poterant aarō ꝛ filij eius offerre: sed filij aarō q̄ erāt infe riores sacerdotes obtulerūt tūc similā: aarō āt q̄ erat sū m' sacerdos obtulit adipes ꝛc̄. q̄ ptinebāt ad maiorē sa cerdotē: ut dicit Ra. sa. sed hoc vr̄ ꝯ textū seq̄ntē ubi dr̄ de oblatōe h' simile: s C Offeret eā ꝛc̄. sacerdos q̄ iur̄ pri successit. h̄ ē sūm' sacerdos. nec pōt ꝯuēient dici: ut vr̄ q̄ filij aarō alia die obtulerūt nisi ꝓut erat eis licitū offerre postea: cū eēt dies icrematōis ipoꝝ in sacrificijs offerēdis: ꝛ iō qd̄ dr̄ h̄: Hec ē oblatio quā offerre debēt aarō ꝛ filij ei': potest dici q̄ hoc dr̄ ꝓ tāto: q i oblatōi h' aarō filij ei' mīstrabāt ei: n̄ sic offerētes sup altar̄: sꝫ sic offerēti mīstrātes: ꝛ pꝫ p hoc quod h̄r ifra. ix. ca. ubi agit de sacrificijs h' octaue diei: ꝛ nō dr̄ ibi q̄ filij aarō obtulerūt nisi mīstrādo pri. t Tota cremabit i alta

q nūq̄z ōficiet i altari. Hec ē lex sacrificij ꝛ libamētoꝝ q̄ offerēt filij aarō corā dn̄o ꝛ corā altari. Tollēt sacer dos pugillū simile q̄ ꝯspsa ē oleo et totū th' qd̄ super similā positū ē: adolebitq̄z illō i altari: i mōimētū odo ris suauissimi dn̄o. Reliquā āt ptē simile cōedꝫ aarō cū filijs suis absq̄z fermēto: et cōedet i loco sācto in atrio tabnaculi: iō aūt n̄ fermēta bit: quia ps ei' i dn̄i offert icēsū. Scm̄scōꝝ erit sic ꝓ pctō atq̄z delicto. Mares tn̄ stirpis aarō cōedēt illō Legitimū ac sēpitnū erit i gnātiōib' vr̄is de sacrifici is dn̄i. Ois q tetigerit illa scificabit. Locutusq̄z ē dn̄s ad moysē dicēs: Hec ē ob latio aarō et filioꝝ ei' quā offerre debēt dn̄o i die vn ctōis sue. Decimam ptem ephi offerēt simile i sacrifi cio sēpiterno. Mediū eius māe ꝛ mediū ei' uespe: q̄ in sartagie oleo cōspsa frigēt. Offerēt āt eā calidā i odo rē suauissimum dn̄o: sacer dos q iur̄ pri successerit: ꝛ tōta cremabit i altari. Oē n. sacrificiū sacerdotū igne ꝯsūet: nec q̄sq̄z comedet ex eo. Locutus ē aūt dn̄s ad moysē dicēs: Loq̄re aarō ꝛ filijs ei'. Ista ē lex hodie ꝓ pctō. In lōco ubi offert holocaustū: imolabit corā dn̄o. Scm̄scōꝝ est. Sacer dos q offert cōedet eā i lo co scō i atrio tabernaculi. Quicq̄d tetigerit carnes e' scificabit. Si de sāguie illi' uestis fuerit aspsa lauabit i loco scō. Vas aūt fictile in quo cocta ē ꝯfriget. Qd̄ si uas eneū fuerit: defricabit ꝛ lauabitur aq̄. Ois mascu l' ō genē sacerdotali uesce tur ō carnibus ei': q sāctū scōꝝ ē. Hostia. n. q̄ ceditur ꝓ pctō: cui' sāguis ifertur i tabnaculū testionij ad expi ādū i scūario: n̄ cōedet: sed cōburet igni. Hec quoq̄z ē lex hostie ꝓ ōlicto. Sāncta sanctoruꝫ est. Idcirco ubi immolabitur holocaustū

ri. q nihil de ea cedebat i usū sacerdotū: ꝛ idē cōcludit gene raliter de oi oblatiōe quā faciebāt sacerdotes ꝓ se cū dicit: Omne. n. sacrificiū sacerdotū ꝛc̄. v C Locutusq̄z est dn̄s Hic ꝯn̄ter agit de vsu sacrificij i re aiata. ꝛ p̄mo q̄tū ad sa crificiū ꝓ pctō: scdō q̄tū ad sacrificiū qd̄ uocat hostia paci fica cap. vij. Adhuc circa p̄mū agit p̄mo de sacrificio ꝓ pctō ꝯmissiōis: scdō de sa crificio ꝓ pctō omissi onis: ibi Hec quoq̄z ē lex hostie ꝓ ōlicto. tertio ponūt q̄dā re gule cōes ad utrunq̄z ibi Ad sacerdotem. Circa p̄mū on̄ditur p' ubi hostia ꝓ pecca to dꝫ imolari: cū dici tur: x In loco ubi offert holocaustum imolabitur. non est intelligendum de ob latiōe holocausti ad incendendum que fie bat super altare: sed ō oblatōne holocau sti ad immolandum que fiebat i atrio an te altare C Secundo subditur: quis debe at eam comedere et ubi cum dicitur: y Sacerdos qui of feret comedet eaꝫ ꝛc̄. non sub diuo: quia ille locus erat pro sa crificijs et oblationi bus: sed in exedra ad hoc pata. z Quic quid tetigerit carnes eius sanctificabitur. Istud secundum ali aliquos refertur ad homines qui non de bebant tangere talia nisi sanctificati C Se cundum alios refert etiam ad alias res comestibiles: et maxime eiusdem generis vel speciei: que si tangerent carnes predictas ex tali tactu sā ctificabantur: nec poterant comedi aliter q̄ dicte carnes sa crificij. a Si de sanguine illius ꝛc̄. Ista dicuntur propt̄ sanctitatem ꝛ reuerentiam hostie: quia si aliquid de humo re eius per tactum esset impressum istis rebus debebat pur gari modo qui hic exprimitur. b C Omnis masculus ꝛc̄. quia non solum sacerdotes sed filij eorum poterant de carnibus huius sacrificij comedere. Consequenter excipit oblatiōeꝫ ꝓ pctō de qua non erat licitū cōedē. scilicet ho stiam: cuius sanguis inferebatur intra tabernaculuꝫ: cuius modi erat hostia oblata pro peccato pontificis: ꝛ hostia ob lata pro peccato multitudinis: ut dictum est supra. iiij. ca. c Hec quoq̄z est lex hostie pro delicto. Hic consequenter agitur de vsu hostie oblate pro peccato omissionis: ꝛ ideo vocat ꝓ delicto: delictū. n. dr̄ q̄si derelictū: ꝛ hoc ē q̄n aliq̄d omittit qd̄ q̄s facē tenet. d C Sāctascōꝝ ē. Nō accipit h̄ sāctascōꝝ ꝓ illa pte tabernaculi q̄ dicebat sāctascōꝝ: sed ē sēsus: ē de nūero scōꝝ: q oia sacrificia dicebāt sācta inq̄tū

Universidad de De Biblioteca

erāt ad diuinū cltū oblata. Cetera patēt usqꝫ ibi: e Ois masculꝰ. ubi determinat a qbꝰ ⁊ ubi debeāt carnes hꝰ hostie cōedi. ¶ Utriusqꝫ hostie. s. ꝑ peccato ⁊ ꝑ delicto. g Lex erit vna. s. qtū ad vsū: in plibꝰ tñ differunt. h ¶ Ad sacerdotē. Hic ponūt qttuor regule generales respectu precedētiū. Pria est ꝙ carnes hostie ꝑ pctō cōmissionis ⁊ omissiōis erant sacerdotis offerentis: qꝛ illi ꝑ qbꝰ offerebātur nō hēbāt ptē aliquā: ad denotādū ꝙ debebāt elōgari a peccato ꝑpetrato: cauendo a recidiuo. Secunda ē de hostia holocausti q̄ tota īcēdebatur: excepta pelle: ⁊ illa erat sacerdotis offerētis: ⁊ hoc nōt cuꝫ dr: sacerdos q̄ offeret ⁊c. tertia ē de oblatōe simile q̄ qlrcūqꝫ coq̄t seu pistet esse dꝫ sacerdotis offerētis: ut nōt cū dr: et oē sacrificiū simile ⁊c. qrta ē ꝙ ꝑdicta q̄ cedebāt i vsū sacerdotū: cūctis filijs aarō eq̄lr diuidebāt qd nōt cū dr: Cūcti filijs aarō. que quidē eq̄litas scdm Ra. sa. sic seruabat: ꝙ qlibet de filijs aaron hēbat sibi diē deputatum ad offerēdū: ⁊ oblatōnes illiꝰ diei ptinebāt ad ipm ꝑ se ⁊ domo sua. Alij vo dicūt ꝙ ibi seruabatur equalitas proportiōis: non tamen q̄titatis: quia oblationes diuidebātur sic ꝙ vnusquisqꝫ q̄libet die accipiebat scdm proportionē sui laboris: sed dcm Ra. sa. magis concordat textui precedēti: ut patet intuenti. ¶ Cap. VII.

Hec ē lex hostie pacificoꝝ. Hic pn̄t determīat d vsu hostie pacifice: ⁊ pmo determinat huiusmōi usus: secūdo offerēdi modus: ibi Locutusqꝫ ē dn̄s. tertio ponit epilogꝰ: ibi Hec ē vnctio. pma i duas: qꝛ pmo pōit dcī vsus determiatio: 2ᵒ circa hoc ponit qdā expositio: ibi Locutus est dn̄s. Adhuc circa pmū pmittit usus ex pte tpie. secūdo subdit determiatio vsus ex pte rei cōestibilis ⁊ comedētis: ibi Caro q̄ aliqd tetigerit. Circa pmū sciēdū: ꝙ hostia pacifica duplr offerebat: vno mō ꝑ bñficio iaꝫ adepto: alio mō ꝑ bñficio bñdo. prima vocabat hostia laudatiua: ⁊ cōedebat eadē die qua offerebat. scda vocabat votiua vel spontanea: qꝛ n̄ hēbat rōeꝫ ita debiti sicut prima: qꝛ ꝑ bñficio accepto magis tenet hō ad seruiēdū deo: q̄ ꝑ bñficio sperato ⁊ iō si de hostia votiua aliqd remācbat i crastinū: tūc poterat cōedi scda die: igit pmittit ꝯditio pme hostie cū dr: Si ꝑ gratiaꝝ actiōe ⁊c. b Offerent panes. i clibāo coctos. c ¶ Conspsos oleo. qꝛ i pistatōe n̄ solū pōebat aq̄: sꝫ ēt admiscebat oleū. d Et lagana. facta d pasta cocta i aq̄ calida. e Coctāqꝫ similā. qdā spēs erat pāis primo cocti aliquantuluꝫ in aqua calida: ⁊ postea i clibāo. f ¶ Et collyridas.

mactabit ⁊ uictima ꝑ delicto. Sāguis eiꝰ ꝑ gyrū altaris fūdet. Offeret ex ea caudā et adipeꝫ q opit uitalia duos renūculos ⁊ piguedinē q̄ iux ilia ē reticulūqꝫ iecoris cū renūculis: ⁊ adolebit ea sacerdos sup altare. Incensum ē dn̄i ꝑ delicto. Ois māsculꝰ d sacerdotali genē i loco scō uescet his carnibꝰ: qꝛ sāctū scōꝝ ē. Sicut ꝑ pctō offert hostia ita ⁊ ꝑ delicto. Utriusqꝫ hostie lex vna erit. Ad sacerdotē q eā obtulerit ptinebit. Sacerdos q offert holocausti victimā: hēbit pellē eiꝰ. Et oē sacrificiū sile qd coq̄t in clibāo: ⁊ qcqd i craticla vl i sartagie ꝑpat: eiꝰ erit sacerdotis a quo offert: siue oleo ꝯspsa siue arida fuerit. Cūctis filijs aarō mēsura eq̄ ꝑ singulos diuidet. ¶ .VII.

Hec ē lex hostie pacificoꝝ q̄ offert dn̄o. Si ꝑ graꝝ actōe oblatio fuerit: offerēt panes absqꝫ fermēto: ꝯspersos oleo: et lagana azima vncta oleo: cōctāqꝫ similā et collyridas olei admixtione ꝯspsas: panēs qqꝫ fermētatos cū hostia graꝝ q̄ imolat ꝑ pacificis: ex qbꝰ vnꝰ ꝑ pmitijs offert dn̄o: et erit sacerdotis q fūdet hostie sāguinē. Cuiꝰ carnes eadē cōedētur die: nec rēanebit ex eis qcqꝫ vsqꝫ mae. Si vōto vel spōte qspiā obtulerit hostiā: eadē silr edet die. Sꝫ ⁊ siquid in crastinū remāserit uesci licitū ē. Quicqd aūt tiꝰ iuenerit dies: ignis absumet. Si quis d carnibꝰ victie pacificoꝝ d tio cōederit: irrita fiet eiꝰ oblatio nec ꝑderit offerēti: qn potꝰ q̄cūqꝫ aīa tali se edulio cōtamiauerit ꝑuaricatōis rea erit. Caro q aliqd tetigerit imūdū nō cōedet: sꝫ ꝯburet igni. Qui fuerit mūdꝰ uescet ex ea: aīa polluta q̄ ederit d carnibꝰ

panes sūt valde tenues: ⁊ alibi vocāt crustule: qꝛ totuꝫ erat quasi crusta: ⁊ modicuꝫ aut nihil erat ibi de mica. g Panes quoqꝫ fermētatos. hoc videtur esse contrarium ei quod dictum est supra. ij. ca. Omnis oblatio q̄ offertur domino absqꝫ fermēto fiet. Dicenduꝫ ꝙ ibi loquitur de oblatōne ponēda sup altare. Uñ ibi sbditur: Sup altare vo n̄ iponētur. s. fermētati: hic aūt loquit de oblatione q̄ n̄ pōebatur super altare: et sic panis fermētatus offerebat cuꝫ hostia pacifica ad esum carnium. h ¶ Ex quibus vnus. In hebreo hr: Ex omnibus vnus. qꝛ de quattuor mōis panū predcis plures panes offerebāt: ⁊ d quolꝫ mō vnꝰ panis tradebat sacerdoti pro primitiis: ⁊ iō pāis fermētatus poterat sic offerri: qꝛ de fermēto debebāt primitie dari: vt dictuꝫ est supra ca. ij. i Cuius carnes comedent eadem die. et iō siqd remācbat i crastinū igne ꝯburebatur ꝯñi ꝑseqtur d hostia votiua cū dr: k ¶ Si voto vel spōte ⁊c. et patet lr̄a ex predict vsqꝫ ibi: l Siqs de carnibꝰ victime ⌋. i. nō consequēt effectum. s. beneficiū a deo postulatum: pro quo impetrando fuit oblata: quia per istud peccatum reddidit se idignum: ideo subditur: m ¶ Quecūqꝫ aīa tali edulio se conta. preua. rea erit. i. transgressionis legis huius n Caro. Hic consequenter describitur vsus ex parte rei comestibilis cum dicitur: Caro que aliquid tetigerit imū. nō cōedetur ⁊c. et accipit hic caro n̄ generaliter: sed caro hostie pacifice tm̄. Consequent determiat vsus ex parte comedentis: cū dr: o ¶ Qui fuerit mundus vescet ex ea. Aliq libri hn̄t imūdus. sed lr̄a talis est falsa qꝛ libri correcti hn̄t mūdus: ⁊ i hebreo hr: Omnis mūdus vescetur ea. Posset eni forsitā aliquis credē ꝙ non esset licitum comedē carnes hostie pacifice nisi offerentibus: ⁊ pp hoc dr hic: ꝙ omnis hō poterat comedē: dū tñ eēt mūdus. Carnes enim hostie pacifice poterant comedi ab offerentibus vbiqꝫ: tñ intra Hierusalē: et ad illud conuiuium poterat admitti quicunqꝫ erat mūdus. Sed si aliqs imūdus ide comedēt sciēter pūiri debebat mōte. Ista tñ imūditia poterat eē duplex: vna ab itrīseco vtpote si aliqs eēt leprosus: vel semifluus: vl huiusmōi ⁊ hoc nōt cū dr: p Aīa polluta ⁊c. i. hō pollutꝰ: qa ibi pars accipit ꝑ toto: alia ab extrīseco: videlꝫ ex tactu

rei imūde: ⁊ hoc nōt cū dr: q Et q̄ tetigerit imūditiam ⁊c: vt. s. r ¶ Locutusqꝫ est dn̄s. Quia dictū est ꝙ carnes hostie pacifice poterāt cōedi a quolꝫ hoie mūdo: ne igitur crederetur ꝙ esus adipis et sanguinis similiter concederetur: ideo excipitur cum dicitur: s Adipem ouis ⁊c. ⌋ Ex hoc autem dicūt aliq ꝙ adeps aīalium alioꝝ: dum tñ essent licita ad comedendū: erat iudeis vesci licitꝰ. Alij āt oppositū put dcm̄ ē. s. iij. ca. t Adipem cadaueris morticini. i. aīalis ꝑ se mortui. v ¶ Et eiꝰ aīalis qd a bestia ē captū. i. iter fectū sine laceratū. x Habebitis i varios vsꝰ. s. ad vnctōes corioꝝ: et fomētuꝫ lucernaꝝ: ⁊ hꝰmōi: qꝛ talis adeps etiam si eēt aīal mūdi n̄ poterat offerri dn̄o: nec ēt cōedi. y ¶ Si qs adipē qui offerri ⁊c ⌋. i. cremari sup altare holocausti. Cōseq̄nt ꝑhibet esū sāguis cū dr: Sāguinē quoqꝫ ⁊c. sedꝫ: z Tā de auibꝰ q̄ de pecudibꝰ ¶ Ex hoc dicū Ra. sa. ꝙ esus sāguis pisciū: sꝫ tñ holocaustoꝝ nō ē iudeis interdictus. Rōes āt quare esus sanguis prohibitus est: tacte sunt. s. ca. iij. a Locutusqꝫ est dn̄s. Hic consequēter describitur circa victimā pacificam offerendi modꝰ cū dr: b ¶ Qui offert victimā pacificorum istud addit ad designādum quid significatur ꝑ sacrificiū. s. illa que simul offerebant cū animali imolādo ꝑ pacifica hostia sicut sunt panes supradicti. lꝫ enim ꝑprie loquēdo sacrificiū sit de animali: oblatio de aridis inaiatis: libamentū de liquidis: tñ vnū freq̄nter ponitur ꝑ alio ut dictū ē. s. c Tenebit ma. adi. host. ⁊ pectul ¶ Sacerdotes enim supponebāt manus suas manibus offerētl: ⁊ sic illud superpositū eleuabatur versus celū: ⁊ postea retrahebatur uersus terrā: ⁊ postea ad quattuor partes orbis: ad denotādū ꝙ offerebat illi qui est dn̄s celi ⁊ terre: ⁊ orbis: et postea sacerdos accipiēs ista de māu offerētl cremabat adipē sup altare. Pectusculū autēꝫ et armus dexter de hostijs pacificis cedebāt in vsum sacerdotuꝫ vt hic determinatur. cetere carnes cedebant in vsus offerētiū. d ¶ Tuli a filijs Israel. scilicet pectusculum et armum dextrum ad euitandum quandam speciem diuinationis que vocatur spatulomantia: qua vtebātur idolatre: quia in spatula ⁊ osse pectoris de suis sacrifi

hostie pacificoꝝ q̄ oblata ē dn̄o: pibit d pplis suis: et que tetigerit imūdiciā hoīs vel iumēti siue oīs rei q̄ polluē pōt: ⁊ cōederit d huiꝰscemōi carnibꝰ: interibit d pplis suis. Locutusqꝫ ē dn̄s ad moysē dicēs: Loqre filijs isrl: Adipē ouis ⁊ bouis ⁊ capre nō cōedetis. Adipēꝫ cadaueris morticini et eiꝰ aīal qd a bestia captū ē: hābebitis i uarios vsꝰ. Siquis adipē q offerri dꝫ i icēsū dn̄i ⌋ cōederit: pibit d pplo suo. Sāguinē quoqꝫ ois aīalis n̄ sumetis i cibo: tām de auibꝰ q̄ꝫ d pecoribꝰ. Ois aīa q̄ ederit sanguinē: pibit de pplis suis. Locutusqꝫ ē dn̄s ad moysē dicens: Loquē filijs isrl dicēs: Qui offert victimaꝫ pacificoꝝ dn̄o: offerat siml ⁊ sacrificiū. i. libamēta eius. Tenebit manibꝰ adipē hostie: ⁊ pectusculum. Cumqꝫ ābo oblata dn̄o ꝯsecrauerit: tradet sacerdoti q adolebit adipem sup altare: pectusculū āt erit aarō ⁊ filiorū eiꝰ. Armꝰ quoqꝫ dext d pacificoꝝ hostijs: cedet in pmitias sacerdotl. Qui obtulerit sāguinē et adipē filioꝝ aarō: ipē hēbit ⁊ armū dextꝝ i portōe sua. Pectusculū. n. eleuatōis et armū sepatōis: tuli a filijs isrl de hostijs eoꝝ pacificis ⁊ dedi aarō sacerdoti ⁊ filijs eiꝰ lege ꝑpetua ab oi populo isrl. Hec ē vnctio aarō ⁊ filioꝝ eiꝰ i ceremōijs dn̄i: die quo obtulit eos moyses ut sacerdotio fūgerēt: ⁊ q̄ ꝑcepit eis dari dn̄s a filijs isrl religiōe ꝑpetua i generationibus suis. Istā ē lex holocausti ⁊ sacrificij ꝑ pctō atqꝫ delicto: ⁊ ꝑ ꝯsecratōe et pacificoꝝ victimis: quā cōstituit dn̄s moysi i mōte synai qn̄ mādauit filijs isrl vt offerrēt oblatōes suas dn̄o in deserto synai. ¶ .VIII

cijs supstitiose diuinabāt. e Hec ē vnctio. Hic ponit breuis epilogꝰ respectu ꝑcedētiū, cū dr: Hec ē vnctio Aarō ⁊ filioꝝ eius. i. oblatio in die vnctōis eoꝝ: de q̄ dictū ē ca. precedēti q̄liter debeat fieri: sꝫ eiꝰ executio pōit ca. ix. f ¶ Ista ē lex holocausti ⁊ sacrificij ⁊c. de quibus dcm̄ ē ca. ꝑcēdēti. g Et pacificoꝝ victimis. de qbus dcm̄ ē i hoc ca. h ¶ Quā constituit dn̄s Moysi in monte synai. hꝰ additur ad ondēduꝫ locum i quo iste leges date sunt. In capitulo. vij. vbi dr in postilla: Sꝫ si aliqs imūdus ide cōederet scienter debeat pūiri morte. ¶ Additio pma.

Durissimuꝫ esset dicer ut ꝑ talē comestionē hō pūiret capitalr sed alit est dicenduꝫ: nā i hꝰ loco dr d tali trāsgressore: Peribit vel iteribit de popul suis: ⁊ silr i mltis alijs dr similiter qd intelligitur ſm glosā nr̄am ut nō dicatur ouis sꝫ lupus rapax. Unde i ꝯpluribus locis vbi silis snia pōitur ſꝫ hebreos diuie vltōi itelligit tale peccatū relīq̄: nō ꝙ ꝑ hoieꝫ ad penā capitalē iudicet: et est hūanior snia: naꝫ de illo i cuiꝰ domo iueiret seu appareret q̄tūcūqꝫ modicū fermēti i tpe paschali: ⁊ i ꝯplimis caibꝰ leuissimis talia verba in veri lege legūt i qbus durissimū eēt crimē capitale introducere. In eodem ca. vij. vbi dicit in postilla: Tenebit manibus adipem hostie ⁊c. ¶ Additio secunda.

Sacerdos in huiusmōi oblatōibꝰ faciebat q̄ttuor motꝰ tm̄. s. eleuare versus celū: ⁊ retrahē vsus trā ⁊ mouere antrorsum: ⁊ retrahē retro: sū: ⁊ sic in huiusmodi motibus proprie fiebat signū crucis ut patꝫ cōsideranti ⁊c. Replica correctoꝝ contra Burgēsem.

In. vij. ca. leuitici cū postillatō exponēt illū passū Qui fuerit mūdꝰ vescet ex ea. Int ceia cū dixit: sꝫ si aliqs imūdꝰ ide cōedēt sciēter pūiri morte debebat. Burgeñ. eū notat inq̄ens: Durissimū eēt dicē vt ꝑ talē cōestionē hō pūiret capitalr. Et dicit ſm nostrā glo. ubi de transgressoribꝰ ſꝫ Hebreos pēa his vbis ꝑfigat: Peribit vl iteribit de pplis suis. hoc itelligi: vt tale pctm̄ diuine vltiōi rlinq̄t. vñ iqt: hec ē hūanior snia. Quid ē tūc qd dr Nūeri xv. ca. d hoie q̄ i die sabbati ligna collegit: quē cū moyses et Aarō i carcē iclusissēt: nesciētes qd sup eo facē deberent: nūquid iuxta uerbum quod locutus fuit dn̄s ad moysē: vt ibi legit: Aīa vo q̄ per supbiā aliqd ꝯmiserit: siue ciuis siue pegrinꝰ sit ille: qm̄ aduersus dn̄ꝫ rbellis fuit: pibit de pplo suo ⁊c. Dn̄s hoc ipm vbū moysi ⁊ aarō nesciētibꝰ quid cū

Universidad de Deusto
Biblioteca

eo trāsgressoꝛe agẽ debẽt clariꝰ exposuit: ut ibidẽ ſubdit: Dixitq; dñs ad Moyſẽ: Morte moriat hō iſte: Obruet eū lapidibꝰ ois turba extra castra nẽ. In q̄. n. magis ille peccauit ligna colligẽdo: q̄ q̄ ſcienter ex ꝓpterpu vel p ſuperbiā ꝓtamia rꝰ r imūdꝰ de hostia pacifica veſceꝛ. Nec poſtillato: ō eo q̄ ignoranꝛ facẽt hoc dixit: cū apte inq̄t: ſz ſi aliqs imūdꝰ ide cõedẽt ſcieꝛ q̄ ex cõpterpu l ſuperbia dicẽt. VIII.

LOcutuſq; eſt dñs. Supius actū ẽ ō ſacrificijs r oblatõibꝰ: hic ꝓnt agitur de ipſis offerentibꝰ: et ꝓmo agit de offerẽtibꝰ rõe offici cui⁹modi erãt ſacerdotes: ſcõo de offerẽtibꝰ ex ꝓfeſſiõe fidei cuiuſmõi erãt alij iferiores: q; ſacrificia illa erãt q̄dã ꝓteſtationes fidei offerẽtiũ: r ō his agit ca. xi. Prīa i tres: q; ꝓmo deſcribit circa ſacerdotes cõſecratõis ritꝰ: ſecundo cõſecratoꝝ uſus ca. ix: tertio eoꝝũdẽ caſus ca. x. Circa ꝓmuz ꝓmittũt ea q̄ erãt ad ꝓſecratõnẽ ſacerdotũ neceſſaria cũ dicitur: b Tolle Aarõ cuz filijs ſuis ueſtes eoꝝ. q̄rũ forma r materia deſcripta fuit Exo. xxviij. c Et unctionis oleũ. cuiꝰ ꝓfectõ deſcripta fuit Exo. xxx. d Et ꝓgrebabis oẽm cetũ. ut uideat ois pplus q; Aarõ ñ igneſcerit ſe ad dignitatẽ ſacerdotij: ſz magꝭ ſuſcepit ex ꝓcepto dñi. Scõo põit conſecratõis executio cum dr: e Sanctimq; obtulit nẽ. Et diuidit i q̄ttuoꝛ ptes: q; ꝓmo põit q̄dã cõia aaron r eiꝰ filijs circa eoꝝ cõſecrationẽ: ſcõo ptinẽtia ad ſolũ pontificem: ibi Veſtiuit. tertio filijs eius ꝓpria: ibi Filios quoq; eius. quarto reuertur ad cõia: ibi Obtulit r uitulũ ꝓ pcõ. Circa ꝓmũ ponũtur duo cõia aarõ r filij ei⁹. Primũ ẽ eoꝝ oblatio cũ dr: e Obtulit aarõ r filios ei⁹. ſtatuẽs coꝝ altari: q; applicabãt diuino cultui. Scõm ẽ eoꝝ lotio cũ dr: f Lūq; lauiſſet eos. ꝓ hãc lotionẽ dat intelligi q; debebãt ee coꝛde r cõuerſatõe mũdi: r ab oi imũdicia peccati expediti. g Veſtiuit. hic ponũt ea q̄ erãt ꝓpa ipſi⁹ aarõ: quoꝝuz ꝓmo erat iduitio eius ueſtimentis pontificalibus: quod notatur cum dicitur: Veſtiuit pontificẽ ſubucula linea. Exo. xxviij. vocat tunica linea: ubi ueſtimenta pontificis et modus induitionis plenius ſunt deſcripta et expoſita. Secunduz eſt eius unctio: ꝓmittitur tamen unctio tabernacli et uaſoꝝ eius inter que eſt altare thymiamatis: et hec unctio notatur cum dicitur: h Tulit et unctionis oleum nẽ. r ſubditur unctio altaris holocauſti r uaſorum eius: r labij enei que erant extra tabernaculuz cum dr: i Lūq; ſanctificans aſperſiſſet altare nẽ. ꝓmittit ãt ꝓſecratõ r unctio iſtoꝝ cõſecratõi ſacerdotũ qr miſtrari nõ poterãt niſi i loco ꝓpo ſecrato illud miſterium q̄ debebat fieri i ꝓſecratõe ſacerdotũ: ut patz de ſacrificijs tũc fiẽdis que poſtea ſubdũt. Cõſequẽnt ſubdit unctio ipius aarõ cũ dr: k Quod fũdẽs ſuper caput aarõ nẽ. Modus autẽ h' unctõis deſcriptus ẽ Exo. xxix.

i Filios quoq; eius. Dic ꝓnter ō ſcribit illō quod erat ꝓpriũ in ꝓſecratione minoꝝ ſacerdotum cum dr: Filios quoq; eius oblatos ueſtiuit. aliqui vo libri hñt: Conſecrauit et ueſtiuit. ſed li ꝓſecrauit: non eſt de textu: quia nõ habetur in hebreo: nec i libris correctis: r hoc excludit dcz aliq̄ rũ: q̄ dicũt q; maior ſacerdotũ erãt unctæ oleo cõſecratõis eo q; credũt q; hoc verbũ ꝓſecrauit ſit de textu. Solus. n. ſummus ſacerdos unge batur illo oleo conſecrationis ut dictum eſt ſupra. iiij. ca. m Tūicis lineis nẽ. De iſtis ornamentis minoꝝ ſacerdotum dictum fuit Exo. xxix. Hic queriẽ quō Moyſes cõſecrauit aarõ cũ ñ eẽt ſacerdos. Dicẽdũ q; hoc fecit ex mãdato dñi: q̄ per quẽcũq; põt põtificẽ ꝓſecrare. Itez quō poſtea ꝓſecrati ſũt pontifices. Dicũt alicꝫ q; ꝓ iduitionẽ ueſtimẽtoꝝ põtificaliũ poſt mortẽ ꝓdeceſſoꝛis: nec aliud reqrebat: ut vi de Eleazaro: Nũeri. xx. Alicꝫ dicũt q; ꝓ inferioꝛes ſacerdotes: ſicut r papa ꝓſecrat ꝓ iferioꝛes ſe. n Obtulit r uitulũ. Hic cõſequenter reuertit ad deſcribendum duo q̄ erãt cõia i ꝓſecratõe Aarõ r filioꝝ ei⁹. Primũ ẽ

LEuitici

oblatio ꝓ eis fiẽda. Scõm reclusio eis iiũgẽda: ibi Cũq; ſanctificaſſet eos. Circa ꝓmũ põit triplex oblatio: ꝓmo ꝓ peccato: ſcõa i holocauſtũ: ibi Obtulit r arietẽ i holocauſtũ. 3ª pacifica ꝓ ſecratõe ſacerdotũ: ibi Obtulit r arietẽ 2ũ. Expoſitio ãt iſtaꝝ oblatõnũ poſita ẽ Exo. xxix. ubi iſte oblatiões ꝓcipiũtur fieri eo mõ q̄ põit h eaꝝ executõ. a Cũq; ſanctificaſſet eos. Dic ꝓnt deſcribit ſacerdotuz reclusio: ut ñ cõmiſceꝛẽt hõib' uulgari b': nec iplicarent negocijs ſecularib': dõec ipleta eẽt ꝓſecratio eoruz q̄ durabat. vij. dieb': r hoc ẽ q̄ dr: b Precepit eis dñs. co. car. añ fo. taber. nẽ. q̄a nec ꝓ cõeſtiõe poſſãt exire atriũ ſacerdotũ c Quicq̄d ãt reliquũ fuerit. nẽ. quia oblatio erat pacifica pro gr̃aꝝ actõe: eo q; dñs promouerat aarõ r filios eius ad dignitatem ſacerdotij: r iõ nõ poſſat i craſtio cõmedi: ut dcm fuit ca. precedenti. d Septẽ. n. dieb' finit ꝓſecratio. dicit ioſeph' q; q̄libet die illi' ſeptenarij reiterabãt eadẽ ſacrificia: ſicꝫ ꝓ 4ª die. e Die ac nocte ma. tab. i. tra atriũ ubi erat tabernaculũ dicunt tñ alicꝫ ꝓ ſecreto neceſſitatis nãe poterãt ide exire. Alij ãũt dicunt q; erat ibi locꝰ paꝛ pro tali neceſſitate. Primꝰ vi rõnabile ꝓ ſcitate loci. f Ob ſeruãtes cuſto. do. i. qõ ꝓcepit cuſtodiri circa ſinẽ octaui capli r ꝓncipiũ nom. Põr. n. põi breuiſ mozalitaſ ꝓ hoc q; põt ſex nouus r ſacerdotes recluſi fuerũt ſeptez dieb': r octaua die obtulerũt: ubi itelligũt ſeptẽ a qbus debẽt abſtiere põtifices: r ſacerdotes de nouo ꝓſecrati: l. plixas dormitõis: uoluptas cõſſatiõis: iutilitas actionis: multiplicitas diſtractõis: uanitas cõfabulatõis: uarietas fictõis: ullitas affectõis: quo fcõ dz offerre rigorẽ pñie r auſteritatis: q̄ ſignaꝫ ꝓ uitulũ ꝓ pcõ: Rigoꝛẽ patiẽtie r ſoliditatꝭ ꝓ uitulũ i holocauſtũ: Decoꝛẽ innocentie r ſimplicitatis ꝓ agnũ ãniculũ: Laboꝛẽ iduſtrie r ſedulitatꝭ ꝓ bouẽ: Splẽdoꝛẽ puidẽtie r pipicacitatis: ꝓ arietẽ ꝓ pacifícis: Nitoꝛẽ ꝓſcie r puritatꝭ ꝓ ſimilã: Dulcoꝛẽ leticie r ſuauitatis per collyridaz conſperſam olco miſericõdie r pietatis. La. IX.

EActo autẽ octauo die. Poſtq̄ deſcripta eſt ſacerdotum conſecratio: hic conſequenter deſcribit officij ſui executio Circa q̄ ꝓmo ponit ꝓceptũ Moyſi: ſcõo ipletõ ꝓcepti: ibi Tulerũt. tertio approbatio dñi: ibi Apparuitq; gl̃ia dñi. Circa ꝓmũ ꝓmittit tps cum dr: a Facto autez octauo die. Dic Ra. ſa. q; iſta dies fuit prima dies anni ſecũdi egreſſionis ō egypto. alij dicũt q; fuit octaua dies eiuſdem ãni. Rõ ãt diuerſitatis dictoꝝ iſtoꝝ tãget lib' Nũeri. vij. ca. ubi hz locũ. Cõſequẽnt ſubdit ꝓceptũ Moyſi factũ ipſi Aarõ cũ dicitur: b Tolle de armento. i. puide ō ſũptibꝰ tuis. c Vituluz ꝓ pec. i. imolãdũ ꝓ pecato tuo: i memoriã vituli ab aaron fabricati: Exo. xxxij. ca. d Et arietẽ. i. meoriã arietis imolati pro Iſaac: geñ. xxij. Secũdo ſubdit ꝓceptuz fcz pplo Iſrael cũ dr: e Tolle hircũ pro pcto nẽ. eo q; hircꝰ eſt aial fetidũ: ad ꝺnotãdũ grauitatẽ peccati miltitudis ppli: q; ſicut bonũ cõe eſt diuinius ita peccatuz cõe peiꝰ. f Et uitulum ꝓ uitulo cõflatili in quo peccauit multitudo. g Atq; agnũ. i meoriã agni paſchalis ꝓ cuius immolatiõe fuerunt ſaluati ab angelo peutiente primogenitos Egypti. h Bouem et arietez pro pacificis. ita q; de oi aiali imolato fiẽt oblatio. i Hodie. n. dñs apparebit uobis. hoc addit ꝓ cã ſacrificioꝝ pre dcoꝝ: ac ſi dicat: iuſtũ ẽ q; talia ſacrificia fiãt hodie: q; dñs appebit p effectũ dãdo ignẽ ō celo i altãi holocauſtoꝝ ꝓut hz infra: ſciebat. n. Moyſes p reuelationẽ diuinã hoc cẽ. ſuturuꝝ eadẽ die. k Tulerũt ergo. Hic põit ipletio ꝓcepti: et primo quantũ ad ppl'z cũ dr: Tulerũt ergo cuncta q̄ iuſſerat Moyſes ei obediendo. l Iſte eſt ſermo quẽ nẽ. facite et apparebit nẽ. i. rem ſermone ſignificatam. Secũdo

quid ãt reliquũ fuerit ō carne r panibꝰ: igniſ abſumet De oſtio quoq; tabernacli nõ exibit ſeptẽ dieb' : uſq; ad diẽ quo cõplebit tps cõſecratõis vre. Septẽ. n. diebus finit ꝓſecratio ſicut in pñtiaꝝ factũ eſt: ut ritus ſacrificij cõpleret. Diẽ ac nocte mãebitis i tabernaculo obſeruantes cuſtodias domini ne moriami. Hic eniz mihi ꝓceptũ ẽ. Fecerũtq; aaron r filij ei⁹ cuncta que locutuſ eſt dominus ꝓ manum moyſi. IX.

EActõ autẽ octauo die: vocauit moyſes aarõ r filios ei⁹ ac maiores natu iſrl: dixitq; ad aaz̃õ: Tollẽ de armẽto uitulũ ꝓ pcto ẽt arietẽ i holocauſtũ utrũq; imaculatũ: et offer illos cor̃ dño: r ad filios iſrl' loq̄re: Tollite hircũ ꝓ pecato: et uitulũ ãtq; agnũ ãniculũ et ſine macula i holocauſtũ bouẽt arietẽ ꝓ pacifícl: r imolate eoſ coꝝ dño i ſacrificio ſigl'oꝝ: ſimilam ꝓſpſã oleo offerẽtes. Hō die eni domin⁹ apparebit uob. Tulerũt ergo cuncta q̄ iuſſerãt moyſes ad oſtiũ tabnacli: ubi cũ ois multitudo aſtaret: ait moyſes: Iſte ẽ ſermo quẽ ꝓcepit dñs: facite r appebit uob gl̃ia ei⁹.

qrtū ad Aarō cū dr: Dixitq ad Aarō accede ad altar̄ τ sb
dit eī obia cū dr: m Statiq Aarō ac. ad al. τc̄ te.cō.al.
.s.holocausti: qd pz ex hº qd sbdit: n ¶ Et fudit residuū
ad ba.eī. Nō.n.fūdebat sāguis ad basiz altar thymiamati
sz tm̄ ad basiz altar holocausti. Cetera patēt ex supradictis us
q ibi: o Absq cer
mōijs holo. ma.i.iu
gi sacrificij: qd nunq
pp aliq alia sacrificia
itermittebat: ita q iu
ge sacrificium matuti
nū pº offebat añ oia a
lia: τ vesptinū vltio
pº oia alia. p ¶ Po
su.sup pe.τc̄.s.q̄ erāt
cremāda i altāi: ad hº
q cū pectorib' eleua
rēt corā altāi mō su
pradcō. vij.ca.τ pº ta
lē eleuatōez adipes et
illa q̄ cremāda erant:
pōebāt sup altare ut
cremarēt: τ pectora τ
armi dextri rmācbāt
p usu sacerdotum.
q Et exten.ma. ad
po.bn̄.eis.qz cōpleto
sacrificio sacerdos dz
bn̄dicē pplō. r ¶ De
scēdit.qz ascēdēat ad
faciēd offm̄ sup altar
holocaustoz. de mō
āt hº ascēs dcm̄ fuit
Exo.xx.q n̄ pōt eē p
grād': τ iō dicūt aliq
q hōa mīstratōis sup
altar pōebat qdam
scabellū iuxta altare:
sup qd ascēdēs sacer
dos mīstrabat. Rabi
sa.dic q erat ibi qdā
ascēsus lōg' paulatiz
ascēdēs sine gradib' p
cedēs vs' altar ita ppe
sic poterat: dū tm̄ n̄ tan
gēt altar. s Ingres
si āt Moyses τ aarō
taber.duplici.n.ex cā
igress' fuit Moyses
cū Aarō: vna fuit ut
ondēt ei modū offerē
di thymiama sup al
tare thymiamat: qd
erat itra tabernaculū
qz lz sacrificia essēt cō
pleta qrtū ad ea q̄ fiēda erāt i altari holocaustoz: ut dcz ē:
tm̄ n̄ erāt oio ɔsūmata: dōec p' oblatōes fcās i altāi holocau
stoz sacerdos itraret tēplum ad offerēdum icēsū fm q dic
Apls ad Hebr.ix. In pori qdē tabēnaclo sēp itroibāt sacer
dotes sacrificioz officia ɔsūmātes. Alia āt cā fuit ut ābo si
ml' itra tabernaculū orarēt deū p datōe ignis. t ¶ Et dei
ceps egressi bn̄.po.qz tūc erāt sacrificia pfecte consūmata.
v Apparuitq glia dn̄i. h ɔñt describit ip' dei approba
tio circa sacerdotiū Aarō p hoc q ignis descēdit dat' a deo
ɔsumēs sacrificia: hoc.n.fuit signū acceptatōis diuie: sic et
Gen̄.iiij.de sacrificio Abel.et.iij.reg.xviij.de sacrificio He

Et dixit ad aarō: Accede
ad altare: τ imola p pecca
to tuo. Offer holocaustū
τ deprecare pro te τ p po
pulo. Cūq mactaueris ho
stiā ppli: ora p eis sicut pce
pit dn̄s. Statiq aarō acce
dēs ad altar̄ imolauit uitu
lū pro peccato suo: cui' sā
guinē obtulerūt ei filij sui.
In quo tingēs digitum te
tigit cōnua altaris: ēt fudit
residuū ad basiz eius. Adi
pēq τ renūclos ac reticu
lū iecoris que sūt pro pctō
adoleuit sup altare: sicut p
cepat dn̄s moysi. Carnes
uero et pellē eius extra ca
stra cōbuscit igni: imolauit
τ holocausti victimā. Ob
tulerūtq ei filij sui sāguinē
eius quē fudit p altaris cir
cuitū. Ipsam etiā hostiam
in frusta cōcisā cū capite τ
mēbris singulis obtulerūt
q̄ oia super altar̄ cremauit
igni: lotis aq̄ prius itestinis
τ pedibus. Et pro pecca
to ppli offerens: mactauit
hircū: expiatoq altari fec̄
holocaustū: addēs i sacrifi
cio libamīta que parit offe
rūt: τ adolēs ea sup altare
absq cēremōijs holocau
sti matutini. Immolauit τ
bouem atq arietem hosti
as pacificas populi. Obtu
lerūtq ei filij sui sanguinez
quē fudit sup altar̄ i circui
tu: adipē āt bouis τ caudā
arietis renūculosq cū adi
pib' suis τ reticulū iecoris
pōsuerīt sup pectora. Cūq
cremati eēnt adipes sup al
tare: pectora eoz τ armos
dextros sepauit aaron ele
uās corā dn̄o: sicut pcepat
moyses. Et ēxtēdēs manū
ad pplz bn̄dixit ei: sicq cō
pletis hostijs p pctō τ ho
locaustis τ pacificis: dēscē
dit. Ingressi āt moyses et
aarō i tabnaclz testimonij
ēt deinceps igressi: bn̄dixerīt
pplō. Apparuitq glā dn̄i
oi multitudini: τ ecce egres
sus ignis a dn̄o: deuorauit
holocaustū τ adipes qui
erāt sup altare. Quod cuz
uidisset turbe: laudauerūt
dn̄m ruentes i facies suas.

Rrēp Caplz.x.

Nadab et abiu filij Aaron thuribulis im
posuerūt ignē τ icensū de
sr offerētes corā dn̄o ignē
alienum: quod eis precep
tum non erat. Egressusq
ignis a domino deuorauit
eos: τ mortui sunt coram
domino. Dixitq moyses
ad aarō: Hoc ē qd locut'
ē dn̄s: Sanctificabor i his
qui appropinquant mihi

lie in mōte Carmeli. x Qd cum uidisset turbe lau
dauerūt dn̄m de tāto bn̄ficio sue grē. hic autē ignis abs
q extictiōe fuit ɔseruatus a tempore quo fuit datus: sci
licet anno secundo egressionis de egypto usq ad capti
uitatem babylonicaz: et tunc fuit absconditus i puteo
pfūdo τ sicco p
sacerdotes illius
tpis: τ tpe Neemi
ne itez rehit' put
hr 2º Macha. p
mo.ca. Ca.X.
Reptisq
Nadab τ
Abiu τc̄.
Hic ɔñt tāgit ɔse
cratoz cāus: ubi
tria tāgūt. pmū ē
euentus cōbustio
nis. 2m est actus
correptōis: ibi Di
xitq moyses. itiū
defectus comesti
onis: ibi Locutus
q ē. Circa pmuz
dicit Ra.symeon
q cā mortis Na
dab τ Abiu fuit:
quia potati etiaz
plus debito intra
uerūt ad mīstran
dum: τ pro tali ir
reuerentia mōtui
sunt: τ hoc videt
ex littera precedē
ti: cuz dicit: Arre
ptisq nadab τc̄.
ex q̄ uidetur q i
petuose τ sine di
scretione ex cale
factione uini igre
serūt se ad mīstrā
dū: hoc etiam ex
littera consequen
ti: quia immedia
te post factū istud
dominus dixit ip
si Aaron: Uinuz
τ omne quod ine
briare potest non
bibetis tu τ filij
tui τc̄. b Qd
eis preceptum nō
fuerat. Minus di
cit τ plus signifi
cat: quia nō solū
eis preceptum non fuerat: imo etiā prohibitum ne alio
igne uterēt q̄ illo qui dat' fuerat a deo. c ¶ Egressusq
ignis a domino. i. ab altari holocausti: ubi erat ignis da
tus a deo. d Deuorauit eos. i. interfecit: qz corpora
eoz nō fuerūt consumpta: immo nec etiam eoruz uesti
mēta ut habet infra. e ¶ Dixitq Moyses. Hic ponit
actus correptiōis: et prio ipsius Moysi: secūdo dei: ibi
Dixitq dominus. Circa primū ponit correptio moysi
respectu pteriti cū dr: f Hoc ē qd locut' ē dn̄s sactifi
cabor τc̄]. q. d. non est mirum si isti sunt mortui: quia
illi qui appropinquant ad ministrādū domino debēt

esse sancti τ prouidi τ discreti. Non.n.deus sanctificat
in seipo: cū de necessitate sit sanctissimus sed in sibi ser
uientibus: propter quod dicit Exo.xix. Sacerdotes q
accedūt ad me sactificētur ne percutiā eos. g Et i cō
spectu ois ppli glorificabor: qz pplus videns q vidicta
dei non pcit ma
iorib': τ his qui
deo sunt propin
qui: timens retra
hitur a malo: ha
bēs ex hoc argu
mētū: q dei vidi
cta nō pceret sibi
h ¶ Quod audi
ens tacuit Aarō.
patiēter sustinēs
dei punitionē. et
moysi correptōez
Consequēt ponit
cōrectio moysi re
spectu pn̄tis cum
dicitur: i Uo
catis autez moy
ses misaele τ eli
saphan filijs Oçi
el patrui Aaron.
qz Oziel fuit frat
Amram patris
aaron: vt habet
Exo. vj. k ¶ Ite
τ tollite fres vros
ne sit occasio mi
scendi luctū cum
gaudio solēnita
tis dn̄i: fm q ha
bet Nee.viij. Ho
die dies sact' dn̄i
est nolite ɔtristāi
l Et asportate
extra castra.ad se
peliēdū. m ¶ Tu
lerūt eos sicut ia
cebāt ve.lineis tu
nicis. ex quo patz
q ignis nō cōbus
sit corpōa eoruz:
nec etiam vestes
quāuis essēt linee
τ ex hoc hr argu
mētū q Nadab τ abiu fuerīt saluati: sic.iij.Reg.xiij.de
pphēta illo vō q̄ seduct' a falso pphēta rdijt i Bethel
τ pp hº iifect' fuit a leōe: leo tm̄ cadauer ei' n̄ tetigit. Ali
qn̄.n.de' i pn̄ti vita sactos hoēs pūit graui pēa: ēt p le
ui clpa suo iusto iudicio: lz oclte. Ex hoc aūt q Nadab
τ Abiu fuerīt seplti cū vestib' sacerdotalib': inoleuit ɔsu
etudo: q sacerdotes noue leg cū vestib' sacerdotalib' se
peliūt. Tertio ponit correctio moysi ad cautelā futuri
cū dr: Locutusq ē moyses ad aarō τc̄. τ sbdit n ¶ Ca
pita vra nolite nudar̄. In Hebreo hr: Capita vra non
augmtabit.s. dimittēdo capillos crescē vltra modū cō
suetū: sic faciebāt gētiles i mōte amicoz i signū tristicie
o Et vestimta nolite scidē: qd faciebāt Judei qn̄ erāt
i magna tristicia positi. p ¶ Ne forte moriamini τc̄.c'
cā sbdit postea: r Oleū qppe scē vnctōis ē sup vos.
erāt.n.ō nouo ɔsecrati: τ iō n̄ licebat eis ad talē luctuz
igredi: τ hoc ad extirpādū idolatrie cltū: sacerdotes.n.
idoloz vtebāt i suis ritib' ossib' et carnib' mōtuoz: τ iō

ēt in ɔspcū ois ppli glorifi
cabor. Qd āudiens tacuit
aaron. Uocatis aūt moy
ses mysaele τ elisaphan: fi
lijs oçiel patrui Aaron: ait
ad eos: Itē τ tollite fratres
vros de ɔspcū scūarij: τ ā
sportate extra castra. Cōse
stimq p gētes tūlerūt eos
sicut iacebāt vestitos lineis
tunicis: τ eiecerūt foras ut
sibi fuerat ipatū. Locut'q
ē moyses ad aaron τ ad ele
açar τ ithamar filios eius:
Capita vra nolite nudare:
τ vēstimēta nolite scindere
nē forte moriami: τ sup oēz
cetū oriat indignatio. Frā
tres vri τ ois dom' isrl plā
gāt incēdiū qd dn̄s suscita
tauit: vos aūt nō egrediemi
fores tabernacli: aliogn pi
bitis. Oleū qppe scē vncti
onis ē sup vos. Qui fecerīt
oia iuxta pceptum moysi.
Dixitque dn̄s ad Aaron:
uinū τ oē qd iebriare po
test nō bibetis tu τ filij tui
qn̄ intrabitis in tabnaculū
testimonij ne moriami: qa
pceptū sempiternū est i ge
neratōes vras: ēt ut hēatis
sciam discernēdi itēr sāctū
τ prophanū: intēr pollutū
τ mundum: doceatisq fili
os isrl omia legitima mea
que locutus sū ad eos per
manuz moysi. Locutusq
est moyses ad aaron τ ad
eleaçar τ ithamar filios ei'
qui erāt residui. Tollite sa
crificiū quod remansit de
oblatione dn̄i: τ comedite
illud absq fermento iuxtā
altare: qz scm̄scōz ē: come
detis āt in loco scō quōd da
tū ē tibi τ filijs tuis de obla
tōib' dn̄i: sicut pceptū ē mi
hi. Pectusculū quoq qd
oblatū ē: τ armū q sepat' ē
edetis i loco mūdissimo tū
τ filij tui τ filie tue tecū. Ti
bi.n.ac liberis tuis reposi
ta sūt de hostijs salutarib'
filioz isrl: eo q armū τ pec
t' τ adipes q cremāt i alta
ri: eleuauerīt coraz dn̄o: ēt p
tineant ad te τ ad filios tu
os lege perpetua sicut pre
cepit dn̄s. Intēr hec hircū
qui oblatus fuerat pro pec
cato cum quereret mōyses
exustum reperit: iratusq
contra eleaçar τ ithamar.

ne sacerdotes dei eis assilarēt pcepit dn̄s vt sacerdotes mio
res n̄ iqnarēt i mortib': nisi valde ppiquoz: vt hr isra.xxj.
Uñ i nouitate sue ɔsecratōis ōbuerīt mlto mag a talib' clō
gari. q Fres vri τ ois do. israel plā. Ex qº pz q psōe cōes
maxie ad dei cltū ōputate a toto pplō sūt lugēde. s ¶ Di
xitq dn̄s ad Aaron
Hic ɔñter pōit cōrec
tio dn̄i cū dr: t Ui
nū τ oē qd iebriar pt
n̄ hi. tu τ filij tui qn̄ i
tra.taber.testi. Et idē
itelligit ō igressu atrij
ad mīstrādū in altari
holocaustoz. v
¶ Ut habeat sciētiā di
scernēdi. quā potatio
vini excessiua aufert.
τ qz hoies sūt pni ad
bibēdū vltra mēsurā
iō pp pīclm excess' p
hibit' fuit eis siplr vi
ni potus nō tm̄ p sēp:
sz singularit pro tem
pore quo debebāt ad
ministeriū tabernacli
τ altaris accedere.
x ¶ Inter sanctū τ p
phanū.i.qd sacrifici
um τ ministeriū sit li
citū vel illicitū ex ɔdi
tione sua. y Inter
pollutum τ mūdum
i.qd sit licitū vel illici
tū ex circūstātia: quia
aliqn̄ cōtingit q aial
mūdū ad imolādum
fm se polluebatur ex
tactu rei imūde. z
¶ Locutusq ē moyses
Hic ɔñter describitur
defectus comestionis
Circa qd prio rephen
ditur retardatio: secū
do total omissio: ibi
Inter hec hircū. Cir
ca pm̄ sciēdū q Aarō
τ duo filij eius tarda
bant comedē hostias
pp mortem Nadab
τ Abiu: iō moyses dixit eis: a Tol.sacri.qd remāsit de
ob.dn̄i.qz illō ōbebat a sacerdotib' cōedi. b ¶ Iuxta altar̄
i.i exedra ad hº pata i atrio vbi erat altar̄. c Qd da.ē ti.
τ fi.tu.qz ō hostia p pcō soli mars cōedebāt. Pectusculuz
q τc̄.seqt. d ¶ Tu τ fi.t.τc̄] qz ō hostia pacifica mlieēs po
terāt cōedē: n̄ qz hērēt ibi ptē sibi debitā ex deimatōe leg:
qz sic solū ɔpetebat mascul. vñ sbdit: e ¶ Et pti.ad te.τc̄]
sz mars ō ptib' suis dabāt eis. f Int hec hircū. Hic rep
hēdit total oissio: qz aaron τ filij ei' turbati ō mōte nadab
τ abiu omisserīt hircuz p pcō in icēdio. Et dic h Ra.sa.q
illa die fuerāt tres hirci oblati: vn' in oblatōe naason pnci
pis trib' Jude: qz illa die ceperīt pncipes offerr̄ fz ipz: vt plēi'
dicet in pnº libri Nūeroz. ali' fuit p solēnitate diei: qz erat
dies octauus consecrationis sacerdotum. Tertius fuit pro
principio mensis in quo offerebatur hircus pro peccato po
puli: τ illa dies fuit pria die mensis primi: fm ipz: τ de isto
tertio hirco dr h: g ¶ Moyses exustū repit. deserēs Aarō
pp ē turbatōez ɔūtit se ad arguēdū eleaçā τ ithamā filios e'

b Qui remãserãt. dicit ra. sa. ꝙ hoc fuit ex dei misericordia ad pces moysi: qꝛ aaron ꝓ pctõ vituli cũ sua posteritate meruerat mori: sicut dꝛ Deut. ix. Aduersus ꝗ aaron vehement iratus voluit eũ ꝯterẽ. In hebreo hꝫ: Uoluit eũ dispdere. i quo designat mors alicuius cũ sua posteritate ſm cõem modũ loquẽdi sacre scripture: ut habet in plib' loc ve. te. sed oõ moysi impediuit morte aaron: ꝛ medietatis filioꝝ ei' vñ ibi subdit: ꝛ ꝓ illo quoqꝫ deprecatus sum

i ¶ Data vo. ut por. ini. mul. ex hoc arguit Ra. sa. qd pdcm est ſm suã opionẽ: scꝫ ꝙ hircus quem moyses repperit ꝯbustuꝫ fuerat oblat' ꝓ pnci' mẽsis: qꝛ offerebat ꝓ expiatiõe pcti populi.

k Cũ de sanguie ei' illatũ nõ sit intra scã. si eni illatũ fuisset deberet tot' incẽdi

filios aarõ qui remanserãt ait: Cur nõ comedistis hostiam ꝓ pctõ in loco sãcto que scãscõꝝ est: ꝛ data vobis ut portetis iniquitateꝫ multitudinis ꝛ rogetis ꝓ ea in ꝯspectu dñi: pserti cũꝫ d sanguine illi' nõ sit illatum intra scã: ꝛ comedere debueratis eã in sanctuario sic pceptũ est mihi? Respondit aaron: Oblatã ẽ hodie victima ꝓ pctõ ꝛ holocaustũ corã dño: mihi aũt accidit qd vides. Quõ potui cõedẽ eã aut placẽ dño i ceremonijs mẽte lugubri? Qd cũꝫ audisset moyses recepit satisfactionem. ¶ Ca. XI.

Locutus est dominus ad moysen ꝛ aaron dicens: Dicite filijs Israel.

l ¶ Rñdit aaron. lꝫ eleaçar ꝛ ithamar essẽt homies discreti ad rñdendũ noluerũt tñ rñdere i pñtia pris sui. m Oblata est hodie victima. s. ꝓ me pncipalit: ꝓ filios autẽ meos tñ misterialiter: ꝛ iõ illud qd accidit sibi erroris dbet mihi pncipalit imputari ꝛ nõ eis. n ¶ Qd cũ audisset moyses accepit satisfactionẽ. tũ qꝛ aaron humilit recognouerat defectũ suũ: tũ qꝛ moyses videbat eũ in afflictõe positũ: ꝛ afflicto non est danda afflictio.

In ca. x. vbi dꝛ in postil. Capita vr̃a nolite nudare. i hebreo habet. ¶ Additio. j.

Hebraica lr̃a in hoc loco penit' est ꝯformis nr̃e trãslatõi. verbũ eni qd hic ponit nihil aliud significat ꝙ nudar: ꝛ ẽ sẽsus ꝙ nõ euelleret capillos a capite ut fieret caluiciũ: ꝓ qd caput nudabat: qd ꝯsueuerũt facẽ gẽtiles sup mortuos suos: vñ infra Deut. xiiij. Nõ facietis caluiciũ sup mortuo ꝛc. In eodẽ ca. vbi dꝛ in postil. Filios eius q remãserũt. dicit ra. sa. ꝛc. Additio. ij.

Peccatũ aaron in fabricatõe vituli nõ fuit tãte grauitatis: ut ipse cũ posteritate sua deberet disperdi nõ eni idolatrauit: nec ꝯsensuꝫ idolatrie pbuit: ut latius dñsũ fuit supra Exo. xxxij. ca. in additõe. vnde ñ merebat deleri cũ posteritate sua: pſertim cũ filij eius fuissẽt d tribu leui: ꝛ sic fuerunt imunes a pctõ vituli: ut supra Exo. xxxij. ca. in additõe. vñ oõ moysi solũ ꝓ aaron intelligitur ꝓut sonat lr̃a Deut. ix. ca. cũ dꝛ: Pro illo ꝗ deprcat' sũ. nõ dicit ꝓ posteritate: nec ꝓ filijs. qd aũt hic dicit ad eleaçar ꝛ ithamar filios eius q remãserũt: nõ indiget vlteriori declaratõe: nisi ꝓut verba sonãt: qꝛ. s. ꝓtũc in eadẽ prima die illi tñ duo remãserũt de filijs aaron.

¶ Replica correctoꝝ ꝯ Burgensem.

Septimo ca. nõ sũt multa põderãda que Bur. mouet vsqꝫ ad. x. ca. vbi Burg. nitit alleuiare peccatũ aaron in fabricatõe vituli ꝯ rotũdã lr̃aꝫ infra Deute. ix. vbi de hoc pctõ dꝛ: Irat' dñs vehement voluit aarõ ꝯterẽ: nisi moyses etiã ꝓ eo deprcat' fuisset. nõ putet igit peccatũ aaron leue: ꝓpter qd dñs dꝛ vehement irat': nisi dicat deũ impiũ ꝓ modico pctõ vehement iratũ. vñ puto in ꝓposito duos filios aaron ptim pro pctõ vituli punitos: ut tñ duo eius filij dicant remãsisse: pctm. n. hic ꝓ duos filios punitos factũ ꝓ assumptõem ignis ꝓphani: nõ vꝫ ita graue fuisse sicut fabricatio vituli.

Caplm. XI.

Locut' est dñs. Postꝗ actũ est de offerẽtib' rõne officij cuiusmodi sũt sacerdotes: h ꝯñ agit de offerẽtib' ex ꝓfessiõe fidei: cuiusmodi sunt alij inferiores: qrũ oblatões erãt quedã ꝓtestatões fidei vni' dei ꝛ christi vẽturi: ex q fide oblatões erãt accepte: isti aũt offerentes debẽt eẽ mũdi: ꝛ in actib' suis ordinati: ꝛ iõ pº agit d ꝯseruatõne mũdicie: scdo de ordiatiõe vite. xvij. ca. et in vtroqꝫ debebãt a sacerdotib' informari ꝛ foueri. Circa pmũ sciendũ ꝙ mũdicia ꝯseruat in hoc ꝙ cauet imũdicia: ꝛ si ꝯtingat purgat Põt aũt ꝯtingere spãlr ꝗtuꝫ ad aliqs psonas: de q pmo agit. Alio mõ generalit ꝗtũ ad totũ pplm: ꝛ de h' modi purgatõe agit scdo. s. xvj. ca. Adhuc pmo agit de vitatõe imũdicie q ꝓueit ab extriseco: scdo d euitatõe illi' q ꝓueit ab intriseco. xij. ca. Circa pñs ca. in q agit de mũdicia ꝛ imũdicia aialiũ pisciũ ꝛ auiũ: ꝯsiderãd ꝙ duplex ẽ imũdicia. s. spũal ꝛ corpalis. Spũal aũt imũdicia q iõ est qd pctm: nõ põt esse in brutis: qꝛ peccare nõ põt cũ careat intellcũ ꝛ volũtate: pctm tñ põt redũdare in ipsa inꝗtũ hoies talia imolãt idolis vel abutunt eis ad alia maleficia: sicut infra. xx. Pec' cũ q aliqs coierit pcipit occidi cũ eo in detestatõem peti qd hõ exercuit cum pecore. Immũdicia vo corpalis põt eẽ in brutis: ꝛ hoc duplr. Uno mõ subiectiue sicut aialia venenosa ꝛ abomiabilia: ꝛ illa q ex nutrimẽto imũdo ꝛ abomiabili nutriũt: ut porc'. vel in loco imũdo hitãt: ut aialia hitãtia sub terra: ut talpe ꝛ mures ꝛ h' modi. vñ ꝛ ex talib' fetorẽ ꝯhũt. Alio mõ effectiue inquãtũ accepta in cibũ faciũt malũ nutrimẽtũ: ꝛ hoc ex nimia humiditate vel siccitate seu alijs circũstãtijs. Aliq aũt aialia sũt imũda vtroqꝫ mõ sicut bufones ꝛ serpẽtes: igit ꝓpter pdcãs imũdicias multa de aialib' piscib' ꝛ auib' reputata sunt imũda ꝛ ꝓhibita iudeis: quia idolatre eis vtebant i sacrificijs seu alijs maleficijs: vel quia erant mali nutrimti: vel corruptiua vite: sicut venenosa ꝛ abominabilia. Sũt etiã preter hoc alie ratões ꝓhibitõnis mystice et figurales: utpote quia ꝓ aliqua animalia figurant vicia que sunt ab hominib' fugienda: sicut porcus signat luxuriam: lepus timiditatẽ ignauie: camelus ꝓpter gibbũ quem habet in dorso tumorẽ supbie: ꝛ sic de alijs: q de facili pñt applicari a qcunqꝫ intelligente ꝓprietatib' aialiũ pisciũ ꝛ auiũ ꝯsideratis: ꝓpter qd istas mysticas intẽdo dimittẽ: ꝛ sẽsui insistere lrali. Pñs igit cap. diuidit in duas ptes: quia pmo ostẽdit qd debeat mundũ ꝛ immũdũ iudicari. scdo pcipit imũdiciã vitari: ibi Nolite ꝯtaminare aias vestras ꝛc. Adhuc pmo agit de immũdicia ꝯtracta ex gressibilib' ꝛ volatilib': scdo ex reptibilib': ibi Oẽ qd reptat ꝛc. Adhuc pmo agit de mũdicia ꝛ imũdicia circa pdcã ꝓ ꝯpatõem ad esũ: scdo ꝓ ꝯpatõnem ad tactũ: ibi Quicqd aũt ex volucrib'. pma i tres qꝛ pmo agit de mũdicia ꝛ imũdicia circa gressibilia: ꝛ circa aqtica: ibi Hec sũt etiam q gignunt in aqs. tio circa volatilia: ibi Hec sunt que de auibus ꝛc. Circa pmũ ponit inductio ad seruandũ sequẽtia cum dicitur:

a Custodite oia q scripsi vobis: ut sim vester de'. s. ꝓ spãlem ꝓtectõem: qꝛ ipse ẽ de' omniũ ꝓ generalẽ gubernatõem. Sciendũ tñ ꝙ hoc nõ est in hebreo: Custodite oia q pcepi vobis: ut sim vester de'. Cõsequent subditur gnãlis regula circa mũdiciã aialiũ gressibiliũ cuꝫ dicit:

b ¶ Oẽ qd hꝫ diui. vn. ꝛ ru. in pe. co. ex q pꝫ ꝙ non loquit h scriptura d mũdicia aialiũ ad imolanduꝫ sed ad esũ. Multa eni sũt mũda ad esum que nõ sũt mũda ad imolandũ. Fissio aũt vngule pedis signuꝫ est in aialib' tpate ꝯplexionis: qꝛ vngula ondit ꝙ carnes nõ sunt nimis humide: qꝛ aialia excessiue humida nõ habẽt vnglas fissio autẽ vngle designat: ꝙ nõ si nimis terrestres et sicce: qꝛ ꝯtinuitas vngule signuꝫ est nimie siccitatis. Silr ruminatõ signuꝫ est tpate cõplexiõis: eo ꝙ alimentũ bñ digerit ꝛ iõ aialia carentia vtroqꝫ vel altero imũda reputant cum subdit: Quicqd autẽ ruminat ꝛ hꝫ vngulã: sꝫ eam nõ diuidit ꝛc.

Custodite oia que scripsi vobis ut sis de' vester. Hec sũt aialia que comedere debetis de cũctis aiantib' terre. Omnẽ qd hꝫ diuisaꝫ vngulã ꝛ ruminat in pecorib' comedetis. Quicqd auteꝫ ruminat ꝛ hꝫ vngulã sꝫ nõ diuidit eã: sicut camelus et cetera: nõ comedetis illud ꝛ int imũda reputabit. Cyrõgrillus q ruminat vngulãqꝫ nõ diuidit: imũdus est lepus quoqꝫ nã ꝛ ipse rũinat sed vngulaꝫ nõ diuidit ꝛ sus q cũ vngulã diuidat nõ ruminat: hoꝝ carnibus nõ vescemini nẽc cadauera cõtingetis: qꝛ imunda sũt vob. Hec etiã sũt q gignunt i aqs ꝛ vesci licitũ est. Omnẽ qd habet pennulas ꝛ squamas tã in mari ꝗ in flumibus ꝛ stagnis: cõmedetis. Quicqd aũt pẽnulas ꝛ sqmas nõ habet eorũ que in aqs mouent ꝛ viuunt: abominabile vobis execrãduꝫ ꝗ erit. Carnes eoꝝ non comedetis: ꝛ morticina vitabitis. Cũcta q nõ habẽt pennulas ꝛ squamas in aquis polluta erũt. Hec sũt q de auib' comedere nõ debetis ꝛ vitãda sũt vobis. Aqlãꝫ ꝛ gryphen ẽt halyetum ꝛ miluũ ãc vultureꝫ iuxta genus suum: ꝛ omne coruini generis in silitudinẽ suam strũtionẽ ẽt noctuã ẽt laruꝫ ẽt accipitrẽ iuxta gen' suuꝫ bubonẽ ẽt mergulũ ẽt ibin et cygnũ ꝛ onocrotaluꝫ ẽt porphyrionẽ: herodioneꝫ ẽt caradrion iuxta gen' suũ vpupaꝫ quoqꝫ ẽt vespertilionẽ. Omnẽ de volucrib' qd gradit sup qtuor pedes abominabile erit vobis. Quicqd aũt ãbulat quidem sup qtuor pedes: sꝫ hꝫ lõgiora retro crura ꝓ q salit sup trã

c Cyrogrillus. dicũt expositores nr̃i cõiter: ꝙ est idẽ qd hericius: ꝛ est aial spinosũ. Aliqui tñ dicũt ꝙ accipit hic ꝓ cuniculo: ꝛ ꝯcordat hoc dcm cũ hebreo: in quo hꝫ: Cuniculus. d ¶ Nec cadauẽa ꝯtingetis. Dicit ra. sa. ꝙ istud iniungit solis sacerdotib': qd ꝓbat ex h' qd hꝫ infra. xx. ca. vbi silr ꝓhibet ꝯtaminatio ex mortuo: ꝛ tñ ꝓhibet sacerdotib' tñ: qꝛ ibi pmittit: Loquere ad sacerdotes filios aaron ꝛ dices ad eos: Non ꝯtamiet sacerdos in mortuis ꝛc. Sꝫ vꝫ hoc ꝯ textũ: qꝛ hic pmittit: Dicite filijs isrl. Ex quo pꝫ: ꝙ loquit gnãliter toti populo. ꝛ eodẽ mõ Nu. v. vbi loquit de pollutõne ex mortuo in pncipio ca. ꝛ iõ ra. sa. accipit falsũ: ut vꝫ ad ꝓbationẽ sui dicti: maxime qꝛ infra. xx. cap. ponit ꝓhibitio spãlis facta sacerdotib' ne ingrediant ad luctũ mortuorum: nisi in paucis psonis: ꝛ hoc qꝛ debebãt esse parati ad diuinũ cultũ: ut videbit dño ꝯcedente qñ veniemus ad locũ illũ. Sciendũ tñ ꝙ ex tactu cadaueris h' modi aialiũ nõ ꝯtrahebat talis imũdicia quã oportẽt purgari ꝓ modũ q dꝛ infra de tactu alioꝝ: ut videbit infra eode ca. e Hec sũt etiã. Hic ꝯñter ondit qd sit mundũ circa aqtica: ꝛ ponit circa hoc generalẽ regulam dicens f ¶ Omne quod habet pennulas ꝛ squamas tam in mari ꝗ in fluminibus ꝛ stagnis. et ꝓ hoc comphendit oẽ gen' aquaꝝ in qb' pisces possunt viuẽ. g ¶ Comedetis. tanꝗ mundũ: pisces aũt carẽtes vtroqꝫ vel altero imundi sũt reputãdi. Rõ lralis pdictoꝝ ẽ: qꝛ squame et pẽnule in piscib' sunt signũ: ꝙ carnes eoꝝ nõ sunt nimis humide: sed ꝯplexiõis tpate: ꝛ ꝓ ꝯñs magis sane. Itẽ qꝛ piscib' carẽtibus squamis ꝛ pẽnulis vtebant aliqui idolatre i sacrificijs ꝛ alijs maleficijs. h Hec sũt que d auibus. Hic ꝯñter ponit seu ondit qd sit imundũ circa volatilia: ꝛ pmo in spãli: scdo in generali ibi Oẽ de volucrib'. Circa pmũ int imunda põit aues rapaces qꝛ rapacitas in eis signuꝫ est nimie caliditatis ꝛ siccitatis. Iteꝫ qꝛ signãt vicia rapie ꝛ furti: et hoc est qd dꝛ: i ¶ Aquilam et gryphẽ. gryphus seu gryphes habet caput ꝛ alas aquile: reliquũ corpus leonis: ꝛ est qdrupes: ita ꝙ ꝓ terrã currit: ꝛ ꝓ aerẽ volat ꝛ est infestus eqs: ita ꝙ aliqñ equũ cum eqte rapit ut dicit hugui. k Et halietũ. gallice esmerillon. l ¶ Ac vultureꝫ ꝛc. qꝛ tales aues nutriũt cadauerib' mortuorũ ꝛ iõ carnes eaꝝ sunt abomiabiles ꝛ ifirme qꝛ virtus nutrimenti aliqualit manet i nutrito: talib' etiã auib' vtebãt gentiles in sacrificijs ꝛ augurijs. m ¶ Strutioneꝫ. qa nimis terrestris ẽ: qd pꝫ ex eius pondẽ: qa ꝗuis hẽat alas: nõ tñ ꝓ eas põt eleuari ad volandũ: sed tñ iuuari ad velocius currendũ sup terrã. n Et noctuã. qꝛ est auis abomiabilis nõ solũ hoibus: sed etiã alijs auibus. vnde volat de nocte: etsi ab alijs vꝫ de die impugnãt eam. o ¶ Et larum. qꝛ auis est nimis humida ꝓpter qd cõiter habitat in aqua. p Et accipitrẽ. gallice ostoyr: qꝛ est auis pdalis ꝛ rapax: sicut pdcm est de auibus rapacib'. q ¶ Bubonẽ. eadẽ rõne qua noctuam. r Et mergulũ. est auis que imergit aquis: ideo sic noiata a mergo is. s ¶ Cygnũ ꝛ onocratulũ. gallice cormorant: qꝛ carnes eoꝝ sũt nimis hũide ex inhitatõe aq. t ¶ Et ibin. i. ciconiã: qꝛ comedit ranas ꝛ serpẽtes: iõ abomiabiles ꝛ mali nutrimẽti. v Et porphyrionẽ. i. pellicanũ: ſm trãslatõeꝫ lxx. interptũ: q imũda est: qꝛ comedit ſpẽtes sicut ꝛ cicõnia ꝓpter qd serpẽtes odiũt pellicanũ: ꝛ iõ qñ pulli sũt in nido serpẽtes explorãt horã qñ pr ꝛ mater sũt absẽtes: ꝛ tũc repẽte ascendũt ꝛ itoxicãt pullos: qs pr rediẽs cũ inuenerit moriẽtes de sanguie ꝓpo eos sanat. x ¶ Herodionẽ. i. falconẽ qꝛ ẽ auis rapax. y Caradriõ. i. graculũ: qꝛ imũdo vescit nutrimẽto. z ¶ Upupã. qꝛ imũda ẽ auis ꝛ nidificat i stercorib': ꝛ iõ aboiabil. a Et vespilionẽ. qꝛ ẽ qsi media int bestias ꝛ aues: ꝛ hꝫ i se qdã feditatẽ: sic ꝛ mus cui assilat i cor ꝛ iõ aboiabil ẽ ad esũ. Reputant ẽt aues pdcẽ imũde: ꝛ ẽt seqntes: ꝛ aialia seqntia: qꝛ ipsis saltẽ aliqb' idolatre vtebãt i sacrificijs vel augurijs. b ¶ Oẽ de volucrib'. h ꝯñi determinat d mũdicia ꝛ imũdicia auiũ magis in gnãli dicẽs: Oẽ de vo. qd graditur sup quat. pe. abomi. erit vobis. quia sunt

Universidad de Deusto Biblioteca

quedā mōstruosa pticipātia de auib' ꝛ aialib': ꝛ talib' mō
struosis maxime vtebant gētiles in maleficijs. Excipit tamē
ab hac generalitate illa q̄ hn̄t crura retro longiora p q̄ sali'
unt: ꝛ talia sūt mūda. Ut est bruc' atthac' ꝛ locusta. varie sūt
spēs locustaꝝ: ut dicūt aliqui: vl' pot' fm alios diuersi gra
dus eiusdē spēi: quia
brucus est fet' locuste
anq̄ habeat alas: sed
cū incipit volare dici
tur arthelabus: vel at
thacus: cuꝫ aūt est in
pfectōe volādi dī lo'
custa: ꝛ talibus vesce
bat iohānes bap. i de
serto: ut hꝫ Mar. iij.
a Ophimach'. dī
ab ophis vl' ophi qd
est serpēs vel machia
qd est pugna: qꝛ pu'
gnat ꝯ serpentes: ꝛ ex
h' vꝫ q eos comedat
qꝛ aialia pugnāt pro
cibis ꝛ venereis ꝛ feti
bus: ut dicit phus: ꝛ
iō mali nutrimēti est
ꝛ periculosi.
b Quicqd autē ex
volucrib'. Hic ꝯnter
ondit immūdicia q̄lr
ꝯtrahit p tactū: et pͦ
in hoib': scdo in alijs
reb': ibi Et sup quod
ceciderit. Itē circa ho
minē ondit pmo quō
cātur imūdicia ex vo
lucribus: scdo ex aiali
bus: ibi Omne aial.
Circa pmū dicit sic:
Quicqd āt ex vo. qt.
hꝫ pe. exe. erit vobis.
qꝛ non debet comedi
ut pdcm est: et qꝛ ta'
le qd nō solum inqui
nat p esum: sed etiaꝫ
p tactū: iō subdit: Et q̄cunq morticina eoꝝ tetigerit pollue
tur. ꝛ qꝛ plus est portar̄ q tangere: iō subdit: c Et si nece
fuerit ut portet ꝛc. p q̄ ꝯsiderand q hic accipit morticinū
p eo qd est mortuū p se: ꝛ istud est abominabili' q illud qd
interficit ut comedat. vn̄ ꝛ de morticinis aialiū mūdoꝝ non
erat licitū comedē: ꝛ iō in imūdicijs ꝯtractis: put tractat i
hoc ca. Erāt gradus. qꝛ plus erat tangē morticina q interfca
ꝛ plus portare morticina q tangē: ꝛ iō tangēs morticinum
erat imūdus vsq ad vespeꝝ: portās aūt cū hoc debat laua
re vestimēta. Sciendū etiā q lotio hec nō erat nisi quedam
aspsio ex aqua in q̄ ꝯmixti erāt cineres vacce rufe: de q̄ ꝯmi
xtione hꝫ Nu. xix. sic mō nos aspgim' aqua bn̄dcā. Scien'
dū etiā q iste imūdicie nō erāt nisi quedā irregularitates: q̄
bus hō reddebat inept' ad intrand atriū vbi erat loc' sacri'
ficij donec esset purgat' p ablutōem pdcām: vel p transituꝫ
tpis in illis imūdicijs de quib' dī: Erit imūdus vsq ad ve'
sperū. ꝛ nō addit aliq̄ ablutio seu aspersio vestimētorum.
d Omne aial. Hic ꝯnter ondit q̄lr ꝯhit imūdicia p tactū
ex aialib': ꝛ pmo ex aialib' illicitis ad esū: scdo ex licitis: ibi
Si mortuū fuerit aial. Et circa primū agit de imūdicia cō'
tracta in hoib': scdo in alijs reb': ibi Et sup quod ceciderit.
Circa pmū dī: e Qd ābulat sup man'. sicut ē simia et

comedere debetis: ut ē bru
cus in genē suo ꝛ attachus
atq ophimach' atq locu
sta: singula iuxta gen' suuꝫ
Quicqd autē ex volucrib'
q̄ttuor tm̄ hꝫ pedes: execra
bile erit vobis: ꝛ quicunq
morticina eoꝝ tetigēit pol
luet: ꝛ erit imūdus vsq ad
uesperā: ēt si necesse fuerit
ut portet qppiā hoꝝ morti
cinū: lauabit uestimēta sua
ꝛ imundus erit vsq ad oc
casū solis. Omē aial qd hꝫ
qdē vngulā sed nō diuidit
eā nec ruminat: imūdū erit
ꝛ qcqd tetigerit illud: cōta'
minabit. Quod ābulat su'
p man' ex cunct aiantibus
q̄ incedūt q̄drupedia imū'
dū erit. Qui tetigerit mor'
ticina eoꝝ: polluet vsq ad
uesperū: ꝛ q portauerit hu
iuscemōi cadauea: lauabit
uestimēta sua: ꝛ imūdus erit
vsq ad uesperū: qꝛ oia hec
imūda sūt uobis. Hec quo
q int polluta reputabūtur

de his q̄ mouent in tra mū
stela ꝛ mus ꝛ crocodilus:
singula iuxta gen' suuꝫ: mi
gāle: cāmeleon: ꝛ stellio: et
lacerta: ꝛ talpa: oia hec im
mūda sūt. Qui tetigēit mō
ticia eoꝝ: imūdus erit vsq
ad uesperū: ēt sup qd cecid
rit qcq de morticinis eoꝝ
polluet. Tā uas ligneum ꝛ
uestimentū q pelles ꝛ cili'
cia: ꝛ in quocūq fit op': tin
gēt aqua: ꝛ polluta erunt
vsq ad uesperū: ꝛ sic p'ea
mūdabunt. Uas aūt fictile
in qd hoꝝ qcq intro ceci'
derit polluet: ꝛ iccirco frā'
gendū est. Ois cibus queꝫ
comedetis si fusa fuerit super
eū aq̄: imūdus erit: ēt omē
liquēs qd bibit d vniuerso
uase: imundū erit. Et qcqd
de morticis h'cemōi cecid
rit sup illd: imūdū erit: siue
clibani siue sytropedes dē
struet ꝛ imūdi ert. Fōtes vo
ꝛ cisterne ꝛ ois aq̄ꝝ ꝯgrega'
tō mūda erit. Qui mōticia

vrsus quoꝝ pedes āteriores sūt quasi manus. f Im
mūduꝫ erit. i. illicitū ad comedendū: vrsus eni excoriat'
ꝛ simia hn̄t magnā silitudinē cū hoie ꝛ puero excoriat
ꝛ iō fuit vna rō phibitōis: ne p talē esuꝫ inclinarent ad
esū carnis humane: sicut ꝛ aliq̄ barbari: qd tn̄ est horri
dū. g Qui te
tigerit morticina
eoꝝ polluet. mō
pdcō de volatili'
bus habētib' q̄'
tuor pedes.
h Mustela et
mus. qꝛ habitant
sub terra: ꝛ iō cō
trahūt fetorem.
i Crocodilus.
dicit plinius q ē
aial q̄drupes i ter
ra ꝛ flumine infe'
stum: ꝛ solus iter
aialia habet infe'
rioreꝫ mādibulaꝫ
immobileꝫ: ꝛ mo
uet supiorē.
k Migale. aial
natū ad deriden'
dum dolosuꝫ: ra'
pax: ingluuiosū
ut dicit glosa. In
heb' hꝫ: Herin'.
l Cameleon. est
aial qd variat in
diuersos colores
ut habetur pmo
ethicorum.
m Stellio. est
animal diuersis
maculis pictura'
tum: ꝛ ideo dicit
stellio a stella q̄si
stellatum.
n Lacerta. In
hebreo habet: Li'
mica. ꝛ vbi ꝯmu
niter habem' Lacerta. hebreus habet Limica. ꝛ omia
ista nō solū sunt immunda ad esū: sed etiā coinq̄nant p
tactum. o Et sup qd ceciderit. Hic ꝯnter ondit quō
ex pdictis imundicia ꝯhit etiā in reb' inaiatis cum dī:
Polluetur tam vas ligneū ꝛc. Et ꝯnter ostendit qualr
debeāt mūdari cū dī: p Tingent aqua. i. aspgentur
aqua pdcā: qꝛ p talē aspersionē res etiā inaiate purgant
ut hꝫ Nu. xix. Uas tn̄ fictile debꝫ frangi. q Omnis
ci. quē co. si fusa fu. su. eū aq̄. s. ꝯtēta in vase in q̄ imūdū
pdcm ceciderat. r Immūdus erit. i. ex hoc reddit il
licit' ad comedendū: q̄uis pus esset licitus. s Et oē
liquēs. qꝛ nō solū aq̄ pdcō mō inficit: sed etiā ois liquor
ꝯtent' in vase vbi cadebāt talia fiebat imūdus.
t Sytropedes. vasa sūt tres pedes hn̄tia. ꝛ dī sytro'
pes a syn qd est cō: ꝛ tris qd ē tres: ꝛ pes dis. ꝛ iō initial
lra dꝫ esse. s. v Destruent. tn̄ ppter imūdiciā: tn̄ pp
pter idolarie ꝛ supstitōis detestatōeꝫ. Gētiles eni aquas
ꝛ alios liq̄res vbi inueniebant talia aialia reputabant
dijs gratiosos: ꝛ eis offerebāt: ꝛ in tractū est: q aliq̄ ve'
tule sortilege dimittūt de nocte vasa in qb' ē aq̄ discoo
pta: ut numia nocīna q̄ vocāt bōas res ad ꝯspand illuc
veniāt ad bibēd. x Fōtes ve. ꝛ ci. ꝛ ois aq̄. cō. mūda

erit. i. nō polluet p talia. rōnem h' assignāt hebrei: qꝛ ta
les aque ꝯtinent in terra: ꝛ immediate adherēt ei: ꝛ iō do
sicut terra nō polluit p pdcā: sic nec aqua ista. a Si
ceciderit sup sementē. i. sup granuꝫ anq̄ sit in terra seia
tū. b Si aūt q̄spiā aqua sementē pfuderit ꝛc. quia
granū humefcm
est magis recepti'
uū impssionis q
siccuꝫ: ꝛ ideo ma
gis polluitur.
c Si mortuuꝫ
fuerit animal. Hic
agit de imūdicia
ꝯtracta in hoib'
ex tactu animalis
liciti ad comeden
dū: videlꝫ quādo
tangit vel portat
cadauer talis aia
lis p se mortui: et
pꝫ lra ex pcedenti
bus. d Omē
qd reptat. Hic a'
git d imūdicia cō
tracta ex reptili'
bus: q̄ sūt i dupli
ci gradu: qꝛ aliq̄
pedib' carēt: ut vͥ'
mes ꝛ silia: q̄ affi
xo ore tre trahūt
reliquū corporis
ꝛ sic mouent sup
terraꝫ: ꝛ hoc ē qd
dicitur: Omne
qd reptat sup ter
rā abominabile
erit ꝛc. alia sūt pe
des habētia tamē
breues: quoꝝ ali'
qua sunt q̄drupe
dia ꝛ sup pectus
gradiūt. Alia mlt
tos pedes habent
ꝛ cū hoc trahunt
sup terrā: ꝛ h' cō
tingit ppter bre'
uitatem peduꝫ: et
oia talia sunt ab'
omiabilia ꝛ illici
ta ad comedend ppter cās supius dcās: ꝛ hoc tangitur
cuꝫ dicitur: Quicqd sup pect' ꝛc. e Nolite ꝯtamia'
re. Ostenso quō imūdicia ex pdictis ꝯtrahit: hic ꝯnter
ꝯtrahi phibet cuꝫ dī: Nolite ꝯta. ani. ve. nec tā. q̄cq eo
rū ꝛc. ex tactu eni pdcoꝝ imūdoꝝ polluebant homies
corpalit: ut de se pꝫ. Polluebant etiā spūaliter faciendo
illud qd erat eis phibitū. f Sancti estote. aia ꝛ cor
pe. g Quia ego scūs sū. diligēs vtranq mundiciaꝫ
h Ego eni sū dn̄s q̄ edu. vos d ter. egy. de fuitute gra
ui. q. d. nō debet vobis eē graue obedire mihi in his et
in alijs. vna eniꝫ cā q̄re iudeis fuerūt tot data pcepta fu
it: ut p illa exercerent in obedia ad deū. Cōsequent reca
pitulat q̄ dcā sūt dicēs: Ista est lex ꝛc. ꝛ pꝫ. Ca. XII.
a Locutus est dn̄s. Hic ꝯnter agit de imūdicia q̄
est ab intriseco: que est quadruplex. s. puerpe:
lepre: flux' semis: ꝛ fluxus sanguinis. et fm h'
diuidit in q̄ttuor ptes. scda incipit cap. xiiij. tertia. xv. in
pncipio. q̄rta vltra mediū eiusdē ca. ibi Mulier q̄ redeunte
mēse. Circa pmū agit pmo de puerpere pollutōe: scdo d ei'
purificatōe: ibi Cūq expleti fuerit dies ꝛc. Circa pmū dicit'
sic: b Mulier si suscepto semie peperit. ex h' pꝫ q beata
virgo q̄ ꝯcepit ꝛ pepit sine virili semie exēpta fuit ab ista le
ge. c Immunda
erit. vij. dieb' ꝛc. hoc
q̄ hꝫ infra. xv. ca. Ibi
eni sic iudicat imūda
q nō pōt cōicare cuꝫ
aliq̄ in lecto aut cibo
ꝛ q̄cqd tangit imūdū
efficit: ꝛ eodeꝫ mō dī
h de septē dieb' pmis
post ptū. d Et die
octaua circūcidet ifā'
tulus. fm pceptuꝫ qd
hꝫ Gen. xvij.
e Ipsa vero. xxxiij
di. ma. in san. pu. sue
. i. in sanguie suo ali'
q̄tulū purificato: nō
tn̄ pfecte: ꝛ iō in illis
xxxiij. dieb' poterant
cōicare cū alijs i cibo
non tn̄ in lecto: nec il'
lud qd tāgebat fiebat
ppter hoc immūduꝫ
f Omne scm nō tā
get. i. nō comedet d sā
ctificatis. g Nec i
grediet in scūariū. i. a
triū in q̄ erat scūariū
h Donec impleant
dies purgatōnis sue.
. s. xl. pmi videlꝫ. vij.
maioris imūdicie: et
xxxiij. minoris.
i Sin āt fe. peperit
ꝛc. i. duplo tpe q p
masculo: quia in con
ceptu femine est mior
caliditas: ꝛ ideo tar'
dius digerit materiā
ꝛ sic materia immun
da tardi' purificat.
k Iuxta ritū flux'
menstrui ꝛc. exponat
ut pdcm est de mascu
lo: hoc excepto q tempus duplicat. l Cūq expleti. Hic
ꝯnter agitur de puerpere purificatōe: que quidem purifica
tio fiebat p oblationem: ꝛ iō pmo detminat oblatio diuitū
cum dī: m Deferet agnum anniculum in holocaustuꝫ.
qd totū incendebat in honorē diuinū. n Et pullū colū
be. s. p pctō. o Et orabit p ea. sacerdos. Et sic mūdabit
. s. a culpa q̄ nō ꝯtrahit in ptu: sed in conceptu in q̄ de cōmu
ni cursu est aliq̄ libido inordinata: lꝫ eni act' mrionialis pos
sit exerceri sine pctō: frequent tn̄ ꝯtingit ibi inordinatō. Alij
qui aūt dicunt q offerebat p culpa originali ꝯtracta in pue
ro: quia licet p circūcisionē esset remissa in masculis: ꝛ in fe
mina p aliud remediū sibi ꝯueniēs: tamē mat in die purifi'
catōis offerebat p remissione peccati ppetrati: sed hoc dcm
nō ꝯsonat textui: quia dicit hic: Orabit p ea: ꝛ sic mūdabi
tur a pfluuio sanguinis sui. ex q̄ pꝫ q loquit de mūdatōne
mulieris ꝛ nō fetus. Cōsequent determinat oblatio paupeꝝ
cū dī: Qd si nō inuenerit manus eius ꝛc. et subditur:

eorum tetigerit polluetur.
Si ceciderit sup semētē nō
polluet eā. Si aūt q̄spiā aq̄
sementē pfuderit ꝛ postea
morticinis tacta fuerit: illi'
co polluet. Si mortuū fue
rit aial qd licet vobis come
dere: q cadauer eius tetige
rit: imūdus erit vsq ad ve'
sperū. Et q comedēit ex eo
quippiā siue portauerit la'
uabit vestimēta sua: ꝛ imū'
dus erit vsq ad vesperum
Omē qd reptat sup terraꝫ
abominabile erit: nec assu
met in cibuꝫ. Quicqd sup
pectus q̄drupes graditur ꝛ
multos hꝫ pedes siue p hu
mū trahit: nō comedet: qꝛ
abominabile est. Nolite
ꝯtamiare aias vr̄as: nec tā
gatis qcq eoꝝ ne imundi
sitis. Ego sū dn̄s de' vester
Sancti estote: q̄ ego scūs
sū: ne polluatis aias vr̄as i
oi reptibili qd mouet sup
terrā. Ego eni sū dn̄s q edu
xi vos de terra egypti: ut es
sem vobis in deū. Sci erit
q ego scūs sū. Ista est lex
aiantiū ac volucrū ꝛ omis
aie viuētis q̄ mouet in aq̄ ꝛ

reptat in tra: ut differētias
noueritis mūdi ꝛ imūdi: et
sciatis qd comedere ꝛ quid
respuere debeatis.

Caplm. XII.

Locutusq est dominus
ad moysen dicēs: Lo'
quere filijs isrl': ꝛ dices ad
eos: Mulier si suscepto se'
mine peperit masculū: imū
dā erit septeꝫ dieb' iuxta di
es sepatiōis mēstrue: et die
octauo circūcidet infantu'
lus: ipā vo. xxxiij. dieb' ma'
nebit in sanguie purificatō
nis sue. Omē scm nō tāget
nec ingrediet in scūarium
donec ipleant dies purga'
tōis sue. Sin aūt feiam pe'
perit: imūda erit duab' heb
domadib' iuxta ritū flux'
mēstrui: ꝛ sexagitasex dieb'
manebit in sanguie purifi'
catōnis sue. Cūq expleti
fuerit dies purificatōis sue
p filio siue p filia: deferet a'
gnū anniculuꝫ in holocau
stum ēt pullum columbe si
ue turtureꝫ pro peccato ad
ostiuꝫ tabernaculi testimo'
nij: ꝛ tradet sacerdoti qui
offeret illā corā domino: et

Universidad de Deusto Biblioteca

p Sumet du. tur. vel du. pul. colū. ꝛc. Iste eni aues abūdant in t̄ra ꝓmissiōis: ꝛ sūt mūdi nutrimēti: ꝛ iō de his fiebat oblatio paupeꝝ: q2 de facili poterāt hñi: ꝛ erāt ꝯuenientes oblatiōi in sacrificio dei. Circa istud ca. pōt poni breuis moralitas. Ista mulier signat animā bonū ꝓpositū ꝯcipiētē. Que semē suscepit vbuz dei audiēdo: q̄a semē est vbum dei: ut dī Luce. viij. Cōcipit meditādo: pturit consentiēdo: parit operādo: lactat ꝛ nutrit assuefaciendo. sed d̄bet reputare se imundaz ꝛ intendē purificatōi vij. dieb⁹: p q̄s septez vicia d̄signant: ut vbi regnauit supbia inseraf humilitas: vbi auaricia largitas: vbi luxuria castitas: vbi iuidia charitas: vbi ira mititas: vbi accidia v̄tuositas: vbi gula p̄citas. Cetera patent. In ca. xij. vbi dicitur in postil. Mulier si suscepto semie peperit.

orabit pro ea: et sic mūdabit̄ a pfluuio sanguinis sui. Ista est lex parienti masculū aut feiam. Q̄d si nō inuenerit man⁹ ei⁹: nec potuerit offerre agnuz: sumet duos turtures vl' duos pullos columbarū: vnū in holocaustū ꝛ alterū p pctō. Orabit q3 p ea sacerdos: ꝛ sic mundabitur.

Caplm. XIII.

Locut⁹ q3 ē dñs ad moysen ꝛ aaron dicēs: Hōmo in cui⁹ cute ꝛ carne ort⁹

Additio pma.

In hoc q dī: Mulier si suscepto semie peperit. nō solū intelligit̄ excepisse illā q̄ nō suscepto semie pepit: s3 etiā intelligit asseruisse: q aliq̄ mulier absq3 susceptōe semis erat pitura: alit̄ eni ꝯditio supaddita. s. cu3 dī: Si suscepto semie peperit. esset ōio supflua. vñ infra eodē ca. cū d ptu femie agit̄: nō ponit̄ talis additio: sed simplr dicit: Sin aūt feminā peperit. q2 nulla mulier feminā pepit nisi suscepto semine ꝛc. In eodē ca. xij. vbi dī in post. Et rogabit p ea sacerdos ꝛ mundabit̄. Additio. ij.

Hec mūdatio nō vī intelligēda: de culpa q̄ frequēt̄ ꝯtrahit̄ in actu m̄rimoniali ex libidie inordinata put in postilla: q2 si sic: nō min⁹ indigeret tali mūdatōe vir q mulier. Silr mulieres q̄ nō ꝯcipiūt: ꝛ tñ in tali actu viris suis ꝯiūgunt̄ silr tali emūdatōe indigerēt. vñ melius vī dicendū: q hec mūdatio fit ꝓpter imūdiciaz fluxus sanguinis menstrualis q̄ cōiter fit in ptu: ex q̄ fluxu ꝯtrahit̄ q̄dā irregularitas imūdicie: sicut infra ca. xv. dī: Mulier q̄ patit̄ multis diebus fluxū sanguinis ꝛc. imūda erit: et h⁹ sonat lr̄a cū dicit: Orabit p ea sacerdos: ꝛ sic mūdabit̄ a pfluuio sanguinis. Replica correctorij ꝯ Burg.

In ca. xij. vbi postil. exponit illū passū: Orabit p ea sacerdos ꝛ mūdabit̄. de mūdatōe a culpa ꝯtracta ex libidine inordinata in actu ꝯceptōis: contra quā expōnem Burg. arguit ex eo: q2 tūc viri indigerent h⁹modi mūdatōe sicut mulieres q̄ in eodē actu ꝛ libidine pticipāt: hac rōne mot⁹ exponit illā mūdatiōem de pfluuio mēstrui ꝯtingēte i pte. s3 vī q rō Bur. nō cogat: cū ista lex p piētib⁹ spālr posita sit: iō ad viros ꝛ ad alias mulieres ñ extendit̄. nec est verisimile fluxū mēstrui in piēte masculū per xl. dies: ꝛ in piente feminā octoginta dies durasse: p cui⁹ cessatōe sacerdos oraret cū mulier in tēplū ingrederet̄. nec videtur verū illā irregularitatē rōne fluxus illi⁹ p tantū tp̄s durasse: cū lex mēstruate certū tp̄s talis irregularitatis ꝛ imundicie p⁹ cessatiōez assignat Leuiti. xv. tēp⁹ septē dieꝝ. silr i hoc cap̄. Stat igit̄ expō q sacerdos legalis orare debuit ut mulier tēplū ingrediēs mundaret̄ a culpa quā piendo ꝛ pfluēdo ꝯxit: nō ut parē aut pfluere culpa esset: q2 nāle vel penale: s3 q2 lex pctm̄ arguebat in ea q̄ pturijt ꝛ fluxū passa fuit. Cōfirmatio h⁹ expōnis hñi pōt ex canone vnico de purgatōe post ptū: vbi christiane mulieri ꝯcedit̄ hui⁹ legis remissio ex cā ibi posita: ne videlicet pena quā pariēdo sustinuit: in culpā v̄ti videat̄. Obseruātia igit̄ h⁹ legis fuit ppt̄ culpā: et si nō mortalē tñ venialē: de q̄ ꝓcedit expō postillatoris.

fuerit diūsus colorꝫ siue pustula: aut q̄si lucēs q̄ppiā .i. plaga lepre: adducet̄ ad aaron sacerdotē: vl' ad vnū quēlibet filioꝝ ei⁹. Qui cū viderit leprā i cute: et pilos in albū mutatos colorem: ipāmq3 spēm lepre hūmiliorez cute ꝛ carne reliq̄: plāga lepre ē: ꝛ ad arbitriū ei⁹ sepābit̄. Sin autē lucis candor fuerit in cute: nec hūilior carne reliq̄: ꝛ pili coloris pstini: recludet eū sacerdos septē dieb⁹ et ꝯsiderabit die

Ca. XIII.

Locutus est dñs. Hic ꝯñi agitur de immūdicia lepre: ꝛ pmo quantū ad ei⁹ cognitōem: scdo q̄tū ad eius mūdationem cap̄. xiiij. Circa primū pmo agit̄ de lepra q̄ est in hoie: secūdo d eius sepatōne: ibi Quicunq3 ḡ maculatus fuerit. tertio de lepra que ē in veste: ibi vestis lanea. Circa primum sciendum q lepra ē aliquādo i cute: aliquando in viua carne: aliquādo in vlcere: aliquādo in vulnere: aliquando in barba ꝛ capite: aliquando in capillis ꝛ cesarie: et s̄m hoc sūt sex ptes q̄ patebūt p sequēdo. Circa pmā ptē pmittit occasionē suspicōis lepre ꝯ aliquē cū dī: b Hō in cui⁹ cute ꝛ carne ꝛc. i. notabilit̄ variat⁹ a colore nāli pstino. c Siue pustula q̄ dī a pus: qd est putredo: q2 est quedā collectio putredis egrediētis ab intra in supficie corpis p modū cuiusdā eleuatōis sup cutē. d Aut q̄si lucēs q̄ppiā. i. transparēs sicut pgamenum: qd dī gallice verrim. Cōsequenter ostendit quid agendum sit quando signa lepre sunt manifesta cū dī: e Qui cū viderit leprā in cute ꝛc. trib⁹ eni signis ꝯcurrētib⁹ iudicādus erat aliq̄s leprosus: videl3 mutatōe coloris nālis piloꝝ in albū: ꝛ silr mutatōne naturalis coloris ipsius carnis in album colorē habētez quandā trāsparentiā ꝛ lucem: ꝛ corrosionē musculorū sub cute ex qua depascit̄ caro: ꝛ sic demissior est q in alijs locis: quod est certius signum lepre: ꝛ hoc est quod dicitur: e Qui cum viderit lepram. per mutationē coloris naturalis. f Et pilos in album mutatos colorem. scilicet a colore precedēte: utpote quia prius erat nigri vel crocei. g Ipsamq3 speciem lepre. i. locuz cutis ꝛ carnis vbi apparet aliquod signum lepre. h Humiliorē. i. demissiorem: ut habetur in hebreo. i Plaga est lepre. scilicet certa. k Ad eius arbitrium. i. ad iudicium sacerdotis. l Sepabitur. sc3 a cohabitatōne aliorum: quia ille q̄ est leprosus iudicatus debet extra castra manere: ut habetur infra. Cōsequenter ostendit quid sit agenduz quādo non sunt manifesta: scilicet quando tria predicta deficiunt: vel aliquid eorum: quod notatur cum dicitur: Sin autem lucens candor fuerit nec humilior ꝛc. m Recludet eum sacerdos. ne alios inficiat si sit pcussus lepra: et ne ex anhelitu aliorum lateat eius lepra. n Et ꝯsiderabit eū die septimo. ad videndum si est aliquid immutatum circa eum per quod deprehendatur leprosus vel sanus.

o Et siq̄dez lepra. i. signū lepre. p Ultra nō creuerit. intēsiue. q Nec trāsierit in cute pores iminos. i. nō creuerit extēsiue. r Rursuz icludet eū. ad diligētius ꝯsiderādū. s Si obscurior erit lepra. i. si color cutis nō fuerit trāsparēs ꝛ lucēs modo pdicto. t Et nō creuerit. itēsiue nec extensiue. v Mundabit eū. i. mūdū iudicabit. x Quia scabies ē. i. pustula illa vl' aliud signū vñ habebat suspectus: ifirmitas ē curabilis sicut scabies. Uerūtamē si post tale iudicium sacerdotis apparuerit signa māifesta lepre debet cōdēnari: q2 sacerdos potuit i iudicio decipi ꝓpter latētiaz lepre: vel q2 lepra potuit ei euenire d nouo: ꝛ ideo si aliq̄s erat semel iudicat⁹ mūdus: nō ppt̄ hoc erat dimittēdus habitare iter sanos liber de cetero: sed debebat iudicari ꝛ separi: si in eo apparerēt de nouo signa lep̄ māifesta: ꝛ hoc ē qd dicit̄: y Q si postq̄ a sacerdote visus ē ꝛc. ꝛ p3 ex dictis. z Plaga lepre. Hic cōsequēter agit̄ de lepra put iudicat̄ i carne vna: ꝛ primo i casu certo ꝛ pponūt̄ signa exteriora de mutatiōe cutis coloris ꝛ capilloꝝ: cū dī: a Cunq3 color albus ꝛc. Et accipit̄ hic albedo sic̄ supra. b Et capilloꝝ mutauēit aspectuz. i. colorē naturalē pstinū. c Ipsa q̄q3 caro viua apparuerit. hoc h3 locū qñ cutis exterior rupta ē ꝛ caro appar3 ifecta lepra: ꝛ h⁹ ē certū signū lepre v̄e: iō s̄bdit̄: d Nō recludet. s. ad maiorē iq̄sitōez. e Quia pspicue imūdicie ē. q̄ de se claret. Cōseq̄nt̄ oñdit q̄d sit agēdū in casu dubio: cū dī: f Sin āt efflorueit. i. sup cutē se effudēit g Discurrēs lepra. i. scabies q̄ est signū lepre. h Et teneri lepra mūdissia iudicabit. hic accipit̄ lepra equoce p eo qd vī eē lepra ab igrātib⁹: ꝛ tñ ñ ē: ꝛ iō vocat̄ lepra mūdissia: q2 talis scabies vlis i corpe trahit putredinē hūoruz ab iteriori ad extra: ꝛ sic p eā caro mūdat̄. i Qñ v̄o caro viuēs i eo appuerit. ifecta lepra mō pdicto carne rupta.

septio. Et siq̄uidē lepra ultra nō creuerit nec trāsierit i cute pores termios: rūrsū recludet eū septem diebus alijs: ꝛ die septimo cōtemplabit̄. Si obscurior fuerit lepra et nō creuerit in cute: mūdābit euz: q̄ā scabies ē: lauabitq3 homo vestimēta sua ꝛ mūdus erit. Quōd si postq3 a sacerdote visus ē: ꝛ redditus mūdicie iterū lepra creuerit: adducetur ad eū: ꝛ imūdicie cōdēnabit̄. Plāga lepre si fuerit in homine: adducet̄ ad sacerdotē: ꝛ videbit eū. Cūnq3 color albus i cute fuerit: et capilloꝝ mutauerit aspectū: ipā quoq3 caro viua apparuerit: lepra vetustissima iudicabit̄: atq3 iolita cuti. Cōtamiabit itaq3 eū sacerdos ꝛ nō recludet: quiā pspicue imūdicie ē. Sin āūt efflorūerit discūrrēs lepra in cute: ꝛ opuerit oēm carnez a capite vsq3 ad pedes: quicq̄d sub aspectu oculoꝝ cadit: cōsiderabit eū sacerdos: et teneri lepra mūdissima iudicabit: eo q ois in candorē v̄sa sit: ꝛ iccirco hō mundus erit. Quādo v̄o caro viuēs i eo apparuerit: tūnc sacerdotis iudicio polluet̄ ꝛ inter imūdos reputabit̄. Cāro eni viua si lepra aspgit: imūda est. Quōd si rursuz v̄sa fuerit i alborē: ꝛ totū hominē opuerit: ꝯsiderabit eū sacerdos: ꝛ mūdū esse decernet. Cāro ꝛ cutis in q̄ vlcus natū ē ꝛ sanatū: ꝛ in loco vlceris cicātrix alba apparuerit siue subrufa: adducet̄ hō ad sacerdotem: Qui cū viderit locuz lepre humiliorez carne reliqua: ꝛ pilos versos in candorē: ꝯtaminabit eū. Plaga eni lepre orta ē in vlcer̄. Quōd si pilus coloris ē pristini: ꝛ cicatrix subobscura ꝛ vicina carne nō ē hūilior recludet euz septē diebus. Et siq̄uidē creuerit: ādiudicabit eū lepre: sin autē steterit i loco suo: vlceris ē cicatrix: ꝛ homo mundus erit. Cāro ꝛ cutis quam ignis exusserit: ꝛ sanata albā siue rufam hūerit cicatricē: cōsiderabit eā sacerdos. Et ecce si v̄sa ē in alborē: ꝛ locus eius reliq̄ cute ē humilior: cōtaminabit euz: q̄a plaga lepre in cicatrice orta est. Quōd si piloꝝ color non fuerit imutat⁹: nec hūilior plaga carne reliq̄: ꝛ ipsa lepre spēs fuerit subobscura: recludet eū septē diebus: ꝛ die septio ꝯtēplabit̄. Si creuerit i cute lepra: ꝯtaminabit eū: sin āt i loco suo candor steterit nō satis clarus: plaga cōbustiōis ē. ꝛ iccirco mūdabit̄: q2 cicatrix est cōbusture. Uir siue mulier in cuius capite vel barbā germinauerit lepra: videbit eos sacerdos. Et siquidez humilior fuerit loc⁹ carne

k Tūc iudicio sacerdotꝫ polluet̄. i. pollut⁹ iudicabit̄: c⁹ cā subdit̄ cū dī: l Caro. n. viua ꝛc. lr̄a plana ē. m Q si rursū v̄sa fuēit ꝛc] mō pdcō d scabie florēte iudicabit̄. n Caro ꝛ cutis. Hic ꝯr agit̄ de lepra in vlcē. ꝛ pmo i casu certo. Est āt vlc⁹ ruptio cutꝫ ex putredie egrediēte extius: s3 vuln⁹ ē ruptio cutꝫ ab extriori. vñ v̄sus: Illatum vuln⁹: inatū dī vlc⁹. Post sanatōez v̄o vlcerꝫ si appeat: o Cicatrix alba. albedine lucēte mō pdicto. p Siue subrufa. p mutatōez colorꝫ pstīni: ꝛ si cū istis sit corrosio carnis mō. s̄. dicto: ꝛ mutatio colorꝫ piloꝝ iudicādus ē lepsus: ꝛ hoc nōt̄ cū dī q Qui cū vidēit locū lepre hūiliorē ꝛc. ꝯñt oñdit q̄d agēduz sit i cāu dubio cū dī: r Q si pil⁹ ē coloris pstini ꝛc. ꝛ p3 lr̄a ex s̄ dcis. s Et siq̄dē creuerit lepra. itēsiue vel extēsiue: ita nōbiliter q p h⁹ possit iudiciū c̄tū hri. t Adiudicabit eū lepre. sic pus v Caro ꝛ cutis. Hic ꝯñter agit̄ de lepra q̄ ē i vulnē: ꝛ accipit̄ h̄ large vulnus lesio facta ab exteriori. s. per adustionē ignis: ꝛ pposuit casum certuz: q2 si post sanationez apparuerit in cicatrice macula alba vl' rufa declinans notabiliter a naturali colorꝫ si sit ibi albedo transparēs: ꝛ corrosio carnis modo supradicto iudicanda est lepra. Consequenter ponit casum dubium: x Q si piloꝝ color ꝛc. ꝛ patet littera ex supradictis. y Uir siue mulier. hic ꝯñter agit̄ de lepra in capite: ꝛ premittit̄ certū signū cū dicit: z Germinauerit lepra. i. pustula aliq̄ orta fuerit: vl' aliud vñ sit suspicio lepre: ꝛ si videat sacerdos q ibi sit carnis corrosio mō s̄. dicto ꝛ capilloꝝ

Universidad de Deusto Biblioteca

mutatio a naturali colore in albũ: ꝛ a grossitie i subtilitatẽ ꝛ mollitiẽ. a Cõtaminabit eos.i.iudicabit cõtaminatos lepra. Cõsequẽter ponit casus dubi⁹ cũ dicit: b ¶ Sin aũt viderit locũ macule equalẽ vicine carni.q2 nõ apparet ibi corrosio carnis p aspectũ nec p tactũ. c Et capilluz nigrũ.in hebreo hẽt: Et capillus niger nõ ẽ i eo.i.dato q capillus nõ sit niger:nõ tamẽ iudicãdus ẽ leprosus: sed recludendus ad diligẽtius cõsiderandũ:si post hoc aliqua mutatio fiat per quã possit discerni lepra clarius. Et si per hoc nõ appareat:tũc ondit qd agenduz sit cũ dicit: d ¶ Radet homo absq3 loco macule.ad hoc enim relinqtur loc⁹ macule itact⁹: vt hẽat candẽ virtutẽ inficiẽdi sicut pus: et reliq loca radant: vt p hoc magl appeat si infectio macule ad alia loca diffundat. e Et recludet septez dieb⁹ alijs. vt videatur si fiat aliqua mutatio p quaz possit discerni vitas lepre vel non lepre. ꝛ p3 lr̃a ex supradictis. f ¶ Uir in cuius. Hic remouet quoddam dubiũ: q2 frequenter dictũ ẽ q macula est signũ lepre: q2 posset ẽe deceptio in iudicio macule:iõ ostendit q macula ñ facit lepraz dicẽs: g Si deprehẽderit subobscuruz alborẽ lucere in cute sciat nõ ẽe lepraz ꝛc. in hebreo hẽtur: Si viderit subobscurũ alborẽ lenticulosuz ꝛc. ꝛ hoc ẽ quãdo i cute alba apparẽt macule nigre vel rufe ad modũ guttaꝝ:que dicũt gutte rosacee:sicut solet in rufis hominibus: ꝛ ex talibus non debet homo iudicari leprosus. h ¶ Uir de cuius capite. Hic cõsequẽter agit d lepra in capillis seu cesarie: vbi dicit q ex dfluxu capilloꝝ siue sit i parte ãteriori ex quo dicitur caluus: vel posteriori ex quo dicit recaluaster: ex hoc non debet iudicari leprosus s3 mũdus. i Sin aũt i caluitio. idest in ãteriori pte capitis caluata. k ¶ Siue in recaluatione.i.in posteriori. l Albus vel rufus color.diuersus a colore naturali pstino. m ¶ Condẽnabit eũ. subintelligẽdũ tamẽ q cũ hoc cõcurrat aliud signũ de corrosiõe carnis mõ supradicto. n Quicũq3 ergo. Hic cõsẽter agitur de leprosi sepatiõe ꝛ distinctiõe ab alijs: ꝛ pmo quãtũ ad hituz

reliq: ꝛ capillus flauus solitoq3 subtilior:cõtaminabit eos:q2 lepra capitis ac barbe ẽ. Sin aũt viderit locuz macule eqlem vicine carni ẽt capillũ nigrum:recludet eos septẽ dieb⁹: ꝛ die septimo ituebit. Si nõ creuerit macula ꝛ capill⁹ sui coloris ẽ:ꝛ loc⁹ plage carni relique eqlis: rãdet hõ absq3 loco macule:ẽt recludet septẽ dieb⁹ alijs. Si die septio visa fuerit stetisse plaga in loco suo:nec hũilior carne reliq mũdabit eũ:lotisq3 vestib⁹ suis mũdus erit. Sin autẽ p⁹ emũdationẽ rursus creuerit macula i cute:nõ qret ampli⁹ vtꝝ capillus i flauũ colorẽ sit cõmutatus: quia apte imundus ẽ. Porro si steterit macula ꝛ capilli nigri fuerit: nouerit hominẽ sanatũ ẽe:ꝛ cõfidẽter eũ pnũciet mũdũ. Uir in cuius cute cãdor apparuerit:ituebit eũ sacerdos. Si dephẽderit subobscuꝝ alborẽ lucere i cute: sciat nõ ẽe leprã sed maculã coloris cãdidi: ꝛ hominẽ mũduz. Uir dẽ cui⁹ capite capilli fluũt: caluus ꝛ mũdus ẽ. Et si a frõte ceciderit pili:recaluaster ꝛ mũdus ẽ. Sin autẽ in caluitio siue i recaluatiõe alb⁹ vl' rufus color fuerit exort⁹ ꝛ hoc sacerdos viderit:cõdẽnabit eũ: haud dubio lepre ẽ que orta ẽ in caluitio. Quicunq3 ergo maculatus fuerit lepra ꝛ separatus ẽ ad arbitrium sacerdotis: habebit vestimẽta dissuta: caput mũduz:os veste contectũ: cõtamiatũ ac sordidũ se clamabit. Omni tpe quo leprosus ẽ ꝛ imũdus: sol⁹ habitabit extra castra. Uestis lanea siue linea q lepraz hũerit in stãmie atq3 subtegmie: aut certe pellis vl' quicqd ex pelle cõfectũ est: si alba vel rufa macula fuerit infecta:lepra reputabit: ostẽdeturq3 sacerdoti. Qui cõsideratam recludet septez diebus: ꝛ die septio rursus aspiciẽs si dephẽderit creuisse:lepra perseuerãs ẽ: pollutũ iudicabit vestimentũ: ꝛ oẽ i quo fuerit iuenta: ꝛ iccirco cõburetur flãmis. Quod si cã viderit nõ creuisse: pcipiet et lauabũt id in quo lepra ẽ:] rcludetq3 illud septem diebus alijs. Et cũm viderit faciez qdẽ pstinã nõ reuersã:]nec tñ creuisse lepram: imũduz iudicabit ꝛ igne comburet

cum dicitur: o ¶ Habebit vestimenta dissuta. idest in lateribus aperta: ꝛ etiam in superiori parte circa scapulas: vt de facili possit indui ꝛ exui absq3 lesione. Secundo quantum ad caput: cum dicitur: Caput nudum. ¶ Tertio quantum ad os: cum dicitur: Os veste contectũ. ꝛ ad quid ista fiat ostendit cum dicitur: p Cõtaminatũ ac sordiduz se clamabit. idest per predicta apparebit manifeste omnibus ipsum esse leprosũ: ac si hoc voce clamaret: vt sic qlibet possit vitare ipsum. Quarto quantum ad locũ cuz dicitur: q ¶ Sol⁹ habitabit extra castra. erãt autẽ in exercitu hebreorũ tria castra: castra deitatis.s.atrium in quo erat tabernaculum: ꝛ hoc erat i medio exercitus: vt p3 Numeri. ij. ꝛ castra leuitaꝝ que erãt circa tabernaculũ: ꝛ castra popli q erant extra circuitũ leuitaꝝ. leprosus aũt eijciebat ab oib⁹ istis castris. Sciendũ tamen q hec dictio: solus: nõ excludit societatez leprosorũ: sed sanorum. r Uestis lanea. hic agitur de lepra in veste: ꝛ primo casũ ponit certum cũ dicitur: s ¶ Si alba vel rufa fuerit macula infecta: ꝛ hoc notabiliter discrepante ab alio colore: non ex aliquo superessuso a casu: sed ex hoc q talis macula procedit ex materia vestĩ: ꝛ hoc notatur per hoc quod preponitur: t In stamine vel subtegmine. dicitur autem stamen ipsa tela: subtegmen autem ipsa est trama que intexit. Si post septez dies reclusionis iuenitur creuisse talis macula: lepra iudicatur: q2 infectiua est ꝛ corrosiua: ꝛ vestis ẽ comburẽda. Consequẽter ponitur casus dubius cũ dicitur: v ¶ Q si eam viderit nõ creuisse ꝛc].i. illam partẽ in q ẽ lepra: ꝛ accipit hic sicut ꝛ i alijs locis frequẽter lepra p signo lepre: vt p3 intuẽti textũ. x Et cũ viderit faciẽ ꝛc.]ex quo p3 q oriebat ex iterioꝛib⁹: ꝛ ñ ab exterioꝛib⁹

exquo p lotionẽ macula nõ recessit. a ¶ Eo q infusa sit i supficie ꝛc]. iste text⁹ videt ẽe corrupt⁹ vel p scriptores vel p illã viã: q2 manifeste p3 ex pcedẽti lr̃a q loquitur de lepra q videt ẽe i pte vestimẽti ꝛ nõ in toto: vñ ꝛ imediate dicit: Nec tñ creuisse leprã. q2 post lotionẽ ptĩ i qua videbat lepra: nõ creuit vltra extẽdendo se ad alias ptes: vñ in hebreo sic hẽt Eo q cauata sit i caluicio suo vel fenestra sua. ꝛ accipit hic cauatio p ifectõne lepre: q2 ẽ corrosiua: ut supra dcm ẽ. Caluiciũ vero accipitur p vetustate ꝛ fenestra p nouitate. loquitur eniz scriptura metaphorice de lepra vestis.s. p similitudinez lepre hominis q ẽ i caluicio: q2 fenestra dicit pncipiũ vel inchoationẽ caluicij: q2 qñ hõ incipit decaluari dẽ hẽ fenestras vel fenestrã in capillis. Caluiciũ aũt dicit pfectio vel finis fluxus capilloꝝ. Per hãc g similitudinẽ itelligit q si talis macula appeat in veste p pe nouitatẽ suã: vel in vetustate iudicãda ẽ leprosa ꝛ doz comburi. b Sin aũt obscurior fuerit loc⁹ lepre.i. magis dubi⁹ fm q dicit glosa. c ¶ Abrũpet eũ.s.locuz in q est macula: ꝛ faciet qd sequit: ꝛ p3 lr̃a. d Ista ẽ lex. H ponit recapitulatio breuis pcedẽtiũ. ꝛ p3 lr̃a. ¶ In ca. xiij. vbi dicit in postilla: Uñ i hebreo sic hẽ Additio

In hebreo in hoc loco nõ fit mẽtio de fenestra sed sic dicit Eo q sit cauata i caluicio suo vel in recaluicio. ꝛ ẽ sensus q2 sicut hõ cui⁹ capilli fluũt a pte anteriori dicit calu⁹: sic si fluũt a pte posteriori dicit recaluaster.i.retro calu⁹. vñ ꝛ simili modo i lepra vestis accipit caluatio ꝛ recaluatio: put lepra contingit i facie vestis vel i dorso ei⁹. Et videt hec distinctõ magis ppa quãtũ ad hec ꝛc. ¶ Ca. .XIIII.

Locutusq3 ẽ dñs. Hic cõsẽ agit de leprosi mundatione: et pmo ondit qd in ea sit agendum secũdo agit de lepra circa domũ: ibi Locutus ẽ dñs. Circa pmũ ondit pmo qd agẽdũ sit pma die purificatõis leprosi: secũdo qd septimo die: ibi Et die septimo. tertio qd octaua: ibi Die octauo. Circa pmuz sciẽdũ q aliqs ppt lepram segregat⁹ ab alijs dicebat aliqñ sanari dupliciter. Uno mõ fm apparẽtiã: videlicz qñ sacerdos iudicãdo eũ leprosũ fuerat decept⁹: q2 signa p q fiebat tale iudiciũ fallibilia sũt. qñ igit illa signa transibant ꝛ curabãt dicebat sanari a lepra scdm apparẽtiã inquãtũ sanitas pus latens apparebat: q2 non fuerat leprosus secũdũ veritatẽ. Alio mõ dicebat sanari scdm veritatẽ.s. qñ iudiciũ sacerdotis fuerat veꝝ. sed aliqñ contingebat talẽ sanari miraculose: aliqñ vero virtute nature. si est aliq species lepre sic curabilis: ꝛ tũc purificabat leprosus: p quã qdẽ purificatõem ondebat ẽe mũd⁹. Prima igit die purificatõis fiebat qd dicit h: b Adducetur ad sacerdotẽ. nõ q intraret ad atriũ sacerdotum: q2 adhuc nõ erat ei licitũ igredi etiã castra ppli: ut dicet infra sed sacerdos exibat aliquãtulũ extra castra ꝛ leprosus veniebat ibi ad eũ: ꝛ hoc est qd dicit: c ¶ Qui egressus de castris.s. sacerdos: qd p3 ex littera sequẽti cũ dicit: d Cum iuenerit lepram ẽe mundatam pcipiet ei q purifi. ut offe. p se. nõ ad locũ tabernaculi: sed ibidẽ extra castra manibus sacerdotis: e ¶ Duos passeres viuos ꝛc. cui⁹ rõ ẽ: q2 lepra aufert viuacitatẽ sensuum: ꝛ ppt hoc illeq ondebat mũdus offerebat p oppositũ passeres viuos sensibiles ꝛ mobiles ad designãdũ in se viuacitatem sensuũ. f Quib⁹ vesci licitũ est. hoc dẽ ad differentiã aliquorũ passeꝝ existẽtiũ in tra illa qb⁹ nõ erat licitũ vesci: ꝛ sũt alterius spẽi licet cõueniant in nomine. vel aliter põt dici q hoc dicit ad excludẽdũ passeres eiusdẽ spẽi qb⁹ nõ erat licitũ vesci p pter aliqd accidẽs supueniẽs in eis: sic ꝛ aial mũdũ aliqñ erat illicitũ ad comedendũ ex aliquo casu cõtingente. g ¶ Et lignũ cedrinũ. q2 lepra affert putredinem: ꝛ iõ p oppositũ offerebat lignũ cedrinũ qd ẽ iputribile ad designãdũ q i eo erat putredo lepre. h Uermiculũq3.i.filũ rubei coloris. i ¶ Et hysopum. q2 lepra aufert viuacitatẽ coloris ꝛ affert fetorẽ carnis: ꝛ iõ p oppositum filũ rubeũ offerebat: q2 color rube⁹ ẽ color viuidus: Et hysopũ. q ẽ herba odorifera ad designãdũ q i eo nõ erat color lepre neq3 fetor. k Et vnũ ex passerib⁹ iu.imo. i vase fictili. i. terreo. l ¶ Sup aquas viuẽtes. dicunt aũt aque viue q2 hñt quodãmodo i se pncipiũ mot⁹: sicut aque fontiuz ꝛ fluminũ: sicut aial dicit viuũ qd mouet: ꝛ hoc fiebat ad designãdũ in eo q purgabat mũdiciã ꝛ viuacitatẽ: q2 aque viuentes vtrũq3 designant. m Aliũ aũt viuũ cũ ligno cedrino ꝛ cocco.i.filo rubeo. n ¶ Et hysopo tin.i sanguine passeris imolati. Fiebat.n.qsi qddã aspsoriũ cui⁹ manubriũ erat lignũ cedri oblatũ cui alligabãt hysop⁹ ꝛ passer viuus cũ filo coccineo pdicto: ꝛ ista duo sic alligata ligno cedrino tingebãt in aqua viua posita tñ in vase fictili: ꝛ cui mixtus erat sanguis passeris imolati. o Quo asper.il.q mun. est septies. ad designãdũ i eo pfectã mundiciã: q2 pfecto numero septenario designat. p ¶ Et dimittet passerẽ viuuz ut in agꝝ auolet. Ad designandũ q hõ sic purgat⁹ restituebat cohabitatõi hõium: sicut passer cohabitatõi passeruz. q Cũq3 lauerit hõ vesti.sua. ad amouẽdũ imaginationem ex quacũq3 occasione imũdicie pcedẽtis. r ¶ Radet oẽs pilos corporis. q2 lepra ẽ corrosiua piloꝝ. s Et lauabit aqua. ad amouendũ imũdiciã piloꝝ ꝛ a doꝝ q possent ẽe in corpe. t ¶ Purificatusq3 ingrediet castra. non castra dei siue tabernaculũ: nec etiã castra leuitaꝝ sz castra

ẽo q infusa sit in supficie vestimẽti vel p totum lepra.] Sin aũtez obscurior fuerit loc⁹ lepre postq3 vestis ẽ lota: abrũpet eũ ꝛ a solido diuidet. Quod si vltra apparuerit i his locis q pus immaculata erãt lepra volatil' ꝛ vaga: debet igne cõburi. Si cessauerit: lauabit aqua ea q pura sũt secũdo ꝛ mũda erũt. Ista ẽ lex lepre vestimẽti lanei ꝛ linei: stamis atq3 subtegmis: oisq3 supellectil' pellicee: qũo mũdari dẽat vel cõtaminari. XIIII.

Locutusq3 ẽ dominus ad moysen dicẽs: Hic est rit⁹ leprosi qñ mũdãdus ẽ: Adducẽt ad sacerdotez. Qui egress⁹ de castris cũz iuenerit leprã ẽe mũdatã: pcipiet ei q purificat ut offerat duos passeres viuos p se quos vesci licitum ẽ: ẽt lignũ cedrinuz vermiculũq3 ẽt hysopũ. Et vnũm ex passerib⁹ imolari iubebit i vase fictili sup aquas viuẽtes: aliũ aũt viuũ cum ligno cedrino ꝛ cocco ẽt hysopo: tinget in sanguine passeris imolati quo aspget illũ qui mũdand⁹ ẽ septies ut iure purget: ẽt dimittet passerez viuũ ut i agꝝ auolet. Cũnq3 lauerit hõ vestimẽta sua rãdet oẽs pilos corpis: ẽt lauabit aq: purificatusq3 ingrediet castra: ita dũtaxat

Universidad de Deusto Biblioteca

populi tantū : ita dūtaxat ut maneat extra tabernaculum suū septē diēb⁹. cui⁹ rōnē assignat Ra.sa.qz act⁹ mīmonialis erat sibi interdict⁹ vsqz ad diē octauā: in qua pficiebat sua purificatio: ꝛ iō interdictū erat ei ingredi tabernaculuz suū ad manēdū cū vxore sua. v Et die septima. Dic cō sequēter oñdit quid agēdū sit circa purificationē leprosi die septima: ꝛ pz lra ex predictis. Ista aūt q̄ dcā sunt de purificatione leprosi fiebāt i purificatōe tā pauperis q̄ diuitis. x Die octauo. Dic ꝓñ oñditur q̄d erat agendum die octauo. i qua pficiebat purificatō leprosi: ꝛ i hoc differebant diues ꝛ paup : ꝛ ideo ꝓmo oñdit q̄d tenebant facere diuites: secūdo q̄d paupes : cuz dī Q si paup est. Circa ꝑmū describit oblatio diuitis: cū dī : y Sumet duos agnos ⁊c. ꝛ pz lra ex supradict⁹ de sacrificiis: vsqz ibi: z Et seorsū olei sextariuz. .i. absqz oleo q̄ ponebat i ꝙspsione seu pistatōe simile. dicūt aūt alīq̄ diligētius cōsiderauerunt dicta Jsidori q̄ sextari⁹ i liddis de q̄ ē h sermo ꝓtinet duas dragmas q̄ valēt q̄st q̄rtā ptem q̄rte parisiensis: ꝛ fm hoc sextari⁹ erat valde paru⁹ : addebatur aūt oleū in sacrificio ad designādū sanatōnem illius q̄ purificabat: tū q̄ oleū habet vim sanatiuā pustulaz ꝛ apostematum i corpe: tū q̄ oleū in scriptura significatoi uiną grām seu miseri cordiā p quā lepros⁹ aliq̄n sanabat miraculose: ut supra dcm̄ est. a Tollet agnū ⁊offeret cū p delicto. q̄ plaga lepre frequēter iſligit homini pro peccato: sicut patz de maria sorore moysi: Nu. xij. ꝛ de Oçia rege Juda. iiij. Re. xv. ca. ꝛ ij. palip. xxvj. Assumensqz sacerdos ō sanguie. seqt: b Ponet sup extremū auricule ⁊c. q̄ in istis partib⁹ dignoscit lepra. c Aspget septies cora dño. i. ꝰ altare holocausti in q̄ imolabat dño. d Fudet ut maneat extra tabernaculū suū septē diebus: et die septima radet capillos capitis: barbāqz ꝛ supcilia: ac totū corpis pilos. Et lotis rursum vestib⁹ ꝛ corpe: die octauo sūmet duos agnos imaculatos: ꝛ ouē āniculā absqz macula : ꝛ tres decimas simile i sacrificiuz que ꝓspsa sit oleo: et seorsū olei sextarium. Cūqz sacerdos purificans hoiem statuerit eū: ꝛ hec oia cora domino i ostio tabernaculi testimonij: tollet agnū ꝛ offeret eū p delicto: oleiqz sextarium Et oblatis añ dñm oibus imolabit agnum ubi solet imolari hostia p peccato ꝛ holocaustum. i. in loco scō Sicut enī p peccato : ita ꝛ p delicto ad sacerdotē ptinet hostia. Scāscōx ē. Assumensqz sacerdotes de sāguine hostie q̄ imolata ē p delicto: pōnet sup extremū auricule dextre ei⁹ q mūdat ꝛ sup pollices man⁹ dextre ꝛ pedes: ꝛ de olei sextario mittit i manū suā sinistram tingetqz digitū dextr̄ i eo : ꝛ aspget cora dño septies. Qđ aūt reliquū ē olei in le ua manu: fūndet sup extremū auricule dextre ei⁹ qui mūdat: ꝛ sup pollices manus ac pedis dextri: et sup sanguinē q effusus ē p delicto: et sup caput ei⁹. Rogabitqz p eo cora dño: ꝛ faciet sacrificium pro peccato. Tūc imolabit holocaustū sup extremū auricule ⁊c. exponat sicut. ē. dcm̄ ē de positione sanguis i partib⁹ illis. e Et sup sanguinē. i. eisdē locis i q̄b⁹ tā posuerat sanguinē. f Et super caput ei⁹. q̄ supra dcm̄ ē de leproso q̄ debebat hīe caput nudū ut apperet leprosus oib⁹: ꝛ iō h vngit caput eius oleo: ut designet perfecte mundus g Tūc imolabit holocaustuz. qđ totū uncēdebatur. h Et ponet illud i altari. .s. holocaustum: q̄ ibi cremabat. i Cū libamentis suis. i. cū illis q̄ simul cremabātur i liddis: fz q̄ determinat: Nu. xv. k Q si paup est. Dic cō sequenter agit de oblatōe paupis i purificatōe sua a lepra: ꝛ pz lra ex bis q̄ dcā sūt. ē. l Locutusqz ē dñs. Dic agit cō sequenti de lepra dom⁹: ꝛ ponitur vltio quantū ad ea q̄ ptinēt ad lepra: q̄ lepra domini ꝛ vestis debebat sacerdotes discernere cū ad huc eēnt in deserto: fz circa lepraz dom⁹ ñ habebat officiū suū exercere donec venissent ad terrā promissionis: ꝛ hoc notat i textu: cuz dī: Cunqz ingressi fueritis terram chanaan ⁊c. Scīendū aūt q̄ ꝓpe loquēdo lepra ñ pōt eē in domo: q̄ solū aial ē susceptiuū sanitat ꝛ infirmitatis: fz aliq̄ corruptio existens i domo dē lepra similitudinarie iquātū pōt habitātes in ea inficere: ꝛ talis domus qñ erat corruptio pseuerans iubet h dirui ut plici de cā. vna ē ne ificeret habitātes: ut dcm̄ est: Alias q̄ in talib⁹ domib⁹ alīq̄ gentiles idola colebāt ꝛ innouationes demonū exercebāt: ne filij isrl q̄ erāt ad idolatriā ꝛ ad tales suspicies ꝓni ad cōsimilia declinarent.

Circa igit lepra dom⁹ ꝓmo agit de ei⁹ iudicio ꝛ discreti one: secūdo de ei⁹ purificatōe: ibi Q si itroieris. Circa p mū oñdit q̄d dñs dom⁹ debebat facere: cū dī: Jbit cui⁹ ē dom⁹ nūcias sacerdoti. Et q̄d sacerdos debebat facē cū dī At ille ꝓcipiet ut efferāt vniuersa ꝺ domo. cui⁹ cā sōdit: a Ne imūda fiant ⁊c. q̄ si dom⁹ iudicat lepra per sacerdotē: oia que ēnt i domo tpe sui iudicij ēnt facta immūda. b Et cū viderit in parietib⁹. ⁊c]. q̄ talia sūt signa corruptōis corpo sue ꝛ infectiue. c Claudet eaz septē diēb⁹. q̄ p talē clausionem cit⁹ apparet corruptio eo q̄ nullus ibi habitat : vñ ꝛ dom⁹ nō habitate cit⁹ peiorā tur. d Si inuenerit creuisse lepram. notabilr itensiue vel extensiue. e Jubebit erui lapides. i q̄bus sūt macule ad videduz si corruptio possit amoueri cū minori detrimēto domus. f Et luto alio liniri domū. i. alio cemento. g Qui dormierit in ea ꝛ comederit ⁊c]. ille enī q̄ dormierit in tali domo vl comederit magis pōt ifici q̄ ille q̄ solū ingredit : ꝛ iō ingrediens nō indigebat vestiuz lotione: sed soluz erat imūd⁹ vsqz ad vespam : ꝛ sic purgabatur solo trāsitu temporis Cetera patent. h Q si introiens sacerdos. h agit de lepre dom⁹ purificatōe: ꝛ pz sententia ex bis q̄ dicta sūt de purificatōe hōis. Cōsequenter recapitulat breuiter que dicta sūt: cū dicitur : Jsta est lex lepre. seqt: i Et crūpentium papulaz. papule sūt vl cera minuta in cute nascētia: que dolorē ꝛ scabiē affert Cetera patent ex supradictis. Jn ca. xiiij. vbi dī i postilla. sciēdum aūt q̄ ꝓpe loquēdo Addi. Jcet aial susceptiuū sit sanitatis vel infirmitatis in cibus dī sanus vel medicina sana : inquātuz chanaan quam ego dabo vobis i possessione si fuerit plaga lepre i edib⁹ : ibit cui ius ē dom⁹ nūcias sacerdoti ꝛ dicet. Quasi plaga lepre videt mihi eē in domo mea. At ille ꝓcipiet ut efferāt vniuersa de domo ꝑ q̄s ingrediat eā: ꝛ videat vtz lepra sit : nē imūda fiāt oia q̄ i domo sunt. Jntrabitqz postea ut ꝙsidēt lepram domus: et cū viderit i parietibus illi⁹ q̄si vallículas pallore siue rubore deformes ꝛ humiliores superficie reliq̄ egredietostiū dom⁹ : ꝛ statī claudet illā septē diebus: reuersusqz die septio ꝙsiderabit eā. Si iuenerit creuisse lepraz: iubebit erui lapides i q̄b⁹ lepra ē: ꝛ ꝓjci eos extra ciuitatē i locū imundo. domū aūt ipaz radi intrisec⁹ p circuitū: ꝛ spargi puluerez rasure extra vrbē i locū immundo: lapides q̄z alios reponi ꝓ bis q̄ ablati fuerāt et luto alio liniri domum. Si naūt postqz eruti sūt lapides ꝛ puluis elat⁹ ꝛ alia tra lita: ingress⁹ sacerdos viderit reuersaz lepraz ꝛ parietes respsos macul: lepra est pseuerās ꝛ imūda domus Quā statim destruet ꝛ lapides ei⁹ ac ligna atqz vniuersū puluerē ꝓjciet extra oppidū i locū imūduz. Qui i trauerit domuz qñ clausa ē imund⁹ erit vsqz ad vesperū ꝛ q̄ dormierit i ea ꝛ comederit quippiā lauabit vestimēta sua. Qđ si itroiēs sacerdos viderit lepraz non creuisse i domo postqz denuo lita fuerit : purificabit eā reddita sanitate: ꝛ i purificatōe ei⁹ sumet duos passeres lignūqz cedrinū ꝛ vermiculū atqz hysopū ꝛ imolato vno passere i vase fictili sup aq̄s viuas : tollet lignū cedrinū ꝛ hysopum ꝛ coccū ꝛ passerē vnum: ꝛ tinget oia i sāguie passeris: i molati atqz i aq̄s viuentibus ꝛ aspget domū septies: purificabitqz eā tā i sanguine passeris q̄z i aq̄s viuentibus ꝛ i passere viuo: lignoqz cedrino ꝛ hysopo atqz vermiculo. Cūqz dimiserit passerē auolare in agr̄ libere orabit ꝓ domo ꝛ iure mundabit. Jsta ē lex oīs lepre ꝛ pcussure: lepre vestium ꝛ domoz: cicatricis ꝛ erūpētiū papulaz: lucētis macule ꝛ i varias spēs coloribus imutatis: ut possit sciri quo tpe mūdū q̄d vel imūdum sit.

c.xv.

Locūtusqz est dñs ad moysen ꝛ aaron dicēs Loquimini filijs isrl: et dicite eis: Vir qui patit flūxuz seminis: imūdus erit: et habitat si sint ad hoc dispositi ⁊c. Replica cor. rectorij ꝑtra burgensem.

In ca. xiij. vbi postilla dr dicit: dom⁹ imꝓpe dicit lepros⁹ am: q̄ ꝓpꝛie solū viuuz q̄d ē susceptiuuz sanitatis ꝛ infirmitatis: Burgen. p equiuocatōem putat hoc bñ dictū ipedire dicēs cibū vel medicinā dici sanā Ad q̄ respōdeo q̄ postil. loquit de sanitate formali inherēte : ꝛ sic nihil ꝓprie ē susceptiuū sanitatis ꝛ eius ꝑij nisi viuū animalib⁹ aūt ꝛ medicina ꝛ si sint causatiua sanitatis: nō tamen susceptiua dicūtur . dicūt igit sane eq̄uoce ꝓ ut oēs ꝛ philosophi ꝛ theologi testantur. dicēs igit cibum sanū dicit eadem ratione solez calidū: sed patz q̄ scōm nō est ꝓpū cum corpora celestia nō sint capacia taliuz impressionum. igitur ꝓmum etiaz erit fm similitudinē: ꝛ videt ad propositū ō lepra domus accipiēda mala qualitas i loco domus exuberans lepre causatiua: ꝛ sic locus potius est dicēdus le prosus q̄ domus : ꝛ sic acciperet cōtinens ꝓ cōtento: que ē vera metaphora fm logicos ꝛ grāmaticos.

Cap. XV

Locutusqz est dominus ad. Hic agitur de immundicia fluxus seminis: ꝛ primo de immundicia ex fluxu innaturali: secūdo ex naturali: ibi Vir de quo egredit. adhuc ꝓmo agit de dicti fluxus pollutione secundo de eius purgatione: ibi Si sanat⁹ fuerit. Circa pmum dicit: b Vir qui patit fluxum seminis ꝓmund⁹ erit. quia non poterat ingredi locum sacrificij : ꝛ ex tactu etiam ipsius cōtrahebat immūditia: ut dicetur postea. Cō sequēter ostendit qualit debebat iudicari talis infirmitas: cum dicit: c Et tūc iudicabit huic vicio sbiacē cum per

Universidad de Deusto Biblioteca

mometa singula.i.frequēter. o Adheserit carni illius atq; creuerit sed' humor.generat' ex semie dicto mō fluēte Cōsequēter oñdit qualit ex eo veriuet imū dicta ad alia in animata ⁊ animata:⁊ pz lra vsq; ibi: e Sagina.i. sella vel q̄dcūq; aliud qō ponit sup aial ad ipm eq̄tandum. vñ i hebreo hz: Equitatura. Letera patēt ex supradictis. f Si sanatus fuerit. Hic p̄ñt agit de ipius purgatione:⁊ primo quātum ad temp':cum dicit: g Numerabit septē dies.ab illo die quo cessauit passio illa: ⁊ tūc loto corpe ⁊ vestibus mūd' erit.

h In aq̄s viuētib' Ex hoc videt q̄ ista lotio nō sit intelligenda p aspersionē aque in qua erant cineres vacce rufe: sz per ablutionem in aquis aceptis de fonte vl flumine:q̄ dicūtur viue ꝓpter motum:ut dictū est cap. p̄cedenti: secūdo quantū ad sacrificiū deo offerēdū pro gr̄atiaꝝ actione rōne beneficij sibi collati.s. sanitatis a p̄dicta passione:cū dicit: i Die autē octaua sumens duo.tur.rē.⁊ pz lra ex supradictis.

k Vir de q̄ egredit rē. Hic p̄ñter agit de imūdicia q̄ puenit ex fluxu naturali semis .s. i coitu:etiā in actu mrimoniali. in emissione eni talis humiditatis semp est pollutio corpalis: ut de se pz:⁊ frequēter etiā est ibi imūdicia spūalis etiā in actum rimonialī:q̄ licz possit sine peccato exerceri: tamē frequenter est ibi libido iordinata.

l Mulier cuz qua coierit rē.q̄ sicut est ibi pollutio a parte virī: ita etiam a pte mulieris:⁊ maior cū mulier sit frigidior:⁊ p ꝓñs humores in ea sūt min' digesti.

m Mulier q̄ redeunte mēse. Hic consequēter agit de imundicia fluxus sanguis. Et primo q̄tū ad fluxum naturalē:secundo q̄tū ad innaturalē:ibi Mulier q̄ patit multis diebꝫ tunc iudicabit huic vicio subiacē:cum p singula momenta ad̄heserit carni eius atq; ꝓcreuerit sed' humor.

n Si stratū i quo dormierit imūdū erit:⁊ vbicūq; sederit. Sigs hōiuz tetigerit lectum ei':lauabit vestimēta sua:⁊ ipe lot' aq̄:imūd' erit vsq; ad vesp̄z. Vestez ⁊ pellem quā habuerit lauabit aqua ⁊ imūda erit vsq; ad vesp̄z. o Mulier cuz qua coierit lauabit aqua:⁊ immūda erit vsq; ad vespuz. p Mulier q̄ redeūte mēse patit fluxum sanguis:septē diebꝫ separabit. Qis q tetigerit eā: imūdus erit vsq; ad vespū:⁊ locus i quo dormierit vel sederit diebꝫ sepatōis sue:polluet. Qui tetigerit lectū suū lauabit vestimēta sua:⁊ ipe lot' aqua imūd' erit vsq; ad vesp̄z. Oē vas sup qō illa sederit:qsqs attigerit: lauabit uestimēta sua:⁊ ipe lot' aqua pollutus erit usq; ad vesp̄z. Si cōierit cū ea: virtpe sanguis mēstrual:imūndus erit septem diebꝫ:⁊ oē stratū i quo dormierit:polluet. q Mulier q̄ patit multi diebꝫ fluxū sanguis non in tpe mēstruali uel q̄ pmen struū sanguinē fluē ñ cessat q̄diu subiacet huic passiōi immūda erit quasi sit i tpe mēstruo. Oē stratū in quo dormierit ⁊ uas i quo sederit pollutū erit. Quicūq; tetigerit eā:lauabit vestimenta sua:⁊ ipe lot' aqua imūdus erit usq; ad uesp̄z. Si stēterit sanguis ⁊ fluere cessauerit: numerabit septem ti. Qui faciet vnū p pecca to ⁊ alterꝫ i holocaustū :rogabitq;z p eo coram dño ut emūdet a fluxu semis sui. Vir de quo egredit semen coit': lauabit aqua oē corpus suū:⁊ imund' erit vsq; ad vesp̄z. Uestez ⁊ pellem quā tetigerit aqua ⁊ imūda erit vsq; ad vesp̄z. Mulier cuz qua coierit cū ea vir. hoc .p.bet non solū ꝓpt imūdiciam ꝓcreatā ex ea sic ex p̄cedētib' : sed etiā q̄ ex tali coitu solet generari pueri mōstruosi: utpote patientes aliquē defectum in aliq̄ pte corporis vel etiā in toto:sicut lepra vel aliquā ꝓsimilem ifirmitatem.

o Immūdus erit .vij. diebꝫ. infra.xx.cap. di q̄ talis debet iterici. Ad q̄ dicēdū q̄ ibi loq̄t de eo q̄ sciēter accedit ad mulierē menstruatā ⁊ cōuincitur de hoc in iudicio. h aūt loq̄t de eo qui accedit ignoranter:⁊ de eo cui' fcm̄ est occultū. p Mulier q̄ patit. Hic p̄ñ agit de imūdicia fluxus sanguinis ex ifirmitate: Et primo de pollutōe secūdo de purgatione:ibi Si steterit. Circa primū vō q̄ durāte ifirmitate ista dz iudicari imūda:sicut mulier patiēs mēstrua tpe illi' fluxus:⁊ pz lra.

q Si steterit. Hic p̄ñ agit de eius purgatione: Et primo quantū ad tpus:cū dicit: r Numerabit septē dies.s.a tempore quo cessauit infirmitas:secundo quo ad sacrificiū deo offerendum. Circa primū sciēdū q̄ istō festū fiebat duplici de cā. Una est q̄ illa die fuit eis denūciatum p moysen peccatum de cōfatōe vituli remissū. Alia cā est:q̄ sicut pz ex p̄cedētib' frequēter ⁊ ex multis cāis ꝓhebāt imūdicia:⁊ iō q̄ aliq̄ ꝓpter negligētiā vel ignorātiā seu aliā cām omittebat emūdari:iō semel i anno fiebat generalis purgatio:⁊ iō vocabat dies expiatōis: ⁊ q̄ pz q̄ dicit apostolus ad Hebr.e. vij.c. Lex enim homines ītituit sacerdotes infirmitatem habentes: ⁊ p consequens erant peccatores sicut alij:iō primo fiebat expiatio p sacerdotib' p' ea p pplo. Circa primū p̄mittit monitio summi sacerdotis cū dr: b Loquere ad Aaron fra.tuū: ne om. tpe ingredia.sanc. q̄ ē itra velū.i. illā ptē q̄ dr sanctascōz :i qua erat arca ⁊ ꝓpiatoriū :q̄ hoc non debebat fieri regulariter nisi semel i anno:ut dicit apostol' hebre.ix Si aūt alias eēt ingrediēdū hoc erat ex aliqua necessitate supueniēte:ut i motione castroꝝ:ut hz Numeri .iiij. ca. ad iuoluēdū ea que erāt itra scāscōz. c Ut non moriat. si idiscrete ⁊ irreuerēter ingrediat:⁊ ppter hoc i ꝓncipio h' capitulī recordat mors duoꝝ filioꝝ Aaron q̄ mortui sūt offerētes ignē alienū:ut dcm̄ ē.s.x.ca.

d Quia in nube apparebo. hoc duplr exponit. vno mō de nube q̄ erat supra tabernaculū q̄diu filij Israel fuerūt i deserto. Alio mō de nebula cōsurgēte de thuribulo q̄ summ' sacerdos ingrediebat sanctū sanctoꝝ :i q̄ ibi cremabat incensum:ut hz infra. e Nisi hec ante fecerit. nō q̄ deberet hoc facere q̄tiēscūq; intrasset:sed solū in die expiationis:q̄ erat dies ingressus regularis:ut dcm̄ ē. Cōsequēter ponit iformatio ei' q̄d agere debeat ꝓ se ⁊ domo sua cū dr: f Vitulum offeret pro peccato.i. offerēdū ꝓparabit de suo in memoriā peccati aaron i cōfatōe vituli aurei. g Et arietē in holocaustū. in memoriā arietis ꝓ isaac immolati: Gen. xxij. h Tunica linea vestietur rē.h tā tum ponūtur q̄tuor vestimēta q̄ erāt cōia sūmo sacerdoti ⁊ alijs inferioribus sacerdotib':ut dcm̄ fuit Exodi.xxviij. cui' rō assignat infra. i Suscipietq; ab vniuersa multitudine rē.quia soluebant de cōi sumptu. k Cuiq; obtulerit rē. hoc nō ē itelligendū de oblatione vituli cōi dño in altari holocaustoꝝ:q̄a de illa hz pte sequēti sed de oblatōne q̄ fiebat sacerdoti. q̄n eni ab aliq̄ fiebat oblatō alicui' aialis ad immolandū dño:primo offerebat manib' sacerdotis:⁊ postea sacerdos offerebat dño:si i ista oblatiōe q̄ erat de sūptu sacerdotis:ipse sacerdos primo accipiebat sibi animal determinans illud ad immolandū: ⁊ postea offerebat dño:⁊ iō cuz dr h: k Cumq; obtulerit.sic est intelligēdum.i. ad offerendū dispoſuerit: q⁊ h agit de ꝓparatione ad immolationē:⁊ eodē modo exponēdū est q̄d sequit̄: l Et orauerit. In hebreo habet: Et expiauerit .i. ad expiandum determinauerit seu ordinauerit. m Duos hircos stare faciet. per man' sibi ministrantiū. n Mittens sup vtrūq; sortē. q⁊ p sortes determinabat q̄s illoꝝ hircoꝝ eēt immolandꝰ ⁊ quis mittendꝰ in desertū modo qui habet infra.qualiter aūt licitū sit vti sortib' hz infra Nu. xxxiij. o Et fundat p̄ces sup eo.q⁊ rogabat dñm ut pena debita ꝓ peccatis ppli trāsferet in illū hircum: ut dicet i fra. p His rite celebratis. Hic p̄ñ describit actus immolationis qui agēdus erat in die expiatōnis: q⁊ sacerdos immolabat ꝓ se ⁊ domo sua vitulū:q̄d notat cū dicitur:

q Offeret vitulū rē.⁊ dicunt aliqui q̄ erat vitula rufa: de qua hz Nu.xix.⁊ q̄ notatur h vitul' pro spē ⁊ non pro sexu:⁊ hoc vī dicere magister i hist̄oriis. sz hoc nō videtur vez:q⁊ vitula rufa immolabat extra castra. hic aūt vitul' in atrio tabernaculi. Item illa offerebat pro toto populo hic āt ꝓ peccato sacerdotis ⁊ dom' sue tantū. Item offerēs illam erat immūdus:offerens aūt istum non erat immundus cum haberet ingredi eadem die intra sanctū sanctoꝝ

Ad inferendū ibi de sanguine vituli immolati: vt statiꝫ sb
dit. Sunt etiā cū hoc alia plura dissonantia: vt patet intu
enti textū hic ꝛ in libro numeroꝝ: propter que oportet di
cere ꝙ vitulus hic ē alius a vacca rufa. r Assumptoqꝫ
thuri. quod de pru. altaris imple. s. altaris holocausti. Fm
autem ea que dicta
sūt Exo. xxx. istđ thu
ribulū erat intra scm
sanctoꝝ ppe igressuꝫ
ꝛ ibi sacerdos porta
bat carbones viuos
de altari holocausto
rū in bacilla ꝛ suppo
nebat incēsū: ꝛ nebu
la inde consurgēte: in
trabat vltra sacerdos
in sanctūsanctoꝝ. h'
etiā videt p illud qđ
habet Hebre. ix. Au
reū habēs thuribulū
Si aūt aliqs velit di
cere ꝙ illud thuribu
lū portabat ab extra
itra sanctūsanctoruꝫ
oportet dicere ꝙ pro
tato hebreorū nono:
dicit eē i sanctoscōꝝ:
qꝛ illuc iferebatur in
die expiatōnis: vt hic
dicitur. s Nebula
eoꝝ. cōsurgēs de thu
ribulo. t Operiat
oraculū. i. ppiciato
riū qđ oraculū dicit:
eo ꝙ ide audiebāt di
uina rñsa. v Qđ
ē supra testimonium
i. sup arcā in qua est
lex que testimoniū dicit. x Tolletqꝫ de sanguie vituli.
imolati p eo ꝛ domo sua vt dictū ē. y Et aspget digito
septies. ad denotadū pfectā remissionē peccatoꝝ: q septe
nario numero designat: eo ꝙ totus decursus tempis septeꝫ
diebus cōprehendit. z Cōtra ppiciatoriū ad orientem
dicūt hic aliqui expositores nostri: ꝙ lꝫ tabernaculū sic eēt
dispositū: ꝙ ingressus esset ab oriēte. s. mō cōtrario nostris
ecclesijs: tñ adoratio ꝛ aspsio huius sanguinis erat versus
orientē: ꝛ in hoc approbat modus orādi eccl'ie vt dictum ē
Sed hoc nō videt aliqualit veꝝ: qꝛ si aspersio sanguis de
qua fit hic mentio fieret cōtra oriētē: sequeret ꝙ facies ipo
rū cherubin existentiū ex vtraqꝫ pte ppiciatorij eēnt vsus
occidētē: ꝛ dorsa eorū versus illā ptē tabernaculi que dice
bat sancta: cui' cōtrariū habet Parali. iij. vbi dicit ꝙ faci
es ipoꝝ cherubin erāt verse ad exteriorē domū. i. ad illaꝫ
ptē tēpli que vocat sancta: ꝛ dicebat dom' exterior respectu
sanctisanctoꝝ: qđ dicebat domus interior. Tēplū aūt sa
lomonis fm oēs doctores fuit dispositū in situ ad moduꝫ
tabernaculi. Itē qđ dicit de approbatōe modi orādi nō va
let: qꝛ doctores nostri cōiter dicūt ꝙ iō adorem' versus ori
entē: ne assimilemur iudeis adorātib' versus occidentē: Et
iō dicēdū ē ꝙ cū dicit hic: z Cōtra propiciatoriū ad ori
entē. Nō accipit hic oriēs respectu mūdi seu tabernaculi: sꝫ
respectu ppiciatorij tm̄: qꝛ cū sacerdos aspergēs sanguineꝫ
habuit dorsū ad oriētē mūdi illa pars ppiciatorij que obij
ciebat suo aspectui erat eius ps oriētalis: pars aūt occidē
talis erat versus ptē posteriorē tabernaculi: vt de facili pōt
quilibet imaginari. z Cūqꝫ mactauerit hircū p pecca

Assumptoqꝫ thuribło qđ
de prunis altaris ipleuerit
ꝛ hauriēs manu cōpositūꝫ
thymiama i icēsuꝫ: vltra ve
lū itrabit i scā vt positis su
p ignē aromatibus nebula
eoꝝ ꝛ vapor operiat oracu
lū quod ē supra testimōiuꝫ
ꝛ nō moriat. Tollet quoqꝫ
de sanguine vituli: et asper
get digito septies cōtra p
piciatoriū ad oriētē. Cūqꝫ
mactauerit hircū p pecca
to ppli: iferet sāguinē ei' in
tra velū sicut pceptū ē d sā
guine vituli: vt aspgat e re
gione oraculi: ꝛ expiet san
ctuariū ab imūdicijs filioꝝ
isrl': ꝛ a puaricatōnib' eoꝝ
cūctisqꝫ pctis. Iuxta hūc
ritum faciet tabernaculo te
stimonij qđ fixū ē int eos i
medio sordiū habitatōis eo
rū. Nullus hoīum sit in ta
bernaculo qñ pōtifex scūa
riū igredit vt roget p se ꝛ p
domo sua ꝛ p vniuerso ce
tu isrl': donec egrediat tabē
naculū. Cūꝫ aūt exierit ad
altare qđ corā dño ē oret p
se: ꝛ sūptū sanguineꝫ vituli
atqꝫ hirci fūdat sup cōnua
ei' p gyrū: aspgēsqꝫ digito
septies expiet ꝛ sactificet il
lud ab imūdicijs filioꝝ isrl'
Postqꝫ emūdauerit scūa
riū ꝛ tabernaculū ꝛ altare
tūc offerat hircū viuentē: ꝛ
posita utraqꝫ manu sup ca
put ei': cōfiteat oēs inigta
tes filioꝝ isrl': ꝛ vniuersa d
licta atqꝫ peccata eoꝝ: qūe
iprecās capiti ei' emittet il
lū p hoīem patū in desertū
Cūqꝫ portauerit hirc' oēs
inigtates eoꝝ i terrā solita

to. Ille ē hircus de quo pdictū ē: ꝙ p sortē esset imolan
dus: ꝛ de eius sanguine inferebat sacerdos itra sanctuꝫ
sanctoꝝ. a Et expiet sanctuariū. Nō ē intelligēdum
ꝙ sanctuariū haberet aliqđ peccatū in se expiandū: cuꝫ
esset res inaiata: sꝫ dicebat quodāmō pollui ex peccatis
sacerdotū ꝛ ppli
sicut ꝛ eccl'ie nr̄e
p aliquo facino
re in eis facto: vñ
ꝛ indiget recōcili
atōe: ꝛ hoc est qđ
dicit: Ab imūdi
cijs filioꝝ isrl' ꝛc.
ꝛ pꝫ. b Iuxta
ritū faciet taber
naculo testimōij
idest post expia
tioneꝫ sanctisan
ctoꝝ expiabit re
liquā pteꝫ taber
naculi: que dice
bat sancta: ꝛ hoc
vocat hic taber
naculū testimōij
quia continebat
duas ptes taber
naculi: ꝛ iō noia
tur nomie totius
c In medio
sordiū habitatio
nis eorum. In he
breo habet: In
medio sordiū eo
rum. quia taber
naculū erat i me
dio castroꝝ: po
pulus aūt habi
tās i circuitu fre
quent incurrebat sordes peccatoꝝ: q̄ redūdabāt i taber
naculū quodāmodo vt dictū ē: sꝫ aūt trāslatio nostra
ad eundē sensū reducat: credo tñ eā eē corruptam vicio
scriptoꝝ q̄ acceperūt t. p. d. ꝛ iō scripserūt sortiū p sor
diū. d Nullus ho. sit in taber. ꝛc. quia tūc summus
sacerdos debebat eē maxime eleuatus in deū: ꝛ ppi h'
excludebat societas alioꝝ: q̄ posset ipedire ipꝫ. e Cū
aūt exierit ad altare. s. thymiamatis: qđ erat extra san
ctūsanctoꝝ: vt dictū fuit Exo. xxx. ppi qđ expiato san
ctosanctoꝝ optebat sacerdotē exire ad expiandā aliaꝫ
ptē tabernaculi: in qua erat altare thymiamatis: quo
facto exibat tabernaculū ad offerēdū hircū emissariuꝫ
ꝛ hoc est qđ subdit: f Postqꝫ emūdauerit sanctua
riū ꝛc. sequit: Tūc offerat hircū viuētē i atrio. g Cō
fiteat oēs iniqtates ꝛc. nō explicādo oia pticularit: qꝛ
impossibile erat tūc fieri: tum ppi breuitatē tpis: tum
qꝛ sacerdos nō oia peccata populi sciebat: sed in genera
li: sicut facimus in cōfessione in pncipio misse vel hui'
modi. h Que iprecās capiti eius. qꝛ rogabat dñm
vt penā debitā p illis peccatis vellet trāsferre in hircū
illū. k In terrā solitariā. vt ibi relinqueret a feris de
uorandus p hominibus morte dignis p suis peccatis
i Cūqꝫ portauerit. Descripta expiatōne hic cōsequē
ter describit cultus celebratōis: q̄ cōsistebat in cōsūma
tione sacrificij: in crematione illoꝝ q̄ erāt cremenda in
altari holocaustoꝝ: ꝛ in crematione incensi sup altare
thymiamatis: ꝛ in isto officio summus sacerdos pone
bat vestimēta linea: in quibus pri' ministrauerat: ꝛ ac

cipiebat ornamenta pōtificalia. l Cuius rōem assignāt
doctores nostri: qꝛ ministeriū expiationis quod pcesse
rat debebat fieri cū humilitate: sed ꝯsūmatio sacrificij
cū solēnitate: ꝛ ad similitudinē huius pōtifex euāgeli
cus in aspersione basilice quā dedicat quasi in expiatō
ne ei' lineis ꝛ mi
noribus vtit idu
mētis: ꝛ etiā i sab
bato baptismali
ꝛ cōsecratōe fon
tiū: ꝛ in imersio
ne cathecumioꝝ
cū. s. trāsferūtur
peccata eoruꝫ: si
milibus vtit in
dumētis. Cū aūt
his pactis ad mi
nistrationē acce
dit altaris: ponti
ficalibus ꝛ pcio
sis vestibus infu
lat: vt dicit magi
ster in historijs.
Rabbi sa. aliam
rōem assignat di
cēs: ꝙ cū vestibus
lineis itrabat sā
ctūsactoꝝ: ne mi
nister eēt sic dñs
qđ est sic itelligē
dū: qꝛ sanctūsan
ctoruꝫ erat locus
ipius dei: q̄si ipꝫ
representās: vt di
ctū fuit exo. xxv
ꝛ ideo ppiciato
riū aureū ꝛ alia
que erant ibi au
rea: erāt q̄si q̄dā
dei ornamēta: p
pter quod pontifex nō debebat ibi ingredi cuꝫ aureis
ornamētis: sed ministeriū qđ agebat extra sanctūsācto
rū in ornamētis pontificalib' in quibus erat aurū: vt
dictū fuit Exo. xxviij. exercebat. Et fm vtrūqꝫ dictuꝫ
in tali mutatione vestiū manus ꝛ pedes lauabat in la
bio eneo: ꝛ hoc ē qđ sequit: l Relictisqꝫ ibi. s. vesti
mētis prioribus. m Lauabat carnē sua in loco san
cto. qꝛ labiū pdictū erat in atrio. n Induetqꝫ vesti
bus suis. i. pōtificalibus sibi appropriatis: qꝛ prius mi
nistrauerat in vestimētis lineis: que erant oia cōmunia
etiā sacerdotibus minoribus. Et consequēter describit
cōsūmatio ministerij cū dicit: o Et postqꝫ egressus
ꝛc. ꝛ patet lr̄a ex pdictis ꝛ subdit qđ debeat facere ille q
duxerat hircū in desertū cū dicit: p Ille vō q̄ di. ca
prū emis. laua. vesti. sua. p aspersionē aque expiatōis i
qua erāt cōmixti cineres vacce rufe. q Vitulū autē
ꝛ hircū ꝛc. seqt: q Asportabūt extra castra ꝛc. ad de
signādū ꝙ deberet totalit a peccato elōgari quantū ad
actū ꝛ circūstantias ꝛ occasiones peccati. s Et qui
cūqꝫ cōbus. ea laua. vesti. sua ꝛc. aqua aspsionis mō su
pradicto. t Mense aūt septimo. Hic cōsequent de
scribit circa expiationē ritus successionis: qꝛ ptinebat
ad sūmū sacerdotē ministeriū illius diei: pmittit tamē
tēpus cū dicit: Mēse aūt septimo decima die mēsis. in
reuolutōne cuiuslibet anni affligetis aias vr̄as. qꝛ sicut
pdictū ē: erat dies expiationis peccatoꝝ sacerdotum ꝛ

riā ꝛ dimissis fuerit i deser
to: reuertet i tabernaculuꝫ
testimonij: ꝛ depositis vesti
b' qbus pus idut' erat cuꝫ
itraret scūariū: relictisqꝫ ibi
lauabit carnē suā i loco scō
idūeturqꝫ vestibus suis. Et
postqꝫ egressus obtulerit
holocaustū suū ac plebis:
rogabit tā p se qꝫ p pplo:
ꝛ adipē q oblat' ē p pecca
tis: adolebit sup altare. Il
lē vero q dimiserit caprum
emissariū lauabit vestimen
ta sua ꝛ corpus aq̄: ꝛ sic in
grediet in castra. Vitulum
aūt ꝛ hircū q p peccato fu
erāt imolati: ꝛ quoꝝ sāguis
illatus ē in scūariū vt expi
atio cōpleret: aspōrtabunt
foras castra: ꝛ ꝯburēt igni
tā pelles qꝫ carnes eoꝝ ac
fimū: et qcūqꝫ ꝯbusserit ea:
lauabit vestimēta sua ꝛ car
nē aq̄: ꝛ sic igrediet castra.
Eritqꝫ vob hoc legitimuꝫ
sempiternū. Mēnse aūt se
ptimo decia die mēsis affli
get aias vr̄as: nullūqꝫ op'
facietis siue idigena siue ad
uena q pegrinatur int vos
In hac die expiatō erit ve
stri atqꝫ mūdatio: ab oib'
peccatis vr̄is corā dño mū
dabimini. Sabbatū. n. re
getionis ē: ꝛ affligetis aīas
vr̄as religione ppetua. Ex
piābit autē sacerdos q vn
ctus fuerit ꝛ cuius manus
initiate sūt vt sacerdotio fū
gat p patre suo. Induetqꝫ
stola linea ꝛ vestibus scis: ꝛ
expiabit scūariū ꝛ taberna
culū testimonij atqꝫ altare:
sacerdotes quoqꝫ ꝛ vniuer
sū populū. Eritqꝫ hoc vo
bis legitimū sempiternum
vt oretis p filijs isrl': ꝛ p cū
ctis pctis eoꝝ semel i anno
Fecit igit sicut pcepat dñs

totius populi: iō generalit oēs debebāt p ieiuniū affligi in
corpe: ꝛ p debitā cōtritionē in mēte. v Expiabit aūt sa
cerdos qui vnctus fuerit. i. sūmus sacerdos q̄ in officio pa
tris successerit: ꝛ exequet officiū expiatōnis sicut pdictū ē.
x Fecit igit. s. Aaron q̄ erat summus sacerdos. y Si
cut pcepat dñs moy
si. qꝛ adueniente deci
ma die septimi mēsis
celebrauit dictā expi
ationē: eo mō quo su
pra determinatū est.
In capitulo. xvi. vbi
dicit i postilla: Vitu
lū offeret p peccato.

Additio.

Cum iste vi
tulus nō so
lū ab Aarō
sed a successorib' suis
semel in anno. s. i die
expiationis esset offe
rendus: vt pꝫ in fine
capli hui': non videt
rōnabilit dictū: ꝙ of
ferebat p pcto aarō
ad nihilū eni videba
tur pficere sūmis sa
cerdotib' ipi Aaron
succedētibus facē me
moriā pdecessoris sui
de hoc in quo pecca
uit. merita eni patrū
psentāt a filijs in suis
orōnibus: sicut in mlt
tis locis habet: non
aūt demerita. vñ me
lius videt dicēduꝫ: ꝙ
vitulus iste offerebat
p peccato proprio: si
ue sacerdotis offeren
tis q̄cūqꝫ esset ille: qꝛ nullus erat sine peccato: vñ sequit in
lr̄a: Cūqꝫ obtulerit vitulū orabit p se ꝛ p domo sua. ꝛ h'
ē etiā quod dicit Apl'us ad hebreos. ix. ca. In secūdo autē
introibat semel i anno solus pōtifex: nō sine sanguine quē
offerrꝫ p sua ꝛ populi ignorātia: ꝙ aūt aries imolaret i me
moriā arietis Isaac ē cōsonū ratōni: scilicet vt de' haberet
i memoriā merita patrū: scilꝫ Abraā imolantis ꝛc: ꝛ Isaac
q̄ ad imolādū se obtulit: Replica correctorij ꝯ Burgen.

In caplo. xvi. postillator dicit oblationē vituli se
mel p sūmū sacerdotē factā in anno int cetera in
rememorationē peccati Aaron. Sed Burgeñ. di
cit hoc irrōnabile: qꝛ nihil pficiebat sūmis sacerdotibus h'
modi memoria: etiā qꝛ in orōnibus debēt rememorari me
rita patrū nō demerita. Respōdeo ꝙ rōnabile ē vt in orōni
bus ꝛ oblationib' fieret rememoratio nō mō virtutis: sed
etiā peccati pdecessorū. Ibi eni fit rememoratio collate gr̄e
hic remissionis ꝛ venie ꝛ ablationis culpe: qđ miꝝ si vitu
lus nō p peccato Aaron: sꝫ in memoratione peccati Aarō
offerat: sicut aries in memoriā obediētie isaac ꝛc. Nec ē ve
rū ꝙ solū merita patrū nō demerita reducant ad memoriā
orātiū ꝛ offerētiū: qꝛ scriptura sacra plena ē huiusmōi mo
dis orādi: Peccauim' cū patrib' nostris ꝛc. Vide Danielē
Hest: Tobiā. Judith ꝛc. Nec eēt irrōnabile ꝙ q̄libet sacer
dos offerēs vitulū reduceret ad memoriā: ꝙ illi' vituli ob
latio esset meritoria ablutionis culpe ppie: sicut quōdam
fuit culpe paterne q̄ erat in vituli fabricatione: ꝛ sicut vitu

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

lus aliquādo fuit populo cā idolatre ita eius īmolatio fit meritoria placatōis diuine dū hoc deo mactare studuerit qō aliqn stultus populus adorauit nē. que nō īrrōnabilīt ad memoriā reduci possunt. La.XVII.

Locut' ē dns. Postq actū ē de purgatōe genēali

li

moysi. C.XVII.

Locutus est dns ad moysen dicēs: Loquē aarō z filijs eī z cūctis filijs isrl dicēs ad eos: Iste ē sermo quem mādauit dns dicens: Homo qlibet de domo israel si occiderit bouē aut ouē siue capra i castris vl extra castra: et nō obtulerit ad ostiū tabernaculi oblatōz dno: sanguis rē erit Quasi si sanguinem fuderit: sic pibit de medio ppli sui. Ideo sacerdoti offerre debēt filij israel hostias suas quas occidūt i agro vt scisci cent dno añ ostiū tabnaculi testimonij: z īmolent eas ostias pacificas dno. Fundetqz sacerdos sanguinē sup altare dni ad ostiū tabernaculi testimonij: z adolebit adipē i odorē suauitatis domio: et neqqz vltra īmolabūt hostias suas ōmob' cū qb' fornicati sūt. Legitimū sempiternū erit illis z posteris eoz. Et ad ipos dices: Homo de filijs isrl et de aduenis q pegrinat apud vos: qui obtulerit holocaustū siue victimā: et ad ostiuz tabernaculi testimonij nō adduxerit eā vt offeat dno: iterībit de pplo suo. Homo qlibz de domo isrl z de aduenis q pegrinat int vos si cōmederit sanguinē: ōbfirmabo faciē meā ꝓ aiaz illi: et dispdā eā de pplo suo: quia aia carnis i sanguie ē: et ego dedi illū vobis: vt sup altare i eo expietis ꝓ aiab' vrīs: z sanguis ꝓ aie piaculo fit. Iccirco dixi filijs isrl: Ois aia ex vob nō comedet sanguinē: nec ex aduenis q pegrinant apd vos. Homo qcūqz de filijs isrl z de aduenis q pegrinant apd vos: si venatōne atqz aucupio cepit ferā vel auē qbus vesci licitū ē: fudat sanguinē eius z opiat illū terra. Aia. n. ois carnis i sanguie ē. Unde dixi filijs isrl: Sanguinē vniuerse carnis nō comedet: qz aia carnis i sanguie ē: z qcūqz comederit illū iteribit. Aliā q comederit morticinū vl captū a bestia: tā de idigenis quā de aduenis: lauabit vestimēta sua z semetipm aq: z pstamiat' erit usqz ad uesperū: z hoc ordine mūd' fiet qꝫ si nō lauerit uestimēta sua ul corp' portabit iniqtatez suam. C.XVIII.

Locut' qz ē dns ad moysen dicēs: Loqre filijs isrl z dices ad eos: Egō sū dns de' uester. Iuxta ꝓsuetudinē terre egypti in q habitastis: nō facietis: z iuxta morē regionis chanaā: ad quā ego introducā' sum uos: non ageti: nec i legitimis eoz ābulabitis. Facietis iudicia mea et precepta mea seruabitis: z ābulabitis in eis. Ego dns de' uester. Custodite leges meas atqz iudicia: quē faciēs hō viuet in eis. Ego dns de' uester. Ois hō ad ꝓximā sanguinis sui nō accedet ut re

---

suā licitis ad esum: z hoc fuit superius phibitū: ideo tamē hic replicat: vt si aliquis fecerit cōtrariū p ignorantiā: z postea delictū suū cognouerit: sciat qd debeat facere: quod ostēdit cū dicit: x Lauabit vestimēta sua nē. z pz littera ex supradictis. La.XVIII.

ꝓsita sūt ꝓcepta amotiua imūditie: hic cōsequenter ponunt ꝓcepta ordiatiua vite: et primo quātū ad ordinationē cultus scōo quātū ad ordinationē cultus ca.xxi. Prima in duas: qꝫ primo dātur ꝓcepta absolute: scōo cū determinatōe pene ca.xx. Prima adhuc i duas: qꝫ primo ordinat hō i quātū ē pncipiū ppagationis ca.xix Prima adhuc in tres: qꝫ primo ponit inductio ad obseruātia dicēdoz secūdo subdit explicatio ꝓceptoz ibi Ois hō. tertō concludit cōmiatio respectu trāsgressoz: ibi Ne polluami. Circa primū primo ponit inductio ex auctoritate ꝓcipientis cū dī: b Ego sū dns deus vester. quasi diceret: lz sim deus oium ꝓ creatōnē z dns ꝓ generalē gubernationē: sum tn vester deus specialī mō ꝓ eductionē de Egypto: z legis datione: z ꝓ specialē ꝓtectionē z puisionē: vt pz ex decursu libri Exo. c Juxta cōsuetudinē terre Egypti nē. Licet intendat excludere a filijs isrl omnē gentilē ritū: z omnē modū viuendi inordinatū: tn specialiter exprimit Egyptios: qꝫ si lij israel diu habitauerāt inter eos: z alīq de ritu z moribus eoz acceperāt. d Et iuxta morē regionis chanaan. qꝫ in terra eoz habituri erāt z homines de facili accipiunt mores terre in qua debēt habitare: z potissime quia Egyptij z Chananei erāt vicioli i his que postea phibent. e Juxta morem .i. mores eorum. f Nō agetis nec in legitimis eoz. i. in eoz ritu colēdi Ambulabitl. Secūdo ponit inductio ex vtilitate obdiētis: cū dicit: f Facietis iudicia mea. quantum ad precepta iudicialia. g Et precepta mea seruabitis. quantū ad moralia. h Custodite leges meas. quantum ad ceremonialia: z que sit vtilitas huius obseruationis exprimitur cum dicitur: i Que faciens homo viuet in eis. primo vita nature: quia fm decursum ve. te. patet: q quamdiu filij israel seruauerunt dei mādata fuerūt in quiete z prosperitate: quando aūt declinauerunt a dei obedientia fuerūt dati i gladiū famē z captiuitatē. Scōo vita gratie: quia licet opera legis fm se accepta non iustificarēt: tamē inquantū fiebāt ex obediētia ad deū: z fidē mediatoris venturi iustificabāt: ꝓpter quod talis iustificatio in sacra scriptura attribuit fidei z obedientie ad deū. Tertio vita glie apud deū qꝫ illa opa erāt meritoria vite eterne: mō iam dicto: nō tn habēde statim: sed amoto impedimēto generali per mortem xpi.

k Ois homo. Hic ꝓsequenter ponit explicatio ꝓceptoz ordinātiū hominē ꝑt ē pncipiū ppagatōis debita aūt ppagatio impedit dupliciter. Uno mō ex illegitimitate psonaꝝ. Alio mō ex inordinata copula carnali: z iō primo excludunt plone illegittime ad contrahendū: secūdo casus inordinate copule: ibi Ad mulierez qꝫ patit mēstrua. Circa primū excludunt: primo psone illtime ratōe ꝓximitatis: scōo rōne affinitatis: ibi Turpitudinē patrui tui. Circa ꝓmuz dī sic: k Ois hō ad ꝓximā san. sui nō accedet. nō ē intelligēdū ꝓ hoc qꝫ ois gradꝰ cōsanguinitatis sit phibitus i ꝺctu mrīmoīo sed illi gradus sūt ꝓhibiti q inferī exprimūt. Alij aūt ꝓcessi intelligūt. l Turpitudinē patris tui z. p. i. Turpitudinē matris tue. in hoc enim phibet cōcubitū cū matre qꝫ si ipa sit vxor patris tunc reuelat turpitudo patris: quia vir z vxor sūt vna caro: z sic est ibi reuelatio duplicis turpitudinis. s. patris z matris. Si aūt non sit vxor: est tn ibi reuelatio vnius turpitudinis. s. matris: z hoc est quod subditur: m Mater tua ē nō reuelabis nē. z pz. n Turpitudinem vxoris patris tui. i. nouerce tue: z in omnibus ꝓ reuelationē turpitudinis intelligit quicūqz cōcubitus carnalis: vnde z membra deseruientia ꝓcubitui dicunt verenda. o Turpi. so. tue ex patre. tantū ꝓ. Siue ex matre. tn z multo forti' si ex vtraqꝫ pte. q Que domi vl foris genita. i. i mrīmonio vel extra mrīmoniū. r Turpi. filie filij tui nē. cuius cā subdit cū dicit: Quia turpitudo tua ē. qꝫ filius z filia sūt de patris substātia. s Turpi. filie vxoris patris tui. nō ē aliō ꝓceptū a ꝓcedēti de sorore: vt dicūt aliq: lz ē magis explicatiuū cāe cū dī: t Et ē soror tua. s. ex pte pīs. vel dicēdū q differt a ꝓcedēti sicut ps a toto: qꝫ i ꝓcedēti phibet cōcubitus cū sorore: tā ex pte pīs ꝙ ex pte matris: z hoc siue genita sit i mrīmonio siue extra: h aūt ꝓhibet cōcubitū cū sorore ex pte pīs tn: z genite in mrīmonio. v Turpi. soro. pa. tui. i. amite: z eodem modo ꝓhibetur matrimonium inter fratrem z filiā eiusdē: qꝫ idez gradus est. x Turpitu. soro. ma. tue nē. cuius cā subdit cum dicitur: Eo qꝫ caro sit ma. tue. i. quia ipa z mater tua in eodez gradu descenderūt a pīe. y Turpi. patrui tui.

Universidad de Deusto Biblioteca

Hic cōsequenť excludunť psone rōne affinitatis. Et pmo ex
cludit vxoꝛ auūculi: secūdo murus ꝓpria: videlꝫ cuꝫ dicit:
a Turpitudinē nurus tue. cuius cā subdit cū dicitur:
b ¶ Quia vxoꝛ filij tui est. ⁊ p cōsequēs vna caro cum eo.
c Et vxo. fra. sui nullus accipiat. hoc nō est in hebꝛeo:
nec in libꝛis coꝛrectis
d ¶ Turpi. vxo. fris
tui ⁊c. cui⁹ cā sbditur
Quia turpitudo fra
tri tui ē. qꝛ vir ⁊ vxō
sūt vna caro: excipit
tñ casus. s. qñ fraťmo
rit sine liberis: tūc. n.
fraťviuēs nō solū po
test eā accipere i vxo
rē: sed ēt tenet eā acci
pere: vt suscitet semē
fratri defūcto: vt ha
bet deutro. xxv. ca.
e Turpi. vxo. tue
⁊ fi. ei⁹ ⁊c. In hebꝛeo
habet: Turpitudinē
mulieris ⁊ filie eius:
qꝛ ꝓhibet accipi filia
cū matre: vel p⁹ ipam
f Filiā filij eius ⁊c.
cuius causa sbditur:
g ¶ Quia caro illius
sūt. qꝛ descēderūt ab
ea: licet mediate.
h Soꝛo. vxo. tue i
pelicatū. i. ad cōcubi
tū. In hebꝛeo habet:
Soꝛoꝛē vxoꝛis tue ñ
accipies ad anxiādū:
qꝛ si vna sit magi di
lecta ꝙ alia: oꝛit inui
dia minus dilecte ad
magis dilectā: ⁊ p cō
sequēs odiū ⁊ anxie
tas vite inter illas: cū
tñ inť soꝛoꝛes debeat
eē pax ⁊ concoꝛdia ⁊
amoꝛ: ⁊ ꝓpť h⁹ sbdit: i ¶ Adhuc illa viuēte. qꝛ si pma soꝛoꝛ
sit moꝛtua: talis inuidia nō oꝛit: ⁊ iō alia soꝛoꝛ tūc accipi nō
ꝓhibet. k Ad mulierē. Hic cōsequēter excludūt aliqui
casus q̄ sūt cōtra bonū ꝓlis ex inoꝛdinato seu emissione se
minis cū dicit: Ad mulierē q̄ patit mēstrua ⁊c. qꝛ ex tali cō
cubitu solet generari ꝓles mōstruosa seu defectiua: vt dcm
ē supꝛa. l ¶ Cū vxo. ꝓxi. tui nō coi. qꝛ hoc nō solū ē con
tra ꝓximi fidelitatē: sed ēt cōtra ꝓlē inquātū falsus heres
sbstituit ⁊ verus defraudat saltēꝫ in pte. m De semine
tuo ⁊c. hoc exponit dupliciť. Uno mō accipiēdo semē pꝛo
spmate: qꝛ sicut aliq̄ sacrificabāt idolis de sanguine suo: vt
pꝫ. iij. Reg. xviij. de sacerdotib⁹ Baal q̄ incidebāt se cultris
⁊ lāceolis donec pfūderent sanguine: ita etiā aliq̄ idolatre
faciebāt sacrificiū de suo semine: qꝛ est sanguis magis dige
stus. Alio mō exponit accipiēdo semē p puero nato ex se
mine: qꝛ aliq̄ idolatre sacrificabāt de pueris suis idolo p
dicto. Erat eni vt dicūt hebꝛei idolū cupreū ad foꝛmā ho
minis factū interi⁹ cōcauū: ⁊ in illa cōcauitate fiebat ignis
quousqꝫ idolū esset quasi ignitū: ⁊ tūc ponebat puer inter
manus idoli: ⁊ sacerdos tympana pcutiēs tantū sonitū fa
ciebat: ꝙ vox pueri moꝛientis audiri nō poterat: ne paren
tes cōpaterent: sed magis crederēt animam acceptā a diis i
quiete ⁊ sine doloꝛe. n ¶ Nec pollues nomen dei tui. at

Turpitudinē nur⁹ tue non
reuelab: qa vxoꝛ filij tui ē
nec discoopies ignominiā
ei⁹: ēt vxoꝛē fris tui null⁹ ac
cipiat. Turpitudinē vxoꝛis
fris tui ē. Turpitudinē vxo
ris tue ⁊ filie ei⁹ nō reuelab
Filiāꝫ filij ei⁹ ⁊ filiā filie illi⁹
nō sumes: vt reueles igno
miniā ei⁹: qa caro illi⁹ sūt
⁊ talis coitus icestus ē. So
roꝛē vxoꝛis tue i pelicatū il
li⁹ nō accipies: nec reuelab
turpitudineꝫ ei⁹ adhuc illa
viuēte. Ad mulierē q̄ patit
mēstrua nō accedes: nec re
uelabis feditatē eius. Cum
uxoꝛe ꝓximi tui nō coibis
nec seminis ꝯmixtione ma
culaueris. De semie tuo n
dabis ut ꝯsecret idolo mo
loch: nec pollues nomē dei
tui. Ego dñs. Cum mascu
lo nō cōmiscearis coitu fe
mineo: qꝛ abhoīatio ē. Cū
oi pecoꝛe nō coib: nec ma
culaberis cū eo. Mulier n
succūbet iumēto nec misce
bit ei: qꝛ scelus ē. Nec pol
luamini i oib⁹ his qb⁹ ꝯta
minate sūt uniuerse gentes
quas ego eijciā añ ꝯspectū
uestrū: ⁊ qb⁹ polluta ē tra
cui⁹ ego scelera uisitabo: ut
euomat habitatoꝛes suos:
Custodite legittia mea at
qꝫ iudicia: ut nō faciatis ex
oib⁹ abhoiationib⁹ istis tā
indigena qꝫ colon⁹ q pegri
nať apud uos. Oēs eni exe
cratōes istas fecerūt accole
terre q fuerūt añ uos ⁊ pol
luerūt eā. Cauete ergo nē ⁊
uos silit euomat cuꝫ paria
feceritis: sicut euomit gēteꝫ
q̄ fuit añ uos. Ois aīa q fe
cerit de aboiationibus his
qppiā: peribit d medio po
puli sui. Custodite manda
ta mea. Nolite facere que
fecerunt hi qui fuerunt an
te uos: ⁊ ne polluamini in
eis. Ego dominus deus
uester.

tribuendo ipm idolis. o Cū masculo nō cōmiscebe
ris. qꝛ talis coitus ē cōtra naturā: ⁊ vocat sodomiticuꝫ
viciū a sodoma ciuitate: que pꝛopter hoc scelus sbuer
sa legit: Gen. xix. Similit aliij duo casus sequētes sunt
cōtra naturā ⁊ magis ꝙ iste: qꝛ in eis cōmixtio ē ad ani
mal alterius spe
ciei: ⁊ patet lra.
p ¶ Nec pollua
mini. Hic cōclu
dit cōminatio re
spectu trāsgresso
rū: ⁊ ponit exem
plū de chananeis
ꝓpť vicia pdicta
a terra sua delen
dis: cum dicitur:
q Quas ego
eijciā ⁊c. Jx ex h⁹
ꝯcludit ꝓpositū
cū di: r ¶ Custo
dite legittia mea
. i. pceptū oꝛdinā
tia ad deum.
s Atqꝫ iudicia
i. pcepta oꝛdinā
tia ad ꝓximum.
t ¶ Ne ⁊ vos sili
ter euo. i. ignoio
se ⁊ turpiť eijciāt
tanꝙ aboīabiles
deo ⁊ hoibus.
v Ois aīa. i.
ois hō. x Pe
ribit d medio po
puli sui. p iudici
um humanuꝫ si
fuerit ꝯuict⁹: vl p
iudiciū diuinū si
euaserit hūanū.
Circa capl'ꝫ istud
pōt poni breuis
moꝛalitas: p re
uelationem eniꝫ
turpitudinis intelligit indebita detectio criminis qua
fit. xij. modis secundum quod. xij. vicibus hic dicta re
uelatō replicat: in pꝛimo gradu est detractoꝛ qui dicit
aliquid vt minus de alia habeat: in secūdo est maliuo
lus: q̄ tacendo innuit vt pei⁹ suspicet: in tertio repꝛhen
soꝛ q̄ nimis exaggerat: vt graui⁹ credat: in quarto su
surro: q̄ i aure loquit: quasi ex charitate moueat: in qn
to bilinguis q̄ aliť de pñte: aliť de absēte loquit: ⁊ vnū
vni ⁊ alterū alteri: in sexto adulatoꝛ: q̄ pñtē ēt de ma
lo ꝯmēdat: vt ei p aliis placeat: in septio emulatoꝛ q̄ iu
xta malū alteri⁹ bona ꝓpa fingit ⁊ demōstrat: vt fama
alteri⁹ vilescat: in octauo murmuratoꝛ: q̄ malū semi
nat vt oib⁹ clareat: in nono maledic⁹ q̄ verba mala re
citat: vt turbatio excitet: in decimo simulatoꝛ: q̄ mala
alioꝝ exaggerat vt ipe iustus putet: in vndecimo diffa
matoꝛ: q̄ ea relatōe maloꝝ apparētiū verba bona ob
nubilat: vt inocēs cōdēnet: in duodecimo mendosus:
q̄ de aliis falsa refert scienť: vt in hoc delectet. Signuꝫ
eni habitus generati ē delectatio i ope. ij. Ethycoꝝ.
¶ In caplo. xviij. vbi dicit i postilla: Que faciens homo
viuet in eis. Additio pma.
QUm hic di: Que faciēs hō viuet i eis. ñ vr in
telligēdū d vita nāe: nā lꝫ verꝝ sit ꝙ i statu ve

legis ꝓsperitas ⁊ aduersitas filioꝝ isrl' cōiter sequebať
ex obedientia vel inobediētia eoꝝ respectu mādatoꝝ
dei: hoc tñ erat i vniuersali respectu totius populi: nō
aūt respectu cuiuslibet psone singularis. Multi enim
iusti etiā in illo tpe affligebanť ⁊ psecutōes patiebanť:
vt patet de Josia
rege: ⁊ Hieremia
⁊ aliis. Unde qꝛ
hic loquiť singu
lariť dicēs: Que
faciens homo vi
uet in ea. intelli
gendū est de vita
gratie vel gloꝛie:
ꝓut in postilla se
quiť: Non auteꝫ
de vita nature.
iuxta illud Ecci.
ix. ca. Uniuersa
eque eueniunt iu
sto ⁊ impio. In
eodem ca. xviij.
vbi dicit i postil
la: Omnis aīa. i.
omnis hō: Per
ibit de medio po
puli sui. per iudi
ciū humanuꝫ.
¶ Additio scda.
NOn est
itelligē
dum: ꝙ
vbicunqꝫ dicit in lege: Peribit de medio populi sui. ꝙ
talis trāsgressoꝛ p iudiciū humanū interficiať si fuerit
cōuictus. esset eniꝫ valde duꝝ dicere ꝙ p comestioneꝫ
modice adipis vel sanguinis: aut p inuētioneꝫ modici
fermēti in alicuius domo in paschate cōdēnaret homo
snia capitali: vnde fm hebꝛeos numeranť i lege mosai
ca. xxxvi. casus in quib⁹ dicit: Peribit vel interibit de
populo suo. quoꝝ aliq̄ sunt in q̄bus iudicio humano
cōuicti erāt rei moꝛte coꝛpali: aliij vero nō sic: sed sem
per relinquebanť iudicio diuino. Qui aūt sūt isti cāus
vel illi: esset longū enarrare ⁊ supfluuꝫ: cū iam ista que
p maioꝛi pte iudicialia sūt cessent. Ca. XIX.
LOcutus est dñs. Hic cōsequeni ponunť pꝛece
pta oꝛdinatiua vite: ꝓut hō est pncipiū opa
tionis: opoꝛtet aūt quātū ad hoc hominē oꝛ
dinari respectu affect⁹ rōnalis: motus vegetabilis: act⁹
sensualis: ⁊ cōuictus ciuilis. Et scdm hoc istud capitu
lū diuidit i quatuoꝛ partes: scda ibi Jumēta tua. tertia
ibi Nō auguriabimini. quarta ibi Coꝛam cano capite
cōsurge. Circa pꝛimū sciēdū ꝙ affectus rōnalis hñ oꝛ
dinať erga superioꝛes p reuerētiā: erga paupes p mise
ricoꝛdiā: erga omēs p innocētiā. Et scdm hoc pma ps
pncipalis huius capituli diuidit in tres: secūda incipit
ibi Cū messueris. tertia ibi Non facietis furtū. Circa p
mum dicit p modum pꝛeambuli. b ¶ Loqre ad om
nem cetū ⁊c. quia magna pars legis ad quā omnes ob
ligant: in hoc capitulo replicat. c Sācti estote. hoc
ꝯcludit ex dictis in capitulo pcedenti: vt turpitudies
immundicie sint excluse: immundicie autem exclusio ē
sanctitatis seu mundicie conclusio. Consequenter indu
citur homo ad parentum reuerentiam cum dicitur:
d ¶ Unusquisqꝫ patrem suū ⁊ matrem suam timeat.
offensam eoꝝ pꝛecauendo: ⁊ quia ex sensibilibus ma
nuducimur ad insensibilia: ideo consequenter inducit

LOcut⁹ ē dñs ad. XIX.
moysen dicēs: Loqre
ad oēꝫ cetū filioꝝ isrl: ⁊ di
ces ad eos: Sancti estote:
qꝛ ego scūs suꝫ dñs de⁹ vr.
Unusqsqꝫ pꝛem suū ⁊ ma
trē suam timeat. Sabbata
mea custodite. Ego dñs de
us vr. Nolite ꝯuerti ad ido
la: nec deos ꝯflatiles facie
tis vobis. Ego dñs de⁹ ur
Si imolaueritis hostiā pa
cificoꝝ dño ut sit placabil
eo die q̄ fuerūt imolata co
medet eā: ⁊ die alto. Quic
qd aūt residuū fuerit i dieꝫ
tertiū igne comburetis. Si
qs p⁹ biduū comederit ex
ea: ꝓphan⁹ erit ⁊ ipietatis
re⁹: poꝛtabitqꝫ iniqtatē suā
qꝛ sctū dñi polluit: ⁊ peri
bit aīa illi⁹ de populo suo.
Cūqꝫ messueris segetes
terre tue: nōn tōdebis ūsqꝫ
ad solū supficiē terre: nec re
manentes spicas colliges:
neqꝫ in vinea tua racemos
⁊ grana decidētia ꝯgrega
bis: sed paupib⁹ ⁊ pegrinis
carpēda dimittes. Ego do
min⁹ de⁹ vester. Nōn facie
tis furtū: nōn mētiemi: nēc
decipiet vnusqsqꝫ ꝓximuꝫ
suū. Nōn piurabis in nōie
meo: nēc pollues nomē dei
tui. Ego dominus. Nōn fa
cies calūniā pꝛoximo tuo
nēc vi oppꝛimes eū. Nōn

homo ad reuerentiā dei qui est pater spiritualis cū dicitur
e Sabbata mea custodite. Qualiť sit aūt intelligēda ob
seruatio sabbati dictū fuit diffusi⁹ Exo. xx. ⁊ qꝛ maxia irre
uerētia fit deo: qñ ei⁹ cultus idolis tribuit: ideo subditur:
f ¶ Nolite cōuerti ad idola. eis quācūqꝫ reuerentiā exhi
bendo. g Nec de
os cōflatiles. p hoc ēt
excludunť idola que
fiūt p sculpturā: seu p
quēcūqꝫ aliū moduꝫ
Sed scriptura loquiť
tur in casu frequēti⁹
accidēte: qꝛ vt frequē
ti⁹ fiebāt de auro vel
argēto vl' aliis metal
lis. Et qꝛ sacrificia il
lius tpis nō erāt acce
pta fm se: sed inquan
tū fiebāt ex obedien
tia ad deum: vt supꝛa
dictuꝫ ē: ideo subdiť:
h ¶ Si imo. ho. pa
ci. vt sit placabilis. i.
si vultis ꝙ sit deo pla
cita facietis quod sb
diť: i Eo die quo
fuerit imolata come
detis ⁊c. quia sic pꝛe
ceptū ē de hostia pa
cifica. s. vij. ca. Sꝫ qꝛ
ibi nō determinauit
penā transgressionis
ideo hic repetit vt dicta pena expmať cū dicit: Et pibit aīa
illius ⁊c. k ¶ Cūqꝫ messueris. Hic cōsequenť poniť oꝛdi
natio rationalis erga paupes p misericoꝛdiā cum dicitur:
l Nō tōdebis vsqꝫ ad solū ⁊c. Aliqui expositoꝛes dicūt
ꝙ vera lra ē: tondes. i. cōteres: ⁊ dicit a tōdo. is. sed hoc nō
videť veꝝ: qꝛ hic nō loquiť scriptura de tritura segetū: sed
de collectōe eaꝝ: ⁊ iō vera lra ē: l ¶ Non tōdebis. i. non
secabis. m Usqꝫ ad solū. qꝛ sicut dicūt aliq̄ debebat di
mitti stipula paupibus colligēda. Sꝫ hic nō ē intellect⁹ scri
pture: sꝫ magis de spicis ꝓpe terrā nō seminatā existētibus
vñ i hebꝛeo habet: Nō finies vel cōplebis angulū terre tue
ad metendū: qꝛ i colligēdo messē suā nō debebat aliqs ꝓce
dere vsqꝫ ad extremitates cāpi sui: vbi messis ptim cōculca
tur a trāseuntibus: ptim a bestiis coꝛrodit: ⁊ iō illud qd re
manet nō ē magni valoꝛis: ⁊ iō lex pcepit illd dimitti pau
perib⁹: sicut ⁊ spicas fugiētes man⁹ metētiū: ⁊ alia q̄ subdū
tur: ⁊ pꝫ lra. n ¶ Nō facietis furtū. Hic ꝯñter oꝛdinať affe
ctus rōnalis ad oēs p inocētiā: rō eni nālis dictat nulli esse
nocēdū: ⁊ iō pmo ꝓhibet nocumētū de facto ⁊ occulte: cuꝫ
dicit: Nō facietis furtū. Qualiť aūt istud sit intelligēdū di
ctū fuit plen⁹ Exo. xx. 2⁹ ꝓhibet nocumētū verbo cū dicit
o Nō metiemini. Licet. n. oē mēdaciū sit fugiēdū genea
liť: tñ hic ꝓhibet mendacium pniciosum spāliť: iō sequiť:
p ¶ Nec deci. vnusqsqꝫ ꝓx. suū. Cōsequeni ꝓhibet nocu
mētū verbo iuramento firmato cū dicit: q Nō piura
bis i noie meo. quia p tale iuramentū nō solū fit iiuria ꝓxi
mo q̄ ledit: sꝫ ēt ipi deo q̄ in testē falsitatis adducit: iō subdi
tur: r ¶ Nec pol. no. dei. Cui⁹ rō sbiūgit: Ego dñs. ⁊ iō
mihi honoꝛ ⁊ reuerētia debet. Cōsequēť ꝓhibet nocumētū
fcō apto cū di: s Nō fa. calū. Calūnia eni ē extōsio rei ali
ene cū q̄dā apparēti rōe sꝫ nō va. t ¶ Nec vi op. eū. motu
volūtati iniq̄ absqꝫ rōis allegatōe. v Nō mo. op⁹ mer. tui
merces opis sui: qꝛ tles ꝯiter sūt paupes de q̄ttidiano labo
re viuētes: ⁊ iō ñ pñt expectare solonē absqꝫ suo dtrimēto.

Universidad de Deusto Biblioteca

a Non maledices surdo. h accipit surd' nõ solũ puatus sensu audit':sed etiã nõ audiẽs:sicut ẽ absens. b Nec coram ceco pones offendiculũ. Simil'r h accipit cecus non solum puat' visu:sz nõ vidẽs vel nõ aduertẽs offẽdiculũ. Dic etiã Ra.sa.h q cecus h itelligit ignorãs vel simplex:de q phibet dari sibi scienter cõsiliũ malũ i aliquo negocio:iõ subditur: c Sed timebis deum tuũ .q.d. licet nõ debeas tales psonas timere:tñ debes cauere a nocumẽtis eoruz timore dei q videt z vindicabit:pñt ordiatur rõnal' affect' quãtũ ad iudices:cũ dicit d Nõ facies quod iniquũ ẽ.penã indebitam alicui iponẽdo. e Nec iiuste iudicabis. mot' fauore vel odio sniam iiustã pnunciãdo. f Non cõsideres psonã pauperis.nõ phibet condescẽsio ad pauperes i bis q pñt fieri absq lesione iusticie:sz i bis tãtũ p q iusticia lederet. g Nec honores vultũ potẽtis.licz enim potẽtes rõe sui stat' sint p aliis minoribus honorãdi i cõibus:nõ tñ in bis per q iusticia lederet. h Nõ eris criminator. detegen crimẽ proximi tui mãifeste. i Nec susurro. faciens hoc occulte. k Non stabis ꝯ sanguinez proximi tui. iungẽs te illis q machinãt i morte innocẽtis. l Non oderis frem tuũ zc.] ex rancore z odio dissimulãs peccatũ suũ donec possis destruere eũ. m Sz publice argue eũ. .i. voce expssa:fm illud Matt.xviij. Si peccauerit i te frater tuus vade z corrige eũ zc.si aũt p hoc qd di publice:intelligat correptio fcã i publico seu iudicio:tũc ẽ itelligendũ de peccatis q pñt probari:z tũc talis correptio ptinet ad iudicem exequẽdo ad accusãtem z testes denũciando z testificando. n Ne habeas sup illo peccatũ. Si eni correctõez fris sui aliquis omitteret:ut in pec' rueret:faceret ꝯ charitatem. o Non qres vltionẽ. liuore vindicte: põt tñ queri amore iusticie. p Nec memor eris iiurie ciuium tuoz .s.ad vindicãdũ liuore vindicte:põt tñ haberi memoria ad vindictã amore iusticie. q Diliges amicũ tuum sicut teipm.li sicut nõ iportat equalitatẽ sed imitatõis similitudinem:q amicabilia ad alterz veniũt ex amicabilib' ad seipz ut hi Ethicoz. ix. r Jumenta tua. h pñter ordinat hõ quãtũ ad motũ vegetabilis :fm autẽ phm.ij. de aia. duo sũt opa aie vegetatiue.s.generare z alimẽto vti. Usus vero alimẽti duo respicit.s.nutritõem z augmẽtum. primo igit ordinat hõ respectu generatõis:secũdo respectu augmenti: ibi Cũ egressi fueritis.tertio respectu nutritõis:ibi Ego dñs Circa pmũ ordinat hõ in generatõe alioz ab hoie in qtuz alia p hoiem ad generãdum applicant:z quãtuz ad hoc di r Jumẽta tua zc.] q ex aspectu taliũ possent hõies aliq induci ad bestialitatis vicium:qd est coit' cũ bestiis.pcipit

morabit op' mercenarii tui apud te vsqz mane. Nõn maledices surdo :nec corã ceco pones offendiculum sed timebis dñm deũ tuuz: q ego sũ dñs. Nõn facies qd iniquum ẽ:nec iiuste iudicabis. Nõn cõsideres psonã paupis :nec honores vultũ potẽtis. Juste iudica pximo tuo. Nõn eris criator nec susurro in populis. Nõn stabis ꝯtra sanguinẽ pximi tui. Ego dñs. Nõn oderis frẽz tuũ i corde tuo] sed publice argue eũ ne habeas sup illo peccatũ. Nõn qras vltionez :nec memor eris iiurie ciuiũ tuorũ. Diliges amicũ tuũ sicut teipz Ego dñs. Leges meas custodite. Jumẽta tua non facies cũ alteri' generis aiantib'.] Agrũ tuuz non seres diuerso semine. Veste q ex duob' texta ẽ non idueris. Homo si dormierit cũ muliere coitu semis q sit ãcilla etiã nobilis:z tñ pcio nõ redempta nec libertate donata:vapulabũt ãbo z ñ morient:quia non fuit libera. Pro delicto autẽ suo offeret dño ad ostiũ tabernaculi testimonii arietez: orabitqz p eo sacerdos z p peccato ei' corã dño:z repropiciabit ei:dimitteiqz peccatuz Cũ ingressi fueritis traz:et plantaueritis i ea ligna pomifera:aũferetis pputia eorũ. Poma q germinãt immũnda erũt vobis:nec edetis ex eis. Quarto autẽ anno omnis fruct' eoruz sanctificabit:laudabil' domio]

et h' i detestatõez idolatrie:q idolatre colentes celi militiã i ꝯiũctioib' planetaz faciebãt ꝯiũctiões diuersoz aialiũ:z eadẽ rõe diuersa semia i eodẽ agro ꝯiũcti seminabant:z vestib' ex plurib' ꝯtextis:utpote ex lana z lino:vel ex diuersis colorib' vtebãtur i veneratõe sideruz propter qd talia prohibent. Dicit aũt Josephus q vestis ex duobus cõtexta aliis nisi sũmo sacerdoti prohibebat: q i vestib' summi sacerdotis erant tales varietates: z iõ non erãt licite aliis:secũdo ordinat hõ respectu generatõis in spẽ humana .p hoc q excludit illicitus coit':cũ dicit s Hõ si dor.cũ muli. coitu se. q sit ãcilla etiã no. s.genere:vendita tñ in ãcillam. Jn hebreo hi: Que sit ancilla z parata viro. vbi dicit Ra.sa. q scriptura loqtur de ãcilla Chananea affidata suo hebreo quoz mrimonium erat iudeotũ sed nõ pfectũ z tũc fornicat cũ iudeo libero:q lz hebrei liberi nõ possint ꝯhere cũ chananea:fui tñ poterãt de volũtate dñi:ut dicit: t Vapulabũt ãbo. Jn hebreo hi: Vapulabit ipa.i. vberabit ipa:cui' cã sbdit: v Quia nõ fuit libera. z iõ nõ habebat vñ offerret p peccato suo:q fu' z ãcilla qcqd habent ẽ dñi sui: z dato q haberet tñ offerre nõ poterat i tẽplo cũ eẽt alienigena:nec erat adhuc desponsata iudeo sz de viro coeũte cũ illa q iude' z liber erat z offerre de suo poterat:sbdit: x Pro delicto aũt suo offeret z q itelligat de solo viro:pz p hoc qd sbdit: y Orabitqz p eo sacerdos zc. vl' alit: q nõ fuit libera :in hoc reddet cã qre pa z vir fornicãs cũ ca nõ icurrũt penaz mortis:q de libera simpl'r affidata viro hebreo si fornicet:di Deut.xxij.q vterqz dz mori. y Cũ igressi fueritis. h ꝯñi ordinat hõ circa augmẽtatõez i vegetabilib' siue plãtis:cũ di: Cũ igressi fueritis irã. Ex q pz q istõ pceptũ nõ erat obligatoriũ añ igressũ ire pmissionis. z Et plan.i ea li.pomi.p hoc itelligũt fruct' generalit:etiã vineaz: a Auferetis pputia eoz .i. primos flores seu gẽmas ne erũpat i fruct' duplici de cã:pma ẽ:q arbores postea sũt min' vtiles qñ nimis cito faciũt fructũ:secũda q idolatre tales fruct' tãquã pmitiuos reputabãt diis gratiosos:z eos idolis offerebãt:iõ seqtur: b Poma q germinãt trib' pmis ãnis q aliqñ ñ auferebãt pfecte flores vel gẽme ex negligentia vel obliuiõe. c Jmmũda erũt vobis.rõne pdcã. d Quarto ãno ois zc.] Jn heb.hi: Laudabil' dñm. q fruct' qrti ãni offerebãt dño:z cedebãt i vsũ sacdotũ

a Quito aũt ãno. z deinceps. b Comedetis fructus.q dñi arboz poterãt inde comedere:vendẽ:z dare p sua volũtate. c Ego dñs. Hic cõsequẽter ordiatur hõ respectu nutritõis:in hoc q phibet esus sanguinis:cui' rõ frequẽter in pcedentib' expressa ẽ. d Nõ augurabimini. Hic ordinat hũana vita qtũ ad actũ sensualẽ inquãtũ phibetur auguria z supstitiones:in quibus fiebãt qdã apparitiones p illusiones sensuũ: z quãtũ ad hoc dicit: d Nõ augurabimini. Augurĩuz est pprie diuinatio p garrituz seu volatũ auiuz tñ h accipit generaliter p oi diuinatione supstitiosa q fit in vigilia z maxie q fit ex aliq illusione sensuũ exteriorum. e Nec obseruabitis somnia. i qbus fiunt frequeter illusiones demonuz p motionem sensuũ iteriorum. qualit aũt diuinatio possit fieri p somnia dictũ fuit:Gen. xl. ca. Sciẽdũ etiã q aialia z aues z etiã pisces eo q carẽt rõne: z totalit ducũtur impetu naturali frequẽter pcipiũt imutationẽ cõtinẽtis futura de ppiquo z fm hoc mouent ad aliqua:sicut delphini imminente tẽpestate de pfũdo maris exeunt ad supficiem:z p hoc naute pnosticãt de tẽpestate futura:z hoc mõ ꝯiecturare de futuris pcedẽtib' ex cã naturali p motũ auiũ aialiũ seu pisciũ iquãtũ psentiũt ipressionẽ cause agẽtis nõ ẽ supstitiosũ sed licitũ. Prenosticare aũt de futuris ad q nõ se extendit cã naturalis:vel si se extẽdat non tñ fit pnostica:io p signa naturalia mõ pdicto sed mõ supstitioso ẽ illicitũ. f Neqz in rotũdũ zc.] Hoc pcipitur in detestationẽ idolatrie: q idolatre faciebãt talia. vñ dicit Baruth.vj. Sacerdotes sedẽt habẽtes tũicas scissas:z capita z barbã rasam. g Sup mortuos nõ icidetis carnẽ vrãm.q idolatre hoc faciebãt: ut habet iij. Reg.xviij.vbi dicit q sacerdotes Baal icidebant se cultris z lanceolis donec pfunderentur sanguine. h Neqz figuras aliquas i vrã carne. q talia sunt signa pactoz cũ demonib'. i Ne pstituas filiã tuam. hoc exponit dupl'r. vno mõ de pstitutiõe ad fornicationem corporalẽ. alio mõ de pstitutõe ad fornicationem spũalem z corporalem. Sacerdotes eni idoloz qñ volebãt abuti aliqua puella:fingebãt q de' q colebatur in idolo diligebat eã: z volebat vti ei' cõcubitu: z parẽtes puelle credẽtes sacrificiũ facere deo suo mittebãt eã de nocte ad fanũ idoli vbi sacerdotes ea abutebãtur i tenebris: z illa credebat se a diis cognosci. Et fcm consimile narrat Joseph'.xx. antiqtatũ rome accidisse tpe Tyberii cesaris.s. Paulinã pulcherrimã feminã p sacerdotes isidis deceptã: q in fano isidis quedã iuuenẽ amore ei'

Quito aũt ãno cõmedetis fructus:ꝯgregãtes poma q pferũt. Ego dñs de' vester Nõ comedetis carnẽ cum sanguie. Nõn augurabimini:nec obseruabitis sõnia: Neqz i rotũdũ attõdebitis comã:]nec radetis barbã. Et sup mortuo nõ icidetis carnes vrãs :neqz figuras aliquas aut stigmata facietis vobis. Ego dñs: Ne pstituas filiã tuã ne ꝯtaminetur tra:et impleat piaculo. Sabbata mea custodite z sanctuariũ meum metuite. Ego dñs : Nõn declinetis ad magos :nec ab ariolis aliqd sciscitemini ut polluamini p eos. Ego dñs deus vr. Corã cano capite cõsurge:z honora psonã senis:z time dñm deũ tuũ. Ego sũ dñs : Si habitaueri t aduena i tra vrã:morat' fuerit it vos:nõn exprobretis ei :sz sit iter vos quasi idigena:z diligetis eũ quasi vos met ipos. Fuistis.n. z vos aduene i terra egypti . Ego dñs de' vr. Nolite facẽ iiquũ aliqd:i iudicio:] in regula :in põdẽ:i mensura. Statera iusta:z equa sint põdera:iustus modi':equusqz sextarius. Ego dñs de' vr q eduxi vos de tra egypti. Custodite omnia precepta mea z vniuersa iudicia: z facite ea. Ego dominus.

accensum loco numinis de nocte ad suũ ꝯcubitũ pter pecuniã eis pmissã z datã admiserũt: pter qd idẽ ipator fanum fecit dirui z sacerdotes crucifigi. k Et impleat tra piaculo.i.peccato nephario: fm q hi Judi. xx. Nũq tãtũ nephas z tam grande piaculũ fcm est in israel. l Nõ declinet] ad magos.s.ad qrendũ aliqd ab eis: z dicũt magi q superstitiose diuinant per astra. m Nec ab ariolis .qui in extis aialiuz sacrificatoruz demonibus sup aras idoloz diuinat. n Ego dñs de' vr. a quo debetis inqrere veritatẽ p pphetas a me inspiratas. o Coraz cano capite. Hic ꝯñt ordinatur hõ quãtũ ad ꝯuictuz ciuilẽ i q requit reuerentia ad antiqs: z iõ sbditur: p Honora psonã senis. qd est intelligẽdum de sene morib' z sapientia : ut dicit Ra.sa. secundo ad ciuilẽ cõuictuz reqrit humanitas ad extraneos: z quãtuz ad hoc di: Si habitauerit aduena zc. z sbdit: q Nõ exprobretis ei. z sbditur cã: r Fuistis eni z vos aduene. Fatuum ẽ eni exprobrare alteri' defectũ i seipo existem: q hoc ẽ ppriũ defectũ reducẽ ad memoriã. tertio ad ciuilẽ ꝯuictũ reqritur iusticia ad oẽs: q nulla cõitas stare põt absqz iusticia:etiã illoz q aduersant iusticie: cuiusmõi sunt latrones nisi eni inter se iuste diuiderẽt latrocinia. statim iter eos oriretur discordia z eorum societas deperiret: quantũ igit ad obseruationẽ iusticie dicit: s Nolite facere iniquum aliqd i iudicio. accusando testificãdo seu sniam pferendo. t In regula. z vocat h regula illoz mẽsura q lineal'r mẽsurant:sicut panni i qrũ mẽsuratõe vlna ẽ regula. v In põdere:i mẽsura. z vocat h pond' mẽsura eoz q põderib' mẽsurãtur:iõ sbdit: x Statera iusta zc. Mẽsura autẽ h ppe accipit pro determiata ꝯtinẽtia vasoz q b' liquida vel arida mensurãtur:iõ sbdit: y Just' modi': equusqz sextari'. Moralit iniquũ hñt iudiciũ q fcã ppa hñ: alioz male iterpretant: Jnequalẽ regulã. q retinẽdo odiũ iplorãt veniã:sed qua mẽsura mensi fuerint remetiet eis: Jnequale pond': q defect' alioz põderãt multũ:suos autẽ parum Jnequalem mẽsurã: q grauia aliis iponũt z digito suo nolũt mouẽ. Jn ca.xix. vbi di in postilla: Locut' est dominus.

Additio prima.

In hoc ca. nõ solũ replicãtur pcepta decalogi p totũ fere: ut pz lraz ituẽti: sed etiã multa supaddũt q ad pfectõrem modũ obsuãdi pdicta pcepta ptinent. vñ z istud capitulũ apud antiqssimos hebreoz spãl'r a sui pncipio vsqz ad illũ locũ vbi di: Diliges pximũ tuum sic teipm:iclusiue nobilissimũ reputat: z q i ei' expositõne postil. valõ breuit se expedinit. iõ circa ei' declaratõez vlri' isistẽdũ vr. Circa qd p' iqrẽdũ vr q fuit rõ iteratõis pceptorũ decalogi a moyse i hoc loco. lz eni put qdã dicũt hec iteratio fuerit ad maiorẽ firmitatem: z ut magis mẽtib' eorũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

memoria preceptoꝝ infigeret: tñ hoc nõ videt lr̃e cõsonuz
cum moyses non procedit hic ut repetitor legum: sicut in
Deut. sed solum ut pmo seu nouiter de mãdato dei ea pro
ponens. non enim dicitur: hec precepit vobis in synai: sed
simpliciter loqtur precipiẽdo: ac si hacten⁹ nõ fuisset a deo
eis pcepta saltẽ sb forma q̃ hic tradunt. Ad qd vĩ dicendũ
q put dcm̃ fuit Exo. ij. ca. i pma additõe: sicut i sciẽtijs spe
culatiuis ex notiorib⁹ ⁊ ꝯfusis pcedit ad min⁹ nota ⁊ magl
determinata: ut pz i pmo physicoꝝ: ita etiã oportet eũ qui
vult iducere hoiem ad vtutẽ p obſuãtiã preceptoꝝ de acti
bus vtutũ: ut ex illis eũ istruere icipiat q̃ sũt notiora ⁊ faci
liora: ⁊ iõ i decalogo pmo tradito a deo faciliora ⁊ cõmu
niora pcepta ponũtur tã i his q̃ ordinãt ad deũ q̃ in his q̃
ad pximũ: ut ibidẽ fuit lati⁹ expositũ. vñ in datione legl cũ
ppls nõ eẽt solũ rudis: sz q̄si nouit icipiẽs in disciplina vtu
tum: icirco nõ fuit eis tũc expressus mod⁹ obſuãdi illa p
cepta: put põt cadẽ sb lege diuia: sed ut precepta illa ex ite
riori motu tanq̃ volẽtes ⁊ eligẽtes iplerẽt. sz solũ fuerũt eis
pposita s lrẽ p maiori pte quãtũ ad act⁹ exteriores: prout
pñt cadẽ sb lege etiã humana q̃ de exteriorib⁹ tãtũ iudicat
in hoc aũt loco cũ iã ppls licet rudis eẽt: tñ magis eruditus
in huiusmõi disciplina tanq̃ expert⁹ i multis ⁊ varijs iudi
cijs diuis: q̃ int ipsos ꝯtigerãt precepta decalogi eis iterant
exprimẽdo seu innuẽdo modũ ea obſuandi: put sb lege diui
na cadẽ debẽt. s. ut ex motu iteriori ad opa vtutũ exteriora
pcederet: qd sic pz. nã circa parẽtũ obsequiũ i datione legl
dr̃: Honora prẽm tuũ ⁊ mrẽm. qd q̃d. n. preceptũ ipleri po
test p solo fact⁹ exteriores. Honor eni q̃ ẽ exhibitio reueren
tie in signũ vtutis: ut hr̃ in pmo Ethicoꝝ. in solo actu exte
riori põt iplerĩ: in q̃ signa reuerẽtie demõstrant. in hac autẽ
iteratõe dr̃: Unusquisq3 mrẽm ⁊ prẽm suuz timeat. Cõstat
aũt q timor essentialit i interiorib⁹ ꝯsistit: qd est difficilius
iplẽ q̃ pmũ: ⁊ etiã dat modũ q̃ ipleri debeat preceptũ illud
.s. Honora prẽm tuũ ⁊ mrẽm. s. q talis honoratio exterior
pcedẽ debeat ex timore iteriori. s. filiali seu reuerẽtiali. Idez
pz i secundo precepto h tradito: cũ dr̃: Sabbata mea custo
dite. in pma eni traditõe decalogi hr̃: Memẽto ut diẽ sab
bati sanctifices. vbi sabbatũ ponit in singulari: h autem dr̃
sabbata in plurali: qd nõ vacat a mysterio. vñ glosa. Nota
q non ait sabbatũ sz sabbata: qz itelligit reqes q̃ nõ ab vno
sed ab oib⁹ carnalib⁹ quieta ẽ ⁊ absoluta: ⁊ ideo i hoc loco
pluralit sabbatoꝝ nomẽ i diuia scriptura positũ ẽ ut scias
qz sabbatũ plena ⁊ pfecta quies ẽ: hec i glo. Et attẽdedũ q
lz forte q dr̃ in hac glosa: q sabbatum plena ⁊ pfecta est q̃
es: intelligat de requie etna: tñ satis dat intelligi qz q̃es sab
bati put cadit sb pcepto legis vniuersalis: debet eẽ ab oib⁹
ipeditiuis quiet eiusdẽ: qd nõ itelligit: cũ dr̃: sabbatũ in sin
gulari. vñ pz q hec iteratio difficilior ẽ ⁊ pfectiorẽ moduz
precipit i obſuatõe sabbati q̃ pma pposito. s. in datione le
gis. Idẽ pz i phibitõe idolatrie: de q̃ h dr̃: Nolite cõuerti
ad idola ⁊c. h eni act⁹ iterior in huiusmõi phibit ẽe vi con
tineri. Cõuersio eni hũana ppe itelligit i corde. vñ Johelis
ij. ca. Cõuertimini ad me i toto corde vr̃o. q̃ q̃dem phibitio
se extẽdit etiã ad illos q̃ cultus seu supstitiones idoloꝝ mẽ
taliter approbãt: lz exteri⁹ nihil hoꝝ oñdant: qd nõ fit i da
tione legis circa hoc expressũ: ⁊ qz forte ex se aliq̃s putaret
q tota phibitio idolatrie ꝯsisteret i mẽte: sic q qui mẽtalit
idola nõ coleret: licite possit eis p act⁹ exteriores exhibẽ cul
tũ: put forte q̃dam estimauerũt: iõ sbdit: Nec deos cõflati
les facietis vobis: ut itelligat q lz quis i mẽte ad idola non
ꝯuertat: fabricat tñ ea p actũ exteriorẽ: nihilominus est trãs
gressor hu⁹ precepti. simılr circa phibitionẽ piurij ifra pau
cis interpositis dic: Nõ piurabis i noie meo: nec pollues no
men dei tui. Circa qd sciẽdũ q i pma particula supaddit q
nõ solũ i noie dñi Tetragramaton phibet piuriũ: ut in p
ma traditõe decalogi vbi dicit: Nõ assumes nomẽ dei tui
i vanũ. vbi pdcm̃ nomẽ magnũ exprimit: sz etiã i q̃cũq̃
noie diuio phibet piuriũ. In 2ª vo pticula: cũ dr̃ Nec
pollues nomẽ dei tui. supaddit alia. s. neq3 q̄si obligat
iuramẽto aliqd malũ ꝯmittat: sic legit d iuramẽto He
rodis ad filiã herodiadem. talis eni iurãs custodiendo
iuramẽtũ videt nomẽ dñi polluẽ: ut in glosa. simılr cir
ca phibitõem homicidij dic: Nõ stabis ꝯ sanguinẽ pxi
mi tui. in q̃ auxiliũ ⁊ ꝯsiliũ vel fauorẽ homicidij videt
phibẽ: nec solũ ista q̃ in actib⁹ exteriorib⁹ ꝯsistũt sz etiã
rancor cordis phibet: cũ dr̃ Nõ oderis fratrẽ tuũ i cor
de tuo ⁊c. ⁊ qz ista negatiua sũt nec ꝯprehendũt itentio
nem legislatoris circa ordinatõem hõis ad pximũ: iõ fi
nalit ꝯcludit dicẽs: Diliges amicũ tuũ. i. pximum fm
trãslatõem. lxx. sicut teipm. In hoc eni mãdato totius
legis ꝯfirmatio ⁊ abbreuiatio ꝯsistit. vñ Ro. xiij. capi.
Qui diligit pximũ suũ legẽ ipleuit. simılr circa phibi
tionẽ furti addit: ne decipiat vnusquisq3 pximũ suum
Non facias calũniã nec vi opprimes. ⁊ multa alia q̃ se
quũtur ad phibitionẽ cuiuscũq3 iniurie seu dãni q̃ in
bonis pximi pñt iferri: vel etiã in eius fama: ut cũ dicit
Nõ maledices surdo nec eris criminator: nec susurro i
pplis. nec in directõe actuũ ignorãtis: cũ dr̃ Nec coram
ceco pones offendiculũ. nec etiã pstãdo fauorẽ iiustum
in iudicio: cũ dicit Nec iiuste iudicabis: nõ cõsideres p
sonã pauperis. cõstat aũt q oĩa pcepta predicta negati
ua q̃b⁹ phibent iniurie vel nocumẽta quecũq3 pximo i
ferẽda pñt ipleri sine hoc q hõ diligat pximũ. põt eniz
hõ nõ hr̃e odiũ fratris sui in corde suo: nec querere vlti
onem ab eo: ⁊ oĩa huiusmõi: ⁊ tñ cũ hoc nõ diligẽ euz.
Cũ eni amor ⁊ odiũ sint passiones ꝯrie possibile est ut
quis neutrã habeat circa pximũ: sicut possibile ẽ q ali
qd corp⁹ nec sit albũ nec nigꝝ. vñ seq̃t q licet q̃s iplerec
oĩa pcepta negatiua predicta circa fratrẽ: nõ tñ ex hoc
sequit q ipleret preceptũ i dilectõne pximi circa eũ: ille
tñ q̃ diligit pximũ suũ sicut seipm oĩa pdicta precepta
negatiua circa pximũ iplet: cui⁹ rõ ẽ. nã in hoc pcepto
de dilectõe pximi lz nõ iportet equalitas dilectõis eo q
amicabilia ad alterũ venerũt ex amicabilibus ad se: ut
patet. ix. Ethicoꝝ: importat tamẽ per hoc preceptum
dilectionis q homo velit bonum anime ⁊ honoris seu
fame ⁊ omnium aliorum que licite homo posset pro se
velle: quãuis prius sibi ⁊ poti⁹ ista bona vellet: ⁊ hoc i
portat per hoc qd dicit: Diliges proximũ tuuz sicut te
ipsum. nam postq̃ enumerauit omniũ malorum gene
ra que prohibẽtur inferri pximo. subdit: Diliges pro
ximum tuũ sicut teipsum. ut intelligat q sicut homo di
ligẽdo seipsum nõ solum oĩa mala predicta inquãtum
in se est a seipso amoueat: sed etiaz eorum contraria. s.
bona procuret: pari mõ proximum diligat: seruato tñ
ordine charitatis qui itelligit in hoc qd dicitur: Sicut
teipsum. Exemplar enim pus ⁊ potius est exemplato
Ex quibus sequit q implere huiusmõi mandata de di
lectione proximi perfecti⁹ est q̃ implere cetera mãdata
circa eũ pter preceptum dilectionis. nam p impletionez
ist⁹ precepti affirmatiui virtualiter implẽtur omnia
alia negatiua circa proximum: sed nõ econtra: ut dcm̃
est. Sequit etiam ex dictis q preceptum de dilectione
proximi: prout in lege diuia tradit: nõ est de preceptis
iuris naturalis pmo p se notis. Mãifestum est eni q ta
lia precepta pma iuris naturalis sũt eadẽ apud omnes.
sed cõstat q pcipui philosophi q̃ de naturali dictamie
rationis maxime scrutati sũt ut pperipatetici hoc non
inuenerunt. nam tractantes de amicitia que apud
eos virtus est: vel non est sine virtute: ut in. viij. Ethi
corum: ipsam posuerunt solam esse inter viros vir
tuosos quorum alter alterum veraciter agnosceret esse

talẽ: qd est de rarissime ꝯtingẽtib⁹: qd nõ eẽt si de pmo
dictamine rõnis naturalis hoc pceptũ eẽt. sed ꝯ hoc vĩ
sentire sanct⁹ doctor i pma secũde. q. c. articulo tĩo in
respõsione ad pmũ argumẽtũ: vbi dicit q pcepta de di
lectione dei ⁊ pximi sũt pma ⁊ cõmunia legis nature: q̃
sũt p se nota rationi humane: vel p naturã vel p fidez
⁊ idẽ in eadẽ. q. arti. xj. in corpe questionis. di. q q̃dam
sunt pcepta rectissima: ⁊ adeo mãifesta q editõe nõ idi
gent: sicut mãdata de dilectõe dei ⁊ pximi: ⁊ hoc videt
tenere in multis alijs locis: qd valde mirãdũ est pter
predicta: nisi forte sanct⁹ doctor loquat in statu nature
itegre: nõ aũt in statu nature lapse: qd tñ nõ intelligitur
bñ ex verbis suis. psertim cũ hãc rõnez assignet quare
ista duo pcepta nõ fuerit posita inter pcepta decalogi
q̃ q̃dem precepta aliã admirationẽ inducũt. Naz si hec
duo precepta iõ nõ ponũt iter pcepta decalogi: quia ex
sui manifestatõe editõe nõ indigẽt: multo min⁹ debuis
sent poni iter pcepta supaddita decalogo: q̃rũ rõ nõ est
cuilibet manifesta: sed solũ sapientib⁹ scdm ipm i eadẽ
q. sequit ex dictis q hoc pceptũ de dilectõne pximi est
difficili⁹ ceteris pceptis: q̃ ordinãt ad pximũ: qd sic patz
nã q̃ diligit pximũ sicut seipsum pmpte ⁊ delectabilit
exercet erga ipm opa amicitie: sicut erga se talia opa ex
ercet. Ille aũt q̃ nõ diligit pximũ sicut seipm: licet alia
pcepta negatiua supra dicta ipleat abstinẽdo se ab odio
pximi ⁊ alio nocumẽto sibi inferẽdo: nõ tñ est necesse
ut hoc faciat pmpte ⁊ delectabilit: possunt eni ista iple
ri timore pene: vel q̃dã simulatiõe sine pmptitudie nec
delectatõe: qd non ꝯtingit i eo q̃ pximũ diligit sicut se
ipsum. nã cũ amor sit cã delectatõnis sb pcepto de dile
ctione pximi cadit: ut iplens huiusmõi cũ delectatione
⁊ hilaritate opa amicitie exerceat erga pximũ: ut i pri
ma secũde. q. c. articulo. ix. in responsione ad tĩũ argu
mẽtũ. ⁊ sic ex vi huiusmodi pcepti dat mod⁹ adimplen
di alijs pceptis ad pximũ ordinãtib⁹ lz ex vi alioꝝ pce
ptoꝝ q̃ nõ dant de dilectõe sed de abstinẽdo a nocumẽ
to vel odio pximi: talis mod⁹ nõ cadat sb pcepto. Con
cordat aũt huic expositioni qd in pma traditõe decalo
gi pponit ut pambulũ: Ego sum dñs de⁹ tu⁹ q̃ eduxi te
de tra egypti. in q̃ oñdit q de⁹ volebat eos inducere ad
obseruãtiã pceptoꝝ ex recognitione redẽptõis accepti
In hac aũt secũda iteratõe decalogi pmittit ut pambu
lũ: Sancti estote quoniã ego scũs sum dñs de⁹ vester. in
q̃ oñdit q hic intẽdit eos iducere ad pceptoꝝ obseruan
tiã ex imitatione diuine sanctitatis. Cõstat aũt q altior
mod⁹ veniẽdi ad virtutẽ seu ad opa virtuosa ẽ: cũ quis
imitari intendit diuinã bonitatẽ seu sanctitatẽ quãtuz
humana fragilitas pmittit: q̃ cũ q̃s ex recognitione bñ
ficij pcepti ad hoc inducit: sicut maior ẽ pfectio seu bo
nitas diuina in se ꝯsiderata q̃ infinita ẽ: q̃ si ꝯsideret ex
certo bñficio alicui ipenso: qd semp est finitũ vñ hoc dĩ
ctum: Sancti estote ⁊c. nõ videt itelligẽdũ ut conclusio
pdictoꝝ put postillator dicit: sed magis ut pambulum
sequẽtiũ. nõ eni solũ in hoc pambulo exhortat ad sepa
tionẽ ab oib⁹ imũdicijs seu turpitudinib⁹ corporalibus
q̃ in pcedẽti capitulo tractãtur: sed etiam ab imũdicijs
spiritualib⁹ ⁊ intrinsecis: de q̃b⁹ in hoc capitulo tractat
ut dictũ ẽ: ⁊ iõ dicit: Qm̃ ego sanct⁹ sũ dñs de⁹ vester ⁊c
Sanctitas eni diuina nõ solũ ẽ a contagijs corporalib⁹
a q̃b⁹ etiã spũs maligni sũt imunes: sed etiã a spũalibus
q̃buscũq3. Si aũt q̃rat q̃re inter pdicta pcepta in hoc
capitulo ꝯtenta omittit pceptum: Nõ mechaberis. Di
cendũ q i pcedẽti capitulo fuerũt multa supaddita illi
pcepto: similiter ⁊ ifra in hoc capitulo q̃dã alia eidẽ su
peraddunt: icirco hic nõ iterat cũ alijs. Precepta autẽ
de nõ ꝯcupiscẽdo rem pximi tui satis icludũt in hoc p
cepto de dilectione pximi in q̃ ꝯstituit finẽ huiusmõi itera
tionis: finis eni precepti charitas ẽ: pma Timo. j. vñ ea que
sequũt: cũ dicit: Leges meas custodite: Iumẽta tua nõ faci
as ⁊c. precipue ptinet ad ceremonialia: ut ex ipsis pz: ⁊ expo
nant put in postilla. Si aũt q̃rit de ordine hoꝝ preceptoꝝ
quare deuiat ab ordine pme traditõis: qz ibi incipit a prece
ptis ordinãtib⁹ ad deũ: h aũt de his q̃ ptinẽt ad pximũ. di
cendũ q pma traditio seq̃t ordine dignitatis: qz illa q̃ ordi
nant i deũ sũt potiora. in hac aũt secũda traditõne: qz dile
ctionẽ pximi pncipalit exprimere intendebat: reseruata expli
catione primi pcepti charitatis: qd maius ⁊ sũmũ pceptũ
legis ẽ: ad vltimã explanatõem legis. s. in Deut. vj. qñ iam
auditores erãt magis puecti: scriptura seq̃t ordinem nr̃e co
gnitionis sensitiue scdm quã pxim⁹ ẽ nobis magis not⁹ q̃
de⁹: iuxta illud pme Jo. iiij. Qui nõ diligit pximũ suũ quẽ
videt: deũ quẽ nõ videt quõ põt diligẽ: ⁊ iõ pposuit pmuz
preceptũ de obsequio parẽtũ i q̃ mrẽm anposuit prĩ: eo q
etiã scdm nr̃am cognitionẽ mater pmo inotescit filio q̃ pr̃
adiungit etiã huic pcepto de custodia sabbatoꝝ: qd ptinet
ad pcepta ordinatia i deũ: qz ẽ pceptũ affirmatiuũ: ⁊ sic ite
ratio incipit ab affirmatiuis. Cetera aũt ordinãtur diuersi
mode in qua ordinis diuersitate dat q̃ddammodo itelligi
pluralitas pceptorum: fm quã cuilibet eoꝝ obseruantia
necessaria ẽ ad salutẽ: qz ut Jacobi. ij. ca. Qui in vno deliq̃
rit fact⁹ ẽ oĩum re⁹. introducit aũt i hac iteratõe: Si imola
ueris hostiã pacificã dño. ut sit placabilis ad oñdendũ q
act⁹ interior mẽtis de q̃ i hac iteratõe poti⁹ itendebat q̃ in
pma traditione ẽ apud deũ pncipalit accept⁹. vñ in hebreo
habet: Si imolaueris hostiã pacificã dño sit placabilis: ⁊ ẽ
sensus ut sit acceptabile obsequiũ deo: sic ut nihil pmittat
de agendis circa ipsam: ⁊ exemplificat de hostia pacifica q̃
minimũ locũ tenet in sacrificijs inuẽdo q si de cerimonijs
aliq̃d obmittat totũ ẽ pphanũ. Item in hoc ca. xix. ubi
dicit: In hebreo hr̃: videt eẽ addẽdũ. Additio secunda.

Quod in hebreo vbi i hoc loco dr̃ scdm Ra. sa. Et
parata viro. ẽ vnũ vocabulũ obscuꝝ qd fm Ra.
moy. gerũdeñ. significat cõcubinã: ⁊ sic scriptura
loq̃tur de ãcilla chananea q̃ est ãcilla alicui⁹ liberi hebrei:
cũ q̃ non ꝯrit mrĩmoniũ sed ẽ ei ꝯiuncta i ꝯcubinatu: ⁊ sic
tales nõ icurrũt penã mortis cũ nõ sit ibi adulteriũ. vñ dr̃
Uapulabit ipsa. i. verberabit: qz nõ fuit libera: ⁊ sic nõ ha
bet vñ offerat p peccato suo. Uir vero p delicto suo offert
⁊c. put in postilla. In eodẽ ca. vbi dr̃ in postilla: Aufere
tis preputia eoꝝ: videtur eẽ addendum. Additio tertia.

Quod in hebreo hr̃ in hoc loco: Preputiabitis pre
putia eoꝝ. ⁊ ẽ sensus q illi fruct⁹ sũt imũdi pter
rõnes i postilla allegatas: ⁊ iõ reputãdi sũt sic pre
putia q̃ apud hebreos refutãda sũt tanq̃ supflua ⁊ inutilia
vñ seq̃t: Poma q̃ germinãt imũda erũt vobis: ex q̃ pz q ñ
auferebãt pmi flores seu gẽme ne erũperẽt in fruct⁹: put dr̃
in postilla: sed pmittebãt crescere: ⁊ tñ eius eoꝝ erat illicit⁹
⁊c. Replica correctoꝝ ꝯtra burgensem.

In ca. xix. cũ postillator breuit ⁊ clare se expediuis
set de replicatõe preceptoꝝ: Burgñ. facit longam
digressionẽ: in qua pmo reprobat sanctum Tho.
cui⁹ dicta tñ in plogo sui opis firmit credit eẽ igne charita
tis examinata ⁊ naturalis rõnis dictamine multipliciter
purgata: hic tñ abijcit ⁊ sepe postillatorẽ redarguit q ali
qñ ex manifesta rõne ea declinauit. Notat cõsequent in ea
dem digressione postillatorem asserens q exponat illud
dictum: Sancti estote quoniã ego sanctus sum: ut conclusi
onem predictorum cum sit preambulum sequentiuz. Sed
apparet Burgñ. non diligenter hic vidisse postillatorem
non enim ponit illud: Sancti estote p conclusione: sed po
tius pro conclusionis principio causa ⁊ ratione: ut patet
bene intuenti dicta postillatoris.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Locut' est dñs: Supra posita sūt p̄cepta ordinatiua vite absq; determinatiōe pene hic eadē licet nō oia replicāt cuz dicta determinatione. Ratio aūt hui' ordinis ē: q; itentio legislatoris est ciues facere bonos ⁊ virtuosos: hoc autē est qñ bñ opant ex amore iustīcie: ⁊ ideo p̄mīsit p̄cepta absq; determinatione pene p hoc ſſinuās q' eēnt adimplēda ex amore boni: ſz q; nō oēs fūt virtuosi sed pauci respectiue: iō replicauit p̄cepta cū determinatōne pene ut ipfecti ea adimplerēt saltem timore pene. ¶ Primo igit ponit dicta determinatio: secundo determinatōnis rō: ibi Custodite leges meas. Tertio itenta conclusio: ibi Uir siue mulier. Circa p̄mū ponit determiatio circa rōnalem: secundo circa irascibilem: ibi Qui maledixerit pri. Tertio circa ꝯcupiscibilē ibi Si mechat'. Circa p̄mū ponunt duo casus de idolatria q̄ ex dictamie rōnis est fugiēda. Prim' ponit cū dr: b ¶ Siqs dederit de semine suo idolo moloch morte moriat'. frequēt' aūt loq̄t scriptura de moloch q̄ de alijs idolis tū q; sacrificium sibi oblatum erat magis horridū: ut p̄z ex p̄dictis. xviij. cap. tum quia multi circa hoc erāt inclinati credētes q' ex tali puerorū oblatōe. ꝯseq̄rēt p'ea dc q̄d vellēt. Ex hoc aūt q̄ dicit hic: De semine suo. q̄ importat partē: dixerūt aliqui doctores hebreorum mō idebito lr̄e inītes q' si aliquis daret oēs pueros suos idolo moloch non incurreret penaz p̄dictam q̄ videt vale absurdū: q; ps icludit i toto: ⁊ iō dans totum dat ptē: tū etiā quia dans totū grauī' peccat: p̄ꝑ q̄ō nō minus sed magis dz puniri: ⁊ iō alij volētes colorare dictuz p̄dictū dixerūt q' dans totū semē idolo moloch ita grauit peccat q' nō pōt alīq; pena expiari in vita p̄nti etiaz morte Et iō dixerūt doctores q' non icurrit penā mortis: q; refert ad maiorē pene. ſ. gehenne. Sed isti volētes saluare dicta doctorū suoꝝ dicūt ꝯ verbū dñi: Ezec. xviij: Si aūt impi' egerit penitētiā. ⁊ secē. Omniū iniq̄tatū suaꝝ q̄s operat' ē nō recordabor. Ex quo pz q' nullū ē peccatuz q̄d in vita p̄nti nō possit expiari.

Capi. XX.

Locūtusq; ē dominus ad moysen dicēs: Loquere ad filijs isrl'. Hō de filijs isrl' ⁊ de aduenis q̄ habitāt i isrl': siq̄is dederit de semine suo idolo moloch morte moriat'. Populus terra lapidabit eū: ⁊ ego ponam faciē meā ꝓtra illum: ⁊ succidā q̄z eū de medio ꝑpli sui eo q' dederit de semie suo moloch: et cōtaminauerit sanctuariū meuz: ⁊ ac pollue rit nomē sctū meū. Quod si negligēs ꝑplus terre ⁊ q̄si paruipendēs ipium meū: dimiserit hominē q̄ dedit de semie suo moloch: nec voluerit eū occidē: ponā faciē meā sup hoiem illum ⁊ cognationē ei': succidamq; ⁊ ipm ⁊ oēs q̄ ꝓsenserūt ei: ut fornicaret cum moloch de medio ꝑpli sui. Alia q̄ue declinauerit ad magos ⁊ ariolos: ⁊ fornicata fuerit cū eis ponā faciē meā ꝓtra eū: ⁊ interficiā illaz de medio ꝑpli sui. Sanctificamini ⁊ estote sancti: q; ⁊ ego sanct' sum dñs de' vr̄. Custodite p̄cepta mea ⁊ facite ea. Ego dñs q̄ sanctifico vos. Qui maledixerit p̄ri suo aut matri: morte moriat'. Patri matriq; q maledixerit: sanguis ei' sit sup eū. Si mechatus q̄s fuerit cuz vxore alterius ⁊ adulteriuz ꝑpetrauerit cū ꝓiuge ꝓximi sui: morte moriat' ⁊ mech' ⁊ adultera Qui dormierit cū nouerca sua: ⁊ reuelauerit ignominiam p̄ris sui: morte moriant ambo. Sanguis eoꝝ sit sup eos. Siq̄s dormierit cū nuru sua: vterq; moriatur: q; scelus operati sūt. Sanguis eoꝝ sit sup eos. Qui dormierit cuz masculo coitu femineo: vterq; oprat' ē nephas morte moriat'. Sit sanguis eorum sup eos. Qui supra vxorē filiā duxerit matrem ei': scel' oprat' ē. Uiuus ardebit cū eis: nec ꝑmanebit tātū nephas i medio vestri Qui cum iumēto ⁊ pecore coierit: morte moriat': pēc' quoq; occidite. Mulier q̄ succubuerit cuilibet iumento: simul interficiet cū eo. Sanguis eoꝝ sit sup eos. Qui acceperit sororē suā: filiam p̄ris sui vel filiā m̄ris sue: et viderit turpitudinē ei': illa q̄z ꝓspexerit frīs ignominiam: nephariā rē operati sunt occidēt i ꝓspectu ꝑpli: eo q' turpitudinez suā mutuo reuelauerint ⁊ portabūt iniq̄tatē suā. Qui coierit cū muliere i fluxu mēstruo: ⁊ reuelauerit turpitudinē ei': ipsa q̄z aperuit fontē sanguinis sui: uterq; aūt ambo de medio ꝑpli sui. Turpitudinez matertere ⁊ amite tue non discoopies. Qui hoc fecerit: ignominiam carnis sue nudauit: portabunt ambo iniquitatem suam. Qui coierit cum vxore patrui vel auūcli sui: ⁊ r̄uelauēit ignominiā cognatiōis sue: portabūt ambo peccatuz suū: absq; liberis morient. Qui duxerit vxorē fratris sui: rē facit illicitā: turpitudinē fratris sui r̄uelauit: absq; filijs erit. Custodite leges meas atq; iudicia ⁊ facite ea: nē ⁊ vos euomat terra quam itraturi estis ⁊ habitaturi. Nō lite ābulare i legitimis nationū q̄s ego expulsur' suz añ vos. Oia enim hec fecerūt: ⁊ aboiatus sū eas. Uobis aūt loquor: possidete terrā eoꝝ: quā dabo vobis in hēditatē: terrā fluentē lacte ⁊ melle. Egō dñs deus vester: q̄ sepaui vos a ceteris ꝑplis. Sepate ergo ⁊ vos iumētuz mūdū ab imūdo: ⁊ auem mūdaz ab imūda. Ne polluatis aīas vr̄as in pecoꝝ ⁊ auib': ⁊ cūctis que mouent in terra: ⁊ q̄ vobis ostēdi eē polluta. Eritis sancti mihi: q; scūs ego sū dñs ⁊ sepaui vos a ceteris ꝑplis: vt essetis mei. Uir siue mulier in q̄bus phitonicus vel

Sequit: a Interficiēt ambo. hoc ē itelligēdū q̄n alius quis sciēter mulierē mēstruatā cognouerit: ⁊ fuerit de hoc cōuict' i iudicio. Si aūt cēt occultū: imūdus esset septē dieb': vt dictū ē. ſ. Exo. xv. ca. Qui coīerit cū vxore patrui. Sequit: b Absq; liberis morient. quod expōit Ra. Sa. dicēs: q' si tūc haberēt pueros: separarent eos ante mortē suā: ⁊ si nō hārent tūc nec haberēt ō cetero: sic puati a deo: ⁊ sic mozerēt absq; liberis. Beat' Aug. alii expōit dicēs: q' si ex tali matrimonio alicui pueri nascerent: illegitimi r̄putarēt: nec succederēt in hereditate: ⁊ iō per hoc itelligit pena exhereditationis: ⁊ eodē mō expōnit casus sequēs. c Custodite leges meas. hic cōsequēter ponit p̄dicte determiatiōnis rō: ad hoc eni determiata ē pena predictarū trāsgressionū: vt hoies saltē timoꝛ pene coerceret a trāsgressiōe legi: ⁊ hoc ē qō dr: d Ne ⁊ vos euomat ira. tāq; abominables. e No lite ābulare i legitimis nationū. i. i ritu ⁊ mō viuēdi ipaz. f Ego dñs de' vest' rē.] p signū circūcisiōnis ⁊ dationē legis. g Separate ergo ⁊ vos iumētū mūdū ab imūdo. in hebreo hētur: Bestiā mūdā ab imūda. iumētuz enim ꝑtic acceptū dr qñ iuuamētū: qō. ſ. deseruit hoi tātū in laborādo: sicut equus asin' ⁊ similia: q̄ oia sunt imūda ad esum: ⁊ iō distinctio mūdi ab imūdo nō hz hic locū. h Eritis mihi sci. q; si aialia mūda debēt separari ab imūdis: multo forti' hō q̄ est rōnalis creatura debz separi a peccatoribus. i ¶ Uir siue mulier. hic ꝓnter ponit intēta ꝓcō: intētio eni p̄cipalis q̄re determinate sūt pene i casib' p̄dictis: ē ad destructionē idolatrie ⁊ circūstātiarū eius: iō finaliter ꝓcludit: k Uir siue mulier in qui. phi. vel oīui. fu. spi. mor. mo. non est p hoc itelligēdū q' si aliq̄ fuerint arrepticij a demonib' in eis loquētib' absq; pcuratōe illoꝝ in q̄bus sūt tales spūs mali: q; tale q̄d ē penale ⁊ nō culpabile. Si aūt p pcuratōez alicui' hoc fuerit directe vel idirecte ita q' sit ei culpabile: tūc incurrit penā istā. ¶ In cap̄lo. xx. vbi dr i postilla: Q; si negligēs ꝑplis ire. Addi. ꝑma. scibilē: ⁊ replicāt eadē p̄cepta q̄ supr' dicta sūt: ⁊ solū addit determinatō pene: ⁊ iō pz lr̄a ex supradictis vsq; ibi k Pec' ōz occidite. ñ q; peccauerit cū ñ bēat liberuz arbitriū ſz i ōtestatōez crimis ⁊ ne ex aspectu tal' aiar' alīq̄ iclinarēt ad idē vicū. Qui coierit cū mu. i flu. mē. r̄

Est hac littera nō habet q' negligētes corrigere crimia eandē penā incurrāt: sed solū si sunt cōsentientes: dicit eni in lra: Succidāq; ipsum ⁊ oēs q̄ consenserit. nō eni dixit: Et oēs qui neglexerint: ſz q̄ cōsenserit: ex quo pz q' negligētes licet sint digni pena: nō tamē eandē penā incurrunt sicut trāsgressores: nisi cuz hoc sint cōsentientes.

¶ In codē capitulo vbi dicit in postilla: Qui maledixerit patri suo vl matri morte moriat' rē. Additio secunda.

Quod autez ꝓ vna maledictione ꝑsō quis icurrat pena capitalē: dictuz fuit. s. in additōe sup Exo. xxj. Repli. correctorij cōtra Burgen.

¶ In capitulo. xxj. ō maledictione parētū ⁊ ei' pena vide supra Exo. xxj. La. XXI.

Dixit quoq; dominus. Postq̄ posita sūt p̄cepta ordinatia vite q̄tuz ad ad cōmunē statū: hic ꝓnter ponunt p̄cepta ordiatiua vite q̄ntuz ad diuinū cultū: ⁊ p̄mo q̄tū ad ministrātes: secūdo quātū ad ministrata. capi. xxij. Circa p̄mū ostēdit primo q̄d circa sacerdotes maiores sit obseruandū: scdo q̄d circa sacerdotē magnū: ibi Pontifex. tertio qui sūt inepti ad sacerdotiū: ibi Locutusq; ē dñs. Circa p̄mū inhibet sacerdotibus minoribus ne intersint funeribus: nisi certarum personarum que in littera exprimuntur: ⁊ patet littera. ¶ Causa huius duplex est: vna ex hoc quia contrahebant quandam imundiciam seu irregularitatem impedientez eos ad tēpus ministerio tabernacli a qua oportebat eos primo purgari: ⁊ ideo magis arcebantur a funeribus q̄ alij qui non habebant sic ministrare in tabernaculo. Secūda ratio ē: q; sacerdotes qui magis debēbāt hre cognitionē de resurrectiōe futura nō decebat ita lugere mortuos sic cōem ꝑlm. b ¶ Nec radēt caput rē. hoc expositū est. s. xix. ca. hic tamē replicat: q; licet oēs ad hoc tenerent: ſpaliter tamē sacerdotes qui debebāt eē alijs mūdiores: ⁊ hoc ē qō ſbdit: c Incēsū eni dñi. sup altare thymiamat. d ¶ Et panes dei sui offerūt. sup mēsaz ꝓpositōis. e Et iō sancti erūt. i. ab imūdicijs magis elōgati: ⁊ q; vilitas vxoꝛ redūdat i virū cū sint vna caro: iō ſbdit: Sed tū ⁊ vile ꝑstibulū nō ducet vxorē: nec eā q̄ repudiata est a marito: q; consecrat' ē deo suo: ⁊ panes ꝓpositōis offert. Sit ergo sācti' q; ⁊ ego scūs sū dñs q̄ sanctifico vos. Sacerdoti filia: si deꝑdēsa fuerit i stupro: ⁊ violauerit nomē patris sui

Universidad de Deusto Biblioteca

g Flāmis exureť. q2 filia sacerdotis deberet pollere maiori mūdicia: iō puniebať grauiori pena. Alie autē virgies dicto mō deflorate nō puniebanť morte: nisi essent viro affidate: vt dictū fuit s̄. Exo. xxij. ⁊ idē habeť deutro. xxij. dicit tñ Ra. Sa. ꝙ hoc ē intelligēdū de filia sacerdotis maritata: vel saltez affidata: ⁊ nō de illa que ē oīo libera a viro. Sȝ hoc videť cōtrarium textui qui nullā facit exceptionē. Itē ꝯtra intētionē legis: q̄a sic nō eēt differētia q̄tū ad hoc inť filiā sacerdotis: ⁊ filiaz hoīs alteri⁹: q2 filia cuiuscūq3 maritata vel affidata si fornicet debet lapidari fm legez dataz: deutro. xxij. et exo. xxij. ⁊ ita lex hec de filia sacerdotꝭ esset supflua: ideo prima expositio vī melior. h ¶ Pōtifex. hic cōsequēter ondiť q̄d obfuādū sit circa sacerdotē summū cū dr̄: i Caput suū nō discoopiet amouendo cydari de capite suo pro luctu mortui. k ¶ Et ad oēm mortuū nō ingredieť oio. q2 semp debebat esse parat⁹ ministrare corā dn̄o: ⁊ iō magis arcebať a cōtagiōe ex mortuis q̄ alij sacerdotes. l Sup pr̄e quoq3 ⁊ mr̄e. si moriant. m ¶ Nō ꝯtamiabit. iste due psone sunt hic exp̄sse ad maiorē declarationē dicti: q2 si nō debebat cōtamiari i morte pr̄is ⁊ mr̄is: multo plus debebat vitare talē cōtamiationē in alijs. n Nec egredieť ð sanctis. etiā a longe sequēdo feretrū: ⁊ q2 vir ⁊ vxor sunt vna caro iō subdiť: Uirginē ducet vxorē ⁊c̄. seq̄t: o ¶ De populo suo. qȯ fuit institutū a p̄ncipio: tñ fuit ꝯcessuȝ vt posset accipe vxorē de stirpe regia: ⁊ hoc ꝑpter nobilitatē generis: ⁊ vt rex q̄ p̄essȝ in tēpalibus: ⁊ sūmus sacerdos q̄ p̄essȝ spiritualib⁹: eēnt magis cōcordes: qȯ faciebat ad bonū regimē populi: ⁊ vt reges p familiaritatē sacerdotū eēnt magis edocti de lege diuina: ⁊ talis cōiunctio vī ꝯcedi p hoc qȯ subdiť: p Nec cōmisceat stirpē generis sui vulgo gētis sue. i. cōibus de populo: ⁊ p hoc vī ꝯcedi cōmixtio cuȝ stirpe regia. Sciendū autē ꝙ p̄dicta que sp̄aliter sunt ordinata circa sacerdotes: ⁊ potissime circa sacerdotez magnū ad eoꝝ excellentiā hoc fuit vt haberenť a populo i maiori reuerētia: q2 hoc redūdabat i honorē cult⁹ diuini. q ¶ Locutusq3 est dn̄s. hic ꝯñter ondītur q̄ debeāt reputari inepti ad sacerdotiū: licet sint de semie aaron: cū diciť: r Qui habuerit maculā. i. notabilē deformitatē: ⁊ hoc fuit ordiatū q2 tales homies videnť cōtemptibiles: ne ex hoc vilesceret sacerdotale officiū: ⁊ exprimūť iste deformitates magis in pticulari cū diciť: s ¶ Si cecus fuerit ⁊c̄. ⁊ pȝ lr̄a vsq3 ibi: t Si gibbus. i. gibbosus in pectore vel in dorso. v ¶ Si iugem scabiē. i. cōtinuā vel pungentē. x Si impetiginē. i. scabiē siccam que sine dolore corporis corp⁹ fedat ⁊ deformat. Et idē est iudiciū de alijs deformitatibus notabilibus ꝑpter quas reddiť homo cōtemptibilis alijs: iō subditur: Omnis qui hūerit maculā ⁊c̄. ⁊ pȝ. y ¶ Uesceť tñ de panibus q̄ offerunť. hoc dr̄ ad differētiā panuȝ ꝑpositiōis q̄ fiebāt de cōi sūptu: ⁊ nō erat licitū ð eis comedere nisi solis sacerdotib⁹: ceťa pateť. Moraliť sacerdotali officō reddūť idīgni. Cecus. i. ignarus legꝭ: cū sacerdotiū sit officiuȝ doctoris. Claud⁹ idest iniustus: q2 est officiū diffinitorꝭ in foro cōsciētie. Naso deformis. i. idiscretus: q2 est officiū discretorꝭ lepre a nō lepra. Fractus pede. i. ineptus ad gradiēdū in via moꝝ: q2 sacerdotiū ē officiū pauꝑorꝭ. Mancus. i. ipotēs opari virtuose: cuȝ sit officiū cultoris in vinea dn̄i. Gibbos⁹ idest supbus: cū sit officiuȝ exemplatorꝭ. Lipp⁹. i. vidēs obscure in ꝑtinētib⁹ ad salutem: cū sit officium ductoris. Habēs albuginē i oculo. idest auarus: cū sit officiū largitoris. Habēs iugez scabiē. i. castrimargiā: cū sit officiū predicatorꝭ: cuius ē castigare corpus suū ⁊ in s̄uitutē redigere. Habēs ipetiginē. i. luxuriā: cū sit officiū cōsecratiōis agni imaculatī. Herniosus. i. rupt⁹ vel pōderosus. i. ad t̄rena affectuosus: cū sit officiū genitoris: q2 habet gignere filios spirituales i eccia dei. In caplo. xxj. vbi dr̄ i postilla: Uirginē ducet vxorē. ⁊ sequiť: De pplo suo ⁊c̄ ¶ Additio.

flāmmis exureť. Pōntifex id est sacerdos maxim⁹ inter fratres: sup cui⁹ caput fusū ē vnctiōis oleū: ⁊ c⁹ manus i sacerdotio cōsecrate sunt: vestitusq3 ē scis vestib⁹: caput suū non discoopiet: vestimēta nō scidet: ⁊ ad oēm mortuū nō igredieť oino. Sup pr̄e quoq3 suo ⁊ mr̄e non cōtamiabiť: nec egredieť de scīs: ne polluat sanctuariū dn̄i: qa oleū scē vnctiōis dei sui sup eū ē: Ego dn̄s. Uirginē ducet vxorē. Uiduaȝ aūt ⁊ repudiatā ⁊ sordidā atq3 meretricē nō accipiet: sȝ puellā dē populo suo: nē cōmisceat stirpeȝ generis sui vulgo gētis sue qa ego dn̄s qui scifico eū. Locutusq3 ē dn̄s ad moysen dicēs: Loq̄re ad aarō: Homo de semine tuo p familias q̄ui hūerit maculaȝ non offeret panes deo suo nec accedet ad ministeriuȝ eius. Si cēcus fuerit: si claudus: si vl' paruo vl' grādi ⁊ torto naso: si fracto pede: si manu: si gibbūs: si lipp⁹: si albuginē hn̄s i oculo: si iugem scabieȝ: si ipētiginem in corpore: vel herniosus: ois qui hūerit maculaȝ de semie aaron sacerdotis: nō accedet offerre hostias domino: nec panes deo suo. Uescetur tamen panibus qui offeruntur in sanctuario: ita dūtaxat vt intra velum nō ingrediatur: nec accedat ad altare q maculaȝ habet: ⁊ contaminare non debet sanctuariuȝ meum. Ego dominus qui sanctifico eos. Locutus est ergo moyses ad aarō ⁊ ad filios eius ⁊ ad oēm israel: cūcta que sibi fuerāt impata.

In hoc ꝙ dr̄: de pplo suo. nō itelligiť ð genere sacerdotali vl' leuitico tm̄: sȝ sufficit ꝙ sit ð pplo israelitico. Nūq̄. n. vt credo legiť fuisse ꝓhibitū sūmo sacēdoti vt ꝯheret cū aliq̄ ð alia t̄bu q̄cūq3: sic etiā nec fuissȝ dispēsatū seu ꝯcessū vt acciperet vxorē ð stirpe regia: q2 idifferenť poterāt mr̄imoniū ꝯhere cū muliere ð q̄cūq3 tribu: dū tñ eēt v̄go: ⁊ nō eēt vidua vl' sordida seu r̄pudiata. Q2 aūt s̄bdiť in lr̄a nr̄a: Nō cōmisceat stirpē generꝭ sui vulgo gentis sue. in hebreo habeť: Nō polluat. s. qui intelligereť pollueť si cōmisceret alicui p̄dictaꝝ sibi ꝓhibitarū. Replica. correctoriū ꝯ Burgensē.

In caplo. xxj. Burgeñ. ponit quādā extortā sniam illi⁹ dicti: Ducet vxorē ð pplo suo. opponēs se cōi snie oiuȝ doctoꝝ nostroꝝ dicētiū trib⁹ leui ⁊ iuda ꝯiūctas: ⁊ neutrā illaruȝ t̄buū vxoribus plebeoꝝ ꝯiungi ⁊ ecōuerso: ⁊ puto soli Burgeñ. hic nō fore credēdū ꝯ sniam cōem oium.

Locut⁹ quoq3 ē dn̄s. Postq̄ ¶ Caplm. XXII descripta sūt precepta ordinatiua diuini cltus q̄tū ad mistrātes: hic ꝯñter ponūť p̄cepta diuini cultus ordiatia q̄tū ad mistrata. Et primo ondītur quid sit obseruandū circa iā oblata. scd̄o quid circa offerēda: ibi Locuť est dn̄s. tcio ad vtrūq3 poniť ratio inductiua: ibi Custodite mādata. Circa primuȝ poniť multiplex p̄ceptū: scd̄o trāsgressionis mediū ibi Qui cōederit de sāctificatꝭ. Circa primum excludūť octo persone ab esu sāctificatorū: videlicȝ leprosus: seminifluus: imūdus ex tactu immūdus ex esu alienigēa: inquilinus: mercenari⁹: filia sacerdotꝭ nupta. Rō litteralis āt huius exclusionis ē pp reuerentiam cultus diuini Nam ex eo ꝙ nō quilibet admittebať ad esū oblationū: que cedebāt in vsū sacerdotū sed excludebātur psone imunde: uiles ⁊ extranee: habebātur oblationes i maiori reuerētia. Ratio autē figuralis fuit: q̄a p hoc designabatur ꝙ quilibet nō ē admittēdus ad pceptōeȝ eucharistie: sed tm̄ persone fideles ⁊ mūde. patet autem littera paucis exceptis: que exponentur discurrendo. b Caueant ab his q̄ consecrata sunt. vt non irreuerenter ⁊ indebite ad tāgendum ⁊ comedendum se ingerant. Consecrata filiorum israel hic dicuntur oblata ab eis. c ¶ Et n cōtaminēt nomen sanctificatorum mihi. i. oblatoꝝ mihi: quia sicut dictū est vilescerent in reputatione hominum: si q̄libet etiam immundus eis vesceretur. d In quo est imunditia peribit coram dn̄o. sicut Nadab ⁊ Abiu: dictum fuit supra. xj. ca. Consequenter explicat in speciali immūditias excludentes ab esu sanctificatoꝝ cuȝ dicitur: e ¶ Homo de semine Aaron ⁊c̄. ⁊ patet ex precedentibus. f Qui tetigerit immundum super mortuum. i. ex pertinētibus ad mortuum: ex quorum tactu homo efficitur immundus: prout habetur Nūeri. xix. g ¶ Et ex quo egreditur semen. i. qui tetigerit semifluū h Quia cibus illius est. eo ꝙ est de semine Aaron. i Morticinum. idest per se mortuuȝ: ⁊ loquitur scriptura de animali mundo: scd̄m suam speciem: sȝ ex modo moriendi efficiuntur carnes immūde ⁊ illicite ad esum. k Omnis alienigena non comedet de sanctificatis. hic accipitur alienigena omnis qui non est de semine Aarō: exceptis aliquibus postea expressis. l Inquilinus sacerdotis. qui manet ad tempus tm̄ in domo eius: et non est ð genere eius. m ¶ Et mercenarius qui seruit p mercede sacerdoti: q2 isti non sūt sui iuris. n Quē āt sacerdos emerit in seruum: et qui vernacul⁹ dom⁹ eius fuerit. i. seru⁹ natus ⁊ nutrit⁹ i domo sacerdotis. o ¶ Hi comedent ex eis. quia sunt quedam res ipi⁹ sacerdotis. p Si filia sacerdotis cuilȝ ⁊c̄. i. alicui qui non est de genere sacerdotali. q ¶ Non vescetur: quia est emācipata a patre: ⁊ f̄ca vna caro cū marito: ⁊ iō trahitur ad modum viuendi mariti. r Qui comederit. Hic ponitur trāsgressionis remediū quando illa trāsgressio fit per ignorantiaȝ: quia debet reddere quod comestum est: ⁊ super hoc quintam parteȝ: eo ꝙ nō adhibuit debitam diligentiaȝ ad precauendū sibi ð comestione sanctificatorum: ⁊ ideo non excusatur a toto sed soluȝ a tanto ¶ Moraliter per comestionem sanctificatorum: itelligiť perceptio eucharistie a qua excludūtur iste persone. Leprosus. i. peccatis assiduus qui peccat ex corruptione habitus. Seminifluus. i. mendosus qui defluit verbis falsis. Immundus ex tactu. idest luxuriosus: quia luxuria est circa delectationes tactus. Immundus ex esu. i. carnosus uel gulosus. Alienigena. i. excōicatus: ⁊ a societate gentis christiane precisus. Inquilinus. i. inconstans qui manet ad tempus: sȝ tpe tētationis recedit. Mercenarius. i. cupidus vel auarus q̄ ñ habet oculū nisi ad tpale lucꝝ. Filia sacerdotis. i. effeminatus ⁊ mollis. s Locutusq3 ē dn̄s. Hic ondītur q̄d obseruandū sit circa offerenda. Et primo ondiť q̄ debeāt offerri scd̄o a quib⁹ personis: ibi De manu alienigene: tertio determinatur tempus oblationis: ibi Locutus est dn̄s ¶ Adhuc circa offerenda primo ponitur generalis determiatio: scd̄o circa h⁹ pōiť q̄dā exceptio: ibi Bouē ⁊ ouē aure ⁊c̄. Circa p̄mū sciendū ꝙ i oī sacrificio generalr hoc erat obseruanduȝ ꝙ aial offerendū i sacrificijs oportebat eē imaculatū. i. absq3 defectu alicuius mēbri vl' notabili deformitate: ita ꝙ macula nō accipiť ꝓ varietate pellis: sed mō dcō. In sacrificio v̄o holocausti qȯ totū icēdebať ad honorem diuinum: ⁊ sic

t

Capl'z. XXII.

Locutusq̄q3 ē dn̄s ad moysē dicēs: Loqueř ad aarō ⁊ ad filios ei⁹ ut caueāt ab his q̄ ꝯsecrata sūt filioꝝ isrl': et ñ ꝯtaminēt nomē scificatoꝝ mihi q̄ ipi offerūt. Ego dn̄s. Dic ad eos ⁊ ad posteros eoꝝ: Omis hō q accesserit ð stirpe ur̄a ad ea q̄ ꝯsecrata sūt: ⁊ q̄ obtulerūt filij isrl' dn̄o i quo ē imūditia: pibit coraȝ dn̄o. Ego sū dn̄s. Homō ð semine aarō q fuerit lepros⁹ aut patiēs fluxū semis: non vesceť ð his q̄ scificata sūt mihi: donec saeť. Qui tetigerit imūdū sup mortuo: ⁊ ex q̄ egrediť semē q̄si coit⁹: ⁊ qui tāgit reptile ⁊ q̄dlibet imūdū cui⁹ tactus ē sordid⁹: immūd⁹ erit vsq3 ad vesperū: ⁊ ñ uesceť his q̄ scificata sūt sȝ cū lauerit carnē suā aq̄ ⁊ occubuerit sol: tūc mūdat⁹ uesceť ð scificatis: q̄a cibus illi⁹ ē. Morticinū ⁊ captuȝ a bestia ñ cōedet: nec polluet i eis. Ego sū dn̄s. Custodiāt p̄cepta mea: vt ñ subiceāt pctō: ⁊ moriātur i sanctuario cū polluerint illd̄. Ego dn̄s q scifico eos: ōis alienigēa ñ cōedet ð scificatꝭ. Inquilin⁹ sacerdotis et mercēari⁹ ñ uexētur ex eis. Quē āt sacerdos emerit ⁊ q vernaculus dom⁹ ei⁹ fuerit: hi cōmedēt ex eis. Si filiā sacerdotꝭ cuilibet ex populo nupta fuerit: de his q̄ scificata sūt ⁊ ð pmitijs nō uesceť. Sin āt uidua vel repudiata ⁊ absq3 libis reuersa fuerit ad domū patrꝭ sui sicut puella ꝯsueuerat: aleť cibis patris sui. Ois alienigēa: comedēdi ex eis ñ hȝ ptātē. Qui cōederit ð sanctificatis p ignorātiā: addet q̄ntā ptē cū eo qð cōedit: ⁊ dabit sacerdoti i scūarium nec ꝯtamiabūt scificata filioꝝ isrl' que offerūť dn̄o: ne forte sustieāt iiq̄tatē delicti sui cū scificata cōederit ego dn̄s q scifico eos. Locutusq3 ē dn̄s ad moysē dicēs: Loq̄r ad aarō ⁊ filios ei⁹: ⁊

erat dignius alijs sacrificijs hoc erat cōseruandū specialiter q offeret aial masculinū tm: qz sexus masculin' pfectior est eo q femina est mas occasionatus: z hoc est qđ dr: t Domo de domo isrl. i. iudeus natōe. v ¶ Et de aduenis. idest alienigena cōuersus ad iudaismū. x Masculus imaculatus erit ex bob' z ouibus ꝛc. qz ex his trib' speciēb' aialiū tantuz fiebat sacrificium

ad oēs filios isrl: diceſqz ad eos. Homō ō domo isrl: et de aduenis q habitāt apō vos q obtulerit oblationē suā: vel vota soluēs vl spōte offerēs: qcgd illud obtulerit i holocaustū dñi vt oscerat p uos: māsculus imaculatus erit ex bob' z ouib' z ex capris. Si maculaz būerit nō offeret: neqz erit acceptabile. Homō q obtulerit victimā pacificoruz dño vel vota soluēs vl spōte offerēs tā de bob' qz de ouib': imāculatū offeret vt acceptabile sit. Omis macla nō erit i eo. Si cēcū fuerit: si frāctū: si cicātricē hns: si papulas aut scabiē aut impetiginē: ñ offeret ea domino: nec adolebitis ex eis super altar dñi. Bouē z ouē aure z cauda aputatis: volūtariē offerre potes: vōtū aūt ex his solui ñ pōt. Omē aial qō vel cōtritis: uel tonsis: vel sectis: ablatisqz testiculis ē: nō offeretis dño: z i terra vra hoc oio ne facietis. De manu alienigene ñ offeretis panes deo vestro z quicquid aliud dare uoluerit: quiā corrupta z maculata sunt omnia: non suscipietis ea. Locutusqz est

putabant imūdi: z per pns dōa coꝛ: z iō ñ poterant offerri i ppa specie ut dcm ē. Ra. sa. aliter exponit passuz istū. Ad cuius intellectū primo ponēda ē hebraica littera q talis ē: De māu alienigene ñ offeretis panē deo vestro: de oibus his: qz corruptiones eoꝛum in eis sunt et macula i eis ē: nō pficiēt eis. Dicit igitur q lex ista daf ad removendum dubiū: quia lex non fuit data gētilib': sed iudeis tm: et iō preceptū de oblatione imaculatoꝛ tāū ñ astrigebat gentiles: pp qō sacerdotes iudeoꝛ possent credere q aialia maculata ob oblata a gētilib' ex devotione possent offerri i altari holocaustoꝛū: z iō hoc removetur per hoc quod dr hic: Corruptiones eoꝛ. ꝛc. dicit tamen q aimalia immaculata immolaticia poterant ab eis recipi z offerri: sz hoc dcm uidetur esse contra textū vbi dr: De manu alienigene nō offeret pa. deo vro. In pāb' tm ñ poterāt cē tales macle sic i aialib'. Et si dicat q aliq pāes portant cē maculati ex aliq mixtione debita: z de talib' loqf hic: nō valet qz absolute dr: Non offeret panē. z idiffinita lex expollet vniuersali: et sic oblatio pāis generalr vi phibita recipi a gētilib': z eadez rōe oiuz aliaꝛ rez. Jte ō ag paschali q imolabat extra locū scm: qz i Hierusalē vbiqz potat imolari: vt habet deutro. xvj. dr Exo. xij. q null' poterat admitti ad cōstionē ei' nisi pri' circūcisus z puersus cēt ad iudaismū. Et mlto fortr vi q null' cēt admittēdus ad offerendum aliqd i loco sacro: nisi iude' vel puersus ad iudaismum. Jta illi qꝛ oblatio recipiebat ad offerēdū sup altare: ingrediebāt atriū tabernaculi i q erat altare holocaustoꝛū: vt pz ex predictis in multis locis: sz gētiles ñ debebāt ingredi: vt pz Threnoꝛ. j. vbi dr: Vidit gētes ingressas sanctuarium tuum: de qbus precepas: vt nō intrarēt i ecclesiā tuā. Et Ezech. xliij. vbi dr: Sufficiāt vobis oia scelera vra dom' isrl: eo q iduxistis filios alienos incircūcisos cōde z incircūcisos carne: vt sit i scūario meo z polluāt domū meā. Sacerdotes. n. cupiditate ducti introducebāt gentiles intra atriū ubi erat altar holocausti: vt percipent ab eis oblatōes. et Act. xxj. iudei isurrexer i Paulū dicētes eū violatorē tēpli: eo q credebāt eū introduxisse throphimū q erat gētil i atriū tēpli: vbi Nazarei soluebāt vota suū: z sic pz q ñ erat licitū recipe aliqd a gētilib' vt offerret i eade specie vt pdcm ē. Lra ēt hebraica ñ facit pro dicto Ra. sa. cū dr: quia corruptōes eoꝛ i eis ꝛc. Quia per hoc ñ itelligit aliud nisi q immunditie gētiliū i q tū erāt i circūcisili z idolatrie dediti redūdabāt i oblationib' eoꝛ: z sic paret q littera hebraica in hoc loco non differt a translatione nostra in sensu: licet quantum ad aliquid differat in verbis. l Locutusqz est dns. Hic psequit.

agit de tēpore offerēdi cū dr: m Die aūt octauo ꝛc] qz añ octauam die fetus nati sūt nimis molles z iperfecti: z iō añ octauā die nō debebāt offerri dño: sicut nec aialia ipfecta pp defectū alicui' mēbri. n Sive illa bos sive ouis nō imolabūt ꝛc]. hoc fuit preceptum: ut iudei qui erant crudeles exercerētur ad pietatem circa bruta aialia: ut p hoc mitiores efficerent erga hoies. Videbat autez q dāmodo crudele q mr cū fetu imolaret: z iō h' fuit phibitū rōe dcā. Jtē qz aliq idolatre fm ritū suum mrez cū fetu idolo imolabāt. Et sic del'rōnib' precipitur Deu. xxij. q sicqs inuenerit nidum z matrē icubātem pullis q nō tenear sim matrē cuz filijs: sz patiatur matrē abire captos filios tenens. o Si imolaueritis hostiā. h'. ē. vij. ca. positū ē et exposituz: sz hic repetit ad maiorez impressionem. p ¶ Custodite mādata mea. Hec ē conclusio h' capituli: videlz observatio pdcoꝛ: cuius ratio subditur cū dicitur: q Ego dns. i. tāte auctoritatis q debetis simpliciter obedire. r ¶ Ne polluatis uome meū. offerendo imūda sup altare meu. s Ut sactificer in medio filioꝛ isrl. ñ q p sacrificia aliquid accrescat sactitati di nine: sed magis ipsis offerentibus devote: ideo dicitur: In medio filioruz isrl.

¶ Capl'm. XXIIII.

Locutusqz ē dns. Hec ē tertia ps pncipalis h' libri in q agitur de tpib' offerēdi: que quidem tpa sūt solēnitates i qb' fiebāt specialia sacrificia vltra qtidiana. Et pmo agitur de tpe dictaꝛ solēnitatū: scdo ponitur inductio ad observantiā eaꝛ. xxvj. ca. Circa pmū pmittūt solēnitates q durabāt p aliquā ptē āni: z' sbdunt ille q durabāt p totū ānum. xxv. Ad huc circa pmū pmittūt ille q ptinebāt generalr ad totū pplm: 2° que spāliter ad sacerdotes. xxiij. ca. Prima in duas: qz pmo pmittit observatio solēnitatis sabbati q fiebat qlibet hebdomada cū dr: b Dies septim'. Omne op' ñ facietis i eo. qz ēt illa q ptinebāt ad cibū z potū nō poterāt illo die pparari: sz die pcedēti: vt habet Exo. xvj. qualr āt sabbatū sit observādū plēius dictum fuit Exo. xx. ca. Sed h z i plurib' alijs locis repetit huiusmōi observatio ut magis cordib' hominū imprimere tur. c De sunt ergo ferie. Hic 2° ponūt solēnitates q fiebāt semel i āno. Et pmo agit de solēnitate pasche: 2° de solēnitate pentecostes: ibi Numerabitis ergo. tertio de solēnitate tubaꝛ: ibi Locutusqz ē dns. quarto de solēnitate expiatōis: ibi Decio die. quinto de solēnitate tabernaculoꝛ: ibi Et locutus ē dns. Adhuc pmo agit de solēnitate paschali: scdo de oblatione primitiaꝛ que fiebat infra festū pasche: ibi Locutusqz est dns. Circa pmū sciēdū q solēnitas paschal' celebrabat i mēoziam beneficij q educti fūt filij israel de egypto q qdez eductio fuit. xv. die mēsis pmi: z iō tūc fiebat solēnitas illa. Incipiebat tm a vespere pcedētis dicī: in quo vespe imolabat agn' paschalis: de cui' immolatōe dcm fuit plenius: Exo. xij. z. xiij. z hoc ē qđ dicitur h o Mēse p° ꝛc]. dicebat āt illa immolatio phase. i. trāsitus: qz angelus i illa nocte pcutiēs pmogēita egyptioꝛ trālibat dom' Hebreoꝛ: i qꝛ suplimiratibus erat de sāguie agni imolati nihil pcutiēs i eis sz magis saluans. e ¶ Et qntadecia ꝛc]. Incipiebat tm sicut dcm ē a vespe pcedētis dicī: i q ñ debebat apparē fermētū seu fermenta tū i domib' hebreoꝛ. f Septē diebus azima cōedetis. qz tot dieb' durabat solēnitas Cōedebāt āt azima i mēoziā h': q filij isrl' iminente exitu de egypto nō poterāt fermētare egyptijs gentib' eos exire: ut hī Exo. xij. ca. g ¶ Dies primus erit vobis cele. Erat. n. celebriꝛ quicq seqntib': ideo subditur: h Omē op' seruile ñ facietis i eo. poterāt tm pparari illa q erāt ad cibū z potū necessaria: qz talia opa nō reputātur seruilia. i ¶ Sz offeretis sacrificiū ꝛc. Jstud sacrificiū dr terminatur infra Nūeri. xxviij. k Dies āt septimus erit celebriꝛ. non respectu pmi sz respectu intermedioꝛ: in quib' nō solū erat licitū pparare ea que ad victum ptinēt: sed ēt alia opera facē. Consideradū tm q qñcūqz occurrebat dies sabbati. s. pª vel septia die huius solēnitatis: vel in aliqua i termedia illa dies erat observanda: sic q nullum opus fiēt etiam circa preparationem cibozum. l ¶ Locutusqz ē dominus. Hic pnter agitur de oblatione pmitiarū que fiebat i crastino pasche cum dr: m Cum ingressi fueritis terrā ꝛc. Ex quo patet q istud preceptum de primitijs non obligabat donec essent in terra pmissiōis. n ¶ Et messueritis segetes. Non est intelligendū q tunc cēt messis cōis segetuz quia nō poterat esse ita cito: sed tunc homines colligebant spicas appropinquantes ad maturitatem: que magis festinabant ad hoc in aliqua parte terre isrl: z dicit hebrei q erat in Norte Neptalim: z de his offerebantur primitie in pascha z hoc est quod dr: Feretis manipulos spicaꝛ ꝛc. o Qui eleuabit fasciculum. Jn hebreo habetur: Qui eleuabit gomoz. z sic cōsequēter in isto capitulo vbi hī: Manipulus

Universidad de Deusto Biblioteca

Jn hebreo hĩ gomor:qz lz apportarẽt spice p ṗmitũz:tñ añ q̃ de ipis fieret sacrificiũ tozebant ignı:ut hi.ē.ṗmo capitulo ⁊ p cõfricationẽ excutiebãt grana:de q̃bus iplebatur gomor:que ẽ decia ps ephi:vt dcñ fuit Exo.xvj.⁊ inde fiebat sacrificiũ. q Altero die sabbati. Jn hebreo hĩ:i crastio sabbati:⁊ accipiẽt sabbatũ p die septia septimane:lz pro prima die pasche q̃ erat .xv.dies mensis ṗmi q̃ etiã vocat h sabbatũ:eo q requies erat ab omi ope seruili:⁊ oblatio ocãz ṗmitiarũ fiebat.xvj.die eiusdẽ mẽsis. q Et libameta.ſ.illa q̃ simĺ cũ agno offerebant i holocaustũ: et q̃ sint illa oñdit cũ dicitur: Due decie simile ⁊c. r Quarta ps hin. 2m papiaz duplex est hin:vnũ mai' qõ cõtiet q̃si duas quartas parisiẽsiũ ⁊ dimidiã: aliud mĩ' qõ cõtiet duas q̃rtas. Credo tñ q̃ meli' sit dicẽduz q̃ quãtitas huius mensure ⁊ aliaz q̃ ponũt in scriptura:nobis ẽ incerta:q: mẽsure liquidoz ⁊ aridoz mltuz variãt ſm varietatez temporz ⁊ locorum. s Panẽ ⁊ polen.⁊ pul.nõ cõedetis ex segete. Intẽtio legis h' ẽ:q̃ nullus cib' sact' ex segete noua cõedẽt ab eis donec oblatio ꝓdcã ṗmitiaz fcã eẽt t Nũcrabitis. Hic ꝓnter agit de festo pẽtecostes:quod celebrabat in mẽoriã bñficij leg'date:q̃ data fuit q̃nquagesima die ab egressu de egypto:die egress' excluso:vt oñsũ fuit Exo.xix.⁊ iõ celebrabat q̃nquagesima die a prima die festi paschalis exclusiue:⁊ hoc est qõ dicit: t Nũcrabitis ergo ab altero die sabbati.i. a crastio pasche iclusiue. v Septem hebdomadas plenas .idest quiquaginta dies:quia septem hebdomade plene faciunt .xlix.dies:⁊ dies sequens est .l.ideo dicit vsq̃ ad alterã diem expletõis. x Et sic offeretis sacrificiũ nouũ.i.de nouis frugib':nõ i grano sic̃ i paschate: sed in panibus:ideo subditur: y Panes primitirũ duos de duabus decis simile: in q̃libet.n.pane erat vna decima. Scõm alios i q̃libet pãe erãt due decie:⁊ accipitur decia pro ꝑma ꝑte ephi:de cui' quãtitate dcñ fuit Exo. xvj.i fine. Ex dcis h⁊ alibi ꝑz q̃ ter i ãno soluebãt ṗmitie:ꝑmo i paschate de nouis granis:scõo i pentecoste ō nouis panib':tertio i septẽbri de nouis fructib' de q̃b' reddẽde erãt ṗmitie:q: ſm Ra.ſa.nõ dabãtur ṗmitie ō ire nascẽtib' nisi de septẽ spẽb'.ſ.frumẽto:ordeo:vinea: oliua: malogranato:ficu:⁊ palma:dĩ sup Deu. xxvj.ca. 3 Lũ libamentis suis. que determinantur Nũeri.xxviij Cetera patent ex supradictis vsq̃ ibi: a Postq̃ messueritis segetẽ non secabitis eaz usq̃ ad solũ ⁊c. Jn hebreo habet Quãdo metes segetes terre tue nõ finies vel complebis angulum terre tue. istud est expositũ supra.xix. sed hic repetitur ad maiorẽ impl'sionẽ. b Locutusq̃ ẽ dñs. Dic cõsequenter agit de festo tubarum quod fiebat i memoriam liberationis Jsaac ab immolatione:vt habetur gen.xxij. ꝺ iõ illa die clangebant in cornibus pecoruz:quia aries immolatus p ipso: inter fruteta cornibus herebat: vt dicitur ibidem. Erat etiam talis clangor ꝑma die mensis septimi quali q̃dam preparatio ad festa uentura in eodem mense sci. icet festum expiationis:et festũ tabernaculoum et patet littera ex dictis vsq̃ ibi: c Et holocaustum offeretis domino : non determinatur hic qualis ẽbeat esse ista oblatio:sed determinatur Numeri. xxix. ꝺ Locutusq̃ est dominus. Hic consequenter determinatur de festo expiationis :quod celebrabat in memoriam illi' bñficij quo dñs idulsit peccatũ de fabricatione vituli:⁊ iõ celebrabatur decima die mẽsis septimi:q: tũc descẽdit moyses de mõte portãs scõas tabulas i signũ ꝑpciationis diuine. e Affligetisq̃ aias uestras in eo. Tunc ei debebãt affligi iudei vigilijs ⁊ iciunijs. f Et offeretis holocaustũ dño. eo mõ q̃ determinatur Numeri. xxix. g Die nono mẽsis septimi ⁊c. Jaz sicut dcñ ẽ frequẽter dies solẽnes iudeoz incipiebãt a uespere precedẽtis diei. h Et locutus ẽ dñs. Hic ꝓnter agitur de festo tabernaculoz quod celebrabat i memoriã illius bñficij q̃ dñs filios ĩsrael ꝓduxit de terra egypti. Ego dominus deus uester. Locutusq̃ est moyses sup solẽnitatibus domini ad filios ĩsrl'

holocaustũ dño.eo mõ q̃ determinatur Numeri. xxix. g Die nono mẽsis septimi ⁊c. Jaz sicut dcñ ẽ frequẽter dies solẽnes iudeoz incipiebãt a uespere precedẽtis diei. h Et locutus ẽ dñs. Hic ꝓnter agitur de festo tabernaculoz quod celebrabat i memoriã illius bñficij q̃ dñs filios ĩsrael ꝓduxit de terra egypti. Ego dominus deus uester. Locutusq̃ est moyses sup solẽnitatibus domini ad filios ĩsrl' hac mã cessatio ab opib':vñ h dĩ: Est.n.cet' atq̃ collecte: oẽ opus seruile non facietis i eo. Et sĩlr Deu.xvj. de septia die pasche:lz circa hoc est attẽdẽdũ:q: hoc festũ q̃ fiebat p septimũ diem tabernaculoz nullã habet rationẽ litteralez que pertineat ad memoriam ꝓteritoz. Nã festũ tabernaculoz cui hoc festũ cõtinuabat q̃ celebrabatur per septẽ dies cõtinuos:erat memoriale eoz que fuerũt facta i deserto. Vñ i lĩtera dĩ: Habitabit in vmbraculis septẽ diebus:⁊ ita vt discant posteri vestri q̃ in tabernaculis habitare fecerim filios ĩsrl'. De die ãt octaua licet eẽt celeberrima ñ fit mẽtio in cuius preteriti memoriã lit:vñ tota rõ h' festi ẽ figuratia de futuro. Nec ẽ dicẽdũ q̃ per istud festuz figurabatur adũatio ppli ⁊ pax prestita in terra ṗmissionis: da si sic debuisset cessare post ingressũ ire ṗmissionis:sicut figura cessat adueniẽte figurato:vñ dicẽdum videtur q̃ hoc festũ figurabat cõgregationem fideliũ i eccĺia christi i pñti:vel in regno celoz futuro: Cuius signũ est:q̃ i tota lege mosaica septenariuz celebrat:sicut patet ꝺ sabbato iter dies hebdomade:⁊ de septem diebus pasche:et.vij. dieb' tabernaculoz: ⁊ de celebratiõe pentecostes post enũe rationẽ septẽ hebdomadaz :⁊ de mense septimo in quo pluria et ꝓcipua festa celebrabãt :vt i h'.c. Sĩlr dies septia in veri lege ñ fuit celebris:nisi tñ i hoc loco in q̃ mãifeste ꝺnotaf q̃ expletis oĩbus festis veris legis q̃ oia in hoc ca.recitãt imediate succederẽt festa christi:que i.vij.die.ſ.resurrectionis ĩcipiunt seu exordiũ recipiũt:ꝓut ista largi' i glosa tractãt :que nõ sunt intelligẽda ad sẽsus mysticos ptinẽ: sz ad litteralẽ rõe predicta. Replica correctorij contra Bur.

In ca.xxiij. vbi postillator ad lr̃am exponit quar̃ dies octaua post festũ tabernaculoz dicebatur cetus vel collecta: Burgeñ. ꝺdicit asserẽs illius diei octaue nullũ e ẽsẽtũ lr̃ale nisi figuratiuũ de futuro ⁊c. Jn q̃ digressiõe se iuoluit i mltis:ꝓmo q: arguit p locũ ab auctoritate negatiue dicens ñ hĩ i lr̃a:igit ñ ẽ vez. Patet ãt hoc eẽ argumẽtũ ꝓfirmãs errorẽ Hussitaz. scõo q: diẽ septimã pasche dici cet' ⁊ collecte:vt pz Deu.xvj.tñ vt dicit tũc nõ colligebãt pecũie:sz postillatoz expõit illũ locũ mltipliciter vno mõ vt h:tũc.n. Burgeñ. ibi ñ ꝺdicit.tertio icõuenienẽ sine allegatõe sacri canõis ꝓpõit auctoritatẽ hebreoz catholicis doctoribꝰ cũ postillatore cetũ ⁊ collectã ad lr̃am exponẽtib':vt pz i scholastica hĩstoria circa libz nũeroz ca .de cenopheya. q̃rto q: sine rõe ⁊ auctoritate dicit diei collecte

Universidad de Deusto
Biblioteca

nullã ee expositionẽ lr̃alẽ ex aliquo scõ preteritõ:qõ falsuz videt:qz scholastica historia ꝛ postillatoz ꝛ alij doctozes catholici assignãt rõem lr̃alẽ nullã absurditatẽ hñtem:quer̃ etsi in lr̃a ñ exp̃mat:ut dicit Burgen̄. ex lr̃a tñ trahi potest nõ absurde.certe.n.ẽ apud oẽs: q collecte fiebãt pro cõi vsu sacrificioz:sed q̃ tpe fiebãt ex lr̃a ñ habetur:niſi hic ꝛ Deu. xvj. Sunt etiã alie ſe ſtiuitates quibus i litera ñ oat rõ litteral: que tñ extra lr̃az ſine absurditate p doctoꝛes ſepe aſſignat:ſicut expoſitio p mltoꝝ pſalmoz. ad lr̃az que a ſactis ẽt doctoꝛibuſ uarie ponit.ſi.n.lr̃a õ oib⁹ redderet rõez facile eẽt lr̃am exponẽ: cuius tñ expoſitionis multipliciter difficultas oñditur a beato Hieronymo i plogo biblie. Nec aſſignatõ Burgen̄.ex lr̃a habet colorẽ. Dicit eni feſtꝰ cetus vel collecte: dici ex eo:qz pp̃s debebat adunari ſeu colligi ad vacãdũ diuinis ꝛ per ꝓñs vacare ab opib⁹ ſeruilib⁹:ſed litera vi ꝺicẽ huic aſſignationi Deu. xvj.

vbi dr̃ qz collecta dñi dei tui eſt:ꝛ nõ dr̃:qz collecta pp̃li eſt: ſz dñi dei tui ẽ. Collecta ãt dñi dei nõ vi poſſe itelligi de collecta pp̃li:ſz de collecta fcã a pp̃lo ad honorẽ dñi dei :vt ex effectu dicaꝫ collecta dñi dei:ꝛ ut illa collecta cõpetẽtꝫ fiẽt phibet i eo die op⁹ ſeruile:ut cõpetẽtius pp̃s cõuẽiat ad cꝫ tũ dei:ut etiã dicit Burgen̄. vbi collecta fieret:ne p op⁹ ſeruile alicui ꝓuenĩẽter excuſatiõi loc⁹ eẽt. Poſt lr̃alẽ igit expoſitionẽ :figuralẽ quã Burgen̄.ſumit ex gloſa ordinaria laudo:qz fidei fauet. ¶ Caplm. XXIIII.

¶ Tlocut⁹ ẽ dñs. Deſcriptis ſolẽnitatib⁹ ptinẽtibuſ ad totũ pp̃lz generaliter:hic ꝓñ ponũ ptinẽtes ad ſacerdotes ſpãliter. Et ꝓmo deſcribit h⁹mõi dr̃ : ꝛ põit icidẽs cãus:ibi Ecce ãt ꝛc. Pria i duas:qz ꝓmo agit de ꝓpoſitõe lucernaꝝ:ꝛ ꝺ ꝓpoſitõe panũ:ibi Accipies q̃z ſimila. Utrũqz.n.ptinebat ad offĩn ſacerdotuz:ꝛ cedebat ad honorẽ ꝛ dr̃tũ diuinũ. Circa p̃m dr̃: b ¶ Precipe filijs iſrl ꝛc. qz oleũ vnde lucerne debebat ipleri:debebat a pp̃lo miſtrari. c Puriſſimũ. ſine amurca aut fece aliq̃. ꝺ Lucidũ. vt eſſet aptũ ad dãdũ lumẽ. e ¶ Ad ꝓci.lucer.i.componẽdas. f ¶ Jugiẽ.i.ꝓtiue lz arderet ſolũ ꝺ nocte fz aliq̃s:ſic ꝛ agnus oblat⁹ i holocauſtũ mãe ꝛ veſpe dicebat iuge ſacrificiũ:vel dr̃ Jugiẽ.qz oẽs.vñ.lucerne ardebãt de nocte:de die vo tres tñ fz q̃ dic̃ ioſeph⁹. g Extra velũ.qꝺ diuidebat ſcz ꝛ ſcz ſcõz:qz cãdelabꝝ erat extra ſcñſcõz:i illa pte tabernaculi q̃ dicebat ſcm vſcã. h ¶ Poẽtq eas Aaron.i. componet i ¶ A veſpe vſq mãe.qz i mãe oẽs extiguebãt fz aliq̃s : vel aliq̃ fm Joſephũ vt dcm̃ ẽ. Ad qꝺ ãt poneret iſte lucerne: et qꝺ ſignificarent dcm̃ ſuit Exo.xxv. k ¶ Accipies q̃z. Hic ꝓñter agit de ꝓpoſitõe panũ:q̃z mã erat farina triticea puriſſima:ꝛ de ſũptu pp̃li miſtranda. l Et coq̃s ex ea duodeci pães. Ad offĩn eni ſacerdotũ ptinebat iſtos pães ſoma

mare et coquere per modum expoſitum Exo.xxv. m Singuli habebunt duas decimas. Et accipitur ꝺ decima pro decima parte ephi. n ¶ Quoz ſenos alĩs ſecus.qz de iſtis duodecim panibus fiebant duo ordines ꝛ in quolibet ordine erant ſex panes vnus ſuper alium ꝛ in ſũmitate cuiuſlibet ordiſ erat vas aureũ plenũ thur lucidiſſimo. o Ut ſit pãis i monimentuz oblationis domini. qz panes cedebãt in vſũ ſacerdotuz ꝛ thus cremabat i honorẽ diuinuz. p ¶ Per ſingula ſabbata mutabũtur.quia amoris pꝛiozibus põcẽbat noui. q Suſcepti a filijs iſrael. qz mã huiuſmõi panũ ab eis accipiebat:vt ẽ dictũ eſt r ¶ Erũtq aaron ꝛ filioꝝ eius In neceſſitate tñ poſſant alĩs dari ad eſuz: ſic Achimelech dedit ipſi Dauid:vt habet primo reg. xxj. s Ut cõedãt eoꝝ i loco ſancto .idest

Per ſingla ſabbata mutabũt coram dño:ſuſcepti a filijs iſrl fedẽ ſepitno:eruntq aarõ ꝛ filioꝝ ei⁹ ut cõedãt eos i loco ſcõ: qz ſanctum ſcõz ẽ de ſacrificijs dñi iuꝛ ppetuo. Ecce ãt egreſſus filĩ mulieris iſraelitidis q̃ẽ pepat ꝺ viro egyptiaco int filios iſrl:iũrgat⁹ ẽ i caſtris cum uiro iſraelite. ¶ Cũqz blaſphemaſſet nomẽ dñi: ꝛ maledixiſſet ei: adduct⁹ ẽ ad moyſẽ. Vocabat ãt mr̃ ei⁹ ſalumith filia dabri: de tribu dan. Poſuerũtq eũ i carcerẽ: donec noſcerẽt qd iubẽt dñs. Qui locutus eſt ad moyſen dicens: Educ blaſphemum extra caſtra. ꝛ ponant omẽs qui audie

ſtra atriũ tabernaculi i vna exedra ad h⁹ pata. t Et ce ãt egreſſus. Hic põit cãus icidẽs de blaſphemo in iurgio. ꝛ deſcribit iſte cãus poſt deſcriptionẽ dictaꝝ ſolennitatũ:qz i ſolẽnitatibus ſolẽt boies laur⁹ comedere et bibẽ:ꝛ p ꝓñs iurgari de facili:ꝛ inter iurgia pꝛozũpere ad blaſphemias. ꝓmo igit deſcribitur huius blaſphẽi trãſgreſſio:ꝛ põitõis determinatio:ibi Miſerunt eum ẽtio determinatiõis executio:ibi Locutuſq eſt Moyſes Circa primũ ſciẽdũ:q dicũt hic aliq̃ hebrei q iſte blaſphem⁹ eo q erat de tribu Dan ex pte mr̃is voluit figere tabernaculũ ſuũ cũ illis qui erãt de tribu Dan: ſz fuit pꝛohibitus ab illo iuxta quẽ volebat figẽ tabernaculũ eo q occupabat ſpaciũ ſuũ:ꝛ ſic rixati ſũt ad inuicẽ: ex cã eoꝝ ꝺucta ẽ ad moyſen q̃ ſniauit ꝓtra illũ:qz caſtra ñ ſituabãt fm lineã matꝝ ſed patꝝ:ut hz Nũeri.ij.vbi dr̃ ſinguli p turmas atq̃ vexilla ꝛ domos cognationũ ſuaꝝ caſtrametabãt. In hebreo hr̃:Et domos patꝝ ſuoꝝ caſtrametabuntur.ꝓpter quam ſniam conturbatus:ꝛ poſtq̃ exierat de loco iudicij blaſphemauit nomen dñi:ꝛ iõ ſit hic mẽtio expreſſa ꝺ matre ſua ꝛ de tribu Dan:ꝛ fm hoc ponitur lr̃a cũ dr̃: t ¶ Ecce ãt egreſſus.ſ.de loco iudicij vbi fuerat condemnatus. v Quem peperat de viro egyptio. Iſte vir Egyptꝰ fuit ille quẽ iterfecit Moyſes:ꝛ genuit iſtũ blaſphemũ de adulterio:ꝓout tactum fuit Exo.ij. x ¶ Jurgatuſ ẽ in caſtris .idest ꝓpter ſituationẽ tentoꝝ ſui i caſtris rõe ꝓdicta. y Cũqz blaſphemaſſet nomẽ dñi. dicũt enim aliqui q i publico noiauit nomẽ dñi Tetragrammaton:quod erat illicitum noiare niſi in ſacerdotũ bñdictionibus: et i lud nomẽ maledixit. z ¶ Vocabat ãt mr̃ eius Salumith.de q̃ dcz fuit Exo.ij. a Miſeruq

eũ in carcerem. Hic ꝓñter ponitur punitõis eius determinatio: ꝛ rõe eius huiuſmõi determinatiõis fit que dã repetitio de lege talionis:ibi Qui percuſſerit. Circa ꝑmũ dicũt aliqui hebrei:q iõ fuit miſſus i carcerẽ ꝺec ſuper hoc ſcirẽt ſnia dei:eo q ignorabat vtꝛ incurriſſz penã mortl. Alij ãũt dicũt q bene ſciebatur ipſum i curriſſe penã mõtl qz iã ꝑceptũ fuerat a dño Exo. xxj. Qui maledixit pr̃i morte moriat:ꝛ mlto fortius icurrit hec pena ꝓ maledictione dei:q ẽ pat oium p creationez: ꝛ iõ fuit recluſus vt ſciret q̃ morte deberet mori: qꝺ hoc nõ fuit õterminatũ a dño: et iõ determiatur h⁹ cũ dr̃: b ¶ Educ blaſphemum extra caſtra.tãq̃ oi buſ abominabilẽ ꝛ execrabilem.

c Et ponẽt oẽs qui audierũt.ſ.ip ſũ blaſphemãtez ꝺ ¶ Manꝰ ſuas ſup caput ei⁹.tanq̃ teſtes: dicẽdo: malicia tua te adurit ad mortem nõ nos. e Et lapidet eũ pp̃lus vniuerſus ad iroꝛẽ alioꝝ. f ¶ Et

rũt mãus ſuas ſup caput ei⁹:ẽt lapidet eũ pp̃lus vniuerſus:ẽt ad filios iſrl loq̃ris. Hõ q maledixerit deo ſuo portabit pcm̃ ſuũ:ꝛ q blaſphemauit nomẽ dñi:mõte moriat. Lapidibus oppr̃imet eũ ois mltitudo pp̃li. Siue ille ciuis:ſiue pegrin⁹ fuerit:q blaſphẽauerit nom̃ dñi:mõte moriat. Qui percuſſerit ꝛ occiderit boiem: mõte mõiat. Qui pcuſſerit aial reddat vicariuz.i. aiaz ꝓ aia. Qui irrogauerit mãculã cuilibet ciuũ ſuoꝝ:ſic fecit:ſic fiet ei. Fracturaz ꝓ fractura:oculũ ꝓ oculo:dẽtẽ ꝓ dẽte reſtituet. Qualẽ i iſlixerit maculã:talẽ ſuſtinẽ cogẽt. Qui pcuſſerit iumẽtũ:reddat aliud. Qui pcuſſerit hoiem:pũiet. Eq̃uum iudiciũ ſit int vos:ſiue peregrin⁹:ſiue ciuis peccauerit qz ego ſũ dñs deus veſter.

rẽ. Accipit h⁹ pegrinus gẽtilis ꝓuerſus ad iudaiſmũ: q̃ lz reciperet q̃tũ ad ea q̃ ptinẽt ad ſalutẽ:ñ tñ ad ea que ſunt honoris i r̃gimie ppli per q̃ dr̃ aliqs ſimplr ciuis:ad qꝺ recipiebãt alĩq̃ gẽtiles ꝓuerſi p̃tia generationẽ:aliq̃ p⁹ decima ꝛ aliq̃ nũq̃:vt hr̃ Deu. xxiij. Siquis ãt iudeus iterfeciſſet gẽtilẽ ꝓuerſũ ad iudaiſmũ:ñ icurriſſet penã mortiſ: ſcõz q dicit Ra.ſa. put expoſui Exo.xxj. n ¶ Locutuſq eſt moyſes. h põit execution pene ꝛ ſniaz domini contra blaſphemũ ſupza dcz ꝛ pz lr̃a. ¶ Xxv.

a ¶ Locutuſq ẽ dñs. Supr⁹ actũ eſt de ſolẽnitatibus dieruz: hic ꝓñter agitur ꝺ ſolẽnitatibus annoruz: ꝛ diuiditur in duas:i partem principalem ꝛ incidentalem:ſecunda ibi Quando vendes quippiam . Prima adhuc in duas: quia primo agitur ꝺ ſolẽnitate ãni ſeptimi ꝛ de ſolẽnitate anni quinq̃geſimi:ibi Numerabis q̃z. Circa primũ ſciẽdũ:q ann⁹ ſeptim⁹ erat remiſſionis qz tũc remittebãt ꝺbita ñ potẽtibus ſoluẽ: ꝛ ſerui dimittebãt liberi. Hoc tñ ẽ itelligẽdum de ipotẽtibus ꝛ ſeruis iudeis vel conuerſis ad iudaiſmum vt habetur Deu.xv. vbi agitur de ãno ſeptimo:q̃tum ad iſta:ſed hic agitur de ipſo inq̃tũ erat ſolẽnis ad quietez terre. Et hoc eſt qꝺ dr̃: b ¶ Quando igreſſi fueritis terram quã ego daboꝝ vobis ſabbatiçet ſabbatũ dño. Sex ãnis ſeres agr̃ tuũ:ꝛ ſex ãnis putabis vineam tuã:colligeſqz fructꝰ ei⁹. Septio ãt ãno ſabbatum erit r̃e requtiõis dñi. Agrũ ñ seres:ꝛ vineã nõ putabis Quẽ ſpõte gignet bum⁹ ñ metes:ẽt vuas pũitiaꝝ tua rũ nõ colliges q̃ſi videmiã Annus.n.requtiõis terre ẽ Sz érũt vobis in cibũ tibi et ſeruo tuo:ãcille:ꝛ mercenario tuo:ꝛ aduene q pergrinat apud te. Jũmentis

tuis ꝛ pecoꝛibus. Jn hebreo hr̃: Jumẽti tuis

⁊ bestijs. ⁊ per bestias hic itelligūt aialia siluestria f3 hebre
os. h Nūerabis q̄3. Hic ꝯn̄t agit de solēnitate āni qnq̄
gesimi: de q̄ ē duplex opio: tā apud hebreos q̄ apud lati
nos eo. n. ꝙ di h: h Nūerabis q̄3 tibi septē heb. an. ⁊c]
dicūt aliq̄ ꝙ annus iubileus erat vltim⁹ annus h⁹ numeri
.s. xlix. dicebat tñ qn
q̄gesim⁹ respectu p̄ce
dētis iubilei iclusiue:
⁊ f̄m hoc ān⁹ iubile⁹
erat idē cū āno septio
rēissiōis hedōade vl
tie ānoꝝ p̄dcōꝝ. aliꝗ
āt dicūt ꝙ ān⁹ iubile
us erat ān⁹ imediate se
quēs ānos. xlix. p̄di
ctos: ⁊ sic erat qnq̄ge
simus a p̄cedēti iubi
leo exclusiue. Et scd̄3
hoc ān⁹ iubile⁹ erat i
mediate sequēs annū
septimū vltie hebdo
made: ⁊ tūc erāt duo
āni sibi succedentes i
mediate i q̄b⁹ terra q̄
escebat: ita ꝙ nō cole
bat nec seminabat: ⁊
vtriq3 opioni pōt lr̄a
de facili applicari
i Et clāges buccia
mēse septio ⁊c.] Dicūt
aliq̄ ꝙ iste clāgor fie
bat mēse septio āni p̄
cedētis iubileū: sic ho
mines añ natiuitate3
dñi p̄clamāt festū cla
mādo natale natale.
alij āt dicūt ꝙ iste clā
gor fiebat. vij. mense
āni iubilei: et hoc vi
ueri⁹: vñ ⁊ uocat iubi
le⁹ ab isto clangore: f3
qd̄ dicit Ra. sa. ⁊ rōa
bilit: vbi. n. dicim⁹ iu
bileū: i hebreo habet
iobel: qd̄ significat cō
nu vel buccinā: vnde
Exo. xix. vbi di: Cū3
āt cepit clāgere bucci
na. in hebreo habet:
iobel. k Sanctifi
cabisq3 annū qnq̄ge
simū. i. applicabis ad
diuinū cultū. l Et
vocabis remissione3.
q2 tūc remittebāt ser
uitutes et debita: ⁊ ēt
exules pmittebāt ire
ad terrā suā: vñ sequi
tur: Reuertetur ho
mo ad pos. suā: ⁊ vn⁹
q̄sq3 r̄diet ad familiā p̄stinā. cetera patēt ex p̄dcis. m Qñ
vendes. Hec ē ps incidētalis i q̄ ponūt duo icidētia ex predi
ctis. eo. n. qd̄ dcm̄ ē imediate ꝙ i āno iubileo oēs redibāt ad
possessiones suas: seq̄t ꝙ possessio nō poṫat uendi nisi vsq3
ad iubileū: et iō necessariū fuit determiare modos vēditōis
Itē q2 dcm̄ est. s. ꝙ septio āno nō poṫat seiari nec meti: opō
tebat determiare de mō p̄uisionis: ⁊ iō p̄mo tradit mo
dus vēditōis i generali: 2⁹ mod⁹ prouisionis anni. vij. ⁊
viij. ibi Qd̄ si dixeritis: 3⁹ reuertit ad modū uēditōnis in
spāli: ibi Terra q̄3. Circa p̄mū sciēdū: ꝙ ex q̄ ñ poterant
vēdi possessiones nisi vsq3 ad annū iubileū: ad h⁹ ꝙ eēt
iusta vēditō opō
tebat habē respe
ctu3 ad t̄minū iu
bilei: vt q̄to ples
essent anni vsq3
ad iubileu3: tāto
plus vēderēt: ⁊ q̄
to pauciores tan
to min⁹: ⁊ p3 lr̄a.
n Qd̄ si dixeri
tis. Hic ꝯñter agi
tur de mō p̄uisi
onis: q2 dñs qui
ē verax ⁊ potens
ad iplēdū: dicit ꝙ
āno sexto terra p
ferret fruct⁹ i tāta
abūdātia: ꝙ etia3
sufficerēt ad suste
tationē hominu3
vsq3 ad tp̄s q̄ no
ui fruct⁹ haberēt
de seminatis. viij.
āno: ⁊ p3 littera
o Terra q̄3. h
reuertitur ad mo
dū uenditōnis in
spāli: et p̄mo agit
de vēditōne agro
rū: 2⁹ domoꝝ: ibi
Qui uēdiderit do
mū: 3⁹ personarū
ibi Si pauperta
te compuls⁹. Cir
ca p̄mū dtermiat
ꝙ vēdēs possessi
onē sua3 ex pau
ptate poterat re
diere: si vēiret ad
pinguiore3 fortu
nā: ⁊ similiter p
pinqu⁹ eius: et si
ēptor leuasset ali
quos fructus ua
lor de precio dbe
bat defalcari: ⁊ re
siduū reddi ēptōi
terra. n. p̄missio
nis erat ipsi⁹ dei
immediate: iudei
āt ibi habitantes
non erant nisi sic
coloni: ⁊ ideo do
minus noluit ea3
eam aliter uendi
seu alie͂ari: ⁊ patet littera. p Qui vendiderit domū
Hic agitur in speciali de venditione domoꝝ vbi deter
minatur ꝙ domus que erant intra ciuitates vel villas
muratas: si venderentur poterant redimi infra annum
venditionis: aliter non poterant redimi decetero etia3
in anno iubileo. Domus autem que erunt in villis nō

tuis ⁊ pecorib⁹ omia q̄ na
scūt p̄bebūt cibū. Nūerab
quoq3 tibi septem hebdo
madas ānoꝝ. i. septies sep
tē q̄ sil' faciūt q̄dragintano
uē: l et clāges buccina mēse
septio: decia die mēsis l p̄pi
ciatōis tp̄e i uniuersa terra
vr̄a. Sāctificabisq3 ānū qn
quagesimū: ⁊ vocabis rēis
sionē cūctis hitatorib⁹ tre
tue. Ipse ē. n. iubileus. Re
uertet hō ad possessionem
suā: ⁊ vnusq̄sq3 rediet ad fa
miliā p̄stinā: q2 iubile⁹ est
⁊ qnq̄gesim⁹ ann⁹. Nō sere
tis atq3 metetis: spōte i agro
nascētia: ⁊ p̄mitias vīdēie ñ
colligetis: ob scificationē iu
bilei: s3 stati ablata cōedetis:
Anno iubilei r̄deāt oēs ad
possessiones suas. Qñ uēn
des q̄ppiā ciui tuo: ul' emes
ab eo: ne cōtristes f̄re3 tuū:
sed iuxta nūeꝝ ānoꝝ iubi
lei emes ab eo: ⁊ iuxta sup
putationē frugū uēdet tibi
Quāto plus āni remāserit
post iubileū: tāto crescet ⁊
p̄ciū: q̄3to min⁹ tp̄is nūera
ueris: tāto minoris ⁊ ēptio
cōstabit. Tēpus. n. frugu3
vēdet tibi. Nolite affligere
ꝯtribules ur̄os: s3 timeat un⁹
q̄sq3 deū suū: q2 ego dñs de
us ur̄. Facite p̄cepta mea:
⁊ iudicia custodite: ⁊ iplete
ea ut hitare possitis i t̄ra abs
q3 vllo pauore ⁊ gignat uo
bis hum⁹ fruct⁹ suos qbus
uescamī vsq3 ad saturitatē
nulli⁹ ipetum formidantes
Quod si dixeritis qd cōede
m⁹ āno septio si nō seueri
m⁹: neq3 collegerim⁹ fruges
nr̄as: dabo bñdictōe3 meā
uob āno sexto: ⁊ faciet fru
ct⁹ triū annoꝝ: seretisq3 an
no octauo: ⁊ cōedetis uetēs
fruges usq3 ad nonū ānu3:
dōec noua nascāt edetis ue
tera. Terrā q̄q3 nō uēdet i
p̄petuū: q2 mea ē: ⁊ uos ad
uene ⁊ colōi mei estis. Uñ
cūcta regio possessiōis ur̄e
sub redēptōis conditōe uē
det. Si attenuat⁹ fr̄ tu⁹ uen
diderit possessiūculā suā: ⁊
uoluerit p̄piqu⁹ ei⁹: pōt re
dimē qd̄ ille uēdiderat. Si
āt ñ hūerit p̄ximū: et ip̄e p̄
ciū ad redimēdū potuerit
īuenire: cōputabūt fructus
ex eo tp̄e q̄ uēdidit: et qd̄ re
liquū ē: reddet ēptori: sicq3
recipiet possessionē suam.
Qd̄ si ñ inuenerit man⁹ ei⁹
ut reddat p̄ciū: hēbit ēptor
qd̄ emerat usq3 ad ānū iu
bileū. In ip̄o. n. oīs uendi
tio r̄dibit ad dominū ⁊ ad
possessorē p̄stinū. Qui uen
diderit domū itra urb mu
ros: hēbit licētiā redimēdi
dōec un⁹ ipleat ann⁹. Si ñ
redemerit ⁊ anni circul⁹ fu
erit euolut⁹: ēptor posside
bit eā: ⁊ posteri ei⁹ i p̄petuū
⁊ r̄dimi ñ poṫit ēt i iubileo
Sin āt i uilla fuerit domus
que muros non h3: agroꝝ
iure uendet. Si añ redēpta

muratis semper poterant redimi vsq3 ad iubileum: ⁊ e
falcatione tñ facta de precio q̄tum valuerant emptori.
Rō autem huius diuersitatis erat: vt ciuitates et ville
murate remanerēt magis populate: ⁊ iō statutum fuit
vt domus illarum vendite non possent redimi nisi p̄i
mo anno: ut per
hoc hoies essent
minus proni ad
uendendū. Exci
piuntur tamē ab
hoc domus leui
tarū que erant in
vrbibus muratis
que uēdite ab eis
poterāt redimi sē
per: modo supra
dicto. Cuius ratō
assignat i littera:
q2 leuite non ha
bebāt partem in
agris sicut alie tri
bus: ⁊ ideo dom⁹
eorum que erant
in urbibus repu
tabantur eis qua
si pro hereditate
agrorum: et ideo
simili mō r̄dimi
poterāt: ⁊ p3 litte
ra. q Subur
bana āt eoꝝ ñ ve
neāt. idest vēdēt:
vñ vlus: Ex lō ua
plo veneo fio q̄t
tuor ista: sēsū pas
siui sb̄ voce gerūt
aliena. i. sub uoce
actiui. r Quia
possessio sempi
terna ē. suburba
na enim proprie
dicta erāt quedā
loca i circuitu ci
uitatum q̄ erant
cōia: ut habetur
Nūeri. xxxv. vbi
ista materia tan
gitur plenius: et
iō dicitur h pos
sessio sempiterna
quia cōitas non
moritur: sed p̄sōe
singulares: ⁊ ideo
null⁹ poterat ali
quid vendere ibi
q2 ñ habebāt aliquid p̄priū. s Si pauptate. Hic cō
sequenter agitur de uenditione p̄sonaꝝ: vbi determiat
ꝙ si aliquis hebreus esset emptus in seruum: vl' hebrea
in ancillā: deberet tractari amicabiliter: ⁊ non sicut ser
ui aliarum nationum: ⁊ in anno iubileo poterat talis
egredi liber: ⁊ si annus septimus remissionis veniret an
te annum iubileum poterat egredi similiter: vt dictum
fuit Exo. xxi. Erant enim omnes hebrei serui ipsi⁹ dei i
mediate: eo ꝙ redemerat eos de seruitute egypti: ⁊ ideo
nolebat eos aliter vendi. Secus autem erat d̄ seruis ēp
tis aliarum nationum: ⁊ hoc est quod subditur:
t Seruus ⁊ ancilla sint vobis de nationibus que in circu
itu uestro sunt. qui non sunt conuersi ad iudaismū. v Et
de aduenis. idest de conuersis: sicut patet iosue. ix. ꝙ Saba
onite semper fuerunt serui multitudinis: licet essent con
uersi ad iudaismum. Si autem aliquis iudeus esset vendi
tus in seruum alicui
conuerso ad iudais
mum: poterat redi
mi per seipsum si pin
guior fortuna sibi oc
curreret: uel per pro
pinquos suos: defal
catione tamen facta
de precio redemptio
nis: quantum ei⁹ ser
uitus valuerat emp
tori: ⁊ hoc ē quod di
citur: x Si inua
luerit apud vos ma
nus aduene ⁊c. ⁊ si p̄
dictis modis non po
terit redimi: egrediet
liber cum liberis suis
in anno iubileo: cu⁹
causa redditur cu3 di
citur: Mei enim ser
ui sunt filij israel q̄s
eduxi de terra egypti
⁊ ideo nolebat ꝙ pos
sent vendi simpliciter
⁊ ad semper i seruitu
tem humanam.
In ca. xv. vbi dici
tur in postilla: Scien
dum ꝙ annus septi
mus erit remissionis.
Additio
Quod autem
in anno septi
mo nō remit
tantur debita: nisi tā
tum nō potētib⁹ sol
uere: non credo ꝙ ha
beat fundamentum i
littera: nec hebrei qui
in istis locis litteram
exquisite sequuntur
hoc dicunt: sed ꝙ re
missio debitorum de
qua hic agitur intelli
gitur generaliter tam
de potentibus q̄ im
potentibus. Qualit
autem hoc sit intelli
gēdum proprio loco
videndum est. s. Deu. xv. ca. Replica correctorij ꝯ Bur
geñ. Illud quod nōt ca. xxv. ptractabit Deu. xv. infra

nō fuerit in iubileo reuerte
tur ad dñm suū. Edes leui
taꝝ q̄ in urbibus sūt: semp
p̄nt redimi. Si redēpte nō
fuerit: in iubileo reuertētur
ad dños: q2 domus vrbiu3
leuiticaꝝ p̄ possessionibus
sūt inter filios isrl'. Subur
bana āt eoꝝ nō veneāt: q̄ā
possessio sepiterna ē. Si at
tenuat⁹ fuerit fr̄ tu⁹ ⁊ ifirm⁹
māu: ⁊ suscepis eū q̄si adue
nā ⁊ p̄egrinū: ⁊ vixerit tecū
ne accipias usuras ab eo:
nec āplius q̄3 dedisti. Time
deū tuū: ut viuē possit fr̄ tu
us apud te. Pecūiam tuā
ñ dabis ei ad usuram: ⁊ fru
gū superabūdātiā ñ exiges
Ego dñs deus vr̄ q eduxi
vos de terra egypti: vt da
rē uob t̄rā chanaā ⁊ essē ur̄
de⁹. Si pauptate cōpulsus
uēdiderit se tibi fr̄ tu⁹: ñ eū
opp̄mes seruitute famlo͂ꝝ
s3 q̄si mercēari⁹ ⁊ colonus
erit. Usq3 ad annū iubileū
operabit apud te: et postea
egrediet cū libis suis: et re
uertet ad cognationē: ⁊ ad
possessionē patrum suoꝝ.
Mei. n. s̄ui sūt: ⁊ ego edu
xi eos d̄ terra egypti. Non
veneāt ꝯditōe seruoꝝ. Ne
affligas eū p̄ potētiā: s3 me
tuito deū tuū. Sēru⁹ ⁊ ācil
la sint vobis de natōib⁹: q̄
in circuitu vr̄o sūt: ēt de ad
uenis q p̄egrināt apud vos
uel q ex his nati fuerit i t̄ra
ur̄a. Hos hēbitis famulos
⁊ hēditario iure trāsmittetis
ad posteros: ac possidebitis
i eternū. Fratres āt vestros
filios israel ne opp̄rimatis
p̄ potētiā. Si iualueit apd̄
uos man⁹ aduene atq3 p̄e
grini: ⁊ attenuat⁹ fr̄ tuus vē
diderit se ei: aut cuiq̄3 d̄ stir
pe eius post uēditionē pōt
redimi. Qui voluerit ex fr̄i
bus suis rediet eū: ⁊ patru⁹
⁊ patruelis: ⁊ ꝯsāguieus: et
affinis. Sin āt ip̄e potuerit
redimet se: supputatis du3
taxat ānis a tp̄e uēditionis
sue vsq3 in annū iubileū: ⁊
pecūia q̄ uēditus fuerat iu
xta annoꝝ nūeꝝ: ⁊ ratione
mercenarij supputata. Si
plures fuerit anni q rēanet
usq3 ad iubileū: scd̄m hos
reddet ⁊ p̄ciu3: si pauci: po
nēt rōnē cū eo iuxta ānoꝝ
nūeꝝ: ⁊ reddet emptori qd̄
reliquū est annoꝝ: quibus
ante seruiuit mercedibus i
putatis. Non affliget eū ui
olent i ꝯspectu tuo. Qd̄ si
p̄ hec r̄dimi ñ potueit: āno
iubileo egrediet cū libis su
is. Mei. n. sūt s̄ui filij isrl':
q̄s eduxi d̄ t̄ra egypti.
Ego dñs de⁹ CXXVI.

Ego dominus deus vester. Postq̄ Capl'3. XXVI
actum est de solēnitatibus que pertinent ad cultū
diuinum: hic consequenter inducitur popul⁹ ad
obseruantiam earum. Et hoc quadrupliciter: primo per
prohibitiones: 2⁹ per promissiones: ibi Ego dominus si in
preceptis meis ⁊c. tertio per cōminationes: ibi Qd̄ si non au
dieris me: quarto per consolationes: ibi Qd̄ si ⁊ de his. Cir
ca primum prohibet idolatriam: ut inducatur ad obseruā
tiam cultus diuini cum dicitur: a Ego dñs de⁹ vester.

cui cultū latrie debetis: ⁊ nulli aliī: iō ſbdit: b Nō facie
tis uobis idolū. ſ. ope fuſili: ⁊ ſic ꝓhibet idolatriam i idolis
metallicis. c ¶ Et ſculptile. ſ. ꝑ dolationē: ⁊ ſic prohibet
idolatriā i ſtatuis ligneis. d Nec titulos erigetis. i. altāia
ꝑ idolatria i imaginibus lapideis. e ¶ Cuſtodite ſabbata
mea. i. ſolēnitates q̄
vocāt ſabbata: q2 in
eis erat ceſſatō ab opi
bus ſeruilib⁹: ut pȝ ex
ſupradictis. f Et pa
uete ad ſcūariū meū.
. i. habete reuerētiam
ad ipm: ⁊ nō ad idola
trie locū. g ¶ Ego
dn̄s. Hic ꝯñter iducit
ppl's ad obſeruātiā ꝑ
dcōꝝ ꝑ ꝓmiſſiōes bo
noꝝ ſi ea obſeruaue
rit: ⁊ ꝑmo ꝓmittitur
eis vbertas t̄re cū dr:
h Dabo vobis plu.
tpib⁹ ſu. i. cōpetētib⁹
ad fructificationē ter
renaſcētiū. i ¶ Ap
ꝑhēdet meſſiū tritu.
vide. hoc eſt dcīn: tā
ta erit copia bladi: ꝙ
nō poſſit colligi añ tē
pus uidemie: 2° ꝓmit
tit eis ſecuritas ab ho
ſte cū dr: k Et abſ
qȝ pauore habitabitis
q2 ſine ſecuritate ferti
litas paruȝ aut nihil
valet. l ¶ Auferam
mala beſtias a uobis.
ita ꝙ nō nocebūt pſo
nis vr̄is nec bōis: ter
tio ꝓmittit eis fertili
tas i ꝓle cū dicitur:
m Reſpiciā vos ⁊
cre. fa. ſicut ꝓmiſſuȝ
fuit Abrae geñ. xv. iō
ſbdit. Et firmabo pa
ctū meū vobiſcum.
n ¶ Cōedetis uetuſtiſ.
veteꝝ. i. fructus terre
ita abūdabūt: ⁊ tam
bōe collectōis ⁊ ma
turitatis erūt: ꝙ poſ
ſet valde diu ſeruari
⁊ cōedi a uobis: ſȝ di
mittetis pp nouos ſu
ꝑuenīētes. quarto ꝓ
mittit eis diuia fāilia
ritas cū ſua ꝓtectōne
cū dr: o Ponā ta
ber. meū i me. ve. vbi
ꝑ ſigna euidentia ap
parebit effectus ꝑſen
tie mee in rñſiōib⁹ diuis ⁊ ꝯſilib⁹. p ¶ Et nō abīciet vos
aīa mea. q̄ſi aboiabiles imo hēbit vos valde amabiles.
q Ambulabo inter vos. vos ꝓtegendo ⁊ conſolando.
r ¶ Et ero veſter deus. per veꝝ ⁊ ſpecialē cultū. s Cōfre
gi cathenas ceruicum ueſtrarum. ideſt abſtuli a vobis du
riſſimam ſeruitutem egypti qua tenebami aſtricti. t ¶ Ut

vr̄. Nōn facietis uob idoluȝ
ēt ſculptile nēc titulos erige
tis: nec iſignē lapidē pōetis
i t̄ra ueſtra ut adoretis euȝ
Ego. n. ſū dn̄s deus ur̄. Cu
ſtodite ſabbata mea: ēt pa
uete ad ſcūariū meū. Egō
dn̄s. Si i ꝑceptis meis am
bulaueritis ⁊ mandata mea
cuſtodieritis ⁊ feceritis ea:
dābo vobis pluuias tpib⁹
ſuis: ⁊ terra gignet germē
ſuū: ⁊ pomis arbores r̄ple
būt. Apprēhēdet meſſium
tritura vindēiaȝ: ⁊ vindēia
occupabit ſemētē: ⁊ cōede
tis panē ueſtꝝ in ſaturitate
ēt abſqȝ pauore habitabitis
i terra vr̄a. Dabo pacem i
finib⁹ ur̄is: dormietis ⁊ nō erit
q exterreat. Auferā malas
beſtias: ⁊ gladi⁹ nō trāſibit
t̄mios ur̄os. Perſeq̄mini
inimicos vr̄os: ⁊ corruent
corā vobis. Perſequētur
qnqȝ d̄ ueſtris cētū aliēos: ⁊
cētū ex uobis decem milia
Cadēt inimici ur̄i gladio i
ꝯſpectu ueſtro. Rēſpiciam
uos ⁊ creſcē faciā: multipli
cabimini: ⁊ firmabo pactū
meū uobiſcū. Cōmedetis
uetuſtiſſima ueteꝝ: ⁊ uetēa
nouis ſupueniētib⁹ ꝓiicie
tis. Pōnaȝ tabernaculum
meū i medio ur̄i: ēt nō abiici
et uos aīa mea. Ambūla
bo int̄ uos: ēt ero deus ur̄:
uoſqȝ eritis ppl's me⁹. Ego
dn̄s de⁹ ueſter: q eduxi uos
de t̄ra egyptioꝝ ne ſeruire

tis eis: ⁊ q ꝯfrēgi cathenas
ceruicū ueſtraꝝ: ūt icedētis
erecti. Q̊uod ſi nō audieri
tis me: nec feceritis oīa mā
data mea: ſȝ ſpreueritis leges
meas: ⁊ iudicia mea ꝯtēpſe
ritis: ut nō faciatis ea que a
me ꝯſtituta ſūt: ⁊ ad irrituȝ
ꝑducatis pactū meuȝ: ego
q̊qȝ hec faciā uob. Uiſitā
bo uos uelocit: i egeſtate ⁊
ardore q ꝯficiat oculos ue
ſtros: ⁊ cōſūat aīas ueſtras
Fruſtra feretis ſementē: q̄ ab
hoſtib⁹ deuorabit. Pōnā
faciē cōtra uos: et corruetis
corā hoſtib⁹ ueſtris: ⁊ ſubiī
ciemi hīs q oderūt uos. Fū
gietis nemīe pſeq̄nte. Si āu
tē nec ſic obedieritis mihi:
addā corruptōes ur̄as ſēp
tupluȝ pp pctā ueſtra: ⁊ cō
teraȝ ſupbiā duritie ueſtre.
Daboq̊ȝ uobis celū deſu
ꝑ ſicut ferrū: ēt t̄rā eneaȝ. Cō
ſūmet i caſſū labor vr̄: nō ꝓ
feret t̄ra germē: nec arbōes
poma ꝑbebūt. Si āmbula
ueritis ex aduerſo mihi: nec
uolueritis audire me: addaȝ
plagas ueſtras uſqȝ i ſeptu
plū propter peccata ueſtra
Emittā̊mqȝ in uos beſtias
agri q̄ cōnſumāt uos ⁊ pec
cora ueſtra: ⁊ ad paucitatē
cūcta redigāt: d̄ſerteqȝ fiēt
uie ueſtre. Qȯ ſi nec ſic uo
lueritis recipe diſciplinaȝ:
ſȝ āmbulaueritis ex aduerſo
mihi ego q̊ȝ ꝯtra uos adū
ſum incedam: ⁊ percutiaȝ

incederetis erecti. Modus enim depreſſorum eſt ince
dere inclinato capite: et quando liberantur caput ele
uare. v Quod ſi non audieritis me. Hic conſequē
ter inducitur populus per cōminationes ⁊ cōminatur
eis dominus quattuor mala: ſi non ſeruauerint predi
cta: ⁊ hoc contra
quattuor bona:
que ſunt obſeruā
tibus promiſſa.
Promiſerat eniȝ
obſeruantibus ſe
curitatem ab ho
ſtibus: ⁊ ideo nō
obſeruātibus pri
mo cōminatur i
pugnationē ho
ſtium cum dicit:
Quod ſi non au
dieritis ⁊c. Seqt
x ¶ Uiſitabo vos
velociter in ege
ſtate ⁊ ardore. ꝓ
ueniēte ex incur
ſu hoſtium: vnde
ſubdit: y Fru
ſtra feretis ſemen
tem. que ab hoſti
bus deuorabitur
a ¶ Ponam faci
em meam contra
vos. ideſt intenti
onem ad vos per
ſequendum: ideo
ſubditur. Et cor
ruetis coram ho
ſtibus ueſtris. et
ſbditur: b Fu
gietis nemine pſe
quente. ex nimio
pauore quod eſt
valde turpe. ſcdo
ꝯ fertilitatē quaȝ
promiſerat ſerua
tibus mandata:
cōminatur nō ſer
uantibus ſterilita
tem cum dicitur:
c ¶ Sin āt nō ſic
obedie. mihi. ad.
correp. ve. i. pēas
vos affligentes.
d Septupluȝ.
. i. pfecte: q2 ſepte
narius nūer⁹ per
fectōnē ſignificat
e ¶ Daboqȝ uo
bis celū deſup ſic
ferruȝ. q2 nec ros
nec pluuia deſcē
det ide ſup terraȝ
fecūdādā. e Et terrā eneā. i. ſiccā ⁊ oio ifructuoſaȝ.
tertio cū dr: g ¶ Si ambulaueritis ex aduerſo mihi.
ꝯ fecūditatē ꝓlis: cōminatur eis paucitatē plebis: vñ ſe
dr: h Emittāqȝ i vos beſtiā agri. i. feroces. i Que
cōſumāt vos deſerteqȝ fiāt vie veſtre propter paucitatē
habitatoꝝ i t̄ra: ⁊ nō ſolū cōminatur eis paucitatem ex

deuoratōe beſtiaꝝ: ſed ēt ex gladīīs inimicoꝝ: vñ ſbdit
k Inducāqȝ ſup vos gla. vl. fe. mei. i. trāſgreſſionum
federis mei. l ¶ Cūqȝ cōfugeritis i vrbes. a facie gladīī
m Mittā peſtilētiā ⁊c. ita ꝙ nō poteritis ibi ſaluari:
ſȝ pre nimia miſeria ⁊ fāe cogemini vos tradere hoſtib⁹
ueſtris. n ¶ Poſt
ꝙ cōfregero bacu
lū panis. i. ſuſten
tamentum cibi.
o Ita vt deceȝ
mu. i vno cli. co.
pa. i. ita paruȝ ha
bebūt de paſta ꝙ
vnus puus cliba
nus ſufficiet ꝓ de
cem domibus.
p Et reddāt eos
ad pond⁹. i. diſtri
buāt i domib⁹ ſu
is ad pōd⁹ pp pau
citatē. Dicit autē
h Ra. ſa. ꝙ i hoc
cōminat eis dn̄s
corruptionē bla
di ⁊ paſte: intan
tū ꝙ pāes ide for
mati in furno po
ſiti frāgerēt i ptes
minutas: que ex
tracte d̄ furno di
uiderentur ad pō
dus: vt quelibet
mulier haberet ꝑ
teȝ ſuā debitam.
vlterius cōminat
eis paucitatē tan
tā ex ſeipis cū di
cit: Sin aūt nec ꝑ
hec audieritis me
⁊c. ſeqt. q ¶ Ut
cōeda. car. fi. ⁊ fi.
veſtraꝝ. qȯ fuit i
pletū i obſidione
ſamarie: vt habe
tur. iīīj. reg. vj. ca
pi. ⁊ in obſidione
hieruſalē ꝑ Titū
⁊ Ueſpeſianū: vt
dicit ioſue. lib. de
iudaico bello. q̄r
to ibi: r De
ſtruā excelſa ve
ſtra. ꝯ diuinā fāi
liaritatē quam ꝓ
miſerat obſeruā
tibus mādata ei⁹
cōminatur eis ſb
tractiōeȝ ſui auxi
līī ⁊ totalē diecti
onē cū dr: r ¶ De
ſtruā excelſa vr̄a.
. i. loca alta i q̄b⁹
idolis imolabāt
s Et abomia
bitur vos aīa mea. ſbtrahendo effectū ꝑñtie mee: eti
am a tēplo: iō ſbdit: Et deſerta fa. ſan. ve. t ¶ Nec rci

uos ſepties pp pctā ueſtra:
idūcāqȝ ſup uos gladiū ul
torem federis mei. Cūnqȝ
ꝯfugeritis in urbes: mittāȝ
peſtilētiā in medio ueſtri: ⁊
trademi i manib⁹ hoſtium
pōſtqȝ ꝯfregero baculum
pāis ueſtri: ità ut decē muli
eres i uno clibāo coquant
panes: ēt reddāt eos ad pō
d⁹: ⁊ cōedetis: ⁊ nō ſaturabi
mini. Sin aūt nec ꝑ hec au
dieritis me: ſȝ ambulaueri
tis ꝯtra me: ⁊ ego icedā ad
uerſū uos i furore cōtrario
⁊ corripiā uos ſeptē plagis
pp peccata ueſtra: ita ūt co
medatis carnes filioꝝ ur̄o
rū ⁊ filiaꝝ ueſtraꝝ. Dēſtru
am excelſa ueſtra: ⁊ ſimula
cra ueſtra ꝯfringā. Cadetis
int̄ ruias idolorū ueſtrorū:
ēt abomiabit uos aīa mea:
itm̄ ut urbes ueſtras redi
gā i ſolitudinē: et deſerta fa
ciā ſcūaria ueſtra: nēc reci
piā ultra odorē ſuauiſſimū
diſꝑdāqȝ t̄raȝ ueſtrā: ēt ſtu
pebūt ſup ea inimici ueſtri
cūm habitatores illi⁹ fuerit
Uos āt diſꝑdā in gētes: et
euaginabo poſt uos gladi
um: eritqȝ terra ueſtra d̄ſer
ta: ⁊ ciuitates ueſtre dirute.
Tūnc placebūt t̄re ſabba
ta ſua: cūctis dieb⁹ ſolitudi
nis ſue. Qñ fueritis i terra
hoſtili: ſabbatiȝabit: ⁊ reqe
ſcet in ſabbatis ſolitudinis
ſue: eo ꝙ nō reqeuerit i ſab
batis ueſtris qñ habitaba
tis in ea. Et q de uob remā
ſerit: dabo pauorē in cordi
bus eoꝝ in regionib⁹ ho

ſtiū. Tērrebit eos ſonit⁹ fo
līī uolātis: ⁊ ita fugiēt qua
ſi gladiū. Cādēt nullo ſeq̄n
te: ⁊ corruēt ſinguli ſup fra
tres ſuos q̄ſi bella fugiētes
Nemo ueſtrū inimicis au
debit reſiſtē. Peribitis iter
gētes: ⁊ hoſtilis uos t̄ra cō
ſumet. Qȯ ſi ⁊ de his aliq
remanſerūt: tabeſcēt i iniq
tatibus ſuis i terra inimico
rū ſuorū: et propter pecca
ta patrū ſuorū ⁊ ſua affligē
tur: donec ꝯfiteāt iniqtates
ſuas ⁊ maiorū ſuorū qbus
ꝑuaricati ſūt in me ⁊ ambu
lauerunt ex aduerſo mihi.
Ambulabo igit̄ ⁊ ego con
tra eos: ⁊ iducā illos i t̄raȝ
hoſtilē: dōec erubeſcat i cir
cūciſa mēs eoꝝ. Tunc ora
būt ꝓ ipietatib⁹ ſuis: ⁊ recō
dabor federis mei qȯ pepi
gi cū iacob ⁊ iſaac ⁊ abraā
Tērre q̊qȝ mēorero: q̄ cuȝ
relicta fuerit ab eis: cōpla
cebit ſibi in ſabbatis ſuis:
patiēs ſolitudinē pp illos.
Ipſi v̇o rogabūt ꝓ peccatis
ſuis: eo ꝙ abiecerit iudicia
mea ⁊ leges meas deſpexe
rit. Attñ ēt cū eſſēt i t̄ra ho
ſtili: nō ꝑēit⁹ abieci eos: neqȝ
ſic deſpexi ut cōſumerēt: et
irritū faceȝ pactū meuȝ cū
eis. Ego. n. ſū dn̄s de⁹ eorū
⁊ recordabor federis mei ꝑ
ſtini qñ eduxi eos de terra
egypti i ꝯſpectu gētiū ut eſ
ſē de⁹ eoruȝ. Ego dn̄s deus
Hec ſunt iudicia atqȝ ꝑce
pta ⁊ leges q̄s dedit dn̄s i
ter ſe ⁊ iter filios iſrl'i mon
te ſynai ꝑ manum moyſi.

piam vltra odorē ſuauiſſimum. ideſt ſacrificia que tempo
re obedientiū mihi fuerūt mihi odorifera ⁊ placita. v Et
ſtupebūt ſup ea inimici vr̄i. d̄ tāta abiectōe vr̄a. x ¶ Cuȝ
habi. illius fue. qȯ ipletū ē qñ rex Aſſyrioꝝ trāſtulit iudeos
⁊ i ciuitatib⁹ eoꝝ hitar̄ fecit extraneos: vt hr̄. iīīj. reg. xvīj. c.
Cōmiat ēt perſecutio
nē ⁊ abiectionē i t̄ra
aliena cū dr: Uos au
tē diſꝑ. in gē. ⁊ euag.
p⁹ vos gla. y Tūc
place. terre ſab. ſua.
Tūc enim quieſcet a
cltura ꝓpter defectuȝ
habitatiū: eo ꝙ tēpo
re q̇etis ipſi⁹. ſ. āno. vīj.
⁊ q̄nq̄geſimo nō ꝑmit
tebat̄ q̇eſcē pp cupidi
tatē iudeoꝝ: ⁊ iō tūc
reddet ſibi quies ma
ior ⁊ prolixior ꝙ fue
rit ſbtracta. z ¶ Ter
rebit eos ſonitus fo
līī volātis. q2 hoīes i
terrore poſiti ad mo
dicū fremitū credunt
adeſſe aduerſarioꝝ i
petū. a Cadēt nul
lo ſequēte. q2 homies
ex terrore fugiētes fre
quenter cadūt i preci
pitia: ⁊ aliqñ cadunt
mutuis gladīīs nō diſti
guentes ſocios ab ad
uerſarīīs: ut hēt iudi
cū. vīj. de fugiētib⁹ co
rā Gedeōe ⁊ ſocīīs ei⁹
b ¶ Qȯ ſi ⁊ de hīs ali
q̄ remāſerit. Hic ꝯñt
iducit ppl's ad obſer
uātiā mādatoꝝ ꝑ cō
ſolatōes: q2 q̄ntūcūqȝ
fuerint abiecti: ſi aliq
remāſerit ⁊ afflictiōe
dāte eis itellectū pctā
ſua recognouerit: ⁊ ꝑ
ipſis orauerint ꝓmit
titur eis diuina cōſo
latio: vñ ſbdit: Tūc
orabunt pro impieta
tibus ſuis: ei recorda
bor federis mei ⁊c.
c ¶ Terre quoqȝ me
mor ero. r̄ducēdo ibi
habitatores ſuos: ce
tera patent ex dictis.
In ca. xxvj. vbi di
cit i poſtilla: Ponaȝ
tabēnaculū meū i me
dio ueſtri. ¶ Additio
Licet plan⁹ ſē
ſus lr̄e huius
quod dr am
bulabo iter vos: poſ
ſit itelligi ſcilicet vos
protegendo ⁊ conſolando prout in poſtilla: tamen vlteriōi
ſenſu intelligitur, ⁊ mag ꝓpe: cū deus i carne aſſūpta eſſet

Universidad de Deusto Biblioteca

ambulaturus gressibus corporalib⁹ inter illos:⁊ sic illa pro
missio fuit impleta i aduētu christi:qn̄ christus i ꝑpa ꝑsōa
diuina ābulauit inter filios isrl':et erat eis deus.s.pplo cū q̄
bus conuersabatur:q̄ eū ꝯfitebāt dicētes:Tu es christus fi-
lius dei uiui.vn̄ super illud vbū:Ambulabo iter vos: glo-
sa Hō factus. vn̄ h ē
deus nr̄ ⁊ nō reputa-
bit alius ab eo: post
hec in terra visus est
⁊ cū hōibus cōuer-
satus est:hec in glosa
Que nō est estimāda
mystica expositio sed
lrālis. Nā ex hoc qd
dr̄:Ponā tabernacu-
lū meū i medio uestri
iam intelligebatur ābulatio diuina cū eis:dando diuina re
spōsa ⁊ ꝓtegēdo:⁊ cōsolādo:prout supra fuit tactū Exo. i
additōe.xxxiij. Que q̄dē ābulatio ibi dr̄:Cū eis.cum moy
ses hec petēdo dicēt:Obsecro dn̄e vt gradiaris nobiscū.hic
āt n̄ dr̄ sic:sȝ ābulabo iter vos:⁊ ero de⁹ vr̄.q̄si māifeste inu-
ens ꝙ ambularet iter eos quasi vn⁹ ex eis.s.ver⁹ hō:vn̄ sub
iūgit:Et ero de⁹ vr̄. Et notādū ꝙ Ra.Moy.gerūdēsis i sua
expositōe mlta de hoc tradit:inter q̄ sic dr̄:ꝙ in futuro tē-
pore.s.Messie pueri israelitici sūt demonstraturi deū digi
to:Juxta illud Esaie.xxv.cap.Ecce de⁹ nr̄ iste:expectauim⁹
eū.Jtē ⁊ antiq̄ nostri dixerūt futuꝝ ē qd deus exercebit cū
iustis in hoc seclo:in futuro tpe.s.tpe Messie. Que quidē
ꝓmissiones nūq̄ fuerūt iplete:sed iplebūtur i tpe perfectōis
hec ille. Que quidē vba manifeste cōsonāt catholice vitati
ẜm quā uerus Messias q̄ est uerus de⁹ demōstrat⁹ fuit digi
to a pueri hebreoꝝ ⁊ rāis i die palmaꝝ:ut hr̄ Math.xxi.c.
Qui q̄dē christ⁹ sepe exercitat est ⁊ ꝯuersat⁹ cū iusti.s. apo-
stolis tāq̄ vus hō. Que quidē ꝓmissiones:ꝓut iste auctor
ꝯfitet nūq̄ fuerūt iplete tpe ve.te.sed spectabāt ipleri tēpore
Messie:vtinā iste auctor itellexisset scipm ⁊ bene egisset.
In caplo.xxvj:vbi dr̄ i postilla:Qȝ si n̄ audieritis me. Hic
ꝯnter iducitur pplus p ꝯminatōes ⁊c. ¶ Additio.
Iste maledictōes ꝯmiatorie q̄ i hoc ca.ꝯtinēt ꝓut
cōiter exponūt sūt ꝓphetice:qȝ oia pēalia h ꝯtēta
cōtigerūt illi pplo i diuersis ⁊ uariis tpibus. Sed
circa hoc ē aduertēdū ꝙ īfra Deuteronomij.xxviij. ponūt
alie maledictiōes seu cōminatōes:q̄ i multis assimilant istis
⁊ int vtrasq̄ ẜm Ra.Mo.gerūden.q̄ inter oēs expositores
hebreoꝝ:de hac materia magis ꝓpe scripsit:ē q̄dā differen
tia nō modicū attēdēda.s.ꝙ ꝯmiatōes ꝓphetice in hoc ca⁰.
cōtēte ptinēt ad captiuitatē babylonicā i q̄ fuerūt plenarie
iplete. Cōmiatōes vo ꝯtēte Deu.xxviij.ptinēt ad captiuita-
tē Romanā:i q̄ fuerūt plēarie cōplete:⁊ i q̄ ēt hodie ẜm ipȝ
durāt:ex q̄ quidē ꝯsideratōe si bn̄ attēdat ꝓut i p̄dcō caplo
Deu.dn̄o disponēte declarabit:ꝯfūdi posset error iudeoꝝ
iprouide spectātiū pn̄tis captiuitatis redēptionē p Messiā
inaniter ab eis spectatū. Qȝ aūt cōmiatōes ꝓphetice i hoc
ca.ꝯtēte ptineāt ꝓpe ad captiuitatē babylonicā pȝ ex mltis
que ab ipo Ra.Mo.narrāt i sua expositōe i h⁰ loco. Quo-
rū duo q̄ videt sufficē ad ꝓpositū cōcludēdū ad pn̄s osten-
dā ceteris ommissis:ut tractēt i illo caplo supradicto Deu.
xxviij.ubi deo duce plen⁹ tractabūt. Primū q̄dē ex q̄ patȝ
ꝙ h⁹ i cōmiatiōes ꝓphetice i hoc caplo ꝯtēte ptinēt ad cap-
tiuitatē babylonicā ē:nā i h⁰ loco assignat tāq̄ cā p̄cipua d
structōis eoꝝ pctm̄ idolatrie:i q̄ fuerūt freq̄nt p̄uaricati iu
dei tpe tēpli primi:ꝓut pȝ.iiij.reg.xxi.⁊ in q̄plurimis aliis
locis:vn̄ h dr̄:Destruā excelsa vr̄a:⁊ simulacra cōfringā:ca-
dei iter ruinas idoloꝝ vroꝝ.qd q̄dē pctm̄ n̄ iuēit tpe tēpli
scdi:sȝ potius sacerdotes ⁊ alij viri rustici:qui tunc tēporis
populo presidebant restiterunt idolatrie vsq̄ ad martyriuȝ

Locutusq̄ ē XXVII.
dominus ad moysen
dicens:Loquē filiis isrl': ⁊
dices ad eos:Homo q vo
tū fecerit ⁊ spopōderit deo
aiam suaȝ sub estimatione
dabit preciū. Si fuerit ma-
sculus a vicesimo āno usq̄
ad sexagesimum annum:
dabit quinquaginta siclos
argenti ad mensuram san-
ctuarij : si mulier triginta.

ut patet primo Macha. Scdȝ vo ex quo patet propo-
situ supradictum: sumitur ex parte durationis huius
captiuitatis.s.babylonice:que ex iudicio diuino fuit cō
mēsurata tēpori quo non seruauerūt sabbata terre:vn̄
dicitur hic:Tunc placebūt terre sabbata sua cunctis di
ebus solitudinis
sue quando fueri
tis in terra hosti-
li sabbatiȝabit et
requiescet:eo ꝙ n̄
requieuit i sabba
tis vestris quādo
habitabatis i ea:
ex quo pȝ ꝙ tot
annis terra eoꝝ
requieuit in sab-
batis quot annis fuerūt i captiuitate babylonica: sclȝ
lxx.annis:vnde.ij.paralipo.vltimo ca.de duratōe cap
tiuitatis Babylonice dicitur:⁊ completur sermo ex ore
Hieremie.xxix.ca.qd non pōt dici de captiuitate eoꝝ
hodierna que hodie trāscēdit mille ⁊ quadringētos an-
nos ⁊ aliquot vltra. Ex quibus patet ꝙ maledictōnes
cōminatorie cū aliis ad hoc pertinētibus in hoc ca. ꝯtē
te intelligūt eē totaliter implete i destructōe Hierusalē
p chaldeos:lȝ ptialr quedā eaꝝ fuerūt iplete etiā i alia
captiuitate cū dr̄ h: Ut cōedatis carnes filioꝝ et filiaꝝ
uestraꝝ.quod fuit impletum in obsidione Hierusalem
per chaldeos Juxta illud trenoꝝum.iiij.c.vbi de his q̄
contigerunt in obsidione Hierusalēȝ tempore chaldeo
rum dicitur:Manus mulierum misericordium coxert
filios suos:facti sunt cibus earum. Idem etiam fuit im
pletum in obsidionem Hierusalem per Titum scdȝ io-
sephum:vt habetur in postilla:et sic de quibusdā aliis
hic contentis:que in vtraq̄ obsidiōe seu captiuitate ꝯti
gerunt. Omnia tamen in hoc caplo contenta integrali
ter contigerunt in prima captiuitate Babylonica tātū
non autem in secunda ut dictum est. ¶ Replica cor
rectorij contra Burgeñ.
Sed quod notat Burgeñ.caplo.xxvj.vt ꝓmo-
tiuum christiane fidei trāseat:dummodo cuȝ
sensu principali qui est de christo sensus litte-
re primarius: qui est de gubernatione populi per desce-
tū nō abiiciat:⁊ sic termināt replice i leuitico. ¶ XXVII.
Locutusq̄ est dn̄s. Hec est quarta pars p̄ncipa
lis huius libri prout dictū fuit a principio:i q̄
agitur de solutōib⁹:⁊ etiā redēptionib⁹ voto-
rum que sunt quedam oblationes speciales. Et primo
agitur de voto obligatis:scdo de consecratis: ibi Omē
quod domino consecratur:tertio de decimis: ibi Om
nes decime. Prima in duas:quia primo agitur de re-
demptione votorum :scdo remouetur circa hoc dubi-
um:ibi Primogenita ⁊c. Circa primum primo agitur
de voto circa personam humanam:scdo de voto circa
rem possessam:ibi Animal autem. Circa primū sciēdū
ꝙ homo nō ēst aial imolaticiū:⁊ iō votū factū de pso-
na hūana nō erat soluēdū per eius immolationem sed
per redemptionē:persona autem humana ẜm diuersas
etates est maioris uel minoris valoris:⁊ plus ⁊ minus
posset uēdi:⁊ iō ẜm q̄ttuor etates taxat hic p̄ciū redēpti
onis. A vicesimo.n.āno vsq̄ ad sexagesimū ē etas me
lioris cōditōis. Un̄ ⁊ ẜm talē etatē nūerabāt illi q̄ pote-
rāt ad bella ꝓcedē:vt hr̄ Nūeri p̄mo ca.⁊ iō votū ẜm
de persona humana in tali etate redimebat maiori pre-
cio.s.vir q̄nquaginta siclis mlier.xxx.vota aūt facta i
aliis etatib⁹ trib⁹ min⁹ ꝓportōabilr:⁊ pȝ lr̄a. b ¶ Ad
mensurā scūarij:hic dicitur ꝙ aliud erat pondus quo

vtebant in scūario:⁊ quo vtebāt in publicis negociatio
nibus :de quātitate āt sicli dictū fuit Exo.xxx. c A
q̄nto āt āno. Licet eni pueri q̄nq̄ annoꝝ ⁊ vni⁹ mensis
nō posset vouere:cū nō haberēt vsū rōis:poterāt tamē
obligari uoto parentū:vn̄ ⁊ Anna mr̄ Samuelis fecit
votū de ipo etiā
anq̄ nasceret: pri
mo reg.p̄mo. Ce-
tera patent i lr̄a.
b Aial aūt. Hic
ꝯnter agit de vo
tis factis circa reȝ
possessā:⁊ primo
circa res viuētes
2⁰ circa res nō vi-
uētes: ibi homo
si vouerit domū
Circa primū dici
tur sic: d ¶ Aial
āt qd imolāi pōt
s.tā rōe speciei: si
cut est bos ouis ⁊
capra:ut pȝ ex su-
pradictis:ꝙ rōne
indiuidui: videlȝ
aial predictarum
speꝝ non habēs
aliquā maculam
e Sanctuȝ erit
.i.applicatum ad
sacrificium dn̄i.
f ¶ Et mutari n̄
poterit. alio aiali
nec precio redimi
⁊ si de scō mutar
tur p alio anima
li:ipso scō utrun
q̄ aial erat obli-
gatum sacrificio
domini. g Ani
mal imūdū.dicit
Ra sa. ꝙ hoc nō
ē itelligēdū d aia
li imūdo ẜm spēȝ
suā:ut porc⁹ vel
huiusmodi: sȝ de
aiali imūdo scdȝ
idiuiduū tm̄ : ut
bos ouis uel ca-
pra hn̄s maculā
contractam post
votū factū de ip-
so:pp quā offerri
non poterāt:sed debebat redimi:de cui⁹ redemptiōe ab
eo qui votum fecerat subdit: h Adde supra estima
tionē q̄ntā ptē. Rō āt q̄re cari⁹ vēdebat vouēti q̄ alteri
erat:ne faciētes votū de reb⁹ suis haberēt oculū ad r̄ba
bēdū illa que uouebāt:et p hoc votū eēt deo min⁹ gra-
tū. i ¶ Hō si uouerit do. Hic ꝯnter agit de redēptōne
votoꝝ circa res inanimatas. Et p⁹ q̄tū ad domos: 2⁰ q̄
tū ad agros :ibi Qȝ si agꝝ. Circa p̄mum dr̄:ꝙ redēptio
voti facti de domo debebat fieri ẜm estimationē sacer-
dotis cōsiderato ualore dom⁹:⁊ si vouēs uolelat eaȝ re
dimere debebat superaddē q̄ntā ptē rōne supradicta: ⁊
patet lr̄a. k ¶ Qȝ si agꝝ. Hic ꝯnter agit de redēptione
votoꝝ circa agros. Et p̄mo agit d agro possesso ex hē

A q̄uinto āt anno usq̄ ad
uicesimū: masculus dabit
uiginti siclos:femina decē.
Ab uno mēse usq̄ ad ānū
q̄ntū ꝓ masculo dabūtur
q̄nq̄ sicli: ꝓ femia tres. Se
xagēari⁹ ⁊ ultra mascul⁹ da
bit q̄ndecim siclos: femina
decē. Si paup fuerit ⁊ estia
tionē reddē nō ualebit: sta
bit corā sacerdote: ⁊ quātū
ille estimauerit ⁊ uiderit eū
posse reddē: tantuȝ dabit.
Animāl āt ꝙ immolāi po
test dn̄o siq̄s uouēit:sanctū
erit ēt mutari n̄ pōtit .i. nec
meli⁹ malo nec pei⁹ bono.
Qd si mutauerit: ⁊ ipȝ qd
mutatū ē:⁊ illud ꝓ q̄ muta
tū est:ꝯsecratū erit domio.
Animāl imūdū qd immo
lari dn̄o nō pōt siq̄s uouēit
adducet āte sacerdotē:q di
iudicās utꝝ bonū an malū
sit:statuet p̄ciū. Qd si dare
uoluerit is q offert: āddet
supra estimationē q̄ntā ptē
Homō si uouēit domū su
am ⁊ sc̄ificauerit dn̄o : cōsi
derabit eā sacerdos utruȝ
bona an mala sit:⁊ iuxta p̄
ciū qd ab eo fuerit ꝯstitutū
uenūdabit. Sin āt ille q uo
uerat uoluerit redimē eam
dabit q̄ntā ptē estimatiōis
supra:⁊ habebit domum.
Quod si agꝝ possessionis
sue uouerit ⁊ consecrauēit
dn̄o:iuxta mēsurā semētis
estiat p̄ciū. Si trigintā mo
diis ordei serit t̄ra: q̄nq̄gin
ta siclis uenūdet argēti. Si
statiȝ ab āno incipiētis iubi
lei uouerit agꝝ: q̄to ualet
pōt:tāto estimabit. Sin āt
p⁹ aliq̄ntulū tpis : supputa
bit sacerdos pecūiaȝ iuxta
ānoꝝ q reliq sūt nūeꝝ usq̄
ad iubileū:⁊ detrahet ex p̄
cio. Qd si n̄oluerit r̄dimet
agruȝ ille q uouerat addet
q̄ntā ptē estimate pecūie:et
possidebit eū. Sin āt nolu
erit redimē:sȝ alt̄i cuilȝ fue
rit uenūdat⁹:ultra eū q uo
uerat redimē n̄ pōtit:qȝ cū
iubilei uenerit dies :sc̄ifica
t⁹ erat dn̄o:⁊ possessio ꝯse-
crata ad ius ptinet sacerdo
tū. Si āger ēpt⁹ ē ⁊ n̄ de pos
sessiōe maioꝝ sc̄ificat⁹ fuēit
domino: suppūtabit sacer
dos iuxta annoꝝuȝ usq̄ ad
iubileum p̄ciuȝ:⁊ dabit ille
q vouerat eū dn̄o. In iūbi
leo autem reuertetur ad p̄
orem dominum qui uendi
derat euȝ:⁊ habuerat i sor-
tē possessiōis sue. Ois ēstia
tio siclō scūari pōderabit.

ditaria successiōe:2⁹ d agro possesso ex acq̄sitiōe seu ēptōne:
ibi Si ager ēpt⁹ ē. Circa primū sciēdū ꝙ redēptō agri taxa
batur ẜm quātitatē semētis q̄ semiabat:⁊ hoc respicit agri
quātitatē:qȝ quāto ager erat maior:tāto plus req̄rebat de
semēte:dū tn̄ eēt seminabilis per totū:⁊ ẜm hoc maiori p̄-
cio redimebat. Item
ẜm distātiam ad an-
nū iubileū : ⁊ hoc re-
spicit tpis duratione
⁊ iō q̄to plures anni
erāt ab obligatōe vo
ti vsq̄ ad annū iubi-
leū tanto erat maius
preciū redēptionis:et
iste due cōsideratiōes
tangūtur cū dicitur:
l Si trigita modiis
ordei serit t̄ra. l.siclis
vendetur argēti:si sta
tim ab anno incipien
t iubilei vouēit agꝝ.
⁊ sic accipit pro q̄libȝ
anno vnus siclus:q̄a
a p̄ncipio tpis huius
voti usq̄ ad iubileuȝ
erāt.l.anni. Si auteȝ
a voto facto usq̄ ad
iubileum essent pau-
ciores anni pro quolt
bet āno deficiēte a p̄-
dicto nūero defalca-
bat vn⁹ siclus d p̄cio.
m ¶ Qȝ si uoluerit re
dimē agꝝ ille qui vo
uerat addet q̄ntā .vē-
debatur āt sibi carius
q̄ alteri : non solum
ratione supradicta:sȝ
etiam quia per hoc
damnificabantur sa
cerdotes :qȝ quando
dictus ager alteri vē
debatur in anno iubi
leo r̄uertebatur ad sa
cerdotes:et erat pos-
sessio consecrata do-
mino : quando au-
tem uendebatur ipsi
uouenti:in iubileo n̄
reuertebatur ad sa-
cerdotes :sed remane
bat ei qui uouerat et
redemerat. n Si
ager. Hic consequenter agitur de agro possesso per empti-
onem cum dicitur: Si ager emptus est ⁊ non possessione
maiorum. idest parentum illius qui emit. o ¶ Supputa
bit sacerdos ⁊c. idest determinabit precium redēptionis ẜȝ
distantiā ad annū iubilei: quia quanto est maior distantia
a tempore voti facti usq̄ ad iubileū:tāto dȝ eē maius pre-
cium. p In iubileo autem reuer.ad prio.dn̄m q̄ uendi.
eū.⁊ non ad sacerdotes:qȝ n̄ poterant uendi nisi vsq̄ ad iu
bileū:vt pȝ ex supradictis.xxv.ca.⁊ iō faciēs votum de illo
agro nō poterat illū obligare:nisi vsq̄ ad iubileū:qȝ nihil iu
ris habebat in eo ultra:secus āt erat d agro queȝ hēbat ex
hereditaria successiōe : ut predictū ē. q ¶ Ois estiatio.i p̄
dictis redēptionib⁹: r Siclo sāctuarij ponderabitur. qȝ

Universidad de De Biblioteca

alius erat siclus quo vtebāt i alijs. a Sicl'.xx. obolos hʒ.hoc dī ad determinationē quātitatis sicli scūarij:siclus eniʒ cōis erat maior vt dicit Ra.sa.qz cōtinebat.xxiiij.obolos. Alij āt dicūt φ erat minor dicētes:φ pōdus sanctuarij erat duplex respectu pōderis cōis. b ¶ Primogenita. Hic

Siclus vigiti obolos hēt. Primogenita q ad dñiuʒ ptinēt nēō scificare potit et nouere. Siue bos siue ouis fuerit:dñi sūt. Quod si immūdū ē aial rediet q obtulit iuxta estimationē suā: et addet qntā ptē pcij. Si rdimē noluerit uēdet alijs qn

remouet dubiū circa predicta:qz posset aliquis credere pmogēita aialiū posse cadere sub voto: hoc remouet cū dī: c Nō sanctificare poterit et uouere:cuius rō ē:qa nullus pōt facere votū deo nisi de hoc qd suū ē:pmogenita aūt rōe pmogēiture erāt ipsius dei:vt pʒ Exo. xiij.ɀ i pluribus alijs locis. d ¶ Quod si imūdū est aial.hoc nō refertur ad pmogenita in quib' erat macula.pp quā ñ offerebāt:sed redimebāt:verūtñ i redēptōe eoꝝ nō fiebat additio qnte ptis fm φ dicit Ra.sa.hic āt fit huiusmodi additio:ut pʒ i lrā:ɀ iō fm ipm refert ad illud qd.s.dcm̄ ē de redēptōe aialiū mūdoꝝ fm spēm:que tñ ñ potāt offerri pp maculā:h āt loqt de aialib' alit imūdis:q lʒ non posset offerri dño ad hoc φ aliqd de ipsis poneret sup altare:potāt tñ offerri māib' sacerdotis vt vēderēt ɀ pciū i aliq necessaria tēpli puerteret:vt i repatōe cortinaꝝ uel vtēsiliū vel h'modi:si tñ offerēs volebat redimere addebat quītā ptē:ɀ sibi cari' vēdebat φ alteri rōe pdicta e Oē qd dño ɔsecrat.h agit de cōsecratiōe:ɀ accipit h cōsecratio p deputatione alicuius rei ad cultū diuinū absqz reditu ad cōem usū:et tale qd ñ potat vēdi vel redimi:ɀ ideo subdit: f ¶ Nō rediet sʒ morte moriet. Sciēdū tñ φ doctores tā catholici φ hebrei breuit ɀ sufficieter' trāseūt passū istū:cū tñ hēat mltos sin' ut videbit pseqndo:pp qd h intēdo diutius morari. Ad itellectū āt seqntiū ɔsiderādū φ vbi trāslatio nra hʒ h: e Oē φ ɔsecrat dño ɀc.i hebreo hʒ: Omne herem̄ dño.herem̄ āt i hebreo duplicē hʒ significationē:vno.n.mō significat scificationē:alio modo significat destructionē ñ quācūqz:sed destructionē aliquā ad gliā dei ordinatā:vt sit sēsus: Omē herem̄ dño.i.oē φ dño cōsecratur vel destruitur.ɀ aliqñ ɔtingebat:φ i eodē fcō cōcurrebat herem̄ fm vtrāqz significationē:lʒ i diuersis rebus:sic i destructione ciuitatis hierico qtū ad ciuitatē ɀ habitatores fuit destructio fcā ad dei gloriā ordinata:qz peccata illi' ciuitatis hoc meruerāt:q p sniam dñi erāt puniēda ciuitatis euersiōe ɀ habitatoꝝ occisione. Quātū āt ad spolia ciuitatis q poterāt cedē i cultū dñi fuit ibi herem̄ qtū ad aliam significationē: qz auꝝ ɀ argētū es et ɔsilia fuerūt dño consecrata:ita φ ñ potant alijs vsibus applicari. Aliqñ vo accipiebat herem̄:i vno fcō p destructōe tm̄:aliqñ vo p scificatione tm̄.Si āt accipiat p scificatione tm̄: sic talis scificatio potat eē i psona hūana vel i aiali vel i re ianimata fm φ dicit in lrā. Omne qd dño cōsecratur. siue hō fuerit siue animal:siue ager:ɀ fm hoc illud qd postea subdit: f ¶ Non redimetur sed morte morietur. varie itelligitur:non eni homo domino consecratus interficiebat cum non sit aial immolaticium. similiter nec ager consecratus est mortis ul' vite susceptiuus loquendo proprie:ɀ ideo oportet φ accipiat mors equiuoce. Dicendum igitur φ res consecrata domio erat persona humana:aut erat hebrea:aut gentilis. Si hebrea aut de tribu leui:aut de alia tribu. Si pmo modo pueri a parentibus poterant consecrari domino ad seruiendū in tabernaculo domini vsqz ad mortem:ɀ hoc mō Samuel fuit cōsecratus a parentibus:vt hʒ primo reg.j. ɀ eodem modo vī φ leuita adultus potat seipm consecrare dicto mō:vt hʒ Deu.xviij.videlʒ qñ leuites manens extra hierusalē deuotione ductus veniebat ad manendum in hierusalem vt ministraret in templo. Si autē

tūcūqz fuerit añ estimatuʒ. Oē qd dño ɔsecrat: siue hō fuerit siue aial:siue ager nō ueniet nec redimi potit Quicquid semel fuerit cōsecratum sanctumsanctoꝝ erit domino:ɀ omnis consecratio que offert ab hoie ñ rediet:sed morte moriet.

quis esset de alia tribu non potēat sic consecrari: qa non erat licitum ei accedē ad ministerium templi vel tabernaculi:sʒ φ dicitur Numeri iij. Extraneus q ad ministrandum accesserit morte morietur. ɀ multomagis erat illicitum gentilibus poterant tamen persone de alijs tribubus israel consecrati domino in alijs pijs operibus exercendis: sicut Sanson de tribu Dan fuit consecratus in abstinentia ab omni potu inebriatiuo:ɀ cibo immundo ad reprimendum iugum Philisteoꝝ super israel: vt habetur iudic.xiij. ɀ similiter filia iepte ad seruiendum deo in vigilijs et orationibus viuendo in virginitate secūdum φ dicunt hebrei iudic.xl.et de hoc plenius dicetur cum venerimus ad locum illum domino concedente. Si autem erat persona gentilis:utpote seruus uel ancilla hominis hebrei sic erat res dñi:ɀ per ɔñs poterat cōsecrare eā:qz erat psona serua simplr:ɀ ad semp:nō tñ cōsecrabatur ad faciēdū opera leuitaꝝ:ut dcm̄ ē:sʒ ad quedā opa seruilia ad tēplū uel mistros ei' necessaria:sic ē cedē ligna:ɀ portare aquas ad locū diuini cultus. Et hoc mō iosue dedit Sabaonitas i misteriū ppli ɀ altari dñi: vt hʒ iosue ix. Hoc āt mō ñ potat ɔsecrari psōa hebrea: qz ñ potat eē serua simplr:sʒ tm̄ ad tps.s.vsqz ad septimū annū remissiōis:ɀ si tūc nolebat egredi liber:manebat seru' vsqz ad iubileū ɀ ñ vltra:vt hʒ Exo.xxj. ɀ supra leuitici. xxv. Si autem res consecrata esset inanimata aut erat imobilis vt ager:et tunc distinguendū:qz aut erat ager de hereditate prña:ɀ tunc poterat domino consecrari: quia talis ager in iubileo nō reuertebatur ad priorē dominum:sed remanebat de possessione tēpli uel sacerdotū. Si āt ager eēt acqsit' p emptionē ñ potat sic cōsecrari:qz in iubileo debebat reuerti ad priorē dñm:vt dcm̄ est supra de redēptiōe votoꝝ:ɀ propter hoc vbi trāslatio nra sic hʒ: Oē qd dño consecrat:siue hō fuerit siue aial siue ager:i hebreo habet. Siue ager possessiōis vel hereditatis sue. Si autem res consecrata erat mobilis: vt aurum et argentum:es sericum:et consimilia de quibus poterant fieri instrumenta tabernaculi uel templi: aut alia necessaria ibidem tunc poterāt domino consecrari:nec decetero poterant ad vsus alios applicari:vt dictum est de preda ciuitatis hierico: et multa exēpla alia ad hoc sūt in scriptura. Si autē res cōsecrata erat animal:aut erat animal imolaticiū:ɀ tunc sine mutatione aut redemptione immolabatur domino:nisi p' cōsecrationē anteqz veniret ad locū imolatōis fieret ineptū imolatiōi:ut per fracturā tibie uel alterius macule isanabilis:ɀ tūc interficiebat absqz uenditione seu redēptione:qz nō poterat alijs vsibus applicari. Si āt ñ esset aial imolaticiū ad tēpli tñ misteriū uel sacerdotū vtile ut equus asinus et similia:tunc manebat in obsequiuʒ tēpli vel sacerdotū vsqz ad mortē:sic de seruo uel ancilla dictum est. Si autem accipiatur hereni pro destructōe ad dei gloriam ordinata:ut sit sensus in allegatione supra posita: Omne quod domino destruitur ɀc.tunc talis destructio aut erat ex sententia domini:aut iudicuʒ locum eius tenentium:aut ad iplendum promissū deo factum. Si pmo modo tunc talis dstructō erat simpliciter inferenda ɀ hoc siue eēnt psone humane: sic de chananeis sententiauit domin' ut interficerentur a filijs isrl': fm φ dī Nūeri. xxxiij. Cum transieritis iordanem intrantes terram chanaan disperdite cūctos habitatores regionis illius: excepti tamen fuerūt Gabaonite:eo φ principes israel inconsulto domino iurauerant eos non occidere:ɀ propter hoc mors eorum corporalis fuit mutata in ciuilem per seruitutem:ut hʒ Josue.ix.siue essent bruta animalia:et ideo saul qui in occisione amalechitarum ex cupiditate pepercit aialibus pinguioribus de quorum morte dominus sententiauerat:sicut ɀ de hominibus:fuit a domino reprobat' ut habetur primo reg.xv.siue essent res inanimate: vtpote ciuitates sic destructe:quia non debebāt vltra reedificari:vñ Josue.vj.dicitur: Maledictus vir qui suscitauerit ɀ edificauerit ciuitatem Hiericho. Si autem talis destructio erat inferenda ex sententia iudicum locuʒ dei tenentiuʒ:propter quod dij appellantur Exo.xxij. ea. Dijs nō detrahes. talis snia erat executioni danda absqz redemptione aliqua:videlicet qñ aliquis per eos erat morti adiudicatus:maxime propter homicidium non poterat precio aliquo redimi vita eius. Uñ Nūeri xxxv. dī: Nō accipietis precium ab eo q reus est sāguinis statim ɀ ipse morietur. Alio modo talis destructio

Oēs decime terre siue de frugib' siue d pomis arborum domini sūt:ɀ illi sāctificant. Siqsis autem voluerit redimere decimas suas addet qntā ptē eaꝝ. Oium dcimaꝝ bouis:ɀ ouis:ɀ capre:q sūb pastoris vga trāseūt:qcqd decimū uenerit: scificabit dño. Nō eligetur nec bonū nec malū:nec altero cōmutabit. Siqs mutauerit:ɀ qd mutatum est: ɀ p q mutatū est scificabit dño:ɀ ñ rediet. Hec sūt pcepta q mādauit dñs moysi ad filios isrl' i mōte synai

Explicit liber leuiticus.

inferebat propter adimpletionē promissi deo facti:scōm φ hʒ Nūeri.xxj.vbi dī: At isrl' voto se domino obligans ait: Si tradideris pplʒ istū i māu mea delebo vrbes ei': ɀ ibidē sbdit vocatū est nomē loci illi' Hornia:qd significat dstructū:ɀ descēdit de hereni qd significat destructionē:vnd vbi translatio nostra hʒ: hornia scriptura hebraica habet:herenia Noia eni hebrea scripta lrīs latis min' ppe scribūt cōit. ex pdcis pʒ φ cū dī: e Oē qd dño cōsecrat non rediet sʒ mōte moriet mors.n.i diuersis accipit equoce:qz leuite ɔsecrate diuio cultui dicebātur mortui sicut apud nos rligiosi mortui mūdo dicuntur. Agri et res inaiate ɔsecrate mori vl' mortue dicebātur sic possessiones ecclesie dicūt amortizate:ɀ eodē mō dicēdū d seruisɀ āciliis. Aialia vo imolaticia moriebāt ppe p imolationē. Silr et homines ɀ aialia morti adiudicata per occisionem. Ciuitates autem destructe dicebantur esse similitudinarie mortue:quia non erat reditus ad eaꝝ reedificationem:sicut in hominibus et animalibus non est reditus de morte ad vitam. Sciendum etiam φ consecratio predictorum aliquando cedebat i vtilitatē sacerdotū:aliqñ āt in necessaria ipi' tēpli fm φ cōsecrās exprimebat i cōsecrādo: de illis tñ q poterāt venire i vsū sacerdotū vt seruus ɀ ancilla. f ¶ Oēs decie. Hic consequenter agitur de decimis q dicuntur sanctificate domino: qz erāt deputate ad sustētationē leuitarū. g Siqs autē voluerit redimere decimas suas addet qntā partez.cuius cā supradicta est de redēptōe votoꝝ. h ¶ Que sb pastoris vga trāseūt. Mod' ē.n.pastorū cū vga nūerare aialia egrediētia de caulis ad pastū:ɀ similit cū reuertūt ad caulas. Cetera patent in littera. Ultio recapitulat:dicens. Hec sunt mandata ɀc. ɀ patet.

Postilla fratris Nicolai de lyra super Leuiticum finit.

Universidad de Deusto Biblioteca

Postilla super libro Numerorum incipit.

Locutusq; est dñs. Ex pdictis i precedētib' libris p3: q sicut i libro gen: agit de fidel' populi electione cui lex erat danda: sic i Exo. agitur de legis datiōe pplo iā electo: ⁊ a seruitute Egyptiaca liberato: verūtamē q̄uis in Exodo sit data lex q̄tū ad pcepta moralia iudicialia: ceremōialia: hoc tñ ē breuit' et succicte: ⁊ iō in aliis libris subseq̄ntibus addite sūt aliq̄ leges ad ordinatōem ppl'i dñi magis specificātes: et ad tria pdcā reducūt. In leuitico vō sūt addite leges vel pcepta q̄ specificāt ordiatōez ppl'i respectu cult' diuini: ut visū ē ibidem. Cōsequenť āt i hoc libro Nūeroz addūt illa q̄ specificāt ordiationē ppl'i respectu cōuictus mutui. iminebat āt tūc pplo proficisci ad terrā sibi promissā: ⁊ iō primo ponūt illā q̄ pertinēt ad ordinationem populi proficisci debentis: 2° que pertinent ad ordinationez ipius actu pficiscētis. x. ca. tertio que spectāt ad ordinē ipi' ad terminū accedentis. xxxiii. ca. Circa primū considerandū: q in populo debēti pficisci necessario requirit' q aliqui sint subditi ⁊ obediētes: ⁊ alii sint regētes: q̄a vbi nō est gubernatō pplus corruet: puer. xxi. Et iō primo pōit ordinatio subditorū ⁊ scdo rectoz. vii. ca.

Incipit vaiedaber. i. liber Numeri. Caplm. I.

Locutusq; est dominus ad moysen in deserto synai: in tabernaclo federis prima die mensis secundi: anno altero egressionis eorum ex egypto dicens: Tollite summam vniuerse congregatiōis filiorum isrl' per cognationes et domos suas: ⁊ nomina singulorum: quicquid sexus est masculini a vicesimo āno ⁊ supra: oīuz virōrū fortiū ex isrl': ⁊ nūerabitis eos p turmas suas: tu ⁊ aarō: erūtq; vobiscū pricipes tribuū ac domoz i cognatōibus suis: quoz ista sunt nomia. De tribu ruben: elisur filius sedeur. De tribu symeō: salamihel filius surisaddai. De tribu iuda: naason fili' aminadab. De tribu isachar: nathanael fili' suar. De tribu çabulon: eliab fili' belō. Filioz autem ioseph de tribu ephraiz: elisama fili' ammiud. De tribu manasse: gamalihel fili' phadassur. De tribu bēiami: abidā fili' gedeōis. De tribu dan abieçer fili' amisaddai. De tribu aser: phegiel fili' ochran. De tribu gad: eliasaph fili' duel. De tribu neptali: ahira fili' enā. Hi nōbilissimi pncipes ml'titudis p trib' ⁊ cognatōes suas ⁊ capita exercitus isrl': q̄s tulerūt moyses ⁊ aarō cū oi uulgi mltitudie: ⁊ cōgregauerūt pmo die mēsis scdi: recēsētes eos p cognatiōes ⁊ domos ac familias ⁊ capita ⁊ noia singuloruz a vicesimo āno ⁊ supra: sic pcepat dñs moysi. Nūeratiq; sūt i dserto synai de ruben pmogenito israelis p cognatōes ⁊ fāilias ac domos suas ⁊ noia capitū singuloz: oē qd sex' ē masculini a vicesimo āno ⁊ supra pcedētiū ad bellū: q̄dragitasex milia qngenti. De filiis symeō p generationes ⁊ fāilias ac domos cognationū suaz: recēsiti sūt p noia ⁊ capita singuloz: omē qd sexus est masculini a uicesi anno et supra procedentium ad bellum quinquagitanouem milia trecēti. De filiis gad per generatiōes

Circa primū primo ponitur ordinatio populi fm legē cōez scdo q̄tum ad specialem obligationem. vi. ca. Circa primū adhuc premittitur ordinatio ppl'i subditi: scdo remotio impedimēti. v. ca. Circa primum considerandū q in poplo sbdito cōiter sunt tres status vel ordines. s. agricole: milites: ⁊ deo seruientes. Primus nō habet hic locum: quia populus tūc habebat panem de celo collatum sine labore: vt dcm̄ ē Exo. xvi. et iō pmo agitur de ordinatione bellātium: scdo d ordinatōe deo ministrantiū. iii. ca. Circa primum adhuc premittitur numerus bellatorum: scdo eorum situs circa tabernaculum ca. ii. Circa predictam numerationez pmo ponitur preceptum dñi: scdo executio mādati: ibi Hi nobilissimi principes. Circa primū dicitur sic: a Locutusq; est dñs. Ista dictio copulatiuaq; copulat hunc librum ad precedentem: et est sensus: sicut in precedenti libro locutus est dominus ad moysen de ordinatione populi in cultu diuino: sic in isto de conuictu populi ordinato. b In deserto synai. anteq̄ inde recederet uersus terram pmissionis: c In tabernaculo federis: quia extq̄ fuit erectum: ibi loquebatur dominus ad eum: tabernaculum fuit erectū mense primo: prima die mensis anni scdi exitus filiorū isrl' de egypto. dñs āt ista dixit Moysi p mensem post: sicut statim subdit d Pria die mēsis scdi. et patet e Tollite summam. Dicit Ra. sa. q simile est homini habenti peculiuz ualde dilectū propter quod numerat ipm frequenter: populus isrl' erat quasi peculium dei: ut habetur Exo. xix. c. ⁊ ideo numerus eius exprimitur i exitu de egypto: ut habetur Exo. xii. Itē numerat' fuit post casum d adoratione vituli: vt habet Exo. xxx. ⁊. xxxi. Hic vō similiter precipitur numerari: ⁊ q hec nūeratio sit alia ab illa pz: quia de argento illius numerationis facte sūt bases tabernaculi vt hz Exo. xxx. ca. ⁊ iō illa nūeratio pcessit fabricationem ⁊ erectionē tabernaculi: ista autez que h precipitur secuta est erectionem tabernaculi per mensem: vt iam dictum. f Per cognationes. i. tribus. voluit enim dominus q non solum sciretur numerus multitudinis i generali: sed etiam cuiuslibet tribus per se: et in speciali. g Et domos suas. quia in vna tribu erant multe familie: sicut in tribu leui erant Chaathite: Merarite: Gersonite.: ⁊ faciebant diuersas domos. h Quicquid est sexus masculini. ⁊ sic mulieres excludebantur ab ista numeratione. i A. xx. anno et supra. quia iuniores non mittebantur ad prelium. k Virorum fortium. ad excludendū senes q iā erant emerite militie. l Erūtq; vobiscū pncipes tribuū. fuerūt enim adiūcti i hoc negocio moysi ⁊ aaron: q2 quilibet eoz mag' cognoscebat illos de tribu sua q moyses ⁊ aarō. m Hi nobilissimi pn. Hic pñi pōit executio dci mādati p persōas predictas: ⁊ patet littera

vsq; ibi: n Leuite autem in tribu familiaruz suaruz non sūt numerati cū eis: cuius cā subditur i pncipio capli. ii.

Cap. II.

Locut'q; est domin'. Descripto numero bellatoz h pñi dscribit coz dispositō circa tabernaculū: pmittit tñ rō q̄re leuite n sūt nūerati: 2° sbdit dispō ppli: ibi Metabūt aūt castra. Rō primi fuit inhibitio dei que tangitur cuz di: b Tribuz leui noli numerare. s. cum aliis filiis isrl': fuit tñ p se nūerata: vt habetur ca. se. ideo sbditur: c Neq; ponas summam eorū cum filiis israel. i. quādo eos numeraueris nō aggregabis sūmā eoruz cū summa aliorum: sed erit per se disticta: cuius ratio sbditur cum dicitur: d Sed cōstitues eos sup tabernaculum testimonii ⁊c: q2 erāt dputati ad aliqd maius. s. ad diuinū cultū: ideo nō sunt numerati cū bellatorib': quia non tenebant ire ad preliū ad hoc ut bellarēt. Attñ aliqui sacerdotes tenebātur ire ad exhortandū bellatores: ut habet Deu. xx. vbi di sic Appropiq̄nte iā plio stabit sacerdos añ aciē: ⁊ sic loq̄tur ad populum ⁊c. nō tamē erat illis illicituz bellare maxie in casu necessitatis. vnde Jonatas ⁊ simon frater eius qui fuerūt summi sacerdotes: fuerūt strenui pliatores siue bellatores: ut habetur libro Machabeoz: officia āt leuitaz q̄bus debebāt eē itenti: ⁊ q̄ tāgūt h i generali: pleni' exprimēt ca. seq̄nti. e Quisq̄s extnorū. i. alit' trib'. f Accesserit. volēs exercer officia leuitarum. g Occidet. s. a dño tāq̄ idebite usurpās offm̄ sibi iīdcm̄. Aliā ēt cāz q̄re leuite n fuerūt cū aliis nūerati: iducit Ra. sa dicēs q h' fuit: q2 snia mortl erat pnūsa a deo sup oēs bellatores q̄ fuerāt h nūerati: vt hz infra xxvi. ca. dñs āt nolebat q leuite huic snie sbiacerēt: eo q n peccauert i adoratiōe vituli saltē p maiōi pte vt dcz fuit Exo. xxxii. h Metabūt āt. Hic pñi dscribit dispositō castroruz circa tabernaculū: et pmo in generali: scdo in spāli: ibi Ad oriētē. Circa p^m di: h Metabūtur āt castra. i. disponēt tētoria. i Per turmas. ē aūt turma mltitudo. xxx. bellatoz: ⁊ di a turbo bas q2 disposita ē ad turbādū aduersarios: si tā sit eq̄tū di pp̄e ala si peditum turma: k Et cuneos. ē āt cune' mltitudo bllatoz sil' dbite piunctoz: ⁊ di a coeo is: q̄si coeūtes i vnū. scdm aliq̄s āt di mltitudo disposita ad modū cūei: q ē istrz ad scidēdum ligna: ⁊ ex hoc hz nom q2 ad modū tal' istri disposita ē tal' mltitudo ad penetrādū ⁊ fidēduz aciē aduersarioz. l Porro le. p gy. tab. fi. tē. Inter tabernaculū ⁊ rliquuz ppl'z p modū i. c. seq̄nti dispositū. m Ne fi. idi. super ml'. si aliq̄ d aliis vellēt accedere nimis ppe taberna. lz

⁊ fāilias ac domos cognationū suaz: recēsiti sūt p nomia singuloz a viginti annis ⁊ supra oēs q ad bella pcederēt: q̄dragitaquinq; milia sexcēti qnq̄ginta. De filiis iuda p generatōes et fāilias ac domos cognatōnū suaz per noia singuloz a vicesimo āno ⁊ supra oēs q potant ad bella pcedere recēsiti sūt: septuagintaquatuor milia sexcēti. De filiis isachar p generationes ⁊ fāilias ac domos cognatōnū suaz p noia singl'oz a vicesimo āno ⁊ supra oēs q ad bella pcederēt: recensiti sunt quinquagintaquattuor milia quadrigēti. De filiis çabulō p generatōes ⁊ fāilias ac domos cognatōnū suaz: recēsiti sūt p noia singuloz a uicesimo āno ⁊ supra: oēs q potant ad bella pcedē: qnquagintaseptē milia quadringēti. De filiis ioseph filioz ephraiz p generatōes ⁊ fāilias ac domos cognationū suaz rcēcēsiti sunt p noia singl'oz a uicesimo āno ⁊ supra: oēs q potant ad bella pcedeř: quadraginta milia qngēti. Porro filioz manasse per generatōes ⁊ fāilias ac domos cognationū suaz: rcēsiti sūt p noia singl'oz a viginti ānis ⁊ supra oēs qui potant ad bella pcedē: trigintaduo milia ducēti. De filiis bēiamin p generationes ⁊ fāilias ac domos cognationū suaz: recēsiti sūt nominib' singuloz a uicesimo āno ⁊ supra oēs q poterāt ad bella pcedere: trigintaqnq; milia quadringēti. De filiis dan p generatōes ⁊ fāilias ac domos cognationū suaz: rcēsiti sunt nominib' singl'oz a vicesimo anno ⁊ supra: oēs q poterant ad bella pcedē: sexagintaduo milia septingēti. De filiis aser p genēatōes ⁊ fāilias ac domos cognationū suaz rcēsiti sunt p nomina singuloz a vicesimo āno ⁊ supra oēs q poterāt ad bella pcedē: quadraginta milia ⁊ mille qngēti. De filiis neptalim p generationes ⁊ fāilias ac domos cognationū suaz: recēsiti sūt a nominib' singulorū uicesimo āno ⁊ supra oēs q poterāt ad bella procedē: qnquagintatria milia quadrigēti. Hi sūt quos nūerauerūt moyses ⁊ aaron ⁊ duodecim pncipes isrl': singl'os p domos cognationū suarū. Fuerūtq; oēs filii isrl' p domos ⁊ fāilias suas a vicesio āno ⁊ supra q potant ad bella pcedē: sexcētatria milia uiroz qngēti qnquaginta.

Caplm. II.

Leuite āt i tribu fāiliarū suarū n sunt nūerati cū eis. Locutusq; ē dñs ad moysē dicēs: Tribūz leui noli nūerare neq; pōes sūmam eorum cuz filiis isrl': sed cōnstitues eum sup tabernaculū testimonii ⁊ cūcta uasa eius: quicquid ad ceremonias pertinet. Ipsi portabunt tabernaculum ⁊ omnia utensilia eius: et erunt in ministerio ac per gyrū tabernaculi metabūt. Cum proficiscendum fuerit deponēt leuite tabernaculum: cum castra metanda erigēt. Quisq̄s externoruz accesserit occidet. Metābuntur aūt castra filii isrl' vnusq̄sq; p turmas et cūeos atq; exercitū suū. Porrō leuite p gyz tabnacli figēt tētoria: nē fiat indignatō sup mltitudinez filiorū isrl': et

Universidad de Deusto Biblioteca

seq̄t. n Singuli p turmas signa atq3 vexilla. Signa ꝓpe sūt i vestib': ⁊ scutis: q̄b' bellatores mutuo se cognoscūt: ⁊ suos ab aduersarijs distiguūt vexilla eleuāt i hastis vel pticis: ut ad eorū aspectū bellatores dirigāt ⁊ vniāt: q̄lia vō fuerint ista vexilla in textu nō h̄r. Sed dicunt aliq̄ hebrei q̄ uexillum cuiuslibet tribus erat simile i colore lapidi posito in rōnali in quo erat sculptū nomē sui patriarche: ita q̄ vexillū tribus Rubē erat rubei coloris: sic̄ ⁊ lapis sardi' i q̊ erat sclptuz nomē ipi' Rubē: ⁊ sic d' alijs. o Ad oriētē. Hic describit dispositio castroꝝ circa tabernaculū i spāli: s3 q̄ttuor ptes orbis: ⁊ i q̄lib3 pte erant tres tribus: vna pricipalis: ⁊ alie due sibi adiūcte. Ad oriētē vō erat tribus iuda pricipalis: ⁊ tribus isachar ⁊ çabulō sibi adiūcte. Ad meridiē trib' Rubē principalis: tribus symeon ⁊ Gad sibi adiuncte. Ad occidentem trib' Ephraim principalis tribus Manassen et Beniamin sibi adiuncte. Ad aquilonē uero tribus Dan principalis: tribus Aser et Neptalim sibi adiuncte: et sicut erāt disposite in situ castrorum ita ⁊ i motu suo modo: quia tribus iuda cum sibi adiūctis pmo mouebat castra: tribus Rubē cu3 suis scdo: tribus Ephraiz cum suis tertio: trib' Dan cu3 suis vltimo: ⁊ scdm hoc potest diuidi in quattuor partes ⁊ patent. Jn qualibet autem tribu h nominatur princeps et numerus bellatorum suorum: ⁊ postea numerus simul aggregat' ò trib' tribub' ad vnā plagā ordinat: ⁊ s3 hoc p3 lr̄a vsq3

excubabūt i custodijs tabnaculi testionij. Fecerūt ergo filij isrl' iuxta oia q̄ pcepat dn̄s moysi. Locutusq3 ē dn̄s ad moysē ⁊ aarō dicēs: Singuli p turmas signa atq3 uexilla: ⁊ domos cognationū suaꝝ metabūtur filij isrl' p gyꝝ tabernacli sederis. Ad oriētē iudas figet tētoria p turmas exercit' sui: eritq3 pnceps filiorū eius naasō fili' aminadab: ⁊ ois de stirpe ei' sūma pugnātiū septuagintaq̄ttuor milia sexcēti. Juxta eu3 castrametati sunt de tribu isachar: q̄ꝝ prinnceps fuit nathanael fili' suar ⁊ ois nūerus pugnatoꝝ ei' q̄nq̄gintaq̄ttuor milia q̄drigēti. Jn tribu çabulon pnceps fuit heliab fili' helō: oisq3 d' stirpe ei' exercit' pugnatorum q̄nq̄gintaseptē milia q̄drigēti. Uniuersi q i castris iude annumerati sūt: fuerunt centu3 octogintasex milia quadringēti: ⁊ per turmas suas pmi egredientur. Jn castris filioꝝ rubē ad meridianā plagam erit pnceps elisur fili' sedeur: ⁊ cunctus exercit' pugnatoꝝ ei' q numerati sūt q̄dragitasex milia q̄ngēti. Juxta eū castrametati sūt d' tribu symeon quoꝝ pnceps fuit salamiel fili' surisaddai: ⁊ cūct' exercitus pugnatoꝝ ei': q nūerati sūt quinq̄gitanoue3 milia trecēti. Jn tribu gad pnceps fuit eliasaph fili' duel ⁊ cūct' exercit' pugnatorū ei': q nūerati sūt q̄dragitaq̄nq3 milia sexcēti q̄nq̄gita. Oēs q recēsiti sūt i castris rubē cētūq̄nq̄gita milia ⁊ mille q̄drigēti q̄nq̄ginta: p turmas suas i scdo loco pficiscēt. Leuabit āt tabernaculū testionij p officia leuitarū ⁊ turmas eoꝝ. Quo erigēt ita ⁊ deponēt. Singuli per loca ⁊ ordies suos pficiscēt. Ad occidētalē plagā erūt castra filioꝝ ephraim: quoꝝ pnceps fuit elisama fili ammiud. Cunctus exercitus pugnatoꝝ ei' q nūerati sūt: q̄dragita milia q̄ngēti. Et cū eis tribus filioꝝ manasse: q̄ꝝ pnceps fuit gamaliel filius phadassur: cūctusq3 exercitus pugnatoꝝ ei': q nūerati sunt trigintaduo milia ducenti. Jn tribu filioꝝ beniamin pnceps fuit abidā filius gedeonis: ⁊ cūct' exercit' pugnatoꝝ ei' q recēsiti sūt: trigitaq̄nq3 milia q̄dringēti. Oēs q nūerati sūt i castris ephraim cētūocto milia cētū: p turmas suas tertij pficiscēt. Ad aq̄lōis ptē castrametati sūt filij dan: q̄ꝝ princeps fuit abieçer fili' amisaddai: cūct' exercitus pugnatoꝝ ei' q nūerati sūt: sexagitaduo milia septigenti. Juxta eū fixē tētoria de tribu aser: q̄ꝝ pnceps fuit phagiel filius ochran. Cūctus exercitus pugnatorū eius qui numerati sūt: quadraginta milia ⁊ mille q̄ngēti. De tribu filioꝝ neptalim pnceps fuit ahira filius enan. Cūctus exercitus pugnatoꝝ ei' quinq̄gintatria milia quadringēti. Omēs qui numerati sūt i castris dā fuerūt centu3 quiquaginta septe3 milia sexcēti nouissimi proficiscentur. Hic numerus filiorum isrl' per domos cognatōu3 suaꝝ ⁊ turmas diuisi exercit' sexcētatria milia q̄ngēti q̄nq̄ginta

ad finem capituli vbi dr̄: p Et p fecti sūt. nō tunc sed postea. xx. die mēsis scdi: ut h̄r i fra. c. x. S3 hic d' mod' illi' pfectionis: ⁊ sic p3 expositio lr̄al' h' capli. Moraliter tabernaculū dn̄i ē aia iusti: s3 illō Ecc. xxiiij. Qui creauit me requieuit i tabernaclo meo. Habet āt istud tabernaculu3 aspectū ad orientem: p que3 intelligitur expiatio sordis in ortu luc. s gre: ad meridiem p que3 intelligitur inflāmatio cordis: q̄a inde prouenit virtus coloris: Ad occidente3 p quē intelligitur meditatio mortis in q̄ occidit lux vite p̄sētis: Ad aquilonem per quem intelligit collucatiō fortis ꝯtra insultum demonis s3 quod dr̄: Hiere. j. Ad aquilonem pandetur omne malu3. Jgitur ad orientem sunt iudas Jsachar ⁊ çabulon. per iuda3 qui interpretatur confitens intelligitur confessionis veritas: per Jsachar qui interpretatur memorans dominū: doloris assiduitas: p çabulō q̄ iterptat' plchritudis habitaculū: ꝯuersatōnis puritas. Per hec eni3 tria sordes cōdiū expiāt: ad meīdiē aūt sūt Rubē symeō ⁊ gad: p Rubē vō q̄ interptat' visiōis fili' itelligit splēdor vitatl itellectū pficiens: p symeō q̄ interptat' audiēs amor charitatl bōis cōsētiēs: p Gad q̄ iterptat felicitas dulcor suauitatl reficiēs. Hec. n. tria iflāmatione cordis cōcomitāt. Ad occidentē vō sūt Ephraym Manasses ⁊ Beneami. p Ephraym q̄ interptat crescēs: itelligit profectus spūaliū ad quem mou3 vite breuitas. per manassen qui interpretatur obliuio: contemptus temporalium ad quem mouet coꝝ defectibilitas per Beniami q̄ interptat fili' dextre: appetit' celestiu3: ad quē mouet eorū eternitas. Hec āt tria meditatio mortis associāt. Ad acq̄lone3 vō sūt Dan Neptalim Aser. per Dan q̄ iterptatur iudiciū itelligit timor iudicij. p neptalim q̄ iterptat mltiplicatio: pudor obprobrij: si q̄s iplicet uilitati peccati. p Aser q̄ iterptat beatitudo: amor pmij: ⁊ hec tria faciūt cōtra insultū demonu3 fortit' colluctari: de q̄ colluctatōe dicit Apostol' ad ephe. vj. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sāguine3: sed aduersus principes ⁊ ptātes: aduersus mūdi rectores tenebraꝝ harū cōtra spūalia neq̄tie: de q̄bus cōcedat nos triumphare leo de tribu iuda q̄ ē uictor ⁊ bn̄dictus de' i secl'a seclorū. Jte3 nūeri 2' ca. vbi dr̄ in postil. Aliā etiā causam quare Leuite non fuerint cum alijs numerati i ducit Ra. sa.

Additio prima.

Causa quam inducit Ra. sa. nō videtur valēr. sententia enim lata ifra. xiiij. ca. cōtra murmurantes tpe exploratoꝝ fuit precise contra illos qui fuerunt numerati a xx. annis ⁊ ultra. Jn quo māifeste excludebātur Leuite qui a. xxx. anno fuerunt et vltra nūerati ut in. iiij. ca. ⁊ ideo standum est rationi postillatoris. Jn eodē ca. ij. vbi dicitur i postilla: Singuli per turmas signa et vexilla.

Additio scda.

Eliendū ſm antiquos expositores hebreorum signa uexilloꝝ. s. quattuor tribuū q̄ psidebāt quattuor partibus sūt hec: Jn uexillo Ruben erat figura hois. fuit. n. vocat' a pre suo p'gēit': vn gen. xlix. Rubē pmogēit' me'. Jn uexillo iudō erat figura leonis cui assimilauit eū pr su' dicēs: Catul' leōis iuda. Jn vexillo Ephraim erat figura tauri. cui assimilauit eu3 moyses Deu. penlti. quasi primogeniti tauri pulchritudo eius. Jn uexillo autem Dan erat figura aq̄le: eo q̄ assimilauerat eū pater suus Jacob colubro qd̄ nō est aial pulchꝝ vt ponēt i uexillo. Moyses āt assimilauit eū catulo leōis: ubi. s. qd̄ signū ptiebat ad iudā: vt dcm ē: ⁊ iō dicūt q̄ fuit sibi data aq̄la i signū ꝯformit ad q̄rtū aial d' q̄ Ezech. j. vt i istis vexillis figurarēt ista q̄ttuor aialia Ezech. i quorum medio residebat dūs scilicet i tabernaculo.

Capitulum. III.

Leuite āt nō sūt nūerati inter filios isrl'. Sic. n. pcepat dn̄s moysi. Fecerūtq3 filij isrl' iuxta oia q̄ pcepat dn̄s. Castrametati sūt p turmas suas: ⁊ pfecti p familias ac domos patꝝ suoꝝ. III.

Hec sūnt generatiōes aaron ⁊ moysi in die q̄ locut' ē dn̄s ad moysē i mōte synai: ⁊ hec noia filiorum aarō. Primogēit' eius nadab: deide abiu: ⁊ eleazar: ⁊ ithamar. Hec noia filiorū aarō sacerdotū q vncti sūt: ⁊ quoꝝ replete et cōsecrate man': ut sacdotio fūgerēt. Mortui sunt nadab ⁊ abiu cū offerrēt ignē alienū i ꝯspectu dn̄i in deserto synai absq3 liberi: functiq3 sunt sacerdotio eleazar et ithamar corā aaron patre suo. Locutusq3 est dn̄s ad moysē dicens: Applica tribū leui: et fac stare i ꝯspectu aarō sacerdotis ut mistrēt ei: et excubēt et obseruent q̄cq̄d ad cultū ptiet mltitudis corā tabernaclo testimonij: ⁊ custodiāt vasa tabernacli: seruiētes i ministerio eius. Dabisq3 dono leuitas aarō et filijs ei' q̄ui b' traditi sūt a filijs isrl'. Aarō āt ⁊ filios ei' ꝯstitues super cultū sacerdotij. Extern' qui ad ministrādū accesrit morieē. Locutusq3 ē dominus ad moysen dicens: Ego tuli leuitas a filijs israel prō omni primogenito qui aperit uuluam in filijs israel: erūtq3 leuite mei

Hec sunt generationes. Hic ꝯñter describit ordiatio leuitaꝝ deo mistrātiū: ⁊ pmo tpe stat': 2' tpe motus. iiij. ca. Circa pmū Leuite pmo sepant. 2' nūerātur: ibi Locutusq3 ē dn̄s. 3' cōmutāt: ibi Et ait dn̄s. Circa primū pmo pōit rō sepatōis sacerdotum: 2' Leuitarum: ibi Applica tribū Leui. tertio vtroꝝq3 simul: ibi Locutusq3 ē dn̄s. ratio āt sepatōis sacerdotū fuit: ut diligēti' ⁊ liberi' uacarēt sacrificijs offerendis. Dic igit: a Hec sūt generatōes. s. ab alijs segregate. b Aarō ⁊ Moysi. Cum filiorum Moysi non recōdetur hic: nec fuerūt sacerdotes quare dicitur h: Hec sunt generatōes Aarō ⁊ Moysi. Ad qd̄ rn̄det Ra. sa. dicēs q̄ Moyses docuit Aarō ⁊ filios ei' legē: ⁊ sic rputatur pat eoꝝ: q̄ q̄ instruit aliquē i lege reuerē d' ē ab eo: ac si eū gēuisset. c Hec sūt noia ⁊c. de ista vnctiōe ⁊ repletōe ⁊ cōsecratōe māuū dc3 fuit Exo. xxix. d Ut sacerdotio fūgerēt. Ad h' eni fuerūt ab alijs segregati p vnctione3 ⁊ consecrationem vt sacerdotale officium debite exequerent: aliter eoꝝ ministeriū ñ esset deo gratu3: sed mag' pollutū: vt dc3 fuit Exo. xxix. e Mortui sunt Nadab ⁊ Abiu. vt habitū est Leui. x. ca. sed hic replicatur: vt ostendatur cā q̄re hic non describitur aliqua generatio ex eis descendens. f Locutusq3 est dn̄s. Hic consequenter exprimit rō sepationis Leuitaꝝ. s. vt diligēter ⁊ libre mistrarēt i officijs coraz sacerdotibus: ⁊ hoc est qd̄ dr̄: g Applica tribū leui. i. separa ab alijs in ministerio tabernaculi. h Et fac stare ⁊c. vt sint sepati ad ministeria sua. i Ut ministrent hūiliter. k Et excubent. vigilanter. l Et obseruent. diligenter. m Quicq̄d ad cultū ptinet mltitudis. q̄r p tota mltitudie ppli: q̄ tenet deū colere: deputati sūt spālit ad cultū dei. n Dabisq3 dono. i. gratis ipi Aarō. p Qui b' traditi sūt a filijs isrl'. et iō ab eis recipient decimas tanq̄ mercedē sui laboris: non ab Aaron et filijs ei'. q Aaron autem ⁊ filios eius constitues super cultum sacerdotij. qui consistit in sacrificiorum oblatione ⁊ thurificatione: ⁊ ceteris ad officium sacerdotale pertinentibus. q Externus qui administrandum accesserit morietur. hic accipitur externus quicunq3 non est de tribu leuitica: si se igerat ministerio leuitarum: ⁊ omnis qui non est de filijs Aaron si se ingerat officio sacerdotum: sicut dicitur infra. xvj. ca. de ipso Chore qui fuit leuita: non tamen de filijs Aaron: qui mortuus est: eo q̄ voluit sibi arripere officium sacerdotis. r Locutusq3 est. Hic consequēter ponitur ratio sepationis leuitarum ⁊ sacerdotū siml': erāt. n. vtriq3 de tribu leui ⁊ sic dr̄: s Ego tuli leuitas. i. accepi mihi: cuius ratio rn̄ditur cum dicitur: t Pro omni primogenito. q̄r oēs pmogeniti filiorum isrl' fuerunt deo oblati: exquo percussit

Universidad de Deusto Biblioteca

primogenitos egyptioꝝ. ⁊ loco illoꝝ voluit deputari sibi oēs masculos de tribu leui: ad hoc. n. fuerūt magis apti q̄ ō alia tribu: q̄ nō fuerūt sic polluti i peccato vituli: ut ꝓdictū ē. Aīn. n. legē datā ad ꝓmogēitos ptinebat offerre sacrificia ꝛ q̄ ꝓmogēiti aliaꝝ tribuū polluti fuerūt i pctō vituli: ⁊ iepti redditi ad ꝓdcm offm: leuite succesſert loco eoꝝ. v Locutꝰq; ē dñs. Descripta leuitaꝝ sepatōe: h cōsequi agit de eoꝝ numeratōe. Circa q̄ ꝑmittit ꝓceptū dñi cū dr: ꝓ ¶ Numera filios leui per nc̄l. In tribu enim leui erāt tres dom⁹. ſ. Gerſon Chaath ⁊ Merari: ⁊ que libet dom⁹ hēbat plures fāilias. In domo n. Gerſon erant fāilie lebni et ſemei: et eodē mō dicēdū ē de alijs. y Oēm masculū. ad excludēdū femias ꝛ ¶ Ab vno mense ⁊ .ſ. q̄ ista nūeratio fiebat ad cōmutādū filios leui ꝓ primogenitis aliaꝝ tribuuꝝ: ut hī ifra isto capitulo: primogēiti āt debēbāt offerri dño talis etatis. Cōsequi ponitur executio dicti mādati cū dr: a Nūerauit Moyses nc̄. ſ. ꝑ tres domos p̄dcās et fāilias eaꝝ: ⁊ in q̄libꝫ domo describūt q̄ttuor: nūerus hominū: loc⁹ eis assignatus circa tabernaculū: principes eoꝝ: et offm: ut ꝑz lr̄am discurrendo Incipit autē a domo Gerſō cū dr: De gerſon nc̄. ⁊ ꝑz lr̄a usq; ibi: b ¶ Et habebūt excubias. i. diligētes custodias. c Ipsū tabernaculuꝫ. i. cortinas de diuersis coloribus que erant immediate super tabulas. d ¶ Et operimentum eius. quod erat triplex: scilicet ō sagis: de pellibus arietum rubricatis ⁊ de hyacinthinis. e Tentoriū quoq; quod appēditur in introitu atrij tabernaculi ⁊ quicquid ad rituꝫ pertinet. Jn hebreo habetur sic: Uelum ostij atrij quod est super tabernaculum ⁊ altare per circuituꝫ: et hec videtur littera verioꝛ: illa. n. que pertinebāt ad altare cū ipso altari erāt sub custodia ⁊ cura chaathitaꝝ: vt habetur ifra isto. ca. ⁊ seqn̄ti: sed velū pendēs in ostio atrij erat sub cura gersonitaruꝫ. Et quod dicitur in hebreo: q̄ erat sup tabernaculū ⁊ altare p circuitū: hoc ē q̄ ꝓhibebat impetū venti a tabernaculo ⁊ altari q̄ō erat infra atriū: vt exponit Ra. ſa. ⁊ hoc ꝑz per

Deū ē. n. oē ꝓmogēitum: exq̄ percussi ꝓmogenitos i terra egypti: sciſicaui mihi quicquid ꝓmo nascit i iſrl̄. Ab hoie vsq; ad pec⁹ mei sunt Ego dñs. Locutusq; ē dominus ad moyſē i deserto ſynai dicēs: Numera filios leui p domos patrum suorum ⁊ fāilias: omnem masculum ab vno mēse ⁊ supra. Nūerauit moyses ut ꝓcepat dñs: ⁊ inuēti sūt filij leui p noia sua gerſon ⁊ caath ⁊ merari. Filij gerſō lobni ⁊ semei. Filij caath amram ⁊ iesſaar: ebrō ⁊ oziel. Filij merari: mooli ⁊ musi. De gerſō fuere fāilie due: lebnitica ⁊ semeitica: quaꝝ nūerat⁹ ē ppl's sexus masculini ab vno mēse ⁊ supra: sexte milia gngenti. Hi post tabnaculū metabūt ad occidētē sub ꝓncipe eliasaph filio iael: et hēbūt excubias i tabernaculo federi: ipsū tabnaculū et opimtū ei⁹: tētoriuꝫ quoq; q̄ō trabit añ fores tecti federis ⁊ cortias atrij: tētoriū quoq; q̄ō appēdit i introitu atrij tabnacli: ⁊ q̄c q̄d ad ritū altari ptiet: fūes tabernaclī ⁊ oia utēsilia ei⁹ Cognatio caath hēbit populos amramitas ⁊ iesſaaritas ⁊ ebrōitas ⁊ ozielitas. Hec sūt fāilie caathitaꝝ: recēsite p noia sua oēs generi masculini ab vno mēse ⁊ supra octo milia sexcēti. Hi hebūt excubias scūarij: et castrametabūt ad meridiā nā plagā. Princepsq; eorū erit eliſaphā filiꝰ oziel: ⁊ custodiēt archā: mēsāq; ⁊ cādelabꝝ: altaria ⁊ vasa scūarij i q̄b⁹ ministrāt et uelū: cūctāq; buiuscemōi suppellectilē. Princeps āt pncipū leuitaꝝ eleaçar filius aarō sacerdotis erit sup excubitores custodie scūarij. At uēro de merari erūt ppli: molite ⁊ musite: recēsiti p nomia sua: oēs generi masculini ab vno mēse ⁊ supra sexmilia ducēti. Princeps eoꝝ suriel filius abiaiel: i plaga septētrionali castrametabūtur. Erūt sb custodia eorū tabule tabernacli: ⁊ vectes ⁊ colūbe ac bases earuꝫ: et oia q̄ ad cultū huiuscemodi ptinēt: colūneq; atrij p circuitū cū basibus suis: et paxilli cuꝫ fūibus. Castrame tabūt añ tabernaculū federi. i. ad oriētalē plagā: moyses ⁊ aaron cum filijs suis bñtes custodiam scūarij in medio filioꝝ iſrl̄. Quisquis

hoc q̄ō habetur ca. sequenti: vbi hoc repetit: q̄ ibi pōtur ante tabernaculū. f ¶ Funes tabernaculi ⁊ omnia vtensilia eius. Jnter vtēsilia tabernaculi erat cādelabrū ⁊ mēsa propositionis: ⁊ uasa coꝝ: ō quibus nō potest dici q̄ essent sub cura gersonitaꝝ. vnde in hebreo habetur: Funes tabernaculi ad oē mīnisteriū eius: ad gersonitas eniꝫ ꝑtinebat portare ⁊ seruare mollia inter q̄ sunt funes: g Lognatio caath. Dic cōsequēter ꝓsequit de 2⁹ domo: ⁊ patꝛ lr̄a ex predictis usq; ibi: h ¶ Et uelum quod diuidebat scm̄ ⁊ scm̄sanctoꝝ: q̄ illa q̄ erant intra tabernaculum pertinebant ad chaathitas iter q̄ est illō velum licet esset de mollibus. i Princeps autem pncipium leuitarū eleaçar. quia ei reddebāt rationem non solum chaathite: ſ etiam illi q̄ erant principes in alijs duabus domib⁹. k ¶ At vero de merari. Dic pleq̄tur de tertia domo: ⁊ patet lr̄a usq; ibi: l Et paxilli cum funibus. Jſtud videt contrariari predictis. scilicet q̄ funes ptinebant ad gersonitas. Dicēdū q̄ aliq̄ funes erāt iherētes imobiliter: ⁊ isti pertinebāt ad merarītas: q̄ ad ipos ꝑtinebāt cura que erant extra tabernaculuꝫ: sicut ad chaathitas ptinebāt cura q̄ erāt intra tabernaculū cū altari holocaustoꝝ q̄ō erat extra: ⁊ h⁹ est quod dicit Ra. ſa. ſ. q̄ aliqui funes inherebāt colūnis quibus appendebantur cortine: et illi pertinebant ad merarītas: aliqui inherebant cortinis: quibus immittebantur paxilli in terra fixi: vt cortine non mouerentur a vento inferius: et illi pertinebant ad gersonitas. m ¶ Castrametabuntur. Dic agitur vltimo de situ Moyſi ⁊ Aaron qui erant ad oriētalem partē cū filijs suis: ⁊ i hꝰ erāt diuisi ab alijs chaathitis: q̄ erāt ad meridiē: cꝰ cā ſbdit cū dr: n Hūtes custodiā scūarij ē, itroit⁹ eāt i pte oriētali. o ¶ Quisqs alienꝰ accesserit. ſ.

ſine licētia. Consequēter ponit numeꝝ omniū leuitaꝝ simul dicēs: Omnes leuite nc̄. sequit: ꝓ ¶ Fuerūt. xij. milia. Si aūt cōsiderent numeri partiales leuitaꝝ predicti faciūt. xxij. milia ⁊ trecētos. Ad quod dicendū q̄ illi trecēti q̄ hic tacent q̄ fuerūt primogeniti: ⁊ iō nō debēbāt hoc numero includi: q̄ ista nūeratio vltima erat illoꝝ q̄ poterāt accipi ꝓ primogenitis aliaꝝ tribuū: q̄ō nō poterat fieri de primogenitis leuitaꝝ: qz ex seipsis erāt obligati rōne primogeniture. q Et ait dñs. Dic consequēter agit de cōmutatōe leuitaꝝ ꝓ primogenitis aliarū tribuū: quorū ꝓmittit nūeratio cuꝫ dicit: Numera primogēitos nc̄. ⁊ subdit primutatio cū dicitur: r Tollesq; leuitas mihi. i. ad obsequiū meum ſ ¶ Et pecora eorū nc̄. dicit autez Rabbi salomon q̄ pecora mūda aliaꝝ tribuū nō intelligunt hic cōputata: q̄ immolāda erāt dño: sed i mūda q̄ redimebant pecunia: vt habet ifra. xviij. excepto azino q̄ cōmutabat oue: vt ibidē dicit. ceters patent ex dictis usq; ibi: t In precio autem ducētoꝝ septuagitatriū. ſ. primogenitoꝝ aliarū tribuū v ¶ Accipies. v. ſiclos. a quolibet: q̄z nō poterant redimi p plonas leuitarū: ideo redimunt pcio. de quātitate aūt ſicli dictū ē Exo. xxx. x Mille tricētoꝝ. lxv. ſicloꝝ. tātū eni ascēdit ſūma ſi p quolibet hoc mō redē ptoꝝ accipiant q̄nq; ſicli: vt ꝑz ſiqs velit nūerare. Ad euidentiā maioꝛē pdictoꝝ hic descripta ē figura situationis castroꝝ circa tabernaculū. Notādū q̄ Vegetius libro de re militari dicit q̄ optimus situs castroꝝ est i figura quadrata: ⁊ iō sic debēt situari nisi diſpositio loci ipediat: ppt̄ q̄ō castra iſrl̄ hic posui i figura q̄drata.

In capitulo. iij. vbi dicit in postilla: Aaron ⁊ Moyſi: cum filij Moyſi nc̄. Additio.

Hec rō Rab. Sa. nō videt valē: eo q̄ Moyses nō solū docuit Aaron ⁊ filios eius legē: sed etiā totū populū: vñ eadē rōne pater totius ppli vel saltez doctoꝝ legis debz reputari: nec est dicēdū q̄ filij Moyſi nō recordant hic: q̄ ꝛz nō recordent nobilit sic filij Aaron q̄ fuerūt sacerdotes vncti: recordant tñ generalit i sūma cognatōis amramitaꝝ de qua erat ⁊ Moyses. ¶ Ca. IIII.

Locutusq; ē dñs. Consequent hic ō scribit ordinatio leuitaꝝ tpe moꝛ: ⁊ circa hoc ꝓmittit officioꝝ distinctio: 2° nūeroꝝ collectio: ibi Recēsuerūt igit. Circa ꝓmuꝫ ꝓmo distinguunt officia caathitarum: scīdo gerſonitaꝝ: ibi Tolle sūmā etiā filiorū gerſon. tertio meraritaꝝ: ibi Filios q̄ merari. Circa primū sciendū q̄ sacerdotes ⁊ leuite qui dicunt caathite fuerunt de tribu caath: sed sacerdotes q̄ descenderunt de caath p aaron ex hoc habuerunt spāle nomē ⁊ dicunt aaronite ⁊ cuz hoc ēt caathite: alij autem caathite tm̄. Primo q̄ describit officia aaronitaꝝ. Secundo caathitaꝝ: ibi Cūq; in uolucrit. Circa ꝓmū dicitur sic: b Tolle summam filiorum caath. seperatim ab alijs. c ¶ A trigesimo āno ⁊ supra. Jnfra octauo capitulo dicit a. xxv. annis ⁊ supra. Dicendum q̄ a. xxv. anno ponebantur ad discendum ministerium leuitarum: sed in. xxx. anno instituebantur ministri: qui per experientiam videbantur apti: ⁊ repellebantur inepti. Ratio aūt quare nō instituebantur ante tricesimum annum est: quia vsq; tunc non perficitur robur hominis corꝑis ⁊ mentis vsq; ad. l. annum: ⁊ tunc incipit fortitudo corꝑis debilitari. d Hic est cultus filiorum caath tabernaculum federis. idest illam partem que dicitur sancta. e ¶ Et sanctum sanctoꝝ. idest secūdam partem. f Jngredientur aaron nc̄. ad inuoluendū ea que erant intra tabernaculum: quoꝝ materia ⁊ forma exponite sunt Exo. xxv. g ¶ Et inducēt vectes. Exo. xxv. ca. dicit q̄ vectes arce semp erāt in ea ⁊ nunquā extrahebātur: quō ergo dicunt hic induci i motione castroꝝ: dicēdū

Universidad de Deusto Biblioteca

q̄ inducebant sup scapulas portātiū. h Panes semp i ea crūt. etiā q̄n portabat de loco ad locū erāt panes iuoluti cū mēsa: sicut t ignis in altari holocausti: vt dicet: Opient cādelabrū ⁊c. sequit: i Inducētq; vectes. Exo. xx. vbi agit de factura candelabri nulla fit mētio de vectib' eius. Dicēdū q̄ licet nō haberēt vectes trāseuntes p anulos: sicut habebat mēsa: tū q̄n cādelabrū erat iuolutū ponebant vectes i superficie opimēti: vt meli' posset portari: qz portabat i humeris: vt habet infra. vij. ca. k Sed t altare. s. holocaustorum. l Mūdabūt cinere. ipm eūciendo. m Et iuoluēt illō purpureo vestimēto cū alia sint inuoluta pallijs hyacinthinis Quare istud altare i uoluebat purpureo: Dicit ra. Sa. q̄ h' erat ad designādū ignē de subtus latētē: dicit n. q̄ ignis q̄ descendit ō celo: vt habet Leuit. ix. ca. in altari illo sē per erat: sz q̄n mouebant castra ponebat desup opimētū eneū t palliū desup: nec cō burebat: sicut nec ad uētū vel pluuiā extinguebat tpe quietis castroz ille ignis diseo opert' sub diuo: t h' diuio miraculo: erāt eni in pplo israel alīq̄ miracula trāseuntia: sicut diuisio maris ⁊c cōsimilia: aliq̄ vo permanētia: sicut descensus mane t ptinuatō ignis i altari absq; extinctōne ⁊ psimilia. n Ponētesq; cū eo oia vasa ⁊c: de quib' dictū est Exo. xxvij. o Cūq; iuoluerūt hic describit officiū caathitaz quod erat portare illa q̄ erāt inuoluta p sacerdotes p Sup q̄s erit eleazar. Dictū ē caplo p cedēti q̄ erat sup oēs leuitas: dicēdū q̄ erat sup caathitas i media te: sed sup gersonitas t merarītas erat mediate. q Ad cuius pertinet curā oleū ⁊c. dicit Ra. Sa. q̄ portabat illud i mānu dextera. r Et ꝓpositionis incēsuducēt vectes. Mēsā quoq; ꝓpositionis iuoluēt hyacithino pallio: t ponēt cū eo thuribula t mortariola: cyathos t crateras ad liba fūdēda. Pānes semp i ea erūt. Extēdētq; desup palliū coccineū q̄ rursū operient velamēto hyacinthinaz pelliū: t inducēt vectes Sumēt t palliū hyacithinū quo opient cādelabrū cū lucernis t forcipib' suis t emūctoriis t cūctis vasis olei q̄ ad ꝓcinnādas lucernas necessaria sūt: t super oia ponēt opimētū hyacithinaz pelliū t inducēt vectes. Necnō t altare aureum iuoluēt hyacithino vestimēto: t extēdēt desuper opimētū hyacinthinaz pelliū: inducētq; vectes. Oia vasa q̄b' ministrāt i scūario iuoluēt hyacithino pallio t extēdēt desup opimētum hyacinthinarū pelliū: inducētq; vectes. Sed t altare mundabūt cinere: t inuoluēt illō purpureo vestimēto: pōnētq; cū eo oia vasa q̄b' i ministerio ei' vtunt. i. igniū receptacula fuscinulas ac tridentes vncinos t batilla. Cūcta vasa altaris operiēt simul velamie hyacinthinarū pelliū: t inducēt vectes. Cūnq; inuoluerint aarō t filij ei' scūariū t oia vasa ei' i cōmotione castroru: tūc itrabūt filij caath vt portēt iuoluta: t nō tāgent vasa scūarij ne moriāt. Ista sūt onera filioz caath in tabernaculo federi sup quos erit eleaçar filius aaron sacerdotis: ād cui' ptinet curam oleū ad cōcinnādas lucernas t ꝓpositionis incensuz t sacrificiū q̄d semp offert t oleū vnctōnis: t qcqd ad cultū tabnaculi ptinz: oiuz q̄z vasoz q̄ in scūario sunt Locutusq; ē dñs ad moysen t aaron dicēs: Nolite pdere pplm caath de medio leuitaz: sed hoc facite eis vt uiuāt t nō moriant si tetigerit scāscōz. Aaron t filij eius itrabūt: ipiq; disponēt opa singuloz: t diuidēt qd portare qs debeat. Alij nūlla curiositate uideant q̄ sūt in scūario pusq; i uoluant: aliōqn morient. Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs: Tolle sūmā etiā filioz gerson p domos ac familias t cognationes suas a triginta annis t supra usq; ad annos qnq̄ginta. Numera oēs q̄ igrediunt t ministrāt in tabernaculo federis. Hoc ē officiū familie gersonitaruz: ut portent cortinas tabnaculi t tectū federis ōpimētū aliud t super oia uelamē hyacinthinuz: tētoriiq; qd pēdet in i troitu tabernaculi federis cortinas atrij: t ueluz in introitu qd ē añ tabernaculū Oia q̄ ad altāe ptinēt. funiculos t uasa ministerij iubēte aaron t filijs eius portabunt filij gerson: t scient singuli cui ōbeāt oneri mācipari. Hic ē cultus familie gersonitarū i tabernaculo federis. Erūntq; sub manu ithamar filij aarō sacerdotis. Filios quoq; merari p familias t domos patrum suoz recensebis a triginta annis t supra usq; ad annos qnq̄ginta: oēs q̄ igrediunt ad officiū misterij sui t cultū federi testimonij. Hec sūt onera eoz. Portabunt tabulas tabernaculi t vectes ei': colūnas t bases eaz: cōlūnas quoq; atrij p circuitū cū basib' t paxillis t funib' suis. Oia vasa t supellectilē ad numez accipient sicq; pōtabūt. Hoc ē officium familie merarītaz t ministeriū i tabernaculo federis: eruntq; sub manu ithamar filij aaron sacerdotis. Recēsuerūt igit moyses t aarō: t pncipes synagoge filios caath p cognatōnes t domos patrū suoz a triginta annis t supra usq; ad annū qnq̄gesimū: oēs q̄ ingrediunt ad ministeriū tabnaculi federis: t inuēti sūt duo milia septigenti qnq̄ginta. Hic ē nūerus ppli caath q̄ intrat tabernaculū federis Hos nūerauit moyses t aaron iuxta sermonē dñi p manū moysi. Nūerati sūt t filij gerson p cognatōes t domos patrū suoz a trigita annis t supra usq; ad qnq̄gesimū annū: oēs q̄ ingrediunt vt ministrēt i tabernaculo federis: t inuēti sunt duo milia sexcēti triginta. Hic est pplus gersonitaz quos nūerauerūt moyses t aarō iuxta ꝛbū dñi. Numerati sūt t filij meraris p cognatōes t domos patrū suoz a trigita annis t supra usq; ad annū qnq̄gesimū oēs q̄ ingrediunt ad explēdos rit' tabernaculi federis t inuēti sūt tria milia ducēti. Hic ēnumer' filioz merari: quos recēsuerūt moyses t aaron iuxta impium dñi p manū moysi. Oēs q̄ recēsiti sūt de leuitis quos recēseri fec ad nomē: moyses t aaron t pncipes israel p cognationes t domos patrū suoz a triginta annis t supra usq; ad annū qnq̄gesimū: ingrediētes ad ministeriū tabnaculi t onera portāda: fuerūt simul octo milia qnq̄ginta octogīta. Juxta vbū dñi recēsuit eos moyses vnūmquēq; iuxta officiū t onera sua: sicut pcepserat ei dñs. La. v.

Locūtusq; est dñs ad moysen dicēs: Precipe filijs israel: vt eijciāt de castris oēz leprosuz t q̄ semine fluit: pollutusq; ē super mortuo. Tā masculū q̄z feminā eijcite ō castris: ne cōtaminēt ea cum habitauerint vobiscū. Fecerūtq; ita filij israel: t eiecerunt eos extra castra sic locut' erat dñs moysi. Locut' q̄z ē dñs ad moysen dicēs: Loqre ad filios israel: Vir siue mulier cum fecerit ex oib' peccatis q̄ solēt hoib' accidē: let p negligētiā trāsgressi fuerit mādatū dñi, atq; deliqrit: cōfitebūtur pcm̄ suuz t rēddēt ipz caput: qūitāqz ptē desup ei i quē peccauerit. Sin aūtē n fuerūt q̄ recipiāt: dabunt dño erūt sacerdoti: excepto ariete q̄ offert p expiatōe. peccati ipius de quo dictū est Exo. xxix. ca. Sz et alterū ariet' holocaustū. Et libamēta sicut ꝓscribit ritus. Sz et hec oblatio ꝓficiet ei: si fuerit sanctificatus. Mulier quoq; si dormierit cū ea vir: et ignorāter cōcubitus eius celatus fuerit mariti: nec illa se dixerit polluisse: nec ullus testis exstiterit: quia in adulterio deprehensa non est: nec ipsa rationabili argumēto coarguitur: adducet virum ad sacerdotē: et offeret pro ea munus q̄ decima pars est ephi hordeacee farine: non fundet super eā oleum nec imponet thus: quia sacrificium zelotypie est: et oblatio indicium requirens delictum. Adducens ergo eam sacerdos stare faciet coram domino: et tollens aquam sanctam in vase fictili: de pauimento tabernaculi quod fundum habet: stantis mulieris capiti detrahet vittam: et dabit in manibus eius sacrificium memoriale: quod pro zelotypie crimine offertur: ipse autem habebit in manu aquam amaritudinis: quæ maledictum parat. Et adiurabit eam dicens: Si nullus dormivit tecum: nec recessisti a viro tuo in immundum: sine his aquis quæ maledictum parant ulli noceant tibi. Si autem declinasti et polluta es: et alius quam vir tuus concubuit tecum: hæc te maledictio comprehendat: et det dominus femur tuum et ventrem tuum tabescere: det femur tuum defluere: et ventrem tuum intumescere: det femur tuum defluere: et ventrem tuum intumescere: det femur tuum cadere: et ventrem tuum crepare. Dicetque mulier: Amen amen. Scribet sacerdos maledictiones istas in cedula: et delebit postea in aquas amaritudinis: quæ maledictum parant. Et ostendet mulieri: dabitque ei potandum. Cumque biberit: et amaritudo aquæ ad interiora penetrauerit: tumor stomachi crescet: et femur defluet: et uenter mulieris intumescet: et erit in maledictum in medio populi sui. Si autem non fuerit polluta: sed pura: et a uiro suo immunis: absque ullo detrimento concipiet semen. Hæc est lex zelotypie: quando declinauerit uxor ad alterum: et polluta fuerit: et dormierit cum ea vir: et ignorāter cōcubitus eius celatus fuerit mariti: nec illa se dixerit polluisse: nec ullus testis exstiterit: quia in adulterio deprehensa non est: nec ipsa rationabili argumēto coarguitur: adducet virum ad sacerdotē: et offeret pro ea munus q̄ decima pars est ephi hordeacee farine: non fundet super eā oleum nec imponet thus: quia sacrificium zelotypie est: et oblatio indicium requirens delictum. Adducens ergo eam sacerdos stare faciet coram domino: et tollens aquam sanctam in vase fictili: de pauimento tabernaculi quod fundum habet: stantis mulieris capiti detrahet vittam: et dabit in manibus eius sacrificium memoriale: quod pro zelotypie crimine offertur: ipse autem habebit in manu aquam amaritudinis: quæ maledictum parat. Et adiurabit eam dicens: Si nullus dormivit tecum: nec recessisti a viro tuo in immundum: sine his aquis quæ maledictum parant ulli noceant tibi. Si autem declinasti et polluta es: et alius quam vir tuus concubuit tecum: hæc te maledictio comprehendat: et det dominus femur tuum et ventrem tuum tab

restitutionē siebat satisfactio homini: ita p oblationē arietis sacrificiū ipi deo: de qua oblatione habet Leui. v. Secūdo agit de restitutione rei sacre: q̄ p̄mitic ꝛ decime quodāmō inē res sacras ꝓputant: q̄ determinant p legē deberi dei ministris cū dicit: m Dēs ąꝫ p̄mitie quas offerūt filij isrl̄ ideſt offerre tenentur vt habet Exo. xxiij. ca. n Ad sacerdotē ptinēt. dixerat enim Exo. q̄ debebāt afferre in domū dñi: ꝛ nō determiauerat scriptura cuius essent: iō hic exp̄ssit q̄ sunt sacerdotis: ꝛ iō si aliq̄d fuerit retētū de eis dz eis restitui. o Et q̄cquid in scūario offert singul'. h' ñ pōt generaliꝫ itelligi de oi b' oblati gnāliꝫ: q̄ aliqua totaliter incēdebātur ad honorē dei: vt holocausta: ꝛ aliqua fm ptē: sicut hostie p peccato: cuius ps nō incēsa remanebat sacerdoti: ꝛ hostia pacifica: cuius vna ps incēdebat: ꝛ aliā comedebat offerens: ꝛ alia remanebat sacerdoti ꝛ iō dicēdū q̄ intelligit de decimis q̄ debebāt dari sacerdotib' ex determinatione legis: vt habet deuter. xviij. n ideo si aliq̄d erat detētū ōbebat ei restitui. vñ in hebreo habet: Que vir sanctificauit eius erūt. i. sacerdotis: ꝛ intelligūtur sanctificata p determinatōem legis vt p mittie vel p votū: sicut si aliq̄s p̄miſit dare aliq̄d ministris dei. p Et tradit manibus sacerdotis per hoc intelligit q̄ sacerdos nō poterat talia accipere ꝛ tollere violenter de domibus dñoꝝ: sed solū accipiebat ab alijs sibi tradita.

q Locutusq̄ ē dñs. Dic cōsequenti amouet suspicio adulterij q̄ turbat pacē inter virū ꝛ vxorē ꝛ per consequēs totā familiaꝫ. Et primo circa hoc ponit casus: secūdo examinatio eius: ibi Adducet eam. tertio effectus: ibi Quas cuz biberit. Circa p̄mū dicit Rab. sa. q̄ istud hic dictū de sacrificij gelotipie immediate ponit post illud quod dictū ē de retentione decimarū: ad designandū q̄ q̄ in hoc defraudat sacerdotem: mereť vt cōsusibiliter appareat cozā sacerdote adducendo vxorem suam p̄o adulterij suspicione: ꝛ hoc ē quod dicit: Vir cuius vxor errauerit nē. ꝛ patet littera.

r Adducet eam. Hic ponit examinatio dicte suspicionis per sacrificiū gelotipie cū dicit: s Offeret oblationez p illa. s. examināda. t Decimā ptē sati farine. nō dicit simile: q̄ est farina delicatissima ꝛ purgatissima sicut in alijs sacrificijs: q̄ istud est vile. v Ordeacee. nō triticee eadē rōne. Adducit etiam Rab. sa. aliaz rōnem: quia ordeū ē pabulū iumenti: cui adultera assimilat. x Non fundet super eam oleū. q̄ est fomēt̄ū luminis: adulteriū aūt sit in tenebris: fm illud Job. xxiiij. Oculus adulteri obseruat caliginem. y Nec imponet thus. q̄ signat deuotionē: vt dictū fuit in Exo. hoc autem sacrificiū non offert ex deuotōne: sed ex suspicione adulterij: ꝛ hoc est q̄ subdit: Quia sacrificium gelotipie est. sequitur:

z Et statuet coram dño. ad tentādum si ex terrore cōfiteret adulterium: ꝛ q̄ p ea offerebat sacrificiū a Assumetq̄ aquā sanctā. Dicit rab. sa. q̄ vocat sancta: eo q̄ accipiebat de labro enco de speculis mulierū deuotarū facto. Joseph' aūt dicit q̄ dicit sancta: eo q̄ ibi diluebat nomē dñi tetragrāmaton scriptum in cedula: vt habet infra. b Et pauxillum terre. eo q̄ istud sacrificiū fiebat p vili cā. c Discoopiet caput ei'. ad maiorē cōfusionem ip̄i: ꝛ vt ex hoc stupefacta recognosceret adulteriū. d Et ponet sup man'. illius sacrificium recordatōnis: eo q̄ fiebat p suspicōe adulterij p̄terite. e Ipe aūt tenebit aquas amariſſimas. nō formalis sed effectiue: quia effectū amaritudinis faciebāt i muliere q̄n erat culpabilis. f In q̄bus cū execratōne maledicta ꝫgessit. ista cōgessio fm iosephū nō ē aliud q̄ dilutio cedule p̄dicte ex cui' effectu sequebat maledictō sup mulierē q̄n erat culpabilis. fm alios est imp̄catio sacerdotis sup mulierē quātū ad mala futura sup eā: que infra exponunt.

g Si nō dormiuit nē. icipit a'mulieris inocētia quā debet plat' desiderare ꝛ nō culpā. sequit: h Der te do. i maledi. exem. cūctoꝝ. i. oēs videtes te: tibi' maledicēt, p̄p̄ cōmissū adulteriū. vel alit': q̄z maledicētes alijs ponēt te in exēplū dicētes: ita tibi male accidat sicut tali mulieri te denotātes: dicit exēplū: eo q̄ alie mulieres exēplo illi' terrebunt ꝛ formidabūt adulterari: i Putrescē faciat femur tuū. p̄mo nomiat ista ps corp̄is q̄ p mo cōmittit adulteriū. k Et tumēs uter' tu' dirup̄at. Jn grediant aque maledicte i vētrē tuū: ꝛ utero tumescente putrescat femur. Et rñdebit mlier: Amē amē. Scribēt̄q̄ sacerdos i libello ista maledicta: ꝛ delebit ea aq̄s bit aquas amariſſimas. nō formalii sed effectiue: quia effectū amaritudinis faciebāt i muliere q̄n erat culpabilis. f In q̄bus cū execratōne maledicta ꝫgessit. ista cōgessio fm iosephū nō ē aliud q̄ dilutio cedule p̄dicte ex cui' effectu sequebat maledictō sup mulierē q̄n erat culpabilis. fm alios est imp̄catio sacerdotis sup mulierē quātū ad mala futura sup eā: que infra exponunt.

g Si nō dormiuit nē. icipit a'mulieris inocētia quā debet plat' desiderare ꝛ nō culpā. sequit: h Der te do. i maledi. exem. cūctoꝝ. i. oēs videtes te: tibi' maledicēt, p̄p̄ cōmissū adulteriū. vel alit': q̄z maledicētes alijs ponēt te in exēplū dicētes: ita tibi male accidat sicut tali mulieri te denotātes: dicit exēplū: eo q̄ alie mulieres exēplo illi' terrebunt ꝛ formidabūt adulterari: i Putrescē faciat femur tuū. p̄mo nomiat ista ps corp̄is q̄ p mo cōmittit adulteriū. k Et tumēs uter' tu' dirup̄at. Jn grediant aque maledicte i vētrē tuū: ꝛ utero tumescente putrescat femur. Et rñdebit mlier: Amē amē. Scribēt̄q̄ sacerdos i libello ista maledicta: ꝛ delebit ea aq̄s

betq̄ sacerdos in libello ista maledicta. fm iosephū nō scribebat nisi nomē dñi tetragrāmaton: ex cui' virtute veniebāt sup mulieres iste maledictōes. Scōm alios vero scribebat istas maledictōes. put in textu sūt exp̄sse tamē videť magis credendū iosepho: q̄ talia sacrificia vidēpotuit ꝛ forte vidit. n Et dabit ei bibē. ēt violenť si nollet accipe o Quas cū hauserit. scien dū tū q̄ iste hauſtus siue potatio mulieris non fiebat ante oblatiōnē sacrificij ſz p̄ licet mō cōtrario scribat: q̄z non sē per scribūt gesta eodē ordine quo facta sūt. ꝛ sēq̄t: p Tollet sacerdos nē. h' fiebat ante potationem iō sequit postea: sic uet potū mulieri. q Quas cū biberit. Dic cō sequenť describit veritatis manifestatio p effectū se quētem: ꝛ pzlīa vsq̄ ibi: r Q si polluta nō fuerit erit inoxia. q̄z aque ei non nocebūt sed p̄ficient: iō sbdit: s Et faciet liberos. q̄z si fuerit añ sterilť fiebat fecūda. Dicunt etiā aliq̄ berei q̄ virtute illi' aque concipiebat etiā absq̄ virili semine: ꝛ hoc erat vnū de miraculis p̄manentib' sicut dictū ē de descēsu mane. t Maritus absq̄ culpa erit. si illa langueſcat vel moriat. Ex hoc pz q̄ illa purgatio nō erat illicita tpe ve. te. Jtē q̄z fiebat p diuinū miraculuz: vt pz ex dictis: q̄ tñ nō fit ad approbatōnē illicitoꝝ. Jn ca. v. vbi dicit in postilla: Jō subdit: Et faciet liberos: q̄z si fuerat añ sterilis fiebat fecunda Additio.

On me recolo legisse in voluminib' hebreoꝝ q̄ mulier inoxia ab huiusmōi gelotipia vtute illi' aque cōcipet absq̄ virili semie: nec ad hoc cōcedendū lra nos cogit: q̄ nihil aliud dicit: nisi faciet liberos: q̄ satis p̄p̄ie pōt itelligi de muliere q̄ ex virili semine cōcipit filios. Pari etiā rōe diceret q̄ si alia virgo cōiugata accusareť mō p̄dicto a viro ꝛ esset innoxia: q̄ illa virgo cōciperet absq̄ virili semie q̄ singulariſſimū fuit i virgine gloriosa. vnde ridiculū videtur dicē q̄ de tātū miraculū faceret in facto gelotipie, p tā modica re: q̄ solū hoc p liberatione totius generis humani facturus erat. g La. VI.

Locutusq̄ ē dñs. Postq̄ descripta ē cognatio ppli quātū ad legē cōem: hic cōsequenť describit ordinatio fm obligationē specialez. s. nazareoꝝ: ꝛ ponit istud caplm imediate post illa q̄ dicta sūt de muliere adultera: q̄z p illā ppius peiorať: sic ecōtrario p nazareos meliorať: ꝛ q̄z cōtraria iuxta se posita magis eluceſcūt. Sciendū tū q̄ votū nazareoꝝ i aliquib' erat ꝑpetuuz: vt i sansone ꝛ samuele ꝛ similib' in q̄b' p̄cessit figura religiosoꝝ no. te. i alijs q̄bus vero erat tpale ꝛ de istis hic agit. Circa q̄ p̄mo describit actus p̄missionis: secūdo ritus p̄fessionis ibi Oi tpe. tertio status p̄fectōis: ibi Jsta ē lex ꝓsecratōis. quarto modus b̄ndictōis ibi Locutusq̄ ē dñs. Circa p̄muz dicitur:

b Vir siue mu. cū se. vo. vt sancti. i. diuino cultui spāliť applicent p deuotōez ꝛ oꝛoez. c A vino ꝛ omni q̄ iebriare pōt abstiebūt. q̄z talia ad peccata alia deducūt scōm q̄ dr puer. xx. Luxuria res vinuz ꝛ tumultuosa ebrietas d Ace. ex vi. ꝛ ex q̄li. alia po. in hebreo hī: Ex q̄libet iebriati uo. e Et q̄cq̄d de vua exp̄. nō bi. etiam agrestā: ne p hoc ap̄ ꝑpiquarēt ad potationem vini. f Ab vua passa vsq̄ ad acinuz. in hebreo hī: A cortice vsq̄ ad granula: q̄ sūt i medio granoꝝ vue: ꝛ p hoc itelligit q̄ nihil penit' de beāt gustare. g Oi tpe. Hic ꝓsequēť ponit ritū p̄fessionis et p̄mo respectu p̄sone, p̄prie cū dē: h Noua. nō transi. sup ca. ei'. cui' rō ē ad testādū cultū idolatrie: vbi sacēdotes habebāt capita rasa: scōz q̄ dr baruth. vi. Sacēdotes sedēt hñtes tunicas scissas: ꝛ capita ꝛ barbā rasā: iō fuit p̄ceptuz sacerdotib' veteris legis: vt nō raderēt caput nec barbā: vt habet Leui. xxi. ca. ꝛ eadē rōe naẓareus nō radebat tpe ꝓsecratōis sue: q̄z illo tpe erat deputat' diuino cultui: vt dōm ē. Scōo describit ritus sue p̄fessionis respectu alioꝝ cū dicit:

i Omni tpe ꝓse. sue sup mortuū nō ingre. q̄z idolatre in cultu suo vtebant ossib' mortuoꝝ: ꝛ iō sacerdotes minores q̄ p tpa certa mīstrabāt nō debebāt igredi ad mortuos nisi valde p̄pinquos: sūm' aūt sacerdos q̄ semp debebat cē patus ad diuinū obsequiū totaliť erat sepat' ab igressu super mortuū: vt hī Leui. xxi. ꝛ eadē rōe naẓare tpe q̄ iplebat votū suū. Alia etiaz rō assignat. s. ne p affectionē ad p̄piquos mortuos mēs ei' a cōtēplatōe dei retardaret. k Si aūt mor. fue. subi. q̄spiā cozā eo. i. i eodē tabernaculo i q̄ manet vt dic rab. sa. l Pollu. ca. ꝓse. ei'. eo q̄ ñ būit debitā diligentiā subtrabendi se: ꝛ q̄z oz iputare peccatis suis talem

Universidad de Deusto
Biblioteca

casū impedientē ipm. m Quod radet illico. q: sicut p̄mittit sanctus erit crescēte calarie capitis ei⁹. Et q: illud in cremētū a tpe quo incepit votū vsq; tūc pollutū ē ppi casū supuenientē: iō p̄cipit talis rasio. n Die purgationis sue. i. p̄ma in qua aspergebat aqua lustrationis: ꝛ itez septima: purgabat etiaz p sacrificium: qđ notat cū dr: o In octaua aūt die. ꝛ pz littera vsq; ibi: p Sanctificab. tqz caput ei⁹ i. disponet ad implendū votū. q Et cōsc. do. dies sepa. illius qz i illis debebat esse itētus deuotōi ꝛ oīoni ꝛ pūs operibus.

r Offerēs agnū anniculū. in memoriaz illius agni p cui⁹ immolationē fuerūt liberati de fuitute egypti. s Jsta est lex Hic cōsequēti describit status pfectionis q̄ cōsistit in cōplemēto voti qđ notat cuz dr: t Cū dies tē. ad ducet eum. i. seipsuz vt dicit Ra. sa. vel ad ducet refert ad sacerdotē q̄ faciet vēire naçareuz ad tabernaculū federis: vt offerat eius oblatio: ꝛ ponūtur h sacrificia de oi genere. s. p peccato: ꝛ in holocaustuz ꝛ hostia pacifica. Jtē oblatio de diuersis generibus panū: ad ostēdendū q̄ naçareus dz cē patus in oibus q̄ sūt ad honorē diuinum v Tūc radet naçaus. qz crescētia capilloz erat signū duratōnis voti: sicut dcm ē: Crescēte celsarie tē. ꝛ iō voto cōpleto radebat in signū q̄ licitum erat ei redire ad cōmunē modū viuēdi sicut añ votū. p Ante ostiū. nō sub diuo: sed in vna exedra atrij. y Tolletq; capil. eius ꝛ ponet sup ignez q̄ ē suppo. sacri. paci. cui⁹ carnes coquebant in caldaria: ꝛ in igne suppositō illi caldarie ponebant capillos. cetera patent vsq; ibi: z Et femur. boc erat spāle i sacrificio naçarei. q̄ femur hostie pacifice daret sacerdoti. Jn alijs aūt habebat tātū pectusculū: ꝛ armū dextrū: vt habet Exo. xx. ca. ꝛ leuitici. vij. a Post hec naça. pōt bi. vinum. i. redire ad modū viuēdi sicut ante votū. b Jsta lex ē naçarei. q̄. s. dicta ē. c Exceptis his q̄ iuenerit manus ei⁹. qz si naçareus vellet facē maioza sacrificia ꝛ oblatōes q̄ sint illa que determinata sūt i lege ista: poterat addere fm voluntatem suā ꝛ facultatē: sed determiatis in lege nō poterat defalcare

d Locutusq; ē dns. Hic cōsequent ponit modus bn̄dictionis: q̄ lz fieret sup filios isrl: spāliter tn̄ fiebat sup naçareos: ꝛ hec bn̄dictio ipius sacerdotis determinat cuz dicit: e Sic bn̄dicetis tē. ꝛ ponunt ibi sex p ordinē cū dicit: f Benedicat tibi dns. gram iustificatē cōferēdo. g Et custodiat te. a peccati recidiuo ꝛ graz datā p̄tinuando. h Ostēdat dns faciē suā tibi. itellectū tuū in sui cognitōe illuminando.

i Et miserear tui penā p̄ peccatis tuis p̄teritis relaxādo. k Cōuertat dns vultū suū ad te. suas cōsolatōes tibi imittēdo. l Et det tibi pacē. cās perturbationis auferendo. m In uocabūt nomen meū tē. p h⁹ ostēdit q̄ sacerdotes bn̄dicebāt pplm ministerialit tn̄ verba bn̄dictōis p̄ferendo: sed deus bn̄dicebat effectū bn̄dictōis causādo. VII.

Actū ē aūt. Descripta ordinatōe quātū ad cōmunē ppl̄z hic cōsequent describit ordinatio p̄sidentiū. Et describit primo deuotio p̄ncipum: scōo potificis officiū ca. viij. Primū ostēdit duplicit: p̄mo in oblatione ptim cōbinata: scōo in oblatōne singularit facta: ibi Jgit ob

ostiū tabernaculi federis ce sarie p̄secratōis sue: tōlletq; capillos ei⁹ ꝛ ponat super ignē q̄ ē suppositū sacrificio pacificoz: ꝛ armū coctum arietis: torta q̄z absq; fermēto vnaz de canistro: ꝛ lagana nū açimū vnuz: ꝛ tradet in manib⁹ naçarei postq; rasū fuerit caput ei⁹: suscepta q; rursū ab eo elevabit i cōspectu dñi: ꝛ scificata sacerdotis erūt: sicut pectusculū qđ separi iussū ē: ēt femur. Post hec pōt bibē naçareus vinū. Jsta ē lex naçarei cū vouerit oblationē suaz dño tpe p̄secratōnis sue: ex ceptis his q̄ iuenerit manꝰ ei⁹. Juxta qđ mēte deuouerat: ita faciet ad pfectionez scificationis sue. Locut⁹ q; est dns ad moysen dicens: Loqre aaron ꝛ filijs eius. Sic bēnedicetis filijs isrl: ꝛ dicetis eis: Bēnedicat tibi dns: ēt custodiat te. Ostendat dns faciē suā tibi: ēt misereat tui. Cōuertat dns vultū suum ad te: ēt det tibi pacē. Jnuocabūtq; nomē meū sup filios isrl: ꝛ ego benedicā eis. La. VII.

Actum ē aūt i die qua ꝑpleuit moyses tabnaculū ꝛ erexit illud: vnxitq; tulerūt. Circa p̄mū dicit sic: a Factū ē aūt in die q̄ cōple. moyses taberna. ꝛ erexit illud tē. occasione hui⁹ lre dubiū ē inter doctores de ordine istius historie: patet tn̄ q̄ iste oblatōes facte fuerūt añ numeratōes pplī supza positas lz posterius sint descripte: qz iste oblatoes facte fuerūt in die erectōnis tabernaculi: que facta fuit anno. ij. egressionis de egypto mēse p̄mo: p̄ma die mensis: vt habet Exo. cap̄lo vltimo. Numeratōes aūt p̄dicte facte sunt eodē anno: mense secūdo: p̄ma die mensis vt habet in p̄ncipio huius libri. dicūt igit alij: q̄ p̄ma die anni secūdi i qua erectū ē tabernaculū incepit consecratio altaris ꝛ sacēdotū: ꝛ durauit p septē dies: octaua aūt die inceperūt p̄ncipes offerre: ꝛ durauit oblatō

xij. diebus. Sed hoc videt cōtrariari textui q̄ dicit q; i die erectōis tabernaculi obtulerūt: q̄ q̄dē erectio tā p̄cesserat. vij. diebus. Jō alij dicūt q; a die erectōis tabernaculi incepit dicta oblatio ꝛ cōcurrebat cū cōsecratōe sacerdotū. vij dieb⁹. Sz tūc occurrit difficultas: qz. vij. dieb⁹ cōsecratōis sacerdotuz solus moyses faciebat sacerdotale officiū: qz sacēdotes nō poterāt offerre licite donec eorū cōsecratio cēt ꝑpleta: in illis autē septē dieb⁹ fiebant plura circa sacerdotes ꝛ sacrificia p eis: vt bī Exo. xxix. ꝛ leui. viij. Similiter i oblatione cuiuslibz p̄ncipis fiebāt plures oblatōes ꝛ sacrificabātur aialia. xxi. vt pz i textu: ꝛ nō videt ꝓbabile: q; solus moyses posset tot agē vna die: maxime cōtinuādo vij. dieb⁹: Jō dicit rab. sa. q; duplex fuit erectio tabernaculi: vna quotidiana q̄ erigeb a tur mane ꝛ deponebat vesp: alia stabilis q̄ p̄manebat vsq; ad motionē castroz. dicit q̄ p̄ma erectio facta fuit septē dieb⁹ vltimis anni p̄mi egressionis de egypto: ꝛ in illis facta fuit cōsecratio sacerdotū ꝛ altaris in q̄b⁹ solus moyses fecit sacerdotale officiuz octaua aūt q̄ fuit p̄ma dies anni scōi facta ē p̄ma erectō stabilis ip̄i⁹ tabernaculi: ꝛ extūc cōtinuata: ꝛ illa die sacerdotes ceperūt ministrare ꝛ officiū suū exercē sil' cuz moyse: ꝛ eadē die incepit oblatio p̄ncipū: ꝛ sic eadē dies fuit dies erectionis tabernaculi: loquēdo de erectōne stabili: ꝛ cōsecratōis sacerdotū quātū ad pfectionē eius q; tūc ꝛ nō ante potuerūt ministrare: ꝛ oblationes p̄ncipū quātū ad ei⁹ inchoatōez: qz non poterat fieri vna die illa oblatio q̄ fiebat successiue. xij. diebus qua ꝑpleuit moyses tabernaculū. licet eni beçeleel ꝛ alij artifices cōpleuerint opus exequendo: moyses tn̄ eos docebat ꝛ dirigebat ad faciendū opus fm exēplar qđ in mōte viderat: ꝛ iō ei attribuit cōpletio tabernaculi sicut archi tectori. a Obtulerūt p̄ncipes. in oblatione ad op⁹ tabernaculi fuerūt vltimi: vt habet Exo. xxxv. ca. ꝛ iō i dedicatōe altaris tabernaculi festinauerūt ꝛ fuerūt p̄mi. b Obtulerūtq; ea. i. plaustra. c Jn ꝓspectu tabernaculi. moyses eni noluit recipere donec sup hoc sciret voluitatē dñi: iō subdit: d Ait aūt dns ad moysen: suscipe ab eis. ꝛ tunc suscepit ꝛ leuitis distribuit.

e Juxta id qđ habebāt necessariū. gersonite enim portabant mollia vt dictū ē supza. iij. ca. ꝛ ideo eis sufficiebant duo plaustra: merarite aūt portabāt dura q̄ erāt magis p̄derosa: iō data sūt eis quatuoz plaustra. Caathitis autem nō dedit plaustra: cui⁹ rō reddit cū dicit: f Quia i scūario seruiunt. ꝛ iō portabūt ea q̄ erāt intra tabernaculū q̄ erant sanctioza in humeris suis. g Jgit aūtē. Hic ꝓsequēt describit oblatō p̄ncipū singulariū ꝛ successiue fca: cū dr: Obtulerūt duces sequit: h Añ altare. volebat eni sil' offerre q̄ sequunt: sz moyses noluit donec super hoc sciret volūtatē dñi: iō subditur: i Dixitq; dns ad moysen singuli duces p singulos dies. voluit eni dns q̄ offerret nō fm ordinē natiuitatis. xij. capitum tribuū israel: sed fm ordinē vexillorū. ꝛ motōis castroz. q̄ supza positus ē. ij. ca. iō sbdit: k Primo die obtulit tē. Jstā aūt p̄mitatē in vexillis ꝛ motionez castroz. ac etiā dignitatē regiaz meruit tribus iuda: qz p̄mo secuta ē moysen p mare rubz: vt dictū fuit Exo. xiij. ca. l Acetabuluz argenteū. Jn hebreo hī: Scutella argētea Erat eni instrumētū vbi ꝓbabat incēsum ꝛ sillia: vtrū cēnt accepta ꝛ apta ad offerendū. l Phiala argētea. Jn hebreo habet: Bacinus argēteus: in q̄ ꝓbabāt liq̄da. m Mozariolū ex decē siclis. Dicūt aliq; q; ibi terebat incēsuz. Sz hoc nō videt ꝓbabile: dictū: tū qz de tam pua quātitate auri nō posset tale instrumētū fieri: tum qz nō est verisimile q; instrumētū vbi terebat incēsū cēt p̄ciosioris materie q̄ illa vasa in q̄bus ꝓbabant offerēda: vñ ꝛ in hebreo habet: Coclear decē siclis aureis tē. cū quo ponebatur incēsū vel thymiama in thuribulo ad cōcremādū cozā deo in altari incēsi. n Bouē de armēto. in memoriam ip̄i⁹ ioseph q̄ vocabat p̄mogenitus taurus: deuter. xxxiij. o Et arietē i memoriā isaac: ꝓ quo fuit aries imolatus Gen. xxij. p Et agnū anniculū. i memoriā agni paschalis. q Dircūqz ꝓ pctō. ad expiādū peccatū vēditōnis ioseph: i qua fuit hedus occisus: Gen. xxxvij. vel qz est aial fetidū: iō offerebat ꝓ peccato quod fetet cozam dño. r Boues duos. ad designādū duas tabulas testimonij. s Arietes q̄nq; ad designādū q̄nq; p̄cepta i vna tabula scripta. t Dircos. v. ad designandū alia. v. p̄cepta scripta i alia tabula: ꝛ hoc fm opinionē hebreoz q̄ dicūt p̄cepta q̄nq; scripta fuisse i qualibet tabula: vt dcm fuit Exo. xxxij. v Agnos āniculos. v. ad denotādū. v. libros legl.

Universidad de Deusto Biblioteca

Eodem modo exponende sunt oblationes xi. principum sequentium: et sic patet littera usque versus finem capituli ubi dicitur. In die xi.

siclos iuxta pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio nathanael filij suar. Tertio die principes filiorum zabulon heliab filius helon obtulit acetabulum argenteum pendens centum triginta siclos: phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec est oblatio heliab filij helon. Die quarto principes filiorum ruben elisur filius sedeur: obtulit acetabulum argenteum pendens centum triginta siclos: phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio elisur filij sedeur. Die quinto principes filiorum symeon salamiel filius surisaddai obtulit acetabulum argenteum pendens centum triginta siclos: phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio elisama filij ammiud. Die octauo principes filiorum manasse gamaliel filius phadassur: obtulit acetabulum argenteum pendens centum triginta siclos: phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio abidan filius gedeonis obtulit acetabulum argenteum pendens centum triginta siclos: phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio elisama filij ammiud. Die nono principes filiorum beniamin abidan filius gedeonis obtulit acetabulum argenteum pendens centum triginta siclos: phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio phadaesur filij gedeonis. Die decimo principes filiorum dan abiezer filius ammisaddai obtulit acetabulum argenteum pendens centum triginta siclos: phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio abidan filij gedeonis. Die undecimo principes filiorum aser phegiel filius ochran obtulit acetabulum argenteum pendens centum triginta siclos: phialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus scuarij: utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum pendens decem siclos plenum incenso: boue de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum: hircum unum pro peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos: arietes quinque: hircos quinque: agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio abira filij benan. Hec in dedicatione altaris oblata sunt a principibus israhel in die qua consecratum est: acetabula argentea duodecim: phiale argentee duodecim: mortariola aurea duodecim: ita ut centum triginta argenti siclos haberet unum acetabulum: et septuaginta siclos vna phiala. i. in core vasorum omnium ex argento: siculi duo milia quadringenti pondere scuarij mortariola aurea duodecim plena incenso: denos siclos appendentia pondere scuarij i. sil' auri siculi centum viginti: boues de armento in holocaustum duodecim: arietes duodecim: agni anniculi duodecim et libamenta eorum: hirci duodecim pro peccato in hostias pacificorum: boues viginti quinque: arietes. lx. hirci. lx. agni anniculi. lx. Hec oblata sunt in dedicatione altaris quando unctum est. Quinque in

x In die quando consecratum est non quando ille oblationes ordine facte sunt illa die: sed quando ceperunt fieri. Quando ingrederet moyses tabernaculum dicit rabi. sa. quod stati in ingressu tabernaculi audiebat vocem domini quasi egredientem de propiciatorio: quod erat intra sanctuarium cum posteriori parte tabernaculi et ibi vox illa erat fortis et magna: secundum quod dicitur psal. xxviij. Vox domini in virtute: vox domini in magnificentia. tu non audiebas extra tabernaculum In ca. vij. ubi dicit in postilla: Eodem modo exponende sunt oblationes. Additio .ij.

Quod autem trib' iuda primo sit secuta moysen pro mare rubrum est incertum: cum non habeat fundamentum in lra: et ideo non est attribuenda ipsi primitas hac ratione: sed videtur sufficere ad hoc propheta iacob quod supra Geñ. xlix. prenosticans facta filiorum de iuda expresse dixit: Te laudabunt fres tui manus tue in cervices inimicorum tuorum adorabunt te filij patris tui etc. et ibidem infra Non auferet ceptrum de iuda. ex quibus verbis satis patet quod preminentia regalis ac presidentia pertinebat ad iudam inter alios fres ex ordinatione divina etc.

In eodem ca. vij. ubi dicit in postilla: Eodem modo exponende sunt oblationes. Additio .ij.

Quidam hebrei dicunt quod isti principes. xij. fuerunt conformes in rebus oblatis non tam in rationibus oblatorum: quilibet princeps eorum fecit alias rationes a rationibus intentis per alios principes unde ex hoc dicunt: quod repetunt in lra oblationes cuiuslibet eorum per se: ly suffecisset post oblationes primi principis

dicere q̄ quilibet alio⁊ ſimília obtulit in die ſuo: quod dicere breuius: ſed iō repetunt p ſingulos p̄ncipes ⁊ p ſingulas oblationes ad denotādū quod dictū ē. Rōnes aūt quas aſſignāt cuilibet p̄ncipi enarrare forte eſſet magis tedioſuz q̄ vtile: iō p̄termitto. P̄t aūt rō huius repetitionis aſſumi ex parilitate tribuū: q̄ omnes erant quodāmodo equales i hoc q̄ erant p̄ncipalia mēbra ppli dei: ⁊ iō de cuiuslibet illaꝝ tribuū oblatōe mentio fiebat ſingularis.

La. VIII.

Locutuſq̄ ē dñs. Hic cōſequent agitur de pontificis officio. Et p̄mo quātum ad lucernarū cōpoſitionē: ſcdo quo ad leuitarū ordinationez: ibi Locutuſq̄ ē dñs. tertio quo ad phaſe celebrationem ca. ix. Circa primum dicit: b Loq̄re aaron ⁊c licet hic ſolus aaron exp̄mat: tū officiū cōpoſitōis lucernaꝝ poterat facere nō ſolum p ſe: ſed etiaz p filios ſuos q̄ erāt minores ſacerdotes: vt habet Exo. xxvij. c In auſtrali pte .ſ. tabernaculi. d Ut lucerne contra bozeam ⁊c. Sicut ponunt luminaria cozā menſis p̄ncipū. e Cōtra eā ptē ⁊c. Iq̄ ſic erāt diſpoſita lychna ſex lucernaꝝ ex vtraq̄ p te lucerne medie: q̄ emitterēt ſuū lumen verſus illaz ptē: vt dictum fuit Exo. xxv. vbi cetera q̄ hic dicū tur de candelabro ex poſita ſunt. f Locutuſq̄ ē dñs. Hic deſcribit ordinatio leuitaꝝ q̄ ptinebat ad pontificis officiū: ⁊ primo ponit eoꝝ ordinatio: ſcdo officioꝝ executio: ibi Locutuſq̄ ē dñs. Circa p̄mū p̄mo ponit p̄ceptū dñi: ſcdo impletio mādati: ibi Fecerunt q̄z. Adhuc circa p̄mū p̄mo p̄cipit leuitaꝝ ordinatio: ſcdo ſubdit huius mādati rō: ibi Statuelq̄z. Circa p̄mū dicit: g Tolle leuitas de medio filioꝝ iſrl. vt ſint deputati diuino cultui.

h Et purificabis eos iuxta ritū. in quo ritu quatuor cōtinent. Primū eſt aſperſio eoꝝ aqua luſtrationis cū dicit: i Aſpergant ⁊c. in hac aūt aqua ponebant cineres vaccē cōbuſte: vt habet infra. xix. ca. que ordinata erat ad purgationē pollutoꝝ ex tactu mortui vel alterius immūditie: p pter quā nō poterat ſic pollutus ingredi atriū tabernaculi donec eēt mūdatus: ⁊ iō tales immundītie erāt quaſi quedā irregularitates, p̄hibētes acceſſū ad diuina: p̄pter q̄ dicebaſ aqua luſtratōnis. i. purgationis: ⁊ inde dicit luſtrū quod ē ſpaciū. v. annoꝝ: q̄z in quolibet q̄nquennio romani faciebāt purgationē vrbis: ſic igit̄ p̄mo leuite aſpgebant ad tollēdū irregularitates p̄dcās. ſecūdū ē q̄ radebant: ⁊ tangit cū dicit: k Radāt oēs pilos carnis ſue. vt eſſent mūdiozes corpore. Aliā etiā rōez aſſignat ra. mo. dicēs: q̄ leuite deputabāt diuino cultui p̄ omnibus aliaꝝ tribuū: vt dictū ē. ſ. iij. ca. q̄ fuerāt polluti i idolatria vituli: ⁊ q̄z idolatria eſt lepra ſpiritualis: iō i purgatōne leuitaꝝ q̄ deo ōputabant, p idolatria radebant pili carnis eoꝝ: ſicut fiebat i emūdatōne leproſoꝝ: vt h̄ leuit. xiij. cap. ⁊ lauabant eoꝝ veſtīmēta ad maiorē mūditiam: qō nō cū dr̄. Lunq̄z lauerint veſtīmēta ⁊c. quarto pro eiſ offerebāt ſacrificia: qō notat cū dicit: l Tollāt bouem ⁊c. ⁊ ſequit: l Bouē aūt altez ⁊c. Iad expiū dū peccatū vituli m Et applicabis leui. coza tabernaculi. Additō

I N translatōne nr̄a ponunt in hoc loco q̄dā verba q̄ non habent in lr̄a hebraica cū dicitur In auſtrali parte cōtra bozeā ⁊c regione reſpiciāt ad mēſā. vnde i hebreo i hoc loco ſic habet: Loq̄re ad aaron ⁊ dices ad eū: Cūq̄z accenderis lucernas cōtra eā ptē quā candelabrum reſpicit: luceāt ſ pte lucerne: vñ oia alia q̄ hic addunt in noſtra trāſlatō ne videnf fuiſſe appoſita ab aliquo lectore i margine p modū gloſe: ⁊ poſtea ab aliquo ſcriptore imperito fuerūt textui interpoſita: ſnia tñ vr ee eadē. La. IX.

Locutuſq̄ ē dñs. Hic cōſequent deſcribit officiū pontificis quātū ad phaſe celebrationem q̄z debebat docē populū de mō ⁊ tpe celebrādi. Primo igit̄ deſcribit tēpus celebrationis: ſcdo cāus dilatōis: ibi Ecce aūt q̄dā. tertio reatus trāſgreſſionis: ibi Qui⁊ aūt immūdus ē. Circa p̄mū dicit ſic: b Faciant filij iſrl phaſe in tempore ſuo. i. xiiij. die menſis primi. c Ad veſperam. q̄z talis hora erat lege determinata: vt patet Exo. xij. d Juxta omnes ceremonias. p hoc intelliguntur cōditiones agni: vt dicit Rab. ſa. vt q̄ ſit ſine macula maſculus ⁊ anniculus. e Et iuſtificatōnes eius. quātū ad modū comedēdi. ſ. cū açimis ⁊ lactucis agreſtib⁹ ⁊ alijs cōditionib⁹: que plenius facte ſūt ⁊ expoſite Exo. xij. f Ecce autez. hic ponit cāus dilatōnis quārū ad aliquos cū dicit: Ecce aūt quidā immūdi. ex tactu mortui vel alia immūditia: p̄p quā impediebāt a celebratione dicta: g Accedentes ad moyſen ⁊ aaron. ſimul exītes ad docēdū populum h Immūdi ſumus ſup aia hois. q̄ exponit dupliciter. Uno mō ſic: Sup aia hominiſ. i. pluſq̄ hō q̄ licite poſſit comedere agnuz paſchalē: ⁊ ſic accipit hic aia hois, p toto hoie: ſicut dicit j. Mach. ix. peremerūt aias hoium multas. Alio mō vt per animā hois itelligat mortu⁹: vt ſit ſenſus immūdi ſum⁹ ſup mortuū ex tactu ei⁹: vnde ō. ca. v. vbi trāſlatio nr̄a h̄z: Pollutuſq̄ ē ſup mortuum. In hebreo habet: Sup anima. ⁊ q̄z hoc p̄t accidere ſine peccato: imo etiā cū merito ſicut in ſepultura mortui. ſeq̄t: i Quare frau. vt nō va. obla. offerre dño ⁊c. ac ſi dicāt ex bono opere ñ debem⁹ impediri a celebratione phaſe.

k Quib⁹ reſpōdit moyſes ſtate ⁊c. q̄z cauſus videbat dubiū voluit ſup hoc q̄rē dei p̄ſiliū: p b⁹ oñdēs q̄ i dubijs ñ ē p̄cipitanter rndēdū. l Homo q̄ fuerit imūdus ſup aia ſiue i uia, p̄cul in gēte ſua: faciat phaſe dño: menſe ſecundo quartadecima die menſis ad veſperam: cū açimis ⁊ lactucis agreſtib⁹ comedent illud. Non relinquent ex eo quippiam ſcificaui eos mihi: et tuli leuitas, p cūctis p̄mogenitis filioꝝ iſrl: tradidiq̄z eos dono aarō ⁊ filijs ei⁹ de medio ppli: vt ſuiāt mihi pro iſrl i tabernaculo federis: ⁊ orēt, p eis ne ſit in pplo plaga: ſi auſi fuerint accedē ad ſcūariū. Fecerūtq̄z moyſes ⁊ aaron ⁊ ois multitudo filioꝝ iſrl ſup leuitis q̄ p̄ceperat dñs moyſi: purificatiq̄z ſūt ⁊ lauerūt veſtīmēta ſua Eleuauitq̄z eos aarō i ſpectu dñi ⁊ orauit, p eis: vt purificati ingrederent ad officia ſua in tabernaculū federis coza aaron ⁊ filijs eius Sicut p̄cepat dñs moyſi ō leuitis: ita factū ē. Locutuſq̄ ē dñs ad moyſen dicēs Hec ē lex leuitaꝝ: A viginti q̄nq̄z annis ⁊ ſupra ingrediēnt: vt miniſtrēt in tabernaculo federis. Cūq̄z q̄nq̄geſimū annū etatis ipleuerit ſuire ceſſabūt: erūtq̄z miſtri fratrū ſuoꝝ i tabernaculo federis: ut cuſtodiāt q̄ ſibi fuerit p̄mēdata: opa aūt ipa nō faciāt. Sic diſpones leuitas i cuſtodijs ſuis. IX.

Locutus eſt dominus ad moyſen i deſerto ſy

Universidad de Deusto Biblioteca

q Siquis autē. hic cōsequenī ponīt pena trasgressionis mortis: si nō habebat causas ꝓdictas oīlatōis. r Peregrinus quoq; t aduena. li et ē expositiuū huis dictionis pegrinus. Ūñ in hebreo est hic vna dictio tm̄ ꝑ vtroq;. dicit aūt hic peregrinus t aduena: qui nō est de filijs israel: sz est cōuersus ad iudaismū t talis similiter tenet facere. Igit in p̄cedētibus huius l bri descripta sūt ea que ptinēt ad ordinatōez populi ꝑficisci debētis: hic cōsequenī describit eius ordinatō actu ꝑficiscētis. Circa qō ꝑmo ponit ꝑfectōis directio: scdo ipa ꝓfectio. ca. x. ibi Anno secūdo tē. Ad huc circa ꝑmū ꝑmittit directio facta ministerio angelico: secūdo humano in p̄ncipio decimi ca. Prima directio erat per motū nubis q̄ ministerio angelico mouebat: vt habet Exo. x iij .ca. vbi dicit sic: Tollēsq; se angelus q̄ p̄cedebat castra isral abūt post eos: t cum eo parit columna nubis: cū igit mouebat nubes mouebant castra nubē sequēdo: cū aūt q̄scebat ibi manebāt figētes tētoria sua. De colūna autez ignis t nubis vtrum esset vna vel due: dictū fuit Exo. xiij. Lectera patēt in littera. In caplo. ix. vbi dicit ī postilla: Ex hoc aūt qō dicit: In via ꝑcul

Additio.

I Stud: ō gēte vestra. nō ē i hebreo: t iō lex ista loquit de eo q̄ ē in itinere extra viā filioz israel: vbi nō poterat celebrari phase: ideo li de gēte vestra: quod additur est in translatione nostra nō ē referendum ad viam ꝑcul: sed ad hominē qui ē i itinē: vt sit sensus: homo ō gente vestra. i. de gente vra faciat. tē. X.

LOcutusq; ē dominus. Hic cōsequenter agitur de directione profectionis ministerio humano. s. sonitu tubaz cū dicit: b Fac tibi duas tubas argenteas. quia argentum est metallum bene sonorum.

c Ductiles. id est factas cum martello non fusiles.

d Quibus cōuocare possis multitudinē q̄n mouenda sunt castra. Jn hebreo cōiunctio copulatiua t interponit: Et quādo mouenda tē. Ad hec enim duo deseruiebāt tube t etiam ad quedam alia: vt ꝑdit ifra Non eni moyses vocabat multitudinē in motione castroz: sz q̄libet dux vocabat cos q̄ erāt sub suo vexillo. e Cūq; increpueris tubis. scilicet duabus.

f Longregabit ad te omnis turba. non dicit p̄cipes: quia hoc fiebat quādo moyses volebat indicere qualit regebat populū p̄cipes t tribuni t centuriones t ceteri q̄ erāt in pplo vt dicit ra. la. g Si sel clangueris. In hebreo bi: Si in vna. s. tuba clangueris veniēt ad te p̄ncipes t capita multitudinis isral. Si aūt ꝑlixior atq; ꝑcisus clangor increpuerit: mouebunt castra ꝑmi q sūt ad orientalē plagā. Jn secūdo aūt sonitu t pari vlulatu tube leuabūt tētoria q habitāt ad meridiē: t iux hūc moduz reliq faciēt vlulātib tubis ī ꝑfectionē. Ūñ aūt congregādus ē pplus: simplex tubaz clangor erit: t nō cōci se vlulabūt. Filij aaron sacerdotū clāgēt tubis: ēritq; hoc legitimuz sempiternū in generationib vris. Si exieritis ad bellū de terra vra: cōtra hostes qui dimicant aduersum vos: clangetis ululantibus tubis: et erit recordatio uestri coram dño deo uestro: ut eruamini de manibus iimicoz uroz.

vsq; mane: t os eī nō cōfringēt: oēm ritū phase obseruabūt. Siquis aūt t mūdus ē: t in itinere nō fuit: t tñ nō fecit phase: extermiabit aia illa de pplis suis: q̄z sacrificiū dño nō obtulit tē poze suo. Peccatū suū ipe pōtabit. Peregrin quoq; t aduena si fuerit apd vos faciet phase dño iuxta cere mōias et iustificatōes suas Preceptū idē erit apd vos tā aduene q̄z idigene. Jgit die qua erectū ē tabnaculū opuit illud nubes. A vespe aūt sup tētoriū erat q̄si spēs ignis vsq; mane. Sic fiebat iugit. Per diez opiebat illud nubes: t p noctē quasi spēs ignis. Cūq; ablata fuisset nubes q̄ tabnaculū ꝑ tegebat: tūc ꝑficiscebant filij isral: t in loco vbi stetisset nubes: ibi castra metabāt. Ad iperiū dñi ꝑficiscebāt t ad impiuz illi figebāt tabernaculū. Cūctis diebus qbus stabat nubes sup tabernaculū: manebāt in eodē loco: t si euenisset vt mlto tpe manēt sup illud: erāt filij israel in excubijs dñi: t nō ꝑficiscebant quotquot diebd fuisset nubes sup tabnaculū. Ad impiuz dñi erigebāt tētoria: t ad impiuz illd deponebant. Si fuisset nubes a vespe vsq; mane: t statim diluculo tabernaculū reliqsset ꝑficiscebāt: t si post diē t noctē recessisset: dissipabant tentoria. Si bi

ministerio sacerdotuz: vt habetur in subuersione hiericho t alijs locis pluribus. n. Et erit recordatio vestri coram dño. ad dandum vobis victoriam.

o Si quādo habe. epu. t dies festos t calen. canetis tubis. vt sint vobis in recordarionē q̄ ad honorez dei offerant t accepta sint corā eo. p Anno secūdo. descripta directōe signoz: hic cōsequenī describit motio castroz: vbi ꝑmo ponit exercitus ordinate ꝓgrediens: scdo addit sociū in itinere expediens: ibi Dixitq; moyses. tertio ibi ozit casus impedimens. xi. ca. Circa ꝑmū sciendū: q̄ ad eleuationē nubis q̄ erat signuz motionis tribus iuda cū sibi adiunctis mouerūt castra: erat enim tribus fortior t bellicosior: iō ꝓponebat ad resistendū fortiē si occurreret aduersarij: t ꝓtra vsq; ibi: q Depositūq; ē tabernaculum. statiz eni post elationē nubis filij aaron ītrabāt tabernaculū: t inuoluebant illa q̄ erāt itra: t diſponebāt onera: qb egressis gersonite t merarite ponebant tabernaculū t atriū p circuitū: t diſpositis oneribus arripiebāt iter post exercitū iude cuz duab tribubus sibi adiunctis.

r Profectiq; sūt t filij rubē. ista acies seqbat gersonitas t merarites. s Profectiq; sunt t caathite. q̄ pōtabāt arcā testionij t alia q̄ erāt itra tabernacl q̄ erāt scioza: iō erāt i medio totī exercit isral: tāq; i loco tutiori: vt posset defendi si eēt necesse anterius t posteri. t Tādiu taber. poz. do. veni. ad erectōis locū. Jn hebreo habet sic: Eleuabāt tabernaculū vsq; ad aduentū ipoz t referēt ad gersonitas t merarites q̄ p̄cedebāt portantes tabernaculū: ita q̄ ini ipos t caathitas erat tribus ruben cū sibi adiūctis: t iō q̄n veniebāt caathite portātes vasa sancta iueniebāt tabernaculū erectū: t illuc introducebāt ea q̄ portabant: qbus egressis filij aaron itrabāt tabernaculū t amouebant operimenta t ponebāt arcā t cherubin t alia in locis suis. v Nouissimi castroz omniū ꝑfecti sūt filij dan. in hebreo habet sic: Et mouit vexillū exercitus dan cōgregatis omnib castris. quia ista acies erat vltima: ꝓpter qō si p̄cedentes aliqō pdebāt in via isti iueniebāt. Et iō ad eos cōueniebāt de alijs tribub ad recuperādū pdita. x Dixitq; moyses obab. hic agit de societate expediente in itinere: q̄z filij israel habebāt incedere p desertū: cui noticiā habebat iste obab: t dicit alicq; fuit filius ietro: t iō dicit h cognatus moysi. i. affinis: q̄z fuit ei sozorius. Dicit Ra. sa. t alicq; alij dicūt q̄ fuit ipemet ietro: vñ t ipe vocatus est obab: sicut dictū fuit Exo. ij. ca. vñ i hebreo habet: Socero suo. vbi trāslatio nostra habet: cognato suo. Circa hic occurrit duplex difficultas ꝑma ē quō iste obab dicit hic filius raguel: cū tñ raguel sit idem qō ietro: fm illā opinionē quā secutus sū Exo. ij. ca. Ad quod dicēdū: q̄ pater ietro vocat ē raguel sicut t ipe: q̄z cōmunit accidit q̄ filius ꝑmogenitus hz nomē patris vñ luc. ij. dz de iohe baptista: q̄ vocabāt eū noie ꝑtis sui zacharias. Secda ē: q̄z iō ipo ietro dicit Exo. xviij q̄ postq̄ fuerat cum moyse reuersus: abijt i terrā suā. Ad qō dicz q̄ sic dēm fuit ibidez ietro videns mirabilia q̄ dñs fecerat in pplo israel: relicta gēntilitate cōuersus ē ad iudaismū: t ad ꝑces moysi generi sui ꝓfectus ire cū filijs isral: ꝑius tñ abijt i terrā suā: q̄ nō multū distabat a mōte synai. vt dictū fuit ibidem: vt sic domo sua dispositā adduceret secū familiā suaz: t qō hic dicit d moyse ꝑcib ad ipm dcm fuit eo tpe q̄ ꝓuersus fuit ad iudaismū: de quo tpe actū ē Exo. xviij. ca. dcā tñ reuersio ad dispōez dom sue fuit post legē datā: t añ recessū pplī de mōte synai: t tāto tpe q̄ posset se ꝓuenienī disponere ad recedēdū cū filijs isral. sequit: y Noli inqt nos relinq̄re. exquo tu es ꝓuersus ad cultū veri dei. z Tu eni nosti i q̄. lo. p deser. castra po. debe. q̄z māserat ppe desertū illud: qō ꝑz ex hoc q̄ moyses pascēs oues eius minauit gregē ad interiora deserti: vt habet Exo. iij. ca. hoc videt ꝓdicere ꝓdictis: q̄z de mādato dñi habebāt ponere castra ad iudiciū nubis: ergo in nullo idigebāt idicio hois quātum ad hoc. Ad quod dicunt aliqui: q̄ licet haberēt ponere castra vbi stabat nubes: tamen nescire poterant an ponerēt ad ptem nubis posteriozem vel anteriozem: dextram vel sinistram: t iste sciebat que pars esset accōmodioz exercitui: vtpote ꝓpter maiorem propinquitatem fontium vel bonoz pascuoz quibus indigebat exercitus ꝑ animalibus:

Universidad de Deusto Biblioteca

sciebat etiã q̃ ps esset securio: ab aduersarijs: ⁊ in hoc ⁊ in cõsimilib' idigebãt sua directõe. a Profecti sũt g̃. moyses ⁊ obab ⁊ totus exercit'. b Uiã triũ dierũ. dicit rab. sa. q̃ pma die sui recessus ambulauerũt p mĩ spaciũ quãtũ faciũt tres dietæ: q̃ dñs volebat oñdere q̃ patus erat cos cito introducẽ ad terraz promissionis: nisi posu isset ipedimẽtũ. Alij dicũt q̃ per tres dies ptinue ambulauerũt ⁊ hoc magis ꝓsonat textui in principio sequẽtis capli: vbi dicitur q̃ p tãto laboze itineris oztũ est mur mur ppli. c Arca q̃ se. dñi pce. eos per tres dies. Istud videt ꝺicere ꝓdicta. s. q̃ arca cũ aliis vasis scis erat in medio pgredientiũ. Jõ dicunt alĩq̃ ordinatio pdicta ꝺ portatõne arce in medio fuit p tpe in quo timeret ꝺ aduersarijs sed ptũc q̃ erãt longe positi ab eis non portabat i medio sed añ exercitũ ad puidẽdum loca castroz: q̃ colũna nubis erat sup eã q̃ stabat q̃n castra erãt ponenda. Ra. sa. dicit q̃ erat q̃dã alia arca i qua reuerenti seruabant pme tabule fracte: eo q̃ erãt scripte digito dei: ⁊ ista pcedebat exercitũ: ⁊ i ea apparebat signũ dei: sicut i statõne nubis: ita q̃ certiores cẽnt pluralitate signoz. d Nubes ãz dñi sup eos erat. licet eni nubes cẽt extẽsa sup totũ exercitũ ad refrigeriũ est' tñ spãli mõ p modũ cuiusdã colũne erat sup arcã: vbi erãt tabule integre tpe dei: tpe aũt motõnis erat sup vexillũ iude qꝺ pcedebat. e Lũq̃ eleuaret arca. de loco castroz vt portaret in via. f Surge dñe. q̃ confidimus de tua vtute. g Et dissipent inimici tui. q̃ sũt inimici ppli tui: vel q̃ cultũ latrie tibi soli debitum idolis attribuũt. h Cũ aũt depo. i. loco castroz. i Aiebat reuertẽ dñe. ad cõseruãdũ pplm tuũ: vt tibi exhibeat debitũ cultũ in loco dei⁹ castroz. Jn ca. x. vbi dicit i postilla Et dicũt aliq̃ q̃ fuit filius ietro. Additio.

O pinio dicẽtiũ q̃ obab de quo hic agit fuit filius ietro: nõ aũt ipemet ietro videt verior: q̃ magis cõsonat planioꝛi sensui lre: nã de ietro dicit supra Exo. xviij. añ dationẽ legis q̃ regressus ẽ in terrã suã: ꝛ videt q̃ obab filius ipius ietro remãsit cũ moyse ⁊ cũ sororе sua de quo, ptũc nõ fuit mẽtio in scriptura q̃ regrederetur cũ patre: q̃ remãserat i oreb q̃ erat locus ꝑpe madian: sed cũ moyses ⁊ pplus disponeret se ad recessũ versus terram israel ꝑut dicit: moyses voluit vt secũ iret cognatus suus. s. obab filius ietro. vñ ⁊ dixit ei: psiscamur ad locũ. Nec valet qꝺ cõtra hoc dicit quod i hebreo habet: Socero suo. tũ q̃ cũ dicit: socero suo: refert ad raguel nõ ad obab: vt itelligat sicut dixit moyses obab filio raguel: q̃ qꝺ raguel erat socer suus: tũ q̃ i hebreo nõ ẽ i hoc loco distinctio casuum tum quia dictio hebraica in hoc loco posita põt sumi etiã pro cognato. Capitulũ. XI.

Interea. Hic cõsequenter ponit casus ipediẽs pgressũ ppli ad terrã pmissionis. Et ꝑmo ponit multiplex cãus ipediẽs: ꝑmo murmuratõis ppli: scꝺo in qbus locis p desertũ castra ponẽ debeam⁹: ⁊ eris ductor nr. Lũq̃ nobiscum veneris: qcqd optimũ fuerit ex opib⁹ q̃s nobis traditurus ẽ dñs: dabimus tibi. Profecti sũt ergo ꝺ mõte dñi viã triũ dierz: arcaq̃ federis dñi pcedebat eos p dies tres: puidẽs castroꝛũ locũ. Nubes quoq̃ dñi super eos erat p diẽ cũ icederẽt. Lũq̃ eleuaret arca dicebat moyses: Surge dñe et dissipent inimici tui: ⁊ fugiãt q̃ oderũt te a facie tua. Lũz aũt deponeret: aiebat Reuertẽ dñe ad multitudinẽ exercitus isral. .xi.

Interea ꝺctum est murmur ppli: q̃si dolẽtiũ, p laboze ꝺ dñm. Quod cum audisset irat⁹ ẽ: ⁊ accẽsus in eos ignis dñi: deuoꝛauit extremã castroz ptẽ. Lunq̃ clamasset pplus ad moysẽ oꝛauit moyses ad dñm: ẽt absorpt' ẽ ignis. Uocauit q̃ nomẽ loci illi⁹ incẽlio: eo q̃ succẽsus fuisset ꝓtra eos ignis dñi. Uulg' qppe promiscuũ qꝺ ascẽderat cũ eis flagrauit desiderio sedẽs ⁊ flẽs: iunctis sibi parit filijs israel: ⁊ ait: Quis dabit nobis ad vescendu⁹ carnes: recordamur piscium: quos comedebam⁹ in egypto g̃tis: i mẽnte nobis veniũt cucumeres ⁊ pepones: porri q̃ ⁊ cepe ⁊ allea. Jam nr̃a arida est: nihil aliud respicimus oculi nri nisi man. Erat aũt man q̃si semẽ coriãdri coloris bdellij. Circuibatq̃ pplus: ⁊ colligẽs illud frãgebat mola siue terebat in mortario: coquẽs in olla ⁊ faciẽs ex eo tortulas saporis quasi panis oleati. Lũq̃ descẽderet nocte sup castra ros: descendebat parit ⁊ man. Audiuit ergo moyses flẽtez pplm p familias: singulos p ostia tẽtoꝛij sui. Iratusq̃ ẽ furor dñi valde ꝛ ⁊ moysi intolerãda res visa ẽ: ⁊ ait ad dñm: Cur afflixisti seruũ tuũ? Quare ñ iuenio gr̃az coram te: Et cur imposuisti pondus vniũsq̃ ppli hui⁹ sup me: Numq̃d ego cõcepi oẽm hãc multitudinẽ vl' genui eã: vt dicas mihi: porta eos i sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulũ: ⁊ deser i terrã ꝑ q̃ iurasti patribus eoꝛ: Unde mihi carnes vt dem tãte mlitudi: Flent coram me dicẽtes: da nob carnes vt comedamus. Non possũ solus sustinẽ oẽz hũc pplm q̃ gũis ẽ mihi. Sin aliꝛ tibi videt: obsecro vt interficias me: ⁊ inueniã gr̃am in oculis tuis: nẽ tantis afficiar malis. Et dixit dñs ad moysen: Congrega mihi septuagita viros de senioꝛib⁹ israel: quos tu nosti q̃ seniores ppli sint ac magri: ẽt duces eos ad ostiũ tabnaculi federis: faciesq̃ ibi stare tecũ vt descẽdã ⁊ loquar tibi: ẽt auferã ꝺ spũ tuo trãdãq̃ eis: ut sustẽtent tecũ onꝰ ppli: ⁊ nõ tu solus graueris. Populo quoq̃ dices: Sanctificamini. Cras comedetis carnes. Ego. n. audiui uos dicẽ: Quis dabit nob escas carniũ? Bñ nob erat i egypto, Ut det uob dñs carnes ⁊ cõedatis ñ uno die nec duobus uel qnq̃ aut decez: nec uiginti

k Audiuit ergo moyses. hic ponit afflictio moysi habẽti curã populi: cui intolerabilis videbat ꝑpi malicia eius: ⁊ pz lra viq̃ ibi: l Nõ possũ solus sustinere. quõ cõqueritur q̃ solus sustineret onus ppli: cũ de cõsilio Jetro cõstitutum erit tribunos ⁊ centuriones: q̃ fm ra. sa. lxx. senes q̃ cum cerãt instituti ad regimẽ ppli iam mortui erãt: vt dictũ ẽ in pnca. vel fm alios dicẽtes q̃ illi q̃ fuerãt mortui ab igne nõ fuerũt de maioꝛib⁹ ppli: sed de vulgaꝛib⁹: illi aũt q̃ erãt instituti super pplm cũ moyse intromittebãt se tm̃ de tẽporalib⁹: moyses aũt volebat hẽc etiã adiungi ꝺctorium in spũalibus. m Sin aliꝛ tibi videt obsecro vt interficias me. i. accipias animã meam de vita pñti ad tem. Ne tãt afficiar malis. tiebat. n. moyses malicia ppli esset sibi occasio ruẽdi in malũ impatientie. n Et dixit dñs. Hic ꝓsequẽt ponit cõsolatio dñi. Et ꝑmo quãtũ ad ppli curã: scꝺo quãtũ ad cibi pusionem: ibi Populo ꝺc. Circa ꝑmum dicit: o Congrega mihi lxx. viros ꝛc. Ra. sa. dicit q̃ isti fuerũt pre positi filioꝛ isral cum cẽnt i laboze egypti: ⁊ qz cõpatiebant eis nõ amplius cos ad implẽdũ numeꝛ laterũ ꝑpter qꝺ flagellati fuerũt ab exactoribus pharaonis: vt habet Exo. v. ca. iõ meruerũt assumi ad regimẽ ppli loco illoꝛ q̃ mortui fuerãt: ⁊ cũ h' habuerũt spm̃ ꝓphetie: vt. j. habet. Scꝺz alios fuerũt ꝺctẽ seues q̃ pus regebãt pplm i tpalib⁹ ⁊ cũ hoc iposita ẽ eis cura i spũalib⁹: ꝑpi qꝺ receperunt de nouo spm̃ ꝓphetie: quo ad spũalia mouebant. p Et duces eos ad ostiũ tabernaculi. i oculis totꝰ ppli: vt i timoꝛe ⁊ reuerẽtia habeant. q Et auferã de spũ tuo. i. de cura tua. r Tradãq̃ eis: vt partito i aliꝛs onere leuẽ⁹ tibi sit. Aliꝛ exponit: De spũ tuo. i. de spũ gr̃e tibi date: ⁊ tũc nõ est intelligẽdũ q̃ aliq̃d sit ablatũ moysi ⁊ traditũ aliꝛs: sed fuerũt illumiati absq̃ diminutõe gr̃e moysi: sic a lumie vniu) cãdele illuminant ples absq̃ sui lumis diminutõe. Scicdũ tñ q̃ sufficudo ista ñ tenet quãtũ ad cãz effectiuã: ita q̃ donũ gr̃e i moyse exẽs causaret gr̃az i aliꝛs effectiue: ꝛ tñ merito rie: iquãtũ ad ꝑces moysi ad eiꝰ ꝺbleuatoẽz aliꝛ fuerũt illumiati. s Oplo ãz ꝺces. Hic ponit cõsolaꝰ ꝑ defectũ cibi cũ dr: t Scificamini. i. ꝑparate vos ad recipiẽdũ id qꝺ petistis. Scificatõ. n. i hebreo frequẽt accipit ꝑ ꝑpatõe. ra. sa. expõit: ꝑpate vos ad rcipiẽdũ pũitõez, ꝑpi vraz murmuratõez sic dr hiere. xij. Scifica eos i die occisiõis. Et vtrũq̃

animalia: vt habet Exo. xvj. Nec põt dici q̃ essent consumpta: q̃. j. xxxij. dicit: filij aũt ruben ⁊ gad habebãt pecoꝛa multa cẽ. iõ inde poterãt habẽ carnes: ſz ꝑpter suã auaritiã pcebãt suis aialib⁹: ⁊ qz desiderabant carnes magis delicatas: ꝑpi qꝺ dñs quasi satisfaciẽs eoꝛ ꝺsiderio misit eis coturnices.

a Recoꝛ. pis. quos come. i egypto gratis. i. p p uo pcio ⁊ nõ pot intelligi ꝑ nihilo cuz etiã palee ad cõficiẽdũ latercs nõ darent eis gratis: vt habet exo. v. capi. b Jn mentẽ no. ve. cucume. dicũt aliq̃ q̃ sũt cucurbite: aliꝛ aũt q̃ est aliud genus terrena scẽtiũ. c Pepones. i. meloneꝰ o Porri cepe ⁊ allea. ⁊ p ista ꝺ signant cibaria q̃ comedebãt cum istis quasi cũ salsamẽto vel cõdimento: sic Esdre iij. Memoreꝰ salis qꝺ i palato comedim⁹. i. ciboꝛ sale cõditoꝛ. Secũdo oñdit murmuratio iniusta rõne cibi habiti cũ dicit: e Nihil aliud respiciunt oculi nri nisi man. qꝺ tñ habebat i se oẽz saporis suauitatẽ: vt habet Sap. xvi. Man enim siue mãna habebat triplicẽ saporẽ: vn⁹ erat nãlis: ⁊ erat q̃si sapoꝛ mellis: vt habet Exo. xvi. aliꝰ supnãlis: ⁊ hic duplex: qz bonis sapiebat ꝑut volebãt: sapiebat eni pisces cũ desiderabãt pisces: ⁊ desiderãtibus carnes similiter cõuertebat eis in saporẽ carnis: ⁊ sic de aliꝛs cibis magꝺ de scẽdẽdo i spãli: ⁊ hoc ẽ qꝺ dicit Sap. xvi. Substantia eni tua dulcedinẽ tuã quã in filios habes: ostẽdebas de seruiẽs vniuscuiusq̃ volũtati: ad qꝺ q̃sq̃ volebat conuertebat: ⁊ cadẽ rõne malis hoibus erat cibus insipid⁹ q̃ de nã sua erat dulcis. Erat aũt man quasi semẽ coriãdri i figura ⁊ quãtitate: ſz nõ i coloꝛe: iõ subdit: f Loꝛis bdellij. qꝺ ẽ albũ ⁊ lucidũ sic chꝛystal⁹. g Frãgebat mola ꝛc. hoc faciebãt mali qꝺ erat cib⁹ insipid⁹ ⁊ iõ q̃rebãt ibi saporẽ p diuersas vias: tñ ex decoctõne nõ melioꝛabat: ſz magis saporꝰ dulcis imutabat in peiꝰ p decoctionẽ: iõ subdit: h Quasi panis oleati. i. in cui⁹ pistatõe oleũ miscebat. i Cũq̃ descẽ. no. super castra ros descẽ. piter ⁊ man. Primo eni cadebat pruina quasi stramẽtũ mãne: postea mãna: ⁊ tertio ros q̃si eꝰ opimentum ꝑut plenius expositum fuit Exo. xvi.

Universidad de Deusto Biblioteca

pōt intelligi: qꝛ deꝰ disponebat eis dare carnes sicut petiuerāt: ⁊ eos punire ꝓ iniusta petitōe. a Donec exeat p nares vestras. qꝛ vomitꝰ egrediēs p os vt frequenter fedat nares. b Eo ꝙ repuleritis dn̄ꝫ. quātū i vobis ē ex igratitudie via c Sexcēta milia ⁊c. s. i. ca. exp̄ssit nūez eoꝝ sexcēta ⁊ tria milia qngēti. l. dōꝫ ꝙ illi q̄ erāt vltra sexcēta milia fuerūt mortui i plaga ignis dcā i pn° ca. d Et tu dicis dabo eis ⁊c. Hic varie sentiunt doctores hebreorum: dicit enim ra. aquiba. ꝙ moyses hic dubitauit de impletione verbi dei: ⁊ ad hoc iducit id qd seqtur de respōsione dn̄i Nūqd manꝰ dn̄i iualida est. q̄vi eē rn̄sio ad dubitātē vl' desperātē de ipletōne facti ⁊ iō peccauit ita grauit sicut i aqs cōtradictōis de quibꝰ habet i. xx. ca. Uerūtn̄ non fuit hic punitus sicut ibi: qꝛ illud fuit factū in publico corā tota multitudie filioꝝ isrl' ⁊ iō stati fuit decimata punitio. s. ꝙ nō intraret terrā ꝓmissionis: sꝫ istud fuit dcm̄ in deserto. s. corā deo tm̄: ⁊ iō pena nō fuit statiꝫ iposita: qm̄ aliī sūt puniēda peccata publica ⁊ secreta. ra. sa. dicit ꝙ moyses nō peccauit hic: ⁊ ad hꝰ iducit illō qd dicit capitulo sequēti ō moyse a dn̄o: q i oi domo mea fidelissimus ē. ⁊ hoc idē dicūt doctores nostri dicētes ꝙ moyses nō dubitauit de impletōe verbi dei: sed qꝛ modus ipletōis nō erat sibi reuelatꝰ: q̄siuit de mō iplēdi: nec in hoc peccauit: sic beata v̄go qn̄ petiuit ab angelo Luc. ij. quō fiet ⁊c. ⁊ sic exponēdū ē illud. e Nūqd ouiū ⁊ boū multitudo cedet ⁊c. ac si dicat iplebit ne verbū tuū p hūc modū vl' aliū. f Cui respō. dn̄s: nūqd manus dn̄i iualida est. ac si diceret potētia mea pōt iplere hoc multis mōis cū sit ifinita: modū tn̄ istū nō reuelabo tibi v̄bo: sꝫ ostēdā facto: iō s̄bdit: Iā nūc videbis ⁊c. seqt: g Uenit igit moyses. Hic ꝯsequent describit impletio diuini promissi: ⁊ p̄mo quātū ad ptē cure alijs iponēde: scd̄o quantū ad cibi ꝓuisionē: ibi Uētus aūt egrediēs. Primū pꝫ in lr̄a ex p̄dictis vsqꝫ ibi: h Prophetauerūt nec vltra cessauerūt. dictō hebraica q̄ ponit hic ē equoca ad addere ⁊ cessare: ⁊ fm hoc exponit opposito mō ab hebreis: vno mō sic: Prophetauerūt ⁊ nō addiderūt. i. illo tm̄ die ꝓphauerūt ⁊ nō vltra. Alio mō sic: Prophauerūt ⁊ nō cessauerūt. i. n̄ fuit ablatus ab eis spūs ꝓphie: licet nō cōtinue ꝓphārēt: ⁊ hūc sensū sequit nostra trāslatio q̄ videt verior: qꝛ spūs ꝓphetie erat eis datus ad regimē populi vt dictū ē: ⁊ iō nō ē verisimile ꝙ habuerint tm̄ vno die: sed durāte eoꝝ regimine: ⁊ hoc ostēdit lr̄a p̄cedēs. Cūqꝫ reqeuisset in eis spūs. ⁊ seqtur: i Remāserāt aūt in castris. nō ex cōtemptu sed ex humilitate reputātes se indignos tanta ꝓmotōne: ⁊ iō receperūt donū dei sicut ⁊ alij: iō subdit k Sup q̄s reqeuit spūs. q̄ rq̄escit sup humiles: fm ꝙ di Esa. lxvi. fꝫ trāslatōnē lxx Sup quem reqescet sps meꝰ: nisi sup hūilē ⁊ qetū ⁊c. l Nā ⁊ ipi descripti fuerant ⁊c. Dicit ra. sa. ꝙ moyses volēs cōpescere murmur ppl'i ꝯ se si plures accipet ō vna tribu ꝙ ō alia: accepit de qualibꝫ tribu sex senes: q sūt siml' accepti. lxxij sed qꝛ deꝰ p̄cepat tm̄ de. lxx. iō accepit. lxxij. cedulas scribēs i q̄libꝫ ꝫaquen. i. senex: exceptis duabꝰ cedulis in qbꝰ nihil erat scriptuꝫ: ⁊ illas cedulas posuit in vase vbi nō poterant videri dicēs. lxxij. senibꝰ ꝙ q̄libet accipet ibi vnā cedulam ad fortunā: ⁊ qui acciperet cedulaꝫ nō scriptā signuꝫ erat ꝙ deus nolebat eum cum senibus computari: ⁊ ideo dicitur de istis duobus: ꝙ ipsi descripti fuerant: quia cedulas scriptas habuerant. m Cucurrit puer ⁊ nunciauit. dicūt hebrei ꝙ iste fuit gerson filius moysi. n Domine mi moyses ꝓhibe eos. dicit rab. sa. ꝙ ꝓphetabant de morte moysi futura: ⁊ ꝙ Josue introduceret populum in terrā ꝓmissionis loco eius: ⁊ iō iosue motus fuit ad hoc dicendū: ne videret appetere vanam gloriam: ⁊ magistri sui mortem. Expositores autē nostri dicunt cōmuniter ꝙ motus fuit eo ꝙ videbatur esse contra reuerentiā moysi: ꝙ in absentia eiꝰ ꝓphetarēt quasi moyses nihil fecisset ad hoc ꝙ recepissent spm̄ ꝓphetie: ꝓpter qd subdit moyses: Quis tribuat vt ois ppl's ꝓphetet ⁊c: ⁊ patet. o Uētus aūt. Hic ponit ipletio ꝓmissi quantū ad cibi prouisionē. p Egrediēs a dn̄o. i. v̄tute diuia excitatꝰ. q Arreptas trās mare coturnices. s. in arabia vbi multi abūdāt. r Uolabātqꝫ i aere duobꝰ cubitis vt possēt capi sine labore: qꝛ n̄ optebat ad capiēdū eas sursū leuari aut depmi. s Qui pa. de. cho. i. q minꝰ acceperūt: acceperunt i tāta q̄titate. Est aūt chorus genus mēsure ⁊ cōtinet decem ephi: vt habet ezech. xlv.

qdē: sed vsqꝫ ad mēsē dieꝝ donec exeat p nares v̄ras ⁊ v̄tat in nauseā: eō ꝙ repuleritis dn̄ꝫ q i medio vestri ē: ⁊ fleueritis corā eo dicentes: Quare egressi sumꝰ ex egypto vt periremus in solitudine. Et ait moyses ad dn̄m: Sexcenta milia peditū huiꝰ ppl'i sūt. Et tū dicis dabo eis esū carniū mēse i tegro] Nūquid ouiū ⁊ boum m'titudo cedet vt possit sufficere ad cibū: vl' oēs pisces maris i vnū ꝯgregabūt vt eos satiēt: Cui rn̄dit dn̄s: Nūqd manus dn̄i inualida est: Iā nūc videbis vtrū meꝰ sermo ope cōpleatur. Uēnit igitur moyses ⁊ narrauit ppl'o v̄ba dn̄i: cōgregās septuaginta viros de senioribꝰ isrl': quos stare fecit circa tabnaculuꝫ. Descēditqꝫ dn̄s p nubē: ⁊ locutus ē ad eū: auferēs de spū q erat i moyse: ⁊ dās septuaginta viris. Cūqꝫ reqeuisset in eis spūs: pꝛophetauerūt nec vltra cessauerūt. Remāserāt aūt in castris duo viri: quoꝝ unus vocabat heldad ⁊ alt medad sūper quos reqeuit spūs: nām ⁊ ipi descripti fuerāt ⁊ nō exierāt ad tabernaculū. Cuꝫ ꝓphetarēt i castris: cūcurrit puer ⁊ nunciauit moysi dicēs: Heldad ⁊ medad ꝓphetant in castris. Statim iosue filiꝰ nun minister moysi ⁊ electus e pluribꝰ ait: Dn̄e mi moyses ꝓhibe eos. At ille: qd inqt emularis pro me: Quis tribuat ut omis pplus ꝓphetet: ⁊ det eis dominꝰ spm̄ suū. Reuersusqꝫ ē moyses ⁊ maiores natu isrl' in castra. Uentus autē egrediens a dn̄o arreptās trās mare coturnices dtulit ⁊ dimisit in castra itinē quātū uno die cōfici pōt ex oi pte castroꝝ p circuituꝫ: uōlabātqꝫ in aere duobus cubitis altitudine sup terram Surgēs ergo ppl's toto die illo ⁊ nocte ac die alterō: cōgregauit coturnicū m'litudinē: qui paꝝ decē choros

ēt siccauerūt eas p gyrū castroꝝ. Adhuc carnes erāt in dentibus eoꝝ: nec defecerat huiuscemōi cibꝰ: ⁊ ecce furor dn̄i cōcitatus i ppl'm pcussit eū plaga magna nimis. Uocatusqꝫ ē ille locus sepulchra cōcupiscētie: ibi enim sepelierunt populum qui desiderauerat carnes. Egressi autem de sepulchris cōcupiscētie venerūt

De quātitate aūt ephi dictū ē Exo. xvi. ꝙ gomor q̄ est decima ps ephi cōtinet quasi quartā ⁊ dimidiā bisiensem: scd̄m dicta isidori ⁊ papie. i. tm̄ de aridis quantuꝫ vnū vas cōtinēs quartā ⁊ dimidiā cōtineret: ⁊ sic ephi continet quātū vas. xv. quartaꝝ. ⁊ p cōsequēs chorus ꝯtinet quātū vas xxxvij. sextarioꝝ ⁊ dimidij. Uerꝰ tn̄ credo: ꝙ quātitas huiꝰ mēsure ē nobis icerta: sicut ⁊ alias frequēter dictū ē: eo ꝙ multuꝫ variant fm diuersa tempora ⁊ varias regiones. t Et siccauerūt eas p gyrū castroꝝ. i. mūdauerūt eas amouēdo itestina extra castra. Alij exponūt alij sicut lr̄a sonat: ne p humiditatē nimiā putrefierent qꝛ sufficiebāt ꝓ comestione vsqꝫ ad mēsem: vt p̄dictuꝫ est: ⁊ expositōi huic cōsonat lr̄a hebraica q̄ sic hꝫ: Et extēderūt eas p gyruꝫ castroꝝ. v Adhuc carnes. Hic cōsequent ponit punitio peccati cōmissi eoꝝ q̄ desiderabāt carnes: sed nō est de textu. In ca. xi. vbi dicit in postilla: Deuorauit extremā castroꝝ ptē. Additō. i.

Er hoc qd dicit hic: Extremā. nō intelligit an ista deuoratio sit de vulgo vel de maioribus qꝛ solū ostēdit ꝙ hec deuoratio nō fuit p oia castra: sed ad quādā ptē: q̄ tn̄ fuerit illa ps nō determinat in lr̄a: nec culpādi sūt seniores tanquā negligētes ō repressione murmuratōis ppl'i: qꝛ si sic moyses ⁊ aaron etiā fuissent culpādi q magis tenebant ad regimē ppl'i: sed tam isti ꝙ illi ex duritia populi sūt excusabiles. vn̄ nec lr̄a facit mētionē iponēdo huiusmōi culpam ppl'o murmurāti: vn̄ ⁊ opinio Rab. sa. non tenet ab alijs expositoribꝰ hebreoꝝ. In eodē ca. xi. vbi dicit i postilla: fm aliquos dicit ꝙ illi q fuerūt mortui ab igne non fuerūt de maioribus. Additio secūda.

Aliter videt magis ꝓprie distinguendū in hac materia: vt. s. seniores cōstituti tribuni: ⁊ huiꝰ mōi de cōsilio ietro intēdebāt tm̄ de iudicialibus ini ptes: vt exp̄sse habet. s. Exo. xviij. vbi de illis dicit: Et iudicabūt ppl'm omni tpe. sed h petebat moyses adiutoriū habere in regimine populi totiꝰ vniuersali: ꝓut ptinebat ad materiā de qua hic agit. vnde dicit: Nūquid cōcepi oēm hāc multitudinē vt dicas mihi: porta eos in sinu tuo: sicut portare solet mulier infantulū. Ex quo pꝫ ꝙ hoc adiutoriū a moyse hic petitum erat ad regimē seu curā vniuersalē ppl'i: quod ē altioris rōnis ꝙ iudicare tm̄: qua ratione receperūt spirituꝫ ꝓphetie: qꝛ ille pplus in p̄mitiuis a ꝓphetis cōmuniter regebat ⁊c. In eodē ca. xi. vbi dicit in postilla: Ra. sa. dicit ⁊c. Cōgrega mihi. lxx. viros ⁊c. Additō tertia

Ista electio de. lxx. senibus que moysi fuit cōmissa: nō videt p̄ncipalit consistere in labore egyptiaco ⁊ huiusmōi: sed potiꝰ in grauitate moꝝ ⁊ honestate vite. vn̄ glosa i hoc loco dicit sic: In his verbis senectus cordis notat. si eni corporis senectꝰ q̄ret a tantis sciri poterat a quantis videri: cū vero di: Quos tu nosti ꝙ senes ppl'i sunt. pꝫ ꝙ senectus mentis nō corpis eligat: hec in glo. In eodē ca. xi. vbi dicit in postilla: Et auferā de spū tuo. i. de aia tua. Additō 4ª

Ad quoꝝdā in hoc caplō cōtētoꝝ ab illo loco vbi dicit: Quis dabit nobis ad vescēdum carnes ⁊c. vsqꝫ ibi: Et det eis dn̄s spiritū suū vlteriorē declaratōeꝫ occurrūt aliqua inqrēda. Primū cur moyses qui cōmunit in alijs excessibus populi misericorditer se habebat intantū: ꝙ in peccato vituli petebat deleri a libro dei nisi eis parceret: vt supra Exo. xxxij. ⁊ etiam pro murmuratoribus orauit: ⁊ cessauit ignis: vnde supra Nume. xvi. ca. in hoc tamē loco nō se conuertit ad orāduꝫ deū pro populo: sꝫ solū ad subtrahendum se a regimine populi dicēs: Nō possū solus sustinere onus populi ⁊c. Scd̄o querēduꝫ ē ō hoc ꝙ dicit: Cur iposuisti pondus populi huius sup me ⁊c videt eni ꝙ huiusmodi pondus fuit impositum moysi hoc petēti seu volēti: vt habet. s. Exo. xxxiij. i additione. Tertio q̄rendū videt de hoc qd dicit: Unde mihi carnes ⁊c. vt dem multitudini: flent eni corā me ⁊c. dicētes: Da nobis carnes vt māducemꝰ. cū ipi nō videant hoc petiuisse a moyse: dixerūt eni: Quis dabit nobis ad vescendū carnes. in quo vident potiꝰ a deo tacite hoc petiuisse: a quo cetera dabant sibi: ⁊ sic icōuenient videbat dici a moyse: Unde mihi carnes: qꝛ hoc ab ipo nō petebāt sibi dari: sꝫ a deo ⁊ hoc habebat in ptāte sua. Quarto q̄renduꝫ videt cur dicit: Nō possū solus sustinere ⁊c. qꝛ ad satisfaciendūꝫ huic petitioni nō videt facere ꝙ esset solus aut cū societate cū hoc nō posset impleri nisi potentia diuina q̄ similit posset cū moyse solo sicut etiā cū socijs. Ad quoꝝ solutōem p̄mittēda sūt duo. Primū: qꝛ i hoc loco populꝰ peccauit peccato cōcupiscētie inordinate: habebāt eni cibū cōtinuū suauissimū ⁊ salubrē. s. manna: ⁊ sine labore: ⁊ tamē cū hoc cōcupiscebāt inepta cibaria. s. cepe ⁊ allia: quod ad cōcupiscētiam valde inordinatā pertinet: vnde vocatus ē locus ille infra eodē capitulo: Sepulchrū cōcupiscentie: scd̄m ꝙ viciū cōcupiscētie fm phm̄ in. iij. ethicoꝝ est puerile vicium: nō solum qꝛ cōtingit sepe pueris: sed fm similitudinē quādam: ⁊ hoc propter tria fm sanctū tho. in scd̄a scd̄e. q. cxlij ar. ij. in corpe questionis. Primū qꝛ sicut puer non attēdit ad ordinem rationis: sic concupiscētia rationeꝫ non audit vt in. vij. ethi. Secūdū: quia sicut puer si sue voluntati dimittat crescit in ꝓpria voluntate: vt Ecc. xxx. ca. Filius dimissus a correctōne euadet p̄ceps. sic ⁊ concupiscentia fm Aug. in. vij. confessionū: si ei satisfiat maius robur accipit Tertium similiter quantū ad remediū. vnde in. iij. Ethi. dicit: Queadmodū puerum oportet fm preceptū pedagogi viuere sic concupiscibile cōsonare rōni. Dicēdū igit ad p̄mū q̄situ ꝙ moyses noluit ꝓ hac vice ꝓ ppl'o orare: vt dn̄s ꝓuideret de his q petebāt: ne coꝝ malicia augeret: vt dcm̄ ē. Ad secūdū dicēdū ꝙ lꝫ moyses acceptasset seu petiuisset regimē ppl'i sibi a deo cōmissū: hoc tn̄ intelligebat inquantū eēnt cōsentanei rōni saltē sicut hoies adulti: nō aūt vt pueri: ⁊ iō cōq̄res dicebat: vt dicas mihi porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulū. q. d. lꝫ sustinuissem pōdus ppl'i q se haberet vt hō adultus: nō tn̄ possū sustinere eos q se habēt vt infantuli i sinu nutricis sue: ⁊ hoc ꝓpter puerilitatē huiꝰ viciij: vt dictū ē. vn̄ dicit phus i p̄mo ethi. Nihil differt etate iuuēis: vl' fꝫ mores iuuēil. Ad 3ᵐ dōꝫ ꝙ petitō ppl'i i hꝰ loco possꝫ dupl'r intp̄tari: qꝛ aut ipi petebāt hīc qd cōcupiscebāt miraculose a deo: ⁊ hꝰ erat grauꝰ: nā appetē ꝙ deꝰ p̄termittēt ordinē nāe ad satisfaciēdū supflue cōcupiscētie magl viciosū ē: cū magis deuiet ab ordie nāe. Alio mō pōt itelligi hec petitō p humanā idustriā: sic solēt duces ꝓcurare vt apportent cibaria suis exercitibꝰ: ⁊ hoc ē leuius: cū non sit p̄ter ordinē nature: vn̄ moyses volēs intp̄tari hoc dubiū ad meliorē partem dixit: Flent coraꝫ me:

Universidad de Deusto Biblioteca

dicētes:da nobis carnes vt comedam⁹.q.d.nō petūt hoc ſibi fieri miraculoſe qð eēt maxie inoꝛdinatū:ſed petūt a me vt eis ꝓcurē ꝓpꝛia induſtria:qð tñ nō poſſum. vnde dicit: Unde mihi carnes ⁊c. Ad quartū dicendū:ꝙ qꝛ viciū hoc erat puerile:iō pplꝰs ille quātū ad hoc indigebat regimie pedagogi vt dictū ē:nō pōt aūt maxia multitudo pueroꝝ ſub vno regi pedagogo:qꝛ reqrūt magis ꝑticularit̃ inſtrui nec ad inuicē cōgregant̃ ſi ſūt in magna multitudine.vnde dicit:Audiuit ergo moyſes populū flētē ꝑ familiaſ ⁊ ſingulos in oſtio tētoꝝ ſui.ex quo pꝫ ꝙ erāt diuiſi ab inuiceꝫ ⁊ nō cōgregati : ſed pplꝰs ex viris adultis cōgregatus etiā ſi ſit magnus pōt ſub vno duce regi ſeu oꝛdinari: ⁊ iō ſequit̃ Nō poſſū ſolus ſuſtinē ⁊c.q.d.ſi m̃ltitudo eēt q̃ſi adultoꝝ ī vno loco ſociatoꝝ:foꝛte poſſem eis ſatiſfacere. Cōſequent̃ circa hoc qð ſequit̃ in lr̃a : Cōgrega mihi.lxx. viros quos tu noſti ꝙ ſenes populi ſūt.querēdū videt̃ cur fuit hic electio moyſi cōmiſſa:nā ſenectus ī hoc loco ad lr̃aꝫ intelligit̃ nō numero annoꝝ ꝯputata:nā ꝑut ait Grego. Si ō coꝛporis ſenectute q̃reret̃:nō opoꝛteret dici:quoſ tu noſti ꝙ ſeneſ populi ſūt.ſenect⁹.n.coꝛpalis nō ſolū a moyſe ſꝫ a cūctiſ videntib⁹ dinoſcit̃:hec ille. Cū aūt ſenect⁹ mētalis de q̃ hic agit̃ a ſolo deo vere cōſpiciat̃:q̃ coꝛ intuet̃:vt ꝑmo Reg.xvi. taliū electio nō erat moyſi cōmittēda:ſꝫ poti⁹ illi ſenes fuiſſēt a deo nominādi:ſicut beſeleel ⁊ ooliab electi fuerunt a deo noiatim ad op⁹ tabernaculi.ſ. Exo.xxxi.ca. Similit̃ in ſucceſſoꝛē moyſi ioſue fuit electus noiati a deo: vt ifra deute. xxxi.ca. Itē ſi foꝛte ꝓpt̃ aliquā cām hec electio fuiſſet committēda:q̃rēdū videt̃:cur nō fuit pplo cōmiſſa : ſicut infra deut.j.dr̄:Date ex vobis viros ſapiētes ⁊c.ꝑ hoc eni ꝙ populus elegit ſuos maioꝛes magis pax ppl̃i cōſeruabat̃:videtur eni oēs quaſi aliquā ptē habere ī ꝑncipatu:vñ ⁊ oēs talē oꝛdinatōem amāt ⁊ cuſtodiūt:vt in ſecūdo politicoꝝ Ad qð dicendū ꝙ ſm phm ī ſcðo politic̃. int̃ ſpēs regimis alicui⁹ cōmunitatis ꝑcipua ē illa in q̃ vn⁹ ſm virtuteꝫ ꝑncipat̃.de⁹ voluit ꝙ moyſes toti pplo tāq̃ ꝑfectioꝛ ceteris ꝑeēt vt pplus dei ſb optima ſpecie regiminis regeret̃ : qꝛ tñ ꝓpt̃ impꝑfectionē populi moyſes ſolus nō ſufficiebat. vñ dicit ſ Nō poſſū ſolus ſuſtinē. diſpoſuit de⁹ vt ſui coadiutoꝛes eſſent ab ipo moyſe electi:vt ſb eo eſſent tāq̃ inferioꝛes:⁊ ſic ppl̃i regimē ꝑncipalit̃ eſſet monarchicū:qð ē optimū:iō dicit:Cōgrega mihi.lxx.viros quos tu noſti : qꝛ tñ regimen ariſtocrarchicū ī quo regimine multi ꝑncipant̃ ſm virtutē ē bonū regimē citra ſecūdū:iō de⁹ voluit ꝙ illi electi eſſent ſenes ppl̃i.ſ.virtuoſi vt dictū ē:⁊ ſic hec oꝛdinatio. lxx. viroꝝ ꝑdicto mō electoꝝ ē mixta ex regno monarchico: inquantum vnus ꝑncipaliter ꝑſidebat: ⁊ ex ariſtocrachia inquātū multi ſūt q̃ ſm virtutē ſub illo vno ꝑſidebāt. Participabat aūt hoc regimē de monarchia:inquantū ex toto pplo iſti fuerūt electi ⁊ inequali numero de q̃libet tribu:vt habet̃ in poſtilla in eodē caplo. Cōſiderādū tñ ꝙ hec electō lxx.viroꝝ nō fuit cōmiſſa pplo:tū ꝓpt̃ rationē iā dictā .ſ. vt regimē eſſet ꝑncipalit̃ monarchicū: tū qꝛ iſti eligebātur ad ſtatū ꝓpheticuꝫ: oēs eni iſti ſic electi ꝓphetauerunt: vt pꝫ in hoc ca. Cōſtat aūt ꝙ populus neſciret diſcernere q̃ viri eſſēt magis diſpoſiti ad donū ꝓphetie obtinēdū:qꝛ hoc reſpicit ꝑfectiones itellectualeſ.qð aūt legit̃ deute.ꝑmo:Date ex vobis viros ſapiētes.intelligit̃ de electōne tribunoꝝ ⁊ centurionū ⁊ huiuſmōi q̃ fuerūt electi ad iudicia ꝑticularia int̃ ꝑtes exercēda:vt ibidē manifeſte pꝫ:⁊ tales eligebantur ex bona cōuerſatione ⁊ fama celebꝛi: q̃ etiā a pplo poſſunt cognoſci:q̃ q̃dē electō huiuſmōi cēturionū nō erat cōtra rationē monarchici regiminis:qꝛ ipi iudicabant tm̄ de minoꝛib⁹:maioꝛa aūt moyſi referebāt:vt ſ Exo. xviij.ca. qð nō legit̃ de.lxx.viris hic electis. Cōſequent̃ circa hoc qð dicit̃ in lr̃a: Auferā de ſpiritu tuo tradamq̃ꝫ eis. Uidēdū ē an hoc qð dr̄: de ſpū tuo:intelligat̃ de cura tua.ſ.vt in onē regiminis qð totalit̃ erat ſup moyſen in alijs partito:leuius remaneret in ipſo moyſe huiuſmōi on⁹: an cū dr̄ de ſpiritu tuo:intelligat̃ de ſpū gr̃e ipi moyſi gratis date:q̃ q̃dē duo modi exponendi ponūt ī poſtilla. ſꝫ ꝑm⁹ nō cōſonat lr̃e.ſecūdus aūt modus verioꝛ videt̃:nā de ſpiritu gr̃e q̃ data erat moyſi fuit datū.lxx.viris:qð intelligēdū eſt ꝑut in poſtilla:nō ꝙ ꝑ hoc fuiſſet aliquid ablatū ab ipo moyſe ⁊ alijs traditū: ſed ꝙ fuerūt illuminati abſq̃ꝫ diminutōe gr̃e moyſi:ſicut a lumine vni⁹ cādele plures illuminant̃ ſine ſui diminutōe ꝑut in poſtilla:q̃ q̃dē ſimilitudo videt̃ tenere etiā quātū ad cām effectiuā:ſꝫ hoc videat̃ negari a poſtillatoꝛe:gloſa eniꝫ ī hoc loco ſic dicit:Moyſes ⁊ ſpūſ q̃ erat in eo quaſi clariſſimi luminis lucerna fuit:ex qua.lxx.de⁹ accēdit:ad quos ꝑncipalis luminis ſplēdoꝛ aduenit:⁊ oꝛigo ipius nihil dāni ex diminutōe accepit.hec ī gloſa.ex q̃ manifeſte pꝫ:ꝙ ſpūs ſeu lumē gr̃e ī ſenioꝛib⁹ illis fuit deriuatū a lumine gr̃e qð erat in moyſe ſine ſui diminutione Circa qð duo ſūt attēdēda. Unū ē ꝙ ſpūs ſeu gr̃a de q̃ hic agit̃:⁊ in glo.ꝑdicta ꝑ lumē oſtēdit̃:nō ē lumē nature q̃ a ſolo deo creante dat̃:nec lumē gr̃e gratū faciētis q̃ a ſolo deo iuſtificante cōfert̃:nec lumē gloꝛie ꝑ qð rationalis creatura a ſolo deo beatificat̃:ſed debet intelligi ſpūs ꝓphie q̃ ē qðdam lumē in quo manifeſtant̃ veritates q̃ ꝑ ꝓphetiā reuelant̃ a deo ipi ꝓphete.vnde ad Ephe.v. Omē qð manifeſtat̃ lumē eſt. Qz aūt ſpūs iſte de quo hic agit̃ ſit ꝓpheticus:ſatis pꝫ ex lr̃a cū dicitur Cūq̃ꝫ reqeuiſſꝫ ī eis ſpūs ꝓphetauerūt.ſpūs eni ꝓpheticus ī ꝑmis patrib⁹ ve.te.reqrebat̃ in rectoꝛib⁹ ꝑncipalib⁹ ppl̃i vt pꝫ diſcurrendo fere ꝑ rectoꝛes ꝑncipales a moyſe vſq̃ꝫ ad dauid.pꝫ etiā de ſaule: ꝑmo Reg.x.ca. ꝙ cū eſſet vnctus in regno ꝓphetauit. vñ ⁊ iſti q̃ aſſumebant̃ ad regimē pplo in coadiutoꝛes ipi moyſi cōueniebat vt haberēt ſpiritū ꝓpheticū. Scðm ē ꝙ illumiatio ꝓphetica q̃ a deo ꝑncipalit̃ ē:q̃n̄q̃ꝫ tāgit mētes ꝓphetaꝝ mediātib⁹ angelis:vt pꝫ de ipo moyſe in ꝑmoꝛdio ſue aſſūptionis ad ꝓpheticum ſtatū Exo. iij. ⁊ de abꝛaam geñ.xviij.ca.⁊ de multis alijs ⁊ qð magis ē:ꝙ etiā int̃ angelos eandē beatitudinē poſſidētes ſupioꝛes illumināt iferioꝛes:ſm dionyſiū ī.viij.ca.ce. hierarch. ⁊ eodē mō pōt intelligi circa.lxx.viros.ſ. ꝙ lumē ꝓpheticū in mēte moyſi a deo infuſū cōfoꝛtabat lumen naturale ipoꝝ ſenioꝝ ⁊ manifeſtabat eis veritateꝫ de his q̃ ꝑtinebāt ad ſtatū regiminis ppl̃i ita ꝙ ꝑncipalitas huius illumiationis ē in ſolo deo:ſecūdaria vero illuminatio actiua in ipſo moyſe ſicut ⁊ luna recipit lumē ab ipo deo mediāte ſole. Et hoc videt̃ ſonare lr̃a q̃ ī hoc loco dicit: Deſcēditq̃ꝫ dñs ꝑ nubeꝫ ⁊ locutus eſt ad eum ſcilicet ad moyſen:non aūt ſenioꝛibus .ſequit̃: Auferens de ſpiritu qui erat in moyſe ⁊ dans.lxx. viris. Et notandū ꝙ vbi nos habemus: Auferēs de ſpū q̃ erat in monſe.ponitur in hebꝛeo quoddam verbum equiuocū ad multa: nunquam tamen reperit̃ idem ſinificare qð auferre:⁊ trāſlatio chaldaica in hoc loco poſuit quoddam verbū ſignificans ideꝫ qð diffundere ſeu ꝓtendere:⁊ eſt ſenſus ꝙ deus diffudit ſeu ꝓtendit de ſpiritu qui erat in ipſo moyſe:⁊ dedit.lxx.viris modo ꝑdicto. Et foꝛte in tranſlatōne noſtra pꝛimo fuit poſitū:afferām de ſpū tuo:ſimiliter afferēs de ſpū q̃ erat ī moyſe:quod ſatis conſonat cū tranſlatione chaldaica ⁊ poſtea per viciū alicui⁹ ſcriptoꝛis fuit interpoſitū.u. ita ꝙ vbi dicebat̃ afferam: poſitum fuit auferam : qð non bene littere conſonat nec ꝓpoſito ⁊c. Et notādū etiā ꝙ hec excellētia rōnabilit̃ videt̃ fuiſſe conceſſa ipſi moyſi int̃ ꝓphetaſ ceteros ve.te.tū qꝛ fuit exim⁹ ꝓphetaꝝ:ꝑut ī ſcða ſcðe.q.clxxiiij.ar.iiij.in coꝛpoꝛe qōnis.

tuꝫ qꝛ ſolus int̃ illos dei eſſentiā ī hac vita exiſtēs vidit ꝑut Aug.ī libꝛo ꝑmo de vidēdo deū:de moyſe ⁊ paulo teſtat̃:⁊ iō cōgrue angeloꝝ deū videntiū ꝑrogatiuā habuit ī illuminatione ꝓphetica.ſ.ꝙ ſicut de⁹ mediantibus angelis illuminat mētes ꝓphetaꝝ : ſic mediante ipo moyſe ꝑ lumē ꝓpheticum ſibi a deo excellētiſſime collatū:lumē ꝓpheticū traderet̃ illis.lxx.viris:tum qꝛ hoc ꝑtinebat ad maioꝛē ꝑfectionē regiminis ppl̃i . Si eni illi.lxx.viri recepiſſēt a deo imediate ſpiritū ꝓpheticū ſicut moyſes imediate recipiebat eēnt quodāmō oēs pares in huiuſmodi regimine: nō obſtāte ꝙ moyſes in maioꝛi copia recepiſſet huiuſmōi ſpiritū q̃ illi. Nā ſm phūꝫ magis ⁊ minus nō variāt ſpeciē. Ex quo poſſent ſeq̃ duo icōueniētia. Pꝛimū ē ꝙ daret̃ occaſio vt populus reputaret eos eq̃les ī regimine:⁊ ſic pplꝰs ñ regeret̃ monarchice qð ē optimū regimē vt dictū ē. Secūdū qꝛ poſſꝫ cōtingē aliqð ſimile illi⁹ qð legit̃.iij.Reg. xiij.de ꝓpha illo q̃ aliū ꝓphetā induxit ad trāſgreſſionē mādati dei dicēs:Et ego ſuꝫ ꝓpha ſimilis tui: ⁊ angelus locut⁹ ē mihi in noīe dñi ⁊c.ex quo poſſent ꝯtingere multe tribulationes ī regimine vt ſatis pꝫ. In hoc loco valde cōmēdanda ē humilitas moyſi:q̃ potiuſ voluiſſet vt ſui coadiutoꝛes ei parificarent̃ ī ſpū ꝓphetie q̃ ꝙ eſſent ſb ipo cōſtituti:qð pꝫ ex hoc:nā ioſue dicente de duob⁹ ꝓphetātib⁹ in caſtris: Dñe mi moyſes ꝓhibe eos:ille rn̄dit:q̃d inquit emularis ꝑ me: q̃s tribuat vt oīs pplus ꝓphetet:⁊ det eis dñs ſpiritū ſuū.q.d.vana ē tua emulatio:qꝛ ego poti⁹ vellē ꝙ nō ſolū iſti.lxx. ſed oīs populus ꝓphetaret:⁊ ēt vltra hoc vellē ꝙ nō ꝑphetarē:ex hoc ꝙ deus accepit de ſpiritu meo vt daret eis:ſicut mō fit:vt cēſeant̃ eē meminoꝛeſ: ſed ēt vt haberēt ſpiritū ꝓpheticū a deo imediate ſibi datū:⁊ hoc eſt qð dic̃:Et det eis de⁹ ſpiritū ſuū.q.d.nō meū vel de me qð nō ad modicā humilitatē reputandū ē:nā apl̃i licet iā ſepe doctrinā chꝛiſti audiuiſſent:in qua maxime cōmēdauit humilitatē:vt Matth.xi. Diſcite a me qꝛ mitis ſum ⁊ humilis coꝛde.in fine tñ iminēte paſſionis tēpoꝛe de maioꝛitate cōtēdiſſe legunt̃:vñ Luc.xxij. Facta ē cōtētio int̃ diſcipulos q̃s eoꝝ videret̃ maioꝛ eē. Moyſes tñ vt hic teſtat̃ ſcriptura nō ſolū illis.lxx. ſed etiam oib⁹ de populo parificari volebat vt dictū ē. Tenēduꝫ ē tñ ꝙ apl̃i poſt cōfirmationē ad maioꝛē gradū humilitatī attigerūt:ſequēdo doctrinā chꝛiſti dicētis:q̃ maioꝛ ē veſtrū fiat ſicut minoꝛ ⁊c.ſicut pꝫ Luce in caplo allegato.

Replica coꝛrectoꝛij cōtra Burgeñ.

In libꝛo numeroꝝ vſq̃ꝫ ad caplm.xi.non ponit Burgeñ.q̃ multa egeāt ꝑtractatōe. In capitulo itaq̃ꝫ.xi. vbi poſtillatoꝛ dicit grāꝫ moyſi in.lxx.viros partitā ſine ſue gr̃e diminutōe:ſicut mite cādele ab vna accēdunt̃:⁊ dicit illud quo ad moyſen nō intelligi debere effectiue ſꝫ meritoꝛie veri⁹ hierarchice. Cōtra hoc Burgeñ.audacter ſe opponit aſſerens in hoc ꝙ in ſpiritus diſtributōne ad.lxx.viros moyſes ſe habuit effectiue:addēs ꝙ ille ſpiritus diſtributus debeat accipi ꝑ ſpiritu ꝓphetie reſoluēs ſe finalit̃ ad actus hierarchicos:volēs ꝙ ſicut ſupioꝛ purgat ⁊ illumiat⁹ effectiue inferioꝛē:ita ⁊ moyſes reuelādo veritates cōfoꝛtabat lumē naturale in illis.lxx.viris. Sed ſic dicendo Burgenſi nōnulla cōtingūt incōuenientia. Pꝛimū ē:qꝛ ſic Burgeñ.recedit a plana lr̃e expoſitione: nā in lr̃a dī deū dixiſſe nō moyſen:Auferā de ſpiritu tuo tradāq̃ꝫ eis.vbi de cālitate ſpālit̃ effectiua ad moyſen ꝑtinente nulla fit mētio:ſꝫ poti⁹ oppoſitū:qꝛ ſpirit⁹ moyſi ex lr̃a videt̃ habere rōnē cāe materialis ex qua vl̃ aqua reſpectu diuine diſtributōis:cā aūt materialis ⁊ efficiens nō coincidūt ex.ij.phyſicoꝝ. Secūdū icōueniēs qð accidit Burgenſi ē: ꝙ illa rōne qua moyſes hic ponit̃ cā effectiua reſpectu actus vel habit⁹ ſupnaturalis:eadē rōe ⁊ baculus heliſei ⁊ virga moyſi ⁊ cetera inſtrā q̃bus facta dicunt̃ miracula dicerent̃ habuiſſe ratōem cauſe effectiue:qð ē cōtra cōmunē ſcholā:niſi q̃s inſtrumēta reducere vellet ad gen⁹ cāe efficiētis:de quo ſupꝛa Exo.viij. Tertiū incōueniēs ꝙ nullus ſupioꝛ poſſꝫ exercere actū hierarchicū inferioꝛē: niſi cōferret ei grām vel habitū ſupnaturalē:quod ē falſum; qꝛ actus hierarchici ex diſpoſitōne diuina oꝛiunt̃:⁊ hec diſpoſitio cōfert̃ nature:vt exerceat illos act⁹ naturali oꝛdine docere pōt. Et de hoc dictū ē amplius ſup Exo.xxxiij.contra Burgeñ.digreſſionē. Multa eni alia incōuenientia ſic dicēti cōtingūt:de quib⁹ trāſeo . Etſi ille ſpiritus partitus debeat dici lumen ꝓphetie ꝑut vult Burgeñ. nō eſt cōtra poſtil.⁊ quo ad hoc ſequit̃ ꝙ moyſes in huius luminis diſtributōne nullā cālitatē effectiuā habere potuit:nec ex lr̃a bene intellecta habet̃:ſic eni illud lumē moyſi potuit habē rōem cāe materialis reſpectu multiplicationis ei⁹ ꝑ deum nō ꝑ moyſen facte:ſicut coſta ade reſpectu mulieriſ:de qua materia ſupꝛa Geñ.ij.coꝛrectoꝛio vltio . Eſto bene ꝙ moyſes in illo actu de quo ſermo potuerit eē miniſter nō cauſa ſicut ſacerdos euāgelicus in ſacramentoꝝ adminiſtratione ⁊ ceteris actib⁹ hierarchicis:quo ad diſtributōeꝫ habituuꝫ ſupnaturaliū rōnes Burgeñ.q̃ cū ad ſic imaginādū mouerūt debiles ſūt:qꝛ nihil cōcludūt niſi qð ſupꝛa dictū ē:videlicet ꝙ moyſes circa.lxx.viros habuit officiū purgādi ⁊ ceteroſ act⁹ hierarchicoſ exercēdi:ex quo nō habet̃ ꝙ ipe illis cōtulerit effectiue lumē ꝓpheticū qð ſupnaturale ē:ſꝫ ſolū effectiue fec̃ qð naturalit̃ ex oꝛdie hierarchio fieri optebat Stat eni ꝙ q̃s alteri reuelet ꝓphetiā:q̃ tñ nō cōſtituet euꝫ eſſe ꝓphetā:ita ⁊ moyſes potuit eos hierarchice illumiare nō tñ dare ei⁹ ſpiritū ꝓphetie. Nec ad hierarchicū quecūq̃ꝫ creatū hoc poterit ꝑtinē:qꝛ lumē ꝓpheticū ſicut a ſolo deo tearchice creat̃:ita ab eo ſolo multiplicat̃: diffundit̃ ⁊ tradit̃:quāuis a creatura hierarchica ꝑ illumiatōeꝫ miniſterialit̃ deriuet̃ nō effectiue.nec ex hoc ſequit̃ vt infert Burgeñ. hierarchicā iferioꝛē ⁊ ſupioꝛē eſſe pares:ſi a tearcha omēs imediate lumē recipiāt vt oſtēdit beat⁹ dionyſi⁹ vbi ſupꝛa. Nec opꝛtet int̃ ſupioꝛes ⁊ iferioꝛes hierarchici oꝛdinis ſemper eē diſtinctōnē ſpecificā:ſed ſufficit ſm diuinā diſpoſitōnē eē eoꝝ ſuboꝛdinatōeꝫ ſm dignitatē hierarchici oꝛdinis Nec ſequit̃ ꝙ pplꝰs iudaicus reputaſſent moyſen ⁊.lxx.viros equales:ſi nō a moyſe effectiue ſpiritū ⁊ lumē habuiſſent:⁊ ſic hierarchia ceſſaret ⁊ nō eēt regimē monarchicuꝫ qð eſt optimū. Opinio eni populi ad hoc nihil facit. Bꝛocardicū quoq̃ꝫ ē qð Burgeñ.adducit de falſo ꝓpha q̃ ſeduxit veꝝ:vt patet.iij.Reg.xiij. Hic eni agit̃ de veris electis ⁊ illumiatis hierarchice:vbi falſi ſūt impꝑtinētes:imo talis deceptio poti⁹ locū haberet: ſi a moyſe ille ſpirit⁹ effectiue daret̃:qꝛ cōſtat moyſen fuiſſe peccabilē ⁊ errare potuiſſe:ꝑ cōſequēs decipi ⁊ decipe:multo foꝛtius hoc etiā locū hr̄et in lxx.ab eo illuminatis:ſi effectiue: ſi aūt ponit̃ a deo effectiue:⁊ a moyſe miniſterialit̃:tūc ceſſat huiuſmōi argumētuꝫ:nec hoc in moyſe in ſpecie humilitatis cōmendanduꝫ eſt:qð vt vult Burgē.optauit omni populo a deo immedidiate dari de ſpiritu dei non ſuo:quaſi.lxx.ſolum acceperint de ſpiritu ſuo:⁊ per eum effectiue:non enim actus humilitatis eſt peruertere velle oꝛdineꝫ hierarchicū a deo ab oꝛigine reꝝ inſtitutū:qð fieret ſi poneret̃ ꝙ moyſes effectiue ſpiritū ꝓphetie diſtribuiſſet:ꝑut late ſupꝛa oſtenſuꝫ eſt auctoꝛitate beati dionyſij.

Ca. XII.

Locutaq̃ꝫ ē maria. Hic ponit̃ obiurgatōnis ipedimētū ꝯ moyſen:ꝓpt̃ quā pplꝰs ipedit⁹ fuit ab itinere:vt pꝫ ī fine hui⁹ capl̃i. Circa hoc igit̃ ꝑmo dicta obiurgatio:ſcðo obiurgatōnis rep̄heſio: ibi Quod cū cū audiſſet. 3⁹ eiuſdē punitio:ibi Iratuſq̃ꝫ. Circa ꝑmū dr̄:

in aserothe ꝛ manserunt ibi

Locutaq; ẽ maria. XII. ꝛ aarõ ꝯ moysen: ppt vxorẽ eius ethiopissã: et dixerũt: Nũ p soluz moysen locutus ẽ dñs: Nõnẽ ꝛ nobis similit ẽ locut'? Quod cũ audisset dñs irat' ẽ valde. Erãt.n. moyses vir mitissim' sup oẽs hoies q morabant in terra. Statiq; locutus est dñs ad eum ꝛ ad aaron ꝛ mariã: Egredimini vos tãtũ tres ad tabernaculũ federis. Cũq; fuissent ingressi descẽdit dñs i columna nubis: ꝛ stetit i introitu tabnaculi võcans aaron ꝛ mariã. Qui cũ issent: dixit ad eos: Audite sermones meos: Siquis fuerit inter vos ppheta dñi in visione apparebo ei: vl' per sõniũ loquar ad illũ. At nõn tal' seru' meus moyses: qui in oi domo mea fidelissimus ẽ. Ore.n. ad os loqr ei. Palã ꝛ ñ p enigmata: ꝛ figuras deũ uidet. Quare igit non timuistis detrahẽ suo meo moysi: Iratusq; cõtra eos abijt. Nubes quoq; recessit q̃ erat sup tabernaculuz Et ecce maria apparuit cãdẽs lepra q̃si nix. Cũq; respexisset eã aaron ꝛ vidisset pfusã lepra: ait ad moysen: Obsecro dñe mi: ne ipoas nobis hoc pctm̃ qd stulte cõmisim': ne fiat hec quasi mõtua: ꝛ vt abortiuũ qd pijcit de vulua matris sue. Ecce iã mediũ carnis eius deuoratum ẽ a lepra. Clamauitq; moyses ad dñz dicẽs: De' obsecro sana eaz. Cui rñdit dñs: Si pater ei' spuisset i faciẽ illius: nonne debuerat salti septẽ diebus rubore suffũdi. Separetur septẽ dieb' extra castra: ꝛ postea reuocabit. Exclusa est itaq; maria extra castra septem diebus: et popul' nõ est motus de loco illo: donec reuocata est maria.

a Locutaq; ẽ maria. Ista copulatiua cõiũctio ꝙ ꝯiũgit h' caplm p̄cedẽti: cuius cã dicet infra. b Cõtra moysen ppter vxorẽ ei' ethiopissã. Circa hoc varie dicũt doctores hebrei ꝛ catholici. Dicit eni Josephus ꝛ plures expositores catholici eũ in hoc sequẽtes: ꝙ ista vxor moysi fuit filia regis ethiopuz: qr ethiopibus rebellãtibus egyptijs moyses q̃ iã erat adultus ꝛ elegãtis forme: missus fuit dux exercitus ad ipos domãdos: qb' debellatis in cãpo obsedit fugiẽtes i ciuitate regia: cuius pbitatẽ admirãs filia regis q̃ remãserat mortuo pre mi sitad eũ nũcios p mrimonio cõtrahendo: Cui ꝯsensit moyses. Dicũt igit ꝙ maria ꝛ aaron obiurgauerunt moysen: eo ꝙ accepisset mulierẽ alienigenã: sed hoc non videt valere: qr eadẽ rõe obiurgasset euz de sephora q̃ erat gẽtilis. Et iõ dicũt aliq̃ ꝙ rephẽderũt moysen eo ꝙ illã acceptã dimiserat. Rab.sa. aũt di. ꝙ ista vxor fuit sephora q̃ dicit ethiopissa. Et ideo dicit Aug. alia tñ rõne: qr fm Augu. ꝛ alios doctores nr̃os dicit ethiopissa: qr madianite antiquitus ethiopes dicebãtur. Rab.sa. dicit ꝙ di ethiopissa p cõtrariũ: qr erat valde pulchra nõ solũ corpe sed ẽt morib'. Vñ interptat pulchritudo fm Hiero. sicut de puero valde pulchro aliqñ dicit: hic ẽ pulcher maurulus: ꝛ quasi simili mõ de Johãne baptista Math. xj. dicit arũdo vẽto agitata p cõtrariũ vel negatiue. De cã vero obiurgationis moysi ppter sephorã: dicũt expositores nostri ꝙ fuit: eo ꝙ maria soror moysi ꝛ sephora vxor ei' rixate fuerũt adinuicez sicut accidere solet mulieribus: ꝛ maria sup hoc conquesta fuit aaron: ꝛ ambo simul detulerũt q̃rimoniã apud moysen: ꝛ ipe sustinuit ptem vxoris sue: ppt qd maria indignata prupit in verba cõtra moysen. Rab.sa. dicit ꝙ cã obiurgationis moysi fuit p sephora vxore sua: ppt qd moyses sepauerat se ab ea quãtũ ad thoꝝ: eo ꝙ frequent loquebat cũ dño ꝛ ideo volebat eẽ paratus semp cuz vocaret a dño: ad qd requirit mũdicia carnis etiã p cõtinẽtiã ab actu matrimoniali. Unde ꝛ dicũt sancti ꝙ spus pphetie nõ tangebat corda pphetaꝝ cũ erãt depssa ex actu mrimoniali. Sacerdotes etiã veteris legis dieb' q̃bus ministrabãt ab vxorib' cõtinebãt: ꝛ iste modus loquẽdi consonat textui: ꝛ fm hoc exponit sic: Locutaq; ẽ maria ꝛ aaron ꝯtra moysen ppter vxorẽ eius. qr sepauerat se ab ea quãtũ ad thorũ sine causa: vt eis videbat: iõ sbdit: c Ethiopissã. negatiue vl p cõtrariũ: vt sit sensus: nõ ẽ ita male gratiosa ꝙ deberet se separe cũ sit pulcherrima corpe ꝛ morib'. nec valet cã quaz assignat. s. ꝙ de' frequent loquit cũ eo: vñ subdit: c Et dixerũt: num solum p moysen ꝛc. q. d. nõ: vnde subditur: d Nõne ꝛ no. simi. ẽ locu. q. d. sic: q̃ tamẽ tenem' legem actus mrimonialis. q. d. ex hoc nõ habet cãm seperandi se ab vxore. Si aũt q̃rat quõ maria ꝛ aarõ sciuerunt ꝙ moyses cõtineret ab vxore: Respondet Rab.sa. ꝙ qñ holdad ꝛ medad pphetauerũt in castris: vt dictũ est caplo p̄cedenti maria soror moysi ꝛ sephora vxor ei' erãt simul ꝛ cum rumor de pphetia ipoꝝ venit ad eas: sephora dixit: ve vxorib' eoꝝ: qr extũc sepabunt viri eaꝝ ab ipsis: sicut marit' meus sepauit se a me: ꝛ tũc maria dixit hoc aarõ: ꝛ ambo simul rephenderũt moysen. e Qd cũ audisset. consequent põit aaron ꝛ marie rephẽsio cũ dicit: Qd cuz audisset dñs. s. verba aarõ ꝛ marie p̄sũptuosa ꝛ mala f Iratus ẽ valde. eo ꝙ sciebat excellentiã sanctitatis moysi: ꝛ iõ culpa erat grauior: iõ subdit: g Erat.n. moyses vir mitissim'. quia cũ essz valde excellẽs respectu eoꝝ: tñ patienter eorum iniuriaz sustinuit. h Statiq; ꝛc. Ad ostẽdẽdũ displicẽtiã dei super isto verbo facto: In hebreo habet Et subito. cuius cãz assignat Ra.sa. dicẽs ꝙ aaron ꝛ maria tũc erãt imũdi: ꝛ p consequẽs iepti ad apparendũ in ꝯspectu dei: ꝛ iõ compulsi fuerũt petẽ aquã purificationis: vt p hoc ostẽderet bonitas moysi cõtinẽdo se ab vxore: vt semp esset pat' apparere coraz deo q̃ frequent ꝛ subito vocabat eu ad loquẽdũ cũ eo ꝛ ad cõfusionẽ aaron ꝛ marie q̃ imũdi erãt: qñ fuerunt vocati. i Egredimini vos tm̃ tres. nolebat eni fatuitatẽ aaron in hoc facto corã pplo ostẽdere ppt scandalũ populi vitãdũ: ꝛ eadẽ rõe nõ ẽ pcussus lepra cũ maria: vt habet ifra: ꝛ ppt eandẽ rõnẽ sacerdotibus nõ iponit penitẽtia publica. k Uocãs aaron ꝛ mariaz segregati a moyse: qr rephẽdẽdo eos volebat cõmẽdare moysen: sicut pz ex sequẽtib': ꝛ cõmẽdatio alicui' conuenienti' fit i absẽtia ei' q̃ i pñtia: vñ dicit Grego. Sapiẽs cũ laudat i facie flagellat i mẽte. l Siqs fuerit int vos ppheta. Ad itellectũ hui' cõsiderãdũ: ꝙ cognitio pphetica quãtũ ad pñs spectat fit trib' mõis. Uno mõ p abstractionẽ a sensib' exteriorib': vt in somno vl extasi. Alio mõ sine abstractione tali: ꝛ hoc fit dupliciter Uno mõ qñ i imaginatõe fiũt aliq̃ forme virtute diuina: in q̃b' intellectus a deo illustratus inspicit veritatẽ intelligibilẽ supnaturalẽ. Alio mõ qñ sine tali visione imaginaria itellectus a deo illustratus cognoscit intelligibilẽ veritatẽ supnaturalẽ: secũdus gradus ẽ altior pmo: ꝛ tertius secũdo: cuius rõ est: qr p occupationẽ sensuũ exterioꝝ in actib' suis intellectus distrahit: vt minus cape possit cognitionẽ supnaturalẽ: ꝛ iõ qñ exeunte tali occupatõe apphẽdit supnaturalis veritas est altior gradus: sicut in cognitione naturali ille iudicatur melioris ingenij: q̃ curis distractus apphendit veritatẽ itelligibilẽ q̃ ille q̃ nõ põt apprehẽdere nisi sit ab omni tali distractõe segregatus. Et iõ secũdus gradus pphetie q̃ ẽ sine abstractione a sensib': altior ẽ pmo: ꝛ similiter terti' ẽ altior secũdo: sic i cognitõe nãli ille ẽ melioris ingenij q̃ veritatẽ itelligibilẽ capit absq; manuductõne p exẽpla sesibilia: q̃ ille q̃ indiget talib': scdm h' igit exponũt hebrei lraz istã: l Siqs fuerit ꝛc]. vl' p soniũ loquar ad illũ. p locutõez i sonio itelligit prim' gradus pphetie: p visionẽ scdus: q̃ sũt iferiores vt dictũ ẽ. Ac si dicat dñs aarõ ꝛ marie: nõ attigistis nisi ad iferiores gradus pphetie m At nõ talis seru' me' moyses. q̃ attigit gradũ supiorẽ: ꝛ iõ nõ debetis i pphetia ei vos eqpare nec i bonitate moꝝ: iõ sbdit: n Qui i oi domo mea fidelissimus est: nec i cognitione diuinoꝝ siles vos spu tabitis ei: iõ sbdit: o Ore eni ad os loquor ei ꝛ palã non p enigmata ꝛ figuras dñm videt. per hoc eni qd di palã ꝛc. itelligit tertius gradus pphetie predictus: in quo nõ requiritur aliqua uisio imaginaria. per hoc autẽ ꝙ dicitur: Ore eni ad os loqr ei. intelligit quedaz specialitas ꝛ dignitas i isto tertio gradu pphetie: qr quanto frequẽtius ꝛ familiarius deus reuelat alicui supnãlẽ viritatem: tãto ille gradus ẽ dignior et iste erat i moyse: tamen scdz hebreos nõ uidit diuinã essẽtiã: scdz ꝙ dcm̃ fuit sibi Exo. xxxiij. Non videbit me hõ ꝛ viuet. Augustin' võ dicit ꝙ ꝯcessũ fuit ei in presenti vita vidẽ dei essẽtiã: qd accipit ex hoc qd di hic: Palã ꝛ ñ per enigmata deũ videt. qr oĩs cognitio dei citra uisionẽ diuie eẽntie enigmatica ẽ: scdm ꝙ di pma ad Corinth. xiij. cap. Uidemus nũc per speculũ ꝛ i enigmate: tũc ãt facie ad faciem. vbi ãt ꝛ qñ fuerit cõcessa moysi talis visio: nõ vidi determinatũ ab alio doctore. p Quare igitur non timuistis ꝛc. q. d. qr inter hoies ille qui est familiaris regi mortali timet offendi ꝛ iiuriari: ꝛ mlto plus dz timeri offensa amici mei. q Iratusq;. Hic ꝯñter põitur peccati reprehẽsi pũitio: vbi primo ostenditur indignatio dei cũ di: Iratusq; contra eos abijt. idest disparuit. r Nubes quoq; recessit. nõ tñ eo mõ sicut recedebat in motione castroꝝ. s Et ecce Maria apparuit cãdens lepra quasi nix. ista similitudo nõ tenz q̃tũ ad oĩa sed q̃tũ ad hoc ꝙ candor niuis lucidus ẽ: ꝛ cãdor lucẽs signũ est lepre: ut hr̃ Leuit. xiij. t Obsecro dñe mi. hũiliauit se aarõ ex timore: qr vidit sororẽ suã lepra pfusã: ꝛ ex cõpassione orauit pro eius sanatõe. v Clamauitq; moyses ad dñz. tãq; imemor iiurie: memõ clemẽtie. x Si pr̃ eius spuisset i faciem eius. spuere in faciẽ alicuius signũ ẽ cõtẽptus ꝛ indignatõis: ꝛ iõ hic ẽ sensus: Si pr̃ carnalis ostẽdisset ei idignationẽ ꝛ rephẽdisset eã sicut et ego feci: debuisset esse confusa. vij. dieb' multomagis dz eẽ cõfusa de indignatõe mea. y Separetur. vij. dieb' extra castra. eo mõ q̃ leprosi eijciebãt de castris: vt dictũ ẽ supra. v. ca. z Et pplus ñ ẽ motus: ex q̃ pz ipedimẽtũ itineris ex reuerẽtia ad Mariaz.

In caplo. xij. ubi di i postilla. Ra.sa. di. ꝙ cã obiurgatõis moysi fuit p Sephora vxore sua.

Additio prima

Ratio Ra.sa. in hoc loco in parte videt ꝯtinere ueritatẽ. s. i hoc ꝙ moyses separauit se a Sephora uxore sua q̃tũ ad thoꝝ ppter frequentiam diuine allocutõis: quod ẽ verũ put in postilla largius declaratur: sed in hoc ꝙ iterpretatur illud qd di: Ethiopissã: negatiue uel per ꝯtriuz. Aliter exponitur ab alijs: et meli' videtur. s. ꝙ Sephora erat nigra quasi ethiopissa: put littera plane sõat. Madianite enim de quorum natione Sephora erat p magna parte cõmorabantur in tentorijs: sicut habitantes Cedar. vnde Abacuch in cantico: Uidi tentoria ethiopie: turbabuntur pelles terre Madian. ꝛ sic madianite pp calorez solis denigrabantur. vnde ꝛ Augustinus put ponit in glosa: Madianite prout in paralipo. ethiopes nũcupant: ꝛ cõtra eos pugnauit iosaphat. Maria autẽ assignabat cãm sepationis ipius moysi a sua vxore non allocutionem diuinam sed turpitudinẽ seu nigredinẽ ipius Sephore. q. d. Si moyses pulchrã hũisset vxorẽ ñ sepasset se a thoro illius: sed hoc fecit qr est ethiopissa scilz nigra. Ad quod probandũ dicebat: nõne ꝛ nobis silr locutus est de'? q̃si dicere: ppter pphetiaz non est necessaria separatio ppetua ab actu matrimõiali: q̃a silr sumus prophete ꝛ nos sicut ꝛ ille: tñ ñ semp sepamur ab illo actu. In quo magis videbantur detrahere ipsi moysi q̃ si Sephora eẽt pulchra: ꝛ cum hoc ab ea separaretur: nam scdm hanc sniam in duobus errabant. Primo quia parificabant se ipsi moysi: qd erat manifeste falsum. 2° quia iudicabant separationem eius ab vxore i deteriorẽ partẽ. vnde sequit. Erat eni moyses vir mitissimus super oẽs homines qui morabant i terra: eo ꝙ patienter tolerabat huiusmodi iiurias. Et notãdũ ꝙ ex hoc posset sumi rõ cõtinuationis capli huius ad imediate precedẽs: que quidem capla debẽt cõtinuari ex hoc ꝙ di: Locutaq; ẽ Maria. coniungit eniz utraq; capla cũ dicit: Locutaq; ꝛc. Rõ ãt cõtinuatiõis seq̃tur: qr in precedẽti ca. fuit ostensa notabilr hũilitas ipsius moysi: in hoc ꝙ placebat sibi vt totus pplus ei parificaret i dono prophetie: put ibidẽ fuit dclaratũ: in h' ãt ñ solũ de parificatione nõ curabat: sed etiã detractionẽ fratꝝ q̃ magis itolerabilis ẽ: iuxta illud psalmi: Si inimicus me' maledixisset mihi sustinuissẽ vtiq;. humiliter sustinebat. vñ i hoc loco quasi ꝯcludẽdo de hũilitate moysi di: Erat eniz moyses vir mitissim' ꝛc. In eodẽ ca. xij. vbi di i postilla. At nõ talis seruus me' moyses ꝛc.

Additio scda.

In verbis Marie ꝛ aaron detrahẽtiũ de moyse ñ hr̃ ꝙ equipararent sibi de bonitate moꝝ: dixerũt eni nõ solũ p moysẽ locutus ẽ dñs: nõne ꝛ nobis silr locut' ẽ. in q̃b' vbis nihil vi dici ppe de bõitate moꝝ: sed tm̃ de dono prophetie: ꝛ iõ hoc ꝙ iterpõit hic: In oi domo mea fidelissimus est: exponẽdũ vi de excellentia prophetie moysi respectu alioꝝ: q. d. q̃ h ppe loqt. Pro q̃ sciẽdũ ꝙ ñ solũ i dono pphetie moyses excedebat alios i h' ꝙ ore ad os loquebat ei dñs: ꝛ palã: ꝛ nõ p enigmata ꝛ figurã deũ intuebat: put i lr̃a hr̃: ꝛ expõit i postilla: sed ẽt i hoc ꝙ ipse moyses habebat reuelatões pphetĩcas qñcũq; volebat vt patet Nũeri. ix. ca. vbi di: State ꝛ cõsulã q̃d pcipiat dñs. vñ qñ cũq; itrabat tabernaculũ federis: stati audiebat vocẽ domini loqntẽ ad eũ. vñ Nũeri. vij. ca. Cũq; igrederet moyses tabernaculũ federis ut cõsuleret oraculũ: audiuit uocẽ. alij võ pphete nõ sic: sed reqrebat ꝙ se dispõerẽt: put Ra. mo. declarat satis bñ i suo Deutro. Et ista differẽtia vi inui h. vñ de alijs pphet dic: In visione appebo ei uel p sõnũ. q̃ non

u

[illegible]

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſep ꝓtigūt qñ hō ea appetit: de moyſe vo dicit: In oi domo mea fidelissim' fuit: ille. n. ꝙ i aliꝙ domo ꝟputat fidelissim' pōt igredi i illa domo qñcūqꝫ voluerit sine impedimento ꝛc. Replica correctorij ꝺ Burgen. N ca. xij. vbi dī de fidelitate moysi Burgen. ñ vlt

expōni debē de bonitate morīs: ſz de excellētia prophetie adūgēs ꝙ moyses hēbat reuelationes ꝓphicas qñcūqꝫ volebat ꝛc. ſz certum est talia ad lit teralē ſēſū modicū p tinē: nec vī catholicū moyſē vltra dñm no ſtruz Jesuz ch: istum extollē: ꝙ volūtatē ſuaz hūanā diuine vo lūtati subiectā esse de bē clare oñdit dicēs: Dat nō sicut ego volo: ſz fiat volūtas tua ſm istā autē ūtilē cōmēdationē moyſi diuina volūtas videret alligata: ſi qñcūqꝫ voluit ꝓphetare potuit Et ꝓbatio Burgen. ad hoc iducta falſificat ſuā itētionē: q: ad ducit illud: State vt cōſulaz ꝺd precipiat dns. Jlle. n. textus oñdit luce clarī illustratiōes factas moyſi potius dependē a diuina volūtate ꝓcipiente ꝙ a moyſi volūtate obaudiēte: vt ꝓz recte intuenti litterā: et sepe ſupza correcta ē exceſſiua Burgensis extollētia: q̄ moysen ꝓterīmo ꝺ intētione littē cōmēdauit: vt i correctorio imediate precedēte: z i 2° correctōio capli. xxxiij. Exo.

Laplm. XIII.

PRōfectusqꝫ ē ppls. Hic ꝓnter pōit ipedimentū ex transgressiōe exploratorū: z bñ cōiungitur ꝓcedēti: qz sic maria peccauit vbis malis z falsis: ita z exploratores: z diuidit in ptē ꝓncipalē: z icidētalē. ſcda pars i cipit. xv. ca. Circa primū ꝓmittit transgressio explorato: uz ſcdo aliorum. xiiij. ca. Circa primū ponitur primo exploratorū itineratio: 2° eoꝝ relatio: ibi locutiqꝫ sunt eis. Circa iter explorato: um primo pōit locus vñ recesserūt de deserto. Ex hoc vī ꝙ retrocessisset: qz supza. x. ca. dī recedēdo de mōte ſynai: prio receuit nubes i ſolitudine Pharā. Dicēdū ꝙ pharan ē nomē generale deserti: i ꝙ ſūt multa loca ꝺterminata: ꝺqꝫ vn' ē Asseroth. ē. x. ca. accipit pharan ꝓ pma pte deserti ꝓpe mōtē ſynai: hic āt ꝓ vltia vſus terrā ꝓmissiōis z Asseroth ē i medio. ſcdo ponit eoꝝ missio cum dī moyſi

b Mitte viros qui ꝛc. Circa qd sciēdū ꝙ pplus icitabat moyſē ad mittēdū explorato: es qui ꝓsiderarēt terrā ante i gressū eoꝝ: ſm ꝙ hī Deu. ꝓmo ca. Accessistis ad me omēs atqꝫ dixistis: Mittamus viros qui cōsiderēt terrā z renūcient ꝙ qd iter debeamus ascendere. hoc aūt nō videbat bonū ipi moyſi: eo ꝙ dns ei dixerat ꝙ eēt eoꝝ ductor: vt hī Exo. xxxiij. Verūtn ꝓp importunitatē ppli ꝓsuluit sup hoc dnō: qui rndit ei: Mitte viros ꝛc. ita ꝙ fuit permissio ad maluꝫ ppli male petētis: sciebat. n. dns ꝙ explorato: es decciperentur.

c Fecit moyses ꝙ iperauerat. Jn hebreo hī: quod dixerat: qz ñ fuit ꝓpe ꝓceptū sed p missio. ꝺ Mittēs ꝓcipes viros sic nominant: da ꝓtūc erāt boni: ſz postea fuerūt deteriorati. ceta patent usqꝫ ibi:

e Locauitqꝫ Osee filiuz Nun iosue. ꝙ āt in ꝓcedētib' vocatus ē iosue: hoc ē ꝓ anticipationez. Rō autē q̄re moyses mutauit nomen ei' fuit: qz moyses ozauit dns vt reuerteret cū salute corporis z mētis: qō z fcm ē: ut patet ex sequētibus iō vocat' ē iosue ꝺ interꝑtatur salus. cetera patent vſqꝫ ibi: f Et venerūt in ebron Jn hebreo habet Et uenit i ebrō, z dicit Ra. ſa. ꝙ Nolus Caleb iuit illuc z orauit dns sup sepulchra patrū: vt dns preseruaret eū a decceptione aliorū explorato: ū qs videbat iā incliatos ad malū. Et hoc accipit ex hoc qō hī iosue. xiiij. vbi Caleb dixit iosue: Jurauitqꝫ moyses i die illo terrā quā calcauit pes tu' erit possessio tua. Et seqt ibidē. Bndixitqꝫ iosue z tradidit ei ebrōn i possessionē. g Nā ebron septez ānis ꝛc. Hoc āt iterponit ad rndēdū tacite qōni: qz im mediate fecerat mētionē de filijs enach ꝙ erāt gigātes: z i Thānim egypti ciuitate cōmorabāt gigātes ꝓpter qō gigātes Tithannes vocati sunt: iō posset alicui mirari z querē maxie ueniēs de egypto sicut erāt filij isrl: qūo i ebron eēnt gigātes: iō dic ꝙ ebron fuit edita añ Thānim: qsi dicēt: ñ ē mirꝫ si ibi habitāt gigātes: qz ebron ē ātiqor z ꝓpinqor tpe diluuij q̄ Thānim in q vigebat natio gigātum. h Pergentesqꝫ usqꝫ ad torrentē Botri. Nā huius nois exprimit in lra: z patz. i Reuersi qꝫ explo. terre post. xl. dies. dic. Ra. ſa. ꝙ mal' tps sat requirebat ad pagrādū tāta terre spacia: sed dominus

breuiauit: qz disposuerat differre ingressū terre ꝓmissionis p. xl. anos ſm nūez. diez quibus exploratores consiederauerūt. terrā: vt hī ca. sequēti. k Locutiqꝫ eis. Hic ꝓnter ponitur exploratoꝝ relatō cū dī: l Veni mus in terraz ad quā misisti nos: q̄ reuera fluit lacte z melle. quia ibi est abūdātia pascuorū z nemoꝝ in q̄bus apes mellificāt sine hūano labore. Inceperunt narrationē suā a cōmēdatōe terre ut magis credēt eis pplus postea i detrahēdo de ea: sic detractor aliq̄n incipit a cōmēdatōne ꝓsone cui vult detrahere: ut p talē cōmēdationez iclinet corda audiētiū ad credendum q̄ i dicendo mala de illa psōa nō moueat odio ſz vitari amore: z sic sibi magis credat: z iō sōdidēt difficultates obtinēdi terrā illam cū dī: m Sz cultores fortissimos hz. qb' ñ poterim' resistere.

n Stirpē enach ideſt gigantē. m Amalech habitat in meridie. hūc pplm primo recitat: quia habitabat i parte pquā ingressi erat z vt terrerēt ppl'z isrl: cui Amalech alias molest' fuerat: ut hēt Exo. xvij. p Chananeus vo morat iuxta mare z circa fluēta iordanis. q. d. p istas ptes nō ē ingressus possibilis pp aqs: et ex his fuit territ' pplus z incepit murmurare ꝺ moyſē Et iō caleb q̄ fuerat fidelis i hac missiōe ad repmēdum murmur ppli z timorē dixit: q Ascē. z possi. terraz qm̄ po. obtinere eam. valde facili; cum dei adiutorio.

r Alij vo q̄ fuerāt cū eo. excepto iosue. s Detraxerūtqꝫ terre. ñ ex sterilitate: qz ꝺrīū dixerāt: ſz ex mōbida z pestilēti habitatōe: ita ꝙ hoies nō pōt ibi diu viuere: iō dixerūt: t Terra quā lustra. deuo. habita. suos. dicit Ra. ſa. ꝙ i illa terra viderūt i q̄libet villa hoies sepelientes mortuos: qō dns faciebat ad bonū filioꝝ isrl: vt pauci remanerēt ad pugnādū cū eis: z ipsi explorato res retulerūt ad malū ppli isrl. v Jbi uidimus mōstra z filios enach de genere gigāteo: qbus cōparati q̄si locuste uidebamur. XIIII

Lēit vōciferās ois turba fleuit nocte illa: et murmurati sūt ꝓtra moyſē z aarō cūcti filij isrl: dicētes Utinā mortui eēm' i egypto: z nō in hac uasta solitudine. Utinā; peam': z nō i ducat nos dns i terrā ista; ne cadam' gladio: z vxōes ac liberi nri ducāt captiui. Nōne melꝰ ē reuerti i egyptū. Dixerūtqꝫ alt' ad alterꝫ Cōstituam' nobis ducem z reuertamur in egyptum. Quō audito moyses z aaron ceciderūt ꝓni in terraz cozā oi multitudie filiozuz isrl. At uero iosue filꝰ nun: z caleb filꝰ iophone: qui z ipi lustrauerāt terraz: scidē rūt vestimēta sua: z ad oēz multitudinē filioꝝ isrl' locuti sūt. Terra quam circuiui m' ualde bōa ē. Si ꝙpitius fuerit dns: iducet nos i eā: z tradet humū lacte z melle manātē. Nolite rebelles eē ꝓtra dnm: neqꝫ timeatis pplm terre hui': qz sic panez: ita eos possumus deuorare Recessit ab eis oē ꝓsidiū: dns nobiscū ē. Nolite metuere. Lūqꝫ clamaret omis multitudo: et lapidib' eos uellet oppꝛimere. Appāru it gloria domini sup tectuz

tra q̄dā. i. hoies vltra quantitatē naturalē alios mirabilit excedentes: ut sic filij isrl terrerent ex cōditōe terre z habitatoꝝ eius. x Quibus ꝓparati quasi locuste videbamur. modus loquēdi ē hypbolicus: z fm vitatē hoibus timēnd' aduersarij sui videntur eis multo robustiores q̄ sint in ueritate: z trepidāt vbi ñ ē tior.

Lēit. ꝓ' trāsgressionē explorato: um. hic ꝓnter pōit trāsgressio aliorum: et ꝓmo q̄tum ad eoꝝ desperationē: 2° q̄tū ad eorū ꝓsūptiōnē: ibi Et ecce māe. Circa ꝓmuz ponit ꝺcā trāsgressio 2° trāsgressionis punitio: ibi Et dixit dns. Circa ꝓmū sciēdum ꝙ ex vbis explorato: rū fuerūt territi z desperati de cōsecutōne terre a deo sibi ꝓmisse: z iō ꝓmo ꝓrupert in vba murmurationis: z iō dī: Et murmurati sūt ꝛc. 2° diperationis: ibi b Utinā mortui esse. i egy. z non in hac vasta solitudie. Jn hebreo hī Uel i hac solitudine mortui eēmus. z hoc ꝓz per uerba domini dicētis infra eodē ca. sicut locuti estis audiēte me: sic faciā vobis i solitudine hac iacebūt cadauera urā: 3° in uerba rebelliōis dicentes: constituamus nobis ꝛc. c Quo audito moyses z Aaron ceciderunt ꝓni in terram. ne dominꝰ irascereturꝫ z ut furia populi frangeretur.

d At vero iosue filius Nun Caleb. dolentes de transgressione populi z ꝺ afflictione moyſi. e Sciderūt uestimēta sua. in signum magne tristicie: z habetur simile in pluribus locis ve. ac. no. te. f Nolite rebelles esse contra dominū: tum quia rebellando Moyſi rebellabat deo cuius erat nūcius: tum quia dominus preceperat eis ꝙ irent ad terram ꝓmissiōis: z sic rbellabāt ei in pſōa ꝓpa. g Neqꝫ ꝛc. sic panē possum' eos deuo. i. absqꝫ vlla difficultate. h Recessit ab eis oē ꝓsidiū. qz vtute diuia crāt tioꝝ pcusi: ita ꝙ non remanserat in eis consilium z virtus resistendi: sed qꝺ populus ita erat desperatus ꝙ non recipiebat admōitionē ideo voluerunt se conuertere ad occisionem: vnde subditur i Et lapidibus vellet eos oppꝛimere: scilicet Moysen et Aaron iosue z caleb. k Appuit gloria dñi ad ꝺfensionē

Universidad de Deusto Biblioteca

eoꝝ ⁊ terrorē maloꝝ. l Et dixit dñs. Hic pōit dicte trāſgreſſionis punitio. circa qȯ primo ponit dei cōminatio : 2° pene relaxatio quātū ad vnā ptē: ibi Dixitq₃ dñs. Circa p̄mū igitur primo ponitur trāſgreſſiōis repetitio breuit cu₃ dr: l Et dixit dñs ad moyſē: vſq₃ q̊ detra. mihi popul⁹ iſte. q.d. ab exitu de egypto inceperunt: vt p₃ Exo. xiiij. et continuauerūt uſq₃ modo m Quouſq₃ ñ credēt mihi i omnib⁹ ſignis. q̄ fuerūt tā mirabilia q̄ deberēt credē eis. n Feriā igitur eos peſtilētia ⁊c. licet hoc nō fecerit: tñ verū dixit: q₂ loq̄batur ſm demerita ppl'i: ut ſit ſēſus: meruerūt vt h⁹ eis facerē. o Te āt faciā₃ pncipē. hoc āt itelligit ꝯditionalr ideſt ſi facerē primū: facerē ⁊ iſtud 2m : qa merita tua exigunt. p Et ait moyſes. ad auertēdū ira₃ dei : ne ppl's totalit deletur: ⁊ ad h⁹ allegat blaſphemiā nois dei ſi hoc fieret dicēs: q Ut audiāt egyptij. q̄ſi dicēt ſi hoc fieret: vēiret ad eoꝝ noticiā: ⁊ tūc itēderēt in tuā blaſphēiam: q₂ neſciūt populi culpā. r Et habitatoreſ terre huiuſ. .i. terre chananeoꝝ ad quā ibāt ⁊ iputēt i potētie tue dicētes: q̄ lʒ potueris educē populū de egypto : ñ tñ itroducē i terrā ꝓmiſſā: q₂ fortior eſt i ciuitatibus ⁊ habitatoribus q̄ egyptus: ⁊ h⁹ ē qȯ dr: Nō poterat itroducē ⁊c. ⁊ iō ꝯcludit s Magnificet̄ ḡ fortitudo dñi. itroducēdo ppl'm iſtū ad tra₃ quā ei ꝓmiſiſti: qȯ ñ poſſet fieri: ſi iſte populus penitus deleretur: q₂ non remāerent reliquie ex ipſis. t Sicut iuraſti dicēs. li dicēſ nō refertur ad litteram imediate ſequentē: q₂ non ſunt verba domini ſed moyſi. vñ ⁊ ſimilia uerba dixit moyſes dño Exo. xxxiiij. ca. ſed referſ ad iuramētū dei factū abrae: Gen. xxij. ca. ubi dr ſic: Per me metipſū iuraui dixit dominus. ⁊ ſeq̄tur: Poſſidebit ſemē tuum ⁊c. v Dominus. per omnium gubernationē. x Patiēs. p penitētie peccatoꝝ expectationē. y Et multe miſericordie. per pene relaxationē z Auferēs iniq̄tatē. i. pccā fcā ꝯ ꝓximū. a Et ſcelera. contra deū. b Nullūq₃ innoxiū derelinq̄ns. quia omēs contrahūt pccm̄ originale: ⁊ adulti cū hoc ſaltem veniale. c Qui uiſitas peccata patrū in filios ⁊c. q₂ uſq₃ ad quartā generatōe₃ contingit p̄reſ uidere filios ſuos: ⁊ econuerſo: ⁊ ſic filij ut frequenter fiunt imitatores paternorū ſcelerum: ⁊ patres puniuntur in eis: quando vident pēas eoꝝ. d Dimitte obſecro peccatū ppl'i ⁊c. l. q. d. totieſ ⁊ tā grauit te offēderūt: q̄ idigēt tua maxia miſericōdia e Dixit dñs. Hic ꝯñt ponitur pene relaxatio q̄tū ad vnā ptē cum ſubditur: f Dimiſi iuxta v̄bū tuū. ⁊ bñ dicit iuxta: q₂ ñ totaliter dimiſit: ſʒ q̄tū ad hoc q̄ ñ deleret totū ppl'ʒ ſil' iō ſbdit: g Uiuo ego. modus ē aſſertōis diuie: ⁊ ē ſenſus: ſic uerū ē q̄ ego ſū viuēs: q₂ ſū uita p eſſētiam: ſic uerū ē verbū meū de nō delēdo totū ppl'm ſimul: ideo ſubdit: h Et iplebitur glōia dñi vniuerſa terra. i. per fcā mirabilia que faciā introducēdo ppl'ʒ i trā promiſſā diuulgabit gloria nois mei per vniuerſā terram: ſic p₃ de ſiccatōe iordanis ⁊ ſbuerſione hierico et ſimilib⁹. Aliqui tñ exponūt ⁊ bñ: q̄ hoc itelligatur d chriſto q̄ ſʒ carnē deſcēdit ȯ illo populo: per quem i pleta eſt ois terra glia dñi. i At tamen. Hic conſequenter reſeruat partem pene ȯbite: ⁊ primo q̄tum ad cōitatem ppl'i dicens: k Oēs ho. q̄ vi. ma. meā ⁊c. propter que debuiſſent mihi credere ⁊ obedire. l Et tētauerūt me ia₃ per decē uices. ſemel añ egreſſum de egypto Exo. v. 2° in receſſu Exo. xiiij. tertio i deſerto ſur ad aquas marath Exo. xv. q̄rto in murmurē pro defectu carnium: vt hic ca. xj. quinto plus colligēdo de mana ⁊ ſeruando uſq₃ māe: Exo. xvj. ſexto i Raphidim pro defectu aque: Exo. xvij. ſeptimo in ꝯflatōe vituli: Exo. xxxij. Octauo ex impatiētia laboris: ut hic ca. xj. in principio. Nono ex concupiſcētia ſaporiſ: Nūeri. xj. Decimo ex deſpatōe i hoc loco. Cetera patēt vſq₃ ibi: m Oēs q̄ nu. eſtis a. xx. an. ⁊ ſupra. Ex q̊ p₃ q̄ illi q̄ erāt minoris etatſ ñ icurrerūt hāc penā: ſilr nec filij leui: q₂ ñ fuerūt numerati a. xx. ānis: ſed primo ab vno

federſ cūctſ uidētib⁹ filijſ iſrl' ēt dixit dñs ad moyſē. Uſq̄quo detrahet mihi ppl's iſte: Quouſq₃ ñ credent mihi i oib⁹ ſignis q̄ feci cora₃ eis: Feriā igit eoſ peſtilētia atq₃ cōſūmā: tē āt faciā pricipē ſup gētē magnā: ⁊ fortiore₃ q̄₃ hec ē. Et ait moyſes ad dñ₃: Ut audiāt egyptij d q̄ru₃ medio eduxiſti pplm iſtū: ēt bitatoreſ terre h⁹: q audierūt q̄ tu dñe in ppl'o iſto ſiſ: ⁊ facie videarſ ad faciē: ⁊ nubes tua protegat illos: ⁊ i colūna nubis p̄cedas eos p diē: ⁊ i columna ignis p noctē: q̄ occideris tātā m'titudinē q̄ſi vnū hoiem: ⁊ dicāt: Nō poterat itroducē ppl'm in trā ꝑ q̄ iurauerat iccirco occidit eos i ſolitudine. Magnificet̄ ergo fortitudo dñi ſicut iuraſti dicēs: Domin⁹ patiēs ēt multe miſericordie: aufereſ iniq̄tatē ēt ſcelera: nullūq₃ inoxiū derelinq̄ns: qui viſitas pctā patꝝ i filios in tertia₃ ⁊ q̄rtā generatōe₃. Dimitte obſecro pccm̄ popl'i tui h⁹: ſcdm magnitudinē miſericordie tue: ſic ꝓpiti⁹ fuiſti egrediētib⁹ de egypto uſq₃ ad locū iſtū. Dixitq₃ domin⁹: Dimiſi iuxta v̄bū tuū. Uiuo ego: ēt iplebitur glia dñi vniuerſa tra. Attamē ōmes hoies q uiderūt maieſtatē meā: ⁊ ſig̃ q̄ feci i egypto: ⁊ i ſolitudie: ēt tētauerūt me iā p dcem uices: nec obedierūt voci mee : ñ uidebūt trā ꝑ q̄ iuraui patrib⁹ eoꝝ: nec q̄ſq₃ ex illiſ q detraxit mihi ituebit eam. Seruū meū caleb q plēus alio ſpū ſecut⁹ ē me: iducā i trā hanc quā circuiuit: ⁊ ſemē eiuſ poſſidebit eā. Qm̄ amalechites ⁊ chananeus hitāt in vallib⁹: cras moue te caſtra: ⁊ reuertimi in ſolitudinē p uiam mariſ rubri. Locutuſq₃ ē dñs ad moyſē ⁊ aarō: dicēs: Uſq₃q̊ m'titudo hec peſſia murmurat contra me. Querelaſ filiorum iſrael audiui. Dic ergo eis. Uiuo ego ait dominus: ſicut locuti eſtis audiente me: ſic faciā vob. In ſolitudine hac iacebunt cadauera veſtra. Omēs q̄ui numerati eſtis a vigiti āniſ ⁊ ſupra: ⁊ murmuraſtis cōtra me: non intrabitiſ terrā ſuper quam leuaui manu₃ meam ut habitare vos facerem : preter caleb filium

mēſe: ut dictum ē. ſ. iij. cap. Et 2° nūerati ſunt a. xxx. annis ⁊ ſupra: ut dc̄₃ ē. iiij. ca. n Paruulos āt ueſtroſ. Hic determiat pēa q̄rū ad illos q̄ erāt iſra. xx. ānos: q₂ lʒ nō fuerit i deſerto mortui: tñ retardati ſūt ab igreſſu tre ꝓmiſſionis: pp pctā patꝝ ſuoꝝ. xxxix. annis: ⁊ hoc ē quod ſubditur: o Filij vri uagi erūt in deſerto annis. xl. primus ann⁹ egreſſiōis d egypto q̄ iā trāſierat cōputat̄ i iſtis xl. p Et portabūt fornicationē ueſtrā. i. penā peccatoꝝ ueſtroꝝ q̄ b⁹ receſſiſtis a domino: ſicut fornicatrix a legitimo uiro. q Igit oēs uiri. Hic determinat pēa exploratoꝝ: cu₃ ſbdit: r Mortui ſūt ⁊c. ideſt ſbito ⁊ horribilit ad terrorē alioꝝ ex ſētentia dñi. s Joſue āt filius nun ⁊ caleb fili⁹ iephone ⁊c. Dicit Ra. ſa. q̄ ex hoc dat itelligi q̄ ſucceſſerūt eis i hereditate: q₂ pp pctm̄ eorū filij ipoꝝ fuerūt priuati hēditate in tra ꝓmiſſionis: ⁊ hoc iuſte q₂ auerterāt corda ppl'i a cōſecutione terre ꝓmiſſe. t Et ecce. Hic conſeq̄nt ponitur trāſgreſſio popl'i ex p̄ſūptōe: q₂ ſic prius ad mādatū dei ire noluerāt: ita poſtea ꝯ voluntatē dei ⁊ inhibitionē moyſi ire volebāt: ⁊ p₃ lr̄a uſq₃ ibi v At illi cōtenebrati. i. pctō ſuo excecati. x Perſecut⁹ ē eos vſq₃ horma. Nomē ē loci ipoſitū ab euentu ut habetur infra. xxj. ca. ſed h pōit per anticipationem.

In caplo. xiiij. vbi dr in poſtilla: Et iō ꝯcludit: magnificet̄ ergo fortitudo dñi

Additio.

Supra i additōe ſup Exo. xxxiiij. ſup illud verbum. Quo trāſeunte corā eo ait: dñator dñs de⁹ ⁊c. fuit dñſū q̄ illa v̄ba dñatoꝝ ⁊c. nō fuerūt moyſi orātis: ſed ipius dei docētis moyſē uias ſuas quibus deus rōalē creaturā regit: ꝑut ibi fuit pleni⁹ declaratū: que q̄dē vie maxia pte miſericordiā ſonant: q̄ q̄dem miſericordia maxie diuinā oipotētiā mãifeſtat ꝑut in collecta dr: Deus q̄ oipotētiā tuā pcendo maxie ⁊ miſerādo manifeſtas. iccirco moyſes edoct⁹ a deo de vijs dñi ſupradictſ cū mō diuias miſeratōes iplorabat ꝑ ppl'o prope dicebat: magnificetur ḡ fortitudo domini. Fortitudo eni dñi ſua oipotētia ē ⁊ magnificat maxime. i. manifeſtat miſerādo. Qȯ āt ſeq̄t in lr̄a ſcdm trāſlationē noſtrā: Sicut iuraſti dicēs. in hebreo hr̄: Sic locut⁹ ē dicēs: ꝓpe referſ ad lr̄am imediate ſequentē que fuerunt v̄ba dñi docentis moyſen vias ſuas: vt dcm̄ eſt. Et notādū q̄ in hoc loco de patꝝ meritis moyſes non fecit mentione₃ in ſpeciali: ſicut in peccato vituli dixit ſupra. xxxij. ca. Memēto Abraā ⁊ Jſaac ſeruoꝝ tuorū. Nec in generali: non eni dixit: Qui cuſtodis miſericordiā i milia. Cuius rō ē: q₂ i hoc loco diuinis tm̄ miſerationibus initebatur: nō autē meritis patrum ſimiliter pretermiſit i hoc loco: Miſerator ⁊ miſericorſ. q₂ ut i p̄dicta additōe fuit expoſitū hoꝝ duorum nominū adiectiuoꝝ: primū itelligit̄ d creatōe ſm quā nā creata producit̄ de nō eē ad eē: qȯ pertinet ad miſericordia₃: 2m de his q̄ addūt ſup nām: ut ibi fuit expoſitū : ȯ q̄bus ad pñs moyſes ñ fecit mētionē: ſʒ p̄mo iplorabat patiam diuinā. d. Patiēs. eo q̄ irā dei uidebat erga eos ſic accēſā: q̄ oēſ ſimul miabat̄ cōſumē: vñ dixit: Q₂ occideriſ tātā multitudinē q̄ſi vnū hoiem. vñ moyſes i hoc loco non vr̄ petiuiſſe relaxationē oimodā iſtius delicti ſʒ lōganimitatē diuinā: ⁊ ēt q̄ pctā eorum nō ſimul fuiſſēt punita ſed ſucceſſiue: vnd̄ dicit: Qui uiſitaſ peccata patꝝ i filios. vñ in Deu. moyſes r̄petit orōnes q̄s fecit ꝑ ppl'o dicēs ca. ix. Et oraui dñ₃ ⁊ dixi ⁊c. et ēt de orōne ꝑ aaron facit mētionē: ñ tñ ȯ hac orōe aliq̄d dic: q₂ nō petebat remiſſionē oimodā niſi q̄ de⁹ ſe hēet lōganimit erga eos: qȯ p₃ i executōe q₂ oēſ illi q̄ fuerūt i h⁹ pctō explōatoꝝ culpabiles fuerūt cōdēnati ñ ſolū ad mortē tpalē i deſerto: ſʒ ēt ad mortē eternā. Ad qȯ aliq̄ allegāt illud pſ. Quadragita ānis ⁊c. quibus iuraui i ira mea ſi itroibūt i reqēē meā.

Replica correctōij ꝯ Burg.

In cap. xiiij. Burgeñ. ſingularſ ē: allegās circa orationē moyſi q̄ſi v̄ba dñi ſint: queadmo₃ .ſ. Exo. xxxiij. longa digreſſiōe cōfinxit: ſʒ ea q̄ itēdit h ⁊ ibi ñ eē fūdata: uide i correctorio vltio Exo. Caplz. XV.

Locutus eſt dñs. Hic ponit quoddam icidēs: eo q̄ circa idē tp̄s de colligēte ligna in ſabbato accidit cāus: ⁊ tñ obſeruatio ſabbati fuit ſtatuta a principio creationis mūdi: ut hr̄ Gen. ij. ca. Et bñdixit dñs diei ſeptimo ⁊ ſāctificauit illū. ideo occaſione huius fit hic mēoria de aliquibus alijs legalibus : et primo de oblatione ſacrificioꝝ: 2° de redditiōe primitiarum: tertio de expiatione peccatorum per ignorātiam: quarto de punitione pctōꝝ p

iephone: ⁊ ioſue filiū nun. Paruulos āt vr̄os de quib⁹ dixiſtis q̄ p̄de hoſtibuſ forēt: introducā ut uideant trā q̄ uobis diſplicuit. Ueſtra cadauera iacebūt in ſolitudie. Filij ūri erūt uagi i deſerto ānis q̄draginta : ēt portabūt fornicatione₃ veſtrā: donec ꝯſumāt̄ cadauera patꝝ i deſerto: iuxta nūerū q̄dragita dieꝝ: qb⁹ cōſideraſtis terrā. Ann⁹ ꝑ die i putabit̄. Et q̄draginta āniſ recipietis iniq̄tates ueſtraſ ⁊ ſcietis vltionē meā. Qm̄ ſic locut⁹ ſū: ita faciā oi multitudini huic peſſime: q cōſurrexit aduerſū me. In ſolitudine hac deficiet: ⁊ morietur. Igit ōmnes uiri q̄s miſerat moyſes ad ꝯtēplādū terrā: ⁊ q r̄uerſi murmurare fecerāt ꝯ eū oēm multitudinē: detrahētes tre q̄ eēt mala: mortui ſūt atq₃ ꝑcuſſi i cōſpectu dñi. Joſue āt filius nun: ⁊ caleb fili⁹ iephone vixerūt: ex oibus q p̄rexerāt: ad cōſiderādam terrā. Locutuſq₃ ē moyſeſ vniuerſa v̄ba hec ad oēs filios iſrl': ⁊ luxit ppl's nimis. Et ēcce mane p̄mo ſurgentes: aſcēderūt v̄ticē montis atq₃ dixerūt: Parati ſum⁹ aſcēdere ad locū de q̊ dñs locutus ē: q₂ peccauimus. Quibus moyſes: Cur iq̄t trāſgredimi v̄bum dñi: qȯ vobiſ nō cedet i ꝓſperum: Nolite aſcēdere: nō. n. ē domin⁹ vobiſcū: ne corruatis corā inimicſ ueſtris. Amalechites ⁊ chanane⁹ añ voſ ſūt: quoꝝ gladio corruetis eo q̄ nolueritis aq̄eſcē domino: nec erit dñs vobiſcū. At illi cōtēnebrati: aſcenderūt in uerticē montiſ. Arca āt teſtamēti dñi ⁊ moyſes nō receſſerūt de caſtriſ. Deſcenditq₃ amalechites et chanane⁹ q habitabant in mōte: ⁊ ꝑcutiēs eoſ atq₃ cōcidens : perſecutus eſt eos uſq₃ horma.

.XV.

Locutus eſt dominus ad moyſen dicenſ: Loq̄re ad filios iſrl': ⁊ diceſ ad

Universidad de De[usto] Biblioteca

supbiā:scōa ps incipit:ibi Locutus ē dñs.tertia.ibi Qz si p ignorātiā.quarta ibi Aia vō q̄ per superbiā. Circa primuz sciēdū q̄ de istis sacrificijs q̄ h tangūt.s.d holocausto ⁊ hostia pacifica dictū ē i leuitico:sed hic plenius additur de oblationibus que debebant fieri cū istis sacrificijs:qz cū sacrificio agni offerebat simile decima ps ephi oleo consperse: q̄a in pistatione ei⁹ miscebatur oleū:⁊ vini quarta pars hin silr̄ offerebat: cum sacrificio arietis offerebant due decime simile oleo cōsperse ⁊ vinum tertia pars hin. Jn sacrificio bouis offerebant tres decime simile:et vinuz medietatē hin Mēsura autez olei ⁊ mēsura vini erat eadem i quolibet istorū sacrificiorꝫ:⁊ ex dcis patet lr̄a paucis exceptis. b Cū igressi fueritis terrā habitationis vestre. Et ex h⁹ patet q̄ ea que dicuntur hic:referenda sūt ad tp̄s futuꝝ in quo itrauerūt terrā pmissionis. c Holocaustū.sacrificiuz erat totū icēsū ad dei honorē. d Uictimā pacificā.pro aliquo bono obtento a deo vel obtinēdo. e Agnos ⁊ hedos.per hoc designatur q̄ idez erat rit⁹ agni ⁊ hedi: ⁊ eedē oblationes offerende hic ⁊ ibi. f Tā indigene.qui ē de filijs isrl̄. g Quā peregrini.qui erat couersus ad iudaismum. h Locutus ē dñs. Hic pñter agit de datōe pmitiaꝝ:qz aliq̄d addit:qd̄ n̄ erat .s.dictū cū di: i Separabitis pmitias dño de cibis urīs. Jn hebreo hr̄: De pastl' uestri tortellū.qz d qualibz decoctōe furni.gall. Fornee:separabat tortellus vnus dādus sacerdotibus pro primitijs. k Sicut de areis.i.de grāis q̄ sunt i area. l Jta ⁊ de pulmētis.Jn hebreo hr̄:Jta de pastl' vestris. Supra enim fuerat dictū de primitijs dandis de grano existe in area uel grāgia:sz nō de pasta dcō mō:⁊ iō dr̄ h q̄ debebāt primitias dare de isto sicut ⁊ de illo. m Qd si p ignorātiā. Hic agitur de expiatione peccatoꝝ q̄ hēbant aliquam cām diminuentem de ratione peccati. Et primo

eos. Cū3 igressi fueritis trā3 habitatōis vr̄e quā ego dabo vobis ⁊ feceritis oblatōnē dño i holocaustū aut uictimā pacificā:vota soluentes:uel spōte offerētes mūera:aut i solēnitatib⁹ vestris adolētes odorē suauitatis dño:d bob⁹ siue d ouibus offeret qcūqz imolauērit victimā:sacrificiū sile dcimaz ptē ephi cōspsā oleo:quod mēsurā hēbit q̄rtā ptē hin: ⁊ vinū ad liba fūdēda eiusdē mēsure dabit i holocaustū siue in victimam. Per agnos singulos ⁊ arietes erit sacrificiū:sile duaꝝ dcimaꝝ:q̄ ɔspsa sit oleo tertie ptis hin:⁊ vinū ad libamētū ftie ptis eiusdē mēsure offeret i odorē suauitatis dño. Qn̄ vō d bob⁹ feceris holocaustū aut hostiaz:aut iplēas votū vl' pacificas victias dabis p singl'os boues sile tres dcias ɔspse oleo:qd habeat mediū mēsure hin: et vinū ad liba fūdēda eiusdē mēsure:i oblatōez suauissimi odoris dño. Sic facies p singulos boues ⁊ arietes ⁊ āgnos:⁊ hedos. Tām indigene q̄3 pēgrini:eodez ritu offerēt sacrificia. Unū p̄ceptū erit atqz iudicium:tā vobis q̄3 aduēis tre. Locut⁹ ē dñs ad moysen dicens: Loquē filijs isrl̄:⁊ dices ad eos:Cū veneritis i trā quaz

agit de istis inq̄tum tangunt cōitatem inter illa que diminuunt. vnum est ignorātia:⁊ hoc tangitur in principio: n A die qua cepit iubere. Ex quo patet q̄ hoc intelligitur de peccatis cōmissis postq̄ voluntas domini fuerat significata populo per moysen. o Et sacrificium eius ac liba ut ceremonie postulāt.que determinate sūt:leuitici.iiij.c. p Qm̄ nō spōte peccauerunt.per hoc itelligūtur ea que cōmittūt timōe mortis uel alterius pene:ut dicit Aug. qz hoc diminuit rōem voluntarij ⁊ per consequens peccati. q Qz si anima. Hic cōsequenter agitur de expiatione predictorum pctōꝝ q̄tum ad vnaz psonam singularē quia aliud sacrificium offerenduz erat pro multitudine populi:⁊ aliud pro persōa singulari. r Anima uero que per superbiā. Hic cōsequenter agitur de punitione peccati cōmissi ex cōtēptu:2⁹ de iudeorum habitu: ibi Dixitqz dominꝰ. De punitione vō peccati ex contēptu agitur pmo generaliter:quia generalis pena est mors. vnde sbditur: s Peribit de populo suo. ⁊ hoc est intelligendum qn̄ aliquis erat ɔuict⁹ p testes nō solū de facto: sz etiā de mō faciendi: videlicet q̄ scienter fecisset ɔ mādatuz dñi: ut dicit Ra.sa. ⁊ h⁹ erat qn̄ testes deponebant contra eū:⁊ nō solū q̄ fecisset contra domini mandatum: sed etiam q̄ super hoc fuisset monitus ⁊ edoctus q̄ tale factum esset contra domini mandatum:et scd̄z hoc exponūt aliqui verbū saluatoris:Matth. xviij. Si peccauerit in te frater tuus.i.te solo sciēte ⁊c̄.sequitur:si nō audierit te:adhibe tecum vnum vel duos:ut in ore duoꝝ uel trium testium ⁊c̄.dicunt enim q̄ ad hoc adhibebāt

dabo vob:⁊ cōederitis d panib⁹ regiōis illi⁹:sepabitis p̄mitias dño de cib vr̄is. Sicūt d areis ep̄mitias sepabitis ită ⁊ de pulmētis dabitis pmitiua dño. Qd si p ignorātiā p̄terierītis qcq̄3 hoꝝ q̄ locut⁹ ē dñs ad moysē:⁊ mādauit p eū ad vos:ā die q̄ cepit iubē ⁊ vltra:oblitaqz fuerit facē mltitudo:offeret vitulū de armēto holocaustū i odorē suauissimū dño ēt sacrificiū ei⁹ ac liba ut ceremōie postulāt hircūqz p pctō. Et rogabit sacerdos p oi mltitudie filioꝝ isrl̄:⁊ dimittet eis:quoniā n̄ sponte peccauerūt: nihilomin⁹ offerētes incēsū dño p se:⁊ p pctō atqz errōe suo:⁊ dimittet vniuerse plebi filioꝝ isrl̄:⁊ aduēis:q pigrināt int eos:qm̄ cl'pa ē ois ppl'i per ignorātiā. Quod si aia vna nesciens peccauerit offeret caprā ānicula p pctō suo ⁊ depcabit p ea sacerdos:q̄ iscia peccauerit corā dño: i petrabitqz ei vēiā:⁊ dimittet illi. Tā idigēis q̄3 aduenis:vna lex erit oiu3 q peccauerit ignorātes. Aiā vō q̄ p supbiā aliqd cōmiserit siue ciuis sit ille siue peregrin⁹:qm̄ aduersus dominuz rebellis fuit:pēribit d ppl'o suo. Uerbum eni domini contempsit:⁊ preceptum illi⁹ fec irrituz:iccirco dlebit

testes ut corā eis moneret eū et docēt q̄ tale fcm̄ eēt cōtra dñi mādatū:ut si postea recidiuaret:haberent testes ɔ eū:nō solū de fcō:sed etiā q̄ fecisset ɔ monitionē ⁊ cōrectionē. t Factū ē āt. Hic pñter determinatur pēa de peccato cōmisso per supbiā in speciali.s.p uiolatione sabbati. v Qui recluserūt eū i carcerem nesc.qd super hoc facē deberēt. Sz ɔtra h⁹ vr̄ Exo. xxxj. Ois qui fecerit opus in hac die morieř. Dicit Ra.sa.q̄ bene sciebāt ip̄m debere interfici:qz sic dicit:dcm̄ erat sibi q̄ nō licebat hoc ei facere i die sabbati:⁊ tm̄ nō cessauit:nesciebant tm̄ q̄ morte debebat mori: qz modus mortis nō fuerat determiat⁹:Exo. xxxj.⁊ iō recluserunt eū quousqz scirēt hoc p reuelatione dñi:qd ⁊ fcm̄ est:qz pcepit eū lapidāi. Aliq̄ expositōes catholici dicūt q̄ recluserūt eū qz nesciebāt si fecisset scienter i sabbato dōec sup hoc eēnt certificati p diuinā reuelationē. x Dixitqz dñs. Hic agit de distictiōe filioꝝ isrl̄ ab alijs q̄tū ad habitū:sicut eni ille ppl's erat a deo specialr electus:eo q̄ ipe christ⁹ erat ab illo nascitur⁹: ppt qd' data ē ei lex spālr:sic fuit dcm̄ in pncipio Exo.ideo dñs voluit eos distingui i habitu ab alijs gentib⁹:sicut in no.te.religiosi hn̄t habitū distictū fm pfessionē ad quā sūt astricti:iō p talē habitū ptestabāt se eē iudeos: y Ut faciāt sibi fim.p an.q̄ttuor pal.po.i eis vittas hyacinthias. i signū q̄ deberēt hēe cōuersationē celestē r̄spectu aliaꝝ gētiū:qz color hyacithinus ē silis colori celi: qn̄ serenū est. z Quas cū uide.recor.om.mād.dñi. vn̄ ⁊ i cōfirmatōne legis talis color apparuit eis qn̄ viderūt dn̄m:ut hr̄ Exo.xxiiij.⁊ iō talis coloris visio inducebat ad memoriā mādatoꝝ. Jn cap.xv.vbi dicitur in postilla: Et tamen obseruatio sabbati fuit statuta a pncipio creationis mundi ⁊c̄. Additio pma.

Obseruatio sabbati nō legit fuisse statuta a pncipio creatōis mūdi:scōz hoc qd dr̄ gen.ij. Bn̄dixit deus diei septime ⁊ scificauit illū. Alr̄ intelligit ad lr̄am put i additōe sup gen.ij.ē ostensum. Nec ē querēda occasio:q̄re repetūt aliq̄ legalia: qz hoc sepe cōtigit in lege mosaica. Jn eodē ca.xv.ubi dr̄ i postilla: Dixitqz dñs. h agit de distinctione filiorū israel. Additio scōa.

Hoc preceptū de faciēdo fimbrias i āgulis pallioꝝ: put hebrei exponūt:et rōabilr̄:vt vr̄:nō ordinat ad distinctionē filiorum isrl̄ ab alijs nationibus:qz iā de hoc habebant signū notissimū.s.circūcisionē que data fuit in signū: ut supra gen.xvij.cap.sed hoc preceptū ordinabat ad hoc ut cū vidissent illas fimbrias hyacinthinas recordarent mandatoꝝ dei:sicut cū aliquis hō rogat amicum suuz

⁊ portabit iniqtatē suā. Fāctū ē āt cū eēnt filij isrl' in solitudie ⁊ inuenissēt hoiem colligētē ligna i die sabbati:obtulerūt eū moysi ⁊ aarō ⁊ vniuerse multitudini. Qui recluserūt eū in carcerē nesciētes qd sup eo facē deberent. Dixitqz dñs ad moysen morte moriař hō iste:obruat eū lapidib⁹ ois turba extra castra. Cunqz eduxissēt eū foras:obruerūt eū lapidib⁹: ⁊ mortu⁹ ē sicut p̄ceperat dñs. Dixit q̄qz dñs ad moysē: Loq̄re filijs isrl̄:⁊ dices ad eos: ut faciant sibi fimbrias p āgulos palliōꝝ ponētes i eis vittas

ut aliquid faciat pro amore suo: p cuius memoria ligat sibi digitum cum filo:ut cū hoc viderit tradat memorie illō qd ē sibi iniūctuz:⁊ hoc sonat plane lr̄a cū dr̄: Quas cū viderint recordētur oium mādatoꝝ dei.⁊ iō non fit hic mentio in reddēdo rōem h⁹ precepti de hoc q̄ sit signū:sicut in circūcisione ⁊c̄.

Replica correctōij contra Burgeñ.

In cap. xv. vbi postillator uult q̄ obseruantia sabbati sit ex istitutōe mūdi. Burgeñ.se oppōit p illō qd.s.gen.ij.se dicit addidisse:correctoriū: vide i eodē ca. allegato.s.geñ.ij. Jn eodē ca.cū postillatō diceret fimbrias esse int iudeos ⁊ gētes signū distinctiuū: Burgeñ. dic ip̄m signū fore remēoratiuū: sz si Burgeñ.loq̄t nō exclusiue stat simul utraqz expositio. Si āt loq̄tur exclusiue:rō sua non cogit:qz q̄uis circūcisio eēt signum distinctiuum iudeorum ab alijs nationibus: h⁹ tamen signū nō erat patēs oculis sic signū fimbriaꝝ:⁊ iō cū hoc stat: q̄ fimbrie sit signū rememoratiuū mādatoꝝ oiu3 dei spālr̄ circūcisionis:q̄ nō erat mādata simpl'r:sz ut sacralis:vt sit sensus lr̄e Quas cū uiderit recordēt oiu3 mādatoꝝ dei.i. recordēt p hoc signum extrinsecū:q̄ sūt deo recōciliati p occultā hoīs circūcisionē:⁊ deo desposati p legis susceptionē. C.XVI.

Ecce aūt chore filius isuar. Hic ɔñter ponitur ipedimētū itineris ex ābitōe chore insurgens:vbi primo ponit eius seditio p sacerdotio:2⁹ ipsius sacerdotij determinatio.ca.xvij.⁊ tertio oneris ipositio.xviij.c. Circa primū describit seditio chore cū sibi adiūctis:2⁹ totius mltitudis:ibi Murmurauit āt ois multitudo. Adhuc circa primū pmo ponit trāsgressio culpe:2⁹ reprehēsio iusticie ibi Qd cū audisset Moyses.tertio iflictio pene:ibi Locutusqz ē dñs. Circa primū sciēdū:q̄ chaath filius leui habuit q̄ttuor filios:amram pmogenitū:Jsuar 2ᵐ:ebron tertiū: ⁊ oziel quartū:ut dcm̄ ē.s.iij.ca. Moyses āt ⁊ aarō q̄ erant filij pmogeniti:erāt promoti i ppl'o:qz moyses erat dux populi:⁊ aarō sūmus sacerdos:⁊ iō uidebat ipsi chore q̄ post ipos debebat hēe dignitatē i ppl'o:eo q̄ erat filius scdi filij chaat:⁊ iō qn̄ uidit q̄ eliçaphā q̄ erat filius oziel .s. quarti filij chaath fuit factus pnceps super filios chaath:tamē sb eleaçaro filio aaron:ut hr̄.s.iij.c.cōcepit indignationez: eo q̄ filius iunioris filij chaath erat positus super eū ⁊ sup alios chaathitas:⁊ hoc per moysen ⁊ aaron: ppter quod mouit seditionē:ut per hoc moyses perderet ducatū ⁊ aarō sacerdotiū:⁊ ideo ut ad hoc posset pertingere habuit consilium cū Datan ⁊ Abyron:qui erāt de tribu ruben: suggerēs eis q̄ ipsi deberēt hēe principatū ppl'i:eo q̄ essent de tribu ruben qui fuit primogenitus ipsi⁹ iacob:ut sic iste chore haberet sacerdotium:⁊ illi ducatum.poterant autem de facili adinuicem talia tractare:eo q̄ chaathite de q̄bus erat chore ⁊ tribus ruben habebant tentoria propinqua in situ: q̄a

hyacithinas. Quas cū viderit recordēt oium mādatoꝝ dñi:nec sequāt cogitatōnes suas:⁊ oculos p res varias fornicātes:sz magis memores p̄ceptoꝝ dñi faciant ea: sintqz sācti deo suo. Ego dñs de⁹ vr̄: qui eduxi vos de terra egypti: ut eēz uester deus. .XVI.

Ecce autem chore fili⁹ isuar filij caath: filij leui ⁊ dathan atqz abiron filij eliab:hon quoqz filius pheleth de filijs ruben surrexerunt ɔtra moysen. alij qz filiorū israel ducēti qnquaginta uiri proceres synagoge:⁊ q tpe cōcilij per

Universidad de Deusto
Biblioteca

ísti ⁊ illi habebāt tentoria ad meridionalē ptē tabernaculi. vt pz ex supradictis de positiōe castroꝝ:⁊ qz isti erāt potentes i duab⁹ tribub⁹ aggregauerūt sibi magnā ptē maiorum ppli iō sb̄ditur: Allīqz filioꝝ isrl. ccl. nē. a Cunqz stetiſſet aduersꝰ moysē ⁊ aarō. volētes eos deīcē a suo honore:

noia vocabāt. Cūnqz stetiſſet aduersū moysē ⁊ aaron dixerūt: Sufficiat vob: qā oīs multitudo scoꝝ ē ⁊ in ipīs ē dñs. cur ēleuamini sup pplm dñi: Quōd cū audisset moyses: cecidit, pn⁹ in faciem. Locutusqz ad choze: ⁊ ad oēm multitudinē: mane iqt notū faciet dñs q ad se pteneāt: et scōs applicabit sibi: et quos elegerit approp̄iq̄bit ei: Hoc igit facite: Tollat vnusqsqz thuribulū suū tu choze et oē ꝓcilium tuū: ⁊ hausto cras igne ponite sup thymiama coram dño. Et quēcunqz elegerit: ipe erit sanct⁹. Multū erigimini filij leui. Dixitqz rursū ad choze: Audite filij leui. Num paꝝ vobis ē q̄ separauit vos de⁹ isrl ab oi populo: ⁊ iunxit sibi ut seruiretis ei i cultu tabernaculi: ⁊ staret coram frequntia ppli et ministraret ei: Iccirco ad se fecit accedē te ⁊ oēs fres tuos filios leui: ut vobis etiā sacerdotiū vēdicetis: et oīs glob⁹ tu⁹ stet ꝯ dñm. Quid ē. n. aarō ut murmuretis ꝯ eū: Misit ergo moyses ut vocaret dathan ⁊ abirō filios eliab. Qui rñderūt: Nō uenim⁹. Nunqd paꝝ ē tibi

ꝓpter qō ꝓnter ꝓcedūt, ad cōuicia. t Nūquid parū ē tibi. ſ. q̄ feceris hoc malū toti pplo: qō malū exprimit cum subditur: v Q eduxisti nos ō terra .ſ. egypti. x Que lacte ⁊ melle manabat. i. bōis oībus abundabat: illā terrā vltra debitū cōmēdabāt in uituperiū moysi qui eos ide eduxerat: y Ut occideres in deserto ex defectu cibi et potus. z Nisi ⁊ dñat⁹ fuer⁹ nr̄i. vñ ipōebāt ei qō uellet eos redigere in seruitutē q̄ erat slm. a Reuera induxisti nos in terram que fluit riuis lactis ⁊ mellis: ⁊ ōdisti nob possessiōes agroꝝ ⁊ vineaꝝ. An ēt oculos nostros vis eruē: Nō venim⁹. Irātusqz moyses valde ait ad dñz: Ne respicias sacrificia eorum. Tū scis q̄ nec asellū qdez vnq̄z acceperiz ab eis nec afflixerī quēpiā eorum. Dixitqz ad choze: Tu ⁊ ois congregatio tua state seorsū coram dño: ⁊ aarō die crastino sepati. Tollite singuli thuribula vra ⁊ ponite sup ea icēsū: offerētes dño ducēta q̄nquagīta thuribula: aarō q̄qz teneat thuribulū suū: qō cū fecisset stātib⁹ moyse ⁊ aarō: ēt coaceruassēt aduersuz eos oēm multitudinē ad ostiuz tabernaculi: appuit cūctis glia dñi. Locutusqz dominus ad moysē ⁊ aaron ait: Sepāmini de medio ꝯgregatōis h⁹: ut eos repēte dīm pdā. Quī ceciderūt proni i faciē atqz dixerūt: Fortissime deus spirituū vniuerse carnis: nūm vno peccante: ꝯ oēs ira tua deseuiet. Et

q: bō videt tm̄ q̄ parēt: aliq̄n pūit inocētes cū peccātib⁹: ſz tu q̄ discernis uidēdo cōda hominū ñ debes hoc facere: iō subdit: n Precipe vniuersо populo ut sepeā. ab istis q̄ māsiōe peccauerūt: ⁊ pz lra usqz ibi: o Dathā ⁊ abirō egressi stabāt. parati ad resistendum moysi p Scieti q̄ dom̄ miserit me nē. ſ. i. scietis q̄ ō mādato dñi fecī illud ꝓ quib⁹ isti seditiōnē mouēt q: ō mādato eius ducatū suscepi: ⁊ aarō i sacerdotez ordinaui: ⁊ eliaqbā ꝓncipē super chaathitaſ constituī. seq̄t: q De scēderūtq̄ viuentes i ſternū. i. in inferiores ptes terre in q̄bus dī esse infern⁹ a doctoribus: nō tñ sic est itelligēdū q̄ sint i pena iferni: ita q̄ nō fuerūt mōtui priusq̄ mor̄te cōporali. q: scoꝝ q̄ dicit ad hebr̄. ix. c. Statutū ē oibus semel mori ad soluendū debitū nature lapse: p⁹ hoc ā iudiciū. ſ. retributio prēmij vel pene. r Sed ⁊ ignis egress⁹ a domino. i. vtute diuina. dicit. n. Rasa. q̄ exiuit ō thuribulis q̄ tenebāt s Locutusqz ē dñs. Hic ꝓñt pōtur signū punitōnis ꝓdicte ad reprēhēsionē aliorū in futuꝝ a cōsimili temeritate cū dī: t Precipe eleazaro filio aaron. hoc enim signuz ponebat ad reprimēdū alios in futuro ab usurpati

totam noctem precedentem ⁊ partem diei choze ⁊ sibi adherentes discurrerent per castra dicentes populo: q̄ mouebantur ꝓ vtilitate cōi: ⁊ hoc mō coaceruauerūt sibi multitudinem. g Locutusqz est dominus. Hic consequenter ponitur inflictio pene: vbi primo pōtur comminatio dei cum dicitur: h Separamini de medio congregationis huius. quia sunt indigni societate uestra. i Ut eos repente disperdam. omnes simul. k Qui ceciderūt ꝓni in faciē. ad placādum dei iram. l Fortissime deus spūum. idest qui cognoscis corda. m Num vno peccante ꝯ omēs ira tua deseuiet. q. d. nō decet: iudex enim mortalis qui non cognoscit corda

ait dñs ad moysen: Precipe uniuersо pplo ut separe tur a tabernaculis chore: ⁊ dathan: ⁊ abiron. Surrexitqz moyses ⁊ abiit ad dathan: ⁊ abiron ⁊ sequētib⁹ eū senioꝝib⁹ isrl dixit ad turbā. Recedite a tabernaculis impioꝝ: ⁊ nolite tāgē q̄ ad eos pertinēt: ne involuami ni in peccatis eoꝝ. Cunqz recessissēt a tētoriis eoꝝ per circuitum: dathā ⁊ abiron egressi stabāt in itroitu papilionū suorum cū uxoribus ⁊ liberis oiqz frequētia. Et ait moyses: In hoc sciētis q̄ dñs miserit me ut facerē uniuersa q̄ cernitis. Si ñ ex ꝓpō ea corde ꝓtuleri. Si consueta hoiuz morte iterierint ⁊ uisitauerint eos plaga q̄ ⁊ ceteri usitari solēt: ñ misit me dñs. Sin autē nouam rē fecerit dominus ut aperiēs terra os suū deglutiat eos ⁊ oia que ad illos pertinēt: descēderitqz uiuētes i infernū: scietis q̄ blasphemauerit dñm. Cōfestiz igit ut cessauit loq: dirupta ē terra sub pedibus eoꝝ: ⁊ aperiens os suū deuorauit illos cū tabernaculis suis ⁊ uniūsa suba eoꝝ. Descenderuntqz uiui i infernū op ti humo: ⁊ pierūt ō medio multitudis. At vo ois isrl q̄ stabat p gyꝝ: fugit a clamore peūtiū: dicēs: Ne fōte et nos ra deglutiat. Sz ēt ignis egressus a dño: interfecit ducētos quinq̄gīta uiros qui offerebāt incensuz. Locutusqz ē dominus ad moysē dicēs. Precipe eleazaro filio aarō sacerdoti ut tollat thuribula q̄ iacēt i incendio: et ignē huc illucqz dispergat: quōniā sācta facta sūt i mortibus pcōruz ꝓducatqz ea i lamias: et affligat altari: eo q̄ oblatum

sit in eis incensū dño: et sancta facta sunt: ut cernāt ea posteri signo et monimēto filij isrl. Tulit g⁹ eleaçar sacerdos thuribula enea: i quib⁹ obtulerāt hi quos incendiuz deuorauit ⁊ ꝓduxit ea i laminas affigēs altari: vt haberēt postea filij isrl quib⁹ cōmonerēt: ne qs accedat alienigena: ⁊ q̄ nō ē ō semine aarō ad offerēdū incensū dño: ne patiat sicut passus ē chore: ⁊ ois congregatio ei⁹ loquēte dño ad moysē. Murmurauit autem ois multitudo filioꝝ isrl sequēti die ꝯ moysen ⁊ aarō: dicens: Vos interfecistis pplm dñi. Cunqz oriretur seditio ⁊ tumultus incresceret mōy ses ⁊ aaron fugierunt ad tabernaculum federis. Qō postqz ingressi sunt ōperuit nubes: ⁊ apparuit gloria dñi. Dixitqz dñs ad moysen: Recedite ō medio huius multitudinis: etiaz nūc delebo eos. Cūnqz iacerēt i terra: dixit mōyses ad aaron: Tolle thuribulum: et hausto igne ō altari mitte i cēsum desuper: pergēs cito ad pplm ut roges pro eis. Iā. n. egressa est ira a dño: ⁊ plaga deseuit. Quod cū fecisset aaron ⁊ cucurrisset ad mediam multitudinem quam iam vastabat incendiū: obtulit thymiama: et stāns iter mortuos ac uiuētes pro populo deprecat⁹ est: ⁊ plaga cessauit. Fuerūt autem qui percussi sunt q̄ tuordecim milia hominuz ⁊ septingenti absqz his qui perierant in seditione chore. Reuersusqz est aarō ad moysen: ad ostiuz tabernaculi federis: postqz quieuit interitus.

.XVII.

Et locutus ē dominus ad moysen: dicēs: Lo

one sacerdotū: ⁊ ideo hoc signū mādat fieri p eleaçar magis q̄ per aarō: qz debebat succedē i sacerdotio v Qm̄ sācti. sunt in morti. pec. i. p mortē peccatoꝝ q̄uz thuribula remanebunt vt apparebit futuris q̄ scitas oz eē i sacerdotibus: ⁊ hoc ē q̄ sb̄dit̄: Et sanctificata sint: vt cernāt ea ꝓ signo nē. ſ. holocaustorum x Mu: murauit autē. Hic ꝓnter pōitur trāsgressio multitudinis cū dī: y Murmurauit āt ois multitudo. gelās pro choze ⁊ sibi adiunctis.

z Vos interfecisti populum domini. per hoc innuēteſ q̄ erant mōte digni. vñ sb̄dit: a Moyses ⁊ aaron fugierūt. ad ptectionez dñi b Opuit nubes tabernaculum. dicūt alīq̄ q̄ non fuit illa nubes q̄ ꝓcedebat ducatū populo: ſz q̄dā pua nubes i q̄ dñs solitus erat loq̄ cum moyse: alīj dicūt q̄ fuit ista q̄ ꝓcedebat ducatū: ſz an h⁹ sēp stabat i alto sup tabernaculū: ⁊ tūc discēdit opiēs ⁊ ābies tabernaculū circūqz ut null⁹ possz accedē. c Cūqz iacet i ter. ad placādū ira dei ꝯ populuz excitatā. d Dixit moyses ad aaron Tolle thuribulū nē. cognouit. n. ex ſuelatione diuina q̄ ꝓpter preces aarō ⁊ oblatōes: incēsi q̄scēt plaga ichoata. e Stās inī mortuos ⁊ uiuētes. ut retineret. pcessū uindicte f Reuersusqz ē aarō ad moysen. adhuc pro pplo orātē. Et in hoc dedit exēplū platis q̄ non debēt spūalia subtrahē bñficia subditis pp iniuriam sibi illatam ab eis.

.XVII.

a Et locutus ē dñs. Hic ꝓñt pōit sacerdotij deter-

minatio per floritionem virge aaron. Circa quod primo tangitur virgarum acceptio ad facti discussionem: secundo vnius germinatio ad sacerdotij probationē ibi Quas cum posuisset. tertio eiusdem reseruatio ad recordationem: ibi dixitq̄ dominus. Circa primū dicitur: b Accipe ab eis virgas singulas per cognationes suas. idest tribus: iō sb̄ iūr: A cunctis principibus tribuum ⁊ cetera. c Et vniuscuiusq̄ nomen scilicet tribus. d Super scribes virge sue. ita ꝙ nomen ruben erat scriptū in virga illius tribus: et sic de alijs. e Nomen autem aaron erit in tribu leui hoc dicitur: quia in virga q̄ erat in tribu leui non erat scriptum nomē leui sicut de alijs. Cuius ratio erat: quia q̄stio de sacerdotio q̄tum ad illos de tribu leui iam erat determinata per mortem chore ⁊ ducentorum ⁊ quinquaginta virorum qui obtulerant incensum: et ideo de sacerdotio aaron non erat questio nisi quantum ad alias tribus. f Et vna virga cunctas eorum familias continebit. Ex hoc dicunt aliqui ꝙ preter .xij. virgas predictas erat vna cōis omnib' tribub': sȝ hoc non videtur rōabilr dcm̄: qꝛ ñ apparet cui deseruiret ⁊ iō illud qđ dr̄ h: Et vna vga cūctas eoꝝ familias cōtinebit. nō refert ad familias aliaꝝ tribuū: sȝ ad fāilias de tribu leui in q̄ erant plures familie: ut supra dcm̄ ē. iij. c. sed virga aarō sufficiebat ꝓ oibus: eo ꝙ questio iā erat detērmiata q̄tū ad alias fāilias leui: ita ꝙ domus aarō cōtinebat totū ius tribus leui q̄tum ad sacerdotiū. g Quē ex his ele. germi. vir. ei'. vt hoc signo alij quiescāt a sacerdotio. h Fuerūtq̄ vge. xij. ⁊c. qꝛ erāt duodeci tribus preter tribū leui. In hebreo habet: Fuerūtq̄ virge duodeci: ⁊ virga aarō in medio. qꝛ sic fuerūt disposite corā dño in tabernaculo: ꝙ sex vge erāt ex vna pte: ⁊ sex ex altera: ⁊ ex hoc patet ꝙ nō fuerūt ibi. xiij. virge sed. xij. tm̄. i Viderūtq̄. s. virgā aaron solā germinasse miraculose. k Et receperūt singuli virgas suas. recognoscētes eas tāq̄ nō mutatas: ⁊ sic viderūt sacerdotiū remansisse aarō ⁊ filijs ei' ꝑ signū datū a deo. l Refer virgas aaron in tabernaculū. ut siq̄ decetero vellēt cōtēdere ꝓ sacerdotio reprimāt hoc signo. Moralit' vga q̄ est signū dominij ⁊ correctōis: significat bonū ꝓlatū: i q̄ ē ptās regēdi: atq̄ ēt corrigēdi. Hec ĝ vga germiat bonitate cōsciētie: frondet veritate doctrine: floret celebritate fame: et fructificat sci

tate uite: ⁊ iō sibi debet dignitas sacerdotalis. m Dixerūt āt filij isrl'. istud refert ad predicta in ca. precedenti. viderāt enim filij isrl' chore ⁊ sibi adiūctos mortuos eo ꝙ accedebāt idebite ad diuina: ⁊ occasione etiā hui' plures alij sūt mortui: iō timētes petierūt a moyse rmedium appoi: et iō nō sūt puniti cum dixerūt: n Ecce consumpti sumus ⁊c. quia nō dixerunt h' murmurando contra deum vel contra moysen: sed rmedium querendo.

Caplm .XVIII.

Dixitq̄ dominus. De terminato sacerdotio: h consequenter adiungitur oneris i positio: ⁊ primo i q̄tum sacerdos ē mediator populi ad deum: 2° econuerso in q̄tum est mediator dei ad populum. cap. sequenti. Prima i duas: quia pmo onus imponitur 2° merces retribuitur: ibi locutus ē dñs. Circa pmū dr̄: a Dixitq̄ dominus ad aaron. mediante tamen moyse: vt dicit Rabi salomō b Tu et filij tui et domus patris tui tecum portabitis iniquitatē sctuarij. idest habebitis illa que offeruntur in sanctuario pro peccatis populi vt exponūt aliq̄. Sed ista expositio non videtur conueniens: quia portare ⁊ sustinere designant onus impositum: receptio autem oblationum non est sacerdotibus onerosa: ideo aliter exponitur referendo ad finem capituli precedentis: vbi queritur remedium contra periculum mortis in populo: si indebite aliqui accederent ad diuina: vt sit sensus: c Tu ⁊ filij tui sustinebitis peccata ⁊c. idest si aliqui se ingerant per vestram negligentiam nō solum punientur pro sua temeritate: sed et vos pro vr̄a negligentia: ⁊ ideo vobis incumbit onus arcendi eos: et diligenter precauendi ne aliquis indebite accedat. d Sed ⁊ fratres tuos de tribu leui ⁊c. sume tecū ꝓsto ꝙ sint. scilicet ad officia sibi conuenientia: utpote in custodia vasoꝝ ⁊ portarum ne aliquis indebite se ingērat e Tu autem ⁊ filij tui ministrabitis in tabernaculo. leuitis enim non erat licitū ingredi nisi in motione castrorum qñ vasa sancta erāt inuoluta: ut ea portarent f Ne ⁊ illi moriantur. propter suam temeritatē. g Et vos pereatis simul. propter vestrā negligētiam

quere ad filios isrl' ēt accipe ab eis vgas singlās ꝑ cognatões suas a cūctis pncipib' tribuū vgas duodeci: ⁊ vniuscuiusq̄ nomē supscribēs vge sue. Nomē āt aarō erit i tribu leui: ēt vna virga cūctas eoꝝ familias cōtiebit poneśq̄ eas i tabnaculo federis corā testionio: vbi loquar ad te. Quē ex his elegero germiabit vga eius: ⁊ cohibebo a me q̄rimōias filioꝝ isrl': qbus ꝯ vos murmurāt. Locutusq̄ ē moyses ad filios isrl': ⁊ dederūt ei oēs pncipes vgas per singulas trib'. Fuerūtq̄ vge duodeci absq̄ vga aarō. Quas cū posuisset moyses corā dño i tabernaculo testionij: seq̄nti die regressus iuenit germiasse vgā aarō i domo leui: ⁊ turgētib' gēmis eruperāt flores q folijs dilatatis i amigdalas deformati sūt. Protulit ergo moyses oēs vgas de cōspectu dñi ad cūctos filios isrl' viderūtq̄: ēt receperūt singuli virgas suas. Dixitq̄ dñs ad moysē: Refer vgas aarō in tabernaculū testionij: vt seruet ibi in signū rebelliū filioꝝ isrl': ⁊ quiescāt q̄rele eoꝝ a me ne moriāt: Fecitq̄ moyses sicut pcepat dñs. Dixerūt āt filij isrl' ad moysē: Ecce cōsūpti sum': oēs piuimus. Quicunq̄ accedit ad tabnacluȝ dñi moritꝰ. Nū vsq̄ ad internitionē cūcti dlēdi sum'? C. XVIII.

Dixitq̄ dominus ad aarō: Tu ⁊ filij tui ⁊ domꝰ patris tui tecū portabitis iniq̄tatem scūarij: ⁊ tu ⁊ filij tui simul sustinebitis peccata sacerdotij vr̄i. Sed ēt fres tuos de tribu leui ⁊ sceptro pris tui sume tecū: presto sint ⁊ ministrent tibi. Tu āt ⁊ filij tui mistrabitis i tabnaculo testionij. Excubabūtq̄ leuite ad pcepta tua ⁊ ad cuncta opa tabnaculi: ita dūtaxat ut ad vasa scūarij ⁊ altare ñ accedant: ne ⁊ illi moriātur: ēt vos pereatis sil. Sit āt tecū: ⁊ excubēt

⁊ sic pȝ ꝙ ipositū erat sacerdotib' repmē leuitas et leuitis pplȝ. h Ego dedi vobis fres vros leuitas. ñ ad faciēdū opa vr̄a exteriora i dōib' vr̄is: sȝ ad suiendū in ministerijs tabernaculi: ideo subdit: Et tradidi donū dño sequit: i Tu aūt ⁊ filij tui custo. sacer. ve. i. sacerdotale officium qđ seruat debite ministrando: et perditur idebite exercendo: sicut Nadab ⁊ Abiu mortui sunt offerēdo ignem alienum: vt habetur leuit. x. k Locutusq̄ est dominus. Hic describitur h tributū pro labore: et primo q̄tū ad sacerdotes generaliter: scđo q̄tū ad leuitas: ibi Filijs autem leui tertio q̄tū ad sūmū sacerdotē specialiter: ibi Locutusq̄ ē dominus. Quantum ad pmum dr̄: l Ecce dedi tibi custodiam primitiarū mearum. ⁊ dicit custodiam: quia non oportebat talia comedere prima die et secūda tantum: sicut de aliquibus sacrificijs quorum reliquie non poterāt reseruari ꝓ victu sacerdotum in tēpus magis lōgū m Omnia que sctificātur. hoc est deo promittū tur per votum. n Tibi tradidi ⁊ filijs tuis ꝓ officio sacerdotali. idest pro labore officij. o In sanctuario comedes illud. ⁊ sic determinat locum. p Mares tantum edent. et sic determinat sexū quantum ad sacrificia predicta. q Primitias autem ⁊c. sequitur: Qui mundus ē in domo tua vescetur eis. Licet posset cōedi a mascul' et mulierib': vtpote vxore ⁊ filia b' sacerdotū: tm̄ ñ erat licitū imūdis. r Oēȝ medullā

qꝛ pmitie debebāt dari ď melior qđ significat ꝑ medullas. s Quicq̄d pmū erūpet a vulua. i. quod primo nascitur. t Ut pro hominis primogenito precium accipias. quod est. v. siclorum argenti: ut dictū ē supra. iij. cap. ⁊ intelligit ď priogēit aliaꝝ tribuū a tribu leui: c' pmogēiti erāt dō oblati ad ministeriū tabernaclī. v Et oē aial qđ imūdū ē redimi facias. hoc ñ itelligit generalr ď oi aiali imūdo: sȝ ď oi idigente rdēptōe: int aialia .n. imūda aliq̄ erāt q̄rū priogēita ñ rdimebāt: sȝ iterficiebāt: sic pmogēitū cāis ⁊ aliq̄ q ñ rdimebāt pecūia: sȝ ꝑ eis ouis offerebatur: sic pmogēitū asini. x Primogēitū āt. o. et bo. ⁊ ca. ñ facere. quia san. sūt dño. quia debebant imolari ipi deo. y Carnes vero in usum tuū cedent sicut pectusculum consecratū. i. sicut de alijs sacrificijs: q̄ꝝ vna ps ē offerentiū. s. pectusculū tm̄ ⁊ arm' dexi ď illis ptinēt ad te: sic cānes de istis. a Pactū salis ē sēpiternū. in oi sacrificio pōebat sal: ⁊ iō stabilitas alicui' pacti designat nomie pacti salis. b In terra eoꝝ nihil possidebitis. ex quo enim accipiebāt victuȝ a populo ñ debebāt habē partem i hereditate. c Nec habebitis ptē int eos. h' addit ad ď nōndū ꝙ nec ēt i pda hostiū debebant hēe ptē: ut dicit Rabi sa. d Ego ps ⁊ hēditas tua. qꝛ oblata ⁊ scificata dño erāt assignata ꝓ victu suo. e Filijs āt leui. h' pñt agit ď mercede leuitarū: ⁊ pȝ lr̄a usq̄ ibi: f Et por. pec. po. quia si ex eorum negligētia alij se igerāt idebite ad tabernaculū pūientur. g Quas i usus eoꝝ ⁊ necessaria sepaui. ꝑ hoc oñdit ꝙ leuite ñ poterāt tm̄ decimas cōedere: sed etiam in alia sibi necessaria cōmutare. h Locutusq̄ est dominus. Hic pñter agitur ď mercede sūmi sacerdotis spālr: qꝛ leuite de decimis receptis

i custodijs tabnaculi: ⁊ i oib' ceremonijs ei'. Alieīgena ñ miscebit vob. Excubate i custodia scūarij: ⁊ i ministerio altaris: ne oriat idignatō sup filios isrl'. Ego dedi vob fres vros leuitas ď medio filioꝝ isrl': ēt tradidi donū dño vt seruiāt i misterijs tabernaculi ei'. Tu āt et filij tui custodite sacerdotiū vestrū: ⁊ oia q̄ ad cultū altaris ptinēt ⁊ itra velū sūt: per sacerdotes admistrabūt. Si qs extern' accesserit: occidetur. Locutusq̄ est dñs ad aarō. Ecce dedi tibi custodiā pmitiaꝝ meaꝝ. Oia q̄ scificāt a filijs isrl' tibi trādidi ⁊ filijs tuis ꝓ offō sacerdotali: legitia sēpitna. Hec ergo accipies de his q̄ scificāt ⁊ oblata sūt dño. Ois oblatio ⁊ sacrificiū ⁊ quicquid pro peccato atq̄ delicto reddit mibi ⁊ cedet in scāscōrum: tuum erit ⁊ filiorum tuoruȝ. In sanctuariō comedes illud. Mares tātū edent ex eo: qꝛ ꝯsecratuȝ ē tibi. Primitiās āt q̄s vouerit ⁊ obtulerit filij isrl': tibi dedi ⁊ filijs tuis ac filiabus tuis iure ppetuo. Qui mūdus ē i domo tua uescetur eis. Omnēȝ medullaȝ olei ⁊ vini ac frumēti: q̄cq̄d offerunt pmitiaꝝ dño: tibi dedi. Uniuersa frugum initia: q̄ gignit hum' ⁊ dño deportant: cedent i vsus tuos Qui mūd' ē i domo tua vescet eis. Oē qđ ex voto reddiderint filij isrl': tuum erit. Quicq̄d primum erūpet e vulua cūcte carnis quā offerūt dño: siue ex hoibus: siue de pecorib' fuerit tui iuris erit: ita dūtaxat: ut ꝓ hois pmogenito pciū accipias: ēt oē aial qđ imūdū ē redimi facias: cui' redēptio erit post vnū mēse: siclis argēti q̄nq̄ pondere sanctuarij. Siclus viginti obolos hȝ. Primogenitū āt bouis: ⁊ ouis: ⁊ capre: nō facies rdimi: qꝛ scificata sūt dño. Sāguinē tm̄ eoꝝ fundes sup altare: ⁊ adipes adolebis i suauissimū odorē dño. Cārnes vo in vsū tuū cedēt: sic pectusculū consecratū ⁊ armus dexter tua erūt. Oēs pmitias scūarij q̄s offerūt filij isrl' dño: tibi dedi ⁊ filijs ac filiab' tuis iure ppetuo. Pactū salis ē sēpiternū corā dño tibi ac filijs tuis: Dixitq̄ dominus ad aarō: In terrā eoꝝ nihil possidebitis: nec habebitis ptē int eos. Ego ps ⁊ hēditas tua in medio filiorum isrl'. Filijs aūtē leui dedi oēs decimas israelis in possessionē ꝓ ministerio q̄ seruiūt mibi i tabernaculo federis: vt nō accedāt vltra filij israel ad tabernaculum: ne cōmittant peccatum mortiferum: solis filijs leui mibi in tabernaculo suiētib': ēt portātib' pcca popil'. Legitimū sēpiternū erit in generatōib' vr̄is. Nihil aliud possidebūt: decimaꝝ oblatiōe cōtēti quas i ūsus eoꝝ ⁊ necessaria sepaui. Locutusq̄ ē dñs ad moysē dicēs: Precipe

Universidad de Deusto Biblioteca

a pplo debebat dare ptē decimā sūmo sacer doti: ꝛ de illis debebāt dare illa q̄ erāt meliora: aliter peccarēt si sciēt sibi meliora cōtinerēt: ꝛ ex his pꝫ lr̄a usqꝫ ibi: i Ne polluatis obla. filioꝝ isrl̄. i. decimas vobis oblatas ab ipsis p peccatū pdictū. k Et moriamini. s. si hoc feceritis. XIX

leuitis atqꝫ denūcia. Cū accepitis a filijs isrl̄ decias q̄s dedi vob: primitias eorum offerte dño. i. dcimā ptem decie: ut reputet uobis i oblatione pmitiuoꝝ: tā ō areis q̄ꝫ de torcularib⁹ ꝛ vniūsis: q̄ꝝ accipitis pmitias offerre dño: ꝛ date ea aarō sacerdoti. Oia q̄ offertis ex decimis: ꝛ i donaria dñi sepabitis: optia ꝛ electa erūt cūcta. Dicesqꝫ ad eos: Si pclara ꝛ meliora q̄qꝫ obtuleritꝭ ex decis: reputabit vobis q̄si de area ꝛ torculari dederitꝭ pmitias: ꝛ cōedetis eas i oib⁹ locꝭ uestrꝭ: tā vos q̄ꝫ familie vestre: qꝛ preciuꝫ est p ministerio quo seruitis i tabernaculo testimōij ꝛ n̄ peccabitꝭ sup hoc: egregia vob ꝛ pinguia rseruantes nē polluatis oblatiōes filioꝝ isrl̄: ēt moriamini.

Locūtusqꝫ ē dñs XIX. ad moysē ꝛ aarō dicēs Istā ē religio uictie: quaꝫ cōstituit dñs: Precipe filiis isrl̄: ut educāt ād te vaccā rūfā etātis integre: i quā nulla sit macula nēc portauerit iugū: trādetisqꝫ eā eleaçaro sacerdoti. Qui eductā extra castra imolabit i cōspectu oium: ēt tingēs digitū i sāguie eius aspget cō fores tabernaculi: septeꝫ vicibus: cōbūrretqꝫ eā cūctꝭ vidētib⁹ tāꝫ pelle ꝛ carnib⁹ eius q̄ꝫ sāguie ꝛ fimo flāme me traditis. Lignum quoqꝫ cedrinū ꝛ hysopuꝫ: cōccūqꝫ bis tinctuꝫ sacerdos mittet in flāmā q̄ vaccā vorat. Et tūnc demū lotis uestibus ꝛ corpore suo: ingrediet in castra: cōmaculatusqꝫ erit usqꝫ ad uespeꝝ. Sꝫ ꝛ ille q cōbusserit eaꝫ: lauabit uestimēta sua ꝛ corp⁹ ꝛ imūd⁹ erit usqꝫ ad uespeꝝ. Colliget āt vir mūdus cineres uacce: ꝛ effūdet eos extra castra i loco purissimo: ut sint multitudini filioꝝ israel i cūstodiā ꝛ i aquā aspsiōis: qꝛ p peccato uacca

a Locutusqꝫ ē dñs. Hic cōsn̄ter agit ō officio sacerdotis iqꝫtū ēmediatō dei ad populū: ꝛ hoc ppie respicit purificationem q̄ a deo deriuatur ad ppl'm per sacerdotis officiū. In lege autē erāt due purificatōes Una ab imūditia spirituali q̄ ptigit ex peccatis: ꝛ ista q̄ erat grauior purificabat p oblatōes ꝛ sacrificia: vt hēt leuitici. iiij. ꝛ. v. Alia āt erat ab imūdicia corporali: q̄ contingit ex tactu alicui⁹ rei imūde: vel alia immūditia corporali p quā efficiebat homo ieptus ad igrediēduꝫ locū cult⁹ diuini: ita q tales immunditie erāt q̄si q̄dā irregularitates ipediētes accedere ad locum diuini cultus: q̄diu māebāt ꝛ tales purificabātur per aspsionē aque lustratōis: in q̄ comiscebāt cinereſ vacce cōbuste: et de ista purificatiōe agitur hic. Circa qō primo ponitur ritus oblatōis: 2⁹ mod⁹ expiatōis: ibi Habebūt hoc filij isrl̄. Adhuc circa primū describitur vacce imolatio: 2⁹ ex hoc aliq̄rū inquinatio: ibi Et tūc demū. Circa pmū dī sic: b Ista ē religio uictime ꝛc. qꝛ imolabatur p purificatōe totius populi vt posset accedere ad cultū dei: qui cultus i sacra scriptura vocat religio: ꝛ iō hec victima spālr̄ noiat noie religionis. c Precipe filijs isrl̄ vt adducāt. qꝛ p purgatōe mltitudis fiebat ista imolatio: iō aial imolādū debebat exhiberi a toto pplo. d Ad te vaccā. Erat eni imolanda p pctō idolatrie uituli: iō dī uacca mag' q uitul⁹: qꝛ sic noiat ille ppl's. Osee. v. Sic vacca lasciuiens dcliauit isrl̄: ꝛ eadē rōe adducebat ad moysē: ꝛ n̄ ad aarō: qꝛ tioꝛ ppli fec idolū vituli: ut hī Exo. xxxij. e Rufā. In hebreo hī: Rubeaꝫ. qꝛ idolū pdcm̄ fuit aureū pp silitudinē coloris. f Etatis itegre. In hebreo n̄ hī: etatis: ꝛ iō itegritas refert ad colorē vacce q̄ debebat eē rubea itegralr̄ absqꝫ uarietate aliq̄ alt⁹ coloris. g In q̄ nulla sit macula. i. defect⁹ mēbroꝝ: q̄a talia defectuosa nō erāt imolaticia. h Nec portauerit iugū. ad significādū q filij isrl̄ i idolatria uituli abiecerāt a se iugū legꝭ dei. i Tradetisqꝫ eā eleaçaro. ꝛ n̄ aaron qꝛ eleaçar n̄ peccauit i cōflatōe uituli. k Qui eductam extra castra. nō solū ō castrꝭ deitatis ꝛ leuitaꝝ: sꝫ ēt ppli: ad designādū q idolatria dēbebat simplr̄ a toto pplo elōgari: quia piculosi⁹ inficit q̄ lepra: pp quā tn̄ eijciebāt leprosi de trib⁹ castris pdcis: ut dcm̄ ē. s. v. ca. l Immolabit i cōspectu oium. In hebr. hī: In cōspectu suo. qꝛ sic dic Ra. sa. eleaçar debebat eā imolare per alterꝫ corā se ꝛ multitudie. m Et tingēs digi. su. i san. ei⁹ asp. cō fores taber. nō q de loco extra castra rediret ad tabernaculū: vt dicūt aliq: qꝛ n̄ debebāt inde recedē: donec vacca eēt icierata: sꝫ ō loco illo vtebat se visus illā ptem vbi erāt fores tabernaculi aspgēs visus illaꝫ ptē: sic Dan. vj. ca. dī q aptis fenestri orabat cō hierlēz exn̄s tamen i chaldea. n Septē vicib⁹. ad denotāduꝫ q peccatū idolatrie quoddāmō equipōderat oib⁹ aliis peccati: eo q ipoꝛtat totalē recessū a deo: vniuersitas āt septenario nūero designatur o Cōburetqꝫ eā cūctis vidētib⁹ In heb. hī: In cōspectu suo. qꝛ istā cōbustionē faciebat per alium. p Tam pelle ꝛ carnib⁹ ꝛc. flāme traditis. ad denotandū q de peccato idolatrie nulla cōditio vel circūstātia debebat i pplo rēanē. q Lignū qꝫ cedrinū ꝛ hysopū. ista pōebāt i igne ad repmendū fetorē exalātē ex combustione pellis ꝛ fimi vacce. r Coccūqꝫ bis tictū. q̄ diu fuat colorē: ad designāduꝫ q cinēs dēbebāt fuari p totū annū ad purificatōeꝫ ppli put sbdit postea. Ut sint multitudini filioꝝ isrl̄ i custodiā ꝛc. s Et tūc demū lotꝭ vestibus ꝛc. Hic qrit qūo cōburrēs vaccā maculabat ex h⁹: cū illa cōbustio fiēt ad h⁹ q ex cierib⁹ vacce cōbuste imūdi purgarēt. Ad h⁹ rn̄det q imūdicia duplr̄ cōhit: vno mō ex imūdicia rei tacte: ꝛ sic tāgēs mōtuū efficiebat imūd⁹: Alio mō ex indignitate tāgētꝭ: sic si laic⁹ tāgēt calicē csecratū peccaret: ꝛ h⁹ mō rdigēs vaccā i cinēs: ꝛ ēt colligētes cinēs illos efficiebāt imūdi: qꝛ cinēs illi ordinabāt ad purificationē totius ppli: ꝛ iō tangēs illos q̄cūqꝫ mō debebat se reputare ad hoc idignū: ꝛ maculā aliquā cōhē: ꝛ p cōns idigere aliq̄ purgatione: ista tn̄ purgatio nō fiebat p aspsioneꝫ cū aq̄ lustratōis: ō q̄ dicet ifra: sꝫ p ablutionem corporis ꝛ uestiū: ꝛ sic pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: t In custodiā ꝛ i aquā aspsiōis. Ad hoc enim custodiebāt cinēs: ut cū aliqui eēnt mūdādi ponēt de cieribus illis i aq̄ munda ꝛ tunc

ex illa aq̄ aspergerēt illa q̄ erāt mūdāda p modū q̄ hī ifra: a Habebūt qꝫ. Hic cōsn̄ter describit expiatōnis ritus q̄tū ad imūditiā cōctā ex mortuo: et pmo q̄tū ad hoc q ista imūditia ē i hoib⁹: 2⁹ put ēt i aliis reb⁹ ē: ibi Ista est lex. Circa pmū dī sic: b Qui teti. ca. ho. ꝛ p

cōbusta ē. Cūqꝫ lauerit q vacce portauerat cinēs uestimēta sua: imūd⁹ erit vsqꝫ ad uespeꝝ. Habebūt qꝫ filij isrl̄ ꝛ aduene q habitant int eos sāctū: iure ppetuo. Qui tetigerit cadauer homis: ꝛ pp hoc septē diebus fuerit imūdus: aspgetur ex hac aq̄ die tio ꝛ septimo: ꝛ sic mūdabitur. Si die tertio aspersus nō fuerit: septimo nō potit emūdari. Ois qui tetigerit hūane aie mōticinū: ꝛ aspsus hac cōmixtiōe n̄ fuerit: polluet tabernaculuꝫ dñi ꝛ pibit ex isrl̄. Quia aq̄ expiatōis non ē aspsꝰ: imūd⁹ erit: ꝛ māebit spurcitia ei⁹ sup eū. Istā est lex hois q morit i tabernaculo: Oēs qui igrediūt tentoriū illi⁹: ꝛ vniuersa uasa q̄ ibi sūt: polluta erūt septem dieb⁹. Uās qō non hūerit opculū nec ligaturā desup imūdū erit. Siqs in agro tetigerit cadauer occisi homis: aut per se mortui siue os illi⁹ uel sepulchꝝ: imundus erit septē diebus. Tollētqꝫ de cinerib⁹ cōbustiōis atqꝫ peccati: ꝛ mittēt aquas viuas sup eos i uas: i quib⁹ cū hō mūd⁹ tinxerit hysopū: asperget ex eo oē tentoriū: ꝛ cunctā supellectilē: ꝛ hoies huiuscemodi contagione pollutos. Atqꝫ hōc mō mūd⁹ lustrabit imūdū tertiō et septio die: expiat⁹qꝫ die septio: lauabit ꝛ se ꝛ uestimēta sua: ꝛ imūd⁹ erit vsqꝫ ad vesperum. Siquis hoc ritu nō fuerit expiatus pibit ania illi⁹ de medio ecclesie: qꝛ scūariū dñi polluit: ꝛ nō ē aq̄ lustratiōis aspsus. Erit hoc pceptuꝫ legitimū sēpiternū. Ipsē quoqꝫ q aspgit aq̄s: lauabit uestimēta sua. Omis q tetigerit aq̄s expiationis: imundus erit usqꝫ ad uespum. Quicquid tetigerit imundus immundum faciet: ēt anima que horuꝫ q̄ppiā tetigerit imūda erit usqꝫ ad vespeꝝ.

pter hoc septē diebus fue. imūd⁹. ita q nō porat ingredi atriū tabernaculi: cuius ratō ē: tū pp reuerētiā illi⁹ loci: qꝛ ex cadauer mortui exeunt humores corrupti: quibus tangentes cadauer fiebāt iepti ad accedēdū ad sacra: tū qꝛ idolatre ꝛ sortilegi circa mortuos faciebāt superstitiosa: ꝛ iō cadaueris immūdi ex tactu phibebāt ab ingressu atrij: donec eēnt mūdati aq̄ lustratōis per modū qui sbdit: cuꝫ dī: Asperget ex hac aq̄ et pꝫ. c Ois q̄ tetigerit. Hic exprimit pēa irrātis tabernaculū uel atriuꝫ nō purificatus a tali imūditia: cuius pēa est mors. vnde subditur: Peribit ex isrl̄. d Ista ē lex. Hic agitur de purificatōne pdicte immūditie put se extēdit nō solū ad hoies: sed etiā ad res alias cum dī: e Oēs qui igrediūtur tētoriū illi⁹. s. hois mortui ꝛc. f Uas qō nō habuerit opculum ꝛc. Ex hoc hī q si in tētorio mortui eēt uas qō hrēt opculū nō cōhebat imūditiā: qꝛ imūditia talis nō cōhebat i superficie exteriori: sed iteri⁹ ubi reponebāt illa quib⁹ hoies vtebātur. g Siue illius os vel sepulchꝝ. quia idolatre ꝛ sortilegi in superstitionibus suis vtebāt ossibus mortuoꝝ: ꝛ circa sepulchra talia exercebāt: ꝛ etiaꝫ qꝛ talia hn̄t in se imūditiam corporalem. h Tollētqꝫ de cinerib⁹ cōbustionis atqꝫ peccati. sic aūt noiat: qꝛ sicut predcm̄ ē illa uacca imolabat i expiatione peccati idolatrie uituli. i In quibus cū hō tinxerit hysopū. que ē herba odorifera: ad denotādū q p talē aspersiōeꝫ amouebat fetor vel imūditia cōcta. k Atqꝫ hoc mō mūd⁹ lustrabit. i. asperget imundum ex tactu mortui ꝛ modis predictis. l Tertio ꝛ septimo die. ad tollēdā enim talē imūditiā: requirebat talis ritus: aliter incurrebat pena mortis: vel scōm alios pena excōicatōis. vn̄ subdit: m Siquis hoc ritu nō fuerit expiatus. ante q ingrediatur atriū dñi. Peribit aia illi⁹ ꝛc. n Ipse qꝫ qui aspergit aquas ꝛc. licet eēt mundus: vt predictuꝫ ē: tamen ex tactu rei sacre debebat se reputarē idigē aliq̄ purgatione: eo q debebat se reputare indignū tali tactu: ut supradictū est de colligēte cineres: ista tn̄ purgatio nō fiebat p aspersionē aq̄ lustratōis: qꝛ si aspergeret seipm cōheret maculā sicut aspergēs aliū: ꝛ si aspergeret ab alio eadē rōne: ꝛ ille aspgens ipm indigeret aspergi p alium ꝛ sic in infinitū: ppt qō ista purgatio fiebat per lotionē uestiuꝫ suaꝝ. o Quicq̄d tetigerit imundus imundum faciet. ꝛ iō etiam talia indigent purgatione. p Et anima que illorū q̄ppiam tetigerit. idest ō illis que sunt sic polluta. q Immūda erit usqꝫ ad vesperū. i. abstinebit ab igressu atrij: non tamē ad expiationeꝫ eius req̄rebatur aspersio aq̄: vel ablutio vestium sicut in predictis: sed purgabatur per transitum temporis.

In capitulo. xix. vbi dicitur in postilla: Circa primum dicitur sic: Ista est religio uictime. Additio prima.

In hebreo in hoc loco non dicitur: Ista est religio victime: sꝫ dicitur sic: Istud ē ceremonium legis: precipe filijs isrl̄ ꝛc. Et dicunt expositores hebreorum q hoc preceptum vocatur sic: q̄a nō habet rōnem litteralē sic claram: sed potius secretam. Multa enim sūt i hoc pcepto deuiantia ab alijs sacrificialibus: vt pꝫ intuenti. Un̄ in hoc loco Ra. mo. gerundeñ. excusans se a reddēdo rōneꝫ de hoc precepto talia verba scripsit: Nos autem qui p peccatis nostris sumus contaminati in hac captiuitate: ignoramus munditiam sanctitatis: donec veniat super nos spūs de alto: ꝛ effundat deus aquas mundas super nos ꝛ mūdemur amen: sic fiat in diebus nostris. hec ille. vtinaꝫ iste Rabi saperet ꝛ seipsum intelligeret.

In eodem cap. xix. vbi dicitur in postilla: Ad designādum q cineres debebāt seruari per totum annum Additio scd̄a.

Cineres vacce non solum seruabantur per totū annum: sed per plures annos. Tradunt enim hebrei q sex vacce fuerūt tm̄ immolate p totam duratōnē vtriusqꝫ tēpli. Quaꝝ prima fuit facta in deserto tēpore moysi: de qua hic hī: cuius cineres durauerunt per tēplum primū: scd̄a fuit facta tempore esdre sacerdotis in principio templi scd̄i: alias autem duas Symeon iustus imolauit in diuersis tēporibus qui fuit sūmus sacerdos: ꝛ durauit per lxxx. annos in officio: alie auteꝫ due per Johannem summū sacerdotē prēꝫ Matathie a q̄ descēdert Machabei ꝛc.

Universidad de Deusto
Biblioteca

QUenerũtq; hic pñter pñtur ipedimẽtum .xx. puentiẽs ex aquis ꝺictõis: vbi pmo ponit retardatiuũ itineris ex aq̃ deficiẽte: 2° addit ipedimẽtũ ex hoste insurgẽte: ibi Misit interea. Circa pmũ pmittitur marie obitus: scõo aq̃ defect°: ibi Lũq; indigeret aq̃. Circa obitũ Marie premittit locus cum dicitur b In desertũ Sin. iste locus ẽ ali° ab illo ꝺ; vocat sin Exo. xvi. vñ & ille scribit p ſ̃ras samech: iste autẽ p ſa de. Describit ẽt tpus cũ dr: c Mẽse primo. s. q̃drageſimi ãni ab exitu filiorũ isrl ò egypto: postq̃ fuerãt uagi p desertũ scõs sẽ tẽtiã dñi ut dcm ẽ. s. xiiij. ca. o Et mãsit pplus in cades. Dicũt aliqui q̃ iste est locus de q̃ missi fuerũt exploratores: ut habetur. s. xiij. c. ita q̃ populus fuit bis i isto loco. semel anno scõo egressionis de egypto q: qñ recesserũt ò mõte synai venerũt illuc & tũc ide missi sũt exploratores: qui redeũtes fecerũt desperare pplm de cõsecutione tre pmissiõis: ut dcm ẽ. xiij. ca. & tũc dñs fecit eos reuerti p desertũ: & postea. xl. anno ab exitu de egypto redierũt ad eũdem locum. Alij ãt dicũt q̃ iste ẽ ali° locus ab illo. vnde & ad differẽtiã eorũ loc° vñ exploratores missi sũ vocatur cades barne: ut hic Deu. primo: & iosue. xiiij. Iste ãt vocatur cades absolute sine additõe e Mortuaq; ẽ ibi Maria. dicit Ra. sa. q̃ mors marie cõuenienter describit p° caplm de purgatõe per aq̃s lustratõis: q: sic fit expiatio percãm aspsionẽ: ita suo mõ p iustoꝝ mortẽ: scõm q̃ ꝺi ps. cxiij. Preciosa i cõspectu dñi mors sanctorũ eius. f Lũq; indigeret. Hic describit aq̃ defect°: vbi pp hoc describit pmo pplũ murmuratio: scõo defectus reuelatio: tbi Ingressusq;. Circa primũ dr: f Lũq; indigeret aq̃ pplus. dicit Ra. sa. q̃ hoc sẽdit post mortẽ marie: ad insinuãdũ q̃ ꝺ cũ uiuebat p ei° merita ppls i deserto existẽs p magnũ tpus ante ñ hũit defectũ aq̃. g Et uersi i seditionẽ. i. rebellionẽ: & cõtẽtionẽ ꝺ moysẽ & aarõ. h Dixerũt utinã pis. int fra. no. hoc ẽ cũ illis q̃ perierũt tpe chore: q: mors illoꝝ fuit breuis: ista ãt plixa: & p ñs grauior. i Quare nos fecistis ascẽdere de egypto. ubi viuebam° i abũdãtia. Et adduxisti i locũ istũ pessimũ. cui° cãm sẽdũt dicẽtes: k Qui seri ñ pot. & sic patit defectũ fructuũ q̃s pfert ira p hũanũ laborẽ & ẽt eorũ q̃s spõte gignit: iõ sẽdit: l Qui nec ficus gignit &c. Ista tñ q̃rela erat irrõnabil: q: mãna sufficiebat p oi cibo hoi° bõis: vt dcm ẽ. s. xj. c. m Insup & aquã nõ hz. ista pl° hẽbat de rõe: q: sine aqua nõ pot hõ ꝺuẽlẽter uiuẽ. n Ingressiq;. Hic ponitur defectus relcuatio q̃tũ ad defectũ aq̃ q̃ nõ poterat tolerari cõpetẽt: vbi pmittitur moysi & aarõ oio: q̃ ꝺz cẽ solitaria. & hoc nõt cũ dr: o Dimissa multitudie &c. hũilis & supplicatoria: iõ sẽdit: p Cozuerẽt pzoni in terrã. debet etiam esse deuota: ideo subditur: q Clamauerũtq; ad dñm. ex magno affectu & feruore: debet ẽt cẽ rõabilis & discreta: ideo sẽditur: r Et aperi eis thesaurũ tuũ fontẽ aque viue. Ista enĩ petitio erat discreta & rõnabilis: q: ò hoc qõ erat necessariũ. Cõsequẽnt pũtur dñi exaudito cũ sẽdit: s Et appuit glia dñi. .i. nubes i q̃ dñs solit° erat loq̃ cũ moyse q̃si pat° petitionẽ eoꝝ exaudire. vnde subdit t Tolle vgam &c. Ista fuit virgo aaron: quia ò ipsa subditur: v Tulit igĩ moyses vgã q̃ erat i cõspectu dñi sicut pcepat ei: congregata multitudie añ petrã: di xitq; eis: Audite rebelles & creduli. Num ò petra hac vob aquã poterim° eijcere Cunq; eleuasset moyses manum pcuciens virga bis silicem: egresse sũt aque largissime: ita vt populus bibẽt et iumenta. Dixitq; dñs ad moysen & Aarõ q̃ audi clamorẽ b° pplũ: ẽt api eis thesauꝝ tuũ fontes aq̃ uiue: ut satiati cessẽt murmuratio eorum. Et appuit glia dñi sup eos: Locutusq; ẽ dñs ad moysẽ dicens: Tolle vgã & congrega pplz tu & aarõ fr̃ tu°: & loqmi ad petrã coram eis: & illa dabit aq̃s. Cũq; eduxeris aquaz de petra: bibet ois multitudo & iumẽta ei°. Tulit igĩt

Universidad de Deusto Biblioteca

⁊ morieẗ ibi. Fecit moyses ut pcepat dñs: ⁊ ascēderūt i mōtē hor corā oi mltitudine. Cūq3 aarō spoliasset vestib⁹ suis: induit eis eleaçar filiū ei⁹. Illo mōtuo in mōtis supcilio: descēdit cū eleaçaro. Ois autē mltitudo uidēns occubuisse aaron: fleuit sup eo trigita dieb⁹ p cūctas fāilias suas. ¶ .XXI.

Quōd cum audisset chanane⁹ rex arad q habitabat ad meridiem:

verbis oium expositoꝝ hebreoꝝ ⁊ catholicoꝝ. a Fecit moyses vt preceperat dñs. psuadēdo ipi aarō mō predicto. b ¶ Et ascēderut i mōtē hor. corā oi mltitudine. Dic Ra. sa. ꝙ mltitudo nō ascēdit: sȝ tm̄ moyses aarō ⁊ eleaçar: tam ois multitudo uidit qn̄ ascēderūt. c Ois āt multitudo uidens occubuisse aaron. per hoc enim vidit: q2 viderūt ꝙ non redibat cū alijs duobus: iō dr̄ h: d ¶ Uidēs occubuisse. ḋ preterito. e Fleuit super eū. xxx. diebus: tū q2 diligebat eū: tū qa pp reuerētiā pontificalis officij. Ex h⁹ autē cepit ecclia cōsuetudinē faciēdi mēoriaȝ defunctoꝝ die tricesima sepulture. Q2 aūt hic dr̄ aaron eē mortuū ⁊ sepultū i monte hor: vr̄ ɔdicere ei qd̄ hr̄ Deu. x. ca. ubi dr̄: Mortu⁹ ⁊ sepultus ē i mosera. Ad hoc dicūt aliqui ꝙ mosera ⁊ hor vn⁹ mōs est diuersimode noiatus. Rabi sa. dicit ɔtriū, pbās per illud qd̄ hr̄ ifra. xxxiij. ca. ubi dr̄ ꝙ iter moserot qui ē idē locus qui ⁊ mosera ut dicit israelitis: noia eni ppa ebraica freqnt uariāẗ a pte finis: lȝ idem significēt: sicut i latio idē significāt colin⁹ ⁊ coletus: ⁊ int mōtē hor sūt sex māsiones. dicit igiẗ ꝙ aarō scdm̄ varietatē fuit mortuus ⁊ sepult⁹ i mosera: vt dr̄ Deu. x. sed postea filij isrl' veniētes ad mōtē hor fleuerūt aarō ac si fun⁹ eēt ibi pñs: et ex hoc dicitur ibi mortuus ⁊ sepultus. ¶ In ca. xx. vbi dicitur in postilla: Audite rebelles ⁊ icreduli. Additio.

Opinio hebreoꝝ quā hic recitat postillator ē soli⁹ Ra. sa. Alij eni expositores hebreoꝝ varie se hñt. Ceteris tñ dimissis Ra. mo. egyptius dicit ꝙ peccatū moysi i hoc fuit ꝙ dixit: Audite rebelles ⁊ icreduli. i q̄bus uerbis manifestauit se irā magnā hr̄e ɔ pplm: i quo dicit ꝙ moyses errauit dupl'r. Primo q2 in tāto homie sicut moyse a q̄ oēs debebāt addiscē modū uiuēdi: vitiū ire erat valde vitupabile p̄sertim i publico. 2° q2 ex hoc dabat occasionē vt pplus credēt deū fuisse iratū in hoc loco ɔ eos: qd̄ tñ vt dicit nō fuit sic: cū ipsi petiuissēt illud qd̄ erat sibi necessariū. s. aquā in quo nō peccabāt: sicut nec in petēdo panē: supra Exo. xvj. Et iō i hoc loco ut dicit non fit mētio ꝙ deus irasceret. In hoc āt ꝙ moyses nō fuit locutus petre sicut de⁹ dixerat eis: Loqmini ad petrā sȝ bis pcussit eā. dic ꝙ nō peccauit moyses. Nā in hoc qd̄ dcm̄ fuit sibi: Tolle vgaȝ ⁊ cōgrega pplm. itelligiẗ ꝙ tollēt virgā ad pcutiēdū: q2 i alijs locis qn̄ accipiebaẗ vga a moyse i faciēdis pdigijs seu signis hoc erat per extēsionē vge cū māu ul' pcussionē ⁊ h⁹modi. Circa qd̄ attēdēdū ꝙ hec snia Ra. mo. vr̄ vitatē obtinere i hoc: ꝙ euacuat motiuū Ra. sa. dicētis: ꝙ i pcussione p vgaȝ fuit pctm̄ moysi. Sȝ motiuū pncipale Ra. mo. nō vr̄ ualē. Moyses eni lȝ pfectus fuisset: legiẗ tñ qñq3 fuisse iratus sicut s. leuiẗ. x. fuit iratus ɔ eleaçar ⁊ ithamar: ēt sine cā rōabili: ut ibidē hr̄: et ifra. xxxj. c. legiẗ: Iratusq3 moyses pncipib⁹ exercitus. qd̄ fuit satis in publico: ñ tñ ex hoc fuit puīt⁹ nec rephēsus. vba eni dñi dicētl: Quia nō credidistis mihi. manifeste ondūt ꝙ pcm̄ illd̄ ad icredulitatē ptiet: ñ āt ad iraȝ. vñ vr̄ tenēdū cū expositorib⁹ nrīs. s. ꝙ pcc̄ moysi ptiuit ad dubietatē seu icredulitatē: put'i postilla declāẗ. Si āt cōtra hoc dicaẗ: qre h dubitauit ne ipedireẗ effect⁹ diuini miracli pp maliciā ppli magl' q̄ i alijs locl'. Dicēdū ꝙ i h⁹ loco maxie vr̄ ppl'ȝ peccasse: tū q2 eligebāt magl' fuisse pūitos p accerbissimam mortem corporalem ⁊ pire a facie dei: sicut legiẗ ḋ chore ⁊ socijs ei⁹. s. Nūeri. xvj. c. ꝙ eē i hac uita sb̄ diuio regimie: qd̄ pȝ ex hoc qd̄ dixerūt: Utinā pissem⁹ iter fr̄es nr̄os ⁊c. q. d. eligibili⁹ fuisset nobis pire iter fr̄es: q̄ ñ solum mortui sūt: sȝ pierēt corā dño. i. a facie dñi: ꝙ i hac vita eē: tū q2 cōtēpserūt bñficiū liberatōis de egypto qd̄ ptinet ad maximā igratitudinē: cū dixerūt: Quare nos fecisti ascēdē de egypto. tū q2 nō fūdabāt pncipalr' querimoniā suā i defectū aq̄: sȝ poti⁹ in defectū aliarū rerū q̄ ñ erāt sic necessarie vite. vñ dicūt ɔgrēdo de illo deserto: Nec ficū gignit: nec vineas nec malogranata. vñ vidētes moyses ⁊ aaron tātā isaniā dimissa turba ingressi sūt tabernaculū federi: ⁊ corruerūt pni ad adorādū pro eis: quia non credebant hoc eē rationabile: hoc eni qd̄ seqtur in trāslatione nostra: Domine deus audi clamorem populi huius: ⁊ aperi eis thesauruȝ tuum aq̄ viue vt satiati cesset murmuratio eorum. non est in hebreo sed statim cum dicitur: Corruerunt proni in terram. sequitur. Et apparuit gloriam domini super eos. Unde in hoc loco misericordia diuia excedit vota ipsi⁹ moysi qui non credebat eos esse dignos exaudiri. Ex qua quidem tam seditiosa ⁊ peruersa populi murmuratione moyses timuit seu dubitauit ne impediretur diuinum beneficium: et ex hoc quodāmodo turbatus prorupit ad illa uerba que dubitationem sonant: Nun de petra hac vobis aquam poterimus ejcere? Cuius sentētie veritas patet per psalmistā dicentem: Et irritauerunt euȝ scilicet populus: Et uexatus est moyses propter eos. q̄a exacerbauerunt spiritum eius. s. ipsi⁹ moysi: Et distinxit in labijs suis. scilicet ex illa exacerbatione vexatus prorupit talia uerba in labijs suis que erant distinguenda quia dubia: vnde totum illud peccatum fuit primo ⁊ principaliter in populo: ⁊ moyses errauit ex quadam infirmitate distinguens in labijs suis modo predicto: qd̄ pprie cōsonat snie doctoꝝ nostrorum: ⁊ deuiat a sentētijs Ra. sa. ⁊ Ra. mo. Considerandum etiam ꝙ pena q̄ fuit imposita ipsi moysi ⁊ aaron valde leuis fuit: scilicȝ ꝙ non transirent iordanem. Ipsi enim iam erant i fine dierum suorum: vt infra Deutero. xxxj. ca. moyses dicebat: Nō possum ultra ingredi et egredi: que quidem pena magis redundabat in damnum populi: qui talibus pastoribus carebat. vnde infra Deutero. iij. ca. cum moyses deprecaretur deum ut reuocaret istam sniam: legiẗ: Iratusq3 ē dñs mihi pp vos: ⁊ non exaudiuit me. Ex quo patet ꝙ pricipale peccatū fuit i pplo.

Quod cū audisset. Hic poiẗ ipedimētum proueniens ex inuasione chananeorum. .XXI. Sciendum tamen ꝙ chananei vno mō accipiuntur generaliter p omnibus illis qui descenderunt ḋ Chanaā: ⁊ hoc modo accipiūtur hic: q2 Aradij āmorrei ⁊ chananei ḋscēderēt ḋ chanaā ut hr̄ geñ. x. ca. Alio mō dicūẗ chananei specialiẗ illi q̄ descenderunt de chanaan: ⁊ cum hoc habitabant in terra promissionis: ḋ quibus non agitur hic: sed postea quia filij isrl' nō erāt in termino: sed adhuc in uia in qua filij isrl' fuerunt impediti: primo ab Aradijs: secundo ab āmorreis: ibi Misit autem israel. Circa primum ponitur impedimentum ex inuasione aradij: scdo ex murmuratione populi: ibi Profecti sūt autem. Circa primum dicitur. a ¶ Qd̄ cū audisset Chananeus rex Arad. q2 sicut

uēnisse. s. isrl' p exploratoꝝ uiā: pugnauit ɔ illum: ⁊ uictor existēs: duxit ex eo p̄dam. At isrāel voto se dño obligās ait: Si tradideris pplm istū i māu mea: delēbo urbes ei⁹. Exaudiuitq3 dñs pces isrl': ⁊ tradidit chananeū: quē ille intfec sbuersis vrbib⁹ ei⁹: ⁊ vōcauit nomē loci illius horma. i. anathēa. Profecti sūt āt ḋ mōte hor p uiā q̄ ducit ad mare rubꝝ vt circuirēt terram edom. Et tēdē cepit pplm itineris ac laboris: lōcutusq3 ɔtra dñz ⁊ moysē: ait: Cur eduxisti nos de egypto vt moreremur i solitudie. Dē est pāis: ñ sūt aq̄: aia nr̄a iaȝ nāuseat sup cibo isto leuissimo. Qūamobrē misit dñs min⁹ i pplm ignitos serpētes: ad q̄ꝝ plagas ⁊ mōtes plimoꝝ venerẗ ad moysen atq3 dixerūt: Peccauim⁹: q2 locuti sumus ɔ dñz ⁊ te. Ora ut tollat a nob serpentes. Orauit moyses p pplo. Et locutus ē dñs ad eum: Fac serpētē eneū: et pōe eū p signo. Qūi pcussus aspexēit eū: uiuet. Fec ergo moyses serpētē eneuȝ: ⁊ posuit eū p signo. Queȝ cū pcussi aspicerēt: sanabāẗ. Profectiq3 filij isrl' castrametati sūt i oboth. Uñ egressi fixerēt tētoria i ieabari i solitudine q̄ respic moab ɔ orietalem plagā: ⁊ ide mouētes uenerūt ad torrētē ȝareth. Quē relinquētes castrametati sūt ɔ arnō q̄ ē i dserto: ⁊ pmiet i finib⁹ āmorrei. Si qdēȝ arnō tmin⁹ ē moab: diuidēs moabitas ⁊ āmorreos. Undē dr̄ i libro bellorum dñi.

dcm̄ est ḋscēderat de chanaā p aradium: iō dr̄ chananeus ⁊ rex Arad. b ¶ Uenisse. s. isrl' p exploratoꝝ viaȝ. Dicūt aliq̄ ꝙ isti sūt exploratores q̄s misit moyses: ut dcm̄ ē. s. xiij. ca. ita ꝙ exercitus isrl' icedebat p candē viam: p quā illi exploratores prexerāt: sed hoc nō vr̄ verū. q2 exercit⁹ ml'tū declinauerat a uia recta vt circuiret terrā edom. Nō ē āt visile ꝙ exploratores tāta quererēt diuerticula: maxie q2 cōpleuerūt iter suū i breui tp̄e: vt dcȝ fuit supra. xiij. c. Et iō dicunt aliq̄ ꝙ exploratores h dicūẗ illi q̄ pcedebant exercitū isrl' ad puidēdū locū castroꝝ: vt dictū fuit. s. x. caplo. c Duxit ex eo p̄dā. s. ex isrl': q̄ aūt fuerit ista p̄da ñ exprimiẗ in lr̄a. Sȝ dicit Ra. sa. ꝙ fuit tm̄ vna ancilla ab eis capta: sȝ h⁹ non bñ consonat textui: videlicȝ ꝙ p taȝ modica re dicēẗ: Uictor existēs. itē q2 sbdiẗ: d ¶ At isrl' voto domino se obligās. nō ē āt visile ꝙ p perditiōe tā modice rei fieret tal' solēnitas voti. e Delebo vrbes ei⁹ i memoriā diuini auxilij. f ¶ Et vo. no. illius loci horma. i. anathema. istud ē additū a trāslatore p expositiōe h⁹ nois horma. Horma eni h accipiẗ p destructōne. vñ supra dcm̄ ē: Delebo ⁊c. Sciēdū tñ ꝙ ḋstructio alicuius ciuitatis ppe dr̄ horma: qn̄ occisis habitatorib⁹ spolia ciuitatis sepāẗ a cōib⁹ vsib⁹: ⁊ applicāẗ diuio cultui: ⁊ pp hoc spolia ciuitatis Hierico vocāẗ horma siue anathema: vt hr̄ iosue. vij. ca. q2 occisi fuerūt habitatores: ⁊ q̄cq̄d fuit auri argēti ⁊ eris ⁊ ferri: fuit domino ɔsecratū. vñ dr̄ anathema ab ana qd̄ ē sursū ul' seorsū: ⁊ thesis positio: eo ꝙ talia seorsū ponūẗ a cōi vsu. g Profecti sūt āt. Hic sbdiẗ ipedimētū ex murmuratōe ppli cū dr̄: h ¶ Et tedē cepit pplm itineris ac laboris. pter deuiationē magnā a recta via ratione predicta. i Locutusq3 ē ɔ dñm ⁊ moysē. lr̄a seqns solū se dr̄ de moyse: tñ h poiẗ de⁹ cū eo: q2 fm dcm̄ saluatoris: Qui vos spnit me spnit. k ¶ Cur eduxisti nos ḋ egypto vt mo. in hac soli. timebāt eni ne sic p̄res eoꝝ declinauerūt a recta via p⁹ desperationē quā cōcepant ex verbis exploratoꝝ accidit mors ⁊ pestilētia in pplo: vt supra dictū ē. xiij. ca. ita accidēt i hac deuiatōe. l Deest panis. q2 manna non sapiebat eis. vñ sbdiẗ: m ¶ Nauseat anima nostra super cibo isto leuissimo. q. d. non p̄bet nobis fulcimentum virtutis: quare autem manna diuersimode sapiebat bōis ⁊ malis: dcm̄ fuit supra. xj. ca. n Quāobrem. idest quia murmurabant de bñficio diuino de quo deberent gratias agē. o ¶ Misit dñs in populos ignitos serpentes. dicunt aliqui ꝙ dicunẗ igniti eo ꝙ volātes p acrē emittebāt scitillas ardētes. Alij āt eo ꝙ p morsus eoꝝ calefiebat caro: ac si ignireẗ. sequiẗ. p Fac serpētē eneū. In hebreo Eneū nō hr̄ i hoc loco: sed postea hr̄: Fecit ergo moyses serpētē eneū. q ¶ Et pone eū pro signo In hebreo hr̄: In pertica ⁊ in idē redibit: sic. n. positus fuit: vt possȝ a lōge ⁊ a plurib⁹ uideri. vñ Iohā. iij. ca. Queadmodum exaltauit moyses serpēteȝ i dserto ⁊c. r Qui percussus aspexēit eū viuet. idest sanabitur Dicit Ra. sa. ꝙ in serpēte nō erat virt⁹ sanādi sed aspiciētes serpenteȝ recognoscebāt afflictionē illaȝ sibi a deo iuste illatā: petentes ab eo misericordiam ⁊ ipe sanabat eos. Nō autem mystica ē q2 serpens ille figurabat christū passuruȝ i cruce: vt hr̄ Iohan. iij. ca. per cuius ituitū ⁊ fide ⁊ deuotōe sanamur a morsib⁹ sathane. s ¶ Profectiq3. Remoto ipedimēto hic ɔñter poiẗ itieris ɔtinuatio. t Fixere tētoria i ieabarim. i hebreo hr̄ in ije abarim idest in solitudinib⁹ abarim. Abarim. n. ē nomē mōtis i q̄ moyses moritur⁹ ascēdit: vt hr̄ Deu. xxxij. ca. Circa quē sūt solitudines: ⁊ iō trāslatio nr̄a vr̄ defecē faciendo de duobus noib⁹ hebreis vnū: qd̄ fcm̄ eē crediẗ uicio scriptorum. v ¶ In solitudie q̄ respicit moab. i. in illa pte solitudis circa mōtē predictū exñtis q̄ respicit terrā filioꝝ moab. Dicit āt Ra. sa. hic ꝙ petiuerūt filij isrl' trāsitū per terrā moab: sȝ nō fuit eis cōcessus: ⁊ iō iuerūt in circuitu ⁊ nō itrauerūt i terrā moab: ⁊ hoc ēt hr̄ iudic. xj. ca. vbi dr̄: Et circuiuit isrl' ex latē terrā edom ⁊ terrā moab. qd̄ āt dr̄ Deu. ij. ca. Concedas nobis trāsitū sic fecerūt filij esau q̄ habitant in seyr: ⁊ moabite qui morantur in Ar. quod videtur contradicere dicto eius. Rñdet ꝙ li sicut fecerūt: refertur ad cibum cōcessū pro precio a moabitis: non ad transitum per eoꝝ terraȝ sicut dcm̄ fuit de filijs esau ca. precedēti. x Unde dicit. Hic ɔñter poniẗ diuini bñficij oblatio: ⁊ primo i trāsitu periculoso. vñ dr̄ in libro bellorum domini. i. bñficiū istd̄ ibidem scribitur. Dicunt autem aliqui ꝙ iste liber non est trāslatus: sicut nec plures alij. vnde scdo reg. dicitur: In libro iustorum qui non habetur apud nos. Alij autem dicunt ꝙ intelligitur de libro Numerorum: ubi hoc scribitur: quia libri hebreorum in quibus continētur bella iudeorum cōiter appellantur libri bellorum domini: quia virtute ei⁹ vicebant. Hebrei autem dicūt ꝙ hic est textus: In narratione belloꝝ domini. quia dictio hebraica h posita ē equoca ad libꝝ ⁊ ad narrationē: ⁊ ē sēsus fm hebreos: quando narrabunt bella que fecerunt filij israel dei adiutorio protecti

Universidad de Deusto Biblioteca

narrabit et istud qd̄ subdit: a Sicut fecit i mari rubro. pugnās ꝓ hebreis egyptios demergēdo ⁊ hebreos saluādo vt hr̄ Exo.xiiij. b Sic faciet i torrētib⁹ arnō.i.pugnabit ibi ꝓ eis.vn̄ sbditur: c Scopuli torrentiū inclinati sūt. Dicūt.n.hebrei ꝙ i loco vbi debebāt trāsire filij isrl̄ erant scopuli magni ꝓtensi sup aquā:in quib⁹ erāt cauernositates ⁊ in eis aduersarij hebreoꝝ posuerant homines armatos latēt ut inde cū lapidib⁹ ⁊ sagittis iterficerēt filios isrl̄ desubtus transeuntes:sꝫ dn̄s fecit illos scopulos iclinari sup aliā ptē aq̄: ⁊ sic illi ꝗ latebāt ibi fuerūt mortui ex illa iclinatiōe:⁊ filij isrl̄ habuerūt liberꝫ trāsitū sup scopulos iclinatos:et postea illi scopuli diuina v̄tute reuersi sūt ad locū suū. d Ex eo loco appuit pute⁹. nō sic est itelligēdū ꝙ ille puteus fuerit i loco vbi iclinati sūt scopli:sꝫ ex illo loco trāsierūt ultra:⁊ posuerūt castra:⁊ ibi datus fuit iste puteus ut populus bibēt ⁊ iumenta.vn̄ in hebreo hēt: Ex hoc loco ad puteum.i.venerūt ad locū ubi datus ē pute⁹. e Tūc cecinit isrl̄. pro gratiaꝝ actione. f Ascēdat puteus. idest aqua de puteo. g Quē foderūt p̄ncipes.qꝛ ex diuino iudicio ꝑcusserūt cum baculo in loco determiato:⁊ ide exiuit aq̄ i abūdātia. h In datore leg̃.i.deo ꝗ dedit legē p̄ncipalr̄ ⁊ in moyse ꝗ dedit eā misterialiter:⁊ ex eius merito data est illa aq̄. Cetera patent.

Sicut fecit in mari rubro: sic faciet i torrētib⁹ arnon Scōpuli torrētiū icliati sūt ut requiescerēt i arnon:⁊ recūberēt in finib⁹ moabitarūꝫ. Ex eō loco appuit puteus: sup quo locutus ē dn̄s ad moysē: Cōgrega populuꝫ ⁊ dabo ei aquā. Tūnc cecinit isrl̄ carmē istud: Ascendāt puteus:cōcinebāt: pute⁹ quē foderūt p̄ncipes et parauerūt duces mltitudis i datore legis ⁊ i baculis suis. Profectiqꝫ sūt de solitudine mathana. De mathana i nabalibel. De nabalibel in bamoth. Bamoth uallis ē i regione moab in v̄tice phasga:qd̄ respic cōtra desertū. Misit aute isrl̄ nūcios ad seon regeꝫ amorreoꝝ dicēs: Obsecro ut trāsire mihi liceat p terrā tuaꝫ Nō declinabim⁹ in agros ⁊ uineas:nō bibemus aq̄s ex puteis. Uia regia gradiemur:dōec trāseam⁹ terminos tuos. Qui cōceder noluit ut trāsiret isrl̄ p fines suos:qn poti⁹ exercitu ꝯgregato egressus est obuiam in desertum:⁊ uenit in iasa pugnauitqꝫ ꝯtra eū. A q̊ percussus ē i ore gladij: ⁊ possessa ē terra ei⁹ ab arnon usqꝫ ieboc ⁊ filios āmō:quiā forti p̄sidio tenebāt termini āmonitaꝝ. Tulit ergo isrl̄ oēs ciuitates ei⁹: ⁊ habitauit i urbib⁹ āmorrei:i esebō .s. ⁊ uiculis eius. Urbs ēsebon fuit seon reg̃ āmorrei q pugnauit ꝯtra regeꝫ moab:⁊ tulit oēm terraꝫ ꝗ ditionis illi⁹ fuerat usqꝫ arnō Jccirco dr̄ i ꝓuerbio: Uēnite i esebō:edificet ⁊ ꝯstruat ciuitas seon. Jgnis ēgressus ē de esebō:flāma d̄ oppido seon: ⁊ deuorauit arnon moabitaꝝ ⁊ habitatores excelsoꝝ arnō. Uē tibi moab:p̄eristi popule chamos. Dedi filios eius i fugā:ēt filias i captiuitatē regi āmorreoꝝ seon. Jugū ipoꝝ disp̄erijt ab esebō usqꝫ dibō: lassi p̄uenerūt i nophe et usqꝫ madaba. Habitāuitqꝫ isrl̄ i tra āmorrei. Misit itāqꝫ moyses q explorarēt iaçer. Cuius ceperūt uiculos ⁊ possederunt habitatores. Uerteruntqꝫ se et ascēderūt p uiā basā:⁊ occurrit ei og rex basā cū oi pp̄lo suo pugnatur⁹ i edrai

re q̄uo isrl̄ accepit terrā illā cū eēt ei ꝓhibitū a dn̄o ne pugnaret ꝯ eos:⁊ ꝙ nihil de terra eoꝝ daret eis:ut hēt Deu.ij.ca.iō ad hoc rn̄det hic:qꝛ lꝫ illa terra fuisset fuisset intra termios Moab:aliq̄n tn̄ Seō rex amorreorū eā acquisierat iure belli:⁊ sic isrl̄ eā licite occupauit: ꝓpter qd̄ h̄ declarat q̄uo seō illaꝫ terrā accepat a filijs Moab. m Urbs esebō fuit regis seō ⁊c̄. iccirco dr̄ i ꝓuerbio: Hoc est i cātilena facta ⁊ diuulgata de victoria quam habuit seon contra filios moab. n Uenite in esebō:edificetur ⁊ cōstruat ciuitas regis seō. primo enim eam cōstruxit pugnando contra filios moab: ⁊ postea eaꝫ sibi reedificauit. o Ignis egressus est: quia ille seon incendit terrā in circuitu pugnando cōtra filios Moab. p Ueh tibi moab.qꝛ deuict⁹ es a seon. q Peristi popule Chamos.nomē ē idoli moabitarum. r Dedit filios eius in fugā. Sicut victi solent fugere quando possunt s Et filias i captiuitatem: quia mulieres nō possunt ita fugere sicut viri:ideo facilius capiūtur. t Jugum ipsoꝝ. idest dominium moabitarum. v Disperijt ab esebon vsqꝫ Dibō. ꝑ hoc oñdit ꝙ seon nō occupauit totā terrā eoꝝ:sed partē. x Lassi. ex bello ⁊ fuga. y Peruenerūt in Nophe ⁊ vsqꝫ ad medaba. noia sūt ciuitatū que eis remaserūt ⁊ ad q̄s cōfugerūt. z Habitauit itaqꝫ isrl̄ i terra amorrei. Hec ē ꝯclusio ad oñdēdū ꝙ isrl̄ n̄ fecit ꝯ p̄ceptū dn̄i:occupādo terrā moabitaꝝ seu amoreoꝝ: qd̄ erat eis licitū. a Misit itaqꝫ moyses viros ꝗ explorarēt iaser. ꝗ erat ciuitas seon in qua remāserāt aliq̄ bellatores ad custodiendū. b Cui⁹ ceperūt uiculos ⁊c̄. isti eni exploratores missi a moyse ne viderēt siles illis q̄s miserat de cades barne ꝗ i reditu suo terruerūt pplm̄:ut dcm̄ ē.s.xiiij.ca. noluerūt reuerti donec cepissēt loca ad ꝗ explorāda missi fuerāt. c Uerterūtqꝫ se. Hic pōit ipedimētū ex iuasiōe Og cū dr̄: d Et occur.ei⁹ Og rex Basā ⁊c̄.ne tie.cū.Erat.n.

i Misit āt isrl̄. Hic pōit ipedimētū ex iuasione amorreorū: et p̄mo regis Seō:2⁹ reg̃ Og:ibi Uerterūtqꝫ se. Isti eni duo reges fuerūt amorrei: ut hr̄ iosue.j.ca. Circa p̄mū pōit ipsi⁹ Seō debellatio:2⁹ soluit tacita q̄stio:ibi Urbs Esebō. Circa p̄ᵐ dr̄: Misit āt isrl̄ nū.ut possēt trāsire pacifice ad trā sibi pmissā.seq̄t: k Qui cocedē noluit. Dicūt.n. hebrei ꝙ ipse recipiebat tributū a Chananeis ꝗ habitabāt terrā pmissiōis vt ipediret trāsitū filioꝝ isrl̄ ad eos:⁊ iō n̄ solū trāsitū ꝓhibuit:sꝫ et iuit eis obuiā ad debellādū eos. Et pꝫ lr̄a usqꝫ ibi: l Quia forti presi.tene.ter.amoni.dicit Ra.sa.ꝙ istud forte p̄sidiū erat ꝓhibitio dn̄i ne filij isrl̄ trā eoꝝ accipēt:sic hr̄ Deu.ij.ca. m Urbs Esebō. Hic rn̄det tacite q̄oni:qꝛ imediate dcm̄ ē ꝙ isrl̄ habitauit i Esebō ⁊ viculis eius:⁊ tn̄ fuit in terra Moab.iō possꝫ aliq̄s q̄re-

valde fortis et robustus:qꝛ gigas valde magnus:⁊ habebat pplm̄ forte:iō dixit dn̄s moysi vt nō timēt: assecurās eū de victoria:⁊ pꝫ lr̄a. De magnitudie v̊o ⁊ fortitudie regis Og dr̄ i q̄dam libro:ꝗ apud iudeos dr̄ liber bn̄dictionū vel bn̄dictiōes:qd̄ cū Og audisset ꝙ castra filioꝝ isrl̄ occupabāt tria terre miliaria iuit ⁊ eradicauit vnū mōtē tm̄ spaciū occupātē:⁊ posuit sup caput suū ut ꝓiceret sup castra isrl̄. Sed deus imisit formicas ꝗ pforauerūt mōteꝫ illum:⁊ sic p foramē illud mōs ille descendit uersus collū eius:et cū vellet se expedire ȯ mōte illo creuerūt dentes ei⁹ ⁊ itrauerūt foramia mōtꝭ:ita ꝙ nō potuit illū mōtē de capite suo amouē:⁊ ad h⁹ ibidē inducit auctoritas.p̄s.iij.falsificata tn̄: Dētes ipioꝝ ꝯfregisti.glosa: Nō dicas sirabata.i.cōfregisti. Sꝫ sirabeta.i.accreuisti.⁊ idē sbdit:ꝙ moyses hēbat decē cubitos altitudis s̄m mēsurā tabulaꝝ tabernacli :ut habet Exo.xxvj.ca. Tenebat et securi cui⁹ māubriū hēbat decē cubitos i longitudie:et cū uiderat Og mōte irretituꝫ currit ad eū ⁊ saltauit in altū per decē cubitos:⁊ sic attigit ad cauillā pedis ei⁹ ⁊ ꝓiecit ad terrā:sed qꝛ hoc est ita absurdū ꝙ n̄ indiget alia improbatōe: iō hoc posui in hoc loco:ut uideat q̄nta cecitas ē in iudeis ꝗ credūt hoc eē veꝝ ad lr̄am:qꝛ nec Ra.sa.ꝗ fuit maxim⁹ doctō apud eos:nec alij doctores h⁹ dicti assignāt alium itellectū ꝑabolicū uel mysticū. In ca.xxj.vbi dr̄ i postilla:Fecit ergo moyses serpentem eneū ⁊c̄. Additio.

Licet multis modis deus potuisset sanare percussos ab ignitis serpētib⁹ q̄ p aspectuꝫ serpentis enei:tn̄ hic mod⁹ i hoc loco vr̄ ualde ꝯueniens ex duobus. Primo ex corrn̄dētia ad peccatuꝫ. Peccauerāt.n.i hoc:ꝙ ex cibo optio ⁊ suauissimo de q̊ nāliter debuissēt cū gaudio refici:nauseabat tn̄ eoꝝ aia ȯ illo:qd̄ ē ꝯ cōem cursū nāe.vn̄ dicūt: Nauseat aia nr̄a sup cibo isto leuissimo. Et iō de⁹ per oppositū percussos a serpetibus ignitis:ꝗ cōiter debuissēt ledi ab ituitu eorū:ꝑut tradūt medici de his ꝗ a cāe rabiē patiēte mordēt hoc ꝯ cursū nāe deus disposuit:vt p aspectū serpentis curarēt. 2⁹ ex corrn̄dētia ad figuratū. Cōstat eni ꝙ ꝗdā audiētes doctrinā christi:ꝗ erat cibus anie suauissimus:nauseabat aia eoꝝ.vn̄ dicebāt Johā.vj. Durus ē hic sermo. q̄ꝝ multi fuerūt a serpētib⁹ ignitis ꝑcussi.i.a tentationib⁹ diabolicis:sꝫ fecit de⁹ exaltari serpētem .s. christū i silitudinē carnis peccati i cruce pēdētis:quē fideliter intuentes:ēt si ex morsib⁹ diaboli fuissent lesi sanarēt:ꝑut i euāgelio Johā.legit:⁊ iste sensus lꝫ ptineat ad figurā:reducit tn̄ ad sēsū lr̄alē iq̄tū reddit rōneꝫ lr̄e prout supra in questione ante principium gen̄.de sensu lr̄ali posita fuit ostensum. Caplm̄.XXII.

Profectiqꝫ. Hic ꝯnter ponit impedimētū ꝓcūatū per balaā ad suggestionē regis moabitaꝝ. Et quia in sequentib⁹ balaā dr̄ magus ⁊ ariolus:⁊ tn̄ eius ꝓphetie tāq̄ v̄e hn̄tur i auctoritate: iō videndum est si fuerint a deo uel demone:⁊ de v̄itate iparū. Circa p̄mū sciēdū ꝙ ꝓpheta dr̄ q̄si ꝓcul fās : qꝛ denunciat illa que sunt procul ab humana cognitione s̄ꝫ viā nāe:nunc autem ita est ꝙ q̄to aliquis est subtilioris itellectus tāto eius cognitio se extendit ad altiora: ad ꝗ

Dixitqꝫ dominus ad moysē: Ne timeas eum:quia in mānu tua tradidi illū ⁊ omnem populum ac terrā ei⁹: faciesqꝫ illi sicut fecisti seon regi āmorreoruꝫ habitatori esebon. Percusserūt igitur ⁊ hunc cum filijs suis: vniuersumqꝫ populum ei⁹ vsqꝫ ad internitionē ⁊ possederunt terrā illi⁹

XXII

Profectiqꝫ castrametati sunt i campestribus moab :vbi trans iordanēꝫ

non potest attingere cognitio intellectus magis rudis : qui nō pōt nisi sensibilia ⁊ grossa:⁊ si hoc est veꝝ de diuersis itellectibus eiusdem speciei:multo plus est veꝝ i intellectib⁹ diuersaꝝ spēꝝ:cuiusmodi sūt itellectus angelicus ⁊ humanus:⁊ iō cū angelus sit sblimioris ⁊ altioris nature eius cognitio ad multa se extendit ad que non potest humana cognitō attigere:nālis āt i demonibus remāserūt itegra:⁊ iō eorum cognitio nālis ad plura se extēdit q̄ humana Cognitio āt bonoruꝫ angeloruꝫ adhuc ad plura se extēdit iq̄tū sūt illuminati lumie gr̄e ⁊ diuinis reuelationibus. Patet igitur ꝙ demones a deo permissi possūt hominibus aliquas veritates reuelare eis incognitas:tum q̄a demonū cognitio nālis ad plura se extēdit q̄ hūana:ut dcꝫ ē:tū qꝛ s̄m Aug.ij.sup gen̄.ad lr̄aꝫ: Plura de supnālibus ueritatibus sāctis āgelis:aliq̄n demōib⁹ reuelāt: q̄s possūt vlti⁹ hoib⁹ reuelare a deo pmissi.cū igit reuelatio fit hoibus p demōes:tales dicūt ꝓphete demonū:cū āt fit a deo imediate:vl̄ mediātib⁹ āgelis sāctis dicūt ꝓphete dei. Cōsiderādū ēt ꝙ talis r̄uelatio differt a p̄cedēti:n̄ solū q̄tū ad cāꝫ reuelātē vt dcm̄ ē:sꝫ ēt q̄tū ad formā reuelatōis :qꝛ reuelatio fcā a deo ⁊ āgelis sāctis nullā falsitatē cōtinet:sꝫ illa que fit a demōib⁹ freq̄nt hꝫ admixtā falsitatē: qꝛ s̄m ꝙ dr̄ Johā. viij.ca. Jpe demō mēdax ē ⁊ pr̄ mēdacij.⁊ iō lꝫ aliq̄n reuelet hoib⁹ aliq̄s v̄itates:hoc facit,vt efficacius decipiat:vt ex plib⁹ v̄itatib⁹ ab eo p̄dcis postea sibi credat i falsitate : s̄ꝫ ꝙ dr̄ i collatōib⁹ patꝝ. Coll̄.ij.abbatis moysi:ꝙ demō i specie āgeli bōi cuidā fratri freq̄nt appuit:⁊ mltas v̄itates sibi dixit:⁊ q̄n vidit illū fratrē bn̄ incliatū ad credendū sibi :tunc ei psuasit vt circūcidēt:⁊ ꝙ alr̄ n̄ poāt saluari. Sciēdū etiā ꝙ reuelatio v̄itatꝭ ꝗ fit a deo ⁊ āgelis bōis:n̄ solū fit hoibus bōis:sꝫ ēt aliq̄n malis:vt pꝫ p v̄bū saluatoris Matth.vij. Mlti dicēt mihi i illa die: Dn̄e:nōne i noie tuo ꝓphauim⁹: ⁊c̄.⁊ sbdit: Et rn̄debo illis:nūq̄ noui vos ⁊c̄. h⁹ ēt pꝫ p illō qd̄ hr̄.iij.reg.xiij. de ꝓpha idoloꝝ ꝗ seduxit ꝓpham dn̄i:⁊ postea fcā ē sibi reuelatio a deo ȯ morte illi⁹ ꝓphe domini: eo ꝙ nō obedierat voci eius. ꝓphia.n.respicit actū itelligendi : charitas āt ꝗ facit hoiem bonū ē actus volūtatis:ꝗ p̄cedit ab actu itelligēdi:pri⁹ āt potest eē sine posteriori: et iō reuelatio ꝓphica pōt eē sine charitate:⁊ aliq̄n fit:vt dcm̄ ē ⁊ hoc cedit ad cōmēdationē v̄itatis reuelate: vt talis v̄itas testimonium habeat etiam ab aduersarijs v̄itatis ad bonū aliorum. Descendamus igitur ad propositū:dicendo ꝙ balaam fuit ꝓpha demonū:qꝛ fuit ariolus ⁊ magus querens reuelatōes a demonib⁹.fuit ēt ꝓpha domini modo p̄dicto inquantum alique veritates fuerunt sibi reuelate a deo : licet ab ipso non quereret:sed virtute diuina fuit demon prohibitus dare sibi responsum a quo querebat:⁊ sūt sibi r̄uelate veritates a deo ⁊ compulsus est pronunciare quod nolebat:videlicet sanctitatē ⁊ prosperitatem populi isrl̄:cuꝫ tamen contrariū desideraret:ut patebit:⁊ hoc fcm̄ est ad cōmēdationem populi isrl̄ ⁊c̄.⁊ ad terrorē aduersarioꝝ :⁊ ad gloriam dei principaliter:qui erat ductor illi⁹ ppli:⁊ ad salutē gentium:que ex prophetijs Balaā mote sūt postea ad querendum christuꝫ natū:ut habetur Matth.ij.⁊ pp hoc ⁊ silia ei⁹ prophetie scripte sūt i cāonica scriptura. His prelibatis descēdēdum ē ad lr̄am cū dr̄: a Profectiqꝫ ⁊c̄.vbi p̄mo ponit ipius Balaā vocatio:2⁹ ꝯ pplm̄ isrl̄ eius iniq̄ cōsultatio:ca.xxv. Circa primum describitur Balaā ad male-

Universidad de Deusto Biblioteca

dicēdū vocatus:ꝛ ad maledicēdū conat⁹ ca.xxiij.ȝ ad bñ dicēdū coactus.ca.xxiij. Circa primū ꝓmittit ipsi⁹ Balaaz vocatio sine effectu:ꝛ cū effectu:ibi Rursū ille. Circa ꝑmum ꝓmo ponit ipius Balac petitio:ꝛ ipius Balaaz rnsio : ibi Cūqz venissent. Circa primū ꝓmittit cā petitionis cum dī:

b Uidēs ār Balac filius ꝛē. Amorreo.i. Seon:ꝛ Og:ꝛ pplis eoꝝ quos interfecerat isrl:lz ceānt fortissimi.

c Et ꝙ ptimuissēt eū moabite.nō audētes iuadē eos:sicut fecerāt duo reges predicti. d Et ipetū ei⁹ ferre ñ possēt. In hebreo hī:ꝛ abominatus ē Moab filios isrl.i. odiebat:ꝛ ex hoc cōfidebat Balac . ꝙ moabite cū eo ipedirent filios isrl:ꝛ hec videt vior lra:qz filij isrl ñ fecerant ipetū ꝺ moabitas:cū ect eis ꝓhibitū a dño :ut habet deu.ij.ubi dī:Nō pugnes ꝺ moabitas ꝛē.

e Dixit ad maiores natu Madian. Erat eni Balach ꝺ pplo illo natus ut dicit Rasa.ꝛ et alij. Nec ē idē pplis cū moabitis: qz moabite descēderunt de loth:ꝛ madianite de abraā ꝑ madian: qui fuit filius Lethure. f Ipse autez.s. Balac. g Erat eo tpe rex in moab.per hoc eni quod dī:eo tpe:designat ꝙ nō erat rex nālis uel ex ꝓgenie illius terre:lz ex accidēti:utpote qz subiecerat sibi vnā ptē illius īre:sicut seon sbiecerat sibi aliā:vt dcm est ca. precedēti:uel qz forte moabite fugiētes ꝑ plio seon sbiecerāt se ipsi Balac reddēdo ei tributū : vt iuuaret eos ꝺ seon vel ꝺ filios isrl:de quibus timebāt vt dcm est. h Misit ergo nūcios. Hic ponitur ipa petitio balac per nūcios suos cū sbdit: i Uēi igit ꝛ maledic pplo huic ꝛē. Jvt ꝑ maledictionē tuā ei⁹ vt debilitet. Dicit ēt h ali qui hebrei ꝙ balach audierat de pplo isrl ꝙ plus uincebat vbis ꝛ ꝓcib⁹ ꝙ armis:vt dcm ē Exo.xvij. de victoria cōtra Amalech:ꝛ iō vocauit Balaā ut maledicēdo isrl:vba vbis opponēt. k Noui eni ꝙ bñdictus sit ꝛē. hoc dixit:qz Balaā prędixerat sibi anteq̄ esset rex moab ipm regnaturꝝ ibi dē:ut dixit Ra.sa. l Et maledictus ꝛē.qz ꝑ maledictiōes suas ꝛ carmina ꝺ moabitas fuerāt debellati a seō. m Debētes diuinatōis ꝓcciū i māib⁹. Jn hebreo hī:hntes diuinatōes i manib⁹. qō exponit triplr ab hebreis.vno mō ut per diuinationes i manibus itelligāt mūera ꝑ diuiatōib⁹:ꝑ put accipit translatio nra. Alio mō istra diuinādi:q̄ curiositas hūana adiuenerat:ꝛ talia portabāt nūcij ne Balaā excusaret se ex defectu talium. Tertio mō ꝙ illi nuncij qui erant de madian dixerāt adiuicē:qsi ꝑ diuinatōe:Si balaā stati ꝓsciat venire nobiscū:eius aduētus erit nobis vtilis:si aūt differat rnsionē nihil valebit nobis.vñ qō postea sbditur: Manete h nocte ꝛē. vbi sbdit:Manētib⁹ ār illis apud bahierico sita ē. Uidēns autē Balac filius ꝛē. Amorreo:ēt ꝙ pti muissēt euz moabite:ēt ipe tū ei⁹ ferre nō posset : dixit xit ād maiores natu madian: Jta delebit hic pplus oēs q̄ i nostris finib⁹ ꝓmorāt:quo solet bos herbas vsqz ad radices carpe. Jpe ār erat eo tpe rex in moab. Misit ergo nūcios ad balaā filiū beorarīolū :q babitabat sup flumē tre filioruz āmon:vt vocarēt eū ꝛ dicerēt:Ecce egressus ē pplus ex egypto q opuit supficiē tre sedēs ꝓtra me. Uēni igitur ꝛ maledic pplo huic q fortiō me ē:] si quo mō possim pcutē ꝛ eiscē eū ꝺ terra mea. Nouī.n.ꝙ bñdict⁹ sit cui bñdixeris:ēt maledict⁹ i quē maledicta cōgesseris: Perrexerūtqz seniores moab ꝛ maiores natu madiā: habētes diuinatōis ꝓciū i māib⁹. Cūqz uenissēt ad balaā:ꝛ narrassent ei oia ꝙ ba balac:ille ñdit: Mane te hic nocte:ēt ñdebo qc qd mihi dixerit dñs: Manētibus ār illis apud balaam:vēnit de⁹ ꝛ ait ad eum: Quid sibi volūt homes isti apd te:] Respōdit Balac filius sephor :Rex moabi taꝝ misit ad me dicēs : Ecce pplis q egressus ē ꝺ egypto opuit supficiē tre: veni ꝛ maledic ei: si quo modo possiz pugnās abigere eū. Dixitqz de⁹ ad balaā:Nō li ire cū eis nēqz maledicas pplo:qā bñdict⁹ ē. Qui mane consurgēs:dixit ad pncipes:Jte i terrā uram qz ꝑ bibuit me de⁹ uēir vobiscū Reuersi pncipes:dixerūt ad balac: Noluit balaā uēire nobiscū . Rursū ille multo plures ꝛ nobiliores q̄z aī miserat:misit. Qui cū venissent ad balaā dixerūt: Sic dic balach filius sephor. Nē cōteris venire ad me: patū habeo honorare te:ꝛ quic qd volueris dabo tibi. Veni ꝛ maledic pplo isti. Rndit balaā: Si dederit mihi balac plenā domū suaz argēti ꝛ auri nōn potero īmutare vbū dñi dei mei:vt vel plus vel mīn⁹ loquar . Obsecro vt hic maneatis ēt hac nocte:vt scire queaz qd mihi rursū ñdeat dñs Venit ergo de⁹ ad balaam nocte ꝛ ait ei: Si vocare te venerūt homes isti : surge ꝛ vade cū eis: ita dūtaxat vt qd tibi ꝓcepo facias Surrexit balaaz mane:ꝛ strata asina ꝓfect⁹ ē cū eis. Et irā tus ē de⁹. Stetitqz angelus dñi i via ꝺ balaā q sedebat asine:ꝛ duos puros habebat secū. Cernēs asina angelū stātē i via euaginato gladio:declinauit se ꝺ itinē: ꝛ ibat ꝑ agrū. Qua cuz vberaret balaā ꝛ vellet ad semitā reducē:stetit angelus i angustis duaꝝ maceriarū qbus vinee cingebant. Quem vidēs asina iūxit se parieti: ꝛ āttriuit sedētis pedē. At ille iterū vberabat eā ꝛ nihilomīn⁹ angelus ad locuz angustū trāsiēs:vbi nec ad dexterā nec ad sinistraz poterat deuiari:obuī⁹ stetit. Cū qz vidisset asina stātē angelū:concidit sub pedib⁹ sedentis . Qui iratus vehemēter cedebat fuste latera eius . Aperuitqz dñs os asine:ꝛ locuta est: Quid feci tibi: Cur petiī me ecce iā tertio Respōdit balaā:Quia cōmeruisti : ꝛ illusisti mihi. Utinā haberē gladiū vt te pcuterē. Dixit asina: Nonne aial tuū sum cui semper sedere ꝓsuesti vsqz in pntem diē:Dic qd simile vnqz feceriz tibi:At ille ait:Nūqz Protinus apuit dñs oculos balaā: ꝛ vidit angelum stātē in via euaginato gladio:ꝺorauitqz eū ꝓnus i terrā. Cui angelus:Cur in qt tertio vberasti asinā tuā Egō veni vt aduersarer tibi:qz ꝓuersa est via tua:mihiqz cōtraria. Et nisi asina declinasset de via dās locū resistēti:te occidissem:ꝛ illa viueret. Dixitqz balaam: Peccaui:nesciēs ꝙ tu stares cōtra me. Et nunc si displicet tibi vt vadam:reuertar. Ait ãngelus: Uade cū istis:ꝛ caue ne aliud qz ꝑcepo tibi loqris. Juit igit cū ꝓncipib⁹. Quod cū audisset balac:egressus ē i occursū ei⁹ i ōppido moabitarū qd̄ situ ē i extremis finib⁹ arnō. Dixitqz ad balaam:

ed rōne societatis:qz nō erāt nūcij sufficient honorabiles ad deducēdū eū:ꝓpi qō balach misit ad eū secūdo plures ꝛ honorabiliores nuncios:vt postea subditur.

a Rursum. Hic describit secūda vocatio q̄ ē cū effectu. Et ꝓmo describit ei⁹ vocatio:secūdo repbēsio: ibi Et iratus ē de⁹.

tertio receptō:ibi Quod cū audisset balach. Circa ꝑmū dī: b Ne cūcte.ve. ad me: pa.eni sū honore:ꝛ dcđ vo.dabo tibi. Sciebat eniz balach ipm ee supbuz ꝛ cupidū:ꝛ iō ꝓmittit sibi honores ꝛ diuicias vt alliceat ad eū veniēduz.

c Si dede. mihi balach do. sua am ple.argē. ꝛē. p hoc itelligit ꝙ erat cupidus tali um. d Non potero īmu.ver. dñi. fuit eni coactus ꝓtestare virtutē dei vt nihil posset agē vel dicere nisi qō placeret sibi. e Obsecro vt hic maneatis. q̄uis eniz tā prius fuisset ꝑ bibitus īre:tamē cupiditate ducē adhuc q̄rebat q̄mō posset īre: vt si forte demon ei ꝓuatus pmittere tur sibi dare rnsuz de cōtrario. f Uenit ğ de⁹. exponat sicut pri us. g Si vo. te ve.ho. isti surge ꝛ vade ꝛē. Dicūt aliq ꝙ hoc fuit dictuz ironice ab angelo: sz balaā accepit hꝰ tā quā dictū seriose ꝛ ꝓpi hoc angelus stetit in via ꝺ eū tenēs gladiuz euaginatū:vt postea subdit. Alij aūt dicūt ꝙ verbū angeli lz fuerit seriose dictū:nō tn fuit ꝓceptū nec cōcessio simplex: sed pmissio q̄ aliqn fit a deo de malis:vt eliciant inde bona qz scīz ꝙ dicit Aug. i enchiridion. De⁹ adeo ē oipotēs ꝛ bon⁹:qz nō sineret mala fieri nisi inde eliceret maiora bona.ꝛ sic factū ē in ꝓposito:pmisit eni ire ballaā sati facies ei⁹ cupiditati:ꝛ tn iter illō qō fiebat itētōe nocēdi pplo isrl de⁹ cōuertit i bonū.s.cōmēdatōem pplī isrl:ꝛ

xi

r Ego ve. vt aduer.ti.dicunt.n.aliꝰ ꝙ habuit ağel⁹ q̄ erat exercituī isrl:iō dixit: s Peruer. ē via ꝛē.] ꝛ seqt: t Dixit balaā.tioze duct⁹. v Et nūc si displi. tibi ꝛē. Jtā.n.dixerat ei ağel⁹ viā sibi cē ꝓtā:lz cupiditate lucri q̄rebat licētiā eūdi. x Ait ağel⁹ ꝛē. Jexponat sic ꝓus. h⁹ ee dictū ironice fm aliqs:vl ꝙ missiue fz alios. y Qđ cū audisset balach. hic describit receptio ipi⁹ balaā honorifica cū dī: a Egressi.ē i oc.ei⁹.ad faciēdū sibi sucrētiā. b In

ad dei gloriā:vt patebit i sequētib⁹. g Et irat⁹ ē. hic ponit ipi⁹ balaā reprhēsio:qz ibat itētōe puersa:vt dictū ē:q̄ nō pōt absc̄di a deo:lz hoib⁹ absc̄dat:iō dī:Et iratus ē de⁹. ꝓpi ei⁹ puersā intētionē:vl fm alios qz vbū ironice dictuz accepat vt seriosū. h Lernēs asina angelū stantē.appebat eni in spe hūana. quē balaā in nō vide bat: qz i prāte angeli sic apparētis ē facere q̄ sic videat ab vno ꝛ nō ab alio:hoc aūt factū ē vt plūptio balaā ꝓfutaret ēt ꝑ aial bzutū:scōm q̄ dic̄ beat⁹ petr⁹ scōe canonice ij.ca. Subiugale mutū hois voce loquēs ꝓhibuit pphete ilipi entiā. i Auertit se ab itinē.timore angeli. k Attri.pe. se. declinādo quātū poterat ab angelo q̄ stabat versus ptē alteri⁹ muri. l Conci.sb pedi.sedē.timore angeli quē nō poterat ꝺclinare. m Appuit qz dñs oſ asine. nō ē i telligēdū q̄ asina illa vba itelligeret vl formaret:qz verba rōnabilia nō itelligunt vl formant nisi ab hñte intellectū:ꝛ iō illa vba fuerūt formata vtute angeli mouētis linguā asine ad plationē vboz in cofusionē ipius balaam vt ꝓdictū ē. n Rndit balaā. Erat eni assuetus videē demones sibi appentes i spē aialiū ꝛ lecū loquētes:iō ad vocē asine ñ expauit nec admiratus fuit. o Protin' appuit dñs oculos balaā . lz eni ēnt apti ad videdū alia:nō tn ad visionē angeli rōe ꝓdicta ꝑ Adorauitqz eū. timoze corzeptus.

q Cur inquit tertō ꝛē. Jcū tn magi deberes grat' esse eo q̄ declinauit gladiū meuz

oppido moabitaꝝ qđ situ͂ ⁊c.] q2 filij isrl' non intrauerunt terminos moab: vt dictu͂ ē ca. pcedēti. sequit: c Nu͂qd aliud loq potero. hic coactus ē cōfiteri diuinā virtutē sicut pus: sicut. j. cogit bn̄dicere pplo isrl: cuiꝯ tn̄ exterminiu͂ desiderabat: vt patebit. j. p cōsiliu͂ qđ dedit ꝯ eu͂. d ¶ Cu͂qꝫ occidisset balac oues ⁊ boues. ad faciēdu͂ grāde conuiuium. e Misit ad balaā ⁊ pncipes ⁊c.] supra di q hēbat tm̄ duos pueros secum: ⁊ ideo pncipes q hic noiant erāt illi quos miserat balac: qbꝯ misit munera p labore vie: ⁊ q2 fecerāt illud qđ pꝯmi nu͂cq̄ nō poterat fecisse. Aliꝯ expōit q nō misit munera nisi ad balaā: misit tn̄ pncipes cu͂ muneribꝯ ill' vt essent gratiosiora. f ¶ Mane aūt facto s. post quietē noctis. g Duxit eū ad excelsa baal. i. ad mōtē vbi colebat idolu͂ nomine baal: fm q di i scholastica historia idola ortu͂ habueru͂t a belo rege assyrioꝝ: q mortuo filiꝯ eiꝯ ninꝯ q niniuen ꝯdidit: i cōsolationē suā de morte pr̄is fecit idolu͂: ei tātā reuerentiā exhibens: vt parceret seruis suis peccātibꝯ: qn̄ ad idolu͂ refugiebāt: ⁊ in cepert idola i alijs locis honorari ⁊ coli: ⁊ sic in ē tracta idolatria ad alia loca: sic ⁊ denoiatō: q2 sic assyrij illđ idolu͂ vocauerūt belū: ita babylonij idolu͂ suu͂ vocauert bel. Alij ppli beel: alij bael: alij baalim: alij beelphegor ex cōpositōe alteriꝯ nois cu͂ eo. Judei aūt vocabāt idola beelzebub. i. deus muscaꝝ: eo q ex sacrificijs ibi factis musce cōgregabant ⁊ hoc dicebāt in cōtemptu͂ idolatrie: q2 apud eos tm̄ remāserat cultꝯ vniꝯ dei: ⁊ fm hoc dicebāt de christo i beelzebub pncipe demonioꝝ eijcit demonia: dicebāt eni pncipē demonu͂ i idolis dare rn̄sa: ⁊ ppt hoc noiabāt ipm nomie idoli: ductꝯ ē aūt illuc balaā q2 erat ariolus ⁊ magus ⁊ cultor demonu͂. b Et intui. ē extremā ptē ppli. i. totu͂ exercitu͂ vsqꝫ ad extremā ptē: qđ pꝫ ex hoc qđ di sequēti caplo: vbi di q inde duxit eū ad aliu͂ locu͂ vn̄ posset ptē israel vidē ⁊ nō totu͂: ex quo cōcludit q de hoc loco videbat totu͂ exercitu͂ israel.

Misi nu͂cios ut uocarēt te Cur nō stati ueisti ad me: An q2 mercedem aduētui tuo reddē nequo: Cui ille respōdit: Ecce adsu͂. Nu͂nqd loqui potero aliud nisi qđ deus posuerit in ore meo: Perrexeru͂t ergo simul: ⁊ uenerūt i urbē q i extremis regni eiꝯ finibꝯ erat. Cu͂qꝫ occidisset balac boues ⁊ oues: misit ad balaā ⁊ principes q cu͂ eo erāt munera: Mane aūt facto: duxit eū ad excelsa baal: et ituitus ē extremā ptē ppli. XXIII.

Dixitqꝫ balaā ad balac Edifica mihi hic septē aras: ⁊ para totidē uitulos eiusdēqꝫ nu͂eri arietes. Cu͂qꝫ fecisset iuxta sermonem balaā: iposuerūt sil' vitulu͂ ⁊ arietē sup araꝫ. Dixitqꝫ balaā ad balac: Sta paulisper iux holocaustu͂ tuum]

¶ Cap. XXIII.

Dixitqꝫ balaā. Hic describit ipius balaā ad maledicēdu͂ conatꝯ. Et diuidit i tres ptes fm q ter conatus est ad hoc: 2ª ibi Dixit g balaam: 3ª ibi Et ait balac. Circa pmu͂ igit maledicē pplo conat p sacrificia demonibꝯ oblata cu͂ di: b Edifica mihi hic septē aras. i veneratōe septē planetaꝝ quos colebāt idolatre: ⁊ potissime illi q erāt astrologia imbuti: quātum ad hoc q omia q agunt in humanis actōnibꝯ deriuant a stellis: de qbꝯ erat iste balaā. c ¶ Dixitqꝫ balaā ad balac sta paulisp ⁊c. hic enim ritus obseruabat in sacrificijs idoloꝝ. d Donec

va. si forte oc. mihi dn̄s. l3 noiet hic nomē dn̄i: intēdebat tn̄ hic reuelatōē a demone quo pcederet in ppli maledictōe: qrebat eni tūc auguriu͂: vt habet i pncipio sequētis capituli: qđ nō dicit reuelatō a deo: sꝫ a diabolo. Sciendum etiam q recedebat a societate aliorum qrēs auguriu͂: tn̄ q2 demones cōmuniꝯ apparent magis i tenebris ⁊ in solitudine q in luce vel societate: q2 sūt spūs tenebraꝝ: ⁊ p pacta occulta ⁊ priuata ⁊ n̄ p signa publice iusticie faciūt qđ faciunt: tn̄ q2 apparitio q appent cultoribꝯ suis cōmunit fit p abstractionē a sensibꝯ: ⁊ cu͂ aliq horribili passione corpis: ⁊ hoc fit dei puidentia vt pphete demonu͂ a pphetis dei etiaꝫ p exteriora signa distiguant: in qbꝯ talis passio horribilis nō fit: ppt qđ balaā qrebat a turba segregari: qn̄ qrebat auguriu͂ vt libentiꝯ demon ei appareret: ⁊ vt aliq passio horribilis sibi corā alijs non accideret: ppt quā ab eis ꝯtēneret: cōsequent a tali augurio ipedit cu͂ di: e ¶ Cu͂qꝫ abisset velocit. ad qrēdu͂ demonioꝝ rn̄su͂: qlit possꝫ maledicē pplꝫ isrl f Occurrit ei deꝯ. ipediēs pdictā rn̄su͂ ⁊ ponēs i ore balaā ꝯriu͂: vn̄ sequit postea. g ¶ Assu͂ptaqꝫ pabola sua. pabola di qn̄ vnu͂ vbu͂ p alio ponit: ⁊ hꝯ mō di hic parabola: q2 qrebat vba maledictōis: ⁊ posita fueru͂t i ore eiꝯ vba bn̄dictōis: di etiā parabola q2 pabolice ⁊ p similitudines loqbat vt pꝫ i sequētibꝯ h De aram addu. me balac ⁊c. cu͂ magno labore ⁊ su͂ptibꝯ: ⁊ cāꝫ vocatōis rn̄dit: i ¶ Ueni inqt ⁊ maledic iacob. ipcādo ei malu͂ pene. k Pro pera ⁊ detestare isrl. impcādo ei malu͂ culpe vt sic dn̄s q ē ptector eiꝯ ab eo recedat. l ¶ Quo maledicā ⁊c.] q. d. pdicta fcā sūt frustra: q2 phibitꝯ su͂ a deo cui non possu͂ resistē. m De su͂. sili. vi. eū. q2 erat i alto mōte vbi duxerat eū balac: vt pꝫ in fine pcedētis capituli. n ¶ De col. ꝯsi. illu͂. nō ad maledicēdu͂: q2 su͂ phibitꝯ: sꝫ magis ad bn̄dicēdu͂ q2 su͂ ꝯpulsus: vn̄ rn̄dit: o Po. so. bitabit. i. segregatꝯ ab alijs pplis: pmo i corde p fidē vnius veri dei: alijs pplis ad idolatriā declinātibꝯ: 2° i carne p circu͂cisionē: 3° i lege spālit data illi populo: fm q di ps. cxlvij. Nō fecit talit oi natōi: ⁊ iudicia sua n̄ manifestauit eis. 4° i veste vt dictu͂ ē. s. xv. c. hec ⁊ similia bn̄ficia fcā sūt singlarit illi pplo: eo q xps nascitur erat ꝯ eo fꝫ carnē. p Et int gē. nō repu. sꝫ erit ppls deo peculiari: fꝫ q di Exo. xix. Erit mihi i peculiu͂ ꝯ cu͂ctis pplis

donec uadā: si forte occurrat mihi dn̄s: ⁊ qđcu͂qꝫ imperauerit loqr tibi. Cu͂qꝫ abijsset velocit: occurrit illi deꝯ. Locutusqꝫ ad eum balaā: septē inqt aras erexi: ⁊ i posui uitulu͂ ⁊ arietē desup Dn̄s aūt posuit uerbu͂ in ore eiꝯ ⁊ ait: Reuertē ad balac: ⁊ hec loqris. Reuersus iuenit stātē balac iux holocaustu͂ suu͂ ⁊ oēs pncipes moabitaꝝ: assu͂ptaqꝫ parabola sua: dixit: De arā adduxit me balac rex moabitaꝝ: de mōtibꝯ orientis. Ueni inqt ⁊ maledic iacob: propera ⁊ detestare isrl. Quō maledicā: cui nō maledixit deꝯ: Qua rōe detester: quē dn̄s nō detestat: De su͂mis silicibꝯ uidebo eū: ⁊ de collibꝯ ꝯsiderabo illu͂: Populus solus habitabit: et inter gētes nō reputabit. Quis

q ¶ Quis dinume. possit pul. iacob. i. multitudinem de eo egressurā: q. d. nullus: vtit aūt hoc noie pulueris q2 hō fm carnē q traducit a parētibꝯ originat a puluē fm q di Gen. ij. Formauit hoiē deꝯ de limo terre. i hebreo habet de puluē terre. Itē q2 abrae de mltiplicatōe sui seminis fuerat dcm Gen. xiij. c. Si qs possit nu͂erare puluerē terre: semē qꝫ tuum nu͂erare poterit. r Moriat aia mea morte iustoru͂ ⁊c. mali. n. hoies l3 nolint viuere vita iustoꝝ appetūt tn̄ mori morte eoꝝ: ⁊ talis erat balaā. Alij exponūt dicētes: q pphetauit de morte sua: vt sit sensus: Moriat aia mea. i. pibit mea corpalis vita morte iustoꝝ. i. iflicta a iustis: q2 postea fuit intefectus a filijs israel vt hꝫ. j. xxxi. ca. sꝫ hec expositō n̄ ꝯsonat lr̄e sequēti cu͂ rn̄dit: Fiant nouissima mea hoꝝ silia: sꝫ pma ꝯsonat. s ¶ Dixitqꝫ balac. Hic ꝯsequent balaā rephendit: q2 agebat ꝯriu͂ illiꝯ ppt qđ vocatꝯ fuerat t Cui ille rn̄dit. se excusādo. v ¶ Nu͂. ali. lo. possu͂ ⁊c. q. dicat. eiꝯ vtuti nō possu͂ resistē: ⁊ i hoc coactꝯ fuit ꝯfiteri vtutē diuinutionu͂ ⁊ augurioꝝ nullam eē: nisi quātu͂ deꝯ pmittit. x Dixit g balac. Hic describit secu͂dus conatꝯ ipiꝯ balaā: et pmo p mutationē loci cum di: y ¶ Ueni mecu͂ i alteꝝ locu͂ ⁊c. tu͂ q2 magi ⁊ augures i tabul' obsuāt loca ⁊ tpa: tu͂ q2 balac credebat balaam fuisse territu͂: vidēs totu͂ pplm: ⁊ ex hoc non fuisse ausu͂ maledicē: vl q2 sciebat maiꝯ meritu͂ eē i toto pplo q i pte: vt si balaā fuisset phibitus maledicē toti pplo ppt merita eiꝯ: nō tn̄ phiberet a maledictione ptis: ⁊ p ꝯsequēs eiꝯ aduersarij diminuerent ⁊ debilitarentur Scđo p oblatōnē sacrificij cu͂ di: ꝫ Edificauit balaā septē aras ⁊c. ⁊ exponat sic. s. tertio p inqsitionē auguri cu͂ di: a ¶ Donec ego pgā obuiā. itēdebat. n. obuiare demōi solito sibi apparē ⁊ loq. b Cui cu͂ dn̄s occurrisset. i cuiꝯ pn̄tia demō nihil poterat. c ¶ Posuitqꝫ vbu͂ i ore eiꝯ. ad ꝯriu͂ sue itētōis: vn̄ rn̄dit: d Nō ē deꝯ qsi hō vt mētiat. q2 ipe ē vitas p eēntiā. e ¶ Nec vt filiꝯ hois vt mutet. sꝫ ꝯriu͂ huiꝯ videt hr̄i hiere. xviij Si pn̄iam egerit gēs illa a malo suo qđ locutꝯ su͂ aduersus eā: ago ⁊ ego pn̄iaꝫ sup malo qđ cogitaueraꝫ vt facere ei. Dicēdu͂ q deꝯ oino ē imutabilis: fm q di iacobi. j. ca. apud quē non ē trāsmutatio ⁊c. tn̄ facit ⁊ dicit mutabilia: p imutabilē volu͂tatē suā. Ad cuiꝯ itellectu͂

diuumerare possit puluerē iacob: ⁊ nosse nu͂eꝝ stirpis isrl: Moriat aia mea morte iustoꝝ: ⁊ fiāt nouissima mea hoꝝ silia. Dixitqꝫ balac ad balaā. Quid ē hoc qđ agis: Ut malediceres i imicis meis vocaui te: ⁊ tu eꝯrio bn̄dicis eis: Cui ille rn̄dit. Nu͂m aliđ possu͂ loq nisi qđ iusserit dn̄s: Dixit ergo balac: Ueni mecu͂ i alteru͂ locu͂: vn̄ ptē isrl videas ⁊ totu͂ vidē nō possis: inde maledicito ei. Cu͂qꝫ duxisset eū i locu͂ sublimē sup vticē mōtis phasga: edificauit balaā septē aras: ⁊ ipositis supra vitulis atqꝫ arietibꝯ: dixit ad balac: Sta hic iux holocaustu͂ tuu͂ donec ego obuiꝯ pgā. Cui cu͂ dn̄s occurrisset: posuissetqꝫ vbu͂ i ore eiꝯ ait: Reuertē ad balac: ⁊ hec loqris ei. Reuersus iuenit eū stātē iux holocaustu͂ suu͂: ⁊ pncipes moabitaꝝ cu͂ eo. Ad quē balac Quid inqt locutꝯ est dn̄s: At ille assu͂pta pabola sua ait: Sta balac ⁊ ausculta: audi fili sephor. Nōn ē deꝯ qsi hō vt mētiat: nec vt filiꝯ hois vt mutet. Dixit ergo ⁊ nō faciet: locutusqꝫ ē ⁊ n̄ i plebit: Ad benedicēdu͂ adductꝯ su͂: bn̄dictōnē phibē nō valeo. Nōn ē idolu͂ i iacob: nec vr̄ simulacru͂ i isrl Dominꝯ deꝯ eiꝯ cuꝫ eo ē: et clāgor victorie regis i illo. Deus eduxit illu͂ đ egypto cuiꝯ fortitudo silis ē rhinocerōtis. Nōn ē auguriu͂ in iacob: nec diuiatio i isrl. Tēporibus suis dicet iacob ⁊ isrl: qđ opatꝯ sit deus. Ecce pplus vt leena cōsurget: ⁊ quasi leo erigetur. Nōn accubabit donec deuoret predam: et occisoꝝ sanguineꝫ bibat. Dixitque balac ad

ꝯsiderādu͂: q aliqua dei vba significatiua sūt futuroꝝ fm q sūt in dei pn̄tia: ⁊ illa imutabilit eueniunt: q2 dei pn̄tia ē imutabilis. Alio mō sūt significatiua futuroꝝ: put sūt in cāis secu͂dis mutabilibꝯ: q sūt merita ⁊ demerita hoium: ⁊ talia nō iplent semp: sꝫ mutant frequenter: sicut ⁊ cāe eoꝝ: ⁊ hoc mō di Jone. iij. ca. Adhuc. xl. dies ⁊ niniue subuertet. hꝯ. n. exigebāt demerita illiꝯ ppli ptūc: sꝫ quia egerūt pn̄iaꝫ nō ē adipletu͂ illud verbuꝫ: ⁊ hoc nō arguit mutationē i deo: sꝫ i libero arbitrio humano: ⁊ p hoc soluit auctas hiere. allata. f Dixit g ⁊ nō faciet. q. d. nō: ⁊ hoc ē intelligendu͂ de pnu͂ciatōe aliciꝯ futuri put ē i pordinatōne scie ⁊ volu͂tatis diuine: cuiusmodi erat psperitas ppli isrl. g ¶ Ad bene. addu. su͂. i. ex intētōne diuina l3 ego venerim intētione ꝯria b Nō ē idolu͂ in iacob. i. idolatrie viciu͂ dicit tn̄ idoluꝫ qđ fit ad similitudinem aliciꝯ rei exn̄tis: ⁊ dicit ab idolis qđ ē forma qsi formatu͂ ad similitudineꝫ alteriꝯ. Simulachru͂ aūt ē imago rei nō exn̄tis: sicut si corpi humano iserant caput arietis ⁊ ale auis: qlit pingebatur imago iouis. Et di simulachꝝ a simulo. las. qđ ē fingē qsi qđ fictu͂. i ¶ Dn̄s deꝯ eiꝯ cu͂ eo ē. p veꝝ cultuꝫ. k Et clā. vic. re. i illo. q. d. rex celestis dat eiꝯ victoriā pugnādo p eis: vt hꝫ Exo. xiiij. de egyptijs: ⁊. xvij. de amalechitis vtute diuia debellati. l ¶ De edu. eū de egypto. in mirabilibꝯ signis. m Cuiꝯ for. si. ē rhinocerōtis. i. vnicornis fm aliqs: fm hebreos ē aial sile boui qđ vocat gallice buple: ⁊ ē aial magne fortitudis. Sciēdu͂ et q li cuiꝯ fm aliqs refert ad deu͂: ⁊ sic vocat hic fortitudo dei: cui nō pōt resisti: fm alios refert ad pplꝫ isrl: ⁊ fm hoc designat fortitudo israel cui aduersarij resistē nō poterāt: vt pꝫ i pluribꝯ locis i hꝯ libro ⁊ i libro iosue. n ¶ Nō ē auguriu͂ in iacob ⁊c. i. nō qru͂t vitatē de occultis p tales supstitōes: sꝫ a pphetis loquētibꝯ ex inspiratōe diuia: iđ rn̄dit: o Tpibꝯ suis dicet iacob ⁊ isrl. i. tpe cōueniēti denu͂ciabit ei p pphetas volu͂tas dei. p ¶ Ecce po. vt leena ꝯsur. i. audact ⁊ ꝯstant aduersarios iuadet. q Nō ac. do. de. p. i. nō qescet a plijs donec totalit debellet aduersarios. r ¶ Et occi. san. bibat. i. delectet i sāguie occisoꝝ: sic bibēs delectat i potu ⁊ hoc ppt ad ipletionē diuie iusticie: fm q dicit ps. lviij. Letabit iustus cu͂ viderit vidictā: manꝯ suas lauabit in sanguie pctoꝝ. Dicūt aliq hebrei qđ di hic: Nō accubabit ⁊c. pphauit de moyse q nō moreret nec qesceret i sepulchro: donec madianite eēnt occisi: put hꝫ. j. xxxi. ca. s Dixitqꝫ balac. Hic ponit tertiꝯ conatꝯ balaā ad maledicēdu͂ pplo isrl: increpat tn̄

Universidad de Deusto Biblioteca

ꝑmo de bñdictione cū dī: t ¶Nec maledicas ei nec bñdi-
cas.q.d.si nō potes maledicē potes tñ cessare a bñdictōne:
de quo excusat se dñs: v ¶Nōne ait dixi tibi ⁊c.q.d.cō-
pulsus sū hoc facē vtute dei:cui nō possū resistē:2° ponit co
natus ad maledicēdū cū dī: x Et ait balac ad eū: veni

balaaz: Nec maledicas ei
nec bñdicas. Et ille:nōnne
ait dixi tibi : ꝙ qcqd mihi
de⁹ īperaret hoc facerē:Et
āit balac ad eū: Ueni ⁊ du
cā te ad aliū locum: si forte
placeat deo vt inde maledi-
cas eis. Cūqꝫ duxisset euz
sup vticē mōtis phogor q
respicit solitudinē: dixit ei
balam:Edifica mihi hic se
ptē aras:⁊ para totidē vitu
los:eiusdēqꝫ nūeri arietes.
Fecē balac vt balaā dixerat
īposuitqꝫ vitulos ⁊ arietes
ꝑ singulas aras. ¶XXIIII.
Q Umqꝫ ūidisset balaaz
ꝙ placeret dño vt bñ-
diceret israeli] neq̄qꝫ abijt
vt añ prexerat vt auguriuz
q̄reret : sꝫ dirigēs ꝯ desertū
vultū suū: ⁊ eleuās oculos

⁊ ꝺducā te ⁊c. vbi ex
ꝑmit conatus ꝑ mu
tatōnē loci rōe supra
dicta:2° ꝑ oblationē
sacrificij cū dicitur:
y ¶Edifica mihi h̄
septē aras ⁊c.⁊ expo-
nat sicut.s. In ca-
pitulo.xxij.vbi dicit
in postilla: Occurrit
ei de⁹ īpediēs ꝑdictū
rīsū. ¶Additio
Q Uerēdū oc
currit cur
de⁹ impedi
ebat maledictōez ba-
laam:quā ꝑ demonē
volebat facē: cū talis
maledictio nō posset
nocē pp̄lo nisi de⁹ per
misisset: ⁊ sic erat di-
no vana: vñ ex hoc
mag notificaret diui
na potētia: qñ etiam
maledicente diabolo
cū suo ꝓpheta ex h⁹
nihil posset facē ꝯ po
pulū dei: ex quo ma-
gis fierēt cōfusi a va-
na expectatōe sua:iu-
xta illud ps.Maledi
cēt illi tu aūt bñdices:q̄ insurgāt in me cōfūdant ⁊c. Ad qḋ
vī dicēdū:ꝙ de⁹ nō ꝑmisit ꝙ balaā malediceret pp̄lo ꝓpt
duo. Primū ē q2 si balaā maledixisset eis:balac ⁊ moabite
ꝯfiderēt de tali maledictōe ⁊ pugnarēt cū pp̄lo:dicebat.n.
balac i ꝓcedēti cap̄lo ipi balaam:Ueni igit ⁊ maledic pp̄lo
huic:q2 fortior me ē:si quo mō possū ꝑcutē ⁊ eijcē eum de
terra mea:noui.n.ꝙ sit maledict⁹ i quē maledicta ꝯgesseris
sꝫ hoc erat ꝯ dei dispōnēz:q̄ ꝓtūc nolebat ꝙ filij israel pu-
gnarent cū moabitis:vñ.j.deute.ij. Caue ne pugnes ꝯ eos
nec mouearis ad pliū ⁊c. ¶Secūdū ē q2 magis diuia potētia
manifestabat i hoc ꝙ demones ⁊ eoꝝ ꝓpheta non possent
ꝓrumpere verbum sine ꝑmissione diuia:ꝙ si ꝓferret ma-
ledictionē nō haberet effectū:vñ de xp̄o legit luc.iiij.ca. ꝙ
nō sinebat demonia loq̄:⁊ adhuc mag vr māifestari diuia
potētia:qñ demones seu eoꝝ ꝓpheta inuiti id qḋ de⁹ vult
manifestant:sicut Matth.viij.ca.de xp̄o dicebāt: Uenisti
añ tp̄us torq̄re nos.⁊ sic in ꝓposito itēdebat de⁹ ꝙ balaam
q̄ erat valde famosus i huiusmōi diuiationib⁹ demonū:ꝓ
fiteret nullā eē vtutē diuiatōnū ⁊ augurioꝝ:nisi quātū de⁹
ꝑmittit:hoc.n.vr magis redūdare i laudē diuinā ꝓsertim
apud eos q̄ huismōi demonib⁹ cōfidebāt. Ca.XXXIII.
Q Unqꝫ vidisset. Hic describit balaā vt coactus ad
bñdicēdū pp̄lo isrl̄. Duab⁹ aūt vicib⁹ ꝓcedētibus
lꝫ fuerit ꝓhibit⁹ maledicere ⁊ cōpulsus bñdicē: tñ
fuit ꝑmissus ire ⁊ q̄rere auguriū ad maledicēdū pp̄lo : sꝫ h
nō ꝑmissus fuit:sed stati p⁹ mutatōez loci ⁊ oblatōez sacri
ficij fuit cōpulsus bñdicē israeli.primo igit describit bñdi-
ctio:2° ei⁹ interruptio:ibi Iratusqꝫ balaac : 3° ei⁹ resūptio:ibi
Sūpta igit pabola.Circa ꝑmū dī: a ¶Cūqꝫ vidisset ba
laā ꝙ placeret dño ⁊c. Hoc factū ē ad ondēdū ꝙ absqꝫ dei

ꝑmissione nō solū demones nō pñt dare rīsū hoibus
sꝫ nec etiā hoies pñt hoc q̄rere. b Uidit isrl̄ in tēto.
cōmo.p tri.suas.q2 q̄libet trib⁹ erat disticte ⁊ ordinate
posita:sicut dictū ē.s.ij.ca. c ¶Et irruēte in se spiritu
dei.i.spū ꝓphetie q̄ pōt eē in aliq̄ cū malicia volūtatis

ūidit isrl̄ itētorijs cōmoran
tē ꝑ trib⁹ suas:ēt irruēte i se
spū dei assūpta pabola ait:
Dixit balaā fili⁹ beor:dixit
hōmo cui⁹ obturat⁹ ē ocu-
lus:dixit āuditor sermonū
dei qui visionē oipotētis in
tuit⁹ ē:qui cadit ēt sic aperi
unt oculi ei⁹. Quā pulchra
tabnacula tua iacob: ⁊ ten
toria tua isrl̄: ūt valles nēo
rose vt horti iux̄ fluuios ir
rigui:ūt tabernacula q̄ fixit
dñs:qūasi cedri ꝓpe aquas
Flūet aq̄ de situla eius:⁊ se
mē illi⁹ erit i aq̄s mltas. Tōl
let ꝓpt agag rex ei⁹:ēt aufe
ret regnū illi⁹. De⁹ eduxit il
lū de egypto:cui⁹ fortitudo
silis ē rhinocerotis. Deuo
rabūt gētes hostes illi⁹: os
saqꝫ eoꝝ ꝯfringēt: ⁊ ꝑfora-

vt dictū ē.s. xxij
cap̄. d Dixit
hō cui⁹ obturat⁹
ē ocul⁹. vno mō
exponit ḋ mō re-
uelatōis q̄ fiebat
sibi a demonib⁹:
q2 fiebat cōit i sō
no vl̄ i auersione
a sensibus: ⁊ tūc
oculus corpal̄ nō
videt. Alio mō
exponit ḋ mō re
uelatōnis diuine
sibi facte : q2 fie-
bat sibi absqꝫ grā
iustificante: vt sic
videret vitates ꝑ
alijs: tñ nō vide-
bat ad cōsecutio
nē vl̄ ꝓmotionē
ꝓprie saluti: ⁊ sic
erat malicia exce
cat⁹. e ¶Dixit
auditor s̄monuz
dei. nō tñ factor.
f Qui visi.oi-
po.itui.ē. inq̄tū
fiebāt sibi reuela
tiones a deo.
g ¶Qui cadit.p
sōnū vel auersionē a sensib⁹. h Et sic aperiunt ocu-
li ei⁹.q2 hoc mō fiebat sibi reuelatō demonis cōmunit
vt dictū ē. Alio modo exponit de reuelatione diuina.
g ¶Qui cadit.p malicia volūtatis. h Et sic ape
riunt oculi ei⁹.q2 hoc mō fiebat sibi reuelatio .s. absqꝫ
grā iustificāte. i ¶Quaꝫ pulchra tabernacula tua.i.
bñ ordinata. k Ut valles nemorose ⁊c. i.delectabi-
lia ad habitādū. l ¶Ut taber.q̄ fix.dñs. q2 taberna-
culū federis vbi erat hitatio diuia erat i medio ⁊ tēto
ria isrl̄ i circuitu posita:vt visū ē supra.ij. capi.⁊.iij.
m Quasi cedri ꝓpe aquas.p hoc designat ꝓsperitas
pp̄li isrl̄.vel ꝓm alios hoc refert ad tēplū postea factuz
a salomōe de lignis cedrinis:vt hꝫ.iij. Reg.v. n ¶Flu
et aqua de situla ei⁹.p situlā q̄ ē instrumētū hauriendi
aquā de puteo ⁊ effūdēdi ad vsum humanū: intelligit
studiū legis ⁊ ꝓphetarū:qḋ viguit i hierusalē circa tē-
plū p qḋ studiū hauriebant aque sapientie de puteo sa
cre scripture:⁊ effūdebant docēdo pp̄lm:ꝓm ꝙ dī Isa.
ij. De syon exibit lex ⁊ vbū dñi de hierusalē. o Tol
let ꝓpt agag rex ei⁹.in hoc ꝓphetat de saule rege isrl̄ :
q̄ nō ipleuit ꝓceptū dñi de deletōne amalech: sed cepit
agag regē amalech viuū:⁊ de spolijs meliora reseruauit
iō fuit reprobat⁹ a regno:vt hꝫ ꝑmo regū.xv. p ¶Et
auferet regnū illi⁹.q2 trāslatū fuit de domo saul ad do-
mū dauid. Ra.sa.alit exponit dicēs ꝙ h ē textus : alti-
or agag rex ei⁹.i.ꝑm⁹ rex isrl̄ capiet agag:⁊ h⁹ fecit saul.
Et eleuabit regnū ei⁹.s.regnū israel:qḋ fuit postea val-
de eleuatū tp̄e dauid ⁊ salomōis. q De⁹ eduxit illū
⁊c.exponat sicut ca.ꝓcedēti. r ¶Deuorabūt gētes ho
stes illi⁹.i.israelis:⁊ li gētes ē accusatiui cāus:hoc ē deꝫ

hebrei ꝑfecte triūphabūt de aduersarijs: ⁊ h⁹ pꝫ ꝑ lr̄aꝫ
hebraicā q̄ planior ē: q̄ sic hꝫ: Deuorabit .s. isrl̄ gentes
hostes suos: ⁊ ossa eoꝝ corrodet.i. fortitudinē eaꝝ de-
struet. s ¶Accubās dormiuit.i.dormiet:⁊ ponit hic
ꝓteritū p futuro:ꝓpt certitudiuē ꝓphetie:⁊ designat i

būt sagittis. Accūbās dor
miuit vt leo:⁊ q̄i leena q̄ūā
suscitare nullus audebit.
Qūi benedixeīt tibi: erit ⁊
ipse bñdict⁹: q maledixerit
tibi i maledictōe reputabit
Irātusqꝫ balac ꝯ balaā:cō
plosis manib⁹ ait:Ad male
dicēdū iimicis meis voca-
ui te:qb⁹ eꝯrio tertio bñdi-
xisti. Reuertē ad locū tuuꝫ
Decreuerā qdē magnifice
honorare te: sꝫ dñs ꝓuauit
te honore disposito. Rñdit
balaā ad balac. Nōne nū-
cijs tuis quos misisti ad me
dixi: si dederit mihi balac
plenā domū suā argenti ⁊
auri nō potero ꝓterire ser-
monē dñi dei mei:vt vl̄ bo
ni vel mali qd ꝓferā ex cor
de meo:sed qcqd dñs dixe

hoc securitas po
puli i terra sibi ꝓ
missa aduersarijs
debellatis:iō sub
dit: Quasi leena
sequit: t Quā
suscitare null⁹ au
debit. quam diu
eni in vero cultu
dei ꝑsteterūt ha-
bitauerijt i terra
israel cōfidenter.
v ¶Qui bñdi-
xerit tibi ⁊c. q .
d. tanta erit opi-
nio bonitatis h⁹
pp̄li ꝙ bñdicētes
ei reputabunt be
nedicti: ⁊ maledi
cētes maledicti .
x Irat⁹qꝫ balac
Hic ponit bñdi-
ctionis interruptio
ꝑ balac ipm dep̄
bēdētēz : ⁊ pꝫ lr̄a
vsqꝫ ibi: y ¶Ue
rūtñ pgēs ad po-
pulū ⁊c.] sciebat
n. balaā ꝙ q̄diu
spūs dei ipm mo
ueret ad loquen-
dū nō posset pp̄lo israel maledicē:sꝫ cogitabat ꝙ in re-
cessu in terra illa huiusmōi spūs ab eo recederet: ⁊ tūc
ꝑmitteret agē ⁊ loq̄ ꝓm malā volūtatē suā: ⁊ tūc daret
ipi balac ꝯsiliū ꝯ filios israel:qḋ ⁊ factū ē: vt habebit i
ꝓncipio sequētis ca. z Sūpta igit pabola. Hic po-
nit bñdictionis resūptio:⁊ ꝑmo ꝯuertit ei⁹ ꝓphetia ad
iudeos:2° ad alios:ibi Cūqꝫ vidisset. Circa ꝑmū ex pre
dictis pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: a ¶Uidebo eū ⁊c. exponit aūt
hec lr̄a ab hebreis de ꝓsperitate regni isrl̄ tp̄e dauid ⁊
salomonis de q̄ dicit balaā:Uidebo eū sꝫ nō mō. q.d.
lꝫ stat⁹ illi⁹ ꝓsperitatis mihi ostēdat visione ꝓphetica
tñ nō erit tp̄ib⁹ meis:q2 adhuc mltū distat. b Orie
tur stella ex iacob.i.dauid vt dicūt aliq̄ hebrei:q̄ noiat
stella ꝓpt sanctitatē:ꝓm Ra.sa.p stellā intelligit aliqua
ꝯstellatio spālis q̄ apparuit circa natiuitatē ipi⁹ dauid
designās ortū ei⁹:sed cuiusmōi fuerit illa ꝯstellatio nō
dicit: c ¶Et cōsurget virga de isrl̄.i.dauid q̄ dī vga ꝓ
pter ꝑtātē regiā. d Et ꝑcutiet duces moab.ꝓm ꝙ dī
ij.reg.viij.ca. Et ꝑcussit dauid moab ⁊ mēsus ē eos funi
culo coequās terre. e ¶Uastabitqꝫ oēs filios seth.dic
Ra. nathā ꝙ seth ꝓut hic accipit ē nomen ciuitatis in
terra moab cui⁹ pp̄lm totalit destruxit dauid. f Et
erit idumea possio ei⁹.ꝓm ꝙ dī.ij.reg.viij.ca. ⁊ facta ē
vniuersa idumea seruiēs dauid. g ¶Hereditas seir ce
det inimicis suis.i.filijs isrl̄ quoꝝ erat iimici. h De
iacob erit q̄ dñet.s.vniuersalit:hoc refert ad salomonē
ꝓm aliquos hebreos dicētes ꝙ ipe dñat⁹ fuit toti orbi:
ꝓm ꝙ dicit.iij. reg.x. Magnificatus ē ꝙ rex salomō sup
oēs reges terre ⁊c. ⁊ sꝫdit ibidē: Et singuli deferebāt ei
munera.i.tributa ꝑ istos. i ¶Et ꝑdat reliquias ciui

tatis.q2 plures subiecit quos nō subiecerat ꝑr ei⁹. Rab.sa.
exponit de messia:qḋ dī hic:De iacob erit q̄ dñet.s.vniuer
salit:ꝓm ꝙ scriptū est de eo ps.lxxi. Et dñabit a mari vsqꝫ
ad mare:⁊ a fluminib⁹ vsqꝫ ad termios orbis terraꝝ. Et ꝑ
dat reliq̄as ciuitatis.i.rome q̄ fuit ciuitas notissima: ⁊ per

rit:hoc loq̄r: Uerūtñ pgēs
ad pp̄lm meū dabo tibi cō
siliū:]qd pp̄lus tu⁹ populo
huic faciat extremo tēpo-
re. Sūptā igit pabola:rur-
sū ait: Dixit balaaꝫ fili⁹ be
or:dixit hō cui⁹ obturat⁹ est
oculus:dixit auditor s̄mo
dū dei q nouit doctrinā al
tissimi:⁊ visiones oipotētis
videt:q cadēs aptos habꝫ
oculos. Uidebō eū sꝫ non
mō:ituebor illū: sꝫ nō ꝓpe
Orīet stella ex iacob:ēt cō-
surget virga de isrl̄: ⁊ ꝑcūti
et duces moab:vastābitqꝫ
omēs filios seth:ēt erit idu
mea possessio eius . Herē-
ditas seir cedet inimicis su
is:israel vero fortiter aget.
Dē iacob erit q dominet:
ēt perdat reliq̄as ciuitatis

ipam intelligit roma
nū imperiū: in q̄ suc-
cesserunt catholici:q̄
ꝓm eū p messiā vētu-
rū cū alijs gētib⁹ sunt
destruēdi:sꝫ hec expo
sitio falso innitit fun
damēto.s. ꝙ messias
siue xp̄s sit venturus
quātū ad ꝑmū ei⁹ ad
uentū de quo loquit
q̄ tñ ē trāsact⁹: vt dif-
fuse declaraui p scri-
pturas hebreoꝝ in q̄
dā questione de quo
libet. Itē falsum assu
mit.s. ꝙ ꝑmus aduen
tus xp̄i sit in vtute ar
moꝝ:cū zacharia) ꝓ
pheta dicat cōtrariū
ca.ix. Exulta satis fi-
lia sion : iubila filia
hierl̄m :ecce rex tuus
venit iustus ⁊ salua-
tor:⁊ ipe paup.q̄ au-
ctoritas ꝓm doctores
hebreos de xp̄o intel
ligit:iō alit exponen-
da ē ista ꝓphetia ba
laam a ꝓncipio:q̄ ꝓm
omnes doctores ca-
tholicos de christo intelligenda est : Uidebo eum sed non
modo.q2 balaā ⁊ oēs alij visuri sūt xp̄ꝫ etiā corporeis ocu
lis:quādo i forma humana apparebit ad iudicādū:Sꝫ nō
ꝓpe.quia multū distat iudiciū. Aliter exponit ⁊ melius vt
vid.t de aduentu incarnationis:Uidebo eū sed nō modo.
q2 nō videbit eum in ꝑsona ꝓpria:sed in posteris suis : q2
magi qui venerūt adorare xp̄m natū fuerūt de stirpe bala
am:Sed non ꝓpe.quia natiuitas xp̄i adhuc distabat per
magnuꝫ tēpus. Cōsequēter ostēdit signū dicti aduentus cū
dicit: Orietur stella ex iacob.q2 in natiuitate xp̄i stella appa-
ruit:que magos ad xp̄m natū perduxit: vt habet Matth.
ij. ⁊ fuerunt ad hoc excitati ex prophetia ista: Et consurget
virga de israel.i.xp̄us propter potestatē regiā:vnde de ipo
dicit ps.ij. Reges eos in virga ferrea ⁊c. Et percutiet duces
moab.i.idolatras qui significant per moabitas : eo ꝙ erāt
idolatre:vt pꝫ ex predictis. Nec mirandū est de tali signifi-
catione:quia balaam parabolice loquebat vt patet i textu
ꝙ autē destructa sit idolatria post xp̄i aduentum:patet per
effectū:Uastabitqꝫ omnes filios seth.i.omnes populos sb
ijciet fidei catholice ante finem mundi:licet nondum sit im
pletū.de seth enim egressi sunt omnes populi:q2 abel mor
tuus fuit sine filijs:⁊ filij cayn fuerunt deleti in diluuio. Di
cuntur autem vastari filij seth per conuersionem ad fidem
catholicam inquantū deserunt esse quod erant per infideli
tatem:sicut dicit prouer.xij. Uerte impios ⁊ nō erūt .s.im-
pij sicut erant prius. Et erit idumea possessio eius ⁊c. per
edom ⁊ seir ꝓm hebre.intelligitur ciuitas romana : ⁊ ipsa
facta est possessio christi:quia facta est sedes pricipalis sui
vicarij. De iacob erit qui dominetur.scilicet vniuersaliter
q2 xp̄o subiecta sunt oia ꝓm ꝙ dī Matth. xxviij. Data est

Universidad de Deusto Biblioteca

mihi oīs ptās i celo ⁊ i terra. Et pdat reliqas ciuitatis.i.cō
gregatōi) maloꝝ obstinatoꝝ:q sūt ciuitas diaboli:sicut ⁊
iusti sūt ciuitas dei. k Cūqꝫ vidisset. Hic ꝯuertit ꝓphe
tia balaā ad alias gentes:⁊ pmo ad amalechitas cū dicit:
l ¶ Pricipiū gētiū amalech.nō pōt dici ꝙ amalech sit sim

Cūqꝫ vidisset amalech:
assumēs pabolā ait: Prin
cipium gētiū amalech cui⁹
extrema pdent. Uidit quoqꝫ
cyneū ⁊ assūpta pabola
ait: Robustū qdē ē habita
culū tuū:ſꝫ si in petra posu
eris nidū tuuꝫ:⁊ fueris ele
ctus ō stirpe cyn qꝫdiu po
teris pmanere: Assur.n.ca
piet te. Assūmptaqꝫ pabo
la iterū locutus ē: Heu qs
victurus ē qñ ista faciet de⁹
Ueniēt in trierib⁹ dē italia
supabūt assyrios vāstabūt
qꝫ hebreos: ēt ad extremū
ēt ipi pibūt. Surrexitqꝫ ba
laam:⁊ reuersus in locum
suuꝫ:balac quoqꝫ via qua
venerat:redijt.

plr pncipiū gētiū: qꝛ
fuit fili⁹ eliphat filij
esau : vt habet Gen.
xxxvi. añ quē fuerūt
multi gētiles: ſꝫ dicit
pncipiū gētiū q insur
rexerāt ꝯtra filios isrl
post exitū de egypto:
vt habet Exo.xvij.
m Cui⁹ extrema p
dent.p filios isrl: qō
factū fuit in tpe regis
saulis: vt hꝫ pmo re
gū.xv. Scdo ꝯuertit
ꝓphetia ad filios ie
tro:cuꝫ dī: n ¶ Ui
dit qꝫ cyneū.iste cyna a quo dicti sūt cynei fuit fili⁹ ietro vt
dicūt aliq:vel poti⁹ ipemet ietro vt dicūt alij:put dictū est
s.x.ca. Et ponit hic iste pplus iuxta amalech:qꝛ habitabat
iuxta eū:ſꝫ ꝙ dī.j.regū.xv.ca. Dixitqꝫ saul cyneo:abite re
cedite atqꝫ discedite ab amalech:ne forte inuoluā te cū eo.
o Robustū qdē ē hitaculū tuū.locus.n.sue hitatōis erat
fortis ꝓpt difficilē accessum ex rupib⁹. sequit: p ¶ Assur
eni capiet te.fortitudo eni loci nō potuit eū saluare: qn ca
peret ⁊ captiuaret cū decē tribub⁹ isrl:quas captiuauit rex
assur tpe osee regis isrl:vt hꝫ.iiij.reg.xvij. Tertio ꝯuertit
pabola ad romanos cū dī: q ¶ Assūptaqꝫ pabola ⁊c. p
phetie tñ sue pmittit exclamatōeꝫ dicēs: r Heu qs vic.
ē qñ ista faciet de⁹.s.q sequunt.q.d.tāta strages p romāos
fiet in diuersis ptib⁹ orbis ꝙ vix poterit aliqs euadē gladiū
eoꝝ. s ¶ Ueniēt in trieribus.i.in nauib⁹. t De italia.
qꝛ p nauigiū venit exercit⁹ romanoꝝ ad ptes illas oriēta
les. v ¶ Supabūt assyrios.quoꝝ dñium erat magnum.
x Uastabūtqꝫ hebreos.qō inchoatū ē tpe pompeij:⁊ cō
sūmatū tpe titi ⁊ vespasiani. y ¶ Et ad extremū etiā ipsi
pibūt.s.romani:qō exposuit ra.sa.futurū p regē messiā:vt
dictū ē.s.⁊ improbatū:iō alit dicēdū ꝙ hoc factū ē p bella
intestina int romanos ꝯsurgētia ꝓpt q multa regna reces
serūt a dñio impij romani: ⁊ illō qō remāsit vī quasi qtti
die intestinis bellis cassari:⁊ hoc notat cū dī: Ipsi pibūt.s.
a semetipis bellis intestinis. z Balac qꝫ via q venerat
redijt.cōduxerat eni balaāꝫ vsqꝫ ad fines terre sue: vt hꝫet
cōsiliū ꝯ filios isrl in fine sicut ei ꝓmiserat. ¶ In ca.xxiiij.
vbi dī i postilla: Quā pulchra tabernacła tua ⁊c. Additō

Circa ꝓphetias balaā tā pcedētes ꝙ sequētes tria
occurrūt attēdēda. Primū ē ꝙ lꝫ de statu populi
israelitici a pncipio vsqꝫ ad finē tractēt:vt pꝫ: nū
quā tñ aliqd tāgūt de infortunijs seu aduersitatib⁹:lꝫ mlta
talia eis deuenerūt:tā tpe iudicū ꝙ etiā tpib⁹ regū:⁊ maxie
in captiuitate babylonica ⁊ in alijs:ſꝫ solū tāgūt ꝓsperita
tē eoꝝ. Cui⁹ rō pōt eē:ꝙ de⁹ nolebat vt talia reuelarent ba
laā:nec p ipm manifestarent gētib⁹:ne ex hoc possēt auda
ciā assumē resistēdi seu inuadēdi eos:⁊ iō in pncipio deus
vniuersalit dixit ipi balaā: Nō maledicas pplꝫ qꝛ bñdictus
est.in q ꝓhibuit sibi ne aliqd mali de eis diceret. Scdm qꝛ
balaā ꝓphauit de his q ptinēt ad ꝓsperitatē illi⁹ ppli: non
solū tpalē:ſꝫ ēt spūalē:q qdē bona spūalia intelligēda sunt
de iustis.s.de isrl seu iacob fm spm:non aūt de puersis:vt
patebit infer⁹ i locis suis. Tertiū ē:ꝙ qtuor ꝓphetie istius
balaā vident respicē qtuor status ppli israelitici:quoꝝ pri
mus añ legē ē.s. ab abraāꝫ vsqꝫ ad datōeꝫ legis: 2⁹ ē a dati
one legis vsqꝫ ad tēpus quo possederūt terrā ꝓmissio
nis:añ tñ ꝙ regē habuissent aut tēplū:3⁹ vero a tpe p
dicto vsqꝫ ad tēp⁹ q habuerūt regē ⁊ tēplū iclusiue: 4⁹
vo ⁊ finalis stat⁹ ppli sub xpo:⁊ in oib⁹ istis semp tāgit
ꝓsperitas eoꝝ:omissis aduersitatib⁹ rōe pdicta. In p
ma igit ꝓphetia
ꝯmēdat pmū sta
tū illi⁹ ppli de q
tuor. Primo de
hoc ꝙ erat a deo
bñdict⁹: vñ non
poterat maledici
qō corrñdet cum
hoc qō fuit dēm
abrae in pma sui
vocatione: Gen.
xij.ca. Bñdicā ti
bi ⁊c. Et bñdicaꝫ
bñdicētibus tibi
⁊c. d quo dicit b
balaā: Quō ma
ledicā cui nō maledixit de⁹. 2⁹ cōmēdat eū de h⁹ ꝙ erat
sepat⁹ in gētib⁹ in fide:de q hic dī: Pplus solus habita
bit:⁊ int gētes nō reputabit.⁊ qꝛ ista distinctio incepit
ab abraā ⁊ fuit cōtinuata p pīarchas:iō huic distīctō
ni pdicit: De sūmis silicib⁹ videbo eū:⁊ de collib⁹ ꝯside
rabo illū.s.de viris iustis ⁊ pfectis q mōtib⁹ in scriptu
ra assimulant:a qb⁹ ille pplus sūpsit initiū. 3⁹ ꝯmēdat
eū de magna numerositate:qꝛ cū pmi pres eēnt pauci:
tñ i magnā mltitudinē creuerūt:d q dicit: Quis dinūe
rare possit puluerē iacob ⁊c.corrñdēt ad illud qō dixit
de⁹ abrae Gen.xiij.ca. Multiplicabo semē tuū sic pul
uerē terre. 4⁹.cōmēdat eū de bono fine:de quo dicit:
Moriat anima mea morte iustoꝝ: ⁊ fiant nouissima
mea hoꝝ similia corrñdet ad hoc qō dī Gen.xv. cap.
Tu aūt igredieris ad patres tuos i pace. in quo videt
assecurare eū de penis alteri⁹ vite:vñ in sinu abrahe iu
sti añ aduētū xpi legunt collocari:vt luc.xvi.cap. Nec
mirū si balaā cū esset pessimus appeteret finē iustoꝝ:
nā fm Greg.i pastorali. Sicut plerūqꝫ mali inutilit cō
pungunt ad iusticiā:sic plerunqꝫ boni innoxie tentant
ad culpā. In secūda ꝓphetia pmo cōtinuat dicta dicē
dis dicēs: Nō ē de⁹ qsi hō vt mētiat ⁊c.q.d. iste pplus
vt dixi nō est maledictus a deo:sed eꝯ:qꝛ de⁹ mētiri nō
pōt:iō ad bñdicēdū adductus sū ⁊c. Cōsequent vt tan
gē 2ᵐ statū ppli supradictū quē ꝯmēdat i qnqꝫ. Primo
a sepatōne idolatrie q in pmo pcepto fuit ꝓhibita de
quo dicit: Nō ē idolū in iacob:nec vī simulachrū i isrl
2 ꝯmēdat illū statū de cultu vnius dei: qō multiplicit
tradit in lege de quo dicit: Dñs de⁹ ei⁹ cū eo ē.3⁹ ꝯmen
dat eū de hoc:ꝙ etiā sine rege tpali victoriā obtinebāt
de regib⁹ sibi aduersātib⁹:vt pꝫ pcipue i histōrijs iosue
⁊ etiā iudi.de quo dī: Clangor victorie regis i illo ē.q.
d.lꝫ nō habeāt regē tpalē:obtinēt tñ victoriā ac si regē
habuissent:⁊ qꝛ illa victoria ꝓcedebat ab illo cui⁹ forti
tudo maxia est:iō subdit: Dñs de⁹ eduxit eū de egypto
cui⁹ fortitudo silis ē rhinocerōtis .s. cui⁹ cornua in qb⁹
designat ptās seu fortitudo:sūt pemīnētia ceteri. 4⁹ cō
mēdat eos i hoc ꝙ nō regebant in cognitione agendoꝝ
seu futuroꝝ p vana ⁊ supstitiosa:ſꝫ p reuelationes diui
nas de quo dicit: Nō ē auguriū i iacob: nec diuinatio
in isrl.⁊ tpib⁹ suis dicet iacob ⁊ israeli quid opatus sit
dñs.s.p ꝓphetas denūciantes ea q deus vult opari. 5⁹
cōmēdat eos de hoc ꝙ in ꝓmptu erat eis pata victoria
de aduersantib⁹ de quo dicit: Ecce pplus vt leena ꝯsur
get ⁊c. Et nō accubabit leo donec deuoret pdā ⁊ occiso

rum sanguinē bibat: qō pōt intelligi de illo pplo sub
moyse:q quidē moyses nō accubauit.i.mortē nō vidit
donec deuicit reges fortes seon ⁊ og ⁊ madianitas: qꝝ
sanguinē effudit. vel intelligit de toto pplo q non accu
babit.i.nō habebit qetā possessionē terre sibi ꝓmisse:
donec occideret omnes reges chanaan:vt pꝫ i historijs
sacris de hoc tractātibus. In tertia ꝓphetia vī tangere
tertiū statū populi supradictū quē cōmēdat in quinqꝫ.
Primū in hoc ꝙ hēbāt hitatōem diuinā int eos: ⁊ h⁹
qnqꝫ in tētorijs:sicut a tpe moysi vsqꝫ ad dauid inclu
siue:qñ arca federis q i tētorio a moyse fabricata exñs
in diuersis locis figebat:qnqꝫ vero in tabernaculis.s.i
tēplis sicut in tēplo salomonis:⁊ postea in templo per
esdrā ⁊ neemiā edificato:de quo dicit: Quam pulchra
⁊c.vbi notādū ꝙ in hebreo in hoc loco prius ponunt
tētoria ꝙ tabernacula:sicut ⁊ i ordine tpis pora fuerūt
vnde assimilat huiusmōi tētoria vallib⁹ nemorosis: ⁊
hortis irriguis:i qbus hoies quasi in trāsitu delectant
eo ꝙ talia tētoria nō habebāt locū fixū:sed mouebant
de loco in locū transeundo:vt dictū ē. De tabernaculis
vero.s.de tēplis que imobilia erāt ⁊ cedrina:dicit ꝙ ta
bernacula q fixit dñs quasi cedri prope aquas: 2⁹ cōmē
dat illū statū de doctrina sacra:de quo dicit: Fluit aq
de situla ei⁹.exponit ꝓut in postilla:de studio legis ⁊ ꝓ
phetarū qō viguit in hierłm: vel de sapiētia salomōis
ad quā audiēdā de vniuersa terra veniebāt:vt in.iij.re
gū.iiij.ca. 3⁹ cōmēdat illū de regno tpali : qꝛ prim⁹ rex
q fuit in isrl deuicit regē agag:q erat pncipalis aduersa
rius illi⁹ ppli:de quo dicit fm verā lrām hebraicā: Su
perextollet sup agag rex ei⁹. ⁊ sequit: Et eleuabit regnū
eius.exponit ꝓut in postilla. 4⁹ cōmēdat illū statum de
victoria quā habuit de circūstātib⁹ aduersarijs: vt pꝫ
tpe dauid:quā victoriā attribuit fortitudini illius qui
eduxerat eos de terra egypti dicēs: De⁹ eduxit illum de
egypto ⁊c. Deuorabūt gētes hostes illi⁹ ⁊c. 5⁹ cōcludit
hāc ꝓphetiā corrñdent ad primum dictū sue ꝓphetie
vbi dixerat: Quomodo maledicā cui nō maledixit do
minus.quasi diceret: illa benedictio dei qua hunc po
pulū in patribus benedixit firma est ⁊ irretractabilis.
In quarta vero ꝓphetia agit de quarto statu illi⁹ ppli
scilicet sub christo:vñ in hac ꝓphetia ⁊ nō in alijs facit
mētionē de extremo tpe:qꝛ vltimus status ppli israeli
ci fm omnes in hac vita ē tēpus messie:vltra qō nō est
nisi aliud seculū. Et qꝛ in hoc statu mysteria abscōdita
a seculis erāt implēda: iccirco in hac tātū ꝓphetia de
se dixit: Qui nouit doctrinā altissimi.q.d.ista q dictu
rus suꝫ nullus scit:nisi qui nouit doctrinā altissimi .i.
secreta altissimi:quē quidē statū cōmēdat in quattuor
Primo ex hoc ꝙ rex eius futurus erat celestis: de quo
dicit: Orietur stella de iacob.vñ ra.moy.gerundeñ.sic di
cit in hoc loco:qꝛ messias cōgregaturus ē dispersiones
israel ab extremis terre vsqꝫ ad extremū:iccirco assimi
lat eū stelle q trāsit p firmamētū a sūmo celo. De quo
etiā dixit daniel: Ecce in nubibus celi sicut filius hois
veniebat.hec ille: Quod satis cōcordat veritati nr̄e: lꝫ
ipe q loquit:hoc nō pfecte sentiret. In signū aūt huius
scilicet ꝙ rex messias esset rex celestis stella noua appa
ruit magis:cum natus esset christus: Matth.ij. Secū
do cōmendat statum istum ex parte predicti presidētis
scilicet christi:qui idolatriā penitus deuastaturus erat
⁊ sic princeps huius mundi ejciendus erat foris:vt ha
betur Johis.xij.ca.⁊ de hoc dicit: Consurget virga de
israel.s.virga directōnis virga regni tui: Dilexisti iusti
ciam ⁊ odisti iniquitatē. ⁊ qꝛ idolatria añ tēpus legis
euangelice totū mūdū cōprehēdebat:iccirco dicit: Ua
stabitqꝫ omnes filios seth.a seth enim genus humanū
cōsequent descēdit: ꝓut deducit in glo. Uastauit igit xp̄us
omnes a seth descēdentes:qꝛ deoꝝ suoꝝ cultū amouit ⁊ tē
pla vastauit ⁊ aras destruxit. Nominauit tñ inter omnes
gētes moab ⁊ idumeā seu seir:que est terra ipius edom ꝓ
pter diuersas rōnes:moab enim qꝛ cū moabitis loqbatur
quasi diceret eis: Et si ꝓnunc nō supabūt te:tamē in futuꝝ
eis subijcieris:idumeā vero nominauit:qꝛ fuit primus ad
uersarijs ipius iacob ab vtero:cuius pmogeniturā ⁊ bene
dictōem iacob accepit:vt pꝫ Gen.xxvij. Et iō in scripturis si
cut israel sepe accipit ꝓ populo qui sub fide ⁊ cultu dei resi
det:etiam si ab israel nō descendat fm carnem: sic edom ⁊
seir sepe accipitur pro gente que aduersat populo dei: etiā
si ab edom ⁊ seir fm carnē non descendat: ꝓut in ꝓphetia
abdie deo duce largius est tractandū:quod in christo iple
tum est.subiecit enim omnes tales in primo aduentu: ⁊ h⁹
spūaliter cū post resurrectionē dixit: Data est mihi omnis
ptās in celo ⁊ in terra. fm quā ptātem cōdemnauit omnes
infideles dicēs: Qui nō crediderit cōdēnabitur. Mar.xvi.
ca. Et isto etiā mō pōt intelligi id quod dicit: Uastabitqꝫ
omnes filios seth. Tertio cōmēdat illū statum respectu po
puli qui fidē christi cum tāta cōstantia ⁊ virili fortitudine
susceperūt:ꝙ etiam vsqꝫ ad effusionē sanguinis fidem xp̄i
p orbē diuulgauerunt:de quo dicit: Israel vero fortit agit
Quarto cōmēdat illū statū circa 2ᵐ aduentū qñ nō soluꝫ
idumei.s.aduersarij fidelium erunt subiecti fidelibus mo
do pdicto:sed etiā ex toto cōsument euntes in ignē eternuꝫ
⁊ de hoc dicit: De iacob erit qui dñet: ⁊ pdat reliquias ci
uitatis.s.mūdi vel diaboli:vnde abdias ꝓpheta de hoc tra
ctās similit dicit : Nō erūt reliquie domus esau.et sic finit
quarta ꝓphetia que respicit israel fm quatuor status pre
dictos:tangens ꝓsperitates eoꝝ : ⁊ nihil exprimens de ad
uersitatibus intermedijs rōne iā dicta. In sequētibus vero
tāgit statū gētilitatis specialit respectu israelis : ⁊ est qnta
ꝓphetia:vnde glosa interlinearis vbi dicit : Cūqꝫ vidisset
amalech.interponit sic: Quinta visio balaāꝫ in qua visio
ne seu ꝓphetia agit de tribus generibus gentium.s. de pri
mo aduersario israel qui fuit gens romana:⁊ de gente int
media que erat quasi adiacens seu associata ipsi pplo isrli
scilicet populus cyneus descendens de ietro: de primo scilꝫ
amalech dicit: Principiū gētium amalech ⁊c.exponat ꝓut
in postilla.de cyneo vero dicit: Robustum quidem ē habi
taculū tuum.q.d.nō poteris euadere assyrios supple qui i
uasuri sunt israel:vt.iiij.reg.xvij.etiā si sis in robustissimo
loco.qꝛ assur capiet te:⁊ hoc quādo captiuabit israeleꝫ .q.
d.ista societas non assecurabit te ab illa captiuitate: in q i
uenit quasi per indirectū aduersitas israelis in captiuitate
assyriorum:quā tamē per directū nō expssit ratione prius
tacta. De gēte vero romana que fuit vltima ⁊ principalis
affligens ipm populū ab israele fm carnē descendentē dic
Uenient in trieribus de italia. vbi in hebreo habet: De ro
ma superabūt assyrios:vastabuntqꝫ hebreos.q.d. ista gēs
romana erit sic potentissima ꝙ supabit seu vastabit taꝫ af
fligentes.s.assyrios ꝙ afflictos.s.hebreos: ⁊ tamē ad extre
mū ipsi etiā peribūt:qꝛ regnū eoꝝ euacuatū fuit p regnuꝫ
xp̄i ꝓut prophetatū fuit a daniele:dani.ij.ca. De lapide ex
ciso sine manibus ⁊ statuā pcutiente:vnde glosa super hūc
locū: Juxta incarnationē dñi venient romani assyrios he
breos ⁊ omnes oriētales superaturi:⁊ tandeꝫ regnum pdi
turi fm statuam danielis.hec in glosa. Et notandū ꝙ licet
in omnib⁹ pdictis ꝓphetijs balaam nomina et istum po
pulū sub nomine israelis vel iacob que sunt nomina q acci
piūt frequent pro populo fideliū: fm nominū iterptatōeꝫ
in hoc tamē loco nominat eos sub nomine heber:quasi iā
nomē iacob vel israelis perdiderant:qꝛ tēpus quo gens ro
mana illū populū vastauit fuit post passionē xp̄i qñ iā p
diderāt nomē israel ⁊ iacob fm spūm. ¶ Ca.XXV.

Mozabat. hic ꝓsequent ponit ꝓuocatio filioꝝ ísrl ad peccatū ex ꝓsilio balaā. Et ꝑmo ponit dicta ꝓ uocatio: 2° ipi⁹ punitio: ibi Locutusq; ē dñs. Circa ꝑmum describitur ꝑmo israelis prouocati trālgressio 2° trālgressionis punitio: ibi Et iratus dñs. Circa ꝑmū sciē dū q balaā sciens filios ísrl esse ꝓnos ad luxuriā: dedit cōsiliū ipi balac vt mitteret puellas pulchras nobiles ⁊ ornatas ppe exercitū eoꝝ: ⁊ q iuuenes venientes ad se verbis allicerēt: ⁊ cū viderēt eos iflāmatos ad actū carnis: nō p mitterēt se ab eis cognosci nisi ꝑus comederēt de idolaticis: ⁊ idola adorarēt q̄ secū portauerāt vt sic de offenderet: ⁊ ꝓplus ísrl a deo percuteret: ⁊ in manib⁹ hostiū trade ret. Dicit etiā Iosephꝰ q̄ alīq̄ nobiles de ísrl acceperūt sibi vxores de illis. Licet aūt hic nō sit scriptū q balaam dederit ꝓsiliū: tñ hoc ex eo q̄d dr. j. xxxi ca. Cur feminas reuastis: nōne iste fuit q̄ deceperunt filios ísrl ad suggestionē balaā Et apo. ij. dr: Habes hic tenētes doctrinā balaā q̄d docebat balac mittere scandalū coraz filijs ísrl: edere ſ. de idolaticis ⁊ fornicari: ⁊ hoc ē q̄d dr h: a Morabat autez ísrl eo tpe in sethim. nomē ē loci ꝓpinqui loco vbi ꝓdicte mulieres venerūt. b Et fornicat⁹ ē ꝓplus. ſpualit ꝑ idolatriā ⁊ corpalit ꝑ luxuriā: vt dictū ē. c Initiatusq; ē ísrl beelphegor. ſ. applicatus ē siue cōiūct⁹ cultui illi⁹ idoli. d Et iratus. Hic ꝓsequent ponit hui⁹ trālgressionis punitio. Et ꝑmo in generali: 2° in spāli: ibi Et ecce vn⁹. Circa ꝑmū dicit e Tol. cūc. ꝓtin. ppli ⁊ suſ. eos. dicūt expositores nri: q punitio ꝑmo facta ē de ꝓncipib⁹ ꝑ suspensionē: q: alīq̄ erāt culpabiles i trālgressione idolatrādo: ⁊ alīj subditos repimere negligēdo. Ra. ſa. aliter exponit dicēs: e Tolle cunctos ꝓncipes ppli. i. congrega eos vt iudicēt ⁊ puniāt trālgressionē ꝓdictā. f Et suspēde eos. ſ. q̄d iuenient culpabiles: ⁊ h⁹ vltimū nō refert ad ꝓncipes. g Contra solē. vt pena sit publica sic ⁊ pcēm: ⁊ ad terrorē alioꝝ: ⁊ dcz ra. ſa. ꝓsonare vi huic q̄d ſdit: h Dixitq; ⁊c. ꝓioꝝ suoꝝ ⁊c. ꝓncipes erāt d iudicib⁹. i Et ecce vn⁹. h potē pūitio dcē trālgressiōis i spāli cū dr: Et ecce vn⁹. iste fuit magꝰ effros ⁊ audax i pcto suo q̄ alīj: q: erat ꝓnceps in tribu symeon: vt hz. j. ⁊ de isto dicūt iosephus ⁊ ra. ſa. q̄ in palā dixit moysi coraz iudicib⁹ ppli: q licite poterat ingredi ad illā mulierē ⁊ accipere eā vxorē: sicut moyses acceperat sephorā filiā sacerdotis madian: vt hz Exo. ij. sed nō erat ſimile: q̄z q̄n moyses accepit sephorā adhuc nō erat data lex filijs ísrael q̄ phiberet mrimoniū cū alienigenis: nec moyses ꝑ vxorē suā fuit tractus ad idolatriā: sed ꝓpio ipe traxit eas de ritu gētili ad cultū veri dei. k Intrauit coraz fratrib⁹ suis. i. cōtribulib⁹: q̄ ei psuadebāt cōtrariū. l Videte moyse ⁊ oi turba filiorū ísrl. nō q̄ videret ipm ꝓcubātē cū muliere: vel i trātē locum vbi ipa erat: q: non erat ita ꝓpe tabernaculū federi: ſz q: vidētib⁹ moyse ⁊ alijs ipe recessit de loco dicēs q̄ ibat ad mulierē illā ꝓ actu venereo: ⁊ sic grauis erat eī culpa tū ex cōtēptu tali tuz etiā ex publicatōe. m Qui flebāt añ fores tabernaculi. timentes irā dei ꝓpter peccatuz populi. n Quod cum vidisset phinees. ꝓdictū virū sic p tinacit⁹ ⁊ iuerecūde recedentem. o Surrexit de medio multitudinis. accessus zelo legi. p Ingressus ē post virum ísraelitē in lupanar. in hebreo hz In tabernaculuz vnde dicūt alii hebrei q̄ intrauit tabernaculū illi⁹ ꝓncipis vbi adduxerat ꝓdictā mulierē vt ibi cognosceret eā carnalit. Alīj aūt q̄ intrauit tabernaculū mulieris q̄d erat extra castra ꝑ moduz ꝓstibuli: vt dicit trālatio nra. q Et ꝓfodit āboꝝ. q: reperit eos i coitu. r Cessauitq; plaga a filijs ísrl. q: ꝑ zelū ipi⁹ phinees dñs fuit placat⁹ ne ꝓcederet vltra plaga i ꝓplo: vt ꝓz ex lra sequēti. s Ecce do ei pacē federis mei. i. dignitatē sacerdotij post patrē suū: lz. n. dñs dedisset sacerdotiū aarō ⁊ filijs ei⁹: tñ phinees nō erat cert⁹ q̄ deberet supuiu patri suo: ⁊ ei succedere in sacerdotio: lz h fuit certificat⁹ de vtroq;. t Erat aūt nomē viri ⁊c. h⁹ dr ad ꝓmēdatōez phinees: q: zelo dei motꝰ nō timuit occidē ꝓncipē vni⁹ trib⁹. v Porro mudia. ⁊c. h⁹ exꝑmit ad ostēdēdū odiū madianitaꝝ ꝓ filios ísrl: q̄ cū alijs mulierib⁹ miserūt filiā nobilissimi ꝓncipis eoꝝ ad ꝓstibulū: vt possent decipe filios ísrl ⁊ ptrahē ad offēsā dei sui. x Hostes vos sētiāt. hic cōsequent ponit punitio madianitaꝝ: eo q̄ puocauerunt filios ísrl ad peccatū vt dictū ē: ⁊ circa hoc dicta punitio ꝑmo ꝓcipit: 2° ordinatio ppli interponit ca. xxvi. ℣°

gintiquattuor milia! hoiuz Dixitq; dñs ad moysen: Phinees filꝰ eleaçari filij aarō sacerdotis auertit irā meā a filijs ísrl: q: celo meo cōmot⁹ ē ꝓ eos: vt non ipe delerē filios ísrl i çelo meo Iccirco loqre ad eū: Ecce do ei pacem federis mei: ⁊ erit taz ipi q̄s semini ei⁹ pactū sacerdotij sempiternuz q: çelat⁹ ē ꝓ deo suo: ⁊ expiauit scelus filioꝝ ísrl. Erāt aūt nomē viri ísraelite q occisus ē cū madianitide çambri filius salumi: duꝝ de cognatione ⁊ tribu symeōis. Porro mulier madianitis q̄ parit infecta ē vocabat cozbi: filia sur ꝓncipis nobilissimi madianitarū. Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs: Hostes vos sentiāt madianite ⁊ pcutite eos: q: ⁊ ipi hostiliter egerūt contra vos: ⁊ decepe insidijs ꝑ idolū phogor: ⁊ cozbi filiā ducis madian sororē suaz: que percussa ē in die plage ꝓ sacrificio phogor.

moyses ꝓdictū ꝓceptū exequit. ca. xxxi. Circa ꝑmū dr: Hostes ⁊c. li hostes ē hic accusatiui cāus. y Percutite eos. nō sic aūt ꝓcipit de moabitis: tū q: ꝑ ipi⁹ mise rūt filias suas ad decipiēdū filios ísrl: nō tñ ita nobiles miserūt sicut fecerūt madianite: tū q: ipa ruth erat de scensura de eis: ō qua dicēdit ipe dauid: vt habet ruth vltimo: tuz q: dñs ꝓhibuerat ne bellarēt ꝑ moabitas: vt dictū est. ℣. xxi. ca.

La. XXVI.

Postq̄ noxiorū sanguis effusus est. Hic interponit ordinatio ppli: q̄ fuerat deordinatus ꝑ idolatriaz: vt dictū ē. Et ponit hic triplex ordinatio. Prima ē viri ad ꝓximū 1° populi ad ꝓncipē suū circa medium ca. xxvij. ibi Dixit q̄s dñs. 3ª vtroꝝq; ad deū ca. xxvij. Circa ꝑmū sciēdū q̄ ad bonā ordinatōez ppli int se req̄rit̄ possessionū diuisio: vt dicit phus ij. polic. tū q: cōmunia negligunt ꝓpria magis curant: tū q: ꝑ hoc mlta litigia ⁊ cōtēcōnes cessāt: eo q̄ libet scit q̄d ē suū: ⁊ q̄d est alienuz: ⁊ q: diuisio possessionū debz fieri fm numerū psonaꝝ: io ꝑmo describit ppli numeratio: 2° describit diuisionis modus ⁊ determinatio: ibi Locutusq; ē dñs. Adhuc ꝑmo ponit precepti nūerationis 2° modus executionis: ibi Rubē ꝑmogenitus ísrl Circa ꝑmū ꝑmittit tēpus numerationis cū dr: a Postq̄ noxiorū sanguis effusus ē. ⁊ dicūt aliq̄ q̄ hoc fuit post occisionem madianitarū: que habet. j. xxxi. ca. lz añ scribat: q: nō omnia scripta sunt eo ordine quo facta sūt. Alīj dicūt ⁊ probabilius vt videtur q̄ fuit ante: ⁊ quod dicit hic:

a Postquam noxiorum ⁊c. intelligitur de filijs ísrael occisis ꝓpter peccatum idolatrie: vt habetur capitulo ꝓcedenti q̄ de filijs ísrael occisi sunt. xxiij. milia: vt dicit rasa. quod simile est pastori cuius gregem intrauerunt lupi: ⁊ post mortem plurium numerat residuum: vt sciat numez remanentiū: vnde in hebreo habet: Et factuz est post mortalitatē dixit dominꝰ ⁊c. in quo videt intelligi mortalitas inducta a deo super filios ísrael ꝓ peccato ꝓdicto cetera patent in lra. b Ruben ⁊c. hic cōsequenter ponitur executio numerationis: ⁊ ꝓmo numerātur illi qui habitabant ad partem meridionalē tabernaculi. ſ. tribus ruben: tribus symeon: ⁊ tribus gad: ⁊ ꝑz lra vsq; ibi: c In seditione chore. lz iste esset de filijs leui: tñ hic recolit: q: ꝓ seditōne eī⁹ mortui sunt datan ⁊ abiron q̄ erāt de tribu rubē: vt dictū est. ℣. xvi. ca. d Et factū ē grāde miraculū. quale aūt fuerit non habet ex textu nisi in generali scilz q: filij chore non fuerunt mortui cum eo: sed i glosa hebraica super ꝑl. xlv. dicit q: quando terra aperuit os suum ⁊ deuorauit chore cū mltis alijs: filij eius remanserunt stantes in aere diuina virtute q̄usq; terra fuerit iteruz reclusa sub pedibus eorum: ꝓpter quod in grarum actionez tanti bñficij sibi collati fecerūt illū ꝑalmum vñ ⁊ intitulat in hebreo a filijs chore: ⁊ lra huic miraculo cōsonat cū dr: Deus noster refugiū ⁊ virtus: adiutor in tribulationibus: que inuenerūt nos nimis. ꝓpterea nō timebimus dum turbabit terra ⁊c. nō cni dauid fecit omnes ꝑalmos: vt plenꝰ dicet q̄n venerim⁹ ad librū ꝑalmoꝝ dño cōcedēte. e Filij iuda. Hic 2° nūerāt q̄ habitāt ad orientalē ptē. ſ. trib⁹ iuda: trib⁹ isachar: ⁊ tribus zabulon. f Her ⁊ onā q̄ ambo mortui sunt in terra chanaan. vt habet Gen. xxxviij. nec reliquerūt semē.

Fs

g Filij ioseph.3°numerant illi q̄ habitabāt ad ptē occidentalē.s.trib⁹ ephraim tribus manasse:z trib⁹ beniamin: z lz i istis tribub⁹ trib⁹ ephraim erāt p̄ncipalioꝛ in positione castroꝛ z motione:tū hic tribus manasse p̄ponit i numeratione: qꝛ fuit p̄mogenitus ioseph: de q̄ sit hic mētio. Cetera patēt. h Filij dan hic numerant illi q̄ habitabāt ad ptē aq̄lonarē.s.tribus dan: tribus aser: z tribus neptali: z p̄z lr̄a vsq; ibi: i Nomē autē filie aser fuit sara. ista descēdit in egyptū cū iacob: vt hī gen. xlvi z ió nomē eī⁹ hic recolit. k Locutusq; ē dñs. hic oñdit mod⁹ diuisionis terre: p̄mo q̄tū ad viros: 2° quātū ad mulieres caplo sequēti. Adhuc circa p̄mū p̄mo ponit modus diuidendi terraꝫ tribubus: q̄ debebāt ibi hīe ptes:2° subdit nūeratio filioꝛ leui: q̄ nō acceperūt ibi p̄tem sicut alij:ibi Dic q̄z ē numer⁹. Circa p̄mū dī sic: l Istis diuidet terra. z dicit Istis.s. supius nūeratis diuidetur terra.

m Pluribus ptez maiorē.2ᵐ enīz q̄ tribus aliq̄ hēbat plures familias z plures domos:fz hoc debebat plus accipe de hereditate in terra p̄missionis. n Ita oumtaxat vt sors terraꝫ tribub⁹ diuidat. hoc dī ad excludendū cōtentiones que posset oriri in diuisione terre: si fieret simpliciter ex humana ordinatōne sic tñ cadebat sors ordinatione diuina: q̄ sors cuuslibet tribus cadebat sup ptē terre sibi p̄portionatā s̄m pluralitatē vel paucitatē familiarū z domoꝝ in ea cōtentaꝝ a quo fāilia belonitaꝝ: iahel:a quo fāilia ialelitarum Hę sūt cognationes çabulō:q̄rū nūer⁹ fuit seragginta mília qngēti. Filij ioseph p cognatōes suas manasse z ephraim. Be manasse ort⁹ est machir:a quo fāilia machiritaꝝ. Machir genuit galaad:a q̄ fāilia galaaditarū. Galaad habit filios ieçer:a quo fāilia ieçeritaruꝫ z elech:a q̄ fāilia elechitaꝝ z asriel:a q̄ fāilia asrielitarū: z sechem:a q̄ fāilia sechemitaꝝ:z semida: a quo fāilia semidaitaꝝ:z epher: a q̄ fāilia epheritarū. Fuit aūt epher p̄ salphaad:q̄ filios nō hēbat sz tñ filias q̄rū ista sūt nomia: malaa z noa z egla z melcha z thē sa. Hę sūt failie manasse z numer⁹ eaꝝ qnq̄gintaduo mília septigēti. Filij autem ephraim p cognatōes suas fuerūt hi: Suthala:a q̄ fāilia suthalaitaꝝ:becher:a q̄ failia becheritaꝝ:teben: a quo failia tebenitaꝝ. Poro filⁱ suthala fuit heran:a q̄ failia heranitaꝝ. Hę sūt cognatōes filioꝝ ephraim q̄rū nūer⁹ fuit trigintaduo mília qngēti. Isti sūt filij ioseph p̄ failias suas: Filij bē iamin in cognatōnib⁹ suis: bale:a quo failia baleitaꝝ: açbel:a q̄ failia açbelitarū: achirā:a q̄ failia achiramitaꝝ:supha:a q̄ failia suphamitarū: vphā: a quo failia vphamitarū. Filij bale:hered z noeman: Hę hered failia hereditaꝝ:de noemā failia noemanitarū. Hi sūt filij beniamin p cognatōes suas:quoꝝ nūer⁹ fuit q̄dragintaqnqꝫ milia sexcēti. Filij dān p cognatōes suas: suban:a q̄ failia subanitaꝝ Hę sūt cognatōes dan p familias suas. Oēs fuere sunt banite:quoꝝ nūer⁹ erat sexagitaq̄tuoꝫ milia q̄drigēti. Filij aser p cognationes suas:iemna: a q̄ failia iemnaitarū: iessui: a q̄ failia iessuitaꝝ:bzie: a q̄ failia bzeitaruꝫ. Filij bzie:haber:a q̄ failia haberitarū:z melchiel:a q̄ failia melchielitaruꝫ Nomē aūt filie aser:fuit sara. Hę cognatōes filiozuꝫ aser:z nūer⁹ eoꝝ qnq̄ginta tria milia q̄drigēti. Filij nephtaliꝫ p cognatōes suas iessihel:a q̄ failia iessihelitarū gunii:a q̄ failia gunitaꝝ: iaser:a q̄ failia iaseritarū:sellē a q̄ failia sellemitaruꝫ. Hę sūt cognatōes filioꝝ neptalim p familias suas:q̄rū nūerus q̄dragitaqnqꝫ milia q̄ drigēti. Ista ē sūma filiozū isrl̄ q̄ recēsiti sūt: sexcēta milia z mille septingēti trigita Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs: Istis diuidet terra iuꝝ nūerū vocabuloꝝ i possessiōes suas. Plūrib⁹ maiorē ptē dabis z paucioꝝ minorē: singul⁹ sic nūc recēsiti sūt tradet possio:ita dūtaxat vt sors terrā tribub⁹ diuidat z familijs. Quicqd forte contigerit:hoc vel plures accipiant vel pauciores. Hic q̄qꝫ ē numer⁹ filioꝝ leui p familias suas: gerson:a q̄ failia gersonitaruꝫ:caath: a q̄ failia caathitaꝝ:merari a q̄ failia meraritaꝝ. Hę sūt failie leui. Familia lobni:failia hebroni failia mooli:failia musi:familia chori. At uero caath genuit amram: qui habuit vxorē iochabeth filiā leui: q̄ nata ē ei in egypto. Hec genuit amram viro suo filios aarō z moysen z mariā sororē eoꝝ. Be aaron orti sūt nadab z abiu z eleaçar z ithamar. Quoꝝ nadab z abiu mortui sūt cū obtulisset ignē alienū corā dño. Fuerūtq; oēs q nūerati sūt vigintitria milia generis masculini ab vno mense z supq nō sūt recensiti int filios isrl: nec eis cū ceteris data possessio ē. Hic ē numerus filioꝝ isrl: q descripti sunt a moyse z eleaçaro sacerdote i cāpestribus moab sup iordanez ꝛ hiericho: inter quos nullus fuit eoꝝ q aī nūerati sūt a moyse z aarō in deserto synai. Predixerat.n.dñs q̄ oēs morerent in solitudine. Nullusq; remāsit ex eis nisi caleb filius iephone z iosue filⁱ nun.

Accesserūt aūt filie salphaad:filij epher filij galaad:filij machir:filij manasse q fuit filⁱ ioseph: q̄rū sūt noia: malaa z noa z egla z melcha z thersa: steterūt corā moyse z eleaçaro sacerdote z cūctis p̄ncipib⁹ ppli ad ostiū tabnaculi federis: atq; dixerunt Pater noster mortu⁹ ē i deserto:nec fuit in seditione q̄ congregata ē ꝛ dñm sub chore: sed i pctō suo mortuus est. Hic nō habuit mares filios. Cur tollit nomē illⁱ de familia sua:qꝫ nō hz filiuz: Date nobis possessionez int cognatos p̄tis nr̄i. Retulit qz moyses cām earū ad iudiciū dñi. Qui dixit ad eū Justam rē postulāt filie salphaad. Da eis possessionem int cognatos p̄tis sui:z ei i hereditatem succedāt. Ad filiōs aūt israel loq̄ris hec: Hō cū mortu⁹ fuerit absq; filio ad filiā eius trāsibit hereditas:si filiā nō habuerit hēbit successores frēs suos q̄ si z fratres nō fuerint:dabitis hereditatē fratrib⁹ patris ei⁹. Sin aūt nec patruos habuerit: dabit heredi tas his q ei⁹ p̄xīmi sūt. Erit q̄ hoc filijs isrl̄ sanctū lē ge ppetua:sicut p̄cepit dñs moysi. Dixit q̄qꝫ dñs ad moysen: Ascēde in mōtē istū abarim: z cōtēplare inde terrā quā daturus sū filijs isrl̄. Cūq; videris eaz ibis ꝑ tu ad pplm tuū sicut iuit frater tuus aarō: q̄ offēdisti me in deserto syn in contradictone multitudinis: nec sanctificare me voluistis corā ea super aquas Hę sunt aque contradictōnis in cades deserti syn.

q lapidatus ē: eo q colligebat ligna i sabbato: vt dictū est supra.xv.ca. c Nec fuit i seditione. que p̄ci. ē cōtra dñz sub choze. hoc allegauerūt ne eis diceret:q̄ priuatus fuissz iure hereditatis ex illa seditione: vt dictum fuit. xvi. cap.

o Sed in peccato suo mortuus ē. q.d. peccatū suū nulli nocuit nisi sibi.

e Cur tollit nomē illius. q.d. non est iustuz. f Retulitq; moyses causaz rē. qz dictū fuerat sibi p̄us a dño q̄ terra diuideret numeratis q̄ erāt tantū virī: z ideo noluit eis dare hereditatē absq; aliqua determinatione domini.

g Qui dixit ad eū iustā rem rē. z sic determinauit pro ipsis.

h Ad filios autez isrl̄. Hic p̄sequēt determinat occasione filiaz salphaad: q̄s debeat hereditare etiā i alijs casib⁹: q̄n p̄z nō habet filios: qz si habet filiā dz succedere z si nec filiaz habeat: frater suus dz hereditare: q̄ si nec fratrem habuerit: patruus suus debz succedere: z si nec patruū habuerit alter de eī⁹ genere p̄pinquior dz hereditare: z p̄z lr̄a. i Erit q̄z hoc filijs isrl̄ sanctū ꝛ firmū. k Lege petua. sicut eni impator ꝑter leges quas cōdidit p generali ordinatione sui impij: statuit aliqs spāles ex casibus emergētib⁹: sic etiā dñs ꝑter leges q̄s dedit moysi p ordiatione populi in communi aliqs etiā speciales dedit ex casibus emergētibus: sicut in casu ppōsito z i pluribus alijs. l Dixit q̄z dñs. Hic cōsequenter describitur ordo populi ad duces: z p̄mo describit huius ordinationis ratio: 2ª ipa ordinatio: ibi Dixitq; dñs. Ratio ordinādi de duce fuit moz moysi imminens de ppinquo: quod notat cū dicit: m Ascende in montē istū abarim rē. Jq.d. licet determinaueriz te nō igredi illuc vt habitū est supra. xx. ca. tñ volo q̄ tu videas eā ad aliqua lē tuā cōsolationē. n Ibis z tu rē. sicut iuit frater tuus aaron. i. per talē modū moziendi: ita quietū z pacificū: qz hoc desiderauerat moyses: vt dictū est supra in fine. xx. ca. o Quia offendisti me in deserto syn rē. istud additur ne ab aliquibus crederet: q̄ moyses alias offendisset dominū z q̄ ꝓpter hoc fuisset p̄uatus ingressu terre: z etiam ad considerandum seueritatem diuine iustitie qui amicū suū moysen p̄uauit ingressu terre desiderabilis sibi ꝑ vna offēsa

In ca° xxvi. Burgen. ponit tria satis dubia z forta sis falsa: q̄ nō p̄bat. Primo dicit id q̄d dī de choze peunte nō est de textu: vbi sine autoritate z rōe rearguit nostram trāslatōem: 2° dic glosā hebraicam quaz allegat postillatoz non hīe fūdamētum: fz nec hoc p̄bat auctē vel rōe: q̄uis p̄mittat ei⁹ p̄batoēz vare velle circa expositionē psalmi: De noster refugiū. quē tñ psalmū nō tāgit vnico vbo. 3° dicit dauid ꝓposuisse oēs psalmos: z sic ipsobat beatum hieronymū: q̄ tñ hoc hēat vitatē de auctib⁹ psalmoꝝ dicēt j. in correctorio p̄mo circa p̄s. p̄mū.

In capitulo. xxvi. vbi dī in postilla Et factū est grande miraculum q̄ le aūt fuit: nō habet ex textu.

Additio.

C.XXVII. Accesserūt autē. Hic agit de diuisione terre in quātū ptinet ad mulieres: z diuidit i duas ptes: i ptē p̄ncipalē z icidētalē: 2ª ibi Ad filios aūt isrl̄. Circa p̄mū sciēdū: q̄ qz supra dixēat dñs: Istis s. numeratis diuidet terra: z soli viri fuerūt numerati ió hic oñdit i quo casu mulier debeat hereditare: videlicet q̄n pat ei⁹ nō hz filiū: z hoc ē q̄ dī: a Accesserūt aūt filie saphaad rē. q̄ nō habuit filiū. b Atq; dixerūt: pa. no. moz. ē i deserto. dicūt hebrei q̄ fuit ille

Universidad de Deusto Biblioteca

Cui r̄ndit moyses: Prouideat dñs de⁹ spūȝ oīs carnis hōminē q sit sup multitudinē hāc: ēt possit exire ⁊ itrare añ eos: ⁊ educē eos vel itroducere: nē sit pplus dñi sicut oues absq̄ pastore. Dixitq̄ dñs ad euȝ: Tolle iosue filiū nun uirȝ i quo ē spūs dei: ēt pone manum tuā sup eū. Qui stabit corā eleaçaro sacerdote ⁊ oi multitudine: ēt dabis ei p̄cepta cūnctis vidētib⁹ ēt ptē glie tue: vt audiat euȝ oīs synagoga filioꝝ isrl'. Pro hoc siq̄d agēdū erit: eleaçar sacerdos cōsulet dñm. Ad v̄bū ei⁹ egrediet̄ ⁊ ingrediet̄ ipe ⁊ oēs filij isrl' cū eo ⁊ cetera multitudo. Fecit moyses vt p̄cepat dñs. Cūq̄ tulisset iosue: statuit eū coram eleaçaro sacerdote ⁊ oi frequētia ppl'i: ⁊ ipositis capiti ei⁹ manib⁹ cuncta replicauit que mandauerat dñs.

D Jxit q̄uoq̄ .XXVIII. dñs ad moysen: p̄cipe filijs israel: ⁊ dices ad eos: Oblationē meā ⁊ panes ⁊ incēsum odoris suauissimi offerte p tpa sua. Hec sunt sacrificia q̄ offerre debetis Agnos anniculos imaculatos duos quottidie i holocaustū sēpiťnū: vnū offeret̄ mane: ⁊ alteꝝ ad vesperū: decimā ptē ephi simile q̄ conspersa sit oleo purissimo: ⁊ babeat quartā ptēȝ hin. Holocaustuȝ iuge est qūod obtulistis i mōte synai in odorē suauissimuȝ icensi dñi. Et libabitis vini q̄rtā ptē hin p agnos singulos i scūario dñi. Alterūq̄ agnū silit̄ offeretis ad vesperā iuxta oēm ritū sacrificij matutini ⁊ libamētoꝝ eius oblationēȝ suauissimi odoris dño. Diē autē sabbati offeretis duos agnos āniculos imāculatos: ēt duas decimas simile oleō cōspse i sacrificio: ⁊ liba q̄ rite fundunt̄: p̄r singula sabbata in holocaustū sempiťnum. Jn calēdis aūt. i. in mēsiuȝ exordijs offeret[is] holocaustū dño: vitulos de armēto duos: arietē vnum: agnos anniculos septem immaculatos: ēt tres decimas simile oleo consperse in sacrificio per singulos vitulos:

a Cui respōdit moyses ꝓuideat dñs ⁊c̄. in quo pȝ charitas moysi q̄ acceptās dei volūtatē ꝑ se nihil petijt: sed stati ad ꝓcurādū bonū ppl'i se ꝯuertit. b Deus spm oīs carnis. q.d. qꝛ tu nosti corda hoīum q̄ sūt ignota homib⁹: iō tu solus potes ordinare de duce vtili ꝓ pplo isto: ad quod requirit hō bone ac pfecte volūtatis. vñ subdit: c Hoīēȝ q̄ sit sup multitudinem hāc. intēdēdo vigilāt ad bonū cōmunitat[is] magis volens ꝓdesse q̄ pesse. d Et possit exire ⁊ itrare ante eos. ita q̄ nō sit vltimus ad labores sȝ p̄mus. e Ne sit populus dñi sic oues absq̄ pastore. post mortem meā qꝛ scribit̄ puer. xi. vbi nō ē gubernator populus corruet. f Dixitq̄ dñs. Hic ꝯnter ponit ducis ꝓuisio: cū dr̄: g Tolle iosue filiū nun. persuadēdo ei q̄ ad volūtatē meā suscipiat onus ppl'i. h Uir i quo ē spūs dei. q.d. talis est sicut petisti. i Et po. ma. tuā sup eū. ita vt te viuēte istituat̄ in ptāte: vt ne post mortēȝ tuā aliq̄ vellent contradicere. k Qui stabit corā eleaçaro ⁊c̄. vt oēs videāt q̄ post te debēt ei obedire. l Et dabis ei precepta. s. ex pte mea. m Cunctis vidētib⁹. ad maiorēȝ certitudinē sue istitutionis. n Et ptēȝ glīe tue. ñ q̄ gr̄a moysi fuerit in aliquo diminuta: sȝ qꝛ iosue ñ accepit gr̄aȝ a deo ad eq̄litatē moysi ꝫ: q̄ dr̄ deut. vlti. Et ñ surrexit vltra ꝓpheta i isrl' sic moyses ⁊c̄. vñ subdit: Pro hoc si q̄d agēdū fuerit. o Eleaçar sacerdos cōsulet dñm. hoc autem nō idigebat moyses: vt ali⁹ cōsuleret dñm ꝓ eo: qꝛ ipe loquebat̄ cū deo facie ad faciē: sicut solet hō loq̄ ad amicū suuȝ: sicut habet̄ Exo. xxxiij. ca. Cetera patēt. Ca. XXVIII.

D Jxit q̄ȝ dñs. Hic cōsequent̄ describit̄ ordinatio totius ppl'i ad deū: ⁊ pmo in illis in quib⁹ astringebat̄ lege diuina: 2° in his quib⁹ astringebat̄ volūtate ꝓpria. xxx. ca. Circa primū sciēdū: q̄ hō ordinat̄ ad deum p oblationes ⁊ sacrificia ⁊ festa solēnia: in q̄bus dȝ vacare diuinis: inť q̄ erāt aliqua que fiebāt pluries i anno de quib⁹ pmo agit̄: 2° de illis q̄ fiebāt tm̄ semel i anno: ibi Mēse aūt pmo. Circa pmū sciendū q̄ aliquod erat sacrificium qđ fiebat oi die. s. iuge sacrificiū qđ offerebat̄ quottidie mane ⁊ vespe: ⁊ de hoc pmo agit̄ cū subdit̄: b Hec sūt sacri. q̄ of. debe. agnos an. ima. non ꝓpter varietatem coloris excludēdā: sȝ defectū mēbroꝝ: vt frequēter dcm̄ ē alibi. Ritū aūt hui⁹ sacrificij ⁊ rōēȝ ⁊ alia q̄ ad hoc ptinēt posui Exo. xxix. ca. versus finē capl'i: vbi eadē s̄nia ponit̄ sicut hic: excepto qđ h addit̄: c Quod ob. i mō. syna. qꝛ h⁹ sacrificiū pmo oblatū ē ibi i ꝯsectōe sacēdotū ⁊ dedicatōe altaris holocaustoꝝ vt hꝫ Exo. xxix. ca. d Die aūt sabbati. Hic ꝯsequent̄ agit̄ de festiuitate sabbati q̄ reiterabat̄ q̄libet hebdomada semel: fiebat aūt i memoriā bñficij creationis: vt hꝫ Exo. xx. vbi dcȝ fuit de mō obseruādi: sed hic agit̄ de ipso sabbato quātū ad sacrificia in ipo offerēda: cū dr̄: Die aūt sabbati offeretis duos agnos āniculos. dicebat̄ āt agn⁹ ānicul⁹ post octauā diē: qꝛ ex tūc poťat offerri vsq̄ ad ꝯpletionem pmi anni. e Jmmaculatos. i. sine defectu mēbroꝝ. f Et duas decias. accipit̄ aūt h decia ꝓ decia pte ephi: d cui⁹ q̄titate dcm̄ fuit exo. xvi. ca. i fine. g Oleo ꝯspse. qꝛ i pistatōne ei⁹ admiscebat̄ oleū. h Per singula sabbata. p hoc designat̄ q̄ oblatō sabbati si omitteret̄ ñ poterat suppleri i alio sabbato sequēti: vt dic̄ ra. sa. i Jn holo. sempiťnū. in hebreo hēt: Sup holocaustū iuge. qꝛ iuge sacrificiū d quo dictū ē nō ptermittebat̄ in sabbato ꝓpť spālē oblatione sabbati: sȝ eodē die fiebat sic̄ i alijs: qꝛ nūq̄ dimittebat̄ ꝓ q̄cūq̄ oblatōe alia vel solēnitate: ⁊ iō dr̄ h: Sup holocaustū iuge. i. vltra qꝛ illa sacrificia erāt q̄dā sup addita iugi sacrificio: ⁊ ēt qꝛ alia sacrificia fiebāt p⁹ oblatōēȝ iug[i] sacrificij matutini. k Jn calēdis. h ꝯnt agit̄ de festo neomenie qđ reiterabat̄ q̄lȝ mēse. s. i nouilunio qꝛ iudei accipiūt mēses ꝫm lunatōes: ⁊ dr̄ neomenia a neos qđ ē nouū: ⁊ mene defect⁹: ⁊ accipit̄ h ꝓ luna. Fiebat aūt hec solēnitas ꝓpť bñficiū diuie gubernatōis sic sabbatū ꝓpť bñficiū creatōis: iō fiebat i nouilunio: qꝛ mutatio in istis iferiorib⁹ mag[is] appet ꝫ inouationēȝ lune q̄ tpib⁹ alijs ꝯiter: q̄ aūt sacrificia debebāt tūc offerri: ꝯndit cū dr̄: Offeretis holocaustū dño: vitulos d armēto duos. sequit̄: a Et tres deci. si. oleo ꝯspse ⁊c̄.

⁊ duas decias simile oleo cōspse per singulos arietes ⁊ decimā decime simile ex oleo in sacrificio p agnos singulos. Holocaustū suauissimi odoris atq̄ icensi ē dño. Libāmēta aūt vini q̄ p singulas fūdenda sunt victimas: ista erunt: Media ps hin p singulos vitulos tertia p arietē: q̄rta p agnū. Hoc erit holocaustū p oēs mēses: q sibi anno vertente succedunt. Hircus quoq̄ offeret̄ dño ꝓ peccatis i holocaustū sempiťnū cū libamētis suis. Mēse aūt pmo quartadecima die mensis: phase dñi erit: ēt q̄ntadecia die solēnitas. Septē dieb⁹ vescent̄ açimis: quaꝝ dies pma venerabilis ⁊ scā erit. Omnē opus seruile nō facietis i ea. Offerētisq̄ incēsū holocaustū dño vitulos de armento duos: arietem vnū: agnos āniculos imaculatos septem: ⁊ sacrificia singuloꝝ ex simila q̄ ꝯspsa sit oleo: tres decimas p singulos vitulos: ⁊ duas decimas p arietē: ⁊ decimā decime p agnos singulos. i. p septē agnos: ⁊ hircū ꝓ peccato vnū vt expiet̄ ꝓ vobis p̄ter holocaustū matutinū qđ semp offeretis. Ita facietis p singulos dies septēȝ dierū: in fomitēȝ ignis ⁊ in odorē suauissimū dño: qui surget d holocausto ⁊ de libationib⁹ singuloꝝ. Dies quoq̄ septim⁹ celeberrim⁹ ⁊ scūs erit vobis. Omne opus seruile nō facietis in eo. Diēs ēt pmitiuoruȝ q̄ñ offeret[is] nouas fruges dño ēxpletis hebdōatib⁹: venerabilis ⁊ scā erit. Oē ōpus seruile nō facietis in ea. Offeretisq̄ holocaustū i odorē suauissimū dño: vitulos de armēto duos: arietē vnū agnos āniculos imaclatos septē atq̄ i sacrificijs eoꝝ sile oleo ꝯsperse tres decias p singulos vitulos: p arietes duas: p agnos decimaȝ decime qui simul sunt agni septē: hircū q̄ȝ q mactat̄ ꝓ ex

dicūt aliq̄ q̄ vituli debebāt eē trini. i. triū annoꝝ: iō cū quolibȝ offerebant̄ tres decime simile: arietes bini: ⁊ iō cū quolibet offerebant̄ due decime simile: agni vero q̄ erāt anniculi hēbant vnā decimā tm̄: ⁊ hoc est qđ dr̄: b Decimā decime ⁊c̄. i. vnā decimā ephi: q̄ est decia ps chori. c Libamenta aūt. oblationes de liquidis libamēta dicunt̄. d Media ps hin p singulos vitulos. de quātitate huius mēsure dictū fuit Exo. xxix. e Hoc erit holocaustū p omēs mēses. qꝛ non poterat ptermitti p dictuȝ sacrificiuȝ i pncipio mēsis siue lunatōnis: qđ idē ē apud hebreos: ⁊ si ptermitteret̄ ñ poterat suppleri i alio mense sicut dictū est de oblatione sabbati. f Hirc⁹ q̄ȝ offeret̄ dño ꝓ peccat[is]. hebrei dicūt Pro expiatōe. ⁊ i idē redit. Notādū tñ q̄ occasione hui⁹ qđ dr̄ hic Dño. ⁊ nō dicit̄ i alijs hircis sequētib⁹: q̄ offerri iubent̄ ꝓ pctō: vt pȝ i textu: dicunt hebrei q̄ hꝫ i talmud q̄ iste hirc⁹ q̄ offerebat̄ in neomenia erat ꝓ expiatione ipi⁹ dei eo q̄ minorauit lunā. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ ex hoc qđ dr̄ Geñ. j. ca. Fecit deus duo luminaria magna. dicunt hebrei q̄ sol ⁊ luna in pncipio sue formationis fuerūt eq̄les i lumine: sed qꝛ luna voluit hr̄e singularē gloriā suggessit ipi deo: vt minueret lumē solis: ꝓpť qđ de⁹ mot⁹ ꝯ lunā minorauit lumē eius: tñ ad pacificandū lunā de dimīutōe sui lumiuis fecit stellas: ⁊ dedit ei in obseq̄um ad illuminādū noctē cū ea: ⁊ sic exponūt: qđ subdit̄ ibidē: Luminare min⁹ vt pēsset nocti. Et stellas: ⁊ posuit eas ⁊c̄. verūtñ qꝛ luna nō fuit p hoc pacificata: dixit deus: offerte ꝓ me expiatōem: qꝛ minoraui lunā. Ex quo pȝ iudeoꝝ cecitas imo insania: q̄ credūt deū indiguisse expiatōne ⁊ peccasse. vñ ⁊ rab. sa. licet p̄dictā expositionē nō reprobet: tñ cū ipa dat aliā expositionē dicēs: q̄ i oblatōe huius hirci dr̄: Dño. ad designādū q̄ ille hircus oblatus ꝓ peccatis expiabat illa peccata: quoꝝ solus de⁹ erat ꝯsci⁹: ⁊ simile iudiciū habēdū ē de alijs hircis sequentib⁹: ꝓpť qđ nō repetit̄ in eis dño: qꝛ sufficit q̄ ponat̄ in pncipio. g Jn holocaustū sempiternū. in hebreo hꝫ: Sup iuge holocaustū. qꝛ illud nō dimittit̄ ꝓpť ista q̄ fiebāt in neomenia q̄ erāt q̄dā supaddita iugi sacrificio. h Mēse aūt pmo. Hic ꝯsequēt agit̄ de solēnitatib⁹ q̄ fiebant sel' i āno tm̄: ⁊ pmo de illis q̄ fiebāt i ve: 2° d hīs q̄ fiebāt i autūno. xxix. c. Jn vē āt fiebāt duo festa. s. pascha ⁊ pentecoste. Prio g̊ agit̄ d pascbate: cū dr̄: h Mēse aūt pmo. s. in martio: vel ꝯtñ mēsis marti⁹ apud hebreos aliq̄ñ cōcurrit cū aprili nostro: qꝛ cōputant menses p lunatōnes: ann⁹ aūt solaris cōtinet. xij. lunatōes ⁊. xj dies ꝓpť qđ i tertio āno iudei vltra. xij. lunationes cuiuslibȝ anni hñt. xxxiij. dies de q̄b⁹ accipiūt. xxx. ꝓ vno mēse: ⁊ sic habēt. xiij. mēses: ꝓpter qđ apud eos februari⁹ q̄ vocat̄ adar duplicat̄: ⁊ tūc martius eoꝝ q̄ vocat̄ nisan cōcurrit fere totalit̄ cūȝ aplí nr̄o. i Quartadecima die mensis phase dñi erit. i. imolatio agni paschalis: de cui⁹ imolatione ⁊ ritu dictū fuit Exo. xij. cap. k Et. xv. die solēnitas. q̄ incipiebat a vespe p̄cedētis diei in qua imolabat̄ agnus. Fiebat autem hec solēnitas i memoriā bñficij eductōnis filioꝝ isrl' de egypto q̄ fuit. xv. die pmi mēsis: vt hꝫ Exo. xij. l Oē opus seruile nō facietis in ea. dicit autē seruile: qꝛ illa q̄ ptinebāt ad cibū illi⁹ diei poterāt p̄parari ꝓut hꝫ Exo. xij. Nihil opis facietis i eis. exceptis his q̄ ad vescēdū ptinēt: ⁊ loquit̄ de pma die hui⁹ solēnitatis: ⁊ septima: vt pȝ ibidē. m Offeretisq̄ incē. holo. dño. icensuȝ nō accipit̄ hic ꝓ thymiamate: sȝ ꝓ crematōe holocausti: qđ ē sacrificiū totalit̄ incēsuȝ ad honorē diuinū: ⁊ iō li incēsuȝ ē hic adiectiuū hui⁹ nois substātiui holocaustū. Cetera patēt ex p̄dictis vsq̄ ibi: n Dies q̄ȝ septim⁹ celeberrimus ⁊c̄. p hoc nō ē itelligēdū: q̄ esset celebrior pmo: sȝ diebus intermedijs i q̄b⁹ nō solū erat licitū coq̄re cibaria: sȝ etiā facē aliq̄ opa q̄ nō erāt licita pmo die ⁊ septio. o Dies etiā pmitiuoꝝ. Hic ꝯsequent̄ agit̄ d solēnitate pētecostes: cum dr̄: Dies ēt pmitiuoꝝ. i paschate. n. bene offerebant̄ pmitiua de granis: sed in pentecoste offerebantur primitiua de nouis frugibus. s. duo panes de nouo frumento. p Expletis hebdomadib⁹. qꝛ a die crastina pasche nūerabāt septē hebdomade plene: vt dictū fuit Leui. xxiij ca. q̄ faciūt. xlix dies: ⁊ in q̄nquagesima die fiebat dicta solemnitas in memoria dationis legis: que fuit data in quinquagesima die a die exitus de egypto exclusiue: vt dictum fuit Exo. xix. ca. q Oē opus seruile nō facietis i ea. exponat̄ sic prius

Universidad de Deusto Biblioteca

r Preter holocaustū sempitnū.i.iuge sacrificiū qd nūq̄ pretermittebat. Cetera patēt ex dictis. ¶ In caplo.xxviij. vbi dr in postilla: Ritū aūt hꝰ sacrificij ⁊ rōez ⁊c. Additō

R Atio huiꝰ iugis sacrificij quā postillator assignat sup Exo.xxix.ē vna tātū.s.ꝙ hoc iuge sacrificiū figūabat eternitatē agni imaculati iesu xpi: q̄ qdem rōlz sit vā non tñ ē lr̄al sed figuratiua: vnde rō lr̄al vr̄ eē illa quaz assignat sanctꝰ Tho. pma 2e.q.cij. articlo 4° in rn̄sione ad decimū argu. vbi dr: ꝙ p istud cōtinuū festū iugis sacrificij repsētabat ppetuitas diuine beatitudinis: ⁊ hꝰ itelligēdū est ptinere ad sensū lr̄alem. Hebrei eni q̄ lr̄az maxie sequunt ppetuitatem diuie beatitudinis cōcedūt: sicut ⁊ nos. vn̄ testat Exo. xv. capi. Dn̄s regnabit ineternū ⁊ vltra. quod pcipue eternitatē diuiaz demōstrat: sm quaz rōez lr̄alē hꝰ iugis sacrificij ppe ꝯiungit ei rō solēnitatis sabbati q̄ celebrabat i mēoria creatōis rez q̄ psupponit pdictā eternitatē. Siliť ⁊ subiūgit festū neomenie: p qd celebrabat memoria diuie gubernationis: q̄ psupponit creationē. Si aūt rō figuralis de hoc sacrificio q̄rat: sic p iuge sacrificiū agni figurat ppetuitas xpi: put ipe scūs doctor vbi.s. declarat: sm quā rōem p sabbatū figurat spūalis requies nobis data p xp̄m: vt hr̄ hebreo.iiij. ⁊ p neomeniam figurat illuminatio pmitiue ecclie p xp̄m: q̄ tria adinuicem sub rōne figurali corrn̄dēt. Attribuere aūt rōez iugis sacrificij ppetuitati xpi q̄ ē agnus dei: ⁊ p cōsequēs sabbati rōez creationi mūdi: ⁊ rōez neomenie gubernationi: nō vr̄ cōueniēt dictū. Pōt etiā alia rō hoz triū sacrificioz.s. sacrificij quottidiani ⁊ neomenie ⁊ sabbati assignari sic vt p ista tria sacrificia insinuaret diuina excellētia: similiť euitet idolatrie cultus: qd ptinet ad rōnez lr̄alē: vt tho.i pma 2e.q..cij. articulo.ij. in corpe.q. vnde p iuge sacrificium quod vespe ⁊ mane cōtinue fiebat: ptestabat ꝙ deꝰ cui offerebat ē pma ⁊ pncipalis cā diurni motus solis: q̄ qdē motꝰ maxime mane ⁊ vespe māifestat. Per sacrificiū neomenie vō ptestabat ꝙ deꝰ ē cā pma ⁊ pncipalis motꝰ ppꝛij siderū: q̄ ē ab occidēte in oriēte: q̄ quidē motꝰ manifestat in nouilunio: p quos qdē duos motꝰ hec iferiora i generatione ⁊ corruptione regunt. vn̄ Aug. iij. de trinitate: Corpa crassiora ⁊ iferiora p subtiliora ⁊ potiora quodā regunt ordine. Vn̄ p istas ptestatōes i huiusmōi sacrificijs itellectas isinuabat diuia excellētia: ⁊ excludebant errores idolatraz: q̄ solez ⁊ lunā taq̄ deos colebāt: iuxta illō deute.iiij.ca. Ne forte eleuatis oculis i celū ⁊c. per sabbatū etiā qd requiē signat: ptestabat diuina imobilitas: q̄ cū sit imobilis ē cā pdictoz motuū: ⁊ dat cūcta moueri. Corrn̄det aūt huic snie ordo pdictoz adiuicē. Primo.n. sabbatū ponit: imobilitas enīz diuina pma ⁊ pcipua cā ē omniū motuū. 2° ponit iuge sacrificiū: q2 motus diurnꝰ est pmus omniū motuuz. 3° loco ponit neomenia: q2 motus ppus planetarū ⁊ sidez est efficax i generatōe ⁊ corruptione omniū inferioz: put i pmo de generatione pz: q̄ omnia ptinēt ad sensū lr̄alem vt dictū ē.

I Replica correctorij ꝯ Burgeñ. In capitulo.xxviij. Burgeñ. vult magnificare fimbriā dicēs postillatorē assignare rōnem iugi sacrificij exo di.xxix. Et addit ꝙ nō sit lr̄alis: ⁊ cōsequent dic cū sancto Tho. rōnē lr̄alem: cui postillator nō ꝯdic: sz potiꝰ cōsonat i multis locis: sed vt vr̄ Burgeñ. n̄ bñ vidit postillatorem i loco allegato: nā ibi non reddit nec curat reddere: sicut nec esset ad ppositum lr̄e rōem lr̄alē iugis sacrificij assignare: sz distiguit de oleo pilo tuso ⁊ trito i mol: naz q2 pmū purius ē deꝰ voluit poni i iugi sacrificio: qd fuit pcipuū ⁊ suauissimi odoris: vn̄ manifestuz ē ꝙ nō curauit postil. reddere rōem illiꝰ sacrificij: sed solū rōem olei ptinentis ad illud sacrificiū: qd dicebatur suauissimi odoris: nō rōne lr̄ali sed figurali: q2 figurabat eternitatē agni iesu christi. Frustra agit Burgeñ. laborat notādo postillatorē i eo quod de suo scripto sumere nō potuit: q2 sic nō scripsit. ¶ Ca.XXIX.

piatione: pter holocaustū sēpitnū ⁊ libamia eiꝰ. Immaculata offeret oia cū libationibꝰ suis. ¶.XXIX.

M Ensis etiaz septimi prima dies venerabilis ⁊ scā erit vobis. Oē opus seruile nō facietis i ea: q2 dies clāgoris ē ⁊ tubarū. Offeretisqz holocaustū i odorem suauissimū dn̄o: vitulūz de armēto vnū ⁊ arietē vnum ⁊ agnos āniculos imaculatos septē: ⁊ in sacrificijs eorū simile oleo cōsperse tres decimas p singulos vitulos duas decimas p arietē: vnā decimā p agnū: q simul sūt agni septē: ⁊ hircū p peccato q offert in expiatōe ppli pter holocaustū calēdaruz cuz sacrificijs suis: ēt holocaustū sempitnū cū libationibꝰ solitis. Hisdē ceremonijs offeretis i odorē suauissimū incēsū dn̄o. Decima quoqz dies mēsis huiꝰ septimi: erit vobis scā atqz venerabilis: ēt affligetis aīas vestras. Oē opus seruile nō facietis i ea. Offeretisqz holocaustū dn̄o in odorē suauissimū: vitulūz de armēto vnū: arietē vnū: agnos āniculos imaculatos septē: ⁊ i sacrificijs eoz sile oleo ꝯspse tres decias p sigulos vitulos: duas decimas p arietē decimam decime p agnos singulos: q sunt simul agni septē: ⁊ hircū p pctō absqz bis q offerri p delicto solēt i expiatione: ēt holocaustū sempiternū in sacrificio ⁊ libaminibꝰ eoz. Quinta decima vero die mensis septimi q̄ vobis scā erit atqz venerabilis: oē opus seruile nō facietis i ea: sz celebrabitis solēnitatē dn̄o septez diebus. Offeretisqz holocaustū i odorē suauissimū dn̄o: vitulos de armēto tredeciz: arietes duos: agnos āniculos imaculatos quatuordeci: ⁊ i libamētis eoz simile oleo cōspse tres decimas per vitulos singulos: qui sūt simul vituli tredeciz: ⁊ duas decimas arieti vno.i. sil' arietibꝰ duobus ⁊ decimā decime agnis singulis q sūt sil' agni q̄tuordecim: ⁊ hircuz p pctō absqz holocausto sempiterno ⁊ sacrificio ⁊ libamie eiꝰ. In die altero offeretis vitulos de armēto duodeci: arietes duos: agnos āniculos imaculatos q̄tuordecim: sacrificiaqz ⁊ libamia singuloz per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis: ⁊ hircū p peccato absqz holocausto sempitno sacrificioqz eiꝰ ⁊ libamie eiꝰ. Die tertio offeretis vitulos vndecim arietes duos: agnos āniculos imaculatos q̄tuordeci sacrificiaqz ⁊ libamina singuloz p vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis: ⁊ hircuz p pctō: absqz holocausto sempitno sacrificioqz ⁊ libamie eiꝰ. Die q̄rto offeretis vitulos decē: arietes duos: agnos āniculos imaculatos q̄tuordeciz: sacrificiaqz ⁊ libamia singloruz per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis: ⁊ hircū p peccato: absqz holocausto sempitno: sacrificioqz eiꝰ ⁊ libamie. Die qnto offeretis vitulos nouez: arietes duos: agnos āniculos imaculatos q̄tuordeci sacrificiaqz ⁊ libamina singuloz p vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis: ⁊ hircuz p pctō absqz holocausto sempitno: sacrificioqz eiꝰ ⁊ libamie. Die sexto offeretis vitulos octo: arietes duos: agnos āniculos imaculatos q̄tuordeciz: sacrificiaqz ⁊ libamia singuloz p vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis: ⁊ hircuz p pctō: absqz holocausto sēpitno sacrificioqz eiꝰ ⁊ libamie. Die septimo offeretis vitulos septē: ⁊ arietes duos: agnos āniculos imaculatos q̄tuordeciz: sacrificiaqz ⁊ libamia singuloz per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis: ⁊ hircum p pctō absqz holocausto sēpitno: sacrificioqz eiꝰ ⁊ libamie. Die octauo q ē celeberrimꝰ: oē opꝰ seruile ñ facietis offerētes holocaustū in odorē suauissimū dn̄o: vitulū vnū: arietē vnū: agnos anniculos imaculatos septē: sacrificiaqz ⁊ libamia singloz p vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis: ⁊ hircū p peccato absqz holocausto sēpitno sacrificioqz eiꝰ ⁊ libamine. Hec offetis dn̄o i solēnitatibꝰ vr̄is: pter uota ⁊ oblatōes

a M Ensis etiā septimi. Hic cōsequent agit de festis que celebrabant tempore autūnali.s. in septēbri: ⁊ ille mensis erat quasi totus festiuus Fiebāt enim in illo quattuor festa.s. festum tubaz: de quo primo agit: scdo expiationis: ibi Decima qz dies. tertio tabernaculoz: ibi Quītadecima vero die. quarto cetus vel collecte: ibi die octauo. Prima igit die hꝰ mensis erat festū tubaz: ⁊ hoc est quod dicit: b Dies clāgoris est ⁊ tubaz. fiebat enim hoc festum duplici de cā. Una erat in memoriā liberationis isaac a morte p quo immolatus fuit aries: vt habet Geñ.xxij. ⁊ ideo illa die clāgebant iudei in cornibus pecorum: q2 ille aries inter vepres herebat cornibꝰ: vt ibidē dicit. Alia cā quia iste clangor erat quasi quedā denunciatio solēnitatum sequentium: vt se homines ad illas prepararent. c ¶ Vitulum de armēto vnum. in memoriam vitule immolate ab abraaz Geñ.xv. d Arietē vnū in memoriā arietis immolati p isaac. e ¶ Agnos anni.ima.septē. p multitudine filioz israel que septenario numero designat. f Preter holocaustū calēdarū.quod offerebatur in festo neomenie: quia non intermittebat ppt istud sacrificiū: qd eadē die offerebat: neomenia eni mēsis septimi ⁊ festū tubaz eadē die fiebāt g ¶ Et holocaustū sempitnū.i. iuge sacrificiuz qd siliť nō ptermittebat. h Decima qz. Hic cōsequent agit de festo expiatōis qd fiebat i memoriā illiꝰ bñficij quo dn̄s fuit placatus sup fabricatōnē vituli. qd fuit decia die septēbris i ¶ Et affligē. aias ve. p expiatōe dci pcti. Cetera patent ex dictis vsqz ibi: k ¶ Absqz bis q̄ offerri p delicto solēt: q2 pter istū hircū p pctō oblatū offerebat ⁊t vitulus cuiꝰ sanguis inferebat inter sanctū scōz: ⁊ aliꝰ hircus super quē sacerdos ꝯfitebat pctā ppli: ⁊ sic emittebat i desertū: vt hr̄ leui. xvi. l Et holocaustū sempiťnū.i.iuge sacrificiū. m ¶ Quītadecia vero die Hic ꝯsequēt agit de festo tabernaculoz qd agebat xv. die mensis septimi i memoriā illiꝰ bñficij: q̄ deꝰ fecit hītare filios isrl̄ lōgo tpe i deserto: q̄ ē terra sterilis: ⁊ tñ icōueniēt puidit eis de necessarijs: nō solū q̄ ad cibū: sed ēt quātū ad vmbraculū nubis ꝯ estū: ⁊ inde deduxit eos ad terraz delectabilē ⁊ fructuosā: i cuius signū i hoc festo debebāt hr̄e fructus arboris pulcherrime: vt hr̄ Leui. xxiij. vbi de hac solēnitate ⁊ alijs pcedētibꝰ dictum fuit: ppt qd breuiꝰ h trāsiui: maxime q2 hic repetunt iste solēnitates rōe sacrificiorū q̄ fiebāt in illis q̄ nō fuerūt alibi ad plenū explicata: ⁊ iō de sacrificijs huiꝰ solēnitatis sbdit: n Offeretisqz holo. in odo. sua. dn̄o vi. de armēto.xxiij Dicunt hebrei ꝙ ꝙ offerebant p gētibus alijs: ⁊ iō i vniuerso offerebāt lxx. vituli sz numerū.lxx. gētiū i.lxx. linguis distictaz offerebant aūt pma die.xiij. vituli: ⁊ secūda die.xij. ⁊ sic diminuēdo semp vnū vsqz ad vltimū diē inclusiue vt patet in lr̄a: p qd designabat vt dicūt ꝙ dn̄iuz gētiū esset diminuenduz ⁊ terminādū sub rege messia cuiꝰ dominio erant subdende omnes gentes: quod ipsi expectant futuz: sicut ⁊ messiā suum quod tamen in christo sm veritatem ē impletū sm ꝙ dicit Matth. vltimo: Data ē mihi omnis ⁊c. auctatiue quātū ad oēs: executiue quātū ad catholicos pncipes: quoz colla i multis ptibus orbis iugo xpi sūt sbdita: ⁊ finalr̄ oēs gētes ei subdentur: o ¶ Agnos anniculos.xiiij. dicūt hebrei ꝙ offerebant p pplo isrl̄ q̄ in scriptura aliqñ vocat agnꝰ: ⁊ erāt in vniuerso nonagintaocto agni: vt a populo isrl̄ excluderent nonagintaocto maledictōes posite in lege contra trāsgressores. cetera huc usqz patēt ex pdictis. p Die octauo. Hic agit de festo cetus vl collecte qd celebrabat imediate pꝰ festū tabernaculoz: vt pz i lr̄a cū dr̄: Die octauo q̄ est celeberrimꝰ. i hebreo hr̄: Qui ē retētio. q2 illa die retinebat pplus q̄ venerat ad festum tabernaculoz: nec licitū erat eis illa die recedē: tū rōe festi: tum q2 illa die colligebat pecūia a pplo p sacrificijs ⁊ necessarijs tabernaculi ⁊ tēpli: p tpe q̄ fuit tēplum. q ¶ Vitulū vnū: arietē vnū ⁊c. nō enim fiebāt tot sacrificia i hac die: sicut i pcedētibꝰ: tū q2 illa die colligebat pecunia p sacrificijs totiꝰ anni q̄ fiebāt de sūptibꝰ ppli ⁊ sic quodammodo reputabantur sacrificia illiꝰ diei: tū q2 illi q̄ erāt delōge nec poterāt frequent ad tēplū veire sacrificia ⁊ oblationes q̄ p annū vouerāt ista die soluebāt: iō subdit: r Nec offe. dn̄o i solē. vestris. ⁊ loqt de sacrificijs oblatis in omnibꝰ solēnitatibꝰ pdictis. s ¶ Preter vota ⁊ oblationes ⁊c. que offerebantur maxime die ista: vt dictum est

Ratio autē quare de aialib' ꝑdictis.s. vitulis arietibus ⁊ hircis plus q̄ de alijs spēbus aialiū fiebāt sacrificia posita fuit in pͥncipio Leui. ⁊ Gen̄.xv.ca.cetera patent ex ꝑdictis. In capitulo.xxix. vbi dicit in postilla: Decima q̄z. Hic cōsequenter agit de festo expiationis. Additio pͥma.

In hac die s.mensis septimi credi tur fuisse annūciata zacharie sūmo sacerdoti ↄceptio ꝑcursoris xp̄i: de qua luc.j. agit: vt ibidē i additōne fauēte dn̄o videbitur. Unde celeberrima dies erat: in qua etiā affligē debebant aias ad ꝓclamādū misericordiā diuinā vt de remissione pctōꝝ vera ⁊ vniuersali de' dignaret hūano generi ꝓuidere. In eodem cap.xxix. vbi dicit in postilla: Die octauo. hic agit de festo cetus Additio.ij^a.

Istud festū cet' seu collecta: nō fiebat in memoria alicui' bn̄ficij seu miraculi ꝑteriti: vt pz per oēs doctores tam catholicos q̄ hebreos. Siliter nec fiebat ad colligēdū pecuniā ꝓ sacrificijs ꝓut i postilla: sz erat figuratiuū futuroꝝ.s.cōgregatōnis fideliū in pn̄ti ecclesia: seu in regno celoꝝ: ꝓut large fuit ductū.s.in additōe.s.Leui.xxiij.⁊ iō subiūgat ceteris festis ve.te. tanq̄ vltimū ⁊ finis coꝝ. Replica correctorij.

In caplo.xxix. Burgen̄. q̄ sepe ꝓmittit lr̄e insistē ⁊ certe a lr̄a multū videt recedere ponēs festuz expiatōis ꝑtinē ad annūciationē cōceptionis iohis baptiste: ⁊ festū collecte nō hr̄e sensū lr̄alem de re ꝑterita: sz solū figuratiuam de re futura: cui' correctoriū vide Leui. xxiij. Capitulum.XXX.

Narrauit q̄z moyses. Hic cōsequent agit de ordinatione populi ad deū: quātū ad ea in q̄b' astringebat ꝓpria volūtate: cuiusmōi sunt vota: qꝛ lz vouere sit volūtariū: reddē tn̄ votū iā factū est necessariū. Et diuidit in q̄nq̄z ptes fm̄ q̄nq̄z modos ꝑsonarū vouentiuz Primus modus ē viroꝝ q̄ notat cū di: b Siq̄s viroꝝ vo. dn̄o voue. aut se ↄstrin. iuramento. qꝛ vtrūq̄z ē obligatoriū: votū tn̄ magis: cui' rō ē: qꝛ obligatio voti causat ex fidelitate quā deo debem': ad quā requirit q̄ ei ꝓmissū soluamus: obligatio aūt iuramēti causat ex reuerentia quaz debemus ei: ex qua tenemur q̄ verificem' id qd̄ ꝑ nomē ei' ꝓmittim': ois aūt infidelitas irreuerētiā cōtinet: sed nō eↄ vn̄ ⁊ infidelitas serui ad dn̄m videt eē maxime irreuerētia ad ip̄m: ⁊ iō votū ex sua ratione magis ē obligatoriū q̄ iuramētū. c Omne quod ꝓmisit implebit. dum tn̄ sit de re licita ⁊ bona: qꝛ aliͤ nō esset votū. Sciēdū tn̄ q̄ ista lex nō intelligit de quocunq̄z viro generalit: qꝛ nullus pōt implere ꝓmissū de re q̄ depēdet ex volūtate alteri' sine eius ↄsensu: aliͤ fieret iiuria: ⁊ iō religiosus sine cōsensu ꝑlati sui nō pōt vouere vl' votū adimplere. Siliͤ seruus nō pōt aliq̄d vouē vel iplē ꝑ qd̄ ipediat op' sui dn̄i. Siliͤ nec fili' familias ð rebus p̄ris sui: si tn̄ ad annos pubertatis venerit pōt vouē religionis igressuz: sic ⁊ mrīmoniū ↄhē: qꝛ ex tūc ē sui iuris in his q̄ ꝑtinēt ad ꝑsonā suā: ⁊ eadez rōe vir alligatus vxori nō pōt vouere aliq̄d ꝑ qd̄ i pediat reddē debitum vxori sine ei' ↄsensu: qꝛ q̄tū ad hoc nō hz potestatē corꝑis sui sz mlr. d Muli. si q̄ppiā vouerit. Hic ponit 2' modus: videlicet quātū ad votuz puellaꝝ: q̄ sūt in domo paterna: nec intelligit ista lex ð puellis que nō attigerunt annos discretionis qꝛ ille nō pn̄t vouere: nec etiāz de illis q̄ sunt maritate: licet adhuc maneant cuz patre: quia sunt emancipate: sed de illis que attigerunt annos discretionis: nec sunt maritate viro seu affidate: ⁊ ideo sunt simpliciter sub cura patris: ⁊ ille non possunt aliquid vouere quod sit stabile seu obligatorium absq̄z consensu patris expresso vel tacito: ⁊ quantum ad hoc subditur: e Si cognouerit pater votum ⁊c̄. ⁊ tacuerit. quia in tali casu consensisse intelligitur: potest tamen facere votum de ingressu religionis vel de continentia seruanda sicut contrahere matrimonium absq̄z consensu patris: quia talia pertinent ad personam propriam: secus autem est de rebus paternis. f Si marituz habuerit. Hic ponitur tertius modus: videlicet de puellis que sunt in domo patris ⁊ sunt viro affidate: quia votum earum potest irritari per patrē inquantū sunt i cura ei': ⁊ etiā ꝑ maritū: inquātū iā dederūt ei fidē: ⁊ sic exponūt hebrei legē istā: qꝛ de istis mulierib' q̄ sūt totalit i cura mariti postea dat alia lex: ⁊ videbit. g Uidua ⁊ repudiata. Hic ponit quartus modus.s. mulieꝝ solutarū a lege viri: ita q̄ sunt sui iuris: ⁊ de talibus dicit: h Quicq̄d vouerint reddēt. sicut de viris dictū ē supra. Si tn̄ sint religiose vel serue non habet locū: vt dictuz est.s. de viris seruis ⁊ religiosis. i Uxor in domo vi.i.

spōtaneas i holocausto: in sacrificio: i libamie: ⁊ in hostijs pacificis. Ca.XXX.

Narrauitq̄z moyses filijs isrl' oia q̄ ei dn̄s ipe rarat: ⁊ locut' ē ad pͥncipes tribuū filioꝝ isrl': Iste ē sermo quem ꝑcepit dn̄s: Si q̄is viroꝝ votū dn̄o vouerit: aut se ↄstrixerit iuramēto: nō faciet irritū vbū suuz sz oē quod ꝓmisit iplebit. Mulier si q̄ppiā vouerit ⁊ se ↄstrinxerit iuramēto q̄ ē in domo p̄ris sui ⁊ in etate adhuc puellari: si cognouerit pr̄ votū qd̄ pollicita ē: ⁊ iuramētū q̄ obligauit aiaz suā ⁊ tacuerit: voti rea erit. Quicq̄d pollicita ē ⁊ iurauit: ope cōplebit. Sinautē stati vt audierit ↄtradixerit pr̄: ⁊ vota ⁊ iuramēta ei' irrita erūt: nec obnoxia tenebit spōsioni eo q̄ ↄdixerit pr̄. Si marituz habuerit ⁊ vouērit aliq̄d: ⁊ sel' ð ore ei' vbū egrediēs: aiaz ei' obligauerit iuramēto: quo die audierit vir ⁊ non ↄdixerit voti rea erit: reddetq̄z qd̄cūq̄z ꝓmiserat. Sinaūt audiēs stati ↄdixerit: ⁊ irritas fecerit pollicitatōes ei': verbaq̄z q̄b' obstrixerat aiam suā: ꝓpitius erit ei dn̄s. Uidua ⁊ repudiata: q̄cq̄d vouerit reddēt. Uxor i domo viri cū se voto ↄstrinxerit ⁊ iuramento: si audierit vir ⁊ tacuerit nec ↄdixerit spōsioni: reddet qd̄cūq̄z ꝓmiserat. Sinaūt extēplo ↄdixerit: nō tenebitur ꝓmissionis rea: quia maritus ↄdixit: ⁊ dn̄s ei ꝓpici' erit. Si vouerit ⁊ iuramēto se ↄstrixerit: vt ꝑ ieiuniuz vel ceterarū reꝝ abstinētiā affligat aiaz suā: i arbitrio viri erit si faciat siue nō faciat. Qð si audiēs vir tacuerit: ⁊ i alteram diem distulerit sententiaz: quicquid vouerat atq̄z promiserat: reddet: qꝛ statim vt audiuit: tacuit. Sinaūt ↄdixerit postq̄ rescivit: portabit ipe iniq̄tatem ei'. Iste sunt leges q̄s cōstituit dn̄s moysi int virum ⁊ vxorē: int patrē ⁊ filiā q̄ in puellari adhuc etate ē: vl' q̄ manet i parentis domo.

Locutusq̄z ē dn̄s.XXXI ad moysen dicēs: Ulcisce ꝑus filios isrl' de madianitis: ⁊ sic colligeri ad populū tuū. Statiq̄z moyses armate inqt ex vob viros ad pugnā q̄i possint vltōnē dn̄i expetē ð madianitis. Millē viri de singul' tribub' eligant ex israel q̄ mittātur ad bellū. Dederuntq̄z millenos de singulis tribub'.i.duodeci milia expeditoꝝ ad pugnā: q̄os misit moyses cum phinees filio eleaçari sacerdotis: vāsaq̄z scā ⁊ tubas ad clāgēdū tradidit ei. Cūnq̄z pugnassent ↄ madianitas atq̄z vicissēt oēs mares occiderūt ⁊ reges eoꝝ eui ⁊ recez ⁊ sur ⁊ vr ⁊ rebe q̄nq̄z pͥncipes gētis: bālaam quoq̄z filiuz beor intfecerunt gladio: cēperūtq̄z mulieres eoꝝ ⁊ puulos: oiaq̄z pecora ⁊ cūctaz supellectilē. Quicq̄d habē poterat depopulati sūt: taz vrbes q̄z viculos: ⁊ castella flāma cōsūpsit. Et tulerunt ꝑdā ⁊ vniuersa q̄ ceperant tā ex hoib' q̄z ex iumētis: et adduxerunt ad moysen ⁊ eleaçaꝝ sacerdotez: ⁊ ad oēm multitudinē filiorum israel. Reliqua aūt vtēsilia portauerūt ad castra in cāpestrib' moab: iuxta iordanē cōtra hiericho. Egressi sūt aūt moyses ⁊ eleaçar sacerdos ⁊ oēs pͥncipes synagoge i occursuz eoꝝ extra castra. Iratusq̄z moyses pͥncipibus exercitus tribunis ⁊ cēturionibus qui venerant de bello ait: Cur feminas reseruastis? Non'nē iste sunt que deceperūt filios isrl' ad sugestōez balaā

Hic ponit q̄ntus modus.s.mulierū q̄ sūt extra curam patris: ⁊ sūt totalit sub cura mariti: ⁊ de talib' di hic: q̄ votū eaꝝ nō ē obligatoriū absq̄z ↄsensu mariti tacito vel expsso. k Sinaūt ↄdixerit postq̄ resciuit. i. nō stati q̄n sciuit pͥmo: sed postea: l Portabit ipe iniquitatē ei'. qꝛ si i pediet eā ab iplerōe voti: ip̄a erit libera faciēdo qd̄ in se ē: ⁊ ipe portabit penaz debitā ꝓ trāsgressiōe voti. C.XXXI. Locutus q̄z ē dominus. Percepta madianitaꝝ punitōne i fi.xxv.ca. ⁊ inter posita ppl'i reordinatione in alijs caplis sequētib'. hic ↄsequent ponit executio dicte punitōis: ⁊ diuidit i duas ptes.s. in ptē pͥncipalē ⁊ icidētalē xxxij. ca. Circa pͥmū ꝑmittit apparatus pugne: 2° sbditur obtētus victorie ibi Cūq̄z pugnassent. 3° ordinatio ꝑde: ibi Ceperūt q̄z mulieres. Circa pͥmū ōndit bellū iustū ex diuio ꝑcepto cū dicit: a Locutusq̄z ē dn̄s ⁊c̄. de madianitis. ⁊ nō dic de moabitis: cui' cā superi' fuit expssa.xxv.ca.in fi. b Et sic colligeris ad populū tuū.i.ad limbū scōꝝ patrū. c Statiq̄z moyses armate inquit ⁊c̄. ex quo pz fidelitas ⁊ obediētia moysi ad deū: qꝛ audierat dilatōnē mortis sue vsq̄z ad intfectionē madianitaꝝ: ⁊ tn̄ nō ꝓpͥ hoc distulit pugnā ↄ eos: sz magis acceleravit. d Qui possint vltōnē ⁊c̄. In quo apparet ēt iusticia belli: qꝛ madianite nō solū fecerāt ↄ filios isrl': sz etiā ↄ deū: qꝛ scient ⁊ a ꝓposito ꝓuocauerūt filios israel ad idolatriā: vt dictū fuit s.xxv.ca. e Mille viri de singulis tribubus ⁊c̄. nō misit magnū numerū pugnatoꝝ: vt victoria manifestius deo attribueret. f Quos misit moyses cū phinees filio eleaçari. ip̄m aūt fecit ducē exercitus: eo q̄ iam aň zelo dei ductus icepat punitōez inficiēdo pͥncipem trib' symeō cū mlīere madianitide: vt dictū fuit.s.xxv ca. g Uasa q̄z scā. dicūt hebrei q̄ ista vasa fuerunt arca ⁊ lamina scā. h Et tubas ad clāgēdū. i signuz victorie a deo obtinēde. i Cūq̄z pugnasset. hic pōit obtēt' victorie q̄ fm̄ hebreos fuit a deo māifeste: qꝛ eleuata lamina scā i altū exercit' madianitaꝝ q̄ erat valde magn' fuit excecat' ⁊ cadebāt ad terrā corā filijs isrl' vn̄ i hebreo hr̄: Reges coꝝ occiderūt sup interfectos.i. sup ꝓstratos diuia vtute: vt ip̄i exponūt. k Balaā q̄z filiū beor intfecerūt gladio.s.cū madianitis: erat.n. ð populo illo: vt dicūt aliq̄. Alij aūt dicunt: q̄ de terra sua ad quā iuerat post recessū a balac redijt ad madianitas imminēte bello coꝝ ↄ filios israel vt malediceret exercitui isrl: ⁊ sic vinceret ⁊ ipe reportaret lucrū a madianitis. Sciendū aūt q̄ iustū bellū inuenit motū i sacra scriptura a plurib' cāis. vna ē ↄ terrā in q̄ de' blasphemat ꝑ idolatriā: vt habet deute. xij. Subuertite oia loca in q̄b' coluerunt gētes quas possessuri estis deos suos: scd̄a si a dei cultu recedat: deute.xiij. Si audieris in vna vrbiū tuarū dicētes aliquos ⁊c̄. 3^a si fidelitas tpalis dn̄i deserat.iiij. Reg. iij. ð iorā ⁊ iosaphat q̄ mouerūt bellū contra regē moab. 4^a si rebellio moueatur. ij Reg.xx. ↄ seba filiuz bochri. 5^a si malefactor defēdat Judi.xx de bello moto ↄ gabaan. 6^a si iniuria publica pͥncipi irrogat ij. Reg.x. de bello dauid ↄ regē āmon q̄ fecit radi barbas nunctioꝝ dauid i cōtēptū ei'. 7^a si ꝓpria res repetat. ij. Reg.iij. de illo bello dauid cōtra isboseth: repetēdo regnuz qd̄ sibi datum erat a deo. 8^a vt hostis repellat. ij. Reg. viij. de bello dauid ↄ philisteos. 9^a vt hostis insurgēs in suis ꝓprijs opp̄matur Nume.xxi. de bello filioꝝ israel cōtra seon ⁊ contra og reges āmorreoꝝ. x^a contra illū per quē hostis roboratur. ij. Reg. viij. de bello dauid contra syriaz damasci: eo q̄ ferebat auxiliū adadeser. xi^a vt amic' ab hostib' eripiat: Gen̄. xiiij. de bello abrae contra reges qui captiuauerāt loth nepotē suuz. xij^a si tyrānis a presidēte exerceat: pͥmo Mach. de bello machabeoꝝ contra antiochū illustrē. Sciendum etiā q̄ aliquādo in bello iubent interfici etiaz paruuli ꝓpt enormitatem criminis: vt i peccato sodome Judi.xx.ca. ⁊ idem factū ē de sodomis a deo subuersis: vbi pierūt ꝑuuli ⁊ i pctō apostasie: deute.xiij.ca. l Ceperūtq̄z. Hic consequent describit ip̄a ꝑda: ⁊ primo ponit prede reportatio: 2° eius diuisio: ibi Egressi sunt autem. Circa primuz dicitur: l Ceperuntq̄z mulieres eoꝝ ⁊ paruulos. ꝑsone enim humane sunt illa que sunt pͥncipalia in ꝑda. m Et adduxerūt ad moysen. omnia fideliter apportātes nihil abscondentes vel celantes sicut fecit achor: vt habetur iosue. vij. n Egressi sunt. Hic consequenter ponitur prede diuisio cuius vna pars erat exterminanda: de qua primo agitur cū dicitur: o Cur feminas reseruastis. quasi diceret nō ē bn̄ factū: cui' cā subdit: p Nōne iste sūt q̄ deceperūt filios israel, de qua deceptione fuit dictū.s.xxv.capitulo.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Ergo cūctos inifficite ꝛc̄. Ji detestatione crimis patruꝫ quos filij ifrl nō ipetebāt:ꝛ tū valde hostilit egerūt ꝯ eos: vt dictū fuit.xxv.ca. b Et muli.q̄ no.vi.i coitu. qz nesciebāt distiguē eas q̄ ꝓuocauerūt filios ifrael ad luxuriaꝫ ꝛ idolatriā:ꝛ ēt qz ille q̄ nō venerūt ad ꝓuocādū i ꝓpa pso na:tñ coopate sūt docēdo eas q̄ venerūt ō mō decipiēdi ꝛ oīnādo eas oīnamēt suis vt facilꝰ filios ifrl ꝓuocarēt. Dic aūt ra. sa.q̄ faciebāt mlieres trālire añ arcā dñi: ꝛ tūc ex signo a deo dato ꝓgnoscebāt q̄ erāt virgines ꝛ que nō.

c Et mane.ex.ca. septē dieb. qz erāt cōtaminati ex contactu mortuoꝝ q̄s occiderāt:ꝛ quoꝝ spolia acceperāt:ꝛ iō nō debebāt igredi atriū tabēnacli donec cēnt mūdata aq̄ lustratōis tertia die ꝛ septia:vt dictū ē.ō.xix.ca. Et accipiunt h castra ipius deitatis sic dictū ē.ō. v.ca. d Et de oi p da. Hic secūdo agit ō pte pde reseruate:et pmo ōtuz ad eꝰ purgationē q̄ fcā ē p talē modū: violz q̄ illa q̄ poterāt sustinē ignez absq̄ sui corruptōne igne purgabant: q̄ āt sustinē ñ poterāt: aq̄ expiatōis purgabant ō q̄ purgatōe.ō.dām ē.xix.ca.ꝛ pz lra vsqz ibi: e Postea castra itrabitis.s. atriū tabernaculi:qō vocatur castrū deitatis:vt dictum est.ō.v.cap. f Dixit q̄z dñs. Hic scdo agit de p da reseruata quātū ad eꝰ diuisionē: ꝛ pmo ōtuz ad diuisionē q̄ fiebat ex debito:2° quātum ad illā q̄ fcā ē ex beneplacito:ibi Cūqz accessisset. Circa pmuz sciēdū q̄ p da ex debito diuidēda erat tm de viuētib:ꝛ hoc notat cū dī: g Tolle summā eoꝝ q̄ capta ꝛc̄. Jꝛ ista p da diuidebat i duas ptes eqles. vna erat pugnatoꝝ qui fuerāt in plio: ꝛ alia relīq̄ mltitudis:ꝛ hoc notat cū dī: b Diuidesq̄ ex eq̄ p da ꝛc̄. ꝛ q̄ hec sit sna patz ex lra hebraica q̄ hz: Et mediabit. Sda int magistros belli:ꝛ tota multitudinē qz magistri belli medietatē eis assignatā diuidebāt pugnatorib:itez q̄libet medietas diuidebat i duas ptes eqles:qz de medietate pugnatorū sepabat ps q̄dgesima ꝛ dabāt eleaçaro sacerdoti:ꝛ hoc est quod dicitur: i Et sepabis ptez dño. In hebreo hī:Separabis solutōez dño ex quo pz q̄ illa ps sepabat de pte bellatoꝝ ex debito. k Una iam de quingētis ꝛc̄. i. vnū indiuiduū: qz ibi accipit aia ꝓ toto ꝓposito. l Tā ex hoib. i. ex viginibus q̄ fuerūt reseruate:vt pdictū ē. Homo enīz ē cōmunis generis:ꝛ pōt accipi pro masculo ꝛ p femina. m Et dabis eaz eleaçaro sacerdoti.qz p mitie dñi sūt de acq̄sitis iure belli ꝛ iō cedebāt i vsū sacerdotis sic primitie fructuuꝫ ꝛ aialiū. n Ex media quoq; ꝛc̄. Hic cōsequenter agitur de medietate que erat reliq̄ multitudinis cuius quinquagesimum indiuiduū debebat tradi leuitis:qui seruiebant in tabernaculo:cetera patent in littera.

a Cūqz accessissent. Hic agitur de diuisione p̄de facta ex beneplacito seu deuotione: principes enim exercitus in reditu de bello sicut consuetum est numerauerunt bellatores suos ꝛ inuenerunt eundem numerū qui erat ante belli cōgressum:quia nullus ceciderat in p̄lio: ꝓpter quod moti deuotione obtulerūt dño omne auruz qō rapuerāt in p̄da ad faciendū vasa q̄ erāt necia in tabernaculo: ꝛ pz lra vsqz ibi: b Perichelides. oīnamēta sūt mulierū in vestibus circa renes: ꝛ dī perichelis a peri qō est circum: ꝛ chele qō ē curuum. c Et armillas.oīnamenta sunt circa scapulas dicta ab armo. d Annulos.oīnamēta sunt digitorum. e Dextralia. brachiorum. f Murenulas. oīnamēta sūt circa colla mulierū g Unusquisq; enim qō i p̄da raperat suū erat. s. de inaiatis:ꝛ iō qō dederūt inde nō fuit ex debito sz ex deuotōe eo q̄ dñs eos reduxerat saluos de p̄lio. La.XXXII.

Jlij aūt ruben. Hec est p̄s icidētalis qz si aut pz ex p̄cedētibus terra quā occupauerunt filij ifrl añ venerūt ad iordanē q̄ est termin terre p̄o missionis ex illa pte: put pz i multis lod ve.te. nō erat ifra termios terre sibi p̄misse sz qz habitatores illi terre noluerūt dare trālitū filijs israel vsqz ad terminū terre sibi p̄misse: imo hostiliter eos inuasert vt patuit. ō. de seon rege esebon: ꝛ og rege basan: iō filij ifrl fuerūt cōpulsi bellare contra eos: ꝛ iō ipis debellatis iure belli acq̄sierūt terrā illā de cui possione ꝛ diuisiōe hic agit ex p̄dcō cāu accidenti: vbi pōnit filioꝝ rubē ꝛ gad irrōnabilis petitio:2° eiusdem petitionis iustificatio:ibi At illi ꝓpe accedētes:3° ipius cōcessio:ibi Quib' moyses ait. Adhuc circa p̄muz p̄te mittit dicta petitio:2° ipius repulsio: ibi Quib' rndit moyses. Circa p̄mū ponit motiuū petitionis cū dicit: a Filij autē ruben ꝛ gad habebat pecora multa ꝛc̄. qz forte de p̄da aialiū dicta capīo p̄cedēti emerant magnā p̄tē ab alijs. b Et erat illis i iumētis infinita sb

stātia.i. valde multa:ꝛ ē modus loquendi hyperbolicus.

c Cūqz vidissent iaser ꝛ galaad aptas ꝛc̄. Jqz erāt ibi mlta pascua ꝛ bōa:iō fozmauerūt petitionē sequētē. d Pze camur vt des nobis famulis tuis eam ꝛc̄. Jqō erat irrōnabile.s.q̄ haberēt terrā laboze alioꝝ acq̄sitā:ꝛ ipi ñ trālirēt cū alijs ad acq̄rendū terrā ꝓ alijs tribub:qō videbatur ionare eozum petitio.

e Quibus rndit moyses. Hic cōsequēter ponit dicte petitiōis repulsio:vbi ꝓmo eoꝝ ignauia arguit cū dī: f Nūquid frēs vestri ꝛc̄. scdo ꝛ pedimētū alioꝝ inducit cum dī: g Cur subuertitis mentes filioꝝ ifrl ꝛc̄. q.d. ꝓpter ignauiā vestram alij credēt q̄ timeatis fortitudinez terre a deo ꝓmisse:ꝛ fortitudinē ꝓpli:ꝛ sic trālire non audeant:ꝛ impediat dei mādatū. Tertio ad hoc exemplū ꝓcedēs adducit cū dicit: h Nōne ita egerūt patres vrī. qz territi verbis exploratoꝝ voluerunt reuerti in egyptū vt dictū ē. ō. xiij. cap̄lo i Quibus ira.iura.dī.si vide.ho.isti ꝛc̄.ꝛ accipitur hic si ꝓ nō.i.ñ vi debūt. Letera patēt ex his que dicta sūt ō.xiij.cap̄. vsqz ibi: k Et ecce inqt vos surrex. ꝓ pa.ve.i malū ꝛ vultis peꝛ facē q̄ ipi. qz vidistis malū ipoꝝ:ꝛ nō estis castigati. Quarto ostēdit q̄ hoc malū debeat cadere sup totum populū generalit ꝛ super ipos spāliter cū dī: Et si nolueritis sequi eum ꝛc̄.ꝛ subdit: Et vos cā eritis necis omniū.sequit: l At illi. Hic cōsequēter ponitur predicte petitōnis iustificatio:ꝛ primo quantū ad ignauiam contra eos allegatam:cū dicitur m Nos autem ipsi armati.i. muniti armis ad defēsionē n Et accincti.armis ad inuasionē. o Pergem' ad p̄lium añ filios ifrl.q.d.nolum' ee i cauda exercitus sic ignaui:sz in frōte. Scdo ostēdit q̄ velint fideliter laborare ad acq̄sitionem terre ꝓ alijs tribubus cū dicit: Donec introducamus eos ad loca sua.ꝛ subdit: p Paruuli nostri ꝛc̄. q.d. essent nobis oneri si trālirent nobiscum:ideo subditur:

Universidad de Deusto Biblioteca

q Erũt in vrbib' muratis.alii nõ ẽnt securi:q; nõ intendim' cito reuerti:iõ subdit: Non reuertemur tc. a Quibus moyses ait. Hic consequenter ponit petitionis iustificatæ cõcessio:t primo sub cõditione:se eũdo simplicit t absolute ibi Riderũtq; filij gad. Cõditio aũt ẽ vt obseruẽt fidelit ꝓmissũ ꝓdictũ qõ notat cũ dr: Si faciatis qõ ꝓmittitis tc.t ps lra. b Si autem qõ dicit tc.qn peccetis in dñm.q; illa ꝓmissio non tm fiebat hoib' sed deo:de cui' mãdato terra erat acqrenda. c Et scitote qm pec.ve.app. vos.p penã debitam vobis a deo iferẽdaz sequit: Præcepit ergo moyses eleazaro sacerdoti tc.t sequit:

d Date eis galaad in possessionẽ. si fecerint ꝓmissũ: alit nõ e Respõderuntq;. Hic cõsequenter ponit cõcessio absolute: q; filij ruben t gad viderũt q; moyses dubitabat de ipletõne sui ꝓmissi:ppt qõ nõ concedebat terrã nisi sub conditione:iõ ꝓcesserũt ad cõfirmationez sue ꝓmissionis:vt ps i lra:quo facto moyses cõcessit eis absolute terrã quã petebãt: vñ sb̃ditur: f Dixit itaq; moyses filijs gad t rubẽ t dimidie tribui manasse. ista dimidia trib' fuit adiũcta: q; adiunxit se alijs duab' tribubus in petitõne:t q; terra sufficiebat p ipis t p illis. g Igit extruxerũt filij gad dibon t astaroth. ciuitates sũt quas filij israel destruxerãt añq; scirent q; deberẽt ibi habitare:t postea reedificauerũt ad tuẽdũ vxores suas filios t familias. h Imponentes vocabula vrbib' qs extruxerãt.añquã eni destruerent denominabant a noib' idoloz:saltẽ p magna pte:t ideo filij israel nominauerunt eas alijs nominib':t etiã vt ex nomie aliquaz ciuitatũ esset memoria edificatiũ:scõm q; dicit postea. i Jair aũt tc. quos appellauit auothiair.i. villas Iair:t idẽ dicit ô ipo nobe q; apphẽdit chanath:t vocauit eũ nomie suo nobe Mozalii p tribũ ruben t gad t dimidiã tribũ manasse intelligũtur tres status excellẽtes i eccliã: p ruben ent q; interpretat filius visionis:intelligit status platoꝛum uos habitandi accipiãt loca. Riderũt filij gad t filij ruben: Sicut locutus ẽ dñs seruis suis ita faciem'. Jpi armati pgem' corã dño in terrã chanaan: t possionẽ iã suscepisse nos cõfitemur trãs iordanez. Bẽdit itaq; moyses filijs gad t ruben t dimidie tribui manasse fili ioseph regnũ seon regis ãmorrei: t regnũ og regis basan:t terrã eoz cũ urbibus suis p circuitũ. Igitur extruxerũt filij gad dibon t astoroth t aroer t roth t sophan t iaçer iecbaa t bethnemra t betharan urbes munitas: t caulas pecoꝛib' suis. Filij vo ruben edificauerũt esebõ t eleale t cariathaim t nabo t baalmeon vsil noib': sabama quoq;:ipõnẽtes uocabula urbib' qs extruxerãt. Porro filij machir filij manasse prexerũt i galaad: t uastauerũt eã interfecto ãmorreo habitatoꝛe ei'. Bedit ergo moyses terraz galaad machir filio manasse; q; habitauit in ea. Jáir aũt filius manasse abijt t occupauit uicos ei': qs appellauit auothiair.i. uillas iair. Nobe quoq; prexit t apphendit chanat cũ uiculis suis:uocauitq; eaz ex noie suo nobe. Ca.xxxiii.

Hẽ sũt mãsiones filiorũ isrl q; egressi sũt de egypto p turmas suas i manu moysi t aaron:quas descripsit moyses iuxta castrorum loca que dñi iussione ꝓmissionis. Circa qõ sciendũ q; i ꝓcedẽtib' tã i Exodo qm i hoc libro itertio moysi fuit describẽ ꝓcessũ filioꝛ isrl nihotãdo oia loca vbi mãserũt filij isrl i via:sz illa solũ i qb' fiebãt alia nõbilia: t iõ hic põit nũerz t ordinem mãsionũ ab exitu de egypto vsq; ad iordanẽ:et dividit in tres pres scõm tria notabilia loca vñ castra mouerunt. s. rameſſes mons synai t cades. 2° icipit ibi Sz t de solitudine synai egressi.3° ibi Egressiq; de cades. In ꝓma pte cõtinẽt.xij. mãsiones q; sic numerãt: b Profectiq; igitur de rameſſes. Hic est locus vñ ꝓmo recesserũt c Mense primo.s. Martio d Quinta decia die mensis. in mane illi' dicit recesserũt: ut dcz fuit Exo.xij.

e Altera die phase.i.in crastio immolationis agni paschalis:quez i molauerant die precedẽti: scilicet quintadecima die mensis primi ad vesperaz: ut habetur ibidez. Aliq; autem libri sic bñt: Altera die secerũt phase.sed li fecerũt:nõ ẽ in bneo nec i libri coꝛrectis:nec mitz q; nõ ẽ de textu sz p uertit sniaz:vl sltẽ obscurat eã:q; vi sonare q; filij isrl fecerũt phase p' exitũ ô rameſſes:q; ñ ẽ vez sed añ :ut dictum est f Filij isrl.b' refert ad illõ qõ ꝓdicit: Profecti igit de rameſſe.q; media nocte iterfecti sunt a deo primogeniti egyptioꝛum pp qõ egyptij territi cõpellebãt filios isrl ire de ira: t sic recesserunt i mane de rameſſe. g In manu excelsa.i.i potestate diuina. h Nam i oĩs coz exercuerat vltionem. tunc .n.idola egypti coꝛruerũt t cominuta sũt. i Castrametati sũt i socboth.ista fuit ꝓma mãsio:t post ista enũerant .xx.vsq; ad mõtẽ synai:vbi fuit duodecima mãsio:t ps lra vsq; ibi: k Fixerũt tẽtoria sup mare rubz.istud non vidi

mutabãt. Profecti igit de rameſſe mẽſe ꝓmo qntãdecima die mensis primi:altera die phase filij israel i manu excelsa uidentibus cunctis egyptijs t sepelientibus primogenitos quos pcusserat dñs. Naz t i dijs eoz exercuerat vltionẽ. Castrametati sũt in sochoth ô sochoth venerũt i etbaz que ẽ i extremis finib' solitudinis. Inde egressi uenerũt ptra phairoth q; respicit beelsephõ:t castrametati sũt ãte magdalum. Profectiq; ô phairoth trãsierũt p medium mare in solitudinem:t ambulantes tribus diebus per desertũ etbã:castrametati sunt in mara: Profectiq; de mara:venerũt i beliz vbi erãt duodeci fontes aq; rũ t palme septuaginta:ibiq; castrametati sũt. Sed t inde egressi:fixerunt tentoria sup mare rubrũ. Profectiq; de mare rubro: castrametati sũt i deserto syn: vnde egressi uenerunt i depba. Profectiq; ô depba castrametati sunt i balus: egressiq; de balus :i raphidim fixer tẽtoria:ubi pplo defuit aqua ad bibendum] Profectiq; de raphidim: castrametati sũt in deserto synai. Sed t ô solitudie synai egressi:venerũt ad sepl chra concupiscentie. Profecti de sepulchris concupiscẽtie:castrametati sũt i asseroth: t ô asseroth uenert i rethma. Profectiq; de rethma:castrametati sũt i remomphares:vnde egressi venerunt in lebna. De lebna castrametati sunt i ressa egressiq; de ressa venerũt i ceelatha. Uñ pfci castrãtati sunt in monte sepher: egressi ô monte sepher venerunt in arada. Inde profisciscẽtes:castrametati sũt in maceloth. Profectiq; de maceloth: venerunt in thaath. De thaath castrametati sũt i thare:vñ egressi fixere tentoria in metcha t de metcha: castrametati sunt in esmona. Profecti qz de esmona:venert i moseroth:t de moseroth castrametati sunt in bancia chan. Profectiq; de bane iachan:venerunt in montẽ gadgad:vnde profecti castrametati sunt in ietbebatha:t de ietbebatha venerũt in ebrona. Egressiq; ô ebrona:castrametati sunt i asiongaber:inde ꝓfecti:venerũt in desertum syn: hec ẽ cades. Egressiq; de cades castrametati sunt in monte hor:i extremis finibus terre edom. Ascẽditq; aarõ sacerdos in montem hor: iubente domino:t ibi mõtuus est anno quadragesimo egressionis filioꝛ isrl ex egypto mẽse quinto: ꝓmo die mẽsis cũ eẽt ãnoz cẽtũ vigintitriũ. Audiuitq; chananeus rex arad q; bitabat ad meridiẽ in terrã chanaan ẽsse filios isrl:t ꝓfecti de mõte hor: castrametati sunt i salmona:vnde egressi venerunt i phinõ. Profectiq; de phinon: castrametati sunt in oboth et de oboth vẽnerunt in ieabarim:que est in finibus moab

vez:q; iã añ maꝛ rubz trãsierãt: t ab eo se elõgauerãt plez mãsiones. Ad qõ dẽm q; mare freqnt hz sinus magnos vbi plus intrat terram: t sic fm̃ est hic:quia postq; filij israel transito mari rubro ambulauerant per desertum: venerunt super vnuz sinum maris rubri vbi fixerunt tentoria.

l In raphidim fixere tentoria vbi defuit aqua tc.] put Exodi xvij. m Sed t de solitudie. hic ꝓni enumerãt mãsiones a mõte synai exclusie vsq; ad cades inclusiue:et sunt mansiones. xxj.

n Venerunt ad sepulchra concupiscentie. sic enim vocatus est locus ille:quia ibi sepultus est populus qui ds̃iderauerat carnes:ut dictum est .s. xxj.ca.cetera patent i littera. o Egressiq; de cades. Hic ds̃cribuntur mansiones a cades vsq; ad iordanẽ exclusiue:t sũt nouem mansiones.

p Castrametati sũt in monte hor. ista est ꝓma post egressum de cades. q Ascẽditq; aaron. tc.t ibi mortuus est. sicut dictum fuit supra.xx.c. Dicunt tamen aliqui ipsum mortuum fuisse in moseroth:sic dictum fuit ibidem.

r Audiuitq; chananeus. scilicet mortem aaron t aduẽtuz filioꝛum isrl:t ex mõte aaron q; acciderat fuit audacior ad iuadẽdũ filios isrl:q; credebat diuinũ adiutoꝛiũ ab eis elõgatũ: eo q; aaron q; orabat p populo:t offerebat sacrificia mortuus erat.

s Uenert i ieabarim.

in hebreo hr̄: in ieabarim .i. in solitudinib' abarim. Est.n. abarim nomē mōtis iuxta quē sūt solitudines in q̄b' fixerāt tētoria. t ¶ Supra iordanē cōtra hiericho. ita q̄ iordan' fluui' erat īt exercitū filiorum isrl' ⁊ hiericho q̄ ē ciuitas tre p missiōis. v Ibiq; castra. sc. ō bethsimō usq; ad belsathi. i hoc ōndit q̄ntū spacium tenebat exercitus .s. de vno istorum locorū usq; ad aliū. Dicit āt Ra.sa. q̄ sc ibi .xij. miliaria: sz nō ē verisile q̄ exercitus tantū spaciū occuparet: maxime q̄ castra erāt situata i q̄dro circa tabernaculū: ut dcm̄ fuit .s.ij.c. x Ubi locutus ē dn̄s ad moysen. illa q̄ sequūtur in isto libro. ⁊ Deu. q̄ntū ad magnā ptem. In Deu.n. multa replicātur q̄ fuerāt ātea sibi dcā a dn̄o: Sciendū āt q̄ p̄dcē mānsiones i vniuerso fuerūt: xlij. q̄rum filij isrl' fecerūt .xiiij p̄mo āno egressionis sue de egypto: ⁊ i p̄ncipio scd̄i āni .s. vsq; ad locū vñ missi fuerūt exploratores: itez octo fecerūt .x l. anno .s. a mōte hor exclusiue vsq; ad iordanem ⁊ sic pz q̄ tpe intermedio q̄d fuit fē. xxxviij annorum filij isrl' fecerūt tm̄ .xx. mansiones. ex q̄ patet q̄ lz dcm̄ fuit supra .xiiij. ca. q̄ filij isrl' eēnt vagi p desertū toto illo tpe: nō tamē sic est intelligēdū q̄ eēnt q̄si sic i ꝯtinuo motu ō loco ad locū sz aliq̄n in vno loco diu māserūt: q̄ tam diu mācbāt i vno loco q̄ diu nubes stabat sup tabernaculū.

tabātur arbores ad idolatriā exercendā: ⁊ oia talia precipiūtur destrui ut tolleretur idolatria ⁊ memoria eius ō tra illa q̄ erat deputata cltorib' vni' vi dei. f ¶ Quā diuidet sorte ⁊c. h' ē expositū .s. xxvj. ca. Si āt nolueritis sequtur. g Erunt vobis quasi claui in oculis ⁊c. i. mortales aduersarij. h Et q̄c q̄d illis cogitauerā facere. mortez iferēdo. i ¶ Uobis faciam. q̄ noluerit exeq̄ iusticiā meā. k Locutusq; est dominus. Hic describitur terre pmissionis limitatio. Cuius una ratio fuit q̄ aliq̄ erāt precepta in lege q̄ obligabāt tm̄ i terra illa: ⁊ aliqua etiā q̄ nō poterāt fieri extra: sic edificatio tēpli: ⁊ oblatō sacrificij: ⁊ iō debuerāt limites huius terre determinari: ⁊ primo determinatur termin' ptis meridiōalis cū dī: Pars meridiana incipiet ⁊c. sequt: l ¶ Et habebit termios contra orientem mare salsissimū. .i. mare mortuū: q̄d ē ita spissū et salsum: q̄d ñ ē nauigabile: nec pisces pñt ibi viuē: ut dicit phus. ij. Methorum. Ille ē locus vbi q̄nq; ciuitates fuerūt sbmerse: vt hr̄ geñ. xix. ⁊ in illo loco descendit iordāis fluuius. Illud igitur mare erat in

bitarum. Profectiq; de iea barim: fixē tentoria i dibon gad: vñ egressi castrametati sūt i elmoadeblathaim. Egressiq; de elmondeblathaim: venerūt ad montes abarim ꝯ nabo. Profc̄iq; ō mōtib' abarim: trāsierunt ad cāpestria moab supra iordanē ꝯ hiericho. Ibiq; cāstrametati sūt de bethsimon vsq; ad belsathim in planioribus locis moabitarum: ubi locutus est dn̄s ad moysē. .XXXIIII.

Precipe filijs isrl': ⁊ dic ad eos. Qñ transieritis iordanē itrantes terram chanaā: disp̄dite cūctos habitatores tre illi': cōfrigite titlos: ⁊ stātuas cōminute: āt q; oia excelsa vastate: mūdātes trā ⁊ hitātes i ea. Ego .n. dedi vob illā i possessionē: quā diuidetis vob sorte Pluribus dabitis latiorē ⁊ paucioribus angustiorē singulis ut sors ceciderit: ita tribuet hereditas. Per trib' ⁊ familias possessio diuidet. Sin āt nolueritis interficē habitatores terre q remāserint: erūt vobis quasi claui i oculis ⁊ lācee i laterib': ⁊ aduersabūt vobis in terra habitatiōis vestre: ēt q̄cq̄d illis cogitauerā facere: vobis faciā. Locūtusq; ē dn̄s ad moysen dicens Precipe filijs isrl': ⁊ dices ad eos: Cū ingressi fueritis terrā chanaā ⁊ in possessionē vobis sorte ceciderit his finibus terminabit. Pars meridiana incipiet a solitudine syn q̄ ē iuxta edon: ēt habebit t̄minos ꝯ oriētem mare salsissimū: q̄ui circuibūt australem plagā p ascēsū scorpionis: ita ut trāseant in senna ⁊ pueniāt ad meridiē vsq; ad cades barne: vñ egrediēt cōfinia ad villam noie adar: ⁊ tēdent usq; asemona. Ibitq; per gyrum terminus ab asemona usq; ad torrentem egypti: ēt magni maris litore finietur. Plaga aūt occidentalis a mari magno incipiet: et ipso fine claudet. Porrō ad septentrionalē plagā a mari magno termini incipiēt puenientes usq; ad montē altissimū: a q̄ ueniēt in emath vsq; ad termios sedada: ibūtq; cōfinia vsq; ad ebrona ⁊ villā benan. Hi erunt ter

P ¶ Recipe filijs isrl'. Supra Cap. XXXIIII. descriptus ē status ppli in itinē pcedētis: h consequēter describit status eius ad terminum accedentis. vbi p̄mo pcipitur idolatrie destructio: 2° describit terre promissionis limitatio: ibi locutusq; ē. 3° tio tre limitate distributio: ibi p̄cepitq; moyses. Circa p̄mū dī: a ¶ Precipe filijs isrl'. auctoritate mea ut sint ad hoc firmiter obligati. Qñ trāsieritis iordanē. sequtur: b Disperdite cunctos habitatores terre illi'. In tm̄ eni multiplicate erāt iniquitates eorum: q̄ sn̄ia mortis erat a deo data super eos: scd̄m q̄ p̄dcm̄ fuerat abraā: Geñ. xv. c. nondū eni cōplete sunt iniq̄tates āmorreorum. q. d. qñ implebūt tunc occidentur ⁊ filij tui possidebunt terrā. c ¶ Cōfringite titulos. i. aras. d Et statuas cōminute. i. idola que erāt sup altaria. e ¶ Atq; oia excelsa vastate. q̄ in montib' altis fiebāt edificia ⁊ pla

angulo cōiungēte partem oriētalem terre promissionis ⁊ meridionalē. m Qui circuibūt austra. pla. p ascēsū scorpionis. mons ē in latere meridionali illius terre sic noiatus: quia scorpiones erāt ibi in multitudine. n ¶ Usq; ad torrētē egypti. h est nilus: scd̄m aliq̄s vero q̄d vī probabilius: ē quidā torrēs descēdens i mari mediterraneo vocatus Riuocorula: ⁊ ē i extremitate terre promissionis uersus meridiē. o ¶ Et magni maris littore finietur. i. littore maris mediterranei: q̄d dī h magnū respectu maris mortui: a quo incipit terminus meridionalis tre pmissiōis: vt p̄dcm̄ ē: ⁊ finit littoē maris mediterranei. p Plaga āt occidētalis. Hic dscribit t̄minus occidētalis q̄ ē tot' sup liat' maris mediterranei. q ¶ Porro ad septētrionalē plagā. Hic describitur t̄min' aqlonar' icipiēs a mari mediterrāeo. r ¶ Usq;

ad mōtē altissimū. in heb. hr̄: Usq; ad motē mōtis q̄ sic dic Ra.sa. sup mōtē illū erat q̄dā mōticul' supeminēs Et credo q̄ iste ē mōs libani q̄ alibi i plib' locis mōs olibāi describit eē in termio aqlōari tre pmissiōis. s ¶ In de metabūt. Hic describit terminus oriētalis. t Cōtra fōtē. in aliq̄b' libris additur daphnen. sz nō ē in hebreo nec i libris correctis: hūc locum vocat Mattheus magedon. Marcus dalmāica: et saracēi modan: ⁊ est ibi vnus ort' iordāis: q̄d p hoc pz: q̄d palee i hūc fōtē imisse recipiūtur i dan ductu subterraneo meatu: ⁊ a fonte dan ⁊ Jor noiat iordanis. v ¶ In de pueniēt ꝯ oriētem ad mare cenereth. est eni lacus magn' p quā trāsit iordāis fluui': et vocatur mare more hebraico: q̄ ois cōgregatō nobilis aquarum vocat mare: scd̄m illud geñ. j. Cōgregatōesq; aquarū appellauit maria vocat āt in euāgelio mare galilee ⁊

re aliq̄d dubiū uel icertū: sic ex festucis ppositis per hoc q̄ aliq̄s accipit breuiorē vel lōgiorē: seu i piectōe taxillorum: ex hoc q̄ aliq̄s p̄icit plura uel pauciora pūcta: vel ex ꝯsilibus vbi aliq̄d dubiū int' hoies determinat: ⁊ si hoc fiat ad alic' rei diuisionē int' hoies: ut per hoc determiet q̄s quā ptem accipiat: vocat sors diuisoria: si āt hoc fiat ad aliq̄d determiate agendū vocat sors cōsultoria: igit si dispositio l' euētus sortiū expectetur a fortūa tm̄: nullū est uiciū: vt si mittāt sortes ad determinādū int' homies q̄s quā ptē accipiat alic' rei: ⁊ hoc ex cōi ꝯsensu cōmittitur fortūe. Cā tn̄ motiua pōt eē pecm̄: ut si pp cupiditatē pparum vel alio viciū nō pñt alit diuidē cōcorditer: si āt dispositio sortiū vel euētus nō expectet solū a fortuna sz ab alia cā: h' est duplr: vno modo a cā corporali ut a dispositione stellarum: et sic cū actus stellarum ad hoc se ñ extēdat supsticiosū est ⁊ illicitū ⁊ nō caret occulto pacto demonū. alio mō q̄ expectat euēt' ⁊ dispositio sortium a cā spūali dirigēte: ⁊ hoc ē duplr: vno modo a

mini i pte aqlōis. Inde metabūt fines ꝯ orientalē plagam de villa henan vsq; sephama: ⁊ de sephama descēdēt termini i reblatha ꝯtra fontem. Inde peruenient ꝯ orientē ad mare cenereth: ēt tēdēt usq; iordanem ēt ad ultimū salsissimo claudēt mari. Hāc habebitis t rā p fines suos in circuitu. Precepitq; moyses filijs isrl' dicēs: Hec erit tra quā possidebitis sorte: ⁊ quam iussit dn̄s dari nouem tribubus ⁊ dimidie tribui. Tribus.n. filiorum rubē p familias suas: ⁊ tribus filiorum gad iuxta cognationū nūerū: media quoq; trib' manasse. i. due semis tribus acceperāt ptē suā trās iordanē ꝯ hiericho ad oriētalē plagā. Et ait dn̄s ad moysen: Hec sūt noia virorum q t̄ram vob diuidēt. Eleaçar sacerdos: ēt iosue fili' nun ēt singuli p̄ncipes de tribub' singulis: quorum ista sunt vocabula. De tribu iuda: caleb fili' iephōe. De tribu symeon: samuel fili' amiud. De tribu beniamin: helidad fili' chaselon. De tribu filiorū dan: bocci fili' iogli. Filiorum ioseph de tribu manasse: hannihel fili' ephot. De tribu ephraim: camuhel fili' septhan. De tribu çabulō: helisaphan filius pharnath. De tribu isachā dux phaltihel fili' oçan. De tribu aser: abiud filius salomi De tribu neptalim: phedahel filius amiud. Hi sunt q bus p̄cepit dn̄s ut diuide

trāsit iuxta galileā: ⁊ mare tyberiadis a tyberiade que ē ciuitas sita i eius ripa. dī ēt mare geneçareth: quasi generās aurā. x Et tendēt usq; ad iordanē. Ex quo pz q̄ terra pmissionis i angulo cōiūgēte ptē eius aquilōarē cū oriētali se extēdebat ultra iordanē: ⁊ scd̄m aliq̄s illa portio vocat traconitidis regio Luc. iij. y ¶ Et ad vltimū salsissimo claudēt mari. ⁊ sic pz illud q̄d .s. dcm̄ ē .s. q̄ istud mare erat i āgulo terre pmissiōis cōiūgente ptē oriētalē cū meridionali: q̄ sic ei' pars meridionalis ab illo mari incipit ut p̄dcm̄ ē: ita ps oriētalis ad ipsum termiat: vt h dī: z Precepitq;. Hic agit de h' tre diuisiōe: et p̄mo determiat huiusmodi diuisio: 2° ex p̄dcis mouet q̄ō .c. xxxvj. Adhuc p̄mo agit de terre diuisiōe: 2° de diuise datōe q̄ntū ad ptē .c. xxxv. Circa p̄mū describitur mod' diuisiōis .s. p sortes cū dī: a ¶ Hec erit terra quā possidebit sorte. de mō āt istarum sortiū dcm̄ fuit s.c. xxvj. Describit etiā q̄b' sit diuidēda cū dī: Nouē tribub' ⁊ dimidie. cuius cā subdit cū dī. Tribus.n. filiorum rubē ⁊c. q̄ due trib' ⁊ dimidia iā acceperant ptes suas trās iordanē. Describit ēt p q̄s terra sit diuidēda cum dī: b Hec sūt noia virorum q̄ terrā vobis diuidēt eleaçar. q̄ erat pontifex. c ¶ Et iosue. q̄ p' moysē cōstitut' fuit p̄nceps. d Et singuli p̄ncipes de tribub' singul. hoc ē itelligēdū solū de p̄ncipalib' .x. tribuū: q̄b' erat diuidēda terra. cetera patent in lr̄a: q̄m i hoc .c. ⁊ .s. xxvj. dictū ē q̄ terra eēt sorte diuidēda: iō querit h utrum uti sortib' sit licitū. Ad q̄d dicēdū: q̄ vti sortib' ē ex vario euētu seu dispositōe alicuius rei sensibilis pposite determia

demone: ⁊ hoc ē illicitū: q̄ includit familiaritatem ⁊ pactū cū demonibus. alio mō a deo expectatur imediate: uel mediātib' sāctis āgelis: ⁊ hoc nō ē illicitū scd̄m se: si fiat cum reuerētia debita. vñ dī puer. xvj. Sortes mittūt in sinū: sed a dn̄o tēpant. Pōt tn̄ i hoc q̄druplr pctm̄ accidere. Primo si absq; vlla necessitate ad sortes recurrat: hoc enim vī ad dei tētationē ptinē. vnde dicit Amb. sup lucā: Qui sorte eligit hūano iudicio nō cōprehēdit: 2° siq̄s ēt i necessitate absq; r̄uerētia debita sortibus utat. vñ sup actus aplorum dic Beda Siq̄ necessitate aliq̄ cōpulsi deū putāt sortib' exēplo aplorum eē cōsulēdū uideāt hoc ipos nō nisi collecto fratrū cetu ⁊ p̄cibus ad deū fusis egisse. tertio si diuina oracula ad trena negocia cōuertāt. vñ dic Aug. ad iquisitōes ianuarij: His q̄ de paginis euangelicis sortes eligunt: etsi optandū sit: ut hoc potius faciāt q̄ ad demōia cōsulēda cōcurrāt tn̄ mihi displicet ista cōsuetudo ad negocia singularia: ⁊ ad uite huius uanitatē diuia oracula uelle cōuertē. quarto si in electōnibus ecclesiasticis q̄ ex spūssanti ispiratōe fieri debēt aliq̄ sortib' vtāt. vñ dicit beda sup actus aplorum: Matthias āte pētecostē ordināt' sorte querit: q̄ .s. nōdū erat pleitudo spiritussācti in ecclesia effusa. Septē āt diaconi postea nō sorte sed electiōe discipulorum sūt ordiati: sec' āt i tpalib' dignitatib' q̄ ordināt ad terrēa disponēda: ⁊ iō i electōe illarum pñt homines uti sortibus: sic ⁊ i diuisiōe rerum tpaliū: vt p̄dcm̄ ē: si vo aliq̄ necessitas alia vl ab electiōe dignitatis ecclīastice imineat: licitū ē cū debita reuerētia sortib' diuinū auxiliū iplorare. vñ dicit Aug. i epla ad honoratū: Si int' dei ministros sit disceptatio q̄ eorum tre psecutōis maneāt ne fuga omniū

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ q̄ eoꝝ fugiāt ne mo:te oium deseraꝫ eccleſia ſi hec diſcep
tatio aliter nō poterit termiari:q̄:ū mihi vī:q̄ maneāt ꝛ q̄
fugiāt ſorte legēdi ſūt.ꝛ hoc mō ꝛ alijs modis lucris p̄dcis
vſi ſūt ſortib⁹ viri ſācti q̄ i ueſi ac no.teſt. vſi fuiſſe ſortib⁹
legūt:ſic ioſue iudicio ſortiū pūiuit achoz.ioſue.vij.ꝛ ſaul
ōp̄hēdit ionathā filiū ſuū mel comediſſe:primo reg.xiiij.ꝛ ga
charias ſorte exūt ut ſacerdociū pōeret Luc.j.ꝛ Mathias i aplm p
mot⁹ act.j.ꝛ ſic ō alijs:ꝛ ſic p3 rñſio ad q̄ſtionē. In capło xxxiij. vbi dī i poſtilla: Plaga autem occidentalis. ¶Additio

QUidā hebreoꝝ dicunt q̄ mare magnū de q̄ hic fit mētio q̄ō ē terminus occidētal terre ꝓmiſſiōis:nō ē mare mediterraneū ſed mare oceanū: q̄a mare oceanū ꝓp̄e dī maꝛ magnū. Sz ſi ſic eēt oporteret dicere: q̄ limites ire ꝓmiſſionis ſe extenderēt uſq̄ ad mare hiſpāie: q̄ō ē incōueniēter dictū Remāſiſſet eni maxima ps terre ꝓmiſſionis q̄ nūq̄ fuiſſz acq̄ſita:nec aliqua mētō de ipſa fcā. XXXV

HEc q̄q̄ locutus ē. Hic ꝓñr agitur de terre diuidēde datōe q̄tum ad eā ꝑtem. Cui⁹ fuit duplex cā:vna ꝓ leuitaꝝ habitaculo. Alia ꝓ fugitiuoꝝ receptaculo q̄ deſcribit ibi De ipſis autē oppidis. Circa ꝓmū dī: b ¶Precipe filijs iſrl. Ex q̄ p3 q̄ erat ad hoc aſtricti diuino p̄cepto. c Ut dent leuitis de poſſeſſiōibus ſuis vrbes ad habitādū:et ſuburbana eaꝝ ꝓ circuitum:ut ipſi i oppidis maneāt:ꝛ ſuburbana ſint pecoribus ac iumētis:q̄ á muri ciuitatū foriſec⁹:ꝓ circuitu⁹ mille paſſuū ſpacio tēdent ¶Cōtrā oriētē duo milia erūt cubitoꝝ:ꝛ ꝛ meridiē ſiliꝛ erūt duo milia. Ad maꝛ quoq̄ q̄ō reſpicit occidētē: eadez mēſura erit.ꝛ ſeptētrionalis plaga eq̄li tmio finiet. Erūt q̄z urbes i medio:ꝛ forī ſub urbana. De ipſis āt opidis q̄ leuitē habit:ſex erūt in fugitiuoꝝ auxilia ſepata:ut fugiat ad ea q̄ fuderit ſāguinē:ꝛ excepti bis alia q̄dragitaduo oppida.i. ſiſ q̄dragitaocto cū ſuburbāis ſuis. Ipſeq̄z urbes q̄ dabunt ō poſſeſſiōibus filioꝝ iſrl ab bis q̄ plus būt:plēs auferētur:ꝛ q̄ miⁿ pauciores. Si gli iu mēſurā hēditati ſue dabunt oppida leuitē. Alit dñs ad moyſē: Loq̄re filijs iſrl:ꝛ dices ad eos: Cū trāſgreſſi fueritis iordanē i terrā chanaā: decernite q̄ urbes eē debeāt i p̄ſidia fugitiorū q̄ nolētes ſāguinē fuderit: i q⁹ cū fugerit ꝑfug⁹: coḡt occiſi ñ potit eū occidere dōnec ſtet i ſpectu mltitudīs:ꝛ cā illi⁹ iudicet. De ipſis āt urbib⁹ q̄ ad fugitioꝝ ſōſidia ſepant:trēs erūt trāſ iordanē:ꝛ tres i tra chanaan:tā filijs iſrl q̄z aduēis at q̄z pegrinis:ut cōfugiat ad eas qui nolēt ſāguinē fuderit. Siquis ferro p̄cuſſerit: ꝛ mortuus fuerit qui p̄cuſſus ē:reus erit homicidij:ꝛ ipſe morieť. Si lāpidē iecerit:ꝛ ictu occubuerit:ſiliter p̄nietur. Si ligno p̄cuſſus interierit:percuſſoris ſāguine uindicabitur. Propinquus occiſi hōicidā itficiet ſtātim ut apprehēderit eu⁹ iterficiet. Si p odiū q̄s hominē ipulerit uel iecerit q̄p piā in eū p inſidias: aut cuz eēt inimic⁹ mānu percuſſerit ꝛ ille mortu⁹ fuerit:p̄cuſſor homicidij reus erit. Cogit⁹ occiſi ſtatim ut ſuenerit eu⁹ iugulabit. Quod ſi fortuitu ꝛ abſq̄ odio ꝛ ſimicitijs q̄cq̄ hoꝝ fecerit:ꝛ hoc audiēte ppło fuerit cōprobatū:atq̄z iter p̄cuſſorē ꝛ ꝓpi quū ſāguis q̄ſtio uētilata: liberabit innocēs de vltoris manu:ꝛ reducet p ſniaz i urbē ad quam cōfugerat: manēbitq̄z ibi donec ſacerdos magn⁹ q̄ oleo ſcō vnctus ē:moriať. ¶Si iterfectiō extra fines urbiū que exulibus deputate ſūt fuerit iuētus:ꝛ p̄cuſſus ab eo q̄ vltō ē ſāguis:abſq̄z noxa erit q̄ eā occiderit. Debuerat eni ꝑfugus uſq̄ ad mortē pōtificis in urbe reſidē. Poſt q̄s āt ille obierit: homicida reuertet in terrā ſuā. Hec ſē piterna erūt ꝛ legitima i cūctis habitatoīb⁹ vr̄is. Homicida ſub teſtib⁹ p̄nietur. Ad vnius teſtionīū nullus ꝓdēnabit. Non accipietis ꝓciū ab eo q̄ reꝰ ē ſāguinis: ſtātim ꝛ ipe morieť. Exules ꝛ ꝑfugi añ mortē pōtificis nullo mō i urbes ſuas ſuer ti poterūt:nē polluat terrā habitatōis vr̄e: q̄ iſontiuz cruore maculať:nec alit expiari pōt niſi p eⁱ ſāguinez q̄ alterius ſanguinē fuderit Atq̄z ita emūdabit uestra poſſeſſio me cōmorāte vobiſcū. Egō.n. ſū dominus

habitatōis eoꝝ:ut hī Deu.xix. n ¶Siquis ferro p̄cuſſerit. Hic ꝓñter deſcribit fugitiuaꝝ ſaluatio:ꝛ primo oñditur q̄ fugitiui nō ſint ſaluādi:ꝛ q̄ ſint ſaluādi: ibi Si fortuitu. tertio qualiꝛ ñ ſaluādi debeāt cōdēnari: ibi Homicida ſb teſtib⁹ p̄nietur. Circa ꝓmū ſciēdū q̄ pcuſſio ꝓpoſito: ſi ex pcuſſione ſeq̄batur mors nō debebat ſaluari p ciuitatē refugū: ꝛ q̄ tū ad hoc dicit: n Siq̄ſ pcuſſerit ſer.ꝛ mor. fu. q̄ pcuſ.ē.q̄ āt loq̄t ſcriptura de p cutiēte a ꝓpoſito p3 p illō qō ſeq̄t poſtea: Q̄ ſi fortuitu q̄cq̄ horuz fecerit. Conſideradū q̄ dicit Ra.ſa lo.i inſtro pcuſſionis reḡrit:q̄ hō pcuſſus ex eo poſſit mori: ꝛ iō ꝓñr dī: o ¶Si lapidez iecerit ꝛ ictu occubuerit.i.ſi lapis ſit tāte magnitudis q̄ poſſit letale vuln⁹ iferre: ꝛ eodē mō dicit i alijs leſionib⁹ i text hebraico: excepto primo vbi dī abſolute: Si quis ferro p̄cuſſerit ꝛ mortuus fuerit.ꝛ nō exp̄mit ictu: q̄ ſufficiēti intelligit:eo q̄ cū mimo inſtro ferro: utpote cum eo non poſſet interfici hō. Si āt aliq̄s p̄cuteret ꝑimuz a ꝓpoſito lapillo mimo vel feſtuca ꝛ pcuſſus moreretur nō eēt ꝓp hoc pcutiēs iterficiēd⁹:q̄ nullo mō eſt vſile q̄ pcuſſus eēt mortuus ex pcuſſiōe illa:ſed alia cauſa. p Statim ut app̄hēderit eū inſiciet. ēt i ciuitate refugū:ut dicit Ra.ſa.ſed hoc ē itelligēdū q̄n iueniet eū p⁹ iudiciū dato de homicidio illo:q̄ō fuit fcm a ꝓpoſito. q ¶Si fortuitu. Hic oñdit q̄s debeat ſaluari i ciuitate refugū:videlz interficiēs a cāu abſq̄z odio ꝛ iſidijs:ꝛ ponit ad hoc exēplū Deu.xix. de illo q̄ ñ hñs inimicitias cū ꝓximo uadit cū eo ad ſcidēdū ligna:ꝛ ferrū ſecuris deſilijs manubrio iterficit ꝑimū. ſeq̄t: r Reducet ꝑ ſniam i vrbē r̄ē. Ex quo p3 q̄ iudiciū de hōicidio p̄petrato vtiq̄ fuerit a cāu vel a ꝓpoſito nō fiebat i ciuitate refugū:ſz magis i illa i cui⁹ imis fcm fuerit homicidiū:q̄ ibi magis poſſet ſciri vitas de fcō:ꝛ q̄ cōditiones rei ꝛ actoris erāt ibi magis note:ꝛ iō dī h q̄ data ſnia in illa ciuitate de inocētia pcuſſoris:reducebat pcuſſor in urbē ad quā cōfugerat. Cōſeq̄nt deſcribit modus ſaluādi cū dī: s ¶Manebitq̄z ibi r̄ē. Si.n.añ exiret imimicus ciuitatis illi⁹ nō ſaluabat:q̄ iuentus extra poterat occidi a ꝓpinq̄ interfecti:ad quē de iure ꝓtinebat mortē ꝓpiq̄ ſui vindicare. Rationē āt predēe more aſſignat Ra.ſa. dicēs:q̄ effuſio ſāguis ēt a cāu abbreuiat uitā: ē ctiā hōrida cozā deo. Offīn āt ſūmi ſacerdotis ē oīonibus ꝛ ſacrificijs ipetrare ꝓpitiationē uite:ꝛ deitatē placare: ꝛ ideo ipſo uiuēte:homicida nō debebat ad terram ꝓpriā redire. Alia autem rō ad hoc pōt aſſignari:licet.n. interfector a caſu eēt innocēs:ꝛ p̄nieret ſine ſua culpa i hoc erat ꝓpter ſuā:nō tñ hoc erat ſine cā quia ex morte ipſius iter amicos deſūcti poterāt ſed:tōes ꝛ homicidia oriri: et p ꝓñs pax cōis turbaret:maxie q̄ iudei crudeles erāt ꝛ ꝓni ad effuſionē ſāguis: iō ad hoc malū euitandū i cōitate: homicida a caſu mādat exul ad tempus:q̄z detrahendum eſt bono ꝑticulari ꝓ cōſeruatione boni cōis:poterat āt fuerti i mōte ſummi pōtificis:ꝓ q̄ tūc erat afflictio et luctus in populo toto:ꝛ tali tē poze ſolēt ire ꝑticulares ſedari. t homicida. Hic ꝓñter deſcribit qualiter non ſaluandus debeat cōdēnari:ꝛ primo q̄tū ad teſtes cum dicitur: v ¶Sub teſtib⁹ p̄nietur. quia duo teſtes ad minus ad eius cōdēnationem requirūtur:ꝛ q̄tum ad iudices cum dicitur: x Non accipietis ꝓciū ab eo qui reus eſt ſanguinis. ut a morte ſaluetur:nec etiam ut eius mors differatur:ideo ſubdit: y ¶Statim ꝛ ipſe morieť. quādo erit cōuictus de homicidio volūtario. z Exules ꝛ ꝑfugi r̄ē. quia ſimiliter per preciū non poterāt ire ad loca ſua ante mortem ſūmi pontificis. a ¶Ne polluatis. Hic redditur ratio predicte punitionis. ſ. ut terra cuſtodiretur mūda:que maculatur effuſione ſanguinis innocentis:que macula erat auferenda per mortē voluntarij homicide:ꝛ eadē rōe effuſio ſanguinis homicide a cāu per exilium predictū erat precauenda:cauſa uero munditie terre conſeruande tā gitur cū dicitur: b Ego enim ſum dominus qui habito inter filios iſrl. per verā fidē vnius dei:ꝛ per ſpecialē cultū latrie:ꝛ ideo terra huius habitationis diuine pre ceteris debet ſeruari munda per purgationem peccatorum: ꝛ maxime homicidij volūtarij:q̄z ſanguis innocēs effuſus ſuper terram ꝓpter horroꝛem criminis dicitur clamare coram deo:geñ. iiij. Ecce vox ſāguis fratris tui Abel clamat ad me de terra. ¶In caplo. xxxv. ubi dī i poſtilla: Et ſuburbana p circuitum ſparia ſunt extra muros ciuitatis.

SIcut expoſitio prima que dicit q̄ Additio. idem eſt ſpacium mille paſſuū:ꝛ duoꝝ miliuz cubitorum non uidetur ucritatem obtinere pp rōes que aſſignātur in poſtilla:ſic nec expoſitio Ra.ſa. vī valē:

nam hoc qđ dicit: q̄ mille cubiti ꝓpinq̄ores muri erant sic ordinati: q̄ non poterant ibi domus edificari: nec poterāt arari vel seri rē. ꝛ i alijs mille cubitis longinquioribus poterant vinee plāтari ꝛ huiusmodi: nullum habet in lra fundamentum. silr nec hoc qđ dicit: q̄ spaciū mille cubitorum longinquioꝝ nō ꝓprie sed large suburbana vocant: hz aliquod fūdamentū in textu: ꝛ iō nullius auctoritatis vī esse: vnde ad planum sensū littere hñdū aliter dicendū vī. Pro quo sciendum q̄ scriptura in hoc loco determinat moduꝫ mensurandi suburbia ciuitatū: que oande erāt leuitis sub hac forma: videlicet q̄ prius seratur vnus circulus: cuius circuli ciuitas sit in medio. s. in cētro: ꝛ semidiameter circuli sit longitudinis mille cubitoꝝ: ꝛ hoc expresse continetur in hoc qđ dr: Suburbana q̄ ciuitatis forinsecus p circuitū mille cubitoꝝ spacio tendant. in hoc enim q̄ dicit Per circuitū mille cubitoꝝ. ꝓz manifeste q̄ circulariter spaciū mille cubitoꝝ a muris ciuitatis forinsecus tendi debeat: qđ ē ꝓpositum. Deinde mandat formare vnū quadratum equilaterum: cuius quadrati qđlibet latus sit longitudis duoꝝ milium cubitoꝝ: ita tñ q̄ vnū latus sit ꝺ orientem: ꝛ aliud ꝺ meridiē: aliud vero respiciat occidentē: ꝛ aliud septētrionē. Et hoc expresse hī in hoc qđ seqtur. Contra orietē duo milia erūt cubiti: ꝛ cōtra meridiem silr duo milia: ad maꝛ q̄ qđ respicit occidentē eadem mensura erit: ꝛ septētrional' plaga eodem termino finietur. Ex q̄ patet q̄ suburbia harū ciuitatum continebantur in vno quadrato eq̄latero longitudinis duoꝝ milium cubitoꝝ: ꝛ latitudinis eiusdem mensure. Quod quidem quadratum in quattuor diuidebatur quadrata: q̄ꝝ quodlibet latus erat longitudinis mille cubitorum. Et ut ista intelligantur ponitur sequens figura: in qua ciuitas sit. a. ꝛ circulus per circuitum ciuitatis delatus sit. c. f. h. e. cuius circuli. a. est centrum: ꝛ sit longitudo semidiametri huius circuli mille cubitoꝝ: ꝛ assignetur punctus orientalis huius ciuitatis in hoc circulo: ꝛ sit. c. ꝛ pūct' meridionalis: ꝛ sit. f. ꝛ punctus occidentalis: ꝛ sit. h. ꝛ punctus septentrionalis: ꝛ sit. e. ꝛ protrahatur vna linea ab oriente in occidentē: ꝛ sit. c. a. h. ꝛ alia linea a septētrione i meridie ꝛ sit. e. a. f. Deinde protrahatur alia linea a puncto .c. qui ē orientalis punctus: q̄ q̄dem linea tangat lineam. a. c. ad angulos rectos: ꝛ sit linea talis. b. c. d. cuius longitudo sit duo milia cubitoꝝ. s. mille ex utraq̄ parte a puncto. c. que ē pūctus orientis. Silr ꝓtrahatur scōa equalis linea a pūcto. f. qui est pūctus meridionalis: ꝛ sit. d. f. l. que quidez linea tāgat lineā. a. f. ad angulos rectos. Silr ēt ꝓtrahaf tertia eq̄lis linea a puncto. h. q̄ est pūctus occidentis ꝛ sit linea. l. h. g. q̄ tāgat lineā. a. h. ad āgulos rectos: ꝓtrahatur ēt quarta linea equalis a pūcto. e. q̄ ē pūct' septētriōis ꝛ sit. g. e. b. q̄ q̄dem linea tangat lineam. a. e. ad angulos rectos.

Que q̄dē figura mānifeste adaptatur sēsui plāo lre i hoc loco ut ꝓz. Nā cū dr: q̄ suburbana a muris ciuitatū forinsec' p circuitū mille cubitoꝝ spacio tēdēt: legit de circulo. c. f. h. e. q̄ p mille cubitoꝰ forinsec' a ciuitate p circuitū tēdit. Cū āt ꝺdit Cōtra orietē duo milia erit rē. loq̄t ꝺ quadrato b. d. l. g. cui' latꝰ vī' q̄ttuor mūdi plagas se extendētia hñt q̄lz duo milia cubitorū i lōgitudic. qđ aūt seq̄t: Critq̄ vbs i medio. ꝓz mānifeste i figūa cū ciuitas. a. sit i medio tā circuli q̄ quadrati rē. Replica correctorij ꝺ Burgensem.

Hæc sunt mandata ātq̄ iudicia que mandauit dominus per manum moysi ad filios isrl' i cāpestribꝰ moab supra ior danē ꝺ hiericho.

Explicit liber Numeri.

de cognatōe prīs sui erit vxor: ex quo vī q̄ istud precepтū non cadit nisi super mulieres succedentes in hereditate: vt ꝺcit alīq̄: sed contrarium videtur per illud qđ i textu ꝺr: Oēs eni viri ducent vxores de tribu ꝛ cognatione sua. ex quo videtur q̄ non poterāt accipe mulieres de alia tribu: etiā hereditatem non habētes nec per conseqūs poterant ille contrahere cuz viris alterius trib'. vñ ꝛ eadem rō hꝫ assignatur ex vtraq̄ parte taz viri q̄ mulieris. s. i permixtiōe tribuum vnde subdit: Nec sibi misceāt trib' rē.] ꝺ spensatum tamē fuit q̄ trib' sacerdotal' ꝛ regia possent cōmisceri p matrimonia: tuz propter nobilitatem vtriusq̄ tribus: tum vt ꝛges per sacerdotes sacrificiarum eis habentes i vocultu dei tenerentur: tum etiaz vt per hoc pax i cōi populo magis seruaret: fecerūt q̄ filie salphaad. Dic ꝓnter ponitur predicte responsionis executio: ꝛ patet littera. g Hec sunt mandata. Dec est conclusio libri: Dec. s. que ꝺdicta sūt: Sūt mandata. quantum ad mozalia ꝛ ceremonialia. h Atq̄ iudicia. q̄tum ad iudicialia. In caplo. xxxvj. vbi ꝺcitur in postilla: Et eodē modo precipitur ꝺ alijs mulieribus. Additio.

In hoc caplo multum deuiat trāslatio nra a vitate hebraica. Nam scom hebraicam veritatē nō prohibetur feminis quin nubant quibuscūq̄ voluerit de genere israelitico: nisi tantum seminis que hereditatem habent. s. illis que non habent fratres: ꝛ istis tantum precipitur q̄ alicui de cognatione patris sui nubāt ꝛ hoc est quod ꝺcitur: Omnis filia que habet hereditatez vni de cognatione patris sui erit vxor. Similiter non prohibetur quin viri ducant vxores de alia tribu: ꝛ hoc quod ꝺcitur in translatione nostra: Omnes enim viri ducēt vxores de tribu ꝛ cognatione sua. non est in hebreo: sed ibi ꝺcitur sic: Non reuertatur hereditas filiorum israelis de tribu in tribum: sed vnusquisq̄ in hereditate tribus patrū suorum adhereat. Silr quod ꝺcitur in translatione nostra: Ne sibi misceantur tribus: sed ita maneant. non est sic i hebreo: sed ꝺcitur sic: Nō reuertatur hereditas vnius tribus ad aliam tribum. Et ratio huius legis testatur pro veritate hebraica: que quidem ratio finalis est: vt diuisio hereditatum fienda inter tribus perpetuo remaneret: ita q̄ nihil ꝺ terra que in sorte tribui iude caderet posset aliquando fuerit ad tribum beniamin ꝛ sic de alijs. Et quia scom legez veterem femine non succedebant in hereditate paterna: nisi ille tantum que fratribus masculis carebant: vt supra. xxvij. caplo: ideo de istis ꝺbatur tantum lex ne commiscerentur alicui de alia tribu: quia per talem commixtionem hereditas vnius tribus transiret in aliam: quod erat contra ordinationem diuinam: sed alie femine que fratres habebant: ꝛ per consequens non succedebant in hereditate paterna nō prohibebantur per istam legem: quin contraherent cuz aliis quarūcunq̄ tribuum: quia ex hoc non sequebatur confusio sortium: vt satis patet. Nec legitur etiam aliquam ꝺspensationem fuisse super hoc factam q̄ tribus sacerdotalis ꝛ regia possent ad inuicem commisceri per matrimonium non enim requirebatur in hoc ꝺispensatio: quia deus non prohibuit commixtionem tribuum: nisi tantum vbi ex tali matrimonio posset sequi commixtio hereditatum: vt patet scom veritatem hebraicam: vt dictum est. Replica correctorij contra Burgen.

Hec ponderandum videtur: quod Burgensis circa capitulum. xxxvj. addit: quia est contra nostram translationem: ꝛ beatum Dieronymū ꝛ alios sanctos doctores: nō est tū directe ꝺ postillatorē: q̄ vī idem sētire cū Burgēsi i tractatu ꝺ differētia nre trāslatōis ꝛ hebraice vitatis: q̄uis ꝫ ꝺputet mām illā ad ptes opinionū: immo ex trāslatione nra idē pōt haberi si respiciatur bn q̄stio mota p filios ioseph: ꝛ rnsio data per moysen. questio enim mota fuit solū p filiabus succedētibꝰ i hēditate: p alijs non vt pz per postillatorē infra iudic. x. ꝛ. xvij.

Postilla libri numerorum finit.

Universidad de Deusto Biblioteca

Incipit Deuteronomius. Cap. I.

H Eclaratio sermonũ tuorũ illuminat: ⁊ itellectũ dat puulis. sic dcm̃ fuit i pncipio Exo. lex nõ dat ꝓpe vni psone singulari sed cõitati: ⁊ iõ datio leg̃ psupponit adunationez plebis cui lex sit danda: ⁊ iõ sic fuit dcm̃ i pncipio geñ. lex q̃ cõtinet in qnq3 libris moysi sic diuidit: quia pmo in libro geñ dscribit sepatio fidelis ppli ab ifideli: ⁊ ei⁹ adunatõ sb cltu vni⁹ dei. In Exodo vo ⁊ i aliis duob⁹ libris seqntib⁹ describit datio leg̃ pplo iã adunato. In deuteronomio vo dscribit replicatio legis date i ei⁹ explicatõe: de q̃ põt dici cõpetẽt vbũ ppositũ: Declãtio sermonũ ⁊c. vñ liber iste pcedit scd̃3 qdruplicẽ modũ i vbis ppositis cõtetũ. s. explicãdo obscura: qd nõt cũ dr: Declãtio. replicãdo i aliis libris pdca: qd nõt cũ dr: Sermonũ tuorũ. tertio supplẽdo omissa: qd notat ibi Illuminat. quarto applicãdo ⁊ addẽdo necessaria: quod nõt cũ dr: Et itellectũ dat paruul. sic videbit i pcessu libri. Qui qdẽ liber diuidit i phemiũ ⁊ executionẽ q̃ icipit ibi: Precepitq3 moyses. In phẽio qttuor notant. pmo qs scripsit: 2° qb⁹: ibi Ad oẽm isrl. 3° vbi scripsit: ibi Trãs iordanẽ. quarto qñ scripsit: ibi Quadragesimo ãno. Circa pmũ .s. a ¶ Hec sũt verba. sciẽdu3 q aliq̃ dixerũt q moyses ñ scripsit hũc libr: s3 tm̃ ptulit verba vel sniam: que iosue ⁊ alii senes memoriter retinẽtes i hunc libr cõscripserũt post mortẽ moysi: ⁊ hoc pbant pmo: eo q dr i pncipio: Hec sũt verba que locutus ẽ moyses. ⁊ nõ dr: q̃ verba scripsit. scd̃o ex hoc q dr: Trãs iordanẽ: ⁊ sic vr q liber fuẽit script⁹ trãs iordanẽ: Moyses ãt iordanẽ nõ trãsiuit: vt p3 i fine h⁹ libri. ⁊ in pluribus aliis locis. tertio ex h⁹ q i fine h⁹ libri describit mors ⁊ sepultura ipius moysi quã ipe moyses scribẽ ñ potuit: sed hoc est manifeste 3 id qd hr ifra. xxxi. c. vbi dicit: Scripsit itaq3 moyses legẽ hãc: ⁊ tradidit sacerdotib⁹ filiis leui: q̃ portabãt archã federis dñi: ⁊ ifra eodẽ. c. Postq̃ aũt scripsit moyses verba leg̃ h⁹ i volumie atq3 cõpleuit: precepit leuitis q̃ portabãt arcam federis dñi dicẽs: tollite librum istũ ⁊c. ⁊ iõ dicũt alii q esdras scripsit pncipiũ ⁊ finẽ huius libri addẽdo verbis moysi. sed hoc ẽ 3 illud qd dr i pncipio h⁹ libri: Hec sunt verba que locutus ẽ moyses. ex q̃ p3 q nõ sunt vba esdre sed moysi. Propř qd dicit Rabi sa. ⁊ hebrei alii q tot⁹ iste liber scriptus fuit a moyse excepto vltimo .c. qd scripsit iosue post mortẽ moysi. Ad illud aũt qd obiicit pmo dicẽdũ q moyses vba libri h⁹ seu sniam pmo protulit corã pplo p modũ exhortatõis: ⁊ qtũ ad hoc dr: Hec sunt vba q̃ locut⁹ ẽ moyses. s3 postea scripsit ad memoriã i futurũ. Qd ãt scd̃o obiicit mag̃ ẽ ad oppositum: q2 trãs iordanẽ et citra accipit i sacra scriptura respectu sit⁹ hierlm: et iõ illa ps vbi hibabãt due trib⁹ cũ dimidia: q̃ fuit acqsita ãte trãsitũ iordãis vocat trãs iordanẽ: q2 inter ipam ⁊ hierlm iordãis ẽ medi⁹. Ad itiũ rñsio p3 ex dcis. Cõseqñt ondĩtur qb⁹ scripsit cũ dr: b Ad oẽm isrl. Dic ãt Ra. sa. q ad h⁹ vocauit totũ ppl3: vt ql3 hẽret locũ loqndi si vell3 i aliquo obiicẽ vbis moysi: vt sic postea null⁹ hẽret locũ 3dicẽdi: s3 nõ ẽ visile q tot⁹ ppls posset generalr audire vba moysi loqnt: cũ nũer⁹ viror q̃ portant ad bella pcedẽ absq3 mlierib⁹ ⁊ puulis eẽnt sexcẽta milia ⁊ mille septingẽti trigita: vt hẽt Nũeri xxvi. Et iõ meli⁹ vr dicẽdũ q qñ moyses loqbatur vba libri h⁹ pplo p modũ exhortatõis: fuerũt ibi tm̃ capitanci ⁊ pncipales ppli. in qbus qdãmõ tota mltitudo ppli cõtinebatur: Scripsit tm̃ moyses ad oẽm isrl generalit: q2 nõ solũ illi q̃ erãt tũc pñtes sed ẽt absentes ⁊ futuri de pplo illo obligabãt ad ea que fuerũt scripta i hoc li. ⁊ iõ fuit reposit⁹ i latere arce vt legẽt qlibet ãno septio: vt hr ifra. xxxi. c. Cõseqnter oñditur vbi scripsit cũ dr: c ¶ Trãs iordanẽ i solitudine cãpestri. añq transirẽt iordanem. d Cõtra mare rubr. hz eni hoc mare multos sin⁹: ⁊ vn⁹ illor ẽ 3 locũ illũ. e ¶ Inẽ pharã ⁊ thophel ⁊c. noia sũt locorũ circa locũ illũ vbi moyses explanauit legẽ. f ¶ Ubi ẽ auri plurimũ. q2 ibi sũt minẽ auri. g Undeci dieb⁹ de oreb. istud expõit duplr: Uno mõ ab aliqbus referẽdo ad lrãm pcedẽtẽ: cũ dr hec sũt vba ⁊c. i tali loco. Undeci dieb⁹. s. xi. dies posuit ad loqndũ ista. Sed qño exponat lra seqns ⁊ cui cõiũgat cũ dicitur: Per viã mõtis seir ⁊c. ñ hr ex vbis eor: ⁊ iõ alr exponit ab aliis non solũ referẽdo ad lra3 pcedẽtẽ: s3 ẽt sbsequentẽ: vt sit sensus: Hec vba locut⁹ ẽ moyses. xi. dieb⁹. veniẽdo. s. de oreb p via3 mõtis seir. ita q i illo vndenario dier fcã ẽ legis explanatio: Sed hec expositio ñ vr rõabilis: q2 non est visile q moyses eũdo p viã explanaret populo legẽ: q2 talis explanatio reqrit qetẽ doctoris ⁊ auditor: Et iõ Ra. sa. alr exponit dicẽs: q i hoc notat spaciũ terre iter mõtẽ oreb ⁊ cades barne: qd scd̃3 cũ ẽ itieris vndeci dierũ: ⁊ tm̃ filii isrl i recessu suo de oreb post legẽ datã venerũt illuc i tribus diebus: quod sic pbat: quia anno secũdo egressionis de egypto mẽse scd̃o vicesima die mensis recesserũt ab oreb: vt hr Numeri. x. et eodem anno. xxix. die mensis tertii venerũt i cades barne vñ miserunt exploratores: si igitur ide sbtrabẽtur. xxx. dies quib⁹ populus mansit i sepulchris cõcupiscẽtie: q2 ibi comederũt carnes mense itegro: vt habetur Numeri. xi. ⁊ iter. vii. dies quibus mãsit populus i aseroth q̃diu maria fuit reclusa: non remanẽt nisi tres dies qbus fecerũt iter predcm̃: ⁊ hoc posuit moyses scd̃m eũ ad oñdendũ filiis israel: qualr deus accelerabat iter populi ad itrandu3 citerrã promissionis: nisi peccatum eor impediuisset quando territi verbis explorator murmuraverũt cõtra dñm volentes reuerti i egyptum: ⁊ ideo. xl. ãnis fuerunt vagabũdi per desertum. Igitur scd̃m hãc expositiõe3 ẽ sensus. g Undeci diebus de oreb. supple itur vsq3 ad cades. eũdo: h ¶ Per via3 mõtis seir. i. q̃ itur de oreb in seir: quia cades est intermedia: ⁊ subintelligitur: quã viã tribus diebus fecistis deo accelerante iter vestrum: ⁊ ita accelerasset residuum: nisi peccata vestra posuissent impedimentũ. Aliter etiã exponit referendo li vndecim diebus: ad totũ iter filiorum isrl de oreb vsq3 ad ingressum terre pmissionis: vt sit sensus: Si nõ peccauissetis domino: vndecim diebus de oreb venissetis ad igressum terre pmissionis transeundo per cades ⁊ per montem seir: q2 dñs dedisset vobis gratiam i contẽptu filior esau: ⁊ concessissent vobis transitu3 p medium terre sue. Sed propter peccatũ vestru3 denegatus est vobis illic transitus: ⁊ circuiuistis montẽ seir lõgo tempore: vt hr infra eodem ca. ⁊ scd̃m vtrãq3 expositionẽ est hic modus loquendi qui apud hebreos vocatur decurtatus vel recisus. s. qñ aliq̃ tacentur: que tñ necessario subintelliguntur. Sicut. ii. reg. v. caplo: vbi

Incipit liber elleaddaberi q deuteronomiũ pnõt Caplm. I.

H Ec sunt verba que locutus ẽ moyses ad omnẽ israel trãns iordanem in solitudine cãpestri contrã mare rubrũ inter pharam ⁊ thofel: et laban ⁊ aseroth: ubi auri est plurimum undecim diebus d oreb: per viã mõtis seir vsq3 cades barne.

Quadragesimo anno: undecio mẽse: pmo die mẽsis locutus est moyses ad filios israel omnia que preceperat illi dñs: vt dicẽt eis: p⁹q3 percussit seõ regẽ ãmorreor: qui habitauit i esebõ ⁊ og regẽ basan qui mãsit i aseroth ⁊ in edrai trãs iordanẽ in terra moab. Cẽpitq3 moyses explanare legẽ et dicere: Dñs deus noster locutus ẽ ad nos i oreb dicẽs: Sufficit vobis q i hoc mõte mansistis. Reuertimini ⁊ venite ad mõtem ãmorreor: ⁊ ad cetera q̃ ei pxia sũt cãpestria atq3 mõtana ⁊ humiliora loca 3 meridiez et iuxta litus maris: terraz chananeor et libani usq3 ad flumẽ magnũ euphratẽ En inquit tradidi vob. Ingredimi ⁊ possidete eã: sup quã iurauit dñs patribus vestris abraaz isaac et iacob: vt daret illam eis et semini eorum post eos. Dixiq3 vobis illo in tpe. Non possũ sol⁹ sustinẽ vos: quis dñs deus vester multiplicauit vos: et estis hodie sicut stelle celi plimi. Dominus de⁹ patr vrorum addat ad huc nũer mlta milia ⁊ bñdicat vobis sicut locutus ẽ nõ ualeo sol⁹ negocia vra sustinẽ et põdus et iurgia.

translatio nostra hz. pposuerat enim dauid in die illa pmium ei qui percussisset iebuseũ ⁊c. In hebreo habetur sic: Et dixit dauid: in die illa q̃ percusserit iebuseu3 ⁊c. ⁊ non fit hic mentio de premio nec in generali nec i speciali: ⁊ tñ subintelligitur: q premiũ eius foret q eẽt pnceps militie: vt hr. i. palipo. xi. sic in textu pdicto secũdum duas expositiones vltias aliqua subintelliguntur: vt patet ex predictis. Consequenter ostẽdit tpus quo moyses scripsit cũ dicitur i ¶ Quadragesimo anno. s. ab egressu filior isrl de egypto q2 in q̃draginta ãnis q̃bus filii isrl fuert vagi per desertu3 includit ann⁹ qui trãsierat ab egressu de egypto: vsq3 ad missionem exploratoru3: vt dictũ fuit Numeri. xiiii. caplo. k Undecio mẽse. Ex quo patet q verba huius libri dixit moyses filiis isrl ⁊ scripsit ppinquus morti sue. Et hoc duplici de causa. vna ẽ: qa ibi cõtinẽtur aliqua verba icrepatõis ppter peccata q̃ cõmiserant: sicut ⁊ iacob increpauit ruben leui ⁊ symeõ propinquus morti: vt hr geñ. xlix. ⁊ iosue filios isrl: vt hr iosue vltio: et filr samuel. i. reg. xii. ca. scd̃a cã ẽ vt fortius memorie imprimerentur: q2 verbis que a patribus filiis: ⁊ a pncipibus subiectis ppe mortẽ tradũtur: mẽlius cõmẽdãtur. l ¶ Postq̃ percussit seon ⁊c. q2 si increpasset eos añq̃ introduxisset filios isrl in partem terre ab eis possidendã potuissent dixisse: cũ cẽnt dure ceruicis: ⁊ ad rebellandũ pni: quid ad istũ increpare nos ⁊ legẽ nobis iponere: qui nõ potuit nos introducere in aliquã partem terre a nobis possidẽde. m Cepitq3 moyses. Hic incipit executio libri: ⁊ diuiditur i qttuor partes principales. In prima moyses ponit inductionẽ ad legis reuerentiã per bñficia eis pmissa: ⁊ in parte pstita: 2° ponit explanationẽ ad legis obseruantiã et efficaciã ca. iiii. tertio excitationem per benedictiões ⁊ maledictiones futuras ad legis obseruãtiã ca. xxvii. quarto finalẽ dispositionẽ ad perseuerantiã in lege quasi cõdens testm̃ et disponẽs ad introductionẽ in vlteriorem terram. xxxi. ca. Circa primũ notandũ q inducit hoies ad legis reuerentiã: pmo reducẽdo ad memoriã beneficia ante legem patribus pmissa: ⁊ partim ẽt filiis eorũ prestita: 2° recolendo bñficia post legem datã exhibita: ca. ii. Circa primũ caplm primo repetuntur beneficia pmissa: 2° culpa cõmissa: ibi Profectiq3 de oreb. tertõ penitẽtia omissa: ibi Et respõdistis mihi. Circa primum sciendũ q añ legẽ duo spãlr patribus deus pmisit. s. terre magnitudinẽ: geñ. xiii. Dixit dñs ad abraã: sequitur Leua oculos ⁊ vide a loco in quo nũc es ad aqlone3 et meridiẽ ⁊ oriẽtẽ ⁊ occidentẽ: ⁊ oẽm terrã quã conspicis tibi dabo et semini tuo: ⁊ plis mltitudinẽ. geñ. xv. Suspice celũ ⁊ nũera stellas si potes: ⁊ dixit ei: sic erit semẽ tuũ. Primo igit recolit pmũ: 2° scd̃m: ibi dixitq3 vobis. Circa pmum dr sic: m ¶ Cepitq3 moyses explanare legẽ. addendo aliqua ad eius itellectũ ⁊ ei⁹ dclarationẽ. n Et dicẽ. ea que iferi⁹ sequũt. o ¶ Dñs de⁹ vr locutus est ad vos in oreb. ⁊ iõ cũ sit vitas p cẽntiã debuistis ei credere absq3 hesitatione: quid ãt dixit: sbdit cũ dr: p Sufficit vo. q i hoc mõ. man. q2 filii isrl iã receperant legem a dño: vt hr Exo. xx. ⁊ fecerũt tabernaculum et oia eius istrã ad diuinũ cultũ: ut hr Exo. xxv. c. ⁊ ordinati erãt sup ppl3 tribuni ⁊ cẽturiones qnquagenarii ⁊ ceñ: vt hr Exo. xviii. ⁊ iõ ñ debebãt plus manere i monte oreb: sed trãsir ad terram sibi pmissã: iõ sbdit: q ¶ Reuertimini. nõ q2 filii isrl q̃ tũc erãt pri⁹ fuissẽt in terra pmissiõis: s3 patres cor qui inde descẽderãt i egyptũ ppt qd geñ. xv. ca. dr: Generatõe ãt quarta reuertent huc: ⁊ iõ h dr: q Reuertimini ⁊ venite ad montẽ ãmorreor. vbi describit terre pmissionis magnitudinẽ. r ¶ Et iuxta lit⁹ maris. s. mediterranei sup qd terra pmissiõis sita ẽ scd̃3 lõgitudinẽ suã. s Et libani. mõs est in fine terre pmissionis visus aqlonẽ: a quo denoiata est terra q̃ est circa montẽ illũ. t ¶ Usq3 ad flumẽ magnũ euphratẽ. ex q̃ p3 magnitudo terre sibi pmisse: tamẽ nõ obtinuerũt eã totã vsq3 ad flumẽ euphratẽ añ tps salomonis. v En inquit tradidi vobis. i. tradã: ⁊ loquit de futuro per modũ pteriti: ppter certitudinẽ vbi diuini: ita. n. certi debebãt eẽ de ea obtinẽda per auxiliũ diuinũ: ac si eã obtinẽnt de pñti: q2 sic scm̃ fuisset: nisi peccatũ cor ipediuisset iõ sbditur: x ¶ Ingredimi ⁊ possidete eã. ac si dicat: nullus poterit vobis in aliq̃ resistere: qd etiã pbatur p hoc qd sbdit: y Sup quã iurauit dñs prib⁹ vris ⁊c. l3. n. vbũ simplex ipius dei sit certũ: tñ i pmissiõe tre addidit iuramẽtũ: vt hr geñ. xxii. ut de ipletõe h⁹ pmissiõis nulla deberet eẽ hesitatio: addidit iuramẽtũ. 3 ¶ Dixitq3 vobis Hic replicat scd̃3 pmissũ. s. semis multitudinẽ: qd oñdit ad ipletũ cũ dr: a Nõ possũ solus sustinẽ vos. i. curã regiminis vri: hoc dixit moyses pplo d 3silio ietro: vt hr Exo. xviii. b ¶ Quia dñs deus vr multiplicauit vos. sicut pribus pmiserat. c Et estis hodie sicut stelle celi plimi. i. ad modũ stellar multiplicati: sic. n. dixerat abrae: geñ. xv. ca. Suspice celũ ⁊ nũera stellas si potes: ⁊ dixit ei: sic erit semẽ tuũ. d ¶ Dñs de⁹ patr uestror addat ⁊c. sicut dcm̃ fuit geñ. xv. q filii isrl erãt multiplicãdi sicut stelle celi qtu3 ad bonos: ⁊ sicut puluis terre. geñ. xiii. ca. qtum ad malos: et iõ quia fecerat moyses hic mẽtionẽ de multitudine cor ad modum stellarum: iõ subdit deprecãdo: Dñs addat adhuc nũer mlta milia. q2 desiderabat multitudinẽ bonor ⁊ nõ malor. e Non valeo solus ⁊c. qtum ad spñalia pmouẽda. f ¶ Et pondus. qtũ ad tpalia disponenda q̃ aggrauãt mentem ad modũ ponderis. g Et iurgia. qtum ad

Universidad de Deusto Biblioteca

lites ⁊ iudicia prescidēda: ⁊ iō s̄bditur: b Date ex vobis viros. i. pollētes virtute animi. i ¶ Sapiētes. i. diuinis. k Et gnaros. i. agibilibus hūanis. l Quoꝝ conuersatio sit probata. p claritatem vite ⁊ fame. m Ut ponam eos p̄ncipes. ad regēdū mecū pp̄lm. n Bona res ē quā vis facē. q: per hoc negocia citius ⁊ facilius expediebāt. o ¶ Tulitq̄ de tribubus vr̄is. p electionē ⁊ cōsensū vestꝝ. p Uiros sapiētes ⁊ nobiles. mōibus ⁊ genē: q: scd̄z q̄ dicit boeti⁹ de cōsolatōe: nobilitas generis q̄tū ē de se vī ipis nobilibus quādā necessitatē iponē: ne a maioꝝ suoꝝ ꝓbitate degenerēt. q ¶ Et constitui eos p̄ncipes. in diuersis gradibus et officijs. vn̄ subditur: r Tribunos. qui p̄sūt mille. s ¶ Cētu riones. q̄ centū: et sic ð alijs. t Precepi q̄z eis dicēs: Audite illos. q: iudiciū debz dari cū maturitate ⁊ discretōe: ad qd̄ p̄exigitur q̄ p̄tes diligent audiāt. v ¶ Et qd̄ iustū ē iudicate. non diuertentes a iusticia aliq̄ p̄mio: nec fauore vel amicitia: iō s̄bdit x Siue ciuis sit siue pegrin⁹. q: ꝯciues solēt mag diligi q̄ aliēi y ¶ Ita puū audietis ut magnū. h⁹ dic: q̄a diuites solēt mag honōari ⁊ audiri q̄ paupes: qd̄ n̄ dz eē i iudicio. z Quia dei iudiciū ē. Alij. n. iudicāt sic ei⁹ mīstri: ⁊ iō si diuertant a iusticia directe faciūt ꝯ deū.

Date ex vobis viros sapiētes ēt gnaros: quoꝝum cōuersatio sit ꝓbata i tribub⁹ vr̄is ut ponā eos vob̄ p̄ncipes. Tūc rn̄distis mihi: Bonā res est quā vis facē. Tuliq̄ de tribubus vestris uiros sapientes ⁊ nobiles: et cōnstitui eos principes tribūnos ⁊ cētūriōes ⁊ qnq̄gēarios ac d̄canos q̄ docerēt vos singula: p̄cēpiq̄z eis dicens: Audite illos: ēt qd̄ iustū ē iudicate. Siuē ciuis sit ille siue peregrin⁹: nulla erit distācia psonaꝝ. Ita p̄uū audiet vt magnuz: nec accipietis cuiusq̄z psonaz: quiā dei iudiciū ē. Quod si difficile vob̄ visū aliquid fuerit: rēferre ad me: ⁊ ego audiā. Precepiq̄z oia q̄ facere d̄berel. Profecti autē d̄ oreb transiuimus per heremū tribilē ⁊ maximā solitudinē quā vidistis pēr viam mōtl āmorrei. sic p̄cepe rat dn̄s de⁹ nr̄ nob̄. Cunq̄z venissem⁹ i cades barne: dixi uobis: Uenistis ad mōtē āmorrei: quē dn̄s deus vi datur⁹ ē vobis. Uide terrā quā dn̄s deus tuus dabit tibi. Ascēdē ⁊ posside eaz: sic locut⁹ ē dn̄s deus noster patribus tuis: Noli timer: nec qcq̄z paueas. Et accessistis ad me oēs atq̄z dixistis: Mittām⁹ viros qui cōsiderēt terrā: ēt rēnūciēt per qd̄ iter d̄beam⁹ ascēdere: ⁊ ad q̄s pergē ciuitates. Cūnq̄z mihi s̄mo placuisset: misi ex vob̄ duodeci viros singulos d̄ tribub⁹ suis. Qui cū perrexissēt ⁊ ascēdissēt i mōtana vēnerīt vsq̄z ad vallē botri: ⁊ cōsiderata terra: sumētes de fructib⁹ eius ut oñderēt ubertatē attulerūt ad nos atq̄z dixerīt: Bōna ē terra quā dn̄s de⁹ noster daturus ē nobis. Et nōluistis ascendē sz increduli ad sermonē dei nr̄i murmurastl i tabnacul' vr̄is: ātq̄z dixistl: Odit nos dn̄s: ⁊ iccirco eduxit nos de tra egypti vt tradēt in māu āmorrei atq̄z dlēt. Quo ascēdem⁹. Nūncij truerīt cor nostꝝ dicētes: Maxia mltitudo ē: ⁊ nob̄ statura ꝓcerior: Urbes magne: ⁊ ad celū vsq̄z munite Filios enachim vidim⁹ ibi Et dixi vōb: nolite metuē:

a Q: si difficile vobis visū aliquid fuerit. ita q̄ nō videatis clare q̄d sit determinādū. b Referte ad me. vt determinē vobis q̄d agēdū sit si sciā vel si n̄ ad ꝯsiliū dn̄i referā: sic fecit de filiab⁹ salphaat: vt dictum ē Nūeri. xxvij. c ¶ Profecti de oreb. Postq̄ moyses narrauit p̄dcā bn̄ficia: h ꝯnter refert cl'pā cōmissā ex relatōne exploratoꝝ p quā fuit retardatū p̄mū ꝓmissū de igressu tre ꝓmissiōis. Circa qd̄ moyses p̄mo replicat accessū ppl'i admissōis locū: 2⁹ missionē exploatoꝝ: ibi Et accesistl: 3⁹ pcc̄z ꝯmissū: ibi Et noluistl ascēdē. 4⁹ ꝓmissi ipedimtū: ibi Cūq̄z audissz dn̄s. Circa p̄m dr̄: Profecti autē de oreb. q̄ alio noie vocat mōs synai. d Trāsiuimus per heremū terribilē. quia erant ibi serpentes magni ⁊ scorpiones in multitudie: scd̄m q̄ dicitur infra. viij. Erat ibi serpens flatu adurens ⁊ scorpio. e ¶ Per viā montis āmorrei. i. per viam q̄ ducit ad illum montē per quē debebāt ingredi. seq̄t: f Dixi vobis uenistis ad montē āmorrei. ostendendo vobis locuz

per quem debeatis terrā ingredi, de mandato dn̄i. vn̄ s̄bdit: g ¶ Ascende ⁊ posside eā. q: dn̄s patus ē iplere ꝓmissū: ⁊ q: noluerunt statim itrare: sz magis negociuz retardare mittēdo prius exploratores: quasi de diuina directione diffidētes: iō suo demerito pmissi sūt peccar p quod retardat⁹ est ingressus terre. h ¶ Et accessistl. Hic ꝯnter replicat missionem exploratoꝝ: que ꝓcessit ex iportunitate popli hoc petētis: ut dcm̄ fuit Nūeri. xiij. ⁊ h⁹ ē qd̄ dr̄: h Et accesistis ad me oēs. i. cū tumultu et importunitate. i ¶ Mittam⁹ vi. q̄ cōsi. ter. q̄lis sit. cū tamē dixisset deus ipsam eē fluentem lacte ⁊ melle cui credere d̄bebāt. k Et rn̄ūciēt per qd̄ iter d̄beamus ascēder. q̄si defidētes d̄ diuina directōne q̄ erat eoꝝ ductor. l ¶ Cūq̄z mihi sermo placuisset. h accipit placē p cōsētre: q: hoc moysi simpl'r displiait: vt dictum fuit Nūeri. xiij. c. sed pp iportūitatem ppli sup hoc ꝯsuluit dn̄z: q̄ rn̄dit ei: Mitte exploratores: n̄ p̄cipiēdo sz magis pmittēdo ipleri petitōez ppli ad malū suum: eo q̄ male petebat. sequitur: m Uenerūtq̄z vsq̄z ad uallē bot. sic noiat⁹ ē loc⁹ ille: eo q̄ exploratōes inde tulerīt botꝝ: vt hr̄ Nūi. xiij. c. n ¶ Bōa ē tra quam dn̄s de⁹ datur⁹ ē nobis. h⁹ vbū dixerīt caleph ⁊ iosue tm̄: sz. n. alij exploratores ꝯmēdassēt trā d̄ fertilitate: tn̄ dixerīt q̄ ipossibile erat pp̄lo ipaz acq̄rē: pp qd̄ d̄ ꝯsilio exploratoꝝ filij isrl' d̄spati d̄ igressu tre ꝓmissiōis voluerīt ruerti i egyptū. iosue āt ⁊ caleb n̄ solū dixerāt trā eē bonā: sz ēt q̄ ex adiutōio dei absq̄z difficl'tate possēt obtinē eā: vt hr̄ Nūi. xiiij. c. o Et nolu. ascē. Hic describit pcc̄z ꝯmissū mltiplex: p̄mū fuit iobediētie cū dr̄: Et nolu. ascē. ad mādatū dn̄i ⁊ meū: ⁊ caleb ⁊ iosue exhortatōez. 2m fuit icredulitatl: qd̄ nōt cū dr̄: Sz incre. ⁊c̄. 3m murmuratōis: ibi Et murmurastl. 4m blasphemie: ibi p ¶ Atq̄z dixistl odit nos dn̄s: cū tn̄ ecōtrario signa certe dilectōis eis oñdissz i exitu d̄ egypto ⁊ i d̄serto: vt pz i Exo. 5m pusillāimitatl cū dr̄: q Nūcij ter. cor no. di. maxi. mul. ⁊c̄. h⁹ expositū ē. Nūi. xiij. vsq̄z ibi. r Et di

xi vobis. vos cōsolādo. Ipse pugna. p vo. sicut fecit in egypto. iterficiēdo p̄mogēitos egyptioꝝ: ⁊ s̄bmergēdo pharaonē ⁊ ei⁹ exercitū: ⁊ i solitudie amalech debellādo. s ¶ Portauit te dn̄s ⁊c̄. i. diligenter te custodiuit ⁊ nutriuit dando māna: sicut solet nutrix custodire et nutrire infantulū t Et nec sic q̄dē credidistl. ex quo aggrauatur pcc̄z eoꝝ. v ¶ Cūq̄z audisset dn̄s. Hic ꝯnter describit diuini ꝓmissi ipedimētū: q: propter pcc̄m populi predcm̄ sētētia mortis fuit data a d̄o super oēs viros q̄ erāt. xx. annoꝝ ⁊ vltra except̄l caleph ⁊ iosue: ⁊ filijs leui: vt dcz fuit Nūi. xiiij. c. ita q̄ nullus eorum intrauit terrā ꝓmissiōis: sz mōtui sūt i d̄serto: ⁊ retardata est igress⁹ ire missiōis: ⁊ hoc ē qd̄ dr̄: v Cūq̄z audisset dn̄s vo. ser. ve. irat⁹. ad puniēdum. x ¶ Ait nō videbit quispiā. excepti s predictis: ⁊ illis qui nonduz attigerant. xx. ānū y Nec mirāda idignatio in ipopulum. qui tam grauiter peccauit ut predictum est: z ¶ Cum mihi q̄q̄z iratus domin⁹ propter vos dixerit ⁊c̄. Cōtrariuz autem videt Numeri. xx. cap. vbi dicitur sic: Dixit q̄z dominus ad moysen ⁊ aaron: q: non credidistis mihi vt sanctificaretl me corā filijs isrl': n̄ itroducetl hos pplos i trā quaz dabo eis. ex q̄ patet q̄ dn̄s fuit irat⁹ ꝯ moysē pp pcc̄z suuz. dōm q̄ pcc̄z ppli fuit occasio ipsi⁹ moysi discredēdi vbo domini: et sic loquitur hic: a Propter vos. s. occasionalir. b Et filij q̄ hodie boi ⁊ mali ignorāt distantiam. hoc dixit q̄tum ad illos qui adhuc nō habebant usum rōis. c ¶ Uos āt reuertimini ⁊c̄. a ꝓcessu versus terram promissionis. d Et respōdistl mihi. hic describitur penitentia omissa siue obstinatio: lz enim filij isrl' audita snia dn̄i predcā peniterent de hoc q̄ non ascenderāt ad terrā promissionis scd̄m mādatū dei: tn̄ n̄ fuit vera pnia: q: volebant accedere ad eam ꝯ eius prohibitionē: ⁊ iō ab aduersarijs fuerūt debellati: ⁊ pz l'ra. e Itaq̄z egressus est āmorre⁹. Nūeri. xxj. hi

nec timeat eos: Dn̄s deus q̄ ductō ē nr̄: ꝓ vob̄ ipe pugnabit: sic fecī i egypto cūctis vidētib⁹: ⁊ i solitudie ipi uidistis. Portauit te dn̄s de⁹ tuus ut solet hō gestar paruulū filiū suū i oī via p quā ābulastis donec veniretl ad locū istū. Et nēc sic q̄dē credidistis dn̄o deo vr̄o q̄ precessit vos i uia: ⁊ metatus ē locū i q̄ tētoria figē d̄beretl nocte oñdēs vobis iter per ignē: ⁊ die p colūnā nubis Cūnq̄z audisset dn̄s vocez sermonū vestroꝝ: iratus iurauit: ⁊ āit: Nō uidebit q̄spiā d̄ hoib⁹ generatōis huius pessime trā bonā quaz sub iuramēto pollicitus sū patrib⁹ uestris: p̄ter caleb filiū iephōe. Ipe. n. uidebit eā: ⁊ ipi dabo terrā quā calcauit: ⁊ filijs ei⁹: q: secut⁹ ē dn̄m. Nec mirāda idig̃tio i pplm: cūz mihi q̄q̄z iratus dns ꝓptēr vos dixerit: Nec tu ingredieris illuc: sz iosue fili⁹ nun mīster tuus ipse intrabit ꝓ te. Hūc exhortare ⁊ robora: ⁊ ipē sorte terraz diuidet israeli. Paruuli vestri d̄ qb⁹ dixistis q̄ captiui ducerēt ēt filij q̄ hodie boni ac mali ignorāt distātiā: ipi ingrediēt: ⁊ ipsis dabo terrā ⁊ possidebūt eaz: Uōs āt reuertimi ⁊ abite i solitudinē p uiā marl rubri Et rēspōdistis mihi: Peccauim⁹ dn̄o. Ascēdemus ⁊ pugnabim⁹: sic p̄cepit dn̄s deus nr̄. Cunq̄z istructi armis pgeretis i mōtē: ait mihi dn̄s: Dic ad eos: Nolite ascēdē neq̄z pugnetis. Nō .n. sū vobiscū ne cadatis corā inimicis uestris. Locut⁹ sū ⁊ nō audistis: sz aduersātes iperio dn̄i ⁊ tumētes supbia ascēdistis i mōtē. Ita q̄z ēgressus āmorre⁹ q̄ habitabat i mōtib⁹ ⁊ obuiā vēiens psecutus ē vos sicut solēt apes pseq: ⁊ cecidit d̄ seir usq̄z horma. Cūq̄z rūersi ploraretl corā dn̄o n̄ audiuit vos: nēc voci uestre voluit acq̄escē. Sēdistl ergo i cades barne mlīo tpe. II.

Profectiq̄z inde vēnim⁹ i solitudinē: q̄ que ducit ad mare rubrum: sicut mihi dixerat dominus: et circuiuimus montem seir lōgo tpe. Dixitq̄z dn̄s ad me: sufficit vob̄ circuire mōtē istū: ite ꝯ aqlonē ⁊ pplo

chananeus: dōm q̄ omnes qui descenderunt de cham filio noe: noie generali vocātur chananei: sed a diuersis filijs ei⁹ noiantur specialibus nominibus. s. aliq̄ iebusei: aliq̄ āmorrei: ⁊ sic de alijs: igitur Numeri. xxj. c. ponitur nomen generale: hic autem speciale. f Sicut solēt apes perseq. i. faciliter ⁊ turmatiz. apes .n. q̄n aliq̄d p̄sequūt volādo turmati hoc faciūt. Ra. sa. expōit h⁹ d̄ q̄dā genē muscarū q̄ sūt siles apib⁹ sz hn̄t aculeos venenatos: ⁊ iō q̄n hoies ab eis pūgunt cadunt ⁊ moriuntur: sic tūc filij isrl' corā suis aduersarijs ceciderunt. g ¶ Nec voci vr̄e voluit acq̄escē. q: n̄ rtractauit suā sniam: sed magis firmauit. h Sedistl q̄ i cades barne mlto tpe. i hebreo hr̄ sic: Et sedistl i cades dieb⁹ mltl scd̄z dies q̄b⁹ sedistis. i. secūdū numeꝝ dieꝝ q̄bus sedistis i alijs mansiōib⁹: vt expōit Ra. sa. q: scd̄z eū tāto tpe sedert ibi: q̄to tpe sederūt i alijs mansiōib⁹ seq̄ntib⁹. i. xix. annis: q: totum t̄pus q̄ sederūt i cades ⁊ alijs fuit xxxviij. ānoꝝ: vt hēt ca. seq̄nti: icludunt tn̄ ibi dies in quib⁹ ambulabāt. Cap. II.

P Rofectiq̄z inde ⁊c̄. h ꝯnt i ducit moyses ppl'z rplicādo bn̄ficia dei p⁹ legē datā. Et p⁹ bn̄ficia collata tpe pacis: 2⁹ data tpe belli. circa mediū h⁹ ca. Surgite ⁊ trāsite ⁊c̄. Pria i tres scd̄m tres pplos ꝯ q̄s ꝓhibiti fuerīt inire bellū: scd̄a ibi Cūq̄z trāsissem⁹. tertia ibi Postq̄ āt. Prim⁹ ppl's ꝯ quē ꝓhibiti fuerūt bellare: fuit ppl's idumeoꝝ q̄ descēderūt de esau Circa qd̄ p̄mitrit ꝓhibitio belli ꝯ idumeos: ⁊ scd̄o describitur s̄b breuib⁹ vbis bn̄ficioꝝ exhibitio illo tpe: ⁊ precedēti q̄tū ad aliq̄d: ⁊ ēt seq. ibi Dn̄s deus tu⁹. Premittit q̄ mod⁹ deuēiēdi iuxta trā idumeoꝝ cū dr̄: a ¶ Profectiq̄z ide. s. d̄ cades. b Uēim⁹ i solitudinē q̄ ducē ad marī rubꝝ sicut dixerat mihi dn̄s. ꝓut hr̄ ca. precedēti: anq̄ eni peccaret ppl's decept⁹ ab exploratoribus icedebat recte v'sus mōtē seir: q̄ ē i terra idūeoꝝ: sz p⁹ pctm̄ decliauerūt a via recta: ⁊ magno tpe fuerūt vagabūdi p desertū: ⁊ postea redierūt v'sus montē seir: et q: filij esau noluerūt eis cōcedere trāsitū p trā suā coacti sūt declinare ⁊ circuire trā illā q̄usq̄z venissēt vltra: vt habetur Numeri. xx. ca. Et hoc ē qd̄ s̄bditur: Et circuiuimus montem seir ⁊c̄. Consequēt describit ꝓhibitio belli

cõtra Idumeos cũ dr: a termios:qz nõ itrauerũt terrã eoz:vt dcñ fuit Numeri.xx ca.scõm ꝓbabiliozẽ opinionẽ:r dicetur ifra isto caplo.

a Trãsibitis per terminos.i.iuxta

b Fratrũ vroz filioz esau.vocat fratres:qz iacob a quo descenderunt filij isrl r esau a quo idumei: fratres fuerunt vterini:vt hĩ gen.xv ca. c Et timebũt vos.timebãt enĩz ne vellẽt occupare terrã eoz:vel saltẽ ibidem aliqd malũ facere: ꝓpter qd negauerũt ei trãsitũ p ea. d Ne moueami ɔ eos.ad ꝓlium ꝓpter predcãz de negationẽ. e Neqz enim dabo vobis de terra eoz.qz ex merito abrae a quo descẽderũt:r ꝓmissioe sibi fcã illa ira fuit concessa filijs esau:qui ex adiutorio dei expulerũt inde horreos qui erãt fortissimi:vt hẽt ifra eodẽ ca. f Libos emetis ab eis.dabis filij esau nollẽt eis cõcedere trãsitũ p terrã suã:tñ portabant eis cibaria vẽalia ad locũ vbi trãsibant iuxta termios suos.

g Dñs deus tuus. Hic replicãt i generali bñficia toto illo tẽpore exhibita cũ dr: Dñs de' tuus benedixit tibi.dando legez. h In oi ope manuum tuaz.r maxie in opere tabernaculi ad cultũ dei post legẽ data. i Nouit iter tuum.ducẽdo te i colũna ignis r nubis.

k Quo trãsieris solitudinẽ hãc.in q̃ fuit serpẽtes r scorpiones in multitudie conseruando te ab eoz lesione. l Per.xl.annos habitas tecũ.per specialem cultum.

m Et nihil tibi defuit.qz dedit tibi mana r eduxit aquã de petra. n Lũqz trãsissemus. Hic describit secũdus pplis.s.mo abitaz:cũ qbus ꝓhibiti fuerũt filij isrl bellare:r ꝓmittit mod' veniendi ad terrã eoz cũ dr: Lũqz trãsissem' rẽ. Loseqnt ꝓhibet ɔ eos bellũ cũ dr: o Non pugnes ɔ moabitas rẽ.cui' cã sbditur cũ dr: Nõ enĩ dabo tibi qcq̃ de ira eoz. p Quia filijs loth tra.eã i possel.r hoc fuit ex merito abrae r ꝓmissione sibi fcã:ex hoc enim q loth recessit de barã vt iret cũ abraã i terrã chanaã r cũ eo iuit iegyptũ r redijt ut habet

ꝓcipe dicẽs:Trãsibitis p terminos frãz vroz filiorũ esau q habitãt i seir:et timebũt vos. Videte ergo diligẽter nẽ moueamini ɔ eos Neqz.n.dabo vob de ira eoz qtũ põt vni' pedis calcare vestigiũ:qz i possessionẽ esau dedi montẽ seir. Libos emetis ab eis pecũia et cõedetis:aquã ẽptã hauretis r bibetis. Dñs de' tuus benedixit tibi in õmi opere manuuz tuaz. Nouit iter tuũ:quõ trãsieris solitudiez hãc magnã per qdraginta annos hitãs tecũ dñs de' tuus:et nihil tibi defuit. Cũqz trãsissem' fres nostros filios esau q habitabãt i seir p viã cãpestrẽ de belath et de asiõgaber:veim' ad iter qd ducit in desertũ moab. Dixitqz dominus ad me: Non pugnes contra moabitas:nec ineas aduersus eos preliũ. Nõ.n.dabo tibi qcq̃ de terra eoz: qã filijs loth tradidi eã i possessionẽ. ẽmim primi fuerunt habitatores eius:pplis magnus r validus r tã excelsus ũt de enachim stirpe quasi gigãtes crederẽt:et,eẽnt silues filioz enachim. Dẽiqz moabite appellant eos emim. In seir ãt primo habitauerũt horrei:quibus expulsis atqz deletis habitauerũt filij esau sicũt fecit israel in terra possessiõis sue:quaz dedit illi dñs. Surgẽtes ergo vt trãsiremus torrẽtez çareth:venimus ad eũ. Ips autez q ambulauim' de cades barne vsqz ad trãsitũ çareth triginta r octo ãnoz fuit: donec cõsumeretur ois cõgregatio hominũ bellatoz ɔ castris:sicut iurauerat dñs cuius man' fuit aduersus eos ut interirẽt de castroz medio. Postqz ãt vniuersi ceciderũt pugnatores:locutus ẽ dñs ad me dicens: Tu trãsibis hodie termios moab vrbẽ noie ar: r accedes in vicinia filioz ãmon caue ne pugnes cõtra eos nec mouearis ad prelium. Nõ.n.dabo tibi de terra filioz ãmon:qz filijs loth dedi eã in possessionẽ. Terra gigantũ reputata ẽ:r i ipsa olim habitauerũt gigãtes: qs ãmonite vocãt çomim: pplis magnus r multus et procere longitudis:sicẽ enachim quos deleuit dñs a facie eoz:et fecit illos habitare pro eis:sicut fecerat filijs esau qui habitant in seir delens horreos:r terram eorum illis tradens:quaz possident usqz in presens. Eueos quoqz qui habitabant in alsrim usque gaçam capadoces expulerunt: qui egressi de capadocia deleuerũt eos:r habitauerũt ꝓ

s Sicut fecẽ isrl rẽ.] ex hr dicit ali q q esdras scripsit ꝓncipiuz hr libri:qz h loqr ɔ ac dsitoẽ ire filiozu isrl:q tñ fuit acqsita p motẽ moysi:sz hr dcz.ẽ. improbatũ ẽ:tio dcz ẽ q moyses h loqtur de futuro per modũ ꝓteriti ad oñdẽdũ certitudinẽ ipletois dini ꝓmissi. Pot ẽt dici q loqr h ɔ ꝓtio q̃tũ ad acqsitoez ire seo regi esebo: r og regi basã: q̃ fuit acqsita viuẽte moyse r añ ꝓscribẽt libz istuz ceia patẽt r p' q̃ aũt. Hic describit tert' pplus.s. ãmoitaz ɔ quẽ ꝓ bibitũ fuit pliuz qz ãmõ r moab ex db' descẽdẽt ãmonite r moabite fuerunt filij loth de duab' filiabus suis:ut hẽt gen.xix. Quos ọ leuis dcus a facie eoz pp meritum abrae cui' filius loth reputabat:

a Surgite. Hic ꝓsequent inducit moyses pplm ad dei r legis reuerẽtiã recolẽdo beneficia diuina tpe belli:r primo recolit bñficia exhibita tpe belli ꝓteriti:2° exhibenda tpe belli futuri: ibi Josue q̃. Bñficia ãt exhibita in bellis ꝓteritis sũt regna acquisita per victoriã diuinitus data. Circa qd primo agitur de terre acqsitõe:2° de distributõe acqsite: ibi Terramqz possedimus: circa medium tertij capituli. Adhuc primo describitur acquisitio regni seon:secundo ipsius og in principio tertij capituli. Circa primum primo describitur prelij causa:secundo victoria :ibi percussimusqz. Circa primũ ostenditur belli causa et iusta ex parte filiozum isrl:secundo iniusta ex

parte seon:ibi Voluitqz seo. Circa ꝓmũ oñditur bellũ filioz isrl eẽ iustũ ex auctoritate r ꝓcepto dñi:q̃ trã vnius ꝓ volũtate sua pot dare alteri:r hoc ẽ qd dicitur:

a Surgite r trãsite.r hoc cõtinuatur sic cũ pcedentibus:r sũt vba dñi ad pplm q̃ refert moyses. b Ecce tradidi in manu tua seo.hoc dicit ad oñdẽdũ q victoria sueat ex beneficio diuio nõ ex vtute ppli isrl. c Hodie icipiã mittere terrozem rẽ.] q: ꝓ victoriãs habitas de regib' seo r og:tioz filioz isrl cecidit sup oes hoc audiẽtes. d Qui hitãt sub oi celo. Ex hoc dicit Rabi sa.q in pugna isrl ꝓtra seo r og sol steterit sicut tpe iosue:r ꝓ hoc victoria nota fca sut sb oi celo:sed ñ ẽ visile q moyses tñ dei bñficiũ tacuisset:cũ ꝓ scripturã hr libri itenderet iducẽ pnites r futuros ad fuerentiã dei r legis diuie:r iõ dicendũ q ẽ modus locũdi hyperbolicus cũ dr:Sub oi celo.qui modus locũdi freqnt in sacra scriptura reperit: e In more parturiẽtiũ cõtremiscãt. exteri' i corpore r dolõe teneant interius i cõde. f Misi ãg. Hic scdo ostendit bellũ filioz isrl iustũ ex pte ipoz:qz ꝓmo obtulerit pacem petentes trãsitũ pacificũ. Licet.n. moyses sciret p reuelationẽ dñi:vt predcm est:q seo trãsitũ nõ concederet:sed magis cõtra eũ bellaret:tñ pacẽ obtulit:vt dart ereplũ filijs isrl i futuz. Licet.n.cẽt ibibitũ ne pacẽ aliqua facerẽt cũ habitatoribꝰ ire chanaã:sz eos delerent simplr:sicut dcm fuit Nũeri.xxxiij. tñ cũ gentib' alijs pugnaturi:primũ debebãt offerre pacẽ:vt hr ifra.xx.c. Regnũ ãt seo erat extra terrã chanaã:r iõ misit ad eos nucios vbis pacificis sic dr h:Misi ergo nucios rẽ.

g Publica gradiemur via.ita q nullũ nocumentũ i feremus bõis tuis imobilib' seu terre tue nascentibus.

b Alimẽta ꝓcio vende nobis.ita q nullam iniusticiã faciem' tibi in bonis mobilib'. i Dm ẽ vt nobis cõcedas trãsitũ sicut fecerũt filij esau. Lõtrariũ,vi Nũeri xx.ca.vbi dr: Cui rndit edom nõ trãsibit ꝓ me:alioqui armatus occurrã.r postea sbdit: Et diuertit ab eo isrl Ad hoc dicũt aliq q licet filij esau nõ cõcesserit trãsitũ

filijs isrl per mediũ terre sue:tñ concesserunt trãsitũ per terram suam in extremitatibus. Ra.sa dicit q non concesserit transitũ per aliquam partem terre sue:sed portabant eis alimenta venalia ad loca per que transibant iuxta terram suam:r iõ dicit q illud qd dr h:Sicut fecerũt filij esau. hoc nõ refert ad concessionẽ transitus:sz solum ad venditionẽ victualiũ. Duo enĩ petebãt filij isrl.s.transitus p terrã r venditionem victualiũ. Primũ negauerũt filij esau:r secũdũ cõcesserũt. Posset ãt dici:q li sic fecerũt rẽ.pot referri ad vtrũqz:qz sz filij esau nõ cõcessissẽt trãsitus p fraz suã tñ dimisserũt filios isrl pacifice trãsire iuxta termios ire sue:vẽdẽtes eis ibi dẽ victualia:neutruz ãt cõcessit seo:sed exiuit de terra sua ɔ filios isrl:vt eos eximiaret. k Et moabite q̃ silr vẽdiderunt eis victualia. l Noluitqz seo. Hic describit bellũ iustũ ex pte regis seo:primo qz denegauit petitionẽ rõabilẽ qd nõt cum dicit:

Noluitqz seo rẽ.r sbdit cã: m Quia indurauerat dominus rẽ.dr ãt dñs idurare hoies i malo: ingruz suo iusto iudicio ꝓpter demerita hominũ sb trahit eis gratiam vl nõ infudit:r qz effcus gre est cor mollificare iõ ad eius sbtractoez sequtur induratio cordis r obstinatio i peccatis. n Ut tradẽtur i man' tuas.li vt tenet h cõsecutiẽ:qz ad indurationẽ secuta ẽ illa pena.2° oñdit bellũ seo iustũ: qz ꝓ ꝓpugnauit filios isrl sine cã:r hr ẽ qd dr: o Egressusqz ẽ seo rẽ. Nõ vocauit seo og ad suũ auxiliũ:qz nõ reputabat se idigẽ auxilio ei' ad destructoez filioz isrl. p Percussim' eũ.hic describit victoria pdcã cũ dr:percussim' cũ. i. interfecimus.

q Cum filijs .In hebreo hr Cum filio suo.qõ exponens Ra.sa.dicit:q hoc itelligit de qda filio nobili quẽ hebat:r erat equalis pri i magnitudie r fortitudie:pot tñ dici scom trãslationẽ nram:q i hebreo poit singulare ꝓ plurali:sicut Exo.viij. Ueit musca grauissima.i.multitudo muscaz. cetera patẽt vsqz ibi: r Nõ fuit vic'.villa ẽ q̃ ñ hz muros:r ciuitas villa ẽ clausa muris. Lapl'm.III.

Iqz cõuersi. Hic ꝓter describit victoria de rege og:et primo describit occasio pugne: 2° cõditio victorie:ibi percussimusqz. Circa p' dr sic: a Itaqz ꝓuersi.ad ꝓtiuãdũ iter nrz p' obellatoez seo. b Ascẽ.p iter basã.i.qõ duc ad basã. c Egressusqz ẽ og ex hr appz cã

Universidad de Deusto Biblioteca

quare moyses nō petiuit trāsitū vbis pacisicis ab isto og: si cut fecerat a seon: qz iste og nō expectauit q moyses ad trāz eius appropinq̄ret: ꝛ inde nūcios mitteret: sz ꝓoccupauit tē pus mouēdo bellū iiustū ꝯ filios isrl. d Dixitq; dñs ad me: ne timeas eū. hoc dcm fuit spāliꝫ de og: qz erat mirc ma gnitudis ꝛ fortitudis vt pz ista eodē caplo.

e Percussimusq; eū. hic describit ma gnitudo victorie: ꝛ p mo ex hominū iterfe ctoꝝ ꝛ ciuitatū captā rum: ꝛ pdaꝝ multitu die: ꝛ pz hīa: s ex regi og magnitudie cū oī: f Sol' q̄ppe og rē. de stirpe gigātū. Dic āt Ra. sa. q lodē h ō gigātib' quos iterfē chodozlaomoz ꝛ so cij ei': vt hī genī. xiiij. ꝛ de illa infectōe eua sit solus og: q̄ postea fcus ē rex basā: ut oī: Et scōz h' iste og diu virerat: qz a tpe belli pdci de q̄ eu asit vsq; ad bellū i q̄ obijt flu xerūt plusq̄. cccc. āni g Et mōstrat lect' eius ferrē rē. de ma gnitudie ei' og dicūt iudei: q a plāta ei' vs q; ad cauillam pedis erāt. xxx. cubīi hūa ni: put diffusi' posui i libro Nūeroꝝ. xxj. ca. ꝛ qz iste pasi' vbi describit i mēsura lecti ei': illā falsitatē de struit: ꝯ ad colozandū predictā falsitatez iudei puerse exponūt hāc lrām: dicūt enim aliqui q i hebreo nō est lectus: sz cuna i q̄ erat posit' qñ erat puer: ꝛ q ia tāte erat fortitudis ꝛ magnitudis: q nō potat tenēi nisi i cuna ferrea hñte. ix. cubitos vsuales i magnitudie. Sz hec expositō assu mit flm: qz i hebreo nō hī cuna sz lect': vel stratū: vt magi ꝓpe loq̄mur: eadē eni dictio ē h hebraica: que hī psl. vj. la chrymis meis stratū meū rigabo. Et genī. xlix. Maculasti stratū ei': de lecto iacob cū ia cēt vir pfect': de q̄ certū ē q ñ iacebat i cuna. Itē sz puer de nouo nat' sit miozis quātitat q̄ i etate adulta: tñ de cōi cursu hz quātitatē pedalē vel pa rū pl' respectu suiipi' i etate adulta: spaciū aūt a planta pe dis vsq; ad cauillā ad plus nō est nisi q̄rta ps lōgitudis pe dis: ꝛ ꝯ si fictio iudeoꝝ pdcā de lōgitudie og cēt va: q̄n fu it de nouo nat': nō solū hūit nouē cubitos vsuales i lōgitu die: sz q̄ter. xxx. ad min'. s. c. xx. ꝛ ꝯ ad colozādū pdcām fi ctionē seu falsitatē. Ra. sa. alr expōit lrām pdcām: cōcedēs quod h hī: Lectus ꝛ nō cuna: sed cū sdīt: Dabēs nouē cu bitos longitudis ad mēsurā virilis manus: dicit q hoc est itelligēdū de mēsura cubiti ipius og: q vocabat vir p quan dā excellētia: ꝛ ille cubitus erat valde magn'. Sz hec expo sitio nō potest stare nec colozare predcām falsitatem: quia sicut iam dcm est: longitudo que est a planta pedis vsq; ad cauillā non est ad plus nisi quarta pars longitudis pe dis: ꝛ ideo si inter plantam pedis ꝛ cauillam ipsius og erant. xxx. cubiti vsuales scōm predictam fictionem: se q̄tur q tota longitudo pedis eius ad minus esset. cxx. cubitoꝝ um: vt predcm est: Cubitus autem contict duos pedes scōm com muniozem opio nem ꝛ veriozem: vt credo: scōz ali am vero pedem ꝛ dimidium: ex quo sequit q cu bitus ipsi' og con tinebat. ccxl. pe des cōes scōm p dcām fictionē vl ad minus. clxx. Et per consequēs lectus eius. ix. cu bitoꝝ contiebat nonies tm̄ i lōgi tudie: quod iclu dit maximaz ab surditatem: quia non posset fieri le ctus ferreus tāte longitudis ꝛ lati tudis cozñdētis: nec iueniretur tā ta mā sēri: nec ar tifex qui faceret: nec cēt uez qō dī citur i textu:

g Monstratur lect' ei' ferrē q̄ē i rabath filioꝝ āmon. i. i tali ciui tate: qz magnitu do predēi lecti fe re occuparet locū vnius magne ci uitatis: ꝛ ideo dī cēdū q h accipit cubitus vsualiꝫ ꝛ cōis: q cōtiet duo os pedes cōes: vel ad minus pedem ꝛ dimidium: Ex q̄ patet q lectus ipsius og erat bene magnus cōtinēs. ix. cubitos longitudis. ideſt. xviij. pedes cōes scōm cōiozē opionem de magnitudine cubiti: vel. xiij. pedes cuz dī midio scōm aliam. Mozaliter og q̄ interptatur congre gans: signat peccatozē: q sibi cōgregat iniq̄tatem: scōm qō dī psl. xl. Loz eius congregabit iniq̄tatē sibi. Quia scōm Greg. Peccatū qō per pniam nō diluit: moꝝ suo pondē ad aliud trahit. Lect'. n. sūt alliciētia ad pcm: ꝛ detinētia i ipo: sicē i lecto i q̄ iacet pstratus: hz āt nouē cubitos lōgitudis: ꝛ q̄ttuoz latitudis: exēplū i pcōo car nis: ꝛ sic pot itelligi de aliꝭ. Prim' cubit' lōgitudis est i escis: secūd' i poculis: ttius i spectacul: quart' i cātilēis dissoluti: 5' i suauitate aromatū: 6' i multiplicitate do noꝝ grat' oatoꝝ: 7' i mollitie lectoꝝ: octau' i applausu socioꝝ: 9' i turpi vsu mliꝝ. Latitudis vo ꝑm' cubit' ē o lecta': 2' ē ꝓsēs': 3' opa': 4' ꝓsuetudo: ꝛ qñ iteruēit icozsi gibilitas ꝛ obstiato tūc ē lect' ferrē. h Terrāq; pos. Dic ꝓñ recolit pdcē ire acdsite distributō: q̄ assignata fuit duab' tribꝫ ꝛ dimidie: ꝛ plēt' ꝓtict Nūeri. xxxij. et h' ē qō dī: Et ciui. il. de rubē ꝛ gad rē. ꝛ pz lra vsq; ibi

a Et termios cenereth. Nomē ē lac' magni ꝓ quem trāsit iordanis fluui': ꝛ vocat i cuāgelio mare cenereth a q̄ dā villa sic noiata sup lit' eius sita: ꝛ mare tyberiadis a quadā alia ciuitate sita i eius litore: ꝛ mare galilee: qz ē iuxta galileā regionē. b Usq; ad mare deserti qō ē salsissimuz. nomē est alterius lacus i q̄ cadit iō danis fluui': ꝛ ē i loco ubi sbuerse sūt q̄nq; ciuitates de q̄ꝝ sbuersione hī gen. xix. ꝛ de isto lacu dcz fuit Nūeri. xxxiij. ca. Vocat aūt mare more hebraici ꝓmonis scōz quez q̄libet ꝯgregatio aq̄ꝝ nōbilis mar vocat scōm illud gen. j. Cōgregatō nesq; aq̄ꝝ appel uit maria.

c Expediti ꝑcedite. hoc dī viris bellatoꝝib' duaꝝ tribuū ꝛ dimidie que ia hēbāt terrā assignatā ꝛ ci uitates muratas in quib' reliq̄rūt vxores suas ꝛ p uulos ꝛ familias ꝛ iō poterāt ꝑcedere ad bella mag̃ expedite q̄ alij q̄ ducebāt secum vxores suas ꝛ p uulos ꝛ familias d Josue autez. Postq̄ āt explicauit hñficia ꝓsti ta i bellis ꝓteritis h ꝓnter explicat ꝑbēda i bellis futuris: ꝛ hoc totū fit ad inducēdū filios isrl ad dei reuerentiā ꝛ obseruātiā legis: ꝛ diuidit i ꝓtes ꝓncipalē ꝛ incidentalē: scōa ibi Precatusq; sū. Circa ꝓmū moyses ex victoziis cōcessis filijs isrl de preterito assecurat de cōcedēdis i futuro: qz scōm q̄ dic beatus Greg. Preritaꝝ rez exhibitio futuraꝝ ē certitudo ꝛ pz lra. e Precatus. Hec ē ps icidētalis: ex hoc. n. q̄ moyses ex dei adiutozio duos reges debellauerat: ꝛ terraz eoꝝ distribuerat: ut predcm est: opiatus fuit q̄ verbuz dñi sibi dcm Numeri. xx. s. q̄ nō itraret trā ꝓmissiōis nō cēt vbū snie diffinitie: sz magis cōminatōis: qō frequēter ꝛtractat: sic illud ione. q̄. Adhuc. xl. dies ꝛ ninive sbuerteꝫ. ꝛ iō orauit dñm vt itrarēt iordanē: ꝛ videt trā ꝓmissiōis: ac diuidēt: et hoc ē qō dī h: f Domine deꝰ tu cepisti ondere seruo tuo. i. mihi moysi. g Magnitudinē tuā. i opibus mirabilīū. h Manūq; fortissimā i debellatōe duoꝝ regū. i Trāsibo igit rē. i. hoc peto ex tua gratia. k Et montē istuz egregiū ꝛ libanū. Ra. sa. dicit q̄ per mōtē hic itelligit hierlm q̄ ꝓ parte ꝓncipali erat sita i mōte: ꝛ per libanū ipz tēplum quod fuit fcm de lignis libāt: vt hī tertio Reg. v. c. Sz hoc nō vī vez: qz moyses nō petebat visionē spūalē terre: sed corporalē: ut māifeste pz ex textu: tēplū āt nō fuit factuz usq; ad tpa salomonis: ꝛ iō vlq; tūc videri nō poterat visi one corporali: ꝛ iō dicēdū q̄ per montē ꝛ libanū itelligunt duo termi ire ꝓmissiōis scōm ei' lōgi. udinē: qz mons in q̄ ē ascēsus scorpiōis: ē ē i ēmio australi: ꝛ libanus i termio aquilonari: ꝛ per hoc itel ligitur petita visio locoꝝ itermedioꝝ

l Iratus q̄z est mihi dñs ꝓpter vos. istō refertur ad peccatum moysi in aquis cōtradictiōis: quod habet Numeri. xx. cui' peccati occasio fuit mali cia populi: ut. s. dcm est. c. j. m Nec ex audiuit me. verbū suum retractando: sed magis confirmando: q̄tum ad hoc q̄ itraz nō itrarem: concessit tñ q̄ eaz ab extra miraculose videre: vnde sbdit: n Ascende cacumen phasge. nomē est mōtis. o Et oculos circunser ad orientē rē. Non accipitur hic oriēs ꝛ occidēs auster ꝛ aq̄lo ꝓ ut sūt termi toti' terre habitabilis: qz nō fuit ostensa moysi: sz put significat termi nos ire ꝓmissiōis q̄a moyses vidit oculo cōpalib' totā trā ꝓmissi onis a ēmio e' australi vsq; ad aq̄lōarē ꝛ ab oriētali usq; ad occi dētale. p Precipe iosue. vt recipiat rgimē ppli: ꝛ laborez i acq̄rēdo trā ꝛ diui dendo. q Et corrobora eū atq; consorta. Timebat eni iosue ne sicut moyses magister suus ab igressu terre ꝛ ei' di uisione fuerat ipeditus: ira ꝛ ipse q̄ nō erat tāte pfectionis: multo fortius ipedirctur: ꝛ ideo dñs voluit cum assecuraꝫ de transitu ꝛ diuisione: ideo seq̄t: Ipse precedet ppl'z istum ꝛ diuidet eis terram rē.

Additio.

Si visio terre ꝓmissionis quam moyses petebat a deo itelligat de visione corporali tñ nō modice admiratōis dignū vī cur moyses q̄ tāte pfectōnis erat vt de eo dicēt: Qui i oi domo mea fidelissim' ē: ꝛ palā et ñ ꝓ enigmata ꝛ figuras dñm vider. s. Numeri. xij. cū tanta affectōe ꝛ tam ardenti istantia peteret videre a deo terrā illā trās iordanem: ꝛ montem illum egregium nō transiret iordanē: ꝑserti cū ad hoc ipetrādū iducat mēoriaz maxiꝫ operum que deus sibi ostenderat: ad hoc cū dic: tu ce pisti ondē seruo tuo rē. Neq;. n. aliꝰ deꝰ i celo ꝛ i ira q̄ posset facē opa tua. i q̄ vī maxie magnificare h' i petitōez q̄si co eḡndo cā bis potissimis: q̄ iā deꝰ sibi onderat: cū tñ iter illa sit modica vl nulla cōpatō. Nā ꝓma magnalia q̄ moysi fuit ossa ꝺ q̄b' h sit mētio ptinebāt ad oipotētia diuinaz:

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ ad magnā ppli dei utilitatē: sic redēptio egyptiaca: ꝛ datio legis: ꝛ deductio ꝑ desertū ꝛ huiusmodi. Q ät moyses träsiret iordanē: ꝛ uideret illā terrā corporaliter nihil horum sile vel cōle icludit. Ad qō q̄dā expositores hebreoꝝ dicūt q̄ hoc faciebat moyses vt ppls ille magis diligēt terrā illaz cuius uisio taz deside rabilis erat a uiro tā te, pfectōis: ſz hoc nō ui ꝓueniēter dcm: q̄a si sic moyses hoc petebat p modū fictois vt pplo hoc ostendēt nō q̄ i corde sic habe ret: qō nō ptiet ad virū dei. vñ vi alr dicēdū: q̄ moyses desiderabat illā terrā videre ex ꝺuotōe quā hēbat ad illa q̄ fuerunt ibi fcā. ſ. imolatio ysaac: q̄ fuit celebrata i mōte morie vbi deus cōcessit: ꝛ iuramēto solēnissimo firmauit: q̄ in semie abrae. i. christo bñdicerentur oēs gētes: ꝓut fuit large oñsum. ſ. gen. xxij. in additōe. iiij. ꝛ iō fecit hic mētionē de mōte dicēs: Et montē istū egregium. ꝛ qz ex fide etiā cognoscebat: q̄ i illo mōte postq̄ ibi rēplū fuisset edificatū de lignis libāi erat offerēd' christ' ꝛ doctrinā salutis ibi docturus: iō fecit mētionē de libano dicēs: Montē istū egregiū ꝛ libanū. ꝛ generalr desiderabat terrā totā uidere: vt ꝑz i lra: qz per totā terrā ꝓmissiōis. ſ. iudeā galileā ꝛ trās iordanē christus igressur' erat ꝑdicādo ꝛ docēdo: ꝛ mirabilia faciēdo: vt i histoꝛijs euāgelistaꝝ satꝭ ꝑz: vñ moyses ꝛ si uidē petebat coꝛporalē visionē terre: h' tñ erat pp visionē spūalē supradictā. Nimiꝝ si rōne huius deuotōis moyses petiuisset uidē terrā illaz: qz ēt hodie fideles christi uidem' i lōgiōs regiōes pegriari: vt loca sācta visitēt: sed deus ut suā iusticiā oñdēt ēt circa sāctos noluit sibi cōcedē illā visionē de, ꝓpiq̄: ſz tñ a lōge dicēs: Alcēde ad cacumē phalge ꝛ oculos circūfer ad occidētē ꝛc. In virtꝰ. n. pfectis modica exercitatio coꝛporis i reb' ad deuotionē excitantib' tñ opat: sic taliū magna exercitatio i min' deuotā nā scom phm: Actiuoꝝ actus ē scom disposionē passi. Est ēt h alia rō q̄ hī i glo. vbi sic dī: Magna disp̄satōe scīn est: ut moyses q̄ ē typ' legīs introducēt ppm i terrā ꝓmissiōis: qz lex neminē ad pfectū adduxit. Sed iosue typus christi q̄ saluatoꝝ iterptat: tāq̄ dux ꝛ ꝓnceps pp̄m i trā ꝓmissiōis introduxit. hec i glosa. Que q̄dē expō ſz allegorica sit: mltuz tñ coꝛrūdet lrali: ut ꝑz cōsiderāti.

¶ Cap'm. IIII.

Et tūc isrl'. Postq̄ moyses induxit ppl'z ad dei fuerē tiā ꝛ legē obseruātiā: h̄ ꝓñt icipit explicar': legē ꝛ explanāe ꝛ ꝓmo replicat explanādo legē dationē: ꝛ legē ipam. ca. v. Adhuc circa ꝓmū ꝓmittit dcā explanatio: scōo infert itēta cōclusio: ibi Jsta ē lex. Prima i duas: i ptē ꝓncipalē ꝛ incidēt. alē: scōa ibi Tūc sepauit. Circa ꝓmum describit' ꝓ modū explicatōis ꝛ explanatōis legē eminētia: scōo legislatoris: ibi Nec ē alia natio ꝛc. Eminētia vo legē: ꝓmo oñditur ex effectu: qui est, plōgare uitā: ꝛ multiplicare possessionē tpalē: si lex obseruetur: ꝛ hoc ē qō dī: Ut faciēs ea uiuas ꝛ igrediēs terrā possideas: scōo ex ei' pfectōe cum dī:

b Nō addetis ad vbū ꝛc. Illud enim preceptū ē: quod nō hz aliquid superfluū aut diminutum. Consideandum tñ q̄ hic, phibetur additio deprauans intellectū legis: non autem additio declarans aut illucidans: scōm q̄ scribitur Ecc. xxiiij. Qui elucidāt me uitam eternam habebūt. Q autem obseruantia legis prolonget uitaz: ostendit p hoc q̄ uiolatores legis p idolatriā fuerant oēs mortui: ꝛ obseruātes eam adhuc erant uiui: et hoc est dī: Oculi uestri uiderūt ꝛc. ꝛ ꝑz lra de idolatria predicta: ꝛ ō morte idolatraꝝ dcm fuit Numēi xxv. tertio ostēditur eminētia legis ex eius coditione cū dī: c ¶ Hec ē. n. uestra sapiētia. i. sapida scia q̄ i inducit ad dei amorē. Sapia aūt phōꝝ magis iducebat ad elatiōis tumorē. d Et intellectus coraz pplis. itellectus ꝑpe dī habitus principioꝝ de q̄ꝝ vitate nō ē hesitatio: ꝛ p hunc modū lex diuina vocat itellect': qz ei' vitas ē certissima certitudie adhesiōis: lz non certitudie euidētie. Jtē sic ea q̄ manifeste sequūtur ex ꝓncipijs p se notis absq̄ hesitatiōe tenent va: q̄ ät repugnat repudiāt tāq̄ falsa: sic ea que sequūtur ex diuina lege debent tāq̄ vera approbari: ꝛ q̄ repugnāt tāq̄ falsa repudiari. e ¶ Nec est alia natio. Dic replicatur explanando eminentiam legislatoris q̄ potissime apparuit in datione legis: quam q̄dem eminentiam quattuoꝝ ostendunt: que primo sigillatim explicantur: secundo vt melius comendentur memorie: insimul breuius replicantur: ibi Interroga de diebus antiquis. Illoꝝ autē quattuoꝝ: ꝓmū est benignitatis amoꝝ: scōm potestatis terroꝝ: ibi Ne obliuiscaris. tertium pietatis dulcoꝝ: ibi Vos autē tulit. quartum seueritatis rigoꝝ: ibi Caue neq̄ obliuiscaris. Primū ät oñdit ꝑ hoc q̄ dñs filijs isrl' failiarit cōdescēdebat: vt ꝑz i i descēsu mane q̄ttidie: ꝛ i ppli allocutōe i legis datōe et ceteris alijs bñficijs: ꝛ hoc ē qō dī: e Nec ē alia natio tā grādis. ñ nūo vel coꝛporali q̄ntitate: sed dignitate: qz multe alie natōes fuerūt maioꝛes i fortitudie ꝛ multitudie ſz ista fuit dignioꝛ in alijs q̄ꝝ tum accepit legem diuinitus datā disponētem ad christū q̄ erat nascitur' scōm carnem ex iudeis i q̄ cōsistebat maxima dignitas illius populi. f ¶ Que hēat deos appꝛopiquātes sibi. i. condescendentes ꝛ dicit deos i plurali: qz alie natōnes colebāt pluralitatez deoꝝ: g Sicut dñs nr' est. lz eni demōes i idolis gētiū aliq̄n darēt eis rīsa: hoc tñ erat rō: erāt ēt illa rīsa obscura ꝛ ābigua: ꝛ p pñs dcepti ꝛ: sic illud Aio te Eacida Romānos vicē posse. p qō dceptus pugnauit ꝫ Romānos ꝛ fuit deuict': posse eniz vincē: poterat referri ad ipm uel ad Romānos: ꝛ ipse tulit ad se: qō ad romānos scōz vitatē erat referēdū. vba ät dñi sep sūt va ꝛ nullo mō dceptia: failiaitas ät quaz oñdit de' filijs isrl' i ve. te. fuit figūa illi' maxie failiitatis quā nobis ostendit i bñficio sue incarnatōis: de q̄ hēt Johān. j. Verbū caro fcm est ꝛ habitauit i nobis ꝛc. ꝛ qz diuina failiaritas reḡit mūdicia cordis ꝛ coꝛporis: iō cōcludit: Custodi igit temetipm ꝛ aiam tuā solicite. ꝛ seqtur: a ¶ Ne obliuiscaris. hic ꝓñt oñditur sue potestatis terroꝝ: qz sic amoꝝ atrahit ad bonū: ita ꝛ oꝛ retrahit a malo: et iō sic i datōe legis alloquēdo populum oñdit eis sue benignitatis amoꝛes: ita per signa tribilia q̄ tūc fiebāt. ſ. tonitrua ꝛ coruscationes ꝛ similia icussit sue ptātis tiorē: ꝛ ꝑ mo oñdit, ppositū: ꝛ ex hoc ifert coꝛrelarium: ibi Custodite igitur. Circa primuz dī: g Ne obliuiscaris uerboꝝ q̄ uiderūt oculi tui. ō q̄ bus dī Exo. xx. Cunctus ät ppls uidebat voces et lāpades ꝛ sonitū buccine montēq̄ fumigāt: ꝛ ptrīti ac pauoꝛe ꝑcussi ꝛc. ꝛ hoc est qō ſbdit. Et discant timē me. ſequtur: b ¶ Et oñdit vobis pactū suum. ſ. legē q̄tū ad decē ꝓcepta q̄ ōdit imediate: ꝛ q̄tuz ad alia ꝓcepta q̄ ōdit mediāte moyse: ꝛ patz littera c Custodite igr. Dic ꝓñter conclu ditur coꝛrelariuz ſ. q̄ latria soli ōo sit tribuenda per hoc q̄ i datōe legis ñ apparuit fi gura alicuius creature uiuentis: et hoc est quod dī: c ¶ Custodite igi tur sollicite aias vestras. ſ. a cultu idolatrie cui' causa ſbdit: o Nō vidistī aliquā sili tudinē: ꝛ iō p' ꝓ bibet latriaz imꝑdi creature uiuenti sb̄ celo: cū dī: Ne forte decepti faciat vobis sculptā imaginē ꝛc. 2° coꝛporib' celestibus: cū dī: Ne forte eleuatꝰ oculꝰ i celū ꝛc. ꝛ subdit cā cū dī: e ¶ Que creauit dñs deꝰ tuꝰ i misteriū cūctis gētib'. ꝛ iō si creatuꝝ hūane ñ oꝛ ipēdi latria: multo mīnꝰ coꝛporib' celestib' q̄ ꝓ hoiez sūt sca. vñ ꝛ motus celi ad cōpletionem nūi electoꝝ ordinat: ꝛ iō ipoꝓpleto cessabit. vñ hī Apoc. x. Juravit per uiuentem in secula seculoꝝ qō tempus amplius non erit. e Uos ät tulit Hic ät describit i legislatoꝛe pietatē dulcoꝛ: ꝓ hꝰ q̄ filios isrl' sua mera pietate eduxit ō egyptiaca fuitute ꝛ hoc ē qō dī: Uos aūt tulit dñs ꝛ eduxit ō fornace ferrea egypti: ut habēt ppls hēditari uz sic ē i ꝓsn die. Ira tūsq̄ ē dñs ꝫ me pp sermōes uestros: ꝛ iurauit vt ñ trāsirē iordanē nec ingrederer trā optimā quaz datur' ē vob. Ecce morioꝛ i hac hū: ñ trāsibo iordanē: vos transibitis ꝛ possidebit trā egregiā. Caue ne q̄ obliuiscaris pacti dñi dei tui qō pepigit tecū: ꝛ facias tibi sculptā similitudinē eoꝝ que fieri dñs ꝓhibuit. Quia dñs deus tuꝰ ignis cosumēs ē: deꝰ emulatoꝛ. Si genueritis filios ac nepotes: ꝛ morati fueritis i trā: deceptiq̄ feceritis vob aliquā sili tudiez patrā tes malū cora dño deo' uestro ut eū ad iracūdiā ꝓuocetis: testes iuoco hodie celū ꝛ terrā: cito pituros vos eē de terra: quā transito iordane possessuri estis. Non habitabitis i ea lōgo tpe: ſz delebit vos dñs atq̄ dispget i oēs gētes: ꝛ remānebitis pauci i natiōibus ad q̄s vos ductur' ē dñs: ibiq̄ seruietis dīs q̄ hoīuz manu fabricati sunt ligno ꝛ lapidi qui non vident: nec audiunt: nec comedūt: nec odorantur. Cūq̄ quesieris ibi dominum deum tuū iuenies eū: si tñ toto corde q̄sieris: ꝛ tota tribulatōe aie tue pꝰ latē fuit': ꝛ subiectio: ibi Jbiq̄ fuiet ꝛc. Uerūtn qz cū dei iusticia sep cūrit mīa: iō ꝓñt ꝓmittit eis pene remissionem: si agāt vam pniaz: cū dī: a Cūq̄ q̄sieriſ ibi dñz ꝛc. ꝛ ꝑz lra

Universidad de Deusto Biblioteca

b Inroga ꝺ dieb' átiqs. h ꝯñ pdcā ꝺ legislator eminētia r̃
plicat breuit: ut ea mēorie firmi' iprimāt: ꝛ p̄' ꝺ benignitate
ꝛ familiaritate legislatoris: cū dicit: b ¶ Interroga de dieb'
átiqs. i. de his q̄ fcā sūt ab átiq̄ c A sūmo celi usq3 ad
sūmū eius. i ab oi creatura q̄ celi ambitu ꝯtinet. d ¶ Si fcā
ē aliqñ huiuscemodi
res. i. tāta dei beniuo
lētia ońsa alti pplo.
e Ut audiret ppl's
vocē dei loquētis. dā
do sibi imediate man
data. f ¶ Sic tu au
disti ꝛ uidisti. In he
bi. hr: Et vixisti. q. d.
hoc ñ ē fcm alti pplo
Cōseqnr repetit de pi
etate legislatoris i edu
ctōe3 ppli de egypto:
cū dr: g Si fec de'
.s. alti pplo. h ¶ Ut
ingre. ꝛ tol. sibi gētē.
sic p effectus sue vtutis
igressus ē egyptū: ut
te ide tollēt. i Per
tētatōes. pmo mādan
do pharaoni simplici
vbo vt te dimitteret:
ut hr Exo. v. quasi tē
tās si dimitteret po
pulum absq3 flagello
k ¶ Signa. q̄ ódit si
eri per moysē: ut sibi
crederet q ēēt nunci'
ꝛ ei sic fuit visio vge i
serpētē ꝛ silia. l At
q3 portenta. idest pla
gas egypto illatas.
m ¶ Per pugnam ꝛ
robustā manū ꝛc. s. i
mari rubro: scdm q
dr Exo. xiiij. Dñs pu
gnabit p nobis ꝛc.
n Et horribiles vi
siones. scdz q habet
sap. xviij. Uisus ma
loꝝ sonioꝝ turbaue
rūt eos ꝛc. o ¶ De
celo te fecit audir vo
cē suā. h accipit celu3
aereū q2 vox illa for
mabat i cacumie mō
tis synai imediate a
deo vel misterio āge
lico: ꝛ audiebat a po
pulo exñte circa pedē
mōtis. Cōsequent re
petit de terrore pote
statis cū dr: p Et
in terra ostendit tibi
ignē suum maximū.
qui erat ualde terribilis: ut hr Exo. xix. q ¶ Quia dile
xit patres tuos. hoc inducitur ad oñdendum: q ista benefi
cia deus nō fecit filijs isrl ppter bonitatē coꝝ: s3 ppter me
rita patꝝ: abraā: isaac: ꝛ iacob. r Sicut cernis i p̄sēti
die de tra seon ꝛ og data tibi. Cōseqnt ex predcis concludit
q latria soli deo sit i pēdēda: cū dicitur: Scito ergo hodie

q3 te iuenerūt oia que pdi
cta sūt. Nouissimo aūt tpe
reuerteris ad dñm deū tuū
ꝛ audias vocē ei': q2 de' mi
sericors dñs de' tu' ē. Nō
dimittet te neco io delebit:
neq3 obliuiscet pacti i quo
iurauit patrib' tuis. Inter
rōga de diebus antiqs qui
fuert añ te ex die q̊ creauit
dñs de' hoiem sup terrā ā
sūmo celi vsq3 ad sūmū ei'
si facta ē aliqñ huiuscemōi
res: aut vnq3 cognitū ē: ut
audiret ppls voce3 dñi dei
loqntis de medio ignis: si
cut tu audisti ꝛ uidisti: si fēc
deus ut igrederet ꝛ tollēt si
bi gentē de medio nationū
per tētatiōes: signā atq3 pō
tenta: per pugnā ꝛ robustā
manum extentumq3 bra
chiū ēt horribiles visiones
iuxta oia q̊ fecit pro nobis
dñs deus nr̃ i egypto uidē
tibus oculis tuis: ut scires
qm̄ dñs ipe ē deus: ꝛ nō ē
alius pter vnū. De celo te
fecit audire vocē suā: vt do
ceret te: ēt i terra oñdit tibi
ignē suū maximū: ꝛ audisti
vba illius de medio ignis:
q̊ dilexit pr̄es tuos: ꝛ ele
git semē eoꝝ post eos. Edu
xitq3 te pcedēs in vtute sua
magna ex egypto vt delēt
natōes maximas ꝛ fortio
res te in introitu tuo: ꝛ itro
ducēt te: daretq3 tibi terra3
eaꝝ i possessionē: sicut cer
nis in p̄nti die. Scito ergo

hodie ꝛ cogitato in corde
tuo q dñs ipe ē deus i celo
sursū ꝛ in terra deorsū ꝛ nō
sit alius. Custodi pcepta e'
atq3 mādata q̄ ego pcipio
tibi: ut bñ sit tibi ꝛ filijs tuis
post te: ꝛ pmaneas mlto tē
pore sup terrā quā dñs de'
tuus daturus ē tibi. Tunc
separauit moyses tres ciuita
tes trās iordanē ad orietalē
plagā: ut ꝯfugiat ad eas q
occiderit noles pximū suū
nec fuerit sibi inimicus āte
vnū ꝛ alteꝝ diē: ꝛ ad harū
aliquā vrbiū possit euadēr
bosor i solitudie que sita ē i
terra cāpestri ꝺ tribu rubē:
ꝛ ramoth i galaad q̄ ē i tri
bu gad: ꝛ golā in basā q̄ ē i
tribu manasse. Istā est lex
quā pposuit moyses cora3
filijs isrl: ēt hec testionia ēt
ceremōie atq3 iudicia que
locut' ē ad filios isrl quādo
egressi sūt ꝺ egypto trās ior
danē i ualle ꝯ phanū pho
gor i terra seō regis āmor
rei q habitauit i esebō quē
pcussit moyses. Filij q̊q3 is
rael egressi ex egypto pos
sederūt trā ei' ꝛ terrā og re
gis basā duoꝝ regū āmor
reoꝝ q erāt trās iordanē ad
solis ortū ab aroer q̄ sita est
sup ripā torrētis arnō usq3
ad montē sanir q est et her
mō: oēm planiciē trans ior
danem ad orietalē plaga3
usq3 ad mare solitudis ꝛ us
q3 ad radices mōt phasa.

ꝛc. 2° q ei' lex sit custodiēda cū dr: t ¶ Custodi pcepta
ei'. ꝛ p3 lra. v Tunc separauit. Uidens enim moyses
imminere mortem suam: separauit tres ciuitates trans
iordanem: ut possent ibi refugē ꝛ saluari qui absq3 ini
micitijs ꝛ a casu proximū occiderent: ꝛ patet lra. Scie
ndu3 tñ q iste ci
uitates ñ fuerunt
simplr deimiate
ad refugiū: q̊usq3
alie tres fuerūt in
stitute i terra cha
naan: put dc3 su
it Nucri. xxxv.
vbi ēt dimiatū su
it q̊ ꝛ qlit ōberēt
saluari: et qui nō
x ¶ Ista ē lex. hic
ponitur cōclusio
intenta i hoc ca.
ad hoc enim rpli
cauit legis datio
nē declarādo emi
nētiā legis ꝛ legis
latoris ut per hoc
redderētur filij is
rael attēti ad itel
ligendū ꝛ retinen
dū legē q̄ erat re
plicāda ꝛ declarā
da ca. seqnti: ꝛ ul
tra usq3 in finem
libri: ꝛ q̄tum ad
hoc dr: x Ista
ē lex quā pposuit
moyses. i. cap. se
quēti. y ¶ Et hec
testimonia p legē
enim itelligūt p̄
cepta decalogi: p
testionia itelligut
alia pcepta mōa
lia. 3 Et cere
monie. per hoc in
telligūt ceremōia
lia pcepta que or
dināt hoies ad cl
tū dei. a ¶ Atq3
iudicia. que ordi
nantur ad iustu3
conuictum cū p
ximo. Tangit eti
am tempus hui'
explanationis cū
dr: Quādo egres
si sunt de egypto.
ꝛ locus ibi: trans
iordanem ꝛc. et q̄
liter fuit acquisi
tus cum subdit:
Filij quoq3 israel
egressi de egypto possederunt terram eius ꝛc
In caplo. iiij. vbi dicitur in postilla: Ne forte eleua
tis oculis in celum ꝛc. ¶ Additio prima.
Non vi sufficiens rō i pposito quā postillator
hic assignat dicēs: q si creatur hūane ñ dz im
pēdi latria mlto min' corpib' celestib' q̄ pp hominem

sūt fcā. Prio q2 nō erat notū his qb' loqbat: q motus
celi ēēt ordiat' ad cōpletionē nūeri electoꝝ: ꝛ q ipo cō
pleto cessaret: non. n. hoc hr ex auctoritate diuia i lege
mosaica cōtēta: quā ille ppls recipe tenebat: s3 poti' ex
auctoritate noui testamēti: quod erat eis ignotū. vnde
rō pdcā nō cōclu
debat eis qui me
diū huius cōse
qntie ignorabant
2° q2 posito q mo
tus celi ordiet ad
cōpletionē nūeri
electoꝝ: ex hoc ñ
tollit qn h'modi
motus habeat ef
ficaciā i his iferi
oribus magis q̄
alie creature: quaꝝ silitudies hic phibet: ut iumētoru3
auium ꝛ reptiliū: ꝛ huiusmodi. Et iō ex hoc q alijs cre
aturis inferiorib' phibet cultus latrie ipēdi: nō sequit
q talis cult' nō debēt ipēdi corporib' celestibus: que sūt
altioris ꝛ maioris efficacie. tertio q2 scdm scm Tho. i
pma pte. q. lxx. arti. iij. i rñsiōe ad 2m arm. Nihil phibet
dici q dignior creatura fcā sit ppt inferiorē: ñ scdm q i
i se cōsiderat: sed scdm q ordiat ad itegritatē vniuersi:
ꝛ iō dato q corpora celestia pp hominē sint fcā: ex h' ñ
tollit quin sint digniora: ut per ꝯñs eis aliquis cultus i
pediret a suis iferioribus: presertim ab hoibus q̄ tēpo
ralia principalr sequūt: in qb' celestia corpora euidētes
hñt effectus: vñ aliter vr dicēdū h. Ad qd sciēdu3 ē: q
ubi trāslatio nostra h3: que creauit dñs deus i ministe
riū cūctis gētibus: hebraica lra h3: Que distribuit dñs
deus tuus cūctis gētibus. Cuius sensus scdm quosdam
hebreoꝝ expositores ē: q sicut deus deputauit ad custo
dias singularū gētiū singulos āgelos: ut p3 Daniel. x. c.
de pncipe regni persaꝝ: ꝛ de pncipe regni grecoꝝ: sic et
singulis gentibus deputauit singula astra: quibus tales
gentes exhibebāt cultū: quod sane intelligēdū ē: put in
glo. tradit: ꝛ est Augustini ubi sic dicit: Non ita dcm̄ ē:
ut tā q de' precepit ea. s. astra a ceteris gentibus coli: ꝛ a
pplo suo non coli: s3 q2 psciuerat gētes cultura3 eis ex
hibituras: ꝛ tñ presciēs creauit: ppl3 ēt suū futuꝝ ēē pre
sciuit qui ista nō coleret. hec in glo. vnde cōuenieter i
mediate sbiūgit: vos āt tulit dñs ꝛ eduxit ꝺ fornace fer
rea egypti: ut haberet pplm hereditariū. q. d. vos nō i
merito estis subtrahēdi a cultura corpoꝝ celestiū qua3
cetere gētes eis exhibēt: q2 a solo deo educti fuistis ꝺ for
nace ꝛc. ut imobilr adhereretis soli deo tā q pplus he
reditarius. ¶ In eodē caplo. iiij. vbi dr i postilla: Sic
tu audisti ꝛ vidisti Additio scda.
In hebreo hr: Sicut tu audisti ꝛ uidisti. ꝛ est
sensus: q2 a seculis nō ē auditū q aliquis po
pulus tot' sil audiret vocē dei loqntis: dū ēēt
in hac uita sicut infra. v. c. dr: Quid ē ois caro ut audi
at vocē dei viuētis: q̄ de medio ignis loqtur: sicut nos
audiuimus: ꝛ possit uiuere. Licet. n. aliq̄ demones uel
falsos deos colētes audiant voce3 deorum suorum uel
fingant se audire: nū q tamen a toto populo presertim
cum sit magnus: simile dicitur fieri: ꝛ ideo dicitur: Int
roga a diebus antiquis: si facta est aliqñ huiuscemodi
res. s. q populus in hac uita audiret vocem dei.
¶ Replica correctorij contra Burgeñ.
Un ca. iiij Deuteronomij vbi postillator dic
q corporibus celestibus cultus latrie phibet
exhiberi: ea rōne quia prohibetur impēdi hu
mane creature: quam rōnem confirmat: eo quia corpo

Ocauitq3 mo .V.
yses omnem israelem:
ꝛ dixit ad eum. Audi isra
el ceremonias atq3 iudicia
que ego loquor in auribus
vestris hodie. Discite ea et

opere complete. Dominus
deus noster pepigit nobis
cum fedus in oreb: Nōn
cum patribus nostris inijt
pactum sed nobiscum: qui
ipñtiarū sumus ꝛ viuim'.

ra celestia tā q minoris perfectionis in obsequiū hominum
sunt creata ꝛc. Huic rationi se opponit Burgeñ. asserēs cā
non sufficere: primo q2 per auctoritate3 noui testamēti cō
firmata: 2° quia dicit corpora celestia ēē altioris ꝛ maioris
efficacie: ideo negat ꝯñam postil. Et illud scdm dictum cō
firmat per scm Tho
mā prima pte. q. lxx.
arti. iij. in rñsione ad
secūdu3 arm: putauit
Burgeñ. q rō nō cō
cluderet iudeis: s3 si
vtus ratōnis postilla
toris inspicit: nō solū
iudeo veꝝ ꝛ pagano
ꝛ cuilibet lumie recte
rōis vtēti concludit.
Quis vtens recte rō
nis dcāmie rspiciēs ad ordinē eēntial eminētie: audebit nega
re ꝯña3 illā: latria ñ dz ipēdi homi: igr nulli corpori celesti:
cū tal ꝯña teneat p locū a maiori destructiue: q̄ loc' fūdat i
regula cōi. Si illō qd mag vr i esse ñ iest: nec illō qd min':
cū igit latria ipēdit alicui rōe pfectōis eēntial: si igr ñ ipen
dit homi: q̄ ē eēntialr pfectior ꝛ dignior: ñ mō corpore cele
sti: s3 ꝛ toto celo: min' ipēdet corpori celesti cuicūq3. Q2 autē
hō pfectior sit essētialr celo ñ idiget pbatōe: q2 ei' oppositū
sapit mltos errōes phī' dānatos: ꝛ q̄ls utēs rcta rōe iudicabit
sbam rōalē eēntialr pfectiorē sba ñ rōali: hō āt ē rōal sba:
celū ñ apd auctēticos phos: q̄ celi aiam dicūt celo cōiūgi s3
opari ñ scd3 eē: vñ celū ñ dr rōale: s3 a rōali moueri: ꝺ quo
alias erit smo. nec ualet qd Burgeñ. adducit: q2 videlicet
iudei ñ recipiūt nouū testm̄: igit i expōe veris testamēti iius
ficiēt assumit. nec valet i lege mosaica ñ hr: igit icōuenieter
assūit i expōe sacre scripture. Burgeñ. n. ꝛ iudei uidē pñt ex
lege mosaica: q sol ꝛ luna sūt i misteriū hominū creata: vt
p3 geñ. j. ꝛ eadē lege uidē pñt resurrectionē mortuoꝝ finalē
retributionē ꝛ remūerationē iustoꝝ: ꝛ pncipiu3 electoꝝ ꝛ
cōplemētū: qb' sil ꝯportat uidē pñt recta rōne dirigente id
qd postillator ꝺ nouo testō assūpsit. ꝛ q2 ex geñ. principio
hñt corpora celestia creata: recta rōe hñe debēt ea secūdū se
fore trāsitoria. ex qb' oib' cōcludit cultū latrie eis exhibēi ñ
debē: imo min' q hūane creature rōe pfectōis eēntialis. Au
deo ꝛ dicē q min' q iumēti eadē rōe. Nā oē formalr viuu3
ēt si musca est eēntialr pfectior celo: nec ifluētia corporū ce
lestiū arguit eoꝝ pfectionē specificā ultra formalr uiuētia.
stat. n. i cāis equocis maxie ptialibus effectū ēē specifice per
fectiorē sua cā: uel ecōuerso. Nec deductio sci Tho quam
Burgeñ. adduc valet: p scholā. n. pisiēsē reprobat: ꝛ ad er
rorē reducit: q celū sit digni' hoie. Nā etsi sit digni' i genē
corpoꝝ: nō tñ in genē viuētiū: sup totā. n. latitudinē perfe
ctōis sbe corporee sba aiata ꝛ maxie rōalis addit eēntiale3
pfectionē: nec ifluxus vel efficiētia māifesta corpoꝝ celestiū
i iferiora arguit pfectionē vl dignitatē eēntialē. Nam ignis
māifestā h3 efficiētiā ad hoiem cōburēdū: tñ nō ē dignior
hoie. nec valet expositio Burgeñ. quā addit: q2 initit fabu
le pagāoꝝ ꝛ iudeoꝝ dicētiū: Singul gētib' singula astra sic
singulos āgelos psidē. qd fictū ē. ¶ Caplm. V.
Ocauitq3 moyses. Hic icipit 2a ps pncipal libri: i q̄ i
cipit explicatio legis ꝛ ei' explanatio: et p° rplicāt de
calogi pcepta q̄ ppe dicūt lex: 2° alia ad legē ptinen
tia. vj. c. Circa pm moyses pmo pōit qdā pābulū: 2° exeqt p
positū: ibi Et ait ego dñs ꝛc. Preābulū āt ē explicatio mo
di p quē de' dedit pcepta decalogi: ꝛ h' nōt cū dr: b ¶ Dñs
de' nr pepl. no. fed'. i. decem pcepta decalogi q̄ ab eo fuert
data imediate. c Nō cū prib' no. inijt pactū. i. legē datā
q2 ñ legit ea dedisse abraā isaac ꝛ iacob. d ¶ S3 nobi. q̄ i
pñti. su. q. d. ex hoc ꝺ ei' custodia magis ēē soliciti obem'.

Universidad de Deusto Biblioteca

Facie ad faciē locutꝰ ē nobis i mōte de medio ignis. Egō sequester ⁊ mediꝰ fui inter deū ⁊ vos j i tpe illo: ut annūciarē vobis uerba eius. Timuistis.n. igneꝫ et non ascēdistis in montem. Et āit egō dñs deus tuꝰ qui eduxi te de terra egypti de domo huitutꝭ. Non habebitis deos alienos in ꝯspectu meo. Non facies tibi sculptile nec similitudinem oium que in celo sūt desup ⁊ q in terra deorsū: ⁊ q vsāt i aquis sub terra. Nō adorabis ea ⁊ non coles. Ego eni sū dñs deus tuus: deus emulator reddēs iniquitatē patꝝ sup filios i tiiam ⁊ qrtā generatōeꝫ his q oderūt me: ⁊ faciēs misericōdiam i multa milia: diligētibꝰ me ⁊ custodiētibꝰ precepta mea. Nō vsurpapis nomē dñi dei tui frustra: q2 ñ erit i pūitus q sup re vana nomē eiꝰ assūpserit. Obserua diē sabbati ut sāctifices euꝫ: sicꝫ pcepit tibi dñs deus tuus. Sex diebus operaberis ⁊ facies oia opa tua. Septimus dies sabbati ē.i.reqes dñi dei tui. Nō facies in eo qcq3 opis: tu ⁊ filius tuꝰ ⁊ filia: seruus ⁊ ancilla: bos ⁊ asinus: ⁊ omne iumētuꝫ tuū: ⁊ pegrinꝰ q ē itra pōtas tuas: ut reqescat seruꝰ ⁊ ancilla tua sicut ⁊ tu. Memēto q ⁊ ipe seruierꝭ i egypto ⁊ eduxerit te inde dñs deꝰ tuꝰ in manu forti ⁊ brachio extēto. Jccirco precepit tibi ut obseruares diē sabbati. Honora patrē tuū et matrē: sicut pcepit tibi dñs deꝰ tuus: vt longo viuas tpe: ⁊ bñ sit tibi i terra quā dñs deus tuꝰ daturus est tibi. Nō occides: neq3 mechaberis furtumq3 nō facies: nec loqueris contra proximum tuum falsum testimoniuꝫ. Nō concupisces vxoreꝫ pximi tui: nō domū: nō agꝝ nō seruū: nō ancillā: nō bouē: non asinū: ⁊ vniuersa q illius sūt. Hec verba locutus ē dñs ad oēꝫ mltiudieꝫ vestram in mōte: de medio ignis ⁊ nubis ⁊ caligis: voce magna: nihil addēs amplius ⁊ scripsit ea in duabꝰ tabulꝭ lapideis qs tradidit mihi. Uos āt postq3 audistis vocē de medio tenebrarū: ⁊ montē ardere uidistis accessistis ad me oēs principes tribuū ⁊ maiores natu: atq3 dixistis: Ecce ostendit nobis dñs deus noster maiestatē ⁊ magnitudineꝫ suā. Voceꝫ.n. eius audiuimus de medio ignis: ⁊ probauimꝰ hodie q loquente dō cū hoie vixerit hō. Cur ergo mōiemur ⁊ dūorabit nos ignis hic maximꝰ? Si .n. audierimus ultra voceꝫ dñi dei nostri moriemur. Quid ē ois caro ut audiat vocē dei viuētis q d medio ignis loquit sicut nos audiuimus ⁊ possit viuere? Tu magis accede ⁊ audi cūcta q dixerit dñs deꝰ nr tibi: loqris ad nos: ⁊ nos audientes faciemus ea. Qd cū audisset dominꝰ: ait ad me Audiui vocē vboꝝ populi huiꝰ q locuti sūt tibi. Bene oia st locuti. Quis det talē eos hre mētē ut timeāt me ⁊ custodiāt vniuersa mādata mea i oi tpe: ut bñ sit eis ⁊ filiis eoꝝ i sepitnū. Uade ergo ⁊ dic eis: Reuertimini i tētoria vra. Tu vo hic sta mecū: ⁊ loqr tibi omia mādata ⁊ ceremonias atq3 iudicia q doceb eos ut faciāt ea i tra quā dabo illis i possessionē. Custodite igr ⁊ facite que pcepit dominꝰ deus vobis. Nōn decliabitis

e Facie ad faciē locutꝰ ē nobis.i. absq3 medio ꝗrū ad plāoꝫ.x. pceptoꝝ: verūtñ qa alia pcepta nō sic fuerūt tradita pplo: sed mediāte moyse: iō sequit. f ¶Ego seqster ⁊ mediꝰ ⁊c. Jannūciādo vobis alia, q ab eo recepi: ⁊ cā hꝰ mediatōis subdit: g Timuistis enim ignē ⁊c. Timore eni percussi petierūt: q solus moyses audiret uerba dei ⁊ eis referret: ut habetur Exo.xx.c. h ¶Et ait. Hic ꝯnter pōit replicatio decē pceptorū ex ore dei datoꝝ: i quo pmo ondit᷑ dī loqntꝭ sblimitas sue auctoritas: 2º ppli audientis fragilitas: ibi Uos āt. Circa pmuꝫ dr: Et ait.s. ipse deus. i Ego dñs deus tuus. per creatiōeꝫ ⁊ gubernationem. k ¶Qui eduxi te de terra egypti. ut eēs mihi seruus: ⁊ nō homini. q.d. ex his pꝫ q in oibus debes obedire mihi: ⁊ in qbus debeat eē ista obedientia: ꝯnter explicat dicens: l Nō habebis deos alienos ⁊c. ⁊ ponunt ꝯnter alia pcepta dcalogi eodē ordie ⁊ fere sub eisdem vbis: sicut ponunt Exo.xx. ⁊ iō pertranseo: quia ibi dictum fuit qlr ista pcepta distiguūt: ⁊ exponūt scdm doctōes catholicos ⁊ hebreos. m ¶Uos āt. Hic ꝯnter describitur audiētis populi fragilitas. vbi pmo describitur tior populi: 2º approbatio dei: ibi Qd cū audisset dñs. Circa pmū sciendū q humana fragilitas non pōt bñ sustinere sblimitatē dei. vñ ⁊ Daniel ex apparitione angeli iuxta se corruit in terrā ut hr Daniel.x. ⁊ eodē modo hic ppls ex sblimitate diuini sermonis territus ⁊ debilitatus petijt hūiliter: q solus moyses q erat pfectior ⁊ deo familiarior: vba dei audiret: ⁊ eis referret ⁊ q pati erāt illi obedire sicut nuncio dei: ⁊ pꝫ littera. n Qd cuꝫ audisset. Hic ꝯnt dscribit approbatio dei: ⁊ iō sbdit o ¶Bñ oia sūt locuti. petētes audire mādata dī p iꝯ nunciū: cꝰ cā sbditur: p Quis det eis talē habere mentem ⁊c. q.d. hoc ē mihi placitum.s. q timeāt dñm: ⁊ eius mandata recipiāt hūiliter: ⁊ obseruent nō solū audita a deo imediate: sic sūt precepta decalogi: sed etiā eis denūciata p nuncios ex parte dei: sic p moysē ⁊ alios prophetas. r q ¶Nō decliabitis q3 ne ad dextraꝫ neq3 ad sinistraꝫ. .i. pro aliq ꝓsperitate obtineda vel aduersitate euitāda. Cetera patēt ex dcis.

Jn cap.v. vbi dr i postilla: Et pmo replicātur decalogi precepta q ꝓpe dicuntur lex. ¶Additio prima.

HEc precepta decalogi q in hoc loco ponunt ꝓprie dicūt lex preceptum tamen de dilectōe dei qd pōitur hic: ⁊ plene exprimitur in caplo sequenti.s. sexto: in quo tota lex pendet ⁊ prophete: ut habetur Matth. xxij. nō minus ꝓpe lex dꝫ dici: cū sit primū ⁊ pncipale totiꝰ legis: tāq illō in qd ceia pcepta

neq3 ad dextrā neq3 ad sinistrā: sed p viā quā pcepit dñs deus vester ambulabitis: vt viuatis ⁊ bñ sit vobis: ⁊ ꝓtelent dies vri in terra possessionis vre. ¶VI.

HEc sūnt pcepta ⁊ ceremonie atq3 iudicia q mādauit dñs deꝰ vester vt docerē vos: ut faciatis ea i terra ad quā trāsgredimini possidēdā: vt timeas dñm deū tuū: ⁊ custodias omia mādata ⁊ pcepta eius que ego precipio tibi ⁊ filiis ac nepotibus tuis cūctis diebus vite tue ut prolōgent dies tui. Audi israel ⁊ obs

ordinant: q2 vt aplus dicit.j. thimo.j. Finis pcepti est charitas: vñ hec distinctio pma postillatoris vr inconuenient dicta: spālit quātū ad 2m mēbrū qd cōphendit sextū capitulū. Circa qd melius ⁊ veriꝰ diceret q in eo ponunt pma pcepta fidei: ⁊ maximū ⁊ pncipalissimuꝫ legis mādatū cū qbusdā aliis ad legē ptinētibꝰ: p ut in eodē caꝰ patebit. ¶Jn eodē ca.v. vbi dr i postilla: Et ponunt cōsequent aliqua pcepta decalogi eodē ordine ⁊ fere sub eisdē vbis sicut ponūt exo. xx.ca. Additō 2ª.

D Doctores hebreorū q nimis lrāꝫ sequunt asserūt aliquā varietatē eē int pcepta decalogi q ponunt.s. Exo.xx. ⁊ pcepta decalogi q h ponūt spālit i pcepto de obfuatōe sabbati d q i pª traditōe dr: Memēto vt diē sabbati scifices: ⁊ i 2ª traditōe.s.i hꝰ.c. vbi dr: Obfua diē sabbati. int q vba dissilia assert eē magnā diaꝫ: dicūt.n. q cū dr: Memēto. in pma ē pceptū affirmatiuū: i quo pcipit q homo sit memor ad sanctificandū illum diē: itaq3 siquis nihil opis seruilis faceret in die sabbati: ⁊ tñ hret i memoria q illa dies ē sanctificāda: ⁊ vt sabbatū: esset trāsgressor illius mādati affirmatiui p omissionē. similit si qs haberet in memoria diē sabbati: ⁊ sanctificaret euꝫ faciēdo eū diē solēneꝫ: ⁊ tñ cū hoc qcq opis seruilis faceret: nō esset trāsgressor pmi pcepti afirmatiui in quo dr: Memēto. sed esset transgressor secūdi.s. Obserua. Consequent ad pdicta dicūt: q2 vt moyses q fidelissimꝰ in tota domo dei ē: nō videt falle repetisse huiusmodi pcepta: iō dicūt q hec duo vba.s. memento ⁊ obserua fuerūt a deo ꝓlata simul ⁊ semel sub ꝓpriis lrīs ⁊ syllabis vtriusq3 vbi: qd est ineffabile: q2 per omnipotētiaꝫ diuinā hoc dicūt eē factū: ⁊ q2 moyses nō poterat hoc facere verbo nec scripto: iō in pma traditione scripsit: Memēto. in secūda vero: Obserua. Jn quo loco altercatio hebreoꝝ dicit friuola: tum q2 vbi dr: Memēto. statim ꝓhibet opa seruilia dicēs: Nō facietis opus ⁊c. ⁊ sic etiā tradit ibi rōem negatiui pcepti: ⁊ in hoc loco vbi dr: Obserua diē sabbati. statim sequit: Ut sanctifices eū ⁊c. qd ptinet ad hoc vt homo vacet diuinis in sabbato qd est affirmatiuū: tum q2 moyses ꝯsi non potuerit simul ⁊ semel duo vba dissimilia ꝓferre: potuisset tñ tradere ista pcepta dicēdo: Memento ⁊ obserua diem sabbati. ⁊ sic magis cōformaret diuine locutioni q dicēdo vnū ⁊ omittēdo aliud. Et notandū q hec distinctio ab aliis assignata inter: memēto ⁊ obserua: facit valde cōtra eos in expositione illiꝰ verbi: Malach. vltimo vbi dr: Memento legis moysi. put deo duce ibidē declarabit. Jn ca.v. vbi dicit in postilla: Cuꝰ cā subdit: Quis det eos talē hre mētē: ¶Additio 3ª.

IN hoc qd dr: Quis det eos talē habere mentē. nō solū intelligit: q eēt beneplacitū deo vt deū timerēt ⁊c. sed etiā includit q hoc pēdet etiā a ptāte humana p liberꝝ arbitriū: iuxta illud Ecci. xv.ca. Deus creauit hoiem ⁊ reliquit eū in manibꝰ cōsilii sui. inuanū eni aliqs diceret optādo: Quis det vt hoc fiat: si illud optatū eēt oino in ptāte optātis. Jn ca.v. vbi dr in postilla: Non declinabitis ad dextram neq3 ad sinistram. ¶Additio quarta.

IN hoc.n. quod dr: Nō declinabitis ad dextram neq3 ad sinistrā. ꝓhibet declinatō ab obseruātia pceptoꝝ: nō solū cā ꝓsperitatis vel aduersitatis: sed etiā ne ex aliqua alia cā deuiet ab intētione legislatoris ad vnā ptē nec ad aliam: sicut cuꝫ dr.s. in deute.iiij. cap. Non adiicietis sup verbuꝫ quod ego pcipio: nec minuat. ⁊ iste sensus videt cōprehendere pmū: ⁊ magis ptinere ad sensū lrālem: naꝫ q p dexterā intelligatur ꝓsperitas: ⁊ p sinistram aduersitas: vr ptinere ad mysticam expōnē ⁊c. Replica correct. ꝯ Burgē.

IN quinto capitulo distinguit postillator pcepta decalogi a pceptis dilectōnis dei ⁊ ꝓximi p hoc q2 decalogus ꝓprie dicit lex: dilectio autē finis ⁊ pncipiū est decalogi: in quā decalogus ordinat: put innuit in.vi.ca.huius. hanc distinctionē egreferens Burgeñ. dicit pceptū dilectōis dici debere legē ꝓpriissime: cū sit pmuꝫ ⁊ maximū pceptū i lege: ad quod oia pcepta ordinant: iuxta illud Aplī: Finis pcepti ē charitas. hoc aūt argumentum Burgeñ. tētatiuū ē: laborans in iniquitate: nā postillator p suā distinctōem nō negat: qn pceptū dilectōis sit maximuꝫ pceptū in lege cōtentū: q2 saluator sic respōdit qrēti de magno mādato in lege: verūtamē nō sequit qd Burgeñ. intēdit: q2 ꝯsequētia nō valet: hoc ē mādatū magnū i lege: igit est ꝓprie lex: q2 multa cōtinent in lege: q cōtra legem ꝓprie acceptā p Aplm distinguunt: ad Gal.iij. vbi Aplus volēs ondere ꝓpriā legis acceptōem dicit: p legē nō esse iusticiam sꝫ p fidē. dicit etiā legē ꝓpter trāsgressionē positā: ⁊ multa similia: put in suis eplīs videri pōt: q ꝓprie dilectioni non cōueniunt: q2 vtiq3 dilectio iusticia est: vt distinguit cōtra legē: q2 qui diligit vnus efficit cū eo spūs: qd sine pfecta iusticia nō fit. etiā dilectio nō est propt trāsgressioneꝫ: immo fuit recte rōni cōplātata in angelo ⁊ homine ante transgressionē. sic igit accipiendo legē put Aplus distinguit a ꝓmissione ⁊ fide formata que est dilectio: ꝓprie lex nō est: qꝛuis i lege pncipalit vt finis intēdat: sicut ⁊ ꝓmissio q in lege patribus facta est: lex dici nō meret simili ratione. Frustra igitur Burgeñ. postillatorē notauit: q circa capitulū.vi. in q hoc maximū pceptū cōtinet breuiter se expediuit: ponens tamē ad intellectū necessaria: q2 nō erat sui ꝓpositi scribere tractatus quēadmodū Burgeñ. ⁊ alii: sed solū ordinare postillā lrālis sensus sufficient declaratiuā. ¶Ca.VI.

a HEc sunt pcepta. Hic ꝯsequent agit de pceptis aliis a pceptis decalogi. Et pmo de pceptis huiusmōi ponit exhortatio generalis: 2º explicatio specialis ibi Audi isrl. Circa pmū dr: a Hec sūt pcepta ⁊ ceremonie atq3 iudicia. q2 in huiusmodi pceptis aliqua sunt circa mores: ⁊ dicunt pcepta: aliqua circa modū colendi deū: ⁊ dicunt ceremonie: aliqua circa iustū hominis cōuictū: ⁊ dicunt iudicialia. b ¶Ut faciatis ea in terra. q2 aliq eorum obligabāt tm in terra illa: ⁊ aliqua extra illā terrā fieri nō poterāt: vt dictū fuit Nume.xxxiiij. c Que ego pcipio tibi ⁊ filiis tuis. q2 obligabat futuros sic ⁊ pñtes. d ¶Ut ꝓlongent ⁊c. hic ē vnꝰ effectus obseruādc legis: vt dictū est s.iiij.ca. Et multipliceris amplꝰ nūero ⁊ ptāte. e Audi isrl. Hic cōsequent ponit explicatio illoꝝ pceptoꝝ q sūt alia a pceptis decalogi: q sūt i duplici gradu: q2 aliq se hñt

Universidad de Deu[sto] Biblioteca

ad p̃cepta decalogi sicut p̃ncipia coꝝ: aliqua aūt se habēt ad ea sicut q̄dā cōclusiones elicite ex p̃ceptis decalogi. Jlla aūt q̄ se habēt vt p̃ncipia: sūt dilectionis p̃cepta. Cui⁹ rō ē q: in agibilib⁹ finis h3 rōem p̃ncipij: p̃cepta aūt dilectionis sūt fines p̃ceptoꝝ decalogi: sicut p3 māifeste: q̄ tria p̄ma p̃cepta ordinant sicut ad finē ad dilectionē dei. Alia vō septē ad dilectōnē ꝓximi ⁊ iō dic saluator Matth. xxij. q̄ i duob⁹ p̃ceptis dilectōnis tota lex pēdet ⁊ ꝓphe: sic ex fine ⁊ Apl's. j. Timo. j. Finis p̃cepti ē charitas. Alia aūt p̃cepta a p̃ceptis dilectōis ⁊ p̃ceptis decalogi sūt q̄si q̄dā ꝯclusiones elicite ex p̃ceptis decalogi: ⁊ p ꝯn̄s q̄dā declaratōes q̄lr p̃cepta decalogi debeāt obsuari. Jtē sciendū q̄ dilectio ꝓximi ordinat finalr ad dilectōez dei ex q̄ sequit: q̄ p̃ceptū de dilectōe dei h3 rōnē finis: ⁊ p ꝯn̄s p̃ncipij respectu oiu3 p̃ceptoꝝ. Primo g̃ agit de dei dilectōne q̄ ē finis: ad quē p̃cepta decalogi ordinant: 2° de alijs p̃ceptis q̄ sūt cōclusiones q̄ ex p̃ncipijs decalogi eliciunt. xij. ca. Circa p̄mū moyses describit p̄mo ea q̄ ptinēt ad dei dilectōez: 2° īfert ꝯclusionē intētā. xi. ca. qd̄ sic incipit: Ama itaq3 dn̄m deū.

ua vt facias q̄ precepit tibi dn̄s: ⁊ bn̄ sit tibi: ⁊ multiplieris ampli⁹: sicut pollicit⁹ est dn̄s de⁹ patrū tuoꝝ tibi terrā lacte ⁊ melle manātē. Audi isrl': Domin⁹ deus vester de⁹ vn⁹ ē: Diligēs dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: ēt ex tota aīa tua: ēt ex tota fortitudine tua. Eruntq3 v̄ba hec que ego p̃cipio tibi hodie i corde tuo: ēt narrabis ea filijs tuis: ēt meditaberis sedēs i domo tua: ēt ābulās i itinē dormiēs atq3 ꝯsurgēs: ēt ligabis ea q̄si signū in manu tua: erūtq3 et mouebūt int oculos tuos scribēsq3 ea i limine ⁊ ostijs dom⁹ tue. Cūq3 introduxerit te dn̄s de⁹ tu⁹ in terrā ꝓ qua iurauit patrib⁹ tuis abraa3 isaac ⁊ iacob: ⁊ dederit tibi ciuitates magnas ⁊ optimas q̄s nō edificasti domos plenas multarum opū q̄s nō extruxisti: cisternas quas nō fodisti: vineta ⁊ oliueta q̄ n̄ plātasti: ⁊ comederis ⁊ saturat⁹ fueris: caue diligent ne obliuiscaris dn̄i dei tui: q̄ eduxit te de terra egypti d̄ domo s̄uitutis. Dominū deū tuu3 timebis: ēt ipi seruies: āc p nomē illi⁹ iurabis. Nōn ibitis post deos alienos cūctaꝝ gētiū q̄ i circuitu v̄ro

Circa p̄mū moyses p̄mo p modū exhortatōnis describit p̃ceptū dilectōnis quātū ad diligēdi modū: 2° h⁹ dilectōnis multiplex ipedimētū ⁊ icitamētū: ipedimēta excludēdo ⁊ incitamēta icludēdo: ibi Cūq3 introduxerit. Circa p̄mu3 di: e Audi isrl'. i. attēde diligent: q: ad illud qd̄ sbdit tota lex finalr ordinat. f Dn̄s de⁹ noster de⁹ vn⁹ ē. iō vnice sup oia ⁊ pfectissime diligēdus ē: ⁊ subdit h⁹ dilectōis modus cū di: g Dili. dn̄3. de. tu. ex to. cor. tuo ⁊c̄. i. ex toto motu volūtatis q̄ hic designat noie cordis: q: sicut cor mouet alia mēbra corpis: sic volūtas mouet aie potentias ad act⁹ suos. h Et ex tota aia tua. i. ex toto itellectu: ⁊ sensitiuo appetitu: vt ex motu dilectōis itellect⁹ sit deo subditus maxie i his q̄ ptinēt ad fidē: ⁊ appetit⁹ sensitiu⁹ sit s̄m ordinē dilectōis diuie regulat⁹. i Et ex tota fortitudie tua. p quā designat vis exterior executiua qd̄ fit cū ex diuia dilectōe act⁹ noster exterior exequit impiu3 volūtatis ꝓmpte ⁊ expedite. k Erūtq3 v̄ba hec. de dilectōe diuia. l Jn corde tuo. ad firmit retinēdū. m Et nar. ea fi. tuis. de dilectōe dei eos iformādo. n Et me. se. i do tua. i. tpe q̄etl. o Et ābulās in itinere. tpe laboris. p Dormiens atq3 consurgens. in hebreo habetur: Cubans atq3 consurgens. quia in ingressu lecti ad dormiendū: ⁊ i egressu ad vigilādū d3 hō p dilectōem cor suū reducē i deū. pōt etiā exponi Dormiēs s̄m trāslatōem nr̄am: q: de his circa q̄ solicitat hō i vigilia solēt in dormiēdo occurrere fātasmata: ⁊ sic solicitū in vigilia de dilectōe dei: solēt ꝯsimilia fantasmata occurrere i dormitione: ꝓpt qd̄ dicit ph's p̄mo ethicoꝝ: q̄ in dormiētib⁹ meliora sūt fantasmata studiosoꝝ. i. v̄tuosoꝝ q̄ quoꝝcūq3. q Et liga. ea q̄si si. in ma. tua. i. i opib⁹ tuis q: man⁹ ē organū organoꝝ. iij. d̄ aia: q̄ debēt fieri ex charitate. r Eruntq3 ⁊ mouebunt int oculos tuos. i. nullo mō erūt tibi obliuioni: sicut hō nō obliuiscit rei que an̄ oculos suos appēdit. s Scribesq3 ea i limine ⁊c̄. i. intrās domū tuā: ⁊ exiēs recordaberis de dilectione. Judei aūt hoc exponētes nimis lr̄alr dixerūt passum istū q̄ incipit ab illo loco: Audi israel dn̄s deus nr̄ vn⁹ ē: diliges dn̄3 ⁊c̄. vsq3 h: Jn limie ⁊ hostijs domus tue. silr passū illū de dilectōne dei q̄ habet. j. xi. ca. q̄ sic icipit: Si g̃ obedieritis mandat' meis q̄ ego hodie p̃cipio vobis: vt diligatis dn̄m: vsq3 ibi Et scribes ea sup postes ⁊ ianuas dom⁹ tue. inclusiue debebāt scribi i cedulis ⁊ ligari in brachio ⁊ sup frōtē ⁊ poni in limine supiori domus: ⁊ adhuc iudei hoc obseruāt i plurib⁹ locis: q̄ p̃dicti duo pass⁹ scribunt i cedula q̄ ponit in superiori limie ostij dom⁹. Jntētio tn̄ legislatoris ē: q̄ sint in recordatōe mō supradicto. Notādū etiā q̄ oia p̃dicta de modo dilectionis diuine: nō sic p̃cipiunt: q̄ sint semp in actu sed in habitu: q: hō tenet semp hr̄e charitatis habitū: q̄ s̄m Aug. diuidit int filios regni ⁊ pditionis. t Cūq3 introduxerit. hic ꝯsequent ponunt ipedimēta ⁊ incitamenta p̃dicte dilectōis illa remouēdo: ista inducēdo: Et p̄mo ponunt ista ꝓut ꝯtigūt homini respcū sui: 2° respcū extranei vl' aduersarij. c. vij. 3° respcū dei. c. viij. Pria i duas q: p̄mo remouet impedimētū: 2° exp̄mit icitamētū: ibi Custodi p̃cepta dn̄i. Circa p̄mū sciendū: q̄ hō de penuria veniēs ad magnā abundātiā: ex hoc in semetipso solet eleuari: ⁊ a dei amore retrahi ⁊ ipediri: s̄m q̄ dicit Greg. homel'. xx. Tāto q̄s a supno amore disiūgit: quāto infer⁹ delectat. ⁊ iō moyses timebat ne filij isrl' exeūtes de terra deserta: ⁊ itrātes terrā ꝓmissionis plenam oib⁹ bonis: p hoc ab amore dei retraherent: ꝓpt hoc ēt di i cātico. j. xxxij. Jncrassat⁹ ē dilect⁹: ⁊ recalcitrauit incrassatus: ipinguat⁹: dilatat⁹: dereliq̄t deū factorē suu3 ⁊c̄. iō p̄monuit eos: ne ex tali affluētia auerterent a dei amore: ⁊ ad idolatriā ꝯuerterent: ⁊ hoc ē qd̄ di: Cūq3 introduxerit te dn̄s ⁊c̄. ⁊ enumeratis multis bonis mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹ q̄ hituri erāt filij isrl' gratis intulit: Caue diligent ne obliuiscaris ⁊c̄. v Dn̄m deū tuu3 timebis ⁊c̄. tiore filiali. x Et ipi s̄uies. s̄uitute latrie. x Ac p nomē illi⁹ iurabis. ex h⁹ loco errauerūt aliq̄ iudei dicētes: q̄ iuratio p nomē dn̄i erat frequētāda: ēt sine necc̄itate: qd̄ iprobat saluator matth. v. dicēs: Nolite iurare oio. i. nō iuretis ex q̄libet cā: q: h⁹ ad irreuerētiā nois dei ptinet: s3 tn̄ ex cā nec̄cia: vt si occurrit necessitas aliq̄d affirmādi: int hoies d3 fieri p v̄itatē imobilē: qd̄ fit iurādo p nomē dn̄i ⁊ in tali cāu loq̄t h scp̄ta. 3 Nō ibi. p⁹ de. ali. ipēdēdo eis cultū latrie. a Cū

ctarū gētiū q̄ i circuitu v̄ro sūt. ⁊ idē itelligēdū ē d̄ alijs aliarū gētiū a iudeis remotaꝝ: s3 p exēplo ponit illō qd̄ erat ꝓpinquū. b Nō tētabis dn̄m deū tuū sicut tētasti ⁊c̄. de hac tētatione qualr sit itelligēdū dictū fuit Exo. xvij. c Custodi p̃cepta. remoto ipedimēto diuine dilectōis: h ponit ei⁹ icitamētū: ⁊ p̄mo respcū subiecti ꝓprij: 2° respectu filij q̄ ē q̄si idē cū p̄re: ibi Cūq3 interrogauerit. Et q: signū dilectōnis ē exhibitio opis: vt dicit beat⁹ Greg. iō di hic: c Custodi p̃cepta dn̄i dei tui ⁊c̄. s. ex dilectione: ⁊ incitamentū ad h⁹ sbdit cū di: Ut bn̄ sit tibi ⁊c̄. ⁊ patet lr̄a. d Cūq3 iterrogauerit. Hic pōit̄ incitamentū amoris diuini respectu filij q̄ ē q̄si idē cu3 p̄re: q: in ipo remanet pat post mortē q̄dāmō: ⁊ iō d3 ipm icitare ad dei dilectionē: ⁊ mādatoꝝ ei⁹ ipletionē p bn̄ficia p̄rib⁹ fcā: ⁊ hoc ē qd̄ di hic: o Cum interrogauerit te fili⁹ tuus cras. i. in posterꝝ. e Dices ei serui eram⁹. s̄uitute grauissima ⁊c̄. f Et edu. nos dn̄s d̄ egy. in manu forti. Hec exposita sūt. s̄. iiij. c. g Precepit q̄ no. vt fa. oia legi. hec. ex dilectōe. h Ut bn̄ sit nobis. q: p opa bona ex charitate fcā acq̄rit grā in p̄nti: ⁊ glā in futuro iō sbdit: Eritq3 nr̄i misericors. Jn ca. vi. vbi di i postilla: Audi israel. Additō.

sunt: qm̄ d̄ e⁹ emulator dn̄s de⁹ tuus i medio tui: neq̄n irascat furor dn̄i dei tui ꝯ te ⁊ auferat te d̄ supficie terre. Nōn tentabis dn̄m deum tuū: sicut tētasti i loco tentationis. Custodi p̃cepta dn̄i dei tui ac testimonia ⁊ ceremōias q̄s p̃cepit tibi: ⁊ fac qd̄ placitū ē ⁊ bonū i ꝯspectu dn̄i vt bn̄ sit tibi: ⁊ igressus possideas terrā optimā de q̄ iurauit dn̄s p̄rib⁹ tuis: vt deleret oēs iimicos tuos corā te: sic locut⁹ ē. Cū3 itrogauerit te fili⁹ tu⁹ cras dicēns: qd sibi volūt testionia hec ⁊ ceremonie atq3 iudicia q̄ p̃cepit dn̄s de⁹ noster nob dicēs ei: Serui eram⁹ pharaonis i egypto: ēt eduxit nos dn̄s d̄ egypto i manu forti: fecitq3 signa atq3 ꝓdigia magna ⁊ pessima i egypto ꝯ pharaonē ⁊ oēm domū illi⁹ in ꝯspcū nr̄o: ⁊ eduxit nos inde vt itroductis daret terram sup q̄ iurauit p̄rib⁹ nostris. Precēpitq3 nob dn̄s vt faciam⁹ oia legitima hec: ⁊ timeam⁹ dn̄3 deū nostrū ūt bn̄ sit nobis cūctis dieb⁹ vite nr̄e sicut ē hodie. Eritq3 nr̄i misericors si custodierimus ⁊ fecerim⁹ omnia precepta ei⁹ coram domino deo nostro sicut mandauit nobis.

In hoc caplo ponunt duo legis p̃cepta: q̄rum vnū ē p̄mū ⁊ p̃ncipalissimū circa credenda. s. Audi isrl' dn̄s de⁹ vester vn⁹ ē. Articulus eni de vnitate dei p̄mū locū in symbolo tenet: 2ᵐ vero p̃ceptū qd̄ hic ponit primū ē ⁊ maximū circa agēda. s. Diliges dn̄m deū tuū. vn̄ saluator Matth. xxij. c. hoc ē p̄mū ⁊ maximū mādatū. Et q: in hoꝝ p̃ceptoꝝ expōne postillator valde breuit vi se expediuisse: iō circa eoru3 declarationē vi cē insistēdū. Circa declaratōnem p̄mi inquirendum prima facie occurrit: que fuerit necessitas ponendi hic istud p̃ceptū de vnitate dei: vnitas eni diuine manifeste tradit in decalogo: q: a deo imediate fuit pplo traditus: Exo. xx. ca. ⁊ in p̄cedēti ca. v. a moyse repetit⁹: i vtriusq3 eni decalogi p̄ambulo di: Ego sū dn̄s de⁹ tu⁹ q̄ te eduxi ⁊c̄. in quo ⁊ p totū decalogū ta3 noia q̄ verba q̄ de deo dicunt sūt singularis numeri: i q̄ manifeste ostēdit vnitas dei. Si aūt dicat q̄ hoc p̃ceptū de vnitate dei ponit ad excludēdū pluralitatē deorū: circa quod multi errauerūt vt manichei ⁊ alij: hoc nō vi sufficere: nā pluralitas deoꝝ manifeste excludit i p̄mo p̃cepto decalogi: vbi di: Nō habebis deos alienos corā me. i. p̄ter me: vt. s̄. expositū ē: ⁊ adhuc exp̄ssius. s̄. iiij. ca. talis pluralitas excludit: di eni ibi: Scito g̃ hodie ⁊ cogita i corde tuo: q: dn̄s ipe ē de⁹ i celo sursū ⁊ in terra deorsu3: ⁊ nō sit ali⁹. vn̄ dicēdū vi: q̄ l3 vnitas diuina cū exclusione pluralitatis deoꝝ intelligat ex p̃dictis ⁊ alijs i sacra scriptura cōtentis: exp̄mit tn̄ hic p modū p̃cepti: q̄ de⁹ est vnus vt vnitas q̄ hic deo attribuit p quandā excellētiā intelligat: sic. s. ⁊ vnitas huiusmōi soli deo conueniat: si eni vnitas q̄ hic soli deo attribuit etiā creaturis posset cōuenire: sicut de vno cōuertibili cum ente cōmunit itelligit sic supflue poneret in p̃cepto. Sic. n. q̄lib3 hō ē vn⁹ hō: ⁊ q̄libet equus ē vnus equus sic q̄libet de⁹ ē vn⁹ de⁹ vn̄ hoc mō nō indigebat vt istitueret tāquā p̃ceptu3 ⁊ ꝓmulgaret: sed in hoc q̄ h ponit vt preceptū ptinēs ad fidē: ⁊ cū hoc p̄mittit: Audi isrl'. Fides eni est ex auditu: ad Ro. x. māifeste datur intelligi: q̄ vnitas q̄ hic singularit deo attribuit: intelligi d3 sic: q̄ de⁹ credat maxime vn⁹: qd̄ nulli rei create cōpetit. Cuius rō ē: nā s̄m sanctum Tho. i p̄ma p̄te q. xi arti. iiij. i corpe q̄onis Cū vnū sit ens idiuisum ad hoc q̄ sit maxie vnū oportet q̄ sit maxie ens ⁊ maxime indiuisū. Cōstat aūt q̄ de⁹ est maxime ens: inquātu3 ē ipm esse subsistēs omib⁹ modis intermīatū: ⁊ p̄ma cā totius entis creati. silr cōstat q̄ de⁹ ē ens maxime indiuisum: inquātū nō diuidit nec actu nec potētia: nec alio mō diuisionis: s3 oibus modis ē sūme simplex. vn̄ oportet dicē: q̄ deus ē maxime vnus: sic q̄ nulli creature talis vnitas ꝯpetit: ⁊ iō l3 i decalogo ⁊ alijs locis scriptura de deo loquat tāq̄ de vno excludendo pluralitatē deoꝝ: nihilomin⁹ tn̄ fuit datū hoc p̃ceptū exp̄mēs diuinā vnitatē: vt talis vnitas itelligat singularit deo cōueniēs mō p̃dicto. vn̄ Bernardus i. v. de cōsideratione: postquā posuit multiplicē modū vnitatis q̄ i creaturis diuersimode iuenit: de vnitate dei sic dicit: Uerū hec oia quid ad illū sūmū vnū: atq3 vt ita dicam: vnice vnū: vbi vnitatē cōsubstātialitas facit: huic vni q̄uis illorū si assimiles erit quodāmō vnū: si cōpares nullo. hec ille. sed pōt dici ꝯ p̃dicta: q̄ talis vnitas que hic attribuit deo: l3 sit vera: nō tn̄ ptinet ad fidē: saltē apud oēs. nā deū esse vnū mō p̃dicto pōt eē scitū p demōstrationē: vn̄ ph's. xij. Metaph. hoc demōstratiue ꝓbat. Multi ēt alij phi hoc demōstratiue induxerūt ꝓut in 2ᵃ 2ᵉ. q. j. sanct⁹ tho. tradit arti. v. i r̄nsione ad quartū argu. Ad quod dicēdū s̄m eundē ibidē: q̄ multa p fidē tenemus de deo: q̄ naturali rōne phi iuestigare nō poterāt: puta circa ꝓuidentiā ei⁹ ⁊ oipotētiā: ⁊ q̄ ipe solus sit colēdus: q̄ oia cōtinent sub articulo vnitatis dei. hec ille. Rō aūt q̄re p̃dicta videant ꝯtineri sb articulo vnitatis dei talis vi eē: nā p fidē illū credimus eē vnū deū: q̄ ē oipotēs ⁊ oib⁹ ꝓuidēs: ⁊ q̄ solus est colendus. Oia eni q̄ in symbolo tradunt copulatiue intelligunt esse credēda. Ulteri⁹ circa hoc videt attendēdū: q̄ ex ista trina iteratione diuini nominis cū di: Dn̄s de⁹ vester dn̄s vnus ē. cōueniunt secūdū v̄itatē catholice fidei: s̄m quā vn⁹ deus i trinitate venerat: intelligēda ē trinitas psonaꝝ in diuinis cū vnitate essentie. si eni i p̃dictis v̄bis moyses solū vnitatē

dei sine quacūq; pluralitate credēdā tradere voluisset: suf-
fecisset dicere: Audi isrl deus vester vnus est. vel: dn̄s vnus
est. ⁊ sic dicēdo pfecte vnitatē exp̄ssisset: semota quacunq;
pluralitate: sed in hac trina iteratiōne manifeste oñdit pre-
supposita fide vera: q̄ eē diuinū ē vnū. verbū eniȝ eēntiale
qd hic ponit. s. est: ē singularis numeri: tria vero nomina di
uina q̄ p modū suppositi significāt pluralitatē triū psona-
rū ꝓprie ostēdunt: ⁊ sic talis vnitas omnē aliā vnitatē ma
xime trāscendit: vnde Bernar. vbi. s. Inter oia q̄ vnū recte
dicūt arcē tenet vnitas trinitatis: q̄ tres psone vna substan
tia sūt: ⁊ ibidē infra. Nec abducimur ab hac vnitatis pro
fessione assertione triū: cū in hac trinitate nō recipiamus
multiplicitatē: sicut nec solitudinē in vnitate. Quāobrem
cū dico vnū: nō me trinitas turbat. Numerus eni q̄ essen-
tiā nō multiplicat: nō variat: nō partit: rursū cū dico tria.
nō me arguit intuitus vnitatis: q̄ illa quecūq; tria seu illos
tres nec in cōfusione cogit: nec in singularitatē redigit. h ec
ille: Que q̄dē v̄ba huius sancti doctores bn̄ vident adapta
ri verbo ꝓposito. s. cū dr̄: Audi isrl. hoc eniȝ mysticū ꝑut
ipse dicit ibidē nō rōne pspicuū ē: sed fide psuasum: vn̄ Au
di isrl. i. ex auditu crede: hoc eni sacramētū magnū ē: nam
quō pluralitas in vnitate: ⁊ vnitas in pluralitate sit: scruta
ri temeritas ē: credē vero pietas: nosse vero vita eterna. Cir
ca hoc etiā notādū ē: q̄ hebrei q̄ ista p̄cepta. s. Audi israel
⁊c̄. ⁊ diliges dn̄m deū tuū ⁊c̄. cū magna solēnitate bis i die
recitant: dictis bis verbis. s. Audi isrl dn̄s deus vester deus
vnus est: anteq̄ incipiāt dicere: Diliges dn̄m deū tuū. inter
ponūt sub silētio verba hebraica: q̄ dicūt: Sit bn̄dictū no
mē maiestatis regni eius in secula seculoꝝ. qd tamē in alijs
inuocationib' diuini nomis nō dicūt: ex quo satis videt in
nui: q̄ in hoc loco spāliter exp̄mit: q̄ nomē diuine maiesta
tis est trinū ⁊ vnū. Est. n. ordinatio hui' benedictionis eis
tradita ab antiquo. s. a tpe ꝓphetarū qui fuerūt ab initio
templi secundi: ꝑut ex codicibus eoꝝ cōprobari posset: ⁊
hoc de p̄mo p̄cepto p̄dicto circa credēda. sequit in littera:
Diliges dn̄m deū tuū. Circa cōtinuationē hui' p̄cepti ad i-
mediate p̄cedēs. s. de vnitate dei credenda cōsiderandū est:
q̄ cū p charitatē homo vnit deo: Amor eni ſm dionysiuȝ
iiij. de diui. no. est vis vnitiua: p vnionē eniȝ charitatis hō
sic vnit deo: vt quodāmō efficiat vnus spūs cū eo: iuxta il-
lud. j. Corin. vi. ca. Qui adheret deo: vnus spūs est cū eo.
Iccirco postq̄ de vnitate dei ineffabili in p̄cedenti p̄cepto
tractauit: statim subiunxit p̄ceptum charitatis p quā sup-
naturalit vnit summe vnitati. Circa quod quidē p̄ceptum
sane intelligendū multa ⁊ magna a doctoribus traduntur
q̄ hic ommittunt cā breuitatis: nisi solū quedā que ad intel
lectū huius p̄cepti vident poti' requiri: quoꝝ p̄muȝ occur
rit inq̄rere rationē quō istud p̄ceptū dicat p̄mū ⁊ maximū
legis p̄ceptū: iuxta sniaȝ saluatoris Matth. xxij. Ad quod
dicēdū q̄ rō huius ꝓprie ⁊ sufficient habet ab apostolo p̄-
ma ad Timo. j. vbi dicit q̄ finis p̄cepti ē charitas de corde
puro: ⁊ cōsciētia bona: ⁊ fide nō ficta. In hoc. n. q̄ dicit: Fi
nis p̄cepti ē charitas. manifeste h̄r: q̄ p̄ceptū charitatis est
p̄mū inter legis p̄cepta. Finis eni in agibilib' hȝ rōneȝ p̄nci
pij: cū finis ſm phm ē p̄mū in itētōe. in hoc aūt qd subiū-
git: De corde puro: ⁊ cōscientia bona: ⁊ fide nō ficta. osten
dit q̄ p̄cepta legis q̄ oia de actibus virtutū dant: reqrunt
⁊ ordinant ad diligendū deū: que q̄dē p̄cepta sūt in triplici
dr̄ia: q: aut sūt talia q̄ ordinant ad purificādū cor a turba
tionib' passionū: sicut v̄tutes q̄ sūt circa passiones de q̄b'
dicit: De corde puro. cor eni impurū a dei dilectōne abstra
hit ꝓpt passionē declinātē ad terrena: vel ordinant ad ha-
bēdū bonā cōscientiā circa opatōes de q̄bus dicit: Et ꝯscia
bona. cōscia eni mala facit horrere diuinā iusticiā ꝓpter ti
morē pene: vel ordinant ad habēdā rectā fidē sicut illa q̄ p
tinent ad diuinū cultū: de q̄bus dicit: Et fide non ficta. Fi-
des aūt ficta. s. nō recta trahit affectū i id quod de deo
fingit separans se a dei veritate: ⁊ sic patet q̄ dilectio
dei est p se intenta a legislatore tanq̄ finis. Cetera vero
p̄cepta querunt ꝓpter hāc tāq̄ ea que sunt ad finem: ⁊
quia in quolibet genere id quod ē per se potius ē eo qd
est p aliud: ideo maximū p̄ceptū est de charitate: q̄ oia
plene tradunt: 2ª 2ᵉ. q. xliiij. Scdo cōsiderandū occur-
rit: q̄ ex hoc q̄ huismodi p̄ceptū est maximū ad quod
omnia sunt referenda: vt dictū est: ideo totalitas q̄daȝ
fuit designāda circa p̄ceptū de dilectōe dei: vnde dicit
Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo ⁊c̄. si autē con-
tra hoc arguat ex eo quod dicit: Ex toto corde. qd im-
portat moduȝ diuine dilectionis: modus aūt virtuosi
actus nō cadit sub p̄cepto: vt i p̄ma 2ᵉ. q. c. articulo. ix.
in responsione ad questionē. Ad hoc dicendū: q̄ lȝ mo
dus quē hȝ actus virtutis ex aliqua supiori virtute nō
cadat sub p̄cepto inferioris virtutis: nō eni cadit sub p̄
cepto de honoratione parentum: q̄ hec honoratio fiat
ex charitate: modus tn̄ q̄ ptinet ad rōnem ꝓprie virtu
tis cadit sub p̄cepto ipsius virtutis: sicut q̄ aliqs opet
sciēs cadit sub rōne p̄cepti taȝ legis diuine q̄ humane.
Ignorātia eni simplicit cōsiderata tollit rōem p̄mij vel
pene in actib' humanis: ⁊ hoc modo sub p̄cepto de di-
ligēdo deū cadit: quod dr̄: Ex toto corde. Si aūt cōtra
hoc dicat: q̄ q̄cūq; facit aliq̄d qd nō ptinet ad dilectio
nē dei: nō diligit deū ex toto corde: ⁊ sic agit cōtra dei
p̄ceptū: ⁊ p cōsequēs peccat mortalit: ex quo sequeret q̄
peccatū veniale eēt mortale: Ad hoc dicēdū q̄ deū dili
gere ex toto corde cōtingit dupliciter. Uno mō in actu:
sic vt cor hominis semp actualiter in deū ferat: ⁊ ista ē
pfectio charitatis patrie: q̄ cuicūq; peccato quātūcūq;
minimo veniali nō ē cōpatibilis. Alio mō diligere deū
ex toto corde: est cū habitualit totū cor hominis i deū
ferl: ⁊ hoc dupliciter: Uno mō qn̄ homo ex tali dilectōe
dei se abstrahit inquātū possibile est a rebus tpalibus
etiā licitis: q̄ p occupationē erga eas habitā impediunt
actualē motū cordis ⁊ rōnis i deū ⁊ hec est pfectio cha-
ritatis ad quā ordinant cōsilia. Alio mō qn̄ hō ex dile
ctione habituali quā hȝ ad deū: ⁊ si nō abstrahat se a
rebus tpalibus licitis: q̄ actū charitatis impedire solēt
nihil tn̄ cōtra dei dilectionē cor eius ⁊ rō recipit: ⁊ hec
est pfectio charitatis vie: q̄ est ex necessitate salutis. Et
istis duobus modis vltimis non cōtrariat veniale pec
catū diuine dilectioni: cū nō tollat habitū charitatis:
sed solū impedit charitatis vsum. Ulteri' cōsiderandū
occurrit quō totalitas que assignat in hoc loco circa di-
lectionē dei intelligenda sit in corde ⁊ aia ⁊ fortitudine
ꝑut hic dicit: similit ⁊ in mēte ꝑut Math. xxij. ⁊ i vir
tute: ꝑut Luc. x. Ad cui' declarationē sciēdū q̄ ista no-
mina q̄ in materia huius p̄cepti ponunt. s. cor: aia: mēs
⁊ huiusmōi: varias significationes habēt in scripturis
sacris. Cor eni nō solū significat cor carneū: sed etiaȝ si-
gnificat quādoq; intellectū humanū siue rationē Eccl
viij. Tēpus ⁊ respōsionē cor sapiētis intelligit. qn̄q; ve
ro significat affectū intellectiuū humanū: vt i psalterio
Desideriū cordis ei' tribuisti ei. Mēs etiā qn̄q; signifi
cat humanas cogitatōes: vn̄ p̄mo palypo. xxviij. Uni
uersas mētiū cogitatōes itelligit. qn̄q; vero memoriaȝ
significat hominis: vn̄ in psal. lxxvi. Annos eternos i
mēte habui. similit aia qn̄q; significat aiam sensitiuaȝ:
Geñ. p̄mo. Producat terra animā viuētē. qn̄q; vero si
gnificat aiam rōnalē: Ezech. xviij. ca. Aia q̄ peccauerit
ipa moriet. Habēt etiā p̄dicta noia p̄ter p̄dictas signifi
catōes quasdā alias: que cā breuitatis omittunt. Ex q̄
q̄dē significationū varietate doctores nostri diuersimo
de p̄dicta noia in hoc loco exposuerunt. Nam Augu.
p̄mo de doctrina christiana: p cor intelligit cogitatōes
p animā vero vitā: p mentē aūt intellectū. Alij vero p
cor animā vegatiuā: p animā vero sensitiuā: p menteȝ
vero intellectiuā. Alij vero aliter. Ista tn̄ diuersitas ex
positionū nō videt deuiare a mēte legislatoris. Intētio
aūt legislatoris vt dictū est in hoc p̄cepto fuit: vt deus
diligat sicut finis vltimus: ad quē actus humani inte-
riores sunt saltē habitualit referendi. vnde quōcunq;
p̄dicta noia a dictis sanctis doctoribus accipiant: oia
q̄ in hoie sūt: in deū referibilia vident continere: vt pȝ
recte consideranti: vn̄ nulla expositio eoꝝ ē excludēda
videt tn̄ planior sensus circa hoc eē talis. s. vt p hoc qd
p̄cipit deū diligi ex toto corde: intelligat q̄ tota inten-
tio ferat in deū. sicut eni cor corpale oium tpalium mo
tuū ē p̄ncipiū: ita intētio voluntatis respectu finis vlti
mi est principiū oium motuū spūaliū. Includit etiam
in hoc precepto: q̄ intellectus noster subdat deo: iuxta
illud. ij. Corin. x. ca. In captiuitatē redigentes omnem
intellectū in obsequiū xp̄i. Et sic deus ex tota mēte di
ligit. Includit etiā in hoc p̄cepto: q̄ appetitus noster in
ferior regulet ſm deū: qd ē ex tota anima diligere deuȝ
Includit etiā: q̄ exterior actus noster obediat deo: qd
ē ex tota fortitudine vl' virtute vel viribus deū diligere
Ulterius q: ſm Augu. i libro de pfectione iusticie: in
plenitudine charitatis patrie: p̄ceptū istud implet. s. Di
liges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo ⁊c̄. nā cū adhuc ē
aliquid carnalis cōcupiscētie nō oino ex tota aia diligit
deus. Uidendū ē g̊ quō deus nobis p̄cipit: qd implere i
via nō possum'. Maledict' ē. n. ſȝ hiero. q̄ dic̄ deū ali
q̄d ipossibile p̄cepisse. Ad qd dicēdū ſm sanctū Tho.
in 2ª 2ᵉ vbi supra q̄ iplere p̄ceptū cōtingit duplr. Uno
mō pfecte: ⁊ hoc ē qn̄ puenit ad finē quem intēdit p̄ci-
piēs. Alio mō impfecte qn̄ ⁊ si nō ptingit ad finē quem
p̄tēdit p̄cipiēs: nō tn̄ recedit ab ordine ad finē quē p̄tē-
dit p̄cipiēs: sicut si dux exercitus p̄cipiat militib' vt pu
gnēt ad victoriā hostis: ille pfecte implet p̄ceptū: q̄ pu-
gnādo hostē vincit: quod dux p̄ncipalit intēdit. Ille ēt
implet sed impfecte cuius pugna ⁊ si ad victoriā nō pti
git: pugnat tn̄ sic: q̄ cōtra disciplinā militarē non agit.
Intēdit aūt deus p hoc p̄ceptū: vt hō totalit deo vnia
tur: qd fiet in patria: qn̄ deus erit oia in omnib': vt dr̄
j. Corin. xv. Et iō plene atq; pfecte i patria implebit h̊
p̄ceptū: in via vero implet sed impfecte mō iam dicto.
Sed ꝯ p̄dicta solet dici q̄ frustra daret hoc p̄ceptuȝ: si
impossibile esset adimpleri: p̄cepta eni dant ad dirigē-
dos homines in viā salutis: vnde i p̄s. xviij. Preceptū
dn̄i lucidū illuminās oculos. Ad qd respōdet: q̄ ideo
p̄cipit homini ista pfectio quāuis eā in hac vita nemo
habeat de cōmuni lege: q: nō recte currit: si quo currē-
dū sit nesciat: neq; quo currēdū ē sciret: si nullis ostēde
ret preceptis. Sȝ etiā hoc nō videt ex toto sufficere: nā
si sic: hoc nō deberet dari p modū precepti: cū non det
nisi solū ad ostendendū terminū ad queȝ currit: ad qd
suffecisset dicere: sicut Aplus: Deus erit oia in omnib'.
in q̄bus verbis Aplus nō ꝓcedit vt p̄cipiēs: sed vt pre
nunciās. vn̄ salua semp sanctoꝝ reuerētia videt dicen-
dū: q̄ hoc p̄ceptū de dilectione dei nō fuit impossibile
vt impleret pfecte etiā in hac vita vniuersalit loquēdo
Impleuit etiā pfecte xp̄s istud p̄ceptū: qn̄ fuit i hac vi-
ta: in qua fuit verus viator simul ⁊ verus cōprehensor
⁊ iō a p̄mo instanti sue cōceptionis hoc p̄ceptū in quo
plenitudo legis ſm Aplm Ro. xiij. ca. consistit ipleuit:
cuius respectu p̄ncipalit in lege p̄missum ē hoc p̄ceptū
tāq̄ possibile saltē p ipm xp̄m totaliter adimpleri: per
alios vero impfecte ⁊ quasi pticipatiue: vn̄ tāto vnus
pfectius alio implet: quanto magis accedit per quādā
similitudinem ad perfectionem impletionis christi: de quo
in Matth. v. capitulo: Non veni soluere legem: sed adim-
plere. proprie enim ⁊ vere loquendo totaȝ legem impleuit
christus: iplendo pfecte huiusmōi p̄ceptū: vt dictū ē. Nec
mirandum: si propter vnum singulare indiuiduum prece-
ptum generale daretur: quia dicitur Leuiti. xij. ca. Muli-
er si suscepto semine peperit masculum: que quidem cōdi-
tio: que intelligitur cum dicitur: Si suscepto semine. so-
lum fuit apposita propter vnam singularem personam. s.
beatam virginem. Nulla eniȝ alia sine susceptione seminis
concepit ⁊ peperit: ⁊ similiter dicendum est in proposito.
Ulterius si querat circa predicta p̄cepta cum preceptuȝ de
dilectione dei sit simpliciter primū: vt dictuȝ fuit: ⁊ prece-
ptum de credendo vnitateȝ dei: est primū ⁊ maximū respe
ctu credendoꝝ: cur ista fuerunt proposita populo in deca-
logi traditione: in quo precipua legis precepta traduntur.
Ad quod dicendū: q̄ hec questio fuit mota supra in addi-
tione supra Exo. xx. capitulo. specialit circa precepta cha-
ritatis. Ad quod fuit responsum diuersimode ſm varias
expositiones. Opinio autem que mihi saluo meliori iudi-
cio in hoc rationabiliter videtur: hec est: q̄ precepta deca-
logi data fuerunt de notioribus quo ad intellectum: ⁊ fa-
cilioribus quo ad affectum: ⁊ quia preceptuȝ de dilectōne
dei prout in lege traditur: scilicet vt deus diligatur ex toto
corde: ⁊ ex tota anima ⁊c̄. quod importat etiam interioreȝ
motum animi cum magna promptitudine: est difficilimū
seu impossibile non habenti charitatem: iccirco expressio
huius precepti fuit rationabiliter reseruata ad tempus vl-
timum totius doctrine mosaice scilicet in. xl. anno: in quo
tempore postquam repetijt precepta decalogi in capitulo
videlicet immediate precedenti: consequenter in hoc capi-
tulo proposuit eis tanquā aliqualiter iam perfectis: hoc p̄
ceptum de dilectione dei per extensum: prout plenius vide
tur ⁊ continetur in p̄dicta additione: vide ibi. Item dicen-
dum est de precepto immediate precedenti: scilicet Audi
israel ⁊c̄. in quo diuina vnitas traditur cum multiplicatio
ne trinitatis personarum: vt dictum est: quod quidem my
sterium inter cetera que nobis per fidem traduntur altius
est ⁊ ineffabili'. Unde non decebat vt in primis rudimen-
tis populo rudi proponeret: sed fuit reseruatuȝ vsq; ad vl-
timū tempus mosaice doctrine ratione predicta. Sed ad
huc restat querendū quare ista duo precepta cum sint pre-
cipua ⁊ dignissima non fuerūt tradita populo a deo ime-
diate: saltem in hoc tempore: scilicet in. xl. anno: quādo iaȝ
populus erat magis perfectus: vt dicit in predicta additio-
ne. Ad quod dicendum: q̄ licet populus iam isto tempore
esset quodammodo aptior ad capienda diuina: nō tamen
sufficiebat ad vocem domini audiendam: vnde dicitur su-
pra in capitulo precedenti. Si enim audierimus vltra vo-
cem domini dei nostri moriemur. Et ideo moyses post re-
petitionem decalogi in precedenti capitulo ab ipso factam
antequam ista p̄cepta maxime exprimerentur: introduxit
narrando terrorē magnum quē populus habuerat in au-
diendo vocē dei: ⁊ quomodo ab ipo moyse instanter petie
rūt dicētes: Tu magis accede: ⁊ audi: cuncta q̄ dixerit dn̄s
deus noster tibi loqueris ad nos: ⁊ audiētes faciem' ea. q.
d. ista precepta que statiȝ ꝓponenda sunt vobis ab ipo deo
imediate debuissetis audire tanq̄ principalissima legis di-
uine precepta: sed ad instantiam vestrā vt dictū est ego fui
intermedius inter deum ⁊ vos: ꝑut ista melius apparent
intuēti ea que legunt hic in littera inter repetionē decalogi
⁊ hoꝝ preceptoꝝ ꝓpositioneȝ. Cōsequent vt hec precepta
tam principalia efficacius memorie cōmendarentur: subiū
xit: Eruntq; verba hec que precipio tibi hodie. s. de chari
tate ⁊ fide in corde tuo. Et narrabis ea filijs tuis ⁊ medita
beris ⁊c̄. exponit ꝑut in postilla.

[C]Um itroduxerit .VII. te dñs de' tuus in terrã quã possessurus igredieris ⁊ deleuerit gẽtes mltas coram te: etheũ ⁊ gergeçeum ⁊ ãmorreuz ⁊ chananeum ⁊ phereçeũ ⁊ eueũ ⁊ iebuseũ septẽ gẽtes multo maioris numeri qz tu es ⁊ robustiores te tradideritqz eas dñs deus tuus tibi: pcuties eas vsqz ad internitõnẽ. Nõn inibis cũ eis fedus: nec misceberis eaꝝ: neqz sociab cuz eis cõiugia. Filiã tuã non dabis filio eius: nec filiã illius accipies filio tuo: qz seducet filiũ tuũ ne sequatur me: ⁊ vt magis seruiat dijs alienis. Irasceturqz furor domini: ⁊ delebit te cito. Quin potius hec facietis eis: Aras eoꝝ subuertite: ẽt ↄfringite statuas: lucosqz succidite: ẽt sculptilia ↄburite: qz ppls sanct' es dño deo tuo. Te elegit dñs deus tuus vt sis ei pplus peculiaris de cũctis pplis q sũt sup terram. Nõn qz cũctas gẽtes nũero vincebatis: vobis iũct' ẽ dñs: ⁊ elegit vos: cũ oib' sitis pplis pauciores: s3 qz dilexit vos dñs: ẽt custodiuit iuramẽtũ qd iurauit pñbus vr̃is. Eduxitqz vos in manu forti ⁊ redemit d domo seruitutis: de manu pharaonis regis egypti: ⁊ scies qz dñs deus tuus ipe ẽ de' fortis ⁊ fidelis: custodiens pactũ ⁊ misericordiã diligẽtibus se: ⁊ his q custodiũt pcepta eius i mille generationes: ẽt reddẽs odiẽtibus se statim: ita vt disperdat eos ⁊ vltra nõ differat: ptinus eis restituẽs qd merent. Custodi ergo precepta ⁊ cerimonias atqz iudicia q ego mãdo tibi hodie vt facias. Si postqz audieris hec iudicia: custodieris ea ⁊ feceris: custodiet dñs deus tu' pactũ tibi ⁊ misericordiam quã iurauit pñbus tuis: ẽt diliget te ãc mltiplicabit benedicetqz fructui vẽtris tui ⁊ fructui terre tue: frumento tuo atqz vindemie: oleo ⁊ armẽtis: gregib' ouiũ tuarũ sup terrã: p qua iurauit pñbus tuis vt daret eã tibi. Benedict' eris int oẽs populos. Nõ erit apud te sterilis vtriusqz sexus: tã i hoibus qz i gregibus tuis. Auferet dñs a te oẽm lãguorẽ et infirmitates egypti pessimas qs nouisti nõ iferet tibi: s3 cũctis hostib' tuis. Deuorabis oẽs pplos qs dñs deus tuus daturus ẽ tibi. Nõ pcet eis oculus tu': nec seruies dijs eoꝝ: ne sint i ruinã tui. Si dixeris in corde tuo: plures sũt gẽtes iste qz ego: quõ potero delere eas: noli metuere s3 recordare q fecerit dñs de' tuus pharaoni et cunctis egyptijs plagas maximas quas viderunt oculi tui: et signa atqz portẽta manũqz robustã ⁊ extẽtũ brachiũ: vt educeret te dñs deus tuus. Sic faciet cũctis pplis qs metuis. Insup et crabrones mittet dñs deus tuus in eos donec deleat oẽs atqz disper-

[C]Um introduxerit. Hic cõsequenter remo- .VII. uent impedimẽta diuine dilectõis ↄtingẽtia respcũ aduersarij: ⁊ sũt tria. Primũ ẽ falsa pietas: 2m pusillanimitas: ibi Si dixeris in corde tuo. 3m cupiditas: ibi Sculptilia eoꝝ igne ⁊c. Adhuc pmo remouet amoris ipedimẽtũ pmũ: 2o ifert oppositũ icitamẽtuz ibi Custodi ergo. Adhuc circa pmũ pmo ostẽdit ppositũ: 2o remouet qdã fllm: ibi Nõ qz cũctas. Circa pmũ sciẽdũ ꝙ septẽ gentes terrã pmissiõis hitãtes añ igressũ filioꝝ isrl ex dei snia ↄdẽnate erãt ad mortẽ ppter iniqtates suas: vt hr. j. ix. c. ⁊ filij isrl illuc a dño mittebant: vt pdictã dei iusticiã exeqrent: ⁊ iõ si eis pcerẽt fla pietate delusi ↄhẽtes cuz eis amicitias de merito pmitteret eos ab eis decipi ⁊ a suo amore retrahi: ⁊ ad idolatriã ↄuerti: ⁊ hoc ẽ qd dr: a Cũ itroduxerit te dñs ⁊c ⁊ p3 lr̃a vsqz ibi: b Nõ inibis cũ eis fedus. vt remaneãt i terra sub tributo. c Nec misereberis eaꝝ. dimittendo eos abire cũ sola vita. d Neqz so. cuz eis ↄiu. hr ẽ cũ illis gẽtib' q erãt ppe terrã suaz qz p talia fideles solẽt trahi ad idolatriam. e Quin po. hec facie. eis. ad destruẽdũ oino idolatriam. f Aras eoꝝ sbuertite. sup qs ponebant idola: ⁊ icẽdebãt thura. g Et cõfrigite statuas. i. imagies metallicas ⁊ lapideas. h Lucosqz succidite. q erãt circa templa idoloꝝ ad exercẽdũ luxuriã. i Et scul. cõ. i. idola lignea. k Quia po. san. es dño. i. sepat' ab alijs: ⁊ dedicat' cultui diuino. l Nõ qz cunctas. h remouet flam opinionẽ eoꝝ: q aliq posset credẽ ꝙ dñs elegisset illũ populũ: eo ꝙ esset maior numero: qd remouet dicẽs: Nõ qz cũctas gẽtes nũero vincebatis ⁊c. s3 qz dilexit vos dñs ex sola sua benignitate: ⁊ ex merito patrũ: iõ subdit: m Et custodiuit iuramẽtũ d quo habet Gen. xxij. Ad abraã p memetipm iuraui dicit dñs ⁊c. n Et reddẽs odiẽtib' se statim ⁊c. hoc itelligit de filijs isrl: de qb' dr. ij. Macha. xi. Nõ. n. sicut i alijs natõib' dñs patiẽter expectat vt eas cũ iudicij venerit tps i plenitudine pctõꝝ puniat. o Custodi g. h ↄsequẽter ponit icitamẽtũ diuine dilectõnis. s. bonũ multiplex ex hoc cõsequẽdũ: pmittit g monitio cũ dr: o Custodi g pcepta ⁊c. s. ex dilectione: et sbdit icitamẽtum cum dr: p Custo. dñs de' pactũ. i. bonũ pñb' pmissũ. q Et diliget te. dãdo tibi grãz suã. r Ac mul. i ple ⁊ i bõis tpalib': et exẽplificat i lr̃a de multis bonis: ⁊ p3. s Bñdict' eris int oẽs plos. quãtũ ad fame claritatẽ. t Aufe. dñs a te om. lan. qz nõ solũ multiplicabit te i bõis s3 ẽt pseruabit te a malis. v Si dixeris. h remouet ipedimẽtum 2m: qd ẽ pusillanimitas: qd posset ↄtigẽ si filij israel ↄsiderãtes pdcãrũ gẽtiũ multitudinẽ ⁊ fortitudinẽ non eẽnt ausi bellare ↄ eas: ⁊ sic facerẽt cũ eis pacẽ ⁊ cõtraherent amicitias: ex quib' ab amore dei retraherent ⁊ ad idolatriã ↄuerterent: h' remouet dicẽs: x Noli metuere. s. eoꝝ mltitudinẽ ⁊ fortitudinẽ: cuius cã subdit: y Sz recordare q fecerit dñs de' tuus pharaoni. cuius exercitũ magnũ ⁊ fortẽ vno flatu submersit. 3 Sic faciet cũctis qs metuis. ⁊ iõ nõ habes causã metuendi.

dat q te fugerit ⁊ latẽ non poterit. Nõ timeb eos: qz dñs de' tu' i medio tui est: de' magn' ⁊ terribilis. Ipe ↄsumet natões has i cõspectu tuo paulatim atqz p ptes. Nõ poteris eas delere pariter: ne forte multiplicent ↄ te bestie tre. Habitqz eos dñs deus tuus i ↄspcũ tuo ⁊ interficiet illos donec penitus deleant. Tradetqz reges eoꝝ i man' tuas: ⁊ disperdes nomina eoꝝ sub celo. Nullus poterit resistẽ tibi: donec cõteras eos. Sculptilia eoꝝ igne combures. Nõn ↄcupisces argentum ⁊ auꝝ de qb' fcã sunt: neqz assumes ex eis tibi qcqz ne offendas ppt ea: qz abominatio ẽ dñi dei tui: nec inferes qppiã ex idolo i domũ tuã: ne fias anathema: sicut ⁊ illud ẽ. Quasi spurcitiaz detestaberis: ⁊ velut inquinamentũ ac sordes abominatõi habeb: qz anathema ẽ.

[O]Mnẽ mãdatũ .VIII. qd ego pcipio tibi hodie caue diligent vt facias vt possitis viuere ⁊ mltiplicemini: ingressiqz possideatis terrã p q iurauit dñs patrib' vr̃is. Et recordaberis cũcti itineris p qd adduxit te dñs deus tuus qdraginta annis p desertũ ut affligeret te atqz tẽtaret: ⁊ nota fierẽt que in tuo aio vsabant vtrũ custodires mãdata illius an nõ. Afflixit te penuria: ẽt dedit tibi cibũ mãna quod ignorabas tu ⁊ pres tui vt onderet tibi ꝙ nõ in solo pane viuit hõ: sed i oi vbo qd egredit de ore dñi. Uestimẽtũ tuũ q opiebaris neqqz vetustate defecit: ẽt pes tu' nõ ẽ subtrit'. En qdragesimus annus ẽ: vt recogites i corde tuo qz sicut erudit filiũ suũ hõ: sic dñs deus tuus erudiuit te vt custodias mãdata dñi dei tui ⁊ ambules in vijs eius: ⁊ timeas eũ. Domin'. n. deus tuus itroducet te in terraz bonã: terrã riuoꝝ aqrũqz ⁊ fontiũ: i cui' cãpis ⁊ montib' erũpũt fluuioꝝ abyssi: terrã frumẽti hordei ac vinearũ: i qua fic' ⁊ malogranata ⁊ oliueta nascũt: terrã olei ac mellis: ubi absqz ulla penuria comedes panẽ tuũ: ⁊ reꝝ oium abũdãtia pfrueris: cui' lapides ferrũ sũt: ẽt de mõtibus eius eris metalla fodiunt ut cũ cõederis ⁊ satiat' fueris bñdicas dño deo tuo p tra optima quã dedit tibi. Obsuã ⁊ caue neqñ obliuiscaris dñi dei tui ⁊ negligas mandata eius atqz iudicia ⁊ ceremonias qs ego pcipio tibi hodie: ne postqz cõederis ⁊ satiat' fueris: domos pulchras edificaueris ⁊ ha-

a Paulatĩ atqz p ptes. nõ qz de' nõ possit eas delere sil: sed ppt aliud qd sequit: b Ne forte multiplicent ↄ te bestie. qz filij isrl nõ erãt adhuc i tãto nũero ꝙ possent terrã sufficient populare. c Sculptilia eorum. hic remouet 3m ipedimẽtũ pueniens ex cupiditate: videlicet si de idol' cõfractis acciperet aurũ ⁊ argentuz ⁊ in vsus suos cõuerterent: ⁊ sic deum offẽderẽt: iõ phibz hoc dicẽs d Nõ cõcu. argẽ. ⁊ au. de qbus facta sũt ⁊c. ⁊ p3 lr̃a. Ca. VIII. [O]Mne mãdatũ. Hic ponunt icitamenta ad dei dilectõnẽ sũpta i respcũ ad deuz: et pmo ex consideratõne sue munificentie 2o ex ↄsideratõne sue misericordie ix. ca. Prima in duas. qz pmo ponunt incitamenta ex dei munificẽtia i bñficijs pteritis: 2o in futuris: ibi Dñs deus tuus introducet te. Circa pmũ dr a Omne mãdatum ⁊c. facias. ⁊ hoc ex dei dilectione: cui' icitamẽtũ subdit cuz dr: b Et recor. cũcti iti. ab egressu d egypto vsqz ad diẽ hãc. c Ut affligeret te. non ex defectu dilectionis: s3 ad bonũ tuũ sicut pat aliquãdo ex dilectõne pmittit affligi filiũ: iõ subditur d Atqz tẽtaret vt patientia tua alijs eẽt nota ad eoꝝ exẽpluz: ⁊ tibi ad meritũ. Et loquit h scriptura quãtũ ad bonos ill' populi: qz fm regulã 2am isidori ad intelligendũ sacrã scripturã: sacra scriptura frequẽter attribuit toti populo: qd tñ ei cõuenit rõe vni' ptis. e Afflixit te penuria. i. defectu cibi ⁊ potus: vt hr in Exo. ⁊ libro numeroꝝ i plurib' locis: hoc tñ cessit ad bonum eoꝝ: quia ex hoc dulcior ⁊ acceptior fuit abundantia potus ⁊ cibi a deo dati: ideo subdit: f Et dedit tibi ⁊c. ꝙ nõ solũ in solo pane viuit homo.. i. cibo hominis labore parato. g Sed in omni verbo qd egreditur de ore dñi. i. ex manna que ad pceptuz dñi descendebat: in hebreo. n nõ habet verbo: tamẽ fm trãslationez nostram vbi habetur: Manna. põt dici verbũ: in quãtuz ex mãdato dñi descendebat: sicut ⁊ verbuz aliqñ accipit p re q verbo dr: sicut hr ij. Reg. j. ca. qd ẽ vbũ qd factũ ẽ. i. res gesta vl fcã. h Uesti. tu. quo opie. nequaqꝫ vetu. defecit. dicit autez hic ra. sa. ꝙ vestimenta pueroꝝ crescebãt cũ eis fm augmentũ sue qntitatis. i Et pes tuus nõ ẽ subtritus. hoc nõ põt intelligi generalr: sed tñ de bonis: put dictuz fuit Nu. xi. ca. i pncipio sup illud: Dolentiũ p labore. qz si ex itinere fuit dolor in corpib': hoc maxime fuit i pedib': ⁊ ibi reqrat expositio huius passus. k Dñs. n. de' tuus. hic ponit incitamẽtũ ex dei beneficijs futuri. Et pmo facit propositũ: 2o infert correlarium: ibi Obserua ⁊ caue. Circa primũ dicitur sic: k Dñs enim de' tuus introducet te i terrã bonã. h' dr: vt sciret ꝙ terrã illã non obtinerẽt vtute ppa: s3 diuina. l Terrã riuoꝝ aqrũqz ⁊ fõtiũ. dicunt aũt fõtes aque existẽtes in origie riui fluentes ab origine: stagna: lacus: ⁊ paludes retinẽt sibi nomẽ cõe. s. aqrũ. m In cui' cãpis ⁊ mõ. erũ. flu. abyssi. hoc dr ad ostẽdẽdũ: ꝙ illa terra erat humida ⁊ pascualis p aialib' nutriendis. n Terrã frumẽti ⁊ hordei ⁊c. ad ostẽdẽdũ fertilitatem terre p sustentandis hoibus. o Cuius lapides ferrũ sunt. qz minera ferri ẽ in terra lapidosa: ⁊ cõit p Et de mõtib' ei' eris metalla fodiunt. i. minere vñ fiũt metalla: ista autez dicũt ad oñdẽdũ bonitatẽ ill' terre quãtuz ad metalla de quib' fiunt vasa varia: ⁊ istrumẽta in vsus vite humãe necessaria. q Bñdicas dño deo tuo. i. ista dicta sũt: vt diligas dñm deũ tuũ corde ⁊ bñdicas ore p suis bñficijs tibi collatis. r Obserua. hic infert correlarium: frequent eni cõtigit ꝙ ex diuinis bñficijs q debẽt eẽ materia diligẽdi

deū ꝛ obediendi sibi:
hoīes isolescūt ꝛ mā
data dei cōtēnunt: iō
ad hoc excludenduz
dicit: r Obserua
ꝛ caue nequādo ob
liuiscaris deum ꝛc̄. ꝛ
pꝫ lr̄a ex p̄dictis vsqꝫ
ibi: s In qua erat
ser. fla. adu. ꝛ scor. ac
dipsas. a quoꝝ lesio
ne te defendit. ꝛ acci
pit h̄ singulare ꝓ plu
rali: Serpēs. i. s̄petes
ꝛ sic de alijs: sic̄ Exo.
viij. Ueīt musca gra
uissima. i. multitudo
muscaꝝ. Sciēdū etiā
ꝙ s̄m ꝙ dicit glosa:
dipsas ē genus mini
mū serpētis: ita ꝙ vix
pcipit: ꝛ quēcūqꝫ mo
morderit: siti perit.
cetera patēt ex dictis

Capitulū. IX.

Audi israel.
Hic ꝯsequē
ter ponunt
icitamēta diuine ele
ctōis ex cōsideratōne
diuie misicordie poꝛ
tātis patienē eoꝝ pec
cata: ac etiā remittēd
Et pmo describit trā
sgressionis act⁹: 2° re
cōciliatōis fedus ca.
x. Adhuc circa pmū
excludit eoꝝ iusticia:
2° ꝯcludit eoꝝ culpa
ibi Memēto. Circa
pmū p̄dicit eis moy
ses ꝙ i terra eis ꝓmis
sa habituri erūt vtu
te diuia victorias mł
tas ꝛ magnas: ꝛ quia
ipi vł aliq̄ eoꝝ pos
sent credere: ꝙ hoc fa
ceret eis deus ꝓpt eo
ꝝ merita: iō h⁹ exclu
dit cū s̄bdit: b Ne
dicas in corde tuo. ꝛ
pꝫ lr̄a: ꝛ subdit cā ve
ra dictarū victoriaꝝ
q̄ est duplex. Una ꝓ
pter iniq̄tates gētiuz
i terra ꝓmissionis ha
bitātiū ꝓpt q̄s mor
tē meruerāt: qd̓ nota
tur cū dr̄: c Sed
qꝛ ille impie egerunt
ꝛc̄. secunda vt imple
ret iuramentū domi
ni factum ad abraaz
Ge. xxij. Per memet
ipm iuraui dicit dn̄s
ꝛc̄. sequitur: Posside

bitaueris i eis: habuerisqꝫ
armēta boū: ꝛ ouiū greges
argēti ꝛ auri cūctarūqꝫ re
rū copiā: eleuet̄ coꝛ tuuz: ꝛ
nō remiscaris dn̄i dei tui q
eduxit te de terra egypti d̓
domo seruitutis: ꝛ ductoꝛ
tu⁹ fuit i solitudine magna
atqꝫ t̄ribili: i quā erat s̄pēs
flatu adurens ꝛ scorpio ac
dipsas ꝛ nulle oīo aque: q
eduxit riuos d̓ petra duris
sima: ꝛ cibauit te māna i so
litudine qd̓ nescierūt p̄res
tui. Et postq̄ꝫ afflixit ac ꝓ
bauit: ad extremū misertus
ē tui: ne diceres i corde tuo
fortitudo mea ꝛ robur ma
nus mee hec mihi oīa p̄sti
terūt: sed recordaberis dn̄i
dei tui ꝙ ipē vires tibi p̄bu
erit: vt impleret pactū suuz
sup quo iurauit patrib⁹ tuis
sicut p̄ns indicat dies. Sin
aūt oblitus dn̄i dei tui secu
tus fueris deos alienos: co
luerisqꝫ illos ꝛ adoraueris
ecce nūc p̄dico tibi ꝙ oīo
dispereas. Sicut gētes q̄s
deleuit dn̄s i introitu tuo:
ita ꝛ vos peribitis si inobedi
ētes fueritis voci dn̄i dei vr̄i

Audi israel: Ca. IX.
Trāsgredieris hodie ior
danē: vt possideas natōes
maximas ꝛ fortiores te: ci
uitates ingētes ꝛ ad celum
vsqꝫ muratas: ppl'z magnū
atqꝫ sublimē: filios enachiz
q̄s ipē vidisti ꝛ audisti: q̄b⁹
nullus pōt ex aduerso resi
stere. Scies ergo hodie ꝙ
dn̄s deus tuus ipē trāsibit
an̄ te ignis deuorās atqꝫ cō
sumēs: q cōterat eos: ꝛ de
leat atqꝫ disꝑdat an̄ faciez
tuā velocit̄: sicut locutus ē
tibi. Ne dicas i corde tuo
cū deleuerit eos dn̄s deus
tuus i ꝯspcū tuo ꝓpt iusti
ciā meā itroduxit me dn̄s
vt terrā hāc possiderē: cum
ꝓpt ipietates suas iste dele

te sint nationes. Neqꝫ eniz
ꝓpt iusticias tuas ꝛ eq̄tatē
cordis tui igredieris vt pos
sideas terras eaꝝ: sed qꝛ il
le egerūt impie: itroeūte te
delete sūt: ꝛ vt cōpleret ver
bū suū dn̄s qd̓ sub iuramē
to pollicitus ē p̄rībus tuis
abraam isaac ꝛ iacob. Sci
to ergo ꝙ nō ꝓpter iustici
as tuas dn̄s de⁹ tuus dede
rit tibi terrā hāc optimam
i possessionē: cū durissime
ceruicis sis ppl's. Memē
to ꝛ ne obliuiscaris q̄uō ad
iracūdiā ꝓuocaueris dn̄m
deū tuū i solitudie: ꝛ ex eo
die quo egressus es de egy
pto vsqꝫ ad locū istū semp
aduersū dn̄z ꝯtēdisti. Naz
ꝛ i oreb ꝓuocasti eū: ꝛ ira
tus delere te voluit: q̄n ascē
di in mōtē vt acciperē duas
tabulas lapideas pacti qd̓
pepigit vobiscū de⁹. Et p̄se
uerauī i mōte q̄dragita die
bus ac noctib⁹: panē nō co
medēs ꝛ aquā nō bibens.
deditqꝫ mihi dn̄s duas ta
bulas lapideas scriptas di
gito dei: ꝛ ꝯtinētes oīa v̄ba
q̄ vobis locutus ē i monte
de medio ignis q̄n concio
ppl'i cōgregata ē. Cūqꝫ trā
sissent q̄draginta dies ꝛ to
tidē noctes dedit mihi dn̄s
duas tabulas lapideas: ta
bulas federis: dixitqꝫ mihi
Surge ꝛ descende hinc ci
to: qꝛ ppl's tuus quē edu
xisti de egypto deseruerūt
velocit̄ viā quā d̓mōstrasti
eis: feceruntqꝫ sibi cōflatile.
Rursuqꝫ ait dn̄s ad me:
Cerno ꝙ ppl's iste dure
ceruicis sit. Dimitte me vt
ꝯterā eū: ꝛ deleā nomē eius
desub celo: ꝛ cōstituā te su
per gētē q̄ hac maioꝛ ꝛ foꝛ
tioꝛ sit. Cūqꝫ de mōte ardē
te descenderem: ꝛ duas ta
bulas federis vtraqꝫ tenerē
manu: vidissemqꝫ peccasse

bit semē tuū poꝛ
tas iīmicoꝝ suo
rū ꝛc̄. cetera patēt.
d Memento.
Hic ꝯsequenē de
scribit eoꝝ mul
tiplex culpa: et
pmo an̄ recessuz
eoꝝ de monte sy
nai: 2° post reces
sū: ibi Incendio
q̄ꝫ. Circa pmū p̄
mittit transgres
sio ppl'i: 2° subdit
oratio moysi: ibi
Et pcidi an̄ do
minum. Circa p̄
mum dicitur:
d Memento
ne obliuiscaris q̄
modo ad iracun
diaz prouocaue
ris dominum de
um in solitudie.
idest post transi
tum maris rubri
murmurando ꝓ
pter defectuz aq
ꝛ cibi: vt habet
Exo. xv. ꝛ. xvi.
ꝛ. xvij. e Ex
eo die quo egres
sus es ex egypto.
quia cum adhuc
essent in egypto
sup mare rubruz
videntes egypti
os super se venie
tes: insultātes do
mino ꝛ moysi di
xerūt: Forsitā nō
erant sepulchra i
egypto ꝛc̄. vt ha
bet exo. xiiij.
f Nam ꝛ in
oreb prouocasti
eum. fabricando
vitulum aureuz:
ꝛ adorando euz:
dum moyses mo
ram contraheret
in monte cū do
mino: vt accipe
ret ab eo legem ꝛ
tabulas: vt habe
tur Exo. xxxij.
vbi exposita est
ista historia que
hic repetitur.
g Et procidi.
Hic ꝯsequenter
describitur ora
tio moysi pro re
missione peccati
predicti: ꝛ hoc ē
quod dicitur:

vos dn̄o deo vestro: ꝛ fecis
se uobis uitulū ꝯflatilez ac
deseruisse uelocit̄ uiā eius
quā uob̄ ōnderat: ꝓieci ta
bulas de manib⁹ meis: cō
fregiqꝫ eas i cōspcū vestro
Et prōcidi an̄ dn̄m sicut p̄
us q̄draginta dieb⁹ ꝛ nocti
bus: panē nō comedens ꝛ
aquā nō bibēs: ꝓpt omia
pctā uestra q̄ gessistis ꝯtra
dn̄m: ꝛ eū ad iracundiaz ꝓ
uocastis. Timui. n. idigna
tionē ꝛ irā illi⁹: q̄ aduersuz
uos ꝯcitat⁹: delere uos uo
luit. Et exaudiuit me dn̄s
etiā hac uice. Adūsū aarō
q̄qꝫ uehemēter irat⁹ uoluit
eū cōterere: ꝛ ꝓ illo similit̄
depcatus sū. Peccātū aūt
uestrū qd̓ feceratis. i. uitulū
arripiēs igne cōbussi: ꝛ in
frustra cōminuēs: oīo q̄qꝫ
in puluerē r̄digēs: ꝓieci in
torrētē q de mōte descēdit.
In incēndio q̄qꝫ ꝛ in tenta
tione ēt in sepulchris cōcu

piscētie ꝓuocastis dn̄m: ꝛ
q̄n misit uos d̓ cades barne
dicēs: ascēdite ꝛ possidete
terrā quā dedi uobis: ꝛ cō
tempsistis iperiū dn̄i dei ue
stri ꝛ nō credidistis ei: neqꝫ
uocē ei⁹ audire uoluistis: sꝫ
semꝑ fuistis rebelles a die
q̄ nosse uos cepi. Et iacui
corā dn̄o q̄draginta dieb⁹
ac noctib⁹ q̄b⁹s eū suppli
plicit̄ depcabar: ne deleret
uos ut fuerat ꝯminatus: ꝛ
orās dixi: Dn̄e de⁹ ne
dispdas populū tuū ꝛ here
ditatē tuā quā redemisti in
magnitudie tua: q̄s eduxi
sti de egypto i manu forti.
Recordare seruoꝝ tuoruz
abraam isaac ꝛ iacob. Ne
aspicias duritiā ppl'i hui⁹
ꝛ ipietatē atqꝫ pctm̄: ne foꝛ
te dicāt hitatores terre de
qua eduxisti nos: nō pote
rat dn̄s introducē eos i ter
rā quā pollicitus est eis: ꝛ
oderat illos: iccirco eduxit

Et pcidi ante dn̄m sicut p̄us. xl. diebus. sicut ante. xl.
diebus ieiunauerat in mōte ad accipiendū tabulas: ita
secūdo ieiunauit alijs. xl. dieb⁹ ꝛ noctib⁹ ad impetrādū
pplo remissionē: ꝛ etiā ipi aaron q̄ timore populi vitu
lū fecerat: vt hr̄ Exo. xxxij. b Peccatū aūt vestruz
qd̓ feceratis. i. vi
tulū: lꝫ eniz esset
res inaīata i qua
non pōt eē pecca
tū: vocat̄ tn̄ pec
catum ppl'i eo ꝙ
populus peccaue
rat ipm faciēdo
ꝛ colēdo. i In
incendio q̄ꝫ. Hic
cōsequenē recolit
culpa populi p⁹
recessū de monte
synai: ꝛ pmo po
nit culpa populi
2° oratio moysi:
ibi Et iacui corā
dn̄o. Primū aūt
hr̄ Nume. xi. vbi
dr̄: ꝙ ꝓpter mur
murationē popu
li ex labore itine
ris accēsus ē ignis
ex impio dn̄i: ꝛ
deuorauit magnā
ptē populi: ꝛ hoc
ē quod dr̄: In in
cēdio q̄ꝫ. Itē pec
cauit populus ad
aquas ꝯdiciōns:
ꝓut hr̄ Nu. xx.
ꝛ hoc tāgit cū dr̄
Et in tētatione.
ꝛ iterū q̄n inordi
nate desiderauit
esuz carniū: ꝓpt
qd̓ multi sūt ibi
mortui ꝛ sepl'ti: vt hr̄ Nu. xi. ꝛ h⁹ ē qd̓ dr̄: k Et i sepl
chris ꝯcupiscētie ꝓuocastis dn̄z. ꝓpt h̄. n. vocat⁹ ē loc⁹
ille sepulchrū cōcupiscētie: qꝛ ibi sepultus ē ppl's q̄ de
siderauit carnes. 4° peccauit ppl's q̄n territus verbis
exploratoꝝ: tanq̄ rebelles dn̄o voluerūt reuerti in egy
ptum: vt hr̄ Nume. xiiij. ꝛ hoc est qd̓ dr̄: Quādo misit
vos de cades barne ꝛc̄. sequit̄: l Et iacui coraz dn̄o
xl. dieb⁹ ac. xl. noctib⁹. Hic describit oratio moysi: ꝛ pꝫ
ꝙ dicūt hebrei: ista ē tertia quadragena quā fecit moy
ses in mōte. Prima fuit q̄n ascēdit in mōtem: vt accipe
ret pmas tabulas: ꝓut hr̄ Exo. xxiiij. 2ª quādo post fa
bricationē vituli ascēdit ad dn̄m ad impetrandū remis
sionē illius peccati: vt hr̄ Exo. xxxij. Ascendā ad dn̄m
si quō quiuero eum depcari ꝓ scelere vestro 3ª fuit q̄n
dn̄s placat⁹ orationib⁹ moysi dixit ei: Precide tibi du
as tabulas lapideas istar poꝝ. q̄b⁹ p̄cisis ascēdit i mon
tē: vt lex in illis tabulis scriberet: vt hr̄ Exo. xxxiiij. ꝛ
ibi stetit. xl. diebus ꝛ. xl. noctib⁹: sicut fecerat ꝓ primis
tabulis: vn̄ ꝛ capitulo sequenti vbi dr̄: Ego aūt steti in
mōte sicut pri⁹. xl. dieb⁹ ꝛc̄. in hebreo hr̄: Ego autē steti
in mōte sicut diebus p̄oribus. xl. diebus ꝛc̄. qd̓ exponit
ra. sa. dicēs: Sicut pma quadragena fuit moysi cōsola
bilis: qꝛ fuit an̄ offensaz dn̄i: ita ꝛ tertia: qꝛ fuit post re
missionē pcti: 2ª aūt q̄ fuit intermedia fuit tristabil': qꝛ

orabat ꝓ remissione peccati: nec erat cert⁹ de obtētu vsqꝫ ad
vltimā diē illi⁹ q̄dragene qua dn̄s dixit ei: Indulsi peccatū
ꝓ quo orasti. ꝛ in signū hui⁹ p̄cepit scīdas tabulas excidi: vt
lex repararet̄. Expositoꝛes aūt nr̄i cōīr tenēt ꝙ moyses fec̄ i
mōte tm̄ duas q̄dragēas: qꝛ vt dicūt: n̄ pl'es ponūt i exo. vbi
pleni⁹ hec historia de
scribit̄. Itē qꝛ a pmo
ascēsu moysi ad acci
piendū tabulas a q̄ i
cipit pma q̄dragena
vsqꝫ ad diē expiatōis
in q̄ descēdit moyses
apportās secūdas ta
bulas: vt supponunt
oēs doctores catholi
ci ꝛ hebrei: ꝓpter qd̓
illa die fit festū expia
tōis ex placatōe dn̄i:
nō possūt iueniri tres
q̄dragene dieꝝ: vt di
cūt: sed ista nō infrin
gūt dictū hebreoꝝ. p̄
mū eni non valet: qꝛ
q̄n historie scripture
sacre in plurib⁹ locis
eiusdē scripture nar
rant: frequent̄ cōtin
git: vt quod omittit
in vno loco suppleat
i alio: vt pꝫ in oib⁹ li
bris historiaꝝ sacre
scripture: maxime in
libro regū ꝛ paraly.
in ve. te. ꝛ i euāgelijs
in nouo. Et eodē mo
do pōt dici i ꝓposito
ꝙ tertia quadragena
q̄ in Exo. omittit hic
supplet̄. similit̄ 2ᵐ nō
valꝫ: qꝛ assumit f̄lm
Ad cui⁹ itellectū ꝯsi
derādū: ꝙ filij isrl' ex
ierāt de egypto. xv. die mēsis pmi: vt hr̄ Exo. xij. Festū aūt
expiatōis celebrebat̄. x. die septimi mēsis Leui. xxiij. ꝛ sic a
pma die pmi mēsis i q̄ exierūt filij isrl' d̓ egypto vsqꝫ ad diē
expiatōis fluxerūt. vi. mēses itegri: ꝛ decē dies q̄ sił iūcti fa
ciūt dies. clxxxvij. qꝛ iudei faciūt mēses ꝓ lunatōes: ꝛ ideo
duo mēses cōtingui faciūt. lix. dies: ꝛ sic de alijs cōbinādo
si igit̄ a. clxxxvij. dieb⁹ p̄dictis subtrahant̄. xiiij. dies primi
mēsis an̄ egressū filioꝝ isrl' remanēt. clxxiij. dies ab exitu fi
lioꝝ isrl' de egypto vsqꝫ ad diē expiatōis: oēs aūt doctores
tā catholici q̄ hebraici dicūt ꝙ lex fuit data. l. die ab exitu
de egypto: ꝛ pōt h⁹ hr̄i ex exo. xix. c. Si igit̄ cū p̄dictis. l. die
b⁹ addant̄ tres q̄dragene dieꝝ: nō habent nisi. clxx. dies: ex
q̄ pꝫ: ꝙ a pmo ascēsu moysi q̄ fuit imediate p⁹ datōez legi p̄
dicte vsqꝫ ad expiatōis diē fluxerūt tres q̄dragene ꝛ pl': ꝛ iō
p̄dcā n̄ ipediūt dcm hebreoꝝ: andreas ēt sup leui. xxiij. dic̄
ꝙ moyses ieiūauit i mōte synai trib⁹ q̄dragēis. q̄ āt vlt tenē
oppositū pōt dicē: ꝙ cū h̄ dr̄: Et iacui corā dn̄o. xl. diebus
ꝛc̄. refert̄ ad illō qd̓ p̄dictū ē: Et pcidi an̄ dn̄z sic̄ pri⁹. xl. di
eb⁹. ita ꝙ secūda q̄dragena h̄ repetit̄: ꝛ nō addit̄ 3ª: ꝛ s̄m h⁹
eadē q̄dragēa dieꝝ fuit i q̄ moyses orauit ꝓ remissiōe pcti
ex fabricatōe vituli: ꝛ ꝓ expectatōe secūdaꝝ tabulaꝝ: huic
dicto satł vi ꝯsonāe text⁹ cū s̄bdit: m Quib⁹. s. dieb⁹: Eū
supplicit̄ depca. ne deleret vos. Et ꝯsequenē ponit oīo moy
si: cū dr̄: n Dn̄e deus ne disꝑdas ꝛc̄. ꝛ pꝫ lr̄a ex his que

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicta sūt sup Exo.xxxij. vbi ponit cōsimilis oro quantum ad sensum ⁊ partim quātū ad verba. Ca.X.

IN illo tpe. Hic cōsequent describit diuie placatōnis fedus. Et pmo describit ppositū: 2° ꝯcludit in intētū: ibi Et nūc isrl. Prima i duas: in ptē pncipalē ⁊ icidētalē: 2ª ibi Filij aūt isrl. Circa pmū sciēdum q̄ signū diuie placatōis fuit legis reparatio i secūdis tabulis: ⁊ hec reparato describit cū dī: a In illo tpe dixit dn̄s ad me. in signū recōciliatōis pfecte: b Dola tibi duas ta.la. ⁊c̄. h° fuit expositū exo.xxxiiij. sequit: c Feci igit arcā. dic ra.sa. q̄ ista arca fuit alia ab illa quē fecit beseleel: sȝ nō ē visimile: qꝛ postea sbdit: d Et posui tabulas i arcā ⁊c̄. lex q̄ sequit fm dictū ra.sa. q̄ illa arca cuȝ tabulis erat itra arcam quaȝ fecit beseleel: qꝛ sā quadragenus ānus ab exitu de egypto iceperat qn̄ moyses dixit ista. In epl'a ad hebreos.ix.ca. hꝛ: q̄ in arca quā fec beseleel nō erant nisi tabule: māna: ⁊ virga aaron ⁊ iō meli' vr dicendū q̄ arca de q̄ fit h sermo: ē illa eadē quam fecit beseleel: dr tn̄ h moyses eaȝ fecisse: qꝛ pcepit eam fieri ⁊ disposuit qlr fieri deberet tāq̄ architector.

e Filij aūt isrl. Hec ē ps icidētalis q̄ pmo ponit: 2° ad pcedētia moyses reuertit ibi Ego aūt steti. Circa pmū icidētalr ponit motio filioꝝ isrl p aliq̄s māsiones: ⁊ sepultura aaron: ⁊ sepatio leuitaꝝ ab alijs tribub': ⁊ vr satis extraneū: q̄ ista hic inponunt: maxime qꝛ aliq̄ ꝯtrietates ad supradicta hic poni vident: pmo qꝛ hic dr: e Filij aūt isrl ⁊c̄. i mosera. ⁊ nume.xxxiij vbi describunt māsiōes p ordinē dr: Et d moseroth castra metati sunt i bene iachan: moseroth aūt eadē ē māsio cum mosera: vt dicūt hebrei: ⁊ beroch filioꝝ iachan cū bene iachan: qꝛ bene idē ē qd filioꝝ: ⁊ subintelligit beroch. 2° qꝛ h dr: f Ubi aaron mortuus ē ac sepultus. s. i mosera: sed nume.xx. dr q̄ mortu' ē ⁊ sepultus fuit i mōte hor. 3° qꝛ h dr: g Eo tpe sepaui tribū leui ⁊c̄. ⁊ tn̄ fuit sepata ⁊ scificata dn̄o a tpe q̄ iniecerūt idolatras in adoracōe vituli: vt hꝛ Exo.xxxij. qd fuit āno pmo egressionis filioꝝ isrl d egypto: ⁊ nume.ij. expsse hꝛ q̄ fuerūt sepati leuite ab alijs tribub' ad seruiēdū dn̄o an̄ recessū filioꝝ isrl de mōte synai: ⁊ tn̄ recesserūt inde āno secūdo egressionis de egypto scdo mēse: vt hꝛ nume.x. Motio aūt filioꝝ isrl de q̄ fit hic fmo fuit āno.xl. ab egressu de egypto. Dubitatōes aūt istas expositores nrī paꝝ aut nihil tangūt: sed ra.sa. ad solutionē auctatis pme dr. q̄ qn̄ filij isrl pugnauerūt ꝯ regē arad ⁊ victi fuerūt ab eo: vt hꝛ nume.xxi. qd quidē bellū fuit.xl. anno ab exitu de egypto: pplus vel saltē magna ps eius territus incepit reuerti versus egyptū: ⁊ sic ex beroch filioꝝ iachan reuersi fuerūt in mosera: ⁊ ad q̄dā alia loca declinauerūt: q̄ h noiant: ⁊ iō istd interponit h ad arguēdū filios isrl de tali rebellione ꝯ dn̄m: eo q̄ capitulo pcedēti moyses arguēdo eos: ad memoriaȝ reduxerat plres eoꝝ rebelliones alias. 2ª vero dubitatio soluta fuit nume.xx.ca. Ad tertiā dicit ra.sa. q̄ filij leui q̄ pfecti' ceteris tribub' dn̄o adheserāt sicut ex zelo dei iterfecerūt idolatras post adoratōnē vituli: āno pmo egressionis de egypto: vt hꝛ exo.xxxij. sic.xl. āno a dicta egressione ꝯ pplm retrocedentē mō pdicto pugnauerūt ⁊ inifecerūt plurib' illoꝝ alios reduxerūt ad obediendum dn̄o: ⁊ sic 2° pugnauerūt ꝯ regē arad ⁊ deuicerūt: ⁊ iō istud factū leuitarū p recordatōem cū eo cōiungit qd fecerūt tpe fabricationis vituli: vt sit sensus: g Eo tpe sepaui tribū leui ⁊c̄. s. sic tpe fabricatōis vituli alijs tribub' recedētib' a dn̄o p idolatriā: trib' leui nō sic declinauit: sic ⁊ i retrocessu pdicto alijs se male habētib': trib' leui bn̄ se habuit: ⁊ iō ex vtroq̄ facto fuit digna separi ab alijs: ⁊ dn̄o applicari. h Ego aūt steti. positis incidentib' pdictis moyses ad ppositū reuertit dicēs: Ego aūt steti i mōte sicut pus.xl. dieb'. hoc refert ad secundā q̄dragenā sicut pdictā fm expositores catholicos: q̄ cōir dicūt moysen tn̄ duas q̄dragenas i mōte fecisse: vt pdictū est. fm hebreos vero refert ad tertiā: de q̄ dictū ē ca. pcedenti. i Et te pdere noluit. l3 meruisses. k Dixitq̄ mihi vade ⁊ pcede pplm ⁊c̄. i q̄ ostēdit magna dei misericordia: q̄ nō solū pepcit pplo a morte quā meruerat: sȝ ēt adimpleuit i eo pmissū qd prib' fecerat d obtinēda terra pmissionis. l Et nūc isrl. hic cōcludit ex pdictis ppositum: videlicet q̄ debeant timere ⁊ diligere deum qui propter predicta eos non dimisit: cum tamen i nullo eis indigeret: sed magis econuerso. vnde subditur:

ut infficeret eos i solitudie q sunt pplus tu' ⁊ hēditas tua q̄s eduxisti i fortitudie tua magna ⁊ i brachio tuo extēto. Ca.X.

IN tpe illo dixit dn̄s ad me: Dola tibi duas tabulas lapideas sicut porēs fuerūt: ⁊ ascende ad me in mōtē: faciesq̄ arcā ligneaȝ ⁊ scribā in tabulis v̄ba q̄ fuerūt i his q̄s an̄ cōfregisti: ponesq̄ eas i arca. Feci igitur arcaȝ de lignis setbim: Cūq̄ dolasseȝ duas tabulas lapideas instar porum ascēdi i mōtē hn̄s eas i manib'. Scripsitq̄ i tabul' iuxͣ id qd pri'scripserat v̄ba decē q̄ locut' ē dn̄s ad vos in mōte de medio ignis quādo ppl's ꝯgregat' ē: ⁊ dedit eas mihi. Reuersusq̄ de mōte dscēdi: ēt posui tabulas i arcā quā fecerā: q̄ huc usq̄ ibi sūt sicut mihi pcepit dn̄s. Filij aūt israel mouerūt castra ex beroth filiorū iachan in mosera: ubi aaron mortu' ⁊ sepultus ē: p q̄ sacerdotio fūctus ē eleaçar fili' ei'. Inde venerūt i gadgad: d q̄ loco pfecti: castrametati sūt i ietbabatha i terra aquaꝝ atq̄ torrētiū. Eo tpe sepaui tribū leui: vt portaret arcā federis dn̄i: ⁊ staret coraȝ eo i ministerio ac bn̄diceret i noie illi' vsq̄ ad pn̄tē diē. Quāobrē non habuit leui ptē neq̄ possessionē cū frib' suis: qꝛ ipe dominu' possio ei' ē: sicut pmisit ei dn̄s de' tuus. Ego aūt steti i mōte sicut pus q̄dragita dieb' ac noctib': exaudiuitq̄ me dn̄s etiā hac vice: ēt te pdere noluit. Dixitque mihi: Vade ⁊ pcede pplm vt igrediat ⁊ possideat terrā quā iuraui prībus eoꝝ: vt traderē eis. Et nūnc isrl qd dn̄s de' tuus petit a te: nisi vt timeas dn̄m deuȝ tuū: ⁊ ābules i vijs ei': ⁊ diligas eū: ac fuias dn̄o deo tuo: i toto corde tuo: ⁊ i tota aia tua. custodiasq̄ mādata dn̄i ⁊ ceremonias ei' q̄s ego hodie pcipio vt bn̄

m En dn̄i dei tui celū ē. s. celū sidereum visibile. n Et celū celi. s. celū empyreuȝ nobis inuisibile: qd dr celum p atonomasiā: iō dr: Celū celi terra ⁊ oia ⁊c̄. p hoc intelligit ois creatura q̄ celi ambitu cōtinet. q.d. ex hoc pȝ q̄ tui nō indiget. o Et tn̄ patrib' tuis cōglutinatus ē dn̄s. i. glutino charitatis cōiūctus ex sua mera liberalitate: qꝛ non idigebat eis: sicut nec te. p Circūcidite igit pputiuȝ cordis vrī. i. oēm malā cogitatōeȝ ⁊ volūtatē auferendo. q Et ceruicē vrām ne iduretis ampli'. p rebellionē ꝯ eū. r Quia deus deoꝝ ē. i. pcellēs dijs p participatione: sicut sunt sācti angeli ⁊ homines. sequitur: s Amate peregrinos. qꝛ ipi fuistis aduene. ppa eni passio dȝ iducere ad alioꝝ cōpassioneȝ. cetera patēt ex pdictis.

Ca. XI.

AMa itaq̄ dn̄m. In h° capitulo ponit conclusio respcū predictoꝝ a pn̄.vi. ca. vbi icipit agē de dilectione dei ⁊ pmo ponit conclusionē intētam 2° inducit ad hoc multiplicē rōneȝ p modū cuiusdā replicatōis ⁊ additōis: ibi Cognoscite hodie. Circa pmum dicit: a Ama itaq̄ dn̄m. ⁊ pȝ lr̄a. b Cognoscite. hic adducit pmo rōnem supra frequent positaȝ ex bn̄ficijs iā pstitis cū dr: b Cognoscite hodie que ignorāt filij vrī. nō q̄ ignorarent simplicit saltē ad illos q̄ attigerāt annos discretōis sed qꝛ nō viderant mirabilia: q̄ fecerat dn̄s illi populo saltē quātū ad mlta: sȝ tn̄ audierāt p relatōeȝ q̄ nō mouet ita animū sicut visus. c Et dathan atq̄ abiron. de q̄ꝝ rebellione ⁊ punitōe hꝛ nume.xvi.ca. ⁊ oia pdicta ⁊ ꝯsilia debebāt eos mouere ad timēdū deū ⁊ diligēdū. d Terra eni. Hic cōsequent adducit rōnē ex bn̄ficijs futuris sb cōditōe tn̄ si tierēt deuȝ ⁊ diligerēt ⁊ fuirēt ei ⁊ pmo sb hac ꝯditōe pmittit fertilitas tre ⁊ abūdātia bonoꝝ: 2° debellatio ⁊ eiectio aduersarioꝝ: ibi Si eni custodieritis. Circa pmū nōndū q̄ fertilitas terre pmissiōis dpēdet ex descēsu pluuie sup terrā: q̄ pmittit eis: ⁊ hoc ē qd dr: d Terra.n. ad quā igre. pos. non ē sic terra egypti. i. ita fertilis de facili sic terra egypti: fm expositōeȝ aliquoꝝ: vn̄ subditur: e Ubi iacto semie ⁊c̄. i. cū modico labore pōt fructificare: sȝ h° nō vr ꝯsonare scripture i plurib' locis: q̄ describit trā pmissionis tāq̄ lacte ⁊ melle fluentē: ⁊ abūdātē oib' bonis: ⁊ iō alit exponūt hebrei. Non ē sic terra egypti. q.d. mlto melior ē q̄ illa: ⁊ iō sbdit: Ubi. s. i terra egypti. Iacto semine i hortoꝝ morē aq̄ ducūt irrigue. qꝛ ad fecūdādū eā n̄ sufficit pluuia d celo dscēdēs ⁊ ros: sȝ reqrit q̄ cuȝ magno labore aq̄ de fluuio nisi p alueos dducant: sic solȝ fieri i hortis: i q̄ꝝ cltura maior labor reqrit q̄ i terra cāpestri. f Et ocu. illi' i ea sūt. s. ad dādū roꝛē ⁊ pluuiaȝ fm opportunitatē tepoꝝ: supposita tn̄ pdcā ꝯditōe: iō subdit Si ḡ obedierit ⁊c̄. sequitur: g Dabit plu. ter. ve. te. i. p' semiationē ad germiatōeȝ ⁊ augmētatōȝ eoꝝ q̄ seminata sūt. h Et serotinā. s. an̄ messeȝ ad igrossādū grana. i Caue ne for. deci. cor vrm. declinādo a dilectōe ⁊ fuitute dei k Iratusq̄ dau. celū. ex c' influētia dpēdȝ fertilitas tre vīe

sit tibi: En dn̄i dei tui celū ē: ēt celū celi: tra ⁊ oia q̄ in ea sūt ēt tn̄ prībus tuis cōglutinatus ē dn̄s ⁊ amauit eos: elegitq̄ semē eorū post eos. i. vos de cūctis gētib': sicut hodie cōprobat. Circūcidite igit pputiuȝ cordis vrī: ēt ceruicē vrām ne induretis āpli': qꝛ dn̄s de' vester ipe ē deus deoꝝ ⁊ dn̄s dn̄antiū: de' magnus ⁊ potēs ⁊ terribilis: q psonā nō accipit nec munera. Facit iudiciū pupillo ⁊ vidue: amat pegrinū: ⁊ dat ei victū atq̄ vestituȝ. Et vos ergo amtāe pegrinos: qꝛ ⁊ ipi fuistis aduene i tra egypti. Dn̄m deū tuū timebis ⁊ ei soli seruies. Ipsi adherebis: iurabisq̄ in noie illi'. Ipe ē laus tua, ⁊ de' tuus q fec tibi hec magnalia ⁊ terribilia q̄ viderūt oculi tui. In septuaginta aiab' descēderūt prēs tui in egyptum ⁊ ecce nūc multiplicabit te dn̄s de' tu' sicut astra celi.

AMā itaq̄ dn̄m Ca.XI. deū tuū ⁊ obserua pcepta ei' ⁊ ceremonias iudicia atq̄ mādata oi tēpore. Cognoscite hodie q̄ ignorāt filij vrī: q nō viderūt disciplinā dn̄i dei vrī: magnalia ei' ⁊ robustā manū: extētūq̄ brachiū signa ⁊ opa q̄ fecit i medio egypti: pharaoni regi ⁊ vniuerse terre ei' oiq̄ exercitui egyptioꝝ ⁊ eqs ac currib': quō opuerint eos aq̄ maris rubri: cū vos psequerent ⁊ deleuerit eos dn̄s vsq̄ i pn̄tē diē: vobisq̄ q̄ fecerit i solitudine: donec veniretis ad hūc locū: atq̄ dathā atq̄ abirō filijs eliab q fuit fili' rubē: q̄s aperto ore suo tra absorbuit cū domib' ⁊ tabnaculis ⁊ vniuersa sba eoꝝ: quā hēbant i medio isrl. Oculi vrī viderunt oia opa dn̄i magna q̄ fec: vt custodiatis vniuersa mādata illi': q̄ ego hodie pcipio vob: ⁊ possitis itroire ⁊ possidē trā ad quā ingrediemi: mltoq̄ i ea viuatis tpe: quā sub iuramēto pollicit' ē dn̄s prib' vrīs ⁊ semini eoꝝ lacte ⁊ melle manātē. Terra.n. ad quā igrederis possidēdā: nō ē sic tra egypti de q̄ existi: ubi iacto semie: i hortoꝝ morē aque ducūt irrigue: sȝ mōtosa ē ⁊ cāpestris: de celo expectās pluuias: quā dn̄s de' tuus sp iuisit: ēt oculi illi' i ea sūt a pncipio āni vsq̄ ad fineȝ ei'. Si ergo obedieritis mādatis meis q̄ ego hodie pcipio vob: vt diligatis dn̄m deū vrm: ⁊ fuiatis ei i toto corde vrō ⁊ i tota aia vrā: dabit pluuiā tre vre tēpora neā ⁊ serotinā vt colligatis frumētū ⁊ vinū ⁊ oleum: feniq̄ ex agris ad pascēda iumēta: ⁊ vt ipi comedatis ac saturemini. Cauete ne forte decipiat cor vrm ⁊ recedatis: a dn̄o seruiatisq̄ dijs alienis ⁊ adoretis eos irātusq̄ dn̄s claudat celuȝ ⁊ pluuie non descendant: nec terra det germē suum: pereatisq̄ velocit de terra optima quā dn̄s datur' est

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Ponite hec vba mea i cordib' nr̄ꝯ. ista exposita sūt .ē. vi.c. b Si eni custodieritis. Hic ꝓsequenʒ inducit rōem ex debellatōe aduersariorꝫ si obligāt oīm ꝛ obediāt ei: ꝛ pz lr̄a vsqꝫ ibi: c A deserto ꝛ libano. hic describunt termini terre ꝓmissionis: qz terminꝰ australis ē desertum egypti: terminus aq̄lonaris ē mōs libani: oriēta lis fluiē euphrates: nō habuerunt tn̄ terra vsqꝫ ad terminuz illū vsqꝫ ad tpa salomonis: ió alibi cōit ponit terminꝰ oriētal iordanis fluuiꝰ: quia vsqꝫ ad illū terminū terrā possederunt: sta tim ab igressu suo: vt vt hī in libro iosue: mare aūt mediterraneū est terminus occidētalis: ꝛ dī hic mare occidētale ad dīam maris mo:tui: qđ est in parte orientali.

vobis. Ponite hec verba mea i cordibꝰ ꝛ animis vestris: ꝛ suspēdite ea ꝓ signo i manibus: ꝛ int̄ oculos vestros collocate. Docete filios vros vt illa meditentur Qñ sederis in domo tua ꝛ ābulaueris i via: ꝛ accubueris atqꝫ surrexeris: scribes ea sup postes ꝛ ianuas domus tue: vt mltiplicent̄ dies tui ꝛ filiorꝫ tuorꝫ i terra quā iurauit dñs pātibꝰ tuis vt daret eis: quādiu celū iminet terre. Si eni custodieritꝭ mādata q̄ ego ꝓcipio vobis: ꝛ feceritis ea vt diligatis dñz deū vestrū: ꝛ ambuletis in oibꝰ vijs eiꝰ adherētes ei: dispdet dñs oēs gētes istas añ faciē vestraz: ꝛ possidebitis eas q̄ maiores sūt ꝛ fortiores vobis. Omis locꝰ quē calcauerit pes vester: vester erit. A deserto ꝛ libano ꝛ flumie magno eu phrate vsqꝫ ad mare occidētale erunt termini vestri. Nullus stabit ꝰ vos. Terrorē vr̄m ꝛ formidinē dabit dñs dē vester sup oēm terrā quā calcaturi estis: sicut locut' ē vobis. En ꝓpono i ꝓspcū vestro bodie bñdictōem ꝛ maledictōez. bñdictionē si obedieritis mādatis dñi dei vr̄i q̄ ego bodie ꝓcipio vobis. maledictōez si non obedieritis mandatis dñi dei vestri: sed recesseritis de via quā ego nunc oñdo vobis: ꝛ ābulaueritis post deos alienos q̄s ignoratis. Cūm vero introduxerit te dñs dē tuus i terrā ad quā pgis bitādā: pones benedictōz sup mōtē gariziz maledictōem sup mōtē bebal: q̄ sūt trās iordanē post viā q̄ vergit ad solis occubitū in terra chananei: qui habitat i cāpestribꝰ ꝰ galgalā q̄ ē iuxta vallē tēdentē ꝛ in trāte. pcul. Vos. n. trāsibitis iordanē vt possideatis terrā quā dñs deus vester daturus est vobis vt habeatis ꝛ possideatis illam. Videte ergo vt impleatis cerēmonias atqꝫ iudicia q̄ ego bodie ponā i ꝓspcū vestro

Hec sūt ꝓcepta. Cxii. atqꝫ iudicia q̄ facere ꝺ betis in terra: quā dñs dē patrū tuorꝫ daturus ē tibi vt possideas eā cūctis diebꝰ qb' sup humuz gradieris. Subuertite oīa loca i qb' coluerūt gētes q̄s possessuri estis deos suos sup mōtes excelsos ꝛ colles ꝛ sub ter oē lignū frōdosū. Dissi pāte aras earū ꝛ cōfringite statuas: lucos igne ꝓburite: ꝛ idola ꝓminuite: dispdite noīa eorꝫ ꝺ locis illis: nō facietis ita dño deo vr̄o sed ad locū quē elegerit dñs dē vester dē cūctis tribubꝰ vr̄is ut ponat nomē suū ibi et habitet i eo venietis ꝛ offeretis i loco illo holocausta ꝛ victimas vras decimas ꝛ ꝓmitias manuū vestrarum ꝛ vota atqꝫ donaria ꝓmo genita boū ꝛ ouiū: ꝛ comedetis ibi i cōspectu dñi dei vr̄i ac letabimini i cūctis ad q̄ miseritis manū vos ꝛ domus vr̄e i q̄bus bñdixerit vobis dñs dē vester. Nō facietis ibi q̄ nos hic facimꝰ bodie singuli qđ sibi rectū videt. Nēdū eni vsqꝫ i pñs tēpus venistis ad requiē ꝛ possessionē quā dñs deus vester daturus ē vob. Trā sibitis iordanē ꝛ habitabitis i terra quā dñs deus vester daturus ē vobis vt requi

vt allegat burgen̄. sed regioni circa iordanē: vide bene falsū burgē. allegatōem: nec gesta patriarcharū q̄ burgē. ad idē allegat: ꝓbāt qđ intendit. abzaaz eni nō ꝓpter sterilitatē terre ꝓmisse pegrinabat i egyptū: qz vt Actum. vij. dī: Deus nō dedit ei hereditatē i illa terra: nec passū pedis: sz repmisit. nā pegrinabat ēt p illas ꝛ alias terras nūc ad orientē nr̄ē. Et nouissime admodū dicit: q̄ terra fuit ꝓpinq̄ egypto: ꝛ cuz eēt ibi fames nō ꝓpter sterilitatē sz ꝓpter aliud accidēs: ꝛ forte vt cōmuniē exponit ꝓpter ꝓbatōem fidei abzae: vide in postilla quā sustinet burgē. Tunc fuit in egyptum. hoc eni sepe cōtigit: q̄ i terris bonis satis cōsequēter se habētibus: fames ex pte est i vna terra ꝛ non i alia ꝛ ecōuerso nec tēpore iacob erat sterilitas in egypto: qz vt hī Gen. xliij. septez anni sterilitatis nō modo erāt i alijs terris sz ēt i egypto: in quo nō rōne sterilitatis terre sed industria ioseph seruauit frumēta ad vēdēdū: ꝓ qđ fuit iacob ꝛ familia eī. Rō aūt quā ad idē assignat burgē. potī ē ad oppositū: qz magna flumina ꝓterfluēcia terras: sepe cuncta terrena scentia excrescēte inundātia absorbēt: ꝛ sterilitatē causāt: vt pz circa renū: albeam nr̄ē. ꝛ fortassis ita fuit tpe ioseph i egypto quā plus burgē. magnificat q̄ sua natiuiam patriā: sine tn̄ rōe ꝛ auctoritate. Capitulum. XII.

Ec sūt ꝓcepta. Postq̄ moyses explanauit ea q̄ ptinēt ad ꝓceptū dilectōis diuie: qđ ē ꝓncipiū respectu ꝓceptorꝫ decalogi: vt. ē. dictuz ē ca. vi. hic cōsequent̄ ponunt alia ꝓcepta ꝛ monitōnes q̄ sūt quasi qdā cōclusiones elicite ex ꝓceptis decalogi: ꝛ p cōsequēs q̄dā explanatōes: qūo decē ꝓcepta debeāt ordinari ꝛ obseruari. Circa qđ sic ꝓcedit: qz ꝓmo ponit huiusmōi ꝓceptorꝫ explicatio: 2° infert itēta conclusio ca. xxvi. Adhuc ꝓmo ponunt illa que ordināt ad deuz 2° ea q̄ ordināt ad ꝓximū. ca. xvi. ibi Judices ac mgros cōstitues. Sciēdū tn̄ q̄ ista diuisio nō ē ita ꝓcisa: q̄n in ꝓma pte multa ponunt q̄ ordināt ad ꝓximū: ꝛ in secūda multa q̄ ordināt ad deū. Moyses eni būc libz̄um ꝓmo tradidit filijs isrl̄ verbis ꝓ modū exhortatōis ꝛ ꝓdicatōis sicut dictū fuit i ꝓncipio hui' libri: ꝛ patet hoc ex toto ꝓcessu ipius: ꝓpt̄ qđ frequenʒ repetit candē sentētiā i diuersis locis: ꝛ aliqn̄ sub eisdē verbis: ꝛ de vna materia frequenʒ trasit ad aliā: ꝛ ad ꝓcedentē reuertit sicut solet fieri i ꝓdicationibꝰ ꝛ exhortationibꝰ: ꝛ ió in hoc libro ꝛ maxime i sequētibus hui' libri nō pōt inueniri diuisio ita ꝓcisa q̄n de materia vni' ꝓtis tractet in alia: ꝛ ecōuerso. Doc igit̄ ꝓmisso sciendū: q̄ circa deuz ordinat hō ꝓ destitutōem idolatrie: ꝛ institutionem la

trie: ꝛ qz opposita iuxta se posita magis elucescūt: ió frequēter facit ytrunq̄z i eodē caplo: vt videbit. Primo igit̄ ꝓsequit̄ ꝓpositū ex cōsideratōe opis: 2° ex cōsideratōe tpis ca. xvi. Prima in tres qz ꝓmo ꝓsequit̄ ꝓpositū suū i cō: 2° i signo ca. xiij. 3° in motiuo ca. xv. Prima adhuc i duas: qz ꝓmo ꝓsequit̄ ꝓpositum respectu totī' cōitatis: 2° respcū vnius ꝓsone vel vni' ciuitatis. xiij ca. Prima i duas: qz ꝓmo ꝓcipit̄ ōstrui locus idolatrie: 2° ꝓ oppositū locus istitui latrie: ibi Non facietis ita. Circa ꝓmū dicit: a Hec sunt ꝓcepta nr̄ē. ꝛ ió obligatoria. b Subuertite oīa loca nr̄ē ne ex phanis seu tēplis idolorꝫ remanentibus iudeis occasio idolatrie daret ꝛ vt memoria idolatrie totaliter deleret. c Sup mōtes excelsos. qz ibi cōit fiebāt tēpla idolorꝫ. d Et subter oē lignū frondosū. tales enim arbores plantabant̄ iuxta loca idolatrie ad exercēdū actū luxurie. e Dissipate aras eorū nr̄ē. hec exposita sūt. ē. vij. c. ꝓpe ꝓncipiū. f Nō facietis ita. Hic cōsequenʒ determinat latrie locus ꝛ ritus. Et ꝓmo circa hoc ponit ꝓceptū: 2° declarat dictū: ibi Nō facietis 3° cōcludit ꝓncipale intētū: ibi Observa ꝛ audi. Circa ꝓmū ꝓcipit vnitas loci vbi debeāt sacrificia ꝛ oblatōes offerri cū dī: Non facietis ita dño. s. ita offerendo sacrificia i pluribus locis: vt faciebāt idolatre suis idolis. g Sed ad locū. s. vnum. h Quē elegerit dñs. qz iste locꝰ nō erat fm voluntatē hoiuz determinādus. i De cūctis tribubus vestris. ista fuit tribꝰ beniamin i cuius sorte fuit altare holocaustorū ꝛ tēplū. k Ut ponat nomē suū ibi ꝓ recordatōem. qz nomē dñi recolebat in sacrificijs ꝛ oblatōnibus: ꝛ diuinis laudib'. l Et habitet i eo. p spālē ꝓseruatōez loci: vt hī. ij. Mach. iij. ipe q̄ hz in celis habitatōez vilitatoꝛ ꝛ adiutoꝛ ē loci illi' nr̄ē. m Venietis ꝛ offeretis. nō alibi n Et comedetis ibi i cōspectu dñi. hoc nō ē itelligēdum q̄ semp comederet talia i loco tēpli: sed ītra muros ciuitatis hierusalē. o Nō facietis ibi. hic exponit̄ ꝓdictū ꝓceptū quātū ad duo ibi inclusa: ꝛ ꝓmo quātū ad sacrificij locum 2° quātū ad comestionis modū: ibi Sinaūt comedē voluēris. Circa ꝓmū sciēdū: q̄ lz regulariē esset deputata vnitas loci ꝓ sacrificijs ꝛ oblatōibus offerēdis: tn̄ in casu poterat aliter fieri: ꝛ hoc ē quod dī: o Non facietis ibi q̄ nos hic facimus hodie. vt offeratis sacrificia ꝛ oblatōes i pluribus locis: sicut nos facim': quādiu eni filij isrl̄ fuerūt i deserto: etiā post cōstructōez tabernaculi: poterāt offerre sacrificia ꝛ oblatōes volūtarias alibi q̄ i tabernaculo: vt dicit ra. sa. nō aūt sacrificia ꝛ oblatōes ad q̄ tenebant̄ ex debito ꝛ hoc fuit eis licitū quousq̄ essent ꝺtati i terra ꝓmissionis: qđ nō fuit. xiij. ānis quos posuerūt ad capiēda terrā ꝛ diuidēdū eā: ꝛ hoc ē qđ subdit: p Neqz eni vsqꝫ in pñs tēpus venistis ad requiē. sed quādo fuerūt quietati nō debebant offerre ꝓdicta: nisi i vno loco: vbi fuit positū i tabernaculū

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ iste locus fuit ꝑmo silo: vbi tabernaculū ꝛ arca oñi habuerūt stabilē mānsionē. ſ. ducētis q̄dragintatrib⁹ annis sic pōt ꝓbari p tpa iudicū q̄ fuerūt a iosue vsq; ad mortē heli qz tūc fuit arca capta vt habet. j. Reg. iiij. postea capta arca a philisteis: translata fuit arca in cariathiarim: ꝛ inde i maspha: ꝛ ide i galgala ꝛ ide i nobe: ꝛ inde in gabaon: ꝛ inde in domū obededon: ꝛ ide i ciuitatē dauid: vt hz scōi re. vi. ꝛ ide in tēplū salomonis: vt pleniꝰ dicet. j. Reg. vij. Et tūc habuerūt pacē ꝓfectā tpe salomonis: ꝛ extūc nō fuit licitū alibi offerre: qz ille locus fuit ad hoc simplicit electus ꝛ vltimate a deo: vt hēt ij. paralipo. vi. cap. nisi ex diuino instinctu ꝛ dispēsatōne: sicut helias obtulit sacrificiū in mōte carmeli vt hz. iij. Reg. xviij. vñ sbdit: a Illuc oia q̄ ꝑcipio offeretis tē. tpe medio int̄ destructōez silo ꝛ cōsūmationē templi salomonis sacrificia votiua ꝛ oblatōnes poterāt alibi fieri q̄ vbi erat arca: qz illo tpe nō habuit stabilē mānsionē: sicut ꝛ qñ erat in deserto: vt dictū ē sic aūt non pōt dici de silo: qz arca ibi habuit diu stabilez mānsionē. ſ. ccclxiij. annis q̄ fluxerūt a. xiij. āno ducat⁹ iosue quo fuit posita arca in silo vsq; ad mortē heli i qñ fuit capta a philisteis: cetera patēt. b Si aūt comedere voluerīs. Hic exponit ꝑceptū quātū ad comestionis actuz qz dixerat ibi: Comedetis in cōspcu oñi. possent alicꝫ credere: q̄ esus carniū cēt olim eis ꝓhibitus extra hierlm: ꝛ declarat quō esus carniū erat alibi eis licitus. ſ. de animalib⁹ q̄ nō tenebant offerre: nisi cēnt de animalib⁹ immūdis ꝛ legē quoz carnes ꝓhibebant cōedere: ꝛ hoc est qđ dr̄: c Siue immūdū fuerit. nō immūdicia imediate ꝓdicta: sed immūdicia q̄ reddebat aīal imolaticiū ineptū ad sacrificiū: ꝛ hē qđ dr̄: d Hoc ē maculatū ꝛ debile. istud nō hz i hebreo: sed appositū fuit a trāslatore ad intelligendū qđ vocet hic immūduz. ſ. aial habēs defectū alicuⁱ membri vel lāguduⁿ: qđ nō poterat offerri ꝛ cēt imolaticiū ꝛ gen⁹ vel spēm. e Siue mūduz nō solū mūdicia cōi: qua aialia licita sūt comedi a iudeis: ꝛ ēt mūdicia spāli q̄ licita sūt offerri: ꝛ hoc ē qđ dicitur: f Hoc ē itegrū tē. Jhoc. n. nō ē i hebreo: ꝛ additū ē a trāslatore ad itelligēdū qđ vocet h mūdū. g Sicut capreā ꝛ ēt ceruū ita comedes. i. ita licite ꝛ absq; oblatione eoz si cut ceruⁱ ꝛ capa nō offerunt: ꝛ licite comeduntˢ. h Absq; esu dūtaxat sāguinis. cuⁱ⁹ esus generaliter ꝓhibet i lege: cuⁱ⁹ rō ē: ne p esū sanguis hoies nō abhorreāt effusionē sanguinis humani ad quā iudei erāt ꝓni: ꝛ vt ad pietatē exercerent: ēt circa bruta aialia: vt p hoc circa hoies magis moverent pietate: ꝛ qz idolatre post sacrificia sua ꝓgregabant circa idola ad comedēdū sanguinē sue victime i veneratione idoli. i Quē sup terrā q̄ aquā effundes. i totaliter sicut aqua ꝓfectius effūdit de vase: q̄ ceteri liquores: ꝛ qz dixit q̄ extra hierusalē. poterat comedi aīal mundū vt dictū ē: ne hoc intelligat generaliter: excepit ꝑmogenita aialiū: ꝛ decimas: ꝛ ea q̄ ex voto offerebant cū dr̄:

escatis a cūctis hostibus p circuitū ꝛ absq; vllo tiore habitetis i loco quē elegerit dñs de⁹ vester: vt sit nomē ei⁹ in eo. Illūc oia q̄ ꝑcipio ꝓferetis: holocausta ꝛ hostias ac decimas ꝛ ꝑmitias manuū vr̄aꝝ ꝛ qcqd ꝑcipuū ē i munerib⁹ q̄ vouistis dño. Ibi epulabimini coꝝ dño deo vr̄o vos ꝛ filij ꝛ filie vestre famuli ꝛ famule atq; leuites q̄ in vr̄is vrbib⁹ cōmorat. Neq; n. hz aliā ptē ꝛ possessionē inter vos. Caue ne offeras holocausta tua in oi loco quē videris: sz in eo quem elegerit dñs: i vna tribuum tuarū offeres hostias: ꝛ facies q̄cūq; ꝑcipio tibi. Si aūt comedē volueris: ꝛ te esuⁿ carniū delectauerit: occide ꝛ cōede iux̄ bñdictōez

dñi dei tui quā dedit tibi i vrbib⁹ tuis: siue imūdū fuerit hoc ē maculatū ꝛ debile siue mūdū hoc ē itegꝝ ꝛ sine macula qđ offerri lz: Si cūt capreā ꝛ ceruū cōedes absq; esu dūtaxat sanguis quē sup terrā quasi aquam effūdes. Nō poteris comedere in oppidis tuis decimam frumēti ꝛ vini ꝛ olei tui: ꝑmogenita armēto: uz ꝛ pecoꝝ ꝛ oia q̄ voueris ꝛ spōte offerre volueris ꝛ ꝑmitias manuū tuarū: sz cōraz dño deo tuo cōmedes ea i loco quē elegerit dñs de⁹ tuus tu ꝛ filiⁱ⁹ tuus ꝛ filia ꝛ seruus ꝛ famula atq; leuites q̄ māet i vrbib⁹ tuis ꝛ letaberis ꝛ reficieris coꝝ domino deo tuo in cūctis ad que extenderis manuz tuā. Caue ne derelinq̄s leuitē

Non poteris comedere in oppidis tuis tē.
k Sed coram dño deo tuo comedes ea. ꝑ hoc arguit: qz decie debebant leuitis ꝛ ꝑmitiua sacerdotib⁹: si ergo talia redditēs poterāt ide facē festa sibi ꝛ familie: sequit q̄ sacerdotes ꝛ leuite fraudabāt debito suo saltē i ptē: ꝛ iō dicunt h aliq̄: q̄ in dei faciebāt q̄libz āno duas decias de oib⁹ bonis suis: et prima erat tota de iure leuitaꝝ: 2ª q̄ erat de nouē ptib⁹ eis remanentib⁹ non sic erat: ꝛ de ista loq̄tur h scriptura. Et eodem mō dicūt q̄ facit 2ª ꝑmitiua: ꝛ de illa silit est hic ꝛmo: q̄ nō erat de iure sacerdotū. Sz hoc dictū nō hz ex scriptura: sz solū vna decima q̄libet āno fiebat: alia q̄libet tertio āno: q̄ erat ꝑ paupib⁹: vt hz. j. xiij. Et iō alie soluit: qz iudei i festiuitatib⁹ in qb⁹ tenebant apparē coꝝ dño: nō debebāt venire vacui a munerib⁹: vt hz Exo. xxij. ꝛ xxiij. Nec intelligit hoc de appoztatione decimaꝝ ꝛ ꝑmitiuoꝝ cū hoc cēt debitū: sz de hostijs pacificis: quas tūc faciebāt: quarū pectuscula ꝛ armⁱ dexter erat sacerdotis de iure: certe carnes erāt offerētiū: ꝛ de istis loquit hic cuz dr̄: l Comedes ea. ꝛ hoc videt ꝑ illud qđ hz. j. xvi. Oblatōz spōtaneā quā offeres iuxta bñdictōez dei tui id est facultatē datā a deo. Et epulaberis coꝝ dño deo tuo tu ꝛ filiⁱ⁹tuⁱ ꝛtē. Illiq̄ vero dicūt: q̄ intelligit de ꝑmissis aialiū: q̄ ꝓpter maculā nō erāt immolaticia: ꝛ iō redimebant ꝛ comedebant i oppidis: ꝛ de ꝑcio emebant in hierusalē aialia ex q̄bus fiebāt epulationes ꝓdicte: sz hoc videt redire i incōueniens ꝓdictū: qz si tenebant redimi ꝑciū redēptōnis erat de iure sacerdotū: ꝛ sic fraudabant: ac si fierent de ꝑmissis imolaticij. m Caue ne derelinquas leuitē in omni tpe quo versaris in terra. ſ. ꝑmissionis: quia sicut dicūt hebrei nō obligabātur ad hoc quādo erant extra terraz israel posiri: vtpote in captiuitate babylonica vel alia: ꝛ hoc rōnabiliter qz ibi nō habebāt hereditatem: sicut nec leuite: ꝑmixti ua tamen animalium in casu poterant comedi extra hierusalez: videlicet quando habentes talia erant longe a hierusalem. vt parceretur laboꝛi eoꝝ: cōcessum fuit eis: vt illa vēderēt: vel q̄ iusto ꝑcio sibi retinerent:

ꝛ sic comederēt: ꝛ in solēnitate qñ tenebant ire i hierlm portarēt ꝑciū: ꝛ inde emerēt aialia cōsilia munda: ꝛ de illis offerrēt: vt hz. j. xiij. ca. plenⁱ⁹ ꝛ hic breuius tangit cū dr̄: Quādo dilatauerit dñs de⁹ tuus terminos tuos ꝛtē. sequit: a Mūdus ꝛ immūdus i cōe vescent. qz hoies imūdi ex tactu mortui vl alterⁱ⁹ rei imunde: poterāt inde comedere sic ꝛ mūdi: lz nō possēt intrare tēplū nōec cēnt mundati vt dictū fuit numer. v. ca. Ab ista trāsgressione vēditōris aialiū ꝓdictorū: excipiunt aialia p votū deo sāctificata: quoꝝ carnes nō poterāt comedi extra hierusalē: ꝛ nisi cēnt ꝑus oblata in tēplo: ꝛ hoc est qđ dicit: b Que aūt sacrificaueris ꝛ voueris dño tē. talia. n. aialia p votum obligata dño mutari non poterāt: vt hz Leui. xxvij. c Observa ꝛ audi. hic ꝛcludit ꝓncipale intētū huⁱ⁹ capli: ad hⁱ⁹ enīz ꝓdicta fuit oia: vt diligēt cauerēt ab idolatria: ꝛ ꝑz lra vsq; ibi: d Offerētes filij. su. ꝛ filij. ꝛ cō. igni. modus aūt huⁱ⁹ ꝓbationis fm q̄ dicunt hebrei erat: qz fiebat idolū cupreū ꝓcauū: ꝛ i illa cōcauitate accendebāt ignis ꝛ quando idolū i qualibet ptē erat ignitū tūc sup manⁱ idoli q̄ erant ꝺpositē ad accipiēdū ponebant pueri: ꝛ sic ex adustione morieb⁹āt Sacerdotes vō idoli hēbāt tympana i q̄bus pcutiebāt fortiū: vt ex fortitudine illiⁱ⁹ soni non audiret damoꝛ pueri: ꝛ sic pentes de morte pueroꝝ nō dolerent: sz magis crederēt aias eoꝝ sine afflictōne a dīs accipi.

firmatio latrie sibi opposite: Et ꝓmo quantū ad vnā ꝑsonā: 2° quātū ad vnā ciuitatē: ibi Si audieris i vna vrbium. Adhuc ꝓmo facit ꝓpositū i ꝑsona nō cōiuncta: 2° i ꝑiūcta ibi Si tibi voluerit ꝑsuadere frater tu⁹. Circa ꝓmū sciēdū: q̄ sicut dictū fuit sup lib: nūeroꝝ. xij. c. hoies aliq̄n īstruēbāt de veritatib⁹ supnālib⁹ ꝑ demōes: ꝛ tales dicūt ꝓphe demonū vt dictū fuit ibidē de balaā. Et isti erā alīq̄n hñt reuelatōnes a deo imediate vl mediātib⁹ sanctis angel lz ab eis nō q̄rāt: sicut fuit ibidē dictū de balaā: tñ q̄n reuelatōes fiūt eis a deo vel a sāctis angel: hoc fit ad bonū finē vt dictum fuit ibi de ꝓpheil balaā. Sed q̄n ordinat talis reuelatō ad malū finē ꝛ deceptōnem hoc fit a demonibus q̄ q̄nq; plēq; virtates oi cūt hoib⁹: vt postea magi credāt eis i falsi suggestōe: sic ibidē fuit declaratū ꝑ exēplū et de tali ꝓpha ē hic ꝛmo q̄ deceptus a demonib⁹: nititⁱ hoies ꝑ trahere ad idolatria cū dr̄: a Si sur. i me. tui ꝓphetes. decepꝝ mō ꝑdicto in vigilia. b Aut q̄ somniū vidit. dicat. ab ipo cōfictū vl imissū a diabolo. c Et ꝑdi. signū. mirabile vētuꝝ de ꝓpinq̄. d Atq; poztētū. futuꝝ magis de lōginq̄: ꝛ dī a pozteōdo. dis. qđ signat ꝑ tēlionē i lōgū. e Et eue. qđ lo. ē. qz demones aliq̄n ꝑdicunt va futura: q̄ excedūt cognitionē humanā: ꝑ ut declaratū ē numer. xxij. f Et dixe. tibi. ea. ꝛ se. de. aliēos. ex hⁱ⁹ ꝑz q̄ reuelatio sibi fca fuit ꝑ demōes: iō sbdit: Nō audies vba ꝓphetie illi⁹. sequit: g Ten. vos dñs. i. ꝓmittit talia fieri: vt ꝓbemini. h Ut pateāt sciat. i. ab aliis sciri faciat: qz ipe d nouo ñ accipit alicⁱ⁹ rei noticiā: sz oia nouit ab eino: ꝛ hoc mō loqt̄ gen. xxij. Nūc cognoui q̄ timeas dñm. i. ꝓfecisti: qz ꝑ oblatōz isaac nō fuit hōib⁹ obediēa abrae: ꝛ posita eis i exē⁹. i Pro. aūt tē. inficiet. sine mīa: dū tñ quicq̄ fuerit ꝑ testes vl ꝓfessu: ꝛ ꝑz lra. k Si tibi volu. h

Surrexerit. hic cōsequent ꝑcipit de XIII. structio idolatrie in ꝑticulari: ꝛ p ꝓsequēs cō

Universidad de Deusto Biblioteca

pcipit destrui idolatria respectu psone coiūcte quacūqꝫ p̄pinqtate: τ hoc est qd dr: Frater tuus τc̄. a Clā dicēs: eamus τc̄. corrūpēs in secreto τ iducēs homines ad idolatriā
b Nō acqescas ei. recipiēdo eiꝰ psuasionem iniquam.
c Neqꝫ pcat ei oculus tuus. falso iudicio iustificādo eū: vel tacēdo malū suū.

d Sed stati interficies. cū iudicatus fuerit p iudices. e Sit pmū manus tua sup eū. qꝛ testes debebāt iterficere tales cōdēnatos: vt hꝫ. j. xvij. ca. vñ actuū. vij. de beato Stepho dr: Et testes deposuerūt vestimenta sua τc̄. cetera patēt. f Si audieris. hic pcipit idolatria destrui respectu vnius ciuitatis q si fuerit corrupta idolatria pcipiunt hic homines inifici: τ pecora τ suppellectilia cōburi: τ oia q ptinent ad illā ciuitatē: τ ipa ciuitas destrui absqꝫ reedificatōe: τ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: g Ut auertat dñs ab ira furoris sui. qꝛ tali corruptioni vniꝰ ciuitatis: ira dñi puocat cōtra totū regnū: τ maxie qñ negligit puniri eiꝰ peccatū. b Multiplicetqꝫ te. hoc i fine huius capl'i addit: vt ex destructione idolatrie: latria fortius cōfirmet. Ca. XIIII. F Jlij estote domini. hic cōsequenter destruit idolatria in signo. Et pmo destruit huiusmōi idolatria: 2° instituit latria oppositā: ibi decimā p̄tē. Circa pmū sciēdū q idolatrie sūt signa assiīlari idolatris i exteriori apparentia: q ɔsistūt i modo se hñdi τ i modo viuendi Primo ḡ phibet modus idolatrarꝫ circa mortuos: 2° circa cibos: ibi Ne comedatis. Circa pmū dr: a Filij estote dñi dei vr̄i. q. d. Nō debetis i aliq idolatris assiīlari. b Nō vos icidetis. in hebreo hꝫ: Nō vos lacerabitis. sicut i plāctu mortuorꝫ aliq gētiles τ idolatre vnguibꝰ lacerabāt carnē suam. c Nec facietis caluiciū. eradicādo capillos vel tondēdo. Talis eni luctus imoderatus τ inhonestus nō decet filios dei qui hñt fidē resurrectōnis mortuorꝫ: moderatus tñ luctus τ honestus pcedēs ex pietate naturali bene lꝫ τ decet. o Ne comedetis. hic cōsequēter phibetur modus idolatrarꝫ circa cibos: τ pmo i carnibꝰ aialiuꝫ 2° pisciū: ibi Hec comedetis. 3° auiū: ibi Oēs aues. Circa pmū dr: o Ne comedatis q imūda sūt. sciēdū q nulla imundicia spūalis pōt eē in brutis q peccare non possunt: pōt tamē aliq modo redundare in eis inquantū homines vtunt eis ad mala: vtpote qꝛ idolis imolāt ipa vel eis vtunt ad maleficia alia: pt autē in eis eē directe imundicia corporalis: vt qꝛ imundo cibo nutriunt: sicut porcus: vl' qꝛ in loco imundo habitāt sicut mures i terra: vñ τ ex hoc fetorē ɔtrahunt: τ ex hoc abbominabilia sunt: ppter vtrāqꝫ eni cām τ ɔsimilē: multa aialia τ aues τ pisces phibent i lege iudeis. Sunt ēt pter hoc alie cāe mystice τ figurales: inquātū p talia designant hoies hñtes aliq vicia: sicut carnalis assimilat porco: piger asino: τ sic de alijs. e Hoc est aial qd comedere debetis. tāq carens imūdicijs pdictis τ enumerat aliq in spāli dicens: f Bouem τc̄. tragelaphū. animal est munduꝫ: τ est ptim simile hirco: τ partim ceruo: τ dicitur a tragos quod est hircus: τ laphos quod est ceruus. g Camelopardalum. animal est simile camelo in capite: τ iō ab eo denominat: habet tñ maculas albas in corpore sicut pardus: τ equo similis est in collo: bubalo vero in pedibus. Cōsequent ponit regulā cōmunē: cuꝫ aliqua tñ exceptione cū dicit: h Omne aial τc̄. cetera exposita sunt Leui. xi. vbi hec materia plenius tractat: aliq tamē ponunt hic que nō sūt ibi: τ illa sūtꝫ exponēda

clām dicēs: Eamꝰ τ seruiamus dijs alieīs qs ignoras tu τ pres tui cūctarꝫ in circuitu gētiū: q iuxͣ vel pcul sūt ab initio vsqꝫ ad finem terre: nōn acqescas ei nec audias neqꝫ pcat ei oculus tuꝰ vt miserearis τ occultes eū: sed stati inficies. Sit p̄mūm manꝰ tua sup eū: τ pꝰ te ois ppl's mittat manum Lapidibꝰ obruptus necabit: qꝛ voluit te abstrahere a dño deo tuo: q eduxit te de terra egypti de domo fuitutis: vt τ ois isrl' audiēs timeat: τ nequaq̄ vltra faciat qppiā huiꝰ rei sile. Si audieris i vna vrbiū tuarū qs dñs deꝰ tuꝰ dabit tibi ad hitādū dicētes aliqs: egressi sunt filij belial de medio tui: τ auerterunt hitatores vrbis tue atqꝫ dixerūt: Eamus τ fuiamꝰ dijs alienis qs ignoratis: quere solicite τ diligent rei vitate pspecta si iueneris certū eē qd dr: τ abominatōem hāc ope p̄petratā: stati pcuties hitatores vrbis illiꝰ i ore gladij: τ delebis ea oia q in ea sunt vsqꝫ ad pecora: qcqd etiāꝫ suppellectilis fuerit cōgregabis i medio platearū eiꝰ τ cū ipa ciuitate succēdes: ita vt vniuersa ɔsūmas domio deo tuo: τ sit tumulus sempitnꝰ. Nō edificabitur ampliꝰ: τ nō adherebit de illo anathemate qcq̄ i manu sua: ut auertat dñs ab ira furoris sui τ misereatur tui: multiplicetqꝫ te sic iurauit pribꝰ tuis qñ audieris vocē dñi dei tui: custodies oia pcepta eiꝰ q ego pcipio tibi hodie. vt facias qd placitū ē i ɔspcū dñi dei tui. XIIII.

F Ilij estote dñi dei vr̄i. Nōn vos icidetis nec facietis caluitiū sup mortuo qm pplus scūs ē dño deo tuo: τ te elegit vt sis ei i populū peculiarē d cūctis gētibꝰ q sūt sup terrā. Nē comedatis q imūda sūt. Hoc ē aial qd comedere debetis bouē τ ouē τ caprā: ceruū τ caprea: bubalum tragelaphū pygargū orygē cāmelopardalū. Omnē aial qd i duas ptes findit vngulaꝫ τ ruminat comedetis: de his aūt q rumināt τ vngulā non findūt: hec comedē nō debetis: camelū leporē cyrogrillū. Quia rumināt τ nō diuidūt vngulā: imūda erunt vob. Sus qꝫ qm diuidit vngulā τ nō ruminat: imūda erit. Carnibus eorꝫ nō vescemini: τ cadauera nō tāgetis. Hec comedetis ex oibus q morant i aqs. Que habēt pēnulas τ squamas comedite: q absqꝫ pēnulis τ squamis sūt: ne comedatis: qꝛ imunda sūt Oēs aues mūdas cōedite Jmmūdas ne cōedatis: aqlā. s. τ gryphē τ halyetum:

a Ixon. auis est de genere vulturis alba: τ minor q̄ sit vultur b Nycticoracē. Auis ē de nocte volās: a nyctos qd ē nox: τ corax qd ē coruus: quasi coruus noctis. Dicūt tñ aliq q est idē qd noctua: sed hoc nō vr: qꝛ hic sepatim phibent. c Peregrino q itra portas tuas ē da. si ē paup. o Aut vēde ei. si hꝫ vñ emat: τ loquit h de pegrino q est conuersus ad iudaismū: alit non posset comedē licite. e Nō coques hedū τc̄. hꝰ fuit expositū exodi. xxiij. f Decimā frumēti tui τc̄. hic ɔsequent inducit ad latriā p hoc q inducit ad sustētatōnem sacerdotū τ ministrorꝫ: ad quos ptinebat colē deuꝫ p se τ p populo pmogenita enim debebāt sacerdotibꝰ: τ decie leuitis portabant tñ ad teplū quātū ad ptes leuitarꝫ q manebant ibi ad ministrādū: τ pꝫ lr̄a ex his q dicta sūt s. xij. Cōsequent iducit ad sustētationē pauperꝫ cū dr: g Anno tertō sepabis aliā decimā. s. p sustētandis paupibꝰ: vt pꝫ ex sequenti hꝰ: qd fiebat ex lege pietatis naturalis τ ne iudei paupes cogerent querere elemosynas a gētilibꝰ: vel fuire eis p sustentatione vite sue: τ sic cogerent de idolaticijs comedere cū gentilibꝰ τ p cōsequēs possēt ptrahi ad cultū idolatrie. Ca. XV. a S Eptio anno. Hic inhibet idolatria quātū ad principiū motiuuū seu occasionē: si eni obligati debitis: τ impotētes soluere artarētur p penas corpis vl' alio mō possēt habere occasionē fugiēdi de terra isrl' τ habitare int gētiles: τ sic seruire dijs alienis: fm q dicit dauid de seipo fugitiuo: pmo Reg. xxvi. Maledicti sūt in cōspectu dñi: qui eiecerunt me hodie: vt nō habitē in hereditate dñi: dicentes: vade serui dijs alienijs. licet enim dauid hoc nō fecerit: tamē psecutores eius dabant ei occasionē faciendi. Ad hoc igitur āmouēdū septimꝰ āñꝰ remissiōis fuit i lege istitutꝰ: i q remittebāt debita ipotentibꝰ soluē. Sic ḡ pmo aufert idolatrie occasioneꝫ: 2° iducit ad latrie culturā: ibi De pmogenitis. Adhuc pmo iducit ad relaxatōneꝫ debitorꝫ: 2° ad relaxatōnē seruorꝫ: ibi Cū tibi venditꝰ fuerit. Ad huc pmo inducit ad debitorꝫ relaxatōeꝫ: 2° ad liberalē accōmodatōeꝫ: ibi Si vnꝰ de fratribꝰ tuis. Circa pmū sciēdū q remissio debitorꝫ i septio āno nō imponit: nisi p ill' q sūt de ritu iudeorꝫ iō subdit. b A peregrino τ aduena exiges. Jn hebreo habet Ab extraneo exiges. p qd pꝫ: q idē intelligit hic p peregrinum τ aduenā: extraneus autē dr: q non ē de ritu eorꝫ. c Et oino idigēs. hic cōsequēt iducit ad pauperꝫ sbleuatōeꝫ: τ itelligit de iudeis paupibꝰ qs debebāt adiuuare ita q nō cogerent publice mēdicare. d Ut be. ti. dñs. ml'tiplicando te i bonis tpalibꝰ τ spūalibꝰ. e Si tñ audieris. i. si feceris qd dcm ē: τ p hꝰ itelligit opposita negatiua videlꝫ q si nō feceris nō ml'tiplicabit te f Fene. gē. multis. h nō accipit p vsa: q lꝫ esset eis pmissa cū extraneis gētibꝰ: nō tñ pōt eis pmitti p pmio pietatis erga paupes: cum sit illicita: sꝫ accipit h p accōmodatōe: vñ i hebreo hꝫ: Uadiabis gētes ml'tas. i. vadia accipies ab eis: qꝛ ñ tenebant eis accōmodare sine vadio: i hꝰ igit pmittit eis ml'tiplicaꝰ bonorꝫ tpaliū: p quā possēt dare mutuū nō solū fribꝰ suis iudeis: sꝫ ēt alieis gētibꝰ. g Do. na. plu. qꝛ p actu pietatis nō solū pmittit eis ml'tiplicaꝰ diuitiarū: sꝫ ēt dñi siue excellētiarꝫ. h Si vnꝰ d fribꝰ. h iducit eos moyses ad liberā mutuatōeꝫ: q dꝫ pcedē ex affcū. iō sbdit:

ixōn τ vulturē ac miluum iuxͣ genꝰ suuꝫ: τ oē coruini generis: τ strutionem ac noctuā τ larū atqꝫ accipitreꝫ iuxͣ genꝰ suū: herodiū ac cignuꝫ τ ibin ac mergulum porphyrionē τ nycticoracē: onocrotaluꝫ τ caradriō singula i genē suo: vpupaꝫ qꝫ τ vespitilionē: τ oē qd reptat τ pēnulas hꝫ imūduꝫ erit τ nō comedet. Oē qd mūdū est comedite. Quicqd aūt morticinū est: ne vescamini ex eo. Peregrino q intra portas tuas ē: da vt comedat aut vēde ei: qꝛ tu pplus scūs dñi dei tui es. Nōn coques hedū i lacte matris sue. Decimā ptēꝫ sepabis de cūctis frugibꝰ tuis q nascunt i terra p ānos singlos: τ comedes i ɔspcū dñi dei tui i loco quem elegēit vt i eo nomē illiꝰ iuocetur dēcimā frumēti tui τ vini τ olei: τ primogenita de armētis τ ouibꝰ tuis: vt discas timē dñm deū tuū i oi tpe. Cuꝫ aūt longior fuerit via τ locꝰ quē elegerit dñs deꝰ tuꝰ tibiqꝫ bñdixerit: nec poteris ad eum hec cūcta portare: vēdēs oia τ i pciū rediges: portabisqꝫ manu tua τ pficisceris ad locum quē elegerit dñs deꝰ tuus: τ emes ex eadē pecūia qcqd tibi placuerit siue ex armētis siue ex ouibꝰ: vinum qꝫ τ siceraꝫ τ oē qd desiderat anima tua: τ comedes coram domino deo tuo: τ epulaberis tu τ domꝰ tua τ leuita q intra portas tuas ē. Caue ne derelinqs eū: qꝛ nō hꝫ aliā ptē in posſione tua. Annō tertio sepab aliam decimā ex oibꝰ q nascūtur tibi eo tpe: τ repones intra ianuas tuas: venietqꝫ leuites q aliā non hꝫ ptē nec posſionē tecū: τ pegrinus ac pupillus τ vidua q itra portas tuas sūt: τ comedēt τ saturabunt: vt bñdicat tibi dñs deꝰ tuus in cunctis opibꝰ manuū tuarꝫ q feceris. XV.

S Eptimō āno facies remissionē q hoc ordine celebrabit. Cui debet aliqd ab amico vl' pximo ac frē suo: repetere nō poterit: qꝛ annꝰ remissionis ē dñi. A pēgrino τ aduena exiges: ciuē τ ppinquū repetēdi nō habebis ptāteꝫ. Et ōio idigēs τ mēdicꝰ nō erit int vos ut bñdicat tibi dñs deꝰ tuus i terra quam traditurus ē tibi i posſionē si tāmē audieris voceꝫ dñi dei tui: τ custodieris vniuersa q iussit τ q ego hodie pcipio tibi: benedicet tibi vt pollicitus ē. Fenerab gentibꝰ multis: τ ipe a nullo accipies mutuuꝫ. Dñaberis natōnibꝰ plurimis: τ tui nemo domiabit. Si vnꝰ de fribus tuis q morant intra portas ciuitatis tue in terra quā dominus deꝰ datur ē tibi: ad pauptatē deuenēit

Universidad de Deusto Biblioteca

i Non obdurabis cor tuū ꝛc̄. ꝛ cū effectu: iō subdit: Sʒ apies manū paupi ꝛc̄. k Quo eū idigē pspexeris. qꝛ nō tm̄ debebāt fratrib⁹ suis accōmodare pecuniā sʒ etiā aliam rē necessariā: vtpote equū: currū: ꝛ silia: q̄ frequent deteriorant ex accōmodatione. l Caue ne forte ꝛc̄. inducit eos vt non retrahant ab accōmodatione: ꝑpt appropinquationem āni. vij. in q̄ debita relaxabant. m Nec ages q̄p. callide ꝛc̄.] vt ꝑ hoc machineris ad aliq̄d malū: vt ad familiaritatē inhonestā cū ei⁹ vxore: vel filia: vel aliquid aliud illicitū. n Nō deerūt pauperes. nō est ꝯrū ei qd̄. s̄. dictū ē. Omino indigēs ꝛ mendicus nō erit int vos qꝛ ibi loquit de mēdicāte publice: qd̄ nō debebant iudei pmittere: vt dictū ē: h aūt loqtur de paupere: q̄ de suis facultatibus nō pōt cōuenient sustentari: ꝛ iō indiget ꝑ accōmodatōeʒ ab alijs auxiliari.
o Cū tibi vēditus fuerit frater tu⁹. ista exposita fuerūt exo. xxi. hoc excepto:
p Nō auertes oculos tuos ab eis ꝛc̄.] i. n̄ rēspicies eos toruo oculo: q̄si tibi sit grauis libertas eoꝝ: vn̄ i hebreo hr̄: Non erit graue i oculis tuis cū dimiseris eos liberos
q De pmogēitꝭ. Destituta idolatria quātū ad occasionē: hic reuertit ad determinatione latrie excludendo quādā cupiditatē occasione latrie aliq̄lr cōtingētē: Et pmo facit ꝓpositū: 2⁹ remouet quoddā dubiū: ibi Hoc solū. Circa qd̄ sciēdū ꝙ ex eo tpe quo dn̄s ꝑcussit pmogenita egyptiorū tā in hominib⁹ ꝙ in aialibus oīa pmogenita filioꝝ isrl̄ fuerūt obligata dn̄o ꝛ sanctificata: vt hr̄ exo. xiij. ꝛ i pluribus alijs locis. Uerūtn̄ aliq̄ cupiditate ducti: volebāt inde trahē vtilitatē suā: vtpote in pmogenito bouis arādo: ꝛ pmogenitū ouis tōdēdo anq̄ꝫ offerrerent: iō istud ꝓhibet h: ꝛ pꝫ lr̄a. Et dicit hic rab. sa. ꝙ idem ē intelligendū de oue q̄ offerebat ꝓ pmogeneto asini: vt hr̄ exo. xiij. qꝛ debebat offerri cū lana. r Sinaūt habuerit maculā. i. defectū aliꝗu⁹ mēbri seu aliquā aliā deformitatē: ꝑpt quā nō dꝫ dn̄o offerri: cui meliora sūt offerēda: ꝛ ne diuinus cult⁹ veniret in cōtēptū ex oblatōe taliū defectus habētiū ꝛ ꝑ cōsequēs viliū ꝛ contēptabiliū: tale pmogenitū licite poterat comedi extra hierusalē in oppidis: ꝛ ab immundis hominibus

nōn obdurabis cor tuum: nec ꝯhbes manū sʒ apies eā paupi: ꝛ dab mutuū q̄ ēuʒ indigē pspexeris. Caue ne forte surrepat tibi ipia cogitatio ꝛ dicas i corde tuo appropiquat septim⁹ ānus remissionis: ꝛ auertas oculos tuos a paupe fratre tuo nolēs ei qd̄ postulat mutuum cōmodare: ne clamet ꝯ te ad dn̄m ꝛ fiat tibi i peccatū: sʒ dabis ei. Nec ages qppiā callide in ei⁹ necītatib⁹ subleuādis:] vt bn̄dicat tibi dn̄s de⁹ tuus in oi tpe: ꝛ cūctis ad q̄ manū miseris Nōn deerūt paupes in terra bitatōis tue: iccirco ego pcipio tibi: vt apias manū fratri tuo egeno ꝛ paupi q tecū vsat in terra. Cūm tibi vēditus fuerit frat tuus hebreus aut hebrea ꝛ sex annis seruierit tibi: i septimo anno dimittes eū liberum Et quē libertate donaueris neq̄ꝗ vacuū abire patieris: sed dabis viaticū d gregibus ꝛ de area ꝛ torculari tuo qbus dn̄s deus tu⁹ bn̄dixerit tibi. Memēto ꝙ ꝛ ipe seruieris i terra egypti: ꝛ liberauit te dn̄s de⁹ tuus: ꝛ iccirco ego nūc pcipio tibi. Sinautem dixerit nolo egredi eo ꝙ diligat te ꝛ domū tuā: ꝛ bn̄ sibi apd̄ te eē sentiat: assumes subulā ꝛ pforabis aurē ei⁹ i ianua domus tue ꝛ seruiet tibi vsqꝫ ieternū. Ancille q̄ꝫ silit facies. Non āuertes ab eis oculos tuos qn̄ dimiseris eos liberos:] qm̄ iux̄ mercedeʒ mercenarij ꝑ sex ānos seruiuit tibi: vt bn̄dicat tibi dn̄s deus tuus i cūctis opib⁹ q̄ agis. De pmogenitis q̄ nascunt i armētis ꝛ ouib⁹ tuis qcqd ē sexus masculini: scificabis dn̄o deo tuo. Non opaberis pmogenito bouis: ꝛ nō tōdebis pmogenita ouiū. In cōspcū dn̄i dei tui comedes ea ꝑ ānos singulos in loco quē elegerit dn̄s: tu ꝛ dom⁹ tua. Sinaūt habuerit maculā ꝛ vl' claudū fuerit vl' cecū aut i aliq̄ pte deforme vel debile: nō imolabit dn̄o deo tuo: sed itra portas vrbis tue comedes illd̄. Tā mūdus q̄ꝫ immūd⁹ ilit vescēt eis q̄si caprea ꝛ ceruo. Hōc solū obseruabis vt sāguieʒ eoꝝ n̄ comedas: sʒ effūdes i trā q̄i aquā.

sicut ꝛ a mūdis. s Quasi caprea ꝛ ceruo. i. sicut de illis comedūt hoies absqꝫ hoc ꝙ faciant inde aliquam oblationē dn̄o nec redēptionē: sic ꝛ de istis: tamē distiguendū est: qꝛ si talis macula inerat pmogenito aialis a natiuitate: comedebat absqꝫ oblatione vel redēptōne aliqua: qꝛ nunq̄ꝫ fuerat obligatuʒ dn̄o exquo nunquā fuerat imolaticū. si aūt post natiuitatem superuenerat: ꝛ tunc aut erat curabilis: aut nō: si curabilis debebat post curationem offerri. si incurabil' poterat redimi: qꝛ erat obligatum domino ante euentuʒ macule: ꝛ hec distinctio accipitur ex sententia rab. sa. hic ꝛ. xij. capitlo t Hoc solū obseruabis ꝛc̄. quia carnes talium licite comedebantur in opipdis: absqꝫ redēptōne in casu predicto: propter hoc aliqui forte possent credere: ꝙ eius sāguinis ipsoꝝ eēt licit⁹ propter qd̄ hoc exc udit hic specialiter: quia nec in vilibus aialibus erat concessus: sed generaliter prohibitus.
In capitulo xv. vbi dicitur in postilla: Ad hoc igit amouēdum septimus annus remissionis in lege institutus ē ꝛc̄

Additio.

Licet cōmunit teneat apud hebreos: ꝙ i anno vij. totalit remittebant debita: sic ꝙ etiā post trāsitū illi⁹ anni septimi nō possūt repetē ea. Tn̄ hoc nō vr̄ rōni cōsonū: qꝛ sicut si aliqs accomodaret ꝓximo suo pecuniā: vel aliqd̄ huiusmōi i anno. vi. vel etiā ꝓpe fine anni: stati itrante anno septio erat remittēda: qd̄ vr̄ ꝯ eq̄tatē iusticie: fm̄ quā hō tenet reddē mutuū: vn̄. ps̄. xxxvi. Mutuabit peccator ꝛ nō soluet. nec valet dicere ꝙ hec remissio intelligit quo ad impotētes soluere tātū: ꝓut postillator videt dicere: tum qꝛ scriptura idisticte loquit dicēs: Cui debet aliq̄d ab amico vel ꝓximo vel fratre suo repetē nō poterit. qꝛ ann⁹ remissionis ē oīn̄: nō distinguēs de potēte vel impotēte tum qꝛ ab impotēte nō solū anno septimo: sʒ etia alijs tēporibus non erat debitū repetendū: dicitur eniʒ infra

Si vnus de fratrib⁹ tuis ꝛc̄. ad pauptatē deuenerit nō inducabis cor tuū nec ꝯhbes manū: sʒ apies eā pauperi ꝛ dabis mutuū q̄ eū idigere ꝓspexeris. vn̄ circa h⁹ aliter dicendū. Ad qd̄ sciēdū ꝙ i hebreo vbi nos habem⁹ Sepito āno facies remissionē. ē q̄dā dictio q̄ sonat subtractionē: ꝛ ē sensus ꝙ i toto āno septimo nō poterāt debita repeti cui⁹ rō ē: qꝛ septim⁹ ann⁹ erat sabbatū terre i quo nō licebat semiare agros: nec vindemiare nec colligere fructus terre sʒ oia q̄ spōte nascebant erant cōmunia q̄buslibꝫ hoib⁹: vt hr̄. s̄. leui. xxv. vnde i tali tpe debebat cessare exactio debitoꝝ cessante collectōe fructuuʒ ꝛ reddituū: sʒ sabbato terre. s. anno septimo trāsacto cū iā poterāt terras colere: ꝛ fruct⁹ suos vnusq̄sqꝫ colligere: licitū erat debita repetē: ꝛ etiā debitor si esset potēs tenebat reddē: cuʒ restitutio debiti ptineat ad verā iusticiā. Ad hāc sniaʒ facit qd̄ sequit i lr̄a: de hac materia: Caue ne forte subrepat tibi impia cogitatio: ꝛ dicas i corde tuo: appropiquat septim⁹ ann⁹ remissionis: ꝛ auertas oculos a paupere fratre tuo nolēs ei qd̄ postulat mutuū cōmodare Si eni in septimo āno fieret talis remissio: vt pdicti intelligūt: quare diceret impie cogitare ille a q̄ ꝑ mēsē vel aliqd̄ breue tp̄s an̄ septimū annū mutuū postularet: si a mutuatōe retraheret cū h⁹ iā nō eēt mutuatio: sʒ mera donatio q̄ nō in tāta quātitate solet dari: sic mutuū Facit etiā ꝓ pdcā snia qd̄. ſ. i eo. ca. di: Cū tibi vēdit⁹ fuerit frater tu⁹ hebre⁹ aut hebrea sex annis seruiet tibi: i vij. anno dimittes eū liberꝝ. nō eni dimittebat in anno sabbatino terre: sʒ postq̄ꝫ seruieris ꝑ sex annos integros et iō reddēs rōem quare dn̄s serui non dꝫ grauit ferre hāc dimissionē dicit: Qm̄ iuxta mercedē mercenarij ꝑ sex ānos seruiuit tibi. Ex q̄ pꝫ ꝙ si post breue tēpus seruitutis pciperet liber dimitti: eēt q̄d durū ꝛ graue: nō s̄ min⁹ duꝝ ē totalit debitū dimittē: q̄ꝫ fuū emptū liberare: qꝛ tn̄ ista lex remissionis debitoꝝ sic intellecta: sic hebrei intellexerūt ē intolerabilis: ꝑ quā penit⁹ claudebat via ad mutuādū: iccirco thalmudici antiq̄ qd̄dam fecerūt statutū ꝑ qd̄ lex pdicta totalit euacuabat: ꝛ sic implet dictū xp̄i Matth. xv. ca. Irritū fecistis mandatū dei ꝓpter traditiones vr̄as. Replica.

In ca. xv. cū postillator remissionē debitoꝝ: verius dilatōeʒ i anno. vij. exponeret de ipotētib⁹ soluē: sicut ꝛ. s̄. exposuit Leui. xxv. Burgen̄. ibi ꝛ hic dicit huiusmōi expōneʒ nō hr̄e fūdamentū ꝓ eo: qꝛ vt dicit scriptura indistincte loquit de potētib⁹ ꝛ ipotētib⁹. hic dico saluo meliori iudicio: ꝙ fūdametum expositionis postil. stat i recta rōne: recta eni rō hoc exigit: vt potēs soluē soluat sine dilatione: nō enim sine fraude ad annū remissionis differret si soluere posset: ꝙ si nō posset: iā potēs nō esset: ꝛ sic sequeret ꝙ potens de q̄ casus: nō eēt potēs q̄ ē ꝯdictio. vn̄ ꝛsi lr̄a loquat indistincte: optet tn̄ ex rōne recta de impotētibus spāliꝰ intelligi: alias si potēs eēt ad soluēdū ꝛ differret: daret occasio nō mutuādi: imo ꝛ potēs i anno remissionis tenebat soluere: quāuis mutuās nō potuit rē suā aggrauāter exigē. Ille igit annus erat ꝓ impotētib⁹: a quib⁹ nō potuit illo anno q̄cq̄ꝫ repeti: nec ꝑ eos oportuit ꝓpt ipotētiā aliq̄d solui: potētes aūt ꝛ illo anno ꝛ quolibꝫ alio solutionē sine fraude differre nō potuerūt. Nec valet qd̄ Burgen̄. dicit ꝙ ab impotēte nec illo nec quocūqꝫ alio anno repeti debitum possꝫ: qꝛ sic daret via paupib⁹ nō mutuādi sʒ solū paupes recipe rēt ꝑ modū donationis: ꝛ seq̄ret septimū annū nō solū dilationis esse: sed totalis remissionis: cui⁹ oppositū Burgen̄. nititur ostēdere hic ꝯ iudeos nec textus queʒ Burgen̄. allegat ē ad sui ꝓpositū: qꝛ text⁹ ille dicit omni tpe mutuādū necessitatē patiēti: nō ꝓhibet repetōnē nisi i anno. vij. q̄ dicebat remissionis ꝓ illo anno: q̄ cōpleto repetitio fieri potuit: vt habet a scholastica historia ponēte diam int annū iubileū ꝛ remissionis: i illo nāqꝫ remittebant debita in isto differebant.

Ca. XVI.

Obserua mēsem XVI. nouaꝝ fruguʒ ꝛ verni pmuʒ tpis vt facias phase dn̄o deo tuo: qm̄ i isto mēse eduxit te dn̄s de⁹ tuus de egypto nocte. Immōlabis q̄ꝫ phase dn̄o deo tuo de ouib⁹ ꝛ de bob⁹:] i loco quē elegerit dn̄s de⁹ tu⁹ vt hitet nomē ei⁹ ibi. Nō comedes in eo panē fermentatū. Septeʒ dieb⁹ comedes absqꝫ fermēto afflictōis panem: q̄oniā in pauore egressus es de egypto: vt memineris diei egressionis tue de egypto oibus diebus vite tue Nō apparebit fermētatuʒ i oibus terminis tuis septē dieb⁹: ēt non remanebit de carnib⁹ ei⁹ qd̄ imolatū ē vespere i die pmo vsqꝫ mane. Nōn poteris imolare phase in qualibet vrbiū tuarū] quas dn̄s deus tuus daturus est tibi: sēd in loco quē elegerit dominus deus tuus vt habitet nomē ei⁹ ibi

o Obserua mēsā. Hic declarāt pcepta q̄ ordināt hominē ad deū ex ꝯsideratōe tpis. Circa qd̄ sciēdū ꝙ trib⁹ tpib⁹ in āno celebrabāt iudei festa solēnia videlꝫ pmo mēse festū phase: ꝓpt bn̄ficiū egressionis d egypto: ꝛ tertio mēse festū pētecostes ꝓpt bn̄ficiū legis date: ꝛ septio mēse festū tabernaculoꝝ ꝓpt bn̄ficiū ꝯseruatōis ipsorū i deserto. xl. annis q̄b⁹ de⁹ ꝓuidit hitātib⁹ i tabernaculis Primo g̊ agit de pmo festo: 2⁹ de scd̄o: ibi Septē hebdomadas. 3⁹ de tertio: ibi Solēnitatē q̄ꝫ tabernaculoꝝ. Sciēduʒ etiā ꝙ de istis trib⁹ festis habent plura Nume. xxviij. ꝛ Leui. xxiij. ꝛ aliq̄ hic addunt: ꝛ aliq̄ repetunt. quātū igit ad pmū festū di: a Obserua mēsē nouaꝝ frugū. nō qꝛ tunc tp̄s eēt messiū: sʒ qꝛ circa q̄rtādecimā diē mēsis pmi i aliq̄ pte terre ꝓmissionis aliq̄ fruges ꝓpiq̄bāt ad maturitatē: ꝛ de illis colligebant spice de q̄b⁹ fiebat manipul⁹ q̄ offerebat i solēnitate paschali: ꝛ torrebat: ꝛ tūc ꝑ ꝯfricatōeʒ grana excutiebant: ꝛ de illis fiebat sacrificium. b Immolabisqꝫ phase ꝛc̄.] nō loquit h scptura de imolatiōe agni pachalis de q̊ postea agit: sʒ de alijs sacrificijs q̄ offerebant i illa solēnitate: q̄ꝝ aliq̄ offerebant a tota ꝯmūitate: q̄ determinat Nume. xxviij. Aliq̄ vo offerebāt a ꝑsonis singularib⁹ ex deuotōe: ꝛ talia nō cadūt sb̄ nūero determiato: qꝛ i talib⁹ cuilibet ꝑmittebat facē suā volūtatē. seq̄t: c Qm̄ i pa. egres. es de egypto. in hebre hr̄: Subito vl' festinant egressus es de egypto. ꝛ ꝓpt hoc tūc comederūt azima: qꝛ fermētare n̄ poterāt egyptijs cogētib⁹ eos exire: vt hr̄ exo. xij. d Et nō rema. de carnib⁹ ei⁹. s. agni pachalis: de cui⁹ carnib⁹ nihil debebat remanē vsqꝫ ad mane: vt hr̄ exo. xij. e Nō poteris imolare phase ꝛc̄.] hoc pcipiebat ad euitādū occasionē idolatrie: qꝛ sb̄ ptextu hui⁹ ꝛ occasiōe possēt fieri alie imolatōes ptinētes ad idolatriā: ꝛ vt cū maiori reuerētia fieret ista immolatio in ciuitate electa ad diuinum cultū: ꝛ hoc ē quod dicit: f Sed in loco quē elegerit dn̄s. ꝛ accipitur hic locus pro tota ciuitate hierl'ʒ: q̄ fuit electa a deo ad cultum diuinū: quia in qualibet domo poterāt imolari: dum

Universidad de Deusto
Biblioteca

tñ haberet numerus aiaꝝ q̄ sufficerēt ad esuz agni: vt dicit Exo. xij. debebat etiā poni de sanguie sup vtrūq; postē: r i sup liminarib' dom' vbi comedebat: qō nō pōt intelligi ō domo tēpli: qz ibi nihil ponebat de sanguie agni. a Im molabis pase vespe. i. post declinationē solis. b Quā do egressus es de egypto. non q̄ illa nocte egressi fuerit filij isrl de egypto: sz qz ipa i molatio erat quedaz pparatio ad exitū: r qz illa nocte se pparauerūt ad exitū: r mane sequēti egressi sūt vt habetur Exo. xij. c Et coqs r comedes. de mō coquēdi r comedēdi hī Exo. xij. d Manecz psurgens. hic accipit mane secūde diei: pi ma aūt dies icipiebat a vespe. xiiij. dici pi mi mēsis: r terminabat in pmo vespe. xv dici: r tota die illa r nocte sequēti obēbāt remanere in hierlm: r mane sequēti poterāt recedere quo vellēt. e Sex diebus comedes aigma. ſ. eo dē ca. Nō apparebit fermētatū in oīb' terminis tuis septē diebus. ad hoc soluēdū dixerūt aliq hebrei: q̄ dies septim' nō est de pcepto: sed d̄ volebāt cōedebāt agima: dicūt etiaz q̄ nec alij sex dies sic nec septimus: sz solū vespe pme dici in q̄ imolabat agnus. sz hoc vī p̄ textū Exo. xij. vbi sic dī: Quicūq; comederit fermētatū peribit aia illa de isrl a pmo die vsq; ad. vij. diem. r ideo dicendū q̄ p hoc qō dī hic: Sex dieb' comedes agima non excludit septima ab ista obseruatione: qz senari' includit in septenario: r d̄ obseruat septenariū obseruat senariū: distinguit tñ hic dies septima: qz erat celebrior q̄nqs pcedētibus qz phibitū erat opus seruile i illa sicut r in pma: vt hī Nume. xxviij. nō aūt in inimedijs: r hoc ē qō subdit: f Et in die septimo qz collecta ē tē.] qz dī hic collecta: dicūt alii q̄ illa die fiebat collecta p sustētatōne paupez: sicut in septēbri fiebat collecta p necessarijs ad vsum sacrificioz tēpli. sz hoc nō vī bñ. psonū ei qō iā pdictū ē. ſ. q̄ secūda die habebāt licētiā recedēdi d̄ vellēt: si aūt illo tpe fieret collecta p pauperib': phabilius vī q̄ deberet fieri añ recessum ppli. vñ in hebreo hī: In die septimo retētio est dñi dei tui. qō exponit p retētionib' ab opibus seruilib' fm hebreos: q̄ illo die ꝓhibent fieri: vt pz in lra. Trāslator aūt noster accepit p retētione ppli ad collectā faciendā: seu p retentione pecunie sic collecte: r iō trāstulit: collecta. Prim' tñ modus dicēdi cōmunior ē apud auctores nros. Pōt etiā dici q̄ dies septimus erat collecte dies: eo q̄ tūc nūerabat pecunia: r reponebat in thesauro tēpli q̄ tñ pecunia fuerat recepta ab offerentib' a pncipio festi. g Septē hebdomadas. Hic agit de solēnitate pētecostes q̄ celebrabat. l. die a solēnitate pasche: r hoc est qō dī: Septē hebdomadas nūerabis tibi. que faciūt. xlix. dies. h Ab ea die q̄ falcē in segetē miseris. i. a die pasche: nō q̄ tūc inciperet messio frugū: vt ꝓdictū ē: sed q̄ tunc secabant spice magis approqinquātes ad maturitatez. i Et celebrabis die festū. ſ. pente. die imediate sequenti septē hebdomadas pdcās r illa erit q̄nquagesima dies a die pasche. k Et epulaberis coraz dño deo tuo. r adduńt quatuor titulo hois faciēs illud cōuiuiū cū dicitur: Filius tu' r filia tua ser. tu. r ancil. tua. r q̄tuor titulo ip' dei curā habētis de paupib'. ſ. leuites r aduena: pupillus r vidua vt pz in littera. m Et recordaberis q̄ seru' fueris in egypto. r p cōsequēs obligatus es ad seruiendū deo: iō subdit Lustodiesq; tē. r pz. n Solēnitatē q̄s tabernaculoz. hic agit ō festo tertio qō celebrabat in septē bris collectis frugibus anni: de cui' sacrificijs r oblationib' determinat Nume. xxviij. r Leuit. xxiij. r pz lra. postea recolligit ō trib' solēnitatib' pdictis dicēs: o Trib' vicib' p annū tē]. ſ. in tribus festiuitatib' pdictis: verūtñ illius qui erāt lōge a hierlm pcebat de quob' festis. ſ. tabernaculoz r penteco. r pz lra. p Judices r mgros ꝓstitues. Postq̄ posita sūt pcepta q̄ sūt quasi pclusiones pceptoz deca logi ordinātes ad deū: hic ꝓsequeni ponunt ip̄a q̄ sunt q̄si cōclusiones ordinātes ad ꝓximū. Ordo aūt int homines ꝓsistit in diuersis gradib' bonum bñ institutis r seruatis. Primo g̃ agit de his q̄ ptinēt ad diuersos status psonaz sblimiū: 2° de his q̄ ptinēt ad stat' et vulgariū. xix. ca. Circa pmū agit pmo de iudicib' iferioꝛib': 2° de supioꝛib'. xvij. ca. ibi Si difficile r ambiguū tē. 3° de regis institutōe: ibi Cū ingressu fueris. 4° de sacerdotū r leuitarū sustētatione. xviij. i pn'. 5° de ꝓphetica reuelatōe: ibi Qū ingressus fueris. Circa pmū describit iudicū institutio: 2° officij executio: ibi No plātabit. Circa pmū sciēdū: q̄ nulla societas pōt pmanē absq; iusticia et illoz q̄ odiūt iusticiā: vtpote latronū: qz nisi iuste ꝑ se furta diuiderēt: oriret int eos seditio: r sic eoz societas depiret: ppt qō i cōseruatōe rei publice iusticia est maxie necessaria ad quā faciendā hic p legē iudices ordinant cū dī: p Judices r mgros ꝓstitues. r exponit li r p. i. cū dī: Judices et magros. i. magros pitos. qz iudices tales debēt institui: q̄ sint i legibus instructi: secūdū quas debent iudicare: aliter eēt sile: ac si mitteretur artifex ad executionē opis absq; regula sue artī. In hebreo hī: Judices r exactores: vt vocēt iudices q̄ hīt in q̄rere vitatem i dustria mentis r cautela vboz: et dare sniam scōm inuēta. Exactōes vo q̄ veritatez in q̄rūt vberibus et afflictionib': moderatis tñ: r exequūtur iudicū sē tētiam: qz frustra daret suia: nisi esset q̄ ea exequeret q̄. q In oīb' portis tuis. i. i portis cuiuslibet ciuitatis: nō tñ i q̄libet porta ipsius: hoc tñ fuit ītitutū: qz porta ciuitatis ē locus cōis ad quē possunt accedere pauperes sic diuites: r extranei sic cines. r Non accipies personā. Loqtur iudicib' vt non plus deferāt in iudicio diuitib' q̄ ppinquis q̄ paupibus r extraneis. s Nec mūera qz mūera excecāt ocu. sapiēt. iz: qz cupiditas róe accepti mūeris trahit extra limites suos iudicium rationis. t Et mutant uerba iustorum. quia os conformatur cordi: eo q̄ voces sūt note. i. signa earum passionū que sunt in anima: vt dicit phs. pmo pihērme. et saluator luce. vj. Ex abundātia cordis os loquit. v Juste qō iustū ē p̄sequeris. qz modus pcedēdi dz cē iustus. x Ut viuas r possideas terrā. hoc ñ solū refert ad iudices: sz ēt cū hoc ad cōitatem ppli: q̄ per exercitū iusticie i bono statu diu conseruat. y Nō plātabis lucū. h ponitur officij executio: r primo ponitur cāus: 2° iudicij effectus. xvij. c. Circa pmuz sciēdū q̄ ponitur hic cāus pro exemplo: ut sic fiat i aliis: r quia intentio legislatoris principaliter intēdit ad destructionē idolatrie r latrie institutionem: ut pz ex p cessu libri: ideo pro exemplo ponitur cāus pertinēs ad destructionē idolatrie: Et etiā quia quicq̄d ad idolatraz ptinet est contra primū legis preceptum: iō de hoc ponitur exēplū cū dī: Non plātabis lucum. supra eniz dictuz ē frequenter: q̄ in locis idolatrie luci r arbores plantabantur: r ideo a loco cultus diuini talia phibēt ne ex assimilatione loci traberentur ad assimilationem facti: ideo subditur. z Nec facies tibi atq; constitue statuā. i. idolū ad orandū: ac si dicat: pmū pertrahit ad istud scōm. Consequenter ponitur cāus de latrie institutione cū dī: Non imolabis domino deo tuo bouem i quo est macula: qz i cultu latrie debēt offerri meliora. a In caplo. xvj. vbi dicitur in postilla. Et in die. vij. quia collecta est domini dei tui. Additio. Quomodo itelligat festū vel cet' vl collecte dictuz fuit i additōe. ſ. leui. ca. xiij. vide ibi. b Replica. Dicēdū Burgensis tangit xvj. ca. de festo collecte. vide cōcordiū. supra leuitici. xxiij. Lap. xxvij. c Unqs reperti fuerint. Hic consequenter ponitur effect' iudicij cū dī: a Quicq; reperti fuerit aquod te: quia hoies iudicāt ea q̄ parēt: de' āt ituet cor. j. reg. xvj. ca. Et iō occulta diuio iudicio reseruāt: que aūt aliq̄ mō patēt: hominum iudicio cōmittūtur: b Uir aut mulier. ita q̄ p fragilitate sex' ñ ē mlieri pcēdū i diuini mādati transgressiōe. c Audiēs q̄s iqlieri olligēter. qz ñ ē pcedēdū ad sniaz sine diligēti examinatione puia: seu etiaz ad ifamiā ōnunciatoz. d Educes virū ac mulierē tē.] vt i loco iudicij detur eis audientia anteq̄ inferat ꝫ eos snia. e Et lapidibus obruēt. post sniaz dataz. f In ore duoz aut triū testiū. Jstud dz pcedere plationē snie. g Si difficile. Hic agit de supioribus iudicib' ad qs dz esse recursus in dubijs r difficilib': r ponūt aliq̄ p exēplo cū dī: h Inter sanguinem r sanguinē. hoc ē qñ vna ps iudicū dicit: q̄ effusio sanguis alicui' hois ē morte plectēda: qz reducit ad homicidiū volūtariū. Alia ps dicit nō: qñ reducēda ē ad homicidiū casuale. i Cām r nō cām. ſ. qñ vna ps iudicū dicit cām actoris eē iustā: alia āt cām rei. k Leprā r nō leprā. ſ. qñ vna ps dicit ifirmitatē alicui' eē lepram: alia nō. l Surge et ascēde tē. i. in his casibus r cōsilib' recurrēdū ē ad supiores iudices. ſ. ad sūmū sacerdotem r iudicem populi isrl. Et aliqñ contingebat q̄ vtrunq; officiū in vnam concurrebāt personam: sicut patet de beli qui fuit iudex: r sūmus sacerdos populi patet. j. reg. iiij. sed vt cōi' erāt persone distincte: sicut r officia. Potest ergo intelligi iste recursus ad vtrūq; coniunctim: r hoc erat in causis que non poterant terminari ab vno sine alio: utpote in edificatione templi que nō poterat fieri sine potestate regia: nec diſpōi absq; sacerdotali ordinatione. vel diuisim: vt in cāis spūalibus eēt recursus ad sūmū sacerdotē: r in tpalibus ad iudices: r ex hoc inoleuit consuetudo: q̄ ab inferioribus iudicibus ecclesiastici appellatur ad sūmum pontificem: et ab inferioribus principib' r iudicibus secularibus ad regem seu iperatorē. m Qui iudicabūt tibi iudiciū veritatē. Debēt tñ eē magis instructi

r

aliȷs: ita ꝙ poſſint dirigere in dubijs. n Sequeriſq; ſententiam eoꝝ. qꝛ ē vltia q̄tū ad oēs. o ¶ Nec declinabis ad dexterā vel ſiniſtrā. i. mot᷒ cōmodo vł dāno tpali. Hic dicit gloſa hebꝛaica: ſi dixerit tibi ꝙ dextra ſit ſiniſtra: vł ſiniſtra dextra: talis ſnia eſt tenēda: qđ pꝫ manifeſte ſlm: qꝛ ſnia nullius hois cuiuſcunq; ſit auctoꝛitatis eſt tenēda: ſi cōtineat māifeſte falſitatē vel errorē: ⁊ hoc pꝫ p hoc qđ p̄mittit i textu: Judicabūt tibi iudicij vitatē. poſtea ſbdit: Et docuerint te iuxta legē eius. ex q̄ pꝫ ꝙ ſi dicāt ſlm uel declinēt a lege dei māifeſte: non ſūt audiēdi. Ceta patēt vſq; ibi. p Cūctuſq; ppl's audiēs timebit. Pena. n. moꝛtis nō iſligit ad coꝛretionē illi᷒ q̄ ſuſtiet: ſꝫ alioꝝ. q ¶ Cū igreſſus. Hic ꝯñter agit đ regis iſtitutōe. Circa qđ ſciēđ ꝙ illđ qđ dī hic: r Cū cōſtitues. ſ. in regē nō ē p̄ceptū nec ſimplex conceſſio: qꝛ ſic nō peccaſſet ppl's iſrł petēdo regē: cui᷒ ꝯ̄riū dī pꝛio reg. xij. ſꝫ ē permiſſio q̄ ē de malo. Bonuꝫ eniꝫ ppłi cōſiſtebat i hoc ꝙ ſol᷒ de᷒ regnaret ſuper eū: eo ꝙ erat ppl's peculiaris dei: verūtamē ſi ipoꝛtune regem hꝛe vellēt pmittebat eis ſb̓ cōditionib᷒: tñ p̄ᵃ erat ꝙ eēt đ filijs iſrł qđ nōt cū dī: De nūo fratꝝ tuoꝝ. 2ᵃ ꝙ ñ eēt ſiplr ad volūtatē ppłi: ſꝫ p electōeꝫ dei: qđ nōt cū dī: s ¶ Quē dñs deus tuus elegerit. ⁊ ſic fcm̄ fuit đ ſaule p̄mo rege: ⁊ de dauid ſcđo vt hꝛ p̄mo reg. x. ⁊. xvj. Cōſequēter deſcribit cōditio regis conſtituti. t Nō multiplicabit ſibi equos. i. ad iactātiā: ſed ſolū ad decentiam ſui ſtatus ⁊ regni defenſionē. v ¶ Nec reducet pplm in egyptū. preſumēs acquirere terram illam. x Nō habebit vxoēs plurimas: non inhibetur regi ſimplr pluraritas vxoꝝ: cuꝫ dauid: qui fuit ſanctus ſex vxoꝛes habuerit: ſed ꝙ ñ habeat i numero exceſſiuo: ⁊ potiſſime alienigenas: ⁊ hoc eſt quod notat cū dī: y ¶ Que alliciāt animū ei᷒. ſ. ad nimiā carnalitatē: ⁊ inde ad idolatriā ſaltē aliqualiter: ſicut de ſalomone accidit: lꝫ eēt ſapiētiſſimus: de quo ſcribit. iij. reg. xj. Cūq; iā eēt ſenex: depꝛauatū ē coꝛ ei᷒ per mulieres: vt ſeqret deos alienos ⁊c̄. z Neq; argēti ⁊ auri imēſa pōdera. i. ad ſupfluitatē: ſed ſolum ad neceſſitatem ſui ſtatus ⁊ regni defenſionem. a ¶ Deſcribet ſibi deuteronomiū legis huius. i. faciet deſcribi. b Et habebit ſecū. dicūt hebꝛei ꝙ debebat habere volumē duplicatū. vnū ad poꝛtandū ſecum: vt poſſet ibi frequenter legere aliud ad reſeruanduꝫ in domo theſauri ſui tāq̄ quid precioſiſſimū. c ¶ Nec eleuetur coꝛ eius in ſuperbiā. ſicut accidit de ſaule: ꝓpter qđ fuit a dño reprobatus: ⁊ regnū ablatum a filijs eius. p̄mo reg. xiij.

cabūt tibi iudicij vitateꝫ: et facieſ qđcūq; dixerit q̄ preſūt loco quē elegerit dñs ⁊ docuerit te iuxta legē ei᷒ ſeq̄riſq; ſniam eoꝝ: nec dclīabis ad dextrā neq; ad ſiniſtrā. Qui āt ſuperbierit nolēs obedire ſacerdoti impe rio q eo tpe miniſtrat dño deo tuo: ex decreto iudicis moꝛiet hō ille: ⁊ auferes malū đ iſrł: cūctuſq; ppl's audiēs timebit vt nullus đin ceps intūeſcat ſupbia. Cūq; igreſſus fueris terrā quam dñs de᷒ tu᷒ dabit tibi: ⁊ poſſederis eā hitaueriſq; i illa ⁊ dixeris conſtituā ſup me regē ſic hñt oēs p circuitū natōes: euꝫ ꝯſtitues: quēm dñs de᷒ tu᷒ elegerit đ nūero fratꝝ tuoꝝ. Nō poteris alteri᷒ gētis hoieꝫ regē facere q nō ſit frat tuus. Cūq; fuerit cōſtitutuſ: nōn młtiplicabit ſibi equos: nec reducet pplꝫ i egyptū egtat᷒ nūero ſbleuat᷒: preſertiꝫ cū dñs p̄ceperit vobis ut neq̄q̄ amplius p eandem viā ređtaſ. Nōn hēbit vxoꝛes plurimas: q̄ alliciāt animū ei᷒ neq; argēti ⁊ auri immēſa pondera. Poſtq; autem ſederit in ſolio regni ſui: deſcribet ſibi deuteronomiū leg̃ hui᷒ i volumie accipieſ exēplar a ſacerdotibus leuitice trib᷒ ⁊ hābebit ſecū: legetq; illud omnibus diebus uite ſue: ut diſcat timē dñm deū ſuū: ⁊ cuſtodire v̓ba ⁊ ceremonias eius q̄ i lege p̄cepta ſūt. Nec eleuet coꝛ eius i ſuperbiā ſup fr̄es ſuos neq; declinet i ptē de xterā vel ſiniſtrā: ūt longo tpe regnet ipē ⁊ filij eius ſuper iſrł. .XVIII.

Non hābebūt ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ oēs q de eadē tribu ſūt: ptē ⁊ hereditatē cū r̄liq̄ iſrł: qꝛ ſacrificia dñi ⁊ oblatōes ei᷒ cōedent

o Ut longo tpe regnet ipſe et filij ei᷒. Sicut pꝫ de dauid ꝓpter cuius iuſticiā regnū fuit ſibi ⁊ filijs ei᷒ a domino confirmatū: vt hꝛ. ij. reg. vij. ⁊ in pluribus alijs locis. ¶ In caplo. xvij. ubi dī in poſtilla: Circa qđ ſciēdū ꝙ illud qđ dī h: Cū conſtitues. ſ. in regem: non ē p̄ceptum nec ſimplex conceſſio.

Additio.

Preceptuꝫ iſtđ de cōſtitutōne regis nō ē pmiſſiue intelligendū p ut i poſtilla: ſed ē ſimplex cōceſſio cū ꝯditōib᷒ in litera ſcriptis. Nec ſeqtur ꝙ ſi ſit cōceſſio ſimplex: tē nō peccaſſet ppl's iſrł petendo regē: Nā petierūt regē aliter q̄ fuit ſibi conceſſū: nam ex hoc ēt ꝙ ille ppl's erat peculiar dei: ſeqtur ꝙ non deberet habē regeꝫ ſupꝛa ſe: put iſta amplius dño cōcedēte tractabuntur in additōe ſupra p̄mo reg. viij ca. vbi᷒ poſtillatō mouet qōeꝫ. vtꝝ filij iſrł peccauerīt petendo ſupra ſe regē. ¶ Replica.

In caplo. xvij. vbi poſtillatoꝛ lrām de cōſtitutione regis dicit nec ſonare preceptū: nec ſimplicē cōceſſionē ſed permiſſionē: Burgeñ. dicit eē preceptum ⁊ ſimplicē cōceſſionē cū cōditionibus in lrā poſitꝭ. Et vī Burgeñ. duplicē intrare ꝯdictionē: cū. n. ſcđm eum ſit conceſſio: nō erit p̄ceptū: ipē tñ dicit eē p̄ceptū cū tamē nullū verbū pꝛeceptoꝛiū: nec p̄cepto equipollēs in littera ponatur. Et cū dicit eē cōceſſionē ſimplicē videt cōtradicere ei qđ dicit cōceſſionē ſb̓ cōditōib᷒: ꝯditionata enim ꝯceſſio ſimplex dici nō pōt. vñ intuēdo lraꝫ ⁊ poſtillatoꝛis itētionē: occurrit ꝙ paſſus iſte de regis cōſtitutōe ſit p̄noſtic᷒: ⁊ huic p̄noſtico addit p̄ceptū negatiuū de ñ cōſtituēdo extraneo ⁊ ceťe negatiue in lrā poſite đ ñ multiplicādo vxoꝛib᷒ ⁊ eq̄s ⁊c̄. Jlla. n. ſola ſonāt p̄cepta: ſꝫ ñ ad itētōeꝫ Burgeñ. Et qꝛ Burgeñ. hāc māꝫ reittit ad p̄mi reg. viij. uide ibi latū cōꝛectoꝛiū. XVIII

Non habebūt ſacerdotes. Hic ꝯñter agitur de ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ ſuſtētatiōe. Et p̄mo in generali: 2ᵒ i ſpāli: ibi Si exierit leuites. ſcđm ꝙ dcm̄ fuit Nūeri. xviij. trib᷒ leui nō habuit ptem i terra: ſic alie tribus: niſi ſolū vrbes ⁊ ſburbana ad bitandū: ⁊ iđ debebāt de bonis alioꝝ ſuſtētari: ⁊ hoc eſt qđ dī: a ¶ Nō hēbūt ſacerdotes ⁊ leuite ⁊c̄. ⁊ ſbdit: modus ſuſtētādi eos cū dī: b Sacrificia dñi ⁊ oblationes comedēt. Si accipiāt ſtricte ſacrificia ad oblatiōes que fiebant in templo ex illis ſuſtentabantur tantum ſacerdotes et leuite qui miniſtrabant in templo in hieruſalem. Si autem accipiantur large oblationes: pꝛo ut ſe extendunt ad decimas: ſic ex eis ſuſtentabantur leuite q̄ moꝛabāt i alijs vrbib᷒ ⁊ oppidis. c ¶ Dominꝰ. n. ipē ē hereditas eoꝝ. hoc dicitur qꝛ de oblatis dño mō predcō ſuſtētabāt: ſic de hereditate ꝓpꝛia ſicut locut᷒ ē illiſ Nūeri. xviij. Cōſequēter deſcēdit ad id qđ pertinebat ad ius ſacerdotū cum dicit: d Hoc erit iudiciū. hoc ē iuſte traditū uel cōceſſū. e ¶ Armuꝫ. ſ. dextꝝ. hoc autēꝫ fiebat ad deſignādum ꝙ ſacerdos dꝫ hꝛe foꝛtitudinē ⁊ conſtātiam ad ſuſtētādū onus ppłi. qđ per armū dextꝝ deſignat vbi eſt foꝛtitudo coꝛpis. Itē ad remouēdū q̄n dā idolatrie ſpēꝫ q̄ ſpatulomancia dī. idolatre enim os armi de ſacrificijs ſuis reſeruabāt: ⁊ in eo diuiationē exercebant. f Ac ventriculū. Dicūt aliqui ꝙ hic accipitur vētriculuſ ꝓ pectuſclo: qđ de iure ſacerdotis determiat: Exo. xxix. ⁊ hoc eiſdē rationibus: q̄bus ⁊ de armo dextro dcm̄ eſt: qꝛ per ipꝫ foꝛtitudo deſignatur: ⁊ qꝛ in oſſe pectoꝛis reſeruato ab idolatri diuiatio exercebat: i hebꝛeo hꝛ Armū ⁊ genas ⁊ muletā. ita ꝙ per duo vltima itelligūt quedā ſupaddita armo ⁊ pectuſculo dāda ſacerdoti. g ¶ Pꝛimitias frumēti vini ⁊c̄. iſta ſilr pertinebāt ad ſacerdotes: q̄n titas āt taliū nō detmiat per ſcripturā: ſed detmiata fuit per ſapiētes hebꝛeoꝝ: videlicet ꝙ ꝓ p̄mitijs darēt p̄s ſexageſima ad minus: q̄drageſima ad plus: q̄nq̄geſima mediocriter: ita ꝙ minus deuoti dabāt ſexageſimā: magis deuoti q̄dtageſimā: intermedij q̄ q̄nquageſimam: ⁊ hoc idē hꝛ i libꝛo de collatōibus patꝝ collatōe pꝛima theone abbatis: ⁊ ſic quātitas iſta q̄tū ad aliquid erat determinata: ⁊ q̄tum ad aliquid deuotōi dātiū derelicta. h Jpſū. n. elegit dñs ⁊c̄. iuſtū ē āt ꝙ illi qui ſeruiūt deo ſuſtentēt a pplo. i ¶ Si exierit leuites. Hic agitur de ſuſtētatiōe leuitaꝝ i ſpāli. ſ. q̄n aliq̄s leuites extra hierlm hitās deuotōe duct᷒ veniebat ad manēduꝫ i hierlm ut ſeruiret dño i tēplo: ⁊ i iſto cāu determiatur h: ꝙ accipiat ptē de oblatōib᷒: ſic ēt alij leuite ibidē miſtrateſ: ⁊ pꝫ vſq; ibi: k Excepto eo qđ i urbe ſua ⁊c̄.] Jn urbibus. n. in q̄bus manebāt extra hierlm hēbant domos ad hitandū ꝓ ſe ⁊ ꝓ pecoꝛibus ſuis: ⁊ talia ſuccedebāt eis a patribus: ⁊ de talibus poterāt uiuere qui

⁊ nihil aliud accipiēt đ poſſeſſione fratꝝ ſuoꝝ. Dominuſ. n. ipē ē hēditaſ eoꝝ: ſic locut᷒ ē ill. Hoc erit iudiciū ſacerdotū a pplo ⁊ ab his q offerūt victiaſ ſiue bouē ſiue ouē imolauerit: dabunt ſacerdoti ārmū āc ventriculū: p̄mitiās frumenti vini ⁊ olei ⁊ lanaꝝ ptē ex ouiū tōſione. Jpſūm. n. elegit dñs deus tuuſ đ cūctis tribub᷒ tuis vt ſtet ⁊ miſtret nomi dñi ipſe ⁊ filij eius i ſēpiternū. Si exiēit leuites ex vna vrbiū tuaꝝ ex oi iſrłi q̄ habitat ⁊ voluerit venire đſideraſ locū quē elegerit dñſ miſtrabit i noie dñi dei ſui ſic oēs frēſ e᷒ leuite q ſtabūt eo tpe coꝛā dño. Partē ciboꝝ eandē accipiet quā et ceti: excepto eo qđ in vrbe ſua ex patna ei ſucceſſione debet. Quādo igreſſuſ fueris terrā quā dñs deus tuus dabit tibi: caue ne imitari velis aboiatōes illarum gētiū: nec ieniat i te qui luſtret filium ſuū aut filiā ducēs p ignē: aut q arioloſ ſciſcitet: aut obſeruet ſōnia āt q; auguria: nē ſit maleficuſ nēc icātatoꝛ: neq; phitōes ꝯſulat nēc dinos: ēt querat a moꝛtuis vitatē. Oia eniꝫ hec aboiat dñs: ⁊ pp iſtius modi ſcelera delebit eos i introitu ſuo. Perfectuſq; eris: ēt abſq; macula cū domino deo tuo. Gētes iſte q̄rū poſſideb terrā: augures ⁊ dinoſ audiūt: tū āt a dño deo tuo alit iſtitut᷒ eſ. Pꝛophetā de gēte [illegible] ⁊ de fratribus tuis ſicut me ſuſcitabit tibi dñs deus tu᷒ ipſuꝫ audies ūt petiſti a dño deo tuo in oꝛeb q̄n cocio ꝯgregata eſt atq; dixiſti: Ultra

veniebāt i hierlm mō predcō cū illis q̄ accipiebāt de oblationibus: i hebꝛeo hꝛ: Exceptis vēditiōibus ſuis. ⁊ in eandē ſniam reuertitur: qꝛ q̄n veniebāt in hierlm ad manendū vēdebāt talia ⁊ de precio ſe iuuabāt. l ¶ Qñ igreſſus fueriſ. Hic ꝯñtet agitur de ꝓphetica reuelatione: ⁊ p̄mo a q̄buſdā aboiationib᷒ ppłoꝛuꝫ inhitātiū terrā ꝓmiſſiōis filios iſrł dhoꝛtat: in 2ᵒ oñdit neceſſitas ꝓphetie ⁊ miſſio ꝓphete: ibi Gētes iſte. Circa p̄mū ſciēdū: ꝙ hō oꝛdinat ad finem ſpūalē vim rōis nāliſ trāſcēdētē: ſcđꝫ illud coꝛith. ij. Qđ oculus ñ vidit nec auri audiuit nec i coꝛ hoiſ aſcēdit ⁊c̄. tēdēti āt ad finē neceſſariū ē pꝛecognoſcē aliq̄liter finē ⁊ ea q̄ i finē dirigūt. Cū ig̃ t ſe ad hoc ñ extendat reſpectu vltimi finis ſimplr cognitio nāl reqrit diuia reuelatio: hāc āt cognitionē ſupnālē ñ tñ r̄ſpectu vltimi finis ⁊ dirigētiū i eā ſcđꝫ vitatē lꝫ ſcđꝫ falſā eſtiatōnē ſeu deceptionē q̄rebāt gētiles a demonib᷒ p ſacrificia ⁊ q̄daꝫ alia ſupſtitioſa q̄ oia ꝓhibēt filijs iſrł cum dī: m Caue ne imitari velis aboiatōes. i. ſupſtitioſas iq̄ſitiones occultoꝝ idoloꝝ. n ¶ Nec iuēiat i te q̄ luſt. fi. Erat. n. q̄dā ſupſtitōis moduſ q̄ adhuc dicūt v i tardari q̄ credūt oia p igne purificari: ⁊ iđ hoies extranei ad p̄ncipē accedēte): an trāſeūt iter igneſ ⁊ talis trāſit᷒ vocat h luſtratio. o Aut q̄ arioloſ ſciſcitet. q̄rēdo ab eis futura vel alia occulta. Dicūt āt arioli q̄ i viſceri᷒ aialiū ſup aras idoliſ imolatoꝝ diuināt. p ¶ Aut obſeruet ſōnia. q̄lr āt ſit licitū ⁊ q̄lr ſupſtitioſū diuiat p ſōnia dictū fuit geñ. xl. c. i fine. q Atq; augu. diuiatōes ſī p garritū ſeu auiū volatū. r ¶ Ne ſit malefi. q̄ p iuocatōes q̄ſdaꝫ ſeu icātatōes fac apparē dmonē i aliq̄ effigie viſibili ad dādū r̄nſa. s Nec icā. qui đludit ſēſuſ hūanos: vt videat qđ nō ē. t ¶ Neq; phi. ꝯſu. dicūt āt phitōes vētloq̄: q̄ hñt in vētre dmonē v̓ba exti᷒ ꝓferētē: tñ p̄ᵒ reg. xxviij. dī illa mulier phitoniſſa: q̄ faciebat apparē moꝛtuos q̄ſi ſuſcitatos. v Nec diuios. q̄ fingūt ſe loq̄ ex reuelatōe dei: cū tñ loq̄ntur ex reuelatōe demonū: ſic balaā. x ¶ Et q̄rat a mōtuis vitatē. ſtādo ſup tumłoſ ⁊ eos iuocādo ſeu p aliquē moduꝫ aliuꝫ ſupſtitioſū. y Perfectuſq; eris. deo fidelr ſuiēdo. z ¶ Et abſq; macu. a p̄dcis cauēdo. a Gētes iſte. Hic ꝯñt đſcribit miſſio ꝓphete: ⁊ p̄ᵒ agit đ ꝓpheta vo: 2ᵒ đ ꝓpheta falſo: ibi ꝓpheta aūt. Circa p̄ᵐ p̄ᵒ ꝯtiuat ſniaꝫ p̄dcis cū dī: Gētes iſte ⁊c̄. 2ᵒ exeq̄t ꝓpoſitū cū dī: b ¶ Tu auteꝫ a dño deo tu. alr iſti. es. ppl's dei. ſ. p legē diuinit᷒ datā: ⁊ vbi ñ ſufficit leg̃ detmiatō dabit tibi ꝓphetica r̄uelatio: ⁊ h᷒ ē qđ ſubdit: c Pꝛophetā đ gē. tua. i. đ iudeis. d ¶ Sic me. v̓ba ſi moyſi. e Jpꝫ au. ſ. ꝓphetā a deo tibi dādū. f ¶ Ut petiſti

Universidad de Deusto Biblioteca

a dño: vt hꝫ Exo. xx. qꝛ non poterāt vltra sustiere vba dei loquentis: petierūt ꝙ loq̄ret eis p moysē: qd fuit eis cōcessū ⁊ nō solū per moysē: sed et p alios ꝓphas i diuersis genera tōib⁹ succedētes: vt pꝫ de iosue: samuele: Esaia: hieremia ⁊ alijs: ⁊ hoc est qd ſbdit: Et ait dñs. ⁊ seq̄t: g Prophetam suscitabo eis ⁊c.

Et itelligit hoc nō solū de iosue: q̄ imediate successit moysi: sed etiā de alijs ꝓphis seq̄ntibus: h ¶ Sileꝫ tui. oēs enim ꝓphe similes fuerūt moysi i hoc qd ſbdit: i Et ponā vba mea ⁊c. q̄a deus loq̄bat p ꝓpharū ora: ista tn̄ auctoritas ꝓncipalr itelligit d dño nr̄o iesu christo: vt hꝫ Act. vij. qꝛ fuit ꝓpha magn⁹: ad quē ꝓphie alioꝝ ꝓphetarū fuerūt ordinate. k ¶ Propha āt. Hic ꝯnter agit de ꝓpheta

non audiā vocem dñi dei mei: ⁊ ignē hūc maximū: ampli⁹ nō videbo ne moriar. Et ait dñs mihi: Bene oia sūt locuti. Prophetaꝫ suscitabo eis de medio fratrū suoꝝ similem tui: et ponā verba mea i ore eius: loqueturq ad eos omnia q̄ precepero illi. Qui āt vba ei⁹ q̄ loq̄tur in noie meo audire noluerit: ego vltor existā. Propheta aūt q arro

falso qui non ē audiendus: ſꝫ magis interficiēdus. Et hui⁹ ꝓphete ponit duplex modus. Unus ē qn̄ aliq̄s ad sui iactātiā: vel ꝓpter questū accipit ꝓphetiā a se ꝓpheta dcām ⁊ eā denūciat noie suo: quasi sibi reuelatū: ⁊ hoc nōtur cū dr: l Uoluerit ⁊c. non p̄cepi illi ut diceret. sed magis alteri. Scd's modus ē qn̄ aliq̄s ē ꝓpheta demonū: ⁊ p modū quecūq supstitiosū: ⁊ hoc notat cū dr: m ¶ Aut ex noie alioꝝ deoꝝ. ⁊ qꝛ statim possent dicē quō distinguet falsus ꝓpha a vo: iō ad hoc rn̄det cū ſbdit: n Hoc habebis signū ⁊c. dñs n̄ ē locutus. ⁊ p ꝯn̄s talis ē ꝓpheta falsus: sed qꝛ. s. dictum ē. xiij. ca. ꝙ signū p̄dictū a falso ꝓpha aliquado sic euenit: quō tūc cognoscet falsitas ei⁹. dōꝫ ꝙ ibi docetur. s. si ex hoc procedat ad auertendū hoies a deo p idolatriā vel aliā nequitiā. Et sic patet ꝙ falsitas ꝓphete duob⁹ modis deprehēdit: vno mō ex euētu. s. qn̄ nō euenit qd predixit: alio mō ex fine itento: vt si qd p̄dixit euēit: vel quocūq alio mō videatur eē ꝓpha: ⁊ postea nitit hoies auertere a deo: qꝛ nullus talis ꝓpheta pōt eē a deo. Sꝫ ꝯ vtrūq moduꝫ arguit: ꝯ primū sic: Esaias p̄dixit Ezechiā morituꝝ de ꝓpinq̄: Esa. xxxviij. et Jonas niniuē ſbuertendā: Jone. iij. ⁊ tn̄ nō sic euenit: ⁊ tn̄ n̄ dicūt ꝓpter hoc falsi ꝓphe ſꝫ veri. Cōtra secūdū silr arguit: qꝛ imolatio in excelsis fuit illicita post edificationē tēpli: ⁊ tn̄ helias tūc iduxit ppl'm isrl' vt fieret imolatio i mōte carmeli: vt hꝫ. iij. reg. xviij. Nec tn̄ reputatus ē falsus ꝓpha ꝓpter hoc. Ad p̄mū respōdent aliq̄ dicētes: ꝙ lꝫ ille ꝓphetie nō fuerit adiplete scd'm sensū lr̄aleꝫ fuerūt tn̄ iplete scd'm sensū spūalē. vbi gr̄a de ꝓphetia niniue: fuit eni ibi uersio spūalis. s. a culpa p pniam: scd'm illud ꝓuer. xij. Uerte ipios ⁊ nō erūt. s. ipij: sed ista rn̄sio n̄ vr̄ sufficere: qꝛ de q̄cūq ꝓphia ab hoie conficta si nō eueniret ad lr̄am: posset fingi aliq̄s sēsus mysticus i q̄ diceret cōpleta: ⁊ iō aliter dōꝫ. Ad cuius itellectū sciēdū ꝙ ꝓphetica reuelatō ē quedā imp̄ssio cognitionis diuine fcā i mēte ꝓphete. Futuꝝ āt cōtigēs duplr cognoscit a deo. vno mō ꝓut ituitus diuie cognitōis fert sup p̄ntiā ip̄ius: lꝫ futurā: eo ꝙ ituitus diuine cognitōis mēsuratur eternitate que cōplectitur omne tp̄s: ⁊ qd sic p̄cognoscit futuꝝ ifallibilr euēit. Alio mō secundū ordinē cāe ad effectū. s. ꝓut cōtingēs futuꝝ ē i cā variabili ⁊ ꝯtigēte: ⁊ qd sic p̄cognoscit nō sēp euēit qꝛ aliquādo mutatur cā: ⁊ p ꝯn̄s effectus. Impressio āt diuie cognitionis fit i mēte ꝓphe scd'm formā volūtatis diuie. Qn̄q igitur i mēte ꝓphe ip̄rimit cognitio alicuius futuri contigētis p̄mo mō. s. ꝓut intuit⁹ dei fert sup illud: ⁊ qd sic a ꝓpheta denunciat futuꝝ: ita fallibilr euenit: ⁊ vocat talis ꝓphia a doctorib⁹ ꝓphia p̄destiatōis. Aliq̄n āt in mēte ꝓphe ip̄rimit cognitio futuri 2° mō: videlꝫ scd'm ordinē cāe uariabilis ad effectū: ⁊ qd sic denūciat p ꝓphaꝫ: nō semp euenit pp mutationē cause: ⁊ hoc mō fuit de ꝓphetijs predictis. Jnfirmitas enim ezechie erat dispositio ad mortem: ⁊ malicia niniuitarum meruerat ciuitatis ſbuersionē tn̄ pp p̄ces ezechie: ⁊ pniam niniuitaꝝ fcā ē mutatio cāꝝ: ⁊ p ꝯsequēs effectuū: ⁊ talis ꝓphia vocat

gātia depravatus voluerit loq in noie meo que ego n̄ p̄cepi illi vt diceret: aut ex nomine alienorum deoruꝫ iterficiet. Qd si tacita cogitatōe rn̄deris quō possū itelligē vbū qd dñs n̄ ē locut⁹ hoc hēb signuꝫ: Qd i noie dñi ꝓpheta ille p̄dixerit et non euenerit: hoc dñs nō est locutus: sed per tumorē animi sui propheta ꝯfinxit ⁊ iccirco non timebis euꝫ.

a doctoribus ꝓphetia cōminatōis: qꝛ ſbintelligit ꝯditio vtpote ꝙ niniue ſbuerteret: nisi niniuite peniterent: ⁊ ꝙ ezechias moreret: nisi p p̄ces deuotas ꝓlongationē vite ipetraret: ⁊ sic fcm̄ ē. Ex q̄bus pꝫ ꝙ esaias ⁊ Jonas falsū n̄ p̄dixerūt: lꝫ āt p̄dcā sint vera: tn̄ n̄ vidēt ad plenū soluē q̄sitū. s. quō a pp'lo distiguat vus ꝓpha a falso qn̄ ꝓpha verus ꝯditionē p̄dcām nō exp̄mit: sic Esaias dixit absolute ipi ezechie: Dispone domui tue morieris eni tu ⁊ n̄ viues. Et ionas dixit absolute: Adhuc. xl. dies ⁊ niniue ſbuertet. Ad qd dicēdū: ꝙ adhuc distinguit verus propheta a falso: qꝛ qn̄ p̄nūciatū a vero ꝓpheta nō est vētuꝝ propter mutationē cāe: hoc ꝯn̄ reuelatur ipi ꝓphe: sic Esaie p⁹ denūciationē mortis ezechie dcm̄ fuit a dño: Uade ⁊ dic ezechie: hec dicit dñs deus audiui orōnē tuam: ⁊ vidi lachrymas tuas. Ecce ego adijciā sup dies tuos. xv. annos. Et eodē modo ipi ione fuit reuelata miseratio dñi sup niniuitas pp eoꝝ pniam: qd nō fit falsis ꝓphis. Alio ēt mō distiguit per mutationē cāe effectus futuri: sic pnia niniuitarum fuit oibus nota. Ex quo poterat ꝯueniēs uideri ſbuersio ciuitatis ꝓ tūc reuocata: ⁊ silr de fletu ⁊ precib⁹ ezechie ꝙ nō est i falsitate ꝓphetie. Ad scd'm dōm ꝙ imolatio i excelsis non fuit illicita simplr: alr peccasset abraam imolās arietē p isaac i mōte: gen̄. xxij. ⁊ salomon immolās victimas i gabaō. iij. reg. iij. c. qd pꝫ falsū: qꝛ i vtraq imolatōe fcā ē reuelatio dñi: sed imolatio i excelsis solū fuit illicita: qꝛ ꝓhibita: rō āt ꝓhibitōis fuit: qꝛ si extra tēplū imolassēt p libito sue volūtatis: posset eē occasio idolatrie seq̄ntis: ⁊ iō imolatio i excelsis erat dispēsabilis i cāu opposito. s. ad destructionē idolatrie ⁊ latrie cōfirmationem: ⁊ hoc mō helias inspiratus a deo i monte carmeli imolauit dño ad destructionē cult⁹ idolatrie ipsius baal: ⁊ ad confirmandum populum israel in cultu vnius vi dei: ⁊ i talib⁹ credēdū ē ꝓphete. Si autem vellet inducere ad aliquid quod esset simpliciter malum: ⁊ propter hoc prohibitum: sicut furari: occidere inocentem ⁊ adulterari ⁊ consimilia nullo modo esset credendum ei: sed esset occidendus sicut falsus propheta ut dictum est supra. xiij. cap. Jn caplo. xviij. vbi dr̄ i postilla: Jsta tamen auctoritas p̄ncipalr itelligitur de dño nr̄o iesu christo. ¶ Additio prima.

Hoc qd dr̄ h: ꝓphā suscitabo eis: singularit de christo itelligendū ē ⁊ nō de alio ꝓpha si series lr̄e bn̄ ispiciat. Ad qd sciēdū: ꝙ in hoc loco alr est itelligendū illud qd dr̄ p⁹: Prophā de gēte tua ⁊ de fr̄ibus tuis sicut me suscitabit tibi dñs deus tu⁹ ipm audies. Et aliter itelligendū ē qd loco scd'o dr̄: Prophā suscitabo eis d medio fratꝝ suoꝝ sileꝫ tui: ⁊ ponaꝫ vba mea i ore eius ⁊c. Qꝛ. n. dr̄ p⁹ Prophetam de gente tua. itelligit de iosue ⁊ alijs sequētibus ꝓphis. ꝓut i glosa iterliniari. hꝫ: Qꝛ āt dr̄ scd'o Prophetam suscitabo eis ⁊c. itelligit de christo tātū ꝓut ēt i glosa iterlineari hꝫ: Ratio āt hui⁹ diuersitat' pꝫ ex ꝯtinu

Cum disperdiderit dñs deus tuus gētes q̄ꝝ tibi traditur⁹ est terrā ⁊ possederis eaꝫ hitauerisq in vrbib⁹ eius ⁊ in edibus: tres ciuitates separabis tibi in medio terre quaꝫ dominus deus tuus dabit tibi in possessionem sternēs diligenter viam: ⁊ i tres eq̄liter partes totā terre tue ꝓuinciā diuides: ut hēat e vicino q ꝓpter homicidiū ꝓfugus est quo possit euadē Hec erit lex homicide fugiētis cuius vita seruāda ē. Qui pcusserit ꝓximū suuꝫ nesciēs: ⁊ qui heri ⁊ nudiustertius nullū ꝯ eū odiū habuisse cōprobat sed abisse cū eo simplr i siluam ad ligna cedēda: ⁊ i succisiōe lignoꝝ securis fugerit māu ferrūq lapsū d manubrio amicuꝫ ei⁹ percusserit ⁊ occiderit: hic ad vnā supradictaꝝ vrbiū ꝯfugiet ⁊ viuet ne forsitan proximus ei⁹ cuius effusus ē sanguis dolore stimulatus persequatur ¶ XIX.

atōe vtriusq verbi p̄dicti ad ea que stati ante dicūtur: nam scd'm Hylariū. itelligētia dcoꝝ ex cāis est sumēda dicēdi. Jn p̄mo. n. loco itēdebat moyses iducere pp'lm ad hoc: ꝙ futura cōtingentia ⁊ alia huiusmodi q̄ꝝ noticiā hre cōuenire pp'lo potat: nō quereret scire ab ariolis seu phitōibus ⁊ huiusmodi: sicut alie gētes q̄rebant. Promittebat. n. eis ꝙ talia qn̄ oportuisset potuissēt scire p reuelationē diuinā. s. p ꝓphā de ꝓpa gente: cui de' ea reuelaret: ⁊ sic sine pctō scirēt illa: ⁊ h⁹ ē qd dr̄ in p̄mo loco: Perfect⁹ eris ⁊ absq macula cū dño do tuo: h⁹ ē dicē hāc p̄fectionē. s. sciēdi abscōdita absq macula. i. sine peccato: hēbis cū dño deo tuo. Et stati declāt d q̄bus h loq̄tur dicēs: Gentes iste quaꝝ possidebitis terrā: augures ⁊ diuios audiūt: tu āt a dño deo tuo alr institutus es. s. ad hn̄dum noticiā de talibus abscōditis: ⁊ hoc qꝛ ꝓphetā de gente tua ⁊ fratribus tuis suscitabit tibi dñs deus tuus. s. per quem poteris scire p̄dicta cum oportueat: ⁊ ꝯnter addit aliud qdāmodo sile dicēs: Ut petisti a dño deo tuo i oreb ⁊c. i quo loco inducit alium casum a p̄mo: i quo requiritur ꝓpheta in populo. s. ad habendum noticiam de lege diuia: ⁊ de p̄ceptis eius ad hoc: vt vita pp'li ordiaretur scd'm legem diuinam: ⁊ de hoc dicit: vt petisti a dño deo tuo i oreb idest non solum prouidebit tibi deus de ꝓpheta reuelāte tibi contigentia: ⁊ huiusmodi abscōdita: que alie gētes per diuios ⁊ augures conāt scire: sed ēt quod āpli⁹ est prouidebit tibi de ꝓpha: q̄ absq terrore cōturbāte docebit te diuiaꝫ legē: qd ad nullū ꝓphaꝫ ve. te. ꝑtiuit nisi ad solū moysē q̄ fuit legislatō ve. te. ⁊ h⁹ ē qd dr̄: Et petisti a dño do tuo i oreb ⁊c. Jbi. n. qꝛ pp'ls n̄ potat sustinē auditum terribilis vocis dñi: nec vidē ignē maximum ibidem concurrentē: ideo ad notitiā legis habendam petierunt mediatorem per quē legem diuiam trāq̄llius ⁊ familiarius perciperent: prout. s. Exo. xx. cap. qd fuit sibi concessum. vnde dicit h i lr̄a: Et ait dñs mihi: Bene omnia sunt locuti: prophetā suscitabo eis ⁊c. quod nō itelligit de ipso moyse: qꝛ suscitatus erat: nec et de alio prophetarum ve. te: cū nullus eoꝝ fuit suscitatus ad dandam legem: vnde oportet ꝙ itelligatur de christo: quem suscitauit dñs de medio fratrum suorum. s. de semie dauid: ꝓut i glosa: de quo dicit: Similem tui ⁊c. s. verum hominem de quo vlterius dicit: Qui autem verba eius que loquetur i nomie meo audire noluerit: ego vltor existam. iuxta illud mar. vltimo: Qui autem non crediderit condemnabit ⁊c. Unde ad istaꝫ auctoritatē mosaicā referenda sūt ista Joh. v. c. Si crederetis moysi crederetis forsitan ⁊ mihi: de me. n. ille scripsit. s. vt mihi crederetis: nō tn̄ legitur in toto pentateucho: ꝙ moyses precipet vt crederetur christo: nisi in hoc loco tm̄.

¶ Jn eodem capitl'o xviij. vbi dr̄ in postilla: Et ideo imolatio in excelsis erat dispēsabilis:

Additio scd'a.

Quidā expositores hebreorū dicūt ꝙ vero ꝓphe credēdū ē: qn̄q ut fiat aliq̄d qd ē ꝓhibituꝫ: qꝛ malū: dūꝫ tn̄ n̄ asserit hoc eē licituꝫ simplr: sed ꝓ tūc ex cā emergēte: ⁊ hoc modo dicūt ꝙ helias i monte carmeli imolauit asserens ex parte dei ꝙ tūc illa imolatio erat fienda: sed nō alias. Si autē ꝓpheta assereret: ꝙ aliquid i lege ꝓhibitū esset licitum simplr: etiā si eēt d his q̄ sūt mala qꝛ prohibita: tūc eēt occidēd⁹: ꝓut. s. i. c. xiij. Facit ꝓ hac opione ꝙ oseas accepit mulierem adulterā iussu dñi. Osee. iij. ⁊ tn̄ manifestū ē ꝙ adulta ē de his q̄ sūt ꝓhibita qꝛ mala. ¶ Replica

In ca. xviij. vbi postillator ptractās illō Prophetā suscitabo ⁊c. dic p̄ncipalr dici d dño nostro iesu christo. Burgen̄. dic debē dici tm̄ d christo n̄ d alijs. allegat ad id glosā: sed Burg. ad dcm̄ suū falsum false allegat glo. nam glo. inlinearis expōit de christo sine exclusione. glosa āt margialis expōit de alijs: p̄ncipalr tn̄ d christo. Nec rōes Burg. valēt. Nā p̄ma q̄ rōe vbi futuri tp̄is. s. suscitabo: d moyse iā suscitato dicit: itelligi n̄ posse. Jta dico ꝙ vbū futuri tp̄is. s. suscitabit: d iosue iā suscitato n̄ possit itelligi: d q̄ tn̄ Burg. expōit. Rn̄deo igit ꝙ talia verba significāt ꝙ vltra ꝓpheticas illustratōes iā factas alias supaddat. Sic igit de moyse ⁊ alijs successorib⁹ itelligūt recte ad lr̄am q̄uis p̄ncipalr de christo. Nec 2ᵃ rō Burgen̄. valet cū dicit ꝙ nullus ꝓphaꝝ alioꝝ a christo suscitat⁹ fuit ad dandā legē: qꝛ lr̄a non dicit suscitabo legislatorē ꝓphā q̄ audiri debuit: n̄ dr̄ vt legislator: ſꝫ vt vboꝝ dei annūciator.

Cum dispdiderit. Explicatis illis q̄ pertinēt ad stat⁹ p̄sōaꝝ ſblimiū: hic ꝯn̄ ponūt q̄ ptinēt ad bonū statū iferioꝝ ⁊ uulgarium. .XIX: Circa qd sic p̄cedit: qꝛ p̄mo pōit ea q̄ ordināt hoieꝫ q̄tū ad ptē irascibilē: 2° q̄tū ad ꝯcupiscibilē. c. xxij. ibi Si duxerit vir vxorē ⁊c. 3tio q̄tū ad rōalē. c. xxiij. ibi Ammonites ⁊ moabites. Circa p̄mū sciendū ꝙ deordiatio ptis irascibilis maxie apparet i hōicidio: 2° i q̄busdā alijs q̄ p̄cedūt ex rācore ⁊ odio Primo ergo agit de hōicidio. 2° d q̄busdā alijs q̄ p̄cedūt ex odio. xxij. ca. Adhuc p̄mo agit d hōicidio cui⁹ actor cognoscit: 2° de illo cui⁹ actor ignorat. ca. xxj. Jtē adhuc circa p̄mū agit p⁹ de hōicidio i pticulari facto: scd'o de hōicidio i bello ca. xx. Adhuc circa p^m agit p̄mo de cāuali hōicidio: scd'o d facto a ꝓposito: ibi Si q̄s āt odio. Circa p̄mū ordinat lex:

Universidad de Deusto
Biblioteca

q occidēs a cāu totalr possit refugē ad aliquā ciuitatez refugij:r ibi saluari:r pz lra ex his q̄ dcā fuert Nūeri. xxxv. vbi hec mā plenius tangit:addit m̄ hic aliqd cū dicitur:
b Addes tibi tres alias ciuitates. Ex q̄ pz q̄ non tm̄ ōbēt eē sex ciuitates refugij:lz.ix. qn̄ tota terra patribus p̄ missa foret acq̄sita.
c Si qs aūt odio. Hic agit de hōicidio volūtario. Et primo pōit ꝓdēnatōis actus 2° modus:ibi ñ stabit testis vnus. Prima i duas:i ptē p̄ncipalē r incidētalē:ibi nō assumes. Circa p̄mū dicit q̄ homicida a ꝓpōsito cū hoc declārū fuerit:dz ad mortē cōdēnari p̄ senes seu iudices ciuitatis illi⁹:i cuius termis factus fuit homicidiū:r patz lra ex his q̄ dcā sūt Nūeri.xxxv. d Nō assumes. Hic pōit inciděs.s.q̄ mete terrarū r cāpoz nō mutētur ab aliquo i augmētū sue possessionis r diminutionē hereditatī p̄xīi:r ponit i isto capīo:qz talia solēt fieri:maxīe tpe quo aliq̄s ē exul a sua terra r ciuitate:qz tūc nō potest dāno sue hereditatis p̄cauere. In hoc āt capīo fcā ē mentio de hōicida a casu q̄ debebat esse exul a sua ciuitate r patria vsq̄ ad mortez sūmi pontificis:Nūi.xxxv r ī ō ibidēm de translatione termioz hic ponit cū dr: e Nō assumes. lapidē positū p̄ meta: eradicando. e Et trālferes alibi ponēdo ad augmētū tue portōis r diminutionē alterius dicit āt Ra.sa. q̄ hoc ponit h̄ ad ōstignādū q̄ talis trālferēs imínos ītra terrā p̄missionis trālgredit duo p̄cepta negatiua.s. illō Nō furtū facies. r illud q̄ h̄ dr: Non trālferes. Si āt hoc fieret extra terrā p̄missionis:eēt solū ꝑ illud: Nō furtū faciēs.nō āt ꝑ illud q̄ hic dr:quod ꝓbat p hoc q̄ sb̄ditur: In possessiōe tua quā dns deus tuus dabit tibi i terrā quā accepis possidēdā. Sed̄: f Nō stabit. Hic agit de modo puniēdi homicidā volūtariū:qz nō dz cōdēnari p̄ vnuz testē:sed p duos uel p tres diligēt examinatoes:r si per talez examiationē apparuerit aliquis testis mēdax uel falsus: p̄cipitur p̄ūiri secūdū legē talionis.s. eadē pena q̄ punire tur ille ꝑ quē deposuit si fuisset cōuictus:r patet lra.
g Non misereberis.nō phibet cōpassionē nālē:lz cōpassionē pena debitam diminuentem vel differentez ꝑ iusticiā. h Oculū p̄ oculo rē. Dicit autem Rabi. q̄ talis mutilatō nō ē ifligenda:lz p̄ciū scōz taxatiō nē iudicū:sic etiā dictuz fuit Exo. xxi. Sz hoc ñ vī roabilr dcm̄ qz i lra dr: Nō misereberis eius.qz aliq̄ misericordia eēt si p̄ mēbro mutlādo posset dari pecūia. .xx.
a Si exieris ad bellū. Hic p̄mit agit de hōicidio fcō i cōi.s.i bello. Et p̄ onditr q̄d sit agēdū i cōgressu belli:2° i obsidiōe aduersariū:ibi Si q̄n accesseris. Circa p̄m tria declarb̄ūt. Primū ptiet ad cōez pplm exeuntē ad bellū in stū.s.q̄ ñ timeāt si videāt maiorez multitudinē ad uersariorum q̄ suaz memores illi magne mltitudis egyptioz quā sb̄merlit dns i mari rubro pugnās p hebreis:vt hēt Exo.xiiij.scōm p tinebat ad sacerdotes:qz sacerdos ōbebat stare ante aciē:r alare pplz bonis exhortationib⁹ ad secure certādū p iusticia:et hoc est quod dr: b Approping̃nte ia prelio rē. Et sb̄dit: b Non ptiescat cor vr̄uz qz deficiēte corde p timorē destituunt mēbra exteriora ab actib⁹ suis. c Nolite metuē.pigre r pauide: p̄tra aduersarios ꝓcedēdo. d Nolite cedē.fugiēdo. e Quia dns deus vester i medio vr̄i ē.qō exponit aliq̄ hebrei de arca dñi q̄ portabat ad p̄liū:lz qz raro portabat meli⁹ expōit de p̄ntia dei:q̄ lz sit vbiq̄:tm̄ i iusto bello solet adesse certātibus p̄ iusticia'p spālē ꝓseruatiōnē ipoz r ꝓtectionē.tertiū ptiet ad duces exercit⁹:q̄ p̄mo debēt remouē ieptos ad belladū ō acie ō q̄ remouenda

vnus ꝑ aliquē:qcquid illō peccati r facinoris fuerit:lz i ore duoz aut trū testium stabit oē vbū. Si steterit testis mēdax ꝑ hominē accusās eū preuaricationis :stabūt ābo q̄z causa est ante dominum i cōspectu sacerdotū r iudicū q̄ fuerit i diebus illis. Cūq̄z diligētissime pscrutātes iuenerīt falsū testē dixisse ꝑ fratrē suuz mēdaciū:reddēt ei sicut fratri suo facē cogitauit: r auferes malū de medio tui:vt audiētes ceteri timorez baeāt:r neq̄q̄ talia audeāt facē. Nō misereberis eius sed aiaz ꝓ aia:ocūlū ꝓ oculo:dēte ꝓ dēte:manū ꝓ manu:pedē pro pede exiges.
a Si exieris ad bellū. xx. Solū ꝑ hostes tuos:r vidēris eqtat⁹ r curr⁹ r maiorē q̄z tu bēas aduersariī exercitus multitudinē:nō timebis eos:qz dns deus tuus tecum est qui eduxit te de terra egypti. Appropiquā te iā prelio stabit sacerdos ante aciem:r sic loquet ad pplz:Audi israel:Vos hodie cōtra inimicos vestros pugnam cōmittitis:nō ꝓ timescat cor uestrum. Nōli te metuere:nōlite cedē: nec formidetis eos:qā dns deus uester in medio uri est:r ꝓ vobis contra aduersarios dimicabit ut eruat vos de

erāt q̄ttuor genera hoūz.p̄ illi q̄ edificauerāt domos nouas:r ñ dedicauerāt eas:r accipit h̄ dedicare ꝓ strenare.i.facē solēne cōuiuiū ō ibitatōe ipi⁹:r hoc nō cū dr: Et nō dedicauit rē.2° illi q̄ plātauerāt vineas:r nō dū cōederāt de fructib⁹ eaz:r hoc nō cū dr: g Et necdū fecit eā cē cōez.i.ō q̄ sit licitū vesci cōiter: et hoc erat in q̄nto āno:qz fructus q̄ nascebāt ī tb⁹ p̄mis ānis reputabāt i mūdi. Tum qz ꝑ cōez cursū nāe natitū qz talib⁹ fructib⁹ q̄sī q̄busdaz ſolidis r nouis i sacrificijs idoloz vtebāt:r iō tales fruct⁹ nec offerb̄ātur nec cōedebāt a iudeis. Q̄ō aūt nascebat q̄rto anno totū offerebat deo:de fructibus āt ānī q̄nti poīat dns vince r alīj vti:r tūc dicebat vīea fcā cōis. Q̄ āt p̄dci edificatores domoz r plātatores vinearuz amouebāt ō plio hoc erat qz i p̄dictis opib⁹ magn⁹ labor est:r p ons ad talia hō d̄ laborauit multū afficit: r ī ō ex hoc magī timet mori anteq̄ aliquē fructū tāti laboris ꝓsecut⁹ fuerit:r p cōsequēs ē mīn⁹ cōstās r min⁹ aptus ad bellandū:ex q̄ pōt cē alijs ipedimētū:sic infra dr de pauidis et formidolosis. Itē qz ū. phy. dr ifortūium cē qn̄ aliq̄s ē ppe magnū bonū r ñ assequit:r ꝑpter hoc p̄dci seqstrabāt a piculo plīj:ne si ibi morerēt alīj magis irerentur r abhorrerēt pliari pp tale ifortunium qō p̄dcis accidisset.itio remouēdi erāt illi a plio q̄ desponsauerāt vxores:nōdū tn̄ adhuc eas cognouerāt p mrimōn̄ ꝓsūmationē:r hoc nō cū dr: b Et nō accepit eā.qz tales solēt multū desiderare ap̄lexus sponse r ī ō magī timēt mori aī cōpletionē sui dēsiderij:pp qō sūt min⁹ apti ad pliū. Itē si aī ꝓsūmatōz mrimōn̄ sic i choati morerent:i plio:reputarēt ab alijs infortuniū magnū:r sic magis abhorrerēt plium.quarto remouendi erāt pauidi r formidolosi:qz pauci pauidi faciūt alios timere:r ex fuga sua dissipāt r deordināt aciem r sic prebēt hostib⁹ aditū:p ons sūt i magnū nocumētū: r hoc nō cuz dr: i Ne pauē faciāt cor.fra.suoz rē. qz ad duces nō solū ptinet remouē ieptos:sed ēt ordiare et excitare aptos ad fortiū belladū:iō sb̄dit: k Dnusqsq̄z .s. de p̄ncipib⁹ r capitaneis exercitus: l Suos ad bella. cuneos ꝑpabit.dī āt cuneus acies ordiata ad modū triāguli seu cunei:q̄si disposita ad sb̄trādū r diuidendū aciē aduersariorum. m Siq̄n accesseris. Hic ꝓsequit oīdit q̄d sit agēdū in obsidiōe aduersariorū:r p̄mo q̄tū ad homines:2° q̄tū ad arbores:ibi Q̄n obsederi Circa p̄m dr: m Si q̄n accesseris ad expugnādū ci.offe.ei p̄mū pacē.loq̄t de ciuitatib⁹ q̄ erāt extra iraz ꝓ missionis:qz de illis q̄ erāt ītra erat eis ꝓhibitū ne aliq̄ mō facerēt cū eis pacē. sequit n Percucies oē qō ea.generi masculini ē.r hoc i pēaz illi⁹ peccati :q̄ noluerūt reciꝑe pacē:r ꝑpter hoc excipiūt mulieres q̄busq̄ nō cōpetit bellare:vt pueri qui nōdū venerāt ad etatē r robur belladi. o Sic facies cūctis ciuitatib⁹ q̄ a te,ꝓcul valde sūt. ex q̄ pz qō .ō. dcz ē.s. q̄ scriptura loq̄t h̄ ō ciuitatib⁹ exñtib⁹ extra ītrā ꝓmissionis:cōtra q̄s filij isrl hēbāt iusticiā bellū ex aliq̄ iuria eis illata:seu alia rōne iusta. p De his āt ciuitatib⁹ q̄ dabūt tibi.s.i ītra ꝓmissionis. q Nullū oio ꝑmittes viuē.qz ex iusto dī iudicio ꝑ suas iniq̄tates erāt omēs oio delēdi r iterficiendi:r ad hoc filij isrl mittebant:ut dcm̄ ē. .ō. vij. c. Addit etiam alia rō.s.ne si remanerēt aliq̄ eoz cū filijs isrl pertraherent eos ad idolatriā:r hoc nō cū dr: Ne forte doceāt vos rē. sb̄dit: r Q̄n obsederi. Hic oīdit q̄d sit agēdū i obsidiōe aduersariorū q̄tū ad arbores:r sub hoc itelligit vīee r ꝓsilia de q̄bus dr: s Nō succides arbo.de quib⁹ vesci pōt. et hoc quia poterāt eis ꝓficē tpe obsidionis edēdo ō fructib⁹ r ēt tpe captōis:qz ītra ex reseruatione taliū erat melior et aptior ad ibitandū:r per ons si talis ciuitas erat ītra terrā ꝓmissionis:erat melior ꝑ hitatōe ipoz. Si āt extra redderet eis melius triburū:r hoc nō cū dr: t Q̄m lignū est r non hō.q.d.nō pōt fugere nec ꝑ te rebellare:nec fruct⁹ suos tibi denegare:r ex hoc pz:q̄ si ciuitas expugnāda esset ita fortis q̄ filij isrl desperarēt de eius captōe: r recederent de obsidiōe: poterāt talia excidere:qz si rēanerēt deseruirēt vtilitati aduersariorū:r per ons essent eis in nocumentum:

Universidad de Deusto Biblioteca

7 hoc mō filij isrl' recesserūt de obsidione vrbis regle filio7 moab succisis arborib' fructiferis regiōis. iiij. regū. iij. In caplo. xx. vbi dī i postilla: Qm lignū 7 ñ hō. ¶ Additio

In hebreo non est aliqua negatia expressa: s3 h dī Lignū ē hō. qd varie expōit ab expositoribus hebreo7: sed trāslatio nra ,pposuit illa vba iterrogatiue ut itelligerent sic: Nūqd lignū ē hō. s. vt fugiat a te. q. d. lignū ñ ē hō: 7 snia trāslatōis nre ɔsōat vbis: q hic ponūt i hebraico: si itelligāt admiratiue: ut dicēdo: Nūqd lignū ē hō. qd satis litie hebraice cōsonare pōt.

Caplm. XXI.

Quādo iumētū fuerit. P' actū ē de homicidio cui' actor cognoscit: hic ɔñt agit de illo cuius actor ig/rat: ad cui' iuestigatōnem scdm q dic Rabi mo. de ciuitate ,ppinqori loco i q fueāt fcm hōicidiū uitula accipiebat: 7 occidebat: 7 carnes ei' i loco occisionis relinqbāt i putredinē cōuertende. Loc' ēt ille remāebat icult': 7 i his dubus dānificabat illa ciuitas: senes ēt ciuitatis iurabant: q ñ fuerāt negligētes ō custodia viarū: ita q p negligētiā eo7 nō cōtigerat illō hōicidiū. Hoc āt iuramētū nō libent facerēt si scirēt aliqd de ppetratione dci hōicidij: nec ciues pdca dāna sustinerēt

augere nūe7. Siq āt ligñ sūt pomifera: s3 agrestia et i ceteros apta vsus: succide 7 extrue machias dōec capias ciuitatē q ɔ te dimicat

Quādo iuentū ¶ XXI. fuerit i terra quā3 dñs de' tuus daturus ē tibi hominis cadauer occisi: 7 ignorabitur cedis reus: egredientur maiores natu 7 iudices tui: 7 metientur a loco cadaueris singula7 per circuitum spacia ciuitatum: 7 quā viciniorē ceteris eē perspexerint seniores ciuitatis illius: tollēt vitulā de armēto q nōn traxit iugum: nec terra3 scidit vomere: ēt ducēt eā ad uallē asperā atq3 saxosā que nūq3 arata est: nec semētē recepit: ēt cedēt in ea ceruices vitule. Accēdētq3 sacerdotes filij leui qs elegerit dñs deus tuus ut mistrent ei 7 bñdicāt i noie eius: 7 ad vbum eo7 oīne negociū: 7 quicquid mundū uel imūdū est iudicetur Et veniēt maiores natu ciuitatis illius ad interfectu3 lauabūtq3 manus suas su

7 iō ad euitādū pdca: freqnt pdebat hōicida: q vt cōius ē ō ciuitate ppinqori loco fci hōicidij: q2 difficile erat qn vba aliq 7 suspicōes cucurrissēt iter ciues de actore illi' homicidij. His dictis p magna pte p3 lra. b Tollēt vitula3 de armēto. ita q sit sufficiēs etatis. c ¶ Que nō traxit iugū 7c. q2 debebat eē fortis 7 nō fracta labore: 7 hoc erat ad inferēdū mai' dānū ciuib': nisi pderēt hōicidiū. d Et ducēt eā ad vallē aspam 7c. p qd designat horror hōicidij perpetrati. e ¶ Et cedēt i ea ceruices vitule. ad designādū q hōicida 7 celātes hōicidiū essēt digni dolorosa morte. f Accedētq3 sacer. q erāt ceťis certiores in iudicijs 7 pspicaciores i fcis igrēdis: ad vidēdū si de actoribus hōicidij appareret aliqd signū. g ¶ Lauabūtq3 man' suas. ad dsignādū inocētiā suā. h Et dicēt. cū iuramēto. i ¶ Manus nre nō effu. san. hūc. Dicit Ra. sa. h q nulli debebat eē dubiū: q senes illi q erāt meliores i toto pplo ciuitatis non fecerāt hōicidiū illud manibus proprijs: 7 iō non erat ō hoc ipso solum iuramentum: sed iurabant q hoc non esset fcm

per eo7 negligentiā vel cōsensū. k Nec oculi viderūt. per hoc itelligitur q nihil oio scirēt: q2 per visionē omnis alia cognitio designat. l ¶ Si egressus fueris ad pugnā. Postq egit de hōicidio: hic ɔñter agitur de his que solent procedere ex odio: lic3 enim odiū sit passio partis cōcupiscibil' sic 7 amor tamen passiones irascibilis oēs oriunt ex passionib' cōcupiscibilis 7 i ipis iminant: qa oriūt ex amore 7 odio: 7 terminantur i delectatōem 7 tristicia3: ita q passiones irascibilis q malū respiciunt oriūt ex odio. Igit ō talib' agit. Et pmo respectu persone cōiuncte. 2° respectu extraneę: ibi Quando peccauerit. Pria i duas: q2 pmo excludit effect' odij respectu vxoris: scdo respectu prolis: ibi Si habuerit homo. Circa pmū sciēdū: q l3 esset prohibitum filijs isrl' ne acciperent muliēs alienigenas de terra ,pmissionis: vt dictū ē s. vij. ca. tñ ,ppter suā concupiscētiā pmissu3 erat eis accipere vxores de alijs gētibus: dimisso p' us gētilitatis ritu: 7 q2 frequent contigebat q tal' mulier fiebat odiosa marito: iō lex p/

per uitulā q i ualle pcussa ē ēt dicēt: Manus nre nō effuderūt sāguinem hūc: nēc oculi viderūt. Propicius esto pplo tuo isrl' quē redemisti dñe: 7 nō repetes sanguinē inocētē i medio ppli tui isrl'. Et auferet ab eis reatus sāguis: tu āt alien' eris ab inocētis cruoreq fusus ē cū feceris qd precepit dñs. Si egress' fueris ad pugnā ɔtra inimicos tuos: et tradiderit eos dñs deus tuus i manu tua: captiuosq3 duxeris: ēt uideris i nūero captiuo7 mulierē pulchrā 7 adamaueris eā volucrisq3 hře vxorē introduces eam i domū tuā. Que radet cesariem 7 circūcidet ungues 7 deponet uestē in qua capta est: sedēsq3 i domo tua flebit patrē 7 matrē suam uno mense: 7 postea intrabis ad eā: dormiesq3 cū illa 7 erit uxor tua. Si āutē postea ñ sederit i aīmo tuo: dimittēs eam liberam: nēc uēdere poteris pecunia: nēc opprimere per potentiam q2 hūiliasti eā. Si habuerit

hibet h iiuriā fiendā illi mulieri: 7 hoc ē qd dicitur: Si egressus 7c. 7 seqtur: m Et videris i numero captiuo7 mulierē pulchrā. que freqnt plus allicit hominē ad se q aurum 7 argentum. o ¶ Volueris q3 hře vxorē. ductus concupiscentia illius: licet eēt melius abstinere ab alienigenis mulieribus. p Introduces eam. istud ē pmissio ut dcm ē. q ¶ Que radet cessariē 7c. p ista designat dimissio gētilitatis 7 conuersio ad iudaismū. r Si āt postea nō sederit i aio tuo. sicut frequenter contingit de alienigenis mulieribus: q2 habēt mores dissimiles 7 odibiles viris suis. s ¶ Dimittes eā liberā. absq3 precio ab ea vel eius amicis p dimissione accipiēdo. t Nec vēdere poteris: q2 ex q facta est vxor: non d3 redire ad cōditionē ācilla7. v ¶ Nec opprimere per potentiam. iponēdo ei i domo tua opa seruilia 7 dura. x Si habuerit hō. Hic ɔñter excludit effectus odij respectu prolis. Et primo ponitur propositum. 2° ex dcis cōcludit corrolarium: ibi Si genuerit.

Circa pm' dī: Q2 si filius odiose vxoris eēt pmogenitus pr nō poterat ,ppter odiū ip3 puare iure pmogenitur qd ɔsistebat in duob': q2 pmo genit' erat alijs in honore pponēd': 7 tm accipe de bonis přnis q̃tū duo alij. vnde 7 ioseph q successit pri suo iacob i iure pmogeniture q̃tū ad hereditate3 accepit duplicem ptē: vt dictu3 fuit gen. xlix. ex dictis patz lra. y ¶ Si genuerit hō filiū q2 dcm est q ex odio nō d3 filius a bono sibi debito ipediri. Ex h' correlarie ɔcluditur: q ex amore i ordinato non d3 in malis foueri: s3 magis iudicib' tradi: ut moriat añq ad peiora p insolētias ōducatur: 7 sic mors talis ei proficiebat: in q̃tū ei precludebatur augmentatio malo7 7 alijs q2 p h' dabat eis correctionis exēplū: tñ hoc nō debebat fieri nisi de illis de quib' nō apparebat ,pbabilitas correctionis 7 p3 lra. z Qñ peccauerit. Hic cōsequent excludit effectus odij in psonis nō cōiūctis Et pmo i mortuis: 2° i viuis in pncipio. xxij. ca. Circa pmū sciendu3 q sepelire mortuum ē op' misericordie: 7 iō de ɔdēnatis ad mortē 7 suspēsis in patibulo pcipit hic: q non priuētur sepultura: l3 eo7 vita fuerit odiosa: 7 assignat rō cū dī: 3 ¶ Quia maledictus est a deo qui pē. i ligno. In hebreo hi. Uilificatio dei ē suspēsio. qd expōit Ra. sa. dicens q hō ad imaginē dei fcs est: 7 iō si diu remaneret suspēsus h' qdō dāmō rediret i dehonorationē dei: scdm vo trāslatiōe3 nostrā: maledictio dei h accipit p pena suspēsiōis inflicta a iudicibus qui tenēt locū dei: ut sit sensus: 3 Quia maledict' ē a deo q pēdet i ligno. i. q2 d3 sufficere talis pena a tenētibus locū dei imposita: iō ñ d3 vltra hoc puari sepultura: 7 qd dcm ē hic de sepultura suspēsi: itelligendū ē de sepultura lapidati: vel alio modo cōdēnati ad mortē. ¶ In caplo. xxj. vbi dī i postilla: In hebreo hi: Uilificatio dei ē suspēsio Additio.

In hebreo hi. Maledictio dei ē suspensus: ad qd assignat ab hebreis duplex rō. Una ē ipsi' Ra. sa. quā postillator hic assignat. alia ē qa nullus suspēdebat i ligno apud eos nisi blasphemus et idolatra: 7 iō si diu rēaneret suspēs' daret occasio hominib': ut loqrēt de blasphemia illa uel idolatria. Que

hō vxores duas vna3 dilectā 7 alterā odiosā: genueritq3 ex eis liberos: 7 fuerit filius odiose pmogēit': voluerit q3 sbam inter filios suos diuidere: nō poterit filiu3 dilecte facē pmogenitu3 7 pferre filio odiose: sed filiu3 odiose agnoscet pmogenitū: dabitq3 ei de his q habuerit cūcta duplicia. Ista ē enim pncipiū libero7 ei' 7 huic debent pmogenita Si genuerit hō filiū ɔtumacē 7 ,pteruū q ñ audierit patris ac matris iperiū: 7 cohercit' obedire cōtēpserit: apphēdent eū 7 ducēt ad seniores ciuitatis illius ad portam iudicij: dicētq3 ad eos: Fili' nr iste ,pteru' 7 cōtumax ē: monita nra audire cōtēnit: cōmessatōibus uacat 7 luxurie atq3 cōuiuijs: lapidibus eū obruet ppls ciuitatis: 7 morieř ut auferetis malū de medio vři: et vniuersus isrl' audiēs pertimescat. Qñ peccauerit hō

qdē pctā erāt aboīabilia q nolebat de' q noiarēř: iuxta illō apli ad eph. v. c. Fornicatio āt 7 ois imūdicia nec noietur i nobis 7c. ¶ Caplm. XXII.

Non uidebis bouē. Postq moyses ordiauit irascibilē respectu psōe ɔiūcte: hic ɔñter eā ordiat rspectu nō cōiūcte. Et diuidiř in duas ptes. s. i ptē pncipalē 7 iicidentalē: 2ª ibi Nō arabis Adhuc p' ordinat irascibilē respectu pñtis 2° respectu futuri: ibi Cu3 edificaueris. Adhuc p' ordinat eā respectu creature rationalis: ibi Si ābulās. Circa primū sciēdu3 q ad ordiationē ptis irascibilis ptiet: si hō sbtrahat auxiliū proximo: q2 hoc videt ,pcedere ex odio: 7 iportat signū crudelitatis 7 defectū pietatis: 7 iō ,phibetur hic cū dī: a Non uidebis bouē fris 7c. 7 preteribis ac si nō videš nullu3 remediū apponēdo: 7 idē itelligiř de reb' alijs que sūt i periclo amissionis: vñ sequitur: b ¶ Silr facies de asino 7c. fris tui. 7 noie fris hic intelligitur iudeus vel ,pxim' 7 q2 ñ solū apponendū ē remediū i aiali errāte: sed ēt i aiali sb onere lapso uel iacente iō sbdiř: c Si videris asinū fris tui 7c. Dicit āt hic Rabi sa. q sacerdos in cāu nō debebat iuuar ad

qd morte plectēdu3 ē: 7 ad iudicatus morti appensus fuerit in patibulo: nō pmanebit cadauer eius i ligno: sed i eadē die sepelieř: quia maledictus a deo ē q pendet in ligno: 7 neqq3 cōtaminabis terrā tuā quā dominus deus tuus dederit tibi i possessionē. ¶ XXII

Non uidebis bouē fris tui aut ouē errātē: 7 pteribis: sed reduces fri tuo ēt si nō ē ,ppinqu' fr tuus nec nosti eū duces i domū tuā 7 erūt apud te q3diu qrat ea frat tuus 7 recipiat. Similit facies de asino 7 d vestiméto 7 de oi re fratris tui q perierit: si inueneris eam ne negligas quasi alienam Si uideris asinum fris tui aut bouem cecidisse in via: nō despicies: sed subleuab cū eo. Nō iduēř mulier ueste uirili: nec uir uteř ueste feminea. Aboīabilis enim apud deū ē q fac hoc. Si ābulās p uiā i arbore vl in

leuandū on': vt si aial eēt lapsū i loco sepultuř vbi sūt ossa mortuo7: q2 ex hoc cōtamiaret: sed hoc ñ h3 locū in noua lege: vbi cessāt iste ceremonie: 7 q2 sic ad iordiationē irascibilis ptinet sbtrahere fratri auxiliū: ita ēt ptinet ad eā psūptuose tēdē ad aliqd sibi idebitū: iō sbdiř: d ¶ Nō iducetur mulier veste uirili. Qd exponūt doctores aliq: 7 bñ vt credo: q hoc itelligitur de armis quibus viri vtūř. vñ in heb. hi: Nō erit vas uiri sup mulierē. 7 accipit alibi i scriptura vas ,p armatura. vnde p' reg. xx. dī de ionatha: q tradidit puero arma sua. In hebreo hi: Uasa sua. ,phibet āt hic q mulier nō portet arma uiri: tū q2 idecēs mulieri 7 presūptuosū: tū q2 ,ptūc erat supstitiosū: q2 gētiles mulieres i sacris martis portabāt arma viri: 7 i sacris veneris viri portabāt ornamēta mulie7 7 instra ea7: vtpote colū fusū 7 similia: iō sbdiř: e Aboiabilis. n. apd deū ē q hoc fac. Aboīnatio .n. i sacra scriptura cōiter accipit p idolatria: seu ,p aliq ad idolatriā ptinēte. Si āt lra pdca itelligat de ueste cōi: ,phibet h tal' usus: vel poti' abusus: q2 ē occasio libidis: q2 mulier i veste virili posset licēti' cū hoib' luxuriā exercere: 7 similit vir i veste mulieris: q2 liberi' posset loca secreta mulierū igredi. f ¶ Si ābulās. Hic ordinatur irascibil' respectu

Universidad de Deusto Biblioteca

terra nidū auis iueneris et matrē pullis uel ouis desu per incubātē:nō tenebis eā cū filijs:sed abire patieris captos tenens filios:ut be ne sit tibi ꝛ longo viuas tē pore. Cū₃ edificaueris do mum nouā:facies murum tecti per circuitū ne effūda tur sāguis i domo tua ꝛ sis reus labēte alio ꝛ i precep ruente. Nō serēs vinea₃ tu am altero semie:nē ꝛ semē tis quā seuisti ēt q̄ nascunt ex uinea pariter sāctificent Nōn arabis i boue siml' et asino. Nōn idueris uestimē to qd ex lana linoq₃ conte xtū ē. Funiculos i fimbrijs

irrationalis creature:per hoc.n.ꝙ lex iducit ad ea q̄ speciē pietatis hn̄t:ꝛ retrahit ab his que hn̄t spēm crudelitat cir ca irrōnabilia: multofortiꝰ ad talia iducit hoies circa rōna lē creaturā.ad quādā āt crudelitatē vī ptinēꝙ auicula capi atur siml' ꝛ detineat cū pullis suis:ꝛ ad pietatē ꝙ dimittat abire:iō ad hoc iduc lex ꝛ p₃ lr̄a. g Cū₃ edificaueris. Hic or dinat irascibilē rspe ctu futuri:sicut enim ad pietatē ptiet nō sb trahere auxiliū fri in necessitate pn̄ti sic ad eam pertinet pcauere piculo eius futuro:et maxie piculo persōe: ꝛ iō pcipit h:ꝙ in cir cuitu tecti domꝰ fiat murus ad pcauendū piculo casus hoibus desup ābulātibꝰ.i ter ra eni pmissionis te cta domoꝝ erāt pla na:ꝛ ibi couenicbant hoies cā recreatōis ꝛ collocutōis:ꝛ ideo ni si ibi fieret qddam re tinaculū imineret pi culū.2ᵒ d₃ hō precauē piculo pximi rspectu sbstātie.ꝛ q̄tū ad hᵒ sbdit: h Nō seres vineā tuā altero semie:vtpote i vinea seminādo triticū vel hordeū vel huiusmodi. i Ne et semētquā seuisti.i. fru ctꝰ pueniēs ex grano semiato. k Et que nascūt ex vi ea. .s.racemi. l Pariter scificēt.reddēdo ide primitias ꝛ de cimas dn̄o. Fructꝰ n. pueiēs ex semie pdc̄o citiꝰ maturescit ꝛ colligit ꝙ fructꝰ vinee:ꝛ iō i collectōe bladi si darēt ide p mitie ꝛ decie:crederēt aliq̄ ꝙ hᵒ debēt suffice p pmitijs ꝛ de cimis totiꝰ agri:ꝛ sic dānificarent sacerdotes:ꝛ leuite q̄tum ad pmitias ꝛ dcias fructuū vinee:scd₃ āt heb.h ē textꝰ:Nō seres mixti ne polluat plēitudo semis qd semiasti:ꝛ puentꝰ vinee.ꝛ vocat h plēitudo semis qn̄ granū ē ppe maturitatē eiꝰ:ꝛ exponit lr̄a ista sic. Fructꝰ.n.vinee de nouo plātate trᵒ ānis pmis scd̄m legē reputat imūdꝰ:vt hꝫ leui.xix.de arbo ribꝰ plātatis:ꝛ idē ē de vinea:ꝛ sic de illo n̄ poīat fieri obla tio dn̄o:fructꝰ āt grani semiati eodē āno reputat mūdꝰ. Si igit i vinea de nouo plātata semiaret bladū fructus inde p ueniēs tāgēs fructū vinee imūdū:silr pollueret ex tactu rei imūde:ꝛ sic de illo nō posset fieri oblatōes dn̄o:vtpote pri mitie ꝛ decie:ꝛ sic dānificarent sacerdotes ꝛ leuite. Rō āt q̄ re hebrei h dicūt pollutionē:vbi trāslatio nr̄a hꝫ scificatōꝫ ē:qꝛ dictio hebraica q̄ h pōit equoca ē:ꝛ iport t vtranq₃ si gnificationē put vario mō pūctat:ꝛ tn̄ pūcta nō sūt de sb stātia lr̄e:sꝫ variāt modū pnūciādi ꝛ significādi sic variꝰ ac cētus apd latios variat pnūciationē ꝛ ēt significationem. m Nō arabis. Hec ē ps icidētalis:i q̄ ponūt duo icidētia ex pdc̄is. Primū ē qꝛ supra iducēdo ad pietatē circa irrōna bilia:posuerat tn̄ exēplū de auibus:posset aliqs dicē:ꝙ nō eēt itelligēdū de aialibꝰ:iō de ipis pōit exemplum dicens: m Nō arabis i boue sil' ꝛ asino.bos.n.ē fortior asino :et habet maiorē passū:ꝛ iō asinꝰ nimis grauāret:si cū eo i ope copularet. Aliq̄ tn̄ dicūt ꝙ h ē pabolica locutio:p quā itel ligit ꝙ sapiēs ꝛ fatuꝰ i ope pdicatōis nō sūt siml' ꝯbinandi. scd₃ icidēs ē qꝛ.s. dixerat:ꝙ mulier non d₃ vti ueste virili: vel ecōuerso:iō h tractat de decētia vestimētoꝝ apd iude

facies p quattuor angulos pallij tui q̄ opiris. Si duxe rit vir vxorē:ꝛ postea odio hūerit eā:q̄sieritq₃ occasio nes qbus dimittat eā:obij ciēs ei nomē pessimū et di xerit:vxorē hāc accepi ꝛ i gressus ad ea₃ non inueni virginē:tollēt eā pat et mat eius:et ferēt secū signa vgi nitatis eius ad seniores vr bis qui in porta sūt:ꝛ dicet pater: Filiā meā dedi huic vxorē:qua₃ qꝛ odit iponit ei nomē pessimu₃ ut dicat: nō inueni filiā tuā virgine₃ ꝛ ecce hec sunt signa virgi nitatis filie mee. Expāndēt vestimētū corā senioribus

os:pᵒ ondendo q̄d sit cauēdū cū dr̄: o Nō iduers ve stimēto ꝛc. qd exponit iosephꝰ dicēs: ꝙ hoc fuit phi bitū pp sacerdotij dignitatē:qꝛ i vestibꝰ sūmi sacerdot eratꝰ talis cōmixtio texture:ꝛ iō n̄ erat licita alijs vestis sic cōtexta. Aliq̄ āt doctores dicūt:ꝙ hoc fuit ibibitu₃ ad euitādū quan dā silitudinē ido latraꝝ:q̄ colebāt militiā celi:ꝛ ad designādū ꝯiūcti ones plāetarū in sacris suis talibꝰ varijs ꝯmixtioni bus vtebāt i vesti bꝰ suis ꝛ rebꝰ alijs 2ᵒ ondit q̄d sit in vestibꝰ iudeoꝝ obseruādū cū di cit. p Funicu los i fimbrijs faci es ꝛc.ꝛ istud ē ex positum .s. Nūi .ij.c. q Si du xerit vir. Postq̄ ordiauit hoiem i pte irascibili: hic ꝯnter ordiat eu₃ i pte ꝯcupiscibili: Et pmo repmen do adulteriu₃:se cūdo stuprū: ibi Si inuenerit vir puellā.ttio icestū:ibi Nō accipiet. Circa pᵐ sciendu₃ ꝙ mulier pōt accusari de adulterio duplr. Uno mō post q̄ ducta ē i vxorē. Alio mō ante:tn̄ post affidationē de quo agit scd̄o:ibi Si puellā vgine₃ dspōsauerit vir. Ad huc circa pmū sciēdū:ꝙ post ꝯtū matrionium mulier duplr pōt de adulterio accusari. vno mō qꝛ a viro nō iuenta est vgo:ꝛ de hoc agit pmo. alio mō qꝛ l₃ sit iuen ta vgo:postea tn̄ adulterata ē:de q̄ agitur scd̄o : ibi Si dormierit vir. Circa pmū dr̄ sic: q Si du. vir vxorē ꝛ postea odio habuerit eā. qd pōt eē iuste:ꝛ tūc mulier ē puniēda. vel iiuste:ꝛ tūc vir ē pūiendꝰ:ut dclarabitur postea. r Obijciēs ei no.pes.s.eā ꝯmisisse adulteriū n̄ post eius acceptionē in vxorē: sed post affidationē:et sic ē ibi fractio date fidei:ꝛ p ꝯn̄s adulteriū:inq̄tū tale peccatū accidit ei pꝰ matrimoniu₃ pdc̄o mō inchoatū. s Ferēt secū signa vginitatis eiꝰ.q̄ aūt sint illa postea dicetur: t Ad seniores vrbis.i.ad iudices. x Ex pandētq₃ vesti.cora se.ciui. Dicūt expositores catholici cōiter:ꝙ pater ꝛ mater sponse reseruabant lintheum i quo eorum filia a viro suo fuerat deflorata sub sigillo auctētico:ut per hoc onderēt signa virgitatis: si vir eiꝰ vellet postea ei obijcere maliciose:ꝙ eā vginē nō iuenis sent:sed hoc vī valde turpe:ꝙ pānus talis expanderet corā iudicibus.preterea non est verisile:ꝙ vir eiꝰ audēt eā falso accusare:cū sciret pentes vxoris hr̄e testimoniū pdcm̄ sue vgitat:qꝛ erat ꝯsuetudo cōis sic fuare pānū scd̄₃ istā opionē:ꝛ iō alr exponūt hebrei dicētes ꝙ h est locutio pabolica cū dr̄: v Expandētq₃ vestimētum ꝛc.i.per vba testiū declābūt ꝛ explicabūt vgitatem filie sue:sic explicat pānus:sic Exo.xxij.de fure nocturno ē locutio metaphorica cum dr̄: Si orto sole id fecerit ꝛc.sicut ibidē fuit expositū. Modus āt testificandi vgi nitatē poīat eē per matronas fidedignas :que ad petiti onē parentū vidisset vginē secrete qn̄ debuit tradi viro

ciuitatis:apprehēdētq₃ se nes vrbis illius virū ꝛ vbe rabūt illū:cōdēnantes isu per centū siclis argenti q̄s dabit patri puelle: qm̄ dif famauit nomē pessimū sup virginē isrl:hēbitq₃ eā vxo rē ꝛ nō poterit dimittē om nibꝰ diebꝰ vite sue. Quod si uerum est quod obijcit: ꝛ non ē i puella iuenta vir ginitas: eijciēt eā extra fo res domꝰ patris sui:ēt lapi dibus obruent viri ciuitat illius ꝛ moriet qm̄ fecit ne phas i isrl ut fornicaretur i domo patris sui:ꝛ auferes malū de medio tui. Si dor mierit vir cū vxore alterius vterq₃ moriet.i. adulter et adultera:ꝛ auferes malum de isrl. Si puellā virginem despōderit vir ꝛ iuenerit eā aliqs in ciuitate ꝛ cōcubue rit cū ea:educes utrūq₃ ad portā ciuitatis illius:ꝛ lapi dibus obruent:puella qꝛ n̄ clamauit cū eēt in ciuitate: vir qꝛ humiliauit vxorē p ximi sui:ꝛ auferes malū de medio tui. Sin āt in agro reperit vir puellā q̄ despō sata ē:ꝛ apphendēs concu buerit cū ea:ipse moriet so lus:puella nihil patiet nec

scriptura i pluribus locis hꝫ talē modum loq̄ndi meta phoricū:sic hꝫ iudic.ix.c. Ierūt ligna ut vngerēt sup se regē ꝛc. ꝛ i luribꝰ alijs locis. x Apphēdētq₃ senes vrbis viꝝ illū.si cōuictꝰ fuerit d falsa accusatōe. y Et verberabūt illū.i.faciēt corā se vberari:ista tn̄ verbera tio nō d₃ excedere xl.ictū:vt hꝫ ifra xxv.ca. Ex hᵒ eti am pat₃ ꝙ vir et vxor nō semp iu dicabāt ad paria ēt i fidelitate tho ri:qꝛ vir deficiēs i pbatōne ipositi cris n̄ pūiebatur scd₃ legē talionis .s.morte sic vxor silr vir poīat hr̄e pl'es vxores:ꝛ nō econuerso : ꝛ vir poterat repudiare vxorē ꝛ nō econ uerso. z Qd si veꝝ ē qd obie cit.s.eā fuisse co gnitā pꝰ affidatō nē. a Eijcient eā extra fores do mus pr̄is sui. in verecūdia paren tū:q̄ i domo sua nutierūt tātū ma lū. b Et lapi dibus obruēt. ex q̄ p₃ ꝙ nō accusa bat de fractōe vir ginitatis ante af fidationē viro:qꝛ tale pctm̄ nō pui tur morte:vt i fi ne hᵒ ca. ꝛ Exo. xxij. c Si dor mierit vir. Hic a git de adulterio pꝰ ꝯtum matrio niu₃ perpetrato: qd pūitur morte adulteri ꝛ adulte re. d Si puel lā. Hic agit d fra ctione virginita tis iposita puelle pꝰ affidationē viri:que tn̄ erat an̄ cōsumationē matrio nij:ꝛ sic iste cāus differt a precedēti i q̄ vir ipōebat vxo ri iā ducte culpā eā non eē vginē iuentā ab eo i cōsuma tōe matrionij:ꝛ si hoc accidat i ciuitate:ubi puella per clamorē poīat adiutoriū hr̄e:ꝛ tacuit uterq₃ debet mo ri.s.puella ꝛ vir qui cōcubuit cū ea.si aūt extra ciuitatē vbi nō poterat hr̄e adiutoriū p clamorē:solus vir de bet mori:qꝛ lex iterptat scm̄ i ptem meliorē.s.ꝙ puella clamauerit:ꝛ cognita fuerit p violētiā:ꝛ ex hoc hꝫ ar gumētū:ꝙ dubia sint i meliorē ptē iterptāda. e Si iuenerit vir. Hic repmitur ꝯcupiscibilis q̄tū ad stupꝝ qꝛ agit de puella deflorata ab aliq̄ anq̄ eēt alicui affi data:ꝛ de tali determiat lex:ꝙ vir eā deflorās deb₃ da re patri puelle.l.siclos argenti p iiuria sibi fcā: qꝛ puel

est rea mortis:quoniam sic latro cōsurgit ꝯ fratrē suu₃ ꝛ occidit aiam eiꝰ:ita ꝛ pu ella ppessa ē. Sola erat in agro clamauit:ꝛ nullus af fuit q liberaret eā. Si inuē nerit vir puellā vgine₃ que nō hꝫ sponsū ꝛ apphendēs cōcubuerit cū illa:ꝛ res ad iudiciu₃ venerit: dabit qui dormiuit cu₃ ea patri puel le qnquaginta siclos argē ti:ꝛ hēbit eā vxorē:qꝛ hūili auit illa₃. Non poīt dimit tere eā cunctis diebus vite sue. Nō accipiet hō vxorē pr̄is sui:nec reuelabit ope rimētū eius.

XXIII

Non itrābit eunuchꝰ at tritis uel āputatis testi culis ꝛ absciso veretro ec clesiā dn̄i. Nō ingredietur māçer hoc ē de scorto natꝰ in ecclesiā dn̄i vsq₃ ad deci mā generationē. Ammōi tes ꝛ moabites ēt post deci ma₃ generationē n̄ itrabūt ecclesiā dn̄i in eternum: qa noluerūt vobis occurrere cū pane ꝛ aq̄ i via qn̄ egres si estī d egypto:ꝛ qꝛ ꝯduxe rūt ꝯ te balaā filiū beor de mesopotamia syrie vt ma ledicēt tibi:ꝛ noluit dn̄s de us tuꝰ audire balaā :vtitq₃

la erat in eius tutela:ꝛ cū hoc tenet eā accipere vxorē:si pat puelle voluerit sibi dare:nec postea poīt eā repudiare. S₃ si pater puelle dare noluerit:qꝛ est potētior vel nobilior seu alia ratōe:nihilominus vir ille tenebat dare patri puelle p dictos.l.siclos:vt hꝫ exo.xxij.ꝛ si nō posset soluere tenebat ad equiualentia₃ ser uire:seu per aliā uiā satisfacere. f Nō accipiet. Hic refrenat cōcupiscibilis q̄tū ad icestū:ut nullus acci piat in vxorē nouer cā suā qꝛ hoc reuertit i verecūdiā patris cū vir ꝛ vxor sit vna ca ro:ꝛ iō vxor patris n̄ d₃ esse subiecta filio: cū igitur vxor sit sub iecta uiro scd₃ matri monij legē:contra re uerentiam filij ad pa trem qua₃ debet ei d iure nāli est:ꝙ accipi at nouercā suā i vxo rē:ꝛ iō.ij.reg.xvi.dicit ꝙ absolon sedauit pa tre suū dauid igredi endo ad cōcubias eiꝰ: ppter qd in detestati tionem huius crimis precipiuntur interfici vir ꝛ mulier d tli cri mine cōuicti: Leuiti xx.ca.

Cap. XXIII

n Non intrabit eunuchꝰ. Pꝰ q̄ declarata sūt ea q̄ ptinēt ad or dinatione₃ partis ira scibilis ꝛ concupisci bilis :hic consequent ponuntur ea que per tinent ad ordinatōe₃ partis rationalis : et primo attendēdo ad bonum cōe: scd̄o ad bonum singularis p sone:ibi Non trades seruum. Prima i du as scd̄m quod bonu₃ cōe est attendendum tpe pacis :ꝛ tempore belli:scd̄a ibi Quādo egressus fueris aduersus hostes. Cir ca primum sciendum ꝙ bonum cōe maxime pacis tēpore ex tribus conseruatur. Primum est si bona ꝛ honesta ꝯnu bia coniungantur quia per hoc bona proles pcreatur:scd₃ ē si persone imūde a diuinis elōgent:tertiū si persone viles ꝛ defectuose ad honores ꝛ regimē populi non admittātur: et scd̄m hoc littera ista tripliciter exponitur : pmo modo sic :dicūt eni hebrei ꝙ p igressū i eccl'ia dei a q̄ repellūt hic alique persone ꝛ gētes:ꝛ aliq̄ ad semp:ꝛ aliq̄ ad tps:itelligi tur contractus matrimonij cum muliere israelitica: a quo impediuntur impotentes ad generandum:qꝛ nō est ibi bo nū prolis :ꝛ patiētes defectū natalium ppter vilitatē origi nis. Ammonite ꝛ moabite repellūtur ad sēp ppter pctm̄ ꝯ populum israel cōmissum : et egyptij et idumei ad tempus

maledictionē ei⁹ i bn̄dictionē tuā eo ꝙ diligēt te. Nō facies cū eis pacē: nec qras eis bona cūctis dieb⁹ uite tue i sempiternū. Nō abominaberis idumeū: qr frat tu⁹ ē: nec egyptiū qr aduēa fuisti in terra eius. Qui nati fuerint ex eis tria generatione intrabūt i ecclesiā domini. Qn̄ egressus fueris aduersus hostes tuos i pugnā custodies te ab oī re mala. Si fuerit int vos hō q nocturno pollutus sit somno egredietur extra castra: ꝛ ñ reuertet priusq ad vesperꝫ lauet aq: ꝛ post solis occasū regrediet in castra. Habebis locū extra castra ad quē egrediaris ad requisita nāe: gerēs paxillū in baltheo. Cūq sederis fodies p circuitū ꝛ egesta humo opies q releuatus es: Dn̄s eni dn̄s tuus ābulat in medio castrorꝫ ut eruat te ꝛ tradat tibi inimicos tuos: vt sint castra tua scā: ꝛ nihil i eis appareat feditatis: ne derelinqt te. Nōn trades seruū dn̄o suo qui ad te cōfugēit. Habitabit tecū i loco qui ei placuerit: ꝛ i vna vrbiū tuarꝫ requiescet ne contristes eū. Nō erit meretrix de filiabus israel: nec scortator de filijs isrl. Nō offēs

.s. usq ad tertiā generationē: qr sic dic Ra. sa ñ peccauerūt ita grauit ꝯ pplm isrl: sic āmonite ꝛ moabite: qr fecerūt eis psecutionē corporalē: vtpote egyptij pplm laborib⁹ affligēdo: ꝛ pueros i flumie demergēdo: ut hr Exo. j. idumei vō i gladio filijs isrl occurrēdo. Nū. xx. Sed āmōite ꝛ moabite psecuti sūt eos spū aliter cōducendo balaā ad maledicēdum eis. ō cōsilio filij isrl iducti sūt ad luxuriā ꝛ idolatriā. Assignat ēt alia ratio i lrā. s. ꝙ idumei descēderūt ō esau: q fuit fr iacob a q descēderūt israelite ꝛ sic israelite ꝛ idūei: erāt qodāmō fratres ꝛ hoc ē qd dr: Quia fr tuus est. silr egyptij receperūt filios isrl i trā sua tpe fāis: et fuerūt ibi cōseruati sub puidētia ioseph: ꝛ h⁹ ē qd dr: Aduena fuisti i terra eius: ꝛ ideo idumei ꝛ egyptij citi⁹ admittebāt ad ꝯhendū matrimoniū: ꝛ secūdū hāc sniam patꝫ littera hoc excepto: b Quia nolu. vobis occur. cū pane et aq. Quia vī ꝯrium ei qd. s. dcm̄ ē. ū. c. ꝙ lꝫ moabite nō cōcessissent eis trāsitū p trā suā: tn̄ i cōfinio tre sue portauerūt eis alimēta venalia. Ad h⁹ rn̄dēt hebrei: ꝙ viri nō portauerunt talia remanētes i ciuitatib⁹ armati ad custodiā tre: sꝫ mulieres tm̄: ꝛ pp hoc viri fuerūt repulsi a matrimonio p dco: nō āt mulieres: vn̄ ꝛ ruth moabitis fuit vxor viri israelite: ꝛ iō dr h āmonites ꝛ moabites ꝛc. que sūt noia masculini generis ꝛ ñ feminini: 2° mō expōit ab aliqb⁹ doctoribus catholicis: ꝙ p igressū ecclie dei: a q psone supradcē excludūt: itelligit igressus atrij: i q hoies mūdi orabāt i hierlꝫ p pe tēplū: a cui⁹ igressu arcebāt psone pdce tāꝙ imūde rationib⁹ pdcis ꝛc. Exponāt sic pus. 3° mō expōit ab aliqb⁹ doctoribus nr̄is: ꝛ rōabilr⁹: vt vr. Dicūt āt ꝙ lex diuia nullꝫ excludit ēt extraneū a cultu dei: ꝛ ab his q ptinēt ad aie salutē: vn̄ dr Exo. xij. Siqs pegrinorꝫ i uestrā voluerit transire coloniā: ꝛ facē phase dn̄i: circūcidet prius oē masculinū eius: ꝛ tūc rite celebrabit: eritq sic idigena terre. sꝫ i tpalib⁹ qtū ad ea q ptinebāt ad regimē ppli p psōas eminētes: vtpote magistrat⁹ ꝛ iudices tribunos: cēturiōes: ꝛ cōsiles: nō oēs admittebāt: sꝫ excludebāt eunuchi: qr cū essēt ipotētes ad generādū: honor prn⁹ q cōsistit i regimie ppli eos ñ decebat. vn̄ ꝛ antiqt⁹ iudices ꝛ gubernatores ppli vocabāt pres cōscripti. Silr excludebāt patiētes defectū nataliū: qr ppt vilitatē sue origis nō decebat eos stat⁹ tāti honoris: nec populus sbiect⁹ pacifice toleraret: ppt qd tal pmotio eēt turbationis occasio: vn̄ ꝛ i ecclesia tales ab ordib⁹ ꝛ dignitatibus repellūt: silr alienigene a regimie ppli merito repellebātur: qr ñ ē tm̄ cōfidēdū in eis sic i idigēis. Oportet āt habē magnā cōfidētiā de illis qbus cōmittit regimen ppli: qr oꝫ ꝙ sciāt secreta ꝛ infirma ppli. Aliq tn̄ excludebāt ad semp Et aliq ad tps pdictis rōib⁹. et scdm istū itellectū satis patet lrā cōsideratis cū hoc supradictis. c Qn̄ egressus. h ꝯnter ordinatur rōalis attēdēdo ad bonū cōe tpe belli: qd qdē bonū consistit pmo i mūdicia spūali: 2° qr qn̄ munde

seruiebāt deo dabatur eis victoria: ꝛ iō dr h: c Qn̄ egressus fu. ꝛc. custodies te ab oī re mala. i. ab oī peccato ne veniat super te diuia offensio: ꝛ cadas corā inimicis tuis gladio: 2° requiritur mundicia corporalis: iō sbditur: d Si fuerit ꝛc. pollutus sit somno. in somno enim non est imūdicia spūalis licet possit esse in vigilia precedēti: vel sbseqnti: tam ibi semper est immundicia corporalis quam cōcomittatur depressio mentis iō subdit: e Egrediet extra castra. s. deitatis ꝛ leuitarꝫ q erant ex medio exercitus: nō tam oportebat egredi castra cōis populi: prout dictū fuit in simili Nūeri. v. ca. Et idem intelligendū ō alijs imundicijs q qndam irregularitatem faciunt ut dictum fuit ibidem: sed pōitur h ista imundicia p exēplo: quia frequenter accidit. Qr autem sbdit: f Habebis locū extra castra ꝛc. intelligitur etiam de castris populi: quia si tales immundicie fierent itra castra populi corrumperetur aer ex fetore: ꝛ sequeret infirmitas ꝛ mortalitas in populo. Item quia arca cuꝫ sacerdotibus ꝛ leuitis erat in castris: non erat decens ꝙ talis fetor esset ibi: ꝛ hoc est quod subditur: g Dominus enim deus tuus ambulat in medio castrorum. quia ibi erat per specialem cultum sacerdotum ꝛ leuitarum: q tenebantur exire cum pplo ad exercitum licet non omnes: sed aliqui eorum. h Non trades seruum. Hic consequenter ordinatur pars rationalis attendēdo ad bonum singularis persone. Et diuiditur in tres partes scdm tria que sunt de dictamine rationis: sed ut legalitas seruetur ad omnes: pietas ad pauperes: ꝛ seueritas ad rebelles: scda incipit ibi Cum repetes a proximo tuo: circa medium. xxiiij. ca. tertia in pncipio. xxv. ca. Adhuc pma in duas: scdm ꝙ legalitas duo respicit. s. opatōes ꝛ pūitōes. 2ª icipit. xxiiij. c. ibi Si dephēsus. pma i duas scdꝫ duo ad que ordiat legal opatio. s. ad vitam politicā ꝛ dōesticā. 2ª ibi i pncipio. xxiiij. ca. Adhuc pª i duas scdꝫ duo q respicit vita politica. s. vrbanitatē et fidelitatē: 2ª ibi Cū votū voueris ꝛc. Circa pm sciēdū ꝙ hō viuit vrbane ꝛ ꝯuenienter: primo qn̄ cōpatienter se habet ad afflictum: ꝛ qtum ad hoc dicitur: b Nō trades seruū dn̄o suo ꝛc. ꝛ itelligitur qn̄ qritur a dn̄o ad occidēdū seu mutilādū seu aliter idebite affligēdū: iō sbdit: i Habitabit tecū ꝛc. s. quusq descat ira dn̄i sui: ꝛ tūc reddēd⁹ ē ei cū sit res dn̄i sui: sic ꝛ alie res sūt restituēde. 2° qn̄ ad seipm hꝫ se munde ꝛ decenter: ꝛ h⁹ notatur cum dicitur: Nō erit meretrix de filiabus isrl ꝛc. itio qn̄ ad deū se hꝫ reuerēt: ꝛ qtū ad hoc sbditur: k Nō offeres mercedē pstibuli. qr ē qd vile: ꝛ pp h⁹ vocatur turpe lucrū: ꝛ iō talia offerre dn̄o maxime in

mercedē pstibuli: nec pciū cāis i domo dn̄i dei tui qcqd illud est qd vouerit: qa aboīatio ē utrūq apd dn̄ꝫ deū tuū. Nōn fenerab fratri tuo ad vsurā pecuniam nec fruges nec quālibet aliam rem: sed alieno. Fratri autem tuo absq usura: id quo indiget cōmodabis: ut bn̄dicat tibi dn̄s deus tuus in oī opere tuo i tra ad quā igredieris possidendā Cū vōtū voueris dn̄o dō tuo: nō tardab reddere: qa reqret illud dn̄s deus tuus ꝛ si moratus fueris reputabitur tibi in peccatum. Si nōlueris polliceri: absq peccato eris. Qd āt seml egressū ē de labijs tuis obseruabis: ꝛ facies sicut pmisisti dn̄o deo tuo: ꝛ propria voluntate ꝛ ore tuo locutus es

Ingressus vineā pximi tui comede vuas quātum tibi placuerit: foras autē ne efferas tecum. Si intraueris segetes amici tui: franges spicas ꝛ manu conteres: falce autē non metes.

XXIIII

Si acceperit hō vxorē et habuerit eam ꝛ nō inuenerit gratiam añ oculos eius propter aliquam feditatem: scribet libellum repudij: ꝛ dabit in manu illius: ꝛ dimittet eam de domo sua. Cūq egressa alterum maritum duxerit: et ille quoq oderit eam: dederitq ei libellum repudij ꝛ dimiserit de domo sua vel certe mortuus fuerit nō poterit prior maritus recipere eam in vxorem: quia polluta est ꝛ abomiabilis facta corā dn̄o: nec peccar

publico pertinet ad dei irreuerētiā: pōt tn̄ de hoc fieri elemosyna. a Nec preciū cāis. Dicit āt Josephus ꝙ hoc itelligit de pcio qd accipiebāt ab illis: qui locabāt canes venaticos ꝛ custodes ouiū ad ipregnationē canicularū: qd phibet offerri: eo ꝙ erat turpe lucrū: sicut ō meretricio dictū est. Alij aūt exponūt de pmogēito cāis: qr pmogenita aialiū imūdorū iter q ē cāis: ñ poterāt offerri: redimebātur tn̄ qn q sidis: vt hētur Numeri. xviij. et dabātur sacerdoti: sꝫ p pmogēito cāis nō dabāt pp vilitatē h⁹ aialis: ita ꝙ hic excipit redēptio pmigēiti canis a redemptōe aliorꝫ. qd aūt fiebat de pmogēito cāis ñ redēpto h nō exprimit: vi tn̄ pbabile ꝙ iterficiebāt: sicut ō pmogēito asini dr Exo. xiij. qn̄ non redimebāt. 4° qn̄ nō ad pximū se habet liberalr: ꝛ qtū ad hoc sbditur: b Nō fenerabis fratri tuo ad vsurā ꝛc. sꝫ alialieō. istud est pmissio non liciti: sed minus mali ad euitādū maius: scilicet ne fratres suos iudeos grauarēt usuris. c Cū votū voueris. Hic ꝯnter ordinatur rationalis in uita politica put respicit fidelitatē: q pmo ꝛ pncipaliter habenda est ad deū: ꝛ hoc nōtur cū dr: c Cū voueris domino deo tuo ꝛc. ad fidelitatē āt hois ad deū requiritur ꝙ adimpleat quod ei promisit: sed qr votū nō est de bono necessario ad salutē: sed de bono supererogationis: sbditur: d Si nolueris polliceri absq peccato eris. quia non tenetur ad illud bonum nisi ratione voti. scdo habenda est fidelitas ad proximum: ideo sbditur: e Ingressus vineam proximi tui ꝛc. quod intelligitur de eo qui ingreditur vineam aut segetem proximi sui ad operandū: vt dicit Ra. sa. ꝛ ideo ei conceditur de fructibus comedere: nō tn̄ ad domū suam portare: qr hoc eēt infideliter agere: scdm expositores nostros itelligitur etiam de alijs: qr intentio legis erat inducere hebreos ad amicabilem cōicationē rerum suarum ad inuicem: ꝛ iō lex cōcessit i talibus esū: ꝛ phibuit excessū. s. deportationē extra: qr hoc ad infidelitatem ꝛ cupiditatem pertinet.

Caplm. XXIIII.

a Si accepit hō. Hic ordiatur rationalis in vita domestica: que maxime cōsistit i cohitatione viri cū vxore: ꝛ qr ꝯriorꝫ eadem est disciplina ideo primo agitur de separatōe viri ab vxore: 2° de cohabitatione: ibi cuꝫ acceperit homo. 3° ō necessarie supellectilis pacifica possessione: ibi Non accipies. Circa pm sciendū ꝙ in ve. le. plures erant cause propter quas

homo poterat dimittere vxorem: saluator āt vnā solā ponit. s. fornicationem Matth. v. lꝫ eni hic odium dicat causa dimissionis: verūtamē qr vxor non hr odio nisi propter aliquā cām aliā: ideo reducenda est talis dimissio in aliam cām vlteriorem que potest eē multiplex: ideo dixerunt aliq ꝙ cause propter quas poterat dimitti vxor erāt feditates i corpore: puta ifirmitas vel aliq macula notabil i corpore vel i aia: sic fornicatio oculta: vel aliqd huiusmodi qd in moribus deformitatē facit: et hoc est qd dr i lra: b Propter aliquā feditatē. s. in corpore vl i moribus. In hebreo aūt hr: Propter rē turpē ꝛ eodē mō pōt intelligi. Alij āt restringūt has cās satis probabiliter dicentes ꝙ nō poterat vir repudiare vxorem: nisi propter aliquam cām p⁹ matrimonium superuenientem: nec etiam ppter quālibet talē: sꝫ ppter illas solas que possunt bonū prolis impedire: vel i corpore ut sterilitas: lepra: morbus caducus: ꝛ similia: vel i anima: vt si vxor cēt malorum morꝫ quos filij ꝛ filie ex conuersatione cum matre imitarentur. c Scribet libellum repudij. licet repudiatio ñ esset iniuncta: sed tantū permissa: conscriptio tamen libelli repudiantibus erat iniūcta: ad hoc ut mulier libere posset alteri nubere si vellet. vnde dicit Josephus: ꝙ forma libelli talis erat: promitto tibi ꝙ nunꝙ tecum conueniam. Alij autem dicunt ꝙ in libello erat scripta causa repudij. sed hoc non videtur rationabiliter dcm̄: quia aliquando causa erat occulta: utpote fornicatio soli marito nota: ꝛ ideo si hanc cām vel ꝯsilem in libello scriberet: eam diffamaret publicando peccatum ocultū ppterea i lra dr: ꝙ iste libell⁹ i māu mlieris rpudiate dabat: ꝛ iō nō est verisile ꝙ ibi aliqd expresse ꝯtineret qd cēt i diffamationē mulieris. Sed magis hoc pceptū de libelli datione vr fuisse datū i fauorem mulieris repudiate. Nā dabat ad hoc ut posset alri nubē: vt dcm̄ ē: ꝛ ne marit⁹ posset eaꝫ iuolūtariā ad se reuocare: ꝛ sic eēt min⁹ pn⁹ ad repudiādū ipaꝫ a pn⁹. d Nec peccare facias trā tuā. i. hitāte) i tra tua qr si mulier bis repudiata: iterꝫ nubēt alri: uel marito pori: pp pcedētia tāꝙ aboiabilis posset ō facili a marito inficī. Ad maiorē itellectū eorꝫ q dcā sunt: h qrit vtrꝫ repudiatio vxoris eēt licita i veti lege. dōm ꝙ sic i cāu fornicatōis: ꝛ in h⁹ conueniunt oēs: loqndo saltē de repudio qtū ad thorū. In alijs ēt casibus dicūt aliq ꝙ erat licita ex dispēsatōe leg sicut hīe plures vxores: sic. n. vnitas vxoris ē de dictamine nāe: sic ꝛ insepabilitas: ꝛ ideo sicut illō fuit licitū: qr abraaꝫ ꝛ iacob non peccauerunt: nec etiam dauid qui post legē habuit plures vxores: sic nec repudiātes peccabāt. Itē lex vet⁹ ali non conferebat gratiam: tn̄ pctm̄ ondebat iccm omnes

doctores:si ign̄ repudiū cēt illicitū oñsū fuisset p legē:qđ ñ fuit factū:q magl cōcedit vt vī h cum dī: Scribet libellū cē. aut per ꝓphas:qđ nō vī ēt:q Mal'.2° dī: Si odio habueris eā dimitte eā. Itē dic Chrysostomus:q sic apli pmisserūt scđas nuptias:sic moyses libellū repudij:scđe ät nuptie sūt licite:ḡ cē. ¶ Ez hō vī eē ō dcm saluator Matth.c.xix.s.q libellus repudij concessus ē a moyse pp duriciā cordis eoꝝ:talia nō excusāt a peccato q ñ vidēt ꝓcessa nisi ad euitādū mai' malū:sic ēt dcm est cap' ꝓcedēti. Non trades frī tuo ad usurā: sed alieno: tradē tñ alieno nunq̄ fuit licitum:vt oēs doctores catholici dicūt:z ēt phs dic q ē ō nāz.v.ethoꝝ:z ió dōz q nūq̄ tale ꝑpudiū fuit licitū:qđ fuit cōcessū uel potiꝰ pmissū ad euitādū maiꝰ malū.s.vxoricidiū:z hoc nō facit licitū:sic pmissio fornicatōis ad euitādū adulteriū nō facit eā licitā. ¶ Ad pᵐ dōz:q ñ ē sile: q: vnitas vxoris i veri lege fuit ūmissa pp maiꝰ bonū.s.pp mltiplicationē,pl'ad cultū diuinū:q tūc multiplicāda erat p generatōz carnalē: z tal' ī missio ē scā z licita:ſz pmittē malū aliq̄ pp maiꝰ malū vitādū:ñ facit illō licitū:vt dōz ē. Ad 2ᵐ dōz:q aliqđ eē illicitū qđ tñ lege pmittit:oñdit duplr:vno mō p,pphām a spūsco loq̄ntē:z hoc mō vsurā eē licitā ēt cū extraneo dauid,pphā oñdit dicēs:Dñe qs hitabit i tabernaculo tē.sequtur : Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā.absolute loq̄ndo z nullū excipiēdo:qz indefinita iuris equipollet vlī. vñ i li.machtoc. q̄ apud iudeos ē auctēticꝰ:vbi expōit psalmꝰ pdcꝰ sup illud vbū: Qui pecūiā suā nō dedit ad usurā:dic glo.ēt gētilli.

Allio mō oñdit illicitū p cōez obseruatōez bonoꝝ: qz ꝓsuetudo ē optia iterꝑs leg'.z dī cōsuetudo bonꝰ vsus:ñ ät abusus:z sic oñsū ē repudiū illicitū:qz nullꝰ eoꝝ q̄ pmēdatur i scriptura legit hoc fecisse:nisi de mādato uel ictu diuīo: sic de mādato dei abzaā emīsit agar:qz deꝰ pōt mrimonia cōiūgere z dissoluē,put sibi placet. Ad ttiū dōz q ꝛctus se cūdaꝝ nuptiaꝝ ipoꝑe vel large vocat pmissio:inq̄tū cōsiliū qđ dat de miori bono:tioze ne maius bonū male cōseruet vocat pmissio:z sic apls cōsuluit uel pmisit large loq̄ndo iuniores viduas nubē.j.thimo.v.z hoc ē respectu liciti nō sic ät pmissio miorꝰ mali ad vitādū maiꝰ:vt dcm est

o Lū accepit. Hic agit de viri z vxorꝭ cohitatōe i nouitate matrimonij ꝛcti:qz tūc pmittebāt sīl cohitare z letari vt amoz adiuicē magl firmaret:ió dī: e ¶ Nō ꝓcedet ad bellū.cui' cā supꝰ ē exꝑssa.xx.ca. f Nec.n.q̄piā necessitatis iūget publice. Dicit Ra.sa.q hoc ē itelligēdū tm̄ ō ptinētib' ad bellū. vñ i hebreo hī: Nec iponet ei aliud.s.de ptinētibus ad bellū:ita q referē ad lram imediate ꝓcedētē: q̄a sic ñ ōbebat bellare:vt dcm ē.ō.xx.c. Sic nec victualia pōtare exercitui:vel vias ꝓpare:vt exercit' posset trāsire : vel alia ad bellū ptinētia. Illis ät q̄ plātauerāt vineas de nouo z domos edificauerāt:z vxores desponsauerāt:ſz nōdū accepant:ista bn̄ iūgebāt:ſz ei de ꝓgressu belli ꝓcrēt: g ¶ Nō accipies. Hic ꝓñt agit ō necessaria suppellectili i domestica vita seu hitatōe. Lū.n.nō pōt habitare i domo vir z vxor absq̄ suppellectili ad cibū ꝓpandū:z ió h,phibet:ne creditor accipiat talia ꝑ pignore cū dī: g Nō accipies i loco pignoris iferioꝛē z supioꝛē molā:qz vtraq̄ ē necessaria ad terēdū bladū:vñ fit pāis uel alia ad vitā necessaria z idē itelligēdū ē de alijs vtēsilib' necessarijs ad ꝓpādū cibū:vt dic Ra.sa.ſz istō solū ponaꝰ exēplo. h ¶ Si despōsus fuerit. Postq̄ actū ē ō legalitate fuāda i opatōnib': hic ꝓñter agit de eius obseruatōe i punitōib' z hoc in duobus grauibus casibus Et ꝓmo describitur pūitio ab homie iferēda:2° punitio a deo timēda: ibi Obserua diligenī. Circa ꝓmū sciēdū q bō i ter creaturas iferiores ē nobilioꝛ: qz ad imaginem dei scs:z ió ꝑ furto hois ipōit maioꝛ pēa.s.pēa mōtis:z hoc ē quod dī: b Si desponsus fuerit homo.idest conuictus i iudicio. i ¶ Solicitans fratrem suum.idest solicite insidians vt eū posit furari. k Et vendito eo accepit ꝑciū iterficietur: Ex quo patet q si deprehenderetur fur anteq̄ hoiem furto sublatum vendidisset:non puniebatur pena mortis:sed alia minoꝛi scđz arbitrium iudicis:sic Exo.xxij. dī de illo q̄ furatus fuerat,ouem uel bouem z occderat vel vendiderat:q debebat reddere quattuoꝛ oues pro vna:z quinq̄ boues pro vno. Si autem iueniebat animal viuens apud eum anteq̄ vendidisset vel occidisset non restituebat nisi duplū:sicut z de alijs rebꝰ. l ¶ Et auferes malum de medio tui.s.malum culpe per bonū iusticie. m Obserua diligenter. Hic describitur punitio a deo timēda pro peccato ad rebelliōis supioꝛes: z maxie sacerdotes:ꝑ qua a deo inflicta est aliquando plaga lepre:vt patet i ocia rege iuda.q̄.paralipo .xxvj: z hoc est quod dī: m ¶ Obserua diligēter ne icurras plagas lepre.ꝓpter rebellionem ad superioꝛes:z ideo ſbditur: n Sed facies quecūq̄ docuerit te sacerdos tē. In hebreo hī: Obserueris i plaga lepre.qđ exponit Ra.sa.dicēs: Caue ne celes plagā lepre i te vel i alio n ¶ Sed facies quecūq̄ docuerit te tē.idest si dixerint te uel alium ejciendum de castris : sicut leprosum vel recludendum ad diligentius considerandum :vel iudicauerint immundum:obedias eis:prima tamen expositio videtur magis concordare littere scq̄nti. o Memento que fecerit dominus deus vester marie i via. quam percussit plaga lepre ꝓpter eius rebellionē cōtra moysen:ut hī Numeri.xij. ac si dicatur:memores debetis esse huius facti:ne ꝓpter peccatum rebellionis plaga lepre inferatur vobis:quia in hoc dominus non pepercit marie:licet esse sācta z prophetissa:vt habet Exo.xv. p ¶ Cum repetes. Post ordiatiōez rationalis in legalitate ad omnes:hic ordinatur i pierate ad pauperes. Et primo in pignoꝛibus accipiendis:scđo in mercedibus reddendis:ibi Non negabis mercedem. tertio in iudicijs non peruertendis':ibi Nō occidēt. quarto i elemosynis faciēdis:ibi Q̄n messueris segetē. Circa ꝑmū dicit: p Lū repetes a,pxio tuo rē aliquā quā debet tibi:nō ingredieris

domū eius ut pignus auferas: Sed stabis foris z ille tibi ꝓferet qđ habuerit. Si āūt paup est ñ pnoctabit apud te pign'. Sed statim reddes ei añ solis occasū:ut dormiēs i uestimēto suo bñdicat tibi:z hēas iusticiā coram dño deo tuo. Non negabis mercedē indigētis z paupe

ris frīs tui siue aduene q te cū moratur i trā z itra portas tuas ē:sed eadē die reddes ei ꝑciū laboris sui añ solis occasū:qz paup est:et ex eo sustētat aniaz suā: nē clamet ad te ad dñm z reputetur tibi i peccatū. Nō occidēt patres ꝑ filijs nec filij ꝑ ꝓb': ſz unꝰ qsq̄ ꝑ pcto

mulieres dandas fugitiuis de prelio:quia potuissent rebus suas vxores:potuisset etiam reparari illa tribus per filios si remānsisset:nec tñ iuenit q̄ dñs ꝓcepit puulos iterfici. Itē ibidē caplo.xxj.dī:q vndecim tribus ꝓdēte miserunt viros ad iterficiēdū viros iabes galaath cū mulieribus z puulis exceptis mulieribus q̄ viros non cognouerāt:nec legit q dñs hoc ꝓceperit nec scriptura sām eoꝝ rep̄hendit. Item sām̄ tura ciuilis nō reproꝛbata aliq̄n ꝑ crimine lese maiestatis iterfici unt ſbditi ꝑ peccatis dñoꝝ:z filij ꝑ peccatis parentū:ppter qđ vī q i aliq̄bus casibus possunt filij etiaz innocētes ꝑ peccatis parentum iterfici : et absq̄ spāli mādato dei:z ió dicūt alij q occisio pōt duplr cōsiderari:vno modo ut est pena tñ:z sic hz rōem mali:cū sit ꝑuatio bōi.s.vite:qđ ē maximū bonū iter corporalia z sic nullus occidit iuste,ꝑ peccō alterī':qz peccm ē qđ personale: pēa ät vt hz rōnem pene ꝑcipit tm̄ cū culpā uel peccatum:et ió nō trāsfert ad aliā psonā:sicut nec culpa actualis ō quā ē sermo. alio mō consideratur occisio iq̄tum est quedā medicia:qz morte aliquoꝝ multi ōterrentur:z a peccatis cohibentur:z sic nō hz rōem mali simplr:sed tm̄ scām qđ: sic z potio amara iq̄tum iducit sanitatē :vel abscisio membri putridi ut saluet corꝑ nō hz rōem mali nisi scām qđ:ſz hz rōnē boni simplr.vlteriꝰ dicūt z vez ē q bona exteriora ordinatur ad vitā corporalē:z vita corporalis ad salutez aie z ad dei gloriā:z bonū pticulare ad bonū cōe. Ex quo concludūt q sic rōabilr ordinat detrimētū i rebꝰ exteriorib⁹ ad salutē corporalis vite:ut patet i eo qui p̄cit merces in mari:vt per hoc possit i vita saluari:ita rōabilr ordinat ō trimētū vite corporalis ad salutē aie z glorią dei:z detrimētū boni pticularis ad bonū cōe:z ió qñ occurrit casus in q̄ ꝓpter peccatū alicuius occisio ipsius z ēt alioꝝ ſz sint innocētes cedit ad salutē aiaꝝ z ad cōe bonū:pōt rōabilr ordinari per iudiciū humanū:vt si per destructionem vnī' domꝰ melioret tota ciuitas:z per destructionē vnius ciuitatis totū regnū:vtpote qñ ꝓpter enormitatē crimis cedētis in detrimētū salutis aiaꝝ vel honoris diuini:vel cōis boni:iſligitur pena sic dura paucis respectiue:z multi ꝑ hoc terrent z ab enormibus ꝑ que posset trāquillitas ciuitatis vl regni ꝓturbari arcent:z sic bonū cōe per detrimētū boni pticularis cōseruat:talis tm̄ occisio innocentum iq̄tum ē pena refertur ad peccātes qui i hoc puniūt:inq̄tum filij sui vel amici seu ſbditi occidūt: inq̄tum tm̄ est medicia refert ad illos q̄ occiduntur:qz ualet eis ad salutē aie si patiēter sustineāt ordinē iusticie ꝓpter bonū cōe. Est etiā medicia respectu alioꝝ q̄ p hoc deterrent:z a malis cohercēt:vt ꝓdcm est. Sic igit scđz istā viā qđ dī h:Nō occidēt tē.intelligēdū ē inq̄tuz occisio hz rōez pene ñ ät iq̄tū hz rōez medicie mō ꝓdcō:ſz qñ occisio innocētis ē directe ꝓceptū ō calogi:q̄ dī: Nō occides.sic dcm fuit Exo.xx.qđ q̄dez ꝓceptū est idispēsabile: saltē ꝑ hominem:ideo difficile videtur qualiter innocēs posſit ꝑ hominē de morte cōdēnari:cuiusq̄ etiā sit auctoritatis:sed auctoritate dei z mādato pōt fieri:quia nullus in ꝑsenti vita q̄tum ad hoc est ei innocens:sed oēs sūt debitōes mortis:ideo potest hoc debitum qñ z quo vult exigere: ió qui vult tenere opinionē aliā q̄ mitioꝛ vī:potest ō facili respondere ad scrip.uras inductas pro alia opinione: licet

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

enī nō habeat expresse de textu: ꝙ dñs pcepit filios Achoꝛ cū ipō īterfici: tñ credēdū ē ꝙ iosue i q̄ erat spūssanct' nihil fecit in hoc nisi de mādato dñi. Pōt ēt hoc hñi ex textu alī q̄ mō: vbi dr̄ a dño: Nō poris stare corā hostib' tuis: donec deleat ex te q̄ cōtaminatus ē hoc scelere. deletio āt hoīs ipoꝛtat morte eius cū sua posteritate: qꝛ q̄diu viuunt filij: remanet in eis pr̄ defūct' quodāmō: vt hr̄ scdo de aia: ꝛ Eccī. xxx. dicit: Mortu' ē pr̄ ei': ꝛ q̄si nō ē mortuus: reliq̄t eni filiū simile sibi Silr dōꝫ de iterfectione puuloꝝ beniami qꝛ cū a decē tribubus q̄rerēt cōsiliū dñi: rñdit Ascēdite: cras. n. tradā eos i manus vestras. Judic. xx. ꝛ iō cū pcesserūt ad bellū de cōsilio ꝛ mandato dñi: nō est visile ꝙ excesserint cōsiliū ꝛ mādatū eius: ꝛ ꝙ dñs mādauerit oēs iterfici cuiuscūqꝫ etatis lꝫ nō sit scriptū: qꝛ nō oīa q̄ deus dixit fuerunt scripta: ꝛ eodē mō dōm est de iterfectoē paruuloꝝ i iabes galaath. Ad illud qd̄ iducit de iure ciuili pōt dici ꝙ leges humane multa pmittūt et ēt statuūt: que per diuinū iudiciū sūt punienda: qꝛ ratio humana non est infallibilis regula: sed aliq̄n d ficit deducēdo cōclusiōes ex pncipijs operabiliū: leges autē humane sūt tales conclusiones put a principibus sūt cōstitute: licet scdm veritatē nō habeat rōnem legis q̄n deuiant a veritatate. Ad rōem āt alterius opionis pōt dici: ꝙ ppiare talē medicinā que ē p mortē inocētis nō ptiet nisi ad supmū medicū: q̄ est dñs vite ꝛ mortis. g Nō puertes iudiciū. Hic ordiat rōal' q̄tum ad pietatē i iudicijs magis i particulari: videlicet vt nō puertat iudiciū aduene ꝛ pupilli: qꝛ i hoc cōmittit duplex peccatū. s. iusticie subuersio et paupeꝝ depressio: ꝛ qꝛ pupillus ꝛ vidua frequēter sil' iūgunt i sacra scriptura: iō ꝯñt agit d pietate ad viduā cū dr̄: h ¶ Nec auferes pignoris loco vidue vestimētū. dc̄ꝫ ē eni. s. ꝙ vestimtū necessariū de die nō erat retinēdū de die ab ipō creditoꝛ sed solū per noctē: nec vestimētū necessariū d nocte debebat retieri per noctē: sed solū i die: vidue āt pro illo tpe hēbāt uestimēta disticta: per q̄ distiguebāt ab alijs mulieribus: et iō tale uestimētū paupibus viduis erat necessariū d die ad icedēdū: ꝛ de nocte ad se cooperiendū: ꝛ iō rōabilr precipit ꝙ nō accipiat loco pignoris: qꝛ nō debebat retinere a creditore nec d die nec de nocte. i Memento ꝙ seruieris. q. d. ex hoc tu debes scire te eē obligatū ad obediēdū mandatis meis. k ¶ Qñ messueris. Hic ordiat rōalis i pietate erga paupes i elemosynis cōferēdis: q̄bus titulo elemosyne d fructibus colligēdis erat ps aliqua reliq̄nda ꝛ pꝫ lr̄a In ca. xxiiij. vbi dr̄ i postilla: Circa primū sciēdū ꝙ in ve. le. ꝛc̄. ¶ Additio pria.

Sentētia saluatoris d cā legitia repudij ē verissima put litera testat. nā vbi nos hēm' Propt aliquā feditatē: in heb. hr̄ pp aliquā turpitudinē qd̄ q̄dē dc̄ꝫ ib eadē forma poīt. s. leui. xviij. vbi d adulterinis ꝛ icestuosis coitib' agit. Ex q̄ pꝫ ꝙ nullo modo licebat repudiare vxorē: nisi ppter huiusmodi turpitudieꝫ q̄ fornicationē icludit. Thalmudici vero q̄ pharisaicaꝫ doctrinā sectātes sepe irritabāt mādata dei ppter traditiones suas: ut Matth. xv. In tñ deuiauerūt a vitate i hoc loco: ꝙ scdm cōeꝫ falsā eoꝝ doctrinā p solo libitu volūtatis vir

suo morietur. Non peruertes iudiciū aduene ꝛ pupilli: nec auferes pignoris loco vidue vestimētū. Memento ꝙ seruieris in egypto ꝛ eruerit te dñs deus tuus inde. Jccirco pcipio tibi vt facias hāc rē. Quādo messueris segetem in agro tuo ꝛ oblit' māipulū reliq̄ris: ñ reuerteris ut tollas illū: sed aduenā ꝛ pupillū ꝛ viduā auferre patieris: ut benedicat tibi dñs deus tuus i oi ope manuuꝫ tuaꝝ. Si fruges collegeris oliuaꝝ: q̄cq̄d remāserit i arborib' nō reuerteris ut colligas: sed relinq̄s aduene pupillo ac vidue. Si vindemiaueri vineā tuā: ñ colliges remanētes racemos: sꝫ cedēt i vsus aduene pupilli ac vidue. Memēto ꝙ ꝛ tu seruieris i egypto: ꝛ iccirco precipio tibi ut facias hanc rem.

posset repudiare vxorem: ꝛ sic inoleuit vsus vel abusus pnitiosus vsqꝫ ad hodiernum diem inter eos: qd̄ constat manifeste esse contra diuinam legem. Nec obstat quod dr̄ malach. ij. c. Si odio habueris eaꝫ dimitte eā Nam hoc est itelligendū de odio causato scdm formaꝫ mosayce legis i psenti caplo contētā. Ipse eni malachias i fine sue pphetie concludit: Memēto legem moysi. In eodē. c. xxiiij. vbi dr̄ i postilla: Ad ma maiorem intellectū eoruꝫ que dicta sunt.

¶ Additio scda

Circa questioneꝫ h motaꝫ p postillatorem. s. an rpudiatō vxoris esset illicita in ve. le. sūt due opiniones pncipales: quarum illam tenet que cōis tenet. s. ꝙ rpudiū nūq̄ fuit licitū: sꝫ pmissū ad euitādū mai' malū. s. vxoricidiū: q̄ q̄dē pmissio ñ fac licitū sic tradere ad vsurā nūq̄ fuit licitū: etiā alieō cū sit ꝯ naturā: scdꝫ phm in. v. ethicoꝝ. Licet fuerit permissum ad euitādū maius malum: scilicet ne fenerarentur fratribus. Sed est alia opio quam q̄dem tenent. s. ꝙ repudiatio vxoris fuit licita in ve. le. ex permissione diuina. Que quideꝫ opio scda: lꝫ non sit cōiter tenenda: videtur tamen saluo semper meliori iudicio magis consona littere ꝛ rationi: qd̄ patet pmo sic: Nam lex vetus q̄uis gratiam non conferret: tamen ad hoc data erat: vt peccatuꝫ ostēderet: scdm apl'm ad Ro. vij. cap. Peccatum nō cognoui nisi per legem. Si igitur repudiare vxorem semp fuisset peccatum: hoc saltem per legem aut prophetas ostēdi dbuisset. vnde Isa. lviij. Annuncia populo meo peccata eoꝝ. Si enim aliqua que necessaria sunt ad salutē nūq̄ eis nūciata fuissent: excusabiles fuissent iuxta illō saluatoris Johannis. xv. ca. Si ego ñ venissē: ꝛ eis locutus ñ fuisseꝫ: peccatum non haberent. sed cōstat ꝙ repudiationē vxorum fuisse peccatum nunq̄ eis fuit per legem nec pphas idicatum ꝛc̄. Si autem contra hoc dicatur ꝙ repudiationē vxoris eē illicitā hr̄ de iure naturali: eo ꝙ isepabilitas m̄rimonij ē de iure nāe: put postillator itēdit pbare sup Math. xix. Et iō ñ fuit opus vt denūciaret p legē ꝛ pphas: Juxta illud apl'i. j. ad corrith. xj. c. Nonne nā docet vos. hoc nō vr̄ valē. nam ea q̄ sūt de lege nāe plenarie tradūt i lege ꝛ euāgelio: ꝛ sic expōit illud qd̄ dr̄ i decretis. d. j. Qr ius nāle ē: qd̄ in lege ꝛ euāgelio cōtiet: put scs Tho. i pma scde. q. xciiij arti. iiij. i rñsione ad pmū argm expōit: sed repudiatōeꝫ vxoris eē illicitā: ñ tradit i lege: sꝫ poti' oppositū vt in pñti caplo. Silr nec i euāgelio: sꝫ poti' oppositū. Nam Matth. xix. dr̄: Quicūqꝫ dimiserit vxoreꝫ suā nisi ob fornicationē: ꝛ aliā duxerit mechat. Ex q̄ plāe itelligit a ꝯrio sēsu ꝙ q̄ dimiserit vxorē suā ex cā fornicatōis et aliā duxēit ñ mechat. ex q̄b' pꝫ ꝙ isepabilitas m̄rimōij ñ ē d iur nāe i lege ꝛ euangelio ꝯtēto d q̄ tñ. s. Matth. xix. c. deo duce amplius videbitur: vbi postillator de hoc large tractat. Item illud ꝙ deus in lege sua non solum expresse mandat fieri: sed etiam dat modum ꝛ

formā q̄uo fieri debeat: nō est intelligēdū ꝯcessū fuisse p modū permissiōis alicui' illiciti. vñ i argumēto a sili qd̄ deducit postillator de vsura pmissa alieno: deus nō dedit modū ꝛ formā: q̄uo hebreus daret pecuniā alieō ad vsurā: sꝫ solū dixit: nō trades fratri tuo ad vsuram sed alieno. Sed h nō solū deus mādat seu pmittit fieri repudiū: sꝫ etiā dat certā formā repudiādi dicēs: Scribet libelluꝫ repudij. Ex q̄ hr̄ ꝙ repudiū dꝫ dari in scriptis a viro in manu vxoris. et sequitur. Dimittat ea de domo sua. Ex q̄ hr̄ ꝙ de cetō nō dꝫ cohabitare cū ea: talis ergo cōcessio simpl'r ē tenēda eē licita: deus eni lꝫ aliq̄ mala permittat: nō tñ dat modū ꝛ formā q̄uo talia fiant. Item si repudium eēt illicitū i veri lege: tūc scdō repudio in lege ꝯtēto: adhuc rmanēt viculū matrimonij inter repudiāteꝫ ꝛ repudiatā: incōueniēter g̊ de' pmitteret: ꝙ repudiata posset alii nubē: cū pm' eēt sep viu's maritus: ēt p' repudiū: qd̄ tñ in littera manifeste vr̄ pmitti: ut pꝫ pñs capl'm intuēti. Itē posito ꝙ de dictamie iuris nālis eēt isepabilitas m̄rimonij: put postillator presuppōit: lꝫ minus vē: vt patebit i additione. s. Matth. xix. hoc nō obstante repudiū eēt licitū in veri lege: eo ꝙ fiebat de mādato expresso dei. deus. n. pōt m̄rimōia cōiūgere ꝛ dissoluē put sibi placet: sicut ipemet postillatō dicit in hac eadem mā in solutione singulariter ad secūdū argm excusando abraā de hoc ꝙ emisit agar: eo ꝙ illa emissio fuit facta de mandato dei prout in postilla. Constat autem ꝙ idem deus est qui mandauit abraam dimittere agar vxorem suam: ꝛ qui mandauit per moysen dari libellum repudij in casu per legē determinato. Confirmat hec opio auctoritate Chrysostimi plane intellecta. dicit. n. ꝙ a pctō abstulit culpaꝫ legislator q̄n permisit repudiū. Auctoritas eni quā postillator iducit i ꝯriū de dicto saluatoris Matth. xix. vbi dr̄: ꝙ libellus repudij concessus ē a moyse pp duriciā cordis eoꝝ: nō cōcludit suū ppositū: Pro q̄ sciēdū ꝙ lex vet' scdm apl'm ad hebre. vij. neminē ad pfectū adduxit: cuius cā nō fuit ex pte dei legē dantis: cū dei perfecta sint opera: vt infra. xxxij. sed ex iperfectiōe popli cui lex dabat: ꝛ sic itelligit: Propt duriciā cordis vr̄i. i. pp ineptitudinē vestrā ad capiēda pfecta seu sblimia mādata: quapropt m'lta pertinētia ad pfectionē nō pcipiebāt in ve. le. q̄ tñ precipiūt in noua. vñ saluator Matth. v. c. Audist qd̄ dcm̄ ē ātiq̄s: Nō occides ꝛc̄. Ego āt dico vobis: ꝙ ois qui irascit frī suo reus erit iudicio. Cōstat āt ꝙ q̄ irascit fratri nō ē trāsgressor alicuius pcepti ve. le. sed noue tñ. Similr intelligendū ē de repudiatiōe vxoris ꝙ i lege veteri erat licitū: nō āt i lege noua i q̄ matrimoniū ē insepabile. vñ illud dcm̄ Matth. xix. Qui dimissā duxerit mechat. ppriē itelligēdū ē scdꝫ legē nouā christi. Et iō discipuli audiētes huiusmodi indissolubilitatē m̄rimōij: quasi de q̄dā nouo alias iaudito dixērt Si ita ē cā hoīs cū vxore non expedit nubere. Circa qd̄ attendendū: ꝙ est quedā rō specialis in matrimonio q̄ rōe in veteri lege sepatio erat licita: nō autem in noua lege: quā rōem sāctus Tho. in prima scde. q. ciij. arti. v. in rñsione ad itiū argm. ponit: vbi sic dicit: Matrimōium fuit quidē in veteri lege put erat i offm nāe: nō aūt prout est sacramentū coniunctionis christi ꝛ ecclesie: q̄ nonduꝫ erat facta: vnde in veteri lege dabatur libell' repudij: quod est contra sacramenti ratōeꝫ. hec ille. Ex dictis faciliter excludūtur solutiones postillatoris pro pma opinione hic posite. Nam prima i qua dicit: ꝙ vnitas vxoris in ve. le. fuit pretermissa ppter maius bonū. s. multiplicationē prolis: non vr̄ valere: Nam scdꝫ apostolū Romañ. iij. c. Non sūt faciēda mala vt eueniant bona. Constat autē scdm ipsū postillatorē ꝙ plurarita vxoꝝ est de se mala: tāq̄ contra legē nālē fcā. In hoc auteꝫ ꝙ vlterius intendit in eadem solutione dicere. s. ꝙ repudiū de se est malum. vnde si concedatur propter maius malum vitandum non facit illud licitum: presupponit falsū: nam repudium in veteri le. determinatum fuit licitum ꝛ bonuꝫ saltem durante tpe veteris legis: ut dictum est. Ad hoc qd̄ dicit in tertia solutione: ꝙ aliquid est illicitū qd̄ tñ lege permittitur: ostenditur vno modo per pphām a spūsancto loquentem dicendum ꝙ hoc verum est: ꝛ isto modo nō ostēditur per aliquem prophām a spiritusancto loquentem ꝙ repudium fuisset illicitum: sed potius oppositum: vt patet Malach. iij. cap. vbi dicitur: Si odio habueris eam dimitte eam. nihil excipiendo: sed indistincte loquendo: quod eq̄ualet vniuersali locutioni: prout ipse postillator ibideꝫ allegat: De alio vero modo quē ibidē ponit ad ostendendū ꝙ repudium sit illicitum: eo ꝙ nullus eoꝝ qui cōmendantur in scriptura legitur repudium fecisse ꝛc̄. parum est curāduꝫ tum quia non est necessarium ꝙ de omnibus licitum legat ꝙ sancti talia fecerūt. Esus enim cerui licitus est scdm legeꝫ vt leuitici. ij. nō tñ legitur ꝙ aliquis sāctus ceruinas carnes comedisset: tū quia habuisse plures vxores multi sancti legūtur in ve. te. quod tamen aliquam separabilitatem matrimonij includit: cum vir habens plures vxores carnē suam in plures diuidat: contra illud: Erunt duo in carne vna Ratio autem postillatoris in tertia solutione presupponit ꝙ in repudio vxoris permittitur minus malum ad vitādū maius: quod presuppositum: vt dictum est non est veꝝ. nā in repudio tempore legis non permittitur aliquod malum vt dictum est: sed potius concedit aliquod bonum: non tñ ita perfectum: ut in lege noua: in qua perfectiori modo matrimonium datur. s. non solum in officium nāe: sed etiam i sacr̄m ut dictum est. Et notandū ꝙ scdm sanctuꝫ Thomā in. iiij. distin. istius questionis vtraqꝫ pars potest teneri. p vtraqꝫ enim parte arguit ꝛ soluit: licet attendenti mentē suam ibidem primam opinionem sustineat tāq̄ magis communem: scdam vero tāq̄ pbabiliorem. ¶ In eodem cap. videlicet. xxiiij. vbi dicitur in postilla: Ideo qui vult tenere opinionē aliam que mitior videtur ꝛc̄. Additio tertia

Non solum alia opinio est mitior sed etiam iustior ꝛ tutior: dicitur enim. s. Exo. xxiij. ca. Justum ꝛ innocentē non interficias. quod est specialius preceptum quod dirigitur iudicibus: nec hꝫ aliquā exceptionē in lr̄a: nec in auctoritatibus sanctoꝝ doctoꝝ. ¶ Replica.

In caplo. xxiiij. vbi postillator disputat de libello repudij ꝛ diuortio sicut ꝛ Scotus circa quartuꝫ sententiarum: et cōiter doctores: solus Burgeñ. cum sancto Thoma se procaciter determinat ad partē minus probabilem: volens ꝙ in veteri lege repudium erat nō modo licitum: sed etiaꝫ a deo preceptum expresse: vt terminis eius vtar: ꝛ hoc in odium puto postil. nititur multis viis hic confirmare et pretendit rationibus postil. in contrarium factis respondere. Et q̄uis hic de his longam faciat digressioneꝫ tamen Matth. xix. resumit ꝛ q̄dā alia addit: ibi Uide vtriusqꝫ digressiōis sat latū correctoriuꝫ. XXV

Si fuerit. Hic ꝯñt ordiat rōalis i seueritate iusticie ꝯ rebelles: ꝛ p° erga indigenas: 2° erga alienigenas: ibi Memēto q̄ fecit tibi āmalech. ¶ Circa pm p seueritatē pene excludit iiusticiā: ꝛ 2° ꝯcludit iusticiā: ibi Nō habebis i sacculo. Adhuc p° declāt seueritatē i sexu virili: 2° i sexu muliebri: ibi Si hūerit int se iurgiū. Adhuc p° fac ppositū i cāu litigij: 2° i cāu m̄rimonij: ibi Qñ hitauerit. pma adhuc i duas i ptē pncipalē ꝛ icidētalē: ibi Nō ligabis os bouis. Circa pm sciēduꝫ ꝙ pax cōis frequēter ipeditur et turbatur per litigia iniusta: ꝛ iō lex arcet a talib' p seueritateꝫ pene erga iiuste litigātes ꝛ p exhibitōeꝫ honoris erga iustā cām hñtes qꝛ exhibitio h' honoris rflectit in penam in

Universidad de Deusto
Biblioteca

iuste ptis:et hoc ē qđ dr: Si fuerit cā iter aliqs nc̄. t sbdit: b Quē nc̄. Jiusticie palmā dabūt. i. victoziā ꝓnūciates eū cām iustā hūisse:noie āt palme signat victoria:eo q̄ antiq tus victores i plijs ramis palme i capite t manib' oznabāt vel ad lr̄am bñti iustā cām dabat palma i manu:ad oñēdū q̄ hūisset victoziā i cā. c Sinat eum q̄ pec.dig. vide. pla. vtpote q̄ ei' malicia ñ pōt ꝓueniēter pūiri peccūia. e Proster nēt. Ex q̄ ꝑz q̄ ñ erat vberād' stādo vel sedēdo sz i terra iacēdo ad maiorē cōfusionē f Et coā se faciēt vberari. ne i eoz absētia executores iusticie deficerēt pp fauorem a debita puitōne: uel odio seu alia occasio ne excederēt:ideo sbdit: Pro mēsura peccati nc̄.seq̄t: g Non li gabis. Hec ē ps icidēs talis:vbi repmit iniu sticia erga bruta ania lia:ad quādā eni i iu sticiā vl ptinē irostra re bouem: vt nō pos sit de frugib' i q̄bus actualr laborat come dere. Dicit āt ra.sa.q̄ idē itelligēdū ē de oi ali laborāte circa rē ab eo cōestibilē:sz po nitur tm̄ exēplū ꝺ bo ue:i q̄ freq̄ntius hoc mō accidit. fuit etiaz hoc ist̄itutū ad assue faciēdū hoies i pieta te circa bruta anialia ut ex hoc magis mo uerēt ad pietatē erga creaturam rōalem.

h Qñ hitauerint fres. Hic determinatur pēa in cā mr̄imōij:vi delicet qñ hō mozie batur sine liber̄: t iō ne deleret nomē eius eo q̄ nō hēbat succes sozē i hereditate sua: qđ ē ꝺ icliationē nālē eo q̄ oēs appetūt p' mortem remanere in hominum memoria. preceptum enim fuit in lege: vt frater defuncti vxorem eius acciperet:t ꝑm' filius ex illo matrimonio procreatus fratri defuncto ascri beretur:t ei succederet in hereditate. Ratio autem quare ta lis suscitatio seminis statuta fuit fieri per fratrem defuncti est:q̄ filius sic procreatus magis videbatur pertiere ad de functum:q̄ si hoc fier et per extraneū. Jtē q̄ fr̄ defuncti ma gis tenebatur esse solicitus de conseruatione nominis frīs sui defūcti q̄ extraneus:t iō qñ nolebat hoc facere pūieba tur pena cōfusibili tā q̄ deuiās a fraterna charitate: que pe na describitur cū dr: i Tollet cal. de pe. eius: spuetq̄ in

Sj fuerit cā inť .xxv. aliquos t inꝑpellauerit iudices:qđez iustū eē pspexerit illi iusticie palmā da bunt:quē impiū condēna būt impietatis: Sin āutem eū qui peccauit dignum vi derit plagis prosternēt: et coā se faciēt vberari. Pro mensura peccati erit t plagaꝝ mod':ita dūtaxat vt q̄ dragenariū nūeꝝ nō excedāt: ne fede laceratus ante oculos tuos obeat fr̄ tuus. Nō ligabis os bouis terentis in area fruges tuas. Quando habitauerit fres simul t vn' ex eis absq̄ liberis mortuus fuerit:vxor defūcti nō nubet alii:sz accipiet eā fr̄ eius t suscitabit semē frīs sui:t ꝑmogenitū ex ea filiuz noīe illius appellabit vt nō deleat nomē ei' ex isr̄l Sin āt noluēit accipe vxo rē fratris sui q̄ ei lege debet pget mulier ad portaz ciui tatis:t inꝑpellabit maiores natu:dicetq̄z: Nō vult frat viri mei suscitare semē frīs sui in isr̄l:nec me i ꝓiugium sumē. Statiq̄ accersiri euz faciēt:t int'rogabūt. Si rñ derit nolo eā vxorē accipe accedet mulier ad eū coraz seniorib':t tollet calciamē tū de pede ei' spuetq̄z i faci

ez ei':t dicz: Hic fiet hoi q̄ nō edificat domū fratri sui. Et vocabit nomē illi' i isr̄l dom' discalciati. Si habu erit int' se iurgiū viri duo: t vn' ꝺ alteꝝ rixari cepit:vo lēsq̄ vxor alt'ius eruē virū suū ꝺ māu fortioris:miserit q̄z manū t apprehenderit verēda ei':abscides manū illi':nec flecteri sup eaz vlla misericordia. Nō habeb i sacco diuīsa pōdera ma i' t minus:nec erit i domo tua modius maior t mior. Pondus bēbis iustū t vez t modi' eql' t ver' erit tibi: vt multo viuas tpe sup terrā quā dñs de' tuus dederit ti bi. Abominat.n. dñs euz q̄ facit hec:t aduersat oēz iniu sticiā. Memēto q̄ fecerit ti bi amalech i via qñ egredi ebar ex egypto:quo occur rerit tibi et extremos agmi nis tui q̄ lassi residebāt ceci derit:qñ tu eras fame t la boze cōfectus:et nō timue rit deū. Cū ergo dñs de' tu us dederit tibi requez:t sub iecerit cūctas per circuituz natōes i terra quā tibi pol licitus est: delebis nomen eius sub celo. Caue ne ob liuiscaris. .xxvi.

Qnq̄z itrāueri trā quā dñs de' tu' tibi datur' ueritas iusticie erga alienigēas. s. erga amalechitas: q̄ in exitu de egypto inuaserunt filios isr̄l p': t sic dederit oc casionē aliis gētib' p circuitū ipugnādi eos. q Et extremos agminis tui. s. filios dan q̄ erāt vltimi i motoe castroz:t aliqs de aliis tbub' q̄ lassi ñ potant seq̄ locū suaꝝ tbuū. r Et ñ timuerit deū. ūuadēdo pplz e' erat ductor i colūna nubis:t ōfēsor i mirabilib' fcis. s De le.no. ci'. qđ fcz fuit tpe saul: vt hz ꝑmo reg. xv. cap.

Qnq̄z itraueris. Superius. xij. c. La. XXVI. t citra posita sunt illa precepta que sūt quasi quedā cōclusiones elicite ex ꝓceptis decalogi.

Dic ꝓnter ponit itenta cōclusio respectu dēoꝝ a dicto loco: videlicet ut hō sit grat' deo de bñficijs acceptis: t obediēs ei' mādatis: scōm ponit ibi: Hodie dñs de' tu' ꝓcepit tibi. Gratitudo āt hois ad deū nō dz eē tāta i cōde: sed ēt i oze t opc: scōm q̄ dr ad Ro. x. ca. Corde credit ad iusticiā oze āt cōfessio fit ad salutē. t iō cō fessio bniusmodi gratitudis statui tur hic per legez. ꝑmo i redditōe ꝑ mitiaꝝ: t i reddi tōe decimaꝝ: ibi Qñ cōpleueris ō cimā. Circa ꝑmū dr sic: a Cunq̄z intraueris ter ra nc̄. ex hoc patz q̄ ñ tenebāt ad ꝑ mitias donec ter ra ꝑmissionis essz obtēta t diuisa. b Tolles ō cū ctis frugibus tuis ꝑmitias. Dicit h Ra. sa. q̄ primi tie grum ad ire nalcētia de septez rebus tm̄ dabant .s. de frumēto: oz deo: vinea: oliua malogranato: fi cu: t palma: de alijs āt fructibus seu irenascētib' ñ tenebāt dare: vñ saluator Matth. xxiij. ca. ipzo pat phariseis q̄ sb ostētatōne ma iozis iusticie decl mabāt mētam t anctū: t talia minima ad q̄ ñ tenebāt: et scōm alios doctores nr̄os grauiora legis ad q̄ necessario astrigebant relinq̄ntes. Q āt ibidē sbdit: Nec oportuit facē t illa ñ omittē: li oportuit nō vi posse referri ad vtrūq̄z: q̄ tūc eēt necessitas eadē faciēdi hec t illa: q̄ ñ omittē aliquid idē ē qđ facē illō qđ tm̄ saluator ītēdit excludē. Et iō sal uator addit: Et illa ñ omittē. ad oñēdū q̄ soluē decias de talib' mimis nō erat malū ꝺ se: sed bonū: q̄uis ñ eēt necessariū: dabāt ēt ꝑmitie de lana: vt hz. s. xvij. cap.

c Pergesq̄z ad locū. s. i hierlm: t idē itelligēdū ꝺ alijs locis: vbi fuit archa dñi: t cult' diuin' p' acqsitionem terre ꝑmissionis: t añq̄ cultus ille eēt i hierlm. o Pro fiteor hodie coā dño. ope et oze bñficia ei' recognoscē do. e Pōet añ altare. Jn hebreo hz ventilabit: q̄ sa cerdos suppōebat man' suas māib' offerētis et tenētis ꝑmitias suas: t eleuabat sursū: t retrahebat de deorsū: t postea vertēdo ad quattuor ptes ozbis: ad designan dū q̄ ille cui talia offerebāt erat dñs celi t terre t tot' ozbis siue creature. f Syr' pseq̄bat patrē meū. ꝺa laban q̄ fuit de mesopotamia syrie psecut' est iacob: vt hz gen. xxxj. qui fuit pater totius ppli isr̄l. g Qui descēdit in egyptū. fame vrgente: vt hz gen. xlvj. ca. b Jn paucissimo numero. s. i septuaginta animabus

ꝺ egypto i māu forti et bra chio extento: in ingēnti pa uore: in signis atq̄z portentis t introduxit ad locum istū t tradidit nobis terrā lacte t melle manantez. Et iccir co nūc offero ꝑmitias fru gū terre: quā dominus de dit mihi. Et dimittes eas i ꝓspcu dñi dī tui: t adorato dño deo tuo: epulaberis in oib' bōis que dñs deus tu' dederit tibi t domui tue: tu t leuites t aduena q̄ tecuz est. Quando compleueris decimam cūctaꝝ frugū tu arum: anno decimaꝝ tertio dab leuite et aduene et pu pillo t vidue ut comedant intra portas tuas: t saturen tur: loquerisq̄z i conspectu dñi dei tui. Abstuli qđ sāctifi catū ē ꝺ domo mea: et dedi illud leuite t aduene t pu pillo ac vidue sic iussisti mi hi. Non ꝑtiui mādata tua nec sū oblit' iperij tui. Non comedi ex eis in luctu meo

ingenti pauore. quia alie gentes ex auditu taliū fuerūt territe.

o Jn signis ꝺ celo datis. vt in columna ignis t nubis t descē su mane. p Atq̄z portetis. in terra datī vt i eductōe agrum ꝺ petra. ceta patēt vsq̄ ibi: q Epulaberis i oibus bōis. nō de ꝑ mitijs que erāt sacer dotū: sz de oblatōib' pacificis quaruz ma ior ps erat offerētiuz r Qñ cōpleueris. Hic describitur cōfes sio gratitudis i reddi tōe decimaꝝ cuz dr: s Anno decimarū tertio. qđ exponūt a liq̄: eo q̄ tertio anno erant tres decime: vt dicūt. vna enim erat ad sustentationem le uitarum: secūa erat ꝺ nouem partibus resi duis: t ista portabat i hierlm: t inde epula bātur offerentes cuz suis familijs t leuitis t fiebat simil' singul anniś: tertia fiebat ter tio āno solū: et dabatur pauperibus: sed scōa decima que ab istis ponitur: vi cōfi cta: q̄ nō hz ex textu nec ex glosa: sed solū due alie: vt habi tū ē. s. xiij. ca. t iō dicēdū q̄ cū dr: s Anno deciaꝝ ter tio. intelligūtur iste due decime. s. prima que erat leuitaruz t alia que erat pauperum: que ambe fiebāt anno tertio: et ideo dr anno decimarum in plurali: duobus vero ānis pce dentibus fiebat tm̄ prima: que erat leuitaꝝ. t Dabis le uite. s. primā decimā q̄ leuitis debebat. v Et aduene et pupillo t vidue. aliā decimā q̄ ꝑ paupibus fiebat. x Lo q̄risq̄z i cōspectu dñi. pfitēdo ei' bōitatē. y Attuli qđ sanctificatū ē. Jn hebreo hz abstuli qđ scificatū est ꝺ domo mea. i. separaui ab alijs rebus ad vsū meū pertinentibus.

z Et dedi illō leuite nc̄. mō iā exposito: iō lra nostra que hz attuli: vi fallificata vitio scriptoꝝ ppī sillitudinē dictō nū: q̄ decie pdicte q̄ vocāt h scificatū: nō afferebāt i hierlz sz dabant leuitis t pauperibus ad domū decimantium ve nientibus nisi fortitan in cāu: vt si in tertio āno esset de eis aliqđ residuū: qđ nō fuisset leuitis t paupib' traditū: tunc debebat apportari in hierlm. a Nō ꝓteriui mandata tua. hoc nō dicebatur ad suiipsius cōmendationē: sz agē do grās deo q̄ voluntatē t fortitudinē dederat hoi adipīdi mandata ei': sic egechias dixit Esa. xxxviij. Memēto dñe qđo ābulaueri cora te i vitate t corde pfecto. b Nō cōedi ex eis i luctu meo. i. tpe idigētie mee nō ꝓsūpsi talia in vsus

meos. a Nec sepaui ea in qualibet imūdicia. qz illō qō separabatur pro decima: debebat esse mūdū ex pte rei sepa te: ita q non eēt polluta ex contactu alicuius rei imūde. Si militer ex parte hois sepantis q debebat eē mūdus quādo talia sepabat. Aliter ēt exponitur. b ¶In qualibet imun dicia. i. ad aliqō perti nēs ad idolatriā: q i scriptura immūdicia noiat. c Nec expē di ex his qcq̄ i re fune bri. faciēdo ide conui uia i sepulturis aut an niuersariis moztuoz cera patēt. d ¶Hodie dñs deus tu⁹. Hic ponit ītēta ꝓclusio q̄ tū ad ptē scdam: q̄ ē obedientia in diuinis mādatis cum dicit: Hodie dñs deus tu⁹ pcepit tibi rē. i. semp debes eē paratus ad obediēdū diuis man datis ac si pñtialr pre ciperet tibi: sicut fecit i mōte synai. e Ut facias mādata. quan tum ad moralia.

f ¶Atqz iudicia. q̄⁹ tum ad iudicialia.

g Ex toto corde rē. hoc expositū ē. s. vj. ca. h Dñz elegisti hodie. i. hoc sēp oz eē i corde tuo: sicut quā do elegisti eū i monte synai legē recipiēdo.

i ¶Et dñs elegit te hodie. i. ita familiari ter se hz ad te: et ha bebit: sicut se hūit in monte synai: dum tñ obedias ei. k Ut sis ei pplus peculiaris. .i. singulariter dilcus

l ¶Et faciat te excel siorē cūctis gētibus i sanctitate: fama z po testate: qō adipiscū ē i christo. m Quas creauit i laudez z no mē z gliā suā. qz quic qđ ē excellētie z boni in qcūqz creatura: oz diat finalr ad gloriā dei. n ¶In. c. xxvj. vbi dr i postilla. Ulēlabitqz quia sacerdos supponebat manus suas rē.

nēc sepaui ea i qlibēt imū dicia: nēc expēdi ex his qc q̄z in re funebri. o Obediui voci dñi dei mei: z feci oia sic pcepisti mihi. p Respice de scuario tuo: z de excelso celoz hītaculo z bñdic po pulo tuo isrl. z terre quā de disti nobis sic iurasti patri b⁹ nostris terre lacte z mel le manāti. q Hodie dñs de⁹ tu⁹ pcepit tibi ut facias mā data hec atqz iudicia: vt cu stodias z ipleas ex toto cō de tuo z ex tota aīma tua: r Dominū elegisti: hodie vt sit tibi deus z ābules in vijs eius vt custodias ceremōi as illius z mādata atqz iu dicia: z obedias eius ipio. s En dominus elegit te ho die ut sis ei pplus peculiaris sic locutus ē tibi: z custodi as oia pcepta illius. t et faci et te excelsiorē cūctis genti bus: quas creauit i laudē et nomē et gloriā suam: ut sis pplus sanctus domini dei tui sic locutus ē: .xxvii.

¶Recepit āt moyses et seniores pplo israel di cētes: Custodite oē mādatū qō pcipio vobis hodie: Cunqz trāsieritis iordanē i trā quā dominus deus tuus dabit tibi: eriges igētes la pides z calce leuigabis eos ut possis i eis scribē oia v̄ba legis huius iordāe trās missio: vt itroeas trā quaz dominus deus tuus dabit tibi: terrā lacte z melle ma nātē: sic iurauit pribus tuis u Quādo ergo trāsieris ior danem erige lapides quos ego bodie pcipio tibi i mō te bebal: z leuigab eos cal ce: et edificabis ibi altare domino deo tuo d lapidi bus qs ferrū nō tetigit: z d saxis informibus z ipoliti z offeres sup eo holocau sta domino deo: z imolab hostias pacifical comedes qz ibi z epulaberis coram domio deo tuo. Et scribes sup lapides oia v̄ba legi b⁹ plane z lucide. v Dixerutqz moyses z sacerdotes leuiti ci generis ad oēm israelez. Attēde z audi isrl. w Hodie fcs est pplus domini dei tui Audies vocē eius: z faciesl mandata atqz iusticias q̄s ego pcipio tibi. x Precepit qz moyses poplo i die illo dicēs: Hi stabūt ad benedi cēdū domino sup montez gariçim iordāe transmisso: symeō: leui: iudas: isachar iosepb: z beniami. y Et ē re giōe isti stabūt ad maledi cendum in monte hebal: ruben: gad: z aser: zabulon dan: et neptalin. z Et pr̄onū ciabunt leuite: dicentqz ad oēs viros isrl excelsa voce a Maledict⁹ hō q facit sculptile z pflatile abominatio nē dñi: op⁹ manuū artificū ponitqz illud i abscondito Et rndebit ois pplus z di cet amē. b Maledict⁹ q non honorat patrē suū z matrē suā. Et dicet ois pplus amē c Maledict⁹ q trāsfert termi nos pximi sui. Et dicet ois pplus amē. d Maledict⁹ q er rare facit cecū i itinē. Et di cet ois pplus amē. e Maledi ctus q puerūt iudiciū adue ne pupilli z vidue. Et dicet ois pplus amē. f Maledict⁹ q dormit cū vxore pris sui z reuelat opimētum lectuli ei⁹. Et dicet ois pplus amē. g Maledictus q dormit cuz oi iumēto. Et dicet ois po pulus amē. h Maledict⁹ qui dormit cum sorore sua filia pris sui vel matris sue. Et dicet ois pplus amē: i Maledict⁹ q dormit cū socru sua Et dicet ois pplus amen. k Maledictus q clam pcus serit pximum suum. Et di cet ois pplus amē. l Maledictus q dormit cū vxore p̄ximi sui. Et dicet ois pplus amē. m Maledict⁹ q accipit munera vt pcutiat animaz sāguinis innocētis. Et dicet ois pplus amē. n Maledict⁹ q nō pmanet i sermonibus legis hui⁹: nec eos ope pfi cit. Et dicet ois pplus amē.

ephraim z manasse: ser aūt alie erāt i mōte bebal. Sa cerdotes aūt z leuite erāt i medio duoz mōtiū: z pmo vertebāt facies suas versus mōtē garigim: z pnūciabāt vnā bñdictōez p modū q post dicet: z ois pplus existēs i vtroqz mōte rndebat amē. postea vertebāt facies suas ad mōtē bebal. p nunciando male dictionē oppositā: z pplus hinc z inde rndebat amē Dicunt tñ illi q erāt in mōte gari gim stare ad bñdicēdum eo q sa cerdotes z leuite pnūciādo bñdi ctiones vertebāt facies suas ad illos: z eodē modo dicunt alii stare ad maledicendum Qz aūt leui nūe rat int bñdicētes tñ: rō tā dicta ē: Pōt etiā dici q alīq de tribu leui erāt i mōte gari gim: qz nō omēs erāt necessarij ad pnūciandū bñdi ctōes: fz nulli eo rū erāt in monte bebal. b Ma ledictus hō. h nō ponit aliq bñdi ctio expsse: z tñ de ipis fcā est su pra mentio. Ad hoc dicit ra. sa. q intelligunt per maledictōes op positas: ita q sa cerdotes z leuite pmo dixerūt. Be nedictus hō q nō fac sculptile z cō flatile rē. z rñdo a pplo amē: dice bāt: h ¶Male dictus hō q facit sculptile z pflati le rē. z sic ꝓsequē ter de alijs male dictionibus z be nedictōnibus op positis. i Ma ledictus q nō ho nozat patrē. i he bzeo hi: Maledi ctus q vilificat patrē. vilificare enim peius ē q̄ non ho nozare. k ¶Maledict⁹ q trāsf. ter. pri. sui. p talē trans latōem furādo ptem terre pximi. l Maledictus q errare facit cecuz in itinere. ccus vocat hic nō solū ille q priuatus est vīsu: qz tales nō incedūt sine ductore cō muniter: sed etiā ille q ignorat viam p quā debet ince dere. cetera patēt. m ¶Maledictus qui nō pmanet.

hic ponit maledictio z benedictio et opposita respectu ob seruātie z trāsgressionis totius legis generalit: z sicut i alijs pdictis pmo pnunciabat bñdictio super obseruātes: z ma ledictio sup trāsgredientes legē in aliquo pticulari mādato sic in isto generali pmo pnunciabāt leuite dicētes: Bene dictus q pmanet in sermonib⁹ legis hui⁹ z respōso a populo amē: pnūciabāt ma ledictōem oppositaz dicētes: Maledictus q nō pmanet rē.

¶XXVIII.

Si aūt audie rit. Hic cō sequēr pōit bñdictio nū z maledictōnuz i pcatō: Et pmo bñdi ctōnuz sup obseruato res legis: z° maledictō nū sup trāsgressores ibi Qz si audire nolu erī. Circa p^m sciēdū q bñdictōnes impcant fm ea que solēt hoies desiderare i ꝓsenti vi ta: qz i veteri lege ob seruatoribus legis p^mittebant bona tpalia tanq̄ hominibus carnalib⁹ z impfectis q ñ pnt cape spūalia z ppt hoc dicit apls ad hebreos. vij. Ni hil ad pfectum addu xit lex. Solēt aūt ho mines desiderare pri mo psperitatē dom⁹ sue: q cōsistit in fecun ditate plis z abundā tia tpaliū bonoruz z quātū ad hoc dicit i generali: Bñdict⁹ tu in ciuitate z bñdict⁹ i agro. z ꝓsequenī ex plicat magis i pticula ri cū dr: Bñdict⁹ fru ctus ventris tui rē.

a Bñdicta horrea tua qz plena erūt bo nis: nec putrefiēt ibi. b ¶Et bñdicte relique tue. i. supabundātie bonoz tuoz: qz de il lis dabis paupib⁹: z illi bñdicēt tibi. Cōsi stit ēt bona dispositō dom⁹ i corpis incolu mitate sine q̄ pdicta bona parū valerēt hōi: tō subdit: c Bñdict⁹ eris igredi ens rē. qz intus ciuitatē z extra poteris cōuenienī exercere opa tibi cōueniētia: z° solēt hoies desiderare ūmicoz suoz pssionē: z q̄tū ad hoc dr: Dabit dñs ūmicos rē. d ¶Per vnā viā veniēt rē. mod⁹ ē eni veniēdi ad pliū. s. vnite z cō iūctiz: z modus fugiēdi p diuersas vias. 3° desiderāt hoies fame celebritatē i bonitate: z quātū ad h⁹ dr: e Suscita

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

bit te dñs ſibi i pplm ſanctū. ⁊ ſanctitas iſta p famā diuulgabitur ad dei gliam ⁊ tuā:tō ſubdit:Videbūtq; oēs terra rū pplī xc.⁊ ſubdit: g Aperiet dñs theſaurū ſuum optimū celū. dicit aūt celū theſaurus:q; ibi repoſita ſunt ⁊ abſcōdita bona diligētibus deū:ſm illud.j.ad Corinth.ij.ca. Quod oculus nō vidit xc. Dicit aūt theſaurus:q; tota fertilitas bonoꝝ i iſtis iferioribꝰ pueniť ex influentia celi ⁊ ſtellaꝝ.

h Et fenerabis gentibꝰ multis i. accōmodabis.q.d. ita plenꝰ eris diuitijs q; poteris accōmodare grati gētibꝰ multis.4° deſiderāt hoies oñj ⁊ honoris ſblimitatem:⁊ q̄tū ad hꝰoi: i Lō ſtituet te dñs i caput. q; ē ſupior: ps corpis

k Ac nō declinaueris ab eis nec ad dext. nec ad ſiniſtrā.i. q̄cūq; impulſu pſperitatis ſeu aduerſitatis.

l Si audire noluerís. Dic cōſequenť ponit impcatio maledictionuꝫ ſup legis trāſgreſſores: ⁊ ſicut impcate ſūt bñdictōnes ſm ea que hoies deſiderāt in vita pñti vt dictū ē:ſic etiā maledictōes impcant hꝫ ea q̄ hoies abhorrēt i pñti vita: ⁊ ſm hoc poſſꝫ diuidi ſequens lra:vt patebit p diſtinctiones eoꝝ q̄ abhorrent:iſta aūt diſtinctio nō ē ita pciſa q̄n de ptinētibus ad vnā ptē plura ponāť i alia: ⁊ eccōuerſo: q; moyſes iſta tradebat pplo p modū exhortatoꝛis ⁊ p̄dicationis:⁊ tō frequenť itermiſcet illa q̄ ptinēt ad diuerſas maledictōes p modū cuiuſdā exaggeratōis Accipiat tñ diſtinctio put pōt fieri p oppoſitū ad bñdictōes: q; p̄mo ſolent hoies abhorrē malā diſpōnez dom' ſue: q̄ pſiſtit in ſterilitate plis:⁊ penuria bonoꝝ: ⁊ quātuꝫ ad hoc dī: m Maledictus eris i ciuitate xc. ⁊ patet lra ex p̄dictis vsq; ibi:

n Propter adiuēcōes tuas.i. peccata q̄ ſūt a nobis:ſꝫ bona ſūt a deo:ſm qō hī Ozee.xiij. Perditio tua ex te iſrael tm̄mō ex me auxiliū tuū. cōſiſtit etiā 2° p̄ncipali mala diſpoſitio dom' in languore ⁊ infirmitate corpis: q̄ pōt cauſari mltis modis:⁊ quātū ad hoc dī: o Adiungat tibi dñs peſtilētiā. ex fulgure:tonitruo:⁊ grādinib' ⁊ ſilib':bona terre ⁊ aere cozrūpēcib':ex qb' ſequunť infirmitates ⁊ languores. p Sit celuꝫ qō.ſ. te eſt eneū.i.ad modū eris ſiccū ⁊ dauſū: ita q; inde nō procedat ros vel pluuia. q Et ter. quam cal. ſerrea.i. dura ⁊ ſicca nullū fructuꝫ pferēs. r Tradat te dñs. 2° ſolēt abhorrere hominē depmi ab inimicis: q̄ q̄dē depſſio fit mltū modis:⁊ q̄tū ad hꝰoi: Tradat te dominꝰ corrūpēte xc. ⁊ p̄z expoſitio ex p̄dict. s Sit q; cadauer xc. abhorret. n. hō q; corpꝰ occiſū ab inimicis remāeat i ſepultū. t Percu.te dñs vl. egypti. de q̄ vlcē hi exo.ix.c. v Et ptē corpis xc. ta li plaga pauſſi ſu erūt philiſtei: vt hi ꝓmo Reg.v. x Oi tpe calū. ſuſtineas. ab ad uerſarijs:ita q; ñ ſit tibi aliq̄d inuallū pacⁱ ⁊ deſi y Uxoꝛē accipias. ñ ad leticiā ſꝫ dolorē:iō ſbdit Ipe erit in caput xc. ſbdit: k Et erūt in te ſigna. i. peſtilentie de celo deſcendentes.

l Atq; pdigia. de terra vel aliter k Signa. i. iſortunia de preſenti.

l Atq; pdigia i. iſo:tunia de futuro; vnde dicitur prodigium q̄ ſi procul a digito. i. longe a preſentibus que digito poſſunt tangi. quinto ſolent homines abhorrere obſideri ab inimicis eo q; tūc q̄ videbunt oculi tui. Percutiat te dñs vlcē peſſimo i genib' ⁊ in ſuris:ſanariq; ñ poſſis a plāta pedis vſq; verticez tuum. Ducetq; te dñs ⁊ regē tuū quē ꝓſtituęs ſup te in gētē quā ignoras tu ⁊ patres tui:⁊ ibiēs ibi diis alienis ligno ⁊ lapidi:⁊ eris pdit' in puerbiuꝫ ac ſabulā oīb' pplis ad q̄s te introduxerit dñs. Semētē multā iacies in terrā ⁊ modicū congregab: q; locuſte dūorabūt oia. Vineā plātabis ⁊ fodies:⁊ vinū non bibes:nec colliges ex ea qp̄piaz:qm̄ vaſtabiť vermib' Oliuas habeb in oīb' terminis tuis ⁊ non vngeris oleo:q; defluēt ⁊ depibūt. Filios generabis ⁊ filias: ⁊ nō frueris eis: q̄niā ducētur i captiuitatē. Oēs arbores tuas ⁊ fruges terre tue rubigo cōſumet. Aduēna q̄ tecū vſat in terra:aſcēdet ſup te eritq; ſublimioꝛ: tu aūt deſcēdes: ⁊ eris iferioꝛ Ipe fenerabit tibi: ⁊ tu nō fenerabis ei. Ipe erit in caput: ⁊ tu eris in caudā. Et venient ſup te oēs maledictōnes iſte:⁊ pſequētes apphēdēt te donec iſtereas:q; nō audiſti vocē dñi dei tui nec ſeruaſti mādata ei⁹ ⁊ ceremonias q̄s p̄cepit tibi. Et erūt in te ſigna ⁊ q̄tq; pdigia ⁊ i ſemie tuo vſq; i ſempiternuꝫ:eo q; nō ſeruieris dño deo tuo i gaudio cor diſq; leticia ppē rerū oīuꝫ abūdātiā. Seruies iimico tuo quē imittet tibi dñs in fame ⁊ ſiti ⁊ nuditate ⁊ oī penuria:⁊ ponet iuguꝫ ferreū ſup ceruicē tuā donec te pterat. Adducet dñs ſuper te gētem de lōginquo ⁊ de extremis terre finib' i ſilitūdine aqle volātis cuꝫ ipetu:cui' linguā itelligere nō poſſis:gentem,pcaciſſimā q; nō deferat ſeni nec miſereať puuli: ⁊ deuoret fructum iumētoꝝ tuoꝝ ac fruges terre tue donec intereas:⁊ nō reliquat tibi triticū vinū ⁊ oleuꝫ armenta boū ⁊ greges ouiū donec te diſpdat ⁊ cōterat i cūctis vrbib' tuis: ⁊ deſtruantur muri tui firmi atq; ſublimes:in qb' habebas fiduciā in oi terra tua. Obſidēberis intra portas tuas in oi terra tua.quā dabit tibi dñs de' tuus: ⁊ comedes fructū vteri tui ⁊ carnes filiorū tuoꝝ ⁊ filiarū tuarum q̄s dederit tibi dñs de' tu' in auguſtia ⁊ vaſtitate qua oppīmet te hoſtis tu'. Hō delicatus i te ⁊ luxurioſus valde iuidebit fratri ſuo ⁊ vxori q̄ cubat i ſinu ſuo ne det eis de carnib' filioꝝ ſuorū q̄ſ comedet eo q; nihil aliud habeat i obſidiōe ⁊ penuria qua vaſtauerit te iimici tui intra oēs portas tuas. Tenēra mulier ⁊ delicata q̄ ſup terraꝫ ingredi nō valebat:nec pedis veſtigiū figere,ppter mollitiem ⁊ teneritudinē nimiā:iuidebit viro ſuo q; cubat i ſinu ei⁹ ſup filiꝫ ⁊ filie carnib' ⁊ illuuie ſecundinārū q̄ egrediūnť de medio feminū ei⁹ ⁊ ſup liberis q; eadē hora nati ſunt. Comedēt.n. eos clā,ppē rerū oīuꝫ penuriaꝫ i obſidione ⁊ vaſtitate qua oppīmet te iimicus tu' intra portas tuas. Niſi cuſtodieris ⁊ feceris oia vba legis huius q̄ ſcripta ſūt i hoc volumine:⁊ timueris nomen ei⁹ glorioſū ⁊ terribile:hoc ē dñz deū tuū:augebit dñs plagas tuas ⁊ plagas ſeminis tui:plagas magnas et pſeuerātes:infirmitates peſſimas ⁊ ppetuas: ⁊ quertet multa mala continguntꝫ ipſis obſeſſis:⁊ maxime quando obſeſſio eſt longa ⁊ a gē te crudeliſſima: ⁊ q̄tū ad hoc dicitur: Adducet dominꝰ ſup te gētē xc. m Inſimilitudinē aq̄le volantis.i. ita ſubito veniente: q; nō poteris te parare ad reſiſtendum victualib' ⁊ armis. n Cuius linguam intelligere non poſſis.⁊ ſic non poteris cū eis tractare de pace. o Gentez p̄ caciſſimam. ⁊ tō non dimittet obſidionem p Que nō deferat ſeni xc. capta ciuitate ſed omnia deſtruens q Obſideberis intra portas tuas i omni terra tua. ita q; non poteris adiuuare alios fratres tuos nec ipſi te nec per arma nec per victualia ideo ſubdit: r Et comedes fructū vteri tui xc. p̄ nimia fame: quod ē maxime horribile. s Tenera mulier ⁊ delicata que ſuper terram ingredi non valebat. non ex defectu membꝛorum ſed pre teneritudine: ſicut in eundo ſuſtentant magne domine t Inuidebit viro ſuo xc. ſup filiꝫ ⁊ filie carnibus.i. abſcōdet: ne ide accipiat ptē: ſꝫ ipa totum glutiat p̄ nimia fame. v Et illuuie.i. immundicie x Secundinaruꝫ. dicuntur autem ſecūdine pellicule in quibus inuoluuntur pueri in ventre matris: ⁊ ſimul egrediuntur cum eis quando naſcuntur. Dicunt aliqui quod melius dicitur: x Secundinarum de medio feminum eius. idest coarum eius. y Et ſuper liberis qui eadez hora nati ſunt. cū predictis pelliculis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ȝ Et plagas que nō sūt scripte. q̄z nō possūt ad plenū ex-
pmi p mltitudine ꝛ magnitudie. a ¶ Et sic añ leta. ē dñs
sup vos bñ vo. faciēs. vtēs sua benignitate ꝛ grā: qñ ei fui
ebatis b Sic letabit̄ dispdēs vos. vtēs sua eq̄tate ꝛ iusti-
cia: eo q̄ a seruitute eius recesseritis. c ¶ Dispget te dñs ꝛ
oēs pplos. qd̄ factū ē
p titū ꝛ vespasianum
xlij. anno a passione
xp̄i: eo q̄ peccauerāt
occidēdo eū. d In
gētib⁹ q̄ꝫ illis nō qui-
esces. q̄z frequent̄ eijci
unt̄ de ciuitate i ciui-
tatem: ꝛ de regno i re
gnū. e ¶ Dabit tibi
dñs ibi coꝛ pauiduꝫ.
timore maloꝝ iminē
tiū de futuro. f Et
deficiētes oculos ꝛc̄.
doloꝛe maloꝝ pn̄tiū
g ¶ Et erit vita tua
q̄si pēdēs añ te. i. i pē-
dulo posita ex piculis
iminētib⁹. h Et ñ
credes vite tue. s. q̄
possit etiam ad modi
cum stare: vtpote de
mane ad vesperaꝫ: ꝛ
ecōuerso: iō subitur:
Mane dices ꝛc̄. ꝛ pꝫ
i ¶ Reducet te dñs i
egyptū classib⁹. ꝛ h⁹
factū fuit p tituꝫ ꝛ ve
spasianuꝫ: q̄z vt dicit

in te oēs afflictōes egypti
q̄s timuisti ꝛ adherebūt ti
bi. Insup ꝛ vniuersos lan
guores ꝛ plagas q̄ nō sunt
scripte i volumie leg̃ hui⁹
iducet dñs sup te: donec te
ꝯterat. Et remanebit̄ pau
ci numero q̄ pus eratis si-
cut astra celi p mltitudine:
qm̄ nō audistis vocem dñi
dei vr̄i. Et sicut añ letat⁹ ē
dñs sup vos: bñ vobis fa
ciēs vosq̄ꝫ multiplicās: sic
letabit̄ dispdens vos atq̄ꝫ
subuertens: vt auferamini
de terra ad quaꝫ ingredie
ris possidendam. Dispēr
get te dñs i oēs pplos a sū
mitate terre vsq̄ꝫ ad termi-
nos eius: ꝛ seruies ibi dijs

iosephus libro de iudaico bello: capta ciuitate hierusaleꝫ
mlti iudei fuerūt captiui: in tātū q̄ dabant̄. xxx. p denario
vno: vt dicūt aliq̄: ꝛ iō onerate fuerūt plures naues de ipis
i q̄bus ducti sūt i alexandriā q̄ ē i egypto: vt ibi reuēderent̄
cari⁹ a mercatorib⁹ q̄ eos emerāt. In ca. xxviij. vbi dī i
postilla: Quē si audire nolueris. Additio.

M Aledictōes in hoc caplo cōtēte nō solū sūt ꝯmia-
toꝛie: sꝫ etiā pphetice: q̄z oēs cōtigerūt illi pplo in
sequētib⁹ tpib⁹: sed notādū ē: q̄ sicut dictū fuit. s̄.
leui. xvi. in additōe 2ᵃ: vbi alie maledictōes ponunt̄: q̄ cōtē
tis i hoc ca multū assimilant̄: maledictōes ibidē ꝯtēte pti-
nēt ad babylonicā captiuitatē: put ibidē satis fuit expositū
Maledictōes vero in hoc capitulo ꝯtēte ptinēt ad hodier-
nā captiuitatē iudeoꝝ: quā ipi romanā vocāt: eo q̄ fuit p
romanos icepta: p quos etiā cōsūmata fuit vastitas tēpli
secūdi: ꝛ ciuitatis hierl̄m: ꝛ stat⁹ eoꝝ destructus: put p Da
nielē. ix. ca. fuit pnūciatū. Q̄z aūt huiusmōi maledictōnes
pphetice i hoc caplo ꝯtēte ptineāt pncipalit̄ ad hodiernaꝫ
captiuitatē iudeoꝝ: pꝫ ex multis: spālit̄ ex octo q̄ sequunt̄.
Primo q̄z i hoc capitulo non assignat̄ tanq̄ cā pcipua de-
structionis eoꝝ peccatū idolatrie: sicut i alijs maledictōi-
bus i pdicto caplo leuitici contentis. Cui⁹ rō est q̄z in tēplo
secūdo nō icurrerūt peccatū idolatrie: sed solū assignat̄ hic
vt cā destructionis hoc qd̄ dī. s. Q̄ si audire nolueris vocē
dñi dei tui: vt custodias ꝛ facias oia mādata ei⁹ ꝛc̄. qd̄ qui
dem peccatū i hoc loco expressū: quod omia mādata leg̃
cōphendit: ppꝛie incurrerunt iudei in vltimo tpe tēpli secū
di: et specialit̄ tpe xp̄i q̄ eos redarguēs dicebat: Nōne moy-
ses dedit vobis legē: ꝛ nemo ex vobis facit legē: vt hī Joh.
vij. ca. que q̄dē icrepatio māifeste ꝯcordat cū cā hui⁹ destru
ctionis añ dicta. Secūdo hoc pꝫ ex pgressu vtriusq̄ꝫ destru
ctōis seu captiuitatis: p̄ma eni destructio eoꝝ fuit paulatiꝫ

seu partibilit̄: q̄z p̄mo p assyrios: vt. iiij. Reg. xv. ca. vbi
dī: q̄ tpe phacee regis isrl̄ Teglatphalasar rex assur ce
pit galaad ꝛ galileā ꝛ totā terrā neptalim: ꝛ quasdā ci-
uitates regis isrl̄ ꝛ trāstulit eas in assyrios. Postea ve
ro tpe oꝫee filij hela regis isrl̄. Salmanasar rex assyrio
ruꝫ accepit sama-
riā: ꝛ trāstulit hic
israel in assyrios
iuxta fluuiuꝫ go-
ȝā: vt i. iiij. Reg.
xvij. Postea vo
tpe ezechie regis
iude sennacherib
rex assyrioꝝ acce
pit omnes ciuita-
tes munitas re-
gni iude: vt patet
iiij. Reguꝫ. xviij.
Postea vero tpe
ioachin regis iu-
de nabuchodo-
nosoꝛ rex babylo
nie transtulit ioa-
chin ꝛ matrē eius
ꝛ oēs pncipes iu-
de in babyloniaꝫ
vt. iiij. Reg. xxiiij
quaꝫ quidem de
structōnē seu trās
migratōem sic p-
tibilit̄ fcām vidē-
tur sonare verba
in predicto caplo
leuitici ꝯtēta vbi

alienis q̄s ꝛ tu ignoras ꝛ
pr̄es tui: lignis ꝛ lapidibus
In gētib⁹ q̄ꝫ illis nō q̄esces
neq̄ꝫ erit reqes vestigio pe
dis tui. Dabit. n. tibi dñs
ibi coꝛ pauidū ēt deficiētes
oculos ꝛ aīaꝫ cōsūptā me
roꝛe: ēt erit vita tua q̄si pen
dēs añ te. Timebis nocte
ꝛ die ēt nō credes vite tue.
Mane dices: q̄s mihi det
vesperuꝫ: ꝛ vespe q̄s mihi
det mane: ppter coꝛdis tui
formidineꝫ q̄ terreberis: ꝛ
ppt̄ ea q̄ tu videbis oculis
Reducet te dñs classib⁹ in
egyptū p viā de q̄ dixit ti-
bi vt eā ampli⁹ nō videres
Ibi vēderis iīmicis tuis i
seruos ꝛ ācillas: ꝛ nō erit q̄

dicit̄: Si aūt nō obedieritis mihi: addā correctiones. ꝛ
infra: Si aūt ambulaueritis ex aduerso mihi: nec audi
eritis me addaꝫ plagas vestras ꝛc̄. que vba ꝛ silia vlte
rius repetunt̄ in quo designat̄: q̄ i varijs modis ꝛ tē-
poribus illa destructio erat fiēda: iuxta illud Dañ. ix.
ca. qui de captiuitate babylonica dicebat: Distillabit
dñs maledictōem q̄ scripta ē i lege moysi: put ibidē ex-
ponit̄. In maledictionibus vero in hoc caplo ꝯtētis ni-
hil huic simile ponit̄: in quo denotat̄: q̄ destructio de
qua hic loquit̄: nō ptibilit̄ ꝛ p diuersos reges: sed q̄si in
vno semel ꝛ ꝯtinuatim per eandē gentē eēt cōsūmanda
Tertio pꝫ ex hoc q̄ i maledictōnibus cōtentis i leuitico
dī: Uos aūt dispgā in gētes. quod ipletū fuit: cū fuerūt
dispsi i chaldea persia ꝛ medea: ꝛ huiusmōi ppinq̄s re
gionib⁹ tpe captiuitatis babylonice: sed i hoc caplo dī:
Dispdet te dñs i oēs pplos a sūmitate terre vsq̄ꝫ ad ter
minos ei⁹: qd̄ ipletū fuit tm̄mō i hac captiuitate: in q̄ p
oia mūdi climata sūt dispsi. Quarto pꝫ ppositū ex p
te durationis vtriusq̄ꝫ captiuitatis. s. babylonice ꝛ ho-
dierne. Prima eni durauit p. lxx. ānos: Here. xxxix. c.
Qd̄ q̄dē tēpus fuit equale tpi: q̄ nō seruauerūt sabba-
ta sua terre cūctis diebus solitudinis sue ꝛc̄. put ibideꝫ
fuit expositū in additōe secūda. Duratio aūt captiuita-
tis hodierne excedit nō solū tēpus sabbatoꝝ: sed etiam
totū tp̄s duratōnis vtriusq̄ꝫ tēpli: vñ i hoc ca. quod re
spicit hodiernā captiuitatē nō designat̄: nec inuit̄ aliqd̄
tēpus determiatū hui⁹ duratōis. Quinto pꝫ ex hoc q̄
maledictōes cōtēte i leuitico caplo supradicto termiant̄
i cōsolatōeꝫ cū ibi dī: Recordaboꝛ federis mei iacob ꝛc̄
ꝛ terre q̄ꝫ memoꝛ ero. s. ad hoc vt iteꝝ hītarēt i ea: ꝛ in
fine ad ostēdēdū q̄ etiā post illā captiuitatē esset sub di
uino cultu sicut antea. subdit ibidē finalit̄: Et recorda-

boꝛ federis mei pstini: qñ eduxi eos de terra egypti in
ꝯspectu gētiū: vt eēm de⁹ eoꝝ ego dñs de⁹: in quo mani
feste ostendit̄ q̄ illa captiuitas erat termināda i cōsola-
tōem: sic q̄ de⁹ haberet eos i populū sicut antea. Male-
dictōes vero cōtēte in hoc caplo nō terminant̄ i aliquā
ꝯsolatōeꝫ: sꝫ poti⁹ vident̄ terminari in q̄dā pessima ma-
ledictōe: q̄ cōtingit eis vltio tpe tēpli secūdi. s. q̄ fuerūt
deducti in egyptū ꝛ alexandriā in classib⁹: ꝛ hoc p titū
ꝛ vespasianū: ꝛ ibi fuerūt in tāta vilitate venūdati: q̄z
nō erat q̄ emeret: vt hī in historia iosephi: de quo dicit̄
hic: Ibi venderis i seruos ꝛ ancillas: ꝛ nō erit q̄ emat.
ꝛ post illā finalē maledictōem statim subdit̄: Hec sūt v-
ba federis q̄ pcipit dñs ꝛc̄. Ex q̄ pꝫ q̄ huiusmōi captiui
tas de qua i hoc caplo loquit̄ nō erat termināda in ali
quā cōsolationē: nā de destructione ciuitatis ꝛ tēpli se-
cūdi de quo Dañ. ix. ca. dī: Et finis ei⁹ vastitas. ad desi-
gnādū q̄ nō erat in destructōe tēpli secūdi spectāda ali
qua cōsolatio restitutionis. Sexto pꝫ ppositū ex h⁹ qd̄
dī in h⁹ ca. Deducetq̄ꝫ te dñs ꝛ regē quē cōstituas sup te
in gētē quā ignoras tu ꝛ patres tui. qd̄ impletū fuit cuꝫ
herodes rex eoꝝ tpe tēpli secūdi fuit ductus romā vbi
erat gēs quā ignorabant iudei ꝛ patres eoꝝ: nusq̄ eniꝫ
legit̄ q̄ pꝛiarche seu pphete vel pplus isrl̄iticus i regio-
nē romanā deuenissent: que quidē auctas nō pōt sane
intelligi: de sedechia q̄ fuit ductus in babyloniā p chal
deos: tū q̄z de sedechia nō ppꝛie diceret̄: Regē quē cōsti
tues sup te. Sedechias aūt cōstitutus erat a deo inq̄tū
descēdebat de genere dauid: q̄ fuerat a deo cōstitut⁹: vt
pꝫ. j. Reg. xvi. tū q̄z de gēte chaldaica nō vere diceretur
Quā ignoras tu ꝛ patres tui ꝛc̄. Abraaꝫ eni q̄ pm⁹ pat̄
fidei fuit: nō ignorauit chaldeā: sꝫ in ea fuit natus ꝛ in-
de fuit eductus supra: Gen. xi. ca. De herode nō ppe dī
Regē quē cōstitues sup te. q̄z nō fuit a deo constitutus
immo ꝯ legē diuinā q̄ phibet alienigenā cōstitui i regē
vt. s. deute. xvij. c. similit̄ de gēte romana ppe dī: Quā
tu ignoras ꝛ patres tui: rōne pdicta. Septimo q̄z ppositū
ex hoc qd̄ dī i hoc capitulo: Adducet dñs sup te gē-
tē de longinquo: cui⁹ linguā intelligere nō possis. Con-
stat aūt q̄ hoc sane itelligi nō pōt de lingua chaldaica:
intelligi vero pōt de lingua romana: cui⁹ gētis lingua. s.
latina maxime distat a lingua hebraica: vt pꝫ habenti
noticiā aliqualē pdictaꝝ linguarū. Octauo pꝫ ppositū
in recōciliatōe quā de⁹ eis pmittit seu pnūciat. j. xxx. c.
qd̄ icipit: Cū eni venerit sup te oēs sermones isti ꝛc̄. Pro
quo sciendū q̄ postquā pposuit moyses in pn̄ti ca. xx-
viij. maledictōes pphetícas: q̄ tpe tēpli secūdi iudeis cō
tigerūt: quas insinuauit eē interminabiles p aliquam
absolutionē generalē toti pplo put dictū fuit statim. s̄.
Cōsequent̄ subiūxit i. xxix. ca. q̄dā exhortatoria ptinen
tia ad statū illi⁹ ppl̄i: vt eos redderet attētos ad maledi-
ctōes ꝛ bn̄dictōes sibi pponēdas i mōte garizim ꝛ i mō
te hebal: vt dictū ē pcedēti cap. ibi Uocauitq̄ꝫ moyses
omnē israelē ꝛ dixit ad eos ꝛc̄. vsq̄ꝫ ad finē capituli. Cō
sequent̄ i pdicto. xxx. ca. pnunciat eis qualit̄ ab ista ca-
ptiuitate erāt deo recōciliandi dicēs: Cū g̊ sup te veniēt
oēs sermones isti ꝛc̄. s. cōpleta destructione ciuitatis ꝛ
tēpli secūdi: ꝛ dispsione ppl̄i de quib⁹ agit: vt dictū est:
tunc recōciliandi erāt pmo ꝛ pncipalit̄ p pniam de quo
dicit: Et ductus penitudine coꝛdis in vniuersis gētib⁹
ꝛ reuersus fueris ad deū ꝛ obedieris eius imperijs ꝛc̄.
reducet te dñs deus tu⁹ de captiuitate tua ac miserebit̄
tibi. qd̄ manifeste implet̄ in quolibet iudeo: q̄ duct⁹ pe-
nitudine coꝛdis: de infidelitate ꝛ obstinatōne pstina re
uersus fuerit ad xp̄m ꝛ obedierit ei⁹ imperijs: talis eniꝫ
statim reducit̄ a deo de captiuitate: ꝛ deus ei miseret̄ p
grām: ꝛ q̄z in tali recōciliatōe seu redēptione nihil fac

distātia localis: sicut in captiuitate babylonica: iō dicit: Si
ad cardines celi fueris dissipatus: inde tūc retrahet te dñs
de⁹ tuus: ꝛ assumet atq̄ꝫ introducet in terrā quā possederūt
patres tui. s. terrā viuētiū: ꝛ vt insinuet qualit̄ pdicta peni-
tudo coꝛdis salutifera eis deueniret subdit: Circūcidet dñs

emat. ¶ Ca. XXIX.

H Ec sūnt vba federis qd̄
pcipit dñs moysi vt fe
riret cū filijs isrl̄ i terra mo-
ab: pt̄er illud fedus qd̄ cuꝫ
eis pepigit in oreb. Uoca-
uitq̄ꝫ moyses oēm isrl̄: ꝛ di
xit ad eos: Uos vidistis
vniuersa q̄ fecit dñs coram
vob i terra egypti pharaō
ꝛ oib⁹ seruis ei⁹ vniuerseq̄ꝫ
terre illi⁹ tētatōes magnas
q̄s viderūt oculi tui: signā

deus tu⁹ coꝛ tuū. s. au
ferēdo a te duritiam
coꝛdis p quā doctri-
ne saluatoris nō cre-
didisti: ꝛ coꝛ seminis
tui a te descēdētis sm
spiritū: vt diligas do
minū deū tuū i toto
coꝛde tuo ꝛc̄. quia h⁹
ē finis pcepti vt possis
viuere vita grē seu eṫ-
na. Promissiones. n.
ꝯsolatorie i hoc loco
posite itelligēde sunt
spūalit̄: nō aūt vt lr̄a
pmo sonat: cui⁹ rō ē
nā si lr̄alit̄ intelligerē
tur. seq̄reret̄ q̄ q̄cūq̄ꝫ
hebre⁹ eēt penitudine
duct⁹ ad deū: ꝛ ei obe
diret: q̄ stati a deo fu
issꝫ assūpt⁹ ꝛ reduct⁹ in terrā pmissionis: sicut antea possi-
dendam: quod est falsum etiam sm eos: nullo enim modo
concederent q̄ a tempoꝛe destructionis templi secūdi vsq̄ꝫ
hodie nō fuerit aliquis inter eos vere penitens: ꝛ tamen cō
stat q̄ nullus eorum fuit sic reductus modo predicto ad lit
teram intellecto. Relinquitur igitur q̄ huiusmodi vltime
consolationes intelligende sunt spiritualiter modo pdicto
ex quibus omnibus bene attentis satis patet: q̄ iudei spe-
ctantes presentis captiuitatis redemptionem per messiam
quem credunt omnes illos simul fore congregaturum: fal-
se ꝛ inaniter hoc estimāt: presens enim captiuitas coꝛum
nullo modo est terminanda: nisi per conuersionem seu pe-
nitudinē vniuscuiusq̄ꝫ singuloꝛum: vt iam dictum est: qd̄
manifeste concordat catholice veritati. ¶ Ca. XXIX.

H Ec sunt verba. Hic consequenter ponitur predi-
ctarum benedictionum ꝛ maledictionuꝫ susceptō
sicut eniꝫ in susceptione legis in monte synai pro
fessi sunt se eaꝫ suscipere ꝛ seruare: sic replicata lege p moy
sen sup iordanem fluuium ꝛ expressis benedictionibus su
per obseruantes: ꝛ maledictionibus super transgressores:
professi sunt eam obseruare sub istis bn̄dictionibus ꝛ ma-
ledictionibus. Circa quod sic progreditur: quia primo po-
nitur huius professionis causa motiua: secundo professio
ipsa: ibi Uos statis hodie. tertio transgressionis pena: ibi
vos enim nostis. Circa primum ponitur primo quasi qui-
dam prologus cum dicitur: a Hec sunt vrba federis.
i. legis federātis inter deū ꝛ populū. b ¶ Preter illud fedus
ꝛc̄. non q̄ sit alia lex ab illa que fuit data in monte synai.
sed quia sunt in hoc libro aliqua addita ad illius legis
declarationem: ꝛ propter benedictiones ꝛ maledictiones
hic expressas per modum additionis. Et consequenter ex
primitur triplex causa professionis fiende. Prima est bene
ficium eductionis de egypto: quod notatur cum dicitur:
c Uos vidistis vniuersa que fecit dominus coram vo
bis in terra egypti. percutiendo multipliciter egyptios: vt
vos inde educeret. d ¶ Tentationes magnas. sicut eniꝫ
dominus tentando abraam: notam fecit alijs eius obedié
tiam: sic totiens percutiens egyptios notam fecit alijs eoꝝ
maliciā ꝛ duritiā: ꝛ ideo plage ille tentationes dei possunt
dici. e Signa illa de celo imissa: sicut grandines: igneꝫ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝛ tonitrua: vt ibi Exo. ix. e Portẽtq; ingẽtia. oata de terra: sicut i splione cineris facte sunt vesice turgẽtes super egyptios: vt legit Exo. ix. ꝛ in pcussione puluerij terre facti sũt cinyphes Exo. viij. f Et nõ de. vo. dñs coꝛ intelligẽ. qz post pdicta signa frequent ꝫ dñz murmurauerũt nec eẽ bnficia debito modo recognouerũt: ꝛª cã ẽ sustẽtatio i deserto: q̃ notat cũ dr: g Adduxit vos. xl. annis p dsertũ. i colũna ignis ꝛ nubis dãs pductuz ꝛ in descẽsu mane victũ. h Nõ sũt attrita ve. vꝫa. qz diuia virtute sũt pfuata. i Panẽ ñ cõedistis. laboze vestro acq̃sitũ sz celit⁹ datũ. k Uinũ ꝛ sicerã ñ bibistis. qz talia nõ legunt habuisse i desto: sz aq̃m de petra eductam. l Ut sciretis qz ipe ẽ dñs. q̃ i deserto sic vobis puldit sua virtute ꝛ gꝛa. Sciẽdũ tñ q̃ aliq̃ victualia habuerũt p ẽptõem: vt dictũ fuit. ꝫ. q̃. ca. sed hoc fuit i exitu de deꝛto qz emerũt ab idumeis ꝛ moabitis: q̃z terra erat fructifera: p cui⁹ pfinia trãsierũt filij isrl. ꝫª cã ẽ ptectõnis i pfinio: qõ notat cũ dr: m Et venistis ad hũc locũ. qui erat ini deserti ꝛ trã pmissiõis: deo deducẽte vos ꝛ ptegente: iõ subdit: n Egressusq; ẽ seon rẽ. ista exposita sũt Nume. xxi ca. vbi plen⁹ hec habent ꝛ tũc infert cõclusio cũ dr: Custodite g̃ vba pacti hui⁹ rẽ. ꝛ sequit. o Uos statis. hic psequent ponit p fessionis forma q̃ fuit sub iuramẽto: vt essz firma: ꝛ pmo cũ pñti b⁹ cũ dr: o Uos statis hodie cũcti coraz dño deo vro. vt pfite amini legẽ et⁹ obseruare sub pena maledictõnũ supradcãz ꝛ pmio bñdictõnũ: iõ subdit: p Ut trãseas in fedẽ dñi dei tui. sicut locut⁹ ẽ tibi: ꝛ sicut iurauit pãb⁹ tuis abꝛaã isaac ꝛ iacob. Nec vob̃ solis ego hoc fedus ferio ꝛ hec iuramẽta ꝓfirmo: sz cũctis pñtibus ꝛ absentib⁹. Uos enim nostis quõ hitauerim⁹ i terra egypti: ꝛ quõ trãsierim⁹ p mediũ natiõnũ q̃s trãseuntes vidistis abboiationes ꝛ sordes. i. idola eaꝝ lignũ ꝛ lapidẽ: argentũ ꝛ aurũ q̃ colebãt. Nẽ forte sit int̃ vos vir aut mulier familia aut tribus cui⁹ coꝛ auersũ ẽ hodie a dño deo vro vt vadat ꝛ seruiat diis illarũ gentiũ: et sit int̃ vos radix germinãs fel ꝛ amaritudinẽ. Cunq; audierit vba iuramẽti hui⁹ benedicat sibi in corde suo dicẽs: pax erit mihi: ꝛ ãbulabo i prauitate cordis mei et assumat ebria sitiẽtem et dñs nõ ignoscat ei: sed tũc ꝗmaxime furoꝛ ei⁹ sumet ꝛ çelus ꝛ hoiem illuz: et sedeat sup eũ oia maledicta q̃ scripta sũt i hoc voluminẽ: ꝛ deleat dñs nomẽ eius sub celo ꝛ cõsumat eũ in pditõne ex oib⁹ tribub⁹ isrl: iuxt̃ maledictões q̃ in libro legis hui⁹ ac federis ptinẽt Dicẽtq; sequẽs generatio ꝛ filij q̃ nascent̃ deinceps ꝛ pegrini q̃ de lõge venerint videtes plagas terre illi⁹ ꝛ infirmitates qb⁹ eã afflixerit dñs sulphure ꝛ solis ardore cõburẽs ita vt vltra non serat: nec virẽs qppiaz germiet in exẽplũ subũsionis sodome ꝛ gomorre: adame ꝛ seboim q̃s subuertit dñs i ira ꝛ i furoꝛe suo: ꝛ dicẽt oẽs gẽtes: Quare sic fecit dñs terre huic: Que est hec ira furoꝛis ei⁹ imensa: Et rñdebũt: Quia dereliq̃rũt pactum dñi q̃ pepigit cũ pãb⁹ eoꝝ q̃n eduxit eos de terra egypti: ꝛ seruierũt diis alienis: ꝛ adoꝛauerunt eos q̃s nesciebãt ꝛ qb⁹ nõ fuerãt attributi: iccirco ira tus ẽ furoꝛ dñi ꝫ terrã istaz vt induceret sup eã oia maledicta q̃ in hoc volumine scripta sũt: ꝛ eiecit eos de ira sua i ira ꝛ i furoꝛe ꝛ in indignatõne maxia: ꝓiecitq; in terrã alienã sicut hodie

a Et dñs nõ ignoscat ei. in peccãte eniz ex infirmitate vel ex ignoꝛãtia ẽ aliqua rõ miserationis diuine: sed nõ in peccãte ex certa malicia. b Sed tũc ꝗmaxie furoꝛ ei⁹ fumet. loquit scriptura de deo secũdũ moduz humanũ: qz de narib⁹ hois multũ irati egredit fumus c Et sedeãt sup eũ oia maledicta. i. sint sup eũ lõgo tpe ꝛ nõ trãsitorie vsq; ad cõsũptionẽ. d Dicetq; Dic cõsequenti ponit oratio subiannãs: q̃ valde aggrauat hois miseriã: qñ nõ solũ sustinet penã: sed etiã cum hoc omnẽ derisionẽ: ꝛ pz ex lra vsq; ibi: e Abscondita a dño deo nr̃o. rẽ. qõ duplicit̃ exponit. vno mõ referẽdo ad illõ qõ. ꝫ. dr: Quia dereliquerũt pactũ dñi. i. legẽ a deo data: que quidẽ lex fuit abscõdita gẽtibus alijs ꝛ reuelata iudeis: fm q̃ dr ps. cxlvi. Nõ fecit taliter Et iudicia sua rẽ. ꝛ Ro. iij. capꝫ. Quid ꝫ apl⁹ in deo ẽ: aut q̃ vtilitas circũcisionis multũ p omnem modũ. Primũ q̃ dẽ qz credita sũt ei eloq̃a dei rẽ. et fm h⁹ legi potest quod post h⁹ dr: Abscõdita a dño deo nostro q̃ manifesta sunt nobis rẽ. vel etiã alio mõ vt referatur ad illud qõ pmittit: Ut inducerẽt sup eã oia maledicta. qz talia sũt abscõdita in pñtia dei: vt manifeste ꝓgruo tpe inferant fm q̃ dr j. ca. xxij. Nonne hec condita sunt apud me ꝛ signata i thesauris meis mea est vltio: ꝛ ego retribuã eis in tpe. vt sic cũ dicit: Abscõdita a dño rẽ verba sũt iudeoꝝ p peccatis suis i afflictõe maxima positoꝝ: ꝛ sit sensus: Abscõdita a dño. i. mala pene abscõdita apud eũ rõne sue pscie. f Que manifesta sũt nobis rẽ. ſ. p effectũ inquatũ iflicta sunt nobis ꝛ filijs nostris. In hebreo br̃: Abscõdita dño rẽ. ꝛ sic exponit ab hebreis: Peccata abscõdita dño. i. diuio iudicio reseruant: f Que manifesta sũt nobis rẽ. i. humano iudicio puniunt: fm q̃ dr. j. Reg. xvi. Homo videt ea q̃ patẽt: deꝰ aũt intuet coꝛ. q. d. p lram pdictã peccatores nõ possũt euadere penã: qz si sit peccatũ manifestũ ab hominibus puniet: si autẽ occultũ diuino iudicio quod ẽ grauꝫ relinquet. g In ca. xxix. vbi dr in postilla: Cũq; audierit verba iuramẽti huius. Additio.

Hoc q̃ dr: Et augmẽtet satiata sitiẽte vl sitiẽti. alii videt exponẽdux: ꝛ magis cõsone ad pdicta. Ad q̃ sciendũ q̃ vbi in hoc ca. dr: Juramẽtũ. in hebreo br̃: Ala. quod est idez q̃ maledictio iuratoria seu execratoria: ꝛ refertur ad illas maledictões que debebant publicari in monte hebal: vt. ꝫ. ca. plo. xxvij. vnde quod dr hic: Ut transeas in federe dñi dei tui. refert ad illas bñdictões ꝛ maledictões: q̃ fuerũt dicte p mo. ꝛ sen ca. xxviij. de quib⁹ dr in pncipio huius capituli: Hec sunt verba federis que pcipit dñs mo. ſi. quod aũt sequit: Et in iureirãdo q̃ hodie dñs deus tuus rẽ. referendum ẽ ad illud iuramẽtũ execratorium supradictũ. Nõ enim legit in hac materia q̃ pps confirmasset iuramẽto obseruare legẽ: nisi solũmodo pdicto ſ. iuramẽto execratorio. Itẽ attẽdẽdũ ẽ: q̃ pdicta maledictio seu iuramẽtũ execratoriũ fiendũ i monte hebal respicit peccata occulta: nõ aũt manifesta: vñ in prima maledictione que ẽ de primo ꝛ principali mãdato prohibẽte idolatriã de qua pncipaliter in hoc capꝫo agit: sic dicit: Maledictus hõ q̃ facit sculptile rẽ. Ponetq; illud i abscondito. vbi manifeste hec maledictio respicit idolatriam in abscõdito cõmissã: ꝛ quia talis. ſ. cõmittẽs idolatriã i occulto intelligit nõ timere pdictã maledictõem: nec per consequẽs iudiciũ dei q̃ de occultis iudicat: iccirco hic dicit: Ne forte inter vos sit vir aut mulier: cuius coꝛ auersũ ẽ hodie. p q̃ denotat hoc cẽ occultũ in corde: in quo ppositũ idolatrãdi tenet: de quo dicit: Ut vadat ꝛ seruiat dijs alienis. videlz aliarũ gẽtiũ: ꝛ de tali ꝓprie subdit: Ne sit int̃ vos radix germinãs fel ꝛ amaritudinẽ. humana enim opa hñt radicẽ i corde: sic. n. ex radice arboris ꝓcedũt floẽs folia ꝛ fructꝰ: sic ex corde procedũt bona vel mala opa humana: vnde Matth. xv. c. De corde exeũt cogitatões male rẽ. Et qz habẽs talẽ radicez postponit diuinũ timoꝛe: vt dictuz ẽ: ꝛ nõ curat de hui⁹modi maledictõe: sed cũ cã audierit sibiipi benedicit: iõ sequit: Cũq; audierit verba iuramẽti huius benedicat sibi i corde suo dicẽs: Pax erit mihi: ꝛ ãbulabo in prauitate coꝛdis mei. i. ꝓpter hoc nõ dimittã adimplere quod in corde ꝓpono: ꝛ sequit put in hebreo: Et augmẽtet satiata sitiẽte. cuius sensus est: nã volũtas hui⁹ q̃ in abscõdito hz ꝓpositũ idolatrãdi: hz est satiata inquatũ hoc cõsistit i sua potentia faciendi eo q̃ est dñs suoꝝ actuũ: est tñ sitiens inquatuz afficit ad implendũ suuz ꝓpositũ etiã publice: et iõ postq̃ dicit: In prauitate cordis mei ãbulabo. statiz subiũxit: Ut augmentet satiata. ſ. volũtas mea q̃ in se ẽ deliberata ad hoc faciẽdũ Sitiente. i. vt cõsequat effectũ desideratũ. ſ. vt non tantũ in abscondito: sed in publico ista impleant. vñ sequit: Dñs nõ ignoscat ei. sed talia abscõdita que cadũt sub maledictione iuratoria pdicta a deo punient: et iõ concludit Abscõdita dño deo nostro rẽ. hoc est dicere peccata talis viri inquatũ fuerũt abscõdita non sũt ꝑputãda nobis: qz diuino iudicio reseruant. Manifesta aũt nobis ꝛ filijs nostris imputent: nisi fuerit punita: qz talia humano iudicio sunt punienda. La. XXX.

Cum g̃. Hic cõsequenti ponit maledictõnũ pdictarũ mitigatio q̃ qdẽ mitigatio ꝓ penitẽtib⁹ ꝓmittit: ꝛª i pctõ pseuerãtib⁹ denegat: ibi Si aũt auersũ fuerit coꝛ tuũ. Prima i duas: qz ꝓmo penitẽtib⁹ ꝓmittitur dei miseratio: ꝛª tollit hois excusatio: ibi Mãdatũ hõ rẽ. Circa ꝓmũ dr: a Cũ g̃ venerint sup te. p effectũ diuine benignitatis seu iusticie. b Bñdictõ. si legẽ fueris. c Siue maledictõ. si ea trãsgressus fueris. d Et ducꝰ penitudine coꝛdis. iteri⁹. e Et obedieri ei⁹ iperijs. p op⁹ exteri⁹. f In toto corde tuo. i. affectu: g Et i tota anima tua. i. intellectu. h Reducet te dñs deus tuus de captiuitate tua. ad libertatem ꝛ prosperitatem pristinam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

i Si ad cardines celi .i. ad extrema terre. k Circũcidz dñs de⁹ tu⁹ cor tuũ. auferẽdo malas cogitatões. l Reuer. eni dñs vt gaudeat vẽ. Jqz sic letat⁹ fuerat i effectũ iusticie sue te puniẽdo: ita letabit i effectũ sue mificordie tibi bñfaciẽdo. m Mandatum. hic ꝑtet tollit hois excusatio: ne posset aliquis dicere: Si scirez dei voluntatez ⁊ eius mãdatũ libenẽ adiplerẽ: hoc remouet ꝓ hoc ꝙ dei mandatũ nõ ẽ supra hominẽ nec vltra: sed iuxta ⁊ infra: ió subdit: n Sz iuxta te ẽ ꝓmo valde in ore tuo. ad ꝓfitẽdũ. o Et i corde tuo. ad credẽdũ. p Ut facias illũ. ꝓ effectũ: Aliꝫ exponit cũ dr. Jn corde tuo. qz ꝓcepta decalogi sũt qdã ꝓclusiones bne ꝓncipioz i opabilibus: q̃ sũt dilectio dei ⁊ proximi. Alia aũt ꝓcepta sũt qdam ꝓclusiones secũdarie deducte ex ꝓdictis ꝑncipijs mediantib⁹ preceptis decalogi: vt dictũ fuit. ē. vi. ca. ⁊ sic pz: ꝙ oia legis ꝓcepta sunt quodãmodo de dictamine iuris naturalis: ⁊ p consequens scripta sũt aliq̃ mõ i cordib⁹ humanis: ſm ꝙ dicit Ro. ij. Luz gẽtes que legẽ nõ habẽt naturaliter ea que legis sunt faciũt: ostẽdunt opus legis scriptum i cordibus suis. ⁊ hoc est qđ dr hic: Juxta ẽ sermo valde in corde tuo. qz ibi scriptũ est modo ꝓdicto: ⁊ p cõsequẽs: Jn ore tuo. qz verbũ ẽ cõceptus mẽtis indicatiuũ. Et facias illũ. ope adiplendo: qz non auditores legis ſm̃ iustificabuntur: sz factores Ro. ij q Cõsidera ꝙ hodie ꝓposuerim in cõspectu tuo vitã ⁊ bonuz. si mandatis dei obedieris. r Ecõtrario mortem ⁊ malũ. si transgressus fueris. s Sinautez. Hic cõsequenter venia obstinatis denegatur ⁊ pz lra ex supradictis vsqz ibi: t Testes ĩuoco hodie celũ ⁊ terrã. i. angelos ⁊ hoies accipiẽdo ꝓtinẽs ꝓ contento. v Jpse est enim vita tua. nõ formal: formalit sz effectiue.

Ca. XXXI.

Bijt itaqz. Hic icipit quarta ꝓncipal⁹ huius libri: in qua inducit ppls ad ꝑseuerantiã in lege in consũmatione moysi ꝓ modũ cuiusdaz testamẽti: vbi sic ꝓcedit: qz primo ponit institutio noui ducis: Secũdo exhortatio plebis: capitulo xxxij. Tertio cõsummatõ legislatoris: versus finẽ xxxij. caꝑ. ibi Locutusqz est dominus ad moysen. Circa primum ꝓmittitur noui ducis institutio: Secũdo instituti cõfirmatio: ibi Et ait dominus ad moysen. Prima in duas: quia primo ostẽditur institutionis necessitas: Secundo instituti habilitas: ibi Vocauitqz moyses Josue. Necessitas autez institutionis fuit moz moysi imminens de ꝓpinquo. Fuit enim necessarium ꝙ eius successor institueretur ipso viuente ne post mortẽ eius surgeret seditio ꝓ alterius substitutione: quia populus ad malũ erat ꝓnus: ⁊ ne populus aliquo tẽpore essz sine ductore: ⁊ hec causa tãgit cũ dicitur a moyse. b Nõ possũ vltra igredi. nõ ꝓpter corpalẽ impotẽtiã: cuz scriptũ sit. j. xxxiij. Nõ caligauit oculus eius: nec dentes illius moti sũt. sz ꝓpter sniam dñi ó mõte moysi añ igressũ ire ꝓ missionis: ⁊ hoc est qđ dicit: Prz sertim cuz ⁊ dñs dixerit mihi nõ. subdit: c Dominus ꝙ de⁹ tu⁹ trãsibit añ te. q. d. sz istituã te mihi successorẽ ⁊ ppli duce: dñs trãsibit ꝓpter ꝓncipalẽ. d Lũ ꝙ nõ. sillit facietis eis. cos totalit de lẽdo. e Uirili ter agite ⁊ cõfortamini. s. de diuina deductõe ⁊ ꝓtectione securi. f Nõ dimittet nec derelinquet te. donec totalit cõterãtur inimici tui. g Vocauitqz. Hic consequenter ondit ouct istituti habilitas illi eni ꝙ se igerũt ad regimẽ ppli: ñ sũt ad hoc apti: ſm ꝙ dr hebreorũ. v. Nec quisqz sumit sibi honorẽ: sed q̃ vocat a deo tãq̃ aaron. sz humiles q̃ non veniũt ad hoc nisi inducti ⁊ vocati illi sũt digni: ⁊ hoc notat i iosue cuz dr: Vocauitqz moyses iosue. ⁊ sbdit: b Cõfortare ⁊ esto robust⁹. ad sustinẽdũ tãti regiminis onꝰ: bꝰ aũt dixit moyses: qz iosue ex hũilitate sua formidabat tãtũ onꝰ accipe: maxie qz moyses ꝙ erat talis ⁊ tãt⁹ onere ppli grauat⁹: nec cauerat in aqs ꝓ dictõis: vt dictũ fuit Nume. xx. i Tu eaz diuides sorte. tãq̃ victor exñs pfecte: ñ tñ tua vtute sz diuia: ió subdit: k Et dñs ꝙ dux est ve. ipe erit tecum victorias faciẽdo l Scripsit itaqz. Post institutõem ducis: h ꝓ pñt ifformatio plebis qz dux istituꝰ nihil ꝓficeret: nisi plebs deo ꝓncipali ⁊ duci sedario obediret: q̃ ꝙdez obedientia ꝓ legis memoriã ꝓfuat: ⁊ ió subdit: l Scripsit itaqz moyses legem hãc. ad ppetuã mẽoriã. m Et tradidit eã sacerdotib⁹. ꝙ tenẽtur eã itelligẽ ⁊ ppli docẽ. n Post. vij ãnos. i. i qlib⁹ septenario ãnoz sel. s. ãno remissionis: qz tũc filij isrl liberi a debit⁹ poterãt meli⁹ ire ad templũ ⁊ hierz ⁊ diligẽtiꝰ audire legẽ. o Filij q̃z eoz. ista. n. obligatio se extẽdebat ad futuros sic ad pñtes.

p Et ait dñs. Hic cõsequẽr describit ordo institutionis ꝓfirmat⁹: ⁊ hꝰ ꝓ oñm q̃ ẽ simplr supioz: ⁊ ꝓmo describit ordo ꝓfirmat⁹: 2º ꝓcipit legi ꝓseruat⁹: ibi Postq̃ ꝙ. Circa ꝓmũ dr: p Et ait dñs) ad moy. rangz supioz ad iferiorẽ. q Ecce ꝓpe sũt dies mortis tue. ꝓpi qõ idiges successor. r Voca iosue. mea aucte. s Et sta te i tabernaculo. tu ⁊ ipe. t Ut ꝓci. ei. cõfirmãdo eũ i offõ tuo te pñte. v Apparuitqz dñs ibi i colũna nubis. vt p pñtiã dei in signo visibili iosue esset maioris auctis in ꝓspcũ ppli. x Et ppls iste cõ. foꝛ. dñs futuꝛ ꝓfect⁹ ꝓnunciat id qõ erat futurus ꝓ mortẽ moysi: ñ tñ immediate qz toto tpe ipi⁹ iosue filij isrl ñ declinauerunt ad idolatriã: vt hĩ iosue vlti⁹: y Et absco. fa. meam. ãsi afflictões cozz ñ videã nec clamoꝛes audiã. z Ita vt dicat i illo die. qz vexatio dat intellectum.

a Nunc ita. scri. vocãticũ istõ. qõ hĩ ca. sequẽti. b Ut mentem. ⁊ oze dacãtẽr. vt sic nullus possit excusari ꝙn ego ꝓdixeriz futuras trãsgressiões ⁊ penas sequẽtes: ceia patent ex dictis.

c Postq̃ ꝙ. Hic cõ

regibus ammorreoꝝ ⁊ tre eoꝝ: delebitqz eos. Cũz ergo ⁊ dos tradiderit vobis similit facietis eis sicut ꝓcepi vob. Virilit̃r agite ⁊ cõfortamini. Nolite timẽ nec paueatis ad ꝓspectũ eoꝝ: qz dñs deus tuus ipe ẽ ductor tu⁹: ⁊ nõn dimittet nec derelinquet te. Uocauitqz moyses iosue ⁊ dixit ei corã oi isrl: Cõfortare: ⁊ esto robust⁹. Tu eni introduces ppl'm istũ i terrã quã datu⁹ rũ se ꝓmiſ⁹ eoꝝ iurauit dñs ⁊ tu eã diuides sorte. Et dñs ꝙ ductor ẽ vester: ipe erit tecũ: nõ dimittet nec derelinquet te. Noli timẽ nec paueas. Scripsit itaqz moyses legẽ hãc ⁊ tradidit eaz sacerdotib⁹ filijs leui q portabant arcã federis dñi: et cũctis seniorib⁹ isrl. Precepitqz eis dicẽs: Post septẽ ãnos ãno remissionis in solẽnitate tabnaculoꝝ ꝙueni entib⁹ cũctis ex isrl vt appareãt in cõspectu dñi dei tui in loco quẽ elegerit dñs: leges ẏba legis hui⁹ coram oi isrl: audiẽtibus eis ⁊ i vnuz oi ꝓplo congregato taz viris q̃z mlierib⁹: puulis ⁊ aduenis q sũt intra portas tuas vt audiẽtes discãt: ⁊ timeãt dñm deũ vr̃m: ⁊ custodiãt ipleantqz oẽs sermones legis hui⁹. Filij q̃oq̃z eoruz q nunc ignorant vt audire possint et timeãt dñm deũ suũ cũctis diebꝰ qbus vsantur in terra: ad quã vos iordane trãsmisso pgitis obtinẽdã. Et ait dñs ad moysẽ Eccẽ ꝓpe sunt dies mortis tue. Uoca iosue: et state in tabnaculo testimõij ut ꝑcipiã ei. Abierũt ergo moyses et iosue et steterũt in tabernaculo testimõij: appariuitqz dñs ibi i colũna nubis q̃ stetit in itroitu tabernaculi: dixitqz dñs ad moysen: Ecce tu dormies cũ patrib⁹ tuis: et ꝓplus iste cõsurgẽs fornicabit ꝓ deos alienos i terrã ad quã igredietur habitet in ea ibi derelinquet me: et irritũ faciet fedꝰ qõ pepigi cũ eo. Et irascetur furor meꝰ ꝛ eũ i die illo et derelinquã eũ et abscõdã faciẽ meã ab eo et erit i deuoratõz. Inueniẽt eũ oia mala et afflictões: itã vt dicat i illo die: Uere qz nõ ẽ deus mecũ: iuenerũt me hec mala. Ego aũt absco dã et celabo faciẽ meã i die illo ꝓpter oia mala q̃ fecit: qz secutꝰ ẽ deos alienos. Nunc itaqz scribite vobis cãticũ istud et docete filios isrl ut memoriã teneãt et oze dcãtẽt: et sit mihi carmẽ istud pro testimonio iter filios isrl. Introducã eni eum in terram pro qua iurauí patribꝰ eius lacte et melle manãtẽ. Cũqz comederint et saturati crassiqz fuerint: conuertentur ad deos alienos et seruient eis: detrahentqz mihi et irritũ facient pactum meum. Postq̃z inuenerit eum mala multa et afflictiones: respondebit ei canticum istud pro testimonio quod nulla delebit oblivio ex ore seminis tui. Scio enim cogitationes eius q̃ facturus sit hodie anteq̃z introducam eum in terraz quam ei pollicitus sũ Scripsit quoque moyses canticum: et docuit filios israel Precepitqz iosue filio nũ et ait: Cõfortare: et esto robustus. Tu enim introduces filios israel in terram quam pollicitus sum: et ego ero tecum. Postquaz ergo scripsit moyses verba legis huius in volumine atque compleuit. Pre-

Universidad de Deusto Biblioteca

sequent describit legis scripte cōseruatio: q2 p nihilo scriberet nisi diligent custodiret: ⁊ h° ē qd dr Postq̄ g̊ scpsit moyses ⁊c̄. ⁊ subdit: d Precepit leuitis q portabāt arcā. vocant aūt hic leuite nō rōe officij: s3 rōe generis: q2 erāt de tribu leui: s3 erāt offō sacerdotes. c ❡ Tollite li. istū ⁊ po. eū in la. arce. dicūt aliq hebrei q erat i latere arce: tamē exteri⁹ sup quandā tabulā i latere arce pminētē. Alij aūt dicūt q erat interius iuxta tabulas. f Semp cōtē. egi. ꝯ dn̄m. vt p3 i Exo. ⁊ libro numeroꝝ. g ❡ Noui eni q post ⁊c̄. Jh° aūt cognouit p spiritū pphetie: cetera patēt. In ca. xxxi. vbi di in postilla: Et hec cā tāgit cū dic: A moyse nō possum vltra igredi ⁊c̄.

Additio.

Hoc qd dr A moyse non possu3 vltra īgredi nec egredi. pp̄e ē itelligēdum ppī corporis ipotentiā: rōne senectutis: qd p3 ex h° qd imediate premisit Cētū vigīti anoꝝ su3 hodie. q.d. etas mea iā h° nō patit: q ego sim ductor vester. Similit ex hoc qd sequitur: Nō possū vltra īgredi ⁊ egredi. qd denotat ipotētiā eundi ad vnā ptē vel aliam Idē patet ex hoc qd sequit: Presertim cū dn̄s dixerit mihi: nō trāsibis ⁊c̄. si n. solū hec phibitio dn̄i eēt rō sue ipotētie: nō diceret psertī3 q denotat alia3 rōem a pdicta: nec obstat qd allegat postillator de h° qd dr. j. vltimo ca. ❡ Nō caligauit oculus ei⁹ ⁊c̄. q2 hoc attribuēdū ē alie cāe: put ibidē dicet: Si forte ꝯ h° dicat: q ex quo moyses erat phibitus a dn̄o ne trāsiret iordanē: nō debuisset ipotētiā suā p cā assignare: ne ex h° videret: q si non esset sic ipotēs trāsisset. Ad hoc dicendū q suā ipotētiā eis pposuit ad eoꝝ cōsolationē: ne crederēt q deus amouebat ab eis ducatū moysi i penā eoꝝ. q.d. nō debetis cōtristari de absentia mea: q2 iā sum impotēs ad ducēdum vos psertim ⁊c̄. Ca. XXXII.

Audite celi q̄ loquor. Descripta institutōe ducis: hic cōsequent describit exhortatio plebis ad pseuerātiā i lege ⁊ diuinis mādatis: ⁊ hoc p cāticum ab eis memorit tenēdū ⁊ decātādū: i q̊ moyses pmittit proemiū: 2° exequit intentū: ibi Date magnificētiā. 3° ponit epilogū: ibi Uenit g̊ moyses. In plogo excitat attētionē ppli ad dicēda: primo ex vbi firmitate cū dr: a ❡ Audite celi ⁊c̄. ac si dicat: sicut celū ⁊ terra sūt res stabiles: sic mei smones. 2° ex vtilitate cū dr: b Cōcrescat vt pluuia doctrina mea ⁊c̄. ⁊ dr: Cōcrescat. i. cōcrescere faciat opa vtutum. c ❡ Doctrina mea. sicut ros ⁊ pluuia crescere faciūt terre nascētia. 3° ex aucte cū dr: d Quia nomē dn̄i iuocabo

cepit leuitis q portabāt arcā federis dn̄i dicēs: Tollite librū istū ⁊ ponite eū i latere arce federis dn̄i dei vestri: vt sit ibi ꝯ te i testimoniū. Ego. n. scio cōtētionē3 tuā: ⁊ ceruicē tuam durissimā. Adhuc viuēte me ⁊ ingrediēte vobiscū sēper contētiose egistis ꝯ dn̄3: quāto magis cū mortuus fuero: Cōgregate ad me oēs maiores natu p trib⁹ vr̄as atq3 doctores ⁊ loq̄r audiētib⁹ eis sermones istos: ⁊ iuocabo ꝯ eos celū ⁊ terrā. Noui. n. q post mortē meā iiq̄ agetis: ⁊ declinabitis cito de via quā pcepi vob: ⁊ occurrēt vob mala i extremo tpe qn̄ feceritis malū i ꝯspectu dn̄i vt irritetis eū p opa manuū vr̄aꝝ. Locut⁹ est ergo moyses audiēte vniūso cetu isrl' verba carmis hui⁹ ⁊ ad finē3 vsq3 ꝯpleuit.

Audite celi .XXXII.

q.d. nō loquor aucte mea s3 diuina. e Date magnificētiā. Hic moyses exequit itētū: ⁊ pmo ostēdit deū eē pfectissimū ⁊ optimū: 2° colēdū: ibi Nunqd ⁊c̄. ⁊ 3° iudiciū eius eē iustū: ibi Uidit dn̄s. Circa pmū exprimit pmo dei pfecta bonitas: 2° p oppositū ppli malignitas: ibi Peccauerūt. Perfectionē aūt diuine bonitatis ostēdit ex septem ꝯditōnib⁹. Prio q2 magnus est in ppetijs: qd notat cū dr: Date magnificētiā deo nostro. 2° pfectus in factis: ibi Dei pfecta sūt opa. 3° verus i iudicijs: ibi Et oēs vie ei⁹ iudicia. 4° fidelis i pmissis: ibi Deus fidelis. 5° sanctus in donis: ibi Et absq3 vlla iniquitate. q2 nulli iniuriatur: si det vni grām ⁊ nō alteri sed totū fac sācte l3 alit aliqn̄ iudicet ab homine: Matth. xx. An oculus tu⁹ nequā ē q2 ego bon⁹ sum. 6° iustus i pmijs reddēdis: ibi Justus. 7° rect⁹ i penis iferendis: ibi Et rect⁹. f ❡ Peccauerūt. Hic p oppositū ōndit ppli malignitas cū dr: Peccauerūt ei in sordib⁹. s. idolatrie. g Et nō filij ei⁹. q2 ex hoc q pu⁹ filij dei erāt p grām: facti fuerūt filij pditōis p culpa3. h ❡ Generatio praua. p corruptōe3 affect⁹. i Atq3 puersa. p corruptō3 itellect⁹. k ❡ Heccine reddis dn̄o. s. malū p bono. l Populе stulte. credēs vtile qd n̄ ē. m ❡ Et isipiēs. nō cognoscēs vtilitatē vbi ē. n Nūqd. Hic ꝯsequent ōndit deū eē colēdū ⁊ ex septē bn̄ficijs. Primū ē pmarie creatōnis: qd notat cū dr: Nunqd nō ipe ē pr̄ tu⁹ colēdus ⁊ venerādus. q.d. sic. o ❡ Et creauit te. i. eductione de nihilo. p Fecit. in distictōis pmordio. q ❡ Possedit. ꝯseruatōis auxilio qd si ignoras. r Memēto ⁊c̄. p tuā cogitatōe3 reducēdo generatōes ad pmā creatōe3. s ❡ Interroga. vt discas per alioꝝ narrationē. 2m bn̄ficiū ē gratuite electōis q elegit pplm isrl' p alijs: ⁊ quātū ad hoc dr: t Qn̄ diui. al. gētes. s. i cōfusione linguaꝝ: q2 p h⁹ diuise sūt gentes ⁊ diffuse p mūdū: v ❡ Cōstituit termi. pploꝝ. q disticti sūt sm. lxx. linguas: x Juxta nūe. fi. isrl'. q igressi sūt egyptū cū iacob q fuerūt septuagita: vt hr̄ Gen̄. xlvi. vbi dr: Oēs aīe dom⁹ iacob q egresse sūt egyptum fuere. lxx. ⁊ sm hoc sūt. lxx. populi disticti sm diuersas linguas seu idiomata. Trāslatio. lxx. h3: iuxta numeꝝ filioꝝ dei p quos aliq intelligūt angelos: ita q sm eos tot saluabunt homines quot remāserunt angeli boni:

que loq̄r: audiat terra verba oris mei. Concrēscat vt pluuia dōctrina mea: fluat vt ros eloquiū meū. Quasi imber sup herbā ⁊ quasi stille sup gramia: q̊ nomē dn̄i iuocabo. Date magnificentiā deo nr̄o: dei pfecta sūt opa: ⁊ oēs vie ei⁹ iudicia Deus fidel' ⁊ absq3 vlla iiqtate: iust⁹ ⁊ rectus: pēccauerūt ei: ēt nō filij ei⁹ in sordibus. Generatio pua atq3 puersa: hēccine reddis dn̄o pōpule stulte ēt isipiēs: Nūnqd nō ipe est pr̄ tu⁹ q pōssedit te: ⁊ fēcit ēt creauit te: Mēmēto dieꝝ antiquoꝝ: cogita generātiones singulas. Intērroga prēm tuum ⁊ annūciabit tibi: maiores tuos ⁊ dicēt tibi: Quandō diuidbat altissim⁹ gētes: qn̄ sepabat filios adā. Cōnstituit terminos ppl'oꝝ iuxtā numeru3 filioꝝ isrl'. Pārs aūt dn̄i pplus ei⁹: iacob su

vel tot hoīes quot sunt angeli stātes ⁊ cadētes: vt dicūt aliqui: ⁊ sm hoc dr hic: Cōstituit terminos pploꝝ. determinat numerus electoꝝ. y Pars aūt dn̄i populus ei⁹. q2 pplus isrl' fuit a deo spālit dedicat⁹. 3m bn̄ficiū ē separatio ab errore idolatrie: pmo chaldeoꝝ: vn̄ abstulit abraa3: vt hr̄ Gen̄. xi. ⁊ quātū ad hoc dr: z ❡ Inuenit eu3 in terra deserta. i. priuata dei cultu. a In loco horroris. q2 chaldei colebāt igne3 tanq̄ deū qd est horrēdū: 2° ab errore egyptioꝝ a q reuocauit eos in datione legis: ⁊ quātū ad h° dr: b ❡ Et vaste solitudinis. eo q in solitudine synai data ē lex. 4m beneficiū ē reductō ad terrā pmissionis: ⁊ quātu3 ad h° dr: c ❡ Circuduxit eū. s. p desertu3 vsq3 ad terre pmissionis igressu3. d Et docuit. p moysē dādo deutonomiū. 5m bn̄ficiū ē patne ptectōis ⁊ q̄tū ad h° dr: e ❡ Et custodiūt q̄si pupillā oculi sui. inter alias ptes corporis pupilla oculi diligentissime custodit: sic ⁊ filij isrl' p ceteris populis habuerunt bn̄ficiū diuine ptectionis. 6m bn̄ficiū ē salubris eductōnis de egypto: ⁊ quātū ad hoc dr: f Sicut aqla puocās ⁊c̄. q2 p multa signa ⁊ mirabilia eis data puocauit eos de⁹ ad egrediēdū de egypto. g ❡ Expādit alas suas ⁊c̄. qn̄ aqla vult trāsferre pullos suos de loco ad locu3: portat eos sup humeros suos q2 nō timet a pte supiori sed tantū ab iferiori: ne emittant sagitte: ⁊ iō ponit pullos sup humeros: vt pmo ipa recipiat sagittas q̄ pulli pcutiant sic angelus psonā dei repn̄tās posuit se int castra filioꝝ isrl' ⁊ egyptios sup mare rubrū: vt hr̄ Exo. xiiij. ca. ne sagitte ⁊ spicula egyptioꝝ lederēt isrl'em. 7m bn̄ficium fuit solēnis introductōnis in terrā pmissionis: ⁊ q̄tum ad hoc dr: h Cōstituit eū sup excellsam terrā. q2 terra pmissionis altior ē alijs terris in circuitu existētib⁹ i ❡ Ut suggeret mel de petra. i. de terra petrosa: q2 i terra pmissionis i mōtibus petrosis sūt arbores in quib⁹ mellificāt apes. k Oleūq3 de saxo durissimo. quia ibi etiā in locis saxosis sunt oliue de quoru3 fructu fit oleū. Aliter exponit q2 in vasis lapideis mel ⁊ oleu3 reseruant. l ❡ Butirū de armēto ⁊c̄. ⁊ subdit: m Si

niculus hedītatis ei⁹. Inuēnit eū in terra deserta: in lōco horroris ēt vaste solitudinis. Circūdūxit eū ēt docuit: ēt custodiuit q̄si pupillā oculi sui. Sicūt aqla prouocās ad volādū pullos suos: ⁊ sup eos volitans. Expandit alas suas: ⁊ assūpsit eū atq3 portauit i humeris suis. Dn̄s solus dux ei⁹ fuit ⁊ nō erat cū eo de⁹ alienus. Cōstituit eū sup excelsā terrā: vt cōederet fruct⁹ agroꝝ Ut sūggeret mel de petra: ōleūq3 de saxo durissimo. Butirū de armēto ⁊ lac d ouib⁹: cum adipe agnoꝝ ⁊ arietū filioꝝ basan. Et hircōs cum medulla tritici: ⁊ sanguinē vue biberent meracissimū. Incrāssatus ē dilectus ēt recalcitrauit: icrāssatus inpinguātus dilātat⁹ Dēreliqt deū factorē suū: ⁊ recessit a deo salutari suo. Prouocauerūt eū in dijs alienis: ⁊ in abominatōib⁹ ad iracūdiā concitauerūt. Immōlauerunt demonijs

lioꝝ basan. q2 terra og regis basan ē valde pascual' ⁊ apta aialibus nutriēdis: vt hr̄ Nume. xxxij. n ❡ Et hircos. s. paruulos q vocant hedi. o Cū medulla tritici. i. cū panibus factis de farina tritici delicatissima: ⁊ a cortice exteriori purgata. p ❡ Incrassatus. Hic cōsequent ostendit p opppositū ppl'3 a dei cultura recessuꝝ cu3 dr: Incrassatus est dilectus. i. pplus isrl' pmo a deo dilectus: repletus ē oibus bonis i terra pmissionis: ⁊ loquit scptura de futuro p modū pteriti ppi certitudinē prophetie. q Et recalcitrauit. a deo recedēdo. r ❡ Incrassat⁹ ē. delitijs. s Impinguatus. diuitijs. s ❡ Dilatat⁹. honorib⁹ ⁊ excellentijs: ⁊ q2 ista sūt frequent occasio dimittendi deū ⁊ cōuertēdi se ad idolatrie cultū: iō subdit: t Dereliquit deu3 ⁊c̄. idolatria aūt aliqn̄ ipēdit demonib⁹ i aliq effigie apparētib⁹: ⁊ q̄tū ad hoc dr: v ❡ Immolauerunt demonijs. aliqn̄ corporibus celestibus: ⁊ quātū ad hoc subdit x Dijs quos ignorabāt. q2 patres coꝝ vt moyses ⁊ aarō phibuerūt adorare celi militiā: aliqn̄ idolis humana arte adinuētis: ⁊ q̄tu3 ad hoc dr: Noui recētesq3 venerūt ⁊c̄. ⁊ subditur: y ❡ Uidit dn̄s. Hic ꝯsequēt ōndit diuinū iudiciū eē iustū puniēdo ppl'3 pdictū. Circa qd pmo ponit ꝯminationis mā: 2° dilatōis cā: ibi Et dixi vbi nā sūt. 3° punitōis forma: ibi Nōne hec cōdita sūt. Circa pmū pmo eis cōminat dn̄s subtractōe3 sui auxilij cū dr: z Abscōda3 faciē meā. nō aspiciēdo ad eoꝝ afflictōe3. a ❡ Generatio eni puersa ē. ppi deprauatōne affect⁹. b Et ifideles filij. ppi depravatōem intellect⁹. 2° cōminat eis subiectōe3 respectu vilis ppli: ⁊ quātū ad h° dr: c ❡ Ipi me puocauerūt. colēdo vilē creaturā. d Et ego puo. eos ⁊c̄. supponēdo eis vilē gētē. 3° ꝯminat eis afflictōe3 supplicij. ⁊ p⁹ a creaturis nō viuētib⁹ cū dr: e ❡ Ignis succēsus ē. i. pena eis pparata: q2 noie ignis in sacra scriptura intelligit ois pena. vl' dicendū q ista cōminatio respicit futurū iudiciū: ante qd pcedet ignis terrā cōburens. f Et sagittas meas cō. in eis. sagitte diuie hic vocant pene ab eo subito imisse ad modū sagittaꝝ: 2° a viuentibus: ⁊ pmo a volatilibus cum dicit: Deuorabunt eos aues. secundo a feris animalibus: ibi Dentes bestiarum ⁊c̄. 3° a reptilibus: ibi g ❡ Cum furore trahentium super terram. quia reptilia incedunt super terram trahendo costas. 4° ab hominibus cum dicitur:

⁊ nō deo: dijs quos ignorabāt. Noui recētesq3 venert quos nō coluerūt pr̄es eorū. Deū q te genuit dereliquisti: ⁊ oblitus es dn̄i creatoris tui. Uidit dōminus ⁊ ad iracūdia cōcitatus ē: q2 puocauerūt eū filij sui ⁊ filie. Et ait: ābscōdā faciem meā ab eis: ⁊ considerabo nouissima eoꝝ. Gēneratio n. puersa ē: ēt infideles filij. Ipi mē puocauerūt i eo q nō erat deus: ⁊ irritauerūt in vanitatib⁹ suis. Et ēgo puocabo eos i eo q nō ē populus: ⁊ i gēte stulta irritabo illos. Ignis sūccēsus ē in furore meo: ⁊ ardebit vsq3 ad iferni nouissima. Deuorabitq3 terrā cū germie suo: ⁊ mōtiū fūdamēta cōburet. Cōgregabo sup eos mala: ēt sagittas meas cōplebo in eis. Cōsūment fame: ⁊ deuorabūt eos aues morsu amarissimo. Dentes bestiarum immittam i eos: cum furore trahentiū super terram atq3 serpētiū.

a Foris vastabit eos gladi⁹.s.aduersarioꝝ. b Et itus pauoꝝ ppt iminēs piculū. c Juuenē simul ⁊ vginē ⁊c. quātū ad omnē etatē ⁊ sexū. d Et dixi. Hic consequenter ponit dilatōis cā: ⁊ p⁹ pmittit dila' cū dī: Et dixi.i. pposui eos delē totaliter ita q ñ rmanēt eoꝝ mēoria: ⁊ sbdit dilatōis cā: que ē duplex. vna

ē ne hostes subirent i putādo vtuti sue factū diuine vindicte: qō notat cum dicit: e Ne forte superbirēt ⁊c. ⁊ nota q loqt hic scriptura de deo ad modū hoīs q aliqd pponit statiz facē ⁊ postea mutat: cū tālis mutatio nō sit i deo: ꝫ solūmō in suo effectu: 2ª cā dilatōis pene ē: vt daret pplo islr tps pnie: ⁊ hoc ē qō dī: f Bēs absqz cōsilio ē. nō pcauēdo maluz. g Et sine prudētia. in nō eligendo bonū. h Utinā sapēt. preterita.

i Et intelligerent. pūtia. k Ac nouissima prouiderent. i. futura: qz p pteritoꝝ memoriā ⁊ pnūiū intelligētiā: hz hō viaz ad prouidēdū de futuri l Quō psequebat vnus. de aduersarijs m Mille. de iudeis. n Nōne ideo.

Fōris vastabit eos gladi⁹.et i k pauor: iuuenē sil' ac vginē lactētē cū hoie sene. Et dixi: Ubi nasciī: Lessare faciā ex hoib⁹ memoriā eoꝝ Gz ppt irā inimicoꝝ distuli: nē forte supbirēt hostes eoꝝ: ⁊ dicerēt: Man⁹ nra excelsa: ⁊ nō dñs fecit hec oia. Bēns absqz cōsilio ē: et sine prudētia: ītinā saperēt et intelligerēt ac nouissima prouiderēt. Quo psequebat vnus mille: ⁊ duo fugarēt decē milia: Nōnē iō qz de⁹ suus vēdidit eos: ⁊ dñs cōclusit illos: Nōn.n.ē de⁹ noster vt dīj eoꝝ: et inimici nri sūt iudices. De vinea sodomoꝝ vinū eoꝝ: ⁊ ō suburbanis gomorre. Uua eorū vua fellis: ⁊ botrus amarissim⁹. Fel draconū vinuz eoꝝ: ⁊ venenū aspidū insanabile. Nonne hec cōdita sūt apud me: ⁊ signata i thesauris meis? Mea ē vltio ⁊ ego retribuā eis in tpe: vt labat pes eoꝝ. Juxta ē dies pditōnis ⁊ adeē festinat tpa. Judicabit dñs pplum suū: et i suis suus miserebit Uidebit q infirmata sit man⁹: et clausi ꝗqz defecerunt residuiqz pusūpti sunt. Et dicet: ubi sūt dīj eoꝝ in qbus bebant fiduciā: De quoꝝ victimis cōedebāt adipes ⁊ bibebāt vinū libaminuz Surgāt ⁊ opitulent vobis ⁊ i necessitate vos ptegant Uidete q ego sim solus: ⁊ nō sit alⁱ de⁹ pter me. Ego occidā et ego viuere faciaz pcussi et ego sanabo: ⁊ nō ē q ō māu mea possit eruē Leuabo ad celū manum meā: ⁊ dicā: viuo ego in ⁊ternū

v Uidebit q infirmata sit manus. s. bellātiū. 2° deficiūt illi q sūt inclusi i fortalicijs iteriorib⁹: ⁊ quātum ad hoc dī: x Et clausi ꝗz defecerī. ⁊ p cōsequēs alij psumūt iō dī: Et residui cōsumpti sunt: y Et dicēt. s. ad uersarij eoꝝ eos subsannātes ⁊ deridētes ad augmentationem pene: a Ubi sūt dīj eoꝝ. q. d. non potuerūt eos defendere: sicut rapsates loqbat. xiij. regū. xviij. vel alii vt sint verba alicuius ꝗrū iustoꝝ ō populo islr: sic bieremias ⁊ ples alij iusti fuerī tpe captiuitat babylonice: qui videtes pplm miseriā dicebāt eā cuēisse ppt idolatre clpā: ⁊ dicebāt: Ubi sūt dīj eoꝝ ⁊c. ⁊ b⁹ magꝝ psonat lr sequēti cū dī: b De q. vic. co. adipes. hic erat mod⁹ i sacrificijs idolatrāriū: q adipes a sacerdotib⁹ comedebant: ⁊ vina libaminū bibebāt: qd prohibitū erat i sacrificijs dīj vt hī leui. i plurib⁹ loc. c Sur. ⁊ opi. vobis. q. d. ñ pūt: vt mānifeste videtis. d Videte hic denūciat ad uersarioꝝ destructio ad pplatoēs iudeoꝝ. h. n. modus fuit phaz: vt postq denūciaucrāt mala futura pplo islr ppt sua pcā: i fine ad eⁱ⁹ pplatoēs denūciabāt vastatoēs aduersarioꝝ: sic pz i esaia: biere. ⁊ plib⁹ alijs: ⁊ h⁹ronabilit: q: lz ifideles eēnt executores diuie iustitie: puniendo eos q deū colebāt ō pctis suis: tm h⁹ ñ faciebāt ex amōe vl obedietia ad deū: lz cupiditate nocēdi vl ex aliq alia mala volūtate: sic ⁊ demōes ex mala volūtate ⁊ pueꝛa exequūt diuinā iustitiā: qz dñs volūtatib⁹ malⁱ dmonū ⁊ hoīuz vtit ad gliaz suā: ⁊ iō mali hoies diuinaz iustitiā exequētes merēt a deo pūiri: ppt qō prouidentia vastatoēs iudeoꝝ finaliter denūciabāt destrui ⁊ vastari: ⁊ eodē mō h facē moyses: ⁊ p⁹oñdit vnitas veri dei cū dī: d Uidete q ego siz sol⁹. qz alū dī ñ hñt ptātē iuuādi. e Ego occidam malefacientes. f Et ego vi. fa. bñ agētes. g Percutiā. vos: cuz me ad iracūdiā prouocaueritī. h Et ego sa. cū p pniam reuersi fuerit: ꝫ sic nō erit ō aduersarijs vris: qs ego destruā simplr: vñ sbdit: i Le. ad ce. ma. meā. mod⁹ ē iurādi ad affirmatōem eⁱ⁹ qō seqt: k Uiuo ego in ⁊ternū. i. sicut verū ē q vita mea ē immutabilis ita faciā vindictam de aduersarijs vestris: ideo sequit:

a Si acuero vt fulgur gladiū meū. ⁊ accipit hic si p

qz. b Red. vltio. hostī. meis. hostes eniz dñi dicunt hic hostes filioꝝ islr: qz lz puniendo filios islr eēnt executores diuine iusticie: hoc tñ faciebāt ex mala volūtate ⁊ puersa intentione: intendentes diuinū cultum qui apō iudeos erat destruere: ⁊ ideo cōsequenter dicuntur hostes dñi: deus tñ p oipotētiam suā ⁊ sapiaz vtit malis actib⁹ ⁊ voluntatib⁹ hoīum ad suā gloriā: vt supra dictum est c Inebriabo sagittas meas. idest penas voluntate mea imissas. ⁊ si qrat quō inebriabunt: subditur:

o De cru. oc. ⁊ de capti. nuda ti ⁊c. modus erat antiquitus q captiui ducebāt nudatis capitib⁹ ad maioze eoꝝ cōfusionē: ⁊ victorie declaratōez: ⁊ qz de⁹ sic puniet aduersarios filioꝝ israel: ideo cōdidit: e Lauda te gentes pplum eⁱ⁹. i. pplm islr q dī spalī pplis dei f Qz sanguiez suoꝝ suoꝝ. i. iudeoꝝ q ei fuiebāt i cultu latrie: ⁊ accipit h totū p pte fm vnaz regulā exponēdi sacrā scripturā: lz. n. in pplo islr esset multi mali: tñ cū illis erāt etiā multi boni: ⁊ frequenter cū mali inficiebant ⁊ captiui ducebant: sicut pz de tobia ⁊ daniele cū socijs suis: ⁊ de vindicta taliū loquit hic scriptura: g Et ppicabit terre pplī sui. qz post captiuitatē babylonicā fuerunt iudei reducti ad terrā suā: ⁊ tūc fuit exculta q lōgo tpe mānerat qsi deserta. h Uenit g moyses. Hic ponit epilogus respectu cātici pdicti: i q primo ostēdit ipe publicatio cū dī: Locutus ē dñs oia v ba cātici hui⁹ in auribus pplī. 2° impsitio eⁱ⁹ in cordibus eoꝝ ad memoriter retinendū ⁊ opē adimplēdū cū dī: Ponite corda vra ⁊c. ⁊ pz lra. i Locut⁹ qz ē dñs. Hic describit cōsūmatio legislatoris moysi: et primo enim mors a dño pdicit: 2° pplus a moyse bñdicit: ca. xxxiij. 3° mozit ⁊ sepelit: ca. xxxiiij. Circa pmū dicitur moysi: k Ascēde i mōtē istū abarim i mōtē nebo. abarim ē nomē mōtis magni: ⁊ nebo cuiusdā ptis supeminētis i illo: vñ melⁱ videri poterat terra promissionis. l Et vide terrā chanaan. hoc dī ad eⁱ⁹ cōsolationē: vt quaz nō poterat ingredi: possz tñ ituerī. m Et mozere in mōte. qz hoc diffinitū ē apud me. n Jungeris pplis tuis. i limbo scoꝝ patrū. o Sicut mortuus ē aaron frat⁹. i. ita suauit ⁊ qiete: de cuius morte dictum fuit Nu. xx. ⁊ subdit cā qre ābo mortui sūt añ igressū ire p missionis: cui dī: p Quia pua. estis ꝫ me. ō q puari catōe dcm fuit Nu. xx. c Jn. c. xxxij. vbi dī i postilla:

Dic ꝓsequēi describit exhortatio plebis ⁊c. Additio p⁹

Hoc carmē mosaicū nō ē exhortatoriū seu cōmiatoriū: sed mere ꝓphetic ū: inipso enim nō ponunt aliqua verba cōmiatoria vel cōditionalia: vt dicē do: Si hoc feceritis vel nō feceritis: cōtinget vobis hoc vel illud: vt. ū. ca. xviij. vbi, pcedit nō solū p phetice lz ēt cōminatorie: vt ex ipo mō loquēdi ibidē pz: sic in h° ca. ꝓphetice tātū modo denunciabant ea q ventura erāt circa statuz illi⁹ pplī: in his q ad diuinū cultū videnī ptinere: ⁊ hoc pdicendo certa pcta magna eoꝝ futura q b⁹ de⁹ illū pplm a sua spali familiaritate sal tē p maiozi pte abiectur⁹ erat: ptiebat. n. ad pfectōem mosaice pphetie: vt moyses q legislator fuerat ve. te. ⁊ tāq pncipal⁹ dei minister pplm illum adduxit ad diuinum cultū: pphetādo pdicere vltimum ad qō lex p ipm data deueniret: qō qdē vltimū erat vt pplo illo suis peccatis a dei peculiari familiaritate p maiozi pte excluso: aliq ps eoꝝ cū gentilibus in cultū diuinū adunaret: quod fuit ipletū sub xpo: ⁊ sic vltimū in mosaica doctrina ptentū cōtinuat cū exordio publicationis legis xpi: in qua gētiū vocatio in pplm dei p apostolos fuit ichoata. vñ ⁊ hoc carmen tanq notādissimum districtissime pmēdat a pplo retineri: de quo dī in pcedēti capitulo: Nunc itaqz scribite vobis cāticum istud ⁊ docete filios israel: vt memoriē teneāt: ⁊ ore decātēt: ⁊ sit mihi carmē istud p testimonio inī filios islr. que qdē pphetica denūciatio, pponit absqz aliqua cōditione: vt pz intuenti sicut i dictis pphetarū sepe cōtingit: q pphete aliqn denūciāt futura: put sunt in diuina pscia: que infallibilis ē: et sic cōtēta in hoc ca. sūt mere pphetica: nō aūt exhortatoria nec minatoria: illa vero q superī⁹ i pdicto capitulo. xxviij. dicunt que ad hāc materiā ptinēt cōminatorie seu, pmissorie ⁊ etiā cōditionalit intelligēda sunt: put sonant: ⁊ hoc, ppt cōtingētiam humanoꝝ actuū: quā nō tollit diuina pscientia seu, puidentia: put in pma pte. q. xxij. in corpe qōnis ⁊ etiā in responsione ad vltimū argumentū: lz etiā, pphetice itelligant: vt dictū est. Jtē qō hic dī: Audite celi ⁊ auribus percipe terra ⁊c. intelligēdū ē p modū attestatōis: nā statim supra añ huiusmōi carminis, ppositōez dī: Et inuocabo cōtra eos celū ⁊ terrā. vbi in hebreo hī: Et testificabo ꝫ eos celū ⁊ terrā. qualit aūt celū ⁊ terra itelligant esse testes: hī ex glosa ordinaria: que vbi dī celuz: iterposuit celestes: ⁊ vbi terrā: terrestres: ⁊ sic vocant hic in testes angeli beati qui celestes sunt. similiter per hoc quod dicit: Terrā. inuocantur anime sanctoꝝ patrum: que nondum erant in celo.

Universidad de Deusto Biblioteca

Unde qñ ea q̃ cõtinent in hoc capitulo ꝑplo ꝯtingerẽt: creature celestes ⁊ terrestres testificarẽt iusticiã ⁊ veritatẽ diuinã in abiectõem hui⁹ ppli ꝑpĩ demerita eoꝝ: vñ Esa. j. cu⁹ tpe ea que hic ꝑnosticant ad executionẽ ꝓcedere incipiebãt ab huiusmodi mosaica attestatõe suã ꝓphetiã icepit dicẽs Audite celi ⁊ aurib⁹ ꝑcipe terra. vbi glo. Sicut pplo israeli ꝑ moysen dictũ fuit: Audite celi ⁊ loquar: ⁊ audiat terra vba oris mei: sic post ꝑuaricatõez ppli eos vocat i testimonium vt oia cognoscãt deũ vt vltorẽ suoꝝ mãdatoꝝ ad iracundiã cõcitatũ vt i glo. vñ aduertẽti vtrũqꝫ caplm. s. istõ ⁊ ꝑmũ Esaie satis pꝫ: ꝙ ea que in hoc capitulo ꝑnosticant: i illo capitulo Esa. denunciant tãq̃ ꝓcedentia ad executõez dicit eni ibi: Filios enutriui ⁊ exaltaui ipi aũt spreuerũt me ⁊c. ⁊ hic dr: Deũ q̃ te genuit dereliq̃sti: ⁊ oblitus es dñi creatoris tui. ⁊ multa simi ia. Itẽ circa ista q̃ hic tradunt ȯ deo s. cũ dr: Dei ꝑfecta sũt opa ⁊c. que vera sũt ꝓut in postilla exponunt: vlteri⁹ tñ i eis aliqua sũt attẽdẽda: q̃ ad ꝓpositũ ꝓprie ꝑtinẽt. Ad quod sciẽdũ ꝙ qꝛ deus ꝓmiserat patrib⁹ multa bona se daturũ filijs: vt pꝫ Gen. xij. ca. ⁊ in q̃plurimis alijs capitulis sequẽtib⁹: in quoꝝ executõne magnalia fecerat cũ eis i egypto ⁊ i mari ⁊c. similit ⁊ legẽ eis dederat tanq̃ pplo peculiari: vt Exo. xx. ca. iccirco qꝛ moyses i h⁹ loco deiectõez eoꝝ ꝓphetare ⁊ testificari itẽdebat: ne forte quis ꝑsumeret deo attribuere aliquã imꝑfectionẽ saltez in operib⁹ suis cũ pplm imperfectũ accepisset: vel legẽ impfectã dedisset ⁊ huiusmodi: iõ in exordio sue attestationis dicit: Date magnificẽtiã deo nostro. q. d. Ex istis q̃ dicturus sum nihil imꝑfectionis deo ẽ attribuendũ: ne eius opibus qꝛ dei ꝑfecta sũt opa. Simili ista q̃ sequunt neqꝫ debeat reputare cõtrariari diuine misericordie ait: Et oẽs vie ei⁹ iudicia. Circa quod attẽdẽdũ ẽ: ꝙ vie dñi q̃bus regit vniuersũ: ẽm ps. sunt misericordia ⁊ veritas. i. iusticia. Sed in q̃busdã effectib⁹ diuine gubernationis magis relucet misericordia q̃ iustitia: ꝓut pꝫ de vijs dei quas deus moysi ostendit. s. Exo. xxxiiij. Et hoc ẽ ꝑcipue cũ de⁹ ꝓcedit ꝑcendo ⁊ miserãdo: sicut in peccato vituli: de quo ibi agit. In quibusdã vero diuinis effectibus magis relucet iusticia q̃ misericordia: sicut cũ punit peccata: ꝑsertim illa q̃ cõtra diuinũ honorẽ publice cõmittunt: de quibus in hoc caplo spãlit agit: ostẽdẽdo qualit talia fuerũt a populo cõmissa: ⁊ a deo rõe sue iusticie erãt puniẽda: in quib⁹ iudicijs diuinis diuina fidelitas absqꝫ vlla iniq̃tate demõstrat: ex hoc ꝙ nllũ malũ remanet impunitũ: ⁊ de hoc dicit: Deus fidelis ⁊ absqꝫ vlla iniquitate. simili ⁊ ei⁹ iusticie rectitudo ostenditur: inquãtũ punitões ꝓcedẽtes a sua iusticia ẽm quã iust⁹ dr recte correspõdẽt peccatis: q̃ ꝑ delinquẽtes fuerũt cõmissa: ꝓut in hoc caplo patebit: ⁊ de hoc dicit: Justus ⁊ rect⁹ ⁊c. In eodẽ ca. xxxij. vbi dr in postilla: Secũdo cõminatur eis subiectõez respectu vilis populi. ¶ Additio 2ª.

IN his duobus versibus. s. Ipi ꝓuocauerunt me ⁊c. Et ego ꝓuocabo eos ⁊c. notabilit ⁊ ꝓpe ostẽdit rectitudo iusticie diuine in iudeoꝝ punitione Ad qd sciẽdũ ꝙ iudei ꝑncipalit recesserũt a dei obedientia in duob⁹. Uno. s. mõ colẽdo idola: vt ꝑcipue pꝫ i historijs ⁊ in. iij. ⁊. iiij. Reg. ⁊ in alijs locis de quo dr hic: Ipi me ꝓuocauerũt: in eo qd nõ erat deus. s. i idolo qd nõ ẽ de⁹: recipiẽdo illud tanq̃ deũ. Secũdo peccauerũt ꝑncipalit ꝯ deũ nõ idola colẽdo: sed deũ irritãdo ꝑ vanas ⁊ insanas doctrinas a phariseis maliciose cõfictas: q̃bus mãdata dei irritauerũt: iuxta illud Matth. xv. ca. Irritum fecistis mãdatũ dei ꝓpĩ traditiones vestras: de quo dicit: Et irritauerũt in vanitatib⁹ suis. Glo. interlinearis. In superstitionib⁹ eoꝝ: q̃ quidẽ superstitiones ꝓprie ꝑtinẽt ad doctrinã pharisaicã q̃ ꝑcepta dei sic false ⁊ vane exponebãt vt intẽcio dei ꝑcipientis irritaret ꝓpĩ eoꝝ falsas traditões: vt xp̃s eis ostẽdit circa ꝑceptũ de parentũ honoratõe in ꝑdicto capitulo. Ex qua quidem falsissima doctrina xp̃m deum reum ẽẽ mortis iudicauerũt: dicẽtes Joh. xix. ca. Nos legez habem⁹ ⁊ ẽm legẽ debet mori. ꝓpĩ que duo peccata ꝑnosticat eis duplicẽ penã ꝑdictis peccatis correspondẽtez. Pro ꝑmo enim peccato ẽm qd coluerũt nõ deũ ꝓ deo deus puniuit eos correspõdẽt assumẽdo non pplm. s. pplm gẽtilẽ in populũ iudeis reprobatis: de quo dixit: Et ego ꝓuocabo eos in eo q̃ nõ ẽ pplus. vñ glo. sup h⁹ verbo: Sicut irritauerũt me: mltitudinẽ falsoꝝ deorũ colẽdo: ⁊ me reprobãdo: sic irritabo eos multitudinem gẽtiũ assumẽdo: ⁊ illos reprobãdo. que q̃dẽ glo. i dictis apli manifeste fundat: q̃ hãc auctem ad ꝓpositum allegãs ad Ro. x. ca. sic di. primus moyses sic dicit: Ego ad emulatõem vos adducã nõ in gẽtẽ insipientẽ ⁊c. Pro secundo vero peccato ꝑ quod nõ colẽdo deos alienos sꝫ supstitionib⁹ varijs deũ irritãdo atqꝫ blasphemãdo a deo vero recesserũt: ꝑnosticauit eos fore puniẽdos ꝑ gẽtẽ stultã. s. paganoꝝ: quã deus nõ assumit sibi in populum: sed habet tanq̃ gẽtez vanã ⁊ stultã: que tamen gens. s. pagana irritat eos cũ quottidie iudei sub coꝛuz dominio habitãtes maxime affliguntur ⁊ irritant: de quo dicit: Et in gẽte stulta irritabo illos. Et sic notandũ: ꝙ in hoc loco status iudeoꝝ a xp̃o recedentiũ hodiernus ꝓprie prenosticat: q̃ quidẽ status ẽ maxie seruilis: qui tamẽ antea maxime fuerat liber: cuꝫ soli deo cui seruire regnare est: ante huiusmodi peccata subdebant: de quo dr supra eodẽ capitulo: Dñs solus dux ei⁹ fuit ⁊c. De hoc quoqꝫ statu seruili eoꝝ hodierno pauloante dixerat: Et cõsiderabo nouissima eoꝝ. i. statum eoꝝ tpe legis xp̃i: quod quidem tẽpus ꝓphete nouissimũ vocãt: vñ Esa. ij. Erit in nouissimis diebus ⁊c. In eodẽ ca. xxxij. vbi dr in postilla: Ideo cõcludit: Laudate gentes populũ ei⁹ ⁊c. Additio tertia.

IN expositõe hui⁹ versus. s. Laudate gentes ⁊c que ẽ ꝯclusio finalis toti⁹ hui⁹ cãtici vr postillator manifeste a veritate deuiare: exponit. n. ꝑdictũ versũ q̃ solus int ceteros versus hui⁹ cãtici cõsolatõem sonat de reuersione iudeoꝝ a captiuitate babylonica: qd ẽ manifeste ꝯ aplm ad ro. xv. q̃ allegat hunc tex. ad ꝓbãdũ vocatõem gẽtiũ. ibi. n. inter alias auctes sacre scripture: quas ad hoc allegat istũ versuz inducit sic dicẽs: ⁊ iterũ dicit: Letamini gentes cũ plebe ei⁹. vbi notandũ ꝙ in hoc loco vbi trãslatio nostra hꝫ: Laudate gẽtes pplm ei⁹. hebraica veritas hꝫ: Exultate seu letamini gẽtes cũ plebe eius. Idẽ enim verbũ oino ponit h ⁊ in psalmo vbi dr: Exultate deo adiutori nostro. similit ⁊ in alio psalmo vbi dr: Exultate iusti in dño. ⁊ sic veritas hebraica cõcordat cũ allegatione apli ⁊ ꝑ cõsequẽs ꝑdicta auctoritas ad lrãm intelligenda est de vocatione gẽtiũ. Expositio aũt postillatoris que est ipsius ra. sa. manifeste ẽ incõsona lre: tum rõne iã dicta: tũ qꝛ vt lrã manifeste sonat in hoc cãtico principalit intẽdit prenosticare reprobationẽ iudeoꝝ: propt eoꝝ maxima peccata in hoc capitulo assignata. vt dictũ ẽ: tũ qꝛ a captiuitate babylonica ꝑncipalit fuerũt reducti ex merid patrũ: ⁊ etiã ex ꝯpunctõe seu confessione eoꝝ: ꝓut sad clare hr. s. Leui. xxvi. vbi de illa captiuitate ⁊ de termino ei⁹ plene agit: vt ibi fuit expositũ. In hoc aũt caplo nihil ponit ꝑtinẽs ad penitentiã seu cõfessionẽ iudeoꝝ nec ad merita patrũ: vñ ille versus nullo mõ ẽ assignadus ad reductõez: sed vere ⁊ ꝓprie applicandus est ꝓut allegatur ab aplo quem sequitur glosa nostra ad assũptionem gentilium in populum dei: de quo dixerat: Ego prouocabo eos in eo qui non est populus. Ratio autem continuationis huius versus ad precedentia declaratur per dicta apostoli ad Roma. xi. vbi dicit: Cecitas ex pte cõtigit i isrl: donec plenitudo gẽtiũ intraret: ⁊ iõ postq̃ moyses declarauit in toto caplo pñti cecitatẽ que i isrl cõtigerat: statiꝫ cõcludit introductionez gẽtiũ i hoc versu finali dicẽs: Exultare seu letamini gẽtes cũ plebe ei⁹. ⁊ ẽ sẽsus: O vos gẽtes exultate cũ plebe eius cũ qua estis assumpti in populũ dei: qꝛ ꝑdicta cecitas iudeoꝝ i vestrũ comodũ versa ẽ: sed qꝛ in ꝑmitiua ecclesia qñ gẽtes fuerũt assũpte in populũ dei: multe afflictões ⁊ sanguinis effusiones cõtigerũt in seruis dei. s. in martyrib⁹ ⁊ sãctis: iõ subdit: Quia sanguinẽ seruoꝝ suoꝝ vlciscet. quos q̃dẽ seruos noiat sine hoc ꝙ denominent a gẽtilib⁹ vel isrliticis: qꝛ iã indistincte ab vtroqꝫ pplo. s. gẽtili ⁊ iudaico serui dei. s. discipuli xp̃i affligebant seu cruciabant. Cõsequent qꝛ in hac vocatione ecclesia dei fuit sũdata ⁊ dilatata: iõ finalit subdit: Propiti⁹ erit terre populi sui. i. misertus erit ecclesie sanctorũ: ꝓut in glosa. Ecclesia eni gentiũ de cui⁹ assumptõe hic agit in sola misericordia dei fundat: nã ẽm Aplm ad Ro. xv. Dico eniꝫ xp̃ꝫ ministrũ fuisse circũcisionis ꝓpĩ veritatẽ ⁊c. gẽtes aũt super mesericordia. vñ hec ẽ vera ⁊ catholica expositio: ẽm quã ꝑcedentia in hoc cãtico sunt exponẽda: ⁊ cũ pauloante dr: Reddã vltionez hostibus meis ⁊c. nõ ẽ intelligẽdũ de chaldeis: sꝫ ȯ phariseis ⁊ similib⁹ odiẽtibus xp̃m. Et cõformit dicẽdũ est de alijs simililibus i hoc caplo cõtentis. Replica.

IN ca. xxxij. vbi postillator optime exponit cãticũ moysi Audite celi ⁊c. Burgeñ. ponit longã digressionẽ: i q̃ ꝑmũ ꝯ postil. dic carmẽ illud mosaicũ non eẽ exhortatoriũ nec ꝯminatoriũ: sed mere ꝓpheticũ. sed Burgeñ. q̃ sepe allegat glosã ordinariã in ꝓposito hꝫ eã cõtra se: ait eni glosa: Hec verba moysi nõ sunt simplicit accipienda: qꝛ ẽm historiã iudeis deo largitore ingratis explicat ꝑfidiam: ꝑ allegoriã scãm instruit eccliaꝫ: ⁊ ad moꝝ ꝓuocat honestatẽ ꝑ tropoloicã. Seruãda est g̃ in historia veritas: i allegoria mysteriũ: i tropoloica discipline vtilitas: ⁊. j. addit glosa: Locut⁹ ẽ moyses vba carminis hui⁹. vt q̃ deũ ore laudat: ope nõ ꝯdicat: qꝛ non ẽ speciosa laus in ore peccatoris. ⁊ ĩfra circa illũ versũ: Ego occidã. glosa dic Generalis admonitio ẽ. huic ꝯsonat magr historiarũ i expositõe hui⁹ carminis: dicẽs ipm eẽ monitoriũ. Burgeñ. igit irrõnabilit notat postillatorẽ sic exponẽtem: ⁊ mirũ vnde veniat hec singularitas Burgeñ. vt dicat in hoc carmine nullũ verbũ exhortatoriũ vel ꝯminatoriũ ꝯtineri: cũ moyses ad exprobrãdũ admonẽdũ ⁊ exhortãdũ fecit ad se vocari senes ꝑ tribus: vt dr in lrã introductoria carminis: scio inquit ceruicẽ tuã durissimam qm semp cõtẽtiose egistis ꝯ dñm me viuẽte: quãto magis cũ mortu⁹ fuero. ⁊ infra: Locutus ẽ g̃ moyses verba carminis hui⁹ ⁊c. vnde pꝫ ꝙ lrã ipa itroducit hoc carmen tanq̃ exhortatoriũ ⁊c. cũ quo bñ stat ꝙ in multis sit ꝓpheticũ: eadẽ etiã littere itroductio ẽ cõminatoria cuꝫ dr: Occurrẽt vobis mala i extremo tpe ⁊c. cũ q̃ tñ stat ꝙ cõminatio sit ꝓphetica: nescio quid mouit Burgeñ. vt tãta digressione se restringeret ad locutionẽ propheticã solũ: nisi qꝛ forte voluit aliq̃d hĩe ꝯ postillatorẽ quãuis q̃ ad hoc nõ sit magni põderis: ⁊ certe cõpatio hui⁹ capituli ⁊ ꝑmi capituli esaie quã Burgeñ. ꝓ cõfirmatõe sue intẽtõnis adducit: ẽ ꝯ eũ: ⁊ ꝓ intẽtione postillatoris. Cõsiderãti eni diligent modos loquẽdi hic ⁊ ibi clare videbit: ꝙ stilus ẽ duplex. s. comedicus ⁊ tragedicus: nã ꝓphetãdo vtrobiqꝫ exprobrat vicia: cõminat penã: exhortat ad penitẽtiã: promittẽdo veniam ⁊ puto raro tã ꝑcisã ꝓphetiã reperiri: q̃n habeat exprobratõis mixturã ⁊c. ¶ In eodẽ carmie cũ postillator exponit illũ versuꝫ: Ego ꝓuocabo eos in eo q̃ nõ ẽ populus ⁊ in gẽte stulta irritabo eos. de oppressione iudeoꝝ a paganis: vt sicut ipi iudei coluerũt nõ deũ ꝓ deo: ita de⁹ stultũ pplm deũ ignorãtẽ ꝑtulit iudeis: subijciẽdo eos paganoꝝ oppꝑssionib⁹: Burgeñ. nõ stãs cõtẽtus i tali rõnabili ⁊ lrali expositione: exponit ꝓuocatõez de electõe nõ ppli s. gẽtilis cõgregando ex eis eccliam iudeis reprobatis: et irritatõez in gẽte stulta exponit de punitione iudeoꝝ a paganis: sed hec Burgeñ. expositio ⁊si posset ꝓ mystica expõe sustineri: lralis tñ eẽ nõ põt: nisi valde extorte: Extorta est eni snia electõez ppli gẽtilis dicere iudeoꝝ ꝓuocatõnẽ: qꝛ ex iudeis ⁊ gẽtibus ẽ a ꝑncipio collecta ecclesia diuina electione in charitate: nõ ꝓuocatõe: ⁊ in fine fiet ex eisdem ⁊ iudeoꝝ reliq̃s vnũ ouile: ⁊ vnus pastor sine ꝓuocatione: qꝛ ꝓuocatio hic sonat in penã: nõ i grãm. videt igit ꝓuocatio ⁊ irritatio ad vnũ effectũ ꝑtinere: ⁊ sic ad idem ꝑtinent non pplus ⁊ stultus pplus: nã ⁊ glo. interlinearis dicit ad vtrũqꝫ ꝑtinẽ: qꝛ deũ verũ ignorãs fuit gẽtilitas etiã stulta: ⁊ ꝑ consequẽs nõ pplus: sꝫ cõuersa ad xp̃m facta ẽ dei pplus ⁊ sapiẽs populus. nec igit irritatio ꝓuocatio ẽ: qꝛ illũ populuꝫ aliqñ nõ pplm ⁊ stultũ ꝑtulit iudeis incredulis ⁊ ipos iudeos illi⁹ ppli subiecit seruituti: vt sic maior seruiat minori: ꝓut declarat apls ad Ro. ix. quẽ etiã allegat Burgeñ. sed nõ ad suã intẽtionẽ: vt pꝫ: Si eniꝫ irritatio i gẽte stulta dr afflictio iudeoꝝ a gẽtib⁹: ꝓut Burgeñ. vult: dicit vtiqꝫ xp̃ianos esse gẽtẽ stultã: quod i ecclia tolerari nõ debꝫ a iudeo baptizato. In eodẽ carmie cũ postillator illũ versũ Laudate gẽtes pplm ei⁹ ⁊c. exponit de cõsolatione iudeoꝝ in reditu captiuitatis babylonice. Burgeñ. dicit eũ manifeste a veritate deuiare: asserẽs eẽ illã expositõez ꝯtra aplꝫ ad ro. xv. q̃ vt Burgeñ. dicit illũ versũ: Adducit de vocatõe gẽtiũ ad fidẽ ⁊c. hic dico ꝙ si ita esset vt Burgeñ. allegat. non obstaret q̃n ꝑticularis reductio captiuitatis babylonice ad lrãm etiã exponat de humani generis generali redẽptione: hoc enim sepe fit in sacra scriptura: ꝙ trãsit de ꝑte ad totũ: ⁊ econuerso: vt pꝫ in regulis ticonij quas ponit beatus Augu. iij. de doctrina xp̃iana: ⁊ ẽ regula quarta: sꝫ nõ apparet ꝙ aplus hunc versũ assumat ad itẽtionẽ Burgeñ. nã scribens romanis distinguit i loco allegato iter vocationẽ iudeoꝝ ⁊ gẽtiũ: dicẽs in snia: xp̃m vocasse iudeos ex debito quodã ad cõfirmãdũ ꝓmissiones patrũ: gentes autẽ sup misericordia sine tali ꝑuia ꝓmissione. hortat igit vtrosqꝫ ad deum honorandum: ⁊ ad hoc inducit tria testimonia sacre scripture: quoꝝ 2m sũpsit ex hoc loco: Nũc aũt inuitare gẽtes ⁊ iudeos: immo oẽs creaturas ad laudãdũ deũ non obuiat expositioni postillatoris. nec valet qd Burgeñ. 2o adducit: ꝙ videlꝫ h ꝑnosticat reprobatio iudeorũ ꝓpter eoꝝ maxima peccata. in hoc capitulo assignatur ꝑncipalit idolatria ꝓ cã reprobatõis ⁊ deiectõis eoꝝ: cũ dr Preuocauerũt eũ i dijs alienis ⁊c. q̃ ꝓcedũt ⁊ sequunt: que idolatria tpe vocatõis gẽtiũ i iudeis locũ ñ habuit: vt burgeñ. sepe testat i hoc suo corruptorio: spãlit. s. leuiti. xxvi. Abiectio igit iudeoꝝ de q̃ i hoc ca⁰: fuit ꝑ captiuitatẽ babylonicã: igit hec ꝯsolatõ q̃ ꝯcludit: ẽ ad eadẽ: ꝓut postillator vult: nec valꝫ ꝙ vlteri⁹ burgẽ. ꝓ sua itẽtõe adducit: dicẽs ꝙ reductio captiuitatis babylonice fuit ex merid patrũ: ⁊ cõfessione captiuoꝝ: ⁊ i h⁹ ca⁰ nihil taliũ ponit: nã sepe dictũ ẽ ꝙ argumẽtũ ex aucte negatiua nõ valꝫ: sꝫ sapit errorem ¶ Uiklef ⁊ hussitarũ: nã si valeret possem⁹ ⁊ nos arguẽ ꝯ suã ⁊ glose allegoricã expositõez. Deiectio hec iudeoꝝ ⁊ gẽtiuꝫ vocatio ẽ ꝓpĩ iudeoꝝ ꝑfidiã: qꝛ xp̃m negauerũt: sꝫ nihil taliũ hr i lrã nisi de idolatria: q̃ locũ ꝓtũc habuit: vt dictũ ẽ sed manifestũ ẽ vtrũqꝫ argumẽtũ nõ valere cũ expositõne igit verã ppstillatoris expositionẽ ⁊ glo. ordina. nõ abijcio qꝛ stãt simul ẽm regulas ticonij. s. allegatas: q̃uis burgẽ. se ad vnã astringat: ⁊ in odiũ postillatoris ꝑmã abijciat sine rõne: vt patuit ex dictis.

Universidad de Deusto Biblioteca

H Ec ē bñdictio. Hic ɔñr ponit bñdictio .XXXIII.
moysi: sup ppl'z sic ⁊ iacob p̄riarcha bñdixit filios
suos iminēte morte sua: vt hr̄ geñ. xlix. c. In hac
g bñdictōe pmittit pfatio: 2° sbdit executio: ibi viuat rubē
3° ponit ɔclusio: ibi Nō ē ali'. Circa pmū pmittit titul' cuz
dr̄: a Hec ē bñdi-
ctio: ⁊ subdit bñdicti
onis cā: q̄ fuit datio
legis ⁊ ei' susceptio: ⁊
hoc notat cum dr̄:
b ¶ Dñs de syna ve
nit. qꝛ ibi dedit legē:
vt hr̄ exo. xx. c Et
de seir ort' ē nobis ⁊c̄.
Dicūt hebrei q dñs
p° legem obtulit idu-
meis: q̄ hitabāt i mō
te seir: ⁊ ismaelitis: q̄
habitabāt circa mon
tē pharā: sed ibi nolu
erūt eā accipe: ⁊ tunc
dedit eā filijs israel i
mōte synai: ⁊ sic fm
eos exponit qd̄ dicit
c ¶ De seir ort' ē no-

Ca. XXXIII.

HEc est benedictio qua benedixit moyses hō dei filijs isrl' añ mortē suaz. Et ait: Dñs d̄ syna vēit ēt d̄ seir ort' ē nob. Apparuit d̄ mōte pharan: ēt cū eo scōꝝ milia. In dextra eius ignea lex: dilexit populos. Omnes sci i manu illi' sūt ēt q appropinquāt pedib' ei': accipiēt d̄ doctrina illi'. Legē pcepit nob moyses: hereditatē multitudinis iacob. Et erit apud rectissimū rex: cōgregatis pncipibus ppli cū tribub' isrl'. Uiuat rubē ēt nō moriat: ēt sit puus i nūero. Hec ē iude bñdictō. Audi dñe vocez iude: ēt ad pplm suū intro duc eū. Man' eius pugnabunt p eo: ēt adiutor illi' ɔ̄ aduersarios ei' erit. Leui quoqꝫ ait: Perfectio tua ēt doctrina tua ā viro scō

bis ⁊c̄. i. de illis locis venit ad nos dādo nobis legē ab alijs
recusatā: sed hoc dictū nō ɔsonat sacre scripture: q̄ in toto
suo pcessu vr̄ sonare q ppl's hebreoꝝ a deo fuit spālit ele-
ctus: vt inde xp̄s nasceret: ppi qd̄ spāli scitate debuit pollē
ppi qd̄ ab alijs pplis pmo fuit segregat' p fidē vni' dei. s.
i abraā: vt hr̄ Geñ. xij. Et postea distinct' p circūcisionez q̄
fuit signū fidei: vt hr̄ Geñ. xvij. postea deo spālit applicat'
p legis susceptōez: Exo. xx. ⁊ d̄ talib' bñficijs illi pplo singu
larit datis: dr̄ ps. cxlvi. Nō fecit talit oi natōi ⁊c̄. ⁊ iudicia
⁊c̄. q̄ i lege cōtinent: ⁊ iō a iudeis vr̄ ee cōfictū q lex illa ob-
lata fuerit alijs pplis: ppi qd̄ alit exponūt doctores nr̄i sic:
c De seir ort' ē nobis ⁊c̄. i. idumeis ⁊ ismaeliticis i sua in
fidelitate ⁊ idolatria dimissis: de' p spāle bñficiū ortus est
nobis i datōe legis: lz aūt hoc sit bñ dictū: tñ nō ɔsonat ad
plenū lr̄e: qꝛ scptura vniformit loquit hic de syna ⁊ seir ⁊ d̄
mōte pharā: vt pz i textu: iō pōt alit exponi: qꝛ p' dationez
legis i mōte synai: ppl's eūdo visus terrā pmissionis trāsiuit
iuxta mōtē seir: vt hr̄ Nume. xx. ca. Et dū circūirēt mōtem
illū ppl's cepit tedē itineris ⁊ laboris: ⁊ ex h' murmurare: p-
pi qd̄ dñs imisit spētes ignitos i pplm: vt hr̄ Nu. xxi. ⁊ cuz
ppl's clamaret ppi morsus serpētū: dñs pcepit moysi vt fa-
ceret serpētē eneū: ad cui' ɔspectū pcussi a serpētib' sanabāt
Ille aūt serpēs hēbat similitudinē aialis venenosi: erat tñ si
ne veneno: ⁊ iō fuit figura xp̄i: q̄ habuit carnē similem pec
catrici: sz fuit sine pctō: cui' ituit' p verā fidē sanat a morsi-
b' pctōꝝ. Illā aūt figurā itellexit moyses: ⁊ iō dixit: De seir
ortus ē nobis ⁊c̄. qꝛ i circuitu mōtis seir reuelatū fuit ei bñ
ficiū icarnatōis xp̄i ⁊ passiōis: qd̄ ē maximū. d ¶ Appa-
ruit de mōte pharan. Nume. x. hr̄: q cū ppl's recessisset de
mōte synai nube eos ducēte: reqeuit nubes i solitudie pha-
ran: ⁊ cū pplus ibi desideraret carnes: dñs dedit eis cotur
nices i tāta multitudine: qd̄ habuerūt satis vsqꝫ ad mēsem
itegrū: qd̄ moysi visū fuit valde magnū: vt hr̄ nūe. xi. Tūc
ēt i adiutoriū moysi i regimine ppli repleuit dñs. lxx. senes
spūscō: vt ibidē hr̄: ⁊ ppi istō bñficiū dixit moyses: d ¶ Ap
paruit de mōte pharā. illuminādo. lxx. senes: e Et cuz
eo scōꝝ milia. i. angeloꝝ ei ministrātiū: fm q dr̄ Dañ. vij.
Milia miliū mistrabāt ei ⁊c̄. sic igit p' bñficiū legis date in
mōte synai moyses facit hic mētionez de alijs duob' locis
ppi pdicta bñficia ibi collata. f ¶ In dex. eius ignea lex.
qꝛ fuit data de medio ignis: vt hr̄ exo. xix. g Dilexit po
pulos. i. xij. trib': qꝛ q̄libet poterat dici ppl's vn' vl' alit
Dilexit pplos generalit. fm illud Sap. xi. Diligis dñe
oia q̄ sūt: ⁊ nihil odisti eoꝝ q̄ fecisti. sz spālit dilexit po
pulū isrl' tanq̄ sibi deputatū: iō subdit: b ¶ Omnes
sci i manu illi' sūt. i. i sua gubernatōe ⁊ ptectōe: lz enim
ibi eēnt aliq̄ mali
tñ p maiori pte
erāt boni. i Et
q̄ appro. pe. ei' ⁊c̄.
h° dr̄ qꝛ i datōe le
gis dñs sup mon
tē synai loqbat: ⁊
ppl's erat in valle
iuxta pedē mōtis
audiēs vba dñi: ⁊
qꝛ decē pcepta de
calogi data sunt
ab eo imediate: ce
tera vo mediante
moyse: iō sequit:
k ¶ Legē pce. no-
bis moyses. aucte
dei. l Heredi.
mul. iacob. qꝛ sic
hēditas ē res imo
bil: ita lex fuit data iudeis vt imobilit suaret ab eis.
m ¶ Et erit apud rec. rex. i. si lex sic cōseruet a pplo: erit
rectissim': qꝛ lege diuia gubernat': ⁊ dñs erit coꝝ rex:
vñ ⁊. j. Reg. viij. c. qñ pmo elegerūt regē aliū: dixit dñs
ad samuelē: Nō te abiecerūt: sed me ne regnē sup eos.
n Uiuat rubē. Hic ɔñter ponit bñdictōis executio.
⁊ diuidit in. xi. ptes fm trib'. xi. bñdictas a moyse: ⁊ pa
tebūt ptes psequēdo. Prio g ponit bñdictio ipi' ruben
qꝛ fuit pmogenit' cū dr̄: n ¶ Uiuat rubē. vita nature.
o Et nō moriat. morte culpe vl' gehēne. p Et sit
pu' i nūero. h' aūt addit moyses ad cōcordādū cū vbo
iacob: q̄ dixit ipi ruben Geñ. xlix. Effusus es sic aq̄: nō
crescas ⁊c̄. q ¶ Hec ē bñdictō iude. post bñdictōez ru
ben imediate ponit bñdictio iude: qꝛ successit ei i hono
re regni q̄tū ad ius pmogeniture. r Audi vocē dñe
iude. dicit ra. sa. q hec pphia respicit ad vocem orōnis
ipi' dauid ⁊ salomonis q̄ fuerūt exauditi i plib' orōnib'
suis: ⁊ ipi' aza p exercitu ethiopū iuadēte ipm. ij. paly.
xiiij. et iosaphat p ammonitis. ij. paly. xx. et ezechie p
sennacharib. iiij. Reg. xix. q̄ fuerūt reges iuda. s ¶ Et
ad pplm suū itroduc eū. i. ad limbū patrū p' vitā pñtē
vñ de sanctis pr̄ib' cōit scribit de morte eoꝝ: ⁊ apposit'
ē ad pplm suū: vel ad pr̄es suos. t Man' ei' pugna
būt p eo. qꝛ vsqꝫ ad electōez saulis tribus iuda habuit
ducatū belli: vt hr̄ Judi. j. Quis ascēdet añ nos ɔ̄ cha-
naneū ⁊ erit dux belli. Dixitqꝫ dñs: iudas ascēdet. ⁊. xx
ca. i bello ɔ̄ filios beniamin: cū alie trib' q̄rerēt: qs erit
i exercitu nr̄o pnceps certaminis: Rñdit dñs: Judas sit
dux vester. v ¶ Et adiutor illi' ɔ̄ aduersarios ei' erit
dicit ra. sa. q hoc spālit dr̄ p iosaphat rege iuda q̄ im
petu facto ɔ̄ eū i ramoth galaad exclamauit ad dñm ⁊
audiuit eū. iij. reg. xxij. pōt etiā intelligi de plurib' alijs
regib' de tribu iuda q̄ fuerūt adiuti a dño in piculis.
x Leui q̄z ait. post bñdictōes iude imediate ponit bñ
dictō leui ppi dignitatē sacerdotij. y ¶ Perfectō tua:
quātū ad vitā scām. z Et doctrina tua. quātū ad
sanā doctrinā. ⁊ ¶ A viro scō tuo. i. a moyse q̄ fuit d̄
eadē tribu: ⁊ sanctitas vite ⁊ veritas doctrine ab eo de
riuata fuit ad alios eiusdē trib': ⁊ loquit hic moyses d̄
seipō q̄si d̄ q̄dā alio ex hūilitate: qꝛ hec ptinēt ad ɔmē
dationē ei': sicut ⁊ iohēs euāgelista Joh. xi. dicit de se.

ipō: Uidit illum discipulum quē diligebat iesus ⁊c̄.
a Quē pbasti i tētatione. hoc dirigit ad deū q̄ patiē
tiā moysi pbauit i multis tētationib' iudeoꝝ. b Et
iudicasti ad aquas ɔ̄dictionis. determinādo sup eum pe
nā mortis: vt hr̄ Nume. xx. ⁊ ex hoc pz veritas ipsius
moysi q̄ ita fideli
ter expmit pecca-
tū suū sicut ⁊ me
rituz. c ¶ Qui
dixit pr̄i suo. hoc
nō solū intelligit
de moyse: sz ēt de
alijs filijs leui: q̄
ad pceptū moysi
interfecerūt ppin
q̄s suos ppi culpā
ex adoratōe vitu-
li Exo. xxxij.
o Hi custodie-
rūt eloquiū tuū.
qꝛ lex diuina pce-
pit idolatras iter
fici. e ¶ Et pa-
ctū tuū. dicit hic
ra. sa. q hoc intel
ligit de circūcisio
ne q̄ vocat pactū
dñi Geñ. xvij. qꝛ
alie trib' nō circū
ciderūt filios suos
natos in deserto:
q̄usqꝫ fuerūt i ter
ra pmissionis: vt
hr̄ Josue. v. Sed
trib' leui filios su
os circūcidit: vt
iste dic. Cōtrariū
aūt dicūt cōit expo
sitores nr̄i: ⁊ huic
ɔsonat scriptura

tuo q̄uem probasti in tentatione ēt iudicasti ad aq̄s cōtradictionis. Qui dixit patri suo ⁊ matri sue nescio vos: ⁊ fratribus suis ignoro illos: ⁊ nescierunt filios suos. Hi cūstodierūt eloquiuz tuum ēt pactum tuū seruauerūt: iudicia tua o iacob: ⁊ legē tuam o isrl'. Ponēt thymiama i furore tuo: ⁊ holocausta super altare tuum. Benedic dñe fortitudini ei': ⁊ opa manuum illius suscipe. Percute dorsa iimicoꝝ ei': ⁊ q oderūt eū ñ ɔsurgāt. Et beniamin ait: Amantissim' dñi: hitābit ɔfident i eo: quāsi i thalamo tota die morabit ēt int humeros illi' reqescet. Joseph q̄z ait: De bñdictione dñi terra ei': dē pomis celi ēt rore atqꝫ abysso subiacēte. De pomis fructuū solis ac lune: dē vtice antiq̄rū mōtiū: de pomis colliū eternoꝝ: ⁊ de frugib' terre: ⁊ de plenitudie ei'. Benedictio illi' q apparuit in rubo veniat sr̄ caput ioseph ⁊ sūp vticē naçarei int frēs suos. Quāsi primogeniti tauri pulchritudo eius: cornua rhinocerotis cornua illi'. In ipis vētilabit gētes vsqꝫ ad termios terre. Hē sūt mltitudines ephraim: ⁊ hec milia manasse. Et çabulon ait: Letare çabulon i exitu tuo: ēt isachar i tabnaculis tuis: pōplos vocabūt ad mōtē: ibi imōlabūt victimas iusticie. Qui inundatōez maris q̄i lac suggēt ēt thesauros absconditos harenarū. Et gād ait: Benedictus in latitudine gad. Quāsi leo reqeuit: cēpitqꝫ brachiū ⁊ vticem. Et uidit

Josue. v. vbi dr̄: Populus aūt q̄ nat' est i deserto p. xl.
annos icircūcisus fuit ita q generalit loquit: ⁊ nullū ex
cipit: ⁊ fm hoc qd̄ dr̄ hic: Pactū tuū. pōt intelligi d̄ ob
seruatione legaliū: sicut ⁊ alia q̄ hic ponunt. f ¶ Po-
nēt thymiama i furore tuo. i. ad auertēdū furorē tuum
a pplo tuo. g Bñdic dñe fortitudini ei'. dicit h ra.
sa. q hoc refert ad machabeos q̄ fuerūt de tribu leui: ⁊
fortit pugnauerūt ɔ̄ aduersarios fidei: ⁊ qꝛ fuerūt val-
de pauci respectu aduersarioꝝ: iō moyses hoc puidēs
orat p eis. h ¶ Et beniamin ait. hic post bñdictōez le
ui ad quē ptinebat sacerdotiū: ponit imediate bñdictō
beniamin: i cui' sorte fuit tēplū. i Habitabit ɔfidēt
i eo. s. i dño: eo q deus spāli mō hitabat i tēplo: de qua
bitatione subdit: k ¶ Quasi i thalamo tota die mo-
rabit. tēplū. n. vbi de' colebat erat q̄si thalamus ipius.
l Et int hu. illi' reqescet. lz. n. humeri sūt i supiori pte
corpis: tñ iferiores sūt capite: ⁊ p hoc designat loc' edi-
ficatōis tēpli: qꝛ lz tēplū edificatū fuerit i mōte moria:
nō tñ i sūmitate ei': sz i decliui p spaciū vigitītriū cubi-
toꝝ a sūmitate mōtis: vt dicūt hebrei. m ¶ Joseph q̄z
ait. Post bñdictōz beniamin ponit bñdictio ioseph: qꝛ
sicut i sorte beniamin fuit tēplū: sic i sorte ioseph fuit sy
lo: vbi filij isrl' posuerūt tabernaculū moysi ⁊ arcā testi
monij: vt hr̄ Josue. xviij. ca. ⁊ qꝛ locus tēpli fuit excellē
tior ⁊ deo diligibilior: iō ppōit bñdictō beniamin bñdi
ctōi ioseph: lz beniamin fuerit iunior. n De bñdictōe
dñi terra ei'. qꝛ sors ioseph fuit valde fertilis. o De po-
mis celi. qꝛ arbores fructificāt ex iufluētia celi ⁊ stellarum.
p ¶ Et rore atqꝫ abys. sbiacēte. tra. n. hūecta ē apta ad fru
ctificādū: hūectat aūt a supiori ex descēsu roris ⁊ ab iferiori
ex aq̄s sb tra latētib' q̄ h noie abyssi signāt: q De po. fru.
so. ⁊. lu. h° addit ad d̄
signādū q int celi lu
miaria sol ⁊ luna ha-
bēt maiorē efficaciaz
sup terrenascentia.
r ¶ De vti. āti. mon-
tiū. ibi eni fruct' citi'
maturant ⁊ ppi noui
tatē magis diligunt.
s Bene. illi' q̄ ap. i
rubo. i. ipi' dei q̄ i ru-
bo apparuit moysi.
t ¶ Supra vticē na-
çarei. i. sci: qꝛ ioseph i
ter alios fratres suos
fuit scior. v Qua
si pmogeniti tauri ⁊c̄.
h° dr̄ ppi tribū ephra
im: q̄ fuit fortis ⁊ belli-
cosa: ⁊ ppi regnū dcē
tribuū: qd̄ fuit datuz
illi tribui i prio rege
s. hieroboaz: vt hr̄. iij.
reg. xi. x ¶ He sunt
mlt tudines ephraiz
hoc exponit duplicit
Uno mō referēdo ad
numerositatem ppli
vtriusqꝫ tribus. Alio
modo referendo ad
multitudinē aduersa
rioꝝ ab eis deuictoꝝ
y Et çabulon ait.
hic ɔñt dscribit bñdi
ctio çabulō ⁊ isachar
sil: sortes. n. eoꝝ fuerūt ppinq̄ ⁊ vt dicūt hebrei trib' çabu-
lon fuit itēta mercationib' i portub' maris q̄ fuerūt i sorte
ei': trib' aūt isachar fuit mag' itēta studio legis: ⁊ vt libe-
ri' ad hoc vacaret: trib' çabulon puidebat ei saltē i magna
pte de necessarijs: ⁊ hoc ē qd̄ dr̄: z ¶ Letare çabulō in exi
tu tuo. p mercationib' exercēdis. a Et isachar i taber.
tuis. ibi manēdo p studio diuine legis. b ¶ Populos ad
mōtē vocabūt. i. ad hierl'm i mōte sitā: qꝛ i solēnitatib' ve-
niebat ibi pplus ad audiēdū doctrinā legis a doctorib' de
tribu isachar. c Ibi imo. victi. di. iusticie. qꝛ i trib' solē-
nitatin' pcipuis debebāt apparē corā dño nō vacui: sed cuz
munerib' ⁊ sacrificijs. d ¶ Qui inundatōez maris quasi
lac suggēt. i. bona apportata i nauib' p vndas maris. e Et
the. absco. harenaꝝ. i. metalla diuersa: ⁊ lapides pciosos: q̄
de harena tre extrahunt: ⁊ ad loca lōgiqua p mare frequē-
ter trāsportāt. f ¶ Et gad ait. hic ponit bñdictō gad cū dr̄
g Be. i la. gad. p qd̄ dsignat q hūit latitudiez tre i sna sor
te. h ¶ Quasi leo reqeuit. qꝛ i illa tribu fuert hoies fortes ⁊
bellicosi: fm q dr̄ ge. xlix. Gad accict' pliabit. i Ce. bra. ⁊
vticē. erāt. n. ibi aliq̄ ita fortes q vno ictu āputabāt caput
hois cū hūero ⁊ brachio: vt dic ra. sa. alit expōit: vt p bra-
chiū itelligat fortis aduēsari' p vticē turme vl' acici capitane'
⁊ neutri poterāt ipetū gaditaꝝ sustinē: ⁊ ppi h' fuert positi i
frōte exercitus filiorum isrl' pugnādo contra chananeos.
k ¶ Et vidit pncipatū suū. q in pte sua doctor esset reposi
tus. Iste doctor fuit moyses qui fuit sepultus in sorte gad.

τ hoc cessit ad magnū honorem τ dignitatē illius tribus.
a Qui fuit cū pncipib' ppl'i.i.cū pncipib' nouē tribuum τ dimidie quilqȝ cēt eis hēditas acq̄sita. b ¶ Et fecit iusticias dn̄i.i hoc adiplēdo qd pmiserat moysi: Nume. xxxij. ca. c Et iudi.su.cū isrl'.i.tenēdo eis i hoc fidelitatem.
d ¶ Dan q̄ȝ ait. Hic ponit bn̄dictio ipsius dan cū di: e Dan catulus leonis. qd di spāliter ppter sanson q̄ fuit fortissim': τ ò tribu dan. f ¶ Fluet largit. hoc di ppt fluuiū iordanē q̄ orit i sorte ei': iuxta ciuitatē captā ab eis que prius lachis vocabat. Sȝ ab eis fuit denoiata dan ex noie patris sui: vt hr iudi.xviij. τ ē i termino aqlonari terre pmissionis sub mōte libani: i cui' radicib' sūt duo fōtes: vn' nomine ior: τ alt dan: q̄ simul iūcti iordanis nomem efficiunt.
g De basan. in tra eni illa vltra iordanē ē q̄dā fōs quē hierony. vocat phialā Marcus dalmanucha: Matthe' magedon: vbi ē pm' ort' iordanis: nā palee ibi imisse sub terraneo meatu ducte recipiunt in dan. h ¶ Et neptalim dixit. ipm benedicendo.
i Neptalim abūdātia pfruet in q̄ sue sortis fertilitas designat. k ¶ Et plen' erit i bn̄dictōib' dn̄i. i sorte eni ei' terre nascētia citi' appropinquabāt ad maturitatē q̄ in alijs ptib' t're pmissionis: τ iō ex fructib' illi' terre pmo afferebant pmitie ad tēplū: vn̄ τ sacerdotes τ leuite bn̄dicebāt dn̄m: τ eadē hr snia Gen̄.xlix. i bn̄dictōe neptalim. l Mare τ meridiē possidebit. qz mare galilee quantū ad sui ptē meridionalē cecidit i sortē neptalim. n ¶ Aser q̄ȝ ait. ipm bn̄dicēdo. n Bn̄dict' i filijs aser. in hoc designat pulchritudo plis: iō subdit: o ¶ Sit placēs frib' suis. qz filie ei' erāt ita pulchre: vt eēnt apte ad maritādū regib' ac sacerdotib': vt dicit ra.sa. p Et tīgat i oleo pedē suū. qz i sorte sua multe fuerūt oliue τ fructifere: ex q̄b' ibi abūdabat oleū q̄ abūdātia designat p tinctōeȝ pedis: sicut Job.xxix. Lauabā pedes meos butiro. q ¶ Ferrū τ es calciamētū ei'. qz in sorte aser fuerūt minere ferri τ eris: q̄ calcabant calciamentis eo₂ q̄ ibi opabant. r Sicut dies iuuētutis tue. sūt delectabiles τ placidi. s ¶ Ita τ senectus tua. sit amabilis τ placida: hic q̄rit quare symeon n̄ habuit bn̄dictōeȝ ad qd rn̄dēt hebrei q̄ h' fuit: qz pmo tractauit de vēditōe ioseph τ alios ad hoc induxit: ppt qd ioseph retinuit eū in vinculis: ceteris frib' ad patrē remissis: vt hr Gen̄.xlij. Itē qz pnceps trib' symeon fornicatus ē beelphegor: ex quo accidit mortalitas i ppl'o: vt hr Nume.xxv. t Nō ē alius. Hic ponit ꝯclusio itēta q̄ ē iductio ppl'i ad dei reuerētiā τ amorē: ad ei' aūt reuerētiā iducit moyses ex cōsideratōe magnitudinis diuine: cū di: Nō ē alius. similis in magnitudine.
v ¶ Ut deus rectissimi. i. vt de' ppl'i isrl' rectissima lege gubernati. x Ascēsor celi.i. deus qui est in celis excelsior.
y ¶ Magnificētia ei' discurrūt nubes. i hebreo hr: Discurrūt celi. qz motus celi orbiū celestiū dei magnificētiā ostendūt. z Habita. ei' sursū. qz ē sup oia bn̄dict'. a ¶ Et subter brachia sempiterna. in hebreo hr: Brachia seculi. p q̄ intelligunt angeli: quo₂ vtute ministrant alie creature: τ

principatū suū q̄ in parte sua doctor eēt repositus: qui fuit cū pncipib' ppl'i ēt fecit iusticias dn̄i: ēt iudiciū suū cū isrl'. Dan q̄ȝ ait: Dan catulus leonis: fluet largit de basan. Et neptalim dixit: Neptalim abūdātia pfruetur: ēt plen' erit bn̄dictōib' dn̄i. Mare τ meridiē possidebit. Aser q̄ȝ ait: Benedictus i filijs aser. Sit placēs frib' suis: ēt tīgat in oleo pedem suū: Ferrū τ es calciamētū ei'. Sicut dies iuuentutis tue. ita τ senectus tua

Non ē ali' vt de' rectissimi Ascēnsor celi auxiliator tuus. Magnificētia ei' discurrūt nubes: habitaculū ei' sursū: ēt subt brachia sēpiterna. Eijciet a facie tua inimicū: dicetqȝ: cōterere. Habitabit isrl' cōfident ēt solus. Oculus iacob i terra frumenti τ vini: celiqȝ caligabunt rore. Beatus tu isrl'. Quis silis tui: pple q̄ saluaris in dn̄o? Scutū auxilij tui: τ gladius glie tue. Negabunt te inimici tui: ēt tu eo₂ colla calcabis.

ipi subsunt deo tāq̄ eius ministri. Cōsequent iducit ad dei amorē ex cōsideratione bn̄ficio₂ pmisso₂ cū dicit: b Eijciet a facie tua inimicū.i.iimicos: τ accipit hic singulare p plurali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima.i.mltitudo muscarū. c ¶ Dicetqȝ cōterere.i.vbo suo cōterēt absqȝ tuo labore. d Habitabit isrl' cōfidēter. deuicti aduersarijs. e Et solus. qz ppt securitatē magnā nō erit necesse q̄ homies ꝯgregent ad iuicē ad resistēdū aduersarijs: sȝ q̄libet poterit hitare p se sub vite sua τ ficulnea sua. f ¶ Oculus iacob in terra frumēti τc. i. videbit fertilitatē bono₂ i terra sua g Celiqȝ caligabūt rore. i h' designat abūdantia roris ad fecundatōē t're. h ¶ Beatus es tu isrl'. q̄ sic visitaris a dn̄o τ defenderis: vn̄ ibi dit: i Scutū auxilij tui. τc. ē dn̄s de' tuus. k ¶ Negabūt te inimici tui. in hebreo hr: Mētient tibi inimici tui. qd exponūt hebrei de gabaonitis q̄ mētientes dixerūt filijs isrl': De terra lōgiqua valde venerūt serui tui. vt hr Josue.ix. Pōt etiā exponi fm trāslationē nostrā de regib' chananeo₂ q̄ negātes filijs isrl' terrā eis pmissaȝ a dn̄o venerūt vnaminit ad pugnādū cōtra eos: vt hr iosue.ix.c. l Et tu eo₂ col. calca. qd ipletū fuit qn̄ pncipes exercit' isrl' posuerūt pedes suos sup colla q̄nqȝ regū latētiū i speluca: vt hr iosue.x.c. In.c.xxxiij. vbi dr i postil. Propt qd alit exponūt doctores nr̄i τc. Additio

AD vlteriorē euidētiā eo₂ q̄ i hoc ca.xxxiij. tradunt: vna cū cōtinuatōe eo₂ ad pdicta in pcedēti capitulo cōsiderandū ē q̄ fm apli doctrinā ad Ro.xi.s.allegatā. Cecitas ex pte cōtigit in isrl': donec plenitudo gētiū intraret: i quo seueritas dei.s. eius iusticie rectitudo τ eius bonitas cōprobat. Seueritas q̄dē in deiectione iudeo₂ pportionata peccatis eo₂: vt dictū est. Bonitas vero in vocatōe gētiū: vn̄ di.ibidem loquēs romāis: Vide ḡ bonitatē τ seueritatē dei: i eos q̄dē qui' ceciderūt seueritatē: in te vero bonitatē. de q̄ q̄dē seueritate τ bonitate dei in pcedenti cātico agit: put ibidē fuit declaratū: τ qz fm ipi' apli doctrinā ad ro. ix. ppl's iudaic' nō fuit sic totalit eiect' a deo: qn ex eo remāsisset aliq̄ relique pphetāte Esa. Nisi dn̄s reliq̄sset nobis semē τc. Que q̄dē relique fm ipȝ ibidē cōpant ad gētē noue legis: sic radix ad ramos: vn̄ gētilib' ibidē dic. Tu aūt cū oleaster eēs isert' es i ill': τ soci' radic τ pinguedinis oliue fact' es. qd i magnā laudē seu bn̄dictōeȝ ppl'i isrl'itici vtit: iō ò hac laude p modū pphice bn̄dictōis moyses i h' ca' pncipl'r agit: vn̄ τ glosa i h' loco sic dic: Nō negligēt pterēuda ē ista pphia: appȝ.n. hec bn̄dictō ad nouū pplȝ ptinē: quē scificauit xp̄s: hec i glo. In q̄ q̄ de bn̄dictōe mosaica moyses itēdit pncipl'r pphare: q̄ lex a deo per ipsum data: licet solum populo isrl'itico dirigeretur quod ad magnam dignitatem illius populi pertinebat: finalit tn̄ in isrl'iticam dignitatem totius

mundi plenitudo trāsire debebat: put ecclesia orat in quadā collecta i officio sabbati sancti pasche: vn̄ i hac bn̄dictōe pmo incipit a datione pdicte legis dicēs: Dn̄s de synai venit. qz de synai mōte dn̄s moysen vocauit: τ etiā pplm ad dandā legē pdictā: quā eis ibidē dedit: vt s. Exo. xix. Cōsequent qz ista lex nihil ad pfectū ducebat: vt ad hebreos. vij. ca. Nō.n. curabat morbos spirituales p grām: iō subdit: De seir ortus ē nobis. qz illi pp'lo circūeundo mōtē seir: serpētē eneū dn̄s iussit fieri τ in ligno suspēdi: vt morsi a serpētib' eius ituitu sanarent: qd pprie figurabat incarnationē τ passionē xp̄i p quā morsus spūales curant: vt in postilla satis declarat. Cōsequent aūt dicit: Apparuit ò mōte pharon. qz ibidē repleuit dn̄s.lxx. senes spūsācto: put i postilla: qd figurat copiosā effusionē spūsancti in discipulos post passionē τ resurrectionē: p quā effusionem spūs dn̄i repleuit orbē terrarū: qd etiā moyses ibidē.s. Nume.xi. innuit dicēs: Quis det vt tot' pplus pphetet: τ det eis dn̄s spiritū suū. q.d. vtinā iā nūc esset illud qd hic figurat. s. q̄ totus pplus dei recepisset spmsanctū. In pmitiua eni ecclesia p baptisma τ impositionē manuū apl'orū oēs recipiebāt spiritūsanctū cū signis visibilib': vt hr in actib' apl'o₂. Fecit igit moyses post bn̄ficiū legis latemētionē de pdictis duobus bn̄ficijs: tū qz lex illa nō ducebat ad pfectū sine huiusmōi bn̄ficijs: tum qz alij populi sine ipis beneficijs fm legē ordinatā in isradititicā dignitatē nō trāsirent de quo hic intēdit: vt dictum ē. Exponant cetera put in postilla vsqȝ ibi: Dilexit populos. in quo moyses ostendit q̄ pdicta bn̄ficia debeāt se extēdere ad populū generalit: vn̄ in hebreo hr: Etiā dilexit populos. q.d. nō solū te.s. isrl' de' dilexit ad ista bn̄ficia pcipienda: sed etiā populos: τ cōsequent reddēs cām hui' extēsionis dicit: Omnes sancti in manu illi' sunt. q.d. ex quo oēs sancti cuiuscunqȝ nationis sunt in manu dei sūt: inquātū a deo mouent ad sanctitatis vitā habēdā. Jccirco nō videt equū: vt i vna tm̄ natione bn̄ficia salutaria recluderent. vn̄ Petrus apl'us circa materiā reductionis gentiū dicebat Actu.x.ca. In veritate cōperi q̄ nō ē psonarū acceptor deus: sed i omni gēte τc. τ sequit: Qui appropinquāt pedibus ei'. quod refert ad sanctos de quib' dixerat: Oēs sancti in manu illius sunt. que q̄dē appropinquatio ad pedes illi' pōt intelligi moralit: vel qz sancti vel electi veniētes ad fidē xp̄i: de q̄bus ait: cū magna humilitate debebāt venire sicut illi q̄ ex humilitate pedib' dn̄o₂ appropiquāt: lex eni xp̄i q̄ ipa grā ē: in recipiēte humilitatē pcipue req̄rit: vn̄ Ja.iiij.ca. Humilibus aūt dat grāȝ. vel qz tales electi debēt seq̄ vestigia xp̄i: cuius vita ē instructio fidelium: iuxta illud pma Pe.ij.ca. vt sequamini vestigia ei' que q̄deȝ vestigia p pedes designant: vel in hoc innuit moyses: q̄ patres noui testamēti.s. apl'i cū post resurrectionē disponerent ad annūciāda ministeria xp̄i p orbē: pedes xp̄i tenuerūt: vt Matth.xxviij.ca. τ iō de ill' sanctis di: Qui appropinquāt pedib' ei'. de q̄ pōt etiā intelligi illud Esa.lij.ca. Quā pulchri supra mōtes pedes euāgelizantis τc. qui quideȝ sancti de doctrina xp̄i accipiūt. vn̄ pmo Matth. vltimo.c. Docētes eos q̄ pcipio vobis. ideo dicit: Accipiēt de doctrina illi'. vbi notādū: q̄ nō dicit: Accipiēs doctrinā illi': sed de doctrina illi': qz pfectio doctrine hui' plenarie sine mēsura residet in xp̄o. Alij vero fm mēsurā donatōis xp̄i: vt ad eph.iiij.ca. Et isto mō di Joh.j. De plenitudine ei' oēs accepim'. Nō eni dicit plenitudinē: sȝ de plenitudine. Consequenter ne forte quis ex pdictis estimaret: q̄ per doctrinā christi: de qua dixerat: Accipient de doctrina illi': lex mosaica penitus euacuaret: iō subdit: Legē precepit nobis moyses hereditatem mltitudinis iacob. Et est sensus q̄ lex quam moyses pcepit nobis.i. ppl'o isrl'itico de q̄ nūero erat moyses q̄ loq̄bat: Venit in hēditatē eccl'ie q̄ signat p hoc qd dicit mltitudinis iacob: nā sic illd qd parētes iuste acquirūt: ad co₂ successionis hēditatē puenit: sic τ lex mosaica lȝ ppl'o ve.te. data fuit de q̄ dic: Precepit nobis. vēit tn̄ hēditarie ad eccl'iā: de q̄ dicit Hēditatē mltitudinis iacob. Et notādū q̄ vbi trāslatio nr̄a i hoc loco hȝ Mltitudinis: hebraica l'ra hȝ quādā dictōnem q̄ significat ecclesiā. eadē dictio ponit h. τ Nume.xx. vbi di: Cur eduxisti eccl'iam dei in solitudinē. siliit. j. Reg.xvij. Nouerit ois eccl'ia: q̄ non i gladio saluat dn̄s. τ sic in q̄plurimis alijs locis: τ forte trāslatio nr̄a posuit hāc dictōem Mltitudis: vt inueret hoc referēdū eē ad illud qd di Act.iiij.ca. Multitudinis credētiū erat cor vnū. Cōsequent dic: Et erit apd rectissimū rex cōgregatis pncipib' ppl'i cū tribub' isrl'. Pro q̄ ꝯsiderādū: q̄ qz ex hoc qd dixerat: q̄ lex hec fuerat precepta vni ppl'o: τ deinde hēditarie deuenerat ad multitudiē seu ecclesiā: posset q̄s estimare: q̄ hec multitudo seu cōgregatio nō cōstituebat aliqd corp' ciuile vnū: sȝ erat q̄dā mltitudo i se diuisa. Jccirco ostēdit q̄ hec eccl'ia seu mltitudo iacob debebat eē qdā vnū: tū ex pte rectitudinis fidei que vna est: de q̄ dicit: Et erit apud rectissimū. ppl's.n. in cuius mltitudine cōsistit eccl'ia: rectissim' pōt dici iquātū oēs respiciūt pmā veritatē p verā fidē: tū ex pte capitis: q̄ ē vnus xp̄s: τ de hoc dic: Et erit apud rectissimū rex.s. xp̄s: tū ex pte mēbro₂: mēbra aūt pncipalia hui' cōgregationis sub capite xp̄o māifestat cū dicit: Cōgregatis pncipib' ppl'i.s. apostolis τ eo₂ sequacib': q̄ nūc i vnitate fidei cōgregant cum tribub' isrl'.s. eo₂ q̄ i pmitiua eccl'ia remāserūt i fide: vl' etiā i tpis successione ad fidē veniūt. ex q̄ pȝ q̄lit moyses i pdictū istū pplm laudat seu bn̄dicit i hoc: q̄ i dignitatē isrl'iticam toti' mūdi plenitudo trāsiret: τ qz mētionē stati fecerat an de tribub' isrl' a q̄bus moyses de ppinquo erat recessurus iō itroduxit bn̄dictōnē singularū tribuū dicens: Viuat ruben τc. vn̄ i glo. pdicta: salutē pmitiue eccl'ie singulis tribub' pprijs bn̄dictionib' tribuit. hec i glo. Exponant he bn̄dictiones tribuū: put i postilla: exceptis his q̄ sequūt.s. pmo de bn̄dictōe iude: Circa quā attēdēdū ē: q̄ in hac tribu singulari mō ititulauit bn̄dictōeȝ dicēs: Hec ē iude. in alijs vero nō sic: sȝ leui dixit: Beniamin dixit: τ sic de alijs: q̄ q̄dē bn̄dictio iude vr referēda eē ad bn̄dictōem iacob de codeȝ iuda Gen̄. penultio. pdixerat eni ibi iacob: q̄ sceptrū τ ducat' ppl'i isrl'itici ptinebat ad iudā: τ insup de illa tribu spectabat messias de q̄ dixerat: donec veniat q̄ mittendus est. Nūc aūt moyses pcat deū vt adducat illū.s. q̄ mittēdus ē ad populū suū.

Replica.

In ca.xxxiij. Burgen̄. cōtinuat expositionē allegoricā glose: in q̄ int cetera nitit pferre iudaismū q̄si i ecclesia cōstituta ex vocatōe gētiū quē nā obtinere debeat pmatū: τ ad hoc psuadēdū adducit apl'm ad roma.xi. vbi fm q̄ Burgen̄. exponit dictū apl'i cōpat iudeos radici: gētes aūt dicit ramos isertos τc. Sȝ hec ꝯclusio correcta ē.s. Gen̄.ix. correctorio.iij. Nec facit ad ppositū burgen̄. dictū apl'i allegatū: qz bene pensādo hoc dictū radix fides ē: rami fideles. Dicit.n. radix sancta i patriarchis τ pphetis: sȝ vn̄: nō ex opib' leg: sȝ fide. Radicis igit scitas n̄ patriarcha: nō ppha: nec op' eo₂ fm legē: sȝ fides xp̄i ptūc vēturi τ scitas fuit τ radix: in q̄ τ patriarchas τ pphas vt eēnt sci rami: de' iseruit. hui' isertōis pticipes dic ibidē τ apl's gētes sāctas dicēs: Tu aūt cū oleaster eēs: isert' es i ill'.s. ramis socius radic τ piguedinis oliue factus es.s. grē τ iusticie xp̄i: q̄ ex fide est: in qua cōmunit gētes τ iudei radicati sunt. τ sic i illa radice nō ē distictio iudei τ greci: qz ab apl'o dicunt socij q̄ currūt de pari: vn̄ apl's. j. xv. ponēs diāȝ: dicit iudeos vocatos ad hāc radicem propter promissa facta patribus

Sed vnde pmissio nisi ex gra: sicut ⁊ vocatio gētiū: de qua aplus ibidē: Hētes aūt sup misericordia q̄ similiū est gra: ea dē eni est igit radix vtrozunq; ramoz. et in hac radice consistit israelitica dignitas: i quā vt ozat ecclesia trāslibit totus mūdi plenitudo. Nō pōt igit Burgen. iudaismo ascribere aliquē pmatū dignitatis i ecclesia: nisi fz positatē tpis: q; pus tpe insertus est radice gre: q; gentilitas: ⁊ de hoc primatu dicit apostolus ad Rom. p°. q; virt' dei ē in salutē oi credēti iudeo pmuz ⁊ greco. ex positate aūt tpis nō formalit arguit positas dignitatis: q; alias bestie cēnt dignioꝛes homine: tāq; pus tpe create a deo.

CXXXIIII.

Scendit er. go moyses. Cōpleta bn̄ dictōe ppli: hic cōsequēt describit moys ⁊ sepultura moysi: ⁊ pmo describit cōsummatio pastoris: 2° subdit pfortatio successoris: ibi Josue vero. 3° cōmēdatio pdecessoris: ibi Et non surrexit ppha. Circa pmū pmittitur obediētia moysi implentis pceptū dei: qui dixerat sibi. ē. xxxij. ca. i fine Ascende in montē istū abarim rē. ⁊ sequit: Et morere i mōte. ⁊ iō cōpleta bn̄dictōe populi ascendit illuc. b ¶ Sup montē nebo in vertice phasga. abarim est nomē totalis mōtis. Nebo ē nomē cuiusdā mōticuli supeminētis in ipo Phasga vero ē superior ps illius mōticuli: vñ pōt lōge videri. c Ostēditq; dns ei omnē terrā. ad cōsolationē suā d ¶ Usq; dan. vbi est terminus aglonaris terre. pmissionis. e Usq; ad mare nouissimū. i. mare mortuū: qō est in termino opposito terre pmissionis. ſ. australi. f ¶ Et noz erat qñ mortuus est. Non caligauit oculus eius nec dētes illi' moti sūt. Fleuerūtq; eū filij isrl' in campestribꝰ moab trigita diebus ⁊ cōpleti sunt dies planct' lugētiū moysen. Josue vero fili' nun rēpletus ē spiritu sapientie: q; moyses posuit sup eū manus suas. Et obedierūt ei filij isrl': fecerūt q; sicut pcepit dns moysi. Et nō surrexit propha vltra in israel sic moyses quē nosset dns facie ad faciez i ōibus signis atq; portētis q̄ misit p eū vt faceret in terra egypti pharaoni ⁊ oib' seruis eius vniuerse terre illi': ⁊ cūctā manū robustaz magnaq; mirabilia q̄ fecit moyses cora vniuerso isrl'.

¶ Explicit deuteromiū.

lati. cā. hiericho ciuitatis palmaz. vocabat eni duplicē noie. ſ. hiericho ⁊ ciuitas palmarū: ⁊ sbdit moza moysi: cū dr: g Mortu' ē ibi rē. ⁊ sepeliuit eū. ſ. dns: ministerio tn̄ āgelico. h ¶ Et nō cognouit hō sepulchz eius: qō factū ē a deo: ne iudei colerēt ipz tāq; deū. ppē magnitudinez ⁊ multitudinem signoz. i Nō caligauit oculus ei' rē. q; sēsus ei' pseuerauerūt vigiles vsq; i finez Judi dicūt: Et n̄ fuit obscurata visio ei'. ⁊ accipiūt visionē. p colore q̄ ē obiectū visus k ¶ Josue vero. Hic psequēt ponit cōfortatio successoris. ſ. iosue: q; fuit cōfortatus duplicit. ſ. a superiori: quia fuit repletus spūsancto quod notat cum dr: l Replet' est spū sapiētie. ⁊ ab inferiori p bonā obediētia populi: qō notatur ibi: Et obedierūt ei rē. m ¶ Et n̄ surrexit. Hic psequent ponit commendatio predecessoris: quia dixerat scriptura iosue repletū fuisse spū sapie: ne ex hoc crederetur ipm equalem fuisse moysi: ideo subditur: Et non surrexit vltra propheta in israel sicut moyses. i. equalis ei.

n Quem nosset dns facie ad faciem. i. loquens cum eo familiarter ⁊ ad voluntatem suā: sicut soler homo loqui ad amicū suum. o ¶ In omnibus signis atq; portentis. quia tot ⁊ tanta mirabilia ⁊ tā lōgo tpe non fuerūt fcā p aliū ppham i veteri lege.

Postilla sup deutero. edita a fre Nico. de lyra finit.

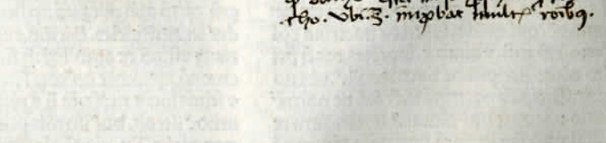

Incipit prologus i libꝝ iosue.

Andē finito pētateucho. Iste prologus i dn̄q; ptes diuidit pncipales: i q; pma pscns op' ordiat ad pcedētē pētateuchū: cū dr: Landē finito rē. In scda lectorē reddit attentū: ibi Mone musq; lectorē. In tertia cōpescit detractōes emulorū: ibi Ñ cessit arcuato vulnere rē. In quarta eos multiplr cōfutat q; nihil ex trāslatōe. lxx. putabāt recipiēdū: ibi Q; si vetus rē. In dn̄ta propōit p' istā cōpletionē operis se trāsferre ad explanationē ppha rū: ibi Leteruz p' sce paule rē. Ista satis plana ē. In de paucas sbdiui siones faciemus.

¶ Incipit prologus bti Hieronymi presbyteri i libꝝ iosue.

Andēz finito pēta teucho moysi ulut grādi fēore libēati ad iesuz filiū naue manum mittimus q̄z bre i iosue bennun idest iosue filiuz nun vocant: ⁊ ad iudicum libꝝ quē sopthi appellāt: ād ruth quoq; ēt hester quos hisdē nomibus efferūt. Monemusq; lectorem ut siluam hebraicorum nominum: ēt distinctiōes pēr membra diuisās diligēs scriptōr pseruet: ne ⁊ noster labor ēt illius stūdium pereat: Et ūt i pmis q̄uod sepe testatus sum sciānt mē non in reprehensionem ueteruz noua cudere sicūt amici mei criminant: sed pro uirili portiōe offerre ligue mee homib' quos tamen nostra delectant: ut pro grecorum bexaplis q; ⁊ sūptu ⁊ labore maximo i digēt: editionē nr̄az bēant

iudei sophtim appellāt. qui iudices describit vsq; ad helyi sacerdotē: ⁊ ob hoc dr iudicū tāp; a mā: vi tn̄ dbuldā autoribus sic notatus ut q̄si chronice scribēdo: cuilibet iudicuz tps suū i actib' redegerit. Quis ār i vnū cōpegerit dubiū ē Dicūt quidā q; samuel: alij q; esdras. Verisili' vi q; ecclias q̄ pabola) salomonis ⁊ libꝝ regū i vnū colleg.t: sed q̄re iosue ⁊ moyses iter iudices nō ānumerentur. Dicendū q; nō soluz iudicauerūt: sed etiā rexerūt. Leui vo nil iuri i pplo hūerūt: nisi q; i tribulationibus psilio ⁊ prouidētia eoz pplis utebat: c Ad ruth q̄z. i. similiter.

d ¶ Et hester. mittim' manuz. Quos: libros hebrei. e Hisdē noibus efferūt. ſ. vocāt. Istos duos libros transtulit hieronym' de greco in latinū ad petitionē paule ⁊ custochij: sic scribitur in histoziis. Cōtrariū vi i fine istius ꝓlogi: vbi dr. Letez post sācte paule dormitionē hos libros custochio negare nō potui. ergo vi q; p' morte paule ab custochio rogatus libros istos trāstulit. Solutio: sil' fuit rogat' ab eis: ⁊ ei cōcessit. Ñ mortua paula eustochio negare nō debuit: quod vna cū paula pmit' ipetrauit: vnde q̄si post mortem paule trāstulerit: tn̄ ppi pcedētē eius petitionē h' fecit. f ¶ Monemusq; lectorē. In hac scda pte reddit attentū lectorē: primo ab inuāis opis difficultatē cū dicit: Monemusq; lectorez vt silua. i. multitudinē ⁊ obscuritatē hebraicoz nominum g Et distinctōes. eoz. h ¶ Per membra. i. spacia. i Diuisas. a nobis. k ¶ Diligēs. i. solicit'. l ¶ Scriptor cōseruet. ne ⁊ nr̄ labor. quē sustiem' i studiosa nominū distinctōe m ¶ Et illius. lectoris n Studiū percat. i. iutile fiat p̄ nominū cōfusione. 2° humiliter se excusās reddit attentū lectorē: oñdēs opis multiplicē vtilitatē: q; n. ab emulis ei imponebat: q; ad sugillationē ⁊ vituperationē. lxx. iterp̄tū nitebat: excusat se dicēs. o ¶ Et ut i pmis. i. in principio: p Q; sepe testat' sū. supra i epla ad desideriū. q ¶ Sciat. lector. r Me nō i reprehensiōez vetez noua cudē. idest fabricare: supra. ſ. i epla ad desideriū iuenies declarationem ⁊ plures significatōes h' vbi cudē: veteres appellat septuagita iterp̄tes: q; alijs iterp̄tati sūt. s ¶ Sicut amici mei. i. emuli ūmici: vt sit antiphrasis. t Criminānt. i. crimia iponūt mihi: Vel dicūt hic amici i ꝓpa significatōe: ut sit sensus: Sicut amici mei. q; ⁊ me amāt ⁊ mea trāslationē cōmēdāt. Criminātur. in passiua significatōe. i. culpātura criminatoribꝰ emulis. sed potius sciat lector me v ¶ Pro virili portōe. hoc expositū ē supra i epla ad desideriū. Circa primū sciat iprīs me x Offerre lingue mee boibus. ſ. latinis. y ¶ Quos tn̄ nr̄a delectāt. inuit se nō fastidiose q; buslibet sua scripta igerere: sed tn̄ offerre his q̄bus noucrit cōplacē. Postmodū sbdit operis multiplicē vtilitatē dicēs vt p grecoz rē. nostram editionē bēant. que modicū requirit sūptum ⁊ laborem tpatū: sicut dicit eusebius in .vj. lib. ecclesiastice historie. Origenes famosissimos codices primus composuit: in quibus per singulas colūnellas sepatim eregione opus cuiuslibet interpretis descripsit: ut primo oium ipa hebraica verba hebraicis lr̄is ponēt: scdo loco p ordiez

Et sicubi i antiquoꝝ volūi
nū lectoꝛ dubitauerit: hec
illis conferentes inueniant
quod reqrūt. Maxie cuꝫ
apud latios tot sint exēpla
ria quot codices: et vnusqſ
qꝫ pro arbitrio suo uel ad
diderit uel subtraxerit qđ
ei visū ē: et vtiqꝫ non possit
veꝝ eē qđ dissonat. Unde
cesset arcuato uulnē ꝯ nos
isurgere scoꝛpiꝰ: et scm opꝰ
venenata carpe ligua desi
stat: uel suscipiēs si placet:
vel cōtēnēs si displicet: me
mineritqꝫ illoꝝ vsuū: Os tu
um abūdauit malicia: ⁊ li
gūa tua cōcinabat dolos.
Sedens aduersus fratreꝫ
tuum loquebaris: ⁊ aduer
sus filiū mrīs tue ponebas
scādalū: hec fecisti: ⁊ tacui.
Existimasti iique ꝙ ero tui
silis: arguā te: et statuā ꝯ fa
cie tuā. Que.n. audietis vl'
legētis utilitas ē nos labo
rādo sudare: ⁊ alios detra
hēdo laboꝛare: dolē iude
os ꝙ calūniādi eis ⁊ irridē
di chꝛistiāos sit ablata oc
casio: ⁊ et ecclie hoies id dē
spicere imo lacerare: uū ad
uersarij toꝛqueant. Quod
si uetus eis tantum interp
tatio placet: que ⁊ mihi nō
displicet: et nihil extra re
cipiendum putant: cur ea
que sub astericis ⁊ obelis
uel addita sunt ul' amputa
ta: legūt et negligūt. Qua

greccis lrīs hebꝛea vba describēt: itio aqle editionē sbiūgēt: 4° symmachi: 5° septuagita iterptū q nrā ē: sexto theodotōis editionē collocaret: ⁊ ꝑpter hꝰi cōpositōeꝫ ipa exēplaria noiauit hexapla.i. simplici oꝛdie scripta: hec eusebiꝰ: secūdū hoc cōstrue lrām pcedētē. z Ut ꝑ hexaploys grecoꝝ ⁊c. nrāꝫ editionē hēant.i. ꝑ exēplaribꝰ dictaꝝ editionū apđ grecos i sex colūnell' dscriptis. Nota ꝙ hexaploys trissyllabū ē Est.n. ibi oy greca dyphtōgꝰ: q sonat y. taꝫ apud grecos ꝙ apud latios: ⁊ dicunt hexapla ab hexa qđ ē sex: ⁊ ploys qđ ē plica qsi sexplicis.i. sex colūnellis descripta vl' ab hexa qđ ē sex ⁊ aploym qđ ē simplex vl' factuꝫ: qsi sex simplices vel rectas editōes habētia: q: simplr in recta linea quelibet scribebat. Et decliat exapla. oꝝ plis. Oꝛ eniꝫ dī hexaploys scriptura greca ē: sꝫ hexaplis oꝫ ꝑferri. Oꝛ āt debeat aspirari: uel saltēꝫ ꝑ initialē lrāꝫ scribi pꝫ ꝑ isidoꝝ qui dicit etymol'. iij. Sex ⁊ septē a greco veniūt: in multis . n. noibꝰ q i greco aspiratōeꝫ hnt nos ꝑ aspiratōe ſ pōimꝰ. Inde ē ꝙ ꝑ hexa sex: ⁊ ꝑ hepta septē: sic ꝑ herpillo herba serpillum.
Que idigēt magno sūptu.i. magnis expēsis: cū scōꝫ ea septies biblia scribēt: Et maxio laboꝛ. qtū ad studiū: oꝫ.n. ꝙ septies eadē snīa pcurrat: sic pꝫ utilitas trāslatōis hieronymi: que sūptuositatē resecat: ⁊ laboꝛē abbꝛeuiat. Insuper ⁊ hebꝛaicā vitatē aliis pleniꝰ explicat. Inde dicit: a Et sicubi.i. si alicui. b In antiquoꝝ vo. lec. dubi. ſ. in trāslatione septuaginta. c Hec illis.i. mea veteribus. d Cōferētes inueniāt.i. mea.ſ. editōe. e Qđ reqrūt. de hebꝛaica vitate. Itē aliā vtilitatē sue editōis inuit.ſ. uitādā exēplariū cōfusionē. f Maxie cū apud latios tot exē .a se discrepātia: g Quot sunt codices. adeo.n. iā variata erat editio septuagita: ꝙ vix duo codices i aliq cōcoꝛdabāt.
h Et vnusqsqꝫ. sciol'. i Pro arbitrio suo: vel ad. uel sbtra. qđ ei visū ē. addēdū vel sbtrahēdū a trāslatione. lxx. k Et utiqꝫ nō possit veꝝ eē qđ dissonat.i. per cōtrarietatē discoꝛdat: qđ.ſ. diuersa cōtinet ⁊ aduersa. l Unde cesset. In hac rtia pte cōpescit dtractōes emuloꝝ: ⁊ tangit tria mala q detractoꝛibꝰ cōueniūt. Sūt eni venenosi i coꝛde: dolosi i oꝛe: pnitiosi i ope. Uenenositas tāgit cū dī: l Unđ cesset arcuato i. obliq. m Uulnē ꝯ nos isurgere scoꝛpiꝰ Scoꝛpius i cauda hꝫ aculeū: ⁊ a posterioꝛi percutiens facit vulnus obliquū: qđ valde difficile ē ad sanādū: ⁊ tū i facie blādit: cui assimilatur detractoꝛ: Hiere. ix. In oꝛe suo paceꝫ cum amico suo loqt: ⁊ occulte pōit ei isidias. n Et scm opꝰ vene. carpe lin. desistat. ps. Uenenū aspidū sb labiis eorū.i. coꝛde qđ lingue subiacet scđꝫ dispōem mēbꝛoꝝ. Carpe.i. repꝛhēdere: versus: Dissipo: purgo: paro: scido: minuo: repꝛhēdo: Dicēdo carpo sex simul ista noto. Cesset ingꝙ ⁊ desistat. o Uel suscipiēs. hoc opꝰ. p Si placet ei: vl' cōtē. si displi. q: nullꝰ cogit eū recipe: ⁊ sic cesset detrahere.

q Memineritqꝫ illoꝝ vsuū. ps. vbi tāgit detractoꝛ dolositas cū dī: r Os tuū abūdauit malicia. cōtra illud apli Eph. iiij. Ois sermo malꝰ ex oꝛe vro nō pcedat. s Lingua tua cōcinabat.i. componebat dolos. ps. Linguis suis dolose agebāt: versus differētiales: Est dolus i ligua maledicētis manifesta. Fraus ē fallentis: sb lingua blāda loqntis. Cinnꝰ. dī qrūlibꝫ reꝝ cōmixtio ꝑpoꝛtionalis. Et cōpōit cōcinnus. a. um. .i. ꝯcoꝛs. affabil: ⁊ in q moꝛes concoꝛditer cōmixti ⁊ cōpositi sūt. Et inde dī cōcino. as. cōmiscere: cōpōere: oꝛdinare: ꝑpare. t Sedens. i cathedra pestilētie. v Aduersus frēm tuū. nā. x Loqbaris et aduersus filium matris tue. uel ecclesie. y Pōebas scādalū.i. detractōis offēdiculū. Scādalū ē dīctū vel scm minꝰ fctū: alri pbēs occasionē ruie. grecū ē: vsus: Scādalū equocāt: obex: ipactio: casus. z Hec. pdcā. a Fecisti ⁊ tacui. expectās ad coꝛrectionē siue ad pniam. b Existimasti iniq. ꝙ ero tui silis.i. iniustꝰ sic tu. c Arguā te. de peccato tuo. d Et statuā ꝯ faciē tuā.i. pctā tua. .ſ. dtractōis ⁊ emulatōis. e Que eni audientis ⁊c.
Hic ostenditur detractoꝛuꝫ pernitiositas in ipediendo bonū cōe: qđ enim vtile est aliis: reddunt abominabile vnde dicit: e Que eni audientis ⁊c. ⁊ alios.ſ. emulos. f Detrahēdo laboꝛe qsi diceret nulla ē utilitas legentiū siue sint ipsi detrahētes: siue alij. Item repete. ⁊ que vtilitas est: g Dolē iudeos.i. ꝙ iudei dolent.
h Oꝛ calūniādi eis ⁊c. lq: mō nō pnt calūniari et irridere chꝛistianos pp translationem. lxx. in qua multa deficiebāt de ueritate hebꝛaica. i Et ecclesie hoies. .i. fideles. k Id despicē imo qđ plꝰ est lacerare.i. detrahendo discerpere ad modū lane. l Unde. idest pp qđ. m Aduersarij. ecclesie iudei. ſ. n Toꝛqant.i. crucientur. multum enim angustiatur de hoc ꝙ modo habemus plene hebꝛaicam veritatē: sic ergo oñdit mala que faciunt detractoꝛes. o Quod si vetꝰ ⁊c. In hac quarta parte eos multipliciter confutat: qa nihil extra translationem septuaginta putabant recipiendum: ⁊ primo confutat eos de contemptu veritatis agnite. In coꝛrectione enim quam oꝛigenes fecerat multa viderāt addita: ⁊ multa sbtracta: nec tū ꝑpter hoc volēbāt credere vitati. vnde dicit: o Oꝛ si uetus.i. lxx. p Eis tū interpretatō placet: que ⁊ mihi nō displicet. supple iqtum sequitur veritatem hebꝛaicam.
q Cur ea que sub astericis ⁊c legunt. ecce agnitio veritatis. r Et negligūt. ecce cōtemptus: q: ñ acquiescūt. supra i epl'a ad desideriū iuenies plenius đ ista coꝛrectione oꝛigenis: et quid significet astericus: qđ obel'.

rē danielē iuxta theodotio
nis traditionē ecclesie susce
perūt. Cur oꝛigenem mirā
tur ⁊ eusebium pamphili:
cūctas editiones similiter
differētes. Aūt que fuit stul
ticia: postqꝫ vera dixerit ꝑ
ferre que falsa sūt. Unde āt
in nouo testamēto ꝓbare
poterūt assumpta testimo
nia: que in libris ueteribus
nōn habētur. Hec dicimꝰ
ne omnino calūniantibus
tacere uideamur. Ceterum
pꝰ sancte paule doꝛmitionē
cuius vita virtutis exēpluꝫ
ē: et pꝰ hos libꝛos quos eu
stochio vgini chꝛisti negar
i potui: decreuimꝰ: dūꝫ spi
ritꝰ hos regit artꝰ: ꝓphāꝝ
explānatōi icūbē: et omis
sū iā diu opꝰ: quasi quodā

vbi talia signa ponūt extiꝰ: scđo cōfutat eos de opinionis singularitate: ꝑpi quā nolebāt seq cōitatē ecclie. vñ dicit: s Quare daielē iuxta theodotiōis traditionē. ⁊ nō iuxta septuagita. t Ecclie susceperūt. ⁊ tamē isti nolebāt suscipe: cū tū dicat Hieronymꝰ: ꝙ liber danielis scđm translationē. lxx. fcto iudicio repudiatꝰ sit: sic legit i pnciꝰ ꝑlogi sup daniele. itio cōfutat eos de iudicij idiscretōe: q: cōmendabāt q recipiēda ñ iudicabāt: vñ dic v Cur oꝛigenē mirāt.i. mirabilr cōmēdāt. Comendabilis fuit oꝛigenes i multis: sicut testat hieronymꝰ i libꝛo illustrium viroꝝ: dicēs: Oꝛigenes q adamātiꝰ alexādri dispsa ecclesia. xviij. etatis sue āno chathesiō i. doctriaꝝ opus aggressus ꝑ multos ānos floꝛuit. Quis ignoꝛat: ꝙ tū habuerit i scripturas sacras studij vt etiā hebꝛeā linguaꝫ ꝯ etatis gētisqꝫ sue nām edicēt: ⁊ exceptis septuaginta iterptibꝰ: alias qꝫ editiones i vnū ꝯgregaret aqle.ſ. pontici: pseliti: ⁊ theodotōis: vl' editōꝫ ebiōei ⁊ symmachi eiusdē dogmatis. Preterea qntā ⁊ sextā ⁊ septimā editionē: qs et nos d eiꝰ bibliotheca hēmꝰ: multo laboꝛ repit ⁊ cū ceteris editōibꝰ cōpauit ⁊c. v Cur oꝛigenē mirāt ⁊ eusebiū pāphili. ipos dico: x Cūctas editiōes. q i vniuerso sūt septē: sicut pꝫ ex vbis Hierony. s. ꝓximo.
y Silr.i. cōcoꝛditer. z Differētes.i. exponētes. Dissero is. rui. rere. dissertū: sic ait hugu: dī loq sapienter dicē: ꝯfirmare. de eusebio ⁊ pāphilo nō legi ꝙ nouā fecerit editionē: sed oꝛigēis uulgauerūt trāslationē: đ his dicit Hierony. i li. illustriū viroꝝ: Eusebiꝰ cesaree palestie eps: i scripturis diuinis studiosissimꝰ: ⁊ bibliothece diuie cū pāphilo martyre diligentissimus puestigatoꝛ edidit ifinita volumia. Et sbdit ibi cām quare dixit h Eusebiū pāphili. dicēs: et ob amicitiā pāphili martyꝛi ab eo cognomētū soꝛtitus est. Idē i eodē: Pāphilus psbyter eusebij cesariēsis epi necessariꝰ tāto bibliothece diuio amoꝛe flagrauit: vt maximā ptē oꝛigēis volumīnū sua manu descripserit ⁊c. Sic oñsa est idiscretio emulorū: oꝛigenē ⁊ eusebiū cōmēdātiū: ⁊ tū eoꝝ scripta fideliter tradita temere iudicabāt nō eē recipiēda: initētes solis. lxx. quarto q: ipōebāt ei ꝙ falsa scripsisset i sua trāslatione: ꝯfutat eos oñdēs ea va eē: sꝫ i trāslatōe. lxx. dsicere: vñ di. a Aut q fuit stulticia postqꝫ septuaginta va dixe. scđꝫ opionē eoꝝ: me i trāslatōe mea: b Proferre q falsa sūt. ita dicebāt emuli: ꝙ exq septuagita va dixerūt: ꝙ Hieronymꝰ stulte egerat addēdo q falsa sūt iđ aūt reputabāt falsa: q: nō iueniebāt in trāslatione. lxx. qbus ecōtrāio oñdit ea eē va: per nouū testm: i quo iam dicta testionia assumūt: ⁊ trāslationē. lxx. deficere: cū ibi nō inueniāt: ⁊ econuerso est qđ dic: c Uñ autem. nisi de ueritate hebꝛaica: f Poterunt. emuli.
e Probare testionia assūpta . ab aplis ⁊ euāgelistis.
d In nouo testō. qꝝ exēpla ponūt i epl'a ad desideriuꝫ. g Que in libꝛis veteribꝰ. lxx. iterptū. h Nō hntur. q. d. ꝯstat aplos ⁊ euāgelistas va scripsisse ergo si septuaginta ea nō scripserūt: ⁊ in trāslatōe mea scripta sunt: vera scripsi. ⁊ septuaginta sūt diminuti. Ne at

crederet ꝙ supradcā dixisset ad iactantiā: excusat se dicens: ꝙ hoc dixit ad refellēdā iuidoꝝ calūniā.i. falsi crimis ipositionē. vñ di. i Hec dicimus ne omnino inuidis calūnitibus. idest falsa crimina iponentibus. k Tacere videamur. idest sub dissimulatione transire. l Ceterum post scē paule ⁊c. In hac quinta parte proponit post istius operis completionē trāsferr se ad ꝓphaꝝ explanationē: littera plana na est: ⁊ sbdiuisiones per se patent. l Ceteꝝ.i. sꝫ: m Pꝰ scē paule doꝛmitionē .i. moꝛtē. Moꝛs eniꝫ sāctoꝛuꝫ dicitur doꝛmitio: Iohā. xj. Laçarꝰ amicꝰ noster doꝛmit. Et pma thessal'. iiij. Nolumus vos ignorare de doꝛmientibꝰ ⁊c. Ista paula romana fuit matrona nobilissima: vtpote ꝑma romani senatus: cuius vitam scripsit beatus Hierony. cuius mater fuit blesilla scipionū graccoꝛūqꝫ ꝓgenies: pat eius rogatꝰ agamēnōis soboles Toxocius maritꝰ ipiꝰ descēdēs de stirpe enee ⁊ iulioꝝ. Hec itaqꝫ paula qnqꝫ liberos edidit: blesillā: paulinā matrē pāmachij: eustochiū: ruffinā toxociū: vide epl'am Hieronymi ad pāmachiū de doꝛmitione pauline: ibi nulla fit mētio nisi de tribꝰ filiabꝰ: quarum due iā erāt moꝛtue.ſ. paulina ⁊ blesilla: sic dī in fine illius epl'e: Cūqꝫ oꝛiētis ⁊ occidētis epos ob quasdā ecclesiarū dissensiones romā ipiales lre ꝯxissent: epiphāiū salamie cypꝛi epm hospitē hūit: ⁊ paulinū antiochene vrbis epm in alia manētē domo qsi ꝓpꝛiū humanitate possedit: quoꝝ accensa virtutibus ⁊ exacta hyeme redeūtibꝰ epis ad ecclias suas ipa assūpta secū eustochio vgie cū eis nauigauit: ⁊ cypro đ cē diebꝰ cōmoꝛata lustratis mōasterijs refrigeria sūptuum fratribus dereliqt: ide per seuleuciā ascēdēs antiochiaꝫ scī paulini modicū charitate dtēta: per maritimū iter ascēdit hierosolymā: ⁊ lustratis scīs locis tre ꝓmissionis descēdit in egyptū: ⁊ visitatis eremitis atqꝫ monachis ibi degentibus habitare inter tot milia mōachoꝝ cū puellis cupiebat: sed cū maius desideriū scōꝝ locoꝝ eā retraxisset i bethleem reuersa est: i q edificauit tria mōasteria vginū: quas e diuersis ꝓuincijs cōgregauit: ⁊ i tres turmas diuisit: ita dūtaxat ut in ope ⁊ cibo sepate: psalmis ⁊ oꝛonibꝰ iūgerēt: mane hoꝛa tertia: sexta: nona: vespe: ⁊ noctis medio ꝑ oꝛdinē psalteriū canebant. Uixit i scō ꝓposito rome ānos qnqꝫ: bethleem ānos. xx. oē vite tps impleuit ānos. lvj. mēses. viij. dies. xx. Ita scribit Hiero. de qua dicit hic: Cuius vita vtutis exemplū ē. pcibus istius ⁊ eustochij filie eius: multos libꝛos trāstulit: ⁊ cōmētarios edidit. n Et pꝰ hos libꝛos.i. pꝰ hoꝝ libꝛoꝝ trāslationē: o Quos eustochio ⁊c. negare ñ potui.ſ. quin trāsferrem: q: añ mrīs sue doꝛmitionē id ei pꝛomiseram. p Decreuimus.i. ꝓposuimus. Naꝫ decerno is. sicut ait huguitio: dī ꝓponē: iudicare: statuere: deliberare: diffinire: Decreuimus.i. ꝓposuimꝰ ingꝙ. q Dū spiritꝰ hos regit artus.i. dū viuā. t Incūbere.i. istare. s Explanatōi.i. expōi. r Prophaꝝ. maioꝝ ⁊ minoꝝ: ⁊ pcipue mioꝝ: qꝝ expōem pāmachiꝰ postulabat. De incūbere nota vsus: Si cubat incūbit mutet ⁊ addideris con: Luxuriat: dis ⁊ ad comedūt: sub sbiacet hosti. Oꝛat pꝛo: re iacet: ob obit: de lāguet: in istat. v Et omissū iā diu opꝰ.i. diu iterpolatū. x Quasi quodā postliminio repetere. Nota ꝙ hoc liminiū dī captiuitas ⁊ exilium expulsio: pulsio ex

Universidad de Deusto Biblioteca

tra limē. vñ per cōpositionē dī hoc postlimiū. i. reuersio ō exilio ad iura q̄ amiserat: uel ius qḋ q̄s sibi vēdicat i rebus suis post h' i reuersionē. vñ postliminius. a. uꝫ. dī ille q̄ post h' i reuersionē iura q̄ amiserat resumit: q: g̊ naum: micheā: sophoniā: ꝛ ageū: paule ꝛ eustochio eplanauerat: ꝛ alioꝝ pphar̄ explanatōeꝫ diu itermiserat: loq̄t p' methaphorā: q ult exponēdi laborē resu mē: sic postliminius sua r̄sūit postq̄ reuer sus ē de captiuitate. .q. d. diu omisi opus istud ac si eēm i capti uitate detēt': sꝫ mō p pono repetē q̄si liber tati donat': ꝛ ab alijs occupatōib' expedit'. y Preserti. i. pcipue uel maxie: aduerbiuꝫ est: ꝛ dī a p̄sertu p̄ser tim: sic a tracu tracti te ste p̄stiāo: p̄sero ris. dī anserē: uel p̄alijs serere: p̄sertim. i. p̄te rea cōiūctio causalis ē teste donato: hic ac

postlimio repetere: p̄serti cū ꝛ admirabil' scūsqꝫ vir pāmachi': hoc idē litteris flagitet: ēt nos ad patriā fe stinātēs mōrtiferos syrēa ruꝫ cantus surda debeam' aure transire.

¶ Explicit prologus. Incipit argumentum.

IEsus filius naue: ty pū dñi non solum in gestis uerum ēt in noie gerēs: transit iorda nē: hostiū regna subuertit: diuidit terraꝫ victori pplo:

cipit p p̄cipue: vñ dicit: Decreuim' explanatōi pphaꝝ ista re y ¶ Presertiꝫ cū ꝛc̄. flagitet. i. expostulet vide alias si gnificatōes i opusculo ō vocabulis biblie. Iste pāmach' fi li' fuit pauline sororis eustochij ꝛ blesille. Iste tres filie pau le legūt i ep̄la ad pāmachiū de dormitōe paulie: vbi Hiero nym' cōmēdat pāmachiū dicēs: Nobis post dormitionem sonūqꝫ paulie pāmachiū mōachū eccl' a pepit: nūc m'lti mo nachi sapiētes: potētes: nobiles: qb' cūctis pāmachi' sapien tior: potētior: nobilior: q̄s hoc crederet: vt ꝯsulū pnepos ꝛ fusiani germis dec': iter purpuras sēatoꝝ furua tunica pul lat' icedēt: ꝛ nō erubescēt oculos sodaliū: vt deridētes ipse deridēt ꝛc̄. pp h' dī h: Admirabil'. i. admiratōe ꝛ oi laude dign': ad c' petitōem Hieronym' cōmētat' ē sup osee. ioel: ꝛ amos: abdiā ꝛ ionā: sic dic glosa sup abacuch. ꝫ ¶ Et nos ad patriā. celestē. a Festinātes. ad heb. iiij. Festiem' igredi i illā reqem. b ¶ Mortiferos sirenaꝝ cāt' ꝛc̄. Sire na. ne. ꝛ h siren. renis. mōstrū marinū ē: qḋ dulcedie sui cā t' nauigātes attrahit ad loca piculosa: s'mergiqꝫ fac: vñ di cit a sirē qḋ ē conat'. p sirenas itelligit emulos ei i facie blā diētes: ꝛ p adulatō s dulcedinē a labore iterp̄tādi ad occio sitatis piculū trahē cupiētes q̄ꝝ blādicias appellat cantus mortiferos: q̄a sepe p eas sp̄ualr̄ occidūt icautos. Istos cāt' debem' surda aure trāsire: ꝛ nūq̄ p eis a bōa opatione dsi stere: p̄s. Ego āt tāq̄ surd' nō audiebaꝫ ꝛc̄. Idē Et fcs sū sic hō nō audiēs. i. tales blādicias nō curās: pl' q̄ si ñ audireꝫ.

Explicit qualiscūqꝫ explanatio istius prologi.

Postilla fr̄is Nicolai de Lyra sup librū Josue icipit .I.

INtroduces eos ꝛ plātabis eos in monte hereditatis tue: Exo. xv. scdꝫ hebreos a libro iosue icipiūt libri pphales: ut pꝫ p Hiero. i plogo sup libros regū: scdm vo diuisionē quā posui i principio geñ. ꝛ q̄ cōiter pōit ab expositorib' nr̄is ab ipso icipiūt libri historiales. sic eni i libris le galib' describit datio legi ꝛ ei' explicatō i pplo s' dctu vni' dei adunato: put patuit i pcessu librorū legaliū q̄ sūt q̄nqꝫ libri moysi: sic i libris historialibus gesta ppli isr̄l: q̄ legē recepat describūt: iter q̄ p̄m est ire pmissionis igressus. scdꝫ ē ppli trā igressi gubernatio ꝛ pcessus. Primū describit i libro iosue. scdm vo i alijs libris historialib'. Aduertēdū q ista fcā sūt a deo tāq̄ pncipali actore: ꝛ iō mā ul s'biectū h' i libroꝝ ē ipe de' s' ꝯcta rōe: sic. n. i phia nāli corpus mobile absolute ē s'biectū: et in libro celi ꝛ mūdi corp' mobile ꝯctū ad sitū est s'biectū: sic i to ta theologia q̄ p p̄e contiet i sacra scriptura de' ab solute ē s'biectuꝫ. In libris āt ptia lib' sacre scriptu re de' ē s'biectum s' deimiata rōne ꝛ scdꝫ hoc libri le gales pñt dici ge neralr̄ de deo le gē dante: licet ab iuicē diuidātur p ꝯctionē h' rōnis: vt satis patuit in psecutōe deoꝝ li broꝝ: ꝛ silr̄ libri historiales ō deo gesta ppli isr̄l di rigēte: iter q̄ p̄mū est: terre pmissio nis igressus: vt di

ꝛ per singulas urbes: vicu los: mōtes: flumia: torrētes atqꝫ confinia: ecclie celestis qꝫ hierl'ꝫ sp̄ualia regna de scribit.

¶ Incipit liber Josue Caplm primum.

ET factum ē p' mor teꝫ moysi fui dñi vt loq̄ret do minus ad iosue filiū nun mistꝝ moy si: ꝛ diceret ei: Moyses ser

ctū ē: q̄ deo actore fcs ē: ut patebit i psecutōe h' libri: et hoc ē qḋ fuit p̄dcm̄ i vbo pposito p moysen Exo. xv. Introduces eos ꝛc̄. In q̄ q̄dē vbo pcessus h' libri dscri bit i generali: quia primo dscribit ire pmissiōis deo a ctore acq̄sitio cū dī: Introduces eos. ꝛ acq̄site opssessio cū dī: Et plātabis eos. itio possesse cōditio cum dī: In mōte hēditatis tue. Tūc. n. de' filios isr̄l i trā pmissiōis itroduxit: qñ ad igressū eoꝝ aq̄s iordāis siccauit: vt hꝫ i. iij. c. Tūc ēt eos ibidē plātauit: qñ p Josue ꝛ eleaꝫarū singul' tribub' possessiōes deimiatas assignauit: vt hēt ifra. xiiij. c. Terre vo possesse ꝯditio designat cū dī: In mōte hēditatis tue: tū q: tra pmissiōis mōtuosa est ꝛ altior alijs tris sibi adiacentibus: tum q: i hierl'm que metropolis est i illa terra: fundatum fuit tēplū i monte moria: vt hꝫ. ij. palip. iij. c. vbi viguit diuin' cult' tāq̄ hereditas propria. Igit scdm p̄dcā liber iosue diuidit: Quia p̄mo deimiat de tre pmissiōis itroitu: 2° de m'l tiplici ꝯflictu. ca. vj. itio ō tre diuisiōe ꝛ hereditario ob tentu ca. xiij. quarto de ducis ordinatōe ꝛ obitu. c. xxij. Circa primū primo acies disponūtur: scdo exploratōes transmittuntur. c. ij. tertio ad loca explorata filij israel ingrediuntur. c. iij. Circa primum primo fit ipsi iosue dei mandatum siue cōmissio: scdo mādati executio: ibi Precepitqꝫ iosue. Adhuc circa primuꝫ fit iosue triplex mandatū. primum est de terra promissiōis capienda. scdm de ipsa diuidenda: ibi Confortare ꝛ esto. tertium de lege seruanda: ibi Confortare g̊. Circa p̄mū sic dicit: a Et fcm̄ ē post mortē moysi. i quo notatur tempus i quo ista mandata facta sunt iosue. s. post mortē moy si: ꝛ ante terminū luctus mortis eius: qui durauit. xxx. diebus: vt dī Deu. vltimo. Quia mandata ista fcā sūt iosue a dño ante missionē exploratoꝝ ab eo. ipsi autē missi fuerūt ante terminum luctus moysi: scdm hebre os. Aliq̄ tamen expositores dicunt q vtrunqꝫ. s. verbū domini ad iosue: ꝛ missio exploratorum ab eo: fuit p' terminū luctus moysi: sed primum vī pbabili': ut ma gis videbitur ifra. b ¶ Moyses seruus meus mortu' est. Ex hoc patet error illoꝝ: qui dixerunt moysē dāna tū: eo q legitur eius peccatū i aq̄s cōtradītōis: vt hēt

Nūeri. xxij. nec legit ei' pnia vt dicūt: q: dñs vocat hic moysē famulū suū: ēt post mortē eius: qḋ ō nullo dam nato vere dī. Nec valet qḋ obijcit: q: pnia moysi satis ex l̄ra hꝫ: i hoc q sniam mortis a deo sibi ipositā añ in gressū terre pmissiōis: i peccati sui punitōe acceptauit: qḋ pꝫ ex h' q ad vbū dñi i mōtem abarim volūtari us ꝛ pmpte ibidē moritur' ascēdit: ꝛ ūhoc q dñs tā q acceptans eius obediētiā eū sepe liuit: ut hꝫ Deut. vltio. c ¶ Sur ge ꝛ trāsi iordāeꝫ istū. i. dispone te ꝛ pplꝫ tuū ad trā seūdū: q: nō stati trāsiuit sed p' ali quot dies: ut ma gis patebit infra. d Tu ꝛ ois po pulus tecū. q̄a cu ra ppli erat sibi i posita a deo: vt hꝫ Deut. xxxj. e ¶ In trā quam ego dabo filijs is rael. q: deo actoṙ igressi sūt terram ꝛ obtinuerūt eā. f Oēm locum quem calcauerit ꝛc̄. Ex hoc dicūt aliq̄ doctores he

uus me' mortuus ē. Sur ge ꝛ transi iordanē istū tū ꝛ ois ppl's tecū: i terrā quā ego dabo filijs isr̄l. Omēꝫ locū quē calcauerit uestigi um pedis vr̄i: vobis tradā sicut locut' sū moysi. A de serto ꝛ libāo vsqꝫ ad fluuiuꝫ magnū eupbraten ois ter ra ethęorum usqꝫ ad mare magnū ꝯ solis occasū erit terminus uester. Null' po terit vob resistē cūcti dieb' uite tue. Sicut fui cū moy se: itā ero tecū: nōn dimittā nec derelinquā te. Confor tare ꝛ esto robust'. Tū. n. sorte diuides pplo huic ter rā: p qua iuraui pr̄ib' tuis vt traderē eā illis. Confor tare igitur ꝛ esto robustus ualde vt custodias ꝛ facias

brei: q hic nō solū fuit eis pmissa terra iudea: sed etiaꝫ tota hitabilis terra: qḋ dicūt qḋdāmō fuisse ipletū tpe salomōis: cui oēs reges terre fuerūt tributarij: ꝛ sic ex ponūt qḋ dī. iij. reg. x. Uniuersa tra desiderabat vidē vultū salomōis: ꝛ singuli deferebāt ei mūera. i. tributa vt ipsi exponūt: sꝫ pfectius expectāt iplēdū i rege messia quē expectāt futuꝝ regē tpalē sup totū mūdū: sed falsi tas utriusqꝫ dcī apparet ex hoc qḋ s'dit: g ¶ A dser to libanoqꝫ ꝛc̄. vbi exp̄mūt termini tre filijs isr̄l pmisse h Uite tue. q: post mortē iosue filij isr̄l peccauerunt: ꝛ tūc aduersarij eis p̄ualuerūt: vt hꝫ libro iudicū. Aliq̄ ibi hñt Uestre: sꝫ male. i ¶ Sicut fui cū moyse. in re uelatōibus diuis ꝛ operibus miraculosis. k Ita ero tecū. et hoc satis pꝫ ex decursu libri in sequentibus. l ¶ Nō dimittā te nec derelinquā. hic fit multiplicatio vboꝝ idē signātiū ad maiorē dcī assertōeꝫ. m Con fortare. Hic pōit scdꝫ mādatū de tra diuidēda: cui pre mittit diuia cōsolatio: cū dī: m ¶ Cōfortare ꝛ esto ro bust'. viderat. n. iosue q moyses sāctissim' malicia ppli pturbat': peccauerat i aq̄s ꝯdictōis: ppi qḋ p̄uatus fu erat igressu terre pmissiōis: ꝛ iō merito timebat: ne sibi sile aliq̄d accideret: ꝛ iō fuit cōfortatus ꝛ assecuratus ō terre acq̄sitōe ꝛ diuisiōe: iō s'dit: n Tu eni sor. di. po. huic terrā p q̄ iuraui ꝛc̄. de q̄ iuramento hꝫ. Geñ. xxij. Per me metipꝫ iuraui dic dñs ꝛc̄. n ¶ Cōfortāe igit. Hic pōit ītiū p̄ceptū de lege seruanda: ꝛ pꝫ l̄ra usqꝫ ibi: o Nō recedat volumē legis huius ab ore tuo. q: debebat alios docē de lege: ad qḋ req̄rit meditatio. iō s'dit: p ¶ Sꝫ meditaberis ꝛc̄. vt custodias ꝛ faci as. quia prius debebat facere q̄ docere. q Noli me tuere. metu hūano. r ¶ Et noli timē. timore mūdano: q̄a tecū ē dñs de' tu' q̄ ē potēs i oib'. s Precepitqꝫ iosue. Hic ꝯñter pōit diuini mādati executō: ꝛ p̄mo q̄tū ad totū pplꝫ generalr̄: 2° q̄tū ad duas trib' ꝛ dimidiā sp̄alr̄: ibi Rubeni tis q̄ꝫ. Circa p̄m sciēdū q p̄ceptū erat iosue de trāsitu iorda nis: vt p̄dcm̄ ē: iō pōi tur h executio h' mā dati cū dī: s ¶ Pre cepitqꝫ iosue principi b' ppli. In q̄libet eniꝫ tribu erat vn' p̄nceps ꝛ oēs erāt s'diti ipsi iosue. t Prepara te vobis cibaria. hoc nō pōt itelligi de mā na q̄ seruari nō pote rat ēt in crastinū: nisi feria sexta p sabbato vt hꝫ Exo. xvj. c. nec tñ adhuc dfecēat mā na: vt hꝫ ifra. v. c. Et iō itelligit de alijs ci barijs que tunc pote rāt cōedi a filijs isr̄l ēt cū māna. vñ Deu. ij. ca. dictum fuit q filij esau ꝛ moabite vēdi derūt filijs isr̄l trāseū tibus iuxta terrā suā cibaria: qḋ nō pōt in telligi de māna q̄ nō erat vēalis: nec daba tur a deo idumeis et moabitis: sꝫ tm̄ filijs isr̄l: sicut eni i cōfinio legis ꝛ euāgelij simul

oēm legē quā precepit tibi moyses seru' me'. Ne dcli nes ab ea ad dextrā ul' ad sinistrā: vt itelligas cūcta q̄ agis. Nōn recedat volumē legis h' ab ore tuo: s̄cd me ditaberis i eo dieb' ac no ctibus: ut custodias ꝛ faci as omia q̄ scripta sūt i eo. Tūc diriges uiā tuā: ꝛ itel liges eā. Ecce p̄cipio tibi: cōfortare ꝛ esto robustus. Nōli metuere ꝛ nōli timē: qm̄ tecū est dñs deus tuus i oib' ad q̄cūqꝫ prexeris. Precepitqꝫ iosue p̄ncipi bus ppli dicēs: Transite p mediū castroꝝ: ꝛ imperate pplo ac dicite: Preparate vobis cibaria: quoniā post diē tītū trāsibitis iordaneꝫ ꝛ itrabitis ad possidēdam

cucurrerūt legalia cū euāgelio: sic appropiquāte tpe q̄ mā na debebat deficē simul cucurrerēt i vsū filioꝝ isr̄l māna et alia cibaria. v ¶ Qm̄ post diē tertiū trāsibitis iordaneꝫ. Ex hoc dicūt expositores nr̄i cōiter i hoc seq̄ntes Augusti nū q iosue nō fecit istud p̄ceptū de q̄ loq̄tur h scriptura sp̄i ritu diuio: sꝫ mag' humano ꝛ pp̄o: q: a fine luctus moysi i q̄ dicūt iosue hoc p̄cepise fluxerūt septē dies ad minus ante trāsitū iordanis: q: vt dicūt añ istud p̄ceptū misit explora tores: q̄ añq̄ reuerterent remāserūt ad minus per quattuor dies: q: postq̄ missi a iosue itrauerāt ciuitatē hiericho ꝛ ho spitati fuerāt i domo Raab: exeūtes ide latuerūt i mōtanis tribus diebus anteq̄ reuerterent ad iosue: vt hꝫ. c. sequenti ꝛ tūc iosue mouit castra ꝛ venit ad iordanē. vbi māserūt fi lij isr̄l tribus diebus: vt hꝫ ifra i p̄n' tertij capl'i: ꝛ iō non vī veꝝ fuisse q fecit p̄coniꝫare: ꝛ dicūt ēt vltra: q sic pmissus ē iosue deficere: ne vltra attētaret silia facere absqꝫ consilio diuio: maxie cum dñs dixisset Nūi. xxvij. ipi moysi. Tolle iosue filiuꝫ nun ꝛc̄. s. vt succedat tibi: ꝛ s'dit ibidē: Pro h' siquid agenduꝫ erit eleaꝫar sacerdos consulet dñm. sed istō dcm̄ saluo meliori iudicio: nō vī cōsonū scripture p̄cedenti ꝛ subsequenti: vt enim pꝫ ex predcis: itētio dñi erat assecura re iosue i p̄ncipio sui ducatus: vt eū dirigeret i suis actibus dicēs: Nō dimittā te neqꝫ derelinquā ꝛ postea subdit: No li metuere: ꝛ noli timere; qm̄ dñs deus tuus tecū est i oibus ad quecūqꝫ prexeris: ꝛ iō nō vī ꝯñs: q dñs i p̄ncipio sui du catus dimiserit eū sic agere spiritu pp̄o ꝛ errare. Silr̄ hoc nō ē cōsonū l̄re seq̄nti: ex q̄ vī itētionē dñi fuisse exaltare io sue: ꝛ dare ei auctoritatē i p̄ncipio ducatus sui: ita q pplus isr̄l sibi crederet in posteꝝ ꝛ obediret: vñ dī ifra. iij. c. Dixit qꝫ dñs ad iosue: hodie icipiā exaltare te corā oi populo isr̄l

Universidad de Deusto
Biblioteca

nē.ꝛ iō nō est vīlle:q̄ i p̄n̄ fuit vocatus p̄milerit,eū predicē
fallū ꝛ preconiçare i toto pplo:q; ex hoc crederet q̄ spūs do
mini nō eēt i eo:ꝛ iō dicūt hebrei: ꝛ ēt alīq̄ expositores nr̄i
q̄ istud preceptū iosue scribit h̄ p anticipationē:q; nō fuit
fcm̄ donec explozatores ab eo missi reuersi fuerūt ad ip̄m.
ꝛ extūc nō fluxerunt
nisi tres dies:usq; ad
trālitū iozdānis:ut hz
ifra.iij.c. Nō.n.sacra
scriptura semp refert
gesta eodē ordie quo
fcā sūt:sed aliq̄n pus
fcā posteriꝰ scribun
tur:ꝛ ecōuerso:ꝛ scōz
hoc accipit sexta figu
la exponēdi sacrā scri
pturā:put ocīm fuit
i p̄n°.geñ. x Rube
nitis q̄z. Dic pōit exe
cutio pcepti q̄tuz ad
duas tribus ꝛ dimidi
am spālr:qb' moyses
assignauerat terrā vl
tra iozdanem cū tali
pacto:q̄ mulieres et
familie remanerēt in
vrbibus muratis: et
viri bellatores transi
rēt iozdanē q̄usq; ac
q̄sita ēt terra alīs no
uē tribub' ꝛ dimidie
ꝓpter qō iosue redu
xit eis ad memoziaz
istud pactū:ut parati
sint adiplere:ꝛ p̄z lra
usq; ibi: ¶ Sicut
obediuimus in cūctis
moysi nē.] Circa qō
sciendū:q̄ nō est h̄ lo
cutio cōditionata:vt
sit sensus: Obediemus tibi sicut moysi:si tū dñs fuerit tecū
sicut cū ipso moyse:alr nō obediemus:q; sbiecti debent obe
dire superiozib' seu dñis:nō solū bonis ꝛ modestis:sed ēt ma
lis ꝛ discolis:ut h̄ p̄ma petri.ij. Et saluator Matth.xxiij.
Quecūq; dixerint vobis facite : opa āt eoꝝ nolite facere.
Ista tū obedīētia itelligēda est i licitis:sed h̄ē locutio optā
tiua:ut sit sēsus:pati sumus obedire tibi:ꝛ iō optamus vt
dñs sit tecū sicut cū moyse nē. Caplm.II.

terrā quā dñs de' nr̄ dat' est nobis. Rūbenitis quoq; ꝛ gaditis ꝛ dimidie tri
bui manasse ait: Memēto te sermōis quē p̄cepit vob
moyses famulus dñi dicēs
Dñs de' uester dedit vob
reqez ꝛ oēm terrā. Uxores
vre ꝛ filij uestri ac iumenta
manebūt i tra quam tradi
dit vobis moyses trās ior
danē. Vos āt trālite armati añ frēs uestros oēs fortes
manu ꝛ pugnate ꝓ eis: do
nec det requiē dñs fribus
uestris sic ꝛ vobis dedit: ꝛ
possideāt ipi q̄q; trā quam
dñs deus vr̄ daturus ē eis
ꝛ sic reuertimini i terrā pos
sessiōis vre:ꝛ habitabitis i ea
quā vobis ōdit moyses fa
mulus dñi trās iozdanē cō
tra solis ortū. Rñderuntq;
ad iosue:atq; dixerūt. Oia
que p̄cepisti nob faciemus:

Dsit ergo iosue. Hic describit explozator̄ missio:
vbi sic,pcedit:quia p̄mo explozatores mittuntur
scdo a muliere absc̄ōdūt:ibi Tollēsq; mulier. 3°
absconsi de pacto reqrūt: ibi Necdū obdormierāt. 4° cum
certo signo dimittūt:ibi dimisit ergo eos. 5° ad iosue reuer
tūt:ibi Illi vo ambulātes. Circa p'm dī: a ¶ Misit ḡ iosue
nē. Hic dicit Ra.sa.q̄ missio istoꝝ explozatoꝝ facta fuit
añ terminū luctus mortis moysi:qō ꝓbat sic:qz filij ifra.
trāsierūt iozdanē decimo die mēsis p̄mi:ut h̄ ifra.iij°.cap.
Itē moyses fuit mortuus:vt dicit Ra.sa.vij die mensis. xij.
āni immediate precedētis:ꝛ lz non ꝓbat hoc ex sacra scriptu
ra:tū verisīle ē:q; dies mortis moysi q̄ tot ꝛ tāta fecerat is
raeli in ānalib' hebreoꝝ fuerit certitudinalr registrata. Ex
duobus āt istis predictis scāt q̄ a die mort moysi usq; ad
diē trālitus iozdānis iclusiue fluxerūt tū.xxxij. dies.s.xxiij
de mēse.xij. anni precedētis:ꝛ.x. de p̄mo mēse āni sequentis
Judei enim faciūt mēses per lunatoes:due enim lunatiões
continēt quinq̄gintanouē dies:ꝛ iō primus mēsis apō eos
est.xxx. diez:scōs vero.xxix.ꝛ sic p̄nter de alīs cōbinā
do. Ex quo p̄z q̄ mēsis.xij. continet tm̄.xxix. dies:a qui
bus si subtrahātur sex dies q̄ precesserunt mortē moysi
remanēt tm̄.xxiij. quibus si addātur.x. dies primi mē
sis anni sequentis q̄ fluxerūt usq; ad transitū iozdanis:
ut predcm̄ est:ha
bent tm̄.xxxij. di
es a die mortī mo
ysi inclusiue usq;
ad diē trālit' ior
danis inclusiue.
Luctus aūt moy
si qui icepit a die
mortis sue dura
uit.xxx. dieb': vt
h̄ Deu. vltimo:
ꝛ sic a termio luc
t' moysi usq; ad
transitū iozdānis
iclusiue fluxerūt
tātuz tres dies: a
missione vero ex
plozatoꝝ usq;
ad dictum transi
tum iozdānis flu
xerūt.vij. dies ad
minus: vt dictuz
est.s.ꝑmo.ca. Ex
q̄ pcludit q̄ iosue
misit explozatōes
añ terminū luct'
moysi. b Dese
thim. nomē ē lo
ci in cāpestribus
moab. c Duos
viros explozato
res i abscondito.
sub simulatōe.n.
fatuitatis explo
rabāt terrā vt oi
cūt aliqui:sicut dauid finxit se fatuū coram achis ne
agnosceretur:vt h̄. j. reg.xxj. Debrei āt dicunt q̄ finge
bant se esse surdos ꝛ mutos ne per linguam hebraicam
ab aduersarijs cognoscerentur:vnde vbi hic habemus
Explozatores in abscondito.in hebreo habetur:Explo
ratores surdos.s.ficte:ut dcm̄ est. d Ingressi sūt do
mū mulieris meretricis. Dicūt expositores alīq̄ hebrei
ꝛ catholici:q̄ scōm ueritatē erat meretrix:explozatores
tū ingressi sunt domū eius nō ad fornicandū cū ea:sed
ad latitādū ibi: quia domus talium mulierū sūt magis ap
te ad recipiendū hoies i sero. Alij autē dicunt q̄ antea
fuerat meretrix:tū tūc nō erat:nomē tū illud remanse
rat i ea:sicut Matth.iij°.dī: q̄ iesus recubuit in domo
symonis leprosi:non quia tunc eēt leprosus:sed quia an
te fuerat:a qua lepra licet ante fuisset sanatus a christo:
tamen nomen leprosi sibi remanserat. Sz tamē vtrūq;
dcm̄ vī irrationabile:quia ista mulier postea fuit cōiū
cta in matrimonio ipsi salmon : vt h̄ Matth. i° qui
erat princeps nobiliorꝝ tribus.s.tribus iude: ꝓpt q̄
nō est verisīle:q̄ accepisset in vxorem talem mulierem:
que esset actu infamis :vel fuisset : et iō translatio cha
daica vbi nos hēm' Mulier meretricis. hz Mulieris
hospitalarie.ꝛ sic ēt dicūt hebrei. Nomē.n. hebraicum
q̄ hic ponitur equiuocū est:ad designādū meretricem
ꝛ venditricem victualium:q̄ ē ꝓpium hospitalariarū.
Dicūt tamen hebrei q̄ vtraq; significatio conuenit ipsi

Raab:q; actu erat hospitalaria:ꝛ cū hoc fornicaria se
cūdū alīq̄s: vel saltē fuerat scōm alios:ut.s. dcm̄ ē ꝛ im
pbatū q̄tū ad meretriciuz.cetera patēt. e ¶ Tollēsq;
mulier. Dic explozatores absc̄ōdit. Ista eni mulier au
ditis mirabilib' q̄ de' fecerat ꝓ filijs isrl:credidit ipsuz
ē vez deū:ꝛ per
ꝓñs ipletuz pro
missū q̄b' eis fece
rat de terra capiē
da:ꝛ iō cogitans
de salute sua spāli
ꝛ corporali: ꝛ
sue ꝓsanguinitatis
saluauit explora
tores:ut p eos cū
suis saluaret:ꝛ h'
ēq̄b' dī: e Tol
lensq; mulier vi
ros absc̄ōdit. per
modum qui in
fra dscribitur: In
hebreo habetur
Sic accepit duos
viros et absconꝺit euz.quod ab
hebreis expōitur
tripliciter. vno°
quia ponit h̄ singulare ꝓ plurali:
sic Exo.viij. Ue
nit musca grauis
sima.i. multitudo
nē. Alio mō da
mulier festinans
eos absc̄ondē po
suit eos i ita puo
loco:q̄ nō videba
tur sufficiens nisi
p vno :ꝛ ad hoc
figurādū dī: Ab
sc̄ōdit eū.sicut.n.
i latio sūt figura
tiue locutōes: sic
sīr i hebreo. itio
mō expōit: quia
dicūt alīq̄ hebrei
q̄ isti duo viri fu
erūt chaleb ꝛ phi
nees. Dicūt etiaz
q̄ iste phiees erat
angelus in corpore hūano:ideo potēat stare coꝝ hoīb'
ꝛ non videri ab eis qñ volebat:ꝛ nō fuit absconditus a
muliē:sz chaleb tm̄. Licet āt h'oēs sit falsū:tñ ex h' hēt
arg'm ꝺ iudeos ex ꝓcessis ꝺ possibilitate icānatōis q̄ exq̄
ꝓcēdit icānatōs angeli:ñ pñt ꝓuenīēt negāe possibilitatē
icarnatōis diuie:q̄ de' magis pōt assumē ꝛ supposita
nām hūanā q̄ angelus. f ¶ Fateoꝝ venerī ad me. tāq̄
ad hospitalariā coez. g Cūq; porta clauderetur nē.
in hoc mentita ē:fuit tñ mēdacium officiosū:videlicet ꝓ
pter salutē suā ꝛ explozatoꝝ. h ¶ Ipsa āt fecit ascēdē
viros in solariū. Jn hoc exp̄mitur modus q̄ absc̄ondit
eos. i Illisq; egressis statī porta clausa ē.s.porta ci
uitatis:ne isti absq; diligēti iquisitōne explozatoꝝ ciui
tatē reitrarēt. Aliter expōit de porta dom' raab:q̄ post
egressū ipsoꝝ clausa ē:ne cito redirēt:ꝛ absc̄ōditos iue
nirēt. k ¶ Necdū obdormierāt. hic ꝓnter explozato-

res de pacto reqrūt:uidelicet q̄ seruarēt raab:ꝛ domuz pa
tris sui:sic saluauerat eos:ꝛ q̄ hoc pactū iuramēto firma
rēt:ꝛ p̄z lra paucis exceptis q̄ exponēt: k Necdū obdoꝝ
mierant.quia timoꝝ abstulerat somnū ab eis. l Nouī
q̄ dominus tradiderit vobis terram.loquitur de futuro ꝓ
modum preteri ti ꝓ
pter certitudinez fue
fidei:quia tenebat ita
certū ac si iā ēet factū
c'cā iā sbdit: m Et
eniz irruit in nos ter
roꝝ vester nē.i. a uo
bis imissus: ꝛ reddit
causam huius cuz di
citur: Audiuim' nē.
ꝛ sequitur conclusio
sua: o ¶ Nūc ergo
iurate mihi. et patet
lra. p Qui rñderū
rūt ei. ania nra nē.] Ib
accipit ania pro toto
homine: quia est ps
ꝓncipalis hominis: vl
pro ipsa vita huma
na q̄ causatur ab ani
ma:ut sit ibi predica
tio causalis nō formā
lis:quia aima huma
na est imortalis.
q ¶ Faciemus in te
misericordiam. te et
domuz patris tui sal
uando. r Et veri
tatem. iuramentū ser
uando. s ¶ Demisit
ergo. Hic explozato
res abire permittunt
cuius modus descri
bitur cum dicitur:
s Demisit ergo eos
per funem ō fenestra.
hebrei q̄ dicunt raab
fuisse meretricem : di
cūt q̄ solita fuerat ꝓ
funē illū recipere fo
rnicarios ꝛ emittere:
vt sic fuerat ei instīm
peccati ꝛ trāsgressiōis
sic ꝛ ei fieret instrumē
tum saluationis.
t ¶ Domus enim eius herebat muro. s. ciuitatis:hoc addi
tur ad ostendendū q̄ de facili poterat emittere explozatores
per fenestram quam habebat sup murū:sicut ꝛ paulus di
mīssus ē:vt h̄ Act.ix. v Ad montana ascēdite. vbi non
ē via cōis. x ¶ Ibiq; latitate diebus trib' nē.lz iozdānis pa
rū distaret a hiericho:tū ad tm̄ tps māserūt pcecutores ex
plozatoꝝ:quia non solum quesierunt eos in via ꝛ in termi
no vie:sed in latibulis circunquaq;. Hebrei autem dicūt q̄
reuelatum fuit ipsi raab ꝓ salute explozatoꝝ q̄ tm̄ tarda
rent. y Si ingre.nē.fuerit funicul' iste coccineus.i.rube'
Detiuerat enim ipsa raab ab explozatoribus: ut darent ei
certū signū saluatōis sue ꝛ suoꝝ:ꝛ ipsi dederūt ꝓ sig̃ q̄ funi
cul' p quē demissi fuerāt ligāret i fenestra:ꝛ sic cognoscētur
dom' ab eis:ꝛ exītes i ea:ꝛ iō dixerūt q̄ si funicul' ille non
esset ibi pro signo:immunes essent a iuramento. z ¶ Qui
ostium do.tu.egres.fu.san.ipsius erit in caput ei'.i. ipe erit

Universidad de Deusto
Biblioteca

caput eius: ⁊ nos erim' ali
eni. Cūctoꝝ āt sanguis q te
cū in domo fuerit: redūda-
bit i caput nostꝝ: si eos ali-
qs tetigerit. Qđ si nos p̄dē
volueris ⁊ sermonē istū p
ferre i mediū: erim' mūdi
ab hoc iuramēto q̄ adiura
sti nos. Et illa r̄ndit: Sic lo
cuti estis ita fiat. Dimittens
q3 eos vt pgerēt: appendit
fūiculū coccineū i fenestra.
Illi vō ābulātes puenerūt
ad mōtana: ⁊ māserunt ibi
tres dies donec reuerterēt q
fuerāt psecuti. Querētes. n.
p oēs ñ repperūt eos. Qui
b' urbem igressis reuersi sūt
⁊ descēderūt exploratores
de monte: ⁊ transito iorda
ne venerunt ad iosue filiu3
nun: narrauerūtq3 ei om
nia que acciderāt sibi atq3
dixerūt: Tradidit dñs oē3
terrā hāc in man' nostras.
⁊ timore prostrati sunt cun
cti habitatores eius. III

Igitur iosue ō nocte cō
surgens mouit castra:
egredientesq3 de sethim: vē
nerūt ad iordanē ipsi ⁊ oēs
filij isrl': et morati sūt ibi per
tres dies. Quibus euoluti
trāsierūt p̄cones p castroꝝ
medium: ⁊ clamare ceperūt
Qñ uideritis arcā federis
dñi dei vr̄i ⁊ sacerdotes stir
pis leuitice portātes ea3:
vos quoq3 consurgite ⁊ se
quimini precedentes: sitq3
inter vos ⁊ arcā spaciū: cū
bitoꝝ duū miliū ut pro
cul videre possitis: ⁊ nosse
p quam viam ingrediami:
quia prius non ambulastis
per ea3: ⁊ cauete ne appro
piquetis ad arcā. Dixitq3
iosue ad pplm: Sanctificā
mini: crās eni faciet dñs in
ter vos mirabilia. Et āit ad
sacerdotes: Tollite arcam
federis: ⁊ precedite pplm.
Qui iussa cōplētes tulerūt
⁊ ambulauerūt añ eos. Di
xitq3 dñs ād iosue: Hōdie
incipiam exaltare te cora3
omni isrl': ūt sciant ꝙ sic cū
moyse fui uā ⁊ tecum sim.
Tu aute3 precipe sacerdo
tibus qui portant arca3 fe
deris: ⁊ dic eis: Cū3 ingres
si fueritis partem aque ior-

sibi cā mortis. a Cūctoꝝ āt sāguis ⁊c̄ redū. i ca. nostꝝ.
.i. obligamus nos morti ꝑ eoꝝ salute. b Appendit fūi
culū coccineū i fenestra. stati eni appēdit: ne obliuiōi daret
⁊ ut hoc exploratores viderent anq̄ recederent. c Illi
vō. Hic exploratores ad iosue reuertūt: ꝑmittit tñ latitatio
eoꝝ trib' dieb' i mō-
tanis. d Reuersi
sūt. s. exploratores de
montanis ad locum
vbi erat transitus ior
danis. e Atq3 di-
xerūt: tradidit domi
nus oē3 ⁊c̄. Jac si dice
rent: ita certū ē: ac si
eēt factū: ⁊ cā sb̄dit cu3
di: f Et timore ꝑ
strati sūt ⁊c̄. i. nō hn̄t
vtutē resistēdi. III.
Igitur iosue.
Hic ꝯñt agit
de igressu tre
q̄ factus ē p trāsitum
iordāis: ⁊ iō p̄mo oñ
dit q̄d actum ē i ipo
trāsitu: 2° q̄d in exitu
iiij. c. 3° q̄d i statu. c. v
Pria ps diuidit i tres
q2 p̄° ō trāsitu daī p̄ce
ptu: 2° addit sig̃m diui-
t' oādu3: ibi Dixitq3
dñs ad iosue. 3° pōit
vtriusq3 cōplemētu3
ibi Igit egressus ē po
pulus. Circa primu3
di: a Igit iosue ō
nocte ꝯsurgēs. i heb.
hi ō māe ꝯsurgēs. q2
surrexit i aurora: q̄ ē
cōfiniū diei ⁊ noctis:
⁊ sic pōt vtroq3 mō
noiari. b Egredi-
entesq3 de sethim. lo-
c' ē vñ miserat explo
ratores. c Uenerūt
ad iordanē. q̄ ñ mltū
a sethi distat. d Et
morati sūt ibi p tres di
es. dicūt expositores nr̄i ꝙcā h' more fuit eo ꝙ iordāis fluui'
tūc ex resolutōe niuiū icreuerat: vt hi ifra: ⁊ iō steterunt ibi
trib' dieb' q̄usq3 aq̄ aliquātulū decreuisset: s3 hoc ñ vi bñ
cōsonare vitati hebraice: q2 ifra eodē ca. vbi nos hēm': Jor
danis āt ripas aluei sui tpe messis ipleuerat. in hebreo hēt
sic: Et iordāis ipleuerat sup oēs ripas suas oib' dieb' messis
q̄ dies durāt p duos mēses scđ3 hebreos: vt dcm̄ fuit geñ.
.c. viij. in fine: ⁊ iō si cā more fuisset excrescētia iordāis filij
isrl' ibidē stetisset p mai' spaciū satis ꝙ p tres dies: vt videt
iō alr pōt dici. s. ꝙ cā illius more fuit: q2 iosue expectabat r̄
uelationem dñi de modo transeūdi: que facta fuit sibi vlti
ma die de illis tribus: ⁊ in crastino transierūt: vñ tūc dixit
iosue ad ppl'm: Sāctificami: cras enim faciet dñs iter vos
mirabilia. Si enim a p̄ncipio iosue sciuisset: ꝙ alueus ior-
dāis siccari debuisset pp eoꝝ trāsitū: nō oportuisset eū expe
ctare p diē: nec p horā pp diminutionē aq̄. Dicūt āt hebrei
ꝙ p̄ma dies de trib' p̄dcis fuit tricesima: ⁊ per ꝯñs vltima
luct' moysi: qō o3 dicere scđ3 p̄dcā. s. ꝙ a morte moysi vsq3
ad trāsitū iordāis iclusiue fluxerūt tm̄. xxxiij. dies: ita ꝙ die

xxxiij trāsierūt iordanē: tres āt dies p̄dcē imediate pre
cesserūt diē trāsitus: vt p3 in textu. Ex q̄ seq̄t ꝙ p̄ma il-
laꝝ fuit tricesima dies luctus moysi. e Qñ videri-
tis arcam federis ⁊c̄. Ex q̄ p3 ꝙ alr portata fuit: q̄ ante
i motōe castroꝝ: q2 añ portabat p leuitas q̄ erāt ō fami
lia caath: vt pat3
Nūi. iiij. ⁊. x.
f Uos q3 ꝯsur
gite ⁊ sequimi p̄-
cedētes. Ex q̄ etiā
p3 ꝙ alio ordine
portabatur arca:
q2 i alijs motōib'
castroꝝ sex trib'
p̄cedebāt arca3: ⁊
⁊ sex seq̄bant: vt
hi Nūi. x. hic āt
arca p̄cedebat: et
ex hoc ēt videt ꝙ
nubes q̄ prius du
catum prebebat
r̄cesserat. g Sit
q3 iter vos et ar-
cā spaciū. pp r̄ue
rentiā. h Cubi
toꝝ duū miliu3.
Cubit' scđ3 vna3
opionē cōtin3 pe
dē ⁊ dimidiū: se-
cundū aliā duos
pedes: ⁊ sic inter
pplm ⁊ arcā erat
spaciū triū miliū
pedū scđ3 p̄mam
opionem: q̄ttuor
miliū āt s3 aliā.
i Sāctificami
cras. n. ⁊c̄. Expo-
sitores nr̄i dicūt
ꝙ ista scificatio i
telligit: ꝙ contine
rent ab vxoribus
suis pp reuerētiā
miraculi i crasti-
no fiendi: sicut ⁊
añ dationem p̄ce
ptū fuit eis: ut cō
tinerēt ab vxorib' suis: vt hi Exo. xix. Hebrei aute3 di
cūt: Sitis pati. vbi nos dicim': Sanctificamini: q2 ver
bum illud est equiuocū ad preparare ⁊ sanctificare: s3
qualiter debebat eē illa p̄paratio nō dicūt. k Cras
eni inter vos faciet dominus mirabilia. siccādo alueū
iordanis: vt exprimitur infra. l Et ait ad sacerdotes.
hoc dixit iosue i die transitus iordanis. m Dixitq3
dominus. Hic exprimitur signū diuinitus dandū: qñ
di: n Hodie incipiā exaltare te ⁊c̄. Licet enim die p̄
cedēti reuelatio facta fuisset iosue: vt predcm̄ ē: tñ tūc
fuit replicata ad maiorē assertionē: ⁊ etiam ad maiorē
declarationē. Sicut enim ni cognitione naturali proce
dit ab iperfecto ad perfectū: vt hi p̄mo phycoꝝ: sic ⁊ in
cognitione supernāli q̄ fit per diuinā reuelationē: aliqñ
vitas primo reuelatur minus perfecte: postea perfecti'
o Ut sci. ꝙ sic fui cū moy. p signa mirabilia p Ita
⁊ tecū si3. qō patuit per trāsitum miraculosū. q Cū
igressi fueritis ⁊c̄. Dicūt hebrei ꝙ steterūt in iordane p
pe ripā per quam ingrediebantur: quousq3 totus ppls

danis state i ea. Dixitq3 io
sue ad filios isrl': Accēdite
huc: ⁊ audite verbum dñi
dei vestri. Et rursum i hōc
inquit scietis ꝙ domin' de
us viuens in medio uestri
ē: ⁊ disperdet in conspectu
vestro chananeū ⁊ etheū:
eueū ⁊ phereçeū: gergeseū
q̄q3 ⁊ iebuseū ⁊ āmorreu3.
Ecce arca federis dñi omis
tre āscedet vos p iordanē.
Parate duodeci viros de
duodeci tribub' isrl': singu-
los p singulas trib'. Et cū3
posuerint vestigia pedū su
oꝝ sacerdotes q portāt ar
cā federis dñi dei vniuerse
terre i aq̄s iordanis: aque q̄
iferiores sunt ōcurrēt atq3
deficiēt: q̄ āt ōsuper veniūt
i vna mole cōsistēt. Igitūr
egressus ē ppl's ō taberna
culis suis vt trāsirent iorda
nē: ⁊ sacerdotes qui porta-
bāt arcā federis pergebant
ante eū. Ingressisq3 eis ior
danē ⁊ pedib' eoꝝ in parte
aque tinctis: iordanis āt ri
pas aluei sui tpe messis im-
pleuerat: stēterūt aq̄ descen
dentes in loco vno: ⁊ ad in
star mōtis itumescētes ap-
parebāt pcul ab vrbe q̄ vo
cat edom vsq3 ad locū sar-
than: q̄ āūt inferiores erant
i mare solitudis qō nūc vo
cat mortuū descēderūt. Jūs
q3quo oio deficerent. Pō
pulus aūt incedebat cōtra
iordane3: ⁊ sacerdotes qui
portabāt arcā federis dñi
stabāt super siccā humū in
medio iordanis accicti om
nisq3 populus per arente3
alueum transibat. IIII

Quibus transgressis: di
xit dōminus ad iosue:
Elige duodeci viros singu
los p singulas tribus: ⁊ p̄ci
pe eis vt tollant de medio
iordanis alueo vbi steterūt
pedes sacerdotū: duodeci
durissimos lapides: q̄s po
netis i loco castroꝝ vbi fixe
ritis hac nocte tētoria. Uo
cauitq3 iosue duodecim vi
ros quos elegerat de filijs
isrl' singulos de singulis tri
bub': ⁊ ait ad eos: Ite ante
arcam dñi dei vestri ad ior
danis mediū: ⁊ portate ide
singuli singulos lapides in
humeris vestris iuxta nūe
rū filioꝝ isrl' ut sit signū iter
vos. Et qñ iterrogauerint
vos filij vestri cras dicētes
q̄d sibi volunt isti lapides:
r̄ndebitis eis: Defecerunt
aque iordāis añ arca3 fede
ris dñi cū transiret eū: iccir
co positi sūt lapides isti in
monimētū filioꝝ isrl': vsq3 i
eternū. Fecērūt ergo filij is
rael sicut precepit eis iosue:
portātes de medio iordāis

trāsisset: ⁊ ex hoc dicūt quedā alia: vt patebit postea: s3
hoc vi falsū: per hoc qō i fine h' ca. di: Sacerdotes qui
portabāt arcā federis dñi: stabāt sup siccā humi i me-
dio iordāis. Ex q̄ vi ꝙ pcesserūt vsq3 ad mediu3 aluei:
vt ppl's trāsiret securi'. q Accedite huc ⁊ audite ver
bū dñi. hoc dixit
iosue principibus
populi: in quib'
totus popul' vir
tualiter continet:
Nō enim potuis-
set totus populus
verbum eius au-
dire. r In hoc
scietis ⁊c̄. i medio
vestri est. s. p op'
mirabile: quod ñ
potest fieri nisi di
uina virtute: qō
exprimitur cū di
citur: s Ecce
arca federis dñi
⁊c̄. Ad cuius ap-
propinquatione3
siccate sunt aque
vt exprimitur po
stea. t Parate
.xij. viros. scilicet
ad tollendum. xij
lapides de alueo
iordanis desiccā-
do: vt exprimit i
p̄ncipio sequētis
ca. v Et cum
posuerit vestigia
pedum suorū ⁊c̄.
hic exprimit mo
dus desiccatiōis
aluei iordanis: et
p3 lr̄a. x Igit
egressus. Hic ꝯñt
describit trāsitus
⁊ signi cōplemen
tu3: ⁊ p3 lr̄a vsq3
ibi: y Jordāis
āt ⁊c̄. messis iple-
uerat. nō pōt itel
ligi ꝙ tūc collige-
rēt blada cōit: q̄a
decima die men-
sis p̄mi trāsierūt
iordanē: vt hi. c.
seq̄nti. Mēsis au
tē p̄m' hebreoru3
icipit a lunatione
ppinq̄ori eq̄no-
ctio vnali: siue sit ante siue post: sed dicitur tēpus mes-
sis pro tanto: quia in terra promissionis que calida est
in aliquibus locis magis calidis: spice alique appropi-
q̄bāt ad maturitatem: ⁊ de illis colligebatur manipul'
⁊ torrebatur aliquantulum: ⁊ per confricatione3 excu-
tiebantur grana de quibus fiebat oblatio in festiuitate
paschali: que celebrabatur. xv. die mensis primi: vt hēt
leuitici. xxij. et propter hoc mensis primus vocat men-
sis nouaꝝ frugū: Exo. xiij. ⁊ Deu. xvj. Qō aūt hic int
ponitur de iundatione iordanis: hoc fuit ad declarati

onē maioris miraculi in siccatōe aluei iordanis in transitu
filiorum isrl': iō sb̄ditur. z Steterūtq3 aque ⁊c̄. cōtra na
turam cum sint fluide. a Que āt inferiores erant in ma
re solitudi. ⁊c̄. Iste loc' erat magn' lac' p quē trāsit iorda
nis fluui': ⁊ vocat mare scđm modū loq̄ndi hebraicū: quo
ois congregatio ma-
gna aquaꝝ mare vo
catur: vñ geñ. primo
di: Cōgregatōesq3 aq̄
rū appellauit maria:
⁊ h° mō stagnū gena
sereth p qō trāsit ior-
dāis fluui' vocat māe
tyberiadis ⁊ māe ga-
lilee: vt hi i plib' locis
i euāgelio. Et eodem
mō i pposito lac' iste
vocat h mare solitu-
dis: q2 ē iuxta ōsertū
sin. Et mare mortuū
eo ꝙ null' pisc' possit
ibi viuē: vt dic phus
ij. metheoroꝝ: vbi lo
q̄t de isto lacu vel sta-
gno: tū q2 aq̄ sunt ita
spisse ꝙ sūt q̄si lutum
pp qō vestimēta ibi
piecta mag' sordidāt
ꝙ lauāt: vt di ibide3:
tū q2 sūt excessiue sal
se: pp qō alibi i scrip-
tura vocat māe salsis
simū b Usq3 q̄ oio
deficerēt. ab aspectu
filioꝝ isrl'. c Po-
pul' āt ice. ꝯ iorda. i.
p iordanē: ita ꝙ pōit
h vna p̄positio p alia
vl' di: Cōtra iordanē
q2 ppl's appropiqua-
bat ad aq̄s iordāis de
sup veiētes q̄ stabant
eleuate ad modū col-
lis iuxta trāsitū ppl'i.
cetera patēt. IIII
Quibus trans-
gressis. Hic
ꝯseq̄nt ondit
q̄d actum fuit i exitu
iordanis: q2. xij. lapi-
des ō alueo iordanis
fuerūt exportati. ⁊. xij.
alij de arida ira in al
ueū positi: In h° igit
cap. sic pcedit: quia
p̄° pōitur dñi ⁊ iosue
iussio: 2° iussionis ipletio: ibi Fecerunt ergo. tertio tēporis
determinatio: ibi Populus autem. Circa primum dicit:
d Dixit dñs ad iosue: Elige. xij. viros. i. iam electos acci
pe: q2 de mandato iosue q̄libet tribus elegerat vnū: vt dcm̄
ē. c. precedenti: ⁊ iō ista electio aliqñ attribuit iosue: aliquā-
do tbub': q2 fcā ē a iosue auctoritatiue: ⁊ ab illis executiue
e Duodecim durissimos lapides. vt possint diu pmanere
ad memoriā fcī: q2 ad hoc tollebāt: vt ifra di: Ut sit signu3
inter vos: ⁊ p3 lr̄a vsq3 ibi: d Usq3 in eternū. ⁊ accipit h
eternū p tempore lōgo ⁊ ideimiato. e Fecerunt g̃. Hic

Universidad de Deusto Biblioteca

põitur iussiõis ipletio: ⁊ p3 lr̃a vsq3 ibi: f Alios q̃3. xij la. posuit iosue in me. ior. alueo. vt hēret testimoniū trāsit⁹ miraculosi itra aquā ⁊ extra. Et isti. xij. lapides positi itra alueū fuerūt ita magni: q̄ poterāt apparere sup aquā quādo erat parua: iō de istis. xij. lapidib⁹ nō dr̄ q̄ singli hoies portauerint singulos lapides sicut de alijs. xij. s3 q̄ iosue posuit eos qd̄ est itelligēdū p adiutoriū multoꝝ ppt magnitudinē lapidū ⁊ de istis lapidibus dicit cōit a doctorib⁹ q̄ iohannes baptista baptiçās i iordāe dixit: potēs ē deus de lapidib⁹ istis suscitāe filios abrae: vt habet Matth. iij. c. g ¶Et sūt ibi vsq3 i pñtē diem. hoc refert ad tps q̄ liber iste fuit script⁹ ⁊ forte adhuc sūt ibi. h Festinauitq3 ppl's ⁊ trāsiuit. quia erat magna mltitudo valde: ⁊ iō oportebat eos festinanter transire. i ¶Cūq3 trāsisset oēs transit et arca dñi. ⁊ h⁹ ad pceptū dñi ⁊ iosue: vt ifra exprimitur. k Sacerdotes q̃3 pgebāt añ pplm. q̄uis. n. pplus añ trāsisset iordanem: tñ stetit iuxta ripā q̄usq3 sacerdotes portātes arca3

alueo duodeci lapides vt dñs ei imperarat iuxta numerū filioꝝ isrl̄ vsq3 i locū i quo castrametati sunt: ibiq3 posuerunt eos. Alios q̄q3 duodeci lapides posuit iosue i medio iordanis alueo vbi steterūt sacerdotes q portabāt arcā federis: ēt sunt ibi usq3 in pñtem diē. Sacerdotes āt qui portabāt arcā stabāt in iordanis medio: donec oia cōplerēt q̄ iosue ut loqueret ad populū preceperat dñs ⁊ dixerat ei moyses: Festinauitq3 ppl's ⁊ transijt. Cūque trāsisset oēs: trāsiuit ⁊ arca dñi: sacerdotes q̄q3 pgebāt añ pplm. Filij quoq3 rubē ⁊ gad ⁊ dimidia tribus manasse armati pcedebāt fres suos filios isrl̄: sicut eis pceperat moyses: ⁊ q̄draginta

trāsisset vltra ppl'3: q̄ debebat seq̄ arcā: vt dcm̄ fuit. c. precedēti. l ¶In illo die magnificauit dñs iosue. p scm̄ pdc̄3 mirabile: vt ppl's habēt eū i reuerētia ⁊ timore. m Precipe sacerdotib⁹ ⁊c̄. hoc ponitur ad ondēdū: q̄ sicut de spāli mādato dei steterāt i iordāis alueo: ita de ei⁹ spāli mādato recesserūt. n ¶Ut ascēdāt de iordāe. Ex hoc q̄ nō dicitur hic vt trāseāt: sed vt ascēdāt: dicūt hebrei q̄ ascēderunt sup ripā p quā intrauerāt: eo q̄ stabāt iuxta illā secūdum eos: put dcm̄ est. s. c. precedēti. Et q2 dicit textus h: q̄ cū pedes sacerdotū fuerūt extra alueū aq̄ iordanis que steterant statim fluxerūt scdm̄ cursū suū: ex q̄ seq̄t scdm̄ dcm̄ hebreorū: q̄ ppl's isrl̄ tūc fuit ex vna pte iordanis: ⁊ sacerdotes cu3 arca i parte opposita: ⁊ aq̄ iordanis in medio currēs. Ideo dicūt q̄ arca alr̄ trāsiuit q̄ pplus: dicentes q̄ arca portauit portatores suos: qd̄ ē sic itelligēdū q̄ vtute diuia arca cū sacerdotibus fuerūt sbito trāsportati: nō solū ultra fluuiū: s3 ēt vltra pplm quē debebat pcedē ut pdcm̄ ē: sed hoc videt ficticiū: tū q2 nō ē visile q̄ scriptura tacuisset tātū mirabile tū q2 initit falso. s. q̄ sacerdotes steterūt in alueo iordāis iuxta ripam per quā igressi fuerūt: q2 steterūt i medio aluei: vt dcm̄ ē. c. pcedēti: tū q2 mod⁹ loq̄ndi ex q̄ arguit ppositū cū dr̄ vt ascēdāt: magis est ad oppositū vt vr̄: q2 ɔñi ð trāsitu ppl'i sbdit: Pplus āt de iordane ascēdit decimo die ⁊c̄. ⁊ tñ per alueū peditādo trāsiuit: vt exprimitur in littera: et ipimet ɔcedūt: qd̄ ergo dr̄: Ut ascēdāt. h⁹ ē: q2 sacerdotes stabāt in medio aluei: vt. s. dcm̄ est. Ubi alueus ē pfundior q̄ ppe ripā: ⁊ iō pgressus de loco illo ad ripā pcedit ascēdēdo. cetera patēt ex predictis. o Populus āt. Hic ɔñter describit tpis determiatio cū dr̄: Populus āt de iordane ascēdit decimo die pmi mēsis. hoc āt exprimit ad maiorē historie certitudinē. p ¶Et castrametati sūt in galgalis. hoc nomē poīt h p āticipationē: q2 postea fuitipositū illi loco: vt hr̄ sequēti. c. q Duodeci q̃3 la. ⁊c̄. po. io. i galgalis. Dicunt hebrei q̄ trāsito iordane ñ stati iuerūt i galgalis: sed pri⁹ iuerūt i mōtē hebal ⁊ ibi portauerūt illos. xij. lapides ⁊ leuigauerūt eos calce: ⁊ scripserūt sup eos mādata legis: ⁊ fecerūt bñdictiōes ⁊ maledictiōes solēnit: ⁊ ð lapidibus illis fecerūt altare: ⁊ sup illo obtulerunt hostias: ⁊ in sero venerūt in galgalis: vbi metati st̄ castra: appōtātes ibi lapides pdcōs vt manerēt ibi p sig̃ trāsit⁹ iordāis miraculosi: et ad h⁹ allegāt qd̄ pdictū ē i hoc ca. donec oia cōplerent q̄ iosue vt loq̄ret ad pplm pcepat dñs: vt dixerat ei moyses moyses āt dixerat q̄ trāsito

pugnatoꝝ milia p turmas ⁊ cuneos incedebant p plana atq3 cāpestria vrbis hiericho. In diē illo magnificauit dñs iosue corā oī israel: ut timerēt eū sicut timuerāt moysen dū adhuc viueret. Dixitq3 ad eu3: Precipe sacerdotibus qui portāt arcam federis ūt ascendāt de iordāe. Qui precepit eis dicēs: Ascēdite ð iordane. Cūq3 ascēdissent portātes arca3 federis dñi ⁊ siccam humū calcare cepissent: reuerse sūt aque i alueum suu3: ⁊ fluebant sicut ante cōsueuerāt. Populus aute3 ascēdit de iordane decimo die mensis primi: ēt castrametati sūt in galgalis cōtra oriētalē plaga3 vrbis hiericho. Duodecim quoq3 lapides q̄s de iordāis alueo

iordāe leuigarēt lapides calce: ⁊ scriberēt ibi legē ⁊ q̄ pōerēt bñdictōes sr̄ mōtē garigi ⁊ maledictōes sup mōtē hebal: vt hr̄ deu. xxvij. s3 h⁹ vr̄ fl'3: tū q2 tot ⁊ tāta ñ posset fieri vna die: vtpote trāsit⁹ iordāis: max̄ tāte mltitudis pgress⁹ ad mōtē hebal ⁊ garigi: q̄ loc⁹ satis pl⁹ distat a iordāe q̄ ciuitas hiericho: solēnitas bñdictōnū ⁊ maledictōu3 descriptio legis sup lapides: ⁊ imolatio hostiaꝝ: ⁊ ide pgressus ad galgalē locū: tū q2 vr̄ ɔdicere ei qd̄ dr̄ ei infra viij. c. Post destructionē hiericho ⁊ hay: ⁊c̄ edificauit iosue altare dño i mōte hebal ⁊c̄. vbi sbdit de descriptione legis sup lapides ⁊ bñdictōib⁹ ⁊ maledictōib⁹: tum q2 repugnat ei qd̄ dr̄ Deu. xxvij. vbi dr̄ de lapidibus in q̄b⁹ scribēda erat lex: Eriges ingētes lapides ⁊c̄. lapides āt isti nō fuerūt tales: q2 singuli hoies portabāt singl'os lapides: vsq3 ad locū castroꝝ: vt dr̄ i pn̄ h⁹ ca. Item lr̄a h⁹ ca. quā p se allegāt magis ē ad oppositū: q2 ibi dicitur: Sacerdotes āt q̄ portabāt arcā stabāt i iordāis medio: donec oia cōplerēt: q̄ iosue vt loq̄ret ad pplm pcepat dñs: vt dixerat ei moyses. Si g̃ istud dcm̄ moysi intelligit de descriptione legis sup lapides ⁊ bñdictionib⁹ ⁊ maledictionib⁹: seq̄t q̄ sacerdotes steterūt i medio iordāis cū arca: q̄usq3 oia pdcā fuerūt cōpleta: ⁊ tūc arca ñ pcessisset pplm in pgressu predcō: cui⁹ ɔriū dr̄ i hoc ca. Silr̄ arca ⁊ sacerdotes nō fuisset pñtes qñ bñdictiones ⁊ maledictiones solēnizate fuerūt in monte hebal ⁊ mōte garigim: cuius ɔriū dr̄ infra. viij. c. Et iō quod. s. dr̄ Donec cōplerēt ⁊c̄. seq̄t: q̄ dñs pcepat vt moyses dixerat: itelligit de trāsitu iordāis: ⁊ de portatōe. xij. lapidū vsq3 ad locū vbi māserūt seq̄nti nocte: ⁊ de portatōe. xij. lapidū alioꝝ itra iordāis alueū. pceperat enim ista dñs: ⁊ moyses ēt dixerat iosue saltē ĩ pte. s. q̄tu3 ad iordāis trāsitū ⁊ nō intelligit de alijs q̄ postea fuerunt fcā. r ¶Qñ iterrogauerit filij vestri cras. i. i futurum tps. cetera patent.

sumpserant: posuit iosue in galgalis: ⁊ dixit ad filios israel: Quando iterrogauerint filij vr̄i cras pr̄es suos: ⁊ dixerint eis: quid sibi volunt lapides isti: docebitis eos atq3 dicetis: Per arentem alueū transiuit isrl̄ iordanē istum: siccante domino deo nostro aquas eius i cōspectu nostro dōec trāsirem⁹ sicut fecerat prius i mari rubro: qd̄ siccauit donec transiremus: vt discant omnes terraꝝ ppl'i fortissimā dei manū: ut ⁊ vos timeatis deū vestꝝ oī tpe. V.

Caplm .V.

P Ostq̄ ergo. Osteso q̄d fc̄3 sit i iordāis introitu: ⁊ q̄d i exitu: h ɔñter ondit quid fcm̄ ē i filijs israel i statu: anq̄ bellarent ɔ̄ hitatores terre: q2 añ ɔgressū fuerūt circuncisi: ⁊ pascha celebrauerūt: ⁊ ab āgelo apparēte iosue cōfortati sunt Et iō pmo agit ð circūcisione: scdo de pasche celebratiōe: ibi Māserūt q3. tio de populi cōfortatione: ibi Cū āt esset iosue. Circa pmū pmittitur timor a deo immissus sup aduersarios hebreorū: ⁊ p3 lr̄a. Hoc āt a deo factu3 ē: ne venirēt ad pugnādū ɔ̄ filios israel tpe q̄ fuerūt de nouo circūcisi q2 tūc erāt ad bellādū iepti: ⁊ sbditur circūcisiōis pceptū cum dicit: b ¶Fac tibi cultros lapideos. hebrei dicūt nouaculas acutas. Cultell⁹. n. lapideus non ē de necessitate circūcisionis: neq3 hoc vtūtur iudei moderni i circūcisiōe: s3 cultello ferreo. c Circūcide secūdo. Ex hoc dixerūt aliq̄ q̄ idē hō pōt bis baptiçari sicut ⁊ circūcidi: sed hoc ē falsū: q2 eedē psone nō fuerunt h circūcise: q̄ alias fuisset: sed illi tñ q̄ nati i deserto remāserūt icircūcisi: vt p3 i textu. Et iō cu3 dr̄ hic: Circūcide scdo. sbintelligit solēniter: q2 ista fuit scda circuncisio solēnis: s3 respectu cui⁹ dicat scda: varie dr̄. dicūt. n. hebrei q̄ dr̄ scda respectu illi⁹ circūcisionis q̄ facta fuit illa nocte i egypto q̄ pcussit dñs pmogenita egypti: tūc eni ut dicūt: multi fuerūt circūcisi: maxime q2 mlti egyptij cōuersi ad iudaismū exierūt cū filijs isrl̄ de egypto vt hr̄ Exo. xij. Sed hoc dcm̄ nō vr̄ veꝝ: tū q2 nō habet auctoritatē de scriptura: q̄ de hac circūcisione nullā facit mētionē: tū q2 eis iminebat itineris laboꝝ egyptijs cogētibus eos exire: ⁊ iō si i deserto fuit dilata circuncisio pp itinerationē iminētē: vt videbit: eadē rōne ⁊ fortiori fuisset tūc dilata circūcisio. Itē tūc nō hūerūt tps fermētādi: eo q̄ egyptij cogebāt eos ad exitū: vt dicitur Exo. xij. ⁊ ideo multo minus habuissent tempus circūcidēdi: maxime tātā multitudinē. Iō alr̄ dr̄ q̄ hec circuncisio solēnis dr̄ scda: rspectu illi⁹ quā fec̄ abraā ð mādato domini: q2 tūc fuit circūcisus cū oib⁹ masculis de domo sua: vt hr̄ geñ. xvij. d ¶In colle pputioꝝ. sic noiat⁹ est loc⁹ ille: q2 ibi amota sūt pputia a filijs isrl̄. e Uniuersi bellatores viri mor. sūt in deserto: exceptis tñ illis qui erant de tribu leui: vt dcm̄ ē Numeri. xiiij. Ppl's āt q̄ nat⁹ ē i deserto ⁊c̄. seq̄t: g ¶Incircūcisus fuit ppl's. n. isrl̄ mouebat castra q̄cūq3 hora nubes mouebat pbēs eis ducatū: ⁊ q2 incertus erat eis motus nubis iō dispēsatiue fcm̄ est q̄ illi q̄ fuerūt nati in deserto remāserūt incircūcisi usq3 ad tpus istud: q2 piculosū eēt ð nouo circūcisos itinerare seu portari in itinē. g Quibus añ iurauerat. ex hoc vr̄ q̄ deus ñ tenuerit suū iuramētū: q2 nō viderūt trā pmissiōis Dicēdū q̄ iuramētu3 erat conditionatū. s. si nō offēderēt deū tali offensa q̄ deberent morte puniri: vel dicēdū q̄ si nō itrauerīt trā pmissionis in pprijs personis: itrauerūt tñ eā i filijs suis: i q̄b⁹ q̄dāmō pr̄es manserūt. h ¶Dixitq3 do. ad io. ho. ab. op. egy. a vo. istud expoit duplr ab expositoribus nr̄is. vno mō ut accipiat opprobriu3 egypti passiue. s. q̄ sustinuerāt egyptij a filijs isrl̄ exprobando eis q̄ erāt incircūcisi: sed hoc non vr̄ rōnabiliter dictu3: q̄a filij isrl̄ fuerunt in egypto subiecti: ⁊ in maxima seruitute: vt habetur Exo. j. et ideo non est verisimile q̄ egyptijs exprobarent. Alio mō accipiēdo opprobriū egypti actiue: scilicet q̄ egyptij itulerāt filijs isrl̄. s. opprobriū seruitutis: q̄a licet exitu de egypto fuerūt liberati a seruitute egyptioꝝ: tñ ista libertas pfecte fuit declāta qñ fuerūt i trā pmissiōis ⁊ iō dicūt q̄ loc⁹ ille vocat⁹ ē galgala: qd̄ signat libertatem s3 h⁹ dcm̄ ñ vr̄ bñ cōsonū textui: q2 ablatio opprobrij videt referri ad circūcisionē cū dicitur: Hodie abstuli ⁊c̄. quia illa die fuerūt omnes circūcisi: illud etiam qd̄ accipit ad propositū de significatione galgale nō ē veru3: q2 nec Hieronymus nec remigi⁹ sic interpretantur hoc nomē: sed aliter ut videbitur: iō aliter exponitur scdm̄ hebreos: videl3 q̄ qñ filij israel petebāt a rege egypti de regno suo egredi: vt habetur in Exo. Egyptij q̄ cōstellationes obseruabāt dicebant eis: Miseri quo uultis ire: ecce ɔstellatio ondit effusionē vestri sanguis futuram: si recedatis. In circuncisione facta per iosue: effusus est sanguis populi circuncisi: que effusio non fuit eis ad vituperiū ⁊ malū: sed magis ad bonū: q2 circūci

P Ostq̄3 ergo audierūt oēs reges āmorreoru3 q habitabāt trās iordanem ad occidētalē plagam ⁊ cūcti reges chanaā q ppinq̄ possidebāt magni mari loca: q̄ siccasset dñs fluenta iordanis cora3 filijs isrl̄ donec trāsirēt: dissolutū ē cor eoꝝ ⁊ nō rmāsit i eis spūs: timētiū introitū filioꝝ isrl̄. Eo tpre ait dñs ad iosue: Fac tibi cltros lapideos: ⁊ circūncide secūdo filios isrl̄. Fec̄ q̄3 qd̄ iusserat dñs ⁊ circūcidit filios isrl̄ in colle pputioꝝ. Hec āt cā est secūde circūcisiōis. Ois populus qui egressus ē ð egypto generis masculini: uniuersi bellatores viri mortui sūt in deserto p lōgissimos vie circuit⁹ qui omnes circuncisi erāt: pplus autem q natus ē i deserto p quadraginta ānos itieris latissime solitudis incircūncisus fuit donec consumerēt q ñ audierūt vocē dñi: ⁊ quibus añ iurauerat vt onderet eis trā lacte ⁊ melle manātem. Hoꝝ filij i locū successerūt patꝝ: ⁊ circūcisi sūt a iosue qui sicut nati fuerant in preputio erant: nec eos in via aliqs circunciderat. Postq̄3 autem omnes circuncisi sunt: manserunt in eodem castroru3 loco donec sanarentur. Dixitq3 dñs ad iosue: Hodie abstuli

Universidad de Deusto Biblioteca

sio erat signaculū fidei: ꝛ sic exponūt vbū dñi dicentis: Ho
die abstuli opprobriū egypti a vobis. q. d. effusionē sāguis
vestri quā egyptij dicebāt vobis futurā ad vitupiū ꝛ malū
cōuerti ad laudē vestrā: ꝛ bonū per circūcisionē. i Vo
catumqꝫ est nomen loci illius galgala. quod interpretatur
tāt rota uel circulatō
qꝛ pellicula q̄ p circū
cisionē abscidit: habꝫ
figurā circlarem.
k ¶ Māserūtqꝫ. Hic
agit ō pasche celebra
tione: cū dī: l Et fe
cerūt phase. i. imolati
onē agni paschalis.
m ¶ Deciaquarta die
mēsis. s. pmi. n Ad
vesperū. hic eni erat
dies ꝛ hora h' imola
tionis: scdm ꝙ habet
Exo. xij. o ¶ Et agi
mos panes. talib' eni
panib' debebāt vti se
ptē dieb': vt hr ibidē
p Et pollētā eiusdeꝫ
āni. in hebreo hr: Et
granatā. i solēnitate
n. paschali fiebat ob
la' de granis nouis ex
cussis ō māiplo p ꝯfricatōꝫ: vt dcꝫ ē. s. iij. c. ꝛ ō talib' poiat
cōedē ppls postꝙ pmitie erāt oblate. q Defecitqꝫ māna.
qꝛ ñ erat data a deo nisi i suppletionē victualiū deficiētiuꝫ
vt pꝫ Exo. xvj. r ¶ Cuꝫ āt eēt iosue. Hic ꝯñter ponit ppli
cōfortatio p apparitionē āgeli ipsi iosue q̄ erat dux populi
cū dī: s Et vidit viꝝ stātē. i. āgelū i specie viri. t ¶ Eua
giatū tenētē gladiū. q̄si patū ad pliū. v Noster es an ad
uersarioꝝ. ignorabat adhuc eū eē āgelū. x ¶ Qui rñdit
ei neqꝙ. supple sum aduersarioꝝ. y Sꝫ sū pnceps exer
citus dñi. exercitus autem israel hic vocatur exercitus do
mini quia a dño mittebat ad faciendꝫ vindictā de iniq̄ta
tib' hitatoꝝ terre chanaā. z ¶ Et nūc vēio. ad adiutoriū
vestꝝ: dicunt āt hebrei ꝙ iste fuit michael: ꝛ rōnabilr: eo ꝙ
dāieli dcm̄ fuit Dañ. x. Nemo ē adiutor meus i oib' his ni
si mihael pinceps vester. Et āgelus hic apparēs noiatur pn
ceps exercit' isrl. a Cecidit iosue. ad faciēdū ei reuerētiā
exq̊ cognouit eū eē āgelū. b ¶ Adorās. adoratione dulie.
c Quid dñs me' loq̄t ad seruū suū. q. d. obedire paratus
sū. d ¶ Solue calciamētū ꝛc. Sile vbū dcm̄ fuit moysi i
apparitiōe sibi fcā i rubo: vt hr Exo. iij. e Loc' eni in q̊
stas scus ē. pp apparitionē angelicā ibi fcām. ¶ In capitlo
q̄nto iosue vbi dī i postilla: Jō alr dī ꝙ hec circūcisio solē
nis dī scda respectu illi' quā fecit abraā: vt hr geñ. xvij.

Additio.

E Expositio hec ñ cōsonat lre. Nā i illa
circūcisione generali quā abraā fecit cū oibus ma
sculis ō domo sua null' fili' isrl' fuit circūcisus: nec
etiā isaac q̄ nōdū erat nat': nec ēt cōcept': ꝓut pꝫ i eodē ca.
geñ. xvij. sed tñ i circūcisiōe fcā p iosue: de q̄ agit. iij. ca. expsse
se dicit lra. Circūcide scdo filios isrl'. oꝫ ꝙ li scdo referat ad
aliquā circūcisionē generalē seu solēnē: q̄ i filijs isrl' fuissꝫ fa
cta: nō ad illā de abraā i q̄ null' filioꝝ isrl' circūcisus fuit: et
iō opio hebreistaꝝi hoc loco tenēda ē saltē i pte ꝛ si ñ in to
to. Ad c' euidētiā attēdēdū ē ꝙ filij isrl' i egypto exñtes non
oēs circūcidebāt i octauo die: sicut fuerat preceptum abrae
geñ. xvij. sꝫ ex quacūqꝫ cā seu occasiōe ꝓlōgabāt parentes
circūcidere pueros suos: ꝓut ponit postillator: Exo. xij. in
fine: vbi ō israelitis i egypto exñtib' expsse dic ꝙ iudei i egy
pto exñtes nimis iordiate amātes pueros suos dimittebāt

opprobriū egypti a vobis.
Vocātūqꝫ ē nomē loci illi'
galgala vsqꝫ in presentē di
em. Māserūtqꝫ filij isrl' in
galgalis: ēt fecerunt phase
q̄rtadecima die mensis ād
vespeꝝ i cāpestribus hieri
cho: ꝛ cōederūt de frugib'
terre die altero: ēt açimos
panes ēt polētā eiusdē āni.
Defecitqꝫ māna postq̄ꝫ co
mederūt de frugib' tre: nec
vsi sūt ultra cibo illo filij is
rael: sed comederūt de fru
gibus pñtis anni terre cha
naā. Cūꝫ aūt esset iosue in

eos icircūcisos: timētes ne ex circūcisiōe mors vel infir
mitas eis accideret: hec i postilla. Cui' signū est ꝙ filius
moysi circūcisus fuit a mre sua i itiere: ne occideret mo
yses ab āgelo pp pctm̄ icircūcisiōis filij: vt pꝫ Exo. iiij.
Presumēdū est q̊ cū moyses omittebat ritū circūcisiōis
saltē q̊ ad tps: ꝙ
ceti israelitici mi
n' docti silr feci
set. Cū igit i pn'
mēsis pmi ꝓrio
pcedēti exitū isrl'
de egypto: precep
tū fuit moysi de
acceptōe agni pa
schal: ꝛ ei' imola
tōe de cui' ritu ꝛ
religiōe erat vt i
circūcisus nō ve
sceret ex eo: Exo.
xij. cōseq̄nt dicē
duꝫ ē ꝙ i egypto i
minēte tēpore pa
schali fuit fcā cir
cūcisio generalis
oiuꝫ filioꝝ israel
q̄ ex aliqua cā vt
pmittit circūcisi
oneꝫ omiserant:

agro vrbis hiericho: leua
uit oculos: ēt uidit viꝝ stan
tē cōtra se euaginātū tenē
tē gladium: perrexitqꝫ ad
eū: et ait: Noster es: an adū
sarioꝝ: Qui rñdit: Neq̄ꝫ
sed sū pnceps exercitus do
mini: ēt nūc venio. Cecidit
iosue pronus i terrā: ꝛ adō
rās ait: Quid dominus me
us loquitur ad seruum su
um: Solue iquit calciamē
tum de pedibus tuis. Lo
cus enim in quo stas san
ctus est. Fecitqꝫ iosue vt si
bi fuerat imperatum.

respectu cui' hec circūcisio per iosue fcā scda dī: qꝛ iter
illas duas nulla interuenit alia circūcisio de qua men
tio fiat presertim cuꝫ littera in hoc caplo: scilicet iosue
.v. dicat ꝙ populus natus in deserto incircūcisus fuit.
Diceret ergo quis: ꝙ illa circūcisio in egypto celebrata
fuit in eadem nocte qua percussi fuerunt primogenita
egypti: vt hebrei dicūt ficticiū est: ꝛ non habet aliquaꝫ
auctoritatem nec verisimilitudinem propter ratiōes al
legatas a postillatore: sed dicere ꝙ iminente tempore
paschali specialiter post pncipium primi mensis ꝛ vsqꝫ
ad. xiiij. eiusdē: quia fuerunt filij isrl'. in magna multitu
dine propter solēnitatem paschalem proximo vēturaꝫ
circūcisio fcā sit: est oio necessariū. Qō āt obijcit postil
lator de hoc: ꝙ nō fit mētio in scriptura de circūcisiōe
egyptiaca non vr valere. Nā etsi nō fiat expressa mētio
fit tñ tacita: ut pꝫ ex dcis. Qō etiam obijcit de impedi
mēto itineratōis: valeret si i eadē nocte qua egressi fue
rāt circūcisi fuissent: quod nō dr: sed per aliquos pau
cos dies anticipauerūt. Sciebant enim horam ꝛ diem
egressionis sue ex reuelatōe diuia: vt pꝫ in lra. Vñ ꝛ po
terāt āticipare p tps qō suffecerat ad coꝝ sanationē: se
cus i deserto: vbi tps itineratōis pēdebat ex eleuatione
nubis sibi ig̊ta: vt pꝫ Exo. vl. c. ꝛ i plurib' alijs loci. Idē
dōꝫ ad itiā rōneꝫ quā fac postillator q̄ ꝓcedēt: si nocte
egressiōis fuissꝫ fcā circūcisio ꝛ nō aliter. ¶ Repplica.

I N caplo. v. Josue cum postillator exponeret
circūcisionem hic iosue mandatam esse scdaꝫ
respectu eius que fuerat abrae mandata: Illa
enim fuit pma: ista scda: Burgeñ se opponit motus de
bilib' rōnib': asserens ꝙ prima nō fuit circūcisio filioꝝ
isrl': quia nullus tempore abrae fuit filius isrl': ꝛ iō ista
q̄ ē filioꝝ israel non pōt respectu illi' dici secunda. Hic
dico ꝙ q̄uis tpe institutionis: nec israel nec aliquis ei'
filius fuit: ipsa tamen circūcisio fuit pro filijs isrl' insti
tuta: ꝛ non solū pro filijs sꝫ ꝓ volētibus ritui coꝝ ꝯiū
gi: ꝓut expresse dicit geñ. xvij. Illud autē qō Burgeñ.
pro colore sue opinionis addit: ficticiū videt: videlicet
ꝙ iudei in egypto exñtes non circūcidebāt pueros suos

Nō eniꝫ veri sile ē: deū illius ppli tātā curā habuisse: et
eū suū pmogenitū noiasse: Exo. iiij. si hec transgressio
circūcisionis i pplo fuisset: vt fingit Burgeñ. Nec valꝫ
qō ō postillatore Exo. xij. allegat Burgeñ. Nā postilla
tor non dic expresse: ꝙ iudei: sꝫ ꝙ aliq̄ iudei nimis inor
diate filios suos
amantes dimitte
bāt eos icircūci
sos: timētes ne ex
ipsa circūcisione
mors uel infirmi
tas accidēt. Illos
igit siqui usqꝫ ad
exitū egypti i cir
cūcisi remanse
rāt: añq̄ mandu
carent pascha cir
cūcidi oportebat
ꝛ qꝛ pauci vl' nul
li fuerūt: iccirco
cū de ritu mādu
catōis pasche fie
ret mētio ō circū
cisione: Exo. xij.
nō dī de icircūci
sis filioꝝ isrl' sed
seruoꝝ pegrinoꝝ
ꝛ alienigēaꝝ: qui
incircūcisi ad mā
ducatōnē pasche
ñ debebat admit
ti: qꝛ eadē lex i h'
ritu eē ōdebat co
lono ꝛ idigene vt
dī ibidē. Si igit
aliq̄ iudei ex cāis
iordinatis circūci
sionē distulissent
ꝛ eam añ exitū ō
egypto fecissēt ta
lis circūcisio fuis
set priuata ꝛ par
ticularis nec spālr
mādata: nec solē
nit executa: sic p
mo tempore abrae: ꝛ scdo in colle preputiorum: ō quo
hic dicitur. Qō āt Burgñ. allegat de moyse: qui circū
cisionem filij sui distulit: hic locū nō hꝫ: qꝛ nō amore i
ordinato nec ex cōtēptu: sed timore vxoris: ꝛ ad eam p
tinētiū incircūcisoꝝ fecit: ideo exñs in via circūcisus est
illo timore cessāte: de qua mā vide. s. Exo. iiij. Nec bur
geñ. se bñ hꝫ i solutione argumēti postillatoris. Nā ipe
declinat argumētū postillatoris q̊ arguit: ꝙ i scriptura
nō fit mētio de solēni circūcisione vel mādata vel fcā i
egypto: que posset dici pma respectu cuius hec dicatur
scda. hoc eniꝫ argumētū apud Burgeñ. sepe reputatur
achilles: quia semper arguit ab auctoritate negatiue: sꝫ
Burgeñ. soluendo dicit illius circūcisionis fieri tacitaꝫ
mentionem: quod tamen falsum e: oñsum est. s. quia
potius ibi filij isrl' excludūtur q̄ includuntur: cum ta
men in tali respectu primi ꝛ scdi oporteret fieri expres
sam mentionem. Unde ad satisfaciendum burgenſ et
suorum amatorum contentioni potest dici: ꝙ li scdo
debet referri ad solēnem preceptionem ipsius circūcisi
onis: que primo fuit facta abrae: vt patet geñ. xvij. secū
do hic iosue. v. nec legitur deus alibi de circūcisione so

VI

H Jerichō āt clau
sa erat atqꝫ munita ti
more filioꝝ isrl: ēt nullus i
gredi audebat: aūt egredi.
Dixitqꝫ dñs ād iosue: Ecce
dedi i man' tuas hiericho
ꝛ regē ei' oēsqꝫ fortes viros
Circuite vrbē cūcti bellato
res semel p diē. Sic facietis
sex dieb': septimo āt die sa
cerdotes tollēt septē bucci
nas q̄ꝝ vsus ē in iubileo: ꝛ
pcedent arcā federis. Sep
tiesqꝫ circuibitis ciuitatē: ꝛ
sacerdotes clāgēt buccinis
Cunqꝫ isonuerit vox tube
lōgior atq cōcisiōr: ꝛ in au
rib' uestris icrepuerit: ꝯcla
mabit ois ppls vociferatō
ne maxia: ꝛ muri fūdit' cor
ruēt ciuitatis: igrediēturqꝫ
singuli p locū ꝯ quē steterit
Vocauit ergo iosue filius
nun sacerdotes ꝛ dixit ad
eos: Tollite arcaꝫ federis.
Et septē alij sacerdotes tol
lāt septē iubileoꝝ buccinas
ꝛ icedāt añ arcam dñi. Ad
pplm q̄qꝫ ait: Ite ꝛ circui

lenne mandatum dedisse: nisi ibi ꝛ hic. Construatur igi
tur littera sic: Circūcide filios israel. subintellige circūcisiōe
scdo mandata: que primo fuit mandata abrae: huic ꝯstru
ctioni consonat quod sequitur. Hec autē est causa secūde
circūcisionis. ꝛ non additur filiorum israel: ad innuendum
ꝙ est circūcisio 2° solē
ēniter mandata: per
hoc tollitur argumē
tum per Burgeñ. hic
factū. Caplm. VI.
H Jericho aūt.
b Hic icipit se
cūda ps pnci
pal' h' libri de ꝯflictu
ꝛ acq̄sitōe terre: et pri
mo de acq̄sitōe hieri
cho: 2° ō acq̄sitōe hay
c. viij. 3° de debellati
one q̄nqꝫ regū. x. cap.
4° de debellatōe plu
riū regū sil ꝯgregato
rū. c. xj. Pria diuidit
i duas. s. i pte pncipa
lē et icidētalē. 2a inci
pit i pn° vij. ca. Circa
captionē hiericho p'
docet mod' captiōis:
scdo sbdit act' execu
tōis: ibi Cūqꝫ iosue.
Circa pm sciēdū ꝙ do
min' docuit iosue de
mō captōnis: ꝛ iosue
ōnūciauit pplo: ꝛ pꝫ
lra paucis except q̄ ex
ponēt: b ¶ Et nullus
ingredi audebat: ad
auxiliādū iclusos i ci
uitate. c Aut egre
di. ad fugiēdū ꝓ sua
salute. d ¶ Dixitqꝫ
dñs ad iosue. dicūt a
liq̄ ꝛ pbabilr ꝙ dñs
docuit iosue p āgeluꝫ
sibi apparētē: vt dcm̄
ē de his q̄ sequūt. s. ō
mō caplēdi ciuitatē. e Cōcisior. i. iterpolat'. f Armati
pcedētes. dicūt hebrei ꝙ hoc itelligit ō filijs rubē ꝛ gad ꝛ di
midia tribu manasse: q̄ armati debebāt pcedē alios ad bel
lū vt dcm̄ fuit ca. pmo. ꝛ Nūi. xxxij. g ¶ Cūqꝫ iosue. Hic
ꝯñt pōit pcepti executio: et p' q̄tū ad destructōeꝫ ciuitatis:
scdo q̄tū ab raab mētricis saluatōeꝫ: ibi Duob' āt viris. 3°
q̄tū ad iosue imꝓcationē: ibi In tpe illo. Pria ps pꝫ paucis
exceptis: qꝛ pōit executio captōis hiericho: sic fuerat dicta
a dño ꝛ p iosue denūciata pplo. h Reliquū uulgus arcā
sequebat. ñ ē itelligēdū ꝙ muliēs ꝛ puuli ꝛ iepti ad pliū cir
cuirēt ciuitatē: qꝛ i pncipio h' capli dī: Circuite urbeꝫ cūcti
bellatores. ꝛ iō per reliquū vulgus h itelligunt viri bellato
res tb' dā: cū alijs duab' tbub' sibi adiūctis: qꝛ erāt vltimi
in motione castrorum: ꝛ faciebant vltimam custodiaꝫ: vt
habetur Numeri decimo capitulo. vnde vbi translatio no
stra habet: Reliquum vulgus. in hebreo habetur Aggrega
tio. sic enim vocabatur acies illa: eo ꝙ illi qui de precedenti
bus aciebus ꝓpter lassitudinē uel aliā cām rmanebāt post
alios vltime aciei aggregabāt. i ¶ Igit iosue ō nocte cōsur
gente. in hebreo habetur: De māe. Surrexit eni in aurora
que ē cōfiniū diei ꝛ noctis: ꝛ iō ab vtroqꝫ pōt denoiari: q̄a

te ciuitatē ārmati preceden
tes arcaꝫ dñi. Cūnqꝫ iosue
v̊ba finisset: ꝛ septē sacerdo
tes septē buccinis clāgerēt
añ arcaꝫ federis dñi: oisqꝫ
ppls pcederet armati exer
citus: reliqūuꝫ vulg' arcaꝫ
seq̄bat ac buccis oia cōcre
pabāt. Preceperat aūt io
sue pplo dicēs: Nō clama
bitis: nec audiet vox vr̄a: ne
qꝫ vllus sermo ex ore vr̄o
egrediet donec veniat dies
i q̄ dicā vob: Clamate ꝛ vo
ciferami. Circuiuit ergo ar
ca dñi ciuitatē semel p dieꝫ
ꝛ reuersa i castra māsit ibi.
Igit iosue de nocte consur
gēte tulerūt sacerdotes ar
caꝫ dñi: ꝛ septē ex eis septē
buccinas quaꝝ in iubileo
vsus est: pcedebātqꝫ arcaꝫ
domini ambulantes atqꝫ
clangentes: ꝛ armat' ppls
ibat añ eos: vulgus āt reli
quū seq̄bat arcā: ꝛ buccis
psonabat. Circuierūtqꝫ ci
uitatē scdo die sel: ꝛ reuersi
st i castra: sic fecerūt sex dieb'

Die āt septio diluculo consurgētes: circuierūt urbē: sicut dispositu3 erat septies. Cūq3 septio circuitu clgāerēt buccinis sacerdotes: dixit iosue ad oēm isrl: Uociferami. Tradidit. n. vobis dñs ciuitatē. Sitq3 ciuitās hec anathēa: ⁊ oia q̄ i ea sūt dño. Sola raab meretrix viuat cū vniuersis q̄ cū ea i domo sūt. Abscōdit. n. nūcios q̄s direxim⁹. Uos āt cauete ne de his q̄ pcepta sūt qppiā cōtingatis: ⁊ sitis puāicatōis rei: ēt oia castra isrl sub pctō sint atq3 turbētur. Quicqd āt auri aut argenti fuerit ⁊ uaso₂ eneo₂ ac ferri: dño ɔsecrēt repositū in thesauris eius. Igitur oi pplo vociferāte ⁊ clāgetibus tubis postq̄3 i aures multitudis vox sonitusq3 increpuit: muri ilico corruerūt ⁊ ascēdit vnusqsq3 p locu3 q cōtra se erat. Ceperūtq3 ciuitatē: ⁊ interfecerunt oia q̄ erāt in ea a viro vsq3 ad mulierē: ab infante usq3 ad senē. Boues q̄q3 ⁊ oues ⁊ asinos i ore gladij percusserūt. Duobus āt viris q exploratores missi fuerant: dixit iosue: Ingredimini domū mulieris meretricis et pducite eā: ⁊ oia que illius sūt: sicut illi iuramēto firmasti. Ingressiq3 iuuenes eduxerūt raab ⁊ parētes eius: frēs q̄q3 et cuncta3 supellectilē ac cognationē illi⁹: ēt extra castra isrl manē fecerūt. Urbē aūt ⁊ oia q̄ inuēta sunt i ea: succēderūt: absq3 auro ⁊ argento ⁊ uasis eneis ac ferro: que in erarium dñi cōsecrarūt. Raab vero meretricē ⁊ domū patris eius ⁊ oia que hēbat fecit iosue uiuere: ēt habitauerūt in medio israel vsq3 i pñtem diem: eo q abscōderit nuncios quos misēat vt explorarēt hiericho. In tēmpore illo imprecatus ē iosue dicēs: Maledict⁹ vir corā dño: qui suscitauerit ⁊ edificauerit ciuitatem hiericho. In pmōgenito suo fūdamēta illi⁹ iaciat: ēt in nouissio libo₂ pōat pōtas ei⁹.

medium sapit nām vtriusq3 extremi. a Die āt septio ⁊c̄. dicūt hebrei q erat sabbatū: ⁊ rōnabilr: q2 vocat dies .vij. ⁊ tñ nō peccauerūt iuadēdo ⁊ destruēdo ciuitatē: q2 fecerūt hoc de mādato dei: vt p3 in lrā q̄ est dominus sabbati: immo bene fecerūt ei obediendo. b ¶ Dixit iosue ad omnem israelē vociferamini. Nō ē visile q tantus exercit⁹ posset vocem eius audire: maxime q2 sacerdotes clangebāt tubis: ⁊ ideo vidētur q dicē hic accipitur pro denūciare aliq̄ sensibili sig̃: utpote per eleuationē3 uexilli: vl aliq̄ h⁹i: qd poterat uidēi a toto pplo. c Sitq3 ciuitas hec anathēa. in hebreo hꝫ herem: qd habet duplicē significatiōe3 q2 significat destructionē ⁊ consecratione3 vt diffusius dictu3 fuit leuiti. vltio. Utraq3 tñ significatio concurrit i hoc facto: q̄a ciuitas fuit cū hitatoribus destructa: au₂ uero ⁊ argentū: es et ferrū: que iuēta fuerūt ibi: fuerūt reseruata ⁊ dño consecrata ita q decetero nō posset hūanis vsib⁹ applicari: sed ad faciēdū ide illa q̄ erāt necessaria ad cltū dei. hiericho eni fuit pma ciuitas capta a filijs isrl: ⁊ speciali miraculo: iō iosue couenieter eā posuit sub anathemate aliq̄ destruēdo oio in signū diuine iusticie: ⁊ aliq̄ q̄ poterāt venire i predā bellātiū domino ɔsecrādo tanq̄ pmitias pda₂: sic ⁊ d fructib⁹ animaliū ⁊ tre dabātur pmitie: sic āt nō fuit de pda hay ⁊ aliarū ciuitatū: vt dꝫ infra. Cauete ne de his q̄ pcepta sunt vobis quippiā contingatis. per auariciā accipiēdo aliqd de illis que debebāt destrui ⁊ cōburi: vel de his que debebant dño cōsecrari. d ¶ Et oia castra isrl sub peccato sint. i. pēa peccati. q2 pro peccato aliq₂ vel etiā vnius qui est ps alicuius cōitatis tota cōitas pūitur aliqñ ⁊ iuste: ⁊ maxie a deo: cui oēs sūt debitores mortis: ⁊ hec mā diffusius fuit ptratracta Deu. xxiiij. sup illud verbū: Nō occidēt patres p filijs ⁊c̄. sicut accidit p pctō achor: ut hꝫ. c. seq̄nti. cetā patent i lrā. e Duob⁹ āt viris. Hic ɔñter agitur de raab saluatione quā iposuit duob⁹ exploratorib⁹: q2 eā ⁊ domū eius melius cognoscebāt: ⁊ q2 ad hoc per iuramētū astricti erāt: vt dcm̄ fuit. s. ij. ca. f ¶ Ingressiq3 iuuenes ⁊c̄. Querit h quō isti duo exploratores vocāt iuuenes: tū q2 ad explorandu3 solēt mitti viri prudētes ⁊ astuti: ñ āt iuuenes iepti ⁊ iexpti: tū q2. s. dcm̄ ē. c. ij. q chaleb fuit vn⁹ de illis duob⁹: vt dicūt hebrei: q̄ tñ iā fere erat octogenari⁹: q2 q̄dragita erat annorū qñ moyses misit eū cum alijs de cades barne ad explorādā terrā pmissiōis: vt hꝫ ifra. xiiij. ca. Ab illo vo tpe usq3 ad trāsitū iordanis fluxerūt āni trigitanouem q2 missio illa scā fuit āno scdo egressiōis de egypto. Ab egressu vo illo vsq3 ad igressū tre pmissiōis fluxerunt āni. lx. ⁊ sic p3 q i captōe hiericho chaleb habebat lxxix. annos. Ad h⁹ dōm q vocāt h viri ⁊ iuuenes: ut p3 i textu: viri rōne etatis ⁊ prudētie: Juuenes vero rōne aptitudinis ⁊ audacie ad gradiēdū ad bellū. vñ de chaleb dꝫ ifra. xiiij. c. Q cū eēt. lxxxv. āno₂ erat ita fortis ⁊ potēs ad gradiendū ⁊ bellādum sic qñ fuerat. xl. anno₂. g Et extra castra israel manere fecerunt. q2 nō erāt adhuc icorporati poplo isrl. h ¶ Raab ⁊c̄. fecit iosue viuere. L3 enim pceptū fuisset Nūi. xxxiij. q oēs habitatores illi⁹ terre disperderētur: tñ cū raab ⁊ sibi coniūctis fuit dispensatum q̄tum ad vitam ⁊ cohabitationē: ppter spāle scm̄ sue fidei ⁊ virtutis: qd fuit expressū. s. ij. c. In pceptis āt decalogi q̄ sūt de dictamie iuris nālis nō cadit talis dispēsatio. i Et hitauerūt i medio isrl conuersi ad iudaismum. k ¶ In tempore illo. Hic describitur iosue imprecatio: ciuitas enim hiericho miraculose fuerit euersa: vt dictum est: ideo ad huius facti memoriam: ⁊ dei gloriam optabat iosue q non reedificaretur: ideo iosue imprecatus fuit malum pene: ei qui reedificaret eam in posterum dicens: l In pmogenito suo fundamenta illius iaciat. idest primogenitus ei⁹ moriatur quando ponet fundamenta. m ¶ Et in nouissimo libero₂ ponat portas eius. i. vltimus liberorū suo₂ moriat i positōe porta₂: ⁊ sic accidit Abiel q̄ ea₃ reedificauit: ut hꝫ. iij. reg. xvj. i fine. qm̄ breuis ē sn̄ia h⁹ ca. pōt breuis h moralitas pōi. Hiericho significat ciuitatē diaboli quā fac amō sui usq3 ad ɔtēptū dꝫ: hec ciuitas tplici muro claudit. s. muro carnal ɔcupiscētie: tpal affluētie: mūdial excellētie: q̄ tplr mur⁹ sbuertit: sonitu sce pdicatōis: clamore deuote orōnis: circuitu pp̄e discussiōis: q̄ circuit⁹ d3 fieri. vij. vicibus. i. pfce: q2 pfectio nūo septenario dsignat: qui. n. conuertitur de culpa ad

¶ Fuit ergo dñs cū iosue: et nomē eius uulgatum est in omni terra.

VII.

Alij āutē isrl puaricati sūt mādatū: ēt usurpauerūt d anathemate. Nā3 achan fili⁹ charmi filij çabdi filij çare d tribu iuda tulit aliquid de anathemate. Irātusq3 ē dñs ɔ filios israel. Cūq3 mittēt iosue de hiericho viros ɔ hay: q̄ue ē iuxta bethauē ad orientalē plagā oppidi bethel: dixit eis: Ascēdite ⁊ explorate terrā. Qui pcepta cōplētes explorauerūt hay. Et reuersi dixerūt ei: Nō ascēdat ois ppl's: s3 duo ul' tria milia viro₂ pergāt: ⁊ deleāt ciuitatē. Quare oīs ppl's frustra uexabitur ɔ hostes paucissimos: Ascēderunt ergo tria milia pugnatorū Qui stati tga vtētes pcussi sūt a uiris urbis hay: ⁊ corruerunt ex eis trigita ⁊ sex hoies. Persecutiq3 sūt eos adūsarij dē porta vsq3 ad sabarim: ēt ceciderūt p prona fugiētes. Pertimuitq3 cor ppli ⁊ ad instar aq̄ liq̄factū ē. Josue vo scidit vestimēta sua: ēt pn⁹ cecidit i terrā corā arca dñi ūsq3 ad uesperā: tā ipe q̄3 oēs senes isrl. Miserūtq3 puluerē su capita sua: et dixit iosue: Heu dñe de⁹. Quid voluisti traducē ppl'3 istū iordanē fluuiū ut tradēs nos in man⁹ āmōrei ⁊ pdēs. Utinā

grām: d3 diligent ⁊ pfecte discutere cōsciētiā: q̄cq̄d autē in hac ciuitate repit saluti ɔriū d3 iterimi. Qd āt iuenitur ibi: auri pbice sapiētie: argēti: eloq̄ntie: vaso₂ eneorū. i. nālis idustrie: q̄ ualet ad multa: sic ut vasa ferri. i. corporalis ⁊ tpalis potētie: d3 dño ɔsecrari. i. decetero bonis actibus applicari. Raab cū suis ppi op⁹ pietatis saluatur: q2 scd3 dcm̄ saluatori Matth. v. Beati misericordes: qm̄ ipi misericordiā ɔseq̄ntur ⁊c̄.

Caplm. VII.

Alij āt israel. Hic icidētalit ponit scm̄ achor. Et diuidit i tres ptes: q2 p⁹ describitur pcci ppetratō 2⁹ ppetrati cognitio: ibi Cūq3 mittēt. 3⁹ cogniti pūitio: ibi Misit q̄ iosue. Circa pmū dꝫ: a Filij autē isrl puaricati sūt. Licet āt vnus sol⁹ i hoc peccauerit: tñ generaliter dꝫ: Filij āt isrl preuaricati sūt. eo mō loq̄ndi q̄ scm̄ vnius de cōitate maxie i malis toti cōitati attribuit: sicut vno frē miore peccāte: publice dꝫ frēs miores fecerūt h⁹ ⁊ p talē modū loq̄ndi dꝫ Matth. xxvj. de vnguēto effuso sup caput iesu: Uidētes āt discipuli idignati sūt ⁊c̄. cū tñ vn⁹ solus idigne tulerit. s. iudas scarioth: vt habetur Johā. xij. b ¶ Et vsurpauerūt de anathēate. i. de cōsecratis dño. s. au₂ ⁊ argētū: vt patebit ifra eodē ca. q̄ tñ erāt ɔsecrata dño: vt dcm̄ ē. vj. c. Et dꝫ anathema ab ana qd ē sursū: ⁊ thesis qd ē positio: q2 ɔsecrata domino sursū vel seorsū ponebāt: ne humanis usib⁹ applicarēt. c Nā achā fili⁹ charmi. sic d3 nomiari scd3 hiero. ⁊ sic ē in hebreo: nec alicubi noiat achor in hebreo: s3 vitio scripto₂ noiat h achor. d ¶ Irat⁹ ē dñs ɔ filios isrl. q2 p pctō vni⁹ de cōitate: alij de illa cōitate puniūt: vt dcm̄ ē. s. vj. c. e Cūq3 mit. Hic ɔñt describit peccati ppetrati cognitio: et p⁹ i genāli: 2⁹ i spāli: ibi Surge scifica pplm. Circa pm̄ sciēdū q gen⁹ pcci i generali fuit cognitū p diuinā reuelatōe3 ad pces iosue: ⁊ iō circa hoc sic pcedit: q2 p⁹ pōit depcatōnis occasio: scdo ipsa depcatio: ibi Josue vo. 3⁹tio dñi rñsio: ibi Dixit dñs Circa p̄m sciēd q occasio dpcatōis fuit: eo q filij missi a iosue ɔ ciuitatē hay fuerūt debellati: ⁊ reliq̄ i pplo i tiore positi: ⁊ p ɔñs i piculo expositi: ut p3 i lrā: pmittitur tñ sic⁹ ciuitas cū dꝫ: f ¶ Que ē iuxta bethauē ⁊c̄. Dicūt aliq̄ q eadē ē ciuitas bethel ⁊ bethauē: sed vocata ē bethel a iacob eo q vidit ibi scalā: vt hꝫ geñ. xxviij. vbi dꝫ: Appellauitq3 nomē vrbis bethel. qd iterptatur dom⁹ dei. s3 postea vocata ē bethauē. i. domus idoli: eo q hieroboā posuit ibi vitulū aureū a pplo adorandū: vt hꝫ. iij. reg. xij. c. Primū āt qd h dꝫ. s. q sit eadē ciuitas bethel ⁊ bethauē: bñ ē visile: tū q2 i textu idē sit⁹ deiminat vtriusq3: tū q2 hoc dic̄ Ra. sa. sup osee. x. c. sup illō verbū: Uaccas bethauē coluerūt. s3 scd3 ñ vꝫ ve₂. s. q noiata sit bethel a iacob: q2 illa ciuitas quā sic noiauit iacob ē eadē ciuitas cū hierl̄m: scd3 q dicūt cōit doctores: put diffusi⁹ fuit declātu3 geñ. xxviij. illa āt bethel de q̄ h fit mētio ē longe sita a hierl̄3: vt p3 p descriptionē tre scē: ⁊ sic ñ ē eadē. Itē q2 ut hꝫ. iij. reg. xij. ad hoc posuit hieroboā vitulū aureū i ista bethel: ne ppl's isrl iret i hierl̄m ad adorādū dñ3: ⁊ sic p3 ppositū. Silr qd dꝫ q noiata ē bethauē: eo q hieroboā posuit ibi idolū: vꝫ aliq̄lit extraneū: q2 iosue scripsit istū libr₂: a tēpore vo iosue vsq3 ad tps hieroboā fluxerūt āni q̄ngēti uel circit: q2 q̄drigētesimo octogesimo āno ab egressu filio₂ isrl de egypto fūdauit salomō tēplum āno q̄rto regni sui: vt hꝫ. iij. reg. vj. ipse āt regnauit q̄draginta annis: vt hꝫ. iij. reg. xj. c. Hieroboam vo regnauit p⁹ mōtē salomōis: ut p3 ibidē xij. c. ⁊ tūc fec̄ vitulos aureos. Ab exitu vo de egypto usq3 ad destructionē ciuitatis hay ⁊ bethauē per iosue fluxerūt tm̄ q̄dragita anni integri: ⁊ ideo si tūc bethauen vocabatur a facto hieroboam futuro per quingentos annos videtur extraneum: nisi dicatur q iosue in spiritu vidit hoc futurum: ⁊ sic eam nominauit in hoc libro per anticipationem: que anticipatio est multum magna: et ideo aliter potest dici: q vocata est bethel: idest domus dei: eo q abraam edificauit altare domino inter bethel et hay: habens bethel ab occidente: ut habetur Genesis. xij. Et quia hebrei adorant ad occidentem: ideo abraam ibi adorans hēbat faciem uersam ad bethel: que erat prope: et inde sic vocata est. Dicta est autem bethauen: idest domus idoli: eo q chananei ibi habitantes colebant idola. Cetera patent usq3 ibi: g De porta usq3 ad sabarim. Dicunt expositores nostri q sabarim est proprium nomen loci: Hebrei vero dicunt: q est nomen commune: ⁊ significat confractionem: ut sit sensus: q illi de hay persecuti sunt filios israel vsq3quo sentirent in se lassitudinem in persequendo: vel q confractio referatur ad filios israel: vnde subditur: h ¶ Et ceciderunt per prona fugiētes. tāq confracti ab aduersarijs. i Josue uero. Hic consequenter ponitur iosue deprecatio occasione casus predicti. k ¶ Scidit vestimenta sua. in signum doloris scdm consuetudinem iudeorum: ut p3 i plib⁹ locis veteris ac noui testamēti. l Et pronus cecidit i terrā. q2 orō d3 eē hūilis: m Usq3 ad uesperā3. ieiunus orās. n ¶ Miserūtq3 puluerē sup capita sua. i. signū hūiliatōis. o Quid voluisti traducere ⁊c̄. vt traderes nos in man⁹ āmorrei. li vt non tenet hic casualiter: sed ɔsecutiue. q. d. hoc seq̄t ad illud: nisi tu ptegas nos. a ¶ Utinā vt cepi. man. trās iordanē. s. i regnis seō ⁊ og: q̄ acq̄sierāt filij isrl trans iordanē. hoc dixit iosue ex passiōe doloris: l3

male:nec dixisset extra passionē posit' pp qō idulsit ei dñs
b Audiet chananei. ſ. filios ıſrl' ocuictos a paucis aduersarijs. c ¶ Et parti pglo. circū. nos. h' facto aiati. o Et qd' fa. magno. no. tuo. ḡsi dicēt: h' cedēt i oppzobriū nomis tui: quia dicerent infidele): q non posse) nos vltra iuuare.
e ¶ Dixitq dñs. Vic pñt pōit dñi rnſio p quā fuelat pctm i generali cū dī: f Tu lerūtq ȯ anathēate. qō ē pcēz sacrilegij.
g ¶ Atq mē. ſūt. qz p miserāt deo obedire: z sic mēti tti sūt: qa nō fuauerſt, pmiſſū. Sciendū tn q scriptura h loqt i plurali: licet vn' tm peccauerit rōe pdcā i pn' h' capli.
b Surge. Vic pñt pōit cognitio ppetrati pcī i ſpāli: et p' q tu ad psonā peccatcē z q̄tū ad culpā ōtermiatam: ubi Et ait ioſue. Circa pmum dī: i ¶ Scifica pplz. i. citascōz heb. z codē mō qō teqt: k Scificami. crastinū. i. ſiti) citati. scōz doctores vonros h accipit ſcificatio p ppatōe pplī p ouotoz. Rō h' diuersitatis ē: qz dictio hebraica h posita eq̄uoca ē ad citatōez ppatōez z ſcificatōez. Doctoꝛes tn nr̄i rōnabil' dicē uidēt: qz i agēdis vl ſuscipiēdis diuino oraculo: fiebat pparatio pplī p ouotoz: q̄ ppatō aliqn fiebat p ptinētiā ab vroꝛib': vt hī Exo. xix. i legi' datōe: aliqn p ozonē: vt hī act. p' i mathie electōe: aliqn p ſciuiū ut hī .iij. reg. xxj. i naboth pdēnatōe: vt. n. ei' pdēnato videt esse iusta z a deo: mandauit iezabel añ pdicari ieiuniū ſic ſolitū erat fieri añ diuina oracula. Qualr ât fuit ſcā ista ſcifica'o q̄ loqt h scriptura: ñ ē exp̄ſſū i lra: ſz credēdū ē aliq̄ istoꝛ modoꝛ. l ¶ Accedetisq mane singli p tb' ura). qz viri cuiuslz tb' erat distincti ab inicē scōz tb': z i q̄lz tbu erat ples fāilie: z i q̄lz fāilia erat ples dom': z i q̄lz domo ples viri scu capita. p' igr dephēla est tb' i q̄ ppteratū fuerat sacrl' legiū: postea fāilia deimiata ciuſdez tb': z postea dom' ciusdē fāilie: z postea vir deimiat' i illa domo. Dic tn Ra. ſa. q tb' dephēla ē: p h' q ioſue ex ordiatōe diuia adduxit trib' coza rōnali iudicio: i q̄ crāt. xij: lapides p cioſi: i q̄b' erāt sculpta noia tbuū. xij. z dixit ei dñs: q fulgoꝛ illius tb' q̄ peccauerat obfuscaret: z sic depḥēla ē tb' iuda: sed fālia deimiata i illa tbu z dom' i fāilia: z vir i domo depḥēli sūt p missionē sortis: ſz p'm vi ē ficticiū: qz est ꝯ textū: vbi dī: m Et quācūq tribū sors inuenerit rē. ex q̄ pz q tbus fuit depḥēla p sortez: sicut rē. n Accedet p cognatōes. i. p fāilias: idē. n. significat hic cognatio z familia. Sciēd ât q ioſue ñ peccauit h vtēs sorte: tū qz h' fec ex pcepto dñi: vt pz i textu. vñ dī. p. vbi. xvj. Sortes mittūt i sinū ſz a dño rēpant. tū qz h' fec cū obita reuerētia. ſ. scificationē pplī pmissa. In quibus autez casibus z qualit licituz est uti sortibus: z in quib' non: dictum fuit diffusius Nume. xxxiij. o Surgens itaq ioſue. mane. ad exequēdum diligenti dei mandatum. z patet littera. p Et ait ioſue. hic consequenter pōitur cognitio peccati: q̄tum ad culpaz determinatam p ioſue interrogationem cum dicit: q ¶ Fili mi da gl̄ az domino. ut. ſ. p cōfessionē tuaz appeat vez dixiſſe ō pctō anathematis: z per ꝯ iuſte pūuisse populū. r Ñdit qz achan. cōfitendo vitatē. s ¶ Tulit. n. ū spolia palliū coccineū. i. ruseū. hebrei. n. dicūt palliū babylonicū. cetā patet t Misit g. Vic pñi describit peccati cogniti pūitio: z z pz lra usq ibi: v ¶ Tollēs itaq ioſue rē. aureā ḡulā. i heb. hī liguā. Erat. n. lamia aurea i silitudie lingue fcā: hec ât tulit ioſue: qz p̄ceptuz erat a dño q peccator pburet cū oi sba sua: ut pdicī i textu. x Filios q̄ z filias ei'. dicūt hebrei q ducti sūt ad videndū pūitōez pri: vt p h' arcerēt a silib'. Doctoꝛes ât nr̄i dicūt q ducti sūt: vt cū pre mozerēt: z h' vi rationabilius: q̄a pro pctō eius. xxxvj. viri mozui sunt in bello: vt dictum

est codē cap. z rōnabili' vi q pueri sui mozerēt cū eo i detestationē crimis. Itē supza eodē ca. dixerat dñs: Nō poteris stare coz hostib' tuis. donec deleat ex te q̄ contaminatus est hoc scelere. Deletio ât alicuius ppter importat occisionē eius cū sua posteritate. y Duxerūt eos ad uallem achoꝛ. i. turbatōis q̄ sic denoiata est nō a noie viri ibi pūiti: ut credunt alij: ſz ex vbo ioſue: qō sb'dit cum dī: z Quia turbasti nos: exturbet te dñs. iō vocat' ē loc' ille vall' achoꝛ. i. turbationis: ita q achoꝛ nō ē nomē ppuz ſz cōe. a Lapidauitq eū ois isrl'. vī q i h' fēcerit ꝯ pceptuz dñi dicēt. s. eodē ca. Et q̄cūq ille i h' facinoꝛe fuerit depḥēsus cōburet: ignī cū oi sba ei'. Ad hoc dicūt q noie cōbustiōis itelligit alia pēa q̄cūq: scōz illud Diere. vj. Et duxi te de fortace ferrea egypti. i. de seruitute dura: z sic i proposito nomie cōbustiōis itelligit lapidatio: ſz h' nō vī bñ. pſonū textui: qz sil' pcepit a dño cōburi cū ei' sba: q̄ fuit cōbusta: ut patet per lram sequētē cū dī: Et cūcta q illius erant igne cōbusta sūt. Aliter exponūt alīq: dicētes q verbū dñi de cōbustione achan itelligit ō signe gehēne q: ut dicūt nō penituit vē rōe culpe: sed tm rōe pene: et ad h' designādū designandi dixit dñs: Et q̄cūq ille i h' facinoꝛe fuerit deprehēsus cōbureꝛ igni. q. d. a me sibi pena futurā reseruāte: iō non dixit cōburetis eū igni: ſz pburet. Sed hoc dictū nō vī textui cōsonuz: quia iste achan ad dandam gloriam deo cōfessus fuit veraciter z humiliter peccatū suum: ut pz i textu: z iō nō est verisile q fuerit damnatus: z hoc sonat uerbū ioſue dicēti ei: Quia turbasti nos turbabit te de' i hac die. q. d. ñ in futuro. In hebre. n nō est verbū optatiuuz. ſ. turbet: sed idicatiuū. ſ. turbabit te: qz ioſue ad eius cōfortationē pter humilē confessionē idicabat ei ut vī q moꝛs talis eēt sibi expiatio peccati: z iō alii pōt dici: q iste achan duplr peccauit. ſ. peccato sacrilegij furando rem dño consecratam: z violatōe sabbati: quia furtū illud cōmisit i die sabbati: ut patet ex dictis capli sexti: z ideo punitus est duplici pena. ſ. lapidatōis p violatōne sabbati: qz hec est pena debita scōm detimiationem domini: ut hī Nūi. xv. de colligēte ligna i sabbato: scōo pēa pbustiōis cū pertinētibus ad ipm: scōm q dñs pcepat i hoc ca. b ¶ Cōgregauerūt q̄z sup eū magnū aceruū lapidū. p memoꝛia futura ad terroꝛē alioꝛ. .VIII.

OIrit ât dñs. Vic pñter describit ciuitatis hay destructio: z scōo ex hoc hitatoꝛ terre chanaan trepidatio: ca. ix. Circa pmū p' a dño dicit captiōis modus: scōo ſb'ditur executionis ack': ibi Surrexitq ioſue. tertio imolatōis cultus: ibi Tunc edificauit ioſue altare. Circa p'm dī: a Dixit autem dominus ad ioſue ne timeas rē. quasi diceret: sicut subtraxi a te auxilium meū propter peccatum ipsius achan: ita te protegam ppter iusticiam de ipso factam: ideo sb'dit

b ¶ Ecce tradidi rē. q. d. victoria hec erit uirtute mea.
c Facieſq vrbi hay. ipsā destruēdo. Et regi ei'. ip'm occidendo. d ¶ Predā rē. diripietis vobis. idest diuidet: sic autē nō fuit fcm de pda hiericho q̄ fuit posita sb anathēate: vt dcm fuit. ō. vj. ca. e Pōe insidias urbi p' eā. Qualiter ât ē z ad quid nō exp̄imitur h: sed pte sequenti: dñs tamē h reuelauit ipsi ioſue q dcād postea executus est. Occasione ât buius dci q̄ritur h: vtr in bello licitum sit insidijs z cautelis vti: z vī q nō: qz ius natale dicit: Nō facias alis q̄ tibi nō vis fieri nullus autem vellz sibi fieri insidias: ergo rē. Itē insidie sūt q̄daz fraudes: z p pñs pertinent ad iusticiā: ergo nō est eis licitū uti: qz scriptum ē Deu. xvj. Q̄ iustū ē iuste exequeris. In ꝯriū ē glosa Augustini sup locū istū: z textus i q̄ dī: q ioſue posuit insidias de mandato dato dñi. Rñsio: Aut bellū iustū ē vel iniustū. si iustū non est licitū bellare: p pñs iustū ē z illicitū insidijs uti. Si autez sit bellū iustū: tūc dicēdū q insidie z cautele ad hoc ordinantur ut hostes decipiātur. Pñt autē hostes duplr decipi ab aduersarijs suis. ſ. vno mō qz dī eis falsū uel nō seruat sem per p̄miſſum: z hoc est sēp illicitū: qz i bellis sūt q̄dā iura semp obseruanda etiā cū aduersarijs scōm q dicit Amb. libro de officijs: sicut obseruatio treugaz z cōsilia: z iō si i insidijs fiāt p talē modū sūt iuste z illicite. Alio mō decipiuntur hostes: per hoc q aduersarij occultant eis verbis vel factis suam intentionem: z hoc est licitum: quia non tenentur eis reuelare sua secreta. vnde z i sacra scriptura dī: q secreta fidei occultanda sunt infidelibus: ne ab eis derideantur scōm q dicitur Matth. x. Nolite sanctum dare canibus. z multo fortius in bello iusto licitum est occultare secreta sua aduersarijs: qz hoc maxie ualet in rebus bellicis: vt patet per vegetium libro. iij. de arte militari. Et iō Augustin' in glosa super locum istum dicit: Siquis bellum iustuz suscēperit: vtrum aperta pugna an ex insidijs vincat: nō refertur ad iusticiam. Ex dcis patet primū argumētū: qz nullus voluntate ratōabili debet velle q̄ oia sibi reuelentur. Silr scōm: quia tales insidie nō pertinent ad iniusticiam: sed ad prudentiaz bellicam. f ¶ Surrexitq ioſue. Vic conseq̄nt describitur executōis actus: quia sic ioſue executus est: sicut dñs sibi reuelauit: que quidem executio primo describitur q̄tum ad exercitus ordinationem: scōo q̄tum ad ciuitatis captionem: ibi Abijt ergo ioſue. Sētentia prime partis pz in littera que est plana paucis exceptis: que discurrentur.
g Et electa triginta milia virorum rē. Dicit Rab. sal. q ibi fuerunt posite duplices insidie. In primis fuerunt triginta milia virorum: de quibus loquit h scriptura. In secūdis vero insidijs fuerunt quinqz milia: de quibus dicitur infra pte ista: Quinqz autem milia viros elegerat z posuerat i insidijs. ita q iste insidie erant propinquores ciuitati q̄ alie: Expositoꝛes ât catholici cōiter dicūt q dnqz milia viri de quibus fit sermo infra, fuerunt de numero istoꝛum trigita: z illi tantum remanserunt in insidijs: z. xxv. milia redierūt ad pugnādū cū ioſue contra regē hay de ciuitate exeuntem

Universidad de Deusto Biblioteca

t hoc vī per hoc qō subdit ḥ: h Poi te īsidias post ciuita tē.q.d.ponite ibi in i sidijs aliquos de vo bis.s. q̄nq; milia ad hoc electa. Intentio enim ioſue erat extra here regē hay de ciui tate: t tunc īsidie ci uitatem intrarent: et eam incenderēt: ut ex preſſe dicitur in lr̄a: t ideo non cōparuit coram ciuitate cū to to ſuo exercitu: ne ad uersarij ex tāta multi tudie tritī nō auderēt exire: t iō. xxv. milia ſupradicta īmiſerūt ſe ioſue poſt egreſſus illoz aduerſariorum de ciuitate. i Abūt ergo. Hic ponit actus executionis p̄tuz ad ad ciuitatis captōez: t pz littera uſq; ibi: k Leua clypeū qui i manu tua ē. hebrei dicūt Leua haſtā nē. Ad hoc enī fiebat illa eleuatio: ut ſocij ioſue q̄ erant i īsidijs viderēt: t ciuitatem i trarent: t alij ſe ei iūgerēt: qz hoc erat eis p ſigno datū: q̄ viſo ſtatim exierunt: ut pz i lr̄a: t iō opoꝛtuit q̄ illa eleuatio ſic fieret i altū vt poſſet a mul tis t a longe videri: t iō ut dicūt hebrei fu it haſta in cuius ſūmi tate erat aliq̄ō vexil lū. p ſigno determina to. Vel ſi fuit clypeus ut dicit trāſlatio nr̄a oz dicere q̄ fuit leua tus in altū i ſūmitate cuiuſdam haſte vt p tice. cetera patēt uſq; ibi: l Qui ſuccen dit urbem t fecit eaz tumulum ſempiternū. ideſt non reedificandam in poſterum: ſi cut fecēat ō hiericho

Ponite īsidias poſt ciuita tē. Nec longius recedatis: t eritis oēs parati. Ego āt t reliq̄ multitudo que me cum eſt: aſcendemus ex ad uerſo contra urbem. Cunq; exierint cōtra nos ſic an te fecimus fugiemus: t ter ga vertemus donec perſe quentes ab urbe longius ptrahāt. Putabāt.n. nos fugere ſic p̄ius. Nob ergo fugiētib' t illis pſeq̄ntibus cōſurget de īsidijs t vaſta bitis ciuitatē: tradetq; eam dñs de' vr̄ i man' veſtras. Cūq; ceperitis ſuccendite eā: t ſic oia facietis ut iuſſi. Dimiſitq; eos t pexerunt ad locū īsidiaꝝ: ſederūtq; i ter bethel t hay ad occidē talez plagā urbis hay. Joſue autē nocte illa i medio māſit ppli. Surgēſq; dilu culo receſuit ſocios: t aſcē dit cū ſenioꝛib' i frōte exer cit': vallat' auxilio pugna toꝝ. Cūq; veniſſet t aſcen diſſent ex aduerſo ciuitatis ſteterūt ad ſeptētrionalē vr bis plagā: inť quā t eos val lis erat media. Quiq; aūt milia viroſ elegerat t poſu erat i īsidijſ inť bethauen t hay ex occidētali pte ciuiſd ciuitatis. Ois vo reliquus exercitus ad aquilonē aciē dirigebat: ita ut nouiſſim' multitudis occidētalē pla gā urbis attigerēt. Abijt ēr go ioſue nocte illa: t ſtetit i vallis medio. Qd cū uidiſ ſet rex hay feſtinauit māe: t egreſſus ē cū oi exercitu ciuitatis: direxitq; aciem ꝺ deſertū: ignorās q̄ poſt ter gū laterēt inſidie. Joſue ve ro t ois iſrl' ceſſerūt loco: ſi mulātes metū t fugiētes p ſolitudis viā. At illi vocife rātes pit' t ſe mutuo coboꝛ tātes: perſecuti ſūt eos. Cū qz receſſiſſet a ciuitate: t ne vn' qdē in urbe hay t be thel remanſiſſet q nō perſe queret iſrl: ſicut erupāt ap ta oppida relinq̄ntes: dixit dñs ad ioſue: Leua clypeum q̄ i manu tua ē ꝺ vrbez hay: qñ tibi tradā eā. Cunq; eleuaſſet clypeū ex ad ū ſo ciuitatis īsidie q̄ latebāt ſurrexerūt cōfeſti t pgētes ad ciuitatē ceperūt: t ſuccē derūt eā. Viri āt ciuitatiſ q̄ pſeq̄batur ioſue: reſpiciētes t uidētes fumū vrbiſ ad ce lū vſq; cōſcēdē: nō potuerūt vltra huc illucq; diffugē: p̄ſertiz cū bi q̄ ſimulauerāt fugā: t tēdebāt ad ſolitudi nē: ꝺ pſeq̄ntes fortiſſime re ſtitiſſent. Videnſq; ioſue t ois iſrl' q̄ capta eēt ciuitas t fum' urbis aſcēderet: reū ſus percuſſit viroſ hay. Si qdē t illi q̄ ceperāt t ſuccē derāt ciuitatē: egreſſi ex ur be ꝺ ſuos medios boſtiuz ferire ceperūt. Cū ergo ex utraq; parte aduerſarij ce derent ita ut nullus de tan ta multitudine ſaluaret: re gem quoq; urbis hay ap prehenderūt viuētez: t ob tulerūt ioſue. Igit' omnib' īterfectis q̄ iſraelē ad deſer ta tendētē fuerāt perſecuti: t in eodez loco gladio coꝛ ruentib': reuerſi filij iſrl' per cuſſerūt ciuitatē. Erant au tem qui in eodē die cōcide rāt a uiro vſq; ad mulieres duodecim milia hominuz omnes urbis hay. Joſue vero non contraxit manū quā i ſublie poꝛrexerat te nēs clypeum: donec interfi cerentur omnes habitatoꝛes hay. Jumēta autē t p̄da ciuitatis diuiſerunt ſi bi filij iſrl: ſicut p̄cepat dñs ioſue. Qui ſuccēdit urbem t fecit eam tumulum ſem piternū. Regē q̄q; ei' ſuſpen dit i patibulo vſq; ad veſpā:

m Tunc' edifica uit ioſue. Hic ꝓ̄ni p̄oīt act' īmolatō nis: vt ō victoria ꝺo gr̄aſ agerēt: t ut mādatū moy ſi de bñdictōib' t maledictōib' : p ut deſcribit Deu. xxvij. iplerēt.

n De lapidib' i polit. ſic .n. ꝺſcri bitur i lege Exo. o Et ſcripſit ſup la. deu. le. moyſi. ñ ē itelligendū q̄ totū fuēit ibi ſcri ptū: ſz ꝺcē p̄cepta ēm: put ꝓtinēt ēt Deu. v. p Oīs āt ppls nē. qz ſic dcm̄ fuit pleniꝰ: deu. xxvij. hebal t garizim ſūt duo monticuli, ppinq̄ t uallis ē i medio i q̄ erāt ſacēdotes cū arca: t media ps ppli erat i mō te garizim: ut ꝺi ḥ: t media ps eoꝝ erat iuxta mōtez hebal: t ꝺ iuxta q̄ nō erāt i ſūmi tatib' iſtoꝝ mōti uz: ſz i deſcēſib': vt meli' audirēt ſacerdotes q̄ erāt i valle media p̄o nūciātes bñdictō nes vſus mōtē ga rizim: t ppls ibi exi ſtēs rñdebat amē t maledictōes v̄ ſus mōtē hebal: t ppls ibi exīs rñ ꝺebat amen: put dcm̄ fuit Deuto. xxvij. q Et p̄m q̄dē bñdixit pplo Nō ē itelligendū q̄ ioſue p̄pe loq̄n do bñdicēt pplz: q: ḃ ptiet ad ſa cerdotū offm̄: ſz p̄cat' ē bōa pplo: tāq; p̄nceps ppli: Poſt imolatōez p̄dcāz quā ſilr fe cit ñ p ſe ſz p ſacerdotes. r Poſt hec le. oia ver. bñdi. t maledi. ñ p ſe ſz p ſacerdotes: ut p̄dcm̄ ē coꝛā oi mul titudie iſrl': qz ſup oēs cadebāt maledictōes: ſi trāſgrede rēt legē: t bñdictōes ſi eā obſeruarēt: ſcōm q̄ hī Deui. xxx. t xxviij.

Caplm. IX.

Uibus auditis. Deſcripta ꝺſtructōe hay: hic ꝓ̄miſit deſcribitur timoꝛ circūſtātiſ ppli. Ex ḃ

t ſolis occaſū: p̄cepitq; ioſue t depoſuerūt cadauer ei' de cruce: piceruntq; i ip ſo ītroitu ciuitatis cōgeſto ſuper eo magno aceruo la pidum qui permanet uſq; i p̄ſtem diem. Tūc ędifica uit ioſue altare dño deo iſ rael i mōte hebal: ſicut pre ceperat moyſes famul' dñi filijs iſrl: t ſcriptum eſt i vo lumine legi moyſi altare dē lapidibus ipolitiſ quoſ ſer rum non tetigit: t obtulit ſuper eo holocauſtū dño: īmolauitq; pacificas victi mas: et ſcripſit ſup lapides deuteronomiū legis moy ſi qō ille digeſſerat coraz fi lijs iſrl'. Ois āutē populus t omnes maioꝛes natu: du ceſq; ac iudices ſtabant ex vtraq; pte arce i conſpectu ſacerdotū qui portabāt ar cam federis dñi: ut aduena ita t indigena. Media ps eoꝝ iuxta mōtē gariçim: t media iuxta montē hebal: ſic precepat moyſes famu lus dñi. Et primūz qdē bñ dixit poplo iſrl': poſt hec le gīt oia v̄ba bñdictionis et maledictōis: t cūcta q̄ ſcri pta fuerāt i legis volumie. Nihil ex his q̄ moyſes iuſ ſerat reliqt itactū: ſz vniuer ſa replicauit coraā oi multi tudie iſrl' mulieribus ac paz uulis t aduenis qui inť eos moꝛabant. IX

Uibūs auditis: cūncti reges trāns ioꝛdanē q̄ v̄ſabantur i montanis t cā pestribus: i māritimis: ac littoꝛe magni maris: bi q̄z q̄ habitabant iuxtā libanū

etheus t āmoꝛreus: chana neus: phereçeus: t eueus: t iebuſeus cōgregati ſūt pa riter: ut pugnārēt ꝺ ioſue et iſ rael vno aīo eadēq; ſētētia At bi qui hitabāt i gabaō audiētes cūcta q̄ fecerat io ſue: hiericho t hay callide cogitāte ſe tuleꝛt ſibi cibaria ſaccos veteres aſiniſ impo nētes et vtres vinarios ſciſ ſos atq; cōſutos: calciamē ta perantiq̄ q̄ ad īdiciū ve tuſtatis pitacijſ cōſuta erāt i duti ueteribus veſtimētis: p anes q̄q; quos portabāt b viaticū duri erāt t i fru ſta cōminuti. Perrexerūt q̄z ad ioſue q̄ tūc moꝛabat i caſtris galgale: t ꝺixerūt ei atq; ſimul oi iſraeli: De terra lōgiqua venimus: pa cē vobiſcū facē cupientes. Rñderūtq; filij iſrl' ad eos atq; ꝺixerūt: Nē forte i tra que nobis ſorte debeť hite tis: t nō poſſimus ſed' ini re vobiſcū. At illi ad ioſue ſerui inquiūt tui ſum'. Qui bus ioſue ait: Quinā eſtis vos: aut vñ venistis? Rñde rūt de terra longinq̄ ualde vēnerūt ſerui tui i noie dñi dei tui. Audiuim'. n. famā potētie eius: cūcta q̄ fecit i egypto t duob' regib' am moꝛreoꝝ trans ioꝛdanē: ſe on regi eſebō t og regi ba ſā qui erāt i aſtaroth: ꝺixe rūtq; nobis ſenioꝛes: t om nes habitatoꝛes terre nr̄e. Tollite i māib' uſis cibāria ob lōgiſſimā viā: t occurri te eis t ꝺicite: Serui vr̄i ſu m': ſed' iite nobiſcū. En pa nes q̄ñ egreſſi ſum' ꝺ ꝺoīb'

āt tiore aliqui ſe con gregaucrūt: ut poſſēt melius reſiſtere de q̄ buſ primo agit. Alīq; vo cogitaueruīt cōiū gi filijs iſrl' federare de quibus agitur: ſcōo ibi At bi q̄ erāt i ga baon. Circa primuz ꝺicitur: a Quib' auditis. ſ. tranſitu ioꝛ danis mirabili: t de ſtructione hierichō t hay. b Cūcti reges trans ioꝛdanē. hic ac cipitur trans ioꝛdāez reſpectu illius loci in q̄ filij iſrl' manſerant in campeſtribus mo ab: vbi moyſes legem explanauit. c In maritimis. ideſt in lo cis ꝓpinquis mari moꝛtuo t mari cene reth. d Ac littoꝛe magni maris. Iſtud eſt mare mediterrane um: quod ꝺicitur ma gnum reſpectu mariſ moꝛtui t maris cene reth: q̄ ſūt quidā la cuſ: vt. ſ. ꝺictū eſt. iij. cap. cetera patent.

e At bi. Hic conſe quenter agitur de ga baonitis qui timoꝛe duc i queſierunt cuz filijs iſrl' federari. Circa quod primo ꝺſcri bitur ſimulatio falſi ſcōo firmatio federis initi: ibi Suſceperūt igitur. tertio detectio doli: ibi Poſt ꝺies āt tres. quarto tēpatio pacti: ibi Qui reſpō derūt. Sententia au tem p̄me partis eſt in hoc: q̄ finxerūt ſe v̄bis t ſciꝰ vēiſſe ꝺ ira lōginq̄ q̄ eēt extra ter mios ire. p̄miſſe filijs iſrl' vt ſic poſſēt cū ciſ aliq̄ō fed' facē: p q̄ō moꝛtem euaderēt: t i ira manerēt: t pz lr̄a vſq; ibi: f Ne forte nē. t ñ poſſum' fe d'iire vo. qz inhibitū eāt eis: ne fed' facerēt cū hitatoꝛib' illi' ire: vt ḥ Nūi. xxxij. g Venerūt ſui tui i noie do. ꝺi tui. ex h' vī q̄ ñ ſolū venerūt ad ioſue tiore ducti: ſz ēt fide vni' vī dei: qz ex miraculi q̄ fe cerat p filijs iſrl' audiū: crediderūt ipſū eē vez deū celi t ire: t deſiderauerūt ad cultū ipi' vēire p fed' ineūdū cū filijs iſ rael: t de hoc ſūt cōmēdādi: nō āt de ſi tione falſi p quam ad hoc deuenerūt. b Tollite in manib' vr̄is cibaria ob

longissimam viã.i.quasi oblongissimã viã victe:q2 scdm
veritatẽ non erat:sicut pʒ i lr̃a . cetera patẽt. i Suscepe
runt igit. Hic ꝯñter ponitur firmatio federis initi:cum dꝫ:
Susceperũt igitur de cibarijs eoꝝ:dicũt aliq̃ ꝙ nõ suscepe
rũt ad comedendũ:sed ad ꝓbandũ:ꝙ apoꝛtata fuissẽt ꝺ lõ
ginq̃:sed hoc nõ vide
tur conuenienter dcʒ
q2 ita bñ vidissent h⁹
in manibus gabaoni
taꝝ:et ideo dõʒ ꝙ ac
ceperũt ad comeden-
dum:lʒ modicũ:in si
gnũ confederationis.
Iste enim fuit mod⁹
apud antiq̃s cõcedere
simul post federa ini
ta:vt hꝫ ꝺ iacob ꝛ la
ban. Geñ.xxxj. ꝛ ad-
huc seruat tpib⁹ mo-
dernis apud multos
k ¶ Et os dñi nõ int
rogauerũt. ꝛ i hoc de
fecerũt:q2 i arduis de
bebãt recurrere ad cõ
siliuʒ dñi:si tñ recur-
rissẽt forsitan ex eius
rñsione idẽ fecissẽt:vt
videbit ifra. l Post
dies ãt tres. Hic ꝯñt
ponit mẽdaciũ ꝺtectõ
per visũ ꝛ auditũ:q2
filij isrl' audierũt ꝛ vi
derũt ꝙ ciuitates ga
baonitaꝝ erãt site in
tra termios terre sibi
promisse:ꝛ patet lr̃a.
m ¶ Qui rñderunt
Hic ꝯñter põit pacti
tẽperatio:q2 iosue et
pncipes ad cõpescen-
dũ murmur popl'i:et
seruandũ obligatõeʒ
iuramẽti: liberauert
gabaonitas a moꝛte
coꝛpoꝛali:ꝛ supposu-
erũt eos moꝛte ciuili:
videlicet seruituti ad
cedendũ ligna ꝛ poꝛ-
tãdũ ꝛ ad hauriẽduʒ
aquas ꝛ poꝛtandum
ad locuʒ ubi vigeret
cultus dei:ꝛ hoc cessit i vtilitatẽ cõitatis ppl'i:q̃ tenebat ta-
lia mĩstrare ꝛ isti vocãt nathinei i libꝛis regũ ꝛ palypom̃. ꝛ
ex dictis pʒ lr̃a. Ad euidẽtiã pdictoꝝ q̃rit hic vtꝝ iosue ꝛ
pncipes tenebãt seruare iuramẽtũ predcm̃ de federe cuʒ ga
baonitis. Et arguit pmo ꝙ nõ:q2 erat ꝯ dñi preceptũ : qui
precepat oẽs hitatoꝛes illius terre occidi:ut hꝫ Nũi.xxxiij.
ꝛ i aliq̃s locis plib⁹. Itẽ iuramẽtũ cõditionatũ nõ tenet defi
ciẽte cõditione:sed istud iuramẽtũ fuit cõditionatũ.s. si illi
quibus fiebat:nõ eẽnt de hitatoꝛibus ire ꝓmissionis:q̃ con
ditio nõ stetit ut pʒ in lr̃a. Itẽ fraus ꝛ dolus nõ dʒ alicui pa
trociari:sʒ gabaonite vident dolose egisse verbis ꝛ fcis ergo
ꝛc̃. Itẽ i ꝯrĩu vꝫ quod dꝫ in littera. n ¶ Iurauim⁹ eis i no
mine dñi dei isrl'. ꝛ iccirco nõ possumus eos cõtingere:ꝛ seq
tur: o Reseruent quidẽ vt uiuãt ne ꝯ nos ira dñi cõcite
tur si peioꝛauerimus eis. Periurium autẽ non incurritur

nr̃is ut venirem⁹ ad vos:ca
lidos sũpsim⁹: nũc sicci fci
sũt:ꝛ uetustate nimia cõmi
nuti: Utres vini nouos im
pleuimus: nũc rupti sũt et
soluti. Vestes ꝛ calciamen
ta qbus induimur:ꝛ q̃ ha-
bemus i pedibus ob lõgi-
tudinẽ lõgioꝛis vie trita sũt
ꝛ pene consũpta. Suscẽpe-
rũt igitur ꝺ cibarijs eoꝝ:ẽt
os dñi nõ interrogauerũt.
Fecitqꝫ iosue cũ eis paceʒ:
ꝛ inito federe pollicit⁹ ẽ ut
nõ occiderẽt. Principes
q̊qꝫ multitudis iurauerunt
eis. Post dies ãt tres initi
federis: audierũt ꝙ i vicio
hitarẽt:ꝛ inter eos futuri es
sent. Mouerũtqꝫ castra fi
lij isrl':ꝛ venerũt i ciuitates
eoꝝ die tertio:q̃ꝝ hec vo-
cabula sũt gabaõ ꝛ caphi-
ra ꝛ beroth ꝛ cariathiariʒ:
Et nõ pcussẽrt eos eo ꝙ iu
rassẽt eis pncipes multitu-
dis i noie dñi ꝺi isrl'. Mur
murauit itaqꝫ oẽ uulgus ꝯ
pncipes isrl'. Qui rñderũt
eis. Iurauim⁹ eis in nomi-
ne dñi dei isrl':ꝛ iccirco nõ
possumus contigere. Sed
hoc faciemus eis. Reseruẽ
tur qdẽ ut uiuant ne ꝯ nos

nisi ex trãsgressione iuramẽti obligatoꝛij:nec ira domi
ni concitat:nisi ꝓpter illud qõ est illicitũ fieri ꝙ ꝛc̃. Rñ
sio dõʒ:ꝙ h iuramẽtũ fuit seruandũ triplici rõe. Pria
accipitur ex parte gabaonitarum:qui sicut dcm̃ est:ve
nerunt ad iosue i noie dñi volẽtes eius cultui subijci: ꝛ
iõ pceptũ dñi ꝺ
iterfectione habi
tatoꝝ terre nõ vi
debatur ꝯtra eos
currẽ qõ erat da
tũ pp maliciã ha
bitatiũ i ira:ꝛ ob
stiatõe eoꝝ i ma-
lis. vñ ifra. xj. ca.
dꝫ de obstiatiõ dñi
enim sententia fu
erat:vt idurarẽn-
tur coꝛda eoꝝ:et
pugnarẽt cõtra is
rael:ꝛ caderent ꝛ
nõ mererent vllã
clemẽtiã ac pirẽt
sicut pcepat dñs
moysi. Ex q̃ patʒ
ꝙ gabaonite me-
ruerũt clemẽtiaʒ:
nec currebat ꝯtra
eos sñia dñi. 2ª ac
cipit ex pte filio-
rũ isrl':q2 istõ fu-
it pmũ pactum ꝛ
iuramẽtũ qõ fe-
cerũt extraneis gẽ
tib⁹:excepto tam
iuramẽto fcõ ipsi
raab:qõ fuit ma-
gis pticulare:vt dl
ctũ fuit. s.ij. cap.
istud aũt fuit cõe
ꝛ iõ si fregisset iu
ramẽtũ gabaoni-
tas occidẽdo:qui
bus iurauerãt vt
nõ occiderent: ut
pʒ in lr̃a:hoc fuis
set diuulgatum p
terras i circuitu:
ꝛ reputati fuisset
filij isrl' ifideles:ꝛ
iuramenti trans-
gressoꝛes i mag⁹
scãdalũ illius ppl'i:ꝛ per ꝯñs i irreuerentiã seu blasphe
miã dei:cuius dicebãtur peculiaris pplus ꝛ a deo elect⁹
ꝛ iõ ad hec vitãda seruãdũ fuit iuramẽtũ. Tertia acci-
pitur ex parte dei:qui pronioꝛ est ad miserandũ ꝙ ad
cõdẽnãdũ:ꝛ iõ credendũ est ꝙ iosue ex familiari consi-
lio dei moꝛtẽ eoꝝ coꝛpoꝛalẽ mutauit i ciuilẽ : vt sic de
suis mendacijs punirent:ꝛ iurauẽtũ seruaret:quod de
moꝛte coꝛpoꝛali eis nõ inferenda itelligebat:ꝛ ꝙ domi-
nus hãc sñiam approbauerit pʒ ex hoc:ꝙ pp afflictio-
nẽ iiustã gabaõitaꝝ fcãm p saul: fames fcã fuit i terra
isrl' trib⁹ ãnis ꝛ septẽ uiri de stirpe saul fuerũt crucifixi:
vt hꝫ.ij.reg.xxj. glosa ãt augustini super ca.x. exponen
do illud: In Man⁹ tuas tradidi illos. dꝫ sic: Ubi neqꝫ
cõsultus ẽ dñs vtꝝ cũdũ eẽt sʒ vltro suis recte sbuenire
volẽtibus futurã pñũciauit de eis victoriã:sic posset ꝺ

ira dñi cõcitet:si peierauer
m⁹:sed sic viuãt vt i vsu vni
uerse multitudis ligna ce-
dant:aquasqꝫ compoꝛtẽt.
Quib⁹ hec loq̃ntib⁹ voca-
uit gabaonitas iosue:ꝛ di-
xit eis: Cur nos ꝺcipe frau
de voluistis:ut diceretis ꝓ
cul valde hitam⁹ a vob̃ cũ
i medio nostri sitis. Itaqꝫ
sub maledictõe eritis:ꝛ nõ
deficiet de stirpe vr̃a ligna
cedẽs:aq̃sqꝫ cõpoꝛtãs i do
mũ dei mei. Qui rñderunt
Nũciatũ ẽ nobis seruis tu
is ꝙ ꝓmisisset dñs deus tu
us moysi seruo suo vt tra-
deret vobis oẽm trã:ꝛ dis
pderet cũctos hitatoꝛes e⁹.
Timuim⁹ igit ualde:ꝛ pꝛo
uidim⁹ aĩabus nr̃is vestro
terroꝛe pulsi:ꝛ hoc ꝯsiliuʒ i
iuim⁹. Nũc ãt i mãu tua su
mus:quod tibi bonum et
rectum videtur:fac nobis.
Fecit ergo iosue ut dixerat
ꝛ liberauit eos de manu fi
lioꝝ israel ut non occiderẽ
tur. Decreuitqꝫ in illo die
eos eẽ in ministerio cuncti
populi ꝛ altari dñi:cedẽtes
lig̃ ꝛ aq̃s ꝯpoꝛtãtes: usqꝫ i
presens tp̃s in loco quem
dominus elegisset.

gabaonitis incõsultus manere: nõ q2 interrogauerunt
ipm q̃ eẽnt cũ mẽtirent:nisi ei placuisset illa iuratio: q̃
subiectis pcere cogeret:crediderãt eni deo quẽ audierãt
ꝓmisisse:ꝙ illas gẽtes subuerteret ꝛ terrã earũ obtine-
ret:ꝛ hãc eoꝝ fidẽ quodãmodo remunerauit:q2 nõ p-
didit. Ex dicti so
lutũ ẽ argumẽtũ
pmũ:q2 cõtra ga
baonitas nõ cur-
rebat dictuʒ pce-
ptũ: vt dictũ est.
Ad secũdũ dicen
dũ:ꝙ lʒ in tracta
tu cũ gabaonitis
fuit facta mentio
de ꝯditõe illa: tñ
qñ postea iuraue
rũt pncipes: non
fuit posita sb̃ foꝛ
ma iuramenti: ꝛ
dato ꝙ fuisset po
sita:poterat tñ iu
ramẽtũ seruari :
ꝛ debebat ꝓpꝫ rõ
nes pdictas. Ad
tertiũ dicendũ ꝙ
fraus ꝛ dolus ꝓ-
pꝛie sunt menda-
cia in verbis vel
factis oꝛdinata ad
malũ finẽ : men-
dacia aũt ꝛ fictõ-
nes gabaonitarũ
licet eẽnt mala ꝺ
se:tñ oꝛdinabant
ab eis ad bonuʒ
finem.s.ad coꝛuʒ
salutẽ coꝛpaleʒ ꝛ
spũalẽ:vt pʒ ex p
dictis. Ca.X.
QUe cuʒ
audissʒ
Hic agi
tur de debellatõ-
ne q̃nqꝫ reguʒ sil'
ꝯgregatoꝝ:vbi p
mo describit oc-
casio belli:2° act⁹
bellãdi:ibi Ascẽ-
ditqꝫ iosue. Oc-
casio aũt belli fu
it:eo ꝙ isti q̃nqꝫ reges sil' cõgregati venerũt ad debellã-
dũ gabaonitas:eo ꝙ eẽnt cõfederati filijs isrl':pꝛopꝫ qõ
fuerũt cõpulsi petẽ auxiliũ a iosue: qõ ꝯcessit ꝛ debuit
cõcedẽ ꝓpter dictum fedus:ꝛ pʒ lr̃a paucis exceptis.
s Que cũ audisset adonisedech. hec ẽ vera lr̃a:sic.n.
habẽt hebꝛei ꝛ libꝛi coꝛrecti:ꝛ inꝑpretat dñs iusticie:vel
dñs mei iusticia:ẽm ꝓpꝛietatẽ hebꝛaici sermonis : sicut
ꝛ melchisedech inꝑpꝛetat rex iusticie : q̃ fuit rex hierl'm
sicut iste:vt hꝫ Geñ. xiiij. c. cetã patẽt in lr̃a. b ¶ Ascẽ
ditqꝫ iosue. Hic cõsequenꝫ describit act⁹ debellãdi vbi p
mo describit debellatio hostiũ:2° occupatio ciuitatuʒ:
ibi Eodẽ die macedã qꝫ cepit. Circa pmũ pmo descri
bitur mod⁹ pugne:2° maifestatio victoꝛie:ibi Reuersusqꝫ
ẽ ois exercit⁹. Circa debellatõeʒ hostiũ pmo ꝓmittit di
uinũ auxiliũ:cũ dꝫ: Dixitqꝫ dñs ad iosue ne timeas ꝛc̃.

QUe cũ audisset Ca.X.
adonisedech rex hieru
salẽ q.s. cepisset iosue hay
ꝛ subuertisset eã:sicut.n. fe-
cerat hiericho ꝛ regi ei⁹:sic
fec hay ꝛ regi illi⁹:ꝛ ꝙ trãs-
fugisset gabaonite ad isrl':ꝛ
eẽnt fedẽati eoꝝ timuit val
de. Urbs eniʒ magna erat
gabaon ꝛ vna ciuitatuʒ re
galiũ: ꝛ maiõ oppido hay
oẽsqꝫ bellatoꝛes ei⁹ foꝛtissi-
mi. Misit ergo adonise-
dech rex hierl'ʒ ad oham
regẽ hebꝛon ꝛ ad pharã re
gẽ hierimoth:ad iaphie q̊
qꝫ regẽ lachis ꝛ ad tabir re
gẽ eglon dicẽs: Ad me ascẽ
dite ꝛ ferte psidiuʒ vt expu
gnem⁹ gabaon q̃re trãsfu-
gẽit ad iosue ꝛ ad filios isrl'
Cõgregati igit ascẽderunt
q̃nqꝫ reges ãmoꝛreoꝝ:rex
hierl'ʒ:rex hebꝛon: rex hie
rimoth:rex lachis:rex eglõ
sil' cũ exercitib⁹ suis ꝛ castra
metati sũt circa gabaõ op
pugnãtes eã. Habitatoꝛes
aũt gabaõ vrb̃ obsesse: mi-
serũt ad iosue q tunc moꝛa
bat i castris apõ galgalã ꝛ
dixerunt ei: Ne trahas ma
nus tuas ab auxilio seruo
rũ tuoꝝ. Ascende cito ꝛ li
bera nos:ferqꝫ psidiũ. Cõ
uenerũt.n. aduersũ nos oẽs
reges ãmoꝛreoꝝ q habitãt
in mõtanis. Ascẽditqꝫ io
sue de galgalis: ꝛ oĩs exerci
tus bellatoꝝ cuʒ eo viri foꝛ
tissimi. Dixitqꝫ dñs ad io-
sue: Ne timeas eos. In ma
nus.n. tuas tradidi illos.
Nullus.n. ex eis tibi resiste
re poterit. Irruit itaqꝫ iosue
sup eos repente:tota nocte
ascẽdẽs de galgalis. Et cõ
turbauit eos dñs a facie isrl'
cõtriuitqꝫ plaga magna in
gabaon:ac psecutus ẽ eos
p viã ascensus bethoꝛon:ꝛ
pcussit vsqꝫ açecha ꝛ mace
da. Cũqꝫ fugerẽt filios isrl'
ꝛ eẽnt i descẽsu bethoꝛon:
dõmin⁹ misit sup eos lapi
des magnos de celo vsqꝫ
ad açecha. Et mõꝛtui sunt
multo plures lapidib⁹ grã
dinis: q̃ꝫ q̊s gladio pcusse
rãt filij isrl'. Tũnc locutus ẽ
iosue dño in die q̃ tradidit
ãmoꝛreũ i cõspectu filioꝝ
isrl': dixitq̃ue coꝛã eis: Sõl
ꝯ gabaon ne mouearis ꝛ
luna ꝯ vallẽ haylõ. Stete
rũtqꝫ sol ꝛ luna donec vlci
scerẽt se gẽs de iimicis suis
Nõnẽ scriptũ ẽ hoc i libꝛo

2° subdit studiũ humanũ:qõ nõ dʒ omitti in agibilib⁹ cuʒ
dꝫ: c Irruit itaqꝫ iosue sup eos repente vt ex subito ad
uẽtu ipi⁹ aduersarij terrerent:qõ ꝛ factũ ẽ:vñ sequit: Con-
turbauit eos dñs ꝛc̃. 3° addit celeste signum: ꝛ pmo de celo
aereo cũ dꝫ: d ¶ Dñs misit super eos lapides magnos⁹.s.
grãdinis insolite ma
gnitudinis: ita ꝙ pos
sent armatos inifice-
re:iõ subdit: e E-
moꝛ. sũt mul. plu. lat
pi. grãdinis ꝛc̃. qõ fa
ctũ est ne filij isrl' sibi
victoꝛiã ascriberẽt.
f ¶ Tũc locu. ẽ ios.
dño. grãs agendo⁹.
g Dixitqꝫ coꝛã eis.
vidẽs.n. pmũ signuʒ
a deo datum de celo
aereo:ꝛ ex h⁹ ꝯfidens
petiuit 2ᵐ de celo si-
dereo dicẽs: h ¶ Sol
ꝯ gabaon ne mouea-
ris ꝛc̃. erãt.n. in tali
dispositione ꝙ vtqꝫ
apparebat sup terraʒ
qõ frequenꝫ ꝯtingit i
plenilunio:q2 tũc tñ
distãt p dyametrũ ce
li:hoc aũt petiuit io-
sue vt hẽt tp̃s aduer
sarios psequẽdi:iõ sb̃
dit: Steterũtqꝫ sol ꝛ
luna donec vlcisceret
se gẽs ꝛc̃. i Nõne
scptũ est hoc in libꝛo
iustoꝝ. aliq̃ vero do
ctões nr̃i dicũt:ꝙ iste
liber ñ puenit ad nos
q2 nõ ẽ trãslat⁹ in lati
nũ:sʒ hoc nõ cõueniẽ
ter videt dictũ: q2 sal
tẽ essʒ vel fuisset apõ
hebꝛeos: qõ nõ dicũt
expositoꝛes eoꝝ : sed
magis cõtrariũ vt vi
debit. Aliq̃ aũt dicũt
ꝙ ẽ liber. xij. ꝓphaꝝ
q2 abacuch. iij. scribi
tur: Sol ꝛ luna stete-
rũt i habitaculo suo
sʒ istud ẽt vꝫ extrane
um:q2 liber. xij. ꝓpharũ saltẽ quãtũ ad ꝓphetiã abacuch
fuit scpt⁹ p magnũ tp̃s post moꝛtẽ iosue. s. p octingẽtos an
nos ꝛ plus:q2 abacuch ꝓphauit post trãsmigratõeʒ baby
lonis:vt dicit hiero. i ꝓlogo sup abacuch a moꝛte vero ios
ue vsqꝫ ad trãsmigrationẽ fluxerũt octingẽti ãni ꝛ plus qõ
patebit: siq̃s velit cõputare tp̃a iudicũ ꝛ regũ vsqꝫ ad illud
tp̃us : ꝓut in sacra scptura ꝛ iosepho ꝯtinẽtur : ꝛ iõ irrõna
biliꝫ videt dictũ:ꝙ diceret aliq̃d eẽ scriptuʒ i libꝛo scriben
do postea p tẽp⁹ tñ. Nec põt dici ꝙ istud sit additũ a tran
slatoꝛe nr̃o:q2 sic est i hebꝛeo:ꝛ iõ aliꝫ dicũt hebꝛei ꝙ iste li
ber ẽ liber genesis:q2 ibi scribunt facta abꝛaam isaac ꝛ ia
cob:q̃ fuerunt excellenꝫ iusti: ꝛ ideo ꝓpꝫ eoꝝ merita facta
sunt multa bñficia ppl'o isrl':vt frequenꝫ exꝑmit in scriptu-
ra. dicũt igit:ꝙ hoc scriptũ ẽ Geñ. xlviij. vbi ponit benedi
ctio iacob sup manasse ꝛ ephꝛaim:ꝛ de ephꝛaim dicit : Et

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

semen ei⁹ crescet i gētes. hebrei dicūt: Et semē ei⁹ cōgregabit gētes: vel cōgregatio gētiū. qđ fuit ipletū in iosue: q̄ fuit de semie ephrai: qꝛ qñ dixit iosue: Sol ne mouearis ꝛc. filij isrl' fuerūt cōgregati ad audiēdū hoc verbū: ſm ꝙ dꝛ i textu: Dixitq₃ corā eis: sol ꝯ gabaon ꝛc. vt admirarēt ꝛ regratiarent deo d̄ tāto beneficio ꝛ miraculo celitus sibi dato. k Stetit itaq₃ sol i medio celi. ex hoc vꝫ ꝙ erat tūc in pūcto meridionali: nisi dicat: ꝙ mediū celi aliquando vocat totū ꝙ ē supra hemisperiū nr̄m. l ¶ Non fuit antea ꝛ postea tā lōga dies. i fine capituli dicet q̄liter hoc itelligēdū sit. m Obediēte dño. i. cōdescēdēte: qꝛ obediētia ꝓpe loquendo ē iferioris ad superiore: ꝯdescēsio vero ecōuerso supioris ad iferiorē. n ¶ Reuersusq₃ ē iosue ꝛc. hoc dꝛ hic p anticipatōez: qꝛ ñ fuit ibi reuersus donec habuisset victoriam ꝯpletā quātū ad ea q̄ tractant i hoc capitulo: vt hꝫ i fine huꝰ capitl'i: ꝛ adhuc erat in psequendo aduersarios: vt pꝫ in lr̄a. o Uoluite saxa in gentia ad os spelūce. vt nō possint ibi latētes p se exire. p ¶ Et ponite ꝛc. ne ab exterioribꝰ possint educi inde: cetera patent. q Reuersusq₃ est. Hic cōsequent describit māifestatio victorie. primo in hoc ꝙ exercitus iosue redijt in numero itegro. 2° qꝛ aduersarij nō fuerūt ausi eos inuadere iō subdit: r ¶ Nullusq₃ cōtra filios isrl' ꝛc. s. ptunc: s₃ postea alij cōtra eos pugnauerūt: vt pꝫ capitulo sequēti. 3° p hoc ꝙ pncipes exercitus posuerūt pedes suos super colla quinq₃ regum qui latuerant

iustoꝝ. Stetit itaq₃ sol i medio celi: ꝛ nō festinauit occūbē spatio vniꝰ diei. Non fuit añ ꝛ postea taꝫ lōga dies obēdiēte dño voci hois ꝛ pugnāte ꝓ isrl'. Reuersusq₃ ē iosue cū oi isrl' in castra galgale. Fugerant. n. qnq₃ reges: ꝛ se abscōderāt i spelūca vrbis maceda. Nūciatūq₃ ē iosue ꝙ iuēti eēnt qnq₃ reges: latētes i spelunca vrbis maceda. Qui pcepit socijs ꝛ ait: Uoluite saxa igentia ad os spelūce: et ponite viros idustrios q clausos custodiāt. Uos autē nolite stare: s₃ psequimini hostes: ꝛ extremos q̄sq₃ fugiētiū cedite. Ne dimittatis eos vrbiū suaꝝ itrare p̄sidia: q̄s tradidit dñs deꝰ in manꝰ vestras. Cesis ergo aduersarijs plaga magna ꝛ usq₃ ad internitionē pene ꝯsūptis: hi q isrl' effugē potuerūt: igressi sūt ciuitates munitas. Reuersusq₃ ē ois exercitus ad iosue i maceda vbi tūc erāt castra: sani ꝛ integro numero. Nullusq₃ ꝯ filios israel mutire ausꝰ ē. Precepitq₃ iosue dicēs: Aperite os spelūce: ꝛ pducite ad me qnq₃ reges q i ea latitāt. Fecerūtq₃ ministri vt sibi fuerat imperatū: ꝛ adduxerūt ad eū qnq₃ reges de spelūca: regē hierl'm: regē ebron: regem hierimoth: regē lachis: regē eglon. Cūq₃ educti eēnt ad eū: vocauit oēs viros isrl' ꝛ ait ad pncipes exercitus q secū erāt: Ite ꝛ ponite pedes sup colla regū istorū. Qui cū prexissēt ꝛ sbiectoꝝ colla pedibꝰ calcarēt rursū ait ad eos: Nolite timere nec paueatis: ꝯfortamini ꝛ estote robusti. Sic. n. faciet dñs cūctis hostibus vr̄is aduersū quos dimicabitis. Percussitq₃ iosue ꝛ interfecit eos: atq₃ suspēdit super qnq₃ stipites: fuerūtq₃ suspēsi vsq₃ ad vespeꝝ. Cūq₃ occūberet sol: pcepit socijs vt deponerēt eos de patibulis: q depositos ꝓiecerūt i spelūcā in q̄ latuerant ꝛ posuerūt sup os eiꝰ saxa ingētia q̄ pmanēt vsq₃ in p̄sens. Eōdē die macedā q̄₃ cepit iosue ꝛ pcussit in ore gladij: regēq₃ illiꝰ interfecit: ꝛ oēs hitatores eiꝰ. Nō dimisit in ea saltē puas reliqas. Fecitq₃ regi maceda sicut fecerat regi hiericho. Trāsiuit aūt cū oi isrl' de maceda in lebna ꝛ pugnabat ꝯ eā: quā tradidit dñs cū rege suo in manus isrl'. Percusserūtq₃ vrbē in ore gladij ꝛ oēs habitores eiꝰ. Nō dimiserūt i ea vllas reliqas. Fecerūtq₃ regi lebna sicut fecerant regi hiericho. De lebna trāsiuit in lachis cū oi israel: ꝛ exercitu p gyrū disposito oppugnabat eā: tradiditq₃ dñs lachis i manus filioꝝ isrl': ꝛ cepit eam die altero: atq₃ pcussit i ore gladij oēm aiā q̄ fuerat in ea sicut fecerat lebna. Eo tpe ascēdit hirā rex gaçer vt auxiliaret lachis: quē pcussit iosue cū omni pplo eiꝰ vsq₃ ad internitōnē. Trāsiuitq₃ d̄ lachis in eglon: ꝛ circūdedit atq₃ expugnauit eā in eadē die: pcussitq₃ i ore gladij oēs aias q̄ erāt in ea iuxta oia que fecerat lachis. Ascēdit q̄q₃ cū omi israel de eglon in hebron ꝛ pugnauit ꝯ eā: cepitq₃ ꝛ percussit in ore gladij: regem quoq₃ eius ꝛ oia oppida

in spelunca in signum ꝙ eorum aduersarij q̄ non dum erant debellati: pedibus eoꝝ subijcerentur: ꝛ patet littera vsq₃ ibi: s Cumq₃ occūberet sol pcepit socijs suis vt deponerēt eos de patibulis. qꝛ hoc erat pceptū in lege deutero. xxi. t ¶ Eodē die. Postq̄ d̄scripta est debellatio hostium: hic consequent describit captio ciuitatū: ꝛ patet lr̄a vsq₃ ibi: t Ascendit quoq₃ cū omni israel de eglon in hebron ꝛ pugnauit contra eā cepitq₃ eam ꝛ pcussit in ore gladij. hoc est intelligendum de parte ciuitatis ebron que erat in valle. reliquam vero partem que erat fortior cepit chaleb postea: vt habet infra. xv. caplo ꝛ Judi. j. vel potest dici ꝙ hic dicit p anticipationem: ꝛ ei attribuit qđ postea fecit chaleb: qui ex concessione iosue habuit ebron: vt habetur ifra. xiiij. ca. v ¶ Regē q̄₃ eiꝰ. hoc pōt exponi dupliciter: Uno modo de hebron quē suspenderat: vt dictū ē. Alio mō de rege nouo vtpote quia filiꝰ mortuo patre regnū susceperat: si rex erat p hereditatē: vel qꝛ populus regē nouū sibi elegerat: si erat p electōnē. int̄ suspēsionē eni pdci regis: ꝛ factū istō iosue plures ciuitates cepat vt pꝫ in textu: ꝛ iō tpe intermedio potuerat fieri istitutio noui regi pdictis mōis. cetera patēt vsq₃ ibi

regionis illius vniuersasq₃ aias q̄ in ea fuerāt cōmorate. Nō reliqt in ea vllas reliqas. Sicut fecerat eglon sic fecit ꝛ hebron: cūcta q̄ i ea repperit ꝯsumēs gladio. Inde reuēsus i dabir: cepit eā atq₃ vastauit: regē q̄q₃ eiꝰ atq₃ oia p circuitū oppida pcussit i ore gladij. Nō dimisit in ea vllas reliqas. Sicut fecerat hebron ꝛ lebna ꝛ regibꝰ earū: sic fecit dabir ꝛ regi illiꝰ. Percussit itaq₃ iosue oēm terrā montanā ꝛ meridianā atq₃ cāpestrē: ꝛ aseroth cū regibꝰ suis. Nō dimisit in ea vllas reliqas: s₃ ōme quod spirare poterat interfecit: sicut pceperat ei dñs deꝰ isrl': ā cades barne vsq₃ gaçā. Omnē terrā gosen vsq₃ gabaō vniuersosq₃ reges ꝛ regiones eoꝝ uno impetu cepit atq₃ vastauit. Dominus eniꝫ deus israel pugnabat pro eo. Reuersusq₃ est cū omni israel ad locum castrorum in galgala.

x ¶ Omne quod spirare poterat interfecit. qđ intelligit de spe humana: bruta eni aialia cesserunt in pdam bellātiū. y A cades barne vsq₃ ad gaçam. hec ē longitudo terre ab oriēte in occidentē. z ¶ Uno impetu cepit. quātū ad pmū bellū: qꝛ mlto tpe pugnauit iosue vt hꝫ. c. se. Circa pdicta de statōne solis pōt q̄ri: que fuit longior dies sub iosue vel sub ezechia: ꝛ dicunt aliq ꝙ illa fuit lōgior dies sub iosue: eo ꝙ dꝛ in textu: Nō fuit añ ꝛ postea tā lōga dies. vt dictū ē. Sꝫ occurrit difficultas: qꝛ de die sub ezechia scribit. iiij. reg. xx. ꝛ Esa. xxxviij. ꝙ sol retrocessit decē lineis vel gradibꝰ: qbus designātur decē hore ſm cōmuniorē opinionē. Ad cuius solutōez dicūt aliq: ꝙ sol recessit subito: ꝛ iō dies nō fuit augmētata: nisi tātū decē horis: quibꝰ successiue redijt ad locū vñ retrocesserat: ꝛ vlteriꝰ vsq₃ ad occasū descēdit p duas horas: qꝛ decē hore diei trāsierāt qñ sol retrocessit: ꝛ ſm hoc illa dies artificialis: de qua ē sermo: fuit tm̄ vigintiduarū horarū: dies aūt sub iosue fuit. xxiiij. horaꝝ: qꝛ sol stetit imobilis spacio vnius diei artificialis: ꝛ postea cursu suo naturali iuit ad occasū: ꝛ sic illa dies fuit duplicata. Sed qꝛ ezechias q̄siuit signū notabile ab oibus: vt vꝫ. iiij. reg. xx. cap. ꝛ esa. xxxviij. Et magis fuit notabile signū solis retrocedēdo successiue ꝛ magis notū pluribus q̄ si retrocessisset subito: iō dicūt aliq ꝙ due linee i horologio achaz faciebāt tm̄ vnā horā: ꝛ iō sol retrocedendo decē lineis successiue: ꝛ redeundo ad locū vñ retrocesserat fecit tm̄ decē horas: ꝛ sic idē hꝫ qđ prius. s. ꝙ dies sub iosue fuit longior duabus horis. Alij vero initētes dictis dionysij dicūt ꝙ dies sub ezechia fuit longior: dicit eni dionysius i epl'a ad policarpū: ꝙ dies sub ezechia fuit fere triplicata qm̄ defecerūt tm̄ hore quatuor: qꝛ ſm ipsū sol pcesserat de oriēte i occidentē p. x. horas: ꝛ retrocessit successiue p. x. horas: ꝛ p. x. alias redijt ad locū vñ retrocesseāt: ꝛ vltra pcessit ad occidētē p duas hōas: ꝛ sic dies artificial' fuit augmētata. xx. horis: ꝛ sic fuit. xxxij. horaꝝ. Jlla aūt q̄ fuit sub iosue. xxiiij. tātū: qꝛ illa dies nō fuit nisi duplicata: ad illud aūt qđ dicit in hoc loco Nō fuit ante nec post tā lōga dies ꝛc. dicūt ꝙ hoc refertur ad tēpus in quo iosue scripsit librū istū: qꝛ post victoriā pdictaꝫ vixit longo tpe: ꝛ librum istū scripsit circa finē vite sue: ꝛ vsq₃ ad tēpus illud nō fuit tā lōga dies ante victoriā dictā neq₃ post: p hoc tm̄ nō excluditur qn dies sub ezechia q̄ fuit postea fuerit lōgior: sed quia bonū ē sustinere dicta sacre scripture quātū est possibile: q̄ absolute dicit hic: ꝙ nō fuit tā longa dies añ neq₃ post: Jdeo non obstātibus pdictis pōt dici: ꝙ dies sub iosue fuit longior: qꝛ vt dictū ē supra. iiij. ca. filij israel trāsierūt iordanē decima die mensis pmi: qui apud hebreos incipit a pma lunatione ꝓpinquiori equinoctio vernali: ꝛ quartadecima die eiusdē mensis celebrauerunt pascha: ꝛ postea septē diebus obsederunt hiericho: ꝛ postea miserūt exploratores ad ciuitatē hay: postea bellatores cōtra eā q̄ deuicti fuerūt ꝓpt peccatū achon: quo depꝛhenso ꝛ punito postea ceperunt hay ꝛ bethauen: quibus pactis venerūt gabaonite ꝛ cōfederati fuerunt filijs isrl': ꝓpt quā cōfederationem qnq₃ reges obsederūt eos ꝛ iosue ab eis rogatus venit ad liberādū eos pugnādo contra reges pdictos: in qua pugna fuit statō solis: vt pꝫ ex pdictis in tot aūt ꝛ tātis agēdis bene ꝛ pbabiliter pōt dici ꝙ fluxit tēpꝰ ab equinoctio vernali vsq₃ ad medietatē iunij vel circit̄: tūc vero dies artificial' hꝫ xviij. horas: ꝛ tūc fuit duplicata vt dictū ē: ꝛ p consequēs fuit xxxvi. horaꝝ: dies aūt sub ezechia fuit. xxxij horaꝝ ad plus: vt pꝫ ex supradictis: ꝛ sic vꝫ ꝙ sub iosue fuit maior dies. Ad cuius intellectū ē sciendū ꝙ questio ē de quātitate diei artificialis ꝛ de eiꝰ augmento: qꝛ dies augmētati sub iosue ꝛ ezechia fuerunt artificiales: quātitas vero dei artificialis variat ſm diuersitatē climatū ꝛ ſm appropinquationē maiorē ad solsticiū estiuale ꝛ hyemale: et iō lꝫ in oi climate ꝛ quolꝫ tpe anni quelibet dies artificialis hēat. xij. horas artificiales: tñ horas naturales hꝫ aliqñ plures aliqñ pauciores. Jn tertio vō climate dies breuissima. s. qñ sol est i solstitio hyemali hꝫ. x. horas: lōgissima vō. s. qñ sol est i solstitio estiuali hꝫ. xij. horas questio aūt nr̄a debet applicari ad 3m clima: quia in eo est hierl'm vbi erat ezechias qñ dies fuit sibi prolōgata: ꝛ similit̄ iosue erat satis ꝓpe hierusalē qñ plōgauit deus diē ad eiꝰ petitōem. Si aūt dicat ꝙ dies ꝓlongata sub iosue fuit in solstitio estiuali: qđ satis pbabilit̄ pōt dici eo ꝙ eodem āno iosue aliqualia bella pegerat: sequit ꝙ illa duplicata habuit. xxviij. horas: ꝛ si ꝓpt oppositionē dicat ꝙ dies ꝓlōgata sub ezechia fuerit in solstititio hyemali qđ satis pbabiliter pōt dici vt videbit postea: sic dies ille habuit tm̄. xxvi. horas nāles ꝛ duas ptes vniꝰ hore nālis: qꝛ quatuor hore artificiales q̄ deficiūt a pfecta triplicatione illiꝰ diei: vt pꝫ ex pdictis: nō valeret nisi tres horas ꝛ tertiā ptē vniꝰ hore: ꝛ sic habet ꝙ dies sub iosue fuit longior in vna hora nāli: ꝛ tertia pte vniꝰ hore nālis: pbatio assūpti. s. ꝙ pbabiliter pōt dici diē sub ezechia ꝓlōgatā fuisse i solstitio hyemali ꝛ hoc rōne climatis: quia in tertio climate sol eleuat in meridie minoris diei p. xxxvi. gradus fere: ꝛ iō tale tēpus ē ibi tunc quale ē apud nos i septimo climate circa finē februarij per xij. dies añ eqnoctiū vernale: qđ ē tēpus satis aptū ad pcedēdū ad bellū cū nō sit nimis callidū nec nimis frigidū. Dies aūt ꝓlōgata fuit ezechie añ pcussionē exercitꝰ senacherib vt ondit. iiij. Reg. xx. percussio aūt illa fuit qñ senacherib veniebat cū exercitu magno ꝯ hierusalē ꝛ sic pꝫ ppositum s. ꝙ pbabilit̄ pōt dici illā diē in solstitio hyemali fuisse. Ad dictū aūt dionysij dicētis ꝙ illa dies sub ezchia fuit. xxxij. horaꝝ: dicēdū ꝙ loquit de horis artificialibꝰ ꝛ ille valerēt tm̄. xxvi. horas naturales: ꝛ duas ptes vniꝰ hore vt dcm̄ ē.

¶ Jn ca. x. vbi dicitur in postiila: Non fuit antea ꝛ postea tam longa dies. Additio.

Iuxta sniam lrale ppt intellectu tam illius historie q ezechie in.iiij.Reg.xx.et esa.xxxviij. potest pbabilit dici salua tn sanctoz auctoritate: q dies illa in qua illud miraculu i horologio achas diuinitus ezechie fuit factu: no logior nec breuior fuit solito: et sic cessat tota altercato postillatoris i h° ca. circa ista materia 9teta qlit .n. hoc intelligat dno dirigete videbitur.j.iiij.Reg.xx.

Replica.

In ca.x. vbi postillator disputat de statione solis 9 iosue Burge. allegat digressione qua facturus e de hac statione et retrogradatone tpe ezechie circa.xx.c. quarti reg. vbi mira cotra scoz aucte sine rone imaginat: et ibi vide correctoriu satis ronabile. Ca.XI.

Que cum audisset. Hic describit debellatio.xxiiij.Regu. Et pmo ponit dca debellatio: 2° qda epilogatio.xij.ca. Circa pmu p° describit belli apparatus: 2° conflictus ibi Venitq iosue. 3° victorie obtetus: ibi Cepit itaq iosue. Circa pmu pmittit apparatus regu 9 iosue cum di: a Que cu audisset iabin rex ec.] qr tenebat pncipatu3 sup ista alia regna vt di.j.eode.capitulo. b Egressiq sut oes cu turmis suis: ppls mult nimis ec.] hyperbolica locutio est ad designadu multitudine magna exercitus. c Conuenerut q3 ec.ad aqs meron. lacus qda e: p quem trasit iordanis fluuius int mare cenereth et ortu iordanis. Consequent describit apparatus belli ex parte iosue cu di: d Dixitq dns ad iosue ne timeas eos. appatus .n. belli ex parte iosue magis erat in cofidetia dei q i cofidetia armoz: vn subdit: e Trada oes istos vulne. i 9spe. tuo. no e intelligendu: q oes fuerut ibi mortui vel vulnerati: qr multi fugerut ad fortalicia: vt pz ex sequetibus: sz oes fuerut ibi deuicti et p magna pte int ti: et e cois modus loquedi: sicut di: Omnes de ciuitate vadut ad tale spectaculu: lz multi remaneat. f Equos eoz subneruabis ec. i signu victorie a deo obtete. g Venitq iosue. Hic cosequent describit belli 9flictus: et pz lra vsq ibi: h Et ad aqs masserephot. hebrei dicut: Aquas salinaz. qr sic dicut erat ibi canales facte iuxta mare: p qs aqua maris igrediens desiccabat a sole et i sale 9uertebatur: et sic massere phot fm eos no e nome pprium loci: sed nome coe. i Itaq pcussit oes vt nullas ec.] qd e itelligedum de his quos potuit attinge extra fortalicia. k Reuersusq statim cepit asor. q erat pncipalior ciuitatis: vt statim subdit in lra: et io p° debellauit eaz vt alij timetes se redderet ei: sicut et fcm e: vt postea sbdit eode caplo l Et rege ei pcussit gladio. qui de plio fugeat ad ciuitatem. m Percussitq oes aias. i. hoies: aia eni pncipalior ps e homis: et io ab ipa dnoiat aliqn tot ho. n Absq vrbib q erat i collib. illas eniz dimisit duplici de ca: vt pz i sequeti b: tu qr aliqs no cepit: tu qr illas qs cepit dimisit filijs isrl vt essent eis ad psiduum. o Una tantu3 asor mu. fla. 9supsit. de illis qs cepat iosue: qd fecit qr rex asor induxerat alios reges ad pugnadu3 cotra filios isrl. p Cepit itaq iosue. Hic 9sequent describit victorie obtet: p hoc q iosue obtinuit terra p maiori pte: et quatu sufficiebat tuc hitatoi filiorum isrl: qr multe ciuitates et ville remaserut: q no fuerut acqsite tpe iosue: put di. j. xiij. c. q Multo tpe pugnauit ec] i. sex anis ad min vt videbit. xiiij. c. r Non fuit ciuitas q se ec.] hoc di: qr p maiori pte se tradiderut aliq tn remaserut aduersarij: vt dcm e: et e modus loquedi hyperbolicus: sicut .s. positu e exemplu de currentibus ad spectaculum. s Preter eueu q habitabat ec.] hoc di ad ostedendu q ciuitates q tradiderut se ei: h° fecerut virtute armoz coacte: et io no meruerunt clemetia aliquaz sicut meruerunt gabaonite q erat euei: vt hic di: et iuerut extra iraz sua ad filios isrl ad qrendu cu eis pace et misericordia: vt dictu e.s. ix.ca. t In tepore ec. interfecit enachim. i. gigantes. v De motaij. s. hebron: qd e intelligedu qtu ad pte tm qr aliqui remaserunt qs chaleb postea infecit: vt hi.j.xv. ca. nisi dicat q factu chaleb h ponit p anticipatione: et ascribat iosue: eo q chaleb habuit illam terra ex iosue cocessione: vt hi.j.xiiij.ca. et huic dicto consonat qd di Judi. p° de expugnatoe hebro p morte iosue: vl q iosue in debellatione gigatium hebron fuerit cu chaleb et eo pncipalior: ppt qd sibi ascribit: vn sbdit: x Non reliqt ec. absq ciuitatib gaça et geth et açoto ec. Ille eni sut ciuitates philistinoz: q no fuerunt acqsite filijs isrl tpe iosue: vt hi.j.xiij.ca. Si vltimu dicat: optet dicere cosequent: q illud qd di Judi.j. post morte iosue de expugnatione chariatharbe di p recapitulatonem. y Quieuitq terra a plijs. s. comunib: qr postea legunt facta plia in sortibus pticularibus tribuu filioz israel: vt hi. xv. ca. et iudi.j.

Que cu audisset .XI. iabin rex asor misit ad iobab regem madan et ad rege semeron atq ad rege acsaph: ad rege q3 aqlonis q habitabat i motanis et i planitie 9 meridiem cenereth: i capestrib q3 et regionib dor iux mare: chananeu q3 ab oriete et occidente: et amorreu3 atq etheu3 ac phereçeu et iebuseum in motanis: eueu q3 q habitabat ad radices hermon in tra maspha. Egressiq sut oes cu turmis suis: pplus multus nimis: sicut harena q e i littore maris: eq q3 et currus imese mltitudinis. Conuenerutq oes reges isti i vnu ad aquas meron vt pugnaret 9 isrl. Dixitque dns ad iosue: Ne timeas eos. Cras .n. hac eade hora ego trada oes istos vulnerados i cospectu isrl. Equos eoz subneruab: et curr igne cobures. Venitq iosue et ois exercitus cu eo aduersus illos ad aquas meron subito: et irruerut sup eos tradiditq illos dns in man isrl Qui pcusserut eos et psecuti st vsq ad sidone magna et aquas masserephot: capuq3 maspbe q e ad orietale illi pte. Itaq pcussit oes vt nullas dimittet ex eis reliqas. Fecitq sic pcepat ei dns. Eqs eoz subneruauit: currusq cobussit. Reuersusq statim cepit asor: et rege ei pcussit gladio. Asor n. antiqt int oia regna hec pncipatu tenebat. Percussitq oes aias q ibide morabant. No dimisit i ea vllas reliquias: sed vsq ad internitione3 vniuersa vastauit: ipa3q vrbe pemit incedio et oes p circuitu ciuitatis: reges q3 earu cepit: pcussit atq3 deleuit: sicut pceperat ei moyses famul dni. Absq urbib q erat i collib et i tumulis site: ceteras succedit isrl: unam tm asor munitissima flama 9supsit. Oemq pda istaru vrbiu ac iumenta diuiserut sibi filij isrl cunctis hoib interfectis. Sicut pcepat dns moysi seruo suo ita pcepit moyses iosue: et ille vniuersa copleuit. No pterijt de vniuersis madatis: nec vnu qde verbu qd iusserat dns moysi. Cepit itaq iosue oem terra montana et meridiana: terraq gosen et planitie et occidentale plaga: moteq isrl et capestria ei et pte motis que ascedit seir vsq baalgath p planitie libani subt monte hermon: oes reges eoz cepit: percussit et occidit. Multo tpe pugnauit iosue 9 reges istos. Non fuit ciuitas q se no traderet filijs isrl: pter eueu q habitabat i gabaon. Oes .n. bellado cepit. Dni eni snia fuerat vt indurarent corda eoz et pugnaret 9 isrl et caderet et no mererent vlla clemetia3 ac piret sicut pceperat dns moysi. In tpe illo venit iosue et interfecit enachim de motanis hebron et dabir et anab et de oi mote iuda et israel: vrbesq eoz deleuit. Non reliqt vllum de stirpe enachim in terra filioz isrl absq citatib gaça et geth et açoto: in quib solu relicti sut. Cepit ergo iosue oem tra: sic locut e dns ad moysen: et tradidit ea in possione filijs isrl fm ptes et trib suas: qeuitq terra a plijs.

Si sunt reges qs .XII. pcusserut filij isrl et possederut terra eoz trans iordane ad solis ortu a torrente arnon vsq ad mote hermon: et oem orietale plaga q respicit solitudine. Seon rex amorreoz q bitabat in esebon: dnatus e ab aroer q sita e sup ripa torretis arnon: et medie ptis i valle dimidieq galaad usq ad torrente ieboc q e termin filioru amon: et a solitudie usq ad mare cenerotb 9 oriete et usq ad mare deserti qd e mare salsissimu ad orietale plaga p via q ducit bethsimoth: et ab australi parte q subiacet aseroth vsq phasga tmin og regis basan: de reliqis raphaim qui hitauit in astaroth et in edrai: et dnatus e i mote hermo et i salecha atq i vniuersa basan vsq ad terminos gessuri et machati et dimidie ptis galaad ad terminos seon regis esebon. Moyses famulus dni et filij isrl pcusserut eos: tradiditq terra eoru moyses i possione rubenitis et gadditis et dimidie tribui manasse. Hi sunt reges terre qs pcussit iosue et filij israel trans iordane ad occidetale plagam a baalgad i capo libani vsq ad mote libani cui ps ascedit i seir. Tradiditq ea iosue in possione tribub isrl: singulis ptes suas: ta in montanis q3 i planis atq campestribus. In aseroth et in solitudie ac i meridie: ethe fuit et amorreus: chananeus et phereçeus: eueus et iebuseus. Rex hiericho vnus. Rex hay q est ex latere bethel vn. Rex hierlm vn. Rex hebron vn. Rex hierimoth vn. Rex lachis vn. Rex eglon vn. Rex gaçer vn. Rex dabir vnus. Rex gader vn. Rex herma vn. Rex hereth vnus. Rex lebna vn. Rex odolla vnus. Rex maceda vn. Rex bethel vn. Rex taphua vn. Rex ofer vnus. Rex affec vnus. Rex saron vn. Rex madan vn. Rex asor vn. Rex sameron vnus. Rex acsaph vn. Rex thenach vnus. Rex mageddo un. Rex cedes un. Rex iachanen carmeli un. Rex dor et puicie dor unus. Rex getium galgal un. Rex tharsa unus. Omnes reges triginta vnus. Ca.XIII.

Iosue senex puectequ

Si sunt reges. Hic ponit epilogus regu debellatoz a filijs isrl: et primo debellatoruz tpe moysi: 2° reguz debellatoruz tpe iosue: ibi Hi sut reges terre qs pcussit iosue. Circa pmum di sic: a Hi sut reges terre qs percusserunt filij isrl. ad huc viuente moyse tras iordane ad solis ortu. Jordanis enim fluui e termin tre pmissionis a pte orientis: vt frequet dictu e et io terra q e ex pte illa e ad oriente terre pmissionis. b Usq ad torrete ieboch. iuxta huc torrente fuit lucta iacob cu agelo vt hi Gen. xxxij. c Usq ad mare cenereth. istud e mare qd in euagelio vocat mare cenereth: et mare tybeiadis: et stagnu geneçareth: sicut eniz i latino noia ppa ide significatia variant a pte finis: sicut parisi et pariseos: sic et cenereth et cenerotb eude locuz signant. d Usq ad mare deserti ec.] isto e mare qd di mortuu. s. iij.ca. i fi. e Phasga ec. de reliquijs raphaim i. gigantium: put hi Deute. iij. capitulo. f Qui habitauit i astaroth. i alijs locis bn remaserut alij gigates vt dictu e ca° pcedeti. cetera patet i lra g Hi sut reges. Hic ponit epilogus reguz qs pcussit iosue: et pz lra paucis exceptis. h Tras iordanem ad occidetale plagaz. sicut dictu e Jordais fluui e termin terre pmissionis a pte orietis: et io tota terra pmissionis e in occidete respectu ipsius. i Rex getiu galgal alias galgath vnus. Iste di rex getiuz no qr oes getes eent sub dnio ei: sz qr hoies de diuersis getibus et nationib hitabat in regno eius: sicut i ciuitate parisiensi hitat viri de diuersis getibus. Ca. XIII.

Iosue senex. Hic incipit tertia ps pncipalis huius libri in qua agit de terre diuisione: et pmo ptes determinate singulis tribubus assignant: 2° ciuitates fugitiuis sepant ca. xx. 3° ciuitates et suburbana leuit dant

ca.xxi. Circa ꝑmū ꝑmo agit de terre limitibus:z de ꝓsonis diuidēdis.xiiij.ca.3° de determinatis tribuū ptibus.xv. ca. Prima in duas:q: ꝑmo describunt termini terre diuidende:2° terre iā diuise:ibi Et nūc diuide terrā. Circa ꝑmū dicit: a Josue senex,puecrq; etatis erat.q.o.scriptura: q; tēpus erat diuiden di terrā:qz dñs dixerat ei:q; ipe diuideret eā:vt hī.s.ꝑmo ca.

b Terraq; latissima derelicta ē. cuius maior ps erat acq̄sita z aliqua ps acquiren da: ꝓout subdit:

c Dis videlz galilea philistijm. in hebreo hī: Oēs termini philistijm. galilea eni ē in oppolita pte terre ꝑmissiois: Contra:als Uersus aqlonē cē. plures eni terre z ciuitates in terra,p missionis remāserūt aduersarij filioz isrl p magnū tēpus pluribus de cāis. Una fuit qz filij israel nō erant adhuc i tāto numero q; possent totā terrā sufficient populare: z ío si subito fuissent aduersarij eoz deleti posset ꝺ eos multipli cari feroces bestie: q; mag; nocerent eis q; homies: z hec cā assignat exo.xxiij. i fine. vbi dī sic: Nō ejciaz eos a facie tua anno vno: ne terra i solitudinē rdigat: z crescāt quottidie ꝺ te bestie cē. 2ª cā fuit: vt filij isrl habētes aduersarios,ppe se exercerent i plio: z nō fierēt ignauti: sicut solēt boies i lōga pace fieri. 3ª cā fuit: vt cēt boies solliciti seruare mādata dei: qz qñ ea transgrediebāt ab aduersarijs sibi,ppinqs affligebātur: z qñ seruabāt:eis dñabant: vt ꝑz ex decursu libri iudicū: z iste due cāe tangunt iudicū.iij.c. i ꝑn vbi dī sic: De sūt gētes q; dñs dereliq̄t: vt eruditet in eis israelem.

etatis erat: z dixit dñs ad eū: Senuisti z lōgeuus es t̄raq; latissima derelicta ē: q; necdū sorte diuisa ē: ōis videlz galilea philistijm z vniūsa gessuri: a fluuio turbido q; irrigat egyptū: vsq; ad terminos accaron ꝺ aq lonē: tra chanaan q; i gnq; regulos philistijm diuidit gazeos z açotios ascaloni tas getheos z accaronitas Ad meridiē vero sūt euei: ois tra chanaan: z maara sidonioz vsq; afeca z terminos āmoꝛei eiusq; cōfinia: libani quoq; regio cōtra oriētem a baalgad sub mōte hermon donec ingrediaris emath. Oium q; habitabāt i mōte a libāo vsq; ad aquas masserephot vniuersiq; sidonij. Ego sum q; delebo eos a facie filioꝛum isrl. Ueniat ergo in ptē hereditatis isrl: sicut ꝓcepit tibi. Et nūnc diuide terrā in possessionē nouē tribubus z dimidie tribui manasse: cū qua ruben z gad possederūt terrā quaz tradidit eis moyses famul⁹ dñi trās fluenta iordanis ad oriētalē plagā ab aroer q; sita ē in ripa torrētis arnon z in vallis medio: vniuersaq; cāpestria medaba vsq; dibō: z cūctas ciuitates seon regis āmoꝛei q; regnauit in esebō vsq; ad termios filioꝛ ammon: z galaad ac terminū gessuri z machati z omnes mōtē hermon z vniuersaz

ciuitates z loca que non erāt adhuc acquisita filijs isrl ex cāis ꝑdictis: z ꝑz lra: hoc excepto qō sequit: o A fluuio turbido. h ē nilus q; irrigat ira egypti: z ide ita ꝺ bit admixtōne terre: ex q; fit turbid⁹: ꝓcludit tñ ō habitatoꝛib⁹ istoꝛ loꝛ z ciuitatū. e Ego sū q; ò. eos a fa. filioꝛuz isrl. sicut deleui habitatores ciuitatū z locoꝛ iā acquisitoꝛ: vt ꝑz ex supadictis f Ueniat q; i p tē hereditatī isrl. ita q; diuidat tribub⁹: sicut illa q; ē acq̄sita. g Et nūc diuide terrā Dic ꝓsequeni de scribunt termini terre iā diuise p moysen añq; filij isrl trālirēt iordanē: z ꝑmo describūt i generali: z i spāli applicādo ad trib⁹: ibi Dedit ergo moyses Circa ꝑmā ptem ꝑmo cōtinuat oīa dicēdis dicēs g Et nūc diuide trā. s. imediate ē. declpram. h

Nouē tribub⁹ z di. tri. manasse. q; adhuc ñ accepāt possiones determinatas. i Cū q. s. tribu manasse q; tū ad alias me dietatē: Ruben z gad possederunt trā quā tradidit eis moyses. Ceta patēt vsq; ibi:

k Ipe fuit o re liq̄is raphaim. i. gigantū fm q; dē deute. iij. Solus quippe og rex basan restiterat de stirpe gigantum qō ē itelligēdū ō illis q; habitabāt in astaroth z in edrai: in alijs.n. terris bñ erāt gigātes: vt i hebrō z gaza z geth z açotō: vt dām est ē.xi.c. ceta patēt in lra. l Dedit ergo moyses.

Hic ꝓñr describūt imūni ire iaz diuise p moysen i spāli applicādo ad duas trib⁹ z dimidiā: z ꝑ⁹ q; tū ad tribuz rubē: 2° q; tū ad tribū gad: ibi Dedit q; moyses tribui gad 3° q; tū ad dimidiā tribū manasse: ibi Dedit z dimidie. z

ꝑz lra vsq; ibi: m Hec ē possio rē. vbiū z viculoꝛ. dicunt aūt hic vbes q; erāt clause muris: viculi aūt z ville dicunt que nō erāt sic clause. n Deditq; moyses tribui gad. Dic cōsequenī describit terra i spāli quā tū ad tribū gad: z ꝑz lra hoc excepto qō subdit: o Et dimidiā ptē ire filioꝛ ām on. contrariū aūt huius vi ꝓcipi deute.ij. ca. vbi dī sic: Nō dabo tibi aliq̄d de tra filioꝛ ammon: quia filijs lorh dedi eam in possionē. Ad h⁹ rñdēt alij dicentes: q; filij ām on habebāt duplicē terrā: vnā quam dñs eis ꝓcesserat: aliā quā iuxta se violenī acq̄sierāt z ista scōz occupauerūt filij isrl: nō ꝑmā: sed h⁹ vī insufficiēt dictū tū qz et ꝑmā acq̄sierāt filij ām on pugnādo ꝺ gigātes: z expellendo eos inde violenī licz ex adiutorio diuino: vt hī deute.ij. Tuz qz ꝓcē ptū erat filijs isrl absolute: vt non mouerēt ꝑliū cōtra filios ām on: z ío nō ē vīsimile q; terram ab eis actu possessaz occuparent: ío alit dicit ra. sa. q; ista ps terre filioꝛum ām on possideba tur actu a seō rege āmoꝛreoꝛuz q; eā abstulerat a filijs ām on: sicut z a filijs moab abstulerat ptē terre sue quā possidebāt: vt hī Nu. xxi. Filij aūt isrl occiderūt seon: vt ibidē dī: et ío omnez terrā quā possidebāt acq̄sierunt sibi: lz quantū ad aliquas partes fuisset aliq̄n filioꝛ moab z filioꝛ ām on. p Tribui aūt leui nō dedit possessionē. qz sustētabātur de decimis ꝓmitijs z oblationib⁹: dedit tñ eis vrbes ad habitandum: z suburbana ad nutriēdū aialia vt locutus est illi nume.xxxv. La.XIIII.

Hoc ē quod possederunt. Descriptis terre limitibus hic cōsequenī agit de psonis diuidentibus: z diuidit in duas partes in ptem ꝓncipalē z incidentalē: 2° ibi Accesserunt itaq;. Circa ꝑmū dicit: a Hoc ē qō possederūt cē. Quod supple diuidet: put continetur. j. xv. ca. z lz hic dicat: Possederūt

vrbiū z viculoꝛ. Deditq; moyses tribui gad z filijs eiꝰ ꝓ cognationes suas possessionē cuiꝰ hec diuisio est Terminus gaçer z oēs ciuitates galaad: et dimidiaz ptē terre filioꝛ ām on vsq; ad aroer q; ē ꝺ rabba: z ab esebon vsq; ramoth: mas pbe z bethanim z a mana im vsq; ad terminos dabir In valle quoq; betharan z bethnemra z soccoth z saphon reliquā ptē regni seon regis esebon. Huiꝰ q̄q; finis iordanis ē vsq; ad extremā ptez maris cenereth trās iordanē ad oriētalem plagā. Hec ē possessio filiorū gad ꝓ familias suas z ciuitates z ville eaꝝ. Dedit z dimidie tribui manasse filijsq; eiꝰ iuxta cognationes suas possionē cuiꝰ hoc ꝑn cipiū ē: A manaim: vniuersam basan z cuncta regna og regis basan: omnesq; vicos iabir q; sūt i basan sexaginta oppida z dimidiam ptem galaad: z astaroth z edrai vrbes regni og in basan filijs machir filij manasse dimidie ꝑti filioꝛum machir iuxta cognatōes suas Hāc possiōez diuisit moyses i cāpestrib⁹ moab trās iordanē ꝺ hiericho ad oriē talē plagā. Tribui aūt leui nō dedit possionē: qm̄ dñs deꝰ israel ipe ē possio eiꝰ vt locutus ē illi. .XIIII.

Hōc ē qō possederūt filij isrl i terra chanaan] quā dederūt eis eleaçar sacerdos z iosue filius nun z ꝓncipes familiarū ꝑ tribus isrl sorte oīa diuidentes: sicē ꝓcepat dñs in manu moysi nouē tribub⁹ z dimidie tribui manasse. Duab⁹. n. tribub⁹ z dimidie dederat moysi trās iordanē possionē ābsq; leuitis q; nihil terre acceperūt int frēs suos: sz in eoꝝ succesērāt locum filij iosephi: i duas diuisi tribus manasse z ephraim.] Nec acceperūt leuite aliā i terra ptē nisi vrbes ad habitādū z suburbana earū ad alēda iumēta z pecoꝛa sua. Sicut ꝓcepat dñs moysi: ita fecerunt filij isrl z diuiserūt terrā. Accesserūt itaq; filij iuda ad iosue in galgala: locuⁿ qz ē ad eū caleph filiⁿ iephone ceneçeus.] Nō sti qd locuⁿ ē dñs ad moysen hoiem dei de me z te i cades barne. Quadraginta ānoꝝ eram qñ misit me moyses famulus dñi de ca

cutusq; ē ad eū cē. Joicūt hebrei q; mortuo iephone patre chaleb naturali: cenē accepit matrē eiꝰ vxorē: z qz nutriuit eū vocatus ē inde ceneçeus. Alij vero dicūt: q; fuit frat ipiⁿ cenen iunioꝛ ipo: z qz mortuo patre cenen habuit curam chaleb: inde dictus ē ceneçeus. ꝑmo palypo. ij. caꝑ. dī q; esdron fuit paī istius chaleb: qō ē tenendū z ío cōsequenī dī cōiter q; fuit binomius: tñ in glosa hebraica ꝑmo palypo. iij. ca. dicitur: q; chaleb fuit frater iephone: idest diuertens quia diuertit se a consilio malorum exploratorum.

f Nosti quid locutus sit dominus ad moysen hominē dei de me z te. quia dominus dedit sententiam mortis super filios israel: qui exierant de egypto: excipiens chaleb z iosue: vt habetur Numeri.xiiij.

Universidad de Deusto Biblioteca

g Nunciauitqꝫ ei qđ mihi verū videbat.s. ꝙ terra pmissionis explorata posset cū dei adiutorio de facili obtineri. h Fratres aūt mei.i. alij exploratores pter iosue. i Dissoluerūt cor ppli. terrorē eis imittēdo: vt hr̄ Nume. xiij. k Jurauitqꝫ moyses. nō inuenit hoc scriptū in p̄cedentibus: credendū ē tn̄ ꝙ sic fuit: exquo scribit hic: l Terra quā cal. pes tuus erit pos. tua. ⁊ dicit pes tuus i singulari: qꝛ sic dcm̄ fuit.s. Nume. xiij. c. Chaleb videns alios exploratores pret iosue inclinatos ad inducendū pplm̄ ne intrarēt terrā pmissionis p aliqđ tēpus recessit ab eis: ⁊ venit solus i hebron: vbi erat sepultura patriarcharū p̄ncipaliū: orans ibi vt nō discederet a veritate: sicut alij exploratores: ⁊ iō moyses sub iuramēto promisit ei hebron i possessionē. m Quadraginta ⁊ qnqꝫ anni i sūt ⁊c. hoc aūt fuit secūdo anno egressiōis de egypto: qꝛ illo anno mēse 2° decia die mēsis recesserunt filij isrl' de mōte synai. xxix. die mēsis tertij venerūt in cades barne vt dicit ra. sa. Et ide missi sunt exploratores: vt hic dr̄ ⁊ hr̄ nume. xiij. Filij aūt isrl' fuerūt i deserto. xl. annis anq̄ trāsirēt iordanē ⁊ pugnarēt ꝯ hiericho. si igit ab istis. xlv. annis s̄btrahat p̄mus annus anq̄ mitterent exploratores remanēt sex anni a trāsitu iordanis vsqꝫ ad diuisionē terre p iosue: de qua fit h sermo: qꝛ tūc dixit chaleb verbū istud. Et ex hoc p3 qđ.s. dictū ē. xi. ca. videl3 ꝙ iosue sex annis pugnauit p acqsitōe terre anq̄ diuideret eā. n Hodie. lxxxv. an. sū: sic va. vt eo va. tpe. qđ nō fuit factū v̄tute naturali: s3 grā dei spāli. o Da g mihi mōtē istū.s. hebrō: vt p3 ex illis q̄ sequunt: ⁊ sic p3 qđ.s. dictū ē. xi. ca. ꝙ l3 iosue acqsiuisset an̄ hebrō quantū ad illā ptē que erat in valle: non tamen quantum ad illam partem mōtanā i q̄ erat fortaliciū. p Quē pol. ē mihi dn̄s.s. p moysen vt.s. dictū ē. q In q̄ enachim sūt.i. gigātes ex q̄ p3 qđ.s. dictū ē. xi. ca. ꝙ iosue nō infecerat oēs gigātes de hebron. r Si forte sit dn̄s mecū. dicit forte: nō ppi dubitatōem diuine veritatis i sua pmissione: s3 ppi variabilitatē liberi arbitrij in hoie: qꝛ tales diuie pmissiones itelligēde sūt s̄b ꝯditōe.s. si hō cui fit pmissio pseueret i bono. s Bn̄dixitqꝫ ei iosue. Hic ꝯnter ponit dicte petitionis ꝯcessio cū dicit: Bn̄dixitqꝫ ei iosue. i p̄cādo sibi bona. t Et tradidit ei hebron i possessionē3. quātū ad ptē acqsitā: ⁊ ius q̄rēdi: q̄tū ad aliā. v Quia secutus ē dn̄m. referēdo v̄itatē de tra pmissionis explorata. x Nomē he. an. voca. cariatharbe.i. ciuitas q̄tuor eo ꝙ q̄tuor pr̄iarche p̄ncipales ibi sūt sepulti cū suis coiugib⁹.s. adā ⁊ eua: abraam ⁊ sara: isaac ⁊ rebecca: iacob ⁊ lya. vel propter q̄tuor gigātes ibi sepltos: vt plen⁹ dictū fuit gen. xxiij. Alij aūt dicūt: ꝙ vocata ē cariatharbe.i. ciuitas arbe: q̄ dn̄atus fuit ibi: ⁊ a quo descēderūt gigātes alij: ⁊ huic dicto cōsonat qđ dr̄.j. xv. ca. Chaleb vo filio iephone dedit ptē i medio filioꝝ iuda: sic p̄cepat ei dn̄s. chariatharbe.i. ciuitas arbe p̄ris enach: ipa ē hebrō. Pōt aūt dici p p̄dcōꝝ ꝯcōdia ꝙ ab ifidelib⁹ vocata ē chariatharbe ppi q̄tuor gigantes ibi sepltos: ⁊ ppi nomē ppriū illi⁹ q̄ ibi dn̄atus fuit: a fidelib⁹ vero vocata ē chariatharbe: ppi q̄tuor pr̄iarchas ibi sepltos. y Adā maxi. ibi int enachi situs ē. adā ē nomē cōe: ⁊ significat hoiē: vt dictū ē Gen. j. tn̄ appropatū fuit p̄mo hoi. Dicūt igit aliq ꝙ ibi tenet adā put ē nomē appropatū p p⁹ hoie ibidē sepulto: vt dictū ē. Alij dicunt ꝙ accipit p illo gigāte nomie arbe. Alij autē hebrei dicūt: ꝙ accipit p abraam ibi sepulto: vt hr̄ Gene. xxv. qui fuit maxime reputationis i illo loco: vt habet Gen. xxiij. vbi de ipso dr̄: Princeps dei es apud nos. z Et tra cessauit a p̄lijs.s. cōmunib⁹: nō tn̄ a pticularib⁹: vt dcm̄ ē in fine capituli p̄cedentis.

des barne vt cōsiderarem trā: nūciauitqꝫ ei qđ mihi verū videbat. Fratres aūt mei q ascēderāt mecū dissoluerūt cor ppli: ⁊ nihilominus ego secut⁹ sū dn̄m deū meū. Jurauitqꝫ moyses i die illo dicens: Terra quā calcauit pes tu⁹ erit possessio tua ⁊ filioꝝ tuoꝝ i eternū: qꝛ secutus es dn̄m deū tuū. Concessit ergo dn̄s vitā mihi sicut pollicitus est vsqꝫ i p̄ntē diē. Quadraginta ⁊ qnqꝫ anni sunt ex q̄ locutus ē dn̄s v̄bū istud ad moysen qn̄ ābulabat isrl' p solitudinē: hodie octoginta qnqꝫ annoꝝ sū sic valēs vt eo valebā tpe qn̄ ad explorādū missus sū: illi⁹ in me tpis fortitudo vsqꝫ hodie pseuerat tā ad bellādū q̄ ad gradiendū. Da ergo mihi montē istū quē pollicitus ē dn̄s te q̄qꝫ audiēte: in quo enachim sunt ⁊ vrbes magne atqꝫ munite: si forte sit dn̄s mecū ⁊ potuero delere eos sicut promisit mihi. Benedixitqꝫ ei iosue: et tradidit ei hebron i possessionē: atqꝫ ex eo fuit hebron calepb filio iephone cenezeo vsqꝫ i p̄ntē diē: quia secutus ē dn̄ꝫ deū israel. Nomē hebron antea vocabat cariatharbe. Adam maxim⁹ ibi int enachim situs est: et terra cessauit a prelijs.

Caplm. XV.

[I]Gitūr sors filioꝝ iuda p cognatōes suas istā fuit: a termino edom vsqꝫ ad desertū syn ꝯ meridiē ⁊ vsqꝫ ad extremam ptem australis plage. Initium eius a summitate maris salsissimi: ⁊ a lingua eius que respicit meridiē: egredietqꝫ contrā ascēsū scorpionis et ptrāsit in syna: ascēditqꝫ in cades barne ⁊ pueit i esrō ascēdens ad daraꝫ ⁊ circuiens cariathaa: atqꝫ inde p trāsiēs i asemona ⁊ pueniēs ad torrētē egypti: eruntqꝫ termini ei⁹ mare magnū. Hic erit finis meridiane plage. Ab oriēte vero erit initiū mare salsissimi vsqꝫ ad extrema iordanis: ⁊ ea q̄ respiciūt aqlonē a lingua maris vsqꝫ ad eūdē iordanis fluuiū: ascēditqꝫ termin⁹ i bethagla ⁊ trāsit ab aqlone i betharaba: ascēdēs ad lapidē boem filij rubē: ⁊ tēdēs vsqꝫ ad termios debera de valle achor ꝯ aqlonē respiciēs galgala q̄ ē ex aduerso ascēsiōis adommim ab australi pte torrētis: transitqꝫ aquas q̄ vocant fōs solis: et erūt exitus ei⁹ ad fontem rogel: ascēditqꝫ p cōuallē filij ennon ex latere iebusei ad meridiē: hec ē hierlm: ⁊ inde se erigēs ad verticē mōtis q̄ ē ꝯ iebennon ad occidentē in sūmitate vallis raphaim ꝯ aqlonē: ptrāsitqꝫ a vertice mōtis vsqꝫ ad fōtē aque nepthoa: ⁊ pueit vsqꝫ ad vicos mōtis ephron inclinatqꝫ i bala q̄ ē cariathiarim.i. vrbs siluarū: ⁊ circuit de bala ꝯ occidentem vsqꝫ ad montē seir: trāsitqꝫ iuxta latus mōtis iarim ad aqlonē i cheslon: ⁊ descēdit i bethsames trāsitqꝫ in thamna: et pueit ꝯ aqlonē ptis accaron ex latere: inclinatqꝫ secrona ⁊ trāsit montē baala: puenitqꝫ in gebneel: et magni maris ꝯ occidētē fine cōcludit. Hi sūt termini filioꝝ iuda p circuitū in cognationib⁹ suis. Calepb vero filio iephone dedit ptē i medio filioꝝ iuda sicut p̄cepat ei dn̄s: chariatharbe p̄ris enach ipa ē hebrō. deleuitqꝫ ex ea calepb tres filios enach: sesai ⁊ baymā ⁊ tholmai de stirpe enach atqꝫ inde conscendens venit ad habitatores dabir q̄ prius vocabatur cariathsepher.i. ciuitas litterarum. Dixitqꝫ calepb. Qui pcus

Ca. XV. [I]Gitur sors filioꝝ iuda. Postq̄ actū ē de psonis terrā diuidētib⁹ hic cōsequent agit de ptibus assignatis singulis tribub⁹: ⁊ p̄mo de assignatione terre tribui iuda: qꝛ erat trib⁹ regia: 2° de assignatōe tre filijs ioseph: q̄ successit rubē i iure p̄mogenitur quātū ad duplicē portōē3. xvi. ca. 3° de assignatōe tre septē alijs tribub⁹. xvij. ca. Circa p̄mū p̄mo assignat tra tribui iuda i generali: 2° i spāli ipi chaleb: ibi Chaleb vero. 3° describit numer⁹ ciuitatū: ibi Erātqꝫ ciuitates. 4° ꝯditio habitatoꝝ: ibi Jebuseū aūt. Pria ps diuidit i q̄tuor: fm ꝙ tra describit fm q̄tuor ei⁹ latera.s. australe: oriētale: aqlonare: ⁊ occidētale: ⁊ patebūt ptes p sequēdo. Circa p̄mū dr̄: a Igit sors fi. iuda p cogn. suas.i. failias. b Ista fuit a tmio edom ⁊c. h° dr̄ ad designādū i q̄ situ sors iuda fuerit respectu aliaꝝ sortiū qꝛ fuit i pte meridionali tre pmissionis: ad quā ptē erāt egyptij eoꝝ aduersarij: vt sic trib⁹ iuda q̄ erat bellicosior ceteris: parata eēt resistē eis. c Initiū ei⁹ a sū. ma. salsissimi. istud ē mare mortuū vt dictū est.s. ⁊ erat i angulo ꝯiūgēte lat⁹ australe ⁊ oriētale: ⁊ iō ab illo incipit describere lat⁹ australe: qđ descēdebat versus occidētē: ⁊ iō loca intmedia describit cū s̄bdit: d Egredietqꝫ. latera enī sortiū, nō poterāt semp describi fm lineā rectā ppi mōtes occurrentes: vel paludes vel aliud huiusmodi: ⁊ iō dr̄ hic: o Egredietqꝫ.s. linea describēs sortē iude a pte australi. e Cōtra ascēsū scorpionis. mōs q̄dā ē: vbi sūt scorpiones in abūdātia ⁊ ad illū mōtē3 includēdū itra sortē3 iude flectebat linea describens v̄sus austꝝ: ⁊ vbi cūqꝫ i descriptione sortiū vtit scriptura hoc verbo egredit: vergit vl' reflectit: vel aliq huiusmōi itelligēdū est: ꝙ linea describens sortē aliquā flectit a sua rectitudie ad vnā ptē vel ad aliam. f Et ptransit i syna. iste n̄ ē mōs synai q̄ i plurib⁹ locis in scriptura vocat syna: quia sors iude nō ibat vsqꝫ ad illū locū sed significat desertum syn: de q̄ fcā ē mētio i p̄ncipio hui⁹ sortis: ⁊ hoc magi p3 i hebreo qꝛ syna qn̄ accipitur p mōte synai in quo data ē lex scribit p samech lrām in p̄ncipio put autē accipit p deserto syn: scribitur per sade. g Perueniens ad torrētē egypti hic ē nilus: fm aliqs: ⁊ fm alios est qdā torrēs q̄ vocat riuocorula q̄ ē in termino australi terre pmissionis. b Erūtqꝫ termini ei⁹ mare magnū.i. mare mediterraneū: qđ claudit terrā pmissionis a pte occidētis: ⁊ sic p3 descriptio lateris sortis iude australis ab oriēte i occidētē. i Ab oriēte vero. Hic describit lat⁹ oriētale cū dr̄: k Erit initiū mare salsissimū. qꝛ sicut dictū ē facit angulū terre pmissionis in ꝯiūctōe lateris australis ⁊ oriētal. l Vsqꝫ ad extrema iordanis.i. vsqꝫ ad locū illū vbi iordanis fluu⁹ intrat mare mortuū: tn̄ eni ptendit lat⁹ sortis iude orietale pcedēdo ab austro v̄sus aqlonē. Cōsequent describit lat⁹ aqlonare dicēs: m Ascēditqꝫ tmin⁹. qꝛ transit v̄sus hierl'm: q̄ ē i altiori loco terre pmissionis: iō s̄bdit. n Et erūt exit⁹ ei⁹ ad fōtē rogel. q̄ ē ppe hierl'm vt hr̄. iiij. reg. j. hebrei dicūt: Ad fōtē fullonis. ita ꝙ rogel fm eos nō ē nomē ppriū: s3 cōe: ibi enim fullones lauāt vestes: ⁊ fm hoc dr̄. iiij. reg. xviij. venerūt hierl'm ⁊ steterūt iuxta aqductū piscine supioris q̄ ē i via agri fullonis. o Ex latere iebusei ad meridiē. hec ē hierl'm ⁊ dixit: Ex latere ad meridiē. qꝛ linea diuidēs sortē iude a sorte beniamin pcedēs de oriēte i occidētē i latere aqlonari declinabat ad ptē meridionalē iuxta hierl'm: ⁊ sic hierusalē erat extra lineā illā i pte aqlonari vbi erat sors beniamin: nō tn̄ totā: s3 q̄tū ad illā ptē i q̄ postea fuit fūdatū tēplū ⁊ altare holocausti: ꝙ fm omēs expositores fuit i sorte beniami. p Chariathiarim.i. vrbs siluarū: isto vrbs siluarū nō ē i hebreo: s3 additū ē a trāslatore ad ostēdēdū interptatōem hui⁹ nois cariathiari. Chariath.n. idē ē qđ ciuitas: iarim silue. q Et pue. ꝯ aq. p. accarō. h° nō dr̄ h: eo ꝙ linea determians lat⁹ istud pcedat recte v̄s⁹ aqlonē: qꝛ linea describēs lat⁹ aqlonare trāsit ab oriēte i occidentē: s3 qꝛ i h° loco linea p̄dcā a sua rectitudine flectit versus aqlonē: iō subdit: r Et ma. ma. ꝯ oc. fi. ꝯcludit. mare magnū hic vocat mare mediterraneū: vt.s. dictū ē vbi tminat lat⁹ aqlonare sortis iude: ⁊ incipit latus occidentale: lat⁹.n. occidētale sortis iude ē totū sup illud mare: qđ et claudit totā terrā pmissionis a pte occidētis: ⁊ sic p3 descriptio quarti lateris sortis iude. s Caleph vero. Hic ꝯnter describit sors iude i speciali quātū ad ip3 caleph: qꝛ cepit ptē spālē vt dictū ē ca. xiiij. ⁊ hic repetit: ⁊ p3 lr̄a ex p̄dictis vsqꝫ ibi: t Venit ad ha. dabir: q̄ p⁹ vo. cariathsepher.i. ciuitas lr̄aꝝ. h° ē additū a trāslatore ad ostēdēdū interptatōē3 h⁹ nois cariathsepher: qꝛ cariath interptat ciuitas: sepher scptura vl' liber. Dicūt autem hebrei: ꝙ iō sic vocata ē ista ciuitas: eo ꝙ othoniel q̄ istā ciuitatē cepit: vt stati subdit: aliq legis capla: q̄ obfuscata ⁊ oleta fuerāt tpe luct⁹ moysi ibidē reparauit. s3 h° p3 ficticiū. qꝛ h° ē manifeste ꝯtrariū textui: vbi dr̄: t Vēit ad ha. da. q̄ p̄i⁹ vo. cariathsepher. si aūt dictū hebreoꝝ eēt verū dicēt ecōuerso: Vēit ad habitatores cariathsepher: q̄ p̄us dabir vocabat: ⁊ iō optet dicē ꝙ alia rōne vocabat cariathsepher.i. ciuitas lr̄aꝝ: anq̄ othoniel ⁊ chaleb venirent illuc: vt pote qꝛ ibi iuēte fuerāt lr̄e q̄b⁹ vtebant chananei hitatores terre: vl' qꝛ ibi vigebat studiū alicui⁹ sciētie: vl' aliqd huiusmōi. v Deditqꝫ ei axā filiā suā vxorē. h⁹ vr̄ eē ꝯ legē leui. xviij. vbi phibet matrimoniū int filiū alicui⁹ ⁊ sororē eiusdē: s3 ꝙ ibi dr̄: Turpitudinē sororis p̄ris tui nō reuelabis: ⁊ i eodē gradu sūt frat alicui⁹ ⁊ filia eiusdē. Othoniel aūt h dr̄ frat chaleb: ⁊ iō ꝯ legē vr̄ ꝙ accepit ei⁹ filiā. Ad hoc dicunt aliq: ꝙ chaleb ignorās euentū belli futurū.s. ꝙ othoniel ff

Universidad de Deusto
Biblioteca

eius deberet pcutere cariatsepher. dixit publice ⁊ i generali illud quod ꝑmittit hic: Qui pcusserit cariathsepher dabo ei axam filiã meã vxorẽ. post factũ vero ex quadã magnificẽtia noluit retractare dictũ suũ: sicut iepte voluit implere votũ suũ de immolatione filie sue: sicut hĩ iudi. xi. ſꝫ istud nõ vẽ. veruꝫ tũ quia caleph erat vir sanctus ⁊ bonus: vt dictũ ẽ ca. xiiij. ⁊ iõ ñ ẽ verisimile q̃ fecisset cõtra legẽ: tũ q̃ otho niel fuit vir sanctus ⁊ bon⁹: ſꝫ q̃ dr iudi. iij. Suscitauit eis saluatorẽ othoniel. ⁊ sequit: Fuitq; in eo spiritus dñi: ⁊ iudicauit isrl. ⁊ iõ nõ ẽ verisile q̃ vellet ꝯ legẽ vxorẽ accipe: ꝑpt hoc dicũt alij: q̃ cenez pr othoniel fuit frat ipius caleph: vt dr̃ ẽ. ſ. xiiij. ca. ⁊ sic othoniel fuit nepos ei⁹: ⁊ p ꝓsequẽs nõ fuit cõtra legẽ: q̃ acciperet ei⁹ filiam: q̃ iste gradus i lege non fuit ꝓhibit⁹. Q̃ autẽ othoniel dr̃ hic frat caleph: hoc eni est como do loquẽdi: quoloth dr̃ frat abraam: Gen. xiij. q̃ tñ erat el⁹ nepos: vt pz ibidem. Põt etiã dici, pbabilit vt videt: q̃ ſz othoniel esset frat caleph: nõ tñ peccauit accipiendo neptẽ suã: non n. hoc ẽ ꝯ legẽ nature q̃ abraam accepit sarai filiã frẽ sui aram nec ẽ cõtra legẽ moysi expsse: ſz tm h⁹ dr̃ ex quadã argumẽtatione: vt dictũ ẽ: ſz argumẽtũ nõ vẽ valere q̃ in, phibendis gradibus attendit irreuerẽtia nature: vxor aũt ẽ subiecta viro ⁊ nõ econuerso: ⁊ ideo magis ẽ cõtra reuerẽtiaz nature q̃ amita sit vxor nepotis sui: q̃ q̃ neptis sit vxor auũculi. Item in lege moysi vir ⁊ mulier ñ erãt ad paria i cõtrahẽdo mrimoniũ: q̃ licitũ fuit viro habere plures vxores simul: nõ aũt mulieri q̃ haberet plures viros: ⁊ iõ nõ seq̃t: q̃ si fuerit ꝓhibitũ matrimoniũ ínr amitã ⁊ nepotẽ: q̃ ex hoc fuerit ꝓhibitũ ínr auũculũ ⁊ neptẽ: nisi aliũde ueniat expssum. x Que cũ pgeret simul suasa ẽ a viro suo rẽ. in hebreo hr̃: Que cũ pgeret incitauit eũ. i. virũ suũ ad petendũ agrũ caleph. Et vtrũq; fuit verũ: q̃ ipa ꝑmo ici tauit virũ suum ad petẽdũ agrũ a caleph: ⁊ ille psuasit ei q̃ ipsamet faceret: q̃ ꝓueniẽs erat q̃ ipa peteret hoc a patre ꝑpio q̃ vir suus. y Suspirauit sedẽs i asino. hebrei dicũt: Lapsa ẽ desuper asinum: q̃ subito: volutarie tñ descendit de asino: vt poneret se ad pedes patris sui: vt sic facilẽ ipetraret. z Terrã australẽ ⁊ arentẽ. i. ifructiferã, ꝑpt siccitatem. a Dedit itaq; ei caleph irriguũ sup. ⁊ irri. iferius. q̃ dedit ei terraz sic dispositam: q̃ in pte superiori erat irriguũ fõtis: ⁊ silũ i pte iferiori. b Urbes. Hic ꝑñ describitur numer⁹ ciuitatũ q̃ erãt in sorte iude ⁊ pz lra vsq; ibi: c Oẽs ciuitates. xxix. in hebreo hr̃: Oẽs ciuitates. xxix. q̃ sm veritatez tot remãserũt ⁊ non plures filijs iuda Alie aũt q̃ sunt vltra istuz nũez assignate fuerunt tribui symeõ postea: ꝑpt qõ aliq̃ hic enũerate enumerant postea in sorte symeõ. ſ. bersabee: meloda: silchelech: ⁊ alique alie: vt videbit. ſ. xix. ca. sequitur. d Urbes. xiij. i lra ponunt. xv. ſz vna ẽ binomia ⁊ iõ cõputat ãsi due. ſ. thaphua ⁊ ethan. e La chis. ista ẽ alia ciuitas ab illa quã ceperũt filij dan: q̃ pr⁹ vocabat lachis: ⁊ postea nominata ẽ dan ab eis vt hr̃ iudi. xviij. q̃ illa lachis sita ẽ i termio adionari ire, pmissionis: ista aũt lachis de q̃ sit h mẽtio ẽ i pte australi eiusdẽ: q̃ ibi erat sors iude. vt ꝓdictũ ẽ: vñ i hebreo illa q̃ capta fuit a filijs dan vocat lais: vt dicet iudi. xviij. f Accaron cũ vicis. iste ciuitates adhuc nõ erãt capte: tñ ceciderũt sb diuisione: vt dictũ ẽ. ſ. xiij. ca. g Cariathbaal hec ẽ cariathiarim vrbs siluarũ. vocata ẽ aũt cariathbaal: q̃ ibi fuit idolũ baal. Hẽtiles eni colebãt cõiter in siluis vel ꝓpe siluas ⁊ ꝑpt hoc fuit ꝓhibitũ filijs isrl: ne plantarẽt arbores iuxta altare dñi: vt hr̃ dcute. xvi. ca. ne essent similes idolatris. h Jebuseũ aũt. Hic describit cõditio cohabitatoꝝ cũ dicitur: Jebuseũ aũt habitatores hierlm. Dicunt expositores nr̃i cõiter: q̃ isti fuerunt de genere iebuseoꝝ: ⁊ tenuerũt vnũ fortalicium in hierlm q̃ nõ potuerũt filij iude expugnare: ⁊ iõ hitauerũt cũ eis in eadẽ ciuitate. Debrei aũt dicũt q̃ isti dicti sũt iebusei: ñ q̃ cẽnt de genere iebuseoꝝ: ſꝫ q̃ habitabãt i hierlm q̃ alter⁹ noie vocabatur iebus: vt hr̃ Judi. xix. Sz descenderũt de abimelech q̃ fuit rex ierare cũ q̃ abraã iniit fedus firmatuz iuramẽto: vt hr̃ Gen. xxi. ⁊ ꝓpter iuramẽtũ fr̃ã sũ nõ potuerũt filij iuda eos expellẽ: q̃ iuramentum illud fuerat vsq; ad certuz tẽpus: q̃ adhuc ñ transierat: tñ dauid postea eos expugnauit: vt hr̃. ꝯ. Re. v. c. q̃ tps dicti fedris tũc trãsierat: de quo federe dicet plen⁹ qñ veniemus ad locũ illũ. In ca. xv. vbi dr̃ in postilla: Sz argumẽtũ nõ videt valere: q̃ i, phibendis gradibus attenditur reuerentia. Additio.

Hec expositio postillatoris efficax ẽ ⁊ valida: Nã hebraica cõsuetudo q̃ ad obseruãtiam ꝑceptoꝝ mosaice legis adipẽ lre firmissime tenet: frequenr vtit tali matrimonio. ſ. auũculi ⁊ neptis: nõ eni i gradib⁹ phibitis attẽdit similitudo solũ sm dr̃ stãtia numeralẽ: sed ẽt sm respectũ pfectẽtie viri ad vxorẽ: caput eni mulieris ẽ vir: ꝑma Corin. xi. xvi.

Cecidit q̃z sors filioꝝ ioseph. Dic ꝑñ describit assignatio terre filijs ioseph: ⁊ ꝓmo describit dicta assignatio: 2° assignationis dilatio vsq; finẽ. xvij. ca. ibi Locutiq; sũt filij ioseph. Prima i duas q̃ ꝓmo assignat sors tribui ephraim: 2° dimidie tribui manasse i ꝓncipio. xvij. capituli. Prima adhuc i duas. q̃ ꝓmo ponit sortis ephraim descriptio: 2° ꝑcepti dñi trãsgressio: ibi Et nõ interfecerunt. Circa ꝓmũ sciendũ q̃ descriptio istarũ sortiũ p determinata loca ⁊ ciuitates nõ ẽ bñ itelligibilis illis qui nõ viderũt terrã, pmissionis vel saltẽ eius descriptõem depictã: verũtñ tales descriptiones in pluribus deficiũt apud hebreos ⁊ latinos: ⁊ ideo in descriptione istarũ sortiũ intẽdo breuius pertrãsire exponendo aliqua vocabula. Legat ista lra vt iacet vsq; ibi: b Et egredit de bethel luçã. eadẽ ẽ ciuitas luça ⁊ bethel: vt dr̃. j. xviij. ca. quo q̃ fit egressus de vna in aliaz Dicẽdũ q̃ primo fuerũt due: postea vero simul cõiũcte: q̃ ꝓpique ⁊ parue erãt ita q̃ in ꝑticulari retinebãt sibi nomina ꝓpria: ⁊ sic erat egressus de vna in aliã ſꝫ ptes: sicut tota parisius dicit ciuitas parisiẽsis: ⁊ tñ speciali nomine illud qõ ẽ intra duos pontes dicit ciuitas respectu aliarũ ptiũ: q̃ antiq̃tus extra põtes nihil erat: ⁊ iõ adhuc illi q̃ sunt extra qñ vadũt intra põtes: dicũt eamus i ciuitatẽ: ⁊ eodẽ mõ illi q̃ exeũt locũ cõtentũ ĩntra põtes dicunt egredi ciuitatem.

c Pertransitq; ꝯ mare i vallem barũdineti. sic autẽ nomat vallis illa: q̃ ibi crescũt barũdies i copia d Sũtq; egressus eius in mare salsissimũ. f. versus locũ illũ vbi iordanis cadit in mare mortuum: qõ etiã vocat salsissimuz: vt dictum ẽ. ſ. Sors tñ ephraim nõ attingit vsq; ad locũ illũ: immo sunt alique sortes inmedie: vt videbit infra. e Urbesq; sepate sũt filijs ephraiz rẽ.] hoc ñ ẽ itelligẽdũ q̃ aliq̃ ciuitates ephraim eẽnt extra sortẽ suã q̃ eẽnt site i sorte manasse ſꝫ sicut. ſ. dictũ ẽ ca. xv. Linea diuidẽs ini duas sortes non semp ꝓcedebat ſꝫ rectitudinẽ: ſz aliq̃n flectebat ad vnã ptẽ vl ad aliã ꝑpt cãs. ſ. dictas ca. xv. Et iõ aliq̃n cõtingebat q̃ vna sors sm aliquẽ sui angulũ subintrabat sortẽ sibi cõtigũctã: ita q̃ in illo angulo erat aliq̃ ciuitates illi⁹ sortis: ⁊ ciuitates alteri⁹ sortis erãt hinc ⁊ inde: ⁊ angul⁹ dict⁹ erat in medio: sicut accidit frequẽr i ripa mar. q̃ mare ꝓ modũ cuiusdã sin⁹ sibitrat trã: ita q̃ aliq̃ ville sũt ultra hic ⁊ ide: ⁊ mare sibitrã) irã ẽ i medio: ⁊ h⁹mõ aliq̃ ciuitates ephraim erãt i medio manasse. f Et nõ interfecerũt rẽ.] Hic ꝑñ ponit trãsgressio ꝑcepti: q̃ dñs ꝑcepat illũ populũ inifici a filijs isrl ꝑpt pctã suã: vt hr̃ nume. xxxiij. ⁊ i plurib⁹ alijs loc: ꝑpt qõ filij ephraim peccauerũt dimittẽdo aliqs de illo pplo habitare in sorte sua sb cupiditate ducti ad quã iudei erãt pni.

c Cecidit aũt sors. Dic ꝑñ describit sors .xvii. dimidie trib⁹ manasse: ⁊ ꝓmo repetit sors iaz assignata ꝑ dus vni medietati: 2° describit sors q̃ assignabat alteri: ibi Salphaat vero. Circa ꝓmũ dr̃: Cecidit autẽ sors tribui manasse. b Ipe eni ẽ ꝓmogenit⁹ ioseph. ſ. ſz etatẽ: ſz ephraim fuit ꝓmogenit⁹ sm dignitatẽ: q̃ iacob bñdicẽs eis ꝓposuit ephraim iunioꝝ ipsi manasse: vt hr̃ Gen. xlviij. c Machir ꝓmogenito manasse rẽ. iõ elegit sibi

Universidad de Deusto Biblioteca

ptē in terra ꝑmo acq̄sita p moysen. d Salphaat vero. hic describit iozs dimidie trib⁹ manasse: t ꝑmo quātū ad mulieres: 2° quātū ad viros: ibi Et ceciderunt funiculi manasse. Circa ꝑmū sciēdū q terra fuit diuisa fm capita virorū q egressi sūt de eg̃pto: inꝰ quos fuit iste salphaat: q̄ nō habebat filios: t ideo ps sua fuit assignata filiabus suis de mandato dñi: vt hī Nu. xxvij. Et hic repetit idē ꝓceptū: vt eis debita portio assignet. e Dedit q̄ eis iuxta imperiū dñi possessione. ex quo ꝑz q iste filie salphaat habuerūt hereditatē i terra ꝓmissionis: q: terrā aliā q̄ fuit acq̄sita añ translitū iordanis dedit eis moyses i vita sua: vt hī deut. xxxij. f Et ceciderūt funiculi manasse. hic describit assignatio tre tribui manasse q̄tuz ad viros. g Funima. decē. s. in terra ꝓ missionis: t accipit hic mēsurās ꝓ mēsurato funiculus. n. ē instrumentū mēsurādi terrā: decē ꝑ funiculi tre ē terra mēsurata funiculo decies ꝓiecto vel ꝓtēso. h Filie heni manasse. i. filie salphaat: q fuit ō tribu manasse. i Eteniz in sorte manasse cecidit terra taphue rē. J hoc dī: q2. s. xv. ca. dictum est q̄ ciuitas taphua fuit i sorte iude t p cōsequēs terra q̄ erat itra ciuitatē illa vsq; sortē iude: sz alia ps terre ꝓpinq̄ cidez ciuitati ex ꝑte opposita fuit ō sorte manasse. k Ciuitatum ephraiz q̄ i medio sūt vrbiū manasse. h° expositū ē ca°ꝑcedenti. l Ita vt possessio ephraiz sit ab austro. i. i australi ꝑte tozētis m Et ab aquilone manasse. i. illud qō ē i aqlonari ꝑte tozentis ꝓtinz ad possionē manasse: q2 possessio ephraiz fuit ꝓpinqor possioni iude: vt. s. dictū ē: t sors iude fuit in parte australi terre ꝓmissionis: vt ꝑz ex. s. dictis. n Et vtrūq; claudit mare. s. mediterraneū: q2 claudit totā terrā ꝓmissionis a ꝑte occidētis: vt. s. dictū ē. o Fuit basan t reliquis filioz manasse iuxt familias suas: filiis abiecer t filijs helech t filijs esrihel t filijs sychen t filijs epher t filijs semida Isti sūt filij manasse filij ioseph: mares ꝑ cognatōnes suas. p Salphaa vero filio epher filij galaad filij machir filij manasse: nō erant filij sed sole filie: quarū ista sūt nomina: maala t noa t egla t melcha t thersa. q Venerūtq; i cōspectu eleaçari sacerdotis t iosue filij nun t ꝓncipū dicētes: dñs ꝓcepit ꝑ manum moysi vt daret nobis possessio i medio fratruz nr̄oz. Deditq; eis iuxta iperiuz dñi possessionē i medio fratrū ꝑris earz: et ceciderūt funiculi manasse decē absq; terra galaad t basan trans iordanē. Filiē. n. manasse possederunt hereditatē i medio filiozuz ei⁹. r Terra aūt galaad cecidit i sortē filioz manasse q reliq erāt. Fuitq; terminus manasse ab aser machmata q̄ r̄spicit sychē: t egredit ad dexterā iuxta habitatores fōtis taphue. Etenim i sorte manasse ceciderat terra taphue: q̄ ē iuxt termios manasse. t filioz ephraim. Descenditq; termin⁹ vallis barūdineti i meridiē tozrētis ciuitatū ephraiz: que in medio sūt vrbiū manasse. Terminus manasse ab aq lone tozrētis t exitus ei⁹ pgit ad mare: ita vt possessio ephraiz sit ab auſtro: et ab aglone manasse: et vtrāq; claudat mare: t cōiungant sibi in tribu aſer ab aglone t in tribu ysachar ab oriēte. s Fuitq; hereditas manasse in ysachar t i aſer: bersan t viculi ei⁹: t iebblaan cū viculis suis: t bitatores dor cū oppidis suis: bitatores quoq; endor cū viculis suis: sulit bitatores thenach cū viculis suis: t habitatores mageddo cū viculis suis: t tria ps vrbis nophech Nec potuerūt filij manasse has ciuitates subuertē: sed cepit chananeus bitare in terra sua. t Postq; aūt conualuerūt filij isr̄l: subiecerūt chananeos t fecerūt sibi tributarios nec interfecerūt eos. u Locutiq; sunt filij ioseph ad iosue: t dixerūt: Quare dedisti mihi terrā i possionē sortis t funiculi vn⁹: cū sim tāte multitudinis et benedixerit mihi dominus? Ad quōs iosue ait: Si pōpulus mult⁹ es: ascēde i silua: t succide tibi spacia in terra pherezei t raphaim: q2 angusta ē tibi possessio mōtis ephraī. Cui rñderūt filij ioseph: Non poterim⁹ ad mōtana cōscendere: cū ferreis currib⁹ vtant chananei q̄ habitant in terra cāpestri: in qua siti sunt bersan cum viculis suis: t iezrabel mediam possidens vallem. Dixitq; iōsue ad domū ioseph t ephraim t cutiq; sūt filij ioseph. Hic ꝓsequēter describit possessionis filioz ioseph dilatato: qō nō ē sic intelligendū: q̄ itrarēt sortē alteri⁹ trib⁹: sed q2 terrā cōtentaz itra sortez suā ab eis nō habitataz ꝓpē siluas: vel ꝑ pī gētiles adhuc ibidē hitātes ad exhortatōnez iosue acq̄sierunt: t ꝑz ex ꝓcessu paucis exceptis: ꝓmittit rñ eoz q̄rimōia cuz dī: r Quare dedisti mihi terrā rē]. i. modicā r̄spcū multitudinis mee: t ē modus loquendi q̄n notat puitas alicui⁹ rei: nō enim pōt dici q̄ filij ioseph haberēt tm vnū funiculū ad lr̄am: cū sola dimidia tribus manasse habuerit decez funiculos: vt dictū ē. s Et bene. mihi dñs. multiplicādo i. ple t Ad q̄s iosue ait. ex dictis eoz exhortādo ad dilatatōnez bitatōnis sue. v Si ppls mlt⁹ es: ascēde i siluā rē. q. d. si tu habes magnā multitudinē ppli ꝓsequentē debes hīe magnam fortitudinē ad dilatandū possionē tuā. x Cui rñderūt filij ioseph. allegātes difficultatē: y Non poteri. ad mōtaconscen. cum ferr. currib⁹ vtantur. Judi. ꝑmo: vocantur currus falcati quia in lateribus vncis ferreis factis ad modum falcis armabantur: talibus enim antiquitus vtebantur in plīs. z Dixitq; iosue. remouens eoz allegationez.

a Pp̄ls mult⁹ es t magne fortitudinis. filij. n. ephraī fuerūt hoies belicosi. b Nō habebis sortē vnā. nō ē itelligēdū q̄ vna trib⁹ habuerit plures sortes: sz q̄ dī b: Nō habebis sortē vnā. sic ē itelligendū: nō eris cōtētus i terra acq̄sita i sorte tua: sz acq̄res residuū aduersarios expugnādo cum dei adiutorio: q̄ b⁹ bellatis poteris subscidē nemora t dilatare spacia ad hitādū Sciēdū tm q̄ occasione hui⁹ dicti dixerūt alij: q̄ iosue nō diuisit tota ira: sz aliquā retinuit diuidēdā illis q̄ haberēt maiorē mltitudinez Sz h⁹ nō ē bn̄ cōsonū ꝓcedētibus q2 dictū ē q̄ etiā terra philistiozū z ꝑs alie ceciderūt sb diuisione: cū tn̄ nō cēnt acq̄site. ꝓterea fm h⁹ dictū sortes non cēnt ab iuicē disti cte: sed cēnt commixte p̄stā addi tōez. XVIII.

Congregatiq; sūt. Dicit descriptio sortiū septez tribub⁹ relicturis. Circa q̄ ꝑ describit taberna culi trāslatio: 2° sortiū descriptio ibi Remāserant. 3° ducis diuidēti possessio: circa finē xix. ca. ibi Lunq; cōplesset. Circa ꝑmū dī: a Congregatiq; sūt oēs filij isr̄l in sylo. vt ibi cū solēnitate debita trāsferrent tabernaculū dñi de galgalis. b Ibiq; fixerūt tabernaculū. sylo eni erat i sorte ephraī: de q̄ tribu erat iosue q̄ ꝑ ceteris magl celabat de cultu diuio: t ideo ibi fuit positus tabernaculū ad manēdū: t ibi mālit q̄libz destructa sylo trāslatū fuit i Nobe. c Et fuit eis tra subiecta. nō q̄ tūc cēt adhuc acq̄sita tota vt ꝑz ex ꝓdict⁹: sz q2 aduersarij q̄ remāserāt nō audebāt ꝓ eos mouē bellū: t q2 alij q̄ eoz redacti erāt sb tributo: vt ꝑz ex ꝓdict⁹. d Remāserāt aūt. Dic ꝓpter ponit sortiū descriptio: t 2° earū assignatō: ibi Et ascēdit sors ꝑma. Circa ꝑmū sciēdū q̄ ista descriptio fcā ē ad istictū iosue p viros ad hoc missos: t ideo ꝑmo isti viri eliguntur: t 2° legatōez exequuntur: ibi Cūq; surrexissent viri. Circa ꝑmū dī: d Remanserāt aūt filij isr̄l se. tri. q̄ necdū acce. possiōes. q2 q̄nq; alie tā acceperāt: rubē t gad vltra iordanē: iuda) t ephraiz citra: manasse vero ptī hinc partiz inde: vt ꝑz ex. s. dcīs. e Usq; q̄ marcetis ignauia. q2 nō erāt bn̄ diligētes ad habēdū portiōes determinatas: t ꝑ ꝓphs min⁹ soliciti ad extirpandū gētiles q̄ remanserāt in terra: q2 q̄libet ē magis solicitus circa rē ꝑticulā: q̄ circa cōmunem. f Eligite de singulis tribub⁹. vt nulla tribus posset conqueri de illa descriptōe. g Diuidite vobis terrā in septē ptes. fm numerez tribuū: que nō acceperāt hereditatē. Dicit aūt aliqui q̄ ille ptes nō fuerūt equales: quia tribus nō erāt equales i mltitudine: t hoc consonat ei q̄ immediate ꝓmittit: Describāt eaz iuxta numerū vniuscuiusq; multitudinis. cōsonat etiā ei quod scribit Numer. xxvi. Plurib⁹ maiorē ptez dabitis. Sed contra hoc videt illud quod postea subditur hic: Circuite ira t describite eā t reuertimini ad me: vt hic cozam dño deo vro in sylo mittā vobis sortem. s. ad hoc q̄ sciat q̄ tribus quā ptem hīe debeat. si aūt fuisz facta diuisio per ptes maiores t miores ꝛz maiorē vel minorem multitudinē cuiusli bet tribus: ꝓ hoc fuisset scitū quā ptem q̄libet tribus deberet habere: t missio sortiuz p iosue eēt iutilis: immo posset eē nociua. s. si sors tribus habētis maiorē multitudinē caderet sup minorē ptē: tō fm istā viaz oportet dicere: q̄ sors ex diuina ordinatōe semp cadebat sup ptē ꝓportōnatā illi tribui: t sic non poterat eē nociua: nec eē erat iutilis imo vtil. s. ad rephēdū ptētōes q̄ posset oriri: si illa diuisio eēt fcā simplr ex ordiatōe hūana. Alij vo dicūt: q̄ ptes ꝓdicte fuerūt eq̄les t q̄libz ps fuit distributa p familias vn⁹ tb⁹: verūtn̄ vna familia accipiebat maiorē ptē q̄ alia fm q̄ ꝓtiebat plēs domos: t vna dom⁹ maiorē ptē q̄ alia: ꝛz q̄ ꝓtiebat plā capita: t q̄tū ad h⁹ itelligit q̄d allegatū ē ō libro nūeroz: Plūb⁹ dabis maiorē: t pauci⁹ orib⁹ miorē: nō aūt ad iequalitatē sortiū seu ptiū q̄ assignabāt singul⁹ tribub⁹. h Judas sit i finib⁹ suis rē. erat. n. i finio australi t trib⁹ ephraī i aqlonari: q2 erāt trib⁹ bellicosiozes ad sustinēdū ipetū inimicoz aduenientiū ꝓ filios isr̄l ab extra q2 nō poterāt sic ex alijs ptib⁹ itrare: eo q̄ mare mediterraneū claudit totū lat⁹ occidētale terre ꝓmissionis: t iordānis fluui⁹ lat⁹ oriētale. i Cūq; surrexissēt. Dic pōt executio descriptōis t ꝑz lr̄a ex ꝓdict⁹: qualr aūt licitū sit vti sortib⁹ dictū fuit. s. vij. ca. t Nu. xxxiij. a Et ascēdit sors p̄ma. Dic ponit terre descripte assignatio: t ꝑmo tribui beniamin: 2° alijs ex tribub⁹. xix. ca. Circa ꝑmū ꝓ tribui beniamin timi ni assignant: 2° ciuitates noiant: ibi Fuerūtq;. Circa ꝑmū dī a Et ascendit sors prima. hoc dī q2 hierim ꝑ ꝑte cecidit

in tribu beniamin: vt dictum fuit supra: que est in altiori loco ꝙ loca circũadiacentia. sequitur: b Atq; ptrãsiẽs iuxta luçam ad meridiẽ ipa ẽ bethel. dicũt aliqui ꝙ ipsa est hierusalẽ que vocata ẽ luça ⁊ bethel: vt dictũ fuit Gen. xxviij. sed hoc non videt verum: quia infra eodem ca. vbi nominant ciuitates sortis beniamin bethel ⁊ hierusalẽ distincte nominant alijs i medio interpositis. Itez hic immediate ante fit mentio de bethauen: que est eadez cuz bethel: vt dictum est supra. viij. ca. ⁊ ideo meli⁹ videt ꝙ ista bethel ⁊ luça est alia a hierusalẽ: nec est incõueniẽs ꝙ plures ciuitates eisdem nominibus nominent: quia hoc frequent reperit. Aduertendũ tamen est ꝙ ista bethel non est de sorte beniamin ideo dicitur hic: Pertransiens iuxta luçaz nõ includens ipsam ideo Judi. j. de sorte ioseph etiam dicitur c ¶ Cõtra aphricuz. ventus est aquilonaris: ⁊ ponit hic pro parte orbis ex qua flat ille ventus: d Juxta latus iebusei. habitatoris hierusalez: cui⁹ vna pars cecidit i sorte beniamin: e ¶ Et pertrãsit vsq; ad tumulos. hebrei dicũt Usq; ad termios e regione ascẽsus damin i. sanguinum. Dicũt aliqui ꝙ erat ibi frequentia latronum q exercebãt homicidia f Filij ruben. rubẽ non est hic nomẽ patriarche: quia filij ei⁹ acceperunt possessionẽ vltra iordanẽ: vt patet ex supradictis sed ẽ nomen alterius hominis eiusdem nominis. f ¶ Fuerunt q; ciuitates. Hic consequenter ponunt nomina ciuitatum tribus beniamin: ⁊ legatur littera sicut iacet vsq; ibi: h Et iebus que est hierusalẽ hec enim ciuitas multipliciter nomiata fuit: vt dictũ fuit Gen. xxviij. ⁊ pro parte cecidit in tribu beniamim. ¶ .XIX. Et egressa est sors. Hic consequenter describũtur sortes sex tribuum: ⁊ ſm hoc posset diuidi in sex partes: 2ª ibi Ceciditq; sors tertia filiorum çabulon. 3ª ibi Isachar egressa est sors. 4ª ibi Ceciditq; sors qnta tribui filioꝝ aser 5ª ibi Filiorũ neptaliz. 6ª ibi Tribui filiorum dan. Circa primuz dicit: a Et egressa est sors secũda scilicz a sorte beniamin que fuit pꝛima de septem vltimis: de quibus loquitur hic scriptura. b ¶ Fuitq; hereditas eoꝝ in medio ⁊c. iuda bersabee ⁊c. quia sicut dictuz fuit supra. xv. capitulo: Ista ciuitas ⁊ plures alie fuerunt assignate tribui symeon cui⁹ ratio postea subditur cum dicitur: c Hec est hereditas filiorũ symeon ⁊c. quia maior erat. ꝙ possessio aliarum tribuuz. Dicũt communiter expositores ꝙ habuerit terraz dupliciter: scilicet p sortem ⁊ per concessionem si posset acquirere iuxta se: ⁊ quia erat tribus bellicosa: dilatauit terminos suos: ⁊ iõ quãdo postea debuit assignari terra septẽ tribubus q̃ nondũ possessionẽ accepant: repertũ fuit ꝙ terra residua nõ sufficiebat eis: ⁊ iõ aliq̃ loca õ sorte iuda fuerunt adiũcta sorti trib⁹ symeõ: vt hic dĩ: Et aliq̃ sorti trib⁹ dan: vt dicet. j. d ¶ Ceciditq; sors tertia filioꝝ çabulõ. hec ẽ ps 2ª: ⁊ legat littera sic iacet vsq; ibi: e In finẽ

Fuitq; terminus eoꝝ õ aqlonẽ a iordane pgẽs iux̃ latus hiericho septẽtrionalis plage: ⁊ inde cõtra occidẽtẽ ad mõtana cõscẽdens ⁊ pueniẽs ad solitudinem bethauen atq; ptrãsiẽs iuxta luçam ad meridiẽ: ipa ẽ bethel: descẽditq; in astaroth addar in mõtẽ q ẽ ad meridiẽ bethoron iferioris: ⁊ inclinat circuiens õ mare ad meridiẽ mõtis q respicit bethoron ptrã aphricũ. Sũtq; exitus ei⁹ i cariathbaal: q vocatur ⁊ chariathiariz vrbẽ filioꝝ iuda. Hec ẽ plaga õ mare ad occidẽtez. A meridie aũt ex pte cariathiarim egredit termin⁹ õ mare: ⁊ puenit vsq; ad fontem aquarũ nepthoa. Descenditq; i ptẽ mõtis q respicit vallẽ filioꝝ ennon: ⁊ ẽ õ septẽtrionalẽ plagã in extrema pte vallis raphaiz. Descẽditq; i iebennon. i. vallis ennon iux̃ latus iebusei ad austrũ: ⁊ puenit ad fõtez rogel transiẽs ad aqlonem: ⁊ egrediẽs ad ensemes. i. fontẽ solis: et ptrãsit vsq; ad tumulos q sũt e regione ascẽsus adõmim: descẽditq; ba benboem. i. lapidẽ boem filij ruben ⁊ ptrãsit ex latere aqlonis ad cãpestria: descẽditq; in planitiez ⁊ ptergredit õ aqlonẽ bethagla: sũtq; exitus ei⁹ õ linguã maris salsissimi ab aqlone in fine iordanis ad australẽ plagã q ẽ terminus illi⁹ ab oriẽte. Hec ẽ posſio filioꝝ beniamin p terminos suos i circuitu ⁊ familias suas. Fuerũtq; ciuitates ei⁹ hiericho ⁊ bethagla ⁊ vallis casis bethbaraba ⁊ samaraim ⁊ bethel ⁊ auim ⁊ affara ⁊ offora villa hemona ⁊ offui ⁊ gabee: ciuitates duodeciz ⁊ ville earũ. Gabaon ⁊ rama ⁊ beroth ⁊ mesphe caphara ⁊ amosa et recem iarephel et tharela et sela heleph ẽt iebus q̃ ẽ hierl'z gabaad et cariath: ciuitates q̃tuordeciz et ville eaꝝ. Hec est posſio filioꝝ beniamin iux̃ familias suas. ¶ .XIX.

Et ẽgressa ẽ sors secunda filioꝝ symeon p cognatõnes suas: fuitq; hereditas eoꝝ in medio posſionis filioꝝ iuda: bersabee et sabee et molada et asersua baala et asem et beltholad bethularma et sicelech et bethmarchaboth et asersua bethlepaboth et sarohem: ciuitates tredecim et ville earum. Aym et remmõ et athar et asan: ciuitates quatuor et ville earum. Oẽs viculi p circuitũ vrbium istarũ vsq; ad balaad bercameth õ australez plagã. Hec ẽ hereditas filioꝝ symeon iuxta cognatõnes suas i posſione et funiculo filioꝝ iuda: q2 maior erat: et iccirco filij symeõ possederũt i medio hereditatis ei⁹. Ceciditq; sors tertia filiorũ çabulon p cognatões suas: et factus ẽ termin⁹ possessionis filioꝝ çabulõ usq; sarith. Ascenditq; de mari et medalaa: et peruenit in debbaseth usq; ad torrentem qui est cõtra ieconan: et reuertit de sarith õ orientẽ in finez ceseleth thabor:

ceseleth thabor. hebrei dicunt in terminũ ciseloth thabor: ⁊ est ciseloth nomen cõe: ⁊ significat pedulum mõtis q̃ ẽ locus intermedius sũmitatis ⁊ vallis q̃ll. pcedant. f ¶ Bethleem. ista nõ est illa bethleez in qua natus fuit xp̃us: q2 illa est de sorte iude. ista aũt est de sorte çabulon: sicut enim frequenter dictũ ẽ plures ciuitates vel ville similiter nominantur. g Isachar egressa est sors. hec ẽ tertia ps: ⁊ legat lr̃a sicut iacet vsq; ibi h ¶ Bethsemes. i. ciuitas solis: ⁊ sic nominabat: quia forsitan gentiles ibi colebant solẽ. i Ceciditq; sors quita tribui filioꝝ aser. hec est pars quarta: ⁊ legatur littera vt iacet. k ¶ Filiorum neptalim. hec est pars quinta: ⁊ legatur lr̃a vt iacet vsq; ibi: l Nasor. prope locũ illum fuit natus thobias: vt habetur in pricipio libri sui. m ¶ Tribui filioꝝ dan. hec ẽ ps sexta i q̃ describitur sors filiorum dan: cũ dĩ: n Et fuit ter. pos. ei⁹ saraa ⁊ hestaol. dicunt aliq̃: ꝙ iste due ciuitates nõ fuerũt de sorte dan: sʒ fuerunt iuxta sortẽ ipius dan: ita ꝙ ibi terminabat sors ei⁹ erãt tñ õ sorte iude. Alij ãt dicũt ꝙ lʒ fuerit de sorte iude: fuerũt tñ adiũcte sorti ipi⁹ dan: eadem ratione qua alique ciuitates de sorte iude fuerunt adiuncte sorti filioruz symeon: vt. s. dc̃m ẽ. n ¶ Et hairsemes. idest ciuitas solis. ista ciuitas fuit õ sorte dan: tamen erat iuxta sortem isachar ita ꝙ sors isachar ibi terminãbat ſm vnaz sui partem: vt patet ex premissis. o Pugnauerunt contra lesem. dicunt hebrei ꝙ hec est ciuitas que vocatur lays: Judi. xviij. vbi agitur õ expugnatõne dicte ciuitatis. p ¶ Uocantes nomen eius lesen dan. idest nomine cõposito ex antiquo ⁊ nouo: ⁊ ſm istam trãslationem. in hebreo habetur: Et vocauerũt nomẽ lesem dan. i. ciuitatẽ q̃ pus lesez vocabat: noiauerũt dan: noie simplici: h⁹ ꝯsonat ei qđ dĩ iudi. xviij. vocato noie ciuitatis dã: q̃ p⁹ lais vocabat: q Cũq; cõplesset. h vltio describitur ducis diuidentis possessio. idest iosue: qui sicut fidelis dispẽnsator alijs terrã distribuit nihil accipiẽs sibi propria auctoritate: sʒ populi cõcessione: ideo subdit: r ¶ Dederunt filij israel possessionem iosue. iuxta tamen suũ beneplacitum: sicut erat iustum: ideo subditur: s Urbez quaz postulauit thãnatsaraa in monte ephraim. erat enim de illa tribu: vt habetur nume. xiij. t ¶ He sunt possessiones ⁊c. que supra dicte sunt. v Coram domino ad ostium tabernaculi. idest in ario ante ostiuz tabernaculi: ⁊ dicitur tabernaculum testimonij: quia in illo erat arca: in qua erat lex: que testimoniũ vocat i plib⁹ loci.

⁊ egredit ad dabereth: ascẽditq; cõtra iasie: ⁊ inde pertrãsit usq; ad oriẽtalem plagã gethefer ⁊ thachasin: ⁊ egredit in remon amphar ⁊ noa: ⁊ circuit ad aquilonẽ ⁊ nathon. Suntq; egressus ei⁹ uallis ieptahel ⁊ catheth ⁊ naalol ⁊ semron ⁊ iedaba ⁊ bethleẽ: ciuitates duodeci ⁊ ville eaꝝ. Hec ẽ hereditas trib⁹ filioꝝ çabulon p cognationes suas: vrbes et viculi earũ. Isachar egressa ẽ sors quarta p cognatões suas: fuitq; ei⁹ hereditas iezrahel et casaloth et sunez et affaraim et senõ et naaroth et rabboth ⁊ cesien baemes et rameth et enganni et henadda et bethseses: et puenit terminus eius vsq; thabor et sesenna et bethsemes: erãtq; exitus ei⁹ iordanis ciuitates sedecim ⁊ ville earũ. Hec ẽ possessio filioꝝ isachar per cognationes suas: vrbes et viculi earum. Ceciditq; sors qnta tribui filioꝝ asser per cognatões suas: fuitq; termin⁹ eoꝝ alchat et chali et bethen et axab et elmeleth et amaad et messal: et pueñit vsq; ad carmelũ maris et syor et labanath: ac reuertitur õ oriẽtẽ bethdagon: et ptrãsit vsq; çabulon et vallẽ ieptael õ aqlonẽ i bethemeth et neiel: egreditq; ad leuã cabul ⁊ acran ⁊ roob ⁊ amon ⁊ chana vsq; ad sidonẽ magnã reuertitq; in horma vsq; ad ciuitatem munitissimã tyrum et vsq; osam: erũtq; exit⁹ ei⁹ in mare õ funiculo acçiba et amma ⁊ afeg ⁊ roob: ciuitates vigitidue et ville earũ. Hec ẽ possessio filioꝝ aser p cognationes suas: vrbesq; et viculi earũ. Filioꝝ neptali sexta sors cecidit p familias suas: ⁊ cepit termin⁹ de heleb ⁊ helõ sannaniz: ⁊ adami q̃ est neceb et iebnahel: vsq; lecun: et egressus eoꝝ vsq; ad iordanẽ: reuertitq; termin⁹ õ occidentẽ et açanoth thabor: atq; ide egredit i vcuca: ⁊ ptrãsit i çabulon õ meridiẽ: et i aser õ occidentẽ: et i iuda ad iordanẽ õ ortũ solis ciuitates munitissime: assedim ser et ammad ⁊ rechath et cenereth et edema et arama asor et cedes et edrai nãsor et ierõ ⁊ magdihel horeç ⁊ bethanath et bethsemes: ciuitates decẽ et nouẽ et ville earuz. Hec ẽ possessio trib⁹ filioꝝ neptalim p cognatõnes suas urbes et uiculi earum. Tribũi filioꝝ dan p familias suas egressa ẽ sors septima: et fuit terminus possessionis ei⁹ saraa et estaol ẽt hair semes. i. ciuitas solis: selebin et abbialon ⁊ iethela helon et thẽna et achrõ helcheten iebton et baala diud et bane et barach ⁊ iethrẽmõ atq; hiercou et arechon: cũ termio q respicit ioppen: et ipso fine ꝯcludit. Ascẽderũtq; filij dan et pugnauerũt õ lesen: ceperuntq; eam: ⁊ percusserũt eã in ore gladij: et possederũt et habitauerũt in ea uocãtes nomen ei⁹ lesen dan ex nomine dan patris sui. Hec ẽ possessio tribus filioꝝ dan p cognationes suas: vrbes et uiculi earum. Cũq; cõplesset sorte diuidere terrã singulis p tribus suas dederũt filij isrl' posſionẽ iosue filio nũ i medio sui iux̃ pceptũ dñi: urbẽ quã postulauit tamnathsaraa i mõte ephrai. Et edificauit citatez habitauitq; in ea. Hẽ sunt posſiões quas sorte diuiserũt eleaçar sac̃dos et iosue

a Et locutus ē dñs ad iosue. Postq̃ actū .XX. ē de terre diuisione: hic ꝯsequent agit de ciuitatū refugij sepatione: ⁊ pmo circa hoc pceptū dñi renouat: 2° executōi dat: ibi Decreuerūtqȝ. Circa pmū dī:
b Sepate vrbes fugitiuoꝝ. de quib' locutus suȝ ad vos p manū moysi: Nu. xxxv. ⁊ Deute. xix. vbi ista materia plenꝰ ē tractata: ⁊ iō breuius ē hic ptrāseūdū
c Quicūqȝ aiaȝ pcusserit nescius. i. casualit oino. d Stabitqȝ añ portas ciuitatis. i. añ iudices q̃ antiqtus sedebāt i forib' ciuitatū vt quilibet posset ad eos accedere: ideo subdit:
e Et loquet se. vr. p ea q̃ se co. inocētē. sētētia tñ final de sua innocētia: vel de contrario nō dabat p iudices ciuitatū refugij sȝ p iudices illꝰ ciuitatis in cuius terminis homicidiuȝ fuerat ppetratū: put declaratū fuit nume. xxxv.
f Cūqȝ vltor sang. eū fue. psecutus. i. pximus occisi: ad quē spectat cām defūcti psequi. g Non tradent illū ⁊c. ⁊ est snia suspensiua vsqȝ ibi:
i Donec stet ante iudiciū. in ciuitate in cuꝰ cōmino fuerat homicidiū ppetratum: vbi ducebat ꝺ ciuitate refugij cū securitate: ⁊ snia data de eius innocētia: reducebat ad ciuitatē refugij ibi dē saluādus: si aūt daret snia ꝯtra eū tradebat amicis interfecti occidendus: Et non moriatur qui interfecit. s. a casu: Donec moriat sacerdos. hꝰ refert ad illud pdictū. h Et habitabit i ciuitate illa. q2 de ciuitate refugij non poterat ad pprīū locū redire: donec moreret sūmus sacerdos: cuꝰ cāe assignate fuerūt Nume. xxxv. k Decreuerūt. Hic ponit executio pdicti mādati q2 sepauerūt sex ciuitates fugitiuoꝝ tres citra iordanem ⁊ tres vltra: fm q̄ fuerat pceptū a dño: Nu. xxxv. ⁊ p3 lr̃a Notādū tñ: q̄ oēs ciuitates refugij fuerūt assignate leuitis put hr̄ i ca. sequēti: ad designādū q̄ i clericis d3 eē refugiuȝ totꝰ ppli. Moralit exponēdo ciuitates fugitiuoꝝ designāt remedia peccatoꝝ. Fuerūt aūt tres vltra iordanē: ⁊ tres citra: ad denotādū q̄ añ baptismū ⁊ post fuerūt remedia ꝯ peccata. Per fluuium enim iordanis itelligit baptismus: q2 i eo christus fuit baptiçatus cōferens aquis virtutē mūdādi tactu sue sacratissime carnis: Añ baptismū vero fuerūt tria remedia cōtra peccata: fides parētalis: oblatio legalis: circūcisio legalis. Post baptismū similiter sunt tria remedia: ieiuniū cōtra vitia carnalia: oro cōtra spūalia: elemosyna q̄ ē opus pietatis valētis ad oia. Ca. XXI.

Accesserūtqȝ pncipes familiarū leui. Postq̃ actū ē de ciuitatib' fugitiuoꝝ: hic ꝯsequēt agit de ciuitatib' leuitaꝝ: vbi pᵒ ponit eoꝝ petitio: 2° petitōnis cōcessio: ibi Dederūt filij isrl. 3° ciuitatū eis cōcessaruȝ noiatio: ibi De tribu filioꝝ iuda 4° pdictoꝝ epilogatio: ibi deditqȝ dñs. Circa pmuȝ leuite i sua petitione allegant pceptū dñi dicētes: b Dñs pcepit p manum moysi ⁊c. i. istō pceptuȝ hr̄ Nu. xxxv. vbi ꝯditio ciuitatum ⁊ suburbanoꝝ ⁊ spaciū ipoꝝ plenꝰ ptractata sūt c Dederūtqȝ filij isrl. Hic consequent describit pdicte petitōis concessio: ⁊ pmo i generali cum dicit: c Dederūtqȝ filij isrl de possessionib' suis: 2° magi i spāli cū subdit d Egressaqȝ ē sors ⁊c. ad cuꝰ itellectū sciēdū: q̄ leuite primo fuerūt distincti i tres ptes: quia aliqui dicebantur caathite: alij gersonite: alij merarite. Item chaathite fuerunt distincti in duas partes: quia aliqui descenderunt per aaron: ⁊ vocati sunt aaronite speciali nomine: licet cum hoc dicerentur caathite. Alij vero qui descenderunt de chaath habuerunt tantum nomen commune ⁊ vocati sunt caathite: ⁊ fuerunt de numero leuitaruȝ aaronite vero de numero sacerdotum: ⁊ sic leuite diuisi sunt in quatuor partes: scilicet aaronitarum: caathitarum: gersonitarum: meraritarum: vt plenius habetur Nume. iij. capitulo. ⁊ iiij. Primo ergo agitur de sorte aaronitarum: cum dicitur: d Egressaque est sors in familiam caath filiorum aaron. idest eorum caathitaꝝ: q̄ spāli noie dicti sūt aaronite. e De tribu

filiꝰ nun: ⁊ pncipes familiarū ac tribuū filioꝝ isrl i sylo: corā dño ad ostiū tabernaculi testimonij: partitiqȝ sūt terrā. Ca. XX.

Et locutus ē dñs ad iosue dicēs: Loq̄re filijs isrl: ⁊ dic eis: Sepate vrbes fugitiuoꝝ de quib' locutus sum ad vos p manū moysi vt ꝯfugiat ad eas quicūqȝ aiam pcusserit nesciꝰ: ⁊ possit euadē irā pximi q̄ vltor ē sāguinis: cū ad vnā harū cōfugerit ciuitatū: stabitqȝ añ portā ciuitatis: et loquet senioribꝰ vrbis illiꝰ ea que se ꝯprobēt inocētē: sicqȝ suscipiēt eū: ⁊ dabūt ei locuȝ ad habitādū. Cūqȝ vltor sanguinis eū fuerit psecutꝰ nō tradēt i manꝰ eiꝰ: quia ignorās pcussit pximū eiꝰ nec añ biduuȝ triduūue eiꝰ pbat inimicus. Et habitabit i ciuitate illa donec stet añ iudiciū cām reddens facti sui: et moriat sacerdos magnus q̄ fuerit in illo tpe. Tūc reuertet homicida: ⁊ ingrediet ciuitatē ⁊ domū suā de qua fugerat. Decreuerūtqȝ cedes i galilea mōtis neptalim: ⁊ sycheȝ i mōte ephraiȝ ⁊ chariatharbe ipe ē hebron i mōte iuda: ⁊ trās iordanē ꝯ orientalem plagā hiericho statuerunt bosor q̄ sita ē in cāpestri solitudine de tribu rubē ⁊ ramoth i galaad d tribu gad ⁊ gaulon i basan de tribu manasse. He ciuitates ꝯstitute sūt cūctis filijs isrl ⁊ aduenis q̄ habitabāt int eos vt fugeret ad eas q̄ aiaȝ nesciꝰ pcussisset: ⁊ non moreretur i manu pximi effusum sanguinē vindicare cupiētis: donec staret añ pplꝫ expositurus cām suā. .XXI.

Accesseruntqȝ pncipes familiaruȝ leui ad eleaçarū sacerdotē ⁊ iosue filiū nun: ⁊ ad duces cognationū p singulas tribus filioꝝ israel: locutiqȝ sūt ad eos i sylo terre chanaan: atqȝ dixerūt: Dñs pcepit p manū moysi vt darent nobis vrbes ad habitādū: ⁊ suburbana earū ad alēda iumenta. Dederūtqȝ filij israel d possessionib' suis iuxt imperiū dñi ciuitates ⁊ suburbana eaꝝ. Egressaqȝ ē sors in familiā caath filioꝝ aarō sacdoti de tribu iuda ⁊ symeon ⁊ beniamin ciuitates tredeci: ⁊ reliqs filioꝝ caath. i. leuitis q̄ supfuerāt d tribub' ephraim ⁊ dan ⁊ dimidie

iuda ⁊ simeon ⁊ beniamin. iste tres tribus assignauerunt eis ciuitates ⁊ suburbana ⁊ similit alie tribus assignauerūt de possessionib' suis alijs tribus p tribus leuitarum put exprimitur in littera: ⁊ patet. f De tribubus filioꝝ iuda. Hic ꝯsequent exprimunt i pticulari nomina ciuitatū leuitis assignatarum per familias eorum: ⁊ patet littera paucis exceptis. g Agros vero ⁊ villas dederat chaleb. ita q̄ erat dominꝰ ciuitatis hebron: sed erat cōcessa filijs aaron ad habitandum sicut dictum fuit Nume. xxxv. h Itaqȝ ciuitates leuitaruȝ vniuerse ⁊c. circa qd notādū q̄ leuite fuerūt dispersi p omnes tribus: vt p3 ex pmissis i textu. Prio ne cultus dei ad vnam tantū tribum ptinere videret: 2° ne vna tribꝰ vel due vel huiusmodi d sustentatione eoruȝ nimis grauarentur: 3° q2 apd oēs gentes istud fuit obseruatum q̄ illi qui intendunt cultui diuino sustētentur a toto populo: vel ab illis q̄ habent curam cōmunitatis: propter quod sacerdotes egypti tempore famis nō fuerunt compulsi vendere possessiones suas: quia alimenta eis de publicis horreis prebebant: vt habetur Geñ. xlvij. 4° quia leuite tenebantur docere populum de his que ptinent ad cultuȝ diuinum: facilius autē docebant per hoc q̄ erant in omnibus tribubus dispersi: q̄ si essent i vna tribu cōgregati. i Deditqȝ dominus. Hic ponitur epilogatio respectu predictorum: quia i toto libro isto actum est de acquisitione terre promissionis per adiutorium diuinuȝ ⁊ hoc est qd dicitur: i Deditqȝ dominus israeli omnem terram quaȝ traditurum se patribus eoruȝ iurauerat. de quo iuramēto habetur Gene. xxij. Per memetipsum iuraui ⁊c. Sed illud quod dicitur hic non videt verum: quia tota illa terra non erat eis acquisita: sed inter eos adhuc habitabāt multi gētiles: vt habetur infra. xxiij. capitulo. Dicendum q̄ dominus predixerat se eis traditurum terram non simul: sed successiue propter rationes tactas superius in principio. xiij. capituli: quarum vna est ne cōtra filios israel crescerēt bestie: quia adhuc non erant in tanta multitudine q̄ possent totaȝ terram sufficienter populare: tunc autem tantum habebant de terra quātum sufficienter poterat ab eis populari ⁊ habitari: ⁊ ideo dominus impleuerat dictum suum secunduȝ formam promissi. k Dataqȝ est ab eo pax in omnibus per circuitum nationes. idest ab omnibus per circuitū nationibus: quia illi qui erant extra terram promissionis vt egyptij idumei ⁊ alij: non audebant contra eos mouere bellum.

tribꝰ manasse ciuitates decem. Porro filijs gerson egressa ē sors vt acciperent de tribubus isachar ⁊ aser ⁊ neptalim: dimidiaqȝ tribu manasse in basan: ciuitates numero tredecim. Et filijs merari p cognatōes suas de tribub' ruben ⁊ gad ⁊ çabulon vrbes duodeci. Dederūtqȝ filij israel leuitis ciuitates ⁊ suburbana eaꝝ sicut pcepit dñs p manum moysi: singulis sorte tribuētes. De tribub' filioꝝ iuda ⁊ symeō dedit iosue ciuitates: quarū ista sūt nomia: filijs aaron p familias caath leuitici generis: pma. n. sors illis egressa ē: cariatharbe patris enach: q̄ vocatur hebron in mōte iuda: ⁊ suburbana eiꝰ p circuitū. Agros vero ⁊ villas eiꝰ dederat caleph filio iephone ad possidēdum. Dedit ergo filijs aaron sacerdotis hebron ꝯfugij ciuitatē ac suburbana eiꝰ. ⁊ lobnā cū suburbanis suis: ⁊ iether ⁊ istimon ⁊ helon ⁊ dabir ⁊ ain ⁊ iethan ⁊ bethsames cuȝ suburbanis suis: ciuitates nouē de tribubus vt dictū est duabus. De tribu aūt filiorū beniamin: gabaon ⁊ gabee ⁊ anathot ⁊ almon cū suburbanis suis: ciuitates q̄tuor: oēs simul ciuitates filioꝝ aaron sacerdotis tredecim cū suburbanis suis. Reliquis vero p familias filioꝝ chaat leuitici generis hec est data possessio. De tribu ephraim vrbes cōfugij sichen cuȝ suburbanis suis: in mōte ephraim: ⁊ gaçer ⁊ iebsam ⁊ bethorō cū suburbanis suis: ciuitates quatuor. De tribu quoqȝ dan belteco ⁊ gabathon ⁊ haiolon ⁊ iethremon cum suburbanis suis: ciuitates quatuor. Porro de dimidia tribu manasse tenach ⁊ ietrhremon cū suburbanis suis: ciuitates due. Oēs ciuitates deceȝ: ⁊ suburbana eaꝝ date sūt filijs caath inferioris gradꝰ. Filijs q̄qȝ gerson leuitici generis dedit d dimidia tribu manasse ꝯfugij ciuitates: gaulon in basan ⁊ bosram cuȝ suburbanis suis: ciuitates duas. Porro d tribu isachar cesion ⁊ dabereth ⁊ iaramoth ⁊ engannim cuȝ suburbanis suis: ciuitates quatuor. De tribu aūt aser: masan ⁊ abdon ⁊ elrath ⁊ roob cū suburbanis suis: ciuitates quatuor. De tribu q̄qȝ neptalim ciuitates cōfugij cedes i galilea ⁊ amothdor ⁊ catthari cuȝ suburbanis suis: ciuitates tres. Oēs vrbes familiarū gerson tredecim cū suburbanis suis. Filijs aūt merari leuitis inferioris gradus p familias suas: data ē de tribu çabulon iecnal ⁊ cartha ⁊ damna ⁊ naalol: ciuitates q̄tuor cuȝ suburbanis suis. De tribu gad ad ciuitates cōfugij ramoth i galaad ⁊ manaim ⁊ esebon ⁊ iaçer: ciuitates q̄tuor cū suburbanis suis. De tribu rubē vltra iordanē ꝯ hiericho ciuitates refugij: bosor i solitudine misor ⁊ iaçer ⁊ iethson ⁊ maspha ciuitates q̄tuor cū suburbanis suis. Oēs vrbes filioꝝ merari p familias ⁊ cognationes suas duodeciȝ. Itaqȝ ciuitates vniuerse leuitarū i medio possessionis filiorū isrl: fuerūt quadraginta octo cū suburbāis suis: singule per failias distribute. Deditqȝ dñs deꝰ isrli oēm trā quā traditurꝝ se pr̄ibꝰ eorū iurauat: ⁊ possederūt illā atqȝ hitauerūt i ea. Dataqȝ ē

Universidad de Deusto
Biblioteca

l Nullusq; eis hostiū.i. illoz q̄ remāserāt adhuc i terra ꝓmissionis:q magis ꝑpe vicebant hostes eoz:qz inhibitū erat filijs ysrael facere cū eis amicitias:vt hī Nume. xxxiij ⁊ infra hoc libro.xxiij. m Sed cūcti in eoz ditōem redacti sūt.sed videt q̄ in hoc peccauerūt filij ysrl: qz sicut dicū ē.s.c.xvi.⁊.xvij.

illi de tribu ephraim ⁊ de ẽbu manasse peccauerūt i hoc:q̄ permiserūt aliquos hostiū hītare i sortibus suis sub tributo. Dicēdū q̄ trib⁹ ephraim ⁊ dimidia manasse erāt in magna multitudine: sicut dictū est ſ.xvij.ca. ꝓpt qđ cōquesti fuerūt de artitudine sue possessionis:poterāt etiā suos aduersarios supare: vñ ibidē dī: Postq̄ aūt cōualuerunt filij ysrael:subiecerūt chananeos: ⁊ fecerūt sibi tributarios:nec interfecerunt eos.ſ. ſm ꝓceptū dñi lz posſēt: ouerti cupiditate tributi ysti aūt duo⁹ cōcurrētibus.ſ. multitudine ad terrā populandū ⁊ potestate ad aduersarios debellāduz nō erat filijs ysrael licitū reseruare hitatores illi⁹ terre: sed ſm ꝓceptū dñi debebāt eos interficē: ⁊ iō tribus ephraim ⁊ trib⁹ manasse peccauerūt dimittēdo eos in sortib⁹ suis:q̄n autez ista duo vel alterū eozuz deficiebant:poterant habitatores terre in ditionē recipere: vel treugā cum eis facere:nō ad ſemp: qz erat ſimpliciter illicitū:ſed ad tēpus quouſq; haberēt multitudinem ſufficientē ad terrā populandū:⁊ virtutē destruendi eos:que dependebat ex voluntate dñi: q̄ illos reseruauerat i terra illa vt i eis experiret ysrael: vtrū ſeruarēt eius mādata:vel non: vt haberēt consuetudinem ꝓliandi: ſicut dictū est ſupra i ꝓncipio.xiij.capli. La.XXII.

Eodē tpe. Hec est vltima ps ꝓncipalis huius libri in qua agit de ducis diſpositione:⁊ ꝓmo inquantū respicit finē certaminis.2°.put respicit tempus pacis ca.xxiij.3°.put respicit tempus sue mortis:ca. xxiij. Circa ꝓmū sciendū:q̄ bellis terminatis trib⁹ ruben ⁊ gad ⁊ dimidia manasse debebāt reuerti ad loca sua vltra iordanē:hoc tñ debebāt facere de licentia ⁊ ſcitu ioſue:⁊ ideo p̄ dat eis hec licētia:2°notant de idolatria:ibi Cūq; venissent 3° inqrit de fama:ibi Et interim miserūt. 4° declarat veritas plana:ibi Responderūtq; filij ruben. Circa ꝓmū sciendū q̄ licētia dat:tñ sub duplici ꝓditōe: put videbit ꝓsequēdo. Primo igit notat tēpus debitū huiⁿ licentie cum dicit:

a Eodē tpe.ſ.quo nouē tribus ⁊ dimidia habebāt terrā ab eo pax i oēs p circuituz natōes: nūllusq; eis hostiū resistere ausus ē: ſed cūcti i eoz ditōnē redacti sūt. Nevnū qdē verbū qđ illis ꝓsti turū ſe eē,ꝓmiserat: irritum fuit: ſz reb⁹ expleta sūt oia.

Eodēm tpe vō .xxii. cauit ioſue rubenitas ⁊ gaditas:⁊ dimidiā tribū manasse:dixitq; ad eos: Fē cistis oia q̄ ꝓcepit vob moyses famul⁹ dñi:mihi q̄q; in oib⁹ obedistis:nec reliq̄ stis frēs vestros longo tpe vsq; in ꝑsentē diē: custodientes imperiū dñi dei vestri. Quia igit dedit dñs deus vester frib⁹ vris getē ⁊ pacē sicut pollicitus ē reuertimini ⁊ ite in tabernacula vra ⁊ in terrā possionis quam tradidit vob moyses famulus dñi trās iordanē:itā dū taxat ut custodiatis attēte ⁊ ope cōpleatis mādatum ⁊ legē q̄ ꝓcepit vobis moyses famulus dñi: ut diligatis dñm deū vestruz: ⁊ ambuletis in oib⁹ vijs eius ⁊ obseruetis mādata illius adhereatisq; ei:ac seruiatis i ōmni corde:⁊ in oi aia vestra. Benedixitq; eis ioſue ⁊ dimisit eos. Qui reuersi sūt in tabernacula sua. Dimidie autē tribui manasse possionē moyses dederat in basan:⁊ iccirco medie q̄ supfuit dedit ioſue sortē inter ceteros fratres suos trans iordanē ad occidētalē eius plagā. Cūq; dimittet eos in tabnacula sua ⁊ bñdixiſſet eis:dixit ad eos:Jn multa substātia atq; diuitijs reuertimini ad sedes vestras cū argēto ⁊ auro ere ac ferro ⁊ veste multiplici. Diuidite ꝑdā hostiū cum fribus vris. Reuersiq; sūt ⁊ abierunt filij ruben ⁊ filij gad ⁊ dimidia trib⁹ manasse a filijs ysrael de ſylo que sita ē in chanaan:vt intrarēt galaad terram possessionis sue quam obtinuerāt iuxta imperiuz domini in manu moyſi. Cūq; venisset ad tumulos iordanis i terraz hoc aūt ꝓceptuz moysi hī Num. xxxij. o Mihi q̄z i oib⁹ obedistis.ꝓmēdat eos: qz virtus laudata crescit:⁊ pz lra vsq; ibi: e Ista duntaxat . vbi huic licētie addit duplex cōditio: 2ª ponit: ibi Cūq; dimittēt. Prima aūt cōditio ē respcū dei: vt.ſ. diligenter seruarēt mandata dei: iō subdit: f Ut custo. attēte. interr⁹. g Et ope ꝓpleatis. exterr⁹. h Mādatuz. q̄tuz ad ꝓcepta mozalia. i Et legē. q̄tū ad iudicialia ⁊ ceremōialia. k Quā p ce.vo.moy.fam. dñi. q.d. nō ꝓcepit vobis aucte ꝓpa:ſz dei: cui ē in oib⁹ obediēdum l Ut diligātis dñm deū vrm.qz eius dilectio ē finis toti⁹ legis vt declaratū fuit diffuſe deut.vi. m Et am.i oi. vīs ei⁹. iuste ⁊ pie viuendo: qz vniuerse vie dñi miſericordia ⁊ vitas:ſm q̄ dī ꝑſ.xxiij. n Jn oi corde.i. affectu:qz voluntas mouet alias potētias aie ad actus suos:ſicut coz alia mēbra cozporis. o Et i oi aia vra.i. ītellectu. p Bñdixitq; eis ioſue. imprecando eis bona:bñdictio eni ſolēnis ad ipm nō ptinebat: ſz tñ ad officiū ſacerdotis. q Tribui autē manasse rē. hoc addit: qz illa trib⁹ erat diuiſa quātū ad habitationē. r Cūq; dimitteret eos. hec ē 2ª ꝑditio eis ipo sita:⁊ ē respcū ꝓximi q̄ exꝑmit cū dī: s Diuidite ꝑdā hostiū.quā acq̄ſistis i bellis. t Cū frib⁹ vris.i. cū illis de trib⁹ vris:q̄ māserūt ad custodiēdū familias ⁊ loca vra:qz illi q̄ remanebāt ad sarcinas:debebāt hiptes suas de ꝑda bellātiū:⁊ hoc fuit obseruatū tāquaz iustū ñ solū a tpe dauid:q̄ ò h⁹ posuit legē:vl pōtā ꝓfmauit:vt hī.j.reg.ſz ēt a tpe abraā: vt declarū fuit Ge.xiij. v Cūq; vēisset. Hic ꝓñ notāt filij rubē ⁊ gad ⁊ dimidie ēb⁹ manasse ò idolatria:c⁹ occasio ꝓmittit cū dī: Cūq; vēisset ad tumulos iordānis.i hebreo hī: Ad termios iordānis. x Jn trā chanaā. ex q̄ ꝓz q̄ altāe illō ò q̄ fit ꝺ ſmo: fuit edificatū i tra chanaā iuxta iordanez.

a Edificauerūt altare infinite magnitudinis.i. notabilis magnitudinis: ⁊ ē locutio hybolica: in hebreo aūt hī: Altare magne visionis.qz a lōge poterat videri Quod cū audisset filij ysrl rē.ſequit: b Cōuenerūt oēs in ſylo rē. Jſuspicati sunt eni: q̄ fecissent altare ad immolādū idol: vel ad immolandū deo extra locū ſylo: eo q̄ essz nimis remot⁹ ab eis:quod erat eis illicitū: exquo tabernaculū fuit ſixum in ſylo:⁊ altare holocaustorū ibi positū,put dictū fuit plene deutero. xij.

c Et interim. Dic cōsequent inquirit de fama: qz bellū nō debet moueri maxime ꝺ amicos: nisi ex certa cā ⁊ iusta:⁊ iō ad hoc inquirendū missi sunt certi ⁊ solēnes nūcij:qui notant cū dī: o Phinees. qz hēbat magnū zelū legi:ſm q̄ hī Nume.xxv e Et decē ꝓncipes cū eo. q̄ ꝑ ter tribū leui: de qua erat phinees erāt nouē tribus ⁊ dimidia: de q̄ fuit missus vnus sicut ⁊ ò tribus integris:⁊ pz lra vsq; ibi: f Que ē ista trāsgressio. qz sic dicū ē reputabant illud altare edificatū ad immolāduz idolo: vl ipi deo modo tñ indebito:⁊ iō inquirebāt vtrū esset hec causa vel illa: ⁊ ꝓmo tāgūt cām idolatrie dicētes: g Cur reli. dñm deū ysrl edifi. al. ſacrilegū.⁊ adducūt exemplū de idolatria phegoz:q̄ ponit Nume.xxv.dicētes: h An parū vo. ē q̄ pec. in beelphegoz.quasi dicāt:ad illā idolatriā vultis addere aliā. i Et vsq; in ꝑsentē diē macula rē.ꝓmanet.qz macula ⁊ vitupertū de culpa parentū manet in filios eoz. Sciēdū tñ q̄ istud non plus debebat imponi ruben ⁊ gad q̄ alijs:qz ille q̄ fuit ꝓncipalis in illa idolatria ⁊ q̄ fuit interfectus cū scozto madianitide fuit ꝓnceps in tribu ſimeon:vt hī Nume.xxv.⁊ iō in hebreo hī sic: An parū vobis est peccatū phegoz: a quo non ſumus mundati vsq; ad diē istū.ſequitur:

k Multiq; de populo cozruerūt. ꝓpter peccatū paucoz: ⁊ tunc arguūt a ſimili dicētes: l Et vos hodie dereliquistis dñm.edificātes altare ſacrilegū: vt ꝓdictū est. m Et cras.i. in futuro ⁊ cito. n Jn vniuersū israˢ ira ei⁹ desceuiet. ꝓpt trāsgressionē vestrā. Cōsequenti tāgunt aliam cām de cultu dei illicito cū dicit: o Quod si putatis immū.eē ter. poſ. vestre.eo q̄ dñs nō elegit eaz: vt poneret ibi eius tabernaculū ⁊ altare:⁊ ꝓpter hoc in terra vestra nobis ꝓpinquoz fecistis altare ad offerēdū ibi hostias dño tanquā sit vobis licitū:quod tamē ē falsū iō sequit: p Trā site ad terraz in qua rē.] quia dabim⁹ vobis de possessionibus nostris ne rez illicitā faciatis cuius punitō etiam redūdaret i nobis: ⁊ adhuc exꝑpluz inducunt cum dicit: q Nonne achan. iste est qui accepit de anathemate: vt dcm ē supra.vij.ca. ꝓ cui⁹ peccato exercitus israˢ fuit debellatus:⁊ plures interfecti vt dictū fuit ibi: r Responderūtq; filij ruben. Ꝺ aperiē veritas plana per responsionē filiorū ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribus manasse vbi ꝓ° ponit coz rñsio: 2° rñsionis acceptatio:ibi Quib⁹ aūditis. Jn rñsione aūt sua ꝓ° excludūt cās si bi ipositas edificatōis altaris:⁊ ꝓmo illā de idolatra cū dī: s Si ꝑua.aio.i.idolatre in tētōe. t Hoc altare ꝓstruxim⁹ rē. puniat nos i ꝑnti. pena publica ⁊ parēti. 2°.excludūt aliā cām de illicito cultu cum dicit: v Etsi ea fecimus mēte vt holocausta. offeremus ibi dño. x Jpse queret ⁊ iudicet. pena debita nos puniendo. Consequenter aperiunt veram causam cum dicit: y Et nō ea magis rē. vt diceremus cras.i. in posterum. z Dicēt. idest dicere potuerint. a Filij vestri filijs nostris. quando transibunt iordanem ad offerendu domino in loco tabernaculi domini. b Quid vobis ⁊ domino deo israel idest non habetis in eo partem: cuius causa que posset allegari:ſubditur: c Terminum posuit dominus inter nos ⁊ vos o filij ruben ⁊ gad iordanem fluuium. qui est terminus terre ꝓmissionis. d Et iccirco partem non habetis in domino. idest ad vos non pertinet accedere ad locum cultus eius:quia non estis de terra ꝓmissionis. e Et per hanc occasionem auertent. idest auertere poterunt. f Filij vestri filios nostros a timore dei. quia illi qui elongantur a cultu dei:per consequens elongantur ⁊ finaliter auertuntur a timore ⁊ reuerentia ipsius.

g Putauimꝰ itaq̄ melius. ad excludē dum hoc malū futurū. a ¶ Et diximus extraa. no. al. non in holocausta ⁊c. i. ad causas quas opinati estis. b Sed in testimoniū inter nos ⁊ vos ⁊c. videlz q̄ nos habeamus ius accedēdi ⁊ similiter filij nostri: ad locum cultus dñi: sicut vos ⁊ filij vestri: ⁊ patet littera vsq̄ ibi: c ¶ Sed i testimoniū vestrū ac nostrū. nostrū: qz habemus ius accedendi vestruz. qz nō habetis potestatē nos repellēdi. d Quibus auditis. Hic cōsequenter ponit dicte responsionis acceptatio: ⁊ pz lra vsq̄ ibi: e ¶ Et liberastis filios israel de manu domini. qz nō peccastis sicut opinabamur: nec p cōsequēs occasione vestri puniemur. f Vocaueruntq̄ filij rubē ⁊c q̄ dñs ipse sit deꝰ. idest q̄ dominus sit deus noster: sicut ⁊ illorum hebreorum q̄ habitāt in terra chanaan. Dicit autem iosephus q̄ iste titulus erat sculptus in altari illo ad memoriam futurā. ¶ La. XXIII

g Voluto autem multo tpe. Hic cōsequenter describitur dispositio ioſue quātū ad tēpus pacis inducēdo populum ad cultū diuinū: vt p hꝰ ostēderēt se gratos ō dei beneficijs iā pstitis ⁊ securi iā essent de p missis obtinēdis. Ad hoc aūt inducit rōez Primo ex amore boni: 2° ex timore mali: ibi Q si volueritis. Snia prime ptis pz i lra paucis exceptis. b Postq̄ pacez dederat dñs ⁊c. Hic autem pax ⁊ subiectio nationum intelligenda est: sicut dictuz est supra in fine. xxi. capituli: quia etiam post mortem ioſue habuerunt filij dominī. Putauimꝰ itaq̄ melius: et diximus: Extruamus nobis altare: nō i holocausta neq̄ ad uictimas offerēdas: sed i testimoniū inter nos ⁊ uos: ⁊ sobolē nostrā: ut famq̄ pgeniez ut seruiamus dño: ⁊ iuris nostri sit offerre ⁊ holocausta ⁊ uictias ⁊ pacificas hostias ⁊ neq̄q̄ dicāt cras filij uri filijs nostris: nō ē uobis pars in dño. Quod si uoluerint dicere: rñdebūt eis: Ecce altare dñi qō fecerūt pres nri nō in holocausta: neq̄ in sacrificiū: sed i testimoniū nostrū ac uestrū. Absit a nob hoc scelus ut recedamus a dño ⁊ ei⁹ uestigia relinquamus: extructo altari ad holocausta ⁊ sacrificia ⁊ uictimas offerēdas: pter altare dñi dei nri qō extructuz est añ tabernaculū eiꝰ. Quib⁹ auditis phinees sacerdos ⁊ pncipes legationis israel q̄ erāt cū eo placati sūt: ⁊ uerba filioꝝ ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribus manasse libēter susceperūt. Dixitq̄ phinees filiꝰ eleaçari sacerdos ad eos: Nunc scimꝰ q̄ nobiscuz sit dñs: qñ alieni estis a puaricatōe hac: et liberastis filios israel de manu dñi. Reuersusq̄ ē cuz pncipib⁹a filijs ruben ⁊ gad de tra galaad finiuz chanaan ad filios israel: ⁊ retulit eis: Placuitq̄ sermo cunctis audientib⁹. Et laudauerunt deum filij israel: ⁊ nequaq̄z ultra dixerūt ut ascenderēt contra eos atq̄ pugnarēt ⁊ delerēt terram possessionis eoꝝ. Vocauerūtq̄ filij ruben ⁊ filij gad altare qō extruxerant: testimonium nostrum: q̄ dominus ipse sit deus. ¶ La. XXIII.

Voluto aūt multo tpe postq̄z pacem dederat dñs israeli: subiectis i gyro natiōnib⁹ uniuersis: ⁊ iosue iā lōgeuo ⁊ psenilis etatis: uocauit iosue oēm israelez maiores q̄ natu et pncipes ac duces ac mgros: dixitq̄z ad eos: Ego senui et pgressionis etatis sum: uosq̄z cernitis oia q̄ fecerit dñs deus uester cūctis p circuitū natio uibus quō̄ p uobis ipe pugnauerit. Et nūc qz uobis sorte diuisit oēm terraz: ab orientali pte iordanis usq̄ ad mare magnū: mūlteq̄z adhuc supsūt natōes: dñs deꝰ uester dispdet eas ⁊ auferet a facie uestra: et possidebitis terrā sicut uob⁹ pollicitus ē. Tantū cōfortamini et estote soliciti ut custodiatis cūcta q̄ scripta sunt i uolumie legis moysi: et nō declinetis ab eis neq̄ ad dexteraz neq̄ ad sinistram: nē postq̄z intraueritis ad gentes q̄ inter uos future sunt iuretis i noīe deoꝝ eaꝝ et seruiatis eis et adoretis illos sed adhereatis dño deo uestro qō fecistis usq̄z in diez hāc. Et tūc auferet dñs in pspectu uro gētes magnas et robustissimas et nullus uobis resistē poterit. Unus e uob⁹ psequet hostiū mille uiros: q̄z dñs deus uester, p uobis ipse pugnabit: sicut pollicitus ē: hoc tm diligētissime precauete: ut diligatis dominum deum uestrū. Quod si volueritis gentiū harum que inter uos habitant erroribus adherere: et cum eis miscere connubia atq̄ amicitias coplare: iā tūc scitote q̄ dominus deꝰ israel bella cōtra gentes derelictas in terra sua: vt habet Judi. primo ⁊ etiā hic subdit c Multeq̄z ad huc sup. natōes dñs deus vester dispdet eas. supple si colatis euz fideliter ⁊ deuote: ideo subditur: Tantum confortamini ⁊c. ⁊ patz littera vsq̄ ibi: d ¶ Ne postq̄ ⁊c iuretis in nomine deorum earū. quia hoc ptinet ad reuerentiam idolorum: sm q̄ dicitur ad hebre. vi. Omnes per maiorem sui iurant. e Et seruiatis eis ⁊c. q̄z ex reuerentia idoli deducitur aliqs ad actum idolatrandi: fuit etiaz prohibitum predictū iuramētuz quia de facili possent credere simplices: q̄ trālgressio talis iuramēti non esset peccatum: quod est falsuz: quia per hoc frangitur fidelitas. Et ideo sm augustinuz ibi ē duplex peccatuz vnum est faciendo reuerentiam idolo: aliud est fidem frangendo. f ¶ Q si volueritis. Dic inducit ad cultum ⁊ dilectionem dei ex tri moze mali quod contingit ab eo recedendo: ⁊ hoc est quod dicitur: f Q si volueritis haꝰ gentiū q̄ inter vos habitant erroribꝰ adherē: colēdo eaꝝ idola g ¶ Et cū eis miscē cōnubia atq̄ amicitias coplare qō erat eis, phinees vt hī deute. vij. q̄ talia sūt occasiones recedēdi a cultu diuio: treugas aūt vel aliqua pacta ad hoc nō inducēda

non erat eis illicitū: vt dictum fuit supra. xxi. ca. sicut ⁊ xpiani aliquādo habēt cū saracenis. g Vobis erūt in foueā. transgressionis. h ¶ Et offendiculū ex latere vestro. in hebreo hī: Et scrutinij lateruz vestroꝝ. i. scrutabunt omnia secreta vestra ad vos subuertenduz ⁊ ejciendū de terra: iō subditur:

i ¶ Donec vos auferat ⁊c. ſ. dominus: quia sicut tradidit eam vobis ꝓpter merita patrum: ita auferet a vobis ꝓ demeritis vestris.

k Unū nō pterierit incassuz. Iz enim adhuc non haberent totam terram sibi pmissam: tamē habebant sm formaz ⁊ modum pmissionis: sicut declaratū fuit. ſ. c. xxi.

¶ La. XXIIII.

Congregauitq̄z ioſue. Hic ꝓsequenter describit dispositio ducis ioſue circa tempus sue mortis renouādo obligationē populi ad seruitutez dei Primo igit dicta renouatio describit: ⁊ 2° mors ioſue subdit: ibi Et post hoc mortuꝰ ē ioſue. Circa pmū ioſue primo cās dicte obligationis cōmemorat: 2° psensū populi captat: ibi Nūc ergo timete dñm. 3° explicat difficultatem: ibi Dixitq̄z ioſue ad pplm nō poteris 4° cōsensū iteratuz, pfessione firmat: ibi Testes i quit vos estis. 5° ad hoc signū applicat: ibi Et tulit lapidē. Circa pmū cōmemorat bñficia dei exhibita israeli que debēt ipm mouere ad seruiēdū dño fidelit ⁊ deuote. ¶ Primū aūt bñficiū ē reuocatō patrꝝ ab idolatria: quod notat cū dī: b Trās flumē. ſ. euphratē c ¶ Habitauerūt pres vestri. sequit: Seruierūtq̄z dijs alienis quod fuit declaratum Gen. xi. d ¶ Tulit ergo patrem vestrum abraam. separando eum ab idolatris. e ¶ Et adduxit eum in terram chanaan. prout habetur Gene. xij. Secundus beneficium est prolis multiplicatio: quod notatur cum dicitur: Multiplicauitq̄z semen eius ⁊c. Tertium beneficium est liberatio a famis periculo: quod notatur cum dicitur: f ¶ Jacob cob vero ⁊ filij eius descenderunt in egyptum. vt habetur Gen. xlvi. Et ibi saluati fuerunt a periculo famis per ioseph. Quartum beneficium est signorū ostensio: quod notatur: ibi Milique moysen ⁊ aaron ⁊c. ¶ Quintum est a seruitute liberatō ibi Eduxique vos ⁊ patres vestros ō egypto Sextum est maris rubri diuisio ⁊ egyptiozum submersio: ibi Persecutiq̄z sūt ⁊c. g ¶ Qui posuit tenebras inter vos ⁊ egyptios. i. nubem tenebrosam ex parte egyptiozum: ita q̄ nō poterant accedere ad filios israel vt habetur Exodi. xiiij.

h Viderunt oculi vestri cuncta que in egypto fecerim. quia ioſue ⁊ chaleb ⁊ multi de tribu leui: qui ibi erant exierunt de egypto: ⁊ ante exitus viderant mirabilia q̄ dominus ibi fecerat ꝓ filijs israel. Septimum beneficium est gubernatio populi in deserto: vbi quadraginta annis sustētati sunt manna celitus dato: vt habetur Exo. xvi. Octauuz est duorum regum ammorreorum debellatio: ibi Et introduxit vos in terram.

¶ Nonū est maledictionis balaam euacuatio: ibi Surrexit autez balach. Decimum est iordanis desiccatio: ibi Transiuitq̄z iordanez. Undecimum est ciuitatis hiericho debellatio: ibi i ¶ Pugnauerunt q̄z ꝓtra vos viri ciuitatis. licet enim non exiuissent ad bellandum cōtra filios israel: stabant tamen supra muros parati ad resistendū eis: nec miserunt ad eos legationem pacis. k Ammorreus ⁊ phereꝰeus ⁊c. hic nominant septē populi habitātes in terra chanaan: q̄ hiericho erat ꝓma ciuitaſ oppugnāda a filijs israel: ⁊ ideo de omnibus gētibus in tota terra chanaan habitantibus venerunt aliqui bellatores in hiericho ad resistendum filijs israel in principio. ¶ Duodecimuz beneficium est de auxilio diuinitus eis dato cum dicitur:

o Misiqz añ vos crabrones. Iz crabrones ꝓpe loquẽdo sint muscę ex fimo eꝙ nascentes: tñ hic accipiunt ꝑ muscis a deo supnaturaliꝫ formatis: q̃ habebãt aculeos venenotos ſm ꝙ dicũt hebrei. Dicũt añt alij expositores ꝙ crabrones hic accipiuntur metaphorice ꝑ aculeis timoris ⁊ terroris dissoluentibus corda eorꝫ: ita ꝙ nõ poterãt resistẽ filijs isrl̃. Tertiũ decimũ bñficiuz ẽ de ꝓcessione terre fructifere ⁊ edificate: qđ notatur ibi: Dedit qz vobis terrã ⁊c. sequit ꝑ ¶ Nunc g̃. Hic ꝓsequenter iosue captat pplꝫ ꝓsensum ad dei seruitiũ dicẽs: Nunc g̃ timete dñm. timore filiali. q ¶ Et seruite ei perfecto corde. absqz diminutione. r ¶ Atqz verissimo. sine simulatione.

s Et auferte deos alienos ⁊c. dicunt alii qui ꝙ tũc ñ habebãt idola: ⁊ iõ auferte ꝫ accipit ꝑ nõ recipere. põt tñ dici vt dixerit: ꝙ aliq̃ eorꝫ habebãt idola q̃ apportata fuerãt de egypto: ꝛz ꝙ hĩ amos quinto: Nũ q̃d hostias ⁊ sacrificium obtulistis mihi i deserto. xl. annis domus isrl̃: ⁊ portastis tabernaculũ moloth ⁊ imaginẽ idolorum vr̃orꝫ sidus dei vestri q̃ fecistis vobis ⁊c. ⁊ hãc auctẽ allegat beatus stephan' cõtra iudeos Actuum. vij.

t ¶ Sinaũt ma. vobis vi. vt ser. dño. ꝓpter sũpt' sacrificiorꝫ ⁊ aliorꝫ q̃ i cultu eius reꝙrunt. v Optõ vobis dat. ista optio nõ ẽ ꝓcessiõis ſz ꝓmissionis: qz deus ꝓmittit hominẽ agẽ ſz libertatẽ arbitrij: si tñ ad malũ flecti tur iuste punit. cetera patẽt vsqz ibi: x ¶ Et eiecit vniuersas gẽtes. i. aliquas de vniuersis: qz ꝓ maiori pte eicit: aliqs tñ dimisit: ꝓpe causas supradictas. xij. cap. y Dixitqz iosue. Hic cõsequenti iosue ostẽdit eis difficultatẽ seruitutis dei dicẽs: z ¶ Nõ poteritis seruire dño. i. de difficili poteritis: qz virtus ẽ circa bonũ ⁊ difficile: ⁊ dixit hoc iosue cõsiderãs ꝓnitatẽ pplꝫ ad malũ: ⁊ dei iusticiã ad puniẽdũ: ⁊ vt postea nõ posset negare ista fuisse eis explicata. a Testes inquit. Hic cõsequenti iosue cõsensũ pplꝫ iteratũ ꝓfessione cõfirmat cũ subdit: b ¶ Respõderũtqz: testes. supplesum' ⁊ iõ ꝓfessione facta cõclusit: c ¶ Nũc ergo ait auferte deos alienos. ⁊ exponat sicut. ē. d ¶ Percussit ergo iosue in die illo fedus. i. renouauit fedus inꝛ pplm ⁊ deũ. e Et ꝓposuit pplo ꝓcepta. quãtũ ad moralia ⁊ ceremonialia.

f ¶ Atqz iudicia. quãtuz ad iudicialia. g Scripsit qz omnia verba hec. i. hanc ꝓfessionẽ populi ⁊ obligationẽ iterata ad fortius astringendũ populuz ad seruiendum dño in futuro. h ¶ Et tulit lapidẽ. Hic cõsequenꝫ iosue applicat signũ sensibile ad memoriã huius facti in futurum cũ dicit: Et tulit lapidem pergrandẽ. sicut solet fieri in terminis terrarum vel regnoruz quãdo statuuntur in signum diuisionis territoriorꝫ. i Posuitqz euz subter quercum ⁊c.] vi q̃ in hoc fecerit cõtra legẽ deute. xvi. Non plantabis lucum iuxta altare dñi quod soluũt aliqui dicentes: q̃ vna arbor nõ facit lucũ. ⁊ hoc nõ valet: quia ibidem subditur: Et omnes arbores. ex quo patet intentio ꝓcepti: q̃ nulla arbor debẽt ibi plãtari: iõ dicunt alii qui ꝙ inhibituz erat plantare: nõ tñ prius existẽtes reseruare: arbor autẽ ista erat ibi antequã poneret ibi altare dñi: sed adhuc istud non videt sufficere: qz ad hoc datũ fuit illud ꝓceptuz: ne iudei essent sũles idolatris: q̃ ꝓpe fana idolorũ habebãt lucos ad luxuriã exercẽdam ⁊ quãtũ ad hoc ñ videt ibi differre plantare arbores de nouo: vel plãtatas prius dimittere: ⁊ ideo dixit ra. sa. q̃ vera littera est: Subter limen. dictio enim hebraica que est ibi: est equiuoca. in vna significatione significat idem ꝙ lumen: ⁊ secũduz ipsum lapis iste fuit positus ꝓpe ingressum sanctuarij ⁊ non eleuabatur vsqz ad finem superius. Posset tamen dici ſm translationem nostram: q̃ hic nõ accipit sanctuarium dei pro tabernaculo moysi: quia positum est in sylo: sicut dictũ ẽ supra. xxviij. ca. Iosue autez fecit ista que scribũt hic in sichem: vt patet in textu vbi dicitur: Proposuit populo precepta atqz iudicia in sichem qui locus bene multo distat a sylo: ⁊ ideo sanctuarium hic potest accipi pro synagoga: in qua cõueniebant habitatores illius loci: causa orationis ⁊ audiendi verbum dei: quia in singulis ciuitatibus ⁊ villis iudei habebant talia loca.

licet haberẽt vnũ templũ tantũ vel tabernaculũ: añꝙ templũ esset factũ: vbi fiebant sacrificia: sicut patet in euangelijs vbi legunt fuisse plures synagoge vtpote in nazareth ⁊ capharnaũ: ⁊ alijs locis stante vnico tẽplo in hierusalẽ: tamẽ ante templi edificationez tẽporibus quibus arca non habuit stabilem masionẽ licitum fuit alibi offerre sacrificia votiua nõ tñ debita: vt dictũ fuit deutero. xij. k En lapis iste erit vobis i testimoniũ. federis renouati cũ dño: ⁊ sicut lapis iste est durabil': ita fedus istõ debz esse ꝑpetuũ l ¶ Q audieritis omnia verba. in hebreo habet': Q audierit oia. scilz ipe lapis: ꝓpter quod dicunt hebrei aliqui: ꝙ ad ſram lapis audiuit: virtute tamẽ divina. Sed hoc videt impossibile: qz ꝙ lapis manẽs lapis habeat sensum auditus vel cognitõem aliquam videtur implicare contradictionez. Itẽ ꝙ habeat actũ 2m̃ qui est audire: ⁊ non habeat actũ ꝑmũ q̃ est ꝓncipiũ huius actus secundi: videt impossibile: quia eiusdem ẽ actus primus ⁊ secundus: ⁊ accipit actus secundus pro operatõe q̃ ꝓsistit in pati siue in agere: qz de hoc sũt varie opiniones: sed audire sentire itelligere siue sint actiones el' q̃ sentit vel intelligit: siue sint passiones eius ab obiecto: tamẽ necessario in sentiẽte vel intelligẽte requiruntꝫ potẽtie sensitiue ⁊ intellectiue q̃ in lapide eẽ nõ possũt Ideo alij põt dici: ꝙ hic accipit lapis ꝑ hominib' existentibus circa lapidẽ illũ: sicut dr deute. xxxij. Audiat terra verba oris mei. i. homines habitates in terra: sicut ibi expositum fuit: ⁊ ſm istũ sensuz ꝓcedit trãslatio nostra: ſm enim ꝙ dicit hieron'. in libro de optimo genere interꝑtandi: optima interꝑtatõ ñ semꝑ fit trãsferẽdo verbuz ex verbo: sed aliqñ melius ẽ trãsferre sensum ex sensu: ⁊ sic est in ꝓposito. m ¶ Et ꝑ hec Hic vltio agit ꝺ morte ⁊ sepultura iosue: ⁊ ꝓz lra: ⁊ occasione huiꝰ ꝓsequenꝫ agit de sepultura ioseph cuz dr: n Ossa q̃z ioseph ⁊c. hoc enim imposuerat eis ioseph Gen. vltio. o ¶ Sepelierunt in sichem. hũc enim locũ dederat iacob ipi ioseph Gen xlviij. p Quem eme. ia. ⁊c. cẽtũ nouellis ouibus. in hebreo hz: Lentũ obulis. ⁊ eodẽ mõ hz Gen. xxxiij. vbi fit mentio de ista emptõe. Cõsequenꝫ fit mẽtio de morte eleazari sacerdotis: cuz dicitur. Eleaçar q̃z. ⁊ de sepultura eius cuz dicit: q ¶ Sepelierũt eũ in gabaath filij eius. successerat enim phinees in hereditate patris sui ⁊ iõ ille locus iam dicebat ipꝰ phinees. In aliquibus autẽ libris interponitur: et: dicendo sic: Et sepelierunt eũ in gabaath phinees ꝛ filij eius. ⁊ tunc mutat ſnia: sed li: et: nõ est in hebreo: nec i libris correctis.

En lãpis iste erit vobis i testimoniũ ꝙ audieritis oia verba dñi que locutus ẽ vobis: ne forte postea negare velitꝫ ⁊ mẽtiri dño deo vro. Dimisitqz pplm singulos in possessionẽ suã. Et põst hec mortuus ẽ iosue filius nun seruus dñi centũ decẽ annorꝫ: sepelierũtqz eũ i finib' possessionis sue in thamnathsare: que sita ẽ in monte ephraim: a septentrionali pte montis gaas. Seruitqz isrl̃ dño cũctis diebꝰ iosue ⁊ seniorꝫ qui lõgo vixerãt tpe post iosue: ⁊ q̃ nouerãt oia opa dñi que fecerat i israel. Ossa quoqz ioseph que tulerãt filij isrl̃ de egypto ſsepelierũt in sichez in parte agri q̃ẽ emerat iacob a filijs emmor patris sichem cẽtũ nouellis ouibꝰ ⁊ fuit in possessionẽ filiorꝫ ioseph. Eleaçar quoqz filꝰ aaron mortuus est. sepelierũt euz i gabaath phinees filij eius: que data est ei in monte ephraim.

¶ Explicit liber iosue.

¶ postilla fratris Nicolai de lyra sup libꝝ iosue finit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Postilla super librum iudicum incipit. Lap. primū.

SUscitauit dñs iudices qui liberarēt eos de deuastātiū mālb'. Judicū. ij. Sicut in libro Josue a quo icipiūt libi hiſtoriales agitur de ire pmiſſiōis igreſſu vl' poti' ō deo filios iſrael in terraz pmiſſiōis introducēte. Ita in alijs libris hiſtorialib' agit de populi iſrael dictaz terrā inhabitātis gubernatione vl' pgreſſu: vl' poti' de deo dictuz populū gubernāte. qz ſicut in tota ſacra ſcriptura de' abſolute eſt ſbiectū: ita in partialibus libris deus eſt ſbiectū ſub ratiōibus cōtractis ſicut dictum fuit ibidē. deus autez populum iſrael gubernauit z direxit tripliciter. Primo per iudices vſqz ad Saulē regez. Secūdo p reges a ſaule vſqz ad babylōis trāſmigratiōez. Tertio per pōtifices a reditu captiuitatis babylonice vſqz ppe temp' chriſti: qñ iohānes hircan' qui deſcendit de machabeis: primus poſt captiuitatē babylonicaz impoſuit ſibi diadema regiū. De pma igit gubernatōe vel potius de deo primo modo gubernāte agit in hoc libro iudicū. z hoc eſt qō dicit vbuz paſſūptuz: Suſcitauit dñs zc. In quo tria tāguntur. Primū eſt dei pſidētis clemētia: cum dicit: Suſcitauit dñs. Secūdū eſt medij obſequētis deceētia ibi iudices q liberarēt eos. Tertiuz eſt populi gemētis indigētia ibi: de deuastātiuz mālb'. Ad plenioꝛē intellectū iſtoꝛ triū cōſideradū q iudices qui rexerūt pplz vſqz ad tēpus ſaulis regis nō regebāt per modū impij: ſeu alicuius dominij: ſed tm̄ p modū miniſterij exhoꝛtatōis z cōſilij. deus eiz retinuerat ſibi iſtud dominiū: z ideo cuz filij iſrl liberati eēnt p gedeonem de mālbus madian: vt habet. j. viij. caplo: z ei dicerēt: dñare nr̄i tu z fili' tuus: z fili' filij tui. Rndit: nō dominaboꝛ vīi: nec dñabit in vos filius meus: ſed dñabit dñs. Et ideo ppt̄ tale dominiū dei imediatū facili' z frequētius cōdeſcēdebat dñs ad caſtigāduz pplm paterna coꝛrectōe: z ad liberādū maīna ꝓſolatōe: ſicut pz intuēti huius libi ocurſuz. Cōſideradū etiā q licz deposſet oia imediate regere p ſeipm: tñ ad ſeruādū vniuerſitatis pulchritudinē z ordinē regit inferioꝛa p media: z ſic pplm iſrl gubernauit per iudices tanq̄ p miniſtros idoneos z decētes: q ppt̄ excellētiā virtutis q̄duz ad plēs erāt qſi mediatoꝛes ipſi' dei ad pplm: z ppt̄ affluētiā pieratī qua pplo in afflictiōe poſito cōpatiebāt erāt quaſi mediatoꝛes pplī ad deū impetrādo eius auxiliū. Et ppt̄ iſta dicit. j. ij. ca. Cūqz dñs iudices ſuſcitaret in diebus eoꝛ flectebat miſericordia: z audiebat afflictoꝛ gemit': z liberabat eos de cede vaſtantiū. De his vero trib': videlz ō diuinis condeſcēſionibus: z liberatōib' populi ab afflictiōibus z iudicū ſuſtētationibus eſt totꝰ decurſus huiꝰ libi: vt pz exſequētibus. Primo igitur per modū ꝓlogi pmittit materie huiꝰ libi breuis ꝓlibatio z ſecūdo ſbdit hiſtorie narratio: capi. iij.

Incipit liber ſopthim: quez nos Judicū appellamus. Caplm. I.

OSt mortē Josue. ꝓſuluerūt filij iſrael dñz dicentes: Quis aſcēdet ātē nos contra chananeum: z erit dux belli? Dixitqz dominus: Judas aſcendet. Ecce tradidi terram in manu eius. Et āit Judas ſymeoni fratri ſuo: Aſcende mecū in ſortem meā: z pugna cōtra chananeuz: vt z ego pgā tecū in ſortē tuaz. Et abiſt cum eo ſymeon. Aſcēditqz iudas z tradidit dñs chananeū ac pherezeum in manus eoꝛū: z pcuſſerūt in bezech decē milia uiroꝛ. Inuenerūtqz adonibezech in bezech: z pugnauerūt ꝓtra euz: ac pcuſſerūt chananeū z pherezeū Fugit autē adonibezech: quē pſecuti cōprehēderūt cēſis ſūmatib' manuū eius ac pedū. Dixitqz ādonibezech. Septuaginta reges amputatis manuuz ac peduz ſūmitatib' colligebāt ſub mēſa mea ciboꝛ reliquias: ſic feci: ita r̄ddidit mihi deus. Adduxerūtqz eū in hierl̄z: z ibi mortu' eſt. Oppugnantes ergo filij iuda hierl̄z cepūt eā: z pcuſſerūt in oze gladij trādētes cuncta icēdio ciuitatē. Et poſtea deſcēdētes pugnauerūt ꝓtra chananeū qui habitabat in mōtanis: z ad meridiē in cāpeſtrib'. Pergēſqz iudas ꝓtra chananeum qui habitabat in hebꝛon: quod nomen ante vocabatur cariatharbe. Et percuſſerunt ſeſai: achiman: z tholmai filios enach. Et aſcendit inde ad habitatores dabyr: qui nomen habebat ante cariathſepher. Dixitqz caleb: Percuſſori cariathſepher: et ceperit eam: dabo ei achſam filiam meam uxorem. Cepitqz eam othoniel filius cenez frater caleb minoꝛ natu: qui dedit ei achſam filiam ſuam uxorem. Quę cum ad eum duceretur: ſuaſit ei ut peteret a patre ſuo agrum. Illa autem ſuſpirauit. Dixitqz ei caleb: Quid habes? Reſpondit: Da mihi benedictionem: quia terram arentem dediſti mihi: da mihi et irriguum. Dedit ergo ei caleb irriguum ſuperius et inferius. Filij autem cinei cognati moyſi aſcenderunt de ciuitate palmarum cum filijs iuda in deſertum quod eſt ad meridiem arad: et habitauerunt cum populo illo. Perrexit autem iudas cum ſymeon fratre ſuo: et percuſſerunt chananeum habitatorem ſephath: et interfecerunt eum: et uocatum eſt nomen ciuitatis horma. Tulitqz iudas de porta gaza et terminis eius: et de porta aſcalon et terminis eius: et de porta accaron et terminis eius. Fuit autem dñs cum iuda: et tenuit montem: ſed non potuit delere habitatores uallis: quia habebant quadrigas ferreas. Dederunt autem hebꝛon chaleb: ſicut locutus fuerat moyſes: qui et tres filios enach inde deleuit. Habitauerunt autem filij beniamin iebuſeum habitatores hierl̄z: et habitat iebuſeus cum filijs beniamin in hierl̄z uſqz in hodiernum diem. Domus autem ioſeph aſcendit in bethel: et dñs fuit cum eis. Et miſerunt ad explorandum bethel: quę prius uocabatur luza. Et cum uidiſſent exploratores uirum egredientem de ciuitate: dixerunt ei: Oſtende nobis introitum ciuitatis: et faciemus tecum misericordiam. Qui cum oſtendiſſet eis: percuſſerunt ciuitatem in ore gladij: uirum autem illum cum tota cognatione dimiſerunt. Qui abiens in terram cetthim: edificauit ciuitatem: et uocauit nomen eius luza: quod uocatur usqz in hodiernum diem. Manaſſes autem non delet bethſan et filias eius: thanach et filias eius: habitatores dor et filias eius: habitatores ybleam et filias eius: habitatores mageddo et filias eius: cumqz habitare cepiſſet chananeus in terra illa: fecit eum tributarium: nec tamen penitus eiecit. Sed et ephraim non delet chananeum habitatorem gazer: habitauitqz chananeus in medio eius. Zabulon non delet habitatores cetron et habitatores naalol: habitauitqz chananeus in medio eius: et factus eſt tributarius. Aſer non delet habitatores accho et habitatores ſidon: et achſib et helba et aphec et roob: habitauitqz aſer in medio chananei habitatoris terre illius. Neptalim non delet habitatores bethſames et habitatores bethanath: habitauitqz in medio chananei habitatoris terre illius: habitatores tamen bethſames et bethanath tributarii facti ſunt eis. Habitauit autem amoꝛreus filios dan in montibus: et non dedit eis locum ut deſcenderent in campeſtria. Cepitqz habitare in monte heres in aialon et in ſalebim: et aggrauata eſt manus domus ioſeph: et factus eſt tributarius. Termini autem amoꝛrei fuerunt a clivo ſcorpionis petra et deinceps. Et ait angelus dñi ad eos: qui ſteterunt in galgalis contra phaſe: Ego eduxi uos de egypto: et introduxi in terram pro qua iuraui patribus uestris: et dixi: Non irritum faciam pactum meum uobiſcum in ſempiternum: ita tamen ut non inuenias pactum cum habitatoribus terre huius: aras eoꝛum ſubuertite. Et non audiſtis uocem meam: quare hoc feciſtis? Ego quoqz dixi: Non eiciam eos a facie ueſtra: ſed erunt uobis in latera: et dii eoꝛum erunt uobis in ſcandalum. Cumqz locutus eſſet angelus dñi uerba hęc ad omnem populum iſrael: ſublatam uocem flentium: et ploratum: et lamentationem: et ſacrificauerunt ibi dño. Dimiſit ergo iheſus populum: et abierunt filij iſrael unuſquiſqz in poſſeſſionem ſuam: ut occuparent terram. Et ſeruierunt populus dño cunctis diebus iheſu: et omnibus ſenibus qui longo tempoꝛe uixerunt poſt eum: et nouerant uniuerſa opera dñi quę fecerat in iſrael. Mortuus eſt autem iheſus filius nun ſeruus dñi centum decem annoꝛum: et ſepelierunt eum in finibus poſſeſſionis ſuę in thamnathſare in monte ephraim ad ſeptentrionalem plagam montis gaas. Et uniuerſa generatio illius appoſita eſt ad patres ſuos: et alia ſurrexit generatio poſt eos: quę nec dñm nouerat nec opera quę fecerat in iſrael. Feceruntqz filij iſrael malum coram dño: et ſeruierunt baalim: et dimiſerunt dñm deum patrum ſuoꝛum qui eduxerat eos de terra egypti: et ſecuti ſunt deos gentium de circuitu habitantium eoꝛum: et adoꝛauerunt eos: et irritauerunt dñm: dimiſerunt enim eum: et ſeruierunt baal et aſtaroth. Iratuſqz dñs contra iſrael tradidit eos in manus diripientium: et uaſtauerunt eos: et tradidit eos in manus inimicoꝛum in circuitu: nec poterant ultra reſiſtere hoſtibus ſuis. Quocunqz egrediebantur: manus dñi erat in malum eis: ſicut locutus fuerat: et ſicut iuꝛauerat dñs illis: et afflicti ualde nimis. Suſcitauit ergo dñs iudices: qui liberarent eos de manu uaſtantium. Et non audierunt etiam iudices ſuos: ſed fornicati ſunt diis alienis: et adoꝛauerunt eos: cito declinauerunt de uia per quam ambulauerunt patres eoꝛum: qui obedierunt mandatis dñi: et non fecerunt ſic. Et cum ſuſcitaret dñs eis iudices: erat dñs cum iudice: et liberabat eos de manu inimicoꝛum omnibus diebus iudicis. Gemitus enim eoꝛum a facie affligentium et opprimentium eos: miſerebatur eis. Mortuo autem iudice reuertebantur et corrumpebant ſe ſuper patres ſuos: ambulantes poſt deos alienos: et ſeruientes eis: et adoꝛantes eos: non deſinebant a cogitationibus ſuis: et a uia dura in qua ambulare conſueuerant. Et iratus furoꝛe contra iſrael dixit: Quia tranſgreſſi ſunt pactum meum quod mandaui patribus eoꝛum: et non audierunt uocem meam: et ego non addam ut deleam omnes gentes quas dimiſit iheſus filius nun moriens: ut in eis tentem iſrael: utrum ambulent in eis ſicut ambulauerunt patres eoꝛum: an non. Dimiſit ergo dñs gentes has: et non eiecit eas ſtatim: nec tradidit eas in manus iheſu. Hę ſunt autem gentes quas dimiſit dñs ut tentaret per eas iſrael: omnes qui non nouerant bella chanaan: ut tantum ad tempus gnari fierent ſaltem hi qui prius ignoꝛabant ea. Quinque principes philiſtinoꝛum: et omnis chananeus: et ſidonius: et euheus habitator montis libani a monte baalhermon uſqz ad introitum emath. Et erant in tentatione iſrael: ut nouiſſet utrum audirent mandata dñi quę preceperat patribus eoꝛum in manu moyſi. Habitauerunt ergo filij iſrael in medio chananei: cethei: amoꝛrei: ferezei: heui: et iebuſei: et acceperunt filias eoꝛum uxores: et filias ſuas dederunt filijs eoꝛum: et ſeruierunt diis eoꝛum. Et fecerunt filij iſrael malum coram dño: et obliti ſunt dñi dei ſui: et ſeruierunt baalim et lucis. Iratuſqz furoꝛe dñs contra iſrael tradidit eos in manus chuſarſathaim regis meſopotamię: et ſeruierunt ei octo annis. Et clamauerunt ad dñm: qui ſuſcitauit eis ſaluatoꝛem: et liberauit eos othoniel filius cenez frater caleb minoꝛ natu. Et irruit ſuper eum ſpiritus dñi: et iudicauit iſrael: egreſſuſqz est ad bellum: et tradidit dñs in manu eius chuſarſathaim regem meſopotamię: et preualuit manus eius contra chuſarſathaim. Et quieuit terra quadraginta annis: et mortuus eſt othoniel filius cenez. Addiderunt autem filij iſrael facere malum in conſpectu dñi: et fortificauit dñs eglon regem moab contra iſrael: eo quod fecerint malum in conſpectu dñi. Congregauitqz ad ſe filios ammon et amalech: et abiens percuſſit iſrael: et poſſeſſores factus eſt ciuitatis palmarum. Et ſeruierunt filij iſrael eglon regi moab octodecim annis. Et clamauerunt ad dñm: qui ſuſcitauit eis ſalutarem: aod filium gera filium iemini: uirum bilinguem: et manu dextera impedito. Miſeruntqz filij iſrael per eum munuſcula eglon regi moab. Fecit autem ſibi aod gladium habentem ex utraqz parte cubitum: et accinxit eum ſub ueſte ad femur dextrum. Et obtulit munuſcula eglon regi moab: qui erat pinguis nimis. Cumqz finiſſet offerre munuſcula: remiſit populum qui portauerat munuſcula. Ipſe autem reuerſus a ſculptilibus quę erant in galgalis: dixit: Sermo ſecretus mihi eſt ad te rex. Qui ait: Silentium. Et egreſſi ſunt omnes qui aſtabant ei. Ingreſſus autem aod ad eum: inuenit eum ſedentem in cenaculo ſolarij quod ſibi ſoli fieri fecerat. Dixitqz aod: Verbum dei habeo ad te. Et ille ſurrexit de ſolio. Porrexitqz aod manum ſiniſtram: et tulit gladium de dextro femore ſuo: et uulnerauit eum in uentre: ita ut manubrium cum lama ingrederetur: et clauſerit pinguedo ferrum: nec ſtringere illum potuerit: ſed ſtercora egeſſerit. Aod autem egreſſus per ueſtibulum: et claudens oſtia cenaculi: et obſeratis foribus abiit. Cumqz ille exiſſet: uenerunt ſerui: et uiderunt oſtia cenaculi clauſa: et dixerunt: Forſitan dormit in latrina. Et expectantes donec erubeſcerent: quia non aperiebat oſtia cenaculi: tulerunt clauem: et aperuerunt: et inuenerunt dominum ſuum in terra mortuum. Aod autem dum illi tardarent: tranſiit uſqz ad ſculptilia: et ſalutauit in ſecreto ſuo: dicens: Verbum dei habeo ad te. Et ille

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſez ipſi chaleb: cui aſſignata fuit hebron ſpāliter: vt habet Joſue. xiij. k Cui nomē cē.] ideſt ciuitas q̄ttuor ppi q̄ttuor patriarchas ibi ſepultos: vl ppi q̄ttuor gigātes ibidem cōmorantes: vt dictum fuit Joſue. xiij. ⁊ gen. xxiij.

l Percuſſit ſeſai ⁊ hayman ⁊ tholmai. Iſti fuerūt tres gigātes magna fortitudine ꝑditi: ⁊ ꝑ eos fuit q̄ri noie enach. Lra patent ex dictis Joſue. xv. vbi eadem ſnia: ⁊ q̄ſi eadē verba ponūtur. m Filij aūt cineī. Hic ꝓīt ꝑfect' alioz. ⁊ ꝑmo cōuersoz ad iudaiſmū cū dō: Filij aūt cē. Joi cunt cōit expoſitores q̄ iſte fuit fil' iethro q̄ ad ꝑces moyſi vēit cū filijs iſrl ad terraz ꝓmiſſionis: vt habet nūi. x. ⁊ vocatus fuit cin: vl cineus: ⁊ obab Hebrei dicunt q̄ iſte fuit ipemet iethro ſocer moyſi: ſic declaratuz fuit plenī nūi. x. vnde vbi dicitur hic Cognati Moyſi. in hebreo habet: Soceri moyſi. o Aſcēderūt cē.]que ē hieri co: nō q̄ habitarēt in ciuitate q̄ erat deſtructa: nec fuit redificata vſq; ad tps regz iſrl: ꝓut dictū fuit Joſue. vi. ſed hitabāt in rritorio qō fuerāt illi' ciuitatis. p Cū filijs iuda in deſertuz. Dicūt hebrei q̄ illuc iuerūt ad manēdū vt addiſcerēt legē ab othoniel: q̄ erat eodē' in ea. q Abiit aūt Hic q̄ñter agit de p̄fectu trib' ſymeō: ⁊ pz lra vſq; ibi: r Vocatūq; ē cē.] hoc nō eſt in hebreo: ſz addituz fuit a tranſlatore nr̄o: ad oſtēdēduz ſignificatōez hui' nois horma: de cui' ſignificatiōe dictū fuit plenī' Joſue. vi. ⁊ leuitī. vlt. tū h accipit ꝑ deſtructiōe pfecta: q; ciuitas iſta fuit fundit' euerſa. ſ Cepitq; iudas. Hic reuertitur ſcriptura ad deſcribēdū ꝑfectū iude cū dō Cepitq; iudas gaſā cē. Nō eſt intelligēdū q̄ cepit tūc iſtas ciuitateſ q̄ erāt philiſtīoz: ſz accepit aliq̄ ptinētia ad iſtas cūi' nomē fuit ātiq' caria charbe.]percuſſit ſeſai et haymā ⁊ tholmai: atq; inde ꝑfectus abijt ad habitatores dabir: cui' nomē uetus erat cariathſepher. i. ciuitas litterarū. Dixitq; caleph: Qui pcuſſit cariathſepher: ⁊ uaſtauerit eā dabo ei axam filiā meaz uxorez. Cūq; cepiſſet eā othoniel fili' ceneç frat caleph minoz dedit ei axam filiā ſuā cōiugē. Quā pgentē in itinere monuit uir ſu' ut peteret a pre ſuo agrū. Que cū ſuſpiraſſet ſedēs i aſino dixit ei caleph: Quid bēs at illa rndit. Da mihi bn̄dictionē qa trā arētē dediſti mihi: da ⁊ irriguā aquiſ Dedit ergo caleph irriguaz ſupi' ⁊ irriguū iferi'. Filij aūt cineī ꝓgnati moyſi] aſcēderūt ō citate palmaz cūz filijs iuda i deſertū ſorti ei' qō ē ad meridiē arath: ⁊ hitauerūt cū eo. Abijt aūt iudas cū ſymeone fre ſuo ⁊ pcuſſerūt ſiml chananeū: qui habitabat in ſephat: ⁊ interfecerūt euz. Vocāt̄q; eſt nomen urbis horma. i. anathema. Cēpitq; iudas gaſā cū finib' ſuis: ⁊ aſchalonē atq; accaron cuz terminis ſuis. Fuitque dn̄s cum iuda: ⁊ mōtana poſſedit. Nec potuit delere habitatores uall: qa falcatis currib' abūdabāt. Dixitq; caleph ad othoniel fili' ceneç frat' ſui: Qui percuſſerit ciuitatē cariathſepher et ceperit eā dabo ei uxorem filiā meaz. Cūq; cepiſſet eā othoniel fili' ceneç frat caleph minoz dedit ei axam filiā ſuā cōiugē. Quā pgentē in itinere monuit uir ſu' ut peteret a pre ſuo agrū. Que cū ſuſpiraſſet ſedēs i aſino dixit ei caleph: Quid bēs at illa rndit. Da mihi bn̄dictionē qa trā arētē dediſti mihi: da ⁊ irriguā aquiſ Dedit ergo caleph irriguaz ſupi' ⁊ irriguū iferi'. Filij aūt cineī ꝓgnati moyſi] aſcēderūt ō citate palmaz cūz filijs iuda i deſertū ſorti ei' qō ē ad meridiē arath: ⁊ hitauerūt cū eo. Abijt aūt iudas cū ſymeone fre ſuo ⁊ pcuſſerūt ſiml chananeū: qui habitabat in ſephat: ⁊ interfecerūt euz. Vocāt̄q; eſt nomen urbis horma. i. anathema. Cēpitq; iudas gaſā cū finib' ſuis: ⁊ aſchalonē atq; accaron cuz terminis ſuis. Fuitque dn̄s cum iuda: ⁊ mōtana poſſedit. Nec potuit delere habitatores uall: qa falcatis currib' abūdabāt. Dixitq; caleph ad othoniel fili' ceneç frat' ſui: Qui percuſſerit ciuitatē cariathſepher et ceperit eā dabo ei axam filiā meaz uxorez

Universidad de Deusto
Biblioteca

scilicz ad flagellādū: sicut ante trālgressiōez fuerat sup eos ad adiuuādū. n Suscitauitqz dñs. Hic ꝓnter pōt pūctiōis sbleuatio: qz filij isrl in afflictiōe positi recurrebāt ad dñm: qz vexatio dat intellectū: z tūc de' p iudices qs suscitabat pbebat eis rmediū: sz postea reuertebanť ad vōitū: z iō reitabat diuia pūctio: z iterz sbleuatio modo pdicto: sic patebit in seqntib' hui' libri: cui' materia h breuit plibaf: z pz lita vsqz ibi: o Et ego rē.] Expletia ātfit vt cognoscaf alicd ignotū: z iō nō ex pte de' alicd ad hoc qd alicd fiat sibi notuz: cum nihil lateat ipz. Sed dicit expiri alicd vt per hoc alicqua fiāt nota alijs q erāt eis ignota. z hoc modo deus expiebat filios isrl in gentibus pdictis: qa gdiu seruiebāt dño pualebāt eis: qñ aūt delinqbāt dñm eis sbūciebatur z p hoc obedientia z iobediētia filioz isrl ad deū hoibus erant note. Capi. III.

Hec sunt gētes postq pmisa est hui' libri pfatio: hic ꝓnter describit historie narratio. Et pmo historia texitur: secūdo triplex casus iducitur. xvij. cap. Prima aūt diuidit in septez partes fm septez tribulatiōes qs passi sunt filij isrl pro peccati suis: z a qbus petētia ducti liberati sūt per duodecim iudices sibi succedētes. Due p me tangūtur in hoc caplo. ttia cap. iiij. qrta ca. vj. qnta ca. ix. sexta ca. x. septia ca. xiij. Presens aūt ca. diuidit in duas partes fm duas tribulaque in eo tanguntur. secūda ibi: Addiderūt autē. Circa pmū pōitur ad pdicta ꝓtinuatio. secūdo describit pma tribulatio ibi: Itaqz filij isrl. In fine pcedētis capli habet qd deus dimisit gentes inter filios isrl: vt expiret eoz obediētiaz z inobediētia: z ideo in pncipio hui' capli per modū ꝓtinuatiōis ad pdicta ostēdit que fuerūt ille gētes cum dicit: a De sunt gentes: scz que postea noiant. b Quas dñs rē. Scz q tuz ad artez pliādi: locutus est z iurauit eis: z vehemēter afflicti sūt. Sū scitauitqz dñs iudices qui liberarēt eos de vastātium manib': sed nec eos audire voluerunt: fornicantes cuz dijs alienis: z adorantes eos. Cito deseruerunt viaz p quā ingressi fuerant pres eoruz: z audiētes mādata dñi omia fecere cōtraria. Cunqz dñs iudices suscitaret: i diebus eoruz flectebatur mia: z audiebat afflictoz gemitus: z liberabat eos de cede vastantiū. Postqz autē mortuus eēt iudex reuertebanť: z mlto faciebāt maiora qz fecerāt pres eoruz sequētes deos alienos seruiētes eis: z adorantes illos. Non dimiserūt adinuētiones suas: z viam durissimā p quaz ābulare cōsueuerāt. Iratusqz ē furor dñi in isrl: z ait: Quia irritū fecit gens ista pactuz meū quod pepigeraz cum pribus eoz z vocez meaz audire ꝓtempsit: et ego nō delebo gentes qs dimisit iosue: z mortu' est: vt in ipsis expiar israel vtrū custodiant viā dñi:] z ābulent i ea: sicut custodierant pres eorū: an nō. Dimisit ergo dñs oēs nationes has: z cito subuertē noluit: nec tradidit i manu' iosue. .III.

Hec sūt gentes quas dñs dereliquit vt eruditet i eis israelem:] z oēs q ñ nouerāt bella chanane oruū: z p'ea discerent filij eorū certare cuz hostibus: z hr consuetudinē pliandi: qūnqz satrapaf philistino rū:] omnēqz chananeuz z sidoniuz: atqz eueū qui habitabat i mōte libano de mōte baal hermon vsqz ad introituz emath. Dimisitqz eos vt i ipsis expiretur israel vtrū audirēt manda ta dñi q pceperat pribus eorū p manū moysi: an non. Itaqz filij isrl habitauerūt in medio chananei z ethei z āmorrei z pherezei z euei z iebuzei: z duxerūt vxores filias eoz: ipsisqz filias suas filijs eorū tradiderūt: et seruierūt dijs eoz. Fecerūtqz malū i ꝓspectu dñi: z obliti sūt dei sui seruientes baalim z astaroth. Iratusqz ꝑ isrl dñs tradidit eos i manus chusanrasathaiz regis mesopotamie:] seruierūtqz ei octo annis. Et clamauerūt ad dñz qui suscitauit eis salvatorem:] z liberauit eos othoniel videlz filiū cenez frem caleph minorē: fuitqz i eo spūs dñi: z iudicauit israel. Egressusqz est ad pugnā: z tradidit dñs i manu' eius cusarasathaiz regē syrie z oppressit eū. Quiescitqz terra q dragita ānis: z mortu' ē othoniel filius cenez. Addiderūt autem filij isrl facere ne fierent ignaui ex dissuetudine armoz. Ista enim fuit vna causa inter alias quare dimisse sunt iste gentes: vt dictū fuit iosue. xiij. c Quinqz satrapas rē.] idest regulos vel pncipes secūdum numerū quinqz ciuitatū principaliū: scz Azoti: geth: gaza: ascalon: acharon. Et dicuntur satrape ꝙsi satis pati vel satis sapientes. Letera patent ex dictis. d Itaqz filij isrl. Hic cōsequenter describit turbulatio prima q fuit per regē syrie. Circa qua pmo describit causa pa filioruz israel cum dicit:

e Duxerunt vxores z filias eoruz rē. quod erat eis ihibitū deutero. vij. f Et seruierūt dijs eorū. qz viri etiaz sapiētes aliquādo trahunt ad idolatriam p mlieres: vt dī o salomōe. iij. regū. xj. Secūdo subdit pena inflicta cuz dicitur:

g Iratusqz dñs rē.] Mesopotamia est ciuitas syrie: z tūc erat metropolis hui' regni: z dī mesopotamia a meso qd est mediū: z potamos qd ē fluuius: qz erat in medio duoz fluminuz: ista tn inīptato ē fm ideoma grecū In hebreo enī habet: Aran fluuiorū: z clamauerūt ad dñm vexati z nimis afflicti. tertio subditur sublevatio mia: cuz dicit: h Qui suscitauit eis rē.] z pz lia vsqz ibi:

i Quieuitqz terra. xl. ānis. i ista tn. xl. ānis includūtur octo anni afflictiōis pdicte alit nō hēretur certus numer' ānoz fūdatiōis templi p salomōez: put describit. iij. regū. vj. qz tps ibi determinatuz ꝓputatur p tpa iudicum z regū qui fuerūt vsqz ad tps illud: put declarabitur dño ꝓcedēte qñ veniemus ad locū illuz. k Addiderūt aūt. Hic pōit secūda tribulatio q fuit p regem moab: que primo describitur.

Et secūdo de tertio iudice addit: ibi Post hūc rē. Circa pmū primo describit filioz isrl culpa: cū dī: Addiderūt aūt filij rē.] Secūdo subdit pena: cū dī: l Qui ꝓfortauit rē.] ad cos debellandū. m Et copulauit ei. i. fedare iunxit. n Filios ammon rē.] ut cēt potē

o Atqz possedit rē]. i. hiericho: nō quia cēt recedifica ta: sed qz accepit totū territoriū illud. vñ filij isrl territi reddideřt ei tributū: iō subdit: p Seruierunt qz filij israel rē. Tertio subdit penitētia: cū dicitur: q Et postea rē.] nimis afflicti ō tyrannide eglō. Quarto sb iungitur dei misericordia: cū dī: r Qui suscitauit rē.] Circa qō sciendū q iste aioth liberauit ppl'm p hoc q interfecit regem pdcm: quando missus fuit ad reddēdū ei tributū. Primo igitur describitur ipius aioth cōditio. secūdo ei' legatio: ibi Miseruntqz. tertio eglon interfectio: ibi Cunqz obtulisset. quarto exercit' eglon debellatio: ibi Aioth aūt. Circa p mū ꝑditio aioth describit ex genē: cū dī: s Filiū gera rē.] Ex hoc dī q erat de tribu beniamin. secūdo describit quātū ad psonā: cū dī: t Qui vtraqz rē] i. ita faciliter z fortiter vtebat sinistra sicut z dextera: hebrei aūt dicūt sic: Debilis manu dextera: nō q eēt impotēs in illa pte: sz qz meli' z ꝓmptu' iuuabat se de sinistra: gall. esclenchier: z tale) aliqn sūt optimi bellatores qz tāto min' pōt puideri ict' eoz quāto magis est incōsuetus. v Miserūtqz. Hic ꝓnter describit ei' legatō cū dī: Miserūtqz filij rē] tāquam p solēnem nūcium x Munera. i. tributū. y Qui fecit rē]. i. scindētes in vtroqz latere. z Habēte in medio capulū. hoc n est in hebreo: sed illud qō sequtur imediate ꝓiungit lre ꝑcedenti sic: Fecit sibi gladium ancipitem lōgitudinis palme man'. in hebreo hr longitudinis parue: ad hoc q min' apparēt: vñ sbdit: a Et accinct' ē rē]. i. palliū militare: ut dicūt expositores cōiter: tn in hebreo habetur: in dextero femore: qz melius iuuabat se de sinistra scōm q dicūt hebrei. Illi aūt d meli' se iuuant de dextera: cingūt gladiū ad ptem sinistram. scōm aūt translationē nr̄az: que dicit q equaliť se iuuabat de vtraqz manu. discūt expositores q hoc fecit ad hoc q min' apparet gladi': vel q videret in armis inexpert'. b Cunqz obtulisset. Hic cōsequēter describit ipsius eglon interfectio z modus interfectionis: qz aioth nō interfecit eū statim: sed recessit inde facta sua legatōe: z hoc est qō dicit: b Cunqz obtulisset rē.] ad deferendū munera predicta. c Et reuersus rē.] vsqz ad locū illū rediret cū sociis suis: sz qñ vidit idola q eglō posuerat i galgal: quē locū hebrei reputabat sctm: eo q ibi p' mansērāt p' trāsitū iordanis: z circūcisi fuerāt: z pascha celebrauerāt: ut hr Iosue 4° z 5°. Et qz arca testi z tabernacl fuerūt ibi q̄sqz trāslata fuerāt i sylo vt dcm fuit Josue. xviij. qō fecerat eglon in cōtemptuz loci sacri: sic antioch' epiphanes posuit idolū in templo dñi: ut hr pmo Macha. j. capi. ex hoc fuit accensus aioth ad uertēdo ut iterficeret regē eglō. d Verbū secretū rē.] z accipit h vbū p re significata vbo: qz itēdebat eū occidē in secreto. i apto. n. nō potat ppi assistētes. e Et ille rē] ꝓuēdo q oēs exirēt vt pz lr̄az seqntē

f Verbū dei rē]. q. d. oz q surgas ppter reuerētiā vbi dñi: nec oportet hic aioth dementacio excusari: maxime qz illud mē dacium nō fuit pniciosū: sed magis officiosum: qz fuit ordinatū ad interfectionē idolatre pessimi z tyranni sup populū dei: ppter qō ꝓmendat aioth: non aūt ppi mēdaciū sicut Exo. pmo ꝓmēdant obstetrices: eo q saluauerunt pueros hebreoz: nō aūt ppter mēdaciū qō dixerūt regi mendaciter se excusātes. g Et tulit sica. i. gladiū q sic noiatur a sonitu quē facit qñ de vagina extrahit. h Ut capulus rē.] capul' est manubriū sic fem qō supeminet vagine: z vocat gall. heuth. i Nec eduxit gladiū. tū qz retentus erat in adipe: tū qz festinauit fugē. k Alui stercora ꝓcuerūt. In his eni q moriūt uiolēter egestiones solent exire: sicut suspēsi emittūt vrinā vel aliqd tale. l Aioth autē rē.] ne aliqs itraret ad regē z ueniret ipse mortuus donec eēt elōgat'. m Et obfirmatis sera. ifra dī q fui regi tulerūt clauē ad apiendū ostiū: z iō dicendū q plures erant ibi claues: q̄z vna tn aioth secū portauit: vl q ostiū sic erat fem q p ipulsionē claudebat: sz nō poterat apiri sine claue: sic mō fit in plurib' ostijs. n Per posticū rē.] i heb. hr porticū: q̄ solet fieri i domib' magnatoz. z vr̄ lia nr̄a cōrupta p scptores ppi silitudinē lr̄az. o Seruiqz

regis ingressi. nō cenaculū i quo erat rex: vt pꝫ i textu: sed porticū q̄ erat an̄: a qua se aliquātulū elōgauerat: ⁊ post exitū aioth ibidē redierūt: stātes ibi p aliqd̄ spaciū tēporis p pter cām q̄ exp̄mit i textu: ⁊ pꝫ lr̄a. p ❡ Venitq̄ȝ i seyrath Hic consequenter describitur debellatio exercitus eglon: quia videntes ex insperato regeȝ mortuum: fugit mēs ⁊ consiliuȝ ab eis: vt de exercitu holofernis dr̄ Judith. xv. qn̄ sciuerunt eū mortuū: ⁊ iō aioth potuit eos cuȝ paucis debellare: iō dixit ad socios:

q ❡ Seq̄mini me ⁊c̄.] i. locū illū p quē homines pn̄t trāsire de terra pmissionis i terram moab. Eglō enī cuȝ suo exercitu accepat ptē tre pmissiōis ut pꝫ ex supradictis: ⁊ ibi erat. cetera patent. r Post hūc fuit sangar. sꝫ isto nō legit aliq̄ nōbilis tribulatio: sꝫ pacē factā sb aioth cōseruauit: nec pmisit philisteos eis dn̄ari: iō sb̄ditur

s ❡ Qui pcussit ⁊c̄.] In hebreo hr̄ stimulo vobis. iste videtur fuisse hō rustican⁹ ⁊ fortis: ⁊ forsitan de ligno in q̄ erat aculeus ad pungendū boues fec̄ lanceā vel hastam ad pugnādū: ⁊ aliq̄s alios iduxit ad sil'e faciēdū: q² nō ē verisil'e q⁹ ipse sol⁹ sexcentos viros iterfecerit: ⁊ sic h accipit singulare p plurali .s. stimulo p stimulis: sic frequenter fit i sacra scriptura: vn̄ Exo. viij. venit musca grauissima i. multitudo muscaꝝ.

Cap. IIII.

ADdiderūtq̄ȝ. Hic ponitur tertia tribulatio p Jabin regem chanaan. Et p⁹ describit h tribulatio. 2⁹ diuia liberatio: ibi Erat aūt delbora. 3⁹ grāꝝ actio: ibi cap. v. Circa p̄mū premittit filioꝝ israel culpa: cū dr̄: a ❡ Addiderūtq̄ȝ filij isrl' ⁊c̄.] q² plura mala fecerūt q⁹ an̄. b Post morteȝ aioth nō facit mētionē de tpe sangar: q² fuit breue: ⁊ iō cōputatur sb tpe aioth. 2⁹ sb̄dit debita pena: cuȝ dr̄: c ❡ Et tradidit ⁊c̄.] Josue. xj. dr̄ q⁹ Josue istā ciuitatē cōbussit. ad qd̄ dicendū q⁹ chananei p̄ualētes postea reedificauert eā. d Ipse aūt ⁊c̄.] sic noiat: q² hoies de diuersis nationibus collecti erāt ibi. e ❡ Erat aūt delbora. Hic cōsiter describit liberatio populi a dicta tribulatione: vbi p⁹ ponit diuina reuelatio. 2⁹ ppl'i cōgregatio: ibi Qui accersitis. 3⁹ hostiū debellatio: ibi Dixitq̄ȝ delbora. Circa p̄mū dicitur: e ❡ Erat aūt delbora ppbetes. i. hn̄s spiritū ppbetie: qd̄ exp̄mit eo q⁹ iudicabat ppl'm: vt sic fragilitatē sexus releuarꝫ prophetie spūs. f ❡ Vxor lapidoth. Dicūt expositores nostri cōit q⁹ iste lapidoth fuit idē q̄ barach: ⁊ allegāt ad hoc dictū hebreoꝝ. Sꝫ occurrit h dubium: q² postea sb̄ditur q⁹ ipa manebat in mōte ephraim: ⁊ q⁹ ide misit ⁊ vocauit barach de cedes: q̄ erat i sorte neptalim: ⁊ sic non vr̄ q⁹ fuerit vir ei⁹: q² sepatiȝ hitabāt ⁊ i diuersis tribib⁹: ⁊ iō dicit Ra. sa. q⁹ lapidoth nō ē nomē p̄pum sꝫ cōe: ⁊ significat lichiniariā: q² faciebat lichinia p lucernis q̄ ardebāt i tabernaculo dn̄i: ⁊ sic vbi hēm⁹ vxoreȝ lapidoth dicunt mulierē lichinatricē. Si aūt anti q̄ iudei dixerunt put dicūt expositores predicti: nescio. Sꝫ moderni sequūt dcm̄ Ra. sa. g Que misit ⁊c̄.] p reuelationē dn̄i: iō sed'tur: h ❡ Precepit tibi dn̄s. i. n̄ dico tibi auctoritate mea: sꝫ diuia i In montē thabor. i. q̄ transfiguratus fuit dn̄s iesus xp̄us coram Petro Jacobo ⁊ Johāne: de qua trāsfiguratōe hr̄ Matth. xvij. k ❡ Ego autē ⁊c̄.] immittēdo ei volūtatē p̄liādi cō te. l Dixitq̄ȝ ad eā ⁊c̄.] q. d. tu hēs spūȝ ppbetie: n̄ ego: ⁊ iō poteris scire tp̄s ⁊ horā belládi. m ❡ In manu ⁊c̄.] vt pꝫ i sequē. postea n Qui accersit. h ponit cōgregatio ppl'i ad belladum: ⁊ p⁹ ex pte barach: cū dr̄: n Qui accēsit ⁊c̄.] Aber āt cyne⁹. h⁹ iipōit h: eo q⁹ iabel vxor aber intfec sysarā. Iste āt Aber dr̄ cyne⁹ eo q⁹ descēdit de iethro q̄ vocatus fuit cyn l' cyne⁹ ⁊ obab: sic dcꝫ fuit supra. j. c. ⁊ Nu. x. vn̄ qd̄ sb̄dit: Cognati moysi. i. he. hr̄ soceri moysi. o ❡ Recēs

ido loꝝ vn̄ reuersus fuerat Venitq̄ȝ i seyrath: ⁊ statim insonuit buccina in monte ephrai: descēderūtq̄ȝ cū eo filij isrl' ipso i frōte gradiente: q dixit ad eos: Seq̄mini me. Tradidit enī dn̄s iimicos nr̄os moabitas i manus nr̄as. Descēderuntq̄ȝ post eū: ⁊ occupauerūt vada iordanis:] q̄ trāsmittūt i moab: ⁊ nō dimisert trāsire queq̄ȝ: sꝫ pcusserūt moabitas i tpe illo circit decē milia oēs robustos ⁊ fortes viros: null⁹ eoꝝ euadē potuit. Hūiliatusq̄ȝ est moab i die illo sub manu isrl': ⁊ q̄euit t̄ra octagita annis a p̄lijs. Pōst hūc fuit sangar] fili⁹ anath: q pcūssit de philistijm sexcentos viros vomē:] ⁊ ipe quoq̄ȝ defendit israel. IIII.

ADdiderūtq̄ȝ filij isrl' face malū] i cōspectu dn̄i pōst mortē aioth: ⁊ trādidit illos dn̄s in man⁹ iabin regis chanaā: q regnauit i asor:] habuitq̄ȝ duceȝ exercit⁹ sui noie sysaram. Ipse aūt habitabat in aroseth gētiū.] Clamauertq̄ȝ filij isrl' ad dn̄ȝ: Nongētos enī hēbat falcatos currus ⁊ p vigīti ānos vehement opp̄sserat eos. Erāt aūt delbora prophetes vxōr lapidoth: q̄ iudicabat ppl'm i illo tpe: ⁊ sedebat sub palma q̄ noie illi⁹ vocabat: inter rama ⁊ bethel i monte ephraim: ascēdebātq̄ȝ ad eā filij isrl' i oē iudiciū. Quē misit ⁊ vocauit barach] filiū abinoem de cedes neptalim: dixitq̄ȝ ad eū: Porē cepit tibi dn̄s de⁹ isrl': Vade ⁊ duc exercitū i mōntē thabor: tollesq̄ȝ tecū decē milia pugnatoꝝ d̄ filijs neptalim ⁊ de filijs çabulon. Egō aūt adduccā ad te in loco torrētis cyson sysarā] p̄ncipē exercit⁹ iabin ⁊ currus ei⁹: atq̄ȝ oēm multitudinem: ⁊ tradā eos in manu tua. Dixitq̄ȝ ād eā barach Si venis mecū: vadā:] si nolueris uenire nō pgā. q̄ dixit ad eū: Ibo qdē tecum sed i hac vice victoria non reputabit tibi: q² in mānu mlieris tradet sysara. Surrexit itaq̄ȝ delbora: ⁊ prexit cū barach in cedes. Qui āccersitis çabulon ⁊ neptalim ascēdit cuȝ decē milib⁹ pugnatoꝝ habēs delborā in comitatu suo. Aber aūt cyneus recēsserat quondā a cetis cyneis fratrib⁹ suis filijs obab cognati moysi ⁊ tetenderat tabernacula vsq̄ȝ ad vallem: que vocat sennim: ⁊ erat iuxta cedes.

serat quondā a ceteris cyneis: q̄ habitabāt i sorte iude ut dcm̄ est supra p̄mo capi. secūdo describit cōgregatio ppl'i ad p̄liū ex pte sysare: cū dr̄: p ❡ Nunciatumq̄ȝ est sysare ⁊c̄. ⁊ pꝫ lr̄a. q Dixitq̄ȝ delbora. Hic cōsiter describit hostiū debellatio. ⁊ secūdo ducis interfectio: ibi Sysara aūt. Circa p̄mū dicitur q ❡ Dixitq̄ȝ delbora ⁊c̄.] p reuelationē diuinam r Surge. ad pugnā. s ❡ Hec est enī ⁊c̄.] videt q⁹ cōtrariū dicat supra i manu mlieris tradet sysara. dicendū q⁹ vtruq̄ȝ verū est: q² fuit tradit⁹ in manu barach ad debellādum ⁊ fugādū: ⁊ in manu mulieris ad iterficiēdum. t Perterruitq̄ȝ dn̄s sysarā ⁊c̄. q² fulgura ⁊ coruscatiōes ⁊ lapides grandinis imense magnitudinis ceciderūt sup exercitū ei⁹: ita q⁹ nō poterāt sustinere: sed multi mortui sūt: ⁊ alij fugerūt ⁊ in fugiēdo occisi sūt: iō sb̄ditur: v ❡ Et ois hostium ⁊c̄.] Hic consequēter describitur ducis interfectio p modū q̄ sequit: cū dr̄ Sysara aūt fugiēs peruenit ad tentoriū iabel vxoris aber cynei. Cui⁹ cā sb̄dit. x Erat āt pax ⁊c̄. ⁊ iō illuc diuertit secur⁹: ⁊ marie q² iabel iuitabat eū dicēs: y Intra ad me domine mi ⁊c̄. Iste aūt mod⁹ loquēdi. s. ingressus viri ad mulierē: frequēter accipit in scriptura p cōcubitu carnali: nō tamen semp: sed h accipit pro securitate refugij. a ❡ Que aperuit vtrē lactis. petēti aquaȝ dedit lac ad bibendū: q² pot⁹ lactis aggrauat corp⁹ hōis: ⁊ inducit somnū. cetera patēt vsq̄ȝ ibi: b ❡ Ingressa abscondite non a tabernaculo: sed ab ostio tabernaculi vbi sysara rogauerat eā stare: ⁊ similit venit iuxta eū ad ipsū interficiēdū: iō sb̄dit: c Posuit supra ⁊c̄.] Moderni grāmatici: ⁊ marie huguitio dicūt q⁹ puerile est dicere timpus: sed debet dicē tp̄s: sꝫ hoc nō multū valet: q² sacra scriptura nō sequit regulas modernas grāmatice: quia antiquit⁹ erat al⁹ mod⁹ loquēdi: sicut Matth. viij. hēt dico huic veni ⁊ venit: ⁊ alio vade ⁊ vadit: ⁊ tn̄ sꝫ modernos grāmaticos debēt dici alij i datiuo. d ❡ Qui soporē ⁊c̄.] q² inter soporē ⁊ mortē nō fuit interualluȝ temporis. cetera patēt i lr̄a. Circa hoc q̄rit vtꝝ iabel male fecerit iterficiēdo sysarā: ⁊ vr̄ q⁹ sic: q² in textu dicit: q⁹ pax erat tūc tp̄is int iabin regē ⁊ domū aber cynei. Ex quo vr̄ q⁹ fedus erat int eos: ppter qd̄ sysara securi⁹ intrauit tabernaculū iabel: ⁊ iō iabel cō fedus initū videt fecisse: ⁊ p cōns cō dictamē iuris nāl'is qd̄ semp ⁊ apud oēs est illicitū. Itē pmiserat ei securitatē: vt pꝫ in textu: ⁊ postea latēter iterfecit eū: ⁊ sic pditorie vr̄ egisse. Contra q² i cantico delbore q̄ habuit spiritum dn̄i: vt pꝫ ex p̄dictis cōmendat iabel de facto isto: vbi dicit: Bn̄dicta inter mulieres iabel. ⁊ seq̄t percussit sysarā q̄rens in capite vulneris locū. Ad h⁹ dicēdū q⁹ in scō mulieris aliq̄ fuerūt vituperabilia ⁊ mala: videlicet falsitas in verbis ⁊ signis: qb⁹ ondebat se velle euȝ ptegē dicens: Intra ad me dn̄e mi ne timeas. cū tn̄ itenderet eū occidē ⁊ de hoc nō cōmedat in scriptura: q² talia nō pn̄t bn̄ fieri scōm phos nec scōm doctores sactos de hac mā loquētes: ⁊ de h⁹ nō cōmēdabat in scriptura: sꝫ de bono affectu quē habuit ad liberādū ppl'm de manu tyranni: qd̄ fuit laudabile: sic ⁊ iudith cōmēdat de magno affectu queȝ habuit ad liberationē ppl'i israel de manu holofernis non aūt de mēdacijs q̄ dixit in cōspectu ei⁹. Et obstetrices de pietate q̄ saluauerūt filios hebreoꝝ: nō aūt de mēdacio p qd̄ excusauerūt se pharaoni: vt hr̄ Exo. j. sed q² q̄stio est de interfectione sysare: dicēdū q⁹ iabel in hoc fec rē licitā ⁊ meritoriā: lꝫ imiscuerit aliq̄ illicita: vt dcm̄ ē. sciebat eni q⁹ iste sysara erat maxim⁹ oppressor fidelis ppl'i: cui⁹ fidei ipsa erat: q² iethro q̄ dict⁹ ē cyne⁹ ⁊ alij descēdentes ab eo cōuersi fuerūt ad iudaismū recipiētes legem dei: vt dcm̄ fuit Exo. xviij. ⁊ Numeri. x. Et iō sicut mēbꝝ illi⁹ cōitatis habuit titulū iustū interficiēdi eū. Itē p signa māifesta videbat ipsū debere mori ex iusticia diuia: tū q² vidit exercitū ei⁹ magnū ⁊ fortē debellatū a paucis respectiue ⁊ inermib⁹: vn̄ dr̄ infra. v. ca. Clype⁹ ⁊ hasta si apparuerūt i q̄dragita militib⁹ i israel. i. n̄ apparuerūt: tū q² exercit⁹ ei⁹ fuit mag' pstrat⁹ ictib⁹ fulguris ⁊ lapidib⁹ grādinis deo p filijs israel dimicāte: q̄ bellatoꝝ gladijs: ⁊ iō ipsū iterficiēdo cōformit egit volūtati diuine: ⁊ forsitā isticu spāli diuio: sic de belbora hec p̄dixerat spiritu ppbetie. Ad p̄mū in cōtrariū posset dici q⁹ forsitan

nūciātūq̄ȝ ē sysare q⁹ ascēdisset barach fili⁹ abinoē i mōtē thabor. Et cōgregauit nōgētos falcatos curr⁹ ⁊ oēm exercitū de aroseth gētiū ad torrētē cyson. Dixitq̄ȝ delborā ad barach:] Surgē: hēc ē enī dies in q̄ tradidit dn̄s sysarā i man⁹ tuas.] En ipse ductor ē tu⁹ Descēdit itaq̄ȝ barach de mōte thabor: ⁊ decē milia pugnatoꝝ cū eo. Perterruitq̄ȝ dn̄s sysaram ⁊ oēs curr⁹ ei⁹: vniuersāq̄ȝ multitudinē i ore gladij ad cōspectū barach itātū vt sysara de curru desiliēs: pedib⁹ fugeret: ⁊ barach psēq̄ret fugiētes curr⁹ ⁊ exercitū vsq̄ȝ ad aroseth gētiū: ēt ois hostiū multitudo vsq̄ȝ ad iternitioneȝ cadēt.] Sysara āt fugiens puenit ad tentorium iabel vxoris aber cynei. Erāt aūt pax iter iabin regem asor: ⁊ domū aber cynei. Egressa igit iabel i occursuȝ sysare dixit ad eū: Intrā ad me dn̄e mi: ne timeas. Qui igressus tabernaculuȝ ei⁹: ⁊ optus ab ea pallio dixit ad eā: Da mihi obsecro paululū aq̄: q² sitio valde. Quē apuit vtrē lactis: ⁊ dedit ei bibē: et opuit illuȝ. Dixitq̄ȝ sysara ad eā: Sta an̄ ostiuȝ tabernaculi: ⁊ cū venerit aliq̄s interrogās te ⁊ dicēs: nūqd hic ē aliq̄s? r̄ndeb: null⁹ ē. tulit itaq̄ȝ iabel vxor aber clauū tabernaculi assumēs parit ⁊ malleum: ⁊ igrēssa abscōdite ⁊ cū silentio pōsuit supra timp⁹ capitis ei⁹ clauū:] pcussūq̄ȝ malleo d̄fixit i cerebꝝ vsq̄ȝ ad t̄ram q̄ui soporeȝ morti socians defecit:] ⁊ mortu⁹ ē. Et ecce barach seq̄ns sysarā veniebat: egressaq̄ȝ iabel in occursum ei⁹ dixit ei: Veni ⁊ ondā tibi viꝝ queȝ q̄ris. q cū itrasset ad eā: vidit sysaram iacētem mortuū: ⁊ clauum infixū in timpore ei⁹. Humiliauit ergo de⁹ i die illo iabin regem chanaan corā filijs israel: qui crescebant quotidie: ⁊ forti manu opprimebant iabin regem chanaan donec delerent eum. :V.

Universidad de Deusto Biblioteca

pax illa erat ex hoc q aber soluebat iabin tributū excessiuum: vt sic non pderet totū qd habebat: et sic a tali iniusta exactione licite poterat se p se et suos liberare occurrente facultate. Nec etiā in lr̄a hr̄ q fuerit ibi fed⁹ amicitie iter eos ɔctū vel pactū aliqd alioq̄ iuramēto firmatū: s3 tm̄ q pax erat inter iabin et domum aber: quod potuit fieri mō iniusto pdicto. Item dato q fuisset ibi fed⁹ vel pactū sb iuramēto: tñ non tenebat obseruare ut vr̄: qz i talib⁹ federibus et pactis mulieres nō vocāt: sed tm̄ viri vxor aūt nō semp tenet seruare pacta et iuramenta viri sui. Ad scōm pz rn̄sio ex predictis i q̄stione. Ca. V

Ecinerūtq3 Postq̄ descripta ē hostium debellatio: hic ɔn̄ter describit grāꝝ actio: sicut rōnabilit et iuste ɔsuetū ē fieri. in q̄ q̄dem grāꝝ actōne q̄ vocat cāticū delbore: delbora p⁹ se et alios ad diuinas laudes icitat. 2⁹ audacia3 filioꝝ isrl̄ et ignauiā recitat: ibi De machir. 3⁹ cui attribuēda sit victoria explicat: ibi De celo etc. 4⁹ ipsā iahel ɔmēdat: ibi Bn̄dicta int mulieres iahel. Prima in duas: qz pmo excitat se et alios ad diuina3 laudē. 2⁹ ad h⁹ iducit triplicē rōe3: ibi Dn̄e cū exires. Prio igr̄ icitat alios. d. b Qui spōte etc. i. vitas vras vt sic liceat loq̄. c Ad piculū. s3 hūanū iudiciū qz pauci et iermes: ut p⁹ea videbit volūtarie et pmpte iuerīt ad pugnādū ɔ mltos et bn̄ armatos: tñ sm̄ vitatē ibi n̄ erat piclm: qz assistebat diuinū psidiū: ut pz ex pdictis ca. iiij. d Bn̄dicite dn̄o. ō tāto ei⁹ bn̄ficio: et alloq̄t delbora illos q̄ fuerīt. e Audite reges etc. i. itelligite diuina bn̄ficia sup illos q̄ ɔfidūt i eo. Cōsequēter excitat seipsa3 dicēs: f Ego sū ego sū. et fit duplicatio ad denotādū duplicē laudē. s. oris q̄ notat ibi: g Que dn̄o canam: et cordis: ibi Psallam dn̄o deo israel. seq̄t: i Dn̄e cū exires. Hic ad ppositum inducit Delbora triplicē rōnē: secūda ibi In diebus sangar tertia ibi Noua bella. Prima rō inducēs ad diuinā laudē accipit ex bn̄ficio legis date a deo: q̄ nōtur cū dr̄: Dn̄e cum exires de seir etc. dicūt hebrei q dn̄s pmo legē obtulit filijs esau habitātib⁹ in mōte seir: s3 ipsi noluerūt eam accipē: et tūc dedit eā filijs israel in mōte synai: et sic exponunt lr̄am istā. Cū exires de seir etc. eo q recusassent legē sibi oblata3 sed hoc dcm̄ vr̄ ficticiū: put declaratū fuit plenius Deut. xxxiij. iō expositores nr̄i sic exponūt cōiter. i Dn̄e cum exires de seir etc. pplum illū reliquēdo in errorib⁹ suis iudicio tuo iusto licet occulto: et applicares tibi pplm israel legem dando: scōm illud Matth. j. Jacob dilexi: esau aute3 odio habui. qd dr̄ nō tm̄ de psonis iacob et esau: sed etiam de successorib⁹ eoꝝ. s. iudeis et de idumeis. k Terra mota est etc. In hebreo nō habet Et. Ex quo pz q li et tenetur hic p. i. ita q tota ista lr̄a Terra mota etc. refert ad synai qz cū lex daret sup mōtē synai a dn̄o ceperīt audiri tonitrua et

Ecinerūtq3 delbora et barach filius abinoem i illo die dicētes: Qui spōte obtulistis de isrl̄ aias vras ad piculū: bn̄dicite dn̄o. Audite reges aurib⁹ pcipite pncipes. Ego sū ego sū: que dn̄o canam: psallam dn̄o deo isrl̄. Dn̄e cū exires de seir: et trāsires p regiones edom: terrā mota est: celiq3 ac nubes stillauerūt aq̄s. Mōtes fluxerīt a facie dn̄i: et synai a facie dn̄i dei isrl̄. In dieb⁹ sāgar filij anath: in diebus iahel q̄euerūt semite: et qui ingrediebāt p eas: ambulauerīt p calles deuios. Cessauerunt fortes i isrl̄. et q̄euerūt donec surgēt delbora: surgeret mr̄ i israel. Noua bella elegit dn̄s: et portas hostiū ipe subuertit. Clypeus et hasta si apparuerunt in quadragita milib⁹ israel. Cor meū diligit principes israel. Qui ppa volūtate obtulistis vos discrimini bn̄dicite dn̄o: qui ascendit sup nitētes asinos: et sedētis supra in iudicio: et ābulatis in via: loq̄mini. Ubi collisi sūt currus et hostiū suffocat⁹ ē exercit⁹: ibi narrent iusticie dn̄i: et clementia i fortes isrl̄. Tūc descēdit pplus dn̄i ad portas: et obtinuit pncipatū. Surge surge delbora: surge surge et loquere canticū. Surge barach: et apphende capti

micari fulgura: et nubes dēsissima opuit mōtem: ut hr̄ Exo. xix. et ō isti mōs videbat tremē: et forsitā realr̄ tremuit: ut dr̄ h: et ex nube dēsa fluxerūt aq̄: q̄ꝝ cā sbdit: cū di l A facie dn̄i dei isrl̄. qz dn̄s descendit sup mōtē illū: ut dr̄ ibid: et ista fiebāt i creaturis irrōnabilib⁹: ut p h⁹ ondēt q creata rōnabilis d3 deū timē et reuēri et corā co tremē tiore filiali m In dieb⁹ sangar. h ponit scda rō ex ppli desēsione: qz in dieb⁹ sangar q̄uis n̄ legat magn⁹ exercit⁹ uenisse ɔ filios isrl̄: tñ terrā eoꝝ sbintrabāt aliq̄ latrūculi maxime de philisteis: a q̄bus desēdit eos sāgar nō tñ pbuit pplo plenā securitate3 ppt latrūclos sbitrātes: et h⁹ est qd sbdit: n Quieuerūt semite. qz n̄ audebant hebrei ire p vias philisteis ppiq̄s: nisi i sufficiēti societate ad se desēdēdū: qd n̄ fit ō facli et freq̄nt o Et q̄ etc. i pua comitiua vel solitarij. p Ambulauerūt etc. diuertendo a recta via ne iciderēt i pdictos latrūculos. Or aūt fit h mentio de dieb⁹ iahel: nō ē referēdū ad tps postq̄ pcusserat sysarā s3 ad tps pcedēs. q Noua bella. h ponit itia rō q̄ accipit ex hostiū mirabili debellatōe: ubi p⁹ describit debellatio hostiū psens. 2⁹ pterita et futura: ibi Dn̄s i fortib⁹. Circa pmū dr̄: q Noua bella etc. i. nouū mod debellādi hostes: et eoꝝ ciuitates q̄ nouitas exponit cū dr̄: r Clype⁹ etc. In hebreo hr̄ i isrl̄: ita q li. xl. milib⁹ nō iūgit cū isrl̄: et h⁹ vr̄ eo q dcm̄ ē ca⁹ pcedēti q barach iuit ad pugna3 cū. x. milib⁹ tm̄: ppt qd hebrei exponūt sic lr̄a3 istā: Clype⁹ et hasta si appuerīt. i. n̄ appuerūt: et accipit h si p n̄. In isrl̄. i. i. x. milib⁹ pugnatorib⁹ de isrl̄: q̄ i ermes iuerīt ad pliū: et suppleno ē: cū tm̄ exercit⁹ aduersarioꝝ eēt ex. xl. milib⁹. i. in nūero. xl. miliū armatoꝝ. Et tal' mod⁹ loq̄ndi vbi o3 aliq̄ supplē q̄ apd hebreos vocat decurtat⁹: freq̄nt iuenit i sacra scripta maxie metrica: c⁹ mōi ē istō cāticū delbore i hebr̄. Poss3 aūt dici sm trāslatōe3 nr̄am iūgēdo li. xl. milib⁹ cū li isrl̄: q l3 a pncipio belli fuerīt tm̄. x. milia cū barach tñ qn̄ icepit supare aduersarios: mlti ō isrl̄ p⁹ tiore ipediti uenerīt ad pliū iūgēdo se exercitui barach: ita q ascēdit ad. xl. milia. s Cor meū. i. duces h⁹ exercit⁹: iō sbdit: t Qui ppa volūtate etc. exponat sic supra i pncipio h⁹ cātici. v Qui ascēdit etc. i. pigues et pulchros de pda hostiū. x Et sedet etc. qz ātea iudices n̄ audebāt ire ō loco ad locū ad iudicādū: s3 tc poterāt ire secure et honorifice: ita q i iudicio: h accipit p ire ad iudiciū: qz hoies sedētes i aialib⁹ n̄ iudicāt. y Loq̄mi. i. narrate bn̄ficia di. a Ubi collisi sūt curr⁹. grādine et tēpestate cadēte sup eos. b Ibi narrent etc. q̄b⁹ infecit ipsos. c Et clemētia etc.

qz clemētia dei dedit eis fortitudinē ad supādu3 aduersarios: cetera patēt. d Dn̄s in fortib⁹. Hic describit debellatio hostiū pterita et futura: cū dr̄: d Dn̄s in fortib⁹. i. ɔ fortes. e Dimicauit. p israel: et ponit exemplū de pterito dicēs: f Ex ephraim etc. quia iosue fuit de tribu ephraim: q̄ debellauit amalech: ut hr̄ Exo. xvij. Cōsequēter ponit exemplū de futuro cū dr̄: g Et p⁹ eu3 ex beniamin etc. qz saul q̄ fuit de tribu beniami debellauit et deleuit amalech: vt hr̄ pmo Reg. xv. h De machir. Hic ɔn̄ter delbora recitat ɔstātiā filioꝝ: q̄ iuerunt cū barach ad preliū: et ignauiā illorū q̄ ire noluerūt ɔmixtim loquendo de istis et ō ill' dicens: h De machir etc. Machir eni fili⁹ fuit manasse: de cuius tribu aliq̄ fureūt i hoc exercitu. i Et de çabulō sic pz ex dcis cap. iiij. k Duces isachar etc. quia aliq̄ de illa tribu steterūt cū delbora ad depcādum dn̄m. l Et barach vestigia sūt secuti. qz alij iuerunt cū barach ad pugnādū. m Qui q̄si etc. psequēdo aduersarios ad loca decliuia et aspa. n Diuisa ɔ se ruben. in illa enim tribu erāt q̄dā cōtentiones itestine: ppt q̄s noluerūt venire ad pliū cū barach: iō sbdit: o Magnanimorū i. supboꝝ. p Repta ē ɔtētio. qz manifesta fuit alijs tribub⁹ ex hoc fcō. q Quare habitas etc. qz sors ruben fuit sup iordanem fluuiū: q̄ diuidebat trā duaru3 tribuū: et dimidie a tra aliaꝝ tribuū. r Ut audias etc. i. balat⁹. illa eni trib⁹ delectabat i talibus: qz hēbat pecora multa: et itendebat nutritioni et multiplicationi eoꝝ: ut hr̄ Nume. xxxij. s Diuiso ɔ se ruben etc. repetit ad maiorē affirmationē: et qz sic i cātilenis idē repetit: sic i isto cātico: et exponat sic p⁹. t Galaad trans iordanē q̄escebat. nolēs venire ad pliū: sic piger et ignauus. v Et dan vacabat nauib⁹. p mercib⁹ exercēdis qz sors sua fuit sup litt⁹ maris mediterranei: et ideo noluit venire ad pliū intēt⁹ ad lucꝝ: et eodē mō exponitur cū sbdit: x Aser habitabat i littore maris etc. çabulon vō et neptalim etc. isti ɔmēdāt de pbitate et audacia qz ex ipsis pncipalit exercit⁹ erat: ut pz supra. iiij. cap. y In regione morome. i. excelsa: qz i mōte thabor fuit ɔgregat⁹ exercit⁹ barach: ut fuit dictum supra. iiij. ca. z Uenerūt reges. q̄ erāt ɔfederati ipsi iabin. a Et pugnauerūt. qz venerūt ad expugnādū barach et ei⁹ exercitū: ut hr̄ supra. iiij. ca. b Nihil tulē pdātes. min⁹ dicit et plus significat. venerāt eni ad depdādū trā israel: et tñ ipsi et sua ibidē remāserāt. c De celo. Hic ɔn̄ter delbora explicat cui ista victoria sit attribuenda. s. ipsi deo: et ideo dr̄: c De celo etc. s. fulgure et grādine. d Stelle manētes i ordie et cursu suo etc. hoc dr̄ ad differētiā illi⁹ victorie: q̄ fca ē a deo p iosue: ut hr̄ Josue. x. q̄a tunc sol et luna steterunt p spaciū vni⁹ diei: i hac aūt victoria nō steterūt: s3 pcesserūt i cursu suo. e Torrēs cyson etc. Cyson et cadumin sūt noia torrētiū ppe q̄s fuit bellu3 et multi ceciderūt: ibi et fuerūt sbmersi. f Conculca aia mea i. despice: g Robustos. i. sysarā et bellatores suos: q̄ ɔfidētes in sua fortitudine volebant pplum dn̄i delē. h Ungule eq̄ꝝ ceciderūt. ex magnitudie grandinis et fulguris et asperitate locoꝝ fuerunt lese et dissipate. i Maledicite terre etc. Dicunt expositores nr̄i cōit q angel⁹ dn̄i hic accipit p michaele: q̄ perat filijs isrl̄ ad custodiā: ut hr̄ Danie. x k Meroz. autē est nomē demonis: qui excitauit sysarā et suos ad veniēdū ɔ filios isrl̄: cui dixit michael esse maledicendū: et malis angelis sibi adiūctis: iō sbdit: l Maledicite habitatorib⁹ etc. i. exercit⁹ dn̄i: q̄ erat exercit⁹ isrl̄: s3 magi venerūt ad nocendū. sic g exponūt cōiter catholici. hebrei autē aliter exponūt dicētes: q angel⁹ dn̄i hic intelligit ipse barach missus a deo ad pugnā pdictā: ut pz ex dictis supra iiij. ca. Angel⁹ eni idē est qd nūcius. Malach eni qd ē nomen hebraicū: equiuocū est ad angelū et nuncium. Meroz autē est nomē hois potētis: q̄ habitabat ppe locū vbi fuit bellū: et iō magis fuit reprehensibilis eo q noluit venire q̄ alij qui erāt lōge: ppt qd barach dixit: et maledicēdū: et hominib⁹ sb ei⁹ ptāte ɔstitutis: et hec expositio magis videtur concordare littere. m Benedicta inter mulieres. Hic cōsequēter delbora cōmendat iahel q̄ sysara3 interfecit: vt pz ex pdictis. iiij. ca. n Benedicat in tabernaculo suo. i. hebreo habet: p mulierib⁹ in tabernaculo bn̄dicat. i. p mulieribus habitātib⁹ in tabernaculis: q̄ non legunt fecisse tam viriliter et caute: iō subdit: o Aquā3 petenti lac dedit. ut citius dormiret et graui⁹: ut dcm̄ est supra. iiij. ca. p Et in phiala pncipum. i. apta p pncipib⁹. q Obtulit butyrum. i. lac pingue. phiala eni ut videt: nō est vas aptū p butyro. Nam scōm Isidoru3 etymol. vltimo: inter vasa potatoria numerat. hebrei tñ dicunt hic in phiala. i. in batino: al's catino: et est vas in quo pōt offerri butyrū ppe dictum et scōm hoc dicūt aliq̄ q n̄ solū obtulit ei potū: vt petierat

uos tuos fili abinoē. Saluate sūt reliquie ppli. Dn̄s i fortib⁹ dimicāuit. Ex ephraim deleuit eos i amalech: et p⁹ eū ex beniamin in pplos tuos o amalech. De machir pncipes descēderūt: et de çabulō q exercitū ducerēt ad bellādum. Duces isachar fuere cum delbora: et barach vestigia sūt secuti: qui q̄si in preceps ac baratrꝝ se discrimini dedit. Diuiso ɔ se rubē magnanimoꝝ repta ē cōtētio. Quare habitas int duos terminos: ut audias sibilos gregū? Diuiso ɔ se ruben: magnanimoꝝ repta ē cōtētio. Galaad trās iordanē q̄escebat: et dan vacabat nauibus. Aser habitabat i littore maris: et in portub⁹ morabat: çabulon vero et neptalim obtulerunt aias suas morti in regione morome. Uenerūt reges et pugnauerūt: pugnauerīt reges chanaan i thanac iuxta aq̄s mageddo: et tñ nihil tulē pdātes. De celo dimicatū ē ɔ eos: stelle manētes i ordine et cursu suo aduersus sysarā pugnauerūt. Torrēs cyson traxit cadauera eoꝝ torrēs cadumim torrēs cyson. Cōculca aia mea robustos. Ungule equoꝝ ceciderunt: fugietib⁹ ipetu: et p pceps ruentib⁹ fortissimis hostium Maledicite terre meroz dixit angel⁹ dn̄i: maledicite habitatorib⁹ ei⁹: qz nō venerūt ad auxiliū dn̄i: i adiutoriū fortissimorum ei⁹. Benedicta inter mulieres iahel vxor aber cynei: et benedicat in tabernaculo suo. Aquā petēti lac dedit et i phiala pncipū obtulit butyrū. Sinistra3 manum

Universidad de Deusto
Biblioteca

sed etiã cibũ. Cetera patẽt in lra vsq; ibi: r Per fenestrã vbi describit anxietas mris syfare: eo q; vltra modũ tarda bat venire: quã nurꝰ sua volẽs ꝓsolari rñdit: s Forsitã nũc diuidit spolia. bellatoꝝb' suis. t Et pulcherrima feminarũ. de hebreis: v Eligit ei. ad cubitũ. Ultio ponit

pclusio cantici: cũ dr:

x Sic peant omnes rẽ.] q te in tuis fidelib' psequũt: sicut dcm est saulo Ac. ix. Saule saule q̃d me p sequeris. y Qui autez rẽ.] Jn hebreo hi in fortitudine sua qd exponũt hebrei ꝺ illa fortitudine solis futura: de q̃ dr Esa. xxx. Erit lux lune sic lux solis septẽpliciter sic lux septẽ dierꝫ. VI

a Decernũt autem. Hic cõsequẽter describit ꝗrta tribulatõ q̃ fcã fuit p reges madian: r a q̃ liberati fuerũt filij isrl p gedeonem. Et diuidit i duas ptes. s. ꝓncipales r icidẽtalẽ. secũda incipit. ix. ca. ꝓma i duas q; primo describit tribulatõ. scdo liberatõ ibi Qui misit ad eos Circa ꝓmũ dicitur:

a Fecerũt aũt rẽ.] nõ dr hic addiderunt facẽ malũ: sic in alijs tribulatõnib' dr post ꝓmã: cui' rõnem assignãt hebrei dicentes: q; p canticũ deboze r barach r cozꝫ merita peccata ꝓpria crãt simplicit dimissa.

b Qui tradidit illos rẽ.] vt deformitas vel dedec' culpe ñ trãsiret sine decore iusticie. c Fecerũtq; sibi antra r spelũcas] i mõtibus: ẽt munitissima ad repugnãdũ loca.] Cũq; se uisset isrl: ascẽdebat madiã r amalech ceteriq; oriẽtaliũ nationũ: r apud eos fi gẽtes tẽtoria: sic erãt i herbmisit ad clauũ: r dexteram ad fabroꝝ malleos: pcussitq; syfarã querẽs i capite vulneri locũ: r timp' valiõ psozãs. Jnt pedes ei' ruit: defecẽ r mortu' ẽ. Uolueba tur añ pedes ei': r iacebat exanimis r mirabil. Per fenestrã respiciẽs vlulabat mr eius: r de cenaculo loq̃bat. Cur mozatur regredi curr' ei': q̃re tardauerit pes q̃drigaꝝ illi'? Una sapiẽtio: ceteris vxoꝝb' eius hec socrui ỹba rñdit: Forsi tan nunc ꝺ iuidit spolia: ẽt pulcherrima feminarũ ẽli git ei. Uestes diuersoꝝ colorũ syfare tradũt i pdã: et supellex varia ad ornanda colla ꝓgerit. Sic peant oẽs iimici tui dñe:] q̃ui aũt diligũt te sic sol i oztu suo ꝓcedet: ita rutilent. Quieuitq; tra p q̃dragita ãnos.

Cap. VI.

Fecerũt aũt filij israel malu] i ꝓspectu dñi q̃ tradidit illos in manu madiã] septẽ ãnis: r oppressit valde ab eis. Fecerũtq; sibi antra r spelũcas] i mõtibus: ẽt munitissima ad repugnãdũ loca.] Cũq; seuisset isrl: ascẽdebat madiã r amalech ceteriq; oriẽtaliũ nationũ: r apud eos figẽtes tẽtoria: sic erãt i herbcũcta vastabant vsq; ad introitũ gaze: nihilq; oio ad vitaꝫ ptinẽs relinq̃bãt i isrl nõ oues: nõ boues: nõ asinos. Ipsi enim r vniuersi greges eoꝝ veniebãt cũ tabernaculis suis:] r istar locuste vniuersa ꝓplebãt: inumera multitudo hõium r camelorꝝ qcquid tetigerãt deuastãtes. Humiliatusq; e isrl valde i ꝓspectu madiã: r clamauit ad dñm postulans auxiliũ ꝺ madianitas

a Qui misit ad eos virum, pphetã: r locut' ẽ. Hec dic dñs de' isrl: Ego vos feci ꝓcedẽ ꝺ egypto:] r eduxi vos de domo seruitutis: r liberaui ꝺ manu egyptioꝝ r oiuz iimicoꝝ qui afflige bant vos. Eieciq; eos ad introitũ vm: r tradidi vob tra eoꝝ: r dixi: Ego dñs deus vr. Nẽ timeatis deos amoꝛreoꝝ] i quoꝝ tra habitatis: r nõ luistis audire vocẽ meã. Uenit aũt angelus dñi: r sedit sub q̃rcu q̃ erat i ephra: ẽt ptinebat ad ioas patremfamilie eẽri. Cũq; gedeon filius ei' excuteret atq; purgaret frumẽta] i torculari ut fugẽt madian: ꝳpparuit ei angelus dñi: ẽt ait: Dñs tecũ viroꝝ fortissime.] Dixitq; ei gedeon: Obsecro mi dñe si

l Uenit autem angel' domini. in specie viri: tñ erat ver' angel' dei: ut patebit ex sequẽtib'. m Et ptinebat ad ioas pfamilie eẽri. dr autez hic pr: non rõe generationis: sed q; erat potẽtior r ꝓncipalior in familia sua. Diuidebãt enim tribus i familias r familie in domos r dom' in capita viroꝝ: sic dcm fuit Josue. xviij ca. n Cũq; gedeon filius rẽ.] ad, puidendũ sibi de victu. o Ut fugeret. ad aliq̃ꝺ fortaliciuz. p Apparuit ei angel' dñi. in specie viri. q Et ait ei. salutando eũ. r Dñs tecũ rẽ.] nõ ꝓpter ꝓterita nec ꝓpter eius

sitores nostri q; fuit angel' in specie viri: r ille idẽ q̃ ifra noiat angel'. Hebrei aũt dicũt q; fuit phinees filꝰ Elezari sacerdotis: r satis vr ex textu q; iste missus a deo fuit hõ ver': siue fuerit phinees siue alius: q; dr in textu: Misit ad eos vir, pphetã. angeli vero in sacra scriptura nõ vocãt, pphete ꝺtum mihi occurrit: r hoc ratõnabilr: q; lr prophetica cognitio sit clarior noticia fidei: tñ ẽ cnigmatica. Cognitio vo angeloꝝ q̃ ꝓgnoscũt res i ỹbo: de qua ẽ lr fmo: clara est r absq; enigmate. b Ego vos feci rẽ.] in signis mirabilibus sic in Exodo cõtinet. i Ne timeatis rẽ.] ipendendo eis latriaz

k Et noluistis rẽ.] sed ad idolatria declinastis: r iõ merito cecidistis in tribulationez istã. l Uenit autem angel' ꝺicr ꝓpter describit missio aditoris angeli: p cuius assistẽtiã gedeon habuit victoriaz r nõ fuit phinees sz ver' angel'. Circa qõ ꝓmo ponit vocatio ducis. 2° mod' certaminis cap. septio. Circa ꝓmũ p° dat duci ꝓceptuz ad aggrediendũ pugna. secũdo signũ ad cognoscẽdũ psonaz eẽ angelicam: ibi Et ille. 3° mãdatũ destruẽdi patris idolatriã: ibi Cũq; adhuc cẽt. 4° duplex signũ assequẽdi victoriam ibi Dixitq; gedeõ

Circa ꝓmũ dicit:

l Uenit autem angel' domini. in specie viri: tñ erat ver' angel' dei: ut patebit ex sequẽtib'. m Et ptinebat ad ioas pfamilie eẽri. dr autez hic pr: non rõe generationis: sed q; erat potẽtior r ꝓncipalior: in familia sua. Diuidebãt enim tribus i familias r familie in domos r dom' in capita viroꝝ: sic dcm fuit Josue. xviij ca. n Cũq; gedeon filꝰ rẽ.] ad, puidendũ sibi de victu. o Ut fugeret. ad aliq̃ꝺ fortaliciuz. p Apparuit ei angel' dñi. in specie viri. q Et ait ei. salutando eũ. r Dñs tecũ rẽ.] nõ ꝓpter ꝓterita nec ꝓpter eius

cõditionẽ: q; ꝓparabat se ad fugã: sed ꝓpt futura i quibus habitur' erat ex dei assistẽtia victoriã: vñ seqt̃ postea: s Vade in hac rẽ.] quã habebis p assistẽtiam meã. t Et liberabis isrl. nõ ꝓ teipsũ: sed ꝓ me: iõ ꝺ dr: v Scito q; misserim te. cetera patẽt ex dictis:

x Et ille. ꝺ consequẽt ꝺat signuz gedeoni: q; vere ange' dñi loqbatur ei: r bẽ q̃ petit dicẽs: y Da mihi rẽ]. s. miss' ex pte dei. z Ne recedas rẽ.] nõ ẽ itelligẽdũ q; p hꝰ vellz offerre sacrificiuz ei q̃ sibi apparebat: qõ soli deo ẽ offerẽdum: cũ adhuc ignoraret si cẽt ppheta vel angelus a deo miss' sz q; uolebat expiri p signum a deo datuz in acceptatione sacrificij p illũ q̃ sibi apparebat deo offerendũ si cẽt ve a deo missus: nec i hoc peccauit: q; lz cẽt phibituz offerre sacrificium extra locuz vbi erat tabernaculuz: put dictuz fuit Josue xxij. hoc tñ ẽ itelligẽdũ: sicut ibidẽ dictũ fuit de mõcoi: poterat tamẽ alibi offerri ꝺ speciali mãdato dei p angelũ vel ꝓphetã loquẽtẽ in noie dei: qõ iste gedeõ volebat experiri: scõm illud

Job. iiij. pbate spũs si ex deo sint

a Azimos panes. Ex hoc dicũt hebrei q; erat solẽnitas paschalis in q̃ iudei septem dieb' vtũt azimis sz hoc argumẽtũ nõ valet: q; panes dño oblati debebãt eẽ azimi etiaz alijs tẽporibus.

b Tulit omnia rẽ.] nõ tãꝫ ei sacrificans: sz ut p eũ offerret deo sacrificiũ: iõ sequit̃ postea: c Extendit angelus domini summitatez vir

ge quam tenebat in manu: r tetigit carnes r azimos panes. tangq; offerens sacrificium. d Ascenditq; ignis. in signũ diuine acceptationis. Sequitur: e Heu mi domine deꝰ quia vidi angelum domini rẽ. ex hoc enim quod scriptuz est Exo. xxxij. Non videbit me homo r viuet. surrexit opinio inter vulgares r simplices iudeoꝝ q; homo videns deum vel angelum sibi apparentem in specie aliqua sensibili: deberet cito mori: quod non erat verum: iõ subditur: f Ne timeas non morieris. edificauit ergo ibi gedeõ altare] dño: vocauitq; illũ domini pax vsq; in ꝑsentem diẽ. Cũq; adhuc esset in ephra q̃ est familie eẽri: no cte illa dixit dñs ad eum: Tolle taurum ꝑris tui:] et alterũ taurũ annoꝝ septez ꝺstruesq; aram baal: que est ꝑris tui: ẽt nemus q̃ circa aram est succide:] et edificabis altare dño deo tuo in sũmitate petre sup quaz ante sacrificiũ potuisti: tol lesq; taurũ scdz: ẽt offeres holocaustum sup struẽ lignoꝝ: que de nemore succideris. Assũptis ergo gedeon decem viris de suis suis: fecit sicut preceperat ei domin'. Timẽs aute domum ꝑris sui r hoies illi' ciuitatis per diez noluit facere: sed oia nocte complevit. Cunq; surrexissent viri oppidi ei' mane: viderunt destructã arã baal lucũq; succisum: r taurũ alterum ꝛposituz super altare q̃ tunc edificatum erat: dixeruntq; ad inuicem: Quis hoc fecit: Cunq; perquirerent auctoritatem facti: dictum est: Gedeon filius ioas fecit hec omnia. Et dixerunt ad ioas: Produc filium tuum ut moriatur: quia destruxit aram baal r succidit nemus. Quibus ille rñdit: Numquid vltores estis baal ut pugnetis pro eo? Qui aduersarius

dixit q; nolebat filiũ suũ mori. r Qui aduersar' rẽ.]

Universidad de Deusto
Biblioteca

nō p hominē:sz p ipsū baal si de' est:qz pōt se vindicare. e Ex illo die rē].i.fortis ꝺ baal: vel fortior baal scom p ꝓphetā hebraicī fmonis:qz nō vindicauit se de eo baal:cū tñ destruxisset altare'ei'. t Jgit ois madian. Hic ꝓnter dat gedeoni duplex signū assequēdi victoriā.z ꝑmo descri bit belli ꝓparatio:cū dr:Jgit ois madiā rē z ꝑz lra. 2° ꝓdit signi petitio z cōcessio: ibi v Dixitqꝫ gedeon rē.] vī qꝫ gedeon pec cauerit petēdo signū: cū iā eēt certificat' qꝫ ille ꝙ sibi apparuerat z victoriā ꝓmiserat esset ver' dei angelus ut ꝑz ex ꝓdictis. Ad qō dicēdū qꝫ qñ petit signū ex diffidētia p' certificationē de nuncio dei peccatū ē: sed qñ petit ex q̄dā familiaritate diuina z voluntate seu desiderio vt manifestet dei glā tūc nō ē peccatū. Sic ezechias petiuit signū de sanitate sua futura:quā tñ annūciauerat ei Ysaias ꝓpheta ut hz.iiij. Reg.xx. et Isa.xxxviij.z h' mō petijt gedeon signum de victoria sibi futura:z ꝑz lra h' excepto x Loncham roze ipleuit.in hebreo hēt Batinū. y Dixit qꝫ rursus ad dñm ne iraſcat furor tu' rē. similē modū loquendi habuit abraā cuz dño quādo voluit replicare petitionē suā de salute sodomorum ut hz Gen. xviij.

z Si adhuc sel'tētauero.ñ accipit h tētatio: ꝓut tentatio dei dr peccatū:qꝺ est qñ aliqs exponit se pculo:volens p h' expiri diuinū auxiliū:cū tñ hēat ꝺd aqē possit ſz viā hūanā:sic ē ꝓbatio i duello: z tactus ferri candētis:q̄ merito reprobāt i iure canonico:ſz accipit hic tētatio ꝓ petitōe signi,ꝓcedēte ex ꝓfidētia dei:z ut eius gla ꝑpli' māifestet:ut supra dñs ē.

In cap.vj. Judicū vbi dr i postilla: Angeli vero i sacra scriptura nō vocātur ꝓphete. Additio.

Licet ꝓgnitio āgelorum q̄ res i vbo ꝓgnoscūt:sit clara z absqꝫ enigmate:ex h' solo ñ seqꝫ qꝫ ñ possit dici,ꝓphete cū alio adiūcto:,ꝓut supra,plogū psalterij deo

duce declarabitur rē.

Circa libꝝ Judicū facit modicū burgē. nisi circa capitulū sextū: vbi postillator dicit āgelos i scripturis nō dici ꝓphetas ,ꝓpter clarā visionem diuīe cētie:burgē. ꝓmittit sup,plogū psalterij ꝺ hoc dicē:vide ibi correctorium. VII

Hit hierobaal Postqꝫ descripta ē vocatio ducis:h ꝓnter describit modus certamis:vbi ꝓponit cōcertatio pugne. 2° ꝓfectio victorie.ca. viij. Circa ꝓmū ꝓ de scribit bellatorum electio. secūdo electorꝫ assecuratio ibi Castra aūt madian. 3° assecuratorꝫ certatio:ibi Diuisitqꝫ trecentos viros.4° adiutorꝫ associatio ibi Conclamātes Circa ꝓmū sciēꝺ qꝫ dñs voluit eligere bellatores in paruo numero: ut sibi victoria il la totalit attribueret:ut ꝑz i textu eligūt igit h' mōi bellatores ꝺuplici signo. Primū est ꝓstātia mētal: cū dr: b Qui formidolosus rē.] ita qꝫ solū ꝓstāteſ z ipauidi ad ꝑlū remanerēt:vñ sꝺ dr: c Recesserūtqꝫ de mōte galaad rē.iste mons nō ē ille ꝺ ē vltra iordanē:vbi labā ꝓphendit iacob: vt hz Gen. xxxj. ſz ē alius mons in ira ,ꝓmissionis ꝺ simil nomat.scōo eligūt signo potētie corporalis:ibi: d Adhuc populus rē.] Nō ē intelligēꝺ qꝫ deꝰ ,ꝓbet aliquē vl aliqs ad ꝓgnoscēdū aliqꝺ sibi ignotū: ſz ut ꝓgnoscat ab alijs. e Qui manu rē. Jh'crat signū qꝫ ñ erāt mltū sitibūdi:qz sufficiebat eis accipe modicū de aq̄ cū manu:z ꝓcē ad os magꝺ p modū refrigeratōis z lotōis qꝫ p modū potatōis.signū ēt erat qꝫ ñ erāt mltū fatigati:qz nolebāt ad ira ,pcūbē ſz stati trālir:z eōrio i illꝺ bibert curuati genub' ad ira ut effuderent

se super aquā ad bibēdū in magna copia:signuz erat qꝫ erāt fatigati z multū sitibūdi:z iō de exercitu fuerūt se parati. Hebrei aūt dicūt qꝫ h' fuit eo qꝫ erāt assueti curare genua coram idolis:ſz ꝓma expositio est magis lra lis. g Sumptis itaqꝫ rē].i.,p trecentis viris electis ad plūs:qz residuum ciborꝫ dimisit reuertēbus. h Castra autem madian. Hic consequēter describit electorꝫ assecuratio:z primo vbo diuino: cum dicitur: Surge rē.] secundo ex sōnio audito. Et iō subditur: i Cum audieris rē. qō i telligit ō somnio z interpretatione eius: que postea ponūtur:cuz dicitur Narrabat alicuis somniū rē. cui' forma sꝺdit cū dicit: k Ui deb' ē mihi rē.] per quē significabat gedeon ꝺ nullius reputationis erat in conspectu regum madian:sic panis subcinericius z ordeacei' vilis ex mā z forma:z hoc est qō sꝺditur in interpretatione:cū dicit: l Non est hic aliud nisi gladius gedeonis rē. Cuqꝫ audisset rē. Jeo qꝫ inuenerat vbum cōfortatiuū:sicut ei dixerat dominus:Tunc cōfortabunt manus tue rē.z p hoc sciuit qꝫ nō erat somnium vanum:ſz magis a deo immissum ad cōfortationem gedeonis z socioꝝ eius:z ad desolationem aduersariorꝫ ipsius tales enī,visiones z interpretationes earū aliqñ a deo conceduntur:etiam malis hōibus:sic z ꝓphetandi actꝰ ,ꝓut habet in pluribus locis sacre scripture.vnde saluator Matth.vij. dicit Multi dicēt mihi in illa die:nōne in nōie tuo ꝓphetauim' rē.sequitur Tūc cōfitebor illis:qz nūqꝫ noui vos rē. Gedeon aūt ex p dictis assecuratꝰ de victoria,assecurauit socios suos dicens Surgite tradidit enim dñs rē. m Diuisitqꝫ. Hic ꝓnter ponit assecuratorꝫ certatio:cū dr: Diuisitqꝫ rē.] ut sic inderet exercitui aduersariorꝫ p tres ptes: qꝫ si ēnt tres exercitus magni subito supueniētes:ut ex hoc exercitus terrerer: sicut et factuz fuit:ut ꝑz ex sequentib': n Et dedit tubas in manib' eorꝫ rē. Mod' enim pugnādi fuit talis:qꝫ qlibet de trecentis viris habebat tubaz in manu dextera:z lampadē.i. faculā ardētē in sinistra manu:q ñ possz facili extingui z lagene vacue erant desup includētes faculas:ita qꝫ lumen non posset videri:ꝓpi qō videt qꝫ officia lagenarꝫ ēnt inferi' vius manus tenentiū faculas:z buccinātes gedeone trecēti viri in trib' ptibus circa exercitū hostiū ꝓfregerūt lagenas:z sic subito apparuit lumē iclusū: z ceperūt clamare:gladi' domini z gedeonis z buccinare: z ex terribili sonitu ꝓfractōis lagenarꝫ z clamoris hominū z sonitu tubarꝫ:z subita apparitione lumis fuit territ us exercit' hostium z ita turbat' qꝫ vnus inficiebat aliū credeſ ꝑcutē aduersariuz: z sic fuerūt aduersarij debellati.z ex ꝓdictis ꝑz lra: paucis exceptis q̄ discurrēt. o Clāmates autem. Hic consequenter ponitur

man' nr'as castra madian.] Diuisitqꝫ trecētos viros i tres ptes:] et dedit tubas i manib' eorꝫ:lagenasqꝫ vacuas ac lāpades in medio lagenarꝫ. Et dixit ad eos: Me me facē videritis hoc facite:ingrediar partem castrorꝫ: z qō fecero sectamini. Cū personuerit tuba i manu mea:vos quoqꝫ per castrorꝫ circuitū clangite z cōclamate dño z gedeoni Ingressusqꝫ ē gedeō z trecenti viri q erāt cū eo i partem castrorꝫ:incipientibus vigilijs noctis medie: z cū stodib' suscitatis :]cepunt buccinis clangē:z ꝓplodē infra lagenas. Tūqꝫ p gyrū castrorꝫ i trib' plonaret locis: z hydrias ꝓfregissēt tenuerūt sinistris manibus lāpades z dextris sonātes tubas:clamauerunqꝫ gladius dñi z gedeonis: stantes singuli i loco suo p circuitū castrorum hostiliuz. Omia itaqꝫ castra turbata sunt:z vociferantes vlulantesqꝫ fugerūt. Et nihilominus instabāt trecenti viri buccinis psonātes. Immisitqꝫ dñs gladiū in oib' castris:z mutua se cede truncabant: fugientes vsqꝫ ad bethseca z crepidinē abel meula i thebbath. Cōclāmātes aūt viri israel de neptalim z aser z oi manasse pseqbāt madian. Et dedit dñs victoriā pplo isrl i die illa. Diisitqꝫ gedeon nūcios i oēz mōtē ephraī dicēs Descēdite i occursū madiā:z

pefacti. q Cōclamātes autem. Hic consequenti ponitur

Universidad de Deusto Biblioteca

adiutorum associatio: qz filii israel q̄ nō erāt in ꝑlio videntes aduersarios fugē insecuti sūt eos: qz vulgariter dr: si est qui fugiat satis inuenit qui insequit. ⁊ iterfecerūt eos ꝓoccupātes loca ꝑ q̄ poterāt iordanē trāsire: ⁊ patet lr̄a vsqz ibi:
s In petra oreb. Ista n̄ ē petra oreb: de q̄ moyses eduxit aquā: vt habet Exo. xvii. qz illa nō ē i tra pmissionis: sed in deserto: ista aūt ē i terra pmissionis: s3 aliter scribūt in hebreo: q̄a illa incipit p lr̄a3 he3 ista aūt p lr̄am aim: ⁊ noiata ē ista petra oreb: qz oreb fuit iuxta illā iffect⁹. t Capita oreb ⁊c̄.] .i. post gedeon transierūt iordanē ad ꝓsequēdum aduersarios: de q̄ trāsitu hr̄ ca. sequenti: ⁊ iō illud quod dr̄ h̄ de ista portatōne capitū vltra iordanem dr̄ p anticipationē: qz gesta nō semp scribunt eodē ordie q̄ fcā sunt Quia snia h⁹ capituli breuis est: pōt h̄ poni breuis moralitas Hierobaal eni q̄ iterꝑtat fortis ꝯ baal: significat dn̄3 nr̄m iesū xp̄m ꝯ demonem fortissimū. Exercit⁹ eius ē pplus christian⁹. in hoc exercitu mult⁹ est pplus: qz multi sunt vocati: pauci vō electi: Matthe. xx. Re

occupare aquas vsqz bethbera atqz iordanē. Clamauitqz ois ephraim: ⁊ ꝓoccupauit aquas: atqz iordanem vsqz bethbera. Apprehēsosqz duos viros madian: oreb ⁊ ceb: interfec oreb i petra oreb: ceb vō i torculari ceb. Et ꝓsecuti sūt madian: capita oreb ⁊ ceb portātes ad gedeon trās fluēta iordanis.] VIII.

D Ixerūtqz ad eu3 viri ephraim: Quid ē hoc quod facē voluisti: vt nos nō vocares cu3 ad pugnā ꝑgēs ꝯ madian: Iurgantes fortit: ⁊ ꝓpe vim inferētes. Quibus ille rn̄dit: Quid eni tale facē potui q̄le vos fecistis:] Nōnē melior ē racem⁹ ephraim vindemiis abiecer:] In man⁹ vr̄as dn̄s tradidit ꝑncipes madian: oreb ⁊ ceb. Quid

pudiāt aūt tāq̄ iepti ad ꝑliū ꝯ vicia timidi sitibūdi et fatigati. i. timētes ad tremorē humanū: sitientes honorē mūdanum: ipotētes ad laborē seu obsequiū diuinū. Et ecōtrario eligūt apti ad hoc ꝑliū: cōstātes i hūanis terrorib⁹: non curantes de mūdanis honorib⁹: ꝑseuerātes i diuinis obseqis seu laborib⁹: ⁊ isti vincūt ꝯfractōe lagenaꝝ: ꝑsonatione tubaꝝ: exclamatione vocū hūanaꝝ. ꝯfractio lagenaꝝ est carnis mortificatio: exclamatio vocū: deuota orō. sonit⁹ tubarū: sancta ⁊ feruēs ꝑdicatio: qb⁹ aduersari⁹ nr̄ diabolus debellatur. Ca. VIII.

D Ixerūtqz. Hic ꝯsequēter describit victorie ꝑfectō vbi ꝑmo ponit occasione hui⁹ victorie ꝯtētio. secūdo malignoꝝ derisio: ibi Ubicunqz venissent. tertio aduersarioꝝ ꝯp̄hensio: ibi Zebee aūt ⁊ salmana. q̄rto derisoꝝ punitio: ibi Reuertensqz de bello. q̄nto aduersarioꝝ ꝯp̄rehēsoꝝ occisio: ibi Dixitqz ad cebee ⁊ salmana. sexto ꝑde diuisio: ibi Dixerūtqz. septimo seque᷑ trāsgressio ibi Fecitqz. Circa ꝑmū sciēdū q̄ Jacob patriarcha bn̄dicēs filiis ioseph manasse ⁊ ephraim: ꝑposuit ephraim ipsi manasse: vt hr̄ Gen̄. xlviii. ꝓpter qd trib⁹ ephraim ꝑponebat se tribui manasse. Gedeon aūt erat de tribu manasse: vt p3 ex dictis supra ca. vi. Et iō isti de ephraim fuerūt indignati de hoc q̄ gedeon posset de victoria ꝑ ipsis gl̄ari: iō volebant ꝯ ipsū ꝯtendere ⁊ pugnare: scdm q̄ dr̄: Iurgātes fortiter: ⁊ ꝓpe vim inferentes. qd videns gedeon maluit eis gloriā victorie tribuē: ne seditio moueret inter eos dicens:

b Quid enim tale facere potui ⁊c̄.] q.d. vobis est attribuenda victoria: ⁊ nō mihi: ad qd rōnem apparentē inducit dicēs: c Nonne melior est ⁊c̄.] loquit parabolice. Racemus ꝯtinet eni pauca grana: vindemia autē multa. ꝑ hoc igit significat q̄ pauce ꝑsone capte ⁊ occise a filiis ephraim erāt maioris ponderis q̄ multitudo victa ⁊ occisa ab exercitu q̄ erat cū gedeone: quā denoiant abiecer cui⁹ domum vocauerat ad ꝑliū3 ut p3 ex supradictis cap. vi. ut sic ex humilitate ēt non ascribit sibi victoriā de ē multitudinis: sed alteri: vel poti⁹ qz ipse gedeon erat de familia abiecer: ⁊ iō factu3 illud nō attribuit sibi sed toti familie ab abiecer denoiate. Q autem pauce ꝑsone capte a filiis ephraim essent maioris pōderis designat: cum cōsequēter dicit: d In man⁹ vestras domin⁹ tradidit ꝑncipes madian ⁊c̄. Qd cu3 locut⁹ esset requieuit spiritus eoꝝ i. spiritus super

tale facere potui: q̄le vos fecistis: Qd cū locut⁹ esset requeuit spūs eoꝝ: quo tumebāt ꝯ eū. Cūnqz venisset gedeon ad iordanē trāsiuit eū cu3 trecētis viris q secū erāt: ⁊ ꝑ lassitudine fugiētes ꝑseq non poterant. Dixitqz ad viros soccoth Date obsecro panes pplo qui mecū est: qz valde defecerūt: vt possim⁹ ꝑsequi cebee ⁊ salmana reges madian. Respōderūt ꝑncipes soccoth. Forsitān palme manuum cebee ⁊ salmana in manu tua sūt: ⁊ iccirco postulas vt dem⁹ exercitui tuo panes. Quibus ille ait Cū ergo tradiderit dn̄s cebee ⁊ salmana in manus meas: ⁊ cum reuersus fuero victor in pace conteraz carnes vestras cum spinis tribulisqz deserti. Et indē

bie: quia non querebant nisi gloriam victorie. ex hoc autem loco ⁊ forte similibus: accepit postea salomon parabolam: que habetur Prouerbioꝝ. xv. Responsio mollis frangit iram: sermo autem durus suscitat furorem. e Cunqz venisset gedeon. Hic consequēter describitur gedeonis iniusta derisio: quia cum peteret refectionem ab illis qui erant de populo israel: vt posset ꝑsequi aduersarios fugientes: non solum non dederunt: sed etiam derisorie responderunt: ⁊ patet littera paucis exceptis. f Dixit ad viros soccoth. Soccoth non est hic nomen mansionis filiorum israel: in exitu eorum de egypto: quia locus ille est in egypto vt habetur Numeri. xxxiii. Sed est locus vbi iacob recedens ab Esau post confederationem fixit tabernaculum: ⁊ appellauit nomen illius loci in soccoth: vt habetur Genesis. xxxiii. ⁊ erat locus ille prope iordanem. g Date obsecro panes. confidenter petebat ab eis: quia erant de filiis israel. h Responderunt principes soccoth. negatiue ⁊ derisorie. i Forsitan palme manuum ⁊c̄. id est iam tenes eos captos: ⁊ ideo merito gedeon respondit: k Conteram carnes uestras. In penam debitam huius iniurie. l Et inde conscendens: uenit et cetera. Locus est vbi Jacob luctatus fuit cum angelo: ⁊ ideo vocauit nomen loci illius phanuel: vt habetur Genesis. xxxii. Et viri phanuel responderunt derisorie: sicut ⁊ precedentes.

m Zebee aūt ⁊ salmana. Hic ꝯn̄ter describit cōprehensio aduersarioꝝ q̄ remāserāt: ⁊ patet littera vsqz ibi: n Qui securi erāt ⁊c̄. qz erāt vltra iordanē: nec credebant q̄ gedeon trāsiret iordanē ad ꝑsequēdū eos: ⁊ q̄a repēte venit sup eos: fuerāt de facili capti ⁊ debellati.

o Reuertensqz de bello. Hic ꝯn̄t describit derisoꝝ supradcōꝝ punitio: cum dicitur: o Reuertensqz de bello ⁊c̄.] in hebreo hr̄ de altitudine sol. i. an̄ occasum sol sole adhuc exn̄te in alto vt exponūt heb. p Interrogauitqz eū ⁊c̄.] tū qz volebat ꝑcere multitudini ppli: eo q̄ erāt de filiis isr̄l: tū qz soli ꝑncipes erāt i culpa: vt p3 ꝑ ꝑdcā. q En cebee ⁊ salmana ad h⁹ eni3 reseruauerat eos viuos: vt ōnderet viros soccoth victoriā a deo sibi datā. r Tulit ḡ seniores ciuitatis ⁊ ꝑ serpinas deserti ⁊c̄ qz traxit eos ꝑ spinas ⁊ tribulos: vl' qz ꝯbussit eos igne fcō de spinis scdm alios. s Dixitqz ad cebee. h̄ ꝯn̄ describit aduersarioꝝ ꝯp̄hēsoꝝ occisio cu⁹ cā i spāli tangit: cum q̄ritur. t Quales fuerūt ⁊c̄.] ibi eni manebāt fr̄es gedeonis ⁊ iō solicit⁹ fuit q̄rere qd fuisset ibi fcm̄. v Siles tui ⁊c̄].i. speciosus forma ꝑ aliis x Fratres mei fuerūt. ⁊ iō habuit spālē cām occidēdi eos i vindictā fratꝝ suoꝝ: qz ꝓpinquus occisi debebat homicida3 iterficē: vt hr̄ Numeri. xxxv. y Dixerūtqz cebee ⁊c̄]. tum q̄a magis volebāt hic mor

conscendens venit in phanuel:] locutusqz est ad viros loci illius similia. Cui ⁊ illi respōderunt sicut responderant viri soccoth. Dixit itaqz eis: Cum reuersus fuero victor in pace: destruam turrim hanc. cebee ⁊ salmana requiescebant cum omni exercitu suo. Quindecim eni milia viri remanserant ex oibus turmis oriētaliū ppl'oꝝ: cesis cētū vigiti milib⁹ bellatoꝝ ⁊ educentiū gladium. Ascēdēsqz gedeon ꝑ viam eorum qui in tabernaculis morabantur ad oriētalem partem nobe ⁊ iecbaa percussit castra hostiu3: q̄ui securi erant: ⁊ nihil aduersi suspicabantur. fugeruntqz cebee ⁊ salmana: quos ꝑsequēs gedeon cōꝑhendit turbato oi exercitu eoru3. Reuertensqz de bello ante solis ortū:] apꝑhēdit pueꝝ de viris soccoth: interrogauitqz eū noia ꝑncipu3 ⁊ senioru3 soccoth:] ⁊ descripsit septuagitaseptē viros Venitqz ad soccoth ⁊ dixit eis: En cebee ⁊ salmana sup qb⁹ exprobrastis mihi dicētes: forsitā man⁹ cebee ⁊ salmana i manib⁹ tuis sūt ⁊ iccirco postulas vt dem⁹ viris q lassi sūt ⁊ defecerūt panes. Tulit ergo seniores ciuitatis: ⁊ spinas deserti ac tribulos: ⁊ ꝯtriuit cum eis atqz comminuit viros soccoth. Turrim quoqz phanuel subuertit occisis habitatorib⁹ ciuitatis. Dixitqz ad cebee ⁊ salmana: Quales fuerūt viri quos occidi

tem breuē ꝑ manū hois fortis q̄ poterat hoiem interficē vno ictu q̄ lōga3 ꝑ manū pueri q̄ hoc nō posset: tū qz magis horrebant mori ꝑ manū pueri: qui in hoc nō videt differre a muliere: q̄ per manū hominis perfecti: sicut ⁊ Abimelech letalit vulneratus a muliere fecit se interfici per armigeru3 suum ne diceretur q̄ a muliere interfectus esset: vt habetur capitulo sequēti.
z Dixeruntqz. Hic consequēter describitur ꝑede diuisio. ꝑacta enim victoria filii israel obtulerūt gedeoni q̄ dominaretur super eos vsqz ad tertiam generatione3 inclusiue: qui rēnuit eo q̄ dominus hoc dominiū sibi retinuisset: sicut dictum est supra: petiit tamē ut de preda sibi darent inaures auree: quas nobiles ismaelitaru3 portare consueuerāt qd sibi concessu3 fuit ⁊ p3 littera. a Fecitqz ex eo. Hic consequenter ponit seques translatio: cum dicit
a Fecitqz gedeon ex eo ephot. i. vestem sacerdotalem: que vocatur superhumerale: ut Exo. xxviii. Sciendum tamen q̄ istō vestimentum non est solum de auro: sed etia3 de lino ⁊ serico diuersorum coloru3 ⁊ lapidibus preciosis sicut fuit dictum ibidem. ⁊ secundum q̄ dicitur in scholastica historia: ⁊ Augustinus idem videtur dicere q̄ per istud ornamētum quod summi sacerdotis erat proprium: intelliguntur alia eius ornamenta Iste eni gedeon motus quada3 deuotione indiscreta: ⁊ communiter dicitur ab expositorib⁹ nostris uoluit habere cultu3 diuinū in domo sua sicut erat in sylo: qd tamen erat illicitum vt habetur Josue. xxii.
b Fornicatusque

stis i thabor:] Qui responderunt: Similes tui: ⁊ vn⁹ ex eis quasi filius regis.] Quibus ille respōdit: Frātres mei fuerunt: filii matris mee. Uiuit dn̄s: qa si seruassetis eos nō vos occiderē: Dixitqz iether ꝑmogenito suo: Surge ⁊ iterfice eos: q non eduxit gladiū. Timebat eni qz adhuc puer erat. Dixerūtqz cebee ⁊ salmana: Tu surge ⁊ irrue i nos:] qz iuxta etatē robur ē hōis. Surrexit gedeō ⁊ iterfecit cebee ⁊ salmana: ⁊ tulit ornamēta ac bullas quibus colla regaliū camelorū decorari solēt. Dixerūtqz oēs viri isr̄l ad gedeon: Dominare nostri tu ⁊ filius tuus ⁊ filius filii tui: qz liberasti nos de manu madian: quibus ille ait: Non dominabor vestri: nec dominabitur i vos filius meus: sed dominabit vobis dominus. Dixitqz ad eos Unam petitione3 postulo a vobis: Date mihi iaures ex preda vestra. Inaures enim aureas ismahelite habere cōsueuerant: q respōderunt: Libentissime dabimus. Expandentesqz sup terram palliū ꝓiecerūt in eo iaures de ꝑda: ⁊ fuit pōdus postulataꝝ iauriū mille septigēti auri sicli: absqz ornamētis ⁊ monilib⁹ ⁊ veste purpurea: qbus reges madian vti soliti erāt: ⁊ preter torques aureas camelorum. Fecitqz ex eo gedeon ephot: ⁊ posuit illud in ciuitate sua ephra. Fornicatusqz est omnis israel in

cor: et factuz est gedeoni ꝛ omi domui eius in ruinā.] Humiliat' est autē madiā coram filijs israel: nec potuerūt ultra ceruices eleuare: sed quieuit terra p quadragita ānos qb' gedeon pfuit. Abijt itaq3 hierobaal fili' ioas: ꝛ habitauit i domo sua habuitq3 septuagita filios q egressi sūt de femore eius eo ꝙ plures haberet uxores. Cōcubinā aūt illi' quā habebat i sychem genuit ei filium noie abimelech. Mortuūsq3 ē gedeon fili' ioas in senectute bona:] ꝛ sepultus i sepulchro ioas pris sui i ephra de familia ezri. Postq3 aūt mortu' ē gedeon: auersi sūt filij isrl:] ꝛ fornicati sūt in baalim.] Percusserūtq3 cuz baal fedus ut eēt eis i deū:] nec recordati sūt dñi di sui: q eruit eos de manib' inimicoꝝ suoꝝ oium p circuitū: nec fecerūt miam cū domo hierobaal] gedon iuxta oia bona q fecerat israeli. ix.

Abijt autē abimelech filius hierobaal] i sychem ad fres mris sue: ꝛ locut' est ad eos ꝛ ad oēm cognatōez dom' pris mris sue dicēs: Loqmini ad oēs uiros sychē. Quid uobis ē meli': ut dñent' uri] septuaginta uiri oēs filij hierobaal: an ut dominet' uobis un' uir? Simulq3 considerate q2 os urm ꝛ caro ura sū.] Locutiq3 sūt fres mris ei' de eo ad oēs uiros sychem uniuersos smones istos: ꝛ iclinauerūt cor eoꝝ post abimelech dicentes: Frater noster ē. Dederūtq3 illi septuagita pōdo argenti] de phano baal berith.

est omnino israel in eo. Fornicatio in scriptura in tali materia accipit' pro idolatria. Licz eniz gedeon vsus fuerit pdictis ad cultū diuinuz tm̄: tamē filij isrl' post mortē eius vsi sunt in cultu idoloꝝ: vt dicunt doctores hebraici ꝛ latini. t Et factū est ꝛc.] quia gedeon in pdictis peccauit: vt cōiter dicunt doctores: ppi qd ꝛ ei' domus post mortez eius fere deleta fuit: vt habet caplo se. Cetera patēt vsq3 ibi: d Cōcubina aūt illius ꝛc. Dicunt aliq ꝙ fuit vxor eius: nō tamē pncipalis sed adiūcta: sic de abraam dr̄ gen. xxv. Filijs aūt cōcubinaꝝ largitus est munera: ꝛ tamē nō cognouit aliquā que non esset vxor sua. e Mortuusq3 ē ꝛc.] Ex hoc videt' ꝙ i gratia mortuus fuerit: ꝛ per ɔñs ꝙ a peccato predicto penituerit vel excusatus fuerit. f Post ꝙ aūt ꝛc.] scz a cultu dei. g Et fornicati sunt ꝛc.] p idolatriā. h Percusserūtq3 ꝛc.] decetero in ppetuū. i Nec fecerūt ꝛc.] q2 interfecerunt filios ei': vt hēt ca' se. Ad maiorē pdictoꝝ itelligētiā vel potius studiosoꝝ exercitatiōez potest queri: vtꝝ gedeō mortuus fuerit in peccato mortali: ꝛ videt' ꝙ non: q2 dr̄ hic de eo: Mortu' est in senectute bona. qd nō cōsueuit dici in scriptura sacra: nisi de illis q moriunt' in grā sm doctores hebraicos ꝛ latinos. Itē ad hebreos. xj. noiat' in cathalogo sctoꝝ: q ꝛc. Contra q2 dcm̄ est ꝙ fecit ornamēta sacerdotalia, p cultu diuino exercēdo i domo sua: qd erat illicitū: put dictum fuit Josue xxij. q2 ut ibidē dr̄: filij israel voluerunt bellare ɔ ruben ꝛ gad: ꝛ dimidiā tribū manasse: eo ꝙ putabāt eos fecisse altare ad sacrificia offerēda extra locum sylo: etiam dño. Item iste gedeon: vt dicūt expositores cōiter in ornamētis pdictis offerebat sacrificia dño: qd nō erat licitū: nisi filijs aaron: ut hr̄ Numeri. iij. Si aūt dicat' ꝙ penituerit: nō videt' rōnabilit' dcm̄: q2 si vere ꝛ pfecte penituisset pdicta destruxisset. Rñsio: questio ista est de facto p viā nāe nobis ignoto: et iō nihil est dicēdū: nisi quātū pōt trahi' ex scriptura vel dictis sctoꝝ. Dicūt igit' doctores nr̄i ꝙ mortu' fuit in gratia ppi rōnes allegatas, p pte ista. Dicūt tm̄ cōiter: ꝙ peccauit mortalit' vestes sacerdotales faciēdo extra locū diuini cult' ꝛ eis vtēdo cū nō eēt de tribu aaron: nec etiā leuita: dicunt tm̄ ꝙ an̄ mortē penituit. Ad illud aūt qd cōtra hoc arguit' ꝙ talia nō destruxit: pōt dici ꝙ penituit circa mortē: cū iaz erat ita debilis ꝙ hoc facere p se nō poterat: pcepit tamen filijs suis hoc fieri: vel saltē vestes dictas ad locū diuini cultus portari: qd q2 fcm̄ nō fuit nō sibi iputādū est: sed magis illis q ad idolatriā ad quā pni erāt abusi sūt: iō dom' eius fere deleta fuit. Posset aūt dici scholastice tm̄ ꝛ absq3 assertione ꝙ gedeon in pdictis nō peccauit: licet eni illicituz eēt ꝙdiu arca fuerit in sylo alibi offerre sacrificia de cōmuni cursu: vt dcm̄ fuit Deut. xij. tamē spāli dispēsatōne diuia poterat hoc fieri: ꝛ sic gedeon sacrificiū obtulit i ciuitate sua: vt dcm̄ est supra sexto. ꝛ forsitā nō solū fuit cōcessuz p illa die sed etiam p futuro tempore: ꝛ p ɔñs vestes sacerdotales facē ꝛ eis vti: q2 cui cōcedit' pncipale: eidem ꝛ accessoriū ɔcedit'. vti aūt dictis vestib' est p pter oblationem sacrificioꝝ: ꝛ qd annexū ē eis: q ꝛc. ꝛ sic pz rñsio ad rōnē ɔ hoc factaz in arguendo. Sz ɔ hoc dcm̄ videt' qd i lrā dr̄: Et factū ē ipsi gedeoni ꝛ domui ei' i ruinā. Pōt dici ꝙ factū est domui ei' in ruinā culpe: eo ꝙ abusi fuerunt ad idolatriā: nec etiā in diuino cultu habebāt licentiā vtēdi eis: sicut gedeon. Factuz ē etiā domui gedeonis in ruinam pene: vt dcm̄ est: ꝛ p ɔñs ipsi gedeoni inquātuz pat' q dammō manz i in filijs: sm illud Eccle. xxx. Mortu' est pr̄ eius: ꝛ quasi nō est mortuus: ꝛ p ɔñs pr̄ punit' in filijs inquantum manet aliqualit' in eis: ꝛ sic ruina filioꝝ gedeonis p penā redūdat in ipsū: nō tamen qtū ad culpā. Ca. IX

Abijt aūt Abimelech. Hec est ps incidentalis in qua describit' ruina dom' gedeonis: de qua fcā fuit mētio capitulo pcedēti. Circa qd pmo describit' ipsius abimelech pmotio iniq. Secūdo maledictio digna: ibi Qd cū nūciatū eēt. Tertio sequēs vltio diuina: ibi Misitq3 domin'. Circa pmum describit' pmo ambitio abimelech: cū dr̄: a Abijt aūt ꝛc.] cuius mat' noiat' ɔcubina: capi. pcedenti: ꝛ ancilla in isto ut videbit': p qd denōtur ꝙ iter filios gedeonis fuit minus nobilis: ꝛ minoris reputatōis: ꝛ tm̄ anhelabat ad dñium p alijs ꝛ regnū. b Ad fres mris sue. vt p eos iclinaret alios ad votū suū. c Quid uobis ꝛc.] per hoc inuebat ꝙ oēs alij filij gedeonis vellēt sup pplum dominari: qd erat falsū. Sz hoc fingebat ad habēdum itentū. d Simulq3 ɔsiderate ꝛc.] qsi diceret si promot' fuero defēdā vos ꝛ pmouebo. Cōsequēter describit' ei' indebita pmotio: cū dr̄: e Dederūtq3 illi ꝛc.] Pōdo ideclinabile ē: ꝛ significat pōd' ideiminatū scdz aliquos: scdm alios idem est qd libra. In hebreo autez hr̄. lxx. argēteos ō phano baal berith nomē ē illi' phani eo ꝙ habitatores sychem ibi pcusserūt fedus cum baal berith. n. fed' iterptat': ibi aūt thesaur' cōis reponebat'

Qui conduxit sibi ex eo viros iopes ꝛ vagos:] secutiq3 sūt eū. Et venit i domuz pris sui in ephra: ꝛ occidit fres suos filios hierobaal septuaginta viros sup lapidē vnū. Remāsitq3 ioathā fili' hierobaal minim': ꝛ abscōdit' ē. Cōgregati sūt aūt oēs viri sychez ꝛ vniuse familie vrbis mello:] abierūtq3 et ɔstituerūt regē abimelech iuxta quercū q stabat in sychem.] Qd cū nūciatū eēt ioathan iuit ꝛ stetit in vertice mōtis gariçim: eleuataq3 voce clamauit ꝛ dixit: Audite me viri sychez ita vt audiat vos dñs. Jerūt ligna vt vngerēt sup se regez Dixerūtq3 oliue: Impera nob. Que rñdit: Nūquid possuz deserē pinguedinez meaz q ꝛ dij vtūt:] ꝛ hoies ꝛ venire vt iter ligna pmouear? Dixeruntq3 ligna ad arborē ficum: Ueni ꝛ sup nos regnū accipe. Que respōdit eis: Nunqd possuz deserē dulcediez meaz:] fructusq3 suauissimos: ꝛ ire vt int' cetera ligna pmouear? Locutaq3 sunt ligna ad vitez: Ueni ꝛ impera nobis. Que rñdit eis: Nūqd possuz deserē vinū meum qd letificat deuz ꝛ homies:] ꝛ iter ligna cetera pmoueri? Dixerūtq3 omia ligna ad rhānuz:] Ueni ꝛ impa sup nos. Que rñdit eis: Si vere me regez vobis ɔstituitis: veite ꝛ sub ūbra mea rqescite. Si aūt ñ vultis: egrediat' ignis de rhāno:] ꝛ deuoret cedros libani.] Nūc igitur si recte ꝛ absq3 peccato cōstituistis sup vos regem abimelech: ꝛ bene egistis cuz hierobaal ꝛ cuz domo ei' ꝛ reddidistis vicez bñficijs eius q pugnauit p uobis ꝛ aiam suā dedit piculis: vt erueret vos de manu madian qui nūc surrexistis ɔ domū pris mei: ꝛ interfecistis filios ei' septuagita viros sup vnū lapidez: ꝛ ɔstituistis regem abimelech filiuz ācille ei' sup hitatores sychez: eo ꝙ frat' vester sit: Si g° recte ꝛ absq3 vicio egisti cū hierobaal ꝛ domo ei' hodie letemini i abimelech: ꝛ ille letet' in vob. Sin āt puerse egrediat' ignis ex

f Qui cōduxit ꝛc.] In hebreo hētur: Et ceruicosos ꝛ occidit fres suos: vt solus posset dñari: vñ sequit'. g Congregati sunt ꝛc.] Mello autē put accipitur. iij. reg. nomē est cuiusdam voraginis que erat in hierlm: quā salomon coequauit terre: sz hic mello nomē ē vrbis. h Et cōstituerūt ꝛc.] In hebreo habetur. Juxta vlmuz statue que erat in sychem: ibi eni erat qdam statua pro idolatria: ꝛ ibi cōstitut' est iste rex: cui' pmotio fuit iniquissima. i Qd cū nūciatum esset. Hic cōsequēter describitur pmoti ꝛ promouentiū maledictio: in qua primo ponit' pabola cuz dr̄. Jerunt ligna ꝛc. Et primo pabola poit'. Et secūdo ad ppositū applicat' ibi: Nunc igit'. Circa primuz sciēdum ꝙ aliq expositores nr̄i dicūt hic ꝙ per ligna in generali itelligitur cōis populus sychez. p cedros pncipales q fauerūt abimelech. per oliuam: de qua exprimitur oleum. ꝛ ficum q habet dulcē fructum: ꝛ vitē que facit fructum plurimū intelliguntur alij filij gedeonis: qui erant pingues in diuitijs: dulces i mansuetudine: ꝛ mltiplicati in ple. Per rhamnū autem que est arbor vilis itelligitur abimelech: qui erat de ignobili matre: q regnauit alijs occisis: et secūdum hoc patet expositio littere. Sz quātum ad aliquid videtur littera obuiare: in qua dicitur Jerunt ligna ꝛc. quia viri sychem non iuerūt ad requirenduz alios filios gedeonis: vt domiarentur eis: sed magis dederunt pecuniam ad interficiendum eos: propter quod dicunt expositores predicti ꝙ similitudo nō tenet in omnibus: sed tenet quantum ad hoc ꝙ sychimite tractabant inter se dicentes: Si requireremus aliquos filios gedeonis: vt dominarentur nostri ꝛ defenderent nos: ipsi nos despicerent propter nobilitatez et magnificentiā suā: nec curarent de nobis quasi diceret: melius ē ꝙ nos pmoueamus istuz abimelech minus nobilē: ꝛ q ē ppinquus noster ex parte matris. Hebrei vero exponūt aliter pabolam istaz: quātum ad oliuaz ficuz ꝛ vitem: ꝛ magis lr̄aliter: vt videt' dicentes ꝙ per ista significant' tres persone notabiles in bñficijs exhibitis populo israel. s. gedeon delbora: ꝛ othoniel: qui oblatum sibi dñiuz sup filios isrl' recusauerūt: eo ꝙ dñs illud dñiuz sibi retinuerat: vt dictū ē supra. De gedeone aūt ꝙ recusauerit patet in. c. pceden. ꝛ de alijs duob' idem dicunt hebrei: licet ñ sit scriptum: q2 non omia sūt scripta. Dicunt igitur: ꝙ p oliuaz significat' othoniel qui fuit de tribu iuda: vt dictum fuit supra. c. i. Tribus autē iuda vocatur oliua: hiere. xj. oliuam vberē: pulchrā: fructiferam: speciosaz vocauit dñs nomē tuum. Per ficū que hz fructum dulcē: intelligit' delbora que i hebreo scribitur dibora. Et iterpretat' apis q facit mel dulce sicut ficus fructum dulcē: ita ꝙ pprietas hui' arboris respōdet interptationi nois. Per vitez vero intelligit' gedeō de filijs ioseph: eo ꝙ ioseph vocat' est fili' accrescens: Gen. xlix. vitis aūt ram' crescit nobilter i vna estate. Scdm hūc igit' sensū exponit' sic littera. k Jerunt ligna. idest filij israel generaliter ꝛ sychimite spāliter. l Dixeruntq3 oliue. idest othoniel rōne p dicta. m Nunqd possuz ꝛc.] idest de' in lucernis ardentib' i tabernaculo: q iplebant oleo oliuaꝝ purissimo. n Et homines. i ɔdimentis ciboꝝ ꝛ ɔfectiōib' medicinarū. p hāc aūt pinguediez itelligitur pietas q fuit in othoniel: ad subleuāduz miseriā filiorū isrl: vt pz ex dictis supra. iij. c. o Nunqd possū ꝛc.] idest dulcediem ɔsolatiōis diue: que fuit in delbora habēte spm pphetie: vt pz ex dictis supra. iiij. c. p Nūqd possuz ꝛc.] de letificatiōe hoiuz videm' p expientiā: de letificatiōe dei dic rabi salomō: ꝙ hoc dr̄ eo ꝙ leuite in oblatiōib' hostiaꝝ ñ cantabāt cātica diua donec offerrent' libamia q fiebāt de vino. Pōt ēt hoc expōi de sacro eucharistie qd ē deo acceptissimū: i q ɔuertit' vinū i sanguiez xp̄i. q Dixerūtq3 ꝛc.] idē ad abimelech rōe supradicta: ꝛ accipit' hic ligna p sychimit' in spāli: ꝛ i alijs q cuz eis ɔstituerūt abimelech regez: vt pdictuz ē. r Si aūt ꝛc.] Rhān' sm isidoruz ē dum' pu' q vento agitat' ex se emittit ignē: sic abimelech agitat' ira succēdit pplm sychē: vt hr̄. j. Jō subdit' s Et deuoret ꝛc.] idē pncipes dci ppli. t Nūc igi. Hic

consequēter applicat
pdicta parabola ad
ppositum : videlicet
de impcatione male-
dictionis super abim
lech regē: ꝛ sup ppl'z
ipz ɔstituētē. ꝛ pz lr̄a
ex dictis. v ¶ Mi-
sitqz dn̄s. Hic ɔn̄ter
describit diuina pun̄i-
tio: vbi pmo dscribit
sychimitaꝝ rebellio
Scdo rebellātiuz im
pugnatio ibi: Dictū
qz est. Tertio vtroꝝ
qz ɔstructio ibi: Por
ro abimelech. Circa
pmū dr̄: v Misit
qz dn̄s. idest pmisit.
x ¶ Spiritū pessimū.
.i. ɔtētiōes seu discor
diā excitari p spiritū
malignū. y Inter
abimelech ꝛc.] vt su-
is iniqtatib' exigēti-
b' dstruerent ad inui
cez. ꝛ pz lr̄a vsqz ibi:
z ¶ Agētes pdas ꝛc.]
maxie de illis q faue
bant abimelech.

a Uēit āt gaal i au-
xiliū sychimitaꝝ. ā-
biēs sup eos dn̄ū: vt
patz in sequentibus.

b ¶ Ad cuius aduētū
ꝛc.] idest audacio-
res effecti ppi ei' pre
sentiaz. c Egressi
sūt ꝛc.] que ptinebāt
ad abimelech ꝛ fau-
tores eius in ɔtēptuz
ipius. d ¶ Clamāte
gaal filio obeth. vt si
bi ppl'z attraheret ꝛ
ɔtra abimelech exci-
taret. e Quis est
iste abimelech. q̄si di
ceret nullius est mo-
mēti. f ¶ Et que est
sichē. q̄si dicēt ita no-
bilis ciuitas est ꝛ an
tiqua ꝙ nō debet ser
uire ei. g Nunqd
nō ꝛc.] idest hoīs qui
nō hēt hic ius domi-
nādi. h ¶ Et consti
tuit pncipē. idest ppo
situ vl' pfectū: put in
hebreo habetur.

i Zebul seruū suū. ꝛ
sic fecit magnū ɔtem
ptū. k ¶ Super vi-
ros emor ꝛc.] idest

eo: ꝛ ɔsumat habitatores
sychem ꝛ oppidū mello:
egrediaturqz ignis de uiris
sychē: ꝛ de oppido mello:
ꝛ deuoret abimelech. Que
cū dixisset fugit ꝛ abijt i be
ra: habitauitqz ibi ob me-
tuz abimelech fratris sui.
Regnauit itaque Abime-
lech sup isrl' trib' ānis. Mi
sitque dn̄s spiritum pessi
muz inter abimelech ꝛ ha
bitatores sychē:] qui cepūt
euz detestari: ꝛ scelus inter-
ctōis septuagita filioꝝ hie
robaal: ꝛ effusiōez sanguis
eoꝝ cōferre in abimelech
frēm suuz: ꝛ in ceteros sychi
moꝝ pncipes q eū adiuue
rāt. Posuerūtqz isidias ad
uersū euz in sūmitate mōti
um: ꝛ duz illi' pstolabātur
aduentū exercebāt latroci
nia āgētes pdas de ptereū
tib'.] Nūciatūqz est abime
lech. Uēnit aūt gaal filius
obeth cū fratrib' suis: ꝛ trā
siuit in sychimā. Ad cuius
aduētū erecti habitatores
sychē:] egressi sūt in agros
uastantes uineas:] uuasqz
calcātes: ꝛ factis cantātiuz
choris ingressi sūt phanuz
dei sui: ꝛ int epulas ꝛ pocu
la maledicebāt abimelech
clāmāte gaal filio obeth.
Quis ē iste abimelech: et q
ē sychē ut seruiam' ei: Nūn
qd ñ est ipe filius hieroba
al:] et ɔstituit pncipē zebul
seruū suuz sup uiros emor
pr̄is sychē:] Cur ergo seruie
m' ei: Utinā daret aliqs
ppl'm istū] sub manu mea
ut auferrez de medio abi-
melech. Dictūmqz est abi
melech. Cōgrega exercit'
mltitudinez: ꝛ ueni. zebul
eniz pnceps ciuitatis audi
tis smōib' gaal filij obeth
irat' est ualde: ꝛ misit clam
ad abimelech nuncios di
cēs: Ecce gaal fili' obeth
uenit in sychimā cuz fratri
bus suis: ꝛ oppugnat ad
uersum te ciuitatē. Surge
itaqz nocte cum pplo qui
tecuz est: ꝛ latita in agro: ꝛ
pmo mane oriente sole ir
rue sup ciuitatē. Illo autez
egrediēte aduersuz te cum
pplo suo fac ei qd potue
ris. Surrexit itaqz abime
lech cum omi exercitu suo
nocte: ꝛ tetēdit insidias iu
xta sychimam in quattuor
locis. Egressusqz ē gaal fili
us obeth: ꝛ stetit in itroitu
porte ciuitatis. Surrexit
aūt abimelech: ꝛ ois exer-
cit' cū eo de insidiaꝝ loco.
Cunqz uidiss; ppl'z gaal di
xit ād zebul: Ecce d mōti
b' mltitudo descēdit. Cui il
le rn̄dit: Umbrās mōtiū ui
des: quasi capita hoim: ꝛ
hoc errore decipis. Rursū
qz gaal ait: Ecce pplus de
umbilico terre descēdit:] ꝛ
un' cune' uēit p uiā que re
spicit quercū. Cui dixit ze
bul: Ubi ē nūc os tuū quo
loqbaris: qs ē abimelech
ut seruiamus ei: Nōne hic
ppl's est quē despiciebas:
Egredē ꝛ pugna ɔtra euz.
Abijt ergo gaal expectāte
sychimoꝝ pplo:] ꝛ pugna
uit ɔ abimelech q psecut'
est euz fugiētē: ꝛ in urbē cō
pulit. Ceciderūtqz ex parte
ei' plurimi usqz ad portā ci
uitatis: ꝛ abimelech sedit i
ruma. zebul āt gaal ꝛ soci-
os ei' expulit de urbe:] nec
i ea passus ē cōmorari. Se
quēti ergo die egressus est
ppl's in cāpū. qd cū nūcia
tū eēt abimelech tulit exer
citū suū ꝛ diuisit in tres tur
mas: tēdēs insidias i agris
Uidēsqz ꝙ egrederet ppl's
de ciuitate surrexit ꝛ irruit
in eo cuz cuneo suo oppu
gnās ꝛ obsidēs citatē. due
aūt turme pālātes p cāpū

super viros tam
antique nobilita
tis: ꝙ Emor qui
fuit a tempore a-
braam potens ꝛ
nobilis: fuit pa-
ter ꝛ dominus il
lius ciuitatis.

l ¶ Utinam daret
ꝛc.] Ex quo patz
ꝙ volebat domi
nari ibi.

m Dictūqz est.
Hic consequēter
describit ipsoꝝ
rebellātiū impu-
gnatio ad instin
ctuz ipsius zebul
pposit sui nūciā
tis sibi in secreto
verba que audie
rat ab ipso gaal:
ꝛ caute dissimu-
lauerat. Et patet
littera vsqz ibi:
n ¶ Dixit ad ze-
bul. qui simula-
bat se esse cuz ga-
al quousqz Abi
melech repēte ve
niret super eum
ꝛ socios eius: ꝛ
subito eos inter-
ficeret: ppter qd
nitebat eum deci
pere dicens:
o Umbras mō-
tium vides ꝛc.
Sequitur: Ecce
populus ꝛc. idest
de cacumine mō
tis: quod dicitur
vmbilicus terre:
quia supeminet
alijs partib' ven-
tris. Sequitur:
p ¶ Abijt ergo ga
al ꝛc.] Qui non
exijt ciuitatē cuz
gaal ad pugnan-
dum: sed expecta
bat interius belli
euentum.

q Zebul autem
ꝛc.] quia debella
ti iam fuerant in
campo: et ppter
hoc populus ciui
tatis parum cu-
rabat de eis. Ce
tera patent vsqz
ibi:
r ¶ Palantes per

capū. idest māifeste discurrētes: ꝛ inde paleter dr̄ gall'.
s ¶ Porro abimelech. h ɔn̄ter describit vtroꝝqz puñitio-
sz abimelech: ꝛ eoꝝ qui pmouerāt eū ad regnū: q̄a in
terfecit eos: ꝛ finalit interfectus est ab eis. Primo ergo de
scribit destructio vrbis sichē cum dr̄: v Quā cepit
ꝛc. Ita ut sal ꝛc.]
Sal eiz rddit ter-
rā sterilē: ꝛ iō qñ
aliqs destruebat
fundit' aliq ciui
tatez spgebat ibi
sal i signū pfecte
victorie. Secūdo
describit destru-
ctio fortalicij cuz
dr̄: x Quod
cū audissent ꝛc.
Et pz lr̄a vsqz ibi
y ¶ Abimelech
autē ꝛc.] ad obsi
dēduz euz. Scien
dū aūt ꝙ alia est
ciuitas in egypto
que similit vocat
thebes: de qua fu
it legio thebeoꝝ:
cui pfuit sanctus
mauriti'. Et alia
in iudea nomine
thesba: de qua fu
it helyas thesbi-
tes. Et alia est in
grecia que dr̄ the
be: a qua dicūtur
thebani: ꝛ in hac
obsidione abime
lech interfectus est.
vñ seqt: a Et
ecce ꝛc.] In he-
breo habet Cerui
cem eius. Si eniz
cōfregisset cerebrū
statim fuisset mor
tuus: ut videt: qd
tamē nō fuit imo
pcepit postea ar-
migero suo ꝙ int
ficeret eum: vnde
subdit: b ¶ Per
cute me ꝛc.] plus
enim formidauit
obprobriū etiam
post mortē ꝙ aie
dānatōez. Nō eiz
licitū est alicui sic
accelerare mortē
suā. c Et red-
didit deus. Hec
est ɔclusio huius capli ostendens qualiter malū abime
lech ꝛ pmouētiū ipm reuersuz est in caput eoꝝ sm ma
ledictionez Joathan filij gedeonis.

Ca. .X.

P ¶ Post abimelech. Hic describit quita tribulatio
filioꝝ isrl': a qua liberati fuerūt per Jepthe. Et
primo ponit pondus tribulatōis. Secūdo mo
dus liberatiōis: caplo. xi. Tertio impetus seditiōis. xij.

aduersarios psequebātur.
Porrō abimelech ōni die
illo oppugnabat vrbē: quā
cepit itfectis habitatorib'
ei': ipsa quoqz dstructa ita
vt sal i ea dispgēt.] Quod
cū audissēt q habitabāt in
turre sychimoꝝ: igressi sūt
phanū dei sui berith ubi
fedus cū eo pepigerāt: ꝛ ex
eo locus nomē accepat: q
erat munit' valde. Abime
lech quoqz audiens uiros
turri sychimoꝝ parit oglo
batos ascēdit in mōtez sel
mon cuz omi populo suo:
ꝛ arrepta securi precidit ar
boris ramū: impositūqz fe
rens humero dixit ad soci
os: Quod me uidistis face
re cito facite. Igit certatim
ramos de arboribus preci
dētes seqbātur ducē. Qui
circūdātes psidiū succēde
rūt: atqz ita factum est ut fu
mo ꝛ igne mille hoiuz ne
carent: uiri pariter ꝛ mulie
res habitatoꝝ turris sichē
Abimelech aūt inde pfici
scens uenit ad oppidū the
bes:] qd circūdās obside
bat exercitu. Erat autē tur
ris excelsa in media ciuita
te: ad quā cōfugerāt simul
uiri ac mulieres: ꝛ oēs pn
cipes ciuitatis: clausa fir
missime ianua: ꝛ sup turris
tectū stantes p ppugnacu
la. Accedēsqz abimelech
iuxta turrim pugnabat for
titer: ꝛ appropiquās ostio
ignez suppone nitebat. Et
ecce una mlier fragmē mo
le desup iaciēs illisit capiti
abimelech: ꝛ cōfregit cere
brꝝ ei'.] Qui uocauit cito
armigeꝝ suū: ꝛ ait ad euz:
Euagina gladiū tuū ꝛ pcu
tē me: ne forte dicat ꝙ a fe
mina iterfectus sim.] Qui
iussa pficiēs interfecit euz.
Illo quoqz mortuo oēs q
cū eo erāt de isrl' reuersi sūt
in sedes suas: et rddidit de
us malū qd fecerat abime
lech contra prem suū inter-
ctis septuagita fratrib' suis
sychimitis quoqz qd opa
ti erant retributū ē: ꝛ uenit
super eos maledictio Joa
than filij hieroboal. .X.

POst abimelech sur
rexit dux in isrl' thō
la fili' phua patrui abime
lech:] uir de isachar: q ha
bitauit in sanir mōtl ephra
im: ꝛ iudicauit isrl' uiginti ꝛ
trib' ānis: mortuusqz est ac
sepult' i sanir. Huic succes
sit iair galaadites q iudica
uit isrl' p uiginti ꝛ duos an
nos: hn̄s trigita filios sedē
tes sup trigita pullos asina
rū:] ꝛ pncipes trigita ciuita
tum: que ex nomine eius
sūt appellate anothiair. i.
oppida iair usqz in psentē
diez in terra galaad. Mor
tuusqz ē iair ac sepult' in lo
co cui ē uocabulū camon.

caplo. Prima in duas: quia pmo describitur tēpus pacis:
secūdo tribulatiōis ibi: Filij autem isrl'. vt opposita iuxta
se posita magis elucescāt. tēpus aūt pacis describitur sub
duobus iudicibus successiue psidētib'. Tēpus autē secūdi
ponitur ibi: Huic successit Jair. De pmo dicit: b ¶ Post
Abimelech surrexit
dux in isrl'. Non dici
tur rex sicut de abi-
melech: qui iniqte
vsurpauit sibi nomē
regiū. Iste aūt redijt
ad modū pstinū quo
iudices perāt: sz per
modū directōis ꝛ ɔsi
lij magis ꝙ p moduz
dn̄ij. b Thola fi-
lius ꝛc.] Patruus est
frat pr̄is: ꝛ iō sz istaz
trāslatiōez phua fuit
frat gedeonis. Sed se
quens lr̄a videt repu
gnare cū dicit: vir de
isachar. Gedeon aūt
fuit d tribu manasse
vt dictū est supra. vi.
ca. Trib' aūt erāt in-
cōmixte. Ad qd pōt
dici ꝙ incōmixtio tri
buuz fuit sub pcepto
ne cōmiscerent fortes
hēditatū: vt dictū fu
it nūi. xxxvi. ꝛ iō mu
lieres q nō hēbāt hē-
ditatē poterant nube
re cū viris alteri' tri
bus: vt dictū fuit ibi
dez: qz ex hoc nō seq̄
bat cōmixtio sortiuz
Mat aūt gedeōis sz
ista fuit hui' ɔditōis
ꝛ sic successiue cōtra-
xit vni viro de tribu
manasse: ꝛ alteri de
isachar. Sciendūz ꝙ
vbi trāslatio nr̄a hēt
phua patrui abime-
lech. In hebreo habe
tur filij dodo. ꝛ sm
hebreos ē hoc nomē
ppriuz patris ipsius
phua. ꝛ sm hoc non
oportet dicē ꝙ phua
ꝛ gedeon fuerunt fra
tres ex parte matris.
Sciendum etiam ꝙ
dodo apud hebreos
est etiam nomen cō-
mune: ꝛ significat pa
truū suū: ꝛ sz hoc pcessit trāslatio nostra. Sicut in latino
idē nomē aliqñ est ppriū ꝛ cōe: equiuoce tñ. Sicut hoc no
mē romanus aliqñ accipit pro ppo noie vni' hois: aliqñ
pro noie adiectiuo cōi ad oēz homiez romanū. Trāslatio
autez nostra discrepat hic ab hebraico: vt patet per predi-
cta. c ¶ Huic successit. Hic describitur tēpus secūdi iudi
cis: ꝛ pz lr̄a vsqz ibi. d Sedētes ꝛc.] .i. mulos sz trāsla
tionez istam. In hebreo non additur asinaruz: ꝛ ideo sm

Universidad de Deusto
Biblioteca

doctores hebraicos. per pullos itelligunt hic equi iuuenes: ⁊ electi. f ¶Filij aũt isrł. Hic ꝑnter describit tẽpus tribulatiõis: vbi ꝓmo describit culpa: cũ dicit: f Filij aũt rẽ. que explicat magis in particulari: cũ dicit: g ¶Et seruierũt idolis baalim rẽ. ⁊ noiant hic septẽ idolatrie: vt ps in lra. Secũdo põit debita pena: cũ dr: Cõtra quos iratꝰ est dñs rẽ. ⁊ ps. Tertio penitẽtia: cuz sbdit: Peccauim⁹ rẽ. Et seqt: h ¶Quibꝰ locut⁹ ẽ dñs. ſ. ꝑ phinees: qui adhuc viuebat: vt dicũt hebrei. tñ si dictũ eoꝝ ẽ verꝫ erat mltũ antiquus: qz a tpe quo filij isrł debellauerł seon ⁊ og ⁊ balach: vsqz ad tpꝰ iepthe: ꝺ liberauit filios isrł de hac tribulatõe fluxerł ãni. ccc. vt hẽt. c. se. ꝺficiũt tñ alicꝫ ut dicer: qz fuit ⁊ tñ extũc phinees iam erat hõ pfectꝰ: qz fuit ductor exercitꝰ cõtra madianitas: vt habetur nũi. xxxi. Potest etiã dici ꝙ fuit ꝑ aliũ ꝓphetã: qz nõ noiat hic quis ille fuerit.

i Nũqd non egyptij rẽ. Hic noiant. vij. gẽtes a qb⁹ tribulatões passi sunt filij isrł ꝛ. vij. idolatrias supra noiatas in qb⁹ oliqrãt

k ¶Iccirco rẽ.] tales negatões diuini auxilij intelligẽde sũt sub ꝓditõe. ſ. si nõ vere penitẽt illi ꝙ sunt in aflictõe positi: vt ps exequẽtib⁹.

l Jte ⁊ inuocate deos qs elegistis. ironice loqr: vt de pccis magꝭ doleat ⁊ ꝓfũdant: ideo sbdit

m ¶Dixeruntqz rẽ.] ⁊ ꝙ hec pẽitẽtia vã fuit ps per hoc qꝺ sbdit:

n Oia de finib⁹ rẽ.] ⁊ ideo ꝓius negatuz auxiliũ concessit dominus: ideo sbditur:

Filij aũtẽ isrł peccatis veteribꝰ iũgentes noua fecerũt malũ i conspectu dñi: ⁊ seruierũt idolis baalim ⁊ astaroth: ⁊ diis syrie ac sydonis ⁊ moab ⁊ filioꝝ ãmon ⁊ philistijm: dimiseruntqz dñm ⁊ nõ coluerũt eum. Contra quos dñs iratus: tradidit eos in manꝰ philistijm ⁊ filioꝝ ãmon: afflictiqz sũt ⁊ vehemẽt oppressi p annos decez ⁊ octo oẽs q habitabant trãs iordanẽ in terra ãmorrei q̃ est in galaad: intãtuz vt filij ãmon iordane trãsmisso vastarẽt iudã ⁊ bẽiamin ⁊ ephraim Afflictusqz ẽ isrł nimis. Et clamãtes ad dñm dixerũt: Peccauim⁹ tibi: qz dereliq mus te deũ nr̃m ⁊ seruiui mus baalim. Qũib⁹ locutus est dñs: Nũqd ñ egyptij ⁊ ãmorrei filijqz ãmon ⁊ philistijm: sidonij quoqz ⁊ amalech ⁊ chanaan oppreſerũt uos: ⁊ clamastis ad me ⁊ erui vos de manu eoꝝ: ⁊ tñ reliqstis me ⁊ coluistis deos alienos. Jccirco nõ addam ut vltra uos liberẽ] Jte ⁊ inuocate deos quos eligistis. Jpi uos liberẽt in tpe angustie. Dixeruntqz filij isrł ad dñm: Peccauim⁹] redde tu nobis qcquid tibi placet: tñ

o ¶Qui doluit super miserijs eoꝝ. Itaqz rẽ.] ideſt gd belluz mutuo se cõuocãtes ⁊ exhortãtes ꝺ isrł. p ¶Quis ꝓm⁹ ex nobis rẽ. Hoc dixerũt ꝓncipes de galaad vt alios cũ maiori diligẽtia eẽt capitaneus in bello illo: qz ad victoriaz ꝓsequẽdaz mltũ valet diligẽtia ducis ⁊ ꝓstatia ipsius.

Jepthe electio: secũdo ipius in ꝓncipẽ electio. ibi: Jn illis diebus. Circa ꝓmũ dr. a ¶Fuit itaqz illo in tpe Jepthe galaadites. Galaad aũt aliqñ accipit ꝙ noie vnius terre: aliqñ ꝙ noie vnius ciuitatis in illa rra: ⁊ aliqñ ꝙ noie vnius hois. ⁊ oibus istis modis iepthe dr galaaditas: ꝺa fuit natus de terra galaad. ⁊ pat eius vocat⁹ est galaad: vt statim sbdit in ꝓtu capto. Et ciuitas sua vocata est galaad: vt habet. ſ. ca. xij. b Filiꝰ mlier meretrix. Hebrei dicũt. Filiꝰ mulieris hospitatricis: qz nomẽ hic positũ est eq̃uocũ ad meretricem ⁊ hospitatricem: vt dictũ fuit Josue. ij. de Rab: ⁊ forsitã vtra qz significatõ isti mulieri cõuenit.

Ecit itaqz illo in tpe iepthe galaadites vir fortissimꝰ atqz pugnator filiꝰ mlieris meretricis: q natꝰ ẽ de galaad. Hãbuit autẽ galaad vxorẽ de q̃ suscepit filios: q postqz creuerãt eiecerũt iepthe dicẽtes: Hẽs i dõmo pris nr̃i eẽ nõ poteris: qz de adultera mre natꝰ es.] Quos ille fugiẽs atqz deuitãs habitauit i tra thob. Cõgregatiqz sũt ad eũ viri iopes et latrocinantes: ⁊ quasi ꝓncipem sequebãtur. Jn illis diebus pugnabant filij ãmon cõtra isrł: quibꝰ acrit istãtibꝰ ꝓtexerũt maiores natu de galaad vt tolleret i auxiliuz sui iepthe de tra thob. Dixerũtqz ad eũ Veni ⁊ esto ꝓnceps nr̃:] ⁊ pugna cõtra filios ãmon. Qũib⁹ ille respõdit: Nõne

g ¶Dixeruntqz ad eum: Veni ⁊ esto ꝓnceps nr̃.] dum tamen tu sis dux belli nostri. h Quibus ille respondit. non statim credens eis ꝓpter ea que passus fuerat ab eis.

i ¶Nonne vos estis qui odistis me. licet supra dictum sit de fratribus suis tantum ꝙ eiecerunt eum: tamen hic alloquitur senes illius populi generaliter: quia ad querimoniam ⁊ instinctum fratrum suoꝝ senes qui erant iudices illius populi eiecerant eum. vel forte inter illos qui venerunt ad Jepthe erant fratres sui. vel eoꝝ aliqui ad quos ꝓncipaliter direxit verbuz suuz:

ꝓpter qõ diligentius explicant intentũ suũ dicentes

k Ob hãc igit causam rẽ. Qua explicata rñdit iepthe.

l Si vere venistis ad me. ideſt fideliter ⁊ absqz fallacia. hoc dicit iterrogãdo. qui respõderũt ei simplr affirmãdo etiã iuramento: cũ dr: m ¶Dñs rẽ.] Jurare. n. est deũ in testẽ inuocare. Sequit: n Locutusqz ẽ iepthe suos in maſpha. ibi. n. erant ꝙgregati galaadite coꝝ dño: quia dñs ꝓnsẽ ẽ vbiqz: licet ibi nõ eẽt tabernaculũ: ⁊ ideo ibi replicauit iepthe pacta q̃ erãt inter ipz ⁊ ꝓpm ut negociũ eẽt firmũ ⁊ solidũ. o ¶Et misit nũcios hic ꝓnter ponit supplicatio depcatis. Ad cui⁹ intelligẽtiã ꝓsiderãdũ ꝙ filijs israel petentib⁹ trãsituz pacificũ per terrã seon regis amorrei nõ solũ ipe negauit: sed eis occurrẽs eos ꝺ etiã ad ꝓliũ ꝓuocauit ꝓpt qꝺ dñs ipm ⁊ terrã suã in manus filioꝝ israel tradidit: cui⁹ terre vnã ptez seon abstulerat a filijs moab: ut habet nume. xxj. Rex aũt iste ãmon de quo hic agit regnabat etiã i moab: ꝓpt qꝺ illã terrã quã seon abstulerat ꝺ moab tanq̃ suaz ꝓpriam ꝓtendebat: ⁊ a filijs israel iniuste possessaz dicebat: qꝺ nõ erat verꝫ: sicut fuit declaratum nume. xxj. Jgitur circa hoc primo ponit ipsius Jepthe petitio humilis. Secũdo regi ammon rñsio irrationabilis ibi: Quibus ille respõdit Tertio respõsionis euacuatio rationabilis: cũ dicitur Per quos rursuz. Circa ꝓmũ dr: o ¶Et misit nũcios rẽ. volebat. n. declarare titulũ suũ iustũ: ⁊ ideo primo misit nũcios de pace tractãda: ⁊ in hoc se humiliauit dices: p Quid mihi ⁊ tibi ẽ? quasi diceret: nõ habeo volũtatem bellãdi tecũ nec tu habes causaz ꝺ me: q ¶Ut vastares terrã meã. ideſt meo regimini ⁊ defensiõi cõmissam r ¶Quibꝰ ille rñdit. Hic ꝓnter ponit rñsio

irrõnabilis cũ dr: s ¶Quia tulit isrł terrã meã. qꝺ erat falsum: quia isrł nõ abstulit a filijs moab ⁊ ammon aliqꝺ de terra suа: ut habet nume. xxj. ⁊ deutero. secũdo: sed solũ a seon ⁊ og. ⁊ illud fuit eis licitũ: ut declaratũ fuit nume. xxj. ⁊ itez hic declarabit ꝓ verba Jepthe. t ¶Per quos rursuz. Hic ꝓnter ponitur dicte rñsionis euacuatio rationabilis: vbi iepthe ostẽdit triplici ratione ꝙ illam terram filij isrł iuste possidebant. Secũda ponit ibi Tradiditqz. Tertia ibi: Nisi forte. Prima ratio accipit ex hoc ꝙ filij isrł impugnauerł filios ammon ⁊ moab. Sed seon eos ipugnantẽ occiderũt: ⁊ ꝙ ꝺs ꝺcꝺd possidebat iure belli acquisierũt. Hãc aũt rationẽ iepthe tangit diffuse repetẽs ꝓcessum filioꝝ isrł declinãdo a terminis ammon ⁊ moab: ut hẽt deutero. secũdo: ⁊ nume. xxj. Et patet lra vsqz ibi: v ¶Egressus ẽ ꝺ eis rẽ. Jpse. n. seon iuit obuiã filijs isrł etiã extra terram suã ad eos debellãdũ Ex qꝺ patet ꝙ habuerũt ꝺ eũ iustũ bellum ⁊ ꝙ dñs regnũ eoꝝ iusto bello acq̃situ a filijs isrł: fuit ab eis et iuste possessuz. x Tradiditqz euz. Hic ponit secũda rõ que accipit ex aucte dina ꝺa ẽ dñs celi ⁊ terre: ⁊ iõ põt trãz ab vno possessaz alteri dare ꝙ sua volũtate: qꝺ fecit de terra possessa a seon rege tradẽdo eã filijs isrł possidẽdam sm ꝙ dr deutero. ij. Ecce tradidi i manu tua seon regez esebon ãmorreoꝝ: ⁊ terrã eoꝝ incipe possidẽ rẽ. et hanc rationez tangit iepthe dicens: y ¶Tradiditqz eum domin⁹ rẽ. Et patet littera vsqz ibi: y Nõne ea que possedit chamos rẽ. quod dupliciter exponitur vno modo sic: Que possedit chamos deꝰ tuus: ideſt popul⁹ moab q̃ chamos colebat: ut sit sensus ꝙ illa ps terre moab q̃ actu possidebat ab eo qñ filij isrł debellauerũt seon illa de iure erat ꝓpꝛij moab: ñ aũt illa ps quã possidebat seon a filijs isrł acquisita. Alio mõ exponit: ut sit ꝓfirmatio rõis ꝓcedẽtis. Ad cui⁹ intellectũ ꝓsiderãdũ ꝙ sicut fideles victorias suas attribuunt deo vero ita infideles

Nonne ea q̄ possedit chā-
mos de⁹ tu⁹ tibi iure debē-
tur: Que aūt dñs deus nr̄
uictor obtinuit: in nostraȝ
cedēt possessionē. Nisi for-
te melior es balac filio se-
phor rege moab: aūt docē
potes q̄ iurgatus sit ꝯtrā
isrl̄: ⁊ pugnauerit ꝯ euȝ qn̄
habitauit in esebon ⁊ uicu
lis eius ⁊ in aroer ⁊ uillis
illi⁹: uel in cūctis ciuitatib⁹
iuxta iordanē per trecētos
annos: Quare tāto tpe ni-
hil sup hac repetitiōe ten-
tastis: Igitur nō ergo pec
co in te: sed tu ꝯ me male
agis: indicēs mihi bella ñ
iusta. Judicet dñs arbiter
huius diei inter isrl̄ ⁊ filios
āmon. Noluitq̄ȝ acqescere
rex filioꝝ āmon uerbis ie-
pthe que p nūcios māda-
uerat. Fact⁹ ē ergo sup ie-
pthe spūs dñi: ⁊ circuiens
galaad ⁊ manasse maspha
quoq̄ȝ galaad: ⁊ inde tran
siēs ad filios āmon: uōtuȝ
uouit dño dicēs: Si tradi-
deris filios āmon in man⁹
meas qcūq̄ȝ p̄mus fuerit
egressus de forib⁹ domus
mee: mihiq̄ȝ occurrerit re-
uertēti cū pace a filiis āmō
eū holocaustū offerā dño.
Trāsiuitq̄ȝ iepthe ad filios
āmon ut pugnaret ꝯ eos
quos tradidit dñs i man⁹
eius: pcussitq̄ȝ ab aroer us
q̄ȝdū uenias in mēnith ui
giti citates: ⁊ usq̄ȝ ad abel
q̄ est uineis ꝯsita plaga ma
gna nimis: humiliatiq̄ȝ sūt
filii āmon a filiis isrl̄. Reū
tenti aūt iepthe in maspha
domū suā: occurrit ei uni-
genita filia sua cum tympa
nis ⁊ choris. Nō.n. hēbat
alios liberos. Qua uisa sci
dit uestimēta sua ⁊ ait: Heu
me filia mi: dēcepisti me: ⁊
ipsa decepta es. Apērui.n.

victorias suas suo deo falso: dic igit: y Nōne ea q̄ posse
dit. i. possidere te fecit. z Chamos de⁹ tu⁹. fm opinionē
tuā. a Tibi iure debent. i. reputas iuste acq̄sitā p victo-
riā. b Que aūt dñs de⁹ noster ⁊c. q̄si diceret multo for
tius illud quod obtinuim⁹ deo vero nobis victoriā p̄stā-
te: iuste ē nobis acq̄si-
tum ⁊ possessuȝ.
c Nisi forte. Hic pōit
tertia rō q̄ h accipit
ex p̄scriptōe: q̄a ppl's
isrl̄ fuerat i tā lōgeua
⁊ pacifica possessione
hui⁹ terre q̄ null⁹ de-
cetero oberet r̄clama-
re ⁊ maxime q̄a iust⁹
titulus p̄cesserat: ut
patet ex p̄dict. ⁊ hoc
ē qd dr: c Nisi for-
te meliores balach ⁊c̄
qui erat rex moab il-
lo tpe q̄ debellat⁹ fuit
seon: ut habet nume.
xxii. q̄ lȝ vocauerit ba
laam ad maledicēdū
filiis isrl̄ nō tn̄ repete
bat terrā moab quaȝ
filii isrl̄ abstulerant a
seon. Sed timebat ne
pderet aliā ptē ⁊ ter-
ram madian de qua
erat natus: ut dictuȝ
fuit ibidē. nec aliquis
ali⁹ rex post eū repeti
uit hāc terrā: io s̄bdi
tur: d Aut docē
potes q̄ iurgat⁹ sit. s.
q̄cūq̄ȝ rex moab p⁹ ba
lach. e Cōtra isrl̄ ⁊
pugnauēit ꝯ eū. ad re
cuperandū hāc trāȝ.
f Qn̄ hitauit i esebō
⁊c. i. toto tpe q̄ isrl̄ hitauit i ista trā. ⁊ q̄tū fuerit illō tp̄s s̄b
dit. d. g Per. ccc. ānos. d̄ficiūt tn̄ aliq̄ ut videbit. h Igi
ñ ego pecco i te. Hic ex p̄dictis rōnib⁹ Jepthe ꝯcludit q̄ ha
beat iustā cām defensiōis: ⁊ rex āmon iniustā iuasiōis. An
teq̄ vltra pcedat vidēdū ē q̄d de trecētis ānis p̄dict defi-
ciat. Ad cui⁹ intellectū ꝯsiderādū q̄ sicut i sciētiis hūanit⁹
inuētis min⁹ nota vl' dubia p ea q̄ sunt certa declarant: sic
in sacra scriptura q̄ ē p diuinā reuelationē tradita passus
dubius vel obscurus per aliū passum q̄ certus ē ⁊ determi-
natus debet declarari. Jsti aūt trecēti anni nō determināt
hic p scripturam nisi relatiue tantū. s. inquātū refert dcm̄
iepthe arguentis prescriptionē. Jn qua allegatione solent
homines allegare quātū possunt plus de tpe apparenter
⁊ aliq̄n excedūt: nec tn̄ scriptura vel actor scripture hoc re-
ferens dicit falsum: quia refert veraciter id qd dictuȝ est: lȝ
dicēs excesserit vel defecerit. Sic est in ppōsito de iepthe
cui⁹ vba nō sunt auctētica inquātū sūt ipsius. Sacra autē
scriptura tertio reg. vj. determinat tp̄s qd fluxit ab exitu
filioꝝ isrl̄ de egypto vsq̄ȝ ad fundationē tēpli p salomonē
in principio quarti anni regni sui. s. cccclxxx. ānos. Si aūt
lxxx. anni ab isto numero q̄ in scriptura cert⁹ reputatur re-
moueant: tempus qd precessit ab exitu de egypto vsq̄ȝ ad
debellationē seon qn̄ terra p̄dicta fuit acq̄sita: ut dictū est
⁊ tp̄s qd fluxit a p̄ncipio p̄ncipat⁹ iepthe qn̄ ista allegauit
vsq̄ȝ ad quartū annuȝ regni salomonis exclusiue: in cuius
p̄ncipio tēplū fundauit: remanēt tantū. cclxvij. anni. ⁊
sic a. ccc. p̄dictis deficiūt. xxxiij. āni. Probatio assūpti
q̄a ab exitu de egypto vsq̄ȝ ad ingressuȝ terre pmissio-
nis fluxerūt. xl. anni: ut pȝ in plurib⁹ locis sacre scriptu
re. seon autē fuit debellatus quasi p vnuȝ annū an in-
gressuȝ terre pro-
missiōis viuente
adhuc moyse. Et
sic an acq̄sitioneȝ
p̄dicte terre fluxe
rūt āni. xxxviij.
Jtē a p̄ncipio p̄n-
cipat⁹ iepthe vsq̄ȝ
ad tertiū ānū re-
gni salomonis in-
clusiue fluxerunt
āni. c. ⁊. lxxiiij. an
ni: q̄a iepthe iudi
cauit isrl̄ sex ānis
Et p⁹ eū Abessan
septeȝ. Et postea
Abialō decē. Et
p⁹ Abdon octo:
ut hēt iudicū. xij.
de his trib⁹. Post
ipm sāson. xx. Ju
dic. xvj. P⁹ ipsuȝ
heli. xl. ut hēt. j.
reg. iiij. Postea
samuel: c⁹ āni ꝯp-
hēdūt cū ānis sau
lis: ⁊ fuerūt insil
iūcti. xl. ut habet
Act. xiij. Postea
dauid regnauit ā
nis. xl. ut hēt. ij.
reg. v. P⁹ eū salo
mō trib⁹ ānis an
fūdationē templi
ut hr. iij. reg. vj. ⁊
isti āni sil' iūcti cū
p̄cedētib⁹ faciūt ānos cxiij. q̄b⁹ si iūgāt. cclxvij. āni p̄dci
faciūt ccclxxx. ānos. ⁊ sic pȝ qd supra dcm̄ ē. Anni aūt
cclxvij. p̄dci. s. a tpe d̄bellatōis seon vsq̄ȝ ad p̄ncipiū du
cat⁹ iepthe sic accipiūt p ptes: vn⁹ ann⁹ an igressū trē p-
missiōis d ducatu moysi: ut pȝ p p̄dicta. q̄dragita q̄b⁹ p
fuerīt Josue ⁊ othoniel: ut hēt iudic. iij. Tp̄s. n. iosue i
sac sc̄ptura ñ d̄miat: ⁊ io s̄b tpe othoniel q̄ ei successit
ꝯphēdit. Octuagita q̄b⁹ p̄fuit aioth p⁹ othoniel: ut ha
bet iudic. iij. ca. Quadragita āni dlbore: ut hēt iudicū
v. ca. Quadragita gedeōis: iudic. viij. Tres abimelech
iudic. ix. Uigititres ipi⁹ thola iudic. x. ca. Uigitiduo
ipi⁹ Jair iudicū. x. Decē et octo āni q̄b⁹ filii isrl̄ fuerīt sūt
iudice fuiētes philistijm ⁊ filiis āmon an pmotōȝ iepthe
ut hēt iudic. x. ⁊ isti āni sil' iūcti faciūt. cclxvij. ⁊ sic pȝ
ppositū. i Fact⁹ ē q̄. Hic ꝯñi d̄scribit pstratio rebel
lāt. s. reg āmō q̄ noluit acq̄escē vbis rōnabilib⁹ ipsi⁹ ie-
pthe: c⁹ mod⁹ d̄scribit cū dr: i Fact⁹ ē q̄ sup iepthe spūs
dñi. i. volūtas ⁊ audacia pugnādi p pplō i ꝯfidētia diuī
adiutorii: k Uotū vouit dño ⁊c. lȝ āt illō votū pces
serit ex duotiōe: tn̄ fcm̄ fuit idiscrete q̄a de domo sua p-
mo poterat egredi obuiā ei canis q̄ ñ ē aial imolaticiū:
imo nec i oblatiōe poterat r̄cipi ei⁹ pciū. cetā patēt vsq̄ȝ
ibi: l Decepisti me ⁊ ipā d̄cepta es. i hebreo hēt: Tur
basti me ⁊ tu turbata es: tū q̄ credebat eā imolādā: tuȝ
q̄ nō habebat aliā prolē. m Aperui. n. ⁊c. J p votū

os meū ad dñm: J ēt aliud
facere nō potero. Cui illa
rñdit: Pater mi si apuisti
os tuuȝ ad dñm fac mihi
qdcūq̄ȝ pollicit⁹ es: ꝯcessa
tibi vltiōe atq̄ȝ victoria de
hostib⁹ tuis. Dixitq̄ȝ ad pa
trē: Hoc solū mihi p̄sta qd
depcor. Dimitte me ut du
ob⁹ mēsib⁹ circueā mōtes
et plāgāȝ vginitatē meā cū
sodalib⁹ meis. Cui ille rñ
dit: Uade. Et dimisit eam
duob⁹ mēsib⁹. Cūq̄ȝ abiis-
set cū sociis ac sodalib⁹ suis
flebat vginitatē suā i mōti-
bus. Expletisq̄ȝ duob⁹ mē
sib⁹ reūsa ē ad p̄reȝ suū: ⁊ fe
cit ei sicut vouerat. J Que
ignorabat virum. Exinde
mos increuit in isrl̄ ⁊ ꝯsue-
tudo seruata ē: ut post āni
circulū ꝯueniāt i vnuȝ filie
isrl̄: ⁊ plāgāt filiā iepthe ga
laadite dieb⁹ quatuor.

XII

Ecce aūt
in ephraim orta ē se-
ditio. Nā trāseūtes cōtra

supradictū. n Et aliud facere nō potero. q̄ votū ē
pmissio deo facta q̄ debet impleri: eo tn̄ mō q̄ licituȝ ē
o Plagā vginitatē meā. q̄ tūc tp̄is obprobriū erat mo
ri sine ple. p Reuersa ē ⁊c. J eā interficiēdo ⁊ offerē
do dño in holocaustū fm q̄ dicūt expositores catho-
lici. vnde dic Hie
ronym⁹ q̄ fuit in-
discret⁹ i fouēdo
⁊ impius adiplen
do. Hebrei auteȝ
dicūt q̄ ipsaȝ nō
imolauit: sȝ votū
ei⁹ fuit relaxatuȝ
p ipm phinees.
Et aliq̄ dicunt q̄
fuit interpretatū
p sapiētes q̄ non
deberet votū adi-
pleri p morteȝ fi-
lie inocētis. vnde
q̄dā glosa hebrai
ca sup illud vbuȝ
Dimitte me ut cir
cueā mōtes. sic di
cit. i. sapiētes in le
ge q̄a forsitan iue
niēt modū relaxa
tionis seu interp̄tationis voti tui. Questio ista ē d fcō
⁊ io de hoc nihil pōt sciri nisi q̄tū dicit exp̄sse scriptura
vel q̄tū pōt trahi ex ipsa. Jgit sine p̄iudicio ⁊ assertiōe
p modū collatiōis pōt dici q̄ filia iepthe nō fuit sacri-
ficata dño p mortē corpalē: sȝ poti⁹ p ciuilē seu spūaleȝ
eo mō q̄ religiosi dicūt mūdo mortui: inq̄tuȝ a mūda-
nis actib⁹ sūt segregati: ⁊ diuinis obsequiis totalit̄ māci-
pati: sic filia iepthe fuit sacrificata dño p obseruatiōeȝ
vginitatis viuēdo in orōnib⁹ ac ieiuniis ⁊ piis opibus.
Hoc aūt dictū vr̄ ꝯsonū ei qd dr leuit. vltio: Ois con-
secratio q̄ dño offert ab hoie nō redimet: sȝ morte mo-
riet: ⁊ tn̄ ut ibidē dr ager poterat dño ꝯsecrari q̄ nō est
susceptiu⁹ mortis: dicebat tn̄ mortificari: q̄ transibat
ad ius sacerdotū uel templi: sicut bona eccl'ie dicūtur
amortizata. simil'r ibidē dr q̄ hō poterat ꝯsecrari: ñ tn̄
pp̄ter hoc occidebat: sȝ obseq̄is tēpli seu sacerdotū de-
putabat put ibidē diffuse fuit declaratū: ⁊ sic pōt dici
q̄ filia iepthe fuit ꝯsecrata dño seu sacrificata q̄ diuinis
obseq̄is deputata mō p̄dicto. Jtē supra dictū ē: Fact⁹ ē
s̄b iepthe spūs dñi. s. ad pugnādū ꝯ filios āmon: ⁊ tunc
fecit votū supradictū: qd licet fuit indiscrete factū: tn̄ in
telligēdū nō erat nisi p modū licitū ⁊ bonū: q̄ spūs do
mini nō instigat nisi ad bonū. Jtē in l'ra dr q̄ iepthe cō-
cessit filie sue tp̄s duoꝝ mēsiū. Cū igit eēt iudex ppl'i et
prudēs hō nō ē verisil'e q̄n in tpe intmedio colloquȝ ha
buerit de voto suo cū sapientib⁹ in lege: maxime cū vo
tū suū iā eēt diuulgatū. null⁹ aūt talis sibi cōsuluisset
votū suū implēdū p occisionē filie inocētis: cū hoc sit
maifeste ꝯ p̄ceptū legis: Exo. xx. ⁊ ꝯ intētionē legis Le
uit. vltio: ut pȝ ex p̄dict. Et io visil'e vr̄ q̄ a sapiētibus
fuerit sibi dictū votū suū ipleri debē p modū supra di
ctū. Jtē ad hebre. xj. Jepthe ponit in scōꝝ cathalogo:
⁊ io nō videt factū sic enorme asseri debē de illo: nisi ex
sacra scriptura exp̄sse haberet. Sed diceres sicut ⁊ ꝯit
dr q̄ scptura hoc exp̄sse dic sic supra allegatū ē. Reuer-
sa ē ad p̄reȝ suū ⁊ fecit ei sicut vouerat. Ad qd dicēduȝ
q̄ scptura nō dicit q̄ occiderit eā: sȝ q̄ votum ipleuerit
qd ē intelligēdū p modū licitū: put supius ē exp̄ssū: im
mo si eā occidisset nullo mō votū impleuisset: q̄ emis-
sio voti nō pōt fieri nisi de bono: nec p ꝯseq̄ns ei⁹ ipletio
Et ideo argumentū magis videt ad oppositū. Jtē sic argu
es: hic scribit: Dimitte me ⁊ plangā vginitatē meā. ⁊ postea
subdit: Cōsuetudo fuata ē ut post āni circulū ꝯueniāt filie
isrl̄ ⁊ plangāt iepthe filiā: ⁊ io videt q̄ fuerit occisa. Ad qd
pōt dici q̄ in p̄ncipio
iepthe credidit eā esse
occidendā: ⁊ ipsa filr
audito verbo patris
Et io dixit: Dimitte
me ⁊c. Sed anq̄ redi
ret iepthe mutauit p
positū de ꝯsilio sapiē
tū. Qr aūt postea s̄b-
dit: Cōsuetudo facta
est ⁊c. dicēdū ē q̄ hec
ꝯsuetudo facta ē rati
onabilit in memoriā
filie iepthe: q̄ parata
fuit patri obedire vs-
q̄ȝ ad mortē corpaleȝ
⁊ obediuit vsq̄ȝ ad
mortē ciuilē vel spūa
lem: ut ⁊ relique filie
isrl̄ docerent obedire
parētib⁹. Sed adhuc
ꝯtra p̄dicta arguit q̄
imolatio inocentis sit deo accepta: sicut pȝ Gen. xxij. vbi a
braam ꝯmēdat de hoc q̄ voluit inocētē filiuȝ imolare. Ad
qd dicendū q̄ nō ē sil'e: q̄ abraā habuit de hoc preceptum
diuinū: ut habet ibidē. ois aūt hō q̄tūcūq̄ȝ inocēs debitor
ē mortis pp̄ter pctm̄ p̄moꝝ parētū ipi deo q̄ hoc debituȝ
pōt repetē q̄ncūq̄ȝ vult ⁊ quō vult. Et io abraā bn̄ fec deo
volēs obedire in sui filii imolatiōe. Sȝ q̄ aliq̄s ex voto e-
misso volūtarie inficiat inocentē ē illicitū. Jtē ꝯ predicta
arguit: q̄ scribit Gen. ix. Crescite ⁊ multiplicamini. ⁊ deu-
tero. vij. Nō erit apud te sterilis vtriusq̄ȝ sex⁹. Obseruatō
vero vginitat excludit multiplicationē plis: q̄ vr̄ q̄ fuerit
illicita tpe legis: pp̄t qd vr̄ incōueniēt dictū q̄ filia iepthe
fuerit dño ꝯsecrata ul' sacrificata p obfuationē vginitatis
Dicēdū q̄ illud p̄ceptū: Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c. datū
fuit noe i exitu arce qn̄ erāt pauce psone hūane. s. octo tn̄
q̄tuor viri ⁊ q̄tuor mulieres: q̄ tūc gen⁹ hūanū indigebat
multiplicatiōe p carnalē generationē ordinatā ad diuinum
cultū: ⁊ io multiplicato genere hūano cessauit illō p̄ceptū
in pticularib⁹ psonis: q̄ in ꝯitate hūani gener multi sunt
pni ad generationis actū p q̄s implet p̄ceptū ꝯitati factuȝ
Qr aūt addit illud deutero. vij. Nō erit apud te sterilis ⁊c.
nō ē p̄ceptū: ut pȝ inspiciēti textū: sed ē q̄dā pmissio facta
obfuantib⁹ legē matrimonii de fecūditate plis hñda: sic
etiā tpe euāgelii multiplicatio plis psonis exñtib⁹ i matri
monio reputat beneficiū diuī. Per hoc tn̄ nō excludit: q̄n
obfuatio vginitatis sit deo acceptior: q̄ tn̄ repit in paucis
psonis: pp̄ter qd dicit saluator Math. xix. Sūt eunuchi
q̄ se castrauerūt pp̄ter regnū celoꝝ: q̄ pōt cape capiat. q. d.
pauci tales inueniūt. Qr aūt obfuatio vginitatis nō soluȝ
tpe euāgelii: sȝ etiā tpe veter testamēti fuerit laudabilis et
do accepta pȝ p exēpla: q̄ helias ppha q̄ fuit valde pfect⁹
⁊ deo accept⁹ vginitatē fuauit: sic hēt ex vbis gregorii ho-
melia. xix. sup euāgelia. Rasias ēt 2⁹ mach. xiiij. ꝯmēdat d
hoc q̄ ppositū ꝯtinētie tenuit. btā ēt vgo maria votū vgi-
nitat emisit: ⁊ sanct⁹ ioseph spōs⁹ ei⁹ cū ea: ut tenēt doc. ca-
tholici: ⁊ tn̄ adhuc erat stat⁹ ve. tes. paul⁹. n. apl's cū adhuc
eēt leg veter emulator ⁊ euāgelii psecutor vgitatē fuauit. ⁊
sic pȝ q̄ obfuatio vgitat fuit do grata a tpe ve. leg.
Ece aūt. Descripta tribulatōe ⁊ modo Ca. XII.

liberationis: hic cõsequẽt describit impetus seditionis. Et primo huiusmodi seditio describit. Secũdo tps triũ iudicũ succincte subditur ibi: Post hunc iudicauit. Circa primũ dr: a Ecce autẽ rc. Illi enim de hac tribu erãt superbi ⁊ gloríe mũdane cupidi, ppter causam dictam superiuſ in principio octaui capli: ⁊ ideo dolebant de hoc q victoria ipſi iepthe ascribebat q nõ erat de corr tribu: ⁊ iõ querebant occasionẽ contra eũ dicẽtes: b Vocare nos noluisti rc. mentiebanẽ: ut patet ex sequẽtib'. Sed gratis querebãt occasionem dissensiõis. Et pr lra vsq; ibi: c Posui animaz rc].i. necessitate vrgẽte exposui periculo vitã meã pugnãdo cũ paucis contra filios ãmon. Seq̃tur: d Pugnabat ptra ephraim. cui' cã subdit: e Quia dixerat fugitiu' ẽ galaad. quod exponit ali qui de iepthe qui fuit iect' a fratribuſ suis ut dictũ ẽ supra i pncipio .xj. capli. Sed illõ qõ sequitur de ephraim nõ bene consonat huic expositiõi qa nõ fugit de tribu ephraim: ⁊ iõ melius exponit õ populo galaad: õ quo subditur

f Et habitat in rc.] li habitat non est in hebreo: sed sic habeẽ ibi: fugitiu' ẽ galaad in medio ephraim in medio manasse: idest nullius momenti est aut reputationis in comparatiõe ad hãc tribũ ⁊ ad illaz: ut exponit hebrei. Letera patent vsq; ibi:

g Dic q̃ seboleth rc.]

aquilonẽ: dixerũt ad iepthe Quare vadẽs ad pugnaz õ filios ãmon nõcari nos noluisti: ut pgerem' tecuz: Igitur incẽdem' domum tuam. Quibus ille respondit: Disceptatio erat mihi ⁊ populo meo contra filios ammon uehemẽs: vocauiq; uos ut ꝓberetis mihi auxiliũ: ⁊ facẽ noluistis Nõ cernẽs põsui aiaz meam in manib' meis:] trãsiuiq; ad filios ãmon: ⁊ tradidit eos dñs in man' meas. Quid ꝺmeruit: ut aduẽ sum me ꝺsurgatis in pliuz: Vocatis itaq; ad se cũctis viris de galaad pugnabat õ ephraim. Percussertq; uiri galaad ephraim: quiã dixerat fugitiu' ẽ galaad õ ephraiz: ét habitat in medio ephraim ⁊ manasse.] Occupauerũtq; galaadite uada iordanis p q̃ ephraĩ reuersur' erat. Cũq; uenisset ad ea de ephraiz numero fugiẽs atq; dixisset: obsecro ut me ptrãsire pmittas: dicebant ei galaadite: Nũqd ephraten' es: Quo dicẽte: nõ sũ: interrogabãt eũ: Dic ergo seboleth qõ i terpretat spica:] Qui rñdebat cheboleth: eãdem lra

Rursumq; filij isrl fecerunt maluz ⁊ subdit pena inflicta: cũ dr: b Qui tradidit rc.] isti. xl. anni ꝺputãtur a tpe sanſonis ⁊ heli: qa p sanſonẽ nõ fuerũt filij israel omnino liberati de seruitute philistinoz: licet restricta fuerit tyrannis eoz. c Erat autẽ. Hic ꝓnter ponitur liberationis modus: vbi primo describit ducis cõditio Secũdo inuasionis occasio ca. xiij. Tertio hostiũ debellatio caplo. xv. ibi: Cui sanſon rñdit. Quarto ipſi' sanſonis mors ⁊ ꝑsũmatio caplo. xvj. Circa pmũ primo describit ducis conceptio. Secũdo ei' natiuitas ⁊ cõditio: ibi: Deperit. Circa primũ sciendũ q mai sanſonis erat sterilis: ⁊ ideo nõ ꝺcepit euz vtute nature tñ: sz vtute nature p gram adiute. Circa quã gram primo dscribit

sonus ei' appropinquat ad sonũ littere q̃ apud nos sonat. c. pro qua lra in latino ponit ch. vnde adhuc i antiquis abbatiũ que sequũtur modũ, pnũciãdi antiquũ sic, pnũciãt: Dicẽdo mache' vbi scribit matthe'. illi ãt de ephraim vel p corruptionẽ lingue uel p ꝺsuetudinez, p lra sin, pnũciabant lraz samech sicut hõ blesus, p hoc nomie simon dicerẽt chimon: Ideo subdit:

h Eadẽ lra rc.] qa, p lra sin pnũciabat samech

i Statimq; appẽhẽsuz iugulabant p hoc sciẽtes q ex set de ephraim.

k Post hũc. Hic ꝓnter describitur breuit tps triũ iudicũ: q̃z ꝑmus fuit: l Abech san: als abessan õ bethleem. Hebrei dicunt q iste fuit booz. Secũd' fuit Abialon. Terti' fuit Abdon.

m Qui babuit xl. rc.].i. mulos: fm trãslationem istam li asinaruz nõ ẽ in hebreo: ⁊ p hoc intelliguñt equi iumenes fortes ⁊ electi sicut dictũ fuit supra. x. caplo de filijs iair

La. Xiij

Surũq; hic describit septima tribulatio q̃ facta est p philisteos. Et pponit tribulationis pondus. Secũdo liberatiõis modus: ibi Erat autẽ qdã vir. Circa pmũ ponit filiorũ isrl culpa renouata: cũ dicit

Rursumq; filij isrl fecerunt malũ in ꝺspectu dñi qui tradidit eos i man' philistinoz q̃dragita ãnis] Erat ãt

annũciatio angeli: secundo relatio verbi: ibi Que cũq; venisset ad maritum: tertio cõfirmatio facti: ibi Ozauit itaq; quarto oblatio sacrificij: ibi Dixit manue. Circa primum ponitur conditio patris cum dicitur:

o Vir de saraa. nomen est loci. e Et de stirpe dan rc. vbi apparet ei

us cognatio.

f Habens vxorem sterilem. In quo ostendit ipedimentum ex parte matris: ut concepcio pueri sit magis mirabilis. Sequitur: g La ne ne bibas rc.] sicera dr omnis potus inebriatiu'

b Nec immũdũ rc].i. illa q̃ dicũt immunda ad esum scõm legem: put determinat Leui ti. xj. ca. Prohibetur .n. comedere ⁊ bibẽ illa que, p hibent naçareis. nume. vj. ca. Cui' causa subditur:

i Quia concipies rc.] gra aduanate naturã.

k Cui' nõ tanget rc.] qz naçarei tpe sue ꝺsecrationis nõ poterãt radi: ut habetur nume. vj. ca. Iste autez sanſon fuit ꝺsecrat' p totam vitã suã. Ideo ꝺdit: l Erit enim naçareus dei rc. nõ ẽ intelligẽduz p hoc q fuerit sãctificat' in vtero sicut ioñs baptista: qz de talibus sanctificatis tenet q̃ nõ peccauerũt mortaliter. Sz ista consecratio intelligit p donuz sortitudinis: que fuit quedaz gratia gratis data: ⁊ põt stare cum pctõ mortali: sicẽ ⁊ donuz ꝓphetie: ⁊ fuit data sanſoni, p ꝺsolatiõe ppli: iõ ꝺdit

m Et ipse incipiet liberare isrl rc. ⁊ dr incipiet: quia nõ liberauit cõplete: ut supra dictũ est. n Que cum venisset. Hic ꝺsequenter describit reuelatio vbi: qz mulier ista retulit marito suo ꝓdicta dicẽs: o Vir dei rc] i. angelus in specie viri: nesciebat tamẽ mulier q esset vere angelus: credebat tñ q ẽt a deo missus. p Habens vultum angelicũ. i. splendidum vltra consuetum hominum modũ. q Terribilis nimis. i. venerabilis ⁊ reuerendus: sicut genñ. xxviij. Quã terribilis est locus iste: non est hic aliud nisi domus dei ⁊ porta celi. Cetera patent ex dictis. r Ozauit. Hic ꝺsequenter ponit confirmatio facti per angelũ secũdo apparentẽ ad preces manue. Et patet lra paucis exceptis que discurrent. s Doceat nos rc.] Iz. n. angel' dixisset mulieri a quib' cauere deberet: hoc tamen nõ dixerat de puero nascituro: iõ sequit postea:

t Ab omnib' rc.] qa hec abstinẽtia iniũcta erat mulieri ratõe pueri: ⁊ iõ multo fortius puer erat a talib' abstinẽdus: aliter tñ q̃ mater: qa cũ ẽt naçareus ꝓ totã vitaz debebat seruare legẽ naçareozũ omnibus diebꝫ vite sue: mater autẽ vsq; ad natiuitatem pueri tñ.

v Dixit itaq; manue. Hic ꝓnter ponitur oblatio sacrificij. manue. n. credebat eum qui ei loquebat esse hominẽ: ⁊ ideo voluit ei offerre prandiũz dicẽs: x Faciam' tibi. i. ꝓparemus tibi ad comedẽdum.

y Hedũ de capris. ⁊ p hoc intelligũtur alia in prandio necessaria: ut panis ⁊ vinum ⁊ similia.

z Cui respõdit angelus. qz cibo nõ indigebat. a Si me cogis nõ comedã. i. si velles me cogere non comedere. b Si autẽ vis rc.].i. illa q̃ attulisti ad honorem dñm incendere. c Offer illud dño. p beneficio qõ tibi ãnũciauit ex pte ei'. d Et nesciebat rc.]. qz tlia nõ obtulisset ei ad comedẽdũ: sz credebat q̃ ẽt ꝓpheta a deo missus: ⁊ iõ nõ peccauit offerẽdo sacrificium extra locũ tabernaculi de ꝓcepto vl ꝑsuasiõe illi' q̃ erat nũci' dei. Sequit

e Cur q̃ris rc.] In hebreo habeẽ qõ ẽ celatũ vl ignotum qõ exponit hebrei dicẽtes q̃ noia angelorũ q̃ mittunt i ministeriũ variant fm legatiões ad qs mittũt. vñ Esa. vj. Angel' q̃ missus ẽ ad purgãdũ labia Esaie cũ calculo ardenti noiat ibi seraph cũ tñ n ẽt de ordine seraphico. Angeli autẽ de futur' ad q̃ mittẽdi sũt nõ hñt ꝓcognitiõez nisi qñ de' reuelat eis: q̃ reuelatio fit fm formã sue volũtat': ⁊ iõ angelus dixit nomẽ suũ ẽ occultũ: qz nesciebat ad qõ de futuro mittẽa' erat. Alio mõ põt exponi: qz secreta dei ⁊ angelorũ sũt hoib' reuelãda nisi q̃tũ dõ placz. f Tulit itaq; rc.]

i.liqda q̄ cū carnib⁹ holocaustoꝝ offerri solēt: ꝑ put hēt in leuit. g Et posuit supra petrā. vtēs ea ꝑ altari. h Offerens dño ꝛc.] In hebreo hēt: Offerēs dño ꝛ mirabili vl occulto ad faciēduz: q̄ manue ñ erat de gnē sacēdotali: ꝛ ió ad eū ñ ptinebat offerre sacrificiū: ſz obtulit māz sacrificij

ei q̄ sibi loq̄bat i noīe dei q̄ dixerat nomen suū ēe mirabile vl occultū ut ex illa mā faceret do sacrificiū: da ꝑphe loquētes i noīe dñi poterāt offēre autoritate ei⁹: sic ꝛ sacēdotes: sic ꝑz de helia iij. reg. xviij. Manue āt credebat eū q̄ sibi apparebat ēe ꝑphetā domini erat etiā pl⁹ q̄ ꝑpheta. ſ. angelus i Cuq̄ ascenderet ꝛc.] ex hoc videt q̄ ex illo lapide ꝓcessit ignis cōsumēs holocaustū in signū dīne acceptionis. k Angelus domini ꝛc.] volens ostendere q̄ ipse esset vere dei angelus ad certificationē vbi ei⁹. l Morte moriemur: quia vidim⁹ dominū. exponat sic supra vj. de gedeone. m Peperit itaq̄. Hic consequenter describit natiuitas pueri: ꝛ eius educatio cū dicitur: n Creuit q̄ puer ꝛc.] conferēdo ei donum fortitudinis: ꝛ forte cū hoc gratie gratū facientē vnde sequit: o Cepitq̄ ꝛc.]. q̄ ꝓtunc illa trib⁹ habitabat in tēto⁹ijs. XIIII

ēt posuit sup petrā ofterēs dño q̄ facit mirabilia.] Ipse aūt ꝛ vxor ei⁹ intuebant Cūq̄ ascēderet flāma altaris] in celū: āgel⁹ dñi paruit in flāma ascēdit.] Qō cū vidisset manue ꝛ vxor ei⁹: ꝓni ceciderūt in terraz ꝛ ultra eis nō apparuit angelus dñi. Statimq̄ intellexit manue āgelū dñi esse ꝛ dixit ad vxorē suā: Mōre te moriemur: q̄ vidim⁹ dominū. Cui rñdit mulier: Si dñs nos vellet occidere ō manib⁹ nr̄is holocaustuz ꝛ libamēta nō suscepisset: nec ostendisset nobis hec oia: neq̄ ea q̄ sūt vētura dixisset. Peperit itaq̄ filiuz ꝛ vocauit nomē ei⁹ sanson Creuitq̄ puer ꝛ benedixit ei dñs:] cepitq̄ spiritꝰ dñi esse cuz eo in castris dan] inter saraa ꝛ esthaol.

Cap. XIIII.

Descēdit ergo sanson in thānata: videsq̄ ibi mulierem de filiab⁹ philistijm: ascendit ꝛ nūciauit

patri suo ꝛ mr̄i sue dicens Vidi mulierē in thānata ō filiabus philistinoꝝ: quaz queso ut mihi accipiatis vxorem. Cui dixerūt pr̄ ꝛ mr̄ sua: Nūnq̄d nō est mulier in filiab⁹ fratrū tuoꝝ:] ꝛ in oi populo tuo: q̄ vis accipere uxorē de philistijm q̄ incircūcisi sunt? Dixitq̄ sanson ad patrē suū: Hāc mihi accipe q̄z placuit oculis meis. Parētes aūt ei⁹ nesciebant q̄ res a dño] fieret: ēt quereret occasiones ꝓ philistijm.] Eō. n. tēpore philistijm dñabant isr̄aeli] Descendit itaq̄ sanson cū patre suo ꝛ mr̄e in thānata Cūq̄ venissent ad vineas oppidi appāruit catul⁹ leonis seu⁹ ꝛ rugiēs: ꝛ occurrit ei.] Irruit aūt spūs dñi in sanson: ꝛ dilacerauit leonez q̄si hedū in frusta ō cerperz: nihil ōmnino hñs in manu: ꝛ hoc patri ꝛ matri noluit idicare. Descēditq̄ ꝛ locut⁹ ē mulieri] q̄ placuerat oculis ei⁹. ēt p⁹ aliquot

d Et q̄reret occasiōes ꝛc.] Sciebat. n. sanson in generali p reuelationē q̄ ꝑ illius matrimonij esset occasio rebellādi philisteis: licz adhuc ignoraz mo duz in ꝑticulari. Sed queriť h q̄re ad hoc q̄rebat occasio cū philistei habitarēt in ira hebraicis ꝓmissa: ut patet ex supra dictis ca⁹. iij. De illis aūt habitatoribus ꝓcepat dom⁹ filijs isr̄l q̄ eos exterminarēt sine misericordia ut habet Nume. xxxiij. ꝛ deutero. vij. ꝓpi q̄ videt q̄ nō erat q̄renda alia occasio. Dicēdū q̄ ꝓpi pctā hebraeoꝝ domin⁹ cis ꝓmiserat philisteos ad tps ꝛ dñari: ꝛ inter ipsos erāt alij pacta iuramēto firmata: q̄ erat licitū habraeis facē i tli casu: ut dcm fuit Josue. xxj. ꝛ xxiij. ꝓpi q̄ licebat habraeis philisteos tē inadē absq̄ noua occasiōe. vñ ꝛ palipo. vltio inī mala sedechie regi ꝓpi q̄ fuit captiuat⁹ ꝛ citas destructa ō a rege quoq̄ nabuch. recessit q̄ adiurauerat eū ꝑ deū: ꝛ hoc notat cū subdit

e Eo. n. tpe dñabant ꝛc.] q̄ dñium erat ꝓdicto mō firmatū. f Descendit itaq̄. Hic describit ꝓdicte mulieris desponsatio: ꝓmittit ñ casus accūs in via cū ō

g Apparuit ꝛc.]. ſ. sanſoni q̄si ad deuorandū eū. Sepauit. n. se sanson a parētib⁹ suis ꝑ aliq̄ necessitate: ꝛ tūc occurrit ei leo ita q̄ ꝓntes nō viderūt. h Irruit aūt spūs dñi ꝛc. i. spūs fortitudinis. illa. n. fortitudo nō inerat ei ex ꝓplexione seu vtute naturali: alioq̄n nō recessisset ab eo q̄n fuit rasus: ut habet. j. xvj. Sed erat illa fortitudo q̄dā gratia gratis data: q̄ nō semp adest hoi sicut spūs ꝓphetie nō semp aderat ꝓpheti: ſz q̄n expediebat fm ordinationē dīnā. ꝛ hoc mō vi dicēdū ō fortitudine sanſonis: ꝓpi q̄ occurrēte leone dī h q̄ irruit in eo spūs dñi. i. mot⁹ illi⁹ fortitudinis. i Nihil oio hñs i manu. ad oñdēdū q̄ hoc ñ fecit gladio vl baculo k Descēditq̄ ꝛc.]. ſ. de mr̄imonio ꝓhēdo: ꝛ tūc facta fuerit spōsalia. l Et p⁹ aliq̄t dies. Hic ꝓñ describit

mulier⁹ dēspōsate acceptio i mr̄imoniū: ió sb̄ditur:

m Reuertēs ꝛc.] interponit tñ casus ꝓtingēs in via cū ō: Declinauit ꝛc. n Et ecce examen apū. i. ꝓgregatio apū. Queriť hic quō apes q̄ abhoꝝ hēt fetida ibi mellificauerāt: Pōt dici q̄ apū diuerse sūt spēs: ꝛ aliq̄ sūt rusticane ꝛ ñ abhoꝝ hēt talia: cuiusmōi erant iste. vñ ꝛ aliq̄ mellificāt in fozaminib⁹ terre. Sequitur:

o Descēdit itaq̄ ꝛc.]. q̄ locus vbi manebat mulier erat dimissi⁹ oz q̄ loc⁹ vbi manebat pr̄ sanſonis

p Et fecit ꝛc.] ꝑ celebratiōe nuptiaꝝ fm ꝓsuetudinē illi⁹ terre.

q Cū igit. Hic ꝓñter describit rebellionis occasiones duplex. Secūda ponit in pn⁹. xv. ca. Circa ꝓmū dī q Cū igit ꝛc.] s. magnū ꝛ robustū. r Dederť ei sodales. xxx. ut si sanson vellet a liq̄d agē ꝓ eos isti resisterēt ei: tamē fuerūt ei assignati sb̄ specie societatis ꝛ honor⁊ nuptiaꝝ. s Quibus locut⁹ ē sanson. ut inde inter ipsos oziretur q̄ō seu contentio.

t Proponam vobis ꝛc.]. i. ybuz dubiū ꝛ occultū q̄ō gall. dī demu alel. v Dabo vobis. xxx. syndones. i. lineas vestes ꝛ Dixitq̄ eis. ꝓblema suum.

y De comedēt e exiuit ꝛc.] ꝑ hoc obscure ꝓposuit q̄ inuenerat mel in cadauere leōis q̄a mel ē dulce et leo est. fortissim⁹ bestiaꝝ. ꝛ in illa parte leonis inuenit mel quod est comestibile: que est instrumentū comestionis. ſ. in ore.

z Nec potuerūt ꝑ tres dies ꝓpōnē soluē. ſz multū cogitassent. a Cūq̄ adesset dies septim⁹. nō est intelligendū q̄ esset dies septim⁹ cōiuiū: immo erat quartus sed vocatus ē septimus: quia erat sabbatū occurrēs inē

diesl rēuertēs ut accipet eā] declinauit ut videret cadauer leonis. Et ecce examē apū i ore leonis erat: ac fauus mellis. Quē cū sūpsisset in manib⁹: comedebat i via: veniēsq̄ ad patrē suuz ꝛ matrē dedit eis ptem q̄ ꝛ ipi comederūt: nec tñ eis voluit indicare q̄ mel de ore leonis assūpserat. Descēdit itaq̄ pr̄ ei⁹ ad mulierem:] ēt fecit filio suo sanſō ꝓuiuiū.] Sic. n. iuuenes face ē ꝓsueuerāt. Cūm ergo ciues loci illi⁹ vidissent euz:] dederūt ei sodales trigita q̄ eēnt cū eo. Quib⁹ locut⁹ ē sanson: Proponā vobis ꝓblema:] q̄ō si solueritis mihi intra septē dies cōuiuij: dabo vobis trigita syndones ꝛ totidē tūicas. Sin aūt nō potueritis soluē vos dabitis mihi trigita syndones: ꝛ eiusdē nūeri tunicas Qui rñderūt ei: Proponе ꝓblema ut audiam⁹. Dixitq̄ eis: Dē comedēte exiuit cib⁹: ꝛ de forti egressa ē dulcedo.] Nec potuerunt ꝑ tres dies ꝓpositionē soluere. Cūq̄ adeēt dies septim⁹: dixerūt ad vxorem sanson. Blādire viro tuo ꝛ suade ei ut indicet tibi qd significet ꝓblema. Nō si facē nolueris: incēdem⁹ te ꝛ domū pr̄is tui. An ic circo vocastis nos ad nuptias ut spoliaretis? Que fūdebat apō sāson lachry

cōiuiuium nuptiaꝝ. Cetera patent vsq̄ ibi: b Septem igitur diebus ꝛc.]. i. ꝑo maiori parte septem dieꝝ: quia a quarta die incepit: ut patet ex ꝓdictis. c Tandēq̄ die septimo ꝛc. Hic accipit dies septima ꝓ septima die quiuij ꝓ sabbato. d Et illi dixerunt ꝛc.]. quia si tardassent vsq̄ post occasū amisissent: q̄a finita fuissz dies septima: q̄ dies est latio solis super terrā. e Quid dulcius melle. intellectus patet ex ꝓdictis

f Si nō arasseris in vitula mea ꝛc. ille q̄ arat inuestigat terrā inferius: ita fecerunt isti qui solutiōez quā inuenire nō poterant inuestigauerūt ꝑ vxorem sanſonis: quam vocat vitulaz ꝓpter mulieb⁊ insolentiā g Irruit itaq̄ ꝛc.] in vindictā iniurie sibi facte: tū quia ꝓblema ꝑ seipsoſ soluē debebat: nō ꝑ aliam ꝑsonam: ut patet ex modo loquēdi supra posito: vbi dī: Qō si solueritis mihi ꝛc. tū quia ꝑ metū mortis incussuz vxori sue ꝛ amicis ei⁹ solutioz indixerāt. Sequitur:

h Iratusq̄ nimis. ꝓtra philisteoſ ꝛ vxorem suā eo q̄ reuelauerat secretū suuz.

i Ascendit i domū patris sui. ab vxore ad tps discedendo.

Caplm XV

a Post aliquā tulū. Hic ꝓñ ponit secūda occasio: eo q̄ fuit ꝓhibit⁹ ab vxore sua. Et hoc ē qō dicitur:

b Cūq̄ cubiculuz ei⁹ ꝛc.]. i. mō ꝛ affectu maritali. c Prohibuit illū ꝛc.] i hoc facta fuit sansoni iniuria: q̄ nō repudiauerat vxorem ſz tm̄ ad horā recesserat ab ea qō erat sibi licitū: et ió facta fuit sibi iniuria: eo q̄ sine scitu et requisitiōe ei⁹ alii fuit data: ꝛ ió dixit: d Ab hac die ꝛc.] inuadēdo. ſ. eos ꝓpter infidelitates ꝛ iniuria) mihi factaſ: ꝛ maxie q̄ dixerat angel⁹ de eo ipe incipiet liberare isr̄l de manu philistino: ꝛz ut habet supra ca. xiij. e Perrexitq̄. Habita iusta occasione nocēdi philistei: ut patet ex predict: h ꝓñter describit

Universidad de Deusto
Biblioteca

eoꝝ inuasio ⁊ debellatio. Et primo in eoꝝ bonis. secundo in psonis: ibi Quib⁹ ait sanson. Circa primū dī: e ¶ Per rexitq; ⁊ cepit. ccc. vulpes. licet cēt multū fortis ⁊ agilis: tñ uersile est q; cepit eas auxilio aliquoꝝ. In illa. n. terra abundāt vulpes: ⁊ cū retib⁹ ⁊ ingenijs pñt cito capi in tāta

titudine: sicut i terra ista i vna garena possunt cito capi trecēti cuniculi maxime per homines ad hoc ingeniosos. f ¶ Caudasq; eaꝝ iunxit ⁊c.] qđ est intelligendū q; per aliqua ligamina ad hoc apta ligauit caudas duaꝝ adinuicez ⁊ ligamina erāt ita lōga q; in medio poterant ligari faces ardētes que de facili non pñt extingui nec ledere vulpes.

g Que statim ⁊c.] co. n. qđ ligate erant mō prędicto nō poterant currere ordinate ⁊ expedite ad occultādum se in nemoribus vel foueis terre: sed cucurrerūt ad illō qđ erat magis in promptu. ad segetes stantes q̄ erant desiccate ⁊ propinque messioni: qđ patz ex hoc q; alique iam erant collecte. vñ subdit: h ¶ Et comportate iam fruges. nō ad domos sed in campis vbi p aliqđ tps dimittebant i magnis acervis: sicut fit in multis terris. Letera patent in lra.

i Quibus ait sanson. Hic consequēter ponit inuasio in psonis. ⁊ hec est duplex secūda ponit: ibi Igit ascendētes. Circa primū dicitur: k ¶ Licet hec feceritis ⁊c. hoc dixit sanson: tum q; philistei nō cōbusserāt vxorem eius ⁊ patrē zelo iustitie: sed magis ꝓmoti passione ire propr dānū eis illatum tum q; occasione predicta habita guerra erat inter sansonē ⁊ philisteos aperte: nec tenebat cessare ab coꝝ inuasiōe: maxime cū ad hoc fuisset cōsecrat⁹ ex dīna reuelatione: ut patet ex sup: adicti. l Percussitq; eos ⁊c.] sura ē posterior pars cruris: femur anterior. Mod⁹ aūt ē hominū q; sunt attoniti ⁊ meditabundi imponere surā vni⁹ cruris sup femur alteri⁹: ⁊ p hoc designat q; philistei fuerūt ita stupefacti de plaga eis inflicta a sansone q; multū cogitabāt qualr se vindicare possent. In hebreo aūt sic habet: Percussit eos plaga magna tibia sup crus suū: qđ exponūt hebrei de percussione peditū cū eḡtib⁹: qz pedites in bello inīuntur tibijs suis eḡtes vo cruribꝰ. m ¶ Igit ascēdētes. Hic ponit secunda pcussio philistinoꝝ: vbi primo ponit hꝰ pcussiōis occasio

caūdasq; eaꝝ iūxit ad caudas: ⁊ faces ligauit i medio q̄s igne succēdēs dimisit ut huc illucq; discurrerent. Que statim prexerūt in segetes philistinoꝝ. Quib⁹ succēsis et ꝓportate iaz fruges ⁊ adhuc stātes in stipula cōcremate sūt: intantum ut vineas quoq; ⁊ oliueta flāma ꝓsumeret. Dixerūtq; philistijm: Quis fecit hāc rem: Quib⁹ dictū ē: Sanson gener thānatei: qz tulit vxorē ei⁹ ⁊ alteri tradidit: hec operat⁹ ē. Ascēderūtq; philistijm: ⁊ ꝓbusserūt taz mulierē q̄z patrē ei⁹. Cui bus ait sanson: Licēt hec feceritis tñ adhuc ex vobis expetā vltionē: ⁊ tūc quescā Percussitq; eos igēti plaga: ita ut stupētes suram femori imponerēt.] Et descēdens habitauit in spelūca petre etham. Igitūr ascendētes philistijm in terram iuda: castrāmetati sūt in loco q; postea vocat⁹ ē lechi i. maxilla ūbi eoꝝ fusus est exercit⁹. Dixerūtq; ad eos de tribu iuda: Cur ascēdistis aduersuz nos: Qui rn̄-

derūt: Vt ligem⁹ sanson venim⁹:] ⁊ reddam⁹ ei que in nos opat⁹ est. Descenderūt ergo tria milia viroꝝ ō iuda ad specū silicis ethā. Dixerūtq; ad sanson: Nescis q; philistijm imperēt nob: Quare hoc facē voluisti: Quib⁹ ille ait: Sicut fecerūt mihi: sic feci eis. Ligare inquiūt te venim⁹ ⁊ tradē in man⁹ philistinoꝝ. Quib⁹ sanson: iurāte ait ⁊ spōdite mihi q; nō occidatis me. Dixerūt: Nō te occidem⁹ sz vinctū trademꝰ. Ligauerūtq; eū duob⁹ nouis funibus ⁊ tulerunt eū de petra etham. Qui cū venisset ad locū maxille:] ⁊ philistijm vociferātes occurrissent ei irruit spūs dñi i eū: ⁊ sicut solēt ad odorē ignis ligna ꝓsumi: ita vincula qb⁹ ligat⁹ erat: dissipata sūt ⁊ soluta. Inuentaq; maxillā. i. mandibulā asini q̄ iacebat arripiēs: interfecit i ea mille viros:] ⁊ ait: In maxilla asini i mādibula pulli asinaꝝ ō leui eos: ⁊ pcussi mille viros. Cūq; hec vba caneret ꝓplesset: piecit mādibulaz

n ¶ Castrametati sūt ⁊c.] hoc dī p anticipationez q; loc⁹ ille vocat⁹ ē postea ramathlechi: ut habet eo dē ca. Sicut aliq̄n alioꝝ vocatur min⁹ p iacomin⁹

o Ubi coꝝ fusus ē exercit⁹. hoc dī ad denotandū magnitudinē exē cit⁹ coꝝ: qz occupabat magnū terre spacium.

p ¶ Cur ascēdistis aduersū nos. q. d tributū vobis rd dim⁹: nec rebellamus: ⁊ ió nō hēt occasionē inuadendi nos. q Qui rndērūt ⁊c.] licet n. venirēt ppcipalit̄ ꝓpter sansonē tñ occasione ipi⁹ veniebāt ꝑ totuz pplm nisi tradere tur i manib⁹ coꝝ qđ fuit eis concessum: ideo subdit

r ¶ Descenderūt ꝑ tria milia viroꝝ ad capiendū sansonē ⁊ tradenduz philisteis: fm qđ fuerat inī eos cōdictū. Et patz lra vsq; ibi: s Jurate ait ⁊c.] volebat. n. satisfacere israeliti⁹: etsic agere q; nō inficeret a philisteis: nec ab ipo eis resistēdo: ⁊ haberet occasionem iustā inficiēdi philisteos q̄ veniebāt ad eū occidēdū.

t ¶ Qui cū venisset. Hic ꝓnī describit philistinoꝝ inuasio cū dī: Qui cū venisset ⁊c.] h loc⁹ sic noiat h ꝑ antipationē: ut patz p lraz se.

v ¶ Irruit spūs dñi in eū. i. motꝰ doni fortitudinis ad rūpendū vincula ⁊ ad philisteos debellādū

x ¶ Inuētaq; maxillā. p hoc extendit victoria magis mirabilis ⁊ a deo facta: qz nō fuit p arma ferrea. Sciēdū tñ q; asini maiores sūt in terra illa ⁊ hñt maiora ossa.

y Interfecit in ea ⁊c.] Ex q̄ pz q; miraculose fuabat a ꝓfractiōe in tot ⁊ tātis pcussiōib⁹ viroꝝ ac marorū.

z ¶ In maxilla asini. Hic ꝓnter ponit gratiaꝝ actio. Mod⁹. n. erat hebreoꝝ in victoriis a deo datis canere cāticū p modū gratiaꝝ actiōis: sic pz i cāt̄ico moysi Exo. xv. ⁊ in cāt̄ico delbore supra. v. ca. ⁊ ió sanson i hac victoria dīni⁹ sibi data cecinit cāt̄icū incipiēdo p talem

modū. ¶ In maxilla asini ⁊c. vtz aūt totū canticū eius sit hic scriptū vel solū ipsius ppcipiū certū nō habetur. videt tñ ꝓbabil⁹ q; solū ppcipiū sit hic scriptum qz nō oia sūt hic scripta: ⁊ qz nō leguntur cantica sic breuia. Secūdo: z Et vocauit ⁊c.] qđ aūt sequit: Qđ intpretatur eleuatio maxille. nō est in hebreo sz apposituz ē a translatore ad ostendēdum significatū nominis qđ bene fuit i positū: qz sati⁹ fuit mirabile ⁊ insolitū q; cū maxilla asini fieret tantuz factū: q; aūt hoc dīnit⁹ fieret ostendit ꝑ sequēs miraculū: cū dicitur. Aperuit itaq; dominꝰ molarē dentem ⁊c. Et ꝑz lra.

¶ In cā. xv. vbi dicit in postilla: Percussitq; eos ingenti plaga: ita ut stupētes suraz femori ponerent

Additio ꝓma

Quod hic hebreo: Percussit eos sura sup femur plaga magna. quod antiqui hebreoꝝ sic exponūt q; nullis armis nec aliq̄ adiutorio corꝑali extrinseco percussit eos sed solum calcitrando. Lacitrādo. n. hō cuz calcaneo suo coniuncto sure ꝓiter pcurit femur altrius hois: ⁊ sic si pcussio ē valida pcussus cadit. vñ ad ostendendam excellentiā fortitudinis ipsi⁹ sansonis exprimit moduz percutiendi qui ē satis extran⁹ ⁊ insolut⁹. s. ut vn⁹ sol⁹ hō hoc mō plaga magna miltos pcutiat. Dī. n. q; stupētes imponūt surā sup femur. Nō credo q; habeat fundamentū in mō loquendi sacre scripture: nec lra hebraica hic facit mentionē de stupore.

In eodē ca⁹. xv. vbi dicit in postilla. In maxilla asini. hic ꝓsequenī ponit gratiaꝝ actio. Additio secūda.

Bi trāslatio nra hz: In mādibula pulli asinoꝝ in hebraica veritate habet Hamor hamorazaim. Ubi notandū q; hamor i hebreo ē nomē eq̄ uocū: qđ vno mō significat asinū. Alio mō significat aceruū vel cumulū seu cateruam. Unde intentio huius locutionis erat dicere q; in maxilla asini acerui atq; aceruos philisteno⁹ peussi⁹rat. i. plures hoiuz cateruas: qđ ē valde mirabile: ⁊ ex hoc q; sub eadē dictiōe icludebat

asinus ⁊ caterua fm eq̄uocationē ꝑdictā reddebat locutio fm modū hebraice locutiōis rhetorice ornata.

¶ XVI.

A Bijt quoq; dic ꝓnī describit ipsi⁹ sansonis mores ⁊ ꝓsūmatio. ⁊ qz mors ei⁹ fuit ꝑ mulierē ꝓcreata: ideo primo describit qualit cū vna piculo se exposuit: secūdo qualiter ꝑ alterā morti succubuit: ibi Post hec amauit. Circa primū dī: a Abijt quoq; in gaçam. q; erat ciuitas philistinoꝝ mortē ipsi⁹ ꝓrentiuz.

b ¶ Et vidit ⁊c.] In hebreo hēt mulierez hospitulariaz: qz nonen ibi positū eq̄uocū ē ad vtrāq; significationē: sicut dictum fuit supra. xj. de mrē iepthe. ⁊ Josue. ij. de Raab. ⁊ ꝓpter hoc nō inuaserūt euz ibi philistei: q; fm legem terre securitatē debat hre in loco hospitij. Sz posuerūt illidias i porta ciuitat⁹ ut eū exeuntem occiderent ⁊ fortitan vtraq; significatio ꝓueniebat illi mulieri: qz i aliq̄bus terris hospitatrices se ōfacili exponūt hospitib⁹ suis.

c Ingressusq; ē ad eā. hꝰ intelligit de cōcubitu carnali fm sēsū trāslationis nre: fm aūt hebreos itelligit de ingressu hospitij: ⁊ forte vtrūq; fuit ibi. Icia patēt ex dictis vsq; ibi: d ¶ Apphēdit ābas portę fores porta ꝓpe loquēdo ē muri aptura. fores aūt sunt ostia qb⁹ aptura claudit: vnū tñ ꝑ alio frequēter ponitur.

e Dic hec amauit. Hic ꝓnī oñdit qualr sanson ꝑ altā mulierē morti succubuit. vbi ꝓmo ōscribit mulieris fraudulenta inq̄sitio: 2⁹. vitatis aptio: ibi Cūq; molesta ei cēt. 3⁹ ipsius sansonis apphēsio: ibi Que cū apphēdissent. Circa primū pōitur mulieris triplex tētatio. secūda: ibi Dixitq; ad cū. 3tia ibi Dixitq; dalida. Circa primū dī: e ¶ Post hec amauit mulierē. Utz aūt fuerit hebrea vl philistea nō hēt i textu. vī tñ magis q; fuerit philistea: eo q; fuerat ita solicita occipe sansonē aduersariū philistinoꝝ: ⁊ vocabat dalida: sic eni oz scribi ⁊ pnūciari.

f Uenerūtq; ad eā ⁊c.] ut quē nō poterāt supare vture caperēt fraude. Cetera patēt vsq; ibi:

g ¶ Si septē neruicēis funib⁹. i. factis de neruis.

h ¶ Nec ou sicc ⁊c.] qz tles funes extēdūt ⁊ nō rūpūt.

i Latēt⁹ ⁊c.] qz nō audebāt inuadē sansonē donec viderēt ꝑ experientiā q; vincula nō posset rumpe.

k Qui rupit vincula. valde facilr. ió sōdit:

l ¶ Quō si rūpat ⁊c.] qz mulieres

Universidad de Deusto Biblioteca

quādofilant imiſcent aliquid de ſputo ſuo. m ¶Dixitq3. Hic ponit ſecūda tentatio mulieris ad deceptionem ſanſo/nis:cū dr̄: n Saltē nūc indica mihi ⁊c̄.fingebat.n.iſta mulier:ꝙ ex magno amore ad ſanſonem deſiderabat ſcire fortitudinis ſue cōditionē:ſicut amās deſiderat ſcire itima ſui amici. o ¶Si ligatus fuero ⁊c̄.] hāc ɔditionem nouitatis addidit ſāſon ad ſuā p̄mā reſpōſionē: ita ꝙ funes nō eēnt tātū mōnerui cei ⁊ hūidi: ſ3 etiā oīo noui:⁊ hoc dicebat ſanſon ad co/lorationē ſui mēdacij. p Dixitq3. Hic ponitur tētatio tertia cu3 dr̄: q ¶Uſqueq̄ de/cipies me.celando ſe/cretū tuū amice tue. r Si inq̄t ſeptē crines.In hebreo habet Septē cincinnos vel floccellos:ceſaries.n. capitis ſui diſtincta erat p ſeptē floccellos vel cincinos. s ¶Cū licio plexueris.i.cum forti ligamēto. Seqt t Dixitq3 ad eum ⁊c̄.].q.d.hoc ē falſū manifeſte: cū ,ppriu3 ſit amātiū ſecreta ſua inuicem reuelare. v ¶Cunq3 moleſta. Hic ɔſequēter deſcri/bitur veritatis aptio quia p moleſtiā mu/lieris importune petētis veritatem rei aperuit ad ſui interitum x Ferrū nūq̄ ⁊c̄.] quia de ritu naçareo/rum erat ꝙ nō rade/rent eoꝝ capilli toto tempore ɔſecratiōis ſue:ut dcm̄ fuit ſupra xiij.ca. y ¶Si raſū fuerit ⁊c̄.] quia ſicut dictu3 fuit ſupra iſta fortitudo nō erat virtute nature: ſed erat quoddā donū gratie gratis date que in neceſſarijs ⁊ expedientibus fuit in eo q̄diu tenuit ritū naçarei: ppter qd̄ ipſo violato p raſurā n̄ affuit ſibi.Sed ɔ hoc videt̄ ꝙ votū naçarei violabat̄ p tactū ⁊ ēt aſpectū mortui:ut habet̄ nume.vj.Sanſon aūt multos ia3 ante interfecerat:ut patet ex ſupradictis. Dicedū ꝙ nō fuit ſil'e de ſanſone ⁊ alijs naçareis:q̄ erāt ɔſecrati ad tp̄s ⁊ ad vacandū orationib' ⁊ pijs opib'.Sanſon aūt fuit ɔſecrat' p totā vitā ⁊ ſua ɔſecratio erat ordinata ad illa opa .ſ. ad liberationē iſrl' de manu philiſtinoꝝ: ut habet̄ ſupra xiij. ca'. ppter qd̄ interficiendo phiſiſteos ɔſecrationē ſuam nō violauit:ſed magis adimpleuit. z ¶Uidensq3 illa ꝙ con/feſſus ei eſſet ⁊c̄.reuelando veritatē: hoc.n. peeperat p hoc:ꝙ nomē dn̄i nominauit dicēs ſe conſecratū domi/no.nō.n.nominaſſet nomen domini dicendo mēdaciū a ¶Aſcēdite adhuc ſemel.Ex hoc videt̄ ꝙ illi ījdem prius fuerāt apud ipſam ad cōprehendēdū ſanſonem . Sed videntes ei' fortitudinē p ru/ptionē vinculoꝝ ipm̄ nō iuaſerāt ſ3 latenē ad ſua loca receſſerāt: ⁊ p hoc.n.ſāſon fuit decept' reuelādo ſecretū ſuū mulieri:igrās ꝙ machinaret̄ in mortem ei'. b ¶At illa ⁊c̄.]ut tonſor meli' poſſet radē eū q̄ ſi i lecto iaceret c Raſit ſeptem crines ei'. In hebreo habet̄ ſepte3 floccelloſ:q2 raſit totā ceſariē ſeptē floccellis diſtictā ut p̄dictum eſt. d ¶Statim.n. dc̄.] Cui' cā p̄dicta ē: e Dixit/q3 philiſtij3 ⁊c̄.] volebat.n.expiri ſicut p̄us:vtꝝ fortitudo diſceſſiſſet ab eo. f ¶Egrediar ⁊c̄.].ſ.a vinculis.ipa.n.liga/uerat ipm̄ ad ex/periēdū certitudinaliter:ſi raſo capite poſſet vīcula rūpe: qd̄ cum nō poſſet philiſtei inuaſerūt eū ſecuri g Quē cū apphendiſſēt. Hic cōſequent̄ deſcribit ſanſonis ɔprehenſio:vbi primo deſcribit̄ ei' incarceratio:ſecūdo illuſio:ibi Jamq3 ca/pilli:tertio mors ⁊ cōſūmatio : ibi Qui dixit puero Circa p̄mū dicit̄ g ¶Quē cū apprehendiſſent philiſtijm.dono fortitu/dinis deſtitutū. h Stati eruerūt ⁊c̄.]ne ſi forte euaderet dāna eis inferret. i ¶Et clauſū ⁊c̄.].i.grauit̄ la/borare:ne gratis panē comederē.Aliqui aūt exponunt molere.i.cohabitare uel coire cū magnis mulierib':qs adducebant philiſtei:ut de illis magni homines ⁊ ro/buſti naſcerent̄ apti ad p̄liū. k Jāq3 capilli. Hic ɔn̄t deſcribit̄ ipſius illuſio in feſto philiſtinoꝝ:cum dicit̄: l ¶Couenerunt in vnū ⁊c̄.]gratias reddendo idolo de captione ſanſonis quam attribuebant idolo.

quo eēt fortitudo ei'.Dixit q̄ue ad eū dalida: Ecce il/luſiſti mihi: ⁊ falſu3 locut' es.Saltē nūc indica mihi quo ligari debeas.Cui ille rn̄dit:Si ligāt' fuero nouiſ funib'] q nūq̄ fuerunt in ope infirm' ero:⁊ aliorum hoiu3 ſilis.Quib' rurſum dalida vinxit eu3:⁊ clama/uit:philiſtijm ſup te ſanſon in cubiculo inſidijs p̄paratis.Qui ita rupit vincula quaſi fila telaꝝ.Dixitq̄ue dalida rurſu3 ad eū: Uſq3 q̄uo decipis me ⁊ falſū lo/queris:Oſtēde de quo vi/ciri debeas.Cui rn̄dit ſan/ſon:Si inq̄uit ſeptē crines capitis mei cū3 licio plexueris:⁊ clauū his circūliga/tum terre fixeris:infirmus ero.Qd̄ cū feciſſet dalida dixit ad eū: Philiſtij3 ſup te ſanſon.Qui ɔſurgēs de ſōno extraxit clauū cū crinib' ⁊ licio.Dixitq3 ad eū] dalida:Quō dic ꝙ amas me cū anim' tu' nō ſit me/cum:Per tres vices mentit' es mihi:⁊ noluiſti dicē in quo ſit maxia fortitudo tua.Cūq3 moleſta eſſet ei ⁊ p multoſ dies iugit̄ adherēt: ſpaciū ad qetē non tri/buēs:defecit aīa eius:⁊ ad mortē vſq3 laſſata ē. Tunc aperiēs veritatem rei dixit ad eā:Ferrū3 nūq̄ aſcēdit ſup caput meū]q2 naçare' i.cōſecrat' dn̄o ſū de vtero matris mee. Si rāſū fuerit caput meum recedet a me fortitudo mea] ⁊ deficiam eroq3 ſicut ceteri homineſ Uidēnſq3 illa ꝙ ɔfeſſus ei eēt oē3 animū ſuū: miſitq3 ad p̄ncipes philiſtinoꝝ ac mādauit. Aſcēdite adhuc ſemel:q2 nūc mihi aperuit cor ſuū.Qui aſcēderūt:aſ/ſumpta pecūia quā ,pmiſerāt.At illā dormire eu3 fecē ſup genua ſua:]⁊ i ſinu ſuo recliare caput.Uocauitq3 tonſorē:⁊ rāſit ſeptē crines ei':⁊ cepit abigē eu3 ⁊ a ſe repellē.Stāti3.n.de eo fortitudo diſceſſit.] Dixitq̄ue Philiſtijm ſup te ſanſon.] Qui de ſomno ɔſurgēs dixit in aīo ſuo:Egrēdiar ſicē ante feci ⁊ me excutiā]neſ/ciens ꝙ receſſiſſ3 ab eo domin'.Quē3 cū apphēndiſ/ſent philiſtijm:ſtātim erue/rūt oculos ei':] ⁊ duxerūt gaçam vinctū cathenis: ēt clauſu3 in carcē molē fece/rūt.] Jāq3 capilli ei' renaſci cepant:⁊ p̄ncipes phili/ſtinoꝝ cōuēnerūt in vnum ut imolarent hoſtias] ma/gnificas dagon deo ſuo:⁊ epularent̄ dicētes:tradidit deus noſter inimicu3 nr̄m

m ¶Qui deleuit terrā nr̄a3.p incendiū terrenaſcētiu3 ut ſupra dictū ē xv.ca. n Preceperūt ⁊c̄.].i.mā3 riſus eis preberet:q2 cec' erat:⁊ iō ipingebat aliqn̄ ad parietē:aliqn̄ ad colūniā:⁊ aliqn̄ cadebat:ex qb' ridebāt philiſtei. o ¶Qui dixit puero. Hic deſcribit̄ mors ei' ⁊ ɔſūmatio. p Dimitte me ⁊c̄.] tū q̄a ex col/liſionib' predicti erat fatigatus ut requieſcerē: tū ut p earū impulſu3 cū dei adiutorio de quo ſperabat domū cadere faceret:ideo ſubdit q ¶At ille inuo/cato domino. q̄a videbat ꝙ ei' de/luſio reuertebat̄ i obprobriū dn̄i3 eo ꝙ captio ſanſonis attribuebatur idolis : ⁊ de hoc idola laudabant̄ ab idolatris. r Ut vlciſcar ⁊c̄.] hoc nō dixit liuore vindicte ſ3 zelo iuſticie ⁊ ho/nore diuini nois ita ꝙ philiſtei de/um blaſfemabāt idola laudando: ideo nō peccauit philiſteos occidē/do : nec etiam occidendo ſe cū ipiſ prout ſubditur : s ¶Moriat̄ aīa mea cū philiſtij3 ⁊ accipit̄ hic aīa pro toto cōpoſito qd̄ ē corruptibile:licet aīa ſit imortalis.nō.n.ſanſon intendebat ſe occidere p ſe:ſed tantū p accidens:quia nō poterat blaſſematores nominis diuini occidere niſi ſeipſum cū eis occidendo. Preterea vo/lūtas dn̄i erat ꝙ hoc fieret:qd̄ patet per hoc ꝙ fortitu/dinem miraculoſe ſibi reddidit ad hoc faciendū: quili/bet aūt debitor ē mortis ipſi deo:⁊ hoc debitū poteſt repeeē qn̄ vult ⁊ quō vlt:⁊ iō ſāſon nō peccauit ſe cū alijs occidendo ex dei volūtate ⁊ inſtinctu diuino. Credēdū eſt etiam ꝙ de peccatis prius perpetratis penituit : ⁊ ꝙ illa mors pena peccatoꝝ ſuoꝝ fuit:quā n̄ ſolū accepta/uit ſed etiam pro ea dn̄m rogauit:⁊ iō cōputat̄ i cathalogo ſanctoꝝ:ad hebre.xj. Moralit̄ ſanſon naçare' eſt homo p baptiſmū dn̄o cōſecrat'. Dalida que ſitula interpretatur:eſt ſenſualitas:per quam voluntas carnis quaſi per ſitulam haurit̄. Per hanc ſanſon decipit̄:q̄a per ſenſualitatem homo aliquādo a gratia in baptiſ/mo recepta deijcitur. Septem crinibus denudat̄: quia ſeptem donis ſpirituſſancti ſpoliatur Oculis priuatur per mentis excecationem. Cathenis ligat̄ per peccandi aſſuefactionem. Carcere claudit̄ per obſtinationē. Sed tunc capilli eius incipiunt receſcere:quando diuine fa cici reſpectu incipit penitere. Qui moriens triūphat de hoſtib' q2 moriēdo pctō triūphat d demonib'. XVII.

ſanſon in man' nr̄as. Qd̄ etiā pplus vidēs laudabat deū ſuū:eademq3 dicebat: Tradidit de' noſter aduerſariū noſtrū in man' nr̄as: qui deleuit terrā nr̄a3:⁊ occidit plurimos. Letātesq3 p ɔuiuia ſumptis iā epulis p̄ceperūt ut vocaret̄ ſan/ſon:⁊ an̄ eos luderē.]Qui adduct' d carcere ludebat ante eos:fecerūtq3 eū ſtare int̄ duas colūnas.Qui di/xit puero regēti greſſus ſuos: Dimitte me ut tanga3 colūnas:] quibus omnis imminet dom': ⁊ recliner ſuper eas ⁊ paululū requi/eſcam. Dom' autem erat plena viroꝝ ac mulierū:et erāt ibi oēs principes philiſtinoꝝ:ac de tecto ⁊ ſolario circiter tria milia vtriuſq3 ſexus ſpectātes ludentē ſanſon.At illē iuocato domino ait:Dn̄e de' memēto mei:⁊ redde mihi nūc fortitudinem p̄ſtinā de' me' ūt vlciſcar me d hoſtib' meis] ⁊ pro amiſſione duoru3 luminū vnam vltionē recipiam.Et apphēdens ambas colūnas quib' innitebatur domus: alteramq3 earum dextera ⁊ alterā leua tenēs ait : Moriat̄ aīa mea cum philiſtijm.Concuſſiſq3 fortiter colūnis cecidit dom' ſuper omnes principes et ceteram multitudinē q ibi erat. Multoq3 plures int̄fecit moriens: q̄3 ante viu' occiderat . Deſcendentes autem fratres eius ⁊ vniūſa cognatio tulerunt corp' eius:⁊ ſepilierunt int̄ ſaraa ⁊ eſthaol in ſepulcro patri ſui manue: iudicauitq3 iſrl' viginti annis.

Caplm XVII.

QUitquē eo tēpore vir qdā de mōte ephrai3 noīe michas : q dixit mr̄i ſue: Millē centū argēteos

a QUitq3 eo tempore. Hec eſt vltima ps principalis h' libri in qua agitur de quibuſdam caſib' tpe iudicū accidentib'. Et ſunt tres caſus. Secūdus ponit̄ ca'. xix. Tertius ponit̄ in libro Ruth qui ſm hebreos antiquoſ nō ē liber deſtinctus a libro iudicū:ut patet p hieronymū in prologo galeato. Circa primū dubita/tur quo tpe accidit caſuſ miche:⁊ dicunt expoſitores nr̄i cōit̄ ꝙ accidit poſt mortē Joſue anteq̄ ſurgerēt iudices:⁊ ad hoc probandū inducūt ꝙ h bis dicit̄:In dieb' illiſ nō erat rex in iſrl' ⁊c̄. quia tūc nō erat rex vl' iudex q̄ errata corrigeret. Dicūt etia3 ꝙ hec hiſtoria h deſcri/bitur ad oñdēdu3 ne/ceſſitatē dādi iudices iſraeli ad corrigendū errata. S3 iſtud dcm̄ nō vī multū valē: tū q2 ſicut dictū ē pluri/es iudices preerāt per modū directiōis ⁊ cōſilij:nō p modū dn̄ij ppter qd̄ n̄ habebāt efficaciam corrigēdi: ſed reges eis ſuccedentes habuerūt auctem ⁊ poteſtatē ſubditos coercendi. Cauſa etiā ſuſcitandi iudices in/pucta nō habet̄ ex p̄/cedentib':q2 vbicūq3 ſcptura dic̄ ſuſcitauit eis dn̄s talē vl' talē iudicē:p̄mittit̄ p cā h' ſuſcitatiōis tribulatō in q̄ erat ppl's iſrl':ut p iudicē ſuſcitatū liberaret̄. Hebrei vō dicūt ꝙ factū miche ɔtigit ſb othoniel q̄ ſucceſſit Joſue: et ad h' pbādū iducūt qd̄ ſcribit̄ in fine.xviij.ca. Māſitq3 a/pud eos idolū miche oī tpe q̄ fuit dom' dei i ſylo:h' tp̄s icepit an̄ mortē Joſue ut habet̄ Joſue.xviij.tpe aūt Joſue nō declinauerūt ad idolatriā:ut hēt ſupra.ij.ca.⁊ iō dicūt ꝙ h' accidit i p̄n' tpis othoniel:qd̄ fuit ,pqinqu' poſitiōi tabernaculi in ſylo p' tp̄s ioſue.Jgit̄ circa hiſtoriā miche ſic ,pcedit̄:q2 p̄mo deſcribit̄ idolatrie ppetratio:2° idolatrie ſpoliatio:ibi ca.xviij. Circ̄ p̄mū p̄mittit̄ fabricatio idoli.2° ſbdit̄ abuſus ſacerdotij:ibi Jmpleuitq3. Circa p̄mū q2 lr̄a ē itri/cata ɔſiderādū ꝙ mr̄ miche ɔſecrauerat ſūmā pecūie p fa/bricatiōe idoli. Michas aūt volēs illā i alios vſus expēdē ſbtraxit illā occulte:poſtea vō penitēs:tū q2 ⁊ ipe idolatra erat:tū q2 maledictiō3 mr̄is timebat q̄ illi q̄ pecūia3 ſbtra/xerat frequēt̄ maledicebat:dictā pecūia3 mr̄i reſtituit:ut inde fieret qd̄ ipa pmiſerat:⁊ h' ē qd̄ dr̄: a Fuitq3 eo tpe. hoc nō refertur ad temp' ſanſonis:de quo imediate ſupra dictū eſt:quia factū iſtud accidit lōge ante.ſ. imediate poſt mortem Joſue:ut predictum eſt : ſed refert̄ in generali ad tempus iudicū:tamē intelligitur pro p̄ma parte illius tpis b ¶Mille centū argenteos. Ex hoc dixerūt aliqui ꝙ iſta mat̄ miche fuit dalida:⁊ ꝙ iſta pecunia fuit illa quam recepit pro pditione ſanſonis:ut dictum eſt caplo precedenti.

Sed hoc patet falsum: tū q̄ istud factuz ꝓtigit diu añ tps sanſonis ⁊ dalide: ut iā dictū est: tū q̄ sūma pecunie nō est idez hic ⁊ ibi: quia ipse dalide dederūt satrape philistinoꝝ singuli mille ⁊ cētū argēteos. erāt aūt q̄nq; ⁊ sic sūma illi⁹ pecunie ascendit ad q̄nq; milia ⁊ quingētos argenteos. hic aūt ponunt tm̄ mille centū argentei.

c Quos separaueras. s. a cōmunib⁹ vſibus idolo dedicādo d Et sup qb⁹ rē.] i voto ⁊ iuramento ꝓmiseras fm̄ expoſitoꝛes nr̄os). Jn hebreo aūt habet: Me audiente maledixeras. s. ei q̄ pecuniā abstulerat. e Ecce ego habeo. q. d. paratus suz reddere tibi ꝓpter cās ꝓdictas. f Reddidit g̃ rē.]. i. reddē ꝓmisit: qz de redditiōe actuali postea agit.

g Que dixerat ei. s. anteq̄ ꝓfiteret pecuniam se habere: scōm istam lr̄am in hebreo habet: Et dixit ei. s. post ꝓfessionē pecūie.

h Conſecraui rē.] dm̄ vocat falsū deū quē colebat. i Ut de manu mea rē.] in hoc explicat moduz voti sui: sic. n. vouerat q̄ ō manu sua argentum traderz filio ut ide faceret fieri idolum. k Et nūc trado rē.]. i. statī cū mihi reddider⁹ pecuniā fm̄ formaz voti mei: statim tradaz eā tibi ad faciēdū q̄ vouī. l Reddidit igit eos. s. ipse michas.

m Matri sue. redditione actuali. n Que tulit rē.]re siduū aūt pecunie fuit ꝓsūptū in alijs q̄ ptinebāt ad cultum illi⁹ idolatrie: utpote in edicula ephot ⁊ ꝓsimilib⁹: de q̄bus postea ſbdit: o Et dedit argētario. nō p manū. ppriam fz p manū filij sui fm̄ formā voti p̄dictā. p Ut faceret ex eis rē.] dicūt aliq̄ q̄ fuit vnū idolū. q̄ vocat h̄ sculptile ⁊ ꝓflatile. i. factū per tūsionē ⁊ ꝓflationē: qz metalla pr⁹ calefiūt in igne: ⁊ postea malleo tūdunt: ut ex eis aliq̄d facili⁹ formet. Alij aūt dicūt q̄ fuit duplex idolū: vnū p sculpturam: q̄ notat cū dr̄: hic sculptile. Aliud p fusurā: q̄ notat per hoc q̄ dicit: ꝓflatile. q Qui ediculā. i. paruā edem deo sepauit idolo dedicādo ⁊ ab alijs vſib⁹ separādo: ⁊ vocat hic idolū de⁹: et in tota ista hiſtoria hoc nomē de⁹ vel dñs ꝓ deo falso accipit: excepto q̄ in fine dr̄: Oi tpe q̄ fuit dom⁹ dei in sylo. hic. n. accipit ꝓ vero deo. Et fecit ephot theraphi q̄ aūt seq̄t: r Idest vestē rē.]n̄ ē in hebreo: fz appositū fuit a trāslatoꝛe ad expr̄imendū interp̄tationem ephot ⁊ theraphin. Ephot. n. ē idem q̄ suphumerale: ut habet Exo. xxviij. ⁊ ē vestis ꝓncipalis sūmi sacerdot⁹: ⁊ p ipsaz h̄ intelligūt alia vestīmēta sacerdotalia q̄ fecit michas ut dicūt expoſitoꝛes ꝓmuniter. Si aūt p theraphin h̄ itelligunt idola in plurali nescio. Dicūt tm̄ hebrei q̄ theraphin ē caput pueri ꝓmogeniti demoni imolati: q̄ō aro matib⁹ condit⁹ ut possit diu pmanere sine putrefactione ⁊ sup linguā ei⁹ in lamina aurea pua ponit nomē dñi: ⁊ sic dat rīsa ꝓut dictū ē diffusius Gen. xxj. ⁊ huic dicto videt cōcordare illud q̄ hēt sequēti ca. Posuit q̄ in domib⁹ istis sit ephot ⁊ theraphin: ⁊ sculptile atq; cōflatile: ita q̄ theraphi videt ee aliud a duob⁹ idolis predict⁹: q̄rū vnū erat factū p fusurā: aliud p sculpturā: vl aliō ab vno duobus mōis facto: ut p dictū ē: s Impleuitq; Dic ꝓnē describit abusus sacerdotū duplex ꝓ q̄: fec sibi sacerdote vnū de filijs suis: q̄ō notat cū dr̄: s Impleuitq; rē.]. i. obtulit ad manū eius oblatiōz vl sacrificiū p eū offerendū tāq̄ p sacdotē iō subditur:

t Et fact⁹ ē ei sacerdos. cū tm̄ nullus eēt ꝓmoued⁹ ad sacerdotiū: nisi de filijs aaron michas aūt non erat de stirpe illa fz de tribu ephra i Secūdo q̄ fecit sibi sacerdotē de tribu leui nō de filijs aaron: q̄ō notat cū dr̄: v Fuit q̄q; rē.]hoc dr̄ ad dr̄iaz alteri⁹ bethleē q̄ erat in tribu ꝯabulon: ut hēt Josue. xix. x Ex cognatiōe ei⁹. s. ipsius michę: ut dicūt alij. Sz hoc ē falsū: q̄ in hebreo hētur: Ex cognatiōe iuda. mulieres eni q̄ nō succedebant in hereditate p̄na: poterāt ꝓtrahere cū viris alteri⁹ tribus: ut dictū fuit Nume. vltimo. Et iō mai⁹ isti⁹ leuite fuit de tribu iuda: p̄ aūt de tribu leui. dr̄ etiā de bethlem iuda: q̄ trib⁹ leui per oēs trib⁹ erat dispsa: ut dictū fuit Josue. xxj. y Egressusq; ꝺ ciuitate bethleē rē.] quia filij isr̄l iā declinauerāt ad idolatriā nec reddebāt decimas ad sustentatiōnē leuitaꝝ ut tenebant: ⁊ iō leuite cogitabāt querē victū p aliū modū. Letera patēt vſq; ibi: a Fuitq; illi rē.]tenebat. n. cuz in domo sua honorifice: nec occupabat eum operib⁹ seruilibus.

b Impleuitq; micha rē.]. exponatur sicut prius.

c Nūc scio dicens q̄ benefaciat mihi de⁹ rē.] licz. n. eēt idolatra iste michas: ⁊ coleret deū falsū: utpote de monē in idolo: tamen credebat q̄ obsequiū sacerdotis de stirpe leui cēt ei magis placitū q̄ de altera tribu.

Jn cap'o xvij. vbi dicit in posilla: Et vocat idoluz deus in tota ista hiſtoria rē.

Sz q̄s obȝciat quō sacra scriptura Additio vtaf̄ noīe dīno ꝓ deo falso seu idolo pſertim noīe dñi thetragrāmaton q̄ō fm̄ doctoꝛes catholicos ⁊ hebreos ē icōmunicabile creature ꝓut pōt haberi Exo. iij. Dicendū q̄ scptura sacra in talib⁹ rectitat idolatraꝝ opinionē licet erroneā ⁊ falsissimā: nō asserēdo fz tātūmodo referendo idolatre. n. gētiles q̄ legē mosaicam nō suscepant: demonia sua deos vocāt in cōi. idolatre vo ab israelitico ritu puersi q̄ nomē dei thetragrāmaton ex fide habuerāt b⁹ idem nomē suis idolis pnicioſe at tribuebāt ꝓut in hoc ca⁹ ⁊ in silib⁹ repit rē. XVIII.

In diebus illis. Dic ꝓnē dscribit idolatre spoliatio: vbi primo describit spoliandi occasio. secundo spoliatiuz occupatio: ibi Porro tertio spoliati ꝓquestio: ibi Quę tam. q̄rto spoliatiū abusio ibi Posuerūt. Circ̄ primū sciendū q̄ occasio spoliationis miche fuit missio exploratoꝝ a filijs dan q̄ eundo ad locū explorandū diuerterūt in domū miche ad hospitandum ibi: q̄ erat hō potens ⁊ diues ⁊ de filijs isr̄l: ⁊ hoc ē q̄ō dr̄: b Trib⁹ dan q̄rebat possessionē sibi rē. lz. n. accepisset sorte possessionis sue ab ipo iosue: ut habet Josue. xix. sicut ⁊ alie trib⁹: tm̄ in sorte cuiuslibet tribus adhuc manebāt gētiles q̄ ñ erāt adhuc deleti: nec expulsi p filios isr̄l: ⁊ maxīe in sorte dan: q̄ āmoꝛe⁹ artauit filios dan in monte: nec dedit eis locū ut ad planioꝛa descēderēt: ut habet supra ꝓmo ca⁹. ⁊ sic intelligēdū est cū subdit: c Usq; ad illā rē.]. s. sufficientē ꝓ tanta multitudine: ideo subdit: d Miserūt ergo. s. ad explorādū ciuitatē lais quō possent eā capere ad hītādū ibi. e Et intrasset rē.]. Erat. n. hō diues ⁊ poterat eos recipe. f Et agnoscētes vocē rē.] p loquelaz. n. cognouerūt q̄ eēt de bethlecz. licet. n. oēs filij isr̄l haberent vnū ydeoma. s. hebraicū: tm̄ aliq̄n alij ꝓnūciabāt in diuersis ptib⁹ terre isr̄l. Sicut ideoma gallicū aliter ꝓnūciat in normādia ⁊ aliter i picardia. g Utentesq; illius diuersoꝛio. i. loco eis assignato ad manendū ad quez diuertebat ad doꝛmiendū: ⁊ ad alia sibi necessaria. Letera patent vſq; ibi: h Rogauerūt aūt rē.]. i. falsum deū. iā enim eis dixerat q̄ idola colebat: ut patebit infra: iam enim multi de isr̄l declinauerāt ad idolatriam.

i Dñs respicit viaz vr̄am. dicunt alij q̄ hoc dixit eis de capite suo volēs eis loqui placentia. Alij vero dicūt q̄ hoc dixit eis ex rīsu demonis loquentis in idolo vl in theraphin mō supra dicto. de⁹. n. ꝓmittit aliq̄n demones dare talia rēsōsa idolatris q̄ ex malicia sua demerent q̄ sic in erroꝛibus nutriant: ⁊ talia rīsa aliquādo sūt vera. k Venēt lais sic debet scribi. Jlla. n. ciuitas que vocatur lachis fuerat capta ante ab ipso iosue: ut hēt Josue. x. Et ista que vocat hic lais vocat lesem Josue. xix. l Uiderunt rē.] ⁊ p ꝓsequēs imꝛouisum ad resistendū ad uersarijs repēte superuenientib⁹. m Juxta ꝓsuetudinē sidoniorum. q̄ sidon erat ciuitas fortis ⁊ munita ⁊ iō hītatoꝛes ei⁹ nō timebāt ab extraneis ita nec isti de lais quā uis nō haberēt ciuitatem ita fortem.

n Et pcul a sidōe. ita q̄ nō poterāt cito iuuari ab illa citate. o Atq; a cūctis rē.] i. nō hītē fed⁹ ꝺ societatis cū aliq̄b⁹ alijs: p q̄s posset succurri ei.

timore] iuxtā ꝓsuetudinez sidoniorum secur⁹ ⁊ quietus nullo eis penitus resistente magnarūq; opū: et ꝓcul a sidone aūt̄q; a cūctis hoib⁹ separatum.] Reuersiq; ad fratres suos i saraa ⁊ esthaol: ⁊ q̄d egissent scisciātib⁹ rīderūt: Surgite ⁊ eamus ad eos. Vidim⁹. n. terram valde opulentā ⁊ vberem. Nolite negligē: nolite cessare. Eam⁹ ⁊ possideamus eā: null⁹ erit labor. Jntrabim⁹ ad securos in regionez latissimā: tradetq; nob⁹ dñs locū in quo null⁹ rei ē penuria eoꝝ q̄ gignūt i terra. Profecti igit sūt ꝺ cognatiōe dan ꝺ saraa ⁊ esthaol sexcēti viri accincti armis bellic: ascēdēteſq; mānsert i cariathiari iude: q̄ loc⁹ ex eo tpe castroꝝ dan nom̄ accepit: ⁊ ē p⁹ terguz cariathiarim. Jn tīsiert i mōtē ephraim. Cūq; venisset ad domū miche: dixert q̄nq; viri q̄ ꝓ us missi fuerāt ad ꝓsiderandā terrā lais: ceteris fratrib⁹ suis. Nosti q̄ i dom̄ib⁹ istis sit ephot ⁊ theraphi ⁊ sculptile atq; cōflatile. Uidete q̄d vobis placeat. Et cum

Letera patent. p Profecti igit. hic ꝓnter describit spoliantiū occupatio. sexcenti. n. viri bellatoꝛes de tribu dan euntes ad capiendū ciuitatē lais explorātā: dū transiret iuxta domū miche abstulerūt idola ⁊ ornamenta sacerdotalia ducētes secū sacerdotē: de ꝓsensu tū ipsius. Et patet lr̄a paucis exceptis q̄ discurrent exponēdo. q Manserunt in cariathiariz iude. nō in ciuitate sz extra: ut patet ex hoc quod ſbditur: r Post terguz cariathiarim nostis. i. cognoscere debetis. Ex quo patet q̄ō predictū ē. s. q̄ sciebant quinq; viri supradicti idola esse in domo miche p leuitā q̄ eis indicauerat: aliter nō potuissent hoc indicasse alijs.

s Q̄ in domib⁹ istis sit ephot rē. ca⁹ precedēti dictū ē q̄d significent ista. t Uidete quid vobis placeat. videlicz de ablatione idoloꝝ ⁊ ornamentoꝝ ad hoc pertinentium: et quia erant ꝓni ad idolatriā consenserūt q̄ hoc ficret.

Universidad de Deusto Biblioteca

v Sexcenti aūt viri. ꝛc.]. parati iuuare illos q̄ ingressi fuerāt ad tollendū ꝑdicta si indigerēt. Cetera patēt vsq3 ibi x Qui cū ꝑgerent ꝛc.] Bellatores.n. ita fecerunt ne michas ꝛ illi qui cū eo erāt sequētes talia raperēt vel paruulis nocerēt: qui defenderē se nō possent. y Iamq3. Hic ꝯn̄t describit spoliati conquestio. Et p3 littera vsq3 ibi: z Deos meos quos mihi ꝛc.] In hebreo habetur: Et quid mihi amplius .q.d. illa q̄ tulisti ita ꝑciosa erāt mihi ꝙ paꝝ aut nihil app̄cioꝝ residuum: ꝛ sic itelligenda ē trāslatio nostra que habet: a Et oia q̄ habeo nō.n. abstulerunt bona miche alia cū esset de filijs israel q̄s spoliare nolebant sed tm̄ acceperūt illa q̄ erant ad cultū idoloꝝ ꝑtinentia: qd credebant ad religione3 ꝑtinere nō ad furtū: ꝛ hoc est quod subditur: b Caue ne vltra ꝛc.] i. cū familia tua ꝛ bonis tuis. Cetera patēt ex supra dictis vsq3 ibi: c Erat aūt ꝛc.] In hebreo habet. In torrente roob. d Posuerūtq3. Hic ꝯsequent describitur spolioꝝ abusio: quia illis q̄ abstulerant de domo miche abusi sūt ad idolatriā exercendā: ꝛ hoc ē quod dr̄: d Posuerūtq3 sibi sculptile. per hoc intelliguntur alia ad idolatriā ꝑtinentia q̄ sibi posuerūt. s. ad exercendu3 idolatriam ideo subdit: e Et ionathā. iste ē leuites quē adduxerūt de domo miche. f Ac filios ei' sacerdotes. predictoꝝ idoloꝝ. g Usq3 ad diē captiuitatis sue. que facta est ꝑ salmanasar regē assyrioꝝ: ut hēt iiij. reg. xvij. ꝛ scd̄m hanc expositionem li captiuitatis sue refer ad tribum dan. Hieronymus aūt super librum paralip. dicit ꝙ refert ad domu3 dn̄i. i. vsq3 ad captionem arce per philisteos: que habetur primo Regu3. iiij. quia tunc translatum fuit tabernaculum de sylo. ꝛ hoc dictum consonat lr̄e sequenti cū dicit: b Mansitq3 apud eos idolū ꝛc.]

paululū declinasset ingressi sūt domū adolescētl leuite q erat i domo miche: salutaueruntq3 eū verbis pacificis sexcenti aūt viri ita ut erāt armati stabāt ante ostiu3.] At illi q ingressi fuerāt domum iuuenis: sculptile et ephot ꝛ theraphim atq3 ꝯflatile tollere nitebant: et sacerdos stabat ante ostiū sexcentis viris fortissimis haud ꝑcul expectātibus. Tulerūt igit̄ q intrauerāt sculptile ephot ꝛ idola atq3 ꝯflatile. Quib' dixit sacerdos: Quid facitis? Cui respōderūt: Tace ꝛ pone digitū sup os tuu3: veniq3 nobiscū ut habeam' te patrem ac sacerdotē. Quid tibi meli' ē ut sis sacerdos in domo vni' viri an i vna tribu ꝛ familia in isrl'? Qd cū audisset acqeuit sermonib' eoꝝ: ꝛ tulit ephot ꝛ idola ac sculptile: ꝛ ꝑfect' est cu3 eis. Qui cū ꝑgerent ꝛ ante se ire fecissent puulos ac iumēta: ꝛ oē qd erat ꝑciosū] iāmq3 a domo miche essēt ꝑcul: viri q habitabant in edib' miche cōclamantes secuti sunt: ꝛ post tergū clamare ceperūt. Qui cum respexissent: dixerūt ad michā: Quid tibi vis? Cur clamas? Qui respōdit: Deos meos quos mihi feci tulistis ꝛ sacerdotē ēt oia q̄ habeo: et dicitis qd tibi ē? Dixerūtq3 ei filij dan. Caue ne vltra loquaris ad nos: ꝛ veniāt ad te viri aīo ꝯcitati: ꝛ ipse cū oī domo tuo pereas.] Et sic cepto itinere ꝑrexerūt. Uidens aūt micha ꝙ fortiores se eēnt: reuersus est in domū suā. Sexcenti aute3 viri tulerūt sacerdotē et q̄ supra dixim': veneruntq3 in lais ad ppl'm qescentē atq3 securū: ꝛ ꝑcusserūt eos i ore gladij: urbēq3 incēdio tradiderūt: nullo penit' ferēte ꝑsidiū: eo ꝙ procul habitarēt a sidone: ꝛ cū nullo hominū haberēt qcq̄3 societatis ac negocij. Erāt autē ciuitas sita in regione roob] quā rursū extruētes habitauerūt in ea: vocato noīe ciuitatis dan: iuxta vocabulū patris sui quē genuerat israel q̄ ꝑus lais dicebatur. Posuerūtq3 sibi sculptile ēt ionathā filiū gersan filij moysi āc filios ei' sacerdotes in tribu dan usq3 ād diem captiuitatis sue. Mansitq3 apd eos idolū miche oī tpe quo fuit dom' dei i sylo. In dieb' illis nō erat rex in israel.

Ca. XIX.

Q Uit quīdā vir leuites hitās in latere mōtis ephraim: q accepit vxorē de bethleem iuda. Que reliqt eū: ꝛ reuī sa ē in domū pr̄is sui in bethlee3: mansitq3 apd eū q̄tuor mēsib'. Secutusq3 ē eā vir su' volēsq3 recōciliari ei atq3 blādiri ꝛ secū reducē

Q q.d. non amplius. Capl'm XIX. a Uit vir quidam. Hic ponitur casus secund' de vxore leuite q̄ in ciuitate gabaa mortua fuit ex nimia libidine abutentium ipsa. Circa quod sic proceditur: quia primo describitur hic sceleris perpetratio secundo perpetrātiu3 vastatio .xx. ca. tertio vastatoꝝ reparatio. xxj. ca. Prima ps diuidit in tres: q2 primo describit occasio peccati. secūdo modus ꝑpetrandi: ibi Illis epulantib'. tertio manifestatio facti ibi Quam cū eēt ingressus. Occasio autem peccati fuit in hoc ꝙ leuites vxorem suam que recesserat ab eo reduxit per ciuitatem gabaa in qua erant aliq̄ homines pessimi ꝛ luxuriosi nimis Circa hoc igitur sic proceditur: qa primo describitur vxoris reconciliatio. secundo recōciliate reductio: ibi Die autē quarto. tertio in gabaa hospitatio ibi Occubuitq3 eis sol. Circa primu3 dicitur: b Accepit vxorem de bethleem iuda. hoc dī ad dr̄a3 alteri' bethlee3 q̄ est in tribu zabulon ut supra dictū est. xvij. ca. c Que reliquit eum. In hebreo habetur: Que fornicata est sup eum. et sic in hebreo videtur tangi causa recessus utpote: quia propter fornicationē vir eius eiecit ea3 uel quia ipsa ignorante viro recessit ab eo cum adulrio ꝛ postea nō fuit ausa reuerti ad maritū suū: et iō iuit ad domū patris sui. d Secut' q3 ē eā vir su' volensq3 ei recōciliari. sicut frequēter ꝯtingit ꝙ viri sciētes vxores suas male egisse contra legē thori: adhuc eas tamen reuocant.

hābens in comitatu pueꝝ ꝛ duos asinos. Que suscepit eū ꝛ introduxit i domū patris sui. Qd cū audisset socer eius eūq3 vidisset: occurrit ei let': ꝛ amplexatus est hominē. Mansitq3 gener in domo soceri tribus dieb' comedēs cū eo ꝛ bibēs familiarit: diē aūt q̄rto de nocte ꝯsurgēs ꝑficisci voluit. Quē tenuit socer: ꝛ ait ad eū: Gusta prius pusillū panis ꝛ ꝯforta stomachū: ꝛ sic ꝑficisceris. Sederūtq3 simul: ac comederūt ꝛ biberūt. Dixitq3 pat puelle ad geneꝝ suū: Queso te ut hodie hic maneas: pariterq3 letemur. At ille consurgēs cepit velle ꝑficisci. Et nihilomin' obnixe eu3 socer tenuit: ꝛ apud se fecit manere. Mane aūt facto parabat leuites iter. Cui socer rursū: Obsecro inqt ut paululū cibi capias: ꝛ assūptis virib' donec increscat dies: postea ꝑficiscar. Comederūt ergo sil': surrexitq3 adolescēs ut ꝑgeret cū vxore sua ꝛ puero. Cui rursu3 locut' est socer: Considēra ꝙ dies ad occasū dcliuior sit: ꝛ ꝑpinq̄t ad vesperū. Mane apud me etiā hodie ꝛ duc letū diē: ꝛ cras ꝑficisceris ut vadas i domū tuā. Noluit gener acqescē sermonib' ei': s3 stati ꝑrexit ēt uenit ꝯ ieb' q̄ altero noie vocat hierl'3: ducēs secum duos asinos onustos ꝛ cōcubinā. Iamq3 aderāt iux̄ ieb' ꝛ dies mutabat in noctem. Dixitq3 puer ad dominū suū: Ueni obsecro dclinem' ad urbē iebuseoꝝ ꝛ maneam' in ea. Cui rn̄dit dn̄s: Nōn igrediar opidū gentis aliene q̄ nō est d filijs isrl': sed trāsibo vsq3 gabaa. ꝛ cū illuc puenero manebim' in ea: aut certe i urbe rama. Trāsierūt ergo ieb': ꝛ ceptū carpebāt iter occubuitq3 eis sol iux̄ gabaa q̄ ē i tribu beniami: diuerterūtq3 ad eā ut manerēt ibi. Quo cū itrassent sedebāt i platea ciuitatis ēt nullus eos recipere uoluit hospitio. Et ecce apparuit hō senex reuertēs de agro ꝛ d opere suo vesperi: q ꝛ ipse de mōte erat ephraim: ꝛ ꝑegrin' habitabat in gabaa Hoīes aūt regionis illius erāt filij gemini. Eleuatisq3 oculis vidit senex sedente3 hominē cū sarcinulis suis in platea ciuitatis: ꝛ dixit ad eū: vn̄ venis ꝛ quo vadis? Qui respondit ei: profecti sumus de bethleē iuda: ꝛ pergim' ad locū nr̄m qui ē in latere mōtis ephraim vnde ieram' in bethleē Et nūnc vadim' ad domū dei:]nullusq3 sub tectū suū nos vult recipere: habētes paleas ꝛ fenū in asinoꝝ pabulum: ꝛ panē ac vinū in meos ꝛ ancille tue vsus et pueri q mecū est. Nulla re indigemus nisi hospitio. Cui respondit senex: Pax tecu3 sit. Ego prebebo oia que necessaria sūt: tantū q̄so ne i platea maneas. Introduxitq3 eū in domū suam: ꝛ pabulum asinis prebuit: ac postq̄3 lauerūt pedes suos recepit eos in cōuiuium. Illis ēpulantibus ꝛ post laborē itineris cibo ꝛ potu reficiētibus corpa: venerunt uiri ciuitatis illi' filij belial: idēst absq3 iugo ꝛ circundātes domū senis fōres pulsare ceperunt clamantes ad dominum domus atq3 dicentes: Educ virum qui ingressus est domum tuam: ut abutamur eo.] Egressusq3 est ad eos

e Habēs in comitatu pueru3. i. seruū. Cetera patent in lr̄a. f Die aūt q̄rto Hic cōsequenter describit vxoris reconciliate reductio. Et patet lr̄a vsq3 ibi: g Considera ꝙ dies ad occasum decliuior sit. nō quia esset ita ꝑpe noctē3: sed quia trāsierat horam meridionale3: a qua hora incipit sol declinare a sua altitudine. h Et venit cōtra ieb'. que altero nomie nominat hierl'm De ratiōib' hoꝝ nominū ꝛ alioꝝ quibus nomiata est hec ciuitas s'm diuersa tpa dcm̄ fuit geñ. xxviij. Ex hoc aūt loco dicunt hebrei ꝙ ista historia cōtigit tpe othoniel ante illā que scribitur in ꝑncipio hui' libri de captione hierusale3 ꝑ filios iuda: quia subdit hic: i Nō ingrediar opidū gentis aliene. Ex quo videt ꝙ adhuc filij iuda nō ceperāt illam ciuitatē. Catholici autē aliq̄ dicūt ꝙ ꝯtigit an othoniel: eo ꝙ in fine hui' historie dī in dieb' illis n̄ erat rex in israel sicut supra dictū est de historia miche: ca°. xvij. k Occubuitq3 eis. Hic ꝯsequent describit redeūtiu3 hospitatio cū dī: Occubuitq3 eis sol iuxta gabaa. Et ideo non poterāt bono modo vltra trāsire. l Et null' eos recipē voluit hospitio. quia boni timebant eos recipere: timētes inuasionē domus sue de nocte ab hominibus insolentibus: qui erant in ciuitate: sicut ꝛ contigit ei qui eos recepit mali aute3 homines vagi et insolentes nō habēt hospitia ad recipiendu3 transeūtes nec ipsi libent dclinarēt ad eos. Cetera patent vsq3 ibi: m Et nūc vadim' ꝛc.] hoc ē in sylo vbi erat tabernaculu3 ꝛ arca testamenti: quia anteq̄ intraret domum suam volebat deo regratiari de hoc ꝙ direxerat eū in via ꝛ custodierat: ut ex hoc deberēt homines inclinari ad ipsos recipiendum. n Illis epulantib'. Descripta peccādi occasione: hic ꝯsequent describitur peccati ꝑpetratio: cum subditur: Uenerunt viri ciuitatis illius filij belial. quod autem seqtur: o Idest absq3 iugo. nō est in hebreo sed est interpretatio huius dictiōis belial quia tales homines sūt sine disciplina et timore dei. p Fores pulsare ceperunt. cum tamen scd̄m dictamen rationis recte perigrini in hospitio debeant eē securi. q Educ virū ꝛc.] concubitu sodomitico: ut communiter dicunt expositores. Josephus aute3 dicit ꝙ non querebāt nisi mulierem: sed sic loquebantur ut inclinarent dominu3 domus ꝛ maritum mulieris ad tradendum eam. vnde ꝛ i fine intentabant viro mortem nisi traderet eis vxorem sua3: s'm ꝙ allegat ca' sequēti. d. Uolētes me occidere ꝛc. ꝛ hoc vī ex hoc ꝙ tradita eis vxore fuerūt ꝯtēti: ut habet. j.

Universidad de De[usto] Bibliotec[a]

senex: ꝛ ait: Nolite fratres
nolite facẽ malum hoc: qꝛ
igressus ẽ hõ hospitiũ meũ
ꝛ cessate ab hac stulticia.
Habeo filiã virgineꝫ. ẽt h
hõ habet ꝯcubinam: edu
cam eas ad vos ut hũiliet
eas ꝛ uestrã libidinẽ ꝯplea
tis: tm̃ obsecro ne scel⁹ hoc
ꝯ naturã operemini in uiruꝫ
Nolebãt acqescere sermo-
nib⁹ illius. Qȯ cernẽs hõ
eduxit ad eos ꝯcubinã su-
am: ꝛ eis tradidit illudẽdã
Quã cũ tota nocti abusi es
sent:] dimiserũt eaꝫ mane
At mulier recedẽtib⁹ tene-
bris venit ad ostiũ domus
vbi manebat dñs su⁹: ẽt ibi
corruit. Mane facto sur-
rexit homo ꝛ aperuit osti-
um ut ceptã explẽt viaꝫ. ꝛ
ecce ꝯcubina ei⁹ iacebat añ
ostiũ sparsis in limie mani
bus: Cui ille putãs eã qe-
scere loquebat: Surge ut
ambulem⁹. Qua nihil rñ-
dẽte intelligẽs ꝙ erat mor-
tua: tulit eã ꝛ iposuit asino
reuersusqꝫ ẽ in domũ suaꝫ
Quã cũ eẽt ingressus arri-
puit gladiũ: ꝛ cadauer vxo
ris cũ ossib⁹ suis in duode
cim ptes] ac frusta ꝯcidẽs:
misit in oẽs termios israel
Qȯ cũ vidissent singuli cõ
clamabãt: Nũqꝫ res talis
facta ẽ in isrl' ex eo die quo
ascẽderũt pres nri ð egypto
vsqꝫ in pñs tps: Ferte sentẽ
tiã: ꝛ i ꝯmune decernite qd
facto opus sit. Ca.XX.

EGressi itaqꝫ sunt oẽs
filii isrl': ꝛ parier con-
gregati q̄si vir vn⁹ dẽ dan
vsqꝫ bẽsabee ẽt tra galaad
ad dñm i maspha: omnẽs
quoqꝫ anguli ppl'oꝝ ẽt cũ-
cte trib⁹ isrl' i ẽccliaꝫ ppli di
ꝯuenerũt q̄dragita miliũ pe
ditũ pugtoꝝ. Nec latuit fi-
lios beniamin ꝙ ascẽdisset
filii isrl' in maspha. Interrõ
gatusqꝫ leuita marit⁹ mulie
ris interfecte quõ tãtũ scel⁹ ꝑ-
petratũ eẽt: respõndit: Ue-
ni in gabaa beniamin cuꝫ
vxore mea: illucqꝫ diuerti.
Et ecce hoies ciuitatis illi⁹
circũdederũt nocte domũ i
q̄ manebã volẽtes me occi
dẽ: ꝛ uxorẽ meã incredibili
furore libidinis vexãtes: ð
niqꝫ mõtua ẽ. Quã ãreptã
i frusta ꝯcidi: misiqꝫ ptes in
oẽs tmios possessiõis vr̃e
qꝛ nũnqꝫ tãtũ nephas ꝛ tã
grãde piaculũ] fcm̃ ẽ i isrl'.
Adestis oẽs filii isrl': dcerni
te qd facẽ dbeatl. Stãnsqꝫ
ois ppl's ꝛ quãsi vni⁹ hois
ꝼmõe rñdit:] Nõn recede-
m⁹ i tabuacula nr̃a: nec suã
q̄sqꝫ itrabit domũ ſꝫ hoc ꝯ
gabaa i cõe faciem⁹. Decẽ
viri elegãt e cẽtũ ex oib⁹ tri
bub⁹ isrl': ꝛ cẽtũ de mille et
mille de decẽ milib⁹ ut cõ-
portẽt exercitui cibaria: et
possim⁹ pugñe ꝯ gabaa bẽ-
iamĩ: ꝛ reddẽ ei ꝑ scelẽ qȯ
mereẽ. Cõuenitqꝫ vniũsus
israel ad ciuitatẽ q̄si hõ vn⁹
eadẽ mente vnoqꝫ cõsilio

s ¶ Habeo filiam vgineꝫ. Dicũt aliqui ꝙ nõ peccauit offe-
rẽdo filiã suam ad euitandũ maius malũ.s.peccatũ contra
naturã qȯ ipsi pretendebãt ad iniuriã hospituꝫ suoꝝ. Sed
hoc nõ est veꝝ qꝛ nullus debet cõsentire i hoc qȯ est pecca
tũ: maxime mortale de genere ut euitet in alio mai⁹ pecca-
tum: put declaratuꝫ
fuit diffuse Gen.xix.
de loth q̇ in casu con
simili voluit tradere
filias suas vgines.
t Et hic homo ha
bet ꝯcubinã.i.vxoreꝫ
que sic nominat a cõ
cubitu. ꝛ similis mo-
du) loquẽdi habetur
scdo Reguꝫ.xvj. vbi
architophel dixit ad
Absalon: Ingredere
ad ꝯcubinas pris tui
que tñ erant vxores
dauid.nõ.n.habebat
cõcubinas ad exercẽ-
dum adulterium.
v ¶ Qua cũ ꝛc.] q̇a
nõ erat eoꝝ vxor. et
iõ talis ꝯcubit⁹ erat
abusus.uel qꝛ vtebã-
tur ea ꝯcubitu inatu
rali. x Et ibi cor
ruit.tñ q̇a erat nimis
afflicta: tñ etiã ex ve-
recũdia. y ¶ Qua cũ
esset igressus. Hic de-
scribit facti diuulga-
tio cũ dr: z Arri-
puit gladiũ ꝛc.] Erãt
enim.xij. tribus ꝑter
tribũ leui.tribus aũt
manasse erat diuisa
in duas ptes: quaruꝫ
vna erat vltra iorda-
neꝫ: alia citra: ꝛ sic ꝑ
illa tribu fecit duas
partes: aliter nõ fuis-
set notificatum factũ
sufficiẽter. pro tribu
vero beniamin nõ fe
cit aliquã partem: qꝛ
nũcios per quos mi-
sisset occidissent. neqꝫ
pro tribu leui: quia e
rat dispersa per om-
nes tribus: ꝛ ideo de-
nunciato facto aliis
tribub⁹ sufficienẽ erat
denũciatũ tribui leui
ꝛ ¶ Misit in oẽs ter
minos israel.s.ꝑ nun
cios q̇ factũ et modũ
faciẽdi pplo explica-
bant. Cetera patent.

s EGressi itaqꝫ. Hic ꝯñter describit peccan- XX.
tiuꝫ vastatio: vbi primo facti veritas disquiritur
Secundo iusticie equitas requiritur: ibi Et mise-
runt. Tertio iniqtas defenditur: ibi Qui noluerũt. Quar-
to iuste inuaditur: ibi Uiroꝝ quoqꝫ israel. Circa pri-
mum dicitur: Egressi itaqꝫ sunt omnes. Sequitur.
b ¶ De dan vsqꝫ bersabee. Hic exprimitur longitudo
terre israel: quia ciuitas dan est in termino eius aquilo
nari. ꝛ bersabee in termino australi. c Et terra ga-
laad. in hoc exprimitur latitudo que incipit a terra ga
laad que est vltra
iordanem: ꝛ pro-
tenditur vsqꝫ ad
mare mediterra-
neum. d ¶ Oẽs
quoqꝫ anguli po
puloꝝ. hebrei di-
cunt: domini po-
puloꝝ .i. capita-
nei in tribub⁹ ꝛ i
familiis.
e Et cũcte trib⁹
israel. excepta tñ
tribu beniamin.
f In ecclesiam
i. in cõgregatiõeꝫ
tũc.n.nõ fuerunt
congregati i sylo
vbi erat domus
dei: sed i maspha
g ¶ Introgatus-
qꝫ leuita. qꝛ non
debet procedi ad
punitionem tãti
facti absqꝫ disqsi-
tione diligenti.
h Respõdit ve
ni in gabaa. mõ
expressio capitu-
lo precedenti.
i ¶ Uolentes me
occidere. nisi eis
tradereꝫ vxorem
meam ꝼm dictuꝫ
iosephi. vel:
i Uolẽtes me
occidere. affligen
do me carnali cõ
cubitu ꝛ nepha-
rio: ꝼm dictũ alio
rum. k ¶ Nũq̄
tantuꝫ nephas: ꝛ
tam ꝛc.] Piacu-
luꝫ dicit a pio pi-
as qȯ significat
purgare. vñ dicit
piaculũ q̄si factũ
nullo mõ absqꝫ
purgatione pene
trãscẽdũ. Scien-
dũ tñ ꝙ leuita nõ
solũ factũ retulit
sed etiã testib⁹ ꝓ-
bauit.s. p seruuꝫ
quẽ hẽbat i com
tiua: ꝛ p senẽ q̇ re
cepat eos hospitio ꝛ familiã ei⁹: aliũ nõ eẽt ꝓcedẽdũ ꝯ fi
lios beniami ad bellũ ad dcm̃ vni⁹ hois. l ¶ Statsqꝫ
ois ppl's.ex admiratõe facti. m Quasi vni⁹ ꝛc.] .i.cõ
corditer ꝛ sine retractatione ꝛ dilatione. Ideo subdit:
n ¶ Non recedem⁹ in tabernacula ꝛc. Cetera patet in lra

ẽt miserũt nũcios ad oẽm
tribũ beniamin q dicerẽt
Cur tãtũ nephas i vobis
reptũ ẽ:] Trãdite hoies ð
gabaa q hoc flagitiũ ꝑpe
traũt ut moriant: et aufera
tur malũ ð isrl'. Qui nolu-
erũt fratrũ suoꝝ filioꝝ isrl'
audire mãdatũ: ſꝫ ex cũctl
vrbib⁹ q̄ sortis sue erãt cõ
ũenerunt in gabaa ut illis
ferrẽt auxiliũ ꝛ ꝯ vniuersũ
pplm isrl' dimicarẽt. Inuẽ
tiqꝫ sũt vigintiqnqꝫ milia
de beniamin] educẽtium
gladiuꝫ pret habitatores
gabaa: q septingẽti erãt vi-
ri fortissimi ita sinistra ut
dextra pliãtes: ẽt sic fũdis
lapides ad certuꝫ iaciẽtes
ut capilluꝫ quoqꝫ possent
pcutere:] ꝛ nequaqꝫ i alte-
ram ptẽ ict⁹ lapidis defer-
reẽ. Uiroꝝ quoqꝫ isrl' abs-
qꝫ filiis beniamin inuenta
sũt quadragita milia edu-
centiũ gladios ꝛ paratoꝝ
ad pugnã: q surgẽtes vene
rũt in domũ dei: hoc ẽ in
sylo: ꝯsuluerũtqꝫ dñꝫ atqꝫ
dixerũt: Quis erit in exer
citu nr̃o ꝑnceps certamis
ꝯ filios beniamin: Quib⁹
rñdit dñs: Jũdas sit dux
uester. Statiqꝫ filii isrl' sur
gẽtes mane castrametati
sũt iuxta gabaa: ꝛ inde ꝓ-
cedentes ad pugnã ꝯ ben-
iamin: urbẽ oppugnare ce
perũt. Egressiqꝫ filii ben-
iamin de gabaa occiderũt
de filiis isrl' die illo viginti
duo milia viroꝝ. Rũrsuꝫ
filii isrl' ꝛ fortitudine ꝛ nu-
mero ꝯfidẽtes] in eodem
loco in quo ꝑus certauerũt
aciẽ direxerũt: ita tñ ut pri
us ascederẽt ꝛ flerẽt corã
dño vsqꝫ ad noctẽ: cõsule-
rentqꝫ eũ ꝛ dicerẽt: Debe
mus vltra ꝓcedere ad di-
micãdũ ꝯ filios beniamin
fratres nr̃os an nõ: Qui-
bus ille rñdit: Ascẽdite ad
eos: ꝛ inite certamẽ. Cũqꝫ
filii isrl' altera die ꝯ filios
beniamin ad pliũ ꝓcessis-
sent: erupẽrũt filii beniami
de portis gabaa: ꝛ occur-
rentes eis tãta in illos ce-
debachati sũt: ut deceꝫ et
octo milia viroꝝ educen
tium gladiũ ꝓsternerent.
Quãobrem oẽs filii isrl' ve
nerũt in domũ dei:] ꝛ se-
dentes flebãt corã dño. Je
iunauerũtqꝫ die illo usqꝫ
ad uespam: ꝛ obtulerũt ei
holocausta atqꝫ pacificas
victimas: ꝛ sup statu suo i-
terrogauerunt. Eõ tpe ibi
erat arca federl dñi ẽt phi-
nees fili⁹ eleaçari filii aarõ
prepositus dom⁹. Consu-
luerũt igitur dñm atqꝫ di-
xerũt: Exire vltra debem⁹
ad pugnã ꝯ filios beniami
fratres nr̃os: an qescẽ: Qui
b⁹ ait dñs: Ascẽdite: Cras
.n. tradã eos in man⁹ vr̃as

o ¶ Et miserũt. Hic ꝯsequẽter iusticie equitas requiritur
videlicet ut actores sceleris tradanẽ cũ dr: p Cur tã
tũ nephas ꝛc.] .q.d. nullo mõ debetis sustinere actores
tanti mali: ideo sbdit: q ¶ Tradite ꝛc. ꝛ auferatur
malũ de isrl'. qꝛ experimẽto didicerãt ꝙ ꝑ flagitio vni⁹
uel paucoꝝ infor
tunium veniebat
sup totũ pplm si-
cut dictũ fuit Jo-
sue vij. ð peccato
achaꝫ. r Qui
noluerũt. Hic cõ-
sequenẽ iniquitas
ꝓterue defendit:
qȯ notat cũ sbdi-
tur: s ¶ Cõuene
rũt in gabaa ut il
lis ferrẽt auxiliuꝫ
ꝛc. Inuẽtiqꝫ sunt
ꝛc] In hebreo ha
beẽ.xxvj. milia. ꝛ
videẽ hic lra nr̃a
corrupta p aliq̄s
correctores: q̇ ex
hoc ꝙ infra codẽ
capl'o ꝯnũerãt vi-
ri de beniamin: q̇
ceciderũt in prelio
inueniunẽ tantuꝫ
xxv. milia atqꝫ
sexcẽti viri q̇ fu-
gerũt: ꝓpẽ qȯ ab
isto numero sub-
traxerũt mille ex
ignorãtia hebrai-
ce veritatis.
t Et sic fũdis ꝛc.]
locutio ẽ iperboli-
ca ad exprimẽduꝫ
excellentiã artis
fũdibalarie i ipis
Sic aliqñ dr: to-
ta ciuitas currit
ad tale spectaculũ
cũ tñ aliquando
maior ps remane
at. v ¶ Uiroꝝ
quoqꝫ isrl'. Hic cõ
sequenẽ cõtũacia
iuste inuadiẽ per
bellũ aptũ: vbi ꝑ
mo reprimiẽ super-
bia. ꝛ secũdo con
fũdiẽ ꝯtũacia: ibi
Quãobrẽ. Circa
primũ sciendũ ꝙ
licet filii isrl' habe
rẽt iustũ bellũ: tñ
nimis ꝯfidebãt in sua mltitudine ꝛ fortitudine: iõ dñs
ꝑmisit eos bis in principio debellari: ut humiliarentur
ꝛ ad deum recurrerent magis cõfidentes de virtute di
uina ꝙ de sua. Hebrei autem dicũt ꝙ istud cõtingit eis
eo ꝙ negligentes erant de punitione idolatrie i domo
miche ꝛ in tribu filiorum dan: quod quidem factũ cõ-
tigerat immediate ante istud: ut dicunt hebrei: ꝛ fuerat
notorium: propter quod filii israel tenebantur illud
corrigere quia fuit ita graue ꝛ grauius isto: sicut ꝛ cõmu-
nitas populi israel voluit ire ad prelium contra ruben et
gad ꝛ dimidiam tribũ manasse: eo ꝙ credebant eos edifi-
casse altare sacrilegũ: ut habetur Josue.xxij. Sat' cõueniẽ
ter potest dici ꝙ vtrũqꝫ dictoꝝ fuit in causa debellatiõis
populi israel ꝑ filios
beniamin in ꝑncipio
ut sic peccatum ꝑmũ
prius puniret ꝙ secũ
duꝫ. His dictis venia
mus ad litteram que
patet vsqꝫ ibi:
x ¶ Judas sit dux vester
idest trib⁹ iuda sit ꝑn
cipalis ꝛ prima: ꝛ ille
qui est capitaneus in
illa tribu sit dux exer
citus. y Rursum
filii israel ꝛc.] Ex q̄
quo patꝫ quod supra
dictum est ꝙ nimis ꝑ
sumebant de seipsis
ratione multitudinis
ꝛ fortitudinis. Cete-
ra patent in littera.
z ¶ Quamobreꝫ. Hic
consequenter confun
ditur cõtumacia: vbi
primo describitur fili
orum israel humilia
tio: ꝛ secundo filioꝝ
beniamin confusio:
ibi: Posuerũtqꝫ. Circa
primuꝫ dicitur:
z Quamobrem .id-
est propter casuꝫ suo-
rum precedentem.
a ¶ Omnes filii israel
venerunt ꝛc.] Utruꝫ
autem venerunt in sy
lo: vel vtrum domus
dei hic vocatur arca
testamenti ꝛ taberna
culum que aliquãdo
portabantur ad exer-
citum: ut habetur pri
mo regum.iiij.ca. nõ
habetur expresse: ve-
rũtamen satis videẽ
ꝙ conuenerunt in sy-
lo quia ciuitas gabaa
quam oppugnabant
non est longe a sylo
sed satis prope: ita ꝙ
poterant illuc satis
conuenienter accede-
re absqꝫ arce ꝛ taber-
naculi translatione:
b ¶ Eo tempore ibi erat arca domini. qȯ autẽ subditur in
sylo: non est in hebreo sed subintelligitur quia arca non
fuit transportata ad exercitum: veruntamen vbicunqꝫ e-
rat arca cum qua trasferebatur tabernaculum ꝛ altare
holocaustoruꝫ poterat ibi sacrificium fieri. c ¶ Et phi-
nees filius eleaçari filii aaron erat prepositus dom⁹: idest
summus sacerdos. d Consuluerunt igitur dominuꝫ.
per ipsum phinees. Cetera patent.

Universidad de Deusto
Biblioteca

e Posueruntq; hic consequenter describit filiorum beniamin confutatio. iustū enim erat q; eoꝝ contumacia puniretur. & quia littera videt intricata: eo q; fm modum loquendi hebraicum idez pluries aliquibus interpositis replicatur. Ad intellectum ipsi⁹ sciendū q; exercitus filioꝝ israel fuit in tres ptes diuisus inequales tamen vna pars fuit posita retro ciuitatez in insidijs: ut cū filij beniamin ciuitatem exirēt ipsi intrarent & pburerent ciuitatem atq; occurrerent filijs beniamin si ō bello vellent refugere ad ciuitatem. Alia ps i qua erāt decē milia bellatoꝝ ante ciuitatē pro uocabāt filios beniamin ad bellū: & cū filij beniamin exissent contra eos inceperūt fugere versus duas semitas: ut sic filij beniamin eos insequētes a ciuitate se aliquātulum elongarent: & sic daretur in insidijs latentibus spaciū intrādi ciuitatem & cōburendi: & cum hoc filij beniamin inciderent in tertiam partem filioꝝ israel i qua erat multitudo exercitus que erat iuxta duas semitas predictas: et sic factum est. per talē modum fuerunt debellati filij beniamin & fere omnes trucidati: q̄a erant inter aduersarios iclusi. His dictis patet littera satis longa vsq; ibi:

f Et sic factum est &c.] Et sequit:

g Remanserunt itaq; de oi numero &c.] Fm autez hebraicam veritatē de filijs beniamin erant. xxvj. milia & cum hoc sexcenti viri de ciuitate gaba: ut supra dcm est & sic deficiūt mille. & Posuerūt autē dederant filij israel his quos i insidijs collocauerāt ut postq; urbez cepissent: ignē accēderēt ut ascēdēte in altū fumo captā urbez demōstrarent. Ꝺō cū cerneret filij israel in ipso certamine positi: putauerunt enim filij beniamin eos fugere & instātius pseq̄bant cesis de exercitu eoꝝ trigita viris ut viderunt quasi colūnam fumi de ciuitate ꝓscēdere. beniami quoq; respiciēs retro: cū captam cerneret ciuitatē & flāmas in sublime ferri: q̄ prius simulauerāt fugā: vsa facie fortius resistebāt. Ꝺō cū vidissent filij beniamin in fugā vsi sūt: & ad viā deserti ire ceperūt: illuc quoq; eos aduersarijs psequētibus. Sed & bi q; vrbē succenderāt occurrerunt eis: atq; ita factū ē: ut ex vtraq; pte ab hostibus cederē tur: nec erat vlla reqes morientiū. Leciderūt atq; ꝓstrati sunt ad ociētalez plagam urbis gabaa. Fuerūt aūt q; in eodē loco interfecti sūt decē & octo milia viroꝝ oēs robustissimi pugnatores. Ꝺō cū vidisset q; remāserāt de beniamin fugerunt in solitudinē: & pgebāt ad petrā cui⁹ vocabulū ē rēmon. In illa quo q; fuga palātes & i diuersa tēdētes occiderūt q;q; milia viros. Et cū vltra tenderēt psecuti sūt eos: & interfecerūt etiā alia duo milia: et sic factū ē ut oēs q; ceciderāt ō beniamin i duabus locis essēt vigitiq;q; milia pugnatores ad bella ꝓmptissimi. Remanserūt itaq; de omni numero beniamin q; euadere potuerant & fugere in solitudinē sexcenti viri: & sederuntq; in petra rēmon mēsibus quatuor. Regressi aūt filij israel ōes reliquias ō issi dicūt hebrei q; refugerūt ad ciuitates alias de sorte beniamin. vnde venerant in gabaa: ut supra habitū est. homines enim fugientes de prelio fugiunt ad diuersa loca: scōm q; melius possunt: & in illis ciuitatib⁹ fuerūt interfecti cuz mulieribus & animalibus: & hoc videtur per hoc quod subdit: h Regressi aūt filij israel. post victoriaz in campo habitam

i Omnes reliquias ciuitatis &c.]

a Iurauerant quoq;. Hic consequenter describitur tribus beniamin dissipate reparatio. Circa quā primo describitur affectus cōpassionis. Secūdo effectus reparationis ibi: Iccirco dixerunt. Circa primuz preponitur motiuū cōpassionis: cum dicitur:

a Iurauerāt ꝺq; filij israel in maspha &c.] hoc iurauerant ante bellum. & quia illi q̄ euaserant nō poterāt accipē vxores alienigenas: cum esset lege diuina prohibituz ideo nō videbāt via qualiter trib⁹ beniamin repararī posset per generationē: quia oēs mulieres trib⁹ beniamin fuerāt interfecte: quod satis mirabile videbatur: q; vna tribus tota de pplo israel deleret: maxime cū hoc oēs ñ precepisset: ꝛ tñ dixisset: Eras tradam eos in manus vras: ut habetur capso ꝓcedēti: iō subdit: b Leuauerūt vocē suā &c. Altera autez die &c.] quia forte illō ꝺō erat ibi prius erat dissipatum. vel forte ꝺa transportauerāt ad exercitū: & reportatio ad locuz suū & situatio vocatur ħ extructio

c Obtulerūtq; ibi holocausta. pro gratz actiōe ō victoria habita licz cōpaterent tribui beniamin sic dissipate. d Et dixerūt quis nō ascendit &c.] cuius causa subdit cuz dicit: e Iurandi enim se iuramento &c.] eo q; bellū cōtra filios beniamin pertinebat ad totā cōmunitatem populi cui sufficienter fuerat nūciatū scelus eorum: ut patet per predicta. f Iccirco dixerunt. Hic consequenter describitur trib⁹ beniamin reparatio studiosa. & ꝓmo p mulieres eis datas. secundo p mulieres ab eis acceptas ibi: Dixeruntq; maiores natu. Circa primū dicitur: g Quis ē de vniuersis tribub⁹ israel &c.] hoc autem quesierunt duplici de causa. vna ut occidentē ratione iam dicta. secunda ut virgines ibi repte filijs beniamin qui de bello euaserant darentur. h Et ecce inuēti sūt &c.] & mod⁹ huius inuentionis subdit cū dr: i Eo quoq; tempore cum essent in Silo scilicet filij israel rdeūtes de ꝓlio ut gras agerēt domino: ut ꝓdictū ē

k Nullus ex eis. scilz de habitatoribus galaad: l Ibi reptus est. & per hoc scitum fuit q; nō fuerant in prelio: quia redijsset in sylo ad reddenduz gratias cuz alijs: ideo sequitur punitio eoꝝ cum dicitur:

m Ite & pcutite &c.] Ji detestatoēz eni sui criminis: qz sibitrarerāt se a negocio tot⁹ ꝓuincie facta ē tāta punitio

n Inuenteqz sunt de iabis &c.] Si autem queratur qualiter cognoscebāt eas ab alijs potest dici sicut dictū fuit nume. xxxj. de vīginibus madianitaz scilicz q; faciebāt mulieres transire añ arcam domini: & ex signo ibidem dato cognoscebāt que essent virgines & que nō.

o Miserūtq; nūcios &c.] qui ducerēt illas vgines. p Et preceperunt eis ut eas susciperent in pace. In hebreo habet preceperunt ut eos susciperent in pace. Et vtrūq; fuit verum: quia preceptum fuit filijs beniamin q; reciperēt illas virgines in vxores: & virginibus q; in hoc consentirent.

q Dixerūtq;. Hic cō sequenter describitur reparatio dicte trib⁹ per mulieres ab eis captas: de consilio tamen & voluntate maiorum de israel. Circa quod primo ponitur dictoꝝ maiorꝝ consultatio. secūdo consultationis denūciatio: ibi ꝓceperūtq;. Circa primū dicit: q Dixerūtq; maiores natu. ad ꝙs spectabat cura totius ppli. r Quid faciem⁹ reliqs. quia adhuc manebāt. cc. viri de beniamin absq; vxorib⁹. s Filias. n. &c.] dr hī ꝛmunis q; poterāt quia filij beniamin nō poterāt ducere alienigenas vxores decē milia viros robustissimos: & ꝓceperūt eis: Ite & pcutite habitatores iabes Galaad i ore gladij: tam vxores ꝺq; puulos eoꝝ: & hoc erit qd̄ obseruare debebitis. Ꝺē generis masculini & mulieres ꝙq; cognouerūt viros interficite: vgines aūt reseruate. Inuenteqz sūt de iabis galaad q̄ drigēte vgines: ꝙq; nesciert viri thorum: & adduxerūt eas ad castra in sylo i tra chanaā. Miserūntq; nuncios ad filios beniamin ꝙq erāt in petra rēmon: & ꝓcē perūt eis ut eas susciperēt in pace. Venerūtq; filij beniamin i illo tpe: & date sūt eis vxores de filiab⁹ iabis galaad: alias aūt ñ repperērūt ꝙs sili mō traderent Vniuersusq; israel valde doluit & egit pniaz sup istfectō ne vn⁹ trib⁹ ex israel deleret. dixerūtq; maiores natu: Quid faciemus reliqs q; nō acceperūt vxores: Oēs in beniamin femine ꝓciderūt: & magna nobis cura ingētiq; studio ꝓuidēdū ē ne vna trib⁹ deleat ex israel. Filiās. n. nras eis dare nō possum⁹] constricti iuramēto & maledictiōe qua diximus: maledictus qui dederit de filiabus suis vxorē beniamin. Leperūtq; ꝓsiliū atq; dixerūt: Ecce solennitas dñi ē in sylo āniūsaria: q̄ sita est

et sic iuramentū illud videbatur esse ꝓtra charitatem :ꝗa erat contra repationē vnius tribus : que repatio cedebat in bonū ꝓmunitatis totius populi: ꝛ ideo nō erat seruandū. verūtamē quia tūc tpis horridū erat frangere qōcūqꝫ iuramentū: ideo habuerūt aliud ꝓsiliū: videlicet q filij beniamin nō habentes vxores venirēt latenē prope locū silo: ꝛ ibi de virginib⁹ ducētib⁹ choros acciperēt sibi ſm numeꝝ suū: ꝛ fugerent in terrā beniamin: nec maiores natu hoc ꝓsulētes venerunt ꝓtra iuramentū suū: quia nullus iurauerat nisi de prozēs filiabus. Similit nec patres eaꝝ: quia non fuerūt in hoc consilio nec dederūt eas. similiter nec filij beniamin eas rapientes peccauerūt: quia hoc fecerūt de mandato illoꝝ ad quos spectabat cura tot⁹ populi: ut dictū est. ꝛ ꝓbabile ē q ille virgines cōsenserunt in matrimoniū: añq̄ cognoscerent ab eis:

ad septētrionem urbis bethel ad orientalē plagam vie q̄ de bethel tēdit ad sichimā: ꝛ ad meridiē oppidi lebona. Preceperūtqꝫ filijs beniamin: atqꝫ dixerūt: Ite ꝛ latitate i uineis. Cūqꝫ uideritis filias silo ad ducendos choros exire ꝓcedere: exite repēte de uineis: ꝛ rapite ex eis singuli uxores singulas: ꝛ pgite in terram beniamin. Cūqꝫ uenerint pres earū ac fratres ꝛ aduersuꝫ uos queri ceperit atqꝫ iurgari dicemus eis: Miseremini eoꝝ. Nō. n. rapuerūt eas

ex dictis pz lra vsq̄ ibi.: t Miseremini eoꝝ. nō. n. rapuerūt eas iure bellantium ꝛc. Inon ꝓpter negationem dationis: quia sic maiores natu hoc allegantes eēnt in cōsimili culpa eo q suas filias illis nō dederāt: ꝛ sic nō haberent frontem sic loquēdi. sed istud peccatū ē intelligenduꝫ eo q nō custodierant filias suas olligeni: sed ꝓmiserāt eas ducere chozos p campos: vbi poterāt capi. eo enim ipso q iurauerāt nō dare eas filijs beniamin: debebant eas sic custodire q illi nō haberent facultatez rapiendi sic ergo exponit hic passus ſm translationē nostram.

iure bellātiū] atqꝫ uictoꝝ sed rogantibus ut acciperent non dedistis: ꝛ a ura pte pcm̄ ē. Fecerūtqꝫ filij beniamin ut sibi fuerat imperatū: ꝛ iuxta numerum suū rapuerūt sibi de his q ducebant chozos uxores singulas: abierūtqꝫ i possessionē suā edificātes urbes: ꝛ habitātes in eis. Filij quoqꝫ isrl reuersi sūt p tribus ꝛ familias in tabernacula sua. In dieb⁹ illis non erat rex in israel: sed unusquisqꝫ quod sibi rectuꝫ uidebat hoc faciebat

Explicit liber iudicū.

In hebreo autez habet sic. ¶ Miseremini eoꝝ. nō. n. cepim⁹ viro vxorem suā in bello: nec vos dedistis eis: quasi tēpore culpemini: qō sic exponunt hebrei. Miseremini eoꝝ ut possint reparе tribū p generationē. Nō. n. cepim⁹ viro vxoꝝ suaꝝ i dest cuilibꝫ viro vxorē sibi copulā dā. In bello. ꝫ viros habes: ꝫ deficiūt ducēte. Nec vos dedistis eis: ꝝsi tpe culpemini idest ñ pōt vobis iponi culpa trāsgressiōis iuramēti. Ex tempore q acceperunt eas. s. post tempus iuramenti vestri: quia non dedistis eis: nec plus iuraueratis: scilicet nisi q non daretis eis: contra quod non fecistis: quia non ceperunt eas de voluntate vestra.

Liber Judicum finit.

Postilla sup libꝝ Ruth Incipit. Ca. I.

In diebus vni⁹ iudicis. Hic ꝓmittit⁹ casus. s. ipsi⁹ Ruth. Et diuidit in quatuoꝝ ptes: qz ꝓmo describit ipsius ruth ꝓuersio gratiosa: secūdo eius conuersio virtuosa: tertio cōuentō legalis: quarto copulatio mīmoni alis. Partes incipiūt in qtuoꝝ capitulis hui⁹ hīstorie. Ꝓma adhuc i duas: qz ꝓmo describit cōuersiōis occasio: secundo ipa conuersio: ibi Cui dixit noemi Occasio aūt conuersiōis ruth ad iudaismū fuit eo q fuit despōsata filio elimelech iudeo perigrinati in terra moab. Et iō ꝓmo describit elimelech perigrinatio: secundo ipsius ruth despōsatio: ibi Qui acceperūt. Circa ꝓmū ꝓmo describit tempus pegrinationis hui⁹ cū dicit: a In diebus vni⁹ iudicis. quis aūt hic fuerit varie dr. dicit. n magister in hīstoꝝs ꝛ aliqui expositores alij q iste iudex fuit heli q cū hoc vsurpauit sibi sacerdotiū qz nō fuit de eleaçar ſz de ithamar. licet autem istud secūduꝫ dictū sit veruꝫ quantū ad hoc q heli nō fuit de eleaçar sed de ithamar nō tamē videt vez q sibi vsurpauit sacerdotiū: quia ꝓmo regū ij. ca. dicit Ipsi heli in ꝑsona domini: Loquens locut⁹ sum q dom⁹ tua ꝛ dom⁹ patris tui ministraret in conspectu meo in sempiternū ꝛc. Ex quo videt q illud sacerdotiū habuit ex ordinatiōe diuina: ut dicet ibidē plen⁹. Ꝓmū etiam dictuꝫ nō videtur vez: videlicꝫ q pegrinatio elimelech que hic describitur contigerit tpe heli qz a principio quo incepit iudicare israel vsqꝫ ad principiū regni dauid fluxerunt tm lxxx. āni ꝓut fuit declaratū supra Judicū. xj. ca°. In isto igit tempore opoꝝtuit scōm istud dictum q perigrinatio elimelech fuerit ꝛ q booꝫ de ruth obed genuerit: et obed iesse: ꝛ iesse dauid: ꝛ vita ipsius dauid vsqꝫ ad ꝓncipium regni sui quod non videtur verum: ꝓmo quia de isto tempore fluxerunt xj. anni ad minus ante natiui tatem obed: videlicet. x. anni quibus noemi mansit i regione moab: ut habetur in hoc ca°. ꝛ vnus ann⁹ añ natiuitatem obed quia dato q booꝫ statiꝫ acceperit ruth post aduentum eius in bethleem cū noemi: tamē añq̄ natus fuisset de ea obed trāsiuisset annus vndecimus totus: vel saltem fere. Item dauid vixit. xxx. annis ante quā cepit regnare: ut habet̄ secūdo regū. v. Item iesse ꝑ dauid iam erat senex quādo genuit dauid: ut videt qz habuit sex filios ante eum: ut habet̄ ꝓmo regū. xvj. et ꝓmo paralip̄. secūdo: ꝛ sic habuit. xxxix. ānos ad minus: ut videtur quando genuit dauid. hoc etiam patet ex hoc quod dicitur ꝓmo regum. xvij. q erat senex et grandeu⁹ ꝛ iam emerite militie quando dauid adhuc adolescens missus fuit ab ipso ad visitandum fratres suos. Si autem isti anni simul coniungantur faciūt annos. lxxx. ꝛ sic non remanet aliquod tempus vite ipsi⁹ obed quousqꝫ posset generasse ipsum iesse: posito etiam cum hoc q elimelech a ꝓmo anno heli cepisset peregrinari ꝓpter quod non videtur verum q historia ruth fuerit tempore heli: sed ante. Et ideo aliter dicūt hebrei et melius: ut videtur q iste iudex fuit abessan: de quo dictum fuit Judicū. xij. qui fuit ante heli. xlvij. annis: ut patuit ex dictis supra iudicū. xj. Dicunt etiam hebrei q iste abessan ꝛ booꝫ ē idem homo binomius tamen: oꝝ tamē dicere scōm istā viam q perigrinatio elimelech iceperat antequam booꝫ inciperet iudicare: quia iudicauit populum vij. annis tantum: ꝛ noemi fuit in regione moab decem annis: ut dicit infra eodem capitulo: ꝛ booꝫ accepit ruth post: veruntamen illa perigrinatio perreditum noemi fuit terminata sb abessan qui est idem qō booꝫ scōm hebreos: ideo dicūt hoc fuisse tempore eius: quia res a fine denominatur ꝛ quia ista hīstoria hic ponit ad ostendendū quō dauid rex descendit de booꝫ: ut patet in fine. b Facta est ꝛc. Ippter ppli pcā. c Abiitqꝫ hō de bethleem ꝛc. cā h⁹ pegrinationis varie assignat. dicit. n. hieronym⁹ sup quartū caplm peralip̄. q tūc tpis sol stetit p aliqō spaciū imobilis ad terrendum homines: ut sic retraherent ab enormibus peccatis quib⁹ erant inuoluti: qō nō fecerūt ꝓpter quod tanta fames facta est in terra illa q elimelech qui erat de nobiliorib⁹ ꝛ potentioꝝ ciuitatis bethleem fuit coact⁹ ire ad terram extraneā ad querendū victum suū. Hebrei aūt dicunt q ꝓpter famē in illa terra accidentē multi pauperes recurrerunt ad elimelech quia erat diues ꝛ potens): ꝛ ꝓpter auaritiam suam duxꝫ erat ei dare: ꝓpter qō ad euitandū iportunitates eoꝝ exiuit de terra israel cū bonis mobilib⁹ q̄ habebat: ꝛ quia ex mala causa exiuit ibidē mortu⁹ fuit cū filijs suis ꝛ depauperatus. Cetera patēt in lra. d Qui acceperūt Dic consequenter describit ipsius ruth desponsatio. dicūt autem hebrei ꝛ etiam aliqui catholici: q ista ruth fuit filia eglon regis moab: sed hoc videt falsum qz a tpe aioth qui interfecit eglon: ut habet Judicū. iij. fluxerunt anni ducenti xxxij. vsqꝫ ad abessan: ut declaratū fuit Judicū. xj. Et multo plures anni fuerunt vsqꝫ ad heli: ꝛ ideo si abessan fuit idez quod booꝫ: ut dicūt hebrei: ipossiblē ē q ruth fuerit filia eglon quem interfecit aioth: qz adhuc erat satis iuuenis et apta ad prolem quādo fuit cōiuncta ipsi booꝫ. Item si booꝫ fuit alter ab ipso abessan ita q hīstoria ruth accidit tpe heli ut dicunt aliqui: multo magis impossibile ē q ipsa ruth fuit filia predicti eglon: quia multo plures anni fuerūt vsqꝫ ad heli quā vsqꝫ ad abessan: ut declaratum fuit Judicū. xj. ꝛ ideo si aliquis velit dicere q ruth fuit filia eglon regi moab: oportet consequenter dicere q iste eglon fuerit alius ab illo quē interfecit aioth ꝛ longe posterior ipso: ꝛ tamen adhuc hoc nō videtur conuenienter dictum scōm dicta hebreoꝝ ꝛ catholicoꝝ: qz scōm hieronymū elimelech fuit pauper ad regionem moab: ꝛ scōm hebreos: licet fuerit diues: tamen fuit ibi depauperatus: ut dictum est supra: ꝛ hoc videtur ex eo quod dicitur infra eodem capitulo: q noemi rediit de terra moab vacua. s. sine viro filijs ꝛ diuitijs. non est autem verisimile q rex moab dedisset filiam suam vxorem viro pauperi ꝛ extraneo: ꝛ si post dationem depauperatus fuisset vir eius: non est verisimile q permisisset eam

Universidad de Deusto Biblioteca

recedere de terra sua ita pauperem: q indigeret colligẽ spicas in agro sicut dicitur de ruth sequẽti cap. ⁊ ideo magis videt q ipsa ruth fuerit de humili progenie. Sequitur:

c Audierat enim ⁊c. ⁊ io fame recedente de terra sua melius poterat ad eam redire. f Ite in domũ ⁊c.] hoc dixerat quia patres earũ erant mortui: vl quia mulieres sunt magis familiares matribus suis q̃ patribus.

g Que eleuata voce ⁊c.] Ex quo patet q noemi valde bene se habuerat ad nurus suas. h Nũ vltra habeo ⁊c.] preceptuz enim erat in lege: deutero. xxv. q si aliquis moriretur sine hered̃ relicta vroze: frat ei⁹ accipet eam ad suscitandũ semen fratri ỏ functo. Cetera patent in lra. i Lui dixit noemi. Dic cõsequenter describitur ipsius ruth conuersio: que noluit reuerti sicut altera: sed ire ad terraz israel cũ socru sua et conuerti ad cultũ dei vni⁹ gẽtilitate relicta propt quod dixit:

k Ne aduersari mihi ⁊c.] reuertẽdo ad cultum idolozum.

l Quocũq; preceris ⁊c. hic dicunt hebrei q volentibus cõuerti ad iudaismum dicẽda sũt grauia legis scom partem: sic volentib⁹ ingredi religionez explicãda sũt difficilia illi⁹ religionis. Dicũt igit q noemi videns ruth velle cõuerti ad iudaismũ dixit sibi aliqua onera legis: ⁊ primo dixit ei q nõ erat licitũ iudeis ire extra terram israel nisi ex causa magne necessitatis: ⁊ tũc ruth ei respondit:

l Quocũq; preceris pergam. ⁊ nõ alibi. Item dixit ei: Nõ est nobis licitũ q mulier sit sola cum viro nisi fuerit marit⁹ ei⁹

Et ruth respondit: m Ubi morata fueris ⁊c. Inolens esse sine te cũ aliquo viro. Itez dixit populus hebreozum est subiectus legis oneribus in qua sunt sexcenta ⁊ .xiij. p̃cepta. Tunc respondit: n Populus tuus ⁊c. quasi diceret volo subdi legi ipsius. Iterum dixit: prohibitum est nobis colere deos alienos. ⁊ ipsa respondit: o Deꝰ tuus deus meus. quasi diceret alium nolo colere. Iterum dixit ei: trangressoribus legis nostre in diuersis casibus imponitur pena quadruplicis mortis: scilicet lapidationis: combustionis: strangulationis in suspensione ⁊ occisiõis gladio: ut patet in exodo ⁊ deutero.

Et tunc ruth respondit.

p Que te terra susceperit morientem in ea moriar. quasi dicerz parata sum suscipere penaz cuiuscunq; mortis: si meruero sicut tu

q Videns igit noemi ⁊c. da q̃ aliquis habet firmam voluntatez transeundi ad legem diuinam vel religionem nõ est impediendus seu refutandus. Cetera patent vsq; ibi

r Dicebantq; mulieres. hec est illa noemi. scom expositores nros legitur deprauate ⁊ est verbum congaudendi de redi tu noemi: scom hebreos vero interrogatiue: ⁊ est verbum admirãdi: quasi dicatur hec est illa noemi que recessit cũ curru ⁊ equis et diuitijs: ⁊ modo reuertit pauper ⁊ peditando: q exiuit terram israel de mala causa: ut dictum est scm opiniones hebreoꝝ: ⁊ huic consonat quod sequitur:

s Egressa sum plena filijs ⁊ diuitijs: ⁊ vacuaz me reduxit dominus ⁊ in hoc confitetur penam sibi influctam a domino pro peccato sui exitus de terra israel ex mala causa: ut supra dictum est: scilicet scom opinionem hebreozum.

Capim II.

Erat autem. Hic consequenter describitur ipsius ruth conuersatio virtuosa: ⁊ q: humilitas

Erãt autẽ viro elimelech consanguineꝰ homo potens ⁊ magnaz opum noie booz. Dixitq; ruth moabitis ad socrum suam Si iubes vadaz in agrum ⁊ colligã spicas que fugerint manus metẽtiũ: vbicũq; clementis in me p̃fisa familias repperero gratiam Cui illa respondit: Uade filia mi. Abijt itaq; ⁊ colligebat spicas post terga metentium. Accidit autem ut ager ille haberet dominuz nomine booz: qui erat de cognatione elimelech. Et ecce ipse veniebat de bethleez: dixitq; messorib⁹: Dominus vobiscum. Qui rñderũt: Benedicat tibi dñs Dixitq; booz iuueni qui messorib⁹ p̃erat: Cui⁹ ẽ hec puella:] Cui respõdit: hec est moabitis que venit cuz noemi de regione moabitide: ⁊ rogauit ut spicas colligeret remanentes: sequẽs messorꝝ vestigia. Et de mane vsq; nũc stat in agro: et nec ad momentũ quidem domũ reuersa ẽ. Et ait booz ad ruth: Audi filia: Ne vadas in alterꝝ agrũ ad colligendũ: nec recedas ab hoc loco sz iũgere puellis meis

⁊ vbi messuerint sequere. Mandaui. n. pueris meis ut nemo molestus sit tibi: sed etiam si sitieris vade ad sarcinulas ⁊ bibe aquas ỏ quibus ⁊ pueri mei bibunt

Que cadens in faciem suam:] ⁊ adorans super terram dixit ad eum: Unde mihi hoc ut inuenirez gratiam ante oculos tuos: et nosse me dignareris peregrinam mulierem: Cui ille rñdit: Nũciata sunt mihi omnia que feceris socrui tue post mortem viri tui: et q reliqueris parentes tuos ⁊ terrã in qua nata es: ⁊ veneris ad populum quem antea nesciebas: Reddat tibi dominus pro opere tuo ⁊ plenam mercedem recipias a domino deo israel ad quem venisti: ⁊ sub cui⁹ confugisti alas. Que ait: Inueni gratiam apud oculos tuos domine mi: qui consolatus es me: ⁊ locut⁹ es ad cor ãcille tue: q̃uis nõ sum similis vnius puellaꝝ tuarum.] Dixitq; ad eaz booz: Quãdo hora vescẽdi fuerit veni huc ⁊ comede panem:] et intinge buccellam tuam in aceto.] Se

euangelista genealogiaz saluatoris in tribus quaterdenis voluit describere: ut ibidem dicitur: in quo autem gradu vltim⁹ booz attinebat ipsi elimelech ⁊ filio eius maalon postea dicet Cetera patent in lra

b Accidit autem. Hic describitur ipsius ruth honestatis dec⁹ quod percepit booz veniens ad messores suos: vnde subditur

c Dixitq; booz iuueni qui messorib⁹ p̃erat ⁊c.] scom q dicunt hebrei ⁊ sat apparet ex textu. booz iam erat homo prouecte etatis ⁊ honorabilis ratione scientie ⁊ virtutis: ⁊ ideo nõ est verisimile q quereret de aliqua iuuencula muliere que cert nisi ratione honestatis singularis qua in ea videret: ⁊ ideo dicunt hebrei q spicas stantes post messores colligebat stando: iacentes autem colligebat sedendo: ne inclinando se ad colligendũ vestes sue eleuarẽt a pte posteriori: ⁊ ps aliqua tibiaꝝ suaruz discoperta appareret: ⁊ ideo booz videns eius honestatez motꝰ fuit ad querendũ que esset: ⁊ ad faciendum sibi gratiam dicẽs ei quod sequitur:

d Audi filia ⁊c. et patet lra. patet etiam q erat iuuencula respectu ipsi⁹: quia vocauit eam filiam. e Que cadens ⁊c.] Hic cmendatur ruth de gratitudine: qz ipsi booz de beneficijs oblatis licet nõ essent multũ magna valde fuit regratiata. Et patet lra vsq; ibi: f Que nõ sum ⁊c.] In hebreo habetur ancillarum tuaꝝ. q. d. nõ sum tanti valoris sicut minima ancilla tua: ⁊ ideo maiorẽ gratiam inuenit apud ipm booz: vnde subditur: g Dixitq; ad eaz booz ⁊c.] i. est cibũ paratũ de domo mea cũ famulis meis. h Et intingã buccellaz

tuam in accto. acetum enim multum refrigerat: ⁊ ſō in calidis regionibus cuiuſmodi eſt terra iſrael vtunt̄ aceto maxime tempore calido: cuiuſmodi eſt tempus meſſionis.

i Et congeſſit polentam ſibi. ſ. ipſa ruth ꝓparauit ſibi cibum ſcōm tranſlationez noſtram. In hebreo habet: Porrexit ei granatam .i. cibum factuz de granis nouis quē de manu ſua dedit booz ipſi ruth: ut dicit hebrei. Cetera patent in littera. k Collegit ⁊c. Hic cōſequenter deſcribitur ſolicitudo ipſius ruth i opere ꝓ quo venerat de voluntate ſocrus ſue: cū dicitur Collegit ergo in agro vſq; ad veſperaz ⁊c. quod autez ſubditur i. tres modios nō eſt in hebreo: ſed loco eius habetur ordeoruz quia inuenit ephi ordei in hoc qō collegerat. Cuius tamē quātitatis ſit hec menſura ephi dictum fuit Exo xvj. gomor eniz eſt decima pars ephi ⁊ gomor manne ſufficiebat vna die ꝓ vna perſona: ut ibidē dicitur: l Juncta eſt itaq; ⁊c. i. ancillis. Cetera patent in lra. La. II.

a Poſtq̄ autem ⁊c. Hic cōſequēter deſcribitur circa ipſam ruth conuētio legalis: quia ſcōm legez que habetur deuterono. xxv. de ſuſcitatione ſeminis defūcti: ipſa requiſiuit booz ⁊ matrimonio de conſilio ſocrus ſue: ⁊ ideo circa hoc primo ponitur ſocrus cōſultacio: ſecūdo nurus obtemperatio: tertio ipſius booz rationabilis reſponſio. ſecunda ibi Que reſpōdit tertia ibi Et ille. Circa primuz dicitur:

dit itaq; ad meſſorum latꝰ ⁊ cōgeſſit polentam ſibi: comeditq; ⁊ ſaturata eſt: ⁊ tulit reliquias. Atq; inde ſurrexit ut ſpicas ex more colligeret. Precepit autē booz pueris ſuis dicens: Etiam ſi vobiſcuz metere voluerit ne prohibeatis eā ⁊ de veſtris quoq; manipulis proijcite de induſtria ⁊ remanere permittite ut abſq; rubore colligat: ⁊ colligentem nemo corripiat. Collēgit ergo in agro vſq; ad veſperā: ⁊ que collegerat virga cedens ⁊ excutiens inuenit ordei quaſi ephi menſuram .i. tres modios quos portans reuerſa eſt in ciuitatem: ⁊ oſtendit ſocrui ſue. Inſuper protulit ⁊ dedit ei de reliquiis cibi ſui quo ſaturata fuerat. Dixitq; ei ſocer ſua: Ubi hodie collegiſti: Et vbi feciſti opus: Sit benedictus qui miſertus eſt tui. Indicauitq; ei apud quem eēt operata: ⁊ nomen dixit viri q booz vocaret. Cui rñdit noemi: Benedictus ſit a domino quoniā eandez gratiam quā prebuerat viuis: ſuauit ⁊ mortuis. Rurſumq; ait: Propinquus noſter ē homo. Et ruth hoc quoq; inquit precepit mihi vt tamdiu meſſorib⁹ eis iūgerer donec omnes segetes meterentur. Cui dixit ſocrus: Melius eſt filia mi ut cuz puellis eius exeas ad metendum ne in alieno agro quiſpiam reſiſtat tibi. Juncta eſt itaq; puellis booz ⁊ tādiu cuz eis meſſuit donec ordea ⁊ triticum in horreis conderent. .iii.

Postquāz autem reuerſa eſt ad ſocrum ſuam audiuit ab ea: Filia mi qūeram tibi requiez: et prouidebo ut bene ſit tibi. Booz iſte cui⁹ puellis in agro iūcta es propinquus noſter eſt: et hac nocte aream ordei ventilat. Lāuare igitur ⁊ vngere: ⁊ induere cultioribus veſtimentis: ⁊ deſcende in aream. Nō te videat homo: dōnec eſum potumq; finierit. Quādo autē ierit ad dormiendum nota locum in quo dormiat. Veniensq; ⁊ diſcoopertis pallij quo opitur a pte pedum: ⁊ proijcies te et ibi iacebis. Ipſe aūt dicet tibi qd agere debeas. Que respondit: Quicquid preceperis faciam. Deſcendit q; in aream, ⁊ fecit oia que ſibi imperauerat ſocrus. Cūq; comediſſet booz et bibiſſet: ⁊ factus eſſet hilarior: iſſetq; ad dormiendū iuxta aceruū manipulorū venit abſcondite: ⁊ diſcooperto a pedibus eius pallio ſe ꝓiecit. Et ecce nocte iam media exꝑrauit homo ⁊ conturbatus eſt: uidit q; mulierem iacentem ad pedes ſuos: ⁊ ait illi: Que es: Illaq; reſpondit. Ego ſuz ruth ancilla tua: Expā de palliū tuū ſup famulaz tuam: quia ꝑpinquus es. Et ille: Benedicta inquit es a domino filia: et pōrez miſericordiam poſteriore ſupaſti. q; nō es ſecuta iuuenes paupes ſiue diuites. Noli ergo metuē: ſz qcqd dixeri mihi faciā tibi. Scit enim oīs ppls q habitat intra portas vrbis mee mulierem te eē virtutis. Nec abnuo me ꝑpinquū: ſz eſt alius me ꝑpinquior. Quieſce hac nocte: ⁊ facto mane ſi te voluerit ꝑpinqtati iuſ retinere bene res acta ē: ſin aūt ille noluerit: ego te abſq; vlla dubitatiōe ſuſcipiā

i Expauit homo. dicit ra. ſa. q timuit ne eſſet maligꝰ ſpūs: qui in corpore aſſūpto eēt ad pedes eius: vl forſitan timuit de latronibus ⁊ conturbatus eſt. In hebreo habetur: Et tenuit vel amplexatus eſt. q; extēdit manū ſuā: ⁊ tetigit caput ipſius ruth: ⁊ per hoc cognouit q; eſſet mulier: q; mulieres habent capita aliter parata ⁊ tecta q; viri: ſō ſubditur:

k Uiditq; mulierez. i. cognouit p tactū: q; de nocte nō poterat cognoſcere per viſū ſed noie viſus deſignant aliquādo alij ſenſus: ſicut Exo. xx. dr: Lucr⁹ aūt populus videbat voces. i. audiebat: tñ booz adhuc neſciebat que eēt mulier ō terminate: ideo q ſiuit: l Que es: Illaq; reſpondit: Ego ſuz ruth ⁊c.] per hoc reqrebat deſponſationez. Dic. n. erat modus tūc tpis: q; ſponſus ꝑhens ſponſalia ponebat extremum veſtis ſue ſup ſponſam. Alij aūt dicūt q; cū hoc curialiter petebat ꝓſūmationez matrimonij ſcōm q; erat edocta a ſocru ſua propter quod booz habuit eaz totaliter excuſatam. Dicunt enim hebrei q; ruth dixit prius ipſi booz: ſcōm q; eam ſocruſ docuerat: ſocrus mea ⁊ ego neceſſe habem⁹ vendere hereditatem que fuit elimelech ⁊ filiozum eius: ⁊ tu es propinquus ad quem ptinet redemptio: ut habetur Leuit. xxv. ⁊ ideo accipe hereditatem ⁊ me per conſequens in vxorem ad ſuſcitandū nomen defuncti in hereditate ſua: ⁊ ſic dixit: m Quia propinquus es. ad quem ſpectat redemptio hereditatꝫ ⁊ ſuſcitacio ſeminis ſcōm duplicem legem preallegataz ⁊ hoc dictum conſonat ei quod ſequenti capitulo booz dixit: Partem agri vendidit noemi. n Et ille. Hic cōſequenter ponitur ipſius booz rationabilis reſpōſio ⁊ ſecudo curialis emiſſio: ibi Surrexit itaq;. Circa primū dicit: o Benedicta inq̄t es ⁊c. ⁊ in hoc oſtendit q; ipſa erat ſine culpa ratione predicta: ⁊ cum hoc oſtēdit eius affectū bonuz dicēs: p Et prioꝛē miaz ⁊c.] prioꝛē miam vocat: q; bene ſe habuerat ad virum ſuū viuentē: ⁊ ad ſocrum ſuā ſicut audierat booz a narratibus: u patet ſupra. ij°. ca°. Secundā aūt vocat bonum affectū quem habebat ad ſuſcitandū nomen defuncti p matrimonium: ⁊ hec vocat maioꝛ prima: quia maioꝛ miſericordia ē bene ſe habere aliquem poſt mortem ei⁹ qñ nō poteſt ſe iuuare: q; dum adhuc viuit: ⁊ q; ipſa ruth mouebatur amoꝛe prolis ⁊ non libidinis oſtendit dicens:

q Quia non eſt ſecuta iuuenes. querendo eis coniungi i matrimonio: ſed me ſenem: in cui⁹ copula non eſt talis delectatio. r Noli ergo metuere. ō matrimonio tibi affuturo.

s Scit. n. oīs populus. q. d. ex fama bonitatis tue paratus eſſem te accipere: ſed ñ poſſuz hoc licite abſq; propinquioꝛis ceſſione: ideo ſubditur:

t Eſt alius me ꝓpinquioꝛ. Iſte propinquioꝛ eſt cui⁹ nomen nō exprimit: eo q; noluit ſuſcitare ſemen fratri ſuo defuncto: propter quod fuit indigⁿ nominari. Elimelech. n. marit⁹ noemi: ⁊ pater iſtius booz fuerūt fratres: ⁊ ſic vno gradu alter precedebat eum.

v Dormi vſq; mane. dormiuit itaq;. et in hoc patet continētia vtriuſq;.

x Surrexit itaq;. Hic conſequenter deſcribitur ipſius ruth curialis receſſus ſeu emiſſio: ⁊ primo ex pte ipſius ruth: ⁊ hoc cū ſubdit: y Anteq̄ homines ſe cognoſcerent mutuo. nolebat. n. ab omnib⁹ videri in illo egreſſu ne mala ſuſpicio de ipſa ⁊ booz haberet. Secūdo ex parte ipſius booz qz monuit eā de fama vtriuſq; fuanda dicit: z Laue neq; nouerit ⁊c. ⁊ qz noluit eam redire vacuam: ideo ſubditur

z Menſus eſt ſex modeos ordei. In hebreo habet: Sex ordea. i. ſex menſuras ordei: ſed cuius quantitatis fuerit nō exprimit: tñ ex circūſtātia textꝰ habet q; nō fuerūt multū magne: tū qz ꝓtinebant intra palliū ipſi⁹ ruth: tū qz ipſa ſola portauit ſup caput ſuū totū ſimul vſq; ad ciuitatē ⁊ vſq; ad domū noemi. Dicit aūt h ra. ſa. q; iſte ſex menſure fuerūt ſignū ⁊ prefiguratō ſex bñdictionū dei q̄ future erāt ſuper meſſiā naſcituꝝ de ruth p dauid ⁊ genealogiā regiā: ſm q; dr Eſa. xj. Egredietur vga de radice ieſſe ⁊c. Sequit ⁊ requieſcet ſuper eum ſpūs domini: ſpūs ſapientie ⁊ intellectus: ſpiritus conſilij ⁊ fortitudinis: ſpūs ſcientie ⁊ timoris dñi. qō aūt in trāſlatiōe nra interponit ⁊ pietatis: nō eſt in hebreo. Ex hoc autem dicto Ra. ſa. duo habent. vnū ē q; ſcriptura ve. le. nō ſolū exponēda ē hiſtorice: ſz etiā aliqñ myſtice. Secundū eſt q; illud dictū Eſa. allegatū intelligitur de chriſto etiam ſcōm hebreos. Cetera patent in lra.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hscēdit ḡ booz. hic vltimo describit copu- IIII. la matrimonialis inter booz ꝛ ruth per cessionez propinquioris. Circa quod primo tangitur dicti propinq̄ citatio: secūdo vroris acceptio: ibi At ille maiori bus natu: tertio plis cōceptio: ibi Ingressusq; ē: q̄rto plebis congratulatio: ibi Di xeruntq; mulieres.

Prima i duas: quia primo describit citatio propinquioris: 2° cessio sui iuris: ibi Qui respōdit. Circa primū dicitur:

a ¶Ascendit ḡ booz ad portā i porta.n. ciuitatis antiquit⁹ tenebantur iudicia: ut cito ꝛ in promptu vnicuiq; pateret loc⁹ iustitie. b Et sedit ibi. tanq̄ iudex principalis: fm hebreos qui dicūt ipsuz fuisse abessan: ut dictuz est supza primo ca°.

c ¶Declina paulisp ꝛc̄.] ut in loco iudicij rūdeas. d Tollēs aūt ꝛc̄.] ut negociuz fieret firmius.

e ¶Partez agri ꝛc̄.] vocat eum fratrē: eo q̄ erat de cognatione sua: ꝛ h̄ modⁿ loquendi frequēs ē in scꝛptura. f Uēdz noemi i. ē in ꝓposito vendē di: qz nō erat adhuc ager venditⁿ: ut patet per sequentia. Hebꝛei autem nō habēt pñs tp̄s in mō indicatiuo verbi: sed pro eo vtūtur participio pñtis tēpoꝛis ꝓmuntiantes vendens ꝓ vēdit ꝛ aliqñ pꝛeterito verbi in mō indicatiuo: ut in isto loco vlꝛ forte iam vendiderat: et qō de emptione per propinquū subditur intelligendum est de redemptione emptionis: q̄ spectabat ad ius propinqui: ut habet leui. xxv. Sciendū aūt est hic q̄ licet mulieres nō succederent in hereditate: tamen qz vxor post maritum defunctum sine liberis remanebat: ipsa tenebat partem hereditatis ad vitam ꝛ illam poterat vendere inquantum erat sui iuris: ꝛ sic dicitur hic: q̄ noemi eodem modo vendere volebat partem agri. Cetera patent vsq; ibi g ¶Nullus. n. est ꝛc̄.] non est intelligendū q̄ nulli alij eēnt de consanguinitate illa cum essent homines magni ꝛ potētes. Sed quia nullus erat ꝓpinquioꝛ istis duobus: nec qui

Capitulum. IIII.

Hscēdit ergo booz ad portā ēt sedit ibi. Cunque vidisset propinquum pꝛeterire de quo pꝛius sermo habitus est: dixit ad eum: Dēclina paulisper ꝛ sede hic:] vocans euz nomine suo. Qui diūtit ꝛ sedit. Tollens autem booz decem viros de seniozibus ciuitatis:] dixit ad eos: Sedete hic. Quibus residentibus locut⁹ est ad propinquum. Pārtem agri fratris nōstri elimelech] vēndet noemi que reuersa ē de regione moabitide: quod audire te volui ꝛ tibi dicere coraz cunctis sedentib⁹ ꝛ maioꝛibus natu de pplo meo. Si vis possidere iure ꝓpinquitatis eme ꝛ possede: si autem displicet tibi hoc ipsum indica mihi ut sciam quid facere debeam Nūllus eniz est ꝓpinquⁿ excepto te qui pꝛioꝛ es: et me qui secundus sum.] At ille respondit: Egō agrum emā. Cui dixit booz: Cū ēmeris agrū de manu mulieris: ruth quoq; moabiti dem que vxoꝛ defuncti fuit debes accipere: ut suscites nomen ꝓpinqui tui i hereditate sua. Cui respōdit Lēdo iuri ꝓpinquitatis Nēcq; enim posteritatez familie mee delere debeo.] Tu meo vtere priuilegio quo me libēter carere pꝛofiteoꝛ. Hic autez erat mos antiquitus in israel inter ꝓpinquos: ut siquādo alter alteri suo iuri cedebat ut esset firma cōcessio: soluebāt homo calciamentum suū ꝛ dabat ꝓpinquo suo.] Hoc erat testimoniū cessionis i israel. Dixit ergo ꝓ pinquo suo booz: Tolle calciamentum. Quod statim soluit de pede suo. At ille maioꝛibus natu ꝛ vniū so populo: testes vos inqt estis hodie q̄ possederim omnia que fuerꝛ elimelech ꝛ chelion ꝛ maalon tradēte noemi: ꝛ ruth moabitidem vxoꝛez maalon in cōiugium sumpserim ut suscitem nomen defuncti in hereditate sua: ne vocabuluz eius ō familia sua ac fratribus ꝛ populo deleatur. Vos inquam huius rei tēstes estis. Respōdit ois populⁿ q̄ erat i porta ꝛ maiores natu: Nos testes sumꝰ

n ¶Soluebat hō calciamētū ꝛc̄.] hⁿ erat signū q̄ vⁿ spoliabat iure: ꝛ alī iuestiebat. Dicit aūt deutero. xxv. q̄ mulier defuncti soluebat calciamētū illud: ꝛ spuebat i faciē illⁱ nolētis suscitare semē defuncti. Sz hⁿ erat qñ mulier ꝓueniebat eū corā iudicib⁹ ꝛ ille recusabat eā accipe. Sz qñ alī ꝓpinqⁿ ꝓueniebat eū: sic fuit in ꝓposito: tūc ipenet soluebat: iō sbdit: Dixit ḡ booz ꝓpiq̄ ꝛc̄ o At ille maioꝛib⁹ natu. Dic ꝓñs describit vxoꝛi acceptio vbi ad maioꝛē solēnitatē booz dixit: p ¶Testes vos inqt estⁱ. hⁿ. n. dixit booz ad maioꝛē certitudinē fēi

q ¶Faciat dōs ꝛc̄.] qz filij earuz facti sūt capita xij. tribuū israel. ꝓponit aūt rachel ipse lye: licet esset minoꝛ quia fuit ꝓima ꝛ ꝓncipalis vxoꝛ ipsius iacob: ut habetur Gene. xxix. quia in illam ꝓmo consensit: lz alia sibi fraudulenter suppositā fuerit. r ¶Fiatq; domus tua ꝛc̄.] hoc exꝓsit: quia genalogizatio ipsius duid inchoatur a phares postea: cū dicitur: Hec sunt generationes phares ꝛc̄. s Tulit i taq; booz ꝛc̄. videt q̄ fecerit cōtra inhibitionem dōi de ducendis alienigenis mulieribus: ut habet deutero. vij. Dicendū q̄ illa inhibitō fuit facta ne per vxoꝛes alienigenas filij israel traherentur ad idolatriam. ista autē ruth iam erat cōuersa ad fidem ꝛ cultum vnⁱ dei ꝛ ꝓ bonaz vitam i hoc firmata: ut patet ex predictis propi qō dicta in bibitio nō habebat hic locū. Sz maalon ꝛ chelion nō vident ex cusatia dicta trāgressione: qz ceperunt vxoꝛes moabitidas anteq̄ essent conuerse ad fidez ꝛ cultū vnⁱ dei: quod videt ex hoc q̄ oꝛpha redijt ad deos suos: ut dictuz fuit supꝛa primo ca°. ꝛ per hoc q̄ noemi suadebat ipi ruth similiter reuerti: quod nō fecisset si ante conuersa fuisset: qa ñ suasisset ei apostotare a fide ꝛ cultu vnius dei veri.

t ¶Ingressusq; est. Hic ꝓsequenter describitur ꝓlis conceptio cū dicitur: v Et dedit illi ꝛc̄.] vñ videt q̄ nō solū vtute nature: sed cū hoc gratia naturam iuuante: eo q̄ ita cito concepit de homine iā sene: ꝛ hoc fuit concessum a domino: quia booz acceperat ruth ex fraterna charitate ad suscitandum semen defūcti in sua hereditate ꝛ ex obedientia legis que ad hoc inducit: Deutero. xxv.

x ¶Dixerūtq;. Hic ponitur plebis congratulatio ꝛ gratiarum actio: cum dicitur: Benedictus dominus ꝛc̄. y ¶Et vocaret nomen eius in israel. quia filius sic natus dicebat filius defuncti: licet alio nomine vocaretur: sicut iste vocatus est obe ! : nō elimelech: aut maalon.

z Et mlto ꝛc̄.] hyperbolica est locutio ad congaudendū ipsi noemi: vel qa mel.⁹ erat ei habē vnū nepotē ō patre diuite ꝛ potēte ꝙ septē filios de pīe paupē ālis fuit elimelech i fine: ut dcm fuit supꝛa primo ca. Cetera patent vsq; ibi: ꝛ ¶Salmon genuit booz. tres fuerunt booz sibi succedentes: h cōprehēsi sub vno nomine: sic ꝛ dictum est supꝛa. ij. ca°.

nuit isai. Isai genuit dauid regem.

Explicit liber ruth.

Liber ruth finit.

Faciāt dominus hāc mulierem que ingredit domuz tuam sicut rachel ꝛ lyaz q̄ edificauerūt domū israel:] ut sit exemplū virtutis in ephrata: ꝛ habebat celebre nomen in bethleē. Fiatq; domus tua sicut domⁿ phares quem thamar peperit iude de semine quod tibi dederit dominⁿ ex hac puella. Tulit itaq; booz ruth ꝛ accepit vxoꝛez:] ingressusq; est ad eam: ēt dedit illi dominus ut conciperet et pareret filium. Dixerūtq; mulieres ad noemi: Benedictus dominus qui nō est passus ut deficeret successoꝛ familie tue: ēt vocaret nomen eius in israel: ꝛ habeas qui consoleť animaz tuam ꝛ enutriet senectutem Be nuru.n.tua natⁿ est qui te diliget: ēt multo tibi melioꝛ est q̄z si septem habēs filios. Susceptūq; noemi puerꝛ posuit in sinu suo: et nutricis ac gerule fungebatur officio. Dicine aūt mulieres cōgratulātes ei ꝛ dicentes: natus est filius noemi: vocauerunt nomen eiⁿ obed. Hic est pater isai patris dauid. Hi sunt generationes phares. Phares genuit esrom: Esrom genuit aram: Araz genuit aminadab: Aminadab genuit naason: Naasō genuit salmō Salmon genuit booz: Booz genuit obed. Obed ge

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incipit Prologus in libros Regū.

Viginti duas lras ꝛc. In isto prologo vī satur intentio hieronymi circa quinq. Primo. n. intendit ostendere numerū librorꝫ ve. testa. et hoc facit dupliciter. ſ. p lras ⁊ figuras. p lras. n. hebraicī alphabeti: ⁊ figuras ve. te. oñdit xxij. esse libros per collationem numeri: et hoc facit in principio isti⁹ prologi sed fm figuras introductā de apocalypsi ꝑputatur xxij. libri. vide vltra mediū prologi. Secūdo catalogus librorū ponit: ⁊ in legem prophetas: ⁊ agiographa. distinguunt: ibi Prim⁹ apud eos liber ꝛc Tertio oñdit huius prologi vtilitatē. ſ. ut sciam⁹ librorū canonis ⁊ apocriphorum distinctionem: ibi Hic prologus scripturarꝫ. Quarto ꝑmonē apostraphat ad lectorem: ⁊ facit tria. primo rogat ne ipsius intentionem puertat: dicendo q̄ lxx. interpretes reprehendere intendat: ibi Que cū ita se habeāt ꝛc. Deinde monet ut istius opis lectioni attendat: ibi Lege g̃ pmū ꝛc. Ad vltimū cōsulit ei ut cū alijs conferat: ibi Certe si incredulus es ꝛc. Quinto rogat paulā ⁊ custochiū: ut ꝝ detractores eurꝫ ꝓtegant clypeis orationū: q̄ nō vult verbis contendere cōtra ipsos: ibi Sed et vos famulas christi ꝛc. a Uiginti ⁊ duas lras ꝛc Ut euidenti⁹ apparcat qō dicit in lra: nota q̄ dicit Jsi. in p̄ etymol. lre latine ⁊ grece ab hebreis videnē exorte apud illos. n. prius dictū est aleph. deinde ex consimili enunciatione apud grecos tractū est alpha: inde apud latinos. a. Sꝫ hebrei. xxij. elemētis lrarꝫ: fm veteris testamenti libros vtunt. Greci vero. xxiiij. Latini autem inter vtranq; linguā ꝓgrediētes. xxij. elemēta hñt. Hebreorꝫ lras dicunt a lege cepisse ꝑ moysen. Syrorꝫ aurē ⁊ chaldeorꝫ per abraam. Unde cū hebreis ⁊ numero ⁊ sono ꝓcedāt sꝫ solis caracteribus. i. figuris discrepāt ꝓpter hoc dicit hic hieronym⁹. a Uiginti duas litteras ꝛc.]. i. vicina: q̄ ei assimilat in sono ⁊ in numero lrarꝫ. b Nā ipsi. xxij. ꝛc.]. i. formationibus lrarum c Et apicibus discrepantes. i. titellis siue lrarꝫ sumitatibus. Samaria sicut ait hieronym⁹ in libro de locis ciuitas ē regalis in israel: que nūc sebaste dr: sed ⁊ ois regio que circa eam fuit a ciuitate nomen accepit: ⁊ inde dicunt samaritani: sed quare introducunt h: q̄ samaria decē tribuū regiōe destructa a salmanaçar rege assyriorum: ⁊ decem tribubus captiuatis: ⁊ vltra montes caspios collocatis: rex assyrioꝝ ex deuersis gentib⁹ misit i samariā incolas: qui terram colerent ne in solitudinem verteret qui nescientes legitima terre illi⁹ a bestijs necabant: qđ rex assyrioꝝ compiēs inito cōsilio misit ad eos q̄sdam de sacerdotibus hebreorꝫ qui docerēt eos ritūm terre illi aūt receperūt tm̄ pentateuchū moysi: ⁊ iō lras hebreorꝫ adhuc in scriptis suis retinēt: ⁊ ꝓpter hoc introducunt hic in testimoniū numeri lrarꝫ: sꝫ p̄ reuersionē iudeorꝫ ō captiuitate babylonica in reparatiōe bibliothece ꝛobuste a caldeis: esdras quasdaz nouas lras inuenit ⁊ ōsdam mutauit que nimis aspere sonabāt: ⁊ hoc ē qđ sequit: o Certumq; ē ꝛc.] a nabuchodonosor rege babyloniis: ut habet. iij. regl. xxv. scđo paliꝑ. xxvj. e Et instaurationem ꝛc.] primo esdre vj. f Alias lras ꝛc.]. i. figure vel formatiōes lrarum. Sic ostenso numero lrarꝫ descendit ad figuram ut oñdat nūerū librorꝫ veteris testamenti ordinem: ⁊ ꝓcordare in lris ⁊ figuris. vñ dicit:

g In libro ꝛc.]. i. cōputatio.

h Sub leuitarum ꝛc.] Nume. iij. Cēseo es. dr numerare: ⁊ in de hic census dr nūeratio. i Mystice. i. figurate: q̄ per hunc numerꝫ. ſ. xxij. dat intelligi q̄ sacerdotes ⁊ leuite debent intelligere. xxij. libros ve. te. k Et nomen domini ꝛc. dictum ē supra q̄ post reparationem tēpli esdras alias lras repperit: tū vsq; ad tps illud samaritani ⁊ hebrei easdem lras habuerūt: ⁊ hoc patet: q̄ k Et nomen oñi tetragrāmaton ꝛc] Tetragrāmatō interpretat quattuor lrarū: ⁊ ꝓponit a tetra qđ est quattuor ⁊ grāma qđ ē lra. Est aūt nomē oñi qđ erat in lamina aurea q̄ sup thiaram frontis pontificis imminebat: Exo. xxviij. ſ. ⁊ q̄tuor lris scribebatur. ſ. ioth: he: vau: ⁊ beth: ⁊ ꝛ hiero: i quadā epla ad marcellam. Joth interpretat ꝓncipiū: vau ⁊ he ista. heth vita: ⁊ ē ita intelligenda interpratio. Jste. ſ. christus q̄ p legalē pontificem figurat ē ꝓncipiū vite. i. actor vite spūalis. ſ. p incarnationē ⁊ passionē suā. Aliā interpretationē inuenies i postillis l Sed ⁊ psalmi ꝛc. adhuc ostendit q̄ xxij. lre sunt apud hebreos p q̄nq; psalmos q̄ apud ipsos p oēs litteras alphabeti digeruntur: tū in epla q̄dā ad marcellā nō facit hieronym⁹ nisi ō q̄tuor mentionē: sꝫ forte vicio scriptorꝫ omissus ē cētesim⁹ vndecim⁹: ⁊ hec sūt vba hieronymi. Scire debes. iij. psalmos fm ordinē hebreorꝫ incipe elemētorꝫ. tricesimū ſ xxij ⁊ cētesimū decimū: cētesimum decimū octauū: ⁊ cētesimū quadragesimū q̄rtū. vel scire debes i ꝓphetis⁹ ꝑs. singulis lris singulos versiculos q̄ trimetro iābico vsu ꝓstat cē ꝓnexos: inferiores tetrametro iambico constare. ſ. sicut deuteronomij canticū scriptū ē. Sunt q̄ alios putēt hoc ordine incipe: sed falsa eorꝫ opinio ē. lege lram sic: l Sꝫ ⁊ psalmi. isti qui sequūtur. m Tricesimus ſext⁹. Noli emulari. n Et centesimus decim⁹. Cōfitebor tibi dñe i toto corde meo in consilio iustorꝫ ⁊ congregatione. o Et cētesimus undecim⁹. Btūs vir q̄ timet dñm: vbi glosa. ē etiā ille psalm⁹ digest⁹ p oēs lras alphabeti. p Et centesimus decimus octau⁹. Btī imaculati in q̄ sūt xxij. octonarij vsuz

Universidad de Deusto
Biblioteca

r singulas lras octo vsus sequũt. Nã ex alpha pma lra inci
piũt octo vsus: ex beth secũda lra alij octo: r sic ỗ alijs octo
vsq; ad thau que ẽ extrema lra: ita dicit hieronym⁹ in epi
stola supradicta. q Exaltabo te dne me⁹ rex. in quo sicut ait hieronym⁹ in ea
dem epistola singulis
lris singuli versus ge
mine deputantur.
r Quãꝯ diuersa
rc. Jut dictũ est.
s Tamen ciusdem
numeri rc. J. i. xij. lit
teris ordinant qui ut
trimetrũ iambicũ dic
tũ ẽ supra in epla ad
paulinuꝫ vñ. ca⁹. vbi
agit de lamentationi
b⁹ hieremie. Sed te
trametrũ recipit iam
bicũ oibus locis: sed
spondeũ tm in impari
bus. r dr iambicũ a
pede pdominãte i lo
co pari: in quo null⁹
alius pes debet poni
r sicut dr in comento
boetij de cõsolatione
sup illũ locuꝫ pmi li
bri: O stelliferi cõdi
tor orbis. iambicum
metrũ. si dimetrũ est
q̃ttuor habz pedes. si
trimetrũ est sex. si te
trametrũ octo. Hra
exẽpli accipiat istõ: De⁹ creator oiuꝫ: ia surgit hora tertia:
de⁹ iab⁹ pm⁹: crea alt iab⁹: iũge sil r hẽbis vnũ metrũ: tor o
tabus: mnũ alt iamb⁹. iũge simul r hẽbis secũdũ metrum
iam sur spondeus: git ho: iamb⁹: iũge simul r hẽbis tertiũ
metrũ: ra ter spondeus: ria iab⁹: iũge simul r habebis q̃rtũ
metrũ. Et ita pz quare dicat tetrametꝛ. Silr posses pone
re exẽplũ in illo hymno: Jam lucis orto sidere: deum pce
mur supplices: r in ꝓsimilib⁹. cõit tm assignat ibi dimetruꝫ
iambicũ: q; in quolibet vsu hymni sũt q̃tuor vsus metrici
Iste. n. ẽ vn⁹ vsus metric⁹: Jam luci orto sidere: alt ẽ deum
pcemur supplices: r sic de alijs. t Hieremie ỗꝫ rc. Jde q̃
bus hitũ ẽ supra in epla ad paulinũ ca⁹. vij. v Et ozo ei⁹
que incipit: Recordare dne. x Salomonis ỗꝫ rc J. i. nu
merant alphabeta. appellat lrãs alphabeti fm ꝙs fit vsuꝫ
supputatio r ordinatio. Incisiões apellat metroꝫ vl vsuꝫ
distinctiones: in quib⁹ quasi incisi distinguũtur pedes sicut
patet supra. primo: vel quia ita certũ habent numeꝫ sylla
baꝝ: q; deqd supfluũ est videt abscisum. vnde hieronym⁹
ad marcellam: puerbia salomonis extremũ claudit alpha
betum: qđ tetrametro iambico supputat ab eo loco inquo
ait: Mulierẽ fortem rc. puer. xxx. y Porro rc. hic as
signat aliam ꝙuenientiam inr lras alphabeti r libros vete
ris testamenti. lra satis plana est. Porro rc. J r subiũgit q̃
re dicunt duplices. z Alit enim rc. J. i. alii scribunt in
principio: aliter i fine. a Unde r a plerisq; rc. Libri re
gum quatuor sunt apud nos. duo tm apud hebreos. primũ
dicũt samuel a noie auctoris. Unde dic Jsid. libro etymol.
vj. libũ iudicũ r ruth samuel edidisse credit. Liber samuel
ciusdẽ samuelis natiuitatem r sacerdotiũ r gesta describit
iccirco nomẽ ab eo accepit. Et q̃ vis hic liber saul r dauid
hystoriam ꝓtineat: vtriq; tamen ad samuel referunt: q; ipse
vnxit saul in regem: ipsemet etiam vnxit dauid in regem su
turũ: cui⁹ libri primã partem cõscripsit idem samuel. se
quentia vero vsq; ad calcem scripsit dauid rc. Secun
dum librum appellant malachim. i. regum a materia.
Unde dicit Jsid. etymol. vj. Malachim proinde appel
latur eo q; reges iude r israelitice gentis: gestaq; eorum
per ordinem dige
rat tempeꝛ. mala
chim. n. hebraice
latine regũ inter
pretat. Huic libꝛ
hieremias primꝰ
in vnũ volumen
coegit: nam ante
sparsus erat p sin
gulas regum hꝰ
storias: Dabreia
mim hebraice: pa
lipomenon grece
vba dieꝛ latine.
Cetera patebũt i
seriꝰ.
b Quõ g xxij.
elemẽta rc. J Ire
dicunt elementa
quasi alimẽta: ad
similitudinẽ mũ
di elementorum
sicut. n. illa coeũ
tia oẽ pficiũt coꝛ
pus: sic r hec con
iũcte lras alem vocẽ
q̃si coꝛp⁹ aliqđ cõ
ponũt: tm elemen
ta ꝓprie dicunt
ipse ꝓnũciationes: note autẽ eaꝛ lre: abusiue tm r elemẽ
ta ꝙ lris: r lre ꝙ elementis vocant: cũ dicim⁹ nõ posse
ꝓstare in eadem syllaba. r. ante. p. nõ de lris dicim⁹ sed
de ꝓnũciatione eaꝛ. nam q̃tũ ad scripturã possunt
cõiũgi: nõ tamen enũciari nisi postposita. r. c Et eo
rum initijs. rc. J. i ex his. xxij. elementis vel lris initiat
r ꝓponit. vnde dicit prisciaꝰ in maiori volumine. Lra
est minima pars vocis cõposite rc. hoc ẽ que constat ex
ꝓpositione lraꝝ. d Ista. xxij. volumina rc. Jq. d. sicut
puer instruit ꝙ lras ad cõpositiões vocum: ita ꝙ hos li
bros instruitur auditor in doctrina fidei r moꝝ.
e Primus apud rc. J In epla ad paulinũ. vij. ca. ex
ponunt hec quoꝝ expositionẽ breuitatis causa nõ itero
in hoc loco. J ittera satis patet oibus: tm alią breuiꝫ p
stringam. f Thorath. fm remigiũ lex vl pentateu
ch⁹. g Scdꝫ ppharꝫ ordinẽ rc. J vr q; male assignet
iste ordo ppharꝫ: q; ppheta ẽ rex euent⁹ imobili vita
te denũciatio: qđ nõ facit alią liber hystoricus. Rnsio
q; ppheta nõ ẽ solũ anũciatio futuroꝝ vbis sed etiam
factis: ut Osee. xij. Ego visionẽ multiplicaui r in ma
nu ppetarꝫ assimulatus sum. i. onsus: q; nõ tm vbis
pdicabãt sz r opibus pfigurabãt. silr Esaie. xx. legit q;
Esaias incessit nud⁹ r discalciat⁹ trib⁹ dieb⁹ in signum
r portẽtũ triũ annoꝝ captiuitatis vẽture sup egyptum
r ethiopiã. Hz fm hoc iob r alia agiographa debẽt in
ter ppetas enumerari: iõ dicit Hugo de sancto victo
re: q; liber ppheticꝰ dr duob⁹ mõis: vel q; edit⁹ a p
pheta: vl q; script⁹ ppherico stilo: vñ Josue. iudicũ: sa
muel: r malachim ppe dicunt q; a ppetis cõscripti
Josue igit ppha fuit: ut Nume. xxvij. Tolle iosue filiũ
nun in q ẽ spus dni: r Deutero. xxiij. Prophaz de gẽte
tua r de fratribus tuis sicut me suscitabit dns. hoc dr

de iosue ad lram. Sed adhuc daniel inr ppas nũerari
deberet: r liber psalmoꝝ. Rnsio: ppheta largissime
dr inspiratio diuina occulta denũcias: r fm hoc hysto
ria creationis reuelata moysi dr ppheta. large autẽ dr
ppheta denũciatio futuroꝝ factis vel verbis figurati
ua: r fz hoc libri
ve. te. dicunt cõti
nere ppheta: qa
in illis ꝓtinentur
figure futuroꝝ: uz
prima corinth. x.
Dia in figura cõ
tingebant illis.
Specialiter dicit
ppheta denũcia
tio futuri verbis
vel factis p hoiez
spirituꝫ ppetie
habentem. Sic
psalteriũ r dani
el dicũt ppetie
Specialissime dr
ppheta denũcia
tio futuri verbis
vel factis antho
matice: r p vi
ros ppetas: r sic
Josue r iudicum
r duo primi libri
regũ ppetie di
cunt. Prope dici
tur ppheta ꝺnũ
ciatio futuri ut
futuri: ut Esaie:
hieremie r cetero
rum: vel alit dici
pot q; ppha tri
plicit dr: officio:
gratia: r missiõe
Officio qñ aliqs
eligebat qui i du
bijs cõsuleret do
minũ: sicut moy
ses r iosue. Hra
sicut ille qui per inspiratiõnẽ noticiã aliquoꝝ habat: q
nec natura nec disciplina aliqua dari poterat sicut da
uid r daniel. Missione: sicut ille quem mittebat dns ad
denũciandũ que ei inspirauerat: ut Jonas. Quia vero
ppete nõ dicebant nec opa coꝝ ppetarꝝ opa voca
bant nisi qui aut missione aut officio ppetabant: licet
inspiratione edocti eẽnt: ideo dauid r daniel inr ppe
tas nõ cõputant: qa nec officiũ habuerũt nec missi fuerũ
tm graz ppetãdi habuerũt: r in vitate ppete fuerũ
h Copingũt. i. ꝓiũgũt. vide vbi exponit cõpingere in
opusculo de vocabulis biblie. i Quẽ nos regnoꝝ
rc. q; agit de duobis regnis. s. de regno duaꝝ tribuuꝫ
qđ dr regnũ iuda: r de regno decem tribuũ: qđ dicit re
gnũ israel. k Tharealra. hebraice liber. xij. ppharꝝ
l Agiographa. supra exposita sũt in ꝓlogo sup Jo
sue circa principiũ. m Quẽ q̃nq; incisionib⁹. i. qui
q; petitionib⁹ vel distinctionibus q̃ fiũt per fiat fiat: q̃
tuoꝝ primas distinctiones terminat quattuoꝝ psalmi q̃
terminant in fiat fiat. s. Beat⁹ qui intelligit: De⁹ iudiciũ
Miserico: dias dni: r Cõfitemini secũdũ: r inde vsq;
ad finem ꝓtendit quinta distinctio. ꝑpter istas quinq;
distinctiones volebat hieronym⁹ dicere quinq; libros
esse psalmoꝝ. Cõmuniꝰ tñ opinio est q; sit vn⁹ liber. Uñ
sic intitulat psalteriũ: Incipit liber hymnoꝝ vel soliloquoꝝ
de christo. n Masloth. hebraice: parabole grece, puer
bis latine. Est autẽ ,puerbiũ parabola vel similitudo: vbi a
liud dr et aliud itelligit: vñ dr ,puerbiũ, quasi ꝓ vbo positũ
vel quasi verbuꝫ pro
alio. vide i opusculo
ỗ vocabul⁹ biblie: vbi
exponit parabola.
o Coeleth. hebrai
ce: ecclesiastes grece:
cõcionator: latine: q;
ei⁹ fmo nõ ẽ ad vnuꝫ
sed ad vniuersos. Cõ
cionoꝝ aris dr loqui
ad concionẽ: vnde cõ
cinator dr q; psuadet
vel loquit ꝓcioni.
p Syra syrim. he
braice: cantica canti
coꝝ latine. Syr. n. cã
ticum: a articulus: sy
rim canticoꝝ interꝑ
tatur que sic appellã
tur: eo q; vniuersa cã
tica ꝓcellãt sicut san
cta sanctoꝝ dicebant
q; sanctoꝝ ꝓpatione
sanctiora erãt: vel qa
exitiorꝰ oraculo erãt
sanctiora: ꝙre pleni⁹
de his tribus libris r
de sapientie libro r ỗ
ecclesiastico infra in
ꝓlogo sup libros sa
lomonis: qui sic inci
pit: Jungat epla rc.
q Dabreiamim: he
braice: palipomenon
grece: verba dieꝛ lati
ne. Dabreiamim ter
minat in. m. qđ sic pz
p glosam hieronymi
gen. xxxv. vbi dr: Er
rãt q; putãt bẽiamin filiũ dieꝛ inr ptarr. dextra. n. dr iamin
r finit in. n. dies qđe appellant iamim: r terminant in. m.
cũ g dabreiamim inter ꝓtat vba dieꝛ r nõ vba dextre: pz
q; terminant in m. r nõ in n. r Chronicon. i. tpale vl tẽ
peraneũ: eo q; totũ tpr ꝓplectit ab adã vsq; ad finẽ regũ. Et
dr a chronõ qđ ẽ tps: r inde chronic⁹ ca: cũ. i. tpalis vl tẽpa
ne⁹: r chronica coꝝ: tpa vel tẽpoꝝ series vel ordo: vel vbi
tpa vl facta diuersoꝝ tẽpoꝝ ꝓtinent: vide supra in epla ad
paulinũ vij. ca. vbi exponit paralipomenon. s Cynoth
hebraice: treni grece: lamẽtatiões latine. t Quos sb nu
mero rc. J iij. ca⁹. xxiij. seniores sũt ve. tes. doc. eminẽtiam
vtutũ r pfectionẽ opũ docẽtes. nã ỗter sex faciũt xxiij. ut p
q̃ternariũ designet eminẽtia vtutũ: p senariũ pfectio opuꝫ
q; sex dies sũt in qb⁹ lz opari: vel p seniores xxiij. designãt
xij. patriarche: r xij. ppe. v Adorates agnũ. i. christũ
verꝫ deũ credẽtes cũ ꝙ nobis passuꝫ. Per coronas victorie
tẽtationũ intelligũt: q̃s pstratis vultib⁹ offerũt: dũ oia bo
na sua deo humilit attribuũt. Alialia q̃ttuoꝝ sic dicit glo.
christus q; nat⁹ ẽ: passus: resurgẽs: ascẽdens: r breuit tangit
glo. q; christus dr hõ in natiuitate: vitul⁹ q; ẽ aial imolatici
um in passione: leo fortis in resurrectiõe: aqla q; in altũ vo
lat in ascẽsione. Uel vt fortitudinis designat in leone: in vi

Universidad de Deusto Biblioteca

tulo imobilis vt' tpantie: in hoie vt' iusticie:in aqla q̄ vi-
get in visu virtus prudētie:vel i homine humanitas:in vi-
tulo sacerdotiū:in leone regnū.in aquila exprimit diuinita
tis sacramentū. a Oculatis ante.rōne pncipij. b Et
retro.ratione finis.ipse est.n.alpha ⁊ o initiū ⁊ finis. Apo
cal.xxi.b. c Cla-
mantibus.i.in sanctl
suis gratias agentib⁹
d Sanctus .pater
e Sanctus . filius
f Scūs.spūssanct⁹
g dñs. ꝓpter regnū
qd ꝓpū ē bonitatis.
h De⁹.i.vidēs ꝓpt
sapientiam.
i Oīpotens.ꝓpter
potentiam.
k Qui erat.sine pn
cipio. l Et qui est.
immutabilis.
m Et q̄ venturus
est.glo.fili⁹ corpaliter
appacbit:tota dictas
se maifestabit hoib⁹
n Hic plogus ⁊c.
vide diuisione supra
positā in pncipio pro
logi. o Galeatu3
principiū. metapho-
rice loquit:q2 sicut ca
piti supponit galea ⁊
armatū ꝯ hostes se d
fendit sic ꝓlog⁹ iste oi
bus q̄s hieronymus
de hebreo trāstulit in
latinū supponi pōt ⁊
defendit sacrā scptu-
ram ꝯ illos qui indu-
cunt apocrypha pro
agiographis:vide su
pra in ꝓlogo sup Jo
sue in pncipio:⁊ inue
nies quid sit apochry
phum ⁊ q̄d agiogra-
phum. p Et ipsa
phrasi.i. ex ipso mō
loquēdi:q2 grecaz re-
dol3 eloq̄ntiā. Phra
sis grece locutio latie:

aīalibus ocūlatis ante ⁊ rē
tro.i.in p̄teritū ⁊ in futurū
respicientib⁹ ⁊ indefessa vo
ce clāmātib⁹: sanctūs: san-
ctūs:sanctūs:dōmin⁹ deus
oīpotēns qūi erat:ēt q ē:ēt
q ventur⁹ ē. Hic ꝓlog⁹ scptu
raꝝ q̄si gāleatū pncipiū oi
bus libri quos de hebreo
v̄tim⁹ in latinū ꝯuenire pōt
ut scire valeamus q̄cqd ex
hos ē int apocrypha esse
ponēdū. Igit sapia q̄ vul-
go salomonis inscribit : et
iesu fili syrach lib: ⁊ iudith
⁊ tobias:⁊ pastor nō sūt in
canone. Machabeoꝝ pri
mū librū hebraicū reppi.
Secūd⁹ grec⁹ ē:qd ex ipā
phrasin ꝓbari pt. Que cū
ita se habeāt:obsēcro te le
ctor ne laborē meū rep̄hē-
sionē estimes āntiquoꝝ. Jn
tēplō dei ōffert vn⁹ q̄sq3 qd
pōt. Alij aurū ⁊ argentum
⁊ lapides p̄ciosos:alij bys
sūm ⁊ pūrpurā ⁊ cōccū of-
fert ⁊ hiacynthū. Nobiscū
bñ agit:si obtulerim⁹ pelles
⁊ capraꝝ pilos. Et tñ āpl's
ꝯtēptibiliora nr̄a magl ne-
cessaria iudicat. Un̄ ⁊ tota
illa taberuaculi pulchritu
do ⁊ p singulas spēs ecclie
p̄ñtis futureq3 distictio pel
lib⁹ tegit ēt ciliciis:ardorēq3
solis ⁊ iniuriā imbriu3: ea
q̄ viliora sūt ꝓhibēt. Lege
ergo pmū samūel ⁊ mala-
chim meū. Meū inq̄ua3
meū. Quicqdn.crebri⁹ v̄-
tendo ⁊ emēdādo solicit⁹
⁊ didicim⁹ ⁊ tenem⁹:nr̄m ē
Et cū intellexeris qd antea
nesciebas: ul' intērp̄te3 me
estimato si gr̄ es:ūel para-
phrastē si ingt⁹: q̄3q̄3 mihi
oio ꝯscius nō sim:mutasse
me q̄ppiā d hebraica v̄ita
te. Certe si incredulus es le
ge grecos codices ⁊ latios
⁊ cōfer cū his opusculis q̄
nup emēdauim⁹ ⁊ vbicūq3
discrepare int se videris in
terroga quēlib3 hebreoꝝ
cui magis accōmodare d
beas fidē:⁊ si nr̄a firmaue
rit:puto q̄ eu3 nō estimes
cōiēctorē ut in eode3 loco
mecu3 silr diuinarit. S3 ēt
vos famulas xp̄i rogo que
dñi discūbentis preciosissi
ma fidei myrrha vngitl cā
put; qūe neq̄q̄3 saluatore3

opimentis que ponūtur hic fit mētio Exo.xxxv.
a Et tñ aplus prima corinth.xij.multomagis mem
bra que vident corpis ifirmiora eē necessariora sūt ⁊c.
b Ciliciis.i.sagis cilicinis de pilis capraꝝ factis:vn̄d
⁊ caprilacia vel capillacia vela dicunt. c Lege ḡ pri-
mū.'anteq̄ puer-
se iudices.
d Samuel ⁊c.
i.a me trāslatum
samuel apud he-
breos ꝯtin3 duos
primos libros re-
gū apud nos:ma
lachim duos vlti
mos. e Meū
inq̄ meū.i. a me
veracit trāslatu3
⁊ solicite emēda
tū: ꝓpter hoc dic
bis meum.
f Jnq̄.i.dico.v
bū defectiuū est.
Jnqua3 pñtis est
⁊ q̄nq3 futuri.
g Jnterpretē.i.
veꝝ trāslatorē.vl
de in opusculo d
vocabulis biblie
vbi exponit inter
pres. h Uel
paraphrastē.i.in
xta loquentē.Pa
raphrastes dr q̄ ñ
trāsfert lrā3 ex lra
s3 sensu3 ex sensu
⁊ dr a para qd ē
iuxta: ⁊ phrastes
qd ē locutor : q̄si
locutor fm sensū
⁊ nō fm lrām:tū
de hoc excusat se
hieronym⁹ dicēs
q̄ nō est cōsci⁹ se
mutasse aliq̄d de
hebraica veritate
i Cōiectore3.i.
diuinū vl' vacina
torē. Cōiector dr
interpres:vel i cō

vn̄ piphras.i.circūlocutio:⁊ ātiphrasis ꝯria locutio. Jte3
phraço vbū grecū idē ē qd loquor:⁊ ide phrasis locutio:et
inde frastes locutor:⁊ ꝯponit metafrastes.i.interpres:⁊ pa
raphrastes q̄ min⁹ bene interpretat. q Que cū ita se ha
beant ⁊c. antiquoꝝ.i.lxx.interpretū. r Jn templo al's i
tabernaculo dei ⁊c.humiliando se videt potius cōmēdare
lxx.interptes q̄ cōdēnare.Unde in secūdo libro ꝯ ruffinu3
cū posuisset eadē vba que hic sequūt dicit: Quāto ꝯ lxx.in
terptes tumeā supcilio:ut illos auꝝ ⁊ p̄ciosos lapides et
purpurā:me pelles ⁊ pilos capraꝝ in tabernaculo christi
obtulisse ꝓfitear. s Offert qd pōt Exo.xxv.a.⁊.xxxv.
b. t Byssum.linū candidissimū. x Coccū.i.coccini-
um vel vermiculū. y Hiacynthū.quēdā lapidē p̄ciosū
q̄nq3 ponit hiacynth⁹ ꝑ lana vl' serico hiacynthini colori
⁊ ita pōt hic accipi:⁊ meli⁹ q̄ ꝑ lapide. v Purpurā.pā
nū sericū preciosu3. Nota q̄ byssus ē coloris niuei: coccus
flāmei:hiacynthus aerei:purpura sanguinei:de istis q̄ttuor
lecturis pitus:sortileg⁹:diuin⁹. k Sed ⁊ vos famu-
las christi ⁊c. Mirrha.i.vnguēto in quo pncipalis spe
cies ē myrrha:vsus:Unguētū nardū: s3 nard⁹ dr arbor
Eīt vnguētū myrrhū:s3 gūmi myrrha vel arbor.glosa
myrrha ē amarissima spēs q̄ mortuoꝝ corpa cōdiūtur
Myrrhū vo vnguētū p̄ciosissimū de myrrha factum
l Caput.i.diuinitate3: pma corinth.xi.caput christi
de⁹:cōstrue sic.Sed ⁊ vos famulas christi rogo q̄ vn-
gitis caput dñi.i.creditis ⁊ adoratis diuinitatē christi.
Discūbentis.i.sedentis in celo ad dexterā patris.Ungi
tis inquā myrrho fidei.i.fide deo accepta sup oia fra-
grantia.vn̄ ipse dicit spōse.iiij.canticoꝝ: Odor vnguē-
toꝝ tuoꝝ sup oia aromata.vnguentoꝝ dicit:q2 nō so
lum caput sed ⁊ pedes christi vngi debent. Caput vn-
git qui verum deum adorat ⁊ credit.Pedes vero vngit
qui eu3 verū hominem credit. m Que nequaq̄ sal
uatorē.cū magdalena. Queritis in sepulchro.quia eu3

creditis resurrexisse. m Quib⁹ iam ⁊c.].i.ꝯ detracto
res ꝯ me brutalit obloquētes. n Qui aduersū me ra
bido ore.i.isano. o Deseuiūt.i.isaniūt. p Et cir
cueūt ciuitatē.diffamando translationē meā.ps. Jn cir
cuitu impij ambulant. q Atq3 in eo.⁊c.].i.iudicant
s. r Si alijs
⁊c.].i.ꝓtegatl me
orationib⁹:q2 no
lo ꝯtendere cū eis
⁊ hoc ē qd s̄bdit
s Ego sciēs ⁊c.]
supbie ⁊ ꝯtume
lie p̄ponendam
t Jllius sp ⁊c.]
i.in corde delibe-
raui. v Custo-
diam vias meas
i.actiones ⁊ vba
x Ut nō delin-
quā ⁊c.].ne loquē
do dem aditū ca-
lūniosis in q̄ sepe
fit turbatio:ut di
cant nō dicenda
sō: y Posui
ori meo custodi-

queritis i sepulchro :qūib⁹
iam ad patrē christus ascē
dit ut ꝯ latrātes canes]qūi
aduersū me rabido ore dē
seuiūt:ēt circueūt ciuitate3
ātq3 in eo se doctos arbi-
trant:] si ālijs dtrahāt oro-
num vr̄aꝝ clypeos oppo-
natis.] Egō sciēs hūilitatē
meā]illiūs sp snie recorda-
bor. Dixi] custōdia3 vias
meas:ūt nō delinquā i lin-
gua mea.] Pōsui ori meo
custodiā:cū cōnsister3 pec-
cator aduersū me.] Obmu
tui ēt hūiliat⁹ sum:ēt silui a
bonis.

Explicit ꝓlog⁹. Jncipit
liber samuelis primus.

Ca.I.

Fuit uir vn⁹ de
ramathai3 so-
phim d mōte
ephrai3:ēt no-
mē ei⁹ helchā
na] fili⁹ hieroboā filij heliu
filij thau: filij suph: ephrā
te⁹:⁊ habuit duas vxores

am.i.silētiu3:q2 custodiui os meū ne incōgrua exeant.
a Cū consisteret ⁊c.] querens calūniā.obmutui.i.pe
nitus tacui. b Et humiliat⁹ sum.h⁹.d.ut intelligas
silentiū puꝝ nō dolosū.Uel humiliat⁹ su3.i. paratus
iproperia ab eis humilit sustinere. c Et silui d bo-
nis.que docerē ꝯtēnentes qui causas cōtentionis q̄rūt
ne margaritas spargerē ante porcos Matth.vij.a. No
lite sanctū dare canib⁹:neq3 mittatis margaritas ante
porcos:ne forte conculcēt eas pedib⁹ suis ⁊ ꝯuersi dirū
pant vos. Explicit qualitcūq3 expositio istius
prologi galeati.

Primus liber Regum incipit. Prologus.

Per me reges regnāt.ꝓuer.viij⁰. Sic
dictū fuit in pncipio libri iudicū.po
pulus israel post ingressu3 terre pro
missionis habuit triplicē modū gu-
bernationis:q2 pmo fuit gubernat⁹
p iudices vsq3 ad saulem:secūdo per
reges a saule vsq3 ad captiuitatē ba
bylonicā:tertio p pontifices a reditu dicte captiuitatis
⁊ citra.de gubernatione aūt populi sub iudicib⁹ vl' po
tius de deo populū gubernāte p iudices actū ē in libro
iudicū:sicut dictū fuit ibidem. Et eodē mō in libris re-
gū:⁊ palip.agit de deo gubernāte pplm p reges.⁊ hoc
ē qd dr in verbo preassumpto: Per me reges regnāt. Jn
quo q̄dem vbo primo tangit hui⁹ gubernatiōis rector
principalis:cū dr: Per me.q̄a vbū ꝓpositū dr in ꝑsona
sapientie increate:que de⁹ ē.secūdo tangit rector mini
sterialis:cū dr reges in plurali:q2 sub vno rectore pmo
qui de⁹ ē sūt multi reges generis hūani. Circa primum
sciēdū:q̄ sicut dr in libro de causis ꝓpositione pma:p-
ma cā pl⁹ influit in causatū q̄ cā secūda:⁊ iō de⁹ qui est
pm⁹ ⁊ vniuersalis rector toti⁹ creature plus facit ad gu
bernationē cuiuslibet ꝯitatis q̄ oēs alij : imo sine ipso
alij nihil pñt facē; ꝓpt qd de ipso dr Sap.viij. Attin-
git a fine vsq3 ad finē fortit:⁊ disponit oia suauit:⁊ iō i
ꝑsona ipsi⁹ dr Prouer.viij. Per me potētes impant:⁊
legū cōdictores iusta decernūt. Circa secūdū ꝯsideranō
q̄ l3 deus oia gubernare possit ⁊ regere p seipsu3:tñ ad

conseruandū pulchritudinē vniuersi q̄ ꝯsistit in ordine pti
um ad inuicem:⁊ ad deū sicut ad primū ducē:inferiora re-
git p media:ut corpalem creaturā p spūalem:⁊ eodē modo
vulgares hoies p reges. Sciendu3 tñ q̄ in populo isrl aliq̄
fuerūt reges ex diuina pmissione ad malū ppli subiecti:de
quib⁹ dicit dñs Osee
viij. Jpsi regnauerūt
⁊ nō ex me. Aliq̄ aūt
fuerūt ex diuina ordi
natione ad bonū po-
puli⁹ subiecti:fm q̄ di
cit secūdo Paralipo.
viij. Nū ignoratis q̄
dñs de⁹ isrl dederit re
gnū dauid sup israel
in sempiternū ⁊c. de
istis aūt trib⁹ videlic3
de deo principalit po
pulū isrl regēte : ⁊ de
bonis regib⁹ ex dina
ordinatione institutis
ad ppli ꝓmotionem
⁊ de malis pmissis a
deo regnante in ppli
delinquētis penā:fm
q̄ dicitur Osee .xiij.
dabo tibi regē in furore meo:tractat in libris regū ⁊ palip.
ut patebit prosequendo. Caplm.I.

Fuit vir vn⁹. Circa mā3 igit istu⁹ libri ⁊ palip. sic ꝓ-
cedit:q2 pmo describit ppli isrl p reges gubernatio
secūdo h⁹ gubernatiōis q̄dā recapitulatio ⁊ supple
tio i libris palip. Prima in duas:q2 pmo agit de regno isrl
vnito: secūdo de diptito 3⁰ ⁊ q̄rto libro : ꝓpt qd liber regū
apud hebreos in duas ptes diuidit:ita q̄ ibi duo sūt libri
tm. Prim⁹ q̄ vocat samuel ꝯtinēs pmū ⁊ secūdū libꝝ regū
Secūd⁹ vocat malachim.i.regū:ꝯtinēs tertiū ⁊ q̄rtū. Pri-
ma adhuc in duas:q2 pmo agit de rege seu de regno israel
ex electione:secūdo ex pina successiōe libro secūdo. Circa p-
mū sciendū q̄ vbi inchoat vn⁹ mod⁹ regiminis:pcedēs mo
dus terminat ibidē. Et iō pmo agit de terminatiōe regimi-
nis sub iudicib⁹:secūdo de inchoatiōe regiminis sb regib⁹
ix.ca. Circa pmū sciendū q̄ occasio terminatiōis regiminis
iudicū:⁊ petēdi regē sup pplm fuit malicia filioꝝ heli ⁊ sa-
muelis:ut habet.j.viij.ca.⁊ iō pmo agit d natiuitate samu
elis sub heli iudice:secūdo de malicia filioꝝ vtriusq3.ij.ca.
ibi Porro filij heli filij belial. Prima in tres:q2 pmo descri
bit ipsi⁹ anne petitio:secūdo petitiōis exauditio:ibi Cogno
uit tūc helchana:tertio gratiaꝝ actio:ibi Et orauit anna.
Prima adhuc in duas:q2 pmo describit occasio petēdi : 2⁰
mod⁹ postulandi:ibi Surrexit aūt anna. Occasio aūt peti-
tionis anne fuit malicia fenēne exprobrantis ei sterilitatem
etiā in dieb⁹ solēnib⁹ q̄n debebat eē in q̄ete orōnis. Et h⁰ est
qd dr: a Fuit vir vn⁹ de ramathaim. p m in fine debet
scribi:q2 sic ē i hebreo:⁊ ē ramathaim vna dictio. Ex quo
patet error illoꝝ qui scribūt n in fine facientes inde duas di
ctiōes:ita q̄ li in sit ꝓpositio iūcta cū dictiōe sequēte:ut ra-
matha sit nomē ville:⁊ sophim nomē regiōis in q̄ ē rama
tha:⁊ h⁰ dictū ꝓcedit ex igrātia hebraice vitatl :sic igit expo
nūt hebrei de ramathaim sophim.i.de excelsis respiciētib⁹
q2 sūt ibi duo mōtes mutuo se respicientes. Alit exponunt
alij de ramathaim sophim.i.d excelsis respiciētiū vl' specu
lātiū:q2 li sophim qd ē plural' nūeri idēm pōt stare ꝓ q̄lib3
casu:eo q̄ noia hebraica sūt idecliuabilia:⁊ dicūt excelsa re
spiciētiū:q2 iñ pōt vidēi lōge:s3 alios vo dicūt excelsa specu
lātiū:q2 ibi hitabāt viri i lege studiosi. b Et nom ei⁹ ⁊c.]
iste fuit leuita d filijs chore:ut.hi.j.palip.vi. c Ephrate⁹

Universidad de Deusto Biblioteca

nõ ꝙ eẽt de tribu ephraim: sed qꝛ manebat in mõte ephraim: ut predictũ ẽ: sicut aliqs dĩ ciuis parisiensis ꝙuis sit natione anglicus. Aliqui võ dicũt ꝙ dĩ ephrate⁹ ab ephrata que altero noie dĩ bethleem eo ꝙ mater ei⁹ fuit de bethleeʒ sed hoc nõ ẽ visile: qꝛ filiȷ̃ nõ ꝯgnominant a matrib⁹: sed a pr̃ib⁹. Et habuit duas vxores: prima enĩ s. anna fuit sterilis: et iõ aliã supduxit. d Et ascẽdebat ꝛc̃] i. in festo pasche penthecostes ꝛ tabernaculorum. istis. n. tribus tp̃orib⁹ debebat apparere oẽ masculinũ coram dño: ut habetur Exo. xxiiȷ̃. verũtamẽ aliqñ parcebat pp̃lo de duab⁹ festiuitatib⁹ vltimis ꝓpter longitudinẽ vie ad locum cult⁹ diuini: vel alia causa rõnabili. vtruʒ aũt iste ascenderet semel in anno vel pluries nõ habet expsse ex textu: videt tñ magis ꝙ semel: eo ꝙ subdit p⁹ea: Sicq̃ faciebat p singulos ãnos cuʒ redeũte tp̃e in domo dei ascenderet. e Erãt aũt ibi duo filiȷ̃ heli ofni. sic debʒ scribi p i in fine. f Deditq̃ fenenne vxori sue ꝛc̃] i. nouas vestes ꝓ solẽnitate: ut dicũt aliq: melius tñ videt. s. ꝙ p hoc intelligãt ptes sacrificiȷ̃ faciebat. n. helchana hostiã pacificaʒ dño ꝓ gr̃aꝝ actione: de q̃ vna ps incendebatur sup altare. s. adeps: reliqua erat sacerdotis ut pectusculũ ꝛ arm⁹ dexter: relique carnes erant offerẽtis: ꝛ ð istis dabat ptes filiȷ̃s ꝛ filiab⁹ ꝛ vxorib⁹ q̃si qd sacrũ. g Anne aũt dedit ꝛc̃]. nõ. s. de datiõe: ʒ qꝛ nõ hebat libros de ãna qb⁹ ptes darent: iõ subdit: h Quia annã diligebat. ꝑpĩ qd magis tristabat ð sterilitate ipi⁹. In hebreo habet: Unã ptẽ pulchrã uel duplicẽ. cui⁹ rõ subdit: qꝛ ãnã diligebat: ꝛ in h⁹ volebat honorare eã. i Affligebat q̃ʒ eã emula ei⁹. i. fenẽna dicẽdo ei vba pũgitiua intantũ ut ei exprobraret sterilitatẽ. k Porro illa flebat. p̃ tristitia. l Et nõ capiebat cibũ. i. paꝝ de cibo capiebat: ꝛ qd modicũ ẽ q̃si nihil reputat: ut habet. iȷ̃. phycoꝝ. m Nũqd ñ ego melior ꝛc̃] qd exponũt hebrei de pueris fenenne. q. d. intãtũ diligo te ꝙ eẽ sũ melior tibi q̃ decẽ filie fenẽne mr̃i sue. h⁹ dixit ad ipi⁹ cõsolationẽ. Aliȷ̃ exponũt: q̃ decẽ filiȷ̃. i. q̃ si haberes deceʒ filios. Sed ista expositio nõ videt rõnabilis: qꝛ si haberet decẽ filios ñ ꝑpĩ h⁹ excluderet amor helchane ad ipaʒ vel minueret: ʒ magis includeret ꝛ augeret. n Surrexit aũt anna. Hic ꝯñter describit mod⁹ orãdi humilis ꝛ deuot⁹ cũ dĩ: n Surrexit aũt anna. ut iret ad locũ orõnis iuxta tabernaculũ. o Postq̃ comederat ꝛc̃. Ex q̊ pʒ qd supra dictũ est. s. ꝙ comederet aliqd lʒ modicum. p Heli sacerdote sedente sup sellam. i. sup sedem magnã ꝛ honorabilẽ: ut dicũt hebrei: ex hac sessione dicentes ꝙ illa die fuerat instit⁹ iudex sup populũ: ʒ hoc non vĩ vex: qꝛ. i. q̃rto ca. dĩ ꝙ ipe iudicauit isrl̃. xl. ãnis Itẽ ca. sequẽti dĩ ꝙ samuel adhuc iuuene existẽte heli erat senex valde Ex q̊ vĩ ꝙ p plures ãnos fuit iudex añ natiuitatẽ samuelis: q̊ ꝯcept⁹ fuit ꝛ nat⁹ codeʒ ãno q̊ mr̃ ei⁹ orauit ꝓ ipo hñdo: ut ꝯfitent hebrei ꝛ satis apparet ex sequẽtib⁹. nec vʒ motiuũ allegatũ qꝛ. i. iiȷ̃. ca. dicit: Heli sedebat sup sellã de q̃ cecidit ꝛ mortu⁹ ẽ: ut ibi dẽ dĩ: ex q̃ sessiõe nõ põt dici ꝙ illa die fuerit fact⁹ iudex: nec sĩlr ex ista q Et nouacla ꝛc̃. ñ ascẽdet sup caput ei⁹. ex h⁹ datur intelligi ꝙ deberet tenere rituʒ naçareoꝝ: sic deʒ fuit Iudic. xiiȷ̃. ð sansone. r Ut heli obseruarʒ os ei⁹. attẽdẽs si aliqd vbũ exp̃meret: ul a motu labioꝝ cessaret. s Estimauit ğ heli temulẽtã. i. plenã bono vino: ꝛ dĩ a themeto qd signat vinũ: ꝛ lentos qd ẽ plenũ. t Digẽ paulisp vinũ. q. d. vade pri⁹ ad dormiẽdũ: ꝛ postea venias ad orãdũ. v Neq̃q̃ inq̃t ꝛc̃]. s. sũ ebria: ut tu credis. x Nã mulier infelix ꝛc̃]. tũ ꝑpĩ defectũ ꝓlis: tũ ꝑpĩ vba fenenne me ꝓuocãtis. y Uinũq̃ ꝛ oẽ ꝛc̃]. qꝛ liq̃rẽ inebriatiuũ nõ biberat illa die: vl̃ si biberat accepat ita paꝝ ꝙ q̃si nihil eẽt reputãdũ. ʒ Ne reputes ꝛc̃]. i. sine iugo discipline. a De⁹ isrl̃ det tibi petitionẽ. In hebreo hẽt: Dabit tibi peticiõeʒ ꝛc̃. b Utinã inueniat ꝛc̃]. ut velis orare ꝓ me dñm. c Uultusq̃ illi⁹ ꝛc̃] qꝛ possessiões ire ꝛ tristicie que mutãt faciẽ in diuersos colores recesserunt ab ea ex cõsolatione exteriori vboꝝ heli: ꝛ ex interiori cõsolatione diuine gratie. d Reuersiq̃ sũt ꝛc̃]. ista est eadẽ ciuitas que supra nominata ẽ ramathaim. ramathaim. n. qd significat excelsa: plurale ẽ hui⁹ nomis ramatha: quod signat excelsũ: sic in latino eadẽ ciuitas aliqñ vocatur noie singulari: ꝛ aliquãdo nomine plurali: sic ciuitas ebroicensis aliqñ vocat ebroias: aliqñ ebroice. e Cognouit aũt helchana ꝛc̃]. s. postq̃ reuers⁹ fuit in domũ suã: qꝛ iudei eũtes in hierusalẽ cũ vxorib⁹ suis ad diẽ solennem: vel cã sacrificiȷ̃ seu orõnis vl̃ q̃ ad reditũ suuʒ in domos suas cõtinebãt ab vxorib⁹ suis: ꝛ ad h⁹ meli⁹ suadũ postea fuit ꝯstitutuʒ ꝙ qñ de eadem ciuitate ibãt hierl̃ʒ ꝑpĩ dictã causaʒ plures viri ꝛ plures mulieres: viri ibant in vna comitiua: ꝛ mulieres in alia: pueri aũt de quib⁹ non erat suspicio poterãt ire in ista comitiua vel in alia: ꝛ iõ cũ saluator noster iesus christ⁹. xiȷ̃. annoꝝ ascendisset in hierl̃m ad diẽ festũ: ꝛ ibi recedentib⁹ pãrentibus remãsissʒ: nõ cognouerũt parẽtes ei⁹: existimãtes illũ eẽ in comitatu: ut hetur Luce iȷ̃. qꝛ Joseph existimabat eũ eẽ in comitatu mulierũ: maria mater ei⁹ in comitatu viroꝝ. f Uocauitq̃ nomẽ ei⁹ samuel eo ꝙ postulasset eũ a dño. samuel eni interpretat postulat⁹ a deo. sequit: g Nõ vadam donec ablactet ifans. duplex ẽ ablactatio: vna ẽ abstractio a lacte mamille: ꝛ ista fit circa principiũ tertiȷ̃ anni vel circit. Alia ẽ ablactatio qñ abstrahit puer a lacte pueritie: qñ incipit vti aliȷ̃s cibis cõmunib⁹ ꝛ lacticiniȷ̃s non nutrit amplius: ꝛ hoc fit circa decimũ annũ vel circiter ꝛ de hac ablactatione loq̃tur hic scriptura: qꝛ ante decimũ annũ vel circit pueri nõ sũt apti ad faciendũ aliqd officiũ in tẽplo dñi ʒ extũc pñt aliqua pua officia facẽ ut accendere lampides vel huiusmodi: ꝛ sic paulatim assuefieri ad maiora. h Et maneat ibi iugiter. In hebreo habet vsq̃ ad seculũ. i. ad q̃nquagesimũ annũ: qꝛ vltra nõ debebãt leuite seruire i tẽplo: ut habet Nume. ix. vñ. i. viȷ̃. ca. dĩ ꝙ samuel fact⁹ iudex pp̃li ibat p singulos ãnos circuiens bethel ꝛ galgal ꝛ masphat: ꝛ iudicabat israelem in supradictis locis. i Precor ut impleat ꝛc̃]. q̃le aũt fuerit istud vbũ nõ exp̃mit hic scriptura ꝛ ꝑpĩ hoc dicũt aliqui hebrei ꝙ ante natiuitatẽ samuelis audita fuit vox de celis: ꝙ futur⁹ erat q̃dã iust⁹ nomine samuel: ꝑpĩ qd mulieres plures pariẽtes masculos illo tp̃e vocabãt eos nomine samuelis: quousq̃ p opa apparebat ꝙ de illis nõ intelligebat vox diuina: ꝛ ſm hoc sic intelligit vbũ helchane predictũ. i Precorq̃ ꝛc̃. i. p̃cor dominũ ut p bonã indolem istius pueri appareat ꝙ ille sit samuel de q̊ audita est vox a deo emissa: sed istud videt ficticiũ: tũ qꝛ de scriptura nõ hẽtur: tũ qꝛ anna nõ vocauit filiũ suũ samuelem ꝑpter aliq̃ vocẽ de celo auditã: sed qꝛ postulauerat eũ a domino: ut predictũ est ꝛ iõ aliṫ dĩ: ꝙ verbuʒ dñi hic accipit verbũ ipsi⁹ heli sacerdotis: q̊ ſm veritatẽ hebraicaʒ dixerat anne dep̃canti: Det tibi dñs petitionẽ tuã. ut supra dictũ ẽ: ꝛ hoc dixit instinctu spũssancti. anna võ petebat a dño filiũ: q̊ viueret ꝛ ministraret in templo dñi ut pʒ ex p̃dictis: ꝛ hoc p̃cabatur helchana a dño ipleri: qꝛ licet puer samuel eẽt nat⁹ no tñ erat in statu q̊ posset i tabernaculo ministrare. k In vitulis trib⁹ postea dĩ: Et imolauerũt vitulũ: ꝛ obtulerũt pueꝝ heli. Ex q̊ videt: ꝙ vnũ vituluʒ obtulerũt i sacrificiũ dñi: ꝛ alios duos obtulerũt heli sacerdoti: qꝛ pueꝝ dimittebãt in cura ipsi⁹: vñ s̃bdit: l Et ait ãna obsecro mi dñe. ꝛ s̃bintelligit ꝙ iste puer sit discipul⁹ ꝛ minister tu⁹. Cetera patent in lr̃a. Capitulũ. II.

nomẽ vni anna: ꝛ nomẽ secunde fenenna. Fueruntq̃ fenẽne filiȷ̃: ãne aũt nõ erãt liberi. Et ascẽdebat vir ille de ciuitate sua statutis diebus]ut adoraret ꝛ sacrificaret dño exercituũ i sylo. Erãnt aũt ibi duo filiȷ̃ heli ofni ꝛ phinees sacerdotes dñi. Uenit ergo dies ꝛ immolauit helchana: deditq̃ fenẽne vxori sue ꝛ cũctis filiȷ̃s ei⁹ ꝛ filiab⁹ ptes.]Anne aũt dedit ptẽ vnaʒ tristis:]qꝛ annã diligebat. Dñs aũt ꝯcluserat vuluã ei⁹. Affligebat quoq̃ eã emula ei⁹: et vehement angebat: intãtũ ut exprobraret ꝙ dñs conclusisset vuluã ei⁹. Sicq̃ faciebat p singulos ãnos cũ redeũte tp̃e ascẽderẽt ad tẽplũ dñi: ꝛ sic ꝓuocabãt eã. Porro illa flebat: ẽt nõ capiebat cibũ. Dixit ergo ei helchana vir su⁹: anna cur fles: ꝛ q̃re nõ comedis: et q̃obrem affligit cor tuũ? Nũquid nõ ego melior tibi suʒ q̃ decẽ filiȷ̃?]Surrexit aũt ãna pòstq̃ comedrat ꝛ biberat in sylo. Et heli sacerdote sedẽte sup sellã añ postes dom⁹ dñi cũ esset anna amara aĩo: orauit ad dñm flens largit: ꝛ votum vouit dicẽs: Dñe exercituũ si respiciẽs videris afflictiõẽ famule tue: ꝛ recordat⁹ mei fueris: nec oblit⁹ ancille tue dederisq̃ serue tue sexũ virilem: dabo eũ dño oĩbus dieb⁹ vite ei⁹: ẽt nouacula nõ ascẽdet sup caput eius] Factũ ẽ aũt cũ illa mltiplicaret p̃ces corã dño: ut heli obseruaret os ei⁹. Porro ãna loquebat in corde suo tm̃q̃ labia ei⁹ mouebãt: et vox penit⁹ ñ audiebat. Estimauit ergo eã heli temulẽtam dixitq̃ ei: Usq̃quo ebria eris: Digere paulisp vinũ quoq̃ mades. Rñdẽs ãna: neq̃q̃ inquit dñe mi.] Naʒ mulier infelix nimis ego sũ:]uinũq̃ ꝛ oẽ qd inebriare põt ñ bibi:]sed effudi aĩam meã in cõspectu dñi. Nẽ reputes ãcillã tuã q̃si vnã de filiab⁹ belial:]qꝛ ex multitudine doloris ꝛ meroris mei locuta sũ vsq̃ in pñs. Tũc heli ait ei: Uade i pace: ẽt de⁹ isrl̃ det tibi petitionẽ tuã quaʒ rogasti eũ. At illa dixit: Utinãʒ inueniat ancilla tua gratiam i oculis tuis.]Et abiȷ̃t mulier in viã suaʒ: ꝛ comedit vũltusq̃ illius nõ sunt amplius in diuersa mutati.]

Et surrexerũt mane: ꝛ adorauerũt corã dño: reũersiq̃ sũt: ꝛ venerũt in domũ suã ramatha.]Cognouit autẽ helchana anna vxorẽ suã] ꝛ recordat⁹ ẽ ei dñs. Et factum ẽ post circulũ dieruʒ ꝯcepit anna ꝛ pepit filium vocauitq̃ nomen ei⁹ samuel: eo ꝙ a dño postulasset eũ. Ascẽdit aũt vir eius helchana ꝛ oĩs dom⁹ ei⁹ ut immolaret dño hostiã solennem ꝛ votũ suũ: ꝛ ãna non ascẽdit. Dixit. n. viro suo: Nõn vadã donec ablectet infans: ꝛ ducã eũ ut appareat añ ꝯspectuʒ dñi: ꝛ maneat ibi iugit. Et ait ei helchana vir su⁹: Fac qd bonũ tibi vidẽt: ꝛ mane donec ablactes eũ: p̃corq̃ ut impleat dñs vbũ suũ.] Mãsit ergo mulier ꝛ lactauit filiuʒ suũ: dõnec amoueret euʒ a lacte. Et adduxit eũ secum postq̃ ablactauerat i vitulis trib⁹: ꝛ trib⁹ modiȷ̃s farine: ꝛ amphora vini: ꝛ adduxit eũ ad domũ dñi i sylo. Puer aũt adhuc erat infantulus. Et imolauerunt vitulũ ꝛ obtulerũt pueruʒ heli. Et ãit anna: Obsecro mi dñe: viuit aĩa tua. Ego sũ illa mulier q̃ steti coram te hic: orãs dñm ꝓ puero isto. Oraui: ꝛ ðdit mihi domin⁹ petitionẽ meã quam postulaui eum. Iccirco ꝛ ego cõmodaui eũ dño: cũctis diebus quibus fuerit accõmodatus dño. Et adorauerũt ibi dñm. Ca. II.

Et orauit anna ꝛ ait: Exũltauit cor meũ i dño:] ẽt exultatũ est cornu meũ in deo meo. Dilãtatũ ẽ os meũ sũp inimicos meos: qꝛ letata suʒ in salutari

Et orauit anna. Hic pñt ponit gr̃aꝝ actio ꝓ bñficio recepto: ꝛ hoc fit i cãtico ãne. In q̊ p̃mo gr̃aꝝ actio redditꝛ ꝛ anna ꝯ supbiã ꝛ ingratitudinem inuehit: ibi Nolite multiplicare loq̃ s̃blimia. ʒ⁹ dei magnificatio s̃bdit ibi Dñi. n. sũt cardines. Circa p̃mũ dĩ: a Et orauit ãna qꝛ gr̃aꝝ actio ẽ q̃dã spẽs orõnis: ut hẽt p̃mo ad timotheuʒ iȷ̃: vbi dĩ sic: Obsecro igit p⁹ oĩuʒ fieri obsecratiões: orõnes postulatiões: gr̃aꝝ actiões ꝛc̃. b Exultauit ꝛc̃.]gaudiũ ꝓp̃e loquẽdo ẽ delectatio appetit⁹ itellectiui ab intra i bono adepto vl̃ pñti. Sʒ qñ resultat i signis exteriorib⁹ tũc dĩ exultatio: ꝛ dĩ q̃si extra saltatio. totalĩt aũt gaudebat ãna ð bñficio sibi collato a deo: ſʒ illð Psal. Cor meũ ꝛ caro mea exultauerũt i deũ viuũ. c Et exultatũ ẽ cornu meũ. Cornu in sacra sc̃ptura accipit ꝓ motu cordis tẽdẽtis ad aliqd arduũ: ꝛ si careat regula rõnis ꝛ legis dine dĩ cornu supbie Si aũt dictis regulis mẽsuret: dĩ cornu magnanimitatis vel magnificentie: qd est qñ anim⁹ ex beneficio a deo collato in pñti p spem tẽdit ad mai⁹ bñficiũ ex dei liberalitate ꝯsequẽdũ. sic aũt mouebat ãna in augmẽtũ gr̃e ꝯsequendũ a deo in vita pñti: ꝛ ꝯplemẽtũ glĩe i futo d Dilatũ ẽ os meũ ad deũ. apte ꝛ magnifice laudãdũ ð collato mihi filio: ꝛ qꝛ fenẽna ꝛ liberi ei⁹ ð h⁹ torq̃bãt: iõ s̃bdit: e Sup inimicos

Universidad de Deusto Biblioteca

meos.odiebat.n.eoꝝ maliciā:ſed diligebat naturā ſm charitatis formā. f Nō ē ſcūs ut ē dñs.q2 ipſe ē ſanct⁹ p eſſentiā:alij aūt p pticipationē:ꝛ hoc mō exponit qd ſubdit: Et nō eſt fortis ꝛc̄. g Nolite. Hic ꝯnter anna inuehit ꝯ ingratam ſupbiam: q2 fenēna de ꝓle ſibi a deo data ſuperbierat:de quo tamen deberet eē humilior ꝛ deo gratior: et hoc eſt qd dr: g Nolite multiplicare loqui ſublimia .i. ſupba et alioꝝ ꝯtēptiua: q̄lia erāt vba fenēne ꝯtra annā: ut pꝫ ex pdictis ca.j. h Recedant vetera.i.mala verba iam q̄ſi ex longa conſuetudine inueterata i Quia de⁹ ſciētiarum ꝛc̄.] q.d. nihil latet eū:ſed oia certitudinalit retinet ad iudicandū etiaꝫ ſecreta cordiū:iō ſubditur: Et ipi pparant cogitationes. k Arc⁹ fortiū ſupat⁹ ē. arcuꝫ fortiū vocat linguaꝫ fenēne ꝛ pueroꝝ eius ex q̄ ꝓcedebāt verba pūgatiua quaſi ſagitte. l Et infirmi ꝛc̄]. loquit ꝓ ſe et ſibi ſilibus:natura.n.in ea erat infirma ꝛ impotes ad ꝓliſicandū:ſed roborata eſt ad hoc ex dono dei. m Repleti ꝛc̄]. loquit metaphorice:q2 pus ſaciati ſi poſtea incurrunt famē ꝛ defectum cibi plus cruciant:ſic fuit de fenēna q̄ fuit prius liberis plena:ꝛ poſtea mortui ſunt. n Et famelici ꝛc̄].q2 anna prius famelica ꝛ deſiderās de ꝓle habēda:habuit prolem ad ſufficientiam:iō ſubdit: o Donec ſterilis ꝛc̄].hebrei dicūt hic:Donec ſterilis pepit ſeptē.Sed hoc videt eē ꝯ illud qd poſtea dr eodē ca.ꝙ anna concepit ꝛ pepit tres filios ꝛ duas filias:ꝛ iō dicūt aliqui hebrei ꝙ duo filij ſamuelis cōputant hic int liberos anne:q2 de ipſa exiuerūt mediāte ſamuele:ꝛ ſic dr peperiſſe ſeptē. Alij vo hebrei dicūt ꝙ qñ anna pariebat vnū pueꝝ: fenēna ſepeliebat duos de ſuis:ꝛ iō nato q̄rto ipſius anne puero:octo liberi fenēne fuerūt mortui:ꝛ ſic nō remāſerūt ſibi niſi duo pueri:q2 ſm ipſos decē habuit:ut dictū ē ſupra.j.ca.Igit qñ vidit ꝙ anna q̄ntū cōcepat:ꝛ appropinquabat partui:timuit de morte duoꝝ liberoꝝ qui ſibi remāſerāt: ꝓpter qd humiliauit ſe coram anna:ꝛ inſtant petijt ut oraret ꝓ vita pueroꝝ ſibi remanentiū:qd ꝛ factū ē:ꝛ ideo illi duo pueri licꝫ eēnt ipi⁹ fenēne:tñ decetero vocati ſūt pueri anne: eo ꝙ ei⁹ oronib⁹ vita eis erat conceſſa.Iſte aūt expoſitiones nō hñt de textu ſed ponūtur ab hebreis ad verificādū hoc dictū pepit ſeptē Et iō meli⁹ vr dicēdū ꝙ trāſlatio nr̄a ſit melior in qua dr: Pepit plurimos. Ad cui⁹ intellectū ſciendū:ꝙ dictio hebraica que ponit hic.ſ. Sybea equoca ē ad deſignandū ſeptem ꝛ hāc ſignificationē ſequūt hic hebrei moderni:ut pdictuꝫ eſt ꝛ ad ſignandū ſacietatē: ꝛ hāc ſignificationē ſecutus eſt trāſlator noſter:ꝛ forſitan illo tpe hebrei illā ſequebantur ſm hoc igit anna pepit ſacietatem.i. habuerat pueros ad ſufficientiā:quā ſufficientiā expſſit trāſlator dicēdo:plimos qd ꝯuenienti⁹ fuit dicere ꝙ ſi dixiſſet ſacietatem vel ſatis:ſꝫ enī ꝙ dicit hieronym⁹ in epiſtola ad pāmachiū d optimo genere interptandi:Melior interptatio nō ſemp ē trāſferēdo vbū ex vbo:ſed aliqñ melius ē trāſferre ſenſum ex ſenſu

tuo.] Nōn ē ſcūs ut ē dñs neqꝫ.n.ē ali⁹ ex te: ꝛ nō eſt fortis ſicut de⁹ noſter. Nolite multiplicare loqui ſublimia:gloriātes. Recedāt vetera de ore vr̄o:q̄ de⁹ ſciētiaꝝ dñs ē:] ꝛ ipſi pparant cogitatiōes. Arcūs fortiuꝫ ſupat⁹ ē:ēt ifirmi accicti ſūt robore.] Repleti ꝓus ꝓ panib⁹ ſe locauerūt:] ēt famelici ſaturati ſūt.] Dōnec ſterilis pepit plimos] ēt q̄ mltos hēbat filios infirmata ē.] Dñs mortificat ēt viuificat:dēducit ad inferoſ ēt reducit. Dñs pauperez facit ꝛ ditat: hūiliat ꝛ ſubleuat. Suſcitat de puluē egenuꝫ ꝛ de ſtercore eleuat pauperem:ut ſedeat cū ꝓncipibus ꝛ ſoliuꝫ glie teneat. Dōmini.n.ſūt cardines terre:] et poſuit ſup eos orbeꝫ. Pēdes ſcōꝝ ſuoꝝ ſeruabit]ēt impij in tenebris ꝯticeſcēt: qūia nō i fortitudie ſua roborabit vir.] Dñꝫ formidabūt aduerſarij ei⁹ : ꝛ ſuper ipos in celis tonabit. Dñs iūdicabit fines terre:]ēt dabit imperiū regi ſuo:ēt ſublimabit cornu xp̄i ſui. Et abijt helchana i ramatha

ut eadē vitas diuerſis ꝓpetatib⁹ ideomatū applicetur. p Et que multos habebat ꝛc̄]. q2 ſicut anna multiplicabat in ꝓle ita fenēna diminuebat:ſm ꝙ dicunt expoſitores hebrei ꝛ catholici. q Dñs mortificat.pueros fenēne. r Et viuificat.pueros anne. s Deducit ad inferos.In hebreo hēt: Ad foſſā.i.ſepulchꝝ t Et reducit.q2 aliqñ ꝯtingit ꝙ aliqui de quoꝝ ſepultura iā tractatur ad vitā reſeruant:ſicut de Ezechia habet. iiij. reg.ꝓ humiliatione ſua corā dño v Dñs paupeꝫ facit ꝛc̄. quia de diuitijs ꝛ honoribus frequent deijcit aliqs ꝓpt coꝝ ſupbiā:ꝛ aliquoſ pauperes ꝛ abiectos eleuat ad diuitias ꝛ honores ꝓpter coꝝ humilitatē:ꝓ hoc innuit Anna ꝙ ſic factū ē a dño de ipa et fenēna. x Dñi.n.ſūt ꝛc̄]. Hic cōſequēt ponit dei magnificatio:ꝛ pmo quātū ad potentiā:ꝛ hoc in actu creationis cū dr:Dñi.n.ſūt cardines ꝛc̄:ſecūdo q̄tū ad ſapientiā in actu gubernatiōis:cū dr: y Pedes ſcōꝝ ꝛc̄] dirigēdo eos in via moꝝ:ꝫ q̄tū ad ei⁹ iuſticiā in actu debite punitionis cū dr: z Et impij in tenebris cōticeſcēt.ſ.in tenebris culpe:ꝛ poſtea in tenebris gehēne. a Quia nō i fortitudine ꝛc̄.].q2 ꝓ potentiā ſecularē nullus poterit manū dei euadere. b Dñs iudicabit ꝛc̄].in iudicio extremo. c Et dabit imperiū regi ſuo i.chriſti chriſto cui pat dedit iudiciū:ut dicit Ioh.v.ca ꝛ q2 iudicabit in forma humanitatis in qua fuit coraꝫ pilato iudicat⁹:iō ſequit: d Et ſblimabit cornu xp̄i ſui.i.vncti ſui. Chriſt⁹.n.in humanitate fuit vnctus plenitudine grē:lꝫ aūt chriſt⁹ appareat in iudicio in forma humanitatis:tñ nō erat infirmitati ſubiecta : ſicut fuit corā pilato.Sed apparebit in forma glorioſa oi creature etiā ſupmis angelis plata:iō bñ dr: d Et ſblimabit cornu.i.ptātem chriſti ſui.tūc.n. ptās chriſti ſublimabit qñ oia ei pfecte ſubijcient:qd nō ē adhuc impletum:ſm ꝙ dicit paul⁹ apl's Hebre .ij. Nūc aūt necdum videmus oia eē ſubiecta ei. Ad cui⁹ intellectū ꝯſiderandū ꝙ in chriſto ē duplex natura.ſ.dīna ꝛ hūana: ſcdm dīnā nām oia plene ſūt ei ſubiecta:nec ptās ei⁹ deprimi pōt aut ſublimari cū ſit infinita:ſm vo naturā hūanaꝫ ſblimata ē ptās chriſti:ꝛ adhuc ſublimabit.lꝫ.n.ab inſtanti illius ſancte vnionis nāe dine ꝛ hūane in ſuppoſito vbi oia plene ſubiecta fuerint hūanitati chriſti auctoritatiue:nō tñ executiue.primū pꝫ: q2 q̄to aliq̄ ſunt deitati ꝓpinq̄ora:tanto alia ſūt ei magis ſubiecta : ſic patet de elemētari regione q̄ tota ſubiecta ē latiōi aſtrorū:ut ois vt⁹ ei⁹ inde gubernet:ut dr p⁹ methaurorum. Corpa vo celeſtia ſubiecta ſūt angelis ſiue intelligētijs mouētib⁹ ea:ꝛ iteꝝ angeli iferioris hierarchie ꝛ medie hierarchie angelis hierarchie ſupioris.nā aūt hūana i chriſto ab inſtāti vniōis pdicte ꝓpinquior fuit deitati

omnib⁹ angelis:q2 vnita ē ei i eē hypoſtatico. Angeli.n. ꝗtūcūqꝫ ſupmi nō ſūt ei ſic vniti: q2 nuſꝙ angelos apprehendit:ut dr ad hebreos.ij.ſꝫ tm̄ ꝓ opationē.ſ.per apertā viſionē ꝛ fruitionē pfectā:ꝛ iō ab inſtanti vniōis pdicte oia ſūt ſubiecta chriſto hoi auctoritatiue. Secūdū ſilr patet:q2 ante reſurrectionē nā hūana in chriſto fuit paſſibilis ꝛ ſubiecta penalitatib⁹ad cōplendū myſteriū nr̄e redēptionis:ꝛ ſic nō fuerūt ei oia ſbiecta executiue. Sed qñ reſurrexit ad vitā imortalē: natura illa fuit plene glorioſa in aia ꝛ corpe:ꝛ ꝓ ꝯñs ptās ei⁹ tunc fuit ſublimata: ꝓpt qd tūc dixit apoſtolis Math. vltimo: Data ē mihi ꝛc̄.ꝛ adhuc ſublimabit i futuro iudicio qñ ſententia eius quā ꝓferet in natura hūana:ut pdictum eſt:perfecte implebit in oibus : tam electis ꝙ in dānatis:ꝛ ſm hoc dicit h:Et ſblimabit cornu xp̄i ſui.

Sciendū aūt ꝙ Jonathan fili⁹ oziel i trāſlatiōe chaldaica alit exponit cāticū āne pdictū cui⁹ ſenſuꝫ accipiā ꝓut potero:addēdo etiā aliq̄ ad maiorē intellectū.dicit igitur ꝙ anna ꝓ ſpm̄ ꝓpheticum cognouit ſtatū iudeorū futuꝝ tpe filij ſui ſamuelis:ꝛ tēporib⁹ ſequētib⁹:ꝛ ſꝫ hoc ꝓphetiā ſuā ꝓtulit ꝓ mod orōnis ꝛ dīne laudis:ſic ꝛ pſalmi ſūt quedā ꝓphetie ꝓlate ꝓ modū laudis dīne Dic igit ꝙ āna ſpū ꝓphetico ꝯgnouit filiū ſuū ſamuelē futuꝝ ꝓphetā magnū i iſrl : ꝛ factuꝝ ſigna ꝛ mirabilia:ſicut pꝫ pmo reg.vij.ꝙ ipſo offerēte ſacrificiū pro filijs iſrl:domin⁹ intonuit fragore magno : ꝛ exterruit philiſteos ꝛ debellauit:ꝛ pmo reg.xij.ſamuele rogante deū:dñs dedit voces ꝛ pluuiaſ ꝯ ſolitū curſū nature:ut ꝓ hoc pplus iſrl petēdo regē cognoſceret ſe peccaſſe : ut habet pmo regū xij. Cognouit etiam ꝙ tpe filij ſui filij iſrl de ſeruitute philiſtinoꝝ eēnt liberādi ſaltē in pte ꝛ ſm hoc dixt: Exultauit cor meū in dño ꝓpter predicta Secūdo coḡuit in ſpiritu ꝓphetico ꝙ fili⁹ filij ſamuelis ſ.heman cū xiiij.filijs ſuis futuri erant cātores diuinaꝝ laudū in tēplo dñi : ut habet pmo palip.xxv. ꝛ ꝓpter hoc dixit: Et exaltatū ē cornu meū .i. glia mea in deo meo. Tertio vidit anna ꝓ ſpm̄ ꝓphetie:ꝙ philiſtei propter captionē arce ꝛ deductionē in terrā ſuā ꝑcutiendi erāt a dño:intm̄ ꝙ cōpelleret eā remittere ſup plauſtrū nouū cū emēda ꝓ pcti ſui recognitione: ponēda in capſella iuxta arcā mures aureos ꝛ anos aureos : ut habet.j.reg.vj.ꝛ ꝓpter hoc dicit: Dilatatū eſt os meū. ad narrandū vindictaꝫ dñi Sup inimicos meos.i.philſteos:qui erāt inimici ppli iſrl. Quia letata ſū in ſalutari tuo.in hoc ꝙ coges hoſtes remittere arcā mō predicto Quarto vidit āna ꝙ ſennacherib dictur⁹ foret blaſphemias ꝯ dñm:ꝛ ꝙ niteret deſtruere ciuitatē hieruſalem ꝛ tēplū:ſed angelo dñi ꝑcuteret eius exercit⁹ vſqꝫ ad centum.lxxxv.milia viroꝝ:ꝛ ſic cōpelleret fugere in terrā ſuā verecūde :ut habet. iiij.reg.xix.ꝛ ꝓ hoc dixit anna Nō ē ſcūſ ut ē dñſ.q2 ipſe ē ſcūs ſanctoꝝ:ut habet dañ. ix. Neqꝫ.n.ē ali⁹ extra te.ſ.ver⁹ de⁹ . q2 alij dicūt dij erronee:ſicut iupit ꝛ ſaturn⁹ ꝛ cōſimiles:vel pticipatiue : ut iudices ꝛ viri ſancti. Et nō ē fortis ſicut de⁹ noſter.q2 in momēto ꝛ ꝓ vnicū angelū cōteret ipſi⁹ ſennacherib exercitū. Quinto vidit futuꝝ eſſe ꝙ nabuchodonoſor rex babylonis deſtrueret ciuitatē ꝛ tēplū ꝛ pplm iſrael captiuaret:ut habet.iiij.reg.vltimo: ꝛ de hoc multum gloriaret: ꝓpt qd dixit: Nolite mulitiplicare loqui ſublimia gloriantes.de ciuitatis deſtructione ꝛ ppli iſrl captiuatione. Recedāt vetera de ore vr̄o.i.verba ſupba q̄ dicunt vetera:q2 initiū ois pcti ē ſupbia:ut habet Eccl. x. Quia de⁹ ſcientiaꝝ dñs ē.q.d.ipſe ſcit tpa futura determinata in quib⁹ adducet ſup vos vindictā propter peccata:vñ ꝛ poſtea nabuchodonoſor in furiā vſus eſt ut habet dañ.iiij. Et balthaſar ei⁹ abnepos ſꝫ ioſephū occiſus ē:ſm vo alios hebreos balthaſar fuit ei⁹ nepos:cui cōcordat dictū hiere.xxvij. Ego dedi oēs terras iſtas i manu nabuchodonoſor ꝛ ſeruiēt ei oēs gētes ꝛ filio ei⁹ ꝛ filio filij eius:nec plureſ expmūt:ꝛ babylon deſtructa fuit ꝓ cyrū ꝛ dariū:ut habet dañ.v. Et ipſi ꝓparant cogitationes. quia hō videt ea q̄ patēt oculis:de⁹ aūt intuet cor.ut habet.j. regū xvj. Sexto vidit ꝙ greci afflicturi eēnt filios iſrl tpe antiochi illuſtris qui coegit filios iſrael tranſire ad gentilem ritū:ꝛ in templo dñi poſuit abominandū idolū : ut habet primo mach.j. Et ꝙ ꝓ mathatiā ꝛ filios ei⁹ greci forēt debellandi:ꝛ mūdādū templū dñi:ut habet pmo mach.iiij.ꝛ ꝓpter hoc dixit anna: Arc⁹ fortiū ſupat⁹ ē.i.vt⁹ grecoꝝ ē debellata. Et infirmi accincti ſūt robore.i.machabei q̄ reſpectu grecoꝝ videbant nulli⁹ momēti:ꝛ tñ pluries eos ſupauerūt:ꝛ de terra iſrael eiecerūt:ut pꝫ in ꝓceſſu libri mach. Septimo vidit in ſpiritu tribulationē futurā iudeis tpe aman agagite:ꝛ filios iſrl liberādos ab illa ꝓ mardocheum ꝛ heſter:ut habet in ꝓceſſu libri heſter: ꝛ q̄tū ad hoc dixit anna: Repleti alias ſaturati ꝓus.i.aman ꝛ filij ei⁹ pleni diuitijs ꝛ delicijs tpalib⁹ Pro panib⁹ ſe locauerūt. q2 ꝓ ſuā da ꝛ ſuſtentāda vita ſua libent ſuppoſuiſſent ſe ſuituti heſter ꝛ mardochei:vñ heſter.vij. dr ꝙ aman rogauit heſter reginā ꝓ anima ſua. Et famelici ſaturati ſūt.i.iudei q̄ tunc erant paupeſ ꝛ abiecti:ꝓ heſter ꝛ mardocheū fuerūt eleuati ꝓ totū imperiū aſſueri. Donec ſterilis pepit plimoſ.i.hieruſalem ſiue iudea q̄ ſm hebreos mō dr ſterilis: eo ꝙ iudei q̄ ſūt eius filij inde ſūt eiecti:ꝛ ꝓ orbē diſpſi:pariet tñ plimoſ ut dicūt:q2 in aduentu meſſie quē expectāt:dicūt hieruſalē ꝛ iudeā debere repleri filijs iſrl:ibidem de diuerſis mundi ptib⁹ cōgregandis:ꝛ dicūt ꝙ tūc oēs alie natiōes ſubijcient eis. Et que multos habebat filios infirmata ē.i.roma ſiue romanū imperiū:qd vaſtauit iudeā ꝛ diſpſit iudeos: tunc debilitabit ꝛ ad nihilū deducet. Sꝫ illud qd hic dr de ꝑturitione ſterilis ſm vitatē intelligit de eccleſia: q̄ pmo videbat ſterilis ꝓpter paucitatē fideliū. Sꝫ pepit plurimos in ꝯuerſiōe multitudinis gētiū ad fidē:ꝛ ſic exponit apl's ad gal.iiij. ca. Letare ſterilis ꝛc̄. Et q̄ multos habebat filios infirmata ē.i.ſynagoga:ut pꝫ ꝓ orbem vniuerſū. Dñs mortificat. hic ꝯnter oſtendit ſecūdū dictū ionathan filij oziel vñ pdicta ꝯtigāt .ſ.ex vtute diuina q̄ pōt mortificare viuentes: ꝛ viuificare mortuos.i.potētes h⁹ ſeculi deducere ad nihilū:ꝛ abiectos ꝛ impotētes q̄ q̄ſi mortui ꝛ deſcēdētes ad inferos cōputant reducē ad ꝓſpeꝝ ꝛ potētē ſtatū:ꝛ eodē mō exponit qd ſubditur: Dñs pauperē facit ꝛ ditat: humiliat ꝛ ſublimat. q̄a ſm ipm pplm iudaicū quē depaupauit ꝛ humiliauit ꝓ romanos ditabit ꝛ ſublimabit ꝓ regē meſſiā:ꝛ ſic eleuabit eū de ſtercore vilificationis ad ſedē glorie ꝛ exaltationis tpal Dñi.n.ſūt cardines terre. In hebreo habet: Fortes terre. Et poſuit ſup eos orbē.q2 terra tenet infimū locū ſicut i domo fundamentū. Pedeſ ſcōꝝ ſuoꝝ ſuabit.ne ruāt in culpā:ꝛ inde in gehēnā. Et impij in tenebris ꝯticeſcēt.ſ.in tenebris gehēne. Quia nō in fortitudine ſua roborabit vir.q2 nō pōt ꝓpa vtute ſubſiſtere:niſi dīna vtute ſuſtentet. Dñm formidabūt aduerſarij ei⁹.i.oēs gētiles q̄s vocat oēs extra ſectaꝫ iudaicā exñtes:ꝛ iō vocat aduerſarios dei:ꝛ in aduētu meſſie deterreri ꝛ ſubiugari:iō ſubdit: Dñs iudicabit fines terre.reddēs penā ꝓ peccatis ꝑpetratis. Et dabit imperiū regi ſuo.i.meſſie futuro ſm ipſos. Et ſublimabit cornu.i. ptātē: Chriſti ſui.i.meſſie:qd idē ſignat.meſſias.n.hebraice: ꝛ chriſtus grece:ꝛ vnct⁹ latine idē ſignificāt. Reges .n. ꝓ vnctionē inſtituebant:ꝛ iudei expectāt meſſiam futuꝝ regem ꝛ dñari tpalit ſup totū mūdū. Ex pdictis pꝫ ꝙ expectāt pdictū meſſiaꝫ circa ceſſionē romani impij: ꝛ ſm veritatem ille q̄ tūc veniet in maxia ptāte tpali erit antichriſtus : ſm ꝙ dicit aplus.ij.ad theſſal.ij.ca.vbi ſignū pcedēs aduentū antichriſti dixit eē ceſſationē romani impij dicens: Qm

Universidad de Deusto Biblioteca

nisi venerit discessio pmū.i.discessio a subiectione romani imperij: fm q exponūt doctores: ⁊ reuelat⁹ fuerit hō pcti fili⁹ pditionis.i.antichrist⁹ ⁊c. e Puer aūt erat minister. Ex hoc pꝫ qđ supra dictū ē.s.q helchana pater samuelis fuit de tribu leui: alit fili⁹ ei⁹ nō posset ministrare in tēplo dñi
f ¶ Porro filij heli. Hic dñr describit malicia filiorꝫ heli ⁊ samuel' q fuit occasio terminādi regimen iudicum ⁊ inchoandi regimen regū. Prio igit describit malicia filiorꝫ heli: 2° filiorū samuelis ca.viij. Pria in duas: q2 pᵒ describit filiorꝫ heli trāsgressio: 2° trāsgressiōis punitio: ibi Venit āt vir dei. Circa pmū describēdo filiorꝫ heli maliciā scriptura sil' exprimit samuelis iusticiā: ut opposita iuxta se posita magis elucescāt. Primo ḡ exprimit malicia filiorꝫ heli: cū dicitur f Porro filij heli filij belial.i.absq iugo legis diuine: iō subdit: g ¶ Nescientes dñm ⁊c. veniebat puer sacerdotis de mandato filiorꝫ heli: q erāt sacerdotes sub pre suo. h Et hēbat fuscinulam tridentē.i.instrumētū ad extrahendū carnes hñs tres dētes i ¶ Etiā anq adolerent adipē.s. filij heli qa ad eorꝫ officiū ptinebat cremare adipes sacrificiorꝫ sup altare holocaustorꝫ. k Da mihi carnē ⁊c]. In hebreo habet Da mihi carnē ad assandū sacerdoti. ppt hoc.n.volebāt accipere carnē crudā: ut coquerent ⁊ pararent ad eorꝫ volūtatē ꝯ dei legē. l ¶ Incendat pmū iuxta ⁊c].illud.n.de sacrificijs debebat dño: ⁊ iō primū debebat sibi offerri. m Erat ḡ pctm puerorꝫ ⁊c] dicunt aūt pueri morib⁹: nō etate quia iā erāt hoies pfecti n ¶ Quia retrahebāt hoies ⁊c].ppt qđ pctm eorꝫ erat ꝯ dei: ⁊ redūdabat in totū pplꝫ. Consequent iuxta istorꝫ maliciā describit inocentia samuelis: cū dr: o Samuel aūt ministrabat ⁊c].nō in officio sacerdotali: sꝫ in misterio sibi cōpetēti. p ¶ Puer accinct⁹.i.pmpt⁹ ⁊ parat⁹. q Ephot lineo. nō ē tale vestimētū sicut ephot sūmi sacerdotis: quod alio noie dr suphumerale: de quo habet Exo.xxviij. sꝫ erat quedā vestis linea q vtebant leuite in suis officijs ministrando. r ¶ Et tunicā paruā. In hebreo hēt: Et pallium puū Cetera patēt vsq ibi: s Et magnificat⁹ ē puer ⁊c]. Ex q patet sue bonitatis augmentū. t ¶ Heli aūt erat senex. Hic reuertit scriptura ad scribendū maliciaꝫ filiorꝫ heli: q2 patri arguēti nō acquieuerūt: sꝫ obstinati in malicia remāserūt: ⁊ hoc ē qđ dr: v Et audiuit oia q faciebāt ⁊c].retrahentes eū a sacrificijs dñi pter predicta. x ¶ Et quō dormiebāt cū mulierib⁹. iste erāt mulieres q veniebāt ut purificarent p⁹ ptū ut pcipit leuit.xij ⁊ filij heli solicitabāt eas ⁊ aliqs ōcipiebāt. y Et dixit eis q̄re facitis ⁊c. rephendit eos nimis molliter ppt qđ dicit hieronym⁹ sup locū istū: Heli p iniqtate filiorꝫ suorum dānat⁹ ē: corripuit quidē eos: sꝫ lenitate pris nō auctoritate pontificis: ⁊ q2 eos tenebat corripe: iō nō solū p iniqtate filiorꝫ: sed etiā pro sua fuit punit⁹. z ¶ Ut trāsgredi faciatis ⁊c]. q2 sicut dictū ē p malicia eorꝫ ppls retrahebat a sacrificijs debitis: ⁊ a debita reuerētia erga deum. a Si peccauerit vir i virꝫ placari ⁊c].p oiones ⁊ sacrificia. b ¶ Si aūt i deū peccauerit ⁊c].q.d. ñ remittet sibi p talia: nō q2 tale pctm sit simplr irremissibile: sꝫ q2 ē difficili ē remissibile: ⁊ p tlēꝫ mod dic saluator Math.xij. Qui autē dixerit vbū ꝯtra spm̄scm̄: ñ remittet ei in hᵒ seculo neq in futuro. c Et nō audierūt ⁊c]. Ex q pꝫ eorꝫ obstinatio. d ¶ Quia voluit eos de⁹ occidē. ꝯriū aut videt dici Ezech.xxxiij. Nolo mortē peccatoris ⁊c. Dicēdū q de⁹ nō vult mortē peccatoris p se: sꝫ p se vlt iusticiā suā: sic ⁊ bonitatē ad quā sequit punitio pctōrꝫ q aliqñ fit p mortē corpalē: ⁊ aliqñ cū hoc p mortē gehēne. e Puer aūt samuel. Hic ꝯuertit scriptura ad describendū samuelis iusticiā iuxta filiorꝫ heli maliciam rōne supradicta: cū dr: f ¶ Proficiebat atq crescebat etate.s.⁊ vtute. g Et placebat ⁊c].sic dr de scō Sebastiano: necē erat ut quē de⁹ tāta pfuderat grā ab oibus amaret. h ¶ Venit aūt vir dei. Hic ꝯñr describit malicie filiorꝫ heli punitio: ⁊ pmo describit hᵒ punitiōis denūciatio: secūdo executio ca.iiij. Prima in duas q2 pᵒ denūciat p nūciū extraneū: 2° p discipulū subiectū.iij.ca.

in domū suā. Puer autē erat minister in ꝯspectu domini an faciē heli sacerdotis. Porro filij heli: filij belial nescietes dñm neq officiū sacerdotū ad pplm: sꝫ qcūq imolasset victimam veiebat puer sacerdotis dū coquerent carnes: ⁊ hēbat fuscinulā tridētē in manu sua: ⁊ mittebat eā i lebetē vl' in caldariā: aut in ollam siue i cacabū: ⁊ oē qđ leuabat fuscinula: tollebat sacerdos sibi. Sic faciebāt vniūso israeli veniētiū in sylo: Etiā anq adolerēt adipē veniebat puer sacerdotis: ⁊ dicebat imolāti. Da mihi carnē ut coquā sacerdoti Non.n.accipiā a te carnē coctā sꝫ crudā. Dicebatq illi imolās. Incēdat primū iuxta morē hodie adeps: ⁊ tolle tibi q̄ntūcūq desiderat aīa tua. Qui rñdēs aiebat ei: Neqq. Nūc.n. dabis: alioqn tollā vi. Erat ergo pctm puerorꝫ grāde nimis corā dño: qa detrahebant hoies sacrificio dñi. Samuel aūt ministrabat an faciē dñi puer accinct⁹ ephot lineo. Et tunicā puā faciebat ei mat sua quā afferebat statutis dieb⁹ ascendēs cū viro suo ut imolaret hostiā solēnē ⁊ votū suum. Et bñdixit heli helchāe ⁊ vxori ei⁹: dixitq ei: Reddat tibi dñs semē d muliere hac p fenore qđ ꝯmodasti domino. Et abierūt in locū suū. Visitauit ergo dñs annam ⁊ ꝯcepit: ⁊ pepit tres filios ⁊ duas filias. Et magnificat⁹ ē puer sāuel apđ dñm. Heli aūt erat senex valde: ⁊ audiuit oia q faciebāt filij sui vniuerso israeli: ⁊ quō dormiebāt cum mulierib⁹ q obseruabāt ad ostiū tabernaculi: ⁊ dixit eis: Quare facitis res huiuscemodi: q̄s ego audio res pessimas ab oi pplo: Nolite filij mei. Nō.n. est bōa fama quā ego audio ut trāsgredi faciatis pplm dñi. Si peccauerit vir in virꝫ: placari ei pōt de⁹. Si autē in deū peccauerit vir qs orabit p eo? Et nō audierūt vocē patris sui: qa voluit dñs occidē eos. Puer aūt samuel pficiebāt atq crescebat: ⁊ placebat tā deo q boib⁹. Venit autē

Circa pmū dr: b Venit aūt vir dei ad heli. hᵒ viri nomē nō exprimit: ⁊ iō circa hoc varie dr. Ab antiqs dixerūt aliqui q iste fuit phinees fili⁹ eleazari sacerdotis q adhuc viuebat. Sed hoc videt impossibile, q2 phinees ante mortē moysi iā erat ad min⁹.xxx.annorꝫ vl' circit: q2 tūc fact⁹ fuit phinees pnceps exercit⁹ ꝯ madianitas: ut habetur Nume.xxxj. Itē a mōte moysi vsq ad mortē heli an q pauco tpe vir iste dei vēit ad heli fluxerūt āni trecenti.lvij. qđ declarat sic: q2 ducat⁹ iosue incepit imediate a mōte moysi: tps aūt ipsius iosue q pfuit non exprimit in scriptura: sꝫ ꝯtinet sb tēpore othoniel q ei successit: ⁊ hoc tps fuit.xl.annorū: ut habet iudi.iij. P⁹ ipm aioth pfuit.lxxx.annis iudicū iij. Postea delbore.xl.iudic. v. Postea gedeon.xl. iudicum viij. Postea abimelech trib⁹ annis iudicū.ix. Post eū thola.xxiij.iudicū.x Post thola iair.xxij.iudic.x. Post iair filij isr fuerūt sine iudice.xviij.annis quib⁹ seruierūt philisteis ⁊ filijs ammon: ut habet iudicū.x. Postea iepte pfuit sex ānis iudicū.xij. Post eū abessan annis septē: iudicū.xij. P⁹ eū ahialon.x.iudicū.xij. Post eū abdon.viij.iudi.xij. Post eū sanson.xx.iudic.xvj. Post eū heli.xl.ut habetur pmo reg.qrto: qui simul iūcti faciūt ānos.cclvij Alij vō dixerūt q iste vir dei fuit helias ppha: sꝫ hoc etiā videt impossibile: q2 ante mortem heli iam helias fuisset.xx.annorꝫ ⁊ plus: cū hic dicat vir fm eos. Item a morte heli vsq ad tps q helias fuit rapt⁹: ut habet qrto regū.j.ca.fluxerūt anni.cevij. qđ declarat sic: q2 samuel pfuit post heli cui⁹ tps nō exprimit: ⁊ iō ꝯtinet sub tpe saulis: ⁊ istud tps fuit.xl.annorꝫ: ut habet Act.xiij Post saul regnauit dauid.xl.annis.iij.reg.ij. Post dauid salomō.xliij.iij.reg.xj. P⁹ eū roboam.xvij.iij.regū xiiij. Post eū abya trib⁹ annis tertio regū.xv. Post eū asa.xlj.tertio regū.xv. Post eū iosaphat.xxv.tertio regū.xxij. Post eū ioram annis duob⁹ vsq ad mortem ochozie regis israel: ut habet qrto regū.j. q anni simul iūcti faciūt annos.cevij. Huic aūt ochozie helias denūciauit mortē suā vicinā anteq rapet: ut habet qrto regū pmo: ppter qđ alij dicūt q iste vir dei de q h agit fuit angel⁹ in specie viri. hebrei aūt moderni dicūt q fuit helchana pat samuelis a deo missus ad ipm heli arguendū: ⁊ penā debitā sibi ac filijs suis nūciandū: iō sbdit: i ¶ Hec dicit dñs nūqd nō apte reuelat⁹ sum ⁊c] de ista aūt reuelatione hēt Exo.iiij. vbi dr q aaron a q descendit iste heli: ut dictū ē supra.j.ca.p dñi reuelatione uiuit obuiā fratri suo moysi: ⁊ tūc reuelatū fuit sibi q futur⁹ erat summ⁹ sacerdos: ut h dr: lꝫ Exo.iiij. nō exprimat. k Et portaret corā me eph t.i.suphūerale cui cōiūctū erat rōnale iudicij: ut habet Exo.xxviij.

vir dei ad heli: ⁊ ait ad eū Hec dicit dñs: Nūqd non apte reuelat⁹ sū domui patris tui cū eēt in egypto in domo pharaōis: Et elegi eū ex oib⁹ tribub⁹ isrl' mihi in sacerdotē: ut ascēdēt ad altare meū: ⁊ adoleret mihi incēsū: ⁊ portarē ephot corā me: ⁊ dedi domui patris tui oia de sacrificijs filiorꝫ isrl'. Quār calce abiecistis victimā meā: ⁊ mūera mea q pcepi ut offerrēt in tēplo: ⁊ mag' honorasti filios tuos q me: ut comederetis primitias oīs sacrificij isrl' ppli mei: Propterea ait dñs de⁹ isrl': Loquēs locutus sum: ut dom⁹ tua ⁊ dom⁹ patris tui ministrarē in cōspectu meo vsq i sempiternū. Nūc aūt dicit dñs Absit hoc a me. Sed qcūq honorificauerit me glorificabo eū: qui aūt ꝯtēnūt me erunt ignobiles. Ecce dies veniūt ⁊ precidā brachium tuū: ⁊ brachiū domus patris tui: ut nō sit senex in domo tua. Et videbis emulū tuū in tēplo in vniuersis psperis isrl': ⁊ nō erit senex i domo tua oib⁹ dieb⁹. Verūtñ ñ auferā penit⁹ virꝫ ex te ab altari meo:

l ¶ Et dedi domui patris tui oia ⁊c].i. oia ad ipsos pertinentia: q2 aliq de sacrificijs cremabāt ad honorē diuinum ⁊ aliq erāt ipsorꝫ offerentiū in sacrificijs pacificorꝫ: ut frequēt supra dictū ē. m Quare calce abiecistis ⁊c].i.ꝯtēptibilē reddidistis: q2 filij heli pus accipiebāt ptē suā q ps diuina offerretur ⁊ cremaret: ⁊ q2 aliqñ accipiebāt p se illa q debebāt deo offerri: iō sbdit: n ¶ Et magis honorasti filios tuos ⁊c].⁊ q2 heli tenebat filios suos corripere ō ꝯtēptu diuo ideo dr h magis honorasse filios suos q deū. o Loquens locut⁹ sū ut dom⁹ tua ⁊c].de domo pris sui bñ inuenit hᵒ scptū: q2 ipi aaron de q iste heli descēdit a dō fuit datū sacerdotiū: ut habet Exo.xxviij. sꝫ de isto heli q cōcessū fuerit a deo sibi sacerdotiū ⁊ domui ei⁹ ñ inuenitur nisi in isto loco: ⁊ iō dicunt hic hebrei q illi q descenderūt de aaron p eleazar qb⁹ ex ordinatiōe diuina debebat sacerdotiū ante tēpus heli fuerūt negligētes in rephen dē ⁊ doctrina ppli isrl' q ō clinabat ad idolatriā ⁊ ad alia enormia pctā: iō iusto dei iudicio trāslatū fuit sūmū sacerdotiū de filijs eleazar ad filios ithamar in isto heli: de⁹.n.suo iudicio iusto mutat tps ⁊ etates: trāsfert regna atq cōstituit: ut dr Dañ.ij. ⁊ eodē mō dicēdū ē de sūmo sacerdotio ⁊ alijs dignitatib⁹. p ¶ Absit hoc a me. Ex hoc pꝫ q promissiones diuine ⁊ collationes alicui⁹ boni bñdi futuris tēporib⁹ intelligūt sub cōditione s.si illi quib⁹ fiūt tales pmissiones vel collationes bñ se habuerint in vtendo: iō subdit: q Sed qcūq honorificauerit me.bene vtendo sūmo sacerdotio vel alia dignitate. r ¶ Glorificabo eū.cōseruando eū in statu sue dignitatis s Qui aūt cōtēnūt me.abutendo collata sibi potestate t Erūt ignobiles. q2 deijcient a statu sue dignitatis. v ¶ Ecce dies veniūt ⁊ precidam brachiū tuū.i.potestatē sūmi sacerdotij: qđ impletū fuit tpe salomonis: qui abiecto abiathar de sūmo sacerdotio: q descēderat de heli: instituit sadoch sūmū sacerdotē q descenderat de eleazar: ut habet tertio regū.ij. ⁊ tūc redijt sūmū sacerdotiū ad primā lineā x Et videbis emulū tuū in templo ⁊c.i.ipꝫ sadoch ⁊ posteros eius: tamē heli in psona sua nō vidit hoc: quia mortuus fuit ante p annos.lxxx. qđ patet q2 post heli samuel ⁊ saul prefuerūt.xl.annis: ⁊ dauid rex.xl.ut dictū ē supra eodem ca. sed illi q descenderūt de heli hoc viderūt: in quibus ipse heli qdāmō remāserat: sicut hō mortu⁹ in filio viuente fm illud Eccl.xxx. Mortu⁹ ē pat ei⁹: ⁊ qsi nō ē mortu⁹: reliquit.n.similē sibi filiū ⁊c. y ¶ Et nō erit senex ⁊c].q2 filij sui interfecti fuerūt in virili etate: ut habet infra ca.iiij. hoc etiā pōt referri ad sacerdotes qs saul fecit interfici: ut hētur j.xxij. qui descenderāt saltem p maiori pte de heli. Verūtñ nō auferam penit⁹ ⁊c.] quia post institutionē sadoch in sūmo sacerdotio remāserūt aliq d domo heli in officio sacerdotū minorꝫ. Istud tamē erat qdāmodo in ꝯfusionē ⁊ anxietatē ipsorꝫ: eo q videbāt se deiectos a sūmo sacerdotio:

Universidad de Deusto
Biblioteca

r alios loco eoꝝ positos:r hoc ē qō dī: a Sed ut deficiant oculi tui. ſ. in filijs tuis Iz nō in ꝑsona tua. b Hoc aūt tibi erit signū ꝛc̄.ſ.i. mors filioꝝ tuoꝝ. c In die vna futura de ꝓpinquo erit signuz q̄ alia certitudinaliter eueniēt postea. ſ. interfectio ſacerdotū p saulē:r trāſlatio ſacerdotij ad sadoch p salomonem. d Et ſuſcitabo mihi ſacerdotē fidelē.i. ipſuz sadoch.

e Et ambulabit cor̄ christo meo.i. salomone. f Futuruz ē aūt:ut quicūq; ꝛc̄.q; inferiores ſacerdotes hēbāt recurrē ad ſūmū ſacerdotē ut ꝑ eū ozarz r facēt ei oblationē. In hebreo hē tur:Veniat ad declinandū ꝑ ſe in oculo argenteo ꝛc̄.qō ſic exponūt hebrei q; ſacerdotes remanētes de ſtirpe heli futuri erāt hūiliare ſe coꝝā ſummo ſacerdote r ozare ut poſſent ſeruire in tēplo ꝑ ꝓcio oboli argentei:r torta panis i die r lr̄a ſequē videt cōcordare cū dī:

g Dicatq; dimitte me obſecro ꝛc̄.obulus aūt ē viceſima ꝑs ſicli:r hēt Exo. xxx.

Jn. j. reg. ca. ij. vbi dī i poſtil. Ad ē itellectū ſciēdū q; dictio hebraica q̄ ponit h. ſ. ſebea ē equiuoca ꝛc̄.

Additio

Lla dictio hebraica. ſ. ſebea ñ ē ꝑpe equoca ꝓut h ponit: ſolū .n. ſignificat ſeptē i ꝓpa ſignificatioe ſed vt deficiant oculi tui: r tabeſcat aīa tua:r pars magna domus tue moriet cū ad vtilē etatē venerit. h Hoc aūt erit tibi signū quod vēturum eſt Duobus filijs tuis ofni r phinees. In die vna morient ambo. Et ſū ſcitabo mihi ſacerdotez fidelem q iuxta cor meum r aīam meaz faciet:r edificabo ei domū fidelem: et ambulabit coraz christo meo cunctis diebus. Futurum eſt autez vt quicunq; remanſerit i domo tua: veniat vt oretur ꝑ eo: Ir offerat mimuz argenteū r tortā pānis dicatq;: Dimitte me obſecro ad vnā ptē ſacerdotalē vt comedā bucellā panis.

Uēr āt samuel. III. miſtrabat dño coraz heli:et ſermo dñi erat ꝑcious. In diebus illis Iñ erat viſio manifeſta. Factuz eſt ergo in die quadaz heli iacebat in lectulo suo: et oculi eius caligauerant: nec poterat videre. Lucerna dei añ videre ò nocte:Iz aliq; poterat videre de die:qñ lucerna tabernaculi erat extincta:q: extinguebat qñ dies incipiebat clarescere. Alio mō q; nō poterat videre lucernaz ardentē eo q; offendebat viſuz ei⁹ nimis debilitatū: ſed iſte expoſitiones nō vident ꝓueniētes:q: null⁹ ē ita cecus tiens:q̄ nō magis videat lucernā ardentē q; extinctaz r ꝓcedit ex ſuppoſitione falſi: ut dicunt alīq .ſ. q; hec ſit vā lra. Nō poterat videre lucernā dei añq; extingueret. In hebreo. n. ſic habet: Et ñ porat videre r hic finitur vſus qō aūt ſequit eſt ꝓncipiuz vſus ſequentis. Lucerna dñi nōdū extigue bat:r samuel dormiebat ꝛc̄. Ad ē intellectū ſciēduz q; i tēplo dñi plures lucerne ardebāt de nocte q; ò die ita q; alīq extīguebant in mane ē igit ſenſus q; ad huc nō erat tēp⁹ extiguēdi illas lucernaſ qn samuel iacēs in lecto ſuo fuit vocat⁹ a dño. q: fuit vocat⁹ añ q; cēt dies:r ſic extinctio lucerne ñ referr ac ꝓcedētia ſ. ad caligationez oculoꝝ ipſi⁹ heli Iz ad ſequētia videlicet ad denotationē tpis in q̄ reuelatio facta eſt samueli:r hoc idē dicit magiſter in hiſtoriis: r idē hēt libro de hebraicis q̄ſtionib⁹ ꝓpter qō trāſlatio nr̄a vitur hic corrupta p imperitia aliq̄z correctoꝝ q̄ duos vſus piuxerūt in vnū ſicut r in plurib⁹ locis aliis factū ē:r iō hic ꝓnter poſuerūt lucernā in accuſatiuo ꝑ lucerna i nominatiuo: ꝓpi qō videt q; iſta fuit vitas trāſlationis nr̄e a principio. Oculi eius caligauerāt r nō poterat videre. r hic terminat verſus r ſequit: Et lucerna dei añq; extingueretur ſamuel dormiebat ꝛc̄. d Jn tēplo domini vbi erat arca. i. in exedra iuxta tabernaculum vbi erant leuite qui cuſtodiebant tabernaculū domini in quo erat arca: intra tabernaculuz. n. nullus iacebat

e Et cucurrit ad heli. credens q; ab eo vocaretur: et ſic fecit tribus vicibus: cuius ratio ſubditur:

f Porro samuel necduz ſciebat dominū. i. modum loquendi ipſius dñi cum ꝓphetis: ſicut .n. ars r natura procedūt de imperfecto ad perfectum: ita etiam reuelatiōes diuine ſcōm proceſſum temporis: qu ia ꝓphete poſteriores ad tempus christi aꝓpinquātes habuerunt clariores reuelationes de christo q; priores: quam extingueret Samuel dormiebat in tēmplo dñi vbi erat arca dei. Et vocauit dñs samuel. Qui reſpōdens ait: Ecce ego. Et cū currit ad heli:r dixit: Ecce ego. Vocaſti eni me. Qui dixit: Non vocaui te fili. Reuertē r dormi. Et abijt r dormiuit. Et adiecit dñs rursū vocare samuel Lōſurgēſq; ſāuel abijt ad heli r dixit: Ecce egoq; vocaſti me. Qui rñdit: Nō vocaui te fili mi. Reuertē r dormi ꝑro samuel necdū ſciebat dñz: nec reuelat⁹ fuerat ei ſermo dñi. Et adiecit dominus: r vocauit adhuc samuel tertio. Qui cōſurgēs abijt ad heli: r ait: Ecce ego: quia vocaſti me. Intellexit ergo heli qa dominus vocaret puerū: r ait ad samuel: Vade r dormi: r ſi ò inceps vocauerit te: dices: Loquere dñe: quia audit ſeruus tu⁹. Abijt ergo samuel r dormiuit in loco suo Et venit dominus r ſtetit

r ita frequenter fuit in eodē ꝓpheta:q; a principio non habuit ita clarā cognitionē ſicut poſtea:r hoc patet in ꝓpoſito q: samuel a ꝓncipio vocē dñi audiēs credidit eſſe vocē hois:poſtea vo cognouit magis diſtincte. Se quit poſtea: a Et vocauit ſicut vocauerat ꝛc̄.iſtud ꝛc̄ ñ referr ad nūer̄ vocationū dñi q; iaz vocauerat samuelē tertio: ut habet in textu: Iz referr ad exꝑſſionē nois samuelis que in ḡlibet vocatione fuerat duplicata: iō ſubdit b Samuel samuel. Et dixit dominus. Poſita vocatione samuelis a dño: hic ꝓnter ꝺſcribit ſibi facta reuelatio: cui dī:

c Ecce ego facio.i. faciā de ꝓximo: q: quod modicū diſtat q̄ nihil diſtare videtur. d Verbū i. factū vl rē ſignificandā vbo.

e Oq; cunq; audierit tinnient ꝛc̄.i. erit attonitus ꝑ admiratione r ſtupoze: r h⁹ dī de captione arce dñi futura: ꝑ ut habet ca⁹ iiij. quia tale factum nūq; acciderat in iſrl: fuit. n. magne admirationi⁹ materia q; de⁹ pmiſit arcam capi ab infidelib⁹: q̄ tante reuerentie erat: q; ſi videret diſcoꝑta a leuitis r dei cultoribus moriebant: ut habet nume. iiij. r j. ca. vj.

f Predixi. n. ei q; iudicatur⁹ eſſem. i. punitur⁹.

g Dñi ei⁹. ſ. heli ꝑ interfectionē multoꝝ r abiectiōez alioꝝ de ſacerdotio. h Jcirco iurauī. i. firmiter r abſq; retractione diſpoſui q; nō expiet iniq̄tas quantū ad penā ordinatā ſeu diſpoſitā: Iz fuerit expiata quātuz ad culpā r penā eternā in illis qui vere penituerūt.

i Et samuel ꝛc̄. hic cōſequent⁹ deſcribit dicte reuelationis denūciatio facta ipſi heli ad ei⁹ petitiōez: q: samuel timebat ei denūciare ꝓpter ei⁹ reuerentiā. Et patet lra vſq; ibi: k Hec faciat tibi de⁹ ꝛc̄.hic erat mod⁹ ad iurandi apud hebreos: r eſt ſenſus: faciat tibi de⁹ tanta mala ſicut fecit alicui multū punito ab ipſo: r adhuc plura. l Si abſcōderis ꝛc̄. celādo aliq̄d de veritate. m Jndicauit itaq; ei. ſicut ꝑius dictū ē. n Et ille reſpōdit. patienē acq̄eſcēs dñi ſententie. o Dñs eſt ꝛc̄. Ex q̄ videt q; Iz in ꝑſona ꝓpa r filijs punit⁹ fuerit ad penā tḡalem: ipſe tñ in ꝑſona ꝓpa cualit eternā: qa in acceptatione diuine iuſticie videt veraciter penituiſſe. Sed iam erat ita ſenex r debilis q; delicta filioꝝ nō poterat emēdare: potuiſſet tñ a ꝓncipio q̄ ꝑmo ſciuit. Ad vbū vo hieronymi ſupra allegatū heli ꝑ iniq̄tate filioꝝ ſuoꝝ dānatus eſt: pōt dici q; intelligendū ē de dānatiōe pene tpalis tantuz cta ſunt tibi. Jndicauit ita qz ei samuel vniuerſos ſermones:r nō abſcondit ab eo. Et ille rñdit: Dñs ē q; bonū ē in oculis ſuis faciat. Creuit aūt samuel: ēt dñs erat cū eo:r nō cecidit ex oīb⁹ vbis ei⁹ i terrā. Et cognouit vniuerſus iſrl a dan vſq; berſabee: q; fidelis samuel ꝓpheta cēt dñi Et addidit dñs ut appareret i ſylo qm̄ ſuelat⁹ fuerat dñs samuel i ſylo iuxta vbū dñi. Et euenit ſermo samuelis vniuerſo iſraeli. IIII.

Factū ē i diēb⁹ illis q; pugnāt philiſtijm i pugnā. Egreſſus ē nāq; iſrl obuiā philiſtijm in ꝓeliuz ēt ſic caſtrametat⁹ eſt iuxta lapidē adiutorij. Porro philiſtijm venerūt i affect:r inſtruxerūt aciē ꝺ iſrl. Jniō aūt certamine terga vertit iſrl philiſteis: r ceſa ſūt in illo certamine paſſim p agros q̄ſi q̄tuor milia virorū. Et reuſus ē ꝓplis ad caſtra. Dixēr̄tq; maiores natu ò iſrl: Quar̄ ꝑcuſſit nos dñs hodie corā philiſtijm ꝙ: r hoc mō frequenter accipit damnatio

p Creuit autem. Hic ꝓnt describit reuelationis diuulgatō cū dī: Creuit autez samuel. etate r virtute q Et dñs erat cuz eo. ꝑ gratiaz. r Et nō cecidit ꝛc̄. i. incaſſum: q: totū fuit adipletū. r Et cognouit vniuerſus ꝛc̄. i. ab vno termino terre ꝓmiſſionis vſq; ad altez fm ipſius lōgitudinē: q: dan ē i termino aquilonari: berſabee vo in auſtrali.

s Et addidit dñs ꝛc̄. q: ibi itez apparuit samueli. Sz q̄d in iterata apparitiōe reuelauerit ei nō exꝑmit hic.

Jn ca. iij. vbi dī in poſtilla: vñ i hebreo habet ſic: r ſermo domini erat ꝓhibit⁹ vl obturat⁹ ꝛc̄.

Additio

N hebreo i h⁹ loco ponitur hec dictio iachar qō nihil aliud ſonat niſi ꝑcioſum: vnde traſlatio noſtra in hoc loco ꝓpie ſe habet nec indiget alia reductione.

La. IIII.

a Et factuz eſt. Deſcripto heli r filioꝝ eius peccato: hic conſequenter deſcribit ſequens punitio: r primo deſcribitur populi depreſſio ꝓpter heli r filioꝝ eius peccata: ſecūdo ei⁹ reuelatio per samuelis merita ſeptimo ca. Circa ꝓmū debellato populo iſrael arca dei capit: ſecūdo capta circūducit capitulo. v. tertio ad terram iſrael reducit ca. vj. Prima in quattuor: quia primo ò ſcribitur populi iſrael debellatio: ſecundo arce apportatio ibi Dixeruntq; tertio ipſius captio: ibi Pugnauerūt ergo quarto capte lamentatio: ibi Currens autem. Circa ꝓmū dicitur: b Jn diebus illis conuenerunt philiſtijm in pugnam. que a domino excitata eſt: ut per ipſaz puniretur heli r filij eius: r etiam populus qui occaſione eoꝝ retraxerat ſe a debita dei reuerentia r ſacrificijs: ut dictum eſt ſupra ſecundo capitulo. c Et caſtrametatus eſt iuxta lapidē adiutorij. nomen huius lapidis: hic ponitur per anticipationē m: quia poſtea fuit ſibi hoc nomen impoſitum: ut habetur infra ſeptimo capitulo. d Jnito autem certamine terga vertit ꝛc̄. ꝓ peccatis predictis. e Dixeruntq; ſ̄ñ-

ter describitur arce apportatio: quia ꝓpter eius absentiam credebāt se ſupatos fuiſſe: ⁊ p ꝓns credebāt p ei⁹ ꝓntiā ſupare: q: ſicut dr ſecundo phyſicoꝝ illud qđ p ſui absentiā eſt cā periclitationis: p ſui ꝓſentiā eſt cā ſalutis: ut patet de absentia ⁊ ꝓſentia naute reſpectu nauis. f Tulerūt inde arcaz rc̄]. Ex hoc videt q̄ ꝓpiatoriū quod erat q̄ſi ſedes dei non erat opeculū arce: ſz q̄ dā tabula ꝺaurata q̄ erat ſic poſita quaſi portaret ab ipis cherubin: ⁊ opeculū arce eēt q̄ſi ſcabellū illius ſedis: ſicut plen⁹ fuit expoſitū ſm vnā opinionē Exo. xxv. ca.

g Cūq; veniſſet arca federis dñi rc̄]. ex gaudio ⁊ ꝓſidētia victorie hūde p ꝓntiaz arce. Sed iſta cōfidētia erat falſa: q̄a ſine meritis ⁊ econtrario philiſtijm timuerunt dicētes: Ue nobis rc̄. ⁊ ſubdit cauſa:

b Quis nos ſaluabit de manu rc̄]. i. de potētia ipſoꝝ. q. d. tāta ē potētia q̄ nō poterim⁹ reſiſtere: ⁊ ad hoc inducit exēplum cū dr: i Di ſūt dij rc̄]. ⁊ iō ſic pharao cū maxia multitudie nō potuit reſiſtere: ſic nec nos poterim⁹: et ſic p vba iſta videbāt dio deficere de victoria. Sic exponit ꝓiter iſta lra. Sed littera ſequēs nō videt cōcordare: q̄a immediate ſubditur: Conforta mini ⁊ eſtote viri philiſtijm rc̄. ꝓpter qđ be b ei alii exponūt dicentes q̄ in exercitu philiſtinoꝝ aliq̄ erāt habentes reuerentiaz ad arcā dominī: quā uis eēnt gentiles. bñ enim inuenit in. ve. ⁊ no. te. q̄ aliqui gentiles veniebāt adorare in hieruſalē: ⁊ de iſtis dicit: Et ingemuerūt dicentes ve vobis vſq; ibi icluſiue: Quis nos ſaluabit de manu iſtoꝝ ſublimium deoꝝ. Alij erāt nullā habentes reuerentiā ad arcam nec per cōſequens timorem: et

Afferamuſ ad nos de ſylo arcaz federis dñi: ⁊ veniat in mediū nr̄i vt ſaluet nos de manu inimicoꝝ nr̄oꝝ. Aſiſt ergo pplus i ſylo et tulerūt inde arcam federis dñi exercituū ſedentis ſup cherubin.] Erāt q; duo filij heli cum arca federis dñi ofni ⁊ phinees. Cūq; veniſſet arca federis dñi in caſtra: vociferat⁹ ē omis iſrl̄ clamore grandi ⁊ ſonuit tra. Et audierūt philiſtijm vocē clamoriſ dixeruntq;: Quenaz ē hec vox clamoris magni in caſtris hebreoꝝ: Et cognouerunt q̄ arca dñi veniſſet in caſtra. Timuerūtq; philiſtijz dicētes: Uenit deus i caſtra. Et ingemuerūt dicentes: Ue nobis. Non. n. fuit tāta exultatio heri ⁊ nudiuſtertius. Ue nobis. Quis nos ſaluabit de manu deorum ſublimiuz iſtoꝝ:] Hi ſunt dij: qui pcuſſerunt egyptū] omi plaga in deſerto. Confortamini ⁊ eſtote viri philiſtijm ne ſeruiatis hebreis ſicut ⁊ illi ſeruierunt nobis. Cōfortami ⁊ bellate. Pugnauerūt ergo philiſtijm: ⁊ ceſus ē iſrael ⁊ fugit vnuſ quiſq; i tabernaculuz ſuū. Et facta ē plaga magna nimis: ⁊ ceciderunt de iſrael triginta milia peditū: ⁊ arca dei capta eſt. Duo quoq; filij heli mortui ſūt ofni ⁊ phinees. Currēs aūt vir de beniamin ex acie venit i ſylo in die illa: ſciſſa veſte ⁊ conſperſus puluere caput. Cūq; ille veniſſz: heli ſedebat ſup ſellā ꝓtra viaz exſpectans. Erāt aūt coꝛ eius pauens ꝓ arca dñi. Ut autē ille p⁹ q̄z ingreſſus ē nūciauit vrbi ⁊ vlulauit oīs ciuitas. Et audiuit heli ſonitū clamoris: dixitq;: Quiſ eſt hic ſonit⁹ tumult⁹ hui⁹?: At ille feſtinauit ⁊ uenit: ⁊ nūciauit heli. Heli autez erat nonaginta ⁊ octo annoꝝ: ⁊ oculi ei⁹ caligauerāt ⁊ videre non poterat. Et dixit ad heli: Ego ſuz q̄ veni de ꝓlio: ⁊ ego q̄ ꝺ acie fugi hodie. Cui ille rñdit: Quid actuz eſt fili mi?: Reſpōdēs autem ille qui nūciabat: fugit inquit iſrael coram phiſtijm: ⁊ ruina magna facta eſt in pplo. Inſup ⁊ duo filij tui mortui ſūt ofni ⁊ phineeſ ⁊ arca dei capta ē. Cū q; ille noiaſſet arcam dei: cecidit de ſella retroſum iuxta oſtium: et fractis ceruicib⁹ mortu⁹ eſt. Senex. n. erat vir ⁊ grandeu⁹: ⁊ ipſe iudicauit iſrl̄ quadraginta annis. Nur⁹ autē ei⁹ vxor phinees: prægnās erat vicinaq; partui. Et audito nūcio q̄ capta eēt arca dei: et mortu⁹ eēt ſocer ſuus ⁊ vir ſuus: incūruauit ſe ⁊ pepit. Irruerant. n. in eam dolores ſubiti. In ipſo aūt momento mortis ei⁹ dixerunt ei qui ſtabāt circa eaz: Ne timeas: q̄z filium peperiſti. Que nō reſpondit eis neq; animaduertit. Et vocauit puerū icaboth dicēs Trāſlata eſt gloria dñi de iſrael q̄z capta eſt arca dei et ꝓ ſocero ſuo ⁊ ꝓ viro ſuo ait: Trāſlata ē glia ab iſrl̄: eo q̄ capta eēt arca ꝺi.

iſti ut excluderent timorem ab alijs dicebāt: Di ſūt dij qui pcuſſerūt egyptuz omni plaga. ſ. cis poſſibili. q. d. fecerūt tūc totū poſſe ſuum: ⁊ ideo nō poterūt nūc nobis nocere: ideo conſequenī dicebāt: Conforta mini rc̄.

k Pugnauerūt. Hic cōſequēter deſcribit arce captio quia populꝰ iſrl̄ debellatus fuit: ⁊ reſidui fugerunt ad tabernacula ſua dimittētes arcam: ⁊ ſic fuit capta. Et patet lra.

l Currens aūt rc̄. Hic conſequēter deſcribit arce capte lamentatio ⁊ ꝓmo ei⁹ captio nūciat: cū dicit:

l Currens aūt vir de beniamin Dicunt hebrei q̄ iſte fuit ſaul q̄ capta arca videſ tabulas teſtimonij i manib⁹ goliath gethei q̄s in arca accepat abſtulit de manib⁹ eius: ⁊ fugiens reportauit eas in ſylo. hely ſedēte ſup ſellā ꝓ viam: q̄ ſolicitus erat audire rumoreſ de exercitu cui⁹ cauſa ſubdit

m Erat. n. coꝛ eius pauens ꝓ arca dñi. magis q̄ in filijs ſuis. Cetera patēt vſq; ibi n Et fracti ceruicib⁹ rc̄]. In hebreo habetur: Et fracto collo ſuo rc̄. Sequitur:

o Incuruauit ſe ⁊ peperit. q̄z doloꝛ magn⁹ ⁊ repētinus accelerat partum. q Et vocauit pueruz icaboth: q̄ ſ̄ interpretatur ingloꝛi⁹: iō ꝓ cauſa huius nominationis ſ̄ditur: Translata eſt gloria dñi de iſrael rc̄.

Philiſtijm aūt. Hic ꝓnter deſcribit La. V. circūductio arce dñi p terrā philiſtinoꝝ: q̄ circūductio facta ē eo q̄ ꝑma citas i q̄ poſita fuit: a dño fuit pcuſſa grauiť: ⁊ ꝺ recert eā duci ad alia loca ad experiēdū ſi ꝓpter preſentiā arce fuerat iſta plaga: qđ appuit: eo q̄ vbi cūq; ducebat populꝰ iſrl̄ debellatus fuit: ⁊ reſidui fugerunt ad tabernacula ſua dimittētes arcam: ⁊ ſic fuit capta. Et patet lra.

Philiſtijm aūt La. V. tulerūt arcā dei: et aſportauerunt eam a lapide adiutorij in aſcotum. Tulerūtq; philiſtijm arcā dei et intulerūt eā in templum dagon:] ⁊ ſtatuerūt eā iuxta dagon. Cūq; ſurrexiſſent diluculo aſcotij altera die: ecce dagon iacebat ꝓnus in terra ante arcā dñi.] Et tulerūt dagon: ⁊ reſtituerūt eū in locū ſuū. Rurſumq; mane die altera cōſurgentes inuenerūt dagon iacētez ſup faciē ſuā in terra] coram arca dñi. Caput aūt dagō ⁊ due palme manuuz eius abſciſe erāt ſup limen: porro dagon ſol⁹ truncus remanerat in loco ſuo. Propter hāc cāz nō calcāt ſacerdotes dagon: ⁊ oēs q̄ ingrediunť templū ei⁹ ſup limē dagon in aſcoto vſq; in hodiernū diē. Aggrauata ē aūt man⁹ dñi ſup aſcotios:] ⁊ ꝺ molit⁹ ē eos. Et pcuſſit i ſecretioꝛi pte natiū] aſcotū et fines ei⁹. Et ebulierūt ville ⁊ agri in medio regiōis illius: ⁊ nati ſūt mures ⁊ facta ē cōfuſio mortis magne in ciuitate.] Uidētes autē viri aſcotij huiuſcemōi plagā dixerūt: Nō maneat arca dei iſrl̄ apud nos: qm̄ dura ē man⁹ ei⁹ ſup nos ⁊ ſuper dagon deū nr̄z. Et mittētes ꝓgregauerūt oēs ſatrapas philiſtinoꝝ. Qui dixerūt: Dimitte arcā dei iſrl̄: ⁊ reuertat in locū ſuū: ut non interficiat nos cū pplo nr̄o. Fiebat. n. pauoꝛ mortis in ſingul⁹ urbib⁹: ⁊ grauiſſima valde man⁹ dñi. Uiri quoq; q mortui nō fuerāt pcutiebātur in ſecretioꝛi pte natium ⁊ aſcēdebat vlulatus vniuſ cuiuſq; ciuitatis in celum.

Capitulum. VI.

Quit ergo arca dñi in regione philiſtinoꝝ ſeptem menſibus. Et poſt hec vocauerūt philiſtijz ſacerdotes et dinos dicētes

rc̄]. q: poſtq̄ pcuſſerat eoꝛ deū: pcuſſit ⁊ pplm: ⁊ modus pcuſſionis ſubdit: k Et pcuſſit rc̄]. pcuſſi. n. fuerūt diſenteria vehementi ita q̄ inteſtina inferioꝛa p que feces egrediebant putrefcebāt vel ſcaturiebāt vmib⁹: ⁊ exteri⁹ ꝓminebāt

l Et ebullebāt ville ⁊ agri i medio regionis illi⁹ rc̄]. tot⁹ iſte verſus nō eſt i hebreo: nec in libris antiquis: ſed p modum gloſe ꝓmo fuit additus hic extra textum eo q̄ infra vj. ca. exp̄mit iſta plaga murū facta in q̄nq; ciuitatibus principalib⁹: q̄z aſcotus erat vna ⁊ poſtea alīq̄ ꝑiti hunc vſum inſeruerunt texture: ſicut ⁊ in pluribus alijs locis ſacre ſcripture repitur.

m Uidētes aūt rc̄. poſt pcuſſionē aſcoti. Hic ꝓnſ deſcribit per curſio alteri⁹ pplī: et pz lra vſq; ibi:

n Circūducat arca dei iſrl̄. ad videndum ſi ꝓpter eā ꝓntiaz cōtigerat dicta plaga: qđ appuit p effectum: et pz lra. o Extales coꝛ. i. intestina inferioꝛa p q̄ egrediūt feces p Et fecerūt rc̄]. ut poſſent melius ſedē: et ut mures ipoꝛtuni ñ poſſent intestina ꝓminētia mordere.

q Miſerūt itaq;. Hic ꝓnſ deſcribit cōſiliū de remittēdo arcā dei ad locū ſuum. Ad qđ fuerūt coacti ꝓpter expientia plage: nec arcā dei audebāt diſſipare: ne per eos eueniret. et pz lra VI.

Quit g. Hic cō ſequēter agit de arce reductione. Circa qđ p⁹ ꝺ mō reducēdi ꝓſiliū q̄rit: ⁊ iuxta formaz ꝺati ꝓſiliū reducit: ibi Fecerūt g: ⁊ a bethſamitī i diſcrete ſuſcipit: ibi Pozzo bethſamite: 4° ꝓpter h⁹ pplus pcu

b Uocauerūt philiſtijm ſacꝺotes idoloꝝ ſuoꝝ. c Et dinos q̄ p pacta cuz demoīb⁹ ſita tacite vl expreſſe dicūt hoīb⁹ aliq̄ icognita. Demones. n. eo q̄ i eis remaneret nālia integra ex intellect⁹ ꝑſpicacitate ⁊ expiētia lōgi⁹ tpis multa ſciūt hoīb⁹ icognita: ⁊ ꝺ tūb⁹ p dicti dīni ab eis iſtruūt. Aliq̄n et ꝺmones cogūt ad ꝺ alīq̄ ꝺ alijs aliq̄ va a ꝺo cogūt: ſic pz i legēdis multoꝝ ſcoꝝ q̄ demones coacti eoꝝ ſanctitatē cōfitebant

Universidad de Deusto Biblioteca

Et sic videt̃ fuisse in ꝓposito: q: cōsiliū ab eis datū cedebat ad gloriā dei isrl̃ ⁊ honorē: iō sbdit: o Si remittitis ar cā dei ⁊c̄.] .i. absq3 munerib' gloriā ⁊ v̄tutē dei isrl̃ significan tib': iō subdit: e ❡ Sz qđ debetis reddite ⁊c̄.] .i. emēdā ꝓ pctō. f Et tūc curabimini. a plagis vobis iflicti. g Et scietis. p expientiā q̄re nō recedat a vobis man' ei' vos pcutiēs q̄diu retinetis eā: que aūt sit emēda subdit: h ❡ Quinq3 anos aureos facietis. p h' designabat plaga facta in pplo philistinoꝝ q̄tū ad eoꝝ corpa. i Et quinq3 mures aureos. ad designādū plagā inflictā trē eoꝝ ut pꝫ p p̄dicta. v. ca. k ❡ Et dabitis deo isrl̃ gloriā. p hoc. n. ꝯfitebant se pcussos a do isrl̃ ⁊ terrā eoꝝ eo q psūpserāt capē arcaꝫ dei ⁊ secū ducē ad terrā suā. Ad hoc autez inducit exēplū: cū dī l Quare aggrauatis ⁊c̄.] .i. arcā retinēdo m ❡ Sicut aggrauauit egypt'. detinendo pplm isrl̃. n Nōne postq̄ pcussus est. decē plagis. o ❡ Tūc dimisit eos: ut habet Exo. xij. sequitur: p Facite plaustruꝫ nouū vnū. ad ponendū arcā desup reuerēter. q ❡ Et duas vaccas fetas. i. hñtes iaꝫ fet' natos: ut pꝫ p sequētia. r Quib' nō ē ⁊c̄]. ⁊ sic nō hñt vsū ducēdi currū. s ❡ Iūgite i plaustro ad trahēdū ipm. t Et recludite ⁊c̄]. oia ista fiebāt ad expiendū v̄itatē dei isrl̃ in reductiōe arce. vacce. n. lactātes vitulos nālit̃ inclināt ad eos nutriēdū: ⁊ iō si ipse nō reuerterent ad fet' ⁊ portarēt arcā dirc̄e ad terrā isrl̃: maxime q: erant incōsuete ad portādū plaustrū vel trahēdū: signū foret manifestū q ducerēt occl̃ta dei v̄tute: ⁊ ex hoc cēnt philistei certificati q plaga eorū fuisset a deo inflicta sinaūt: alteri cāe imputaret. Et his dicti pꝫ lr̃a. v ❡ Fecer̃t ergo. Hic cōsequēter fm formā dicti cōsilij arca reducitur. Et patet lr̃a ex dictis vsq3 ibi: x Et itinere vno ⁊c̄.] .i. vniformit̃. y ❡ Et mugientes quasi deū mō suo laudantes. z Sed ⁊ satrape philistinoꝝ sequebant̃. ad hñdū experiētiā p̄dictā. a ❡ Porro bethsamite.

Quid faciem' de arca dei? Indicate nobis: quō remittam' eā in locuꝫ suuꝫ. Qui dixerūt: Si rēmittitis arcā dei isrl̃: nolite dimittē eam vacuā.] sꝫ qđ dēbetis ei reddite ꝓ pctō: et tunc curabimini.] et scietis q̄re nō recedat man' ei' a vobis. Qui dixerūt: Quid ē qđ ꝓ delicto reddē debeam' ei? Rñderūtq3 illi: Iuxta nūeꝝ ꝓuinciaꝝ philistinoꝝ qnq3 anos aureos facietis: et qnq3 mures aureos: q: plaga vna fuit oib' vobis ⁊ satrapis v̄ris. Facietisq3 silitudines anoꝝ v̄roꝝ ⁊ silitudines muriū q demoliti sunt terrā: et dabitis deo isrl̃ gloriā: si forte releuet manum suā a vobis ⁊ a diis v̄ris ⁊ a terra v̄ra. Quare g̃uatis corda v̄ra:] sicut aggrauauit egypt' ⁊ pharao cor suuꝫ? Nōne postq̄ pcuss' ē tūnc dimisit eos: ⁊ abierūt? Nūc ergo arripite et facite plaustrū nouū vnū: et duas vaccas fetas qbus nō ē ipositū iugū.] iūgite in plaustro et recludite vitulos eaꝝ domi.] Tolletisq3 arcā dñi: ⁊ ponetis in plaustro: ⁊ vasa aurea q̄ exoluistis ei ꝓ delicto ponetis in capsellam ad lat' ei': ⁊ dimitte eaꝫ ut vadat: ⁊ aspicietis. Et siqdē p viā finiū suoꝝ ascēderit ꝯ bethsames ipe fecit nob hoc malū grāde: sin autez minime sciem' q: neq̄q3 manus ei' tetigit nos: sꝫ casu accidit. Fecerunt ergo illi hoc modo: ⁊ tollētes duas vaccas q̄ lactabāt vitulos iūxerunt ad plaustꝝ: vitulos q3 eaꝝ ꝯcluserūt domi. Et posuerūt arcā dei sup plaustrū ⁊ capsellā q hēbat mures aureos ⁊ silitudinē anorū. Ibāt aūt in directū vacce p viā q̄ ducit bethsames et itinē vno g̃diebant.] pgētes et mugiētes: ⁊ nō declinabāt neq3 ad dexterā neq3 ad sinistrā. Sed et satrape philistijm sequebant̃ vsq3 ad terminos bethsames. Porro bethsamite metebāt triticū i valle. Et eleuātes oculos viderūt arcam ⁊ gauisi sunt cuꝫ vidissent. Et plaustrū venit in agruꝫ iosue bethsamite: ⁊ stetit ibi. Erat aūt ibi lapis magn'. Et conciderunt ligna plaustri: vaccasq3 imposuerūt sup ea holocaustū domino.] Leuite aūt deposuerūt arcā dei ⁊ capsellaꝫ q̄ erat iuxta eā in qua erant vasa aurea ⁊ posuerūt sup lapidē grandē. Viri autez bethsamite obtulerūt holocausta: ⁊ imolauerunt victimas in die illa domino. Et q̄nq3 satrape philistinorū uiderūt ⁊ reūsi sunt i accharon in die illa. Hi sūnt autē ani aurei quos reddiderūt philistijm ꝓ delicto dño: Açotos vnum: gaça vnū: alchalon vnum: geth unū: accharon unū: ⁊ mures aureos fm numeꝝ urbiū philistijꝫ qnq3 ꝓuinciaruꝫ ab urbe mutata usq3 ad uillā q̄ erat absq3 muro et usq3 ad abel magnum super queꝫ posuerūt arcaꝫ dñi que erat usq3 in illa die

Hic ꝯñter agit d arce receptiōe: et p̄mo describitur ipsa receptio: secūdo inponit cuiusdam dicti explicatio: ibi Hi sunt aūt. Circa p̄muꝫ dicit: b Eleuantes oculos ⁊c̄. Dicunt hebrei q ista leticia fuit inepta ꝓcedēs ex leuitate capitis: ⁊ ñ ex debita reuerentia. c ❡ Et cōciderūt ligna plaustri s. postq̄ arca fuerat deposita p leuitas] lꝫ añ scribat d Vaccasq3 imposuerunt ⁊c̄]. in hoc videntur male egisse: quia femella non offerebatur domino i holocaustū qđ erat sacrificiū perfectissimū: ut hēt leuit]. p̄mo caplo Cetera patēt. e ❡ Hi sūt aūt ⁊c̄ q: supius dixēat q3 q̄nq3 ꝓuincie philistinoꝝ fecerant q̄nq3 anos aureos ⁊ quinq3 mures: hic explicat q q̄nq3 ciuitates principales h' fecerūt: tñ alie ville minores adiacentes adiuuerūt in expensis: ideo sbdit postea: Ab vrbe murata vsq3 ad villam ⁊c̄. f Et vsq3 ad abel magnū. q̄a terra philistinoꝝ extēdebat vsq3 ꝓpe locū istū: ⁊ vocat̃ h abel magn' q̄ supra vocat' ē lap] magn' qđ pꝫ ex h' qđ sbdit. g ❡ Sup quē ⁊c̄ rō aūt mutatiōis h' nois fruit: q: ppl's ibi pcussus fuit ⁊ luxit: ut dicet ⁊ vocat' ē abel q̄ luct' interpretat̃.

Iteꝝ q: noia sūt ꝓpinq̄. Aben. n. i hebreo lapidē significat: ⁊ mutata n in l fit abel: ut pꝫ. a Percussit autē Hic ꝯsequent̃ describit ppl'i pcussio: cui' pcussiōis due cause prius sūt tacte. s. inepta leticia ⁊ holocaustū indebite oblatū. Tertia tangit hic. s. curiositas: q̄ moti fuerūt ad videnduꝫ arcam nudaꝫ qđ sub pena mortis inhibet: ut habet Nume. iiij. q̄rta etiaꝫ cā ex circūstantia lr̃e dat intelligi. s. q arcam dñi dimiserūt nimis sub diuo sine luminarib' ⁊ cl̃tu debito: iō seqt: b Et pcussit d pplo. lxx. viros: ⁊. l. milia plebis. qđ sic debet intelligi etiaꝫ fm hebreos q solum lxx. viri sūt pcussi q̄ erāt tante reputationis: q eqparabāt quinq̄gita milibus de plebeis: eo mō loquēdi quo dī secūdo regū. xviij. de dauid: Tu vn' ꝓ decem milib' copularis: principales n. ppl'i pcussi fuerūt eo q debebāt ordinare populū ⁊ pcauere de p̄dicti offens̃. c Miserūtq3 nūcios ad habitatores cariathiarim. q: illa ciuitas erat securior ⁊ nobilior ꝓpt̃ qđ arca poterat meli' ibi custodiri. Moraliter vacce portantes arcā testamenti sūt p̄dicatores portantes vbū euāgelij qui lactāt filios spūales eos ꝯsolando. Mugiūt deuote orādo: Recte incedunt sancte viuēdo. Nō declināt ad dexteram allecti mūdana ꝓsperitate: Nec ad sinistrā ꝓstrati aduersitate: Et sic veniūt ad bethsames: q̄ dom' solis interpretat̃. i. ad celū qđ casa elios. i. solis nūcupatur.

❡ In ca' vj. vbi dī in postilla. Et itinere vno gradiebātur. i. vniformiter. Additio.

In libris antiqs translatio nr̃a sic habet. Ibāt aūt vacce recto itinere: qđ ꝓpe ꝯsonat hebraice veritati in hoc loco ⁊ mag] ꝯuenit ꝓposito.

Venerūt g̃. Descripta ꝓstratiōe ❡ Ca. VII. ppl'i isrl̃ ꝓpter filioꝝ heli pctā. Hic cōsequeter describit releuatio ipsi' p samuelis merita. Et p̄mo ponit cōtinuatio ad predicta: 2° reuelatio ista: ibi Et factū ē. In fine precedētis capl'i dictū fuit q̄liter significatū fuit viris de cariathiarim q arcaꝫ ad se ducerēt: hic ꝯñter ostendit qualr̃ hoc fecerūt cū dī: a ❡ Venerūt g̃ viri ⁊c̄.]ad ciuitātē suā. b Et intulerūt eā ⁊c̄.] hoc ñ fuit factū statiꝫ: sꝫ p magnū tp̄s post: q: p aliqđ tp̄s stetit in cariathiarim: ⁊ inde trāslata fuit in masphat: ⁊ inde in galgala: ut dī libro de hebraicis qōibus. ⁊ postea fuit trāslata in nobe vbi erat tp̄e saul fm qđ habet̃. j. xxj. ⁊ inde trāslata ē postea in gabaa in domū aminadab: ut hic dī. Et de loco illo dauid trāstulit eā in domū obededon: ⁊ inde in ciuitateꝫ dauid: ut habet̃. ij. reg]. vj. c ❡ Eleaçaꝝ aūt ⁊c̄.] Hebrei aūt dicūt p̄parauerūt seu disposuerūt: ⁊ in idem redit: q: talis p̄paratio ē quedaꝫ sanctificatio.

in agro iosue bethsamitis. Percūssit aūt dñs de viris bethsamitib': eo q vidissēt arcam dñi: et pcussit de populo septuaginta viros et qnquaginta milia plebis. Luxitq3 ppl's: eo q dñs pcussisset plebem plaga magna. Et dixerūt viri bethsamite: Quis poterit stare in ꝯspectu dñi dei sci huius: et ad quem ascēdet a nob? Miserūtq3 nūcios ad habitatores cariathiarim dicentes: Reduxerunt philistijm arcaꝫ dñi: descendite ⁊ reducite eā ad vos.

Venerūt ergo VII. viri cariathiariꝫ ⁊ reduxrut arcam dñi:] et intulerūt eam in domū aminadab i gabaa.] Eleaçaꝝ aūt filiuꝫ eius scifcauerunt:] vt custodiret arcam dñi. Et factū est ex qua die mansit arca dñi in cariathiarim:] multiplicati sūt dies. Erāt quippe iam ann' vicesim'. Et reqeuit ois dom' israel post dñm.] Ait aūt samuel ad vniuersaꝫ domū isrl̃ dicens: Si in toto corde v̄ro reuertimini ad dñm: auferte deos alienos de medio v̄ri: baalim ⁊ astaroth: ⁊ p̄parate corda v̄ra dño: ⁊ s̄uite ei soli: ⁊ eruet vos de manu philistijm. Abstulerūt ergo filij isrl̃ baalim ⁊ astaroth: ⁊ seruierūt dño soli. Dixit aūt samuel: Cōngregate vniuersuꝫ isrl̃ in masphat: ut orē ꝓ vobis dñm Et cōuenerūt in masphat Hauserūtq3 aquā ⁊ effudrūt in cōspectu dñi:] ⁊ ieiunauerūt in die illa atq3 dixerunt: Tibi peccauimus dñe. Iudicauitq3 samuel filios israel in masphat.]

d Et factū est. Hic ꝯsequent̃ declarat releuatio ppl'i sb samuele: que facta ē ꝓpter cōuersiōeꝫ ppl'i ad deum p solicitudineꝫ samuelis. Circa quod p̄mo describit dicta ꝯuersio: 2° philistino debellatio: ibi Et audierūt: 3° ppl'i pax et bona ordinatio: ibi Facta ē itaq3. Circa p̄mū q: lr̃a ē intricata ⁊ indiget supplemēto sicut ⁊ i plurib' alijs locis sacre scripture: sciēdum q heli mortuo samuel statim incepit discurrere ⁊ docere pplm ut illuꝫ reduceret ad deū p debitā ꝯuersiōeꝫ ad cultū diuinū: q̄ quidem ꝯuersio incipit a tp̄e q̄ ppul's iam viderat malū qđ euenerat ꝓpter pctā filioꝝ heli: ⁊ audiuerat plagam philistinoꝝ ꝓpt̃ arcā dñi: ⁊ durauit tempe samuelis vsq3 ad regnū regis saulis. s. xx ānis vel circit̃: ⁊ hoc notat cū dī. d ❡ Et factū ē ⁊c̄]. i. trāslata fuit ibi de bethsames: ut p̄dictū ē. e Multiplicati sūt dies. in qb' samuel hortabat pplm ad bonū. f ❡ Erat q̄ppe ⁊c̄.] postq̄ icepat samuel docē pplm. g Et reqeuit ⁊c̄]. s. xx. ānis qb' p̄fuit samuel: ⁊ subdit mod' q̄ samuel reduxit pplm ad deū a p̄n° cū dī: h ❡ Si in toto corde v̄ro reuertimini ad deū ⁊c̄. Et patet lr̃a vsq3 ibi: i Cōgregate ⁊c̄]. vbi renouauit fedus ppl'i cū deo: iō subdit: k ❡ Hauserūtq3 aquam ⁊c̄]. Ra. sa. dicit q hoc fecerūt in signū humiliatiōis. q. dicerēt: sic aq̄ effusa ad nihilū valet vltra: sic i ꝯspectu tuo nihil sum' nec valem'. Ionathan fili' oziel maxie reputatōis apud hebreos h' exponit de ꝯuersiōe cordiū ad deū: ⁊ sic p istas aq̄s intelligūt lachryme ꝯtritiōis exeūtes a corde: ⁊ p oclos effuse. l Iudicauitq3 samuel ⁊c̄]. q: ñ solū recōciliauit ꝓpulū dño: sꝫ etiā vnūquēq3 de pplo ad ꝓximū suū iniurias ⁊ forefacta ad eq̄tatem iusticie reducēdo. Alij aūt exponūt fm aliq̄s ab illo loco: Erat q̄ppe ann' vicesim'. s. q̄ arca domini māserat in cariathiarim: ita q p hoc notat q tot annis māsit ibi āteq̄ inde alibi trāsferet̃: ⁊ qđ sequit̃: Hauserūtq3 aquā. dicūt aliq̄ q in illa aqua erāt maledicta ꝯgesta: sicut in sacrificio çelotipie: ita q labia bibētiū si fuissent idolatre ita iūgebant q nō poterāt ab inuicē separi: ⁊ p h' cōuicebant̃: sicut tp̄e moysi p potū aque, vbi puluis vituli aurei fuerat commixtus: prout dictuꝫ fuit Exo. xxxij. ideo sequitur: Iudicauitq3 samuel filios israel in masphat scilicꝫ idolatras interficiendo qui conuincebantur modo predicto.

Universidad de Deusto Biblioteca

prima tñ expositio videt mihi magis rõnabilis:lectoꝛ tam
eligat quã voluerit. m Et audierũt philistijm. Hic con
sequent describit philistinoꝝ debellatio. Ad cui⁹ intellectũ
sciendũ:ꝙ philistijm post debellationẽ ppli israel ꝓpt pec
cata filioꝝ heli tenuerũt ipm sub tributo:ꝛ ne haberẽt cõ
siliũ ꝛ oportunitatez
rebellandi interdixe
rant eis ꝯgregatiões
ppli fieri: ꝓpt qḋ au
dito ꝙ ꝯgregati eẽnt
in masphat: venerũt
ꝯ eos in ꝑeliuz: sed
samuele orãte ꝛ holo
caustũ ꝑ pplo offerẽ
te fuerũt celit⁹ debella
ti: fm ꝙ dr infra.
n Intonuit ãt ꝛc.]
ita ꝙ ex fulgure mlti
fuerũt mortui ꝛ alij
exterriti fugientes ꝑ
magna pte occisi. et
patet lr̃a.
o Facta ē itaq3. Hic
ꝯñter describit ppli
isrl' trãquillitas et bo
na ordinatio sub regi
mine samuelis. Et p3
lr̃a vsq3 ibi:
p Eratq3 pax ꝛc.]
qꝛ seruiebat isrl' sub
tributo. q Judica
bit quoq3 ꝛc].s. vsq3
ad institutionẽ ꝛ con
firmationẽ saulis: ex
tũc.n. saul habuit of
ficiũ iudicandi.
r Et ibat ꝑ singu
los ãnos circũiẽs ꝛc.
ꝑ loca ad videndum
oportuna: ꝓpo labo
re ꝛ expẽsa: ut habet
infra xij. s Reuer
tebat q3 in ramatha.
vbi ꝯmunius iudica
bat populum.]
t Edificauitq3 ibi
altare dño. Sꝫ in hꝰ
videt fecisse ꝯ legem:
quia nõ debebat esse
altare aliqḋ ad imo
landũ: nisi i loco vbi
erat arca: sicut dictu3
fuit Josue xxij. q̃ nõ
legit fuisse i ramatha
dicendũ ꝙ ex dispen
satione dñi poterat alibi imolari:ꝛ p ꝯñs altare cõstrui: et
hoc mõ samuel ibi altare cõstruxit. Potest etiã dici: ꝙ fm
illḋ qḋ dictũ fuit Deutero.xij.ꝛ ē sat visile:ꝙ a tpe quo ar
ca fuit capta p philisteos vsq3 ad tps in quo fuit posita in
templo cõstructo p salomonẽ: arca nõ habuit stabilez mã
sionem:qꝛ tpe intermedio de loco ad locũ frequent fuit trãs
portata:ut p3 ex p̃dictis:ꝛ aliqñ ad exercitũ deportata: ut
habet infra xiiij.ꝛ iõ sacrificia votiua:ad que offerẽda ho
mines nõ tenebant: sed si fiebãt ex deuotione poterãt alibi
offerri fm volũtatẽ ꝛ deuotionẽ offerẽtis. Sicut ꝛ alia sa
crificia poterãt fieri hoc mõ tpe quo arca ꝛ tabernaculum
fuerũt in deserto:eo ꝙ arca adhuc nõ habebat stabilez
mansionẽ:sicut dictũ fuit Deutero.xij.ca. tpe vo q̃ fuit
in sylo nõ fuit hoc licitum:ꝑut dictũ fuit Josue xxij.
quia tabernaculũ ꝛ arca longo tpe fuerũt ibi:ꝛ habue
runt ibi stabilem mansionẽ:lꝫ nõ ad semp. VIII.
Actũ ē au
tez. Descri
pta supius
malicia filioꝝ he
li: hic consequẽt
describit malicia
filioꝝ samuelis:
quia vtraq3 fuit
occasio ut termi
naret regimen p
iudices ꝛ reges in
stituerent. Jgitur
circa hoc primo
describit filioru3
samuelis trãsgres
sio: secundo ppli
petitio: ibi Con
gregati ꝛc: tertio dñi
diffinitio: ibi Et
orauit sãuel. Cir
ca p̃mum dr:
a Factũ ē autẽ
ꝛc.] qꝛ iã nõ pote
rat ita comode p
loca ad iudicãdũ
discurrere.
b Posuit filios
suos iudices. cre
dẽs eos fore sue iu
sticie imitatores:
sed hꝰ nõ fuit ita:
vñ subdit:
c Acceperũtq3
munera ꝛc.] ꝛ sic
dupl'r peccauert
s. accipiẽdo mũe
ra ꝑ iudicio: qḋ
nõ ē licitũ: lꝫ ꝑ la
bor iusto ꝛ bono
iudices possint ac
cipe stipendia ad
victũ decẽtẽ ꝛ ho
nestũ. 2° qꝛ ꝓpter
mũera declinaue
rũt a iusticia red
dẽdo iudiciũ per
uersũ. d Con
gregati ꝛc. Hic cõ
sequent describit
ppli petitio de re
ge hñdo:cui⁹ cã fuit malicia filioꝝ samuelis:ut h exp̃i
mit: cũ dr: Filij tui ꝛc. Alia fuit qꝛ audierãt naas regẽ fi
lioꝝ ãmon disponẽtẽ exercitũ ad veniẽdũ ꝯ eos:ꝛ iõ vo
lebãt hẽre regẽ capitaneũ sui exercit⁹ ꝯ eũ:ꝛ hec cã h da
ret: sꝫ.j. exp̃mit xij.ca°. e Displicuit smo ꝛc.] ꝓpter
tria. vnũ fuit:qꝛ displicuit sibi malicia filioꝝ suoꝝ: q̃
vsq3 tũc latuerat ipm. Aliud fuit ꝓpt honorẽ diuinu3
q̃ videbat ꝯtẽni seu diminui eo ꝙ retinuerat sibi in po
pulo isrl' nomẽ regiũ. Tertio qꝛ pplus in hoc volebat
assimilari gẽtilib⁹ dicẽs: Cõstitue nobis regẽ sicut ꝛ vni
uerse habẽt natiões: ut imediate ꝑponit: f Et orauit

Et audierunt philistijm ꝙ
ꝯgregati eẽnt filij isrl' i mal
phat:ꝛ ascẽderunt satrape
philistinoꝝ ad isrl'. Qḋ cu3
audissent filij isrl': timuerũt
a facie philistinoꝝ. Dixerũt
q3 ad samuelẽ: Ne cesses ꝑ
nob clamare ad dñm deu3
nr̃m ut saluet nos d manu
philistinoꝝ. Tulit autez sa
muel agnũ lactantẽ vnũ ꝛ
obtulit illũ holocaustũ inte
grũ dño. Et clamauit samu
el ad dñm ꝑ isrl': ꝛ exaudi
uit eũ dñs. Factũ ē aũt cu3
samuel offerr3 holocaustũ
dño: philistijm inire pliũ ꝯ
israel. Jntonuit autez dñs
fragore magno in die illa
sup philistijs:]ꝛ exteruit eos
ꝛ cesi sũt a filijs isrl'. Egressi
q3 filij isrl' de masphat pse
cuti sũt philisteos:ꝛ pcusse
rũt eos vsq3 ad locũ q erat
sup bethchar. Tulit aũt sa
muel lapidẽ vnũ: ꝛ posuit
eũ int masphat ꝛ int sen: et
vocauit nomen loci illi⁹: la
pis adiutorij. Dixitq3: huc
usq3 auxiliat⁹ ē nobis dñs.
Et hũiliati sunt philistijm
nec apposuerũt vltra ut ve
nirẽt in termios isrl'. Facta
ē itaq3 man⁹ dñi sup phili
steos cũctis dieb⁹ samuelis
ꝛ reddite sũt vrbes q̃s tule
rãt philistijm ab isrl' israeli
ab accharon vsq3 geth et
terminos suos. Liberauitq3
isrl' de manu philistinoru3
eratq3 pax int isrl' ꝛ ãmorre
um.] Judicabat quoq3 sa
muel isrl' cũctis diebus vite
sue:] et ibat ꝑ singulos an
nos circuiẽs bethel ꝛ gal
gala ꝛ masphat ꝛ iudica
bat israelẽ i supradictis lo
cis. Reuertebant q3 i rama
tha: ibi.n. erat domus eius
ꝛ ibi iudicabat israelem.
Edificauit etia3 ibi altare
domino.

Factum est VIII.
aũt cũ senuisset samu
el:] posuit filios suos iudi
ces in isrl'. Fuitq3 nomen fi
lij ei⁹ p̃mogeniti iohel:ꝛ no
mẽ secundi abia: iudicũ in
bersabee. Et nõ ãbulauert
filij illi⁹ in vijs ei⁹: sꝫ declina
uert p⁹ auariciã: acceperũtq3
munera:ꝛ puerterũt iudici
um.] Cõgregati ergo vni
uersi maiores natu isrl': ve
nerũt ad samuelẽ i ramatha
dixerũtq3 ei: Ecce tu senui
sti:ꝛ filij tui nõ ambulãt in
vijs tuis. Constitue nob re
gem: ut iudicet nos: sicut ꝛ
vniuerse habent nationes
Displicuitq3 smo i oculis
samuelis:]eo ꝙ dixissẽt: da
nobis regẽ ut iudicet nos
Et orauit samuel ad dñm.

Hic ꝯñter ponit dei diffinitio. samuel.n. istud negociũ
reduxit ad dñm qui rñdit: g Audi vocem populi.
de rege instituendo. h Nõ.n. te ꝛc.]quia tu solum
eras me⁹ vicarius:ꝛ ꝙ ista petitio eoꝝ ex malo ꝓcesse
rit: ostendit cũ subdit: Juxta oia opera sua ꝛc. Seq̃tur.
i Sic dereliq
rũt ꝛc.]ostẽdẽtes
facto ꝙ nõ habe
rẽt me ꝑ rege suo
k Sic faciũt et
tibi. abijciẽdo te
ne sis vicari⁹ me⁹
l Ueruntamen
ꝯtestare eos ꝛ p̃e
dic eis ius regis
ꝛc. Circa qḋ sciẽ
du3 ꝙ aliqua sũt
de iure reg in ne
cessitate positi ꝑ
pter bonũ cõe re
gni:ꝛ sic oia que
inferius exprimũ
tur a samuele sũt
de iure regis:qꝛ i
tali casu oia sunt
regis vel p̃ncipis
ꝛ exponenda vel
expendenda pro
bono cõi sicut et
in corpe naturali
videm⁹ ꝙ manus
vel etiam alia ps
corpis naturalis i
stinctu exponit ꝑ
ꝯseruatione vite
ipsius corporis.
Si autẽ accipiat
alio modo ius re
gis extra necessi
tatez: sic plura ex
primunt a samu
ele que nõ ꝑtinẽt
ad ius ipsius reg
utpote oia illa q̃
reddũt populum
subditũ seruilem:ꝛ que nõ respiciũt bonũ cõe sꝫ magis
hominis in regno positi voluntatẽ:ꝛ talia p̃dixit eis
samuel ad retrahendũ eos ne peterẽt regem qꝛ eis non
expediebat:ꝛ qꝛ regimen propt magnitudinẽ potestatis
regni ꝯcessam de facili ꝯuertit i tyrannidẽ. vnde ꝛ deu
tero.xvij. vbi agit de cõstitutione regis dr: Nõ multipli
cabit sibi equos: nec reducet pplm meũ in egyptũ.s. q̃si
seruũ: nec habebit argenti ꝛ auri imensa pondera.ꝛ ibi
dem subdit: Nec eleuet cor eius in supbiam sup fratres
suos:ꝛ fm istũ duplicem intellectũ exponẽda sunt q̃ se
quũtur de regio iur vsq3 ibi: m Uosq3 erit ei serui.
si cõuertat regnũ in tyrãnidem: qḋ de facili fit saltem in
pte ꝓpter magnã regis potestatem. n Et clamabit
in die illa ꝛc.].i. propter oppressionẽ quã vobis indu
cet. Sequit: o Nequaq̃.s. dimittet nos deus exau
dire si regem habeamus. Cetera patent vsq3 ibi:
p Uadat vnusq̃sq3 in ciuitatẽ suã. hoc aũt dixit sa
muel: ut super electionem regis inquireret dñi volunta
tem: a q̃ depẽdet regis institutio: fm ꝙ habet Deutero.
xvij. vbi de istitutiõe reg dr: Eũ cõstitues regẽ quẽ dñs
de⁹ tu⁹ elegẽrit d nũero fratꝝ tuoꝝ. Ad maiorẽ p̃dictoꝝ
euidentiã q̃rit vtꝝ filij israel peccauerũt petẽdo sup se regẽ
Et arguit ꝙ ñ qꝛ petẽ illḋ qḋ ē bonũ simplicit ꝛ d dictami
ne rõnis recte nõ ē pctm: gubernatio aũt ppli ꝑ regem est
optia: ut dic phs.iij. polit: ꝛ p ꝯñs ē de dictamie rõis recte
q̃ magl respic bonũ cõe q̃ pticulare ꝛc. Itẽ illḋ qḋ ꝯcedit
lege dina licitũ ē: qꝛ
nllu3 pctm ꝯcedit: sꝫ
Deutero.xvij.ca. ꝯce
dit lex dina filijs isrl'
ꝯstitutionẽ regis: vbi
dr: Cũ ingressus fueris
terrã quã dñs de⁹ tu⁹
dabit tibi ꝛc. seq̃t: Et
dixeris ꝯstituã sup me
regẽ ꝛc. ꝛ seq̃tur: Eu3
cõstitues quẽ dñs de⁹
tu⁹ elegerit ꝛc. Con
tra.j.xij.ca°.dr: Scie
tis ꝛ videbitis qꝛ gran
de feceritis vobis ma
lũ i ꝯspectu dñi petẽ
tes sup vos regẽ. Ad
hoc dicẽdũ: ꝙ cu3 re
gnũ sit optia politia
cetẽ gẽtes a filijs isrl'
petẽdo vel cõstituen
do sup se regẽ ñ pecca
uerũt: sꝫ mag bonu3
egerũt. filij aũt isrl' hꝰ
faciẽdo peccauert: ut
p3 p vba samuelis ad
hꝰ allegata q̃ hñt.j.
xij.ca°.ꝛ p ꝯñs mira
culũ a deo datu3 ad
verificationẽ vbi sa
muelis: ut ibide3 hẽt
cui⁹ rõ ē qꝛ de⁹ pplm
isrl' elegit sibi specialẽ
ꝛ peculiarẽ p̃ ceteris
pplis: fm ꝙ dr Deu
tero.vij. Te elegit do
min⁹ de⁹ tu⁹: ut sis ei
ppls peculiaris. ꝛ iõ
voluit eẽ rex imedia
tus illius ppli: ꝓpter
qḋ ꝛ legẽ dedit ei in mõte Synai p seipm.i.p angelũ in pso
na illi⁹ loquentẽ:ꝛ nõ p hominẽ mediatorẽ. ꝓpt qḋ voluit
hoies gubernatores illi⁹ ppli ab ipso imediate institui tãq̃
ei⁹ vicarij eẽnt ꝛ nõ reges vl' dñi: ut patet in moyse ꝛ iosue
ꝛ d iudicib⁹ sequẽtib⁹: d quib⁹ dr i libro iudicũ. Suscitauit
eis dñs talẽ uel talẽ iudicẽ ꝓpt qḋ filij isrl' fecerũt ꝯ ordina
tionẽ dñi petẽdo sup se regẽ hominẽ mortalẽ cũ dñs hꝰ sibi
retinuisset ꝛ ad bonũ ppli: qꝛ sp gubernauit eos optime et
ꝓpterit q̃diu fuerũt boni subditi:ꝛ semp sic fecisset si ppls
ille in bona sbiectiõe sub dño stetisset. Ex dictis p3 p̃mũ ar
gumẽtũ: qꝛ si gubernatio reg optia ē seq̃t ꝙ melior ē guber
natio hre regẽ deũ imediate: q̃to de⁹ ē melior hoie: ꝛ iõ ꝯ
istã ordinatiõ3 petẽ ñ ē bonũ sꝫ malũ. Ad secũdũ dḋ ꝙ illḋ
qḋ hẽt Deutero.xvij. d ꝯstitutiõe reg q̃tũ spectat ad ppl3
ñ fuit ꝯcessio ꝓpe dcã: sꝫ mag pmissio: sic rpudiũ vxoris fu
it pmissũ ad duritiã cordis coꝝ ꝑut dc3 fuit Deut.xxiiij.
sic tñ in repudio fuit p̃ceptũ ꝙ darẽt libellũ repudij si repu
diarẽt: sic in ꝓposito si ptinacit regẽ hre vellẽt p̃ceptũ fuit
ꝙ de pplo isrl' haberẽt ꝛ nõ de alio: ut ibidẽ dicitur.
In caplo viij. vbi dicit in postilla. Utrũ filij isrl' pecca
uerunt petendo super se regem. Additio

Dixit aũt dñs ad samuelẽ:
Audi vocẽ ppli in oibus q̃
loqtur tibi. Nõ eñi te abie
cerũt sꝫ me:] ne regne3 sup
eos. Jux oia opa sua q̃ fe
cerũt a die q̃ eduxi eos de
egypto vsq3 ad diẽ hãc: si
cut dereliquerũt me ꝛ serui
rũt dijs alienis: sic faciũt eti
a3 tibi. Nũc ẽgo vocẽ eoꝝ
audi. Uerũtamẽ ꝯtestare
eos: ꝛ p̃dic eis ius regis q
regnatur⁹ ē sup eos. Dixit
itaq3 samuel oia verba dñi
ad pplm q petierat a se re
gem: ꝛ ait: Hoc erit ius re
gis q impetratur⁹ ē vobis
Filios vr̃os tollet ꝛ ponet
in currib⁹ suis: facietq3 sibi
eqtes ꝛ p̃cursores q̃driga
rũ suaꝝ: ꝛ cõstituet sibi tri
bunos ꝛ centuriones: ꝛ a
ratores agroꝝ suoꝝ: ꝛ mes
sores segitũ: ꝛ fabros armo
rũ ꝛ curruu3 suoꝝ. Filias
quoq3 vr̃as faciet sibi vn
guẽtarias ꝛ focarias ꝛ pa
nificas. Agros quoq3 ve
stros ꝛ vineas ꝛ olivueta o
ptima tollet: ꝛ dabit seruis
suis. Sed ꝛ segetes vr̃as ꝛ
vineaꝝ reddit⁹ addecima
bit: ut det eunuchis ꝛ famł
suis. Seruos etia3 vestros
ꝛ ancillas ꝛ iuuenes opti
mos ꝛ asinos auferet: ꝛ po
net i ope suo. Greges quo
q3 vr̃os addecimabit: vos
q3 eritis ei serui. Et clãma
bitis in die illa a facie reg
vr̃i]quẽ elegistis vobis: ꝛ ñ
exaudiet vos dñs in die il
la: qa petistis vobis regem
Noluit aũt ppls audire vo
cem samuelis: sꝫ dixerunt:
Neq̃q̃3. Rex.n. erit super
nos: ꝛ erim⁹ nos quoq3 sic
oẽs gẽtes: ꝛ iudicabit nos
rex nr̃: ꝛ egrediet añ nos:
ꝛ pugnabit bella nr̃a pro
nobis. Et audiuit samuel
oia verba ppli: ꝛ locut⁹ est
ea in aurib⁹ dñi. Dixit aũt
dñs ad samuelẽ: Audi vo
cem eorum: ꝛ cõstitue sup
eos regem. Et ait samuel
ad viros isrl'. Uadat vnusq̃s
q3 in ciuitatem suam.

Universidad de Deusto Biblioteca

Responsio postillatoris ad hanc qōnem nō videtur ad plenū satisfacere. Nā institutio regis in aliq̄ gēte vel pplo simplr considerata nō tollit imediataȝ gubernationem diuinam ab eis. Stant.n.simul q̄ de⁹ sit rex immediat⁹ alicui⁹ gentis ipsam in principalibus imediate regendo seu gubernando: ⁊ tn̄ cū hoc habeāt supra se regeȝ seu principē hominē mortalem: qȯ maīfeste patet in pplo fideliū. popul⁹.n. fideliū imediate a deo gubernari dicendus est: qȯ patet p ratiōes a postillatore allegatas p filijs israel Nā si in antiqua lege pplm illū sibi deus elegit in specialeȝ seu peculiarem: fm illud deutero. vij. in postilla allegatum nō tn̄ minus sed longe magis ppls fideliū in noua lege est a deo electus specialis ⁊ peculiaris: iuxta illud pma petri secundo. Uos aūt estis gen⁹ electum: regale sacerdotiū: gens sancta: ppls acquisitiōis. Silr ⁊si antiquis dedit legem p angelū in psona dei loquentē ⁊ nō p hoieȝ mediatorē: pamplius vero ⁊ pfectius catholicis legem dedit p seipsum. i. p filiū dei eternū: ⁊ p spiritū sctū i forma visibili missuȝ. vn̄ si populus ille rationibus predictis debuit p deū imediate gubernari: p easdem rōes seu fortiores ppls fideliū imediate a deo debet gubernari: qȯ etiam patet ex pmissione xpi Matth. vltimo: Ego vobiscū sum oib⁹ dieb⁹ ⁊c. qȯ exponitur vno mō p assistentiā christi sue ecclie ptinue ipsaȝ dirigendo per occultos istinctus spūssancti: ut idē postillator in eodē loco dicit. Ex quibus consequent habet q̄ sicut ecclesia licet a dō imediate interiori gubernatiōe regat: nō tn̄ ex hoc instituendo supra se regē hominē in tēporalib⁹ peccat: ut patet ex vniuersali ecclie psuetudine que maxime auctoritatis ē. Sic pari mō ⁊ rōne dicendū videt q̄ antiqui licet deum habuissent regē ⁊ imediatū gubernatorē: tn̄ petēdo simplr supra se regem nō peccassent. Nec valet dicere q̄ gubernatio dina respectu ecclesie imediate ē q̄tū ad spūalia Nam etiā in spūalib⁹ sūmus pontifex constituit in ecclesia absq̄ peccato: imo sequendo vestigia christi dicentis petro Pasce oues meas: Joh. xxj. Si aūt dicatur q̄ sūm⁹ pontifex tanq̄ dei vicarius ecclesiam gubernat qȯ verū est: idem etiā posset dici de regimine regali: vn̄ apls de rege simpliciter loquēs ad Romañ. xiij. Nō sine causa gladiū portat: minister.n. dei ē. Preterea si petm̄ filijs isrl impositū in hoc q̄ petierūt regem sibi ex rōne p postillatorē assignata causaretur: sequeret q̄ semp in eodem peccato pseuerarēt durante regio regimine. Naȝ sic existendo semp fecissent p dei ordinationem q̄ sibi soli eorū regimē imediatū retinuerat nolēs q̄ sup eos hō mortalis regnaret: ut ait postillator. Ex q̄ vlterius sequit q̄ orō samuelis p populo: ut deus eis parceret hoc peccatū eēt vana ⁊ p regulā dine legis durante eorū cōtumacia eodē i peccato. Rō hui⁹ est. Nam fm legē diuinaȝ nō dat venia nisi correcto: ut patet Ezech. xviij. Cū auerterit se impius ⁊c. Sed cōstat: ut habet infra. xij. ca. q̄ samuel populo sibi supplicanti ut pro eo oraret ⁊ suū peccatum de petēdo regem apte pfitenti respōdit ne timeatis ⁊c. Et. j. Absit a me ne orem deū p vobis ⁊c. Ex qbus satis patet q̄ huiusmōi petm̄ p ppli pfessionē ⁊ orationē pphe fuit sublatū nō obstāte q̄ adhuc pseuerabāt in eodē pctō retinēdo sibi regem illicite: fm opinionē postillatoris. Preterea dicē q̄ pcessio de pstitutione regis filijs isrl facta Deutero. xvij. nō fuit ppa pcessio sȝ magis pmissio sicut repudiū vxoris ⁊c. nō videt rōnabilit dictū. Nā q̄ matrimoniū sit inseparabile p hoieȝ ē de iure nāli fm postillatorē put ipse nitit pbare Matth. xix. lȝ hoc nō reputo eē verū: put ibidem dno pcedente amplius declarabit. Cōstat aūt q̄ pmissio facta d̄ repudio nō tollit legē nature q̄ indelibilis ē: sȝ in pposito ē p oppositū. Nā cōstitutio regl in aliq̄ gente ē pformis iuri nāli: repñtat.n. gubernationē mūdi ab vno deo: put etiaȝ phs in politicl ⁊ alibi determinat. vn̄ pmittente lege diuina regis pstitutionem: ut in ca°. deutero. allato: talis pstitutio s. regis remanet oio licita tāq̄ iuri nāli pformis ⁊ a iure dino nō phibita. Ex qb⁹ vi q̄ qȯ nō remanet sufficient soluta. Un̄ ad eandē vi alit dicendū. s. q̄ ppls iste nō peccauit petendo regē simplr cū hoc iā sibi eēt a deo cōcessum: ⁊ iuri nāli pforme: sȝ peccauit petendo regē certo mō p dinā ordinationem. Ad cui⁹ declaratiōeȝ sciēdum q̄ pstitutio regis iuxta ptātem sibi concessaȝ pōt eē duplr. Primo mō q̄ rex hēbat plenā ptātem i pplo sibi subdito nō solū in his que ad defensionē ptinēt sbditorū seu ad eorū dispositiuā gubernationē: sȝ etiaȝ in his que ptinēt ad oēs actus iudiciales: intantū q̄ rex sic cōstitut⁹ di eē absolut⁹ legib⁹: put legiste d̄ impatore dicere solēt. Silr ut ⁊ de regibus q̄ supiorē nō cogscūt asserit: ⁊ talis rex di esse sup oia iura positiua: fuando ea ad libitum vel reuocādo put in plurib⁹ mūdi ptib⁹ nō solū paganorū sȝ etiā catholicorū eē dignoscit. Et qz bonas seu magnas fortunas ferre nō posset nisi vtuosus: ut habet in. x. ethicorū. pfecta aūt vtus raro inuenit: icirco ppter tātā ptātē regib⁹ pcessam seu ab eis vsurpatam frequent in tyrānidē labunt: qȯ ē pessimū regiminum. vn̄ ⁊ de talib⁹ pōt itelligi illud osee. xiij. Dabo eis regem in furore meo ⁊c. Jn penā.n. pplorū dant eis reges qui tantū absoluta vtant potestate. Secūdo modo pōt pstitui rex cū ptāte limitata: sic. s. q̄ in his saltem q̄ ad iusticiā ptinent psertim cōmutatiuā sit sub legibus iam ordinatis ⁊ legitimis psuetudinib⁹ qs in se ⁊ alijs obseruari faciat fortiter exequendo: ⁊ inferiorū iudicuȝ defectū legitime supplēdo: nec tn̄ p eas temerarie aliqd agendo. Silr auferendo a se oia illa que cupiditati seu pcupiscentie vel supbie occasionē pstant: ex quorū appetitu frequent declinat ad tyrānidem. Et qz fm Tho. i prima secūde. q. cv. articulo pmo in corpe qōis: Ordinatio principatus quam lex diuina antiquis instituit fuit optima. Jccirco isto mō pcessum fuit filijs isrl instituē supra se regē: nō aūt primo mō: qȯ patet ex hoc: naȝ in eodē ca° ⁊ cū textu deutero. xvij. cū ageret de cōstitutione regis: dns dirigens verba pplo ait: Cū dixeri: Cōstituam super me regem sicut habēt oēs p circuitū nationes. qȯ intelligitur d̄ primo mō regnādi predicto. Cetere.n. nationes ut in pluribus reges habent cuȝ prima potestate: que sepe in tyrānidem vertit. Unde saluator ait: Reges gentiū dominant eorū ⁊c. Luce xxij. Quem modū cōstituendi regē dns ei nō cōcessit: sȝ poti⁹ scdm modū. Nam ibidem d̄dit eis regulas tā in mō eligendi q̄ in mō viuendi ipsius in se q̄ etiam ad deū: ⁊ ad subditos tales q̄ oio pdicūt modis pmunib⁹ aliarū natōuȝ seu gētiū. Jn mō.n. eligēdi ad cauēdas violētias ⁊ fraudes q̄ i silib⁹ electiōib⁹ solēt ptingē: instituit ut spectaret iudiciū dinū: vn̄ ait: Eū pstitues quē dns de⁹ tu⁹ elegerit Silr ad vitādū imitatiōeȝ psuetudinū aliarū nationuȝ ait: Nō poteri alteri⁹ gēti hoieȝ regē facē. Cōsequēt phibuit regi mltiplicare eqs curr⁹ ⁊ vxores: ⁊ imēsa argēti ⁊ auri pōdera: q̄ occasiōeȝ pstāt tyrānidi: ut dcm̄ ē. Siliter istituit ut rex sp legeret ⁊ cogitaret d̄ lege dei: ut ptinuo eēt i dei timore ⁊ obedietia cū dic: Describet sibi deuteronomiū legi h⁹ ⁊c. legetq̄ illud oib⁹ dieb⁹ vite sue: ut discat timē deū ⁊c. Silr istituit ut nō supbe seu tyrānice pteneret seu oppmeret cū dic: Ne eleuet cor ei⁹ i supbiaȝ sup frēs suos ⁊c. q̄ oia pdicūt mō p° regnādi q̄ ē pūt gētiuȝ seu nationū: ut dcm̄ ē. Sȝ pstat q̄ filij isrl regl institutionē p° mō eis ñ pcesso: sȝ poti⁹ iplicite seu intptatiue eis phibito petierūt: u pȝ p vba pncipalia sue petitiōis in hoc ca° vbi sic dicit: Pone nobis regem ut iudicet nos sic gētes. Nō.n. solū petebāt eē sb regē mō ei a dno pcesso q̄ ē 2⁹ mod⁹: sȝ ut rex iudicaret eos mō q̄ reges pi ter iudicabant gentes. s. absolute: ⁊ absq̄ limitatione

potestatis ⁊ refrenatōne appetitus put moris cōis erat int gentes pserti eo tpe: ⁊ iō seqtur: Displicuit sermo in oculis samuelis eo q̄ dixisset: Da nobis regē ut iudicet nos. Nō eni displicuisset si regeȝ simplr petiuissent mō eis a dno pcesso: sed ppt istā additionē: Ut iudicet nos sic gentes: qȯ itelligit mō pmo pdicto: vn̄ ⁊ seqt: Dixit dns ⁊c. Nō te abiecerūt sed me. petēdo eni regē cū ptāte ⁊ iurisdictione absoluta: sic int gentes iplicite petebant ipsū p modū istituēdi regē sibi pcessū: ut dcm̄ est. vn̄ ⁊ stati de⁹ mādauit: ut pplo ptestaret seu declararet ius regis tali mō regnaturi dicēs: Filios vros tollet. filias vras faciet sibi vnguētarias ⁊c. vn̄ ⁊ finalit ius huius regis concludit: vosq̄ eritis ei fui: qȯ ppe est tyrannorū q̄ suis sbditis ut fuis pncipātur: qȯ totuȝ occasione plenissime ptātis regi pcessū ad moduȝ cōem gentiuȝ p diuinā ordinationē ptingē psuenit. Jn q̄ qdē petitione pniciosa ptinacit pseuerātes: samueli iura regni tyrannici explicāti rñderūt: Nequaq̄ rex.n. erit sup nos: ⁊ erimus nos quoq̄ sicut oēs gentes: ⁊ iudicabit nos rex nr ⁊c. Jn quo euidēti⁹ explicauerūt petitionē eorū eē p diuinā ordinationē ⁊ pcessionē: ut dcm̄ est: ⁊ sic pȝ manifeste qūo in hoc peccauerūt: de q̄ peccato verisimlr penituerūt petentes a samuele ut oraret p eis deū: ut. j. xij cap. vbi samuel offerēs se p eis oraturū ptestat⁹ ē: Jgit timete deū ⁊ seruite ei ⁊c. q. d. peccatū pmissū in petendo regē mō pdicto dimittet vobis: dū tn̄ nō derogetur diuinis legib⁹ seu ordinationib⁹. Si aūt dicat q̄ si vere ppls penituisset saulē amouisset a regno. Ad hoc dicendū q̄ hoc iā nō poterāt facē. pmo qz erat iā saul tpe pāie ppli ad instātiā eorū a deo p samuelē vnct⁹: ut infra x. ca. vn̄ ⁊ ei⁹ amotio seu reuocatio videret q̄dammō p honorē diuinū: ⁊ iō cū samuel dixisset sauli. j. xv. cap. Scidit dns regnū isrl a te hodie ⁊c. sbiūgit ibidē: Porro triūphator in isrl penitudine nō flectet ⁊c. q. d. ⁊si tu iā es a deo abscisus: nō tn̄ statim amoueris a regno: ne dns videat q̄si penitudie flecti. secūdo qz saul p⁹ victoriam in iabes galaath habitaȝ erat vallat⁹ in regno. 3° qz ei⁹ regnū publice erat in galgala renouatū: ut. j. xj. cap. Nec obstat q̄ cū ppls pfiteret peccatū suū: samueli dixerūt: Addidim⁹ eni peccatis nrīs malū ut peteremus regē. xij. cap. vbi nō fuit facta mētio de mō regnādi: ut int gentes ⁊ h⁹mōi. Nā hoc est breuitatis cā omissum cū iā in loco ppo sepe repetitū fuisset: ut dcm̄ est. De regno aūt dauid nō est mentio in hoc faciēda. fuit eni ipsius regnū p se ⁊ suis successorib⁹ a deo p samuelē iustuȝ ⁊ a deo iudicē pstitutū absq̄ aliq̄ ppli petitione seu istātia istitutū: ut pȝ. j. xvj. cap. Potest etiā dici ad questionem pncipalē fm q̄sdā q̄ filij isrl peccauerūt petēdo regem nō solū pdicto mō: sȝ etiā iniuriādo samuelē iustū ⁊ a deo iudicē pstitutū. licet eni filij sui quos pstituerat iudices peccassent: ut pȝ in pncipio hui⁹ capituli: non tñ ex hoc in scriptura legit iposita culpa samueli: sicut heli iponit ex peccato filiorū supra. ij. cap. Ratio differentie ē: nā peccata filiorū heli erāt publica seu notoria tā sibi q̄ pplo: peccata vō samuelis filiorū nō ita erant publica seu maīfesta: peccabāt eni in accipiēdo munera ⁊ puertendo iudiciū qȯ pluries fit occulte ⁊ colorate: ⁊ sic psumēdū est q̄ samuele ignorāte hoc fecissent: pserti qz nō fuit antea monit⁹ nec redargut⁹ sic heli. vn̄ ut samuel oñderet inocētiā suā. j. xij. cap. reqsiuit pplm: pri° psentādo filios suos pplo: vt redderent rōnē de seipsis dicendo: Ego senui ⁊ filij mei vobiscū sūt. q. d. ut puniatis eos scdm delicta eorū. 2° reqrit eos de seipso dicens Ego psto sum: loqmini de me corā dno ⁊ corā christo eius. Utrū bouē cuiusquā tulerim ⁊c. vsq̄ ibi Testis ē dns. qz nō inueneritis quippiam in manu mea: ⁊ sic pȝ q̄ ipse volebat se purgare ab infamia sue depositionis. Cōcordat cū hoc glosa que sup illud vbū: Nō te abiecerūt sȝ me. interlinealit dicit: Qui vos spernit me spernit: in quo patet q̄ cū samuel cōstitut⁹ a deo sine cā spernebat: de⁹ ipse videbat sperni: in q̄ manifeste peccabāt: etiā si petitio regis post obitū samuelis esset licita eo mō quo petita fuit: de q̄ peccato vident penituisse: cū eū postea tā in vita q̄ in morte multū honorifice tractauerūt: ut pȝ ex decursu historie Et sciendū q̄ h secūdus mod⁹ rñdendi ad questionē nō repugnat pmo. ex vtroq̄ eni sil possȝ formari sufficiēs rñsio ut patet intuenti.

Replica.

Surgen. saltū faciens vsq̄ ad pmū regū: in q̄ vsq̄ ad octauum capitulū nō mouet nisi difficultates vocales: de qbus nō iudico cuȝ res sit nota. Jn h° octauo capitulo vbi postillator querit: disputat ⁊ pcludit q̄ filij isrl peccauerūt petēdo sup se regē: Burgen. longa digressione: sed nō multa rōne nitit determinationē postillatoris infirmare: ⁊ vt clari⁹ appareāt burgen. ineptie: digressionē ei⁹ redigā in certa dicta: que p ordinem tractabo fm merita eorūdē. Primū igit ei⁹ dcm̄ est q̄ stat simul gentem regē aliquē habē mortalē: deuȝ tn̄ eius gētis fore immediatū regē ⁊ gubernatorē pncipalē: ⁊ p illȯ dcm̄ putat burgen. soluē argumētū: qȯ postillator p cōclusiōe facit: q̄ videlicet iudei peccauerūt regē petēdo. Putat etiā p idem replicare cōtra solutionē datā ad argumētū iudeorū in pṫium: ⁊ fortassis bñ putaret si dcm̄ illud eēt in proposito verū: nūc aūt falsitas illi⁹ dicti pȝ ex lrā: iuncta glose interlineari: dicit eni lrā: Nō te abiecerūt sȝ me: ne regnē sup eos: iuxta oia opa sua q̄ fecerūt a die qua eduxi eos de egypto vsq̄ ad diem hanc: sicut dereliquunt me ⁊ seruierūt dijs alienis: sic faciunt etiā tibi. hec in lrā. Glo. interlinearis dicit: q̄ vos spernit me spernit. ⁊. j. cap. x. resumit peccatū hoc: ibi petendo regē. quib⁹ suppositis nō stat q̄ de⁹ sit rex ⁊ gubernator: sic rege postulato: ut dicit lrā cū glo: nisi generali ifluētia quā iudei abijcere nō potuerūt: sed illa nō ē ad ppositū burgē. nec exempla q̄ ponit valent in hoc casu: qz ⁊si ecclesia ⁊ populus christian⁹ hȝ reges in spiritualib⁹: ut papā: ⁊ in tēporalib⁹: ut Jmperatorē: ⁊ eos venerat: eisq̄ sbiectus ē: tn̄ dei regnū pncipale ⁊ imediatū nō abijcit sed potius regnū hominū vie dei pṫiū vsq̄ ad mortē cōtēnit: ut pȝ in pmitiua ecclesia in tpe apostolorū ⁊ martyrū. Secūdū dcm̄ burgen. est: qz peccatū iudeorū regē petētiū pfessione ppli ⁊ samuel oratione fuit abolitū: manēte tn̄ regimine regio: iō petitio regalis regiminis nō fuit peccatū. Nā manēte peccato peccatū nō censet abolitū. sed hoc dcm̄ fundat sup falso fundamēto. nā petere regē absolute nō est peccatuȝ in pposito cōmissum: sed petē p dei ordinationē est in pposito peccatuȝ: qz sic petē est dei ordinationē cōtēnere ⁊ deū abijcere ne regnet. Nunc aūt de⁹ noluit aliquē huic pplo pfici: ut iudicē regē aut sacerdotē: nisi sua ordinatōe: ut pȝ p totū decursū veteris testamēti ab exitu egypti vsq̄ huc. ppls aūt deuȝ ⁊ hāc eius ordinationē abiecit petēs regem dari a samuele videlicet p electionē vel humanā institutionē: sicut ⁊ cetē nationes regē haberēt. vn̄ di i lrā: Cōgregati vniuersi seniores natu dixerūt ad samuelē: Cōstitue nobis regē ut iudicȝ nos: sicut cetere natōes. nō dixerunt: pete nobis a deo regē ⁊c. qūo si dixissent non peccassent: nec dei ordinationi pue nissent. Cū aūt de peccato sic pmisso penituissent: ⁊ errorē pfatū correxissent: ⁊ samuel p eis orasset: peccatū est abolitū: ut pȝ. j. xij. cap. in lrā iūcta glo. interlineari: nec rex tūc fuit pstitut⁹ sicut petit⁹. petebat eni pstitui ordinatōe humana: ut oñsum est: ⁊ hoc fuit peccatū. sed petitio ut sic nō habuit effectū: qz instituebat electione ⁊ vnctione dei. Nō erat igit peccatū sub rege sic pstituto pmanere. Burgen. igitur errauit in fūdamento putās pplm permāsisse sub regimie regio: ut petito: qȯ falsū ē: ut patet ex dictis. Quibus bene

penſatis obiectões burgē. ꝺ poſtillatoꝛē nulli⁹ ſūt efficacie. Sz burgē. idē ꝓſumẽs aliꝰ abſoluē q̄ſtionē motā: dic ꝺ ꝛiū Eſt igit ꝛtiū et⁹ dcm̄ tale: qz petē regē fuit pp̄lo a deo ꝓceſſū Deui. xvij. ió petēdo nō peccauit. ſed illud dcm̄ reſpiciēdo bñ lr̄am allegatā vī ſupponē falſū: qz in illa lr̄a non ponit aliq̄ vbū ptinēs ad ꝓceſſionez de rege petendo. Eſt. n. ꝟ tenoꝛ lr̄e allegate: Cū ingreſſus fueris tꝛaz quam dñs de⁹ atur⁹ eſt tibi ⁊ poſſederis eā: habitauerisq; i ea: ⁊ dixeris: Cōſtituam ſuꝑa me regē: ſic hñt oēs p circuitū natões: eū ꝓſtitues quē dñs de⁹ tu⁹ elegerit de numeꝛo fratꝛ tuoꝛ. Ecce lr̄a: cui⁹ ſenſuz ſuꝑa Deuī. xvij. dixi habē ſenſū ꝓnoſticū. ꝓnoſticauit eni de⁹ iu deos ſic dicturos: nō ꝓcepit nec ꝓceſſit ſz ordinauit p̄gnantem negatiuā. ſ. q̄ ſic dicēdo nō ꝓſtituerēt regē niſi electioe p̄cedēte. Huic aūt ordinatioī petēdo a ſamuele regē exp̄ſſe cōtradixerūt: tū qz petierunt ab hūana ptāte: tum qz ſic cētere natiões q̄ ad diuinā ordinationē nō reſpexerunt: igitur peccauerūt: qđ eſt ꝺ tertiū burgen. dcm̄. Quartū dcm̄ ē q̄ regis ꝓſtitutio ptingit duplr: vno mō ſcom ptātez regendi illimitatā: alio mō limitatā. Primo mō ꝓſtituit rex abſolutus legib⁹ potēs regē p libito volūtatis. exemplificat de impatoꝛe ⁊ aliꝭ regib⁹ tā catholicis q̄ infidelib⁹. Secūdo mō ꝓſtituit rex obligat⁹ ad ſuadū leges ptinētes ad ſe ⁊ ſb ditos. Sz iſta diſtictio nō eſt artificialis: q̄uis eni mlti p̄n cipant vicioſe ſcom p̄mū mēbꝛ: nō tñ ad ſic p̄ncipādū in ſtituunt: imo i ꝓpoſito caſu iudei ex viciato regimie filioꝛ ſamuelis accepunt occaſionē petēdi regē. Dicit nāqz in hoc capitulo q̄ filij ſamuelis declinauerūt poſt auaricia: ⁊ acceperūt munera ⁊ puertebāt iudicia. congregati ſūt ergo oēs maioꝛes natu iſrl̄ venerūt ad ſamuelē i ramatha: dixerūtq; ei: Ecce tu ſenuiſti ⁊ filij tui nō ambulāt i vijs tuis: ꝓſtitue nobis regē. vñ luculenī apparet q̄ petebāt regē: ut euaderēt p̄mū modū regēdi: q̄s igit deſipiēs diceret eos petiſſe tyrannidē quā euadē cupiebāt. Eſt eni p̄m⁹ mod⁹ regēdi tyranni cus: quē iudei petēdo regē petē nō potuerūt: quēadmoduz vult Burgen. Nā iplicare videt q̄ ꝺs ꝺ volūtatē aliq̄d iſti tuat vel eligat: cū oīs talis libera inſtitutio ⁊ electio ſit voluntaria. Si igit fieret ꝺ volūtatē eēt inuolūtaria: ꝓ ꝓñs implicatio. Iſt⁹ ꝓfirmatio p̄t videri in lumie nature: quēadmodū ariſtoteles. iij. politicoꝛ oēm p̄ncipatuz diſtinxit in tpatū ⁊ viciatū. Tempatū dixit in quo p̄ncipās dominat ad cōe bonū ꝓferēs ſcom volūtatē ſb̄itoꝛ. Uiciatū aūt dixit deficē in altero vel vtroq;. Certū eſt igit viciatū non peti eligi vel ꝓſtitui a ſb̄ditis: qz oīs talis eſt p̄ter: imo ꝺ volūtatē ſb̄itoꝛ. Secūd⁹ igit p̄ncipat⁹ et mod⁹ regnādi a ſb̄ditis peti nō p̄t: ſz ſolū p̄m⁹ q̄ ſi vertit in tpatū ⁊ tyrānidē pot⁹ ſb̄diti dicēdi ſūt talē p̄ncipatū pati q̄ petē. Nec exempla burgen. de impatoꝛe ⁊ aliꝭ ſunt vā. Nō eni tales ſb̄diti ꝓſtituūt: ſed tpato mō ꝓſtituti ſepe intpati ⁊ vicioſi fiunt Nec vez eſt de regū ⁊ impatoꝛ iudicio q̄ ſūt electi ⁊ inſtituti ad iudicādū ſcom arbitriū volūtatis: ſed ſūt inſtituti ad iudicādū: nō de legib⁹ ſz ſcom legeꝭ: etſi aliq̄n modum ſue inſtitutōis exceḋt cadētes in tyrannidē olgarciam vel democratiaz: in his caſib⁹ ſb̄diti pot⁹ patiūt q̄ agunt: q̄a tales caſus nō ꝓueniūt ex ſb̄ditoꝛ inſtitutōe: ſed inſtitutoꝛū vſurpatōe: imo ⁊ titul⁹ impatoꝛis mō regēdi viciato ꝺ dicit. Nam titul⁹ eius ē. N. dei gꝛa romanoꝛ rex ⁊ ſemper auguſt⁹: hoc ē reipublice non ꝓuate accōmodus. Ita ⁊ alioꝛ regū ꝓteſtatões ſūt ſb̄ dei gꝛa: q̄ viciatū p̄ncipatū nō admittit. Ex q̄bus ꝑz q̄ ſolutio burgē. quā ꝓcludit ſuis inepte dictis: videlicet q̄ iudei petētes regē ut regeret intpato ⁊ viciato regimie: qđ apud eū ꝺ illimitatū peccauerūt: nihil valet: qđ ꝑz ex p̄ dictis. Et certe q̄ tūcunq; barbari ſcieni ſibiipſis nocere nō p̄t: nocerent aūt ſibiipſis ſi ſcom burgē. regem ꝺ cōe ꝓferēs peteret ⁊ petiuiſſent. Nō eni talez regē quātūcunq; barbarus elegit. patit q̄dē bñ. vñ dixit Ariſtoteles de huiuſmōi vicioſe p̄ncipātib⁹: Suſtinēt q̄dē hoīes talem p̄ncipatū nihil ꝓtriſtari ppī ipſoꝛ barbarā ⁊ fuilē nām: ⁊ ꝓſuetudinis auxiliū. ⁊ ppī ea q̄ dicta ſūt burgē. fortaſſe pnia duct⁹: i fine ſue inutilis diſgreſſionis ponit huiꝰ q̄ſtionis ſolutionē meliozē: q̄ q̄ſi coincidit cum poſtillatoꝛe: q̄ videlz iudei peccauerūt petēdo regē non ſimplr: ſed ꝓpter abiectões ſamuelis ſine ſui culpa vſq; ad abiectōem dei: iuxta glo. Qui vos ſpernit ꝛc. IX.

Erat vir de beniami. Regimie iudicū termi nato: hic p̄nter agit ò regno: ⁊ p̄mo de regno labili ſaulis: ſecūdo de ſtabili. ſ. ipſius dauid cap. xvj. Prima in tres diuidit: qz p̄mo deſcribit ipſius ſaulis regis inſtitutio: ſcdo iſtituti trāſgreſſio. ca. xiij. ⁊ trāſgreſſoꝛis repꝛobatio: ca. xv. ibi Factū ē aūt verbū dñi. Prima adhuc i tres: qz circa inſtitutionē ſaulis in regē p̄mo deſcribit ipſi⁹ electio: ſecūdo electōis ꝓfirmatio: cap. xj. ⁊ ppli increpatio: cap. xij. Prima in duas: qz p̄mo deſcribit ſaulis electio ſecreta: ſecūdo publica circa mediū decimi capituli: ibi Et vocauit ſamuel ppl̄m Prima adhuc in duas: qz p̄mo ponit ſaulis electio: ⁊ electi vnctio: cap. x. ibi Perierāt aūt. Circa p̄mū ſic p̄cedit: qz p̄mo habilitas ſaulis ad regēdū deſcribit. ſcdo a ſamuele cognoſcit: ibi Perierāt aūt. ⁊ honoꝛifice a ſamuele ſuſcipit: ibi Aſſumēs itaq;. Circa p̄mū deſcribit aptitudo ſaulis ad regēdū rōe p̄tis ſui: cuz dr: a Et erat vir ꝛc. hoc dicit q̄ erat in toto pp̄lo iſrl̄ famoſus b Filij ſareth. hoc nō ē de textu. c Fortis roboꝛe hoc dicit ad denotādū foꝛtitudinē ſaulis: qz foꝛtes homines ſolēt foꝛtes generare. Cōſequēter oñdit aptitudo ſaulis rōe moꝛ: cuz dicit: d Et erat ꝛc. qz erat ſamoſus. e Electus. ſine macula nōbili vicioꝝ.

f Et bon⁹. rōne moꝛ ⁊ virtutū. g Et nō erat vir ꝛc. Ex quo notat q̄ nō ſolū erat bon⁹: ſed etiā excellēt is bonitatis. Cōſequēter deſcribit eius aptitudo ex pte coꝛpis: cū dr: h Ab humero ꝛc. in quo nōtur foꝛtitudo coꝛpis: q̄ multū ē neceſſaria i regibus: ⁊ pulchritudo p̄ſone qō multū ē decens in eis: ſcom illud: ſpecies p̄amī digna ē impio. i Perierāt aūt. hic p̄nter agnitio ſaulis a ſamuele: q̄ fcā ē duplr. p̄imo p humanā inq̄ſitionē: ſecūdo p diuinā reuelatōem: ibi Dñs aūt reuelauerat. Primū aūt ꝓtigit eo q̄ ſaul q̄rēs aſinas p̄tis ſui: ⁊ nō inueniēs venit ad ſamuelem: vt de aſinab⁹ audiret vitatē: ⁊ hoc ē qđ dr: i Perierāt autem ꝛc ⁊. i. timebantur perijſſe. non enim ſimplicit perierant: qz poſtea ſunt inuēte. k Uade ⁊ quere aſinas Ex q̄ ꝑz humilitas ſaul: q̄ negociū humile ⁊ laboꝛioſū

nō recuſauit. l Cū aūt veniſſēt ꝛc. Iſte fuit artauus ſamuel: ut hī in p̄ncipio huiꝰ libri. m Uir nobil⁹ h⁹ dī ppt dignitatē ꝓpheticē: qđ ꝑz ex h⁹ qđ ſeq̄t: Oē qđ loq̄t abſq; ābiguitate venit. n Nūc g eam⁹. ꝛc ⁊. i. ò aſinabus ppt qs fiebat via illa. o Quid ferem⁹ ꝛc. ⁊ credebat eni ſaul q̄ ñ idicaret eis gratis: vel foꝛte erubeſcebat apparē i ꝓſpectu ei⁹ abſq; aliq̄ exenio: vnde ſb̄ditur: p Et ſpoꝛtulā ñ hēm⁹ In hebꝛeo hī. ⁊ exeniuz nō hēm⁹ ⁊ in idē redit trāſlatio noſtra: q̄a ſpoꝛtula ē vaſculū i q̄ pōit fruct⁹ l aliqđ h⁹mōi ad exeniāđ ⁊ ſic accipit ptinēſ ꝓ ꝓtēto q Ecce iuēta ē in manu mea. puer eni ſaulis ppt vbū magiſtri ſui poſuit manuz ad burſā: ⁊ iuenit q̄r tā ptez ſtateris argēti. i. q̄rtā ptez ſicli: qz ſtat ⁊ ſiclus idē ſūt. Sicl⁹ aūt xx. obolos hꝫ: ut hī Exo. xx. ⁊ ſic q̄rta ꝑs ſtateꝛ ualebat q̄nz obolos ⁊ ſz alios ſex obolos: qz ſz eos ſicl⁹ ſanctuarij hēbat xx. obolos tm̄. ſiclus aūt cōis. xxiiij r Oli in iſrl̄ ſic loq̄bat ꝛc. iſtud ñ fuit ꝓcm̄ a puero ſamuelis: ſz ab eo q̄ ſcripſit librum iſtū: ut dicunt hebꝛei. Beda aūt dicit q̄ fuit appoſitū ab eſdꝛa: qñ legem a chaldeis cōbuſtā repauit. Letera patent vſq; ibi: s Que rñ dētes, dixerūt illis ꝛc. iſte puelle plura v̄ba dixerunt ſauli: ut patz ex ſequētib⁹: qz ſic dicrabi ſa. velebāt eū aliq̄tulū detinē v̄bis admirātes pulchritudinē ipſi⁹. t Sacrificiū ē hodie ꝛc. ⁊ aliq̄ dicūt q̄ erat tm̄ p̄ādiū paratū ꝑ aduētu ſaulis q̄ē p̄ſciuerat ſamuel: ut patebit i ſequētib⁹. Alij aūt dicūt q̄ nō ſolū fuit p̄ādiū: ſz hoſtia pacifica: de q̄ vna ꝑs dño offerebatur: reliq̄ comedebāt ab offerētib⁹. licitū aūt erat tūc tē poꝛis offerre dño ſacrificium alibi q̄ vbi erat arca ⁊ tabernaculū: ut dcm̄ eſt ſuꝑa. vij. cap. v Quia ipe bene dicet ꝛc. Mod⁹ eni erat hebꝛeoꝛ añ p̄ādiū ⁊ maxie de ſacrificio oblato laudare deū. x Apparuit ſamuel ꝛc. ⁊ qz de aduētu ſaulis reuelatōez habuerat quātū ad diem ⁊ hoꝛā determinatā: ut ꝑz ex ſequētib⁹. y Dñs aūt. Hic p̄mittit quō ſamuel cognouit ſaul p diuinā reuelatōez: nō ſolum quātū ad p̄ſonā: ſz et quātū ad dignitatez regiā ad quā dñs ip̄z elegerat ⁊ p̄ceperat ſamueli vt vngeret ip̄z i regē ſuper pp̄lm iſrl̄ ⁊ hoc ē qđ dicitur:

y Dñs aūt ꝛc. ⁊ loq̄t ſcriptura moꝛe hūano qñ aliquis reuelat ſecreta amico ſuo. cetera patent ex dictis vſq; ibi: z Quia reſpexi pp̄lm meū. ſ. oculo miſericordie.

a Uenit. n. clamoꝛ eoꝝ ad me. de afflictione ei⁹ fcā p philiſteos. ex q̄ ꝑz q̄ ⁊ i pp̄lo iſrl̄ eſſent multi mali tñ cū hoc erāt multi boni: q̄uꝭ p̄ces erant coꝛā deo exaudite.

b Iſte dñabit pp̄lo meo. Jn hebꝛeo hēt Iſte retinebit pp̄lum meuz. qz ad reges p̄tinet retinē pp̄lm: ne in bellis p̄cipitāt ſe ingerat: ⁊ etiam tpe pacis ne iuſte p̄tra, p̄rimoſ agāt. ſeq̄tur: c Et oia ꝛc. ⁊ Aliqui exponunt de aſinab⁹ q̄s q̄rebat: ſz lr̄a ſequēs nō ꝓſonat: vbi dicitur:

d Et de aſinis ꝛc ⁊ Ex quo videt q̄ alta in coꝛde ſaulis verſabātur: dicit eni liber de hebꝛaicis q̄ſtionibus: q̄ in ſomno viderat ſe eſſe in capite arboꝛis palme: q̄ viſio ſignuz regale erat ⁊ de hoc cogitabat: ideo ſubdit: e Et cuius erunt ꝛc ⁊. i. dignitas regia: q̄ poteſt accipere optima populi ſibi ſubditi maxime in neceſſitate: ut ꝑz ex ſuꝑa dictis. viij. cap. f Nō ne tibi. quaſi diceret ſic: quia iam reuelatū erat a domino ip̄m regem futuꝝ. g Et omni domui p̄tis tui. qz filius ſuus iſboſeth ſucceſſit ſibi in regno ſeptem annis: ⁊ abner p̄ceps militie: ⁊ alij potentes de domo ſaulis his temporibus potiti ſunt bonis regni: ⁊ poſteri eoꝝm habuiſſent: ſi ſaul in nouitate ſua ſtetiſſet.

h Nūqd nō filꝰ ⁊c̄].i. de tribu beniamin: que tunc erat minima iter alias tribꝰ ifrl': qꝛ ꝑ peccato vxoris leuite fuerat q̄si ad nihilū redacta: ꝑut dcm̄ fuit Judic̄. xxj. i Et cognatio ⁊c̄.] ista dixit saul ex humilitate ⁊ q̄dā hūana curialitate: qꝛ pꝛ saul int̄ illos de tribu beniami erat famosꝰ k Quare ḡ locutꝰ ⁊c̄.] Ex quo pꝫ verū qd̄ ꝑdcm̄ ē. s. q cogitauerat se ad dignitatem regiā sblimāduz qꝛ vbū samuelis qd̄ erat obscuꝝ stati itellexit de dignitate regni: quāuis aliī possꝫ intelligi: nec oꝫ saulez de mēdacio ex humilitate dicto excusari: qꝛ multa peioꝛa fecit l Assumēs itaqꝫ. ħ ꝯnter ondit q̄liter saul a samuele fuit honorifice susceptus: tanq̄ rex de ꝓximo futurꝰ: cū dr: m Introduxit eos in tricliniuz. tricliniū ꝓꝑe loquendo est camera in qua sūt tres oꝛdines lectorū: h aūt accipit̄ ꝓ loco in quo sūt tres oꝛdines sedētium ad comedēdū. s. maioꝛum mediocriū: ⁊ minoꝛū qꝛ antiq̄tꝰ hoies sedēdo i lectis comedebāt vñ ⁊ in sacra scriptura comedētes frequēt̄ dicūt recūbere vel accūbere. n Et dedit eis ⁊c̄].i. i ꝑncipaliōi loco triū oꝛdinū ꝑdictoꝛuꝫ. o Da ptē quā dedi tibi. q.d. ferculū nobilius vel graciosius fecerat poni ad ptē ut coꝛā saule venturo poneretur qꝛ volebat cū p̄ ceterī honoꝛare tāq̄ regem de ꝓximo futuꝝ: ⁊ iā a deo electū: ut pꝫ ex ꝑdictis. p Ecce qd̄ remāsit ⁊c̄. Ex quo dicūt aliq̄ q an̄ aduētū saulis samuel cū alijs iā erat in mēsa. Sꝫ ipo appꝛopinquāte surrexit de mēsa obuiās ei ex reuerētia: sed hoc nō cōsonat lr̄e ꝑcedēti: vbi dr̄: Apparuit samuel egrediens obuiā eis ut ascēderet in excelsū. Ex quo vr̄ q adhuc nō ascēderat in supioꝛi pte mōtis ad sacrificiū offerēdum seu cōuiuiū celebꝛādū. Jtē ibi stati sbdit̄: Dn̄s aūt reuelauerat ⁊c̄. vbi dr̄ q dn̄s diē ⁊ hoꝛā certā aduētꝰ saulis samueli reuelauerat: ⁊ id̄ nō est verisimile q an̄ itraret ad mensam cū ipm̄ vellet honoꝛare in illo cōuiuio: qd̄ paratū erat ꝓpt̄ aduētū ipsiꝰ: ut supꝛa dcm̄ ē: ꝓpt̄ qd̄ rabi sa. alit̄ exponit q illud qd̄ dicit̄ h: Ecce qd̄ remansit ⁊c̄. refert̄ ad numeꝝ viroꝝ q̄ vocati fuerāt a samuele ad cōuiuiū: ita q ꝓ quolibꝫ erat ferculū determinatū scdm̄ q debebāt sedē: ⁊ istud ferculū erat vltra illum numeꝝ ꝓpt̄ saul quē samuel sciebat ventuꝝ: id̄ sbdit̄: q De industria seruatū ē ⁊c̄].i. vltra numeꝝ ppl'i a me inuitati. r Et locutꝰ est ⁊c̄].i. in secreto loco: de quo aūt sibi locutꝰ fuerit nō exprimitur: sed hebꝛei dicūt q fuit de timoꝛe ⁊ lege seruāda. Cetera patent vsqꝫ ibi: s Dic puero ut antecedat nos. ut non possit audire verba mea.

Cap. X.

a Tulit aūt. Hic ꝯnter agit de vnctione saulis in regem: et ponitur p̄mo vnctio ista secūdo certificat̄ ꝑ signa: ibi Cum abieris. Circa primū dr̄: a Tulit autem samuel lenticulā. i. vasculū factū de auro vel argento ad reponendū oleū vnctionis: vnde vngebant reges ⁊ pōtifices: ⁊ dicit̄ a liniendo. b Et deosculatus ē eū. in signū amicitie ⁊ cōfederatōis. c Et ait: Ecce ⁊c̄.] quia in hoc non sum nisi minister eiꝰ. d Et tu liberabis pplꝫ ⁊c̄. ⁊ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: e Quia vnxit te ⁊c̄.] tota ista lr̄a inclusiue nō est in hebꝛeo: nec est de textu: sꝫ ab aliquo antiq̄ doctoꝛe fuit apposita per modū glose: ⁊ pꝰea inserta textui ꝑ ignorātiā scriptoꝝ sic ⁊ in pluribus aliis locis. f Cūqꝫ abieris. Hic cōsequēter ponitur certificatio predictoꝝ per signa: et ꝑmo huiusmodi signa ꝑdicuntur secūdo de facto reperiunt̄: ibi Jtaqꝫ. Circa ꝑmū dicitur f Cūqꝫ abieris ⁊c̄.] sed hoc dictum videt̄ implicare repugnātiam: quia Rachel sepulta est iuxa bethleem: ut habet̄ Gen̄. xxxv. que est in soꝛte iude: hic autē dicit̄ in finibus beniamin: ꝓpter qd̄ ra. sa. sic exponit: Jnuenies duos viros iuxta sepulchꝛū rachel. i. qui nūc sunt iuxta sepulchꝛum rachel: sed quādo inuenies eos erunt in finibus beniamin. Aliter pōt dici q soꝛtes beniamin ⁊ iude erant cōiuncte: ⁊ ideo erant ijdem fines vtriusqꝫ vbi iungebantur. Salientes magnas foueas. hoc non est in hebꝛeo: nec in libꝛis coꝛrectis. Cetera patent vsqꝫ ibi: g Jnueniēt te ⁊c̄] causa oꝛationis ⁊ sacrificij: qꝛ tunc tempoꝛis erat licitū immolare dn̄o in excelsis: ut dictū est. vij. cap. h Post hec venies ⁊c̄.] dicit enī ra. sa. q hic collis est chariathiarim: eo q ibi erat arca dn̄i: sed hoc nō videt̄ veꝝ: qꝛ iam translata fuerat inde in masphat per samuelē: ut dcm̄ est supꝛa: ⁊ ideo alij dicunt q erat locus ubi manebāt ꝓphete: ⁊ hoc videtur verū ꝑ ea q̄ sequūtur postea. i Ubi est statio philistinoꝝ. statio ꝑut h accipit̄ est foꝛtalitiū vbi ponit̄ bellatoꝛes ad tenēdū terrā ne possit rebellare: ⁊ hoc mō fecerāt philistei in terra isrl'. Sed hoc videt̄ eē ꝯ illud qd̄ dcm̄ est supꝛa. vij. cap. q philistijm nō apposuerunt vltra ut venirēt in terminos isrl' tpe samuelis. Ad qd̄ pōt dici q nō venerūt de vꝛbibus suis: sꝫ illi qui positi erāt in foꝛtalicijs adhuc stabāt ibi: ⁊ hoc ꝯsonat ei qd̄ dr̄. j. xiij. ca. Et ꝑcussit ionathas stationē philistinoꝝ: q̄ erat in gabaa: que est ciuitas in terra isrl' vel foꝛsitan quia antea fuerat ibi talis statio philistinoꝝ: ⁊ nomen remāserat loco: lꝫ ꝓ tunc nō eēnt ibi philistei: ꝑmū tn̄ videtur verius: ⁊ magis cōsonat textui: ut allegatū est.

Nūqd n̄ filꝰ gemini ego sū] de minima tribu isrl': et cognatō mea nouissima] iter om̄s familias de tribu beniamin: Quare ergo locutꝰ es mihi s̄monē istuz:] Assūmēs itaqꝫ samuel saulē ⁊ pueꝝ eiꝰ: itroduxit eos i tricliniū: et dedit eis locū i capite eoꝝ q fuerāt iuitati.] Erāt eni q̄si trigīta viri Dixitqꝫ samuel coco: Da ptē quaꝫ dedi tibi: ⁊ ꝑcepi ut reponēs seoꝛsū apud te Leuauit aūt cocus armū ⁊ posuit an̄ saul. Dixitqꝫ samuel: Ecce qd̄ remansit pone an̄ te ⁊ comede: quia de idustria suatū ē tibi qn̄ pplm̄ vocaui.] Et comedit saul cū samuele in die illa. Et descēderūt de excelso i oppidū: et locutꝰ ē cū saule i solario:] Strauitqꝫ saul i solario ⁊ dormiuit. Cūqꝫ mane surrexissēt ⁊ iā dies lucesceret: vocauit samuel saulē i solario dicēs: Surge ut dimittā te. Et surrexit saul Egressi sūt ābo: ipse videlꝫ ⁊ samuel. Cūqꝫ descēderēt in extrema pte ciuitatis: samuel dixit ad saul: Dic puero ut an̄cedat nos ⁊ transeat. Tu aūt subsiste paulis ꝑ ut idicē tibi vbū dn̄i. X.

Tulit aūtē samuel lenticulam olei: ⁊ effudit sup caput eiꝰ: et deosculatꝰ ē eum: et ait: Ecce vnxit te dn̄s] sup hēditatē suā i ꝑncipē: ⁊ liberabis pplm̄ suum de manibus īimicoꝝ eiꝰ: q in circuitu eius sunt. Et hoc tibi signum: quia unxit te dn̄s in ꝑncipeꝫ. Cūmqꝫ abieris hodie a me: inuenies duos viros iux̄ sepulchꝝ rachel i finibꝰ beniami] in meridie dicētqꝫ tibi: Jnuēte sūt asine ad q̄s ieras pquirēdas ⁊ itermissis pꝛ tuꝰ asinis sollicitꝰ ē ꝓ uob: ⁊ dic̄: Quid faciā d̄ filio meo: Cūqꝫ abiero inde: ⁊ vltra trāsieris ⁊ veneris ad q̄rcū thabo: et iuēniēt te tres viri ascēdentes ad deū i bethel:] vnus poꝛtās tres hedos: ⁊ alius tres toꝛtas panis: ⁊ alius poꝛtās lagenā vini. Cūqꝫ te salutauerit dabunt tibi duos panes: ⁊ accipies de manu eoꝛum. Pōst hec venies i collē dn̄i] vbi ē statio philistinoꝝ. Et cum ingressus fueris ibi vꝛbē ōbuiū hēbis gregē ꝓphetaꝝ] descēdētiū de excelso: et an̄ eos psalteriū ⁊ tympanuꝫ ⁊ tibiā ⁊ citharā: ipsosqꝫ ꝓphetātes: et insiliet i te spūs dn̄i:] et ꝓphetabis cū eis: et mutaberis i viꝝ aliū.] Qn̄ ergo euenerint signa hec oia tibi:] fac q̄cūqꝫ iuenerit manꝰ] tua: qꝛ dn̄s tecū est. Et descēdes an̄ me i galgala. Ego quippe descendā ad te ut offeras oblatōem ⁊ imoles victimas pacificas. septē diebꝰ] expectabis donec veniā ad te: ⁊ ostēdā tibi q̄ facias. Jtaqꝫ cū auertisset humeꝝ suū ut abiret a samuele imutauit ei deꝰ coꝛ aliud: ⁊ venerunt oia signa hec i die illa. Uenerūtqꝫ ad ꝑdcm̄ collem: ⁊ ecce cuneꝰ ꝓphetaꝝ obuiꝰ ei. Et insiluit sup eū spūs dn̄i ⁊ ꝓphetauit i medio eoꝝ. Uidentes aūt oēs q nouerant eū heri ⁊ nudiustertiꝰ q eēt cū ꝓphetis ⁊ ꝓphetaret: dixerūt ad inuicem: Quenam res accidit filio cis:] Nū ⁊ saul it̄ ꝓphetas Rn̄ditqꝫ alius ad alteruꝫ dicēs: Et quis pater eius:

k Obuiā habebis ⁊c̄.]. Ex hoc videt̄ veꝝ qd̄ ꝑdcm̄ est. s. q collis dn̄i vocat̄ locꝰ: eo q manebāt ibi ꝓphete ⁊ vocatur h ꝓphete hoies deuoti ⁊ religiosi: quos congregauerat samuel ad laudādū deū: ⁊ cū hoc habebāt spm̄ ꝓphetie saltē aliq̄ coꝝ. l Et an̄ eos psalterium ⁊c̄. qꝛ alique melodie excitāt ad deuotioneꝫ: ut pꝫ ꝑ experiētiā: ⁊ etiā ꝑ ꝓphetā: vñ dicit̄ quarto Reg. iij. q heliseus cum q̄reret ab eo ꝓphetia: dixit: adducite mihi psaltē: ⁊ sbdit̄: Cūqꝫ caneret psaltes scā ē sup eū manus dn̄i ⁊c̄. m Et insiliet in te ⁊c̄].i. spūs deuotionis vel spūs ꝓphetie: ut dicūt hebꝛei: n Et ꝓphetabis. cū eis. deū laudādo: vel de occultis ꝓphetādo: vñ libꝛo de hebꝛaicis q̄stionibꝰ dicit̄ recitādo opinionē hebꝛeoꝝ q ꝓphetauit de bellis futuris gog ⁊ magog: ⁊ de ꝑmijs iustoꝝ ⁊ penis maloꝝ. o Et mutaberis ⁊c̄.] ꝓpt̄ dcm̄ ꝓphetādi modū tibi alias insolitū. p Quado ergo euenerint ⁊c̄.] scias q illa sūt vera: q̄ ego ꝑdixi tibi de regno: id̄ sbditur: q Fac quecunqꝫ ⁊c̄].i. dispone te quātū potueris ad decenē ⁊ potent̄ regnandū. r Et descēdes ⁊c̄.] Septē diebus. h debet fieri punctus: ut dicunt aliq̄: ⁊ habet̄ libꝛo de hebꝛaicis q̄stionibꝰ: ita q li septē diebꝰ nō notat tp̄us q̄ samuel a saule deberet expectari: sed tp̄us in quo ꝓ saule de nouo iuncto in regem deberēt oblatōes ⁊ sacrificia fieri: sicut in cōsecratione sūmi pōtificis fiebāt septē diebꝰ: ut habet̄ Exo. xxix. ⁊ Leui. viij. Sed in biblijs hebꝛaicis quas vidi non fit talis punctꝰ: sed li. vij. diebꝰ ꝯiungit̄ cum lr̄a sequēti sic: Septē diebꝰ expectabis ⁊c̄. liber etiā de questionibꝰ hebꝛaicis sup regū negat̄ ab aliquibꝰ eē hieronymi: q̄rū rōnes hic ꝓpt̄ ꝓlixitatē omitto. Andreas etiā dcm̄ istorū impugnat: qꝛ nō habet̄ in aliq̄ loco scripture: q pro vnctione regū dēat talis solēnitas fieri septē dieꝝ: nec legit̄ factū ꝓ quocūqꝫ rege quātūcūqꝫ sancto vel magno ꝓpt̄ qd̄ istud dcm̄ videt̄ ficticiū. Et ad hoc inducit qd̄ habet̄. j. xj. de innouatōne regni in galgala: vbi dicitur Et fecerunt ibi regē saul coꝛam dn̄o ⁊c̄. Ex quo videt̄ q si debuisset de vnctione saulis fieri talis solēnitas: fuisset tūc facta: ⁊ nō fuisset expectatū in futurum: in quo poterant ꝑ aduersarios impediri: ⁊ maxime qꝛ samuel erat pꝛesens: ꝑ quē talia debebāt fieri: vñ hic vbi trāslatio nostra habet: Ego quippe descēdā ad te ut offeras oblationem ⁊c̄. in hebꝛeo habet̄ ad offerēdum oblationē ⁊c̄. s. ꝑ me tn̄ ꝓ salute tua: ⁊ sic etiam exponit trāslatio nr̄a a doctoꝛibus nostris: Ut offeras et imoles. non per te: sꝫ ꝑ me: sicut ⁊ populus offerebat per sacerdotes: ꝓpter qd̄ iste andreas aliter exponit Ad cuiꝰ intellectum pꝛeponit vnū. s. q in magnis negocijs ꝓpter que in pꝛimis debebat deus placari sacrificijs: deꝰ nolebat q saul aliquid facerꝫ absqꝫ pꝛesentia samuelis: qui ꝓ eo offerrꝫ ⁊ ipsum dirigeret: ⁊ sic exponit litteram istam. Descendes an̄ me in galgala. i. si contingat tibi casus in quo debeat placari deus per sacrificia: Descendes ante me in galgala. vbi est locus oꝛationis ⁊ sacrificij: ⁊ subintelligitur ⁊ significabis mihi descensum tuum: ibi Ego quippe descendaꝫ ad te ut offeras oblationē ⁊c̄. s. per me. Septem diebus expectabis ⁊c̄. ubintelligit̄ postq̄ recepero nunciū tuum. Donec veniam ad te. ad offerendum ꝓ te sacrificium ⁊ ad te dirigendū Sed hec opinio non videt̄ bene concoꝛdare textui: quia ex modo loquēdi ⁊ tempoꝛe videt̄ q samuel loqueretur sauli non generaliter nec indeterminate ꝓ quocūqꝫ casu arduo indeterminato futuro: sed ꝓ casu determinato ⁊ imminēti. s. ut post publicationem electionis ipsius in regem descēderet in galgala: ut ibi samuel ꝓ eo offerret sacrificium: et doceret eū de modo gubernādi regnum suum: qꝛ hoc maxime indigebat in principio regni sui: ⁊ q samuel tempus descendēdi in galgala sibi determinauit licet non sit hic expꝛessum: quia non omnia hic expꝛimunt̄ dicens q eum expectaret septem diebus: hoc dixit samuel: qꝛ nesciebat vtꝝ dominꝰ circa illud tempus occuparet eum in alio negocio ita q non posset venire ad saul ita cito. Jn quo autem peccauerit saul transgrediendo vba ista samuelis: dicetur ifra xiij. cap. vbi locum habet. s Jtaqꝫ. Hic consequenter describitur euētus signoꝝ predictoꝛum: ꝑut dixerat samuel: ⁊ patet littera ex ꝑdictis vsqꝫ ibi: t Quenā res ⁊c̄.] hoc dicebat admirando: quia saul erat magnus ⁊ robustꝰ ⁊ dispositus ad bellandum: ⁊ non ad laudandum deuꝫ cū religiosis vel ꝓphetandū cum ꝓphetis. v Et cis pater eius. q.d. cis pater eius non est ꝓpheta: nec ad hoc dispositus. q.d. nec iste deberet eē. per talem modum loquebatur amos. vij. cap. Nō sum ꝓpheta nec filꝰ ꝓphete: sed pastoꝛ armentarius ⁊c̄. Jn hebꝛeo habet̄: Quis pater eoꝝ: ⁊ sic refert̄ ad sensuꝫ oppositū: ut dicit ra. sa. sic exponēdo: q̄s pat̄ eoꝝ. s. ꝓphetaꝝ. q.d. ꝓphetia nō hꝫ ꝑ successionē ꝑnam sed deꝰ eam dat sua gr̄a cuicūqꝫ voluerit: ⁊ id̄ nō est mirandū si iste hꝫ donū ꝓphetie: dato q pater eius ꝓpheta non

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

fuerit: vel ali⁹ ō genere suo. ꝛ i. vulgare vbū vel exemplare. ɣ Nū et saul iter, ppbas qz qñ alicui ex insperato dabat donū, ppbetie vel aliquid h⁹mōi dicebat hoc vbū. Nū et saul ⁊c. q. d. nō ē miꝛa si de tur isti sic datū fuit sauli. Littera patēt vsqz ibi: z De sermone aūt nō-] ut cui taret iactantiaz ⁊ bu militatē fuarz: ⁊ etiā fidelitatem secreti. samuel enī vnxerat euz secrete: ppt qō puerz saul fecit pceire ne au diret ꝑba ei⁹ ut supra dcm ē: ⁊ ió voluit te nere secretū: ⁊ debuit q̄sqz samuel negoci um publicaret.

a Et ꝓuocauit. Hic ꝓnt ponit electio sau lis publica. licet. n. samuel de mādato dñi eū unxisset: ⁊ statim hoc publicare posset tñ ad ꝓpsceduz mur mur ⁊ indignationez alioꝛ q̄ erāt de nobi liozib⁹ tribub⁹: quesi uit a dño ut p signuz cuidēs oibus electio saulis appareret: ⁊ p pter hoc vocauit po pulum: ⁊ pz lra vsqz ibi: b Et cecidit sup cognationez me thri. In hebꝛo habe tur matheri vel ma thari: ⁊ ió dicūt aliq̄ q̄ ē nomē ꝑpum vni us hōis a q̄ denoiata fuit illa cognatio. sed in libꝛo paralip. seu alibi nō inuenit tale nomē vni⁹ hōis i tri bu beniami vnde' co gnatio noīct: ideo di cūt alij ⁊ ꝑbabiliter q̄ nō est nomen ꝑpiū sz cōe: ⁊ significat in generali hoiem quē cūqz recte iacietez ad signū sagittā telū vel lapidē. Ad cui⁹ intel lectū sciendū q̄ mathar in hebꝛeo significat signū ad qō se exercitāt sagittarij vl' fundibularij vel h⁹mōi: ut. j. xx. cap. vbi dicit q̄ ionatha dixit: ⁊ iaciam quasi exercens me ad si gnū. In hebꝛeo hēt: Ad mathar ⁊ eodem mō hētur Treñ. iij. Posuit me q̄si signū ad sagittā. in hebꝛeo hēt: Posuit me q̄si mathar. ⁊ ide deriuat hoc nomen matheri vel ma theri significās hoiem recte ad signū iacientē. In gabaon aūt vñ fuit saul fuerūt tales: ut habeē Judi. xx. vbi dicitur de habitatoꝛib⁹ gabaa: sic fundis lapides ad certū iacietes ut capillū quoq; possent pcutē ⁊c. Debellatis aūt filijs ben iamī: ut hēt Judi. xxj. alicq vel saltē alicqs de illis euaserunt vel euasit: ⁊ ab illa arte in q̄ erāt excellētes denoiata ē vna cognatio: sicut frequēter ꝓtigit in humanis: ⁊ de illis dcē dit saul. c Quesierūt g̃ ⁊c.] abscondit eni se ex humili

Ꝓpterea vsuz ē i, puer biū. Nū et saul iter, ppbe tas: Cessauit aūt, ppbetare ⁊ vēit ad excelsuz. Dixitqz patru⁹ saul ad eū ⁊ puerū eius: Quo abistis: Qui rñ defuit: Querē asinas. quas cū nō repperissem⁹ venim⁹ ad samuelez. Et dixit ei pa truus su⁹: Indica mihi qd dixerit tibi samuel. Et ait saul ad patruuz suū: Indi cauit nob: qz iuēte cēnt asi ne. Dē sermone aūt regni ñ idicauit ei]: quez locut⁹ fue rat ei samuel. Et ꝓuocauit samuel pplm ad dñz i ma spbtat: ⁊ ait ad filios israel Hec dic dñs de⁹ isrl: Ego eduxi isrl de egypto: ⁊ erui vos de manu egyptioꝝ: ⁊ de manu oīuz regū q̄ affli gebāt vos. Vos aūt hodie pieciſtis dñm deuz vīm: q̄ sol⁹ saluauit vos de vniuer sis malis ⁊ tribulatōib⁹ ve stris: ⁊ dixistis: Neqqz: sz regē ꝓstitue sup nos. Nūc ergo state cozā dño p trib⁹ vras ⁊ p familias. Et appli cuit samuel oēs trib⁹ israel ⁊ cecidit sors sup tribum beniamin. Et applicuit tri bū beniamī ⁊ cognatiōes ei⁹ ⁊ cecidit sup cognatōez

methri:] ⁊ puenit vsqz ad saul filiū cis. Quesierūt er go eū: ⁊ nō ē inuēt⁹.] Et cō suluerūt post hec dñz vtrū nā vēturꝰ esset illuc. Rñdit qz dñs: Ecce abscōdit⁹ est domi. Lucurrerūt itaqz ⁊ tulerūt euz inde: stetitqz in medio populi: ⁊ altioꝛ fuit vniuerso pplo ab humero ⁊ sursum. Et ait samuel ad oēm pplm: Certe videtis quē elegit dñs: qm̄ nō sit si milis illi in oi pplo. Et cla mauit oīs pplus: ⁊ ait: Vi uat rex. Locut⁹ ē āt samuel ad pplm legē regni:] ⁊ scri psit i libꝛo ⁊ reposuit cozā domino. Et dimisit samu el oēm pplm: singulos in domū suā. Sz ⁊ saul abijt in domū suā in gabaa. Et abijt cū eo ps exercit⁹: quo rū tetigerat de⁹ corda.] Fi lij vēro belial dixerūt: Nū saluare nos poterit iste:] Et despexerūt euz ⁊ nō at tulert ei munera.] Ille dis simulabat se audire.

Caplm. XI.

Ascēdit autez nāas āmonites: ⁊ pugnare cepit aduersum iabes galaad: dixeruntqz omnes viri ia bes ad naas. Pabeto nos tate ⁊ ut oñderet se dignitatē regiā non ambire: vñ sub dit: d Ecce abscondit⁹ est domi. nō in domo sua in gabaon: qz nō potuisset ita cito inde haberi: sed in do mo in qua hospitat⁹ erat: vñ in hebꝛeo hēt: Abscōdit⁹ est inē vasa: ⁊ vocāt vasa arma: vel q̄cūqz alia q̄ secum detulerāt illi qui erāt cōgregati in maspha: ⁊ illa reposuerant, p cu stodia in domib⁹ in q̄bus erant ho spitati. e Locut⁹ est ⁊c.].i. q̄li ter pplus se debe bat hīe ad regem ⁊ rex ad pplm. f Et abijt cum eo ⁊c.] ꝓsentiētes electioni a deo fa cte. g Filij vo belial. i. absqz iu go legis diuine ⁊ vi scipline.

h Dixerūt nū ⁊c.].q.d. nō: ideo sb̄dit⁹: i Et despexerūt eū. eo q̄ nō erat de illis tribub⁹ nobiliozi bus: utpote de tri bu iuda: cui ꝓmis sū erat regnū: Ge. xlix. vel de tribu ephraī quā iacob in benedictōe ꝑe posuerat manas se: Gen. xlviij.

k Et nō attule runt ⁊c.].i. exenia sic nūc erat cōsue tū fieri in creatio nib⁹ reguz ⁊ ꝓn cipuz: ⁊ adhuc in plurib⁹ locis ob scruaē.

.XI.

Ascēdit autem. Hic cō sequēter describi tur ꝓdicte electio nis cōfirmatio q̄ facta ē ꝑ h⁹q̄ saul triūphauit de filijs ammon: ⁊ sic oēs in eū cōsenserunt ⁊ regem eius innouauerunt. Primo igit circa hoc ponit tur hostium incursio: secūdo ipsoꝝ debellatio: ibi Uenerunt ergo nuncij: tertio regis confirmatio: ibi Et ait populus. Circa primum dicitur: a Ascendit autem. qō aūt in aliquib⁹ biblijs ꝓponit: Et factum est quasi post mensem. non est in hebꝛeo nec in biblijs cozrecis: quia nō est de textu. b Naas ammonites cozrecis: quia nō est de textu. tempoze enim iepthe rex ammon venit contra filiz ⁊c. tempoze enim iepthe rex ammon venit contra filiz os israel repetens totam terram filioꝝ israel vltra iozdanem: tanquā ad suum regnuz pertinentem: ut ha betur Judi. xj. Sed tunc fuit debellatus: ut ibidem ha betur: ⁊ ideo fortificato illo regno. iste rex fortitan ex ea dem causa venit contra filios israel. c Pabeto nos

federatos ⁊c.] sub tributo cōpetēti: qz videbāt se impo tentes ad resistēdū: ut magi pz ex sequētib⁹. d Eru am omniū ⁊c.] volebat eni eos iutiles reddē ad bellū qz sinister oculꝰ clypeo tegit: ⁊ ió carēs oculo dextro nō pōt bñ videre aduersariū. e Ponāqz vos ⁊c.] hoc volebat facere ad sui iactātiā: ⁊ ad incutiendū terro rem aliis: ut sic se sbijcerēt ei⁹ fuitu ri. f Concede nobis septez dies ⁊c. Cōcessit autez rex supb⁹ spaciuz petitum credēs q̄ null⁹ auderet ve nire ad leuādum eū de obsidione: ⁊ sic obsessi magis se traderēt volun tati sue. g Et si non fuerit ⁊c.] ad suscipiēdū qō tibi placet de no bis. h Uenerūt g̃. Hic ꝓnt de scribit filioꝝ am mon debellatō ꝑ saul ad ꝑces viro rū iabes: ⁊ ꝓ lra vsqz ibi: i Et ecce saul ⁊c.] non est itelligēdū q̄ sa ul iaz electꝰ publi ce in regez: ageret officium bubulci sz vēiebat ō agro vbi fuerat cū spa ciādi vel se exerci tandi i arte sagit taria vl' h⁹mōi: ⁊ ide reuertebat ho ra q̄ solent boues ad domū reduci. k Et ifiluit spi ritus ⁊c.].i. mot⁹ fortitudinis ⁊ cō stantie ad liberan dū pplm obsessū l Sic fiet bob⁹ ei⁹. ꝑ hoc itelligū tur alia a ialia: ut dicit ra. sa. ⁊ sic erat ꝓminatō magne pene: qz diuitie illo tpe ꝑ maiozi pte in aialib⁹ ꝓsistēbāt Noluit aūt cōminari pena mortis vel mutilatōis i pn cipio regni sui: ne a nimio rigoze incipere videretur.

m Tnuasit g̃ ⁊c.].i. a deo imissus. n Et egressi ⁊c.] i. generali ⁊ pfecte. Sicut qñ vn⁹ hō exit nihil remanet de illo in loco vñ exit: vl' aliꝰ: Quasi hō vn⁹. i. vno coz de ⁊ vna volūtate ad liberādū obsessos. o Et recen suit ⁊c.] nomē est ciuitatis i q̄ rex regnauit adonibezech ut hī Judi. j. p Uiroꝝ aūt iuda. xxx. milia. segrega tim numerabātur: eo q̄ illa trib⁹ erat nobiliozꝰ ⁊ bellico siozꝰ. q Cras erit vobis salus. i. in futuro de ꝓximo tñ. r Mane exibim⁹ ad vos ⁊c. irrisorie loquebant eo q̄ sciebāt auxiliū eis affuturuꝝ in crastino. s Et fa ctum est ⁊c.].s. ab illa die in q̄ viri iabes dixerāt vbum

.I.

ꝑcedens. Mane exibim⁹ ⁊c. non aūt a die qua dixerat saul Cras erit vobis salus ⁊c. q̄ qñ numerauit pplm adhuc di stabat a loco obsidionis: ⁊ postea nūcij iabes redierunt ad suos: ⁊ ꝑt hoc sicut dcm ē: illo qō dixit saul: Cras erit vo bis salus. li cras nō accipit, p die crastina: sed, p futura die de, ꝓximo tamen.

t Cōstituit saul ⁊c.] ut repente irruētes su p exercitū filioꝝ am mon ex diuersis par tibus magis tenerent alias terrerēt eos.

v Et ait populus. Hic ꝓnt describit sau lis cōfirmatio i regez qz pplus videbat sau lem potentē triūphasse: ió volebat eos inē ficere qui eū despexe rant in sua electione: ꝑut dcm fuit in fine capituli ꝑcedētis. sed saul h⁹ fieri ꝑdiuit: ut a clemētia regnare iciperet offensaꝝ, ꝑdas remittēdo: vnde dicit Seneca libꝛo de cle mētia: Nullū ex oib⁹ magis decet ꝓncipez q̄ clemētia. magni. n. animi ꝑdū ē placi dum esse trāquillūqz offensas ⁊ iniurias re mittē. muliebre aūtē est litigare ⁊ mozem ire sue gerere. allega uit aūt rōem dicens:

x Quia hodie ⁊c.] q. d. ꝑcedendū est ad gratiaꝝ actionē ⁊ nō ad occisiōez. y Di xit aūt samuel ⁊c. vi dens samuel q̄ pplus cōcozdit cōsentiebat electioni facte de saul ió voluit tūc eam in nouare seu ꝓfirmare solēnit ⁊ i loco solēni ió sb̄dit: z Et se cert ibi saul regē cozā dño in galgala. q. ia trāslatū erat ibi tabernaculū dñi ⁊ arca. Moraliter exponē do: Naas qui serpens interpretat⁹: diabolū significat: qui fi lijs israel. i. fidelibus inimicat. Querit aūt oculos dextros eruere: ⁊ sinistros dimittē: ut sapiētia que desursū est: ⁊ ad salutē anime ordinat: penitus auferat: ⁊ sapiētia mundana que terrena est animalis ⁊ diabolica: Jacobi. iij. remaneat: ut sic hoīes terrenis vicijs implicent. Cōtra ipsum aūt venit rex israel. i. rex glozie iesus christ⁹ cū trib⁹ ordinibus. s. apo stolis: martyrib⁹: ⁊ confessoribus. cuius victoria incipit a vigilia matutina: ⁊ in caloze solis cōsummat: qz a ꝓncipio ꝑdicatōis euāgelij cepit ptās demonis diminui: ⁊ aduenien te iudice i ptāte claritatis sue in extremo iudicio totaliter au feretur. Cap. .XII.

a Jxit autem samuel. Hit ꝓnter describit increpatō ppli a samuele. viderat eni pplus regem electum

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓspere egisse:ꝛ iō poterat credere in petēdo sup se regez nō peccasse:cuius ꝺ̄ṅū samuel oñdit in hoc cap̄ primo declarādo suā innocētiā:ꝛ secūdo populi culpā:ibi Et ait samuel. Primū aūt oñdit samuel p hoc q̄ petitioni ꝑpli cōdescē derat de istitutione regis:in q̄ erat q̄dammodo abiectio samuel: ut ocñ fuit supra.viij.ca.ꝛ hoc nō tur cuz ꝺ̄ō. Ecce audiui vocē vīam ꝛ̄ ꝛ in hoc q̄ diu iter filios ifrl sine calūnia vixerat:ꝛ hoc nōī cū dicit Ego aūt senui. ꝛ subditur: b Porro filij ꝛ̄].q. d. remanebūt p me obsides ad satisfaciēduz si alicui teneor:ꝛ satisfacē nō possum. c Loqui mini ō me ꝛ̄].i. sale rege q̄ ō nouo erat īnunc⁹:ꝓpter qō samuel cōā eo volebat iudicari. d Utrū bouem cuiusq̄ tulerim.ponendo in ope meo. e Aut asinū. sup eū de loco ad locū incedēdo. f Si quēpiam ꝛ̄.] iniuste ad iudicādū trahēdo g Si oppssī aliquē. dānū q̄dcūq̄ seu iuriā iferēdo. h Si de manu ꝛ̄.] etiā p iusto iudicio redden do. Ex quo ꝓz q̄ ꝓpis sūptib⁹ ꝛ laboꝛib⁹ officiū iudicis exeq̄bat ꝓut ocñ fuit supra vīj. i Et cōtēnam illud hodie ꝛ̄. nolēs mihi retinē. k Et dixerunt ꝛ̄.] ꝛ sic testificati sūt ei⁹ innocētiam. l Dixitq̄z ad eos ꝛ̄.]q̄ pñs est vbi q̄z. m Et testē christus ei⁹.s.saul q̄ pñtialiter aderat. n Et dixerūt:testis.replicādo qō supra dixerant ad maiorē affirmatōnem:scōm istā trāslationem in hebreo hī Et dixit testis. qō exponūt hebrei dicētes q̄ postq̄ pplus testificatus fuerat samuelis innocētiā:ipse samuel q̄siuit cū hoc testimoniū diuinū qō est mal⁹ ꝛ firm⁹ dicēdo:Testis est ocñs .i. rogo ut sit testis ꝛ tūc venit vox a deo missa:Et dixit testis.testificando samueliś innocētiā. o Et ait samuel ꝛ̄. Dic ꝓpter samuel declarat ppli culpā:ꝛ primo vbo:ꝛ miraculo:ibi Sed ꝛ nūc state. Circa primū samuel declarat primo dei misericordiam erga pplm:cū dicit: p Dominꝰ qui fecit ꝛ̄].s.idoneos ad vniuersum israel: Ecce audiui vocem vīam iuxta oia q̄ locuti estis ad me: ꝛ cōstituisti sup vos regem. Et nūc rex gradit̄ ate vos Ego autē senui ꝛ incanui. Porro filij mei vobiscum sūt.] Itaq̄z ꝓuersat⁹ coram vobis ab adolescētia mea vsq̄z ad hāc diē ecce presto sū. Lōgmini de me coram ocño ꝛ cora xpo ei⁹]:vtrūm bouē cuiusq̄z tuleri aūt asinū:si q̄ēq̄z calūniatus sū] si oppressi aliquē:si dē māu cuiusq̄z munus accepi:] et cōtemnaz illud hodie restituāq̄z vobis. Et dixerunt: Nō es calūniat⁹ nos] neq̄z oppssisti:neq̄z tulisti de manu alicui⁹ qppiaz. Dixitq̄z ād eos: Testis est ocñs] ad uersū vos:et testis xps ei⁹ i die hac:q̄ nō iueneritis in manu mea quippiā. Et dixerūt: Testis: ꝛ āit samuel ad ppl̄z: Ocñs q̄ fecit moysen ꝛ aaron:] ꝛ eduxit pres nros de tra egypti adest⁹. Nūc ergo state ut iudicio ꝓtēdā aduersū vos coram ocño de oib⁹ misericordijs ocñi q̄s fecit vobiscuz ꝛ cuz pib⁹ vris: qūmō iacob i gressⁿ ē i egyptū:] ꝛ clamauerūt pres vri ad ocñm:] ꝛ misit ocñs moysen ꝛ aaron ꝛ eduxit pres vros de egypto:et collocauit eos in loco hoc.] Qui obliti sī ocñi dei sui:] ꝛ trādidit eos i mā nu sysare magistri militie asor:] et i manu philistino rū: ꝛ i manu regis moab:] ꝛ pugnauerūt aduersū eos Postea āt clamauerūt ad ocñm ꝛ dixerunt: Peccauim⁹:q̄z dereliq̄m⁹ ocñm:ꝛ seruiuim⁹ baalim ꝛ astaroth Nūc ergo erue de manu i imicoꝝ nroꝝ: ꝛ seruiem⁹ tibi. Et misit ocñs hierobaal et badan et barach et iepte et samuel:et eruit vos de manu īmicoꝝ vīoꝝ] p circuitū:et habitastis cōfidenter. Videntes aūt q̄ naas rex filioꝝ ammon venisset aduersū vos:dixistis mihi nēq̄z:ſz rex iperabit nob cū ocñs de⁹ vr̄ regnaret i nobis. Nunc ergo ecce rex vr̄ quē elegistis] ꝛ petistis. Ecce dedit vob ocñs regez Si timueritis ocñm ꝛ seruieritis ei:ꝛ audieritis vocez ei⁹:ꝛ non exasperaueritis os ocñi:eritis ꝛ vos ꝛ rex q̄ imperat vob sequētes ocñm deū vrm. Si aūt nō audieritis vocē ocñi: ſz exasperaueritis sermones ei⁹:erit man⁹ ocñi sup vos ꝛ sup pres vros.] Qz et nūc state ꝛ videte rez istā grādē quā factur⁹ ē ocñs in ꝓspectu vro. Nūngd nō messis tritici ē hodie:] Invocabo ocñm ꝛ dabit voces ꝛ pluuias: ꝛ scietis ꝛ videbitis:quia grande malum

aliq̄n fiant:nō tñ ita repente vel subito:sicē fcm̄ est ad pces samuelis:ꝛ absq̄z dispositōe acris ꝑcedēte:iō subdit: o Et timuit ois pplus. videns isolitum miraculū:ꝛ timens mox ꝑ horroꝛe tēpestatis. p Nolite timē. eos assecurauit q̄n cōfessionē eoꝝ de petitōe regis ꝛ alijs malis audiuit.

q Nolite recedē ꝛ̄.] sēp eū sequētes p debituz cultū. r Et nolite declinare ꝛ̄.] i.post idola ca colēdo:q̄ i illis nulla est efficacia vos saluādi: sicut me dicina dī vana q̄ nulla hz efficaciā sanandi. s Et nō dereliquet ꝛ̄] quādiu sibi fuēit subiect⁹ p debitū cultū. t Quia iurauit ocñs ꝛ̄. sicut hī Heñ.xvij. p me metipsū ꝛ̄. v Absit aūt h⁹ peccatū a me ꝛ̄. quāuis eni pplus eū abiecisſz:vt pz ex supradict⁹.vij ca.tñ peccatuz reputabat sibi si nō oraret ꝓ eis:ꝛ h⁹ est itelligēdū q̄tū ad bona gratie ꝛ gloꝛie ꝓsequenda iō subdit: Et docebo vos viā rectaz ꝛ̄. x Timete ocñm.timoꝛe filiali. y Et seruite ei in veritate. absq̄z simulatiōe z Et ex toto coꝛde vro. absq̄z diminutione.

Cap.XIII.

Filius vnius anni Postq̄ descripta ē saulis electō. h ꝓpter deceritis vob i ꝓspectu ocñi petētes sup vos regem. Et clamauit samuel ad ocñm: ꝛ dedit de⁹ voces ꝛ pluuias in illa die. Et timuit ois populus nimis ocñm ꝛ samuelē Et dixit vniuersus pplus ad samuelē: Ora ꝓ tuis tuis ad ocñm deū tuū ut non moriamur. Addidim⁹ .n. vniuersis peccatis nris malū ut peterem⁹ nob regem Dixit aūt samuel ad ppl̄z Nolite timē. Vos fecistis vniuersū malū hoc. Verū tñ nolite recedē a tergo domini:] sed seruite ocño in oi coꝛde vro:ꝛ nolite declinare post vana: q̄ nō ꝓderūt vob:neq̄z eruēt vos:qz vana sūt:et si derelinquet ocñs pplum suū] ꝓpter nomē suū magnū:qz iurauit ocñs facē vos sibi pplm. Absit aūtē a me hoc peccatū i ocño ut cessem oraꝛe ꝓ vob:ꝛ docebo vos viā bonā ꝛ rectaz. Igit timēte ocñm:et seruite ei i veritate:et ex toto coꝛde vro. Vidistis eni magnificā q̄ in vobis gesserit ocñs. Qō si pseueraueritis i malicia:ꝛ vos ꝛ rex vester pariter peribitis.

Cap. XIII.

Filius vnius anni erat saul cū regnare cepisset:] ꝺuob⁹ aūt annis regnauit sup isral.] Et elegit sibi saul tria milia de isral. Et erāt cū saul duo milia i machinas ꝛ i mōte bethel: mille aūt cuz ionatha in gabaa beniamin. Porro ceteruz pplm remisit vnūquēq̄z in tabernacula sua. Et pcussit ionathas stationē philisti noꝝ q̄ erat i gabaa :qō cū audissēt philistijm: saul cecinit buccina i oi tra dicēs Audiāt hebrei:ꝛ vniuersus israel audiuit buccēmōi sama: pcussit saul stationem philistinoꝝ. Et erexit se israel aduersus philistijm. Clamauit ergo pplus pⁿ saul i galgala:et philistijm ꝯgregati sūt ad pliandū ꝯ isral:triginta milia curruū:] ꝛ sex milia equū:et reliquū vulgus sicut arena q̄ ē i lito:e marī]pluria. Et ascēdentes castrametati sūt in machinas ad oriētē bethauen. qūod cū vidissēt viri isral se i arto positos:afflicⁿ eni erat popul⁹:absconderūt se in spelūcis ꝛ in abditis:in petris quoq̄z ꝛ in antris ꝛ in cisternis. Hebrei

gre diuine: qz scōm q̄ ꝺ̄ supra.ix.capit. Erat electⁿ ꝛ bon⁹: ꝛ non erat vir de filijs israel melior illo. Alii q̄ aūt exponūt ō his boseth filio saul:dicētes q̄ hēbat vnū ānū tm̄:qñ saul incepit regnare: ꝛ scōm hoc li saul est datiui casus: cum ꝺ̄: filⁿ vn⁹ ānī erat saul.i. ipsi saul: ſz hoc patet falsū per illud qō hī ij. Reg.ij. q̄dragīta ānoꝝ erat hisboseth cuz regnare cepisset. Frit autez istitur⁹ imediate post mortē pīis: ut ibidez ꝺ̄: Pz autez regnauit xx.annis tm̄: ꝓpi qō tenentes hoc ocñm dicunt:q̄ inceptio regni saul h accipit imediate p⁹ mortē heli:qō tpus fuit.xl.anno:uz ut hī Act.xiij.ſz h⁹ nō ualet:qz in nullo alio loco sacre scripture reperitur:q̄ sacra scriptura determinādo pncipium regni alicui⁹ regi determinet hoc p etatem filij sui:ꝛ iō quia ista expositio de scriptura nō hz auctem eadē facilitate ꝓtēnit q̄ pbat: et ꝓma magi tenēda ē :ut videtur. b Duob⁹ aūt ānis ꝛ̄].s.in bonitate ꝛ innocentia sua:ſz pluribus ānis regnauerit exps in malicia .vel aliter pōt dici : qz p⁹ duos annos a pncipio regni sui dauid fuit a deo electⁿ:ꝛ in regē iunct⁹ per samuelē:ut hī.j.xvj.cap.ꝛ extūc saul nō regnauit de iure:sed tm̄ vsurpatiue:ꝓpī qō anni sequētes a regno suo hic rescant. Cōsequēr ponit pcussio statōnis philistinoꝝ:cū dicit c Et pcussit ionathas ꝛ̄.qō erat signū manifestū rebellionis filioꝝ isral ad philisteos:iō subdit: d Audiant hebrei.h⁹ fac saul,pclamari:ut filij isral precauerēt sibi ab isul tu philistinoꝝ i h⁹ fcō ꝓtēptoꝝ:ꝛ nō ꝓsiderēt de ipsis i aliq̄ vñ subdit: e Et philistijm ꝯgregati ꝛ̄.] nō ē veriſimile q̄ tot eēnt currus:sed accipit hic numer⁹ hoium i curribus exītiū:q̄ tūc tpis i curribus pugnabāt ꝓ magna pte:ut hī i pluribus locis sacre scripture. f Et reliquū vulg⁹ sic ꝛ̄.] hyperbolica locutō ē ad designādū magnā ppli multitudinē g Qō cū vidissēt.h pōit secūda rō diffidētie.s. ꝓpi

recessuz ppli a saule: qz aliq̄ p timoze philistinoz absc̄de rūt se in locis occultis. Alij aūt trāsierūt iordanē: q̄ ē i pte oriētali tre pmissionis: terra aūt philistinoz vñ veniebant sup filios israel erat i pte opposita. s. occidētali: qz ē super mare mediterraneū: qō ē termn⁹ terre pmissiōis a pte occidentis: ⁊ iō hebrei fugientes trāsibāt iordanem: tū ut fugerēt ad ptē oppositā: tū qz tenebāt q̄ philistijm ñ trāsirēt iordanē eos i sequēdo. Ex his patz lra vsq̄ ibi: f Et expectauit nc̄.] bñ dr iuxta: qz nō totaliter ⁊ pplete expectauit: ut videbit p̄ea. g Ait ē saul. h ꝑñi describitur difficultis vsurpatio. difficebat eni de pplo suo quem videbat i timore posituz: et de aduētu samuelis ad offerēdū sacrificiū: ⁊ iō stulte vsurpauit sibi illō officiū dicens: h Afferte mihi holocaustuz nc̄. ꝓpter qō a samuele veniente reꝓhēdit: cum dr: i Quid fecisti q. d. rē tibi illicitā: ꝓpter hoc postea sbdit tur: k Stulte egisti nec nc̄.] mādatum dñi h dr ybū samuel loquētis sauli ex pte dñi: ut hi supza. x. capitulo. Ex vbis autez samuelis i hoc loco: q̄ absq̄ dubio reputāda sūt va: oz dicere q̄ saul h grauiī peccauit: sed qūo peccauerit diuersimode dicit. Ad cui⁹ itellectū recurrēdū ē ad itellectū vbi samuelis habitū supza. x. capi. qō tale ē: Et descēdes añ me in galgala nc̄. vsq̄ ibi Et ostēdā tibi qō faciaz. iclusiue: qō ibidē fuit expositū tripliciter. Et scōm ꝑmā expositōez saul peccauit i hoc q̄ non expectauit samuelē ad offerēdū sacrificiū septē dieb⁹ ꝓtinuis ꝓ sua vnctione in regē: qz saule ꝓoccupāte offerre samuel fuit turbatus ⁊ recessit: ⁊ sic illa solēnitas septez diez dimissa fuit. Secūdū vo expositōez scōam q̄ est andree: saul peccauit in hoc: q̄ nō expectauit samuelē septē diebus: ꝓut fuerat sibi dc̄m: sed tm̄ sex: qz dēbat expectare samuelē septē dieb⁹ post q̄ samuel recepisset ei⁹ nūciū: ita q̄ illa dies i q̄ samuel recepisset nūciū saulis: nō erat de numero septē diez expectatōnis. saul aūt illā diē itra illū septenariū iclusit: ⁊ sic sex die bus tm̄ expectauit. Scōm vo ītiā expositōez q̄ vi mihi ꝓbabilioz: saul peccauit i trib⁹. ꝑmo qz nō expectauit samuelem septē dieb⁹ cōplete: ut erat sibi iūnctū: qō patz ex textu vbi dr: Lūqz cōplesset offerēs holocaustuz. s. ipe saul: Ecce samuel veniebat: ita q̄ venit die septima: ⁊ de tali hoza q̄ poterat offerri sacrificiū: qz vsq̄ ad hozam iugis sacrificij vespertini poterāt alia sacrificia offerri. 2° peccauit: qz officiū sibi illicitū. s. offerēdi p seipm vsurpauit: qō ē graue peccatū: qō ꝑz ex hoc q̄ rex ozias voles offerre icensū: qō non aūt trāsierūt iordanē: i terra gad ⁊ galaad. Lūqz adhuc eēt saul i galgala: vniuersus pplus pterrit⁹ ē q̄ sequēbaz eum. Et expectauit septē diebus iuxta placitū samuelis: ⁊ nō venit samuel i galgala. Dilapsusqz ē populus ab eo. Ait ergo saul: Afferte mihi holocaustuz ⁊ pacifica. Et obtulit holocaustū. Lūqz ꝓplesset offerens holocaustum: ecce samuel veniebat: Et egress⁹ ē saul obuiā ei ut salutaret eū. Locutusqz est ad eū samuel: Quid fecisti: Rndit saul: qz vidi q̄ pplus dilaberet a me: ⁊ tu nō veneras iuxta placitos dies. Porro philistijm ꝯgregati fuerant i machinas: dixit: Nūc descēdēt philistijm ad me i galgala: ⁊ faciē dñi nō placaui. Necessitate ꝯpulsus: obtuli holocaustū dño. dixitqz samuel ad saul: Stulte egisti: nec custodisti mādata dñi dei tui: q̄ ꝑcepit tibi. Quod si nō fecisses: iaz nūc ꝑparasset dñs regnuz tuū sup isral i sempitnū. Sed neq̄z regnū tuuz vltra cōsurget.] Quesiuit dñs sibi virū iuxt cor suuz:] ⁊ ꝑcepit ei dñs ut eēt dux sup pplz suū Leo q̄ nō suaueris q̄ ꝑcepit dñs. Surrexit aūt samuel ⁊ ascēdit de galgalis i gabaa Lbeniamin. et reliq̄ pplꝰ ascēderūt post saul obuiā pplo qui expugnabāt eos: vēnietes de galgala i gabaa i colle beniamin Et recēsuit saul pplm q̄ inuenti fuerāt cū eo q̄si sexcētos viros: ⁊ saul ⁊ ionathas filꝰ ei⁹ pplusq̄ q̄ inuent⁹ fuerat cū eis erat i gabaa beniamin. Porro philistijm ꝯgregati fuerant i machinas: dixit: Nūc descēdēt philistijm ad me i galgala: ⁊ faciē dñi nō placaui. Necessitate ꝯpulsus: obtuli holocaustū dño. dixitqz samuel ad saul: Stulte egisti: nec custodisti mādata dñi dei tui: q̄ ꝑcepit tibi. Quod si nō fecisses: iaz nūc ꝑparasset dñs regnuz tuū sup isral i sempitnū. Sed neq̄z regnū tuuz vltra cōsurget.] Quesiuit dñs sibi virū iuxt cor suuz:] ⁊ ꝑcepit ei dñs ut eēt dux sup pplz suū Leo q̄ nō fu

Universidad de Deusto Biblioteca

ipsi⁹ ionathe mirabilis pugna: q̄ fcā ē virtute diuia. Et seq̄tur: h Tradidit eni eos dn̄s ⁊c̄. ⁊ hoc ondit p effectum cū sbdit: i ¶ Itaqꝫ ⁊c̄.] Dicit Joseph⁹ ꝙ q̄dam nebula sbito surrexit: ꝑpt̄ qd̄ philistijm nō cognoscebant ionathā nec seipos adiuicē: ⁊ sic mutuo se trucidabāt: ⁊ etiam ex eadē cā philistei reuertentes de p̄da pugnabant cū suis q̄ remāserāt i castris: ⁊ econuerso: iō subdit p⁹ ea: Sed ⁊ populus statōnis eoꝝ q̄ ierāt ad p̄dādū obstupuit ⁊ cōturbata sunt castra. Alij vō dicūt ⁊ melius: ut vr̄ ꝙ h⁹ ꝯtigit eo ꝙ de⁹ pcussit philisteos acrisia q̄ tollit visio seu cognitio illius qd̄ eēt alicui expediens seu necessariū videri ab eo: sicut pcussi fuerunt milites q̄rētes heliseū capere: q̄s exōrio duxit quasi captos vsqꝫ ad medium samarie: ut hr̄ iiij. regū. vj. ⁊ hoc vr̄ p illō qd̄ sbditur: k Et fcm̄ ē miraculū in castris. i. pcussione eoꝝ q̄ erāt i statōne. l ¶ Et p agros. ꝯtū ad redeuntes de p̄da: q̄ simil̄r pcussi fuerūt. Si eni h⁹ cōtigisset p nebulā: ut dicit Josephus: nō esset miraculū: q̄ frequēt cōsurgit nāliter ⁊ repente. Preterea ita obnubilasset visū ionathe ⁊ armigeri sui sicͭ philistinoꝝ: cui⁹ ꝯ̄rium text⁹ innuit: q̄ distincte aduersarios cognoscebāt ⁊ interficiebāt. Itē q̄ speculatores saul alonge viderūt bellū illō, put seq̄tur immediate: m Et respexerunt speculatores. Hic ꝯ̄nt describit p̄dc̄e pugne noticia: p hoc ꝙ speculatores saul viderūt bellū ⁊ anūciauerūt sauli: tn̄ anq̄ iret illuc voluit q̄rere ꝯsiliū dn̄i: q̄ hēbat populuꝫ paucū et inermem: ⁊ h⁹ ē qd̄ sbdit: n ¶ Applica arcā dn̄i .i. applica te ad ꝯsulēdū dn̄m: si debeam⁹ ire ad illō bellū seq̄t: o Cōtrahe manū tuā. extenderat eni sacerdos manus in orōne: ⁊ q̄ nō hēbat cito rn̄sū: ⁊ saul erat solicit⁹ ꝓ filio suo absēte: iō dixit sacerdoti ut q̄esceret a petitione: q̄ volebat stati suo filio succurrē: iō subdit: p ¶ Cōclamauit ḡ saul ⁊c̄. ⁊ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: q Sꝫ ⁊ hebrei ⁊c̄.] Aliq̄ eni hebrei timore ducti ꝯiūxerāt se aduersarijs: sꝫ vidētes debellationē eoꝝ ⁊ ꝯuersionem ad fugā ad suos reuersi sūt. Simil̄r q̄ p̄ timore se absconderant ad p̄liū cū suis egressi sunt: ⁊ pꝫ lr̄a: r ¶ Adiurauit aūt ⁊c̄. videns aūt saul suo aduersarios fugē: oīno voluit eos pseq̄: ⁊ iō ne pplus ipediretur a psecutōe aduersarioꝝ p̄cepit ut null⁹ de pplo suo aliqd̄ gustaret: donec inimicos pcussisset: ⁊ hoc p̄cepit sub pena mortis ⁊ obseruationē p̄cepti iuramēto firmauit. Igr̄

Ascendamus. Seq̄re me Tradidit. n. dn̄s eos i manus isrl̄. Ascēdit autē ionathas manib⁹ ⁊ pedibus repens: ⁊ armiger ei⁹ p⁹ euꝫ. Itaqꝫ cū vidisset faciem ionathe: alij cadebāt ante ionathā: alios armiger eius iterficiebat: seq̄ns euꝫ. Et fcā ē plaga p̄ma quā pcussit ionathas: ⁊ armiger ei⁹ quasi vigiti viroꝝ: i media pte iugeris: quā par bouꝫ i die arare ꝯsueuit. Et fcm̄ ēst miraculū in castris ēt p agros. Sed ⁊ ois pplus statōis eoꝝ q ierāt ad p̄dādū obstupuit: ⁊ ꝯturbata sūt castra. Et accidit quasi miraculuꝫ a deo. Et respexerunt speculatores saul q erāt in gabaa beniamin: ⁊ ecce multitudo ꝓstrata: ⁊ huc illucqꝫ diffugiēs: ⁊ ait saul pplo q erat cū eo: Requirite ⁊ videte q̄s abierit ex nob. Cūqꝫ req̄sissēt: repertuꝫ ē nō adesse ionathan ⁊ armigeꝝ eius. Et ait saul ad achiam. Applicā arcam dn̄i. Erat eni ibi arca dn̄i i die illa cū filijs isrl̄. Cūqꝫ loq̄ret saul ad sacerdotem tumult⁹ magn⁹ exort⁹ ē i castris philistinoꝝ. Crescebatqꝫ paulati ⁊ clari⁹ r̄sonabat: ⁊ ait saul ad sacerdotē Cōtrahe manū tuā. Cōclamauit ergo saul ⁊ ois pplus q erat cū eo ⁊ venerūt vsqꝫ ad locū certamis. Et ecce vsus fuerat gladi⁹ vniuscuiusqꝫ ad ꝓximū suum: ⁊ cedes magna nimis. Sed ⁊ hebrei q fuerāt cuꝫ philistijm] heri ⁊ nudiustерti⁹: ascēderātqꝫ cū eis in castris: reuersi sūt ut essent cū isrl̄: ⁊ his q erāt cuꝫ saul ⁊ ionatha. Oēs quoqꝫ isrl̄ite q se abscōderāt i monte ephraim audientes ꝙ fugissent philistei: sociauerūt se cuꝫ suis i prelio. Et erāt cū saul quasi decem milia virorum: ⁊ saluauit dominus de⁹ isrl̄ in die illa. Pugna autem peruenit vsqꝫ ad bethauen. Et viri isrl̄ sociati sīt sibi in die illa. Adiu-

ad maiorē sequētiū euidētiā p modū inq̄sitōnis scholastice q̄rit: Utrū saul hic iurādo peccauerit: ⁊ vr̄ ꝙ nō: q̄ mot⁹ fuit ad iurāduꝫ bono zelo. s. ut infideles ⁊ nominis dei psecutores occiderēt: qd̄ nō solū erat licitū: sed etiā bonū ⁊ meritoriū: ḡ ⁊c̄. Itē si saul iurādo peccasset ionathas comedēdo ꝯ p̄ceptum pr̄is nō peccasset: qd̄ videt falsū: q̄a ꝓpter ei⁹ comestionē deus cessauit dare rn̄sū: ut. j. dicet eodē capitulo. Dep̄hēsus ēt fuit ionathas p iudiciū diuinuꝫ: ḡ ⁊c̄. Ad oppositū est snīa doctoꝝ hūc locū exponētiuꝫ. Ad hoc dicēduꝫ ꝙ saul in dicto iuramēto peccauit dupl̄r. p⁹ q̄ male iurauit: 2⁹ q̄ pei⁹ iplē voluit. p̄muꝫ declarat sic: q̄ lꝫ iuramentū sit bonū i necessitate et cū debitis circunstantijs: si tn̄ hec deficiāt malū est: sic aūt fuit i ꝓposito: q̄ de⁹ victoriam sufficiētē dederat ⁊ miraculose: ut pꝫ ex p̄dictis ⁊ iō nō erat necessitas isequēdi hostes vlteri⁹ absqꝫ diuino cōsilio: qd̄ saul n̄ expectauerat: ut pꝫ p p̄dicta. Itē saul p̄cipiendo ꝙ pplus nihil comedēt casū necessitatis nō excepit vbo nec itellectu: qd̄ pꝫ ex h⁹ ꝙ ionathā filiū suuꝫ q̄ i necessitate posit⁹ modicuꝫ mellis comederat: voluit oīno occidē. casus vō necessitatis ab oī p̄cepto ⁊ lege except⁹ ē: ⁊ iō peccauit saul nō excipiēdo qd̄ debuit excipe. Itē q̄ iuramētū suū vrgebat i peiorē exitū: q̄ si pplus ieiunio ⁊ labore fatigat⁹ aliq̄d cibi accepisset: maior plaga i hostib⁹ fcā fuisset: ut dr̄. j. eodē cap. Itē q̄ fuit occasio peccādi toti pplo: q̄ ꝑpt̄ iuramētū suū nō fuit ausus sumē cibū aliquē vsqꝫ ad vesperā: ꝑpt̄ qd̄ veniente vespera ppl̄s lassus ⁊ famelic⁹ ex festinatōe comedēdi peccauit: comedēs cū sāguie: ut i lr̄a dr̄. Et sic pꝫ ꝙ saul p̄⁹ peccauit temerarie iurādo: 2⁹ peccauit ipie adiplendo ꝙ tū fuit ex se: q̄ ionathā inocētē voluit occidē: vn̄ ⁊ sup h⁹ iuramētū temerarie replicauit dicēs: Hec faciat mihi de⁹ ⁊ hec addat: q̄ morte morieris ionatha. vn̄ ⁊ i tali replicatōe iuramēti iteꝝ peccauit. Ad p̄mum in oppositum dicendum: ꝙ bonitas motiui non iustificat factum malum sequens. Si enim aliquis motus pietate furetur ut det elemosynaꝫ pauperi: non excusatur. Ad secundum dicendum ꝙ ionathas comedendo mel non

peccauit: tū q̄ p̄ceptū pr̄is nō audiuit: ut dicit in textu: tū q̄ posit⁹ in necessitate comedit: ex labore eni plij ⁊ ieiunio ⁊ calore solis ita erat fatigat⁹: ꝙ oculi ⁊ alij sensus erāt nimis dep̄ssi: ꝑpt̄ qd̄ dr̄ i textu: ꝙ gustato modico mellis illuminati fuerūt ei⁹ oculi: q̄ corde cōfortato ⁊ resumptis viribus facies ei⁹ fuit exhilarata: ⁊ viuacitas sensuū redijt. Qd̄ aūt iducit de rn̄so dei ꝓpter ip̄m denegato: ⁊ de ei⁹ dep̄hēsiōe iudicio diuino: dicēdum ꝙ diuina rn̄sa fiūt ex ei⁹ mera grā: ⁊ potest ea sbtrahē ꝓ sua voluntate: ⁊ sic sbtraxit absqꝫ peccato ionathe. De dep̄hensione vō ei⁹ dicēdū ꝙ h⁹ fuit factū diuina ordinatōne ad declarationē sue innocentie. sciebant eni multi ipsū comedisse: q̄ tamen ignorabāt eius necessitatem ⁊ iuramēti pr̄is sui ignorātiā: ⁊ iō potuissent ꝯ inocētiam scādalizari reputādo ipsum trāsgressoreꝫ: ⁊ iō publice dep̄hensus fuit ut coraꝫ oīb⁹ se excusādo ei⁹ innocētia declararetur: ⁊ p ꝯ̄ns p populū: sic inocens liberaret reputando ei⁹ mortem nephariā ut pꝫ i textu. His dictis ad expositionē lr̄e reuertamur: q̄ satis pꝫ ex dictis paucis except' q̄ exponēt. r Adiurauit āt saul. residuuꝫ h⁹ capituli sic diuiditur: q̄ p⁹ ponit iurantis p̄cipitatio 2⁹ ignorātis trāsgressio: ibi Porro ionathas: 3⁹ facti disq̄sitio: ibi Et dixit saul: 4⁹ historie psecutō: ibi Et saul. Circa p̄mū dr̄: r ¶ Adiurauit aūt saul p̄cipitāt ⁊ temerarie: ut dcm̄ ē. s Maledict⁹ vir. i. morti adiudicat⁹. t ¶ Qui comederit panē. i. quēcūqꝫ cibū: vn̄ nec ionathas panē comedit: sꝫ mel: q̄ venit in saltū i q̄ erat mel sup faciem agri. Apes eni mellificabāt i arborib⁹ i tāta copia ꝙ mel ide manabat ad ırā: ⁊ ꝑpt̄ talē copiā ırā ꝓmissiōis dr̄ manans lacte ⁊ melle i plurib⁹ locis. v Porro ionathas.

rauit aūt saul ppl̄m dicens Maledictus uir q̄ui comederit panē usqꝫ ad uesperaꝫ donec ulciscar de iimicis meis. Et n̄ māducauit uniuersus pplus panē. Oisqꝫ terre uulg⁹ uenit i saltū: in quo erat mel sup faciem agri. Ingressus ē itaqꝫ popul⁹ saltū: ⁊ apparuit fluēs mel: nullusqꝫ applicuit manū ad os suū. Timebat. n. pplus iuramentū. Porro ionathas nō audierat: cuꝫ adiuraret pr̄ ei⁹ ppl̄m. Extēditqꝫ sūmitatē vge quaꝫ hēbat i manu ⁊ itinxit i fauum mellis. Et ꝯuertit manū suā ad os suū: ⁊ illuminati sūt oculi ei⁹. Rn̄dēsqꝫ un⁹ de pplo ait: Jureiurando ꝯstrixit pr̄ tu⁹ ppl̄m dicens: Maledict⁹ uir q comederit panē hodie. Defecerat aūt pplus: dixit ionathas. Turbauit pr̄ me⁹ ırā. Vidistis ipi q̄ illuminati sūt oculi mei eo ꝙ gustauerim paululū de melle isto: quātomagis si comedisset pplus de p̄da iimicoꝝ suorū quā reppit: None maior plaga fcā fuisset i philistijm: Percusserūt ergo i die illa philisteos a machmis usqꝫ i hailon. Defatigat⁹ est aūt pplus nimis: ⁊ vsus ad predā tulit oues ⁊ boues ⁊ uitulos: ⁊ mactauerūt i ırā. Comeditqꝫ populus cū sanguine.] Nunciauerūt aūt sauli dicētes ꝙ pplus peccasset dn̄o comedēs cū sanguie. Qui ait Preuaricati estis. Uoluite ad me iā nūc saxum grāde.] Et dixit saul: Dispgamini i vulgus ⁊ dicite eis ut adducat ad me vnusq̄sqꝫ bouem suū ⁊ arietem: ⁊ occidite super istud ⁊ vescimini: ēt non peccabitis domino comedentes cum sāguine. Adduxit itaqꝫ ois popul⁹ vnusquisqꝫ boueꝫ in manu sua vsqꝫ ad noctē ⁊ occiderūt ibi. Edificauit aūt saul altare dn̄o.] Tūcqꝫ primū cepit edificare altare] dn̄o: ēt dixit saul: Irruam⁹ sup philisteos nocte ⁊ vastem⁹ eos vsqꝫ dū illucescat mane: nec relinquamus ex eis viruꝫ. Dixitqꝫ popul⁹: Omne quod bonum tibi videtur in oculis tuis: fac. Et ait sacerdos: Accedamus huc ad deuꝫ. Et consuluit saul dominū dicens: Num persequar philistijm: Si trades eos in manu israel: Et non respondit ei in die illa. Dixitqꝫ saul: Applicāte huc vniuersos angelos populi:] ⁊ scitote ēt videte per quem

Hic ꝯ̄nt describit ignorātis trāsgressio: ⁊ pꝫ lr̄a ex sup̄adictis: vsqꝫ ibi: x ¶ Turbauit pr̄ me⁹ ırā. i. hoies ıre sue q̄ ꝑpt̄ iuramētū suū erāt fatigati ex ieiunio ⁊ labore: nec poterant inimicos pseq̄: vn̄ dr̄ hic: Defecerat autem pplus. cetera patēt vsqꝫ ibi: y Mactauerūt ⁊c̄.] ⁊ sic peccauit faciēdo ꝯ mādatū legis. hec tn̄ lr̄a diuersimode exponit: vno⁹ sic: Mactauerūt i terra i. i q̄libꝫ loco vbi erat cōmodi⁹ eis idifferenter: cū tn̄ p⁹ deberent adducē an̄ sāctuariuꝫ qd̄ erat ibi p̄ns: ut sup̄a dcm̄ est. a ¶ Comedit pplus cuꝫ sanguine. i. anteq̄ sāguis aspgeret ad honoreꝫ diuinuꝫ. Alio⁹. Mactauerūt i ıra. nō sup lapidē vel locuꝫ talit̄ eleuatuꝫ: ꝙ posset bn̄ sāguis exp̄mi de carnib⁹ ⁊ effluē: ⁊ sic comederūt cū sāguie. i. carnes nō sufficiēter depuratas a sanguie. 3⁹ mō exponit: q̄ anq̄ comederēt d̄ p̄da hostiū debebāt deo p⁹us facē sacrificiū: qd̄ tūc nō fuit fcm̄: ⁊ oīa ista ꝓcesserūt ex h⁹ ꝙ popul⁹ erat nimis famelicus ⁊ festinabat comedere: ꝑpt̄ qd̄ iuramētū saulis fuit pplo peccādi occasio: ut sup̄a dictū ē. b Uoluite ad me ⁊c̄.] ut ibi iſſıceret animalia sꝫ morem paternum: ⁊ sanguis bene exp̄meretur. c ¶ Et nō peccabitis domino. sicut an̄ fecistis. d Edificauit autem ⁊c̄.] ad agendum gratias de victoria concessa. e ¶ Tuncqꝫ primuꝫ ⁊c̄.] licet enim pri⁹ obtulisset sacrificiuꝫ: ut dictum est capitulo precedēti: hoc tamen fecit super altare pri⁹ edificatum ab alio: vel quia illud sacrificium deo non placuit: ut dictum fuit ibidem. Dicunt tamē aliqui ꝙ istud altare qd̄ hic dicitur edificatum a saule: nō fuit aliud q̄ lapis magn⁹: de quo dictū est vbi mactabant animalia: ⁊ exprimebatur sanguis: ⁊ ibidem apides eoꝝ cremabāt. f Et dixit saul. h ꝯ̄nt pōit fci iq̄sitio: cui⁹ iq̄sitōis p̄mittit rō q̄ fuit eo ꝙ dn̄s n̄ rn̄dit sauli: ⁊ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi g ¶ Applicate huc ⁊c̄.] i. totuꝫ ppl̄m ab extremitatib⁹ castroꝝ. h Et videte. estimabat. n. saul ꝙ de⁹ n̄ negaret rn̄sū absqꝫ peccato alicui⁹ de pplo qd̄ tn̄ non oꝫ: ut predictū est.

Universidad de Deusto Biblioteca

l Uiuit dñs. modus est iurādi: ac si dicat: p deū q̄ semp viuit. Cetera patēt vsqꝫ ibi: k ¶ Si i me aut i ionatha ꝛc. vsqꝫ ibi iclusiue: l Da sāctitatē. ñ ē i hebreo nec de textu m ¶ Et capt⁹ als deꝑhēsus ē ionathas. p sortē q̄ cecidit su p eū ex cā supradcā. n Et idicauit ei ionathas. cās sue comestionis supradi/ctas. o ¶ Et ait gu stans gustaui .s. mo dicū i trāsitu. p Et ecce ego morior. absꝫ cā rōnabili: ꝛ iō libe rauit eū ppl's: ut pꝫ i lr̄a. q ¶ Et saul cō firmato regno ꝛc. h vltio pōit historie ꝓ secutio: ꝛ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: r Et q̄cunqꝫ ꝛc.] i hebreo hr̄: Et q̄ cūqꝫ se vtebat impie agebat vel ipi⁹ fiebat ꝛ lr̄a imediate sequēs cōcordat: cū dicitur: s ¶ Cōgregatoqꝫ ꝛc.] de q̄ pcussione agitur cap. xv. i q̄ pluribus modis icurrit offēsaꝫ dñi: ut videbitur: t Fuerunt aūt filij saul ionathas ꝛc. h ñ noiat hisboseth non ꝓpt defectū etatis: qꝛ iā hēbat .xx. ānos et vltra: cū i morte saul fuerit ānoꝝ .xl. ut hr̄ ij. Reg. ij. cap. sꝫ ꝓpt defectuꝫ magnanimi tatis: qꝛ fuit pusillani mis ꝛ iept⁹ ad ꝓliū ꝓpter qd̄ i bello vbi mortu⁹ fuit saul non fuit cū alijs fratribus suis. v ¶ Patruelis saul. i. cognat⁹ germa nus: qꝛ saul ꝛ abner fuerunt de duob⁹ fra trib⁹: ut hētur. j. pali. viij. cap. x Filius Abiel. s. cis: ut hētur supra. ix. ca. Erat aūt belluꝫ potēs. qꝛ phili stei erāt potētes: ꝛ sa ul ptē suā ꝯ eos forti ficabat quātū potue rat: iō sbdit: Nā quē cūqꝫ viderat saul vi rū fortem ꝛc.
¶ In capitulo. xiiij. vbi dr̄ in postil. Et q̄ cūqꝫ se vtebat supera bat: in hebreo hētur Quocunqꝫ se vtebat iniq̄ agebat vel impie fiebat.

accideri hoc peccatū ho die. Uiuit dñs saluator isrl' qꝛ si p ionathā filiū meū fa ctū est: absqꝫ retractatione morieť. Ad qd̄ nullus ꝯdi xit ei de oi pplo. Et ait ad vniuersū isrl': Separamini vos i ptē vnā: ꝛ ego cuꝫ io natha filio meo ero in pte altera. Rn̄ditqꝫ ppl's ad saul: Qd̄ bonū tibi videť i oculis tuis fac. Et dixit ad dñm deū isrl': Dñe de⁹ isrl' da iudiciū: qd̄ ē q̄ nō rn̄de ris ꝓuo tuo hodie? Si i mē aut i ionatha filio meo ē i iqtas hec: da ostēsionem. Aut si hec iiqtas ē i pplo tuo: da scitatē. Et deꝑhēsus ē ionathas ꝛ saul: ppl's aūt exiuit. Et ait saul: Mittite sortē inť me ꝛ iť ionathan filiū meū. Et cāpt⁹ est iona thas. Dixit aūt saul ad io nathan: Indica mihi qd feceris. Et idicauit ei iona thas: ꝛ āit: Gustās gustaui i sūmitate vge q̄ erat i māu mea paululū mellis. Et ec ce ego morior. Et ait saul: Hec faciat mihi de⁹ ꝛ hec addat: qa morte morieris ionatha. Dixitqꝫ ppl's ad saul: ergo ne ionathas mo rieť: qꝛ fec salutem hāc ma gnā i isrl'? Hoc nephas est. Uiuit dñs: si ceciderit capil lus de capite ei⁹ i ťrā: qꝛ cū deo opat⁹ ē hodie. Libera uit ergo ppl's ionathā: ut nō moreret. Recessitqꝫ sa ul nec ꝑsecut⁹ ē philistijm

lr̄a ꝓcedēti: vbi dicit: Et pugnabat i circuitu aduersus oēs īimicos ei⁹ ꝯ moab ꝛ filios āmon ꝛ edom ꝛ reges soba ꝛ philisteos. Et ꝯstat q̄ i his ꝓlijs ñ iponitur sibi peccatū in lr̄a: sed solū victoria. Similiť ꝯcordat cū lr̄a sequēti: cū dr̄: Et eruit israel d̄ manu vastatoꝝ eius: qd̄ solū sonat trium phum de inimici ꝛ nō peccatum. se cūda vo significa tio ꝯmunior con cordat cuꝫ ꝓcessu ipi⁹ saul postq̄ re gnauit: vñ vtroqꝫ mō lr̄a hebrai ca de ipo saule vi ficať ꝛc.

Porro philistijm abierūt in loca sua. Et saul ꝯfirma to regno sup israel pugna bat p circuitū aduersū oēs īimicos eius ꝯ moab ꝛ fili os ammon ꝛ edom ꝛ re ges soba ꝛ philisteos: ꝛ quocunqꝫ se verterat supa bat.] Cōgrēgatoqꝫ exerci tu pcussit amalech:] ꝛ eruit isrl' de manu vastatoꝝ eius Fuerūt aūt filij saul: iona thas ꝛ iesui ꝛ melchisua: ꝛ noia duaꝝ filiaꝝ ei⁹: nomē primogenite merob: ꝛ no men minoris michol: ꝛ no men vxoris saul achinoez filia achimaas. Et nomen ꝓcipis militie ei⁹ abner fi lius ner: pātruel' saul. Por ro cis fuit pr̄ saul: ꝛ ner pr̄ abner filius abiel. Erat āt bellū potēs aduersū phili steos oib⁹ dieb⁹ saul. Naꝫ quēcūqꝫ viderat saul virū fortē ꝛ aptuꝫ ad ꝓliū: socia bat eum sibi.

¶ Caplm. xv.

Et dixit sāmuel ad sa ul: Mē misit dñs ut vngerē te i regē] sup pplm ei⁹ isrl'. Nūnc ergo audi vo cem dñi. Hec dicit dñs ex ercituū: Rēcensui q̄cunqꝫ fecit amalech isrl'i]: q̄uo re stitit ei in via cuꝫ ascendēt de egypto. Nunc ergo va de ꝛ pcute amalech: ꝛ de molite vniuersa eius. Non parcas ei ꝛ non concupi scas ex reb⁹ ipi⁹ aliqd sꝫ iť fice a viro vsqꝫ ad mlierē ꝛ

¶ Ca. XV. Et dixit samuel. Hic ꝯn̄t ponit tertia trans gressio saulis: q̄ ꝓ cessit ex cupidita te ꝛ supbia: eo q̄ ex victoria habi ta de amalech cō cupiuit ꝓdā: ꝛ ar cū triūphaleꝫ ere xit ad suā iactan tiā. Igr̄ circa h⁹ de scribiť mādati di uini sibi facti de nūciatio: 2° ipius transgressio: ibi Et appēhēdit. Cir ca ꝓmuꝫ dicitur: b ¶ Me misit do min⁹ ꝛc]. q. d. sa muel ex h⁹ debes cē solicit⁹ obedire deo. c Nunc ergo audi vocem do mini. q. d. p⁹ trās gressus es offeren do in ꝑsona ꝓpa qd̄ tibi nō licebat ut dcm̄ fuit capi. xiij. ꝛ temerarie iurādo: ut dictuꝫ fuit cap. xiiij. Sꝫ nunc aduerte: ut obedias in nullo transgrediendo. d ¶ Recēsui que cūqꝫ ꝛc.] qꝛ ꝓmo filios israel impu gnauit in deserto ut habetur Exo. xvij. ꝛ ideo deme ruit deleri ab ho minibus vsqꝫ ad animalia: ꝛ a ma iori vsqꝫ ad minimum. Dicit autem hic ra. sa. q̄ domi nus precepit hic animalia interfici: eo q̄ inter amalechi tas erant multi sortilegi se transformantes in simi litudinem bestiarum: sed hoc ficticium videtur: ideo primum est magis tenendum: maxime cum similis

Additio.

Hammo dictio hebraica in hoc loco equiuoca est. vno⁹ significat idē qd̄ vincebat vel supabat. alio⁹ cōmuniori significat idē qd̄ ipie agebat: vñ trāsla tio nr̄a hꝫ veritatē iuxta ꝓmā significationē q̄ cōcordat cū

interfectō alibi fcā sit: ut pꝫ Iudic. xx. de ciuitate gabaa i detestationē criminis ꝑpetrati i vxore leuite. cetera patēt vsqꝫ ibi: e ¶ Dixitqꝫ saul cineo. i. illis q̄ descēderāt de iethro: ꝛ venerat cū filijs isrl': ut dcm̄ fuit Exo. xviij. ꝛ Nume. x. ꝛ Iudic. j. f Et appēhēdit ꝛc. Hic ꝯn̄t pōit mādati transgres sio: cū dr̄: Et app hēdit agag. ꝛ i h⁹ transgressus fuit mādatū dñi: in q̄ fuerat sibi ꝓceptū q̄ totū pplm exte minaret: ꝛ iō po tissime itelligeba tur de capite ppl'i Sꝫ saul cupidita te duct⁹ ipe spera bat hr̄e de eo ma gnā redēptionem vel p eum occulti thesauri reuelatō nē: ꝛ eadē cupidi tate reseruauit me liora d̄ ꝓda: ut pꝫ i lr̄a: g ¶ Factū ē āt. Supi⁹ descri pta ē ipi⁹ saul trās gressio: h ꝯn̄t de scribiť ei⁹ diffiniti ua reprobatio: q̄ primo samueli re uelať: 2° sauli de nūciať: ibi Dixit qꝫ samuel. Circa ꝓmū dr̄: g Et fcm̄ ē verbuꝫ dñi ad samuel dicēs penitet me ꝛc. pe nitentia cū muta bilitateꝫ iportet ñ pōt eē i deo: dicit tñ penitē eo q̄ ad modū penitentis se habꝫ: qñ destru xit qd̄ fecerat: ꝛ sic ē i ꝓposito: qa saul abijcē decre uerat quē ꝓ⁹ sbli mauerat. ista tñ mutabilitas solū ē i creatura: qꝛ de⁹ voluntate imuta bili facit mutabi lia. h ¶ Contri statusqꝫ est samu el. ꝓpt peccatum saul. i Et cla mauit ad dñm. ad ipm placāduꝫ si possꝫ: qꝛ adhuc forsitā ignorabat vtꝝ esset dei diffi nitio vel solū ꝯminatio: sꝫ p⁹ea hō sciuit: ut ex seqntib⁹ patebit. k ¶ Nūciatū ē ꝛc.] mōtē valde altū. l Et erexisset ꝛc]. i. arcū trūphalē de palmis ꝛ oliuis factuꝫ i signū victorie habite ad sui iactātiā: qꝛ illā victoriam

paruulū atqꝫ lactātē: bouē ꝛ ouē camelum ꝛ asinum. Precepit itaqꝫ saul pplo: ꝛ recensuit eos q̄si agnos ducēta milia pedituꝫ: ꝛ de cem milia viroꝝ iuda. Cū qꝫ venisset saul vsqꝫ ad ciui tatem amalech: tetendit in sidias in torrente. Dixitqꝫ sāul cineo: Abite: recedite atqꝫ discedite ab amalech ne forte inuoluā te cuꝫ eo. Tu. n. fecisti misericordiā cū oib⁹ filijs isrl': cū ascēde rent de egypto. Et recessit cineus de medio amalech Percussitqꝫ saul amalech ab euila: donec venias sur q̄ ē e regiōe egypti. Et āp ꝓhendit agag regem ama lech viuū.] Oē aūt vulgus iterfecit i ore gladij. Et pe percit saul ꝛ ppl's agag: ꝛ optimis gregib⁹ ouiū ꝛ ar mētoꝝ ꝛ vestib⁹ ꝛ arietib⁹ ꝛ vniuersis q̄ pulchra erāt nec voluerūt disꝑdere ea. Quicqd ergo vile fuit ꝛ rē ꝓbū: hoc demoliti sūt. Fāctū est aūt verbū dñi ad sa muel dicēs: Penitet me q̄ ꝯstituerim saul regē: qꝛ de reliqt me: ꝛ vba mea ope nō ipleuit. Cōntristatusqꝫ est samuel: ēt clamauit ad dñm tota nocte. Cūqꝫ de nocte surrexisset samuel ut iret ad saul mane: nūncia tū ē samueli eo q̄ venisset saul i carmelū:] ēt erexisset sibi fornicez triūphalem:] ꝛ reuersus trāsisset: descen dissetqꝫ in galgala. Uenit ergo samuel ad saul: ꝛ saul offerebat holocaustū dño de initijs ꝓdaꝝ q̄ attulerat ex amalech. Et cū venisset samuel ad saul: dixit ei sa ul: Bn̄dict⁹ tu dño: Implē ui vbū dñi. Dixitqꝫ sāmu el: Et q̄ ē hec vox gregū l q̄ resonat i aurib⁹ meis: ꝛ ar mētoꝝ quā ego audio? Et ait saul: De amalech addu xerūt ea. Pepcit. n. ppl's meliorib⁹ ouib⁹ ꝛ armētis vt imolarenť dño deo tuo reliq̄ vo occidim⁹. Ait aūt samuel ad saul: Sinē me ēt indicabo tibi q̄ locutus sit dñs ad me nocte. Dixit qꝫ ei: Loquē. Et ait samu el: Nōnne cū paruul⁹ esses i ocul' tuis:]caput i tribib⁹ isrl' fact⁹ es? Unxitqꝫ te dñs i regē sup isrl': et misit tē dñs i viā: ꝛ ait: Uade ꝛ iterfice peccatores amalech: ꝛ pu gnab ꝯ eos vsqꝫ ad iťnitio nē eoꝝ. Quare ergo ñ au disti vocē dñi: sꝫ v̄sus ad ꝓ dā es: ꝛ fecisti malū i ocul' dñi? Et āit saul ad samuelē Immō audiui vocē dñi: ꝛ ābulaui in via p quā misit me dñs: ēt adduxi agag re gē amalech: ꝛ amalech inť feci. Tulit āt d̄ ꝓda ppl's] oues ꝛ boues ꝓmitias eo rū q̄ cesa sūt ūt imolet dño deo suo i galgalis: ꝛ ait sa muel: Nūqd vult dñs ho locausta ꝛ victias: ꝛ ñ po tius ut ñ obediať voci dñi Melior est eni obedientia q̄uā victime: ꝛ auscultare

soli deo debebat attribuē: vñ ꝛ p⁹ea sbdiť ad sui iactātiam m ¶ Impleui vbū dñi. qd̄ tūc erat falsū: ꝛ ex istis aggraua bať saulis peccatū. n Dixitqꝫ samuel. Hic ꝯn̄t dñi snia sauli denūciať: et ꝓmo poniť ista denūciatio: 2° saul' obsti natio: ibi Et ait saul. Denūciatō aūt diuie snie p samuelez poniť modeste ꝛ ordi nate: qꝛ ꝓmo ponitur simplex rephēsio: cū dr̄: n ¶ Dixitqꝫ sa muel ꝛc]. q. d. non fe cisti vbū dñi: qꝛ prece perat oia occidi: scdo saul' supba rn̄sio i h⁹ q̄ peccatū suū hūilit nō recognouit: sꝫ ma gis iepte se excusauit: ponens sup pplm qd̄ principalr̄ fuerat fcm̄ p ipm: ut pꝫ ex ꝓdcis ꝛ pꝫ lr̄a: 3° samuel ꝓ cessit ad denūciatōeꝫ diuie snie ꝯ eū dicens o Sine me. i. audi me loquētē. p ¶ Et idicabo tibi ꝛc. dñi sniam. q Nonne cū paruul⁹ ꝛc]. q. d. sicut p hūilitateꝫ me ruisti ad regnū exalta ri: ita p supbiā ꝛ con tēptuꝫ vbi diuini me ruisti deijci. Q auteꝫ ꝯtēpserit dei mādatū ondit dicēs: r ¶ Misit te dñs in viā ꝛc. ꝛ pꝫ lr̄a: s Et ait sa ul. Hic ꝯn̄t describiť ipi⁹ saulis obstinatio et 2° ꝓnie simulatio: ibi Dixitqꝫ saul. saul' obstinatio appret: qꝛ cū ꝓdcā excusatione sua addidit pcti sui desēsionem dicens: t ¶ Immo audiui vo cem dñi. Uerūtamen i sua desēsione ꝯdicit sibi: sic frequēt ꝯtigit malis hōib⁹ dicēs: v Et adduxi agag de q̄ fuerat sibi prece ptū ut iterficēt euꝫ: sꝫ cupiditate ductus re seruauit eum viuuꝫ: ut dcm̄ ē supra. x ¶ Tulit aūt ꝛc]. q. d. non ego: cū tñ esset ꝓncipalis in h⁹ facto. y Ut imolēt dño. q. d. nō debes h⁹ rep hendē: qꝛ cedit ad ho noreꝫ diuinuꝫ: qd̄ ex cludit samuel dicēs: z Nūqd vult dñs holocausta ꝛc. q. d. ñ: vñ sbdiť a ¶ Melior ē. n. obediētia. i q̄ sacrificať deo volūtas ꝓpa. b Quā victime i q̄bus offerť caro aliena qñ de re meliori deo fit oblatio tāto mag⁹ sibi placet.

e Qm̄ q̄si pcc̄m ⁊c̄.] p̄pⁿ pcc̄m ōfēdēdo: ppt qd̄ abiectō saulis a regno diffinitiue sibi denūciat: cū dr: d ¶ Pro eo q abiecisti ⁊c̄. Dixitq; saul. Hic ponit pn̄ie simulatō: timuit.n. saul ne samuel ad electōnē alti' rḡ pcedēt: ⁊ sic ipe regnū pdēt: iō ficte se hūiliauit. Pri' igit describit ista ficta miliatio: 2° ipi' samuelis aliqlis pdescēsio: ibi Reuersus ḡ. Circa pmū dr: e Dixitq; saul ⁊c̄.] Sz q ista pn̄ia ficta fuerit: pz p h° qd̄ sbdit: f ¶ Timens pplm̄. cū nō eēt i obedientia ppli: sed magis ecōuerso: ⁊ iō culpā suā obumbrauit falso: vn̄ sbditur: g Sed nunc porta ⁊c̄.] corā pplo dissimulando. h ¶ Et reuertē mecū. honorans me tua pn̄tia. i Nō reuertar tecū vr̄ q samuel falsum dixerit: q: postea cū ipo reuersus fuit. Dicēdū q itellect' samuelis fuit p illa hora: ⁊ nō p sequēti: sic Joh. vij. saluator dr: Ego nō ascēdā ad diem festū istū. ⁊ postea dicit q ipe ascēdit i occulto. vl' q: ptūc samuel itēdebat nō reuerti: sz post mutauit ppositū ex cāis q̄ dicētur. k ¶ Ille aūt apprehēdit ⁊c̄.] ad retinēdū eū. l Que ⁊ scissa ē. in signū scissiōis regni a saule: scd̄m q dr̄ a samuele. m ¶ Scidit dn̄s regnū isrl' a te ⁊c̄. Dicūt aūt h aliqui hebrei q samuel tunc dedit signū ipsi sauli: q ille erat regnaturus pro eo: q abscidēt orā clamidis sue: qd̄ fec̄ dauid: ut hr̄. j. xxiiij. ppt qd̄ saul tūc vidēs orā clamidis sue in manu dauid: dixit: Nūc scio q certissime regnatur' sis: ut ibidē habetur. n Porro triūphator isrl' n̄ pcet. Sciebat eni sniam dn̄i diffinitiuā sup saul ⁊ filios ei' de trāslatōne regni: q̄ imutabilr venit i effectū. o ¶ At ille ait peccaui. hoc dixit saul magis timore pene q amore iusticie. p Sz nūc honora me. ⁊si nō rōne psone: h° tn̄ facias ppt honorē dignitatis regie. q ¶ Reuersus ḡ samuel. Hic ponit pdescēsio samuelis volēs deferre sauli q̄diu i regno tolerabat: ⁊ ut iterficēt agag q adhuc viuus suabat: iō sbdit: r Sicut fec̄ ⁊c̄.] scd̄m hebreos h° nō dr̄ de agag i psona ppa: sz de rege amalech q filios isrl' iuasit hostilr i deserto: ⁊ plures ex eis intefec: ut hr̄ Exo. xvij. Nume. xiiij. ⁊ Deut. xxv. s ¶ Sic absq; liberi ⁊c̄.] p h° n̄ ē itelligēdū q mr̄ agag adhuc viuēt: quia aū mortua fuerit morte nāli: vl' iīfecta cū alijs de populo amalech Sz p h° itelligit q oēs filij ei' eēnt iterfecti: quia agag erat i pūcto occisiōis: ⁊si cū ipo alios filios hūerat iā iīfecti fuerāt cū alijs. t Et i frusta ⁊c̄.] n̄ çelo vindicte: sz iusticie diuine. v ¶ Et nō vidit ⁊c̄.] Istud exponit duplr. vno mō rferēdo ad mortē samuel: d q̄ hēt. j. xxv. vbi dr: q cōgregat' ē ad eum vniuersus israel: ⁊ verisimile est q saul ibi venēit ⁊ samuel iā ppiqu' morti eū viderit. sz d h° vr̄ qd̄ dr̄. j. xix. q saul pphauit cū ceteris corā samuel. Ad qd̄ rn̄dēt isti q n̄ vidit eū i regio habitu vn̄ sbdit ibidem: Et cecinit nud' tota die illa ⁊ nocte vl' q: erat mutat' i viꝝ alteꝝ ppter spm̄ pphie: sic supra. x. dr de ipso pphetabis cū eis ⁊ mutaberi i viꝝ aliū: ⁊ sic exponit qd̄ dr h: q samuel n̄ vidit eū vsq; ad diē mort' sue s. i regio habitu ⁊ cōi statu. Alit exponit referēdo ad mortē saul: q: tc̄ vidit eū samuel suscitat': ⁊ denunciauit ei mortem suā futurā i crastinū: q dies iā incepat qn̄ samuel h° dixit: q: dies apd̄ hebreos incipit a vespera precedēti diei. x Uerūtamen lugebat ⁊c̄.] non ad h° q snia dn̄i d eū mutaret quā sciebat diffinitiuā: ut predcm̄ ē: sz ppatiēs aīe ei' ne danaret eīalr ⁊ timēs ne pplus isrl' ppt pcc̄a saul' affligēt ¶ XVI.

Dixitq; dn̄s. Supi' actū ē d regno labili sb saule: h pn̄t agit d regno stabili sb dd̄. Circa qd̄ aduertēd q dauid fuit iunct' i regē: n̄ ad h° ut stati possidēt regnū: sz qn̄ accedēt bn̄placitū diuinū. de' āt tolerauit saul i possessiōe regni vsq; ad mortē suā: ut ex psecutōe dd̄ malitia saul' apli' declararet: ⁊ dauid inocētia atq; patiēcia pbaret. Pri' igi describit ipi' dd̄ iunctō: 2° saul' emulatō. ca. xvij. 3° dd̄ psecutō. ca. xix. 4° ipi' saul' mors: ⁊ dauid exaltatō. ca. xxviij. Circa pmū samuel a deo mittit: 2° dd̄ it frēs inungit: ibi Cūq; egressi eēnt. 3° saul tāq reprobat' a maligno spū affligit: ibi Spūs āt dn̄i ⁊c̄: Circa pmū dr samueli a dn̄o: b Imple cornu tuū oleo. p cornu qd̄ ē vas solidū: designatur stabilitas regni dd̄: sic p lēticulā q̄ ē vas fragile designata fuit fragilitas regni saul: supra x. cap. c ¶ Et ait samuel qūo vadā ⁊c̄. h° dixit n̄ diffidēdo de ptectōe diuia

magis q̄ offerre adipē arietū: quoniā q̄si peccatum ariolādi ē repugnare:] ⁊ q̄si scel' idolatrie nolle acquiescē. Prō eo ergo q abiecisti smonē dn̄i: abiecit te dn̄s ne sis rex. Dixitq; saul ad samuelē: peccaui:] q: puaricat' sū smonē dn̄i: ⁊ vba tua: timēns pplm ⁊ obediēs voci eorū. Sed nūc porta q̄so peccatū meum:] ⁊ reuertē mecum ut adorē dn̄z: ⁊ ait samuel ad saul: Nō reuertar tecū: qa piecisti smonē dn̄i: ⁊ piecit te dn̄s: ne sis rex sup israel ⁊ cōuersus ē samuel ut abiret. Illē aūt apphendit sūmitatē pallij ei':] q̄ ⁊ scissa ē. Et ait ad eū samuel: Scidit dn̄s regnū isrl' a te hodie: ⁊ tradidit illud pxio tuo meliori te. Porro triūphator i isrl' nō parcet:] ⁊ penitudie n̄ flecteē. Neq;.n. hō ē ut agat penitētiā. At ille ait: Peccaui Sed nūc honora me corā seniorib' ppli mei ⁊ coram isrl': ⁊ reuertere mecum ut adorē dn̄m deū tuum. Reuersus ergo samuel: secut' ē saulem. Et adorauit saul dn̄m. Dixitq; samuel: Adducite ad me agag regem amalech. Et oblatus est ei agag pinguissim' tremens ⁊ dixit agag: Siccine separat amara mors: Et ait samuel: Sicut fecit absq; liberis mulieres gladi' tu':] sic absq; liberis erit iter mulieres mr̄ tua:] ⁊ i frustā cōncidit eū samuel] corā dn̄o i galgal'. Abijt āt samuel i ramatha: saul vo ascēdit i domū suā i gabaa. Et nōn vidit samuel vltra saul vsq; in diē mortis sue.] Uerūtn̄ lugebat samuel saul:] quoniam dominuz penitebat q constituisset regem saul super israel.

¶ Capl'm. XVI.

Dixitq; dn̄s ad samuelez: Usq;quo tu luges saul: cū ego pieceriz eū ne regnet sup isrl': Imple cornu tuū oleo: ⁊ veni ut mittā te ad isai bethleemitem. Prouidi enim in filijs eius mihi regem. Et ait samuel: Qūo vadam

sz querit modū q̄lr debeat ire: ppt qd̄ dn̄s respondit: d ¶ Uitulū de armēto ⁊c̄. ad imolandū dn̄o veni: hoc erat veꝝ: sz cū hoc eēt alia cā. e Et vocabis isai ad victimā: vt ipse ⁊ filij ei' sāctificarēt. f ¶ Et admirati ⁊c̄.] tum q: nō psueuerat illuc venire: tum q: veniebat multū solitarius q: legatio sua de negocō regni erat secreta. g Dixerūtq; pacificus ⁊c̄.] timebāt eni ne fugeret a facie saulis offēsi d eū eo q arguēs ipm denunciauerat ei trāslationē regni h ¶ Ad imolandū dn̄o veni. ad duo eni venerat s. ad iungēdū regem: ⁊ illō tacuit q: erat secretū: ⁊ ad offerendū: ⁊ illud expssit: q: in publico erat agendū scd̄m q fuerat sibi dcm̄ a dn̄o: ut hr̄ ex p̄dictis. i Sāctificauit ḡ ⁊c̄] aq̄ expiatōis vel p ptinētiā ab vxorib'. k ¶ Cūq; ingressi eēnt. h pn̄t ponit dauid inunctio: pmittit tn̄ fratꝝ suoꝝ repulsio: cū dicitur k Cūq; igressi eēnt. locū secretū ad inungēdū regē l ¶ Uidit heliab q̄ erat pmogenit' isai ⁊ magne stature: ut hēt ex sequētib'. m Et ait. i. corde suo. n ¶ Nū corā dn̄o q. d. sic: q: ex magnitudine stature iudicauit eū esse aptū dignitati regie: sz h° excludit dicens: o Ne respicias ⁊c̄. qm̄ abieci eū nolēs eū regnare: cui' rōes assignant hebrei: q: erat supb' cord ⁊ iracūd': qd̄ pz ex h° qd̄ sequēti cap. dr: Irat' fuit d dd̄ ⁊ eū valde dure increpauit sine cā: cū tn̄ iā vidisset eū vngi i regē per samuelē. p ¶ Dn̄s aūt ⁊c̄.] hoc eni ē ppum ipi' scire secreta cordiū. q Et vocauit isai aminadab. sic est in hebreo. r ¶ Adduxit itaq; ⁊c̄.] primo paralip. ij. ponunt tn̄. vij. filij isai: cōputādo dauid q̄ nūdū adhuc venerat: ⁊ iō dr h ⁊ ca. sequēti vbi exprimūt octo ei' filij q Jonathā fili' sāma quē adoptauerat ei i filiū: ⁊ nutriuerat iter filios suos: pputat iter filios ei': ⁊ fuit adduct' corā samuele anq veiret dd̄: q erat ipo iunior. s Mitte ⁊ adduc ⁊c̄.] q: mādatū dn̄i volebat iplē diligēt: ⁊ q: debat iungē regē oleo sacre vnctōisqd̄ dz fieri cū reuerētia ⁊ saliua ieiuna. t ¶ Erat āt ruf'. i heb. hr̄ rubi' i rubicūdus. v Et ait dn̄s ⁊c̄.] quia tale negocium debat fieri stādo cū deuotione ⁊ reuerētia. x ¶ Et direct' ē ⁊c̄]. i. spūs fortitudis ⁊ pstantie ad liberādū ppl'z. vn̄ ⁊ sequēti ca' dr q iermis iuit pstār ⁊ volūtarie ad pugnādū d philisteū: Hiero. dic q ab illa die fuit i eo spūs pphie: ⁊ extūc cepit psalmos canē: ⁊ h° cōsonat dicto illoꝝ qui dicūt ipm fecisse illū psalmū: Dn̄s illuminatio mea ⁊c̄. i sua inunctōe. y Spūs āt dn̄i. Hic pn̄t ondit saulis afflictō p spm̄ malū: q a deo pmiss' fuit eū affligē: iō sbditur: z ¶ Ecce spūs dn̄i mal'. dr āt demō spū d dn̄i: q: nā ipsius bona ē: ⁊ a deo p creatione: sz mal' factus fuit p supbiā suā. cetera patēt vsq; ibi: a Psallat mau ⁊c̄.] q̄lr āt h° fit: dicet in fine capituli. b ¶ Rn̄dēs vn' d puer ⁊c̄. dicūt hebrei q iste fuit doech: q erat pncipal' it famulos saul: ⁊ dixit h° ex odio: q: iam dauid odiebat: ⁊ sic q̄rebat vt staret i pn̄tia saul' cū a demone affligēt: ⁊ sic a saule vel demone ipm agitāte occidēt: ⁊ iō ipz pmēdauit n̄ ad bonū ipi' dd̄ finalr sm̄ itētōem suā: vn̄ ⁊ i ei' pmēdatōe aliqd addidit: qd̄ nō vr̄ veꝝ dicēs: c Et viꝝ bellicosū q: adhuc eēt iuuenis: vn̄ ⁊ saul dixit ei p' ea: ut hr̄ ca' se. n̄ vales resistere philisteo isti: q: puer es. sic. n. faciūt hoies maliciosi pmēdādo illos q̄s odiūt: ut i aliq̄ cāu sb spē boni eos pfūdāt. sz de' frequēt eoꝝ isidias puertit ad bonū illorū qb' isidiāt: q: n̄ ē scia d dn̄z: sic de' maliciā fratꝝ ioseph ipz vēdēdo ne eis dn̄aret puertit ad dn̄iū: q: p h° fuit exaltat' i egypto: ⁊ frēs sui coacti fuert adorar ipz. d ¶ Tulit ⁊c̄]. i.

Audiet.n. saul: ⁊ iterficiet me. Et ait dn̄s: Uitulū de armēto tolles i manu tua ⁊ dices:] Ad imolādū domino veni. Et uocabis isai ad victimā. Et ego ondā tibi qd facias: ⁊ vnges quē cūq; mōstrauero tibi. Fec̄ ergo samuel sic locut' ē ei dn̄s. Venitq; i bethleē. Et admirati sūt seniores ciuitatis: occurrētes] ei. Dixerūtq;: Pacific' ne ē igressus tu'? Et ait: Pacific'. Ad imolādū dn̄o veni. Scificamini: ⁊ uenite mecū ut immolē. Sanctificauit ergo isai ⁊ filios ei':] ⁊ uocauit eos ad sacrificiū. Cūq; igressus essent: vidit heliab et ait: Nū corā dn̄o ē xp̄us ei'?] Dixit dn̄s ad samuelē Ne respicias vultū ei': neq; altitudinem stature ei': qm̄ abieci eū: nec iuxta ituitū hōis ego iudico. Hō eni videt ea q parēt: dn̄inus aūt ituet cor.] Et uocauit isai aminadab: ⁊ adduxit eū corā samuel. Qui dixit: Nec hunc elegit dn̄s. Adduxit autē isai samma: de quo ait: Etiam hūc nō elegit dn̄s. Adduxit itaq; isai septē filios] suos corā samuel. Et ait samuel ad isai: Nō elegit dn̄s ex istis Dixitq; samuel ad isai: nūqd iā pleti sunt filij? Qui rn̄dit: Adhuc reliqu' ē paruulus: ⁊ pascit oues: et ait samuel ad isai: Mitte ⁊ adduc eū. Nec. n. discumbemus priusq; huc ille ueniat] Misit ergo ⁊ adduxit eū. Erat autē rufus ⁊ pulcher aspectu: decoraq; facie: ⁊ ait dn̄s: Surge ⁊ vnge eū] Ipse ē enim. Tulit ergo samuel cornu olei ⁊ vnxit eū i medio fratꝝ eius. Et directus ē spūs dn̄i a die illa in dauid:] ⁊ deiceps. Surgēsq; samuel abijt i ramatha Spirit' autē dn̄i recessit a saul: ⁊ exagitabat eū spūs nequā a dn̄o. Dixeruntq; serui saul ad eū: Ecce spūs dn̄i mal' exagitat te. Iubeat dn̄s nr̄ rex: ⁊ serui tui q corā te sūt q̄rēt hoiem sciētē psallere cithara: ut qn̄ arripuerit te spūs dn̄i malus: psallat manu sua: ⁊ leui' feras.] Et ait saul ad seruos suos: Prouidete ergo mihi aliquē bn̄ psallētē: ⁊ adducite eū ad me. Et respōdēs vn' de pueris ait: Ecce vidi filiū isai bethleemitē sciētē psallē ⁊ fortissimū robore: et viꝝ bellicosū ⁊ prudētē i vbis: ⁊ viꝝ pulchꝝ: ⁊ domin' est cū eo. Misit ergo saul nūcios ad isai dicens Mitte ad me dauid filiū tuū q ē i pascuis. Tulit itaq; isai asinū plenū panib' ⁊ lagenā vini: ⁊ hedū de capris vnum: ⁊ misit per

Universidad de Deusto Biblioteca

oneratū panib⁹. vel scd̄m alios: saccū fcm̄ de corio asini ple
nū panib⁹. cetera patēt vsq̧ ibi: e ¶Igiť qñcūq̧ ⁊c. Iq̄ ñ
affligebat cū ꝯtinue: sꝫ ꝑ iteruālla tp̄is. f Dauid tolle
bat citharā. i. accipiebat ⁊ pcutiebat māu sua: q̄ ꝯctu digi
toꝝ fit talis melodia. g ¶Et refocillabať sp̄us saul. cuius
cā subdit: Recedebat
eni ab eo sp̄us maluſ
Ad maioꝛē hui⁹ eui
dentiā q̄rit h̄ vtrum
demones v̄tute melo
die possint expelli a
corporib⁹ obsessis: ⁊
videť ꝙ sic: q̄ dr̄ hic:
Recedebat ab eo spi
rit⁹ mal⁹. Itē thobie
vj. cap. dixit angel⁹ ra
phael de iecore piscis
ꝙ si sup carbones po
nať fum⁹ ei⁹ extricat oē gen⁹ demonioꝝ siue a viro siue a mu
liē. odoꝛ āt h⁹ fumi ñ ē maioꝛis v̄tutis ꝙ̄ melodia maxie cū
sensus audit⁹ sit magis disciplinabilis: g̊ ⁊c. Itē in musica
guidonis dr̄ ꝙ sūt q̄dā demones q̄ melodiā sustinē non va
lent. Itē Joseph⁹ li⁹ de iudaico bello dicit ꝙ in exercitu tyti
cū obsiderꝫ hierl̄ꝫ: erat q̄dā q̄ ꝑ lapidē anuli demōes expel
lebat a corꝑib⁹ obsessis. Salomō etiā dr̄ fecisse exorcismos
ad demones expellēdos. Ista aūt sūt q̄dā sensibilia: ꝓpť q̄ꝺ
nō videť i eis eē maioꝛ v̄tus ꝙ̄ in melodia: g̊ ⁊c. Lōtra Job
xlj. Nō ē ꝑtās sup terrā q̄ ei compeť: dr̄ de diabolo. Exquo
pꝫ ꝙ maioꝛ ē v̄tuſ demonis ⁊ supioꝛ ꝙ̄ cuiuscūq̧ rei corpo
ralis vel sensibil': minoꝛ aūt ꝑtās nō hꝫ efficaciāꝫ sup maio
rē: sꝫ ecōuerso. Melodia aūt est q̄dā res sensibilis imutans
auditū corꝑalē: g̊ ⁊c. Rn̄sio: dicēdū si demones scd̄m opini
onē platonicoꝝ haberēt corꝑa nāliter sibi vnita: ꝓut dicit
apulei⁹ ꝙ demones sūt aīalia corꝑe aerea: mēte rōnalia: tp̄e
eterna: animo passiua: sic nullū eēt incōueniēs dicere: ꝙ ex
melodia ⁊ ex aliq̄b⁹ reb⁹ sensibilib⁹ possēt imutari: ⁊ ab af
flictione hoīuꝫ repelli. ponebāt aūt platonici nāꝫ demonū
eē mediā iter itelligētias: q̄ sūt sb̄stantie pure sp̄uales: ⁊ ho
mines h̄ntes corꝑa ex q̄ttuoꝛ elemētis ꝯstituta. Sꝫ q̄ sacra
scriptura ⁊ fides catholica asserit demones eē de nā angeli
ca: ⁊ ꝙ nālia remāserūt in eis integra: q̄uis sint ꝑ maliciāꝫ
depꝛauati: oꝫ ꝯñter dicē ꝙ nulla res sensibilis aut v̄tus coꝛ
poꝛalis pōt in eis aliq̄d agē directe vel indirecte: cū sint oīo
sp̄uales sb̄stātie ꝑ q̄ꝺ possint ad aliq̄d cōpelli: nec ꝑ ꝯñs ab
obsessis corꝑoꝛib⁹ expelli. virtute aūt diuina q̄ supioꝛ ē pōt
hoc fieri imediate: vel mediātib⁹ sāctis angelis: q̄ frequēter
in talib⁹ sūt executoꝛes volūtatis diuie: vꝫ tñ rōnabilē ꝯce
dēdū ꝙ ꝑ melodiā seu ꝑ aliq̄ alia sensibilia p̄nt afflicti a de
monib⁹ afflictionē leui⁹ ferre. vno mō q̄ act⁹ actiuoꝝ sūt in
patiēte p̄disposito: vt dr̄ 2° de aīa. Demones aūt non p̄nt
māꝫ corꝑalē scd̄m suā volūtatē trāsmutare: sꝫ hoc faciūt
mediātib⁹ actiuis corꝑalib⁹: ꝓpť q̄ꝺ in suis actib⁹ hoīes af
fligēdo aliq̄ñ ꝯsiderāt dispositionē māe corꝑal'. vñ ⁊ dicūť
aliq̄ lunatici: ut h̄r Matth. iiij. ⁊ xvij. q̄ scd̄m variā dispo
sitionē lune affligūť a demonib⁹ ex diuia tñ ꝑmissione: q̄
luna hꝫ dñium sup humida: ⁊ scd̄m hoc cerebꝝ hoīs q̄ꝺ i
ter oēs ꝑtes corꝑis ē magis humidū magis ē aptū ad susci
piēdū actionē demonis vno tp̄e ꝙ̄ alio scd̄m variū motū
lune: ⁊ eodē mō ad ꝯ̄riū ꝑ melodiā seu ꝑ aliquā rē sēsibilē
pōt causari dispositio i corꝑe hūano ꝑ quā min⁹ sb̄iicit acti
oni demonū: ⁊ sic afflictio ab eis causata diminuiť ⁊ alleui
atur. Alio mō pōt h⁹ ꝯtingē: q̄ ad afflictionē req̄riť pceptō
Delectatio eni ē ꝯiūctio ꝯuenietis cū ꝯueniēte cū pceptōne
eiusdē: ita ꝙ vbi nulla ē pceptio: nulla est delectatio: ⁊ eodē
mō ē de tristicia seu afflictiōe: q̄ est ō p̄nti malo: seu ꝯiūctio
cū pceptōe eiusdē: ⁊ iō illud q̄ꝺ diminuit pceptionem hui⁹

manū dauid filij sui sauli:
Et venit dauid ad saul: ⁊
stetit corā eo. at ille dilexit
eū nimis: ⁊ fact⁹ est ei⁹ armi
ger. Misitq̧ saul ad isai
dicēs: Stet dauid in ꝯspe
ctu meo. Inuenit eni grāꝫ
in oculis meis. Igitur qñ
cūq̧ sp̄us dñi mal⁹ arripie
bat saul: Dauid tollebat ci
tharam ⁊ pcuciebat manu
sua: ēt refocillabať saul ⁊ le
uius hēbat. Recedebat. n.
ab eo spiritus malus.

modi: diminuit ⁊ alleuiat afflictionē. Melodia vero at
trabit ad se mētis attētionē: ⁊ ꝑ ꝯñs ab alio retrabit: ⁊
sic pōt alleuiare afflictōeꝫ a demōe causatā i hoīe iq̄tū
attrabit ad se attētōeꝫ ⁊ retrabit ab afflictōis pceptiōe
sꝫ dmonē affligētē ñ pōt expellē: ut p̄dcm̄ ē. Ad p̄mū igi
dicēdū ꝙ ꝑ melo
diā v̄tute nāli sa
ul leuius poterat
ferre: ut dcm̄ ē: sꝫ
ꝑ eā ut sic demon
nō recedebat: sed
magis v̄tute diui
na immediate vl'
mediātib⁹ angelis
sanctis ex merito
dauid: q̄ laudes
diuinas i cithara
canebat ꝓ salute
saul. Siē ⁊ ꝑ oꝛōes sāctoꝝ frequēt legūť demōes expul
si a corꝑib⁹ obsessis. Melodia ēt ex h⁹ aliq̄ mō faciebat
nō agēdo i demonē: sꝫ iq̄tū deuotionē dauid excitabat
sic. iiij. Reg. iij. cap. dr̄ ꝙ helise⁹ fecit adduci psaltem: ut
mens ei⁹ i deū eleuareť: ⁊ eodē mō i ꝓposito ex melo
dia mens dauid mag̃ eleuabať i deū: ⁊ ei⁹ laudes ad ex
pulsionē demōis erāt mag̃ efficaces apud deū. Ad scd̄ꝫ
dicēdū ꝙ liber thobie ñ ē de canone: ⁊ iō. lꝫ recipiať in
ecclesia ad legēdū ꝓ edificatōe: tñ ñ ē efficax ad ꝓbatōeꝫ
alicui⁹ dubij: ut dic̄ Hiero. i ꝓlogo galeato: vꝫ tñ pōt
dici ꝙ fum⁹ illi⁹ iecoꝛis nō expulit demonē: sꝫ meritum
oꝛōnis thobie: q̄ꝺ ꝑ fumi odoꝛē designabať: ⁊ hoc pꝫ ꝑ
illō. q̄ꝺ ibidē dr̄ ꝙ āgel⁹ raphael app̄hēdit demonē ⁊ reli
gauit eū i supioꝛib⁹ egypti. Ex q̊ pꝫ ꝙ nō ex v̄tute fumi
iecoꝛis: sꝫ v̄tute sācti āgeli volūtatē diuinam exequētis
fuit ille demō expulsus: ⁊ ita fuisset i q̄cunq̧ alia ꝑsona
vbi tal' oꝛō ⁊ diuia oꝛdinatō affuisset: ⁊ h⁹ mō itelligen
da sūt v̄ba āgeli raphael'. Ad t̄tiū dicēdū ꝙ de dicto illi
us Guidonis ñ ē mltū curādū cū nullius sit auct̄l. Pōt
ēt dici ꝙ ad melodiā repellūť ꝓpť sāctitatē melodiāꝫ fa
ciētis: ut dcm̄ ē de dauid: vl' ꝓpť maliciā ipsi⁹: utpote si
fiat ad h⁹ ꝙ ꝑ h⁹ reuerētia deo debita demonib⁹ tribuať
cui⁹ sūt cupidi: ⁊ sic recedūt ñ sic coacti: sꝫ uolūtarie: ut
tales hoīes i erroꝛe teneāt: ⁊ i sua s̄uitute q̄ꝺ maxie desi
derāt. Et eoē mō dicēdū ꝙ ō illo q̄ i exercitu tyti demo
nes expellebat: ꝙ h⁹ arte magica faciebat ꝑ pacta cū de
monib⁹ inita tacita vel exp̄ssa: q̄b⁹ fingunt se expelli: ut
hoīes i erroꝛe teneāt ⁊ i sua s̄uitute: ut dcm̄ ē. De exoꝛci
smis v̊o a salomone ꝯfectis: dicēdum ꝙ si fec̄ eos tp̄e q̄
hēbat sp̄m dei: illis repellebāť demones v̄tute diuia: ut
supꝛa dcm̄ ē de oꝛoīb⁹ sāctoꝝ. si v̊o ꝯfec̄ eos postq̄ fuit
idolatra repellebāť eis demones arte magica: ꝓut dmo
nes fingūt se expelli mō p̄dcō: ut hoīeſ teneāt i erroꝛe.
¶In ca° xvj. vbi dr̄ i postilla: vtꝝ dmones v̄tute melo
die possint expelli a corꝑib⁹ obsessis. Additio.
Non solū ꝯcedō vꝫ ꝙ ꝑ aliq̄ sensibilia possint
afflicti a demōib⁹ leui⁹ ferre: sꝫ ēt ꝙ ꝑ sensibilia
aliq̄ demōib⁹ afflicti possint totalr̄ liberari: q̄ꝺ
pꝫ ꝑ eādē rōeꝫ ab ipo postillatoꝛe allegatā. Nā cū dmo
nes ñ p̄nt māꝫ corꝑalē s̄ꝫ suā volūtatem trāsmutaꝛ: sic
nec passionare: nisi mediātib⁹ actiuiſ corꝑalib⁹ q̄ dispo
nūt māꝫ ad suscipiēdū actōeꝫ afflictiuā i corꝑib⁹ ab eis
obsessis: ꝓut postillatoꝛ dic̄: ⁊ ē rōabl'r dcm̄. eadē rōe ꝑ
aliquā rē sēsibilē pōt cāri dispō i corꝑe hūano: ꝑ quā ñ
sit aptū ad suscipiēdū actōeꝫ dmōis: vbi gr̄a: Nā sic ma
nia q̄ est ira ꝑmanēs scd̄m damascenuꝫ: que scd̄m p̄hm
quarto ethicoꝛum dicitur amaritudo: que est maxime
dispositiua ad alienationē mētis scd̄m sn̄iāꝫ medicoꝝ

⁊ ꝑ ꝯñs ad suscipiendū afflictionē demoniacā: q̄ q̄dem
demoniaca passio: sic pōt alleuiari ꝑ sensibilia medica
mina: sic ⁊ penit⁹ curari cū sit moꝛb⁹ separabilis: ⁊ sic
ꝑ ꝯñs curata: cessat talis dispositio in corꝑe hūano ad
suscipiēdū afflictionē demonū coꝛr̄ndentē tali dispositi
oni: ⁊ sic recedet
penit⁹ afflictio de
monis actiua: re
cedēte passiua di
spositōne sibi coꝛ
r̄ndēte i hoīe ob
sesso. Luꝫ aūt me
lodia hēat circa
passiones aīe pre
serti circa tristici
as ⁊ delectatiōes
manifestā efficaci
am: ut pꝫ ꝑ expiē
tiam coēm: Aug.
etiā in. x. cōfes. dicit ꝙ oīs affect⁹ sp̄us nr̄i h̄nt ꝓꝑos mo
dos in cantu: q̄ꝝ occulta familiaritate excitanť: ꝯñs est
ut melodia q̄ v̄tute nāli passiones aīe mutat: possit mu
tare dispositōem aīe: seu ꝯiūcti. s. aīe ⁊ corꝑis: taliter ꝙ
dispositio passiua ad recipiēdū afflictionē demonū tol
latur: ⁊ sic cessabit penit⁹ talis afflictio. Hoc idē posset
dici de iecoꝛe piscis: de quo angel⁹ ad thobiā. s. ꝙ fum⁹
talis iecoꝛis ex ꝓꝑetate nāli posset extricare seu coꝛrigē
dispositōem cerebꝛi ex motu lune causatā: q̄ dispositio
cerebꝝ humanū reddit aptū ad suscipiēdū actōnes de
monis: ⁊ sic cessabit actio demoniaca coꝛr̄ndens tali di
spositioni ⁊c. Preterea si melodia hꝫ efficaciā ad causā
dū talē dispositionē in aīa hoīs ut recipiet seu recupet
donū ꝓphetie amissū seu sb̄latū: ut pꝫ. iiij Reg. iij. cap.
q̄ꝺ q̄dē donū ꝓpheticū ē supnaturale a foꝛtioꝛi posset
causare dispositōem in corꝑe hūano talē q̄ non sit rece
ptiua afflictōis demonū q̄ ē nālis. Uirt⁹ eni actiua que
pōt in maius pōt ⁊ in min⁹. Et attēdēdū ꝙ hec opinio
ē cōsona lr̄e q̄ dicit. Recedebat ab eo sp̄us malign⁹. non
eni dixit alleuiabať vel remittebať afflictio: sꝫ recedebat
sp̄us malign⁹: q̄ꝺ plane sonat totalē sepationē sp̄us ma
ligni a saule: cū dauid in cithara psallebat: q̄ scd̄m ꝓ
p̄riū sensū lr̄alem hoc fiebat graduatim: ꝓut ꝑ ea q̄ nā
liter agūt fieri solet. Primo eni refocillabať saul ⁊ leui
us hēbat: ꝯñter recedebat ab eo sp̄us malign⁹ ꝑ totaleꝫ
expulsionem seu sepatōem. Dicere aūt ꝙ hoc fiebat ex
merito dauid: seu ꝑ oꝛones ei⁹ est alienū a lr̄a: que nul
lam facit mentōem in hac historia de eius meritis seu
oꝛonib⁹ quātū ad hoc: sꝫ solū de actu psallēdi seu citha
rizandi: ut pꝫ in lr̄a. Si aūt recessus spiritus maligni a
saule ex meritis seu oꝛonib⁹ dauid deo opante causat⁹
fuisset: nō videreť rōnabile: ut scriptura talia taceret: q̄
ad laudē dei ptinēt: ⁊ edificationē audiētiū ¶Replica.
In cap. xvj. vbi postillatoꝛ disputat ⁊ soluit q̄
stioneꝫ: an demones v̄tute melodie a corꝑoꝛi
bus obsessis possint expelli. Burgen. cōsentit
postillatoꝛi: ⁊ in ꝑte recedit ab eo. cōsentit nāq̧ in hoc
ꝙ ꝑ sensibilia ⁊ melodias ⁊ medicamia p̄nt fieri dispo
sitiones in corꝑe: ⁊ humoꝛib⁹ ut afflictio demonis i ob
sessis sit leuioꝛ: vel etiā nulla. sꝫ recedit a postil. burgen.
q̄ postil. negat ꝑ huiusmōi sensibilia de ꝑse demonem
posse totalē expelli. Burgen. aūt fauet opinioni q̄ vult
ꝙ ablata dispositōe passiua receptiua afflictōis auferť
⁊ actiua. ⁊ sic cū demō nō affligit itelligiť sp̄us malign⁹
recessisse: ⁊ obsessus totalē liberat⁹. Sed burgen. ⁊ hec
sua opinio cui fauet innitiť falsis imaginationib⁹. ima
ginať eni p̄mo ꝙ null⁹ sit obsessus nisi ad hoc fuerint ꝑ

Congregātes XVII.
aūt philistijm agmia
sua in pliū: cōuenerūt in so
chot iude: ⁊ castrametati
sūt inť sochot ⁊ açecha in
finib⁹ domini. Porro saul
⁊ viri isrl' cōgregati: venerūt
i valle terebinthi: ⁊ duxerūt
aciē ad pugnandū ꝯ̄ phili
stijm. Et philistijm stābāt
sup mōtē ex ꝑte hac: ⁊ isrl'
stabat supꝛa mōteꝫ ex alte
ra parte: vallisq̧ erat inter
eos. Et ēgressus est vir spu
rius ō castris philistinoꝝ
nomine goliath de geth:

uie naturales dispositiones vel passionales: q̄ꝺ falsuꝫ videť
in saul: de quo p̄mo. Lū eni saul eēt in nālib⁹ optime dispo
situs: pꝛe cūctis fratrib⁹ ⁊ coetaneis suis: ut h̄r p̄mo Reg.
ix. diciť tñ de eo in hoc cap. Sp̄us dñi recessit a saul: ⁊ exa
gitauit eū sp̄us neq̄ a dño. s. tribuēte ꝑtātem vexandi: ut in
glo. ⁊ est beati Grego
rij. Ex qua lr̄a iūcta
glo. p̄ma burgē. ima
ginatio videtur oīno
falsa. 2° imaginať ꝙ
demon recesserit quā
do obsessum actualr̄
nō affligit. cuiuſ ima
ginationis falsitateꝫ
ondere ñ oꝫ: cū sit lu
ce clarioꝛ. recedit eni
sepe scd̄m apparētiāꝫ
sed nō realr̄: obsidet
etiā sepe obsessuꝫ nō
affligēdo. Imaginať 3° ꝙ obsessi nō affligūť: nisi in eis sit nā
lis dispositio passiua huic afflictōi coꝛr̄ndens. q̄ꝺ falsuꝫ est
q̄ obsessio sicut ⁊ afflictio ē sepe ex sola dei ꝑmissione: ut
vult glo. p̄allegata: q̄ ē beati greg. Motiua ēt q̄ mouet bur
gen. ꝯ̄ postil. nō valēt. moueť eni p̊ q̄si postil. neget melodi
am ⁊ iecur piscis aliq̄d facē i corꝑe vel aīa ⁊ vtroq̧. simil'r
⁊ humoꝛib⁹ q̄ min⁹ malign⁹ sp̄us affligat obsessū. sꝫ bñ respi
ciēti dicta postillatoꝛis: apparet ꝙ hoc nō negat: sꝫ ꝓbare i
tendit ꝙ ꝑ ea obsessi leui⁹ fuerūt: vel oīno non sentiūt affli
ctionē demonū: sed negat ꝙ ꝑ ea tāq̄ talia simpl'r liberenť.
Sꝫ ꝙ liberēť nō ē v̄tute taliū. s. melodie vel iecoꝛis: sꝫ meri
to facietis ⁊ talia applicātis. Et cū instat burgē. ꝙ melodia
disponit hoīem ad recupandū sp̄m ꝓphetie amissum: alle
gans ad h⁹ dcm̄ de heliseo. iiij. Reg. iij. Rn̄deo ꝙ male alle
gat: nō eni dr̄ ibi ꝙ v̄tute melodie resūpsit ꝓphetiā: sꝫ meri
to laudis dei ꝑ psaltē decātate. vide ibi postil. virt⁹ eni cre
ata ad act⁹ aut habit⁹ supnāles se nō extēdit: dato tñ assum
pto q̄uis nō ꝯcesso: nō seq̄ť q̄ꝺ ifert burgē. ꝑ illā regulam
virt⁹ actiua q̄ pōt in mai⁹ pōt ⁊ in min⁹: q̄ illa regula solū
tenet i eēntial'r sb̄oꝛdinatis: ⁊ i eodē genē. Nā nō sequiť hō
generat hoīem: igiť asinū vel ignē q̄ꝺ ē minoꝛis v̄tutis. nec
seq̄ť hō pōt poꝛtare magnū lapidē: igiť magnū ignē. Regu
la igiť ꝑ burgē. allegata ñ ē vniuersal': de q̊ vide Exo. viij. p̊
coꝛrectoꝛio. ⁊ cū burgē. nitiť excludē positōem postil. diceť
ꝙ recess⁹ demōis a saul erat mēito ⁊ oꝛōe dō dic̄ ꝙ h⁹ ñ h̄r
ex lr̄a: i q̊ vꝫ ipe burg. fauē erroꝛi vicleffitaꝝ ⁊ hussitaꝝ di
cētiū: ꝙ ñ oꝫ credē nisi q̄ꝺ exp̄sse i sac̄ scripta ꝯtineať ¶XVII
a ¶Congregātes āt. Postq̄ descripta ē ipi⁹ dauid ele
ctio: h̄ ꝯñter describiť ꝯ̄ eū saul emulatō. Et p̄mo
poniť h⁹ emulatōis cā: 2° iuidia sb̄secuta: ca. xviij
Circa p̄mū sciēdū ꝙ cā emulatōis fuit laus ipi⁹ dauid ex
victoꝛia quā h̄uit ꝯ̄ philisteū: ꝓut exp̄miť ca. xviij. ⁊ iō in
h⁹ ca° p̊ dscribiť belli appat⁹: 2° ipi⁹ dauid aduēt⁹: ibi Dauid
āt. 3° dauid ꝯflict⁹: ibi Audita sūt āt. 4° ipi⁹ triūphus: ibi
Preualuitq̧ dauid. Circa p̄mū p̄mittiť vtriusq̧ exercit⁹ si
tuatō: cū dr̄: b ¶In socoth iude. h⁹ dr̄ ad drāꝫ illi⁹ socoth
q̄ e vltra ioꝛdanē vbi iacob māsit dclināſ ab esau: ut h̄r gen̄.
xxxiij. c Philistijm stabāt sup mōtē ex hac ꝑte ⁊c. ad h⁹
eni vtq̧ exercit⁹ stabat i mōte valle exñte i medio: ut si vn⁹
exercit⁹ vellꝫ venire ad aliū: ille exercit⁹ q̄ stabat i monte op
posito h̄ret auātagiū iſficiēdi aduersarioſ ō valle ascēdēteſ
ad eū. 2° poniť ipi⁹ goliath q̄latio: vbi p̄mittiť ei⁹ statura ⁊ ar
matura: cū dr̄: d ¶Et egress⁹ ⁊c. Hebrei v̊o dicūt h̄ et egress⁹
ē vir itmedi⁹ ō acieb⁹ philistinoꝝ: ⁊ dr̄ itmedi⁹ hō foꝛti ⁊ au
dax: q̄ ꝯfidēs ō foꝛtitudie sua egrediť an̄ aciē suoꝝ pa⁹ ꝓli
ari ꝯ̄ aliū veniētē ō acie opposita: sic solēt facē in exercitib⁹
aliq̄ volēteſ oñdē suā ꝓbitatē: ⁊ lr̄a seq̄nſ ꝯsonat huic dicto

Universidad de Deusto
Biblioteca

e ¶Altitudinis sex ñc.] Cubitus scõm vnã opinionẽ cõtinet duos pedes vsuales: scõm aliã vo pedes 7 dimidium 7 sic scõm vtrãq; expositionẽ vel opinionẽ pz altitudo ipius. f Et cassis erea ñc.] Hic dicũt alicq; noie eris itelligit oẽ genus metalli: 7 sic in hoc loco p ferro accipit es: ita q; cassis erea idẽ ẽ qđ cassis ferrea: qz nõ solet fieri de ere: sed de ferro. g ¶Et lorica hamata induebat. i. concatenata: qz fit ồ anulis ad modũ carne coniunctis: hebrei aũt h dicunt: Et lorica squamata iduebatur. qz sup lozicã habebat armaturam facta de laminis ferreis p modũ squamaruz ordinatis: sic est gen9 armature: qđ vocat plates gall'. 7 h9 erat ne per foramia lozice sagitta vel spiculum aut gladi9 posset transire. h Et ocreas ñc.] in hebreo habet Et vasaria vel frõtaria visus pedes ei9: qa de galea q̃ erat erea sup vticẽ descẽdebat q̃dã lamina opiẽs nasum 7 tendẽs deorsũ vsq; ad collũ versus pectes: sic solebat fieri in antiquis galeis.

i ¶Et clypeus ereus ñc.]hebrei dicũt: Et spiculũ ereũ inter scapulas ei9. 7 dicit hic spiculũ scõm eos q̃dã lamina descendens a casside, pcedens i actũ int̃ scapulas: vt sic ptegeret collũ 7 iunctura armoz capitis 7 corpis. k Et armiger ñc.] in hebreo hẽtur: Et portãs peltam suã vel scutũ añ eũ. sicut solet fieri pugilib9 qñ vadũt ad cõgrediẽdũ: sz qñ debẽt actu ꝓgredi tũc tradi tur eis scutũ. Ex hoc ertiaz pz qđ pdcm ẽ. s. q; illud qđ depẽdebat a galea iter humeros: nõ erat ppie clype9. 2° ponit ipsi9 goliath gloriatio: cũ dr: l ¶Stansq; ut magis videret. m Clamabat. ut a longe audiret.

n ¶Aduersũ phalãgas. i. agmina armatoz. o Quare venistis pati ad pliũ. s. in tãto numero. q. d. cito põt fini ri negociũ p singulare certamẽ int̃ me 7 vnuz de vestris a vobis electũ: 7 sequtur: p ¶Et aiebat philisteus. se iactando 7 exercitui israel exprobrãdo: iõ subdit: Ego exprobraz ñc. q ¶Audiens aũt saul ñc.] ppt altitudinẽ statute ipi9 7 robur armature. r Et metuebãt nimis. qz null9 audebat hoc duellũ recipe. s ¶Dauid autẽ. Hic pñter describit ipse9 dauid aduẽt missi a pcẽto dr: s ¶Dauid aũt ñc]. i. bethleemite: qz bethleem altero noie vocat ephrata: ut habet Gen. xlviii. t De bethleem iuda hoc dr ad diam alteri9 bethleem: q̃ nõ est in tribu iuda.

altitudinis sex cubitorũ 7 palmo:] Et cassis erea sup caput ei9:] 7 lorica hamata induebat. Porro põdus lorice ei9 qnq; milia sicloz erat: 7 ocreas ereas habebat i cruribus:] Et clypeus ere9 tegebat humeros ei9.] Hastile aũt haste ei9 erat q̃ si liciatoriũ texentiũ. Ipse aũt ferrũ haste ei9 sexcẽtos siclos hẽbat ferri. Et armiger eius antecedebat eum] Stansq; clamabat aduersũ phalãgas israel: 7 dicebat eis: Quare venistis parati ad pliũ: Numqd ego nõ sum philiste9 7 vos serui saul? Eligite ex vob virũ: 7 descẽdat ad singulare certamẽ. Si querit pugnare mecum 7 pcusserit me: erim9 vob seruus. Si aũt ego pualuero 7 pcussero eũ: vos serui eritis 7 seruietis nobis. Et aiebat philiste9: Ego exprobraui agminibus israel hodie. Date mihi virũ: 7 ineat mecũ singulare certamẽ. Audiens aũt saul 7 oẽs israelite sermones philistei huius cemodi: stupebãt] et metuebãt nimis. Dauid aũt erat filius viri ephratei]: ồ quo supra dcm est de bethleem iuda cui nomẽ erat isai: qui habebat octo filios: 7 erat vir in diebus saul senex 7 grãde

us int̃ viros. Abierũt autẽ tres filij ei9 maiozes post saul in pliũ. Et noia triũ filiorũ ei9 q; prexerũt ad belluz heliab pmogenit9: 7 secundus aminadab: iti9 quoq; samma: dauid autem erat minim9. Trib9 ergo maioribus secutis saulez: abijt dauid 7 reuersus est a saul ut pasceret gregez pris sui in bethleez. Procedebat vo philiste9 mane 7 vespere] et stabat q̃draginta diebus. Dixit aũt isai ad dauid filium suũ: Accipe fratribus tuis ephi polente] 7 decem panes istos: 7 curre in castra ad frẽs tuos: et decem formellas caseorũ has deferas ad tribunũ.] Et frẽs tuos visitabis si recte agãt: 7 cũ qbus ordinati sũt disce. Saul autẽ 7 illi 7 oẽs filij israel in valle terebinthi pugnabãt aduersũ philistijm. Surrexit itaq; dauid mane: 7 ꝓmẽdauit gregem custodi: 7 onustus abijt sicut ꝑceperat ei isai. Et venit ad locuz magala et ad exercitũ: qui egressus ad pugnã vociferatus erat i certamine. Direxerat eni acies israel:] 7 philistijm ex aduerso fuerãt ꝓparati. Berelin quẽs ergo dauid vasa q̃ attulerat sub manu custodis

v Qui hẽbat octo filios. ꝓputãdo Jonathã: qui erat filius adoptiu9 ut dcm est cap. ꝓcedẽti. ꝓ ¶Senex 7 grãdeu9. qz iam erat emerite militie. r Ibi it dauid ñc.] qa nõ hẽbat officiuz cotidianũ eo cytharizãdi: iõ ad officium pstinũ reuersus ẽ in domũ patris sui. s ¶Procedebat vo philisteus ñc] bis in die ad suam iactatiã: 7 israelis vituperationem.

7 ¶Et stabat. xl. diebus. Exercitus eni philistinoruz stabat in vno mõte 7 exercitus israel in mõte alio oppositio: 7 vallis erat intermedia: 7 iõ qlibet exercitus sic diu stabat i loco suo: qz nec iste exercitus nec ille audebat in vallẽ descẽdere ad ꝓcedẽdũ ꝓ aduersarios qz exercitus stans i loco suo stati9 poterat aliũ lapidibus obruẽ. a ¶Accipe fratribus ñc.] i hebreo habetur Ephi granate. i. granoz tritici de coctoz. Ephi autem qdã mẽsura est ꝓtinens decies gomor: put dcm fuit Exo. xvi.

b Et decez formellas caseorum. i. decem caseos pueros hñtes formã paruã. c ¶Has deferas ñc.]q̃ erat miles nario: i q̃ erat filij sui ordinati: ut sic tribun9 magis cõsolaretur eis: 7 ꝓcederet cozpiculis. cetera patet vsq; ibi: d Et venit ad locũ magala. 7 scõm h9 magala ibi: d Et venit ad locũ magala. 7 scõm h9 magala ibi: d Et venit ad locũ magala. 7 scõm h9 magala

p3 in plurib⁹ t̃ris ⁊ regnis: ⁊ ex hoc vn⁹ vastat trā alterius ferro ⁊ igne: in q̃ s̄bditi q̃ sūt inocētes i reb⁹ ⁊ corporib⁹ multiplicit̃ affligūt: ⁊ aliqñ ↄtigit q̄ vn⁹ corā supiori p̄ncipe p̄uocat aliū ad duellū: ⁊ ali⁹ stati recipit absq3 ulla recusatōne. Si iudex i tali casu p̄babilit̃ videat q̄ p̄dca vastatio s̄bditoꝝ inocētiū p duellū istō dēat īminari ñ vi peccare tale duellū pmittendo: q2 ei q̃ h3 curā alicu⁹ coītat̄ licitū ē minora mala pmittē ad euitādum maiora: sic licite permittūt̃ meretrices in ciuitatib⁹ ne oia turbent̃ libidinib⁹: ut ēt dic̄ Aug: sic āt vi cē i p̄posito: ut p3 ex predictis. ⁊ eadē rōne vi cē de ignobilib⁹ gurram ad iuicē mouere nō potētib⁹ i aliq̃ cāu ut sic p h⁹. q̄ null⁹ posset aliu3 p̄uocare ad duellū multiplicētur homicidia occl'ta in t̃ra: eo q̄ homicide tales ñ timerēt ad duellū ab aliq̃ p̄uocari: i tali casu ñ vi illicitu3 p̄ncipi aliq̃ duella pmittē: ut p̄dca homicidia cessēt q̃ st maiora mala. huic āt dcō vi ↄcordare dictum thome de aqno i sua sūma vbi dic̄: Q qñ i duello ñ expectat̃ aliq̃s euēt⁹ miraculos⁹ sic ē i p̄posito: ut pat3 ex supra dict: tūc tale duellu3 appropinquat ad coēm rōem fortiū: fortib⁹ aūt licitū ē vti i plurib⁹ casibus: ut ipse ibidē dic̄ Ad p̄mū argumētu3 de dauid p3 solutio ex p̄dictis. Ad argumētū alteri⁹ opposite ptis pōt dici q̄ ñ dat̃ licētia occidēdi inocētem i casib⁹ p̄dictis: q2 null⁹ duellātiū p̄dco mō ē imunis a culpa eo q̄ voluntarie ponūt se ad h⁹ p̄termissis alijs vijs scd̄m ordinē iuris. His dictis ad expositōem lr̄e reuertamur. p Audita sunt ⁊c̄. Hic describit̃ ip̄i⁹ dd̄ ↄflict⁹. ⁊ p⁹ bellū ab eo petit̃: cū dicitur: q Ego suus tu⁹ vadā. ↄstāt̃ eni se obtulit p̄pt̃ reuelatōe3 dei sibi factā: ut p̄dcm̄ ē: s3 q2 saul nolebat ei ↄcedē eo q̄ timebat ne vinceret̃: q2 adhuc erat iuuenis i etate nec videbatur ad robur viri puenisse: iō dd̄ bellū desiderās declarat suā fortitudinē ⁊ audaciā dicēs: r Pascebat suus tuus gregē ⁊c̄. nec dicebat h⁹ dd̄ ad iactātiā s3 ad dei gloria3 cui h⁹ p̄ncipalr̄ attribuebat de q̃ ēt adiutorio ↄ philisteum istū ↄfidebat: iō s̄bdit: s Erit igi ⁊ philiste⁹ h ⁊c̄ q̄ āt vtrūq3 dd̄ attribueret deo p̄ncipalr̄: p3 ex h⁹ qd̄ s̄bdit: t Dñs q̃ eripuit me ⁊c̄. i. de p̄tāte ei⁹: 2⁹ bellu3 ipi dd̄ ↄcedit cu3 di: v Dixit āt saul ⁊c̄. ex h⁹ dicūt aliq̃ q̄ reuelatū fuit sauli q̄ dd̄ vinceret philisteu3 fuūt. n. aliqñ reuelatōes diuie etia3 mal' hōib⁹ p̄pter cōe bonū. x Et iduit saul dd̄ ⁊c̄. ñ ē itelligendū q̄ arma saulis fcā p suo corpe tradita fuerit dd̄: q̄a ab humero ⁊ supra eminebat sup totū ppl'm: ut dcm̄ ē supra. x. ca. illa eni arma oino fuissent iproporcionata ipsi dd̄. ⁊ si dicat̃ q̄ p̄pi h⁹ ea dimisit p⁹ ea: nō ē veꝝ q2 dd̄ i dimittēdo nō allegauit armoꝝ iproporcionē: s3 icōsuetudinē portandi: ut p3. j. Arma igi saul qb⁹ dd̄ fuit idut⁹ itelligūt̃: q̄a erāt de armamentario suo: ⁊ dedit ea dd̄: q2 tc̄ eū militē fec̄. 3⁹ dd̄ cu3 philisteo ↄgredit̃ q̃ ↄgress⁹ describitur: cū di: y Et tulit baculū suu3 quē sēp hēbat in manib⁹. i. ↄsuetudinarie. 3 Et elegit qn3 lympidissimos lapides. i. duros ⁊ planos ⁊ rotūdos siñ angulis: q2 tales magis directe p̄jciūt ⁊ maiori ipetu. a Et p̄cessit ⁊c̄ ↄstāt̃ ⁊ itrepide d̄ dei auxilio ↄfidēs b Ibat āt ⁊c̄. s. plane. p̄pt̃ pōd⁹ eni armoꝝ ñ poterat currē: sic dauid c Despexit eū. reputās eū nulli⁹ momēti ad pugnādū secū. d Nūqd canis ego sū. q. d. canis q̃ ē iermis pōt timē baculū: ñ ego. cet̃a patēt vsq3 ibi: e Tu venis ad me cū gladio. i. ↄfidēs de armis ⁊ v̄tute tua. f Ego āt venio ⁊c̄. i. ↄfidēs de v̄tute diuia. g Et dabit te dñs. ex hoc p3 q̄ sup hoc diuinā reuelatōe3 habuerat:

in eo. Ego suus tu⁹ vada3 ⁊ pugnabo aduersus philisteum: ⁊ ait saul ad dauid. Nō uales resistē philisteo isti nec pugnare aduersus eū: q2 puer es. Hic aūt vir bellator ē ab adolescentia sua: Dixitq3 dauid ad saul Pascebat seru⁹ tu⁹ p̄ris sui gregē: ⁊ veniebat leo vl' ursus ⁊ tollebat arietē de medio gregis: ⁊ p̄seq̄bar eos ⁊ pcuciebā: eruebāq3 de ore eoꝝ. Et illi ↄsurgebāt aduersū me: ⁊ app̄hēdebā mētū eoꝝ ⁊ suffocābā interficiebāq3 eos. Nā ⁊ leonē ⁊ vrsu3 intfeci ego seru⁹ tu⁹ Erit igit̃ ēt philiste⁹ hic incircūcisus quasi vn⁹ ex eis Nūc vadā ⁊ auferā opprobriū ppl'i. Qm̄ quis est iste philiste⁹ incircūcisus: q ausus ē maledicere exercitui dei viuentis: Et ait dauid: Dñs q̇ui eripuit me d̄ manu leonis ⁊ de manu vrsi ipe me liberabit de manu philistei hui⁹. Dixit aūte3 saul ad dauid: Uade: ⁊ dominus tecū sit. Et induit saul dauid vestimētis suis: ⁊ iposuit galeā ereā super caput ei⁹: ⁊ vestiuit eu3 lorica. Accinctus ergo dauid gladio ei⁹ sup vestē sua3: cepit tētare si armat⁹ posset incedere. Nō. n. hēbat cōsuetudine3. Dixitq3 dauid ad saul: Nō possu3 sic icedē: q2 non vsu3 habeo. Et deposuit ea. Et tulit baculu3 suū quē semp hēbat in manibus: ēt elegit sibi quinq3 lympidissimos lapides de torrete: ⁊ misit eos i pera3 pastoralē quā hēbat secu3 ⁊ fundā manu tulit: ēt p̄cessit aduersum philisteum. Ibāt aūt philiste⁹ incedēs ⁊ appropiquās aduersum dauid: ⁊ armiger ei⁹ añ eū. Cūq3 inspexisset eu3 philiste⁹ ⁊ vidisset dauid: despexit eū. Erat aūt adolescens rufus ⁊ pulcher aspectu: ⁊ dixit philisteus ad dauid: Nūnqd ego canis sū q̄ tu uenis ad me cum baculo: Et maledixit philiste⁹ dauid i dijs suis. Dixitq3 ad dauid: Ueni ad me ⁊ dabo carnes tuas volatilib⁹ celi ⁊ bestijs t̃re. Dixit aūt dauid ad philisteū: Tū venis ad me cu3 gladio ⁊ hasta ⁊ clypeo: egō āt venio ad te i noie dñi exercituū dei agminū isrl' qb⁹ exprobrasti hodie: ⁊ dābit te dñs i manu mea: ⁊ pcuciā te: ⁊ auferā caput tuu3 a te. Et dabo cadauera castrorum philistijm hodie volatilib⁹ celi ⁊ bestijs t̃re: ut sciat oīs t̃ra: q2 ē dñs de⁹ i isrl: ⁊ nouerit vniuersa eccl'a hec q2 nō i gladio nec i hasta saluat dñs. Ipi⁹ eni ē bellū: ⁊ tradet vos i man⁹ nostras.

q2 futuꝝ cōtingens certitudinaliter p̄nunciat. h Festinauit dauid. p̄jcere lapidē añq̄ philiste⁹ esset sibi nimis p̄pinquus: q2 talis ict⁹ fortior ē aliquātulū a longe i Tulitq3 vnū lapidē. Matth. iiij. dicit q̄dā glosa q̄ christ⁹ vicit diabolū tribus tentationibus: sicut dauid goliath trib⁹ lapidib⁹: s3 illa glosa nō ē multū auctētica: q2 nō di ibi cui⁹ sit: ⁊ iō vi eē q̄da3 glosa magistralis: p̄pter qd̄ magis ē adherendum textui sacre scripture: q̃ vi h innuere q̄ dd̄ vno tm̄ lapide philisteū vicit k Et infixus ē lapis in frōte ei⁹. Dicunt aliq̃ q̄ ferꝝ galee cessit lapidi miraculose: vel pōt dici absq3 tali miraculo q̄ galea sic erat fcā q̄ facies erat discooperta illa pte excepta q̃ opiebat̃ lamia ferrea descēdente sup nasū: ut dcm̄ ē supra. l Preualuitq3. h describit̃ ip̄i⁹ dauid triumph⁹: ⁊ p3 littera vsq3 ibi: m Et eduxit eū de uagina. philisteus. n. adhuc eū nō extraxerat: q2 p̄us cu3 hasta pugnare volebat: sic faciūt milites i duellis p̄us inuadēdo se cū lanceis. n Uidētes aūt philistijm ⁊c̄. diuino miraculo. o Fugerūt. territi diuino iudicio. cetera patent vsq3 ibi: p Assumēs aūt dauid caput ⁊c̄. ñ tūc: s3 postea ad terrēdū iebuseos ibi habitātes in fortalicij fortitudie ↄfidētes. q Arma vō ei⁹ posuit in tabernaculo. s. dñi: qd̄ p3 ex hoc qd̄ di. j. xxj. q̄ gladi⁹ goliath erat iuolut⁹ p⁹ ephot in tēplo dñi. r De q̃ stirpe ⁊c̄. licet aūt dauid fuisset cū saul: ut p3 ex p̄dictis. cap. xvj. tm̄ tūc nō cognoscebat: q2 sicut dic̄ Aug. interi barba creuerat adolescēti q̃ notabilr̄ mutat aspectū faciei. pōt etiā dici q̄ saul ex demonis afflictōe hēbat memoriam ⁊ fantasiā pturbatā ⁊ ipeditā a cognitōe. s Dixitq3 Abner viuit ⁊c̄. Mod⁹ ē iurādi: ⁊ ē sensus: sicut veꝝ ē q̄ ego desidero vitā tuā: sic veꝝ ē q̄ ego nō noui ⁊ accipit̃ hic si p nō. Nec miꝝ si abner nō cognoscebat dauid: q2 erat p̄nceps militie: ⁊ sic erat occupatus ↄ aduersarios i extremitatib⁹ regni rege i domo manēte. Et dauid adhuc cū saule paꝝ fuerat: ita q̄ forsitan abner eū ibidē nō viderat. t Et ait rex introga ⁊c̄. fecerat eni p̄clamari q̄ filiā suā daret ei q̃ philisteū pcuteret: ut dcm̄ est supra: ⁊ iō volebat scire si eēt de bono genē: ita q̄ filia sua eēt illi cōpetent̄ assignata. In cap. xvij. vbi di in postil. ad maiorē sequētiū intelligētiā: hic querit̃ vtꝝ duellū sit licitū ⁊c̄. Additio.

Cum ergo surrexisset philisteus ⁊ veniret ⁊ appropinquaret contra dauid: festināuit dauid ⁊ occurrit ad pugnam ex aduerso philistei. Et misit manum sua3 in peram: tūlitq3 vnū lapide3 ⁊ funda iecit: ⁊ circūducēs pcussit eum i frōte: ēt infixus ē lapis i frōte ei⁹: ⁊ cecidit i faciē sua3 sup t̃ram. Preualuitq3 dauid aduersū philisteū i fūda ⁊ lapide: pcussūq3 philisteū intfecit. Cūq3 gladium nō habēt i māu dauid: cucurrit ⁊ stetit sup philisteum ⁊ tulit gladiū ei⁹: ēt eduxit eū de vagina sua ⁊ iterfecit eū p̄ciditq3 caput ei⁹. Uidētes aūt philistijm q̄ mortuus eēt fortissim⁹ eoꝝ: fūgerūt Et ↄsurgentes viri isrl' ⁊ iuda vociferati sūt: ⁊ p̄secuti sūt philisteos vsq3 dū venirent in vallē ⁊ vsq3 ad portas accharō. Cecíderūtq3 vulnerati d̄ philistijm i via sarim ⁊ vsq3 ad geth: ⁊ vsq3 ad accharō. Et reuertētes filij isrl' postq̄3 p̄secuti sūt philisteos iuaserūt castra eoꝝ. Assūmēs autē dauid caput philistei: attulit illd̄ i hierl'3: arma vō ei⁹ posuit i tabernaculo suo. Eo aūt tpe quo vidēat saul dauid egrediētē ↄ philisteum: ait ad abner principe3 militie sue. De q̃ stirpe descendit h adolescēs: Dixitq3 abner: Uiuit aīa tua rex si noui. Et ait rex: Introga tu cui⁹ fili⁹ sit iste puer. Cūq3 regressus eēt dauid pcusso philisteo: tulit eū abner ⁊ introduxit corā saule: caput philistei hñtē i manu: ⁊ ait ad eū saul: De q̃ p̄genie es o adolescens: Dixitq3 dauid: Fili⁹ fui tui isai bethlemite ego sum.

Licet cā collatōis ⁊ absq3 assertione multa falsa possint dici. In sacra tm̄ scriptura vel i ei⁹ expositione nō vident̃ falsa aliq̃ mō p̄suadēda. Posset. n. inde seq̄ error in ope vel in mēte: vñ in p̄posito circa q̄stionem motā p postillatorē cū assertatōe vā: dicēdum q̄ duellū ex pte iudicū semp est illicitū: etiā in casibus positis a postil. qd̄ p3 ex hoc: nā auctoritates textuales d̄cretoꝝ ⁊ ca dnū per postillatorē allegate indistīcte loquūt̃: nō excusantes i aliq̃ casu i duellis iudicē a peccato: neq3 duellātes saltem q̃ ad vtrāq3 pte3 duelli. In illo. n. cap. monomachia p ipsū postillatorē allegato expresse hr̄ sic: Hec ⁊ huiuscemōi sectantes deū solūmodo tētare videntur. que q̄dem v̄ba idistīcte loquunt̃ vbi attēdēdū ē: q̄ nō dicit oēs hec sectātes tētant deū: sed videntur tētare ut itelligat̃ q̄ posito casu q̄ aliq̃s ex his sectātib⁹ intendat aliū finē forte rectū: q2 tm̄ apparētia est mala cauendū est. Nā scd̄3 ap̄lum p̄ma thessal'. v. ca. etiā ab hñte speciē mali abstinēdū ē. Idē modus dicēdi i ca. Dilecti de purga. vul. vbi i simili mā sic h⁹mōi iudicium penit⁹ ē iterdcm̄: utpote in q̃ de⁹ tētari videt̃: etiā i. c. suscepti regiminis. ti. predcō tractans specialr̄ de duellis expresse di q̄ in eo casu vel alijs hoc non debeat aliq̄ten⁹ tolerari. In q̃ hr̄ manifeste q̄ non solū p̄hibent̃ duella fieri seu cōmitti: sed ēt eoꝝ toleratio ē p̄hibita: qd̄ est de directo ↄ positionē postillatoris. Illud aūt qd̄ dicit̃ ad auctoritatem Augu. q̄ loq̄t̃ inq̄sitiue seu dubitatiue ⁊ nō determinatiue nō h3 aliqd̄ fūdamētū eo q̄ nō odit ↄriū dcm̄ ipsi⁹ augu. nec q̄ p̄dicta retractet i libro retractionū. similit̃ nec doctores p̄dictas auctates iuridice exponētes ipsos iudices vidēt̃ excusare. vñ nec ipse postillator aliquē doctorē allegat: nisi sanctū Thomā q̃ nihil facit p opinione sua: ut patebit. leges etiā seculares ab ipsis philosophis ↄdite: q̃ de p̄cepto p̄hibitōis diuie tētationis nō curāt: adhuc duellū videt̃ simpliciter p̄hibē: ut de gladiatorib⁹. lege vnica. Cū igi nec p auctoritates textuales: nec p doctores talis excusatio. s. iudicū in duello appareat: deueniēdū ē ad rōnes p postillatorem allegatas: ⁊ casus p ip̄m positos: q̃ si bñ aspiciūt nō vident̃ ↄ hāc assertionē aliqd̄ facē. Ad cui⁹ euidētiā sciēdū q̄ l3 bñti curā alicui⁹ ↄmunitatis licitū sit pmittē minora mala: ut euitēt̃ maiora: ut p3 de meretricio p ipsū allegatū: nemini tm̄ l3 facē mala ut eueniāt bona. vñ i glo. ij. Reg. xxj. Uana spe securitatis a diabolo deludūt̃: q̃ dicūt faciam⁹ mala ut veniāt bona: taliū eni dānatio iusta ē: cui⁹ rō ē manifesta. Nō eni sola bonitas finis sufficit ad faciēdū actū bonū: nisi

Universidad de Deusto Biblioteca

simul cōcurrāt alie bonitates ad hoc reqͥsite: ut satis declarat sanct⁹ Tho. pma secūde. q. xviij. arti⁹ 4° in rñsione ad vltimū argumētū. Et iō lȝ tolerare meretriciū ꝑpt bonū finem sit pmissū: nūq̄ tñ pmittē meretriciū seu eidē auxiliū aut cōsiliū pstare est licitū. Sed pstat q̄ pncipes seu iudices duelloꝝ nō solū pcurrūt i huiusmōi duellis pmittēdo seu tolerādo: sȝ ēt faciēdo seu auxiliū pstādo: ⁊ hoc multipliciter. pmo q̄ de eoꝝ mādato ⁊ auctate ordināt seu assignāt loca ⁊ tpa duellādi. simil'r ⁊ ō eoꝝ aucte ⁊ mandato dant pseruatores seu rectores: qui vtrosq̄ duellātes costodiant a fraudib⁹ que circa parilitatē amoris vtriusq̄: ⁊ i alijs huiusmodi pñt ptingē. Similir p pncipes seu iudices corā qbus duella exercēt: oportet q̄ vtraq̄ ps sit tuta a violētia: sic q̄ neut duellātiū possit ab amicis seu alijs iuuari ut alteꝝ inuadat seu supprimat: vel ipm a limitib⁹ p pncipē seu iudicem assignatis expellat: nisi. n. aliqs hñs auctatē ad h° seu ptātem talia duella a violētia extrinseca securaret: iam nō eēt duellū sed bellū: cū vtraq̄ ps posset couocare amicos ⁊ fauētes seu coadiutores ad aliū couincēdū: qd ē p rōnē duelli. Similir pncipes seu iudices corā qb⁹ duella exercēt māifeste pstāt auctoritatē duellis cū ptrouersias seu discrepationes duellātiū diffiniūt seu pcipiūt decidi seu diffiniri in curijs suis: put duellū terminat. s. si actor viuat in duello: reus hr p cōdēnato ⁊ deuicto tāq̄ si actor intētionē suā legitime corā eo pbasset ⁊ ecōtra. Et sup hoc psueuerūt ferre sentētias vbo ⁊ scripto aucte iudiciali: sic fit in alijs causis p legitimas pbatōes: vñ māifestū ē q̄ in pdictis pncipes seu iudices nō solum dici debēt tolerātes minora mala ut euitent maiora: sȝ etiā faciētes mala ut bona eueniāt: vl' ut mala maiora euitent: qd nullo mō lȝ q̄tūcūq̄ malū qd cōmittit sit modici nocumēti: ⁊ bonū qd inde spectat maxie utilitatis. Nā scdm Aug. nō ē licitū mēdaciū pniciosū proferre p salute toti⁹ mūdi: vñ in casib⁹ p postillatorē allegatis nō excusant a peccato iudices ex bonitate finis: p vias eni iusticie rectas decet pncipē talia determinare: non p illas q̄ diuino iuri obuiāt: ut ait stephan⁹ papa in cap° consuluisti ij. q. v. spōtanea pfessione vel testium approbatōe delicta pcessa sūt vrō regimini iudicari: occulta eni ⁊ icognita illi sūt relinquēda q̄ sol⁹ nouit corda hoium: Et ibidē qd sanctoꝝ patꝝ documēto sancitū nō ē: supsticiosa adinuentione nō est psumēdū. Preterea si i casib⁹ posit a postil. null⁹ duellātiū ē imunis a culpa eo q̄ volūtarie ponūt se ad h° ptermissis alijs vijs fm ordinē iuris: ut idē postillator dicit i fine isti⁹ q̄stionis: a fortiori vinculo iudices qui volūtarie hoc approbāt: ⁊ ad hoc coopant modis pdictis: ptermissis alijs vijs iuris ⁊ medijs culpabiles mag sūt. Preterea rō ista postillatoris i q̄ dicit q̄ si vn⁹ aliū nō posset puocare ad duellū: multiplicarēt homicidia occulta in tra ⁊c. nō vr habē valorē. nā ex opposito ēt sequeret multiplicatō homicidiorū seu alioꝝ maloꝝ i occulto. Ex hoc eni q̄ vn⁹ aliū possȝ puocare ad duellū: illi q̄ virib⁹ corpis sūt validiores vl' arte bellādi magis eruditi: alios ifirmiores occulte opprimerent pfidētes de ppꝛijs uirib⁹: ⁊ h⁹mōi ⁊ sic nō timerent ad duellū puocari: put sepe ptigit. Q' aūt dicit sanctus Tho. cōcordari huic dicto ⁊c. nullo mō hȝ locū si sanct⁹ thomas bñ intelligat. Nā i secūda secūde. q. xcv. in fine vltimi articul. s. in rñsione ad vltimū articulū vbi de hoc tractat: dic q̄ iudiciū ferri candātis i aliq̄ puenit cū sortib⁹. s. inquātuȝ ordinat ad alicui⁹ facti occulti iqsitionē p aliqd fcm ab homine: sȝ differt a iudicio sortiū inquātū spectat i iudicio ferri candētis aliqs miraculosus effect⁹: qd nō ptingit i rōe cōmuni sortiū: ⁊ posta paucis iterpositis dicit q̄ duella i qb⁹ nō spectat miraculosus effect⁹: utpote q̄ pugiles sūt penit⁹ pares vtute ⁊ arte magis accedūt ad cōmunē rōnē sortium q̄ examinatio ferri candētis vbi miraculū spectat diuinuȝ hec ille. Sȝ ex hoc nō tollit q̄n iudiciū belli illicitū reddat ex duob⁹ que ipsemet sanctus doctor ponit in eodē loco tāq̄ illicita. Primū. s. q̄ ordinat ad iudicandū occulta q̄ diuino iudicio reseruātur. 2° ēt q̄ h⁹mōi iudiciū nō ē auctate diuia sancitū: ⁊ sic sūt itelligēda vba sancti doctoris in illo capitulo: ut pȝ bñ inspiciēti. Cū vlteri⁹ dic postillator q̄ pncipes sancte vite duella sustinuerūt seu cōcesserūt: ut sanct⁹ ludouic⁹ rex frācoꝝ: ⁊ alij ⁊c. Ex h° nō pcludit ppositū suū. nā fuerūt multi sancti a deo in sacra scriptura approbati: q̄ pluries peccauerunt: ut pȝ de dauid ⁊ alijs: sȝ peccata coꝝ ñ sūt trahēda ad pñaȝ: sed sua bona opa.

Replica.

In capitulo. xvij. vbi postillator sb distinctōe in certis casib⁹ dixit iudices nō peccare duellū pmittētes: Burgen. vr postillatorem pmisisse crimē lese magistatis: vñ eū instomachāter iuadit pcludens q̄ vba assertione generalr ⁊ sine distinctōe dicēduȝ sit q̄ duellū ex pte iudicū semp sit illicituȝ qd psuadet ex hoc: q̄ ut dicit canon. Monomachiā. ij. q. v. ⁊ cetā iura p postillatorē allegata loquūt indistincte: sic q̄ nullo casu debēt duella fieri nec tolerari. sȝ nimis pcisa vr hec Burgen. snia: pensando eni vba iuriū iunctis glosis oium doctoꝝ mā duelloꝝ tractat sb distinctionib⁹ manifestis. Nā iura loquūtur in casu quo de⁹ tētari videt duella sūt phibita. A pⁱrio aūt sensu qd ē argumētū validū in iure: vbi de⁹ tētari nō vr pmitti pñt. in casu etiā quo ad duellū ptendit alicui⁹ occulti inqsitio: aut vulgaris purgatio: aut snie pmulgatio iura non pmittunt A cōtrario aūt sensu: ut supra pmitti pñt. Est igr manifesta h⁹mōi phibitōis ⁊ pmissionis distinctio. In casibus deniq̄ p postillatorē adductis nulla dei appet tentatio: sȝ puocatis psumptio ⁊ assumētis ciuilis coactio nisi eni puocat⁹ ad duellū assumeret: in vulgo iudicaretur vel iniust⁹ vel effeminat⁹: vt igr euadere possit tale vulgi temerariū iudiciū: putat duelluȝ necessario assumendū: vel saltem saluo honore nō eē declinādū: ⁊ sic itelligo ciuilē coactionē: ⁊ puto vtrūq̄ nō eē sine culpa quāuis puocās ceteris parib⁹ videat culpabilis magis: iudex tñ pmittēs nō: cū ptineat ad pacē paupū litis terminatio: ⁊ ad reipublice vtilitatē māifestā: vt pȝ in casibus positis a postillatore in qbus ex pte duellātiū nō ē aliq̄ dei tētatio: sȝ psumptio viriuȝ artis ⁊ industrie experimētū humane: nec ex pte eoꝝ imo nec iudicis intētione alicui⁹ occulti inquisitō nec vulgaris purgatō: rōne cui⁹ i eodē iuris titulo. ⁊. ij. q. v. dr phiberi: nō videt peccare iudex sȝ poti⁹ facē debitū officij sui: ⁊ p pñs mereri. pȝ igr q̄ burgen. nō bñ attēdit vba iuriū ⁊ doctorū asserēdo q̄ oino loquūt indisticte. Nā si sine distinctōe debeant illa vba accipi: seqt dauid assumētē duellū: de q̄ hic sermo: ⁊ saul pmittētē imo approbantē ⁊ opē armis ferētē peccasse: quod erroneū ē dicere: Et si dixeris put doctores cōit dicūt: hūc casū fcm ex dei reuelatiōe pȝ q̄ i casib⁹ h⁹mōi distictio ē: ⁊ non sūt indistincte illa iura recipiēda: nec burgē. rōnib⁹ postil. satisfac. cū enim arguit q̄ curatores reipublice pñt pmittē minora mala ut euitēt maiora: ut pȝ de meretricio scdm btm Augu. Burgē. pcedit totū sȝ addit iptinēt q̄ ñ pñt facē minora mala ut vitēt maiora: q̄ scdȝ aplm ñ sūt faciēda mala ut eueniāt bona. Et tota digressio burgē. tēdit ad h° q̄ iudices ñmō sūt duellū tolerātes: sȝ faciētes ⁊ ei⁹ auctores: qd sic oñdē nitit: Nā ut iqt eoꝝ auctate deputātur certa tpa ⁊ loca duellādi. Itē ordināt rectores ⁊ cōfuatores q̄ vtrosq̄ duellātes pruēt a fraudibus ⁊ violētia amicoꝝ alteri fauētiū ⁊c. Ad qd dicēdū ē q̄ vbi iudices circa duella excedūt nām pmissiōis: utputa ex victoria vni⁹ ptis pferre sniam p victū tāq̄ reū: uel alias pculdubio peccat: sȝ vbi iudices ñ excedūt naturaȝ pmissionis

ordināte i fauorē iusticie: nō duelli nec duellātiū certos modos qb⁹ iiusticia caueri possit circa duellū possibil': nō vidēt ppea dici debē auctores vl' factores duelli. pȝ h° i exēplo de pmisso meretricio. rectores. n. reipublice ipm pmittētes nolētes tñ meretrices habitare i locis sacris ⁊ honesti ad vitādū sacroꝝ locoꝝ pphanatōeȝ ⁊ scādalū hoium vtriusq̄ sexus honestoꝝ ordināt specialia loca vbi meretrices ⁊ alie psone habitēt ifames ⁊ non alibi. Quis cū nro seniore burgēsi desipiens dicēt ipos ex eo meretricij fautores factores ⁊ autores. Itē ordināt q̄ sacris tēporib⁹ puniūt leones pstibula visitantes alijs āt tēporibus nō. qs ex h° dicet eos tēporib⁹ pmissis fore meretricij fautores. Iteȝ ordināt q̄ i domib⁹ mētricuȝ sit emunitas: ita q̄ nemo possit ibi mētricibus aut alijs ipune violētiā iferre ad cauenduȝ seditiones ⁊ homicidia: qs ex hiis oib⁹ culpabit reipublice rectores tanq̄ malefactores: aut mali cuiuscunq̄ auctores: ⁊ nō potius pmēdabit eos tāq̄ prudētes puisores: q̄ q̄uis permittūt ppt mai⁹ malū vitādū minus: cauēt tñ q̄tū pñt ne i illo minori malo pmisso oēs male circūstātie pcurrē possint: malū eni ē meretriciuȝ sȝ multo pei⁹ ē ei⁹ exercitiū i locis sacris ⁊ tēporib⁹ ⁊ interuenietib⁹ homicidijs: vñ ⁊si caueri nō pñt mētricia ppt cās: puidis tñ rectorib⁹ cauēt alia mala pcurrē possibilia: ita dico i pposito q̄ si iudices duellū se temē prouocātiū ppt tutelā paupū ⁊ patrie pacē ⁊ vtilitatē permittāt nō peccāt: nec ex hoc nām pmissiōis exeunt si cauent cetera mala q̄ circa duellū ptigē pñt. Duellū. n. sic se puocātiū oē quāuis sit malū: sicut ⁊ meretriciū: vtꝝ q̄ tñ pmissū pōt p iudices aucteȝ hñtes sine peccato cōditionari: nō i mali fauorē sȝ cautelā alioꝝ maloꝝ concurrere potētiū. Incaut⁹ igr burgē. q̄ temē i huiusmodi stās reprobat ludouicū regē frācie ⁊ carolū magnū ⁊c. Et si burgē. diligēt vidissȝ factū Tho. i loco p eū allegato ñ dixisset postil. ipm male adduxisse: q̄ eni adducē p pfirmatōe sue ptēse snie q̄ duellū a pte iudicū semp reddat illicitū: nō valēt. pm⁹ eni casus adduct⁹ nō ē ad propositū: videlicet q̄ duellū semp ordinet ad iudicādū occulta: q̄ diuio iudicio resuāt. pȝ. n. ex suprapositis eē falsuȝ. nec 2° adductū valȝ: q̄ videlȝ de illō sit a pte iudicū illicitū: qd diuio iudicio ñ ē sancitū: q̄ idē argumētū eēt de mētricio qd a deo ñ ē sācitū: tñ licite pmissū: vt supra patuit.

XVIII.

Et factū ē cū cōplesset loq ad saul: aīa ionathe pglutinata est aīe dauid: ⁊ dilexit euȝ ionathas q̄si aiaȝ suā. Tulitq̄ eū saul i die illa: ⁊ nō cōcessit ei ut reuertēt i domū pris sui. Inierūt aūt dauid ⁊ ionathas fedus. Diligebat eni eū q̄si aiaȝ suā. Nā expoliauit se ionathas tunica q̄ erat indut⁹ ⁊ dedit eā dauid ⁊ reliq̄ vestimēta sua ūsq̄ ad gladiū ⁊ arcuȝ suū: ⁊ vsq̄ ad baltheum. Egrediebat quoq̄ dauid ad oia q̄cūq̄ misisset eū saul: ⁊ prudēt se agebat. Posuitq̄ eū saul sup viros belli: ēt accept⁹ erat i ocul' vniuersi ppli: maxieq̄ i pspectu famuloꝝ saul. Porro cū reuerteret pcusso philisteo dauid: ⁊ ferret caput ei⁹ i bierlin: egresse sūt mulieres de vniuersis vrbibus isrl' cātātes chorosq̄ ducētes i occursuȝ saul regis in tympanis leticie ⁊ i sistris: ⁊ pcinebāt mulieres ludētes atq̄ dicētes: Percussit saul mille: ⁊ dauid deceȝ milia. Irat⁹ ē aūt saul nimis ⁊ displicuit i oculis ei⁹ iste smo. Dixitq̄: Dederūt dauid decē milia: ⁊ mihi mille dederūt. Quid ei supest nisi solū regnū: Nō rectis ergo ocul' saul aspiciebat dauid a die illa ⁊ deinceps. Post diē aūt alterā iuasit spūs dei mal⁹ saul: ⁊ pphētabat i medio domus sue. Dauid aūt psallebat māu sua sic p singulos dies. Tenebatq̄ saul lāceaȝ ⁊ misit eā: pūtās q̄ pfigē possȝ dauid cū pariete. Et declinauit dauid a facie ei⁹ secundo. Et timuit saul dauid eo q̄ esset dñs cū eo ⁊ a se recessissȝ. Amouit ergo eū saul a se: ēt fec eū tribunuȝ sup mille viros. Et egrediebat ⁊ itrabat in cōspectu ppli. In oibus quoq̄ vijs suis dauid prudēt agebat ⁊ dñs erat cū eo. Vidit itaq̄ saul q̄ prudēs eēt nimis ⁊ cepit cauē eū. Ois auteȝ isrl' ⁊ iuda diligebat dauid Ipse aūt igrediebat ⁊ egre

a Et fcm ē. Descripta ipi⁹ dd victoria h pñt describit ex h° iuidia sbsecuta. Et p° describit circa dauid diuȝ gra: 2° saulis iuidia: ibi Porro cuȝ reuertēt: 3° effect⁹ malicia: ibi Post diē. Circa pmū describit pri⁹ gra acqsita ipi dd circa ionathā filiū regis cū dr: b Aia ionathe pglutinata ⁊c. i. cōiūcta indissolubili glutino charitatis. huius aūt dilectōis sbditur effect⁹: cū dicitur: c Inierūt āt ⁊c. iurādo ppetuā amicitiam: ⁊ in signū h⁹amicitie sbdit: d Expoliauit se ⁊c. reputans eū q̄si seipm. e Usq̄ ad gladiuȝ ⁊c. li vsq̄ scdm aliqs hic tenet exclusiue ita q̄ ista ñ dederit ionathas ipi dd: q̄ nō poterat bono mō isti carē. Alij āt dicūt q̄ tenet inclusiue: ita q̄ ista ēt dederit dd in signū pfecte amicitie: ⁊ h° vr veri⁹. nec valet rō alioꝝ: q̄ fili⁹ regis defacili poterat talia aliūde hrē: 2° describit gra ipi⁹ dd erga ppl'z cū dr: f Et accept⁹ ⁊c. q̄ oia negocia sibi iposita p bono ⁊ d fesione regni felicit psūmabat. g Porro cū reuertēt. Hic pñt dscribit ipi⁹ saul' iuidia c⁹ semiariū fuit laus ipi⁹ dd in cātilenis cōib⁹ d victoria philistinoꝝ: i qb⁹ cātabat: h Percussit ⁊c. ⁊ sic pl⁹ honoris attribuebāt dd q̄ sauli Dicebāt āt dd pcussisse decē milia eo q̄ pcusserat goliath q̄ p decē milib⁹ pputat: eo mō loqndi q̄ d dd dr 2° Re. xviij. Tu vn⁹ p decē milib⁹ pputaris. i Quid ei. ⁊c. extūc eni timē cepit ne dd pueniret ad regnuȝ: q̄ sciebat se reprobatū: sic dcm fuit supra. xv. k Nō recti g ocul ⁊c. Mod⁹ ē. n. iuidoꝝ ⁊ odiētiū respicē eos qs odiūt ex obliq̄. l P⁹ diē āt. h pñt dscribit pdce iuidie effect⁹ malign⁹. ⁊ p° dd iuadēdo: 2° filiā suā ei isidiose pmittēdo: ibi Dixit āt saul. circa pmū dr: l P⁹ diē āt ⁊c. grau⁹ q̄ añ ppt odiū p dd cōceptū. m Et pphetabat. h ñ accipit ppha pprie sȝ tm denoiatiue: q̄ aliena tāq̄ arreptici⁹ loqbat. n Putās q̄ cōfigē ⁊c. i. pforare lācea sic q̄ trāsiret vsq̄ ad pietē. o Et declinauit dd ⁊c. p⁹. n. recesserat ab eo rediēs ad domum pris: ut dcm fuit ca. xvij. ⁊ nūc iteꝝ redijt ad piēȝ ostendēs

piculū i q̄ fuerat: ſʒ ſaul reuocauit eū fingēs φ nō feciſſʒ a ꝓ
poſito nec ex odio: ſʒ neſciēs q̄d facēt agitat⁹ a demonio.
p Et fecit eū tribunū. nō ꝓpt honorē ſuū: ſʒ ut egrediens
ad belli picula occideret: ſʒ dn̄s iſtud ꝯuertit i bonū ipi⁹ dd
ut pʒ ex lr̄a ſequēti. q Dixitqʒ ſaul. Hic ꝯn̄t ponitur effe
ctus malicie ſaul: fili
as ſuas dauid ꝓmittē
do: ⁊ ꝓmo ꝓmā: 2⁰ ſe
cūdā: ibi Dilexit aūt
michol. circa ꝓmū dr̄
r Ecce filia mea ma
ior. q. d. volo te ho
norare dando tibi ꝑ
genitaʒ malicioſe co
gitās: ut ad ꝯſequēdū
h⁹ matrimonium dd
audaci⁹ ſe piculis ex
poneret: ⁊ ſic periret
ſic pʒ i lr̄a. s Quis
ego ſū ⁊c̄. h⁹ dixit dd
non rennuēs mr̄imo
niū: ſʒ ut magnifica
ret ipſi⁹ ſaul bn̄ficiuʒ
vn̄ ſbdit: t Factū
ē āt ⁊c̄.] ut dd ei⁹ am
plexib⁹ fruēt: Data ē
hadrieli. ⁊ ſic appuit
nō ſolū iuidia ſaul: ſʒ
ēt ei⁹ falſitas: nō iplē
do ꝓmiſſū: maxīe cū
dd iā h⁹ meruiſſet aū
i occiſiōe goliath: vt
patuit ex ſupradictis
v Dilexit aūt. h̄ de
ſcribit ꝓmiſſio ſecun
de: q̄ ēt data fuit dd
malicioſe: ut pʒ ex ſe
quētib⁹ cū dicitur:
x Dabo eā ⁊c̄]. i.
i occaſionē ruēdi gla
diis philiſtinoꝝ. ſcan
dalum. n. ꝓpe ſignifi
cat ipactionem pedis
ad lapidē vel aliquid
h⁹moi: q̄ fac̄ hoieʒ ru
ere. y In duabus
⁊c̄.] i aliq̄b⁹ libris ad
dit reb⁹: ſʒ non ē i he
breo: nec eſt de textu:
vn̄ h̄ ē ſenſ⁹ ſcd̄ʒ he
breos: In duab⁹ filia
b⁹ meis eris gener me
us: q2 i ꝓma fuiſti ge
ner me⁹ q̄tū ad ſpon
ſalia: ⁊ i ſecunda eris
gener me⁹ q̄tū ad ſpō

diebat aū eos. Dixitqʒ ſa
ūl ad dauid: ecce filia mea
maior merob: ipam dabo
tibi vxorē tātūmō eſto vir
fortis: ⁊ preliare bella dn̄i.
Saul aūt reputabat dicēs
Nū ſit man⁹ mea i eo: ſʒ ſit
ſup eū man⁹ philiſtinoꝝ.
Ait aūt dd ad ſaul: Quis
ego ſū aut q̄ ē vita mea aut
cognatio pr̄is mei i iſrl̄: ut
ſiā gener regis? Factū ē āt
tp̄s cū debēt dari merob]
filia ſaul dauid: data eſt ha
drieli molathite vxor. Di
lexit aūt dauid michol fili
am ſaul alterā. Et nūciatū
ē ſaul: ⁊ placuit ei. Dixitqʒ
ſaul: Dabo eā illi ut fiat ei
i ſcādalū:] ⁊ ſit ſup euʒ ma
nus philiſtinoꝝ. Dixitqʒ
ſaul ad dauid: In duabus
gener me⁹ eris] hodie. Et
mādauit ſaul ſuis ſuiſ: Lō
qmini ad dauid clā me di
centes: Ecce places regi ⁊
oēs ſui ei⁹ diligūt te. Nūc
ergo eſto gener regis. Et
locuti ſūt ſui ſaul i aurib⁹
dauid oia verba hec: ⁊ ait
dauid: Nū paꝝ vr̄ vob ge
neꝝ eē regis? Egō autē ſū
vir paup ⁊ tenuis. Et renū
ciauerūt ſui ſaul dicentes:
huiuſcemōi v̓ba locut⁹ eſt
dauid. Dixit aūt ſaul: Sic
loquimini ad dauid. Nōn
hʒ rex ſpōſalia] neceſſe niſi

ſalia ⁊ mr̄imoniū ſeq̄ues. q. d. vtrūqʒ cedit tibi ad honorē
⁊ iō debes te magis opponē aduerſariis meis. z Loqui
mini ad dd clā me. h⁹ dixit ut dd magl credēt ſaulē honorē
ei⁹ q̄rere: ⁊ nō mortē. a Ego āt ſū paup vir. q. d. nō ha
beo vn̄ poſſē regi ꝯueniētia dona dare: q̄ ātiq̄t⁹ fiebāt i ma
trimoniis hebreoꝝ: ſic pʒ Gen̄. xxiiij. q2 ſuus Abrae in ma
trimonio rebecce pr̄i ⁊ mr̄i ei⁹ obtulit munera: ⁊ iō ad hoc
rn̄dit ſaul dicēs: b Nō hʒ rex ⁊c̄.] h⁹ ē dona ꝓcioſa au
ri vel argēti: q̄ ſolēt regib⁹ dari q̄n filias ſuas dant ſponſis
c Niſi tm̄ cētū ⁊c̄.] h⁹ āt petiit ſaul duplici rōe: vna ē q

p illas ptes amputatas ⁊ ſibi apportatas cert⁹ erat ſaul
φ illi iterfecti nō erāt de filiis iſrl̄ q̄ ſūt circūciſi. Alia rō
fuit: q2 philiſtei horrebāt circūciſionē tāq̄ morteʒ: ⁊ iō
ꝑ h⁹ ꝯcipent mai⁹ odiū ꝯ dauid ꝓpt tale opprobriū illa
tū eis ꝑ ipſū: ⁊ ſic magl mouerēt ad iterficiendū dauid

tantū cētuʒ ꝓpucia philiſti
noꝝ] ut fiat vltio de iimicis
regis. Porro ſaul cogita
bat dauid tradē in manus
philiſtinoꝝ. Cūqʒ renūci
aſſent ſui ei⁹ dauid v̓ba q̄
dixerat ſaul: placuit ſermo
i oculis dauid] ut fieret ge
ner regis. Et p⁹ paucos di
es ſurgēs dauid abiit i ac
charō cum viris q ſub eo
erāt: ⁊ pcuſſit ex philiſtiim
ducētos viros: ⁊ attulit eo
rū ꝓpucia ⁊ annumerauit
ea regi: ut eēt gener ei⁹. De
dit itaqʒ ſaul ei michol fili
am ſuā vxorē. Et vidit ſaul
⁊ itellexit φ dn̄s eēt cū dd
Michol āt filia ſaul dilige
bat eū. Et ſaul magiſ cepit
timē dauid.] Factuſqʒ ē ſa
ul inimic⁹ dauid cūctis die
bus. Et egreſſi ſūt ꝓncipes
philiſtinoꝝ. A ꝓncipio āt
egreſſionis eoꝝ prudēti⁹ ſe
gerebat dauid q̄ʒ oēs viri
ſaul: ⁊ celebre ſcm̄ ē nomē
eius nimis. Cap. XIX.

Locut⁹ eſt aūt ſaul ad
ionathan filiū ſuuʒ ⁊
ad oēs ſeruos ſuos ut occi
derēt dauid. Porro iona
thas fili⁹ ſaul diligebat da
uid valde. Et indicauit io
nathas dauid dicēs: Que
rit ſaul pr̄ me⁹ occidere te.
Quapropt̄ obſerua te q̄ſo
mane: ⁊ manebis clam ⁊

qd itēdebat ſaul
o Placuit ſmo
⁊c̄.] tū q2 michol
diligebat: tum q2
philiſteos idola
tras odiebat. cetra
patēt vſqʒ ibi:
e Et ſaul magl
⁊c̄.] tū q2 iā erat
gener regis: ⁊ per
ꝯn̄s de maiorib⁹
i regno: tū q2 mi
chol filia regis eū
diligebat: ⁊ iona
thas fili⁹ ei⁹ erat
ipi dd ꝯfederatuſ
ut pʒ ex ꝓdictis.
In capi. xviij.
vbi dr̄ i poſtil. Et
declinauit a facie
ei⁹ 2⁰. ꝓus. n. receſ
ſerat ab eo rediēs
ad domū pr̄is: ut
dcm̄ fuerat capi.
ꝓcedēti. Additō

AD vita
tem lr̄e
hn̄dam
ſuffic̄ φ ſaul tēta
uit pcutē dd bis
i eadē die ſeu tpe
⁊ i q̄libet vice dd
declinauit: ⁊ ſic d
bet itelligi illud:
Declinauit dd 2⁰
i. n̄ ſolū dclinauit
ictū ſeu pcuſſiōeʒ
ſemel: ſʒ ēt bis. nā
i hebreo i h⁹ loco
hr̄: Declinauit dd
a facie ei⁹ duabus
vicib⁹. Replica.

IN cap.
xviij. cir
ca illud
qd dr̄ Declinauit
dd a facie ſaul 2⁰
vult Burgē. φ ea
dē die ſaul niteba
tur bis pcutē dd
ſʒ h⁰ n̄ vr̄ veriſile

q2 ſemel declinās n̄ legit rediiſſe niſi reuocat⁹: ut pʒ h̄ ⁊
cap. xix. ēt de bāmitōe et tyrānide ſaul n̄ eſt magna vis
cum res ſit ſatis apparens. Cap. XIX.

LOcut⁹ ē āt ſaul. Uidēs āt ſaul φ n̄ poterat oc
cidē dd ꝑ maliciā occultā: ut pʒ ex ꝓdictis: ꝓ
ceſſit ad pſecutōeʒ ei⁹ maīfeſtaʒ iuidia ipm ſti
mulāte eo φ fortuna dd creſcebat q̄tidie ⁊ more malefa
ctoꝝ pſecut⁹ ē eū ordinate. Primo ipm inuadēdo: 2⁰ de
regno bāniēdo. ca. xxi. 3⁰ bāniū iſeq̄ndo cap. xxiij. ⁊ 4⁰
ipm exulādo, ca. xvij. Prima i duas: q2 p⁹ ſaul inualit.

dauid pſonalr: 2⁰ ionathā filiū ſuum ꝓpt ipm. cap. xx.
Circa ꝓmū ſic ꝓcedit: q2 ꝓmo de cōſilio ionathe dauid
abſcōdit: 2⁰ i grām ſaulis ad horā recipit: ibi Locut⁹ ē g̊
3⁰ a ſaule pſonalr iuadit: ibi Motū ē aūt. q̄rto vxoris
iduſtria a morte eripit: ibi Miſit g̊. q̄nto malicia ſauliſ
diuinis laudib⁹ i
pedit: ibi Nuncia
tū ē aūt. ꝓma ps
pʒ ex dictis vſqʒ
ibi: b Ego au
tem egrediēs ⁊c̄.]
Ad hoc eni fuit
dauid abſcōditus
de ꝯſilio ionathe
vt exploraret vo
luntatē pr̄is de re
ceptōne dauid in
grām: ut ſic poſſʒ
in curia abſqʒ pi
culo ſtare: Expe
ctauit auteʒ iona
thas. loq̄ de hac
mā pr̄i ſuo q̄uſqʒ
eēt i agro vbi ire
cōſueuerat cā ſpa
ciādi ut tūc i loco
recreationiſ magl
acq̄eſceret v̓biſ ſu
is. c Locutus
eſt g̊. Hic ꝯn̄t pōit
recōciliatio ipiuſ
dauid cū ſaul per
ionathā ipʒ mul
tiplicit cōmēdātē
Et ꝓmo de inno
centie puritate: cū
dr̄: Ne pecces rex
in ſeruuʒ tuū da
uid. q2 non pecca
uit tibi: 2⁰ de v̓tuo
ſo ope: cuʒ dr̄: Et
opa ei⁹ bona ſūt
tibi valde: ⁊tio de
animoſitate: cuʒ
dr̄: d Et poſu
it aiam ⁊c̄]. i. ex
poſuit vitā ſuam
piculo q̄tū appa
rebat hūano iudi
cio: quia inermis
iuit ad ꝓliādū cū
philiſteo: ut pʒ ex
ſupradictis. capi.
xvij. q̄rto de rei
publice vtilitate:
cū dr̄: Et fecit dn̄s
ſaluteʒ magnam
vniuerſo iſrl̄i: et

abſcōderis. Egō aūt egre
diens ſtabo iuxta pr̄eʒ me
um i agro] vbicunqʒ fuerit
⁊ ego loq̄r de te ad pr̄em
meū: ⁊ qdcūqʒ videro nū
ciabo tibi. Locut⁹ eſt ergo
ionathas de dauid bona
ad ſaul prem ſuū. Dixitqʒ
ad euʒ: Ne pecces rex i ſer
uum tuū dauid: q2 nō pec
cauit tibi: ⁊ opa ei⁹ bona ſūt
tibi valde: ēt poſuit aiaʒ ſu
am i manu tua] ⁊ percuſſit
philiſteū: ⁊ fec̄ dn̄s ſaluteʒ
magnaʒ vniuerſo iſrl̄i. Uidi
ſti: ēt letat⁹ es. Quare ergo
peccas i ſanguine inoxio
inficiēs dauid q eſt abſqʒ
culpa? Quod cuʒ audiſſet
ſaul: placat⁹ voce ionathe]
iurauit: Uiuit dn̄s: q2 non
occidet. Uocauit itaqʒ io
nathas dauid: ⁊ idicauit ei
oia v̓ba hec. Et itrōduxit
ionathaſ dauid ad ſaul:] ⁊
fuit aū eū ſic erat heri ⁊ nu
diuſterti⁹. Motū ē aūt rur
ſum bellū: ēt egreſſ⁹ dauid
pugnauit aduerſū philiſti
im:] percuſſitqʒ eos plaga
magna: ⁊ fugerūt a facie ei⁹
Et fact⁹ ē ſpūs dn̄i malus i
ſaul.] Sedebat aūt i domo
ſua ⁊ tenebat lanceā. Por
ro dauid pſallebat i manu
ſua. Niſuſqʒ ē ſaul ꝯfigere
dauid] lācea i pariete. Et d
clinauit dauid a facie ſaul.
Lancea aūt caſſo vulnē ꝑ

ſbdit: e Uidiſti. q. d. nō pn̄t iſta negari. f Et le
tatus es. q. d. ex q̊ dedit tibi leticie mām: nō debes q̄rere
mortē ſuā. g Quod cū audiſſet ⁊c̄]. ſ. ad horam.
h Iurauit. ut daret dauid maiorē ſecuritatē. i Ui
uit dn̄s ⁊c̄. i. ꝑ viuētē deū. k Et introduxit ⁊c̄] cre
dens φ ipm ſtabilit in grām recepiſſet. l Motū eſt
aūt ⁊c̄. Hic ꝯn̄t dauid a ſaule rurſū ipedit. Habit⁹ enim
inclinat ꝑ modū nature. ſaul aūt erat habituat⁹ i odio

cōtra dauid: ⁊ iō licet recepiſſet eū in grāʒ ad ꝓces ionathe
filii ſui: habita tm̄ occaſione licet irratōnabili: rediit ad eiuſ
pſecutionē: que q̄dem occaſio fuit victoria dauid de nouo
habita ꝯ philiſteos: q̄ nōtur cū dicit: m Et egreſſus da
uid ⁊c̄.] de qua ſaul torquebat inuidia: q̄uis deberet gau
dere: iō ſbditur:

lata ē i pariete: ⁊ dauid fu
git ⁊ ſaluatus eſt nocte illa
Miſit ērgo ſaul ſatellites
ſuos nocte i domū dauid
ut cuſtodirēt euʒ ⁊ iterficēt
mane. Quod cū ānūciaſſʒ
dauid michol vxor ſua] di
cens: niſi ſaluaueris te no
cte hac cras morieris: de
poſuit eū ꝑ feneſtrā. Por
ro ille abiit ⁊ aufugit: atqʒ
ſaluat⁹ ē. Tulit aūt michol
ſtatuā: ⁊ poſuit eam ſup le
ctū:] ēt pellē piloſā capraꝝ
poſuit ad caput ei⁹: ⁊ ope
ruit eā veſtimentis. Miſit
aūt ſaul apparitores q ra
perēt dauid: ⁊ rn̄ſum eſt φ
egrotaret: Rurſūqʒ miſit
ſaul nūcios ut viderent da
uid dicēs: Afferte eum ad
me i lecto ut occidat. Cum
qʒ veniſſent nūcii iuētū eſt
ſimulacꝝ ſup lectū: ⁊ pelliſ
capraꝝ ad caput ei⁹. Dixit
qʒ ſaul ad michol: Quare
ſic illuſiſti mihi ⁊ dimiſiſti i
imicū meū ut fugēt? Et rn̄
dit michol ad ſaul: Quia
ipe locut⁹ ē mihi dicēs: Di
mitte me: aliogn iterficiaʒ
te.] Dauid aūt fugiens ſal
uat⁹ ē. Et venit ad ſamuel i
ramatha: ⁊ nūciauit ei oia
q̄ fecerat ſibi ſaul. Et abie
rūt ipe ⁊ ſamuel: ⁊ morati
ſūt i naioth. Nūciatū ē aūt
ſauli a dicētib⁹ ecce dd i na
ioth i ramatha. Miſit ēr

n Et fact⁹ eſt ſpūs
⁊c̄.] q2 creſcente eius
malicia dabat demo
ni maior ptās in pſo
na ſua. o Miſuſqʒ
eſt ſaul ⁊c̄.] ex odio i
ueterato. p Miſit
g̊ ſaul. Hic ꝯn̄t dauid
vxoris iduſtria de pi
culo liberat. videns
eni ſaul φ dauid ictū
ei⁹ declinauerat ⁊ fu
gerat: miſit poſt eum
ut caperet ⁊ occideret
ſed per eius vxorē eri
pitur: qd notat cum
dicit: q Quod cū
annūciaſſʒ dauid ⁊c̄]
ꝑ hoc eni φ a dauid
audierat φ ſaul eum
configere voluerat: ⁊
ꝯn̄ter viderat hoies
armatos poſt dauid
miſſos: cōiecturauit
φ mortē ei⁹ querebāt
vel forte aliquiſ de fa
mulis ſaul ad h⁹ miſ
ſus: ſecretum aperuit
ipſi michol: ut dauid
per eā ſaluaret: q̄ erat
accept⁹ maxime in cō
ſpectu famuloꝝ ſaul
ut dicitur capi. xviij.
r Tulit autem mi
chol ſtatuā ⁊ poſuit
eā ſuper lectuʒ. ad re
preſentanduʒ corpus
dauid. s Et pellē
piloſam. ad repreſen
tanduʒ eius capillos
ut ſic querētes mortē
dauid deluderet: ⁊ in
terim dauid fugeret:
q2 ꝓmi nunciij a ſaule
miſſi habebāt in mā
datis: ut ipſum vſqʒ
mane cuſtodirent: ⁊
tūc occideret cū de le
cto ſurrexiſſet: q2 tur
pe erat occidē hoiem
in lecto iacentē. Cete
ra patēt vſqʒ ibi:

t Dimitte me ⁊c̄.] in hoc mētita fuit: q2 ad pſuaſionem
ei⁹ dauid fugit: ut pʒ ex predictis: tm̄ hoc dixit timore pr̄is
iſtud tm̄ mēdacium fuit officioſuʒ. v Nunciatū eſt. Hic
cōſequēter ponit fruſtratio conatus ſaulis pſequētis dauid
ꝑ diuinas laudes: ſaul aūt miſit nūcios ad iterficiēdum da
uid: poſtq̄ ſic euaſerat ⁊ hoc oñdit cū dr̄: x Miſit g̊ ſa
ul lictores. i. occiſores q̄ hn̄t officiū puniendi malefactores
⁊ dicunt a lito tas: qd idē ē qd ſacrificare: tm̄ iponitur c lr̄a

Universidad de Deu[sto] Biblioteca

sed frustrata fuit intentio saul p hoc qḋ sb̄dit: a Qui cū vidissent cuneū ⁊c̄].i. societatē religiosoꝝ deū laudātiū ꝓut supra dcm̄ fuit.x. b ❡ Et samuelē ⁊c̄].i. p̄sidentē eis c Fact' ē etiā ⁊c̄].i. deuotionis. d ❡ Et ꝓphetare ceperūt.i. deū laudare omittētes ꝑsecq dauid: simile hētur Joh. vij. de ministris missis ad capiēdū iesum q̄ cū audissent eū p̄dicantē cōuersi fuerunt p deuotionē ad ipsuz ⁊ reuersi sūt dicentes Nūq̄ sic locut' ē hō excusantes se de eius captōe: ⁊ eodē mō dicendū de secūdis nuncijs ⁊ tertijs a saule missis: ⁊ etiaz ipso saule qui desiderio occidendi dauid iuit in ꝓpria ꝑsona: ut dr̄ ĩfra ⁊ pz vsq ibi: e Et expoliauit se. nō q̄ remaneret nud': sed qr deposuit insignia regalia q̄ erāt exterius ut accipet vestes similes a religiosis laudātib' deū: sic dauid rex vestit' ephot lineo añ arcā ꝓcedebat cantās in organis laudes diuinas: ut hr̄.ij. Reg. vj. ꝓpt' qḋ dspexit eū michol dicēs: q̄ gloriosus fuit hodie rex isrl' discopiēs se: qr insignia regalia deposuerat: iō sb̄dit: ibi Et nudat' ē q̄si si nudet vn' de scurris: ⁊ eodē mō dr̄ h de saule. f ❡ Et cecinit nudus ⁊c̄. qr deposuerat insignia regalia: ut p̄dcz ē. g Uñ exiuit ꝓuerbiū.i. vbū cōe. h ❡ Nū ē saul iter ꝓphetas. hoc exponit aliť q̄ supra.x.ca. q̄a h accipit de eo i q̊ apparet aliq̄ deuotio ad horā ex insperato: sicut cū aliqs vite dissolute ondit aliqḋ signū deuotōis: dicit mō ribald' fact' ē monach': ita tūc dicebať de talib': nū est saul iter ꝓphas q.d. ista deuotio trāsitoria ē ⁊ ad horā: nō firma. ❡ .XX.

Fugit aūt dauid. Hic ꝯn̄ describit quomō saul ex odio dauid filiū ꝓpriū iuasit. Circa qḋ sciendū q̄ postq̄ saul recepat dauid i grām ad p̄ces ionathe vt dcm̄ ē ca.xix. Jonathas a p̄re recessit ꝓ aliqb' negocijs: ⁊ sic ignorabat quō p̄r su' postea dauid iuaserat: ⁊ mortē ei' q̄sierat: ꝓpt' qḋ dauid venit ad ionathā ista denūciās ei: ut adhuc tētaret si saul simplr̄ diffinierat eū occidē: qr graue erat ei a ionatha discedē: ⁊ grauı' mortē incurrē. Igiť i hoc capitulo sic ꝓcediť: qr p̄mo poniť ip̄i' dauid petitio: 2° ip̄ius ionathe ꝯcessio: ibi Et ait ionathas: 3° ꝯcessionis executio: ibi Et venerūt calēde: q̄rto saulis indignatio: ibi Irat' autē saul: q̄nto dauid ⁊ ionathe lachrymabil' sepatio: ibi Cūq

go saul lictores ut rapent dauid. Qui cū vidissent cuneū ꝓphetaꝝ vaticinātiū] ēt samuelē stātē sup eos:] factus ē etiā sp̄us dn̄i i illis:] ēt ꝓphetare ceperūt etiam ipi. Qḋ cū nūciatū eēt sauli: misit ⁊ alios nuncios. Prophetauerūt aūt ⁊ illi Et rursū misit saul tertios nūcios: q ⁊ ipi ꝓphetauerūt Et irat' iracūdia saul: abijt etiā ip̄e i ramatha: ⁊ venit vsq ad cisternā magnaz q̄ ē in sochot. Et iterrogauit ⁊ dixit: In quo loco sūt samuel' ⁊ dauid: Dictūq est ei: Ecce i naioth sunt in ramatha. Et abijt i naioth i ramatha. Et fact' ē etiā sup eū sp̄us dn̄i: ⁊ ambulauit i gredīes ⁊ ꝓphetabat vsq dū veniret i naioth i ramatha. Et expoliauit etiā ip̄e se vestimētis suis: ⁊ ꝓphetauit cū ceťis coraz samuel ēt cecinit nud' tota die illa ⁊ nocte: ūnde ⁊ exiuit ꝓuerbiū: Nū ēt saul iter ꝓphetas.

Cap.XX.

Fugit aūtez dauid de naioth q̄ ē i rama: veniensq locut' ē corā ionatha: Quid feci. Que ē iniqtas mea ⁊ qḋ peccatū meum i p̄rem tuū: qr q̄rit aiaz meā: Qui dixit ei: Absit a te: nōn morieris. Neq.n. faciet p̄r me' q̄cq grāde vl' paruū nisi p̄us idicauerit mihi. Hūc ergo celauit a me p̄r meus s̄monē tm̄mō Neq̄q eni erit istḋ: ⁊ iurauit rursuz dauid: ⁊ ille ait: Scit ꝑfecto p̄r tu' q̄ iueni grām i ocul' tuis: ⁊ dicet: ne sciat hoc ionathas ne forte tristet. Quinimo viuit dn̄s ⁊ viuit aia tua: qr ūno tm̄ ut ita dicaz gradu: ego morsq diuidimur.] Et ait ionathas ad dauid: Quod cūq dixerit mihi aia tua: faciā] tibi. Dixit aūt dauid ad ionathan: Ecce calēde sūt crastino:] ēt ego ex more sedere soleo iuxta regē ad vescēḋ.] Dimitte ērgo me ut abscōder i agro vsq ad vesperā diei tertie. Si respiciens reqsierit me p̄r tuus: rñdeb ei. Rogauit me dauid] ut iret celeriť i bethleē ciuitatē suā: qr victime solēnes ibi sūt vniuersis cōtri

illuxisset. Circa p̄mū p̄mittiť q̄rimonia dauid de saule ip̄sū iniuste ꝑsequēte: ut ex responsione ionathe formet postea suā petitionē. b Non morieris. hoc dixit ionathas ignorās q̄d fecisset p̄r su' p' recessū suū ab eo: ut dcm̄ ē ꝓpt' qḋ dauid postea dixit. c ❡ Quinimo viuit dn̄s. modus iurādi est ac si dicatur p deū viuētem. d Quia vno tm̄ ⁊c̄].i. modicū defecit q̄ p̄r tuus me nō iterfecit: p̄ lanceā ꝓijciendo: 2° p nūcios ⁊ p seipsuz me ad mortem q̄rēdo: ut pz ex dictis ca.xix. q̊ audito dixit ionathas: e ❡ Quod cūq dixerit ⁊c̄.] ad salutē tui ⁊ cōseruationez: ex q̊ dauid ꝯnter format suā petitionē dicens: f Ecce calende ⁊c̄].i. festū neomenie: qḋ fiebat apḋ hebreos i memoriā bn̄ficij diuini i rerū ꝯseruatione: sicut ⁊ sabbatū celebratur ꝓ bn̄ficio creationis. trāsmuatio aūt in istis corporib' sensibilib' multū sequiť motū lune: ⁊ iō in nouilunio fiebat festū p̄dcm̄. g ❡ Et ego ex ⁊c̄.] qr illa die rōne solēnitatis notabiles ꝑsone comedebāt cuz rege: inť q̄s dauid sedebat p̄m' eo q̄ erat gener eius. h Dimitte ergo me ut abscondar. ut possit certitudinaliter expiri vel explorare itentionē finalē p̄ris tui ꝑ me ꝑ modū q̄ sequiť: i ❡ Si respiciēs ⁊c̄.] Utrū autez sic fecerit dauid: ut hic dr̄: ñ hr̄ ex textu: nec etiam ꝯrium Dauid aūt tūc loquebatur ionathe die imediate p̄cedēti calendas: ut patet in textu: ⁊ abscōdendus erat i agro die tertia post: ita q̄ due dies integre ⁊ plus erant inter medie: ut patebit ex sequentibus: sortes autem iude ⁊ beniamin erant coniuncte: ita q̄ cito poterat aliquis ire de vna ad aliam: ⁊ redire: propter quod dauid tempore intermedio potuit ire in bethleem: ⁊ redire die determinata ad locum condictum inter ipsum ⁊ ionathan Si autem non fecit sic fuit mendacium officiosum: de quo non est necessarium excusare dauid ⁊ ionathan: qr apostoli qui fuerunt multo perfectiores non excusanť omnino a peccato veniali: infra Joh .j. Si dixerimus quia peccatum non habemus: ipsi nos seducimus ⁊c̄.

k ❡ Si dixerit ⁊c̄].i. signū est q̄ nō q̄rit me occidē. Cetera pateť. l Et ait ionathas. Hic poniť ip̄i' ionathe ꝯcessio s̄m formā petitōis dauid: ꝓpt' qḋ rñdit dauid: m ❡ Quis renunciabit mihi. hoc dixit qr sibi difficile videbať q̄ fili' regis veniret ad ip̄m in agro: q̄n alij comitarenť ip̄m qḋ posset cedere in piculuz ipsi' dauid ad faciēdū uoluntatē regis: ⁊ similiter piculosuz sibi videbať q̄ ionathas renunciaret dauid p aliuz: eo q̄ dauid habebat omnes suspectos ne accusarēt eum erga saul p̄ter ionathā: ꝓpt' qḋ ionathas ei dixit: n Ueni egrediamur i agruz. ut onderet ei locum vbi sibi renūciarz itentionē p̄ris sui p seip̄m mō iferi' scripto. Interponiť tn̄ renouatio federis inter ionathā ⁊ dauid: cuz dr̄: o ❡ Et si vixero facies ⁊c̄.] qr ionathas ꝓ certo tenebat dauid regnaturꝝ p' saul patrem suū: sicut ⁊ factū ē. p Aut si nō fecero. h' nō ē in hebreo nec ē de textu: s; imediate sequitur: q ❡ Quñ eradicauerit ⁊c̄] Sciebat eni p̄rem suū cuz domo sua puniēdū ꝓpt' ꝑsecutionem dauid iniustā r Et reqrat dominus ⁊c̄.] hoc similiť ñ ē de textu s; imediate sequiť Pepigit g̊ ⁊c̄. ⁊ sequiť: s ❡ Et reqsiuit dn̄s de māu inimicoꝝ dauid. qḋ exponūt expositores nostri de vindicta diuia ꝯ saul ⁊ alios inimicos dauid. hebrei vō retorquēt ad sensum oppositū: dicētes q̄ inimici dauid h ponūť ꝓ ipso dauid: ⁊ ē sensus: Reqrat dn̄s de māu dauid: qr dauid fed' istḋ initū cū ionatha fregit: q̄n medietatē hēditatis miphiboseth filij ionathe dedit sibe s̄uo ei': ut.j. hr̄ 2° libro.xix.ca. ut plen' videbiť q̄n erim' ibi dn̄o ꝯcedēte vñ dicit h ra.sa. q̄ q̄n dauid dixit ipsi miphoboseth tu ⁊ siba diuidite possessiōes. venit vox a deo dicēs: Roboam ⁊ hieroboā diuidēt regnū. eo q̄ dauid fregerat istud pactum qḋ erat iter dauid ⁊ ionathā ac posteros eoꝝ: qḋ aūt poniť h: t ❡ De manu inimicoꝝ dauid. loco hui' de manu dauid dicūt: q̄ hoc fcm̄ ē ad reuerētiā ipsi' dauid: sicut mater maledicēs puero suo ex amicitia stati ad ip̄m sb̄dit huic lapidi dico vel parieti vel aliq̄d hui' modi: ⁊ eodē modo Job 2° dicitur: Bn̄dic deo ⁊ morere ꝓpt' reuerētiā diuinā: ibi poniť bn̄dic ꝓ maledic scdm̄ oēs expositores ⁊ tali modo loquēdi vsus est dauid.j.xxv. Jurās destruē domū nabal dicēs: hoc faciat de' inimicis dauid ⁊c̄.i. mihi: ut dicetur ibidē. Aliť scdz sensū istū pōt exponi. t De māu iimicoꝝ dauid.i.p man' iimicoꝝ dauid: qr hieroboā ⁊ alij q̄ insurrexerunt ꝯ salomonez ad diuidēdū regnū dicūtur inimici dauid: in q̄ntū fuerūt inimici posteritatis sue. v ❡ Et addidit ionathas deierare.i. valde iurare: ita q̄ non accipiť h ꝓ piurio: sed ꝓ assertione iuramenti Cetera pateť vsq ibi x Uenies in locuz ⁊c̄.] qr dies calēdaꝝ ⁊ crastina erāt festiue ⁊ sic appet qḋ supra dcm̄ ē.s. q̄ absconsio dauid fuit statuta die tertia a calēdis. y ❡ Et sedebis iuxta lapidē ⁊c̄].i. ambulatōis scdm̄ hebreos: qr ille lapis erat signū directiuū ambulātiū ꝑ viam. z Et ego tres sagittas mittā ⁊c̄. hoc aūt signuz dedit ionathas dauid: q̄a nesciebat si posset venire sol' ad loquēduz cū dauid: vl' si veniretz secrete: forte poterant aliq̄ supuenire: ita q̄ nō eēt tutum ipsi dauid apparere ne referreť sauli ⁊ capeť. a ❡ De vbo autem ⁊c̄].i. d federe int' nos ⁊ posteritates nr̄as. b Dn̄s sit inť me ⁊ te.s. testis ⁊ reqsitor: qr null' alius ad hoc fuerat vocatus ad piculū dauid euitandū. c ❡ Absconditꝰ ē g̊ dauid in agro. tp̄e ꝯstituto die tertio calendaꝝ: qr dubium erat si rex de dauid reqreret de die calēdaꝝ vel expectaret vsq i crastinū: sicut ⁊ fecit. d Et venerūt calēde. Hic ꝯnter describiť p̄dicte ꝯcessiōis executio: quia ionathas explorauit

bulib' suis. Si dixerit bn̄: pax erit s̄uo tuo.] Si autē fuerit irat': scito qr ꝯpleta ē malicia ei'. Fac ergo misericordiā in s̄uū tuū: qr fed' dn̄i me famulū tuū tecū inire fecisti. Si aūt ē iniquitas aliq̄ i me: tu me iterfice ⁊ ad p̄rem tuū ne introducas me. Et ait ionathas: Absit hoc a me. Neq .n. fieri pōt: ut si certe cognouero cōpletā esse p̄ris mei maliciā ꝯ te: nō ānūciē tibi Rñditq dauid ad ionathā: Quis renūciabit mihi siq̄d forte rñderit tibi pať tuus dure de me: Et ait ionathas ad dauid: Ueni ⁊ egrediamur foras in agrū Cūq exissēt ambo i agrū ait ionathas ad dauid: Domine de' isrl' si inuestigauero sniam p̄ris mei crastino uel perendie: ⁊ aliq̄d boni fuerit sup dauid: ⁊ nō stati misero ad te ⁊ notū tibi fecero: hec faciat deus ionate ⁊ hec augeat. Si autez ꝑseuerauerit p̄ris mei malicia aduersum te: reuelabo aurē tuā ⁊ dimittā te ut vadas i pace: ⁊ sit dn̄s tecū sicut fuit cum p̄re meo. Et si ūixero: facies mihi misericordiā dn̄i: si vō mortu' fuero: non auferes misericordiā tuā a domo mea vsq in sempiťnū.] Aūt si non fecero: quando eradicauerit dn̄s inimicos dauid] vnūquēq de t̄ra auferat ionathan de domo sua: ēt reqrat dn̄s de manu iimicorū dauid.] Pepigit ergo ionathas fed' i domo dauid ēt reqsiuit dn̄s dē manu inimicoꝝ dauid. Et addidit ionathas deierare dauid eo q̄ diligēt illū. Sic enim aiam suā ita diligebat euz. Dixitq ad euz ionathas Cras calēde sūt: ⁊ reqreris Reqreť eni sessio tua vsq perēdie. Descēdēs ergo festin': et vēnies i locū ubi celandus es: i die q̄n opari licet:] ēt sedebis iuxta lapidē cui nomē ē ezel:] ēt ego tres sagittas mittā iuxta eum: ⁊ iaciā q̄si exercens me ad signū. Mittā quoq ⁊ puerū dicēs ei: Uade ⁊ aufer mihi sagittas. Si dixero puero ecce sagitte itra te sūt tolle eas: tu veni ad me: qr pax tibi ē ⁊ nihil ē mali: viuit dn̄s. Si aūt sic locutus fuero puero: ecce sagitte vltra te sūt: vade i pace: qr dimisit te dn̄s. De vbo autē qḋ locuti fuim' ego ⁊ tu] sit dn̄s iter me ⁊ te vsq i sempiťnuz. Absconditꝰ ē ergo dauid i agro: ēt venerunt calēde: ⁊ sedit rex ad comedēdū panē. Cūq sedisset rex sup cathedrā suā

Universidad de Deusto Biblioteca

intentionē pr̄is de dauid p modū int eos cōdictū: ⁊ pȝ lr̄a
ex p̄dictis paucis exceptis. e Surrexit ionathas ⁊c̄. qn̄
eni erat ibi dauid sedebat iuxta regē: ⁊ postea ionathas: ⁊
p⁹ ipm abner: ⁊ iō absente dauid null⁹ erat iter saul ⁊ iona
than: ⁊ q2 nō est ꝯsuctū q2 fili⁹ regis sedeat post p̄rem: ita q2
null⁹ sit itermedi⁹: iō
surrexit ionathas ⁊
sedit p⁹ abner. f Et
n̄ ē locut⁹ saul ⁊c̄. i. de
ipo dauid: cui⁹ rō sb
dit: g Cogitabat
enim ⁊c̄.] ex ꝯcubitu
cū vxore: vel ex tactu
rei imūde: q2 de sacri
ficio neomenie nō de
bebāt imūdi comedē
donec eēnt purificati
q̄ q̄dē purificatō i ali
qb⁹ fiebat p trāsitum
tēporis: ⁊ i aliqb⁹ per
aquā expiatōis: sicut
dcm̄ fuit Nume. xix.
h Cur nō venit fi
li⁹ isai ⁊c̄. ex cōtētu ⁊
odio nolebat eū noia
re noie ,ppo. cetera pa
tent. i Irat⁹ autē
saul. Hic ꝯn̄t describi
tur ip̄i⁹ saulis idigna
tio dicētis ionathe.
k Fili mulieris vl
tro viꝝ rapiētis. i. cō
cubitū viri ipoꝛtune
petētis. l Diligis
filiū ⁊c̄.] q2 p hoc tu
oñdis q2 nō sis filius
me⁹ q̄ ipm odio: ⁊ p
ꝯn̄s q2 tu sis de adul
terio: qō cedit i ꝯfusi
onē tuā ⁊ mr̄is tue.
m Oib⁹ eni diebus
⁊c̄.] Ex q̄ pȝ q2 perfe
ctio ionathe q ,ppter
hoc nō retrahebat a
dauid charitate.
n Itaq; iā nūc mit
te. sine aliq̄ retardatō
ne. o Et adduc eū
ad me. ut i p̄n̄tia mea
occidat: ⁊ sim cert⁹ de
ei⁹ morte. p Quia
fili⁹ mortis ē. i. dign⁹
morte: sic peccatores
dicūtur filij gehenne
Matth. xxiij. Cetera
patēt. q Cūq; illu
xisset. Hic ꝯn̄t descri
bit dauid ⁊ ionathe
flebilis sepatō: p h⁹ q2
ionathas idicauit ei i
tentionē saul de mor
te ei⁹ ut sic fugēt ⁊ sal
uaret: ⁊ h⁹ ē qō dicit:

scdm ꝯsuetudinē q̄ erat iu
xta parietē: surrexit iona
thas ⁊ sedit abner ex latē
saul: vacuusq; apparuit lo
cus dauid: et nō ē locutus
saul qcq̄ i die illa. Cogita
bat eni q2 forte euenisset ei
ut nō eēt mūd⁹ nec puri
cat⁹. Cūq; illuxisset dies se
cūda p⁹ calēdas: rursus ap
puit vacu⁹ loc⁹ dauid. Di
xitq; saul ad ionathā filiū
suū: Cur non venit fili⁹ isai
nec heri nec hodie ad ve
scēdū? Rn̄ditq; ionathas
sauli: Rogauit me obnixe
ut iret in bethleē: ⁊ ait: Di
mitte me: qm̄ sacrificiū so
lēne ē i ciuitate mea vn⁹ de
fratrib⁹ meis accersiuit me
Nūc ergo si iueni grām in
oculis tuis: vadā cito ⁊ vi
debo frēs meos. Ob hāc
cām nō venit ad mēsam re
gis. Irāt⁹ aūt saul aduersū
ionathan dixit ei: Fili mu
lieris vltro viꝝ rapiētis nū
qd ignoro quia diligis fili
ūm isai i cōfusionē tuā: ⁊ i
ꝯfusionē ignominiose ma
tris tue? Oibus. n. dieb⁹ q
bus fili⁹ isai vixerit sup ter
ram: nō stabilieris tu neq;
regnū tuū. Itaq; iam nūc
mitte et adduc eum ad me
quia fili⁹ mortis ē. Rn̄dens
aūt ionathas sauli p̄ri suo
ait: Quare morietur? Quid
fecit? Et arripuit saul lāceā
ut pcuteret eū. Et itellexit
ionathas q2 diffinitū eēt a
p̄re suo ut iterficeret dauid
Surrexit ergo ionathas a
mēsa i ira furoris: ⁊ nō co
medit i die calēdaꝝ secun
da panē. Cōtristat⁹ ē enim
sup dauid: eo q2 cōfudisset
eū p̄r su⁹. Cūq; illuxisset
mane vēit ionathas i agꝝ
iuxta placitū dauid: et pu
er paruul⁹ cū eo. Et ait ad
pueꝝ suum: Vade ⁊ affer
mihi sagittas q̄s ego iacio
Cūq; puer cucurrisset iecit
aliā sagittā trās pueꝝ. Ve
nit itaq; puer ad locū iacu
li qō miserat ionathas: Et
clamauit ionathas p⁹ tgū
pueri: ⁊ ait: Ecce ibi ē sagit
ta: porro vltra te. Clama
uitq; iteꝝ ionathas p⁹ tgū
pueri dicēs: Festina veloci
ter ne steteris. Collegit aūt
puer ionathe sagittas: ⁊ at
tulit ad dn̄m suū: ⁊ qd agē
tur penit⁹ ignorabat. Tan
tūmō enim ionathas ⁊ da
uid rē nouerant. Dedit er
go ionathas arma sua pu
ero: ⁊ dixit ei: Vade ⁊ de
fer i ciuitatē. Cūq; abijsset
puer surrexit dauid de lo
co q vgebat ad austꝝ: ⁊ ca
dens ,pnus in trā adorauit
tertio: et osculātes se alter
utꝝ: fleuerunt pārit: dauid
aūt ampli⁹. Dixit ergo io
nathas ad dauid: Vade i
pace. Quecunq; iurauim⁹
ambo i noīe dn̄i dicentes:
dn̄s sit int me ⁊ te: ⁊ iter se
mē tuū ⁊ semē meū vsq;
i sempitnū. Et surrexit da
uid ⁊ abijt: sȝ ⁊ ionathas i
gressus est ciuitatē.

Capi. XXI.

Venit aūtē dauid i no
be ād achimelech sa

gis secrete poterat cū eo loq̄ anq̄ coīt hoies ad campos
exirēt: tū q2 mora erat ipsi dauid piculosa. r Iuxta
placitū. i. ꝯdictū vel ,pmissum. s Et puer paruus cū
eo. ut min⁹ posset pcipere ad q̄d ionathas venerat: ⁊ ut
facili⁹ posset se expedire de eo. Cetera patēt vsq; ibi:
t Festina velo
citer. videbat eni
ionathas tempus
aptū ad loquēdū
cum dauid: eo q2
null⁹ eēt in agro
iō voluit stati re
mittere puerū ut
sol⁹ cū dauid loq̄
ret anq̄ aliq̄ sup
uenirēt q̄ possent
accusare dauid.
v Dedit igi io
nathas arma sua
puero. id est arcū
pharetra ⁊ sagit
tas. x Surre
xit dauid. p iudi
ciū predcm. Et ca
dens ,pnus i terrā
adorauit adorati
one dulie. y Et
osculantes se ex a
mori fidelitate.
fleuerūt. z Pa
riter. ex iminenti
sepatōne. a Da
uid aūt amplius.
q2 nō solū desere
bat ionathā: sed
⁊ irā ⁊ cognatio
nē suā. b Que
cunq; iurauimus
ambo. s. intelligi
tur sint rata ⁊ fir
ma. Cetera patēt
in lr̄a. C. XXI.
v Venit au
tem da
uid. hic
ꝯn̄t saul dauid p
seqt ipm bānien
do: Circa qō sciē
dū q2 saul cogno
scens euasisse da
uid ipm de regno
suo banniuit: ut
null⁹ auderet eū
recipe: qō patȝ ex
hoc q2 sacerdotes
occidit p ei⁹ rece
ptione: ut hr̄ cap.
xxij Ista tamen
bānitio ad achi
melech nō puene
rat qn̄ dauid rece
pit. Sic ḡ pcedit
q2 p⁹ erga dauid

q Cūq; illuxisset mane. Ex q̄ pȝ fidelitas ionathe q̄ die
pcedenti nō comederat: ut pȝ ex p̄dictis: ⁊ tn̄ mane ante co
mestionē venit ad dauid ad nūciādū qō iuenerat: tū q2 ma

describit ipsi⁹ achimelech bn̄ficiū: 2⁰ ex h⁹ illatū supplici
um. cap. xxij. Circa p̄mū describit ipsius dauid curiulis
receptio: 2⁰ piculi iminētis euasio: ibi Surrexit itaq; da

uid. Primū oñdit eo q2 achimelech dedit ipsi dauid ci
bū ⁊ gladiū: ⁊ iterponit Doech p̄n̄tia: ex q̄ secutū est sa
cerdotū excidiū. di ḡ: a Venit aūt dauid i nobe. vbi
erat tabernaculū dn̄i: ut ibi oraret q2 eū dn̄s de manib⁹
saulis eripet. b Ad achimelech. Iste ē q̄ supra voca
tus ē achias. xiiij
c Quare tu so
lus. nō ē itelligen
dū q2 null⁹ eēt cū
eo: q2 infra q̄siuit
achimelech. Si
mūdi sunt pueri
⁊c̄. ⁊ Matth. xij.
dic saluator: Nō
q̄d legistis q̄d fece
rit dauid qn̄ esu
rijt: ⁊ q̄ cū eo erāt
⁊c̄. Ex q̄bus pȝ q2
aliq̄ erāt i comiti
ua sua: sed pauci
respectie ⁊ i cōpa
tōne ad illos q̄ so
liti erāt cū eo ire:
sic dr̄ cōit null⁹ ē i
foro qn̄ sunt ibi
pauci respectu al
teri⁹ tpis: quāuis
sint ,ptūc ibi mul
ti. d Rex p̄ce
pit mihi ⁊c̄. n̄ oȝ
h excusare dauid
de mēdatio offici
oso. sic ⁊ dcm̄ est
ca. p̄cedēti. cetera
patēt vsq; ibi:
e Non habeo
panes laicos. erāt
n. panes i triplici
gradu. Aliq̄ dice
bāt panes ,pposi
tionis: q̄ erāt liciti
sacerdotib⁹ tm̄: ⁊
panes oblatōis q̄
offerebāt i altari
holocaustoꝝ ⁊ ill⁹
vtebant leuite: ⁊
panes cōes q̄bus
oēs idifferēt pote
rāt vti. ⁊ dicūt h
panes laici.
f Si mūdi sūt
⁊c̄.] q. d. possēt i
necessitate eis da
ri. g Cōtinui
mus nos ⁊c̄.] im
mūdicia. n. illa ꝯcta purgabat p trāsitū tp̄is: q2 durabat
tm̄ vsq; ad vesperā. h Et fuerūt vasa pueroꝝ sācta
i. corpa ab imūdicia coit⁹: vl vasa h dicūt ipimet pueri
i Porro hec via polluta ē. qō exponūt aliq̄ sic. q. d.
dō i via forte aliq̄ imūdiciā potuim⁹ ꝯhē. k Sȝ ⁊ ipa
hodie sāctificabit i vasis. q. d. tal⁹ imūdicia excusabit in
nobis p ꝯtinētiā a mulierib⁹ p̄dictā. alit sic: Hec via pol
luta ē. i. h pcessus ē illicit⁹ de cōi cursu. s. q2 detur panis
sāctificat⁹ laici. Sȝ hodie sāctificabit i vasis. i. excusabit
i nobis ,ppt necessitatē comedēdi i q̄ sum⁹. erāt eni ut di
cūt hebrei valde fatigati a ieiunio: ⁊ h⁹ mō saluator hoc

cerdotē: ⁊ obstupuit achi
melech: eo q2 venisset dauid
⁊ dixit ei: Quare tu sol⁹: ⁊
null⁹ ē tecum? Et ait dauid
ad achimelech sacerdotē
Rex p̄cepit mihi sermonē
⁊ dixit: Nemo sciat rē ,pp q̄
quā missus es a me: ⁊ cu
iusmōi p̄cepta tibi dederi.
Nā ⁊ pueris meis cōdixi
i illū ⁊ illū locū. Nūc ergo
si qd habes ad manū vel
qnq; panes da mihi: aut
qcqd iueneris. Et rn̄dens
sacerdos ad dauid: ait illi:
Nō habeo laicos panes
ad manū: sed tm̄ panē scm̄
Si mundi sūt pueri maxie
a mulierib⁹: māducēt. Et
rn̄dit dauid sacerdoti: ⁊ di
xit ei: Et qdē si de mulieri
bus agit continuim⁹ nos
ab heri ⁊ nudiustertī⁹ qn̄
egrediebamur: et fuerunt
vasa pueroꝝ scā. Porro
via hec polluta ē: sed et ipa
hodie scificabit i vasis. De
dit ergo ei sacerdos scifica
tū panē. Neq; eni erat ibi
panis nisi tm̄ panes ,ppōis
qui subleuati fuerāt a facie
dn̄i ut ponerēt panes cali
di. Erāt aūt ibi vir qdā de
suis saul i die illa itꝰs i ta
bernaculo dn̄i: ⁊ nomē ei⁹
doech idume⁹ potētissim⁹
pastoꝝ saul. Hic pascebat
mulas saul. Dixit autē da
uid ad achimelech. Si hā
bes hic ad manū hastā aut
gladiū: da mihi q2 gladiū
meū ⁊ arma mea non tuli
mecū. Sermo eni regis vr
gebat: ⁊ dixit sacerdos. Ec
cē hic gladi⁹ goliath phili
stei quē pcussisti i valle tere
binthi: est iuolut⁹ pallio p⁹
ephot. Si istū vis tollē: tol
le. Neq; .n. hic ē ali⁹ absq;
eo ⁊ ait dauid: Nō ē huic
alter silis: Da mihi eum.
Surrexit itaq; dauid: ⁊ fu
git in die illa a facie saul: ⁊
vēit ad achis regē geth. Di
xeruntq; sui achis: Nunqd
nō iste ē dauid rex terre?
Nōnne huic cātabant per
choros dicētes: pcussit sa
ul mille: ⁊ dauid decē mi
lia? Posuit aūt dauid ser
mones istos i corde suo: et
extimuit valdē a facie achis
regis geth. Et mutauit os
suū corā achis: et collabe
bat iter man⁹ eoꝝ: et ipige
bat i ostia porte: defluebāt
q; saliue ei⁹ in barbā: ⁊ ait
achis ad suos suos: Vidi
stis hoiem insanū. qre ad
duxistis eū ad me? An de
sūt nob furiosi: q2 itroduxi
stis istū ut fureret me p̄n̄te
Dimitte illū hinc ne ingre
diatur domum meam.

scm̄ dic eē licitū. Matth. xij. eo q2 dauid ⁊ viri ei⁹ erāt i ne
cessitatis articulo. Cetera patēt vsq; ibi: l Erat aūt ibi vir
⁊c̄. istō h iterpōit rōe p̄dcā. m Int⁹ i tabernaculo. i. in
atrio vbi laici admittebāt rōne oblatōis vel orōnis: q2 ta
bernaculū soli sacerdotes itrabāt. in hebreo hr̄: Retēt⁹ i ta
bernaculo. Obligat⁹
enim erat ex voto ad
manēdū ibi aliq̄bus
dieb⁹ ad orādum vel
offerēdū vel forte ad
vtrūq;. n Poten
tissim⁹ pastoꝝ saul. i.
iudicum: ut dicūt he
brei. Iudices eni i ve.
te. freq̄nt noiant pa
stores: q2 p eū rex red
debat iudicia. n̄ ē eni
verisile q2 eēt custos
aialiū: q2 erat p̄mus
inter suos saul: ut di
ca. xxij. ⁊ iō illō qō se
q̄tur i aliq̄b⁹ libris.
o Hic pascebat mu
las saul. nō ē i hebreo
nec i libris correctis.
p Si habes hic ⁊c̄.]
dauid eni dimissus a
michol p fenestrā: ut
dcm̄ ē supra. xix. non
potuerat sumē arma
sua. q Ecce h gla
dius goliath ⁊c̄. Di
cunt hic aliq̄ q2 ,ppter
victoriam illā ille gla
dius quo fuerat am
putatum caput golie
fuerat domino conse
crat⁹: sȝ hoc nō videt
veꝝ: quia talis conse
cratio est ad semp: ,p
pter qō res dn̄o cōse
crata nō poterat redi
re ad cōmunes vsus:
ut dcm̄ fuit Leui. vlti
mo: ⁊ sic dauid non
potuisset eo vti de ce
tero licite: ,ppt qō di
cēdū q2 ibi fuēat posi
tus tm̄ ad memoriā
illi⁹ victorie a deo da
te. r Nō est huic
alter similis. i. equal
ei. s Surrexit ita
q; ⁊c̄. Hic ꝯn̄t descri
bitur iminētis piculi
euasio. In ciuitatem geth. ad quam dauid bannitus fugit
quia erat extra regnū saulis. t Nunq̄d non est iste ⁊c̄.]
quia iam diuulgatū fuerat ipsum fuisse inunctum a samu
ele. v Nōne huic cantabant per choros dicentes ⁊c̄.]
s. de philisteis. hec autē dicebant ut achis eum detineret ⁊
occideret: ideo sbditur: x Et extimuit valde. quia non
poterat resistere. y Et imutauit os suū. loquēs aliena si
cut insan⁹. z Et collabebat int man⁹ coꝝ. sic epilēticus
vnde subditur: b Defluebātq; saliue eius in barbam.
sicut solet fieri in tali passione. a Et ipigebat in ostia
porte. quasi innitens transire per hostia clausa. In hebreo

Universidad de Deusto Biblioteca

habet: Et pingebat sup ostia faciēdo ibi quasdaz figuras sicut solent facere fatui: ppt que achis euz repulit ut isanū ꝛ pz lr̄a. In cap. xxj vbi dr̄ in postilla: Circa qd̓ sciēdū ꝙ saul cognoscens euasisse dauid ipsum de regno suo banniuit. ¶ Additio.

expositores nr̄i dicūt cōit ꝙ iste rex fuit Naas quē saul debellauerat: ut dcm̄ ē supra. xj. ca. ꝛ iō dauid ad ipsuz iuit securꝰ: qꝛ inimicꝰ saul. Huic aūt dicto ꝯcordare vi qd̓ hr̄. j. li. ij. x. ca. ꝙ mortuo Naas misit nūcios ad cōsolādū eiꝰ filiū: eo ꝙ pr̄ secū fecerat mīficordiā. Sz huic

Hec bānitio nō hr̄ ex textu: nec etiā ex hꝰ ꝙ saul sacerdotes dauid recipientes occidit: talis bānitio cōprobat. Saul eniz absqꝫ aliq̄ iusticia: sz tyrānice ꝛ crudelir̄ p seq̄bat nō solū dauid sz etiā amicos eiꝰ et ei fauētes: ut pz i capitulo p̄cedenti: ubi hr̄ ꝙ saul voluit pcutē ionathā filiū suū: soluz ex hoc ꝙ inocētiā dauid allegabat. XXII Abijt ergo. Post bñficium a sacerdote ipsi dauid exhibitū: ꝯn̄t describitur ex hꝰ sequens sacerdotū exterminium: ꝛ pꝰ achimelech accusat: 2° corā rege citat: ibi Misit ergo ꝛc̄. 3° iniuste cū suis ꝯdēnatur: ibi Dixitqꝫ rex: q̄rto sem ipsi dauid nūciat: ibi Euadēs aūt. Prima i duas: qꝛ pꝰ ponit accusationis occasio: 2° ipsa accusatō: ibi Rn̄dens aūt doech. Circa p̄mū sciēdū ꝙ occasio accusatōis fuit eo ꝙ dauid iā sibi multi-

Abijt ergo da- .XXII. uid inde: et fugit i spelūcā odollā. Quod cū audissent frēs eiꝰ: ꝛ ois domꝰ pr̄is eiꝰ: descēderūt ad euz illuc. Et cōuenerūt ad eū oēs q erāt i angustia ꝯstituti: ꝛ oppressi ere alieno ꝛ amaro aīo: et factꝰ ē eoꝝ p̄nceps. Fuerūtqꝫ cū eo q̄si q̄drigēti viri. Et pfectꝰ est dauid ide i maspha que ē moab. Et dixit ad regem moab: Maneat oro pat meꝰ ꝛ mr̄ mea vobiscū: donec sciā qd faciat mihi deꝰ Et reliq̄t eos an̄ faciē regis moab. Mānserūtqꝫ apud eū cūnctis diebꝰ qbꝰ dauid fuit i p̄sidio. Dixitqꝫ gād pphēta ad dauid: noli manere i p̄sidio. Proficiscē ꝛ vade i terrā iuda. Et pfectꝰ ē dauid ꝛ vēit i saltū areth Et audiuit saul ꝙ apparuisset dauid: ꝛ viri q erāt cū eo. Saul aūt cū maneret i gabaa ꝛ eēt i nemore qd̓ ē i rama: hastā manutenēs cūctiqꝫ s̄ui eiꝰ circūstarent eū: ait ad s̄uos suos q assistebāt ei. Audite me nunc filij gemini. Nūqd oibꝰ vobis dabit filiꝰ isai agros ꝛ vineas ꝛ vniuersos vos faciet tribunos ꝛ cēturiones qm̄ ꝯiurastis oēs aduersū me: ꝛ nō ē q mihi renūciet maxie cū ꝛ filiꝰ meꝰ fedꝰ iunxerit cū filio isai: Nō ē qui vicē meā doleat ex vobis nec q annūciet mihi eo ꝙ suscitauerit filiꝰ meꝰ s̄uū meum aduersū me isidiātē mihi vsqꝫ hodie. Rn̄dens aūt doech idumeꝰ q assistebat: ꝛ erat p̄mꝰ iter s̄uos saul: Vidi inq̄t filiū isai i nobe apud achimelech filium achitob sacerdotem: Qui consuluit pro eo dominū ꝛ cibaria dedit ei: Sed ꝛ gladium goliath philistei dedit illi. Misit ergo rex

dicto obuiare vi ꝙ i locis p̄allegatis naas dr̄ rex filioꝝ āmon: ꝛ nō moab: ꝛ ppt hoc scd̓m istos ꝯn̄ter dicēdū ꝙ idē esset rex āmon ꝛ moab: cuiꝰ nomē hic tacet: sz i alijs locis p̄allegat exp̄mit sz qꝛ in scriptura cōit regnū āmon ꝛ moab dicuntur duo r̄gna diuersa iō dic̄ ra. sa. ꝙ iste rex moab ad quē iuit dauid n̄ fuit naas q̄ erat rex filioꝝ āmon: iuit tn̄ ad ipz duplici de cā: vna fuit qꝛ saul hēbat guerrā ꝯ regez moab: sic ꝛ ꝯ filios āmon: ut hr̄ supra. xiiij. alia fuit qꝛ dauid descēderat d̓ ruth moabite: ut hr̄ supra ruth vltimo: ꝛ iō securꝰ fugit ibi, ppt cognatoēz ex parte mr̄is sue maxie scd̓m illos hebreos: q̄ dicunt ruth fuisse filiam regis moab: ppt qd̓ rex ille recepit

tudinē fugitiuoꝝ aggregauerat: ꝛ iō timebat saul ne ptās dauid augeret: ppt qd̓ ꝯquerebat de ppis famul: q̄si aliqui eoꝝ ipi dauid fauerēt: ꝛ cū ipsi sauli nō accusarēt: dr̄ ergo: a ¶ Abijt ergo ide dd̓. s. de geth: ppt piculū qd̓ ibi exptꝰ fuerat b Et fugit i speluncā odollā. locꝰ ē plenꝰ cauernis ꝛ rupibꝰ ꝛ p ꝯn̄s fugitiuis aptꝰ: ꝛ etiā i forte iude: ppt qd̓ dauid qui erat de tribu iuda ad illū locū fugit securꝰ. c ¶ Qd̓ cum audissēt frēs eiꝰ ꝛc̄. qꝛ saul ppt dauid eiꝰ ppinq̄s psequebatur. d Et ꝯuenerūt ad eū ꝛc̄. ppt debita q̄ nō poterāt soluē vel ppt inimicos qbꝰ n̄ poterāt resistē: vel qꝛ erāt i saulis psecutione: vel alia hꝰmōi cām. e ¶ Et fcūs ē eoꝝ p̄nceps. vr̄ ꝙ peccauerit tales recipiēdo: sic abimelech inopes ꝛ vagos sibi aggregādo: ut hr̄ Judi. ix. Dicēdū ꝙ non aggregauit eos ad iterficiēdū inocētes: sic fec̄ abimelech ad iterficiēdū frēs suos: nec ad dep̄dādū fideles: qꝛ non legit pplm̄ isrl̄ depredasse: sz mag̃ bona eoꝝ custodiuisse: sic hr̄. j. xxv. de nabal: sz aggregauit eos ad ifideles psequēdū: ut hr̄. j. i pluribꝰ casibꝰ: ꝛ ad corpꝰ ppū custodiēdū ꝯ isidias saul: qd̓ poterat facē i tali necessitate: maxie cū iā eēt rex iunctꝰ: ppter qd̓ i tali casu poterat solutionē debitoꝝ plōgare: ꝛ i pluribus forefacta relaxare, ppt cām p̄dictā. f Et pfectꝰ ē dauid ꝛc̄. hꝰ additur ad dr̄iam illiꝰ maspha q̄ ē i terra israel ut hr̄ supra. vij. ca. g ¶ Et dixit ad regē moab maneat ꝛc̄

dauid ꝛ viros eiꝰ: ꝛ posuit eos i q̄dā fortalicio ppiq̄ tre saul: de q̄ sbdit pꝰea: h Mānserūtqꝫ apud eū. s. pr̄ ꝛ mr̄ dauid: ꝛ alij de sua cognatōe q̄ nō poterāt eū sequi i ¶ Cūctis diebꝰ ꝛc̄. i. i p̄dcō fortalicio: sz qꝛ ad monitōnē gad pphete dauid cū viris suis ide recessit: ut stati sbdit: k Dixitqꝫ gad ppha ꝛc̄. qd̓ scm̄ fuit ne viri qui erāt cū dauid: qꝛ aliq̄ n̄ erāt mltū stabiles i fide ppt debita ꝛ tribulatōes i qbꝰ erāt: declinarēt ad idolatriā: si diu manerēt i tra idolatrie sbdita: ꝛ ut patiētia dauid i psecutōe saul mag̃ pbaret. Ex illo vō recessu dauid rex moab idignatꝰ occidit prēm ꝛ mrēm dauid: aliq̄s tn̄ fugiētes naas āmonites saluauit: ppt qd̓ pꝰea dauid misit nūcios ad ꝯsolādū eiꝰ filiū eo ꝙ pr̄ fecerat istā mīficordiā secū i amicis suis: ut dic̄ ra. sa. l ¶ Et audiuit saul ꝛc̄. ppt qd̓ timuit rōne p̄dcā: ꝛ iō mouit q̄rimoniā de familia sua q̄si aliq̄ fauerēt dauid: ꝛ pz lr̄a. m Rn̄dēs aūt ꝛc̄. Posita occasiōe accusatōis: h ꝯn̄t pōit accusādi actꝰ: cū dr̄: n ¶ Vidi iq̄t filiū isai. nō noiauit eū pprio noie tāq̄ idignū noiari: volēs i hꝰ placē sauli. accusat et achimelech ex ꝯseq̄nti dicens: o Qui ꝯsuluit p eo dn̄m. dicūt aliq̄ ꝙ iste mentitꝰ fuit: sicut reuelatores solent plus dicere q̄ sit in veritate. Contrarium autem magis videtur veruz: ut postea dicet. p ¶ Misit ergo ꝛc̄.

Hic ꝯn̄ter ponit ipsiꝰ achimelech cū suis citatio. ꝛ patz lr̄a vsqꝫ ibi: q ¶ Rn̄densqꝫ achimelech. ad declarādā suā inocentiā. r Et q̄s i oibꝰ ꝛc̄. qꝛ negocia sibi iniuncta a rege fidelir̄ fecerat. s ¶ Et gener reg. ꝛ p ꝯn̄s ē ei sic filꝰ. t Et pgens ad iperiū tuum. pmpte se exponēdo oibꝰ piculis pro te ꝛ regno tuo. v ¶ Et gloriosꝰ i domo tua .i. honorabilr̄ p oibus: vn̄ ꝛ i mensa solitꝰ erat sedere imediate iuxta regem: ut hr̄ supra xx. q̄si diceret: Necesse fuit i pluribꝰ articulr̄ ppt p̄dcā qd̓ iā diu ē ut pluries ꝯsuluerim p eo dn̄m: iō sbdit: x Num hodie cepi ꝛc̄. q. d. si hodie cepissem cōsulere ꝛ n̄ an̄: possem me hic suspectuz illi autē q̄ tenent doech supra sl̄m dixisse dicūt. x ¶ Num hodie cepi ꝛc̄. i. nec nūc nec alias ꝯsului p eo dn̄m: sz p̄oz expositio magis cōcordat lr̄e p̄cedenti. y Absit hꝰ a me. s. ꝙ ꝯiurauerim i aliq̄ ꝯ te: vn̄ sbdit: z ¶ Non eni sciuit ꝛc̄. sed istō vr̄ repugnare ei qd̓ dcm̄ ē ꝙ cōsuluit p eo dn̄m: ꝛ si ꝯsuluit: verisimile ē ꝙ fuit d̓ fuga eiꝰ a facie saul: ꝛ sic negociuz sciuit. dicendū ꝙ dauid dixit tātūmō v̓bis generalibus qd̓ piculū sibi imminebat: ꝛ ꝙ consuleret dn̄m: vtrū euaderet piculuz illō: ꝛ rogauit sacerdotē ut oraret p eo: ꝛ p hꝰ achimelech scire nō potuit: qd̓ dauid fugeret a facie saulis: qꝛ freq̄nter ipsi dauid aliūde pericula iminebāt. a Dixitqꝫ rex. Hic pōit ipiꝰ achimelech ꝛ ois domꝰ pr̄is sui iiusta ꝯdēnatio: cū dr̄: Morte morieris ꝛc̄. b ¶ Et ait rex emissarijs. dicit ra. sa. ꝙ isti fuerūt abner ꝛ amasa q̄ mittebant ad regni negocia. c Noluerūt aūt ꝛc̄. Sciebāt eni ꝙ nō erat obediēduz regi i illis q̄ sūt ꝯ deū: ꝛ hꝰ accepant: ut dic̄ ra. sa. ab eo qd̓ dr̄ Josue pꝰ: Sicut obediuimꝰ i cūctis moysi: ita obediemꝰ ꝛ tibi: tm̄ sit dn̄s deꝰ tuꝰ tecū. i. i illis i qbꝰ voluntas tua ē cōcors volūtati diuie tibi obediemꝰ: ꝛ non in alijs. o ¶ Et ait rex ad doech. iste nō fuit iudeꝰ natione: sz idumeꝰ ꝯuersus ad iudaismū: ꝛ iō nō itm̄ horruit iterficere sacerdotes: sicut alij: verūtn̄ nō fuit solꝰ: qꝛ nō possz tot homines iterficē: ꝛ ciuitatē destruē: nisi fuissent plures mali secū. e Vestitos ephot lineo. venerāt eni ad regē i vestibꝰ i qbꝰ ministrabāt an̄ deū: ut mag̃ flecterēt aīum eiꝰ iratum.

ad accersiēdū achimelech sacerdotē filiuz achitob: ꝛ oēz domū pr̄is eiꝰ sacerdotū q erāt in nobe. Qui vniuersi venerūt ad regē: ꝛ ait saul ad achimelech: Audi fili achitob: q rn̄dit: Presto sū dn̄e. Dixitqꝫ ad euz saul: Quare ꝯiurastis adūsū me tu ꝛ filꝰ isai: ꝛ dedisti ei panes ꝛ gladiū: ꝛ ꝯsuluisti p eo dn̄m ut ꝯsurgēt aduersū me isidiator vsqꝫ hodie pmanēs: Rn̄dēsqꝫ achimelech regi ait: ꝛ quis i oibꝰ s̄uis tuis sic dauid fidelis: et gener regis: et pergens ad ipiū tuū: et gloriosus i domo tua: Nū hodie cepi p eo ꝯsulē dn̄z: absit hoc a me: Ne suspicet rex aduersū s̄uū suū rē huiuscemōi i vniūsa domo pr̄is mei. Non eni sciuit s̄uꝰ tuꝰ qcq̄z sup hoc negocio vel modicū vl̓ grāde. Dixitqꝫ rex: Morte morieris achimelech: tu ꝛ ois domꝰ pr̄is tui. Et ait rex emissarijs q circūstabāt eū: Cōuertimini: ꝛ iterficite sacerdotes dn̄i Nā manꝰ eoꝝ cū dauid ē: sciētes ꝙ fugisset: ꝛ nō idicauerūt mihi. Noluerunt aūt s̄ui regis extēdere manus suas i sacerdotes dn̄i. Et ait rex ad doech: Conuertere tu: ꝛ irrue in sacerdotes dn̄i. Cōuersusqꝫ doech idumeꝰ irruit i sacerdotes: ꝛ trucidauit in die illa octogintaqnqꝫ viros vestitos ephot lineo. Nobe aūt ciuitatē sacerdotū pcussit i ore gladij: viros ꝛ mlieres ꝛ paruulos ꝛ lactātes: bouemqꝫ ꝛ asinū ꝛ ouē i ore gladij. Euadēs aūt vnꝰ filius achimelech filij achitob: cuiꝰ nomen erat abiathar fugit ad dauid: ꝛ annūciauit ei ꝙ occidisset saul sacerdotes dn̄i: ꝛ ait dauid ad abiathar. Sciebaz n. i die illa ꝙ cū ibi eēt doech idumeꝰ pculdubio annūciaret sauli. Ego sū reus oiuz aiaꝝ pr̄is tui. Mane mecū ne timeas. Siqs q̄sierit aiam meā: q̄ret ꝛ aiam tuā mecūqꝫ s̄uaberis.

Cap. XXIII.

Et annūciauerunt dauid dicētes: Ecce philistijm oppugnāt ceilā ꝛ diripiūt areas. Cōsuluit ergo dauid dn̄m dicēs: Nū vadā ꝛ pcutiaz philisteos istos: ꝛ ait dn̄s ad dauid: Vade ꝛ pcuties philisteos ꝛ saluabis ceilā. Et dixert viri q erāt cū dd̓ ad eū. Ecce nos hic i iudea ꝯsistētes timemꝰ q̄zto mag̃ si ierimꝰ i

f ¶ Nobe aūt ciuitatem sacerdotuz pcussit ꝛc̄. s. de mādato saul: i q̄ appar3 magna crudelitas i vastatōe tot bonoꝝ: ꝛ in iugulatione tot inocētiuz. g Euadēs aūt. Hic ꝯn̄t pōit ipiꝰ facti denūciatio ipi dauid p ipm̄ abiathar: q̄ effugerat: ut p dauid curaret: ppt quē domꝰ pr̄is sui destructa fuerat. h ¶ Et ait dauid ad abiathar: sciebam ꝛc̄. h pōit scire i ppe p cōiecturare vl̓ timē: nō tn̄ reuelauit hoc achimelech: qꝛ d̓ futuro ꝯtigenti certitudinē nō hēbat: ꝛ qꝛ si fecisset sibi piculuz iminebat: qꝛ forte p sacerdotes fuisset retentꝰ ꝛ sauli traditus ipse autē mag̃ debat p̄cauere ppo piculo q̄ alieno. Si aūt q̄ratur q̄re doech nō detinuit eū: ꝛ q̄re nō vocauit ad hꝰ adiutoriū sacerdotū: dicēduz ꝙ ex voto fuerat pluribus diebꝰ i loco tabernaculi cā orōnis vel ad addiscēdū legē: ut dicūt hebrei: ppt qd̓ ignorabat modū recedēdi ipiꝰ dd̓ a saule: ꝛ ꝙ fugerz ide bānitus. Cap. .XXIII. Et anūciauerūt dauid. Pꝰ ꝙ saul psecutꝰ fuerat dauid cū bāniēdo: h ꝯn̄t cū psequit multiplr̄ isequēdo: ꝛ qꝛ deꝰ fac̄ cū tētatiōe puētū: ideo circa hꝰ pꝰ pōit ꝯ dauid duplex isultꝰ: 2° triplex puētꝰ capi. xxiiij. Circa p̄mū saul pꝰ psequit dauid: pꝰ i ciuitate: 2° i deserti vastitate: ibi Et vidit dauid. Prima i tres: qꝛ pꝰ Ceila per dauid ptegit: 2° i ea ꝯ dauid obsidio disponit: ibi Nūciatū ē aūt sauli: 3° dauid dei reuelatōe eripit: ibi Qd̓ cū rescisset Circa p̄mū dr̄: a ¶ Et ānūciauerūt dauid. s. viri de ceila iminēs eis piculū. b Cōsuluit igr̄ dd̓ dn̄z. erat. n. paꝰ iuuare filios isrl̄: tū qꝛ eos diligebat: tū qꝛ iā erat iunctꝰ rex: ꝛ iō curā hēbat de eoꝝ salute: tn̄ sic debat prius voluit dn̄m cōsulere: sed viri sui eum auertebāt dicētes: c ¶ Ecce nos

Universidad de Deusto Biblioteca

hic in iuda existentes timemus ꝛc̄. quasi dicat si ierim⁹ ad bellādū ꝯ philisteos audiet saul: ⁊ sic dato ꝙ vicerim⁹ philisteos oportebit nos pugnare ꝯ saulē: ⁊ nō poterim⁹ ꝓpter laborē belli pcedētis. o Rursū ḡ dauid ꝯsuluit dñm. ñ q̄ dubitaret de victoria: cū iā sup hoc habuisset diuinum rñsum: sꝫ ut ex duplici rñso diuino viri sui eēnt ꝯfortati ⁊ parati ire cū eo. e ℂ Et pugnauit aduersum philisteos eos debellādo iō fodit: f Et abegit iumēta eorum. q̄ adduxerāt philistei ad portandū i trā suā blada ⁊ alia bona hebreorum g ℂ Porro eo tpe ꝛc̄ isto fodit ad rñdēdū q̄stioni tacite: q̄ dcm̄ ē ꝙ dauid bis ꝯsuluit dñm: iō possꝫ q̄ri per quē ⁊ quō: ⁊ rñdet h ꝙ p Abiathar sacerdotē q̄ fugiens ad dauid secū apportauerat ephod: q̄ ē vestis sūmi sacerdotis: in q̄ erat rōnale iudicij: i q̄ appebat rñsio dñi: ꝓut dictū fuit Exo. xxviij. h Nūciatū ē. h ꝯñt poit dispositō ad obsidēdū dauid i ceila p saul ⁊ viros ei⁹: ⁊ pꝫ lr̄a. i ℂ Q̄ cū dauid rescisset. h ꝯñt poitur erepto dauid cum dei: Q̄ cū rescisset. p exploratores suos: eo ꝙ semp de saule timebat. k Dixit ad abiathar ꝛc̄. i. idue te veste sacdotali ad ꝯsulēdū dñm. l ℂ Et ait dauid. s. p sacerdotem dominū ꝯsulētē m Ut euertat vrbē ꝓpt me. si illi de ciuitate voluerint me ei tradere. n ℂ Si tradent me ꝛc̄. ut precauerāt ciuitati sue: licet iste due iterrogatōes sint scripte imediate absq̄ rñsiōe media ñ tn̄ sic fuerūt fcē: sꝫ habito rñso de pma. s. d aduentu saul: fcā fuit secūda de traditione dauid. o Et ait dñs descēdet. i. si māseris i ciuitate descēdet: q̄ ñ vēit illuc: ut p⁹ea hr̄: q̄ dauid ide recesserat. p ℂ Et dixit dñs tradēt. s. si māseris i ciuitate: ⁊ saul illuc venerit: ita ꝙ ꝯditōnal ē vā: q̄uis neutrum euenerit: sic ista ē vā si hō volat hꝫ alas: q̄uis vtraq̄ ps ꝯditōnalis sit fl̄a. seq̄t: q Quāobrē dissimulauit exire. post

ceilā aduersū agmia philistinorum. Rursū ergo dauid ꝯsuluit dñm. Qui rñdens ait ei: Surge ⁊ vade i ceilā. Ego. n. tradam philisteos i manu tua. Abijt ergo dauid ⁊ viri ei⁹ i ceilam: ⁊ pugnauit aduersū philisteos Et abegit iumēta eorum ⁊ pcussit eos plaga magna: ⁊ saluauit dauid habitatores ceile. Porro eo tpe quo fugiebat abiathar fili⁹ achimelech ad dauid i ceilam ephot secū hñs descēderat Nūciatū ē aūt sauli ꝙ venisset dauid i ceilā: ⁊ ait saul. Tradidit eū dñs in manus meas: ꝯclususq̄ ē itrogressus vrbē i q̄ porte ⁊ sere sūt. Et pcepit saul oi populo ut ad pugnā descēderet i ceilā: ⁊ obsidēt dauid ⁊ viros ei⁹. Quod cum dauid rescisset q̄ ppararet ei saul clā malū: dixit ad abiathar sacerdotē: Applica ephot. Et ait dauid: Dñe de⁹ isrl̄ audiuit famā seruus tuus ꝙ disponat saul vēire i ceilā: ut euertat vrbē ꝓpt me. Si tradēt me viri ceile i man⁹ ei⁹: ⁊ si descēdet saul sic audiuit seru⁹ tu⁹ dñe deus isrl̄ idica seruo tuo: ⁊ ait dñs: descēdet. Dixitq̄ rursū dauid: Si tradēt me viri ceile: ⁊ viros q sūt mecū i man⁹ saul: ⁊ dixit dñs: tradēt. Surrexit ergo dauid ⁊ viri ei⁹ q̄si sexcēti: ⁊ egressi de ceila huc atq̄ illuc vagabāt icerti. Nūciatūq̄ ē saul ꝙ fugisset dauid de ceila ⁊ saluat⁹ eēt: quāobrē dissimulauit exire. Morabatur aūt dauid i deserto in locis firmissimis: mānsitq̄ in mōte solitudis çiphi i mōte opaco. Querebat eū tn̄ saul cūctis dieb⁹: ⁊ nō tradidit eū dñs i manus ei⁹: ⁊ vidit dauid ꝙ egressus eēt saul ut q̄reret aiam ei⁹. Porro dauid erat i deserto çiph i silua: ⁊ surrexit ionathas fili⁹ saul: ⁊ abijt ad dauid i siluā: ⁊ ꝯfortauit man⁹ ei⁹ i deo: dixitq̄ ei: ne timeas: neq̄. n. iueniet te man⁹ saul pris mei. Et tu regnab sup isrl̄: ⁊ ego ero tibi secūdus sꝫ ⁊ saul pater me⁹ scit hoc Percussit ergo vterq̄ fed⁹ corā dño. Mānsitq̄ dauid i silua: ionathas aūt reuersus ē i domū suā. Ascēderūt aūt çiphei ad saul i gabaa dicētes: Nōne ecce dauid latitat apud nos in locis tutissimis silue in colle achille q̄ ē ad dextrā deserti Nunc ergo sic desiderauit aīa tua ut descēdēs: descende. nr̄m autē erit ut tradamus eū i man⁹ regis: dixitq̄ saul. Bñdicti vos a dño q̄ doluistis vicē meā. Abite ergo oro ⁊ diligēti⁹ ppate: ⁊ curiosi⁹ agite: ⁊ cōsiderate locum vbi sit pes ei⁹ vel q̄s viderit eum ibi vbi dixistis. Recogitat enim de me ꝙ callide insidier ei

dauid ꝓtūc. r ℂ Querebat tn̄ ꝛc̄. ñ ꝙ sēp ipꝫ actu q̄reret: sꝫ q̄ sēp hēbat volūtatē q̄rēdi si facultas capiēdi se offerret: vel q̄ sēp actu q̄rebat ñ p se sꝫ exploratores. s Et vidit dauid. h ꝯñt poit ꝑsecutio dauid i deserto. q̄ñ eni saul vidit se eē frustratū ab itētiōe sua de obsidione dauid i loco clauso muris: ꝑsecut⁹ fuit eū i nemorib⁹ ⁊ siluis. In q̄ ꝑsecutōe sic ꝓceditur: q̄ p⁹ dauid a ionatha ꝯfortat: 2° a suis ꝯtribulib⁹ accusat: ibi Ascēderūt āt çiphei 3° saul i latibul eū ꝑscrutat: ibi At illi surgētes. circa pmū dr̄: s ℂ Et vidit dd ꝙ egressus eēt saul. ad q̄rendū dauid p nemora ⁊ deserta: ⁊ iō vīsabat dauid i tutiorib⁹ loc. ⁊ h⁹ ē q̄d dr̄: t Dauid erat in deserto çiph. q̄ est loc⁹ nemorosus ⁊ opac⁹ v ℂ Et surrexit ionathas. de societate patris ipso ignorāte. x Et abijt ad dauid in siluā. sciebat enim vbi eēt: q̄ frequēt mittebant nūcios adiuicem: occulte tn̄. cetera patēt vsq̄ ibi: y ℂ Percussit itaq̄ vterq̄ fed⁹. trib⁹. n. vicib⁹ init ionathas fedus cū dauid. p⁹ i domo: 2° in agro: ut patuit ex supradictis. xviij. ca. ⁊ xx 3° i deserto: ut ibi pꝫ: in signum ꝙ fidelis aīa q̄ significat p ionathā dꝫ inire fed⁹ cū deo q̄ p dauid intelligit p⁹ i domo cordis 2° i agro opis: 3° i deserto ꝯtēplatōis z Ascēderūt āt çiphei. h ponit accusatō dauid per contribules suos çiphei. n. descēderūt a çiph q̄ fuit de genē chaleph: ut hr̄ p⁹ palip. 2° cap. ⁊ iiij. chaleph aūt fuit de tribu iuda: sic ⁊ dauid. Ex q̄ pꝫ ꝙ çiphei fuerūt d eadē tribu cū dauid. ex q̄ pꝫ malicia eorum q̄ ꝯtribulē suū inocētē accusauerūt: ⁊ cum h⁹ ad tradēdū eū ꝓditorie se obtulerūt. ⁊ patet littera vsq̄ ibi:

a ℂ Cōsiderate ⁊ videte ꝛc̄. q̄ ad euitādū insidias meas mutat loca: ⁊ sic nō possū eū iuenire. b Et reuertimini ꝛc̄. i. denūciādo mihi certa loca in q̄b⁹ iueniat ne exercit⁹ me⁹ icertitudinalr̄ vagādo ab ei⁹ captōe fraudet. c ℂ Q̄ si ēt i terrā ꝛc̄. i cauernis. d Perscrutabor eū in ꝛc̄. hoc dixit saul: ut çiphei eēnt magis aiati ad faciendū volūtatē ipsi⁹ saulis: q̄si hoies militares illi⁹ tribus eēnt ꝯ dauid i facto isto: sic ⁊ ipsi ⁊ forsitan ita erat ꝙ sicut çiphei qui erāt hoies rurales timore vl̄ fauore regis erāt ꝯtrā dauid: sic ⁊ homies bellatores ꝓ magna pte. e At illi ꝛc̄. Hic ꝯñt describit ꝑscrutatio ipsi⁹ dauid a saule p idiciū çipheorū: ⁊ hoc ē q̄d dr̄: f ℂ Abierūt in çiph añ saul. ut explorarēt loca i q̄bus dauid latitabat. g Dauid aūt ꝛc̄. Dicit ra. sa. ꝙ maon ē nomē ciuitatis cui adiacet desertū ab ea sic noiatū. h ℂ Iuit ḡ saul ⁊ socij ei⁹. p⁹ renunciationē çipheorum: ut dcm̄ ē. i Et nūciatū ē dauid. p exploratores suos. k ℂ Statimq̄ descēdit ad petrā. Dicūt aliq̄ ꝙ ē nomē castri: vbi dauid reposuit ea q̄ habebat ut esset expeditior. Alij aūt dicūt ꝙ erat cauerna i rupib⁹ magna ⁊ occulta i q̄ dauid reposuit pdicta: noluit tn̄ ibi remanere: ne forte p saul ibi icluderet. seq̄t: l ℂ Porro dauid ꝛc̄. Sed vr̄ ꝙ in hoc dubi⁹ fuerit i fide: q̄ p reuelationē diuinā certitudinalr̄ habuerat ipm fore regem p⁹ saul: dicēdū ꝙ nō desperabat euasionē ꝓ sua psona: q̄ cert⁹ erat de ipletōe diuini ꝓmissi: sꝫ desperabat se posse euadē absq̄ bello cū saule: q̄d q̄dē bellū horrebat: q̄ timebat de morte virorum suorum ⁊ aliq̄rum q̄ erāt cū saule eū ꝑsequētiū in hoc magis iuolūtarie q̄ uoluntarie. m Et nūci⁹ venit ad saul ꝛc̄. hoc cm̄ ē ex ꝯdescēsione diuia: ut saul ipediret a captōe dauid. n ℂ Propter hoc vocauerūt ꝛc̄. q̄ ibi fuit diuisus exercit⁹ saulis a ꝑsecutōe dauid. In ca. xxiij. vbi dr̄ i postil. Et dixit dñs tradēt. i. si pmāseritis i ciuitate ⁊ saul illic venerit ita ꝙ cōditionalis est vera. ℂ Additō pma

Licet cōditional possit eē vā: q̄uis vtraq̄ eius ps sit falsa: nunq̄ tn̄ cōditional ē vā q̄ñ oppositū ꝯñtis ē cōpossibile añcedēti. vñ ista ꝯditōnalis: si hō currit bacul⁹ ē i angulo: est falsa: licꝫ vtraq̄ ei⁹ ps eēt vā: ⁊ iō i ꝓposito nō saluat veritas diuie rñsionis p hoc ꝙ cōditionalr̄: ut i postilla dr̄. s. si māseritis i ciuitate ⁊ saul illuc venerit: tradēt. Nā ꝓtūc. s. tpe rñsionis possibile erat ꝙ nō traderet dauid ab illis de ceila: lꝫ illic remāsisset: ⁊ saul illuc uenisset: cū q̄libet istarum ꝓpositionū erat mere ꝯtigēs ⁊ cōpossibilis alteri: ut de se pꝫ. Nec valet dicere ꝙ apud deū: cui⁹ sciētia ē infallibilis pdicte ꝓpositōes erāt necessarie. Nā diuia pscientia lꝫ sit certissima: nō tn̄ tollit ꝯtigētiā a reb⁹: ꝓut cōit tenet a doctorib⁹. vñ ad saluādū veritatē diuie rñsionis

Cōsiderate ⁊ videte oia latibula ei⁹ in q̄b⁹ abscondit: ⁊ reuertimini ad me ad rē certā ut vadā vobiscum Quod si ēt in trā se obstruxerit: pscrūtabor eū i cunctis milib⁹ iuda. At illi surgētes abierūt in çiph añ saul. Dauid āt ⁊ viri ei⁹ erāt i deserto maon: i cāpestribus ad dextram iesimuth. Iuit ergo saul ⁊ socij ei⁹ ad q̄rendū eū. Et nūciatū ē dauid: statimq̄ descendit ad petrā: ⁊ vīsabat i deserto maon. Q̄d cū audisset saul: psecut⁹ ē dauid i deserto maon. Et ibat saul ⁊ viri eius ad lat⁹ montis ex pte vna: dauid aūt ⁊ viri ei⁹ erāt i latere mōtis ex parte altera. Porro dauid desꝑabat se posse euadere a facie saul. Itaq̄ saul ⁊ viri ei⁹ in modū corone cingebāt dauid ⁊ viros ei⁹ ut capent eū. Et nūnci⁹ venit ad saul dicēs: Festina ⁊ veni quoniā isfuderūt se philistijm sup trām Reuersus ē ergo saul desistens psequi dauid: ⁊ pexit i occursū philistinorum: ꝓpt hōc vocauerūt locū illum petram diuidentem.

aliter videt dicendū. s. ꝙ dauid querebat a dño apud quem oia sūt nuda ⁊ apta. vtrum saul habebat in corde descēdē ad ceilā: ut ipm apphēderet. Similr̄ q̄rebat dauid a deo vtrum viri ceile habebāt i corde ut traderēt dauid ⁊ viros ei⁹ i manu saul ꝓpter liberationē suā. Et ad vtrūq̄ deus rñdit affirmatiue: q̄ q̄dem rñsiones fuerunt vē: etiā si saul non descēdit nec dauid fuit tradit⁹: q̄ in mente eorum erat sic facē: occurrēte opportunitate: ꝓut deo q̄ nouit corda hōium erat notū ꝛc̄. ℂ In eodē ca. xxiij. vbi dr̄ in postil Porro dauid desperabat se posse euadere. Additio secunda. Trāslatō nostra in hoc loco multū deuiat a veritate hebraica. Nā ibi in hoc loco sic dr̄: Porro dauid festinabat ad euadendū a facie saul: vt pꝫ bñ itelligēti illam linguā: ⁊ sic ibi non fit mētio de despatione Nā posito ꝙ dauid certitudinalr̄ credebat ipꝫ se fore regem p⁹ saulē: ꝓut fuerat sibi diuinit⁹ reuelatū: ex hoc nō tollit q̄n faceret quātū i ipso erat ad saluādū vitā suā ⁊ suorum ꝛc̄. Replica.

In ca. xxiij. vbi postillator vult verificare diuinam rñsionē cū dr̄: si māseritis tradēt. dicit illam rñsionem eē verā ꝯditionalr̄. i. ex suppositōe si saul descēderet ⁊ dauid maneret. Burgē. nescio q̄d ꝯfusū murmurans mēsurare videt veritatē falsitatē aut possibilitatē partiū: volēs illā cōditionalē nō eē verā: si māseritis trademini eo ꝙ vtraq̄ ps erat mere ꝯtigēs: ⁊ sic alteri cōpossibilis: sꝫ istud nō ē dcm̄. Nā scdm̄ logicos veritas conditionalis vl̄ falsitas nō ē ex veritate aut falsitate ptiū: sicut nec ꝯtingentia: q̄ ⁊ si ptes cōditionalis sint ꝯtigētes stat bñ ꝯditionalē eē necessariā: imo stat ptes eē ipossibiles: dūmō non sint incōpossibiles: ⁊ tn̄ ꝯditionalē eē verā imo necessariā. exemplū pmi: si fortes currit fortes mouet. exēplū secūdi: si hō ē asin⁹: hō ē rudibilis. Ois igr̄ ꝯditional falsa ē impossibilis ois vā ē necessaria: q̄ nulla ē vā nisi eq̄pollcat ꝯñtie bone ⁊ formali: i q̄ oppositū ꝯñtis nō pōt stare cū añte. nūc aūt ꝓpter vitatē saluādā diuie rñsionis q̄ dr̄: si māseritis tradent hec ꝯditōnalis ē necessaria: q̄uis vtraq̄ ps ei⁹ sit mere ꝯtigens: sic illa de vtute smonis: si fortes currit fortes mouet: ita ⁊ ista de q̄ smo: ⁊ si nō sit vā de vtute smonis ē tn̄ necia vtute snie dei ñ obstāte ꝯtigētia añtis ⁊ ꝯñtis sic illa: si fortes ē pdestinat⁹ saluabit ē necessaria: q̄uis ⁊ añs ⁊ ꝯñs sit mere ꝯtigēs ⁊ p istā logicā magister sniarum i p⁹ li⁹ soluit argumēta i ꝯriū dicēs: ꝙ fortes sꝫ talē ꝯditōnalē necio saluabit necitate ꝯñe: sꝫ ñ necitate ꝯñtl ℂ In eodē ca. bur. nōt nr̄am trāslatōem: sic ⁊ postillator i tractatu suo d dria nr̄e trāslationis ⁊ hebraice vitatl: cū lr̄a dic d despatōe dd. dicūt. n. in lr̄a hebraica ñ haberi li despauit: sꝫ loco ei⁹ festinauit. vñ trāslatō nr̄a pt hre vitatē d despatōe q̄tū ē d rmedio hūano ñ q̄tū ē d sbsidio diuio: q̄d stati appuit cū d diuia ordinatōe occurrēt nūci⁹ q̄ saul a psecutōe dd auertēt ad pugnādū ꝯ philisteos solicitaret. d di. n. auxilio dd nūq̄ despauit

Descēdit ergo. Postq̄ descript⁹. Cap. XXIIII.
Hic ē multiplex insult⁹ ꝯ dauid: h ꝯñt ðscribit triplex dei ꝓuect⁹ erga ipm: q2 pmo saul ei⁹ psecutor mani bus ei⁹ tradit: 2° nabal ei⁹ irrisor morit. ca. xxv. 3° saul fact⁹ erga eū mētitor iterū ei exponit. ca. xxvj. Prima i duas: q2 pmo describit crudelitas saulis dauid psequētis: 2° benignitas ipi⁹ dauid sibi parcētis: ibi Eratq3 ibi spelūca. Crudelitas aūt saulis apparet eo q̄ q̄rebat dd i rupib⁹ q̄si i accessibilib⁹: ita q̄ ex desiderio occidēdi eū exponebat se ꝛ suum exercitū3 picul' multis ꝛ magnis: ꝛ h° est qd dr: b Perrexit ad iuestigādū ꝛc.] i. capreis siluestribus: ꝛ dicūt aliqui q̄ iste capre sunt hui⁹ ꝯditōis q̄ de alto pn̄t p̄cipitare se: ꝛ i cornib⁹ suis se recipe absq3 lesione. c Et venit ad caulas ꝛc.] i. q̄ erāt ꝓpe viā cōcȝ. vn̄ i hebreo hr̄: Ad caulas ouiu3 sup viā. veit āt illuc saul nō ad q̄rēdū dd q2 nō credebat q̄ auderet se ꝓpe viā ponē s3 venit illuc: q2 recedens ab ipsi⁹ dauid iuestigatōe: quā in locis aptis ꝓ fugitiuis ñ iuenerat: ꝛ dauid i cauerna vie ꝓpiqua cū viris suis se posuerat eo q̄ simil'r credebat q̄ saul eū ibi ñ q̄reret s3 tm̄ i locis a cōi strata remotis. d Erat q3 ibi spelūca. Hic cōseq̄nt describit benignitas dauid parcēd saul ipm ad mortem psequēti. vbi p° describitur ipsi⁹ dauid miseratio: 2° miseratōis declaratio: ibi Surrexit aūt dauid p⁹ eū: 3° saulis rn̄sio: ibi Cu3 aūt ꝯplesset dauid. Miseratō āt dd appet māifeste in duobus. s. ei parcēdo cū posset eū occidē: ꝛ viros suos refrenando ab ei⁹ iuasione. ꝛ p3 lr̄a bis exceptis. e Ecce dies ꝛc.] In scriptura p̄cedēti ñ iuenit hoc: s3 doctores dicūt cōit q̄ hoc fuit sibi dcm̄ qn̄ fugiēs saul venit ad samuelē: ut dcm̄ ē supra. xix. f Percussit cor suū dd. i. ꝯsciētia sua eū rep̄hēdit: ꝛ sic dauid ē accusatiui casus: q2 i hoc fecerat irreuerentiā ipsi saul: q̄ honorād⁹ erat q̄diu in regno tolerabatur a deo: ꝓpt qd dicūt hebrei q̄ dauid circa morte3 fuit punitus in sili. s. in vestib⁹ q̄b⁹ opt⁹ nō calefiebat: ut plen⁹ videbit. i. tertio lib. g Uiuit dn̄s ꝛc. vsq3 ibi exclusiue Et cōfregit dauid ꝛc. nō ē i hebreo nec i libris correctis. Fuit eni q̄d appositū p modū glose: ꝛ postea isertū ē textui p ignorātiā scriptor seu aliq̄r corrector. Cā aūt appositionis: p̄ma p modū glose ut credo fuit: q2. j. xxvj. cap. dd dixit ista vba in sili casu q̄ poterat iterficere saul.

Capi. XXIIII.

Ascēndit ergo dauid inde: ꝛ habitauit in locis tutissimis engaddi. Cumq3 reuersus esset saul postq̄3 psecut⁹ ē philisteos nūciauerūt ei dicētes: Ecce dauid i deserto est engaddi. Assumēs ergo saul tria milia elector viror ex oi isrl' perrexit ad iuestigādū dauid ꝛ viros ei⁹ ēt sup abruptissimas petras q̄ solis ibicib⁹ puie sūt.] Et venit ad caulas ouiū q̄ se offerebāt viātī.] Eratq3 ibi spelūca qua3 igress⁹ est saul ut purgaret vētrē. Porro dauid ꝛ viri ei⁹ i iteriore pte spelūce latebāt. Et dixerūt serui dauid ad eū. Ecce dies de q̄ locutus ē dn̄s ad te: ego tradā] tibi iimicū tuū ut facias ei sic placuerit i oculis tuis. Surrexit ergo dauid ꝛ p̄cidit oram chlamydis saul silēt. Post hec pcussit cor suū dauid: eo q̄ abscidiss3 oram chlamydis saul. Dixitq3 ad viros suos: Propici⁹ sit mihi dn̄s ne facia3 hanc rē dn̄o meo xp̄o dn̄i ut mittā manū meā i eū: q2 xp̄us dn̄i ē. Uiuit dn̄s: q2 nisi dn̄s pcusserit eū aut dies ei⁹ venerit ut moriatur: aut descēdēs i p̄liū pierit ꝓpiti⁹ mihi sit dn̄s ut nō mittā manū meā in christū domini. Et cōfregit dauid viros suos smonib⁹ istis: ꝛ ñ pmisit eos ut ꝯsurgerēt i saul. Porro saul exurgēs de spelūca pgebat cepto itinē Surrexit aūt dauid p⁹ eū ꝛ egressus de spelunca clamauit p⁹ tergū saul dicens Dn̄e mi rex. Et respexit saul p⁹ se ꝛ iclināns se dauid ꝓnus i trā adorauit: Dixitq3 ad saul: Quare audis vba hoīū loquētiū: dauid q̄rit malū aduersū te: Ecce hodie viderūt oculi tui q̄ tradiderit te dn̄s i manu mea i spelūca: ꝛ cogitaui ut occiderē te: s3 pepcit tibi oculus me⁹. Dixi eni: Non extendā manū meam i dn̄m meū: q2 christ⁹ dn̄i ē. Quin poti⁹ p2 mi vide ꝛ cognosce oram chlamydis tue i manu mea: q̄ quo cu3 p̄cide rem sūmitate3 chlamydis tue: nolui extēdē manum meā i te. Aiaduerte ꝛ vide q̄m nō ē i manu mea malū neq3 iniq̄tas neq3 peccaui i te. Tu aute3 isidiaris aie mee ut auferas eā. Judicet dn̄s int me ꝛ te. ꝛ ulciscat me dominus ex te: manus autem mea non sit in te.] Sicut ꝛ i ꝓuerbio ātiquo dr.]

h Surrexit āt dd. h ꝯñt describitur dicte miseratōnis māifestatō: p h° q̄ dd aliquātulū seq̄ns saulem ondit ei ptem sue clamydis abscisā p h° māifeste ðclarans q̄ ita facilit eū occidisset si voluisset: ꝛ p h° probat falsitatem doech ꝛ alior q̄ accusabant dd erga eū: ꝛ p3 lr̄a vsq3 ibi: i Ulciscat dn̄s me ex te. h° dixit zelo iusticie nō vīdicte. k Manus aūt mea ꝛc.] null⁹. n. d3 ꝓpa iiuria sumē vindictā p se nisi icumbat sibi ex officio ꝛ tūc mel⁹ eēt q̄ p aliū facēt: vn̄ legitur de platone q̄ suū suū peccātē ꝯ se tradidit alt'i puniēdū: ne ipe ꝓp̄a iiuria mot⁹ mēsurā excedēt rōnis. l Sic ꝛ i ꝓuerbio ꝛc.] i. verbo vulgari. m Ab ipis egredict ipietas. h°. n. dicebat qn̄ dn̄s p aliq̄ue3 malū sumebat vidictā de alio peiori vel eq̄ malo: ꝛ q2 dd sētiebat se i nocētē: nolebat q̄ tal' vīdicta p ipm fieret d saule: s3 si de⁹ vellet facē per aliq̄uē malu3 homīnē facēt: sic factū fuit posta: q2 a philisteis fuit saul occisus: ut hr̄. j. xxxj. ca. hebrei aūt dicūt h: Sicut i ꝓuerbio ātiq̄ dr ꝛc. dicētes q̄ istd ꝓuerbiu3 ē lex data a deo: q̄ dr ātiqu⁹ dier: Dan. vij. Accipiūt āt h° a lege Exo. xxj. vbi dr de occiso a cāu q̄ dn̄s tradidit eū i manu occidētis: qd dicūt accidē ꝓpt peccatu3 occultū ipsi⁹ occisi: p q̄ erat dign⁹ morte. Et p aliq̄ peccato occulto ipi⁹ occidētis: p q̄ erat dign⁹ expelli ad tp̄s de sua ciuitate. s. vsq3 ad mortē sūmi pōtificis: ꝛ q2 dicta pccā occulta non pn̄t vindicari p humanū iudiciū: isto mō vidicātur p diuinū. s3 h° dictum nō ē semp verum: licet aliquādo possit cōtingere: quia frequent ꝯtigit homicidiū casuale absq3 peccato occidētis vel occisi hoc demerente scōm diuia iudicia nobis occulta: oia tñ ad bonū electorū ordināt. n Quē pseqūris. q. d. vile ē tibi me psequi: ēt dato q̄ essem nocēs: cū sim nulli⁹ momēti respectu tui. o Cū āt ꝯplesset. Hic ꝯñt pōit ipi⁹ saul' rn̄sio: q̄ ꝯuict⁹ ꝛ ꝯfusus de sua nequicia dixit. p Justior me es. ista ē cōpatio abusiua: ac si diceret nix ē albior coruo. q Quis eni cū iuenerit ꝛc.] q. d. h° null⁹ facēt nisi eēt valde bon⁹ ꝛ pfect⁹: ꝛ i h° ꝯfitetur ipm dd eē dignū regno: ið subdit: r Et nunc scio ꝛc.] Dicunt āt aliq̄ hebrei q̄ h° sciuit p signū sibi datū a samuele q2 ille regnaret p⁹ eū q̄ scideret vestē ei⁹: ꝓut fuit dcm̄ ca. xv. s Jura mihi i dn̄o ꝛc. vidēs eū ꝓnū ad misericordiā: habita ꝓ se misericordia: petit aliā ꝓ semine suo. t Et iurauit dd. tāq̄ ꝓnus ad misericordiā. v Abijt ḡ saul ꝛc. penitēs de psecutōe dd: s3 h° tm̄ fuit ad horam: ut ex sequentib⁹ patebit. Uideret forte alicui q̄ dd peccauit iurādo facē misericordiam ipi sauli cum sciret eū eē a dn̄o reprobatū. Item q2 istud iuramentū trāsgressus fuit: ꝛ vr̄ q2 septē viros de filijs saul tradidit crucifigādos: ut hr̄. j. scdo li°. xxj. ca. Ad p̄mū dicendū q̄ dauid nesciuit saul reprobatū simpl'r. s. q̄tū ad vitā etnā: s3 tm̄ respectu regni tpalis: nō āt p iuramētum suū ꝯcessit filijs saul q̄ regnarēt s3 solū viuerēt: qd poterat stare absq3 h° q̄ regnarēt: ꝓpt qd iurādo ñ peccauit imo op⁹ pfectōis fecit: secūdū illd Matth. v. Bn̄facite his q̄ oderūt vos ꝛc. Simil'r nō fuit trāsgress⁹ iuramentū: q2 i oi iuramēto volūtas supioris itelligit excepta ꝛ maxie ipsi⁹ dei: de cui⁹ volūtate exp̄ssa fuit punita posteritas saul ꝓpt gabaonitas: q̄ punitio nō debebat fieri p penā pecuniariā: s3 p mortē saltē aliq̄r: ꝛ ið ñ peccauit tradēdo illos septē viros crucifigādos: nec p h° fuit delenda posteritas saul: q2 dd reseruauit miphiboseth: ut ibi dē hr̄ q̄ dscēdit d saul p ionathā filiū ei⁹. XXV

Mortuus ē āt samuel. Hic ꝯñt pōit secūd⁹ ꝓuentus p mortē iniq̄ nabal: q̄ diuina vltione mortuus ē: eo q̄ vitupauerat dauid ꝛ suos ei⁹ iniq̄: ꝛ sic vxor ei⁹ ꝛ q̄cq̄d hēbat fuit ipsi⁹ dauid: p̄mittit tñ h mors samuelis iusti p̄ciosa: ut p h° magis appeat mors hōis iniq̄ ignominiosa: scōm q̄ dr ꝓuer. x. Memoria iusti cū laudibus ꝛ nomē ipior putrescet: ꝛ hoc ē qd dr de samuele ad eius laudē. b Et cōgregat⁹ ē vniuersus ꝛc.] de morte vero nabal null⁹ planct⁹ scribitur. S3 h oritur q̄stio: quo secūd⁹ liber regū dicit ipsi⁹ samuel' sic ꝛ p̄m⁹ cū tñ ab isto loco ꝛ deinceps ñ potuerit scribere. s. p⁹ mortē suam. Ad qd dr q̄ vir⁹ de discipulis suis residuu3 scripsit: q̄ ab aliq̄bus dr fuisse nathan propheta: ꝛ ið ascribitur samueli: sic scm̄ discipuli magistro. c Erat aūt vir ꝛc. Hic ꝯñt agit de ipso nabal vbi p° describitur nabal ꝛ abigail p sonalis ꝯditio: 2° ipi⁹ dauid curialis petitō ibi Cū ḡ audiss3. 3° rusticana rn̄sio: ibi Rn̄dens autē. q̄rto abigail ꝓuida obuiatio: ibi Abigail aūt: q̄nto circa nabal diuina vltō ibi Diluculo autem. Circa p̄mū dr: c Erat autē vir q̄spiam in solitudie maon. li solitudie nō ē i hebreo nec ē de textu q2 scōm q̄ dr libro d questionib⁹ hebraicis manebat in ciuitate maon. S3 eius aialia erāt in mōte carmelo vbi hēbat domū pro pastorib⁹ ꝛ pecoribus ad quem venit ꝓ tondendis ouibus cum vxore sua. Sciendum autem q̄ iste carmelus est mons in sorte iude. Alius autē carmelus vbi helias interfecit sacerdotes baal est in tribu isachar: exp̄mitur nomē viri ꝛ vxoris: cum dicit Nomē autem ꝛc. ꝛ cōditio vtriusq3: cum dr d Eratq3 illa mulier prudētissima ꝛ speciosa. ꝛ sic erat mente ꝛ corpore gratiosa. e Porro vir eius durus. ad cōuiuendum. f Et pessimus ꝛ maliciosus. ad iniuriandum ꝓximum ꝛ decipiēdum. g Erat autē de genē chaleph. hoc autē non additur ad designandū q̄ chaleph fuerit talis: quia fuit virtuosus ꝛ bonus: ut patet Numeri. xiiij. ꝛ Josue. xiiij. Sed ad ostendendum q̄ nabal erat de tribu iuda sicut ꝛ dauid: ꝛ ideo grauius peccauit ipsum vituperando. h Cum autem audisset. Hic cōsequenter ponit ipsius dauid curialis petitio: quod p3 p̄mo ex amicabili salutatiōe: cū dicit Et salutabis eū ꝛc. h° aūt qd ibi seq̄tur Ex mltis annis saluos faciēs tuos ꝛ oia tua. non est in hebreo. Secūdo ex rōnabili allegatōe: vbi tāgūtur quinq3

Ab impijs ēgredieẗ impietas. Man⁹ ergo mea non sit i te. Quē pseqūris rex isrl' quē pseqūris? Canē mortuū pseqūris ꝛ pulicē vnu3. Sit dn̄s iudex ꝛ iudicet it' me ꝛ te: ꝛ videat ꝛ iudicet cām meā: ꝛ eruat me de manu tua. Cū aūtē ꝯpless3 dauid loquēs smones h⁹ mōi ad saul: dixit saul: Nūq̄d vox hec tua ē fili mi dauid? Et leuauit saul vocē sua3 ꝛ fleuit: dixitq3 ad dauid: Justior tu es q̄3 ego: tu. n. tribuisti mihi bona: ego aūt reddidi tibi mala. Et tu idicasti hodie q̄ feceris mihi bona: q̄ quo tradiderit me dn̄s i manu tua: ꝛ nō occideris me. Quis. n. cū iuenerit inimicū suū dimittet eū i via bona?] Sed dn̄s reddat tibi vicissitudinem hāc ꝓ eo qd hodie opat⁹ es i me. ēt nc̄ q2 scio q̄ ctissie regnaturus sis:] ꝛ habitur⁹ i māu tua regnu3 isrl': iura mihi i dn̄o ne deleas semē meū p⁹ me neq3 auferas nomē meū d domo p̄ris mei. Et iurauit dauid sauli. Abijt ergo saul i domū suam: ꝛ dauid ꝛ viri ei⁹ ascēderūt ad tutiora loca. Cap. XXV.

Mortuus ē aūt samuel: ꝛ cōgrēgat⁹ ē vniuersus isrl': ꝛ plāxerūt eū nimis: ꝛ sepelierūt eū i domo sua i ramatha. Cōsurgēsq3 dauid descēdit i desertum pharan. Erāt aūt vir q̄spiā i solitudine maon ꝛ possessio ei⁹ i carmelo: ꝛ hō ille magnus nimis: erātq3 ei oues tria milia ꝛ mille capre. Et accidit ut tōderet grex in carmelo. Nomē aūt viri illi⁹ erat nabal: ꝛ nomē vxoris ei⁹ abagail. Erātq3 mulier illa prudētissima ꝛ speciosa.] Porro vir ei⁹ durus ēt pessim⁹ ꝛ maliciosus. Erāt aūt de genē caleph. Cūm aūt audisset dauid i deserto q̄ tōderet nabal gregē suū misit decē iuuenes ꝛ dixit eis: Ascēdite in carmelū ꝛ venietis ad nabal: ꝛ salutabitis eū ex noie meo pacifice: ꝛ sic dicetis: Sit fratribus meis ꝛ tibi pax ꝛ domui tue pax: ꝛ omnibus quecunq3 habes sit pax.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rones qb⁹ nabal debebat iclinari ad exauditionē petitionis
Dixima ē qz dauid ⁊ viri ei⁹ pacifice ꝑuersati fuerant cū pa
storib⁹ nabal: lz possent oi die accipē qō habebāt: ⁊ hoc nō
tur cū oi: i Nūquā eis molesti fuim⁹. secunda qz eos ⁊
gregē secure seruauerāt a feris ⁊ ꝑdonib⁹: ⁊ h⁹ nōt cū dicit
k Nec aliqñ defu
it eis q̄cq̄ ō grege rē.
predones eni nō aude
bāt illuc accedē timo
re ipsi⁹ dauid: vñ dr
j. Erāt nobis, p muro
rtia ē hūilis mod⁹ pe
tēdi: ibi: l Nūc g̃
iueniāt pueri tui gr̃az
rē. cū tn dauid ō iure
posset accipere ꝑ sua
volūtate cū eēt rex in
unctus ⁊ i necessitate
posit⁹. q̄rta ē rōe dicit
festiui: cū dr: m In
die eni bona rē.]faci
ebāt eni hebdei festuz
magnū tōsorib⁹ suis
⁊ pastor⁹ib⁹ i die tōsio
nis ouiū i memoriaz
patriarchaꝝ q̄ fuerāt
pastores ouiū: ut hēt
Ben. xlvij. ⁊ talib⁹ die
bus solēt hoies magi
cē curiales. q̄nta rō ac
cipit ex pte rei petite:
quā simplr posuit in
volūtate nabal q̄tuz
ad q̄litatē ⁊ q̄titatez
qō nōt ibi: Qōcūq; i
uenerit man⁹ tua rē.
n Rndēs āt nabal
h ꝓpr̃ posit rusticana
rūsio: qz ñ solū nega
uit qō petebat: sz ēt a
vituperijs inchoauit
dicēs: o Quis est
dauid. q.d. nulli⁹ va
lozis: qz descendit de
alienigena mulīe. s. d
ruth moabite: ⁊ ñ so
lū vitupauit ōō: sz ⁊
viros ei⁹ dicens:
p Hodie icreuerūt rē]
ita q̄ nōuit eos de ser
uilitate ⁊ malignita
te: ꝑpē quaz fugitiui
eēnt. q Tollaz g̃
rē. q.d. ñ debeo facē
r Et aqs meas .i.
por⁹ meos: qz frequē
ter i scripta noie aq̄ i
telligit ois por⁹: sicut
noie panis omnis ci
bus: vñ. iij. Reg. vj. dr: Pone eis panē ⁊ aquā: ⁊ sb̄dit ibi
dem: Et appolita ē eis magna cibor⁹ ꝑparatō. s Regres
si sūt rē.] vacui ⁊ vitupati. t Tūc ait dauid. merito ꝑ
uocat⁹. v Accingat vnusq̄sq; rē.] ad accipiēdū vindi
ctam de tam vili rustico. x Abigail aūt. Hic ꝓpr̃ ponit
ipsi⁹ abigail prudēs obuiatio: ⁊ scdo ipsi⁹ dauid pacificatō
ibi Cū aūt vidisset. Circa ꝓmum ꝓmittit facti notificatio

Ex multis annis saluos fa
ciens tuos ⁊ oia tua. Au
diui q̄ tonderent pastores
tui greges tuos: q erāt no
biscū in deserto. Nunq̄z eis
molesti fuim⁹: nec aliqñ de
fuit quicq̄z eis de grege oi
tpe quo fuerūt nobiscū in
carmelo. Inf̃roga pueros
tuos: ⁊ idicabūt tibi. Nūc
ergo iueniāt pueri tui gr̃az
i ocul⁹ tuis. In die. n. bona
venim⁹ ad te.]Qōcūq; iue
nerit man⁹ tua da suis tuis
⁊ filio tuo dauid. Cūq; ue
nissēt pueri dauid: locuti sū
ad nabal oia verba hec ex
noie dauid: ⁊ siluerūt. Rē
spōdens aūt nabal pueris
dauid ait: Quis ē dauid ⁊
qs ē fili⁹ isai: Hodie icreue
rūt singuli q̄ fugiūt dñō s suos]
Tollaz ergo panes meos
⁊ aq̄s meas ⁊ carnes pe
cor̄ q̄ occidi tōsorib⁹ meis
⁊ dabo viris quos nescio
vñ sint: Regressi sunt itaq;
pueri dauid] p viā suam: ⁊
reuersi venerūt ⁊ annūcia
uerūt ei oia vba q̄ dixerat
nabal. Cūnc ait dauid pu
eris suis: Accingat̄ vnusq̄sq;
gladio suo.] Et accincti
sūt singuli gladijs suis. Ac
cinctusq; ē ⁊ ōō ense suo: ⁊
secuti sūt dauid q̄si q̄drigē
ti viri. Porro ducēti remā
serūt ad sarcinas. Abigāil
aūt vxor nabal nūciauit
vn⁹ de pueris suis dicens:

ipsi abigail p vnū de famulis suis dicētē ei: y Ecce
misit ōō rē.]vbi patit defectū victualiū. z Ut bñdi
cerēt dño nr̄o. eū curialr salutādo: ⁊ ei⁹ bñficiū bñuiter
petēdo. cetra patēt ex ꝑdictis vsq; ibi: a Cōsidera rē]
ꝑcauendo tibi ⁊ domui tue. b Quoniā completa
est rē.] qz i ꝓmp
tu ē vindicta de
malicia sua. co
gnoscebat eni iste
aiositatez dauid
⁊ viroꝝ eius.
c Et aduersuz
domū tuā. i. i oēs
nos f̃dūdabit ist̄ō
malū q̄uis sim⁹ i
noxij. d Et
ipse fili⁹ rē] . q.d.
iō dico tibi hoc:
qz marit⁹ tu⁹ vbū
meū ñ recip̄et: sed
magis fureret.
e Festinauit igr̄
abigail. ad ꝑcauē
dū malo ꝑdicto
⁊ pz̄sa vsq; ibi:
f Viro ät suo.
rē]qz ꝑ auaricia
⁊ neq̄tia sua totū
ipediuissz. g Et
descendēt ad radi
cem montis rē.
vbi iter duos mō
tes erat vallis me
dia ad quā descē
debat ōō ex parte
vna: ⁊ abigail ex
opposita: ⁊ sic ob
uiabāt mutuo.
h Et ait ōō ve
frustra fuaui rē.
Ista dixit ōō au
dita relatōe nūci
orū: sz h̄ ꝓt ꝑ re
capitulatōem: ut
dicūt alīq: vl̄ ꝑce
dendo ꝑ viā dice
bat h⁹ viris suis:
ut dicūt alīj: ⁊ for
te vtrūq; potuit
eē. i Hec faci
at dñs ūmicis ōō
rē. h ē mod⁹ iurā
di ꝑ execratōem:
qñ aliqs sibi ipse
cat malū futuruz
nisi ipleat vbū su
um: ⁊ iō h ꝑ ipso
ōō accipiūt ūmici
ōō: aliter iuramē
tū eēt nll'z: sz magis ꝺrisoriū: sic ⁊ supꝰ. xx. ca. i ꝓsili ponūt
ūmici ōō ꝑ ipso ōō: ut ibiō dcm̄ fuit. k Mingētē ad
parietē. i. canē q̄ leuato crure migit ad pietē. Dicūt ēt h
aliq̄ q̄ ꝑ migētē ad parietē itelligit ifirm⁹: q̄ ñ pōt surgē
⁊ iō facē vrinā ir lectū ⁊ pietē: ⁊ sic ē itellect⁹ vbi q̄ ñ par
ceret viro ⁊ aīali: qz etiam canis q̄ ꝑpter vilitatem non
esset tangendus: ⁊ infirmus cui ꝑpter infirmitatez esset

parcēdū: nō eu⁹ derēt manū meā. Alīq̄ vō dicunt q̄ per
mingētē ad parietē itelligit oīs masculi⁹: qz migit erect⁹
⁊ sic ē itellect⁹ vbi q̄ dauid itēdebat iterficere oēs viros
nō aūt mulieres. a Cū aūt vidisset. Hic ꝓnter ponit
ipsi⁹ dauid pacificatio: vbi ꝓmo ꝓmittit ipsi⁹ abigail de
ꝑcatō: 2° ipsi⁹ da
uid acceptatō: ibi
Et ait dauid. De
ꝑcatō aūt abigail
oñdit acceptabil:
ꝓmo ex sui humi
litate in fcō: cū dr
Et ꝑcidit coram
dauid rē. ⁊ vbo
cū sb̄dit: b Et
dixit i me rē]. i.
parata suz recipe
quācūq; vidictaz
p mariti mei ini
quitate. secundo
oñdit deprecatio
abigail acceptabi
lis ex rōnabili al
legatōe: cū dicit:
c Loquaē rē.]
vbi ꝑ allegat viri
sui stulticiā: ⁊ iō
fcm̄ suū viro ꝓui
dēi nō ē accipien
dū cordi: ⁊ hoc ē
qō dr: d Ne
ponat oro domi
nus meus rex cor
suuz rē. qz scōm
nomē suū stultus
ē. nabal. n. stult⁹ i
terptat̄. q.d. stul
tus ē re ⁊ noīe. 2°
allegat suaz igno
rātiā dicens:
e Ego ät ancilla
tua rē]. q.d. si. n.
vidisse fuissēt gra
tiose recepti nec
recessissent vacui
3° allegat diuinaz
clemētiā: q̄ pata
ē sēp parcē dicēs:
f Nūc g̃ dñe mi
rē]. q.d. verū ē q̄
de⁹ viuit: ⁊ tu vi
uis: ita diuina cle
mētia fcm̄ ē ut ve
nirē obuiam tibi
ad ipediēdū ne ve
nires ad effūdēdū
sāguinē. g Et
saluauit manum
tuā rē. ſ. inocētē. sol⁹. n. nabal erat culpabil⁹: cū q̄ fuissēt
occisi inoxij. h Et nūc fiāt rē]. ſ. fatui ꝓuidi i fa
ctis suis. Ra. sa. dic̄ q̄ abigail h⁹ dixit ꝑ spm̄ ꝓphetie si
gnificās q̄ nabal cito morēt. i Quapropter suscipe
bñdictionē hāc. i. exeniū. k Auser iniqtatē rē.] reci
piēdo exeniū i signū remissiōis offēse: quā abigail super
se accepat dicēs: In me sit dñe mi hec iūctas: ut ꝑdcm̄ ē
4° allegat regni dignitatē quā ꝓsecuturu⁹ erat dauid: q̄

vsq; mane mingēntem ad
parietē. Cūm aūt vidisset
abigail dauid: festinauit ⁊
descēdit de asino: ⁊ ꝑcidit
corā dauid supfaciē suā: ⁊
adorauit sup trā: ⁊ cecidit
ad pedes eius: ēt dixit. In
me sit dñe mi hec iniqtas.]
Obsecro ācilla tua]
i aurib⁹ tuis: ⁊ audi vba fa
mule tue. Nē ponat oro
dñs me⁹ rex cor suū sup vi
rū istū iniquū nabal: qm̄ sz
nomē suū stult⁹ ē: ⁊ ē stulti
cia cū eo. Egō aūt ancilla
tua nō vidi pueros tuos]
dñe mi quos misisti. Nūc
ergo dñe mi viuit dñs ⁊ vi
uit aīa tua:]qui, phibuit te
ne uenires in sanguinē: ēt
saluauit manū tuā tibi: Et
nūnc fiāt sic nabal inimici
tui:]⁊ q̄ qrūt dño meo ma
lū. Quapropt suscipe bñ
dictionē hāc quam attulit
ācilla tua tibi dño meo: ⁊
da pueris q̄ sequūt̄ te dñm
meū. Auser iniqtatē famu
le tue.]Faciēs. n. faciet do
min⁹ tibi dño meo domū
fidelē:]qñia prelia dñi dñe
mi tu ꝓliaris. Malicia er
go nō inueniat̄ i te] oib⁹ die
bus vite tue. Si. n. surrexe
rit aliqñ hō ꝑsequēs te uel
qrens aiam tuam: ērit aia
dñi mei custodita q̄si i fasci
culo viuētiū]apud dñz de
um tuū. Porro inimico

q̄dem dignitas exigit in hñte innocētiā: ⁊ hoc est qō dicit:
l Faciens eni faciet dñs tibi rē.]tradēdo tibi regnum.
m Quia ꝓlia dñi. i. ad dei honorē ⁊ cōmunē vtilitatez
ppli. n Malicia ergo rē.] qz nō decet tātā dignitatem
quinto allegat, ptectōem diuinā: q̄, ptegit scōz misericordi
am dicēs: Si eni sur
rexerit aliqñ hō ꝑse
quens te rē. sequitur
o Erit aīa domini
mei custodita rē]. i.
a deo, ptegetur cōtra
oēs insidias malozuz
Dicunt hic aliqui q̄
loq̄t̄ metaphorice: qz
sicut ramusculi alibi
trāsplantandi vel in
serēdi in fasciculo li
gantur: ⁊ in aqua po
nuntur: ⁊ postea trās
plantātur vel inserū
tur: sic iusti in pñti
vita cōseruant̄ in hu
more gratie: ut trans
plantent̄ i terra viuen
tium p adeptionem
gloꝛie: de q̄bus repu
tabat ipm dauid.
p Porro inimico
rū tuoꝝ anima rota
bitur rē. i. voluet per
vicia diuersa ⁊ mala
quousq; ꝑueniatur ad
penā gehenne. sexto
allegat pacē cōsecutie
ipsi⁹ dauid futurā: cū
dr: Cū ergo fecerit do
min⁹ tibi rē. sequitur
q Nō erit tibi hoc
in singultū rē]. i. in
merorē animi ⁊ psci
entie remorsum.
r Quefuderis san
guinē innoxiuz. quā
tum ad familiam na
bal. s Aut ipe te
vlt⁹ fueris. de ipso na
bal: qō non decet ut
aliqs ulciscat̄ se ma
nu, ppria: ut dcm̄ fuit
capitulo ꝓcedenti.
t Et ait dauid. Hic
cōsequēter ponit ipsi
us dauid acceptatio:
ubi ꝓmo regratiatur
deo dicēs: v Bn
dict⁹ dñs deus rē.]
qz ei⁹ prouidētia ⁊ di
spositione abigail oc
currit dauid ad ipsū pacificādum: 2° ipsi abigail dicēs: Et
bñdictū eloquiū tuū rē. ⁊ pz̄sa vsq; ibi: x Vade in pa
ce: als pacifice. q.d. pacificat⁹ sū tibi ⁊ domui tue. y Ec
ce audiui vocē tuā. i. exaudiui deꝓcatōem tuā. z Et ho
nozaui. accipiēdo exeniū ō mānu tua: ⁊ sic ñ feci tibi vecūdi
am repellēdo i aliq̄ petitōez tuā. a Et ñ idicauit ei vbū.
prudēt. n. expectauit tps i q̄ eēt extra ebrietatē. a Dilu
culo aūt. h⁹ ꝓpr̃ describit diuina vltio circa ipz nabal: cuz dr

Universidad de Deusto Biblioteca

b Et emortuū est cor ꝛc̄.] ex vehemētia timoris cōcepti de dauid. c Cūq; ptrāsissent decē dies. Dic̄ ra. sa. q; tot dieb' lāguit q̄si mortu': eo q; decē iuuenes missos a dauid pfuderat. d Percussit dñs nabal. Ex q̄ patz q; non fuit mortu' morte nāli: sed accelerata vltione dei. e Quod cum audisset dauid: mortuū nabal tali di uina percussione.

f Ait bñdict' dñs ꝛc̄ applaudēs diuine instī cie: scōm illō ps. lviij. Lętabit iust' cū vide rit vindictā ꝛc̄. nō āt gaudebat ō morte na bal ꝑ zelo vindicte.

g Misit ꝙ dauid ꝛc̄. ꝑ nūcios missos

h Ut sumeret eaz sibi vxorē. q; sciebat eā cē pulchrā ⁊ pru dentē ⁊ diuitē: ut ꝑz ex pdēcis. sequtur:

i Que consurgens adorauit .s. dñm de tāto bñficio q; dauid in regem electꝰ a deo petebat eā ꝑ vxore: p pter qō rndit hūlit valde dicens: Ecce fa mula tua sit i ancillā ꝛc̄. k Sed ⁊ achi noem ꝛc̄.] vł q; fecēt ꝑ mādatū dñi: Deut. xvij. vbi dr̄ q; rex cō stituꝫ de isrl'ñ debeat sibi multiplicare vxo res. Dicēdū q; illud i telligit de vxorib' ali enigenis iclinātib' ani mū viri ad idolatriā sic cōtigit salomoni: ut hz. j. ꝫ lxx. ca. h' āt non fecit dauid.

l Saul autē dedit michol filiā suā ꝛc̄] Dicunt hebrei q; iste fuit legisdoctor: ⁊ iō lz accepit michol ad obediēdū sauli: ⁊ ut honorareť tāq; gener regi: ñ tñ cognouit eā qz sciebat eā cē veraz vxorē dauid: qz ipsa nō repudiauerat: ꝓ pter qō dauid postea recepit eā: q̄ tñ nō accepisset eā si fuisset ab eo cognita: sicut nō fuit igressus vltra ad vxores suas q̄s cognouit absalon vt hz. j. ij. lib. cap. xx. In cap. xxv. vbi dr̄ in postil. Et erit aia dñi mei icustodita q̄si i fasciculo viuētiū. Additō h Ec vba nō videť ꝓpe posse declarari nisi meta phorice: vñ ⁊ i glosa ordinaria plura nōbilia hic ponūť: inť q̄ sic dic̄ Pulcherrima cōpatōe statuꝫ iustoꝝ ⁊ reꝓbꝰ decreuit: ⁊ infra hos fasciculos illos la pidi funde assimilat. Fasciculꝰ eni astrigit vt cōscruet: lapis in funda ponit ut abijciat: Sic. n. electi tribulationū p̄sura astringūť: ut i his admoniti armis adinuicē mutua cha ritate nectent: ⁊ adunati in manu redemptoris ꝑpetuo ꝑseruēť. Reꝓbi quāto lati' voluptatib' suis reuoluūť tāto lōgi' a diuine visionis gloria, pijciūť. Ipsi enim de manu domini repulsi sunt.

Capitulum. XXVI.

Et venerunt ziphei. h ponit ītius, puen tus dei circa da uid: ꝓ hoc q; sau lem iterum i ma nu sua tradidit: ut sic dauid inno centia ⁊ saulis ne quitia plenꝰ ap pareret. Et diui dit in tres ptes: qz primo saul mani bus dauid expo nit: 2° exposit' cu stodit: ibi Dixit qz abisai: 3° a da uid ꝙincitur: ibi Cunq; transisset. Circa ꝓmuz dicit a Et venerunt ziphei ad saul. isti tā añ dauid accu sauerant sauli: ut habitum ē supra xxiij. ⁊ iō timēteſ ne dauid ꝑ' saul regnaret: ⁊ ꝑ pñs cor, ꝓditionē pu niret soliciti erāt de captiōe dauid ut morereťur.

b Et cū eo tria milia ꝛc̄] scilz ad belladū. c Ui dēs ār ꝛc̄]. i. cogno scens ꝑ nūciū sibi dicēte: qz ꝑcessus regi cū tali multi tudine bellatoruz non pōt latere.

d Misit explo ratores. ut sciret certitudinaliť tps ⁊ locū ubi castra ponerēt. e Et surrexit ꝺō clam .i. abscondite: ⁊ mutato hitu ne cognoscēť: sic alexāder magn' fuit i castris pori regis p sarū ad explorādū: put hz in historia ipsius. f Ait dauid ad achimelech ꝛc̄.] Dauid. n. habuit duas soro res: vna earꝫ vocata ē abigail de q̄ nat' fuit amasa ꝓin ceps militie absalon: ut hz. j. ij. li. xvij. Alia saruia de q̄ nat' ē Joab ex abisai: ⁊ sic isti erāt nepotes dauid.

g Dixitq; ad dauid abisai ꝛc̄. accepit licētiā iterficiē di saul: qz sciebat q; dauid nō interficeret cū manu ꝓpria. h Et secūdo opꝰ nō erit. ita vno ictu interficiā eum ꝑ fecte q; nō oportebit vltra manum apponē: ⁊ sic poteri mus recedē expedite. i Et dixit dauid. Dic ꝓinter

saul p ꝺō a morte ꝓtegit cū dr̄: Ne interficias eū. ť cā sb̄dit. l Quis. n. extēdet ꝛc̄. volebat. n. dauid ꝓsone ipsi' deferre quādiu a deo tolerabat in regno: iō sb̄dit: m Uiuit dñs ꝛc̄. i. ꝑ viuētē deū. n Quia nisi dñs ꝑcusserit eū. aliq̄ pestilētia vł infirmitate acceleras mor tē ei'. o Aut dies ꝛc̄]. s. vltia.

p Ut moriat s. morte naturali. Aut i prelāz descendēs ꝑierit gla dio. istis trib' modis poterat mori ꝑ hoc intēdit da uid dicere q; nul lo mō volebat eē cā efficiēs mortis sue: nisi forsitā se defēdēdo: ita q; ñ posset alit' euadē

r Nunc g̃ tolle hastaz ꝛc̄]. i. fixa in terram ad ca put lectuli ut si es set necesse statim posset eaz accipē erat etiā i ꝓte sup ori signū armoꝝ regis ad significā dū locū regium.

s Et cyphū aq̄. in hebreo habet: Et phialaz aque ⁊ forsitan erat aq̄ rosacea ad ffrige riū calozis: vł aq̄ simplex ad ablu tionez manuū re gis qñ surgeret ō somno. t Et ñ erat q̄spiā qui vi deret. cuť cā sb̄dit Quia sopoꝛ dñi i. sōn' grauis a ꝺo immissus.

v Irruerat su per eos. ut sic da uid sine periculo recederet ⁊ ꝑ ha stā acceptā ⁊ vas aq̄ suā declararet inocētiā ⁊ saul ō negcia ꝓincereť.

x Lūcq; transil set. Dic saul ⁊ vi ri ca' a dauid ꝓi cūť: qz ꝓmo viri saul ꝓincunť de negligētia: cū sub dit: y Clama uit ꝺō ad pplm. cū tā eēt sic cōgatus: ⁊ in tuto loco posit' q; viri saul ñ possent cape eū: et ꝓmo ꝓincit Abner singularii: cum sb̄dit: z Quare g̃ nō custodisti ꝛc̄]. qz erat princeps militie: ⁊ custos erat ꝓncipalis ꝑsone regie. a Ingres gressus ē. n. vn' ꝛc̄]. iste fuit Abisai q; voluit cū iterficē ut predictū ē: secūdo arguit oēs alios dicēs. b Uiuit do minus qz filij mortis estis ꝛc̄. i. digni' morte. ꝓinter, pbat q; ctū suū ꝑ euidēs signū dicēs: c Nūc ergo vide ꝛc̄]. ꝑ h' n. patebat q; ille q; hastā abstulit regē interficere potuit.

d Cognouit āt saul. Dic ꝓinť quicť saul de malicia: qz ꝑ seqbat ꝺō sine cā. Et patz littera vsq; ibi

e Si ꝺns incitat ꝛc̄]. s. ad me ꝑsequen dū. f Odorēť sa crificium. i. patientia mea in ꝑsecutiōe ista sit accepta coz̄ deo: ac si offerez holocau stū ad altare suum.

g Si autē filij ho minū. incitant te. ad h' sic faciebat ꝺoech ⁊ sui cōplices.

h Maledicti sūt i ꝑspectu domini. cuť rō sb̄ditur: i Qui eiecerūt me hodie. i. in pñti tpe.

k Ut nō habitem ꝛc̄]. i. ut nō habitem pacifice i terra ꝓmis siōis: vbi vigebat cul tꝰ diuinus: ut possem illuc accedē ⁊ debita sacrificia offerre.

l Dicētes. facto.

m Uade serui dñi alieni. q: illi q; ꝓpter ꝑsecutionē coguntť in trare terraz idolatrie sb̄dita: exponūť ꝑtō idolatrie eo q; ab ido latriā ad hoc de facili inclināť: ⁊ aliq̄n vio lētia pene coguntur.

n Et nūc ꝛc̄]. i. in terra in qua colit' deꝰ q. d. melius ē q; fugiā ꝓpter ꝑsecutionis atro citatem. o Quia egressus ꝛc̄]. i. hoiem nulli' momenti.

p Sic ꝑsequť pdix. hebrei dicūt: q̄quim q̄ est auis insequens muscā vel aliaz rem vilem: ⁊ consonat lre ꝑcedēti ut ꝑz tā rōne sententie q̄ rōe significā cati hui' dcōnis: Per sequit: qō est in sensu actiuo. ꝫ trāslatiōez vo nostrā oz dicere q; li ꝑsequit: hz ꝺ sensuz passiui ut sit sensus: Sic me persequitur rex israel sicut pdix ꝑsequť ab aucupe. i. fugatur ut capiat: ⁊ est silis modus loquendi: ad hebr. vł timo. Talib'. n. hostijs ,pmeret deꝰ. i. ꝑ merito taliū acquirit deꝰ: tñ fm grāmaticā ꝓmunem: ꝓmeret: sensum actiui im portat. Cōsequēť saul pctā suū ꝓfitet dicēs: q Peccaui

Universidad de Deusto
Biblioteca

reuertē fili mi dauid ⁊c. tñ dauid nō fuit reuersus: tū quia saul alias sibi ꝓmissuꝫ nō tenuerat: tū quia dauid in curia inimicos habebat qui impetrassent retractionē ꝓmissi: tū quia demon arripiēs saul p tps eū ad occisionē dauid incitabat: tum quia ex afflictione demonis saul memoriaꝫ fere amiserat: ⁊ ideo cito oblit' fuisset ꝓmissū maxime ꝓpt habitū precedentē rancor̄ et odij ꝯ dauid. Cetera patēt i lr̄a. XXVII.

a Et ait dauid. Hic p' mltā ꝓsecutiōem ut patet ex predictis describitur exultatio dauid extra terrā isrl'. Et pmo describit ipius dauid egressus: 2° habitationis loc': ibi Dixit aūt dauid: 3° tio viuēdi mod': ibi Et ascēdit dauid. Circa primū di: a ¶ Et ait dauid in corde suo. i. diligent ⁊ deliberate considerauit.

b Aliqñ incidā ⁊c. non dixit hoc dauid eo q' timeret occidi a saule in ꝓpa psona: cū sciret certitudinaliter ex diuino ꝓmisso se p' ipm saul regnatuꝝ. Sed qꝛ timebat ne sic acciderꝫ q' opōteret eū pugnare cuꝫ saule: qō horrebat dauid ꝓpter mortē suorū ⁊ alioꝝ qui erant cū saule. Preterea nō debebat deum tētare omittēdo scienter ea que erāt ad conseruationē vite ꝓpe ⁊ suoruꝫ cuiusmoi erat tal' exitus: vñ subditur:.

c ¶ Ut despet saul s. a mea captiōe. d Cessetq̃ me querere. qꝛ nō poterat eū psequi in terra aliena: preterea saul in terra isrl' multos psequebat imponēdo eis q' receptarēt dauid ⁊ viros ei' quoꝝ damnis ⁊ psecutionib' dauid debebat pcauē. e ¶ Et abijt ipse ⁊c]. iste.n. erat inimic' saul: eo q' saul frequent debellauerat philisteos: ⁊ iō libenti' recepit dauid eo q' saul reputabat eū inimicū. f Et hitauit ⁊c]. hoc fuit tm̄ ad horā qꝛ habuit aliū locū assignatū: ut postea dicet. g ¶ Dixit aūt dauid. Hic ꝯñr agit de loco ipsi dauid assignato: quem petiuit dauid extra ciuitatē regiā ut liberi' ire possꝫ cū suis viris ad depredādū infideles: vñ cū suis posset viuere. Et pꝫ lr̄a vsq̃ ibi: h Fuit aūt nūer' dieꝝ ⁊c]. In hebreo hēt Dies ⁊ q̃tuor mēses. ⁊ p dies fm aliq̃s hebreos intelligitur ann' vel anni. Scōm vō Ra. sa. intelligunt tm̄ duo dies nales: vtroq̃.n. mō in ve. te. inuenit hoc nomē dies i plurali acceptū. s. p duob' dieb' nālib': ⁊ p anno vel annis indeterminate. Qꝛ aūt hic accipiat secūdo mō magis videt ex hoc qō habet. j. xxix. q' dixit achis ō mora dauid cū ipo ē apō

⁊ saul reūsus ē i locū suū.

¶ Ca. XXVII.

Et ait dauid in corde suo: Aliquādo incidā vna die i man' saul. Nōne meli' est ut fugiā: ⁊ saluer in t̄ra philistinoꝝ ūt despet saul: cēssetq̃ me q̄rē in cūct' finib' isrl': Fugiaꝫ ergo man' ei'. Et surrexit dauid: ēt abijt ipse ⁊ sexcēti viri cū eo ad achis] filiuꝫ maoch regeꝫ geth. Et hābitauit dd cuꝫ achis in geth] ipse ⁊ viri ei' ⁊ dom' ei' ⁊ due vxores ei' achinoem iesra helites et abigail vxor nabal carmeli. Et nūciatū ē saul q' fugisset dauid i geth: ⁊ nō addidit vltra querē euꝫ. Dixit āūt dauid ad achis: Si inueni grām in oculis tuis: det mihi loc' in vna vrbiū regionis hui' ut habitē ibi. Cur.n. manet seru' tu' in ciuitate regis tecū: Dedit itaq̃ ei achis i die illa sicelech. Propt quā cāꝫ fca ē sicelech regū iuda vsq̃ i diē hāc. Fūit aūt numer' dieꝝ quibus habitauit dauid i regione philistinoꝝ q̃ttuor mēsiū.] Et āscēdit dauid ⁊ viri ei': ⁊ agebāt pdas de gesuri ⁊ de gezre ⁊ d amalechitis. Hi.n. pagi habitabāt i terra antiq' eūtib' sur vsq̃ ad terrā egypti. Et pcutiebat dauid oēm terrā illoꝝ nēc relinquebat viuētē viꝝ ⁊ mulierē: tollēsq̃ oues et boues ⁊ asinos ⁊ camelos ⁊ vestes reuertebat: ⁊ veniebat ad achis. Dicebat āt ei achis: In quem irruisti hodie. Respōdebat dauid Cōtra meridiē iude ⁊ ꝯtra meridiē hieramel ⁊ ꝯ meridiē ceni. Uirū ⁊ mulierem nō viuificabat dauid: nec adducebat in geth dicens ne forte loquant aduersuꝫ nos. Hec fecit dd. Et hoc erat decretū illi oib' dieb' quib' habitauit in regione philistinoꝝ. Credidit ergo achis dauid dicēs: Multa mala opat' ē ꝯ pplm suum isrl'. Erit igitūr mihi seru' sēpiternus.]

¶ Ca. XXVIII.

Factūꝫ ē āt i dieb' illis. Cogrēgauert philistijꝫ agmina sua ut ppararēt ad bellū ꝯ isrl': Dixitq̃ ǎchis

me multis dieb' vel annis. i ¶ Et ascēdit dauid. Hic describit viuendi mod'. s. de predis infideliū circū adiacentiū. k Nec relinquebat viuentē viꝝ ⁊ mulierem ne accusarēt eū apud achis: lꝫ.n. nō eēnt de philisteis: tñ aliqui eoꝝ poterāt eē sub eoꝝ tributo: vel hic aliq̃ pacta seu couentiones cū eis: ꝓpter qō achis potuissꝫ ꝯ dauid ꝓuocari. l ¶ Rñdebat dauid ꝯ meridiem iude ⁊c. ille.n. terre de qb' pdas accipiebat lꝫ eēnt v sus illā pte: nō tñ erāt de filijs isrl': vꝛ tñ q' dauid p hoc nō excusetur a mēdacio qꝛ tali mō loquendi vtebat: ut achis crederet ipm filios isrl' depdasse: ut pꝫ ex sequentibus istud tamē mēdaciū erat officiosū s. p salute sui et suoꝝ a quo ñ oꝫ dauid excusari: quia mlta peiora fecit: nec ipse dauid peccauit pdictos infideles interficiendo: qꝛ manebāt infra t̄minos terre ꝓmissionis q̄ꝝ hitatores fuerūt a dño ꝯdēnati ad mortē: ut dictū ē supra freq̄nt in libro Josue: et Deutero. ⁊ Nūcroꝝ: ꝓpt qō filij isrl' poterāt eos licite occidē habita opportūitate: ⁊ bona eoꝝ occupare: nisi p treugas ad tps positas impedirent: qꝛ fuande sūt de iure nāli quādiu durāt: lꝫ.n. filij isrl' ñ possent cū illis federa ppetua ꝯhere: poterāt tñ ex aliq̃ cā rōnabili treugas seu pacta ad tps cū ipsis inire: ut dcm̄ fuit supra Josue. xxi in fine. m Erit igit mihi ⁊c]. Credebat.n. eū tot mala fecisse filijs israel q' decetero nō posset cū eis recōciliari: ⁊ sic eēt coact' ipsi achis fidelit fuire. ¶ Ca. XXVIII.

a Factū ē aūt. Hec ē vltima ps pncipalis h' libri pmi i q̄ describit saulis mors ⁊ ꝯsūmatio per bellū ꝯ philisteos: primo igit dscribit belli appatus: 2° dauid recessus ca. xxix. 3° saulis occubit' ca. xxxi. Circa pmū sciendū: q' ꝓpt magnitudinē appat' in philistinoꝝ exercitu saul territus ꝯsuluit phitonissam. Cir qō pmo describit ꝯsultatiōis occasio: 2° ipsa ꝯsultatio. ibi Dixitq̃ saul: 3° data rñsio: ibi Dixit aūt samuel: 4° saulis desolatio: ibi Statiq̃ saul cecidit. Circa pmū di b ¶ Cōgregauert philistijm agmia. in mltitudine magna ⁊ valida. c Dixitq̃ achis ad dauid ⁊c. qꝛ mltū

confidebat d ꝓbitate dauid ⁊ ei' fidelitate. Dixitq̃ dauid ad achis: d ¶ Nūc scies que factur' ⁊c]. s. p te ꝯ inimicos tuos: ut dicit h glosa interlinearis. lꝫ videtur q' in hoc dauid peccauerit: qꝛ si intendebat hoc facere i tendebat pugnare ꝯ fideles ꝓ ifidelib': qō ē illicitū: aut si nō intendebat hoc: lꝫ magl ꝯriū s. iuuare filios isrl' ꝯ philisteos: sicut opinati fuerūt satrape: ut habet sequenti ca. sic fuit falsus ⁊ ꝓditor i tendens nocere ei quem ꝓmittebat adiuuare. Dicendū q' dauid intēdebat defēdē ipꝫ achis cui tenebat ex bñficijs recept' qꝛ achis ipm benigne recepat: et sic eū secuꝝ fecerat a persecutiōe saulis: ut patet ex predictis nec peccasset hoc faciēdo duplici rōe: vna accipit ex pte achis. s. si habebat iustum bellū ꝯ saul: qō potuit eē si saul q̃ erat arreptici' a dmone aliq̃ pacta fregerat seu iuramēta cū philisteis inita: qꝛ talia sūt fuāda: vñ ⁊ sedechias. ij. palip. xxxvj. arguitur eo q' fregit iuramentū qō fecerat nabuch. q̄uis aūt filij isrl' nō possent facē cū philisteis federa ppetua: eo q' habitabāt in terra sibi ꝓmissa: tñ ex cā rōnabili poterāt facere treugas ad tps ⁊ iuramēto firmare: ut patet ex supradictis. Alia rō accipit ex pte ipsius dauid q̃ habebat ius in regno isrl': ⁊ iō poterat illud acq̄rē virtute armoꝝ facultate occurrēte: ⁊ in tali bello iusto potat licite vti philistinoꝝ ꝯfortatiōe ⁊ auxilio. cogitabat.n. pbabilit q' si philistei haberēt victoriā: Achis ei amicus ⁊ fauorabilis eū iuuaret ad possedendū regnū: qꝛ hita victoria philistei illud regnū nō possederēt: sed in terrā suā reuersi fuerūt: ⁊ isboseth fili' saul successit i regno ut habet. j. ij. libro. ij. ca. Ex dictis patet argumētū scm̄ ad ꝯriū. e Samuel aūt mortu' ē ⁊c. lꝫ mors ei' supra dscripta fuerit. xxv. ca. tñ h repetit: qꝛ erat excitād' de ꝓximo ad denūciandū saulis casū. f ¶ Et saul abstulit ⁊c]. istud ponit h ad declarationē sui facinor̄: q̃a qō destruxerat q̃si zelo legis: iteꝝ req̃siuit: dicūt tñ aliq̃ q' eos interfecit eo q' vaticinabat dauid regnatuꝝ post eū. g Et interfecit eos ⁊c]. hoc nō ē in hebreo: nec ē de textu: lꝫ pmo videt p modū glose appositū: postea p scriptores textui isertū. Sequit: h ¶ Cōsuluitq̃ dominū ⁊c]. qꝛ eos occiderat excepto abiathar q̃ erat cuꝫ dauid. i Neq̃ p sōnia. Dicūt hic aliq̄: qꝛ in tali req̃sitiōe debebāt ieiunia ⁊ orones pcedere: qō nō fec saul. k ¶ Neq̃ p ꝓphas. isti fuerāt discipuli samuelis.

l Dixitq̃ saul. Descripta occasiōe ꝯsulēdi phitonissā s. timore saulis de appatu philistinoꝝ: ⁊ negatiōe diuini rñsi: hic ꝯñter describit phitonisse ꝯsultatio. Ad intellectū tñ sequentiū querit: vtꝝ in tali suscitatiōe apparuit ipse samuel vel malign' spūs in ei' specie. Et arguitur pmo q' fuerit ipse samuel: qꝛ scriptura h de ipo loq̃tur tanq̄ de psona ipi' noians ipm pluries ꝓpo nomie ⁊ iō videt falsitatē ptendē: nisi ipe fuisset. Itē magna irreuerentia facta fuisset sancto: si malign' spūs totiēs in scriptura sacra noiat' fuisset noie ipi'. Itē Eccl. xlvj. di de ipso: Et p' hoc dormiuit ⁊ notū fecit regi: ⁊ ostēdit

ad dauid.] Sciēs nūc scito: qm̄ mecū egredieris in castri tu ⁊ viri tui. Dixitq̃ dauid ad achis. Nūnc scies q̃ factur' ē seru' tu']. Et ait achis ad dauid. Et ego custodē capit' mei ponā te cūctis dieb'. Samuel autē mortu' ē: planxitq̃ eum ois isrl' ⁊ sepilierūt eū i ramatha vrbe sua. Et saul abstulit magos ⁊ ariolos] de terra ēt interfecit eos q phitones habebāt i vētre.] Cōgregatiq̃ sūt philistijm: ⁊ venerūt ⁊ castremetati sūt in sunaꝫ. Cōgrēgauit aūt ⁊ saul vniuersū isrl': ⁊ venit in gelboe. Et vidit saul castra philistiim: ⁊ timuit: ⁊ expauit cor ei' nimis. Cōsūluitq̃ dñm ⁊ ñ rñdit ei:] nēq̃ p sacerdotes: nēq̃ p sonnia: neq̃ p ꝓphas. Dixitq̃ saul seruis

illi finē vite sue ⁊c. Itē dixit certitudinalit veꝝ d futuris cōtingentib'. s. de morte saul ⁊ filioꝝ ei' ⁊ debellatiōe sui exercitus: ⁊ sic videt fuisse ver' ꝓpha samuel: ⁊ nō malign' spirit': q̃ est mendax ⁊ pr mendacij: ut habet Joh. viij. In ꝯrium arguit p glo. que habet Esa. xxix. q̃ dic sic: Phitonissa nō suscitauit samuelē sed euocauit demonē. Itē de' nolebat rñdē sauli p ꝓphas viuos ut patet ex pdictis et multo min' p mortuos: ut videt. Itē ille q̃ apparuit dixit sauli Cras mecū eris: cum igit saul eēt reprobatus: ⁊ igne gehēne cruciand': vr q' ille q̃ sibi appuit malign' spūs fuerit eidē igni deputat'. Iteꝫ ille q̃ apparuit pmisit se adorari a saule: qō nō pmisisset sanct' samuel cuꝫ solus de' sit adorād' ⁊ iō videt q' fuerit malign' spūs tl'is honoris cupid'. Item si fuit samuel: aut appuit dina vtute vl' magica: nō p' mō: qꝛ sic de' multū fauisset arti magice faciēs appere samueleꝫ ad inuocationē phitonisse: qō oio videt falsū ⁊ irrōnabile. Nec 2° mō qꝛ ars magica nullā vtutē hꝫ de se: lꝫ demones p aliq̃ pacta cū magis inita volūtarie apparēt vel aliq̃ faciunt: ut hoies teneāt in errore. Si igit samuel vtute magica appuit: hoc fuit qꝛ demon ipm adduxit: tūc querit: aut fuit adduct' volūtarie: ⁊ sic demoni cōsensit ⁊ in malo actu qō ē incōueniēs cū eēt in pte sanctoꝝ: aut coact' p dmonē ⁊ hoc vr incōueniēs: qꝛ demones sup sanctos defunctos nl'lam hñt potestatē. Rñsio ad questionē istā rñdet Aug. in epl'a ad felicianū: cui' rñsio ponit in glosa sup locū istuꝫ: ⁊ tāgit ibi duplicē opinionē vel dicēdi modū. Prim' ē q' fuerit aia samuelis ipsi sauli appens: ⁊ hoc fm ipm potuit esse dupl'r: vno mō p demonē eā ad hoc adducentē: tñ ex pmissiōe dina ex aliq̃ rōe nobis occulta. Sic christus pmisit se a diabolo assumi: ⁊ sup pinnaculū templi portari: ⁊ sup mōtem excelsū collocari: ut habet Matth. iiij. ⁊ iō nullū incōueniēs vr q' talia pmissus fuerit facē in aia samuelis: q̃ longe incōpabilit minor fuit ipso christo: ⁊ alīq̄ figurā facere seu ondē p quā appereret sauli q̃si in ꝓpo corpe ⁊ habitu: ut lr̄a ptēdit. Alio mō q' ista appitio nō fuerit aliqualit arte magica seu ptāte diabolica ad hoc pmissa: sed dina virtute hoc faciēte ex sua dispositiōe q̃ phitonissam ⁊ demonē latebat: ut sauli ꝓpter sua demerita sententia dina sup eū futura de ꝓxio p samuelē denūciaret: sicut p ipm viuentē reprobatio a regno sibi fuerat añ denūciata: sic dictū fuit supra xv. Aliū vō modū dicēdi ponit Aug' in eadē epl'a: q' ñ fuerit samuel: lꝫ malign' spūs appēs in ei' effigie. Dixit.n. apl's secūda ad corinth. xj. q' ipe sathanas trāsfigurat se i āgeluꝫ lucis: ⁊ multo forti': ut vr potuit se trāsformare in silitudinē samuelis: tñ deo hoc pmittēte in vtraq̃ trāsfiguratione sine q̃ nihil pōt facē. Adducit etiā ad h' aliq̃s rōnes tactas i arguēdo ꝓ pte ista: ⁊ ad hoc vr magl' declinare agēs de pstigijs demonū: ut habet in decretis. xxvj. q. v. ca. nec miruꝫ. Dicendū igit q' si decretū allegatū habeat p determinatione eccl'ie tenenda ē ista ps determinate. Si aūt nō sit determinatio eccl'ie ut ꝓbabilit vr: tñ qꝛ Aug' cui' ē illud decretū vtrūq̃ modū dicēdi ponit ut ꝓbabilē ⁊ rōnabilē in epl'a ad simplicianū: tñ qꝛ post ꝯpilationē decretoꝝ expositores sacre scripture pdictos modos recitauert ⁊ scripserūt tāq̄ ꝓbabiles

Universidad de Deusto
Biblioteca

r rōnabiles qō nō fecissent si vn' mod' dicēdi eēt ab eccl'ia determinat' nisi fortitan ex ignorātia hui' determinatiōis qō nō videt eis imputādū: r iō si illud decretū nō sit determinatio eccl'ie: videt absq; tñ assertiōe q ꝓbabilio: sit modus dicendi q anima samuelis vtute dīna r eius dispēsatione appuit mō prędicto ad ānūciandum sauli dīnā sententiaz qz huic dicto magis vī cōcordare text' bl'ie hic r in eccl'iastico: ut supra allegatū ē ꝓ ista pte. Ad h' etiā faciunt rōnes supra inducte. hoc etiā dictū tenēt oēs hebraici doctores. Jstud etiam dictū vī concordāre ci qō habet in libro numeroz i casu q̄tū ad aliqd sil'i. Dī etiaz ibi. xxij. ca. r. xxiij. q balaā mag' r ariolus ōpter q̄siuit rñsum demonis bis in domo sua: r bis cū balach: r tūc fm oēs doctores catholicos: demō vtute dīna fuit ꝓhibit' dare sibi rñsum: r angel' bonus dedit ei responsū sue voluntati ꝓriū. Nec dē in hoc vel angel' bonus mago vel magice arti fauebat: sed magis

suis. Querite mihi mulierem hñtē phitonē: r vadaz ad eā r scisciteboꝛ ꝓ illam Et dixerūt serui eī ad euz Est mulier phitonē hns in endoꝛ. Mutauit ergo habitū suū: vestitusq; ē aliis vestimēt': r abijt ipse r duo viri cū eo: vēneř tq; ad mulierē nocte: r ait illi: Diuiná mihi in phitone: r suscita mihi quem dixero tibi. Et ait mulier ad euz: Ecce tu nosti quāta fecerit saul et quō eraserit magos r ariolos de terra. Quare ergo i sidiaris aie mee ut occidar Et iurauit ei saul in dño dicēs: Viuit dñs: qz ñ eueniet tibi qcq; mali ꝓpter hanc rē. Dixitq; ei mulier: Quē suscitabo tibi: Qui ait: Samuelē mihi suscita. Cūq; āt vidisset mulier samuelē: exclamauit voce mag̃ r dixit ad saul: Quare ꝓposuisti mihi: Tu es. n. saul. Dixitq; ei rex: Noli timē. Quid vidisti: Et ait mulier ad saul Deos̄ vidi ascēdētes ō tra] Dixitq; ei: Qual' ē for̄a ei' Que ait: Vir senex ascēdit r ipe amict' ē pallio. Et itēl lexit saul q saūel eēt:] r icli nauit se sup faciē suā in tra r adorauit. Dixit āt samuel ad saul: Quare ingetasti me ut suscitarer: Et ait saul Coartoꝛ nimis. Siqdem philistijm pugnāt adūsum me: r dē recessit a me: r ex audire me noluit: neq; in manu ꝓphaꝛ: neq; p somnia. Vocaui ergo te: ut oñ

p demonē repsentata: h vocat noie ipsi' fm istū dicēdi modū. Nec ex hoc scriptura inducit aliqd falsū: sicut nec Señ. xlj. vbi silitudines bouz vocat boues: sed dat studiosis occasionē querēdi sanū intellectū ex circūstātijs facti r aliꝭ locis scripture: nec ꝓpī hoc facta ē trā

uerētia scō: qz dīs denoiatio ē eq̄uoca: ut ꝓz. Et eodem mō soluit illud qō inductuz fuit de ecclesiastico. Ad aliud dicē dū q nō ē incōuenies demones p̄dicē veracit' aliq̄ futura ꝓtingētia q̄ hñt p reuelationē a scis angel' fz dīnā ordinatiōe; nobis occultā: et aliqñ cogunt ad hoc sic ꝓz in mīl lo cis: r pōt dici q sic fuit i ꝓpōsito ad denūciadū sententiā dīnam ipsi sauli: eo q ñ erat dign' q sibi rīnde resp angelos sanctos vel ꝓphas. Dis p̄dict' reuertamur ad lr̄az exponendā de ꝓsultatiōe phitonisse vbi ꝓmo ponitur ei' inq̄sitio: cū dī

m Querite mihi mu'ierē r̄c. Dicūt hebrei q h' dixit saul duob' sibi familiarib' r secretis. s. Abner r Amasa: r' ad eā puentio cū dī: n Mutauit g̃ habitū. s. ne ab ea cognosceret: qz tūc nō fuisset ausa suā artē exercere. Jtē q: saul volebat alios latere q ꝓsuleret phitonissam r ꝓpī istas duas cās s̄bdit: o Venerūtq; ad mulierē nocte. ut ei' negociū eēt occultū. z ponit ei' ꝓsultatio cū dī: p Dina mihi r̄c. illa aūt timente hoc facere saul eā assecurauit etiā iuramēto: r tūc illa ꝓcessit dicēs Quē suscitabo tibi r̄c. q Cū aūt vidisset mulier samuelē. fm vitatē iuxta ꝓmū modū dicēdi supī' positū vl' demonē i effigie samuelis iuxta secūdū. r Exclamauit voce magna. p timoꝛe saul. s quē tūc sciuit esse pñtē. Si aūt q̄rat quō sciuit: Rñdēt hebrei ꝓiter q hoc fuit: qz qñ ali' a rege petebat aliquē suscitari p artē phitonica p' appebat ex pte pedū: qñ aūt rex h' faciebat ꝓmo appebat ex pte capitis: ꝓpī reuerētiā regis. Alij dicunt r vī verī q ille q̄ appuit hoc sibi dixit: e De os' vidi r̄c]. i. hoies dinos: ut dicūt hebrei: dicentes q duo fuer't. s. samuel r moyses. Lui' rōnē assignāt: qz samuel timuit vocari ad dīnū iudiciū: iō adduxit secum moysen: ut eēt sibi testis q legē integraliī obfuasset: sed hoc vī ficticiū qz ꝓphā samuel ante tps iudicū sciebat chr̄istū ventuꝛ. vī etiā textui ꝓriū: qz statim subditur: t Qualis ē forma ei'. in singulari: r ita ē in hebreo: r ita dicendū q sol' samuel appuit: r ponit h deos in plurali ꝓ deū: sicut Exo. xxxij. Jstiſūt dñ tui isr̄l: r tñ erat ibi tñ vnū idolū. v Et intellexit saul r̄c]. fm veritatē: vl' fm appentiā fm duos modos supradictos r ita intelligat istud nomē h r in alijs: fuerat. n. saul in

sepultura samuelis: ꝓut dictū fuit supra. xv. r vidit eū sepeliri in hitu suo sic religiosū: qz ꝓmo ꝓgreg... hoies religiose viuētes s̄b ipso: ut ꝓz ex supioꝛib': r iō ex figura r etate r hitu sibi relati p phitonissam saul ꝓiectura uit q eēt samuel. ꝓz etiā ex hoc q lz saul audiret verba samuel: nō tñ euz vidit: nec alū qui erāt cū eo fz solū phitōissa. Dicūt etiā hebrei q sol' saul audiuit vba samuelis cū eo loquēt': r hoc satis vī ex circūstantia lr̄e: tū qz mulier illa rogauit cū eo medere: tū qz nec ipa nec illi q erāt cū eo suaserūt sibi absentare se a piculo vl' a prelio futuro: vbi erat moꝛitur': vī tñ ꝓbabilit' q hoc fecissent si verba samuelis audissent Lcia patēt ex dictis. x Et ait samuel. Hic ꝓñt ponit samuel rñsio. Et ꝓz lr̄a ex p̄dictis vsq; ibi:

y Et dabit dom' r̄c]. qz ꝓpt pctm ꝓncipis bñ puniunt subditi pena tpali etiam

deres mihi qd faciā. Et ait samuel: Quid interrogas me cū dom' recesserit a te: r trāsierit ad emulū tuū: Faciet. n. tibi dñs sicut locut' ē in manu mea: r scidet regnū tuū de manu tua: r dabit illud ꝓximo tuo dauid qz nō obedisti voci dñi neq; fecisti irā furoꝛis eius in amalech. Jccirco qō pateris fecit tibi dñs hodie: Et dabit dñs etiā isr̄l tecū] in manu philistijm. Crās aūt tu r filij tui mecū eritis: sed r castra isr̄l tradet dñs i manus philistijm. Statimq; saul cecidit porrect' i terrā Extimuerat. n. vba samuel r robur nō erat in eo: qā ñ comederat panez tota die illa. Jngressa ē itaq; mulier illa ad saul. Cōturbatus

n. erat valō. Dixitq; ad eū Ecce obediuit ancilla tua voci tue: et posui aiaz meā in manu mea: r audiui sermones tuos quos locutus es ad me. Nūc igit audi r tu vocē ancille tue: r ponā coā te buccellaz panis ut comedēs ꝓualescas: r possis iter agere. Qui renuit r ait: Nō comedā. Cōegerūt aūt eū frī sui r mulier: r tā dez audita voce eoꝛ surrexit ō terra: r sedit sup lectū Mulier āt illa bēbat vitulum pascualē] in domo et festinauit: r occidit eū. Tōlēsq; farinā miscuit eā et coxit açima: r posuit añ saul r ante seruos eius. Qui cū comedissent: surrexerūt r ambulauerūt pēr totam noctez illam. Ca. xxix.

duo reqrebāt. vnū ex pte instituētis. s. q dīna ꝓuidētia fuisset elect'. Aliud ex pte ꝓpli. s. q talē electū a deo in regem ꝓplis reciperet ponēdo ipm electū supra se regē: qō clare dnō tāt vba Deutero. xvij. vbi de institutiōe regia agit. Legit. n ibidē: Jpm ponas sup te regē quē dñs de' tu' elegerit. Ex q̄ b' vbis ꝓz q acceptatō ꝓpli reqrebat ad exēcutionē regie prāti p' dīnā electionē: qō est ꝓpositū: qō etiā manifeste ꝓz fuisse obfuatū i ipo saul: q lz ꝓus fuerat vnct' in regem a dño deo p samuelē ut ꝓz supra. x. ca. vlter' habuit institui a ꝓplo ipm in regē recipiēdo: ut ꝓz supra xj. Preterea cōfirmatur p̄dicta sic: Nam si dō fuisset rex r haberet ius in regno añ mortē saul: r añq; fuisset recept' in regē: tē saul insequēdo dauid horrībilit' eēt ꝓdito: manifest' r lese maiestatis crīmē incurrisset: r p dñs dauid meritoꝛie potuisset r etiā debuisset occidē eū: tanq; ꝓditoꝛē manifestū sibi de iure s̄bditū: cuius oppositū fecit occurrēte sibi opportunitate ut supra. xxiij. cap. vbi dō fuis suis volē

tib' saulē occidē ait: Absit a me facē rē hāc dño meo chr̄isto dñi. in qb' vbis duo oñdit. primū q talis occisio esset nephāda siue illicita: cū dī: Absit r̄c. secūdo q reddēs rōnē ꝓmi ꝓfitet q saul erat dñs ipsius dō: qō mīme posset eē si dauid ꝓtūc fuisset rex isr̄l: regnū. n. nō patit ꝓsortē. Idez ꝓz ca. xxvj. vbi iterꝫ habuit dō saulē in ptāte sua r abijsset et alijs suis volētib' eū occidē s̄ūr rñdit addēdo: Viuit dñs: nisi dñs ꝓcusserit eū: vl' dies ei' venerit: vl' in ꝓlio descendēs r̄c. q. d. lz ille sit dign' morte ꝓpī ꝓsecutionē meā iniustam r alia sua demerita: nō tñ ei' iudex sū seu supioꝛ: fz solū deum hz supioꝛem q̄ possz eū occidē modis p̄dict': vñ s̄bdit Absit a me mittē manū meā in xp̄m dñi. Ex q̄ ꝓz manifeste: q dauid reputabat saulē in vita sua regē suū r dñm: lz tyrānū r pessimū. Idē ꝓz de dō q lz fuisset a dño vnct' i regē ut dictū ē supra xvj. fuit tñ institut' ꝓ tribū iude in regē super eādē tribū in hebron: ut. j. ħ. reg. ij. Et iterꝫ ꝓ alias tribus fuit in regē institut' sup isr̄l: ut. ij. reg. v. vñ cū dō nūq; fuit in vita saulis institut' rex ꝓ pplm: sedē q nūq; in eodē tpe habuit ius in regno: lz habēt ius ad regnū: nec habuit executiōz regie ptātis. Nec vz ꝓ missa dicē q dō vocat saulē dñm suū ex q̄da hūilitate seu reuerētia vnctiōis quā habuerat: nō aūt rōne superioritatis aut maioritatis. Nā h' eēt de directo ꝓ rōnē chr̄isti factā pharisēis Matth. xxij. vbi dic: Si g dō vocat eū dñm quō ē filij ei'?: Chr̄ist'. n. voluit oñdere pharisēis q i chr̄isto ꝓmisso erat dīna nā: ex eo q dō cū eēt pī ei' vocabat eū dñm cū dixit: Dixit dñs dño meo. vñ in xp̄o ponēda erat alia nā excellētioꝛ q̄ hūana ꝓ quā chr̄istus eēt supioꝛ: r oñs ipse dō. ꝓut ipe postulatoꝛ ibidē diffusius declarat. Que q̄dem rō xp̄i nō eēt efficax si

Universidad de Deusto Biblioteca

rōnabilit posset dici q̄ dd̄ ex humilitate seu reuerētia vncti
onis christi futuri vocabat eū dn̄m: vn̄ neċe ē dicere q̄ dd̄
viuente saul: ꝛ post p̄mā vnctionē erat inferior ꝛ subdit' ipi
sauli: ꝛ sic nō poterat saule viuēte regnū isrl' iuste sibi vēdica-
re. Et sic rō postillatoris ex hac pte supta nō excusaret ipz
dauid. Silr nec alia rō p ipm postillatorē assignata suffic
ad excusationē ipi' dd̄: tū qr nō apparet in textu q̄ saul fre
gisset aliq̄ pacta vel iuramēta cū philisteis inita: sicut patz
de sedechia cū nabuch. tū qr posito p casū q̄ achis haberz
iustā cām ꝯ saulē: adhuc ex hoc nō sequeret q̄ bellū iustuz
eēt qr reqreret auctoritas pncipis: ut in secūda secūde. q. xl.
articulo p̄mo in corpe qōnis. que quidē auctoritas nō pos-
set p̄stari ab achis respectu ipsi' dd̄ cū nō eēt ei' pnceps: ut
dictū ē: lz ei eēt obligat' ex beneficijs impēsis. que qdē bnfi-
cia impēsa ipi dauid a rege achis nō soluebāt ipm a subiecti
one q̄ tenebat ipsi saul: nec a fidelitate quā tenebat obseruare
suis frib'. s. filijs isrl': lz tn̄ p alias rōnes obligaret dd̄ fuire
ipsi achis. s. rōne bnficij: ut dictū ē. Et iō ad excusanduz in
hoc loco dauid a peccato: alit posset dici. s. q̄ dd̄ nūq̄ deter
minauit se ad bellādū ꝯ filios isrl': nec ꝯ saulē q̄ erat rex su'
Et iō nūq̄ dixit nec asseruit regi achis q̄ ipe pugnaret con
tra regē isrl' ꝛ suos sed tm̄ dixit: Tu scies qd factur' sit fu-
tu': q̄ vba sūt manifeste indeterminata: pn̄t. n. ꝯtinē vitatez
tā ex hoc q̄ pugnasset ꝯ saulē ꝛ suos q̄ etiā ex hoc q̄ nihil
ꝯ eos fecisset: sicut de facto ꝯtigit. vn̄ in hoc visilr estiman
dū ē: q̄ dauid q̄ in factis suis a deo singularit dirigebat: ut
in pcessu gestoꝝ suoꝝ satis patet vidēs se in hac dubietate
seu pplexitate: qr si adiuuisset philisteos aduersaret popu-
lo dei ꝛ regi suo debitā subtraheret fidelitatem. s. sauli regi
israeli: si aūt nō adiuuisset regem achis eēt sibi maifeste in-
gratus. Idcirco diue puidētie se ꝯmittebat: sic in ceter suis
causis. Vn̄ sup hoc spectabat diuā directionē seu inspirati
onē ad hoc q̄ ipse excusaret a cōmittēdo pditionē ꝯ regem
isrl' ꝛ exercitū ei'. silr excusaret ne eēt ingrat' regi achis: qd
etiā q̄si miraculose sic fuit factū: ut pz in lr̄a. Nā disponēte
deo de volūtate philistinoꝝ recessit ab ei' consortio sine ali
qua nota ingratitudinis: nec etiā pugnauit ꝯ exercitū israel
sed poti' ꝯ hostes dei. s. amelechitas. nec glosa interlinear
allegat p postillatorē ꝯ hoc factū vbi dicit: qd faciet seru'
tu' ꝯ inimicos tuos. Nā ista vba glose sūt indeterminata: sic
vba text': n̄. n. dixit: Tu scies q̄ pugnabo ꝯ inimicos tuos:
qr sic dixisset mēdaciū seu flm̄: sz solū dixit: Tu scies ꝛc. qd
hz duplicē cāz vitat: ut dcm̄ ē supra. In. e. ca. xxviij. vbi
dr̄ i postilla: Aliū vo modū dicēdi pōit Aug' i eadē epl'a. s.
q̄ nō fuerit samuel: sz malign' spūs apparēs in ei' effigie.

¶ Additio secūda

Recte intuenti vba augustini manifeste cōstat de mente illi' eē: q̄ ista appītio sa
muelis fuisset p̄stigiosa ꝛ demoniaca. Nā i episto
la ad simplicianū que sup hūc passuz in glo. ponit: lz duos
modos dicēdi pponat: nō tn̄ eq̄lit. In illo. n. mō vbi dic q̄
spūs samuelis apparuisset: talia aūt vba ponit. s. nō est ab-
surdū credē aliq̄ dispēsatiōe pmissū fuisse ꝛc. q̄ qdē vba si
ponderent nō asserūt nō eē incōueniēs: neq falsū hoc cre-
dere: sz solū dicūt nō eē absurdū: mlta. n. nō sūt absurda q̄
tn̄ sūt falsa: vel incōueniēt dicūt. In ca. vo nec mir p postil
latorē allegato totalit ꝛ indistincte tenet vnā ptē. s. q̄ nō sa
muel fm vitatē apparuit: sed demon in ei' specie. Cū igit fz
veritatē hec sit ppa opinio augustini ꝛ nō sit ali' de docto
ribus eccl'ie approbatis qui oppositū videat tenere sat dz
sufficere ad auctoritatē: etiā si p ecclesiā hoc nō determinet
Vn̄ ꝛ si aliq̄ doctores in hoc loco vtrūq modū dicēdi pro
ponāt: hoc ē ad sufficiētiā distinctiōis ondēdā: quā distin-
ctionē ipse Aug' posuit ut dictū ē. Circa qd vlteri' attēdē-
dū q̄ pncipales oppositā opinionē tenētes sūt hebrei ꝛ coꝝ
sequaces: q̄ intm̄ adherēt lr̄e: ut credāt q̄ vbicūq dr̄ samu
el intelligat in psona ppa: ꝛ nō in ei' silitudine: cui' tamen
oppositū sat ꝯducit p exēpla sacre scpture ab augustio
in ca. Nec mir p̄fato allegato: q̄ p postillatorē aliq̄liter
hic colligūt. Eodē mō hebrei in hoc loco incidūt i aliū
errorē ex nimia adherētia lr̄e. Dicūt. n. moysen ꝛ samu
elem resurrexisse ex hoc q̄ phitonissa dixit in plurali
deos vidi ascendētes de tra. qd fundamētū nihil val;
cū pluries in scriptura plurale accipit p singulari: ut in
postilla allegat. Dimittē igit ppaz opinionē augustini
q̄ mentē lr̄e scrutat ꝛ adherere hebreistis q̄ supficiē lr̄e
tm̄ inspiciūt valde irrōnabile vr̄. Sz attēdēdū ē q̄ licet
oēs auctoritates q̄ vident p̄ma facie ꝯ opinionē augu-
stini facere sūt sufficient solute ab augustino in ca. Nec
mir supradicto. Illa tn̄ auctoritas eccles astici. xlvj. p
postillatorē allegata vbi dr̄ de samuele: Post hoc dor-
miuit: ꝛ notū fecit regi ꝛ ondit illi finē vite sue. vr̄ facē
spālem difficultatē ꝯ opinionē augustini p̄dictā. Nā in
illa auctoritate de vno ꝛ eodē supposito asserit q̄ dor
miuit: ꝛ q̄ notū fecit regi ꝛc. Si. n. demon tm̄mō appa
ruit sauli ꝛ notū fecit ei finē vite sue quō de eodē dr̄ q̄
dormiuit: diabol'. n. nūq̄ dormit nec reqescit. Ad qd
dici pōt q̄ verū corp' samuelis in sepulchro iacēs cum
ppo habitu in q̄ sepult' fuit vtute magica deo pmitten
te apparuit ipsi sauli: in q̄ corpe demon loq̄bat: exq̄ n̄
attribuit samueli aliqd icōueniēs: cū tale corp' post aie
sepationem careat intellectu ꝛ sensu: silr ꝛ velle ꝛ nolle
Et iste mod' suscitandi ppe ē nigromātie. Nigroman
cia. n. fm ei' interptationē ē diuinatio p mortuos: qd q̄
dem corp'. s. samuelis: samuel potuit in sacra scriptura
vocari: sicut in alijs q̄plurimis locis sacri eloquij de-
functoꝝ corpa eisdez noib' vocant quib' in vita ꝯsue-
uerūt noiari. Vn̄ gen̄. vltimo: Ibi sepelierūt abraam ꝛ
sarā vxorē ei': Ibi sepelierūt isaac ꝛ vxorē ei' rebeccaz
ꝛc. Constat aūt q̄ illoꝝ corpa fuerūt sepulta: nō autem
eoꝝ aie: pari mō vulgarit corp' defuncti noiat eodē mō
q̄ pus cū aia fuerit sibi ꝯiūcta. Cōmunit. n. dr̄: hic iacet
talis vel talis. Huic etiā dicto ꝯsonat illud qd legit i p
senti ca. ꝛ in psona samuelis: Quare inquietasti me ut
suscitarer: qd pōt referri ad corp' samuel tm̄ qd samuel
nominat mō p̄dicto. q̄ qdē mod' nō e ali' ab eo quē au
gustin' tenet: sz sub eodē ꝯtinet si vba augustini ad sim-
plicianū vbi narrat hec sua ppa opinio bn̄ ꝯsiderentur
Dicit. n. ibi sic: vel nō vere spūs samuelis a reqe sua est
excitatus: sed aliqd fantasma ꝛ illusio ꝛc. Vbi aduertē
dū q̄ nō dixit nō vere corp' samuelis ē excitatū: sz spiri
tus samuelis: excludit. n. spiritū samuelis a suscitatiōe
nō tn̄ ei' corp': qd qdē corp' cū illusiōe imaginaria dia
boli viuū apparebat: ꝛ loq̄bat. ꝛ poterat vocari samu-
el rōne p̄dicta. Et iste mod' dicēdi seu declarādi mētez
augustini vr̄ sat sufficē ex illis q̄ volūt min' lr̄aliꝫare.

¶ Replica

In ca. xxviij. vbi postillator adducit certas excusatiōes p dd̄ cū dixissz ad
achis. Nūc scies q̄ factur' sit seru' tu'. Burgē.
volēs illas excusatiōes nō sufficere: ut a peccat excusa-
re dd̄ valeāt addit aliā excusationē dicēs vba dd̄ fuisse
indeterminata sicut sūt qꝝ veritas sumi pōt ex duob'. s.
siue pugnarē siue nō. Cōtra arguit sic: p illa vba ipe dd̄
aut aliqd itēdebat aut nihil. si nihil igit mētiebat ꝛ pec-
cauit. Si aliqd aut q̄ voluit pugnare ꝯ isrl': aut q̄ nolu
it. Si p̄mū peccasset volēdo pugnare ꝯ fr̄es suos fideles
p infidelib'. Si secūdū igit ppositum habuit fallendi
achis qd ē pctm̄ ingratitudinis. Sed vr̄ dd̄ determinasse
illa vba indeterminata: cū. j. xxix. ca. amot' p regē achis
dixit regi: Quid inuenisti in me ut nō pugnez ꝯ inimi-
cos dn̄i mei: vbi appet se determinasse ad pugnādum ad
modū loquēdi postil. Et vr̄ q̄ nō oportuit tm̄ laborare
p excusatiōe dd̄ a pctō. Si. n. poneret q̄ dd̄ verbis illis

ideterminat habuisset ppositūz palogiꝫandi achis esset
pctm̄ venia dignū: videlicet infideli fidē nō fuare: po-
tissimū qn̄ fidei obseruantia vergeret in deteriorē exitū
s. ꝯ pplm dei ꝛ ppuz pugnare. Nec puto errorē ꝯcedere
dauid q̄tūcūq a deo dilectū ꝛ directū peccasse veniali
ter: q̄ post regnuz adeptū sepe legit peccasse mortalit
ut pz in historia vrie. ¶ In e. ca. vbi de appītione
samuelis postillator adducit duas opiniōes: q̄ꝝ vna
opinat samuelez in ppa psona appuisse. Alia opi-
nat nō samuelem sz diabolūz in ei' specie apparuisse
Et vtraq opinionē ponit beatus augustin' ad feli-
cianū: cui' auctoritas adducit in glosa ordinaria:
vbi btūs Aug' rn̄dit ad rōnes vtriusq opiniōis: p hoc dans intelligē q̄
vtraq ps opinabilis ē. Vn̄ q̄uis in ca. Nec mir. xxvj.
q. v. ad secūdā opinionē appeat inclinat': dicit tn̄ aliaz
nō eē absurdā. Et cū ad p̄mā postil. trib' rōnib' ꝛ au
ctoritatib' inclinat: Burgē. putat ipm ꝯmisisse crimen-
lese maiestatis eo q̄ opinionē quā btūs Aug' tenet ipe
declinat: cū tn̄ btūs Aug' in h'i opinionib' ꝯsensū alio
rū nō efflagitet: ut hri pōt ab eodē q̄rto sup Gen̄. ad lit
terā. xix. ca. ꝛ. xxij. sciēs q̄ in mā opinabili sapiēs nō ab
surde ꝯdicit sapiēti: imo expedit ꝯrias in studijs ecclesi
astic eē opiniōes ad exercēdū ingeniū: ꝛ excutiēdū stu-
dētiū pigriciā. Nā ppi easdē rōnes idē btūs Aug'. j. su
per Gen̄. ꝯ manicheos dic eccl'ie pficere hereses insur-
gētes: vide de hoc in p̄mo correctorio h' opis. Auctori
tas igit bti augustini: nec etiā decreti in mā opinabili cō
pellit q̄ min' quelibet ps opinabilis teneri pōt quousq
p eccl'iaz alia ps fuit determinata: qr extūc cessat opio
qn̄ incipit eē vitas determinata. Nūc aūt Burgē. hec oia
egre ferēs opiones bti aug. nitit defendē: alia tn̄ via ice-
dēs q̄ btūs Aug': qr btūs augustin' incedit via pbabi
li. Burgē. aūt initit temeritati. Nā rōnes ꝛ verisilitudi-
nes p postil. p opiniōe ꝯria inductas nō soluit: ut pz: sz
solū laborat circa auctoritatē adductā de ecclesiastico
xlvj. dicēs illā facē spālē difficultatē ꝯ btm̄ aug. sic ꝛ fa
cit. Nā in auctoritate illa dr̄ samuel dormiuisse ꝛ tunc
notū fecisse regi finē vite sue: ꝛ exaltasse vocē suā dō ter-
ra in pphetia: q̄ oia demoni ascribi nō pn̄t: demon. n.
nūq̄ dormit ꝯ p̄mū: sed nec ppha dici pōt ꝯ secūduz
Loq̄tur igit illa auctoritas de psona samuelis diuina
dispēsatiōe suscitata: nō ad factū phitonisse: nec ad me-
ritū saulis sz ad ꝯfirmādū finalē scissurā regni dō manu
saul quā ipe samuel cū viueret p̄dixit: ut pz supra. Et
hz hoc factū aliqd silē cū facto ochoꝫie regis isrl' q̄ mi-
sit ad ꝯsulēdū beelꝫebub deū acharon: sz diuina dispēsati
one ipedita ē ꝯsultatio: ꝛ missus ē helias: ut pz. iiij. reg.
p̄mo. Ita in pposito saul volēs p phitonissam cōsulē
demonē ipedit' ē: qr diuina dispēsatiōe pmissionē samue
lis pueni' fuit: ꝛ hoc intelligēs penituit. Sed ad hoc rn̄
dēdo burgē. ad dc̄a bti augustini: addit q̄ puto dō mēte

Congrēgata sūt ergo philistii vniu'sa agmi-
na i aphec. Sz ꝛ isrl' castra metat' ē sup fontē q erat i ie-
zrabel. Et satrape qdē philistijm icedebāt in cēturijs
ꝛ milib': dd̄ aūt ꝛ viri eius erāt i nouissimo agmie cū
achis. Dixerūtq pncipes philistijm ad achis: Quid
sibi volūt hebrei isti: Et ait achis ad pncipes philistijz
Nūqd ignorat dd̄ q fuit su' saul reg isrl': et ē apud
me mlt dieb' vl' ānis ꝛ Et nōn iueni i eo qcq ex die
q̄ transfugit ad me vsq ad diē hāc. Irati sūt aūt adu's
eū pncipes philistijm ꝛ dixert ei: Reūtat vir ꝛ sedeat
i loco suo i q̄ ꝯstituisti euz ꝛ n̄ descēdat nobiscū i p̄liū
ne fiat nob aduersari' cū p̄liari cepim'. Quō. n. aliter
potit placare dn̄z suū nisi i capitib' nr̄is: None iste est
dd̄ cui cātabāt in choris dicētes: pcussit saul i milibus
suis: ꝛ dauid in decē milib' suis: Vocauit g̊ achis dd̄

augustini nō fuisse. Dicit nāq q̄ dicta auctoritas intelligē-
da sit de corpe samuelis in ppo habitu ut sepultū fuit: qd
videlicet vtute art magice diabol' illud corp' assumpsit p
instrumēto sue ludificatiōis: sz ut verū fatear Burgē. n̄ fuit
ꝯpulsus illa auctē sic dicē. Si. n. demon assūpsisset sic pōt
corp' aereuz in silitudine ꝛ corpis ꝛ hitus
samuelis: ita vere diceret samuel ex illa si-
militudie sic si corp' ppuz suffuisset ludifi-
catiōi: sic vulgo noiam' imaginez noie rei
accipiēdo signū p signato: imo ꝛ beatus
Amb. dic i legēda scōrū garuasij ꝛ pthasij
se p pūcturā didicisse q̄ ei appēs imagiaria
visiōe fuissz san. pau. Etiā huic mō dicēdi
vr̄ repugnare lr̄a h' ca. q̄ dr̄ q̄re inq̄etasti
me ut suscitarer ꝛc. Nā cū illud corp' dō q̄
fmo fz Burgē. caruit intellectu ꝛ sensu:
nolle ꝛ velle nō potuit se vē dicē inq̄etatū neq suscitatū. Et
si Burgē. dixerit illos modos loquēdi a demone ꝯfictos: n̄
oportuit: imo nō decuit ad mēdacia demonū corp' sci pro
phe ponē istrumētū: nec puto artē magicā q̄ i corpib' mor-
tuoꝝ dinare ꝯsueuit sine singulari dei pmissiōe ad corpa
scōꝝ posse extēdi: ꝛ cū dō h'i pmissiōe i scptura nullū repit
fundamētū: irrōnabile vr̄ ꝛ i iniuriā scōꝝ talia ꝯfingē: ut ar
gumēto vtar inualido quo Burgē. vti cōsueuit. Recedit igi
tur burgē. longe ab intētiōe beati Aug. q̄ dic non vē fuisse
spiritū samuelis: sz fantasma ꝛ illusionē ꝛc. q̄ de reali corpe
samuelis vā nō sūt. Si. n. verū corp' samuelis fuisset: ideo
fuisset visio realis nō illusoria nec fantastica: put btūs au-
gustin' vult: q̄uis locutio fuisset illusoria: appītio tn̄ fuissz
realis: qd ē ꝯ intentionē bti aug. Vel dz burgē. dicē q̄ n̄ fuit
corp' reale: ꝛ habet ppositū: etiā dato q̄uis nō ꝯcesso q̄ dē
mon fuissz ꝯiūct' corpi ut motor: illud tn̄ ꝯiūctū nō vē dici
posset pphetiā texuisse dō terra: put dr̄ in auctē p̄allegata.
Quib' oib' sic dcis remanet libeꝝ: quā opinionē qs tenē ꝛ
defendē velit: cū ad neutrā ptem appeat eccl'ie auctas deter
minata. Et eodē mō liberꝝ ē saul dicē saluatū vl' dānatū cū
ad neutrā ptē ē dmōstratio vl' eccl'ie auctas cogēs. XXIX

Congregata sūt. Hic ꝯn̄t describit recessus dd̄ dō phi
listinoꝝ exercitu. Et p̊ describit h'i recessus: 2̊ inci
dēs casus ca. xxx. Circa p̄mū achis ppi dd̄ ꝛ viros
ei' rephēdit: 2̊ ppi h̊ dd̄ ad locū suū remittit: ibi Vocauit
igit achis dd̄. Prima ps pz vsq ibi: b ¶ Nūq̄d ignoratis
ꝛc. Iq. d. nō debetis timē dō eo: qr saul psecut' est eū vsq ad
mortē: ꝛ iō ꝯpulsus fuit fugere ad terrā meā: iō subdit:
c Et ē apud ꝛc. illi aūt q̄ dicūt q̄ fuit ibi tm̄ q̄tuor mēsi
bus hn̄t ꝯsequēt dicē: q̄ achis dixit de mora dd̄ in tra sua
pl' q̄ eēt in vitate ad pacificādū pncipes philistinoꝝ: vn̄ sb
dit: d ¶ Et nō inueni in eo qcq. s. machinatiōis ad malū
q̄ tn̄ fuisset pcepta in tāto tpe si fuisset in eo fm vitatez. Ce-
tera patēt vsq ibi: e Percussit saul i milib' suis ꝛc. Ista
lr̄a vr̄ sonare q̄ in acie saul eēnt tm̄ mille bellatores cū eo: ꝛ
cū dd̄. x. milia: qd nō ē verū: qr plures ꝛ fortiores ponūt cir
ca regē: ꝛ iō exponēdū ē h̊ sic fuit supra expositū. xviij. ca.
ita q̄ mille h noiati intelligūt pcussi ab ipo saule: ut sit sen-
sus: In milib' suis. i. in milib' ab eo pcussis: ꝛ eodē modo

Universidad de Deusto Biblioteca

de decē milib⁹ dauid
f Uocauit ġ. Hic
ꝓpter predictaꝫ cām
dauid ad locū suū re
mittit qđ a deo factā
ē:ne forte bellādo cō
tra filios israel aliq̄s
bonos ō illo pplo vl
amicos suos interfice
ret: 2° ut amalechitas
q̄ manū saul euaserāt
⁊ ciuitatē sicelech in
odiū dauid incēderāt
deleret:⁊ p̄daꝫ ab eis
captā recuparet:3° ut
ex preda ibi acq̄sita
amicos sibi aggrega
ret:q̄ iuuarēt ipm p⁹
mortē saulis ad obti
nēdū regnū. ¶XXX.
a Unqꝫ venis
sent. Hic cōse
quent descri
bitur incidēs casus.s.
de ciuitate sicelech in
censa ⁊ dep̄data tpe
quo dauid ⁊ viri ei⁹
erāt in exercitu phili
stinoꝝ. Circa quod
p̄mo describit incen
diū ciuitatis ⁊ ei⁹ de
predatio: secūdo ho
stiū insecutio:ibi Cō
fortat⁹ ē autē dauid:
3° eoꝝ debellatio: ibi
Qui cū dixisset:q̄rto
prede diuisio:ibi Rn̄
densqꝫ. Circa p̄mum
ondit q̄ fecerint istud
maleficiū cū dicitur:
b Amalechite ipe
tū fecerūt.odiebāt.n.
filios israel:eo q saul
fere deleuerat eos: et
iō cognoscētes q dd
⁊ viri ei⁹ erāt abn̄tes
ciuitatē sicelech inua
serūt. c ¶Et nō int
fecerant queq̄. quia
volebāt eos habē et
vēdē in seruos ⁊ ancil
las ut facerēt vtilita
tem suā:nō solum de
rebus sed etiā de pso
nis. Cetera patēt vsqꝫ
ibi: d Uolebat.n.
eum populus lapida
re.eo q erāt i passiōe
doloris positi:⁊ q2 se
cum duxerāt omnes
bellatores:nec dimise
rat aliq̄s ad custodi
am loci. e ¶Confor
tatus ē ⁊c̄. Hic ɔn̄ter
describit hostiū inse
cutio:⁊ p̄mo ex dire

⁊ ait ei: Uiuit dn̄s:q2 rect⁹
es ⁊ bon⁹ i ɔspectu meo ⁊
exit⁹ tu⁹ ⁊ itroit⁹ tu⁹ mecū ē i
castr. Et n̄ iuēi i te qcq̄ ma
li:ex die q̄ venisti ad me vsqꝫ
in diē hāc: sꝫ satrapis n̄
places. Reuertē ergo ⁊ va
de in pace:⁊ non offendas
oculos satrapaꝝ philistijꝫ
Dixitqꝫ dauid ad achis:
Quid.n.feci ⁊ qd inuenisti
in me suo tuo a die q̄ fui i
ɔspectu tuo vsqꝫ i diē hāc
ut nō veniā ⁊ pugnē ɔ̄ ini
micos dn̄i mei regis? Rn̄
dēs aūt achis locut⁹ est ad
dauid: Scio q2 bon⁹ es tu
in oculis meis sicut angel⁹
dei:sꝫ principes philistioꝝ
dixerūt: Nō ascēdet nobis
cū in p̄liū. Igit ɔsurge ma
ne tu ⁊ serui dn̄i tui q vene
rūt tecū:⁊ cū d nocte surre
xeritis ⁊ cepit delucescere
pgite. Surrexit itaqꝫ d nō
cte dauid ip̄e ⁊ viri ei⁹ ut ꝓ
ficiscerent mane:⁊ reuerte
rent ad t̄rā philistijꝫ. Phi
listijm aūt ascēderūt in ie
zrabel. ¶Ca.xxx
Unqꝫ venissent dd
⁊ viri ei⁹ in sicelech die t̄tia
amalechite ipetū fecerant
ex pte australi in sicelech:⁊
pcusserāt sicelech:⁊ succen
derāt eā igni. Et captiuas
duxerant mulieres ex ea a
minimo vsqꝫ ad magnū:et
nō interfecerāt queq̄:sꝫ secū
duxerāt:⁊ pgebāt itinē suo
Cū ergo venisset dd ⁊ viri
ei⁹ ad ciuitatē:⁊ iuenisset eā
succēsam igni ⁊ vxores su
as ⁊ filios suos ⁊ filias du
ctas eē captiuas: leuauert
dauid:⁊ ppl's q erat cū eo
voces suas:⁊ plāxerūt do
nec deficerēt in eis lachry
me. Siqdeꝫ ⁊ due vxores
dauid captiue ducte fuerāt
achinoē iezrabelites:⁊ abi
gail vxor nabal carmeli.
Et ɔtristāt⁹ ē dauid valde.

Uolebat.n.eū pplus lapi
dare:q2 amara erat aīa vni
uscuiusqꝫ viri sup filijs suis
⁊ filiab⁹. Confortat⁹ ē autē
dauid i dn̄o deo suo: ⁊ ait
ad abiathar sacerdotē fili
um achimalech: Applicā
ad me ephot. Et applica
uit abiathar ephot ad dd
⁊ ɔsuluit dauid dn̄m dicēs
Persēqr latrūculos hos
⁊ ɔp̄hēdā eos:an n̄? Dixit
qꝫ ei dn̄s: Persēqre:absqꝫ
dubio.n.ɔp̄hendes eos:⁊
excuties p̄dā. Abijt ergo
dauid ip̄e ⁊ sexcēti viri qui
erāt cū eo: ⁊ venerūt vsqꝫ
ad torrentē besor:et lassi q
dā substiterūt. Persecut⁹
ē aūt dauid ip̄e ⁊ q̄drigenti
viri cū eo:substiterāt n.du
cēti q lassi trāsire non pote
rāt torrētē besor. Et inuene
rūt viꝝ egyptiū in agro: ⁊
adduxerūt eum ad dauid.
Dederūtqꝫ ei paneꝫ ut co
mederet ⁊ biberet aquam
sꝫ ⁊ fragmē masse caricaꝝ
⁊ duas ligaturas vue passe
Qui cū comedisset: reuersus
ē sp̄us ei⁹ ⁊ refocillatus est.
Nō.n. comederat paneꝫ
neqꝫ biberat aquā trib⁹ die
bus ⁊ trib⁹ noctib⁹. Dixit
itaqꝫ ei dd: Cui⁹ es tu:vel
vnde:⁊ quo pgis? Qui ait
Puer egypti⁹ ego sū: ser
uus viri amalechite. Dere
liqt aūt me dn̄s me⁹:quia e
grotare cepi nudiustertius
Siqdē nos erupim⁹ ad au
stralē plagā cerethi ⁊ ɔ̄ iu
dā:⁊ ad meridiē caleph: ⁊
sicelech succēdim⁹ igni. Di
xitqꝫ ei dd: Potes me du
cere ad istū cuneū? Qui ait
Jura mihi p deū q nō oc
cidas me: ⁊ nō tradas me
in man⁹ dn̄i mei:⁊ ego du
cā te ad cuneū istū. Et iu
rauit ei dauid. Qui cū du
xisset eum:ecce illi discūbe
bant sup faciē vniuerse t̄re

ctione diuina re
quirendo ei⁹ con
silium cū di:
f Applica ad
me ephot. i. pro
me.q.d. indue te
veste sacerdotali
ut consulas deuꝫ
pro me. Cetera pa
tent vsqꝫ ibi:
g ¶Et lassi qui
dam substiterunt
s.ducenti qui licꝫ
ꝓpter fatigatiōeꝫ
nō possent cōpe
tent aduersarios
persequi: tamen
poterāt cōpetent
custodire sarcias
ꝓpter qđ dauid
⁊ viri ei⁹ reliqui
dimiserunt sb cu
stodia eorum illa
que poterāt eis eē
oneri: ut patet ex
sequentibus ifra
ut possent hostes
expeditius p̄sequi
secundo insequit
dauid hostes di
rectiōe humana
cū dicitur:
h Et inuenert
virum Egyptiuꝫ
infirmitate ⁊ fa
me quasi morti
propinquū.
i ¶Reuersus est
sp̄us eius .i. aliq̄
cōualescentia vir
tute cibi confortā
tis. k Nō.n.
comederat paneꝫ
idest aliquē cibū
l ¶Neqꝫ biberat
aquam.i.aliqueꝫ
potum.
m Trib⁹ dieb⁹
⁊ tribus noctib⁹
⁊ ideo nō est mi
rū si erat exinani
tus. Cetera patēt
n ¶Qui cuꝫ du
xisset. Hic conse
quent d̄scribitur
hostium debella
tio:qui a sicelech
elōgati credebāt
esse securi.

o ¶Comedētes ⁊ bibētes.⁊ sic sibi nō p̄cauētes:⁊ ideo
fuerūt facilit debellati. Et pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: p Usqꝫ ad
vesperā alteri⁹ diei.q2 fugiebāt ⁊ abscōdebāt se p diuer
sa loca in q̄bus dauid ⁊ viri ei⁹ insequētes eos p̄scruta
bant:⁊ iō tm̄ tp̄s apposuerūt. Cetera patēt: q ¶Rn̄dēs
qꝫ. Hic ɔn̄t descri
bit p̄de diuisio:⁊
p̄mo q̄tū ad bel
latores:2° q̄tū ad
amicos dd seu be
nefactores:ibi Ue
nit ġ dd. Circa p̄
mū di: q Rn̄
dēsqꝫ ois vir pes
sim⁹.isti q̄ erāt in
comitiua dd cu
pidi ⁊ mali: hoc
dicebāt tractātes
int se de p̄de diui
siōe. r ¶Dixit
aūt dd.repellens
auaritiā ⁊ nequi
tiā istoꝝ.
s Equa eni ps
erit ⁊c̄]. Ex hoc
pꝫ illud qđ p̄dcm
ē.s.q illi.cc.rema
nētes custodierūt
sarcinas: ⁊ iō nō
erāt debita porti
one p̄uādi. h⁹ aūt
accepit dd de scō
Abrae:q̄ silr fecit
socijs suis ad sar
cinas remanenti
bus:qn̄ q̄tuor re
ges debellauit:ut
dictuꝫ fuit Geñ.
xiiij.vn̄ subdit:
t ¶Et factū ē ⁊c̄]
in hebreo habet
Ex die illa ⁊ ab
an̄.s.a tpe abrae.
Sꝫ p dd fuit hoc
firmi⁹ statutuꝫ ⁊
lege decretū ex re
gia ptāte: ut dece
tero sic simplicit
obseruaretur.
v Uenit ġ. Hic
ɔn̄t describit p̄de
diuisio q̄tum ad
amicos dd ⁊ bn̄
factores: apd q̄s
dauid ⁊ viri eius
latuerāt fugiēdo
p̄secutiōes saulis
⁊ a quib⁹ bn̄ficia
recepant:q2 iustū
erat q h⁹ i bn̄ficia
recognosceret fa
cultate occurrēte. Et pꝫ lr̄a. ¶Caplm̄ XXXI.
a Philistijm aūt.. Hec ē vltima ps p̄ncipalis p̄mi
libri i q̄ describit ipsi⁹ saul occubit⁹:⁊ p⁹ describi
tur ipsius saulis occasio:2° occisi vitupatio: ibi Facta
altera die. 3° ipi⁹ honorabilis tumulatio: ibi Qđ cum

cōmedētes ⁊ bibētes:⁊ q̄si
festū celebrātes diē ꝓ cun
cta p̄da ⁊ spolijs q̄ cepant
de terra philistijm ⁊ de t̄ra
iuda. Et pcussit eos dauid
a vespa usqꝫ ad vespaꝫ alte
ri⁹ diei:⁊ nō euasit ex eis qs
q̄ nisi tm̄ q̄drigēti viri ado
lescētes q ascēderant came
los ⁊ fugerāt. Eruit ġ dd
oia q̄ tulerāt amalechite:⁊
duas vxores suas eruit.
Nec d̄fuit qsq̄ a puo vsqꝫ
ad magnū tam de filijs q̄
de filiab⁹ ⁊ d spolijs:⁊ q̄cū
qꝫ rapuerāt oia r̄duxit dd
⁊ tulit vniuersos greges et
armēta: ⁊ minauit an̄ faciē
suā. Dixerūtqꝫ: Hec ē pre
da dauid. Uenit āt dd ad
ducētos viros q lassi substi
terāt nec seq poterāt dd:et
residē eos iusserat in torrē
te besor. Qui egressi sūt ob
uiā dauid:⁊ pplo q erat cū
eo. Accedēs aūt dauid ad
pplꝫ salutauit eos pacifice
Rn̄dēnsqꝫ ois vir pessim⁹
⁊ iniqu⁹ de viris q erāt cuꝫ
dauid:dixit: Quia n̄ vene
rūt nobiscū n̄ dabim⁹ eis
qcq̄ de p̄da quā eruim⁹:sꝫ
sufficiat vnicuiqꝫ vxor sua
⁊ filij:quos cū accepint re
cedāt. Dixit aūtē dd: Non
sic facietis fratres mei d his
q̄ tradidit nobis dn̄s:⁊ cu
stodiuit nos: ⁊ dedit latrū
culos q erupant aduersuꝫ
nos i man⁹ nr̄as:nec audi
et vos qsq̄ sup sermone h⁹
Equa.n.ps erit descēdētis
ad preliū: ⁊ remanētis ad

sarcinas:] ⁊ silit diuident
Et factuꝫ ē hoc ex die illa:
⁊ deinceps] ɔstitutuꝫ ⁊ p̄fi
nituꝫ: ⁊ quasi lex i isrl vsqꝫ
in diē hāc. Uenit ergo da
uid i sicelech :⁊ misit dona
d p̄da seniōib⁹ iuda ꝓximis
suis dicens: Accipite bn̄di
ctiōeꝫ de p̄da hostiuꝫ dn̄i.
His q erant i bethel ⁊ q in
ramoth ad meridiē:⁊ q i ge
ther:⁊ q aroer:⁊ q i sepha
moth:⁊ q in esthama:⁊ q i
rachal:⁊ q in vrbib⁹ hiera
meli:⁊ q in vrbib⁹ ceni:⁊ q
in rama:⁊ q i lacu asan:⁊ q
in athach: ⁊ q i hebron:⁊
reliqs q erant i his locis i
q̄bus cōmorat⁹ fuerat da
uid ⁊ viri eius.

¶Cap.XXXI.

Philistijm aūt pugna
bant aduersum isrl.
Et fugerunt viri israel ante
faciem philistijm: ⁊ cecide
runt interfecti in mōte gel
boe. Irruerūtqꝫ philistijm
in saul ⁊ i filios eius:et pcus
serūt ionathā: ⁊ abinadab
⁊ melchisue filios saul: to
tūqꝫ pondus p̄lij versuꝫ ē i
saul. Et ɔsecuti sūt eum vi
ri sagittarij:⁊ vulneratus est
vehemēter a sagittarijs. Di
xitqꝫ saul ad armigeruꝫ su
um: Euagina gladiuꝫ tuū
⁊ percute me: ne forte veni
ant incircuncisi isti ⁊ inter
ficiant me illudētes mihi.]
Et noluit armiger eius:fu
erat enim nimio terrore p
territus. Arripuit itaqꝫ sa
ul gladium suuum ⁊ irruit

audissent. Circa p̄mū p̄mittit filioꝝ occisio cū di: b Et
pcusserūt ionathā ⁊ Abinadab.sic ē in hebreo:⁊ iō aliqui
libri male hn̄t aminadab. Isboseth n̄ noiat h int filios sau
lis:tū q2 remāserat ad disponēdā domū:tū q2 nō erat mul
tū apt⁹ ad p̄liū. c Dixitqꝫ saul ad armigeꝝ suū.iste fuit
doech: ut ɔiter di ⁊
satis rōnabilit: ut vi
da supra. xxij. di q
iste assistebat sauli: ⁊
erat p̄m⁹ int seruos ei⁹
d ¶Percute me ne
⁊c̄].i. affligentes me
morte ignominiosa
in ɔtēptū p̄sone mee
⁊ ppli mei:⁊ p ɔn̄s re
dūdet in ɔtēptū dei.
e Arripuit itaqꝫ
saul gladiū suū ⁊c̄.ex
hoc dicunt doctores
nr̄i cōcordit ip̄m esse
dānatū:q2 infecit se
ip̄m:qđ nulli ē licitū
Ad hoc etiā inducit
qđ habet.j. palip .x.
mortu⁹ ē ġ saul ꝓpt
iniq̄tates suas: eo q
p̄uaricat⁹ sit mādatū
dn̄i qđ p̄cepat: ⁊ nō
custodierat illud. Sꝫ
insup etiā phitonissā
ɔsulerit nec sperauе
rit in dn̄o. hebrei vo
dicūt ip̄m eē saluatū
q2 audita dn̄i s̄nia si
bi p samuelē ānūcia
ta de oib⁹ peccatis suis
penituit:⁊ licꝫ primo
fuisset desolat⁹ tamē
diuinā sententiaꝫ de
morte sua ⁊ filiorum
suoꝝ ac regni transla
tione patient accepta
uit:ut diuina volun
tas impleret:quod vi
ex hoc q modico ci
bo sūpto ꝓ sustenta
tione nature p totaꝫ
noctē ambulauit ut
veniret ad p̄liū scđm
dinū iudiciū ibidem
moritur⁹. Nec iona
than p̄mogenitū suū
seu alios duos filios
ibidē exn̄tes suasit d
prelio recedere volēs
dinā sententiā nō so
lū in se sed etiā i filijs
recipe in penaꝫ suorū
peccatoꝝ. Ad hoc et
inducūt hebrei qđ sa
muel dixit ei: Tu ⁊ fi
lij tui cras eritis mecū.i.in pte iustoꝝ:tū quia samuel i illa
pte erat:tū q2 ionathan qui erat sanct⁹ ⁊ bon⁹ credendus ē
q in pte sanctoꝝ sit recept⁹:⁊ idē dicūt de saule:quia eodē
mō di de vtroqꝫ: Tu ⁊ filij ⁊c̄. Ad hoc etiā vi facere quod
dictū ē supra.ix.ca.de saule:q erat electus ⁊ bonus nec erat

in filijs isrl vir melior illo: ꝛ iõ lꝫ postea multiplicit ꝛ grauit peccauerit: vꝫ tñ diuine pietati ꝯgruū: ut ꝓpter p̄cedētē bonitatē dñs dederit ei in fine penitentie locū ad euadendū penā eternā: nõ tñ ad recupandū regiā dignitatē: nec auctoritates in plurib⁹ locis allegate de abiectiōe saulis a dõ vident aliud sonare: nisi de regia dignitate q̄ ad dauid erat trāsferēda ex determinatiōe diuina. Ad illō āt qō obijcit in ꝯrīū: dicūt hebrei ꝛ aliq̄ etiā christiani: ꝙ inficere seipm intuitu ꝓpe ꝑsone: ut q̄s p hoc mortem acerbiorē vl turpiorē euadat sp est illicitū: ſm ꝙ dicit augustin⁹ p⁹ de ci. dei ca. xvij. sed iterficere seipsū intuitu diuini honoris: ne. s. vituperiū exerceat in ꝓprio corpe redūdās in dei vituperiū: sicut timebat saul ne in ipso q̄ erat principalis i populo fierēt ludibria i ꝯtēptū dei isrl: ut dicūt isti: hoc nõ ē illicitū: ꝛ hoc mõ rasias vꝫ se interfecisse: secūdo Mach. xiiij. nec tñ inde vitupat i scriptura: sed magis laudari videt. Hoc ēt mõ sanson se interfecit: ut dicit Judic. xvj. Isto etiā mõ aliq̄ sancte mulieres ꝛ de quib⁹ solēnizat ecclīa se interfecerūt ne infideles ipis abuterent exercēdo luxuriā ꝯ diuinū honorē. Uerūtamē aug⁹ pmo de ciuitate dei istas ꝑsonas nõ excusat a culpa nisi fecerint hoc instinctu diuino nobis occulto. Isto etiā mõ posset excusari saul si alie vie nõ sufficerēt: nisi ꝯrīū inueniat expresse determinatū in sacra scriptura: vl p auctoritatē ecclesie: qō nõ recolo me vidisse. Ad illud autē qō obijcit de pmo palip. Mortu⁹ est saul ꝓpter iniq̄tates suas ꝛc. pōt dici ꝙ ꝓpter iniquitates suas pena morti inflicta ē sibi ꝛ filijs: sed ꝙ ꝓpter hoc sit dānat⁹ auctoritas nõ sonat: sicut fur suspendit ꝓpter furta sua: si tñ peniteat in fine veracit ꝛ mortem patient sustineat efficit dign⁹ vita eterna. Residuū aūt hu⁹ auctoritatis indulte exponet pmo paralipo. x. ca. Quod aūt sequit: Insup ꝛ phitonissam ꝯsulerit: nec sperauerit in dño. nõ valet: q lꝫ tūc non sperauerit qñ ipam ꝯsuluit: tñ de oīb⁹ istis ꝛ alijs malis finalit penituit: ꝛ tūc in dño sperauit de salute eterna: lꝫ nõ de tpali vita.
f Quod cū vidisset armiger ei⁹ ꝛc. iste p̄dicto modo ab hebreis nõ excusat: nec etiā a latinis. Dicūt. n. ꝯīt ꝙ fuit doech idume⁹ q̄ timēs grau⁹ affligi a dõ si supueniret: iõ ex tristicia ꝛ quasi desperās surripuit sibi vitā. Sicut ꝛ catho ꝓpter cesaris victoriā: qō factū fuit pusillanimitati: ꝓut declarat Aug⁹. j. de ci. dei. Cetera patēt vsq̄ ibi: g Ueneruntq̄ philistijm ꝛc. nõ mā̄sit: sꝫ ꝙ occupauerūt aliq̄ fortalicia ponētes ibi milites ne filij isrl rebellarēt: sicut dictū fuit supra xiij. ca. de statiōe philistinorū. principes aūt philistijm ꝛ cōmunitas ppli reuersi fuerūt in terrā suā. h Facta autē ꝛc. Hic ꝯñter ponit ipsius saulis occisi vitupatio cū dicit: i Preciderūt caput saulis ꝛc. ad ei⁹ vituperiū ꝛ laudem idolorū suorū: q̄b⁹ illā victoriā attribuebāt. k Et posuerūt arma ꝛc. ea ꝯsecrādo idolo p victoria habita.

super eū. Quod cū vidiss armiger ei⁹ videlꝫ ꝙ mortuus eēt saul: irruit etiā ipse super gladiū suū ꝛ mortu⁹ ē cū eo. Mortu⁹ ē ergo saul ꝛ tres filij ei⁹: ꝛ armiger illi⁹ ꝛ vniuersi viri ei⁹ in die illa parit. Uidētes aūt filij isrl q erāt trans uallem ꝛ trans iordanem ꝙ fugissent viri israelite: ꝛ ꝙ mortuus esset saul ꝛ tres filij eius: reliquerūt ciuitates suas: ꝛ fugerūt. g Ueneruntq̄ philistijm ꝛ habitauerūt ibi. h Facta aūt die altera venerūt philistijm ut expoliarēt interfectos: ꝛ inuenerūt saul ꝛ tres filios eius iacentes in monte gelboe. i Et pręciderūt caput saul ꝛ expoliauerūt eū armis: ꝛ miserūt in terrā philistinorū p circuitū ut anūciaret i tēplo idolorū ꝛ in pplis. k Et posuerūt arma ei⁹ in tēplo astaroth: l corp⁹ vo ei⁹ suspēderūt in muro bethsan. m Quod cū audissent habitatores iabes galaad quecūq̄ fecerāt philistijm saul: surrexerūt oēs viri fortissimi: et ambulauerūt tota nocte: ꝛ tulerūt cadauer saul ꝛ cadauera filiorū ei⁹ de muro bethsan. Ueneruntq̄ viri iabes galaad: et ꝯbusserūt ea igni ꝛ tulerūt ossa eorū: ꝛ sepelierūt in nemore iabes: et ieiunauerūt septem diebus. Explicit pm⁹ li. Samuel.

l Corp⁹ vo eius suspēderūt. ad inferēdū mai⁹ vituperiū: ꝛ ad suā victoriā ostēdēdū. m Quod cū audisset. Hic ꝯñter describit ipsius honorabilis tumulatio cū dr: Quod cū audissent ꝛc. isti aūt p̄ ceteris doluerūt de vituperio sauli illato: eo ꝙ liberauerat eos de manu naas regis āmon: ut dictū fuit supra. xj. n Et ambulauerūt tota nocte q: de die nõ poterant illa corpora auferre. o Et cōbusserūt ea igni aromatica mixta ibidē ꝯburēdo: sicut fiebāt antiq̄t⁹ in sepulturis solēnib⁹: sicut. ij. pali po. in sepultura Asa regis iuda: Posueruntq̄ eū super lectū suū plenū aromatib⁹ et vnguentis: q̄ erāt pigmētariorū arte cōfecta: ꝛ ꝯbusserūt sup eū ambitione nimia. p Et ieiunauerūt septē dieb⁹. in signū tristicie p morte saul ꝛ filiorū eius.

In ca. xxxj. vbi dr in postilla. Hebrei vo dicūt saulē ee saluatum.

Additio.

Opinio hebreorū in hoc passu nullo mõ videt sustinēda. nõ. n. hꝫ fundamentū in auctoritate: nec in rõne. Nā fundamentū eorū assūptū ex h⁹ ꝙ saul diuinā sniam p samuelē sibi annūciatā acceptauit nulli⁹ valoris ē. In hoc. n. nõ excusant saulē a peccato: sꝫ poti⁹ eū grau⁹ accusant: qō sic pꝫ: nā in phitonicis diuinationib⁹ ꝛ h⁹i duo ꝓhibent in lege diuina: q̄rū vnū est tales diuinatores ꝯsulē. vñ Deutero. xviij. Nõ sit in te malificus: neq̄ qui phitones ꝯsulat. Aliud vo ꝓhibitū ē neq̄s vbis talium credat seu assentiat. vñ Deutero. vbi supra: Gentes iste quarū possidebis terrā augures ꝛ diuinos audiūt: tu aūt a deo tuo alit institut⁹ es. Ubi ꝛ in sequētib⁹ manifeste habet ꝙ sicut in lege diuina precipitur ut credat vo ꝓphete dei: ita in eadē lege ꝓhibetur nequis talib⁹ supstitiosis vaticinijs assentiat seu credat ut in p̄dicto ca. satis declarat. Ex quib⁹ euident sequit ꝙ siquis cōsuleret phitones seu diuinos: quib⁹ cōsultis n̄ assentiret eorū vaticinijs talis eēt trāsgressor pmi precepti tm̄. Si aūt nõ solū ꝯsuleret sꝫ etiā eorū pnosticis assentiret eēt trāsgressor vtriusq̄ p̄cepti: ut pꝫ ex dictis. Ex q̄bus manifeste sequit ꝙ volētes excusare saulē a ꝯsultatione phitonisse p hoc ꝙ snia sibi p illū resuscitatū annūciatā acceptauit: nõ solū ipm nõ excusant a peccato ꝯsultatiōis: sꝫ insup ipm accusāt de nouo pctō. s. accedēdi vbis magicis seu diuinationib⁹: ut sic nõ solum sit saul pmi p̄cepti supradicti trāsgressor sꝫ etiā secūdi. Si aūt dicat ꝙ saul nõ credidit phitonisse seu phitoni: sed ꝓphetie samuelis qui erat fidelis ꝓpha dñi. Hoc non valet: nā ſm opinionē augustini supra ca. xxviij. traditam q̄ va ē: ut ibi fuit declaratū: nõ samuel in spū apparuit: sꝫ demõ in samuelē trāsformat⁹ ē: ꝛ sic nõ samueli sed demoni credidit vbis ei⁹ assentiendo. Dato etiā ꝙ samuel in ꝓpa ꝑsona apparuisset: ꝓut quidā volūt: lꝫ minus sane: ut supra. adhuc saul peccauit in credendo verbis illius: cui⁹ rõ est: nā dicentes samuelē verū fuisse suscitatū: hoc asserūt ex dispensatione diuina euenisse: q̄ phitonissam ꝛ saulē latebat: ut expsse habet i glo. ibidem: ꝛ sic saul nõ credebat ipm eē verū samuelē: sꝫ spiritum malignū arte magica in samuelis specie appentē: cui credendo indubie peccauit ꝯ ꝯscientiā ꝯmittendo: qō. n. nõ ē ex fide peccatū ē ad Roma. xiiij. Si aūt dicatur ꝙ saul credidit verbis sibi annūciatis rõe signorū q̄ forte viderat phitonissa vel ipse saul: nec ex hoc excusat a peccato. Nā ſm Aug. in ca. Nec mirū supra allato nõ iõ q̄s debet credere talib⁹ q aliqñ eueniūt ea q̄ predicūt. Ad cui⁹ ꝓbationē adducit clarā auctoritatē Deutero. xiiij. Quod aūt dr saulē de oīb⁹ suis peccatis penituisse audita snia: talis assertio eadē facilitate ꝯtēnit q̄ approbat: ſm Grego. Nullū. n. fundamentū h⁹ penitētie apparet in sacra scriptura: nisi forte in acceptatiōe p̄dicte sententie: q̄ quidē acceptatio nõ habet penitētie ratiōē sꝫ poti⁹ peccati ut dictū ē. Si aūt signū sue penitētie volūt accipere ex hoc ꝙ modico cibo sūpto p totā noctē ambulauit: ut veniret ad preliū vbi erat moritur⁹: ꝓut i postilla dr: h⁹ nõ vꝫ valere. rõnabili⁹. n. posset dici seu ꝑsumi ꝙ saul iuit ad pliū credēs nõ eē diuinam sentētiā sibi prolatā: sed potius demoniacā illusionē. Ex q̄ aliter eēt excusatus: vel saltem alienat⁹ a pctō p̄dicto. Illud aūt qō dicūt hebrei ad suā opinionē cōfirmandā ex illis verbis: Cras tu ꝛ filij tui eritis mecū. nõ videt valē: nā li mecū nõ est necesse ut intelligat in pte iustorū: sꝫ suffic intelligere in statu defunctorū. nec plus sonat auctoritas ut idē postillator ait supra ca. xxviij. ꝛ pōt argui ex verbis christi ad latronē Luc. xxiij. vbi dicit: Hodie mecū eris in paradiso. Si. n. hāc dictionē mecū oporteret referri ad statū btitudinis supfluū eēt addē in paradiso sufficeret. n. dixisse hodie mecū eris. Sed q sine tali additione posset intelligi mecū eris. i. in statu defunctorū iõ ꝯuenient addit in paradiso. Samuel autem nõ dixit Cras eritis mecū in limbo: sed tñ dixit eritis mecū. Et iõ rõ hebreorū ex hac auctoritate nõ ē efficax. Ad aliā vo rõnē que ꝓ hebreorū opinione inducit: ꝓ eo qō dꝫ ē supra. ix. ca. de saule ꝙ erat elect⁹ ꝛ bon⁹ ꝛc. Ex q̄ volūt inferre ꝙ licet postea grauit ꝛ multiplicit peccasset tñ diue pietati ꝯgruū videt: ut ꝓpter p̄cedentē bonitatē dñs dederit ei in fine penitētie locū: hoc non vꝫ valere. Nā licet deus hoc potuisset facere ex dispēsatione: ꝯ ꝯi tamē lege diuina ꝯrīū legit Ezech. xviij. Cū. n. auerterit se iustus a iusticia ꝛ fecerit iniquitatem morietr i ea iniusticia quā opatus ē. Sic igit patent fundamēta hebreorū in hoc passu nullius esse efficacie. Snia igit doctorū nrorū ē tenēda tāq̄ ex veris sūpta fūdamētis. Fūdat n. pmo in hoc ꝙ saul seipm occidit: qō est grauissimū pctm: q magis ꝯ nālē iclinatiōē ꝛ ꝯ charitatē q̄ cetra homicidia. Silr ꝛ ē periculosius ceteris peccatis: cū p⁹ mortem nullus est loc⁹ penitendi. Nec valet dicere ꝙ hoc fecit ne in ꝓpria ꝑsona pateret ꝯ honorē diuinū ꝛc. prout in postilla allegat. Nam ludibria seu improperia q̄cūq̄ ꝓpter deū sustinere q̄tūcūq̄ ignominiosa sint et acerba: tanto magis ad diuinū honorē ptinēt: ut patet in martyribus. vñ ꝛ saul debuisset in deū sperare q̄ potens ē hominē quacūq̄ tētatione supueniente liberare a peccato: qō tñ nõ fecit se occidendo. Et iõ vē de ipo dr. j. palipo. x. ca. nec sperauit in dño. Preterea bõitas finis nõ tollit maliciā act⁹ hūani: si talis act⁹ ſm suam speciē ē malus. nõ. n. sūt facienda mala ut eueniāt bona sꝫ tñ toleranda minora mala: ut vitent maiora: ut dictū fuit supra ca. xvij. Preterea si saul excusat⁹ fuisset a reatu homicidij rõne p̄dicta: pari mõ excusaret amalechita: si ipm saulem ꝓpter eandē rõnē occidisset. Cui⁹ ꝯrīū patet. ij. reg. j. ca. vbi habet ꝙ dauid qui fuit rex iustus audita amalechite excusatione ipm mandauit interfici. Quod autē inducit de rasia. ij. Mach. xiiij. ca. nõ est trahendū ad cōsequentiam: q nõ cōmendat ex hoc in scriptura tanq̄ vtuosus simplr: sed tanq̄ hñs quandā speciem fortitudinis: estimans se fortit agere: que tñ nõ ē va fortitudo: sed magis q̄dam mollicies animi nõ valentis maiora penalia sustinere ut per phm patet in tertio ethicorū. Et p augustinū pmo de ci. dei. Pōt etiā alit dici. s. ꝙ rasias ille p totū ꝓcessum sue vite in sacra scriptura ꝯmendat: ut patet ibidem. vñ ꝛ talē presumēdū ē instinctu diuine inspirationis hoc fecisse. Nā ſm iuristas: Qui semel bon⁹ semp presumit eē bon⁹. Sec⁹ aūt de saule de quo legitur supra. xiiij. ca. iuxta hebraicam veritatem ꝙ quocūq̄ se vtebat impie agebat. de tali igit p̄sumendū est semp fore malū: ꝛ p ꝯñs nõ instinctu diuino se occidisse: sed ex desperatione seu timore acerbioris piculi seu mortis tpalis. De sansone aūt nõ ē retrahenda ꝯsequentia: q p illū de⁹ multa miracula faciebat. vñ p̄sumendū ē ꝙ latent inspiratione diuina hoc fecit. Silr tenendū est de sanctis feminis que tpe ꝑsecutionis seipsas occiderūt: ꝓut dicit augustin⁹ p⁹ de ciuitate dei: nec ad damnationē saul alia auctoritas sacre scripture seu determinatio ecclesie videt requiri: cū doctores nostri hoc concordit teneāt: ut dicitur in postilla. nā ut in ca. decretales epistole dis. xx. scripturarū tractatores. i. doctores in earū expositiōib⁹ sūmis pōtificib⁹ ꝓponunt. vnde determinatio doctorū sacre scripture in talib⁹ tñ sufficere debet ac si ab ecclesia determinaretur: igit illa vba primi palipo. x. ca. vbi dr. Insup ꝛ phitonissam consuluit: nec sperauit in dño intelligenda sūt de desperatione finali: ꝓut doctores nostri eā exponūt: ꝙ etiā malicia totius vite ipsius saulis postq̄ regnauit vna cū pessimo ipsius fine sibi inuicem correspōdendo hoc testantur.

Replica.

Quauis burgē. ipse circa ca. xxxj. longa laboret digressionē: volēs ꝙ saul sit dānatus ꝯ opinionē hebreorū: cui vꝫ postillator fauere: non obstantib⁹ obiectionib⁹ burgen que sūt facilit solubiles: q volens sustinere opinionē de vera appitiōe ꝑsone samuelis mõ predicto cessant oia argumenta burgē. q̄ fundant i peccatis consultationis phitonisse. Nā saul p samuelē verum informat⁹ de ꝯsultatione penituit: ꝛ sniam diuinā ꝯ se latā acceptauit: ꝛ p penitentiā meruit de vera samuelis appitione certificari: ut sic sine periculo deceptiōis sentētiā diuinā acceptaret: quibus bene attentis soluunt ea que Burgē. de glo. in ꝯrīū adducit. Et p eandē penitentiā ꝛ sententie acceptionē saul meruit recipere inspirationē de se ipm occidēdo sicut cōiter tenet de sansone. Et btūs Aug⁹. j. de ci. dei dicit de sanctis feminis que sese tpe ꝑsecutionis occiderūt: ne in vituperiū honoris diuini illusiones infideliū paterentur: ꝛ hec dicta sufficiant ꝛc.

Postilla sup pmū librū Regū finit.

Universidad de Deusto Biblioteca

Postilla sup secundū libꝝ Regum incipit

Actū ē aūt. Postq̄ in pmo libro Ca.I. actū ē de regno p electionē: hic pñter agit de regno p successionē: qr isboseth successit sauli: licet paruo tpe ⁊ salomon successit dauid ⁊ sic cōsequent alij reges vsq; ad captiuitatē babylonicā ⁊ qr regnū isboseth pcedebat debilitādo regnū aūt dauid fortificādo: iō pmo dscribit inchoatio regni vtriusq; ptialis: secūdo extiminatio regni isboseth totalis cap. iiij. 3° pmotio regni dauid integralis ca. v. Circa pmū pmittitur saulis ⁊ filioꝝ eius lamētatio: secūdo successoris duplex institutio ca. ij. Circa primū pmo describitur denūciatio mortis: 2° actus lamētatiōis: ibi Apphendēs aūt dd Circa pmū pmittit tps huius denūciationis cū dicit:

b In die aūt tertia. s. a reuersione dauid in sicelech interfectis amalechitis q cā incēderāt: put dictū fuit pmo libro. xxx. ca.

c Ueste pscissa ⁊c. ista fiebant apud hebreos in signū tristicie ⁊ magne desolationis. Cetera patent vsq; ibi: d Casu veni in mōtē gelboe lz venisset a pposito ad pliū: tn̄ fugiēs casualit venit ad locū vbi saul erat vulneratus: vel forte in hoc dixit mēdaciū: sicut et i alijs: ut patebit cōsequent. dicit. n. cōmuniter q erat filius doech: ⁊ ideo verisile est q eēt iuxta patrem suū qui erat cū saule: ut predictū est in fine pmi libri.

e Et saul incūbebat super bastā suā. grauiter vulneratus ⁊ nō potēs incedere. f Porro currus ⁊ equites appropinquabāt ei. ita q nō poterat eos euadere. g Sta sup me ⁊ interfice me. hoc fingebat: sz nō erat verū: quia hoc dixit saul armigero suo tn̄: qui etiā interfecit seipm. h Stāsq; super eū occidi illū. Silr in hoc mētitus fuit: qr saul semet ipm occidit. Dicit. n. iosephus q iste verū dixit: qr lz saul irruisset sup gladiū suū: tn̄ ita debilitatus erat q nō posset seipm pforare: ⁊ iō iste iuuenis ex eius pcepto impegit eū sup gladium in tantū q fuit mortuus: prīu tn̄ tenet: i Et tuli diadema ⁊c. Dicūt aūt h hebrei q doech vidēs saul mortuum tradidit ista insignia regalia filio suo: ut portarz ad dd ac p hoc inueniret gratiam apud eū: ⁊ tūc seipm interfecit. rōne predicta in fine pmi libri. k Apphendēs autē ⁊c. Hic pñter ponit actus lamētationis: ⁊ pmo in generali: secūdo modus planctus in spāli: ibi Planxit aūt dauid Circa pmū pmittit planctus cū dr: Apprehēdens autem dauid ⁊c. et sbdit punitio nūciantis cū dr: l Dixitq; dd ad iuuenē. qui dixerat se interfecisse saulem. m Unī tu es. iā enim dixerat q erat amalechites sz dd de morte ionathan ⁊ populi isrl turbatus n aduerterat. n Filius hōis aduene. i. puersi ad iudaismū. o Amalechite hoc videt falsum quia supra dictū ē q doech pater eius erat idumeus primo libro. xxj. ca. ⁊ xxij. Dicēdū q amalech a quo dicti sunt amalechite fuit filius Eliphat primogeniti esau: put declaratum fuit supra diffuse Exo. xvij ab esau vero denominati sūt idumei: ⁊ sic omnis amalechita ē idumeus sed nō econuerso. p Uocans q dd vnum ⁊c. ⁊ sic iusto dei iudicio ⁊ mēdacio de quo sperabat impetrare grām reportauit mortem. q Planxit āt. Hic pñter describit forma plāctus in spāli cū dr: r Planctum huiuscemōi. qui postea subdit: sed quoddā preceptum dauid interponit de sagitandi arte: secūdo explicat carmen eius lugubre: ibi Et ait: Considera. Circa primum ergo ponitur dauid preceptū cū dicit: s Et precepit ⁊c. Sic ē in hebreo ⁊ in libris correctis: ⁊ p arcū hic intelligit ars sagittandi ne filij iuda decetero debellarētur a philisteis p artē sagittādi: sicut saul ⁊ eius exercitus fuerant debellati. t Sicut scriptum est in libro iustoꝝ. Aliqui dicūt q hic est liber regum in quo agit de samuele ⁊ dauid ⁊ alijs pluribus iustis: sed hoc non est verisimile q idem liber alleget seipsum: ⁊ ideo dicunt alij q iste liber est vnus specialis liber qui non

Incipit secūdus liber Regū

Cap. I.

[A] Actū ē autē postq̄ mortuus est saul ut dauid reuerteret a cede amalech: ⁊ maneret in sicelech duos dies. In die aūt tertia apparuit hō veniēs de castris saul veste pscissa ⁊ puluē pspsus caput. Et ut venit ad dd cecidit sup faciē suā ⁊ adorauit. Dixitq; ad eū dd: Unī venis? Qui ait ad eū: De castris isrl fugi. Et dixit ad eū dd: Qd est vbū qd factū ē? Indica mihi. Qui ait: Fugit pplus ex plio: ⁊ multi corruētes e populo mortui sūt: sz ⁊ saul ⁊ ionathas filius eius interierūt. Dixitq; dd ad adolescētē q nūciabat ei: Unī scis q mortuus ē saul ⁊ ionathas filius eius? Ait adolescēs q nūciabat ei: Casu veni in mōtē gelboe: ēt saul icūbebat sup bastā suā: porro currus ⁊ eqtes appropinqbāt ei: et puersus post tergū suū: vidensq; me vocauit. Cui cū rñdissem adsū: dixit mihi: Quis naz es tu? Et aio ad eū: Amalechites ego sum. Et locutus ē mihi: Stā sup me: ⁊ interfice me: qm̄ tenent me angustie: ⁊ adhuc tota aia mea i me ē. Stāsq; sup eū occidi illū. Sciebā. n. q viuē nō poterat p ruinā. Et tuli diadema qd erat i capite eius: ⁊ armillā d brachio illius: ⁊ attuli ad te dn̄z meū huc. Apprehēdēs aūt dd vestimenta sua scidit: oēsq; viri q erāt cū eo: ⁊ plāxerūt ⁊ fleuerūt ⁊ ieiunauerūt vsq; ad vespam sup saul ⁊ super ionathan filiū eius: ⁊ sup populū dn̄i: ⁊ sup domū isrl: eo q corruissēt gladio. Dixitq; dd ad iuuenē q nūciauerat ei: Unī ēs tu? Qui rñdit: Filius hōis aduene amalechite ego sū. Et ait ad eū dauid: Quare nō timuisti mittē manū tuā ut occideres christū dn̄i? Uocāsq; dd vnū de pueris suis ait: Accedēs irrue in eū. Qui pcussit illū ⁊ mortuus ē. Et ait ad eū dd: Sanguis tuus sup caput tuū. Os eniz tuū locutū ē aduersū te dicēs: ego interfeci xp̄z dn̄i. Planxit aūt dd plānctū huiuscemodi sup saul ⁊ sup ionathā filiū eius: ēt pcepit ut docerēt filios iuda arcū: sicut scriptū est in libro iustorū. Et ait: Cōnsidera isrl pro his q mortui sūt: sup excelsa tua vulnerati. Inclyti isrl sup mōtes tuos interfecti sūt. Quō ceciderūt fortes? Nolite anūciare in geth: neq; anūcietis i cōpitis ascalōis: ne forte letent filij philistijm: ne exultēt filie icircūcisoꝝ. Montēs gelboe nec ros nec pluuia veniāt sup vos neq; sint agri pmitiarū: qa ibi abiectus ē clypeus fortiū: clypeus saul qsi nō eēt vnctus oleo: a sanguine interfectoꝝ ab adipe fortiū. Sagitta ionathe nunq̄ rediijt retrorsū: ⁊ gladius saul nō ē reuersus inanis. Saul ⁊ ionathas amabiles ⁊ decori valde in vita sua: i morte quoq; n sūt diuisi. Aquilis velociores: leonibus fortiores. Filie isrl sup saul flete q vestiebat vos coccino i delitijs: quo pbebat ornamēta aurea cultui vro. Quō ceciderūt fortes i plio? Jonathas in excelsis tuis occisus est. Doleo sup te frater mi ionatha decore nimis: ⁊ amabilis sup amorē mulierꝝ. Sicut mater vnicū amat filiū suū: ita ego te diligebā. Quō ceciderūt robusti: et perierūt arma bellica?

[I] Gitur post hec Ca. II

habet: qr esdras repans bibliothecā a chaldeis incēsaz nō repauit oēs libros sicut pz de libris salomōis q̄s fecit de naturis aialiū ⁊ herbaꝝ: ut hēt. j. iij. libro: ⁊ de libris nathan pphe ⁊ abye silonitis q allegāt. ij. palip. ix. nec tn̄ habent: qr nō fuerunt repati: ⁊ idem dictū de isto q vocat liber iustoꝝ. Ra. sa. dicit q h ē liber gen. in quo agit de iustis s. abraā isaac ⁊ iacob: ⁊ Gen. xlviij scribit in bñdictione iude: Manus tua in ceruicibus inimicoꝝ tuorū qd fuit impletū potissime tpe dd q inimicos israel potēt i circuitu debellauit. Ad quā debellationē multū fecit ars sagittandi: in q̄ filios iuda instrui pcepit. v Et ait cōsidera. pmisso pcepto dauid de sagittādi arte: h pñt explicat carmē eius lugubre: ⁊ pmo generalit: 2° spāliter: ibi a sanguie interfectoꝝ: 3° singularit: ibi Jonathas. Circa pmū lamentat pplz isrl dicēs: x Cōsidera isrl i. attēte recogita. y Pro his q mortui sūt. d populo tuo. z Sup excelsa tua. qd ē turpius videlicet q sunt deuicti in terra ppa ⁊ in loco mōtuoso ⁊ male accessibili: ppt qd pōt facilius ab aduersarijs defendi. a In clyti isrl. i. nobiles genere: armoꝝ peritia: ⁊ corporꝝ virtute. Ex q̄ pcludit admiratiue. b Quō ceciderūt fortes q. d. nō vi hūana victoria sz vltio diuina. s. ppt pctā saul ⁊ pplicū eius: ⁊ iō sūme cauēdū ē a talibus. c Nolite anūciare in geth ⁊c. i. in qdriuijs seu locis vbi plures vie pueniūt: ⁊ ibi solēt hoies puenire ad audiendū rūores: sicut pz ex precedentibus. Jstud factū iam erat diuulgatū p totā terram philistinoꝝ: quō g dixit dauid: Nolite annūciare ⁊c. qr qd factū ē nō pōt nō fieri. dicendū q loquit ad modū dolētis q aliqn imiscet aliq irrōnabilia: ⁊ aliqn pnūciat aliq absolute: que tn̄ sūt sub cōditione intelligenda. Est igit sensus: c Nolite annūciare ⁊c. i. si istud posset fieri q nō anūciaret ibi: illud vellē ex toto desiderio animi. d Ne forte letent filie philistijm. mulieres hic exprimit potius q viros: qr ille sūt que peipue solēt canē in choris cantilenas de victorijs suoꝝ: sicut supra pmo libro. xviij. ca. dictū fuit de mulieribus pcinētibus obuiā sauli ⁊ dauid de victoria redeūtibus. e Montes gelboe ⁊c. licet terra sit res inaiata: bñ tn̄ maledicit ppter factū qd contigit in ea. f Quia ibi abiectus ē ⁊c. qr plures vidētes se debellatos piecerūt ibi clypeos ppos: ut expediti possent fugere. vel dicūt clypei abiecti: qr nō potuerūt bellatores a sagittis philistinoꝝ defendē: ⁊ in isto sensu accipitur qd subdit: g Clypeus saul qsi nō eēt vnctus oleo. s. consecrationis regie a samuele: put habet supra pmo libro x. ca. ac si dicat ita pstratus ē ibi saul qsi eēt vnus de hūili plebe. h A sanguine. Hic lamentat dauid in spāli saul ⁊ ionathan: pmo remeorās coꝝ pbitatē dicēs:

h A sanguine interfectoꝝ ⁊c. i. sagitta ionathe ⁊ ensis saulis nō pcusserūt inuanū: sz pforabāt arma fortium vsq; ad adipē: ⁊ sanguinē intrinsecus. i Saul ⁊ ionathas amabiles. i. digni amore: qd pz de ionatha in pluribus locis supra ⁊ de saule p tpe q fuit electus a dn̄o: qr i isrl n erat vir melior eo: ut habet supra li. j ix. ca. k Et decori qd pz de saule q ab humero ⁊ supra eminebat sup totū populū ut habet supra pmo libro. x. ca. ⁊ de ionatha eius pmogenito vi simile ē q fuerit pcē stature ⁊ forme decore. l In morte q q3 nō sūt diuisi. q. d. lamentabile ē q tres duo sūt simul interfecti. m Aquilis velociores. ad psequendū hostes. n Leonibus fortiores. aduersarijs resistēdo. Sciēdū tn̄ q h ē hyperbole ad exprimēdū eoꝝ notabilē agilitatē ⁊ fortitudinē: sicut d aliq re nobilit alba dr q ē albior niue. o Filie isrl ⁊c. i. in vestibus coloratis ⁊ pciosis de pda hostium sblatis. p Qui pbebat ornamēta aurea. de hostiū pda. q Cultui vro. i. ornatui. illud. n. vocat cultus aliquis circa qd ē multū intentus: mulieres aūt sūt multū intente circa ornatū suū: ⁊ iō ornatū huius h vocat eaꝝ cultū. r Quō ceciderūt fortes in plio. vba ista vl sniā pluries repetūt in isto lugubri carmie: sic et in cātico leticie illō qd ē pmū vl pncipale ibi pluries repetit s Jonathas. Hic ponit lamētatio singularis sup ionathā eo q dd eū singularit diligebat: iō subdit: t Amabilis sup amorē mulieꝝ. qd pōt intelligi duplr. vno mō passiue i. plusq̄ amant mulieres: ⁊ tn̄ ille amor ē multū feruidus: sm q dr. ij. Esdre. iiij. multi demētes facti sūt ppt vxores suas i. ppt feruentē amorē ipsaꝝ. Alio mō actiue. i. plusq̄ mulieres diligūt que tn̄ aliqn valde feruēt amāt: ⁊ huic psonat qd sbdit: Sicut mater amat vnicū suū filiū ⁊c.

In 2° li. reg. j. ca. vbi dr: Et pcepit ut docerēt filios iuda arcū ⁊c. Additio

[H] Oc pceptū ut qdā hebreoꝝ expositores dicūt: ē de sba huius lamētatiōis cuius rō est. Nā in hoc carmie principlr intēdebat dd plāgē iualitudinē ppli: ⁊ debilitatē fortioꝝ eius: q in pria ⁊ i locis excelsis fuerūt turpit deuicti. Ex q inferebat lamētādo q iaz nō erat modus defendēdi pplm ⁊ priaz nisi p artē sagittādi: sm quā artē debiliores sepe pnt fortiores eis debellare: qd sic n ptigit i pugna q fit cū gladio in q magis reqrit aī virilitas ⁊ brachij fortitudo. Jccirco tāq̄ phemiū sui carmis pmisit hoc lamētatorie dicēs: pcepit ut docerēt. Ca. II.

a [I] Git. Posita lamētatiōe saulis: h pñt describit istitutō successoris: habuit aūt duplicē successorē: vnū d iure s. dd q iā iunctus erat ex dina electiōe: aliū d fc̄o. s. isboseth quē istituit abner pnceps militie. Et iō pmo agit d istitutione dd: 2° d istitutiōe isboseth: ibi Abner aūt. 3° d pcessu vtriusq; ibi Egressusq; ē abner. Circa pmū dr: b Post hoc psuluit dd dn̄z ⁊c. lz habēt ius i regno: qr erat inunctus ex pcepto diuino: tn̄ noluit intrare possessionē absq; dino cōsilio: qr attigit a fine vsq; ad finē fortit: ⁊ disponit omnia suauiter.

Universidad de Deusto Biblioteca

c Nū ascēdā rē]. de illis ꝑmo q̄sluit q: magis ꝓfidebat ò hoib⁹ illi⁹ trib⁹: eo q̄ eēt de eadē tribu. d ¶Quo ascēdaz habita rnsiõe de trbu iuda ꝓuenient q̄rit de loco. e Et respōdit ei in hebron. q: i illa ciuitate fuit sepulti q̄tuor ꝓncipales patriarche: ꝑut dcm fuit Señ. xxiij. ꝓpi qò chaleb illuc iuit ad ozanduz dñz ex ocuotiõe: ꝑut dcm fuit Nume. xiij. ⁊ iosue xiij. ꝓpi qò dñs voluit q̄ ibi inci per regnū dauid.

f ¶Uenerūtq̄z viri rē]. Ter fuit inunct⁹ primo in domo ꝓis ut dictū fuit supza p̄ libzo. xvj. ca. secūdo i hebron sup tribū iuda: ut h̄ habet: ꝫ sup totū pplm isrl: ut habet. j. v. ca. In signuz q̄ bon⁹ catholic⁹ reg celesti dign⁹ oz habē vnctionē spūssancti i corde p verā fidē: in oze p ꝓfessionem: in ope p̄ sanctā ꝓuersationē: ⁊ q: bonus rex oz eē grat⁹ subditis ò facto fidelitatis ⁊ pietatis: iõ ꝓñt ostendit gratitudo ipi⁹ dauid erga viros iabes galaad de sepultura saul⁹ ⁊ filioz eiꝰ. Et ꝑz lr̄a

g Abner aūt. Hic ꝓñter ponit institutõ ipsi⁹ isboseth ò facto Et ꝑz lr̄a. Sciendum tñ q̄ Ra. ſa. dicit hic q̄ hoc factuz fuit ad vificādū vbū dñi ad iacob Señ. xxv. Reges ex te egredientur ⁊ tñ oēs filij ei⁹ erant nati ꝑter beniami et sic significatuz fuit ei q̄ de beniamin essent duo reges futuri: scilicet saul ⁊ isboseth.

h ¶Egressusq̄z ē abner. Hic ꝓñter ponit vtriusq̄z regis instituti ꝓcess⁹: q: isboseth ꝓcedebat semp deficiendo: dauid aūt ꝓficiendo: qò oñdit in duob⁹: ꝑ⁹ in virozum isboseth debellatiõe: ²° in ipsi⁹ abner cū ðð ꝓfederatõe ca. iij. Circa ꝑmū ꝑ⁹ ponit bellatoz ꝙgregatio: ²° ꝑtis isboseth depssio: ibi fugatusq̄z ē abner: ꝫ belli cessatio: ibi Persequētib⁹ aūt. Circa primū sciendū q̄ q̄tū ex lr̄a vi abner ꝓnceps militie isboseth: ⁊ ioab ꝓnceps exercit⁹ ðð cõdixerāt adinuicē ut cõuenirēt ad locū certū ⁊ ibi viderēt cõsuluit dauid dñm dicēs: Num ascēdā in vnā ò ciuitatib⁹ iuda:] Et ait dñs ad eū: Ascēde. Dixitq̄z dauid Quo ascēdaz: Et rñdit ei: In hebron. Ascēdit q̄ ðð ⁊ due vxores ei⁹ achinoem iezrahelites ⁊ abigail vxor nabal carmeli: ꝫ ⁊ viros q̄ erāt cū eo duxit ðð singulos cū domo sua: ⁊ māsert in oppidis hebron. Uēnerūtq̄z viri iuda: ⁊ vnxerunt ibi dauid:] ut regnaret sup domū iuda. Et nūciatū est ðð q̄ viri iabes galaad sepelissent saul. Misit ergo ðð nūcios ad viros galaad: dixitq̄z ad eos: Benedicti vos a dño q̄ fecistis miam hāc cū dño vro saul ⁊ sepelistis eū. Et nūc retribuet vob⁹ qdē dñs miam ⁊ vitatē ⁊ ego reddā grāz eo q̄ fecistis vbū istud. Cōfortent⁹ man⁹ vre: ⁊ estote filij fortitudis. Licet. n. mortu⁹ sit dñs vester saul: tñ me vnxit dom⁹ iuda in regez sibi Abner aūt filius ner ꝓnceps exercit⁹ saul: tulit isboseth filiū saul: ⁊ circūduxit eum p castra: regēq̄z ꝓstituit sup galaad: ⁊ sup gessuri: ⁊ sup iezrabel: ⁊ sup ephraim: ⁊ ⁊ sup beniami: ⁊ sup israel vniuersū. Quadragita annoꝝ erat isboseth filius saul cū regnare cepisset sup isrl ⁊ duob⁹ ānis regnauit. Sola aūt dom⁹ iuda seq̄bat ðð. Et fuit nūer⁹ dieꝝ quos cō morat⁹ ē dauid imperās in hebron sup domū iuda septem annoꝝ ⁊ sex mēsium

Egrēssusq̄z ē abner filius ner ⁊ pueri isboseth filij saul ò castris in gabaon. Porro ioab filius saruie: ⁊ pueri ðð egressi sūt: ⁊ occurrerūt eis iuxt̄ piscinā gabaō. Et cū⁊ in vnū ꝓuenissent ē regiõe sederūt hi in vna pte piscine: ⁊ illi ex alta. Dixitq̄z abner ad ioab: Surgāt pueri et ludāt cora nobis. Et rñdit ioab: Surgāt. Surrexerūt ergo ⁊ trāsierūt nūero duodeciz de beniamin ex pte isboseth filij saul: ⁊ duodeciz de pueris dauid Apphēsoq̄z vnusq̄sq̄z capite cōparis sui defixit gladiū in lat⁹ ꝓrij: ⁊ ceciderūt simul.] Uocatūq̄z ē nomē loci illi⁹ ager robustoꝝ:] in gabaon. Et ortū ē bellū durū satis in die illa: fugatusq̄z ē abner ⁊ viri isrl'a pueris dauid. Erāt aūt ibi tres filij saruie: ioab ⁊ abisai. et asahel. Porro asahel cursor velocissimus: fuit q̄a si vn⁹ de capreis q̄ morant in siluis. Persequebat autē asahel abner: ⁊ nō declinauit ad dexterā siue ad sinistram omittēs persequi abner. Respexit itaq̄z abner post tergū suū ⁊ ait: Tu ne es asahel: Qui rñdit: Ego sum. Dixitq̄z ei abner: Uade ad dexterā siue ad sinistram: ⁊ apphende vnum de adolescētib⁹: ⁊ tolle tibi spolia ei⁹. Noluit āt asahel pugnā singularem aliquoꝝ ex ista pte: ⁊ ex altera ad videndū ꝓbitatem viroꝝ vtriusq̄z ptis: ⁊ hoc ē qò dz:

i Et cū in vnū ꝓuenissent. i. in vnū locū determinatū

k ¶E regione sederūt. i. exercitus dauid ex vna parte ⁊ exercitus isboseth ex altera. Et piscina erat in medio i. ꝙgregatio aq̄rū pluuialiū in vna fouea: sicut solet ē in campis ꝓ aialib⁹ potādis.

l Surgāt pueri. hoc ē ad plius apti. m Et ludāt cora nobis. i. oñdāt fortitudinē suā ⁊ pbitatē. vñ sciendū q̄ istud vbuz qò hic ponit eq̄uocū ē ad ludē ⁊ occidē: ⁊ etiam ad qdā alia: sicut dictum fuit Señ. xxj. h aūt ponit ꝓ occidē: iõ sbdit n Apphēsoq̄z vnusq̄sq̄z capite comparis rē]. ex q̄ vī q̄ ex vtraq̄z pte fuerūt interfecti ꝫ ioseph⁹ dic: q̄ illi soli de parte isboseth fuerūt interfecti: ꝫ magis creddū ē textui: qa ioseph⁹ frequenter dicit aliq̄ textui dissona: vñ sbdit

o ¶Uocatūq̄z ē rē]. in hebreo habet: Campus conciozz. eo q̄ mutuis gladijs concisi ceciderūt ibi isti ⁊ illi. p Et ortū est bellum. quia istis occisis vterq̄z exercitus incepit pugnare adinuicem ad suozuz vindictam.

q ¶Fugatusq̄z ē abner. Hic consequenter describitur pars isboseth debellatio. Et patet littera paucis exceptis.

r Porro Asahel cursor velocissimus. ex hoc patet q̄ pugnauerat peditando: aliter nō cōmendaretur de velocitate cursus: sed magis equ⁹ portans ipsum. s ¶Quasi vn⁹ ex capreis. hybole ē ad denotandum eius agilitatē excellentē. t Persequebatur aūt asahel abner. reputās sibi ad magnā gloriaz si posset deuincere militie principē. v ¶Et leuare rē] cogitabat. n. abner q̄ dauid finaliꝫ pualeret: ⁊ tūc indigeret gra ipius ioab q̄ erat maioꝝ in domo dauid: ꝓpi qò refomidabat occidē fratrē ei⁹. x Percussit g̃ euz abner auersa hasta. i. ꝑ eum vsa. Si. n. de ligno haste p cussisset eū: ut dixerūt alīq̄ nō potuisset eū ita trāsfodisse: maxie qa armat⁹ erat licet leuib⁹ armis. In hebreo hēt: Percussit g̃ eū p̄ epar circa mēbra vitalia vbi ē ict⁹ mortalis. y ¶In inguine. in hebreo hēt: In q̄nta. s. costa sb q̄ sunt mēbra vitalia.

z Persequētib⁹ āt. hic ꝓñ describit belli cessatio duplici de causa: Pria ꝓpi noctez supueniētē: q̄ nōt cū dz: Sol occubuit. Secūda ꝑter piculū interfectiōis ex vtraq̄z pte: q: filij beniamin se colligētes circa abner parabāt se ad ponēdū totum ꝑ toto ad fortunā: ꝓpi qò clamauit ad ioab

a ¶An ignoras rē]. i. ò fuga absq̄ bello. q. d. tu ñ debes ignorare: q: ꝑ talē modum vtraq̄z ps ponit totū ꝑ toto: ⁊ sic ē in piculo cui nō debebant exponi iõ sbdit:

b Usq̄q̄ nō dicis pplo. faciēdo signū cessationis

c ¶Ut omittat rē]. q: isti ⁊ illi erāt cultozes dei ⁊ de eadē lege: ⁊ iõ nō erat bonū destructiōez vnis ptis vl'illi⁹ q̄rē. Cui ioab assentiēs dixit: d Si locut⁹ fuisses mane. h⁹ ē si citius ista verba dixisses bellū citi⁹ cessassz. Aliq̄ hebrei dicūt q̄ hec ē lr̄a: Si nō locut⁹ fuisses mane. s. vbuz qò ꝑdixisti in principio: surgāt pueri ⁊ ludāt coram nobis recessisset pplus absq̄ bello: q: occasiõe illi⁹ dicti ⁊ sequētis facti ortū fuit bellū: ut patet ex predictis. Cetera patent vsq̄z ibi: e ¶Excepto Asahele. licet esset de puerl dauid sicut ⁊ alij interfecti: tñ mozs ei⁹ p se exprimit q: pl⁹ pderabat q̄ oiuz alioꝝ: ꝓpi qò ò ei⁹ sepultura specialiꝫ agit. Et ꝑz littera. sepultura tñ ista fuit postquā ioab ⁊ exercitus redierant in hebron: licet ante scribat.

.II.

In ca. ij. vbi dz in postilla: Surgāt pueri hoc ē ad prelium apti ⁊ ludāt coram nobis. ¶Additio prima. Erbū hic positū in hebreo licet eq̄uocū sit nunq̄ tñ significat idē qò occidere. in hoc aūt loco ꝓpe ludere significat. Uerūtamē ludibria q̄ inī hostes fiūt plurimos inducūt occisiones: sicut i ꝓpo posito quēadmodū hastiludia ad exercitiū militare facta: multotiēs inducūt plagas seu lesiones: non tñ ista significant ꝓ hoc vbuz ludere ꝓprie.

In eodē ca. ij. vbi dicit in postilla: An ignoras q̄ periculosa sit desperatio.

¶Additio secūda.

In hoc loco veritas hebraica sic hz: An ignoras q̄niaz amare erit in vltima seu in vltis. Cui⁹ sensus vī esse talis q̄ i pugna lz amaritudo seu doloz ꝓuenies ex his q̄ ꝓtingūt in bello nō sentiatur ipso bello feruēte: in vltimis tñ cessante eius ardoze amara sentit ex strage seu detrimēto q̄ inde cōsueuerūt contingere.

La. III.

Acta ē g̃. Ostē sa debilitatione regni isboseth ex suoꝝ debellatiõe: hic ꝓñt hoc idē oñdit ex abner cū ðð federatione. Circa qò ꝑmittitur ðð ꝓfect⁹: ²° ipsi⁹ abner fedus: ibi Luz g̃ esset plius. Primuz aūt oñdit cū dz:

b ¶Dauid ꝓficies. i ꝓtate ⁊ multitudine q: aliq̄ de nouo sibi iūgebant quotidie.

c Et sp scipso robustior. respectu tpis preteriti: q: sp crescebat ei⁹ ptās: crescebat etiā i ꝓle: iõ sbdit: Natiq̄z sūt filij ðð rē. Seq̄t: d ¶Et p⁹ cū chaleab ò abigail. iste aūt ꝑ⁹ paliꝝ. iij. vocat daniel: ⁊ h⁹ fuit nomē ei⁹ ꝑmū fm q̄ dic h Ra. ſa Sz q: tūc erāt aliq̄ dersiozes dicētes q̄ erat filius nabal: ⁊ q̄ abigail ipz ꝓcepit qñ ðð eā accepit vxorē: iõ ad oñdēdū h⁹ cē slm mutata ē a ðo ei⁹ facies: assūlata ē faciei ðð. Et extē vocat ē chaleab: qò nomē sonat i hebreo q̄i pi vl'silis pii.

e Sexi⁹ ꝙz gethraā. iste vocat⁹ fuit nathā fm ioseph⁹.

f ¶De egla. ista fuit michol filia saul: ⁊ vocat egla. i. vitula fm ꝓpetatē idiomat hebrei: ⁊ vocat sic: eo q̄ fuit ei ꝓiūcta in iuuētute: ⁊ ci valde dilecta: eo mō loquēdi quo dixit sanson Judic. xiiij. Si nō arassetis in vitula mea rē.

g Uxore dauid. lz.n. in ve.te. viri possent hīe plures vxores simul: illa tñ q̄ pmo accipiebat vxor specialiū vocabat: ꝓpter qđ iacob dixit de rachel Ben. xliij. Duos genuit mihi vxor mea: alie aūt nō sic q̄uis fm veritatē cēnt vxores: michol aūt ꝑ fuit ꝓiūcta dauid: ꝛ iō vocat spālīt ei⁹ vxor

h Cū g cēt. Hic ꝓñter describit ipsi⁹ abner cū dō fedus: ꝛ pmo describit h⁹ ꝓfederationis occasio: secūdo ipa ꝓfederatio: ibi Misit g̃. Occasio aūt tē fuit turbatō abner ꝫ isboseth occasione cuiusdā mulieris: ꝛ h⁹ notat cū dr:

i Fuerat aūt sauli ꝓcubina. i. vxor nō ꝑ maria sed ꝑme adiūcta: sic.n. nolant secū de vxores in ve.te. ut pz in plurib⁹ locis.

k Quare ingressus es rē]. Dicūt aliq̄ q⁹ abner ingressus fuit ad eā ꝓcubitu matrimoniali: speras ꝑ h⁹ obtinere regnū: sic et adomas petiuit abisach hīe vxorē: ut hē tur. j. iij. libro. ij. ca. Aliq̄ aūt dicunt q⁹ ingressus fuit ad eam fornicarie: qđ redundabat in verecūdiaz isboseth filij saul: ꝛ iō si ꝑ mō fuerit vl̄ ẽ merito displicuit ipi isboseth. l Quia ira⁹ nimis. eo q⁹ mlta fecerat ꝓpi ipsum isboseth. m Nūqđ caput canis ẽ suz i. vilis ꝛ abominabilis sicut canis apud tribū iuda de q̄ erat dauid. vel aliter: Caput canis. i. latras ꝫ dō ꝛ tribuz iuda: ne obtineāt regnū ꝫ te.

n Et tu req̄sisti in me. q.d. bñ deberes tacē. o Hec faciat dē rē]. i. tot mala et plura q⁹ alicui misero. p Nisi quō iurauit dñs dō. hoc ẽ nisi impleā vbū dñi. r Ut trāsferat ad dō. a Regnū. tuū. b Et nō potuit ei respōdere q̄quā. tū q: isboseth nō erat hō alicui⁹ valoris: tū q: abner regebat totam domū illā: ꝛ habebat i manu sua totā milītiā. c Misit g̃. Posita occasiōe ꝓfederatiōis cū dō. Hic ꝓñ ponit ipa cō federatio: ꝛ ꝑmo p nūcios: ꝛ ꝑ scipm: ibi Et abijt. Circa pmū dr: c Misit g̃ abner rē]. ad videndū q̄lē posset cū eo fed⁹ ꝫhere. d Dicētes. s. ex noie abner. e Cui⁹ est terra. q.d. tua de iure exq̄ voluit te dē in regē eligere. Letera patēt vsq̄ ibi: f Nō videbis rē]. volebat.n. dō. ꝛ debebat ꝑcauere honori suo. fucrat.n. dauid vxor sua iniuste ꝑ ui spaciū: iō subdit: k

ñ vxore dō. Hi nati sunt dō i hebrō. Cūz ergo eēt plīū iter domū saul ꝛ domū dauid: abner filī⁹ ner regebat domū saul. Fuerat aūt saulī ꝓcubina noie respha filia achia: igressusq̄ est ad eā abner. Dixitq̄ isboseth ad abner. Quare igressus es ad cōcubinā ꝑris mei:] Qui ira⁹ nimis ꝓpt verba isboseth ait: Numquid caput canis ego sū aduersus iudā hodie q̄ fecerim miaz sup domuz saul ꝑris tui: ꝛ sup fres ꝛ ꝓximos ei⁹: ꝛ nō tradidi te i manu dauid: et tu req̄sisti i me q⁹ argueres ꝑ muliere hodie: Hec faciat de⁹ abner ꝛ hec addat] ei: nisi qūō iurauit dñs dō sic faciā cuz eo ut trāsferat regnuz de domo saul: ꝛ eleuetur thron⁹ dauid sup isrl ꝛ sup iudaz a dan vsq̄ ber sabee. Et nō potuit rñdere ei quicq̄ qz metuebat illuz. Misit ergo abner nūcios ad dauid] li hebron ꝑ se dicēntes: Cui⁹ ẽ terra: Et vt loq̄rent. Fac mecū amicitias: ꝛ erit manus mea tecuz: ꝛ reducā ad te vniuersum isrl. Qui ait: Optime. Ego faciaz tecū amicitias: sed vnā rez peto a te dicēs: Non videbis faciē meā añ qz adduxeris mihi michol] filiaz saul: ꝛ sic venies ꝛ videbis me. Misit aūt dauid nūcios ad isboseth filium saul dicens: Redde vxorē meā michol q̄z dispōdi mihi centū ꝓputis philistijz. Misit ergo isboseth: ꝛ tulit eaz a viro suo phaltiel filio lais. Seqbaq̄z eaz vir suus ploras vsq̄ baurim. Et dixit ad euz abner: Vade ꝛ reutere. Qui reuersus est. Sermonē quoq⁹ tulit abner ad seniores isrl'] dicens: Tam heri q̄z nudiustertius q̄rebatis dauid vt regnaret sup vos. Nūc ergo facite: qm dñs locut⁹ est ad dauid dicēs: In manu serui mei dauid saluabo populū meuz israel de manu philistijm ꝛ oium inimicoꝝ eius. Locut⁹ ẽ aut̄ abner etiā ad bēiamin.] Et ābijt vt loqueret ad dauid in hebron omia que placuerāt israeli ꝛ vniuerso beniamin: venitq̄z ad dauid in hebrō cum viginti viris. Et fecit dauid abner ꝛ viris eius q⁹ venerant cū eo conuiuiū.] Et dixit abner ad dauid: Surgam vt congregez ad te dominum meum regez omnē isrl: ꝛ ineā tecū fedus ꝛ ipes oib⁹ sic desiderat aia tua. Cūz ergo deduxisset dauid abner ꝛ ille isset i pace: statim pueri dauid ꝛ ioab venerūt cesis latronibus cū ꝓda magnanimis: Abner aūt nō erat cū dō i hebron: qz iā dimiserat eū ꝛ ꝑfect⁹ fuerat in pace: ꝛ io ab ꝛ ois exercit⁹ q erāt cuz eo postea venerāt. Nūciatū ẽ itaq̄z ioab a nārātib⁹ Venit abner fili⁹ ner ad regē: ꝛ dimisit eū: ꝛ abijt i pace. Et ingressus ē ioab ad regē ꝛ ait: Quid fecisti: Ecce venit abner ad te. Quare dimisisti eū: ꝛ abijt ꝛ recessit: Ignoras abner filiū ner qm̄ ad hoc venit ut decipet te:] ꝛ sciret exitū tuuz ꝛ introitū tuū: ꝛ nosset oia q̄ ag⁹: Egressus itaq̄z ioab a dauid misit nūcios post abner: et reduxit eū a cisterna syra ignorāte dō. Cūq̄z rediisset abner i hebrō seorsum ād̄uxit eum ioab ad mediū porte] ut loq̄ret ei i dolo: et ꝑcussit illū ibi i inguine: ꝛ mortu⁹ ẽ in ultiōez sanguinis asahel frīs eius. Qđ cū audisset dauid rem iā gestā ait: Mūnd⁹ ego sū ꝛ regnū meū apd deū vsq̄z in sempiternū a sanguie abner filij ner: et veniat super caput ioab ꝛ sup oēm domū ꝑris ei⁹: nec deficiat de domo ioab fluxū seminis sustinēs ꝛ lepr̄osus et tenēs fusuz: ꝛ cadens gladio ꝛ indigens pane. Igitur ioab rē. volebat.n. sciri ab oib⁹ q⁹ talis ꝓditio nō erat facta ꝑ eū tū q: horrebat tale homicidiū: tū q: si ꝑis habuisset cū suspectū de h⁹ facto merito abhorruisset ei⁹ oñiuz: ꝓpt qđ imꝑcabat faciētib⁹ multiplex malū dicēs: v Et vēiat sup caput ioab ſ. vidēa a dō ꝑ sāguie abner effuso: ꝛ ipeccat q̄nq̄z mala: vz fluxū seminis lepr̄ā: ꝛ debilitatē ibi ꝛ Teneṡ fusuz. hebrei dicūt: Appodiamentū: ꝛ gladium: et famem. y Dixit aūt dauid. Hic ꝓñter describit ipsius abner venerabil' tumulatio ex luctu dō et tot⁹ populi ꝛ iciūio ꝛ planctu lugubri: ꝛ h⁹ē qđ dr:

y Dixit aūt dauid ad ioab. in hoc ostēdens q⁹ male fecerat.

z Et ad omnē ꝑplz ut solēnius fieret negociū. ꝛ Scidite vestīmēta vra rē. hec n. fiebāt apd iudeos i signū magne tristicie. Letera patēt vsq̄z ibi

a Nequaq̄ rē. vbi ponit planct⁹ dauid i speciali: Nequaq̄ ut solēt mori ignaui rē. i. timidi ꝛ effeminati q̄ videtes ꝫ se gladiū ꝑmittūt se capi ꝛ ligari absq̄ defensiōe: iō sbdit: Man⁹ tue non sūt ligate rē.

b Sed sic solēt cadere. viri fortes ꝛ aiosi. c Lorā filijs israhel. q: sb simulatione amicitie ꝛ pacis ifficiūt eos dolose q̄s ñ auderēt iuadē manifeste. d Cōzuisti. tu abner viroz fortissime Lōgeminālsq̄z ois ppls. sic.n. i cātilenis leticie vba ꝓcinēt] repetūt ab alijs in chorea exñtib⁹: sic in carmine lugubri abner: vba dō ipz lugēdo repetebant a populo.

f Cūq̄ venissz rē] p⁹ sepulturā ipi⁹ abner

g Jurauit dō. Ad maiorē declaratiōez sue inocētie circa mōtē abner. h Hoc faciat mihi de⁹. i. tm̄ malū sic abner ꝛ pl⁹. i Si añ occasū rē]. Et pz lra vsq̄ ibi: k Ego aūt delicat⁹ adhuc. i hebreo hēt: Tener: ꝛ loqtur metaphorice: q: sic ramuscul⁹ tener ꝺ nouo plātat⁹ vl̄ insert⁹ idiget fomēto ꝛ nutritiōe: aliter cito desiccaret: sic dauid ꝑut multū indigebat auxilio abner: ut in regno suo statueret⁹ ꝛ firmaretur: ideo subditur:

l Porro viri isti.s.ioab ⁊ abisai cū adherentib' sibi.
m Duri mihi sūt. q2 dictū auxiliū mihi necessariū subtraxerūt. Sed querit hic q̄re dauid eos nō puniuit morte sicut puniuit morte eos q̄ occiderūt isboseth: ut habetur sequēti ca. Dicendū ꝙ dauid erat in ꝓncipio regni: ⁊ sola tribus iuda tūc erat cū eo: q2 alie trib' adhuc nō erāt sibi cōfederate. In tribu vō iuda int milites ioab ⁊ abisai erāt principales et trahebāt post se totā militiā: ꝑpter qd̄ d̄d̄ eos punire nō potuit tūc: ꝑpter qd̄ eoꝝ punitionē deo recōmendauit dicens:
n Retribuat dn̄s facienti malū ⁊c. In fin̄ etiā vite sue punitionem h' facti iposuit filio suo salomōi: ut habet' .j. tertio libro ij. capitulo.
In ca. iij. vbi dī in postilla: Porro viri isti.s.ioab ⁊ abisai.
Additio
In hebreo habet': Porro viri isti filij saruie duriores me sūt. hoc ē dicere nō possū in eis exercere iusticiā pro nūc: qd̄ melius videt' ꝯtinuari cū sequentibus ⁊c. Ca. IIII.
Audiuit aūt Hic ꝯn̄r describit' totalis destructio regni isboseth ꝑ mortē eius Et ꝑmo describit' ei' occisio iniq̄: secundo punitio iusti: ibi Rn̄dens aūt dauid. Circa ꝑmū sciendū ꝙ libro de hebraicis q̄ōibus dicit' ꝙ mortuo abner isboseth ꝯstituit rechab ⁊ bēnaa al's bānaa: q2 erant de tribu beniamin: ut p3 in textu duces suaꝝ expeditionū vn̄ h vbi dicūt ꝓncipes latronū: in hebreo habet': Principes turmaꝝ vel cuneoꝝ. postea isti duo de scitu miphiboseth ꝯspirauerūt in mortē isboseth: ut miphiboseth regem instituerent: q2 erat debilis pedib': ⁊ sic facerēt sub eo q̄cq̄d vellēt. miphiboseth aūt vidēs se ieptū regno reuelauit hāc ꝯspirationē auūculo suo.s.isboseth: ⁊ tūc illi scientes suū ꝯsiliū reuelatū: timore isboseth fugerūt in gethai: ⁊ fuerūt ibi quousq3 redirēt latent' ad interficiendū isboseth: ut sic de eo amplius nō timerēt: ⁊ ꝑ hoc erga dauid grām ⁊ munera impetrarent. Dī etiā in libro de hebraicis q̄ōnibus ꝙ hoc tradūt hebrei. Sed vbi hoc sit ab eis traditū nescio: maxime q2 Ra.sa. q̄ ordinauit glosas hebraicas sup totū ve.te. alit' dicit sup locū istū.s.de rechab ⁊ bānaa ꝙ erāt de ciuitate beroth: ut hēt' in textu: ⁊ q2 illa ciuitas l3 eēt i tribu beniami: tn̄ erat ꝓpinq̄ terre philistinoꝝ: ⁊ iō mōtuo saule

Porro viri isti filij saruie duri sunt mihi. Retribuat dn̄s facienti malū iuxta maliciā suam. Caplm. IIII.

Audiuit autē isboseth filius saul ꝙ cecidisset abner in hebron: ēt dissolute sunt man' eius: oīsq3 isrl' ꝓturbatus ē. Duo autē viri ꝓncipes latronū erant filio saul: nomē viri bānaa: ⁊ nomen alteri rechab filij remmon berothite de filijs beniamī. Siqdē ⁊ beroth reputata est beniamin. Et fugerūt berothite i gethai: fueruntq3 ibi aduene vsq3 ad temp' illud. Erāt autē ionathe filio saul filius debilis pedibus. Quinquēnis.n. fuit qn̄ venit nūcius de saul ⁊ ionatha ex iezrahel. Tollēs itaq3 eū nutrix sua fugit. Cumq3 festinaret vt fugeret: cecidit: ⁊ claud' effectus est: habuitq3 vocabulū miphiboseth. Venientes igitur filij rēmon berothite rechab ⁊ bānaa: ingressi sunt feruente die domū isboseth. Qui dormiebat super stratū suū meridie: ēt ostiaria domus pur-

filij isrl' dimiserūt ciuitatē illā in fugiētes sic ⁊ d̄ m̄ltis alijs ciuitatib': ut hēt' supra li°. j. ca. vltio: ⁊ maxie de ciuitatib' ꝓpinq̄s ipis philisteis: postea isti fugitiui aggregauerūt sibi m̄ltitudinē ꝯsiliū hoīū ut de ꝑdis viuerēt: ⁊ ꝯsilii occasione latēt ⁊ dolose venerūt ad interficiēdū isboseth ut ꝑ hoc a dauid munera reportarent. Scd̄m igit' vtrūq3 dictū lr̄a in aliquib' locis ē alit' ⁊ alit' exponenda: q̄ tn̄ ꝑ magna pte p3 ex ꝑdictis s̄m vtrunq3 modum dicendi. Veniam' ḡ ad litterā: a Audiuit aūt isboseth ⁊c. q2 tales rumores cito portarēt. b Et dissolute sūt man' ei'. eo ꝙ abner erat ꝓnceps militie sue. c Duo aūt viri ꝓncipes latronū i.cuneoꝝ currentiū sup aduersarios ad ipos spoliandum: ꝑpt' qd̄ vocant' h latronū ꝓncipes q2 in talibus multa etiam latrocinia exercēt d Filio saul.i. de domo ei' ⁊ ab eo instituti super turmas s̄m ꝑmū modū dicēdi: s̄m Ra.sa. dicūt' principes latronū ad lrām. d Filio saul.i. insidiātes ei ad interficiendū ipm rationib' ꝑdictis. Cetera patent ex dict' vsq3 ibi: e Erat aūt ionathe filio saul filius ⁊c. s̄m ꝑmū modū dicēdi fit h mētio d̄ miphiboseth: eo ꝙ rechab ⁊ bēnaa volebāt interficere isboseth ut facerēt istū regē: ut ꝑdictū ē. Scd̄m Ra.sa. fit mētio de eo: eo ꝙ h scriptura ostendit q̄lit' regnū saul totaliter cessabat: q2 post isboseth de q̄ in hoc ca. agit': nō remanebat nisi iste claud' ad regnū totalit' inept'. Cetera patēt ex dict' vsq3 ibi: f Et ostiaria dom' ⁊c. tot' iste versus nō ē in hebreo. S3 p' lr̄aꝫ ꝑcedētē hūc vsū imediate sequit': g Ingressi sūt aūt ⁊c. q̄si volētes honorare regē faciēdo sibi de hoc xeniū: ut dicūt expositores nr̄i s̄m trāslationē istā. In hebreo aūt hēt': Et venerūt vsq3 mediū dom' sumētes triticū: qd̄ expōit Ra.sa. dic. ꝙ intrauerūt s̄b specie mercatoꝝ: q̄si volētes emē triticū: q2 rex de suis redditib' m̄ltū triticū recipiebat: ⁊ mercatorib' d̄ lōge veiētib' vēdebat. Cet'a patēt. h Rn̄dens antē dauid. Hic ꝯn̄r ponit' occisionis isboleth iusta punitio: quia dauid precepit homicidas illos occidi

gans triticū obdormiuit.] Ingressi sunt aūt domū latenter assumētes spicas tritici:] ⁊ ꝑcusserūt eū i inguine rechab ⁊ bānaa frater eius: ⁊ fugerūt. Cū aūt ingressi fuissēt domū: ille dormiebat super lectū suū in cōclaui: ⁊ ꝑcutiētes interfecerūt eū. Sublatoq3 capite eius abierunt ꝑ viā deserti tota nocte: ⁊ attulerūt caput iboseth ad dauid i hebron. Dixerūtq3 ad regē: Ecce caput isboseth filij saul inimici tui qui querebat aiam tuā: ⁊ dedit dn̄s dn̄o nostro regi vltionē hodie de saul ⁊ de semine ei'. Rn̄dēs autē dauid rechab ⁊ bānaa fratri eius filijs rēmon berothite: dixit ad eos: Viuit domin' qui eruit aiam meā de oī angustia: qm̄ eum qui ānunciauerat mihi ⁊ dixerat mortuus est saul qui putabat se ꝓspera nūciare: tenui ⁊ occidi eū in sicelech cui oportebat me mercedē dare pro nūcio. Quanto magis nunc cum homines impij interfecerunt virum innoxium

eo ꝙ interfecerāt dn̄ū suū dolose ⁊ ducti cupiditate: ut p3 ex ꝑdict'. Et p3 lr̄a vsq3 ibi: i Precidēteśq3 man' ⁊c.] loco patēti ⁊ cōi i detestationē criminis ⁊ ad d̄clarationē innocētie d̄d̄: ut oī pp̄lo isrl' notū fieret ꝙ illa occisio isboseth n̄ fuerat facta d̄ volūtate seu mādato ipi' dauid
k Caput aūt isboseth ⁊c.] honorifice tamen cum ꝓncipe sue militie
Ca. V.
Et venerūt Hic ꝯn̄r describit' institutio ipsius dauid integralis: ⁊ sic d̄ inceps in h° libro agit' de regno ei' integro: i q̄ aliq̄n floruit innocēter ⁊ sic fuit a deo exaltatus: aliquādo vixit insolent': et tūc fuit ab eo castigatus: primo ḡ agit' de ei' innocētia in prosper': 2° de ei' penitentia i peccatis ⁊ patientia in aduersis. xj ca. Circa primū ꝑmo describit' ei' confirmatio sup totū regnū: secundo eius deuotio erga deū ca. vj. 3° eius concertatio cōtra aduersariū c. viij. q̄rto eius ꝯpassio erga ꝓximū ca. ix. q̄nto ei' gratitudo circa beneficiū ca. x. Circa primū ostendit' ꝑmo q̄liter a pp̄lo sit inunctus: 2° qualit' sit famā adept': ibi Et abijt rex. Circa primū dī: a Et venerūt vniuerse tribus ad dauid. iā.n. audierat ꝙ abner ⁊ isboseth n̄ fuerant de scitu eius occisi: ⁊ ꝙ super hoc suā innocētiā declarauerat manifeste: ut patet ex predictis. b Ecce nos os tuū ⁊ caro tua. q2 oēs trib' descenderāt de iacob. c Cū eēt saul rex sup nos tu eras educens.s. populū ad bellū. d Et reducens. habita d̄ aduersarijs victoria. e Dixit aūt dn̄s ⁊c.] q.d. ex hoc p3 ꝙ tu d̄bes suscipere honorē ⁊ onus regni: q2 hoc ē de volūtate dei. f Venerūt ḡ3 ⁊ seniores. in quib' stabat auctoritas ⁊ regimē pp̄li. g Vnxerūtq3 dauid in regē. ⁊ sic fuit ter vnctus sicut dictū ē supra. ij. ca. h Fili' xxx. annoꝝ erat. i. etatis. xxx. annoꝝ. Cetera patēt. i Et abijt rex. Hic ꝯsequent' ostēdit' qualit' fuit famā adept' ⁊ hoc ex quattuor: primo expellendo inimicos interiores: secūdo ꝯfederando amicos exteriores: ibi Misit ḡ3 hiram: 3° multiplicādo amicos interiores: ibi Accepit ḡ dauid. q̄rto bis debellādo inimicos ei' exteriores: ibi Audierūt ḡ. Circa ꝑmū sciendum ꝙ inimici interiores erāt iebuzei habitatores hierl'm q̄s nō expulerāt filij iuda: sicut dictū fuit Josue xv. ⁊ iō dauid imediate p' regnū integralit' adeptū iuit ad eos debellandum: s̄m ꝙ dī hic: k Dictūq3 ē dauid ⁊c.] Illud exponit' dupliciter. Dicūt.n. doctores nostri ꝯiter ꝙ illi iebuzei in fortitudine muroꝝ suoꝝ ꝯfidētes posuerāt aliq̄s hoies cecos ⁊ claudos ad ꝓpugnacula in ꝯtēptū exercit' dauid

in domo sua sup lectū suū nō querā sanguinē eius de manu vr̄a: ⁊ auferā vos d̄ terra? Precepit itaq3 d̄d̄ pueris suis: ⁊ interfecerūt eos ꝑcidēntesq3 man' ⁊ pedes eoꝝ: suspēderūt eos super piscinā in hebron.] Caput aūt isboseth tulerūt: ⁊ sepelierunt in sepulchro abner in hebron. Caplm. V.

Et vēnerūt vniuerse trib' isrl' ad dauid in hebron dicētes: Ecce nos os tuū ⁊ caro tua sumus. Sed ⁊ heri ⁊ nudiustertius cū eēt saul rex sup nos: tu eras educēs ēt reducēs isrl'. Dixit āutē dn̄s ad te: Tu pasces pp̄lm] meū isrl: ⁊ tu eris dux sup isrl'. Venerūt quoq3 ⁊ seniores isrl' ad regē in hebron: ⁊ ꝑcussit cū

q̄si dicerēt: tales hoies sufficerēt ad d̄fendēdū fortaliciū. Simile aūt hui' habet' Ezech. xxvij. de ciuitate tyri vbi dī: Pigmei q̄ erāt in turrib' tuis pharetras suas suspēderūt i muris tuis per gyrū: ipsi ꝯpleuerūt pulchritudinē tuā. qd̄ exponūt aliq̄ doctores d̄ q̄busdā puis hoib': q̄ sūt cubitalis magnitudinis tm̄: ⁊ tles fuerūt positi in trib' tyri ad ostentationē fortitudinis loci: quasi dicerēt tales sufficerent ad defendendū turrim. Ra.sa. dic ꝙ isti ceci ⁊ claudi erant due imagines quarū vna rep̄sentabat isaac qui in fine fuit cec' ut habet' Gen̄. xxvij. ⁊ alia iacob q̄ claudicabat ex luctu cū āgelo: ut hēt' Gen̄. xxxij. Dicit igit' ꝙ iebuzei q̄ erant in hierusalē descēderāt d̄ abimelech cū q̄ inijt fedus ⁊ iuramentū abraam: ut habet' Gen̄. xxi. ⁊ iō videntes posteri eius filios abrae crescētes timuerūt ne aliq̄n vellent eos inuadē: ⁊ iō posuerūt ꝑdictas duas imagines in pte superiori sui fortalicij: ⁊ i ore cuiuslib3 imaginis erat scriptū iuramētū abrae: quasi dicerēt: posteri abrae nō p̄nt hūc locū inuadere: ⁊ s̄m hoc dicūt': odiētes aiā d̄d̄ ut hic habet': inq̄tū reputabāt eū trāsgressorem iuramenti abrae: ⁊ ꝑ ꝯsequēs odibilē isaac ⁊ iacob cui' erāt imagines. Dicunt' etiā ceci ⁊ claudi in plurali: licet eēt tantū vna imago representās cecū ⁊ alia claudū: eo mō loquendi q̄ in sacra scriptura aliq̄n pōit' plurale ꝑ singulari: sic Exo. xxxij. dī: Isti sūt dij tui israel: ⁊ tn̄ erat ibi vnū idolū tm̄. Dauid autē licite ⁊ bn̄ inuasit locū illū q2 iuramentū abrae nō fuerat ad semp: eo ꝙ terra illa erat ꝓmissa abrae ⁊ semini ei' s3 vsq3 ad tp̄s certū qd̄ nōdū trāsierat qn̄ iosue cepit terrā ꝑpter qd̄ filij iuda qn̄ ceperūt ptē ciuitatis hierusalē nō potuerūt tūc expellere iebuseū: sicut dictū fuit Josue. xiiij. i fine: sed tpe dauid predictū tp̄s transierat: ut dicit Ra.sa. ⁊ iō licite eos ipugnauit: s̄m hoc igit' lr̄a diuersimode ē exponenda in aliquib'. l Nisi abstuleris cecos ⁊c.] s̄m doctores nr̄os ꝯiter q̄ dicūt istos cecos ⁊ claudos fuisse hoies ⁊ ꝑ ꝯn̄s potētes loqui: ipi dicebāt vba ista dauid derisorie. Scd̄m Ra.sa. q̄ dicit eos fuisse imagines. dicebāt hoc interꝑtatiue ꝑ scripturā i ore eoꝝ positā mō predicto. m Cepit aūt dauid arcē. i. fortaliciū illoꝝ iebuseoꝝ qd̄ dicebat arx syon. i. specula: q2 inde poterat lōge videri. n Hec ē ciuitas dauid. ex tūc eā suo noie denoīauit. q̄liter aūt accepit hoc fortaliciū s̄bdit' cū dī: o Proposuerat.n. d̄d̄ ⁊c.] q̄le aūt fuerit istud ꝑmiū nō dī h: s3 hēt'. j. palip. xj. vbi dī: Dixitq3 dauid: q̄ ꝑcusserit iebuseū in ꝑmis erit ꝓnceps ⁊ dux.s. militie: ⁊ sequit' ibidē: Ascendit ḡ ꝑm' ioab fili' saruie ⁊ factus est princeps. p Et tetigisset domatum fistulas. idest stillicidia que erant in tectis domorum.
q Et abstulisset cecos ⁊ claudos. idest homines tales:

eis rex dauid fed' in hebrō corā dn̄o: vnxerūtq3 dauid i regē sup isrl'. Filius trigīta ānoꝝ erat dauid cū regnare cepisset: ⁊ q̄draginta annis regnuit. In hebrō regnauit sup iudā septē annis ⁊ sex mēsib': in hierusalē aūt regnuit trigintatrib' ānis super oēs isrl' ⁊ iudā. Et ābijt rex ⁊ oēs viri q erāt cū eo i hierusalē ad iebuseū hītatorē terre. Dictūq3 ēst dauid ab eis: Nō ingredieris huc nisi ābstuleris cecos ⁊ claudos] dicētes: Non ingredietur dauid huc. Cēpit aūt dauid arcē syon: hēc ē ciuitas dauid. Prōposuerat n. dauid in die illa ꝑmiū q ꝑcussisset iebuseū: ēt tetigisset domatū fistulas: ēt abstulisset cecos et claudos

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto Biblioteca

ōdientes animā dauid. Jc
circō dicit in puerbio: Ce
cus z claudus nō intrabūt
in templū. Habitauit autē
dauid in arce syon: z voca
uit eā ciuitatē dauid: et edi
ficauit p gyrū a mello z in
trinsecus. Et ingrediebat
pficiēs atq3 succrescens et
dñs de9 exercituū erat cum
eo.] Misit quoq3 hirā rex
tyri nūcios ad dauid et li
gna cedrina et artifices li
gnorum: artificesq3 lapidū]
ad parietes: z edificauerūt
domū dauid. Et cognouit
dauid qm cōfirmasset eum
dñs regē] sup isrl z qm ex
altasset regnū ei9 sup pplm
suū isrl. Accepit ergo da
uid adhuc concubinas z
vxores d hierusalē postq
venerat d hebron. Natiq3
sūt dauid z alij filij z filie: z
hec noia eorum q nati sūt ei i
hierusalē. Samua z sobab
z nathan z salomō z iaba
ar z helisua z nepheg z ia
phia z helisama z helida
z helifeleth. Audierūt ergo
philistijm q vnxissent da
uid in regē sup isrl: z ascen
derūt vniuersi ut quererēt
dauid. Qđ cū audisset da
uid: descendit in presidiū
Philistijm aūt venientes
diffusi sunt in valle raphaī
Et cōsuluit dauid dñm di
cens: Si ascendā ad phili
stijm: z si dabis eos in ma
nu mea: Et dixit dñs ad
dauid: Ascēde q2 tradens
dabo philistijm i manu tua
Uenit ergo dauid in baal
pharasim: z pcussit eos ibi
et dixit: Diuisit dñs inimi
cos meos corā me: sicut di
uidunt aque.] Propterea
vocatū est nomē loci illius
baalpharasim. Et reliqrūt
ibi sculptilia sua que tulit
dauid z viri eius. Et addi
derūt adhuc philistijm ut
ascenderent z diffusi sunt i
valle raphaim. Cōsuluit āt
dauid dñm. Si ascendam
cō philisteos: z tradas eos i
manus meas: Qui rñdit:
Nō ascendas cō eos: sz gy
ra post tergū eorum: z venies
ad eos ex aduerso pirorū
Et cū audieris sonitū g
diētis in cacumine pirorum]
tūc inibis preliū: q2 tūc egre
dietur dñs añ faciē tuā: ut p
cutiat castra philistijm. Fe
cit itaq3 dauid sicut pcepe
rat ei dñs: z pcussit philisti

vel imagines fm duplicē modū dicendi pdictū: q2 fm vtrā
q3 opinionē erāt ibi: a Odientes animā dauid. si erant
homines odiebant vere: si imagines representatiue: put
est supra expositū. b ¶ Jcirco dicit in puerbio: Cecus et
claudus zc. Leuit.xxj. scribit q cecus z claudus nō debent
intrare templū ad ex
ercendum sacerdotū
ministeriū: z illa scri
ptura ex isto fcō tra
cta est ad puerbium
i. ut vulgarit int ho
mines diceretur:
c Et edificauit per
gyrū. quia dilatauit
edificia illa.
d ¶ A mello z intri
secus. mello erat que
dam vorago q erat
ante fortalicium pre
dictum: ita tamen q
inter voraginē illam
z murū fortalicij eāt
terre spaciū i quo da
uid illa edificia con
struxit. e Et dñs
deus zc]. cum in suis
operib9 manifeste di
rigendo. f ¶ Misit
quoq3. Hic cōsequen
ter ostendit qualit da
uid amicos exteriores
multiplicauit facien
do amicitiā cum rege
thyri. g Et ligna
cedrina. propt amici
tiam cōtractam inter
istos misit eis ligna d
terra sua per mare.
h ¶ Et artifices lignorum
zc]. quia in terra illa
nō inueniūt ita bona
ligna: nec artifices ita
expti sicut in regno
thyri: scdm q habe
tur infra. iij. libro. v.
ca. i Et cognouit
dauid zc.] quia vide
bat facta sua in oib9
prosperari: nec erat a
liquis in regno isrl q
auderet seu vellet ali
quid contra eū machinari: vel forte hoc habuit per diuinā
reuelationem. k ¶ Accepit ergo. Hic consequent ostendit
qualiter multiplicauit amicos interiores per hoc q de no
uo accepit vxores plures ad multiplicandū prolem que cō
iungeretur in matrimonium cū nobilioribus z potentiori
bus regni sui: z sic essent ei affinitate cōiūcti ad maiorē fir
mitatem regni sui: licet. n. de diuina protectione z conserua
tione confideret: omittere tamē nō debebat que poterat fa
cere fm prouidentiā humanā ad regni sui stabilitatem. Et
patet lrā hoc excepto quod dicit hic: l Concubinas et
vxores. li et nō tenet hic copulatiue: sed expositiue pro idest
ille. n. fuerunt vere vxores sue: sed dicunt cū hoc concubine
eo q erant secūdarie z nō principales. m ¶ Audierūt g.
Hic consequent ostenditur qualiter bis expugnauit inimi
cos exteriores. f. philisteos: cōsuluit tñ primo dñm ut p ei
auxilium dirigeret z ptegeret. Et patet lrā vsq3 ibi:
n Uenit ergo dauid in baalpharaçim. istud nomen
point hic p anticipationē quia sic vocatus ē ille locus
ex victoria quam habuit dauid: fm qđ subditur:
o ¶ Et dixit dauid: diuisit dñs inimicos zc]. Aqua. n.
propt sui mollici
em facilit diuidit
sic philistei a deo
territi z molles z
effeminati effecti
fugerūt coram da
uid p vias diuer
sas se diuidendo
q2 mod9 fugienti
um de plio ē diui
sim recedere sicut
ecōtrario modus
venientiū ad pre
lium ē cōiūctim z
vnite incedere.
p Propterea vo
catū ē nomē loci
illi9 baalpharaçi.
a baal qđ est cam
pus seu planicies
z phares qđ ē di
uisio: qsi campus
seu loc9 diuisiōis
q ¶ Et reliquerūt
ibi sculptilia sua
que appōtauerāt
sperantes cōsequi
victoriā per ipsa.
r Que tulit da
uid. in hebreo ha
bet: Et cōbussit ea
dauid. z q hec sit
vera lrā p3 p id
qđ dī pmo palip
xiiij. de istis idol
Et tulit ea dd z
iussit ea conburi
q2 preceptū erat
in lege: q aurū et
argentū seu aliqd
aliud de idolis nō
cōcupisceret: sed
oio destrueret: ut
hēt Deuto. vij.
s ¶ Et addiderūt
adhuc. q2 college
runt maiorem exercitū q prius ut se vindicarēt. Et pa
tet lrā vsq3 ibi: t Et cū audieris sonitū zc]. signum
erat angelorum venientiū in auxiliū dauid ad debellādū
aduersarios: iō subdit: v ¶ Tūc egredietur dñs. i. diuina
virtus in angelis a deo missis.

Jn ca. v. vbi dī in postilla: Ra. sa. dicit q isti ceci et
claudi erāt due imagines: quarum vna repñtabat Jsaac.
Hec expositio ra. sa. videt aliqua. ¶ Additio.
falsa presupponere: z quedam alia incerta: q
nullum habent fundamentū in sacra scriptu
ra subiūgere. Primū patet. Nam presupponit q iebu
çei descenderāt de abimelech cū quo abraam iniuit fe
dus z iuramentū zc. qđ est falsum. Nam abimelech
erat rex philistinorum: ut patet Gen. xxj. z. xxvj. Philistei
aūt descenderūt a mesrhaim secūdo filio cham filij noe

de gabaa vsq3 du3 venias
geçer ¶ Cap. VI.
Congregauit autē rur
sū dauid oēs electos
ex isrl] triginta milia. Sur
rexitq3 dauid z abijt: z vni
uersus ppls q erat cū eo d
viris iuda: ut adducerēt ar
cam dei: sup quā iuocatū
ē nomē dñi] exercituū sedē
tis in cherubin sup eā. Et
iposuerūt arcam dei super
plaustrum nouū.] Tulerūtq3
eā de domo aminadab q
erat i gabaa.] Oça autē z
haio filij aminadab mina
bant plaustrum nouū. Cūq3
tulissent eā de domo ami
nadab q erat in gabaa cu
stodiēs arcā dī: haio pcede
bat arcā dei: dauid autē z
oi isrl ludebāt corā dño]

ut p3 Gen. x. Jebuçei vo descēderunt a chanaan qrto fi
lio eiusdē cham filij noe: ut p3 ibidē: z sic p3 falsitas hu
ius psuppositi. Preterea psupponit secundo q posteri
abrae nō possent inuadere hierlm rōne pdicti iuramen
ti: qđ est falsū. nā in pdicto fedē cū abimelech inito: licet
abraā iurauit nō
nocē abimelech:
nec posteris suis
seu stirpi sue: non
tñ iurauit q po
steritas abrae non
nocēt posteritati
abimelech: ut p3 i
pdicto cap. Gen.
xxj. aspicienti for
mā illi9 iuramēti
similiter z Gen.
xxvj. abimelech
cōfederauit se cū
isaac cū iuramen
to: qđ nō oporte
bat facere si iam
abraam iurasset
p posteritate sua: z sic dato q iebuçei descēderāt ab abi
melech: adhuc possent filij isrl eos iuadere. scđm p3: nā
dicit q iuramentū abrae fuerat ad tps certū: qđ nōdū
trāsierat qñ iosue cepit trā: sz tpe dauid iā tps illđ trāsi
erat: q quidē psupposita nullā auctem videt in sac scri
ptura hre: vñ de tali expositiōe nō vī mētio eē facienda
Alia vo expositio doctorum est satis applicabilis lre: sed
tamē ē ali9 dicēdi mod9 q forte magis littē adaptat: z ē
talis videlz q ceci z claudi illi erāt simulachra deorum
iebuçeorum supra posita i sūmis fortalicijs suis: q qdez ie
buçei suos deos cecos z claudos noiabāt scđm estimati
onē dauid: q illos deos iproperādo dicebat: Oculos hñt
z nō videbūt: pedes hñt nō ambulabūt. z iō credētes q
dauid nō toleraret i illa ciuitate regia similes deos nec
cultū eorum excusabāt se a receptōe dauid dicētes: Non i
gredieris huc nisi abstuleris cecos z claudos. q. d. scim9
q si tu possideres illū locū auferres deos nostros qs re
putas cecos z claudos: qđ nos nullo mō pmitteremus
vñ o3 q eos potēter auferas si vales: q2 nō sponte eos
tradem9 tibi. vñ dauid de hoc idignat9 postq cepit ar
cem syon potēter posuit pmiū faciētib9 tria in debella
tione iebuçeorum: pmo illi q pmo pcussisset iebuçeū: qđ ē
cō psonas eorum: 2o illi q tetigisset domorum fistulas: z h9 cō
sustentatiōes eorum: hierusalē eni nō hēbat aquā int mu
ros: sz ex pluuialib9 aqs in cisternis collectis sustentabā
tur. vñ frāgendo stillicidia illa. f. fistulas p qs aqua flu
uialis fluebat maxie affligerēt: 3o ordinauit cō deos eorū
dicēs: Qui abstulisset cecos z claudos zc. hoc ē simula
chra iebuçeorum: ut dcm est. Et nō q vbi trāslatio nostra
dicit cecos z claudos odiētes aiam dauid. vitas hebrai
ca h3 Cecos z claudos qs odiebat aia dauid. qđ vī facē
p ista expositōe. nam dauid ppe odiebat talia simula
chra tanq inimica diuino cultui: iuxta illđ ps. Nonne q
oderūt te dñe oderā. similr iuxta illđ qđ sequit. Jccirco
dī i puerbio Ceci z claudi nō itrabunt in tēplū dñi. vī
magis adaptari ad istā expositionē sic: Nā iste loc9 fuit
assignat9 diuio cultui a tpe q abraā voluit imolare isa
ac: Gen. xxij. Et ibidē iacob vidit scalā: Gen. xxviij. Et
ibidē fuit fundatum tēplū p salomonē: ut. j. iij. li. capi.
vj. z secūdo palip. iij. z iō ibi erat tēplū dñi edificandū
in quo nulla imūdicia idolatica debebat hre ingressū
sed solus deus erat adorādus z colēdus: z iō tanquam
psagiū hui9 boni futuri: quasi puerbialr dicebat: Non
intrabit cecus z claudus in templū dñi. qsi diceret: vere pre
nosticauerūt iebuçei q in templū dñi in hac ciuitate edifi
candū: nō intrabūt ceci z claudi: hoc est dij gentium: qui
ceci z claudi dicuntur: ut dictum est.

Replica.

In secundo libro Reg. v. ca. vbi postilla. ad
ducit ra. sa. nō ut ei9
dicta approbet: sz ut
obscure dcm de cecis
z claudis aliqlit eluci
det. Burgen. rōnabili
ter qdam dicta ra. sa.
abijcit de cecis z clau
dis: z extortā sniam
supaddit cō comunē
doctorum nrorum expo
sitionē afferēs per ce
cos z claudos itelligi
deos iebuçeorum: q su
os deos sic noiabant
q2 dauid de dijs gen
tium dixerat: Oculos hñt z nō videbūt zc. Sed extraneū
vī q ppter dcm dauid iebuçei suos deos dicerēt cecos. Da
uid eni fuit iebuçeis z dijs gētiū cōtrius. vñ simile vī q siqs
infidelis blasphem9 deo vo iponeret nomē turpe: z fidelis
de deo vo loqui volēs vteret blasphemātis noie: ita z infi
delis audiēs idola cōtēptibilit cecos p suū aduersariū noia
ri se suo noie aduersario cōformaret: quin poti9 reprobaret
nec fortasse ille mod9 loquēdi de dijs gentiū erat apud da
uid in vsu: q2 nōdū ille psalm9 fcūs vī fuisse: q loqt de deo
rum cecitate: nec fortasse iebuçei sibi putassēt honestū deos
suos exponē sup muros vbi sagittis ipeti potuissent: qđ ta
men de cecis z claudis h dī: nec nobis foret honestū sacra
mentū sic ponē in locū vbi nō parceret eidē. Est igi extorta
expositio burgen. zsi ut dicit burgē. hebraica lrā hēat ce
cos z claudos quos odiebat aia dauid. hoc bñ stat cū nrā
trāslatione z doctorum nrorum expositōe. Nā stant bñ sil q ipi
ceci q ad deridēdū dauid sup fortalicia positi oderāt aiam
dauid: z q dauid oderat eos. Nec uere applicat burgē. pro
uerbiū iebuçeorum: Ceci z claudi nō itrabūt i tēplū: qsi pno
stice verum dixerit q dij gētiū nō eēnt ingressuri: q2 cōtriū hui9
hī ex Daniele z euāgelio Matth. vbi dī Abominatō deso
lationis ponēda i tēplo: z fortasse hodie tēplū hoc pphana
tionib9 deseruit: sicut tpe achaz. ¶ Cap. VI.

a Congregauit aūt. Hic cōsi ondit deuotio dauid er
ga deū: z hoc qtū ad duo: pmo qtū ad arcā dei
ducēdā ad locū solēnē. f. hierlm: 2o qtū ad domū
dñi edificādā ca. vij. Circa pmū deductio arce incipit: 2o ex
timore irrūpit: ibi Postq aūt puenerūt: 3o deuote pficit: ibi
Nūciatūq3 ē. Circa pmū dī: a Cōgregauit aūt zc.] q2
talis trāslatio arce debat fieri cū magna solēnitate.
b ¶ Ut adducerēt zc.] Sic eni dcm fuit Exo. xxv. sup ar
cam erat ppiciatoriū: qđ erat qsi sedes dei ide dātis rñsa.
c Et iposuerūt zc.] isto mō remiserant eā pncipes phili
stinorum: ut hī li. j. vj. ca. d ¶ Tulerūtq3 eā zc.] cōtriū vī. j.
palip. xiij. vbi dī: Et ascēdit dauid z oēs viri isrl ad collem
cariathiarim q ē i iudea: ut auferret ide arcā dñi. dicēdū q
cariathiarim z gabaa erāt loca satis ppiqua: z i cariathia
rim p9 cōgregat9 ē ppls ad dauid: z ide trāsierūt ad deducen
dū arcā q erat i gabaa: z ide ducēdo eā trāsierūt per caria
thiarim: z sic itelligēdū ē illđ qđ est iductū de p9 palip. vlti
mus eni loc9 i q māserat arca anq p dauid trāsferret in do
mū Obededon fuit gabaa: sic dcm fuit supra p9 li9 vij. cap.
e Dauid aūt zc.] iste lud9 ñ erat dissolutōis sz deuotōis

D

Universidad de Deusto
Biblioteca

fin illud ps. lxxxiij. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt i deū viuū. f ¶Posq̄ aūt. Hic deductio arce iterrūpit ꝓpter moꝝtē oꝛe repentinā: cui⁹ cā fuit: ut dicūt hebrei: q⁹ fecerat poni arcā sup plaustꝝ cū tñ deberet portari in humeris leuitaꝝ: ut hz Nume. vij. ⁊ in plurib⁹ alijs locis: ⁊ ꝓpt hoc secundo fuit portata de domo obededon

in oib⁹ lignis fabꝛefactis ⁊ citharis: ⁊ lyris: ⁊ tympanis ⁊ sistris: ⁊ cymbalis. ¶Post q̄z aūt venerūt ad areā nachoꝛ extēdit oça manū ad arcā dei: ⁊ tenuit eam: qm̄ calcitrabāt boues: ⁊ declinauerūt eā. ¶Iratusq̄z ē idignatōe dñs ꝓ oçā ⁊ percussit eū sup temeritate: q⁹ mortuus ē ibi iuxꝝ arcā dñi. ¶Cōtristat⁹ ē aūt dauid eo q⁹ p cussisset dñs oçā: ⁊ vocatū ē nomē loci illi⁹ percussio oçe vsq̄z i diē hāc. ¶Et extimuit dauid dñm i die illa dicēs ¶Quo igredieť ad me arca dñi: ¶Et noluit diuertē ad se arcā dñi i ciuitatē dauid sed diuertit eā i domū obededom gethei. ¶Et habitauit arca dñi i domo obededom gethei trib⁹ mēsib⁹: ⁊ bñdixit dñs obededom: ⁊ oēm domū ei⁹. ¶Nūciatū q̄z ē regi dauid q⁹ bñdixisset dñs obededom: ⁊ oia ei⁹ ꝓpt arcā dñi. ¶Dixitq̄z dauid ibo: ⁊ reducā arcā cū bñdictōe i domū meaz ¶Abijt ergo dauid ⁊ adduxit arcā dei de domo obededom i ciuitatē dauid cū gaudio: ⁊ erāt cū dauid septē chooꝛ: ⁊ victima vituli ¶Cūq̄z trāscēdisset q portabāt arcā dñi sex passus: im

erāt cū dauid nē. ¶Iste vsus non est in hebꝛeo nec i libꝛis correctis: ⁊ iō nō expono: q⁹ appositū ē ab hōib⁹ iperitis n Et dauid ꝑcutiebat nē ¶. i. ad armū ligatis: sic̄ sunt organa portabilia. o ¶Porro dauid nē. ¶deposuerat eni insignia regalia: ut humiliaret se coꝛā deo: ⁊ accepe

molabāt boues ⁊ oues ⁊ arietes. ¶Et dauid ꝑcutiebat i organis armigat⁹: ¶ ⁊ saltabat totis virib⁹ añ dñm. ¶Porro dō erat accinct⁹ ephot lineo: ¶ ⁊ dauid ⁊ oīs dom⁹ isrl' ducebāt arcā testamēti dñi i iubilo ⁊ in clangoꝛe buccine. ¶Cūq̄z itrassz arca dñi in ciuitatem dauid: michol filia saul, pspiciēs per fenestrā: vidit regez dauid subsiliētē atq̄z saltātē coꝛā dño: ⁊ despexit eū i coꝛde suo. ¶Et itroduxerūt arcaz dñi: ⁊ iposuerūt eā in loco suo in medio tabernaculi q⁹ tetenderat ei dauid: ⁊ obtulit dauid holocausta ¶ coꝛā dño ⁊ pacifica. ¶Cūq̄z cōplesset offerens holocausta ⁊ pacifica: bñdixit pōpulo i nomine dñi exercituū: ⁊ partiť est vniuerse multitudini isrl' tā viro q̄z mulieri singul' collyridam panis vnā: ⁊ assaturaz bubale carnis vnā: ¶ ⁊ similā frixā oleo. ¶Et abijt ois populꝰ vnusq̄z i domū suaz ¶Reuersusq̄z ē dauid ut bñdiceret domui suę: ⁊ egressa michol filia saul i occursum dauid: ait: ¶Quaz gloriosus fuit hodie rex isrl' ¶ discoꝛperiens se ante ancillas seruoꝝ: ⁊ nudať est

rat vestē similem leuitis coraz deo ministrātibus.
p Et despexit eū michol i coꝛde suo. eo q⁹ in tāta solēnitate non apparebat i habitu regio. q ¶Et obtulit nē ¶. i. oblationes tot⁹ali⁹ incensas ad honoꝛē di uinū. r Et pacifica. i. oblatões q̄z vna ps incēdebat ad honoꝛē di uinū: alia erat sacerdotū: ⁊ alia oferentiū: sic̄ pleni us dō in leuitico i plurib⁹ locis.
s ¶Cūq̄z ꝓplesset. Hic ꝓñt ondit⁹ ipi⁹ dauid libera litas respectu populi: ⁊ ꝓmo i spūalibus cū dicitur
t Bñdixit populo. i. bona inp catus ē: ⁊ in tpalibus: cū dicitur:
v ¶Et ptitus est vniuerse multitudini isrl' nē. collyridam panis. j. panem tenuem.
x Et assaturaz nē ¶. i. vnā portionem talis carnis assate. z ¶Et similā frixā. Simila ē farina tritici delicatissima: ex q̄ cū aqua tēperata fiebat pasta: ⁊ oleo frigebat: ⁊ p portiões pplo di uidebat. z Reuersusq̄z est. Hic ondit humilitas

dauid respectu sui: q⁹ reuersus i domū suā ut bñfaceret illis de domo sua: sicut fecerat illis extraneis: michol vxoꝛ eius iꝛroperauit ei: eo q⁹ in tanta solennitate non apparuerat in ornatu regio dicens: a ¶Quā gloriosus fuit nē ¶. q. o. i nullo: immo vilis ⁊ inglozius.
b Discoopiēs se. q⁹ regalia insignia deposuerat ex humilitate: q̄ magis placet deo q̄ ornatus regis: vñ de beraclio ipatoꝛe legit: q⁹ cū reportaret crucem i hierlm chosdro rege deuicto: ⁊ sedens i eā ⁊ ornat⁹ insignijs ipialibus poꝛtans crucem: nō potuit ingredi hierlm donec depositis omnib⁹ humilit venit peditando. c Ante

ancillas seruoꝝ suoꝝ. i. ita publice q⁹ pson etiā fuiles poterāt hoc videre. q. o. per ē q̄ si fuisset scm secrete.
d ¶Quasi si nudeť nē ¶. q. o. nō fuit distinctio in habitu regis a vilib⁹ pson⁹. e Dixitq̄z dauid. hūilr rndēdo: f ¶Luit dñs. i. p viuētē deū. g Iudā añ dñz.

mēte ⁊ coꝛpe exultādo. h ¶Et vlioꝛ fiā. i. humilioꝛ. q: scom q⁹ dicit beat⁹ Gregoꝛ. homelia. xxxj. tāto humilioꝛ atq̄z ad fuiēdum deo ꝓmptioꝛ dsq̄z doꝛ ē ex munē: q̄to obligatioꝛe se ē cōspicit in redden da rōe. dauid aūt a deo multa bñficia recepat que se humiliando recognoscebat.
i Et cū ancillē nē ¶ michol eni ex sua supbia iter ancillas reputabat alias vxoꝛes dauid: q⁹ accepat tanq̄ secūdarias: ⁊ cuz istis dauid appuit glozioꝛ: q⁹ de ipis habuit plem multā pulchꝛam ⁊ nobilē etiā post istud scm: nō aūt de michol: iō subdit: k ¶Igit michol filie nē ¶. s. ō cetero lz habuisset añ filiū: ꝓut dcm fuit supꝛa. iij. ca.
In cap. vj. vbi dō in postil. Et cū ancillis: de q⁹bus locuta es glozioꝛ apparebo.

¶Additio.

DOn appet q⁹ michol vocasset alias vxoꝛes dauid ancillas ꝓut postillato: ait. Naz vba sua in textu talia sūt. Quā glozioꝛsus fuit isrl' hodie discoopiēs se añ ancillas seruoꝝ suoꝝ. Nō eni dixit añ ancillas suas: sed añ ancillas fuoꝝ: volēs dicē q⁹ nō solū vxoꝛes: sed etiā ancille fuoꝝ. poterāt eū videre disco opertū: q⁹ ipsi michol videbat ihonestum. In rnsione vō dauid vbi dicit: ¶Cū ancillis de q⁹ locuta es glozioꝛ appebo. intēdit dicē q⁹ etiā vilificādo se coꝛā ācillis fuoꝝ glozioꝛ deberet apperc: iuxta illud saluatoꝛis: Qui se humiliat exaltabit nē. Lap. VII.

FActū est aūt. Hic ꝓñ describit deuotio dauid erga deū quātū ad domū ipi⁹ edificādā. Circa q⁹ ꝓmo ponit bñficia ꝓsultatio: ⁊ diuina, phibitio: ibi Scm ē aūt: ꝫ de cōtrario repromissio: ibi Et nūc hec dices. Circa ꝓmū sciēdū q⁹ Deutero. xij. dī q⁹ qñ filij isrl' ꝺtati cēnt in terra ꝓmissionis: tunc dñs eligēt locū: vbi tēplo edificato offerrēt decetero sacrificia dñi: ⁊ nō alibi: sicut etiā fuit expositū ibidē: ⁊ iō vidēs dauid q⁹ dñs dedisset sibi vndiq̄z requem ab vniuerb⁹ inimicis suis credidit eē tps edificādi tēplū: ꝓpt q⁹ b ¶Dixit

ad nathan ꝓphetā. p modū collatōis ⁊ ꝓsilij. c Videsne nē ¶. nobilit ⁊ sūptuose edificatā. d ¶Et arca dñi nē ¶. q. o. iustū vī ⁊ rōnabile q⁹ ego ei edificē excellentissimā domū. e Dixitq̄z nathā ad regē. nō spū ꝓphetico sed hūano. q⁹ pz ex hoc: q⁹ postea retractauit vbū suum. f ¶Dē

vade ⁊ loquē ad seruū meū dauid. ¶Hec dicit dñs: ¶Nūn qd tu edificabis mihi domū ad habitandū: ¶ nēq̄z n. habitaui i domo ex die illa qua eduxi isrl' de terra egypti vsq̄z i diē hāc: ⁊ eram bulabā i tabernaculo ⁊ in tētorio p cūcta loca q̄ transiui cū oib⁹ filijs isrl'. ¶Nūn quid loquens locut⁹ sum ad vnā d tribub⁹ isrl': cui ꝑcepi ut pasceť ꝓplm meū isrl' dicens: q̄re n edificasti mihi domū cedrinā: ¶ Et nūnc hec dices famulo meo dauid ¶Hec dicit dñs exercituum ¶Egō tuli te d pascuis seqntem greges: ut esses dux super populū meum israel: ¶ fui tecum in omnib⁹ vbi cūq̄z ambulasti: ¶ interfeci vniuersos inimicos tuos ¶ a facie tua: ¶ feciq̄z tibi nomen grande iuxta nomen magnoꝝ q̄ sunt in terra. ¶ Et ponā locum ꝓpio meo

qō ē nē ¶. q. o. bonum ꝓpositū ꝓcepisti: ipleas ope. g Quia dñs tecū est. credebat eni deo placere q⁹ domus a dauid edificaretur. Et ex hoc pz q⁹ spūs ꝓphetie nō semp tāgit corda ꝓphetaꝝ: q⁹ aliq̄n loquunť istictu, ꝓpio ⁊ hūano ⁊ nō diuino: ut pz i h⁹ loco ⁊ i plurib⁹ alijs.
h ¶Scm ē aūt. Hic ꝓñt ponit diuina ꝓphibitō: cū dī: Scm ē aūt in nocte illa. i. imediate sequēti dcm ꝓsiliū videbat eni dñs ipm dauid valde volutariū ad op⁹ inchoādū cui⁹ tñ tps nondū aduenerat: ut magis patebit ex sequētib⁹: ideo ita cito scā ē diuina ꝓphibitio: ne dauid statim inchoaret opus.
i Nūqd tu edificabis nē ¶. q. o. nō: cui⁹ rō sbdit: k ¶Neq̄z eni i domo habitaui nē. q⁹ arca dei ⁊ ꝓpiciatoriū: q⁹ erat q̄si sedes dei: ut supꝛa di ctū ē: semp fuerat i tabernaculo: ⁊ nō i domo stabili vl' māsiua de lignis ⁊ lapidibus

edificata. l Nunqd loquēs locut⁹ sum nē ¶. q. o. adhuc nō ꝑcepi: in hebꝛeo hz: Et dixit ad vnā de tribub⁹ isrl': cui ꝑcepi ut pasceť: q⁹ de oib⁹ fere tribub⁹ fuerāt alię pastoꝛes ꝓpli isrl': verbi gra: de tribu leui moyses ⁊ aaron: de tribu ephꝛaim iosue: de tribu iuda othoniel: de tribu manasse iepthe: de tribu beniamin ayoth ⁊ saul: de tribu neptalim barach: de tribu gabulon aylō: de tribu dan sanson: de tribu isachar thola. m ¶Et nunc hec dices. Hic ꝓñt ponit de christo repꝛomissio: ⁊ scdo ipi⁹ dauid gꝛaz actō: ibi In gressus est dauid. Prima i duas: q⁹ ꝓmo bñficiū exhibituz recolit: 2° exhibēdū, pmittit: ibi Et ponā locū. Circa ꝓmuz dicit: n Ego te tuli de pascuis nē. hoc pz ex ꝓdictis supꝛa ꝓmo libꝛo. xvj. ca. ⁊ xvij. o ¶Et fui tecū. ꝓtegēs te ab aduersarijs ⁊ dirigēs in opib⁹ tuis. p Et interfeci nē ¶. s. saul a alios ⁊ doece: ut pz ex supꝛadictis. q ¶Feciq̄z tibi nomē grande. dādo tibi dignitatē regiā. r Iuxta nomē magnoꝝ nē ¶. q. o. magnitudo ista q̄ hz in terra modica est respectu illi⁹ q̄ expectat i futuro: vñ dicit saluatoꝛ Matth. xj. Qui aūt minoꝛ ē i regno celoꝝ maioꝛ ē eo. Ista autē bñficia dauid exhibita de' recitauit nō ad exprobꝛādū sed ad accēdendū ap⁹l' coꝛ dauid ad amoꝛē diuinū. s ¶Et ponā locū. Hic ꝓñt pmittit bñficiū exhibēdū: q⁹ ꝓmo q⁹tū ad tpale regnū: 2° q⁹tum ad spūale ⁊ eternū: ibi ¶Cūq̄z cōpleti

Universidad de Deusto Biblioteca

fuerit. Circa ꝑmū dī: s ¶ Et ponā locū ꝓpło meo iſrael .i. tēplū i hierlm ut ꝓpłs ibi offerat ⁊ nō alibi. t ¶ Et plā tabo eū. i. firmiť radicabo in regno tuo. v Et habita bo cū eo. ꝑ vez cultū. x ¶ Et nō turbabiť āplꝰ. ſicut fuit in egypto ſb pharaone. y Nec addēt filij iniq̄tatis. i. in

iſrael: ⁊ plantabo eū: ⁊ habitabo cū eo: ⁊ non turbabiť āplꝰ: nec addēt filij iniq̄tatis ut affligāt eū ſic ꝑus ex die q̄ ꝓſtitui iudices ſup pplm meū iſrl. Et rēḡē dabo tibi ab oibꝰ ĩmicis tuis ꝓdicitq̄ tibi dñs q̄ domū faciat tibi]dñs. Cūq̄ ꝓpleti fuerit dies tui ⁊ dor

mieris cū ꝑib⁹ tuis: ſuſcitabo ſemē tuū] pte: qđ egredieť de vtero tuo: ⁊ firmabo regnū eius. Ipſe edificabit domū nomini meo:] ⁊ ſtabiliā thronū regni eius vſq̄z ī ſempiternū. Ego ero ei ī pīem: ⁊ ipe erit mihi in filiū.] Qui ſi inique aliq̄d geſſerit: arguā eum ī virga

ri: qđ erat maximum incitamētū pplo iſrl ad relinq̄ndū dñm: q̄ pnus erat ad idolatriā. Arguā eum in virga virorum i. in molestijs ab hoīb⁹ inflictis: ſic j. dī. iij. lib. xj. q̄ dñs ſuſcitauit ad uersarios plures ſalomoni in fine vite ſue. Et in plagis filioꝝ hoīum eodē mō exponē dū eſt de adſarijs

meris cū ꝑib⁹ tuis: ſuſcitabo ſemē tuū] pte: qđ egredieť de vtero tuo: ⁊ firmabo regnuz eꝰ. Ipſe edificabit domū nomini meo:] ⁊ ſtabiliā thronū regni eius vſq̄z ī ſempiternuz. Ego ero ei ī pīem: ⁊ ipe erit mihi in filiū.] Qui ſi inique aliqd geſſerit: arguā cum ī virga

pdictis ſalomoni ſuſcitatis. In hebreo hī: In plagis filioꝝ adā. qđ exponūt hebrei de adā ꝑmo hoīe: dicētes q̄ adā in centū trib⁹ annis q̄bus cōtinuit ſe ab vxore ſua eua ꝓpter iterfectionē abel: demones ſuccubi iungebant ei ⁊ cōcipiebant ab eo: ⁊ pariebāt demones: ⁊ iſti fuerūt filij adam: q̄ ut dicūt incitauerūt ſalomonē ad peccādū ⁊ ꝑ hoc diuiſū fuit regnū tpe filij ſui. Hoc aūt hic posui ad oñendū ad quā cecitatē deuenerūt iudei: ſcōm dictū aplī ad Ro. xj. q: cū demones ſint ſpūales ſbſtantie nō pñt ex ſemie hoīs ꝓduci: nīſi demones aliq̄n fiūt ſuccubi: ut ex ſemine illo aliq̄d generaret oz q̄ poſtea fiant incubi: ut ſemē illud in mulierē trāſfundat. ⁊ ſic ex eo bō ⁊ nō demō generaret. Miſericordiā aūt meā nō auferā ab eo. Ex hoc dicūt aliq̄ q̄ ſalomon lz peccauerit grauiť: ut dcm̄ ē: tn̄ in fine penituit: ⁊ ſic ē ſaluatus. Et hoc etiā dicit quedā glo. hebraica ſup eccleſiaſtē. ij. ca. Sed hoc ē mihi valde dubiū: ſicut diffuſi⁹ tractaui in quadā queſtione de quolibet mihi ſup hoc ꝓpoſita: q: ſi vere penituiſſet cū eēt rex valde potēs: cui null⁹ de ꝓpło auſus fuiſſet ꝺicere: deſtruxiſſet tēpla idolorū q̄ edificauerat: ut videť qđ nō fecit: q: ſteterūt vſq̄z ad tempus ioſie regis: ut hī. j. iiij. lib. xxiij. ca. Nec ex hoc loco pōt efficaciter argui de miſericordia dei circa eum: niſi quātū ad tpale regnū: qđ nō fuit ab eo nec a filijs eius totaliť ablatū: ſicut fuit a ſaule: ió ſbdit: Sicut abſtuli a ſaul quē amoui a facie mea. ſ. ne regnaret poſteritas ſua. Q eni ſaul fuerit dānat⁹ nō hī exp̄ſſe ex ſcriptura: ſicut ſupra dcm̄ ē li. j. ca. vlti. Et fidelis erit dom⁹ tua. q: lz aliq̄ reges a dauid deſcēdētes declinauerūt ad idolatriā: tn̄ alij ſequētes reducebāt pplm ad cultū diuinū Exponēdo aūt ſram iſtā de chriſto: expoſitio eſt multo clarior ⁊ melior ſaltē in plurib⁹: cū dī: c ¶ Cūq̄ cōpleti fuerit dies ⁊c. certū ē q̄ chriſt⁹ deſcēdēs ex dauid ſcōz carnē ꝑ virginē mariā. fuit magno tpe poſt mortē dauid: ⁊ ſic lr̄a pz, put iacet. d Et firmabo regnū eius. q: regnū chriſti firmū ē i ꝑpetuū: ſcōm q̄ dī Dañ. vij. Ptās eī⁹ ptās eterna q̄ n̄ auferet: ⁊ regnū eī⁹ qđ n̄ corrūpet. e ¶ Ipſe edificabit domū ⁊c]. ſ. eccl̄az de lapidib⁹ viuis ⁊ electis. f Ego ero ei i ꝑem ⁊c.] nō ꝑ adoptionem: lz p nāz q̄ ē va ⁊ pfecta filiatio. ⁊ ſb iſto itellectu in troducē apls hāc auctem dictā de chriſto hebr. j. ca.

g ¶ Qui ſi inīq̄ aliq̄d geſſerit. h⁹ n̄ pōt exponi ꝺ chriſto i ꝑſona ꝓpa. q: peccatū n̄ fecit: nec iuēt ē dol⁹ i ore eius nec ſalomō iquātū peccator fuit figura ipī⁹: ut ꝑdcm̄ eſt

.pōt tn̄ exponi de ipſo, ꝑ mēbris ipī⁹, ꝓpt ꝺeſcēſiones ca pitis ad mēbra: fz illa regulā quā poſui i ꝓncipio Gen. ⁊ h⁹ mō peccata pplī chriſtiāi dicūt peccata xpi ꝑſ. xxj Lōge a ſalute mea vba delictorū meorū. vbi loq̄t ꝓpha ī ꝑſona chriſti: vñ ⁊ ꝑ peccatis nr̄is vberat⁹ fuit plagat⁹ ⁊ crucifixus.

h ¶ Et fidel⁹ erit dom⁹ tua. q: fides nō deficiet i eccl̄ia i Et regnū tuū vſq̄z ineternū. ꝺa regni chriſti non erit finis Luc. j⁰

k ¶ Ingreſſus ē aūt. hic ꝑñ ponitur gr̄arum actio vbi dauid primo regratiat⁹ de ꝑmiſſione: ⁊ deꝓcatur ꝑ ꝑmiſſi ipletiōe ibi Nunc ḡ dñe. Circa ꝑmū dicit:

k Ingreſſus eſt aūt dauid. locum oꝛonis iuxta tabernaculum.

l ¶ Et ſedit coꝝ dño. i. coꝝz arca dñi vbi deꝰ repñtabat mō ſpāli. lz eni ſit vbiq̄ per eēntiā pñtia ⁊ potētiā. m Quis ego ſum ⁊c. q: ad duxiſti me hucuſq̄. i. vſq̄ ad ſblimitatē regiā. q. o ex me non habeo ad h⁹ aptitudinē.

n ¶ Sz ⁊ h⁹ parū ⁊c.]. q: nō ſoluz locut⁹ es de regno ꝑfirmādo in ꝑſona mea: ſz etiā in posteritate mea.

o Iſta. n. ē lex adā. ſ. ut q̄libz ſit ſolicitus ⁊ deſideräs ꝑſperitatē poſteritatis ſue.

virorū: ⁊ in plagis filiorum hoīum. Miſericordiā aūt meā nō auferā ab eo ſicut abſtuli a saul quē amoui a facie mea. Et fidel⁹ erit dom⁹ mea: ⁊ regnū tuū vſq̄z ī eternū añ faciē meā: ⁊ thronus tu⁹ erit firm⁹ iugiť. Secūdū oīa vba hec: ⁊ iuxta vniuerſā viſionē iſtā: ſic locut⁹ ē nathā ad dauid. In grēſſus ē aūt rex dauid: ⁊ ſedit coꝝ domino: ⁊ dixit Quis ego ſuz dñe deꝰ ⁊ q̄ domus mea: q: adduxiſti me hucuſq̄z? Sed ⁊ hoc paꝝ viſu eſt ī ꝓſpectu tuo] dñe deꝰ: niſi loq̄reris etiā ꝺ domo ſui tui ī lōgiquum. Iſta ē. n. lex adā dñe deus Quid ergo addē poſit ad huc dauid:] ut loq̄t ad te? Tu. n. ſcis ſuū tuū dñe deꝰ Propt ꝓbū tuū: ⁊ ſm coꝛ tuum feciſti oīa magnalia hec ita ut notū facēs ſeruo tuo. Iccirco magnificat⁹ es dñe deꝰ: q: n̄ ē ſilis tui neq̄z ē deꝰ extra te ī oib⁹ q̄ audiuim⁹ auris⁹ nr̄is. Que eſt āt ut ꝓpłs tu⁹ iſrl gens ī tra ꝓpē quā iuit deus] ut redi

meret eā ſibi in pplz: ⁊ poneret ſibi nomē:] faceretq̄z eis magnalia ⁊ horribilia ſup trā ā facie pplī tui quē rēdemiſti tibi ex egypto gētem ⁊ deū eī⁹?] Firmaſti. n. tibi pplm tuū iſrl ī pplm ſēpiternū: ⁊ tu dñe deꝰ ſcūs es eis ī deuz. Nūc ergo dñe deꝰ vbū qđ locut⁹ es ſuper ſuū tuū ⁊ ſup domū eī⁹ ſuſcita ī ſēpiternū: atq̄z dicat: Dñs deꝰ exercituū deꝰ ſup iſrl. Et dom⁹ ſui tui dauid erit ſtabilita coꝝ dño: q: tu dñe exercituū deꝰ iſrl revelaſti auriculam ſui tui dicēs: domū edificabo tibi ꝓpterea inuenit ſu⁹ tu⁹ coꝛ ſuū ut oꝛaret te oꝛone hac] Nūc ergo dñe deꝰ tū es deus: ⁊ vba tua erūt va. Locut⁹ es. n. ad ſuū tuū bona hec. Incipe ergo ⁊ bñdic domui ſui tui ut ſit in ſēpiternū coꝝ te: q: tu dñe deꝰ locut⁹ es hec ⁊ bñdictōe tua benedicetur domus ſerui tui in ſempiternum.

Cap. VIII.

ſimplex ī trib⁹: ió ſb ditur ī ſingulari:

p ¶ Ut redimeret eā ſibi ⁊c. ⁊ ponēt ⁊c.] q: a redēptiōe illius pplī noiať ē deꝰ iſrl ī ſpāli. ꝯ Faceretq̄z eis magnalia ⁊ horribilia. ⁊ q̄ ſint illa oñdit dicens: ⁊ ¶ Afacie pplī tui ⁊c. ſbitelligit ejiciēdo. ſ. A facie pplī tui ⁊c]. i. pplm q̄ habitabat ī ira chananeoꝝ: ⁊ deos eius q̄s ꝓtriuerūt filij iſrl Et q: ſic dēat itelligi pz ꝑ illō qđ hī primo palip. xvij. vbi iſta ſnia clarī⁹ ponitur ſic Et magnitudine ſua atq̄z terroꝛe ejiciēt nationes ⁊c. a Nūc ḡ. Hic ꝑñ dauid deꝓcat. ꝑ ꝑmiſſi adimplione duplici de eā. vna ē q: lz deus velit dare bñficia i futuro vult tn̄ ſup hoc deꝓcari: ut recipiētes mercētur. Alia ē q: tales ꝑmiſſiones diuie itelligende ſūt ſb ꝺitione ſ. ſi hoies faciāt debita tū ſuū: ⁊ nō ponat diuine ꝑmiſſioni ipedimētū: ꝑut diffuſi⁹ dictū fuit ſupra ꝑ li. ij. ca. vſus finez. Cetera patēt vſq̄z ibi:

b ¶ Reuelaſti auriculam. alīs aurē ſui tui ⁊c. Seq̄t: c Pro pterea iuenit ſu⁹ tuus ⁊c]. i. niſi reuelaſſes mihi ꝑ nathā ꝓphetā q̄ tu velles mihi tāta bona facē nullo mō ꝑſumerē iſta ꝺecārī a te.

d ¶ Tu es deꝰ. ⁊ ꝑ ꝓmiſſiones vītas ꝑ eēntiā. e Et vba tua crūt va. ꝑ ꝓmiſſiones: niſi ponat ipedimētū a pte nr̄a. ¶ In ca. vij. vbi dī ī poſtil. Miſericordiā aūt meā nō auferā ab eo. ex hoc dicūt aliq̄ q̄ ſalomon lz peccauerit. Additio.

Poſſibile fuit ſalomonē penituiſſe: ſic tn̄ ꝓpe motem q̄ iā nō valebat idola deſtruere. vñ ex hoc nō ꝓcludit neceſſario ipm nō eē ſaluatū. In hoc aūt q̄ dicē poſtillator: Miſericordiā aūt meā n̄ auferā ab eo. n̄ itelligit niſi q̄ tū ad tpale regnū ⁊c: nimis vī lr̄aliçare. Naz mānifeſtū ē ſcōm doctoꝛes nr̄os q̄ lex vetus diſponebat ad xpm: ſic ipfectū ad pfectū: ⁊ ió ꝓpłs ille compaē puero ſub pedagogo exīti: ut pz ad Gall. iij. vñ ꝺ tpalia bōa eis ꝑmiſſa ꝓncipaliť itelligūt ꝑ ſpūalib⁹: ⁊ ió iſta regna dauid ꝑmiſſa ⁊ filio ſuo ſalomoni: ſiliter ⁊ ꝓpetuitas fidelitat⁹ domus eī⁹. ⁊ ſi itelligāt de regno tpali itelligēda ſūt ꝓncipaliť etiaz

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad lram de regno eterno: sicut cū dī abrae: ⁊ bñdicentur in semine tuo oēs gētes ⁊c. Hēn. xxij. intelligēdū ē de bñdictione spūali etiā ad lram. Si enī itelligerēt de bñdictōne tpali tm̄ cuacuarent rō apli ad Hall. iij. qō nullo mō a catholicis est asserēdū. De dānatione aūt saulis dcm̄ ē supra in additione pmi libri ca. vlti.

Replica.

IN cap. vij. vbi multa bona dicūt de salemone ⁊ ei⁹ domo: qō postil. expōit scōm pnētē iusticia volens q⁹ ex illis dictis ñ pōt argui salomō saluat⁹ sic qdā volucrūt huic burgē. opponit asserēs etiā itelligēdū nō de regno tpali solū sz eterno: volēs salomonē saluare eo sic dicē burgē. q: possibile fuit salomonē peni tuisse sic, ppe mo⁹tez: vt nō valeret idola ō struere. Sed istud vī cōfictū iuxta achillez burgē. Est enī cōe ei⁹ argumētū qō repetit ⁊ psucuit sepe repetē: videlz ex lra nō hz fūdamētū: igz irrōnabiliter dcm̄: ⁊ maxie qū ex lra pōt rōnabiliter trahi ōtrū. Ūñ si per casū a burgē. posituz salomoni remaneret

Actū est aūt p⁹ hec pcussit dauid philisti im: ⁊ būiliauit eos: ⁊ tulit dauid frenū tributi de manu philistijm]: ⁊ percussit moab: ⁊ mēsus ē eos funiculo]ūnū ad occidēdū: ⁊ vnum ad viuificādū. Factusq; ē moab dauid seruiēs sub tributo. Et pcussit dauid adadeçer filiū roob regē soba qñ pfect⁹ ē ut dñare⁊ super flumē euphratē: Et captis dauid ex pte ei⁹ mille septingētis egtib⁹: ⁊ vigīti milib⁹ peditū sūbneruauit oēs iugales curruū. Dereliqt aūt ex eis cētū currus. Venit quoq; syria damasci ut p sidiū ferret adadeçer regi soba: ⁊ pcussit dauid de syria vigītiduo milia virozū ⁊ pōsuit dauid p̄sidiū i syria]damasci: fcāq; est syria dauid seruiens sub tributo. Seruauitq; dñs dauid in oīb⁹ ad q̄cūq; pfect⁹ est. Et tulit dauid arma aurea q̄ habebāt serui adadeçer: ⁊ detulit ea in hierlm. Et de betbe ⁊ de beroth ciuitatibus adadeçer: tulit rex dauid es multū nimis. Audiuit aūt thou rex emath q⁹ pcussisset dauid oē robur adadeçer. Et misit thou ioram filiū suū ad regē dauid ut salutaret eū ꝓgratulans ⁊ gras ageret eo q⁹ expugnasset adadeçer ⁊ pcussisset eū. Hostis quippe erat thou adadeçer. Et i manu

regnauit dauid. Prima in ōtuor ptes scōm ōtuor gentes qs debellauit: secūda ibi Et pcussit moab. tertia ibi Et pcussit dauid adadeçer. ārta ibi Fec quoq;. Prima gens ab eo debellata fuit gens philistinoz: qō nōtur cū dī: b Et tulit dō frenū ⁊c.] frenū est id q̄ tenet equ⁹ sb sessore: ⁊ eodē mō tributū ē id q̄ tenet pplis sbiectus sb dñatore. Dauid aūt deuincēdo philisteos h⁹ frenū de manib⁹ eoz abstulit: q⁹ p⁹ us dñabantur hebreis: sed postea ecōuerso seruierūt dauid sb tributo c Et pcussit moab. Secūd⁹ pplus a dauid debellatus fuit pplis mo abitaz: qō notat cum dī: d Et mensus est eos funiculo. agēs cum eis rigore iusticie e Eoequās terre. ḍa destruxit fortalicia eoz ne postea possent rebellare. f Mēsus ē aūt ⁊c]. i. ordinauit duos, pcedēdi modos.

g Unū ad occidēdū. s. magis culpabiles p viaz iusticie. h Et vnū ad viuificandū. min⁹ culpabiles dimittens p viā misericordie. In hebreo hī: Mēsus ē duos funiculos ad mortificādū: ⁊ ipleuit funiculuz ad viuificādum: qō exponūt hebrei. d. q⁹ duas ptes occidit tertiā ptē vite reseruauit. Lā aūt gre sic rigide ō eos p cessit fuit: q: rex moab pcm ⁊ mrem dauid ⁊ aliqs de amicis ei⁹ qs ibi reliqrat dauid, p custodia occidit: recedēte dauid de terra illa: scōm q⁹ dicit ra. sa. ⁊ put dcm̄ fuit supra li. j. xxij. ca. Ista tn̄ snia dauid intelligēda est quātū ad viros bellatores: q: totū vulgarē pplm dimisit ad seruiēdū sibi sb tributo. i Et pcussit dauid ⁊c Hic ponit debellatio pplī syrie a dauid: et primo ponit ista debellatō: 2° ex h⁹ sequēt ꝓfederatō: ibi Audiuit aūt thou. Circa pmū dī: i Et pcussit dauid adadeçer q̄ regnabat i vna pte syrie. k Subneruauit oēs iugales curruū. i. eqs iugo curruum applicatos: ut decetero eēnt iepti ad pliū. l Dereliqt aūt ex eis. c. curr⁹. i. eqs cētū curruū q̄ erāt ei necessarij. In qlibet aūt curru erāt ōtuor eq⁹: ut, pbat p illō qō dī. j. iij. li. x. ca. in fi. Egredie baf aūt qdriga ex egypto. i. eq, p vna qdriga sexcēti sicli⁹ argēti ⁊ equus. cl. Ex q̄ pz q⁹ i vna qdriga erāt ōtuor eq⁹ q⁹. cl. sicli ōter accepti faciūt sexcentos siclos: ⁊ sic pz q⁹ dauid qdringētos eqs reseruauit: q erāt sibi necessarij i diuersis negocijs. m Et posuit ⁊c]. i. hoies bellatores i fortalicio: ut syri securi⁹ tenerēt sb tributo. n Et tulit dauid arma aurea. In hebreo hī pharetras aureas. o Tulit rex dauid es multū nimis. qō aūt seqt imediate: De q̄ fec: vsq; ibi Et altare. nō ē i hebreo sed appositū fuit a qdā glosatore: q: illō es fuit expēsum in

opib⁹ tēpli: ⁊ postea vicio scriptoz hec glosa inserta est textui. p Audiuit aūt thou. Hic ꝑñ pōit sequēs cōfederatio: q: frequi ptigit q⁹ alicq fuit amici: eo q⁹ sūt inimici ciusdē: ⁊ h⁹ mō thou fcūs ē amicus dauid eo q⁹ debellauerat adadeçer inimicū ei⁹. ⁊ in signū amicitie misit sibi vasa aurea ⁊ argentea ⁊ erea. q Que ⁊ ipa sactificauit ⁊c]. i. cōsecrauit ut ide fierēt illa q̄ erāt necessaria in tēplo: ita q⁹ decetero nō poterant hūanis vsib⁹ applicari. Dic aūt h ra. sa. q⁹ ppt hoc ista bella dō posita sūt i h⁹ cap. p⁹ pcedēs ūmediate i q̄ declarat volutas dauid circa tēpli edificationem q: oia metalla q̄ p illa bella acquisiuit ad opa tēpli fiēdi ꝓcrauit.

r Fec q̄q;. Hic pōitur debellatio q̄rti pplī. s. idumeoz: qs debellauit rēdēs de syria in valle salinaruz: ⁊ h⁹ q̄ō dī: r Fecit q̄q; dauid sibi nomē ⁊c. i. arcuz triūphalē ut cōit dicūt expositores ñri posuit i signū victorie habite ō idumeis: sz hoc ñ vī ꝓbabile: q: tale qō fit ad iactantiā: ppt qō saul i crepat de erectōe arcus triūphalis ut hī supra. j. lib. xv. ca. ,ppter qō ra. sa. hoc exponit de sepultura idumeoz: tūc occisoz in plio: qs dauid fecit sepeliri: ⁊ i h⁹ acquisiuit sibi nomē bonū: tū q: exercuit circa mortuos op⁹ misericordie: tū q: scribit Deui. xxiij. Non abominaberis idumeū: q: frater tu⁹ ē. iacob aūt a q̄ descēderūt iudei: ⁊ esau a q̄ descēderūt idumei fuerūt frēs uterini: ut hī Genē. xxv, ⁊ iō iudei ⁊ idumei frēs dicunt: ppt qō dauid eis sepulturā exhibuit. Et idē legit fecisse ioab. j. tertio lib. xj. ca. s Et posuit in idumeā custodes. ne rebellarēt ⁊ recederēt ab eo. t Et fcā ē vniuersa ⁊c] sicut ꝓdcm̄ fuerat Genē. xxv. Maioz seruiet minozi.

v Et seruauit dñs dauid. hoc additū ē ad ondēdū q⁹ dauid habuit ꝓdictas victorias nō vtute hūana: sz diuina. x Et regnauit dauid. Hic ꝑñ ondit regni dauid ordinatio: cū dī: y Faciebat q̄q; dauid iudiciū. recte sentēciādo. z Et iustitiā. debite exequēdo. a Joab aūt filⁱ ⁊c.] Sicut enī regnū hn̄ ordinat ītra se per iusticiā: ita extra se rep̄mēdo aduersarios p militiam.

b Josaphat filⁱ achilud erat acōmentarijs. vnū no

men ē ⁊ ideclinabile: ⁊ significat idē qō cācellari⁹: ut dicunt alīq. Alīj aūt dicūt q⁹ ē officiū dictādi leges. In hebreo hī h Recordator. Et dicit ra. sa. q⁹ officiū ei⁹ erat repetē seu recordari casus varios q̄ venerāt ad dauid: ut p ordinē exprederent. s. pm⁹ p⁹ ⁊ secūdus ⁊c: ⁊ sic de alijs. c Et Saraias scriba. hēbat enī officiū scribēdi gesta tempoz. Alīj dicunt q⁹ scribebat lras regis.

d Banaias autem ⁊c]. i. sup sagittarios ⁊ balistarios: ut dicit trāslatio chaldaica. Filij aūt dauid sacerdotes erāt. i. maiores vel pmi ad honores. vñ pmo palip. xviij. hī: Filij aūt dauid p mi ad manū regis. nō enī pōt dici q⁹ cēnt sacerdotes, ppe in tabernaculo ministrantes: q: non erāt de genere aaron.

En ca. viij. vbi dī in postilla: Faciebat q̄q; dauid iudiciū recte sententiando.

Additio.

QUia fz philosophuz i iij. politicorū: Ordinatio plīj p cipue dependet ex maximo pncipatu: iccirco postq⁹ dicit q⁹ dauid faciebat iudiciuz ⁊ iusticiā ⁊c. ibi⁹ git suā optimā ordinatōnem i ei⁹ officialibus: i q̄b⁹ tota ordinatio regiminis pncipatus vtualit ꝓtineri videt. Nā ad officiū ioab p tinebant oia illa: que ad defensionē sb̄dito rū ⁊ iuasionē hostiū erāt necessaria cū ipe eēt pnceps militie. Ad officiū vō iosaphat ptinebāt oia illa q̄ ad iudicia pticularia erant necessaria p se uel p alios expedīēda tq̄q; ad cācellariū. Ad officiū vō saruie ptinebāt oia dictamia scripturaz q̄ a rege vl suis iudicib⁹ emanabāt: seu i hist oziis regalibus erāt reponēda. Ad officiū vō banaie filij ioiade ptinebat custodia regi ⁊ executō iusticie spēaliter criminal: q̄ cū manu valida ⁊ potēter exerceri solēt: ⁊ h⁹ ē qō dic: Sup cherethi ⁊ phelethi. q fm hebraicā vītatē q̄ i glo. i h⁹ loco hī: iterptāt iificiētes ⁊ viuificātes: qm̄ sz iudiciū regi vl officialiū ei⁹ digni refuabant ad vitā: alīj ducebāt ad mortē. Filij aūt dauid nō hēbant nomē officij: sz dignitat⁹. erāt. n. maiozes seu, pmi p⁹ regem ad honores.

Capi. IX.

a ET dixit dō. Hic ꝑñ ondit pietas dauid ad ꝓximuz faciēdo misericordiā erga domū saul, ppt ionathā amicū suū: q̄ pietas i trib⁹ ondit: p⁹ q: diligēt iq̄siuit qō nōt cū dī: b Putas ne ⁊c.] h⁹ q̄siuit dō ab assistētib⁹ sibi p q̄z iudiciū vocauit Sibam q̄ sauli fuierat: ut ab eo certi⁹ d h⁹ iq̄reret ⁊ i pticulari: q ītrogat⁹ rndit. c Supest

Universidad de Deusto
Biblioteca

filiꝰ ionathe ôbiꝛ pedibꝰ. cuiꝰ cā dca fuit supra 4°. c. 2 oñdit fidelitas dō 7 eꝰ pietas: eo q̄ miphiboseth q̄situ dulcii recepit: qđ nō cū dī: o Et ait ei dauid ne timeas. timebat eni eo q̄ auus eiꝰ 7 patruꝰ fuerāt inimici dauid: ppī qđ eū assecurauit: 7 sibi bñ facere, pmisit dicēs: Restituaꝫ tibi oēs agros 2ē. e Qui adozās eū. adoratiōe dulīe. f Dixit q̄s ego sū. q. d. nulliꝰ mo mēti respectu tāti bñficij. g Qñ respexisti. oculo pietatis. h Sup canē moꝛ tuū. i. sup vilem 7 despicabilē: q̄ erat ipotens coꝛpe 7 genē: eo q̄ amici sui erāt moꝛ tui. 2 oñdit pietas dauid: eo q̄ ipsi miphiboseth diligēter, puidit assignās ei, pcuratoꝛē 7 fuū, p domo sua 7 familia guberndā. s. sibam q̄ duo suo fuerat: 7 ipsum miphiboseth faciēdo sibi 2mēsalē. Et patz lra paucis exceptis q̄ discurrent. i De di filio oñi tui. i. filio miphiboseth q̄ nunc ē oñs tuꝰ cuiꝰ filꝰ vocabaf micha: ut. j. hi nō eni pōt hoc intelligi de cibꝰ administrādis miphiboseth: q̄a semper comedebat in mēsa regis. Sequit: k Et miphiboseth comedet sup mēsam tuā. 7 scōm hoc siba dixit istud vbum. In hebꝛeo hī: Et miphiboseth comedet sup mēsaz meā. 7 scōz hꝰ ē vbū ipsi' dauid: qđ exponūt hebꝛei dicentes q̄ postq̄ siba dixerat regi: Sic faciet seruus tuꝰ. dauid rūdit: Et miphiboseth comedet sup mensā mea m: ita q̄ h sbintelligitur. rūdit dauid. Et ē modꝰ loquēdi q̄ apō hebꝛeos vocaf decurtatꝰ vel recisus. s. qñ aliq̄d omittit qđ tñ necessario sbintelligit ad hñdū sniam pfectā: 7 talis modꝰ loquēdi frequēt inuenitur i scriptura ve. te. Letera patet.

Cap. X.

Actū ē aūt. hic 2ñt ponit gratitudo dō erga bñficiū. Circa qđ 2° pōit ipsi' dō gra: ppī ipēsū sibi bñficiū: 2° illata sibi iniuria p malū 2siliū: ibi Cū aūt veniſſet 3° vidicās iusticia, ppī illatū opprobriū: ibi Qđ cū audisset Circa pmū dī: b Faciā misericordiā cū anon 2ē. J̄sta ät misericordia' quā fec naas cū dauid tacta ē supra 2° lib. xxij. ca. scōm duplicē opinionē. vna ē q̄ iste naas q̄ dī h mortuus eēt sil' rex āmon 7 moab: qz ibidē dī q̄ dauid dimisit piez 7 mīem 7 aliās eiꝰ amicos: q̄ ñ poterāt seq̄ eū cū rege moab, p custodia. 7 sic voluit filio eiꝰ recōpensare. Alia ē q̄ rex moab apō quē dimisit pdictos: irat', ppī recessū dauid de ira sua: interfec eos paucis exceptis: q̄ fugerūt ad naas regē āmon: 7 ibi saluati fuerunt. Et ista opio vi verioꝛ: qz supra. viij. ca. dcm ē q̄lit dauid rigide, pcedit 2 regem moab 7 pplm eiꝰ: et hic dī quō amicabiliter voluit, pcedē 2 regē āmon. Ex quo mānifeste vidnō q̄ iste naas fuerit filius a rege moab cui recōmēdauit piez 7 mīez cū eēt in fuga saul.

c Misit q̄ nē.] nūcias ei q̄ esset pat' ad eꝰ auxiliū si idiget, ppī pīs sui receptū bñficium. d Cū aūt veniſſet. hic 2ñt describit illata dauid iniuria p malū 2siliū: cum dī: e Putaſ q̄, ppī honozē 2ē]. q. d. nō: sz ut sb specie amicitie decipiat te explozādo per nūcios suos infirma terre tue.

f Tulit itaq̄ Anon 2ē.]qz tūc tpis erat maximū virtutiū: 7 adhuc ē i ira illa in q̄ homines sine barba reputāt q̄si mulieres. g Et pscidit vestes 2ē.]ita q̄ appebāt verenda coꝛum.

h Manete in hiericō. que erat in pncipio regni dauid ex illa pte vnde veniebāt: ut sic ñ apperēt ii hoies cū turpitudie sibi illata. i Videtes aūt filij āmon 2ē.] qz cognouerūt q̄ ñ ex fraudulēta sz ex vā amicitia nūcios misat: 7 tñ ñ recognouerit culpa nec petierūt veniā: sz magꝭ pparauerūt se ad defēdū suā stulticiā vocādo alios i suū auxiliū 2 dauid qđ scm eoꝛ nōbilit aggrauauit. k Qđ cū audisz dō hic 2ñt pōit vidicatio pdicte iniurie p viā iusticie: 7 hꝰ nōt cū dī: k Qđ cū audisset dauid. s. filios āmō ob stiatos i sua malicia. l Misit ioab 2ē. ad vidicādō opstiatos i sua malicia. l Misit ioab 2ē. ad vidicādō opꝓbriū sibi illatū: ñ gelo vidēe sz amoꝛ iusticie. m Sy

rus aūt soba 7 roob 2ē. isti libēter iuuabāt filios āmon vt p hoc eēnt liberati de tributo dauid. n Videns igī ioab q̄ pparatū eēt 2ē]. i. añ 7 retro. Sic eni diuiserant aduersarij suū exercitū ut icluderēt filios isrl': ppī qđ ioab expt' i bellis diuisit exercitū i duas ptes: ut qli bet ps habēt hostes i fꝛōte: 7 sic securius posset pugnare: 7 p ista via habuerūt contra vtroſq̄ victoziaz Letera patēt vsq̄ ibi: o Videntes igī syri. s. suaz debellatōem 7 cōfusionē: ut posset se vidicare: cōgregauerūt multitudinē maioꝛē: ppī qđ dauid i ppa p sona ad pliū vēit cum exercitu suo maioꝛi q̄ pꝰ: 7 cos debellauit. Et pz lra vsq̄ ibi:

p Videtes aūt vniuersi reges 2ē] scz. ut pacē pmittētes reddē dō paci fice tributū: 7 de cetero ñ pbere eiꝰ aduersarijs auxilium.

Cap. XI.

Actuz ē autem. hic 2ñt oñdit qliter dauid vixit i soleter: ppē quod fuit a deo castigat'. vbi etiā oñdit eiꝰ pnia' de peccatis 7 patientia i aduerſ. Pzimo igī oñdit peccasse p luxuria: 2° p negligētiā cap. xxj. 3° p supbiam ca. xxiiij. Circa pmū ponit pculpe ppetratio: 2° hūl recognitio ca. xij. 3° punitōis patiēs toleratio ca. xiij. Circa pmū describit p ipsi' dauid adulteratio: 2° q̄ritur facti celebratō ibi Misit aūt dauid: 3° pcepit inocentis occisio: ibi Fcm ē q̄. Circa pzi mū dī: a Factū ē aūt vertente ānō 2ē. s. i pncipio estatis: qñ terrena sceūa sūt i campis ad pabulū eq̄z. b Misit dauid ioab 2ē. Alijs eni, pcedētib' ad bellū remansit dauid in hierūn q̄si ociosus: ppī qđ fuit lapsus i adulteriū: vnde dicit poeta: Ocia si tollas piere cupidis artes. 7 Eccl. xxxiij Multā malicia docuit ociositas. c Viditq̄s mulierem se lauātē. Exā pz q̄ aspect' ipudicus ē valde piculosus: q̄a dauid tā sanct' 7 bonꝰ p hꝰ fuit tract' i adulteriū: 7 ex ñti ad homicidium, pditoꝛie, pcuratū: ut ex sequētib' appebit

d Misit q̄ rex 2ē] Ad hoc eni q̄siuit ut sciret si cēt soluta: vt sic eaz accipet i vxoꝛē 7 licite cognosceret eā. Inualescēte tñ tētatōne sciens q̄ esset maritata: nihilominꝰ mādauit, p ea adducēda 7 cōmisit adulteriuz. e Statimq̄s sancti ficata est 2ē]. i. a fluxu menstruoꝛū: non q̄ tunc pateret menstrua quando dauid eam cognouit: qz tūc mulieres sunt turpis coloꝛis 7 abominabiles ad actū carnalem 7 de ipsa dicit hic q̄ erat pulcha valde. dicitur ergo tūc purgata a mēstruis futuris vsq̄ ad partū: quia i illo coitu concepit: ut patet in textu. p° conceptionē autez cessat fluxus mēstruoꝛ: q̄a sanguis ille cedit i foꝛmationem fet' 7 eius alimētum. f Misit autem dauid. Dic cōsequenter q̄ritur celatio facti cū dicitur: g Mitte ad me vriam. ad hoc enim pꝛo ipo mādabat: ut vxoꝛem suam cognosceꝛt: 7 sic crederet puer natus esse suus: 7 sic peccatū dauid occultaret: 7 mulier a lapidatione q̄ scōm legez ei debebat pseruare tur. h Quesiuitq̄s dauid q̄ recte ageret ioab 2ē. hoc quesiuit ut statum sui exercit' sciret: 7 vrias causaz sui aduentus non perciperet. i Vade in domū tuam 7 laua pedes tuos. i. vtē balneo pꝛopter fatigationem laboꝛis precedētis. 7 per lotionem peduz designatur ablutio totius coꝛpoꝛis: intelligendo a parte totum.

k Secutusq̄s est eum cibus regius. ut sic per balneum 7 cibum delicatum pꝛouocaretur ad coitum. Letera patēt vsq̄ ibi: l Nūquid non de via longinqua venisti 2ē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q.d.in exercitu fuisti in labore:ꝛ silr in via veniẽdo inde:ꝛ iõ idiges recreatõe. m Et ait vrias.se excusãdo valde si deliter. n ¶Arca dei.qz tũc erat portata ad exercitũ :sic fuerat tpe saul:put hi supra.j.lib.xiij. Ad dãdũ pfidẽtiaz bellatoꝝ. Letera patẽt vsq; ibi:Et vocauit eum dauid.

o Ut comedẽt coram se ꝛ biberet:ꝛ inebriaret eũ.facies sibi ppinari latẽter potũ iebriatiuũ:credens q; p hoc daret obliuiõi arcã ꝛ exercitũ: ꝛ sic vino calefactũ cũ vxore sua dormiret:p hoc tñ nõ fuit deceptus:ꝛ sic pz bonitas ꝛ pfectõ tpis q;p reuerẽtia dei ꝛ afflictõe ppli exñtis i expeditõe: etiã a licitis abstinebat. Et ex hoc pz grauitas peccati dauid :q; militez tã fidelẽ ꝛ pbũ ñ horruit occidẽ pditorie.

p ¶Fañ ẽ g. Hic pñt describit inocẽtis occisio:cũ dr: q Ponite vriam ꝛc].i.vbi aduersarij sũt fortes ꝛ audaces. r ¶Et ꝺ relinq;te eũ. retrahendo vos ab ipo.

s Ut pcuss' itereat. Sciebat enim cũ eẽ cõstãtẽ ꝛ q; nõ turpit recederet: sz magis mori eligẽt. t ¶Igit cũ ioab obsidẽt ꝛc.] credebat enim q; regẽ offẽdisset faciẽs aliq;d vñ dign' eẽt morte: ꝛ q; dauid hunc modum moriendi decreuisset ad celãdũ culpã vrie.

v Et ceciderũt ꝛc] Ex q; aggrauatũ fuit ipis peccatũ:q; occasione illi' quẽ volebat mori fuerũt etiã alij interfecti. x ¶Si cuz videris indignari. pter interfectionẽ ppli

y Et dixerit ꝗre ac cessistis ad murũ ꝛc. q; ex illa pte psone ẽt inualide pñt hoies fortissimos interficẽ: qõ pz p exẽplũ. z ¶Nõ ne mulier misit ꝛc.] Dicẽs ẽt fu' tu' vrias ethe' occubuit. b' dixit ioab ad sui excusationẽ erga dauid :ut dauid cognoscẽt q; ioab nõ fecerat illũ insultũ ex ignorãtia artis bellice:sz ut ipleret mãdatũ regis. Cetera patẽt vsq; ibi

a Nõ te frãgat ista res.ab obsidiõe ciuitatis recedẽdo.

cutusq; ẽ eũ cib' regi'. Bor miuit aũt vrias añ portam dom' regie cũ alijs fuis dñi sui:ꝛ nõ descẽdit ad domũ suã. Nũciatũq; ẽ dauid a dicẽtib': Nõ iuit vrias in domũ suã. Et ait dauid ad vriã: Nũngd nõ de via venisti? Quare nõ descẽdisti i domũ tuã? Et ait vrias ad dauid. Arcã dei ꝛ isrl' ꝛ uda habitant in papiliõib' ꝛ dñs me' ioab ꝛ serui dñi mei sup faciẽ tre manẽt: ꝛ ego igrediar domũ meaz ut comedã ꝛ bibam ꝛ dormiã cũ vxore mea? Per salutẽ tuã ꝛ p salutẽ aie tue ñ faciã rẽ banc. Ait ergo dauid ad vriã: Mane hic ẽt hodie:ꝛ cras dimittam te. Mãsit vrias i hierlim i die illa ꝛ alia: ꝛ vocauit eũ dauid ut comedẽt coraz se ꝛ bibẽt:ꝛ iebriauit euz. Qui egress' vespe dormiuit i stratu suo cũ seruis dñi sui: ꝛ in domũ suã nõ descẽdit. Fã ctũ ẽ ergo mane: ꝛ scripsit dauid epla; ad ioab: misit qz p manũ vrie scribẽs in epla. Ponite vriã ex aduso belli vbi fortissimũ est pliũ:]et dereligte eũ ut pcussus iteat. Igr cũz ioab obsidẽt vrbẽ posuit vriã] i loco vbi sciebat viros eẽ fortissimos: egressiq; viri de ciuitate bellabãt aduersus ioab :et ceciderũt de pplo suo; dauid]:ꝛ mortu' ẽ ẽt vrias ethe'. Misit itaq; ioab ꝛ nunciauit dauid oĩa vba pliꝝ:pcepitq; nũcio dicens: Cũ compleueris vniuersos sermones belli ad regẽ:si eũz videris idignari: ẽt dixerit qre accessistis ad murum ut pliaremini: an ignorabatis q; mlta desup ex muro tela mittant:qs p cussit abimelech filiuz bie roboal: nõnẽ mulier misit sup euz fragmen molen] de muro ꝛ iterecit eũ i thebes qre iuxta muz accessistis dices: Etiam seru' tu' vrias ethe' occubuit. Abijt ergo nũci' ꝛ venit ꝛ narrauit dauid oia q; ei pcepat ioab:ꝛ dixit nũci' ad dauid: Pre ualuerũt aduersũ nos viri ꝛ egressi sũt ad nos i agrũ. Nos aũt scõ ipetu pcussimus eos sum' vsq; ad portaz ciuitatis: ꝛ direxerũt iacula saguttarij ad seruos suos ex muro desup: mortuiq; sũt de seruis regis. Quin etiam seru' tu' vrias ethe' mortu' ẽ Et dixit dauid ad nũcium Hec dices ioab: Nõn te frãgat ista res. Varii enim euentꝰ ẽ belli:ꝛ nunc hũc ꝛ nũc illũ psumit gladi'. Cõforta bellatores tuos adusus vrbem ut destruas eã: ꝛ exhortare eos. Audiuit autem vxor vrie q; mortu' esset vrias vir suus: ꝛ planxit eũ.]Transactoq; luctu misit dauid ꝛ introduxit eã in domum suam: ꝛ facta ẽ ei vxor:peperitq; ei filium. Et displicuit verbum hoc quod fecerat dauid coraz domino.

Cap.xii.

b ¶Uarii' est eni euẽt' belli.q.d.si fortuna nũc fuit ꝛ te erit postea,p te. c Audiuit aũt vxor vrie ꝛc.] ficte tñ ꝛ fz appentiã:qz bñ volebat ei' mortem: ut p h' lapidationẽ cuadẽt:ꝛ vxor regis fieret:ꝛ ad istã itẽtionẽ p curauerat dauid mortẽ suã. Ad cui' itellectũ plenioreꝝ sciẽdum q; dicẽ h ra.sa. q; viri pcedẽtes ad bellũ dabãt vxoribꝰ suis libellũ sepationis ut libẽ posset ꝛ hẽ si viri in plio morerẽt:ꝛ pputabat tps a die datiõis libelli :ꝛ ideo qa vxor vrie pcepat p' recessũ mariti sui:ideo ipo mortuo cuadebat pena lapidationis.

o ¶Trãsactoq; luctu.h' ẽ tpe determinato lugẽdi:qz p' mortẽ virorũ vxores eoz; p alia qõ tps portabãt vestes lugubres:ꝛ istõ tps vocat tps luctus.

Jn cap.xj. vbi dr i postilla :Ad cui' plenioreꝝ intellectũ sciẽdũ q; hic dicit ra.sa. q; viri pcedẽtes ad bellũ dabãt vxoribꝰ suis libellũ sepationis. ¶Additio. Sicut ra.sa. ꝛ alij hebr. expositores sepe coꝝrũpũt vez intellectũ scripturaz ꝓ sequẽdo lram pr q; ozin qb' verificat illud: lra occidit.scõa corinth.iij. ita q; pluries labũt i opposito vicioso ꝛ extremo .s. fabulando mlta ꝓtia lre: ꝛ q; nusq; i scripturis auctẽticis repiũt ꝛ i talib' de eis verificatur illud ps. Narrauerunt mihi iniq; fabulationes:sz ñ ut lex tua ut pz i hoc passu. Naz hec assertio ra.sa. depẽdet ex opinione quoꝝdã talmudistarũ asserẽtiũ q; dauid nũ q; fuit adulter cũ vxore vrie. Ad qõ fundandũ fingunt illud de libello separatõis:qõ hic ponit ra.sa.qõ est falsum: ꝛ maxie ꝓ tertius planos hui' historie. Uñ dauid reprehẽdit a deo tãq; adulter p.pphã:qõ q;dẽ peccatũ etiã verificat ꝓ confessionẽ ipsi' dauid:ut j.xij.ca.ꝛ in alijs multis locis. Si aũt fictio ista ra.sa.ꝛ alioꝝ sequẽtiũ eẽt va:tũc dauid nũq; fuisset re' illi' adulterij. nam vxor vrie eẽt libera a die dationis libelli:q; pcesserat tps ꝑme ꝓiũctõis dauid cũ ea:ut pz mãifeste. Lãz aũt quã assignat ra.sa.ad datoẽz hui' libelli repudij:dicẽ q; hoc fiebat ad finẽ q; si viri in bello morerẽt vxores libẽ possent ꝓhere: q; q;dẽ cã est penit' ianis ꝛ vacua. Nã lz talez libellũ repudij nunq; parent: adhuc vxores possent ꝓhere maritis mortuis. Mãifestũ ẽ eni q; i morte alterius ꝓiugis soluitur viculũ matrimoniale: etiã si libellũ repudij non pcedẽt. vñ talia ñ videt. iterponẽda inter expositiões sacraꝝ scripturarum:nisi forte ad detegẽdũ errorez male sentiẽtiũ:vl i derisionẽ taliter fabulãtiũ.

¶Replica.

In cap. xj. vbi postillator allegat dictuz rab.sa. de libello dato vxoribꝰ a viris,pcedẽtibus ad bella: ꝛ cetera q; i de sequũt. Istõ dicñ burgẽ.repẽdit sicut repẽdisse dignũ ẽ:sz q; dicẽ h' mõi erronea dicta i expõe nõ miscẽda:nõ vi crudite dicñ:qz sancti doctores hẽses ꝛ errores i libris suis explicãt:nõ ut approbãt sz ut derideãt:ꝛ falsitatẽ eoꝝ ondãt:ita ꝛ hic postillator faciqz ꝛ dauid cõmisisse adulteriũ sepe oñdit:nec cũ rigore h' dicti ra.sa. ab adulterio excusari pmittit.nec vi posse excusari stãte etiã dicto ra.sa.q; si tal libell' daret:añ tñ mortem sui mariti nõ habẽt effectũ:qm añ mortẽ ꝓiuncta alteri adulteriũ ꝓmisisset:sic i ꝓposito casus berſabee habet.

Cap. XII.

a ¶Jsit g dñs. Hic pñt describit hũilis recognitio peccati. Et pmo ponitur peccantis reprehẽsio secundo reprehensi humilis confessio: ibi Et dixit dauid ad nathan. Prima i duas:quia primo i reprehensione dauid parabola,pponit:2o exponitur:ibi Dixit aũt nathan. Circa pmũ,dr: b ¶Duo viri erãt.s.dives ꝛ pauper aũt nihil nẽ].i.vxorẽ vniceam.dauid aũt hẽbat plures:ut pz ex supradictis. d ¶Quã emerat.dãdo,p ea dotẽ. e Et nutrierat.qz accepat eã puellã f ¶De pane illi' comedẽs ꝛc.qz cõcabat cũ eo in cibo ꝛ cetera. g Cũ aũt pegrin' ꝛc].i.diabol' q; alienat' ẽ a cõitate ciuitũ celestiuz p obstinationẽ in peccato cui dauid fec ꝓuisiũ p ꝓsensu i adulteriuz ꝛ homicidiũ i op' deductũ:qz diabol' i talib' delectat. Talẽ aũt pabolam ꝓposuit nathã ipi dõ:ut ignoraꝝ seipm ꝏdẽnaret:ꝛ sic frotẽ ñ habẽt defẽdi peccatũ suũ: ideo ꝏditur ſnia dauid:

h ¶Filij' mortis ẽ vir q; fec h' .i.dign' morte ꝓpter horroꝛẽ facti.

i Quẽ reddet in q; druplũ.h' sententiauit fz legẽ q; hz Exo. xxij.q; p furto ouis reddat qdruplũ: ꝛ sic factum ẽ ei:qz p morte vrie mortui sũt qtuor filij ei' .s.pm' filius ber sabee:absalõ: amon: adonias : ut hz ex sequẽtib'.

k ¶Dixit aũt nathã. Hic pñter hec pabola pdca exponit ꝏ ipm dauid': Et pz ſnia ex pdictis paucis exceptis que di scurrẽt.

l Et vxores dñi tui i sinu tuo. lz non legat q; dauid vxores saulis accepit tñ dñs tãta ptãtem ei dedit q; poterat accipere:ꝛ forsitã aliquas accepit: quia nobiles erãt:ñ eni oĩa scripta sũt.

m ¶Uriã ethei pcussisti gladio.qz ei' mãdato fcm fuit: ut patet ex pdictis: ꝛ ille facit rẽ cuius auctoritate fit.

n Quãobrem nõ recedet gladius de domo tua.q; frater occidit fratrẽ:ut absalon ãmon:ut habet cap.sequẽti. ꝛ salomon adoniã:ut habet infra tertio libro secũdo capit. Et filius insurrexit cõtra pẽz.s.absalon cõtra dauid:ut habet infra. xv.cap.ideo subditur: o ¶Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua.s. absalon filium tuum volentem inuadere regnum. p Et dormiet cum vxoribus tuis in oculis solis huius.i.manifeste cozã omnib': put habetur infra.xv.ca. q ¶Et dixit dauid. Hic pñt pfitẽt ipi' dauid humilis confessio ꝛ pene tempatio: et secũdo humana consolatio:ibi Et consolatus est: tertio reaccipitur historie narratio:ibi Igitur pugnabat. Circa primum dicit: q Et dixit dauid.oze ꝛ cozde. r ¶Peccaui dño.ñ defendẽs peccatũ suũ:sz hũlli recognoscẽs: ppt qõ secẽt pene tpatio: cũ dicit: s Dñs quoq; trãstulit peccatũ tuũ.quãtũ ad culpam remittendo ꝓpr penitentiam tuam: ꝛ quantum ad

penā tpando eā: qz lz sis homicida ⁊ morte dign⁹ :tamen
a Nō morieris. in ꝑpa ꝑsona: lz i filio tibi nato. cuius cā
sbdit: b Qm̄ blasphemare fc̄.] qz hoies ignorantes ⁊
mali ex h⁹ blasphemabāt iudicia dei occulta: dicētes eū in
iuste egisse: reprobādo saul ⁊ eligēdo dauid: q̄ satis peiora
fecerat q̄ saul.
c Percussitq; dñs
puulū. infirmitate in
curabili simpliciter p
nāz: ió sbdit: d Et
desp⁹ ē. s. dauid de
sanatōe pueri p viaz
nāe ⁊ artis medicine
qz tñ de⁹ poterat eu
sanare: ió sbditur:
e Depcatusq; ē da
uid fc̄.] qz nesciebat
si vbuz dñi de morte
pueri fuisset dc̄m per
sniam diffinitiuā: qa
tūc nō ozasset ꝓ ei⁹ sa
nitate: aut ꝑ omnatī
onē tm̄: sic Jone .iij.
dr: Adhuc .xl. dies ⁊
niniue fc̄. q̄ tñ ñ fuit
sbuersa: eo q̄ niniui
te egerūt pñiam: ꝓpt
hoc dauid iterrogat⁹
ò fletu ꝓ puero q̄diu
viuebat: ⁊ ꝓsolatione
sua ipo mortuo de q̄
mirabāt hoies sui: ut
pz i lra: rndit: f Dū
adhuc viuēt ieiunaui
⁊ fleui. ꝓ ei⁹ sanitate
ipetrāda. g Dice
bā eni. i. i corde meo
cogitabā. h Quis
scit li forte donet fc̄]
ꝓpt pñiam ⁊ afflictō
ne meā. i Et ꝓso
lat⁹ ē. Hic ꝑñt ponit
ip⁹ dauid aliq̄lis ꝓso
latio eo q̄ dñs pecca
tū suū remiserat quā
tū ad culpā: ⁊ tēpera
uerat quātū ad penā
ut p̄dcm̄ ē: et ió ꝑñt
Cōsolat⁹ est bersabee
vxorē suā. de morte
pueri. k Que ge
nuit filiuz ⁊ vocauit
nomē ei⁹ salomō. qui
interꝑtat pacific⁹: ⁊ h⁹
fuit ex ordinatōne di
uina. fuit eni ipi da
uid reuelatū q̄ ꝑ⁹ euz
regnaret: ⁊ in tāta pa
ce q̄ tēplū dñi edifica
ret: sic ꝓmissū fuerat
dauid a dño sup̄ vij.
ca. l Et dñs dile
xit eū. dādo sibi gr̄az
i sua iuuentute: q̄uis
errauerit i senectute.
vel dr q̄ dñs dilexit eū: eo q̄ dñs dedit sibi bona nālia ex
pte corpis ⁊ aie. m Misitq; eū i manu nathan ꝓphe

tuū. Nōn morieris. Uerū
tñ qm̄ blasphemare fecisti i
imicos nomē dñi ꝓpter
verbū hui⁹: filius q nat⁹ est
tibi morte morief. Et reuer
sus ē nathan i domū suaz.
Percussitq; dñs paruulū
quē pepit vxor vrie dauid:
et desp⁹ est. Depcatusq;
est dauid dñm ꝑ puulo:] ⁊
ieiunauit dauid ieiunio: ⁊ i
gressus seorsuz iacuit sup̄ t̄
raz. Uenerūt aūt seniores
dom⁹ eius cogētes euz vt
surgerz de tra. Qui noluit
nec comedit cū eis cibum.
Accidit aūt die septima vt
morerē infās: timuerūtq;
serui dauid nunciare ei q̄
mortu⁹ eēt puulus. Dixe
rūt enim: Ecce cū puulus
adhuc viueret loq̄bamur
ad eū ⁊ nō audiebat vocez
nr̄am: quāto magis si dixe
rim⁹ mortu⁹ est puer se affli
get: Luz ergo dauid audis
set suos suos mussitātes: in
tellexit q̄ mortu⁹ eēt infantu
lus. Dixitq; ad suos suos:
Nū mortuus ē puer: Qui
rndērūt ei: Mortu⁹ ē. Sur
rexit ergo dauid de tra: ⁊
lotus vnctusq; est. Cunqz
mutassz vestē: ingressus ē do
muz dñi ⁊ adorauit: ⁊ vēit i
domuz suā: petiuitq; vt po
nerēt ei panem: ⁊ comedit.
Dixerūt autez ei serui sui:
Quis ē rmo quem fecisti:
Propter infantē cū adhuc
viueret ieiunasti ⁊ flebas:
mortuo aūt puero surrexi
sti ⁊ comedisti panez. Qui
ait: Propter infantez dum
adhuc viueret ieiunaui et

fleui. Dicēbaz. n. Quis scit
si forte donet eū mihi dñs
⁊ viuat infās: Nūc aūt qa
mortu⁹ est: q̄re ieiuno: Nū
quid poso reuocare euz ā
plius: Ego vadam magis
ad eū: ille vero nō reuertet
ad me. Et consolat⁹ est da
uid bersabee vxorez suaz:
ingressusq; ad eā dormiuit
cū ea. Que genuit filiuz: ⁊
vocauit nomē eius salomō
et dns dilexit euz. Misitq;
ēuz in manu nathan ꝓphe
te: ⁊ vocauit nomen eius a
mabilis dño: eo q̄ diligerz
euz dns. Igit̄ pugnabat io
ab p̄ rabbath filioz āmō
⁊ expugnabat vrbē regiā.
Misitq; ioab nuncios ad
dauid dicēs: Dimicaui ad
uersū rabba: ⁊ cāpieda est
vrbs aq̄z. Nūcigit̄ cōgrē
ga reliquā ptē ppli: ⁊ obsi
de ciuitatē: ⁊ cape eā: ne cū
a me vastata fuerit vrbs
nomini meo ascribatur vi
ctoria. Congregauit itaqz
dauid oēm pplm̄ ⁊ pfectus
ē aduersū rabba. Cūqz di
micasset cepit eaz. Et tulit
diadema regis eoz de ca
pite ei⁹: pōdo auri talētum
hñs gēmas ꝑciosissimas:
et ipositum ē sup caput da
uid l. Sz ⁊ ꝑdā ciuitatis as
portauit mltā valde: pplz
quoq; eius adducens ser
rauit] : ⁊ circūegit sup eos
ferrata carpēta. Diuisitq;
cultris ⁊ transduxit i typo
laterum. Sic fecit vniuersis
ciuitatibus filioruz āmon
Et reuersus ē dauid ⁊ ois
exercitus in hierusalem.

ut p eū sācte nutriret: ⁊ bñ docēt: ut sic p⁹ea ad regnum
aptior efficēt. n Jgit̄ pugnabat. interposito peccato
dauid ōtū ad adulteriū ⁊ homicidiū. h reuertit scripta
ad ꝓplēdū historiā supra ichoatā. x. ca. ò expurgatōe fi
lioz āmon: cū oī Jgit̄ pugnabat ioab p̄ rabbath: que
erat ciuitas ꝓnci
palis ⁊ regia: ꝓpt
qō rex ⁊ bellato
res sui posuerunt
se i ea. o Capi
enda ē vrbs agrū.
qz circa eā erat a
q̄ ⁊ paludes: i qb⁹
ꝓfidebāt iteriores
Sz his nō obstā
tib⁹ ioab tm̄ fece
rat q̄ erat in ꝓri
mo capiēda.
p Congrega re
liq̄ ptē ppli. Ex q̄
ꝑz magna fidelī
tas ip⁹ ioab erga
dauid: qz victori
am suo labore ꝓ
curataz noluit ei
ascribi. q Et
tulit diadema. re
gis eoz h⁹ ē idoli
ipoz: q̄ vocabat
melchō: ⁊ inꝓtat
rex eoz. r Et
inpositū ē tē]. ꝑ
tū cōstauit ⁊ pur
gauit metallū: sz
purgatōez legis. ⁊
p⁹ea fec̄ ide sibi di
adema. Sed si h⁹
dicat: vī dauid se
cisse ꝺ legē: Deut.
vij. vbi dr: Sculptilia deoz igne cō
bures: ⁊ nō ꝺcupi
sces auz̄ ⁊ argētū
ò qb⁹ fca sūt fc̄.
Ad qō dicēdū q⁹
istō ꝓceptū intelli
git tm̄ de ciuitati
b⁹ ⁊ ꝓplis q̄ erant
itra tminos ire ꝓ
missionis. s Populū
q̄q; fc̄.] qō ñ ē in
telligēduz de toto
pplo āmoiataruz
sz ò illis solū q̄ ꝓsi
liū dederāt q⁹ fie
ret vtilitū nūcijs
suis: qz misꝑat eos
bōa ītētōe ad ꝓso
latōem regi: ⁊ red
didert malū ꝓ bo
no: ⁊ ió voluit ꝺ eos exercē rigorē iusticie: ne decetero
alios attēaret simile facere.

Actū ē aūt. Postq̄ descripta ē trāsgres
sio dauid ⁊ ei⁹ punitō occulta p̄ pueri mortez
h⁹ ꝑñt describit ei⁹ punitō mānifesta: ⁊ qz pecca
uerat ꝓ homicidiū ⁊ adulterium: ió ꝑ⁹ describit ꝑ⁹ geniti
sui itersectō: ⁊ vxoz suaz cognitō ca. xiij. sz ꝑ eū ppli re
bellatō ca. xx. Lit
ca ꝑmū ꝓsideran
dū q⁹ ꝑ⁹ genit⁹ da
uid occis⁹ ē: eo q⁹
sororez suam tha
mar violēt deflo
rauit: ⁊ ió ꝑ⁹ oscri
bit stupratio soro
ris: 2⁹ ꝓceptō ran
coris i corde absa
lon: ibi Pozro ñ
ē locus⁹ absalō: sz
vindicatō pudoriſ
ibi fcm̄ ē aūt ꝑ⁹
hec fc̄. Circa pri
mū dr: fcm̄ ē aūt
⁹ hec fc̄. qz i vin
dictaz peccatoruz
dauid āmon pri⁹
genit⁹ ei⁹ amore il
licito exarsit i so
rorē suā: ita q⁹ ifir
mabat ꝓpter ea: qa
passiones excessiue
amoris odij vel ti
moris: ⁊ hui⁹mo
di mirabiliter im
mutāt corpus.
b Quia cū eēt
virgo fc̄.] nō qa
formidaret inho
nestatē: sed quia
filie regis virgines
clause itra domū
custodiebant: ita
q⁹ sibi ipossibile
videbat q⁹ posset
eius habere ꝓnīā
ad exercendū sua
luxuriā. c Erat
autez āmon ami
cus nomine iona
dab fc̄]. i. astut⁹
quia ad finē ma
lum sciebat inue
nire media opor
tuna: sicut patet
ꝑ malū consiliuz
qō dedit ipsi am
mon. Et patet lit
tera vsqz ibi:
d Ut faciat in
oculis meis duas
sorbitiunculas. i.
duo pulmenti ge
nera ad sorbēduz
apta. Cetera pa
tent vsqz ibi:
e Infer cibum
in cōclaui. i. in lo
co secreto ⁊ remo

Actū ēst aūt ꝑ⁹ XIII
hec ut absalō filij da
uid sororē speciosissimam
vocabulo thamar adama
ret āmon fil⁹ dauid: ⁊ depi
ret in eā valde ita ut ꝓpter
amorē eius egrotaret: q̄ūia
cū eēt v̄go difficile ei vide
bat: ut quippiam ihoneste
agēt cū ea.] Erat aūtē āmō
amic⁹ noie ionadab filius
semmaa frīs dauid vir pru
dens valde.] Qui dixit ad
eum: Quare sic attenuaris
macie fili regis ꝑ singulos
dies: Cur nō idicas mihi
Dixitq; ei āmō: Thamar
sororē frīs mei absalō amo
Cui rndit ionadab. Cuba
sup lectū tuū ⁊ languorē si
mula: cūq; venerit ꝑ tuus
ut visitet te dic ei: Ueniat
oro thamar soror mea: ut
det mihi cibū: ⁊ faciat pul
mētū ut comedā de manu
ei⁹. Accubuit itaqz āmō: ⁊
q̄si egrotare cepit. Cunqz
venisset rex ad visitādū eū
ait āmon ad regē: Ueniat
obsecro thamar soror mea
ut faciat i ocul⁹ meis duas
sorbitiunculas: ⁊ cibuz pa
ratū capiā de manu eius.
Misit ergo dauid ad tha
mar domū dicēs: Ueni in
domū āmon frīs tui: ⁊ fac
ei pulmentū. Uenitq; tha
mar i domū āmon frīs sui
ille aūt iacebat. Que tollēs
farinā cōmiscuit ⁊ liquefa
ciens in ocul⁹ ei⁹ coxit sorbi
tiunculas: tollēsq; q̄ō coxe
rat effudit ⁊ posuit cozā eo
⁊ noluit comedē: Dixitq;
āmon. Ejjcite vniuersos a
me. Cūq; ejecissēt omnes
dixit āmon ad thamar: In
fer cibū i cōclaui ut vescar

to: qō dicebat ut posset ea abuti: ut patet ex cōsequentibus
Sequit: f Loquere ad regez: ⁊ nō negabit me tibi. hoc
videt esse cōtra legem Leui. xx. vbi phibetur matrimoniuz
fratris cum sororе: siue sit de patre tātum siue de matre: ⁊
multo fortius de vtroq;. Ad qō respondet ra. sa. q⁹ dauid
cepit matrē thamar i
bello: ⁊ circūcisis vn
guibus ⁊ pactis alijs
que ad hoc requirun
tur: ut habet Deut.
xxj. ca. ⁊ accepit eam
vxorem. verūtamen
tunc erat impregnata
de viro quem ꝑius
habuerat: habens in
utero istam thamar
⁊ ideo non erat filia
naturalis ipsius da
uid: ꝓpter quod fi
lius eius poterat eaz
habere vxorez scōm
legem. g Et ero
sam illam habuit.
quia sicut dicunt he
brei in eius defloratī
one Iesus fuit intan
tum q⁹ dolor sequens
maior fuit delectatio
ne precedenti.

b Maius est hoc
malum. scilicet me ex
pellendo confusibili
ter sicut meretricem
q̄ q⁹ me violenter de
florasti: quia poterat
eam accipere in vxo
rem. i Que in
duta erat talari tuni
ca. Jn hebreo habe
tur: Serica tunica.

k Que aspergens
cinerem capiti suo fc̄
hoc nō fecit thamar
statim cuz ejecta fuit
ab ammon: quia se
ipsam scandalizasset:
sed postquam venit
ad domuz fratris sui
ideo subditur: Jbat
ingrediens ⁊ clamās.
fc̄. l Māsit itaqz
thamar contabescēs
magis volens innup
ta manere: q̄ a viro
sibi dato violata in
ueniri. Et ex hoc pa
tet continentia ⁊ pu
ritas illius tempozis
in virginibus despon
sandis.

m Cum autem au
disset rex dauid vba
hec ꝓtristat⁹ ē valde.

tū qꝛ filiꝰ suꝰ deū offēderat faciēdo opꝰ nephariū: tū qꝛ filia sua adoptia erat vitupata i ppetuū. n Et noluit cōtristari ⁊c.] Uideꝭ ꝙ dauid i hꝰ grauiꝰ peccauerit: qꝛ nō soluꝫ tenebaꝭ filiū icrepare: sꝫ ēt iterficē: ut vr̄ ꝓ virginis violēta defloratōe. Dicēdū ꝙ n̄ hēbat sibi isligē penā mortꝭ: nec rōne deflozatōis: nec rōne violētie. ꝑmū patꝫ qꝛ āmon ⁊ thamar erāt psone libē nullo vinculo mr̄imoniali alligate: non solū per mr̄imoniū ꝯsūmatione: sꝫ nec etiā p affidatione. Lex aūt n̄ ipōit penā mortꝭ talibꝰ. vn̄ Deuꭍ. xxij. vbi pena mortꝭ isligiꭍ vgini deflozate i domo pr̄ia lex illa loq̄ꭍ de vgīe alteri affidata: sicꝰ ibi dē diffusiꝰ fuit declaratū. Silr̄ scōm patꝫ qꝛ illa violētia ⁊ totū fcm̄ erat occultū: nec poterat deflozatio ⁊ violētia ꝓbari: nisi p q̄rimoniam ipiꝰ thamar ⁊ sui cozpis ōnsione: qđ ipsa non fecit imo simplr̄ tacuit: ⁊ de ꝯsilio fr̄is sui absalon: ut pꝫ ilr̄a: ⁊ ideo dauid nō hēbat viaꝫ iterficiēdi āmon iuste tenēdū ē tn̄ ꝙ aliꭍ corripuit eū secrete: lꝫ nō sit scriptū. i tali auteꝫ correctōne dꝫ expectari opoztunū tp̄us: ⁊ alie circūstātie: ⁊ sic itelligiꭍ qđ h̄ dicitur: n ¶ Noluit ꝯtristari spm̄ āmon filij sui. s. ꝓtūc: qꝛ erat debilꝭ ⁊ ifirmꝰ ⁊ dolēs de fcō: qđ pꝫ ex hꝰ ꝙ hēbat thamar odio: qꝛ ⁊ si nō dolebat rōe culpe dolebat tn̄ rōne lesionis icurse: ut p̄dcm̄ ē. Si aūt q̄raꭍ q̄re dauid nō coegit āmon ad accipiēdū thamar vxorē: pꝫ rn̄sio: qꝛ ꝓpter odiū ꝯ eā ꝯceptū ꝓbabile erat ꝙ iterfecisset eā. o Porro nō ē locutꝰ. Hic ꝯn̄t describiꭍ ꝯceptio rancoris: qꝛ absalō istā iniuriā sibi ⁊ sorori factā tenuit in corde suo clausā: ⁊ iō magꝭ fuit rancoz odij augmentatꝰ: ꝙ si p aliq̄ fcā vel signa exterioza fuisset extra ꝓpalatꝰ: qꝛ virtus vnita fortioz ē seipsa dispsa. p ¶ Fcm̄ ē aūt. Hic ꝯn̄t pōiꭍ p̄dicte iniurie vindicatio mō tn̄ ꝓditorio: qꝛ absalon vocauit āmon ad prādiū: q̄si fcm̄ eēt totaliꭍ oblitū: ⁊ tūc iterfecꭍ eū. Et. pꝫ lr̄a paucis exceptis q̄ discurrent. q Ut tōderēt oues absalō. tūc eni faciebāt antiq̄ꝰ magna ꝯuiuia i memoriā p̄iarchaꝝ q̄ fuerūt pastores ouiū: ut habeꭍ Gen. xlvij. r ¶ Cū aūt cogēt eū. i. obnixe rogaret pr̄em suū s Et noluisset ire: bn̄dixit ei. imp̄cando bona sibi ab salon: ⁊ amicabiliꭍ se excusādo. t ¶ Si nō vis venire. i psona ꝓpria. v Ueniat obsecro ⁊c.] qui repn̄tat psonā tuā tanq̄ ꝓmogenitus. x ¶ Obseruate cū temulētꝰ ⁊c.] qꝛ tūc nō poterit sibi p̄cauere. y Nolite timē ego sū q̄ p̄cipio. q. d. fcm̄ sup me accipio: ⁊ vos defendā. vn̄ credendū ē ꝙ absalō fugiēs duxit eos secū. ʒ ¶ Ascenderūt singuli mulas suas. lꝫ. n. eēt ꝓhibituꝫ filijs isrl̄ ne facerēt cōmisceri aīalia diuerse speciei: ut hꝛ Leui. xix. tn̄ poterāt vti aīalibꝰ ex tali cōmixtione generatis cuiusmōi sunt mule. a Fama ꝑuenit ad dauid. qꝛ de tali facto fama cito volat. b ¶ Percussit absalon ⁊c.] qꝛ i talibꝰ plꝰ cōiꝰ dꝛ in p̄ncipio q̄ sit i veritate. Sequitur: c Ammon solus mortuꝰ ē. Ex hꝰ dicūt aliqui ꝙ iste ionadab erat nathan ꝓpheta: ⁊ ꝙ erat binomius dicentes ꝙ spū ꝓphetico sciuit solū āmon mortuū qꝛ cū esset absens via hūana scire n̄ potuit. Sꝫ istud dcm̄ pꝫ falsū per illud ꝙ iste ionadab dederat āmō pessimū ꝯsiliū de sorore sua deflo randa: ut pꝫ per p̄dicta: qđ nullo mō fecisset ꝓpha dn̄i. qđ ǧ dixit. Solꝰ āmon mortuꝰ ē. hꝰ n̄ dixit certitudinalr̄: sꝫ ꝯiecturaliter tm̄: eo ꝙ nouerat odiū absalon ꝯ āmon: ⁊ cām odij: ut patet ex p̄dictis. Cetera patēt vsqꝫ ibi: d ¶ Porro absalon fugiēs ⁊c.] qꝛ attinebat ei ex parte matris. erat. n. pater maacha matris absalon: ut habeꭍ ex supradictis tertio cap. e Luxit ergo dauid filiuꝫ suū āmon ⁊c.]

valde: ēt noluit contristari spm̄ āmon] filij sui: qm̄ diligebat eum: qꝛ ꝑmogenitꝰ erat ei. Porro nō ē locutꝰ absalō ad āmon nec malū nec bonū. Oderat. n. absalon āmon: eo ꝙ violasset thamar sororē suā. Factuꝫ ē aūt pꝰ tp̄s biennij ut tonderenꭍ oues absalō i balasor q̄ est iuxta ephraim. Et vocauit absalon oēs filios regis: venitqꝫ ad regē: ⁊ ait ad eū: Ecce tōdēꭍ oues serui tui: veniat oro rex cū seruis suis ad fuū suū. Dixitqꝫ rex ad absalō: Noli fili mi: noli rogare ut veniamꝰ oēs: ⁊ grauemꝰ te. Cū aūtē cogeret eū: ēt noluisset ire: bn̄dixit ei. Et ait absalō ad dauid: Si nōn vis venire: veniat obsecro nobiscū saltem āmon] fraꭍ meꝰ. Dixitqꝫ ad eū rex: Nō ē necesse ut vadat tecū. Coegit itaqꝫ absalō eū: ⁊ dimisit cuꝫ eo āmon ⁊ vniuersos filios regis. Feceratqꝫ absalon cōuiuium q̄si cōuiuiū regꝭ Precepat aūt absalon pueris suis dicēs: Obseruate cū temulētus fuerit āmon] vino: ⁊ dixero vob pcutite eū ⁊ iterficite: nolite timere Ego. n. sū q̄ p̄cipio vobis. Roboramini: ⁊ estote viri fortes. Fecerūt ergo pueri absalō aduersuꝫ āmon sicꭍ p̄ceperat eis absalō. Surgentesqꝫ oēs filij regꝭ ascēderūt singuli mulas suas ⁊ fugerūt. Cūqꝫ adhuc pgerent in itinere: fāma ꝑuenit ad dauid dicēs: Percussit absalō oēs filios regis:]⁊ nō remāsit ex eis saltē vnus. Surrexit itaqꝫ rex dauid: ⁊ scidit vestimēta sua ⁊ cecidit sup terrā: ⁊ oēs serui illiꝰ q̄ assistebāt ei sciderūt vestimēta sua. Rn̄dēs autē ionadab filꝰ semmaa fr̄is dd̄: dixit: Ne estimet dn̄s meꝰ rex ꝙ oēs pueri regis occisi sint. Ammōn solus mortuꝰ ē: qm̄ i odio absalō erat positꝰ ex die q̄ oppssit thamar sororē eiꝰ. Nūc ergo ne ponat dn̄s meꝰ rex sup cor suū vbū istō dicens: oēs filij regis occisi sunt: qm̄ āmon solꝰ mortuꝰ ē. Fugit aūt absalō. Et eleuauit puer speculator oculos suos: ⁊ aspexit: ⁊ ecce ꝑplus multꝰ veniebat p iter deuiū ex latē mōtis. Dixit aūt ionadab ad regē: Ecce filij regis adsūt: iuxta vbū fui tui sic fcm̄ ē. Cūqꝫ cessasꝫ loq̄ apparuerūt ⁊ filij regꝭ. Et itrātes leuauerūt vocē suā ⁊ fleuerūt. Sꝫ ⁊ rex ⁊ oēs fui eiꝰ fleuerūt ploratu magno nimis. Porro absalō fugiēs abijt ad tholomai filiuꝫ āmiur regem gessur] Luxit ergo dauid filiū suū ammon multis diebus.]

magis ꝓ morte sp̄uali ꝙ corꝑali: eo ꝙ fuerat occisꝰ actu ebriꝰ. f ¶ Cessauitqꝫ rex ⁊c.] eo ꝙ reuoluerat in aīo āmon flagitiū: ⁊ sic iusto dei iudicio cū fuisse occisuꝫ: ⁊ hoc ē qđ sbdiꭍ: Eo ꝙ ꝯsolatꝰ esset sup āmon interitu.
In ca. xiij. vbi dꝛ i postilla: Cessauitqꝫ rex dauid ꝑsequi absalon ⁊c.
¶ Additio.
Si i trāslatione nr̄a habetur: Et cessauit dauid rex. in hebreo ē q̄dda vbuꝫ equocū: qđ vno mō idē significat qđ cessare vel cōsūmare. Alio mō significat idē qđ desiderare seu cōcupiscē. vn̄ ut vr̄ i secūda significatōe posset ꝓpꝰ itelligi. Nā dauid nunq̄ inchoauit nec ꝯcepit ꝑseq̄ absalon: ut pꝫ ex dictis i hꝰ capitulo: ⁊ iō iprope dicēꭍ Cessauit a ꝑsecutione. Siliter vbi trāslatio nr̄a hꝫ ꝑseq̄ absalon. i hebreo hꝛ: ut egrederēꭍ ad absalō. Cuiꝰ sēsꝰ ē ꝙ dauid desidēabat seu cōcupiscebat egredi ad recipiendū absalon eo ꝙ ꝯsolatus eēt ⁊c. Et hic sensus magis ꝯsonat cuꝫ imediate sequēti: vbi dicit: Cognouit ioab ꝙ cor regis eēt vsuꝫ ad absalō ꝙ sonat idē qđ egredi ad recipiēdū eū. Scōm eni ꝑmā significatione q̄ dicꭍ eū solū cessare a ꝑsecutōe: nō ita ꝑfecte itelligereꭍ cor regis eē vsū ad absalō: sꝫ solū ꝙ cessaret a ꝑsecutione eius ⁊c. ¶ Replica.
In cap. xiij. nōt burgē. nr̄am trāslationē sicut ⁊ postillator facꭍ i tractatu suo de dr̄ia trāslationis nr̄e ⁊ hebraice vitatꭍ. Rn̄deat h̄ beatus Hierony. p q̄ nō recipio luctamē: sꝫ solū ꝓ postillatore auctas eni bti hieronymi ⁊ nr̄e trāslatiōis p ecclām recepte defēdit semetipam. Cap. XIIII.
a Intelligēs aūt. Descripta pena dauid rōne homicidij: h̄ ꝯn̄t describiꭍ eiꝰ pena rōne adulterij p hꝰ ꝙ absalō filiū eiꝰ ipm fugauit: ⁊ vxores eiꝰ carnaliꭍ cognouit: ⁊ hꝰ fcm̄ enorme oībꝰ māifestauit. Igꝛ circa hꝰ sic ꝓcediꭍ: qꝛ p̄ꝰ describiꭍ ipiꝰ absalō reuocatio: 2ꝰ ꝯ p̄rem ꝯspiratio ca. xv. Circa ꝑmū ꝑmittiꭍ mulieris iformatio: 2ꝰ iformate petitio: ibi Igꝛ cū igressa fuisset. 3ꝰ petitōis iterp̄tatio: ibi Dixit ǧ mulier. q̄rto regis ꝯcessio: ibi Et ait rex ad ioab. Circa ꝑmū dꝛ: a ¶ Intelligēs aūt ioab ⁊c.] qꝛ videbat eū cōsolatū de morte āmon ⁊ suspirātē pꝰ absalō. b Misit thecuā. nomē ē vile: de q̄ fuit amos ꝓpha: ⁊ i terminis illiꝰ sūt pascua bona. c ¶ Et tulit idē mulierē sapiētē. i. prudēꭍ ⁊ efficaciꭍ loquētē. d Lugē te simula ⁊c. Ex hꝰ vr̄ eē falsū ꝙ aliqui dicūt hāc mulierē ad lr̄am duos filios habuisse: q̄ꝛ vnꝰ interfecerat aliū: qꝛ tūc nō fuisset simulatio luctꝰ: sꝫ vitas: nec eēt locutio figuralꭍ: sꝫ magꝭ rei geste: cuiꝰ ꝯꝛiū dꝛ. j. Posuit i os ancille tue oia verba hec: ut verterem figurā s̄monis huius. e Itaqꝫ. Hic ꝯn̄ter ponit mulieris informate a ioab petitio: cū dꝛ: f ¶ Serua me rex. q. d. reputo me mortuā nisi iuues me g Mulier vidua ego sū. istō erat verū ad lr̄am. h ¶ Et ancille tue erāt duo filij totū qđ seq̄ꭍ ē pabola ꝯficta: ꝓpꝛ illō qđ explicaꭍ pꝰ ea. i Nullusqꝫ erat q̄ eos ꝓhibere posset. de isurrectiōe vniꝰ ꝯ alterū: ⁊ p ꝯn̄s nullꝰ erat q̄ posset ferre testimonium ꝯ iterfectorē. k ¶ Et pcussit alꭍ alteꝝ. hꝰ n̄ dixit mulier ꝯfitēdo ꝙ ita eēt: sꝫ repetēdo qđ dicebāt ꝑsecutores filij n̄ hn̄tes tn̄ legitimā ꝓbationē ꝯ eū: iō sequitur: Et ecce consurgens vniuersa cognatio ⁊c. Seq̄tur: l Et deleamꝰ hēdē q. d. nō q̄rūt hꝰ amore iusticie: sꝫ ducti hēditatis cupiditate: ut diuoluaꭍ ad eos q̄ sunt propinqui. m ¶ Et q̄rūt extiguē scintillā meā. i. nomē meū ⁊ nomē viri mei defūcti: ut non sit ex pte eiꝰ q̄ noieꭍ i hēditate nr̄a. Seq̄ꭍ regis rn̄sio: n Ego iubebo ꝓ te. s. ꝙ filꝰ tuꝰ nō moriaꭍ: supposito ꝙ tu dicas veꝝ: ⁊ hoc erat iustū: qꝛ filꝰ eiꝰ n̄ erat ꝯuictꝰ de homicidio p euidētiā fcī: nec p testes: cū eēnt soli i agro: nec p ꝯgnitionē ꝓpā: ⁊ iō istō debat derelīq iudicio diuio: dato ꝙ sic eēt i vitate. o ¶ Dixitqꝫ mulier ⁊c.] nō ꝯtēta ista rn̄sione. p In me dn̄e ⁊c.] qđ sic exponūt hebrei: ⁊ bn̄ ut vr̄ Dn̄e mi rex ꝓpꝛ multa negocia magna ⁊ ardua poterit esse ꝙ tu des obliuioni istō negocium. Et tūc in me ⁊ in domo mea erit hec iniq̄tas. i. filꝰ meꝰ iterficieꭍ a q̄rentibꝰ eiꝰ sanguinē: ⁊ tu eris inocēs: qꝛ p̄ter itentionē tuā istō fiet. q. d. placeat tibi istō magꝭ firmare: ⁊ me ⁊ filiū meum assecurare. q ¶ Et ait rex. rn̄dēs huic petitōi. r Qui ꝯdixerit tibi. q̄rēdo sanguinē filij tui. s Adduc eū ad me. ⁊ ego conpescā eū. t ¶ Que ait. adhuc nō ꝯtēta isto rn̄so. v ¶ Recordeꭍ rex ⁊c.] ⁊ ē intellectꝰ hꝰ mulieris. q. d. ꝓximi q̄ q̄rūt vltionē de filio meo sūt mlti: nec possem oēs ꝯgregare sꝫ ⁊ adducē ad te: ⁊ si adducā vnū vꝭ duos alij iteri ifficiūt filiū meū: Et iō Recordeꭍ rex dn̄i dei sui. i. firmet vbū suū iuramēto p deū: ⁊ p publicatōeꝫ hꝰ iuramēti: ita ꝙ nullꝰ audeat iuadē filiū meū: ꝓpꝛ qđ seq̄ꭍ: x Qui ait. acq̄escēdo eiꝰ dicto. y ¶ Uiuit dn̄s. i. iuro p viuētē deū. ʒ Quia nō

Absalon aūt cū fugisset ⁊ venisset in gessur fuit ibi tribus ānis: cessauitqꝫ rex dauid ꝑseq̄ absalō:]eo ꝙ ꝯsolatꝰ eēt sup ānon iteritu.

Cap. XIIII.

Intelligēs aūt ioab filiꝰ saruie ꝙ cor regis vsū eēt ad absalō]misit thecuā: ēt tulit inde mulierē sapiētē: dixitqꝫ ad eā. Lugē te simula: ⁊ iduē veste lugubri: ⁊ ne vngarꭍ oleo ut sis q̄si mulier iā plurimo tp̄e lugēs mortuū. Et igredieris ad regē: ⁊ loq̄ris ad eū s̄mones huiuscemōi. Posuit aūt ioab vba i ore eius. Itaqꝫ cū igressa fuisset mulier thecuites ad regē: cecidit corā eo sup t̄rā: ⁊ adorauit ⁊ dixit: Serua me rex ⁊ ait ad eā rex. Quid cause habes? Que rn̄dit: Heu mlier vidua ego sū. Mortuꝰ ē. n. vir meꝰ: ēt ācille tue erant duo filij q rixati sunt aduersū se i agro: nullusqꝫ erat q eos ꝓhibē posset: ēt pcussit alꭍ alteꝝ: ⁊ iterfecit eū. Et ecce ꝯsurgēs vniuersa cognatio aduersū ācillā tuā dicit. Trade eū q pcussit fr̄em suū ut occidamꝰ eū ꝓ aīa fr̄is sui quē iterfec: ēt deleamꝰ hēdē: ēt q̄rūt extinguē scintillā meaꝫ q̄ relicta ē: ut nō supsit viro meo nomen ⁊ reliq̄ sup t̄rā: ⁊ ait rex ad mulierē: Uade i domū tuā: ⁊ ego iubebo ꝓ te. Dixitqꝫ mulier thecuites ad regem.] In me dn̄e mi rex sit iniq̄tas:]⁊ in domo pr̄is mei: rex aūt ⁊ thronus eiꝰ sit inocēs: ⁊ ait rex: Qui ꝯdixerit tibi: adduc eū ad me: ⁊ vltra nō addet ut tāgat te: Que ait: Recordeꭍ rex dn̄i dei sui: ut nō multiplicēꭍ ꝓximi sanguinis ad vlciscendū:] ⁊ nequaq̄ interficiant filium meū. Qui ait: Uiuit dominus: quia

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

cē].i. fuabit nō solū a mo:te :ſz etiā a q̄cūq; mutilatione quātūcūq; modica. a Dixit ergo. Dic pn̄i ponit̄ pdicte parabole iterp̄tatio:in q̄ p̄ muliere accipit ipe dauid. Per duos filios mulieris duo filij regis.ſ.āmon abſalon. Per cognatōem defuncti itelligūt amici ipſi⁹ āmō q̄rētes vindictā de mo:te ei⁹. Et p h⁹ cludit q̄ ſic rex ſētiauerat p:o filio ſuo ut nō mo:eret: ſic oz ſentētiare p abſalon ut ab exilio reuocet: qō q̄dē exiliū mo:s ē ciuil. p̄mittit tñ muli er tres rōnes inducētes ad miſericordiā circa abſalon. Pma accipit ex parte maioris mali euitādi: q: abſa lon ⁊ illi q̄ erāt cū eo erāt fugitiui i ira ido latrie ſbdita: ppt qō erāt i piculo declinā di ad idolatriā p eo:z ſuggestionē vel eo:uz inductionē iter quos habitabant. Ad qō euitādū erāt reuocan di ad tra iſrl: in q̄ de colebat: ⁊ hec rō tan git cū dī: b Qua re cogitaſti cē].i. ō abſalō ⁊ ſocios eius q̄ erāt de pplo dei.

c Et locut⁹ eſt rex vbū iſtō: ut peccet. p bēdo eis occaſionem idolatrādi:eo q̄ nō p mittit eos redire ad locū vbi ē cult⁹ dei. ſe cūda ratio accipit ex pte defūcti:q̄ ad vitā reuocari nō pōt ex p ſecutōe abſalō: ⁊ hec rō tagit cū dicitur:

d Oēs mo:imur cē.q.d. ex q̄ tu nō po tes reuocare defūctū reuoca viuū :tria rō accipit ex pte dei: cui⁹ ppū ē pcere ⁊ miſere ri:⁊ hec rō tāgit h:cū dī: e Nec vult de us pire aiam.ſ. pecca to:is: licet ip̄m offen derit. f Sz retra ctat cogitās. tps pnie pcedēs. g Ne peni⁹ pereat. pena gehēne. h Qui abiect⁹ ē ab eo.p offēſā mo:talis culpe q.d. hec mulier:tu es q̄ſi loco dei i regimie ppli ,ppt qō de bes ei i pietate pfo:mari: tūc,pcedit ad applicādū negociū dicēs: i Nūc igz veni ut loq̄r cē].ſ.ut ſnīa data ,p me ⁊ filio meo ⁊ iuramēto tuo pfirmata publicet coꝛā pplo:ut eādē efficaciā hēat i te ⁊ filio tuo. k Dicat g̃ ācilla tua.i. poſſit vē dicē. l Fiat vbū dñi mei cē].i.ſnīa ab eo data ſit deo placita ſic ſacrificiū. Sed vi q̄ iſta mulier p parabo lam p̄miſſā nō ꝑcludat itentū: q: pabola ſua ē de homici dio occulto: qō nō poterat ,pbari:ut patet ex p̄dictis. Zib

non cadet de capillis filij tui ſuper terram]. Dixit ēr go mulier: Loquatur an cilla tua ad dñm meum re gē vbū ⁊ ait: Loq̄re. Dixit q̄z mulier: Quare cogitaſti huiu⁹ cemōi rē ō pplz dei] Et locut⁹ ē rex vbū iſtud ut peccet:⁊ nō reducat eiectū ſuū: Oēs mo:imur :⁊ q̄ſi aq̄ dilabimur i tra q̄ nō re uertunt. Nec vult de⁹ pire aiam:ſed retractat cogitās ne penit⁹ pēat q̄ abiect⁹ ē. Nunc igz veni ut loq̄r ad dñm meū regem vbū boc p̄te pplo.] Et dixit ācilla tua. Loq̄r ad regē:ſi quo mō faciat rex vbum ācille ſue. Et audiuit rex ut libe raret ācillā ſuam de manu oīum q̄ volebāt de bēdita te dñi delē me ⁊ filiū meuz ſil. Dicāt ergo ancilla tua ut fiāt vbū dñi mei regi: ſic ſacrificiū.] Sic eni angel⁹ dñi:ſic ē dñs me⁹ rex:ut nec bñdictōe nec maledictōne moueat. Vñ ⁊ dñs de⁹ tu⁹ ē tecū. Et rñdens rex dixit ad mulierē. Ne abſcōdas a me vbū qō te interrogo. Dixitq̄z ei mulier: Loq̄re dñe mi rex:⁊ ait rex: Nun qd man⁹ ioab tecū ē i oib⁹ iſtis: Rñdit mulier ⁊ ait: Per ſalutē aie tue dñe mi

rex:nec ad ſiniſtraz nec ad dexteraz ē ex oib⁹ bis que locut⁹ eſt dñs me⁹ rex. Ser uus eni tu⁹ ioab ip̄e p̄cepit mihi:⁊ ip̄e poſuit i os ācil le tue oīa vba hec:ut vterē figurā ſimonis h⁹. Seruus n.tu⁹ ioab p̄cepit iſtō. Tu aūt dñe mi rex ſapiēs es:ſi cut hz ſapiētiā āgel⁹ dei ut itelligas oīa ſup tra. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci vbū tuū. Vade ergo ⁊ reuoca puez abſalon. La denſq; ioab ſup faciē ſuā i tra adorauit ⁊ bñdixit re gi. Et dixit ioab: Hodie i telleꝛit ſu⁹ tu⁹ q̄z iueni gr̄az i ocul⁹ tuis dñe mi rex. Fe ciſti eni ſmonē dñe mi rex ſerui tui. Surrexit ergo io ab ⁊ abijt i geſſur ⁊ adduꝛ xit abſalō i hierlim. Dixit aūt rex: Reuertat i domū ſuā:⁊ faciē meā nō videat] Reuerſus eſt itaq̄z abſalō in domū ſuā:⁊ faciē regis nō vidit. Porro ſicut abſa lon:vir nō erat pulcher in oi iſrl:⁊ decoꝛus nimis. A veſtigio pedis vſq; ad ver ticem non erat in eo vlla macula. Et quādo tonde bat capillū:ſemel aūt i āno tōdebat: q: grauabat eu⁊ ceſaries :pōderabat capil los capitis ſui ducēt⁹ ciclis

ſalon aūt iterfecerat āmon p fuos ſuos i palā coꝛā mul tis:⁊ ſic habebāt teſtes ō eū. Ad qō rñdet ra.ſa. q̄ oēs illi q̄ fuerāt p̄ntes iterfectōi āmon q̄ poterāt ,p teſtimo nio iduci erāt,ppt ipſi⁹ defūcti:ut ſatis p̄z ex p̄dictis: ⁊ iō nō erāt idonei ad ferēdū teſtimonium i hoc caſu. ⁊ ſi dicat q̄ ſimilit erāt ita ,ppt ipſi abſalon. Dicēduz q̄ nō ē vez:q: ab ſalon erat de mre alienigena: ut p̄z per p̄dicta:āmon vo erat de matre iſraelitide: ⁊ p cō ſequens de pplo iſrl: q̄ pples alieni genas abominaba tur. Aliter aūt ſol uunt aliqui.d. q̄ qñ ,ppinq; alicui⁹ occiſi ꝑſentiebant i cōcedēda pace it fectoꝛi:rex hñs cu rā toti⁹ pplī ad pe titionē eoꝛ pote rat hoc cōcedē. ⁊ talis caſus,ppone bat i pabola vide lz q̄ mr̄ q̄ erat ,p pinquiſſima iter fecto : petebat pa cem iterfectoꝛis:⁊ eodē mō dauid q̄ erat ,ppiq̄ſſimus ipſi⁹ āmon ūfecto ⁊ cū hoc erat rex hñs curā cōmuni tatis:poterat ſuo care abſalō ablq; offēſa legis:⁊ ma xime q: āmō ma gnū flagitiuz fece rat:ut p̄z p pdca. Lcia patēt i lra.

m Et ait rex ad ioab. Dic ꝓīt̄ pe titōnis ꝓceſſio: ⁊ q: fcā erat p ſug geſtionez ioab: ⁊ iō cōceſſio fit ei a rege:⁊ p̄z lra vſq; ibi: n Reuertat i domū ſuaz cē.] ne reuocaret ad mēoꝛiaz ex p̄ntia ſua mortē p̄ geniti:⁊ ſic doloꝛ regi renouaret. o Se mel āt i āno tōdebat. In hebreo hz: Statuto tpe.q: ſic dicūt alīq plurīes i āno tōdebat. Ponderabat capillos capiti ſui.cc.ſiclis.dicūt alīq q̄ tm̄ vēdebat tōſiōez capil loꝛ mlieriū q̄ ide oꝛnabāt capita ſua.ſz h⁹ ñ ē viſile q̄ fil⁹ reg⁹ tōſionē capilloꝛ ſuoꝛ vēdēt. Preꝛea dī h⁹ q̄ ſcī i āno ad mīn⁹ tōdebat:creſcētia vē capilloꝛ vni⁹ āni ñ vī ita lōga q̄ ide poſſet fieri talia oꝛnamēta: ⁊ iō vī ma gis ,pbabile q̄ ſcriptura ſolū faciat mētōez de h⁹ pondē ad oñdēdū q̄ hēbat multos capillos:qō fac ad pulchri tudinē hōis:q: ō pulchꝛitudie abſalō ſcriptura h loq̄t.

a Pondere publico. hoc dī ad diſtinctionez pōderis ſanctuarij:qō erat alter⁹ q̄ntitat. Letera patēt vſq; ibi b Et veniētes fui ioab. iſte vſus nō eſt in hebꝛeo:ſed imediate ſbdit: c Surrexitq; ioab cē.] ad ſciēdum cām dāni ſibi illati. d Quare veni de geſſur .q.d. nihil valet mihi: exq̄ nō poſſū acce dere ad regē imo nocet:iō ſbditur: e Melius erat mihi ibi eē. quia tē ñ erat mihi cō fuſibile faciē p̄is mei nō vidē:ſz ex q̄ ſū h̄ i eadez ciui tate cū eo ē mihi valde ꝓfuſibile. f Si memoꝛ ē cē.] nolēs me vi dere:hoc dicebat abſalō ad iclinan dū coꝛ dauid: ſin gens q̄ tm̄ eū odi geret q̄ magſ vel let moꝛi q̄ diuti⁹ ab ei⁹ cōſoꝛtio ſe gregari. g In ca. xiiij. vbi dicit in poſtill. Nec vult de⁹ pire aiam. Additio.

Vbi tran ſlatō no ſtra ha bet: Q: ñ vult de us pire aiam .ve ritas hebꝛaica di cit. Nō accipit de us aiam .vñ vba hui⁹ ſapiētis mu lieris,pfūdi⁹ p̄nt i telligi: ⁊ i fauoꝛez catholice vitatis exponi. Pro cui⁹ ītellectu ſciēdum q̄ lz cōit antiq̄ nō haberēt explicitā fidē de miſteriū ſ̄ chriſti: habebant tñ iplicitā:ut p̄z p Aug.i lib. de coꝛrectōe ⁊ gr̄a. vñ hec mulier ꝓponebat ip̄i dauid q̄ totū gen⁹ hūanū nō ſolū erat ad mortē tpalē ꝓdēnatū: ſz ēt vltia felicitas q̄ i ad beſione ad deū p glaz ꝓſiſtit ei erat iterdcā:⁊ iō dicebat Oēs mo:imur. hoc ē mo:te tpali. p̄ñ dic: Quaſi aq̄ di labimur i tra q̄ nō reuertēt: h⁹ ē dicē q̄ p⁹ mortē ñ ꝓgre gamur i locū beatitudis:cui⁹ rōem ſbdit dicēs: Qm̄ nō accipit de⁹ aiaz.ſ.ad ſui ꝓfoꝛtiū. Sz retractat cogitās ne penit⁹ peat q̄ abiect⁹ ē.h⁹ ē dicē q̄ ,puidētia diuia itende bat ſic diſponē:ut hūanū gen⁹ qō abiectū erat nō piret iuxta illō: Ego cogito cogitatōes pacis. Hiere. xxix. ca. Ex q̄ intēdebat ꝓcludē q̄ dauid tāq̄ miniſter dei in ſris debebat cogitare q̄liꝫ recōciliaret electū filiū ſuū ne per iret cē.

Replica.

Ut qō in ca. xliij. burgē. ponit circa illū paſſū Nec vult de⁹ pire aiam. habeat ,p additōe quā uis nō directe ad lram:ut p̄z intuenti. XV.

Situr post hec. Deſcripta reuocatōe abſalon ⁊ ei⁹ recōciliatōe: dic ꝓīter deſcribit ei⁹ ꝓſpiratō ō pa trē. ⁊ p̄mo q̄liter eū fugauit:ꝛ q̄liꝫ fugatū fedauit ca. xvj. ō q̄liꝫ de mo:te ei⁹ tractauit ca. xvij. q̄rto q̄liꝫ dei ul dicio interijt ca. xviij. q̄nto quō dauid ad domū regiam re diit cap. xix. Circa p̄ mum p̄mo ponit ip̄i⁹ abſalō deceptio ſimu latoꝛia:ſecūdo ei⁹ con ſpiratio ,pditoꝛia:ibi Miſit autem abſalō tertio ip̄iꝰ dauid hu miliatio meritoꝛia: ibi Et ait dauid. q̄rto eius oꝛdinatio cōſul toꝛia:ibi Et dixit rex Simulatio aūt abſa lon fuit i duob⁹:q̄a p̄ mo ſimulauit maxi mum ꝛelū erga pplm ſecūdo deuotiones eꝛ ga deuz:ibi Poſt. xl. autem annos. Circa p̄mū dicit: a Igit̄ post hec.i. post recon ciliationem abſalon cum p̄te confidēs de p̄is benignitate ⁊ de ioab familiaritate :⁊ eleuatus ex ſua pul chꝛitudine:⁊ q: inter ceteros filios dauid remanētes erat p̄mo genit⁹ q: cheleab erat moꝛtuus:qō videtur ex hoc: q: de eo non fit aliꝰ mentio.

b Fecit ſibi curruz ⁊ equites.ſ. quoddaz ꝓeludium q̄ deberet regnare poſt patrem ſuum : ſed eiuſ ambi tio intm̄ inualuit q̄ patrem de regno ex pellere voluit: ⁊ ideo coꝛda pplī ad ſe tra here diſpoſuit: ideo ſubdit: c Et ma ne cōſurgens.i. anteq̄ aliquis intraret ad regem. d Stabat iuxta introitum poꝛte.ita q̄ oēs illi qui ingrediebant ad regem ,p negociꝰ habebāt iuxta eū tranſire. e Et omnem virum.paupe rem vel diuitem:ut magis coloꝛaret fictionem ſuam.

f Videntur mihi ſermones tui cē].q.d.ſtatim deberet tua petitio exaudiri. g Sed non eſt cē].q.d.rex iam ē antiquus:nec pōt ꝓpetenter intendere talib⁹:⁊ iō magnum damnum eſt q̄ alius hñs ꝛeluz cōmunitatis nō eſt ad hoc inſtitutus. h Quis me ꝓſtituat iudicē.q.d.,p neceſſita te populi ⁊ non,p alia re:iſtud onus ſuſtinerem. i Sz ⁊ cum acceꝛderet cē.] tanq̄ regis filium. k Extendebat manum ſuam.in ſignum familiaritatis. l Oſculabat eum.in ſignū magne condeſcēſionis. m Et ſolicitabat coꝛda. Jn hebreo habet: Et furabat coꝛda .q: p tales fictio nes falſas iniuſte attrahebat ad ſe coꝛda hominum: vt ſic ei iungerentur cōtra patrem ſuum: quia ꝓpter talia eis impenſa iudicabant ⁊ dicebāt eum eſſe regno dignum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

m Post. xl. añt annos. Hic ꝓñt ponit fictõ ocuotõis erga deũ p sacrificiũ in hebron offerẽdũ. Absalon aũt itẽdebat ibi ꝙspirare ꝯ ꝓcm suũ. dicit igit: Post. xl. autez annos ꝛc. Alicꝫ libri hñt. Post ꝗtuor ãnos. q accipiunt a fuga absolõ vsqꝫ tũc: scõm istã lram. sed q sit falsa ꝑz ex duob': q: ꝓmo a fuga absalon vsqꝫ tũc cucurrit mal' tps q: post dictã fugã ab salon mãsit in gessur trib' ãnis: ut hĩ supra xiij. i fi. Itẽ p' ei' reuocationẽ mãsit i hieru salẽ duob' annis añ q̃ videt faciẽ regis: ut hĩ supra. xiij: ꝛ sic in sexto ãno faciẽ regis vidit ꝛ pfecte recõciliatus fuit: ꝛ postea fecẽ sibi currũ ꝛ eqtes ꝛ corda ppli sibi attraxit: ut ꝑdictũ ẽ: q̃ nõ potuerũt fieri in tam breui tpe quin ad mimus currerẽt ibi duo anni vel circiter: ꝛ sic añ q̃ ꝙspirasset in hebron ꝯ ꝓcm iã trãsierãt septem anni vel octo. ꝛ hꝫ apparet: q: hebraica veritas ꝛ libri nri correcti hñt h xl. ꝛ non ꝗtuor: ex q̃ ꝑz lram fuisse corrupta vicio scriptorum Josti aũt. xl. ãni varie ꝓputãt. Jn libro enĩz de hebraicis q̃stionibus dr q: hec cõputatio incipit a tpe q̃ saul iterfecẽ sacerdotes: ut hĩ supra. j. li. xxij ca. ꝛ finitaꝫ ꝙspiratõe absalõ ꝯ ꝓcm suũ. cui' rõ est: q: david fuit cã ꝛ occasio alicꝫ mõ dicte occisionis. Jz enĩ non peccauerit petẽdo panes ꝛ gladiũ ab achimelech sacerdote: ꝛ celãdo ei fugã suã: put ibidẽ dcm fuit: tñ i hꝫ peccauit q̃ nimis patẽt hꝫ facẽ. Exq̃ enĩ sciebat ibi cẽ doech idumeũ de q̃ timebat ꝓbabilr q̃ ista sauli referret: ut ibidẽ dr: debuit facere ita secrete q̃ lateret ipm doech: ꝛ iõ h fit mẽtio illius tpis. q: culpa illa ipi' dauid i pte fuit cã hui' rebellionis absalon ꝯ ipz: nec obstat qõ ꝑdcm ẽ hãc rebellionẽ euenisse ꝓpt peccatũ dauid cũ berſabee: q: plura peccata pñt bn cẽ cãe ptiales vni' pene a deo iferẽde. Ra. ſa. dicit q̃ isti. xl. ãni icipiũt a tpe q̃ pplus isrl petiuit regẽ: ꝛ simplr hẽ voluit ꝯ samuelis psuasionẽ: ut hĩ supra ꝓ li' viij. capi. ꝛ fit h memoria illi' tpis i rebellione ipi' absalon ꝯ ꝓcm: qõ ꝓma facie videbat magnũ malũ: ꝯsi scriptura reducẽt ad memoriam dcm samuel videlz q̃ petitio ppli de istitutõe regi non erat ad bonũ. n Dixit absalon ad regẽ. ad hoc accepit licentiã ut magis opiret maliciã suã excogitatã. o Uadã ꝛ reddã ꝛc]. i. offerẽda i hebron: loc' enĩ ille sanct' reputabat: eo q̃ ꝗtuor patriarche ꝑncipales sũt ibi sepulti cũ suis ꝓugib'. ſ. adã ꝛ eua: abraã ꝛ sara: ysaac ꝛ rebecca: iacob ꝛ lya: sic dcm fuit Gen. xxiij. ꝛ iõ absalon fingebat illuc ire ex deuotõe. Sz ꝑncipalr itendebat ibidẽ ꝯ ꝓcm ꝙspirare: q: loc' ille distat a hierusalẽ p. xvj. miliaria: fm Hieron. libro de distãtijs loco. ꝛ iõ melꝰ poterat ibi fautores sue ꝙspiratõis aggregare. Jtẽ q: dauid pr eius ibi p' regnauit vt hĩ supra. ij. ca. ꝛ iõ videbat loc' apt' ut ibi icipet regnuz

Post q̃dragita autẽ ãnos dixit ãbsalon ad regez dauid. Uadã ꝛ reddaz vota mea q̃ vouí dño i hebron] Uouẽs enĩ vouit suus tu' cũ cẽt i gessur syrie dicens Si reduxerit me dñs i hierusalẽ: sacrificabo dño. Dixitqꝫ ei rex dauid: Uade i pace. Et surrexit ꝛ abijt in hebron. Misit aũtez absalon exploratores i vniuersas trib' isrl dicẽs: Statim ut audieritis clãgorẽ buccine: dicite: Regnabit absalon i hebron. Porro cum absalõ ierũt ducẽti viri de hierlm vocati: eũtes simplici corde: ꝛ cãm penit' ignorantes. Accerſiuit quoqꝫ absalõ achitophel giloni tem ꝓsiliariũ dauid:] de ciuitate sua gilo. Cũqꝫ ĩmolaret victimas factã ẽ cõiuratio valida: pplusqꝫ ꝓcurrẽs augebat cum absalõ. Uenit igit nunc' ad dauid dicẽs: Toto corde vniuersus isrl segit absalon. Et ait dauid suis suis q erãt cuz eo i hierlm: Surgite: fugiamus: neqꝫ enĩ erit nob' effugiũ a facie absalõ.] festinate egredi: ne forte veniẽs occupet nos: ꝛ ipellat super nos ruinã: ꝛ pcuciat ciuitatem i ore gladij. Dixerũtqꝫ sui regi ad eũ: Oia q̃cũqꝫ ꝑcepit dñs nr rex libẽt exequmur sui tui. Egrediť' ẽ ergo rex ꝛ vniuersa dom' ei' pedib' suis.] Et rẽliqt rex ꝺ decem mulieres cõcubinas ad custodiendam domuz Egressusqꝫ rex ꝛ omnis israel pedibus suis stetit

Misit aũt absalon exploratores. Hic ꝓñt dr scribit ipi' absalon ꝙspiratio: q: ad dies deciminatã ꝓgregauit fautores suos i hebron. Misit enĩ nũcios ad ciuitates ꝓncipales tribuũ: ita q̃ i q̃libz ciuitate nõbili erãt plures missi ex pte absalon: q̃rũ vn' hẽbat tubã sciẽtes hozã i q̃ clamare tur in hebron ad sonitũ tube. Regnabit absalõ: ita q̃ eadẽ hoza i oibus ciuitatib' nõ bilib' nũci' absalon bis tubaz ut sonaret: ꝛ alij di scurrẽtes p vicos clamarẽt: Regnabit absalon in hebron. diuulgãtes q̃ ibi erat iunctus i regẽ: ꝛ q̃ ꝓncipales de ciuitatibus festinarẽt illuc ad faciẽdũ sibi debitã reuerẽtiã: ideo postea ſbditur:

Populusqꝫ ꝓcurrẽs augebat cuz absalõ. q Porro cum absalon ierũt .cc. viri. ad petitiõem ei' absalon ut pauciores cũ dauid remanerẽt: ꝛ ut illi de ciuitate regia viderent sibi fauẽ: ꝺa ꝓpt multitudinẽ alioꝝ absalon sauentiũ nõ audebãt ꝯdicẽ. r Accerſiuit q̃qꝫ ꝛc.] de cui' ꝓsilio iste absalon hoc negociũ accepat: ꝛ ut alij sanct' iungerẽt sibi videtes ꝓncipalẽ regis ꝓsiliariũ adherẽte sibi. s Fcã ẽ ãt cõiuratõ valida. q: illi q̃ erãt ibi iurauerũt stare cũ absalõ ad maiorẽ ꝙspiratõis ꝓfirmationẽ. t Uenit igit nũci' ad dauid. ñ tñ ita cito eo q̃ absalõ faciebat custodiri vias: ne h' fcm nũciaret dauid donec haberet tãtã multitudinẽ q̃ dauid ñ possz resistẽ scõm suã estimatõez. v Et ait dauid. Dic ꝓñt describit ipi' dauid hũiliatõ meritoria: q: p eã de' fuit placatus erga dauid: ꝛ ꝯ absalõ puocat'. appuit aũt ista hũiliatio spãlr i duob'. ſ. i hũilit de ciuitate regia recedẽdo 2° arcã dñi remittẽdo: ibi Uenit aũt ꝛ sadoch. Circa p mũ sciẽdũ q̃ cũ dauid eẽt i bellis exp' ꝛ audacissimus ꝛ eẽt i loco forti: ꝛ habẽt secũ plures ꝛ fortissimos bellatores: nõ recessit de ciuitate timore ipi' absalõ ꝓncipalr sz timore dei: quẽ sciebat se p' offẽdisse: ꝛ ꝓpt h' ex sma dei istõ malũ sup eũ euenisse: scõz q̃ dixerat sibi nathã ꝓpha supra. xij. ca. Hec dicit dñs: suscitabo sup te malũ ꝺ domo tua. ꝛ iõ ad placãdũ irã dei voluit se cozã deo hũiliare: q̃ ꝑces hũiliũ exaudir: ꝛ ista hũilitas appuit i ꝙfusibili egressu ei' de ciuitate: cũ dr: x Fugiam' ꝛc] q̃ ꝓpt ipi' ꝛtutẽ: sz dei cui' erat flagellũ ad punitõez ꝺ: ñ ꝓpt ipi' ꝛtutẽ: sz dei cui' erat flagellũ ad punitõez ꝺ: 2° appuit ei' hũiliatõ i ꝓgressu: cũ dr: y Egress' ẽ ꝛc.] q: icedebat peditãdo cũ tñ possz hẽ eqs ꝛ mulos ꝛ ñ solũ exiuit peditãdo: sz ẽt nudis pedib' icedẽdo: ut hĩ infra eodẽ cap. z Et reliqt rex decem mulieres. quia sciebat q̃ nõ iterficerẽt. ꝛ Stetit ꝓcul a domo. extra

ciuitatẽ: ut trãsire facẽt totũ ꝓplm suũ añ se: ut poneret se i maiori piculo si absalõ cũ ilsequret: qꝺ fecit eo q̃ erat i culpa: ut ꝑdcm ẽ: ꝛ alij patiebãt ꝓpt eum. a Dixit aũt rex ꝛc.] Dicit aliq̃ q̃ iste fuit filꝰ achis regis geth q̃ adhesit dauid ꝓpt suam bonitatẽ ꝛ ꝓbitatẽ: ꝛ puer sus erat ad iudaismũ: ꝓpt qꝺ dauid magis sibi ꝛ socijs suis ꝓpatiebatur: eo q̃ dimisit getẽ sua ꝛ locum b Ego aũt vadã q̃ itur' sũ. i. vaga būd' ad locũ icertũ ꝗusqꝫ dñs sit mihi placat'. Cetera patent vsqꝫ ibi: c Deſqꝫ flebant voce magna. ipi regi cõpatiẽdo ꝛ ad puocãdũ dei misericordiã. d Uenit aũt ꝛ sadoch. hic ꝓñt oñdit hũilitatio ꝺ i remissiõe arce: cui' ꝑ descriptiõem appositã cũ dr: Uenit autez ꝛ sadoch ꝛc. q: volebat se associare dauid i fuga sua ꝛ ꝓ eo ꝓsulẽ dñm tpe debito: iõ subdit: e Et deposuerũt arcã dei. ſ. ad vnã ptẽ ad cõsulẽdum dñm ad quẽ locũ ꝺ ꝺ ꝺclinare: f Et ascẽdit abiathar ſ. ad ꝓsulẽdũ dñz se applicauit: ꝺa erat tũc sacerdos ꝓncipal: sz tũc nõ habuit rnsũ ꝑ qꝺ cognouit ꝺ deuz adhuc ñ cẽ placatũ erga ipm: ꝓpt qꝺ societate arce reputauit se indignũ: ꝛ iõ cã hũilr remisit ad tabernaculũ vñ fuerat assũpta dicens:

g Si inuenero gram ꝛc. ꝛ pz lra

h Si aũt dixerit ꝛc]. ſ. sbire fugã: exiliũ: mortẽ: ut ipleat diuinuz bũplacitum.

i Et dixit rex. hꝫ ꝓñt põit ordinatio ꝓsultoria q: sz ꝺ ñ desparet de misericordia ꝓsequẽda: noluit tñ omittẽ illꝺ qꝺ poterat fieri via hũana: ꝛ iõ ꝑ ordiauit de statu absalõ sibi renũciãdo: 2° de ꝓsilio ei' dissipãdo: ibi Cũqꝫ ascẽdẽt dauid. Primũ ãt fecꝰ ꝑ hꝰ q̃ duos sacerdotes remittens cũ arca ordinauit q̃ duo filij eoꝝ cẽt nũcij ad rportãõ sibi illꝺ qꝺ audirẽt ꝺ domo absalõ: ꝛ eẽt expedies sibi illꝺ scire: ꝛ pz lra vsqꝫ ibi: k Infatua q̃so ꝛc.] Erat enĩ iste nimis astutus ꝓpt qꝺ erat magis timed'. l Cũqꝫ ascẽderet. hꝫ ꝓñt põit ordinatio dauid de ꝓsilio absalõ dissipando remittẽdo chusi ad hꝰ q̃ ẽt erat valde sapiẽs ꝛ eloquẽs: ut patebit. ꝛ. xvij. cap. ꝓmittit mtñ hoc' i q̃ chusi occurrit ipi' dauid: cũ dr:

l Cũqꝫ ascẽdẽt ꝛc.] ſ. oliuaꝝ. m Jn q̃ adorabatur' erat dñz. ꝺ loco enĩ illo videbat clare tabernaculũ i q̃ fuabat arca i mõte syon ex opposito: ꝛ iõ qñ ꝺ veniebat ad locũ illũ scãt' erat adorare dñm: sic hodie a lõge videtes ecclaz alicui' sci solẽt eũ ꝺcari ꝛ tũc ibi ꝺ dñz adorauit. n Occurrit ei chusi arachites. ꝺa erat ꝺ ciuitate arach

o Scissa veste ꝛc] in signũ magne tristicie. p Si veneris ꝛc.] q: ñ erat vir bellator. q Si aũt i ciuitatẽ reuertar. ſ. ñ curãs de me r Et dixeri ꝛc.] vi q̃ ꝺ h peccauẽit iducẽdo eũ ad mẽtiẽdũ. dicẽs q̃ lz ñ sit aliq̃ necitas ex cusãdi ꝺ ꝛ Chusi de aliq̃ mẽdacio officioso: cũ ipe ꝺ pe' fecẽrit tũc: ut patebit ca. seq. põt tñ dici q: nõ erat ibi mẽdacium. ille. n. fuit alicui qui agit ꝛ agẽ itẽdit ad bonum ipi'. bonũ ãt erat ab salon q: a suo intẽto pessimo frustrareť ꝛ pri tradẽt: maxie q: nolebat eũ interficẽ: sed magis ꝙseruare ad sui correctiõez: ut patet ex his q̃ hñt. ꝺ. xvij. ca.

s Dissipabis cõsilium ꝛc] .i. dissipare

Universidad de Deusto Biblioteca

poteris p tuā sapiētiā ⁊ eloquētiā: sicut apparuit p effectū ut hꝫ. j. ca. xvij. Cetera patēt i lrā. In ca. xv. ubi dicit i postil. Isti aūt. xl. āni varie ꝯputāt. Additio

Licet dauid fuisset cā occasionalis occisionis sacerdotū: nō tm̄ culpabiliter ei attribuēdū ē: tū qꝛ sac scriptura nō iponit ei huiusmōi culpā: tū qꝛ non debat ꝑsumē in saule eē tātā maliciā: ut iterficeret sacerdotes ꝑpt hospitalitatē dauid: q̄ erat gener regis: ⁊ nondū publice ab eo eiect' neqꝫ dānat': licet in occulto saul cōcepisset rancorē de eo: qḋ latebat achimelech: ut supra p° Reg. xxij. Tū qꝛ puersitas ipi' doech nōdū erat ipsi dauid nō: quia nihil legit ꝯtigisse. an illud fcm̄: in q̄ dauid potuisset hoc ꝑsumere de doech: nec ipse doech hoc reuelauit sauli sponte q̄si ingerēs se ad hoc: sꝫ post instātē inq̄sitionē ipi' saulis: ut pꝫ supra p° Reg. xxij. cap. Ex q̄bus videt ꝙ hoc gestū nullā habet ꝯtinuationē cū fcō achimelech: nec rōnabilr habet respectū ad petitionē ppli de rege istituendo: ut ra. sa. dicit. Tū qꝛ in hꝰmōi petitōe lꝫ pplus peccasset: nō tm̄ dauid q̄ p tūc erat innocēs: tū qꝛ illa mala q̄ samuel ꝑdixerat pplo eē ventura verisilr ex institutōe regis: nō sunt huic casui absalon similia: sꝫ oīa ptinebāt ad malū regimen regis q̄ ad tyrannidē se iclinaret: qḋ nullo mō dicēdū est de dauid: cui' regimē publicū fuit a deo aprobatū: ut supra ca. viij. vnde cōputatio hoꝝ. xl. ānoꝝ meli' videret inchoari a ꝑma vnctione ipsi' dauid in regē: de qua supra p° Reg. xvj. Que q̄dem vnctio in ordine tpis fuit post petitionē ppli de istitutione regis: ⁊ an̄ occisionē sacerdotū ꝑdictā. Rō aūt huius ꝯtinuatōis talis est: nā in ꝑma ꝑdicta vnctōe legit: Direct' est spūs dn̄i in dauid a die illa ⁊ deinceps: q̄ q̄dē spūs dn̄i exponit cōiter de spū fortitudinis ⁊ ꝯstantie: q̄ post vnctionem viguerūt i dauid. vn̄ extūc icepit dauid i virtutib' florere: ⁊ ad magnos honores ascēdere. Et exinde ꝯtinue fuit in cūctis ꝓspere agēs: ⁊ famosissim' in oib' actib' vtuosis: ⁊ in victorijs bellicis adeo: ut nō solū in isrl': sꝫ in ceteris nationib' p gyrū timeret: ⁊ i magna reuerentia haberet tanq̄ dn̄s ꝑcipuus ⁊ strenuus vir bellator: ut pꝫ ꝑmo Reg. xvj. ⁊ xvij. ⁊ xviij. ⁊ 2° Reg. v. ⁊ in q̄plurimis alijs locis. Cuius tm̄ oppositū vī ei ꝯtingē in ꝑsecutōe absalon: in qua ꝓsperitas sua ⁊ celeritas seu claritas sue fame fuit multipliciter denigrata: cū ille q̄ de fructu vētris sui egressus fuit: tā inuerecūde ⁊ audacter illū ꝑsecut' ē vsqꝫ ad eiectionē ꝑsone sue d domo ⁊ ciuitate regia: ⁊ deturpationē cōcubinaꝝ ⁊ hꝰmōi nec solū hoc sed etiā p vnū simplicē hoiem. s. semei fuit in facie blasphemat': ⁊ vbis ⁊ factis grauit iiuriat': ut pꝫ. j. xvj ca. Merito igr̄ sacra historia accipit cōputationē hui' ꝑsecutionis absalon a ꝑma vnctione ipsi' dauid: tū qꝛ opposita iuxta se posita magis elucescūt: tm̄ ad ondendū ꝙ celeberrima ꝓsperitas ipsi' dauid viguit cōtinue p. xl. annos dum ipe dauid recte ambulauit cū deo: ⁊ deinde icepit denigrari seu debilitari p tale infortuniū qḋ sibi ꝯtigit ex ordinatione diuia ꝑpt peccatū cōmissū: ex q̄ fideles pn̄t salubrir erudiri. Quecūqꝫ eni scripta sūt ad nr̄am doctrinā scripta sūt ad romanos. xv. cap. ⁊ ut itelligam' ꝙ ꝓsperitas ipi' dauid cū ad culmē celsitudinis sblimatus fuit ex suo peccato facilīter vsa fuit in ꝓfundū: iuxta illud: Eiecisti eos cuꝫ alleuiarent: qḋ totū etiā in bonū spūale ipsi' dauid redūdauit: ut ipse dixit. j. xvj. cap. Forte videbit deus afflictionē meā ⁊c̄. vn̄ iuxta sniam apostoli: diligentib' deū oia cooperant i bonum: ad roma. viij. ca. nā scōm doctores de' tm̄ dat iustis de bonis vel malis tpalib' q̄tuꝫ decet eoꝝ saluti spūali: p ut in ꝑma. ij. q. vltima articulo vltimo rn̄dendo ad questionem. Replica.

In ca. xv. vbi dicit de xl. annis post quos absalon contra dauid p̄rem suū se erexit: postil. dic̄ Initiū illoꝝ. xl. annoꝝ a diuersis varie cōputari. nā beatus hieronym' cōputat eos ab occisione sacerdotū i nobe cui neci dauid cām ⁊ occasionē dedit ⁊c̄. Burgen. licet i ꝓlogo sui opis valde reprehēdit postillatorē: qꝛ aliq̄n dicta sctoꝝ ꝑcipue scti Thome ex magnis causis declinauit. hic ipse sine ratione btō hierony. ꝯdicit: asserens ꝙ ꝑdicta occasio sacerdotū nō sit ipsi dauid culpabiliter attribuenda: nec sacra scriptura ut dicit imponit ei hꝰmodi culpā: sꝫ ecce burgen. nō veretur se opponē rotundo textui: nō mirum igit ꝙ se opponat

Cumqꝫ dāuid trāsisset paululuꝫ mōtis verticem: apparuit siba puer miphiboseth i occursū ei' cū

sancto doctori: dī eni ꝑmo Re. xxij. Cūqꝫ abyathar nec cem sacerdotū ipsi dauid nūciasset. rn̄dit dauid: sciebā in illa die ꝙ cū ibi eēt doech idume' ꝓculdubio annūciaret sauli dicēdo: Ego sum reus oium aiaꝝ p̄ris tui. Et btūs hieronym' dicit ⁊ assumit in glo. ordinaria: ideo h quadragesim' ann' ponit: ut mōstret diuinā vltionē suscitari sup dauid eo ꝙ abimelech sacerdotē dei fefellit ⁊ tāte cedis cā fuit. nec pōt dici ꝙ dauid ex humilitate sit mentit' dicēs: ego sum re': hec ⁊ alia ꝑpendāt qui burgē. delyramēta grādipendūt. Illud aūt qḋ burgē. quasi suā cōputationē sbiungit nō min' delyramētū vī. Cōputat eni illos. xl. annos a ꝑma vnctiōe dauid vsqꝫ ad rebellionē filij sui absalon: ut opposita iuxta se posita magis moueāt: utputa qꝛ dauid ab illa vnctōe. xl. annis fuit in cōtinua ꝓsperitate: ⁊ post cepit rebellio: de q̄ pn̄s fmo. Sed de opiniōe bti hiero. ra. salomonis burgen. ⁊ alioꝝ circa hāc cōputationē nō faciēdo vim: rō ꝯputatōis burgē. nihil vī valē. nā ꝑma vnctio dauid q̄ fcā fuit ꝑmo anno regni saul: ut vult btūs Aug. xvij. de ci. dei ca. vij. Et ponit dcm̄ ei' in glo. j. Reg. xv. sup vbo. ꝓiecit te dn̄s ne sis rex. xl. aūt annis regnauit sicut ⁊ dauid: ut dic̄ idē btūs aug'. ibidē. dauid aūt ꝓtūc nullum ius in regno habuit: lꝫ haberet ius ad regnuꝫ: nec habebat executionē ꝓtūc regie p̄tātis: ut dic̄ burgen. supra p° Reg. xxviij. ca. ⁊ tm̄ ut pꝫ ex decursu ꝑmi li. Re. p totū: viuēte saul ⁊ regnāte nulla fuerit ipi dauid securitas neqꝫ ꝓsperitas: sed neqꝫ suis: nec ausus fuit q̄squā in regno isrl' eū aut suos recipe in domū suā: nec q̄cquā humanitatis exhibē: qꝛ bānit' coact' est se trāsferre ad achis regē geth: ut pꝫ ꝑmo Re. xxvij. ⁊ xxviij. A prima igr̄ vnctōe dauid vsqꝫ ad mortē saul fluxerūt. xxxix. anni q̄bus fuit sb ꝯtinua fuga ⁊ tribulatōe: nisi q̄s illā tribulationē ꝓsperitatē dicere voluerit: qꝛ in bonū sui pari mō ⁊ rebellio absalon dicēda erit ꝓsperitas: qꝛ in bonum. s. humiliationē dauid: ⁊ ꝯn̄ter exaltationē: ut etiā dicit burgē. Videt igit māifestū dlyramētū dicē dauid fuisse in ꝯtinua ꝓsperitate ante adeptū regnū qn̄ fuit secūdo vnct'. Nā talis mod' loquēdi ē oium sanctorum doctoꝝ q̄ dicūt dauid tpe aduersitatis i virtutibus creuisse: sed tpe ꝓsperitatis turpiter sepe peccasse: sic̄ patet p decursū secūdi libri ⁊c̄. Reliq̄ vsqꝫ ad finē libri secūdi stant in difficultate vocali ⁊c̄. Cap. XVI.

a Cunqꝫ dauid. Hic ꝯn̄ter ondittur q̄lr absalon p̄rem suū fedauit ingrediēdo ad eius vxores. Premittūt tm̄ hic tria: qꝛ ꝑmo dauid a Syba decipit: 2° a semei ipetit. ibi Uenit g̊ rex: 3° chusi ab absalon recipit: ibi Absalon aūt: q̄rto absalon ad vxores p̄ris ingredit: ibi. Dixit absalon. Circa ꝑmū sciēdum ꝙ adulatores intendētes magnates decipe. cōsiderant temp' ⁊ locū ⁊ alia ad hoc apta: ⁊ hoc nōt cū dicit Cunqꝫ dauid transisset paululum mōtis verticē. qꝛ iaꝫ erat fatigat' ex itinere ⁊ tristicia. b Appuit syba ⁊c̄.

quasi multū parat' ad succurrēdū regi in tali necessitate. vnde sequit: c Asini domesticis regis ut sedeant i. si aliq̄s de domo tua fuerit ita fatigat' ꝙ nō possit incedere poterit sup asinū sedere. e Panes ⁊ palate ad vescendū ⁊c̄. palate dicunt ficus ꝯpresse int tabulas. cauit hoc faciēdo: sicut nec mister iudicis de ꝑcepto ei' malefactorē interficiēdo. Dauid aūt peccauerat corā deo: ⁊ dign' erat hac pena ⁊ maiori: ut pꝫ ex supradictis. xj. ca. Sed ad hoc seq̄tur ꝙ dd̄ peccauit iniūgēdo salomoni ei' infectionē: ut habet. j. iij. li. iij. ca. cui' ꝯriū vī scriptura inuere ibidē. Si aūt dicat ꝙ semei maledicendo dd̄ peccauit: sequit icōueniēs. s. ꝙ de' ꝑcepit cuꝫ peccare: ⁊ sic fuit cā peccati p se ⁊ directe qḋ ē impossibile.

f Ubi ē fili' dn̄i tui. habebat eniꝫ ei' curā ꝑpt ionathe amicitiam. g Rn̄ditqꝫ siba ⁊c̄. iste siba mentiebat: ut patet ex his q̄ habēt. j. xix ca. qꝛ Miphiboseth de fuga dd̄ fuit valde tristis sicut appebit ibi: Cogitabat. n. siba ꝙ dauid ꝑpt sapientiā suam ⁊ bonā militiā finalir obtinerꝫ victoriā: ⁊ iō studebat hēditateꝫ dn̄i sui ipetrare a dd̄ qḋ ⁊ factū ē. vn̄ sbditur: h Tua sint oia ⁊c̄. qḋ fuit male ⁊ precipitāt ⁊ iniuste dictū: tū qꝛ iste siba dixerat falsū: tuꝫ qꝛ dato ꝙ veruꝫ dixisset: tm̄ Miphiboseth dominus suus nō erat ꝯdēnādus anteq̄ audiret: vel añq̄ vitas alio modo sufficient declararet. i Uenit g̊ rex. Hic ꝯn̄ter dd̄ a semei impetit vbis maledicis ⁊ alijs iniurijs: ⁊ hꝰ ē qḋ dī: k Egrediebat vir ⁊c̄. j. xix. ca. dī ꝙ erat de domo ioseph Dicēdū ꝙ erat d domo ioseph ex pte p̄ris. s. de tribu ephraim: sed ex pte matri erat de cognatiōe saul qꝛ mulieres in hereditate nō succedētes poterāt ꝯhere matrimoniū cū viris alteri' trib' ꝓut dictū fuit Nume. xxxvj.

duob' asinis q onerati erāt ducentis panib': ⁊ cētū alligaturis vue passe: ⁊ centū massis palataꝝ: ⁊ duobus vtrib' vini. Et dixit rex sibe: Quid sibi volunt hec: Rn̄ditqꝫ siba: Dn̄e mi rex asini domesticis regis ut sedeāt: ēt panes ⁊ palate ad vescēdū pueris tuis: vinuꝫ aūt ut bibat siqs defecerit in deserto. Et ait rex: Ubi ēst fili' dn̄i tui: Rn̄ditqꝫ sibā regi: Remāsit in bierlm dicēs: Hodie restituet mibi dom' isrl' regnum p̄ris mei. Et ait rex sibe: Tua sint oia q̄ fuerūt miphiboseth. Dixitqꝫ siba: Oro ut inueniā grām coraꝫ te dn̄e mi rex. Uēnit ergo rex dd̄ vsqꝫ bahuri. Et ecce ēgrediebat inde vir de cognatione dom' saul noie semei fili' gera: ꝓcedebatqꝫ egrediēs: ⁊ maledicebat: mittebatqꝫ lapides ꝯ dd̄ ⁊ ꝯ vniuersos seruos regis dauid Ois aūt ppl's ⁊ vniūsi bellatores a dxtro ⁊ a sinistro latere regis incedebāt. Ita aūt loq̄bat semei cū malediceret regi: Egredē ēgredere vir sanguinū: ēt vir belial. Reddidit tibi dn̄s vniuersū sanguinē dom' saul: qm̄ inuasisti regnū p eo: ⁊ dedit dn̄s regnū in manu absolon filij tui: ⁊ ecce premunt te mala tua qm̄ vir sanguinū es. Dixit aūt abisai fili' saruie regi: Quare maledicit canis hic moriturus dn̄o meo regi: Uadaꝫ ⁊ amputābo caput ei'. Et ait rex: Qūid mihi ⁊ vob ē filij saruie: Dimittitē euꝫ ut maledicat. Dn̄s ēni ꝑcepit ei ut malediceret dauid Et qs ē q audeat dicē quare sic fecerit: Et ait rex abisai ⁊ vniuersis seruis suis. Eccē fili' me' q egressus ē de vtero meo q̄rit aiam meā: q̄tomagis h fili' gemini maledicet mihi: Dimittite eū ut maledicat iux ꝑceptū dn̄i si forte respiciat dn̄s afflictionē meā: ⁊ reddat mihi dn̄s bonū p maledictione hac hodierna. Ambulabat itaqꝫ dauid ⁊ socij ei' p viaꝫ cū eo: semel aūt p iugū mōtis ex latē ꝯ illū ḡdiebat maledicens: ⁊ mittēs lapides aduersū eū terrāqꝫ spargēs. Uenit itaqꝫ rex dd̄ ⁊ vniuersus ppl's cū eo lassus: ⁊ refocillati st ibi. Absolōn aūt ⁊ oīs populus ei' igressi sūt hierlm sꝫ ⁊ achitofel cū eo. Cū aūt venisset chusi arachites amicus dd̄ ad absolō: locutus ē ad eū: Salue rex: salue rex. Ad queꝫ absolon: Hēc ē inqt grā tua ad amicū tuū: Quare nō iuisti cū

Dicēdū ad hꝰ ꝙ dd̄ vidēs semei solū ⁊ inermē ita ꝯstāt ⁊ itrepide sibi iiuriātē: ⁊ maifeste corā bellatorib' multis fortissimis et audacissimis. Et ad vindicādū regis iniuriā ꝓmptissimis ꝑpēdit ꝙ hꝰ nō ꝓueiebat ab ipo semei tm̄: sꝫ a deo spālit hoc agēte: ⁊ hꝰ vocauit ꝑceptuꝫ dei ⁊ lꝫ semel ē i hꝰ peccauerit volūtate iniq̄ maledicēs dd̄: nō tm̄ ꝑpt hoc de' fuit causa peccati inq̄tū peccatū ē. Ad c' intellcm̄ sciēdū ꝙ ad peccatuꝫ plura ꝯcurrūt. s. potētia q̄ peccat q̄ ē liberꝫ arbitriū: ⁊ mot' liberi arbitrij in ꝯsensuꝫ ⁊ ad ipulsū potētiaꝝ executiuaꝝ: ⁊ totum istō ē a deo: q̄ ē actor nāe ⁊ opationū eius Est etiā ibi deformitas in actu: q̄ ē q̄dam dfect' ex q̄ act' hꝫ rōeꝫ pcti: ⁊ hꝰ de' n̄ ē cā sꝫ defectibilitas liberi arbitrij: sic i claudicatione q̄cq̄d ē ibi ābulatiōis seu motiōis reducit i vtutē motiuā sic i cāꝫ. illud āt qḋ ē ibi deformitat ⁊ dfect' reducit in cāꝫ tibie curuitat: ⁊ sic pꝫ ꝙ de' nō ē cā pcti: lꝫ sit causa libēi arbitrij ⁊ motiōis ipsi'. Sic igitur pōt dici ꝙ ꝯstantia ⁊ audacia q̄ fuit in semei dd̄ ipetēdo: ⁊ entitas illi' actionis totū fuit a deo: ut p hꝰ dd̄ puniret ⁊ ei' patiētia ꝓbaret Sꝫ deformitas seu defect'. s. ꝙ iniq̄ volūtate hꝰ fecerit: hꝰ n̄ reducit in deū sic in cām: sꝫ in liberi arbitrij defectibilitatē

l Egredere vir sanguinū. i. effusor multi sanguinis inoxij. m Et vir belial i. absqꝫ iugo discipline ⁊ legis dine. Cetera patēt vsqꝫ ibi: n Quid mihi ⁊ vobis filij saruie: ex hoc pꝫ ꝙ Joab filr semei occidē volebat vel fratrē suū Abisai ad hoc incitabat. o Dimitte eū ut maledicat. qꝛ ei' maledictio ē mihi mā ad exercitiū patiētie. p Dn̄s. n. precepit ei ⁊c̄. h occurrit ꝑplexitas: qꝛ si dn̄s ꝑcepit ei nō pe q Ecce fili' me' ⁊c̄. hꝰ dī p tāto: qꝛ semē viri qḋ ē ꝑncipiū generatiōis filij ē d supfluo alimti: qḋ i vtero digerit: ⁊ ad mēbra generatiue vtut defert. Cetera patēt ex dictis. r Absolō aūt. Hic ꝯn̄t chusi ab absalon recipit. Et patꝫ lrā vsqꝫ ibi: s Hec ē inqt grā ad amicū tuū. s. ad dauid

Universidad de Deusto
Biblioteca

q.d.nō ostendisti te fideli ei.hoc aūt dicebat absalon:ut explozaret mentē ipsius chusi. t Rñditqꝫ chusi ad absalō nequaq̄.s.debui ire cū dauid. v Quia illꝰ ero quē elegit dñs.in hoc mētitus ē chusi:qz absalon nō erat a ꝺo electus:sed dixit hoc chusi ut absalon cū recipet citꝰ: nec oz eū excusari ꝺc mēdacio officioso.

x Dixit aūt absalō hic vltimo absalō ad vxozes ꝑis sui ingredit ꝺ ꝓsilio achitofel cui cā subdit:

y Ut cum audierit ꝛc].ppēderat.n. achitofel q multi erāt cū absalon vacillantes: eo q timebāt ne pat ꝛ fili rcconciliarētur ꝛ sic fierēt odiosi vtri qz:eo q fauissent absalon in malo exquo timebāt postea grauiter puniri:ꝛ ió ad remouendū hūc timorem ꝛ vacillationem Achitofel ꝓsuluit absalon: ut patrē suū ei vxores cognoscēdo carnalit:ut p tale vitupiuz ipsi dauid illatū crederet a pplo dictā reꝯciliationē nō posse fieri: ꝛ sic firmit starēt cū Absalō. Istud aūt ꝓsiliū licet fuerit ad malū finē ozdinatū:tñ erat valde accō modū ad finē intētuz ió subdit: z Cōsiliū aūt Achitofel ꝛc] Ista silitudo nō tenet in oibꝰ qz cōsiliū ꝺei nō pōt ad malū ozdinari:sed tenet quātū ad hoc q cōsiliū ꝺei est accōmodū ad finē intentū. Dicūt autez aliqui q Achitofel ꝺixit hoc consiliū:eo q ꝺe bersabee neptā suam dauid polluerat per adulterium.

Laplm XVII.

Dixit ergo. Hic consequenꝫ ostendit qualit absalō de morte patris sui tractauit. Et ꝓmo circa hoc cōsiliū tractat:secūdo huiusmōi tractat ipsi ꝺō renūciat:ibi Et ait chusi. Circa ꝓmū premittit ꝓsiliū achitofel: ꝙecūdo ipsi chusi:ibi Ait aūt absalō. Circa.ꝓmū ꝺicit: a Dixit ergo achitofel.volēs absozbere dauid ex cā ꝑdicta. b Eligaz mihi.xij.milia virozꝫ.tot n.videbant sufficē ad ꝺebellādū dauid ꝛ eꝰ exercitū: quia erāt fugitiui ꝛ stupefacti ꝺe hoc qꝺ acciderat. c Et ꝓsurgēs ꝑsequar ꝛc].anteqꝫ possit aliqꝺ fortaliciū intrare:ꝛ ibi dem pplm sibi fauentem recolligere. ꝺ Et irruēs sup eū ꝺppe q lassus ē.i.ex itinere fatigat. e Et ꝑsolutis maibꝰ i.ꝺestitutis viribꝰ. f Percutiaz cū.tanꝫ facilē ad ꝺebellandū. g Et reducā vniuersū pplm.ad obediendum tibi. h Unū.n.vizꝫ tu quer].s.dauid. i Et ois pplꝰ erit in pace.i.eo itersecto oēs obedient tibi pacifice k Placuitqꝫ sermo eꝰ absolō ꝛc.tāq̄ valde accōmodus ad finē intentū licet malū. l Ait aūt absalō . h ꝑnter ponit ꝓsiliū ipsius chusi: ꝛ ꝑ ꝺissipat achitofel ꝓsiliū:secūdo ꝺat suū:ibi Sed mihi. Circa ꝑmū ꝺicit sic:

m Nō ē bonū hoc ꝓsiliū ꝛc].q. ꝺ.lz sit sapiēs hō ꝛ ꝓsuet ꝺare bona cōsilia: tamen defecit ista vice: hoc aūt ꝺixit chusi ne videret ꝑa achitofel inuidia moueri:ꝛ ió lz ꝺe sapiētia eū ꝑmendauerit generaliter nō tñ i hoc facto fm illud qñqꝫ bonus ꝺormitat homer. Rationē aūt hꝰ defectus ꝙnditꝰ ex trib rationibꝰ ꝑma accipit ex fortitudine ꝺō ꝛ volūtate se vindicādi: ꝛ sūr aliozꝫ q cū eo erant: qꝺ notat cū ꝺi:

n Tu nosti patrē tuū ꝛc.q.ꝺ.pi culosū ē inuadere cū: ꝛ maxie mō qz ex amaritudine animi ponet totū ꝑ toto ad se vindicandū.secunda rō accipit ex puꝺētia bellica que erat in dauid ex multis experimētis: ꝛ hoc notat cū ꝺi: o Sed ꝛ pater tuus ꝛc]. Modꝰ .n. ducuz ē exercitꝰ qui timēt inuadi psonaliter de nocte ꝺescētibus alijs se cū paucis solēt absentare maxie qñ timēt a suis tradi:qz ꝺicebat chusi ipm dauid de hoc ꝑbabiliter ꝺe timere:ut tradentes eū haberēt gratiā absalon.q.ꝺ.chusi. Et ió si pcutiat totꝰ eꝰ pplꝰ: nō hasi:sic faciet patꝛ tuꝰ. Et ió si pcutiat totꝰ eꝰ pplꝰ: nō hasi:sic faciet patꝛ tuꝰ. Et ió si pcutiat totꝰ eꝰ pplꝰ: nō habebis intentū:qz nō morabit cū eis in castris. Sed alibi vbi poterit ad eū postea pplꝰ aggregari. Tertia rō accipit ex pte virozꝫ absalon:qz ꝓiter in talibꝰ inuasiōibus cadūt aliqui ꝺe inuadētibꝰ:ꝛ ex festuca fit trabs : qz ex modica pcussiōe fit rumoz magne occisiōis:ꝛ sic expauescunt insequentes:ꝛ ꝺissoluūt ꝛ fugiūt:ꝛ hec rō notat cū ꝺi:Et cū ceciderit vnꝰ:qlibet in ꝓncipio ꝛc. p Sz hoc mihi rectū vi. Dic ꝓnter chusi ꝺat suū ꝓsiliū ꝺicēs q Cōgregeť ad te vniuersꝰ pplꝰ ili l.i.i tāta multitudie q nullus possit tibi resistere. r Et tu eris in medio eoꝝ.sicut rex potētissimꝰ ꝛ gloziosissimꝰ:ꝛ sic attribuetur tibi victozia ꝺe dauid ꝛ nō achitophel vel cuicūqꝫ alteri ad hoc missō. s Et opiemꝰ eū ꝛc].i.i tāta multitudine q nō poterit se ꝓtegē. t Qꝫsi vrbē aliquā fuerit ingressus.

v Circūdabit ois israꝛ ꝛc].loquitur metaphozice ꝛ ē sensus: ita ꝺestruemꝰ totā illā ciuitatē q nō erit aliq̄ resistētia.vñ in hebzeo habet Circundabit ois israꝛ ciuitati illi sorietates.s.armatorū ad totū pplm ꝺestruendū.

x Dixitqꝫ absalon ꝛc].ita q ꝺissipatū fuit ꝓsiliū achitophel.cuiuꝰ causa subdit:

y Dñi aūt nutu ꝺissipatū ē.ꝺa dñs humiliatiōz dauid ꝛ eiꝰ patiētiā respexēat oculo misericozdie:ꝛ absalon reddere volebat penā sue malicie: totā aūt ꝑdictā ꝓtiōez narrauit chusi:ut ꝺō habēt tꝑs se recolligēdi in aliq̄ fortalicio ꝛ ꝓgregādi populū sibi de uotū ꝛ ozdinādi eū ad pugnādū ꝛ absalō. z Et ait chusi . h ꝑnē tractat ꝙnsiliū ꝑdei renūciat ipsi ꝺō : ꝛ ꝑ ꝺescribitur hui ꝓsiliꝫ renunciatio:ꝙecūdo ipius achitophel ꝺigna punitio : ibi Porro achitophel:ꝛ pugne cōtra dauid ꝑparatio:ibi Dauid aūtē. Snia ꝓme ꝑt patet vsqꝫ ibi:

ꝛ Nūciate ꝺō ꝛc].hoc aūt ꝺixit chusi timēs ne in eius absentia achitophel suaderet absalon executionē sui ꝓsiliꝫ. vnde vbi trāslatio nr̄a habet: a Ne absoꝛbeat rex ꝛc.i.ꝺauid in hebzeo habet: Ne cōsulat regi.s.absalon:q faciat cōsiliū achitophel:ꝛ sic inueniret ꝺauid ꝛ eꝰ exercit lassus ꝛ fatigatus:ꝛ sic ꝺe facili posset capi rōnibꝰ ꝑdictis in ꝓsilio achitophel. b Jonathas aūt ꝛ achimaas ꝛc. ꝓexpectātes extra ciuitatē rumozes ꝺe domo absalō

c Albȳt ancilla. Ad hoc.n. fuit missa ut magis lateret negociū:qz ibat q̄si ad lauandū pānos ibidē. ꝺ Nō.n. poterāt videri ꝛc.iam.n.sciebat absalon q erāt ꝓiuncti ipi ꝺō ꝛ ió iussit eos interfici. e Qui habebat puteū i vestibulo suo.i.in curia sua seu atrio. f Quasi siccās tipsanas i.ozdeū ꝺecozticatuz. g Trāsierunt ꝛc]. i hebzeo habet: Trāsierūt riuū aquarum qꝺ exponūt hebrei ꝺ iozdane qui ꝺr riuus aquaz:eo q riui sontiū illi terre ꝺescēdūt in eo: sicut i fluuio ꝓncipali. Est igit sensus Trāsierūt fluuiū aq̄rum.i.iaz sūt ita elōgati q trāsierunt iozdanē: ꝓpter qꝺ nūcij absalon ꝺe ꝑsecutiōe eoꝝ ꝺesperati reuersi sūt in hierlm. Cetera patēt. h Porro achitophel. Hic cōsequenť ponit ipi achitophel digna punitō qz ꝓpter nimia inicitatē suaz pmissus ē a deo interficere seipm ꝛ hoc ē qꝺ ꝺi:

i Videns q nō fuisset ꝛc]. ꝺe hoc fuit valde indignat eo q consiliū chusi approbatū fuerat ꝛ suuz reprobatū.

k Et ꝺisposita domo sua. qz filijs suis ꝺiuisit bona sua.

l Suspendio interūt.p seipm:qꝺ fecit nō solū ꝓpter indignatiōnē ꝓdictā sz etiā qz stultitiā absalon ꝛ populi qui erat cū eo ꝑcipiebat: ꝛ ex hꝰ firmit credebat q dauid ꝑualeret ꝛ in regnuz rediret: ꝓpter qꝺ timebat ab eo occidi morte turpi ꝛ dolozosa: ꝛ ió voluit magis ꝑ ueníre mortē suā per aliā viam. m Dauid aūt. h ꝑnī ꝺescribit belli ꝓparatio: qz ꝺō transito iozdane venit ad quēdā locū fortē munitū: ꝓpter qꝺ vocabat manaym.i.castra:qz iacob ibi obuiauit angelꝰ:ut habet Geñ.xxxij.ꝛ ibi pplz ad se veniēt recollegit ꝛ ipm ozdinauit ad resistēdū absalon : ut plenꝰ habet.ꝛ. n Et absalō trāsiuit iordanē ut capet ꝺō ꝓfidēs ꝺe multitudine pplī cū eo exītis. o Amasaz vo ꝓstituit absalon. ꝓo ioab sup exercitū. Et q̄ pz q ꝓponebat ioab occidē cū dauid : ꝛ iste amasa erat nepos dauid qꝺ pz ex hoc qꝺ sequit ꝺe patre eꝰ. p Qui ingressus ē

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad abigail filiaz naas. i. isai pris dauid: q̄ vocat' ē ieſſe iſai z naas. q Cūqz veniſſet dō. h reuertit ſcriptura ad oñ dendū ſq̄lit dauid fuit ibi recept' cū dē: r Sobi fili' naas ꝛc. iſte naas fuit rex āmon q̄ fecit cū dō miſericordiā: ut dictū ē ſup. a. x. ca. cui' fili' anon deturpauit nūcios dō: p ꝑ eo rex ꝓſtitut' : q̄a illud vituperiū ñ fuit factū p ipm: z q̄ tūc dauid miſericorditer egit cū eo: iō vicerunt ſa dauid fugiēti ꝑbuit auxiliū ꝫ abſalō: z neceſſaria, put potuit miſtrauit. z ſibi āmihel z berçelai.

s Stratoria z tapetia. i. neceſſaria ꝑ lectis. Letera patent.

¶ In ca. xvij. vbi dē in poſtilla: Circūdabit dis iſrl' ciuitati illi funes ꝛc. loquit' metaphorice.

Additio. j.

HAmmo i hebreo habet: ꝑpe funes. ſicut i trālatione nra: z ē intelligēdus metaphorice q̄ſi dicēt ſic attrahere mus illā citatez vſq̄ ad torrentē: ac ſi eſſet aliq̄s res mobilis q̄ ꝑ funes poſſet attrahi ꝛc. ¶ In .e. ca. xvij. vbi dī i poſtilla: Ne ꝓſulat regi. ſ. abſalon ꝛc. Additio. ij.

HAmmo i hebreo habet: Ne abſorbeat regi exꝑſſe ꝛc. ¶ Ca. XVIII.

HIc ꝓſiderato ꝑ quē oñdit ē q̄lit abſalon dei iudicio in bello iꝛrijt. Et ꝑmo ex pte dauid deſcribit ordinatio ꝑpli: z ꝓgreſſio belli: ibi Itaq̄z egreſſus: z denūciatio facti ibi achimaas autem 4° lamētatio fili: ibi Cōtriſtat' itaq̄. Lirca ꝑmū ſciendū q̄ fz vegetiū libro de re militari: pauci bñ ordinata nō ē niſi victima parata ad cedā. ꝑpi hoc dō exꝑt' in reb' bellicis ꝑplm ſuū q̄ put' erat ꝓpatiue diligenī ordinauit: z hoc ē q̄d dī: b Cōſtituit ſup eos tribunos. quoz q̄libet ꝑerat mille bellatorib'. c Et cēturiones. ꝓſidētes cētū. d Et dedit ꝑpli tertiā ptem. q̄z de toto ꝑplo fecit tres acies. e Egrediar z ego vobiſcū. q̄z volebat eſſe de filiā naas ſororem ſarūie q̄ fuit mat' ioab. Et caſtrametat' ē iſrl' cū abſalon i terra galaad. Cūqz veniſſet dō in caſtra: ſ. dō fili' naas de rabbath filioz āmō z machie fili' āmihel d lodabar z berçellai galaadites de rogeli obtulerūt ei ſtrātoria z tapetia z vaſa fictilia frumētū z ordeū z farinaz z polētā z fabā z lētē z frixum oleo cicer z mel z butyr: oues z pigues vitulos dederūtq̄z dauid z ꝑplo q cū eo erat ad veſcēdū. Suſpicati. n. ſūt ꝑplm fame et ſiti fatigari i deſerto. XVIII.

IBitur cōſiderato dō ꝑplo ſuo ꝓſtituit ſup eū tribunos ēt cēturiones: ēt dedit ꝑpli tertiā ptē ſub manu ioab z tertiā ptē ſub manu abiſai filij ſaruie fratris ioab: z tertiā ptez ſub manu ethai q̄ erat d geth. Dixitq̄z rex ad ꝑplm: Egrediar z ego vobiſcū. Et rndit ꝑpul': Nō exibis. Siue. n. fugerim' nō magnope ad eos de nobis ptinebit: ſiue media ps ceciderit e nobis nō ſatis curabūt: q̄z tu vn' ſol' ꝑ decē milib' ꝓputari Meli' ē igit' ut ſis nobis i vrbe ꝑſidio. Ad quos rex ait: Dō vob vr rectū b' facia. Stetit g' rex iux' portā Egrediebat̄q̄z ꝑpls p turmas ſuas cēteni z milleni. Et ꝑcepit rex ioab z abiſai z ethai dicēs: Seruate mihi puez abſalō. Et oīs ꝑplus audiebat ꝑcipientē rege cūctis ꝑncipib' ꝑ abſalō Itaq̄z egreſſus ē ꝑpls i cāpū ꝫ iſrl': z factū ē ꝑliū i ſaltū ephraim. Et ceſus ē ibi ꝑpls iſrl' ab exercitu dauid Factaq̄z ē plaga magna i die illa viginti miliū. Fuit aūt ibi ꝑliū diſperſū ſup faciē oīs tre: et multo plures erāt quos ſalt' ꝓſūpſerat] d ꝑplo q̄z bi quos vorauerat gladi' in die illa. Accidit aūt ut occurrēt abſalō ſuis dauid] ſedēs mulo. Cūqz igreſſus fuiſſet mul' ſubt ꝓdēſaz q̄r cū z magnā: ādhesit caput ei' quercui] z illo ſuſpenſo inter celū z terrā mul' cui in ſederat ptrāſiuit. Vidit aūt hoc q̄ſpiā: z nūciauit ioab dicēs: Vidi abſalon pēdē de quercu. Et ait ioab viro q̄ nūciauerat ei. Si vidiſti q̄re nō ꝓfodiſti eū cū terra: z ego dediſſem tibi decem argēti ſiclos z vnū balthevz: Qui dixit ad ioab: Si appēderes i manib' meis mille argēteos: neq̄z mitterē manū meā in filiū regi Audiētib'. n. nobis ꝑcepit rex tibi z abiſai z ethai dicēs: Cuſtodite mihi puez abſalon. Sz z ſi feciſſem ꝫ aiaz meā audaci neq̄z b' regē latē potuiſſet: z tu ſtares ex adūſo. Et ait ioab. Nō ſic tu vis: ſz āggrediar eū corā te. Tulit ergo io ab tres lāceaſ in manu ſua z infixit eas in corde abſalon. Cūqz adhuc palpitaret berēs in quercu: cucurrerūt decē iuuenes armigeri ioab: z ꝑcutiētes interfecerūt eū. Cecinit āt ioab buccina z retinuit ꝑplm ne ꝑſequerēt fugientē iſrl': volēs parcere multitudini. Et tulerūt abſalon z ꝑiecerūt eum in ſaltu i foueā grandē: let cōꝓtauerūt ſup eū aceruz lapidū Imagnū nimiſ. Diſ aūt iſrl' fugit in tabernacula ſua. Porro abſalon ere xerat ſibi cū adhuc viuez titulū q̄ ē in valle regis. Dixerat. n. Nō habeo filium z hoc erit monimētū nois mei. Vocauitq̄z titulū nomine ſuo: et appellat' man' abſalon vſq̄z ad hāc diem. Achimaas aūt fili' ſadoch ait: Curra z nūciabo regi: q̄z iudiciū fecerit ei deus d mānu inimicoz ei'. Ad quē ioab dixit: Nō eris nūci' i hac die. ſed nūciabis i alia Hodie nolo te nūciare. Fili'. n. regis ē mortu'. Et ait ioab chuſi: Vade: z nūcia regi que vidiſti. Adorauit chuſi ioab z cucurrit. Rurſus aūt achimaas filius ſadoch: dixit ad ioab: Quid ipedit ſi etiaz ego curro p' chuſi: Dixitq̄z ei ioab: q̄d vis currē fili mi: Veni huc Nō eris boni nūcij baiul' Qui rndit: Quid eni ſi cucurrero: Et ait ei: Curre. Curres ergo achimaas p viam ꝓpdiſ trāſiuit chuſi. Bajud aūt ſedebat inꝰ duas portas. Speculator vo qui erat in faſtigio porte ſuper murū: eleuās oculos vidit hominē currētē ſolū: z exclamans indicauit regi. Dixitq̄z rex: Si ſolus ē bonus ē nūci' in ore ei'. Porro pante aūt illo z accedente ꝑpi' vidit ſpeculator boiez alterū currētē: z vociferans in culmine ait: Apparet mihi alē hō: currēs ſol'. Dixit q̄z rex: Et iſte bon' ē nūci' Speculator aūt cōtēplor ait curſuz priorīs q̄i curſuz achimaas Iſilij ſadoch. Et ait rex: Vir bon' ē: z nūciū portās bonū vēit. Clamās aūt achimaas] dixit ad regem: Salue rex. Et adorāſ regē corā eo ꝑn' in terram ait: Bñdict' dñs de' tu' q̄ cluſit boies q̄ leuauerunt man' ſuas ꝫ dñm meuz regem. Et ait rex: Eſt ne pax puero abſalon: Dixitq̄z achimaas: Vidi tumultum magnū cū mitterēt ioab ſu' tu' o rex me ſuū neſcio aliud. Ad quē rex: tranſi ait: z ſta hic. Cūqz ille trāſiſſet z ſtaz: apparuit chuſi. Et veniēs ait: Bonum apporto nūciū dñe mi rex. Judicauit. n., ꝑ te dñs hodie d manu oiuz q̄ ſurrexerunt ꝫ te. Dixit aūt rex ad chuſi: Eſt ne pax puero abſalō: Cui rndēs chuſi: fiant ingt ſicut puer ūmici dñi mei regis.] z vniuerſi q̄ ꝓſurgūt aduerſus eū in malū. Cōtriſtatuſ itaq̄z rex aſcēdit cenaculuz porte z fleuit. Et ſic loqbatur vadēs: Fili mi abſalon abſalon fili mi: Quis mihi tribuat ut ego moziar ꝑ te: Abſalon fili mi: fili mi abaggrediar eū interficiēdo. e Et tulerūt abſalon ꝛc.] Ex quo ꝑz qđ dictū ē q̄ in illo ſaltu erant fouee magne t Et ꝓportauerūt ꝛc]. hoc fecerūt ſm legē Deutero. xxj. vbi ꝑcipit' fili' ꝓtumax a pplo lapidari. Iſte autē nō ſolū erat ꝓtumax ſz etiā maleſte ꝑlequebat patrem z iō nō ſolū erat dign' a gladio ꝑmi: ſz etiā a pplo lapidari.

v Porro abſalon erex. ſibi cum adhuc vi. titulū. dic Joſeph' q̄ fecerat ſtatuā marmoreā ad ſui memoriā in poſterū Alij dicūt q̄ fecerat q̄dā edificiū nōbile z altuz ad eūdē finē.

x Dixerat. n. ñ habeo filiū. ē. xiij. ca. dictuz eſt q̄ habuit tres filios z iō dicēdū ē q̄ erāt mortui vel inepti ad regnāduz ꝑ' ipſum.

y Et appellat man' abſalon. i. op' ei' mēoria di gnū. Man'. n. eſt organū organoz ut hēt. iij. de aia. z iō ꝑ ea ſignant opa z maxie ſolēnia z mēoria digna. z Achimaas aūt. h ꝑñ deſcribit denūcia cio facti: q̄z achimaas ꝛcās ꝑ dō deſiderabat victoriā ſuoz nūciare ſz ioab ipediebat dicēs: Nō eriſ nūci' in hac die:

a Sed nūciabis in alia. ſ. dō alia victoria futura que magis placebit regi. ſciebat. n. ioab dauid d mōte abſalō turbari: z iō nolebat iſtū quez diligebat rumores iſtos portare ꝑpi' qđ miſit alium ſ. chuſi. Sciēduz tñ q̄ iſte chuſi nō erat de q̄ dōm eſt ca. ꝓcedēti: qui erat amic' z conſiliari' dauid: tum q̄z tāt' hō ad boc nō mitteret ſicut curſoz: tū q̄z nō fuerat in bello: ſz fuit alt' eiuſdē nominis z de būli plebe. b Rurſus aūt achimaas ꝛc. q̄z oīb' modis volebat currē ad dauid ꝑpt' ei' ipoztunitate pmiſit h' ioab: maxie q̄z credebat ꝑbabiliter q̄ chuſi ꝑueniſſet z mortem abſalon nūciaſſet. c Si ſol' eſt bon' nūci' ē in ore eius. illi. n. qui reuertunt de ꝓlio. fugitiui nō veniūt ſoli: ſz turmatim. victores aūt remanēt: q̄z ſūt intenti ad rapiendū ſpolia d victoz: z iō ex h' q̄ erat ſol' bñ ꝑiecturauit dauid q̄ erat cuētus ꝓſperi nūci': z eo dē mō de alio ipſum ſequēte. d Cōtem ploz ait cūſū poz ꝛc] iam. n. erat ita ꝑpe q̄ poterat ꝓſonā currentē diſcernē. Letera patent vſq̄ ibi: e Vidi tumultū magnū. Alii qui libri habēt: Tumultū: z male: q̄z hebraica veritas z libri correcti habēt Tumultū. et accipit h: vidi ꝑ audiui: ſicut Exo. xix. Cāt' aūt ꝑplus videbat voces. i. audiebat. q. d. tāt' erat ibi tumult' q̄ ego nō potui audire ſcu ꝑpe q̄d cēt factū de abſolon: ſz mēticbat ne regē offenderet: q̄z viderat ipm mortuū: ō nūciauit tñ victoziaz q̄ erat bonū nūcium

f Trāſi ait z ſta h donec audiam' quid dicz curſor ali'.

g Judicauit hodie ꝑ te dñs. tuos aduersarios debellādo.

h Fiat ingt ſic puerī ꝛc]. ꝑ h' intellexit rex abſalō ēe mortuū q̄z ꝑ talē modū loqndi moz alicui' nūciabat ꝑii. i Cōtriſtatus itaq̄z rex. h vltio ponit lamentatio ſili cū dī: k Aſcendit cenaculū porte. i. ſolariū ut i loco ſeq̄ſtrato ab alīs fleret z plāgeret filiū ſuū dicēs: l Fili mi abſalon ꝛc ꝑ Plāgebat eni mortē ei' ſpūalē: q̄a mortuus erat in pctō mortali: actualit ꝑſeq̄dō ꝑiez: z ꝓpt' h' vbū iſtō. m Abſa-

lon filī mi. ponit hic sex vicib⁹ ᵹter in hoc ca. ꝛ bis in secᵑti ꝑpī sex ꝓditiões pene gehēne: qz ibi ē pena dāni: ꝛ pena sensus: stridor dentū: ꝛ flet⁹: exteriores tenebre: ꝛ duratio sine fine. Mozalit exponēdo absalon ꝓsequēs dauid ꝛ viros ei⁹ tyrānū significat simpliciū oppressorē: cui⁹ caput adheret quercui mūdi sublimia appetēdo. Trib⁹ lanceis cōfigit triplici ꝓcupiscētie assentiendo. in foueā ꝑuciī ad īferos descēdendo.

¶ In ca. xviij. vbi dr in postilla. Scienduz trī q⁹ iste chusi ñ erat ille de q̄ dictū est ꝓcedēti capitulo.

Additio.

In hebreo noīa istoz sūt diuersa Nā ille amic⁹ dauid vocat chusai: iste aūt vocat chusi: ꝛ ex vicio trāslatoz seu scriptoz vocat⁹ ē vterqz chusi. Chusi aūt i hebreo ē equiuocū. vno mō significat idē qō ethiops. alio mō est nomē ꝑpriū. q̄ istoz modoz accipiat i hª ca. nō bñ ex lra comꝓbat.

¶ Ca. XIX.

Unciatū est hic ꝑñi oñdit q̄liter dō i regnū suū redūt. vnō ꝑmo describit ipsius dauid ꝓsolatio: 2° cōsolati reuocatio: ibi Dis q̄z ppls: 3° renouati reductio: ibi Et reuersus ē rex: 4° reducētiū ꝓcertatio: ibi Dis aūt pplus iuda. Circa ꝑmū dr:

a Nūciatū ē autez ioab. ab illis qui formidabant redire ad domū regis ꝓpter eius luctū. vñ sequit:

b ¶ Et declinauit popul⁹ ꝛc]. ꝛ iō imminebat piculū ne ppls indignat⁹ ꝑ dō faceret sibi aliū regē: qō aduertēs ioab reprehēdit eū acrit. d.

c Cōfudisti hodie vult⁹ ꝛc]. cū tū deberes eos honorare ꝛ cōgaudere de victoria in q̄ exposuerūt se piculo ꝓ te.

d ¶ Diligis odientes te. i. tu odis hoc p signū lugēdo absalon aduersariū tuū.

f ¶ Nūc igit surge. de luctu.

f Et ꝓcede. ad recipiendū bellatores tuos honorifice.

g ¶ Et alloquēs satisfac. seruis tuis ꝓmittēdo eis honorez ꝛ ꝑmia ꝓ victoria. h Juro. n. tibi p dñm. q̄si de re certa: q̄ si nō exieris ad satisfaciēdū eis mō ꝑdicto.

i ¶ Ne vn⁹ quidē remānet⁹ ꝛc]. qz illi qui pugnauerūt ꝓ te contra absalon recedēt a te ꝛ iūgent alīs ad faciendū regē sup totū ppl'm: ꝛ tu remanebis sol⁹ ab oib⁹ derelictus.

k Surrexit g̃ rex. de luctu acquiescēs rationabili reprehēsiōi:

l ¶ Et sedit in porta. in loco patēti ꝛ cōmuni: ut posset oēs venientes amicabiliꝰ recipere ꝛ gratiose alloqui: ꝛ sic recollegit ppl'm.

m ¶ Isrl aūt fugit. s. illi q̄ erāt cū absalon.

n Dis q̄z ppls. Dic ꝓnter describit ipsi⁹ dauid reuocatio: qz ppls qui fuerat cū absalon videbat se ꝺceptuz: iō dicebat:

o Rex liberauit nos. s. dauid qui ppl'm isrl ò inimicis suis existētib⁹ ꝑ circuitū liberauit: ut patet ex supra dictis. viij. ca.

p ¶ Et nūc fugit de terra. i. ò vrbe regia: ꝓpt absalō cui⁹ mala reducebant ad mēoriaz in fedatiōe ꝓtis: ꝛ ei⁹ ꝓsecutiōe. q. d. indignuz ē q̄ ꝓ ipso fugiat.

q Usqueq̄ silētis. a recognitiōe culpe ꝛ petitione venie.

r ¶ Et ñ reducitis regē. ad locū suū honorifice. s Et ꝓsiliū tot⁹ isrl venit ad regē. qz ꝑ nūcios certos ꝛ solennes significata fuerūt sibi ista: quib⁹ auditis rex misit ad viros iuda q̄ fuerāt cū absalon: ut cēnt de ꝑmis ad ipm reducēdum. Ex hª. n. q̄ erāt ò tribu dauid vere cūdabant appere in ꝓspectu ei⁹: ꝺa pl'm sibi fore fecerāt q̄ extranei: ꝛ iō dauid hª aduertēs mādauit ꝓ eis ut venirēt secure: ꝺa pat⁹ erat remittēs cui⁹ rōnez tāgit:

t ¶ Os meū ꝛ caro mea vos. q. d. nō possem vos odire: qz hoc eēt ꝑ me.

v Et amasse dicite. iste inī oēs plus peccauerat: qz fuit ꝓnceps exercitus absalon: ut habet⁹ ē. xvij. ca. cū tñ eēt nepos dauid ꝛ iō ipm spāliē nominauit: sicut ꝛ christus post resurrectionē suā ꝑ angelū expressit specialiī petrū dicēs: Dicite discipulis suis ꝛ petro. marci. xvj. quia ꝓpt christi negationē nō fuisset ausus inī discipulos cōparere: nisi fuisset specialiī nomiat⁹.

x ¶ Hec faciet mihi deus ꝛc. idest maiora mala q̄ sustinuerim in ꝑsecutione absolō

y Si nō magister militie fueris omni tpe cozā me ꝓ ioab. Alīq̄ libri habēt post ioab. i. sub ioab. Dicitio eni hebraica que ibi ponit aliq̄n signat ꝓ: aliq̄n sub: tamē ē eadē sīa: qz ò nō intēdebat amouere ioab de suo officio: ſz q̄ iste suppleret vices ei⁹ ꝓ tpe ꝛ loco vbi videret.

expedire. a ¶ Et inclinauit cor oīuz viroꝝ iuda. ad se p suū benignū mādatū. b Miserūacqz ad regē. Hic ꝓnter describit ipsi⁹ renouati reductio: vbi inꝺponit benignitas dauid in semei obuiatiōe: 2° ei⁹ inēqlitas in hereditatis miphiboseth diuisiōe: ibi Miphiboseth ᵹ ꝛ. ꝰ eius curialitas i berzellai licētiatione: ibi Berzellai quoqz. Circa ꝑmū dicit: b ¶ Mise rūtqz ad regē. s. viri iuda.

c Et oīs iuda venit in galgala. i. trib⁹ iuda: ut occurrēt regi ꝛ traduceret eū iordanē in nauib⁹ ad hoc paratis ab ipsis: ut dicūt aliq̄. Alīj autē dicunt q̄ ista traductio intelligit ꝑ hª qō viri iuda transierūt iordanē añ regez in equis: ad explorādū vbi aq̄ eēt bñ vadabilis.

d ¶ Festinauit ār semei. ut apud ōs inueniret misericordiā.

e Et irrūpētes iordanē. trāseūtes ad ripā oppositā in q̄ adhuc erat dauid ut sibi seruirent i trāsitu. Cetera patēt vsqz ibi:

f ¶ Nū quid ꝓ his vbis non occidet semei q. d. magnuz malū eēt si viu⁹ euadret: qz incurrerat crimē lese maiestatis.

g Lur efficimini mihi hodie in sathan. q̄si dauid eū statim occidi permisisset alīj q̄ cum absalō fuerāt in ꝑsequendo dauid timuissent sibi: ꝛ illi qui nōdū venerāt retrocessissent: ꝛ forte aliq̄ q̄ iam venerāt occulte recessissent: ꝛ sic ei⁹ occisio potuisset eē occasio magne scissionis ꝛ magni mali cōtra dauid.

h ¶ Nō morieris: iurauitqz ei. Sed vidētur qō dauid istud iuramentū fregerit: qz ininuxit filio suo salomoni de morte ei⁹: ut habet infra. iij. li. ij. capō Dicēdum q⁹ ò nō iurauit nisi q⁹ non mozeretur tunc ꝛ ꝓ illa causa tñ. sed qz erat hō seditiosus monuit ò filiū suū: ut cōtra hoc poneret cautelā. d. Tu aūt vir sapiens es ꝛ sciens que facies ei. ut ibidē habet: ꝓpter qō salomon inhibuit ei sub pena mortis ne exiret hierusalem ꝑcludēdo sibi viā faciendi colligationes: ꝛ ꝓpter trāsgressionez hui⁹ ꝑcepti fuit mortu⁹. dauid etiā bene cogitabat q⁹ cautelā sibi imposita nō seruaret: ꝛ sic mortē de nouo incurreret.

i ¶ Miphiboseth. Hic ostendit inequalitas ōō in hereditatis miphiboset diuisiōe cū dr: Mophiboseth ᵹ filiꝰ saul. i. nepos. Filij libri habēt: Filius ionathan filij saul. Sz veritas hebraica ꝛ libri correcti nō habēt Dauid. n. nō fuit tūc recordat⁹ amicitie ionathā patris miphiboseth. Si. n. iuisset recordat⁹ medietatez hereditatis sue seruo suo nō dediss et.

k ¶ Intonsa barba. i hebreo habet: Incōposita barba. qa illo tpe nō tondebāt barbam filij isrl: ꝓut habetur. ē. x. ca. de nunciis dauid.

l Vestes q̄s suas ñ lauerat. in signū tristicie ꝓpt fugā dauid. Ex quo patet vez qō dictum est. ē. xvj. ca. s. q⁹ iba seru⁹ suus falso diffamauerat eū apud ōs Cetera patēt vsqz ibi

m ¶ Quid vltra loq̄ris. q. d. ꝓ nihilo: quia dictū meū non retractabo totaliter. retractauit tamen in pte dicens:

n Tu ꝛ iba diuidite possessiones. iniuste concedens seruo suo medietatem hereditatis sue ꝓpter quod regnum ei⁹ fuit postea diuisuz rēpore roboam nepotis sui: ꝓut dictū fuit plen⁹. ē. ꝓmo libro. ij. capō. Dic aūt aduertendū quantū adulatores ꝛ detractores sī periculosi ꝓncipib⁹ quia dauid tā sanct⁹ ꝛ iustus) vbi sibe adulatoris ꝛ detractoris ut patet ex predictis fuit ita captus ꝛ inuolut⁹ q⁹ hereditatē miphibeseth oñi sui ei ꝓcessit in absentia miphiboseth: ꝛ co nō audito: ꝛ quod peius ē postqz audiuit miphiboseth se vere excusantem: ut patet ꝑ predicta ñ retractauit dictū suū iniustū totaliter: sed seruū suū pessimū fecit equalē dño: quē tñ debuisset suspēdisse ꝓpter falsam accusationē oñi sui de crimine lese maiestatis.

o ¶ Berzellai ᵹ. Dic ꝓsequēs ostendit gratitudo dauid erga berzellai qui sibi necessaria ꝓ pte ministrauerat

Universidad de Deusto
Biblioteca

ut patet ex predictis: ⁊ eū vsqz ad iordanē ꝓduxerat cui ōō obtulit ꝑmia ⁊ honores: ſi vellet ire bierlim ſecū: ſed excuſauit ſe ꝓpi ſenectutē. ō. p ¶ Quot ſunt dies annoꝝ vite mee. q. ō. tps eſt q̄ ego cogitē de morte: nō de honorib⁹ aut delicijs qō ē ꝛ ſenex ſe ingerentes curis magnatoꝝ. miſit tū filiū ſuū cū dauid. ō.

q Eſt aūt ſeru⁹ tu⁹ chamaā. ita q̄ oꝛ ſcribi ꝑ m. in medio ⁊ in fine. r ¶ Ipe vadat tecū. ipſe ē. n. iuuenis ⁊ poterit addiſcē ea q̄ ſūt vtutis ⁊ honoris. Notādū eſt h q̄ i curia ōō erāt cātores et cātatrices iſtrumētiſ ⁊ vocib⁹ hūanis: talib⁹ eni licitū ē vti moderate: q̄ ſic mēbra coꝛporis indigent quiete ⁊ recreatiōe: ita ⁊ vires aiales: ad qō multū facit melodia.

s Et oſculat⁹ ē rex berçellai in ſignū magne amicitie. t ¶ Et benedixit ei. impcans ei bona vite pñt ⁊ future. v Ois autez ppl⁹. Supra poſita ē ipſi⁹ regis reductio: h ꝓiter poſt inꝑpoſitionem predictoꝝ. deſcribit reducētiuꝝ ꝓcertatio: cui⁹ cā exꝑmit cū dī: Ois aūt ppl⁹ iuda traduxerat regē. ioꝛdanem fluuiū mō ſupra dicto. x ¶ Et media trī ps affuerat de ppl'o iſrl. ⁊ iō in h⁹ reputabāt ſe dehonoratos: tū q̄ plures erāt tū q̄ ꝑmo nūcios miſerāt ad dauid. ꝑ eiuſ reuerſiōe: ut ꝑdictum ē: ppt̄ qō dixerī regi y ¶ Quare te furati ſūt nr̄ē. q. ō. in clanculo factū ē añq̄ venere mus in ꝓtēptū noſtr̄. z Et rñdit ois vir iuda. ſupbe.

a ¶ Quia mihi ꝓpꝛioꝛ erex. i. de tribu ⁊ cognatiōe mea.

b Decē ptibus ego maioꝛ ſū. q. ō. lz ñ ſit de tribu nr̄a: tamē multo plus valem⁹ ſibi in ſubſidiū tpale: ⁊ aditoꝛiū ꝛ aduerſarios. c ¶ Duri⁹ aūt reſpōderunt viri iuda. tū q̄ erāt viri bellicoſi ⁊ animoſi: tū q̄ erāt homines de tribu regia: ex quo ꝑ alijs in ſupbiam erigebant.

¶ Caplm. XX.

HEcidit quoqz. Poſtq̄ deſcripta eſt punitio dauid rōne homicidij vrie: ⁊ rōne adulterij cū berſabee hic ꝓñter ponit eiuſdē punitio rōne ꝑditionis: q̄ vriaz occidit ꝑditoꝛie: ut patet ex ſupra dictis. xj. ca. ⁊ de h⁹ punit hic ꝑ rebellionē ꝑpli ꝛ ipſum ad inſtinctū ſeba filij bochri: Circa qō ſic procedit: q̄ ꝑmo deſcribit huius rebellionis oꝛtus: 2⁹ punitionis mod⁹: ibi Dixit autez rex amaſe. Prima in duas in ꝓtm principalē ⁊ incidētalez 2⁹: ibi Cūq̄z veniſſet rex. Circa ꝓmū dī: a ¶ Accidit ꝙ ut cēt ibi. ſ. i ꝓtētiōe aliarū tribuū ꝛ tribū iuda b Vir belial. i. abſq̄z iugo diſcipline ⁊ legis dīne c Nomine ſeba ⁊ ſic debet ſcribi vbiq̄z p c.

d ¶ Vir gemine i. de ſtirpe gemini ⁊ ſic patet q̄ erat de cognatiōe ſaul ꝑpter qō odiebat dauid ꝑpt̄ tranſlationē regni de domo ſaul ad ipſum ⁊ iō videb̄ populū diſpoſitū ad rbellandū ipſi dauid.

e Lecinit buccina. ut ex repētino ſonitu oēs tacerēt ⁊ ſic oꝛet ei maioꝛ audientia.

f ¶ Et ait. voce magna. g Nō ē nobis ps in ōō q. ō. exquo ꝓtemplit nos: nos ōbemus eū dimittere ⁊ aliū regē eligere

b ¶ Et ſepar⁹ eſt ois iſrl a dauid. ad tps: ut ſic ōō ō ꝑditiōe ꝛ vriam puniret: ⁊ ſeba ꝑpter ſuā maliciaz occideret. i Cū veniſſz rex. Hec ē ps incidentalis: q̄z ōō veniēs in bierlim repit ſe eſſe ſedatū in vrozibus ſuis ꝑ abſalon: ut dictū ē. ſ. xvj. ca. ⁊ iō recluſit eas ꝑ uidēs eis de victu ⁊ veſtitu duplici rōne: ꝑmo q̄ ꝓhibeb̄ Leui. xx. Turpitudinē nur⁹ tue nō diſcoopies: lz aūt iſte mulieres nō fuerint vxozes abſalon filij dauid ſm vitatē: fuerāt tū ſm apparentiā ꝓpt̄ ꝓcubitū carnalem: ⁊ iō nō erat decēs q̄ ōō vltra ad eas accederet: nec etiā aliquis al⁹: ⁊ iō fecit eas recludi: 2⁹ q̄z ſi viderent in publico rememoꝛarēt factū abſalon: qō in vituperiuz dauid redūdabat. k ¶ In viduitate viuētes. ex h⁹ patz qō predictū ē. ſ. eas fuiſſe vxozes dauid. Aliē nō dicerēt hic viuere in viduitate. Iſta tū viduitas intelligit q̄tū ad ſepationē: nō q̄tū ad moꝛtē mariti: q̄z dauid adhuc viuebat Abſalon aūt nūq̄ fuit eaꝝ marit⁹: q̄z null⁹ poterat accipe vxoꝛē pūs maxie eo viuēte. l ¶ Dixit aūt rex. Hic ꝓñter deſcribit punitio ſebe de rebellioīs cōmitioē: vbi p⁹ deſcribit ipſi⁹ inſecutio 2⁹ eius occiſio: ibi Venerūt itaq̄z: 3⁹ repetitur regni dauid ordinatio: ibi Fuit q̄ ioab. Prima in duas in ptē pncipalē ⁊ incidētalez: 2⁹ ibi Cunq̄z illi eēnt. Circa ꝓmū ſciendū q̄ ōō habebat bellatores ex trib⁹ ptibus vna erat trib⁹ iuda q̄ ſibi adheſerat: ut dictū eſt: ⁊ ꝓgregationē iſtorum ꝓmiſit Amaſe: q̄z erat pnceps militie illi⁹ tribus q̄z licet ioab eēt ſuper totū exercituz gnāliter: tñ in q̄libz tribu erat vn⁹ pnceps militie ſpecialit̄: ⁊ iō ꝓgregationē militie tribus iuda meli⁹ poſſet fecere amaſa q̄ alius. Alia ps erat bellatoꝝ q̄ erant de domo ōō tāq̄ famuli ei⁹: ⁊ ſtipediarū ſpeciales: ⁊ iſtos cōmendauit Abiſai. ō.

m ¶ Tolle ergo fuos dñi tui nr̄ē]. q̄: de facili nō poſſet ibi capi. Tertia ps erat bellatorū de diuerſis tribub⁹ iſrl: q̄z licet multitudo cuiuſlibet tribu⁹ receſſiſſet a dauid: exceptā tribu iuda: tñ de qualibet tribu erāt viri bellatores robuſti q̄ ꝓiūcti fuerāt ipſi dauid a tpe quo fugit a facie ſaul: ut habet. j. paliꝑ. xij. ca. ⁊ iſti volebāt iuuare ſpm dauid: ⁊ ad hos ꝓgregādos exiuerat ioab: q̄z erat difficilius negociū: ꝑpter qō in ei⁹ ebſentia dū eſſet dcō mō occupat⁹: ⁊ piculū eſſet in moꝛa ꝑſequēdi ſeba: Dauid cōmiſit abiſai bellatoꝛes ō domo ſua qui erāt aſſueti exire cū ioab ⁊ obedire ei: verūtamē ioab ⁊ abiſai cū ſuis ſocietatib⁹ ꝓuenerūt in vnū ſicut erat ꝓdictū: ⁊ ſm iſta patet lra. n Cūq̄z illi eſſent. Hec ē ps incidētalis in qua agit̄ de interfectiōe Amaſe q̄ occurrit ioab in dicta inſecutiōe ſeba. o ¶ Qui fabricare leui motu egredi poſſet ⁊ pcutē.] Dixit itaq̄z ioab ad amaſam: Salue mi frater. Et tenuit manu dextra mētū amaſe q̄ ſi oſculās eū. Porro amaſa nō obſeruauit gladium quē bēbat ioab. Qui pcuſſit eū in latē: ⁊ effudit ſteſtina ei⁹ in trā: ⁊ moꝛtu⁹ ē: nec ſecū vuln⁹ appoſuit. Joab

Dixit aūt rex amaſe: Cōuoca mihi oēs viros iuda in die ſtuū: ⁊ tu adeſto pñs. Abiſt ergo amaſa ut ꝓuocaret iudā ⁊ moꝛtu⁹ ē exꝑ latium qō ei ꝓſtituerat rex. Ait autez dauid ad abiſai: Nūc magis afflictur⁹ ē noſ ſiba fili⁹ bochri qz abſalon. Tolle ergo ſeruos dñi tui ⁊ ꝑſequere eū ne forte inueniat ciuitates munitas:] ⁊ effugiat nos. Egreſſi ſunt ergo cū eo viri ioab celethi quoqz ⁊ felethi: ⁊ oēs robuſti exierūt de bierlim ad ꝑſequēdū ſiba filium bochri. Cūqz illi eēnt iuxꝛ lapidez grādē q̄ ē in gabaon: amaſa venies occurrit eis. Porro ioab veſtit⁹ erat tunica ſtricta ad mēſurā habitus ſui: ⁊ deſup accinct⁹ gladio ō pēdēte vſq̄z ad ilia in vagina qui fabricat⁹ leui motu egredi poſſet ⁊ pcutē.] Dixit itaq̄z ioab ad amaſam: Salue mi frater. Et tenuit manu dextra mētū amaſe q̄ ſi oſculās eū. Porro amaſa nō obſeruauit gladium quē bēbat ioab. Qui pcuſſit eū in latē: ⁊ effudit ſteſtina ei⁹ in trā: ⁊ moꝛtu⁹ ē: nec ſecū vuln⁹ appoſuit. Joab aūt ⁊ abiſai frat⁹ ei⁹ ꝑſecuti ſūt ſiba filiū bochri. Jnteaqdā viri cū ſtetiſſent iuxꝛ ca dauer amaſe ō ſocijs ioab dixerūt: Eccē q̄ cē voluit ꝓ ioab comes ōō. Amaſa āt ꝑſpſus ſāguie iacebat i media via. Vidit h⁹ qdā vir q̄ ſubſiſtēt ois ppl⁹ ad videndū eū: ⁊ amouit amaſaz de via i agꝛ: opuitqz eū veſtimēto ne ſubſiſteret trāſeūtes ꝓpt̄ eū. Amoto ergo illo ō via trāſibat ois vir ſequens ioab ad ꝑſeq̄ndū ſiba filiū bochri. Porro ille trāſiēat pēr oēs trib⁹ iſrl ūſqz i abelā ēt in bethmacha: oēſqz viri electi agregati fuerant ad eū. Venerūt itaq̄z ⁊ oppugnābāt eū i abela ⁊ i bethmacha: ⁊ circūdederūt mūitiōib⁹ ciuitatē: ⁊ obſeſſa eſt vrbſ. Ois aūt turba q̄ erat cū ioab moliebat deſtruere muroſ. Mulier ex clamauit mulier ſapiēs de ciuitate: Audite audite: dicite ioab: appꝛopinq̄ huc ⁊ loq̄r tecum Qui cū acceſſiſſz ad eā: ait illi: Tu es ioab: Et ille rñdit Ego. Ad quē ſic locuta eſt: Audi ſermones ancille tue. Qui reſpondit: Audio Rurſumqz illa: ſermō inqt

terrā de vagina: ut ſic amaſa crederet q̄ ioab leuaret ō terra ad reponendū in vagina: ⁊ nō ad ꝓcurriendū ſpm: iō ſubdit: p ¶ Porro amaſa nō obſeruauit. i. nō ſe obſeruauit a ꝑcuſſione gladij: ⁊ interfecit eū ꝑditoꝛie ſub ſigno pacis ⁊ amicitie. ō. Salue mi frater. erat. n. ei⁹ cognat⁹ germanus q̄ erāt de duab⁹ ſoꝛoribus: ut ꝛ ex predictis. xvij. ca. ⁊ iō vocauit eū fratrē. Occidit aūt eū ex inuidia timēs ne ei equareť q̄z dauid ei iurauerat. Hoc faciat mihi deus ⁊ hoc addat: ſi non mḡr militie fuer⁹ coraz me oi tpe ꝓ ioab ut dictū ē ca. precedē ti: ppt̄ qō aliq̄ ō amicis ioab videtes eum moꝛtuū dixerūt iſultando: q ¶ Ecce q̄ eſſe voluit ꝓ ioab comes dauid. q. ō. ppt̄ ſuā ambitionē repoꝛtauit moꝛtem. Cetera patēt vſq̄z ibi:

r Porro ille trāſierat. ſ. ſeba fil⁹ bochri

s ¶ Per oēs trib⁹ iſrl ſolicitādo eos ut cōſtituerēt eū ꝓregē.

t Vſqz i abelā. nomē ē ciuitat⁹ fortis ⁊ murate. v ¶ Et in bethmacha. nomē eſt terretoꝛij in q̄ ciuitas illa ē ſita. x Oēſqz electi aggre. fue. ad eū. iſtud exponit dupliciter. vno⁹ q̄ fuiſſēt cōgregati ad ſeba filiuz bochri. alio mō q̄ eſſent ꝓgregati ad ioab verūtn q̄libcūqz acciꝑiat li oēs accipit ꝓ multis: q̄z multi ꝓgregati ſūt ⁊ ad iſtū ⁊ ad aliū: verūtn vt q̄ foꝛtioꝛ ꝑs ꝓgregata fuerit ad ioab: q̄z ſeba obſeſſus nō audebat exire. y ¶ Venerūt itaqz. Hic ꝓñt deſcribit ipſi⁹ ſeba occiſio: q̄z ciuitas obſeſſa erat in periculo deſtructiōis: qō notat cū dī: Ois aūt turba q̄ erat cū ioab moliebat deſtru. muros. ⁊ iō excogitata fuit via ſaluatiōis ciuitatis ꝓ modū q̄ ſequit: z Et exclamauit mulier ſapiēs. Dicūt hebrei q̄ iſta mulier fuit ſara filia aſer q̄ deſcendit cū ioab in egyptū: ut habet Geñ. xlvj. ⁊ q̄ habuit ſpm ꝓphie ꝑ quē reuelauit iacob cū lugeret filiū ſuuz ioſeph eſtimās eū moꝛtuū q̄ ipe viuebat: lz nō crediderit donec vidit plauſtra ⁊ munera ſibi miſſa a ioſeph: de qb⁹ hēt Geñ. xlv. Dicūt etiā q̄ ipa oñdit Moyſi ſepulchꝝ ioſeph: qñ filij iſrl egreſſi fuerūt de Egypto. ⁊ ſm h⁹ exponūt qō ſequit poſtea: Nōne ego ſū q̄ rñdeo vitatē in iſrl. ſ. reuelando Jacob ⁊ Moyſi q̄ dēa ſūt. lz iſtud vī oio ficticiū: dā ſm ꝓdicta iſta mulier ante deſcenſū iacob i Egyptū hēbat

piritū ꝓphetie: ꝛ ꝑ ꝓns ad mīs habebat .xx. annos vel circiter. Itē a descensu iacob in egyptū vsq; ad exitū filiorum ysrl ō egypto fluxerūt anni .ccxx. sicut patet ex his que dicta fuerūt Exo. xij. Itē ab exito de egypto vsq; ad fundationez templi q̄rto anno regni salomonis fluxerūt āni. ccccl xxx. ut habet .iij. Regum vj. qui simul iūcti faciūt annos .xc. Seditio vero excitata p se ba filium bochri fuit circa finē vite dauid qz iam erat senex. cuz igit salomō fuerit coronat' ipso adhuc viuente: ut habet infra tertio libro. j. ca. ꝛ tē pluz fundauerit. iij. anno regni sui: ut habet infra. iij. li. ca. vj. oportet dicere q' ista mulier tūc haberet septingentos annos vl circit: qō ē incōueniēs ꝑ illo tpe i q̄ vita humana protendebatur vsq; ad .c. āos ad pl' cōmuniter: ꝛ iō dicēdū q' fuit alia mulier: ꝛ dr sapiens: nō ꝓpter ꝑm ꝓphetie: sz ꝓpi industriā nālē ꝛ eloq̄tiā: sicut dictū est .s. xiij. ō mulierē thecuite. a ¶Dicite ioab

dicebāt in veteri ꝓuerbio. Qui introgāt interrogēt i abela: et sic ꝓficiebāt. Nōne ego sū q̄ trīdeo veritatē in ysrl: et tu queris subuertē ciuitatē: et euertē matrez in ysrl: Quare ꝑcipitas hereditatez dñi? Rndensq; ioab ait: Absit ābsit hoc a me: nō precipito neq; demolior. Nō se sic hz res. Sed hō ō monte ephraim seba filius bochri cognomīe: leuauit manū suā ꝰ regē dr. Tradite illū solū ꝛ recedem' a ciuitate. Et ait mulier ad ioab: Ecce caput ei' mittetur ad te p murū. Ingressa est ergo ad oēm ꝓplm: et locuta est eis sapiēt. Qui abscisum caput sebe filij bochri ꝓiecerūt ad ioab. Et ille cecinit tuba: ꝛ recesserunt ab vrbe vnusq;sq; in tabernacula sua. Joab āt reuersus ē hierlz ad regē. Fuit ergo ioab sup oēm exercitum ysrl banaias aūt filius ioiade sup cerethеos ꝛ feletheos: addurā ỽo sup tributa. Porro ioſaphat filius abilud acōmentarijs. Seba aūt scriba: sadoch ỽo ꝛ abiathar sacerdotes: birā ǎūt biraites eāt sacerdos dauid

o ¶Birā aūt biarites. dr biarites a ciuitate de q̄ erat ꝛ p Sacerdos dr. i. magn' apud cū: sic dictū ē. s. viij. ca. q̄ filij dr sacerdotes erāt. Dicit aūt Ra. sa. q̄ dauid fecerat istū principē ꝛ iudicē. i. magnū inī ꝓncipes ꝛ iudices. In ca. xx. vbi dr in postilla: Qui introgant interrogēt in abela tē.

Additio.

¶Veritas hebraica sic hz Interrogare interrogāt in abela: et sic ꝓfecerūt seu cōsūmauerunt: ego pacificaz ꝛ veraciū ysrl: q̄re subuertis ciuitatē ꝛ matrē i ysrl. Ad cui' sensū ꝓpuz ꝛ icendū q̄ cū ioab venisset ꝓsequendo seba: gētes sue per via q̄rebāt ꝓ ciuitate abela: eo q̄ audisset ipz seba ibidē cē reclusum ꝛ nō cessabāt interrogare ꝓ hac cita te donec ad eū p̄uenerūt. Jccirco hec mulier in ꝓsona ciuitatis dicebat ipsi ioab: Audiui q̄ tu seu gētes tue p viam interrogastis ꝓ ista ciuitate ꝓtinue donec ad ea pueneristis: ꝛ hoc ē qd dr: Interrogare interrogant. i. gētes tue: In abela. i. ꝓ abela: ꝛ sic ꝓfecerūt via sua. i. donec accesserunt ad ea: ꝛ qz ipe ioab veniebat cū exercitu dispositꝰ ad bellū: ꝛ citas illa non turbabat pacē regni ysrl: neq; sꝰtrahebat veritatē fidelitatis ipsi' regni ysrl: iccirco no apparebat cā aliq̄ q̄re ꝓnceps militie regis ipaz ciuitatē debuisset debellare. vnō ꝓnter querebat ab ipo ioab cām q̄re sic veniebat intrōgādo ꝓ ciuitate in bellico appatu. q. ad destructiōez ei' ꝛ b' cū dic: Ego pacificaz ꝛ veraciū ysrl: q̄re subuerti tē.

c ¶Qui interrogāt interrogēt in abela. i. filij ysrl qui expugnando ciuitatē debent ꝓmo interrogare de pace: sic debēt facere in hac ciuitate. d Et sic ꝓficiebāt. qz sic implerēt legis mandatū ꝛ haberēt intentū. e ¶Nōne ego sū q̄ trīdeo veritatē in ysrl. loquit in ꝓsona ciuitatis. q. d. ista ciuitas semp tenuit veritatē ꝛ fidē regi: vñ in hebreo habet sic: Ego pacificaz ꝛ veraciū ysrl. i. vna de numero pacificaz ciuitatū ꝛ veraciū regi. f Et tu queris euertē ciuitatē. q. d. malū facis. g ¶Et euertere matrē in ysrl. qz q̄libet ciuitas ē mater ꝑsōl ibidē nati ꝛ nutriti: in aliquib' libris interponitur: Ciuitatū: sz nō ē de textu: qz nō ē i hebreo nec in libris correctis. h Absit absit h' a me. hoc vbū duplicat ioab ad maiorē assertionē. vel ut dicit Ra. sa. Semel ꝓ rege ꝛ semel ꝓ se. q. d. nec rex querit nec ego: iō subdit: i Sz hō de mōte ephraim tē. qui ꝓmouit seditionē ꝰ regē: illū solū q̄rem'. k ¶Ingressa ē g̃ ad oēm ꝑplm. i. ad maiores ciuitatis in quib' ꝑsōl virtualiter ꝓtinet. Sic. n. volebat loqui ut lateret ipz seba. l Et locuta ē eis sapienter. quid aūt dixerit nō exprimit: sz dicit aliqui ꝛ ꝓbabiliter q̄ ipa oēdit eis bona ipi' dr: ꝛ mala ipsi' seba: ꝛ tota ciuitas erat ꝓpinqua ex terminio ꝓpter eū: ex his ꝓcludēs q̄ meli' erat ipm solū occidi q̄ ipsū ꝛ oēs alios ꝓ ipm: ꝛ sic factū ē. m ¶Fuit ergo. Dic ꝓnter post reductionē dauid in regnū ꝛ sedatiōez cōmotiōis excitate p seba cōueniēt repetit ordinatio dom' dauid: ꝛ patet snia ex dictis. s. viij. ca. in fine exceptis his:

n ¶Adurā aūt sup tributa. q̄ reddebant ipsi dr a nationibus sibi seruientib' sub tributo: put dictū fuit. s. viij. ca.

pcti: ꝓpi qr dicta sterilitas acciderat cū dr: e Dixitq; dñs ꝓpi saul ꝛ domui. ei' san. dom' saul vocat dom' sanguinū. i. digna sanguis sui effusiōe. f ¶Vocatis g̃ gabaonitis. Dic ꝓnt ponit vindicatio delicti: circa qr ꝓmo describit pene taxatio: 2° executio: ibi Tulit itaq; rex 3° mortuoz tumulatio: ibi Et nūciata sūt. Circa ꝓmū dr: g Porro gabaonite nō erāt de filijs tē J. h' introducit duplici de cā. vna ē ut sciret ꝓpi quā cām reseruati fuerant a filijs ysrl ceteris interfectis: q̄ notatur cū dr:

h ¶Filij ds ysrl iurauerāt eis. s. q̄ nō interficerent: vnō aliq̄ libri sic hnt: Ne pimerēt eos. Sed nō ē i hebreo nec in libris correctis: subintelligit tn: ꝓpi qr aliqs posuit p modum glose: ꝛ postea insertū ē textui per impitiā scriptoz iuramentū autez factū gabaonitis ꝛ mod' obligationis plene habetur

ritq̄ dñs: Propt saul et domū ei' sanguinū: qz occidit gabaonitas. ¶Vocatꝰ g̃ gabaonitꝰ rex: dixit ad eos Porro gabaonite nō erāt de filijs ysrl sz relique āmoreorū. J Filij q̄ippe ysrl iurauerāt eis: et voluit saul pcutere eos celo q̄si ꝓ filijs ysrl ꝛ iuda J Dixit ergo dr ad gabaonitas: Quid faciam vobis: ꝛ qr dicit vri piaculū ut hdicatis hēditati dñi? Dixeruntq; ei gabaonite: Nō ē nob' sup argēto ꝛ auro qr: J sz ds saul ꝛ ds domū ei': neq; volum' ut interficiat hō de ysrl. Ad quos rex ait Quid ergo vultis ut faciā vobis? Qui dixerunt regi Virū q̄ attriuit nos ꝛ oppressit iniq̄ ita delere debemus: Jut nec vnus qdē resid' sit de stirpe ei' in cūctis finib' ysrl. Dent nob' septez viri de filijs ei' ut crucifigamus eos dño i gabaa saul quōdā electi dñi. Et ait rex Ego dabo. Pepcit rex mi phiboseth filio ionathe fi' lij saul ꝓpt iusiurādum qr fuit inī dr ꝛ ionathan filiū saul. Tulit itaq; rex duos filios rispha filie abia: quos peperit saul armoni ꝛ miphiboseth: J et q̄nq; filios michol filie saul quos genuerat badrieli filio berçel lai q̄ fuit de molathi: ꝛ dedit eos in manꝰ gabaonitarū q̄ crucifixerūt eos in monte cōrā dño. Et ceciderūt hi septē simul occisi i diebꝰ messis ꝑme: incipiēte messiōe hordei. Tollens aūt respha filia aia cilicium substrauit sibi supra petram ab initio messis donec stillaret aqua sup eos de celo: ꝛ nō dimisit aues lacerare eos p die:

q ¶Tulit itaq;. Dic ponit pene taxate executio cum dr: Tulit itaq; rex duos filios rē J. Dic Ra. sa. q̄ isti duo spāliter nominant qz fuerūt i occisione sacerdotū cū doech.

r ¶Et q̄nq; filios michol rē. isti fuerūt filij merob sororis michol nāles. sed michol eos nutriuit ꝛ adoptauit postea eo q̄ nō hēbat filios nāles: iō dicit ei' filij: ꝛ fm h' dr eos genuisse hadrieli: nō qz fuerit ei' vxor: sz merob soror eius ut hēt. s. j. li. xvij. s Qui crucifixerūt eos i mōte. i. i loco patēti. t ¶Coram dño. i. ad declarationez dñe iusticie.

v Tollēs aūt respha filia aia cilicii rē. qz corpa illa dimissa fuerūt in patibulis: voluit ea fuare intacta ab auib' ꝛ feris: iō pau. sibi locū iuxta ea: nec tn erat sola: qz n̄ posset sic custodire: qz aliqn oportebat eā dormire tn sola nomiat qz erat ꝓncipal' i h' facto: sz vr ꝛ ds fecit ꝰ legē Deu. xxj. vbi ꝑcipit q̄ adiudicat' morti ꝛ appēdat' i patibulo ꝺponat eadē die ꝛ sepeliat. Dicēdū q̄ illud erat fiēdū de cōi lege. Sz i h' facto fuit ꝓncipaliter reuelatū ipi nathan ꝓphete ꝛ p nathan denūciatū dr: q̄ voluntas dei erat q̄ remaneret in patibulis donec ostēderet signū ꝓpiciatiōis dñe per datiōez pluuie: qz dicta sterilitas p siccitatē ꝓtigerat: ꝛ iō subdit: x ¶Donec stillaret aqua. made facies trā. y Super eos. nominat isti suspēsi spāliter: qz descēsus pluuie erat signū q̄ tūc deberēt dari sepulture. Ra. sa. assignat etiam alia causaz more ipsoz in patibulis: qz erāt iuxta viā cōz in qua multi gētiles transibāt: ꝛ cū peterent quales hoies fuissent. Respōdebat eis de gnē regio: ꝛ cū q̄rerēt vltra causam suspensionis. Respondebatur eis q̄ hoc erat ꝓpter occisionem gabaonitarum: qui de gentilitate conuersi fuerant ad iudaīmum: quia tempore Josue fuit ista ꝓcessio

ut dictū fuit Josue.ix.ca.⁊ p hoc multi gentiles mouebāt ad hoc qđ trāsirent ad fidē ⁊ ritū iudeoꝝ. a Et nūciata sūt. Hic ꝯñter ponit istoꝝ venerabilis tumulatio cū dicit: Et nūciata sūt dauid q̄ fecerat respha ⁊c. Et sequit. b Et abijt dauid ⁊ tulit ossa ⁊c.]. q̄ erāt sepulta in nemore Jabes ut habet. s̄. li.j.xxxj. ca. qui nō erat locus solēnis p talib⁹ personis. c Et colli. ossa eoꝝ qui affixi fu. sepelierūt ⁊c. in ter. beniamin. đ cui⁹ tribu erāt. d In latē i sepul. cis patris ei⁹.i. iuxta lat⁹ sepulchri cis p̄ris saul. e Factū ē autē. Hic ꝯñter ponit q̄druplex bellū: ⁊ p̄mo ōndit q̄lit dñs ꝓtexit dauid in illis p̄iculis 2⁰ gr̄aꝝ actio redditur p his ⁊ alijs bñficijs ca.xxij. Circa primuȝ dr̄: e Factū ē autē rursū p̄liū philistinorū. Dicūt aliq̄ q̄ istđ acciderat ante famē p̄dictā: qz iā añ in psecutiōe absalon serui dauid nō pmiserant ipm ire cū alijs ad p̄liū: ut habet. s̄. ca. xviij. sȝ hoc non videt verū p hoc qđ dicit h Post hec ⁊c. ⁊ sic vid' tur referri ad factum narratū añ imediate alit nō haberet aliq̄d certuȝ ad qđ referret. Preterea istud belluȝ videt cōtigisse qñ vires dauid iā debilitate erāt ex senectute ut ōndūt circūstātie lr̄e Nec valet istud q̄ inducit de bello ꝯ absalon. Q̄.n. fui dđ nō pmiserūt ipm ire ad p̄liū fuit ex cā spāli. s. qz dđ p̄ncipalit ⁊ singularit q̄si ad mortē q̄rebat ut pȝ ibidē: ⁊ ca.xvij. Dixit achitophel đ dauid: Unū.n. virū tu q̄ris ⁊c. ⁊ iō illđ impedimētū fuit singulare. Sed i isto bello vidētes fui dđ ipȝ virib⁹ debilitatū: ordinauerūt ⁊ iuramēto firmauerūt q̄ đ cetero nō iret ad p̄liū i ppa psona. f Jesbidenob. Dicūt aliq̄ q̄ sūt tres dictiōes: ita q̄ deest p̄positio: ⁊ nob nomen loci. sȝ hoc pȝ fl̄m: tū qz iste nō fuit de nob sȝ de geth: ut pȝ in fine h⁹ ca. tū qz i hebreo li de ñ pōt eē p̄positio: ⁊ iō totū ē vna dictio. g De gnē arafa. i. gigantea: ut dicūt hebrei. h Et accict⁹ erat ense nouo. Jn hebreo hēt: Et accict⁹ erat de nouo: ita q̄ li ense ñ ē de textu. Dicūt.n. hebrei ⁊ ē visibile q̄ illa die fuerat fact⁹ miles de nouo: ⁊ iō nitebat facere p̄bitatē euidētē i pcussiōe regi. Cetera patēt ex dictis. i Secūdū q̄z fuit bellū. li 2ᵐ nō significat h ordinē tpis: qz hoc mō narrant hic ista bella: qđ patet ex hoc q̄ illud bellū qđ dicit hic tertiū fuit simplr̄ p̄mū: ut patebit. illud aūt qđ dr̄ hic p̄mū fuit simplr̄ vltimū: qz post illud dauid nō iuit ad p̄liuȝ narrat tñ hic p̄mo: ppter ꝯtinuationē ad p̄cedētia imediate: qz contigit post famē. s̄. dictam in senectute dauid: ⁊ iō nō ē hic ordo tpis: sed narrationis: qz istud bellū imediate

neqȝ bestias p noctem. Et nūciata sunt dđ q̄ fecerat respha filia abia ꝯcubina saul. Et abijt dđ ⁊ tulit ossa saul ⁊ ossa ionathe] filij ei⁹ a viris iabes galaad q furati fuerāt ea de platea bethsan in q̄ suspēderāt eos pbilistijm cū interfecissent saul i gelboe: ⁊ asportauit indđ ossa saul ⁊ ossa ionathe filij ei⁹: et colligētes ossa eoꝝ q affixi fuerāt sepelierūt ea cū ossib⁹ saul ⁊ ionathe filij ei⁹ in terra beniamin i lāte in sepulchro cis p̄ris ei⁹. Fecerūt q̄z oia q̄ p̄cepat rex ⁊ repropitiat⁹ ē de⁹ tre p⁹ hec. Factū ē aūt rursū p̄liū philistinoꝝ aduersū isrl̄: ⁊ descendit dauid ⁊ serui ei⁹ cū eo: ⁊ pugnabāt ꝯ philistijm. Deficiēte aūt dđ: iesbidenob q fuit dē gnē arafa cui⁹ ferrū haste trecētas vncias appēdebat: et accict⁹ eāt ense nouo: nisus est pcutē dauid. p̄sidio q̄z ei fuit abisai filius saruie ⁊ pcussū philisteum interfecit. Tūc iurauerūt viri dauid dicētes: Jā nō egredieris nobiscū in bellū ne extinguas lucernā isrl̄. Secūdū quoq̄z fuit bellum in gob ꝯ philisteos. Tūc percussit sobochai de vsathi saph đ stirpe arafa đ gnē gigantū. Tertiū quoq̄z fuit bellū in gob ꝯ philisteos in q̄uo pcussit adeodat⁹ filius salt⁹ polymitari⁹ bethleemites goliath gethēū cui⁹ hastile haste erat q̄si liciatoriū texentiū. Quartuȝ bellū fuit in ged i quo vir fuit excelsus q senos i manibus pedibusq̄z hēbebat digitos. i. viginti ⁊ q̄tuor: ⁊ erat de origine arafa: ⁊ blasfemauit isrl̄. Percussit aūt eū ionathas filius sammaa fr̄is dđ. Hi q̄tuor nati sūt de arafa i geth. ⁊ ceciderūt in manu dđ ⁊ suoꝝ ei⁹.

LOcut⁹ ē aūt .XXII. dđ dño vba carmis h⁹ i die q̄ libauit eū dñs de mãu oiuȝ inimicoꝝ suorū:

narrat p⁹ p̄cedēs: ⁊ ita dicēdū đ alijs seq̄ntib⁹. k Tūc pcussit sobochai. nomē ē ppriū militis. l De vsathi i. de tali loco. m Zaph alias ςiph. nomē ē gigātis ab eo pcussi. n Tertiū q̄z fuit bellū in gob. istđ fuit bellum in q̄ dauid interfecit goliath: ut pȝ ex sequētib⁹: ppt qđ dicēdū q̄ gob est nomē loci spālis qui erat i valle therebinthi in q̄ fuit illud: sicut hēt. s̄. li.j.ca.xvij. sicut in valle suessionensi sūt mlta loca p̄ticularia: et sic istud bellū qđ fuit in gob tanq̄ i loco p̄ticulari: fuit etiā in valle therebinthi sicut loco cōmuni. o Jn quo pcussit a deo .i. dauid qui fuit a deo electus. et datus ad regimē ppl̄i: ut pȝ ex dictis. s̄.j. libro xvj. ca. p Filius salt⁹. qz logo tpe habitauit i nemorib⁹ fugiens a facie saul: ut pȝ ex predict. s̄.j.li.ca. xxiij. q Polymitarius. qz descēdit de gnē bezeleel qui fuit p̄ncipalis i ope polymitārio tabēnaculi: ut habeur Exo. xxxj. r Bethleemites. qz ibi fuit natus: ut patet ex dictis: ⁊ habet. s̄. li. primo ca.xvj. s Goliath getheum. cū quo pugnauit dauid ad singulare certamen: ⁊ ex hoc patet quod dictū est. s. q̄ istđ bellum ordine tēporis fuit primū: quia ante bellū illud non fuit dauid in aliquo bello. imo domi remanserat alijs fratrib⁹ suis ad bellū post saul euntib⁹ tanq̄ nimis iuuenis. t Quartū bellū est ⁊c. in quo fuit vir excelsus. i. magnitudine excedens cōmuneȝ staturā hominū. v Qui senos in manib⁹ ⁊c. hoc ponit ad ostendēduȝ q̄ sicut erat excessiue magnitudinis: ita etiam erat terribilis in alijs. x Et blasphemauit israel. i. vituperauit prouocando eos ad prelium: sicut de golia dicit supra primo libro decimoseptimo.

Caplm. XXII.

LOcutus est autē. Post liberationem dauid a periculis: hic consequenter ponit canticuȝ gratiarum actionis: ⁊ primo ponitur gratiarum actio pro preteritis: secūdo vaticinatio de futuris capitulo. xxiij. Circa primuȝ premittitur quedam prefatio: secundo subditur gratiaruȝ actio: ibi Dominus petra mea. Circa primuȝ dicit: a Locut⁹ est aūt dauid verba carmis hui⁹. s. qđ sequit postea. Et dr̄ carmē qz psalmus iste in hebreo cōpositus est metrice:

et per modū laudis diuine. b Jn die q̄ liberauit ⁊c. Ex quo patet q̄ iste ps. fuit factus a dauid post omnes p̄secutiōes eius ⁊ se datis aduersarijs ipso existēte in q̄te ꝯtēplatiōis. c Et de manu saul. ista p̄secutio spāliter exprimit: qz fuit diuturnior alijs ⁊ periculosior. d Dñs petra mea Hic ꝯñter ponit canticū p gr̄aruȝ actiōe: vbi primo ponit cantici narratio: ⁊ 2⁰ intenta ꝯclusio: ibi Uiuit dñs. Canticū aūt istud factū fuit a dauid p sua liberatione a p̄iculis multis: ut patȝ ex dictis: ⁊ iō primo exprimit dei ipsū liberātis efficacia 2⁰ liberatiōis mā: ibi Saluator me⁹ 3⁰ mod⁹ siue forā: ibi Misit đ excelso. Circa primuȝ dr̄: d Dñs petra mea. i. fundamentū me stabiliens ꝯ multiplices impulsus. e Et robur meum. me fortificās ꝯ hostiles insult⁹. f Scutū meuȝ muniēs me ꝯ hostiū ict⁹. g Et cornu salutis. repellēs ⁊ deijciens aduersarioꝝ incursus. h Saluator me⁹. Hic ꝯñter exprimit mā hui⁹ liberationis: videlicet multa mala ⁊ p̄icula de quib⁹ liberat⁹ fuit vtute dina. Circa qđ p̄mo describit sua liberatio: 2⁰ subdit liberatio ppl̄i de egypto. q. p exēplo: ibi Cōmota ē. Circa ea q̄ sūt dicenda in hoc cātico ꝯsiderādum qđ factū fuit metrice: ut dictū est: ⁊ iō rōne metri hic ponūt aliqui modi loquēdi: qui nō ponūt ꝯmunit in oratiōe psaica: qz frequent accipit preterituȝ p p̄nti vel futuro ⁊ ecōuerso: ⁊ aliq̄n de figuratiua locutione transit ad planā ⁊ ecōuerso: dicit igit: h Saluator me⁹ de iniquitate liberabis me. i. liberasti: ⁊ notat h iniquitas dauid in facto bersabee: de qua fuit liberat⁹ q̄tū ad culpā p verā ꝯtritionē ⁊ ꝯfessionē: ⁊ q̄tū ad penam p dinaȝ vltionē: ut pȝ ex. s̄. dictis. i Laudabilē inuocabo dñm. i. dignū oī laude. k Et ab inimicis meis salu⁹ ero ⁊c. s. ab inimic inuisibilib⁹ q̄ sūt maligni spūs sic iam liberat⁹ sū ab inimicis visibilib⁹. l Qui circūdederūt me ⁊c. p⁹ mala spūalia a quib⁹ liberat⁹ fuit: enarrat corpalia ex p̄secutiōe saulis: in hoc quod dicit: Circūdederūt me. qz saul ⁊ viri ei⁹ cingebāt dauid i modū corone: ita q̄ dđ desperabat se posse euadē: ut habet s̄. li.j. xxiij. ca. m Torrētes belial. i. impet⁹ p̄secutionis saul: q̄ erat absq̄z iugo discipline ⁊ legis dine. n Funes inferni. Jn hebreo habet: Societates inferni i. demones incitātes saulē ad me p̄sequēdū. o Preuenerūt me laquei mortis. s. ςiphei ⁊ alij insidiatores q̄ q̄rebāt tps ⁊ locū quō dauid capet: ut hēt. s̄.j. li. xxiij. c. p Jn tribulatiōe inuocabo dñȝ. i. inuocaui. q Et exaudiet de tēplo. i. de celo qđ ē tēplū glorie sue. r Cōmota est. hic inducit exemplū de liberatiōe ppl̄i isrl̄ de

et đ manu saul. Et ait: Dominus petra mea et robur meū ⁊ saluator me⁹. Deus dñs fortis me⁹: sperabo in eū Scutū meū et cornu salutis mee: eleuator me⁹ ⁊ refugiū meū saluator me⁹: đ iniq̄tate liberabis me. Laudabilē inuocabo dñm: et ab inimicis meis salu⁹ ero. Qui circūdederūt me ꝯtritiones mortis: torrētes belial terruerūt me. Funes inferi circūdederūt me: p̄uenerūt me laq̄i mortis. Jn tribulatōe mea inuocabo dñm ⁊ ad deum meū clamabo. Et exaudiet de tēplo scō suo vocē meā: ⁊ clamor me⁹ veniet ad aures ei⁹. Cōmota est ⁊ ꝯtremuit terra: fundamēta mōtiū ꝯcussa sūt ⁊ ꝯq̄ssata: qm irat⁹ ē eis. Ascēndit fum⁹ đ narib⁹ ei⁹: et ignis de ore ei⁹ volauit: carbones succensi sūt ab eo. Et inclināuit celos ⁊ descēdit: et caligo sub pedibus ei⁹] Et ascēdit sup cherubin ⁊ volauit: ⁊ laps⁹ est sup pēnas venti. Posuit tenebras in circuitu suo latibulū]: cribrāns aq̄s de nubib⁹ celoꝝ.] Pre fulgure in ꝯspectu ei⁹] nubes: succēsi sūt carbones ignis. Tonabit de celo dñs: ⁊ excelsus dabit vocē suā. Misit sagittas suas ⁊ dissipauit eos:] fulgura ⁊ ꝯsūpsit eos Et apparuerūt effusiones maris: et reuelata sūt fūdamenta orbis] ab icrepatōe domini: ab ispiratiōe spūs furoris eius. Misit dē celo

egypto: ut dicit Ra. sa. q̄ mod⁹ fuit hebreoꝝ in liberationibus p̄ticularib⁹ facē mentionē de liberatiōe egyptiaca q̄ fuit gnālis toti ppl̄o: ut pȝ in plurib⁹ locis sacre scripture dic igit r Cōmota ē et ꝯtremuit terra. qz ppt plagas inflictas egypto a dño oēs hitantes terrā egypti fuerūt ꝯmoti ⁊ ꝯterriti: ut hēt in Exodo. ⁊ etiā ad lrām int plagas illas egypti fuerūt facte coruscationes ⁊ tonitrua horribilia: ut hēt Exo. viij. ita q̄ videbat tremere tota terra: ⁊ mōtiū fundamēta ꝯmoueri. s Ascēdit fum⁹ de narib⁹ ei⁹. loq̄t đ deo more hois irati: đ cui⁹ narib⁹ exit fumus qz ira ē ascensio sanguinis circa cor: ⁊ indđ ascēdūt spūs ad superiora: ⁊ iō ira maxie apparet in facie: ut in oculis ⁊ narib⁹. Sciēdū tñ q̄ ira ⁊ alie passiōes i deo nō hñt locū: nisi fm quēdā modū. dr̄ eniȝ de⁹ irasci qñ punit pctōres: q̄a ad moduȝ hois irati se hȝ. t Et ignis đ ore ei⁹ vorauit. quia ignis ⁊ grādo mixta parit ferebāt ad p̄nitionē egyptioꝝ: ut hēt Exo. ix. Et dr̄ h p̄cessisse đ ore dei: qz de volūtate ⁊ p̄cepto ei⁹ fiebat tal' p̄nitio. v Et iclina. ce. ⁊ descēdit. nō p loci mutatiōȝ sed p effect⁹ exhibitiōeȝ. s. ad punitionē egyptioꝝ ⁊ liberatiōeȝ hebreorū. x Et caligo ⁊c.]. qz fec tenebras palpabiles trib⁹ diebus i egypto: ut hēt Exo. x. y Et ascēdit sup cherubin ⁊ volauit ⁊c. p h⁰ designat velocitas dini subsidij ad liberationē ppl̄i de egypto: qz oēs filij isrl̄ eadē die sil' eduxit: cū tñ essent in nūero maxio: ut hēt Exo. xij. z Posuit tenebras ⁊c.]. h⁰ intelligit de nube existēte int filios isrl̄ ⁊ exercitū egyptioꝝ sup mare rubrꝝ: q̄ erat obscurissima ⁊ desissima ex pte egyptioꝝ: ita q̄ ñ poterāt accedē ad filios isrl̄: ut hēt Exo. xiiij. a Cribrās aq̄s ⁊c.]. qz ex dēsitate illi⁹ nubis fluebāt pluuie grosse ad mai⁹ ipedimentū egyptioꝝ: verūtñ qz illa nubes illūinabat noctē ex pte filioꝝ isrl̄: ut ibidē dr̄: iō subdit b Pre fulgore ⁊c.]. ⁊ qz ex nube illa gnāta fuerūt fulgura ⁊ tonitrua q̄b⁹ rote curuū ferebāt i p̄fundū: sic dcm fuit ibidē iō subdit: Succēsi sūt carbōes ignis ⁊c. c Misit sagittas ⁊c.]. i. fulgura ⁊ coruscatiōes q̄b⁹ territi dixerūt: Fugiam⁹ israelē. dñs.n pugnat p eis ꝯ nos: qz tñ sic ibidē dr̄: Fugiētib⁹ egyptijs occurrerūt aq̄: iō subdit: d Et appa. effu. ma. egyptios submergētes. e Et reuelata sūt ⁊c.]. qz supficies terre q̄ erāt i p̄fūdo maris fuit discoopta: ita q̄ filij isrl̄ trāsierūt p mediū maris ut hēt Exo. xiiij. Dr̄ aūt ira q̄ ē sb aq̄s maris fūdamētū orbis ad silitudinē fūdamēti dom⁹ qđ ē ps iferior. Silr̄ terra q̄ ē i p̄fūdo maris hȝ sup se elemētū aq̄ ⁊ p⁹ ea aeris: ⁊ ꝯñt alias ptes orbis. Cōseq̄nt ōndit a q̄ tal' p̄nitio egyptioꝝ facta sit cū dr̄: Ab increpatiōe dñi ⁊c. f Misit de celo. h dscribit fora siue mod⁹ liberatiōis ipi⁹ dđ. q̄ modus fact⁹ ē vtute dina: et p⁹ dscribit mod⁹ sue liberatiōis p modum euasiōis đ manu aduersarioꝝ: 2⁰ p modum insecutionis ⁊ destructionis eoꝝ: ibi Jn te enim curram accinctus.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima in duas: in ptem principalē ꝛ incidētalē. 2ª ibi: Luz sancto. Circa primū dī: a ¶ Liberauit me. ſ. dē sua gra ꝛ vtute. b ¶ Ab inimico meo potētissimo. i. saule. c ¶ Et ab his q̄ oderāt me. i. absalon ꝛ suis sequacib'. d Q̄m robustiores me erāt. ꝛ in hoc ꝓfitet dauid se liberatū vtute diuina nō sua.

e Preuēit me i die afflictionis mee. quia eū desperaret se ñ posse euadere a facie saul ut habet. ē. j. li. cap̄lo xxiij. Uenit nūcī ad saul. d. Festina veni: q̄n philistīm insudet rūt se sup terram. q̄d factū fuit ordinatiōe diuina: ut saul omitteret pseq̄ dauid.

f ¶ Et eduxit me i latitudinē. q. dauid q̄ a saul ꝛ viris eī erat circūdat' in modum corone: ut ibidē dicit recedente saule liber potuit ire q̄ voluit.

g Retribuet mihi dñs sm iusticiā meaz ꝛē. Ex hoc. n. q̄ saul i pecit: cū tñ posset eū occidere: ut habet ē. li. j. ca. xxiiij. ꝛ. xxvj ꝛ q. absalon se persequentē saluare voluit: ne in peccato mortali moreret: put dōz fuit. ē. c xviij. ex misericordia suit dispositō ad h'q̄ dē eēt sibi misericors ꝛ ppic' in dādo sibi gfaz i pnti ꝛ gloriā i futuro: sm illud Matth. v. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiā consequent. h ¶ Dia. n. iudicia eī' i conspectu meo: ut caueā ab eoz trālgressione. i ¶ Et ero pfect' coz̄a eo. q. in ꝓiūctiōe ad deū p charitatē ꝓsistit cēnti alit pfectio vite. k ¶ Et custodiā me ab iniq̄tate mea. cauendo diligenī decetero a recidiuo. l Cū scō. Dec est ps incidentalis q. dō locut' fuerat de sua liberatiōe ppī suam innocentiā: ió h incidētalit oñdit dei misericordiā ꝛ benignitatē gnālit erga bonos dicēs: Cū scō scūs eris. q. sanctus te scm confitebit a quo sua sanctitas deriuat. m Et cū robusto. ad tolerandū aduersa patient. n Perfect'. ſ. eris dando sibi gfam tolerādi aduersa: nō solū patient: sz etiaz suscipiendi gaudenī: sicut martyres gaudebāt in passionib' qō est maxime pfectionis in vtute fortitudinis. o ¶ Et cū electo. ad vitā beatā ex tua liberalitate. p Electus eris. q. eligēt te oībus alīs ꝓptis. q ¶ Et cum puerso puertēris. reddēdo ei penā ꝓpter puersitatē suā: iuste tamē ex pte tua. vel alit: q Cū puerso puertēris. ſ. sm iudicium suū erroneū: q. hoies puersi cū ab eo punient iuste: dicūt deuz cū eis puerse agere. r ¶ Et pplm pauperē. i. abiectū ꝛ hūilem. s Saluū facies ꝛē. q. sm q̄ dī Jacobi ōrto: Deus supbis resistit: hūilib' aūt dat gram. t ¶ Quia tu lucerna mea dñe. qō pōt intelligi dupl'r. Lucerna. n. est lumen in testa: ꝛ ió lumē nāle intellectus hūani positū i corpe terreo et assūpsit me: ꝛ traxit me de aqs multis. Libāuit me ab inimico meo potētissimo et ab his q̄ oderāt me: q̄m rōbustiores me erāt. Prēuenit me in die afflictionis mee: ꝛ fact' ē dñs firmamētū meū. Et ēduxit me i latitudine: liberauit me: qa cōplacui ei. Rētribuet mihi dñs sm iusticiā meā: ꝛ sm mūdiciā manuū mearū in ꝓspectu oculoz suoz Cum scō scūs eris: et cū robusto pfect'. Et cū puerso peruerteris. Et pōpulū paupē salūū facies: oculiq̄ tuis excelsos hūiliabis. Quia tu

bñ dī lucerna dñī: q. lumē nāle rōis ē q̄dā impssio dīni lumis: sm illud psal. iij. Signatū ē sup nos ꝛē. Jtē deus pñs hoi p suā gram dī eī lucerna: q. ois creatura ad deum cōpatā tenebra ē: ió subdit: v ¶ Et tu dñe illuminabis tenebras meas. Pōt etiā dici q̄ tenebre h vocant opa meritoria p pctm mortale supuenīens extincta q̄ viuificant ꝛ illūinātur recupata gra.

x Jn te. n. currā. Dic ponit liberatio ōb p modū insecutiōis ꝛ destructiōis aduersariorū suoz cū dī:

x ¶ Jn te. i. in tua vtute. y Currā accīct'. i. ad pl̄ium expedit'.

z ¶ Jn deo meo trasilīā muz. capiēdo aduersarios intra suū fortalicium. a Deus im maculata via eī'. via ista ē lex dīna in q̄ nō ē aliq̄ imūdicia ꝓcessa ꝛ tanq̄ licita lz aliq̄ mala fuerint pmissa pp maioza mala euitāda: sic libell' repudij pmissus fuit in le. ve. ꝛ visura cū extraneis: ne vxoz eī occiderent ꝛ ne fres suos) visuris grauarēt: put dēm fuit plenius Deute. xxiij. ꝛ. xxiij. b Eloquiz dñī igne examinatū: scūtuz ē oīuz spantiū i se. ¶ Quis ē deus ꝓter dñm: ꝛ qs deus fortis ꝓter deū nr̄m: ¶ Deus q̄ accīxit me fortitudine: let ꝓplanauit pfectā viā meā. ¶ Lōe quās pedes meos ceruis ¶ ꝛ sup excelsa mea statuens me. ¶ Docēs man' meas ad pliū let ꝓponēs q̄si arcū ereum brachia mea. Dedisti mihi clypeū salutis tue: let mānsuetudo mea multiplicauit me. ¶ Dilatabis gressus meos sub' me: ꝛ n deficiēt tali mei. Persequar inimicos meos ꝛ ꝓterā: ꝛ nō ꝓuertar donec cōsumā eos. Consumā eos ꝛ ꝓfrigā ut nō ꝓsurgant cadent sub pedibus meis. Accixisti me fortitudinead preliuz: incuruasti resistētes mihi subtus me.

Jnimicos meos dedisti mihi dorsū: odiētes me: ꝛ dispdā eos. Clamabūt ēt ñ erit q̄ saluet ād dñz: ēt nō exaudiet eos. Belebo eos ut puluerē tre: q̄si lutū plateaꝝ ꝓminuā eos atq̄z ꝓfringaz. Saluāb me ā ꝓdictionib' pplī mei: cūstodies me i caput gētiū. Pōpul' quē ignoro seruiet mihi: filij ālieni ō fluxerūt: et ꝛbēt in angustijs suis. Uiuit dñs et bñdictus de me': et exaltabit de' fortis saluti mee. Deus qui das vindictas mihi: ꝛ deiscis pplos sub me. Qui educis me ab iīmicis meis: ꝛ a resistentib' mihi eleuas me: a viro iniquo liberabis me. Pr̄opterea confitebor tibi dñe in gentibus: ꝛ nomini tuo cātabo. Magnificas salutes regis sui: et facies misericordiā christo suo dauid et semini eī' in sempiternuz Laplm. ¶ xxiij.

Hec aūt sunt ꝛba nouissima q̄ dixit dō filius isai. Dixit ūir cui ꝓstitutū ē de christo dei iacob: et egregius psaltes israel. Spiritus

descēdit de dō habuit ducatū sup pplm: ꝛ alij ꝓñt ō tribu dauid vsq̄ ad herodē alienigenā sb q̄ nat' ē christ' descendere dō sm carnē: cui' regnū ꝛ imperiū manet in secla seclorū amē. ꝛ ista fuerūt diffusi' tractata Gen. xlix. ꝛ Matth. ij. ꝛ i q̄dā q̄ de q̄libz quā ō hac mā diffusi' disputaui. ¶ xxiij.

Hec aūt sūt. Posita gratiā actiōe ō pteritis: hic ꝓñt describit ꝓphetia dō de futuris: ꝛ ꝓmo ponit hui⁹modi vaticiniū: 2º cathalogus fortium ibi Dec noia. Circa primuz ꝓmittit prophetia dauid de ꝓmiatiōe bonoz: 2º de punitōe malorū: ibi Pre uaricatores aūt. Circa ꝓmū ꝓmo oñdit excellentia ꝓphetie dauid verbo: 2º exēplo: ibi Sic lux auroze. Circa ꝓmū sciēdū q̄ excellētia ꝓphetie maxie accipit ex duobus. ſ. ex mā reuelata: ꝛ ex mō reuelatiōis: p̄ q̄ ostēdit excellētia ꝓphetie dauid ex ꝓmo: 2º ex 2º: ibi Spūs dñi. Circa p̄m sciēdū q̄ q̄to aliq̄d futuz ē excellēt': tāto reuelatio facta de illo siue ꝓphetia ē excellētior: q. cognitio nobilitatē sortit ex obiecto ut hēt. j. de aīa. Tpe aūt ve. te. illud q̄ fuit futuz excellentissimū fuit incarnatiōis mysteriū: q̄ fuit reuelatū ipi ō nō solū q̄tū ad futuritiōis certitudinē: sz etiā q̄tū ad eī' ꝓgeniē: videlicet q̄ christus de semie suo eēt nascitur': ꝛ p eū mūdus eēt saluand': sicut dauid a ꝓsecutiōib' inimicoz suoz fuerat vtute dīna saluat': ꝛ hoc ē q̄ dī: a ¶ Hec aūt sūt ꝛba nouissima. ꝛ ió ꝓ ceteris memorii retinēda: sm q̄ dic Greg' homelia. xix. Jccirco dñs tūc discipulos increpauit: cū eos cozpaliter relict: ut ꝛba q̄ recedēs dicēt: arct' i corda audientiū impssa remanerēt. b Dixit vir. i. dauid.

c ¶ Cui ꝓstitutū ē. i. firmit' ꝓmissū absq̄ retractatiōe.

d De christo dei iacob. i. de christo quē iacob spūsancto inspirat' p̄dixit vēturz ad salutē hoiuz: sm q̄ dī Gen. xlix. Nō auferet sceptrū de iuda: ꝛ dux de femore eī': donec veniat q̄ mittēdus ē: ꝛ ipse erit expectatio gentiū tanq̄ saluatoz earz. vbi notādū est q̄ trāslatio chaldaica hz: donec veniat messias. i. christus grece: ꝛ vnct' latine: q̄ q̄dē ꝓphetia fuit impleta in oño nr̄o ihu christo vncto p ceteris plenitudine gre: ut habet iohis. j. Uidim' eū q̄si vnigenit ū a pie: plenū gre ꝛ vitatis. q. nat' fuit de virgine tpe herodis regis: sub q̄ fuit trāslatū sceptrū regni ad alienigenā: ut dictū est caplo precedēti: q. pater eī' fuit idume': ut alias ē diffusius declaratum. e ¶ Egregi' psalres isr̄l. q. cantica q̄ cantabāt in tēplo erāt de psalmis dauid. f Spūs dñi. Dic oñdit excellentia ꝓphetie dauid ex mō reuelatiōis sibi facte. Circa qō sciendū q̄ licet reuelatio ꝓphetica fiat multis modis: ut plen' declarauī sup Danielē: ꝛ sup libz psalmoz: tñ duo mōi sūt magis q̄s accipio quātū ad pñs. vn'ē quādo menti ꝓphete fit reuelatio alicui' futuri supnālit cogniti: ꝛ cū hoc in virtute imaginatiua ꝓphete virtute diuina fiat aliqua visio imaginaria: in qua tanq̄ in speculo inspicitur veritas intellectualis: sicut in cognitione naturali cognitio quidditatiua inspicitur in fantasmatibus in virtute imaginatiua formatis scōm q̄ dicit philosoph' tertio de anima:

Universidad de Deusto Biblioteca

Intelligentib' nobis neće est fantasmata speculari: τ h' mō Hieremias ꝓpheta vidit destructionē ciuitatis hierusalez futurā p intellectū in visiōe imaginaria olle succēse τ virge vigilātis: ut habet Hier. j. Alio mō fit reuelatio vitali supnaturalis absq̄ tali visione imaginaria: τ iste mod' ꝓphetie altior ē pmo: sicut melioris intellect' iudicat ille in cognitiōe nāli qui veritatē itelligibilē sibi ꝓpositaz statim capit absq̄ exemplo ad hoc manuductiuo ꝙ ille qui nō pōt eā capere nisi sibi ꝓponat exēplū sensibile manuductiuū: τ similit' ille q̄ ꝯclones geometricas intelligeret absq̄ ōscriptione alicui' figure ꝙ ille q̄ nō posset hoc capere absq̄ tali descriptiōe Jsto aūt 2° mō fuit cognitio ꝓphetica ipi' dauid: ut habet in ꝓlogo sup psalmista: τ h' ē qḋ dr: f ⁋ Spūs dñi locut' est p me. i. spūali visiōe instruxit me absq̄ visiōe imaginaria. g ⁋ Et sermo ei' p linguā meā. qꝛ nō solū illūinauit itellectū meū ad intelligēdū sꝫ etiā linguā meā spāli mō direxit ad loquēdū: qꝛ ꝓphetias suas locut' ē p modū laudis diuine magis ꝙ alij ꝓphe. h Dixit. s. dauid. i ⁋ De' isrl' mihi locut' ē. lꝫ. n. sit de' oiuz gnālit': tñ dr de' isrl' p verā fidem τ cultū latrie spālit'. k ⁋ Fortis isrl'. i. ad ꝓtectionē isrl': sicut patuit in eductiōe isrl' de egypto in signis mirabilib'. l Dñator hoīuz iust'. reddēs vnicuiq̄ fm ꝓpa merita. m ⁋ Et dñator in timore dei. qꝛ a sbditis suis vlt timeri timori filiali nō timore fuili. n Sicut lux. Hic iducit exempla ad pdicta: τ pmo ad vltimū dictū. s. ō ꝓphetia τ visiōe spūali absq̄ imaginaria. Ad cui' intellectū sciendū ꝙ sol dupl'r vr: vno mō tect' aliq̄ nubecula: Alio mō in sua claritate sine tali nube: τ certū ē ꝙ ille ē acutioris visus: qui pōt eū videre sine tali nube: ꝙ ille q̄ nō pōt vidē absq̄ nube excessū claritatis solis suo visui ꝯtēpante: τ iō istud pro exēplo inducit ad oñdēdū excellētiā ꝓphetie dauid q̄ fuit sine imaginib': ut pdictū ē: q̄ sūt q̄si quedaz nubes ꝯtēpantes veritatē intelligibilē debilitati intellect' hūani: ut pꝫ ex pdictis: τ h' ē qḋ dr: o ⁋ Absq̄ nubib' rutilat. i. absq̄ imaginib' visiōe itellectuali me illustrat. 2° iduxit exēm ad aliud dictū. s. de reuelatiōe facta ipi ōō ō xpo nascituro de semine suo: qḋ factū ē ex diuina liberalitate: τ ñ merito hūano: τ h' ē qḋ dr in exēplo: p Et sic pluuijs germiat τc.] tra. n q̄ de se ē arida nō hꝫ aptitudinē ad ꝓferēdū herbā: sꝫ eā ꝓfert ex hūore pluuie desup descēdētis: sic christ' nat' ē ō btā vgine ꝑfusa plenitudie grē: fm illud Esa. xlv. Rorate celi ō sup τ nubes pluāt iustū: apiat tra τ germiet saluatorē. vnd sbdit: q ⁋ Nec tāta ē dom' τc.] i. tāti meriti. r ⁋ Ut pactū eīnū τc.] de christo nascituro de domo mea cui' regnū stabit in eīnū: fm qḋ dr Esaie. ix. Sup soliū dauid τ super regnū ei' sedebit: ut ꝯfirmet illud τ corroboret in iudicio τ iusticia amodo τ vsq̄ in sempiēnū: iō sbdit: s Cūcta. n salus mea. supple depēdet τ expectat ab eo. t ⁋ Et ois volūtas mea. i. oē desideriū meū supple tēdit in ipm: τ ē modus loquēdi q̄ apud hebreos vocat decurtat'. s. qñ loquēs nō expmit totū ꝯceptū suū: qḋ maxie ꝯtingit qñ loquit ex excessu deuotiōis: sicut erat in ꝓposito. v Nec est q̄cq̄ ex ea qḋ nō germinet. qḋ fit qñ ex volūtate nihil ꝓcedit ō liberate: qḋ nō ordinet in deū: fm ꝙ dicit apl'us. j. ad Cor. x. Oia in gloriā dei facite. τ in statu tali erat dauid in fine vite sue qñ dixit ista verba: x ⁋ Preuaricatores. Hic ponit ꝓphetia dauid de punitiōe malorꝫ τ pmo quantū ad penā tpalē: cū dr. x Preuaricatores aūt τc.] τ hoc impletuz fuit qñ iudei p tituz τ vespasianū ꝓpt' preuaricationē i christū fuerūt ō terra isrl' euulsi. y ⁋ Que nō tollūt manib'. quia correctiōez christi τ aplorꝫ māsuetā nō receperūt: sꝫ ꝯ eos insurrexerūt τ iō missa ē correctio dura romāorū q̄ notat cū dr: y Et siqs tāgē τc.] qꝛ romāi venerūt sup iudeos cum exercitu magno τ bñ armato. z ⁋ Jgneq̄ succēse. qꝛ romani combusserūt ciuitatē τ tēplū τ magnā ptē ppl'i ibidē existētem. 2° tangit pena eterna: cū subdit: a Cōburēt vsq̄ ad nihilū. qꝛ mortui in infidelitate descenderunt ad ignē gehēne. Pōt etiā hoc intelligi de punitiōe malorū i generali i iudicio extremo. b ⁋ Hec noia. Hic ponit cathalogus fortiū ōō: τ p° expmūt noia aliquorꝫ valde notabiliū: 2° aliorꝫ magis cōmuniū: ibi Asael. Circa pmū sciendū ꝙ alit' expmūt h τ. j. palip. xj. τ aliq̄ ibi expmūt q̄ hic tacent τ ecōuerso: τ aliq̄ hic tacent q̄ superi' sūt sufficient expssa: τ oia ista sūt ꝯsiderāda ad itelligēdū istū cathalogū. Sciēdū igit' ꝙ in vniuersali fuerunt xxxix. cōputatis dauid rege τ ioab pncipe militie: τ pt' istos duos fuerūt. xxxvij. ut ꝯcludit in fine hui' capl'i q̄rū septē fuerūt valde nōbiles: q̄rꝫ tres pmi dicūt robustissimi: qꝛ q̄libet eorꝫ debellauit q̄si vnū exercitū: τ pmus de illis trib' fuit iesboā: de q̄ hēt. j. palip. xj. 2° fuit Eleaçar fili' Aboby. 3° fuit Sāmaa fili' Agge: de quibus habet in h° ca. Post istos fuerūt tres alij valde fortes: q̄rꝫ quilibet intfecit vnū gigantē: τ pm' istorꝫ fuit Abisai frat' Joab q̄ intfecit Jesbidenob: secūd' sobochai qui intfecit zaph: terti' ionathan filius sammaa fratris dauid qui interfecit illū gigantem q̄ hēbat senos digitos in manib' τ pedibus: τ de istis trib' dictum est supra caplo. xxj. Post istos tres fuit banaias fili' ioiade de quo agit in hoc caplo qui fuit valde fortis: τ iō singularit' noiat post sex pcedētes: τ ante. xxx. sequentes His visis descendam' ad lrām. c ⁋ Dauid sedēs τc.] plus. n. cōmendat de sapiētia ꝙ de fortitudine: qꝛ puerbiorꝫ sexto dicit: Melior ē sapiētia ꝙ vires. d Princeps inter tres. i. excellentior in fortitudine ꝙ tres pmi qui vocati sūt robustissimi. e ⁋ Jpse est quasi tenerrimus τc.] quia licet iste vermiculus in se sit nobilissim' tamē perforat lignum duruz: sic dauid in se māsuetissimus τ mitissimus contra hostes rebellantes fuit fortissimus. f Qui octingētos iterfecit impetu vno. quod nō est intelligendū sic ꝙ omnes interfecerit ꝓpa manu. sed qꝛ p ei' ꝓbitatē fuerūt principalit' occisi: vel qꝛ fugientes eū pre timore aliq̄ ceciderūt in aquā vl' loca ruinosa: vbi fuerunt mortui: τ fm istā expositiōez ō ōō oz dicē ꝙ Jesboam hic nō noiat: qꝛ imediate subdit

domini locutus est per me: ēt sermo ei' p linguā meā: Dixit: De' israel mihi locutus ē fortis isrl'. Dñator hominū iust': dñator in timore di. Sicut lux aurore oriente sole mane absq̄ nubibus rutilat: ēt sicut pluuijs germinat herba de terra.] Nec tāta ē dom' mea apd deū:] ut pactū eternū iniret mecū] firmū in oibus atq̄ munitū. Cūcta. n. sal' mea ēt ois voluntas: nēc ē q̄cq̄ ex eo qḋ nō germinꝫ. Preuaricatores autez q̄si spine euellent] vniuersi: que nō tollūt manib'. Et siqs tāgē voluerit eas armabit ferro] τ ligno lāceato: igneq̄ succēse cōburent vsq̄ ad nihilum. Hec noia fortiuz ōō. Dauid sedens in cathedra sapiētissim'] princeps int' tres. Jpse est quasi tenerrimus ligni vermiculus] qui

Post hūc eleaçar τc. Jn aliquib' aūt libris hebraicis τ latinis fit hic pūct's. Dauid sedēs in cathedra sapientissimus. τ quod sequit': Princeps int' tres. intelligit de iesboam qui fuit prim' int' tres robustissimos: ut dictū est. Jpse est quasi tenerrim' τc. i. valde dulcis τ amicabilis erga suos: τ durus ꝯ aduersarios. Qui octingenta interfecit. j. palip. xj. dicit Qz ipe leuauit hastā suā sup. ccc. vulneratos. Dicēduz ꝙ hic narrat vna de victorijs suis τ maiō: τ ibi alia τ minor. vñ ibidem dr. Leuauit hastā suā sup. ccc vulneratos vna vice. p hoc denotās aliā ei' victoriā. g ⁋ Post hūc eleaçar de h' ꝓbitate subdit: Jpse stetit. in bello socijs suis retrocedentib': ut patꝫ ex sequētib'. h Donec deficeret manus τc]. ex labore τ sāguine aduersariorū ad mauū eius decurrēte. i ⁋ Fecitq̄ dñs salute magnā. p ei' ꝓbitatē vñ subdit: k Et ppl's q̄ fugerat. de ei' societate. l ⁋ Reuersus ē. s. ad spolium animat' ꝓbitate ipsi': τ sic patꝫ ꝙ p eū debellat' fuit exercit' aduersariorꝫ. m Ad cesorꝫ spolia ōtrahēda. habita pfecta victoria. n ⁋ Et post hūc semma fili' Agge de cuius ꝓbitate subdit: Stetit ille in medio agri. fugientib' suis. o Et tut' ē eū. qꝛ defendit agrū. p Et fecit dñs salutē magnā. qꝛ tūc p illū ppl's isrl' habuit victoriā. q ⁋ Necnō τ ante descēderāt. Jstud factū de apportatione aque ipsi dauid tā piculosa in libro de hebraicis qōnib' exponit ō trib' fortib' sequētib'. s. abisai τ alijs duob' post eū. Sed hoc nō vr verꝫ qꝛ in fine ꝯcluditur Hoc fecerūt tres robustissimi: τ iō de tribus pmis simplicit' vr intelligi τ nō de abisai: τ duob' sibi adiunctis maxime qꝛ subdit postea cōmendatio abisai: r ⁋ Si quis daret mihi potum τc. τ dixit dauid hoc non propter ꝯcupiscentiā aque: sꝫ qꝛ volebat audaciā suorꝫ experiri: vñ subdit: s ⁋ At ille noluit τc]. p hoc oñdens ꝙ exponēs se piculis ꝯ infideles facit sacrificiū dño acceptissimū. t Abisai q̄q̄. Hic ponit cōmendatio triū fortiū qui erāt in secūdo gradu: q̄rꝫ pm' erat abisai qui interfecit iesbidenob gigantē: ut dictū est supra. xxj. ca. τ cū hoc fecit aliam ꝓbitatē notabilez: q̄ notat cū dicit: v ⁋ Jpse ē qui leuauit hastā suā τc. τ pꝫ lr̄a. Alij vō duo de isto ternario. s. sobochai τ ionathā filius semma fratris ōō h tacent qꝛ sufficienter supra expmūt. xxj. ca x Et banaias. Jste ē septim' specialit' nominat' ꝓpter spālem ꝓbitatē: q̄ expmitur cū dr: y ⁋ Jpe percussit duos leones Moab. i. duos milites illius ppl'i audaces vt leones. z Et ipse descēdit τc]. h accipit leo ad lr̄am: q̄ ꝓpt' niuē os fouie coopiētē illuc cecidit: ad quez descēdit banaias τ eū intfecit. Consequent' oñdit ei' alia ꝓbitas de intfectiōe cuiusdā egyptij q̄ ꝓpt' magnitudinē approquiquabat ad naturā gigantea cū dr: a ⁋ Jpse q̄q̄ intfecit τc]. Jn li. ō hebraic' qōnib' exponit h° ō semei quē intfecit banaias de mandato salomonis: ut hēt. j. iij. li. ij. ca. τ vocat h egypti' p imitatiōnē: eo ꝙ maledixit regi ōō sic egypti' quē intfecit moyses i deserto qꝛ maledixerat ōo ut hēt Leui. xxiiij. sꝫ hec expositio i nullo ꝯcōdat textui: τ iō ca dē facilitate ꝯtēnit q̄ ꝓbat ꝓpt' qḋ τ m'lta alia liber hebraicarꝫ qōnū sup libros regū a plurib' peritis dr nō eē hieronymi sꝫ cuiusdā iudei: τ qꝛ hieronym' in libro illustriū virorꝫ inter libros suos solū sup Geñ. nominat librꝫ suū hebraicarꝫ questionū. b Jpse nominat' inter tres robustos. secūdi gradus: nō quia esset de numero eorꝫ: sed qꝛ propt' ꝓbitates suas poterat quasi equiperari vni eorꝫ propt' quod nominat ante. xxx. sequentes: ut pdictū ē. c ⁋ Asahel frater ioab. Hic ꝯñter noiant alij. xxx. τ legat lr̄a sicut iacet. Jnt' pdictos fortes non nominat ioab: qꝛ erat sup oēs: ut dicūt aliq̄. Alij vero dicunt ꝙ nomen eius tacetur inter fortes

octigētos intfec ipetu vno Post hūc eleaçar fili' patrui ei' ahoites int' tres fortes q erāt cū dauid qñ exprobrauerūt philistijm τ cōgregati sūt illuc i pliū. Cū q̄ ascēdisset filij isrl': ipe stetit τ pcussit philisteos: donec deficeret man' ei': τ obrigescēt cū gladio.] Fecitq̄ dñs salutē magnā in die illa: ēt ppl's q fugerat reuersus ē ad cēsorꝫ spolia ōtrahēda. Et post hūc semma fili' agge de arari. Et ꝯgregati sūt philistijm i statiōe Erat q̄ppe ibi ager lēte plenus. Cūq̄ fugisset ppl'us a facie philistijm stetit ille in medio agri: ēt tut' est eum. Percussitq̄ philisteos: ēt fec dñs salutē magnā. Nec nō τ ante descēderant tres q erāt pncipes int' triginta τ venerāt tpe messis ad ōō in speluncā odollā. Castra aūt philistinorꝫ erāt posita in valle gigantuꝫ: τ dauid erat in psidio. Porro statio philistinorꝫ tūc erat in bethleē. Desiderauit ergo dauid aquā de lacu: τ ait: O siq̄is mihi daret potū aque de cisterna q̄ ē in bethleem iux' portā. Jrrupūt ergo tres fortes castra philistinorꝫ: τ hauserūt aquaz de cisterna bethleez q̄ erat iuxta portā τ attulerūt ad dauid. At ille noluit bibē: sed libauit eā dño] dicens: Propiti' sit mihi dñs ne faciā hoc. Nū sanguinem hoīuz istorꝫ q ꝓfecti sūt: et aiarꝫ periculū bibā: Noluit ergo bibē. Hec fecerunt tres robustissimi. Abisai q° q̄ frat' ioab fili' saruie pnceps erat de trib'. Jpē ē q leuauit hastā suam ꝯ trecētos quos interfecit: noiat' in trib': τ int' tres nobilior eratq̄ eorꝫ pnceps: sꝫ vsq̄ ad tres pmos ñ ꝑuenerat Et bānaias fili' ioiade viri fortissimi magnorꝫ operū de capseel. Jpē pcussit duos leōes moab: ēt ipe descēdit τ pcussit leonē i media cisterna i dieb' niuis.] Jpē quoq̄ iterfecit virꝫ egyptium] virū dignū spectaculo habentē in manu hastam. Jtaq̄ cū descēdisset ad eū in virga: vi extorsit hastaz de manu egyptij: τ intfecit eū hasta sua. Hec fec banaias fili' ioiade. Et ipē nominat' inter tres robustos] q erāt int' triginta nobiliores verūtamen vsq̄ ad tres ñ ꝑuenerat. Fecitq̄ eū sibi dauid auricularius a secreto. Asahēl frat' ioab int' trigita. Eleanā fili' patrui ei' de bethleē. Sēma ō arari.

Universidad de Deusto Biblioteca

quia posuit maculā in gloria sua: q2 occidit ꝓditiose Abner: ut habet supra. iij. ca. ⁊ Amasam silr: ut habetur supra xx. ca. ⁊ absalon ꝯ inhibitionē reg: ut hēt supra. xviij. ca.

¶ Ca. XXIIII.

Et addidit furor. Hic describit punitio dauid ꝓpter pctm̄ supbie: q2 ꝑcepit numerari populuz ex electione: igit circa hoc pmo ponitur ipsius dauid iussio: scḋo iussiōis executio: ibi Egressusq3 est ioab: 3° facti punitio ibi Percussit aūt cor dauid. Circa primuz sciēdū qḋ istud factū ptigit ante ea q̄ dicta sunt in pncipio ꝑcedētis capli: q2 illa fuert vba nouissima dd: ut dr ibidē. pmittit igit origo transgressionis dauid i facto isto cū dr: a ¶ Et addidit furor ⁊c. ex hoc eniz ꝙ dñs volebat punire pplm pmisit dauid efferri ad numerationem ppli. vñ dic glo. gregorij sup locū istū ꝓ qualitatib' sbditorū disponunt acta regentiū: ut sepe ꝓ malo gregis etiā vere boni delinquat vita pastoris. Dauid. n. deo teste laudat' tumore repentine elatiōis inflatus pplm nūerando peccauit ⁊ popul' penā suscepit: q2 fm meritū plebiū disponūt corda rectoꝝ: qle aūt fuerit pctm ppli q̊ demeruit in littera nō habet: ſ3 libro de hebraicis qōnib' dr qḋ hoc fuit eo ꝙ populus dauid nō restitit ut debuit in facto vrie: ⁊ iō in ca. pcedēti vltim' nominat: ut sententia hui' ca. precedenti aliqualiter copulet: sed hoc dictū videt falsum: q2 peccatū dauid ꝯ vriam vxorem ei' polluēdo ⁊ ipm ꝓditiose occidēdo fuit secretū quousq3 totū fuit cōpletū: ut patet ex predictis ca. xij. ꝓpter qḋ dixit nathan ad dauid: tu fecisti abscōdite ⁊c. Propt qḋ patet ꝙ ppls nō potuit pctō dauid occurrē: silr nec post factū qñ venit ad noticiā ppli debuit puniri: quia pena iam determinata erat a sūmo iudice deo: ut patet ibidem p vba nathan ꝓphete: ⁊ iō meli' dr ꝙ pctm ppli fuit rebellio eius ꝯ dauid sequendo seba filiū bochri: q erat hō pessim' ⁊ sediciosus: ⁊ de hac rebellione sol' seba fuerat punit'. ut habet supra. xx. ca. ꝓpter qḋ ppls erat puniend': qḋ factū ē p pestilentiā imissam a deo sup pplm: ꝓpt ei' nūerationē. b ¶ Commouitq3 dauid. s. sathan ipm incitauit: ut habet expsse j. palip. xxj. c Uade numera isrl' ⁊ iudam p se precepit tribū iude numerari: q2 erat nobilior ⁊ bellicosior: hāc aūt nūerationē ꝑcepit dauid ad sui ostentationem de tot milib' bellatoꝝ. d ¶ Quid sibi dñs me' rex vult. Joab. n. vidēs regē ex elatiōe moueri ⁊ voluit h' ipedire: ſ3 ñ potuit: iō sbdit: e Obtinuit aūt sermo reg. tñ q2 supior erat: tū q2 dñs ppl3 punire dispesuerat f Egressusq3 ē ioab. Hic ponit dicte iussiōis executio: ⁊ patet lra vsq3 ibi: g ¶ Et i tra iferiorē hodsi: In hebreo hēt: In terrā locoꝝ nouoꝝ. i. d nouo hitatoꝝ vel cultoꝝ per abscisionē nemoꝝ. Cetera patent vsq3 ibi: h ¶ Et iuēta sūt de isrl' octingēta milia ⁊c. pmo paralipo. xx. habetur Numer' isrl' mille milia ⁊. c. milia q̄ dissonātia soluit ab hebreis. Uno mō p h' qḋ ioab nō numerauit tribuz leui: et tribuz beniamin ut habet. j. palip. xxj. quaꝝ nūerus bene ascendebat ad. ccc. milia ⁊ sic in vniuerso erat numer': sicut ponit. j. palip. h aūt ponit numer' resecatis illis de tribu beniamin ⁊ leui. Alio' ⁊ meli': ut vr q2 ioab iui t' exeqbat h' mādatū ⁊ iō ñ curauit mltos omittē ut p3 d tribu leui ⁊ beniamin: ⁊ qa videbat rgē ex supbia motū: iō trādidit sibi minorē nūeꝝ ꝙ eēt in vitate ne nimis supbiret: ⁊ h ponit nūer' ipsi dauid tradit' q erat minor: ali' aūt q erat maior ſ3 vitatē exprimit. j. palip. Causa aūt quare nō nūerauit tribū leui ⁊ beniamin dicet. j. palip. vbi habet locū. i ¶ Et de iuda quingēta milia. Aliq libri habēt h qnquaginta milia. sed in hebreo ⁊ in libris correctis habet: Quingēta milia. Sed tūc occurrit dubiū quō tot erāt in vna tribu: q2 nūer' nouē tribuū aliaꝝ q fuerūt nūerate p ioab nō ascēdit nisi ad mille milia ⁊ cētū milia: ut pdictū ē: Ad qḋ dicēdū ꝙ trib' iuda fuit aliis bellicosior: ⁊ iō plures habuit bellatores ꝙ aliq alia. Itē q2 bellatores d aliis natioib' q piūgebāt cū dd: sic p3 sup xv. ca d ethai getheo q cū sexcētū bellatorib' erat piūct' ipi dd: ⁊ silr fuit de aliis natioib': ⁊ oēs isti putabant cū bellatorib' de tribu iuda de q erat dauid: ꝓpt qḋ nūerus bellatoꝝ trib' iude tm̄ ascēdebat. Sciendum tamē ꝙ pmo paralipo. xxj. dr. De iuda autem. cccclxx. milia qḋ soluit ab hebreis. vno mō ꝙ. xxx. milia q̄ omittunt pmo palip. erāt capita alioꝝ: ⁊ sic nō numerant cū eis ibi: hic aūt in numero cū aliis concludūt. Alio mō ꝙ i libro palip. ponit nūer' minor qui fuit traditus dauid ne nimis supbirz ut pdictū ē. h aūt ponit numer' ſ3 veritatē q maior eāt opposito mō ꝙ de numero isrl' ut p3 ex dcis. Nec ē incōueniens sic variari modū loquendi: q2 frequēter p talē moduz soluūt apparētes dissonātie euāgelistaꝝ. k ¶ Percussit aūt. Hic cōsequent describit pūitio delicti vbi pmo ponit determinatio pene: 2° executio iusticie diuine: ibi Immisitq3 dñs pestilentiaz: tertio placatio offēse: ibi Uenit āt gad. Circa pmū exprimit penitentia dauid cuz dicit: k ¶ Percussit āt cor. i. cōscientia cū reprehendit. l Peccaui valde. pctō supbie: ut dictuz ē. Itē ex mandati diuini trāsgressione: qḋ hēt Exo. xxx. vbi dr: Quādo tuleris sūmaz filioꝝ isrl' dabūt singuli pciū p aiab' suis dño: ⁊ nō erit plaga i eis ⁊ q̄tū sit illud pciū subdit ibidez Dimidiū sicli ⁊c. nolebat. n. dñs ꝙ nūeratio generalt ppli q̄lem ꝑcepit dauid fieri fieret p capita: sed quod quilibet offerret dño dimidiū sicluz ⁊ tūc numerabant sicli: ⁊ sic apparebat numer' ppli: q2 erat duplus ad numeꝝ sicloꝝ ut dictū fuit Exo. xxx. Hec aūt numeratio nō fuit sic facta: ⁊ sic secuta ē plaga. consequēt ponit determinatio pene cū dr: Trium tibi dat optio ⁊c. ⁊ patet lra vsq3 ibi: m ¶ Coartor nimis. q2 qōlibet illoꝝ videbat duꝝ. n Sed meli' ē ut incidā ⁊c. eligendo pestilentiā triū dieꝝ: tū quia de dei misericordia sperabat: tū q2 si elegisset famem septem annoꝝ ipse ⁊ alii diuites ꝓuidissent sibi de victu: ⁊ pauperes fuissent nimis afflicti. Itē si eligisset fugam coram aduersariis ipse ⁊ alii potētes fuissent ꝓtecti auxilio pugnatoꝝ: ⁊ refugio fortalicioꝝ ⁊ ceteri fuissent occisi: ⁊ iō elegit penā omnibus equalē: q2 pestilentia a deo imissa equalit poterat cadere super regem ⁊ pauperem. o ¶ Immisitq3 dñs pestilentiam. Hic ponit dicte pene executio cū dicit: p De mane vsq3 ad tēpus cōstitutum. i. vsq3 ad tertiam diē inclusiue: ut dicunt alii qui quia sic erat pena determinata. Sed h' nō videt veꝝ: quia infra dicit: Uenit aūt gad ad dauid i die illa. ⁊ videtur loq scriptura de pma die pestilentie. Ad hoc eniz venit gad ut dauid offerret holacaustuz ⁊ cessaret plaga inchoata: ut habet infra. Ex quo videt etiā ꝙ tempus pestilētie nō erat cōsūmatū: ⁊ iō dicūt alii ꝙ temp' cōstitutum intelligitur tempus prandii. Sed tale temp' nō videt esse cōstitutū i lege: ⁊ ideo dicūt alii ⁊ melius ut videt ꝙ temp' constitutū itelligit hora sacrificii vespertini. Illud. n. statutū fuit in lege: Exo. xxix. ita ꝙ a mane prime diei vsq3 ad horā illā mortui sūt d populo. lxx. milia viroꝝ. S3 tūc occurrit dubiū: quia sicut dictum est pestilentia trium dierum erat determinata: et sic videtur ꝙ sit mutatio facta i deo. Ad qḋ dicendū ꝙ nō: q2 pestilentia triū dieꝝ erat dicta per moduz cōminationis: sicut ione tertio: Adhuc q̄draginta dies ⁊ niniue subuertetur. que tamen non fuit subuersa. Sic in proposito duo dies pestilentie vltimi fuerunt tātum per cōminationem dicti. prim' vero dies per modū sententie diffinitiue: propter quod fuit pestilentia tantuz illo die: ideo subditur Misertus est dominus super afflictionem ⁊c. q ¶ Iuxta aream areuna. iste erat binomius: quia cū hac vocabatur ornan: ut habetur primo paralip. xxj. r Uenit aūt gad. Hic consequenter describitur placatio offense: per oblationem dauid ad dictum gad prophete per reuelationem domini: quod notatur cum dicitur: Et ascendit dauid iuxta sermonem gad quem preceperat ei dominus ⁊c. s ¶ Et egressus adorauit regem. idest fecit ei reuerentiam regi debitā. Iste. n. quāuis esset gentilis erat amic' dd ⁊ ei cōfederat': q2 p eū dd habuerat ptē ciuitatis hierusalez. Cetera patēt vsq3 ibi: t Oia dedit areuna regi. i. dare voluit.

Elicha de arodi. Heles de phalti. Hira fili' acces de thecua. Abieser de anathoth. Mobōnai de vsathi. Selmon aboites. Macharai netophatites. Eleph filius baana: ⁊ ipe netophatites. Itai fili' ribai de gebeeth filioꝝ beniamin. Banai pharatonites. Heltai de torrēte gaas. Albialbon arbathites. Açamaueth de beromi. Eliaba de salboni. Filii iasen: ionathā: naram. Sēma de orodi. Haiā fili' sarar arothites. Elifeleth fili' aasbai filii maachati. Heliā fili' achitophel gelonites. Esrai de carmelo. Farai de arbi. Igaal fili' nathan de soba. Bōni de gad. Selech de āmoni. Naarai berothites armiger ioab filii saruie. Hira hietrites. Gareb ⁊ ipe hietrites. Urias ethe'. Oēs triginta septem.

Ca. XXIIII.

Et addidit furor dñi irasci cōtra israel: cōmouitq3 dauid in eis dicētem: Uade numera israel ⁊ iudam. Dixitq3 rex ad ioab principē exercitus sui Perambula oēs trib' israel a dā vsq3 ad bersabee: et numera populū ut sciam numeꝝ ei'. Dixitq3 ioab regi: Adaugeat dñs de' tu' ad pplm tuū quātus nunc est: iterūq3 centuplicet i cōspectu dñi mei regis. Sed quid sibi dñs meus rex vlt in re huiuscemodi? Obtinuit āt sermo regis verba ioab: ⁊ pncipū exercitus. Egressusq3 ē ioab ⁊ pncipes militū a facie regis ut numerarēt ppl3 isrl'. Cūq3 ptrāsissent iordanē: venert in aroer ad dexteraz vrb q̄ ē in valle gad: ⁊ p iaçer trāsierūt in galaad: ēt in tram inferiorē hodsi: ⁊ venerunt in dan siluestria. Circueuntesq3 iux sidonē trāsiert ꝓpe menia tyri ⁊ omnē trā3 euei ⁊ chananei: venertq3 ad meridiem iuda in bersabee: ⁊ lustrata vniuersa terra: affuerūt post nouem menses ⁊ viginti dies i hierusalem. Dedit ergo ioab numeꝝ descriptiōis ppli regi. Et inuenta sūt de israel ottingenta milia viroꝝ fortiū q educerēt gladiū: ēt de iuda qngēta milia pugnatoꝝ. Percussit aūt cor dd eū postq3 nūerat' ē pplus. Et dixit dd ad dñm. Peccaui valde in hoc facto: ſ3 pcor dñe ut trāsferas iniquitatē serui tui: q2 stulte egi nimis. Surrexit itaq3 dauid mane: ⁊ sermo dñi fact' ē ad gad ꝓphaz ⁊ vidētē dicēs Uade ⁊ loqre ad dd. Hec dicit dñs: Triū tibi datur optio: elige vnū qḋ volueris ex his ut faciā tibi. Cūq3 venisset gad ad dd nūciauit ei dicēs: Aut septē annis veniet tibi fames in terra tua: aut trib' mēsib' fugies adūsarios tuos ⁊ illi te psequent: aut certe trib' dieb' erit pestilentia in terra tua. Nūc g' delibera: ⁊ vid quē rñdeā ei q me misit sermōez. Dixit autē dauid ad gad: Coartor nimis. S3 meli' ē ut icidā i man' dñi: multe. n. mie ei' sūt q3 i man' hoīuz. Immisitq3 dñs pestilētiā in isrl': dē mane vsq3 ad tēp' constitutū: ⁊ mortui sūt ex pplo a dan vsq3 bersabee septuaginta milia viroꝝ. Cūq3 extēdisset manū suā angel' dñi sup hierlm ut disperderet eā: misert' ē dñs sup afflictionē: ⁊ ait āgelo percutienti pplm: Sufficit nūc: ptine manū tuaz. Erat aūt angel' dñi iux areā areuna iebusei. Dixitq3 dd ad dñz cū vidisset angelū cedētez pplm: Ego sū q peccaui et ego iniq egi: isti q oues sūt qd fecert? Uertat obsecro man' tua ꝯ me ⁊ ꝯ domuz pris mei. Uenit aūt gad ꝓpha ad dd in die illa: ⁊ dixit ei: Ascēde ⁊ ꝯstitue altare dño i area areuna iebusei. Et ascēdit dauid iuxta smonē gad quez ꝑcepat ei dñs. Cōspiciensq3 areuna aiaduertit regez ⁊ suos ei' trāsire ad se: ēt egressus adorauit regē ꝓno vultu i terraz ⁊ ait: Quid cāe ē ut veniat dñs me' rex ad seruū suū? Cui dd ait: Ut emā a te areā: ⁊ edificē altare dño ⁊ cesset intfectio q̄ grassat in pplo. Et ait areuna ad dauid: Accipiat ⁊ offerat domin' me' rex: sicut placz ei. Habes boues in holocaustum: ⁊ plaustrū ⁊ iuga boum in vsum lignorum. Omnia dedit areuna regi. Dixitq3 areuna ad regez: Dominus deus tu' suscipiat votum tuum. Cui respondens rex ait: Nequaquā ut vis sed emaz precio

sed dauid accipere noluit nisi pro precio. vnde sequitur:
v Emit ergo dauid aream ꝛc]. pmo paliꝑ. xxi. dicit: Dedit ergo dauid ornan pro loco siclos auri iustissimi ponderis sexcentū. Et ideo lra que sic habet ꝺz sic punctari: Emit ergo dauid aream. ꝛ tacet hic preciū quod pmo paliꝑ. nō exprimit sexcentū auri siclorꝫ. ꝛ sequitur:
x Et boues argenti siclis quinquaginta. s. pro bobus tantuꝫ.
y Et edificauit ibi dauid altare domino. ille locus est in quo Abraam voluit immolare isaac filiū suum: ut dictū fuit Genesis. xxij. ꝛ iacob vidit ibi scalaꝫ: ut dcm fuit Gen. xxviij. ꝛ ibi postea fundatuꝫ fuit templū p salomonez ut habetur infra tertio libro sexto capo. ꝛ secūdo paralipomenon. iij.

a te: ꝛ nō offeram dño deo meo holocausta gratuita. Emit ergo dauid aream ⁊ boues: argenti siclis quinquaginta: ⁊ edificauit ibi dō altare dño ꝛ obtulit holocausta ꝛ pacifica. Et ꝓpitiatus est dns terre: ꝛ cohibita est plaga ab israel.

Explicit scōs lib samuel.

Explicit secundus liber Regum.

Postilla sup tertiū librū Regū incipit Ca. I.

a Et rex dauid senuerat. In pcedentib⁹ libris actū ē ō regno filiorꝫ isrl vnico hic ꝓnter agit de regno ei⁹ diuiso: ꝓpter qō apud hebreos duo libri pcedentes sūt vn⁹ liber q̄ vocat samuel: ꝛ duo sequētes si vn⁹ alⁱ liber qui vocat malachim i. regū in plurali

Incipit liber pmus malachim. i. regum tertius.
Caplm. I.

Et rex dauid senuerat habebatq; etatis plurimos dies. Et cū operirent vestibus nō calefiebat.

Primo igit ō duplici regno agit: ꝓut fluxuit: ꝛ ꝓut cadē cepit. s. ḡr to libro: qz extūc gentes subdite hebreis ceperūt rebellare: ꝛ tandez dnari eis: ꝛ finaliter eos captiuare Circa pmū sciendū q̄ vbi vnū regimē terminat sequēs inchoat: iō pmo agit de regni vnitate sub salomone in pn⁹ regni sui: ꝛ ō regni diuisione circa finē vite sue. xi. ca. Prima in duas qz pmo describit ipsi⁹ salomonis regis institutio: ꝛ instituti cōfirmatio ca. ij. pma in tres: qz pmo describit ipsi⁹ dauid senilis ꝓditio: secūdo Adonie ambitio: ibi Adonias aūt: ꝛ salomonis ꝓmotio: ibi Dixitq; nathā. Circa pmū dr: a Et rex dō senuerat. ꝛ tn nō hēbat nisi lxx. ānos ad pl⁹: qz. xxx. annoꝝ erat qn cepit regnare: ꝛ q̄dragita annis regnauit: ut habet supra. ij. li. v. ca. Sz ad sensū pz q⁹ alⁱq̄ citⁱ⁹ senescūt ꝛ alⁱ tardi⁹ s̄m diuersitatē ꝓplexionū ꝛ laboꝝ ꝛ curaꝝ. b Cūq; operiret vestib⁹ n̄ calefiebat: qō fuit sat⁹ mirabile ō tāta frigiditate in hoie bn cōplexionato. Cui⁹ vna cā assignat: qz a iuuētute fuit b. Illico sus: ꝓpi qō multos ict⁹ ꝛ plagas sustinuit: ex q̄bus plurim⁹ sanguis emanauit: ꝓpi qō cutis seruit ꝛ infrigidat⁹ fuit. Alia etiā causa additᵉ qz ex visione angeli tenentis gladiū euaginatū sup hierusalē ut dictū ē supra. ij. libro. xxiiij. ca. supra modū territus fuit: timoꝝ aūt infrigidat ꝛ maxime excessiu⁹: ꝓpi qō timentes pallescūt ꝛ tremūt: ꝛ iō extūc dauid notabiliᵉ infrigidat⁹ fuit. Alia etiā cām assignat Ra. sa. dicens q̄ hoc fuit in penā peccati q̄ abscidit ozā vestis saul: ut habet supra. j. li. ca. xxiiij. Q. n. in h⁹ peccauerat vt qz ibi dē subdit: P⁹ hoc pcussit coz suū ꝺō: eo q⁹ abscidisset ozā clamidis saul. q̄diu. n. saul in regno tolerabat a ꝺo dauid debebat eū reuereri: ꝛ qz in hoc irreuerenti se habuit ad ip̄m fuit punit⁹ pena cozrespōdēte. s. ut vestib⁹ nō calefieret i senectute: s̄m illō Sap̄. xj. Per q̄ peccat q̄s p hec ꝛ torquetur. Et queram⁹ dño nr̄o regi ado lescētulā ꝛc. glo. Hiero. sup locū istū dicit sic: Nōne tibi videt si occidēte lr̄am seqūris figmētū cē vel athenarus ludicra q⁹ frigidus senex obuolut⁹ vestimētis n si ꝓplexu adolescētule? nō calescit ꝛc. ꝛ iō dr q⁹ h̄ est locutio pabolica: ita q⁹ p Abisag vginē intelligit sapia: q̄ ē incorrupta q̄ piūgit senib⁹: s̄m q⁹ dr Job. xij. In antiq̄s ē sapiētia: ꝛ hoc maxime fuit in dauid in q̄ i senectute maxime viguit spūs ꝓphetic⁹: put dictū fuit supra. ij. li. ca. xxiij. ꝛ hec sapiētia calefecit regē dauid ip̄m ad amoꝛē diuinū accēdēdo: ꝛ talis mod⁹ loquēdi pabolic⁹ frequēt habet i scriptura sicut habet Judicū. ix. Iērūt ligna ut vngerēt sup se regē ꝛc. sicut fuit expositū ibidē. Sz salua reuerētia hieronymi istud dictū stare nō pōt: ut vr: qz circūstantia lr̄e oñdit manifeste: q⁹ abisag fuit q̄dam

puella ad lr̄am adducta ip̄i dauid i remediū frigiditatis cozpalis: qō ēt p̄z ex h⁹ q⁹ adonias q̄ erat iuuenis petiuit eā ꝓ vxore mortuo dauid: vt h̄. j. ij. ca. ꝛ iō oz dicē ad vitatē lr̄e q⁹ fuerit puella cozpal: scōm h⁹ igit expōit cū dr: c Dixerūt ḡ ei Fui sui. s. medici q̄ erant soliciti de ei⁹ vita ꝓlōgāda ꝓpr̄ suā sanctitatem. d Queram⁹ dño nō ꝛc]. dicūt cū medici q⁹ optimū remediū ꝺ frigiditatez mēbrorū ꝛ paliꝑ imīnētē ē amplex⁹ mulieris maxime iuuencule ꝛ virginis: ꝛ iō talis fuit adducta ipsi dauid: nec ex hoc peccauit: qz cū ea ꝺrit mr̄imoniuꝫ: vt magis patebit ex seq̄ntibus. Senes em̄ quātūcūq; pn̄t ꝺbē: lz nō possint generare: ꝛ sic dicūt docto, res si mulier scienter ꝺhat cū frigido nō potēte eaz cognoscē: nihilomin⁹ tenet ꝺctus ꝛ sic fuit in ꝓposito: ꝛ iō vti aplerī bus hui⁹ vginis i statu mūimonialⁱ nō vi fuisse illicitū ipsi dauid: maxime cū h⁹ cēt ei i remediuꝫ tāte frigiditatⁱ. e Adonias autē. hic ꝓn̄ describit ip̄i⁹ adonie ābitio cū

Dixerūt ergo ei serui sui: Quēramus dño nr̄o regi adolescētulā ⁊ginē:]ꝛ stet cozā rege: ꝛ foueat eū: dormiatq; i sinu suo: ꝛ calescat dn̄s nr̄s regē. Quesierūt igit adolescētulā speciosam i oīb⁹ finib⁹ isrl: ꝛ inuenerūt abisac sunamitem: ꝛ adduxerūt eā ad regē. Erat aūt puella pulchra nimis: dormiebatq; cū rege ꝛ ministrabat ei: rex vo non cognouit eā. Adonias autez fili⁹ agith: eleuabat dicēs: Ego regnabo] Fecitq; sibi currū ꝛ eqtes:] ꝛ qnquaginta viros q̄ curreret añ eū. Nec corripuit eū p̄ su⁹] ali qn̄ dicēs: Quare hoc feci sti: Erat aūt ꝛ ipe pulcher valde secūd⁹ natu p⁹ absalon. Et sermo ei⁹ cū ioab filio saruie: et cū abiathar sacerdote q̄ adiuuabāt ptes adonie. Sadoch vo sacerdos ꝛ banaias fili⁹ ioiade ꝛ nathan ꝓpheta ꝛ semei ꝛ celethi ꝛ phelethi ꝛ oē

robur exercit⁹ dauid non erat cū adonia. Immolauit ergo adonias arietib⁹ ꝛ vitulis ꝛ vniuersis pinguib⁹ iūxta lapidem ҫoeleth q̄i erat vicinus fonti rogel: vocauit vniuersos frēs suos filios regis: ꝛ oēs viros iuda suos regi: nāthan autē ꝓphetaz ꝛ banaiā ꝛ robustos quosq; ꝛ salomonem frēm suū n̄ vocauit. Dixit itāq; nathan ad bersabee mr̄em salomonis: Nūquid audisti q⁹ regnauerit adonias fili⁹ agith: ꝛ dn̄s nr̄ dauid hoc ignorat: Nūc ergo veni accipe cōsiliū a me: et salua aiam tuā filiiq; tui salomonis.] Vade et ingrēdere ad regē dauid ꝛ dic ei: Nōne tu dñe mi rex iurasti] mihi ancille tue dicens: q⁹ salomon fili⁹ tu⁹ regnabit p⁹ me: ꝛ ipse sedebit i solio meo: Quare ergo regnat adonias: Et adhuc ibi te loq̄nte cū rege: ego veniaz p⁹ te: et ꝓplebo simones tu

fuit ex pte adonie: vt q⁹ abiathar q̄ erat summ⁹ sacerdos populus ad ip̄m inclinaret ꝛ ab ipso inungēt. Ex pte vo abiathar cā fuit: qz defecēderat de heli cui dcm fuerat ex pte dei q⁹ filij ei⁹ cēnt a sūmo sacerdotio deponēdi ꝓout dcm fuit supra. j. li. ij. ca. Itē qz sicut dicūt hebrei a tpe q̄ fugit dauid de hierusalē ꝓpr̄ absalō: dn̄s nō dedit respōsuꝫ p abiathar sicut tactū fuit supra ij. li. xv. ca. lz i alijs faceret officiū sūmi sacerdotis: ꝛ iō q̄rebat habere regem sibi fauorabilem ne a statu suo deijceret. m Immolauit ergo adonias arietib⁹. i signū regie dignitatis. n Juxta lapidem ҫoeleth. erat lapis magn⁹ extra ciuitatē in cuius motione ꝛ tractione viri fortes expiebant vires suas: ꝛ ideo hebrei dicūt hic: Juxta lapidē tractum.
o Qui erat vicin⁹ fōti rogel. hebrei dicūt fōti fullonis: qz ꝓpe fontē illū erat locus vbi fullones parabāt pannos: ꝛ huic cōsonat: qō habet. j. iij. li. xvij. de Rapsace ꝛ socijs ei⁹: steterūt iuxta aq̄ductuꝫ piscine superioris q̄ est in via agri fullonis: ꝛ sic ꝛz hebreos ҫoeleth ꝛ rogel nō sunt noia ꝓpria sed appellatiua.
p Nathā aūt ꝓphaz ꝛc. qz nō fauebat sibi sed salomoni.

q Dixit itaq; nathā. Hic ꝓn̄ describit ip̄i⁹ salomonis promotio: ꝛ ꝛ° adonie ꝓsutatio: ibi. Adhuc illo quēte. Circa pmū p⁹ ponit mr̄is petitio: ꝛ° regis cōcessio: ibi Rndit rex et ꝛ° ꝓcessionis executio: ibi Dixit q̄s rex. Petitio aūt mr̄is facta fuit de ꝓsilio nathā q̄ celabat ꝓ salomone: qz ip̄m nutrierat ꝛ docuerat: vt dcm fuit supra. ij. li. xij. ca. ꝛ qz ex reuelatiōe oñi dixerat ip̄i dauid q⁹ salomon cēt regnaturus p⁹ eū s̄m q⁹ dauid refert. j. paliꝑ. xxij. vba nathan ad ip̄m vbi sb̄dit ob hāc cām pacific⁹ vocabit: Jn hebreo h̄i: Nomē ei⁹ salomō. ꝛ xxix. ca. dixit: Salomonē filiū meū elegit dn̄s: ꝛ p⁹ ea eodē ca. Salomoni q̄s filio meo da cor ꝓfectuz ꝛc. q⁹ h⁹ ē qō dr h̄: Dixit itaq; nathā. ꝛ ꝓz lra vsq; ibi.
r Et salua aiaz tuā ꝛc. Timebat em̄ ꝓbabiliter q⁹ si adonias i regno ꝓfirmaret q⁹ mortuo dauid puniret Bersabee crimie adulterij: ꝛ ꝺ salomonē q̄reret mort⁹ occasionē. Sed h occurit dubiū quo ꝓpha de h⁹ timebat: cū sic dcm est ex reuelatiōe dixerat salomonē regnaturū p⁹ ip̄m: ad qō dicēdū q⁹ istud fuit q̄dā ꝓmissio fcā ip̄i dauid de futo. tales āt ꝓmissiones diuie itelligēde sūt sb̄ ꝺdiōe. s. si ex pte hoiuz n̄ ponat impedimētū sic diffusⁱ fuit ꝺclaratū. ij. li. ca. ij. ꝛ iō ꝓpha poterat timē: ne p aliq̄ pctm̄ ip̄i⁹ dauid vl bersabee seu salomonis aliq̄ impedimētū pueniret. s Ingredere

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad regem dauid ꝛc] hoc aũt iuramẽtũ sciebat nathan per reuelationẽ dauid vel bersabee vel forte qꝫ fuerat presens. t Loq̃plebo sermones tuos. ꝓmisit eñ mihi ad petendũ ꝓ filio: vt cor dauid inclinaret: ꝛ sic inueniret regẽ dispositũ ad pficiẽdũ negociũ. v Inclinauit se bersabee ꝛ adorauit regem. adoratõne dulie. x Dñe mi. hic formal petitõnẽ suã i q̃ quicq̃ expimit q̃ faciũt ad regis aĩm inclinãdũ: qꝫ primo humiliꝫ petit dicẽs: Domine mi. scdo iuramentũ ad memoriam reducit. d. Tu iurasti ꝓ dñm ꝛc. tertio supbiã adonie exprimit dicẽs: Et ecce nunc adonias regnat te viuẽte ꝛ ignorante quarto deuotionem ppli ad ꝑsonã ꝓponit dicens: y Uerũtñ dñe mi rex ꝛc] q. d. popul' nõ approbat adonie ambitionẽ: sz expectat tuã determinationẽ. q̃nto piculũ psone sue ꝛ filij sui iducit dicẽs: Eritq̃ cũ dormierit dñs meus rex cũ patribus suis z Erim' ego ꝛ fili' me' salomõ pctõres. i. adonias imponet nobis crimia ad priuandũ nos vita: vt predictũ est. a Adhuc illa loq̃nte ꝛc] Ad cõplẽdũ negociũ: nõ tñ statim intrauit cubiculũ regis: sz stetit aliquãtulũ extra: quousq̃ de volũtate regis vocaret: vt pz i lra.

b Dñe mi rex tu dixisti ꝛc. nõ dixit h' ꝓpheta affirmatiue: sz magis interrogatiue q. d. mirabile ẽ q̃ talia fecerat sine scitu tuo: ꝛ in h' notat cuz de ꝑsumptiõe ꝛ cõtẽptu ꝑis: q̃ ipo viuente ꝛ nesciẽte vellet regnare: vñ subditur:

c Nunquid a dño meo ꝛc] q. d. non

d Et mihi nõ indicasti. q̃ sũ secretarius tuus: ꝛ tibi reuelaui volũtatem dñi de regno salomonis p' te ꝛ iõ si fuit aliq̃ cã mutationis huiꝰ ex alia reuelatione tibi facta debuisti vtiq̃ dicere mihi. e Et respondens rex. Uocate michi bersabee. Que ingressa est thalamum coram rege. Stetitq̃ in conspectu regis. Rex aũt sanctificabat dicens. Quia liberauit animam meam ex omni angustia. Quia sicut iuraui tibi per dominum deum israel dicens. Quia salomon filius tuus regnabit post me. et ipse sedebit pro me in solio meo. Sic locutus est ad me hodie. Inclinauit bersabee faciem suam. et adorauit regem. Dixitq̃ rex. Uocate mihi sadoch sacerdotem. et nathan prophetam. et banaiam filium ioiade. Qui cum introissent in conspectu regis. Dixit ad eos rex. Tollite uobiscum seruos domini uestri. et imponite salomonem filium meum super mulam meam. et ducite eum in gion. Unguatq̃ ibi sadoch sacerdos ꝛ nathan propheta in regem super israel. Et canetis buccina atq̃ dicetis. Uiuat rex salomon. Et ascendet post eum. et ueniet et sedebit super solium meum. et ipse regnabit pro me. Illum enim precepi ut sit dux super israel ꝛ super iudam. Et respondit banaias filius ioiade regi dicens. Amen. Sic loquatur dominus deus domini mei regis. Quomodo fuit dominus meus cum domino meo rege. sic sit cum salomone. et sublimet solium eius super solium domini mei regis dauid. Descendit ergo sadoch sacerdos ꝛ nathan propheta ꝛ banaias filius ioiade et cerethi ꝛ phelethi. et imposuerunt salomonem super mulam regis dauid. et adduxerunt eum in gion. Sumpsitq̃ sadoch sacerdos cornu olei de tabernaculo. et unxit salomonem. Et cecinerunt buccina. et dixit omnis populus. Uiuat rex salomon. Et ascendit uniuersa multitudo post eum. et populus canentium tibiis. et letantium gaudio magno. et insonuit terra a clamore eorum. Audiuit autem adonias. et omnes qui inuitati fuerant ab eo. Iamq̃ uniuersi finitum erat. Ioab quoq̃ audita uoce tube ait. Quid sibi uult clamor ciuitatis tumultuantis. Adhuc eo loquente. ecce ionathas filius abiathar sacerdotis uenit. Cui dixit adonias. Ingredere quia uir fortis es. et bona nuncias. Respondit ionathas. Minime. Dominus enim noster rex dauid. regem constituit salomonem. misitq̃ cum eo sadoch sacerdotem. et nathan prophetam. et banaiam filium ioiade. et cerethi. et phelethi. et imposuerunt eum super mulam regis. Unxerunt autem eum sadoch sacerdos ꝛ nathan propheta in gion. et ascenderunt inde letantes. et insonuit ciuitas. Hec est uox quam audistis. Et ecce ꝛ salomon sedet super solium regni. et ingressi sunt serui regis benedicere domino nostro regi dauid dicentes. Amplificet deus nomen salomonis super nomen tuum. et magnificet thronum eius super thronum tuum. Et adorauit rex in lectulo suo. et insuper ꝛ hec locutus est. Benedictus dominus deus israel qui dedit hodie sedentem in solio meo uidentibus oculis meis. Territi sunt ergo. et surrexerunt omnes qui inuitati fuerant ab adonia. et abiit unusquisq̃ in uiam suam. Adonias autem timens salomonem surrexit. et abiit. et tenuit cornu altaris. Et nunciauerunt salomoni dicentes. Ecce adonias timens regem salomonem. tenet cornu altaris dicens. Iuret mihi hodie rex salomon q̃ non interficiet seruum suum gladio. Dixitq̃ salomon. Si fuerit uir bonus. non cadet ne unus quidem capillus eius in terram. sin autem malum inuentum fuerit in eo. morietur. Misit ergo salomon. et eduxit eum ab altari. et ingressus adorauit regem salomonem. Dixitq̃ ei salomon. Uade in domum tuam.

Capitulum .II.

Et inde cepit aliquã portionẽ. ꝛ uenit salomonẽ. Dicit Ra. sa. q̃ ista uncio fiebat in fronte regis inter palpebras ꝓ modũ corone. cetera patẽt in lra vsq̃ ibi: g Quid sibi vult ꝛc] hoc aũt q̃siuit ioab: qꝫ ad eius officiũ spectabat sedare tumultũ: ꝛ cõmotionẽ in ciuitate orientem.

t Adhuc eo loq̃nte. Hic cõsequenter describit adonie cõfutatio audita institutiõe salomonis in regez per ionathan filium abiathar: et ꝓ lra paucis exceptis. v Neq̃aq̃. s. sum bõa annuncias tibi: sz magis aduersa

x Territi sunt ergo. qꝫ timuerũt ne rex salomõ calũniaret eos ꝓ crimine lese maiestatis sic aliqs eoꝝ p' ea calũniat' ẽ: vt habet. j. ca. sequenti

y Et iuit unusq̃sq̃ ꝛc] dimittentes totaliter Adoniã. z Adonias aũt ti. abiit i ta. do. te. cor. altaris scz holocausti: ad qõ etiã laici poterat ingredi. ad altare eñ thymiamatis soli sacerdotes intrabãt. ex h' etiã ꝓz q̃ ibi erat refugiũ in aliquibus casib': ꝛ multo fortiꝰ debet eẽ i ecclia: cuiꝰ tabernaculuz in ve. le. erat soluz figura.

a Si fuerit uir bonus. i. nõ q̃rens machinatõnes ꝺ cetero ad obtinẽdũ regnũ. b Et ingressus adorauit regẽ salomonez faciẽs ei debitã reuerẽtiã sicut dño suo. Additio ꝑma in tertiũ libꝝ regũ incipit.

In caꝑ. ꝑmo vbi dr in postilla: Lũq̃ opiret vestibus no calefiebat qꝺ fuit satis mirabile de tata frigiditate.

Licet dauid bellicosuz fuisse pluries legat: nũq̃ tñ de eo habet in scripturis q̃ vulneratꝰ fuisset seu plagatꝰ sic vt a corpe suo sanguinis copia effluereret: qꝺ tñ nõ cẽt verisile: vt scriptura de eo talia si cõtigissent tacuisset. Sz verius põt alia cã huius frigiditatis assignari: scz q̃ dauid a iuuẽtute fuit libidinosus: et in actib' venereis excessiue implicatꝰ: vt ꝓz ex toto ꝓcessu sue histozie. s. in multitudine vxoꝝ ꝛ cõcubinaꝝ. Sed ꝑstat q̃ vsus venereoꝝ excessiuꝰ naturalẽ caloꝛẽ cõsumit naturalẽ: et eꝝ ꝺiectũ. s. humidũ radicale: vñ ꝓuer. xxxj. Ne dederis mulieribꝰ substantiam tuã. Substãtia eñ vite corꝑalis i caloꝛe naturali: ꝛ humido radicali ꝓcipue cõsistit iuxta phoꝝ sniam. Sicut igitur deficiẽtib' istis moꝛs naturaliter sequit: sic ex coꝝ notabili diminutione seu cõsumptione frigiditas. q. irrepabilis subsequ hẽt In eodẽ caꝑ. j. vbi dr i postilla: Queramꝰ dño nro regi adolescentulã ꝛc. Glosa Hiero. super locum istũ. Additio scda.

Glosa Hiero. nõ ẽ sic reprobãda: sz ꝓtꝰ ad bonũ trahẽda sensũ. Pro cuꝰ declaratiõe sciẽdũ: q̃ seq̃ntes lrales sẽsũ si generaliꝫ ꝓsiderẽt: sũt i duplici dra. Quidã eñ tenẽt q̃ tñ sensꝰ lralis ẽ verus ꝛ solꝰ itẽꝝ ab auctoꝛe: ceteri vo sẽsus ꝺ dicũt spũales credũtur ab eis esse ficti: ꝛ nulliꝰ auctoritatis. Et hãc opinionez seu erroꝛẽ ꝑncipaliter tenẽt seduceri q̃ solã lraz sequũt. Unꝝ ꝛ negãt resurrectionez: ꝛ alia q̃ ad pedẽ lre ꝑma facie nõ apparent. Alij vo tenẽt q̃ sacra scripta sub vna lra hz pluresꝝ sensꝰ: lz oẽs fũdẽt sup vnũ. s. lrale: ꝛ ẽ cõis sntia catholicoꝝ: vt pz ꝑ Grego. i. iij mo. ꝛ ꝑ Aug. ꝺ vincẽtiũ: et i pluribꝰ alijs locis Erroꝛ aũt ꝑmoꝝ ꝓuincit multiplicit: ꝑsertim duobꝰ mõis. q̃z ꝑmꝰ ẽ: q̃ñ fm sensũ lralem eoꝝ erroꝛ detegit: sic pz Matth. xxij. Ubi saluatoꝛ volens cõfundere saduceos negates vitã futi seculi: eo q̃ in lra ve. te. sic palpabiliꝫ nõ hẽt ꝓfitdit eos per sensũ lralẽ allegasse illud: Deꝰ abraham deus isaac ꝛc. non est deus mortuoꝝ sed viuentiũ. Secũdo modo cõuincunt tales. s. qui lralẽ sensum tñmodo consequunt cũ ꝓtingit q̃ aliqua histozia lraliter tm intellecta: non inducit aliquã vtilitatẽ in fide: nec in moꝛib': nec etiam ad humanã ꝓuersatiõem. Et illo mõ allegat apls illud deutero. xxv. cap. Non ligabis os bouis terentis. vbi dicit: quasi arguendo: nunqd est cura deo de bobus. q. d. Si hoc ꝑceptũ solũ ad pedẽ lre intelligat: nullam ꝓducit vtilitatem. ꝛ isto mõ scdo arguit Hiero. in hoc loco ꝓtra sequẽtes lram occidentez. d. q̃ si hec histozia de abisac tantũmõ lraliter intelligitur non referẽdo eã ad aliquẽ sensum spũalẽ vtilitatẽ: videt. q. athenaꝝ ludicra sint: seu fabulatões que minime ꝑficiũt. Et iõ ista histoziã pulcherrime ꝛ cõmode Hiero. exponit: vt pz intuẽti: qui q̃dẽ sensus Hiero. est in hoc loco lralis: eo modo quo apls in auctoritate ꝓdicta tanq̃ a sensu litterali sumit argumẽtũ ex sensu accepto fm mysticã exposito ez: vt pz intuẽti. Huic etiã ꝓsonat auctoritas q̃da

beati Grego. q̄ allegat ꝛ exponit i q̄dā q̄stione addita supra i plogo sup Gen. i rn̄sione ad. vij. argu. vide ibi: Quod aūt iducit postillator p fulcimēto plane expositōis lr̄e ō aucto ritate medicoꝝ dicētiū ꝙ optimū remediū ꝯ frigiditatem mēbroꝝ ꝛc. est amplexus mulieris iuuēcule nō facit pro eo licet eni dicāt medici ꝙ calor nālis alicuius hōis seu aialis cōfortet ex suo ꝯtactu calorem nālē hōis debilitati: n̄ tn̄ faciūt dr̄iaꝫ i hoc de calore iuuencule seu virgis seu corrupte pulchre vel icōposite: ꝛ iō ista i hoc loco ad lr̄aꝫ poti⁹ sūt itelligēda f̄m mysticā significatōeꝫ iminoꝝ quā hic auctor sacre scripture: q̄ de⁹ est ad nr̄am doctrinā itēdit

Replica.

In p̄mo ca. iij. lib. Reg. vbi postillator admirans ꝙ dauid cū eēt hō bn̄ ꝯplexionat⁹: sic i senectute potuit ifrigidari: ut cooptus vestib⁹ calefieri nō potuit ꝛc. Hui⁹ ifrigidatōis ponit plures bone stas rōnes: sꝫ Bur. de optio rege sue gētis rōnē reddit min⁹ honestā videlꝫ ꝙ qꝛ a iuuētute fuit libidinosus ꝛ imoderatus coit⁹ ꝯsumit calorē nālem: ꝛ ei⁹ s̄biectū. s. humidū radicale: sꝫ bur. potuit honesti⁹ loq̄. Nā eū a tpe p̄me vnctionis vsqꝫ ad ꝯtinuos. xl. annos valde ꝯmēdat: ꝛ h̄ de ꝯtinētia a tpe iuuētutis vitupat: quā ꝯstat esse viciū morale: nec hoc vituperiū fūdat bur. i aliqua scriptura. Quāuis eni legat dauid plures vxores habuisse: nō tn̄ de eo repit sicut de salomōe ꝙ cor ei⁹ p mulieres deprauatū fuisset. potuisset igit de suo rege sentire: sicut btūs Aug. de abraā: quē dicit vsuꝫ cōiuge tpant ancilla cōtpant nulla intpant: ut dicit. xvj. de ciui. ca. xxv. multi legūt habuisse ꝛ vxores ꝛ ancillas q̄s tn̄ bur. icōtinētes nō iudicat. Nec valet obiectio bur. ꝯ p̄maꝫ rōnē assignatā a postil. Nā ipe ponit plures ꝯcurrentes ad eundē effectū. nō eni seq̄t vn⁹ nō pōt trahē nauē: igitur nec duo vel tres: sic ē i pposito. Nec seq̄t put Bur. putat: nō legit dauid i bellis vulneratū nec sanguinē effudisse: igit nō ē veꝝ. Nō ē eni ꝯsuetudo scripture vulneꝝ facē memoriam nisi sint ad mortē: q̄liter dauid vulnerat⁹ nō fuit. In codeꝫ cap. passuꝫ de abysaich sunamite cū postil. exponēt ad lr̄aꝫ declinās beatū Hiero. q̄ q̄si vi reprobare sensū illū lr̄alē tā ꝙ figmētū ꝛ athenaꝝ ludrica: Bur. q̄ supra li. ij. cap. xv. se opposuit: ꝛ lr̄e ꝛ beato Hiero. h̄ p eo certamen assumit putans postil. excludē sensus scripture allegoricos ꝛ alios: qḋ ꝙ falsū sit pꝫ i postil. morali quā fecit sup totā bibliā. Obiectio etiā bur. ꝯ rōnē postil. nō valet: cū dicit medicos non facere dr̄iam fomēti caloris iter iuuenē bn̄ cōplexionatum ꝛ pulchꝝ: falsū ē eni ꝛ ꝯ oēm rōnē. Nā i iuuene calor ē magis intensus: i pulchro ꝛ cōplexionato magis icorporat⁹: in virgie magis mūdus: q̄ calor f̄m huiusmōi q̄litates maioris ē virtutis ꝙ icorrupta turpi veteri ꝛ mali cōplexionis. Nō igit recta cū medicis facit magnaꝫ dr̄iam: ꝛ fortassis ut sensum lr̄e hui⁹ bur. reddat absurdū: ut f̄m scōs doctores ad mysticū oporteat hic refugiū cū beato hiero. Ipse turpiter sentit de sancto rege suo q̄si ut lasciu⁹ ex ꝯsuetudie fomētū puelle exegerit qḋ veꝝ nō ē. Nā serui ei⁹ ex ꝯsilio medicoꝝ sciētes h⁹mōi fomētū valē p caloris nālis excitamēto

ꝛ vite plōgatōe nō iussi disposuerūt. Argumentū hui⁹ ꝙ nō ex lasciuia petijt: hr̄ ex lr̄a euꝫ dr̄: Erat puella pulchra nimis: dormiebatqꝫ cū rege ꝛ ministrabat ei. rex vero nō cognouit eā. Ex quo sensu lr̄ali pōt trahi ꝛ vtilitas ꝛ moralitas q̄uo. s. s̄biditi curā hr̄e debēt tā sancti senis: ut etiā diuꝫ diligētiā infirmo puideāt de necessarijs: non mō petenti sꝫ ēt nō petē ti imo renitenti. Sciunt ut pluri mū sani plusꝙ infirmi q̄d infirmo op⁹ ē ꝛ expediens

Appropinquauerunt aūt dies dauid ut moreref: p̄cepitqꝫ salomoni filio suo dicēs: Ecce ego ingredior viā vniuerse terre. Cōfortare ꝛ esto vir fortis et obserua custodias dn̄i dei tui ut ambules in vijs eius: ēt custodias ceremonias ei⁹ ēt p̄cepta eius ēt iudicia ēt testimonia: sicut scriptū ē i lege moysi: ut itelligas vniuersa q̄ facis: ꝛ quocūqꝫ te verteris: ut ꝯfirmet dn̄s sermones suos quos locut⁹ ē de me dicēs: Si custodierint filij tui vias meas: ꝛ ambulauerit corā me i veritate: i oi corde suo ꝛ i oi aīa sua: nōn auferef tibi vir de solio isr̄l. Tu quoqꝫ nosti q̄ fecerit mihi ioab filius saruie: q̄ fecerit duobus p̄ncipib⁹ exercitus isr̄l abner filio ner: ꝛ amase filio iether quos occidit: ēt effudit sanguinē belli i pace: ēt posuit cruorē belli in balthеo suo q erat circa lūbos ei⁹: ꝛ i calciamēto suo qḋ erat i pedib⁹ ei⁹. Facies ergo iuxta sapiētiā tuā: ēt n̄ deduces caniciēꝫ ei⁹ pacifice ad inferos. Sed ꝛ filijs berçellai galaaditis reddes grām: erūtqꝫ comedētes i mēsa tua. Occurrerūt eni mihi qn̄ fugiebā a facie absalō fr̄is tui. Habes quoqꝫ apḋ te semei filiū gera filij gemini de baburi: q maledixit mihi maledictōe pessima qn̄ ibā ad castra. Sꝫ qꝛ descēdit mihi i occursū cū trāsire iordanē: ꝛ iuraui ei p dn̄m dicēs: nō te iterficiā gladio: tu noli pati euꝫ eē inoxiū. Vir aūt sapiens es ut scias q̄ facies ei: deduces qꝫ canos ei⁹ cū sanguie ad iferos. Dormiuit igitur dauid cū prib⁹ suis: ꝛ sepultus ē i ciuitate dauid. Dies aūt qb⁹ regnauit dauid sup isr̄l q̄dragita anni sūt. In hebrō regnauit septē ānis i hierl̄m trigitatrib⁹. Salomon aūt sedit sup thronuꝫ dauid pr̄is sui: ēt firmatuꝫ ē regnū ei⁹ nimis. Et ingressus ē adonias fili⁹ agith ad bersabee mr̄em salomōis q dixit ei: Pacific⁹ ne ē ingressus tu⁹? Qui rn̄dit: Pacific⁹. Addiditqꝫ: Sermo mihi ē ad te. Cui ait: Loq̄re. Et ille: Tu igt nosti q̄a mecū erat regnū: ēt me preposuerat ois isr̄l sibi i regē: sꝫ trāslatū ē regnū ꝛ f̄cm est fr̄is mei. A dn̄o. n. ꝯstitutū ē ei. Nūc ergo petitionem vnā p̄cor a te ne ꝯfūdas faciē meā. Que dixit ad euꝫ Loq̄re. Et ille ait. Precor ut dicas salomōi regi: neqꝫ eni negare tibi q̄cq̄ pōt: ut det mihi abisac sunamiteꝫ vxorem. Et ait bersabee: Bn̄ ego loq̄r p te regi. Venit ergo bersabee ad regeꝫ salomonē ut loq̄ref ei p adonia. Et surrexit rex i occursū ei⁹ adorauitqꝫ eā: ꝛ sedit sup thronū suū. Positusqꝫ ē thron⁹ mr̄i regis q̄ sedit ad dextrā ei⁹: dixitqꝫ ei: Petitionē vnā puulam ego dep̄cor a te ne ꝯfūdas faciē meaꝫ. Et dixit ei rex: Pete mr̄ mea. Neqꝫ eni fas est ut auertā faciē tuā: q̄ ait: Det abisac sunamitis adonie fr̄i tuo vxor. Rn̄dit qꝫ rex salomō: ꝛ dixit mr̄i sue: Quare postulas abisac sunamitē adonie? Postula ei ꝛ regnū. Ipse ē eni frat me⁹ maior me: ꝛ habꝫ abiathar sacerdotē ꝛ ioab filiuꝫ saruie. Iurauit itaqꝫ rex salomō p dn̄m dicens Hec faciat mihi de⁹ ꝛ hec addat: qꝛ cōtra animā suā locut⁹ ē adonias verbum hoc. Et nūc viuit dn̄s q firmauit me ꝛ collocauit me sup soliū dauid pr̄is mei: ꝛ q fecit mihi domū sicut locut⁹ ē: qꝛ hodie occidetur adonias. Misitqꝫ rex salomon p manuꝫ banaie filij ioiade q iterfecit eū: ꝛ mortu⁹ est. Abiathar quoqꝫ sacerdoti dixit rex: Vade in anathot ad agꝝ tuū: ꝛ quidem vir mortis es: sed hodie te nō iterficiā: qꝛ portasti arcā dn̄i dei corā dauid pr̄e meo: ꝛ sustinuisti laborē in oib⁹ in qb⁹ laborauit pr̄ me⁹. Eiec̄ ergo salomō

Cap. II.

Appropiquerunt autem. Hic ꝯn̄r ponit regni salomōis confirmatio ꝛ primo p remotionē ipedientiū. 2⁰ p accumulationē expedientiū cap. iij. Illa q̄ maxie ipediunt stabilitatē alicui⁹ regis sūt psone machinātes ꝯ eū. de q̄rū morte h̄ agit: ꝛ ne salomō i hoc videret pcedē çelo p p̄rie vindicte: iō circa hoc quātū ad aliq̄ p̄mittit ipsius dauid ordinatio: 2⁰ s̄bdit ipius salomonis executio: ibi Salomō aūt. Circa p̄mū dauid p̄mo iniūgit filio suo salomoni ut sit solicit⁹ de cultu dei dī. b Obserua custodias dn̄i. i. illa q̄ p̄cepit custodiri: ꝛ q̄ sint illa s̄biūgit dicēs: c Et custodias ceremonias ei⁹. quātū ad p̄cepta ceremonialia. d Et p̄cepta ei⁹. quātū ad moral. e Et iudicia ei⁹. q̄tū ad iudicialia: de q̄ꝝ cōditōe ꝛ distictōe dcm̄ fuit i Exo. f Et testimonia ei⁹. quātum ad ea q̄ pmissa sūt i lege de xp̄o venturo ꝛ alijs bonis pplo isr̄l pmissis. g Ut itelligas vniuersa que facis. qꝛ p ꝯsideratōem legis diuie dirigit hō i agendis. Si custodierit filij tui vias meas ꝛc. seq̄t: h Non auferet tibi vir. ex quo pꝫ qḋ supra dcm̄ ē. s. ꝙ pmissiones diuie de bonis futuris itelligūt s̄b ꝯditōe: si. n. nō ponat ipedimētū a pte hōiuꝫ. i Tu q̄qꝫ nosti. h̄ ꝯn̄r pōit ordinatio dauid de punitōe aliq̄ꝝ maloꝝ q̄s nō poterat ꝯuenienter punire i vita sua: ꝛ p̄mo de punitōe ioab cū dicit: i Tu q̄qꝫ nosti⁹ q̄ fecerit mihi ioab. d. ra. sa. ꝙ p hoc intelligit malū qḋ fecit ioab ꝯ psonā dauid ondēdo alijs lr̄as q̄s sibi secrete miserat dauid de morte vrie: ꝛ sic regem scādaliçauit. ꝙ eni istud secretū fuerat reuelatū: pꝫ ex hoc qḋ hr̄. s. ij. li. xij. ꝙ nathā dixit ad dauid: Fecisti iimicos blasphemare nomē dn̄i. sic fuit ibi expositum nec istḋ f̄cm fuit reuelatū p dauid neqꝫ p bersabee: q̄a celabāt crimē suū quātū poterāt: ꝛ iō verisimile est ꝙ p ioab fuit reuelatū ad excusādū se erga alios milites de morte vrie ꝙ nō fuisset mortu⁹ p icautelā suā: sꝫ p regis mādatū. k Que fecerit duob⁹ p̄ncipib⁹ ꝛc. sequitur l Et effudit sanguinē belli i pace. i. sāguinē hūanū q̄ nō dꝫ effundi nisi i bello effudit tpe pacis: qꝛ qn̄ occidit abner n̄ hēbat bellū iustū ꝯ eū: nec rōe reḡ nec rōe fr̄is sui iterfecti: sic dcm̄ fuit. s. ij. li. ca. iij. fiīt occidit eū sub spē pacis reuocās eū. q. ad loquēdū cuꝫ eo de fedē inito it eū ꝛ dḋ: ut ibidē dcm̄ fuit. Silit qn̄ iifec Amasā n̄ habebat ꝯ eū aliquā guerrā ꝛ ipꝫ occidit s̄b spē pacis salutādo eū tāq̄ fr̄em ꝛ osculādo: sic dcm̄ fuit. s. li. ij. ca. xx.

m Et posuit cruorē belli i baltheo suo ꝛc. qꝛ pcussit eos i iguine: ut hr̄ ibidē. ꝛ sic cruor exiēs de plagis eorū potuit cruētare baltheū ioab ꝛ calciamēta ei⁹ nō auteꝫ ptes supiores: ꝛ i h⁹ designat dauid modū pcutiēdi pditoriū: qꝛ nō eleuauit brachiū ad pcutiēdū eos i pte supiori ne auerteť ictū ꝛ cauerent.

n Nō deduces caniciē ei⁹ pacifice ad iferos. hebrei dicūt. Ad fossam n̄ eni erat itētōis dauid ꝙ ioab descēdēt ad ifernum dānatoꝝ: immo vna cā q̄re voluit eū puniri i hac vita fuit ne puniret i futuro i gehēna ut dic ra. sa. sic ꝛ ḋ achor dcm̄ fuit iosue. vij. o Sꝫ ꝛ fili⁹ berçellai. h̄ ꝯtio pōit iformatio dauid de recōpēsatiōe bn̄ficij sibi exhibiti: qḋ q̄dem bn̄ficiū plenius expositū ē. s. ij li. xvij. p Habes q̄ꝫ. h̄ q̄rto ponit ordinatō dauid de semei: qui maledixit dauid: ut plen⁹ dcm̄ fuit s. ij. li. xvj. ca. q Iuraui ei p dn̄m dicēs nō te iterficiā. istud aūt iuramētū nō fuit trāsgressus dauid ista iponēdo salomoni: sic dcm̄ fuit. s. ij. li. xix. ꝛ iō snia hui⁹ ptis pꝫ ex supradictis. r Dormiuit igit dauid. h̄ obmittūtur illa q̄ ordinauit dauid de ampliatōe diuini cultus ꝛ edificatione tēpli q̄ exp̄mūt. j. palip. s Salomō aūt. h̄ ꝯn̄r ponit salomonis executio: p̄mittit tn̄ adonie interfectio: ꝛ 2⁰ abiathar eiectio: ibi Abiathar q̄ꝫ. 3⁰ p̄dictorum executio: ibi Venit aūt nūcius. Circa p̄mū dicit: s Salomū aūt sedit sup thronū ꝛc. I pacifice ꝛ q̄ete. t Et firmatū ē regnū ei⁹ nimis. ita ꝙ ptās ei⁹ fuit maior ꝙ ptās pr̄is sui dauid: ꝛ iō secure puniꝛe poterat illa. q̄ꝝ punitionem dauid ex cā rōnabili distulerat: sic fuit dcm̄. s. ij. li. iij. ca. de ioab ꝛ. xix. de semei. v Pacific⁹ ne ē igressus tu⁹. timebat. n. ne aliq̄d machinaretur ꝯ se eo ꝙ dauid istituerat salomoneꝫ i regē ad petitionem suā: ut hr̄ ca. iij. x Tu inquit nosti qꝛ meū erat regnum. rōne primogeniture. hoc non erat veꝝ: qꝛ ordinatio diuia p̄ualet p̄mogeniture que erat p salomone: ut dcm̄ ē ca. p̄cedēti. y Et me p̄posuerat ois isr̄l sibi i regē. hoc simil̄r ē falsum: qꝛ robur exercit⁹ dauid n̄ erat cū eo: nec cōitas ppl̄i q̄ in hoc expectabat sn̄iam dauid: ut pꝫ ex supradictis. Sꝫ talia dicebat adonias ut magis posset ipetrare qḋ q̄rebat. z A dn̄o eni constitutū ē ei. q. d. nō itendo decetero aliq̄liter aspicere ad regnū: q̄a agerē ꝯ deū: cū tn̄ itēderet ꝯriū: vn̄ s̄bdit: a Ut det mihi abisac sunamitateꝫ vxorem. illa enim fuerat vxor dauid: ꝛ p ꝯn̄s regina: ꝛ sic p eā habebat viā veniēdi ad regnū p auxiliū ioab ꝛ abiathar ꝛ alioꝝ sibi fauētiū: qḋ aduertens salomō q̄ erat p spicacioris ingenij ꝙ mater sua rn̄dit: b Postula ei ꝛ regnū. q. d. p hoc itēdit venire ad regnum. c Cōtra aīam suaꝫ lo. ē ado. vbū hoc. tū qꝛ machinat cōtra regem: tum qꝛ petebat vxorē ꝯ legem: Leui. xviij. vbi phibet ꝯct⁹ mr̄imonij cuꝫ vxore pr̄is. Cetera patēt in lr̄a. d Abiathar q̄ꝫ. h̄ ponit abiectio abiathar de sūmo sacerdotio ꝛ de ciuitate regia: cū dr̄: e Uade in anathoth ad agꝝ tuū. i. ad possessionis tue locuꝫ. licet enim sacerdotes non

haberēt possessiones rurales:habebāt tñ ciuitates assigna
tas p sua habitatōe:τ sbūrbana ad nutriēdū aialia:ut pz
Nu.xxxv.τ Josue.xxj. f Et qdē vir mortis es.i.morte
dign' p ↄspiratōe ↄ me τ ordinatōez dei τ pris mei.
g Ut impleret fmo dñi τc].s.q eijcēt a sacerdotio:ut hī.s.
j.li.ca.ij. h Uenit
aūt nūci'. h pñt pōit
executio ordinatiōis
dauid:τ pmo quātū
ad punitōem ioab:2°
ipi' semei: ibi Misit
qz rex. Circa pmū dī:
h Uenit aūt nūci'
ad salomonē.per mo
dū accusatōis q ioab
declinasset p' adoniā
nō solū an istitutōez
salomonis sz etiā p':
ut pdcm ē. i Et p'
salomonē ñ declinas-
set.in hebreo hī: Ue
nit aūt nūci' ad ioab
q ioab declinauerat
p' adoniā τ p' absa
lon nō declinauerat.
nūciatū eni fuit ioab
q salomon h' sciebat
τ iō sibi piculū imine
bat:qz qūis ioab mlt
tū diligēt absalon:ut
pz ex supradictis .ij.
li.xiiij. tñ nō declina
uit p' eum qñ voluit
obtinē regnū:imo int
fecit eū:ut hī.li.ij.ca.
xviij. Cū g p' adoni
am τ nō salomonem
declinauit ad obtinē
dū regnū signuz fuit
q hēbat multū cordi
istō negociū.s.machi
nādo ↄ salomonez p
adonia:τ iō ioab au
diēs q salomon scie
bat hoc:merito timu
it:τ ideo p refugio fu
git ad tabernaculum
k Egredē. qz refor
midabat eū i loco sa
cro iterficere.
l Nō egrediar. dic
ra.sa.q ioab dixit banaie ñ egrediar nisi sb ↄditōne.s.q sa
lomō recipiat sup se maledictōes qs dauid iprecat' fuit sup
me p iterfectōe abner.s.leprā:debilitatē:gladiū:τ famē: ut
dcm fuit.s.ij.li.ca.iij.allegās q nō debebat duplr puniri.s.
occisione i sua psona:τ maledictōib' dictis i semie suo:τ qz
hoc videbat hīe aliquē colorē iusticie:iō banaias ñ iterfec
eū sz redijt ad salomonē referēs ei vba ioab:τ tūc salomon
rñdit qd seqt: m Fac sic locut' ē. dicēdo ei.s. q recipio
illas maledictōes sup semē meū τ sic iterfice eū: vñ τ sbdit
ra.sa.q maledictōes pdcē venerūt sup semē salomonis:qa
ozias rex fuit leprosus:ut hī.j.iiij.li.ca.xv.τ.ij.palip.xxvj
Et Asa doluit pedes:ita q nō poterat ire sine baculo.ut hī
j.ij.palip.xvj.ca.Et Joachim iterfect' gladio.ut hī Hiere.
xxij. Sepultura asini sepeliēt.qz iterfect' piectus fuit extra
hierlz:τ Ezechias idigēs pane i obsidiōe p sennacherib vñ

abiathar ut ñ eēt sacerdos dñi:ut impleret smo dñi quē locut' ē sup domū heli i sylo. Uenit aūt nūci' ad salomonē q ioab declinasset p' adoniā:ēt p' salomonez nō declinasset. Fugit ergo ioab i tabernaculuz dñi τ apphendit cornu altaris. Nūciatūqz ē regi salomōi q fugisset ioab in tabernaculū dñi:τ eēt iuxta altare. Misitqz salomō banaiā filiū ioiade dicēs: Uade iterfice eum. Et venit banaias ad tabernaculū dñi:τ dixit ei: Hec dicit rex: Egredere. Qui ait: Non egrediar: sz h moriar. Renunciauit banaias regi smonem dicēs: Hec locut' est ioab: τ hec rñdit mihi. Dixitqz ei rex: Fac sicut locut' ē τ iterfice eum τ sepeli: τ amouebis sanguinē innocētē q effus' est a ioab a me τ a domo pris mei:τ reddet dñs sanguinē ei' sup caput ei': qz i terfecit duos viros iustos melioresqz se:τ occidit eos gladio patre meo dauid ignorāte:abner filium ner pncipē militie isrl:τ amasā filiū iether pncipē exercit'

iuda. Et reuertet sanguis illorum i caput ioab:τ i caput seminis ei' i sempitnuz dauid aūt τ semini ei' τ domui τ throno illius sit pax vsqz i etnū a dño. Ascēdit itaqz banaias fili' ioiade:τ aggressus eum iterfecit: sepultusqz ē i domo sua i deserto. Et cōnstituit rex banaiā filiū ioiade p eo super exercitū:ēt sadoch sacerdotē posuit p abiathar. Misit quoqz rex τ vocauit semei:dixitqz ei. Edifica tibi domū in hierlm τ habita ibi. Et nō egredieris inde huc atqz illuc. Quacunqz aūt die egress' fueris τ trāsieris torrētez cedron:scito te iterficiēdū. Sanguis tu' erit sup caput tuū: Dixitqz semei regi: Bon' smo. Sicut locut' ē dñs me' rex:sic faciet suus tu'. Habitauit itaqz semei i hierlm dieb' multis. Fcm ē aūt p' ānos tres ut fugerēt sui semei ad achis filiū maacha regem geth. Nūciatūqz ē semei q sui ei' issent i geth. Et surrexit semei τ strauit asinuz suū:iuitqz ad achis i geth ad reqrendū suos suos: τ

tūc sibi dēz fuit:Scdo āno pomis vescē:Esa.xxxvij.id
est fructib' arbor,ppt panis defectū.sz hec exceptio nō
ↄsonat lre:qz h dī: l Nō egrediar sz h moriar. nullā
ↄditionē apponēdo.filit ñ ↄsonat lre pcedēti:qz dauid
q erat sanct' illas maledictōes sciebat:qz illas fecerat:τ
tñ cū hoc iposuit
salomoni punitō
nē ioab p interfe
ctione Abner τ
Amase: ut dcm ē
absqz aliq retra-
ctatōe dictar maledictionū. Item
dato q ille male
dictōes sufficerēt
p infectōe abner
adhuc rmanebat
ioab dign' morte
p iterfectōe ama
se: τ iō nullo mō
ē verisilie q salo
mon maledictio
nes pris sui rece
perit sup se vl' su
p semen suū. Qd
aūt inducit de qt
tuor regib' de sa
lomone descēden
tib' ñ valet ad p
positū: qz ille pe
ne fuerūt eis infli
cte p alijs causis:
ut patebit i locis
suis dño ↄcedēte:
τ iō qd dī hic:
m Fac sic locu
tus ē:nō refert nisi
ad illō qd dixerat
Hic moriar. cre
dēdū tñ ē q violē
ter auuls' fuit ab
altari: τ sic iterfe
ctus sic pcipitur:
Exo.xxj. Siqs d
idustria occiderit
pximuz suū τ p
insidias:ab altari
meo euelles eū ut
moriat. sic aūt oc
ciderat ioab ab-
ner τ amasam:ut
pz ex supradictis. n Sepultusqz ē i do. sua.i deser.
dic eni ra.sa.q fecerat ibi hospitale ad recipiēdū paupe
res τ pegrinos trāseūtes.vñ dicūt hebrei ipm eē salua
tū τ q mors tpalis sibi iflicta fuit i expiationē peccato
rū suor. o Et ↄsti.ba.fi.ioiade p eo sup exercit. qa
erat vir fortis τ prudēs: ppt qd dauid fec eū sibi secreta
riū:ut hī.s.li.ij.ca.xxiij. p Et sadoch sacerdotē po
suit p abiathar.τ sic reductū ē sacerdotiū ad debitā li
neā:aaron eni q ex electōne dei fact' fuit sūm' sacerdos
ut hī Exo.xxviij. habuit duos filios.s.Eleazar τ ithamar q remāserūt sibi:alijs duob' mortuis corā dño.ut
hī Leui.x.τ de volūtate dñi sacerdotiū trāsijt ad Elea
zar τ filios ei':ut hī Nu.xx.ca.de q descēdit iste sadoch
heli aūt descēdit de ithamar:τ cū eēt iudex ppli assum
psit sibi sacerdotiū:hoc aūt fuit ex diuia ordinatōe: sic

dcm fuit.j.Re.ij.τ ab ipo descēdit abiathar quē eiecit
salomō ponēdo sadoch loco eius. q Misit qz rex.
Hic pñt agit de punitōe semei cui salomō iposuit legez
de remanēdo i hierlm sub pena mortis:eo q erat sedici
osus:τ hoc acceptauit dicēs:Bon' ē smo quē audiui:
ut hī infra quam
trāsgressus ē:τ sic
punit' ē morte sic
meruēat: τ absqz
transgressione iu
ramēti ipi' dauid
sic plen' dcm fuit
s.2°.li.ca.xix.exq
loco τ alijs supra
dictis pz snia hu
ius pris. In ca.
ij.vbi dī i postil.
Cōtra aiam suaz
locut' ē adonias
τc. Additio.
Licet p-
hibituz
sit ↄhē
mrimoniuz cum
vxore pris.petere
tñ illā i vxorē nō
ē phibitū neqz sz
legē q talē petit i
vxorē ē puniēdus
capitalr:si eā non
habeat:τ iō hec secūda rō nō vī valē sed sufficit pma.
In ca.ij.sup vbo. Cōtra aiam suā Replica.
locut' ē adonias.postil.dicit qz ↄ regē machi
nabat τ ↄ legē petebat vxorē pris sui. Bur. se
cūdā rōnē dicit nō valē:qz petē vxorē talē nō fuit phibi
tū.p ↄñs nō fuit capitalr puniēd'.sz ↄ aut petiuit ut ha
beret aut nō. Si pmū talis volūtas reputat p scō:p ↄñs
puniēda. Si scōm dēt:tūc nec p hoc isidiabat regi:sicqz
pma nō valēt ad occidēdū adoniā:τ iō si altera sola ñ
suffic sufficiat vtraqz sil:ut qz petitio adonie fuit ↄ legē
τ ↄ regē meruit audire: Cōtra aiam suā locut' ē adonias
Confirmatū ē. Post remotionē Ca.III.
ipediētiū stabilitatē regni salomonis: h pñter
agit de accumulatōe expediētiū ad hāc stabili
tatē q sūt deuotio erga deū:sapiētia i iudicijs:magnifi-
cētia i familijs:sanctimoia i cultu dei τ edificijs: τ opu
lētia i diuicijs. verūtñ qz deuotio ē alior meritoria: iō
pmittit ei' deuotio:2° alior ↄcessio:ibi Apparuitqz dñs
Prima i duas:qz pmo ↄtinuāt dicta dicēdis: 2° expmit
deuotio salomonis:ibi Dilexit aūt salomon dñm. Cir
ca pmū dī: a Cōfirmatū ē igī τc. istō ↄcludit ex di
ctis ca.pcedēti.vbi actū ē de morte machinātiū ↄ salo
monē:qb' mortuis ↄfirmatū ē regnū salomonis iteri'
ↄñt ōndit ei' ↄfirmatio exteri' cū dī: b Et affinitate
ↄiunct' ē pharaoni.q erat rex potēs τ regno ei' ppiqu'
τ iō cū eo ↄxit affinitatē τ regni sui firmitatē. c Et
adduxit i ciuitatē dauid.cui' rō sbdit: d Donec cō
pleret edificās domū suā. de cui' edificatōne postea hī
vij.ca. e Et mur hierlm.quā clausit triplici muro
ita q i iteriori clausura erat tēplū dñi τ palaciū regis. i
exteriori erat vulgus τ manu artifices.i media vō habi
tabāt pphe τ nobiles:vñ ifra qrto li°.xxij.dī q olda p
phetes manebat i hierlm i secūda.s.clausura. f At
tñ pplus imolabat i excelsis.Sic dcm fuit supra Deut.
xij.τ.j.Re.a destructōe silo vsqz ad edificationem tēpli
arca dñi nō habuit stabilē mansionē:τ iō licitū fuit of-

adduxit eos de geth. Nunciatū est aūt regi salomoni q isset semei i geth i hierlz τ redisset. Et mittens vocauit eū:dixitqz illi: Nōne testificat' suz tibi p dñm:τ pdixi tibi:qcūqz die egress' fueri huc τ illuc:scito te eē moriturū: Et rñdit mihi: Bon' smo quem audiui. Quare ergo nō custodisti iusiurādū dñi:τ pceptū qd pcepā tibi: Dixitqz rex ad semei: Tu nosti oē malum cui' tibi ↄsciū ē cor tuū qd fecisti dauid pri meo. Reddidit dñs maliciā tuā in caput tuū τ rex salomō bñdictus:τ thron' dauid erit stabilis corā dño vsqz in sempiternū. Jussit itaqz rex banaie filio ioiade q aggress' pcussit eū τ mortu' ē. III.

Confirmatū ē igitur regnū in manu salomonis:ēt affinitate ↄiūctus est pharaoni regi egypti. Accepit nāqz filiā ei':ēt adduxit i ciuitatez dauid dōnec cōpleret edificās domū suam τ domū dñi: ēt muruz hierlm p circuitū. Attāmē ppls imolabat in excelsis. Nō.n.edificatū erat tēplū

ferre τ imolare oblationes votiuas τ sacrificia alibi q vbi
erat arca sm deuotionē offerētis.post edificatōem vō tēpli
nō licuit nisi ex spāli mādato dei vel ei' isticu :sic helias i-
molauit i mōte carmeli:ut hī.j.xviij.ca. Querit h vtr sa
lomō peccauit accipiēdo i vxorē filiā pharaonis. Et arguit
pmo q sic: qz phibi-
tū erat iudeis ↄhere
mrimoniū cū mulie
rib' alienigenis:ut hī
Deut.vij.ca.g τc. Itē
ifra.xj.ca. vbi repbē
dit salomon de mulie
rib' alienigenis:spālit
expmit filia pharao
nis. Cōtrariū arguit
p hoc q dñs illo tpe
apparuit salomōi di
cens ei: Postula qd
vis τc. Itē edificato
tēplo orōnē salomōis
exaudiuit τ tēplū ne
bula ipleuit.ad deno
tādū spālē psentiam
suā:ut hī.ij.paralip.
v.q dñs nō fecisset si
salomō eū offēdisset.
Rnsio dicēdū q qtū
vī text' sonare nō pec
cauit:qz stati sbditur
Dilexit āt salomō do
minū ābulās i pceptis dauid pris sui excepto q in excelsis
imolabat.τ tñ illud erat licitū ut dcm ē p illo tpe:tñ minus
bonū:ut videbit. Si igī salomon peccasset acciptēdo filiaz
pharaonis.scriptura illud multo forti' excepisset. Sciendū
igit q mulieres alienigene erāt i duplici gradu:qz aliq erāt
de ppl'is habitātib' ira pmissiōis anq filij isrl itrarēt:qruz
aliq cū eis i ira remāserūt:ut patuit i libris Josue τ iudicuz
τ cū illis nō poterāt filij isrl licite ↄhē mrimonia nisi ex spe
ciali cā ut dicet. Cū alijs vō mulierib' alienigenis poterāt ↄ
here marie ex rōnali cā:gentilitate tñ pus relicta:τ sic booz
ↄtraxit cū ruth moabitide: put hī Ruth vltio. Et h' mō
salomon cū filia pharaonis ad ↄfirmatōem regni sui:ut p
dcm ē ↄtraxit. Et credēdum ē q lz nō sit expssum q ipa reli
qrit gētilitatē anq cognouerit eā:qz tūc salomon diligebat
dñm τ ecōuerso:ut ōndet ifra. Ad pmū igit argumētū di
cūt aliq q vxores alienigene de genē chananeor tātū erāt
phibite iudeis:nō aūt de alijs natiōnib':sz hoc pz falsum
j.Esdre.ix.ca.vbi dī.q filij isrl reuersi de captiuitate acce
perūt vxores de genē amonitar τ moabitar τ egyptiaruz
q nō erāt de chananeis:τ tñ Esdras q optie sciuit legē deter
minauit hoc eē illicitū ppt qd ordinatū fuit tunc q illas eij
cerēt: ppt qd dicēdū q mulieres chananee fuerūt magis in
terdicte q alie:τ iō cū illis nō erat licitū ↄtrahē nisi relicta
gētilitate:τ cum hoc p aliq magno scō in speciali ppter fi
dem vnius veri dei:τ sic salomon contraxit cum raab que
erat de illis:qz ex fide saluauit nuncios hebreorum:ut dicit
apostolus ad hebre.xj. Cum alijs autem alienigenis licituz
erat contrahere ex minori cā relicta gentilitate: ut dicitur
Deut.xxj.q si aliqs iude' debellatis aduersarijs de istis na
tionib' videret inter captiuos mulierē pulchram relicta gē
tilitate poterat eā accipere vxorem:τ hoc modo contraxit
dauid cum tholmai filia regis gessur:ut hī.ij.li.iij.ca.illas
autem quas esdras iussit eijci fuerāt accepte a filijs israel ex
mala cā.s.q vxores iudee que cum eis venerant de captiui
tate ex labore itineris erant deturpate:τ ppter hoc erant a
maritis suis abiecte τ.q.repudiate. Propiea ille alienigene

docebãt filios suos aliqua ad ritũ gẽtilitatis ptinẽtia. Ad 2m dicendũ q ibi infra. ſ. x. ca. duo dicũtur de salomone. Primũ est q ardẽtissimo amore copulatus est alienigenis mulieribꝫ. Aliud est q ad satisfaciẽdũ eis coluit deos eaꝝ & ad hoc edificauit tẽplũ. & quantũ ad pmũ noiat ibi filia pharaonis q̃ fuit dilecta p̃ oĩbꝫ: ut dicũt doctores hebrei & catholici: nõ aũt quantũ ad scõm: qz reliq̃rat idolatrie cultum ut dcm̃ ẽ. Alie vero q̃bus edificauit tẽpla nõ reliquerãt: & istis idolatris mulieribus ꝓiunct' fuit salomon i senectute: ut ibidem dicit. Si dicat q eodem mõ fecit p filia pharaonis eo q ibi dem ſbditur: Atq; in hũc moduꝫ fecit salomon vniuersis vxoribus suis alienigenis. põt rñderi p illud qõ immediate subditur: Que adolebant thura &c. & p hoc determinat p q̃bus mulieribꝫ alienigenis fecit hoc. ſ. p illis q̃ nõ reliquerãt idolatriam: ut dcz ẽ. Etsi dicat q tunc filia pharaonis redũt ad idolatriam vidẽs salomonẽ idolatrare cũ aliꝭ vxoribus suis: p hoc nõ tollitur q̃n mrimoniuꝫ cũ ipa a pncipio licitũ fuerit. g Dilexit aũt. Hic ꝓñ oñdit salomõis devotio erga deũ: & pmo in cultu interiori qui potissime ꝓsistit in actu dilectionis: ſz q dicit Augu. in enchiridio: Fide: spe: charitate colit de'. & hoc nõtur cũ dr: Dilexit aũt salomo dñm. Secũdo i cultu exteriori cũ dicitur: Ambulans i pceptis dauid. Uerũtn q2 i hꝰ ad pfectõem ei' n̄ puerit: iõ subdit: h Excepto q in excelsis imolabat: licet eni hoc eẽt licitum illo tpe ut pdcm̃ est: tn̄ mal' erat talia offerre in loco vbi erat arca dei. dauid aũt nõ legit alibi imolasse nisi ex speciali mandato dei i area areuna iebuzei: ut hꝫ. ſ. ij. li. vltio cap. sicut & helias post edificatõem tẽpli obtulit i monte carmeli: ut dictum ẽ. i Abijt itaq; salomon. k In gabaon. Lui' cã ſbdit: l Illud quippe erat excelsũ maximum. nõ magnitudine molis ſz reuerẽtie & honoris: q2 ibi erat taberna culũ & altare holocausti q̃ fecerat moyses: ut hꝫ. j. palip. xxj Arca tn̄ dñi erat in hierlm vbi adduxerat eã dauid: ut hꝫ ſ. ij. li. ca. vj. m Mille hostias i holocaustuꝫ obtulit salomon. Ex q̃ appet effect' sue devotõis. n Apparuitq; dñs. Hic ꝓñ oñdit q̃d devotio salomonis meruit: & pmo circa hoc oñdit dei ꝓcessio: secũdo in effectu oñsio: ibi Tũc venerũt. Circa pmũ dr: n Apparuitq; dñs salomoni. ꝓpt devotionẽ pdictã: & ex hoc pz qõ supra dcm̃ est. ſ. q li

nomini dñi vsq; i diẽ illuz. Dilexit aũt salomon dñm ãbulãs i pceptũ dauid patris sui ꝓcepto q i excelsis imolabat: & accẽdebat thymiama. Abijt itaq; salomõ in gãbaon vt imolãet ibi. Illud qppe eãt excelsũ maximũ. Mille hostias holocaustum obtulit salomon sup altare illõ i gabaon. Appãruit aũt dñs salomoni pẽr somniũ nocte dicens. Postula qõ vis ut dem tibi: & ait salomõ. Tu fecisti cũ fuo tuo dauid patre meo misericordiam magnam: sicut ãbulauit i ꝓspectu tuo i veritate & iusticia & recto corde tecuz. Custodisti ei misericordiã tuã grãdem: & dedisti ei filiũ sedentem sup thronũ sicẽ hodie Et nũc dñe de' tu regnare fecisti fuũ tuũ p dauid ꝑme meo. Ego aũt sũ puer puulus & ignorãs egressũ & introitũ meũ: & fu' tu' in medio ẽ ppli quẽ elegisti: ppli infiniti q enumerari & supputari nullo modo ꝓt multitudine. Dabis ergo fuo tuo cor docile ut pplm tuuz iudicare possit: & discernẽ inter bonũ & malũ. Quis. n. põt iudicare pplm istũ: populũ tuũ hũc multũ? Placuit ergo fmo corã dño q salomon postulasset huiusmodi rẽ: & dixit dñs salomoni: Quia postulasti verbũ hoc: & nõ petisti tibi dies multos: nec diuitias aut aĩas inimicoꝝ tuoꝝ: sed postulasti tibi sapientiã ad discernẽdũ iudiciũ: ecce feci tibi fm̃ fmones tuos. Et dedi tibi cor sapiẽs & intelligens intantũ ut null' añ te similis tui fuerit nec p' te surrectur' sit. Sed & hec q̃ nõ postulasti dedi tibi diuitias .ſ. & gliaz ut nemo fuerit similis tui i regib' cũctis retro diebus. Si aũt ãbulaueris in viis meis & custodieris ꝓcepta mea & mãdata mea sicut ãbulauit p' tu': lõgos faciã dies tuos. Igr̃ euigilauit salomõ: & intellexit qõ

portari non põt p multitudine. Dabis ergo fuo tuo cor docile. i. illustratum a te. v Quis enim poterit &c. q. dicet null' sine tua speciali illustratõe. x Placuit ergo sermo corã dño. q2 petitio erat ordinata ad diuinũ honorẽ & ad ppriã salutẽ: & ad bonũ pplĩ regimẽ. y Dedi tibi cor sapiẽs &c. hoc est intelligendũ respectu regũ q̃ fuerũt añ cũ & post. de alijs aũt hominib' plures fuerũt sapiẽtiores: sicut adam q̃ fuit creat' in plenitudine scientie: put dcm̃ fuit Señ. iij. & moyses cui de' loquebat' sicut solet lq̃ hõ ad amicũ suũ: ut habet Exo. xxxiij. & sanctus paulus ceteriq; apostoli: & Johãnes q̃ scripsit apocalipsim q̃ oẽs fuerũt magis illuminati q̃ alĩq i ve. te. z Diuitias & glam̃ &c. ij. palip. j. dicit: Substãtiam & glorĩã dabo tibi: ita q̃ nullus in regib' nec añ nec post similis fuerit tibi: hoc est intelligendũ istis trib' simul cõcurrẽtib'. ſ. sapientia: gla & diuitijs: q2 aliq̃ fuerũt eo potentiores & magis gloriosi: sicut Alexander magn' & plures imperatores romani q̃ dñabantur toto orbi: & aliqui ditiores sicut othonian' & chresus: deficiebãt tamen a salomone in sapientia. a Igit euigi. salo. & intel. qõ esset somniũ. i. intellexit q̃d significaret & q̃ eẽt vez. vñ magis ꝓprie fuit visio vel reuelatio diuina que frequẽter

fit i somnis: ut ꝓz i multis locis sacre scripture. b Stetit corã arca federi' dñi. ſ. ad adorãdũ. c Et obtulit holocausta &c. q2 ille loc' erat pueniẽtior ad sacrificia q̃ gabaon: ut dcm̃ ẽ: & iõ post appitionẽ dñi sibi factã ibi obtulit. d Tũc venerũt. Hic ꝓñt oñdit ipletio ꝓmissionis facte salomoni: & pmo q̃tu ad sapiẽtia: 2o q̃tu ad glam̃ ca. iij. 3o quãtũ ad opulentiã ca. x. Ista tam̃ tria sũt ita ꝓiuncta q vnũ ꝓficit aliõ & econuerso: ideo nũc distincte: tunc mixtim agitur de ipsis. Primũ oñdit p vez iudiciũ q̃ eẽt mr̃ va & q̃ ficta: p hoc q vbi deficiebat hũana ꝓbatio: sapienter recurrit ad iclinationẽ nãle: q2 va mr̃ afficit ad filiũ & ꝓz lra paucis exceptis. e Et cõsurgens intempe. noc. silentio. item pestũ put ẽ substãtiuũ ẽ q̃rta hora noctis: sed put est adiectiuũ idẽ ẽ q̃d sine tpe: & sic nox dr̃ intẽpesta: ñ q2 sit sine tpe simplr̃ ſz q2 tũc nõ ẽ tẽp' aptũ ad operãdũ opatõe aũt & motu tps cognoscit & distinguit: ut hꝫ 4o physicoꝝ. j. li. ꝓcludit: f Et timuerũt regẽ vi. sapi. dei. i. diuini tus sibi datam. g Esse in co. vltra modũ aliozꝝ hoĩum: & iõ tunc magis timuerunt cũ q̃ añ. IIII.

a Erat aũt rex salomon. Ibi agit de gla & honore salomonis: & ꝓmo i familijs & ſbiectis: 2o i edificijs ca. v. 3o in diuitijs. ca. x. Circa ꝓmũ oñdit ꝓmo salomonis gla: 2o ei' sapiẽtia: ibi Dedit q̃z de' sapientiã Circa ꝓmũ oñdit ꝓimo salomonis gla in ordine familioꝝ: ſcõo in multitudine ſbiectoꝝ: ibi Juda & isrl̃ innumerabiles. 3o in magnitudie expẽsaꝝ: ibi Erat aũt cibus Circa ꝓmũ describit ordo familioꝝ salomonis iterius

cũ dicit: b Azarias fil' sadoch sacerdotis &c. ex hoc vi q̃ eẽt scriba cũ aliꝭ duob' ſequẽtib': ſz hoc nõ videt veruz q2 i hebreo incipit ali' vſus: ibi Elihoreb &c. & iõ in hebreo sic dr̃: Azarias fil' sadoch sacerdos ſb̃ pẽ suo q̃ erat sũm' sacerdos. c Helioreph et haia filij scia scribe. vñ ad scribendũ acta tẽporum ali' p lris regis. d Sadoch autem & abiathar sacerdotes. hoc vi cẽ ꝓ illud qõ dcm̃ ẽ. ij. cap. q salomõ eiecit abiathar a sacerdotõ. d. Vade in anathoth ad agrũ tuũ. Dicendũ q ipm̃ reuocauerat ut mini straret i tẽplo: & viuere de altario: non tn̄ ad sũmũ sacerdotiuz & hoc fuerat ꝓdictuz Heli. j. li. ij. ca. futurũ ẽ aũt q q̃cũq; remanserit de domo tua veniat ut oret ꝓ eo. & seqũtur: Dicatq; dimitte me obsecro ad vnã ptẽ sacerdotalẽ: ut cõmedã buccellã panis e Azarias filius nathã sup eos q̃ assistebant regi. seruiẽdo ei in palatio: Ra. ſa. tn̄ dicit q isti assistentes erant. xij. prefecti de quibus postea agitur qui puidebãt domui salomonis de victualibus & aliꝭ necessariis: sed pmũ dictũ melius videt: q2 isti ꝓfecti non assistebant regi: sed magis erãt in duodecim partib' regni sui dispersi. Sabud filius nathan sacerdos. i. magn' & honoratus: sicut dicitur supra. ij. li. ca. viij. Filij autem dauid sacerdotes erant. nõ enim nathã erat de genere sacerdotali: ſz nutrierat salomonez ꝓpter q̃ filios ei' honorabat. f Et Abisar ꝓpositꝰ domus. q2 disponebat generaliter de his q̃ ptinebãt ad domũ salomonis.

g Et adonirã fil' Abda sup tributa. q2 scõm eius ordinatõem colligebant: & de ipsis sibi rõ reddebat. Cetera que nõ sunt hic exposita de istis officijs exposita fuerunt supra ij. li. ca. viij. in fine. h Habebat autez. Hic cõsequẽter ponit famulorꝝ ordinatio exterius videlicz duodeci pfectoꝝ i diuersis ptib' regni ad pbẽdũ necessaria

domui salomonis p singulos mēses, puidētes: et pz lra vsq; ibi: i Filiā salomonis bēbat vxorē. hoc oī p anticipatōnem: qz salomō adhuc nō bēbat filiā mrimonio aptā. sz qz iste erat idustr⁹, ppt hoc salomō dedit sibi postea filiā suaz

k Gaber filⁱ suri i tra galaad. q̄tū ad vnā ptē: qz in alia parte erat bengaber ut dcm ē. z qlibet habebat cum hoc alias tras adiūctas: ut pz i lra. l Juda z isrl. h describit gla salomonis in multitudie populi sibi sbiecti: sicut scribit Pzou. xiij. In mltitudie ppli dignitas regl i paucitate plebis ignominia pncipis. io oī: l Juda z isrl innumerabiles. hyperbolice ē dcm ad ō notādū excellū z magnitudinē multitudis sicut dcm ē ca. pcedēti. m Comedētes z bibētes) atq; letantes). qz nō timebat de icursu aduersariozuz, ppt pacē sb salomone data. n A flumine ire phili. vsq; ad ter. egypti. i. salomone. n. fuit pletū qō fuerat Abrae, pmissū Gen. xv. Semini tuo dabo tra hāc a flumine egypti vsq; ad fluuiū magnū cuphraten.

o Offerētiū munera sibi. i. tributa.

p Erat aūt cibⁱ salomonis. h pñi describit gla salomonis in magnitudie expensarū: z pmo q̄tuz ad victua. ia cū oī: Per dies singos. xxx. chozi simile. Chorus ē genⁱ mēsure ptinens. xxx. modios: apud hebreos tñ modⁱ ē paruus qz ruth portauit scx modios ordei: ut hī Ruth. iij. Simila est farina tritici delicatissima z purgatissima de q̄ fiebāt panes pro rege z alijs nobilibus pfonis. q Et auiū altiliū. i. ipinguatarū z oī ab alo alis. Certa patēt ex predictis vsq; ibi: r Et habebat salomon. ꝛc. vbi describit magnitudo expēsaz i alijs cū oī: s Quadragita milia pśepia eq̄rū currliū. i. pro currib⁹ trahēdis z hⁱmōi opib⁹ faciēdis. ij. palip. ix. dicitur. Habuit q̄ salomon. xl. milia equoz i stabulis. z fm hoc p sepia h accipiūt loca distincta, p qlibet equos: i vna tamē domo sicut solet fieri i stabulis vbi iter equos ponūtur alīq̄ distincta: utpote ligna vel hⁱmōi ne pcutiāt se mutuo vel mozdeāt: z ne vn⁹ ꝓmedat ānonā alteri⁹. Scien dū tñ q. ij. palip. vbi trāslatio nra hz. xl. milia equozuz

mōte ephraim. Bēdecar i macces z in salebim z in bethsames z i belon z i bethanan. Benesed in araboth. Ipsⁱ⁹ .n. erat socho z oīs tra epher. Benabinadab cuius oīs nephadoz thaphet filiā salomonis bēbat vxorē. Baana filius abilud regnabat thanach z magedo z vniuersaz bethsan q̄ est iuxta sarthana subt ieqrabel a bethan vsq; abelmeula e regione ieqmaā. Bēgaber i ramoth galaad bēbat anothiair filij manasse i galaad. Ipse erat i oī regione argob q̄ ē i basan sexaginta ciuitatibus magnis atq; muratis q̄ habebāt seras ereas. Abinadab filⁱ⁹ addo preerat in manaim: Achimaas in neptali. Sz z ipe bēbat basemath filiā salomōis in uxorio. Baana filⁱ⁹ husi i aser z i baloth. Josaphat filius pharue i issachar. Semei filius bela in beniamin. Hāber filⁱ⁹ suri i tra galaad: z i tra seon regis āmorrei z og regis basan sup oīa q̄ erāt i illa tra. Juda z israel innumerabiles sicut arena maris i multitudine cōmedētes z bibētes atq; letantes. Salomō aūt erat in dicione sua bñs oīa regna sec cū a flumine tre philistijm vsq; ad terminū egypti: offerētiū sibi munera z seruiētiū ei cūctis diebⁱ⁹ vite eius

Erāt aūt cibⁱ⁹ salomonis p dies singulos triginta chori simile z sexagita chori farine: decē boues pigues: z viginti boues pascuales z cētū arietes: excepta venatione ceruoz: capreārum atq; bubaloz z āuiū altilium. Ipse enim obtinebat oēm regionē q̄ erat trāns flumen q̄si a thapsa vsq; ad gazā: z cūctos reges illaz regionū: et hēbat pacē ex oī parte i circuitu. Habitabat q; iuda z isrl absq; timore vllo vnusq;sq; sub vite sua z sub ficu sua: z dan vsq; bersabee cūctis diebⁱ⁹ salomonis. Et hēbat salomon quadragita milia pśepia equoz curruliū z duodecim milia equestriū. nutriebātq; eos supradicti regis pfecti: sed z necessaria mēse regis salomonis cuz ingēti cura pbebāt i tēpore suo. Ordeū quoq; z paleas equoz z iumētoz deferebāt i locū vbi erat rex iuxta cōstitutum sibi. Dedit quoq; deⁱ⁹ sapiētiā salomoni: et prudētiā multā nimis et latitudinē cordis quasi arenā q̄ ē i littore maris: et p cedebat sapiētia salomōis sapiētiā oīuz orietalium z egyptiozū: et erat sapiētior cūctis hōibus. Sapiētior ethan ezraite et heman z calchal z dorda filijs maol: z erat notus i vniuersis gentib⁹ per circuitū. Locutus est quoq; salomon tria milia pabolas: et fuerunt

i stabul. i hebraeo hī q̄ttuor milia p sepia eq̄ruz. z fm hoc cēt dicēdū q; p̄sepia h accipiūt p domibus vbi plures eq̄ custodiunt: ita q; de .xl. milib⁹ p̄scripts h posit q̄ttuor milia erāt p eqs regl z famulorz suoz i diuersis ptib⁹ regni sui. xxxvj. milia, p equis aliorz suoz sbditorz: q̄ dicūtur h eē salomonis eo mō q̄ bona sbditorz oī cūt eē bōa pncipis qz pōt ea accipere i necessitate. s Et xij. mi eq̄stri. i. dispositorz ad eq̄tādū. t Dedit q̄s deⁱ⁹ ꝛc. h reuertit scripta ad declarādū sapiam salomonis. o. Dedit q̄s deⁱ⁹ sapiaz salomoni. i. cognitōez speculabilium.

v Et prudētia. i agibilib⁹. x Et latitudinē cordis. ad magnifice expēdēdū. y Et pce. sa. salo. sa. oī. orie. q̄ studebāt i cursu astroz. Et egyptiozuz. q̄ studebāt in philosophicis: ut dicē phs .j. meta. z Et erat sa. cunc. ho. lli⁹ tpis: lz aliq̄ añteū z p⁹ fuerūt sapiētiores: ut dcm ē ca. pce. a Sapiētior ethan ezraite. i. de villa ezray. iste fuit leuita z cātor z ab eo intitulat ps. lxxxviij. qui sic icipit Mias dñi ꝛc.

b Et hemā. iste fuit leuita z cātor: ut hī. j. palip. xxv. z filij alij duo seqntes qz fuerūt ffres ei⁹ z fuerūt valde sapiētes: qō pz ō ethā i ti. ps. palle. q̄ tal⁹ ē: Jncelleci⁹ siue sapia ethā ezraithe: z idē, pbabile ē de alijs. c Lo. ē q̄s salo. tria milia

pabolas. ñ ptinēt oēs i l⁹ quē bēm⁹ pabolaz salomōis i q̄ sūt tñ nōgēti. xv. vs⁹ i hebr⁹: nec tñ qlibz vs⁹ sēp facit vnā pabolā. Di. n. ille liber fcūs a salomōe: ñ qz scripserit sz qz vba nōbilia frequēt diuersis locis z tpib⁹ dicebat z aliq̄ sibi assistētes z audiētes redigebāt i scripto: z p ea ex diuersis scriptis fuerūt collecta: ñ tñ pplete: qz in talib⁹ collectiōibus mlta frequenti omittūt. o Et fuerūt. car. ei⁹ q̄nqz milia. i hebraeo hī q̄nqz z mille: fm eni modū loq̄ndi hebraicū q̄ñ duo numeri sil' iūgūt minoz cōit ꝓpōit nec ista carmina oia ptinēt i li⁹ qui dī cāticū cāticoz e Et dispu. su. li. a cedro q̄ ē i liba. q̄ ē arboz maxia.

f Usqz ad hysopū. q̄ ē herba pua. hⁱ ē dcm qz pfecte ō istis arborib⁹ dispurauit decimīando de naturis z pp̄ etatib⁹ eaz: maxie ō illis q̄ erāt necessarie vel vtiles vite hūane i medicinis z pstib⁹.

g Et disseruit de iumēt. ꝛc. maxime igit tū veniūt i vsū z vtilitatez hōiuz. Jste tñ de iminatōes ibi nō sunt scripte: vel si fuerūt scripte: fuerūt ꝓbuste per nabusardā: nec fuerūt repate p esdrā sic z de plⁱb⁹ alijs dī a doctoribⁱ⁹

V Jsit ōz h pñi ō scribit gla seu magnificētia salomōis i edificijs: z p⁹ oscribit māe ppatio. 2° domoz edificā. vj. 3° tēpli dedicā. viij. 4° edificātū renumeratō: ca. ix. Circa p'm auxiliū hirā p⁹ reqt: 2° pcedit: ibi Luz g audissz. 3° pactuz pfigit: ibi Pzebebisqz necessaria: 4° numer⁹ opariozū ordscribit: ibi Elegitq; rex Circa p'm pmittit reuerētia fcā salomōi ab hirā rege tyri p nūcios ab eo missos cū oī: Misit q̄s hirā ꝛc. ppt qō salomō pfidēt⁹ reqsiuit ea⁹ auxiliū. o. a Tu scis voluntatē pris mei. s. de edificatōe dom⁹ dei: put hī. ō. ij. li. ca. vij. b Et qz ñ poterat edificare. tū qz fuit pbitⁱ⁹ a deo p nathā: ut hī ibidē: tū qz requrebat maxima pax i regno isrl tpe h⁹ edificatōis: tū, ppt magnitudinē expēsarū: tū ppt mltitudinē opariozū: ut patebit ex seqntib⁹. qlis ñ fuit tpe ōō: z hoc nōt cū oī: Pzopt bella iminētia. cera patent.

c Lū q̄ audi. h pñi petit⁹ salomōis procedit: z pz lra vsq; ibi o Jn lig. cedrinis z abiegnis. i. ō genere abiciū q̄ ē arboz alta z recta z leuis z odozifera noces aialib⁹ venenosis: ut dicit ysidoz⁹. et scribit abiegnis aliqñ p g aliqñ sume g: cōmuni⁹ tñ cū g. Jn hebr. hī: Et in lignis buxinis vbi trāslatio nra hz abiegnis e Serui mei deponēt ea de libano. i. de silua sic noiata.

f Et ego ꝓponā ea. p sbditos meos. q̄a rex non ponebat manū ad talia. g Jn ratib⁹ i mari. i. i nauibus. Dic tñ h Ra. sa. q; rates h dicūt plura ligna sil' uncta q̄ p homines desup states p aquā reducūt de loco ad locū: sed lz hoc ut frequēter fiat i fluminib⁹ vbi p cursuz aq̄ portāt: z p hōies desup stātes solūmō dirigūt: ſz i mariq̄ est piculosū: z vbi hoies vadāt fm vētoz ipetū: ñ vi hoc bñ possibile. h Pzebebisqz h pñi pactū z fedⁿ int duos reges disponit vsq; de recompēsatione videlz i victualib⁹ p lignis z laboze: z hoc ē q̄ dixit hirā Pzebebisqz necessaria mihi ꝛc. q̄ salomon libēr pcessit. vñ subdit: Salomō ār ꝓbebat hirā vigiti milia ch. zos tritici ꝛc. z subdit de federe int eos cū oī: i Et p cusserunt ābo fed⁹. i. amicitie z societatis.

k Elegitq; rex. hic pñi numer⁹ opariozū describit cū oī: l Et erat idictio. i. suma. xxx. milia viroru q̄ sic disponebāt q; decē milia p vnū mēsem operabant in libano: z postea alia. x. milia mense secūdo: z alia. x. milia in tertio: z sic duob⁹ mēsibus manebāt in domibus suis ut haberent aliquā quietē z essent cū vxoribⁱ⁹ z familijs, p pzijs operibus intendentes. preter autē istos qui scindebāt ligna erant alij ad portandum onera z cedendum lapides in montibus: z hoc est quod dicitur:

Universidad de Deusto Biblioteca

m Fuerūt itaqꝫ salomoni.lxx.milia rc̄ .ij.palip. numerant isti simul: ⁊ ibidē dr̄: Et iuenti sūt.cl.milia. ⁊ itātū ascēdūt isti duo numeri sil' iūcti. n Absqꝫ ꝑpo.q̄ ꝑerāt sin. opib'. ne fieret negligēter. o Numero triū miliū ⁊ trecentorum.ij.palip.scdo dr̄: Tria milia ⁊ sexcētum ꝑpositi opum ppl'i. dicēdum q̄ h enumerāt ꝑpositi: q̄ erāt sup oparios imediate vidēdo qualiter opabāt: ⁊ illi fuerunt tria milia .ccc. Tricēti aūt qui excedūt hūc numeꝝ: non erant imediate super oparios. sꝫ reddebāt eis rō ab illis q̄ imediate ꝑerāt: ⁊ exꝑmunt in.ij. palip. q̄a quod omittit in vno loco i alio exprimitur.

p Precepitqꝫ rex ut tolleret la.gran.lapides ꝑciosos. hebrei dicūt: Ponderosos. tales eni lapides sūt apti ꝑ fūdamēto. q Porro biblij rc̄. nomē ē hōium sic vocatoꝝ a ciuitate biblis: ut dicūt expositores nr̄i. In hebreo hr̄ guebelin: ⁊ ē nomē plurale hōium sic vocatoꝝ a ciuitate guebel: ut dicit ra.sa. ⁊ pōt cē q̄ illa ciuitas fuit binomia: ⁊ silr̄ gens illa: ⁊ erat de regno hiram

Fuerūt itaqꝫ salomoni septuaginta milia eorū qui onera portabāt: ⁊ octoginta milia latomoꝝ i monte ābsqꝫ ꝑpositis q ꝑerāt singulis opib' numēro trium miliū ⁊ trecētoꝝ ꝑcipiētiū pplo: ⁊ his q faciebāt op'. Precepitqꝫ rex ut tolleret lapides grādes lapides ꝑciosos i fūdamētū tēpli: ⁊ q̄drarēt eos quos dolauerūt cemētarij salomōis ⁊ cemētarij hirā. Porro biblij ꝑparauerunt ligna ⁊ lapides ad edificād domū. VI

Actūm ē ergo q̄drigētesimo ⁊ octogesimo anno egressionis filiorum isr'l de terra egypti i ānno quarto mēnse çio ipse est mensis secundus rēgni salomonis super israel: edificare cepit domum dn̄o.

palip. supplēt: ꝑpt q̄ lr̄a difficil' itelligit: iō h aliqua ordinate ꝑmitto de forma tēpli: ut itellect' lr̄e facil' possit capi. Sciēdū igi q̄ tēplū erat q̄dā dom' magna cui' lōgitudo ptēdebat ab oriēte i occidēte: ⁊ latitudo a meridie i aqlonē: sicut ⁊ tabernaculū qd fecit moyses. habebat aūt hec domus.xl.cubitos i lōgitudie. ⁊.xx.in latitudine itra pietes ⁊.c.⁊.xx. i altitudine: ut hr̄.ij. palip.iij. ⁊ iō erat fcā ad modū turris q̄drate: cuius duo lat'a sibi opposita sūt lōgiora in triplo. duobus alijs sibi oppositis ꝑpt qd hec dom' aliqn̄ vocat turris put dcꝫ fuit gen̄. xxxv. Tectuꝫ vo desup erat planū scdm moduꝫ domoꝝ palestine: ⁊ vltra planiciē ascēdebat q̄dā clausura i circuitu ꝑ modū ꝑpugnaculoꝝ ad decorē ⁊ defēsionē. In altitudie vo h' dom' erāt tres māsiones: iferior ꝑpe trā q̄ erat deputata ad cultū diuinū: ꝑpt qd de illa scriptura fac mētionē: in alijs aūt duab'.s.media ⁊ supma custodiebāt vtēsilia vestes mistroꝝ: ⁊ cetera ꝑciosa pro tēplo necessaria: ⁊ iō de illis duab' pua fit mētio. Inferior āt fm lōgitudinē diuidebat i duas ptes iequales: q̄ꝝ pma q̄ erat a pte oriētali ⁊ i q̄ erat itroit' tēpli hēbat.xl. cubitos i lōgitudie: ⁊ dicebat dom' extior siue scm̄: in q̄ erat altare icēsi ⁊ mēsa ꝑpositōis ⁊ cādelabra. alia autē hēbat.xx.cubitos p q̄drū: ⁊ dicebat domus interior vel scm̄scōꝝ siue oraculū i q̄ erāt arca ⁊ cherubin ⁊ ꝑpiciatoriū. ⁊ diuidebāt iste due ptes piete itermedio i q̄ erat ostiū ad ingrediēdū de vna ad aliā. pietes aūt h' dom' erāt de lapidib' ⁊ a pte iteriori opti tabul' cedrinis: ⁊ sup tabulas illas aureis lamis: ⁊ tectum ei' vbi icipiebat māsio media a pte iferiori erat laq̄atū gallice lābroisse tabulis cedrinis sili mō optis lamis aureis. Pauimētū vo fuit de pulchro marmore opto desup tabul' abiegis fm trāslatōem nr̄am. hebrei vo dicūt q̄ ille tabule erāt de buxo qd ē lignū duꝝ ⁊ forte ne cito putresierent ex humiditate t're. ⁊ opte erāt desup laminis aureis: ita q̄ māsio iferior tēpli q̄ erat deputata diuio cultui: erat coopta auro ex oi pte. altitudo vo h' māsiōis erat.xxx.cubitoꝝ vbiqꝫ a pauimēto vsqꝫ ad pmū solariū qd erat māsio media fꝫ expositores catholicos: fm hebreos vo dom' iterior q̄ vocat scm̄scōꝝ hēbat tm̄.xx.cubitos in altitudie vsqꝫ ad pmū solarium: ita q̄ altitudo ei' erat breuior.x.cubit' altitudie dom' extioris. Extri' vo erant tria deābulatoria i circuitu tēpli corr̄ndētia trib' māsionib' p̄dict': q̄ erāt ad decorē ⁊ ad tēpli defēsionē ad modū ꝑpugnaculorū. hebrei vo dicūt q̄ n̄ erāt deābulatoria: sꝫ tres ordies appēditiorū q̄ erāt domūcule circa tēplū: ⁊ idē dicit iosepb' q̄ erāt ꝑ habitatōe mistrorū. vn̄ frequēter noiant h ⁊ i eze. ⁊ palip.j. dom' laterales fm hebreos propter qd non erant in parte orientali templi quia ibi erat porticus: ⁊ erat quelibet altitudinis quinqꝫ cubitorum: ita q̄ inferiores erant immediate super terram: ⁊ sic illi tres ordines iuxta altitudinem muri ascendebant per quindecim cubitos ⁊ in quindecim cubitis superioribus de altitudine mansionis inferioris

Actū ē igit. Descripta materie ꝑparatione. VI. hic ꝯn̄t agit de domoꝝ edificatōe: ⁊ p̄ ipsi' dom' dn̄i: 2° regalis palacij ca.vij. Prima in duas: q2 p̄ ponit inchoatōis tps: 2° edificij mod': ibi Dom' aūt. Circa pmū dr̄: a Factū ē igit qua. ⁊ octo.anno.egres.filio.isr'l d t'ra egypti. ita q̄ ān' egressionis i hoc numero icluditur. b In āno q̄rto.s.regni salomonis: ⁊ h ānus q̄rtus nō icludit i p̄dicto numero: q2 de illo trāsierat tātū vn' mensis: iō subdit: c Mēse çio. hebraice dr̄ yar. ⁊ corr̄ndet partim aprili nr̄o: ⁊ ptim maio: sicut pꝫ ex his q̄ dixi de pmo mēse hebreoꝝ Gen.vij. ⁊ Exo.xij. ipe ē mēsis secūd' apud hebreos. d Regni salomonis. hoc refert ad id qd p̄dicit i āno quarto. Ad vidēdū aūt hūc numeꝝ p ptes. posui h subtus i pagina sequēti tres ordines. Prim' ꝯtinet noia illoꝝ q̄ ꝑfuerūt successiue pplo isr'l ab āno egressionis de egypto inclusiue vsqꝫ ad quartū ānū regni salomonis exclusiue. Secūdus ꝯtinet numeꝝ annoꝝ q̄b' q̄libet eoꝝ ꝑfuit. Tertius ꝯtinet loca scripture vn̄ hoc hr̄: Sciēdū tn̄ q̄ duo sunt.s.iosue ⁊ samuel q̄ꝝ tps nō exprimit in scriptura: ⁊ ideo intelligitur inclusum in tempore sequentium.

pm' ordo	2' ordo	3' ordo	pm' ordo	2' ordo	3' ordo
Moyses	xl.	Exo.xvj.	Josue	xl.	Judic.iij.
Othoniel	xl.	Judic.iij.	Aioth	lxxx.	Judic.iij.
Delbora	xl.	Judic.v.	Gedeon	xl.	Judi.viij
Thola	xxiij.	Judic.x.	Achielech	iij.	Judic.ix.
Jayr	xxij.	Judic.x.	Sn̄ iudice	xviij	Judic.x.
Jepte	vj.	Judic.xij.	Abessā	vij.	Judic.xij.
Abilon	x.	Judic.xij.	Jabdon	viij.	Judic.xij.
Sanson	xx.	Judi.xvj.	Heli	xl.	p'reg.iiij.
Samuel	xl.	Act.xiij.	Saul	xl.	Act.xiij.
Dauid	xl.	iij.Re.v.	Salomō	xl.	iij.reg.xj.
Rectores	nūr' annoꝝ	loca scripture	Rectores	nūer' ānoꝝ	loca scripture

e Dom' aūt. Hic ꝯn̄t describit forma edificij. q2 hoc itricate describit: ⁊ idē pluries repetit: ⁊ aliq̄ h omittūt que.ij.

remanētib' erāt fenestre ad illuminatōem tēpli. de altitudine vo sanctisanctoꝝ fm hoc remanebāt tātū quiqꝫ cubiti supiores ꝑ fenestris. in itroitu vo tēpli erat porticus.xx.cubitoꝝ lōgitudis fm mēsurā latitudis tēpli: ⁊ latitudinis.x.cubitoꝝ: q2 tm̄ ptendebat ante tēpli itroitū. ista vo dom' nō pōt figurari i plano: sꝫ posui h figuram fundamēti: ⁊ p ea que dicta sūt pn̄t alia imaginari

⁊ ambulatoria ista erant inequalis latitudinis: qd dupliciter poterat fieri. Uno mō q̄ trabes supiores essent longiores medijs vno cubito: ⁊ similr̄ medie iferiorib' sicut dicūt aliqui. Alij dicunt ⁊ meli' ut vr̄ q̄ quāuis trabes ea portātes essent equalis lōgitudis: tn̄ murus tēpli a pte exteriori erat restrictus vno cubito pl' in scdo deābulatorio q̄ i pmo: ⁊ similiter in tertio q̄ in secundo: ⁊ sic deambulatorium primuꝫ habebat quinqꝫ cubitos latitudinis: medium vero sex: ⁊ supremuꝫ septem scdm moduꝫ figuratū in columna interius in margine exteriori: put potest i plano figurari. Sciendum etiam q̄ ista deambulatoria vocātur i littera tabulata ⁊ latera: ⁊ patet littera ex dictis vsqꝫ ibi: h Trabes autem posuit in domo per circuitum forinsecus quia trabes ut dictuꝫ ē transibāt vltra murum exterius. i Ut non hererent muris templi. istud nō refertur ad trabes scdm istam expositionem: quia cum transirent per medium muri necessario ei inherebant. sꝫ refertur ad tabulas sup trabes positas que sic erant posite: q̄ non iungebantur muro templi immediate: tamen illud spacium quod erat immediate inter murum ⁊ tabulas erat ita paruum q̄ homines ambulantes non possent ibi cadere nec pes hominis intrare. Sꝫ ad quid dimitteret tale spacium inter tabulas ⁊ muruꝫ nō videt: ꝑpter qd alij dicunt ⁊ melius: ut videtur q̄ hoc refertur ad cancellos deambulatoriorum impedientium causaꝫ ambulantium a parte exteriori: ⁊ sic distabant a muro templi scdm longitudinem trabis extra murum prodeuntem: ut sic deambulatoria haberent latitudinem conuenientem scdm vero hebreos qui non ponunt ista deambulatoria sꝫ appendicia seu domunculas laterales: ut predictum est. Sic est intelligendum q̄ iuxta muros templi in parte exteriori erat vnus ordo appendiciorum quoruꝫ altitudo erat quinqꝫ cubitorum ⁊ cum murus templi eleuaretur a terra per quinque cubitos: erat restrictus a parte exteriori per vnum cubitum ⁊ in spacio illius cubiti prominentis erāt capita trabium vbi terminabatur primus ordo appendiciorum quantum ad altitudinem suam: ⁊ alia capita trabium sustentabantur ab exteriori parte parietis appendiciorum. Et iterum eleuato muro templi quinqꝫ cubitis: murus iterum templi erat restrictus vno cubito vbi ponebantur capita trabium appendiciorum mediorum: ⁊ codē modo de tertijs appādicijs: ⁊ sic latitudo appēdicioꝝ medioꝝ erat cubitoꝝ sex ⁊ latitudo itioꝝ septē ꝑpt maiorē restrictionem muri ⁊ tēpli i ascendendo: ⁊ sic tres ordines

Dōm' aūt quā edificabat rex salomō dn̄o: hēbat sexagita cubitos i lōgitudie ⁊ vigīti cubitos i latitudie ēt trigita cubitos i altitudie Et portic' erat añ tēpluꝫ viginti cubitoꝝ lōgitudinis iuxta mēsurā latitudis templi: ⁊ hēbat decē cubitos latitudis añ faciē tēpli: fēcqꝫ i tēplo fenestras obliquas Et ēdificauit sup pietē templi tabulata p gyrū i pietibus domū p circuitū tēpli ⁊ oraculi: ⁊ fec̄ lat'a i circuitu. Tabulatū qd subt' erat qnqꝫ cubitos hēbat latitudinis: ⁊ mediū tabulatum sex cubitoꝝ latitudis: ⁊ tertium tabulatum septeꝫ habens cubitos latitudinis. Trābes auteꝫ posuit i domo per circuitū forinsecus ut nō hererēt muris tēpli.

His ꝑmissis accedam' ad lr̄am exponēdam. o Domus aūt rc̄. Hic describit forma ⁊ mod' edificij: ⁊ pmo quātū ad tēplū ⁊ porticū: 2° quātū ad deambulatoria ⁊ dispositionē iteriorē pietū: ibi Et edificauit. 3° q̄tū ad distinctionē dom' exterioris ⁊ iterioris: ibi Edificauitqꝫ. 4° quātū ad itroitū ⁊ atriū: ibi Fecitqꝫ i itroitu. Circa pmū describit mēsura tēpli ⁊ portic': ⁊ pꝫ lr̄a ex p̄dictis vsqꝫ ibi: e Et.xxx.cubitos i altitudine. hoc vr̄ cōtra dicere ei qd dcm̄ ē q̄ tēplū in altitudie hēbat .cxx.cubitos. Dicēdū q̄ h accipit altitudo tēpli q̄tū ad māsioneꝫ iferiorē q̄ hēbat.xxx.cubitos a pauimēto vsqꝫ ad pmuꝫ solariū: ut p̄dcm̄ ē: ⁊ sup illā mansionē erat alia media xxx.cubitoꝝ: ⁊ sup illā t'tia.lx.cubitoꝝ: ⁊ sic tota altitudo tēpli hēbat.cxx.cubitos: put hr̄.ij.palip.iij. Cōsequēter ondit dispositōeꝫ fenestraꝝ: ibi f Fecitqꝫ in tem. fene. obliqs. hic accipiūt fenestre ꝑ apturis muri ad recipiēdū lumē q̄ erāt strictiores i exteriori supficie muri ⁊ latiores i iteriori: vt lumē trāsiēs magis diffūderet itra domū: ⁊ sic linea trāsiēs ab exteriori supficie ad iteriorē nō veniebat directe ad angulū rectū. sed obliq̄ ad angulū obtusū: sic apparet i fenestris eccl'aꝝ ⁊ edificioꝝ q̄rū muri sūt spissi. g Et edificauit. Hic ꝯn̄t agit d dispositione deābulatorioꝝ q̄ erāt circa tēplū: ⁊ de solarijs q̄ erāt i tēplo ⁊ de dispositōe pietum iterius: ⁊ pmo de deambulatorijs cū dr̄: Et edifi. sup pie. templi tabula. per gyꝝ rc̄. Ad cui' itellectū sciēdū q̄ fm expositores nr̄os ex trāsuerso tēpli trāsibāt trabes i trib' locis.s. i tribus summitatib' māsionū: ita q̄ trabes iferiores portabāt pm solariuꝫ ⁊ medie 2m ⁊ t'tie tectū dom' qd desup erat planū: ut dcm̄ ē. Et trabes iste erāt ita lōge q̄ trāsibāt vltra muꝝ exteri' in vtroqꝫ latē tēpli: ⁊ sup illā ptē trabiū q̄ ꝑminebat exteri' erāt tabule fortes ptēse fm lōgitudinē tēpli: ⁊ sup illas tabulas poterāt hoies deābulare: ⁊ iō dicebāt deābulatoria: ⁊ in parte exteriori erat q̄dam clausura pcedens i altum ne ambulantes caderent

Universidad de Deusto Biblioteca

appendicioꝝ aſcēdebāt iuxta murū tēpli p.xv.cubitos: ut ſupꝛa dcm̄ ē. ⁊ tectū ſupi⁹ erat planū ⁊ poꝛtabaƚ a pte exterioꝛi p parietē exterioꝛē appēdicioꝝ:ſic figuratū ē i iſta colūna exteri⁹:⁊ ſm hāc itētionē hebꝛeoꝝ ſic exponaƚ lr̄a: Et edificauit ſup parietē tēpli tabulata.i.appēdicia q̄ ſic nominant eo ꝙ erāt de tabulis ut parietes minus ſpaciū occuparēt ⁊ dicūt ſup parietem tēpli:qꝛ trabes tegentes pmū tabulatū ⁊ mediū ⁊ t'tiū .erāt ſup vnū cubitū muri tēpli vbi mur⁹ i aſcendēdo erat ſic retract⁹ ſiue reſtrict⁹: ut p̄dcm̄ ē. Per circuitū tēpli ⁊ oꝛaculi.i.exterioꝛis dom⁹ ⁊ iterioꝛis: ita ꝙ iſta appēdicia erāt circa tēplū i trib⁹ partib⁹.ſ.in duob⁹ lateribus tēpli:⁊ i pte occidētali vbi erat oꝛaculū.i pte vo oꝛiētali n̄ erāt appēdicia:qꝛ ibi erat poꝛtic⁹:ut dcm̄ ē Et fec̄ latera.ē replicatio eiuſdē: qꝛ illa appēdicia dicunƚ latera qꝛ erāt i laterib⁹ tēpli Tabulatū qd̄ ſubter erat q̄nqꝫ cubitos habebat.i. appēdicium qd̄ erat imediate ſup t̄rā erat min⁹ medio i latitudine vno cubito:⁊ mediū ſuperioꝛi vno:qꝛ retractio ſiue reſtitutio muri āpliabat mediū ⁊ ſupi⁹:ut p̄dcm̄ ē.⁊ ſm hoc trabes erāt ieq̄les:qꝛ trabes iferioꝛis appendicij erāt bꝛeuioꝛes trabib⁹ medijs vno cubito:⁊ trabeſ medij minoꝛes trabib⁹ ſupioꝛib⁹ vno cubito. Trabes aūt poſuit i domo p circuitū foꝛinſec⁹ ut nō ihererent muris tēpli. Iſte ſūt trabes de q̄b⁹ dcm̄ ē imediate q̄ erāt poſite ſup muꝝ tēpli i pte exterioꝛi:⁊ ſic ꝙ nō itrabāt muꝝ:⁊ h⁹ ē qd̄ notatur h nō iherē muro.ſꝫ ſtabāt ſup cubitos vbi mur⁹ erat retractus:ut dcm̄ ē. k Dom⁹ aūt. Hic pōit mod⁹ edificatōis q̄tū ad dolationē lapidū:q̄ fcā fuit i lapicidinis ⁊ nō i loco edificatōis:⁊ iō ſeq̄ƚ: l Et malle⁹ ⁊ ſecuris.i. marcellus ſcindēs cū q̄ ſculpūƚ lapides. m Nō ſūt audita i domo dn̄i cū edificareƚ.qd̄ ē itelligēdū de iſtr̄is ad dolationē lapidū ptinētib⁹:nō aūt de inſtr̄is ptinētib⁹ ad ꝯiunctionē ⁊ cemētationē lapidū. Aliq̄ aūt dicūt ꝙ lapides illi icidebanƚ ſanguie cuiuſdā vermis hn̄te ad h⁹ v̄tutē:ſic lapis adamātinus ſcidiƚ ſanguie hirci:⁊ ſic nō erat ibi ſonit⁹ ſaltē nōbilis n Oſtiū lateris medij.i.oſtiū qd̄ erat in medio lateris tēpli. o In piete erat dom⁹ dextre.i.i piete dextro templi ⁊ h erat paries meridional' q̄ erat dexter egrediētib⁹ d tēplo Joſeph⁹ tn̄ dixit ꝙ erat i āgulo muri i pte oꝛiētali. p Et p coclea.i.aſcēſuꝫ toꝛtuoſuꝫ q̄ gallice vocaƚ viꝫ. q Aſcēdebāt i mediū cena.⁊ a medio i t'tiū.i.i mediā māſionē templi ⁊ ſupioꝛē. r Texit q̄ꝫ domū laq̄arib⁹ cedrinis.gallice lambꝛoiꝫ. s Et edifi.tabu.ſup oēm do. q̄nqꝫ cubi. alti.iſtud erat tabulatū tertiū de q̄ ſupꝛa dcm̄ eſt: ⁊ iſti q̄nqꝫ cubiti erāt mēſura clauſure q̄ erāt i circuitu ne homines caderēt facte ad modū ꝓpugnaculoꝝ q̄ aſcēdebāt i altū p q̄nqꝫ cubitos except̄ locis vbi erāt cancelli ſeu ꝓpugnacula vbi hoies poterāt ſe appodiare et reſpicē iferius. t Et fcūs ē ſermo dn̄i. p⁹ talem cōſūmationē domus. v Et edificauit pietes domus itriſec⁹. Hic deſcribiƚ diſpoſitio pietū templi i pte iterioꝛi q̄ erāt opti tabul' cedris vſqꝫ ad pmū ſolariū:ut dcm̄ eſt ſupꝛa. x Et texit pauimētū dom⁹. quod erat de pulchꝛo marmoꝛe: ut p̄dictum eſt. y Tabulis abiegnis. hebꝛei dicūt buxinis:ut p̄dcm̄ ē. z Edificauitqꝫ. Hec eſt t'tia ps p̄ncipal' hui⁹ capituli :vbi p⁹ deſcribiƚ diſtictō dom⁹ iterioꝛis ab exterioꝛi p pietē mediū cū dr̄: Edificauitqꝫ.xx. cubitoꝝ. ad poſterioꝛē ptē tēpli.i. ad occidētalē ptē: ibi eniꝫ erat dom⁹ iterioꝛ ⁊ ſcd̄m hebꝛeos hēbat tātū.xx.cubitos a pauimento vſqꝫ ad pmū ſolariū:ita ꝙ erat bꝛeuioꝛi altitudie.x.cubitis.ſm vo doctoꝛes catholicos altitudo vtriuſqꝫ dom⁹ erat eq̄lis vſqꝫ ad ſolariū.ſed.xx. cubiti q̄ h deſcribūƚ erāt mēſura pietis diuidētiſ domū iterioꝛē ab exterioꝛi q̄ aſcēdebat i altū p.xx. cubitos tātū:⁊.x.cubiti remanebāt apti iter pietē iſtū ⁊ ſolarium ut fum⁹ aſcēdēs de altari icenſi qd̄ erat i domo exterioꝛi iuxta hūc pietē trāſiret itra domū iterioꝛē p apturaꝫ illā. a Poꝛro.xl.cubitoꝝ erat ipm tēplū.i.dom⁹ exterioꝛ q̄ vocaƚ tēplū eo ꝙ tenebat duas ptes lōgitudiniſ tēpli. b Pꝛo foꝛib⁹ oꝛaculi.qꝛ domus exterioꝛ erat imediate iuxta oſtiū dom⁹ iterioꝛis. c Et cedro ois dom⁹ itriſec⁹ veſtiebaƚ.i pietib⁹ ⁊ tecto:ut frequenter iā dcm̄ ē. d Hn̄s toꝛnaturas ſuas ⁊ iuncturas ſuas fabꝛefactas.i.ſubtil'r ⁊ artificioſe factas. e Et celaturas eminētes.qꝛ imagines cherubin ⁊ palmaꝝ ⁊ variaruꝫ picturaꝝ erāt ſculpte i tabul' illis:ut hr̄ infra. Et lamine auree deſup poſite erāt ſic facte:ut apparēƚ illis ſculpturis. f Oꝛaculū autem in medio dom⁹ in iterioꝛi pte fecerat. Dicitur autē iterioꝛ ps: qꝛ erat remotioꝛ ab ingreſſu templi. g Poꝛro oꝛaculū habebat.xx. cubi. longitudinis.⁊.xx.cubi.latitu.ut patet in deſcriptione

Dom⁹ aūt cū edificareƚ de lapidib⁹ dolatis atqꝫ pfecti edificata ē: ēt malle⁹ ⁊ ſecuris ⁊ oē ferramētū nōn ſūt audita in domo cū edificareƚ. Oſtiū lateris medij in piēte erat dom⁹ dextre:ēt p cochleā aſcēdebāt i mediū cenaculū ⁊ a medio i t'tiū. Et edificauit domū ⁊ ꝯſūmauit eā. Texit quoqꝫ domū laquearib⁹ cedrinis: ēt edificauit tabernaculū ſup oēm domū q̄nqꝫ cubitis altitudis:⁊ opuit domū lignis cedrinis. Et fact⁹ ē ſermo dn̄i ad ſalomonē diceſ Dom⁹ hec quā edificas: ſi ābulaueris i p̄ceptis meis ⁊ iudicia mea feceris: ⁊ cuſtodieris oia mādata mea gradiens p ea:firmabo ſermonē meū tibi quē locut⁹ ſū ad dauid pꝛem tuum: ⁊ habitabo i medio filioꝝ iſrl':⁊ nō derelinquā ppl'm meū iſrl'. Igr̄ edificauit ſalomon domū ⁊ ꝯſūmauit eā. Et edificauit pietes domus itrinſec⁹ tabulatis cedrinis a pauimēto dom⁹ vſqꝫ ad ſūmitatē parietū ⁊ vſqꝫ ad laquearia ⁊ opuit lignis cedrinis itrinſec⁹: ēt texit pauimētū dom⁹ tābulis abiegnis. Edificauitqꝫ vigiti cubitoꝝ ad poſteriorē ptē tēpli tabulata cedria a pauimēto vſqꝫ ad ſupiora:⁊ fec̄ iterioꝛē domū oꝛaculi in ſcm̄ſcōꝝ. Poꝛro q̄dragita cubitoꝝ erat ipm tēplū ꝓ foꝛib⁹ oꝛaculi:ēt cedro ois dom⁹ itrinſec⁹ veſtiebaƚ:hn̄s toꝛnaturaſ ⁊ iuncturas ſuaſ fabꝛefactas: ēt celaturas eminentes. Oia cedrinis tabul' veſtiebanƚ: nec oino lapis apparē poterat i piete. Oꝛaculū autē i medio dom⁹ i iterioꝛi pte fecerat ut poneret ibi arcā federis dn̄i. Poꝛro oꝛaculū hēbat vigiti cubitos lōgitudis ⁊.xx.cubitoſ latitudiſ:ēt.xx.cubitoſ altitudis.

ſuperius poſita. h Et.xx.cubitos altitudinis.i hoc differūt hebꝛei a nr̄is doctoꝛib⁹:qꝛ hebꝛei dicūt ꝙ tota altitudo oꝛaculi vſqꝫ ad ſolariū erat.xx.cubitoꝝ tātū. Nr̄i vo dicūt ꝙ iſti.xx.cubiti erāt altitudo parietis diuidētis oꝛaculū a domo exterioꝛi:⁊ decē cubiti deſupeꝛ remanebāt apti: ut ſupꝛa dcm̄ ē. a Sꝫ ⁊ altarƚ veſti. cedro.i.tabul' cedrinis:⁊ loq̄ƚ h de altari incenſi qd̄ erat itra tabernaculū:⁊ erat iterius de lapide ⁊ tectū deſup de cedro:⁊ ſup cedruꝫ lamis aureiſ opertū :ſm ꝙ poſtea dr̄: b Sed ⁊ totū altare oꝛaculi texit auro. ⁊ dr̄ altare oꝛaculi:nō qꝛ eēt intra oꝛaculū:qd̄ dr̄ [ſa]nctuꝫ ſanctoꝝ:ſꝫ extra i domo āterioꝛi ſic̄ declaratū fuit pleni⁹ Exo.xxx. Sꝫ ꝓ tanto dr̄ altare oꝛaculi:qꝛ fumus ide aſcēdēs intrabat oꝛaculum p apturaꝫ q̄ erat ſup parieteꝫ diuidēte oꝛaculum ⁊ domū exterioꝛeꝫ ut p̄dictum eſt. c Et fecit. h ꝯn̄i agit de duob⁹ cherubin exiſtētib⁹ itra oꝛaculuꝫ ⁊ altitudo cuiuſlibet erat deceꝫ cubitorum:⁊ ſingule ale q̄nqꝫ cubitoꝝ :⁊ ſic erāt poſiti in oꝛaculo : ꝙ ala vni⁹ pꝛotēſa tāgebat pietem meridionalem oꝛaculi: ⁊ alia ala attigebat ad mediū oꝛaculi:⁊ ala alteri⁹ ſimilr̄ ꝓtēſa tāgebat parietē aq̄lonarē:⁊ altera ala ꝓtēſa i mediū oꝛaculi tangebat extremitatē ale alteri⁹:⁊ ſic ꝓtēſio alaꝝ erat ſꝫ totā latitudinē oꝛaculi. Inƚ aūt iſtos duos cherubin ſb alis eoꝝ erat arca teſtamēti:⁊ duo cherubin q̄s fecerat moyſes ⁊ bn̄ poterat ibi capi cū vectib⁹ ſuis:qꝛ arca teſtamēti hēbat i lōgitudie duos cubitos:⁊ i altitudie cubitū ⁊ dimidiū. ſpaciū aūt iter duos cherubin erat fere decem cubitoꝝ:ut pꝫ ex p̄dictis:⁊ ale eoꝝ diſtabāt a t'ra q̄ſi p octo cubitos:ut pꝫ ſilr̄ ex dictis:⁊ ex his pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi d Texit q̄ꝫ cherubī auro .i.lamis aureis:duo vo cherubin q̄s fecit moyſes erāt toti de auro:quia erāt valde pui reſpectu iſtoꝝ:foꝛma aūt arce teſtamēti ⁊ duoꝛum cherubin q̄s fecit moyſes deſcripta fuit: Exo. xxv. ⁊ ex hoc itelligi pōt foꝛma duoꝝ cherubin q̄s fecit ſalomon qꝛ eiuſdē foꝛme fuerūt ſed maioꝛes. e Et oēs pietes tēpli. h reuertiƚ ad deſcriptoem pietū tēpli ⁊ pauimenti ⁊ pꝫ lr̄a ex dictis ſupꝛa. f Et i igreſſu. h ꝯn̄i agit de igreſſu ſanctiſanctoꝝ:cū dr̄: g Fecit duo oſtiola.⁊ dicūtur oſtiola:qꝛ erāt pua reſpectu oſtioꝝ que erāt i itroitu tēpli.erāt aūt ſic ſituata ſecūdū aliq̄s ꝙ vnū erat ꝓpe lat⁹ meridionale tēpli:aliō ꝓpe lat⁹ aq̄lonare i pariete diuidēte ſanctū ⁊ ſanctūſanctoꝝ. Scd̄m alios vo duo oſtiola erāt i eadem pte pietis: vnuꝫ in vna ſupficie pietis alteꝝ in altera:ita ꝙ qn̄ erant clauſa: videbaƚ pies q̄ſi ꝯtinu⁹ ex vtraqꝫ pte. h Poſteſqꝫ anguloꝝ q̄nqꝫ qꝛ poſtes vbi ſituata iſta oſtia erāt:ſic erāt dolati ꝙ ſupficies eorū ſcd̄m lōgitudineꝫ ſuā hēbat q̄nqꝫ angulos. i Et ſculpſit i eis picturā cherubin ⁊c̄.eo mō ſic̄ dcm̄ eſt ſupꝛa de interioꝛi pte parietū tēpli. k Et anaglypha .i.celaturas ꝓminētes: ⁊ dicit ab ana qd̄ ē ſurſuꝫ ⁊ gliphen qd̄ ē ſculpe. l Et texit ea auro. eo modo ſic̄ dcm̄ ē ſupꝛa de ſculpturis exiſtentib⁹ i pietib⁹ tēpli m Fecitqꝫ. h agiƚ d oſtijs in itroitu tēpli cū dr̄: n Poſtes d ligniſ oli. q̄drā.i.quattuoꝛ āguloꝝ:⁊ i hoc differebāt a poſtibus oꝛaculi o Et duo oſtia d ligis abiegnis. hebꝛei dicūt buxinis p Altrinſec⁹. Iſta aūt oſtia magna erāt ⁊ erāt i medio pietis oꝛiētal' ipi⁹ tēpli:⁊ in medio duoꝝ oſtioꝝ erat poſtis foꝛtis vbi claudebāt: iō dicūt eē altrinſec⁹:qꝛ vnū erat ex vna pte illi⁹ poſtis ⁊ aliū ex alia. q Et vtrūqꝫ oſtiū duplex erat. qd̄ exponiƚ dupl'r. Uno⁰ ꝙ vnū erat i ſupficie exterioꝛi muri ⁊ alteꝝ i ſupficie iterioꝛi:ſic̄ dcm̄ ē de oſtiol'. Alio⁰ ꝙ vtrūqꝫ oſtiū eēt de duab⁹ ptib⁹ copulatis ad iuicē foꝛtiƚ:ita ꝙ vna ps oſtij poſſet claudi altera ꝑmanēte apta:⁊ ſic ꝙ qn̄ totū apiebaƚ vna ps eēt iuxta ſpiſſitudinē muri:alia iuxta lat⁹ ei⁹:ſic̄ videm⁹ i oſtijs q̄ apud nos dicūƚ fracta:⁊ iō ſeq̄ƚ: r Et ſe iuicē tenēs apiebaƚ.qꝛ vna ps alteri copulabaƚ mō p̄dcō. s Et ſculpſit cherubin ⁊ palmas.in iſtis oſtijs eo mō ſic̄ i pietib⁹ tēpli. t Et edificauit atriū. h vltio agiƚ de atrio qd̄ erat circa tēplū:⁊ erat platea magna q̄drata i circuitu tēpli:erat tn̄ alia pte lōgioꝛ ſic̄ ⁊ tēplū. Et i pte hui⁹ platee q̄ erat añ igreſſū tēpli erat altare holocauſtoꝝ ⁊ mare vbi lauabāƚ ſacerdoteſ ⁊ luteres vbi hoſtie lauabāƚ:⁊ erat iſta platea clauſa muro fcō ex trib⁹ oꝛdib⁹ lapidū diuerſoꝝ coloꝝ. ⁊ dicūt aliq̄ ꝙ iſti oꝛdies erāt ſꝫ ſpiſſitudinē muri:ita ꝙ oꝛdo lignorū cedri erat a pte iterioꝛi. Alij āt dicūt ⁊ meli⁹ ut vr̄ ꝙ iſti q̄ttuoꝛ oꝛdieſ erāt ſꝫ altitudinē muri:ſic.n.meli⁹ appebat varitaſ ⁊ decō opis. v Anno 4⁰. h agiƚ d ꝯſūmatōe opiſ cū dr̄

⁊ operuit illd̄ atqꝫ veſtiuit auro puriſſimo. Sed ⁊ altare veſtiuit cedro. Domū quoqꝫ añ oꝛaculū operuit auro puriſſimo ⁊ affixit laminas clauis aureis. Nihilqꝫ erat i tēplo qd̄ nō auro tegereƚ. Sed ⁊ totū altare oꝛaculi texit auro. Et fec̄ i oꝛaculo duos cherubin de lignis oliuaꝝ decē cubitoꝝ altitudinis. Quiqꝫ cubitoꝝ ala cherub vna ⁊ q̄nqꝫ cubitoꝝ ala cherub altera.i.decem cubitos habentes a ſūmitate ale vſqꝫ ad ale alteri⁹ ſūmitatē. Decem quoqꝫ cubitoꝝ erat cherub in menſura pari:⁊ op⁹ vnū erat in duob⁹ cherubin.i.altitudinem hēbat vn⁹ cherub decē cubitoꝝ: ⁊ ſilr̄ cherub ſecund⁹. Poſuitqꝫ cherubin in medio tēpli iterioꝛis . Extēdebāt aūt alas ſuas cherubin :⁊ tāgebat ala vna parietē:⁊ ala cherub ſecūdi tāgebat parietē alteꝝ:ale aūt altere i media pte tēpli ſe iuicem ꝯtingebant . Texit quoqꝫ cherubin auro: Et oēs parietes tēpli p circuituꝫ ſculpſit varijs celaturiſ ⁊ toꝛno Et fecit in eis cherubin ⁊ palmas ⁊ picturas varias q̄ſi ꝓminētes de pariete ⁊ egrediētes. Sꝫ ⁊ pauimentū dom⁹ texit auro intrinſecuſ ⁊ extrinſec⁹. Et i igrēſſu oꝛaculi fecit duo oſtiola de lignis oliuaꝝ: poſteſqꝫ anguloꝝ quinqꝫ:⁊ duo oſtia d lignis oliuaꝝ. Et ſculpſit i eis picturā cherubi ⁊ palmaꝝ ſpēs ⁊ anaglyfa valō ꝓminētia :ēt texit ea auro ⁊ opuit tam cherubin q̄ꝫ palmas ⁊ cetera auro. Fec̄qꝫ i itroitu tēpli poſtes de lignis oliuaꝝ q̄drangulatos:ēt duo oſtia de lignis abiegnis altrinſec⁹: ēt vtrūqꝫ oſtiū duplex erat: ēt ſe iuicē tenēs apiebaƚ. Et ſculpſit cherubin ⁊ palmas ⁊ celaturas valde eminētes opuitqꝫ oia lamis aureis ope q̄dro ad regulam. Et edificauit atriū iteri⁹ trib⁹ oꝛdinib⁹ lapidū politoꝝ: ⁊ vno oꝛdie lignoꝝ cedri

Anno quarto .s. regni salomonis: ut dcm̄ ē supra: x Et i āno .xj. s. regni ei⁹. Mēse bul aliq̄ corrigūt elul dicētes: eo q̄ vn⁹ mēsis apd̄ hebreos sic noiat: s3 hec correctio ē magis corruptio: q2 ille mēsis q̄ apd̄ hebreos vocat elul ē sext⁹ mē sis .s. septēber: iste aūt in q̄ pfecta ē dom⁹ ē mēsis octau⁹: ut patet i lr̄a: 7 corr̄ndet ptim septio .s. thesri q̄ october apud nos dī: 7 ptim octauo no uembri .s. apud nos: apud hebreos aūt vo cat cōit maresuā .i. h⁹ āt loco vocat bul vel bol: vbi alias cōit hī ebul quod significat marcorez: q2 isto tpe frenascētia marcescūt 7 folia de arboribus cadunt 7 incipiunt putrefieri.

Anno quarto fūdata ē do mus dn̄i i mēse çio: ēt i āno vndecimo mēse bul: ipse ē mēsis octau⁹: pfecta est do mus i oi ope suo 7 i vniuer sis vtēsilib⁹: edificauitq3 eā annis septem.

Cap. VII.

Domū aūt. Hic pn̄t agit de edificio domoꝝ rega liū: 7 pmo de h⁹mōi edificijs agit: 2° ad describen dū aliq̄ vtēsilia dom⁹ dn̄i notabilia scriptura re uertit: ibi Misit q3 rex. Circa pmū sciendū q̄ fm doctores nr̄os salomō fecit tria edificia. Unū p habitatōe sua. aliud p habitatōe vxoris sue .s. filie pharaonis. Et itiū qd̄ vocat dom⁹ salt⁹ libani eo q̄ circa illud edificiū erāt viridaria ar borib⁹ psita. de pmo vō edificio paꝝ loq̄t scriptura: 7 hoc forte q2 erat de psili ope sicut 7 dom⁹ salt⁹ libani: q̄ h describit satis diffuse: ut videbit: hoc tn̄ excepto q̄ i domo saltus libani erāt due māsiones: vna iferior 7 altera supior: sicut ē i palatio regis parisi⁹ .i. habitatōe iferiori pseruabāt vnguē ta 7 pigmēta 7 aromata 7 h⁹mōi: ppt qd̄ parietes erāt de lapidib⁹ ut talia possent ibi meli⁹ pseruari. In superiori vō ponebāt arma: vn̄ vocabat armamētū: 7 erat tota de lignis i parietib⁹ 7 colūnis: 7 i vtraq3 māsione erant tres ordines colūnaꝝ 7 i q̄libet ordie erāt .xv. colūne .i. xlv. in vniuerso 7 erāt isti ordies fm lōgitudinē dom⁹: ita q̄ erāt ibi q̄ttuor deambulatoria: duo iter colūnas 7 vnū iter colūnas 7 pari etem i vno latere: 7 aliud inter column as 7 parietem in alio latere per modum añ pncipiū hui⁹ capituli figuratū quātū ad frontē dom⁹. pauimētū aūt ei⁹ figurat in pagina sequēti: 7 desup tectū planū: q2 sic fiebāt i tra illa: 7 i circui tu mur⁹ cū ppugnacul p q̄ trāsibāt stillicidia pijciētia extra aquā pluuialē. sup deābulatoria vō erant trabes arcuales laqueati tabulis cedrinis: 7 fm hoc exponatur littera:

cū dī: a Domū aūt suā fe. salo. xiij. annis. 7 loquit de istis trib⁹ edificijs q̄ oia erāt salomonis: q̄uis essent diuersis vsib⁹ applicata: ut dcm̄ ē: 7 ppt hoc mai⁹ tēpus apposuit salomoni i edificatōe istaꝝ domoꝝ q̄ in edifi catōe dom⁹ dn̄i: q2 ad edificatōem dom⁹ dn̄i erāt multe expēse pparate p regē dauid: ut p3 j. palip. Itē q2 po pulus erat magis deuot⁹ 7 intentus ad edificatōez do mus dn̄i. Conse quēter in speciali describit mēsuraz dom⁹ saltus liba ni in lōgitudie la titudine 7 altitu dine: 7 p3 lr̄a ex dictis h⁹ excepto q̄ altitudo hic ac cipitur fm aliq̄s vsq3 ad mansio nem secūdā tātuz scdm̄ alios vero vsq3 ad tectuz do mus. b Et su per colūnas qua drā. ligna. ad por tanduz tecta. Cō sequēter describit dispositionē por ticus existētis añ domum p habi tatione regis: cuz dicit: c Et por ticum colūnaruz fecit quinquagin ta cubitoruz lon gitudinis .i. scdm̄ mensuram latitu dinis domus: 7 ex h⁹ patet q̄ ista domus erat simi lis in latitudine domui saltus li bani. ante vero porticum istā ma gnam erant due alie portic⁹ mino res: vna iuxta ali

Domūm aūt suā VII. edificauit salomon tre deci ānis: 7 ad pfectū vsq3 pduxit. Edificauit quoq3 domū salt⁹ libani centū cu bitoꝝ lōgitudis: 7 qnqua ginta cubitoꝝ latitudinis 7 trigita cubitoꝝ altitudis 7 q̄ttuor deābulatoria iter colūnas cedrinas. Ligna quippe cedrina exciderat i colūnas 7 tabulati cedri nis vestiuit totā camerā: q̄ quadragintaqnq3 colūnis sustētabat. Un⁹ autē ordo hēbat colūnas qndeci p se iuicē positas: 7 e regione se respiciētes equali spatio in ter colūnas ēt sup colūnas quadrāgulata ligna i cun ctis equalia. Et pōrticum colūnaꝝ fecit qnquaginta cubitoꝝ lōgitudis 7 trigin ta cubitoꝝ latitudis: ēt alte ram porticū i facie maioris portic⁹: ēt columnas ēt epi stylia super colūnas fecit. Porticū quoq3 solij in q̄ tribunal ē: fec 7 texit lignis cedris a pauimēto vsq3 ad sūmitatē: 7 dōmūcula i q̄ se debat ad iudicād erat i me dia porticu sili ope. Dōmū

am in lōgitudie maioris portic⁹: 7 i vna tenebāt iudicia cōia: i alia vō erat thron⁹ salomonis: i q̄ sedebat qn̄ vo lebat eē i diuitijs 7 delicijs: 7 hoc ē qd̄ dī: d Et alte ram porti. in facie maioris porti. Hec est illa porticus i qua erant iudicia cōmunia. e Et colūnas. q̄b⁹ clau debatur porticus. f Et epystilia .i. capitella que erāt super colūnas ad decorez. g Et domuncula .i. thro nus salomonis mirabili opere factus: ut habetur infra x. ca. Consequenter descendit scriptura ad describenduz domum regine: cum dicitur: h Domuz q3 fecit 7c. tali opere quali 7 hāc porticū: nō quātū ad hoc q̄ clau deret colūnis: sed quia parietes erāt de psimili materia cum muro qui erat sub colūnis portic⁹: quia colūne ille claudentes porticum non descendebant vsq3 ad terram sed erant posite super murum habentem aliquam ma gnitudinem licet non magnam: 7 hoc est qd̄ dicitur:

a Oia lapidib⁹ pciosis 7c. hebrei dicūt pōderosis vsq3 ad atriū mai⁹. istud atriū nō erat atriū dom⁹ dn̄i: s3 dom⁹ regie: ppterea sbdit postea: b Et atriū ma ius rotūdū. atriū eni dom⁹ dn̄i q̄dratū erat: ut dcm̄ est capitulo pcedēti. c Misit q̄q3. h reuertitur scriptura ad describēdū ali q̄ vtēsilia domus dn̄i: 7 pmo descri bunt due notabi les colūne: 2° ma re eneū: ibi Fecit q3 mare. 3° luteres ibi Et fecit bases q̄rto plura vasa alia ad tēplū pti nētia: ibi Fecit q3 hirā. Circa pmuz dscribitur artifex istoꝝ cū dicitur: c Misit quoq3 rex salomon 7 tu lit hiram. hoc est qd̄ adduxit: 7 fuit iste ali⁹ a rege hi ram eiusdē tn̄ no minis. nō ē eni ve risimile q̄ rex ty ri eēt artifex i tali bus. d Et fin xit duas colūnas. l3 eni multas alias fecerit iste tn̄ due specialit describū tur: q2 erāt valde notabiles in ma gnitudie 7 operis subtilitate. habe bat .n. q̄lib3 .xxxv cubitos altitudis ut hī .ij. palip. iij. 7 q̄libet habebat q̄ttuor ptes: vide licet basem iferi⁹ 7 desup stipit: e3 7 i supiori pte stipi tis caput 7 desup capitellū. lōgitudo vero stipitis erat xviij. cubitoꝝ 7 lōgitudo capitis q̄tuor: 7 lōgitudo ca pitelli q̄nq3: ut hī h i lr̄a. De mēsura aūt basis nō fit mē tio: s3 ex dictis seq̄t q̄ ascēdebat i altū p octo cubitos: q2 sic habēt .xxxv. cubiti lōgitudis toti⁹ colūne. 7 ex dictis p3 lr̄a vsq3 ibi: e Et linea. xij. cubi. ābi. vtrāq3 colū. q2 q̄libet p se sūpta tn̄ habebat i circuitu: ut p3 hiere. vlti. vbi dī sic. xviij. cubiti altitudinis erāt i colūna vna 7 funicul⁹. xij. cubitoꝝ circuibat eā. 7 iō male dicūt illi q̄ dicūt q̄ q̄libet p se sūpta habebat tātū. vj. cubitos in circuitu. f Duo q3 capitella. Hic pn̄t dimissa dispo sitione basis 7 stipitis agit de dispositōe capitelloruz 7 capitū q̄ erāt subtiliora. Ad cui⁹ itellectū cōsiderādū q̄ capita istaꝝ colūnaꝝ i pte supiori dilatabāt ad moduz floris lilij: 7 capitella ponebāt sup stipitē q̄si i medio illi us dilatatōis existētē: 7 iferior ps capitelli aptabat illi stipiti: 7 p⁹ aliquā eleuatōem erat q̄dā dilatatio in circu itu capitelli p modū cuiusdā circuli supeminētis: 7 sup illū circulū erāt centū malogranata q̄si supposita p cir cuitū: 7 centū alia malogranata sub circulo illo q̄si de pēdētia ex eo. sup aūt circulū istū 7 malogranata erat

quoq3 fecit filie pharaonis quā vxorem duxerat salo mon tali ope q̄li 7 hāc por ticū. Oiā lapidib⁹ pciosis q ad normā quādam atq3 mēsurā tā itrisec⁹ q3 extrin sec⁹ serrati erāt a fūdamen to vsq3 ad sūmitatez parie tū: 7 itrinsec⁹ vsq3 ad atriū mai⁹. Fūdaméta aūt de la pidib⁹ pciosis lapidib⁹ ma gnis decē siue octo cubito rū: 7 desup lapides pciosi equal mēsure secti erāt: silit q3 de cedro. Et ātriū mai⁹ rotūdū triū ordinū de lapi dib⁹ sectis: 7 vni⁹ ordinis d dolata cedro: necnon 7 in atrio dom⁹ dn̄i iteriori: 7 i porticu dom⁹. Misit q̄uo q3 salomon 7 tulit hirā de tyro filiū mulieris vidue d tribu neptalim pr̄e tyrio artificē erariū 7 plenū sapi entia itelligētia 7 doctrina ad faciēdū oē opus ex ere. Qui cū venisset ad regem salomonē fecit oē op⁹ eius ēt finxit duas colūnas ere

as: decē 7 octo cubitorum altitudis colūnā vnā: ēt li nea duodeci cubitoꝝ ābi ebat colūnā vtrāq3. Duo quoq3 capitella fecit q̄ po nerēt sup capita colūnarū fūsilia ex ere: qūinq3 cubi toꝝ altitudinis capitelluz vnū: 7 qnq3 cubitoruz alti tudinis capitellū alterum: ēt quasi i moduz retis 7 ca thenaꝝ sibi inuicem miro ope ptextaꝝ. Utrūq3 capi tellū columnaꝝ fusile erat. Sēptena versuū retiacula i capitello vno: 7 septena retiacula i capitello altero Et pfecit colūnas ēt duos ordines p circuitū retiacu loꝝ singuloꝝ ut tegerēt ca pitella que erāt sup sūmita tem malogranatoꝝ. Eodē mō fec 7 capitello secūdo. Cāpitella aūt q̄ erāt sup ca pita colūnaꝝ quasi ope li lij fabricata: ērāt in porticu quattūor cubitoruz: ēt rur sum alia capitella in sum mitate columnaruz desup

q̄dā eleuatio strictior ascēdēs q̄si ppe mediū altitudis capi telli: 7 diuidebat i portiones septē p lineas itermedias seu circulos graciles: 7 q̄libet portio erat pforata i circuitu sub tilit p varias figuras: sicut solet fieri i hostijs laternaꝝ ere arū: 7 q2 capitella 7 colūne erāt iteri⁹ pcaue: iō lumē transi ens per illa foramina circūquaq3 ondebat pulchritudinez illius opis. Sup aūt istas septē portiones q̄ i lr̄a vocant retiacula 7 ca thene eo q̄ in retibus 7 cathenis apparent talia foramia 7 itrica tiones: ppe medium capitelli erat alia dila tatio circularis p mo dū circuli oino silis pdicte: 7 ibi erāt cētū malogranata suppo sita 7 totidē supposi ta: 7 desup. vij. porti ones disticte 7 pfora te sic 7 pdicte: s3 erāt strictiores q2 capitel lū i ascendēdo restrin gebat: 7 i sūmitate ca pitelli erat op⁹ simile flori lilij. Ad capiēdū aūt imaginē istoꝝ fa cili⁹ posui quandā fi gurā in colūna ista q̄ uis nō possit i plano pfecte figurari: s3 oz residuū p imaginatō nem suppleri. Predi ctis igit adaptet lr̄a q̄ valde ē itricata 7 pfu se posita. f Duo q3 capitella fecit .s. cuili bet colūne vnum. g Fusilia ex ere. q̄a totū op⁹ colūnaruz 7 capitelloꝝ erat factū p fusuram 7 non per martelloꝝ pcussurā. h Quiq3 cubi. alti. putando ca pitellū 7c. Ope lilij. qd̄ erat desup. i Et q̄si i modū reti 7c. q2 ppt foramia pdcā dicebat op⁹ reticulatū 7 pcathena tū mō pdcō. k Septena vsuū retiacula. vsus h accipit p ordie: sic Exo. xxviij. i p⁹ vsu erat lapis sardis 7c. Ex di ctis aūt p3 q̄ ibi erāt duo ordies retiaculoꝝ: vn⁹ sup malo granata supiora: 7 ali⁹ sup malogranata iferiora: 7 i q̄libet ordie erāt septē portiones pforate: q̄ retiacula dicūt: 7 hoc ē qd̄ dī: k Septena vsuū rtiacula .i. septē reatiacula erāt i q̄lib3 duoꝝ ordinū dictoꝝ: 7 idē replicat di. l Et duos ordi. 7c. Ut tege. capi. q̄ erāt su. sū. malogra. q2 septē retia cula iferiora erāt sup malogranata supiora. 7. vij alia retia cula supiora sup malogranata iferiora: ut dcm̄ ē. m Ca pitella aūt q̄ erāt su. ca. colū. q̄si ope lilij 7c. q2 i sūmitate ca pitis colūne 7 silit i sūmitate capitelli suppositi erat op⁹ sile lilio: uc dcm̄ ē. n Erāt i porticu. q2 iste colūne fuerūt si tuate i porticu tēpli: ut p⁹ea clari⁹ exp̄mit. o Quattuor cubitoꝝ. h⁹ refert ad capita colūnaꝝ q̄ erāt q̄ttuor cubitoꝝ i altitudie: ut pdcm̄ ē: ita q̄ caput colūne 7 capitellū sil ascē debant per .ix. cubitos. p Et rursum alia capitella 7c. loquitur de predictis capitellis q̄ erāt sup capita colūnarū

Universidad de Deusto
Biblioteca

q Juxta men. col. cō. retia. malogranatoꝝ. rē. Qz sic dictū ē, ppe partē inferiozē capitelli erāt .c. malogranata supposita ꝛ .c. dependētia eis cozzespōdētia: ꝛ sic vnū malogranatū suppositū ꝛ vnū depēdēs ei cozzespōdēs faciebāt vnū ordinē: ꝛ ió erāt ibi .c. ordines malogranatoꝝ: qz ibi erant ducenta malogranata. c. supposita ꝛ .c. dependētia: ꝛ eodē mō in malogranatis superioꝛib' tales ꝛ tot erāt ordines: vt pz ex p̄dictis: ꝛ sic erāt ibi .cc. ordines malogranatoꝝ. i vniuerso i vno capitello: ió subditur

iuxta mensurā colūne ꝓ retiacula. Malogranatoꝝ aūt ducēti ordines erant. i circūitu capitelii secūdi: et statuit duas colūnas i porticu templi. Cuiꝰ statuissꝫ colūnā dexterā: vocauit eā noie iachin. Silr erexit colūnā secūdā: et vocauit nomē eius booꝫ. Et sr capita colūnaꝝ op' in modū lilij posuit: pficūiꝰ ē op' colūnaꝝ.

doctozes catholici ꝛ etiā hebzei aliꝛsentiūt de longitudine colūnarū predictaꝝ dicentes q̄ qlibet hēbat in lō gitudine .xviij. cubitos tm̄ cōputato etiā capitello: fm q̄ textus supzapositus videt dicere cū dī: Et finxit duas colūnas ereas .xviij. cubitoꝝ altitudis colūnā vnaꝫ

Ad hoc etiam inducit q̄ si altitudo cuiuslibet colūne esset .xxxv. cubitoꝝ excedēt p̄mū tabulatum tēpli: qđ distabat a pauimēto .xxx. cubitis tm̄: ꝛ ad illud qđ supza dictū est de scđo palipo. tertio. vbi dī añ fozes etiā templi duas colūnas: que .xxx. ꝛ .v. cubitos habebant altitudinis. dicunt q̄ ibi altitudo vtriuslꝫ colūne ponit sīl' iuncta. sed hoc dī ctū videt esse ꝓtra textū ꝛ implicare ꝓdictōem: qz fm eos qlibet hēbat .xviij. cubitos altitudis. Si ergo iungat vtraꝫ altitudo sīl hēnt .xxxvj. cubitos ꝛ nō .xxxv. tm̄. Jtez in lra dī, expresse q̄ capitellū hēbat .v. cubitos altitudis: qbus remotis nō remanēt p toto residuo colūne nisi .xij. cubiti longitudinis. Jtē dī in lra expresse q̄ linea .xij. cubitoꝝ ambiebat colūnā vnam: vt supza declaratū est: ex quib' sequitur q̄ linea mensurans longitudinē colūne capitello excepto non excedebat lineaꝫ mensurantē grosīciē eius nisi in vno cubito tm̄: ꝛ hec forma colūne esset valde indecens: tm̄ oēs doctozes taꝫ hebzaici q̄ latini dicunt q̄ ille colūne erant posite i porticu tēpli tm̄ ad decozem: qz non inuenitur q̄ portarēt aliq̄ pondus: tū qz erant intra parietes porticus: tum qz in supiozi parte erat opus quasi lilij: vt p̄dictum est: qđ non est op' diſpositū ad aliud portandū: sed solum ad decozē: et ió dicendū sicut prius: q̄ quelibet colūna erat altitudinis trigintaq̄nq̄ cubitoꝝ. Ad illđ qđ obūcit de textu supzapposito: Decē ꝛ octo cubitoꝝ altitudinis colūnam vnā. dicendū q̄ loq̄tur de altitudine stipitis tm̄: vt supzadictū est. Ad illud qđ inducit ō p̄mo tabulato templi: dicendū q̄ fm hebzeos hoc nullū est inco͞ueniens: qz in pte templi anteriozi non erant deambulatozia. Pōt etiā dici q̄ non seq̄tur q̄ excederent p̄mū tabulatū: qz porticus erant in declīui mōtis: ꝛ per gradus ascendebat in templū: ꝛ colūne iste erant in iseriozi parte porticus: ita q̄ terra erat ibi dimissior q̄nq̄ cubitis q̄ pauimentū templi. Notandū etiā q̄ Ra. ſa. ꝛ alij doctozes hebzei habēt aliā imaginatōem totalr de istis capitellis. Dicūt. n. q̄ capitella ista erāt duo grossi pomelli sup capita duaꝝ colūnaꝝ magis lati q̄ alti: sicut solet fieri in sūmitatibus campaniliū: ꝛ i latiozi pte vtriuslꝫ pomelli exteri' erāt duo circuitus malogranatoꝝ: vnus sup: alius subter: ꝛ in quolibet circuitu centū malogranata. ꝛ qz duo malogranata faciūt vnū ordinē: vt p̄dictū ē: ió ibi erāt .c. ordies malogranatoꝝ in capitello cuiuslꝫ colūne: ꝛ sic ducēti ordies i duab' colūnis. ꝛ i h' oiffert ista imagiatio a p̄cedēti: q̄ pōit .cc. ordines malogranatoꝝ i qlibꝫ colūna: vt p̄dcm ē. Jn supiori vo pte h' pomelli erat op' q̄si lilij: ꝛ a pede hui' opis descēdebat op' p modū reti factū descēdes vsq̄ ad iseriora malogranata tegēs ea q̄si videret p mediū reti: ꝛ illđ op' reticulatū a supiozi pte vsq̄ ad iseriozē diuidebat lineis itermedijs faciētib' q̄si septē portōes q̄ dicūt septez ſtiacla. ꝛ ad h' melu' capiēd ōscribit figura, put i plano pōt figurari. Jgr fz ista imaginatōes hebzeoꝝ pt exp̄ōi ſa a p̄n' cum dī: Duo q̄z capitella rē. ꝛ patet littera ex

p̄dictis vsq̄ ibi: Et q̄si in modū retis rē loquit de ope reticulato qđ opiebat a summitate pomelli vsq̄ ad iseriora malogranata. Septena versuū retiacula in capitello vno. qz illud opus reticulatū in qlibet columna erat distinctū septē portionib': vt dcm ē. Et duos ordines p circuitū retiaculoꝝ singuloꝝ. qz in qlibet columna retiacula erāt distincte ordinata in supiozi pte ꝛ inferiozi: in superiozi tm̄ pte erāt strictiora: ꝛ inferi' latiora fm dilationē pomelli cui erāt supposita: ió subdit: Ut tegerēt capitella rē vt supza. Erant in porticu cubitoꝝ qtuoꝝ. s. colūne tm̄ occupabāt spaciū in porticu: qz sicut dcm ē: linea duodecim cubitoꝝ ambiebat vnā colūnā: et p cōsequēs linea diametraliter transiens per spissitudinē colūne erat qtuoꝝ cubitoꝝ: nisi q̄ amouēda ē septima ps huī' q̄ternarij: qz hec ē cōclusio demōstrata in geometria: q̄ circūferētia continet ter diametrū ꝛ et' septimā ptē: verbi gra: si scz diameter ē septem pedū: circūferētia ē vigintiduoꝝ pedū. Malogranatorū aūt .cc. ordines erāt in circuitu capitelli secūdi. s. accepti cū p̄mo: qz fm istā expositionem i duob' capitellis duaꝝ colūnaꝝ erūt tantū malogranata q̄dringēta: ꝛ p̄sequēs .cc. ordines malogranatoꝝ. c. ordines i vna colūna: ꝛ .c. in altera. Et statuit duas columnas.

Hec ē figura capitelli fm expositionē Ra. ſa. hebzei longitudo ꝛ diſpositio stipitis colūne ꝛ basis vt potest imaginari per supza dicta.

a Fecit quoq̄ mare. Hic ꝓsequēter describit mare eneū qđ erat lauatoziū sacerdotū. cui' primo describit latitudo cū dī: Decē cubitoꝝ. ꝛ p altitudo cū dī: b Quinq̄ cubitoꝝ altitudo ei'. s. ipi' maris: qz boues sup qs erat positū nō cōputant in hac altitudine. c Et restícula. i. funículus .xxx. cubitoꝝ cingebat illud per circuitū: qz sic dcm ē supza: diameter circuli est tantū tertia ps circūferētie: ꝛ adhuc deficit septima ps diametri: sed scriptura nō accipit sic p̄cise. linea vero diametraliter transiens a labio in labiū erat .x. cubitoꝝ: vt dcm ē. et sic sequit q̄ linea transiens p circūferentiam esset .xxx. cubitoꝝ: ꝛ cū hoc cōtinēt septimā ptē diametri: sed scriptura illud omittit q̄ nō cōputat sic p̄cise. d Et sculptura subter labiū circuibat illud. x. cubitis. nō potest intelligi q̄ ista sculptura eēt imediate sub labio qđ erat superioꝛ ps maris: qz ibi mare hēbat .xxx. cubitos in circuitu: ꝛ ió dicūt doctozes nr̄i: q̄ mare illud in supiozi pte erat latius: ꝛ descēdēdo restringebat: ita q̄ i pte inferiozi habebat tm̄ .x. cubitos in circuitu: ꝛ ibi erāt sculpture in duob' ordinib'. Hebzei vero dicūt q̄ mare i supioꝛi pte trib' cubitis fm altitudinē erat rotūdū: ꝛ i pte inferiozi duob' cubitis erat qđratū: ꝛ qlibet lat' huī' qđrati hēbat .x. cubitos: ita q̄ linea ambiens totū qđratuz erat xl. cubitoꝝ: et fm h' mare erat latius inferius q̄ supius: ꝛ in illa pte erāt iste sculpture hiſtriate: ꝛ ió cū dī hic: Et sculptura subi labiū. i. in pte inferioꝛi maris. e Circuibat illud decē cubitis. intelligēdū ē in vno latere qđrati. ꝛ eodē mō intelligēdū ē de alijs lateribꝰ trib'. Sed istud dictū multū diſſonat a iosepho: q̄ dicit q̄ mare eneū erat sicut cantarus magnus Cantarus aūt idē ē qđ crater. i. cyphus: ꝛ ió figura maris enei fm iosephū ē eadez vel valde ꝓpinqua ei quā ponūt expositozes nostri: ꝛ valde diſſimilis ei quā dicunt hebrei moderni: vt pz figuras aſpiciēdo in colūna ista formatas

Expositio hui' littere ꝛ sequētis q̄tū ad istas colūnas est eadē cū p̄cedēti. Nō mireī aliq̄s si tm̄ imozatus) sum circa istas colūnas: qz scriptura in diuersis locis loquit de ipis et cōtrarie vt prima facie videt: fm q̄ patz p p̄dicta: ꝛ istā diſſonātiā opoꝛtuit remoueri. Preterea a p̄cedētib' expositoꝛib' nō inueni aliq̄o scriptū p qđ posset textus cōsequēter exponi. Jtē qz nō solū expositōnē latinoꝝ: sed etiā hebzeoꝝ ponere volui: vt lectoꝛ eligat qđ sibi magis placuerit: et videbitur expedire.

Duo ordines sculpturaꝝ
bistriataꝝ erant fusiles: et
stabāt sup duodeci boues
E quib⁹ tres respiciebant
ad aq̄lonē:] ⁊ tres ad occi
dētē: ⁊ tres ad meridiem: ⁊
tres ad orientē: ⁊ mare sup
eos desup erat: quoruꝫ po
steriora vniuersa itrinsecus
latitabāt. Grossitudo autē
luteri triūm vnciaꝝ erat: lā
biūq3 ei⁹ q̄si labiū calicis:
et folium repādi lilij. Duo
milia bathos capiebat: ⁊
triā milia metretas: et fecit
decē bases eneas q̄tuor cu
bitoꝝ lōgitudis bases sin
gulas: ⁊ q̄tuor cubitoꝝ la
titudinis: ⁊ triū cubitoꝝ al
titudis: et ipm opus basiū
iterrasile erat. Et sculpt̄e i
ter iūcturas: et iter coronu
las ⁊ plectas: leōnes ⁊ bo
ues ⁊ cherubin: ⁊ i iūcturi
silit desup. Et subt̄ leones
⁊ boues q̄si lora ex ere de
pēdētia: et quatuor rote p
bases singulas ⁊ axes erei:
et p quatuor ptes quasi hu
meruli subt̄ luterē fusiles
contra se inuicem respe
ctantes. Os quoq3 luteri

f Et stabāt sup. xij. boues. sicut aliq̄n videm⁹ in ciborijs
q̄ desubtus sūt imagines leonū: q̄si portantes ciboriū: ⁊ ca
pita appent extra ⁊ posteriora sūt sb̄ ciborio. a ¶ E qb⁹
tres ⁊c.] Sic eni disponebāt in circuitu q̄ capita triū erāt
versus oriētem: ⁊ alioꝝ triū v̄sus occidētē: ⁊ sic de alijs sex
ad aq̄lonē ⁊ meridieꝫ
Scdm hebreos vero
quadratura mari sic
erat situata q̄ q̄tuor
latera erāt opposita
q̄tuor ptib⁹ orbis: ⁊ i
q̄libet latere erāt tres
boues mare sustētan
tes. b Grossitudo
aūt luteris .i. maris
qd dr lut̄ h a luo luis
qd vna significatione
significat idē qd ablu
ere: q2 sacerdotes ibi
abluebant man⁹ ⁊ pe
des qn̄ igrediebāt ta
bernaculū: ut hr Ex.
xxx. n̄ ē tn̄ sic itelligē
dū q̄ ad se abluendū
itrarēt ipm mare: q2 a
ibi erat maxia q̄titas
aque: ut videbit q̄ ex
tali igressu fedaret: ⁊
etiā sacerdotes sbmer
geretur: q2 qn̄ mare erat plenū pfūditas aq̄ erat q̄nq3 cubi
toꝝ fm altitudinē maris. q̄nq3 vo cubiti faciūt septē pedes
⁊ dimidiū scdm vnā opinionē: scdm aliā vo quam credo
veriorē ptinet decē pedes: ⁊ io sic itelligēdum ē q̄ i circuitu
maris erāt claues i loco apto ad manuū lotionē: sic fit i la
uatorijs religiosoꝝ: p q̄s exibat aqua ad manuum lotionē
⁊ p easdē recipiebat i vasis ad h⁹ apt⁹ ad pedum lotionem.
c ¶ Triū vnciaꝝ erat. tāta erat spissitudo huius basis. ij.
palip. iiij. dr q̄ hēbat mēsurā palmi: ⁊ tenēdum ē q̄ iste mē
sure sūt equales. Jn hebreo aūt hr sic: q̄tuor digitoꝝ. ⁊ hoc
mō apud hebreos accipit mēsura palmi. d Labiumq3
ei⁹ q̄si labiū calicis. q2 sicut dcm̄ ē mare erat rotūdū in su
periori pte scdm doctores hebraicos ⁊ latinos. e ¶ Et fo
liū repādi lilij. q2 illud labiū erat aliquātulū recuruatū in
pte exteriori. f Duo milia bathos capiebat. qd aūt sb̄
dit: g ¶ Tria milia metretas. nō ē in hebreo nec in libris
correctis: s3 est dcm̄ fortasse alicui⁹ expositoris volentis on
dere qualit se hēant bathus ⁊ metreta: ⁊ q2 bathus ptinet
metretā ⁊ dimidiā: ⁊ sic duo milia bathi valent tria milia
metretas. Postea vo dcm̄ illō magistrale fuit isertū textui
ex impitia scriptoꝝ. scdm papiā metreta ē mēsura ptinens
decē sextarios hebraicos. Sextari⁹ aūt iste est eadē mēsura
cū chopina parisiensi vel ei ppinquissima: ut dicunt aliq: ⁊
scdm hoc vna metreta ptinet duas quartas parisiēses ⁊ di
midiā: ⁊ scdm h⁹ bathus ptinet tres q̄rtas ⁊ tres chopinas
⁊ duo milia bathi scdm h⁹ ptinēt septē milia q̄ngentas q̄rtas
que faciūt sextarios mille octigētos. lxxv. parisiēses. Nona
ginta vo sex sextarij parisientiū faciūt vnū doliū: ⁊ scdm h⁹
mare eneū ptinebat. xix. dolia ⁊ dimidiū doliū ⁊ tres sexta
rios. scdm Jsidoꝝ vero. xvj. etymo. bath⁹ ptinet. l. sextarios
hebraicos: q̄ sūt chopine parisiēses: ⁊ scdm hoc mare eneū
ptinebat. lxv. dolia ⁊ decē sextarios ut pōt deduci p redu
ctionē chopinaꝝ ad sextarios ⁊ dolia mō pdcō. Cā vo tāte
diuersitatis doctoꝝ circa hoc: puenit ex ignorātia q̄titat
mēsuraꝝ hebraicaꝝ q̄ i sacra scriptura ponunt: nec miꝝ p
pt distātiā tēpoꝝ ⁊ locoꝝ. Uidem⁹. n. sesibilit mēsuras liq
doꝝ ⁊ aridoꝝ mirabilit variari: nō solū i diuersis regioni
bus: sed etiā in villis satis ppiquis ⁊ in eadem regione.
Alia ē eni pinta ⁊ q̄rta parisi⁹: ⁊ sancti dionisij ⁊ in ea
dem villa variāt mēsure scdm tpa diuersa. a iudea eni
ē magna distātia vsq3 parisius: ⁊ a tpe salomonis vsq3
ad tps istud: ⁊ ppt hoc sicut alias dixi securi⁹ ē dicē q̄
de q̄titate mensu
raꝝ hebraicaruꝫ
n̄ habem⁹ aliquā
determinatā certi
tudinē. Et nō q̄
sextari⁹ semp est
masculini generis
⁊ nūq̄ neutri: ut
dr in libro qui ca
tholicon noiatur
h Et fecit decē
bases. Hic pn̄t agi
tur de luteribus ⁊
eoꝝ basib⁹: ⁊ vo
cāt cōche. ij. pali.
iiij. in qb⁹ sacerdo
tes lauabāt hosti
as offerēdas i ho
locaustuꝫ. postq̄
tn̄ lote erant p na
tineos in pbatica
piscina: de qua hr
Joha. v. Ad itel
lectū hui⁹ lre sciē
dum q̄ scdm expositores latinos cōiter basis siue sedes
luteris erat fcā ad modum arce quadrate: hn̄s in quoli
bet latere q̄tuor cubitos: ⁊ habebat inferi⁹ i quatuor an
gulis quatuor rotas: q̄bus poterat deduci de loco ad lo
cū. Jn altitudine vo habebat tres cubitos cōputata alti
tudine rotaꝝ eam sustentantiū. Jn parte vero supiori i
medio tabule quadrate erat quoddā foramen rotundū
cui⁹ diameter habebat cubitū ⁊ dimidium intra qd po
nebat fundus luteris: q̄ in parte inferiori habebat qua
si cubitū ⁊ dimidiū in diametro rotūditatis sue: ut sic
aptaret dicto foramini: ⁊ pcedebat supius dilatando se
vsq3 ad mediū: ita q̄ ibi diameter erat q̄tuor cubitoruꝫ
⁊ inde pcedendo supius restringebat: ita q̄ diamet ori
ficij erat vni⁹ cubiti. Jn laterib⁹ vero basis ⁊ in tabula
supiori circa foramen predcm̄ erant figurati circuli ad
modū coronaꝝ: ⁊ in illis circulis erant sculpture varie
cherubin leonū: ⁊ boum: ⁊ palmaꝝ: ⁊ sup leones ⁊ bo
ues lora quasi essent ibi alligata. in tabula vero supio
ri in quatuor locis cōtra quatuor angulos ei⁹ erant q̄tu
or colūne breues pertingentes vsq3 ad medium luteris
sustentātes eū: sicut solet fieri in batinis magnis: ⁊ ppt
hoc ille colūne vocant humeruli. Jgit secundā istā ima
ginationem exponit hic lra: h ¶ Et fecit bases decē.
que erant oino similes: ⁊ ideo habita descriptione vni⁹
habetur descriptio omniū. i Quatuor cubitorum
⁊c. hoc patet ex dictis. k ¶ Et ipm opus basium iter
rasile erat. i. planū inter sculpturas. ⁊ dicitur interrasi
le quasi inter sculpturas rasum: q2 inter varias sculptu
ras erant aliqua spacia plana. l Et sculpture inter
iuncturas. hoc est in lateribus que iungebantur in an
gulis. m ¶ Et inter coronulas ⁊ plectas. i. circulos p
dictos: qui dicuntur plecte a plicādo. n Leones ⁊c.
⁊ patet littera ex dictis. o ¶ Et quatuor rote p bases
singulas. in quatuor angulis basis a parte exteriori.
p Et per quatuor partes. tabule supioris. q ¶ Qua
si humeruli. s. colūne breues pdicte ad sustentandū lute
rem. r Os quoq3 luteris. i. orificium vasis ipositi

intrinsec⁹ erat in capit sum
mitate: et qd forinsec⁹ appa
rebat vni⁹ cubiti erat totū
rotūdū: pitērq3 hēbat vnū
cubitū ⁊ dimediuꝫ. Jn ān
gulis aūt colūnaꝝ varie ce
lature erāt: et media intco
lūnia q̄drāta nō rotunda.
Quatuor quoq3 rote q̄ p
q̄tuor āgulos basis erāt cō
herebāt sibi subter basim.
Unā rota hēbat altitudis
cubitū ⁊ semis. Tales aūt
rote erāt q̄les solēt i curru
fieri. Et axes eaꝝ et radij et
cāti et modioli dia fusilia.
Nā ⁊ hūeruli illi q̄tuor p si
gulos āgulos basis vnius
ex ipsa basi fusiles ⁊ piūcti
erāt. Jn sūmitāte aūt basis
erat q̄dā rotunditas vni⁹ ⁊
dimidij cubiti ita fabrefca
ut lut desup posset imponi
hn̄s celatas suas variasq3
sculpturas ex semetipsa.
Sculpsit quoq3 in tabula
tis illis q̄ erant ex ere ⁊ in
āgulis: cherubin ⁊ leones
⁊ palmas q̄si in silitudineꝫ
hois stātis ut nō celata sed
apposita p circuitū viderēt
Jn hūc modū fecit decem
bases: fusura vna ⁊ mēsura
sculptaq3 psili. Fēc quoq3
decē lutes ereos. Quadra
gita batos capiebat lut vn⁹
eratq3 q̄tuor cubitoꝝ. Sin
gulosq3 luteres p singulas
i. decē bases posuit: ⁊ psti
tuit decē bases: q̄nq3 ad de
xterā ptē tēpli: ⁊ q̄nq3 ad si
nistrā. Mare āt posuit ad
dexteram partem templi
ptra orientem ad meridiē

super basem. s ¶ Jntrinsec⁹ aūt. s. recuruatū seu repli
catū. s. mō ērio mari eneo: q2 labiū maris enei erat rpli
catū exteri⁹: ut. s. dictū ē. t Et q̄ forinsec⁹ apparebat
i. apertura orificij. v ¶ Uni⁹ cubiti erat totū rotūdū.
q2 sicut dictū ē diamet illi⁹ rotūditatis erat vni⁹ cubiti
x Pariteq3 ha.
vnū cu. ⁊ di. s. in
diametro fundi:
ut pdictū ē.
y ¶ Jn āgulis au
tē colūnaꝝ. i. i an
gulis tabule supi
oris q̄ termiabāt
ad q̄tuor colūnas
existes i q̄tuor an
gulis basis i qb⁹
colūnis latera iū
gebant. z Et
media intcolūnia
i. lata basis q̄ erāt
int colūnas pdcas
a ¶ Quadrata.
qd p3 ex pdictis.
b Quatuor q3
ro. q̄ p q̄tuor an.
ba. erāt in pte ife
riori. c ¶ Cohe
rebāt sibi sbt ba
si3. q2 due rote ex
istētes hinc ⁊ ind
iūgebant p axem
trāseūtē sub basi
sicut rote curuū.
d Una rota ha.
altitu. cu. ⁊ semis.
⁊ fm h⁹ inaltabat
bases p dimidiū cubitū ⁊ modicū pl⁹. e ¶ Et axes ea
rū. axis ē illud qd infigit in medio vtriusq3 rote.
f Et radij. q̄ de medio rote recte pcedebāt ad circūfe
rentiā. g ¶ Et cāti. i. ptes circūferētie q̄ sūt int radios.
h Et modioli. Modiol⁹ ē illud qd est in medio rote
hn̄s in medio foramē in q̄ ponit axis. i ¶ Dia fusilia.
i. p fusionē facta ⁊ nō p martellationē. k Jn sūmi.
aūt ba. erat q̄dā ro. Jn ista erat foramē. s. dictū: in quo
ponebat fundus luteris l ¶ Fecit quoq3 decem lute
res ad ponendum super decem bases descriptas.
m Quadra. ba. ca. lut vnus. qui fm pdicta faciunt
xxxvij. sextarios ⁊ dimidiū. n ¶ Mare āt po. ad dex.
ptē tem. ō oriētē. i. in pte oriētali atrij sacerdotū: q̄ erat
an̄ tēpli ingressuꝫ: mare tn̄ nō directe erat an̄ ingressum
tēpli: s3 declinabat ab eo v̄sus meridiē. cetā q̄ nō sūt hic
exposita sat patēt ex pdictis fm istā expositionē. Sed
qm̄ luteres dci ad hoc erāt ut lauarēt ibi hostie cremā
de sup altare: ut pdictū ē. vas aūt qd i superiori pte ml
to ē stricti⁹ q̄ in medio ⁊ in pte inferiori: no ē aptum ad
hoc q̄ ibi aliq̄d lauet: s3 magis in superiori pte d3 eē la
tum ⁊ aptū: io pdicta figura luteris nō vr rōnabil. Jteꝫ
vas cui⁹ labiū ē recuruatū interi⁹ nō ē aptū ad h⁹ q̄ ibi
imersa extrahāt libere: q2 illa recuruatio retinet ibi im
mersa: maxie qn̄ orificiū ē restrictū: ut fz istā opinioneꝫ
dr. Jtē fm pdictaꝫ figurā n̄ vr qd posset tn̄ capere q̄tū
h dr. s. xl. batos: ppt qd pono h aliā expositionē fm
dicta hebreoꝝ. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q̄ fm eos alti
tudo rote sb̄ base erat vni⁹ cubiti ⁊ dimidij: ⁊ altitudo
basis sup rotas cubiti ⁊ dimidij: ita q̄ in tota altitudie
erāt tres cubiti: ut dr in lra. corp⁹ aūt basis q̄dratū erat
hn̄s q̄tuor cubitos in longitudine: ⁊ quatuor in latitudine:
⁊ vnū cubitū in altitudine: ⁊ desup erat q̄dā eleuatio circu
laris in medio q̄drati: interi⁹ pcaua hn̄s dimidiū cubitū in
altitudine: ⁊ cubitū ⁊ mediū in latitudine: ⁊ intra illū circu
lū ponebat fundus luteris: sicut mulieres portantes vrnas
super capita sua faci
unt vnum circulum
de panno in quo si
tuatur fundus vrne:
⁊ ille circulus vocaba
tur os basis: q2 intra
ipm recipiebat fund⁹
luteri: ⁊ pcedēdo i al
tū dilatabat: q̄ta ess3
illa dilatatio ⁊ altitu
do luteri n̄ hēt ex scrp
tura. S3 d3 dicē q̄ tā
ta eēt q̄ lut capet. xl.
batos: ut dr i lra. ppe
vo quatuor angulos
superioris tabule ba
sis erant quatuor co
lūne vel pot⁹ pedes
sustētātes luterē: ppt
qd hūeruli dicebant:
fm igit istā imagina
tionē exponēda ē lra
Et fecit bases. x. ⁊c.
expōat sicut pri⁹ vsq3
ibi: Os q3 luteris. Jn
hebreo nō habet lute
ris: sed sic habet: Os
q3 ei⁹. ⁊ fm hebreos li
ei⁹ nō refert ad luterē
sed ad basem cui⁹ os
dicebat circul⁹ intra
qd ponebat luteri fūdus: ut dictū ē. Jntrisec⁹ erat. q2 n̄ erat
i extremitatib⁹ q̄drati: s3 i medio. Jn capit sūmitate ⁊ qd fo
rinsec⁹ apparebat vni⁹ cubiti erat totū rotūdū. Jn hebreo
nō habet capitis: s3 p tota ista lra sic habet in hebreo: Et d
sup p vnū cubitū os ei⁹ rotūdū. q2 sup altitudineꝫ que erat
vni⁹ cubiti: ut dictū est: erat circul⁹ qui vocabat os: ut dcm
est: hn̄s dimidiū cubitū in altitudine. Pariteq3 hēbat vnuꝫ
cubitū ⁊ dimidiū. s. in latitudine: q2 tāte q̄titatis erat dia
met illi⁹ circuli: ut fund⁹ luteris posset ibi recipi. cetera q̄ se
quūtur exponant sicut pri⁹ vsq3 ibi: Nā ⁊ humeruli illi q̄
tuor per singulos angulos basis vni⁹ ex ipsa basi fusiles ⁊
piūcti erāt. qd sic itelligit nō q̄ erāt fusi per se: ⁊ postea ap
positi corpori basis: sed simul cū corpe ipsius basis: ita q̄ fa
ciebāt vnū corpus ptinuū: ⁊ eodē mō dicūt hebrei de rotis
ipsi⁹ basis q̄ erāt fuse cū ea in vno corpe ptinuo: ⁊ ex hoc se
quit q̄ nō erāt volubiles nec basis p eas de loco ad locum
poterat duci: sed erant ad decorē basis ⁊ ad inaltandū eam
a terra loco pedū. Jn sūmitate aūt basis erat rotūditas. i.
quedā circularis eleuatio: ut dictū est. Uni⁹ cubiti ⁊ dimi
dij. s. q̄tū ad diametrū ad ponēdū ibi luteris fundū. ¶ Ha
bēs celaturas suas variasq3 sculpturas. in pte exteriori per
circuitum. Ex semetipsa. q2 ille sculpture nō erāt p se fuse
⁊ postea ibi apposite: sed magis erāt fuse simul cū basi: ut p
dictum ē. cetera aūt exponant sicut prius. Ad capienduꝫ p
dicta facilius ponunt figure luteꝝ in colūna ista.

Figura luteris ⁊ basis eius fm expositores latinos pit̄er.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Fecit ḡ hirã. hic ꝓpter agit de ꝗbusdã alijs vtensilib' ad tẽplum ptinentib' i diuersis officijs:ꝛ h'notat cũ dr: Fecit ḡ hirã lebetes. i. caldarias. erant. n. ibi alique caldarie vbi ponebãt cineres amoti ò altari holocaustoꝝ: ut portarent extra ciuitatez ad locũ mũdũ:ꝛ alijq ad decoquẽdũ carnes aliquoꝝ sacrificio:ũ ut habet. ē. j. li. ca. ij.

b ¶Et scutras. vasa sũt equalis amplitudinis in supiori pte ꝛ inferiori: vbi ponebant carbões accepti de altari holocaustorum: ut portarent intra templũ ad cremãdũ thymiama sup altare incensi. c ¶Et amulas. i. fuscinulas ut dicũt aliqui: sz nõ videt vez: qz sic dicet de hamo mas ꝛ haberet h. in ꝓncipio: ꝛ ió dicũt alij q̃ sũt vasa vinaria ad moduz ampulle facta: quib' effundebat vinũ libaminis sup altare holocausti. d ¶Colũnas duas. de quibus diffuse. ē. dictũ ẽ.

Fecit ergo hirã lebetes ẽt scutras ꝛ ãmulas ꝛ pfecit oẽ opus regis salomonis i tẽplo dñi cõlũnas duas: ẽt funiculos capitelloꝝ super capitella colũnaꝝ duos. et retiacula duo ut opirẽt duos funiculos q erãt sup capita colũnaꝝ: ꝛ malogranata q̃dringẽta in duobus retiaculis: duos vsus malogranatoꝝ in retiaculis singulis ad opiendos funiculos capitellorũ q erãt sup capita colũnaꝝ: ꝛ bases decẽ ꝛ luteꝫ decẽ sup bases: ꝛ mare vnũ ꝛ boues duodeci subt mare: ꝛ lebetes ꝛ scutras ꝛ amulas. ¶ Hec vasa que fecit hirã regi salomoni i domo dñi: de auricalco erant. In cãpestri regione iordanis fudit ea rex in argyllosa terra int sochot ꝛ sarthã: ꝛ posuit salomõ oia vasa in domo dñi. ¶ Propt multitudinem aũt nimiã nõ erat põdus eris. Fecitq salomon oia vasa in domo dñi: altãre aureũ: ẽt mẽsaz super quã ponerent ꝑpanes ꝓpositiõis aureã ẽt candelebra aurea qnqz ad dexteram ꝛ

e Et funiculos capitelloꝝ. i. circulos cigẽtes capitella ad modũ funiculoꝝ. Letera patẽt ex supradictis vsqz ibi: f ¶De auricalco erant. quoddã genꝰ metalli est sile auro in colore. g Fudit ea rex. s. salomon qz facta talia fieri: sicut. ē. dictũ ẽ in ꝑn' hui' ca. Domũ suã edificauit salomon ꝛc. vl pót referri ad hirã q dicebat rex artificũ ꝓpt artis excellẽtia. h ¶In argyllosa terra. q̃ ẽ apta ad faciẽdũ fozmas i qb' metalla fũdũt. i Altare aureũ. i. altare incẽsi: qò erat intra tẽplũ. k ¶Et mẽsam. de quozũ fozma ꝛ dispositiõe ꝛ situ dictũ fuit Exo. xxv. ꝛ. xxx.

l Et candelebra aurea quinq ꝛc. ista erant facta ad modũ candelabri qò fecit moyses: cuiꝰ fozma fuit descripta Exo.

xxv. m ¶Et forcipes aureos. ad rescindẽdũ ptẽ lichinoꝝ cõbustam. n Et hydrias. in quib' erat oleũ ꝓ lucernis. o ¶Et fuscinulas. ad extrahẽdũ de lucernis si ibi aliqò imũdicie de lichinis ꝓbustis cecidisset.

p Et phialas. ad ponendũ vnguẽtũ ꝓ inũctiõe regũ ꝛ pontificũ ꝛ vasoꝝ q̃ erãt applicanda ad cultum diuinũ. q ¶Et mortariola. ad terendũ spẽs ꝛ radices vnde fiebãt talia vnguẽta.

r Et thuribula in quib' cremabãtur thymiamata s ¶Et cardines ostio. dom'. inte. de quibus ostijs supra dictũ ẽ ca. vj. illa. n. pars tẽpli dicebat sanctũ sanctoꝝ: ꝛ iõ cardines ostioꝝ eius erãt ò preciosiori materia: q̃ ostiozum dom' exteriozis. Letera patent. La. VIII.

¶Unc cõgregati sũt. hic describit templi ò dicatio: ꝛ ꝑ' ponitur introductio arce: 2ꝰ signuz ꝺiue ꝓsentie: ibi Factũ est aũt: ꝫ salomoni) oro: ibi Stetit aũt salomõ: ẽrto ppli benedictio ꝛ licentiatio: ibi Facta ẽ aũt. Circa primũ dr:

a ¶Tũc congregati sũt ꝛc. ut ꝛcũ de bita solẽnitate dedicaret templum ꝛ deferret ibi arca dñi: iõ subdit

b Ut dese. art. sc. dñi. de ciuitate dauid. vbi addueta fuẽat ò domo obededon: ut hẽt ẽ. ij. li. vj. ca.

c In mense bethanim. ille ẽ mẽsis septim' qui apud hebreos erat q̃si tot' festiu': sicut dictũ fuit Leui. xxiij. tñ festiuitas principalis crat festũ expiatiõis: qò celebrabat decima die illi' mensis. d Et portauerũt arcaz dñi ꝛ taber. federis. qò fecit moyses: qz illud tabernaculũ fuit repositũ cũ alijs vasis sacris in thesauris dom' dñi. Alijq aũt libri habẽt: Et portauerũt arcã dñi ad tabernaculũ federis: qz ꝓpt impitiã alijoꝝ correctoꝝ positũ ẽ ad ꝓ et: nõ. n. arca tũc fuit portata ad tabernaculuz federis: sed intra tẽplũ qò fecerat salomon. e ¶Et immolabãt oues ꝛc]. hyꝑbole ẽ ad denotãdũ multitudi-

nem hostiaꝝ. f Subi alas cherubin. loquit de illis cherubin quos fecit salomon. habebant. n. x. cubitos altitudinis: ꝛ in medio dom' sub alis eoꝝ se ꝓtingentibus fuit arca posita: sicut dictũ fuit supra ca. vj.

g Lũqz eminerẽt vectes ꝛc]. dicit Ra. sa. q̃ vectes trãsibãt ꝑ latitudinẽ arce: ita q̃ longitudo arce erat int vectes: sicut dictũ fuit Exo. xxv. ꝛ sic capita vectiuz erãt ꝺ cortinã pẽdentẽ in ingressu sanctuarij: ꝛ aliꝰ tulũ eaz ipellebãt ꝛ sic appebãt ibi sicut due mãmille mulieris sb veste sua: ad hoc iducit illud cantic. ꝓmo Ini vbẽa mea cõmorabif. ꝛ ꝓpter hoc sub. dif: Nõ appebãt vltra extrisec'. qz dicta cortina erat in medio ꝛ sic nõ appebant corpa vectiuz sed tñ figura sicut vidi man' ꝑ chirothecam. Doc. aũt nri alij exponũt dicẽtes q̃ iz vectes possent videri ab illis q̃ erant ꝓpe ostiũ scilicet: nõ tñ ab illis q̃ erãt longe. Et hoc vi rõnabili' dictũ qz in templo salomonis nõ solũ erat cortina media int sanctuz ꝛ scñsanctorum sz paries q̃ nõ poterat vectib' sic ẽpelli: ut eoꝝ capita extern' apparẽt

b ¶In arca autẽ nõ erat aliud nisi due tabule lapidee. ꝺrũ videtur dicẽ apls Hebre. ix. ca. f. q̃ ibi cum tabul' erat virga aaron: ꝛ vrna aurea hñs manna. Ad hoc dicit dupliciter. Uno mõ q̃ sole tabule erant ibi ꝓncipaliter: quia ad hoc solum fuit arca facta. Alia vo duo occasionalit. s. vga ad rẽpsionẽ rebellionis de sacerdotio: ꝛ vrna aurea ad memoriã cibi dati de celo. Alio mõ q̃ vga ꝛ vrna aurea non erant intra arcã: sed extra in scrinio ad hoc facto ꝛ i latere arce posito: sicut dictũ fuit de libro: in quo moyses legem scripserat Deute. xxxj. i Factũ ẽ aũt. hic ꝓñ ostendit signũ diuine presentie cũ dr: k ¶Nebula impleuit domũ dñi. q̃ erat signũ diue presentie: qz dñs frequẽti legit apparuisse moysi in nube. l Et nõ poterãt sacerdotes stare. ꝓpter reuerentiã diue ꝑsentie se elongãtes. Dicũ t aũt hic aliqui q̃ nubecula ista nõ erat obscura sz lucida: ꝙ nubes q̃ apparuit in trãsfiguratiõe dñi Matth. xvij. ꝛ ideo

cam federis dñi i locũ suuz in oraculũ tẽpli in scñsecrũ sub alas cherubin. ¶Dicqdẽ cherubin expãdebant alas sup locũ arce: ꝛ ptegebãt arcã ꝛ vectes eoꝝ desup Lũqz eminerent vectes ꝛ apparerẽt sũmitates eoꝝ foris scũariũ añ oraculũ: ñ apparebãt vltra extrisec': q ꝛ fuerũt ibi vsqz in ꝑntez diẽ. In arca aũt nõ erat aliud nisi due tabule lapidee qs posuerat in ea moyses i oreb: qñ pepigit dñs fedus cũ filijs israẽl cũ egrederẽt de tra egypti. Factũ ẽ aũt cuz exisset sacerdotes de scũario: nẽbula ipleuit domuz dñi: et nõ poterãt sacerdotes stare ꝛ mistrare ꝓpt nebulã: Impleuerat. n. gloria dñi. Tũc ait salomon: Dñs dixit ut habitaret i nebula. Edificans edificaui domũ ꝛ habitaculũ tuũ: firmissimũ soliũ tuũ in sempiternuz Conuertitqz rex faciẽ suã: ꝛ bñdixit oi ecclie israẽl. Oĩs. n. ecclia israẽl stabat: Et ait salomon: Benedict' dñs deus israẽl q locut' ẽ ore suo ad dr̃ pẽm meũ: ꝛ in mãib' eius pfecit dicẽs: A die q̃ eduxi ppm meũ israẽl de egypto: nõ elegi ciuitatẽ de vniuersis tribubus israẽl ut edificaret domus: ꝛ eẽt nomẽ meuz ibi: sz elegi dauid ut eẽt sup populũ meũ israẽl. Voluitqz dauid pẽ meo edificare domũ noi dñi dei israẽl: ẽt ait dñs ad dauid pẽz meũ: Qd cogitasti in corde tuo edificare domuz noi meo: bñ fecisti hoc ꝑm mẽte tractãs. Verũtñ tu non edificabis mihi domũ. sz filius tuus q egredietur renibus tuis: ipe edificauit domũ noi meo. Cõfirmauit dñs ẽmonẽ suũ quẽ locut' ẽ: stetitqz ꝓ dauid pẽ meo: ꝛ sedi sup thronũ israẽl sicut locut' ẽ dñs ꝛ edificaui domũ noi dñi dei israẽl: ꝛ ꝓstitui ibi locũ arce i q̃ fed' dñi ẽ q̃ pcussit cũ ꝓbus nr̃is qñ egressi sũt de terra egypti. Stetit aũt salomõ ante altãre dñi in ꝓspectu ecclie israẽl: ẽt expãdit man' suas in celũ: ꝛ ait: Dñe de' israẽl nõ ẽ silis tui de' in celo desup ꝛ sup terrã deo: sũ q custodis pactum ꝛ miam tuis qui ambulãt coraã te in toto cõde suo: qui custodisti seruo tuo dauid pri meo q̃ locutus es ei: ore locut' es: ꝛ manib' pficisti: ut hec dies ꝓbat. Nũc igit dñe de' israẽl ꝓserua famulo tuo dauid pri meo q̃ locut' es ei dicẽs Nõ auferet de te vir coraz me q sedeat sup thronũ israẽl ita tñ si custodierint filij tui viaz suã ut ambulent coraã me: sicut tu ambulasti i cõspectu meo. Et nunc domine deus israel firmẽt ꝙba

sacerdotes ñ poterãt ministrare ꝓpt excessum claritatis quam nõ poterãt sustinẽ: ꝛ hoc nõ ꝓsonat textui sequẽti: vbi dr: Dñs dixit: ut habitaret in nebula. Jn hebreo hẽtur: In caligine. vñ ꝛ ij. paliꝑ. vj. dr: Dominus pollicit' ẽ ut habitaret in caligine: nisi dicat q̃ ista nebula in pte erat caliginosa: ut pote exteri' : ꝛ in pte lucida: sicut dr de nube existente int egyptios ꝛ filios israẽl: Exo. xiij. Et erat nubes tenebrosa ꝛ illuminãs nocte hebreis: sic plenius dictũ fuit ibidez ꝛ hoc videt ꝓcedere ci qò dr. ij. paliꝑ. vij. Sed ꝛ oes filij israel videbãt descendentez ignẽ ꝛ gloriã domini supra domũ:

m ¶Dñs dixit ut habitaret in nebula. Dicũt aliqui q̃ nõ inuẽitur hoc dictuz a deo verbo sz facto: qz plures legit apparuisse in nube: ut ꝓdicum est ꝓt etiã dici q̃ iuenit dictũ vbo domini Leuit. xvj. Dixit dñs in nube appebo sup oraculũ. Loscqnt ponit grãz actio salomonis: eo q̃ videbat p signũ diuine ꝑsentie q̃ dom' ab eo edificata erat deo acceptа: ió subdit:

n Et ait salamen. benedict' domin' deꝰ ꝛc. ꝛ patz lra vsqz ibi

o ¶Et ait dñs ad patrem meũ. ex hoc patet q̃ nõ oportz volũtatẽ hũanã semp conformari diuine in volito. Dauid. n. voluit edificare tẽplum dño: ꝛ de hoc ꝓmendat a deo: ꝛ tñ de' nolebat q̃ ipe edificaret: sz filius ei'. Letera patẽt in lra: p ¶Stetit aũt salomõ Hic cõsequenter ponit oratio salomonis cõtinẽs septẽ petitiones. ꝓma respicit bonũ statũ regni dauid: ꝓmittitur tñ ipsi' salomonis deuota dispositio cũ dr: p Stetit autez salomon ante altare. s. holocaustoꝝ: qz ad altare incẽsi soli sacerdotes intrabãt. q ¶Et expãdit man' suas in celum.

Universidad de Deusto Biblioteca

per hoc designās q oē bonū ē a deo expectandū: 2° regratiatur salomon de preterito beneficio cū dī: Dñe deꝰ israel ꝛc̄ ꝛ subdit: Qui custodisti seruo tuo dauid patri meo ꝛc̄. 3° ponit de futuris petitio cū dī: Nūc igit dñe deꝰ isrl̄ ꝯfirma ꝛc̄
r Firment verba tua. per hoc nō designat in deo mutabilitas aliq̄: sed in hominibꝰ quibꝰ ꝓmissa sūt diuina beneficia sb̄ ꝯditiōe: q bn̄ debeāt se hēre. ē igit sensus:
r Firment vba tua i. da mihi ꝛ alijs posteris dauid stabilitatem mentis in bono: ita q nō fraudemur ꝓmisso tuo. s Ergo ne putandū ē ꝛc̄]. p hoc .n. excludit errorē illoꝝ q̄ putauert deū habē formā corpalē. t Sed respice ad orōnē serui tui. q̄ si dicēt ista domꝰ n̄ ē edificata ut ibi hites: sic hō i domo sua: sꝫ ut p̄ces ibi facte sint magis exaudibiles q alibi ꝓpt exercitium cultꝰ diui. v Ut sint oculi tui apti sup domū hāc. s. ocli tue pietatis ꝛ mie.
x De q̄ dixisti erit nomē meum ibi. hoc dixit Deute. xij.
y Si peccauerit hō Hic ponit 2ª petitio ꝛ respicit fidelitatem viri cū ꝓximo suo in pluribꝰ .n. casibꝰ decimiabat ꝯtentio aliq̄rū p iuramētū: ut pote in deposito: furto sublato qn̄ nō inueniebat: tūc depositarius erat liber iurādo q n̄ fecissꝫ fraudē ꝓximo ut habet Exo. xxij. in tali casu ꝛ ꝯsimilibus adducebat aliqs ad iurandū añ tēpluꝫ: ꝛ si piurabat frequent sequebat vindicta diuina ad declaratiōeꝫ iusticie: ꝛ hoc ē quod subdit: Judicabis seruos tuos ꝯdēnās impiū ꝛc̄. z Si fugerit ppl's tuꝰ. Hic ponitur 3ª petitio: q̄ respicit ppl'i ꝯmunitatē in bello q̄ qn̄ erat īfecta pctō coit ab aduersarijs debellabat: ut pꝫ in mltis locis ve. te. ꝛ hꝰ ē qd̄ dī: 3 Si fu. po. tuꝰ isrl̄ ini. suos. q2 peccaturꝰ ē tibi: hꝰ ē dictū: pctm̄ furtuꝝ erit cā fug

tua que locutꝰ es s̄uo tuo dd pr̄i meo. Ergo ne putādum est qd̄ vere deꝰ habitꝫ sup terrā: Si .n. celuꝫ ꝛ celi celoꝝ te cape nō pn̄t: q̄to magis domꝰ hec quā edificaui tibi? Sꝫ rēspice ad orationē serui tui: ꝛ ad p̄ces eius dñe deus meus. Audi hymnū ꝛ orōnē quā s̄uus tuꝰ orat corā te hodie: ut sit ocli tui apti sup domū hāc nocte hac die sup domum de q̄ dixisti: erit nomē meū ibi: ut exaudias orationem quā orat in loco isto ad te seruꝰ tuꝰ ut exaudias deprecationē serui tui ꝛ ppl'i tui isrl̄ qd̄cūqꝫ orauerit i loco isto. ꝛ exaudies in loco habitaculi tui in celo: ꝛ cū exaudieris ꝓpitiꝰ eris. Si pēccauerit hō in ꝓximū suum ꝛ habuerit aliqd̄ iuramtuꝫ quo teneat astrictꝰ: ꝛ venerit ꝓpter iuramentū coraꝫ altari tuo in domū tuaꝫ. tu exaudies in celo: ꝛ facies ꝛ iudicabis s̄uos tuos cōdēnans impiū: ꝛ reddens viā suā sup caput eiꝰ: iustificāsqꝫ iustū ꝛ retribuens ei s̄m iusticiā suā. Si fugerit ppl's tuꝰ isrl̄ inimicos suos q2 peccaturꝰ ē tibi: ēt agētes pniam ꝛ ꝯfitentes noi tuo: venerit ꝛ adorauerit ꝛ depcati te fuerit in domo hac: exaudi i celo ꝛ dimitte peccatū ppl'i tui isrl̄: ꝛ reduces eos in terrā quā dedisti prībus eoꝝ. Si clāusuꝫ fuerit celū ꝛ nō pluerit ꝓpt pctā eoꝝ: ꝛ orantes in loco isto pniam egerint noi tuo: ꝛ a

sequētis. a Et agētes penitētiā ꝛc̄. q2 sic p offensaꝫ diuinā debellabant: ita p debitā penitētiā deo recōciliati victores efficiebant. b Si clausū fuerit celū. Hic ponit q̄rta petitio ꝓpt nimiā siccitatē ex pctō ppl'i accidentē: ꝛ pꝫ lr̄a. c Fames si aborta fuerit. Hic ponit q̄nta petitio ꝓ amotione diuersoꝝ malorū q̄ accidē solent ꝓpter pctā hoīuꝫ cū dī: Fames si ab orta fuerit. q̄ pōt ꝯtingē ex multis causis: ꝛ ex sterilitate terre: vl' ex tēpestate fructꝰ dua stāte: vel ex aduersarijs bona dstruentibꝰ ꝛ ꝯsilibꝰ.

peccatis suis ꝯuersi fuerint ꝓpt afflictionē suā: exaudi eos in celo: ꝛ dimitte pctā s̄uoꝝ tuoꝝ ꝛ ppl'i tui isrl̄: ꝛ ostende eis viā bonā p quaꝫ ābulēt: ꝛ da pluuiā sup t̄rā quā dedisti ppl'o tuo in possessionēꝫ. Famēs si aborta fuerit in t̄ra: āut pestilentia āut corruptꝰ aer: āut erugo: aut locusta vel rubigo: ꝛ affixerit eū inimicꝰ eiꝰ portas obsidēs: ois plaga: vuiūsa infirmitas: cūncta deuotatō ꝛ iprecatio q̄ acciderit omni hoi de ppl'o tuo isrl̄ si qs cognouerit plagaꝫ cordis sui: ꝛ expāderit manꝰ suas in domo hac. tu exaudies i celo i loco hitatiōis tue: ꝛ repropitiaberis ꝛ facies ut des vnicuiqꝫ s̄m oēs vias suas sicut videris cor eiꝰ: q2 tu nosti solꝰ cor oīuꝫ filioꝝ hoīuꝫ: ut timeāt te cūctī diebus qbꝰ viuūt sup faciē t̄re quā dedisti prībꝰ n̄ris. Insup ꝛ alienigena q nō ē de ppl'o tuo isrl̄ cū venerit de terra lōginq̄ ꝓpt nomē tuū: audiet .n. nomē tuū magnū ꝛ manꝰ tua forti ꝛ brachiū tuū extentū vbiqꝫ: cū venerit ergo ꝛ orauerit i hꝰ loco: tu exaudies i celo i firmamēto hitaculi tui: ꝛ facies oia ꝓ quibꝰ inuocauerit te alienigena ut discāt vniūsi populi terraꝝ nomē tuū timē sicut ppl's tuꝰ isrl̄: ꝛ ꝓbent q2 nomē tuū inuocatū est sup domū hāc quam edificaui. Si ēgressus fuēit pplus tuꝰ ad bellū ꝯ inimicos suos p viam quocūqꝫ

d Aut pestilentia .i. mortalitas hoīuꝫ vl' aīalium e Aut corruptꝰ aer. ex q̄ sequūtur īfirmitates. f Aut erugo aut locusta. corrodētes i renascētia. g Ul' rubigo. desiccās stipulas bladoꝝ ita q nō pn̄t facē spicas: vel si faciūt: faciūt inanes. h Cūcta deuotio. i. maledictio seu mali imꝓcatio. cetā patēt in lr̄a. i Insuper ꝛ alienigena. Hic ponitur sexta petitio ꝓ exauditiōe gentiliū venientiū ex deuotiōe ad orādū i tēplo: mlti .n. gētiles audientes in diuersis ptibꝰ orbis mirabilia q̄ fecit deꝰ: q̄ colebat in hierl'm ascēdebāt illuc cā orōnis: ut habet Johā. xij. ꝛ si deū colebāt: ꝛ s̄m dictamē recte rōnis viuebāt: p̄ces eoꝝ erāt exaudibiles: q̄uis nō s̄uarent legē moysi: q2 ad illā nō tenebant: mlti .n. de his ad iudaismuꝫ ꝯuertebant. et pꝫ lr̄a. k Si egressus fuerit ppl's tuus. Hic ponit septia petitio q̄ respicit belli ꝓsperitatē ꝛ aduersitatē. ꝓsperitas aūt ē qn̄ seqt̄ victoria: ꝛ hꝰ fiebat frequent per hꝰ q

imminente bello pplus vertebat se versus hierusaleꝫ ad orādū dn̄m: ꝛ hoc petit p̄mo salomon: ꝛ patꝫ lr̄a vsqꝫ ibi: k Q si peccauerit tibi. vbi tāgit belli aduersitas q̄ est qn̄ ppl's capit: ꝛ in captiuitatē ducitur a q̄ frequent liberabat ppl's isrl̄ ꝓpter hoc q in t̄ra captiuitatis orabat dn̄m versa facie v̄sus hierusalē ꝛ hoc petit hic salomon cū dī:
l Et ora. te contra viā ter. sue ꝛc̄. vnde Dañ. vij. dī q ipse exn̄s i chaldea fenestris apt'ꝯ hierusalē tribus in die tēporibꝰ flectebat genua sua ꝛ orabat ꝛc̄. ꝛ pꝫ lr̄a vsqꝫ ibi:
m Quos eduxisti de terra Egypti de medio for. ferree .i. dure ad modū ferri: labor .n. filioꝝ isrl̄ faciēdo lateres ꝛ coq̄ndo i fornace: erat eis nimis durꝰ: ut habet in Exo.
n Tu .n. separasti eos. dando eis legem spālēꝫ: ꝛ p signū circūcisionis in carne. Cetā patent in lr̄a.
o Factū ē autē. Hic ponit ppl'i benedictio pꝰ orōnē salomonis cū dī:
p Surrexit de ꝯspe. alta. dñi. ut bn̄di. po. vtrūqꝫ eni genu in terraꝫ fixerat. ij. palipo. vj. dī q fecerat basim eneā: steritqꝫ sup eā: ꝛ deinceps flexis genubꝰ fecit orōnē p̄dictam: ꝛ sic non sup terrā. Dicendū q h̄ vtit scriptura mō loquēdi ꝯmūi: quo aliquis dī flectere genua ad terrā: etiā dato q sit i solario: ꝛ multo fortius hic: q2 basis illa nō multū distabat

miseris eos orabūt te ꝯ viā ciuitatis quā elegisti: ꝛ contra domū quā edificaui nomini tuo: ꝛ exaudies i celo orōnes eoꝝ ꝛ p̄ces eoꝝ ꝛ facies iudiciuꝫ eoꝝ. Qd̄ si pēccauerint tibi: n̄ ē .n. hō q nō peccet: ꝛ iratꝰ tradideris eos inimicis suis: ꝛ captiui ducti fuerit i t̄rā inimicorū lōge vl' ꝓpe: ꝛ egerit pniaꝫ in corde suo in loco captiuitatis: ꝛ ꝯuersi depcati te fuerint in captiuitate sua dicētes: peccauimꝰ: iniq̄ egimꝰ impie gessimꝰ: ꝛ reuersi fuerint ad te i vniuerso corde suo: ꝛ tota aīa sua in t̄ra inimicoꝝ suoꝝ ad quā captiui ducti fuerint: ēt orauerit te ꝯ viā t̄re sue quaꝫ dedisti prībꝰ eoꝝ: ꝛ ciuitatis quaꝫ elegisti ꝛ tēpli qd̄ edificaui noi tuo: exaudies i celo in firmamēto solij tui: orōnes eoꝝ ꝛ p̄ces eoꝝ: ꝛ facies iudiciū eoꝝ: ꝛ ꝓpiciaberi populo tuo q peccauit tibi: ꝛ oibꝰ iniqtatibꝰ eoꝝ quibus p̄uaricati sūt in te: ꝛ dabis misericordiā corā eis q eos captiuos hūerit ut misereant eis. Ppl's .n. tuꝰ ē ꝛ hēditas tua quos eduxisti d t̄ra egypti de medio fornacē ferree ut sint oculi tui apti ad depcatiōꝫ s̄ui tui ꝛ ppl'i tui isrl̄ ꝛ exaudies eos in vniuersꝭ ꝓ qbꝰ inuocauerit te. Tū .n. separasti eos tibi i hēditate d vniuersis pplis terre sicut locutꝰ es p moysen seruū tuū qn̄ eduxisti p̄res nostros de egypto dñe deus. Fāctū ē aūt cū ꝯplessꝫ salomon orās dn̄m oēꝫ orōnē ꝛ dprecationē hāc: surrēxit d ꝯspectu altaris dñi. Utrūqꝫ .n. genu in t̄raꝫ fixerat: ꝛ manꝰ expanderat ad celuꝫ

Stetit ergo ēt benedixit oī ecclesie isrl̄ voce magna dicēs: Bēnedictꝰ dn̄s deus q dedit reqē ppl'o suo isrl̄ iux oia q̄ locutꝰ est. Nō cecidit ne vnꝰ qdē sermo ex oibus bonis q̄ locutꝰ est p moyse s̄uū suū. Sit dōminꝰ deꝰ n̄r nobiscū sicut fuit cū prībus n̄ris nō derelinquens nos neqꝫ ꝓijciēs: sꝫ iclinet corda n̄ra ad se ut āmbulemꝰ in vniuersis vijs eiꝰ ꝛ custodiamus mādata eiꝰ ꝛ ceremonias ꝛ iudicia q̄cūqꝫ mādauit prībꝰ n̄ris: ꝛ sint s̄moēs mei isti qbꝰ depcatꝰ sū corā dño appropinquātes dño deo n̄ro die ac nocte ut faciat iudiciū s̄uo suo ꝛ ppl'o suo isrl̄ p singulos dies ꝛ sciant oēs ppl'i t̄re q2 dn̄s ipe ē deꝰ: ꝛ nō ē vltra absqꝫ eo. Sit quoqꝫ cor n̄rm pfectū cū dño do n̄ro ut ābulemꝰ i decretis eiꝰ: ꝛ custodiamꝰ mādata eius: sicut ꝛ hodie. Igit rex ꝛ ois isrl̄ cū eo immolabāt victimas corā domino. Mactauitqꝫ salomō hostias pacificas q̄s imolauit dño: boū vigitiduo milia ꝛ ouiū cētūviginti milia Et dedicauert templuꝫ dñi rex ꝛ filij isrl̄. In diē illa scificauit r̄x mediū atrij qd̄ erat añ domū dñi. Fec̄ qppe holocaustū ibi ꝛ sacrificiū ꝛ adipē pacificoꝝ: qm̄ altare ereū qd̄ eāt corā dño minꝰ erat: ꝛ cape nō poťat holocaustū ꝛ sacrificiū ꝛ adipē pacificoꝝ. Fecit ergo salomō i tpe illo festiuitatē celebrē: ꝛ ois isrl̄ cū eo mltitudo mag̃ āb itroitu emath vsqꝫ ad riuū egypti coram dño deo n̄ro septēꝫ diebus ēt septeꝫ diebus .i. q̄tuordecim diebus: ꝛ in die octauo

a t̄ra: q2 tm̄ distabat tribus cubitis.
q Et bn̄dixit oi eccle. isrl̄. non illa bn̄dictiōe q̄ ptinet ad officiū sacerdotale: sꝫ imp̄cando ppl'o bona ꝛ regratiādo deo de bonis p̄teritis dicēs:
r Bn̄dic. dn̄s deus q̄ de. requiē pop. suo ꝛc̄. ꝛ dep̄cando ꝓ futuris dicēs: s Sit dn̄s deus n̄r nobiscū ꝛc̄. ꝛ ptꝫ lr̄a vsqꝫ ibi:
t Appropinq̄ntes dño deo n̄ro. i. exaudibiles corā eo. Cetera patēt vsqꝫ ibi:
v In die illa sanctificauit rex mediuꝫ atrij. i. pauimētū atrij sacerdotū ꝓpe altare holocaustoꝝ: qd̄ n̄ erat recte in medio añ templū: sꝫ declinabat ad ptem aquilonarē altāe .n. holocaustoꝝ qd̄ fecēat salomō licꝫ esset vestitū ere exterius: interius tn̄ erat d lapidibꝰ impolitis: ꝛ iō pauimentū atrij i necessitate potēat ad opus ꝯsimile applicari ꝛ sanctificāi: ista tn̄ scificatio fuit facta p pontificē: ad cuiꝰ officiū hoc spectabat: q2 tn̄ hoc factū fuit ad istinctū reg̃: dī rex hꝰ fecisse. x Ab itroitu emath. qui ē in t'mino aquilonari t̄re ꝓmissiōis. y Usqꝫ ad riuū egypti. q̄ vocat riuocorula: ꝛ ē in t'mino australi t̄re ꝓmissionis: ꝛ int' istos duos t'minos ē eiꝰ lōgitudo. z Septeꝫ diebus. ꝓ dedicatōe.
ꝛ Et septē diebus. ꝓ festo tabernaculorū: qd̄ incepit die. xv mēsis septimi: ꝛ sic tertia die prime septene fuit festū expiatōis cōcurrens. s. decima die mensis septimi: ꝛ sic tūc fuit duplex festū. ꝛ die octaua dimisit ppl'os: nō q illa die recesserint: q2 fuit dies collecte: tn̄ illa die dedit licentiā q in crastino possent recedere: q2 die octauo fecit collectā: ꝛ i crastino recesserūt: scilꝫ

Universidad de De… Biblio…

xxiij. die mēsis septimi: ut plenI⁹ hī. ij. palip. vij. a Le-
tantes ⁊ alacri ⁊c. Jn ꝯpletione ⁊ dedicatōe dom⁹ dñi p fi
liū sibi succedentē in regno suo: sic ꝓmissuȝ ei fuerat: ut hī
.s. ij. li. ca. vij. Hebrei āt alii exponūt. d. q̄ cū sacerdotes vel
lent introducē arcā in templū: pōte clauserūt se: ⁊ cū sacer
dotes p apertōe impe
tranda cātarent psal
mū centesimū tricesi
mūprimū: ubi dicit:
Surge dñe in requiē
tuā: tu ⁊ arca sctificati
onis tue. ⁊ cū veniret
ad illū vsum: Propē
dō fuuȝ tuū. i. ꝑpter
ei⁹ mēita Nō auertas
faciem xp̄i tui. i. salo-
nis i regē vncti. dene
gādo ingressum arce
ītra locū quē tūc por
te aperuert se ad ostē
dendū q̄ de⁹ accepta
uit locuȝ ꝑpt merita
ipius dauid: qd̄ vidē
tes ppl'i qui astabant
letātes deū laudauert
⁊ hoc ē qd̄ dī: Letan-
tes ⁊ alacri corde sup
oibus bonis q̄ fecerat
de⁹ dauid: ⁊ h⁹ vī ꝯso
nare ei qd̄ subdit . ij.
palip. vj. in fine.

Ca. IX.

H Actuȝ ē āt. Hic ꝯñt agi
tur de renū
ciatōe edificantiū: et
p̄mo salomonis qui
fuit p̄ncipalis in edifi
cādo: 2° hirā regis ty
ri q̄ iuuit eū ligna mi
nistrādo: ibi Expletis
āt. tertio ppl'i isrl' qui
coopat⁹ fuit in labo-
ribus ⁊ expensis: ibi
Hec ē summa expēsa
rū. Remuneratio āt
salomōis describit p
hoc: q̄ sibi diuinitus
fuit reuelatū orōneȝ
eius esse exauditā: cū
dī Appāuitq̄ꝫ ei dñs
Scdō q̄ p̄mo appa
ruēat ei in p̄nci⁹ regni
sui: ut dictū est. s. iij.
ca. b Sicut appa
ruerat ei in gabaon.
ex quo pȝ q̄ ista apparitio fuit i somnis sic ⁊ illa: ⁊ hoc ex
presse dī. ij. palip. vij. c Scificaui domū hāc. i. applica
ui ⁊ dedicaui meo cultui. d Tu q̄ꝫ si am. corā me. san-
cte ⁊ iuste viuēdo: iō subdit: e Jn simplicitate cordis. i.
in innocētia. f Et in eq̄tate. i. in iusticia. Cetera patēt in
lr̄a usq̄ꝫ ibi: g Auferā isrl' de supficie t̄re. eos captiuan
do. h Et templū qd̄ sancti. noi meo ꝓici. a ꝯspēu meo.
ipm destruēdo: qd̄ factū fuit postea p nabuchodonosor: ut
hī infra. iiij. li. xxv. i Eritq̄ꝫ ppl's isrl' in ꝓuerbiū. q̄ oēs
loquent de ei⁹ deiectōe ⁊ captiuitate. k Et in fabulā. q̄

dimisit ppl'os. Qui bñdicē
tes regi ꝑfecti sūt i taberna
cula sua: letātes ⁊ alacri cō
de sup oib⁹ bonis q̄ fecerat
dñs dauid fuo suo]: ⁊ isrl'
ppl'o suo. Ca. IX.

Actū ēst aūt cū ꝑfecis
set salomō edificium
dom⁹ dñi ⁊ edificiū regis ⁊
oē qd̄ optauerat ⁊ voluēat
facē: apparuit ei dñs scdo:
sicut appaēat ei i gabaō
Dixitq̄ꝫ dñs ad eū: Exau-
diui orōnē tuā ⁊ dep̄catiōȝ
tuā quā dep̄cat⁹ es corā me
Scificaui domū hāc quaȝ
edificasti ut ponereȝ nomē
meū ibi i sempit̄nū: et erūt
oculi mei ⁊ cor meū ibi cū
ctis dieb⁹. Tu quoq̄ꝫ si am
bulaueris corā me sic ābu-
lauit pī tuus in simplicitāte
cordis ēt i eq̄tate: ⁊ feceris
oia q̄ p̄cepi tibi: ⁊ iudicia
mea fuaueris ⁊ legitia mea
ponā thronū regni tui sup
isrl' in sempit̄nū sic locut⁹ sū
dauid pr̄i tuo dicēs: nō au
feret vir de genē tuo de so-
lio isrl'. Si āt auersione auer-
si fueritis vos ⁊ filij vr̄i n̄ se-
quētes me nec custodiētes
mandata mea ⁊ cēmonias
q̄s ꝓposui vob: sed abieritis
⁊ colueritis deos alienos et
adorauerītis eos: aufferā isrl'
de supficie t̄re quā dedi eis
ēt templuȝ qd̄ scificaui noi

meo ꝓiciā a ꝯspectu meo:
ēritq̄ꝫ isrl' in ꝓuerbiū ēt i fa
bulā cūctis pplis: ēt dom⁹
hec erit i exēpluȝ. Ois qui
trāsierit p eā stupebit ⁊ sibi
labit ⁊ dicȝ: Quare fec dñs
sic t̄re huic et domui huic?
Et r̄ndebūt: Quia dereliq̄
rūt dñm deū suū: q eduxit
p̄res eoꝝ de t̄ra egypti: ⁊ se
cuti sūt deos alienos ⁊ co-
luert eos: ⁊ adorauert eos
iccirco iduxit dñs sup eos
oē malū hoc. Expletis aūt
ānnis viginti postq̄ꝫ edifica
uerat salomō duas domos
.i. domū dñi ⁊ domū regis:
hiraȝ rege tyri p̄bente salo
moni ligna cedrina ⁊ abie
gna ⁊ aurū iux̄ oē qd̄ opus
hūerat: tūnc dedit salomō
hirā viginti oppida in t̄ra
galilee. Et ēgressus ē hiraȝ
de tyro ut vidēt oppida q̄
dederat ei salomō: ⁊ n̄ pla-
cuert ei. Et ait Heccine sūt
citates q̄s dedisti mihi f̄r?
Et āppellauit eas t̄raȝ cha
bul vsq̄ꝫ i diē hāc. Misit er
go hirā ad regē salomonē
cētū vigiti talēta auri. Hec
ē sūma expēsarū quā obtu
lit salomō r̄x ad edificādū
domū dñi ⁊ domū suam ⁊
mello ⁊ mūꝝ hierl'm ēt he
ser ⁊ Mageddo ⁊ Gaçer.
Pharao rex egypti ascen
dit ⁊ cepit gaçer succēditq̄ꝫ

in narratōe taliū inl'ta falsa immiscent. l Et dom⁹
hec erit in exemplū. diuine offensionis. m Ois qui
trāsierit p eā stupebit. p admiratōe vltiōis diuine.
n Et sibilabit. sic solent facē hōies q̄n vidēt casum su
bitū alicui⁹ rei magne. o Expletis āt. Hic ꝯñter de-
scribit ipius hirā
remuneratio. ⁊ p̄
mo ponit t̄ps: cū
dī: p Annis
.xx. postq̄ edific.
sa. q̄ septē annos
posuit i edificatio
ne tēpli ⁊ xiij i edi
ficatōe dom⁹ sue:
vt dictū est. s. i fi.
sexti capl'i ⁊ p̄nci⁹
septimi. q Tūc
de. sa. hirā. xx. op
pida. i recōpensa
tione lignoꝝ ⁊ ali
oꝝ q̄ ei ministra-
uerat. r Et e-
gressus ē hiraȝ. s.
rex tyri. s Et
app. eas terrā cha
bul. qd̄ sonat dis-
plicentiā: vt dicūt
aliq̄: ⁊ h⁹ i lingua
phenicea cui⁹ erat
hirā: ⁊ h⁹ ꝯsonat
ei qd̄ p̄mittit: Et
nō placuert ei. di
cit vō ra. sa. q̄ so-
nat tenacitateȝ in
hebreo: q̄ illa t̄ra
est lutosa ⁊ ad he
rēs pedib⁹: ⁊ iō sic
vocauit eā.
t Hec ē sūma.
h ꝯñter ponit re-
muneratio ppl'i:
⁊ diuidit in duas
in pteȝ p̄ncipalē:
⁊ incidētaleȝ: secū
da ibi: Filia auteȝ
pharaōis. Remu
neratio āt ppl'i cō
sistit i bona dispo
sitiōe ipius: q̄ ma
xime ꝓueit ex tri
bus. s. ex bōa mu
nitione fortalicio
rū ⁊ subiectōe ad
uersarioꝝ: ⁊ ex li
bertate ciuiuȝ. 2m
ponit ibi Uniuer
sum ppl'm. 3m ibi De filijs āt isrl'. Circa p̄mū dicitur.
t Hec ē summa expē. quā obtu. sa. Jn hebreo hī: Hic
ē census quē leuauit salomō. ⁊ s̄m hebreos nō refert ad
lr̄am immediate p̄cedentē. s. ad. cxx. talēta auri q̄ misit
hirā: sed ad illud qd̄ postea subdit de alienigenis quos
salomō fecit tributarios. s. ad portandū onera in opib⁹
que hic exprimunt. v M. urū hierl'm. quē fecit tri-
plicē: ut. s. dictū est. iij. ca. x Et heser ⁊ maggedo et
gaçer. nōina sunt fortaliciorꝝ. y Pharao rex egypti
⁊c. Hic r̄ndetur tacite q̄ōni: q̄ posset aliquis q̄rere q̄re

muniuit gaçer cū nō eēt sub ei⁹ ptāte: ⁊ iō ponit h quō
pharao rex egypti cepit terrā illā ⁊ dedit illā filie sue in
dote: ⁊ sic facta ē sub ditōe salomonis. a Muniuit
⁊ ciuitates curruū ⁊c. i. vbi reseruarent currus bellici ⁊
arma ad resistendū aduersarijs si insurgerēt. b Uni
uersum pplum. h
ponit scdm. s. sub
iectio aduersario
rū cū dī: Uniuer-
sum po. q̄ remās.
de amorreis ⁊c. fe
cit salomō tribu-
tarios. Si hoc fe
cit cupiditate tri-
buti ⁊ absq̄ꝫ h⁹ q̄
cōuerterent ad iu
daismū ut dicunt
aliq̄: tūc peccauit
dupliciē. s. petō a-
uaricie ⁊ inobedi
entie: q̄ dñs p̄ce-
perat illos extimi
nari: ut hī nume.
xxxiij. ca. Si autē
fuert ꝯuersi ad iu
daismū ⁊ fecit eos
seruos ut filijs isrl'
pceret a labore et
⁊ nō duct⁹ cupidi
tate: forsitā n̄ pec-
cauit sic dēm fuit
de gabaonitis Jo
sue. ix. Qui ꝯuer
si ad iudaismū fci
sunt i obsequium
toti⁹ multitudinis
q̄uis essent de po
pulis q̄s dñs iusse
rat exterminari.
c De filijs autē
isrl'. Hic ponit ter
tiū. s. libertas ciui
um cū dī:
d Nō cōstituit
salomō fuire quē
q̄. s. in opibus vi
libus et ruralib⁹:
sed fiebāt talia o-
pera p alienigēas
ad iudaismū con
uersos: occupabā
tur tn̄ in opibus
nobilib⁹: iō subdit:
e Sed erāt viri
bellatores ⁊c. ⁊ pȝ. f Filia āt pharaonis. Hec ē ps in
cidentalis: in q̄ ponunt aliq̄ incidētia: quoꝝ p̄mū ē trās
latio vxoris sue ad domū quā ei edificauerat: cui⁹ rō po
nit. ij. palip. viij. videlȝ q̄ arca dñi fuerat i ciuitate dd:
vt pȝ ex p̄cedentib⁹: ⁊ p hoc erat scificata: ꝑpt quod nō
erat dignū q̄ mlier hitaret in ea: nisi ad t̄ps. s. quousq̄ꝫ
dom⁹ esset edificata. scdm ē de edificatōe mello. Dicūt
hebrei q̄ ibi erat q̄dam platea ꝑpe templū: quā dauid
dimiserat apertā ad hoc q̄ veniētes de lōge possent ibi
manē in solēnitate pasche q̄n nō habebāt hospitia ⁊ vt
essent ꝑpe templū deuotōis cā: quā salomon clausit: ⁊
quandā voraginē ibi exn̄tem t̄ra impleuit: edificās ibi

ea igni: ⁊ chananeum qui
hitabat i ciuitate int̄fecit: et
dedit eā in dotē filie sue vx
ori salomōis. Edificauit er
go salomon gaçer ⁊ betho
ron inferioreȝ et balaath et
palmirā in t̄ra solitudinis:
⁊ omēs vicos q ad se ptine
bāt ⁊ erāt absq̄ꝫ muro: mū
niuit ⁊ ciuitates curruū ⁊ ci
uitates equitū: ⁊ qd̄cūq̄ꝫ ei
placuit ut edificāet i hierlȝ
⁊ i libano ⁊ in oi t̄ra ptāus
sue. Uniūsūȝ pplm q remā
serat de āmorreis ⁊ de ethe
is ⁊ phereçeis ⁊ eueis ⁊ ie-
buseis q nō sūt de filijs isrl':
hoꝝ filios q remāserant in
t̄ra quos. s. nō potuerāt filij
isrl' exterminare: fecit salomō
tributarios vsq̄ꝫ in diē hāc
De filijs aūt isrl' nō ꝯstitūit
salomō fuire quēq̄ꝫ: sȝ ērāt
viri bellatōes ⁊ ministri ei⁹
⁊ p̄ncipes ⁊ duces ⁊ ꝑfecti
curruū ⁊ equoꝝ. Erāt autē
principes sup oia opa salo
monis ꝑpositi q̄ngenti q̄n
q̄ginta q habebāt subiectū
pplm: ⁊ statutis opibus im
perabāt. Filiā āt pharaōis
ascēdit de ciuitate dauid in
domū suā quā edificauēat
ei salomon. Tūc edificauit
mello. Offerebāt quoq̄ꝫ sa
lomō trib⁹ vicibus p ānos

singl'os holocausta et paci
ficas uictias sup altare qd̄
edificauerat dño: ēt adole-
bat thymiama coraȝ dño.
Perfectūq̄ꝫ est tēplū. Clās
sem quoq̄ꝫ fec rex salomō i
asiongaber q̄ est iux̄ haylā
i litore maris rubri in terra
idumee. Misitq̄ꝫ hiram in
classe illa fuos suos viros
nauticos ⁊ gnaros maris
cū fuis salomonis: q̄ui cuȝ
venissent i ophir sumptū ī
aurū q̄dringentoꝝ viginti
talentoꝝ detulert ad regeȝ
salomonē. Ca. X.

SEd ēt regina saba au
dita fama salomōis:
in nōie dñi venit tentāre eū
i enigmatib⁹. Et igressa hie
rl'm mlto cū comitatu ⁊ di
uitiis: camelis portātib⁹ a-
romata ⁊ auruȝ infinitū ni
mis ⁊ gēmas p̄ciosas venit
ad regē salomonē ⁊ locuta
est ei vniuersa q̄ habebat i
corde suo. Et docuit eā sa-
lomon omīa v̄ba q̄ p̄ropo
suit. Nō fuit sermo q regeȝ
posset latere: et nō r̄nderet
ei. Uidēns aūt regina saba
oēm sapientiā salomōis: ēt
domū quā edificauēat: ⁊ ci
bos mēse ei⁹: ⁊ habitacula
seruoꝝ ⁊ ordines ministrā
tium: vēstesq̄ꝫ eoꝝ ⁊ pincer

tabernacula ꝑ fuis ⁊ ancillis filie pharaonis: cui⁹ domus
erat iuxta: ⁊ i hoc peccauit. Tertiū incidēs ē de oblatōe sa
lomonis: ibi g Offe. quoq̄ꝫ salo. trib⁹ vi. p an. sin. s. i fe
stiuitatibus pasche: pēthecostes: ⁊ tabernaculoꝝ. h Et
adolebat thymiama. nō p se ipm: sed p pōtificē: ad cui⁹ spe
ctabat officiū. Quar
tū est de ei⁹ nauigio:
cuȝ dī: i Classem
q̄ꝫ ⁊c. ⁊ patȝ lr̄a vsq̄ꝫ
ibi: k Qui cū ve
nissent i ophir. nomē
est ꝓuincie in india: i
q̄ sunt montes hn̄tes
mineras auri: sed a le
onib⁹ ⁊ bestijs seuissi
mis habitāt: ꝑpt qd̄
null⁹ ib. audet accede
re: nisi naui stāte ꝑpe
litt⁹ ad refugiū: ⁊ tūc
naute exploratēs ho
ram q̄ dicte bestie se
elongāt: subito exeūt
⁊ terraȝ effossam vn-
guib⁹ leonū in naueȝ
ꝓijciunt ⁊ recedūt: q̄
t̄ra postea in fornacē
ꝓijcit: ⁊ qd̄ est ibi im
puritatis ꝯsumitur ⁊
amouet vtute igni ⁊
remanet aurū purū.
Ca. X.

S Ed et regina
saba. Descri-
pta gloria sa
lomōis in familijs et
edificijs: hic ꝯñter de
scribit in opulētijs: et
p̄mo ex amplitudine
sumptuū: 2° ex multi
tudine ꝓuentuuȝ: ibi
Erat āt pond⁹ auri.
tertio ex magnitudie
effectuuȝ: ibi Fecit q̄ꝫ
rex. Circa p̄mū ꝯside
randū: q̄ admiratio
ꝯsurgit ex inspectiōe
rei magne ⁊ insolite:
qd̄ pōt esse dupliciē.
Uno mō s̄m quid: ⁊
h⁹ mō paruis ꝑsonis
⁊ simplicib⁹ que n̄ cō
sueuerunt videre ma
gna aliq̄d est magnū
⁊ insolituȝ: licet alijs
sit mediocre vel paruū. Alio mō simpl'r. s. illud qd̄ est ma
gnū ⁊ insolitū ꝑsonis magnis ⁊ assuetis ad magna vidēda
Regina vō saba erat prudētissima ⁊ potentissima ⁊ p ꝯñs
assueta ad magna: ⁊ tn̄ vidēs sapiaȝ salomōis ⁊ potētiā in
sumptib⁹ magnis fuit valde admirata. Ex q̄ pȝ magnificē
tie salomōis excellētia: ⁊ hoc ē qd̄ dī: a Sȝ ⁊ regina sa.
au. fa. salo. q̄ diuulgabat vbiq̄ꝫ. b Jn nōie dñi venit. ex
quo pȝ eā fuisse dei cultricē: q̄uis nō teneret moysi legē: q̄
ad eā nō tenebat. c Tētare eū in enigmatib⁹. i. obscuris
⁊ dubijs q̄ōnibus. d Uidens āt re. saba oēm sapi. salo.
ex solutōibus dubioꝝ. e Et domū quā edificauerat. i.
domos: vt patȝ ex p̄dictis. f Uestesq̄ꝫ eoꝝ. habebāt. n.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ministri ei⁹ vestes distinctas fm diuersa officia: ex quib⁹ statim cognoscebat officium cuiuslibet. g Et holocausta q̄ offerebat in domo dñi. qz sic dicit Joseph⁹ dñō die in tē plo offerebant mlta sacrificia, p eo: t eodē mō dē. ij. paliꝑ. ix. Et victimas q̄s imolabat i domo dñi. Ra. sa. dic q̄ hec est va lra. Et ascensuz p quē ascēdebat i domo dñi. erat. n. ō domo regis ad templuz quedā via p gradus valde sūptuose et artificiose facta. t huic dicto consonat qđ hē ca. pcc. q̄ salomō tribus vicib⁹ offerebat i anno. Ex quo vi q̄ ñ faciebat q̄tidie solēnitatem oblationū: sic Joseph⁹ dicit.

h Nō bēbat vltra spm̄. in quo designat ipius admiratio. cetera patent vsq̄ ibi:

t Attulit ex ophir ligna thina. in lib⁹ de ꝓprietatib⁹ rerū dē: q̄ sunt ligna valde alba t polita ita q̄ ymagines ibi resultāt.

k Fecit q̄s de lignis thinis fulcra. a fulcīdo dca ad fortificādū templū t domū regi Ra. sa. dic q̄ fecit inde grad⁹ ad ascendendū de domo regia in domū dñi: t ꝓpt hoc regina saba de illo ascensu fuit admirata t dicunt hic fulcra a fulciēdo: qz i lateribus ascēsus pdci erāt ista ligna ad hoc q̄ ascendentes t descēdentes appodiarēt se ibi:

l Et citharas liras q̄z cantoribus. i. varia instra musica ad cantandū laudes diuinas i domo dñi p leuitas

m Rex āt salomō xē. dicit ra. sa. q̄ per hoc notant solutiones q̄nuz q̄s ipa ꝓposuit. Alij vo dicūt q̄ fuerūt quedā semina t ꝓsilia q̄ nō habebant in tra sua sed in terra isrl abūdabant: ꝓpt qō tria petiuit absq; rubore: qz ñ erāt magni valoris. n Exceptis his xē. et ista fuerūt magna t ꝓciosa. o Erat āt pondus. hic ꝓnter declaratur mltitudo ꝓuentuū: t pzīa vsq̄ ibi:

nas ēt holocausta q̄ offerebat in domo dñi: nō bābebat vltra spm̄: dixitq̄z ad regem: Ver⁹ est fmo quē audiui in tra mea sup fmonibus tuis t sup sapia tua: et nō credebā narrātib⁹ mihi donec ipa veni t vidi oculis meis t ꝓbaui q̄ media ps mihi nūciata ñ fuerit. Bona ior ē sapia tua t opa tua q̄s rumor quez audiui. Beati viri tui t beati serui tui hi q̄ stāt corā te semp t audiunt sapiam tuā. Sit dñs dē⁹ tuus benedictus cui cōplacuisti: t posuit te sup thronū isrl: eo q̄ dilexēit dñs isrl in sempiternū: t ꝓstituit te regē ut faceres iudiciū t iustitiā. Dedit ergo regi centū viginti talēta auri t aromata mlta nimis t gemmas ꝓciosas. Nō sūt allata vltra aroma ta tā multa q̄s ea q̄ dedit regina saba regi salomōi. Sz t classis hirā que portabat aurū de ophir: āttulit ex ophir ligna thina multa nimis t gemmas ꝓciosas. Fecitq̄z rex d̄ lignis thinis fulcra dom⁹ dñi t dom⁹ regie et citharas liras q̄z cātoribus Nō sūt allata huiuscemōi ligna thina negz visa vsq̄ in ꝓntem diē. Rex āt salomō dedit regine saba oia q̄ voluit t petiuit ab eo: ꝓcepti bis q̄ vltro obtulēat ei munere regio. Que reuersa ē t abijt in terrā suā cū fuis suis. Erāt āt pond⁹ auri qđ offerebaī salomoni p ānos singulos sexcētoꝝ sexagintales talētoꝝ auri: excepto eo qđ offerebant viri q̄ sup vectigalia erāt t negociatores: vniuersiq̄z scuta vendētes t ōmes reges arabie duces q̄z tre. Fecitq̄z rex salomō ducēta scuta de auro purissimo: sexcētos auri siclos dedit in lāmia scuti vni⁹: ēt trecētas peltas ex auro ꝓbato: trecenteq̄z minē auri vnā peltam vestiebāt. Posuitq̄z eas rex i domo salt⁹ libani. Fecit etiā rex salomō thronū de ebore grādem t vestiuit eū auro fuluo nimis q̄ bēbāt sex gradus: ēt sūmitas throni rotūda erat in ꝑte posteriori: ēt due man⁹ hinc atq̄z inde tenētes sedile: ēt duo leones stabāt iux̄ man⁹ singulas: t duodecim leūculi stātes super sex grad⁹ hinc atq̄z inde. Nō est factū tale op⁹ in vniuersis regnis. Sed t oia vasa de q̄bus potabat rex salomon erāt aurea: t vniū sa supellex dom⁹ salt⁹ libani de auro purissimo. Nō erat argentū: nec alicui⁹ p̄cij putabaī in diebus salomonis: qz classis regis per mare cū classe hirā semel p tres ānos ibat i tharsis deferens inde auz t argentū t dētes elephantoꝝ t simias t pauos. Magnificat⁹ ē ergo rex salomō sup oēs reges tre diuitijs t sapia t vniuersa terra desiderabat vultū salomōis: ut audiret sapiam ei⁹ quā dederat deus in corde ei⁹: t singuli deferebāt ei munera vasa argentea t aurea: vestes t arma bellica: aromata q̄z t equos t mulos p ānos singulos. Cōgregauitq̄z salomon curr⁹ t equites: t facti sunt ei mille q̄dringēti curr⁹: t duodeciz milia eqtū t disposuit eos p ciuitates munitas: t cuz rege in hierlm. Fecitq̄z ut tāta eēt abūdantia auri et argēti in hierlm q̄sta t lapidū t cedrorum: ꝑbuit multitudinē q̄si sycomoroꝝ q̄ nascunt in cāpestrib⁹. Et ēducebāī equi salomoni de egypto ēt de choa. Negociatores. n. regis emebāt de choa t statuto ꝑcio pducebāt. Egrediebaī aūt q̄driga ex egypto: sexcēti siclis argēti: t equ⁹ centū q̄nquaginta. Atq̄z in hūc modū cūcti reges ethe oz t syrie eq̄s venūdabāt.

s Et ccc. peltas. t dicunt a pellendo: quia repellūt ictus: t sunt circularis figure.

t Trecente mine auri. scōz q̄ dicit ra. Sa. mina ē genus nūmi determinati ponderis: t est satis minus q̄ pondus talēti. vel mina ut dicit Jsidorus in pōderibus) centum drag̃mis appenditur t ē nomen grecū.

v Fecit etiā rex thronum de ebore grandē. hoc fuit aliud opus valde pulchz t sumptuosum.

x Qui habebat sex grad⁹. p quos ascēdebatur ad se dile.

y Et summitas throni rotūda. sicut sit frequenter in cathedris) ligneis).

z Et due man⁹ hinc t inde. scilicet in ꝑte anteriori.

a Et duos leones. ibi sculpti: et ista fiebant ad decorem et sumptuositatem operis. cetera patēt vsq̄ ibi:

b Non erat argentum nec alicuius pretij putabatur xē. hoc est qz erat modici p̄cij respective: ꝓpter quod vasa dom⁹ salomonis erant aurea. Cetera patent vsq̄ ibi:

c Fecitq̄z vt tāta abūdantia argēti xē. Jhypbole ē: ad denotādū excessum mltitudinis argēti t lignoꝝ cedri.

d Ec edu. equi salo. de egypto t de choa. qz ibi emebant: eo q̄ ibi nascunt equi fortes t boni: t fm ista trāslationē choa ē nomen ꝓpriū loci. Dicit āt ra. sa. q̄ ē nomen appellatiuū t signat ꝓgregationem vel societatem: t fm hoc dz fieri pūctus: Et educebant equi salomōi de egypto. t sequit talis sniaē Et ō choa negociatores xē. et hoc ē societas vl multitudo mercatoꝝ regis accepit mltitudinē in emptiōe: qđ exponēs ra. sa. dicit q̄ mercatores salomōis emebāt oēs equos egypti: ita q̄ alij reges nō poterāt hīe nisi p eos. vñ in fine hui⁹ ca. ibidem dē: Atq̄z in hūc modū cūcti reges ethe oz t syrie equos venūdabāt. In hebrео hē Et cūcti ſges ethe ozuz t syrie p manus eoz. s. equos emebāt. i. p man⁹ mercatoꝝ Salomonis: t in̄ pueniebat ei magnū lucrum. f Egrediebaī aūt. i. emebatur q̄driga. i. q̄tuor equi curruales. g Sexcētis siclis. t sic quilibet equ⁹ vendebaī. cl. siclis. Mozaliter āt thron⁹ salomonis ē beata virgo: in cui⁹ gremio sedit ver⁹ rex pacifice ihesus xp̄s tanq̄ in regali solio. Iste thron⁹ dē eburneus cādore ꝓtinētie ꝙginalis: aure⁹ fulgore sapie supnaturalis. Due man⁹. sunt impletio mādatoꝝ: et superogatio cōsiliorꝝ. Sex gradus. sex vtutes in ꝙgine excellēte. s. humilitatis tenore: pauptatis amore: honestat⁹ decore: pietatis dulcore: lōganimitatis vigore: charitatis feruore. Per leones vo designat ptātis terrore: fm q̄ dē Lanc. vj. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. s. ad debellandū aeras ptātes p huius ꝙginis vtutē t merita. La. XI.

Ex āt salomō. Postq̄ descriptū est tps in quo floxuit regnū dauid sub salomōe: hic ꝓnter describit tps in q̄ sub eodē incepit declinare: t primo describit salomonis trāsgressio: 2° pene ꝓminatio: ibi Jgit irat⁹ est dñs. tertio aduersariorū suscitatio: ibi Suscitauit āt. 4° mors t tumulatio salomonis: ibi Reliquū āt. Circa ꝑmū ergo ꝓmo trāsgressio salomoniu in pcō luxurie: 2° in pcō idolatrie: ibi Cūq̄z iā esset senex. Circa ꝑmū dē: a Rex āt salomō adamauit. i. ardenī amauit: vt postea subdit: b Mulieres alienigenas multas. t sic triplicī peccauit: primo q̄ inordinate t nimis ardenter eas amauit: 2° q̄ vxores alienigenas: neq̄z de illis ingredient⁹ ad vias. Certissime. n. auertēt corda vīa ut seq̄mini deos earū. Vnis itaq̄z copulatus est salomō ardētissimo amore. Fuerūtq̄z ei vxores q̄si regine septingēte t ꝓcubine trecēte. Et āuerterunt mulieres cor ei⁹. Cūq̄z iā eēt senex: deprauatū est cor ei⁹ p mlieres ut sequeret deos alienos: nec erat cor ei⁹ pfectū cum dño deo suo: sicut cor dauid ꝑis ei⁹: sz colebat salomō astherthē deam sidoniorum et chamos deū moabitarū: t moloch idolū ammonitarū. Fecitq̄z salomō qđ nō placuēat coram dño: t nō adimpleuit ut seq̄retur dñm sic Dauid pr ei⁹: Tunc edificauit salomō phanū chamos idolo moab i mōte q̄ ē ꝙ hierlm: t molech idolo filioꝝ ammon. atq̄z i hūc modū fecit vnūlis vxoribus⁹ suis alienigenis. qđ nō est intelligendū q̄ cuilibet faceret vnuz templū: sed omnibus de vno cultu idolatrie fecit vnū templū. p idolo earū. c Dic occurrit dubiuz quō salomon dicat senex q̄n deprauatus fuit p mulieres: qz dicit ra. sa. t alij hebrei q̄ erat trīn. xij. annoꝝ q̄n incepit regnare: t in fine huius capli dicit q̄ regnauit. xl. annis: t sic vixit trīn. lij. annis Ipe aūt deprauatus fuit p mulieres añ mortem suā p sex annos vel circit: qz edificauit templa idoloꝝ plura p suis

vxoribus postq̄ fuerat deprauat⁹:in quoꝝ edificatōib⁹ flu
xerunt plures anni:τ sic qñ deprauatū fuit cor ei⁹:nō vī ha
buisse vltra.xlvj.annos vel circit̄:ex tali vō etate nullus dī
ꝓprie senex. Ad hoc aūt rñdet magr̄ in histoꝛijs.d. q salo
mon regnauit.lxxx.annis: τ allegat iosephū hoc dicentē:
scriptura tm̄ regni sui
tacet.xl.annos:sic.s.
.i.li.xiij. dr̄ de saule q
duob⁹ annis regnauit
sup isrl'.s. bñ τ inno
centr:τ tacent.xviij.ā
ni in quib⁹ male se ha
buit: ut ibidē fuit di
ctū. Sed de dicto ma
gr̄i parū est hic curā
dum:q: ꝯdicit sibijpi
τ etiā scripture.d.eni
ibid q salomō.xj.an
noꝝ genuit roboā:et
q roboā moꝛtuo pr̄e
fuit.xl.τ vni⁹ anni:et
.ī.xiij.dr̄:q.xl.vni⁹ anni erat roboā cū regnare cepisset: et
sic reuertit̄ primū dictū.s.q salomō vixit tm̄.lij.annis. Si
aūt dicat̄ q roboā regnauit viuēte pr̄e.xl.annis:ita q pnci
piū regni sui ꝯputat̄ ab illo tpe quo pr̄ su⁹ incepit depraua
ri:sequit̄ q moꝛtuo pr̄e fuit.lxxx.τ vni⁹ annoꝝ:qd est ꝯ di
ctum magr̄i:ut pꝫ ex dictis:τ etiā ꝯ scripturā: q: ca.seqnti
dr̄ q hieroboā audita moꝛte salomonis reuersus ē de egy
pto:τ venit cū alijs in sichen vbi ꝯgregatus ē ppl's ad cōsti
tuendū roboā regem. Ex quo vī q nō regnauit viuēte pr̄e
τ si dicat̄ q imo:sed moꝛtuo pr̄e fuit ei⁹ regnū renouatū cū
iam esset.lxxx.τ vni⁹ annoꝝ:τ de hac renouatōe loquit̄ ca
pl'm seqūs.hoc pꝫ falsum p l'ram sequentē:q: ibidē rñdit:
q roboā derelicto ꝯsilio senū:adhesit ꝯsilio iuuenū qui nu
triti erāt cū eo. Ex quo pꝫ q tūc erat roboā adhuc iuuenis
qd nō pōt dici de hōie hñte.lxxx.τ vnū annos. vnde.s.ij.
li.xix.dr̄: Erat āt berçellai galaadites senex valde.i.octoge
narius:τ psalmo.lxxxviij.dr̄: Si aūt in potentatib⁹.lxxx.
āni.i.in bñ ꝯplexionatis τ ampli⁹ coꝝ labor τ doloꝛ. Pre
terea illud qd dicit magr̄ q salomon.xj.annoꝝ genuit ro
boam:vī esse extraneū a v̄tute nature: q: fm dicta magr̄i
nō solū.xj.annoꝝ genuit:sed cū haberet decē τ tres mēses.
qd sic pꝫ:q: si roboā habebat.xlj. annos finito regno pr̄is
xl.annoꝝ:τ erat.xij.ānoꝝ qñ incepit regnare:sequit̄ q.xj°.
anno salomonis roboā fuit nat⁹. τ cū puer sit in vtero ma
tris.ix.mensib⁹:sequit̄ q qñ fuit genit⁹:salomō erat tm̄.x.
annoꝝ τ parū plus:qd nō vī possibile nature. Ad hoc igit̄
incōueniens remouendū τ repugnantiā scripture tollendā
saluo melioꝛi iudicio vī ꝯuenienti⁹ dicere:q salomō postq̄
xl.annis regnauerat moꝛtu⁹ est:τ successit ei in regnū filius
eius roboā hñs.xl.τ vnū annū:sicut dr̄ scriptura. Sꝫ qñ
salomō incepit regnare nō solū habuit.xij. annos ut ab a
lijs dr̄:sed nō ꝓbat̄ nec ex scriptura sacra hr̄:q: exprimit an
nos regni sui tm̄:nō aūt exp̄mit annos ei⁹ qñ incepit regna
re:nec annos tot⁹ vite sue:imo habuit.xx.vel plures ānos
in pncipio regni sui: et sic qñ moꝛtu⁹ fuit.lx.annos habuit
ad min⁹:τ sic ꝯuenienter pōt dici q post.l.annos etatis sue
deprauat⁹ fuit p mulieres:τ iā tūc poterat dici senex: q: et
leuite ꝯpleto qnq̄gesimo āno etatis sue fuire cessabāt in ta
bernaculo tanq̄ senes:ut hr̄ Nu.viij. τ hr̄ q salomō nō ge
nuit roboā.xj.vel.x.annoꝝ:sed multo pluriū: q: cōtraxit
cū matre sua.s.roboā post suā coꝛonatiōē. Ad illud āt qd
obijcit̄ in ꝯtrariū de dicto ra.sa.dicendū q de dicto ei⁹ vel
alioꝝ hebreoꝝ nō est multū curandū:nisi q̄tum ꝯsonat sa
cre scripture vel rōni:sic dixi pleni⁹ in ꝓlogo meo sup gen̄.
Siliter de dicto magr̄i τ Josephi idē est dicendū: maxime

genis q̄ adolebāt thura et
imolabāt dijs suis. Igitur
iratus ē dñs salomōi q au
sa eēt mens ei⁹ a dño deo is
rael:qui apparuerat ei scd̄o
τ pcepat de v̄bo hoc ne se
queret̄ deos alienos: τ ñ cu
stodiuit q̄ mādauit ei dñs.
Dixit itaqꝫ dñs salomoni:
Quia habuisti hoc apd te
τ ñ custodisti pactū meū et
pcepta mea q̄ mādaui tibi
dirūpens scindā regnū tuū
τ dabo illd̄ fuo tuo:verūn
tm̄ in dieb⁹ tuis ñ faciā ꝓpt
dauid prēꝫ tuū.] De manu
filij tui scindā illd̄: nec totū
regnū auferā: sꝫ tribūꝫ vnā
dabo filio tuo ꝓpt̄r dauid
seruū meū ꝛ̄ hierl'm quam

vbi ē repugnātia scripture:sicut in ꝓposito videt̄:vt pꝫ
ex p̄dictis. Adhuc ꝯ p̄dicta obijcit̄ de v̄bo salomōis in
pncipio regni sui:qd hr̄.s.iij.ca. Ego sum puer puulus
ignoꝛās egressū τ introitū meū. Ex hoc dr̄ ra.sa.τ ali
qui alij q erat tm̄.xij.ānoꝝ: sed hoc nō valet: q: añ.ij.
ca.dixerat dauid
salomoni recōmē
dans ei punitionē
semei. Uir āt sapi
ens es vt scias q̄
facies ei. vir āt nō
dr̄ ꝓprie nisi hñs
xxx.annos vel cir
citer:τ iō si ex illo
v̄bo:Ego sū puer
puulus ⁊c.argua
tur q erat tm̄ .xij
annoꝝ:eadē rōne
ex isto poterit ar
gui q erat.xxx.ā
noꝝ: τ iō illud v̄
bum salomōis:Ego suꝫ puer ⁊c.intelligendū est respectu
tāti regiminis sibi impositi:sic dictū fuit ibidē: iō exo.
xxxiij.dr̄:q iosue fili⁹ Nun puer nō recedebat de taber
naculo:τ tm̄ tūc erat.xlij.annoꝝ fm hebꝛe.fm iosephū
xliiij.q: fm hebreos gubernauit ppl'm.xxviij.ānis: fm
iosephū.xxvj.τ moyses ante ipm.xl.annis ab exitu de
egypto:τ sic restat q fm hebreos tūc erat q̄dragintadu
oꝝ annoꝝ:fm iosephuꝫ q̄dragintaq̄ttuoꝛ: q: vixit.cx.
annis:ut hr̄ Josue vlt. Adhuc ꝯ predicta obijcit̄ de di
ctis hieronymi: qui in ep'la ad Uitalē pbr̄m de salomo
ne τ Achaz vī dicere:q salomō.xj. annoꝝ vel min⁹ ge
nuit roboā: τ q.xij°.anno etatis sue accepit regnū. Ad
qd dicendū q Hieronym⁹ nō loquit̄ ibi assertiue ut ma
nifeste pꝫ ex fine eiusdē ep'le. Sꝫ supposito q tūc regna
re inceperit τ roboā genuerit sicut dictū est: rñdet quō
hoc sit possibile:inducens ad hoc exemplū cuiusdā mu
lieris nutrientis paruulū qui in eodē lecto cum ea iace
bat:τ cuꝫ decimū annū etatis impleslet:τ illa fuisset ca
lefacta vino:induxit puerū ad carnalē copulā:τ sic alijs
noctibus sequētibus:que de eodē cōcepit:τ infra duos
menses venter ei⁹ intumuit. Hieronymus aūt attribuit
hoc magis v̄tuti diuine q̄ nature: vt facinus occultū p
signū euidēs panderet̄:τ sic argumentū est ad oppositū
.s.q virtute nature salomon.xj.annoꝝ nō genuit robo
am. i Igit̄ iratus est dñs. Descripta salomonis trās
gressione:hic ꝯsequenter describitur cōminatio pene.s.
scissio regni sui tpe filij sui: τ patet l'ra paucis exceptis.
k Qui apparuerat ei scd̄o. semel in gabaon:τ semel
post edificatōeꝫ templi:ut dictū fuit.s.ix. l Et dabo
illud fuo tuo.s.hieroboam: qui fuit fuus salomōis:vt
habet̄ infra. m Uerūtm̄ in dieb⁹ tuis ⁊c.]q: in vi
ta sua instituerat regē salomonem: ut dictū est supra p
mo cap'lo:τ iō si fuisset regnū scissum tpe salomōis:vi
deret̄ hoc redundare in culpā dauid τ etiā in opprobꝛi
um:q: memoꝛia eius adhuc erat multū recens.
n Tribū vnam dabo filio tuo.tribus.n.iuda nō fu
it sibi data:q: erat sua: nec tribus leui:q: erat dispersa
p omēs tribus: τ declināte ppl'o ad cultum vituloꝝ:cō
pulsa ē venire ad soꝛtē iude τ beniamin: τ sic sola trib⁹
beniamin ꝓprie loquendo fuit data ipi roboam.
o Propt̄ dauid seruū meū.vt aliquis de semine eius
sedeat in regali solio. p Et hierl'm quā elegi.vt vbi
viget cultus diuin⁹:ibi remaneat honoꝛ regius. Hic
aūt occurrit dubiuꝫ:quō transgressio salomonis dicat̄
causa scissionis regni:cū supra.ij.li°.ca.xix. dictū fuerit

q sentētia dauid iniqua qua medietatē hereditatis his
boseth dedit Sebe fuo suo:cā fuerit hui⁹ scissiōis. Ad
qd dicēdū:q nō est incōueniens duas causas ptiales ad
vnū cōcurrere effectū:τ sic fuit in ꝓposito:q: vtrūqꝫ fu
it cā partialis. q Suscitauit aūt. Hic ꝯñter ponitur
triū aduersarioꝝ
suscitatio ꝯ Salo
monē: τ fm hoc
diuidit̄ in tres p
tes:scd̄a ibi Susci
tauit ei. tertia ibi
Hieroboā quoqꝫ
Prim⁹ aūt aduer
sarius fuit Adad
idumeus de semi
ne regio:qui cum
aliquibus euasit
manuꝫ dauid int
ficientis idumeos
τ creuit i egypto:
τ tempe salomōis
redijt ad hoc q t'
rā idumee posset
recuperare:vl' sal
tem salomonē fili
um dauid infesta
re: τ patꝫ l'ra pau
cis exceptis q̄ dis
currentur.
r Ad sepeliēdō
eos ⁊c.] scriptū ē
enim Deut.xxiij.
Non abominabe
ris idumeū: quia
frater tuus ē.filij
eniꝫ isrl' τ idumei
de duob⁹ fratrib⁹
descenderūt.s.Ja
cob τ esau: ꝓpter
qd dauid idume
os qui in bello ce
ciderūt p̄cepit se
peliri:τ in hoc fe
cit sibi bonuꝫ no
men: eo q p̄stite
rat occisis istā hu
manitatem:sic di
ctum fuit.s.ij.li°.
viij.cap'lo.
s Cumqꝫ surre
xissent d̄ madiā.
terre nomē est ad
quā primo ꝯfuge
rant. t Uene
runt in pharan.locus ē in terra madian. cetera patent
vsqꝫ ibi: v Cūqꝫ audisset adad in egypto dormisse
dauid.q: moꝛtuus fuit moꝛte naturali: iō scriptura di
cit eū dormisse. x Et moꝛtuū esse ioab.q: fuit inter
fectus gladio. y Suscitauit qꝫ ei. Hic ponit̄ scd̄s ad
uersarius salomonis.s.raçon:qui fugiēs regē syrie ada
deçer eū persequenteꝫ ꝓpter offensam quā in eū ꝯmise
rat:aggregauit sibi alios viros malos:τ fact⁹ est pnceps
latronū regnū Adadeçer infestantiū. Adad vō rediens
de egypto:idumeā obtinere nō potuit: eo q salomō eā
bñ munierat:τ iō ꝯiunxit se p̄dicto raçon iuuādo eum
vt fieret rex syrie:τ sic raçon iuuaret eū ad obtinenduꝫ

elegi. Suscitauit āt dñs ad
uersariū salomōi adad idu
meū de semie regio q erat
in edom. Cū.n.esset dauid
in idumea τ ascēdisset ioab
pnceps militie ād sepeliēdū
eos q fuerāt interfecti] τ occi
disset oē masculinū in idu
mea:sex.n.mēsibus ibi mo
rat⁹ ē ioab τ oīs isrl' donec
interimēt oē masculinuꝫ in
idumea:fugit adad ipe τ vi
ri idumei de fuis pr̄is eius
cū eo ut ingrederet̄ egyptū
Erat āt adad puer puulus
Cūqꝫ surrexissent de madi
an:venerūt in pharā. Tule
rūtqꝫ secū viros de pharā
τ introierūt egyptū ad pha
raonē regē egypti. Qui de
dit ei domū τ cibos ꝯstitu
it τ t'rā delegauit. Et inuēit
adad grām corā pharaōe
valde: intātū ut daret ei vx
oꝛē soroꝛē vxōis sue germa
nā tafnes regie. Genuitqꝫ ei
soroꝛ tafnes genabath filiū
τ nutriuit euꝫ tafnes in do
mo pharaonis. Eratqꝫ ge
nabath hītans apud pha
raonē cū filijs eius. Cūqꝫ
audisset adad i egypto doꝛ
misse dauid cū prib⁹ suis ꝛ̄
moꝛtuū eē ioab pncipē mi
litie: dixit pharaōi: Dimit
te me vt vadā in terrā meā.
Dixitqꝫ ei pharao:qua.n.
re apd me indiges ut q̄ras
ire ad t'rā tuā: At ille rñdit:
Nulla. Sꝫ obsecro te vt di
mittas me. Suscitauit qꝫ
ei de⁹ aduersariū raçon fili
um eliadan q fugerat ada
deçer regē saba dñm suū:τ
ꝯgregauit ꝯ eū viros:τ fcs
est pnceps latronū cūm in
ficeret eos dauid: abierūtqꝫ
damascū τ habitauerūt ibi:
τ ꝯstituerūt eum regē in da
masco:erātqꝫ aduersarius isrl'
cūctis dieb⁹ salomōis. Et
hoc ē malū adad τ odiū ꝯ
isrl':regnauitqꝫ i syria. Hiē
roboā qꝫ filius nabath e
phꝛate⁹ de sareda fu⁹ salo
monis cui⁹ mr̄ erat nomie
Serua mlier vidua leuauit
manū ꝯ regē. Et hec est cā
rebelliōis aduersus eū: q̄a sa
lomon edificauit mello: et
coeq̄uit voraginē ciuitatis
dauid pr̄is sui. Erat āt hie
roboā vir foꝛt' τ potēs. Ui
densqꝫ salomō adolescentē
bone idolis τ industriū cō
stituēat eū p̄fectū sup tribu
ta vniūse dom⁹ ioseph. Fa
ctū est igit̄ in tpe illo ut hie
roboā egrederet̄ d̄ hierlm
τ iueniret euꝫ abias syloni
tes ꝓpha i via opt⁹ pallio
nouo.erāt āt duo tm̄ i agro

regnū idumee ꝯ salomonem: τ ex dictis patet l'ra vsqꝫ ibi:
z Cū interficeret eos dauid.i. tpe quo pugnauit dauid cō
tra syros:tūc iste raçon habuit tps oppoꝛtunū vt infestāet
dñi sui regnū:q: vastato regno p dauid: habuit liberioꝛeꝫ
ingressum:iō subdit̄: a Abierūtqꝫ damascū.q̄ erat ciui
tas regia.
b Eratqꝫ aduersa
rius isrl' cun.di.salo.
hoc vī esse ꝯ illud qd
dictū est.s.iiij.ca. Ju
da τ isrl' innumerabi
les sic harena maris:
comedentes τ bibētes
atqꝫ letātes cūctis di
ebus salomōis. Dicē
dum q licet cūctis di
ebus salomōis iste fu
erit aduersari⁹ ei⁹ vo
lūtate nocēdi:tm̄ in ef
fectu nō multū nocu
it ei p qd impediret̄
notabilit̄ pax ppl'i: et
hoc ē malū adad: q̄a
ut dcm̄ ē ille adad in
duxit raçon ad h⁹ q
eēt aduersari⁹ isrl'.
c Regnauitqꝫ i sy
ria.s. ipe raçon: vt p̄
dictū ē. d Hiero
boam qꝫ. h ponit̄ ter
tius aduersari⁹cū dr̄:
Hieroboā filius Na
bath.Dicūt aliq̄ q i
ste nabath pr̄ Hiero
boā fuit idē qd semei
τ q vxoꝛ eius nutri
ens hieroboam:redu
cebat sibi frequenter
ad memoꝛiā infecti
onem pr̄is sui a salo
mone: ut dictū est.s.
iij.ca.τ ꝓpt̄ hoc d̄ ea
h fit mentio. e E
phꝛate⁹.i. de tribu e
phꝛaiꝫ. Et hec ē cā re
bellionis q̄ sequit̄:
f Quia salo.edifi.
mello.de isto edificio
dcm̄ ē.s.ca.ix.Dicūt
.n. aliq̄ q salomō vi
dens industriā hiero
boā: p̄mo posuit euꝫ
sup tributa dom⁹ Jo
seph.i.duarū tribuū
.s.ephꝛaim τ manasse: postea vō posuit eū sup op⁹ edificij
mello:licet p⁹ scribat̄ officiū aliud: q: freq̄nt̄ in sa c̄ sc̄ptura
pri⁹ facta postmod narrant̄:τ ipe ex h⁹ fuit indignat⁹:eo q
de maioꝛi officio erat posit⁹ in mioꝛi: ꝓpt̄ qd exiuit de hie
rl'm:cui obuiās abias sylonites ꝓpha dixit ei q regnatur⁹
erat sup.x.trib⁹:τ sic aiatus v̄bis ꝓphe incepit ꝯ salomonē
murmurare τ alios solicitare ad rebellādū salomōi:qd cū
audisset salomō voluit eū occidere:sed ipe fugit in egyptū
vsqꝫ ad mōtē salomōis. Ra.sa.vō.d.q hieroboā rep̄hēdit
salomonē eo q claudebat locū illū queꝫ dd̄ dimiserat aptū
ꝓpt̄ deuotōꝫ veniētiū ad festa i hierl'm:sic dcꝫ fuit.s.ix.ca.
ꝓpt̄ qd salomō indignat⁹ eiecit eū: qui egressus de hierl'm

iuuenit Ahian pphetā sicut dictū est. Joseph'vo dicit q̄ salomon pmo posuit hieroboā sup oparios in edificio mello: & qz vidit eū prudentē & solicitū in ope illo: postea posuit eū in maiozi officio. s. sup tributa dom' ioseph: sicut scribit: & tūc ahias dixit sibi ea q̄ pdicta sunt: ex quib' aiatus cepit solicitare illos de tribu ephraim et manasse: ut recedēt a salomōe: ppt qō salomon voluit cū occidere: sed fugit in egptū: ut pdictū ē. ex oi ctis pz lra vsq; ibi:

a Appre. ahias pallīū suū no. quo opertus erat scidit in. xij. ptes. qō fecit duplici de causa. Una ē qz pphete aliqñ pphetabant nō solū vbis: sed ēt sensilib' signis: sicē sa. iuit nud' & oscalciatus: Esa. ca'. xx. et hieremias posuit cathenas ligneas i collo suo: hieremie. xxviij vt moueret ad credēdum auditu et visu. Alia vt hieroboā adverteret q̄ palliū suū nouū nō scidissz libēter p nihilo: sed p vitatis indicio.

b Ut remaneat lucerna dō. i. memoria bonitatis sue: ppt cuius meritū in semine suo remālit nomē regiuz. c Et affligā semē dō sup hoc. i. super diuisionē regni.

d Ueruntn nō cunctis diēb'. & in hoc p dixit regnuz isrl' restituendū p messiā venturū: ut dicit ra. Sa. sed ipe & alij iudei hoc intelligūt de restitutōe regni tpalis: ppter qō apls adhuc rudes qz nōdū receperāt plenitudinē spūssancti q̄sierunt a xpo: Dne si in tpe hoc restitues regnū isrl': ut hī Act. j. restitutio tn iā erat facta in xpi resurrectione: fm q̄ dicit ipe Matth. vl. Data est mihi ois ptās &c. sed euidentius hoc erit in iudicio: qñ omia subiecient pedibus ei': fm q̄ dicit apls hebr. ij. Cetera patēt ex dictis.

e Reliquū aūt. Hic pnter ponit mors salomonis & ei' tumulatio cū quadā epilogatōe facto' suoz cū dī: Reliquū aūt vboz &c. f Scripta sunt i libro vboz salomonis. Dicūt aliqui q̄ est liber palip. sed melius dī q̄ sit ali' liber p Nabugardan pbustus & nō reparatus. Cetera patēt ex supradictis. De statu āt eius vtrū sit saluat' vel nō: dictū fuit supra. ij. libro capło. vij.

In capło vndecimo vbi dī in postilla: Hic occurrit dubium quō salomō dicat senex qñ deprauat' est p mlieres.

Additio prima.

Hec altercatio plura de senectute salomonis nō vi necessaria. posset. n. rōnabiliter dici q̄ salomō dicendus ē senex cū esset. l. annoz fere. Nā etates nō solum mensurant fm ānos vl fm ea q̄ ad incrementū seu diminutōem corpaliū virtū ptinent: sed ēt dicunt in sacra scriptura respectiue fm statū seu mores psonarū. nā fm Amb. in fmone paschali: Etates quidē nō solū sūt annoz: sed ēt meritoz. iuxta illud sap. iiij. Senectus venerabilis nō diuturna nec numero annorū pputata. Postillator ēt. j. in h' ca'. dicē q̄ salomō dī i scriptura puer puulus in pncī regni sui: nō fm annoz numerū: qz tā f'm eū trāsiuēat puericia: sz dī puulus puer respectu tāti regiminis sibi ipositi: sicē tiā de iosue exo. xxxiij. dī: q̄ erat puer cū ēt trāsisset adolescentiā manifestū ānū: ut. j. satis pbatur. Ex quib' sequitur q̄ nō ē incōuenies ut salomō dicat senex ēt quin ḡnarius vel alī ntulū infra rspectu tante scie sibi diuinitus collatē fm Aug. senectus nihil aliud ē q̄ cani sapiēcia intellect'. Allio mō pōt scripta saluari dicēdo q̄ licz salomon incepisset deprauari p mulieres: añ senectutē psecuerauit tn i illa pfectate vsq; ad senectutē inclusiue: & scriptura attribuit h' etati senectutis ad maiorē grauitatē pcti. sicr i maiorē admirationē. grauit'. n. estimat pctm̄ suū ex h' q̄ in senib' cūctavicia pter auaricia fm Aug. senescūt: & tn in tāto sene libido & idolatria iuuenescerent. In eodē ca. xj. vbi dī in postil. Sz de dicto magri. s. historiarū parū est curādū qui ꝺdicit sibīpsi & ēt scripture.

Additio secūda.

Magister historiarū nō vi sibīpsi ꝺdicere nec ēt scripture: ut postillator sibi iponit. Nā opinioz ioseph ñ asserēdo: sed tm̄ recitādo ponit in h' loco. In alijs vo hui' passus sequit planū sensuz scptura: ut pz vba sua intuēti. In eod' ca. xj. vbi dī i postil. Ut remaneat lucerna dō. i. memoria bonitatis dauid.

Additio tria.

Bi trāslatio nra hz: Ut remaneat lucerna dō: in hebr. hī: Ut remaneat noua le ipi dō. Eadē. n. dictio q̄ h' ponit: vbi i trāslatione nra dī lucerna: hī Osee. x. vbi dī: Innouate vobis nouale. Sīr Hiere. iiij. vbi silia vba ponunt: & ē sensus vt remaneat ipi' dō aliqua possessio in hierlm: qsi dicēt dē: nolo vt dō remaneat totalit a regno spoliatus.

Replica.

In ca'. xj. vbi salomō senex dī deprauat' p mulieres postil. disputat ꝺ falsaz opinionē ioseph quā scholastica historia ꝺmēdat: in pclusiōe tn ꝺcordat cū burg. quō vir. xl. annoz pōt dici senex. plixitas burg. displiceret: que tn respicieendo ad materiā nō est inutilis: cū tn burg. sepe facit lōgos tractat' de lana caprina. put pz Gen. j. & Exo. iij. & xx. & nitit ex cusaī scholasticā historiā: qsi nō dicat ut Joseph': sz solū recitet qō tn falsum ē: qz nō solum recitat: sed dī ctū cōmendat. d. pleni' Joseph' dicit.

La. XII.

Uenit aūt roboam. Supr' actū ē de regno dauid vnito: hic pnter agit de regno ei' diuiso i regnū isrl' & regnū iuda. & qz regnū isrl' siue. x. tribuū incepit accidentalit. s. ex diuisiōe regni dauid q̄ fuit ō tribu iuda: iō pncipaliter agit de regibus iuda: & ex pse quēti de 'regib' israel eis cōregnātibus: & iō quantū ptinet ad hūc tertium libz: primo agit de roboam & hieroboā filio cōregnante: 2° de abia & asa & regibus isrl' eis cōregnantibus. xv. ca. tertio de iosaphat & de achab ptim secuz regnante ca. xvij. Ipe vero roboā cōtigit regni diuisio: & iō hec diuisio pmittit: 2° vtriusq; ꝺditio describit ibi Edificauit āt. Prima i tres: qz pmo ponit diuisionis occasio: 2° ipa diuisio: ibi Uidēs itaq; ppls. tertio diuisionis confirmatio: ibi Uenit āt roboa. Occasio vo diuisionis regni fuit dura rnsio roboaz: quā dedit ppls de psilio iuuenū spreto psilio senū: & h' ē qō dī: a Uenit āt roboā in sichē. qz ille loc' erat ēsī in medio regni & iō ppls ibi poterat facilē ꝝgregari. fuerat ēt ibi pmus rex isrl'. s. abimelech institut': & iō ibi fuit ppls ꝝgregat' ad instituendū regē roboā. b At vo hieroboā &c. audita morte salomonis venit illuc desiderio regnādi: sicut dām fuerat ibi: c Miserūtq; & vocauerūt eū. erat. n. magn' hō: & iō fuit vocat' ad ista instituendū: qz pplus volebat petē aliquā relaxatōem: fm q̄ subdit: d Pr̄ tuus du. iugū impo. no. hoc vī esse ꝺ illud qō. s. dictū est: De filijs āt isrl' nō pstituit salomō fuire quenq̄. ix. ca. Ad qō dicendū q̄ vez ē in opibus vilibus: tn̄ ministrabant expēsas) salomoni singulis mēsib' p. xij. pfectos sup populū positos: & h' reputabat ppls iugum graue: qz expēse salomonis erāt valde magne: ut hī. s. iij. cap'. Cetēa patēt vsq; ibi:

e Si hodie obedieris pplo huic &c. s. cō descendēdo et' petitioni. Isti. n. s. senes p expientiā sciebāt modum tenēdi pplm in subiectōe. f Qui dereliquit psilium senum. reputabat. n. se valentiorē pie suo: et iō durū erat ei aliqd remittere. g Et adhibuit adolescētes. s. magis mozib' et scia q̄ etate: qz nutriti fuerāt cū roboam: qui iā habebat. xl. & vnū ānos. h Minim' digitus me' grossior est dorso patris mei. Istud fuit psiliuz vane de fatuō et pstumptuosum: qz salomō fuit rex excellētissim': ut pz ex supradictis. Roboam vo erat rudis & corde pauido ut hī. ij. palip. ca. xiij.

i Ego āt cedā vos scorpionib'. est āt scorpio genus flagelli durissimi: habēs in fine cordularū seu cathenarū nodulos plūbeos vl ferreos: & iō vocat scorpio: qz grauit pungit: & qz sicut scorpio pūgit cauda eam sup caput reflectēdo: sic extremitas hui' flagelli in qua ē plumbū vel ferrū pcutiendo reflectit ad anteriō pcutientis sup corpus pcussi. cetera patēt ex dictis. k Uidens itaq; posita occasione diuisionis: h' ponit ipa diuisio cū dī: Uidēs itaq; po. q̄ noluisset eos audire. de onerisq releuatōe: sz magis ꝺminat' fuisset de aggrauatōe: l Rndit ei. s. dura p duris. d. m Que nobis ps i dō &c. i. nō habuit regnū ex hēditate pīna: & iō possum' aliū eligē: & psimile vbū dixit seba fili' Bochri in rebellione ꝺ dauid: ut hī supra. ij. li. xx. ca. n Nūc vide domū tuā dauid. i. pplm tibi adherentē: quasi diceret no dicus est. Ra. Sa. exponit hoc de templo de ordinatione

Universidad de Deusto
Biblioteca

dō edificato.q.d.ñ curam de eo. q Misitq; rex roboā ad vriā qui erat sup tributa ut pacificaret pplm.d.q illud vbū fuisset leuit dictū:t q ppt hoc ñ deberēt a rege recedē.
a Et lapidauit eū ois isrl.in ptemptū dñi sui:t q; habebant eū suspectū ne fuisset in psilio regis rndendi eis mō p dicto:q; illi q sūt sup tributa solent psulere de augmento ipsoz.
b Pōro rex roboā festin' ascēdit currū:t fugit in hierlim: recessitq; isrl a domo dauid vsq; in pntem diē.
c Factū ē āt cū audisset ois isrl q; reuersus eēt hieroboā:miserūt t vocauerūt eū ꝓgregato cetu: t ꝓstituerūt eū regē sup oēm isrl:nec secut' ē qspiaz domū dauid pter tribū iuda solā.
d Uenit āt roboam hierlim t ꝓgregauit vniūsā domū iuda t tribuz benia min centū octoginta milia electoz viroz t bellatoz:ū vt pugnarēt ꝯ domū isrl t rducēt regnū roboā filio salomonis.
e Fcs ē āt sermo dñi ad semeiā vir dei dicēs:
f Loqre ad roboā filiū salomonis regē iuda t ad oēz domū iuda t beniamin et reliquos de populo dicēs:
g Hec dic dñs: Nō ascēdetis neq; bellabitis ꝯ frēs vros filios isrl. Reuꝛtat vir in domū suā. A me.n.fcm ē vbū hoc. Audierūt ḡ domū dñi t reuersi sūt de itinē sic eis p̄ vide domū tuaz dauid. Et abijt in israel in tabnacula sua.
h Sup filios aūt isrl qcūq; habitabāt i ciuitatib' iuda regnauit roboaz.
i Misit ēr go rex roboā aduram q erat sup tributa:et lapidauit eū ois isrl t mortu' ē. Pōro rex roboam festin' ascēdit currū:t fugit in hierlim: recessitq; isrl a domo dauid vsq; in pntem diē.
k Factū ē āt cū audisset ois isrl q; reuersus eēt hieroboā:miserūt t vocauerūt eū ꝓgregato cetu: t ꝓstituerūt eū regē sup oēm isrl:nec secut' ē qspiaz domū dauid pter tribū iuda solā.
l Uenit āt roboam hierlim t ꝓgregauit vniūsā domū iuda t tribuz benia min centū octoginta milia electoz viroz t bellatoz:ū vt pugnarēt ꝯ domū isrl t rducēt regnū roboā filio salomonis.
m Fcs ē āt sermo dñi ad semeiā vir dei dicēs:
n Loqre ad roboā filiū salomonis regē iuda t ad oēz domū iuda t beniamin et reliquos de populo dicēs:
o Hec dic dñs: Nō ascēdetis neq; bellabitis ꝯ frēs vros filios isrl. Reuꝛtat vir in domū suā. A me.n.fcm ē vbū hoc. Audierūt ḡ domū dñi t reuersi sūt de itinē sic eis p̄ ret in mozte hieroboā:iō subdit:
p Interfi.me t ex co.ꝓlio.intq ad cauēdū pdicta.
q Et dixit eis .i.sibi subiectis.
r Nolite vltra ascē.in hierlm.deus .n.pñs ē vbiq; :t iō potestis eū hic adorare.talib'.n.vbis psuasit pplo vt dic ioseph': et iō dicūt alicq alij ꝓnter t satis pbabiliter fm ista q pplis illis vitulis adorabāt deuz.sz ꝯ hoc vr qō sbdit:
s Ecce dñs tui isrl t̄c.de aūt quē colebant filij isrl vn' ē. Dicendo q hic ponit plale p singulari:dij.i. de':sic exo.xxxij.
t Dixerūt de vitulo aarō: Ecce dñs tui cū tñ esset vnicus t dato q verū sit q in illis vitul adorarēt deuz tanq̄ in imaginib' ipm repntantib': tñ fuit ibi transgressio precepti qō habetur exo.xx.vbi p hibet fieri ad hoc quelibet similitudo.
u Posuit q; vnū in bethel: t alteruz in dan.
v Dicunt aliqui q sunt duo montes ppinqui: i quib' fuerunt positi isti vituli. Rabi Sa.d.q sunt distātes ita q vnus est in pte australi regni x.tribuū:alius in parte aquilonari vt de locis medijs posset pplus cōuenire ad istū locum t ad illum:prout esset sibi magis ad ꝓpositū.
w Et fecit phana in excelsis.i.templa in duob' montibus pdictis:cuilibet vitulo vnuz.
x Et sacerdotes de extremis populi.i. de qualibet tribu indifferenter:quia tribus leui noluit ꝓsentire ei: et ideo dixit populo q non oportebat habere sacerdotes de tribu leui: sed sufficiebat q quicūq; offerret hostiā solennem:sicut fecerāt aaron in sua consecratione:ut habet Leuit.ix. fieret sacerdos.
y Cōstituitq; die solennē in mēse octauo.s.dedicationis templi t altaris: sicut fecerat salomon:hoc excepto q salomon fecit mēse septimo: ut habet supra vij.ca. Iste aūt dixit q; ꝓuenientius poterat fieri mēse octauo:qñ oīa sunt collecta t in horreis reposita.
z Et ascēdit sup altare vt adoleret incēsum. t sic ptz q; nō solū fecit vitulos:sed et vsurpauit sibi sacerdotiū ad insinuandū cuidētius pplo q; nō oporteret hīe sacerdotes de tribu leui.
a In ca'.xij. vbi dī in postilla: Ideo dicūt aliqui alij ꝓnter t satis ꝓbabiliter: q; ppls in illis vitulis adorabat deum.

Additio.
Icere q; populus ille i vitulis adorabat deū: t sic eēt excusatus saltē a delicto idolatrie: ē pena' incōuenienter dictū. Nā silī mō t forma ppls ille sub hieroboaz colebat vitulos suos sic in defto ppli isrl coluit vitulū. verba.n.principalia vtriusq; cult' sunt eadē. Dic.n. ibi colentes dicebāt de vitulo: Hi sunt dij tui israel q te eduxerunt de tra egypti. Exo. xxxij. sic sub eisdē vbis hieroboā et sui adherētes de vitul' suis dixerūt: Ecce dij tui israel t̄c.ut pz i hoc ca. Ex quo sequit: q sicut ibi vitulū illum p deo seu in deū receperūt p illa vba qō est ꝓpe idolatria:ut testatur ps.d. Mutauerūt gloriā suaz in similitudinē vituli: sic sb hierobo am vitulos in deos receperūt. Silr sic in oreb adorauerūt t sacrificauerunt vitulo:sic in pñti vitulis fecerūt. t iō nullo mō excusari pñt ab idolatria:qō etiā pz amos.viij. vbi dī: Qui iurāt i delicto samarie:t dicūt viuit deus tuus dan. Ex quo pz manifeste q illos vitulos ut deos colebāt. Illud āt qō Josephus dic de psuasionib' hieroboaz ad pplm:dicēdo q deus pñs ē vbiq; t̄c.nō facit ad oppositū. Nā ille psuasiones fuerūt ad primā introductōem tm̄:sed finaliter pura idolatria fuit introducta:ut pz ex dictis.
b Replica.
In ca.xij. de fabricatōe vituloz ꝑ hieroboā dic glosa ordināria: Hieroboam ḡre fecit vitulos:t quō ioseph' sufficienter exponit:ḡ nō potuit inconuenienter vt dicit Burgen. in q materia finaliter t postilla tor t Burgen satis cōcordant. La.XIII.

Ecce vir dei. Hic ꝓnter describit pdicte transgressionis reprehensio p ꝓpheta dñi ad hoc missum: vbi ꝓmo pena futura pdicitur:2° rex rebellans pcutit:ibi Cunqz ascendisset rex.tertio ꝓpheta dñi seducit:ibi Prophetes āt. q̄rto hieroboā obstinat:ibi Post hec vba. Circa ꝓmū dī:
c Ecce vir dei.iste fuisse creditur ab aliquib' abdo ꝓpheta qui fuit illo tpe: fm q; hī.ij. paralip.xij. t licet hoc sit ꝓbabile satis:tñ nō est certū:qz rex et ppls erāt icreduli: iō ꝓpheta ꝓmo pdicit penā futurā.d.
d Ecce filius' nascet domui dō iosias nōi ne.nomē ei' exꝑmit p magnū tps an: eo q; fcūm erat magna: vt hī infra li.iij.
e Et imo.sup te sacer.exc. in detestatōem idolatrie:t h' fuit deo acceptuz tanq̄ sacrificiū.
f Dat eis signū miribile vt vbuz ei' sit credibile:
g Ecce altare scindet. subito qō tñ erat forte t nouū.
h Cunqz audisset. ꝓnter ponit pcussio regi rebellātis cū dī:
i Extēdit manū suam.ut cū maiori auctoritate pciper.pphe captionē.
k Et exaruit man' ei'.vt sentiret penā diuine vltionis: t videt i effectu in scissione altaris.
l Et ait rex ad vi. dei. magi mor' timore q; amore.
m De pcare faciē dñi t̄c.qō t fecit.ppha:ondens q; nō qrebat punitōz vl vindictā:sed regis t ppli correctionem.
n Ueni mecuz do. t̄c. qz volebat sibi recōpensare p reddita sanitate.
o Si dederis mihi mediā ptē dom' tue t̄c.qz p nulla re tpali dz qs trāsgredi ꝓceptuz dñi:iō sequit:
p Sic.n.māda.ē mihi t̄c. nō comedes panē.i. quēlibet cibū.
q Neq; bibes aquā.i.quencūq; potū.q .n.nōie panis t aq̄ designat ois cib' i scripta:pz.j.iūj.li.vj. ca.vbi dī: Pone eis panē t aquā.t postea sbdit: Appositaq; ē eis cibor magna ꝓparatio.
r Nec reuer.p viaz q veniste. futor.n.psci' de' p h' designauit pctm̄.pphe futuz: qz vēit i bethel vē deo obediēs:t redijt inobediēs:ut hī.j.
s Prophetes āt.h ꝓnter ponit.pphe dñi seductio p falsū ppheta:t p' ponit dca seductio:2° penę denūciatio:ibi Cūq; sedēt.t 3° ei' tumultuatio:ibi Et ecce vir. Circa p'm dī:
t Prophetes āt qdā.s.falsus.
u Habitabat i bethel.nō tñ erat in nat':sed de samaria:ut hī.j.iūj.li.xxiij. Et veniebat illuc ad mandātū ppi cultū vitulor.
w Ad quē veniebat quidā i sui t̄c.ñ.n.fuerat i solēnitate: ipedit' nimia senectute: ppi quā i cultu vitulor ꝓpli' fuit ñ potat:vl occōne alia. Leia patet vsq; ibi:
x Et abijt t̄c] vt eū seducēt t peccare faceret

τ per hoc pphetiā ei⁹ irritā psuadere: ut postea videbitur Et inuenit eū sedētē subt⁹ therebinthū: qꝛ fatigat⁹ erat laboꝛe itineris τ ieiunio. Cetera patēt vsq̧ ibi: a Qui ait illi ego sū ppheta similis tui. mentiebaꝛ ut eū deciperet. vñ sbdit: b ¶ Fefellit eū τ reduxit. nō. n. debuit ppha dñi tam leui sibi credere: q̄a pbandi sūt spūs: vtꝝ ex deo sint: fm q⁹ dī pma Jo. iiij. ca. Fuit etiā ad credendū iductus ex ꝯcupiscētia cibi: qꝛ erat ieiunio fatigatus: ut dictū ē: τ iō iuste a deo tāq̄ inobediēs fuit punit⁹.

c Cūq̧ sederēt ad mēsaꝫ. Hic ꝯñter ponit pene sequētis dnūciatio cū dī: d ¶ Fact⁹ est fmo dñi τc.] De q̊ pꝫ q⁹ ṙuelatio phetica aliqñ fit mal' hōibus: sicut dictū fuit pleni⁹ Nume. xxij. de balaā: τ ꝯueniēter denūciata est pena seducti p eū qui ipm seduxerat. e Cūq̧ come. τ bi. stra. asinū suū ppha. s. dei: qꝛ diuiaꝫ sniaꝫ supꝛa se auditā acceptauit: τ volūtati diuine se ꝯmittens: pctm̄ inobedientie mōte coꝛp. li expiauit. Ex hoc. n. ꝯsiderandū est q̄ dure puniturus ē de⁹ pctā grauia iiquoꝝ: qui pena mōtis puniuit leue sācti hōis. f ¶ Asinus āt stabat τc.] instictu diuino custodiens utrunq̧. s. cadauer ad sepeliendū: τ asinū vt cadauer poꝛtaret ad sepulture locū: τ ex hoc appet ipm eē saluatū. g Et ecce viri. Hic ꝯñter ponitur defūcti tumulatio: et pꝫ lr̄a vsq̧ ibi: h ¶ Inuenit cadauer τc. nō. n. timuit leonē quē iā audiuerat staꝛ iuxta cadauer: τ asinū absq̧ lesione coꝝ p hoc. n. perpendit q⁹ nutu dei hoc fiebat: vt vir dei sepeliret. i Et posuit ca. eius in sep. suo. qꝛ tenebat p certo q⁹ verbū ei⁹ impleret: τ iō cuꝫ eo voluit sepeliri ossa sua vt ppt illū remanerēt intacta: vt pꝫ in lr̄a. k ¶ Et planxerūt eū. ficte tñ: qꝛ ad hoc deceperat

de iuda: Rñdit ille: Ego sū. Dixitq̧ ad eū: Ueni mecū domū vt comedas paneꝫ. Qui ait: Nō possū reuerti neq̧ venire tecū: nec comedā panē neq̧ bibā aquā in loco isto: qꝛ locutus ē dñs ad me in fmone dñi dicēs Nō comedes panē τ ñ bibes aquā ibi: nec reuertēis p viā q̄ ieris. Qui ait illi: Et ego ppheta sū similis tui: τ āgel⁹ locutus ē mihi in fmone dñi dicēs: Reduc eū tecuꝫ in domū tuā vt cōedat panē τ bibat aquā. Fefellit eū τ ṙduxit secū. Cōedit ergo panē i domo ei⁹ τ bibit aquā. Cūq̧ sedērēt ad mēsam: factus ē fmo dñi ad pphetā q ṙduxerat eū. Et exclamauit ad virū dei q venerat ð iuda dicēs: Hec dicit dñs: Quia nō obediēs fuisti ori dñi: τ ñ custodisti mādatū qð pcepit tibi dñs de⁹ tu⁹: τ reūsus es τ comedisti panē τ bibisti aquā in loco i quo pꝛecepit tibi ne comedēs panē neq̧ bibēs aquā: ñ inferet cadauer tuum i sepulchꝝ patrū tuoꝝ. Cūq̧ cōedisset τ bibisset strauit asinū suū ppha quē reduxerat. Qui cū abisset: inuēit eū leo i via: τ occidit τ erat cadauer ei⁹ piectuꝫ i itinē. Asinus āt stabat iux̄ illuꝫ: τ leo stabat iux̄ cadauer. Et eccē viri trāseuntes viderūt cadauer piectū in via: τ leonē stantē iux̄ cadauer. Et venerūt τ diuulgauerūt in ciuitatē in q̄ pphetes ille senex hītabat. Qð cuꝫ audisset ppheta ille q reduxerat eū de via ait: Uir dei ē q inobediēs fuit ori dñi: τ tradidit eū dñs leoni τ cōfregit eū τ occidit iux̄ vbuꝫ dñi qð locut⁹ ē ei. Dixitq̧ ad filios suos: Sternite mihi asinū. Qui cū strauissent τ ille abisset: iuēnit cadauer ei⁹ piectū in via: τ asinū et leonē stantes iux̄ cadauer. Nō comedit leo ð cadauē nec lesit asinū. Tulit ergo pphetes cadauer viri dei: et posuit illud sup asinū: τ reūsus intulit i ciuitatē pphe senis vt plāgerent eū: et posuit cadauer ei⁹ i sepulchꝛo suo: et plāxerūt eū heu heu mi fr̄. Cūq̧ planxissent eū: dixit ad filios suos. Cū moꝛtuus fuero sepelite me in sepulchꝛo i quo vir dei sepultus ē: iux̄ ossa ei⁹ ponite ossa mea. Profecto. n. veniet fmo queꝫ pdixit i sermone dñi ꝯ altare qð ē in bethel: et ꝯ oia phana excelsoꝝ: q̄ sūt i vꝛbib⁹ samarie. Post vba hec non est reūsus hieroboā de via sua pessima: sꝫ ecōtrario fecit de nouissimis pplis sacerdotes excelsoꝝ. Quicūq̧ volebat iplebat manū suā τ fiebat sacēdos excelsoꝝ. Et ppt hāc cām peccauit dom⁹ hieroboam: τ euersa ē τ deleta ð supficie terre.

Ca. XIIII.

VN tēpoꝛe illo egrotauit abia filius hieroboā. Dixitq̧ hieroboam vxoꝛi sue: Surge et ꝯmūta habitū ne cognoscaris q⁹ sis vxō hieroboā:

eū vt moreret: vt p hoc ei⁹ pphetia vana crederet. l Post hec vba. Hic vltimo ponit hieroboā obstinatio: qꝛ licet vidisset signa pdc̄a in altari: τ i manu ppa: tñ nō recessit a malicia sua. Cām āt hui⁹ tāgit Joseph⁹. d. q⁹ ppheta falsus psuasit ei q⁹ pdc̄a nō erāt signa diuine vtutis ꝯsiua qꝛ ille q̄ dederat interfectus fuerat a leone tāq̄ falsiloquus. Dicebat et altāe fuisse scissū ppt onus sacrificioꝝ ipositoꝝ: et man⁹ regis arida ex laboꝛe offerēdi a q̊ cū q̄euisset: redijt ad statuꝫ pꝛistinū vtute naꝛe. m Quicunq̧ vo. iple. ma. sua. offēndo hostiā solennē sic aaron fecerat: τ p h⁹ fiebat sacerdos. Alij etiā exponit referēdo ad hieroboā qui vēdebat sacerdotiū: τ iō q̄ iplebat manū suā dando sibi mai⁹ pciū obtinebat sacēdotiū.

Ca. XIIII.

IN tpe illo. Hic ꝯñter ð scribit ipius hieroboam punitio de pñti: q̄tum ad moꝛtē filij sui τ ð futuro: qꝛ predicitur domus ei⁹ totalit delenda. Circa quod sic pcedit tur: qꝛ pꝛimo pꝛopheta ð statu filij egrotantis inquiritur. Secūdo ab eo dure respondetur: ibi Cuꝫ ergo illa. Tertio filius moꝛitur: ibi Surrexit itaq̧. Circa pꝛimū dicit: a ¶ In tpe illo egrotauit abia filius hieroboā. vt i ei⁹ moꝛte puniret τ iuuenis q̄ bon⁹ erat τ innocēs vt postea dicet: ñ videret mala in domo hieroboāꝫ futura. b Cōmuta habitū ne cognoscaris. timebat. n. ne ppheta si eā cognosceret: negaret rñsum: vel vitatē celaret ppt maliciā ipius hieroboā.

e ¶ Tolle q̧ in manu tua decē panes τ crustulā. Dicūt h aliq̇ q⁹ p crustulā intelligit pua lamina auri: sed h⁹ vꝛ falsuꝫ: qꝛ in nullo alio loco scripture accipit crustula in hoc sensu: sed signat panē tenuē qui ē q̄si tot⁹ crusta: sic ē cimētillus vl' toꝛtellus tenuis. ista. n. mulier accepit. x. panes ꝯmunes τ vnū tenuē modo pdicto. d Dixit āt dñs ad abiam. reuelās ei mulierē veniētē: τ q̄d ei deberet dicē fꝫ qð postea subdit: e ¶ Cum g̊. Hic ꝯñter ponit respōsio dura fc̄a mulieri: τ pmo dat ei signū vere rñsiōis cū dī: o Ingredē vxō hieroboā τc. q. d. nihil latet ꝯspectū diuinū qui mihi ṙuelauit aduētū tuū. e ¶ Ego āt missus sum ad te dur⁹ nūci⁹. i. nūcians dura. f Hic hieroboā hec dicit dñs τc. τ pꝫ lr̄a vsq̧ ibi: g ¶ Sꝫ opat⁹ es male sup oēs qui fuerūt ante te. in regimine ppli: qꝛ nō solū trāsgressꝰ es pceptū dñi: sed etiam pplm israel transgredi fecisti: ut pꝫ ex pdictꝭ ca. xij. f Percutiam de hieroboā mingentē ad pietem. qð intelligit dupliciꝛ. Uno q⁹ mingēs ad pieteꝫ dicaꝛ canis: q̄ eleuato crure solitus ē ad pietē mingē. Alio mō q⁹ intelligaꝛ infirm⁹ τ debilis q̄ iuxta lectū ñ pōt mingē nisi appodiet se ad pietē ut sit sensus: si percutiat canis: qui ppter vilitatē nō dꝫ tangi: vl' debil' cui deberet parci: mltomagis alij ð domo hieroboāꝫ extiniabūt: τ eodē mō exponitur qð subdit: g ¶ Et clausuꝫ. i. incarceratū. h Et nouissimū. quib⁹ eēt miserādū. i ¶ Et mūdabo reliq̄as dom⁹ hieroboā. i. q̄scūq̧ ð domo sua. k Sicut mūdari solet fim⁹. nō. n. mūdaꝛ fimus in se: sꝫ loc⁹ in q̊ ē qñ eijcit: τ p hoc intelligit q⁹ illi de domo hieroboā nō ðbeāt mūdari in se: sꝫ regnū isrl' p ipoꝝ eiectionē τ exterminationē. Cetera patēt i lr̄a vsq̧ ibi: l ¶ Iste. n. sol⁹ inferet de hieroboā in sepulchꝛū. i. honoꝛifice sepeliet: τ planget sicut fili⁹ regis. m Quia iuētus ē sup eū fmo bonus. Dicit. n. Rabi sa. q⁹ hieroboā volēs impedire illos de regno suo ne ad festa irēt in hierusalē: ut pꝫ ex pdictꝭ ca. xij. posuit homines armatos i vijs ne aliq̇ possent trāsire si vellēt illuc ire: τ iste fili⁹ hieroboā igrāte pꝛe amouit illō impedimentū: ut illi q̄ erāt deuoti possent ire in hierusalē ad oꝛandū dñm. n ¶ Cōstituet aūt sibi dñs regē sup isrl'. i. baasa: ut habeꝛ infra ca. sequēti. o Qui pcutiet domū hieroboā in hac die. i. de ppinq̊. p ¶ Et pcutiet dñs isrl' τc. qð impletuꝫ ē qñ captiuat⁹ ē pplus isrl' in assyrios tēpoꝛe osee: ut habetur infra xvij. ca. q̄rti libꝛi. q Surrexit itaq̧. Hic consequenꝛ dscribit moꝛs pueri cū dī: Et venit i thersa. nomen est ciuitatis in q̄ iacebat filius ei⁹ infirmus. Cetera patent. r ¶ Poꝛro roboam. Descripta conditiōe hieroboā: reuertiꝛ scriptura ad narranduꝫ facta roboā: τ pꝛimo describit ei⁹ puaricatio: secūdo ei⁹ punitō ibi In q̄nto āno. Circa pꝛimū sciendū: q⁹ put dī. ij. peralip. xj. sepatis decem tribubus a regno roboam sacerdotes τ leuite q̄ erant dispsi p decem trib⁹ venerūt in hierusalē vbi erat cult⁹ dei τ similiꝛ alij q̄ hēbāt zelū leg̃ dei: τ roboꝛauerūt regnū roboā per tres ānos i q̄b⁹ rex τ ppl's deo fideliꝛ fuerunt: posteavero rex declinauit ad idolatriā: τ cōsequēꝛ ppl's exemplo ei⁹: Igitur hic pꝛimo describitur etas eius in pꝛincipio regni sui.

τ vade in sylo vbi ē abias ppha q locut⁹ ē mihi q⁹ regnatur⁹ eēm sup pplm hūc. Tolle quoq̧ i māu tua decē panes τ crustulaꝫ τ vas mellis: τ vade ad illū. Ipse n. indicabit tibi qd euētuꝝ sit puero huic. Fecit ut dixerat vxoꝛ hieroboā: τ cōsurgēs abijt in sylo: τ venit in domū abie. At ille ñ poterat videre: qꝛ caligauerāt oculi ei⁹ ꝑ senectute. Dixit āūt dñs ad abiā: Ecce vxoꝛ hieroboā ingredit ut ꝯsulat te sup filio suo qui egrotat. Hec τ hec loq̄ris ei. Cū ergo illa intraret τ dissimularꝫ se eē q̄ erat: audiuit abias sonitū pedū ei⁹ introeūtis p ostiū: τ ait: Ingredere vxoꝛ hieroboā. Quaꝛ aliā te eē simulas? Ego āt missus sū ad te dur⁹ nūci⁹. Uade τ dic hieroboā: Hec dicit dñs de⁹ isrl'. Quia exaltaui te de medio ppli: τ ðdi te ducē sup pplm meum isrl' τ scidi regnū dom⁹ ðð τ dedi illud tibi τ nō fuisti sicut fu⁹ me⁹ dauid q custodiuit mādata mea τ secut⁹ ē me in toto coꝛde suo faciens qð placitū eēt i ꝯspectu mō: sꝫ ðpat⁹ es male sup oēs q fuerūt añ te: τ fecisti tibi deos alienos τ ꝯflatiles ut me ad iracūdiā puocares me aūt piecisti p⁹ coꝛpus tuū. Iccirco ecce ego inducā mala sup domum hieroboā: τ pcūtiā de hieroboā migentē ad pietē et clausū et nouissimū i isrl: et mūdabo reliq̄as dom⁹ hieroboā sic mūndari solet fim⁹ vsq̧ ad puꝝ. Qui moꝛtui fuerit de hieroboā i cītate cōedēt eos canes: q āt moꝛtui fuerit in agro voꝛabunt eos aues celi: qꝛ dñs locut⁹ ē. Tu igit surge τ vade in domū tuā: τ in ipso itroitu pedū tuoꝝ i vrbem moꝛieꝛ puer: τ plāget eū ois isrl' τ sepeliet. Iste. n. sol⁹ inferet ð hieroboā i sepulchꝝ: q̄a inuēt⁹ ē sup eo fmo bon⁹ a domino deo isrl' in domo hieroboā. Cōnstituet aūt sibi dñs regē sup isrl' q̄ui pcutiet domū hieroboā i hac die τ in hoc tpe: et pcutiet dñs de⁹ isrl' sic moueri solet harūdo in aq̄. Et euellet isrl' ð ṫra bona hac quā ðdit pꝛibus eoꝝ: τ ventilabit eos trās flumē: qꝛ fecerūt sibi lucos ut irritarēt dñm. Et tradet dñs deus isrl' ppt pctā hieroboā q peccauit τ peccare fecit isrl'. Surrexit itaq̧ vxoꝛ hieroboā τ abijt τ venit i thersa. Cūq̧ illa ingredēꝛ limē dom⁹ puer mōtu⁹ ē: τ sepelierūt eū: τ plāxit euꝫ ois isrl' iux̄ fmonē dñi quē locut⁹ ē in māu fui sui abie pphe. Reliq̄ āt vboꝝ hieroboā quō puguerit τ quō reguērit: ecce scp̄ta sunt i libꝛo vboꝝ dieꝝ regū isrl'. Dies aūt q̄b⁹ reguit hieroboā vigintiduo āni sūt. Et doꝛmiuit hieroboā cū pꝛibus suis: reguitq̧ nadab fili⁹ ei⁹ p eo. Poꝛro roboā fili⁹ salomonis reguit in iuda. Quadragita τ vni⁹ āni erat roboā cū regre cepissꝫ

Universidad de Deusto Biblioteca

et quãdiu regnauit cū dī: Porro roboã ⁊c. ⁊ patet lrã. Et subdit preuaricatio cū dī: s Et fecit iudas malū corã dño. exēplo roboã ipm in hoc sequēdo: ut habet. ij. palip. xij. t ¶ Edificauerūt. n. ⁊ ipsi sibi aras. p idolatria exercēda. v Et statuas. i. idola. x ¶ Et lucos. i. nemora densa circa loca idolatrie ad exercendū ibi luxuriã: dī. n. lucus a luceo ces. p antiphrasim. y Sz ⁊ effeminati fuerūt i terra i. homines castrati nã vel arte: qui statuebãtur in cultu cuiusdã dee: ut dicunt aliqui: dictio vero hebraica que hic ponit signat meretriciū in sexu tñ masculino: ⁊ sic p effemaitos vident hic intelligi iuuenes pulchri in lupanaribus positi ad viciū sodomiticū exercendū: fm q dicit. ij. machabeorū q̄rto d iasõe: q ausus ē sb ipa arce gymnasiū ꝯstituire: ⁊ optimos qz ephebos in lupanarib' ponere: ⁊ dicuntur ephebi iuuenes valde lucidi ⁊ pulchri. z ¶ In q̄nto ãt anno. Hic ponitur sequens punitio: qz ꝓ peccatis hieroboam ⁊ ppli factū ē a dō: q roboam ⁊ ppls ñ possent resistere regi egypti venienti ꝯ eos: verūtñ qz afflixtio dat intellectū: humiliauerūt se corã deo: ut habet. ij. palip. xij. ꝓpter qd nõ fuit destructa ciuitas nec populus: tñ sub certa forma reddiderūt se ipsi sesac qui spoliata ciuitate redijt in terram suã: ⁊ hoc ē quod dī ⁊ Ascendit sesac rex egypti in hierlm ⁊ tulit thesauros ⁊c. ⁊ patet lrã.

decē ⁊ septē ãnis regñuit in hierlm ciuitate quã elegit dñs ut ponēt nomē suū ibi ex oib' tribub' isrl. Nomē aūt mr̄is ei' naama amanites. Et fecit iudas malū corã dño: ⁊ irritauerūt eū sup oib' que fecerãt pr̄es eorum in pctis suis q̄ peccauerūt. Edificauerūt. n. ⁊ ipi sibi aras ⁊ statuas ⁊ lucos sup oēz collē excelsū: ⁊ subt oēz arborē frõdosã: sz ⁊ effeminati fuerūt in t̄ra: fecerūtqz oēs abhoiatiões gētiū q̄s attriuit dñs añ faciē filiorum isrl. In q̄nto aūt ãno regni roboã ãscēdit sesac rex egypti in hierlm: ⁊ tulit thesauros dom' dñi ⁊ thesauros regios ⁊ vniuersa diripuit: scuta quoqz aurea q̄ fecerat salomõ ꝓ quib' fecit rex roboam scuta erea: ⁊ tradidit ea in manu ducū scutariorū ⁊ eorum q excubabãt ante ostiū dom' regis. Cūqz ingrederet rex in domū dñi portabant ea q ꝑeundi habebant officiū: ⁊ postea reportabãt ad armamētariū scutariorum. Reliq aūt s̄monū roboã ⁊ oia q̄ fecit: ecce scripta sūt in li. s̄monū dierū regū iuda. Fuitqz bellū inter roboã ⁊ hieroboam cūctis dieb'. Dormiuitqz roboã cū pr̄ib' suis: ⁊ sepultus ē cū eis in ciuitate dd. Nomē aūt mr̄is ei' naama amanites. Et regñuit abia filius eius pro eo. .XV.

Igit i octauodecimo ãno regni hieroboã filij nabath: regñuit abia super iudã. Tribus ãnis regnuit in hierlm. Nomē mr̄is ei' maacha filia abessalon: ambulauitqz in oib' pctis pr̄is sui q̄ fecerat añ eū. nec erat cor ei' pfectū cum dño deo suo sicut cor dauid patris ei'. Sz ꝓpt dd dedit ei dñs de' su' lucernã in hierlm ut suscitaret filiū ei' p' eū ⁊ staret in hierlm: eo q fecisset dd rectū in ocul' dñi ⁊ ñ declinasset ab oibus q̄ pcepat ei cūctis dieb' vite sue: excepto s̄mone vrie ethei. Attñ bellū fuit int abiam ⁊ hieroboã oi tpe vite ei'. Reliq aūt s̄monū abie ⁊ oia q̄ fec: nõne hec scpta sūt i libro. vborum dierum regū iuda: Fuitqz pliū int abiaz ⁊ int hieroboã. Et dormiuit abia cū pr̄ib' suis: ⁊ sepelierūt eū in ciuitate dd: regnauitqz asa fili' ei' ꝓ eo. In ãnno ergo vicesio hieroboã regis isrl: regñuit asa rex iuda: ⁊ quadraginta ⁊ vno ãno regñuit i hierusalē.

ij. li. Sed dicendū q ista peccata fuerūt minima respectu peccati in facto vrie: ⁊ ꝓpter hoc hic nõ reputant fm q dicitur 2' physicorum: q illud qd modicū est q̄si nihil reputat. e ¶ Fuitqz preliū inter abiam ⁊ hieroboam. istud bellū diffuse tractat. ij. palip. ca. xiij. i quo abia victoriã solemnē habuit.

f In anno g. Hic consequent agit d regno Asa cum q̄ plures successiue regnauerūt i isrl ⁊ iō pmo agit de ipso asa: 2' de his qui ei cõregnauerūt in isrl: ibi Nadab vero. pma in duas: qz pmo describit tps in quo asa bñ se habuit: 2' tps in quo ab ipsa bonitate dcli nare cepit: ibi Ascendit qz baasa. Circa primū dicitur: f ¶ In ãno ergo. xx. hieroboam ⁊c. hoc videt esse falsum: quia abia pater eius cepit regnare anno hieroboaz. xviij. ⁊ regnauit tribus annis: ex quo videt q asa cepit regnare anno. xxj. hieroboam. Ad qd dicēdū q abia nõ regnauit ãnis trib' ꝯplete: ut p̄dictū est: ⁊ iō ille tertius annus fm diuersas sui ptes ꝯputant in regno patris ⁊ in regno filij: p synodochē sicut ⁊ christus dī iacuisse in sepulchro trib' diebus ꝓpt qd sciendum q ista apparens dissonãtia ⁊ cõsimiles soluūt quīqz modis: vno p synodochē: ut dictum ē. 2' mõ quia aliqñ filius regnauit cū pr̄e: sic dēm fuit supra de salomone: ⁊ sic aliquãdo in ei' regno ꝯputatur tps quo regnauit cū patre. Aliquãdo vo ꝯputat tñ tempus quo solus regnauit patre defuncto. tertio modo quia aliquãdo vacauit regnū: ⁊ tempus vacationis quandoqz computat in tempore regis sequentis: quandoqz vero nõ cõputatur: ut dictum fuit in libro iudicum de tēpore ipsorum. Quarto mõ quia quãdoqz cõtingit q aliqs rex bñ regnauit in pncipio: ⁊ postea male ⁊ sic scripta aliqñ solū exp̄mit tps in q̄ bñ regnauit: ⁊ tacet residuū: sicut dictū fuit de saule. s. libro. j. ca. xiij.

Igitur in. xviij. Hic cõsequent agit de tēporib' Abia ⁊ Asa: ⁊ qz tpe abia ñ fuit facta inouatio regis in regno isrl: iō breuit transit de eo scriptura: ⁊ secūdo agit de asa: ibi In ãno. xx. Circa p̄m premittit pncipiū regni abia cū dī: a ¶ In. xviij. anno regni hieroboam. ⁊ tps quo regnauit cū dī: b Trib' annis. incõplete tñ. c ¶ Nomē mr̄is ei' maacha filia absolõ In hebreo habet: Abessalon: ꝓpt qd videt eē ali' ab absalon filio dauid. Cetera patēt vsqz ibi: d Excepto s̄mõe vrie ethei. Hoc videt falsum qz dauid alias legit peccasse. s. in nuneratiõe ppli: ⁊ in snia ꝯ miphiboseth: ut dictū fuit. s. Ca. XV.

Quinto mõ p vicium scriptorum qui de facili errant ⁊ errauerūt nūeros scribēdo. g Nomē mr̄is ei'. i. auie ut ꝯiter dī qz ibi subdit: h ¶ Filia abessalon. sicut predcm est de vxore pr̄is sui. Alit etiã soluūt aliqui q iste abessalon duas filias habuit ⁊ quelibet fuit vocata macha: ⁊ vnã habuit Abia vxorē ⁊ alterã Asa fili' ei'. i Et abstulit effeminatos. exponat sicut ca. p̄cedenti. k ¶ Insup ⁊ machã matrē su. amo. ne es. prin. in sa. priapi. Priap' vo fuit qdã iuuenis d hellesponto: q̄ ꝓpter magnitudinē mēbri virilis insolitã fuit reputat' inter deos: propter qd vocat de' hortorum ꝓpt fecūditatē q̄ ē i hortis: ⁊ membrū virile ē principiū gnãtiõis: hūc ãt colebãt mulieres quib' preerat ista maacha. l Et in luco ei' quē cõsecrauerat vbi exercebat luxuria. m ¶ Subuertit specū. ibi. n erat habitaculū subterraneū in q̄ stuprabant mulieres in veneratiõe idoli. n Et cõfregit simulachrū turpissimū. s. priapi qd erat factum cū mēbro virili excessiuo: ⁊ ꝓpter h' dī turpissimū qz illa mēbra vocant pudēda. o ¶ Excelsa autē nõ abstulit. illa loca erãt in quibus filij isrl sacrificabant deo anteq templū eēt edificatū: ⁊ ptūc erat licitum nõ tñ postea sicut dictū fuit Deutero. xij. ⁊ sup 2a. j. lib' nõ tñ erat idolatria: qz sacrificabãt dño. p Bellum aūt erat int asa ⁊ baasa. de ꝓmotiõe istius baasa ad regnū isrl hēt postea: sz de ipo fit hic mētio añ: occasione ipi' asa cui con regnauit ꝓ aliq pte. q ¶ Ascēdit qz. Hic ꝯnt agit de tpe asa i q̄ cepit declinare a bonitate: qz cū exptus fuisset diuinã vtutē sibi assistere ꝯ regē ethiopū put habet diffuse. ij. palip. xiiij. sz h tacet veniēte ꝯ se baasa: q̄ nõ erat tãte pr̄atis de diuino auxilio diffidit: ⁊ refugit ad auxiliū hūanū: ⁊ h' ē qd dī: q Ascēdit qz baasa rex isrl in iudã. ad inuadendū regnū asa. r ¶ Et edificauit rama. hoc ē fortaliciū magnū. s Ut nõ posset quispiã egredi ⁊c. absqz piculo: ⁊ ut de illo loco regnū asa infestaret. t ¶ Tollēs itaqz asa oē argentū ⁊c. recurrēs ad auxiliū hūanū magis q diuinū: ⁊ pz lrã vsqz ibi: v Nemo sit excusat'. etiã illi q fm legē erãt excusati de pcedēdo ad bellū: qz illud edificiū erat regi suo piculosū: ⁊ ideo volebat illud cito destruere ⁊ ex mã fortalicia sibi ꝯstruere. x ¶ Uerūtñ in tpe senectutis ⁊c. cui' causa tacet hic: sz exp̄mit secūdo paralip. xvj. s. q anani ꝓphetam cū arguentē eo q magis cõfisus fuerat in hominib' q in deo: irat' iussit mitti i neruū: ⁊ iō fuit pcussus podagra in pedib'. y Nadab vero. hic agit de regib' israel q̄ regnauerūt tpe asa: ⁊ primo de nadob: 2' d baasa: ibi insidiatus est aūt. 3' de hela: ibi Tu aūt. xvj. ca. 4' d zambri: ibi Anno. xxvj. 5' d Amri: ibi Cū audisset. 6' d achab q̄ p pte tpis regnauit cū eo: ibi Achab vo. p' ps pz i lrã: z ¶ Insidiat'. Hic agit d reg baasa q̄ p insidias itfecē dñz suū. ⁊. Et pcus. eū i gebbethõ q̄ ē vrbs phi.

Nomē matris ei' maacha filiã abessalon: ⁊ fecit asa rectū ante ꝯspectū dñi sic dd pater ei': ⁊ abstulit effemiatos de t̄ra: purgauitqz vniuersas sordes idolorum que fecerãt pr̄es ei'. Insuper ⁊ maachã mr̄ez suã amouit ne eēt princeps in sacris priapi ⁊ in loco ei' quē ꝯsecrauerat: subuertitqz specū ei' ⁊ cõfregit simulacrū turpissimū: ⁊ cõbussit in torrēte cedron. Excelsa aūt ñ abstulit. Uerūtñ cor asa pfectū erat cū dño deo suo cūctis dieb' suis: ⁊ intulit ea q̄ sanctificauerat pat su' ⁊ vouerat in domū dñi argentū ⁊ aurū ⁊ vasa. Bellū ãt erat int asa ⁊ baasa regē isrl cūctis dieb' eorum. Ascēdit quoqz baasa rex isrl in iudã: ⁊ edificauit rama ut non posset q̄spiã egredi vl ingredi de pte asa regis iude. Tollēs itaqz asa oē argentū ⁊ aurum qd remãserat i thesauris domus dñi: ⁊ in thesauris domus regie: dedit illd i manus suorum: ⁊ misit ad benadab filiū tabremon filij ezion r̄gē syrie q habitabat in damasco dicēs: Fed' est int me ⁊ te ⁊ int patrē meū ⁊ patrē tuū: iō misi tibi munera argētū ⁊ aurum: ⁊ peto ut venias ⁊ irritū facias fedus qd habes cū baasa rege isrl: ⁊ recedat a me. Acquiescēs benadab regi asa misit principes exercit' sui i ciuitates isrl: ⁊ pcusserūt ahion ⁊ dan ⁊ abel domū maacha ⁊ vniuersã cēneroth oēm. s. t̄rã neptali. Qd cū audisset baasa: intmisit edificare rama: ⁊ reuersus ē in thersa. Rex aūt asa nūciū misit in oēm iudã dicens: Nemo sit excusat'. Et tulerūt lapides d rama ⁊ ligna ei' qb' edificauerat baasa: ⁊ extruxit de eis rex asa gabaa beniamin ⁊ maspha. Reliq aūt oiū s̄monū asa ⁊ vniuerse fortitudines ei' ⁊ cūcta q̄ fec ⁊ ciuitates q̄s extruxit: nõne hec scpta st in libro vborum dierum regū iuda: Uerūtñ in tpe senectutis sue doluit pedes. ⁊ dormiuit cū pr̄ib' suis: ⁊ sepultus ē cū eis in ciuitate dd pr̄is sui: regñuitqz iosaphat filius ei' ꝓ eo. Nadabo vero filius hieroboã regñuit sup isrl ãno secūdo asa regis iuda: regñuitqz sup isrl duob' annis: ⁊ fecit qd malū ē in cõspectu dñi: ⁊ ambulauit in vijs patris sui ⁊ i pctis eius quib' peccare fecit isrl. Insidiat' ē aūt ei baasa fili' ahie de domo isachar: ⁊ pcussit eū in gebbethon q̄ ē vrbs philistinorum. Siqdez nadab ⁊ oīs isrl obsidebãt gebbethon. Intfecit ergo illū basaa i ãno 3' asa regis iuda: ⁊ regñuit ꝓ eo. Cumqz regñsset pcussit oēm domū hierobaã. Nõ dimisit nec vnã quidē aiam de semine ei' donec deleret eū: iuxta verbū dñi qd locut' fuerat in manu serui sui ahie sylonitis ꝓpt pctã hieroboam q̄ peccauerat ⁊ qb' peccare fecerat isrl: ⁊ ꝓpt delictū q' irritauerat dñm deū israel. Reliq ãt s̄monū nadab et oia q̄ opat' ē: nõne hec scripta sūt i li. vborum dierum regū isrl: Fuitqz bellū iter asa et baasa regē isrl cūctis dieb' eorum. Anno tertio asa regis iuda regñuit baasa fili' ahie sup oēm isrl i thersa viginti q̄tuor annis: ⁊ fecit malum

ista tamē ciuitas ōscribit in tribu dan: sed philistei occupauerūt eā: ō qs iuit Baasa ut recuperaret eam. Cetera patēt in lra ex pdictis. Laplm. XVI.

In lra ex pdictis. Actū ē aūt. Hic pñter ponit ipsi⁹ Baasa punitio penūciata p filiū Anani. Ex q̄ patet q̄ iste fuit filius pphete quē Asa posuit iussit in neruū: eo q̄ sibi dicebat veritatē. b Pro eo q̄ exaltaui te ō pulueꝛ i. ō infimo statu ōdūcēs ad regnū. c Ecce ego demetā. i. ōtrūcabo. d Posteriora tua. ita q̄ nihil remaneat: sicut fecisti ō domo hieroboā. Cetera patēt in lra.

e Ec regnauit bela. Hic describit tēp⁹ ipsi⁹ bela filij Baasa: qui fuit mal⁹: sic̄ ꝛ p̄decessoꝛes sui: ꝛ patet lra vsq; ibi: f Obhāc cām occidit eum ꝛc̄]. Jn hebꝛeo sic hēt Et q̄ occidit eū. q̄ ātē dit: h̄ ē iehu filiū anani pphām. nō ē i hebꝛeo: sz appositum fuit a trāslatoꝛe vl̄ ab aliquo expositoꝛe per modū glose alicuⁿ: q̄ postea inserta fuit textui vicio scriptoꝛuz ut hic notaret occisio pphe. Ra. sa. aliꝛ exponit cū dī: Et q̄ occidit eū dicēs q̄ referē ad nadab quē occidit baasa: ut dictū ē ca. p̄cedēti: ppr̄ q̄ iste baasa cū sua posteritate meruit deleri: nō solū q̄ ambulauit in vijs hieroboaz: sz etiā q̄a occidit nadab ōnz sum ꝛ pditioꝛe: ꝛ maxie q̄ fuit ita malꝰ vl̄ peioꝛ sicut nadab: p̄pter q̄ nō habuit titulū occidēdi eū ppr̄ mala sua. Si aūt dicat q̄ nō peccauit occidēdo nadab: q̄ illō pphetatuz fuerat futuꝛ a dño p pphetā Semeiā: ut habet. ē. xiij. nō valet: q̄ deus adeo oīpotēs ē ꝛ bonus q̄ frequēr vtitur malis volūtatibus et actib⁹ hoiuz in executione ordinatiōis sue sicut passio christi a deo pordinata ad salutem electoꝛ: fuit facta executiue p̄ hoies malos.

g Anno. xxvj. Hic pñter describit regnū zambꝛi q̄ interfecit bela ꝛ totā domū baasa: sicut fuerat predictū p iehu filiū Anani ppheta: ꝛ pz lra. h Cūq; audisset. Hic pñter agit de ipso Amri q̄ rebellauit ipz zambꝛi: ꝛ hoc ē q̄ dī: Cūq; audisset rebellasse zābꝛi ꝛc̄. i. exercitus regis israel qui obsidebat vrbem icbe: hoc existens in piculo belli. zābꝛi vo remānerat cū rege i thersa in quiete: ppr̄ q̄ exercit⁹ h⁹ audiens q̄ rege inisse cisset fuit indignatus de occisiōe regis ꝑditoꝛia: ꝛ cōstituerūt sibi regē Amri ad expugnādū zābꝛi i thersa: q̄ō ꝛ factū est: ut patet in lra.

i Uidēs autem zamri q̄ expugnāda cēt ciuitas. ita q̄ nō poterat effugere: ingressus ē palaciuz ꝛ succēdit se in domo regia ne viu⁹ caperet ꝛ vili ac crudeli morte puniret: ꝛ ut inferret dānuz Amri electo in regez p̄ successionez dom⁹ regie.

k Tūc diuisus est pp̄ls isrl̄. quia bellatoꝛes q̄ erāt cū Amri i obsidione iebethon volebāt cū regnare. Alij vo q̄ nō fuerāt ibi volebāt alium eo q̄ Amri nō fuerat institutus de eoꝛ p̄silio Et duranit ista ꝑtēio trib⁹ annis ps tn amri ꝑualuit: q̄ erat exercitatioꝛ in bellis. Ra. sa. aūt dicit q̄ p̄ualuit eo q̄ filius su⁹ accepit filiam iosaphat filij regis iude: ꝛ sic fuit ps ei⁹ fortificata.

l Anno. xxxj. Asa regis iuda regnauit Amri in q̄ nūero accipit regnū amri quādo

incepit regnare pacifice mortuo thebim. Aliter enī incepisset regnare. xxviij. āno regis Asa. m Duodecī annis. i hoc numero cōputat rp̄us a q̄ fuit electⁿ: q̄ lz ꝑtentio p tres āno⁹ durauerit: ut dcm̄ est: tn̄ ps ei⁹ a p̄ncipio fortioꝛ appuit. n Et voca. no. ciui. quā extruxꝛ. no. somer dñi montis samariā. i. dnō miauit eā ex noīe illⁿ qui fuēat dñs loci: qui vocabat somer: ꝛ iō falsa ē lra quā aliqui libri hñt: Somer. i. mōtē dñi: q̄ nec somer nec samaria sic iterp̄tat: ꝛ extūc samaria fuit metropolis in regno. x. tribuuz. Cetera patēt i lra

o Achab vo Hic pñter agit ō regno achab. ꝛ dīuidit i ptē p̄ncipalē ꝛ in cidentalē: secūda ibi: Jn dieb⁹. p Achab autez cepit regnare tpe asa sicut dī in lra anno. xxxviij. asa regis iuda ꝛc̄.

p Et fecit achab fi. amri malū ꝛc̄.] qa lz añ colerent vitulos aureos tn̄ i illis vi debāt adorare deum: put dcm̄ fuit supza. xij. capi. iste autem induxit idolatriā manifestā: cui⁹ cā motiua ꝑdit: q Duxit vxoꝛē iezabel. que erat nutrita i idolatria. ad quā induxit viz suū: iō ꝑditur: r Et abūt ꝛ fuiuit Baal ꝛc̄. qō null⁹ de regib⁹ añ eū fecerat. s Jn diebus. Hec est pars incidentalis: qa i illo tpe Abiel cepit reedificare hierico quā iosue destruxerat ꝛ posuerat sub anathemate: ita q̄ decetero non reedificaretur: ut dī Josue vj. t Jn abiran p̄mitiuo suo fūdauit eā. i. qñ posuit fundamēta icipiēs reedificare mortu⁹ fuit Abirā p̄mogenit⁹ su⁹: ꝛ cū p̄cederet i edificādo moriebāt successiue filij sui vsq; ad vltimū: q̄ in cōpletione opis mortu⁹ est ꝛ hoc ē q̄ dī: v Et in segub nouissimo suo. i. vltionato posuit portas ei⁹ q̄ ponūtur in cōpletione operis. x Juxta ver. dñi q̄ lo. fu. in ma. iosue. i. p ipsū iosue sic habet iosue. vj. vbi imp̄catꝰ fuit hoc malū reedificanti hierico. u Jn ca. xvj. vbi dī in postil. Et fecit achab filⁿ amri malū i ꝑspectu dñi super oēs añ eū. Additō Ultus vitulox etiā añ achab fuit idolatricus ut dcm̄ ē supza i additōe sup ca. xij. Jllud aūt q̄ō h dī de achab q̄ fecit malū in ꝑspectu dñi sup oēs añ eū. posset itelligi ex hoc q̄ magis adherebat cultui idolox: ꝛ ēt q̄ tyrānica opa magis exercuit: ut pz de vinea naboth. sili⁹ q̄ magis deo fuit rebellis ꝛ ptumax eo q̄ tpe suo floruit helias qui q̄plurimis signis ꝛ pdigijs ipsum exhortabat: ꝛ tn̄ semp remānsit i obstinatōe sua: ꝛ iō lz reges isrl̄ pdecessoꝛes achab fuissent similiē idolatre: nō tn̄ i ꝑspectu dñi tanta mala fecerunt. La. XVII.

Et dixit helias. hic pñter agit de his q̄ acciderunt tpe iosaphath regis iude. sub q̄ ꝓtinuatum fuit regnū achab: licet incepit sub asa ꝑe suo ꝛ q̄ achab sup oēs reges q̄ eū p̄cesserāt malus fuit: ut dcm̄ ē ca. p̄cedēti: iō scriptura diligenter ꝑsequit circa eū diuinā puidētiam eū a malis reuocādo licet abusus fuerit: ut sic iustioꝛ appeat eius cōdēnatio: Jgit̄ p̄mo reuocat a mal⁹ signis celestibus: ꝛ victoꝛijs mirabilib⁹ ca. xx. z dī uinis p̄minationibus ibi Tūc vir quidam Prima i duas scōm duo signa celit⁹ data scōm ponit ca. xvij. Circa p̄mū sterilitas iducit: secūdo helias a coꝛui⁹ pascit: ibi Et fcm̄ ē. ttio a mulicre vidua suscipitur: ibi Surge ꝛ vade. Circa primū dicit: a Et dixit helias thesbites. i. a ciuitate thesba oriūdus: sicut dictuz fuit plen⁹ iudicū. ix. b Si erit ānis his ros ꝛ pluuia. ꝛ accipitur h̄ li ꝑ nō. i. ñ erit Copulat aūt Ra. sa. eiut ambularet i peccatis hieroboā filij nabath: isup dūxit vxoꝛez ieçabel filiaz methaal regis sidoniozuz Et ābijt ꝛ seruiuit baal ꝛ adoꝛauit eū: ꝛ posuit aram baal in tēplo baal q̄ edificauerat in samaria: ꝛ plantauit lucum. Et addidit achab i ope suo irritans dñz deū isrl̄ sup oēs reges isrl̄ q̄ fuerūt añ eū. Jn dieb⁹ eius edificauit abiel de bethel hiericho. Jn ābirā p̄miti uo suo fundauit eā: ēt in segub nouissimo suo posuit portas ei⁹ iuxta vbum dñi q̄ locut⁹ fuerat in manu iosue filij nun.

C. XVII.

Et dixit helias thesbites de habitatoꝛibus galaad ad achab: Viuit dñs de⁹ isrl̄ in cui⁹ ꝑspectu sto: si erit annis his ros ꝛ pluuia: nisi iuxta oris mei vba. Et factū ē vbū dñi ad eū dicēs: Recede hic ꝛ vade ꝓ oriētē: ꝛ absconde i torrēte carith q̄ ē ꝓ iordanē: ꝛ ibi ō torrēte bibes: coꝛuisq;

Universidad de Deusto
Biblioteca

angelico ad hoc eos inducentem. g ¶Lozui q̄z defe.ei pa. ꝛ carnes. Ex q̄ oñdit mirabilis diuia,puidētia:ꝛ q̄ nō ē diſ fidendū de ea:q̄z magis ſplendide ,puidit helie p aues q̄ p hoies. h ¶Surge ꝛ vade. Dic ꝑnter helias a vidua reci pit:ꝛ primo deſcribit ipſi helie deuota receptio:2° filij vidue ſuſcitatio:ibi Fcm̄ eſt aūt. Circa pmū dicit h ¶Surge ꝛ vade in ſareptā.nomē eſt eiꝰ uocū ad ſiluam ꝛ ad villā iuxta eā exiſtētē q̄ a ſilua denoiatur.

i ¶Precepi enim illi mulieri vi.ut paſ.te. iſtud p̄ceptū non fuit p verbū expreſſū: ſed p diuinā ordinationē q̄z ſic ordinauerat de us q̄ mlier illa vidua veniētez heliā recipet ꝛ eum paſceret.

k Da mihi paulu lum aq̄ ꝛc. dicit Ra. ſa.q̄ q̄uis deꝰ reuelaſ ſet helie q̄ paſcendus eēt p mulierē viduaz nō tñ fuit ſibi reuela tum in particulari q̄ eēt illa:ꝛ iō exemplo eliezer rogauit dñm ut oñderet ſibi q̄ poſ ſet eē illa p hoc ſignū q̄ ſibi petenti aquā li beraliter offerret: ſic eliezer cognouit rebec eam:ut habeē Gene. ca.xxiiij. l ¶Cunq̄z illa pgeret ut afferrz. p hꝰ cognouit q̄ illa erat de q̄ dñs ſibi di xerat:ꝛ cum hoc fuit ſibi reuelatū q̄ oleū et farina nō deficeret in domo eius: q̄ſq̄z daret dñs pluuiā ſup ītrā:ꝛ iō dixit ei: Noli timere ſed vade ꝛ fac ſic dixiſti. m Ue rūtamē mihi p̄mum fac de ipſa fari. ſbci. pa. ꝛc. erat enī fatiga tus itinere ꝛ ieiunio: ꝛ iō accelerari debe bat refectio eiꝰ. Lcta patēt i lra. n ¶Fcm̄ eſt autē. Hic ꝑnt pōit filij vidue ſuſcitatio: cuiꝰ ifirmitas ꝓponi tur cū dicit: Egrotauit filius mulieris. ꝛ mors ſequēs cū dicit o Ita ut nō remaneret in eo haliꝫ. deficiēte enī reſpiratō ne deficit vita i aialib' reſpirantib': cuiuſmōi eſt homo. p ¶Ingreſſus es ad me ut rememora. iniqui. mee. pallidū enī iuxta albū intēſum videt declinare ad nigredinem:ꝛ eo dem mō licet iſta mulier eēt deuota ꝛ ſcā: tñ ſanctitas eius

p̄cepi ut paſcāt te ibi. Abi it ergo ꝛ fecit iuxta v̄bū do mini. Cūq̄z abiſſet ſedit in tor̄ēte carith q̄ eſt ꝓ iorda nem. Cōzui quoq̄z defere bāt ei panē ꝛ carneſ mane ſiliter panē ꝛ carnes veſpi ꝛ bibebat de tor̄ēte. Poſt dies aūt aliquot ſiccaꝫ eſt tor̄rens:nō .n.pluerat ſup trā. Factū eſt ergo ſmo dñi ad eū dicēſ: Surge ꝛ vade ī ſareptā ſidonioꝝ ꝛ mane bis ibi. Pr̄ecepi.n.ibi mu lieri vidue ut paſcat te. Surrexit ꝛ abijt ī ſareptaz ſidonioꝝ. Cūq̄z veniſſz ad portam ciuitatis appuit ei mlier vidua colligēs ligna ꝛ vocauit eam: dixitq̄z ei: Dā mihi paululū aq̄ ī va ſe ut bibā. Cūnq̄z illa pgēt ut afferret: clamauit pꝰ ter gū eiꝰ dicēs: Affer mihi ob ſecro ꝛ buccellaz panis in mana tua. Que rñdit: Ui uit dñs deꝰ tuꝰ:q̄z ñ habeo panē niſi quātuz pugill' ca pere pōt farine i hydria ꝛ paululuz olei i lechito. En colligo duo ligna ut ingre diar ꝛ faciā illud mihi ꝛ fi lio meo ut comedamus ꝛ moriamur. Ad quā heliaſ ait: Noli timere:ſed vade ꝛ fac ſicut dixiſti. Uerūtamē mihi p̄mū fac ō ipa farinu la ſubcinēiciū panē puulū ꝛ affer ad me:tibi autē ꝛ fi lio tuo facies poſtea. Hec aūt dicit dñs deꝰ iſrl': Hy dria farine nō deficiet nec lechitꝰ olei m inuet vſq̄z in diē i qua dñs daturꝰ ē plu uiā ſup faciē tre. Que abijt ꝛ fecit iuxta v̄buz helie. Et comedit ipe ꝛ illa ꝛ domꝰ eiꝰ:ꝛ ex illa die hydria fa rine ñ defecit:ꝛ lechitꝰ olei nō ē iminuꝰ iuxta v̄bū dñi q̄ locutꝰ fuerat ī manu he lie. Factū ē aūt pꝰ v̄ba bec egrotauit filiꝰ mulieris ma triſſamilias: ꝛ erat langor fortiſſimꝰ:ita ut nō remane ret in eo haliꝫ. Dixit ergo ad heliā: Quid mihi ꝛ tibi vir dī: Ingrēſſus es ad me ut rememorarēt iniq̄tates mee: ꝛ inferres filiū meuz Et ait ad eā helias: Da mi hi filiū tuū. Tulitq̄z euz de ſinu eiꝰ:ꝛ portauit ī cenacu lū ubi ipſe manebat: ꝛ po ſuit ſup lectū ſuuz: ꝛ clama uit ad dñm ꝛ dixit: Dñe de us meꝰ etiā ne viduā apud quā ego utcūq̄z ſuſtētor afflixiſti ut īterficeres filiū eiꝰ Et expandit ſe atq̄z mēſuꝰ ē ſup puerꝫ tribus vicibus ꝛ clamauit ad dñm ꝛ ait: Dñe deꝰ meꝰ reuertaꝫ obſe cro aīa pueri huꝰ ī viſcera eiꝰ. Et exaudiuit dñs vocē helie:ꝛ reuerſa ē aīa pueri ītra eū:ꝛ reuixit. Tulitq̄z helias puerꝫ ꝛ depoſuit eū de cenaculo in iferiorē do mū ꝛ tradidit mr̄i ſue:ꝛ ait illi:en viuit filiꝰ tuꝰ. Dixitq̄z mulier ad heliā: Nūc ī iſto cognoui qm̄ vir dei es tu: ꝛ v̄bū dñi ī ore tuo verꝫ eſt

erat modica reſpectu ſanctitatis helie:ꝛ hoc mō locutꝰ eſt loth: Geñ. xix. o. Nō poſſuz in mōte ſaluari. i. iuxta abzaā: cuiꝰ ſanctitas tāta eſt q̄ iuſtitia mea delictū eſt iu xta eū: ſicut ibidem fuit expoſitū ſm opiniones hebreo rum. Lcta patēt vſq̄z ibi: q Et expandit ſe atq̄z mēſ' eſt ſup puerꝫ. hoc .n. fecit ex magno affectu ad ſuſcita tionez pueri: per hoc eni oñdēs: q̄ vellet ſibi dare p̄ tē vite ſue ſi poſſz r Tribꝰ vicibꝰ: q̄z pfectio cuiuſlibet negocij conſiſtit i tri bus: ſcz principio medio ꝛ fine. rō aūt figuralis ē: q̄z per iſtā extēſionē ,pphe ſup pueruz mortuū figuraba tur q̄ genꝰ huma num a morte cul pe eēt ſuſcitandū per incarnatōnis myſterium.

r ¶Tribus vici bus. hoc fecit he lias fō ꝓfitens fi dem trinitatis: q̄z fides maxie opat in opibuſ miracu loſis: ſm q̄ dicit ſaluator Luc. xvij Si habueritis fi dem ſicut granuz ſinapis dicetis ar bori huic modo eradicare ꝛc. ꝛ fi et. Cetera patēt vſ q̄z ibi: s Nūc in iſto cognoui qm̄ vir dei es ꝛc. p filij ſui ſuſcitati onem de pñti fuit certificata ō dicti helie ,p futuro. ſ. de multiplicatōe olei ꝛ farine:ꝛ de oratione pluuie ſu per terraz. ¶In ca. xvij. vbi dicit i poſtilla: Ingreſſus es ad me ut re memorarent iniq̄ tates mee.

Additio.

Ponio hebreo rū i hꝰ loco ē penit' irrō nabil'. nā lz ſcitas mulierē eēt modica reſpectu ſanctitatis helie: ſic ꝛ iuſtitia ipi' loth erat modica reſpectu ſactita tis abzae: nō tñ ex hoc debet dici iniq̄tatē eē i muliere: nec loth nō poſſe ſaluari iuxta abzaā. illi aucem q̄ ſunt minus virtuoſi ſeu perfecti poſſ' iuuarē cum ſint in ſo

cietate perfectorum q̄ viciant. Bonum enim ſm Dio ny. de di. no. eſt ſuiipſius diffuſiuū ſeu cōmunicatiuū. ꝛ iō in ſcriptura ſocietas vtuoſoꝝ ꝓmēdat: vt ,puer. xiij. Qui cū ſapientib' gradit ſapiēs erit. exēplū q̄ ctiā indu citur de pallido ꝛ albo non valet. nā lz iudiciū ſenſuale ſm opatōes ꝛ re ſpect' decipiat: ñ tñ iudiciū rōis: vt pz de ſole: q̄ ad ſē ſuz iudicat fere bi pedal: ꝛ tñ rō iu dicat ipm eē i ma gna ,ppoztōe ma ioris quātitati q̄ tota terra: quāto igit incōpabiliter longꝰ eſtimāduz ē de iudicio diui no: q̄ō nō iudicat aliquē eē iuſtū. p pter hoc q̄ nō ſit eccl̄ia alicui: maxi me iuſto: reddit eni vnicuiq̄ iuxta opera ſua vt i pſalmo: vñ ꝛ tal reſpect' nihil hic operat. ſed ad itel lectū lre dicēduz videt: q̄ hec muli er licet bona ꝛ de uota: tamē repu tabat ſe peccati cē ,put decet cōi iuſtos. Et q̄z ſcie bat heliā eē maxi mū zelatorē legis ꝛ iuſticie: itatū q̄ ,pcurabat ardeni punitōez ꝛ necē idolatraꝝ: vt pz i ſuo ,pceſſu: idcirco ꝓſumebat: q̄ aduēt' helie in domo ſua ,pcurauerat mortez filij ſui ex iniq̄tate ſua. ſ. mr̄is: ꝛ q̄ helias recordaretur iniq̄tatē illā cozā ōo ad finē: vt. ſ. p mōtē filij tpalē mr̄ ,puerteret ad deū: ſicut ſepe ꝓtigit vt hoies p penas tpales a ōo caſtigati cozrigātur: q̄ō q̄dē nō contingeret ſi apud eā nō maſiſſet: q̄z ſic eam nō co ḡnoſcēt: ꝛ iō ,ppie dicit: Ingreſſus es ad me vt memo rētur iniq̄tates mee: ꝛ inferres filiū meū ꝛc. ¶Replica

In ca. xvij. vbi poſtillatoꝛ v̄buz mulieris ſare ptane. ſ. Ingreſſus es ad me vt rememoret iniq̄ tates mee. expōit ad modū hebreoꝝ: q̄ hec mu lier cū eēt iuſta ꝛ ſancta ex humilitate: tñ reſpectū habē do ad excellētē ſanctitatē helie: ſe dicit peccatricē ,put ſā cti ꝓſueuerāt: ꝛ put puriſſim' iohānes euāgeliſta in epla ſua ꝓma. j. ca. docet. o. Si dixerim' q̄z peccm̄ ñ hēm' ipi nos ſeducim': ꝛ veritas in nobis nō eſt. hunc modū lo quēdi hebreoꝝ burgē. dicit penit' irratōnabilē: ſz ,pba tio eiꝰ vt pz nihil ē ad ,ppoſitum: q̄z nō dī in illo mō lo quēdi q̄ in muliere fuerit peccatū: ſed ipa de ſe būiliter loquit. Et burgēſ poſt inutilē digreſſionē coincidit q̄ſi cum eodē modo loquēdi. Ca. XVIII.

Poſt dies multos. Hic ponit ſecūdū ſignū ad re uocatōez achab de malis ſuis. ſ. de datōe ignis de celo: ꝛ p̄mo ponit ſigni datio: 2° helie pſecu tio ca°. xix. Circa p̄mū p̄mo ponit hoc ſignū q̄ō erat p̄cipale: et ſcōo addit aliud ex ꝓſequēti de datōe plu uie: ibi Et ait helias. Circa p̄mū p̄mo ponit ipſi' he

lie ad terrā iſrael reuerſio: 2° ignis deſcēſio: ibi Uocauitq̄z achab ab diā. vt ipe ex vna pte: ꝛ abdias ex altera diſcurrerēt p loca hūida regni ſui: ad videndū ſi poſſz herba iueniri ad ſuſtēta tōez eq̄rū reg': ñ tñ iſta faciebāt niſi auctoritatiue ꝛ p̄cipiē do. Erant enim miniſtri qui hoc faciebant exequendo: ho mines ei terre q̄tū poterant talia abſcōdebant ad nutritio nem ſuoꝝ animaliū vt poſſent aliq̄ mō de lacte ſuſtētari: q̄z fruct' ire defecerāt p̄e nimia ſiccitate: ꝛ iō rex ꝛ abdias iuerūt ad hoc negociū: vt melꝰ poſſet fieri. e ¶Abdias aūt timebat dñm valde. hoc dī ad oñdēdū q̄ nō erat ꝓſen taneus dño ſuo ī mal' ſuis: ad cuiꝰ ,pbatōez ſbdit: f Nā cū interfi. iezabel ,pphe. do. Prophete vo ḃ dicūtur viri re ligioſi intēti diuio cultui q̄s p̄mo ꝓgregauit ad hꝰ ſamuel ꝛ alīq̄ etiā habebāt ſpūm ,pphie: ſicut dictū fuit ſupra p̄ri mo li°. ca°. x. Jeçabel vo voles deſtruere cultū dei q̄tū pote rat ꝛ cultū baal extollē: infecit eos ,put potuit: ꝛ tūc abdi as cētū illoꝝ ſaluauit: abſcondēs .l. in vna ſpelūca ꝛ.l. in alia: ꝛ ,puidit eis de victu ꝛ veſtitu: ꝛ ex hoc ꝓſecuꝫ ē a ōo ,pphie donū ſm ſaluatoris dictū: Mat. x. Qui recipit ,p phetā in noie ,pphe mercedē ,pphete accipiet. vñ inē. xij. ,p phetas q̄ſ' ,pputat. Cetera patēt ex ōcis vſq̄z ibi: g ¶Dic dño tuo adeſt helias. q̄z dñs ei p̄ceperat vt oñdēt ſe achab h Quid peccaui inq̄t. timuit eni ne helias ſbito ad aliū locū portaret ſic frequēter acciderat: q̄ñ dñs ipm ad aliq̄ē locū mittebat: ,pter q̄ō filij ,pphetaꝝ q̄ñ fuit rapt': credi derūt ipm ſic fuiſſe trāſlatū: vt habeē infra .iij. li. ca°. ij. ꝛ ſic achab inficeret abdiā: credēs q̄ illuſiſſet ſibi. d. veniſſe heliā. i ¶Adiurauit regna ſingula. q̄ſi helias inueniret

Universidad de Deusto
Biblioteca

in eoz tra capet: ⁊ sibi mitteret: loquit tñ hic scriptura de regnis ,ppinqs tñ: et reges ,ppinq facilit assenserut: tñ qz rex tyri erat socer ei⁹: ⁊ filij⁹ regis iuda habebat vxoz athalia filiã achab: silr rex moab erat sibi tributari⁹: ⁊ rex edõ regiude. Itẽ qz i iris q̃ erãt ,ppe regnũ isrl: eãt etiã fames ,pter siccitatẽ quã scie bãt p verbũ helie eue nisse. k Nunqd ñ indicatũ est tibi dño meo qd fecerit ẽ. h⁹ dixit nõ ad iactãtiaz ſz ne helias ipm expo nẽt periculo mõ pdctõ l ¶Et dixit helias vi uit dñs ẽ. assecura uit eũ per iuramẽtuz ⁊ tũc iuit ad nũciadũ ipsi achab helie aduẽ tuz: ⁊ sic scõo fuit co gnit⁹ ei⁹ aduẽtus ipsi achab: qõ notaf cum dr: m Venitqz a chab i occursũ helie. qz desiderabat remediũ famis hẽe. n

¶Tu ne es ille q̃ ꝓtur bas isrl. q. d. sic: ⁊ qz supbe loqbat: iõ ad ꝓpellẽdã e⁹ supbiã rñ dit helias: o Nõ ego turbaui isrl: ſz tu ⁊ domus patris tui ẽ. qz ,pter malicĩã tuã dñs misit plagã illã. p ¶Terũtñ nũc ẽ. hic ꝓnter describit de sensus ignis de celo ad declaratõez diuine veritatis: ⁊ falsitatez idolatrie: vt sic ppls isrl ad deũ ꝓuerteret ⁊ bñficiũ pluuie me reret: ⁊ hoc ẽ qõ dr: q Mitte ⁊ ꝓgrega ad me vniuersũ isrl. i. maiozes ⁊ principa les ppli ad visionẽ mi raculi i mõte carmeli iste ñ est carmel⁹ in q̃ manebat nabal: vt di ctũ fuit supra primo libzo caꝑ. xxv. qz ille ẽ in sorte iude: iste aũt i sorte ephraim. r

¶Qui ꝓmedũt de mensa icçabel. prebebat ei eis victũ ⁊ vestitũ: vt exaltaret idolatrie cultũ. s Usqzquo claudicatis i duas ptes. qz aliq̃ eoz colebãt dñm: ⁊ cũ hoc baal sic ⁊ de samaritanis dr infra q̃to liꝑ. ca. xvij. t ¶Si dñs ẽ de⁹. i. si p signũ visibile ,pbet vobis q⁹ de⁹ isrl ipse sit de⁹ ver⁹ ⁊ nõ baal v Sequimini eũ. ipm colendo ⁊ ñ aliũ: ⁊ nõ rñdit ei ppls vbũ: qz ignorabat h⁹ ,pbatõis modũ. x ¶Et ait rursus he lias. ondẽs modũ h⁹ ,pbatõis. y Ego remasi ,ppha dñi sol⁹. s. q̃ audet apparẽ: ⁊ idolatris resistẽ: qz viuebat illi. c. ab scõditi ab abdia: vt ocin ẽ. z ¶Prophetas aũt baal. cccc. viros. qui comedebant de mensa iezabel. Et ait helias ad eos. Congregate mihi omnem israel ad montem carmeli. et prophetas baal quadringentos quinquaginta. et prophetas nemoris quadringentos qui comedunt de mensa iezabel. Et congregauit achab cunctos filios israel. et congregauit prophetas in monte carmeli. Accedens autem helias ad omnem populum dixit. Usquequo claudicatis in duas partes. Si dominus deus sequimini eum. Si autem baal sequimini illum. Et non respondit populus verbum. Et ait rursus helias ad populum. Ego remansi prophetes domini solus. prophetarum autem baal quadringenti quinquaginta viri sunt. Detur nobis duo boues. et eligat sibi bouem unum et concidat. et imponat desuper ligna. ignem autem non supponat. Ego faciam bouem alterum. et imponam super ligna. ignem autem non supponam. Invocate nomina deorum vestrorum. et ego invocabo nomen domini mei. et deus qui exaudierit per ignem. ipse sit deus. Respondens omnis populus ait. Optima res est. Dixit ergo helias prophetis baal. Eligite vobis bouem unum et facite primi. quia vos plures estis. et invocate nomina deorum vestrorum. ignem autem ne supponatis. Qui cum tulisset bouem quem dederat ei. fecerunt. et invocabant nomen baal de mane usque ad meridiem dicentes. Baal exaudi nos. Et non erat vox. nec qui responderet. Transiliebatque altare quod fecerat. Cumque esset iam meridies. illudebat illis helias dicens. Clamate voce maiore. Deus enim est. et forsitan loquitur. aut in diuersorio est. aut in itinere. aut forte dormit. ut exciteť. Clamabant ergo voce magna. et incidebant se iuxta ritum suum. usque dum effunderetur sanguis super eos. Postquam autem transiit meridies. et ipsi prophetabant usque ad tempus quo offerebatur sacrificium. et non erat vox. nec auditus quisquam respondens. nec qui intenderet. a ¶Ipse sit deus. i. vere credat ⁊ colatur. b Optima, ppositio. qz ignis ꝺ scẽderat sup sacrificiũ abel: vt dictũ fuit gene. iiij. ⁊ sup sacrificiũ aarõ in sua ꝓsecratiõe: vt habef leuit. ix. Insignũ acceptatõis diuine. c ¶Qui cũ tulisset bouez. Querit hic quo acceptauerat helie ,ppositoez. Ad qõ dicẽduz: q⁹ cõpulsi fuerũt h⁹ facẽ a pplo q̃ approbauerat ,ppositoz helie: ⁊ qz cõsiderãt ꝺ demõij ptãte: q̃ pmissa talia ꝓt facẽ: vnꝺ ⁊ tpe atis ꝓpi faciet ignẽ descẽdẽ ꝺ celo: vt habef apoc. xij. ⁊ forsitã ad eoz i uocatõez: als fecerat sile. ꝺ Quẽ decerat eis. Dicit ra. sa. q⁹ bos electus ꝓ sacerdotib⁹ baal declinabat ab eis ascõdẽs se sub pallio helie: ⁊ h⁹ nutu diuio q̃si ab horrẽs idolatrie cultũ: vt sic etiam homies assistẽtes docerẽt p animal brutũ: ⁊ tũc helias tradidit cũ eis d. q⁹ p eũ immolati onẽ sanctificaret locꝰ sicut ⁊ p immolatõez bouis alteri⁹: qz per immolati onem istius fuit ꝺtecta falsitas idolatrie: eo q⁹ baal nõ potuit immolãtes exaudire: p alteruz vo fuit manifestata veritas latrie. e ¶Et non erat vox nec q̃ rñderet. s. facto ignẽ ꝺãdo: qz ptãs de mõis erat ꝓhibita. f Trãsiliebãtqz altare. Fit modũ idolatrie g ¶Cumqz esset iã meridies. ꝺies ei fuit diuisa: ita q⁹ ꝓia medietas ꝺici fuit ꝓcessa sacꝺotib⁹ baal: in q̃ debebãt ꝓplere suum sacrificiũ: nisi eni fuisset eis rẽpus ꝓfixũ: q̃si uissent dilatõem. h Deus eni est. s. fm errorẽ vim: vt forsitan loq̃tur irrisorie dictũ sciẽs demonẽ nihil posse nisi quãtũ deus pmittit. i ¶Incidebant se iuxta ritum suum ẽ. quia demones delectantur in sacrificijs de sanguine hois q̃ est nobilissima creatura: ad imaginẽ dei facta: ⁊ iõ in talib⁹ solẽt dari rñsa. k Postq̃ aũt trãsiuit meridies. i. tẽp⁹ eis ꝓfixũ dixit helias oi pplo: venite ad me: qz residuũ ꝺici erat sibi datuz l ¶Curauit altare dñi. ꝺicit ra. sa. q⁹ istꝺ fuit altare qꝺ edificauerat saul nõo: vt habef ꝓio libro caꝑ. xiij. sed fuerat destructuz ꝓ ieçabel: eo q⁹ fuerat ꝓstructũ i honore dei. m Fecq̃ aq̃ductũ ẽ. J i hebreo habef sic: Et fecẽ sulcũ duorũ satoꝝ semẽtis i circuitu altaris. qꝺ exponẽ ra. sa. ꝺic q⁹ fecẽ fossatuz puũ ad modũ sulci q̃drilatez: tamẽ ita q⁹ spaciũ terre inclusũ intra poterat seminari semẽte duoꝝ satorũ. Est aũt satũ gen⁹ mẽsure: ⁊ illud spaciũ erãt. l. cubi toꝝ in q̃drũ ad si militudinẽ atrij: qꝺ erat añ tabernaculũ federi qꝺ fecerat moyses: qꝺ fuit. l. cubitoꝝ in quadrũ sic dictuz fuit exo. xxvij. ⁊ intra illud spaciũ erat altare ꝓdcm̃ qꝺ repauit heliaſ sic ⁊ altare holocaustoꝝ erat in atrio ante taberna culũ. n Implete q̃tuoꝝ hydrias aq̃ ẽ. hoc fecit ad tollẽdũ oẽm calumniam q̃ posset ꝺici ignẽ pr⁹ ibi fuisse latenꝫ: ⁊ vt miraculũ esset cuidẽt⁹ qꝺ in aq̃ ignis valeret. o ¶Et curebant aq̃ circũ altare. ex redũdãtia p Et fossa aq̃ductꝰ repleta ẽ. ex hoc videret alicui q⁹ dictũ helie esset falsuz: q. xij. hydrie aq̃ ñ sufficerẽt ad replẽdũ fossatũ tãte lõgitudis. s. ducẽtoꝝ cubitoꝝ i circuitu: qz qꝺlibet lat⁹ habebat⁹. l. cubitos fm ipm. Ad qꝺ rñdit. ꝺ. q⁹ vn⁹ de effudẽtibus illas hydrias fuit helisẽ⁹: q̃ veneãt illuc cũ alio pplo: q̃ uis nꝺũ eẽt helie discipul⁹ ⁊ effudẽdo hydriã suã effudit aliquã ptẽ ei⁹ a casu sup man⁹ helie: ⁊ tũc aq̃ fluere cepit ꝺ digitis ei⁹ miraculose: sic de fõtib⁹ abyssorũ ⁊ p h⁹ fossatũ fuit repletũ. Ad ꝓcꝺiã aũt hui⁹ adducẽ illud qꝺ habeẽ infra quarto liꝑ. ca. iij. de trib⁹ regibus aquã querẽtib⁹ p intercessionẽ ,pphe: et rñdit vn⁹ de seruis regis isrl: Est hic helisẽ⁹ filij⁹ saphat q̃ fudit aquã super man⁹ helie. q. d. iste ẽ aptissim⁹ ad q̃rendũ signũ aque: qz p effusionẽ aq̃ de manu sua fcm̃ fuit miraculũ i multiplicatõ ne aq̃ modo ꝓdcõ. q Dñe de⁹ abrahã ẽ. hãc oꝺoez credit fecisse alte vt plus posset audire ad dei honorẽ: ⁊ pplicõuersionẽ. r ¶Et iuxta ꝓceptũ tuũ feci omia verba hec. s. imolando i excelsis extra hierusalez post tẽpli edificatõez qõ erat illicitũ: nisi ex speali di spẽsatõne diuina: qõ fecerat helias i ,ppositoz: ⁊ de⁹ hoc oñdit p ignẽ ꝺscẽdẽtẽ sup holocaustũ ci⁹. cetera patẽt in liꝛa. s Dixit qz helias. Hic deseritur ,ppha baal occisio: cui oꝺ: t ¶Appendite ,pphas baal. videbat ei helias populũ feruẽtem ad honorẽ dei: ,ppt recẽtia miraculi visi: ⁊ iõ voluit accelerare mortẽ sacerdotuz q̃ decepãt pplm: ne icçabel induceret regez maritũ suũ: ⁊ rex ppl⁹ ad suadũ vitã ipoꝝ. v Duxit eos helias ad torrentẽ cyson: ⁊ interfecit eos ibi: vt eoꝝ cadauera i torrẽtẽ ꝓcerent. Interfecit aũt eos helias p pplm sibi in hoc assistẽtẽ: ⁊ aliqs forte occidit manu p pria: zelo diuine iustitie: sic ⁊ samuel legit regẽ amalech occidisse supra liꝑ. primo. ca⁹. xv. p ¶Et ait helias Hic ponit signũ ꝺ datõe pluuie ad tollẽdã siccitatẽ ⁊ famẽ cũ dicit: y Non⁹ mlte pluuie ẽ. i. imineat de ,ppinq̃: qz pluuia facẽ sonitũ in cadendo: ⁊ quãto grossioz ẽ ⁊ de ꝓximo: tãto fit sonitus maioz. 3 ¶Et ꝓnus in ter. posa. iter gessua. vt deuotꝰ oꝺaret: ad diuinũ bñficiũ impetrãdum ꝓ cõi populo: licet eni de⁹ velit aliquãdo aliq̃d facere vl fieri tñ cũ h⁹ vult h⁹ facere p oꝛones sanctoꝝ. a Ascẽde ⁊ prospice ꝓtra mare. ad videndũ si ascenderet aliq̃ nubes q̃ eẽt signũ imminẽtis pluuie. b ¶Reuertere septem vicib⁹. per hoc designabat vniuersitas vicioꝝ quib⁹ achab ⁊ ppls isrl erãt irretiti: ꝓpter q̃ ꝓhibite fuerãt pluuie: Oꝺ aũt vniuersitas vicioꝝ p septenariũ designet. ꝺ. greg. omel. xxv. Septẽ ergo ꝺemõia maria habuit: que vniuersis vicijs plena fuit Rõ vero figuralis accipit respectu noui testamẽti: cui⁹ vet⁹

testamenti figura fuit: fm q dr cor. x. Oia in figura ptigebāt illis. qz post septē christi mysteria. s. pceptōis: natiuitatis: baptismi: pdicatōis: passiōis: resurrectōis: ascēsionis: descēdit abūdāter pluuia grē sup aplos in die pētecostes: vt hr act. ij. c Cūqz se vterēt huc atqz illuc. Jūgendo regi currū: z pparādo se ad recessuz. d ¶ Et manus dñi facta ē sup heliā. dās ei fortitudinē z agilitatē ad currendū velocius ad ciuitatē q equi regis.

In ca. xviij. vbi dr in postilla: Usqz quo claudicatis in duas ptes: qz aliq eoz colebant deū: z cū hoc baal: sicut de samaritāis dr. Additio. Samaritani nō colebāt deū: sz deos suos: vt infra. iiij li. de eis dicet nisi q timebāt deū: aliud ei ē timere deū: z aliud colere. Timor eni seruilis pt eē sine charitate: nō tñ cultus dei q in fide spe z charitate cōsistit fm august.

In eodē caplo. xviij. vbi dr i postilla: Queritur hic quō accepta fuerit helie ppositōez. ¶ Additio. Potest dici q pphete baal tanq penitus infideles sic non pfidebāt de suis demonibus q facerēt ignē descēdere: ita nec credebāt q hoc facerz helias: z sic nō timebāt cū eo intrare ad examē: q si p orōez helie ignis nō descēdisset: pphete baal eēnt securi. Replica.

In ca. xviij. vbi postillator exponēdo claudicatōem in duas partes de samaritanis ponit exēplū qui colebāt dñm: z cū hoc baal: cōtradicit burgē. asserēs q samaritani nō colebāt deū: sed solū timebāt dñm: addēs q multū refert inter colē z timere: sed hoc factū burgē. nō est ptractatōe dignū: qz est ptra rotūdū textū. iiij. reg. xvij. vbi bis dr q colebāt: z semel tñ q timebāt: sz psuasio burgen. ad hoc q samaritani nō colebāt deū pugnās includit piculosū errorē. si eni vt ipe putat z dic: nullus ē cultus dei nisi fiat in fide spe z charitate: seqt sacerdotē in peccato mortali missā celebrātem nō colere nec sacrificare nec pficē: qz illa sunt verus cultus misse: esto ergo cltū extra charitatē salua fide z forma ecclie fore verū cultū: sed nō placidū deo: neqz pfectum fm oēs cōditōes theosebie. sicut eni fm doctores pcedit fidē informē eē verā fidē: z fm eā qs dicit fidelis numero z forma: q uis nō merito: ita oportet pcedi cultū informē q hic dicit claudicatō: z p hoc ad btm august. dr: q loqtur de cultu di formato charitate. ¶ Ca. XIX.

Nunciauit. Postq descripta ē pphetarū baal occisio: hic psequēter occasione huius ponit helie psecutio. Circa qd primo descrbit humana trepidatio: scdo angelica puisio: ibi Et ecce angelus dñi. tertio diuina psolatio: ibi Et ecce sermo dñi. Circa primū dr: a Nūciauit aūt achaab iezabel tc. qsi pspatiēs pphis baal occisis: z ex hoc patet eius malicia obstinata: postq viderat tot signa mirabilia z ex hoc vxor eius audaciā accepit occidēdo heliam vñ subdit: b ¶ Nisi hac hora cras posuero aiam tc. i. eam a corpe sepando: credebat ei ista mulier q ppter istud vbū nō fugeret: eo q pstāter se ostēderat achab q renti ipm ad mortē: sed deus eū pmisit timere ex hūana fragilitate: ne nimis eleuaret ex pstātia pcedenti: ideo sequit: c Timuit ergo helias. verbū mulieris q nō timuerat offensam regis. d ¶ Et dimisit ibi puerū suū. s. filium mulieris vidue quē suscitauerat: z quē mulier ex deuotōne ei tradiderat: vt eū erudiret: et puer helie ministraret: z hic dr fuisse ionas ppha: verūtñ qz helias volebat ingredi desertū z absqz vlla pvisione: qd videbatur durū p puero: ideo dimisit eū. e Petiuit aie sue vt moreretur. i. petiuit a deo q animā suaz de corpore accipet. Optabat eni magis mori q vidē p idolatras ptem ptum dei. f ¶ Et obdormiuit. fatigatus ex labore z ieiunio. g In vmbra iuniperi. arbor ē crescēs in desertis cuius vmbrā serpētes fugiūt: vt dicit plinius: z ideo i vmbra eius hoies secure dormiūt. h ¶ Et ecce angelus. Hic cōsequēter circa heliā ponit angelica puisio: videlicet de cibo: qz famelicus erat z lassatus. z pz lra vsqz ibi: i Et ambulauit in fortitudine cibi illius tc. ex hoc videt scriptura attribuere iter helie ieiunāti. xl. dieb z. xl. noctibus virtute cibi illius: ppter quod dicit augustinus li. de mirabilibus sacre scripture: q ille cibus angelicis manibus pparatus: habuit talē virtutē: q potuit diu seruare naturā corpis a psumptōe calidi naturalis: ppter quā requiritur sumptio cibi: ad reficiēdū id qd cōsumptū est: vt habetur primo de generatōe. k ¶ Usqz ad mōtez dei oreb vbi deus dedit legem: z ideo ibi voluit apparere helie: qui fuit maximus zelator legis diuine. l Mansit in spelunca. dicit ra. sa. q ista fuit spelunca in qua stetit moyses quando gloria dei transiuit ante eum: vt habetur exodi. xxxiij. in fine. m ¶ Et ecce sermo domini. Hic consequenter circa heliam ponitur diuina consolatio quia reuelauit sibi plures bonos: scilicet septem milia remansisse in populo: alias in terra israel: z tres in breui suscitandos ad punitionem malorum: igitur circa hoc ponitur primo diuina reuelatio: secundo helie persecutio: ibi Profectus ergo. Circa primum dicitur: n Quid hic agis helia. Hoc non quesiuit deus ex ignorantia: sed vt ex responsione helie ei conuenientius nunciaret voluntatem suam. o ¶ Zelo zelatus sum pro domino deo. idest ex toto corde zelaui pro lege dei

et manus dñi facta ē super heliā: accinctisqz lūbis currebat añ achab donec veniret i iezrabel. Ca. XIX.

Nunciāuit aūt achab iezabel oia q fecerat helias z quō occidisset vniuersos pphas baal gladio. Misitqz iezabel nūciū ad heliā dicēs: Hec mihi faciant dij: z hec addant: nisi hāc hora cras posuero aīam tuā sicut aiaz vnius ex illis. Timuit ergo helias z surgēs abijt quocūqz eū ferebat voluntas: venitqz in bersabee iuda: et dimisit ibi puerū suū z prexit in desertuz viam vnius diei. Cūqz venisset z sederet subt vnā iuniperuz: petiuit anie sue vt moreretur. Et ait: Sufficit mihi dñe: tolle animā meā. Neqz enim melior sum q patres mei. Proiecitqz se et obdormiuit in vmbra iuniperi. Et ecce angelus domini tetigit euz: z dixit illi: Surge comede. Respexit z ecce ad caput suuz subcinericius panis z vas aque. Comedit ergo z bibit: z rursum obdormiuit. Reuersusqz ē angelus dñi secūdo: z tetigit eum: dixitqz illi: Surge comede. Grādis ei tibi restat via. Qui cuz surrexisset: comedit z bibit: et ābulauit i fortitudie cibi illius quadragita dieb z quadraginta noctib vsqz ad montem dei oreb. Cūqz venisset illuc: mānsit in speluca. Et ecce sermo domini ad eū: dixitqz illi: Quid hic agis helia: At ille rñdit: Zelo zelatus sum p dño deo exercituū: qz dereliqrūt pactum dñi filij isrl. Altaria tua destruxerūt: z pphas tuos occiderūt gladio: et derelictus sum ego solus: z qrūt aiaz meā vt auferāt eā. Et ait ei Egredere et sta i monte corā dño. Et ecce dñs trāsijt et spūs grādis z fortis: subuertēs montes: z pterens petras añ dñm. Nōn in spū dñs. Et pōst spm pmotio. Nōn in pmotōe dominus. Et pōst pmotōz ignis. Nō i igne dñs. Et post ignez sibilus aure tenuis. Quod cū audisset helias operuit vultū suū pallio: z egressus stetit in ostio spelunce: z ecce vox ad eū dicens: Quid hic agis helia: Et ille rñdit Zelo zelatus sum p dño deo exercituū: qz dereliqrūt pactū tuū filij isrl. Altaria tua destruxerūt: z pphetas tuos occiderūt gladio: z derelictus sum ego solus: z querūt animā meaz vt auferāt eā. Et ait dñs ad eum: Uade z reuertere in viā tuā p desertū in damascuz. Cūqz perueneris illuc: vnges azabel regē sup syriā: z iehu filium namsi vnges regē sup isrl: heliseū aūt filiū saphat q ē de abelmaula vnges prophetā p te. Et erit quicūqz fugerit gladiū azahel: occidet eū iehu: z quicūqz fugerit gladiū iehu: interficiet eū heliseus. Et dereliquā mihi i isrl. vij. milia viror qr genua nō sūt incuruata añ baal: z oē os qd nō adorauerit eū osculās manū. Profectus ergo inde helias repit heliseū filiū saphat arātē i. xij. iugis bouz: z ipe i. xij. iugis boū arātibus vnus erat. Cūqz venisset helias ad eū: misit palliū suuz sup eū: Qui stati relictis bobus occurrit post heliaz z ait: Osculor oro te prez meuz z mrem meaz: z sic seqr te. Dixitqz ei: Uade z reuertere. Qd enim meū erat feci tibi. Reuersus āt ab eo tulit par boū z mactauit illud: z i aratro boū coxit carnes: et

p Altaria tua destruxerūt. nō loqtur hic de altaribus que erāt i hierlm. s. altare incēsi: z altare holocaustor: qz illa manebant: sed de altaribus q fuerūt facta i excelsis tpe quo licitū erat ibi imolare deo añ edificatōem tēpli z licet post tēpli edificatōez nō esset licitū ibi deo imolare: vt dictū est ca precedenti: nisi ex speciali dispēsatōne dr: tñ minus malum erat ibi deo imolare q idolis. Itē destructa fuerāt in ptēptū dei z ad idolatrie exaltatōnem: z ppt hoc plāgebat helias coruz destructōez. q Et derelictus sum ego solus. qz pauci remāserāt a psecutōne iezabel: sic dr: rex est solus i domo sua: q uis sint ibi multi: sz sūt pauci: pparatiue ad multitudinē que solet cum eo eē. r ¶ Egredere. s. de spelūca. s Et sta i mōte corā dño. patus ad audiendū eius verbum. t ¶ Et spūs. i. ventus grādis subuertēs mōtes tc. v ¶ Nō in spū dñs. i. tūc nō audies verbū dei loquentis sed postea. x Et post spūm cōmotio. i. terremotus. y ¶ Et post pmotōez ignis. vi sibilis añ heliā trāsiēs. Ista āt trāsibāt añ spūm suauē designātē dei pñtiā ad designādum terrorē ptātis diuine: sic Exo. xix. qñ dñs descēdit sup mōtē synai añ eū cepert audiri ronitrua: ac micare fulgura: z nubes dēsissima opuit mōtē: ista tñ facta fuerūt ministerio angelico. z Quod cū au. he. ope. vul. su. quasi aliq modo territus vel ex reuerētia diuini trāsitus cetera patēt ex dictis vsqz ibi: a ¶ Unges azael regē super syriā. ad sui psolatōem nōiat sibi tres psonas pmouēdas ad idolatrar destructōez: z pz lra vsqz ibi: b Interficiet eū heliseus. q aūt azael z iehu multos idolatras de israel interfecerint: satis habet expssum infra quarto li. sed q helise aliquos infecerit nō legit nisi de xl. duobus quibus maledixit: ppter quod vrsi lacerauert eos: vt habet infra quarto li. ca. ij. erāt eni illi filij idolatrarū: z idolatriā iā addiscētes: erāt ei de bethel vbi colebat vnus vitulus aureus: vt dictū est supra. xij. ca. sed credendū q verbū dñi i eo fuerit adipletū. c ¶ Et derelinquā mihi in isrl. vij. milia viror. hoc etiam dr ad helie cōsolatōez: q cū eo adhuc essent in israel multi ab idolatria muudi. d Osculans manū. scilicet idoli ad eius reuerentiam: vel osculās manum propriam: fm q dicitur Job. ix. Si vidi solez cum fulgeret: z lunā incedentem clare: z osculatus sum manū meā in signum reuerentie. vñ ibi subditur: Qd est iniqtas pessima. i. idolatria. e Profectus ergo. Hic consequēter ponitur mandati domini executio per heliā: vngēdo heliseū in prophetā: quē primo reperit de tribus pdictis cuz dr: f ¶ Misit pallium suū super eū. hec ei pallij impositio vocatur vnctio: vel etiā cū hoc vnxit eū: lz nō sit scriptū quia non oia scribūtur. q aūt vnxerit azael: nō habetur nisi q infra quarto li. ca. viij. dicit: q heliseus eius discipulus dixit ipsi azael ipsuz fore regē syrie: et forte tūc vnxit euz licet non sit scriptū. de iehu vero scribit infra quarto li. ca. ix. q heliseus misit vnū de filijs prophetaruz ad vngendum euz regem super israel. g Qui statim relictis bobus cucurrit post heliam. volens omnino adherere ei: motus instinctu spūs sancti. h ¶ Tulit par boum z mactauit. pre gaudio enim sue vocationis fecit conuiuium socijs suis et vicinis.

In capitulo. xix. vbi dicitur in postilla: Altaria tua domine destruxerunt. nō loquitur hic de altaribus que erant in hierusalem. ¶ Additio. Rationabiliter potest dici q hic loquitur helias de ipsis altaribus hierusalem: licet enim ipsa altaria non essent destructa realiter: tamen erant destructa scdm opinionem z affectionem idolatrarum: idolatre enim ipa destruerent si possent: z inquantum in ipsis erat illa destruebant: qui enim vitulos colebant publice in contemptum dei quantum in se erat destruebant altaria dei. i. totum cultum diuinum fatebantur esse inanem. Et iste modus intelligendi patet ex eo qd sequitur: scilicet Et prophetas tuos occiderunt gladio. non enim legitur q tempore helie: seu ante ipsius tempus aliqui prophete dei fuissent occisi gladio: sed hoc est intelligendum modo predicto: scilicet q achab z iezabel quantum in se erat occidebant prophetas domini: tum reputando eos vanos: tum etiam quia appetebant eorum interfectionem.

¶ Replica correctoris cōtra Burgensem.

In ca. autem. xix. destructōnem altarium dei de quibus conquestus fuit helias postil. expōit de reali destructione: burgensis autem de intentionali.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ca.XX.

Poro benadab. Postꝙ diuina ꝓuidẽtia quãtꝫ in se fuit achab a sua malicia reuocauit celestib⁹ signis: hic ꝓsequẽter cũ reuocat in mirabilib⁹ victoriꝭ: licet abusus fuerit vtriſq; bñficijs: ⁊ diuidit ps ista in duas ſm duplices victorias: ſcõa ponit: ibi Accedẽs aũt ꝓpheta. Circa ꝑmuꝫ achab ꝑmo de obſidione anxiat: ſcõo p. ꝓpheta de victorie ꝓmiſſione cõſolat: ibi Et ecce ꝓpha vnus. anxiebat aũt achab: tũ qz nõ habebat populũ vt posſet reſiſtẽ tũ qz nõ poterat pacẽ niſi valde grauem hie: ⁊ h⁹ est qõ dñi hic: b Hec dicẽ benadab ⁊c] Achab ei primo miſerat nuncios ad benadab ꝓ pace reqrẽda: ⁊ iſte rñdit ista q̃ dicta ſũt. c Reſpõditqꝫ rex iſrl iuxta vbũ tuũ. ñ dicẽ ſm vbũ tuũ totaliter: qz bñ ꝓcedebat ei auxꝫ ⁊ argẽtũ ⁊ bona mirabilia: ñ aũt vrores ⁊ pueros: ió ſbdit: o Tuus ſuꝫ ego ⁊ oia mea. nõ aũt dixit de vxori b⁹ ⁊ liberis: ſed benadab huic oblatõi nõ aſſenſit: imo totũ hie voluit ⁊ abſqꝫ vllati one: ió ſubdit: Cras igit ⁊c. ⁊ patet littera e Vocauit aũt rex iſrl oẽs ſeniores ire. vt hꝫet ꝓſiliũ cũ eis: qz erat in arto posit⁹ ꝓpter mltitudinẽ exercit⁹ regiꝭ ſyrie quã formidabat: ⁊ ꝓpter pacẽ durã: quã rex ſyrie volebat. f Aniad uertite ⁊ videte qm̃ iſidiet nobiſ. volẽs auferre vxores ⁊ filios: vt ſic nõ remaneant i terra: q̃ possint eã defendere i futuro: ⁊ ſic obtinebit eam ꝓ ſua voluntate. g Nõ audias nec acqieſcas illi. magis ei volebãt ſe exponẽ piculo belli: quia ſicut vulgariter dicit: melior est bona dedit pplo ⁊ ꝓmedet⁹. Lõ ſurgẽſqꝫ abijt ⁊ secut⁹ ẽ be liã: ⁊ miſtrabat ei. Ca.xx Porro benadab rex ſyrie ꝓgregauit oẽz exercitũ ſuũ: ⁊ trigitaduos reges ſecũ: ⁊ eqs ⁊ curr⁹ ⁊ aſcẽdẽs pugnabat ꝑ ſamariã: ⁊ obſidebat eã. Mittẽſqꝫ nũcios ad achab regẽ iſrl in ciuitatẽ ait: Hec dicẽ benadab: Argẽtum tuũ ⁊ auxꝫ tuũ meũ eſt: ⁊ vxores ⁊ tue ⁊ filij tui optimi mei ſũt. Reſpõditqꝫ rex iſrl: Juxta verbũ tuũ dñe mi rex: tuus ſum ego ⁊ oia mea. Reuertẽteſqꝫ nũcij dixerũt: Hec dicẽ benadab q miſit nos ad te: Argẽtũ tuũ ⁊ auxꝫ tuum ⁊ vxores tuas ⁊ filios tuos dabis mihi. Cras igit hac eadẽ hora mittã tuos meos ad te: ⁊ ſcrutabũtur domũ tuã ⁊ domũ ſeruoꝝ tuoꝝ: ⁊ oẽ qd̃ eis placuerit ponẽt in manib⁹ ſuis ⁊ auferẽt. Vocauit autẽ rex iſrl oẽs ſeniores ire ⁊ ait: Animadũtite ⁊ videte: qm̃ inſidiet nob. Miſit enĩ ad me ꝓ vxoribꝰ meis ⁊ filijs ⁊ ꝓ argẽto ⁊ auro: ⁊ nõ abnui Dixerũtqꝫ oẽs maiores natu ⁊ vniuſus pplus ad eũ: Non audias neqꝫ acquieſcas illi. Rñditqꝫ nũcijs benadab: Dicite dño meo regi. Oia ꝓpter q̃ miſisti ad me ſuu tuũ in initio faciaꝫ hãc aũt rẽ facẽ nõ possuꝫ. Reuſiqꝫ nũcij: retulerũt ei Qui remiſit: ⁊ ait: Hec faciãt mihi dij ⁊ hec addant ſi ſuffecerit pulꝰ ſamarie pugill⁹ oĩs ppli q ſeqt̃ me] Et rñdẽs rex iſrl ait: Dicite ei: Ne gliet accict⁹ eq̃ vt diſcinctus. Factũ ẽ aũt cuz audiſſet benadab ubũ iſtud bibebat ipe ⁊ reges in vmbraculis: ⁊ ait ſuis ſuis: Circũdate ciuitatẽ: Et circũdederũt eã. Et ecce ꝓpha vn⁹ accedẽs ad achab regẽ iſrl ait ei: Hec dicit dñs: Certe vidiſti oẽm multitudinem hanc nimiã. Ecce ego tradã eã in manũ tuã hodie: ut ſcias qz ego ſuz dñs. Et ait achab: Per quem: Dixitqꝫ ei: Hec dicit dñs: Per pedisſequas pncipũ ꝓuinciarũ.] Et ait: Quis iciciet ꝓliari: Et ille dixit: Tu. Recẽſuit ergo pueros pncipũ ꝓuinciaꝝ ⁊ repperit numerũ ducẽtoꝝ trigitaduoꝝ. Et recẽſuit p⁹ eos pplm: oẽs filios iſrl septẽ milia. Et egreſſi ſũt meridie. Benadab aũt bibebat temulẽt⁹ i vmbraculo ſuo: ⁊ reges triginta duo cũ eo q ad auxiliũ ei⁹ venerãt. Egreſſi ſũt aũt pueri pncipũ ꝓuinciaꝝ i ꝓma frõte. Miſit itaqꝫ benadab q nũciaueret ei dicẽtes: Viri egreſſi ſũt ꝺ ſamaria. At ille ait: Siue ꝓ pace veniũt apphẽdite eos viuos: ſiue vt plient: viuos eos capite naꝫ: ⁊ ad h⁹ q̃ illi de ciuitate p illã terrã apposit⁹ posſet facilit ire vſqꝫ ꝓpugnacula muroꝝ ad ofẽſionẽ ciuitat̃. Dixit igit benadab ſe iactãdo: q̃ tãta mltitudo erat i ſuo exercitu: q̃ ſi quilibet accipet pugillũ de terra ipleretur foſſata ⁊ fierẽt aggeres ita magni exterⁿ ſic ſe cerãt ciues interⁿ p hoc inuẽs q̃ ſtatim capẽt ciuitatẽ: cui reſpõdit achab. l Ne gletur accict⁹ eq̃ vt diſcict⁹ accict⁹ dñi ille q̃ vadit ad pluꝰ Diſcict⁹ vo q̃ tã ꝺ posuit arma obtẽta victoria: p h⁹ iſinuãs ipi benadab: q̃ nõ debeat gloriari: ac ſi iam cepiſſet ciuitatez. m Circũdate ciuitatem. ponẽdo machinas ad iuadẽdũ eã. n Et ecce ꝓpha vn⁹. h ꝓſequẽter achab de ꝓmiſſione victorie ꝓſolat⁹ cum dñi: Uidiſti oẽm multitudinẽ hãc nimiam ecce ego tradã eaz i manũ tuã. cui⁹ cã ſbdit o Ut ſcias qz ego ſũ dñs. ⁊ relinquit achab ab idolatria p Et ait achab p quẽ. qz videbat ſibi ipoſſibile ꝓpter ꝓpli ſui paucitatẽ ꝓpt qꝺ ꝓpha ad eũ aſſecurãꝺ ꝛpli cauit no⁹ dñi. ꝺ. q Dec dicẽ dñs p pedisſeqas ⁊c]. i p armigeros pncipũ de ira iſrl: vt cõit expoit ra. ſa. ꝺ. q̃ p h⁹ itelligit filij nobiliũ: q̃ nõ erãt de filijs iſrl: ſz erant dati obſides ipi achab: vñ in hebreo habet: Per pueros pncipũ ꝓuinciaꝝ. r Et ait. ſ. achab. s Quis iciciet ꝑliari. i. qs erit in ꝓma acie. t Et ille dixit tu. vt magi tibi atribuat victoria: ⁊ p h⁹ debeas eẽ ꝺo magi grat⁹. v Et egreſſi ſũ meridie. qz illa hora ſolẽt boies ꝓmedẽ: ⁊ ió min⁹ erãt pati ad rñſtẽdũ: ió ſbdit: x Benadab aũt bi. te. ⁊c. i. vino ſuffuſus ⁊ iebria tus. y Miſit itaqꝫ be. i. miſat aĩ ad circũdãdũ ciuitatẽ: vt ꝑdicñ ẽ: ⁊ iſti nũciauerũt ei egreſſũ achab ꝺ citate.

3 Apphendite eos viuos. volebat enĩ cõi populo vti in opib⁹ ſeruilibus i regno ſuo: ⁊ pncipales volebat interficẽ varijs ſupplicijs lõga morte. ceia patẽt. a Accedẽs aũt. Dic ꝓſequẽter ꝺſcribit ſcõa victoria ipi achab ꝓceſſa: vbi achab ꝓmo ꝺ bello futuro ꝓmonit: ſcõo victoria ei ꝑdicit: ibi Et accedẽs vnus vir dei. tertõ obtenta victoria achab abutit: ibi Dixerũtqꝫ ei fui ſui Circa ꝓmũ dñi b Uade ⁊ ꝓſoꝛtare. accipiẽdo cõſtantiã te defendẽ di i bello futuro. c Et ſcito ⁊ vide qd facias. i. nõ ſis negligẽs i ꝓuidendo tibi ꝓpt victoriã quã habuiſti. ꝺ Dij mõtium ſunt dñi eoꝝ. hoc dicebãt: qz tẽplum vbi colebat⁹ de⁹ i hierlim erat in mõte moria: ⁊ altare qꝺ repauit helias i mõte carmeli. e Et ió ſupauerant nos. credebãt. n. tanq̃ gẽtiles ⁊ erronei: q̃ ptãs dei iſrl ſe extẽdẽt tm̃ in mõtibus. f Amoue re. ſin. ab exer. tuo ⁊ pone ꝑn. ꝑ eis. i ꝑncipes bellatoꝝ. qui nõ ſint ita delicati ſicẽ reges: nec in ſtatu tã alto positi: ⁊ ſic erunt foꝛtiores ad pugnãdũ: ⁊ magi volũtarij: vt ꝑ h⁹ possint aſcẽdẽ ad altiorẽ gradũ. g Et aſcẽdit in aphec. q̃ eſt citas foꝛtis in tribu aſſer: quam abstulerãt ſyri ab hebreis ⁊ ẽ ſita in mõte ſed añ eã eſt plani cies magna: vbi deſcẽderũt ſyri vt pugnarẽt cum hebreis i cãpestrib⁹. h Quaſi duo pui gregeſ. qz hebrei erãt valde pauci reſpectu ſyrioꝝ: vt ſic victoria magis appareret ex vtute diuina. i Et accedẽs. Dic ꝓſequenter victoria ipi achab ꝓmittit cũ dicit: Et accedẽs vnus vir dei. licet nõ nõiet: ꝺicitur tñ a doctorib⁹ cõiter q̃ fuit micheas filius iemla: ⁊ hoc etiã dicũt hebrei. k Quia dixerũt ſyri deus mõtiũ ⁊c. i. qz blaſphemauerũt deũ iſrl attribuẽtes ei potẽtiã limitatã: debellabũtur ꝓpter iſtã blaſphemiã dicũt etiã q̃ cũ hoc dixit eis ꝓpheta q̃ nõ peceret ipſi benadab ꝓpter eius: ſz magis inficeret ꝓpter blaſphemiaz dei ꝑdictã: ⁊ ꝓpter h⁹ in hebreo ponit bis: Et dixit. vnde in hebreo ſic habet: Et accedẽs vir dei dixit ad regẽ iſrl ⁊ dixit: Hec dicit dñs de⁹ ⁊c. q̃ de mãdato dei dixit ei q̃ victoriam illi daret: ⁊ q̃ ſyris deus ciuitatis nõ ꝓceret. cetera patẽt vſq; ibi: l Et cecidit murus ſuper xxvij. milia. volebãt enĩ fortificare muruz ad ſe defendẽdũ intra ciuitatẽ: ſz quia edificiũ erat antiquuz ex ꝓcuſſione ⁊ dei volũtate cecidit ſup blaſphemos. m In cubi. quod erat intra cubi. i. in loco valde ſecreto. ioſephus aũt dicit q̃ cũ paucis ſibi fidelisſimis itrauit locũ ſbterraneũ ſecretũ cui⁹ ingreſſus erat intra cubiculi. n Di xeruntqꝫ ei ſerui ſui. Dic ꝓſequẽter achab victoria ſibi data abutit i dimiſſiõe blaſphemi: quẽ occidẽ tenebatur de mãdato dei. o Audiuim⁹ q̃ reges iſrl clemẽtes ſunt. dicẽ enĩ ſeneca in li. de clemẽtia q̃ nullũ ex oibus magis decet ꝓncipẽ q̃ clemẽtia tm̃ ſp cũ ea debz ẽ iuſticia: aliti nõ eet vtuoſa: et ideo i ꝓposito magis fuit demẽtia ꝓcendo blaſphemis ꝓ deũ ⁊ iuſticiã: qñ dixit achab: p Si adhuc viuit frat⁹ me⁹ ẽ. Quod acceperũt viri. i. fui benadab. r Ꝓo omine. ẽ aũt omẽ ſm q̃ dicẽ Ualeri⁹ maxim⁹ vbũ ex inſperato, platũ: ex quo ſeqt̃ bonũ alicui⁹ vl aliq̃z ⁊ tũc dicit omen illi⁹ vel illoꝝ: ⁊ ponit exẽ plũ de romanis q̃rentib⁹ locũ aptũ: vt ibi manerẽt ⁊ ciuitatẽ edificarẽt: ⁊ cũ veniſſẽt ad locũ vbi nũc eſt roma: vexillariꝰ q̃ ꝓcedebat fixit vexillũ in ira. ꝺ. Stem⁹: qz h⁹ optie manebãt⁹. ⁊ h⁹ verbũ fuit acceptũ ꝓ omine. s Et feſtinãtes rapuerũt vbũ ex ore ei⁹. tãq̃ firmũ dictũ ne posſz retractare. t Atqꝫ dixerũt: ſr tu⁹ benadab viuit. ac ſi. ꝺ. ſicut dixiſti ex nũc ẽ ſcd⁹ini te ⁊ ipm. v Et leuauit eũ in curruũ ſuũ. pa

Universidad de Deusto
Biblioteca

cifice ⁊ honorifice recipiens ipm. ⁊ Et plateas fac tibi in damasco. i. in ciuitate mea regia fac forū rerū venaliū vt inde recipias tributū tanḡ hns in regno meo ꝓncipale dominiū. Dic aūt ra. sa. h ḡ nō habebat in aio hoc facere: sed itēdebat achab decipe. ⁊ ¶ Tūc vir qdā. Postḡ diui na ꝓuidētia reuocauit achab quātū in se fuit signis ⁊ victoriis mirabilib⁹: hic consequēter eū reuocat cōmiatoīb⁹: ⁊ ꝓmo cōminat ei mortē i ꝑsona ꝓpria: scdo cū h⁹ in vxore ⁊ ple sua caplo sequēti. Circa pri mū sciēdū q ꝓpheta de mandato dñi voluit ꝓponē ipi achab pabolam p quā ignorās ꝓtra seipm oaret sniaz: sicut nathan ꝓ posuit ipi dō: vt hi. ś scdo li. xꝯ ca. Et ideo ad ꝓponēdū ꝓmo di sponit p plaga susceptā cū dī: ꝫ Dixit ad so. fu. in ꝑmo. dñi pcute me: at ille noluit. ex qdā horore. a ¶ Cui ait: q⁹ noluisti rē. ⁊ pcutiet te leo. ꝓpter peccatū inobedietie q⁹ eū cognoscebat ⁊ sciebat cē ꝓphetam dñi: cui est in omnibus obedien dum cū sit dominus vite ⁊ mortis: sanitatis ⁊ infirmitatis. Letera patēt vsq⁹ ibi: b Et mutauit aſpsiōe rē. Jin hebreo hī Et mutauit pāno. i. i uolutōe pāni: q⁹ liga uit caput suū vulneratū: sic solet fieri: ita tamē q⁹ ex ill' ligamīb⁹ facies ꝑ magna parte erat opta: ne a chab eū cognosceret ⁊ sic ad pabolā ꝓpositā respōderet: sicut vni de ꝓphetis nō erāt. c ¶ Cūq⁹ fugisset rē. Adduxit eū. s. captū. d Custodi vir istum. sub pacto qō sequtur in lra: Et subi telligit: Et sic recepi eū. e ¶ Et ait rex isrl' ad eū: hoc rē] ignorās q⁹ ꝑ ipo diceret. Ubi etiā considerādū q⁹ ista pabola vera ē in sensu ꝑ quo ꝓponit. s. ꝑ achab ⁊ benadab: sic ⁊ pabola ioathā filij hieroboal q⁹ habet iudicū. ix. Dixerūt q⁹ oīa ligna ad rānū: Uēi ⁊ ipara sup nos de sichimitis ⁊ abimelech: ꝓut ibidē ꝓleni⁹ fuit dictū. Jn hoc ei ꝓsistit veritas pabole q⁹ sit vera i sensu ꝓ q⁹ ponit. f At ille stat im absterſit rē. Ji hebreo hī: Et amouit pānū seu ligamentū de facie sua: vt cognit⁹ a rege pabolaz ad ꝓpositū applicaret. o. g ¶ Quia dimi. vi. di. morte. ꝓpter dei blaſphemiā: ⁊ cius sniam ꝓtra benadab tibi denūciatā vt eā exequēris. b Erit aīa tua. i. morieris: iste eni fuit idē ꝓpha qui denūciauerat sibi dei victoriā: ⁊ dei sniam de benadab

Ciuitates q⁹ tulit ꝑ me⁹ a ꝑe tuo reddaz: ⁊t plateas fac tibi in damasco sic fecit ꝑ me⁹ i samaria: ⁊ ego federat⁹ recedaz a te. Depigit ergo fed⁹: ⁊ dimisit eū. Tūc vir qdā de filijs ꝓphetaꝝ dixit ad sociū suū i sermōe dñi: Percute me At ille noluit pcutere. Cui ait: Quia noluisti audire vocē dñi: ecce discedes a me ⁊ pcutiet te leo. Cūq⁹ paululū recessisset ab eo: iuenit eū leo atq⁹ pcussit. Et ⁊ alterꝝ inueniēs virū dixit ad eū: Percute me Qui pcussit eum ⁊ vulnerauit. Abijt ergo ꝓpha ⁊ occurrit regi i via: ⁊ mutauit aſpsiōe pulueris os ⁊ oculos] suos. Cumq⁹ rex trāsisset: clamauit ad regē ⁊ ait: Seru⁹ tu⁹ egressus ē ad ꝓliādū comi nus: cūq⁹ fugisset vir vn⁹: adduxit eū qdam ad me ⁊ ait: Custodi virꝝ istū: qui si lapsus fuerit erit aīa tua ꝓ aīa ei⁹: aut talētū argēti appēdes. Dū aūt ego turbat⁹ tus huc illucq⁹ me uterē: subito ñ ꝓparuit. Et ait rex isrl' ad eū: Hoc ē iudiciū tu

i ¶ Reuersus est igit rē. audire ꝓtēnēs. tanḡ obstinatus in malicia sua. k Furibūdus. dicit iosephus q⁹ icarcerauit ꝓphetā.

Jn ca⁹. xx. vbi dī in postilla: Postḡ diuina ꝓuidentia quātū in se fuit achab a sua malicia reuocauit celestibus signis rē.

Additio.

¶ Diuina ꝓuidentia quātū in se fuit reuocasset achab a sua malicia: vt dī in postilla: indubie fuisset reuocatus. Nā vt eccl'ia cātat diuina ꝓuidētia i sua dispositōe nō fallit. vñ mel⁹ diceret q⁹ diuina ꝓuidētia fec supernaturalia signa sufficiētia ad reuocatōez achab si ipse non fuisset obstinat⁹.

Replica.

¶ In ca⁹. xx. vbi postil. ꝓtinuando dic q⁹ ꝓuidētia diuina quātū in se fuit a chab a sua malicia reuocauit celestibus signis: burgen. nititr eū capere i sermōe: q⁹ dixit quātū i se fuit volens q⁹ ꝑ h⁹ circūloquat volūtatez dei beneplacitā: ⁊ ita achab fuisset conuersus: q⁹ illa volūtas ſp efficax est. sed burgē. noluit aduertere natūrā termioz theologicaliū: q⁹ volūtas ſ gni ꝓcipiē do ꝓsulēdo rē. ꝓt facē qō in se ē: sic volūtas bñplaciti. Et ita vere dī: de⁹ quātū est i se vult oēs hoies saluos fieri: sed defect⁹ ē ex pte hoīm nō dei: q⁹ nō oēs hoies salui fiāt. Dec igit burgē. obiectio potī⁹ ē pueriliter tentatiua: q⁹ veritatis iquisitiua: quē modū valde rephendit btūs hieronim⁹: ⁊ btūs august⁹. de doctrina christiana.

La. XXI.

Post vba. hic ꝓsequēter addit scda cōmiatō fca ipsi achab de morte ei⁹ vxoris ⁊ plis: circa quā sic ꝓcedit: q⁹ ꝓmo ponit ipsi⁹ achab noua ꝑuaricatio: sic ꝓcedit: q⁹ ꝓmo ponit ipsi⁹ achab noua ꝑuaricatio: scdo ponit pene ꝓmination: ibi Fact⁹ ē igit: tertio executō seu iflictio ca. xxij. Noua ꝑuaricatio ipius achab fuit: q⁹ postḡ multiplicit deū offenderat per idolatriā: inno cētē occidit ꝓpt hereditatis sue ꝓcupiscētiā. ⁊ patet lra vsq⁹ ibi: b Propici⁹ sit mihi dñs ne dem rē.] ꝑ ꝓcio vel hereditate alia: ⁊ra ei⁹ israel ꝓpe erat ipse⁹ dei: ꝓpter qō nō poterat simplr vendi: ꝫ solū vsq⁹ ad iubilcū: sic

hī leuit. xxv. ⁊ iō nec illud ꝓcedebat i lege nisi i necessitate. naboth āt erat diues: ꝓpi qō ñ erat ꝓpulsus hereditatē suā vēdere. Rex etiā volebat eā ad ꝑpetuum hīe. c ¶ Et ꝓiciēs se i lectulū suū rē. ex idignatōe ⁊ ipatientia: ex h⁹ ꝑz q⁹ rex ñ poterat accipe agros subditoz suorū ꝑ voluitate sua d Grādis autoritatis es. ironice loq⁹bat. q. d. ex regia ptāte posses eam defacili hīe. e ¶ Scripsit itaq⁹ rē. signauit eas anulo ei⁹. q⁹ anti q⁹us i anul⁹ ꝓcipuū erat ipressio ad lras signādū: ⁊ ex h⁹ ꝑz q⁹ iste lre de morte naboth fuerūt facte ⁊ misse de ei⁹ scitu ⁊ volūtate ⁊ rate. f Prędicate ieiuniū. h⁹ ei faciebāt iudei qñ iudiciū de aliquo magno scelere debebat fieri. g ¶ Et sedere facite naboth rē] tū q⁹ erāt de maiozib⁹ ciuitatis: tū vt nō vi derent q⁹ rē ē mozte: sed honorem. h Bñdixit. i. maledixit: sic iob scdo Bñdic deo ⁊ morere. ꝓpt honozē eni maledictionis eam signabāt iudei noie cōtrario. i ¶ Deū ⁊ regē. ⁊ sic accusabat de dei blasphemia: ⁊ de crimine lese maiestatis: ⁊ vtriq⁹ debebat pena mortis. cetera patēt vsq⁹ ibi: k Quāobrē eduxerūt eū ex tra ciuitatē. tanḡ indignū mozi i ciuitate. cetera patēt vsq⁹ ibi: l ¶ Surrexit ⁊ descēdebat i vineam naboth rē. Jhic ē duplex opinio hebreoz. Alicj dicūt q⁹ ꝓ⁹ crimib⁹ ipositis ipi naboth: bona ei⁹ oīa erāt cōfiscata hūano iudicio: ⁊ iō rex descēdebat ad possidēdū tanḡ sibi acq⁹sita. Alij dicūt q⁹ naboth fuit ff⁹ achab: ⁊

Et ꝓiciēs se in lectulū suū auꝝit faciē suā ad pietez ⁊ ñ ꝓmedit panē. Ingressa est aūt ad eū ieçabel vxor sua dixitq⁹ ei: Quid ē hoc vñ aīa tua ꝓtristata ē: ⁊ q⁹re ñ ꝓmedis panez? Qui rñdit ei: Locut⁹ sū naboth ieçrabelite: ⁊ dixi ei: Da mihi vineā tuā accepta pecunia aut si tibi placet dabo tibi vineā meliozē ꝓ ea. Et ille ait: Non dabo tibi vineaz meā. Dixit ēgo ad eū ieçabel vxor ei⁹. Grādis auctōitatis es: ⁊ bñ regi regnū isrl: Surge ⁊ ꝓmede panem: ⁊ eḡ aīo esto. Ego dabo tibi vineā naboth ieçrabelite. Scripsit itaq⁹ lras ex noie achab: ⁊ signauit eas anulo ei⁹ ⁊ misit ad maiozes natu ⁊ optimates q⁹ erāt i citate ei⁹ ⁊ habitabāt cum naboth. Eraꝝ autez hec erat snia: Prędicate ieiuniū: ⁊t sedē facite naboth inter ꝓmos ꝑpli:] ⁊ submittite duos viros filios belial ꝯ eū: ⁊ salsū testioniū dicāt: bñedixit naboth deum ⁊ regē: ⁊ educite eū ⁊ lapidate: sicq⁹ moriat. Fecerūt ergo ciues ei⁹ maiozes natu ⁊ optimates q⁹ habitabāt cū eo i vrbe: sic ꝓcepat eis ieçabel: ⁊ sic scꝑtū erat i lris q⁹s miserat ad eos. Prędicauerūt ieiunium ⁊ sedē fecerūt naboth inť ꝓmos ꝑpli: ⁊ adductis duob⁹ viris filijs diaboli fecerūt eos sedē ꝯ eū. At illi. s. vtriusq⁹ diabolici dixerūt ꝯ eū testioniū cozā mltitudine: Bñdixit naboth

q⁹ ꝓ crimib⁹ sibi ipositis nō solū fuit ipe lapidat⁹: ꝫ filij ei⁹ cū eo: sicut ⁊ de achoz dī iudic. vij. Et tō achab eius nepos descēdit ad possidēdū tanḡ heres: q⁹ nō remanserat ali⁹ ꝓpinq⁹oz. ⁊ huic dicto ꝓcordat: q⁹ dī. j. iiij. li⁹. ca. ix. Si ñ ꝓ sāguie naboth: ⁊ ꝓ sāguie filioz ei⁹ q⁹ vidi heri ait dñs reddā tibi i agro isto. m Fact⁹ ē igit. Dic post ꝑuaricatōez achab describit pene ꝓsequētis ꝓmiato cū dī: n ¶ Occidisti. q⁹ sic occm ē: ⁊ ꝑz ex h⁹ loco q⁹ lre mōt naboth de scitu ⁊ volūtate achab fce fuerit ⁊ misse o Insup ⁊ possedisti. valde iniq. p ¶ Dec dic dñs i loco h⁹ rē. dicūt alicj q⁹ si accipiat sanguis achab i ꝑpa ꝑsona: tūc li: in h⁹ loco. ñ designat locū signatū sz regionē q⁹ sic dī ca. sequenti. Curr⁹ vbi fluxerāt sāguis achab lor⁹ fuit i piscina samarie. ⁊ ibi lixerūt canes sāguinez sic ablutū. si āt accipi at sāguis achab i ꝑsona filij sui: cui⁹ sāguis erat q⁹dāmō sanguis ꝑis: sic li: hoc loco: signat locū determinatū vbi lapidat⁹ fuit naboth: ꝓut ꝑz li⁹. iiij. c. ix. Ra. al. d. q⁹ ō sāguine naboth i ꝑsona ꝓpria itelligit: q⁹ i eodē loco canes lixerūt sanguinē achab vbi pri⁹ lāberāt sāguinē naboth. q̄lit autez istud possit itelligi videbit ca. sequēti. q Num inuenisti me inimicū tibi. ita ē i hebreo ⁊ i libris correct⁹: ⁊ ē sensus: nūqd inuenisti me talez q⁹ deberes mihi inimicari. r ¶ Qui dixit iuueni. eo q⁹ es inimicus dei cuius sū seru⁹. vnde subditur: s Eo q⁹ venūdat⁹ sis rē. Jsicut enim ressedita transit in dominium ⁊ possessionē ementis: sic achab videbatur totalr subditus icolis ⁊ seruiēs eis. t ¶ Et demetaz posteriora tua rē. exponatur sicut supra de hieroboaz ⁊ baasa

v Et peccare fecit israēl. non solum in cultu vitulorum

Universidad de Deusto Biblioteca

fic alij reges pcedētes:sed etiam in cultu baal. a Canes
comedēt iecabel. hoc fuit impletū tpe iehu: vt habet .j.iiij.
li.ix.ca. b Igit nō fuit alr ⁊c].s.i regib' ipm pcedētib':
qꝛ introduxit cultū baal in regnū suū ad incitamētū vxoris
sue:sicut supra dcm est ca.xvj.⁊ hic repetit. c Itaqȝ cuȝ
aud. achab ser. istos
.s. belie de morte sua
⁊ posteritati sue.
d Scidit vestē suā
⁊c. in signū penitētie
⁊ humiliatōis coram
deo: ista tn penitētia
fuit timoꝛ pene vt cō
munit dr. nec obstat
qd subdit:qȝ ppter eā
dilatata est deletō do
mus sue qꝛ tal penitē
tia licet nō sit merito
ria gre ⁊ euasiōis pe
ne etene:tn bene ē me
ritoria aliqn dilatōis
pene tpal. Alij autem
dicūt:qȝ fuit va pnia:
sȝ ad horā: qꝛ nō per
mansit in ea: sed ma
gis reuers' fuit ad ma
la pterita. e Nō i
ducam malū.s.delctō
nis dom' sue i dieb'
suis:sed i diebus filij
sui vt habet infra qꝛ
to li.ca.x. Ca.XXII.
TRāsierunt igit
Descripta ꝯmi
stōne pene ipi' achab
hic ꝯsequēter ponit
eius inflictio qtū ad
psonam achab:⁊ prio
describit eius occisio
scdo iosaphat regis
iude cōditio: ibi Jo
saphat vo. Circa pri
mū sciendū qȝ achab
fuit occis' i bello qd
mouit ꝯ regem syrie:⁊
iō pmo describit bel
li tractatus: scdo con
gressus: ibi Ascendit
itaqȝ. In tractatu vo
belli primo reqrit au
xiliū:scdo ꝯsiliū: ibi
Dixitqȝ iosaphat.
Circa pmū dicitur:
a Trāsiert igitur
tres āni .s. a tpe quo
achab dimisit abire
benadab:vt dictū est
supra.xx.ca. ita qȝ la
pidatio naboth fuit
media int illā dimissi
onē:⁊ istud belluȝ. in
anno aūt tertio descē
dit iosaphat rex iuda
ad regē isrl ad viden
dū eū:qꝛ erant ꝯfede
rati adinuicē:⁊ fili' iosaphat habebat filiā achab vxorem

Canēs ꝯmedēt iecabel i a
gro iecrabel. Si mortu' fu
erit achab i ciuitate:come
dēt eū canes:si aūt mortu'
fuerit i agro: comedēt euȝ
volucres celi. Igitur nō fuit
alr tal sic achab q venūda
t' est vt facēt malū in ꝯspcū
dñi. Cōcitauit eni eū ieca
bel vxoꝛ sua:⁊ abominabi
lis fact' est intātū vt seqret
idola q fecerāt amorrei qs
ꝯsūpsit dñs a facie filiorū
isrl. Itaqȝ cū audisset achab
smōes istos: scidit vestimē
ta sua:⁊ opuit cilicio carnē
suam:ieiunauitqȝ ⁊ dormi
uit i sacco:⁊ ābulauit dmis
so capite. Et fact' ē sermo
dñi ad beliā tesbiten dicēs
Nōne vidisti humiliatū a
chab coraȝ me: Quia igit
humiliat' ē mei cā:nōn idu
cā malū in dieb' ei': sȝ i die
b' filij sui iferā malum do
mui ei'. Ca.XXII.
TRānsiert igit tres an
ni absqȝ bello int sy
riā ⁊ isrl. In āno aūt tertio
descēdit iosaphat rex iuda
ad regem israel. Dixitqȝ
rex israel ad seruos suos:
Ignorātis qȝ nostra sit ra
moth galaad:⁊ negligim'
tollē eā d māu regi syrie:et
ait ad iosaphat: Ueies ne
mecū ad pliādū i ramoth
galaad: Dixitqȝ iosaphat
ad regē isrl: Sic ego sū:ita
⁊ tu. Pplus me' ⁊ pplus
tu' vnū sūt: ⁊ eqtes mei eq
tes tui. Dixitqȝ iosaphat
ad regē isrl: Quere oro te
hodie smonē dñi. Cōgre
gauit ergo rex isrl pphas
qdringētos circit viros: et
ait ad eos: Ire debeo i ra
moth galaad ad bellāduȝ
an quiescē: Qui rñderunt:
Ascēde ⁊ dābit eaȝ dñs in
manu regis. Dixit āt iosa
phat: Nōn ē h ppha dñi
qspiā vt iterrogem' p euȝ:
Et ait rex isrl ad iosaphat
Remānsit vir vn' p quem
possum' introgare dñm:sȝ
ego odi eū: qꝛ non pphat
mihi bonū sȝ malū:miche
as fili' iemla. Cui iosaphat
ait: Ne loquaris ita rex.
Uocauit ēgo rex isrl eunu
chū quedā ⁊ dixit ei: Festi
na adducē micheā filiū ie
mla. Rex aūt isrl ⁊ iosaphat
rex iuda sedebāt vnusqsqȝ
i solio suo vestiti cltu regio
i area iux ostiū porte sama
rie:⁊ vniuersi pphe ppha
bāt in ꝯspectu eoꝝ. Fēc qȝ
sibi sedechias fili' chanaā
cornua ferrea ⁊ ait: Hec di
cit dñs: His vētilabis syri
am donec deleas eā. Oēs
qȝ pphe silr pphabāt di
cētes: Ascēde i ramoth ga
laad:⁊ vade ꝓspe:⁊ tradet
dñs in man' regis. Nūci'
vero qui ierat vt vocaret
micheā:locut' est ad eum
dicens: Ecce sermones p
phetaruȝ ore vno regi bo
na pdicant. Sit ergo smo
tu' silis eoꝝ ⁊ loqre bona.
Cui micheas ait: Uiuit do
min': qꝛ quodcūqȝ dixerit
mihi dñs hoc loqr. Uenit
itaqȝ ad regeȝ:⁊ ait illi rex:
Michea:ire debem' in ra
moth galaath ad pliandū
an cessare: Cui ille rñdit:

b Ignoratis qȝ nr̄a sit ramoth galaad.q.d.nō debet
ignorare:erat ei ciuitas sacerdotal ⁊ refugij:vt habetur
deute.iiij.⁊ Josue.xx.sed reges syrie abstulerāt eam a fi
lijs isrl:⁊ iō achab volebat eā recupare: ⁊ ait iosaphat
reqrēdo ei' auxiliū qui ei concessit.d. c Sicut ego
suȝ ita ⁊ tu.i.vnū
sum': ad h' qȝ vn'
ꝯseqtur negocia
alteri' ⁊ ecōuerso
d Dixitqȝ iosa
phat. Hic ꝯsequē
ter qrit ꝯsiliū: io
saphat ei q erat fi
delis:ꝯsiderās pe
ricula belli vole
bat sup hoc audi
re vbū dñi: sed a
chab infidelis vo
cauit pphas baal
q pphabant spū
maligno.
e Qui rñdert a
scēde.⁊ dabit eaȝ
dñs in manu regi
ista ꝓpositō erat
dubia hñs dupli
cē intellectū sic et
ista Aio te eacida
romanos vincere
posse.q fuit rñsio
demōis i idolo:p
quā poterat itelli
gi:qȝ iste vicerȝ ro
manos vl ecōuer
so:qȝ romani vin
cerēt eacidam.ille
igit accipiēs i sen
su qui videbat p
se pugnauit ꝯtra
romanos: ⁊ fuit
deuictus sm itell
ectū demōis:⁊ sic
fuit i ꝓposito.
f Dabit eā i ma
nu regis. poterat
intelligi d rege sy
rie:vel rege israel
prophete antē ba
al ⁊ achab accepe
runt eam in sensu
falso. g Non
est hic ppha do
mini. quia iosa
phat abhorrebat
prophetas baal.
h Remāsit vir
vnus ⁊c.Sed ego
odi euȝ: eo qȝ sibi
dixerat: Erit ani
ma tua p anima
eius.vt habet su
pra.xx.capitulo.
cetera patēt vsqȝ
ibi: i Fecit q
qȝ sibi sedechias
filius chanaan cornua ferrea ⁊ ait: Hec dicit dñs ⁊c.

sicut eni pphe dñi aliqn pphabāt:nō solū vbis: sȝ etiā
sensualib' signis:⁊ sic hieremias posuit cathenas in col
lo suo:vt habet hieremie.xxviij.ca.sic etiā falsi pphete
vt magis eis crederet.cetera patēt vsqȝ ibi: a Ascen
de ⁊ vade ꝓspere.h' nō dixit assertiue:sed magis negati
ue:vl optatiue vt
sit sēsus:vtinā sic
posses ire:⁊ hoc p
signa percepit a
chab: ppi qd ad
iurauit pphaȝ vt
diceret clare veri
taté: ⁊ tūc dixit:
b Uidi cūctuȝ
isrl dispsum.i. fu
giētē de plio:qꝛ si
cut veniūt ad pli
um vnite:ita fugi
unt disperse.
c Quasi oues
nō hñtes pastorē
i.ducē: ⁊ p h' de
signat ipi' regis a
chab mortem.
d Reuertatur
vnusqsqȝ i domū
suaȝ i pace.p hoc
ondit ppha qȝ so
lus achab erat in
hoc plio moritu
rus: sȝ ꝯtra videt
eē prophetia mi
chee: qꝛ dixit .s.
xx.qꝛ dimisisti vi
rū dignuȝ morte
de manu tua:erit
aia tua p aia ei':
⁊ ppls tu' p pplo
ei'.ad hoc pōt di
ci qȝ ibi dsignauit
tm mortē achab:
⁊ ppi h' dixit:erit
aia tua.nō āt h' di
xit de pplo: erūt
aie ppli tui ⁊c. ⁊
sic designauit tm
ppli fugā. Alr sol
uit ra.sa.d. qȝ sā
guis michee iusti
exiēs d capite ei' qn vulnerat' fuit a socio suo i smone
dñi:vt hr.s.xx.ca.expiauit mortē ꝯmiatā pplo:nō āt ipi
achab. e Nūqd nō dixi tibi.q.d.iste falso pphat mi
hi malū ex odio:⁊ iō ppha dclarauit modū dceptōis a
chab dicēs: f Uidi dñm sup soliū excelsū sedētē.i si
militudie ipm repsentāte:⁊ h' exteri' formata vl interi'
i imaginatōe pphe:itellexit tn qd tal silitudo signaret:⁊
alie q coit ponunt. g Et oēm exercitū celi.i. mltitu
dinē angloꝝ. h A dextris.quātū ad bonos āgelos
i Et a sinistris.quātū ad malos q dicūtur d assistē:
eo qȝ i plurib' sūt executores diuie iusticie:vn Job scdo
di: Cū venisset filij dei ⁊ staret corā dño affuit int eos ⁊
sathan. k Et ait dñs qs decipiet achab ⁊c. p h' ⁊ p
illud qd di.j. Et dixit dñs deci.⁊ pua.⁊c.nō est itelligē
dū qȝ falsitas siue falsū reuelet a d:vel de ei' mādato:
cū sit veritas p eētiā:sȝ p h' intelligit pmissio diuina:
qꝛ iusto iudicio de' pmittit malos hoies decipi a demo

Ascēdē ⁊ vade ꝓspe: ⁊ tra
det dñs in manu regis. Di
xit āt rex ad eū: Iteꝝ atqȝ
iteꝝ adiuro te vt nō loqris
mihi nisi qd veꝝ est i noie
dñi. Et ille ait: Uidi cūctūȝ
isrl dispsū in mōtib' quasi
oues nō hñtes pastorē. Et
ait dñs: Nō hñt isti dñm:
reuertat vnusqsqȝ i domū
suaȝ i pace. Dixit ergo rex
isrl ad iosaphat: Nūqd nō
dixi tibi qꝛ nō pphetat mihi
bonū:sed sp malū: Ille ve
ro addēs ait: Propt hoc
audi smonē dñi. Uidi dō
minū sedētē sup soliū suū:
ēt oēm exercitū celi assistē
tem ei ā dextris ⁊ ā sinistris
Et āit dñs: Quis decipiet
achab regē isrl vt ascendat
⁊ cadat i ramoth galaad:
Et dixit vn' vba huiusce
modi:⁊ ali' alit. Egressus ē
aūt spūs: ⁊ stetit corā dño:
⁊ ait: Ego dcipiā illū. Cui
locut' est dñs: In q: Et ille
ait: Egrediar:⁊ ero sps mē
dax in ore oim pphaꝝ ei'
Et dixit dñs: Decipies et
pualebis egredē ⁊ fac ita.
Nūc igitur ecce dedit dñs
spūȝ mendacij in ore oiuȝ
pphaꝝ tuoꝝ qui h sūt: ⁊
dñs locut' est ꝯtra te malū
Accessit aūt sedechias fili'
chanaā:⁊ pcussit miche
am i maxillā:⁊ dixit: Me
ne ergo dimisit spūs dñi:⁊
locut' ē tibi: Et ait miche
as: Uisur' es i die illa qn in
gredieris cubiculū itra cu
biculū vt abscōdaris. Et ait
rex isrl: Tollite micheaȝ ⁊
maneat apud āmon pnci
pē ciuitatis:⁊ apud ioas fi
lium amelech ⁊ dicite eis:
Hec dic rex: Mittite virū
istū i carcerē: ⁊ sustētate eū
pane tribulatōis ⁊ aq āgu
stie: donec reūtar in pace.
Dixitqȝ micheas: Si reū
sus fueris i pace:nō ē locut'
in me dñs. Et āit: Audite
ppli oēs. Ascēdit itāqȝ rex
isrl ⁊ iosaphat rex iuda in
ramoth galaad. Dixit ita
qȝ rex isrl ad iosaphat: Sū
me arma:⁊ igredē pliū: ⁊ i
duere vestib' tuis. Porro
rex isrl mutauit habitū suū
⁊ igressus ē bellū. Rex aūt
syrie preceperat pncipib'
curruū trigitaduob' dicēs

nib' qui nō hñt ptātē aliqd faciēdi nisi quātū ipe pmittit.
l Egressus ē aūt spūs.s.mal':iō subditur: m Ero spi
ritus mēdax in ore oim pphaꝝ eius.⁊ ex h' pȝ falsitas dci
ra.sa.q dixit hūc fuisse spm naboth defūcti:qꝛ naboth fuit
iust':⁊ p ꝯns spūs ei' eāt i pte iustoꝝ. Preterea aie pfectoꝝ nō
loquūtur i pphis fal
sis: sȝ āgeli mali qn a
d pmittūt. n Per
cussit micheā. volēs
ostendere qȝ esset fal
sus ppheta: tū quia
mau' sua nō aruit si
cut manus hieroboā
extēsa cōtra pphetaȝ
dñi:vt hr .s.xiij.ca°.
tum quia sm appen
tiā micheas videbat
loq ꝯ dcm helie qui
erat maior ppha: qꝛ
dixerat in hoc loco i
quo linxerunt canes
sanguinē naboth:la
bent sanguinē achab
q loc' est iuxta iecra
bel.micheas aūt dice
bat eū inficiēdū i ra
moth galaad: ⁊ iō ex
hoc ꝯsequent argue
bat sedechias: qȝ nec
helie nec michee erat
credēdū:eo qȝ dcā eo
rum discrepabant.
o Uisurus ē in die
illa ⁊c.dicūt aliqui qȝ
hoc fuit qn iehu int
fecit pphetas baal:vt
habetur ifra quarto
libro ca.x. Alij autē
dicūt ⁊ meli' vt vide
tur qȝ fuit i regressu d
ramoth galaad:quia
tūc filius achab ⁊ pn
cipes querebāt sede
chiam ad interficien
dū eo qȝ iuerāt de ei'
cōsilio in ramoth ga
laad ad preliādū. p
Tollite mich. ⁊ ma.
apud āmon pri. ciui.
.i. prepositū regis. q Mittite viruȝ istum in carcereȝ.
ex hoc patet obstiatō achab i malo. r Et ait audite po
puli omnes. Adhuc enim volebat loqui ppheta: sed fuit
amotus ⁊ ductus ad carcerē. s Ascendit itaqȝ. Hic cō
sequenter describitur belli congressus cum dicitur: t
Sume arma tua: ⁊ ingredere prelium: ⁊ induere vesti
bus tuis. Sic est in libris correctis: ⁊ concordat litte
tera hebraica que talis est: Immuteris ⁊ vade ad prelium
⁊ tu indue vestimenta tua. que sic exponitur: Immuteris
scilicet amouendo vestem comunem ⁊ accipiendo arma
bellica:⁊ tu induere vestimenta tua:idest insignia regalia:
que soles portare ad prelia. v Porro rex israel mu
tauit habitum. idest non accepit insignia regalia. Dicunt
aliqui qȝ hoc fecit ad honorandun iosaphat qui venerat
cum eo:in eius adiutorium:⁊ idem volebat sibi attribuere
principalitatem belli. Alij autē dicunt: qȝ licet hoc videat
sm apparentiaȝ lre:tn intendebat aliud:scilicet qȝ pondus

Universidad de De… Bibliote…

Non pugnab tis ꝯtra mi norē: ⁊ maiorē quēpiā nisi ꝯ regē isrl̄ sol ū. Cū ergo vi dissent p̄ncipes curruū io saphat suspicati sūt ꝙ ipse essꝫ rex isrl̄: ⁊ impetu facto pugnabāt ꝯtra eum. Et ex clamauit iosaphat. Intelle xerūtq̄ p̄ncipes curruum ꝙ non esset rex isrl̄: ⁊ cessa uerūt ab eo. Vir aūt qdaꝫ tetēdit arcū in icērtū sagit tā dirigēs: ēt casu pcussit re gē isrl̄ intēr pulmonē ⁊ sto machum. At ille dixit auri ge suo: Verte manū tuā: ⁊ eijce me de exercitu: qꝛ gra uiter vulnerat⁹ sum. Com missū est ergo p̄liū in die il la. Et rēx isrl̄ stabat i curru suo ꝯtra syros: ⁊ mortu⁹ ē vespe. Fluebat aūt sanguis plage i sinū curr⁹: ⁊ p̄co iso nuit in vniūso exercitu an̄ q̄ sol occūbēt dicēs: Vn⁹ quisq̄ reuertat' in ciuitatē ⁊ in terrā suā. Mortuus ē aūt rex: ⁊ plat⁹ est i samari am. Sepelierūtq̄ regē i sa maria: ⁊ lauerūt currū eius i piscina samarie: ēt linxerūt canes sanguinē ei⁹: ēt habe nas lauerūt iuxta verbū do mini qđ locut⁹ fuerat. Re liqua aūt sermonū achab ⁊ vniuersa q̄ fecit: ēt dom⁹ eburnea quā edificauit cū ctarūq̄ vrbiū q̄s extruxit: nōnē hec scripta sūt i libro sermonū dieꝝ regum isrl̄. Dormiuit ergo achab cū p̄rib⁹ suis: ⁊ r̄gnauit ocho ȝias fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. Iosaphat vero fili⁹ asa regnare cepe rat sup iudaꝫ anno q̄rto a chab regis isrl̄. Triginta quinq̄ ānoꝝ erat cum re gnare cepisset: ⁊ vigintiq̄ q̄ annis regnauit in irlm̄. Nomē mr̄is eius ȝauba fi lia salai: Et ābulauit in oi via asa patris sui: ⁊ n̄ decli nauit ex ea. Fecitq̄ qđ re ctum est in conspectu dn̄i verūtamē excelsa nō ab stulit. Adhuc eī ppl's sacri ficabat ⁊ adolebat icēsū i excelsis: Pacēq̄ hūit iosa phat cum rege isrl̄. Reliq̄ aūt verborum iosaphat ⁊ opera eius que gessit ⁊ pre lia: nonne hec scripta sunt i libro v̄boꝝ dieꝝ regū iu da: Sȝ ēt reliq̄s effēinatoꝝ

belli verteretur sup iosaphat. Rex autē syrie ⁊c̃. sequitur: a Nō pug. ꝯ mi. ⁊c̃.] Rō aūt hui⁹ precepti fuit: vt dic̃ ra. sa. qꝛ exploratores regis syrie erāt presentes: licet occlte: qm̄ micheas dixit solū achab moriturꝫ in illo prelio: ⁊ cū retu lissent hoc regi syrie: dedit hoc p̄ceptū: quia alias ꝓbauēat veritatē verboꝝ pro phete: ꝓpter qđ vole bat se eis ꝯformare. b Et exclamauit io saphat. inuocādo di uinū auxiliū: ⁊ eleuā do suū vexillū: sic so let fieri in talibus: ⁊ p hoc intellexerūt p̄nci pes regis syrie ꝙ esset rex iuda. c In in certū sagittā dirigēs. qꝛ mittebat sagittā ꝯ mltitudinē: nō ꝯ aliq̄ ꝺterminatā psonā. d Et a casu pcussit r̄gē isrl̄. ista pcussio lȝ fue rit casualis ex pte sa gittātis: q̄ non dirige bat sagittā ex intētio ne ad regeꝫ isrl̄: nō tm̄ fuit casual' ex pte dei qui hoc p̄ordinaueāt e Int' pulmoneꝫ ⁊ stomathū. ij. palipo. xviij. dr̄: Int' ceruicē ⁊ scapulas. ⁊ vtrunq̄ fuit verꝫ: qꝛ sagitta a pte anteriori intrauit ꝓpe pulmonē: ⁊ in p te opposita exijt supe ri⁹ versus scapulas: qꝛ illa sagitta ꝓtende bat se in altādo: quia iste sagittator erat de peditib⁹: ⁊ rex isrl̄ pu gnabat in alto stās in curru suo. In hebreo habet: Int' squamas ⁊ loricā. habebāt enī super loricam arma turam de laminibus ferreis ad modū squa marum factis: ⁊ vna fuit eleuata seu amota a loco suo: ⁊ sic sagitta īuenit ibi lo ca ītutata ⁊ armis nudata: vl' foramina lorice discoopta: ⁊ sic facili⁹ intrauit ⁊ pforauit regē mō predcō: ⁊ sic trāslatio nr̄a nō discordat ab hebreo in s̄nia: sed nr̄a designat pcussi onem i corpe: lr̄a vero hebraica in armis. f Eijce me de exercitu. nō sinplr̄ sed de p̄ma acie in qua erat vt esset i alia posteriore: in q̄ nō sic impugnaret: ⁊ posset magis occulta re se eē talit' vulneratū: iō seq̄tur: g Et rex isrl̄ stabat in curru ꝯtra syros. ne sui aduerterēt illū letalit' vulneratū: ⁊ fugerent de p̄lio. cetera patēt vsq̄ ibi: h Et linxerūt ca nes sanguinē ei⁹. in eadē regiōe in q̄ interfect⁹ fuit naboth: ꝓ ut expositū fuit ca. p̄cedēti s̄m vnū modū: qꝛ samaria vbi lot⁹ fuit curr⁹ a sāguie achab: ⁊ iezrabel vbi lapidat⁹ fuit na both: distāt q̄si. xv. miliaria q̄ faciūt septē leucas. i Et habenas lauerūt ⁊c̃. in hebreo h̄r: Et armaturas lauerūt. s. a sāguie achab. k Iuxta vbū dn̄i ⁊c̃. i. ꝓpe locū in quo lapidatus fuit naboth: s̄m ꝙ dixerat dn̄s per heliaꝫ. Qua li' āt h⁹ fuerit sciēdū: ꝙ achab habebat domū regiaꝫ i samaria ⁊ iezrabel: ⁊ vinea naboth iezrahelite erāt ꝓpe domū illā q̄ erat i iezrahel ⁊ ibi erat armamētariū re gis: ꝓpt' qđ ibi portata fuerūt arma i q̄b⁹ vulnerat⁹ fuerāt ⁊ ibi lota a sāguie achab: quē linxerūt canes i loco decimi nato vbi fuerat i terfect⁹ naboth: ⁊ iō scp̄tuā fec̄ disti ctōeꝫ int' loturaꝫ curr⁹ ⁊ armoꝝ. d ꝙ arma fuerūt lo ta iuxta vbū dn̄i: ⁊ lȝ h⁹ vificat deꝫ ra. sa. dicēti: ꝙ sā guis achab i pso na ꝓpa itelligit: cū di. s. p̄cedēti. i loco i q̄ linxerūt ca nes sāguinem na both ⁊c̃. sic ibidē dcm̄ fuit. k Et dom⁹ ebur. quaꝫ edi. q̄lis āt fuerit dom⁹ ista n̄ h̄r ex scptura: lȝ de ipa fit h̄ mentō notā do achab d curio sitate excessiua in q̄ nō modicuꝫ est pccm̄. l Nōne hec scpta s̄t in li⁹. ex h⁹ pꝫ ꝙ liber h̄ allegat⁹ n̄ est ideꝫ qđ palip. in q̄ nul la fit mētio d ista domo eburnea: lȝ ali⁹ ē liber a nabu ȝarda ꝯbust⁹: vel ab syrijs: nec po stea fuit repatus. m Iosa. vo. hic ꝯnter pōit ipi⁹ io saphat reg' iude ꝯditō: cui⁹ vita cō mēdat: excepta fa miliaritate quaꝫ habuit cū achab idolatra: ⁊ excel soꝝ pmissiōe: iō subdit: n Fecitq̄ qđ rectū est in ꝯspectu dn̄i. sicut ⁊ fecerat asa pr̄ suus. o Verūtn̄ excelsa nō abstulit. in quib⁹ pplus sacrificabat deo: tn̄ vt predictū est: ꝙ iō nō erat licitū: qꝛ ꝓhibitū. s. post tēpli edificationem: vt fre quēter supra dictū est: ⁊ qꝛ pplus erat ad hoc assuetus ideo difficile erat amouē ꝓpter ꝯsuetudinē: verūtamē ezechias tpe suo abstulit: vt habet. i. iiij. li⁹. ca. xviij. p Pacēq̄ hūit iosaphat cū rege isrl̄. istud recolit qꝛ inter asa p̄em suū ⁊ baasa regē isrl̄ fuerat bellū: tn̄ de hac fa miliaritate rep̄hēsus fuit p ꝓphaꝫ tāq̄ in h⁹ rep̄hēsibi lis: scđo palip. xix. Impio p̄bes auxiliū: ⁊ his q̄ oderūt dn̄m amicitia iūgeris. ⁊ iccirco irā dn̄i merebaris ⁊c̃. q Sȝ ⁊ reliq̄as effeminatoꝝ. qui āt dicātur effemiati expositū fuit. s. xv. ⁊ lȝ asa eos abstulissꝫ: n̄ tn̄ totalit': lȝ iste pfecit. Nec erat tūc rex ꝯstitut⁹ in edom a tempore dauid quo subiugauit sibi illud regnum: ⁊ posuit ibi vnum p̄fectum qui respondebat in terra regi iuda: et

q remāserāt in dieb⁹ asa pa tris eius abstulit de terra: Nec erat tūc rex ꝯstitutus i edō. Rex vero iosaphat fecerat classes i mari q̄ na uigarēt i ophir ꝓpt' auruꝫ ⁊ ire n̄ poterant: qꝛ ꝯfracte sūt i asyongaber. Tūc ait ochoȝias fili⁹ achab ad io saphat: Vadāt serui mei cū seruis tuis i nauibus. Et no luit iosaphat. Dormiuitq̄ iosaphat cū p̄rib⁹ suis: ⁊ se pult⁹ ē cū eis in ciuitate da uid p̄ris sui: regnauitq̄ iorā fi li⁹ ei⁹ ꝓ eo. Ochōȝias aūt fili⁹ achab regnare cepat sup isrl̄ in samaria ānō septio decio iosaphat regis iuda regnauitq̄ sup isrl̄ duob⁹ ānis ⁊ fec̄ malū in ꝯspectu dn̄i: ⁊ ābulauit i via p̄ris sui ⁊ mr̄is sue: ⁊ i via hieroboā filij nabath q peccare fecit isrl̄. Seruiuit q̄ꝫ baal ⁊ ad orauit euꝫ: ⁊ irritauit dn̄m deū isrl̄ iux̄ oia que fecēat pater ei⁹.

Explicit prim⁹ liber mala chim. i. regū terti⁹.

Incipit scđus liber ma lachim. i. quartus regum.

Caplm̄. I.

PReuaricatus ē aūt moab i israel: pōstq̄ mortuus est a chab. Cecidit q̄ ochoȝias p cācellos ce naculi sui: qđ habebat i sa maria: ēt egrotauit: misitq̄ nūcios dicens ad eos: Ite ꝯsulite beelȝebub de um accarō: vtꝝ viuē queā de ifirmitate mea hac. An gelus āt dn̄i locut⁹ ē ad he liā thesbiten dicēs: Surge ascēde i occursū nūcioꝝ re gis samarie: ⁊ dices ad eos: Nunqd non est de⁹ in isrl̄:

hoc durauit vsq̄ post tēp⁹ iosaphat: sȝ tpe iorā filij sui rebellauit edom: ⁊ ꝯstituit sibi regē: vt habet infra. iiij. li. caplo. viij. ⁊ ꝓpter hoc d illo fit hic mētio. Rex vero iosaphat fecerat classes in mari: sed ꝯfracte fuerūt diui no iudicio: eo ꝙ habebat familiaritatē ⁊ societatē cum ochoȝia rege isrl̄: s̄m ꝙ habet. ij. palip. ca. xx. ⁊ ꝓ pter hoc noluit se cūdo associari cū eo in nauigio: vt h̄r hic in lr̄a. a Ochoȝias aūt. h̄ vltimo agitur de regno ochoȝie re gis israel: vt cōti nuet' finis istius li bri ad principiuꝫ quarti: ⁊ pꝫ lr̄a ex p̄dcis h⁹ excepto: b Anno. xvij. iosaphat ⁊c̃. qꝛ si cut dictū est in h⁹ caplo: achab re gnauit. xxij. ānis ⁊ hic dictuꝫ est ꝙ iosaphat cepit re gnare anno q̄rto ipsi⁹ achab: ⁊ sic videtur ꝙ achab regnauērit vsq̄ ad ꝯpletōꝫ āni. xviij ipsi⁹ iosaphat: et p cōsequēs filius achab cepit r̄gna re. xix. anno iosa phat: hoc pōt sol ui per regulas su perius datas: scili cet ca. xv. ꝙ prim⁹ annus ⁊ vltimus in quo achab regnauit cuꝫ iosaphat fuerūt impfecti: ⁊ iō hic nō computant': ⁊ si aliqua oc currant decetero soluantur p regulas superius datas.

In caplo. xxij. vbi dicit' in postilla: Audite ppl'i oēs adhuc ei volebat loqui ꝓpha: sȝ fuit amot⁹ Additio.

HEc verba michee. s. Audite populi oēs magis ꝓprie possunt referri ad p̄terita: hoc est dicere: illud quod dico regi: Si reuersus fueris in pace: nō est dominus locutus in me. Audite populi omnes. q. d. si tis omnes testes: ꝙ ego dico de rege: quia nō reuertetur in pace: ⁊ istum modū tenent ꝓphete ꝓuocando testes ad sua dicta: sicut Esa. j. Audite celi ⁊c̃. ⁊ sic nō est neces sariū dicere ꝙ ꝓpheta volebat alia loqui.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup regū. iij. finit.

Postilla eiusdem super quartum regum incipit.

Ca. I.

PReuaricatus est. Postq̄ actum est tertio libro de regno biptito tēpore quo floruit: hic cōsequenter agitur de ipso tempore quo cadere cepit: et quia regnuꝫ israel prius fuit infectū idolatria q̄ regnum iuda: ideo citius defecit ⁊ captiuatū fuit: ⁊ qꝛ regnuꝫ israel describitur sub regno iuda: sicut dictū fuit supra. iij. li. ca⁹. xij. ideo sub regibus iuda primo describit' deiectio re gni israel simul vsq̄ ad regni israel captiuationem: secun do deiectio regni iuda per se vsq̄ ad transmigrationem. xviij. caplo. Circa primum sciendum: ꝙ licet regnum iuda vsq̄ ad captiuatōem regni israel cucurrerit sub. viij. regib⁹ ⁊ vna regina: quia tn̄ sub a liquibus nihil fuit in nouatū: iō iste quar t⁹ liber vsq̄ ad. xviij. ca. exclusiue diuidit' in sex ptes: quia pri mo agitur quid s̄cm̄ sit sub ioram: secūdo q̄d sub athalia: ca. xj. tertio quid sub ioas ca. xij. quarto q̄d sub amasia: ca. xiiij. quin to quid sub oȝia vel aȝaria: ⁊ addit': quid sub ioathan ca⁹. xv. sexto quid sub achaȝ ca. xvj. Circa p̄mū de scribitur primo mors ochoȝie ⁊ ioram fra tris eius substitutio: secūdo regni ioraꝫ ꝑ secutio. ix. capitulo: tertio totius domus achab exterminatio capitulo. viij. Circa primum sciendūꝫ ꝙ in deiectione vtrius q̄ regni: scilicet israel ⁊ iuda siml' cucurrit p̄uaricatio regum: ⁊ contra eos exclama tio prophetarum tem poribus suis existentium: ⁊ ideo primo describitur hic de scensus ochoȝie ad inferos propter suam maliciam: secūdo ascensus helie ad celos: propter virtutis constantiaꝫ: secun do ca. Circa primum simul ostēditur malicia ochoȝie ⁊ cō stantia helie: ⁊ ideo primo describitur peruersitas ochoȝie idola consulētis. scđo veritas helie ex hoc mortē ei⁹ p̄dicē tis: ibi Angelus aūt. tertio indignatō ochoȝie p tres princi pes eū capere cupiētis: ibi Qui dixit eis. quarto ꝯstātia he lie veritatē sibi i facie dicētis: ibi Locut⁹ est āt. quito mors ochoȝie ⁊ creatio iorā sibi succedētis: ibi Mortu⁹ est ergo. Circa primū dicit': Preuaricat⁹ ē autē moab in isrl̄. qꝛ rex moab p iuramētū se obligauerat ⁊ regnū suū ad seruiēdū regi isrl̄ sub tributo: sed rebellauit ⁊ iuramētū fregit: q̄ fra ctio dr̄ preuaricatio. b Postq̄ aūt mortuus ē achab. Achab eni fuit bellicosus: vt pꝫ ex supra dictis. iij. li. ⁊ ha buit pluries victorias notabiles: ⁊ iō tempore eius non re bellauit: sed tempore filij sui qui erat pusillanimis. c Ce ciditq̄ ochoȝias per cancellos. i. deambulatoria. d Et egrotauit. qꝛ ex casu conquassat⁹ fuit. e Misitq̄ nūci os. de ꝯsilio mr̄is sue ieȝabel q̄ erat idolatrix pessima: ⁊ iō fecit eū recurrere ad idolū ⁊ nō ad deū. aliquādo eni in ido lis demones dabāt responsa deo permittente propter mali ciam recurrentium ad idola per quam demerebatur vt in suo errore detinerentur. f Angelus autem. Hic conse quenter describitur helie constantia mortem eius p̄dicentis cum dicitur: g Nunquid non est deus in israel.

Universidad de Deusto Biblioteca

quasi diceret: vos ondistis fco: ꝙ credat ibi n ee deu q possit rnde vobis. i ¶ Quaobre. i. pter ifidelitate. k ¶ Morte morieris. p diuiaz sniaz. l Reuersiq sut nucij. ppi vbu helie eis dcm ex pte dni: m ¶ Qui dixit eis. Hic pseqter describit obstinatio regis voletis punire pphetam ppi dei sniam: pmo tn inqrit de psona. o. Cuius figure ⁊ habitus. ⁊ seqt: n Uir pilosus. i. hns habitu hirsutu: sic de sancto iohanne baptista di Mat. iij. ꝙ habebat vestimetu de pil camelorum: ⁊ in h comedat eu scriptura d vilitate ⁊ aspitate habit. Ex q etia seqtur ꝙ nimia mollicies ⁊ curiositas e viciosa: vn Matth. xj. ca. dic saluator ad laude iohanis baptiste: qd existis in desertu videre? hoiez mollib vestitu? qd negatiue de iohanne di: io sbdit: Ecce q mollib vestib induutur i domib regu sut. o ¶ Et zona pellicea accinct renib. In hebreo habet: zona d corio. vtrum aut illud coriu eet pilosuz vel no de scriptura n habet. p Misitq ad euz ⁊c.] volebat ei ꝙ violent adduceret si recusaret venire ⁊ puniretur. q ¶ Qui ascendit ad eu: erat eni in mote vacas vite ptemplatiue. r Ho dei rex pcepit ⁊c. cognouit aut helias p reuelatoez ꝙ irrisorie vocabat eu hoiez dei: ⁊ ꝙ psentane erat regi in peccato idolatrie ⁊ puitoe helie: ⁊ silr illi qui cum eo erat: ⁊ ex hoc ex di snia erat puniedi: ppi qd diuina sniaz pnuciauit. d. s ¶ Si ho dei su. vere ⁊ n irrisorie. t Descedat ignis de celo ⁊c. hoc mo beatus petrus mortis sniam pnuciauit sup anania ⁊ vxore sua: vt habet actuu. v. ⁊ sic dcm e d isto quinqgenario pmo: ita dicedu de scdo. Tertius vero quiquagenari fuit abdias: vt dicunt doctores hebrei ⁊ catholici: q timebat deu valde: vt habet supra. iij. li. xviij. ⁊ ppi hoc huiliauit se cora deo ⁊ helia ei suo. v Locut est aut. Hic psequeter describit pstatia helie denunciatis regi morte in sua facie: angelo eu assecurate cum di:

x ¶ Descede cu eo ne timeas. Precepit aut eu descedere ⁊ cora rege pperere: ne abdias rediens sine ipo a rege puniret: ⁊ assecurauit eu vt pstater loqret: sic pz in lra: nec tn ppter hoc fuit retetus vel punit: q scribit puerb. xxj. Cor regis in manu dni: quocuq voluerit vertet illud. ⁊ io licet ochozias i téderet eu punire tn a deo territ: n fuit ausus mutire. y Mortu e ergo. Hic psequent vltimo describit mors ochozie: ⁊ fris sui sbstitutio q no habebat filiu. z Anno secundo ioram filij iosaphat. istud videtur esse falsum quia supra tertio li. ca. vltio di: ꝙ iosaphat rgnauit xxv. anis: ⁊ ibide subdit ꝙ ochozias cepit regnare super isrl ano. xvij. iosaphat regis iuda. at ibide di: ꝙ ochozias regnauit tm duob annis ⁊ adhuc impfectis. Ex qb seqtur ꝙ ochozias mortu fuit. xviij anno regni iosaphat: ⁊ sic de regno iosaphat adhuc remanebant vij. anni futuri: Ex h vi falsu qd di h ꝙ ioraz fr ochozie: ⁊ ei succedes cepit regnare anno scdo ioram filij iosaphat: immo p septe annos cepit regnare ate s. xviij. ano regni iosaphat. Ad h rndet hebrei dicetes: ꝙ q iosaphat fuit in periculo mortis i ramoth galaad: vt habet supra tertio libro ca. vltio: ideo ex tunc filium suuz ioram regez instituit: ne post morte sua de regno inter filios suos esset contentio: ⁊ sic filius eius octo annis regnauit cum eo: qui octo anni aliquando computatur in regno patris aliquando in regno filij. ⁊ quando dicitur hic ꝙ iora frater ochozie cepit regnare scdo anno iora filij iosaphat: hic accipitur annus secundus ioram filij iosaphath quo cepit regnare cum patre: ⁊ ille fuit annus decimusoctauus patris

vt eatis ad psuledu beelzebuch deu accaron: Quaobre hec dic dns: De lectulo sup que ascedisti n descedes: sed morte morieri. Et abijt helias: reuersiq sut nucij ad ochozia: Qui dixit eis: Quare reuersi estis? At illi rnderut ei: Uir occurrit nobis: ⁊ dixit ad nos: Ite reuertimini ad regez q misit vos: ⁊ dicetis ei: Hec dicit dns: Nuqd q no erat de in isrl: mittis vt psulat beelzebuch de accaro? Idcirco de lectulo sup que ascedisti n descedes: sed morte morieri. Qui dixit eis: Cuius figure ⁊ habit est vir q occurrit vob: ⁊ locut e verba hec? At illi dixert: Uir pilosus ⁊ zona pellicea accinct renib. Qui ait: Helias thesbites est. Misitq ad eu qnquagenariu pricipe: ⁊ qnqgita q erat sb eo. Qui ascedit ad euz: sedentiq i vertice motis ait: Homo dei: rex pcepit vt descedas. Rndesq helias: dixit qnqgenario: Si homo dei su: descedat ignis de celo: ⁊ deuoret te ⁊ qnqgita tuos. Descedit ergo ignis de celo: ⁊ deuorauit eum: ⁊ qnqginta q erat cum eo. Rursumq misit ad eu pricipez qnqgenariu alterum: ⁊ quinqginta cu eo. Qui locut e illi: Homo dei: hec dicit rex: Festina: descede:

Rndens helias ait: Si ho dei ego sum: descedat ignis de celo ⁊ deuoret te ⁊ quiquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo ⁊ deuorauit illu: ⁊ qnquaginta e. Iterum misit pricipe qnquagenariu tertiu: ⁊ qnquaginta q erat cu eo. Qui cu venisset curuauit genua otra heliam: ⁊ pcat est eu ⁊ ait: Ho dei: noli despicere anima mea: ⁊ aias seruorum tuorum q mecu sut. Ecce descedit ignis de celo: ⁊ deuorauit duos pricipes qnquagenarios primos: ⁊ quinqgenos q cuz eis erat. Sed nuc obsecro vt miserearis anime mee. Locut est aut angelus dni ad helia dices: Descede cu eo: Ne timeas. Surrexit igit ⁊ descedit cu eo ad regez: ⁊ locutus e ei: Hec dicit dns: Quia misisti nucios ad psuledu beelzebuch deu accaro qsi no eet de in isrl a q posses interrogare sermonem: io de lectulo sup que ascedisti no descedes: sed morte morieris. Mortuus est autez iuxta sermonez domini que locutus est helias: ⁊ regnauit ioram frater eius p eo: anno secudo ioram filij iosaphat regis iude. No eni habebat filiu. Reliq autez verborum ochozie q opat e: nonne hec scpta sut i libro smonu dieru regu isrl?

vt habet infra tertio capitulo. Ca. II.

Actuz est aut. hic pnter describit ascensus helie in celu: ⁊ pmo describit ei traslato: 2° helisei sbstitutio: ibi Helise aut. Pria i duas: q pmo describit helie circuit: 2° ei rapt: ibi Cuq trasissent. Circa pmu sciedu: ꝙ helias psciens suaz traslatoez: postq fuerat i galgal: q loc e iuxta iordane: qd pz ex h ꝙ filij israel iordane transito ibi pmo posuert castra: et ibi portauert. xij. lapides de iordane: vt habet iosue iiij. inde trasijt in bethel: ⁊ inde hiericho: ⁊ inde redijt ad iordanez: vt pz i lra: ⁊ sic fecit quenda circuitu. ro aut h fuit: q galgala loc sacer reputabat: tu q filij isrl ibi primo posuerunt castra iordane trasito: vt dictu est: tu q filij isrl ibi circucisione fecert ⁊ pascha celebrauerunt: vt habet iosue. v. In bethel at ⁊ hiericho manebat filij pphearu: vt pz in lra: ⁊ isti erat viri religiosi simul collegiati: vacates oroni ⁊ pteplatoi: quorum aliq habebat spum pphie: ⁊ tales fuert primo pgregati sub samuele ppheta: sicut dictu fuit supra primo li° ca. x. ⁊ postea sb alijs pphetis excelletib: ppter qd dicebatur filij pphetarum i. discipuli eorum: sic dicit ra. sa. sup locu istu: Helias igit an traslatoez sua voluit vide loca ista: galgala ppi loci sanctitate: bethel ⁊ hiericho ppter discipulorum suorum pgregatoez: ⁊ q ibi volebat dimitte heliseu: vt pz i textu: ⁊ ex dictis pz lra vsq ibi: b ¶ Nunqd nosti q do. ho. tol. dnz tuu a te. Ex q pz qd dictu est supra. s. ꝙ aliqui eorum habebat spum pphetie: p que presciebant traslatoz helie. Qui respodit: c Et ego noui. ex q pz ꝙ helise ia habebat spum pphie: no tn in tata plenitudine sicut postea habuit. d ¶ Silete. nolebat ei ꝙ de h° in pntia helie loqret: ne ab helia ⁊ ipis simul incitaret ad remanedu ibide: quia volebat remane cu magistro suo quatu poterat. e Tulitq helias palliu suu ⁊ inuoluit. i. plicauit aptado ipm ad peutiendu aqs. f ¶ Que diuise sunt. no p aliqua virtute q esset i pallio: sz virtute diuina q voluit ondere meritu helie: sicut ad declarandu merita sanctorum aliqn dant a deo sanitates ad tactu vestimentorum iporum. g Cuq trasissent. Hic psequeter describit helie rapt: ⁊ prio describit ei amicabil pdescesio: 2° mirabil ascesio: ibi Cuq pgeret. Primo ondit in hoc ꝙ obtulit se heliseo: ad faciedu qd posset pro eo. d. Postula qd vis ⁊c. ⁊ subdit helisei petitio

Ca. II.

Factum e aut cu leuare vellet dns heliam p turbine in celu: ibant helias ⁊ helise de galgalis. Dixitq helias ad heliseu: Sede hic: q dns misit me vsq in bethel: Cui ait heliseus: Uiuit dns ⁊ viuit aia tua: q no dereliqua te. Cuq descedisset bethel: egressi sut filij pphetarum q erat i bethel ad heliseu: ⁊ dixert ei: Nuquid nosti: q hodie dns tollet dnm tuum a te? Qui rndit: Et ego noui. Silete. Dixit at helias ad heliseuz: Sede hic: q dns misit me in hiericho. Et ille ait: Uiuit dns: ⁊ viuit ania tua: q no dereliqua te. Cuq veissent hiericho: accessert filij pphetarum q erat in hiericho ad heliseu: ⁊ dixerut ei: Nunqd nosti: q dns hodie tollet dnm tuu a te? Et ait: Et ego noui. Silete. Dixit aut ei helias: Sede hic: q dns misit me vsq ad iordane. Qui ait: Uiuit dns: ⁊ viuit aia tua: q n derelinqua te. Ierut igit abo pariter: ⁊ qnquaginta viri d filijs pphetarum secuti sunt eos. Qui ⁊ steterut ecotra loge. Illi aut ambo stabat sup iordane. Tulitq helias palliu suu ⁊ inuoluit illd ⁊ pcussit aquas que diuise sunt i vtraq pte: ⁊ trasiert ambo p siccu. Cuq transissent: helias dixit ad heliseu: Postula qd vis: vt faciaz tibi anteq tollar a te. Dixitq helise: Obsecro vt fiat in me duplex spirit tu. Qui rndit: Rez difficile postulasti: Attame si videris me qn tollar a te erit qd petisti: si autem no videris

h ¶ Obsecro vt fiat duplex spus tu in me. dicit ra. sa. ꝙ petijt habere spum in dupla pportone respectu helie: ⁊ ad hoc inducit ꝙ octo miracula tm scributur facta p heliam in hoc quarto libro ⁊ tertio. Primu est clausio celi: 2m ptinuatio farine ⁊ lechiti: tertiuz suscitato filij vidue: quartu descesus ignis i monte carmeli: quitu impetratio pluuie: sextu descesus ignis sup primu quiquagenariuz: septimu sup secudu: octauu diuisio iordanis vt trasiret p siccu: xvj. vo scributur i heliseo. primu est iordanis diuisio: scdm aqru sanatio: tertiu puerorum laceratio: quartu aq impetrato pro trib regib: quintuz olei multiplicato: sextu sunamitis fecudatio: septimu filij eius suscitatio: octauu pulmenti dulcorato: nonu panu multiplicatio: decimu naama leprosi curatio: vndecimu giezi infectio: duodecimu ferri natato: decimutertiu oculoru pueri sui aptio ad videdu eqs ⁊ currus igneos ad defensioez iporum: decimuquartu aduersariorum excecato: decimuquintu abundatia victualiu inopinata i porta samarie: sextudecimu suscitatio mortui ad tactum ossium helisei. sed istud dictum no videtur conueniens: primo quia non concordat littere sequenti vt videbitur: 2° q no concordat rationi. dic. eni saluator Math. ca. x. No e discipul sup mgrm. ⁊ io psumptuosu fuisst si helise dupla ptate respectu mgri sui petiuisset. nec valet illud qd inducit de plurib miracul: q forsita helias fecit plura q helise: licz no sint scpta: q n oia scribunt fm ꝙ di iohanis vltio. Ite iohanes baptista nullu miraculu fec: vt di iohanis. x. ⁊ tn de ipo dic saluator: Int natos mulierum n surrexit maior iohane baptista. Dicedu igit cuz alijs doctorib nris: ꝙ helise n petiuit spuz i dupla pportone respectu helie: vt sic ei pferret: sz petiuit ꝙ duplex gra q erat i helia. s. gra miraculorum: ⁊ gra pphie q sut gre distincte sz ꝙ dic apls. j. cor. xij. i ipo fieret: vt sic mgro suo assilaret q fm dcm saluatoris pfect ois erit: si sit sic mgr ei. i Re difficile postulasti. tu q tal gra n pt dari nisi a do immediate: tu q pauci pphe legunt vtraq graz habuisse. k ¶ Attn si videris me qn tollar a te erit. qd exponit ra. sa. sic: Si videri me ⁊c. ide e ac si dicet: qdiu su tecuz in statu coi hoim n possu istd face: sz qn tollar hic ad supiore statu tuc potero: quod no est intelligendu effectiue: quia solus deus efficit vtranq gratiam: sed impetratiue: quia tunc preces helie essent magis efficaces: ista tamen expositio non consonat littere: quia helias in raptu ita poterat orare pro heliseo: si non videret cum tunc ac si videret: ita ꝙ visio helisei nihil videbat face ad h: ꝙ pces helie eent efficaciores

Universidad de Deusto
Biblioteca

pzo eo:ꝛ tñ dicit helias:Si videris me qñ tollar a te: erit
si aũt nõ videris nõ erit.ꝛ iõ alit dicẽdũ. Spũs eni sanctus
pur vult tãgit corda ꝓphaꝝ:ꝛ ideo aliqñ reuelat aliqò fu-
turũ pfectũ:aliqñ mĩ' pfecte:aliqñ ꝺditõnaliter:ꝛ aliqñ ab
solute sicut infra ca.xiiij.dixit helisẽ regi ioachaz:Percute
iaculo terrã.reuelatũ
eni erat helisẽo:q̃ to-
ties ꝓcuteret syriaz q̃
ties ꝓcutẽt iaculo ter
rã:vt ꝑz ex lr̃a sequen
ti ibidẽ: nõ tñ erat si-
bi reuelatũ: q̃ eẽt per
cussurus terrã tribus
vicibus tm̃: ꝛ sic fuit
in ꝓposito vt videt
fuit ei reuelatũ helie
q̃ si helisẽ cũ vidẽt i
raptu: ei' petitio iple
ref:aliter nõ:tñ ñ fuit
sibi reuelatũ q̃ eẽt eũ
visur' ꝓtunc. m
Lũqz ꝓgerent. hic cõ
sequẽter põit ascẽsio
mirabilis ipi' helie cũ
dicit: Lũqz ꝓge.ꝛ ice.
sermo. helias ei info
mabat helisẽũ de vn
ctõe duoꝝ regũ:scilz
iehu ꝛ açael ad punie
dũ idolatras ꝛ de cõ
solatõe ꝓphar̃ũ ꝛ ali
ozũ fideliũ. n Et
ce curꝰ igneus ꝛ equi
gnei rẽ.ista fuerẽt foz
mata vtute diuinavl
angelica ad oñdẽdũ:
q̃ helias nõ ascende-
bat in celũ vtute ꝓ-
pria sicut xp̃s:in cui'
ascẽsiõe nõ apparuit
aliq̃s curꝰ. o Et
ascẽdit ꝓ turbinẽ i ce
lũ.nõ sidereũ vel em
pyreũ:sed aereuz tm̃:
vt helias ꝓ aerẽ ꝓz-
tareẽt ad locũ distãtem sicut abacuch ꝓ angelũ fuit portat'
de iudea i chaldeã:locꝰ aũt ad quẽ deportat' fuit helias fz
doctores catholicos ꝛ hebreos ẽ padilus irestri': vbi enoch
añ fuerat trãslatus:ꝛ inde circa fin̄ẽ mundi ambo ꝓcessuri
sunt ad ꝓdicãdũ cõtra pfidiã antixp̃i. p Heliseꝰ aũt he
lia trãslato. hic ꝓsequẽter describit helisei ꝟstitutio:ꝛ ꝓio
ꝟstituit:ꝛ' suspicio ꝓtra eũ tollit:ibi Et veniẽtes.ʒ aq̃ coꝛ-
ruptio pellit:ibi Dixeruntq̃.4' iniusta derisio punit: ibi
Ascẽdit aũt. Circa ꝓmũ dr̃: p Heliseus aũt videbat.ꝛ
p hoc ꝑz ei' petitio adimpleta fm q̃ dixerat sibi helias.
q Pater mi.ex hoc ꝑz qò dictum ẽ supra .s. q̃ discipuli
ꝓphaꝝ dicebãtur coꝛ filij. r Curꝰ israel ꝛ auriga ei'.
Curꝰ eni suppoꝛtat: ꝛ auriga dirigit: sic helias populum
israel suppoꝛtauerat defectꝰ supplẽdo:sicut ꝑz supra .iij.li'.
caꝰ.xvij. In ipetratõe pluuie pclitãti pplo israꝫ:simꝫr ipm
reduxit ad verã fidẽ vnꝰ dei ꝓ impetratõez ignis sup holo
causti suũ:ad declaratõez vere deitat':ꝓpter qò tũc clama
uit pplus:Dñs ipe ẽ deꝰ. In hebreo habet: Curꝰ israꝫ ꝛ mi-
litia ei'.i.potẽtioz ad defesionẽ israꝫ q̃ militia cũ currib' bel
licis: fm q̃ exponit ra. sa. s Apphẽditq̃ vest. sua ꝛ sci
dit.eo q̃ nõ poterat ãplꝰ mgro suo associari. t Et le-

nõ erit. Lũqz ꝓgerẽt ꝛ in-
cedẽtes sermocinarent': ẽc
ce curꝰ igneꝰ ꝛ eq ignei di-
uiserũt vtrũq̃z. Et ascendit
heliasꝫ ꝓ turbinẽ in celũ:hẽ
liseꝰ aũt videbat: ꝛ clama-
bat: Pater mi:ꝑ mi:curꝰ
israꝫ ꝛ auriga ei'. Et non vi
dit eũ amplꝰ. Apphẽdit
q̃z vestimẽta sua: ꝛ scidit il-
la ī duaſ ptes:ẽt leuauit pal
lium helie qò ceciderat ei:
Reuersusq̃ stetit sup ripã
iordanis:ꝛ pallio helie qò
ceciderat ei pcussit aq̃s
ꝛ ñ si diuise. Et dixit:Ubi
ẽst deꝰ helie etiã nũc: Per-
cussitq̃ aq̃s: ꝛ diuise sunt
huc atq̃ illuc:ꝛ trãsijt heli
seus:Videtes aũt filij ꝓpha
rũ q̃ erãt i hierico decõtra
dixerũt: Requeuit spũs he-
lie sup heliseũ: Et veniẽtes
in occursũ ei' ãdorauerunt
eũ ꝓni in terra: dixerũtq̃ il
li:Ecce cũ seruis tuis sunt
quinq̃ginta viri fortes:q̃i
pñt ire:ꝛ q̃rẽ dñm tuuz ne
forte tulerit eũ spũs dñi ꝛ,p

pal. helie qò ceciderat ei. non a casu cecidit:sed ex diuina ordinatõe:vt helisẽ ipo opiret in signũ q̃ spũs helie
requieuerat sup eũ:ꝛ q̃ erat substitut' loco ei': vñ ꝛ i sua
vocatõe helias posuit palliũ suũ sup eũ: vt habet supra
iij.li'. v Percussit aq̃s ꝛ nõ sunt diuise. qò a deo fa
ctũ ẽ: vt nõ nimis
eleuaret de assecu
tõe spũs helie. x Ubi ẽ deꝰ helie nẽ
nũc ad hãc exclamatõez diuise sũt
aque: vt oñderet
q̃ nõ ꝓpũs meri
tis assecut' fuerat
grãm ꝓphetandi
ꝛ miracula facien
di:sed ex diuia li-
beralitate ꝛ mẽit)
helie. y Dixe-
rũt req. spũs helie
sup heliseũ. hoc
cognouerunt p si
gnũ predictũ. z
Et veniẽtes. hic
ꝓsequẽt tollit su-
spicio:q̃ possꝫ hũi
ꝰ heliseũ: ꝑmitti
tur tñ reuerẽtia si
bi fcã a filijs ꝓphe
taꝝ cum dr̃: a
Adorauerẽt eum.
adoratõe dulie rã
q̃ supioꝛe suũ:eo
q̃ eẽt ꝟstitut' lo-
co helie:sb cuꝰ regi
mine vixerãt:vt ꝰ
dcm̃ ẽ. b Qui
pñt ire rẽ]at ei ac
ciderat: q̃ helias
sic ꝺ loco ad locũ
trãsportat' fuẽat:
sic dcm̃ fuit ꝰ. iij.
li.xvij. c Qui
ait nolite mittẽ.
Scicbat enim ipm
translatũ absq̃ reditu ꝓpe finẽ vsq̃ mũdi. d Lo
egeruntq̃ eum donec acquieſceret:ne ipi suspicarentur
ipm nolle reditum helie vt sic remanẽt supioꝛ omnib'
alijs prophetis. e Dixerunt quoq̃. hic consequen
ter describitur sanatõ aque cum dr̃: f Ecce ha.ciui.
bꝰ optia ẽ. Sz huic vi ꝺdicẽ qò sequtur. g Sz aq̃ pes.
ꝛ ira sterilis. Ad qò dicẽra.sa. q̃ sicꝰ ciuitati erat optimꝰ ꝓ
pphis:qz erat aptꝰ ꝓplatoi:nec ira erat sterilꝰ de se:sed
ex malicia aq̃ vñ debebat irrigari: ꝛ ideo nõ indigebat
nisi aq̃ sanatõe h Egressꝰ ad fõtẽ aq̃rũ misit i illũ sal.
vt miraculũ eẽt cuidẽt' qz appositõ sal' ñ meliozat aq̃s
de natura sua:sz magis peiozat. Ex q̃ ꝑz q̃ hec sanatio
aque fuit facta diuina virtute:que pot agere cõtra cur-
sũ nature. i Et ñ erit i eis vltra moꝛs.qz fcẽ fuerꝫ po
tabiles ꝛ sane. k Neq̃ steri.qz postea ñ cãbũt stẽilita
tẽ ire:sz fertilitatẽ. l Ascẽdit aũt. hic ꝓsequẽter ponit
derisio iniusta cũ dr̃: Ascẽdit aũt inde heliseꝰ i bethel. ad
visitãdũ ꝓgregatõez ꝓphaꝝ ibidẽ manẽtiuz:quod erat
opus valde bonum :ꝛ commendatione dignum ꝛ non
derisione. m Lũqz ascendẽt per viã. Quia locꝰ erat
excelsꝰ. n Pueri pui egressi sũt.edocti ad hꝰ ꝛ icitati

a suis parentibꝰ idolatris ut subsãnarẽt ꝓphetã domi
ni:ꝛ iõ maledixit eis ut parẽres eoꝝ in ipsis punirentur
ꝛ ut malicia pntũ ãplꝰ nõ imitarent. Sciebat eni deo
reuelãte moꝛtẽ eoꝝ cito euenire post suã maledictõez:
quã ꝓtulit ex snia diuine iusticie. Mystice exponendo
heliseꝰ ascẽdẽs i be
thel signat iesum
xp̃m ascẽdentẽ in
crucẽ: quẽ derise-
rũt iudei fm tex-
tũ euãgelij: ꝓpter
cui' vltoez venerẽt
postea duo vsi i
iudeã scz titus et
vespasian': q̃ de-
struxerũt locũ: ꝛ
occiderũt gẽtẽ. xlij.
ãno pꝰ passionez
dñi in vidictã im
ꝓperij sibi facti

Ca. III.

Tora vo
Superꝰ
posita est
regis ioram filij a
chab institutio:
hic ponit regni
sui ꝓsecutõ. ꝛ qz
scriptura sil' nar-
rat facta regũ ꝛ,p
phaꝝ eis cõtẽpo-
raneoꝝ: heliseus
aũt fuit huic ioꝛã
ꝓpane' ꝛ iõ prio
describit ꝓsecutõ
sui regni: secũdo
magnalia helisei
ibi Et ait ioſa-
phat. Prima in
duas: qz prio de-
scribit dicti regi-
minis conditõ:se
cũdo regis moab
rebellio :ibi Poꝛ
ro mesa rex mo
ab. Circa primuz
ꝑmittit tẽp' in q̃
icepit regnare: cũ
dicit: b Anno
xvij. regis ioſa-
phat regi iude. frater eni suꝰ ochoȝias cepit regnare an
no.xvij. regni ioſaphat vt dictũ fuit supra tertio libꝛo
caplo vltio:ꝛ regnauit duobꝰ ãnis incõplete tñ:ꝛ sic io
raz q̃ successit ochoȝie:cepit regnare in.xvij. ãno regni
ioſaphat:tñ filꝰ eiꝰ ĩa añ cepit regnare cũ eo: vt dictuz
fuit ibidẽ. Et fecit malũ cozã dño:sz nõ sicut pr̃i eiꝰ ꝛ mr̃
qui itroduxerãt cultũ idoli baal:ꝛ iste amouit: sed in
cultu vitulozꝫ q̃s fecẽrat hierobaam remãsit. c Poꝛ
ro mesa. hic ꝓsequẽter describit regis moab rebellio q̃
facta fuit sub ochoȝia moꝛtuo achab pr̃e suo sicut ha-
bẽt ẽ.j.caplo. Sz h ꝛpetit eo q̃ ioꝛã frat ochoȝie voluit
eũ ĩteꝛ sub tributo redigẽ:ꝛ hoc vtute armoꝝ:ꝛ iõ pri
mo describit belli apparat': scdo aq̃ defectus: ibi Per
rexit igit. Circa ꝓmuz dr̃: c Mesa rex moab nutrie
bat multa pecoza. qz ira illa ẽ mltũ pascual. d Et
soluebat regi israꝫ.p modum tributi. e Centũ milia

agnoꝝ rẽ. Jta q̃ si adducerẽt agni vel arietes tõsi ñ crãt re
ceptibiles. f Lũqz moꝛ. fuisset achab ꝓuarica.ẽ fedꝰ. qz
ochoȝias erat pusillanimis ꝛ lãguidꝰ ꝓ pte tempis ex casu
de cenaculo suo. g Egressꝰ ẽ igit rex ioꝛã. ad ꝓgregãdũ
exercitũ ꝓtra regẽ moab:ꝛ patz lr̃a vsq̃ ibi: h Per des
tuz idumee. tum qz
rex Edom erat cum
eo ī eodẽ exercitu: tũ
qz domin' voluit vt
ibi paterent aque de-
fectu:ꝛ sic necesse ha-
berẽt recurrẽ ad heli
seũ. i Perrexerũt
igit. Hic ꝓnter ponit
aque defectus. k
Rex edom. iste ñ erat
ꝓprie loquẽdo,rex:sz
qdã prefectꝰ sub rege
iuda:vt magꝰ patebit
ista. viij.caꝰ. l Et
nõ inueniebat aq̃. vt
necesse haberẽt recur
rẽ ad heliseũ. m
Lõgregauit.i.ꝓgrega
re ꝑmisit. n Et ait
ioſaphat. Hic incipit
scriptura ꝺscribẽ ma
gnalia helisei:ꝛ ꝓmo
quãtuz ad id qò fecit
ad ꝓsolatõez fideliũ:
2° quantum ad con-
uersionem infideliuz
ca. v. Circa ꝑmũ põit
ꝑmo miraculũ factũ
ad ꝓsolatõez regis iuꝺ
2° mulieris vidue i prin
cipio q̃rti.c.ʒ sunamit)
duoꝝ te:ibi Fctã ẽ q̃dã
dies. 4° ꝓgregatõnis
famelice: ibi Erat aũt
fames. Circa ꝑmum
heliseꝰ ꝑmo reꝓritur
Scõo ab eo abũdan-
tia aq̃ simul cũ victo
ria ꝓdicit: ibi Nunc
aũt. Circa ꝑmum dr̃:
n Et ait ioſaphat
q̃ erat fideꝰ ꝛ deuotꝰ
o Est ne h ꝓpha
dñi. vt deꝓcemur do
minum per eum tanq̃ per familiarem sibi ꝛ amicum ad
supplendum nostrum defectum. p Est hic heli. fil. saꝓ.
qui fun. aquam sup ma. helie. hoc exponit communiter
de effusione aq̃ p modũ misterij i ablutõe manuum: qz he
liseꝰ fuerat helie discipulꝰ:ꝛ loco ei' ꝟstitut' : vt ꝑz ex su
ꝓa dictis ꝓcedẽti caplo. Alit aũt expõit rab. sal. de spẽali
fusione aque a casu sup man' helie i mõte carmeli q̃ faci
ebat aquã effũdi sup sacrificiũ:ꝛ tũc ex digitis helie fluxerẽt
aque abũdanꝫ.q.ex fõtibꝰ fecũdis:sicut dictũ fuit supra.iij
li.ca.xvij.ꝛ iõ hꝰ factũ h repetit.q.d.iste ẽ aptissim' ad sup
plẽdũ nobis aq̃ defectũ:qz ĩa añ cũ a casu fũdẽt aquã sup
man' helie aq̃ fuerẽt mltiplicate miraculose. q Vade ad
ꝓphas pa.tui ꝛ ma.tue.s. icabel q̃ pascebat ꝓphas baal.
vt habetur supra.iij.libꝛo.xvij. r Quare congrega.
dñs tres reges hos.i.ꝑmisit cõgregari. s Ut tradẽt eos
i manꝰ moab.q.d. de facili poterit nos capẽ nisi habeam'

beneficiũ aque. t Si nõ vultũ iosaphat regis iude eru besceres denegando sibi petitõem suã cũ sit fidelis ⁊ deuo tus. v Nõ attẽdissem quidem te. q2 scriptũ ẽ psalmo. xiiij. de viro pfecto ad nihilũ deduct⁹ ẽ in ↄ̄spectu ei⁹ malignus timẽtes aũt dñm glorificat. x Nunc aũt. Hic ↄ̄ñt helise us predicit eis abun dantiã aque ⁊ victo riam. ꝑmittit tamen ad hoc dispositio: cũ dicit: y Adducite mihi psaltẽ. dic̃ h ra. sa. q̃ spũs ꝓphetie re cesserat ab eo: eo q̃ exasperat⁹ fuerat ↄ̄ re gem isrl'. sed hoc non vi rõnabili dcm̃: qa illõ pcessit ex celo dei ⁊ iõ aliter dicendũ. s. q̃ spũs ꝓphetie non semp tãgit corda pro phetaꝝ: vñ ⁊ cap. se quẽti dicit helise⁹ de sunamite: Anima eius in amaritudine est: et domin⁹ celauit a me. Ad hoc aũt q̃ spũs tangat cor ꝓphete fa cit eleuatio mẽtis per deuotionem. Ad qđ iuuat melodia ad h⁹ ordinata. Sũt eni ali que melodie que mo uent ad pietatẽ ⁊ fle tum qbus vtebãt an tiquit⁹ i planctu mor tuoꝝ: ⁊ aliq̃ q̃ mouẽt ad audientiã: sicut tu be qbus vtunt i bell'. Et alique ad deuotõ nem: quib⁹ vtẽdũ ẽ i diuinis officijs: quia laudes diuie cantabã tur i istis musicis: ⁊ talem reqsiuit helise⁹ a Facite alueũ tor rentis huius fossas ⁊ fossas. i. foueas ma gnas in plurib⁹ locis ut aq̃ possit ibi col ligi ⁊ remanere: sicut i cisternis. videbat eni ꝓpha pluuiam magnã valde futurã de ꝓpinq̃: in loco tamẽ ab eis distãti ⁊ abũdãtiã aque p alueũ desiccatũ descẽdẽ: iõ subdit: Nõ vi debitis ventũ ⁊c̃. pdixit etiã victoriã. d. Insup tradet etiã moab i man⁹ vras ⁊c̃. seqt: b Et vniuersũ lignũ fructi ferum succidetis. vi q̃ dixerit ↄ̄ legẽ Deut. xx. vbi in obsi dione ciuitatis ꝓhibent abscidi ligna fructifera regionis illi us. Ad hoc rñdent doctores cõiter q̃. s. in illa ꝓhibitione tũc fuit a deo dispẽsatũ ꝓpter maliciã ppl'i moab. Põt tñ dici ⁊ meli⁹: ut videt scđm intẽtionẽ text⁹ q̃ illa ꝓhibitio fa cta fuit de arborib⁹ fructiferis q̃ erãt itra ꞇminos filioꝝ isrl' ut pꝫ ibidẽ: ⁊ hoc fuit ꝓhibitũ ne regio quã habitaturi erãt vastaret. Terra vo moab nõ erat hui⁹ ↄ̄ditionis: immo de illa dixit dñs filijs isrl' q̃ nõ daret eis q̃cquã ut h̃ Deut. ij. Cetera patẽt vsq3 ibi: c Et steterũt i terminis. ut non p mitterẽt aduersarios igredi regionẽ suã. ⁊ q2 ibi erat loca angusta ⁊ difficilia ad trãseũdũ: ⁊ iõ ibi meli⁹ poterant ad uersarios ipedire. d Viderũt moabite aquas rubras. talis eni appentia fiebat i aquis ex reuerberatõe solis q̃ a longe videbãtur: vel forsitam miraculo fcm̃ ẽ hoc ut moabite festinarẽt ad spolia: ⁊ sic deordinarẽt se ⁊ essẽt faciles ad debellãdũ. Cetera patẽt vsq3 ibi: e Ut mu ri tãtũ fictiles re manerent. d. Ra. sa. q̃ oẽs muros lapideos destruxe rũt ut lapides ꝓijcerẽt sup campos fructiferos, put eis dixerat heliseus. f Et circũdata ẽ ciuitas a fũdibu larijs. i. a viri po nentib⁹ machinas i circuitu ad ꝓijci endũ lapides ma gnos. g Ut ir rũperẽt ad regem edom. qa ex illa pte obsidio erat debilior. h Arripiensq3 filiũ suũ pmoge nitum ⁊c̃. qđ ex ponit cõit sic: qa vidit q̃ via hũa na nõ poterat re sistere: iõ voluit se ad diuinũ aux iliũ cõuertẽ imo lãdo pmogenituꝫ suũ. i Et fcã ẽ idignatio magna in isrl' ⁊c̃. ex ↄ̄pas sione eni reputa uerunt idignũ vl tra obsidẽ regem i tãta afflictõe po situ. sed hec expo sitio non vi rõna bilis: primo q̃a illa imolatio nõ erat ad dei placa tionem sed magis ad offensionẽ: eti am dato q̃ sibi fi eret: quia occidere innocentẽ est contra preceptum diui num nisi hoc eẽt ex speciali ⁊ expresso dei precepto: cui omnis hõ quãtũcunq3 innocens est mortis debitor: pro pter qđ Abraam hoc mõ voluit imolare filium suum: ut habetur Gen. cap. xxij. Iste aũt rex moab nõ habuit tale preceptum: erat etiã idolatra. Secũdo q̃a filij isrl' querebant mortẽ regis moab ⁊ populi sui: ⁊ ideo non ẽ verisimile q̃ recederent ab obsidione ꝓpter imolationẽ primogeniti sui sed q̃ magis remanerent: quia illa imo latio fuit signum q̃ non poterant diu tenere ciuitatẽ: ⁊ hoc prouocat ad remanendum in obsidione magis q̃ ad recedenduꝫ. Propter qđ alit exponit Ra. sa. litteraꝫ predictam. d. q̃ rex moab requisiuit a sapientibus suis qđ esset meritum: propter qđ deus isrl' tãta fecerat pro illi populo: ⁊ faciebat: Et respõderunt q̃ hoc erat ꝓpter meritum abrae patris ipsorum: qui filium suum isaac voluit imolare deo isrl': qđ audiẽs rex moab cepit filiuꝫ

man⁹ moab? Dixitq3 ad eũ helise⁹. Viuit dñs exer cituũ i cui⁹ ↄ̄spectu sto: q̃ si nõn vultũ iosaphat regl iu de erubescerẽ: nõn attẽdis sem qdẽ te: nec respexissẽ. Nũnc aũt adducite mihi psalten. Cũq3 caneret psal tes fcã ẽ sup eũ man⁹ dñi: ⁊ ait: Hec dic̃ dñs: Facite al ueũ torrentis hui⁹ fossas ⁊ fossas. Hec. n. dicit dñs: Nõ videbitis vẽtum neq3 pluuiã: ⁊ alue⁹ iste replebit aqs: ⁊ bibetis vos ⁊ fami lie vr̃e ⁊ iumẽta vr̃a. Par q3 ẽ i hoc ↄ̄spectu dñi: isup tradet etiã moab i manus vr̃as. Et pcutietis oẽm ci uitatẽ munitã ⁊ oẽm vrbẽ electã: ẽt vniuersũ lignũ fru ctiferũ succidetl cunctosq3 fontes aquaꝝ obturabitis ⁊ oẽm agrũ egregiũ opietl lapidib⁹. Fcm̃ ẽ igr mane q̃ñ sacrificiũ offerri solet: ⁊ ecce aque veniebãt per viã edom. Et repleta ẽ t̃ra aqs. Uniuersi autẽ moabite au diẽtes q̃ descẽdissent tres reges ut pugnarẽt aduers⁹ eos: cõuocauerũt oẽs q ac cincti erant baltheo desup ẽt steterũt i t̃minis. Primo q3 mane surgẽtes ⁊ orto iã sole ex aduerso aquarũ: vi dẽrũt moabite ecõtra aq̃s rubras q̃si sanguinẽ: dixe rũtq3. Sanguis gladij est. Pugnauerũt reges ↄ̄ se ⁊ cesi sũt mutuo. Nũc perge ad p̃dã moab. Perrexerũt q3 in castra israel. Porro cõsurgẽs isrl' pcussit moab at illi fugerũt corã eis. Ue nerũt igr q vicerãt: ⁊ pcus serũt moab ⁊ ciuitates de struxerũt: ⁊ oẽm agꝝ opti mum mittẽtes singuli lapi des repleuerunt: ⁊ vniuer sos fõtes aquaꝝ obturaue runt: ⁊ oĩa ligna fructifera succiderũt: ita ũt muri tãtũ fictiles remauerent. Et cir cũndata ẽ ciuitas a fũdibu larijs ⁊ magna ex pte pcus sa. Qđ cuꝫ vidisset rex mo ab ꝑualuisse. s. hostes tulit secũ scptigẽtos viros edu centes gladios: ũt irrũpe rent ad regeꝫ edom: ⁊ non potuerũt. Arripiẽnsq3 fili um suũ ꝑmogenitũ qui re gnatur⁹ erat: ꝓ eo obtulit

suũ pmogenitũ ⁊ imolauit eũ deo suo. s. soli quẽ ꝓ deo colebat. i Et fcã ẽ indig. sup isrl'. In hebr̃. h̃ ira sup isrl'. s. ipius dei ostensi ↄ̄ filios isrl': eo q̃ tũc fuerũt recor date iniquitates eoꝝ corã deo p angelũ qui p̃erat moa bitis: videlicet q̃ ipi tãta mala vel peiora fecerãt immo lando filios suos ⁊ filias suas demo nib⁹ vt h̃ ps. ciiij. ꝓpt qđ tũc i vin dictã huius mali cecidit pestilẽtia, ⁊ mortalitas i exer citu isrl': et sic fue rũt ↄ̄pulsi recede re ab obsidione, p pter pctã sua p̃te rita. Sile aũt hu ius h̃ Dañ. x. vbi d̃ q̃ angel⁹ qui p̃ erat persis restitit angelo qui p̃erat iudeis: ⁊ impedi uit liberatõem ca ptiuitatis iudeoꝝ ad tp̃us: querẽdo ⁊ ꝓcurãdo bonũ persarũ quib⁹ p̃e rat: ut ibidẽ pleni us expositũ est.

Incipiũt addi tiões quarti libri regum.

In q̃rto libro regũ in ca. iij. vbi d̃ in postilla. Arripiensq3 filiũ suum primogenitũ. ⁊ qđ exponit sic ⁊c̃. Alit exponit ra. sa. lit teram p̃dictam ⁊c̃.

Additio.

Hec rõ ra. sa. nõ vi rõnabilis: tum q2 nõ vi indi gnatio dei sup isrl' rõnabilit causari ex pctõ ad uersarioꝝ: licet ipi israelite magis offendissent. Nõ. n. videt rõnabile vt pctm̃ alicui⁹ aggrauet ex eo q̃ ali⁹ in eodẽ genere peccati min⁹ peccet: tum q2 hic nõ fit aliq̃ mentio de angelo moabitaꝝ: sic in daniele: tum q2 nec ipe angel⁹ habuisset rõnem impugnãdi israelitas ex pctõ moabitarũ. ⁊ iõ meli⁹ diceret q̃ rex moabitarũ q̃ reijs a sacerdotib⁹ suis qđ esset meritũ israhelitarũ ꝓpt qđ deus eoꝝ tantũ fecisset ꝓ eis: ad qđ ipsi rñderunt q̃ ppl's isrl' colebat deos moloch: ⁊ hoc cũ tanta deuotõe ⁊ affectõe: q̃ ẽt filios suos eis offerrẽt ⁊ in ignẽ immola rent: iuxta illud ps. allegatũ. s. Immolauerũt filios suos ⁊c̃. ⁊ iõ rex audiens hoc immolauit filiũ suũ: ex q̃ rõna biliter indignatõ dei fuit sup pplm isrl': ⁊ q̃ pctã eoꝝ p̃ bebant exemplũ pniciosum ⁊ occasionẽ: vt ẽt alie gẽtes grauit peccarent: q̃ quidẽ expositio magis ↄ̄sonat rõni. Verisimile. n. ẽ q̃ sacerdotes moabite magis ↄ̄mendarent pplm isrl' de cultu deoꝝ q̃ de cultu dei: p̃mo q2 h⁹ erat magis ↄ̄forme ritui gentiũ: 2⁹ q2 in eodẽ tpe iam pplus isrl' recesserat a cultu dei: tertio q2 magis referendũ erat meritũ israelitarũ ad hoc qđ p̃ncipalit exercebãt: q̃ ad immolationẽ isaac q̃ tot tp̃ibus retroactis fuit facta: et forte nunq̃ venerat ad moabitarũ noticiã: q̃ historias sacras nõ habebant.

Replica.

In ca⁹. iij. q̃rti libri regũ vbi postillator adducit ra. sa. exponentẽ indignatiõem dei ↄ̄ isrl' ꝓpt fa ctũ regis moab q̃ immolauit filiũ suũ. Burgen. aũt nõ vi expositio ra. sa. rõnabilis: iõ dicit alit q̃ sacer dotes moab quesiti a rege de merito filioꝝ isrl': rñderunt q̃ coluerũt moloth: ⁊ ei filios suos immolauerũt: ⁊ sic pra uo exemplo motus rex immolauit filiũ suum: vnde deus indignabat israeli. Sed illud Burgen. dictũ videt irratiõa bile. Sciebant enim sapiẽtes gentiũ q̃ ex recessu a deo isra el et cultu idoloꝝ iu deis nõ poterant, pue nire prospera: sed po tius aduersa: ꝓut ba lach de cõsilio Bala am practicauit cũ fi lijs israel: de qua pra ctica habet Numeri xxij. Sapiẽtes igitur moabitarũ hanc pra cticam scientes nõ po terant allegare iudeo rum idolatriã ꝓ me rito: sed potius ꝓ de merito: de q̃ rex Mo ab nõ quesiuit: sꝫ que siuit quo merito filij israel tãta bona a dõ recepint: ad qđ bene dicit Ra. Sa. sapien tes respondisse q̃ me rito patris Abraam: qui filiũ suuꝫ immo lauit: vñ ad instar A brae rex ille volẽs ha bere similẽ a deo suo fortunaꝫ: immolauit filiũ suum: sed offen sus deus ꝓpter crude litatem illã q2 innocentẽ occidit: ⁊ nõ deo sed idolo imola uit: nec ad mandatũ dei sicut abraã: iõ poti⁹ debuit ei cede re ad demeritũ: q2 nõ ad instar exempli abrae factũ: sed an gelus moabitarũ restitit: q2 exemplũ vtuosum abrae in ex emplũ pniciosum ↄ̄uertit: allegãs coram deo q̃ filij isrl' im molauerũt filios ⁊ filias suas demonijs: ⁊ sic fuit ex q̃dam vt ita dicã rememoratiõe dei ↄ̄ isrl' indignatio: et nõ valet qđ Burg. obijcit: q2 de illo angelo nõ scribit. est. n. argumẽ tum vuicklef ab auc̃te negatiua: sic nec scribit q̃ rex ↄ̄sulue rit sacerdotes: ⁊ tñ in hoc ↄ̄cordat cum ra. sa. cetera Burg. argumenta solubilia sunt faciliter.

Ca. IIII.

Mulier ãt. Hic ↄ̄ñter ponit miraculũ factũ p heliseũ ad ↄ̄solatõem vidue cũ d̃: a Mulier ãt quedã de vx. ꝓphe. fm doctores hebraicos ⁊ latinos ista mulier fuit vxor abdie: q̃ ad pascẽdũ ꝓphas tpe ꝑsecutõis iezabel: vt h̃ iij. li. xviij. ↄ̄traxit debita. b Et ecce credi tor vẽit ⁊c̃. dic̃ ra. sa. q̃ iste creditor fuit iorã qui viuẽte ad huc p̃re suo achab: accõmodauit abdie ad vsurã. cetera pa tent vsq3 ibi: c Nisi parũ olei q̃ vngar. i. reficiar aliq̃tu lum ad pulmẽti ↄ̄dimentũ. d Ingredere ⁊ claude ostiũ tuũ. cũ. n. fiũt miracula ad ↄ̄firmationẽ multitudinis i fide vel ei⁹ ↄ̄solatõem fiũt in palã: cũ aũt ad ↄ̄solationẽ singula ris ꝑsone fiũt cõiter magis secrete: ⁊ hoc mõ saluator nr̃ fi liã archisynagogi suscitauit a mõte: ⁊ nõ pmisit ibi aliquẽ intrare nisi petrũ ⁊ Iohannẽ ⁊ p̃rem ⁊ matrẽ puelle: ut h̃ Mar. v. ca. ⁊ h⁹ mõ fecit in h⁹ loco helise⁹. cetã patent vsq3 ibi: e Uenit ãt illa ⁊ indi. hoi dei. ad regratiãdũ sibi ne ingrata videret: ⁊ ad q̃rendũ ↄ̄siliũ quid facẽt de illo oleo: q2 nolebat agere nisi fm dispositõem helisei. f Fcã ẽ ãt. Hic ↄ̄ñter ponit miraculũ fcm̃ p heliseũ ad ↄ̄solatiõem su namitis deuote: ⁊ p̃mo mirabilit fecundat: 2⁹ mirabilis ei⁹ fili⁹ suscitat: ibi Et egressa. Circa p̃mũ d̃: g Trãsibat

holocaustũ sup murũ: ẽt fa cta ẽ indignatio magna in isrl'. Statimq3 recesserũt ab eo: ⁊ reũsi sunt in terrã suã.

IIII

Mulier ãt quedã de vxorib⁹ ꝓphetaꝝ clamabat ad heliseũ dicẽs: Seruus tu⁹ vir me⁹ mortu⁹ ẽ: ⁊ tu nosti q2 s̃uus tu⁹ fuit timẽs deũ. Et ecce creditõ venit vt tollat duos filios meos ad s̃uiendũ sibi. Cui dixit helise⁹: Quid vis ut fa am tibi? Dic mihi quid ha bes i domo tua? At illa rñ dit: Nõ habeo ancilla tua q̃cq̃ in domo mea: nisi pã rũ olei quo vngar. Cui ait: Uade pete mutuo ab oib⁹ vicinis tuis vasa vacua nõ pauca: ⁊ ingrẽdẽ ⁊ claude ostium tuũ cuꝫ intrinsecus fueris tu ⁊ filij tui: ⁊ mitte i de in oĩa vasa hec: et cuꝫ plena fuerint tolles. Iuit i taq3 mulier ⁊ clausit ostiuꝫ sup se ⁊ sup filios suos. Illi offerebãt vasa: ⁊ illa infun debat. Cũq3 plena fuissent vasa: dixit ad filiũ suũ: affer mihi adhuc vas. Et ille rñ dit: Nõ h̃eo: Stetitq3 oleũ. Uẽnit ãt illa ⁊ idicauit ho mini dei. Et ille: Uade inqt vende oleuꝫ ⁊ redde credi tori tuo: tu autẽ ⁊ filij tui vi uite de reliq̃uo. Factã ẽ au tem quedã dies: ẽt trãsibat heliseus p sunã ciuitatem. Erat aũt ibi mlier magna:

Universidad de De
Biblio

belise⁹ p vnā ciuitatē. Jn hebꝛ. hꝫ: Per sunā ciuitatē. erat āt ibi mulier magna. i. potēs diues ⁊ deuota. Dic ra. sa. ꝙ hec mulier fuit soror abisag vxoris dauid. Sed hoc pꝫ falsum qꝛ post mortē dauid salomō regnauit. xl. ānis: roboā. xvij. abia trib⁹: ⁊ asa. xlj. iosaphat. xviij. añ regnū ioꝛā regis isrl' cui belise⁹ fuit ꝯtēporaneus: ⁊ sic ista mulier si fuisset soror abisag qñ ꝯcepit iam fuisset ad min⁹. cxx. annoꝝ. Et si dicat ꝙ miraculose cōcepit ñ valet: qꝛ ꝙ nō habuerat filiū hoc soluꝫ fuit ꝓpter senectutem viri sui quā allegauit gieçi: ⁊ nō mulieris.
h Que tenuit eū. i. instanē inuitauit.
i Ut comederet panem. i. accipet ꝯpetentem refectionē: qꝛ nomine panis intelligit oīs cib⁹: vt frequēter dictū ē. k Animaduerto ꝙ vir dei sanctus ē iste. Dic ra. sa. ꝙ hoc ꝑcepit eo ꝙ nl'la musca vel alia immūdicia sup mēsam ei⁹ residebat. Faciam⁹ ergo ei ⁊c. sequit:
l Ut cū venerit ad nos maneat ibi. i. decenē recipiat sic decet virū sanctū recipe. cetera patēt vsqꝫ ibi:
m Nunqd hēs negociū ⁊c.] hēbant. n. belisēū in reuerētia: eo ꝙ succurrerat exercitui israel in aque penuria: vt dictū est ca. ꝑcedenti. n Que rñdit in medio popl'i mei habito. i. ita vallata suꝫ amicis meis ꝙ nullus infert mihi molestiā: ⁊ sic nō habeo negociū ad regeꝫ vel militie ꝑncipem.
o Et ait. s. beliseus gieçi famulo suo: ꝓpē qȯ rñdit gieçi dicens:
p Ne qras. q. d. h⁹ esset frustra: cuius cā subdit cum dī:
q Filiū. n. nō hēt. q possit ei i bonis succedere. r Et uir eius senex ē. ita ꝙ ē impotēs decetero ad generandū. s Jn tēpoꝛe isto ⁊c.] Jn hebꝛeo hꝫ sic: Jn tpe isto sicut ē tꝑus vite: amplexaberis filiū. i. anno reuoluto viues sana: sic nunc et amplexaberis filiū iam natū: fm ꝙ exponit ra. sa.

que tenuit eū ut comederꝫ
panē. Cūqꝫ frequēter inde
trāsiret diuertebat ad eā ut
comedēt panē. Que dixit
ad virū suū: Animaduerto ꝙ
vir dei scūs est iste: q trāsit p
nos freqnter. Faciamus er
go ei cenaculū paruū: ⁊ po
nam⁹ ei i eo lectulū ⁊ men
sam ⁊ cellā ⁊ cādelabꝛū: ut
cū venerit ad nos maneat
ibi. Facta ē ergo dies qdā
⁊ veniēs diuertit in cenacu
lū: ⁊ requieuit ibi. Dixitqꝫ
ad gieçi puerū suuꝫ: Uoca
sunamiten istā. Qui cū vo
casset eā ⁊ illa stetisset corā
eo: dixit ad puerū suū: Lo
quere ad eā: Ecce sedule in
oib⁹ ministrasti nob: quid
vis vt faciā tibi: Nūnquid
habes negociū: ⁊ vis ut lo
quar regi siue principi mili
tie: Que rñdit: Jn medio
ppl'i mei habito. Et ait: qd
ergo vult ut faciā ei: Dixit
qꝫ gieçi: Ne qras: Filium
. n. nō hꝫ: et vir ei⁹ senex est.
Precepit itaqꝫ ut vocaret
eā. Que cū vocata fuisset ⁊
stetisset añ ostiū: dixit ad e
am: Jn tpe isto i hac eadeꝫ
hora si vita comes fuerit ha
bebis i vtero filiū. At illa
Noli queso dñe mi vir dei:
noli mētiri āncille tue. Et cō
cepit mulier ⁊ pepit filiū in
tpe ⁊ in hora eadē qua di
xerat belise⁹. Creuit āt puer
⁊ cū esset qdaꝫ dies ⁊ egres
sus isset ad pꝛēꝫ suū ad mes
sores: ait pꝛi suo: Caput me
um doleo: caput meuꝫ do
leo. At ille dixit puēo Tol
le ⁊ duc eū ad matrē suam
Qui cuꝫ tulisset ⁊ duxisset
eū ad matrē suā: posuit euꝫ
illa sup genua sua vsqꝫ ad
meridiem: et mortuus est.
Ascendit aūt ⁊ collocauit
eū sup lectuꝫ homīs dei: et
clausit ostiuꝫ. Et egressa vo
cauit virū suū: ⁊ ait: Mitte
mecū obsecro vnū de pue
ris ⁊ asinā: ut excurrā vsqꝫ
ad hominē dei: ⁊ reuertar.
Qui ait illi: Quaꝫ ob cām
vadis ad eū: hodie nō sūt
kalēde neqꝫ sabbatū. Que
rñdit: Uadā. Strauitqꝫ asi
nā ⁊ ꝑcepit puēo: Mina ⁊
ꝓpera ne mihi morā facias
in eundo: ⁊ hoc age qȯ ꝑci
pio tibi. Profecta ē igit: et
venit ad viꝝ dei i mōte car
meli. Cumqꝫ vidisset eā vir
dei decōtra: ait ad gieçi pu
erū suū: Ecce sunamitis illa
Uade ergo in occursū ei⁹:
⁊ dic ei: Rectene agit circa
te ⁊ circa virū tuū ⁊ circa fi
liū tuū: Que rñdit: Recte.
Cūqꝫ venisset ad virū dei i
monte: apprehēdit pedes ei⁹
⁊ accessit gieçi vt amouerꝫ
eaꝫ. Et ait hō dei: Dimitte
illā: Aia. n. ei⁹ in amaritudi
ne ē: et dñs celauit a me: et
nō indicauit mihi. Que di
xit illi: Nūnqd petiui filiuꝫ
a dño meo: Nunqd nō di
xi tibi: ne illudas me: Et il
le ait ad gieçi: Accinge lū
bos tuos: ⁊ tolle baculum
meuꝫ in manu tua ⁊ vade.
Si occurrerit tibi hō nō sa
lutes euꝫ: et si salutauerit te
quispiā non rñdeas illi. Et

t Noli mētiri āncille tue. hebꝛei dicūt: Noli deficē ancille tue. vbuꝫ. n. hebꝛaicū qȯ ponit hic ē equiuocū ad mentiri ⁊ deficē: ⁊ ē sensus fm ra. sa. Si impetrareꝫ mihi filiū cito morituꝝ: nō esset mihi materia gaudij: sed meroꝛis: ⁊ iō rogo vt nō deficiat verbū tuū: sic ꝙ filius mihi donādus ñ moriat sed viuat. Cetera patēt vsqꝫ ibi: v Collocauit eū sup lectum hois dei. sperans ꝙ p ei⁹ ꝑces suscitaret: qꝛ petiuēat ab eo filiuꝫ victurū. x Et clausit ostiuꝫ. ne puer mortu⁹ inueniret ⁊ sepeliret añ aduentū belisei.
y Et egressa. h ꝯñter fili⁹ sunamitis suscitat ad preces ipius.
z Quā ob cām vadis ad eū. ignorabat. n. mortem pueri. a Hodie nō sūt calēde neqꝫ sabbatuꝫ. h⁹ dixit qꝛ in illis dieb⁹ festiuis hoies freqnti⁹ ibāt ad ꝓphetas ad audiendū vbū dei. cetēa patēt vsqꝫ ibi:
b Que rñdit recte. in h⁹ ꝙ vī mētita fuisse nō opōtet eā excusari. vl' pōt dici ꝙ sic locuta ē in spē resurrectiōis filij sui p beliseū: q̄ fuit materia maioris gaudij ꝙ ꝯceptio vel ꝑturitio.
c Accessit gieçi vt amouēt eā. belise⁹. n. nō erat assuetus ꝑmitter ꝙ ml'ier tangēt ipꝫ.
d Dimitte illā. vt nō solū p ꝑces belisei: sed et p lachrymas mr̄is impetraret refrectio filij. e Et dñs cela. a me. qꝛ spūs scūs ñ semp tāgit corda ꝓphaꝝ neqꝫ de oibus.
f Nunqd peti. filiū ⁊c. q. d. sic ꝓpꝛio motu mihi filiū ipetrasti: ita debes ei⁹ refrectiōem ipetrare: vt vbū tuū sit stabile. g Accinge lū. tuos. i. dispone te ad currendū velocii ⁊ expedite. h Si oc

currerit tibi hō nō salutes eū. i. nō ꝯmisceas cū eo vba ab itinē ipediētia: ⁊ p taleꝫ moduꝫ loquit saluatoꝛ discipulis ad ꝑdicandū missis: Luc. x. Neminē p viā salutaueritis. Gieçi āt ꝑcesserat ⁊c. sequit: i Et ñ erat vox neqꝫ sensus. dicit ra. sa. ꝙ hoc fuit ꝓpi demeritū gieçi q nō ꝑuauit ꝑceptū belisei: sꝫ occurrētib⁹ sibi hoib⁹ iactanter dicebat se missū ad suscitandum mortuū. Expositores aūt nr̄i dicūt ꝙ h⁹ fuit ad designandū ꝙ lex vet⁹ que p baculū designat: nō ꝯferebat gr̄aꝫ viuificātem: sed hoc facit verbū incarnatū: qȯ significabat p extensionē belisei sup puerū: vñ dī Jo. j. Lex p moysen data ē: gr̄a et vita p iesuꝫ xp̄m.
k Posuitqꝫ os suū sup os ei⁹ ⁊c. hoc fecit ad ondēdum magnū desideriū ad pueri suscitatōeꝫ: vel ꝓpꝛ cām mysticā iam dictā: vel poti⁹ ꝓpter vtrūqꝫ.
l Uoca sunamiten hāc. nō vocat eā ꝓpꝛio noīe: ad ondēdū ꝙ nō habebat cū ea tantā familiaritateꝫ: ꝙ petiuisset ei⁹ ꝓpꝛium nomē.
m Erat aūt fames. Hic ꝯñr ponit miraculuꝫ ad ꝯsolatōeꝫ ꝯgregationis famelice: ⁊ ꝑmo ponit duplx miraculū: secūdū ponit ibi Uir quidā. Primū miraculū est de pulmēti dulcoꝛatōe cui⁹ ꝑparatio pōitur: cum dī: n Coque pul. fi. ꝓphetarū. i. discipulis coꝝ qui viuebāt religiose: vt dictuꝫ ē. s. ij. ca. o Collegit ex eo coloqntidas. q̄ sunt valde amare: ⁊ sūt qsi cucurbite siluestres: ⁊ folia ei⁹ herbe habent quandā silitudinē cū folijs vitis. p Nesciebat. n. qd esset. i. ꝙ essent talis amaritudinis. q Afferte inqt farinā. nō ꝙ habēt ex se vtutē dulcoꝛandi: sed h⁹ factū est meritis belisei. r Uir āt quidā. Hic ponit 2m miraculū de multiplicatiōe panū cū dī: Uir āt quidaꝫ venit de baal salisa. due sunt dictiōes in hebꝛeo: ⁊ baal vt hic accipit ē nomē appellatiuū: et signat planiciē seu

pones baculū meuꝫ sup fa
ciem pueri. Porro mr̄ pu
eri ait: Uiuit dñs ⁊ viuit a
nia tua: nō dimittā te. Sur
rexit ergo ⁊ secut⁹ est eam.
Gieçi aut ꝑcesserat añ eos:
⁊ posuit baculū sup faciem
pueri: et non erat vox neqꝫ
sensus. Reuersusqꝫ ē in oc
cursum ei⁹: ⁊ nūciauit ei di
cens: Nō surrexit puer. Jn
gressus ē ergo beliseus do
mū: ⁊ ecce puer mortu⁹ ia
cebat in lectulo ei⁹. Jngres
susqꝫ clausit ostiū super se ⁊
sup pueꝝ: ⁊ oꝛauit ad dñm
Et ascendit ⁊ incubuit sup
puerū: posuitqꝫ os suū sup
os eius: ⁊ oculos suos sup
oculos ei⁹: ⁊ man⁹ suas su
per man⁹ eius: ⁊ incuruauit
se sup eum: ⁊ calefacta ē ca
ro pueri. At ille reuersus
deambulabat in domo se
mel huc atqꝫ illuc: ⁊ ascen
dit ⁊ incubuit sup eum. Et
oscitauit puer septies: ape
ruitqꝫ oculos. Et ille voca
uit gieçi ⁊ dixit ei: Uoca su
ca sunamiten hāc. Que vo
cata ingressa ē ad euꝫ. Qui
ait: Tolle filiū tuū. Uenit il
la ⁊ corruit ad pedes ei⁹: et
adoꝛauit sup traꝫ. Tulitqꝫ
filiū suū ⁊ egressa est: ⁊ beli
seus reuersus ē in galgala.
Erāt aūt fames in terra: ⁊ fi
lij ꝓphetarū habitabāt co
ram eo: dixitqꝫ vni de pue
ris suis: Pone ollā grandē
⁊ coque pulmentū filijs ꝓ
phetarū. Et egressus ē vn⁹
in agrū ut colligēt herbas
agrestes. Jnuēitqꝫ quasi vi
teꝫ siluestrē: ⁊ collegit ex ea
coloquintidas agri: ⁊ iple
uit palliū suum: ⁊ reuersus
ꝯcidit in ollā pulmēti. Ne
sciebat. n. qd esset. Jnfude
rūt ergo socijs ut comede
rēt. Cūqꝫ gustassent de co
ctione: exclamauerūt dicen
tes: Mors in olla vir dei.
Et nō potuerūt comedere
At ille: Afferte inqt farinā.
Cūqꝫ tulissent: misit in ollā
⁊ ait: Jnfunde turbe ut co
medant: ⁊ nō fuit amplius
quicꝙ amaritudinis i olla
Uir aūt quidā venit de bal
salisa deferens viro dei pa
nes primitiarū et viginti pā
nes oꝛdeaceos: et frumentū
nouū in pera sua. At ille di
xit: Da poplo ut comedat
Respōditqꝫ ei minister ei⁹.
Quantū ē hoc ut apponā
corā centū viris: Rursuꝫ il
le: Da ait pplo ut comedat
Hec. n. dic dñs: Comedēt
⁊ superit. Posuit itaqꝫ co
rā eis. Qui comederūt ⁊ su
perfuit iuxta verbū dñi. C. V.

Naamān ꝑnceps mili
tie regis syrie erat vir
magnus apud dñm suū et

regionē. salisa vo ē nomen ꝓpꝛiū ciuitatis in illa regione.
s Deferēs viro dei panes ꝑmitiarū. nō accipit hic panes ꝑmitiarū qles offerebant in templo dñi: sed dicunt primitiarū: qꝛ erāt de ꝑmis frugib⁹ illi⁹ anni: oꝛdeū aūt ꝑmo venit ad maturitatē: maxie in tra illa: iō subdit: t Uiginti panes oꝛdeaceos. in q̄ ostendit numer⁹ panis ⁊ materia. Aliqui āt libꝛi hēnt inpositū li et: sic ⁊ viginti panes sꝫ li ⁊ nō est i hebꝛeo nec in libꝛis correctis nec de textu. v Et frumētū nouū. in hebꝛeo hꝫ: Et granatā. frumentū. n. nō ita cito venit ad maturitatem sicut oꝛdeū: ⁊ iō granū nō erat adhuc aptū: vt inde fierꝫ panis: poterāt tñ spice ille aliqntulū torreri ⁊ sic granū excuti p cōfricationem.
x Quantū ē h⁹ vt ap. corā. c. viris. Erāt n. valde pui illi pācs: ita ꝙ vn⁹ nō sufficerꝫ ꝓ vno hoie. qȯ pꝫ ex hoc ꝙ ille hō appoꝛtauerat panes illos et granatā intra peram suā: vt dī in lr̄a.
y Qui comederūt ⁊ supfuit. qꝛ illi pācs fuerūt miraculose ml'tiplicati ꝓpē merituꝫ belisei. Talis āt multiplicatio pōt fieri a dō dupliciter: vno mō p additiōem alterius materie: alio mō sine tali additōe: qꝛ sic deus de nihilo ꝓduxit materiā: ita de modica materia vl' pauca pōt facere magnaꝫ et multaꝫ: sic dictū fuit plen⁹ Geñ. ij. de foꝛmatōe ml'ieris de costa ade: ⁊ Joh. vj. de ml'tiplicatōe. v. panū in manib⁹ saluatoꝛis. Quis aūt istoꝝ modoꝝ multiplicatiōis fuerit i hoc facto: nō habet ex scriptura.

Ca. V.

Naaman ꝑnceps militie. Hic ꝯñter ponunt miracula belisei corā infidelib⁹: ⁊ p⁹ circa hoc triplex miraculū ponit: 2⁹ scriptura historiā ꝓsequit. viij. ca. Prima in tres: qꝛ ꝑmo ponit miraculū ad naaman gētilis ꝯuersionē: 2⁹ ad insidiantiū repssionē: ca. vj. tertio ad penitentiū ꝯsolatōeꝫ: circa mediū capl'i: ibi Factū est āt. Prima adhuc diuidit in tres ptes: qꝛ ꝑmo naaman ꝓ curatiōe destinat: 2⁹ a lepꝛa curat: ibi Misitqꝫ belise⁹. 3tio gieçi lepꝛa ꝑcutit: ibi Dixitqꝫ gieçi. Circa ꝑmum dī: a Naaman ꝑnceps mili

tie re.sy.c.vir ma.τc̃. Dicũt.n.expositores nři cõiter q̃ ipe p sapiaʒ τ pbitatẽ suã vastauit latrũculos:q̃ mltũ molesta bãt regm̃ syrie: τ iõ sbdit: b Per ipm.n.de.dñs sa.sy.τ ppt hoc erat magn' τ honorat' in regno. Ra.sa.dicit q̃ ipe sagittauit achab in plio:vt hĩ.š.iij.li.ca.vlti.licet nomẽ suum ibi nõ exprimat: τ ppter hoc subdit:

b Per ipm.n.de. dñs salutẽ syrie.qꝫ in terfecto achab syria fuit liberata a tributo qd ei reddebat p confederatiõe benadab cuʒ eo:vt hĩ.š.iij.li. ca.xx.τ ppter hoc fuit eleuat' ad pncipatũ militie. c Erat ãt vir fortis τ diues sed leprosus.ad hoc.n.fuit lepra pcussus:vt p curatiõem ei' mirabilem veniret ad dei verĩ fidem:qꝫ pcusserat achab idolatrã.

d Utinam fuisset dñs τc̃.Jantecp.n.caperet τ in ancillã naama venderet:audiuerat in tra isrl' magnalia que fecẽat helise': τ per hoc sperabat q̃ sic posset curari dñs su'.Cetera patẽt vsqꝫ ibi: e Et tulisset secum.x.talẽta argenti τc̃.Jn hebreo hĩ:Cẽtum centenarios: qꝫ q̃libet valet .c. talẽta omunia:hec aũt accepit p sumptib' in via τ ad danduʒ pphete munera. f Ut cures cuʒ a lepra sua.h' est facias curari p pphetã q̃ ẽ in tra tua. g Scidit vestimenta sua. Dicũt expositores cõiter q̃ hoc fuit eo q̃ intellexit illõ vbuʒ esse blasphematoriũ:sibi potentiã diuinã attribuẽdo .vñ subdit: h Nunqd de' ego sum. modus n.erat iudeoꝝ scindẽ vestimta sua qñ audiebant dei blasphemiam. vñ matth.xxvj. dĩ:Tũc pnceps sacerdotũ scidit vestimẽta sua dicẽs:blasphemauit.sed hec expositio nõ bñ osonat lre sequẽti:in q̃ dĩ q̃ helise' eũ repbendit' de tali scissiõe:qd nõ fecisset:si ppt reuerentiaʒ nois dñi facta fuisset:τ iõ alii dĩ: q̃ hoc fecit ex impatiẽtia:credens q̃ rex syrie q̃reret occasionem mouẽdi guerrã o se petendo ab eo rẽ sibi impossibilẽ iõ subdit:Uidete q̃t occasiones q̃rat aduersuʒ me. i Ueniat ad me τ sciat.p experientiã sue curatiõis. l Prophetã.dei veri. k Esse in isrl'.vt sic rex syrie timeat guerrã mouere o pplm hñtem deũ tante potẽtie. m Misitqꝫ. Hic oñter ponit naaman curatio cũ dĩ: n Uade τ lauare τc̃.hoc aũt sibi mãdauit p nunciuʒ vt dei potẽtie magis attribueret miraculuʒ: eo q̃ propheta nõ locutus fuit cũ eo:nec cuʒ tetigit sicut credebat naaman: credẽs q̃ in ipso propheta essꝫ aliqua vtus curãdi ipm.

o Irat' naamã recedebat. eo q̃ p taleʒ modũ se curari nõ sperabat: cuʒ fluuij syrie essent ita boni vel meliores:sic fluuius iordanis:nec tñ habebant ad hoc aliquã virtutem. p Si rẽ grãdẽ. .i.difficilem.

q Dixisset ti.ppha.certe facẽ debueras. τ multomagis rem facilẽ quam tibi mãdauit. r Et resti.ẽ caro ei' sic caro pu.puuli. que est purior q̃ in etate virili aut senili: qꝫ caro adgenerata p alimentũ q̃nto pcedit vlteri': tãto fit impurior sicut vinum p admixtiõeʒ aque:vt habet pmo de generatione.

s Reuersum ẽ ad viꝝ dei. vt oñderet se gratũ deo et pphete de sua curatõe: iõ sbdit: t Uẽ scio q̃ nõ sit ali' de'. τ sic fidem vni' veri dei quã oceperat corde cõfessus ẽ ore: sm dictum aplĩ: Ro.x°.ca°.Corde credit ad iusticiã: ore aũt ofessio fit ad salutem.

v Obsecro itaqꝫ vt accipias bñdictõnem.i.munera gratanť τ deuote oblãta. x Uiuit dñs ante quẽ sto: qꝫ nõ accipiã.vt oñderet se nõ querere sua:sed aie sue τ corpis salutẽ. y Ut tollã onus duoꝝ burdonũ.aĩa lia sunt genita ex equo τ asino:sicut mulus ecõtrario.s. ex equa τ asino. z De tra.s.isrl' quã reputabat scãm

honoratus. Per illũ.n.dedit dñs salutem syrie. Erãt aũt vir fortis τ diues:sed leprosus. Porro de syria egressi fuerãt latrũculi:τ captiuam duxerãt de tra isrl puellã paruulã: que erat in obsequio vxoris naaman. Que ait ad dñam suã: Utinam fuisset dñs ad pphetam q̃ ẽ in samaria:pfecto curasset eũ a lepra quã hꝫ. Ingressus ẽ itaqꝫ naaman ad dñm suũ: τ nunciauit ei dicens: Sic τ sic locuta est puella d' terra isrl'. Dixitqꝫ ei rex syrie:Uade τ mittaʒ lrãs ad regem isrl'. Qui cũ pfectus esset ẽt tulisset secũ decẽ talenta argẽti τ sex milia aureos τ deceʒ mutatoria vestimentoꝝ: detulit litteras ad regeʒ isrl' in hec vba:Cũ accepis eplãm hãc scito q̃ miserim ad te naaman suũ meũ: ut cures eũ a lepra sua. Cunqꝫ legisset rex isrl' lrãs:scidit vẽstimenta:τ ait: Nunqd deus ego sum:ut occidere possim et viuificare:quia iste misit ad me vt curẽ hominẽ a lepra sua: Animaduertite τ videte quot occasiões q̃rat aduersum me. Qd cũ audisset helisẽus vir dei:scidisse videlicet regẽ isrl' vestimẽta sua: misit ad eũ dicens: Quare scidisti vestimẽta tua: Ueniãt ad me τ sciat ẽsse prophetã in isrl'. Uenit ergo naaman cũ equis τ currib' et stetit ad ostiũ dom' helisei. Misitqꝫ ãd eũ helise' nunciũ dicens: Uade τ lauare septies i iordane: τ recipiet sanitatẽ caro tua atqꝫ mundaberis. Irãtus naamã recedebat dicens: Putabaʒ q̃ egrederet ad me τ stans inuocaret nomẽ dñi sui: et tangeret manu sua locuʒ lepre:τ curaret me. Nunquid nõ meliores sunt abana et pharsar fluuij damasci omnib' aquis isrl':ut lauer i eis τ mũder: Cũ ergo vertisset se τ abiret indignãs:accesserunt ad eũ serui sui τ locuti sũt ei: Pr:τ si rẽm grãdẽ dixisset tibi ppha:certe facere debueras: quãtomagis qa nũc dixit tibi lauare τ mundaberis: Descẽdit τ lauit se septies i iordane iux̃ smoneʒ viri dei: ẽt rstituta ẽ caro ei' sic caro pueri puuli:τ mundat' ẽ. Reuersusqꝫ ad viruʒ dei cũ vniũso comitatu suo venit τ stetit coram eo:τ ait Uere scio q̃ nõ sit alius deus in vniuersa terra:nisi tm̃ in isrl'. Obsecrõ itaqꝫ vt accipias bñdictionem a suo suo. At ille respõdit:Uiuit dñs ante quẽ sto: qa nõ accipiam. Cũqꝫ vim faceret: penitus non acquieuit. Dixitqꝫ naaman:Ut vis. Sed obsecro concede mihi seruo tuo:ũt tollaʒ onus duorum burdonum dẽ terra.

ppter cultũ dei ibi existẽtem.intendebat.n.ex ea facere altare in domo sua:sm q̃ dĩ Exo.xx. Altare de tra facietis mihi.τ ibi immolaŕ deo celi:iõ subdit: Nõ.n.faciet ser.tu.vl.holo.τc̃.sequit: Hoc ãt solũ est de q̃ depceris dñm p suo tuo.sed subdit: a Si adorauero in templo remõ. nõ idolum sed deũ veꝝ.

b Ut ignoscat mihi dñs.qꝫ non possũ istud bono mõ euitare.

c Qui dixit ei vade i pace.acq̃escendo petitõi sue sed qꝫ nõ solũ adorare idolũ sed ẽt simulare hãc adoratione est pctm̃: iõ dicũt hic aliq̃: q̃ qꝫ naaman erãt neophit': iõ in h' sibi dispẽsauit helisẽus: et siliter q̃ posset edificaŕ altare ad offerendũ sacrificia extra tẽpluʒ: τ etiã extra totã terrã isrl'.Sꝫ istud nõ vĩ oueniẽter dictũ : pmo qꝫ naamã fuit neophitus:qꝫ pprie loq̃ndo neophit' dĩ de nouo ouersus ad aliquã legẽ sic circuncisus de nouo apud iudeos: τ baptiçat' apud xpianos. naaman võ nõ fuit ouersus ad iudaismũ:qꝫ nõ fuit circũcisus:nec p oñs ad legẽ mosaicaʒ obligat':sed credidit deũ qui colebaŕ a filijs isrl' esse verum deũ τ ab oibus colendũ:qd τ multi gẽtiles fecerũt τ sine legis mosaice obsuãtia saluati fuerũt: qꝫ ad ipam nõ tenebanť:sicut als diffusius dictũ est:scdo qꝫ ea q̃ dicta sunt p se mala: nõ sunt dispẽsabilia: qꝫ nõ possunt bñ τ absqꝫ pctõ fieri de quib' est simulatio idolatrie:et iõ nõ vĩ bene dictũ q̃ helise' in hoc ipi naaman dispensauerit:sed solũ ei declarauit illud esse sibi licituʒ: qd timebat esse illicitũ:sic solẽt facere osciẽtie timorose. habebat.n.iste naaman officiũ sustentãdi regẽ: qꝫ sicut regine modo p milites sustentanť:ita siliter tũc tpis reges p pncipes magis sibi ppinq̃s:istud aũt nõ erat illicituʒ de natura sua:equalit.n.poterat fieri extra templũ idoli sic τ intra: sic si aliq̃ puella xpiana capta a saracenis esset obsequio alicui' dñe deputata ad portandũ caudã sue vestis:nõ videť illicitũ q̃ eã portaret intra phanum machometi sic τ extra:dũ tñ hoc nõ faceret ppt reuerẽtiam aliquã machometi:sed solũ intendens suũ officiũ exequi:τ hoc petebat naamã ab heliseo.s.q̃ idẽ officiũ qd licite faciebat dño suo extra phanũ idoli:posset sibi facere intra:nõ ad aliquã idoli reuerẽtiã:sed ne incurreret dñi offensam:τ hoc ocessit ei heliseus:qꝫ nõ erat illicitũ vt dictũ est. Tertio nõ vĩ bene dictũ q̃ ei dispensauerit de altari ostruendo τ ibidẽ offerendo:nõ solũ extra hierlm sed etiã extra iudeã:qꝫ illud solũ fuit phibituʒ iudeis post templi edificatõem:τ qñ arca dñi habuit stabilẽ mansionẽ put dictũ fuit Deut.ij.τ.j.li.vij. Naaman võ non tenebaŕ ad legem mosaicã vt pdictũ est:iõ poterat alibi licite deũ colere altare ad hoc edificãdo τ etiã offerẽdo:sic τ filij isrl' añ legeʒ datam: vt pꝫ de abraaʒ isaac τ iacob in Gen. τ in plurib' locis. Q aũt ad h' naaman petijt onus de tra israel fuit ex speciali deuotione: vt dictũ est:licet ad hoc nõ teneret: et iõ circa hoc non fuit aliq̃ dispensatõ:sed licitĩ ocessio. d Dixit gieçi. Hic oñter describit ipsius gieçi infectio ppt multiplex ei' pctm̃ in facto isto: quoꝝ pmũ fuit cupiditas que ẽ radix oim maloꝝ: ut dicit apls pma Timo.vj.τ hoc notaŕ cũ dĩ:Pepercit dñs meus τc̃.licet.n. pphete nõ acciperẽt aliq̃d q̃si pciuʒ pphetie: qꝫ tñ paupes erãt viuebãt de oblatis sibi curialiŕ et deuote.

e Desiliuit de curru in occursum ei'. propter reuerentiam dñi sui τ gratitudineʒ bñficij sibi collati.

f Dñs meus misit me τc̃. in hoc mentiebatur:τ sic fuit pctm̃ scdm. g Meli' est ut acci.duo ta. s.cuilibet iuueni vnũ.Jn hebreo hĩ:Jura mihi.s.q̃ miserit te helise': τ accipe duo talenta.τ sm hoc fuit hic tertiũ peccatũ.s.piuriũ. h Et imposuit duo.pu.suis.i.duob' de suis naaman. i Cunqꝫ ve.iã vesperi tu.de ma.eoꝝ. nec helise' eos vidẽt τ pcipet q̃ gieçi aliq̃d a naamã accepisset: τ sic omisit quartũ pctm̃.s.furtũ rei notabilis. k Unde venis gieçi: nõ querit ex ignorãtia: qꝫ in spũ factũ viderat: vt postea subdit:sed ut ex eius rñsione eũ de mẽdacio ouinceret:vñ subdit: l Nõ iuit suus tuus quoq̃.qꝫ mẽtiebatur ei qui habebat spm̃ scm̃:sicut ananias τ saphira petro: vt hĩ Act.v.iõ subdiť eius iusta punitio cũ dĩ: m Sed τ lepra naamã adherebit tibi.i. eadẽ spẽs lepre quã habuit añ curatõem suã. n Et egressus ẽ ab eo lepro.qꝫ leprosi sepabanť a cohabitatõe hoim sanoꝝ:vt hĩ Leuiť.xiij. o Quasi nix.color.n.albidus τ trãsparens ẽ signũ lepre: sicut hĩ Leuiť.xiij. put ibi plenius dictũ fuit.

Jn ca.v.vbi dĩ in postilla:Sed istud nõ videť oueniẽnt dictũ:pmo qꝫ naaman fuit neophitus τc̃. Additio.

Licet naaman nõ fuisset cõuersus ad iudaismũ neqꝫ circũcisus:fuit tñ neophitus:qꝫ de nouo oũersus ad ad legẽ nature:quã hactenus nõ suabat:sm quã est

Nõ.n. faciet vltra suus tu' holocaustum aut victimaʒ dijs aliẽis nisi dño. Hoc ãt solũ est de q̃ depceris dñm p suo tuo: qñ ingredietur dñs meus templũ remmon ut adoret: τ illo innitẽte super manũ meã: si adorauero in tẽplo remmõ: adorãte eo in eodeʒ loco:ũt ignoscat mihi dñs seruo tuo p hac re. Qui dixit ei:Uade i pace. Abijt ergo ab eo electo tpe. Dixit gieçi puer viri dei: Pepercit dñs meus naaman syro isti:vt nõ acciperet ab eo q̃ attulit. Uiuit dñs qꝫ currã post eũ:τ accipiã ab eo aliqd. Et secut' ẽ gieçi post tergum naamã. Quẽ cũ vidisset ille currentem ad se: desilijt de curru i occursuʒ ei' τ ait:Recte nẽ sunt oia: Et ille ait: Recte. Dñs mẽus misit me ad te dicens: Modo venerũt ad me duo adolescẽtes de mõte ephraiʒ ex filijs pphetarũ:da eis talentũ argenti et vestes mutatorias duplices Dixitqꝫ naaman: Meli' ẽ vt accipias duo talenta. Et coegit eũ : ligauitqꝫ duo talenta argẽti in duob' saccis τ duplicia vestimẽta:ẽt ipo suit duob' pueris suis: q et portauerãt corã eo. Cũuqꝫ venisset iã vespi tulit de manu eoꝝ et reposuit i domo dimisitqꝫ viros: τ abierũt: ipe aũt ingressus stetit corã dño suo. Et dixit heliseus. Unñ vẽnis gieçi: Qui rñdit Nõn iuit seru' tuus quoq̃ At ille ait:Nõne cor meuʒ in psenti erat:qñ reuersus ẽ hõ de curru suo in occursũ tui: Nunc igiť accepisti argentũ τ accepisti vestes: vt emas oliueta τ vineas τ oues τ boues τ seruos τ ancillas. Sed τ lepra naamã adherebit tibi τ semini tuo vsqꝫ in sempiternum. Et egressus est q̃uasi nix ab eo leprosus.

Ca.VI.

illicitū adorare idolū: ⁊ etiā simulare illā adoratiōem: put ipemet postillator asserit in hoc loco. d. q̄ simulatio idolatrie est p se mala: sed oīa q̄ sunt p se mala: illicita sūt de iure nature: cuius pncipale pncipiū est q̄ bonū est ꝓsequendū ⁊ malū est vitandū: vt ꝓmunit tenet. Sed aduertendū ē q̄ licet idolatria ⁊ eī' simulatio sint illicita de iure nature: tamē illud q̄ habet spēm illi' simulatōis seu adorationis: si nō sit ibi adoratio nec eī' simulatō: nō videt illicitū de iure nature: vtpote in pticulari casu: Sī naaman intrās phanuz idoloꝝ exercēdo officium suū in sustentādo dom̄ suū nō adoraret idolū neq̄z etiaz simularet se adorare neq̄z talē adoratōem seu simulatiōem intēderet: adhuc tn̄ ē ibi species mali: q̄ his q̄ talia nō bene discernūt: apparere posset ipm̄ intrare cā adorādi: sicut ⁊ oēs suus intrabat: q̄ licet de iure nature nō sit ꝓhibitū: ꝓhibetur tn̄ de iure diuino: teste ap'o ꝓma ad Thes. v. Ab oīni specie mala abstinete vos. vñ declaratione hui' videt petere naamā: ⁊ heliseus declarauit sibi nō eē illicitū: ⁊ hoc nō dispensando: q̄ heliseus nō habebat potestatē dispensandi generaliter: sed hoc solū sibi declarauit.

In eodē ca. v. vbi dī in postilla: Jn hebreo hī Jura. ſ. q̄ miserit te heliseus.

Additio.

Verbum q̄ hic ponit in hebreo: frequentat in sacra scriptura: ⁊ q̄nq̄z in translatōe nr̄a interp̄tatur inclinare: vt Deut. ꝑmo vbi dicit: Jncepit moyses explanare legē. ⁊ in alijs q̄nq̄z interp̄tatur iurare: vt Exo. ij. iurauit moyses habitare cū ietro. sed fm hebraicā vitatem verbum istud vniuocū est: nihil aliud signās vbicūq̄z ponit nisi actū volendi: itaq̄z cū dicit: Jncepit moyses explanare: nō dicit nisi voluit moyses explanare Similiter vbi dicit: Jurauit habitare: nil aliud dicit nisi voluit habitare. vñ in hoc loco dicebat naaman giezi: q̄ vellet accipe duo talenta: nec fit aliq̄ mentio de iuramento. Replica.

In ca. v. vbi postilla. dicit naaman syrū nō ꝓuersuz fuisse ad iudaismū: p ꝓsequens nō neophitū sic quidam dixerūt: Burg. obijcit dicēs: q̄uis naaman nō fuerit ꝓuersus ad iudaismū: tn̄ fuit cōuersus ad legē nature quā hacten' nō seruabat: nō debuit dici neophit'. sed assumptū videt falsum: q̄ fm aplm ad Rom. ⁊ gentes ea q̄ legis sunt naturalit faciūt. ergo nō min' naaman q̄ alī'. Nec sequit: Jgnorauit vnū verū deū ⁊ eī' cultū quem nūc pfessus est: igit nūc primo ꝓuersus est ad legē nature. nā ipe sicut et cetere gentes facit opa legis nature: iuxta pncipia illi' legis naturalit impssa: q̄uis nō pfecte intellexit ⁊ fecit. vñ sic iudicat ꝓtra isral: consiliūq̄z inijt cū seruis suis dicēs: Jn loco illo ⁊ illo ponam' insidias. Misit itaq̄z vir dei ad regem isral' dicēs: Caue ne trāseas in locū illū: qa ibi syri in insidijs sunt. Misit itaq̄z rex israel ad locū quē dixerat ei vir dei ⁊ p̄occupauit eū: ⁊ obstuauit se ibi nō semel neq̄z bis. Cōturbatum q̄z ē cor regis syrie, p hac re ⁊ ꝓuocatis seruis suis ait: Quare nō indicatis mihi qs ꝓditor mei sit apd regē israel: Dixitq̄z vnus suoꝝ eius: Nequaq̄z dñe mi rex: sed heliseus ꝓpheta q̄ ē in israel indicat regi isral' oīa vba q̄cunq̄z locutus fueris in cubiculo tuo. Dixitq̄z eis: Jte ⁊ videte vbi sit ut mittā ⁊ capiā eū. Annūciauerūt ei dicētes: Ecce in dothaim Misit ergo illuc equos et

neia dignā. intelligēs deniq̄z ex miraculosa cura circa euz in noie dei israel facta solū illum verū deū cē: ⁊ nō solū adorandum: hāc ꝓclusionem elicuit: q̄ de cetero idola colere nollet: sed deuz israel in omni loco etiā in tēplo rem mon q̄n̄ iuxta suum officiū quod in lra exprimit intrare cum rege oporteret: q̄ ingressus q̄ speciē mali ptēdere posset: venit expiādus: supplicauit igit heliseo: vt pro huiusmodi expiatione deuz deprecari vel let: ⁊ annuit heliseus dicens: Vade i pace. Frustra igit dicit Burgen. q̄ heliseus b' declarauerit: q̄ exercitiū sui officij speciem mali hēret: q̄ naaman hoc ex luie naturali vidit: et q̄ ab heliseo petiuit solū oīonem p se ad deū: nō dispensationē: sic quidā dicūt: nec declarationē sic Burg. dic.

Dixerūt aūt. Hic ponunt miracula

Ca. VI.

ad infidelitū insidiantiū reprehensionem: ꝑmo tn̄ ꝑmittit miraculosa ferri natatio: scdo dicta repressio: ibi Rex aūt syrie. Circa ꝑmū dī: b Ecce loc' in q̄ habita. cōa te angu. est. dicit hic ra. sa. q̄ giezi qui erat cupidus: q̄n̄ erat cū heliseo molest' erat filijs ꝓphetarū venientib' ad heliseū: ne expenderent ea q̄ dabant magro suo: ⁊ io ipo abiecto ꝓpter lepr̄ā pluresq̄ venerūt ad heliseū: ⁊ io nō sufficiebat dom' p habitatiōe ipoꝝ ꝓpter q̄ volebant eā dilatare. c Tollāt sin. de lil. ma. singulas. i. ligna q̄ sunt materia p domib' edificandis. d Deu dñe mi ⁊ hoc ipm mutuo acceperā nec habeo vñ restituā. e Precidit ergo lignū. i. fecit aliud manubriū: q̄ primū erat fractū: vt dicit ra. Sa.

f Natauitq̄z ferrū. ꝓtra naturā, ppriam obediēdo nature actori. g Rex aūt. Hic ponit describit insidiantium repssio. Circa ꝑmū describit insidiatio coꝝ malignā: scdo eoꝝ percussio digna: ibi Ꝑ'o heliseꝰ. tertio liberatio benigna: ibi Dixitq̄z rex. Circa ꝑmū ponit insidiatio syroꝝ cōtra regem israel: ⁊ patet lra vsq̄z ibi:

h Misit itaq̄z rex isral'. hoies armatos in magna copia. i Et ꝓcupauit. ſ. illas insidias capiendo.

k Nō semel neq̄z bis. soluz sed multotiēs: scdo ponit insidiatio ꝑ heliseū: ibi: l Dixitq̄z e. ite ⁊ vi. vbi sit nē.

⁊ patet lra vsq̄z ibi: l Heu heu heu dñe mi. cognouit. n. p insignia armoꝝ q̄ erāt syri hebreoꝝ aduersarij m Plures. n. nobiscū sunt. sciebat. n. p spm̄ scm̄ ꝓtectionē angelicā in sui auxiliū aduenisse: cui' ptās quasi incōparabilit maior est q̄ humana. n Dñe ape. oculos pueri hui'. i. da ei vtutē videndi ea q̄ nō pnt naturalit videri.

o Ecce mōs plenus equoꝝ ⁊c. facta est ⁊ illa repētatio visioni imaginarie: vel etiam exitiozi visui p formationes talium specieꝝ in aere: q̄ vtroq̄z mō potuit fieri a deo ad designandū ꝓtectionem. p Pozo heliseꝰ. Hic ponit describit eoꝝ persecutio rōe heliseī: cuz dī: q Percute obsecro gētē hanc cecitate. hic accipit cecitas ꝓ acrisia: que dī ab a q̄ō est sine ⁊ crisis iudicium: ⁊ est passio qua hō nō pcipit vel diiudicat fm veritatem ea q̄ videt: et hoc mō fuerūt pcussi sodomite volētes ostiū loth cōfringere: vt hī Genes. xix. r Nō est hec via: nec ē hec ciuitas. ſ. vbi manet ꝓpheta quem q̄ritis. licet enī venisset dothaiz: h' tn̄ nō erat ad manendū diu: sed ei' mansio diuturni oz erat i samaria vt patet ex dictis ca'. ꝓcedenti: Utinā fuisset dñs meus ad ꝓphetaz q̄ ē in samaria: et p hoc pz q̄ō postea sequit ca. isto: heliseus aūt sedebat i domo sua. et sic certū est q̄ erat in samāia: ex q̄ pz q̄ heliseꝰ dixit eis vitatē: q̄z via recta duxit eos i samariā.

s Dñe aperi oculos istoꝝ. remouēdo acrisiā ꝓdictā.

t Dixitq̄z rex isral'. Hic ponit istoꝝ liberatio benigna: q̄ cū rex vellet eos pcutere: heliseꝰ nō pmisit: sed etiā liberaliter refugia rege impetrauit: vnde subdit:

v Appositaq̄z ē eis ci. mag. ꝓpa. ex hoc q̄ noie panis ⁊ aque designat oīs potus ⁊ cib' in scriptura.

x Et vltra nō ve. latrones ⁊c.]tum ex gratitudine bñficij sibi collati ab heliseo: tum timore: ne si venirent iterū: ꝓpi ingratitudinē heliseꝰ eos faceret capi ⁊ occidi. y Factū est aūt. Hic ponit describit miraculū heliseī ad ꝓsolatōem penitentiū: ⁊ primo ponit eoꝝ afflictio: scdo afflictionis remotio: ca. vij. Circa ꝑmū sciendum q̄ licet iozā amouisset statuas baal: tn̄ nō amouit cultū vituloꝝ quos fecerat hierobo az: vt hī. ij. ca. Jpe āt et ppls isral' mlta alia mala faciebat, ppi q̄ oēs pmisit eos) affligi obsidiōe lōga: et h' est q̄d dī: z Et tādiu obsessa est do. venundaret caput ⁊c.] ⁊ accipit hic caput ꝓ toto aiali fz aliquo): q: hic ē modus loq̄ndi apud emptores aialium: ꝑ q̄nto vabitis caput. i. vnū animal. fm alios accipitur ꝓ pte corpis. deficientibus. n. alijs cibarijs interfecerūt aialia q̄ nō erāt fm legez comestibilia ⁊ sallierūt vt carius vēderent carnes fame inualescente.

a Et q̄rta ꝑs cabi. ⁊c.] Labus aūt ē mēsura deminata. stercus aūt colūbarū nō accipit hic, ppie: q̄a nō est comestibile nec refectiuuz: sed magis corruptiuū: sz impio ꝓpie vt videt ꝓ guttura vbi cōgregant grana a colūbis comesta ⁊ illud ꝓpie in fimo ꝓmunit: sed tūc fame inualescente coquinarij diuitū illud refuabant: vt grana populo fame pclitanti vēderēt. b Nō te saluet dñs. fuit. n. turbatus: eo q̄ credebat eā petere refectōem cibi ꝓuenientis vel pot'.

c Que abscōdit filiū suū. volēs eū pre seruare a morte vel foꝝ te eū sola comedere. d Qō cum au. rex sci. vestī. sua. eo q̄ ppls suus erat in tāta afflictione. e Uidit q̄z eis po. ciliciū. ipm. n. acceperat rex affligendo carnē suā: vt facilī' impetraret dei misericordiā. f Si steterit caput heliseī. hāc. n. afflictionē ei imponebat: eo q̄ afflictionē illā suis pcib' nō auferebat: tenēs eas efficaces apud deū ad h' impetrādū

heliseus tñ ad hoc expectabat tp̄s ɔgruū ƀm ordinationē diuine volūtatis: cuˀ erat ɔscius p spm̄ scm̄. g Nunqd scitis q̄ miserit filiˀ homicide. q2 de scitu ⁊ volūtate achab p̄ris ioram: naboth innocēs fuerat interfectˀ: vt hr̄. 3. iij. li. xxj. h ❡ Et nō sinatis eū itrare. cuˀ causa subdit: i Ecce. n. sonitˀ pedū dñi eius. post recessuz. n. nūq̄ iorā penituit: ⁊ iō sequebat euz ad reuocandū p̄ceptū. k ❡ Et ait: ecce tantū malū. istud refert ad iorā qui iam venerat ad heliseū. l Quid ampliˀ expectabo a dño. q̄si diceret: iā sum punitus vltima pena a moyse p̄dicta: Deut. xxviij. de comestiōe ɔpriorꝫ filiorꝫ in obsidione: ⁊ sic ñ restat nisi q̄ oēs moriamur: vel tradamus nos hostibˀ: nisi apud deū venerit tp̄s misericordie sup pplm̄ istū: p hoc heliseˀ statim p̄dixit ɔsolatōez. ❡ Ca. VII. a D Jxit aūt heliseˀ. Quia sic̄ ɔpter culpaz infligit pena: ita ɔpt penitētiā remouet: iō post famē ɔpter pctā inductā: hic ɔñter ponitur abūdantia ɔpt penitentiā: ⁊ p̄mo abundantia ⁊ incredulitas punienda p̄dicit: scd̄o vtrūq3 adducit: ibi Quattuor g̃ viri. Circa primū dicit: b Hec dic dñs. qui est ipa veritas p essentiam. c ❡ In tpe hoc cras. id ē ista bōa die crastina. d Modius simile vno statere erit. i. dabit. est aūt stater genˀ ponderis: ⁊ significat hic q̄ farina ⁊ ordeū debebant dari ɔ taz modico p̄cio: quod videbat impossibile respcu penurie in qua erāt: iō subditur: e ❡ Rñdens vnus de du. sup cuiˀ ma. rex incumbebat. tūc tpis reges in signū reuerētie sustētabant a p̄ncipibˀ: ɔut patet ex hoc loco: ⁊ 3. v. ca. de naaman: regine vo a domicellis sustētabant: vt hr̄ hester. xv. f Si dñs fece. etiā catha. in celo apiri. i. faciat pluere de celo abūdanter farinā ⁊ ordeū. g ❡ Nunqd poterit esse qd̄ loque.

q̄si diceret nō: ⁊ q2 p incredulitatem detraxit diuine potentie: iō sibi p̄dicit pena mortis: cuz di: h Videbis oculis tuis ⁊c̄. q2 in crastino fuit interfectˀ in porta: vt patz in fine huius ca. i ❡ Quattuor g̃ viri. Hic ɔñter vtrūq3 p heliseū p̄dictū exigit: ⁊ p̄mo abūdantia: scd̄o incredulitatis pena: ibi Porro rex ducem illū. Circa p̄mum di: i Quattuor ergo viri erāt leprosi. dic ra. sa. q̄ isti erāt gieçi ⁊ tres filij sui. k ❡ Juxta introitū porte. q2 leprosi ñ debebat ciuitates habitāe vt hr̄ Leuit. xiij. l Siue ingredi volu. ciui. licet. n. deberēt extra habitare: tñ in casu tante necessitatis poterant ingredi ad querēdū victū si possent inuenire. m ❡ Si pepercerint nobis. ɔpatiētes nr̄e infirmitati ⁊ fami: quod erat magis ɔbabile q̄ oppositū. n Siquid dñs sonitū audiri ⁊c̄. diuina. n. virtute factˀ est talis sonitus in auribˀ eorꝫ et imaginatio de quibˀ secutus ē timor ⁊ fuga oium relictis omībˀ ex velocitate fuge vt saluarent ɔsonas suas: ƀm q̄ dicit: Job. ij. Cuncta q̄ habet hō dabit ɔ anima sua. o ❡ Et comed. et biberūt. vrgēte. n. fame pˀverterunt se ad refectōem: ⁊ postea ad p̄dam. p Si tacueri. ⁊ nolueri. vsq3 mane. s. nunciare. q ❡ Sceleris arguemur. apud deum sciētes afflictionem ppl̄i nr̄i in ciuitate inclusi: et apud regē tanq̄m proditores boni publici. r Nūciemus in aula regis. p portarū custodē q2 nō querebāt illuc intrare: nec fuissent p̄missi. Cetera patēt vsq3 ibi: s ❡ Capiemˀ eos viuos. ⁊ sic poterimˀ vti ɔsonis ad nr̄am seruitutem: ⁊ tūc ciuitatem ingredi

sedebāt cum eo. Premisit itaq3 virū: ⁊ anteq3 veniret nūcius: ille dixit ad senes: Nunqd scitis q̄ miserit filius homicide huc ut p̄cidatur caput meuz: Videte ergo cū venerit nūcius claudite ostiū: et nōn sinatis eū introire. Ecce. n. sonitˀ pedū dñi eiˀ post eū est. Adhuc illo loquēte eis: apparuit nūcius qui veniebat ad eū. Et ait: Ecce tantū malū a dño ē. Quid ampliˀ expectabo a dño: Ca. VII.

Dixit autē heliseˀ. Audite vbum dñi. Hec dicit dñs: In tpe hoc cras: modius simile vno statere erit: ⁊ duo modij ordei statere vno in porta samarie. Rñdens vnus de ducibus sup cuiˀ manuz rex incūbebat hoi dei ait: Si dñs fecerit etiā cataractas in celo: nunqd poterit eē qd̄ loqueris: Qui ait: Videbis oculis tuis ⁊ inde nō comedes. Quattuor ergo viri erant leprosi iuxta introituz porte: q dixerūt adinuicem Quid h eē volumˀ donec moriamur: Siue ingredi voluerimˀ ciuitatez fame moriemur: siue manserimˀ hic moriendū nobis ē. Venite ergo ⁊ trāsfugiamus ad castra syrie. Si pepercerint nobis viuemˀ: si aūt occidere voluerint nihilominˀ moriemur. Surrexerūt ergo vespere ut venirēt ad castra syrie. Cūq3 venissent ad p̄ncipiū castrorꝫ syrie: nullū ibi dē repperierūt. Siquidē dñs sonituz audiri fecerat in castris syrie currū ⁊ eq̄rū et exercitˀ plurimi. Dixerūtq3 adinuicē: Ecce mercede cōduxit aduersum nos rex isrl̄ reges ethēorꝫ ⁊ egyptiorꝫ: ⁊ venerūt sup nos. Surrexerūt ergo ⁊ fugerūt in tenebris ⁊ dereliquerūt tētoria sua ⁊ eq̄s ⁊ asinos in castris: fugerūtq3 aias tm̄ suas saluare cupiētes. Igitur cū venissent leprosi illi ad p̄ncipiuz castrorꝫ ingressi sūt vnū tabernaculū: et comederūt ⁊ biberūt. Tulerūtq3 inde argentū ⁊ aurū ⁊ uestes: ⁊ abierūt ⁊ abscōderūt. Et rursū reūsi sunt ad aliud tabnaculuz: ⁊ inde silr auferētes abscondērūt. Dixerūtq3 adinuicez: Nō rc̄e facimˀ. Hec. n. dies boni nūcij ē. Si tacuerimˀ ⁊ noluerimˀ nunciare vsq3 mane: sceleris arguemur. Venite eamˀ ⁊ nūciemus i aula regis. Cūq3 venissent ad portaz ciuitatis: narrauerūt ei dicētes: Juimˀ ad castra syrie: ⁊ nulluz ibi dē reppimˀ hōiem: nisi eq̄s ⁊ asinos alligatos ⁊ fixa tētoria. Jerūt g̃ portarij ⁊ nūciauerūt i palatio regi intrinsecˀ. qui surrexit nocte: ⁊ ait ad seruos suos: Dico vobis qd fecerint nob syri. Sciūt q2 fame laboramˀ ⁊ iccirco egressi sunt de castris: ⁊ latitāt i agris dicētes: Cū egressi fuerint de ciuitate: capiemˀ

eos viuos: ⁊ tūc ciuitatē ingredi poterimˀ. Rñdit aūt vnus seruorꝫ eiˀ: Tollamˀ quinq3 eq̄s q remanserūt in vrbe: qa ipi tm̄ sunt in vniūsa multitudine isrl̄: alij enim ɔsumpti sunt: ⁊ mittētes explorare poterimˀ. Adduxerūt ergo duos eq̄s: misitq3 rex in castra syriorꝫ dicēs: Ite ⁊ vide. Qui abierūt pˀ eos vsq3 ad iordanē. Ecce aūt ois via plena erat vestibus ⁊ vasis: q̄ ɔiecerant syri cum turbarent. Reūsiq3 nuncij indicauerūt regi. Et egressus pplus diripuit castra syrie: factusq3 ē modiˀ simile statē vno: ⁊ duo modij ordei statere vno: iuxta vbuz dñi: Porro rex ducē illū in cuiˀ manu icubuerat ɔstituit ad portā: quē cōculcauit turba in introitū porte: ⁊ mortuˀ est: iuxt qd̄ locutus fuerat vir dei qñ descenderat rex ad eū. Factūq3 ē iux sermonē viri dei: quem dixerat regi qñ ait: duo modij ordei statere vno erūt et modiˀ simile statē vno hoc eodē tpe cras i porta samarie: qñ rñderat dux ille viro dei ⁊ dixēat: etiāsi dñs fecerit cataractas in celo nūqd poterit fieri qd̄ loq̄ris: ⁊ dixit ei: videb oculis tuis ⁊ inde nō comedes. Euenit ergo ei sicut p̄dictū erat: ⁊ cōculcauit eū ppl̄s in porta: ⁊ mortuus est. VIII.

Heliseūs aūt locūtˀ est ad mulierē cuiˀ viuerē fecerat filiū dicens: Surge vade tu ⁊ domˀ tua: ⁊ pegrinare vbicūq3 reppereris. Vocabit. n. dñs famē: ⁊ veniet sup terrā septē annis. Que surrexit ⁊ fecit iuxta verbū hois dei: ⁊ vadens cuz domo sua: pegrinata ē in traz philistijm diebus multis. Cūq3 finiti essent āni septē: reuersa ē mulier de tra philistijm. Et ingressa ē ut interpellaret regē ɔ domo sua: ⁊ ɔ agris suis. Rex aūt loq̄bat cuz gieçi puero viri dei dicēs: Narra mihi oia magnalia q̄ fecit heliseˀ. Cūq3 ille narraret regi quō mortuū suscitasset: apparuit mulier cuiˀ viuificauerat filiuz: clamās ad regem ɔ domo sua ⁊ ɔ agris suis. Dixitq3 gieçi: Dñe mi rex hec ē mulier: ⁊ hic ē filiˀ eius quē suscitauit heliseˀ. Et introgauit rex mulierē. Que narrauit ei vera esse. Deditq3 ei rex eunuchum vnū dicēs: Restitue ei oia q̄ sua sunt: ⁊ vniuersos redditˀ agrorꝫ a die qua reliq̄t terrā vsq3 ad p̄ns. Venit quoq3 heliseus damascū ⁊ benadab rex syrie egrotabat. Nūciauerūtq3 ei dicētes: Venit vir dei huc. Et ait rex ad açabel: Tolle tecū munera ⁊ vade in occursū viri dei: ⁊ cōsulē dñm p eum dicēs: Si euadere potero de infirmitate mea hac: Juit igit açabel i occursum eiˀ: hābēs secum munera ⁊ oia bona damasci onera q̄draginta camelorū. Cūq3 stetisset corā eo ait: Filiūs tuˀ benadab rex syrie misit me ad te dicens: Si sanari poteō de infirmitate mā hac: Dixitq3 ei heliseˀ: Vade dic ēi: Sanaberis. Porro ōndit mihi dñs

poterimus nullo eā defendēte: ⁊ sic eorꝫ bōa habebimus cū personis. Cetera patēt vsq3 ibi: t ❡ Factˀ est modiˀ simile statere vno ⁊c̄. quia plures de pplo de talibˀ predis plus rapuerūt in castris q̄ erant valde munita q̄ sufficēt eis et ideo dabant residuuz ɔ modico p̄cio. v Porro rex. Hic ɔñter ponitur pena ducis dei potētie detrahētis: sic p̄dixerat heliseus: et p3 lr̄a ex dictis. ❡ Ca. VIII. a Eliseˀ āt. b H Narratis helisei miraculis ɔ maiori pte: hic ɔñter scriptura reuertit ad ɔsecutōem historie: et quia historie regū ⁊ ɔphetarum ɔtemporaneorū simˀl currebant: iō p̄mo describūt aliqua facta ad helisei insinuationez: scd̄o ptinentia ad regni iude ɔsecutōem: ibi Anno quinto Prima in duas: ƀm duo p̄nunciata ab heliseo: secūdo ibi: Venit ergo Prima aūt est de pegrinatione mulieris sunamitˀ ad dictū helisei: cum di: b Locutus est aūt ad mulie. cuˀ fe. fi. viuere. erat. n. solicitˀ de puēo tanq̄ de creatura sua: q2 eius ɔceptionē ⁊ resurrectionē impetrauerat: vt patet ex dictis. iiij. ca. ⁊ de mr̄e q̄ ei plura beneficia fecerat. c ❡ Peregrinare vbicūq3 reppereris. s. ɔmodum tuū. in tali enim necessitate poterāt filij isrl̄ inter infideles habitare: absq3 tñ participatiōe cū eis in peccatis. d Vocabit. n. dñs famem. i. ex eiˀ ordinatione veniet. Dicit ra. sa. q̄ ista fuit fames de q̄ loquit Johel ɔpheta. e ❡ Et ingressa ē vt interpellaret regē. q2 tempꝫe sue absentie aliqui inuaserāt bona sua iniuste. f Rex aūt loquebatur cū gieçi. ex hoc videtur q̄ istud accidit anteq̄ lepra pcuteret: q2 nō est verisimile q̄ rex cuz leproso tādiu loqueret. frequēter. n. in sacra scriptura prius facta posteriˀ scribunt: nec ista locutio gieçi cū rege ponitur hic: nisi ɔpt ingressuz huiˀ mulieris ad regē. g ❡ Deditq3 ei rex eunuchuz. i. vnū de seruis sibi assistentibˀ. h Restitue ei oia. s. possessiōes ⁊ fructˀ ab alijs occupatos: et hoc fecit rex ɔpter reuerentiā miraculi ab heliseo fc̄i in filio mulieris. i ❡ Venit g̃3. Hic ponit secundū. s. denūciatio mortis benadab: et substitutio açabelis: cū dicit: k Benadab rex syrie egrotabat. Dic iosephus q̄ qñ iste benadab cognouit se fugisse de obsidione samarie cum tāto damno: sicut dictū est caˀ. p̄cedenti: ⁊ cū hoc nullo hoste eū inuadente: p̄ dolore hāc infirmitatem incurrit. l ❡ Consule do. p eū dicens: Si eua. pote. ⁊c̄. exptus. n. alis fuerat q̄ haberet noticiam futurorꝫ. m Habēs secū munera ⁊ omia bona damasci. locutio est hyperbolica ad designādum q̄ portabat magna bōa ⁊ pluriū specierum. n ❡ Filiˀ tuus benadab. humilit loquit vt impetraret ɔphete responsum. o Dic ei sanabēis. In hebreo hr̄: Dic ei viuēs viues. ⁊ dic ra. sa. q̄ dixit hoc p açahelem: Viuēs viues. i. regnabis post eū: hoc dicens vt excuset ɔphetā a mendacio. sed hec expositio videt esse multuz extorta: ⁊ iō dicunt alij q̄ heliseˀ nō dixit hoc açabeli impatiue seu inductiue: sed tm̄ ɔphetice: ⁊ iō nō est accipienduz in sensu quē fecit: sed ɔ quo fit: sic: o ❡ Dic ei. i. dices: q2 ɔpheta videbat eū sic sibi dicturū de futuro. Sciendū tñ q̄

Universidad de De… Bibl…

hec dictio lo: in hebreo scribit dupliciter: Uno mō p lamech ⁊ vau: ⁊ tūc significat idē qd ei: Alio mō p lamech ⁊ aleph: tūc significat idem qd nō. hebrei. n. nō hñt lrām o: sed ꝓ ea aliqñ vtunt aleph: aliqñ vau: in hoc aūt loco scribit p lamech et aleph: sed punctat ac si scriberet p vau: pūcta vō nō sunt de substātia lr̄e apud hebreos: nec fuerūt a pncipio lrārū: sed inuenta postea ad facilius legendū: ⁊ iō videt ꝙ a pncipio h fuit sensus huius lr̄e: Dic non sanaberis vel nō viues. ⁊ sic nulla est difficultas in saluādo vitatē dicti ꝓphe: ꝗuis açabel oppositū magro suo retulerit: quē nō oportet de mendacio excusare. p Stetitqꝫ cū eo. i. cōtinuit se a fletu ꝗtū potuit. q ❡ Quare dñs me' flet. sic cū alloquit ꝓpter reuerentiā ꝓphetie. r Et ꝓgnātes diuides. in quo apparet maxia crudelitas. s ❡ Quid. n. sum seruus tu' ca. vt fa. rem istā magnā. q. d. non sum ita potens ꝙ possem tāta facē: ⁊ si possem: nō sum tā crudelis vel canin' ꝙ vellē. t Tulit stragulū. i. pannū qui extēditur sup lectum. v ❡ Et infudit aquā. dicunt aliqui ꝙ hoc fecit ad refrigerandū regeꝫ: q nimio calōe affligebatur. aliȷ̄ dicunt ⁊ ꝓbabilius vt videt ꝙ fecit ad suffocādum eū occulte. vñ dicit ioseph' ꝙ strangulauit eū desiderio regnandi post eū: sic dixerat ꝓpha. x Anno qnto. Hic ꝯñter describit ꝓsecutio regni iude: tpe ioram filiȷ̄ iosaphat: ⁊ tūc hoc nomen ioram fuit equiuocū ad regē israel: ⁊ ad regē iuda: pmo ergo describit regnū ioraꝫ regis iude: scdo filiȷ̄ ei' ochoçie: ibi Anno. xiȷ̄. Circa pmum di: Anno qnto iorā filiȷ̄ achab regis isrl'. in aliquib' libris addit: Josaphat regis iude. ⁊ merito: qꝛ sic est in hebreo: ⁊ ē sensus ꝙ quinqꝫ anni pmi regni iorā filiȷ̄ achab ⁊ quinqꝫ vltimi regni iosaphat simul ꝯcurrert. Sed ꝯ hoc vi qd dictū est. s. ca. iiȷ̄. ꝙ iorā filius achab cepit regnare anno. xviiȷ̄. regis iosaphat. Josaphat aūt regnauit xxv. annis: vt hr̄. s. iiȷ̄. li. ca. vlt. ⁊ sic iorā filius achab regnauit cū eo nō soluꝫ quinqꝫ annis sed septē. Dicendū ꝙ ochoçias frater iorā ex casu de cenaculo suo incurrit languoreꝫ: vt hr̄. s. j. ca. ⁊ extūc iorā frater ei' gubernauit regnū: ⁊ fm hoc aliqñ ꝯputatur tps regni sui extunc: ⁊ fuit. xviiȷ̄. anno iosaphat regis iude in fine illi' anni: ⁊ sic regnauit cū eo septem annis. aliqñ vero accipit tpus regni sui a tpe mortis fratris sui: ⁊ sic regnauit cū iosaphat quinqꝫ annis. Et eodē mō regnū ochoçie aliqñ ꝯputat vsqꝫ ad mortē eius: aliqñ solū vsqꝫ ad casum ꝓdictū: vñ fuit impotēs ad regendū: ⁊ fm hec ⁊ similia frequent variant numeri annoruꝫ in scriptura. y ❡ Regnauit iorā filius iosaphat. Loquit h scriptura de regno ei' post mortem prīs: tñ añ ceperat regnare viuente prē: sicut dictum fuit. s. iiȷ̄. li. ca. vlt. z Ambulauitqꝫ in viȷ̄s reguꝫ isrl'. i. in malis eoꝝ. cui' causa sbdit. a ❡ Filia. n. achab erāt vxor eius. infra eod ca° di ꝙ athalia vxor hui' ioram fuit filia amri patris achab: sed mortuo prē achab eaꝫ nutriuit: ⁊ sic di eius filia. vel pōt dici ꝙ filia fuit achab ⁊ tñ di filia amri qꝛ filiȷ̄ filioruꝫ dicunt filiȷ̄ parentū que fuerat nutrita i idolatria: ad quā per ipam fuit tractus marit' suus: nec mirū: qꝛ salomon sapientissim' p vxores suas ad hoc fuit tract': ut habet. s. iiȷ̄. li. ca. xi. b Noluit aūt dñs disperdere iudaꝫ. ꝗuis meruisset ꝓpt reges ⁊ populi eū sequētis maliciā: diminuit tñ eius potestatem: vñ subdit: c ❡ In dieb' eius recessit edom. i. idumea. d Et cōstituit sibi regem. a tpe. n. dauid vsqꝫ tunc nō fuerat ibi rex ꝓprie dict': sed ꝓfectus p regem iuda positus. e ❡ Et surrexit nocte percussitqꝫ idu. qui cum circūdederant. glosa ra. sa. qui habitabant ꝓpe regnum suū: nō tñ tantū preualuit ꝙ eos posset redigere sub tributo sicut ꝓus. f Tūc recessit ⁊ lobna. quedā ciuitas ē de regno iude fortis ⁊ potēs q regi rebellauit: qꝛ erat ꝓpe terminos edom: vt hr̄ Josue xv. ⁊ ꝯiunxit se idumeis in hac rebellione. g ❡ Sepultusqꝫ est cū eis in ciuitate dauid. nō tñ fuit sepult' in sepulchris regalib': vt patet. ȷ̄. palip. xxi. h Anno duodecimo. Hic ꝯñter describit percussio regni iude sb ochoçia filio iorā: cui' malicia subdit: cū di: i ❡ Et ambulauit in viȷ̄s dom' achab. qui fuit idolatra pessimus: vt pꝫ ex dictis. s. iiȷ̄. li. ⁊ cā malicie ipsi' ochoçie subdit:

qa morte morietur. Stetit qꝫ cū eo: ⁊ ꝯturbat' est vsqꝫ ad suffusionē vultus. Fleuit qꝫ vir dei. Cui açabel ait: Quare dñs me' flet: At ille dixit: Quia scio q facturus sis filiȷ̄s isrl' mala. Ciuitates eoꝝ munitas igne succēdes ⁊ iuuenes eoꝝ interficies gladio: ⁊ puulos eoꝝ elides: ēt ꝓgnantes diuides. Dixitqꝫ açabel. Quid. n. sum seruus tu' canis: vt faciā rem istaꝫ magnā: Et ait helise'. Ostēdit mihi dñs te regeꝫ syrie fore. Qui cuꝫ recessisset ab heliseo: venit ad dñm suuꝫ. Qui ait ei: Quid tibi dixit helise': At ille rñdit: Dixit mihi recipies sanitatē. Cūqꝫ venisset dies altera: tulit stragulū: ēt infundit aquā: ⁊ expandit sup facieꝫ eius. Quo mōtuo: regnauit açabel ꝓ eo. Annō qnto iorā filiȷ̄ achab regis isrl' regnauit ioraꝫ fili' iosaphat regis iuda. Trigintaduoꝝ annorū erāt cū regre cepisset: ⁊ octo ānis regnauit in hierlm. Ambulauitqꝫ in viȷ̄s regū isrl': sicut ambulauerat dom' achab. Filiā eni achab erat vxor ei'. Et fecit qd malū ē in ꝯspectu dñi. Noluit aūt dñs disperdere iudā ꝓpter dauid seruū suū: sicut ꝓmiserat ei vt daret illi lucernā ⁊ filiȷ̄s ei' cunctis dieb'. In diebus ei' recessit edom ne esset sub iuda ēt ꝯstituit sibi regē. Venitqꝫ iorā seira et omis exercit' cū eo. Et surrexit nocte: percussitqꝫ idumeos q eū circūdederant: et pncipes curruū. Populus āt fugit in tabernacula sua. Recessit ergo edom ne esset sub iuda vsqꝫ ad diem hāc. Tūnc recessit ⁊ lobna in tpe illo. Reliqua aūt sermonū ioram et vniuersa q fecit: nōne hec scripta sūt in libro verboꝝ dierū regum iuda: Et dormiuit iorā cuꝫ pr̄ibus suis: sepultusqꝫ ē cū eis i ciuitate dauid: ⁊ regnauit ochoçias fili' eius ꝓ eo. Annō duodecimo ioraꝫ filiȷ̄ achab regis israel regnauit ochoçias filius iorā regis iude. Vigintiduoꝝ annoꝝ erat ochoçias cum regnare cepisset: ⁊ vno anno regnauit in hierlm. Nomē mr̄is eius athalia filia amri regis israel: ēt ambulauit in viȷ̄s dom' achab: ⁊ fecit qd

cum dicit: k ❡ Gener. n. dom' achab fuit. i. genitus: qꝛ mr̄ sua fuit filia achab vel soror fm alios: vt dictū est. l Abiȷ̄t quoqꝫ cū iorā filio achab. ꝓpter istā affinitatem: ⁊ vt ibi interficeret ꝓpter suā maliciā fm dñi sententiam: vt hr̄ ca. sequēti. m ❡ Qui reuersus ē vt curaretur i ieçrahel. s. ioram filius achab dimisit tñ ibi exercituꝫ: vt ex dñi volūtate ibi fieret ꝯspiratio ꝯtra eū ipo absente: ⁊ cōtra domū achab sicut ꝓdixerat helias.

Capit. IX.

H Elise' āt. Supi' descripta est regni ioraꝫ ꝓsecutio: hic ꝯsequēter describit toti' domus achab extīminatio: ⁊ primo ꝗtum ad pncipales ꝑsonas: scdo ꝗtū ad secūdarias: ca. x. Prima in tres: qa pmo describit ipsius iorā filiȷ̄ achab occisio: secūdo ochoçie regis iude ꝑsecutio: ibi Ochoçias aūt. tertio regine ieçabel mors ⁊ laceratio: ibi Uenitqꝫ. Prima adhuc in tres qa pmo describit ipsius iehu inunctio: scdo inuncti ꝯfirmatio: ibi Jehu aūt: tertio dñi sui interfectio: ibi Et ascēdit. Circa pmum dicit: a ❡ Heliseus aūt ꝓphetes vo. vnū de fi. ꝓphetaꝝ. i. de discipulis suis vt impleret p ipm illud qd fuerat dictum helie de vnctiōe iehu in regē sup isrl': ad destruendum domū achab: vt hr̄. s. iiȷ̄. li°. ca. xix. ꝓpt qd dicit hic ra. sa. ꝙ iste fuit ionas fili' amathi quē suscitauit helias: ⁊ oblatus fuit helie a mr̄e vt esset eius discipulus: sicut dictuꝫ fuit. s. iiȷ̄. li. ca. xix. b Accinge lumbos tuos. i. dispone te ad eundū velocit ⁊ expedite. c ❡ Et tolle lenticulam olei. Est āt lenticula paruū vas ad reponendū oleum ꝓ inunctōe regū ⁊ pontificū: ⁊ dicit a liniendo. d Suscitabis eū de medio fratrū suoꝝ. i. alioꝝ q cū eo regunt exercitū. e ❡ Et introduces in interi' cubiculū. volebat. n. heliseus hoc fieri secrete: ne forte aliqui çelantes ꝓ rege iorā insurgerent in ꝓphetā. f Aperiesqꝫ ostiū et fugies. ex ead causa. g ❡ Ecce aūt pn. exer. sedebāt. tractātes adinuicē de his que ptinēt ad exercit' regimē. cetera patēt vsqꝫ ibi: h Et interficiam de do. achab min. ad parieteꝫ. i. infirmuꝫ qui nō potest mingere: nisi se appodiando ad parietem. i ❡ Et clausum. s. in carcere. k Et nouissimū. i. abiectū. q. d. ꝗuis talib' ꝑsonis esset parcendū: eo ꝙ afflicto nō est danda afflictio: tñ eo ꝙ sunt de domo achab interficient. l ❡ Et da. do. achab sicut ⁊ do. hierobo. filiȷ̄ nabath ⁊ sicut domū baasa. que fuerūt delete vt hr̄. s. iiȷ̄. li. ca. xv. ⁊. xvi. m Jehu. Hic cōsequēter ponit ipius iehu inūcti ꝯfirmatio. p hoc ꝙ aliȷ̄ pncipes exercit' ꝯsenserunt in ei' vnctione: ⁊ hoc est qd dicit hic: m ❡ Jehu aūt egressus est. s. de cubiculo vbi fuerat inunct'. n Ad seruos dñi sui. i. ad alios pncipes exercit'. o ❡ Quid venit insanus iste ad te. reputabant aūt ꝓphete insani: eo ꝙ cōtemnebāt bona hui' mundi: et qꝛ loquebant frequēter talia: que videbātur aliȷ̄s aliena. p Nostis hominē ⁊ quid sit locut'. erāt enim discipuli ꝓphetarum religiosi: vt dictum ē supra. ȷ̄. ca. et iō distinguebātur ab aliȷ̄s in habitu p quē cognoscebant esse de discipulis ꝓphetaꝝ: ⁊ ꝓpt hoc dixit: Nostis hominē. s. ꝙ sit d ꝓphetis: ⁊ p ꝯsequēs quid sit locutus. s. verum ⁊ bonum: ⁊ hoc ex parte dñi. q ❡ Falsum est. videlicet ꝙ ꝓpter hoc sciam' quid dixerit in particulari: sed magis narra nobis in pticulari explicando. r Hec ⁊ hec locutus ē mihi. videlicꝫ ꝙ de ꝓcepto dñi domus achab esset disperdenda: sicut ꝓdixerat helias ꝓpheta: ⁊ ad hoc exequendū vnxit me in regē. s ❡ Festinauerūt itaqꝫ ⁊c. vt implerent voluntatē dei ⁊ qrerent grām regis noui. t Cōiurauit ergo iehu. id ē simul

malū est corā dño sicut domus achab. Gener eni domus achab fuit. Abiȷ̄t qqꝫ cūm iorā filio achab ad pliandum ꝯtra açabel regē syrie i ramoth galaad: ⁊ vulnerauerūt syri iorā. Qui reuersus ē ut curaret in ieçrahel: qꝛ vulnerauerūt euꝫ syri in ramoth pliantem ꝯtra açabel regeꝫ syrie. Porro ochoçias fili' ioram rex iuda descēdit inuisere iorā filium achab in ieçrahel: qꝛ egrotabat ibi. ❡ .IX.

Eliseus aūt ꝓphetes vocauit vnū de filiȷ̄s ꝓphetarū: et ait illi: Accinge lumbos tuos ēt tolle lenticulā olei hāc in manu tua ⁊ vade in ramoth galaad. Cūqꝫ veneris illuc videbis iehu filiū iosaphat filiȷ̄ nāsi. Et ingressus suscitābis eū de medio fratrū suoꝝ ēt introduces i interius cubiculum: tenēsqꝫ lenticulaꝫ olei fundēs sup caput eius: ⁊ dices: Hec dicit dñs: Unxi te regem sup israel. Aperiesqꝫ ostiū ⁊ fugies ⁊ nō ibi subsistes. Abiȷ̄t ergo adolescēs puer ꝓphete in ramoth galaad: ⁊ ingressus ē illuc. Ecce autē principes exercit' sedebāt. Et ait: Uerbū mihi ad te o pnceps. Dixitqꝫ iehu: Ad quē ex omībus nobis: At ille dixit: Ad te o princeps. Et surrexit: et ingressus ē cubiculū. At ille fudit oleū super caput eius. Et ait: Hec dicit dñs deus israel: Unxi te regē sup populum dñi israel: ⁊ ꝑcuties domū achab dñi tui. Et vlciscar sanguinē seruoꝝ meorū ꝓphetarū: ⁊ sanguinē omniū seruoꝝ dñi de manu ieçabel: perdāqꝫ omnē domū achab. Et interficiā de domo achab mingentē ad parietē: ēt clausuꝫ ēt nouissimū in isrl'. Et dābo domuꝫ achab sicut domū hieroboā filiȷ̄ nabath: ⁊ sicut domū baasa filiȷ̄ achia. Jeçabel qqꝫ comedēt canes in agro ieçrabel: nec erit q sepeliat eā. Aperuitqꝫ ostium ⁊ fugit. Jehu aūt ingressus est ad seruos dñi sui. Qui dixerūt ei: Recte ne sūt oia: Quid venit insan' iste ad te: Qui ait eis: Nostis hoiem: ⁊ qd locutus sit: At illi rñderūt: Falsum ē: sed magis narra nobis. Qui ait eis: Hec et hec locutus ē mihi. Et ait: Hec dicit dñs: Unxi te regem sup israel. Festināuerūt itaqꝫ: ⁊ vnusquisqꝫ tollens palliū suū: posuerūt sub pedibus eius in similitudineꝫ tribunalis: ⁊ cecinerūt tuba atqꝫ dixerūt: Regnabit iehu. Coniurauit ergo iehu filius iosaphat filiȷ̄ namsi ꝯ iorā. Porro iorā obsederat ramoth galaad ipe ⁊ omīs

iurauit cū p̄ncipib⁹ existētib⁹ cū eo: q̄ fideliter exequerent mandatū dei de domo achab vlq̄ pdenda. cetera patēt ex dictis ca. p̄cedenti vsq̄ ibi: a Nemo egrediat̄ pfugus. qui p̄ueniat nos nūciando ioraz aduentū nr̄m ad se muniēdū. b Et ascendit. Hic p̄ñter describit ip̄ius iozam occisio cū dicit: Et ascendit ⁊ p fectus est in ieȝrabel. vt interficeret iozā an teq̄ se muniret. c Igit̄ specula. quista. sup turrim. Erat .n. guerra inter iozaz ⁊ regez syrie: et iō specula⁹ erat sup turrim ad p̄cauendū ne hostes irruerent repēte. d Vidit globū .i. multitudinē armatoz ⁊ ordinatorū ad inuadendū. e Pacata sunt oīa. vtpote si aduersarij fūt debellati: vel treuge eis date: f Quid tibi ⁊ paci. q: tu nō es rex nec p̄nceps exercitus. g Transi. vsq̄ ad tinē cuneimei: ⁊ tunc sequere me. h Venit nuncius ad eos et nō reuertitur. s. ad ali quid renunciandū: licet reuertereť in cauda globi ip̄sius iehu. cetera patēt vsq̄ ibi: i Preceps. n. gradi tur. q̄a festinabat ne iozā ad resistēdū mu niretur. k Et egr. est iozam. q: iam fere cōualuerat ⁊ statū exercitus sui scīr desiderabat. Fuit voluntas dñi vt sic interficeret iuxta agrū naboth ⁊ ibi .p̄ceret: vt ibidez sanguis ei⁹ a canibus lingeret: sicut p̄dictuz fuerat p beliam ē. iij. l. ca⁹. xxj. q: sanguis ei⁹ erat quodāmodo sāguis p̄ij sui achab vt ibiō fuit expositū. l Que pax: adhuc fornicationes ⁊c. i. idolatrie q̄s induxit mater tua. m Et veneficia eius multa vigent. q: intoxicāt spū aliter: ⁊ iō nō p̄t esse bona pax in pplo isrl̄ q̄diu ista vigent. ceta patēt ex dictis.

n Ochoȝias aūt. h p̄ñter describit mores ochoȝie regis iude: cum dī: Ochoȝias aūt rex iuda vidēs hoc fugit. oum. n. crāt intenti ad mortē iozā ⁊ p̄iectionem ei⁹ in agrū naboth: ochoȝias fugit in ieȝrabel: ⁊ timens q: nō posset ibi saluari: fugit p viam occultā. s. o Per viā domus horti. vt hic dicit: ⁊ fugit in samariā: que erat ciuitas fortis ⁊ munita: credens se posse ibi saluari: sed postea inuenit est ibi latens ⁊ adductus ad iehu: ⁊ p̄cussus gladio vt bī. ij. pali. c⁹. xxij.

p Jn ascēsu gaber. i loco illo fuit adductus ip̄i iehu: ⁊ p̄cussus ⁊ sic vulneratus fugit i mageddo: et ibi fuit mortu⁹ vt hic dī: q Anno vndecio ioraz filij achab ⁊c. Jdicendū q: ioraz pater huius ochoȝie circa finez vite fuit p̄cussu) alui dolore insanabili vt bī. ij. palip̄. xxj. et sic viuente p̄re gnauit p annū: et iō q̄n dī hic q: ce pit regnare anno xj⁹. regis ioraz: intelligit de regno e ius viuente patre Quaūt dī. ē. q: ce pit regnare anno xij⁹. intelligenduz ē de regno ei⁹ post mortē patris.

r Uenitq̄ iehu i ieȝrabel. Hic describit occisio ieȝabel ⁊gine: cū dī: s Jeȝabel itro. ei⁹ au. depin. ocu. suos. i. faciē suam phucauit. t Et ōnauit ca. suū. vt esset gratiosioz in p̄spectu iehu.

v Nun q̄d pax pōt esse ȝamri q̄ interfe. dñm suū. qō exponunt doctores nr̄i p̄muniter negatiue. i. sic ille nō habuit pacem: nec tu hēbis. sed hec expositio nō cōcordat lr̄e p̄cedēti: q: oznauerat se: vt inuenirz gr̄am apud eū: et iō nō est vsimile q: dicēt sibi vbuz pūgitiuū: ⁊ iō hebraici sic exponūt: Nūquid pax est: ⁊ ibi fit punctus: et est sensus: rogo vt habeas pacez mecū. Et sequit: Zamri interfecit dñm suū. ūsi diceret: istud nō est nouū q: interfeciśti ioraz dñm tuum: q: amri similit fecit: ⁊ tunc regnauit in pace: ⁊ post eū filij achab: ūsi diceret sic poterit esse tibi. x Que est ista. in hebreo habet: Quis mecū. i. de parte mea.

y Et inclina. se ad eum duo eunuchi. facto oñdentes q: vellent obedire ei. z Precipitate eam. q: fuerat cā ⁊ origo omniū malorū. p̄p̄ quedom⁹ achab erat exterminanda.

a Sermo dñi est quez locut⁹ est ⁊c.] vt habet supra. iij. libro capitulo. xxj.

b Peccine est ille ieȝabel. admirātes ei⁹ p̄iectionez ⁊ punitionem.

In capitulo. ix. vbi dicit in postilla: Et ideo hebrei sic exponūt: Nunquid pax est: ⁊ ibi fit punctus ⁊c.

Additio.

In hebreo bī: Nūq̄d pax ȝabri: qui interfecit dñm suū. Un attendēduz est: q: ȝambri ve interfecit dñm suum: sed hoc nō habuit duratiōez nec bonū exitum q: statiz fuit ⁊gine combustus: nec regnauit nisi. vij. dieb⁹ tūn. Amri vero non interfecit dñm suū: tum q: ȝabri nō erat dñs ip̄sius amri: q: p ditioꝛie vsurpauit regnū: tum quia amri non interfecit ip̄m ȝambri: sz ip̄e ȝabri cōbussit seip̄m: que oīa patēt supra in. iij⁹ libro. xvj. ca⁹. Un expositio hebreorum in hoc loco nō valet: p̄mo q̄a fundat sup fallaz lr̄am: quia non dixit amri sed ȝambri: vt dictū est: scōo quia amri non interfecit dñm suum: vt dictū est. vñ exp̄ositio cōmunis doctoꝛ nostroꝛ est tenenda: nec etiaz discordat cum lr̄a p̄cedenti: cui⁹ ratio est: Nam ieȝabel ornauerat caput suū ⁊c. non vt appareret gratiosioꝛ iehu: sed in eius cōtemptum: ⁊ ex quadā despectione ⁊ superbia. vidēs enim q: nō erat locus pacificandi: voluit eū in facie p̄temnere ⁊ vituparе: induendo se honoꝛabiliter habitu et p̄nosticando sibi: q: taliter ei cōtingeret sicut ȝambri. vnde dixit .p̄ut in hebraica lr̄a habetur: Nunquid pax fuit ȝambri qui interfecit dñm suum: ūsi diceret nō: ⁊ p ꝛse quens sic p̄tingat tibi qui interfeciśti dñm tuū: nec est admirandū de audacia ieȝabel: q: ſm Vegetiū de re militari: Luz nihil spei supest sumit arma formido: q̄a se pe p̄tingit desperatis vt p̄rumpant in vba ignominiosa ⁊tra afflictores: licz n̄ possint euadere manꝰ eoꝛ: p̄ sertim cū tales desperati sint supbi sicut ieȝabel.

Replica.

In ca. ix⁹ postil. adducit expositionē hebreoꝛ sup illo: Nunq̄d pax est ȝambri. quā repꝛobat Burgen. ⁊ bñ: solui tuꝛ argumentū postil. cōtra p̄munez doctoꝛ expositōez factū satis ꝑpteni: ⁊ signū ē q: postillatoꝛ illā exp̄ositionem hebreoꝛ adduxit solū recitando: nō appꝛobando.

La. X.

Erant aūt ē achab. Descripta occisione p̄ncipalium p̄sonarū: hic p̄ñter describit occisio secundariū: et p̄mo filioꝛuz ioraz: scōo fratrū ochoȝie: ibi Cūq̄ venisset. tio sacerdotuz baal: ibi Cōgregauit g. q̄rto sūdit remuneratio opez: ibi Dixit aūt. Circa p̄mū dī:

a Erāt aūt achab. lxx. filij .i. nepotes: vt dicūt aliqui: q: erant filij ioraz filij achab: ⁊ h̄ mō laban vocauit nepotes filios suos. s. filios et filias iacob: Gen. xxxj. Alij vo dicūt q: erāt filij achab ⁊ ffes ioraz ip̄so iunioꝛe. b Et ad nutricios achab. i. filioꝛuz achab. c Qui hētis filios ⁊c.] Dicūt alicj ⁊ pbabiliꝛ q: ironice loquebat: q: sicꝛ pꝛ ex sup̄adictis: ioraz iuerat in ramoth galaad cū exercitu: ⁊ ochoȝias rex iuda cū eo: ⁊ iō nō ē verisimile quin equi ⁊ curꝰ ⁊ cetera q̄ ptinēt ad bellū illuc ducta fuissent: salte q̄tū ad maioꝛē ptem ⁊ melioꝛē: ⁊ oia ista hēbat iehu: ⁊ p talē modū loq̄ndi insinuabat: q: n̄ possent sibi resistē. Cetera patēt vsq̄ ibi: d Quis p. oēs hos vi. q.

pugnate .p domo dñi vr̄i. Timuerūt illi vehemēt et dixerūt: Ecce duo reges n̄ potuerūt stare coram eo: et quō nos valebim⁹ resistē: Miserunt ergo p̄positi domus ⁊ p̄fecti ciuitatis ⁊ matoꝛes natu et nutricij ad ieȝabu dicētes: Serui tui sum⁹ q̄cunq̄ iusseris faciem⁹ nec p̄stituem⁹ nobis regē. Que cūq̄ tibi placēt fac. Rescripsit aūt eis lr̄as secundo dicēs: Si mei estis ⁊ obeditis mihi: tollite capita filioꝛuz dñi vr̄i: ⁊ venite ad me hac eadē hora cras in ieȝrabel. Porro filij regis septuaginta viri apud optimates ciuitatis nutriebāt. Cūq̄ venissent lr̄e ad eos: tulerūt filios regis ⁊ occiderūt septuaginta viros: ⁊ posuerūt capita eoꝛ in cophinis: ⁊ miserūt ad eū in ieȝrabel. Venit aūt nūcius: ⁊ indicauit ei dicēs Attulerunt capita filioꝛ regis. Qui respōdit: Ponite ea ad duos aceruos iuxta introitum porte usq̄ mane Cūq̄ diluxisset: egressus ē ⁊ stās dixit ad omnē populum: Justi estis. Si ego cōiurauī cōtra dñm meum et interfeci eū: q̄is p̄cussit oēs hos: Videte ergo nūc q̄n nō cecidit de sermonib⁹ dñi in terrā q̄s locut⁹ est dñs super domū achab: ⁊ dñs fecq̄ locut⁹ est in manu serui

Universidad de Piura Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

nē.q̄si diceret nec ego p̄cipiēdo nec vos exequēdo sumus culpabiles: sed magis iusti ⁊ laudabiles:quia de voluntate ⁊ mandato dñi factū est: sicut fuit p heliam p̄dictū: ⁊ mihi iniunctū p eius discipulū: vt dictuz ē ca. p̄cedēti. e Percussit igit iehu oēs nē.i. de eius genere.

f Et notoſ. q̄ suspecti erāt ne fauerent sibi ⁊ sue ꝓgenie.

g Et sacerdotes.h' dī h p anticipatōem qz postea sacerdotes baal intfecit: vt hī.j. eodē ca'. h Cūqz venisset.hic ꝓnter describit occisio amicorū iorā.ſ.fratrz ochozie:cui' mr erat sozor iorā filij achab:⁊ h' ē qđ dī: Cūqz venisset ad camerā pastoruz. loc' erat vbi cōuenire bāt pastores ad comendū ⁊ dormiendū ꝓpe viā. i Inuēit fratres ochozie.i. p̄o pinquos: qz erant ne potes sui:vt hī.ij.paliꝑ.ca.xxij.qui veniebāt in samariā nesciētes morē iorām ⁊ ochozie:qz regnū iuda vnde veniebāt erāt in pte australi respectu samarie:⁊ iegrael vbi iorā fuerat occisus:erat in pte aquilonari ⁊ factū erat recēs: ita q̄ nō erat adhuc longe diuulgatū. Cetera patēt vsqz ibi:

k Inuēit ionadab filiū rechab. iste enim cū suis viuebat valō religiose: nō habētes agros vel vineas: nec bibētes vinū in tabernaculis,p domib' habitātes: vt hī Hiere. .xxxv. ⁊ iō qz erāt zelatores diuini honōis:fuit p̄iunctus p amiciciam cuz iehu: q̄ idolatras ⁊ idolatriā ꝑ viribus destruxerat.

l Cōgregauit ergo. Hic cōsequenter describitur occisio sacerdotum baal:⁊ qz occiso

sui helie. Percussit igit iehu oēs q reliq erant de domo achab in iezrahel:⁊ vniuersos optimates eius ⁊ notos ⁊ sacerdotes: donec nō remanerēt ex eo reliqe. Et surrexit:⁊ venit in samariaz. Cūqz venisset ad camerā pastoꝝ in via inuenit fres ochozie regis iuda: dixitqz ad eos: Qui nā estis vos? Qui rñderunt: Fres ochozie regis sum': ⁊ descēdimus ad salutādos filios regi:⁊ filios regine. Qui ait Cōprehendite eos viuos. Quos cū ꝓprehēdissent viuos: iugulauerūt eos in cisterna iuxt camerā q̄draginta duos viros: et nō reliqt ex eis quenq̄. Cūqz abisset inde: inuenit ionadab filiū rechab in occursum sibi: ⁊ benedixit ei. Et ait iehu ad eū: Nunqd ē cor tuū rectū cū corde meo: sic cor meuz cum corde tuo? Et ait ionadab: Est. Si est ingt:da mihi manū tuā. Qui dedit ei manū suam. At ille leuauit eū ad se i currū: dixitqz ad eū: Veni mecū:⁊ vide zelū meū,p dño. Et impositū in curru suo duxit in samariā Et pcussit oēs q reliqui fuerāt d' achab i samaria vsqz ad vnū:iuxta verbū dñi qđ locut' est p heliā. Cōgregauit ergo iehu oēm pplm:et dixit ad eos: Achab coluit baal parū aūt colaz eū amplius. Nūc igit oēs ꝓphetas baal ⁊ vniuſos seruos ei' ⁊ cūctos sacerdotes ipsi' vocate ad me. Null' sit q non veniat. Sacrificiū.n. grāde ē mihi baal. Quicūqz defuerit: nō viuet. Porro iehu faciebat hoc ysidiose:vt disperderet cultores baal. Et dixit: Sāctificate diē solennē baal. Vocauitqz ⁊ misit in vniuſos t̄minos isrl:⁊ venerunt cūcti sui baal. Nō fuit relict' ne vn' quidē q non veniret. Et ingressi sūt templū baal. Et repleta est domus baal: a sūmo vsqz ad summū. Dixitqz bis q prerāt sup vestes: Proferte vestimēta vniuſis seruis baal Et ptulerūt eis vestes. Ingressusqz iehu ⁊ ionadab filius rechab tēpluz baal:ait cultorib' baal: Perquirite ⁊ videte:neq̄ forte vobiscū sit de seruis dñi:sed vt sint serui baal soli. Ingressi sūt igitur vt facerent victias ⁊ holocausta: iehu aūt p̄parauerat sibi foris octogita viros ⁊ dixerat eis: Quicūqz fugerit de hominib' bis q̄s ego adduxero in manus vras: anima ei' erit ꝓ anima illi' Factū est aūt cū cōpletum esset holocaustuz: p̄cepit iehu militib' ⁊ ducibus suis: Ingredimini ⁊ pcutite eos Nullus exeat. Percusserūtqz eos in ore gladij:⁊ p̄iecerūt milites ⁊ duces. Et ierūt in ciuitatē tēpli baal ⁊ ptulerūt statuaz de phano baal: ⁊ cōbusserunt ⁊ ꝓminuerunt eā. Destruxerunt quoqz edē baal:et fecerunt ꝓ ea latrinas vsqz in diem hāc. Deleuit itaqz iehu baal de isrl: verūtn a peccatis hieroboaz filij nabath qui peccare fecit isrl' nō recessit nec dereliquit vitulos aureos q erāt in bethel ⁊ i dan. Dixit aūtem dñs ad iehu: Quia studiose egisti qđ rectū erat ⁊ placebat i oculis meis:⁊ oīa q̄ erant in corde meo fecisti cōtra domū achab: filij tui vsqz ad q̄rtā generatōem sedebūt super thronuz isrl'. Porro iehu nō custodiuit vt ābularz in lege dñi dei isrl in toto corde suo. Nō enim recessit a petis hieroboā: q peccare

iorā multi de eis fugerant et se absconderāt: eos cō gregauit iehu sb̄ simulatiōe:q̄ vellet baal magnifice colere:⁊ eius sacerdotes honorare:⁊ patz lr̄a vsqz ibi:

m Proferte vestimenta suis baal. vt per hoc certius cognoscerent qui essent interficiendi. Cetera patent vsqz ibi:

n Et fecerūt ꝑ ea latrinas.in detestationem idolatrie:⁊ vt locus ille deseruiret ꝓmunitati in hac necessitate.

o Ueruntamē a peccatī hieroboam nē.qz cultum vitulorum sustinuit ⁊ exercuit:ne regnum suū ad domuz dauid reuerteretur:sm q̄ habetur supra .iij.li bro caplo.xij.

p Dixit aūt dominus. Hic consequenter ponit remuneratio operz ⁊ p̄mo ꝙntum ad bona: cum dicit: Dixit aūt dominus ad iehu. p ionam ꝓphetā:sm q̄ dicit ra.Sa. q̄ ipsum vnxerat rē ad exterminandā domū achab: sicut dictum fuit in p̄incipio.noni capituli.

q Filij tui vsqz ad quartā generatiōē sedebunt super thronuz israel.,sicut de domo achab fuerāt quatuor reges in regno israel sibi succedentes: scilicet amri:achab:ochozias ⁊ ioram: vt patet ex supradictis:secundo ponitur remuneratio ꝙntū ad mala: cū dicitur:

r In diebus illis.ce.dñs te.sup isrl'.i. abominari facta corū:qz iādiu durauerat cultus vitulorū: ⁊ cū hoc multa alia mala pullulabāt: ⁊ iō illud regnū p̄missuz est affligi multiplicit̄ p azahel regē syrie. Et p̄z lr̄a. Ca.XI.

Thalia vō. Postq̄ descripta sunt ea q̄ accidērunt sb̄ regib' iude p̄teritis: hic ꝓnter describuntur ea q̄ facta sunt sub athalia:q̄ vsurpauit sibi regnuz iuda: ⁊ p̄mo describit huiusmodi vsurpatio: scōo heredis debiti institutio: ibi Anno āt septimo . tio athalie infectō:ibi Audiuit āt athalia. q̄rto regis instituti ꝓfirmatō: ibi Pepigit q̄. Circa p̄imum dicit:

a Athalia vēo mr̄ ochozie. Ista .n. erat educata a p̄ntibus idolatris ſ.achab ⁊ iezabel ꝓpter qđ erat nequissima intn̄ q̄ libidine regnandi filios filij sui infecit:excepto ioas q̄ erat minim' ⁊ de nouo nat': ⁊ ꝓpi hoc poterat facilius abscondi.

b Eratq̄ cū ea sex annis clam in do. dñi. Erat.n. ista ioçabeth sozō regis iorā defuncti: ⁊ vxor ioiade pōtificis: qz trib' sacerdotalis ⁊ regia erant ꝓmixte ex causis rōnabilibus:sicut dictum fuit Nu.ca.vlt. et iō facilius potuit euz nutrire in domo dñi. Dicit āt hic ra. Sa. q̄ puer ⁊ nutrix sua fuerūt custoditi i solario templi dñi:vbi nullus audebat accedere nisi sacerdotes ⁊ leuite q̄ custodiebāt vasa sancta ibidē reposita: ꝓpi qđ melius potuerūt ibi celari: ⁊ licet als esset illicitū nutrici et puero ibi esse: licitū tn̄ fuit in tali necessitate: sic dauid ⁊ pueri ei' comederūt panes sacerdotales i necessitate positi: qđ tn̄ als fuissent eis illicitū. c Anno aūt septimo. Hic ꝓnter describit veri hēdis institutio p solicitudinē ioiade pōtificis q̄rentis ad hoc assensum ⁊ auxiliū p̄ncipū ⁊ nobiliū regni:cū dī: d Pepigitq̄ cū eis fedus ⁊c.] vt iuuarēt eū fidelit in institutōe regis

fecerat isrl'. In dieb' illis cepit dñs tedere sup isrl'. Percussitqz eos açabel in vniuersis finibus isrl': a iordane ꝙ orientalē plagā:oēm terraz galaad ⁊ gad:⁊ rubē:⁊ manasse:ab aroer q̄ est sup torrentē arnon ⁊ galaad ⁊ basan. Reliq̄ āt verboꝝ iehu ⁊ vniuſa q̄ fecit ⁊ fortitudo ei':nōne hec scripta sunt in libro verboꝝ dierū regum isrl'? Et dormiuit iehu cum p̄ribus suis: sepelierūtq̄ eū in samaria: et regnauit ioachaz filius eius ꝓ eo. Dies āt q̄s regnauit iehu sup isrl' viginti et octo anni sunt in samaria. Ca.XI.

Athalia vō mr̄ ochozie videns mortuū filium suum:surrexit ⁊ intfecit oē semē regiū. Tollēs autē iosaba filia regis iorā sorō ochozie ioas filiū ochozie furata est eū de medio filiorū regis q̄ interficiebant: et nutricē ei' de triclinio:⁊ abscōdit eū a facie athalie vt nō intficeret:erātqz cum ea sex annis clam i domo dñi Porro athalia regnauit sup terrā septē annis. Anno āt septimo misit ioiada ⁊ assumens centuriones ⁊ milites introduxit ad se in templū dñi: ꝑpigitqz cū eis fedus Et adiurans eos,in domo dñi ostēdit eis filiū regis: ⁊ posuit super eū diadema et testimoniū: fecerūtqz eū regē et vnxerūt ⁊ plaudētes manu dixerūt Viuat rex. Audiuit āt athalia vocē ppli currētis: ⁊ ingressa ad turbas i templū dñi

g Tertia ps sit ad portā seyr nē. in illis .n. locis posuit custodias:vñ poterant homines intrare atriū sacerdotū: vbi rex fuit cozonat'. h Egredientes sabbato.fm q̄ hī ꝓmo paralip̄. Dauid amplians cultuz dei ordinauit q̄ essent xxiij. sacerdotes sub summo sacerdote: q̄ seruirent in templo sucessiue p ebdomadas ⁊ sic mutabant in sabbato:sic ⁊ turme leuitarū eis ministrantiū ⁊ cantoꝝ ⁊ ianitoruz: ita q̄ sabbato intrante sacerdote cum suis turmis:alius q̄ ministrauerat hebdomada p̄cedente: egrediebat cuz suis. sabbato aūt illo quo ioas fuit coronat': ioiada retinuit eos qui debebāt exire cū intrantibus: vt haberz maior ē populum securz ad defendē dum regē. i Siq̄s aūt ingress. fue. septū templi. i. clausuraz atrū sacerdotū: qđ erat circa templū.

k Interficiatur.nō tn̄ intra atriuz:sed extra: sic patet infra de athalia:⁊ loquit̄ ioiada de intrātibus atrium cōtra regem instituti: nō aūt de illis q̄ intrabant ꝓ eo defendendo vt honorādo.

l Produxitq̄ filiū regis. de solario templi ad atriū. m Et posuit super eū diadema.quo rges cozonabant: qđ in templo fuabatur. n Et testimoniū. i. legē in qua debebat rex instituī studere ⁊ meditari ⁊ eā seruare et facere obseruari. o Audiuit aūt. Hic ꝓsequenter describitur athalie occisio:cum dī: Audiuit aūt athalia vocē ppli currentis. ꝓ solennitate instituti regis. p Et ingressa ad turbas in templū dñi. hoc vī esse ꝓtra illud qđ dictū est qđ ꝓceptum erat centurionib': q̄ nō ꝓmitterent aliquez ingredi atriū: qui esset regi cōtrarius. Dicendū q̄ athalia sola fuit excepta:⁊ ideo ꝓmissa fuit ingredi tn̄ sine comitiua: vt sic facilius ⁊ certius caperet ⁊ occideretur: nō tn̄ intra atrium

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne violaret: sed extra: vt pz in lra. a ¶ Et quicūqz eā secutus fuerit. ad sibi fauēdū. b ¶ Feriat gladio. tanq̄ pticeps sui criminis. c ¶ Impegerūt eā p viā introit⁹ equoz. vsqz .n. ad illū locū poterāt nobiles venire equitādo ad templū ⁊ ibi descēdentes ꝓcedebāt vltra peditando. d ¶ Pepigit ē. Hic ꝓnter describitur regis instituti cōfirmatio p sed⁹ initū. e Int deū ⁊ regez. vt dñi legē fidelit ob seruaret. f ¶ Et int pplm. vt esset popul⁹ dñi vere ⁊ nō ficte. g Et int regez ⁊ populū. vt pplus esset fidelis regi: ⁊ rex fidelit ageret ea q̄ essent bona p ꝓmunitate ppli. h ¶ Et posuit custosa. i domo dñi. ne cū inde ducerēt rex solēniter ad domū suā: fieret ibi aliqd mali. i Et sedit sup thronum regū. ista. n. eāt ꝓsuetudo regis de nouo inūcti: vt hī de salomone .ē.ij.li.ca.j.

¶ Ca.XII.

Anno septio. Hic ꝓnter describit qd factū fuerit sb regibus iude athaliā sequentibus: ⁊ ꝓmo quid sub ioas: scdo qd sb amasia ⁊ alijs sequētibus .xiij. Circa p'm describitur ꝓmo regni ioas ꝓsecutio: scdo reguz ist̄r successio. xiij.ca. Circa ꝓmuz ondit ꝓ speritas regni ioas q̄ diu vixit innocēter: scdo aduersitas qñ vixit insolent: ibi Tūc ascēdit. Tpe vo ꝓsperitatis fecit reparī tēplum dñi: nō q̄ indigeret repatione rōne antiquitatis seu debilitatis: qz salomon cōstruxit illud ope valde fozti et solenni: vt hī.ē.ij.li°.ca°.vj. Et ꝓsummatuz fuit āno ꝓ°. regni salomonis. ab illo āt tpe vsqz ad regnū ioas fluxerant cxxx. anni: sed magis qz athalia idolatrix pessima de tēplo abstulerat illa que potērāt esse ad tēpli baal ornatū: igit circa hoc ꝓmo templū reparī ꝓcipit: 2° mandatū negligit: ibi Igit vsqz ad. xxiij. itio opus ꝓficit: ibi Cūqz videret. Circa ꝓmū dī: b Fecitqz ioas rectū ⁊c. Ꝓper h⁹ innuit q ipo mortuo male se habuit: vt postea dicet c ¶ Ceruntī excel. nō abstulit. licet. n. nō esset licitū immolari cozā dño extra hierlm post tēpli edificatōez: tm hoc plures reges ꝓmiserūt: ne seditio moueret in pplo: ⁊ ne talia immolaret idolis: ad qō erat ꝓnus. Oēm pecuniā sanctoz̄ ⁊c. subdit:

d Que offert ꝓ pctō aie ⁊ quaz sponte ⁊c. ordinauit. n. ioas q̄ a viris q̄ erāt a. xx. annis ⁊ supra q̄ poterant ad bella ꝓcedere solueret dimidius siclus argenti a q̄libet: ⁊ istud vocat ꝓciuz aie: ⁊ vltra hoc illi q̄ erant potētiores offerebāt sm q̄ eis placebat: ⁊ ista vocat pecūia spōte data ⁊ ex arbitrio volūtatis: et ex istis debebat reparari templū: qz neutra pecunia erat d iure sacerdotum ⁊ leuitarū.

f ¶ Ut instaurēt sartatecta tēpli. i. fissuras q̄ indigebant repatōe: maxime in tectis templi: q̄ erāt magis exposita imbrib⁹ ⁊ vētis: ⁊ dī sartatectuz a sartio is: qd facit sartū i supino ⁊ tectū tecti.

e Accipiāt illā sacer. sm ordinē. i. sm q̄ fuerint ad hoc ordinati.

g ¶ Igit vsqz ad .xxiij. Hic ꝓnter ponit negligentia ꝓdicti ꝓcepti: et remediū cōtra h⁹ per regē ⁊ pontificem: ⁊ patet lra.

h Cunqz viderent. Hic cōsequēter ponit ꝓfectio operis ex pecunia a populo accepta cum dicit: Cunqz viderent nimiam pecuniā esse in gaçophylacio: ita q̄ indigebat euacuatiōe: vt sic alia pecunia ibidem reciperet. i ¶ Ascēdebat sciri. re. ⁊ pōtifex.

Capitulum .xii.

Anno septimo. Iehu regnauit ioas. Quadraginta ānis regnauit in hierlm: nomē matris ei⁹ sebia de bersabee. Fecit qz ioas rectū cozā dño cunctis diebꝰ quibꝰ docuit eū ioiada sacerdos: verūtī ex celsa non abstulit. Adhuc .n. ꝓpls immolabat ⁊ adolebat in excelsis incēsum. Dixitqz ioas ad sacerdotes: Oēm pecuniā sanctoz̄ q̄ illata fuerit in templuz dñi a ptereuntib⁹ q̄ ǒfferūt ꝓ pcio aiāe: ⁊ quā sponte ⁊ arbitrio cordis sui inferūt in tēplum dñi: accipiāt illā sacerdotes iuxta ordinez suū: ut instaurent sartatecta dom⁹ siquid necessariū viderint in staurationē. Igit vsqz ad vicesimūtertiū annū regis nō instauraverunt sacerdotes sartatecta tēpli. Vocauitqz rex ioas ioiadā pontificem ⁊ sacerdotes: dicens eis: Quare sartatecta nō instauratis templi? Nolite ergo ampli⁹ accipere pecuniam iuxta ordinē vestrū: sed ad instaurationē tēpli reddite eam. Prohibitiqz sūt sacerdotes vltra accipe pecuniā a populo: ⁊ instaurare sartatecta dom⁹. Et tulit ioiada pōtifex gaçaphylaciuz vnū: aperuitqz foramē desuper: ⁊ posuit illō iuxta altare ad dexterā ingrediēntiuz domū dñi: mittebātqz in eo sacerdotes q̄ custodiebant ostia omnē pecuniā q̄ deferebat ad templū dñi. Cunqz videret nimiā pecuniaz esse in gaçophylacio ascendebāt scriba regis et pontifex: effundebantqz et numerabant pecuniam: que inueniebant in domo dñi. Et dabāt eā ⁊c. vt instauratio dom⁹ dñi ꝓplereť: ⁊ pz lra vsq̄ ibi: b Ceruntī nō fiebāt ex eaō pe. hydrie. ⁊ hoc ē dictū q̄ illa pecunia nō erat ad hoc ordinata: sed ad reparationem tēpli: vt dictū est. verūtī qz ꝓpleto illo opere remanserit aliq̄ ps pecūie.

de illa facta sunt aliq̄ vasa tēpli aurea ⁊ argentea: vt hī.ij. paralip. .ca. xxiiij. Lra patet in lra. c ¶ Tūc ascendit açahel. h̄ describit aduersitas regni: qñ ioas cepit viuē insolenter: qz mortuo ioiada ꝓncipes volēt regi adulari ex hibuerūt sibi honores soli deo debitos: quib⁹ acquiescens rex in hoc v surpās sibi honorez diuinū. qō cū argueret ẓacharias filius ioiade: ō mādato regis lapidatus fuit i atrio dñi: vt hī.ij. paliꝓo. ca. xxiiij. Dic aūt ra. sa. q⁹ h⁹ ꝓncipes dixerūt regi: q̄ esset dign⁹ honore diuio: qz sex annis fuerat in templo dñi nutritus: qō nō fuisset nisi in eo esset aliquid diuinū: qz si alicui⁹ intrasset locū illū etiā p momentuz tēpis: ꝓter illos q̄ hēbant loci custodiam erat in pculo mortis: quibus rex acq̄euit in persone sue et regni sui detrimētuz: ꝓpter qō a deo puniť fuit ꝓmo: aflictiōe: ⁊ scdo morte: ibi Surrexerūt aūt. Circa p'm dī: c Tūc ascendit açahel. id ē postq̄ rex vsurpauēat sibi honorē diuinū mō ꝓdicto: et inꝺfecerat ẓacharią.

d ¶ Et pugnabat ꝺ geth ⁊c. ista ciuitas erat in ira philistinoz. e Cepitqz eā. ⁊ direxit faciē suā ⁊c]. ij. paliꝓo. xxiiij. dī: q⁹ ioas cū maxima multitudine exiuit ꝺ syros: ⁊ a modico ꝓpls fuit debellat⁹: ⁊ ꝓpls ei⁹ occisus ꝓ magna pte ⁊ ipemet vilit tractat⁹: ꝓpt qō ad sua liberationē tradidit ea q̄ nō licebat: qō notat cū dī: f ¶ Que ꝓsecrauerat iosaphath ⁊c. illa. n. q̄ semel erāt ꝓsecrata dño nō poterāt vltra alijs vsib⁹ applicari: vt hī Leuit. vltimo. g Surrexerūt āt. hic ꝓnter addit pena mortis: qz addiderat pctā pctis: cū dī: h ¶ Percusserūtqz ioas in domo mello. i. in ꝓpria domo: illū. n. locū edificauit salomō ad dilatationē habitationis vxoris sue: sic dictuz fuit. ē. ij. li. xj. ca.

i Iosachar nanqz. ⁊c. iste. n. fuit āmonites: ⁊ socⁱ⁹ suus moabites: ut hī.ij. paliꝓ. .xxiij. q⁹ diuino iudicio factū fuit: ut dicit ra. sa. vt a filiꝺ in pctō occideret. Joas āt fuit valde ingrat⁹ bñficijs ioiade cui⁹ filium insecit: vt dictuz est: ⁊ eodē mō āmonite ⁊ moabite q̄ descēderūt de loth fuerūt valde ingrati bñficijs abrae qui exposuit se piculo pugnando cōtra quinqz reges: vt liberaret loth de manibus eoz: vt habetur Gen. xiij. Pōt etiam dici q⁹ fuerunt valde ingrati ipi ioas: qz cū essent extranei fecēat eos sibi familiares et valde potētes i regno suo.

k ¶ Et sepelierūt eum ꝓbꝰ suis. quātum ad locū in generali. s. in ciuitate dd: nō tm cum patrib⁹ suis q̄tum ad locum sepulture in speciali: qz nō fuit sepultus in sepulchris reguz: vt habetur scdo paralipo. xxiiij.

Capitulum .xiii.

Anno. xxiij. Hic ꝓnter describitur reguz ist̄r successio: ⁊ scdo helisei mors ⁊ tumulatō: ibi Heliseus aūt. Circa p'm primo ponit ioachā regis ist̄r malicia: cuz dī: b ¶ Et fec ma. co. dño. ⁊ subdit seqns pena cū dī: c Iratus est furor dñi ꝓtra israel. i. rigor iustitie diuine ad punitōem culpe: ⁊ addit ipius ioachā penitentia docente eū pena: cū dicit: Deꝓcatuqz est ioachaz ⁊c. sequitur: d ¶ Et dedit dñs saluatorem israeli. Quis autē fuerit iste saluator scriptura non exprimit: ⁊ ideo circa hoc varie dicitur. Dicit enim ra. Sa. q⁹ fuit ioas filius ioachaz qui pcussit ter syriam: vt habet infra eodem capō. sed hoc

Universidad de Deusto Biblioteca

nō ꝓsonat lr̄e seq̄nti: q; ille tres pcussiones fuer̄t post mortē ioachā: hic aūt dr̄ de ipo: Et liberat' ē de manu regis syrie nē. ꝓpter qō oportet dicē q; iste saluato; ei dat' fuit in vita ipius. Pōt igit̄ puenient dici: q; iste saluato; fuit angelus regno isr̄l̄ ꝓlatus: q; angeli singulis regnis ꝓlati ,pcurāt bonū regnoꝝ sue custodie deputatoꝝ: vt hī Dan̄. x. ,ppter qō iste angelus de ordinatoe diuina impediuit extunc ꝯ ioacham ꝓsurgere bella: ita q; q̄uis nō haberet pplm̄ nec v̄ tutem resistēdi aduersarijs: fm q; subdit. j. Et nō sūt derelicti ioacham de popl̄o nisi quingēti eq̄tes nē. tm̄ vnute angeli hoibus occulta fuer̄t aduersarij ei⁹ rep:essi p ti morē eis immissum: vel alio mō ita q; dimiserūt ioachā & populū ei⁹ in pace: & in hoc ꝓcordat dictū ioseph dicentis: q; dns cōcesserit ei euadē pericula belli. Ceruntm̄ nō recesserūt a pctis dom⁹ hieroboā colēdo vitulos ne pplꝰ israel rediret ad regnū dauid si ascēderēt in hierl̄m adorare.

e Siquidē & lucus remāsit i samaria. hꝰ erat de reliquijs cultꝰ baal: vituli. n. aurei nō erāt in samaria: sed i dan & bethel: sicut di ctū fuit ō. iij. li. xij. ca. sed in samaria fuerat tēplū baal qō destruxit iehu: sicut hī. ō. x. ca. sed lucus qui erat plantat' ,ppe illud tē pluꝰ in q̄ exercebatur luxuria: remāserat ꝯ legis mādata: que p̄cepit lucos excidi: sic & templa idoloꝝ sub uerti. Cetera patent in lr̄a vsq; ibi:

f Et fo;. ei⁹ quō pugnauit. ꝯ amasiam. de q̄ pugna dicē mag' ca. sequenti. g Heliseus aūt. hic ꝓnter describit mores helisei & ei⁹ tumulatiō: & ꝑmo describit signū ab eo datū cū esset mortuꝰ ꝑ pinquus: & cū iā esset mortuꝰ: ibi Mortuus ē igit. Circa ꝑmū dr̄: h Descēditq; ad eos ioas rex isr̄l̄ & flebat. q; vita helisei multū valebat ad defensionē sui regni. i Cur

Siquidē & lucus pmansit in samaria: & nō sunt derelicti ioachā de pplo nisi qnquaginta equites: & decē curꝰ & decē milia peditū. Intelligerat. n. eos rex syrie & redegerat ꝗsi puluerē in tritura aree. Reliq; aut ꝫmonū ioachā & vniusq; q̄ fec. & fortitudo ei⁹ nōne hec scripta sūt in libro ꝫmonū dierū regū isr̄l̄: Et dormiuit ioas cū ꝑib⁹ suis: hieroboā aūt sedit sup soliū ei⁹. Porro ioas sepultus ē in samaria cū regibus isr̄l̄. Heliseꝰ aūt egrotabat infirmitate q̄ et mortuꝰ est. Descēditq; ad eū ioas rex isr̄l̄: & flebat eoram eo: dicēs patq; pr̄ mi: pr̄ mi: curꝰ isr̄l̄ & auriga ei⁹. Et ait illi heliseus: Adfer arcum & sagittas. Cunq; attulisset ad eum arcū & sagittas: dixit ad regem isr̄l̄: Pone manū tuaꝫ sup arcū. Et cum posuisset ille manū suā: supposuit heliseus manus suas manib⁹ regis: & ait: Aperi fenestrā orientalē. Cui cū aperuisset: dixit heliseus: Jace sagittaꝫ. Et iecit. Et ait heliseus: Sagitta salutis dñi: & sagitta salutis ꝯ syriā. Percutiesq; syriaꝫ i aphec: donec ꝓsumas eā. Et ait: Tolle sagittas. Qui cuꝫ tulisset: rursum dixit ei: Percute iaculo trā. Et cū percussisset tribus vicibus & stetisset: iratus est vir dei ꝯ eum & ait: Si percussisses qnquies aut sexies siue septies: percussisses syriā vsq; ad cōsūmationem. Nunc aūt tribus vicibus percuties eā. Mortuus ē ergo heliseus: & sepelierūt eū. Latrūculi aūt de moab venerūt in terrā in ipo ānno. Quidā aūt sepelientes hominē viderūt latrūculos: & ,piecerūt cadauer in sepulchro helisei. Qd cūm tetigisset ossa helisei: reuixit hō & stetit sup pedes suos. Igit̄ azabel rex syrie afflixit isr̄l̄: cūctis diebus ioachā. Et misertus est dñs eoꝝ: et reuersus est ad eos ,ppter pactū suū qō habebat cū Abraā & isaac & iacob: & noluit dispderere eos neq; ,pjcere penitus vsq; in pñs tps. Mortuus ē aūt azabel rex syrie: & regnauit benadab filiꝰ eius ꝓ eo. Porro ioas filiꝰ ioachā tulit vrbes de manu benadab filij azabel qs tulerat de manu ioachā ꝑis sui iure ꝓlij. Tribus vicibꝰ percussit eum ioas: & reddidit ciuitates isr̄l̄.

rus isr̄l̄ & auriga ei⁹. exponat sicut ō. ca. ij. cui cōpassus heliseꝰ dixit: k Pone ma. tu. sup arcū. ad tendendū ipm. l Supposuit heliseꝰ ma. suas. ad oñendū q; meritis ipius daret regi signū victorie. m Aperi fenestrā orientalē. Jn illa ptē erat regnū syrie qō molestabat regnū isr̄l̄.

n Sagitta salutis dñi nē. i. emissio hui⁹ sagitte signat victoriā ꝓ populo isr̄l̄ & ꝯ syros. o Percute iaculo trā. Ista percussio designabat pcussionē populi syrie a popl̄o isr̄l̄: ut ꝑz ex sequētibus. p Si percussisses qnquies aut septies nē. eāt. n. reuelatuꝫ heliseo: q; si rex mltoties pcuteret trā absq; intēruptiōe: q; totaliter deiecerꝫ syriā: nō tm̄ habebat licentiā dicendi hoc regi: sed solum videdi quid facēt: ut p hoc haberet certū signuꝫ quid futuꝝ esset: iō sequit:

q Tūc āt pcuteā trib⁹ vicibus. ipūs. n. scūs tangit coꝝda ꝓphetaruꝫ eo mō q; vult: & ideo aliqn̄ reuelat aliquid futurū in geneali tm̄: & postea in ptic̄ulari: sicut ꝑz hic: q; ꝓmo fuit reuelatū heliseo q; si rex mltoties pcutēt trā deleret syriā: nō tm̄ fuit sibi reuelatū q̄tiens eēt pcussurus: sed postq; pcusserat ter & cessauēat: reuelatum fuit heliseo: q; pcuteret syros tm̄ trib⁹ vicibus & in bellis ptic̄ularibus.

r Mortuꝰ ē igit heliseꝰ. h ꝓnter describit signū fctm ꝑ heliseū ꝑ mortē ei⁹ cū subdit:

s Qr cū teti. ossa heli. re. ad declarandū merita ipsi⁹ helisei. ceta patēt vsq; ibi: t Et regna. be. fi. nē. Jsic. n. scribit h i hebr̄. & ita dic̄ hiero⁹ q; dr̄ scribi. ille āt benadab q; ꝑcessit azabel scribit ꝑ. b. i fine.

Anno scdo. hic ꝓnter agit de hoc qō factū ē tpe amasie regi iude: & ꝑ describit regni ei⁹ ,plecutio: & regni isr̄l̄ successio: ibi Anno. xv. Prima in duas: q; ꝑ describit regnū amasie tpe ,pspitatis: & tpe aduersitatis: ibi Tūc misit amasias. Circa ꝑm describit ipi⁹ vitā cū dr̄: b Et fecit rēm coꝝā dño. respectu regū isr̄l̄ qui erāt impfecti iō subdit:

c Ceruntm̄ nō vt dauid pr̄ eius. q; fuit valde perfectus. d Juxta oia q; fec̄ ioas nē. j sicut ō. dictū ē ca. .xij. q; nec ēt ioas pr̄ eius) abstulit excelsa: & ideo istud Nisi hoc tm̄ nē. nō pōt referri ad lr̄am immediate ꝓcedentē: sz refert ad id qō dr̄: Fecit rēm coꝝā dño Nisi hꝰ tm̄ nē. & tunc ꝑz lr̄a. e Cūq; obtinuisset regnū. in pace & q̄ete: ita q; tunc poterat facer iusticiā absq; ꝑiculo ꝑturbationis regni.

f Percussit seruos su. nē. fili. aūt eoꝝ q; occi. nō occidit. sicut scriptū est i lege dñi: Deutro. xxiij. Nō morient ꝑes ꝓ filijs nec filij ꝓ ꝑibus nē. sequitur.

g Et apphēdit petrā in ꝓlio. Dicunt h aliq; q; petra ē nomē cuiusdā ciuitatis. Alij aūt et verī vt videt q; est nomē cuiusdā petre ꝓxime ꝓte: vbi interfecit plures ò idumeis fm q; hī. ij. paliꝑ ca. xxv. h Vocauitq; nomē ei⁹. .i. illi⁹ petre.

i Jezechel. ita ꝺr̄ scribi: & signat in hebreo acredinē dentiū: q; illi qui ineffecti sūt ibi stridebant dentib⁹ ex horrore mortis & dolore. k Tūc misit amasias. hic ꝓnter describit regnū eius tpe aduersitatis: & ꝑmo agit de ei⁹ debellatiōe: q⁹ de ei⁹ occisione: ibi Factaq; est. Circa ꝑmū sciendū q; amasias ex victoria quā habuit ꝯ idumeos vt dictū est: eleuat' fuit in superbiā: & ex h⁹ iusto dei iudicio pmissus ē cadere in idolatriam: q; idola idumeoꝝ que cepat refutauit sibi & coluit nec ad reprehensionē ,pphete se coꝛexit: sed de morte sibi cōminat' fuit: vt hī. ij. paliꝑ. ca. xxv. ,ppe qō in tantam ꝑsumptionē pmissus ē cadere: q; ,puocauit ioas regē isr̄l̄ ad ꝑliū vt sic ei⁹ superbia cōfunderetur: & hoc ē qō dr̄: k Tunc. i. post ꝑdictas neq̄tias ab eo perpetratas.

l Misit amasi. nūcios ad ioas. ,puocando eū ad ꝑliū: iō subditur: m Veni et videam⁹ nos. in bello die statuto.

n Carduus libani misit ad cedrū nē. carduus ē herba humil & spinosa: & fm q; dic̄ra. sa. h: signat emoꝝ piem sichez: q; erat infidelis: cedrus aūt signat iacob q; fuit ꝑ archa magn⁹: cui⁹ filiam. s. Dinam petiuit emoꝝ ꝓ sichem filio suo vxorē: vt hī Beñ ca⁹. xxxiij. Bestie vo saltus ꝓcalcantes carduum signāt filios iacob qui interfecerūt emoꝝ & sichem & eoꝝ pplm̄. tpe. n. ioas & amasie iter iudeos curebat istud ,puerbiū: qñ aliquis attēdebat aliquid ꝑsumptuosū & iō ipm̄ applicauit ioas filio amasie vocans seipm̄ cardu⁹ uz: et amasiā carduū: & bellatores ipius ioas bestias saltus: iō subdit:

o Quare ,puocas malū. i. belluz inī me & te. p Ut cadas tu & iudas tecū. quia nō habetis virtutem standi ꝓtra me.

q Et nō acquieuit amasias. volēs oibus modis ptra eum ,pcedere. Cetera patēt vsq; ibi: r Et interruꝑit murū hierl̄m. vt ciuitas nō posset alis sibi resistere. s Et obsides. i. filios nobilium: ne ꝑes eoꝝ possent sibi rebellare.

t Uixit aūt amasias nē. Jn hebreo hī. xv. annis: & ij. paliꝑ. xxv. ca. dr̄ similit Dicendū q; x. anni quib⁹ amasias fugiens de hierl̄m latuit in lachis: tacent hic in hebreo: & ij. paralip. ca. xxv. ꝓpter malicia amasie: & q; tūc nō regnauit ,ppe. v Factaq; ē. Hic ꝓsequēter agit de occisione ipius amasie: q; licet mores eius sit ꝑdicta: hic tm̄ subditur modus mortis cū dicitur:

v Factaq; est ꝓtra eum ꝓiuratio. i. conspiratio. x Jn

hierusalem quia ciues videntes murū ciuitatis interruptū
& ciuitatē spolia tā & filios suos ductos obsides in samariā
occasione supbie ei⁹: q⁹ noluit desistere a bello ꝺ ioas: cepe
runt tractare de morte ei⁹. y At ille fugit in lachis. qñ
ꝓcepit hūc tractatū. z Miserūtq⁹ post eū. magnā mul
titudinē bellatoꝝ.
a Et interfecer⁹ eū
ibi. ꝑ mala ipius ꝓ
dicta. b Tulit aūt
vniuer. ꝑplis iude aça
riā. Iste vocaī ozias
.ij. paliꝑ. xxvj. q⁹ fuit
binomi⁹: & vt aliqui
dicūt trinomi⁹: vt ibi
dem patet.
c Anno. xv. Hic ꝓ
ter describit regū isrl
successio cū dī Anno
xv. amasie fi. ioas re.
iuda regē hiero. s. ꝑie
suo ioas mortuo. Sz
iā añ ceperat regnare
trib⁹ annis viuēte ꝑie
suo: vt dicit ra. sa.
d Ipe restituit ĩmi
nos isrl. &c. ira. n. illa
erat occupata a regi
bus syrie: sed ipe recu
pauit iuxta ꝛmonem
dñi dei isrl: quē locu⁹
est ꝑ seruū suū io
nam. hoc nō scribit ĩ
ꝑpheria ione que hꝫ
in lib⁹. xij. ꝑphetarū:
q⁹ illa ꝑpheria soluz
loquit⁹ de facto Nini
ue. plura aūt alia fecit
& ꝓdixit iste ionas: q⁹
inūxit iehu: et ꝓdixit
eū destructuꝝ domū
achab ꝑut dictū fuit
.ē.ix.ca. & filios iehu
regnaturos vsqꝫ in qr
tā generatōem: ut hꝫ
.ē.ca.x. q̄ nō sunt ibi
scripta: sic & xꝑs mul
ta fecit & dixit: q̄ non
sunt scripta in euāge
lio: ꝛm q⁹ dī Jo. vl.
Dicit tñ ra. sa. qꝺ hic dī scribit in ꝑphetia ione ꝑ quandaz
similitudinem: q⁹ sicut ꝑ ꝓdicatōem ione infortuniū ciuitatis
Niniue mutatū est in euꝺrtuniū: eo q⁹ Niniuite egerūt pe
nitentiā: sic & hꝫ dī: Vidit. n. dñs af. isrl ama. nimis. &c. q̄ cō
uersa ē in ꝑsolatōem tpe isti⁹ hieroboam: vñ subdit: Sz sal
uauit eos in manu hierobo ā &c. & hoc fuit ꝓdictū ꝑ ionaz
pphetā. e Qui erat de geth. ē. ij. lib⁹ ca. xvij. dī q⁹ erat
de sarepta: q⁹ fuit filꝫ mulieris sareptane. Dicendū q⁹ hꝫ no
minaī de geth q̄ est villa in regno isrl: & ibi fuit sepultus: &
ab illo loco denoiauit hic cū scripto⁹ hui⁹ libri. f Que
ē in ophir. ista ophir ē alia ab illa q̄ est in india: vbi mitte
bat salomō naues ꝑ auro querēdo: ut hī. ē. ij. li⁹. ca⁹. x. vñ
& in hebreo ꝑma lra hui⁹ ophir est aym: alteri⁹ vo ꝑma lra
est aleph. g Usqꝫ ad clausos carceris & extremos. i. ab
iectos: q̄uis. n. talib⁹ deberet parci: eo q⁹ afflictis nō est dan
da afflictio: reges tñ syrie eis nō pepercerāt qñ eos ceperant
volentes ꝓterere ꝑplm isrl. cetera patent. Ca. XV.

Anno. xxvij. Hec ē quinta ꝑs ꝑncipalis hui⁹ ꝗrti
libri ſm diuisionē in ꝑncipio ei⁹ positā: in qua
agit⁹ de his que facta sunt sub Ozia rege iuda &
ioathā filio eius: & diuidit in duas: q⁹ primo describit
regni iude successio: scōo regni Joathan ꝓsecutio: ibi
Anno scōo. Pri
ma in duas: q⁹ ꝑ
mo ponit dca suc
cessio: scōo regu
israel frequēs mu
tatio: ibi Anno.
xxxviij. Circa pri
mū dicitur:
a Anno. xxvij.
hieroboam &c. ex
h⁹ patet qꝺ supra
dictū ē: q⁹ iste hie
roboam cepit re
gnaī adhuc viuē
te patre duob⁹ vl
tribus annis: q⁹ a
morte patris sui
vsqꝫ ad ꝓncipiū
regni ozie qui idē
est et azarias & ca
charias: ita q⁹ sit
trinomius: vt ha
betur .ij. paralip.
xxvj. fluxerūt tm̃
xxv. anni: loquen
do de regno Ozie
quo icepit regna
re mortuo patre:
q⁹ pater ei⁹ amasi
as vixit. xxv. annis
post mortem ioas
patris hieroboā:
& ille. xxv. annus
fuit. xxvij. regni
hieroboā incipiē
do ei⁹ regnuz a tē
pore quo cepit re
gnare ꝑre adhuc
viuente.
b Regnauit a
zarias. tūc eniz ce
pit regnare mor
tuo patre: ante tñ
regnauerat ꝑ plu
res annos: ut dictū est: & videbit plenius infra.
c Fecitqꝫ qꝺ placitū erat coram dño. s. in ꝑncipio re
gni sui: ꝑpter quod multū ꝑsperatus fuit in regno: vt
habet .ij. paralip. ca. xxvj. sed postea supbia eleuatus: de
ꝓuauatus fuit: ꝑpter quod dñs eum ꝑcussit: ſm q⁹ sub
ditur: d Percussit aūt dñs regē et fuit leprosus &c.
ex supbia enim voluit ipe sibi vsurpare officiū sacerdo
tale intrās templū ad thurificandū: et cū a sacerdotib⁹
ei diceret q⁹ hoc nō spectabat ad ei⁹ officiū: minabat eis
tenens thuribulū: ꝑpter qꝺ subito fuit ꝑcussus lepra &
apparuit i fronte ei⁹ manifeste: ꝑpter qꝺ sacerdotes sta
tim eū expulerūt de templo: & ipemet sentiēs plagā dñi
exiuit volūtarie: timēs ne pei⁹ sibi accidēt: vt habet .ij.
paralip. xxvj. e Et habitabat i domo libera. s. a fre
quentatiōe hoim: iō dī .ij. paliꝑ. q⁹ habitabat in domo
separata: & ꝑpter hoc nō veniebat ad ipm iudicia: ꝑpter qꝺ
subdit: Joathā vero filius regis gubernabat palatiū et

Judicabat ꝑplz ad placitū &c. f Sepe. eū cū ma suis.
q̄tū ad locū in generali: ñ tñ in ꝑtali: q⁹ ñ fuit sepult⁹ i
sepulchris regū: sz tñ i agro regaliū sepulchroꝝ: eo q⁹ essz
lepr⁹osus: ſm q⁹ dī .ij. palip. xxvj. g. Anno. xxxviij.
Hic ꝓsequēter describit regū isrl frequēs mutatō. Jūge
bāt ei se gerūtibus
regib⁹: & sic vn⁹ in
ficiebat aliuz sul
t⁹ auxilio infide
liū & regnabat lo
co eius. & possz di
uidi ista ꝑs i sex:
ſm sex reges sibi
succedētes in duo
tpe: quoꝝ ꝑim⁹
fuit zacharias filius hieroboaz de
q̄ dicit hic: Anno
xxxviij. aza. re. iu
de reg. zacha. &c.
ocīñ est i ꝓncipio
hui⁹ capli: q⁹ iste
zacharias q̄ & aza
rias siue ozias ce
pit regnare mor
tuo ꝑe suo anno
xxvij. hieroboā re
gis isrl q̄ hieробо
am regnauit qua
dragīta & vno an
no: vt hī capl'o ꝓ
cedēti. ex q̄ ꝑz q⁹ i
morte ei⁹ azarias
regnauerat tantū
xv. annis. Quali
ter igit pōt cē ve
rū: q⁹ zacharias fi
li⁹ hieroboā cepit
regnare. xxxviij.
anno azarie: q⁹ vi
det⁹ q⁹ deberz dici
ānо. xv. vel. xvj.
azāie regnauit iste
azarias). Ad qꝺ di
cendū q⁹ in ꝓncꝺ
pio hui⁹ capli ac
cipit ꝓncipiū re
gni azāie qñ cepit
regnare sol⁹ mor
tuo ꝑe: vt dcm̃ ē
Sed añ cepat re
gnare ꝑ decez an
nos quib⁹ ꝑ suus
fugiens latuit: vt
dcm̃ ē ca. ꝑcedēti.
& sic tēpe mortis
hieroboā regna
uerat. xxv. annis. Itē a morte hieroboā regnū isrl fuit
gubernatū. xiij. ānis ꝑ ꝓcipes: eo q⁹ zacharias filꝫ hie
roboā erat puer ꝑuul⁹ & sic āno. xxxviij. azarie regis iu
de zacharias filꝫ hieroboā cepit regnare sup isrl' ranꝝ
regēs regnū ꝑ seipm. b Lozaurauit aūt ꝓra eū sellū.
iste eni fuit vn⁹ de ꝓcipib⁹ q̄ admīstrauerāt regnum
post mortē hieroboā: & iō potuit se munire & fortificāe
ad auferēdū regnū ipi⁹ zacharie. i Percussitqꝫ eum
palā. In hebreo habet: Lozā ꝑplo. & idē est & in h⁹ nota
tur q⁹ habebat ꝑplm saltē ꝑ magna ptē ꝓsentaneū: q⁹ iste
zacharias erat valde mal⁹. Iste ē sermo dñi quē locut⁹ ē ad
iehu dicēs: Filij tui vsqꝫ ad q̄tā genēatōz sedebūt sup thro
nū isrl. & hoc ꝑz ex dictis: q⁹ ioachas filꝫ iehu regnauit ꝑ
eū: cū successit ioas filꝫ ei⁹: & ipsi ioas hieroboā filꝫ ei⁹: & ip
si hieroboā zacharias filꝫ ei⁹. k Sel
lū filꝫ iabes. Hec ē se
cūda ꝑs vbi agit⁹ de re
gno sellū: qꝺ fuit val
de breue: ideo lubdit:
Regnauit autez vno
mēse. sequtur: l Et
ꝑcussit ei⁹ postꝫ te
tēdit in insidias. s. ipi zą
charie quē interfecit vt
dcm̃ est. m Tūc ꝑ
cussit manahen. Hec
ē tertia ꝑs i qua agit⁹
de regno manahen:
q⁹ interfecit sellum: vt
dcm̃ est cū dī: Tūc. i.
post interfectōnē selluz
n Percussit mana
hē thapsa. libri cozre
recti hñt taapsa: & sic
ē in hebreo: & cā sub
dit cū dī: o Nolu
erūt ei apire ei. i. reci
pere in citate tanꝝ re
gez. ex quo ꝑz q⁹ libri
hntes hic therſam in
h⁹ fūt falli: q⁹ iste ma
nahē fecit ꝑuratōem
ꝓ sellū in therſa vt hꝫ
infra ex q̄ verisilie ē
q⁹ ciues ipsius therſe
erāt ei ꝓsentanei & nō
rebelles. p Et int
fecit oēs ꝓegnātes ei⁹
qꝺ fuit valde crudele
sed hoc fecit ad terroꝝ
aliozꝝ: vt nō auderēt
sibi resistere cūctis di
ebus eius. q Ue
niebat phul &c. J ñ q⁹
vēirz ibi oi die, vl an
no: iz q̄ñ manahē ro
gabat eū vt veniret ad
firmādū regnū suū ꝑ
pē qꝺ habat & illi ma
gnū tributū: vñ subdit
r Indixitqꝫ mana.
argē. sup isrl. q⁹ non
poterāt soluere illud
tributū de redditib⁹
suis. s Quinqua
ginta siclos argēti per singulos. & subintelligit hoies poten
tes: vnde i hebreo hī: Quinqginta siclos argēti hōi vni. i.
cuilibz ſm modū loquendi hebraicū: & ꝓpter hoc libri q̄
habent hic: Per singulos annos. falli sunt in hoc: q⁹ libri
correcti nō habent annos. cetera patent in littera. t An
no. L. azarie. Hec est quarta pars in qua agit⁹ de regno pha
cee quod durauit tm̃ duob⁹ annis: vnde subditur: v Lō
iurauit autem aduersus eum phacee filius romelie dux ex
ercitus eius: & ꝓpter hoc habuit militiā sibi ꝑsentaneam

Universidad de Deusto
Biblioteca

p Et pcussit eū in samaria i turre. vbi refugerat p defēli-
one. y Juxta argob. i. iuxta palatiū vt dic̄ ra. sa. z Et
iuxta ariph. in hebreo habet̄: Et iuxta arie. qđ signat le-
onē: qz ibi erat leo aureus ad magnificētiā z decorē vt dic̄
ra. sa. a Et cū eo quinquaginta viros. q̄ erāt amici eius
z fauētes ei. b Anno. liij. açarie. Hec est
quinta ps in qua agit̄ de regno phacee.
c Et fe. qđ cāt ma-
co. dño. z ppi h̄ de
ordinatione diuina
d Venit theglath
phalasar rex assur. z
captiuauit magnaz p
tem ppli sui: videlicet
duas trib̄ z dimidiā
q̄ erant vltra iordanē
z de pplo ei⁹ q̄ erat ci
tra iordanē de tribu
zabulon z neptalim:
tot captiuauit q̄t eā-
pabāt dimidie tribui
z p̄m hoc dī a docto
rib̄ trib̄ tres tūc ca-
ptiuisse: z transtulit
eos i assyrios: vt cēnt
serui: nec posset dece-
tero rebellare regno
assyrioz. e Loīu-
rauit aūt. Hec ē sexta
ps in q̄ agit̄ de regno
osee quātū ad ei⁹ pri-
cipiū. f Et terēdit
insidias osee rē.] qz
ppter malicias suas
tandē occisus ē a sua
gēte. g Regnauit
qz p eo rē.]hoc vide
tur falsum: qz postea
subdit: q⁹ ioathan re-
gnauit tm̄. xvj. ānis.
Ad qđ dicendū q⁹ re
gnauit. xvj. ānis tm̄
post mortē p̄is sui: sz
añ regnauerat pluri-
b⁹ annis: qz a tpe quo
p̄ su⁹ fuit pcussus le-
pra iudicabat pplum
terre: vt pdcm̄ ē. Aliē
soluit ra. sa. d. q⁹. iiij.
de annis achaz s̄bra
hit h̄ scriptura ppter
suā maliciam: z attri
buit eos ionathan.
h Anno scdo. Hic reuertit scriptura ad describēdū cōsū
matoēz regni ioathā: de cui⁹ p̄cipio supra mētoem fecerat
sed hic repetit: z p̄s lra vsqz ibi. i Fecqz qđ pla. erat co.
dño. z ppi h̄ dns dedit ei p̄speritatem in edificādo vrbes
z castella: z debellādo regē filioz amō quē redegit sub tri
buto: vt plen⁹ habet. ij. palip. ca. xxvij. k Juxta oia q̄ fe
ec. ocias p̄ su⁹ opat⁹ ē. imitādo eū in bonis: nō aūt in mal.
vñ. ij. palip. xxvij. vbi dī: Fecqz qđ rectū erat. iuxta oia q̄ fe
cerat ocias pat⁹ ei⁹. subdit: Excepto q⁹ nō est ingressus tēplū
dñi. vsurpādo sibi pōtificis officiū sic fecerat p̄ ei⁹. l Ip
se edificauit pōtā rē.]Dicūt cōiter doctores nr̄i: q⁹ ista ē por-
ta q̄ vocat porta tēpli speciosa: act. iij. sz h⁹ ñ videt vez:
qz postea nabuzardā icēdit tēplū dñi z domū regi z cita
tē hierlm: vt bī. j. vltio ca. z ió illa q̄ in actib⁹ aplorū
dī porta speciosa fuit post captiuatōem babylonicā ree
dificata sic z tēplū: a q̄ vero edificata fuerit nō bī in tex
tu biblie: sed iosephus videt dicē q⁹
eā edificauit he-
rodes ascalōita
s̄b quo nat⁹ ē chri
stus: q̄ fec̄ se circū
cidi: z trāsiuit ad
ritū iudeoz: z fec̄
multa sūptuosa
opa circa tēplum:
vt dicit iosephus
m]In dieb⁹ ill⁹
videlicet post finē
regni ioathā: inci
piēte regno achaz
n Lepit domi
n⁹ mittē in iudaz
rasim rē. ad puni
endū mala q̄ fie-
bāt in regno iude
q: ppls a lōgo tē-
pore imolabat in
excelsis: qđ erat il
licitū a tpe p̄structōis tēpli: z ml̄
ta mala alia facie
bāt ppter malici
am achaz. XVI.
Tno. xvij. phacee. hic
incipit sexta ps in
q̄ agit̄ de bīs que
fcā sūt tpe achaz
regis iude: in q̄ ter
miatū fuit regnū
isrl̄. Igit̄ p̄io de-
scribit ip̄e achaz
multiplex p̄uari-
catio: scdo regni
isrl̄ terminatō ca.
xvij. Ps̄s vo ca-
pm̄ diuidit in q̄-
tuor ptes: qz p̄io
describitur achaz
vt puersus i puer
satōe: scdo vt icre
dul⁹ i. pphetica d
nūciatōe: ibi Mi
sit aūt achaz. ter
tio vt. pphan⁹ i re
ligione: ibi Lunqz vidissz. quarto vt temerari⁹ ex adula
tōe: ibi Tulit aūt rex. Circa p̄imū tāgitur puersitas a-
chaz i omittēdo legis opa ad q̄ tenebat cū dī: Nō fec̄ qđ
eāt placitū in ꝓspectū dñi: scdo ꝓmittēdo ea q̄ phibebāt
cū dī: b Sed am. in via regū israel. idol⁹ imolando.
c]Insup z filiū rē.]istud pōt intelligi dupl̄r. Uno mō
p mortē filij: qz sicut ocn̄ fuit leui. xviij. Idolū moloch
erat ereū z intus pcauū: z illa pcauitate fiebat ignis q̄
usq illud idolū cēt ignitū: z tūc in manib⁹ idoli pone-
bat puer idolo ꝓsecrat⁹: z sacerdotes idoli percutiebant
in tympanis: ne p̄ces audirēt clamorē pueri moriētis: et
crederēt ip̄m sine afflictōe trāsisse ad gloriā: z ppter h⁹
locus ille vocat̄ tophet qđ signat tympanū in hebreo: z
sic qđ dicit hic: Trāsferēs p ignē. intelligit de trāslatiōe
de vita p̄nti ad aliā. Alio mō intelligit sine morte filij:
ex hoc eni q⁹ ignis habet vtutē purgatiuā: sicut videm⁹
q⁹ metalla a rubi
gine z impurita-
te purgant̄ p ignē
sic credebant an-
tiqui q⁹ purgaret
ab ipuritate spiri
tuali: z vsqz ho-
die credūt h⁹ thar
tari: z ió extranei
venientes ad p̄ntia
impatorīs transe
unt inī ignes scōs
hinc z inde: vt sic
purificati appeāt
coram ipo. z forsitā vtroqz modo
Achaz idolatra
fecit de filijs suis
vnū trāsferēs per
ignē: p̄mo mō of-
ferēs ip̄m idolo.
alios aūt purgās
p transitum inter
ignes: vñ hic dī i
singulari: Filiū su
um ꝓsecrauit rē.
q̄si designās illuz
translatū p ignez
de vita p̄nti per
mortē: z huic mo
do dicēdi concor-
dat iosephus. o. q⁹
achaz filiū suum
imolauit idolo i
holocaustū. Ho-
locaustū ei est sa
crificiū totū incē
sum. Scdo vero
palip. xxviij. dī q⁹
achaz lustrauit. i.
purgauit filios su
os in igne. q. in h⁹
designās alios fi
lios suos purga
tos sc̄do mō pdcō
a Et sub oi li
gno frondoso. In
talib⁹ eni locis de
lectabilibus aliq̄
idola colebātur.
b Tūc ascēdit rasim rex syrie z phacee rē.]isti ei duo
reges deo p̄mittēte fuerūt adinuicem ꝓfederati ad iua
endum achaz demeritis suis exigētib⁹. c Nō valu
erūt supare eū. qz nō potuer̄t cape hierlm ,ppter muro
rū fortitudinē: vt dicit iosephus. d In tpe illo resti
tuit rasim rex syrie haylā rē. vidēs eni q⁹ nō poterat ca
pere hierlm dimisit obsidionē z expugnauit haylā ex
pellēs inde iudeos. e Milit aūt achaz. hic ꝓsequēter
describit achaz vt incredul⁹ ,pphetice denūciatōi: sm q⁹
h̄ Esa. vij. q⁹ Esaias denūciabat sibi salutē a dño: z q⁹
sup hoc peteret signū: sz ipe rēnuit z ad auxiliū huma-
nū refugit. Sciēdū tn̄ q⁹ sicut dicit iosephus recedēte rege
syrie ad terrā suam achaz se credidit p̄ualere regi israel: z
egressus est ad pugnā contra eum: z multi de suis trucidati
sunt z captiuati: vt habet. ij. palip. xxviij. z tūc achaz misit
nūcios ad regem assyrioz petēs auxiliū ab eo: vt hic dicit

filius romelie rex isrl̄: ad p̄
liādū in hierlm.]Cūqz ob
siderēt achaz: nō valuer̄t
supare eū. In tēmpe illo re
stituit rasin rex syrie haylā
syrie: z eiecit iudeos de ha
yla: Et idumei z syri vene
runt in haylā z habitauer̄t
ibi vsqz in diē hāc. Di
sit aūtem achaz nūcios ad
theglathalasar regē assy-
rioz dicēs: Seruus tuus
z filius tu⁹ ego sum: Ascēde
z saluū me fac de manu re
gis syrie: z de manu regis
isrl̄ q⁹ consurrexer̄t adūsuz
me. Et cum collegissz argē
tum z aurum qđ inueniri
potuit in domo domini: z
in thesauris regis: misit re-
gi assyrioz munera: qui z
acqeuit volūtati eius. Ascē
dit aūtē rex assyrioz in da
mascū z vastauit eaz: z trā
stulit habitatores eius cy-
renen: rasin aūt interfecit.
Perrexitqz rex achaz i oc
cursuz theglatphalasar re
gi assyrioz in damascum.
Cūqz vidisset altare da-
masci: misit rex achaz ad
vriam sacerdotē exemplar
eius z similitudinē iuxta omne
opus eius. Extruxitqz vri
as sacerdos altare: Juxta
oia que pcepat rex achaz
de damasco: ita fecit sacer-
dos vrias donec vēiret rex
achaz ꝺ damasco. Cūqz
venisset rex de damasco vi
dit altare z venerat⁹ ē illud
ascēditqz z imolauit holo
causta z sacrificiū suum: z
libauit libamina: z fudit sā
guinem pacificorum q̄ ob
tulerat super altare. Pos-
ro altare ereū quod erat co
ram dño transtulit de facie
tēpli: z de loco altaris z de
loco tēpli domini: posuit
qz illud ex latere altāis ad
aquilonem. Precepit qz
rex achaz vrie sacerdoti di
cēs: Sup altare magis of
fer holocaustū matutinuz
z sacrificiū vespertinuz z ho
locaustū regis z sacrificiū
eius: z holocaustū vniuer
si pp̄li terre z sacrificia eo-
rum z libamina eoz: z om
nem sanguinem holocau-
sti z vniuersum sāguinē vi
ctime sup illud effundes.
Altare vero ereū erit para
tum ad voluntatez meam.
Fecit igit̄ vrias sacerdos iu
xta oia q̄ pcepat rex achaz
Tulit aūt rex achaz cela-
tas bases z luterem q⁹ erat
desup: z mare deposuit de
bobus ereis q⁹ sustētabant
illud et posuit sup pauimē-
tum stratum lapide. Sab̄
sabath qz sabbati qđ edifica
uit in eo. Et suppositum est tribu
to eius. Ascēdit autez
rex assyrioz i damas
cū i fanoze ip⁹ achaz
q: illa eāt ciuitas me
tropolis regni syrie.
f Perrexitqz achaz
i occursum theglath
phalasar. ad regrati
andū ei vbis z mune
rib⁹ z obsequijs: eo q⁹
interfecerat eius aduer
sariū. g Cunqz vi
disset. Hic cōsequēter
describit achaz vt ꝺ
phan⁹ i religione. i. in
vero cultu dei: qz fec̄
in atrio dñi altare sa
crilegū: amouēs altare qđ erat cultui diui
no ꝓsecratū: z h⁹ ē qđ
dī hic: g Cūqz vi
disset altare damasci.
qđ erat dedicatū cul-
tui idoloz. h Mi
sit rex achaz. ad vriaz
q̄ erat sum̄ sacerdos
i hierlm. i Exem
plar ei⁹. vt facēt ꝓsile
in atrio tēpli dñi qđ
z factū est: vñ s̄bdit:
k Cūqz veniset rex.
s. achaz. l Vidit
altare z venerat⁹ ē il
lud rē. ꝓtra diuina p̄
cepta. m Porro
altare. ereū qđ eāt co. do
mi. transtu. ne sup il-
lud fierēt holocausta
z sacrificia: vñ subdi
tur: n Precepitqz
rē. sup altare maius
rē. i. super illud quod
erat fcm̄ de nouo qđ
reputabat maⁱ sācti-
tate. licz eēt sacrilegū
in veritate. o Al-
tar⁹ vo ere. Dō fuerāt
dño dedicatū. Et pa.
ad vo. meā. i. vt fiat i
de qđ mihi placuerit: z dicūt expositores cōiter q⁹ inde fec̄
illud horologiū famosum: de q̄ hī infra. xx. ca. p Fecit
igitur vrias sacerdos. timore regis: z iaz corrupt⁹ idolatria
q Tulit aūt rex. Hic ꝓsequēter describitur achaz vt teme
rarius i adulatōe: qz vt placeret regi assyrioz: amouit ea q̄
erāt ad cultū diuinū: z specialit̄ que ptinebāt ad deuotōem
regū: z h⁹ est qđ dī: q Tulit aūt rex ce. ba. z lu. i. luteres
x. z. x. bases. de quib⁹ hī supra tertio libro ca. vij. r Et
po. sup pauī. vt nō cēnt ad aliqđ obsequiū in diuino cultu
s Musach qz sabbati. dicūt expositores cōiter q⁹ eāt qđ
dā gazophylaciū vbi dieb⁹ sabbatoz ponebat oblatū regū

Universidad de De[usto] Biblio[teca]

pro agendis necessarijs i teplo. Ra.sa. dicit q erat quidā lo
cus i porticu tēpli gratiose coopertus: in quo sedebat rex in
die sabbati: 7 i solēnitatibus magnis. t Et ingres.re. ex
te.ꝯuer.in tē.dñi.erat eni quedā via de domo regis ad tem
plū: p quā veniēs ad templū poterat videri: 7 illā viā sic ob
turauit: q nō poteat
p illā viam aliqs in-
gredi teplū domini.
v ¶Propt regē assy
rioꝝ.i.vt si rex assyri
oꝝ illuc veniret: vide
ret qliter amouisset
cultū dei: 7 q nō esset
via de palatio reg ad
teplū: vt sic achaz se
ostenderet trāsisse ad
cultū regis assyrioꝝ
sequitur. Ca.XVII.
Anno.xij.achaz
Hic ꝯsequēter
describit terminatio
regni israel. Circa qd
primo ponit ppli isrl
trāslatio: scdo ppli gē
tilis adductō: ibi Ad
duxit aūt rex assyrio
rū 7c. prima in duas
q2 primo describitur
dicta translatio: scdo
trāslatōnis cā 7 ratio
ibi. Factū est aūt. Cir
ca primū dī: a ¶An
no.xij.achaz re.iuda
reg.osee. In pncipio
pcedēt capituli dicit
q achaz cepit regnar
anno.xvij. phacee q
regnauit.xx. ānis: vt
dicitur in eodē ca°. 7
sic de regno phacee n
pmanebāt nisi qtuor
anni ad plus: quādo
achaz cepit regnare.
Cuz igit osee infecto
phacee regnauerit p
eo: sequit q osee cepit
regnare anno quarto
achaz. Ad h° dicūt a-
liqui q licet tūc cepit
regnare ipe osee: tam
non obtinuit regnuz
i pace vsq ad.xij. an
nū achaz: 7 fm h° dī
hic pmo regnasse.xij
anno achaz.s.pacifi-
ce: q2.viij.annis habuerat guerrā cū amicis ipsius phacee:
que occiderat. Alij vero dicūt q octo annis fuit seru' regis
assyrioꝝ: 7 vltimo anno qui fuit.xij.ipsi' achaz: negauit ei
tributū: 7 sic dī expresse incepisse regnasse: videlicet tanq li
ber a seruitute tributi: 7 simili mō exponit dupliciter qd sub
ditur: b Nouē annis.s.in pace mō predctō: vel liber a
tributo: licet plurib' annis aū regnauerit: vt dictū ē. c ¶Fe
citq malum coram domino.eius mādata transgrediendo
sed nō sicut reges israel qui aū eum fuerunt: quia permisit
populum israel ascendere in hierusalem in solēnitatib': qd
non permiserant alij: sicut enim dictum fuit.iij.regū.xiij.

uerat i teplo: ēt igressū regl
exteri' ꝯuertit in teplū dñi:
ppter regē assyrioꝝ. Reli
q aūt vboꝝ achaz 7 oia q
fecit: nōne hec scpta sūt in
libro smonū dieꝝ regū iu-
da? Dormiuitq achaz cū
pribus suis: 7 sepult' est cū
eis in citate dauid: 7 regnuit
ezechias fili' ei' p eo.

Ca. XVII.

Anno duodecimo
achaz regl iuda re-
gnauit osee filius hela i sa-
maria sup isrl nouē ānis: fe
citq malū corā dño: sz nō
sicut reges isrl qui aū eū fu
erūt. Cōtrā hūc ascēdit sal
manasar rex assyrioꝝ: 7 fa
ctus ē ei osee seruus: redde
batq illi tributa. Cūq de
phendisset rex assyriorum
osee q rebellare nitēs misis
set nūcios ad Sua rgē egy
pti: ne pstaret tributa regi
assyrioꝝ: sic singul' ānis so
litus erat: obsedit eū: 7 vin-
ctū misit i carcerē: puagat'
q est oēm terrā: 7 ascēdēs
samariā obsedit eā trib' an
nis. Anno autē nono osee
cepit rex assyrioꝝ samariā
7 transtulit isrl in assyrios:
posuitq eos in haylā 7 in
abor iux fluuiū goçan i ci-
uitatibus medoꝝ. Factū ē
eni cū peccassent filij israel
dño deo suo qui eduxerat
eos de terra egypti de ma-
nu pharaonis rgis egypti
coluerunt deos alienos: ēt
ambulauerūt iux ritū gen-
tiū quas cōsumpserat dñs
i ꝯspectu filioꝝ isrl: ēt regū
israel: q2 simili fecerāt. Et
irritauerūt filij isrl vbis nō
rectis dñm deū suū: 7 edifi
cauerūt sibi excelsa i cunct
vrbib' suis a turre custodū
vsq ad citatē munitaz. Fe-
cerūtq sibi statuas 7 lucos
in oi colle sublimi: 7 subter
omne lignuz nemorosū: 7
adolebāt ibi incensū super
aras i morē gentiū qs trā-
stulerat dñs a facie eoruz.
Fecerūtq vba pessima ir-
ritātes dñm: ēt coluerūt imū
ditias de qb' pcepit eis do
min' ne facerēt verbū hoc
Et testificat' est dñs i isrl 7
in iuda p manū oim pphe
taꝝ 7 vidētiū dicēs: Reuer
timini a vijs vris pessimis:
7 custodite pcepta mea: 7
ceremonias iuxta omnem
legem quam precepi patri
bus vestris: 7 sicut misi ad
vos in manu seruoꝝ meo
rum pphetarum. Qui nō
audierunt: sed indurauerūt
ceruicē suā iuxta ceruicem
patrum suorum qui nolue
runt obedire domino deo

ca.hieroboā posuerat custodes in vijs: ne aliq de regno
suo deuoti ascēderēt in hierusalē orare: 7 ita fecerūt alij
reges ipm sequētes: sed iste amouit: cui' causa fuit: vt di
cit ra.sa. q vituli aurei quos fecerat hieroboā: iā erant
amoti 7 capti p reges syrie 7 assyrioꝝ: qui terram illaz
depdati fuerāt vt
patet ex predictl.
d Cōtra hunc
ascēdit salmana-
sar. primo anno
quo regnauit im-
mediate p' pha-
cee: 7 extunc fuit
ei tributari'. cete-
ra patēt vsq ibi:
e ¶Obsedit eū 7
victū misit in car
cerez. hoc dicitur
hic p anticipatio
nez: q2 hoc factū
fuit in fine regni
osee: qn samaria
expugnata ibidez
capt' fuit. f Fa
ctū est eni. Hic cō
sequēter ponitur
traslatiōis isrl ra
tio: q2 offenderāt
deū suū multipli
citer: 7 iō prio cir
ca h° ponitur eo-
rum trāsgressio:
scdo trāsgressiōis
rephensio: ibi Et
testificat' est. ter-
tio eoꝝ obdura-
tio: ibi Qui n au-
dierūt. Circa pri
mū dī: f ¶Fem
est ei cū peccassēt
filij isrl. multipli-
citer 7 longo tem
pore. g Et am.
iuxta ri.genti. qs
consūp.dñs. ppt
quod iustū erat:
q ipsi siliter ꝯsu-
merent 7 deijcerē
tur de terra.
h ¶Et regū isrl.
istud refert ad il-
lud quod premit
titur: Iuxta rituz
gentium. q2 reges
isrl primo declia
uerūt ad idolatriam: 7 ex ꝯsequēti popul': vn frequent
dictū est in pcedētib': q reges israel ambulabāt in vijs
hieroboā qui peccauit 7 peccare fecit israel. i A tur
re custodū 7c. vocatur hic turri custodū fortaliciū vbi
sunt pauci habitatores: 7 ē sensus q a minia villa vsq
ad maximā in oib' vigebat idolatria. k ¶Feceruntq
vba pessima.i.facta siue opa eo mō loquendi q dicit su
pra scdo li.ca.j. qd ē vbū qd scm ē. l Et coluerūt imū
ditias.i.idola q a iudeis vocant imūditie. m ¶Et testi
ficat' ē dñs. Hic ꝯseqnt describit peccātiū rephēsio: vz p
pphas a dō missos: q erāt digni fide. n Qui n audi-

erūt. Hic ꝯsequen
ter ponitur eoruz
obduratio i mal
pseuerādo: iō sb
ditur: o ¶Et ab
iecerūt legitima.
quātum ad cere-
monias 7 pcepta
p Et pactū. q-
tum ad moralia.
q ¶Et testificati
ones.quātū ad iu
dicialia q pcedūt
per testes: vl aliter:
q Testificatio-
nes.i.penas i lege
ꝯminatas trāsgres
sorib': qs n timue
rūt. r ¶Secuti
q sūt vanitates.
i.idola vana vtu
tem nō habētia.
s Fecerūtq si-
bi confla. duos vi
tulos tēpe hiero-
boā. t ¶Et ado
ra.vni.mili. celi.
i.solē lunā iouez
venere 7 sic de a-
lijs. v Et con
secrabāt ei 7c. sic
expositum est de
achaz ca. pcedēti
x ¶Et tradiderūt
se. volūtati demo
nis in oibus asse
tiendo. y Sz
nec ipse iuda. q2
aliqui de regibus
iuda dprauati fu
erunt per vxores
quas acceperant
de filiabus reguz
israel: vt patet ex
s.dictis. z ¶Ex
eo iā tpe quo scis
sus est israel a do
mo dauid. extūc
ei declinauit isrl
a vero cultu dei p
ipm hieroboam.
a Trāslatusq
ē isrl d terra sua.
ppter mala pre-
dcā. b ¶Addu
xit āt. Hic ꝯseqn-
ter describit ppli
extranei adductō
cum dicitur: Ad-
duxit autem 7c.
volebat enim il-
lam terram secu-
re tenere sub ma-
nu sua: 7 ideo a-
moto populo natiuo fecit illuc venire homines de re-
gno suo qui essent sibi magis fideles. c Non time-

suo. Et abiecerūt legitima
ei': ēt pactū qd pepigit cuz
pribus eoꝝ ēt testificatōes
quib' ꝯtestatus ē eos: secū
tiq sunt vanitates 7 vane
egerūt: 7 secuti sūt gētes q
erāt p circuitū eoꝝ: sup qui
bus pcepat dñs eis vt non
facerēt sicut 7 ille faciebat.
Et dereliqrunt omnia pce
pta domini dei sui: fecerūt
q sibi ꝯflatiles duos vitu-
los 7 lucos: ēt adorauerūt
vniūsam militiā celi. Ser-
uierūtq baal: ēt ꝯsecrabāt
filios suos 7 filias suas per
ignē. Et diuinatōi inseruie
bāt 7 augurijs: ēt tradide-
rūt se vt facerēt maluz corā
dño: 7 irritarent eū. Iratus
q ē dñs vehemēter israeli 7
abstulit eos a cōspectu suo
7 nō remāsit nisi trib' iuda
tātūmodo. Sed nēc ipe iu
da custodiuit mādata dñi
dī sui: verūtñ errauit: 7 am
bulauit i erroribus isrl: qs
opatus fuerat. Proiecitq
dñs oē semen isrl: 7 afflixit
eos 7 tradidit eos i manu
diripientiū: donec pijceret
eos a facie sua: ēx eo iā tpe
q scissus ē isrl a domo da-
uid: 7 ꝯstituerūt sibi regem
hieroboaz filium nabath.
Separauit eni hieroboā isrl
a dño: 7 peccare oēs fecit
peccatū magnū. Et ambu
lauerūt filij isrl in vniuersis
peccatl hieroboā q fecerat
7 nō recesserūt ab eis vsq q
dñs auferret isrl a facie sua
sic locut' fuerat i māu oim
suoꝝ suoꝝ ppharꝝ. Trās-
lātusq ē isrl de tra sua i as-
syrios vsq i diē hanc. Ad
dūxit aūt rex assyrioꝝ vi-
ros de babylōe 7 d cutha
7 de ahaiat: 7 de emath: 7
de sepharuaim: 7 colloca-
uit eos i ciuitatib' samarie
p filijs isrl. Qui possederūt
samariam: 7 habitauerūt i
vrbib' eius. Cūq ibi habi
tare cepissent nōn timebāt
dñm: ēt imisit eis dñs leo
nes q interficiebāt eos. Nū-
ciatūq est regi assyrioꝝ 7
dictū: Gētes qs trāstulisti
habitare fecisti i ciuitatib'
samarie ignorāt legittia di
tre: 7 imisit in eos dñs leo-
nes 7 ecce interficiūt eos: eo
q ignorēt ritū dī tre. Pre
cepit autē rex assyrioꝝ di-
cēs: Ducite illuc vnū de sa
cerdotib' qs inde captiuos
adduxistis: vt vadat 7 ha-
bitet cū eis: 7 doceat eos le
gitima dei terre. Igit cū ve
nisset vnus de sacerdotib'
his q captiui ducti fuerant
de samaria: habitauit i be-
thel ēt docebat eos qūo co
lerēt dñm. Et vnaqq gens
fabricata ē deū suū. Posu
erūtq eos i phanis excelsis
que fecerāt samarite: gēs 7
gēs i vrbib' suis: in qb' ha
bitabāt. Uiri ēni babylo-
nij fecerūt sochot benoth:
viri aūt cuthei fecerūt ner-
gel: 7 viri de emath fecerūt
asima. Porro euei fecerūt
nebaā 7 thrachā. Hi aūt q
erāt de sepharuaim ꝯbure
bāt filios suos igni adrame
lech 7 anamelech dijs se-
pharuaim: 7 nihilominus
colebant dñm. Fecerūt aūt
sibi de nouissimis sacerdo
tes excelsoꝝ 7 ponebāt eos
i phanis sublimib'. Et cū
dñm colerent: dijs qz suis
seruiebāt iux ꝯsuetudinez
gētiū de qb' trāslati fuerāt
samariā. Usq i pñtē diem
morē sequūtur antiquum
Nōn timēt dñm: neq cu-
stodiūt ceremoias ei' atq

bant dominuz. quia
erant nutriti in ido
latria. d ¶Et immi
sit eis dominus leo-
nes. tum quia terra
p magna parte erat
deserta: 7 ideo multi-
plicate fuerunt ibi be
stie: tum in penaz sue
idolatrie. e Igno
rāt legitima dī terre:
isti eni qui erant gen-
tiles credebāt q scdz
multitudinē terrarū
7 regnoruz esset mul-
titudo deoꝝ: quoruz
qlibet i terra sibi ap-
propriata cultuz sibi
debitū 7 speciale vel-
let habere: 7 ideo mis
sus fuit illuc vnus de
sacerdotib' terre isrl.
f ¶Et docebat eos q
modo colerēt dñm. n
tū pfecte: q2 eāt de sa
cerdotib' samarie: 7
nō de hierusalem.
g Et vnaqq gens
fabricata ē deū suū.
i.fecit sibi idolū simi
le illi qd colebat in ci
uitate vel terra: vn fu
erat illuc adducta.
h ¶Uiri enim ba.fe.
sochot benoch. qd
i hebreo sonat taber-
naculū filiaꝝ. dic eni
ra.sa. q istud idolum
erat factū ad moduz
galline habētl pullos
ita q sochot signat
domū: benoch autez
idolum seu idola ibi
posita. babylonij eni
multū vtebātur ꝯstel
latōib': 7 iō aliq illo-
rū fecerūt idolū in ve
neratōe ꝯstellatōis q
apud vulgares voca
tur gallina pulliaria
apud litteratos vero
plyades: sicut 7 aliq a
lij faciebāt imaginez
soli: 7 aliq lune: put
hī in plurib' locl scri
pture: et nihilomin'
colebāt dominū: sed
non secundum istru-
ctōnem sacerdotis p-
dicti: vnde 7 recipie-
bāt quiq libros moy
si 7 sic ptim erāt gen
tiles: partim iudei.
i Fecerūt aūt sibi d
nouissimis sacerdotes.i.de vilibus psonis qui non erāt de
genere sacerdotl fm legē moysi. k ¶Nō timēt dñm.s.pfcē

Universidad de De
Biblio

ꝓut pscriptur in lege: ideo subditur: Neq; custodierunt ce/remoĩas &c. cetera patent.

In ca. xvij. vbi dr in postilla: Et docebat eos q̃uo cole/rent dominum. Additio.

In hebreo dr: docebat eos q̃uo timerẽt dñm: & silr vbicu̾q; in hꝰ caº. dr de sa/maritanis ꝙ coluerit deu: hebraica veritas hꝫ loco colere: timere qd verꝰ dr: Nã lꝫ sa/maritani possint dici timentes deu timore seruili: nõ tñ ꝓpe pñt dici colẽtes deu: q2 in vo cultu reqrit fides q in ipis nõ erat cum vere cẽnt idolatre.

Replica.

In caplo. xvij burgen. facit differẽtiã int timere & colere samaritanoꝝ improbãs nr̃aꝫ trans/latõem: de quo vide supra liº. iij. ca. xviij. nõ ei est verisile ꝙ sa cerdos missus docerꝫ eos timere suilit. veri or ẽ igit nr̃a trãslatio q dicit eu docuisse co lere. timere eni indu/xit aduersitas. s. imis/sio leonu &c.

Caplm. XVIII.

a Anno tertio o/see. Superiꝰ i hoc quarto a ctu est de debilitatõe regni iude & israel sil: & de regno isrl totali deiectõe: hic ꝯsequent agit de regno iude p se & de eius destructi one: vbi primo ponit qd actum est sub sede chia: scdo qd sub ma nasse & amon ca. xxj. tertio qd sub iosia & ioachaz ca. xxij. qrto quid sub ioachim ca. xxiiij. quito qd sub se dechia ca. xxv. Circa primu ondit pmo ezechie ꝯuersatio lau dabilis: scdo eiꝰ libe/ratio terribil caº. xix. tertio sanatio mira/bilis ca. xx. Circa pñs caplꝫ ondit pmo quo ezechias lauda bilit se habuit in ꝓsperis: scdo in aduersis: ibi Anno. xiiij. Prima i duas: i pte pricipalez & incidẽtalẽ: scda: ibi Anno quarto. Circa primu tangit genꝰ ex pte mr̃is cu dicitur: b Nomẽ mr̃is eiꝰ abisa filia zacharie. Dicũt aũt aliq ꝙ iste zacharias fuit filiꝰ ioiade: sꝫ hꝰ nõ videtur veꝝ: q2 ille za charias fuit ꝯtẽpaneꝰ ipi ioas: q2 interfecit eu: vt dcm est su/pra. xij. ca. a pncipio vero regni ioas vsq; ad pncipiu regni achaz: cuiꝰ vxor fuit ista abisa fluxerũt ãni. xxxvij. qd pꝫ si cõputent anni quibꝰ successiue regnauerũt reges iu da a dicto tpe: & sic nõ videt ꝙ ista abisa potuisset ẽe ap ta copule ꝯiugali tpe achaz: & multo minꝰ ad ꝯcipiẽdu: Consequẽter ponit ezechie virtꝰ cuꝫ dicit: Fecitq; quod erat bonu &c. & seq/tur: c Ipe dissi pauit excelsa. qd nullꝰ rex fecerat an eu. d Cõfregit q; serpẽtem eneu. cuiꝰ cã subdit: Si quideꝫ vsq; ad il. tem. fi. isrl. ado. ei incẽsum. eo ꝙ in aspectu illiꝰ filij is rael fuerũt sanati a morsibus serpẽ tum: vt habetur numeri ca. xxj. e Vocauitq; no men eius nehestã i. cupru vel cupre um. q. d. nihil erat diuinitatis in eo: sicut simplices cre debant errore de/cepti: q2 i eo nihil erat nisi cuprum. f Itaq; post eu nõ fuit simil ei &c p hoc non habet ꝙ fuerit sanctior dauid: q fuit ante eu: vl iosia q fuit post: sic & d qlibꝫ cõfessore canit ec/clesia: Nõ est iuẽ/tꝰ silis illi: & hꝰ ꝓ/pter aliquã prero gatiuã: q nõ sic in uenit in alijs: lꝫ in multis alijs pro/gatiuis deficiat ab alijs: & hꝰ mõ dr hic de ezechia: g Nõ fuit silis ei &c. tu q2 destru xit excelsa & serpẽ tẽ eneuꝫ: tu q2 ad pces eiꝰ angelꝰ dñi exercituum senna cherib pcussit: et sol decẽ gradibus retrocessit: vt ha/betur infra q fue/runt valde specia lia. h Rebel/lauit q; ꝯtra regẽ assyrioꝝ. qd est itelligẽdu nõ q2 fuissꝫ prꝰ ei subiectꝰ: sꝫ q2 nõ recepit eu vt dñm sic multi reges an eu fecerãt: & hoc ẽ qd subdit: Et ideo nõ seruiuit ei: & ipse pcussit philisteos &c. i A turre custodu vsq; ad ciuitatẽ munitã. i. nõ solu ciuitates magnas: sꝫ etiã forta/licia i. locis inaccessibilibꝰ sita. k Anno quarto. Hec ẽ ps incidẽtalis in q agit de captõe samarie & osee regis p modu cuiusdã recapitulatõis: & hoc occasiõe ezechie q misit nucios & eplas p regnu isrl: monẽs pplum vt re uerteretur ad deu: vt hr scdo palip. xxx. sed nõ audiuit eu: & ideo cu rege suo fuit captiuatꝰ & trãslatꝰ a terra isrl in assyrios: vt hic dr. & pꝫ lr̃a ex supradictis. l An no decimoquarto. Hic ꝯsequẽter ondit quo ezechias se habuit in aduer sis: & prio ostẽdit quid fec ex timo/re: scdo qd ex a/more: ibi Misit aut. Circa primu sciendu ꝙ ezechi/as sciẽs pplm sibi subiectu: & achaz prẽꝫ suu deu mul tipliciter offendis se: ideo merito ti/muit ne in vindi ctã dictoꝝ malo ru pmitteret rex assyrioꝝ veire su pra regnuꝫ suu: & ideo destructõem ciuitatis hierusa/lẽ vbi vigebat di/uinus cultꝰ: & po pulu suu quantu poterat volẽs ser uare: pecunias ex posuit: & hꝰ est qd dr hic: m Tũc misit rex iuda nu cios ad regẽ assy/rioꝝ. ad tractan/duꝫ cu eo de reces su: q2 nõ habebat pplm ad cõgredi/endum cum eo. n Peccaui. scꝫ dño: peccatu aut patris sui & ppli reputabat suu in hoc. o In tpe illo ꝯfregit ezechi as valuas templi dñi. in quibꝰ erat multu de auro af fixu p reges pce/dẽtes: & p ipm ad decorẽ & magnifi cẽtiam: & hoc fec necessitate cõpul/sus: q2 nõ habebat aliũde vñ posset soluere tantã sũmã ex hoc hr argumẽtu ꝙ pricipes in necessitate possunt ac cipe de thesauris ecclie p ꝯseruatõe reipublice. p Mi sit aut. Hic ꝯsequẽter onditur qd fecerit ex dei amore. Circa qd sciendu ꝙ rex assyrioꝝ accepta pecũia: sꝫ pa/cto dimittẽdi regnu ezechie i pace: infidelit agẽs pactuꝫ nõ seruauit: sed misit exercitu & nucios i hierusaleꝫ ad terrendu ezechiã vt territꝰ redderet ciuitatẽ & ppls trãs/ferretur i assyrios: & cultꝰ dñi de hierusa ẽ auferret: qd nullo mõ ferens ezechias restitit & ꝯgregãs pplm exhor tatꝰ fuit ad defendẽdu locu sanctu & gentẽ: vt hr diffusꝰ scdo paralip. xxxij. Igit circa hoc primo ponit nucioꝝ ꝯminatio: ibi Dixerũt aut. scdo eoꝝ postulatio & psua/sio: ibi Nec eni dicit rex &c. tertio denegatio: ibi Rñdit eis. Circa primu dr: p Misit aut rex &c Rabsaceꝫ. sic debet scribi vbiq; s. per h. q Cum manu valida. i. cuꝫ exercitu ad obsidendum hierusalem. r In via agri ful lonis. q2 ibi fullones extendebant pannos ad desiccandum s Vocauerũtq; regẽ. non tamẽ venit ad eos: eo ꝙ time/bat de pditõe: q2 ali/as expertꝰ fuerat frau dẽ eoꝝ: sed misit nun cios. t Eliachim fi. helchie ppo. do. scꝫ dñi: q2 erat sumꝰ sa/cerdos: & successit sob ne: q fuit captiuatꝰ et deiectꝰ a sacerdotõ vt hr Esa. xxij. v Et sobna scriba &c. d offi cijs ãt istis qlia sit deꝫ fuit supra scdo libro. ca. viij. x Que ẽ ista fiducia q niteris desen. te a rege assyri oru. q. d. nulla est. y An speras i bacu lo harũdieo &c. q. d. i rege egypti nõ potes hre fiduciã: sic nec hõ põt se firmit appodia re i baculo harũdieo & sic nõ põt ꝯfidere se cure de auxilio hũa/no: silr nec de diuino cuiꝰ rõnẽ subdit. d. z Nõne iste ẽ cuius abstu. eze. excel. & alt. q. d. diminuit cultuꝫ diuinu: & sic ñ põt cõ fidere in ipm cu ma/gis cum offenderit ꝙ placuerit. iste aut rab saces dicebat falsum: quia sacrificare etiaꝫ dño extra tẽplu: post ꝙ fuit edificatu p sa/lomonẽ nõ fuit licitu vt freqũter dcm est supra: & hr deute. xij. a Nũc igit transite &c. in hebreo hr: Va dia date. s. p duobus milibꝰ eqꝝ. b Et vi de. an ha. va. ascẽ. eo rum. q. d. i toto pplo tuo nõ poteris inuenire tot hoies sciẽtes eqtare. c Et q modo po. resi. an vnu satra. &c. q2 in acie cuiuslibet satrape erãt plures eqtes: adduxit aut ad suu ꝓpositu ꝯfirmanduꝫ sacre scripture testimoniu: qd hr Esa. viij. Adducet dñs a/qs fortes & multas regẽ assyrioꝝ: & subditur ibideꝫ: Et ibit p iudã inudans & transiẽs &c. & hanc sentẽtiam ponit h sb alijs vbis cu dicitur: d Dñs dixit mihi ascẽde ad terrã hãc & demolire eã. sꝫ ipe nõ allegauit finẽ ꝓphetie: lꝫ enim Esaias dixerit regẽ assyrioꝝ venturu in terrã iuda: & affli/ctuꝝ eã: tñ ipse pdixit exercitu eiꝰ pcutiendum a dño: sꝫ ꝙ habetur infra ca. sequẽti. e Dixerũt aut. Hic ꝯsequẽter describitur nuncioꝝ ezechie postulatõ cuꝫ dr: f Preca mur vt loqris nobis seruis tuis syriace. consuetum eni erat antiquitꝰ: ꝙ illi q assistebant regibus sciebant diuersa idio

iudicia & legẽ & mãdatum qd pcepat dñs filijs iacob quẽ ꝯgnominauit isrl: & p/cusserat cu eis pactu: & mã dauerat eis dicẽs: Nolite timere deos alienos & non adoretis eos: neq; colatis eos: & nõ imoletis eis: sed dñm deu vrm q eduxit vos de tra egypti i fortitudine magna: & i brachio extẽto ipm timete & illu adorate & ipsi imolate. Ceremonias q; & iudicia & legẽ & mãda tu qd scripsit vob custodi/te: vt faciatis cuctis diebꝰ: & nõ timeatis deos alienos. Et pactu qd pcussit vobis/cu nolite obliuisci: nec co/latis deos alienos: sꝫ dñm deu vrm timete: & ipe eruet vos de manu oim inimico ru vroꝝ. Illi vo nõ audie/rũt: sꝫ iux ꝯsuetudinẽ suam pstinã ppetrabãt. Fuerũt igi tur gẽtes iste timẽtes qdeꝫ dñm: sꝫ nihilominꝰ & idolis suis fuiẽtes. Nam filij eoꝝ & nepotes sicut fecerũt pres sui: ita faciũt vsq; i pñtẽ diẽ.

Anno tertio XVIII. Osee filij bela regi isrl regnauit ezechias filiꝰ achaz regis iuda. Vigintiq; quinq; an noꝝ erat cu regnare cepisset & vigintinouẽ annis regnauit in hierusaleꝫ. Nomẽ mr̃is eiꝰ abisa filia zacharie. Fecit q; qd erat bonu corã dño iux oia q fecerat dauid pr eiꝰ. Ipe dissipauit excelsa: & ꝯtriuit statuas: & succidit lucos: ꝯfregitq; serpẽtẽ ere um quẽ fecerat moyses. Si quidẽ vsq; ad illud tpus fi lij israel adolebãt ei icẽsuꝫ Vocauitq; nomẽ eiꝰ nehe stan. Et i dño deo isrl spera/uit. Itaq; post eu nõn fuit simil ei de cuctis regibꝰ iu/da: sꝫ neq; i his q an eu fue rũt: & adhesit dño: & non re cessit a vestigijs eiꝰ: fecitq; mãdata eiꝰ q precepat dñs moysi: vñ & erat dñs cu eo & i cuctis ad q pcedebat sa/pienter se agebat. Rebella uit q; ꝯ regẽ assyrioꝝ: & ñ seruiuit ei. Ipe pcussit phi/listeos vsq; ad gazã: & oẽs terminos eoꝝ: & a turre cu stodu: vsq; ad ciuitatẽ mu/nitã. Anno qrto regis eze/chie q erat ãnꝰ septimꝰ osee filij bela regis israel: ascen/dit salmanasar rex assyrio rum samariaꝫ: & oppugna uit eam & cepit. Nam post annos tres anno sexto eze/chie idest nono anno osee regi israel: capta ẽ samaria & trãstulit rex assyrioꝝ is rael in assyrios: collocauit q; eos in hayla & in abor: fluuijs gozan in ciuitatibꝰ medorum: quia non audi erunt vocẽ domini dei sui sed ptergressi sũt pactu eiꝰ. Oia q pcepat moyses suꝰ dñi nõ audierũt neq; fecerũt.

Anno qrtodecio regis eze chie ascendit sennacherib rex assyrioru ad vniuersas ciuitates iuda munitas: & cepit eas. Tũc misit eze/chias rex iuda nucios ad regẽ assyrioꝝ in lachis di/cens: Peccaui. Recede a me: & oẽ qd iposueri mihi ferã. Indixit itaq; rex as/syrioꝝ ezechie regi iude trecẽta talẽta argenti: & tri/ginta talẽta auri. Deditq; ezechias oẽ argẽtu qd rep tu fuerat i domo dñi: & i the sauris regis. In tẽpe illo ꝯfregit ezechias valuas tẽ pli dñi & lamias auri qs ip se affixerat: & dedit eas regi assyrioꝝ. Misit aũt rex as/syrioꝝ thartã & rabsari et rabsacẽ de lachis ad regeꝫ ezechiã cum manu valida hierusalẽ. Qui cum ascen/dissent venerũt hierusaleꝫ & steterũt iux aqueductum piscine superioris q est i viã agri fullonis: vocauerũtq; re gem. Egressus est autẽ ad eos eliachim filiꝰ helchie p positus domꝰ & sobna scri ba & ioahe filiꝰ asaph acõ/mentarijs: dixitq; ad eos rabsaces: Loquimini eze/chie: Hec dicit rex magnꝰ rex assyrioꝝ: Que est ista fiducia q niteris? Forsitan inisti ꝯsiliu: vt ppares te ad pliu: In q cõfidis vt aude as rebellare? An speras i baculo harũdineo atq; cõ fracto egypto? Sup queꝫ si incubuerit hõ: ꝯminutus igrediet manu eiꝰ: & pfora/bit eam: Sic ẽ pharao rex egypti: oibus q ꝯfidũt i se. Qd si dixeritis mihi i dño deo nr̃o habemꝰ fiduciaꝫ: nõne iste est cuius abstulit ezechias excelsa & altaria: & pcepit iude & hierlm an altare hoc adorabitis i hie rusalẽ? Nunc igit transite ad dñm meum regem assy rioꝝ: & dabo vobis duo milia equoꝝ: & uidete an hre valeatis ascẽsores eoꝝ. Et quõ potestis resistẽ an/te vnu satrapã de suis dñi mei minimis. An fiduciaꝫ habes i egypto ꝓpt currꝰ & eqtes? Nunqd sine dñi volũtate ascẽdi ad locum istu vt demolirer eu? Dñs dixit mihi: Ascẽde ad trã hãc: & demolire eã. Di xerũt aut eliachi filiꝰ helchie & sobna scriba & ioahe ra psaci. Precamur vt loqua ris nob seruis tuis syriace:

Universidad de Deusto
Biblioteca

mata: vt scirēt legē lras r loq cū nūcijs alioz idiomatū. g Ut nō lo.no. iuda. au. pplo. ne. s. ppls irreret ex vbis rabsasis r qz i vbis suis inimiscebat vba blasphemie. ex h at loco dicūt hebrei: r etiā doctōes nri: q ille rabsaces cāt iude nationē: sed relicta lege puersus erat ad gētilitatē. b Rndit qs eis. Hic pseqtur ponit dicte postulatōnis denegatio cū subdit: i Nūquid ad dnm tuū. s. ezechiā solum. k Misit me dns me. q. d. nō: sed magis ad pplm: r iō cepit altius clamare ad terrēdū populū dicens: l Ut comedāt stercora sua. i. tā diu erūt obsessi: q nō habebūt aliqd ad comedēdū r bibendum. m Nō vos seducat ezechias. tenēdo ciuitatē ptra me. n Nō ei poterit vos eruere. s. virtute hūana: nec etiā diuina iō subdit: Neqz fiduciaz vobis tribuat super dnm. r sequtur: o Facite cē r egredimini ad me. subdēdo vos volūtarie seruituti mee: qō est melius q mori gladio r fame. p Et comedet vnusqsq de vinea sua. i. viuat pacifice r quiete i ira ista. q Donec ve. r transl. vos. q. d. hic est modꝰ regū assyrioz trāsferre gētes sibi subiectaz: de terra sua natiua ad aliā vt sit magis securus de eius subiectōe: sic enī iā ante fecerat rex assyrioz de osee rege israēl: r eius pplo: vt dictum ē ca. precedenti: r etiā isto. r Nolite audire ezechiā. ptrarium vobis psuadētes s Qui vos decipit dicēs: do. lib. nos. qō nititur pbare p locū a maiori. d. t Nū quid liberauerūt dij gētiū terrā suā de manu regis assyrioz: Ubi ē deus emath r arphat: Ubi est deus sepharuaim ana r aua: Nūquid liberauerūt samariaz de manu mea: Qui nā illi sunt i vniuersis dijs terraz q eruerunt regionē suā de manu mea: vt possit eruere dns hierusalē de manu mea: Tacuit itaqz pplus et nō rndit ei qcqz. Siqdē pceptū regis accepant: vt nō rnderūt ei. Uenitqz helias chi filij belchie pposit domus r sobna scriba: r ioahe filij asaph acōmentarijs ad ezechiā scissis vestib: r nūciauerūt ei vba rabsacis.

Q Uē cū audisset ezechias rex scidit vestimēta sua: et opt est sacco: ingressusqz ē domū dni: et misit elichaim ppositus dom r sobnā scribaz: r seniores de sacerdotib optos saccis ad esaiā pphaz filiū amos. Qui dixerūt: Hec dicit ezechias: Dies tribulatōnis r increpatōnis et blasphemie dies iste. Uenerūt filij vsqz ad partū: r vires nō habet parturies. Si forte audiat dns de tu vniuersa vba rabsacis quē misit rex assyriorū dns su vt exprobraret deū viuentē r argueret verbis q audiuit dns de tu: r fac orationez p reliquijs q repte sūt. Uenerūt ergo serui regis ezechie ad esaiā. Dixitqz eis esaias Hec dicetis dño vro: Hec dicit dns: Nōli timere a facie sermonū qs audisti qbus blasphemauerūt pueri regis assyrioz me. Ecce ego immittā ei spm et audiet nūcium: et reuertet in terrā suā: r dejciā eū gladio in tra sua. Reuersus est ergo rabsaces r iuenit regez assyrioz expugnātez lobnā. Audierat ei q recessisset de lachis. Qnqz audisset de thara cha rege ethiopie dicētes: ecce egressus est vt pugnet aduersum te: et iret ptra eū misit nūcios ad ezechiam dicens: Hec dicite ezechie regi iuda. Nō te seducat deꝰ tu in quo bes fiduciaz neqz dicas: Nō tradet hierusalē in manus regis assyrioz. Tu enī ipe audisti q fecerūt reges assyrioz vniuersis trīs: quō vastauerūt eas. Num ergo solꝰ poteris liberari: Nūquid liberauerūt dij gentiū singulos qs vastauerūt pres mei gozan videlz r aran r reseph r filios eden: q erāt in thelassar: Ubi ē rex emath r rex arphat r rex ciuitatis sepharuaī ana r aua: Itā qz cuz accepisset ezechias lras de manu nūcioz r legisset eas ascēdit in domuz dni r expādit eas coram dño. Et oauit in ospectu ei. vt glorificaret nomē suuz cōtra blasphemias nomini suo irrogatas r saluaret pplm ptra ominationes pdictas. c Dne deꝰ israēl qui sedes sup cherubin. i. p sides omni creature etiā angelice: r hoc significabat in templo vbi, ppitiatoriuz qō erat quasi sedes dei: sustentabatur a duobus cherubin hinc r inde positis sicut fuit plenꝰ exposituz exo. xxv. d Inclina aurē tuam r audi. Aperi dne oculos tuos r vide: r audi oia vba sēnacherib: q misit vt exprobraret nob deū viuentē. Uere dne dissipauerūt reges assyrioz gentes r terras oim: r miserūt deos eoz in ignē: Nō ei erāt dij sed opa manuū hoim ex ligno r lapide: r pdiderunt eos. Nūc igit dne deus nr saluos nos fac ꝺ manu eoru: ut sciant oia regna terre qz tu es dns deꝰ solꝰ. Misit aūt esaias filꝰ amos ad ezechiā dicēs: Hec dicit dominꝰ deꝰ israēl. Que depcatus es me sup sēnacherib rege assyrioz: audiui. Iste ē sermo quē locutꝰ ē dns de eo. Spreuit te et subsānauit te vgo filia syō: post tergū tuum caput mouit filia hierlz. Cui exprobrasti: r quē blasphemasti: Cōtra quez exaltasti vocē tuā r eleuasti i excelsū oculos tuos: Cōtra scm israēl. Per manuz seruoz tuoz exprobrasti dominō: et dixisti. In multitudine curruū meoz ascē. excel. montiū. i. ciuitatē hierlm: r templuz qō erat in excelso respectu sēdis omni creature etiā angelice: r hoc significabat in templo vbi, ppitiatoriuz qō erat quasi sedes dei: sustentabatur a duobus cherubin hinc r inde positis sicut fuit plenꝰ exposituz exo. xxv. d Inclina aurē tuam r audi. i. effectū iusticie tue ostende cōtra sennacherib cetera patēt vsqz ibi: e Ut sciāt omia regna terre. qz tu es dns deꝰ solꝰ. ptrēdo sēnacherib: q deos alioz gētiū destruerat. f Misit aūt esaias hic ponit pfolatio ezechie p esaiaz denūciādo sibi ipsius sennacherib futuraz ruinā: r primo hec ruina pdicit: secdo huius phatōis mirabile signū adducit: ibi Tibi aūt ezechia. Circa primū esaias dirigit sermonem ex pte dni ad ezechiā. d. eē oioez ei exauditam cū dī: Que depcatꝰ es rē. sequtur: g Spreuit te in aio suo. virtutez tuā nullā reputando h Et subsānauit. sibili signo: subsānatō eni ppe dī ptept cuz signo sensibili: r dī subsānatio a rugatōe nasi. i Uirgo filia syon. i. hierusalē: q dicitur virgo ppter integritatem fidei q sp remānsit ibi i aliqb. Filia scīon dī: qz sic filia a mre ptegit: ita ciuitas hierlm ptegebat a forzalicio qō erat i mōte syon. k Post tergū tuū caput mouit. qz habitatores hierlm nō audebāt exire i cāpū p eum: sed magis fugiebāt ab eo: r sic vertebant ei dorsum. Consequēter esaias dirigit sermonē suū ad sēnacherib dicens: l Contra quē exaltasti vocē tuā. ominādo r blasphemando pre suphia: r rndit. d. m Contra scm israēl. i. p illū q est sanctꝰ scoz r deꝰ israēl p speciale cultū. n Per manus ser. tuos expro. dño. sic pz ex pcedētib de rabsace r alijs nūcijs qui apportauerūt litteras ezechie: r iste fuit maior ptēptus q si sennacherib hoc fecisset i psona propria sicut dare alapaz alicui p vilem psonā q per scipm. o Et dixisti. in corde tuo. p In multitudine curruū meoz ascē. excel. montiū. i. ciuitatē hierlm: r templuz qō erat in excelso respectu

pseqtur ponit esaie psolabilis rnsio cū dī: k Noli timere a facie sermonū. i. ppter sermones. l Quibus blasphe. fi. regis assyrioz. i. serui sibi familiares r chari sic filij. m Me. qz vba rabsacis iponebāt deo i potētia: dicēdo q nō posset saluare ezechiā: r pplm suū de manu regis assyrioz: r sic dicebat cū impotētio rē hōie mortali. n Ecce ego immittā ei spūm. i. turbatōez mentis cui causa subdit: o Et audiet nūciū. s. de rege et bi opie iuadēte eius regnū: vt hī infra p Et reuertet i terrā suā rē. Jhoc nō fuit i isto redditu: sz i scdo: q: redijt ad obsidēdū hierusalē: r inde fugit territꝰ ppi plagā sui exercitꝰ r tunc i terra sua a filijs suis fuit occisus: vt hī in fine huius capituli. q Reuersus est igit rabsaces. pacto nūcio. dicunt tamen alicq doctores q ibi temasit exercitꝰ assyrioz r Audierat enī q recessisset de lachis. ipa expugnata vel destructa. s Cunqz audisset. hic psequēter describit scda denūciatio ppheti ca de liberatōne ezechie r pplī sui circa quod primo ponit eius promissio p regē assyrioruz: scdo eī deuota oratio cōra regē celoz: tertō eī psolatio p pphetam cōsciū secretoz diuinoz: scda ibi Itaqz cū accepisset. tertia ibi Misit aūt esaias. Circa primū dicit: s Cū qs audisset. s. sennacherib. t Et iret cōtra eū. s. ptra regem ethiopie r exercitū suū. v Misit nūcios ad ezechiam. ominādo q deuictis hostib cōtra quos ibat reuerteretur ad destruēdū hierusalē. x Nō te seducat dns. r sic blasphemat dnm tanq hōtem falsitatem r saluandi impossibilitē. y Nunqd liberauerūt dij gentiū rē. q. d. multi erāt r tū nō potuerūt liberare cultores suos: r multo minus deꝰ vester quē dicitis eē vnicū poterit vos liberare. idē est argumētū qō fecerat rabsaces ca. xviij. z Itaqz cū accepisset. hic ponitur ipꝰ ezechie oō cū dicit: Itaqz cū accepisset ezechias lras. verbo enī r scripto ominabāt sibi fuerat rex assyrio rū ad maiorez assertionē. a Expādit eas coram domio. q: ptinebāt blasphemias ptra ipm: vt visuz ē. b Et oauit in ospectu ei. vt glorificaret nomē suuz cōtra blasphemias nomini suo irrogatas r saluaret pplm ptra ominationes pdictas. c Dne deꝰ israēl qui sedes sup cherubin. i. p

Universidad de Deusto
Biblioteca

aliaꝝ tra. q Ja sūmitate libani. i. tēpli de lignis libani facti: vt patet ex dictis supra. iij. li. r ¶ Et succidi sublimes cedros. qz de talib⁹ lignis erat factū templū: vel p ista arbores metaphorice designantur p̄cipaliores populi: vt p̄cipes sacerdotū: & licet ista adhuc nō fecisset sēnacherib tñ ex supbia cogitabat se certitudinaliter facturꝫ de futuro: ac si iā esset factuꝫ de p̄terito: & ad hoc designandū vtit̄ ppha talimō loquēdi. s ¶ Et saltum carmeli. i. vulgares hoies. t ¶ Et bibi aq̄s alienas. i. ab alijs in cisternis & stagnis collēas. v ¶ Et siccaui vestigijs pedū meoꝝ. i. hoim exercitus mei. & aialiū venientiū illuc ad hauriēdū & bibēdū: cōsequēter ppha i psona dñi alloq̄tur sēnacherib dicēs: x ¶ Nunqd non audisti qd ab initio feceri. s. oēm creaturaꝫ de nihilo. q. d. scire & audire debuisti: qz licet gētiles ponerent multitudines deoꝝ. tamen sup oēs ponebāt vnā causaꝫ p̄mā oīm: quā vocabāt deum deorum.

y Ex diēb⁹ antiq̄s. i. ab eterno plasmaui illud. i. faciēdum dispositi q̄dq̄d factū est per patres tuos & te: ad puniēdū aliq̄ mala facta p̄tra me fm q̄ dicit dñs esaie. x. Ue assur vga furoris mei & bacul⁹ ipse ē &c. & nūc adduxi istā punitōnez p te & p alios.

z ¶ Erūtq; in ruinā &c. hoc ē dictū ruine ciuitatū & terrarū & pploꝝ q̄ facte sūt & fiēde p te totū ē mea vtute. a Facti sūt velut fenū agri. i. nulli⁹ resistētie aut vtut̄: qz sic volui. b ¶ Habitaculū tuū. i. terra tua q̄n tractabis i psilio tuo de inuasionib⁹ aliaꝝ gētiū. c Et egressū tuū. p̄cedo ad bellū. d ¶ Et introitū tuū. intrādo terras alienas & ciuitates. e Ego p̄sciui. qz oia ista p̄ordinaui. f ¶ Et furorē tuū p̄tra me. blasphemādo nomē meū tanq̄ ingratissim⁹ & insan⁹ de victorijs q̄s dedi tibi. g Ponā itaq; circulū in narib⁹ tuis. sicut fit bubalis: & ē sensus te idomitū ego domabo mal⁹ gratib⁹ tuis. h ¶ Et reducā te. s. cōfusiue ad terrā tuā: sicut p̄z in fine huⁱ⁹ capli. i Tibi autē egechia. Dic ad confirmatōez p̄dictoꝝ dat mirabile signū cū dicitur: k ¶ Comede hoc anno q̄ repperis. i. illud q̄ nascetur i campis de granis cōtritis ab exercitu sennacherib: & hoc p̄z p lrā hebraicā: q̄ sic habz: Comede hoc āno renascēs vel renascētia: & p illud q̄ hī esaie. xxxvij. Comede hⁱ⁹ anno q̄ spōte nascūtur. i. sine cultura hominū: cuiusmodi ē dicta renascētia. In scō anno q̄ spōte nascūtur. i. fructꝰ arboꝝ: vñ esaie. xxxvij. dī: Scō āno pomis vescere. poma ei generaliꝰ dicūtur oēs fructꝰ arboꝝ. In hebreo hī: Scō āt anno p̄cisionē. i. fructꝰ q̄ de arboribꝰ abscindūtur & colligūtur: Ra. sa. aliꝰ exponit p̄cisionē. q. d. exercitꝰ sēnacherib p̄ciderat arbores fructuosas regionis: & ppheta p̄dixit hoc signū: q̄ scō āno facerēt ramos ita magnos q̄ tm̄ crescerent ibi de fructu: q̄ pplꝰ inde possz sustētari

l Porro i tertio āno seminate &c. qō exponit ra. sa. d. tu egechia cū videris duo signa p̄dcā. s. q̄ ex granis cōtritis p̄dcō modo oriant fruges ad sufficiētiā p̄mi anni: & ex arboribꝰ p̄cisis fructus ad sufficientiā scōi: q̄ nō p̄t nisi diuina virtute fieri. Sis certꝰ de p̄tritōe exercitus sennacherib: ita q̄ poteritis absq; timore semina re & metere.

m ¶ Mittet radicē deorsū. i. stabilitet in terra.

n ¶ Et faciet fructū sursū. i. bona opa. o ¶ Zelus domini exercituū faciet hoc. i. nō ex meritis vris: sz ex diuina gra. p Nō ingredietur vrbē hāc. sicut p̄minatus est. q ¶ Nec mittet in eā sagittā. qz nō p̄mittet tñ apprōpinqre ciuitati. r ¶ Et saluabo eā. p̄pter me. i. p̄pter gloriam nois mei demōstrādā. s ¶ Et p̄pter dauid. i. p̄pē merita ipsi⁹. t Factū est aūt. Posita denūciatōne liberatōis egechie: hic p̄nter ponit huⁱ⁹ liberatōis executō in facto cū dicit: t ¶ Fcm̄ est igit̄ i nocte illa. hoc anno pōt referri ad tēpus in quo esaias dixit ista q̄ p̄decā sūt: qz fuerūt duo anni inīmedij quib⁹ pplꝰ egechie vixit de frugib⁹ granoꝝ p̄tritoꝝ & pomoꝝ: vt p̄z ex p̄dictis: & ideo dicūt alij q̄ refert ad tēp⁹ in quo sennacherib post obellatōez regū ethiopie & egypti ꝯ ḡs iuerat vt p̄z ex p̄dictis: post duos annos redijt ad obsidēdū hierusalem & nocte illa⁹ dicit q̄ posuerat obsidionē: facta ē ista plaga sup eⁱ⁹ exercitū: sed hⁱ⁹ nō psonat lrē p̄cedēti vbi dicitur: Nec circūdabit eam munitio. i. obsidio: & ideo dicit ra. sa. q̄ ista plaga facta ē cū adhuc exercitꝰ eⁱ⁹ distaret a hierusalē & dicit q̄ erat in nobe: q̄ nō est multū longe a hierlm & idē vī p illud q̄ hī esaie. x. Adhuc dies est vt in nob stet: & scias q̄ ille locꝰ quē ra. sa. vocat nobe dī nob: esa. x. v Uenit angel⁹ dñi. executor eⁱ⁹ iusticie. x ¶ Et percussit i castris assyrioꝝ &c.]. s. oēs robustos bellatōes & p̄cipales exercit⁹: vt hī. ij. palip. ca. xxxij. y Cum q̄ diluculo surrexisset. s. sennacherib vt iret ad obsidēdū hierlz: z ¶ Uidit oia corpa mortuoꝝ. dicit hebraei q̄ eorpora fuerūt incinerata sub armis ac vestib⁹ intactis ita q̄ pplꝰ egechie potuit spolia de facili colligere: & sine cadauerꝫ fetoꝛe: & ihⁱ⁹ fatis p̄cordāt vba esa. ix. ca. & xxx & ¶ Et reuersus ē sennacherib. cū paucis q̄ remāserant p̄fusibiliꝫ & ignominiose. a Cūq; adoraret i tēplo &c. Filij eⁱ⁹ p̄cusserūt eū. dicunt alij q̄ hⁱ⁹ fuit eo q̄ ordinauerat assaradō regnaturꝫ post se istis duobus postpositis: & sic desiderio regnādi infecerit eū. sz huic nō videt p̄sonare q̄ sq̄dit: b ¶ Fugerūtq; i terrā armenioꝝ. & iō nō videt q̄ infecerit eos cupiditate regnādi post eu. Et iō ra. sa. alia cām assignat dicēs: q̄ p̄cipes regni sui erāt turbati p̄tra eū: eo q̄ filij eoꝝ & amici erāt mortui modo p̄dicto ppi eius supbiaz & blasphemiā cōtra deuz ifrl: ppi q̄ tractabant de morte ipi⁹: q̄ cū ad eⁱ⁹ aures pueniss̄et intrauit tē plū dei sui ozās & pmittēs q̄ si hoc periculū euaderz i eⁱ⁹ honorē duos filios suos p̄dcōs sacrificaret: q̄ filij intelligētes cū infecerit: ne ab eo infic̄etur: & hⁱ⁹ dictū satis p̄cordat lre i q̄ dī: Cūq; adoraret in tēplo &c. filij eius infecerūt eum. XX.

N diēb⁹ illⁱ⁹. Hic p̄nt ōscribit egechie miabil⁹ sanatō & p̄mo hⁱ⁹ mōi sanatō ōscribit: 2° ex hⁱ⁹ surgēs elatio rep̄mit: ibi In illo tpe. Circa p̄mū p̄mittit mortis iminētis denūciatio: 2cōo eiusdē dñatio: ibi Qui puertit: tertō mirabil⁹ sanatō: ibi Dixitq; esaias. Circa p̄mū dī: a ¶ In diēb⁹ illⁱ⁹ egrotauit egechias vsq; ad mortē. qz p via nature nō poterat euadere. dicūt aūt alij q̄ hec infirmitas p̄tigit egechie: eo q̄ nō reddiderat gras deo sufficiēt de p̄cussione exercit⁹ sēnacherib. sz hⁱ⁹ dñm ip̄obat ra. sa. p hoc q̄ esaias dixit sibi postea: Et de manu regis assyrioꝝ liberabo te & ciuitatē hanc. Ex q̄ p̄z q̄ p̄cussio exercit⁹ sēnacherib fuit post infirmitatē egechie: & nō añ. Dicit igit̄ q̄ hoc ei accidit eo q̄ noluerat accipe vxorez: q̄ tñ facere tenebat vt linea dauid i regno p ipm p̄tinuaret: ppi q̄ dualeces accepit vxorē de q̄ genuit manasse. Et huic dicto videt p̄cordare lra sequētis capli vbi dī: q̄ manasses erat. xij. annoꝝ cū regnare cepisset mortuo pie: q̄ vixit. xv. ānis post suā sanatōem: vt i lra hⁱ⁹. Potuit etiā cē alia causa infirmitatis egechie: vt p eius sanatōem mirabilē dei glorificaret: sic de ceco nato dicitur Joh. ix. b Precipe domui tue. i. ordina testamētū tuū. c ¶ Morieris eni tu &c. reuelatio ei⁹ p̄hetica aliq̄n fit fm dispositōem causaꝝ inferioꝝ: & non fm q̄ est i mēte diuina & sic fuit i p̄posito: q̄ talis eāt infirmitas egechie: q̄ via naturali mortē nō poterat euadere: & sic intelligitur denūtiatio p̄phete. c Morieris &c. p hⁱ⁹ tñ nō excludit ppha quin ex dei gra sanari posset: p̄ quod egechias puertit se ad oratiōez onm̄ p sua sanatōe: qō nō fecisset si p̄pheta sibi mortez denūciasset: fm ordinē volūtatis diuine.

d ¶ Qui puertit. Hic p̄sequēter describitur mortis p̄nūciate dilatio p orationem egechie cū dī: Qui puertit faciē suā ad parietē. vt oraret secret⁹ & deuotiꝰ: & nō impediretur ab assistētib⁹. e Memento quō ambulauerim veri. nō dicit hⁱ⁹ p iactātiā: sed magis ad gratiaꝫ actōez: recognoscēs q̄ hoc fecisse ex volūtate diuina: vt sic gratꝰ de p̄cedentib⁹ vlteriorē gratiaꝫ impetraret. f ¶ Et añ q̄ ingrede. esaias merar. atriū. i. curie dom⁹ regie. g Audiui orationez tuā. eā acceptādo. h ¶ Uidi lachrymā. i. lachrymas sicut dī exo. vij. Ucit musca grauissima &c. i. multitudo &c. sic in p̄posito: qz egechias flevit fletu magno: vt dī i lra. i Die tertio ascēdes templū dñi. sanat⁹. d. ra. sa. q̄ illa dies fuit i q̄ exercit⁹ sēnacherib fuit p̄cussus: & sic egechias ascēdit i tēplū ad reddēdū gras de sua sanatōe: & de liberatione pplⁱ sui: de manu sēnacherib. k ¶ Et addā diēb⁹ tuis xv. annos. istud denūciauit ppha fm ordinē cās p̄me: videlicet put erat ordinatū i diuia mēte: & illud q̄ sic reuelat & denūciat imutabiliter iplet. l Et p̄tegā vrbē istā p̄pter me. i. p̄p glaz nōis mei: q̄ sēnacherib blasphemauit. m ¶ Et p̄pter dō fuū meū. i. p̄pter merita ei⁹ p̄cipaliter: & nō aliozꝫ in regno sibi succedētiū. n Dixitq; esaias. Dic p̄nter p̄lit egechie mirabil⁹ sanatō cū dī: o ¶ Afferte massā ficoꝝ. Dicūt ei aliq̄ q̄ fic⁹ & alia dulcia aggrauāt infirmitatē illā quā hēbat egechias: vt sic ficret mirabiliorꝫ sanatio p appositionē illa⁹ q̄ natū erat aggrauare. p Qō erit signū &c. hoc n p. tiuit ex incredulitate vl⁹ diffidētia: sz magis ex p̄fidēt a dīuina: & vt magis apparerz ei⁹ glia multiplicādo mirabilia q ¶ Vis vt ascēdat vmbra. i. procedat vltra: & sic hī in hebreo. Ex q̄ etiā p̄z q̄ illud hozologiū erat ad solē ad cognoscēdū horas dieī p ei⁹ vmbrā. Et dicūt alij q̄ due linee faciebāt vnā horā: & fm hⁱ⁹ illa dies artificialis fuit augmentata decē horis. Alij vo dicūt q̄ q̄libet linea faciebat vnā horā & sic illa dies fuit augmentata. xx. horis. x. retrocedēdo ad orientē: & x. rdeūdo ad locū p̄stinū: & sic illa dies artificialis fuit xxxij. horaꝫ: qz añ hēbat. x. horas: & postea duas hūit solē rēdere ad occasū: & hec vī opinio dionysij in epla ad policarpū: vbi loq̄ns ō ista retrocessiōe sol⁹ dicit sic: Sol cū. x. hora eēt ōo p̄cipiēte repedauit ad orientē: alijs. x. horis deligtis

Universidad de Deusto Biblioteca

deinde rursus dece horis alijs ad occidete currete sole: sz et residuis diei duab' horis etc. Sequitur figura sm pmam opinione in qua due linee faciut vna hora.

Utrum aut ista dies sub ecechia fuerit maior q illa q plogata fuerit tpe iosue dictu fuit Josue.x. Figura sm scdaz opinionem in q quelibet linea facit vna hora.

Notadu q iste due figure facte sut sz vna via qua posui Josue x.s. q dies plogata sb ecechia fuerat i solsti tio hyemali: et sic breuior die plogata sub iosue.

vt reuertatur totidez gradib'? Et ait ecechias: Facile est vmbra crescere dece lineis Nec hoc volo vt fiat: sz vt reuertatur retrorsu dece gradib'. Inuocauit itaqz esaias ppheta dnm: et reduxit vmbra p lineas qbus ia descendeat i horologio achaz retrorsu dece gradib'. In tpe illo misit merodach baladan filius baladan rex babylonioz lras: et munera ad ecechia. Audierat eni q egrotasset ecechias. Letat' e aut in aduetu eoz ecechias: et ondit eis domu aromatuz et auruz et argetu: et pigmenta varia: vnguenta qz et domu vasoz suoz et oia q habere poterat i thesauri suis No fuit qd no onderet eis ecechias in domo sua et in potestate sua. Uenit autez esaias propheta ad regez ecechiam: dixitqz ei: Quid dixerunt viri isti: aut vnde venerunt ad te? Cui ait ecechias. De terra longinqua venerunt ad me de babylone. At ille respondit: Quid viderut i domo tua? Ait ecechias: Oia qcunqz sut in domo mea viderut. Nihil eni est qd n mostrauerim eis i thesauris meis Dixit itaqz esaias ecechie. Audi smone dni: Ecce dies veniet: et auferetur oia q sut in domo tua: et q ondiderut pres tui vsqz in die hac i babylone. No remanebit qcqz ait dns. Sz et de filijs tuis q egrediet ex te qs genabis tolletur: et erut eunuchi i palatio regis babylonis Dixit ecechias ad esaiam: Bon' smo dni que locut' est: Sit tm pax et veritas in dieb' meis. Reliq aut smonu ecechie et ois fortitudo ei': et quo fecit piscina et aqductu et itroduxerit aqs i ciuitate: none hec scpta sut i libro smonum dierum regum iuda?

r In illo tpe. Hic ɔsequent repmit insurgens elatio: et pmo ipa elatio dscribit: et scdo repmit: ibi Uenit aut esaias. Circa pmu sciendum: q babylonij erat inteti circa cursus sideru: vn et astronomia pmo fuit iuenta in chaldea sm aliqs: cuius metropol est ciuitas babylon: et ideo qn pceperut retrocessione solis pdicta ɔtra cursu nature: fuerut soliciti qrere qliter hoc acciderat: et cu audissent q hoc fuerat in sanatoe ecechie de consilio sapietu rex babylonis s Misit ad ecechia lras. in signu reuerentie. t Et munera. ad sciendu de illa retrocessione sol mirabili: et hoc e qd di ij.paralip.xxxij. q nuncij regis babylonis missi fuerat ad eu: vt interrogaret de porteto qd acciderat sup terra v Letat' est aut in aduetu eoz ecechias. leticia inepta pcedete ex elatoe: eo q tant' rex et de tam longinq terra misisset ad eu nuncios et munera. x Et ondit eis etc. dic ra sa q no soluz ondit eis ea q erat in thesauri suis et i domo sua sed etia ea q secretissime et reuerendissime seruabantur in teplo.s.vnctoez regu et pontificuz: et tabulas testimonij et legez q nullo mo erant gentilibus ostendenda: et hoc notat cu di: Et in oi ptate sua. seqtur: y Uenit autez esaias. Hic consequenter describit pdicte elatonis et trasgressionis reprehensio cum dicitur: z Quid dixerunt viri isti etc. non qsiuit h' ex ignorantia quia totum erat sibi a deo reuelatum: sz vt ex responsione ecechie conuenienti' argueret eum. a De terra longinqua venerunt ad me. q.d. h' fuit mihi ad magna gloriam: et io ostendi eis regni mei magnificentiam. b Ecce dies veniut et auferent oia etc. isto fuit completum quando nabuch. oia preciosa transtulit de hierusalem in babylonez vt habetur infra xxv. c Sz et de filijs tuis etc. istud fuit impletum in daniele: et socijs suis qui fuerunt d semine regis iude educti in babylone et nutriti et eruditi vt posset stare i palatio regi babylonis: vt hi dan.j. d Dixit ecechias ad esaia: bon' e smo dni. penituit eni et sic acceptauit dni sniaz supra se et regnu suu: ppter qd et pena ista no fuit inducta tpib' suis: sz fuit dilata vsqz ad tps ioachi et sedechie: qd cu sibi dcm fuisset p esaiam dixit: Sit tm pax et veritas i dieb' meis. seqt: e Et quo fecerit pis. et aqductu etc. de h' hi plen' .ij. palip.xxxij. vbi di: q h' fec ecechias: vt reges assirioz venietes ɔ hierlm paterent defectu aq in obsidione si veniret ad obsidendu ea.

In caplo.xx. vbi di i postilla: Uis vt ascedat vmbra i. vt procedat vltra.

Additio.

Circa hoc signu factu ecechie put hic in postilla exponit: et e cois expositio doctoz: multa pnt cosiderari admiratone digna: primo qz licet oia vera miracula no pnt nisi potentia dei infinita pduci: vn augustin' ad volusianu: In reb' mirabilr fact tota ro facti e potetia facietis. tn qda miracula p ɔpatoz ad facultate nature dicutur alijs maiora: vn int oia miracula q a deo ta in veteri q in nouo testo sca leguntur: summu gradu tenet illa q nullo mo natura face pot: vt sut retrocessio sol: et glorificato corpis humani. na resuscitatio mortuoz: seu illuinatio cecoz a natiuitate: licet magna sint miracula: no tn attigut sumuz gradu predcm. Pot etia natura vita introducere de nouo i corpore vita no [illegible] no in corpe ia mortuo. Pot etia pstare visu sed no ceco: vt lat' declarat sanct' tho. pma parte q.cv. articulo vlti. in cor. questois. Mirandu est g quare de' voluit miraculu in summo gradu exerce. s. retrocessione sol circa sanatoez ecechie: vbi videbat suffice vnu de minimis: h' eni signu petiuit ecechias solumo vt certificaret de sanatoe sua: et q ascederet i die tertia ad domu dni: vt expsse pz in lra. Cofirmat hec ro: na sm doctores miracula p christu facta p trasmutatoem corporu inferioz no ita euideter ondebat ipi' diuinitate: sic miracula p ipm facta p trasmutatoez cursus celestium corpoz q a solo deo imobilit sut ordinata: sic fuit i obscuratoe sol tpe passionis christi: put tradit scus tho. i tertia pte.q.xliiij.arti'.ij.in cor.q. vbi allegat dionysiu h' dicete. sed i hoc casu. s. i sanatoe ecechie no reqrebant talia miracula fieri q sufficeret ad ondedu sufficient diuinitate christi. Preterea ille tenebre q facte sut i vniuersa tra tpe passiois christi: vt luce.xxiij. testate dionysio in epla ad policarpu q in hoc tpe i egypto existes inspexit: causate fuerut ex vera eclypsi pcedete p intpositoez lune int terra et sole. Cotra qd arguit origenes sup matheu: in noie qruda filioz hui' scli. o. Quo h' factu ta miraculosu nemo grecoz aut barbaroruz scripsit. Ad qd rndet p doctores: q astrologi vbiqz terraz tuc tpis existetes no solicitabatur de obseruada eclypsi: qz tunc no erat sm eoz copotu: sed illa obscuritate ex aliq impssione aeris putauerut accidere: sed i egypto vbi raro nubes apparet ppt aeris serenitate solicit' fuit dionysi' et socij ei': vt circa illa obscuritate solicite attederet. Ex qb' in pposito multo forti' admirandu est quo astrologi vbiqz terraz dispsi videtes vna die excedere p viginti vel salte dece horas mesura ɔsueta hoc no scripserut qd no solu de astrologis: sed etia de simplicib' regibus vel pricipib' mirandu est h' in chronicis no scripsisse presertim qz sm opinione coem: postq illa dies trasiuerat dece horas artificiales: et sic sol no distabat ab occasu nisi p spaciu duaz horaz artifitialiu: tuc retrocessit versus oriente p spaciu dece horaru sm quosdaz: sm vero alios p viginti: et sic oportet dicere q sm vtrosqz in eade die sol bis attigit linea meridianam: semel .s. i cursu suo naturali: et scdo i cursu retrogrado q quidez mutatio no solu valde mostruosa et insolita: sz etia patetissima nedu a sapientib' sed etia a rudib' agricol necessario sentiret: et sic nulla videt ratio excusas tale coscriptione. Nec valet dicere q babylonij qui erat inteti circa cursu sideru qn pceperut retrocessione sol pdicta ɔtra cursu nature fuerunt soliciti qrere qualit hoc acciderat. Et cu hoc audissent q hoc fuerat in sanatone ecechie de consilio sapientum rex babylonis misit ad ecechiam munera et lras ad sciendu de illa retrocessione solis mirabili put postillator dic. j. qd tn n vr ad tolleda huiusmodi admiratione sufficere ex trib' Primo qz vt dictu est tanta mutatio et tam loga et euides et insueta no solu ab astronomis erat setienda: sz etia a vulgarib' qbuscuqz vbiqz terraz existentib': non tn legit de aliq q de hoc tractasset sidera inuestigado: seu rez gesta narrado nisi solu de rege babylois Scdo qz chaldei q erat totalit infideles licet audiret q hoc fuerat scm tpe sanatois ecechie: n tn hebat roez cogete ipos credere q hec mutatio heret respectu singulare ad ecechia sic vt ppter ipm ecechia fuisset factu. na sicut h' cotigerat i horologio achaz hierosolymitano: pari mo et forma fuit i horologio: vel i alijs istris horaz in babylonia et vbiqz terraru: et sic no cogebatur babylonici credere hoc fuisse factuz ppt aliqua psona singulare ex puidetia diuina: sz poti' sm sua infidelitate hoc credidissent fuisse ex aliq causa sibi occulta casuali seu naturali sic de pharaone et palestinis legit: et de alijs infidelib': q no attribuebat illa q videbat ɔtra seu preter cursu nature fieri diuine potetie neqz puidetie: vt patet exo.viij.et.ix.et pmo regu.vj. Tertio qz ex augmeto decez vel vigiti horaz i vna die pter cursu solitu necesse e vt ɔtigeret magni errores i ɔputatoe celestiu motuu: q quide mesurantur et certificatur p motu solis diurnu: sz no legit q pcepissent astrologi q ɔteplatur sidera: ɔputat menses: vt di esaie.xlvij. Nec etia in eoz ɔpotis de eclypsib' ɔiuctoibus seu oppositoib' planetaz postea aliqs error notabil successit: qd tn necessario ɔtigisset si tot hore fuissent augmetate i vna die pter cursu solitu naturale et ipi no pcepisset: q oia sunt manifesta cuicuqz in illa arte aliqlit perito Si aut obijciat ɔtra pdicta dicedo: q ex statone sol sub iosue: vt hi s Josue.x. pnt seq silia icouenietia: Primo qz de' fec ibi vnu de summis miracul vbi suffecisset min': Scdo qz nemo astronomoz illa statoem scripsit nec inde fuit secut' error in copotis. Dicendu ad pmu q illud sub Josue factu fuit ad magna gliaz dei q volebat i ɔspectu getiu magnificare totum pplum israeliticu in ingressu terre. Et etia plongatio illius diei fuit vtil vel qsi necessaria ad vltoem de inimicis eo q non sufficiebat ad hoc illud modicu qd restabat de die naturali'. nihil aut istoz ɔtingebat in sanatoe ecechie psert in certificado eu solu de sua breui sanatoe. Ad scdm vero dicedu q tpe iosue nodu erat ars astronomie iuenta qd pz ex hoc: na ptholeme' philadelphus q fuit ipsi' pncipal inuestigator et inuetor no allegat de iuestigatoib' antiqs nisi tm a trecetis annis fere an eu: vt pz in quarto sui almagesti et in alijs locis eiusde libri. sed ɔstat q ptholeme' ille fuit tepore machabeoz q fuerut post iosue p .dcccc. annos fere et sic cu tuc. s. tpe iosue no eent tales iuestigatores sidez nec ɔputatores cursuu celestiu no erat ibi loc' notadi nec errandi i talib' ɔpotis: secus de tpe ecechie: qm ia incipiebat homines iuestigare et ɔputare cursu sidez: vt pz ex vbis esaie xlvij. supi' allegat. Sz ad pdcas admiratoes tolledas et veritate lre put sane sonat psequeda alit videret dicendu: vn absqz alia temeraria assertoe et salua sp sactoz doctoz auctoritate hoc signu sm ppria significatoem lre necno et ronis ɔuenientia no fuit factu i corpe sol: nec i ipsi' cursu naturali: neqz in oibus radijs a sole p orbe pcedetib': sz tm in radijs solarib' q horologiu achaz tangebat: et in vmbra ipsi' horologij a radijs solarib': et inpositoez corporis opaci eiusde horologij causata: vn licet hoc fuisset tm miraculuz q non nisi vtute diuina fieri possit: no tame attingit summu gradum miraculum supra dictum prout patet intuenti distictoem graduum miraculoruz quam sanctus thomas ponit prima parte.q.allegata: et code articulo in cor.questois

Universidad de Deu Bibliote

Pro cui⁹ declaratõe attẽdẽdũ ẽ ꝙ in horologio achaz men
surabãtur distinctões horaꝝ p extẽsionẽ lineaꝝ vmbraliũ
q̄ ꝯiũgunt radijs solarib⁹ sicut in mult instrumẽtis astrologi
cis artificialit hoc ꝯsueuit fieri i q̄ mẽsuratõe .xij. hore arti-
ficiales distiguebãtur p septẽ lineas vmbrales i ip̄o horolo
gio assignatas: disposuit tñ de⁹ miraculose ꝙ sole icedẽte
cursu suo absq; aliq̄ variatõe seu retrocessiõe radij solares
in horologio achaz tñ ⁊ nõ alibi retrocessert p decẽ grad⁹
⁊ iteꝝ reuersi sũt p alios decẽ grad⁹. Jn q̄ q̄dẽ retrocessiõe
radioꝝ ⁊ coꝝ reuersiõe illa dies nec fuit maior vel minor
solito. nã mot⁹ sol nõ fuit i aliq̄ variat⁹ a cursu suo natura
li: vt dcm̃ ẽ: nec etiã radij ei⁹ vniuersales: sz tñ radij solaẽs
q̄ in horologio achaz ꝯtinebant put finalit imaginari põt
in presenti figura.

Jn q̄ figura horologiũ achaz ꝯponit ex q̄dã colũna ppen-
dicularit posita sup basim orizõtis eq̄ distãtẽ: q̄ quidez co-
lũna sit d b: ⁊ basis sit a b c: ⁊ sit a ps oriẽtal: c vo occidẽtal
distiguat etiã p̄dcã basis p duodeci lineas: q̄ꝝ sex sũt a pte
oriẽtali: ⁊ alie sex a pte occidẽtali: sic vt attigẽte vmbra ra-
dio solari imediate ꝯtinua ad lineã d q versus occidẽtẽ sit pri
ma hora artificial diei: deide accedẽte ad lineã d p sit scd̃a
hora: ⁊ sic ꝯsequẽter vsq; ad lineã d b vbi sũt sex hore arti
ficiales: ⁊ pcõseqẽs meridies: vlteri⁹ tẽdẽte ad occasũ ⁊ acce
dẽte vmbra cũ radio solari ꝯtinua ad d l q̄ est p̄ma linea a
colũna versus oriẽtẽ erit .vij. hora ⁊ sic ꝯsequẽter vsq; ad d a
vbi erit .vij. hora. supponat ergo ꝙ a tpe q̄ hoc signũ fuit fcm̃
fluxert decẽ hore artificiales ipsi⁹ diei: ⁊ remanebũt due ho
re trãseũde. vñ ⁊ ptũc radi⁹ solaris silr ⁊ vmbra ei ꝯtinua
fuisset linea d f q̄ decima linea ẽ a linea d q q̄ significat pri
mã horã. vñ ⁊ vlteri⁹ sole tendẽte ad occasum ille radi⁹ cũ
vmbra sibi ꝯtinua successiue attigeret ad quitã: deinde ad
sextã in ꝯplemẽtũ .xij. horaꝝ cursu naturali asueto. suppo
nat tñ ꝙ deo mirabilr opante: licet sol suo cursu solito ten
deret i occasũ: radi⁹ vero solaris in horologio achaz singu
larit existẽs retrocessit a linea d f p̄dcã vsq; ad lineaz d g ⁊
ꝯñt i d h: ⁊ sic successiue donec attigit lineã d q: ⁊ ide reuer
sus ẽ radi⁹ solar cũ vmbra sibi ꝯtinua a liẽa d q vsq; ad li-
neã a d vbi ꝯcurrit cũ radio solari cursu suo nãli icedẽte q̄
q̄dẽ retrocessio ⁊ reuersio nõ ampli⁹ durauert q̄ p duas ho
ras: ⁊ sic sil terminaret dies artificial cũ retrocessione ⁊ re
uersione radij solaris ⁊ vmbre: ⁊ sic illa dies i toto orbe nec
fuit maior nec minor solito: nec etiã in horologio achaz: re
flexio tñ radioꝝ solariũ seu retrocessio: silr ⁊ coꝝ reuersio
fuert tñmõ in horologio achaz supnaturalr facte: put fuit
ptactũ. hãc expositõez ptestat lr̃a cũ dicit: Uis ꝙ ascẽdat vm
bra decẽ lineis an vt reuertat totidẽ gradib⁹ q̄ fuert verba
esa. dantis optõem ezech. circa h⁹ miraculũ vbi nõ dixit nisi
solũ de vmbra si vellet ꝙ tẽderet cursũ suũ vel retrograde-
ret ⁊ nihil dixit de sole. Silr pz i respõsione ezech. vbi dixit
Facile ẽ vmbrã crescẽ decẽ lineis nec h⁹ volo vt fiat: sz vt
reuertat retrorsũ .x. gradib⁹. h⁹ ẽ dicẽ ꝙ nõ eẽt tã euidẽs
miraculũ si cursu suo .s. velociori vmbra icedẽt: sed vo
luit ꝙ retrocedẽt. ⁊ pz ꝙ i hac rñsiõe nulla fit mẽtio de
sole: sz tñ de vmbra a sole ⁊ colũna horologij causata
Hoc idẽ pz i executõe vbi dr̃: Et reduxit vmbrã p line-
as q̄b⁹ iã descẽderat i horologio achaz retrorsũ .x. gra
dib⁹ vbi nulla fit mẽtio de sole: sz tñ de vmbra vt dcm̃
est. H⁹ idẽ pz esa. xxxviij. vbi de h⁹ agit: vbi .s. dr̃: Ecce
ego reuerti faciã vmbrã lineaꝝ p q̄s descẽderat i horo
logio achaz ⁊c̃. vbi tñ de vmbra fit mẽtio: Nec obstat
qd̃ seq̄tur: Reuersus ẽ sol. x. lineis. q2 stati sbdit: Jn line
is q̄dẽ descẽderat ad denotãdũ ꝙ sol i suo cursu nõ de
scẽderat sz tñmõ in ill gradib⁹ achaz. Sepe etiã in scp̃
tura dr̃ aliq̄d de sole qd̃ nõ verificat de corpe suo: sz de
radijs ei⁹ sicut ione iiij. Percussit sol sup caput ione. i. ra
di⁹ sol. Cõfirmat etiã hec expositõ ex h⁹ ꝙ legit circa mi
raculũ fcm̃ iosue de statõe sol: Josue .x. nã vbi dr̃ i trãs-
latõe nr̃a: Nõ fuit ãtea nec postea tã lõga dies obedien
te dño voci hois. in hebreo dr̃: Nõ fuit ante nec post si
cut dies illa ⁊c̃. vbi vr̃ ꝙ negat silitudinẽ illi⁹ diei ñ fm
lõgitudinẽ: sz i hoc ꝙ de⁹ ꝯdescẽdit depcatõi hois i tan
to miraculo qd̃ nõ eẽt veꝝ si ꝯdescẽdisst voci esaie seu
ezechie i filij ⁊ etiã i maiori: maior eni eẽt retrocessio sol
q̄ ei⁹ statio: sicut mag ꝯdicit vni motui mot⁹ ꝯri⁹ ipi⁹ q̄
q̄es. Fac etiã ad h⁹ qd̃ hr̃ .ij. palip. xxxij. vbi de hac ma
teria tractãs dic ꝙ pncipes babylõis missi fuert ad eũz
s. ezechiã: vt iterrogarẽt de portẽto qd̃ acciderat sup ter
rã. nõ eni dixerat de portẽto qd̃ acciderat in sole seu in
mũdo: sz solũ dixit sup terrã: qd̃ debet referri ad terraz
iude vbi et ezechias: alias ñ oportebat ꝙ req̄reret eũ si i
toto mũdo ꝯtigisset: ⁊ sic hr̃ ppositũ. Replica.

IN ca⁹ .xx. vbi postil. expõit miraculũ ⁊ signũ datũ
ezechie put cõit h⁹ doctores exponũt. Bur. fibrias
suas magnificat ⁊ dilatat admirãdo. pmo nitit q̄rẽ rõ
nẽ q̄re de⁹ fac maximũ miraculũ ppt sanatõez ezechie
cũ vnũ de minimis sufficeisst. Jn hac admiratõe burgẽ.
pmo peccat: q2 ptẽdit oim reꝝ q̄rere rões: ⁊ h⁹ fm ari-
stotelẽ est micologia: p̄ferti miraculoꝝ rõez q̄ꝝ rõ nõ ẽ
nisi diuina volũtas: cui⁹ cã ⁊ rõ q̄ri nõ debet vt vult be
at⁹ aug⁹. xxj. de ci. dei ca. vij. 2⁹ admirat vehemẽti⁹ si ta
le miraculũ põit fcm̃ i retrocessiõe sol: ⁊ q̄uõ astrologi
ñ pceperũt: ⁊ si pceperũt q̄uõ ñ reliq̄rũt i scp̃t suis: ⁊ q̄uõ
error ñ i ꝯposit ꝯtigisset: sz veꝝ admiratões iste locũ
hñt tpe iosue i sol statõe: sicut eclypsi tpe passiõis xp̃i. bur
gen. aũt putãs velle hãc difficultatẽ euadere dat diam
int miraculũ fcm̃ tpe iosue ⁊ illud: dicẽs ad pmũ ꝙ illõ
est fcm̃ ad magnã gl̃az dei: et fuit necessariũ ppt vltõez
de inimic. Jn isto aũt nec fuit magna di gl̃ia: nec singu
laris victoria: sz solũ sanatõ ezechie: ⁊ plõgatõ sue vite
Ad scd̃m de astrolog dic: ꝙ tpe iosue nõdũ erat ars a-
stronomie iuẽta ⁊c̃. sz ista videtur frustra dcã. pmũ q2
istud signũ vr̃ plus ptinẽ ad dei gl̃iaz q̄ illud tpe iosue.
Nã ⁊si tũc facta ẽ vltio de hostib⁹ ppli: nũc aũt facta ẽ
vltio de blasphematorib⁹ dei: ⁊ si tũc facta sit debellatõ
citatis pphane: nũc defensio ciuitatis sancte: ⁊ si tũc de
bellati st reguli p gladiũ: nũc debellat⁹ ẽ sine gladio mo
narcha oppssor oim regnoꝝ. nec veꝝ dic burgẽ. ꝙ istõ
signũ ptineat ad solã sanatõez ezechie. dr̃ nãq; i lr̃a: H⁹
erit signum qd̃ dñs factur⁹ est fmonem quẽ locut⁹ ẽ. ser
mo eni dei h allegat⁹ põit in codẽ ca. cũ dr̃: Audiui orõ
nẽ tuã ⁊ vidi lachrymã tuã: ⁊ ecce sanaui te. die tertõ a
scẽdes tẽplũ dñi ⁊ addã diebus tuis quindecim annos:
sed ⁊ de manu regis assyriorum eruam te: ⁊ ciuitatem
hãc ⁊ ptegã vrbẽ istã ⁊c̃. vñ appet ꝙ mimũ i hac re fuit
sanatõ ezechie: nã illa fieri potuisst miore vtute q̄ diuia

alia aũt nõ nisi dei virtute fieri potuerũt. s. icineratio
corpoꝝ armis ⁊ vestib⁹ illesis ⁊c̃. istud etiã signum fuit
magis necessariũ ⁊ vtile q̄ illud. Nã alit potuit fieri vl
tio de hostib⁹ q̄ p statõez sol: potuit eni fieri i nocte sicut
tpe gedeonis de q̄ iudicũ. vij. Jn hoc aũt inopinabili ⁊
cũctis stupẽdo negocio necessariũ fuit vnũ de maximis
fieri signis ⁊ potissimũ p cõuersione ppli: ⁊ fidei repati
one. Achaz eni pessim⁹ oẽm pplm induxit ad idolatriã
iiij. regũ. xvj. sed ezechias fili⁹ ei⁹ optim⁹ pplum reduxe
rat i pte ad cultũ veri dei. Ad auctoriçãdũ igit hãc diffi
cilẽ reductõez vtile fuit: imo pnecessariũ fieri aliqd̃ ma
gnũ signũ: cui⁹ dicti veri silitudo accipit a blasphemia
rabsacis ⁊ regis assyrioꝝ. s̃. ca⁹. xviij. ⁊. xix. vbi dr̃: Non
vos seducat ezechias: neq; fiduciã vobis tribuat super
dñm dicẽs: Eruẽs liberabit nos dñs: ⁊ ñ tradet ciuitas
in man⁹ regis assyrioꝝ. nolite audire ezechiaz ⁊c̃. Ecce
nunq̄d in his angustijs ppls fuit ꝯfortandus in fide eze-
chie: ⁊ aliq̄ maximo signo ꝯfirmãd⁹ ꝯ talẽ diaboli ⁊ in
strumẽti ei⁹ ipulsũ: q̄ oẽs difficultates tpe iosue nõ erãt
nã eius ppls fuit i deserto p mirabilia signa firmat⁹: vt
pz in fine deutero. ⁊ in libro iosue p totũ: etiã pplus fuit
mult⁹ potẽs se defendere ⁊ hostes ipetere de cõi cursu si
ne notabili signo: hic aũt ppls fuit pauc⁹ a fide auersus
⁊ nouit in parte reduct⁹: ⁊ fortissimis hostib⁹ ipedit⁹ que
oia patẽt ex hoc loco q̄rti libri: ⁊. xxxij. scd̃i palip. Scd̃õ
etiã dictũ burgẽ. ꝙ. s. tpe iosue ars astronomie nõdum
fuit repta est irratõnabile: nã iosephus dicit abraam in
egypto docuisse astronomiã: vt pz in correctorio vltio
gene. xxiiij. ⁊ scholastica historia habz ꝙ cham fili⁹ noe
alio vero noie zoroastres cũ regnaret in thracia inueit
artẽ magicã ⁊ septẽ liberales artes scripsit in xiiij. colũ
nis: in septẽ eneis ꝯ diluuiũ aque: ⁊ septẽ latericijs ꝯtra
diluuiũ ignis. vna aũt artiũ liberaliũ scitur eẽ astrono-
mia: pterea in theorica planetaꝝ dicit: Cõpositores ta-
bulaꝝ sup arim dicũtur fuisse nemroth hermes iconi⁹
ptholeme⁹ albatogni algorism⁹ albumasar. nõ igit pto
leme⁹ fuit artis inuẽtor: q2 aristoteles lõge eo prior fac
mentõez de illa arte: q2 pmo metaphysice: ⁊. xij. metap.
adducit auctores illi⁹ sui tpis eudoxũ calippũ q̄ scripse
rũt de motib⁹ planetaꝝ: epicyclis sol: ⁊ lune passionib⁹
vñ ex scriptis primoꝝ pculdubio alfonci⁹ traxit diffe-
rẽtias ⁊ distãtias eaꝝ additõez ⁊ diminutõem lune ⁊ ce
tera: put i tabula sua ꝯtinẽtur. Stãt igit ⁊ manẽt admi
ratões mote de signo statõnis tpe iosue: ⁊ retrogradati
nis tpe ezechie. sed burgẽ. ad modũ ismael se erigit con
tra oẽs nulla fret⁹ auctoritate siue scripture fũdamẽto
dicit eni in hoc signo solẽ nõ retrocessisse: nec diẽ fuisse
lõgiorem: nec breuiorẽ solito: ⁊ dicit signũ illud solum
fuisse ad causandã vmbrã in horologio achaz p inrpo-
sitõem corporis opaci vt int radiũ solis ⁊ planiciez ho
rologij: ⁊ imaginat hic chimerã ⁊ aureos mõtes. Sz ex
hoc modo dicẽdi plura ꝯtingũt icõueniẽtia. Primũ q2
snie scoꝝ doctoꝝ sine ratõe ꝯire p̄sumit: ⁊ qd̃ in postil
la declinãte aliqñ sentẽtiã doctoꝝ ex magna ratõe val
de cõiter redarguit hoc h ⁊ alibi ex sola fantastica ima
ginatõe facere nõ erubescit. Scd̃m icõueniẽs q2 burgẽ.
coincidit i pfidiã appollifanis quẽ redarguit diuin⁹ di
onysi⁹ auctoritate apl̃i pauli epl̃a sua septima missa po
licarpo: vbi fact⁹ dionysi⁹ expsse põit solẽ retrocessisse: ⁊
diẽ fuisse triplicatũ: ⁊ ꝙ sacerdotes psaꝝ i suis memori
alib⁹ factũt recordatõez de die triplicato solis: qñ istud
miraculũ fuit factũ: vñ apparet ꝙ sanct⁹ dionysi⁹ vide
rit libros antiquoꝝ q̄s burgẽ. ignorauit. Tertiũ icõue
niẽs: q2 btũs augustin⁹ scd̃o libro de mirabilibus sacre
scripture ca. iiij. dicit illud miraculũ vere in sole factũ:
imo ampli⁹ ꝙ nõ mõ in sole: sed etiã in luna ⁊ in ceteris
luminarib⁹ celi: nã stãte sole sub iosue stetit ⁊ luna ait: red-
dẽs ratõem: ne inq̄t meat⁹ luminũ icõueniẽter turbaretur
q̄ ratio tenet ⁊ de ceteris luminarib⁹ sicut de luna: sicq; sic
steterũt oia luminaria stãte sole sub iosue: ita ⁊ sub ezechia
retrocedẽte sole cetera luminaria retrocedebãt: ⁊ ita i cõpo
tis motuũ non potuit fieri error put replicat burgẽ. q2 siue
stãdo siue retrocedẽdo sp remãsit idem aspect⁹ corpoꝝ cele
stiũ int se: quod pbat btũs augustin⁹ p cõpotũ circulorum
a pricipio mũdi vsq; ad tpa ⁊ mortẽ manichei vbi supra.
Quartũ icõueniẽs: q2 burgẽ. fũdat suam imaginatõnem
sup impossibili: ꝙ videlicet causatõ vmbre in horologio a
chaz attẽdat penes horas ineq̄les ⁊ artificiales. Cuz eni sol
mouet ⁊ eq̄liter ⁊ vniformiter ⁊ linee i horologio sint fixe
⁊ pmanẽtes sp causabit vmbras fm horas eq̄les q̄ sunt ho
re diei natural: ⁊ ille cũ artificialib⁹ nũq̄ coincidunt nisi in
vtroq; puncto equinoctial alias artificiales hore singul di
ebus breuiarẽtur vel lõgarent: ideoq; nõ est instrumẽtũ ima-
ginabile in q̄ p vmbrã sol recipiãtur hore ineq̄les nisi medi
ãte ppendiculo qd̃ cadit nõ fm motũ solis cũ nõ sit fixũ: sz
fm volũtatẽ capiẽtis vmbrã q2 põt codẽ modo cadere nul
la luce solis existẽte i nostro hemisperio. Quitũ icõueniẽs
q2 burgẽ. fm modũ suũ fãtasticum ponit multa miracula
vbi vnũ sufficit: qd̃ est ꝯtra btm̃ augustinũ de mirabilibus
sacre scripture. sola eni retrocessio miraculosa corpoꝝ suf-
ficit ad retrocessionẽ vmbre decẽ lineis: ⁊ etiã oim aliorum
ad hoc ptinẽtiũ: sed fm burgen. imaginatõez oportet sepa-
ri radiũ a sole actualit causatũ: vel oportet illum radium
in horalogio achaz dicere nõ eẽ a sole sz a deo specialr crea
tũ ⁊ nihil hre cõe cũ sole: sz sepatũ fm eẽ ⁊ opari. Jtẽ opor
tet i burgen. miraculo separe actualit accidẽs a subiecto q2
radiũ a radio: nisi fingat de⁹ ad effectũ illi⁹ miraculi creas-
se lucẽ singularẽ factiuã illi⁹ vmbre cũ opaco interposito.
Jtẽ tũc oportẽt fingẽ tal lucis ficte singularẽ motũ ꝯ motũ
solis ⁊ alioꝝ sideꝝ sicut in stella epiphanie: q2 sole pcedente
ad occasũ cũ suis vmbris p diei ꝯplemẽto illã lucẽ oporte
ret pcedere versus oriẽtẽ cũ suis vmbris p retrocessione. Jtẽ
oportuisset lucẽ illã fuisse sole clariorẽ ad offuscandũ solis
lucẽ: ⁊ p ꝯseq̄ns vmbrã a sole causatã sicut orto sole cessat lu
na causare vmbrã: alias ei visũ fuisset i horologio vmbra
pcedẽs sol: ⁊ vmbra retrocedẽs illi⁹ fabricate lucis: qd̃ po-
tius fuisst pdigiũ q̄ miraculũ. Jtẽ oportuisset hãc lucẽ re-
dire i placẽtẽ materiã misterio illius miraculi ꝯpleto: ⁊ ha
buisset hoc miraculũ aliqd̃ sile cũ euãgelico miraculo epi-
phanie: q̄ ⁊ alia sũt absurda ⁊ ad h⁹moi miraculũ ñ ptinẽ
tia sed abijcieda tanq̄ sine ratõne dicta. nec valet ratio mo
uẽs burgẽ. q̄si statio ⁊ retrogradatõ sol sũmũ gradũ teneat
i miracul ⁊ ad h⁹ allegat fcm̃ tho. q2 sic dicẽ est ꝯdicẽ btõ au
gust. pmo de tri. ca. vj. vbi dic maximũ miraculũ suscitare
mortuũ. nec iuuat imaginatõez suã qd̃ allegat ex lr̃a: ꝙ fit
tñ mẽtio de retrocessiõe vmbre ñ sol: q2 etiã dr̃ de sole esa.
xxxviij. ꝙ retrocessio fcã sit i sole: ⁊ seq̄tur: Reuersus ẽ sol
decẽ lineis: sz burgẽ. volẽs euadẽ manifestũ textũ dic i scp̃-
tura sepe dici de sole: qd̃ de corpe sol nõ verificat sz tñ de
radijs. allegat ad hoc ione. iiij. Percussit sol caput ione. sz
extranea est ista euasio ⁊ ꝯ rõnem. cũ eni sol sit causa effecti
ua radioꝝ: q̄cquid igit veꝝ est dicere radiũ sol fecisse verũ
est ⁊ solẽ fecisse: q2 i illo genere cause q̄cquid ẽ causa cause ẽ
cã causati. Et vulgo dr̃. qd̃ q̄s p se fec p se fecisse vr̃. si igit p
ꝯtactũ radioꝝ caput ione pcussũ dr̃: veꝝ est etiã pprie solẽ
caput ei⁹ pcussisse: nisi velit burgẽ. ponẽ radiũ sepatũ a so-
le speciali miraculo: qd̃ .s. iprobatũ ẽ. Reliq̄ q̄ burgẽ. sõniat
modicũ sunt ad expositõez lr̃e valẽtia. Nec valet qd̃ addit
ꝙ signũ illud dabat pter ezechiã ⁊ eius sanationem: quia
dicit dominus deus vt patet in littera: ꝙ fecit propter bo-
nitatem suam: ⁊ propter dauid seruum eius. ⁊ sic finiun-
tur replice librorum regum ⁊c̃.

a Oramiuitqz ezechias. hic ꝓsequẽter oñdit .xxi. quid factꝝ sit ab manasse rege iuda: cui' primo describit ꝓuersatio infidel: scdo ꝓtra eũ ꝓminatꝝ ꝓphetalis: ibi Locutusqz ẽ dñs. tertio ꝓminantiũ occisio crudel: ibi Insup ⁊ sanguinẽ. quarto mors manasse ⁊ suscitatio consilis: ibi Reliq aũt ſmonũ manasse.

Circa primũ dicitur: b Fecitqz malũ in ꝓspectu dñi. declinãs ad oẽm modũ idolatrãdi: vt consequẽter ponit in lra. c Et adorauit oẽm militiam celi. solez lunã iouem ⁊ alios planetas. d Extruxitqz aras in domo dñi. qõ fuit magn' ꝓtempt'. s. exercere idolatriaz loco cult' diuini. e Et traduxit filiuz suũ p ignem. mod' huiꝰ traductõnis expositꝰ est supra. xvj. ca. ò achaz f Et ariolat' est. i. exercuit diuinatões q̃ fit in aris: sup quas i molat' demonibus.

g Fecit phitones. q̃ liter sit hoc intelligendũ dictũ fuit supra. j. li'. xxviij. h Et arusp̃ices. hi sunt q̃ in extis aialiũ immolatoz demonibus diuinãt. cetera patẽt vsqz ibi: i Seducti sũt a manasse ẽ.] Ex quo patet malicia ipi' manasse extẽsiue: q: populũ fecit errare: ⁊ intensiue ex peccatoꝝ grauitate. k Locutusqz ẽ dñs. Hic cõsequẽter ponit ꝓminatio ꝓphalis: qz dñs volens ꝑlm reuocare: mittebat frequẽter ꝓphetas ad arguendũ peccata ꝓterita: ⁊ ꝓminãdũ penas futuras: vt sic peccati pudoze: vel pene timoze desisterent a peccatis ⁊ patet lra vsqz ibi:

l Ut ꝺcũqz audierit tin. ãbe aures eĩ'. pze stupoze ⁊ admiratione magnitudinis mali sup hierusalem futuri. m Et extẽdã sup hierlm un' iculũ samarie ⁊ põd' ẽ. i. in eadẽ mẽsura ⁊ eodem põdere puniã regnũ iuda: in quo puniui regnũ isrl: de qua punitõe dictũ fuit supra ca'. xvij. ⁊. xviij. n Et delebo hierusalẽ sicut deleri solẽt tabule. in q̃bus nihil apparz de his q̃ fuerãt ibi scripta sicut nabusardã deleuit hierlm incẽdẽdo domũ domini: ⁊ domum regis: ⁊ domos hierusalem per circuitum: vt habetur infra. xxv. o Et ducam crebrius stilum super faciem eius. loquitur ad similitudinẽ illi' q̃ ꝓfecte delet tabulas: quia pluries duẽ stiluz sup cerã: ad totuz ꝓplanãdũ: sic rex babylonis pluries ꝓsoliauit ⁊ captiuauit populuz hierlm. s. tpe ioachim: ⁊ tpe sedechie: vt hĩ infra xxiiij. ⁊. xxv.

p Eo q̃ fecerit malũ coram me ⁊ pseue. rẽ. qz licet hũanuz sit peccare: totabolicũ tñ ẽ pseuerare q Bn sup ⁊ sanguinẽ in noxiũ. Hic ꝓsequẽter describitur cõminantiũ occisio crudel: qz manasses nõ solũ ꝓphetas dñi ad se missos nõ audiuit sz etiã crudelii occidit ⁊ i magna mẽ titudie. ad quod designãdũ subdit r Donec iplerz hierusalẽ vsqz ad os. i. quãtum potuit facere sic vas dicitur plenuz vsqz ad os: qñ non potest vltra capere. inẽ istos occisos fuit esaias ꝓpheta qui dr fuisse auũculus ipsiꝰ manasse ex parte matris: ⁊ ꝓpter hoc q̃ erat nobilis genere nõ fuit ausus eum ita de facili iterficere sicut alios: sed quesiuit occasionem de lege: vt habetur in quodam libro hebraico: qui dicit iebamoth: dicens: tu dixisti: Vidi dominuz sedentem super solium excelsum rẽ. vt habetur Esaie. vj. ⁊ ideo tu dicis contra moysen ⁊ contra dominum dicentem moysi: Non videbit me hõ ⁊ viuet. exodi. xxxiij. ⁊ sic iudicauit euz ad mortẽ: ⁊ cũ ꝓpha ozaret dñm: aperuit quadã cedrũ: ⁊ ibi iclusit ꝓpham: manasses aũt viso miraculo nõ fuit retractꝰ a crudelitate: sed cũ cedro fecit eũ secari cũ serra ferrea. Expositoꝛes aũt nostri dicũt cõiter q̃ fuit serratꝰ erra lignea ad diuturnioꝛẽ afflictionẽ: ⁊ cũ ꝓpha peteꝛz aquã sibi dari: ⁊ negaret: dñs ò excelso misit aquã in os eĩ': ⁊ in de loc' ille iuxta quẽ serrabatur dictus ẽ siloe: qõ significat missionẽ tñ in fine iste manasses penituit: vt hĩ. ij. paliꝛ. vltioca. s Reliqua autẽ. hic ꝓnter ò scribit mozs ipi' manasse: ⁊ filij eiꝰ substitutio. s. ãmõ qui fuit imitatoꝛ pne malicie: vt dr in lra. ⁊ pz lra vsqz ibi. t Seruiuitqz immũdiciis. i. idolis q̃ vocãtur immũdicie apud hebꝛeos ꝓpter quod ignominiose moꝛtuꝰ ẽ ⁊ a seruis suis interfectus i domo sua. Ca. XXII.

a Cto ãnorum. Hic ꝓsequẽter ò scribit qd factꝝ sit sub iosia rege: ⁊ primo oñditur q̃liter sancte vixit scdo qualit subiectos sibi ad hꝰ induxit. xxij. capꝰ Primũ aũt oñditur primo ex studiosa repatõe tẽpli: scdo ex formatõe diuini iudicij: ibi Narrauit q̃s. tertio ex deuota requisitõe diuini ꝓsilij: ibi Et ꝓcepit. Circa primũ dr: b Ambulauit per oẽs vias dauid. s. quãtum ad bonũ nõ quantũ ad malũ: vtpote i fcõ vzie ⁊ iebu ⁊ cõsilib'. c Ut ꝓsetur rẽ. ianitoꝛes tẽpli a pplo. offerente eã ex deuotione ꝓ habẽdis necessarijs i tẽplo. d Deq̃s fabris. dicũtur aũt fabri generali' artifices nõ solum in ferro ⁊ alijs metallis: sed etiã in lapidibus ⁊ lignis. e Astantes. istauranda. i. repanda. f Sartatecta. i. tecta q̃ defendũt parietes a pluuijs ⁊ intẽperie acris ne corrũpantur: ⁊ dicũtur a sartio sartis: ⁊ tectũ cti. g Tignarijs. i. carpentarijs q̃ faciũt tigna. f Et cemẽtarijs. qui ꝓponũt lapides i muro ⁊ liniũt picte. g

nasses ꝓ eĩ' ⁊ ãbulauit i oi via ꝓ quã ãbulauerat ꝓ eĩ'. b Seruiuitqz immũdicijs qbꝰ fuleãt ꝓ eĩ': ⁊ adorauit eas ⁊ dereliqt dñm deuz ꝑm suoz ⁊ ñ ãbulauit i via dñi Tetẽdertqz ei ilidias seruiꝰ suis: ⁊ intfecerũt regẽi domo sua. Percussit aũt ppl' hierlm oẽs q̃ piurauerũt ꝓ regẽ ammõ: ⁊ ꝓstituerũt sibi regẽ iosiã filiũ eiꝰ ꝓ eo. Reliq aũt simonum ãmõ q̃ fec: nõne hec scꝑta sũt i libro simonũ diez regũ iuda: Sepelierũt qz eũ i sepulchro suo i horto oçam: ⁊ regnauit iosias filiꝰ eius ꝓ eo. Ca. XXII.

Lto anno ez erat iosias cũ regẽre cepisset: ⁊ triginta vno anno regnauit i hierlm. Nomen mris eius idida filia phadaia de bosechat. Fecitqz qõ placitum erat coram dño: ⁊ ãbulauit ꝓ oẽs vias dauid pris sui. Nõ declinauit ad dexteraꝫ siue ad sinistraꝫ. Anno aũt octauodecio regi iosie misit rex saphan filiũ aslia filij mesullã scribã tẽpli dñi: dicẽs ei: Vade ad helchiã sacerdotẽ magnũ vt cõflet pecunia q̃ illata ẽ in tẽpluz dñi: quã collegerũt ianitoꝛes tẽpli a pplo: deturqz fabris ꝓpositos dom' dñi. Qui ⁊ distribuãt eã bis q opantur i tẽplo dñi ad instauranda sartatecta tẽpli: tignarijs videlz ⁊ cemẽtarijs: ⁊ bis qui intrupta ꝓponũt: ⁊ vt emãtur ligna ⁊ lapides de lapicidinis ad instaurãdũ templuz dñi. Verũtamen nõn supputet eis argẽtum quod accipiũt sed in ptãte habeant ⁊ i fide. Dixit aũt helchias pontifex ad saphã scribã. Librũz legis reperi in domo dñi. Deditqz helchias volumẽ saphan scribe: q ⁊ legit illud. Ueit quoqz saphã scriba ad regem: ⁊ renũciauit ei qõ ꝓceperat: ⁊ ait: Conflauerũt serui tui pecuniam que repta est in domo dñi: ⁊ dederũt vt distribuereꝫ fabris ac pfectis opez templi dñi. Narrauit qz saphã scriba regi dicẽs: Librum dedit mihi helchias sacerdos. Quem cum legisset saphã coram rege: ⁊ audisset rex verba libri legis domini: scidit vestimẽta sua: ⁊ ꝓcepit helchie sacerdoti: ⁊ abichã filio saphan ⁊ achobor filio micha ⁊ saphan scribe ⁊ asaie suo regis dicens: Ite ⁊ consulite dominum sup me ⁊ super populo ⁊ sup omni iuda: de verbis voluminis isti' quod inuentum est. Magna eni ira domini succensa est cõtra nos: quia non audierũt patres nostri verba libri hui' vt facerẽt omne qõ scptuz ẽ nob. Iccirũt itaqz helchias sacdos ⁊ abichã ⁊ achobor ⁊ saphã ⁊ asaia ad oldã, ppbetẽ] uxorem sellum filij thecue filij aras custodis vestium:

k Non supputet eis argẽtũ. i. non exigat ab eis ratio: sz coz fideli tati ꝓmittat. h Librũ legi repti in domo dñi. dicit ra. sa. q̃ cuz achaz greret libꝛos legis dñi ad ꝓburẽduz iste fuit absconditꝰ in muro templi: ⁊ sic cũ reparent muri fuit inuẽt'. i Cõflauerũt serui tui pecuniã. i. expẽderũt eã in reparõne tẽpli vt iussisti.

k Narrauit q̃s. hic consequẽter oñditur scitas iosie ex formidine diuini iudicij: qz cũ audirz legi coza se maledictões scptas i deutero. sup trasgressoꝛes legẽ: ⁊ sciret ꝓpz suũ ⁊ plures alios fuisse transgressos legẽ multiplicit. l Scidit vestimẽta sua. in signũ tristicie ꝓpi offensas ꝓteritas: ⁊ penas futuras. ⁊ pz lra. m Et ꝓcepit. Hic ꝓnter oñdit scitas iosie ex req̃sitõe diuini consilij cum dicitur: Ite ⁊ consulite dominum. ⁊ sequitur postea: n Ierunt itaqz helchias rẽ.] Queritur hic q̃re nõ iuerũt ad hieremiã ꝓpham q̃ tunc erat: vt pz hieremie. j. ad qõ dicunt expositoꝛes nri cõiter q̃ hoc fuit: qz adhuc erat nimis iuueis nec habebat in auctoꝛitate: sz hoc nõ videt verũ qz hieremias cepit ꝓphetare. xiij. anno regni iosie: vt hĩ hieremie ꝑmo. ⁊ iosias ꝓcepit reparari templuz xviij. anno regni sui: ⁊ tunc fuit iste liber repert'. Ex quo patet q̃ hieremias iam per quinqz annos ad min' ꝓphetauerat: ⁊ per cõsequẽs i auctoꝛitate erat: ꝓpter quod ra. sa. aliter respondet secunduz duas opiniones hebꝛeoꝝ. Una est q̃ iosias querebat consilium pictatis ⁊ misericoꝛdie diuine: ⁊ ideo inuerunt

ad mulierē ꝓphetē: qz mulieres magꝫ solēt cē miseriçordes
q̄ viri. Alia ē q̄ hieremias iuerat ad ꝯmonēdū. x. trib⁹ ver
bo ne obliuiscerent oīm in terra captiuitatis eoꝝ: vel illos
qui remāserūt: qz nō fuerūt ita generaliē captiuati p salma
nasar quin remāserint aliq̄ qui fugiēdo se absconderāt: sic
monuit scripto illo q̄
postea fuerāt trāsmi
grati i babylonez: vt
hī hieremie. xxix.

a Que habitabat
in hierlm in scōa .s.
māsione: qz hierusa
lē erat clausa triplici
muro: sicut dcm̄ fuit
supra tertio li. ca. iij.
z sic erāt ibi tres habi
tatōes: z i scōa mane
bant ꝓphe z nobiles
vt dcm̄ fuit ibidez. ce
tera patēt vsq̄ ibi:

b Succen. indig.
mea in hoc lo. z ñ ex
tin .i. pena a me diffi
nita nō retractabit z
ad lr̄am ciuitas hie
rusalē fuit succensa p
chaldeos: vt hī infra
xxv. c Fierēt i stu
porē. ꝓpter nimiā de
structoez. d Et in
maledictū. i. in exem
plū maledictōnis: ita
q̄ qñ aliq̄s maledicet
alicui: dicet sic fiet ti
bi sicut habitatorib⁹
hierlm. e College
ris ad sepulchrū tuū
in pace. Sed contra
hoc videtur: qz iosias
fuit vulnerat⁹ cū iret
cōtra regem egypti z
mortuus: vt hī ca. se
quenti. dicēdū q̄ ista
collectio pacifica itel
ligitur quātū ad hoc
q̄ destructio ciuitatis
z tēpli nō accideret i
dieb⁹ suis: z hoc nota
tur cū dicit: f Ut
nō videant oculi tui
oia mala rē. sapien
tes eni reputauerunt
maius malu videre
destructōem sue reli
gionis z ppli q̄ mori: vñ dī primo machabeoꝝ. iij. Melⁱ
ē nobis mori i prelio q̄ videre mala gentis nr̄e z sanctorū.
Dicit eni iosephus libro de iudaico bello q̄ Titus q̄uis cēt
gentil⁹ in destructōe hierlm cū tēplū arderet: z sacerdotes fa
tigati ex sliti z laboze ꝓpi incēdiū ꝓpinquū se redderēt ei:
petētes sibi vitā donari: iussit eos occidi: dicēs eos cē dege
neris animiq̄ tēplo z numini cupere supuiuere. pōt etiā a
liter exponi: Colligeris rē. s. ad pces sanctos in lymbo qui
sunt i pace eo q̄ sunt securi de sua futura btitudine. Josias
eni vt patet ex pdictis fuit sanct⁹: z iō preciosa i ꝓspectu dñi
mors ipi⁹: ſz q̄ dicit psal. cxv. Preciosa in ꝓspectu domini
mors sanctorum eius.

Ca. XXIII.

qūe habitabat i hierlm in
scōa: locutiq̄z sūt ad eā: Et
illa rīdit eis: Hec dic dñs
de⁹ isrl: Dicite viro q̄ misit
vos ad me: Hec dicit dñs
Ecce ego adducā mala su
p locū istū: z sup habitato
res ei⁹: oia verba legⁱ que
legit rex iuda: qz derelique
rūt me: z sacrificauerūt diis
alienis irritātes me i cūctis
operib⁹ manuuz suaꝝ. Et
succēdet indignatio mea
in loco hoc: z nō extingue
tur. Regi autē iuda q̄ misit
vos vt consuleretis domi
nū sic dicetis: Hec dic do
mīn⁹ de⁹ isrl: Pro eo q̄ au
disti vba voluminis z pter
ritū est cor tuū: z hūiliatus
es coꝝ dño: auditis ſmo
nib⁹ ꝓtra locū istuz z habi
tatores eius: q̄ videlicet fiē
rēt in stupoꝛē z in maledi
ctū: z scidisti vestīmēta tua:
z fleuisti coꝝ me: z ego au
diui ait. dñs: iccirco colli
gā te ad pres tuos: z cōlle
geris ad sepulchrū tuū in
pace: vt nō videant oculi
tui oia mala q̄ inducturus
sum sup locū istū.

Et rēnūcia XXIII.
uerūt regi qō dixerat:
Q̄ui misit: z congregati
sunt ad eū omnes senes iu

a Et renūciauerūt regi rē. Onſo q̄liter iosias san
cte vixit: hic ꝓsequenti oñdit quō studiose ad h⁹
ppli m induxit. Circa qō primo describit ei⁹ opa
tio laudabil: scōo occisio lamētabil: ibi Jn dieb⁹ ei⁹. ter
tio substitutio ꝓlis dissilis: ibi Tulitq̄z ppls terre. Pri
mū ostēdit ex trib⁹. s. ex federis cū
deo renouatōne:
scōo ex idolatrie
destructōe: ibi Et
ꝑcepit rex: tertio
ex phase celebra
tōe: ibi Reuersus
q̄z est hierlm. Cir
ca primū dicitur
a Et renūciaue
runt regi. s. verba
ꝓphetisse. b
Qui misit z con
gregati rē. vt ꝓfe
deraret ppl̄z dño
vñ subdit: c Le
gitq̄z cūc. au. om.
ver. li. se. dñi. vt i
telligerēt legis p
cepta: z bona pro
missa acceptātib⁹
z mala ꝓminata
trāsgressoribus.

d Stetitq̄z rex
super gradū. quē
fecerat salomō: vt
hī scōo palip. ca.
vj. e Et fedus
pcussit coꝝ dño.
ꝓmittēdo sub iu
ramēto ꝓ se z po
pulo seruare mā
data dñi. f Ac
ceuitq̄z ppls pa
cto. iuramentū il
lud sup se recipiē
do. g Et ꝑce
pit rex. hic ꝓnter
ōscribit idolatrie
destructio: z prio
i tēplo dñi qō eāt
deputatū diuino
cultui: sed reges
idolatre introdu
xerāt ibi cl'tū ido
latrie: z h⁹ē qō dī
g Et ꝑcepit rex
helchie pōtifici. i.
sūmo sacerdoti. h Et sacer. scōi oz. q̄ sub summo sa
cerdote mistrabāt p hebdomadas succession. Dauid ei
volēs āpliare cultū diuinū instituit. xxiiij. sacerdotes sb
sūmo sacerdote p hebdomadas mistrātes: vt hī. j. pa
ralip. xxiiij. i Ut ꝓicerēt de tē. dñi oia va. q̄ fa. fue
ba. i. ad cl'tū ipi⁹. k Jn luco. q̄ plātat⁹ eāt i atriſ dom⁹
dñi vt ibidē colēt baal. l Et vniuerse mi. ce. i. vasa fcā
ad cl'tū plāctaꝝ z. xij. sigⁿ q̄ si i ꝯdiaco z aliaꝝ ꝓstella
tōnū nobiliū. m Et tu. pul. eo. i be. q̄ eāt loc⁹ deputat⁹
idolatre p hieroboā. n Et ꝺele. aru. q̄ i ext̄i aialiū imo
lator idol' diuiabāt. o Et eos rē. Jqz ñ so⁹ idola: ſz
cl'tōes ꝺstruxit. p Et ef. rē]. i. exadicāi ne aliq̄d rmanēt

.IIII.

q Et ꝑiecit sup sepulchra. vulgi qui coluit idola.
r Destruxit quoq̄z ediculas effemiatoꝝ. i. pu
in quib⁹ habitābāt sacerdotes idoloꝝ qui erāt
iō nōiantur h effeminati: vñ hebrei dicūt h: e
las mona. p qb⁹ muli. tex. quasi do. luci. i. cortinas ad
faciendū ꝓstibu
la in luco vbi ad
honorē idoli ꝓsti
tuebāt se mlieres
z in tali luxuria
credebāt sacerdo
tibus eo q̄ nō fa
ciebāt ꝓpria ꝓcu
piscētia moti: sed
magis ad hono
rem idoli: sic dic
phs. x. ethico. de
eudoxo q̄ posuit
felicitatē in delcā
tōibus qō sibi cre
debat: eo q̄ nō vi
debat amic⁹ dele
ctatōnū. t Et
cōta. excel. vbi sa
cri. etiā dño qz h⁹
non erat licitū p⁹
templi edificatōz
v De gabaa vs
q̄z bersabee. de
vna extremitate
regni sui vsq̄ ad
aliā. x Et de
struxit aras por.
in itro. ostiū iosie.
Jn hebreo habet
Josue. h eāt prefe
ctus i qdā citate:
z iuxta ostiuz do
m⁹ sue erāt altaria
ad imolādū ex
tra tēplū. y Ue
rūtn nō ascē. sac.
rē. h⁹ interponit
ad remouēdū du
biū: qz forsitā cre
deret aliq̄s: q̄ isti
sacerdotes q̄ imo
labāt dño i excel
sis: admitterētur
similit ad imolā
dū dño: i templo
qō tn nō fuit fcm
ſz pmissi fuerāt ad
comedēdū de ob
latōib⁹ sic filia sa
cerdotis manēs i
ei⁹ domo: z seru⁹
emptic⁹ z verna
cul': q̄ tn psone ñ
sunt apte ad faciē
dum officiū sacerdotis in templo nec etiā leuite eius.

ꝛ Cōtaminauit q̄z tophet. i. idolatriā idoli moloch
q̄ vocabatur tophet qō signat tympanuz: seu tympani
sonitū: eo q̄ sacerdotes illi⁹ idoli pcutiebāt in tympais
ne parēres audirēt clamorē filioꝝ suoꝝ in manib⁹ ido
li mortiferum: sicut dictū fuit supra. xv). z leuit. xviij.

a Abstulit q̄z equos rē. dicit ra. sa. q̄ erāt equi ſm veri
tatem q̄s dederāt reges isrl idolatre: ad hoc q̄ aliq̄ colentes
solē in ortu solis cū equis z curru irēt versus orientez quasi
obuiātes soli ad ei⁹ reuerentiā. Expositores aūt nr̄i dicunt
cōiter q̄ erāt equi sculpti: gentiles eni solez colentes: sculpe
bāt imaginē eius cuz
curru z equis: vt ha
bet i legēda q̄uoz co
ronatoꝝ: z ad silitu
dinē gētiliuz ex q̄bus
idolatria derivata est
ad iudeos: reges iuda
fecerāt talē imaginez
i honorē sol. b Et
dispsit cl. eoꝝ i toz. ce
dron. vt nō remanēt
illi⁹ idolatrie memo
ria. c Ad detraz
ptem moris offensio
nis. iste est mos oliue
ti ꝓpe hierlm: z voca
tur h mos offensiōis
eo q̄ salomō offendit
deū edificādo ibi tem
pla idoloꝝ ꝓ vxori
b⁹ suis: vt supra hī. iij
li. ca. xj. d Reple
uitq̄z loca eoꝝ ossib⁹
mōtuoꝝ. p h⁹ ꝺsignās
q̄ erāt ꝓtaminata p
pter idolatriā ibidez
ꝑpetratā. e Et al
tare q̄ erat i bethel
rē. q̄ fecē hieroboaz:
vt hī supra. iij. li. xij.
f Et tulit ossa de se
pulchris. sic ꝑdcm fu
erat p. ꝓpha: dñi: vt
hī supra li. iij. ca. xiij.
g Quis ē titul' ille.
cū eēnt ibi multa se
pulchra: querit q̄re
iosias specialit quesi
uit ꝺ illo: ad q̄ rñdet
ra. sa. q̄ vidit ex vno
latere sepulchri her
bas fetidas z pūgētes
oztas vt spinas z vr
ticas z h⁹moi. ex alio
vo latere herbas bo
nas z suauit redolen
tes: vt balsamū z hu
iusmodi. Pōt etiā di
ci q̄ falsus ꝓpha q̄ fe
cerat se ibi sepeliri: vt
pceret ossib⁹ eius ꝓpi
merita ꝓphe sci ibidē
sepulti: fecerat ibi si
gnum notabile: z scri
ptura per que cogno
scebat: q̄ erat sepulchra ꝓphe sci q̄ de iuda venerat: z ꝓpter
h⁹ iosias rex iuda specialr q̄siuit de illo sepulchro. h Jn
sup z oia pha. ex. q̄ erāt i citatib⁹ samarie: qz iudi. x. tribuū q̄
captiuat⁹ alij⁹ latuerāt z p ea bitabāt i citatib⁹ ill' obediebāt
iosie ad ꝓmoitoꝝ hier. ꝓphe vt. o. ra. sa. a Rcū⁹ q̄ē hic. h
ñi oñdit deuotō iosie ex phase solēni celebratōe vñ sb dit:

Universidad de Deusto Biblioteca

b Nec ẽ factū tale phase.i. solẽnitas paschal tãta. c A dieb' iudicū. ij. palip. xxxv. dicitur: A dieb' samuel. z idẽ redit: qz fuit vltim' iudicū: vt habet supza. j. li'. ca. xij. nõ legitur tñ q filij isrl tpe iudicū solẽniter celebrauerũt phase: sed tpe iosue celebrauerũt: vt hĩ iosue. v. nõ eni oia scripta sunt q facta fuerunt.

d Sed z phitones ⁊c. ista sũt frequenter expolita superius.

e Silis illi nõ fuit añ eũ rex. licet eni dauid in alicb' fuerit deuotioꝛ: iste tñ fuit inocẽtioꝛ: qz talia crimia nõ ꝓmisit sic dauid.

f Uerũtñ nõ est auersus dñs. qz sanctitas iosie nõ expiauit malicias ꝑdecessoꝛũ suoꝛ q fuerãt nimis magne: z quãtum ad grauitatem criminũ: z quãtũ ad diuturnitatẽ pẽnoꝛ. g In dieb' ei'. hic ꝓsequenter ponit mors iosie lamẽtabil' cũ dicitur:

h Et abijt iosias rex iuda i occursũ e'. qz rex egypti ꝓcedẽs ad bellũ cõtra regem assyrioꝛ trãsiuit per partem regni iude: z iõ iosias nolebat hoc sustinere timẽs ne ingressus terrã suã eaz caperet: vel saltẽ spoliaret. i Et occisus ẽ in mageddo. nomẽ ẽ loci. k Cũ vidisset eũ. i. pugnasset cõtra eũ. l Tulitq; populus. hic ꝓsequenter ascribit substitutõ dissimil: qz ioachaz filius iosie fuit idolatra pessim': ideo subditur:

m Et fecit malum coram dño iuxta oia q fecerãt pres ei'. s. manasses achaz z alij q fuerãt pessimi: ꝓpter qõ traditꝰ est in manus regis egypti vnde subditur: n Uinxitq; eũ pharao. cuz eni pharao cepisset syriã: mandauit ꝓ ioachaz vt vẽiret ad eũ in reblata q est citas syrie: z ille nõ audẽs renuere: eo q nõ habebat virtutẽ resistendi: missus ẽ ab eo victus in egypto: z ibidẽ mortuꝰ. o Regẽq; ꝓstituit pharao nechao heliachim. frem ioachaz seniorẽ ipso: sed ꝓlusscriptum est i libro federis huius. Nec eni factũ est pha se tale ã dieb' iudicũ q iudicauerũt isrl z oim diez regũ isrl: z regũ iuda: sicut in octauodecimo anno regis iosie factuz est phase istud dño i hierusalẽ. Sed z phitones z ariolos z figuras idoloꝝ: z imũditias z abominatões q fuerũt in terra iuda z hierlm abstulit iosias: vt statueret verba legis q scripta sũt i libro quez inuenit helchias sacerdos i templo dñi. Silis illi nõn fuit añ euz rex q reuertereꝛ ad dñm i omni corde suo: z i tota aia sua z vniuersa vtute sua iuxꝛ oẽm legẽ moysi: neq; post eũ surrexit similis illi. Uerũtñ nõ est aũ sus dñs ab ira furoꝛis sui magni: q irat' ẽ furoꝛ eius ꝓtra iudã ꝓpter irritatões qbus ꝓuocauerat euz manasse. Dixit itaq; dominꝰ Etiã iudã auferam a facie mea sicut abstuli isrl: z ꝓiciã ciuitatẽ hãc quaz elegi hierlm z domũ de q dixi: erit nomen meũ ibi. Reliq; vero simonũ iosie z vniũsa q fec: nõne hec scpta sũt i libro vboꝝ dieꝝ regũ iuda: In dieb' ei' ascẽdit pharao nechao rex egypti ꝓtra regẽ assyrioꝛum ad flumẽ eu phraten. Et ãbijt iosias rex iuda in occursũ eius: et occisus est in mageddo cum vidisset eum. Et portauerũt eũ serui sui mortuũ de mageddo z ptulerũt i hierusalẽ: z sepelierũt eũ in sepulchro suo. Tulitq; populus terre ioachaz filiũ iosie: z vnxerũt eum: z ꝓstituerũt euz regẽ ꝓ ꝑre suo. Uiginti tribus annoꝝ eãt ioachaz cũ regre cepisset: z tribꝰ mensibus regnauit i hierlz. Nomẽ mris eius amithal: filia hieremie ð lobna. Et fecit malũ coram domino: iuxꝛ oia q fecerãt ꝑres eius. Uinxitq; euz pharao nechao in reblatha: q est in terra emath: ne regret in hierusalẽ. Et i posuit multã terre cẽtũ talẽtis argẽti: z talento auri. Regẽ aũt cõstituit pharao nechao beliachim filiũ iosie, ꝓ iosia ꝑre eius: vertitq; nomẽ ei' ioaki: porro ioachaz tulit z duxit i egyptũ Argẽtũ ãt z auꝝ dedit ioaki pharaoni cũ idixisset terre p singulos vt ꝓferret iuxꝛ preceptuz pharaonis. Et vnũquẽq; iuxꝛ vires suas exegit tam argẽtũ q̃z auruz de pplo terre: vt daret pharaoni nechao. Uiginti quinq; annoꝝ erat ioakim cum regre cepisset: z vndecim annis regnauit i hierlm. Nomẽ matris ei' ẽbida filia phadaia de ruma. Et fecẽ malũ coram dño: iuxꝛ oia q fecerãt ꝑres ei'.

In dieb' ei' xxiiij. ascẽdit nabuchodonosoꝛ rex babylonis: et fact' est ei ioaki ñus trib' annis: z rursũ rebellauit ꝺ eũ Immisitq; ei dñs latrũculos chaldeoꝝ z latrũculos syrie z latrũculos moab z latrũculos filioꝝ ãmon: et imisit eos in iudã vt disperderẽt eũ iuxta verbũ domini qð locutus fuerat p seruos suos ꝓphas. Factuz est ãt hoc p verbũ dñi contra iudã vt auferret eũ coram se: ꝓpter peccata manasse vniũsa que fecit: z ꝓpter sanguinem innoxiũ quẽ effudit: z implenit hierlm cruoꝛe innocẽtiũ: z ob hãc rẽ noluit deꝰ ꝓpiciari. Reliq; aũt sermonũ ioachim z vniũsa q fecẽ nõne hec scpta sũt in libro simonũ diez regum iuda: Et dormiuit ioachim cuz ꝑib' suis: et regnauit ioachin filius ei' ꝓ eo. Et ultra non addidit rex egypti vt egrederet de terra sua. Tulerat ei rex babylonis a riuo egypti vsq; ad fluuiuz euphratẽ oia q fuerãt regis egypti. Decẽ z octo annorũ erat ioachin cũ regnare cepisset: et trib' mẽsibus regnauit i hierlz. Nomẽ matris eius noescha filia helnathan de hierlm. Et fecit malũ coram dño: iuxꝛ oia q fecerat ꝑ eius. In tpe illo ascẽderunt serui nabuchodonosoꝛ regis babylonis i hierlm: z circũdata ẽ vrbs munitõnib'. Uenitq; nabuchodonosoꝛ rex babylõis ad ciuitatẽ cũ ꝑuis suis: vt oppugnarent eã. Egressusq; ẽ ioachin rex iuda ad regem babylonis ipse z mr̃ suis: z suscepit eũ rex babylonis anno. viij. regni sui. s. regis babylonis z nõ regni ioachin: qz solũ regnauit trib' mensibus: vt dictũ est. n Et ꝓtu. inde oẽs thesauros dom' dñi ⁊c. z trãstulit i babylone cũ rege z matre z fortioꝛe pplo z meliore: vt patet in lra. o Decẽ milia. ifra habet Septẽ milia z artifices z inclusoꝛes mille. Dicẽdum q tria milia fuerũt ð iudeis i. ð tribu iuda vt hĩ hier. vltio z isti nõ ponuntur in scõa nunciatõne cũ dñi hic Septẽ milia. z de illis septem milibus mille erãt artifices notabiles: z ideo cũ dicitur p Et artifices. li et tenetur ꝓ ideſt: q fuerũt de alijs tribꝰ z mille ð artificib' nobilibus: z sic in vniuerso fuerũt decẽ milia: z ista ductio ꝓpli dñi ꝓprie trãsmigratõ quia volũtarie se tradiderũt: qð aũt postea factũ est sub sedechia vocat magis ꝓpe captiuitas ꝓpli: z iõ alii qui numerãt annos trãsmigratõis. lxx. incipiẽdo ab ista transmigratõe fcã tpe ioachin. q Duxitq; eos. hic ꝓsequẽter describit qd fcm ẽ sb sedechia ffe ioachin cũ dñ: r Et ꝓsti. matha. pa. ei'. s. ipsi' ioachin. s Imposuit qz no. ei sedechiã. qð interpretat iustitia dñi: fecit eni rex babylois eũ iurare p dominuz q̃ seruaret sibi fidelitatẽ z tributũ redderet: vt habetur scõo palip. xxvj. z ꝓpi hꝰ sic vocauit eũ vt essz memoz iuramẽti qð sibi fecẽat: sicut iustũ erat. t Et fecit malum coram domino. offerendo eũ. v Recessitq; sedechias a rege babylonis. venien do cõtra iuramẽtum suum: nec in aliquo voluit credere hieremie ꝓphete: vt habetur secundo para-

e Fcm ẽ ãt vbũ dñi ꝺ iudã. specialit ꝑ hieremiã ꝓphaz vt ꝑz hier. xxij. z. xxv. f Propt pcta manasse. l. z ei manasses pcitũerit: z a ꝺo exaudiꝰ fuerit i psona ꝓ: vt hĩ ij. palip. ca. xxxiij. ñ tñ quãtũ ad hꝰ ꝑpls a captiuitate z citas ab icẽdio liberarent: tũ qz ꝑpls sic z rex peccauit nõ tñ silr pcituit: tũ qz pꝰ manasse oẽs reges iuda of fenderũt oñm excepto iosia: ꝓpt qð ꝑpls fuit captiuatus z ciuitas destructa: vt habet ca. sequẽti. g Et dormiuit ioachi cũ ꝑib' suis. nõ ẽ p hoc notãduz q moꝛtuꝰ fuerit in pace: imo sicut dicit ioseph' nabucho. cuz exercitu venit in hierlm: z cũ spe federis ibi recipetur: infecit multis de pplo: z sublatis thesaurl z pre vasoꝝ tẽpli infecit ioachi: z fecit coꝛpꝰ ei' ibu matũ ꝑci extra portas hierlm: sicut hieremias ꝓdixerat: vt hĩ hiere. xxij. Sepultura asini sepelietur.

h Et regnauit ioachin. hic cõsequẽter ondit qd factũ sit su' ei' filio quẽ substituit nabuch. regem.

i Et vltra non addi. rex egypti vt egre. ð ter. sua. s. ꝓtra regẽ babylonis sicut sperauerat ioachi pater isti': vt ꝑdcm est: cui' cã subditur cum dicitur: l: Tule. ei rex baby. a riuo egyti ⁊c. z iõ ñ audebat ꝓtra eũ exire.

l Et trib' mensi. reg. in hierlm. rex eni babylois timens ne iste ioachin esset memoz necis ꝓnẽ: z sic regi babylõis rebellaret: z eius aduersarijs se iungeret: cito redijt cũ exercitu ad remouẽdũ cũ. m Egressusq; ẽ ioachin rex iuda. timẽs eni ne occasione sui ciuitas z templum destruerẽtur z ꝑpls totalit captiuaret de cõsilio hieremie reddidit se volũtarie regi babylonis cũ matre sua z amicis suis: z suscepit eũ rex babylonis anno octauo regni sui. Et ꝓtulit inde oẽs thesauros dom' dñi z thesauros dom' regie: z cõcidit vniũsa vasa aurea q fecerat salomõ rex isrl in tẽplo dñi iuxꝛ vbũ dñi: z trãstulit oẽm hierlim z vniuersos ꝓncipes z oẽs fortes exercitꝰ decẽ milia in captiuitatẽ z oẽm artificẽ z iclusorẽ: nihilq; relictus est excepto ꝑpib' ꝑpli terre. Trãstulit qz ioachin i babylonẽ: z matrẽ regis z vxores regis z eunuchos regis z iudices terre duxit in captiuitatẽ de hierlm i babylonẽ: z oẽs viros robustos septẽ milia et artifices z iclusores mille: oẽs viros fortes z bellatões: duxitq; eos rex babylonis captiuos i babylonẽ. Et constituit mathathiã patruũ ei' ꝓ eo: ipsoq; suitq; nomẽ ei sedechiã. Uicesimũ z ꝓmuz ãnũ etatis bẽbat sedechias cũ regre cepisset z vndecim ãnis regnauit i hierlz. Nomẽ matris ei' eãt amithal: filia hieremie ð lobna Et fecẽ malũ coram dño iuxꝛ oia q fecerat ioachi. Irascebat ei dñs ꝺ hierlm z ꝺ iudã: donec proiiceret eos a facie sua. Rebellauitq; sedechias a rege babylonis.

Actũz est aũt xxv. anno nono regni ei' lipo. xxvj.

Actum est autem anno nono ⁊c. Posita transgressione sedechie: hic consequenter ponitur sequens punitio: secunduz ordinem diuine iustitie. Circa quod primo describitur captiuitas

Universidad de De… Bibliot…

sub sedechia: ꝛ scdo seruilitas sub godolia: ibi Pplo aūt q̄
relict⁹ erat. Circa pmū ciuitas cū rege capit: scdo succeditur:
ibi Mēse quito: tertio de pda disponitur: ibi Reliquā aūt.
Circa pmū describit tēpus cū dicit: a Factū ē aūt anno
ix. regni ei⁹. s. ipi⁹ sedechie. b Uenit nabuch. qꝛ sedechi-
as fregerat iuramētū
suū sibi factū: vt pre-
dictū est. c Et cir
cūdederūt eā. vt null⁹
posset ingredi vl egre
di. c Et extruxert
i circuitu ei⁹ munitō
nes. i. machinamēta
ad destruēdū muros
d Et clausa ē ciui
tas. ab illis qui erant
intra cōtra aduersari
os e Atq̄ valla
ta. ab aduersarijs ex
trinsecus existentib⁹.
f Preualuitq̄ fa
mes i ciuitate. intātū
q̄ mulieres cōmede
bāt ppꝛios pueros su
os. fm q̄ habet tren.
iiij. Manus mulierū
misericordiū coxerūt
filios suos facti sunt
cibi eaꝝ in cōtritōne
filie ppli mei. i. citatis
hierlm. g Fugit
itaq̄ sedechias ꝛc. di
cit ra. sa. q̄ ipe fugit
p quandā viā subter
raneā cui⁹ exitus erat
bene longe a ciuitate
ꝛ ab exercitu chalde
orū cū lumine ipsuz
ꝛ societatē ei⁹ dirigen
te. sed vt inueniretur
a chaldeis ꝛ caperetur:
dn̄s fecit appere vnū
capreū siluestrē ꝛ dū
chaldei vellent euz ca
pere: fugiendo cucur
rit sup terrā fm lineā
illi⁹ vie subterranee pdicte: ꝛ sic chaldei inuenerūt sedechiā
qui exiuerat villā illā. Ad hoc aūt inducit verbū ezechielis
loquētis in psona dn̄i de captione sedechie. xij. ca. Et exten
dā rete meū sup eum ꝛ capiet in sagena mea. ita q̄ fm cum
capre⁹ pdcō mō ducēs chaldeos ad sedechiā vocatur rete
dn̄i: sed hoc dcm̄ nō habet magnā apparētiam: qꝛ nō est ve
risile q̄ chaldei i puncto captōis ciuitatis vellēt intēdere ve
natōi. pterea licet p talē viā subterraneā possent fugē pau
ci: nō tamē tot quot erāt cū sedechia: vt pretēdit lr̄a: ꝛ ideo
melius videt q̄ chaldei secuti sunt sedechiā p indiciū aliq̄
ruz q̄s ceperūt in ciuitate qui nō poterāt fugere. Ad aucto
ritatē vero ezechielis potest dici: q̄ rete dn̄i siue sagena ibi
intelligitur exercitus chaldeoꝝ capiēs sedechiam fm ordi
nem iusticie diuine. h Et oēs bellatores q̄ erāt cum eo
dispsi sunt. quia chaldei fuerūt intēti ad capiendū regē quē
principaliter querebāt. i Apprehēsum ergo eū. s. viuū.
i Duxerūt ad regē babylonis. qꝛ tātā psonā nō audebāt
occidere sine regis ordinatōe. k Qui locut⁹ est cum eo
iudiciū. arguēs eū de transgressione veritatis ꝛ iuramenti:
ꝛ sic pcessit ꝯtra eum p rigorem iusticie in psona ppꝛia et

mēse decio decia die mensis
vēit nabuchodonosor rex
babylonis ipse ꝛ ois exer
cit⁹ ei⁹ in hierlm ēt circūde
dert eā: ꝛ extruxert i circui
tu ei⁹ munitiōes: Et clausa
ē ciuitas atq̄ vallata vsq̄
ad vndecimū annū regis se
dechie nona die mensis:
Preualuitq̄ fames i ciui
tate: nec eāt panis pplo ter
re. Et infrupta ē ciuitas: ꝛ
oēs viri bellatores nocte fu
gert p viā porte q̄ ē int du
plicē murū ad hortū regis
Porro chaldei obsidebāt
in circuitu ciuitatē: Fugit
itaq̄ sedechias p viā q̄ du
cit ad cāpestria solitudinis
Et psecut⁹ ē exercitus chal
deoꝝ regē: ꝯphēditq̄ euz
in planitie hierico: ꝛ ōmēs
bellatores q̄ erāt cū eo di
spersi sūt: ꝛ reliqrūt eū. Ap
prehēsū ergo eum duxert
ad regē babylonis i rebla
tha: q̄ locut⁹ ē cū eo iudici
um. Filios aūt sedechie oc
cidit corā eo: ꝛ oculos ei⁹
effodit: vinxitq̄ euz cathe

nis ꝛ adduxit i babylonē
Mense quito septima die
mēsis ipē est ann⁹ nonusde
cim⁹ regis babylonis vēit
nabuçardā pnceps exerci
tus seruus regis babylo
nis i hierusalē ēt succendit
domū dn̄i ꝛ domuz regis
ꝛ domos hierusalē: ōem
q̄ domū combussit igni: ꝛ
muros hierlm i circuitu de
struxit ois exercit⁹ chalde
orū q̄ erat cū pricipe mili
tū. Reliquā aūt ppli partē
q̄ remanserat i ciuitate: ēt p
fugas q̄ transfugerāt ad re
gem babylonis: ꝛ reliquū
vulg⁹ trāstulit nabuçardā
priceps militie: ꝛ de paupe
ribus terre reliqt vinitores
ꝛ agricolas: colūnas autē
ereas que erant in templo
dn̄i ꝛ bases: ꝛ mare ereum
quod erat in domo domi
ni confregerunt chaldei: ꝛ
trāstulerūt es oē in baby
lonē. Ollas q̄ ereas ꝛ trul
las ꝛ tridentes ꝛ cyphos
ꝛ mortariola ꝛ omia vasa
erea in q̄bus ministrabāt:

filioꝝ suoꝝ. l Mense quinto. Hic ꝯsequēter descri
bit incēdiū ciuitatis: primo quātū ad tempus cū dicit:
Septima die mēsis: hiere. vltio di: Decima die mensis.
Dicēdū q̄ non est ꝯtradictō: qꝛ septima die mensis fuit
positus ignis in ciuitate: ꝛ durauit icendiū vsq̄ ad deci
mā diem inclusi
ue ppt magnitu
dinē ꝛ multitudi
nē edificioꝝ: vn̄
h ponit pricipiuz
incendij: hiere. vl
timo ponit ei⁹ fi
nis. n Ipe est
ann⁹. xix. regis ba
bylonis. hiere. vl
timo di. xviij. an
nus. quod soluit
ra. sa. d. q̄ eāt. xix
ān⁹ a pncipio rgni
nabuch. ꝛ. xviij.
ab illo tpe q̄ prio
cepit ioakim filiū
iosie: ꝛ fm h⁹ ce⁹
pit eum scdo āno
regni sui: sed hoc
nō videt ꝯsonare
textui quia supra
xxiiij. ca. dcm̄ est:
q̄ ioakim tribus
annis fuiuit na
buch. ꝛ i q̄rto an
no rebellauit ꝛ fu
it capt⁹ ꝛ occisus
ꝛ fili⁹ ei⁹ ioachin
loco e⁹ substitut⁹ q̄
regnauit tb⁹ mēsi
b⁹ q̄ amoto substi
tut⁹ est sedechias
q̄. xj. anno regni
sui capt⁹ ē ꝛ citas
incēsa: ꝛ sic videt
q̄ a pma captōne
ioakim vsq̄ ad i
cēdiū ciuitatis flu
xerūt tm̄. xv. āni
ꝛ iō aliit pt dici. s.
q̄. xix. āni regni nabuch. n̄ erāt simplr ꝯpleti: sz eāt vn⁹ in
ꝯplet⁹: ꝛ ille h nōiat ppt ptē q̄ trāsieāt: ꝛ hier. vlti. tacet
ppt ei⁹ icōpletōz sic freqnt fit i alijs locis. Sciēdū etiā q̄
nabuchodo. pmo rgnauit i chaldea: postea obtinuit re
gnū assyrioꝝ: ꝛ fact⁹ ē monarcha: ꝛ aliqn̄ ei⁹ āni nume
rātur a pricipio regni i chaldea: aliqn̄ aūt a tēpore quo
fuit monarcha. o Et succēdit domū dn̄i incipiēs a
maiorib⁹ edificijs. p Oēmq̄ domū ꝯbus. i hebreo hī
Et oēm domū magnā. p hoc intelligūtur loca vbi ꝯue
niebant ad audiendū legē: vt dicit ra. sa. q Reliquā
aūt. Hic ꝯsequēter describit dispositio de preda: ꝛ pmo
quātū ad pplm vite seruatum cū di: Reliquā aūt ptem
po. q̄ remā. in ci. que non poterat fugere sicut sunt mu
lieres ꝛ puuli. r Et psu. qui trāsfu. ad re. ba. anteq̄
ciuitas caperetur. s Et de pau. ter. reli. vini. ꝛ agri. ne
terra in solitudinem redigeretur: ꝛ sic rex babylonis
inde tributum non haberet. Secundo ordinatur pre
da quantum ad vasa templi cum dicitur: t Colum
nas autē ereas que erant in templo domini ꝛc. de istis
columnis ꝛ alijs vtensilibus hic positis habetur supra

iij. li. vij. ca. vbi de forma ꝛ dispositōe taliū dcm̄ fuit: ꝛ
iō hic ptranseo. a Que aurea aurea: ꝛ q̄ argētea argē
tea. i. posuit aurea ad vnā ptē sit: ꝛ argētea ad aliā: ꝛ sili
ter de alijs metallis. tertio describit ordinatio pde quā
tū ad pplm occisū cū di: b Tulit q̄ pri. militie sara
iam ꝛc. isti ei fue
rāt ꝯsiliarij sede
chie ꝛ ꝯsentanei i
rebellioē ꝯtra na
buch. c Et so
pher pric. ex. q̄ p
ba. ty. i. aptos ad
preliū: ꝛ soluebat
eis stipēdia vt. d.
ra. sa. d Per
cussitq̄ eos rex
babylonis rōe iā
tacta. e Pplo
āt. Postq̄ descri
pta est captiuitas
sub sedechia: hic
cōsequēter descri
bit seruilitas sub
godolia: ꝛ primo
describit hui⁹ sub
iectō: scdo ioachi
sublimatō: ibi Fa
ctuz est. Circa pri
mū di: f Godo
liā ꝛc. queꝫ pfecit
rex babylōis po
pulo q̄ remāserat
ad trā colendā vt
tributū inde colli
gerꝫ ꝛ mittēt regi
babyōis g Qd
cū audissent oēs
duces militū. q̄ in
captōne sedechie
dispsi fuerāt vt p
dictū est ꝛ i diuer
sis locis latuerāt
h Iurauitq̄ eis
godolias ꝛc. s. fe
dus fidelitatis vt
pacifice eēnt i ter
ra sub fuiture re
gis babylonis.
i Fcm est aūt i
mēse septimo. a p
fectōne godolie.
k Ueit ismael
ꝛc. de semie regio
ꝛ iō displicebat ei
q̄ ali⁹ i regno iu
de eēt supior eo.
l Et decez viri
cū eo. sed alij plu
res erāt exteri⁹ la
tentes: quia decez
viri n̄ fecissent tā
tā cedem ꝛ tantā
predam cepissent quantā tunc fecit iste ismael: vt plen⁹
scribit hieremie. xlj. ca. m Percusserūtq̄ godoliāz.
pditōse postq̄ eos receperat gratiose: vt habet hiere.
xlj. ca. n Cōsurgēsq̄ ois populus ꝛc. ppter hoc eni

tulert: necnō ꝛ thuribula:
ꝛ phialas. Que aurea au
rea: ꝛ q̄ argētea argētea tu
lit priceps militie. i. colūnas
duas: mare vnū ꝛ bases q̄s
fecēat rex salomō in tēplo
dn̄i. Nō eāt pōd⁹ eris oim
vasoꝝ. Decē ꝛ octo cubi
tos altitudinis habebat co
lūna vna ꝛ capitellū ereuz
sup se altitudinis triū cubi
toꝝ: ꝛ retiaculū ꝛ molag̃
nata sup capitelluz colūne
oia erea: Silem ꝛ colūna
scda habebat ornatū. Tu
lit q̄ priceps militie saraiā
sacerdotē primū: ꝛ sophō
niā sacerdotē scdm: ꝛ tres
ianitores: ꝛ de citate eunu
chū vnū q̄ erat pfect⁹ super
bellatores viros: ꝛ q̄nq̄ vi
ros de his q̄ steterāt coraꝫ
rege: q̄s repit in ciuitate: ēt
sopher pricipē exercit⁹ q̄ p
babat tyrones de pplo ter
re: ꝛ sex viros e vulgo q̄ in
uēti fuerāt i ciuitate. Quos
tollēs nabuçardā pnceps
militū duxit ad regē baby
lōis i reblata: pcūssitq̄ eos
rex babylonis ꝛ inffec eos
i reblata i terra emath. Et
trāslat⁹ est iuda de trā sua.
Pplo aūt q̄ relict⁹ erat in
terra iuda quē dimiseāt na
buchodonosor rex baby
lonis pfec godoliā filiū ai
chā filij saphā. Qd cūꝫ au
dissēt oēs duces militū ipi
ꝛ viri q̄ erāt cū eis videlicꝫ
q̄ ꝯstituissꝫ rex babylonis
godoliā: venerūt ad godo
liaꝫ i maspha ismahel fili⁹

nathanie: ꝛ iohannā filius
caree ꝛ saraia filius thana
meth netophatites: ꝛ ieço
nias fili⁹ maachati: ipi ꝛ so
cij eoꝝ. Iurauitq̄ godoli
as ipis ꝛ socijs eoꝝ dicēs:
Nolite timere seruire chal
deis. Manete i terra ꝛ ser
uite rgi babylōis: ꝛ bn̄ erit
vob. Factū est āt in mēse se
ptimo: vēnit ismael fili⁹ na
thanie filij elisama de semi
ne regio: ēt decē viri cū eo
pcūsserūtq̄ godoliam q̄ ꝛ
mortu⁹ ē: sꝫ ꝛ iudeos ꝛ chal
deos q̄ erāt cū eo i maspha
Cōsurgēsq̄ ois ppls a p
uo vsq̄ ad magnū ꝛ prici
pes militū venert i egyptū
timētes chaldeos. Factū ē
vero i anno tricesimosepti
mo trāsmigratōis ioachiꝫ
regis iude mēse duodecio
vicesima ꝛ septima die mē
sis: subleuauit euilme ro
dach rex babylōis āno q̄
regnare cepat caput ioathin
regis iuda de carcere: ꝛ lo
cut⁹ ē ei benigne. Et posuit
thronū eius sup thronū re
gū q̄ erāt cū eo i babylōe
ꝛ mutauit vestes eius: q̄s
habuerat in carcere: ꝛ co
medebat panem semper i
conspectu eius cunctis die
bus vite sue: ānonā quoq̄
cōstituit ei sine intermissio
ne que ꝛ dabat ei a rege p
singulos dies omnibus di
ebus vite sue.

Explicit scds liber ma
lachim. i. regū quartus.

fugerūt i egyptū contra hieremie ꝯsiliū: vt habetur hiere.
xlij. ne chaldei ppt interfectōem godolie qui i terra repsē
tabat personā nabuch. venirent ꝛ interficerent totū popu
lū qui remanserat. o Factum ē vero. Hic ꝯsequēter de
scribitur sublimatō ioachi regis q̄ tradiderat se nabuch. ꝛ
duct⁹ fuerat i babylo
nē captiu⁹: vt dcm̄ est
supra. xxiiij. ca. causa
fuit qꝛ euilmorodach
tpe q̄ pr̄ su⁹ nabuch.
ppt amētiā i quā ver
sus fuit int feras habit
uit vij. ānis: vt habet
dani. iiij. multa ma
la fec: iō pr̄ eius de isa
nia reuertēs ipm cuꝫ
ioachin incarcerauit
vbi amicitiā ad iuicē
ꝯtraxerūt ppt qd cū
iste euilmorodach po
stea sublimat⁹ eēt in re
gnū: deduxit ipm io
achin de carcere: et
ipꝫ int pricipes regni
sui maxie honorauit
vt h di: ꝛ pꝫ lr̄a. Hoc
āt fcm̄ ē a deo ppter
duo: primū est vt ꝯsi
liū hieremie q̄ ioachi
se tradideāt rgi baby
lōis ondēret fuisse bo
nū qꝛ p h⁹ euasit mor
tē ꝛ citatis destructōeꝫ
tpe suo: ꝛ tādē ꝯsecu
t⁹ ē exaltatōeꝫ i regno
babylōie: regno iudee
destructo: scdm ē vt
vbū esaie d nabuch:
qd hī esai. xiiij. vide
licet q̄ de sepulchro
suo eēt eijciend⁹ p ꝯsi
liū ioachi ꝯpleret. Iste
eni euilmorodach ti
mēs ne pr̄ su⁹ resurgēt
a mortuis: sic de insa
nia ad sanā mētē redi
erat: fec corp⁹ pris ex
humari ꝛ i mltis pti
b⁹ diuidi: ꝛ vulturib⁹
dari q̄ ad diuersa lo
ca euolauert: ꝛ tūc di
xit ioachi: tūc resur
get pr̄ tu⁹ qn̄ iste aues
in vnū iterū reuertent
q. d. de h⁹ n̄ habes vl
tra timē. pꝫ igit in h⁹
facto q̄ ipletio pphe
tie diuinit⁹ pdcē: ꝛ ex
altatō seminis dauid
ppter eius merita: eti
am in terra aliena se
cūdū dispositōem di
uine sapiētie: que mutat tpa ꝛ etates: transfert rgna atq̄ cō
stituit attingens a fine vsq̄ ad finem fortiter: ꝛ disponens
omnia suauiter: Cui est honor ꝛ gloria in secula seculo
rum Amen.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ In capl'o. xxv. vbi dr̄ in postil. pz igit̄ ꝛc̄. Additio.

Otest etiam alia ratio exaltatōnis ioachim assignari nō min⁹ necessaria. s. ne euacuaret ꝓphetia iacob gene. xlix. Non auferet sceptrū de iuda: nec dux de femore ei⁹ ꝛc̄. Si eni ioachim iste mortuo sedechia ꝛ aliis regibus iude remāsisset ꝓiect⁹ vilit̄ i carcere manifeste essz ablatū sceptrū ꝛ dux de iuda ꝑ longū tēpus añ aduentū christi quod esset de directo ꝯtra ꝓphetiā predictā: sed inquantū ipe ioachim fuit a carcere eductus ꝛ thron⁹ eius super thronū regiū posit⁹: vt hr̄ in lr̄a: iccirco saluat̄ ꝓphetia: qꝛ adhuc etiā tpe trāsmigratōis dux remanebat de femore iude: ꝛ eodē modo p⁹ mortē ioachim successit salathiel ꝛ ꝯrobabel i magno ꝛ notabili honore: ꝛ sic credēdū est successio vsq̄z ad temp⁹ aduētus christi exclusiue: vt pz ꝑ historias macha. ꝛ alias que ad hoc faciūt: vñ sceptrū fuit ablatū ꝓprie: qñ herodes idume⁹ abstulit illā dignitatē: in cui⁹ diebus natus est christus: vt math. ij. ca⁹. vñ ꝛ hebrei licet aduersarij nr̄i sup ꝑdictū verbū: Nō auferet ꝛc̄. in quodā libro de thalmud q̄ dr̄ canhedrim exponūt: q̄ illi duces de iuda de q̄b⁹ loq̄t̄ ꝓphia iacob: erāt principes trāsmigrationis residentes in babylonia ꝛc̄.

¶ Postilla fr̄is Nicolai de lira in libros regū cū additōnibus pauli burgen. ꝛ replicis defensiuis Matthie doring finit feliciter.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca